

BIBLÍAN

HEILÖG RITNING

GAMLA TESTAMENTIÐ

OG

NÝJA TESTAMENTIÐ

1981

GAMLA
TESTAMENTID

GENESIS

FYRSTA BÓK MÓSE

Sköpun heims og frumsaga

Sköpun heimsins

1

¹Í upphafi skapaði Guð himin og jörð. ²Jörðin var þá auð og tóm, og myrkur grúfði yfir djúpinu, og andi Guðs sveif yfir vötnunum.

³Guð sagði:

„Verði ljós!“

Og það varð ljós.

⁴Guð sá, að ljósið var gott, og Guð greindi ljósið frá myrkrinu. ⁵Og Guð kallaði ljósið dag, en myrkrið kallaði hann nótt.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fyrsti dagur.

⁶Guð sagði:

„Verði festing milli vatnanna, og hún greini vötn frá vötnum.“

⁷Þá gjörði Guð festinguna og greindi vötnin, sem voru undir festingunni, frá þeim vötnum, sem voru yfir henni. Og það varð svo.

⁸Og Guð kallaði festinguna himin.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn annar dagur.

⁹Guð sagði:

„Safnist vötnin undir himninum í einn stað, svo að þurrlendið sjáist.“

Og það varð svo.

¹⁰Guð kallaði þurrlendið jörð, en safn vatnanna kallaði hann sjó.

Og Guð sá, að það var gott.

¹¹Guð sagði:

„Láti jörðin af sér spretta græn grös, sáðjurtir og aldintré, sem hvert beri ávöxt eftir sinni tegund með sæði í á jörðinni.“

Og það varð svo.

¹²Jörðin lét af sér spretta græn grös, jurtir með sæði í, hverja eftir sinni tegund, og aldintré með sæði í sér, hvert eftir sinni tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

¹³Það varð kveld og það varð morgunn, hinn þriðji dagur.

¹⁴Guð sagði:

„Verði ljós á festingu himinsins, að þau greini dag frá nóttu og séu til tákns og til að marka tíðir, daga og ár. ¹⁵Og þau séu ljós á festingu himinsins til að lýsa jörðina.“

Og það varð svo.

¹⁶Guð gjörði tvö stóru ljósin: hið stærra ljósið til að ráða degi og hið minna ljósið til að ráða nóttu, svo og stjörnurnar. ¹⁷Og Guð setti þau á festingu himinsins, að þau skyldu lýsa jörðinni ¹⁸og ráða degi og nóttu og greina sundur ljós og myrkur.

Og Guð sá, að það var gott.

¹⁹Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fjórði dagur.

²⁰Guð sagði:

„Vötnin verði kvik af lifandi skepnum, og fuglar fljúgi yfir jörðina undir festingu himinsins.“

²¹Þá skapaði Guð hin stóru lagardýr og allar hinar lifandi skepnur, sem hrærast og vötnin eru kvik af, eftir þeirra tegund, og alla fleyga fugla eftir þeirra tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

²²Og Guð blessaði þau og sagði:

„Frjóvgist og vaxið og fyllið vötn sjávarins, og fuglum fjölgi á jörðinni.“

²³Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fimmti dagur.

²⁴Guð sagði:

„Jörðin leiði fram lifandi skepnur, hverja eftir sinni tegund: fænað, skriðkvikindi og villidýr, hvert eftir sinni tegund.“

Og það varð svo.

²⁵Guð gjörði villidýrin, hvert eftir sinni tegund, fænaðinn eftir sinni tegund og alls konar skriðkvikindi jarðarinnar eftir sinni tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

²⁶Guð sagði:

„Vér viljum gjöra manninn eftir vorri mynd, líkan oss, og hann skal drottna yfir fiskum sjávarins og yfir fuglum loftsins og yfir fænaðinum og yfir villidýrunum og yfir öllum skriðkvikindum, sem skríða á jörðinni.“

²⁷Og Guð skapaði manninn eftir sinni mynd, hann skapaði hann eftir Guðs mynd, hann skapaði þau karl og konu.

²⁸Og Guð blessaði þau, og Guð sagði við þau:

„Verið frjósöm, margfaldist og uppfyllið jörðina og gjörið ykkur hana undirgefna og drottnið yfir fiskum sjávarins og yfir fuglum loftans og yfir öllum dýrum, sem hrærast á jörðinni.“

²⁹Og Guð sagði:

„Sjá, ég gef ykkur alls konar sáðberandi jurtir á allri jörðinni og alls konar tré, sem bera ávöxtu með sæði í. Það sé ykkur til fæðu. ³⁰Og öllum villidýrum og öllum fuglum loftans og öllum skriðkvikindum á jörðinni, öllu því, sem hefir lifandi sál, gef ég öll grös og jurtir til fæðu.“

Og það varð svo.

³¹Og Guð leit allt, sem hann hafði gjört, og sjá, það var harla gott.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn sjötti dagur.

2

¹Þannig algjörðist himinn og jörð og öll þeirra þryði.

²Guð lauk á hinum sjöunda degi verki sínu, er hann hafði gjört, og hvíldist hinn sjöunda dag af öllu verki sínu, er hann hafði gjört.

³Og Guð blessaði hinn sjöunda dag og helgaði hann, því að á honum hvíldist Guð af verki sínu, sem hann hafði skapað og gjört.

⁴Þetta er sagan um uppruna himins og jarðar, er þau voru sköpuð.

Sagan um Paradís

⁵Þegar Drottinn^a Guð gjörði jörðina og himininn, var enn alls enginn runnur merkurinnar til á jörðinni, og engar jurtir spruttu enn á mörkinni, því að Drottinn Guð hafði ekki enn látið rigna á jörðina og engir menn voru til þess að yrkja hana, ⁶en þoku lagði upp af jörðinni, og vökvaði hún allt yfirborð jarðarinnar. ⁷Þá myndaði Drottinn Guð manninn af leiri jarðar og blés lífsanda í nasir hans, og þannig varð maðurinn lifandi sál.

⁸Drottinn Guð plantaði aldingarð í Eden langt austur frá og setti þar manninn, sem hann hafði myndað. ⁹Og Drottinn Guð lét upp vaxa af jörðinni alls konar tré, sem voru girnileg á að líta og góð að eta af, og lífsins tré í miðjum aldingarðinum og skilningstréð góðs og ills.

¹⁰Fljót rann frá Eden til að vökva aldingarðinn, og þaðan kvíslaðist það og varð að fjórum stóráum. ¹¹Hin fyrsta heitir Píson; hún fellur um allt landið Havíla, þar sem gullið fæst. ¹²Og gull lands þess er gott. Þar fæst bedolakharpeis og sjóamsteinar. ¹³Önnur stóráin heitir Gíhon. Hún fellur um allt Kúsland. ¹⁴Þriðja stóráin heitir Kíddekell. Hún fellur fyrir vestan Assýríu. Fjórdi stóráin er Efrat.

¹⁵Þá tók Drottinn Guð manninn og setti hann í aldingarðinn Eden til að yrkja hann og gæta hans.

^a Á hebr.: *Jahve*

¹⁶Og Drottinn Guð bauð manninum og sagði: „Af öllum trjám í aldingarðinum máttu eta eftir vild, ¹⁷en af skilningstrénu góðs og ills mátt þú ekki eta, því að jafnskjótt og þú etur af því, skalt þú vissulega deyja.“

¹⁸Drottinn Guð sagði: „Eigi er það gott, að maðurinn sé einsamall. Ég vil gjöra honum meðhjálp við hans hæfi.“ ¹⁹Þá myndaði Drottinn Guð af jörðinni öll dýr merkurinnar og alla fugla loftsins og lét þau koma fyrir manninn til þess að sjá, hvað hann nefndi þau. Og hvert það heiti, sem maðurinn gæfi hinum lifandi skepnum, skyldi vera nafn þeirra. ²⁰Og maðurinn gaf nafn öllum fænaðinum og fuglum loftsins og öllum dýrum merkurinnar. En meðhjálp fyrir mann fann hann enga við sitt hæfi. ²¹Þá lét Drottinn Guð fastan svefn falla á manninn. Og er hann var sofnaður, tók hann eitt af rifjum hans og fyllti aftur með holdi. ²²Og Drottinn Guð myndaði konu af rifinu, er hann hafði tekið úr manninum, og leiddi hana til mannsins.

²³Þá sagði maðurinn: „Þetta er loks bein af mínum beinum og hold af mínu holdi. Hún skal karlynja kallast, af því að hún er af karlmanni tekin.“

²⁴Þess vegna yfirgefur maður föður sinn og móður sína og býr við eiginkonu sína, svo að þau verði eitt hold.

²⁵Og þau voru bæði nakin, maðurinn og kona hans, og blygðuðust sín ekki.

Fall mannsins

3

¹Höggormurinn var slægari en öll önnur dýr merkurinnar, sem Drottinn Guð hafði gjört. Og hann mælti við konuna: „Er það satt, að Guð hafi sagt: „Þið megið ekki eta af neinu tré í aldingarðinum?““

²Þá sagði konan við höggorminn: „Af ávöxtum trjáanna í aldingarðinum megum við eta, ³en af ávexti trésins, sem stendur í miðjum aldingarðinum, „af honum,“ sagði Guð, „megið þið ekki eta og ekki snerta hann, ella munuð þið deyja.““

⁴Þá sagði höggormurinn við konuna: „Vissulega munuð þið ekki deyja! ⁵En Guð veit, að jafnskjótt sem þið etið af honum, munu augu ykkar upp ljúkast, og þið munuð verða eins og Guð og vita skyn góðs og ills.“

⁶En er konan sá, að tréð var gott að eta af, fagurt á að líta og girnilegt til fróðleiks, þá tók hún af ávexti þess og át, og hún gaf einnig manni sínum, sem með henni var, og hann át. ⁷Þá lukust upp augu þeirra beggja, og þau urðu þess vör, að þau voru nakin, og þau festu saman fikjuviðarblöð og gjörðu sér mittisskýlur.

⁸En er þau heyrðu til Drottins Guðs, sem var á gangi í aldingarðinum í kveldsvalanum, þá reyndi maðurinn og kona hans að fela sig fyrir Drottni Guði millum trjáanna í aldingarðinum.

⁹Drottinn Guð kallaði á manninn og sagði við hann: „Hvar ertu?“

¹⁰Hann svaraði: „Ég heyrði til þín í aldingarðinum og varð hræddur, af því að ég er nakinn, og ég faldi mig.“ ¹¹En hann mælti: „Hver hefir sagt þér, að þú værir nakinn? Hefir þú etið af trénu, sem ég bannaði þér að eta af?“

¹²Þá svaraði maðurinn: „Konan, sem þú gafst mér til sambúðar, hún gaf mér af trénu, og ég át.“

¹³Þá sagði Drottinn Guð við konuna: „Hvað hefir þú gjört?“ Og konan svaraði: „Höggormurinn tældi mig, svo að ég át.“

¹⁴Þá sagði Drottinn Guð við höggorminn: „Af því að þú gjörðir þetta, skalt þú vera bölvaður meðal alls fænaðarins og allra dýra merkurinnar. Á kviði þínum skalt þú skríða og mold eta alla þína lífdaga. ¹⁵Og fjandskap vil ég setja milli þín og konunnar, milli þíns sæðis og hennar sæðis. Það skal merja höfuð þitt, og þú skalt merja hæl þess.“

¹⁶En við konuna sagði hann: „Mikla mun ég gjöra þjáningu þína, er þú verður barnshafandi. Með þraut skalt þú börn fæða, og þó hafa löngun til manns þíns, en hann skal drottna yfir þér.“

¹⁷Og við manninn sagði hann: „Af því að þú hlýddir röddu konu þinnar og ást af því tré, sem ég bannaði þér, er ég sagði: „Þú mátt ekki eta af því,“ þá sé jörðin bölvuð þín vegna. Með erfiði skalt þú þig af henni næra alla þína lífdaga. ¹⁸Þyrna og þistla skal hún bera þér, og þú skalt eta jurtir merkurinnar. ¹⁹Í sveita andlitis þíns skalt þú neyta brauðs þíns, þangað til þú hverfur aftur til jarðarinnar, því að af henni ert þú tekinn. Því að mold ert þú og til moldar skalt þú aftur hverfa!“

²⁰Og maðurinn nefndi konu sína Evu, því að hún varð móðir allra, sem lifa. ²¹Og Drottinn Guð gjörði manninum og konu hans skinnkyrtla og lét þau klæðast þeim.

²²Drottinn Guð sagði: „Sjá, maðurinn er orðinn sem einn af oss, þar sem hann veit skyn góðs og ills. Aðeins að hann rétti nú ekki út hönd sína og taki einnig af lífsins tré og eti, og lifi eilíflega!“

²³Þá lét Drottinn Guð hann í burt fara úr aldingarðinum Eden til að yrkja jörðina, sem hann var tekinn af. ²⁴Og hann rak manninn burt og setti kerúbana fyrir austan Edengarð og loga hins sveipanda sverðs til að geyma vegarins að lífsins tré.

Kain og Abel

4

¹Maðurinn kenndi konu sinnar Evu, og hún varð þunguð og fæddi Kain og mælti: „Sveinbarn hefi ég eignast með hjálp Drottins.“ ²Og hún fæddi annað sinn, bróður hans, Abel.

Abel varð hjarðmaður, en Kain jarðyrkjumaður. ³Og er fram liðu stundir, færði Kain Drottni fórn af ávexti jarðarinnar. ⁴En Abel færði einnig fórn af frumburðum hjarðar sinnar og af feiti þeirra. ⁵Og Drottinn leit með velpóknun til Abels og fórnar hans, en til Kains og fórnar hans leit hann ekki með velpóknun. Þá reiddist Kain ákaflega og varð niðurlútur. ⁶Þá mælti Drottinn til Kains: „Hví reiðist þú, og hví ert þú niðurlútur? ⁷Er því ekki þannig farið: Ef þú gjörir rétt, þá getur þú verið upplitsdjarfur, en ef þú gjörir ekki rétt, þá liggur syndin við dyrnar og hefir hug á þér, en þú átt að drottna yfir henni?“

⁸Þá sagði Kain við Abel bróður sinn: „Göngum út á akurinn!“ Og er þeir voru á akrinum, réðst Kain á Abel bróður sinn og drap hann. ⁹Þá sagði Drottinn við Kain: „Hvar er Abel bróðir þinn?“ En hann mælti: „Það veit ég ekki. Á ég að gæta bróður míns?“ ¹⁰Og

Drottinn sagði: „Hvað hefir þú gjört? Heyr, blóð bróður þíns hrópar til mín af jörðinni! ¹¹Og skalt þú nú vera bölvður og burt rekinn af akurlendinu, sem opnaði munn sinn til að taka á móti blóði bróður þíns af þinni hendi. ¹²Þegar þú yrkir akurlendið, skal það eigi framar gefa þér gróður sinn. Landflóttu og flakkandi skalt þú vera á jörðinni.“

¹³Og Kain sagði við Drottinn: „Sekt mín er meiri en svo, að ég fái borið hana! ¹⁴Sjá, nú rekur þú mig burt af akurlendinu, og ég verð að felast fyrir augliti þínu og vera landflóttu og flakkandi á jörðinni, og hver, sem hittir mig, mun drepa mig.“ ¹⁵Þá sagði Drottinn við hann: „Fyrir því skal hver, sem drepur Kain, sæta sjöfaldri hegningu.“ Og Drottinn setti Kain merki þess, að enginn, sem hitti hann, skyldi drepa hann. ¹⁶Þá gekk Kain burt frá augliti Drottins og settist að í landinu Nód fyrir austan Eden.

Kain ættfaðir Keníta

¹⁷Kain kenndi konu sinnar, og hún varð þunguð og fæddi Henok. En hann var að byggja borg og nefndi borgina eftir nafni sonar síns Henok. ¹⁸Og Henoki fæddist Írad, og Írad gat Mehújael, og Mehújael gat Metúsael, og Metúsael gat Lamek.

¹⁹Lamek tók sér tvær konur. Hét önnur Ada, en hin Silla. ²⁰Og Ada ól Jabal. Hann varð ættfaðir þeirra, sem í tjöldum búa og fénað eiga. ²¹En bróðir hans hét Júbal. Hann varð ættfaðir allra þeirra, sem leika á gígjur og hjarðpípur. ²²Og Silla ól einnig son, Túbal–Kain, sem smíðaði úr kopar og jární alls konar tól. Og systir Túbal–Kains var Naama.

²³Lamek sagði við konur sínar:

Ada og Silla, heyrið orð mín,
konur Lameks, gefið gaum ræðu minni!
Mann drep ég fyrir hvert mitt sár
og ungmenni fyrir hverja þá skeinu, sem ég fæ.

²⁴Verði Kains hefnt sjö sinnum,
þá skal Lameks hefnt verða sjö og sjötíu sinnum!

²⁵Og Adam kenndi enn að nýju konu sinnar, og hún ól son og kallaði hann Set. „Því að nú hefir Guð,“ kvað hún, „gefið mér annað afkvæmi í stað Abels, þar eð Kain drap hann.“

²⁶En Set fæddist og sonur, og nefndi hann nafn hans Enos. Þá hófu menn að ákalla nafn Drottins.

Ættartala frá Adam til Nóa

5

¹Þetta er ættarskrá Adams:

Þegar Guð skapaði Adam, gjörði Guð hann sér líkan. ²Hann skóp þau mann og konu og blessaði þau og nefndi þau menn, er þau voru sköpuð.

³Adam lifði hundrað og þrjátíu ár. Þá gat hann son í líking sinni, eftir sinni mynd, og nefndi hann Set. ⁴Og dagar Adams, eftir að hann gat Set, voru átta hundruð ár, og hann gat sonu og dætur. ⁵Og allir dagar Adams, sem hann lifði, voru níu hundruð og þrjátíu ár. Þá dó hann.

⁶Þegar Set var orðinn hundrað og fimm ára gamall gat hann Enos. ⁷Eftir að Set gat Enos lifði hann átta hundruð og sjö ár og gat sonu og dætur. ⁸Og allir dagar Sets voru níu hundruð og tólf ár, þá andaðist hann.

⁹Enos var níutíu ára, er hann gat Kenan. ¹⁰Og eftir að Enos gat Kenan lifði hann átta hundruð og fimmtán ár og gat sonu og dætur. ¹¹Og allir dagar Enoss voru níu hundruð og fimm ár, þá andaðist hann.

¹²Þá er Kenan var sjötíu ára, gat hann Mahalalel. ¹³Og Kenan lifði, eftir að hann gat Mahalalel, átta hundruð og fjörutíu ár og gat sonu og dætur. ¹⁴Og allir dagar Kenans urðu níu hundruð og tíu ár, þá andaðist hann.

¹⁵Er Mahalalel var sextíu og fimm ára, gat hann Jared. ¹⁶Og Mahalalel lifði, eftir að hann gat Jared, átta hundruð og þrjátíu ár og gat sonu og dætur. ¹⁷Og allir dagar Mahalalels voru átta hundruð níutíu og fimm ár, þá andaðist hann.

¹⁸Er Jared var hundrað sextíu og tveggja ára, gat hann Enok. ¹⁹Og Jared lifði, eftir að hann gat Enok, átta hundruð ár og gat sonu og dætur. ²⁰Og allir dagar Jareds voru níu hundruð sextíu og tvö ár, þá andaðist hann.

²¹Er Enok var sextíu og fimm ára, gat hann Metúsala. ²²Og eftir að Enok gat Metúsala gekk hann með Guði þrjú hundruð ár og gat sonu og dætur. ²³Og allir dagar Enoks voru þrjú hundruð sextíu og fimm ár. ²⁴Og Enok gekk með Guði og hvarf, af því að Guð nam hann burt.

²⁵Er Metúsala var hundrað áttatíu og sjö ára, gat hann Lamek. ²⁶Og Metúsala lifði, eftir að hann gat Lamek, sjö hundruð áttatíu og tvö ár og gat sonu og dætur. ²⁷Og allir dagar Metúsala voru níu hundruð sextíu og níu ár, þá andaðist hann.

²⁸Er Lamek var hundrað áttatíu og tveggja ára, gat hann son. ²⁹Og hann nefndi hann Nóa og mælti: „Þessi mun hugga oss í erfiðri voru og striti handa vorra, er jörðin, sem Drottinn bölvaði, bakar oss.“ ³⁰Og Lamek lifði, eftir að hann gat Nóa, fimm hundruð níutíu og fimm ár og gat sonu og dætur. ³¹Og allir dagar Lameks voru sjö hundruð sjötíu og sjö ár, þá andaðist hann.

³²Og er Nói var fimm hundruð ára, gat hann Sem, Kam og Jafet.

Englar kvænast dætrum manna

6

¹Er mönnunum tók að fjölga á jörðinni og þeim fæddust dætur, ²sáu synir Guðs, að dætur mannanna voru fríðar, og tóku sér konur meðal þeirra, allar sem þeim geðjuðust.

³Þá sagði Drottinn: „Andi minn skal ekki ævinlega búa í mannum, með því að hann einnig er hold. Veri dagar hans nú hundrað og tuttugu ár.“

⁴Á þeim tímum voru risarnir á jörðinni, og einnig síðar, er synir Guðs höfðu samfarir við dætur mannanna og þær fæddu þeim sonu. Það eru kapparnir, sem í fyrndinni voru víðfrægir.

Flóðið mikla

⁵Er Drottinn sá, að illska mannsins var mikil á jörðinni og að allar hugrenningar hjarta hans voru ekki annað en illska alla daga, ⁶þá iðraðist Drottinn þess, að hann hafði skapað mennina á jörðinni, og honum sárnaði það í hjarta sínu. ⁷Og Drottinn sagði: „Ég vil afmá af jörðinni mennina, sem ég skapaði, bæði mennina, fænaðinn, skriðkvikindin og fugla loftsins, því að mig iðrar, að ég hefði skapað þau.“ ⁸En Nói fann náð í augum Drottins.

Nói smíðar örk

⁹Þetta er saga Nóa:

Nói var maður réttlátur og vandaður á sinni öld. Nói gekk með Guði.

¹⁰Og Nói gat þrjá sonu: Sem, Kam og Jafet.

¹¹Jörðin var spillt í augsýn Guðs, og jörðin fylltist glæpaverkum. ¹²Og Guð leit á jörðina, og sjá, hún var spillt orðin, því að allt hold hafði spillt vegum sínum á jörðinni.

¹³Þá mælti Guð við Nóa: „Endir alls holds er kominn fyrir minni augsýn, því að jörðin er full af glæpaverkum þeirra. Sjá, ég vil afmá þá af jörðinni. ¹⁴Gjör þú þér örk af góferviði. Smáhýsi skalt þú gjöra í örkinni og bræða hana biki utan og innan. ¹⁵Og gjör hana svo: Lengd arkarinnar sé þrjú hundruð álnir, breidd hennar fimmtíu álnir og hæð hennar þrjátíu álnir. ¹⁶Glugga skalt þú gjöra á örkinni og búa hann til á henni ofanverðri, allt að alin á hæð, og dyr arkarinnar skalt þú setja á hlið hennar og búa til þrjú loft í henni: neðst, í miðju og efst.

¹⁷Því sjá, ég læt vatnsflóð koma yfir jörðina til að tortíma öllu holdi undir himninum, sem lífsandi er í. Allt, sem á jörðinni er, skal deyja.

¹⁸En við þig mun ég gjöra sáttmála minn, og þú skalt ganga í örkina, þú og synir þínir, og kona þín og sonakonur þínar með þér. ¹⁹Af öllum lifandi skepnum, af öllu holdi, skalt þú láta inn í örkina tvennt af hverju, svo að það haldi lífi með þér. Karldýr og kvendýr skulu þau vera: ²⁰Af fuglunum eftir þeirra tegund, af fænaðinum eftir hans tegund og af öllum skriðkvikindum jarðarinnar eftir þeirra tegund. Tvennt af öllu skal til þín inn ganga, til þess að það haldi lífi. ²¹En tak þú þér af allri fæðu, sem etin er, og safna að þér, að það sé þér og þeim til viðurværis.“

²²Og Nói gjörði svo. Allt gjörði hann eins og Guð bauð honum.

Nói gengur í örkina**7**

¹Drottinn sagði við Nóa: „Gakk þú og allt fólk þitt í örkina, því að þig hefi ég séð réttlátan fyrir augliti mínu í þessari kynslóð. ²Tak þú til þín af öllum hreinum dýrum sjö og sjö, karldýr og kvendýr, en af þeim dýrum, sem ekki eru hrein, tvö og tvö, karldýr og kvendýr. ³Einnig af fuglum loftsins sjö og sjö, karlkyns og kvenkyns, til að viðhalda lífsstofni á allri jörðinni. ⁴Því að sjö dögum liðnum mun ég láta rigna á jörðina fjörutíu daga og fjörutíu nætur, og ég mun afmá af jörðinni sérhverja skepnu, sem ég hefði gjört.“

⁵Og Nói gjörði allt eins og Drottinn bauð honum. ⁶En Nói var sex hundruð ára gamall, þegar vatnsflóðið kom yfir jörðina. ⁷Og Nói gekk í örkina, og synir hans og kona hans og sonakonur hans með honum, undan vatnsflóðinu. ⁸Af hreinum dýrum og af þeim dýrum, sem ekki voru hrein, og af fuglum og af öllu, sem skríður á jörðinni, ⁹kom tvennt og tvennt til Nóa í örkina, karlkyns og kvenkyns, eins og Guð hafði boðið Nóa.

Vatnsflóðið skellur á

¹⁰Eftir sjö daga kom vatnsflóðið yfir jörðina.

¹¹Á sexhundraðasta aldursári Nóa, í öðrum mánuðinum, á seytjanda degi mánaðarins, á þeim degi opnuðust allar uppsprettur hins mikla undirdjúps og flóðgáttir himinsins lukust upp.

¹²Og steypiregn dundi yfir jörðina fjörutíu daga og fjörutíu nætur. ¹³Einmitt á þeim degi gekk Nói og Sem, Kam og Jafet, synir Nóa, og kona Nóa og þrjár sonakonur hans með þeim í örkina, ¹⁴þau og öll villidýrin eftir sinni tegund og allur fénaðurinn eftir sinni tegund og öll skriðkvikindin, sem skríða á jörðinni, eftir sinni tegund, og allir fuglarnir eftir sinni tegund, allir smáfuglar, allt fleygt. ¹⁵Og þau komu til Nóa í örkina tvö og tvö af öllu holdi, sem lífsandi var í. ¹⁶Og þau, sem komu, gengu inn, karlkyns og kvenkyns af öllu holdi, eins og Guð hafði boðið honum.

Og Drottinn læsti eftir honum.

¹⁷Og flóðið var á jörðinni fjörutíu daga.

Vatnið óx og lyfti örkinni, og hún hófst yfir jörðina. ¹⁸Og vötnin mögnuðust og uxu stórum á jörðinni, en örkin flaut ofan á vatninu. ¹⁹Og vötnin mögnuðust ákaflega á jörðinni, svo að öll hin háu fjöll, sem eru undir öllum himninum, fóru í kaf. ²⁰Fimmtán álna hátt óx vatnið, svo að fjöllin fóru í kaf. ²¹Þá dó allt hold, sem hreyfðist á jörðinni, bæði fuglar, fénaður, villidýr og allir ormar, sem skriðu á jörðinni, og allir menn.

²²Allt sem hafði lífsanda í nösnum sínum, allt sem var á þurrlendinu, það dó. ²³Og þannig afmáði hann sérhverja skepnu, sem var á jörðinni, bæði menn og fénað, skriðkvikindi og fugla loftsins. Það var afmáð af jörðinni. En Nói einn varð eftir, og það sem með honum var í örkinni. ²⁴Og vötnin mögnuðust á jörðinni hundrað og fimmtíu daga.

Flóðinu linnir

8

¹Þá minntist Guð Nóa og allra dýranna og alls fénaðarins, sem með honum var í örkinni, og Guð lét vind blása yfir jörðina, svo að vatnið sjatnaði. ²Og uppsprettur undirdjúpsins luktust aftur og flóðgáttir himinsins, og steypiregninu úr loftinu linnu. ³Og vatnið rénaði meir og meir á jörðinni og þvarr eftir hundrað og fimmtíu daga. ⁴Og örkin nam staðar í sjöunda mánuðinum, á seytjanda degi mánaðarins, á Araratsfjöllunum. ⁵Og vatnið var að réna allt til hins tíunda mánaðar. Í tíunda mánuðinum, á fyrsta degi mánaðarins, sáuust fjallatindarnir.

⁶Eftir fjörutíu daga lauk Nói upp glugga arkarinnar, sem hann hafði gjört, ⁷og lét út hraf. Hann flaug fram og aftur, þangað til vatnið þornaði á jörðinni. ⁸Þá sendi hann út frá

sér dúfu til að vita, hvort vatnið væri þorrið á jörðinni. ⁹En dúfan fann ekki hvíldarstað fæti sínum og hvarf til hans aftur í örkina, því að vatn var enn yfir allri jörðinni. Og hann rétti út hönd sína og tók hana og fór með hana inn til sín í örkina. ¹⁰Og hann beið enn aðra sjö daga og sendi svo dúfuna aftur úr örkinni. ¹¹Þá kom dúfan til hans aftur undir kveld og var þá með grænt olíuviðarblað í nefinu. Þá sá Nói, að vatnið var þorrið á jörðinni. ¹²Og enn beið hann aðra sjö daga og lét þá dúfuna út, en hún hvarf ekki frammar til hans aftur.

¹³Og á sexhundraðasta og fyrsta ári, í fyrsta mánuðinum, á fyrsta degi mánaðarins, var vatnið þornað á jörðinni.

Og Nói tók þakið af örkinni og litaðist um, og var þá yfirborð jarðarinnar orðið þurrt.

¹⁴Í öðrum mánuðinum, á tuttugasta og sjöunda degi mánaðarins, var jörðin þurr. ¹⁵Þá talaði Guð við Nóa og mælti: ¹⁶„Gakk þú úr örkinni, þú og kona þín og synir þínir og sonakonur þínar með þér. ¹⁷Og láttu fara út með þér öll dýr, sem með þér eru, af öllu holdi, bæði fuglana og fænaðinn og öll skriðkvikindin, sem skríða á jörðinni. Verði krökkt af þeim á jörðinni, verði þau frjósöm og fjölgi á jörðinni.“ ¹⁸Þá gekk Nói út og synir hans og kona hans og sonakonur hans með honum. ¹⁹Öll dýr, öll skriðkvikindi, allir fuglar, allt, sem bærisk á jörðinni, hvað eftir sinni tegund, gekk út úr örkinni.

²⁰Nói reisti þá Drottni altari og tók af öllum hreinum dýrum og hreinum fuglum og fórnaði brenniförn á altarinu. ²¹Og Drottinn kenndi þægilegan ilm, og Drottinn sagði við sjálfan sig: „Ég vil upp frá þessu ekki bölvja jörðinni frammar vegna mannsins, því að hugrenningar mannshjartans eru illar frá bernsku hans, og ég mun upp frá þessu ekki frammar deyða allt, sem lifir, eins og ég hefi gjört. ²²Meðan jörðin stendur, skal ekki linna sáning og uppskera, frost og hiti, sumar og vetur, dagur og nótt.“

Sáttmáli Guðs við Nóa

9

¹Guð blessaði Nóa og sonu hans og sagði við þá: „Verið frjósamir, margfaldist og uppfyllið jörðina. ²Ótti við yður og skelfing skal vera yfir öllum dýrum jarðarinnar, yfir öllum fuglum loftans, yfir öllu, sem hrærist á jörðinni, og yfir öllum fiskum sjávarins. Á yðar vald er þetta gefið. ³Allt sem hrærist og lifir, skal vera yður til fæðu, ég gef yður það allt, eins og grænu jurtirnar. ⁴Aðeins hold, sem sálin, það er blóðið, er í, skuluð þér ekki eta. ⁵En yðar eigin blóðs mun ég hins vegar krefjast. Af hverri skepnu mun ég þess krefjast, og af manninum, af bróður hans, mun ég krefjast lífs mannsins. ⁶Hver sem úthellir mannsblóði, hans blóði skal af manni úthellt verða. Því að eftir Guðs mynd gjörði hann manninn. ⁷En ávaxtist þér og margfaldist og vaxið stórum á jörðinni og margfaldist á henni.“

⁸Og Guð mælti þannig við Nóa og sonu hans, sem voru með honum: ⁹„Sjá, ég gjöri minn sáttmála við yður og við niðja yðar eftir yður ¹⁰og við allar lifandi skepnur, sem með yður eru, bæði við fuglana og fænaðinn og öll villidýrin, sem hjá yður eru, allt, sem út gekk úr örkinni, það er öll dýr jarðarinnar. ¹¹Minn sáttmála vil ég gjöra við yður: Aldrei frammar skal allt hold tortímast af vatnsflóði, og aldrei frammar mun flóð koma til að eyða jörðina.“

¹²Og Guð sagði: „Þetta er merki sáttmálans, sem ég gjöri milli mín og yðar og allra lifandi skepna, sem hjá yður eru, um allar ókomnar aldir:

¹³Boga minn set ég í skýin, að hann sé merki sáttmálans milli mín og jarðarinnar. ¹⁴Og þegar ég dreg ský saman yfir jörðinni og boginn sést í skýjunum, ¹⁵þá mun ég minnast sáttmála míns, sem er milli mín og yðar og allra lifandi sálna í öllu holdi, og aldrei framar skal vatnið verða að flóði til að tortíma öllu holdi. ¹⁶Og boginn skal standa í skýjunum, og ég mun horfa á hann til þess að minnast hins eilífa sáttmála milli Guðs og allra lifandi sálna í öllu holdi, sem er á jörðinni.“

¹⁷Og Guð sagði við Nóa: „Þetta er teikn sáttmálans, sem ég hefi gjört milli mín og alls holds, sem er á jörðinni.“

Þrír synir Nóa

¹⁸Synir Nóa, sem gengu úr örkinni, voru þeir Sem, Kam og Jafet, en Kam var faðir Kanaans.

¹⁹Þessir eru synir Nóa þrír, og frá þeim byggðist öll jörðin.

²⁰Nói gjörðist akuryrkjumaður og plantaði víngarð. ²¹Og hann drakk af víninu og varð drukinn og lá nakinn í tjaldi sínu. ²²Og Kam, faðir Kanaans, sá nekt föður síns og sagði báðum bræðrum sínum frá, sem úti voru. ²³Þá tóku þeir Sem og Jafet skikkjuna og lögðu á herðar sér og gengu aftur á bak og huldu nekt föður síns, en andlit þeirra sneru undan, svo að þeir sáu ekki nekt föður síns.

²⁴Er Nói vaknaði af vímunni, varð hann þess áskynja, hvað sonur hans hinn yngri hafði gjört honum. ²⁵Þá mælti hann:

Bölvaður sé Kanaan,
auvirðilegur þræll sé hann bræðra sinna.

²⁶Og hann sagði:

Lofaður sé Drottinn, Sems Guð,
en Kanaan sé þræll þeirra.

²⁷Guð gefi Jafet mikið landrými,
og hann búi í tjaldbúðum Sems,
en Kanaan sé þræll þeirra.

²⁸Nói lifði eftir flóðið þrjú hundruð og fimmtíu ár. ²⁹Og allir dagar Nóa voru níu hundruð og fimmtíu ár. Þá andaðist hann.

Þjóðir heimsins

10

¹Þetta er ættartala Nóa sona, Sems, Kams og Jafets. Þeim fæddust synir eftir flóðið.

²Synir Jafets: Gómer, Magog, Madaí, Javan, Túbal, Mesek og Tíras. ³Og synir Gómers: Askenas, Rífat og Tógarma. ⁴Og synir Javans: Elísa, Tarsis, Kittar og Ródanítar. ⁵Út frá þeim kvísluðust þeir, sem byggja eylönd heiðingjanna.

Þetta eru synir Jafets eftir löndum þeirra, hver eftir sinni tungu, eftir kynþáttum þeirra og samkvæmt þjóðerni þeirra.

⁶Synir Kams: Kús, Mísraím, Pút og Kanaan. ⁷Og synir Kúss: Seba, Havíla, Sabta, Raema og Sabteka. Og synir Raema: Séba og Dedan.

⁸Kús gat Nimrod. Hann tók að gjörast voldugur á jörðinni. ⁹Hann var mikill veiðimaður fyrir Drottni. Því er máltækið: „Mikill veiðimaður fyrir Drottni eins og Nimrod.“ ¹⁰Og upphaf ríkis hans var Babel, Erek, Akkad og Kalne í Sínearlandi.^a ¹¹Frá þessu landi hélt hann til Assýríu og byggði Níníve, Rehóbót–Ír og Kala, ¹²og Resen milli Níníve og Kala, það er borgin mikla.

¹³Mísraím gat Lúdíta, Anamíta, Lekabíta, Naftúkíta, ¹⁴Patrúsíta, Kaslúkíta (þaðan eru komnir Filistar) og Kaftóríta.

¹⁵Kanaan gat Sídón, frumgetning sinn, og Het ¹⁶og Jebúsíta, Amoríta, Gírgasíta, ¹⁷Hevíta, Arkíta, Síníta, ¹⁸Arvadíta, Semaríta og Hamatíta. Og síðan breiddust út kynkvíslir Kanaanítanna. ¹⁹Landamerki Kanaanítanna eru frá Sídón um Gerar allt til Gasa, þá er stefnan til Sódómu og Gómorru og Adma og Sebóím, allt til Lasa.

²⁰Þetta eru synir Kams eftir kynþáttum þeirra, eftir tungum þeirra, samkvæmt löndum þeirra og þjóðerni.

²¹En Sem, ættfaðir allra Ebers sona, eldri bróðir Jafets, eignaðist og sonu.

²²Synir Sems: Elam, Assúr, Arpaksad, Lúd og Aram. ²³Og synir Arams: Ús, Húl, Geter og Mas.

²⁴Arpaksad gat Sela, og Sela gat Eber. ²⁵Og Eber fæddust tveir synir. Hét annar Peleg, því að á hans dögum greindist fólkið á jörðinni, en bróðir hans hét Joktan. ²⁶Og Joktan gat Almódad, Salef, Hasarmavet, Jara, ²⁷Hadóram, Úsal, Dikla, ²⁸Óbal, Abímael, Seba, ²⁹Ófir, Havíla og Jóbab. Þessir allir eru synir Joktans.

³⁰Og bústaður þeirra var frá Mesa til Sefar, til austurfjallanna.

³¹Þetta eru synir Sems, eftir ættkvíslum þeirra, eftir tungum þeirra, samkvæmt löndum þeirra, eftir þjóðerni þeirra.

³²Þetta eru ættkvíslir Nóa sona eftir ættartölum þeirra, samkvæmt þjóðerni þeirra, og frá þeim kvísluðust þjóðirnar út um jörðina eftir flóðið.

Babelsturninn

11

¹Öll jörðin hafði eitt tungumál og ein og sömu orð. ²Og svo bar við, er þeir fóru stað úr stað í austurlöndum, að þeir fundu láglendi í Sínearlandi og settust þar að. ³Og þeir sögðu hver við annan: „Gott og vel, vér skulum hnoða tigulsteina og herða í eldi.“ Og þeir notuðu tigulsteina í stað grjóts og jarðbik í stað kalks. ⁴Og þeir sögðu: „Gott og vel, vér skulum byggja oss borg og turn, sem ná til himins, og gjörum oss minnismerki, svo að vér tvístrumst ekki um alla jörðina.“

^a Súmer nefndist Sínear á hebr. Þar var síðar Suður–Babýlonía.

⁵Þá steig Drottinn niður til þess að sjá borgina og turninn, sem mannanna synir voru að byggja. ⁶Og Drottinn mælti: „Sjá, þeir eru ein þjóð og hafa allir sama tungumál, og þetta er hið fyrsta fyrirtæki þeirra. Og nú mun þeim ekkert ófært verða, sem þeir taka sér fyrir hendur að gjöra. ⁷Gott og vel, stígum niður og ruglum þar tungumál þeirra, svo að enginn skilji framar annars mál.“ ⁸Og Drottinn tvístraði þeim þaðan út um alla jörðina, svo að þeir urðu af að láta að byggja borgina. ⁹Þess vegna heitir hún Babel,^a því að þar ruglaði Drottinn tungumál allrar jarðarinnar, og þaðan tvístraði hann þeim um alla jörðina.

Ættartala frá Sem til Abrams

¹⁰Þetta er ættartala Sems:

Sem var hundrað ára gamall, er hann gat Arpaksad, tveim árum eftir flóðið. ¹¹Og Sem lifði, eftir að hann gat Arpaksad, fimm hundruð ár og gat sonu og dætur.

¹²Er Arpaksad var þrjátíu og fimm ára, gat hann Sela. ¹³Og Arpaksad lifði, eftir að hann gat Sela, fjögur hundruð og þrjú ár og gat sonu og dætur.

¹⁴Er Sela var þrjátíu ára, gat hann Eber. ¹⁵Og Sela lifði, eftir að hann gat Eber, fjögur hundruð og þrjú ár og gat sonu og dætur.

¹⁶Er Eber var þrjátíu og fjögurra ára, gat hann Peleg. ¹⁷Og Eber lifði, eftir að hann gat Peleg, fjögur hundruð og þrjátíu ár og gat sonu og dætur.

¹⁸Er Peleg var þrjátíu ára, gat hann Reú. ¹⁹Og Peleg lifði, eftir að hann gat Reú, tvö hundruð og níu ár og gat sonu og dætur.

²⁰Er Reú var þrjátíu og tveggja ára, gat hann Serúg. ²¹Og Reú lifði, eftir að hann gat Serúg, tvö hundruð og sjö ár og gat sonu og dætur.

²²Er Serúg var þrjátíu ára, gat hann Nahor. ²³Og Serúg lifði, eftir að hann gat Nahor, tvö hundruð ár og gat sonu og dætur.

²⁴Er Nahor var tuttugu og níu ára, gat hann Tara. ²⁵Og Nahor lifði, eftir að hann gat Tara, hundrað og nítján ár og gat sonu og dætur.

²⁶Er Tara var sjötíu ára, gat hann Abram, Nahor og Haran.

²⁷Þetta er saga Tara: Tara gat Abram, Nahor og Haran, en Haran gat Lot. ²⁸Og Haran dó á undan Tara föður sínum í ættlandi sínu, í Úr í Kaldeu. ²⁹Og Abram og Nahor tóku sér konur. Kona Abrams hét Saraí, en kona Nahors Milka, dóttir Harans, föður Milku og föður Ísku. ³⁰En Saraí var óbyrja, hún átti eigi börn.

³¹Þá tók Tara Abram son sinn og Lot Haransson, sonarson sinn, og Saraí tengdadóttur sína, konu Abrams sonar síns, og lagði af stað með þau frá Úr í Kaldeu áleiðis til Kanaanlands, og þau komu til Harran og settust þar að. ³²Og dagar Tara voru tvö hundruð og fimm ár. Þá andaðist Tara í Harran.

^a Nafnið gæti þýtt Guðs hlið, en hér er það skýrt með orðaleik við hebr. sögn, er þýðir að blanda saman, rulga.

*Abraham, Ísak og Jakob***Fyrirheitna landið****12**

¹Drottinn sagði við Abram:

„Far þú burt úr landi þínu og frá ættfólki þínu og úr húsi föður þíns, til landsins, sem ég mun vísa þér á.

²Ég mun gjöra þig að mikilli þjóð og blessa þig og gjöra nafn þitt mikið, og blessun skalt þú vera.

³Ég mun blessa þá, sem þig blessa, en bölvu þeim, sem þér formælir, og af þér skulu allar ættkvíslir jarðarinnar blessun hljóta^a.“

⁴Þá lagði Abram af stað, eins og Drottinn hafði sagt honum, og Lot fór með honum. En Abram var sjötíu og fimm ára að aldri, er hann fór úr Harran.

Abram í Kanaan og Egyptalandi

⁵Abram tók Saraí konu sína og Lot bróðurson sinn og alla fjárhluti, sem þeir höfðu eignast, og þær sálir, er þeir höfðu fengið í Harran. Og þeir lögðu af stað og héldu til Kanaanlands.

Þeir komu til Kanaanlands. ⁶Og Abram fór um landið, allt þangað er Síkem heitir, allt til Mórelundar. En þá voru Kanaanítar í landinu. ⁷Þá birtist Drottinn Abram og sagði við hann: „Niðjum þínum vil ég gefa þetta land.“ Og hann reisti þar altari Drottni, sem hafði birst honum. ⁸Þaðan hélt hann til fjallanna fyrir austan Betel og setti þar tjöld sín, svo að Betel var í vestur, en Aí í austur. Og hann reisti þar Drottni altari og ákallaði nafn Drottins. ⁹Og Abram færði sig smátt og smátt til Suðurlandsins^b. ¹⁰En hallæri varð í landinu. Þá fór Abram til Egyptalands til að dveljast þar um hríð, því að hallærið var mikið í landinu. ¹¹Og er hann var kominn langt á leið til Egyptalands, sagði hann við Saraí konu sína: „Sjá, ég veit að þú ert kona fríð sýnum. ¹²Það mun því fara svo, að þegar Egyptar sjá þig, þá munu þeir segja: „Þetta er kona hans,“ og drepa mig, en þig munu þeir láta lífi halda. ¹³Segðu fyrir hvern mun, að þú sért systir mín, svo að mér megi líða vel fyrir þínar sakir og ég megi lífi halda þín vegna.“

¹⁴Er Abram kom til Egyptalands, sáu Egyptar, að konan var mjög fríð. ¹⁵Og höfðingjar Faraós sáu hana og létu mikið af henni við Faraó, og konan var tekin í hús Faraós. ¹⁶Og hann gjörði vel við Abram hennar vegna, og hann eignaðist sauði, naut og asna, þræla og ambáttir, ösnur og úlfalda. ¹⁷En Drottinn þjáði Faraó og hús hans með miklum plágum vegna Saraí, konu Abrams. ¹⁸Þá kallaði Faraó Abram til sín og mælti: „Hví hefir þú gjört mér þetta? Hví sagðir þú mér ekki, að hún væri kona þín? ¹⁹Hví sagðir þú: „Hún er systir mín,“ svo að ég tók hana mér fyrir konu? En þarna er nú konan þín, tak þú hana og far

^a Eða: með þínu nafni munu allar ættkvíslir jarðarinnar óska sér blessunar.

^b Þ.e. til Negebóbyggðanna syðst í Palestínu.

burt.“²⁰Og Faraó skipaði svo fyrir um Abram, að menn sínir skyldu fylgja honum á braut og konu hans með öllu, sem hann átti.

13

¹Og Abram fór frá Egyptalandi með konu sína og allt, sem hann átti, og Lot fór með honum, til Suðurlandsins.

Abram og Lot skilja

²Abram var stórauðugur að kvikfé, silfri og gulli. ³Og hann flutti sig smátt og smátt sunnan að allt til Betel, til þess staðar, er tjald hans hafði áður verið, milli Betel og Aí, ⁴til þess staðar, þar sem hann áður hafði reist altarið. Og Abram ákallaði þar nafn Drottins.

⁵Lot, sem fór með Abram, átti og sauði, naut og tjöld. ⁶Og landið bar þá ekki, svo að þeir gætu saman verið, því að eign þeirra var mikil, og þeir gátu ekki saman verið. ⁷Og sundurþykkja reis milli fjárhirða Abrams og fjárhirða Lots. – En Kanaanítar og Peresítar bjuggu þá í landinu.

⁸Þá mælti Abram við Lot: „Engin misklið sé milli mín og þín og milli minna og þinna fjárhirða, því að við erum frændur. ⁹Liggur ekki allt landið opið fyrir þér? Skil þig heldur við mig. Viljir þú fara til vinstri handar, þá fer ég til hægri; og viljir þú fara til hægri handar, þá fer ég til vinstri.“ ¹⁰Þá hóf Lot upp augu sín og sá, að allt Jórdansléttlendið, allt til Sóar, var vatnsríkt land, eins og aldingarður Drottins, eins og Egyptaland. (Þetta var áður en Drottinn eyddi Sódómu og Gómorru.) ¹¹Og Lot kaus sér allt Jórdansléttlendið, og Lot flutti sig austur á við, og þannig skildu þeir. ¹²Abram bjó í Kanaanlandi, en Lot bjó í borgunum á sléttlendinu og færði tjöld sín allt til Sódómu. ¹³En mennirnir í Sódómu voru vondir og stórsyndarar fyrir Drottni.

¹⁴Drottinn sagði við Abram, eftir að Lot hafði skilið við hann: „Hef þú upp augu þín, og litast um frá þeim stað, sem þú ert á, til norðurs, suðurs, austurs og vesturs. ¹⁵Því að allt landið, sem þú sér, mun ég gefa þér og niðjum þínum ævinlega. ¹⁶Og ég mun gjöra niðja þína sem duft jarðar, svo að geti nokkur talið duft jarðarinnar, þá skulu einnig niðjar þínir verða taldir. ¹⁷Tak þig nú upp og far þú um landið þvert og endilangt, því að þér mun ég gefa það.“ ¹⁸Og Abram færði sig með tjöld sín og kom og settist að í Mamrelundi, sem er í Hebron, og reisti Drottni þar altari.

Abram fer í stríð. Melkisedek

14

¹Þegar Amrafel var konungur í Sínear,^a Aríok konungur í Ellasar, Kedorlaómer konungur í Elam og Tídeal konungur í Gojím, bar það til, ²að þeir herjuðu á Bera, konung í Sódómu, á Birsá, konung í Gómorru, á Síneab, konung í Adma, á Semeber, konung í Sebóím, og konunginn í Bela (það er Sóar).

^a Þ.e. Súmer.

³Allir þessir hittust á Siddímsvöllum. (Þar er nú Saltisjór.^a) ⁴Í tólf ár höfðu þeir verið lýðskyldir Kedorlaómer, en á hinu þrettánda ári höfðu þeir gjört uppreisn. ⁵Og á fjórtánda ári kom Kedorlaómer og þeir konungar, sem með honum voru, og sigruðu Refaitana í Astarot Karnaím, Súsítana í Ham, Emítana á Kírjataímsvöllum ⁶og Hóritana á fjalli þeirra Seír allt til El-Paran, sem er við eyðimörkina. ⁷Síðan sneru þeir við og komu til En-Mispat (það er Kades), og fóru herskildi yfir land Amalekíta og sömuleiðis Amoríta, sem bjuggu í Hasason Tamar.

⁸Þá lögðu þeir af stað, konungurinn í Sódómu, konungurinn í Gómorru, konungurinn í Adma, konungurinn í Sebóim og konungurinn í Bela (það er Sóar), og þeir fylktu liði sínu móti þeim á Siddímsvöllum, ⁹móti Kedorlaómer, konungi í Elam, Tídeal, konungi í Gojím, Amrafel, konungi í Sínear, og Aríok, konungi í Ellasar, fjórir konungar móti fimm. ¹⁰En á Siddímsvöllum var hver jarðbiksgröfin við aðra. Og konungarnir í Sódómu og Gómorru lögðu á flóttu og féllu ofan í þær, en þeir, sem af komust, flýðu til fjalla. ¹¹Þá tóku hinir alla fjárhloti, sem voru í Sódómu og Gómorru, og öll matvæli og fóru burt. ¹²Þeir tóku og Lot, bróðurson Abrams, og fjárhloti hans og fóru burt, en hann átti heima í Sódómu.

¹³Þá kom maður af flóttanum og sagði Hebreanum Abram tíðindin, en hann bjó þá í lundi Amorítans Mamre, bróður Eskols og Aners, og þeir voru bandamenn Abrams. ¹⁴En er Abram frétti, að frændi hans var hertekinn, bjó hann í skyndi þrjú hundruð og átján reynda menn sína, fædda í húsi hans, og elti þá allt til Dan. ¹⁵Skipti hann liði sínu í flokka og réðst á þá á náttarþeli, hann og menn hans, og sigraði þá og rak flóttann allt til Hóba, sem er fyrir norðan Damaskus. ¹⁶Sneri hann því næst heimleiðis með alla fjárhlutina og bróðurson sinn Lot, og fjárhloti hans hafði hann einnig heim með sér, sömuleiðis konurnar og fólkið.

¹⁷En er hann hafði unnið sigur á Kedorlaómer konungi og þeim konungum, sem með honum voru, og hélt heimleiðis, fór konungurinn í Sódómu til fundar við hann í Savedal. (Þar heitir nú Kóngsdalur.) ¹⁸Og Melkisedek konungur í Salem kom með brauð og vín, en hann var prestur Hins Hæsta Guðs. ¹⁹Og hann blessaði Abram og sagði:

„Blessaður sé Abram af Hinum Hæsta Guði, skapara himins og jarðar! ²⁰Og lofaður sé Hinn Hæsti Guð, sem gaf óvini þína þér í hendur!“

Og Abram gaf honum tíund af öllu.

²¹Konungurinn í Sódómu sagði við Abram: „Gef mér mennina, en tak þú fjárhlutina.“ ²²Þá mælti Abram við konunginn í Sódómu: „Ég upplyfti höndum mínum til Drottins, Hins Hæsta Guðs, skapara himins og jarðar: ²³Ég tek hvorki þráð né skópveng, né nokkuð af öllu sem þér tilheyrir, svo að þú skulir ekki segja: „Ég hefi gjört Abram ríkan.“ ²⁴Ekkert handa mér! Aðeins það, sem sveinarnir hafa neytt, og hlut þeirra manna, sem með mér fóru, Aners, Eskols og Mamre. Þeir mega taka sinn hlut.“

^a Þ.e. Dauðahafið.

Guð gjörir sáttmála við Abram**15**

¹Eftir þessa atburði kom orð Drottins til Abrams í sýn: „Óttast þú ekki, Abram, ég er þinn skjöldur, laun þín munu mjög mikil verða.“ ²Og Abram mælti: „Drottinn Guð, hvað ætlar þú að gefa mér? Ég fer hédan barnlaus, og Elíeser frá Damaskus verður erfingi húss míns.“ ³Og Abram mælti: „Sjá, mér hefir þú ekkert afkvæmi gefið, og húskarl minn mun erfa mig.“

⁴Og sjá, orð Drottins kom til hans: „Ekki skal hann erfa þig, heldur sá, sem af þér mun getinn verða, hann mun erfa þig.“ ⁵Og hann leiddi hann út og mælti: „Lít þú upp til himins og tel þú stjörnurnar, ef þú getur talið þær.“ Og hann sagði við hann: „Svo margir skulu niðjar þínir verða.“ ⁶Og Abram trúði Drottni, og hann reiknaði honum það til réttlætis.

⁷Þá sagði hann við hann: „Ég er Drottinn, sem leiddi þig út frá Úr í Kaldeu til þess að gefa þér þetta land til eignar.“ ⁸Og Abram mælti: „Drottinn Guð, hvað skal ég hafa til marks um, að ég muni eignast það?“ ⁹Og hann mælti við hann: „Fær mér þrevetra kvígu, þrevetra geit, þrevetran hrút, turtildúfu og unga dúfu.“ ¹⁰Og hann færði honum öll þessi dýr og hlutaði þau sundur í miðju og lagði hvern hlutinn gegnt öðrum. En fuglana hlutaði hann ekki sundur. ¹¹Og hræfuglar flugu að ætinu, en Abram fældi þá burt.

¹²Er sól var að renna, leið þungur svefnhöfgi á Abram, og sjá: felmti og miklu myrkri sló yfir hann.

¹³Þá sagði hann við Abram: „Vit það fyrir víst, að niðjar þínir munu lifa sem útlendingar í landi, sem þeir eiga ekki, og þeir munu þjóna þeim, og þeir þjá þá í fjögur hundruð ár. ¹⁴En þá þjóð, sem þeir munu þjóna, mun ég dæma, og síðar munu þeir þaðan fara með mikinn fjárhlut. ¹⁵En þú skalt fara í friði til feðra þinna, þú skalt verða jarðaður í góðri elli. ¹⁶Hinn fjórði ættliður þeirra mun koma hingað aftur, því að enn hafa Amorítar eigi fyllt mæli synda sinna.“

¹⁷En er sól var runnin og myrkt var orðið, kom reykur sem úr ofni og eldslogi, er leið fram á milli þessara fórnarstykkja.

¹⁸Á þeim degi gjörði Drottinn sáttmála við Abram og mælti: „Þínu afkvæmi gef ég þetta land, frá Egyptalandsánni til árinna miklu, árinna Efrat: ¹⁹land Keníta, Kenissíta, Kadmóníta, ²⁰Hetíta, Peresíta, Refaíta, ²¹Amoríta, Kanaaníta, Gírgasíta og Jebúsíta.“

Hagar elur Ísmael**16**

¹Saraí kona Abrams ól honum ekki börn. En hún hafði egypsku ambátt, sem hét Hagar. ²Og Saraí sagði við Abram: „Heyrðu, Drottinn hefir varnað mér barngetnaðar. Gakk því inn til ambáttar minnar, vera má að hún afli mér afkvæmis.“ Og Abram hlýddi orðum Saraí. ³Saraí, kona Abrams, tók Hagar hina egypsku, ambátt sína, er Abram hafði búið tíu ár í Kanaanlandi, og gaf manni sínum Abram hana fyrir konu. ⁴Og hann gekk inn til Hagar, og hún varð þunguð. En er hún vissi, að hún var með barni, fyrirleit hún húsmóður sína. ⁵Þá sagði Saraí við Abram: „Sá óréttur, sem ég verð að þola, bitni á þér! Ég hefi

gefið ambátt mína þér í faðm, en er hún nú veit, að hún er með barni, fyrirlítur hún mig. Drottinn dæmi milli mín og þín!“ ⁶En Abram sagði við Saraí: „Sjá, ambátt þín er á þínu valdi. Gjör þú við hana sem þér gott þykir.“ Þá þjáði Saraí hana, svo að hún flýði í burtu frá henni.

⁷Þá fann engill Drottins hana hjá vatnslind í eyðimörkinni, hjá lindinni á veginum til Súr. ⁸Og hann mælti: „Hagar, ambátt Saraí, hvaðan kemur þú og hvert ætlar þú að fara?“ Hún svaraði: „Ég er á flóttu frá Saraí, húsmóður minni.“ ⁹Og engill Drottins sagði við hana: „Hverf þú heim aftur til húsmóður þinnar og gef þig undir hennar vald.“

¹⁰Engill Drottins sagði við hana: „Ég mun margfalda afkvæmi þitt, svo að það verði eigi talið fyrir fjölda sakir.“

¹¹Engill Drottins sagði við hana: „Sjá, þú ert þunguð og munt son fæða. Hans nafn skalt þú kalla Ísmael,^a því að Drottinn hefir heyrt kveinstafi þína. ¹²Hann mun verða maður ólmur sem villiasni, hönd hans mun vera uppi á móti hverjum manni og hvers manns hönd uppi á móti honum, og hann mun búa andspænis öllum bræðrum sínum.“ ¹³Og hún nefndi Drottin, sem við hana talaði, „Þú ert Guð, sem sér.“ Því að hún sagði: „Ætli ég hafi einnig hér horft á eftir honum, sem hefir séð mig?“ ¹⁴Þess vegna heitir brunnurinn Beer–Lahaj–rói,^b en hann er á milli Kades og Bered.

¹⁵Hagar ól Abram son, og Abram nefndi son sinn, sem Hagar ól honum, Ísmael. ¹⁶En Abram var áttatíu og sex ára gamall, þegar Hagar ól honum Ísmael.

Abram nefndur Abraham

17

¹Er Abram var níutíu og níu ára gamall, birtist Drottinn honum og sagði: „Ég er Almáttugur Guð. Gakk þú fyrir mínu augliti og ver grandvar, ²þá vil ég gjöra sáttmála milli mín og þín, og margfalda þig mikillega.“

³Þá féll Abram fram á ásjónu sína, og Guð talaði við hann og sagði: ⁴„Sjá, það er ég, sem hefi gjört við þig sáttmála, og þú skalt verða faðir margra þjóða. ⁵Því skalt þú eigi lengur nefnast Abram, heldur skalt þú heita Abraham, því að föður margra þjóða gjöri ég þig. ⁶Og ég mun gjöra þig mjög frjósaman og gjöra þig að þjóðum, og af þér skulu konungar koma. ⁷Og ég gjöri sáttmála milli mín og þín og þinna niðja eftir þig, frá einum ættlið til annars, ævinlegan sáttmála: að vera þinn Guð og þinna niðja eftir þig. ⁸Og ég mun gefa þér og niðjum þínum eftir þig það land, sem þú nú býr í sem útlendingur, allt Kanaanland til ævinlegrar eignar, og ég skal vera Guð þeirra.“

Umskurn og sáttmáli

⁹Guð sagði við Abraham: „Þú skalt halda minn sáttmála, þú og niðjar þínir eftir þig, frá einum ættlið til annars. ¹⁰Þetta er minn sáttmáli, sem þér skuluð halda, milli mín og yðar og niðja þinna eftir þig: Allt karlkyn meðal yðar skal umskera. ¹¹Yður skal umskera á

^a Það þýðir: Guð heyrir.

^b Hér er nafn brunnsins útskýrt með orðaleik hebr. sagnanna „að lifa“ og „að sjá“.

Merking nafnsins gæti því verið: Brunnur hins lifandi, er sér mig. Staðanöfnin eiga við syðsta hluta Palestínu.

holdi yfirhúðar yðar, og það sé merki sáttmálans milli mín og yðar. ¹²Átta daga gömul skal öll sveinbörn umskera meðal yðar, ættlið eftir ættlið, bæði þau, er heima eru fædd, og eins hin, sem keypt eru verði af einhverjum útlendingi, er eigi er af þínum ættlegg. ¹³Umskera skal bæði þann, sem fæddur er í húsi þínu, og eins þann, sem þú hefir verði keyptan, og þannig sé minn sáttmáli í yðar holdi sem ævinlegur sáttmáli. ¹⁴En óumskorinn karlmaður, sá er ekki er umskorinn á holdi yfirhúðar sinnar, hann skal upprættur verða úr þjóð sinni. Sáttmála minn hefir hann rofið.“

Saraí nefnd Sara. Ísak og Ísmael

¹⁵Guð sagði við Abraham: „Saraí konu þína skalt þú ekki lengur nefna Saraí, heldur skal hún heita Sara. ¹⁶Og ég mun blessa hana, og með henni mun ég einnig gefa þér son. Og ég mun blessa hana, og hún skal verða ættmóðir heilla þjóða, hún mun verða ættmóðir þjóðkonunga.“ ¹⁷Þá féll Abraham fram á ásjónu sína og hló og hugsaði með sjálfum sér: „Mun hundrað ára gamall maður eignast barn, og mun Sara níræð barn ala?“ ¹⁸Og Abraham sagði við Guð: „Ég vildi að Ísmael mætti lifa fyrir þínu augliti!“ ¹⁹Og Guð mælti: „Vissulega skal Sara kona þín fæða þér son, og þú skalt nefna hann Ísak, og ég mun gjöra sáttmála við hann sem ævinlegan sáttmála fyrir niðja hans eftir hann. ²⁰Og að því er Ísmael snertir hefi ég bænheyrt þig. Sjá, ég mun blessa hann og gjöra hann frjósaman og margfalda hann mikillega. Tólf þjóðhöfðingja mun hann geta, og ég mun gjöra hann að mikilli þjóð. ²¹En minn sáttmála mun ég gjöra við Ísak, sem Sara mun fæða þér um þessar mundir á næsta ári.“ ²²Og er Guð hafði lokið tali sínu við Abraham, sté hann upp frá honum.

²³Þá tók Abraham son sinn Ísmael og alla, sem fæddir voru í hans húsi, og alla, sem hann hafði verði keypta, allt karlkyn meðal heimamanna Abrahams, og umskar hold yfirhúðar þeirra á þessum sama degi, eins og Guð hafði boðið honum. ²⁴Abraham var níutíu og níu ára gamall, er hann var umskorinn á holdi yfirhúðar sinnar. ²⁵Og Ísmael sonur hans var þrettán ára, er hann var umskorinn á holdi yfirhúðar sinnar. ²⁶Á þessum sama degi voru þeir umskornir Abraham og Ísmael sonur hans, ²⁷og allir hans heimamenn. Bæði þeir, er heima voru fæddir, og eins þeir, sem verði voru keyptir af útlendingum, voru umskornir með honum.

Englar vitja Abrahams. Heitið fæðingu Ísaks

18

¹Drottinn birtist Abraham í Mamrelundi, er hann sat í tjaldðyrum sínum í miðdegishitanum. ²Og hann hóf upp augu sín og litaðist um, og sjá, þrír menn stóðu gagnvart honum. Og er hann sá þá, skundaði hann til móts við þá úr tjaldðyrum sínum og laut þeim til jarðar ³og mælti: „Herra minn, hafi ég fundið náð í augum þínum, þá gakk eigi fram hjá þjóni þínum. ⁴Leyfið, að sótt sé lítið eitt af vatni, að þér megið þvo fætur yðar, og hvílið yður undir trénu. ⁵Og ég ætla að sækja brauðbita, að þér megið styrkja hjörtu yðar, – síðan getið þér haldið áfram ferðinni, – úr því að þér fóruð hér um hjá þjóni yðar.“ Og þeir svöruðu: „Gjörðu eins og þú hefir sagt.“

⁶Þá flýtti Abraham sér inn í tjaldið til Söru og mælti: „Sæktu nú sem skjótast þrjá mæla hveitimjöls, hnoðaðu það og bakaðu kökur.“ ⁷Og Abraham skundaði til nautanna og tók

kálf, ungan og vænan, og fékk sveini sínum, og hann flýtti sér að matbúa hann. ⁸Og hann tók áfir og mjólk og kálfinn, sem hann hafði matbúið, og setti fyrir þá, en sjálfur stóð hann frammi fyrir þeim undir trénu, meðan þeir mötuðust.

⁹Þá sögðu þeir við hann: „Hvar er Sara kona þín?“ Hann svaraði: „Þarna inni í tjaldinu.“ ¹⁰Og Drottinn sagði: „Vissulega mun ég aftur koma til þín að ári liðnu í sama mund, og mun þá Sara kona þín hafa eignast son.“ En Sara heyrði þetta í dyrum tjaldsins, sem var að baki hans. ¹¹En Abraham og Sara voru gömul og hnigin á efra aldur, svo að kvenlegir eðlishættir voru horfnir frá Söru. ¹²Og Sara hló með sjálfri sér og mælti: „Eftir að ég er gömul orðin, skyldi ég þá á munúð hyggja, þar sem bóndi minn er einnig gamall?“ ¹³Þá sagði Drottinn við Abraham: „Hví hlær Sara og segir: „Mun það satt, að ég skuli barn fæða svo gömul?“ ¹⁴Er Drottinn nokkuð ómáttugt? Á sinni tíð að vori mun ég aftur koma til þín, og Sara hefir þá eignast son.“ ¹⁵Og Sara neitaði því og sagði: „Eigi hló ég,“^a því að hún var hrædd. En hann sagði: „Jú, víst hlóst þú.“

Abraham biður fyrir Sódómu

¹⁶Því næst tóku mennirnir sig upp þaðan og horfðu niður til Sódómu, en Abraham gekk með þeim til að fylgja þeim á veg. ¹⁷Þá sagði Drottinn: „Skyldi ég dylja Abraham þess, sem ég ætla að gjöra,“ ¹⁸þar sem Abraham mun verða að mikilli og völdugri þjóð, og allar þjóðir jarðarinnar munu af honum blessun hljóta? ¹⁹Því að ég hefí útvalið hann, til þess að hann bjóði börnum sínum og húsi sínu eftir sig, að þau varðveiti vegu Drottins með því að iðka rétt og réttlæti, til þess að Drottinn láti koma fram við Abraham það, sem hann hefir honum heitið.“

²⁰Og Drottinn mælti: „Hrópið yfir Sódómu og Gómorru er vissulega mikið, og synd þeirra er vissulega mjög þung. ²¹Ég ætla því að stíga niður þangað til þess að sjá, hvort þeir hafa fullkomlega aðhafst það, sem hrópað er um. En sé eigi svo, þá vil ég vita það.“

²²Og mennirnir sneru í brott þaðan og héldu til Sódómu, en Abraham stóð enn þá frammi fyrir Drottinni. ²³Og Abraham gekk fyrir hann og mælti: „Hvort munt þú afmá hina réttlátu með hinum óguðlegu? ²⁴Vera má, að fimmtíu réttlátir séu í borginni. Hvort munt þú afmá þá og ekki þyrma staðnum vegna þeirra fimmtíu réttlátu, sem þar eru? ²⁵Fjarri sé það þér að gjöra slíkt, að deyða hina réttlátu með hinum óguðlegu, svo að eitt gangi yfir réttláta og óguðlega. Fjarri sé það þér! Mun dómari alls jarðríkis ekki gjöra rétt?“ ²⁶Og Drottinn mælti: „Finni ég í Sódómu fimmtíu réttláta innan borgar, þá þyrmi ég öllum staðnum þeirra vegna.“

²⁷Abraham svaraði og sagði: „Æ, ég hefí dirfst að tala við Drottin, þótt ég sé duft eitt og aska. ²⁸Vera má, að fimm skorti á fimmtíu réttláta. Munt þú eyða alla borgina vegna þessara fimm?“ Þá mælti hann: „Eigi mun ég eyða hana, finni ég þar fjörutíu og fimm.“

²⁹Og Abraham hélt áfram að tala við hann og mælti: „Vera má, að þar finnist ekki nema fjörutíu.“ En hann svaraði: „Vegna þeirra fjörutíu mun ég láta það ógjört.“

³⁰Og hann sagði: „Ég bið þig, Drottinn, að þú reiðist ekki, þó að ég tali. Vera má að þar finnist ekki nema þrjátíu.“ Og hann svaraði: „Ég mun ekki gjöra það, finni ég þar þrjátíu.“

^a Á hebr. er orðaleikur milli nafns Ísaks og sagnar, er merkir „að hlæja“.

³¹Og hann sagði: „Æ, ég hefi dirfst að tala við Drottin! Vera má, að þar finnist ekki nema tuttugu.“ Og hann mælti: „Ég mun ekki eyða hana vegna þeirra tuttugu.“

³²Og hann mælti: „Ég bið þig, Drottinn, að þú reiðist ekki, þó að ég tali enn aðeins í þetta sinn. Vera má að þar finnist aðeins tíu.“ Og hann sagði: „Ég mun ekki eyða hana vegna þeirra tíu.“

³³Og Drottinn fór í brott, er hann hafði lokið tali sínu við Abraham, en Abraham hvarf aftur heimleiðis.

Lot bjargað úr eyðingu Sódómu

19

¹Englarnir tveir komu um kveldið til Sódómu. Sat Lot í borgarhliði. Og er hann sá þá, stóð hann upp í móti þeim og hneigði ásjónu sína til jarðar. ²Því næst mælti hann: „Heyrið, herrar mínir, sýnið lítillæti og komið inn í hús þjóns ykkar, og verið hér í nótt og þvoið fætur ykkar. Getið þið þá risið árla á morgun og farið leiðar ykkar.“ En þeir sögðu: „Nei, við ætlum að hafast við á strætinu í nótt.“ ³Þá lagði hann mikið að þeim, uns þeir fóru inn til hans og gengu inn í hús hans. Og hann bjó þeim máltíð og bakaði ósýrt brauð, og þeir neyttu.

⁴En áður en þeir gengu til hvíldar, slógu borgarmenn, mennirnir í Sódómu, hring um húsið, bæði ungir og gamlir, allur múgurinn hvaðanæva. ⁵Og þeir kölluðu á Lot og sögðu við hann: „Hvar eru mennirnir, sem komu til þín í kveld? Leið þú þá út til vor, að vér megum kenna þeirra.“ ⁶Lot gekk þá út til þeirra, út fyrir dyrnar, og lokaði hurðinni að baki sér. ⁷Og hann sagði: „Fyrir hvern mun, bræður mínir, fremjið ekki óhæfu. ⁸Sjá, ég á tvær dætur, sem ekki hafa karlmanns kennt. Ég skal leiða þær út til yðar, gjörið við þær sem yður gott þykir. Aðeins megið þér ekkert gjöra þessum mönnum, úr því að þeir eru komnir undir skugga þaks míns.“ ⁹Þá æptu þeir: „Haf þig á burt!“ og sögðu: „Þessi náungi er hingað kominn sem útlendingur og vill nú stöðugt vera að síða oss. Nú skulum vér leika þig enn verr en þá.“ Og þeir gjörðu ákaflega þröng að honum, að Lot, og gengu nær til að brjóta upp dyrnar. ¹⁰Þá seildust mennirnir út og drógu Lot til sín inn í húsið og lokuðu dyrunum. ¹¹En þá, sem voru úti fyrir dyrum hússins, slógu þeir með blindu, smáa og stóra, svo að þeir urðu að gefast upp við að finna dyrnar.

¹²Mennirnir sögðu við Lot: „Átt þú hér nokkra fleiri þér nákomna? Tengdasyni, syni, dætur? Alla í borginni, sem þér eru áhangandi, skalt þú hafa á burt héðan, ¹³því að við munum eyða þennan stað, af því að hrópið yfir þeim fyrir Drottni er mikið, og Drottinn hefir sent okkur til að eyða borgina.“ ¹⁴Þá gekk Lot út og talaði við tengdasyni sína, sem ætluðu að ganga að eiga dætur hans, og mælti: „Standið upp skjótt og farið úr þessum stað, því að Drottinn mun eyða borgina.“ En tengdasynir hans hugðu, að hann væri að gjöra að gamni sínu.

¹⁵En er dagur rann, ráku englarnir eftir Lot og sögðu: „Statt þú upp skjótt! Tak þú konu þína og báðar dætur þínar, sem hjá þér eru, svo að þú fyrirfarist ekki vegna syndar borgarinnar.“ ¹⁶En er hann hikaði við, tóku mennirnir í hönd honum og í hönd konu hans og í hönd báðum dætrum hans, af því að Drottinn vildi þyrma honum, og leiddu hann út og létu hann út fyrir borgina. ¹⁷Og er þeir höfðu leitt þau út, sögðu þeir: „Forða þér, líf þitt liggur við! Lít ekki aftur fyrir þig og nem hvergi staðar á öllu sléttlendinu, forða þér á

fjöll upp, að þú farist eigi.“¹⁸ Þá sagði Lot við þá: „Æ nei, herra! ¹⁹Sjá, þjónn þinn hefir fundið náð í augum þínum, og þú hefir sýnt á mér mikla miskunn að láta mig halda lífi. En ég get ekki forðað mér á fjöll upp, ógæfan getur komið yfir mig og ég dáið. ²⁰Sjá, þarna er borg í nánd, þangað gæti ég flúið, og hún er lítil. Ég vil forða mér þangað – er hún ekki lítil? – og ég mun halda lífi.“²¹ Drottinn sagði við hann: „Sjá, ég hefi einnig veitt þér þessa bæn, að leggja ekki í eyði borgina, sem þú talaðir um. ²²Flýt þér! Forða þér þangað, því að ég get ekkert gjört, fyrr en þú kemst þangað.“ Vegna þessa nefna menn borgina Sóar.^a

²³Sólin var runnin upp yfir jörðina, er Lot kom til Sóar. ²⁴Og Drottinn lét rigna yfir Sódómu og Gómorru brennisteini og eldi frá Drottni, af himni. ²⁵Og hann gjöreyddi þessar borgir og allt sléttlendið og alla íbúa borganna og gróður jarðarinnar. ²⁶En kona hans leit við að baki honum og varð að saltstöpli.

²⁷Abraham gekk snemma morguns þangað, er hann hafði staðið frammi fyrir Drottni. ²⁸Og hann horfði niður á Sódómu og Gómorru og yfir allt sléttlendið og sá, að reyk lagði upp af jörðinni, því líkast sem reykur úr ofni.

²⁹En er Guð eyddi borgirnar á sléttlendinu, minntist Guð Abrahams og leiddi Lot út úr eyðingunni, þá er hann lagði í eyði borgirnar, sem Lot hafði búið í.

Dætur Lots

³⁰Lot fór frá Sóar upp á fjöllin og staðnæmdist þar og báðar dætur hans með honum, því að hann óttaðist að vera kyrr í Sóar, og hann hafðist við í helli, hann og báðar dætur hans. ³¹Þá sagði hin eldri við hina yngri: „Faðir okkar er gamall, og enginn karlmaður er eftir á jörðinni, sem samfarir megi við okkur hafa, eins og siðvenja er til alls staðar á jörðinni. ³²Kom þú, við skulum gefa föður okkar vín að drekka og leggjast hjá honum, að við megum kveikja kyn af föður okkar.“ ³³Síðan gáfu þær föður sínum vín að drekka þá nótt, og hin eldri fór og lagðist hjá föður sínum. En hann varð hvorki var við, að hún lagðist niður, né að hún reis á fætur.

³⁴Og morguninn eftir sagði hin eldri við hina yngri: „Sjá, í nótt lá ég hjá föður mínum. Við skulum nú einnig í nótt gefa honum vín að drekka. Far þú síðan inn og leggst hjá honum, að við megum kveikja kyn af föður okkar.“ ³⁵Síðan gáfu þær föður sínum vín að drekka einnig þá nótt, og hin yngri tók sig til og lagðist hjá honum. En hann varð hvorki var við, að hún lagðist niður, né að hún reis á fætur.

³⁶Þannig urðu báðar dætur Lots þungaðar af völdum föður síns. ³⁷Hin eldri ól son og nefndi hann Móab. Hann er ættfaðir Móabíta allt til þessa dags. ³⁸Og hin yngri ól einnig son og nefndi hann Ben–Ammí. Hann er ættfaðir Ammóníta allt til þessa dags.

^a Orðaleikur við hebr. orð, sem merkir „lítilmótlegur“.

Abraham og Abímelek

20

¹Nú flutti Abraham sig þaðan til Suðurlandsins^a og settist að milli Kades og Súr og dvaldist um hríð í Gerar. ²Og Abraham sagði um Söru konu sína: „Hún er systir mín.“ Þá sendi Abímelek konungur í Gerar menn og lét sækja Söru. ³En Guð kom til Abímeleks í draumi um nóttina og sagði við hann: „Sjá, þú skalt deyja vegna konu þeirrar, sem þú hefir tekið, því að hún er gift kona.“ ⁴En Abímelek hafði ekki komið nærri henni. Og hann sagði: „Drottinn, munt þú einnig vilja deyða saklaust fólk? ⁵Hefir hann ekki sagt við mig: „Hún er systir mín“? Og hún sjálf hefir einnig sagt: „Hann er bróðir minn“? Í einlægni hjarta míns og með hreinum höndum hefi ég gjört þetta.“ ⁶Og Guð sagði við hann í draumnum: „Víst veit ég, að þú gjörðir þetta í einlægni hjarta þíns, og ég hefi einnig varðveitt þig frá að syndga gegn mér. Fyrir því leyfði ég þér ekki að snerta hana. ⁷Fá því nú mannum konu hans aftur, því að hann er spámaður, og mun hann biðja fyrir þér, að þú megir lífi halda. En ef þú skilar henni ekki aftur, þá skalt þú vita, að þú munt vissulega deyja, þú og allir, sem þér tilheyra.“

⁸Abímelek reis árla um morguninn og kallaði til sín alla þjóna sína og greindi þeim frá öllu þessu. Og mennirnir urðu mjög óttaslegnir. ⁹Og Abímelek lét kalla Abraham til sín og sagði við hann: „Hvað hefir þú gjört oss? Og hvað hefi ég misgjört við þig, að þú skyldir leiða svo stóra synd yfir mig og ríki mitt? Verk, sem enginn skyldi fremja, hefir þú framið gegn mér.“ ¹⁰Og Abímelek sagði við Abraham: „Hvað gekk þér til að gjöra þetta?“ ¹¹Þá mælti Abraham: „Ég hugsaði: „Vart mun nokkur guðsótti vera á þessum stað, og þeir munu drepa mig vegna konu minnar.“ ¹²Og þar að auki er hún sannlega systir mín, samfeðra, þótt eigi séum við sammæðra, og hún varð kona mín. ¹³Og þegar Guð lét mig fara úr húsi föður míns, sagði ég við hana: „Þessa góðsemi^b verður þú að sýna mér: Hvar sem við komum, þá segðu um mig: Hann er bróðir minn.““

¹⁴Þá tók Abímelek sauði, naut, þræla og ambáttir og gaf Abraham og fékk honum aftur Söru konu hans. ¹⁵Og Abímelek sagði: „Sjá, land mitt stendur þér til boða. Bú þú þar sem þér best líkar.“ ¹⁶Og við Söru sagði hann: „Sjá, ég gef bróður þínum þúsund sikla silfurs. Sjá, það sé þér uppreist í augum allra þeirra, sem með þér eru, og ert þú þannig réttlætt fyrir öllum.“ ¹⁷Og Abraham bað til Guðs fyrir honum, og Guð læknaði Abímelek og konu hans og ambáttir, svo að þær ólu börn. ¹⁸Því að Drottinn hafði lokað sérhverjum móðurkviði í húsi Abímeleks sakir Söru, konu Abrahams.

Ísak fæðist

21

¹Drottinn vitjaði Söru, eins og hann hafði lofað, og Drottinn gjörði við Söru eins og hann hafði sagt. ²Og Sara varð þunguð og fæddi Abraham son í elli hans, um þær mundir, sem

^a Þ.e. Negebóbyggðanna, sbr. 1M 12.9.

^b hebr. *hesed*. Kærleiksverk unnið vegna gagnkvæmrar skuldbindingar „sáttmálans“, og lykilorð um merkingu „sáttmála“, 2M 19–24; 1S 20.8.

Guð hafði sagt honum. ³Og Abraham gaf nafn syni sínum, þeim er honum fæddist, sem Sara fæddi honum, og kallaði hann Ísak.

⁴Abraham umskar Ísak son sinn, þá er hann var átta daga gamall, eins og Guð hafði boðið honum. ⁵En Abraham var hundrað ára gamall, þegar Ísak sonur hans fæddist honum.

⁶Sara sagði: „Guð hefir gjört mig að athlægi. Hver sem heyrir þetta, mun hlæja^a að mér.“ ⁷Og hún mælti: „Hver skyldi hafa sagt við Abraham, að Sara mundi hafa börn á brjósti, og þó hefi ég alið honum son í elli hans.“

Hagar og Ísmael

⁸Sveinninn óx og var vaninn af brjósti, og Abraham gjörði mikla veislu þann dag, sem Ísak var tekinn af brjósti. ⁹En Sara sá son Hagar hinnar egypsku, er hún hafði fætt Abraham, að leik með Ísak, syni hennar. ¹⁰Þá sagði hún við Abraham: „Rek þú burt ambátt þessa og son hennar, því að ekki skal sonur þessarar ambáttar taka arf með syni mínum, með Ísak.“ ¹¹En Abraham sárnaði þetta mjög vegna sonar síns.^b ¹²Þá sagði Guð við Abraham: „Lát þig ekki taka sárt til sveinsins og ambáttar þinnar. Hlýð þú Söru í öllu því, er hún segir þér, því að afkomendur þínir munu verða kenndir við Ísak.“ ¹³En ég mun einnig gjöra ambáttarsoninn að þjóð, því að hann er þitt afkvæmi.“ ¹⁴Og Abraham reis árla næsta morgun, tók brauð og vatnsbelg og fékk Hagar, en sveininn lagði hann á herðar henni og lét hana í burtu fara. Hún hélt þá af stað og reikaði um eyðimörkina Beerseba.

¹⁵En er vatnið var þrotið á leglinum, lagði hún sveininn inn undir einn runnann. ¹⁶Því næst gekk hún burt og settist þar gegnt við, svo sem í örskots fjarlægð, því að hún sagði: „Ég get ekki horft á að barnið deyi.“ Og hún settist þar gegnt við og tók að gráta hástöfum.^c ¹⁷En er Guð heyrði hljóð sveinsins, þá kallaði engill Guðs til Hagar af himni og mælti til hennar: „Hvað gengur að þér, Hagar? Vertu óhrædd, því að Guð hefir heyrt til sveinsins, þar sem hann liggur.“ ¹⁸Statt þú upp, reistu sveininn á fætur og leiddu hann þér við hönd, því að ég mun gjöra hann að mikilli þjóð.“ ¹⁹Og Guð lauk upp augum hennar, svo að hún sá vatnsbrunn. Fór hún þá og fyllti belginn vatni og gaf sveininum að drekka. ²⁰Og Guð var með sveininum, og hann óx upp og hafðist við í eyðimörkinni og gjörðist bogmaður. ²¹Og hann hafðist við í Paraneyðimörk, og móðir hans tók honum konu af Egyptalandi.

Abraham gerir bandalag við Abímelek

²²Um sömu mundir bar svo til, að Abímelek og hershöfðingi hans Píkól mæltu þannig við Abraham: „Guð er með þér í öllu, sem þú gjörir.“ ²³Vinn mér nú eið að því hér við Guð, að þú skulir eigi breyta sviksamlega, hvorki við mig né afkomendur mína. Þú skalt auðsýna mér og landinu, sem þú dvelst í sem útlendingur, hina sömu góðsemi og ég hefi auðsýnt þér.“ ²⁴Og Abraham mælti: „Ég skal vinna þér eið að því.“ ²⁵En Abraham átalði Abímelek fyrir vatnsbrunninn, sem þrælar Abímeleks höfðu tekið með ofríki. ²⁶Þá sagði

^a Sjá skýringu við 1M 18.15.

^b Þ.e. Ísmaels.

^c Annar lesháttur: *Og hún settist þar gegnt við, en sveinninn tók að gráta hástöfum.*

Abímelek: „Ekki veit ég, hver það hefir gjört. Hvorki hefir þú sagt mér það né hefi ég heldur heyrt það fyrr en í dag.“

²⁷Þá tók Abraham sauði og naut og gaf Abímelek, og þeir gjörðu sáttmála sín í milli.

²⁸Og Abraham tók frá sjö gimbrar af hjörðinni. ²⁹Þá mælti Abímelek til Abrahams: „Hvað skulu þessar sjö gimbrar, sem þú hefir tekið frá?“ ³⁰Hann svaraði: „Við þessum sjö gimbrum skalt þú taka af minni hendi, til vitnis um að ég hefi grafið þennan brunn.“

³¹Þess vegna heitir sá staður Beerseba,^a af því að þeir sóru þar báðir.

³²Þannig gjörðu þeir sáttmála í Beerseba. Síðan tók Abímelek sig upp og Píkól hershöfðingi hans og sneru aftur til Filistalands.

³³Abraham gróðursetti tamarisk–runn í Beerseba og ákallaði þar nafn Drottins, Hins Eilífa Guðs. ³⁴Og Abraham dvaldist lengi í Filistalandi.

Guð reynir Abraham

22

¹Eftir þessa atburði freistaði Guð Abrahams og mælti til hans: „Abraham!“ Hann svaraði: „Hér er ég.“ ²Hann sagði: „Tak þú einkason þinn, sem þú elskar, hann Ísak, og far þú til Móríalands og fórna honum þar að brennifórn á einu af fjöllunum, sem ég mun segja þér til.“

³Abraham var árla á fótum næsta morgun og lagði á asna sinn, og tók með sér tvo sveina sína og Ísak son sinn. Og hann klauf viðinn til brennifórnarinnar, tók sig upp og hélt af stað, þangað sem Guð sagði honum.

⁴Á þriðja degi hóf Abraham upp augu sín og sá staðinn á lengdar. ⁵Þá sagði Abraham við sveina sína: „Bíðið hér hjá asnanum, en við smásveinninn munum ganga þangað til að biðjast fyrir, og komum svo til ykkar aftur.“

⁶Og Abraham tók brennifórnarviðinn og lagði syni sínum Ísak á herðar, en tók eldinn og hnífinn sér í hönd. Og svo gengu þeir báðir saman. ⁷Þá mælti Ísak við Abraham föður sinn: „Faðir minn!“ Hann svaraði: „Hér er ég, sonur minn!“ Hann mælti: „Hér er eldurinn og viðurinn, en hvar er sauðurinn til brennifórnarinnar?“ ⁸Og Abraham sagði: „Guð mun sjá sér fyrir sauð til brennifórnarinnar, sonur minn.“ Og svo gengu þeir báðir saman.

⁹En er þeir komu þangað, er Guð hafði sagt honum, reisti Abraham þar altari og lagði viðinn á, og batt son sinn Ísak og lagði hann upp á altarið, ofan á viðinn. ¹⁰Og Abraham rétti út hönd sína og tók hnífinn til að slátra syni sínum. ¹¹Þá kallaði engill Drottins til hans af himni og mælti: „Abraham! Abraham!“ Hann svaraði: „Hér er ég.“ ¹²Hann sagði: „Legg þú ekki hönd á sveininn og gjör þú honum ekkert, því að nú veit ég, að þú óttast Guð, þar sem þú synjaðir mér ekki um einkason þinn.“ ¹³Þá varð Abraham litið upp, og hann sá hrút bak við sig, sem var fastur á hornunum í hrísrinni. Og Abraham fór og tók hrútinn og bar hann fram að brennifórn í stað sonar síns. ¹⁴Og Abraham kallaði þennan stað „Drottinn sér,“ svo að það er máltæki allt til þessa dags: „Á fjallinu, þar sem Drottinn birtist.“

^a Þ.e. Svardagabrunnur.

¹⁵Engill Drottins kallaði annað sinn af himni til Abrahams ¹⁶og mælti: „Ég sver við sjálfan mig,“ segir Drottinn, „að fyrst þú gjörðir þetta og synjaðir mér eigi um einkason þinn, ¹⁷þá skal ég ríkulega blessa þig og stórum margfalda kyn þitt, sem stjórnur á himni, sem sand á sjávarströnd. Og niðjar þínir skulu eignast borgarhlið óvina sinna. ¹⁸Og af þínu afkvæmi skulu allar þjóðir á jörðinni blessun hljóta, vegna þess að þú hlýddir minni röddu.“

¹⁹Eftir það fór Abraham aftur til sveina sinna, og þeir tóku sig upp og fóru allir saman til Beerseba. Og Abraham bjó enn um hríð í Beerseba.

Ætt Nahors, bróður Abrahams

²⁰Eftir þetta bar svo við, að Abraham var sagt: „Sjá, Milka hefir og fætt bróður þínum Nahor sonu: ²¹Ús, frumgetning hans, og Bús, bróður hans, og Kemúel, ættföður Aramea, ²²og Kesed, Kasó, Píldas, Jídlaf og Betúel.“ En Betúel gat Rebekku.

²³Þessa átta fæddi Milka Nahor, bróður Abrahams. ²⁴Og hann átti hjákonu, sem hét Reúma. Hún ól honum og sonu, þá Teba, Gaham, Tahas og Maaka.

Sara andast. Abraham kaupir henni legstað

23

¹Dagar Söru voru hundrað tuttugu og sjö ár, það var aldur Söru. ²Og Sara dó í Kirjat Arba (það er Hebron) í Kanaanlandi. Og Abraham fór til að harma Söru og gráta hana. ³Síðan gekk hann burt frá líkinu og kom að máli við Hetíta og sagði: ⁴„Ég er aðkomandi og útlendingur meðal yðar. Látið mig fá legstað til eignar hjá yður, að ég megí koma líkinu frá mér og jarða það.“ ⁵Þá svöruðu Hetítar Abraham og sögðu: ⁶„Heyr oss fyrir hvern mun, herra minn. Þú ert Guðs höfðingi vor á meðal. Jarða þú líkið í hinum besta af legstöðum vorum. Enginn meðal vor skal meina þér legstað sinn, að þú megir jarða líkið.“ ⁷Þá stóð Abraham upp og hneigði sig fyrir landslýðnum, fyrir Hetítum, ⁸og mælti við þá: „Ef það er yðar vilji, að ég megí jarða líkið og koma því frá mér, þá heyrið mig og biðjið fyrir mig Efron Sóarsson, ⁹að hann láti mig fá Makpelahelli, sem hann á og er yst í landeign hans. Hann láti mig fá hann fyrir fullt verð til grafreits meðal yðar.“ ¹⁰En Efron sat þar meðal Hetíta. Þá svaraði Hetítinn Efron Abraham, í viðurvist Hetíta, frammi fyrir öllum þeim, sem gengu út og inn um borgarhlið hans, og mælti: ¹¹„Nei, herra minn, heyr mig! Landið gef ég þér, og hellinn, sem í því er, hann gef ég þér líka. Í augsyn samlanda minna gef ég þér hann. Jarða þú þar líkið.“ ¹²Þá hneigði Abraham sig fyrir landslýðnum, ¹³mælti því næst til Efrons í viðurvist landslýðsins á þessa leið: „Heyr nú, gef gaum að máli mínu! Ég greiði fé fyrir landið. Tak þú við því af mér, að ég megí jarða líkið þar.“ ¹⁴Þá svaraði Efron Abraham og mælti: ¹⁵„Herra minn, gef fyrir hvern mun gaum að máli mínu! Jörð, sem er fjögur hundruð silfursikla virði, hvað er það okkar í milli? Jarða þú líkið.“ ¹⁶Og Abraham lét að orðum Efrons, og Abraham vó Efron silfrið, sem hann hafði til tekið í viðurvist Hetíta, fjögur hundruð sikla í gangsilfri.

¹⁷Þannig var landeign Efrons, sem er hjá Makpela gegnt Mamre, landeignin og hellirinn, sem í henni var, og öll trén, er í landeigninni voru, innan takmarka hennar hringinn í kring, ¹⁸fest Abraham til eignar, í viðurvist Hetíta, frammi fyrir öllum, sem út og inn gengu um borgarhlið hans.

¹⁹Eftir það jarðaði Abraham Söru konu sína í helli Makpelalands gegnt Mamre (það er Hebron) í Kanaanlandi. ²⁰Þannig fékk Abraham landið og hellinn, sem í því var, hjá Hetítum til eignar fyrir grafreit.

Ísak fær Rebekku

24

¹Abraham var gamall og hniginn að aldri, og Drottinn hafði blessað Abraham í öllu. ²Þá sagði Abraham við þjón sinn, þann er elstur var í húsi hans og umsjónarmaður yfir öllu, sem hann átti: ³„Legg þú hönd þína undir lend mína, og vinn mér eið að því við Drottin, Guð himinsins og Guð jarðarinnar, að þú skulir ekki taka syni mínum til handa konu af dætrum Kanaaníta, er ég bý á meðal, ⁴heldur skaltu fara til föðurlands míns og til ættfólks míns, og taka konu handa Ísak syni mínum.“

⁵Þjónninn svaraði honum: „En ef konan vill ekki fara með mér til þessa lands, á ég þá að fara með son þinn aftur í það land, sem þú fórst úr?“ ⁶Og Abraham sagði við hann: „Varastu að fara með son minn þangað! ⁷Drottinn, Guð himinsins, sem tók mig úr húsi föður míns og úr ættlandi mínu, hann sem hefir talað við mig og svarið mér og sagt: „Þínum niðjum mun ég gefa þetta land,“ hann mun senda engil sinn á undan þér, að þú megir þaðan fá syni mínum konu. ⁸Og vilji konan ekki fara með þér, þá ertu leystur af eiðnum. En með son minn mátt þú ekki fyrir nokkurn mun fara þangað aftur.“

⁹Þá lagði þjónninn hönd sína undir lend Abrahams húsbónda síns og vann honum eið að þessu.

¹⁰Þá tók þjónninn tíu úlfalda af úlföldum húsbónda síns og lagði af stað, og hafði með sér alls konar dýrgripa húsbónda síns. Og hann tók sig upp og hélt til Mesópótamíu, til borgar Nahors. ¹¹Og hann áði úlföldunum utan borgar hjá vatnsbrunni að kveldi dags, í það mund, er konur voru vanar að ganga út að ausa vatn. ¹²Og hann mælti: „Drottinn, Guð húsbónda míns Abrahams. Lát mér heppnast erindi mitt í dag og auðsýn miskunn húsbónda mínum Abraham. ¹³Sjá, ég stend við vatnslind, og dætur bæjarmanna ganga út að ausa vatn. ¹⁴Og ef sú stúlka, sem ég segi við: „Tak niður skjólu þína, að ég megi drekka,“ svarar: „Drekk þú, og ég vil líka brynna úlföldum þínum,“ – hún sé sú, sem þú hefir fyrirhugað þjóni þínum Ísak, og af því mun ég marka, að þú auðsýnir miskunn húsbónda mínum.“

¹⁵Áður en hann hafði lokið máli sínu, sjá, þá kom Rebekka, dóttir Betúels, sonar Milku, konu Nahors, bróður Abrahams, og bar hún skjólu sína á öxlinni. ¹⁶En stúlkan var einkar fríð sýnum, mey, og enginn maður hafði kennt hennar. Hún gekk niður að lindinni, fyllti skjólu sína og gekk aftur upp frá lindinni. ¹⁷Þá hljóp þjónninn móti henni og mælti: „Gef mér vatnssopa að drekka úr skjólu þinni.“ ¹⁸Og hún svaraði: „Drekk, herra minn!“ Og hún tók jafnskjótt skjóluna niður af öxlinni í hönd sér og gaf honum að drekka. ¹⁹Og er hún hafði gefið honum að drekka, mælti hún: „Líka skal ég ausa vatn úlföldum þínum, uns þeir hafa drukkið nægju sína.“ ²⁰Og hún flýtti sér og steypiti úr skjólu sinni í vatnstokkinn, og hljóp svo aftur að brunninum að ausa vatn. Og hún jós vatn öllum úlföldum hans. ²¹En maðurinn starði á hana þegjandi, til þess að komast að raun um, hvort Drottinn hefði látið ferð hans heppnast eða ekki.

²²En er úlfaldar hans höfðu drukkið nægju sína, tók maðurinn nefhring úr gulli, sem vó hálfan sikil, og tvö armbönd og dró á hendur henni. Vógu þau tíu sikla gulls. ²³Því næst mælti hann: „Hvers dóttir ert þú? Segðu mér það. Er rúm í húsi föður þíns til að hýsa oss í nótt?“ ²⁴Og hún sagði við hann: „Ég er dóttir Betúels, sonar Milku, sem hún ól Nahor.“ ²⁵Þá sagði hún við hann: „Vér höfum yfrið nóg bæði af hálmi og fœðri, og einnig húsrúm til gistingar.“ ²⁶Þá laut maðurinn höfði, það til Drottins ²⁷og mælti: „Lofaður sé Drottinn, Guð Abrahams húsbónda míns, sem hefir ekki dregið í hlé miskunn sína og trúfesti við húsbónda minn. Mig hefir Drottinn leitt veginn til húss frænda húsbónda míns.“

²⁸Stúlkan skundaði heim og sagði í húsi móður sinnar frá því, sem við hafði borið.

²⁹Rebekka átti bróður, sem Laban hét, og Laban hljóp til mannsins út að lindinni. ³⁰Og er hann sá hringinn og armböndin á höndum systur sinnar og heyrði orð Rebekku systur sinnar, sem sagði: „Svona talaði maðurinn við mig,“ þá fór hann til mannsins. Og sjá, hann stóð hjá úlföldunum við lindina. ³¹Og hann sagði: „Kom þú inn, blessaður af Drottni. Hví stendur þú hér úti? Ég hefi rýmt til í húsinu, og staður er fyrir úlfalda þína.“ ³²Þá gekk maðurinn inn í húsið, og Laban spretti af úlföldunum og gaf þeim halm og fœður, en færði honum vatn til að þvo fætur sína og fætur þeirra manna, sem voru með honum. ³³Og matur var fram borinn fyrir hann, en hann sagði: „Eigi vil ég matar neyta fyrr en ég hefi borið upp erindi mitt.“ Og menn svöruðu: „Tala þú!“

³⁴Hann mælti: „Ég er þjónn Abrahams. ³⁵Drottinn hefir ríkulega blessað húsbónda minn, svo að hann er orðinn auðmaður. Hann hefir gefið honum sauði og naut, silfur og gull, þræla og ambáttir, úlfalda og asna. ³⁶Og Sara, kona húsbónda míns, hefir alið húsbónda mínum son í elli sinni, og honum hefir hann gefið allt, sem hann á. ³⁷Og húsbóndi minn tók af mér eið og sagði: „Þú mátt eigi konu taka syni mínum af dætrum Kanaaníta, er ég bý hjá, ³⁸heldur skalt þú fara í hús föður míns og til ættingja minna og taka syni mínum konu.“ ³⁹Og ég sagði við húsbónda minn: „Vera má, að konan vilji ekki fara með mér.“ ⁴⁰Og hann svaraði mér: „Drottinn, fyrir hvers auglýsing ég hefi gengið, mun senda engil sinn með þér og láta ferð þína heppnast, svo að þú megir fá konu til handa syni mínum af ætt minni og úr húsi föður míns. ⁴¹Þá skaltu vera laus við þann eið, sem þú vinnur mér, ef þú fer til ættingja minna, og vilji þeir ekki gefa þér hana, þá ertu laus við eiðinn, sem ég tek af þér.“ ⁴²Og er ég í dag kom að lindinni, sagði ég: „Drottinn, Guð Abrahams húsbónda míns. Ætlir þú að láta þá för lánast, sem ég nú er að fara, ⁴³þá sjá, ég stend við þessa lind, og fari svo, að sú stúlka, sem kemur hingað til að sækja vatn og ég segi við: Gef mér að drekka vatnssopa úr skjólu þinni, – ⁴⁴svarar mér: Drekk þú, og líka skal ég ausa úlföldum þínum vatn, – hún sé sú kona, sem Drottinn hefir fyrirhugað syni húsbónda míns.“ ⁴⁵En áður en ég hafði lokið þessu tali við sjálfan mig, sjá, þá kom Rebekka út þangað með skjólu sína á öxlinni og gekk niður að lindinni og bar upp vatn. Og ég sagði við hana: „Gef mér að drekka!“ ⁴⁶Og óðara tók hún skjóluna niður af öxlinni og sagði: „Drekk þú, og líka skal ég brynna úlföldum þínum.“ Og ég drakk, og hún brynnti líka úlföldunum. ⁴⁷Þá spurði ég hana og mælti: „Hvers dóttir ert þú?“ Og hún sagði: „Dóttir Betúels, sonar Nahors, sem Milka ól honum.“ Lét ég þá hringinn í nef hennar og armböndin á hendur hennar. ⁴⁸Og ég laut höfði og það til Drottins, og ég lofaði Drottin, Guð Abrahams húsbónda míns, sem hafði leitt mig hinn rétta veg til að taka bróðurdóttur húsbónda míns syni hans til handa. ⁴⁹Og nú, ef þér viljið sýna vináttu og tryggð húsbónda mínum, þá segið mér það. En viljið þér það ekki þá segið mér og það, svo að ég geti snúið mér hvort heldur væri til hægri eða vinstri.“

⁵⁰Þá svöruðu þeir Laban og Betúel og sögðu: „Þetta er frá Drottni komið. Við getum ekkert við þig sagt, hvorki illt né gott. ⁵¹Sjá, Rebekka er á þínu valdi, tak þú hana og far þína leið, að hún verði kona sonar húsbónda þíns, eins og Drottinn hefir sagt.“

⁵²Og er þjónn Abrahams heyrði þessi orð, laut hann til jarðar fyrir Drottni. ⁵³Og þjónninn tók upp skartgripi af silfri og skartgripi af gulli og klæði, og gaf Rebekku, en bróður hennar og móður gaf hann gersemar. ⁵⁴Því næst átu þeir og drukku, hann og mennirnir, sem með honum voru, og gistu þar um nóttina.

Er þeir voru risnir úr rekkju um morguninn, mælti hann: „Látið mig nú fara heim til húsbónda míns.“ ⁵⁵Þá svöruðu bróðir hennar og móðir: „Leyf þú stúlkunni að vera hjá oss enn nokkurn tíma eða eina tíu daga. Þá má hún fara.“ ⁵⁶En hann svaraði þeim: „Tefjið mig ekki! Drottinn hefir látið ferð mína heppnast. Leyfið mér að fara heim til húsbónda míns.“ ⁵⁷Þau sögðu þá: „Við skulum kalla á stúlkuna og spyrja hana sjálfa.“ ⁵⁸Þá kölluðu þau á Rebekku og sögðu við hana: „Vilt þú fara með þessum manni?“ Og hún sagði: „Ég vil fara.“ ⁵⁹Þá létu þau Rebekku systur sína og fósturu hennar fara með þjóni Abrahams og mönnum hans.

⁶⁰Þau blessuðu Rebekku og sögðu við hana: „Systir vor, vaxi af þér þúsundir þúsunda og eignist niðjar þínir borgarhlið fjandmanna sinna!“

⁶¹Þá tók Rebekka sig upp með þernum sínum, og þær riðu úlföldunum og fóru með manninum. Og þjónninn tók Rebekku og fór leiðar sinnar.

⁶²Ísak hafði gengið að Beer-lahaj-rói, því að hann bjó í Suðurlandinu. ⁶³Og Ísak hafði gengið út að áliðnum degi til að hugleiða úti á mörkinni, og hann hóf upp augu sín og sá úlfalda koma. ⁶⁴Og Rebekka leit upp og sá Ísak. Sté hún þá jafnskjótt niður af úlfaldanum. ⁶⁵Og hún sagði við þjóninn: „Hver er þessi maður, sem kemur á móti oss þarna á mörkinni?“ Og þjónninn svaraði: „Það er húsbóndi minn.“ Þá tók hún skýluna og huldi sig. ⁶⁶Og þjónninn sagði Ísak frá öllu því, sem hann hafði gjört.

⁶⁷Og Ísak leiddi hana í tjald Söru móður sinnar, og tók Rebekku og hún varð kona hans og hann elskaði hana. Og Ísak huggaðist af harmi þeim, er hann bar eftir móður sína.

Abraham andast og er grafinn í Hebron

25

¹Abraham tók sér enn konu. Hún hét Ketúra. ²Og hún ól honum Símran, Joksan, Medan, Midían, Jísbak og Súa. ³Og Joksan gat Séba og Dedan, og synir Dedans voru Assúrítar, Letúsítar og Leúmmítar. ⁴Og synir Midíans voru: Efa, Efer, Hanok, Abída og Eldaa. Allir þessir eru niðjar Ketúru.

⁵Abraham gaf Ísak allt, sem hann átti. ⁶En sonum þeim, sem Abraham hafði átt með hjákonunum, gaf hann gjafir og lét þá, meðan hann enn var á lífi, fara burt frá Ísak syni sínum í austurátt, til austurlanda.

⁷Þetta eru ævidagar Abrahams, sem hann lifði, hundrað sjötíu og fimm ár. ⁸Og Abraham andaðist og dó í góðri elli, gamall og saddur lífdaga, og safnaðist til síns fólks. ⁹Og Ísak og Ísmael synir hans jörðuðu hann í Makpelahelli í landi Efrons, sonar Hetítans Sóars, sem er gegnt Mamre, ¹⁰í landi því, sem Abraham hafði keypt af Hetítum, þar var

Abraham jarðaður og Sara kona hans. ¹¹Og eftir andlát Abrahams blessaði Guð Ísak son hans. En Ísak bjó hjá Beer-lahaj-rói.

¹²Þetta er ættartal Ísmaels Abrahamssonar, sem Hagar hin egypska, ambátt Söru, ól honum. ¹³Og þessi eru nöfn Ísmaels sona, samkvæmt nöfnum þeirra, eftir kynþáttum þeirra.

Nebajót var hans frumgetinn son, þá Kedar, Adbeel, Míbsam, ¹⁴Misma, Dúma, Massa, ¹⁵Hadar, Tema, Jetúr, Nafis og Kedma.

¹⁶Þessir eru synir Ísmaels, og þessi eru nöfn þeirra, eftir þorpum þeirra og tjaldbúðum, tólf höfðingjar, eftir ættkvíslum þeirra. ¹⁷Og þetta voru æviár Ísmaels: hundrað þrjátíu og sjö ár, – þá andaðist hann og dó, og safnaðist til síns fólks. ¹⁸Og þeir bjuggu frá Havíla til Súr, sem er fyrir austan Egyptaland, í stefnu til Assýríu. Fyrir austan alla bræður sína tók hann sér bústað.

Esaú selur Jakob frumburðarréttinn

¹⁹Þetta er saga Ísaks Abrahamssonar.

Abraham gat Ísak. ²⁰Ísak var fertugur að aldri, er hann gekk að eiga Rebekku, dóttur Betúels hins arameíska frá Paddan-aram, systur Labans hins arameíska. ²¹Ísak bað Drottin fyrir konu sinni, því að hún var óbyrja, og Drottinn bænheyrði hann, og Rebekka kona hans varð þunguð. ²²Og er börnin hnitluðust í kviði hennar, sagði hún: „Sé það svona, hví lifi ég þá?“ Gekk hún þá til fréttu við Drottin. ²³En Drottinn svaraði henni:

Þú gengur með tvær þjóðir,
og tveir ættleggir munu af skauti þínu kvíslast.
Annar verður sterkari en hinn,
og hinn eldri mun þjóna hinum yngri.

²⁴Er dagar hennar fullnuðust, að hún skyldi fæða, sjá, þá voru tvíburar í kviði hennar. ²⁵Og hinn fyrri kom í ljós, rauður að lit og allur sem loðfeldur, og var hann nefndur Esaú.^a ²⁶Og eftir það kom bróðir hans í ljós, og hélt hann um hælinn á Esaú, og var hann nefndur Jakob.^b En Ísak var sextíu ára, er hún ól þá.

²⁷Er sveinarnir voru vaxnir, gjörðist Esaú slyngur veiðimaður og hafðist við á heiðum, en Jakob var maður gæfur og bjó í tjöldum. ²⁸Og Ísak unni Esaú, því að villibráð þótti honum góð, en Rebekka unni Jakob.

²⁹Einu sinni hafði Jakob soðið rétt nokkurn. Kom þá Esaú af heiðum og var dauðþreyttur. ³⁰Þá sagði Esaú við Jakob: „Gef mér fljótt að eta hið rauða, þetta rauða þarna, því að ég er dauðþreyttur.“ Fyrir því nefndu menn hann Edóm.^c ³¹En Jakob mælti: „Seldu mér fyrst frumburðarrétt þinn.“ ³²Og Esaú mælti: „Ég er kominn í dauðann, hvað stóðar mig frumburðarréttur minn?“ ³³Og Jakob mælti: „Vinn þú mér þá fyrst eið að því!“ Og hann vann honum eiðinn og seldi Jakob frumburðarrétt sinn. ³⁴En Jakob gaf Esaú

^a Þ.e. loðinn.

^b Þ.e. hælhaldari.

^c Þ.e. rauður.

brauð og baunarétt, og hann át og drakk og stóð upp og gekk burt. Þannig lítilsvirti Esau frumburðarrétt sinn.

Ísak og Abímelek

26

¹Hallæri varð í landinu, annað hallæri en hið fyrra, sem var á dögum Abrahams. Fór þá Ísak til Abímeleks Filistakonungs í Gerar. ²Og Drottinn birtist honum og mælti: „Far þú ekki til Egyptalands. Ver þú kyrr í því landi, sem ég segi þér. ³Dvel þú um hríð í þessu landi, og ég mun vera með þér og blessa þig, því að þér og niðjum þínum mun ég gefa öll þessi lönd, og ég mun halda þann eið, sem ég sór Abraham, föður þínum. ⁴Og ég mun margfalda niðja þína sem stjórnur himinsins og gefa niðjum þínum öll þessi lönd, og af þínu afkvæmi skulu allar þjóðir á jörðinni blessun hljóta, ⁵af því að Abraham hlýddi minni röddu og varðveitti boðorð mín, skipanir mínar, ákvæði og lög.“

⁶Og Ísak staðnæmdist í Gerar. ⁷Og er menn þar spurðu um konu hans, sagði hann: „Hún er systir mín,“ því að hann þorði ekki að segja: „Hún er kona mín.“ „Ella kynnu,“ hugsaði hann, „menn þar að myrða mig vegna Rebekku, af því að hún er fríð sýnum.“ ⁸Og svo bar við, er hann hafði verið þar um hríð, að Abímelek Filistakonungur leit út um gluggann og sá, að Ísak lét vel að Rebekku konu sinni. ⁹Þá kallaði Abímelek á Ísak og mælti: „Sjá, vissulega er hún kona þín. Og hvernig gast þú sagt: „Hún er systir mín?““ Og Ísak sagði við hann: „Ég hugsaði, að ella mundi ég láta lífið fyrir hennar sakir.“ ¹⁰Og Abímelek mælti: „Hví hefir þú gjört oss þetta? Hæglega gat það viljað til, að einhver af lýðnum hefði lagst með konu þinni, og hefðir þú þá leitt yfir oss syndasekt.“ ¹¹Síðan bauð Abímelek öllum landslýðnum og mælti: „Hver sem snertir þennan mann og konu hans, skal vissulega deyja.“ ¹²Og Ísak sáði í þessu landi og uppskar hundraðfalt á því ári, því að Drottinn blessaði hann. ¹³Og maðurinn efldist og auðgaðist meir og meir, uns hann var orðinn stórauðgur. ¹⁴Og hann átti sauðahjarðir og nautahjarðir og margt þjónustufólk, svo að Filistar öfunduðu hann.

Sáttmáli Ísaks við Abímelek

¹⁵Alla þá brunna, sem þjónar föður Ísaks höfðu grafið á dögum Abrahams, föður hans, byrgðu Filistar og fylltu með mold. ¹⁶Og Abímelek sagði við Ísak: „Far þú burt frá oss, því að þú ert orðinn miklu voldugri en vér.“ ¹⁷Þá fór Ísak þaðan og tók sér bólfestu í Gerardal og bjó þar. ¹⁸Og Ísak lét aftur grafa upp brunnana, sem þeir höfðu grafið á dögum Abrahams föður hans og Filistar höfðu aftur byrgt eftir dauða Abrahams, og gaf þeim hin sömu heiti sem faðir hans hafði gefið þeim.

¹⁹Þrælar Ísaks grófu í dalnum og fundu þar brunn lifandi vatns. ²⁰En fjárhirðar í Gerar deildu við fjárhirða Ísaks og sögðu: „Vér eigum vatnið.“ Og hann nefndi brunninn Esek,^a af því að þeir höfðu þráttað við hann. ²¹Þá grófu þeir annan brunn, en deildu einnig um hann, og hann nefndi hann Sitna.^b ²²Eftir það fór hann þaðan og gróf enn brunn. En um

^a Þ.e. þræta.

^b Þ.e. óvinátta.

hann deildu þeir ekki, og hann nefndi hann Rehóbót^a og sagði: „Nú hefir Drottinn rýmkað um oss, svo að vér megum vaxa í landinu.“

²³Og þaðan fór hann upp til Beerseba. ²⁴Þá hina sömu nótt birtist Drottinn honum og mælti:

„Ég er Guð Abrahams, föður þíns. Óttast þú eigi, því að ég er með þér. Og ég mun blessa þig og margfalda afkvæmi þitt fyrir sakir Abrahams, þjóns míns.“

²⁵Og hann reisti þar altari og ákallaði nafn Drottins og setti þar tjald sitt, og þrælar Ísaks grófu þar brunn.

²⁶Þá kom Abímelek til hans frá Gerar og Akúsat, vinur hans, og Píkól, hershöfðingi hans. ²⁷Þá sagði Ísak við þá: „Hví komið þér til mín, þar sem þér þó hatið mig og hafið rekið mig burt frá yður?“ ²⁸En þeir svöruðu: „Vér höfum berlega séð, að Drottinn er með þér. Fyrir því sögðum vér: „Eiður sé milli vor, milli vor og þín,“ og vér viljum gjöra við þig sáttmála: ²⁹Þú skalt oss ekki mein gjöra, svo sem vér höfum eigi snortið þig og svo sem vér höfum eigi gjört þér nema gott og látið þig fara í friði, því að þú ert nú blessaður af Drottni.“ ³⁰Eftir það gjörði hann þeim veislu, og þeir átu og drukku. ³¹Og árla morguninn eftir unnu þeir hver öðrum eiða. Og Ísak lét þá í burt fara, og þeir fóru frá honum í friði.

³²Þann sama dag bar svo við, að þrælar Ísaks komu og sögðu honum frá brunninum, sem þeir höfðu grafið, og mæltu við hann: „Vér höfum fundið vatn.“ ³³Og hann nefndi hann Síba. Fyrir því heitir borgin Beerseba allt til þessa dags.

³⁴Er Esaú var fertugur að aldri, gekk hann að eiga Júdít, dóttur Hetítans Beerí, og Basmat, dóttur Hetítans Elons. ³⁵Og var þeim Ísak og Rebekku sár skapraun að þeim.

Jakob nær blessun föður síns með vélráðum

27

¹Svo bar til, er Ísak var orðinn gamall og augu hans döpruðust, svo að hann gat ekki séð, að hann kallaði á Esaú, eldri son sinn, og mælti til hans: „Sonur minn!“ Og hann svaraði honum: „Hér er ég.“ ²Og hann sagði: „Sjá, ég er orðinn gamall og veit ekki, nær ég muni deyja. ³Tak þú nú veiðigögn þín, örvamæli þinn og boga, og far þú á heiðar og veið mér villidýr. ⁴Og tilreið mér ljúffengan rétt, sem mér geðjast að, og fær mér hann, að ég megi eta, svo að sál mín blessi þig, áður en ég dey.“

⁵En Rebekka heyrði, hvað Ísak talaði við Esaú son sinn. Og er Esaú var farinn út á heiðar til að veiða villidýr og hafa heim með sér, ⁶mælti Rebekka við Jakob son sinn á þessa leið: „Sjá, ég heyrði föður þinn tala við Esaú bróður þinn og segja: ⁷Fær þú mér villibrað og tilreið mér ljúffengan rétt, að ég megi eta og blessa þig í augsyn Drottins, áður en ég dey.“ ⁸Og hlýð þú mér nú, sonur minn, og gjör sem ég segi þér. ⁹Far þú til hjarðarinnar og fær mér tvö væn hafurkið úr henni, að ég megi tilreiða föður þínum ljúffengan rétt, sem honum geðjast að, ¹⁰og skalt þú færa hann föður þínum, að hann megi eta, svo að hann blessi þig, áður en hann deyr.“ ¹¹En Jakob sagði við Rebekku móður sína: „Gáðu að, Esaú bróðir minn er loðinn, en ég er snöggur. ¹²Vera má að faðir minn

^a Þ.e. landrými.

þreifi á mér og þyki sem ég hafi viljað dára sig. Mun ég þá leiða yfir mig bölvun, en ekki blessun.“ ¹³En móðir hans sagði við hann: „Yfir mig komi sú bölvun, sonur minn. Hlýð þú mér aðeins. Farðu og sæktu mér kiðin.“ ¹⁴Þá fór hann og sótti þau og færði móður sinni. Og móðir hans tilreiddi ljúffengan rétt, sem föður hans geðjaðist að. ¹⁵Og Rebekka tók klæðnað góðan af Esaú, eldri syni sínum, sem hún hafði hjá sér í húsinu, og færði Jakob, yngri son sinn, í hann. ¹⁶En kiðskinnin lét hún um hendur hans og um hálsinn, þar sem hann var hárlaus. ¹⁷Og hún fékk Jakob syni sínum í hendur hinn ljúffenga rétt og brauðið, sem hún hafði gjört.

¹⁸Þá gekk hann inn til föður síns og mælti: „Faðir minn!“ Og hann svaraði: „Hér er ég. Hver ert þú, son minn?“ ¹⁹Og Jakob sagði við föður sinn: „Ég er Esaú, sonur þinn frumgetinn. Ég hefi gjört sem þú bauðst mér. Sestu nú upp og et af villibráð minni, svo að sál þín blessi mig.“ ²⁰Og Ísak sagði við son sinn: „Hvernig máttir þú svo skjótlega finna nokkuð, son minn?“ Og hann mælti: „Drottinn, Guð þinn, lét það verða á vegi mínum.“ ²¹Þá sagði Ísak við Jakob: „Kom þú samt nær, að ég megi þreifa á þér, son minn, hvort þú sannlega ert Esaú sonur minn eða ekki.“ ²²Jakob gekk þá að Ísak föður sínum, og hann þreifaði á honum og mælti: „Röddin er rödd Jakobs, en hendurnar eru hendur Esaú.“ ²³Og hann þekkti hann ekki, því að hendur hans voru loðnar eins og hendur Esaú bróður hans, og hann blessaði hann. ²⁴Og hann mælti: „Ert þú þá Esaú sonur minn?“ Og hann svaraði: „Ég er hann.“ ²⁵Þá sagði hann: „Kom þú þá með það, að ég eti af villibráð sonar míns, svo að sál mín megi blessa þig.“ Og hann færði honum það og hann át, og hann bar honum vín og hann drakk. ²⁶Og Ísak faðir hans sagði við hann: „Kom þú nær og kyss þú mig, son minn!“ ²⁷Og hann gekk að honum og kyssti hann. Kenndi hann þá ilm af klæðum hans og blessaði hann og mælti:

Sjá, ilmurinn af syni mínum
er sem ilmur af akri, sem Drottinn hefir blessað.
²⁸Guð gefi þér dögg af himni og feiti jarðar
og gnægð korns og víns.
²⁹Þjóðir skulu þjóna þér
og lýðir lúta þér.
Þú skalt vera herra bræðra þinna,
og synir móður þinnar skulu lúta þér.
Bölvaður sé hver sá, sem bölvar þér,
en blessaður sé hver sá, sem blessar þig!

³⁰Er Ísak hafði lokið blessuninni yfir Jakob og Jakob var nýgenginn út frá Ísak föður sínum, þá kom Esaú bróðir hans heim úr veiðiför sinni. ³¹Og hann tilreiddi einnig ljúffengan rétt og bar föður sínum, og hann mælti við föður sinn: „Ristu upp, faðir minn, og et af villibráð sonar þíns, svo að sál þín blessi mig.“ ³²En Ísak faðir hans sagði við hann: „Hver ert þú?“ Og hann mælti: „Ég er sonur þinn, þinn frumgetinn son Esaú.“ ³³Þá varð Ísak felmtsfullur harla mjög og mælti: „Hver var það þá, sem veiddi villidýr og færði mér, svo að ég át af því öllu, áður en þú komst, og blessaði hann? Blessaður mun hann og verða.“

³⁴En er Esaú heyrði þessi orð föður síns, hljóðaði hann upp yfir sig hátt mjög og sáran og mælti við föður sinn: „Blessa þú mig líka, faðir minn!“ ³⁵Og hann mælti: „Bróðir þinn

kom með vélráðum og tók blessun þína.“³⁶Þá mælti hann: „Vissulega er hann réttnefndur Jakob, því að tvisvar sinnum hefir hann nú leikið á mig. Frumburðarrétt minn hefir hann tekið, og nú hefir hann einnig tekið blessun mína.“ Því næst mælti hann: „Hefir þú þá enga blessun geymt mér?“³⁷Og Ísak svaraði og sagði við Esaú: „Sjá, ég hefi skipað hann herra yfir þig, og ég hefi gefið honum alla bræður sína að þrælum, og ég hefi séð honum fyrir korni og víni. Hvað get ég þá gjört fyrir þig, sonur minn?“³⁸Og Esaú mælti við föður sinn: „Hefir þú ekki nema þessa einu blessun til, faðir minn? Blessa mig líka, faðir minn!“ Og Esaú tók að gráta hástöfum.³⁹Þá svaraði Ísak faðir hans og sagði við hann:

Fjarri jarðarinnar feiti skal bústaður þinn vera

og án daggar af himni ofan.

⁴⁰En af sverði þínu muntu lifa,

og bróður þínum muntu þjóna.

En svo mun fara, er þú neytir allrar orku þinnar,

að þú munt brjóta sundur ok hans af hálsi þínum.

⁴¹Esaú lagði hatur á Jakob sakir þeirrar blessunar, sem faðir hans hafði gefið honum. Og Esaú hugsaði með sjálfum sér: „Þess mun eigi langt að bíða, að menn munu syrgja föður minn látinn, og skal ég þá drepa Jakob bróður minn.“⁴²Og Rebekku bárust orð Esaú, eldri sonar hennar. Þá sendi hún og lét kalla Jakob, yngri son sinn, og mælti við hann: „Sjá, Esaú bróðir þinn hyggur á hefndir við þig og ætlar að drepa þig.“⁴³Og far þú nú að ráðum mínum, sonur minn! Tak þig upp og flý til Labans, bróður míns í Harran, ⁴⁴og dvel hjá honum nokkurn tíma, þangað til heift bróður þíns sefast, ⁴⁵þangað til bróður þínum er runnin reiðin við þig og hann hefir gleymt því, sem þú hefir honum í móti gjört. Þá mun ég senda eftir þér og láta sækja þig þangað. Hví skyldi ég missa ykkur báða á einum degi?“

Jakob fer til Mesópótamíu

⁴⁶Rebekka mælti við Ísak: „Ég er orðin leið á lífinu vegna Hets dætra. Ef Jakob tæki sér konu slíka sem þessar eru, meðal Hets dætra, meðal hérlandra kvenna, hví skyldi ég þá lengur lifa?“

28

¹Þá kallaði Ísak Jakob til sín og blessaði hann. Og hann bauð honum og sagði við hann: „Þú skalt eigi taka þér konu af Kanaans dætrum.“²Tak þig upp og far til Mesópótamíu, í hús Betúels móðurföður þíns, og tak þér þar konu af dætrum Labans móðurbróður þíns.³Og Almáttugur Guð blessi þig og gjöri þig frjósaman og margfaldi þig, svo að þú verðir að mörgum kynkvíslum. ⁴Hann gefi þér blessun Abrahams, þér og niðjum þínum með þér, að þú megir eignast það land, er þú býr í sem útlendingur og Guð gaf Abraham.“

⁵Síðan sendi Ísak Jakob burt, og hann fór til Mesópótamíu, til Labans Betúelssonar hins arameíska, bróður Rebekku, móður þeirra Jakobs og Esaú.

⁶En Esaú varð þess vís, að Ísak hafði blessað Jakob og sent hann til Mesópótamíu til að taka sér þar konu, að hann hafði blessað hann, boðið honum og sagt: „Þú skalt ekki taka þér konu af Kanaans dætrum,“⁷og að Jakob hafði hlýðnast föður sínum og móður sinni og farið til Mesópótamíu. ⁸Þá sá Esaú, að Kanaans dætur geðjuðust eigi Ísak föður hans.

⁹Fór Esaú því til Ísmaels og tók Mahalat, dóttur Ísmaels Abrahamssonar, systur Nebajóts, sér fyrir konu, auk þeirra kvenna, sem hann átti áður.

Draumur Jakobs

¹⁰Jakob lagði af stað frá Beerseba og hélt á leið til Harran. ¹¹Og hann kom á stað nokkurn og var þar um nóttina, því að sól var runnin. Og hann tók einn af steinum þeim, er þar voru, og lagði undir höfuð sér, lagðist því næst til svefns á þessum stað. ¹²Þá dreymdi hann. Honum þótti stigi standa á jörðu og efri endi hans ná til himins, og sjá, englar Guðs fóru upp og ofan eftir stiganum.

¹³Og sjá, Drottinn stóð hjá honum og sagði: „Ég er Drottinn, Guð Abrahams föður þíns og Guð Ísaks. Landið, sem þú hvílist á, mun ég gefa þér og niðjum þínum. ¹⁴Og niðjar þínir skulu verða sem duft jarðar, og þú skalt útbreiðast til vesturs og austurs, norðurs og suðurs, og af þér munu allar ættkvíslir jarðarinnar blessun hljóta og af þínu afkvæmi. ¹⁵Og sjá, ég er með þér og varðveiti þig, hvert sem þú fer, og ég mun aftur flytja þig til þessa lands, því að ekki mun ég yfirgefa þig fyrr en ég hefi gjört það, sem ég hefi þér heitið.“

¹⁶Þá vaknaði Jakob af svefni sínum og mælti: „Sannlega er Drottinn á þessum stað, og ég vissi það ekki!“ ¹⁷Og ótta sló yfir hann og hann sagði: „Hversu hræðilegur er þessi staður! Hér er vissulega Guðs hús, og hér er hlið himinsins!“ ¹⁸Og Jakob reis árla um morguninn og tók steininn, sem hann hafði haft undir höfðinu, og reisti hann upp til merkis og hellti olíu yfir hann. ¹⁹Og hann nefndi þennan stað Betel,^a en áður hafði borgin heitið Lúz.

²⁰Og Jakob gjörði heit og mælti: „Ef Guð verður með mér og varðveitir mig á þessari ferð, sem ég nú fer, og gefur mér brauð að eta og föt að klæðast, ²¹og ef ég kemst farsælega aftur heim í hús föður míns, þá skal Drottinn vera minn Guð, ²²og þessi steinn, sem ég hefi upp reist til merkis, skal verða Guðs hús, og ég skal færa þér tíundir af öllu, sem þú gefur mér.“

Jakob og Rakel hittast

29

¹Jakob hélt áfram ferð sinni og kom til lands austurbyggja. ²Og er hann litaðist um, sjá, þá var þar brunnur á mörkinni, og sjá, þar lágu þrjár sauðahjarðir við hann, því að þeir voru vanir að vatna hjörðunum við þennan brunn. En steinn mikill lá yfir munna brunnsins. ³Og er allar hjarðirnar voru þar saman reknar, veltu þeir steininum frá munna brunnsins og vötnuðu fínu, síðan létu þeir steininn aftur yfir munna brunnsins á sinn stað. ⁴Þá sagði Jakob við þá: „Kæru bræður, hvaðan eruð þér?“ ⁵Þeir svöruðu: „Vér erum frá Harran.“ Og hann mælti til þeirra: „Þekkið þér Laban Nahorsson?“ Þeir svöruðu: „Já, vér þekkjum hann.“ ⁶Og hann mælti til þeirra: „Líður honum vel?“ Þeir svöruðu: „Honum líður vel. Og sjá, þarna kemur Rakel dóttir hans með féð.“ ⁷Og hann mælti: „Sjá, enn er mikið dags eftir og ekki kominn tími til að reka saman fénaðinn. Brynnið fénu, farið síðan og haldið því á haga.“ ⁸Þeir svöruðu: „Það getum vér ekki fyrr en allar hjarðirnar eru saman reknar, þá velta þeir steininum frá munna brunnsins, og þá brynnum vér fénu.“ ⁹Áður en hann

^a Þ.e. Guðs hús.

hafði lokið tali sínu við þá, kom Rakel með fêð, sem faðir hennar átti, því að hún sat hjá.
¹⁰En er Jakob sá Rakel, dóttur Labans móðurbróður síns, og fé Labans móðurbróður síns, þá fór hann til og velti steininum frá munna brunnsins og vatnaði fé Labans móðurbróður síns.
¹¹Og Jakob kyssti Rakel og tók að gráta hástöfum.
¹²Og Jakob sagði Rakel, að hann væri frændi föður hennar og að hann væri sonur Rebekku. En hún hljóp og sagði þetta föður sínum.
¹³En er Laban fékk fregnina um Jakob systurson sinn, gekk hann skjótlega á móti honum, faðmaði hann að sér og minntist við hann, og leiddi hann inn í hús sitt. En hann sagði Laban alla sögu sína.
¹⁴Þá sagði Laban við hann: „Sannlega ert þú hold mitt og bein!“ Og hann var hjá honum heilan mánuð.

Jakob kvænist Leu og Rakel

¹⁵Laban sagði við Jakob: „Skyldir þú þjóna mér fyrir ekki neitt, þó að þú sért frændi minn? Seg mér, hvert kaup þitt skuli vera.“
¹⁶En Laban átti tvær dætur. Hét hin eldri Lea, en Rakel hin yngri.
¹⁷Og Lea var daufeygð, en Rakel var bæði vel vaxin og fríð sýnum.
¹⁸Og Jakob elskaði Rakel og sagði: „Ég vil þjóna þér í sjö ár fyrir Rakel, yngri dóttur þína.“
¹⁹Laban svaraði: „Betra er að ég gefi þér hana en að ég gefi hana öðrum manni. Ver þú kyrr hjá mér.“
²⁰Síðan vann Jakob fyrir Rakel í sjö ár, og þótti honum sem fáir dagar væru, sakir ástar þeirrar, er hann bar til hennar.
²¹Og Jakob sagði við Laban: „Fá mér nú konu mína, því að minn ákveðni tími er liðinn, að ég megi ganga inn til hennar.“
²²Þá bauð Laban til sín öllum mönnum í þeim stað og hélt veislu.
²³En um kveldið tók hann Leu dóttur sína og leiddi hana inn til hans, og hann gekk í sæng með henni.
²⁴Og Laban fékk henni Silpu ambátt sína, að hún væri þerna Leu dóttur hans.
²⁵En um morguninn, sjá, þá var það Lea. Og hann sagði við Laban: „Hví hefir þú gjört mér þetta? Hefi ég ekki unnið hjá þér fyrir Rakel? Hví hefir þú þá svikið mig?“
²⁶Og Laban sagði: „Það er ekki siður í voru landi að gifta fyrr frá sér yngri dótturina en hina eldri.“
²⁷Enda þú út brúðkaupsviku þessarar, þá skulum vér einnig gefa þér hina fyrir þá vinnu, sem þú munt vinna hjá mér í enn önnur sjö ár.“
²⁸Og Jakob gjörði svo og endaði út vikuna með henni. Þá gifti hann honum Rakel dóttur sína.
²⁹Og Laban fékk Rakel dóttur sinni Bílu ambátt sína fyrir þernu.
³⁰Og hann gekk einnig í sæng með Rakel og hann elskaði Rakel meira en Leu. Og hann vann hjá honum í enn önnur sjö ár.

Börn Jakobs

³¹Er Drottinn sá, að Lea var fyrirlitin, opnaði hann móðurlíf hennar, en Rakel var óbyrja.
³²Og Lea varð þunguð og ól son og nefndi hann Rúben, því að hún sagði: „Drottinn hefir séð raunir mínar. Nú mun bóndi minn elska mig.“
³³Og hún varð þunguð í annað sinn og ól son. Þá sagði hún: „Drottinn hefir heyrt að ég er fyrirlitin. Fyrir því hefir hann einnig gefið mér þennan son.“
³⁴Og hún nefndi hann Símeon.
³⁵Og enn varð hún þunguð og ól son. Þá sagði hún: „Nú mun bóndi minn loks hænast að mér, því að ég hefi fætt honum þrjá sonu.“
³⁶Fyrir því nefndi hún hann Leví.
³⁷Og enn varð hún þunguð og ól son og sagði: „Nú vil ég vegsama Drottin.“
³⁸Fyrir því nefndi hún hann Júda. Og hún lét af að eiga börn.

30

¹En er Rakel sá, að hún ól Jakob ekki börn, öfundaði hún systur sína og sagði við Jakob: „Láttu mig eignast börn, ella mun ég deyja.“
²Jakob reiddist þá við Rakel og sagði: „Er ég þá Guð? Það er hann sem hefir synjað þér lífsafkvæmis.“
³Þá sagði hún: „Þarna er Bíla

ambátt mín. Gakk þú inn til hennar, að hún megi fæða á skaut mitt og afla mér afkvæmis.“⁴ Og hún gaf honum Bílu ambátt sína fyrir konu, og Jakob gekk inn til hennar.⁵ Og Bíla varð þunguð og ól Jakob son. ⁶Þá sagði Rakel: „Guð hefir rétt hluta minn og einnig bænheyrt mig og gefið mér son.“ Fyrir því nefndi hún hann Dan. ⁷Og Bíla, ambátt Rakelar, varð þunguð í annað sinn og ól Jakob annan son. ⁸Þá sagði Rakel: „Mikið stríð hefi ég þreytt við systur mína og unnið sigur.“ Og hún nefndi hann Naftalí.

⁹Er Lea sá, að hún lét af að eiga börn, tók hún Silpu ambátt sína og gaf Jakob hana fyrir konu. ¹⁰Og Silpa, ambátt Leu, ól Jakob son. ¹¹Þá sagði Lea: „Til heilla!“ Og hún nefndi hann Gað. ¹²Og Silpa, ambátt Leu, ól Jakob annan son. ¹³Þá sagði Lea: „Sæl er ég, því að allar konur munu mig sæla segja.“ Og hún nefndi hann Asser.

¹⁴Rúben gekk eitt sinn út um hveitiskurðartímann og fann ástarepli^a á akrinum og færði þau Leu móður sinni. Þá sagði Rakel við Leu: „Gef þú mér nokkuð af ástareplum sonar þíns.“¹⁵ En hún svaraði: „Er það ekki nóg, að þú tekur bónda minn frá mér, viltu nú einnig taka ástarepli sonar míns?“ Og Rakel mælti: „Hann má þá sofa hjá þér í nótt fyrir ástarepli sonar þíns.“

¹⁶Er Jakob kom heim um kveldið af akrinum, gekk Lea út á móti honum og sagði: „Þú átt að ganga inn til mín, því að ég hefi keypt þig fyrir ástarepli sonar míns.“ Og hann svaf hjá henni þá nótt. ¹⁷En Guð bænheyrði Leu, og hún varð þunguð og ól Jakob hinn fimmta son og sagði: ¹⁸„Guð hefir launað mér það, að ég gaf bónda mínum ambátt mína.“ Og hún nefndi hann Íssakar. ¹⁹Og Lea varð enn þunguð og ól Jakob hinn sjötta son. ²⁰Þá sagði Lea: „Guð hefir gefið mér góða gjöf. Nú mun bóndi minn búa við mig, því að ég hefi alið honum sex sonu.“ Og hún nefndi hann Sebúlón. ²¹Eftir það ól hún dóttur og nefndi hana Dínu.

²²Þá minntist Guð Rakelar og bænheyrði hana og opnaði móðurlíf hennar. ²³Og hún varð þunguð og ól son og sagði: „Guð hefir numið burt smán mína.“²⁴ Og hún nefndi hann Jósef og sagði: „Guð bæti við mig öðrum syni!“

Jakob eignast mikinn fénað

²⁵Er Rakel hafði alið Jósef, sagði Jakob við Laban: „Leyf þú mér nú að fara, að ég megi halda heim til átt Haga minna og ættlands míns.“²⁶ Fá mér konur mínar og börn mín, sem ég hefi þjónað þér fyrir, að ég megi fara, því að þú veist, hvernig ég hefi þjónað þér.“²⁷ Þá sagði Laban við hann: „Hafi ég fundið náð í augum þínum, þá vertu kyrr. Ég hefi tekið eftir því, að Drottinn hefir blessað mig fyrir þínar sakir.“²⁸ Og hann mælti: „Set sjálfur upp kaup þitt við mig, og skal ég gjalda það.“²⁹ Jakob sagði við hann: „Þú veist sjálfur, hvernig ég hefi þjónað þér og hvað fénaður þinn er orðinn hjá mér.“³⁰ Því að lítið var það, sem þú áttir, áður en ég kom, en það hefir aukist margfaldlega, og Drottinn hefir blessað þig við hvert mitt fótíð. Og auk þess, hvenær á ég þá að veita forsjá húsi sjálfs mín?“³¹ Og Laban mælti: „Hvað skal ég gefa þér?“ En Jakob sagði: „Þú skalt ekkert gefa mér, en viljir þú gjöra þetta, sem ég nú segi, þá vil ég enn þá halda fé þínu til Haga og gæta þess.“³² Ég ætla í dag að ganga innan um allt fé þitt og skilja úr því hverja flekkóttu og spreklóttu kind. Og hver svört kind meðal sauðanna og hið spreklóttu og flekkóttu meðal geitanna, það skal vera kaup mitt.“³³ Og ráðvendni mín skal eftirleiðis bera mér vitni, er þú

^a Ávöxtur jurtar (mandragora officinalis), er menn trúðu, að hefði hvetjandi áhrif til ásta og frjósemi.

kemur að skoða kaup mitt: Allt sem ekki er flekkótt og spreklótt meðal minna geita og svart meðal minna sauða, skal teljast stolið.“³⁴ Og Laban sagði: „Svo skal þá vera sem þú hefir sagt.“

³⁵Á þeim degi skildi Laban frá alla rílóttu og spreklóttu hafrana, og allar flekkóttu og spreklóttu geiturnar – allt það, sem hafði á sér einhvern hvítan díla, – og allt hið svarta meðal sauðanna og fékk sonum sínum.³⁶ Og hann lét vera þriggja daga leið milli sín og Jakobs. En Jakob gætti þeirrar hjarðar Labans, sem eftir varð.

³⁷Jakob tók sér stafí af grænni ösp, möndluviði og hlyni og skóf á þá hvítar rákir með því að nekja hið hvíta á stöfunum.³⁸ Því næst lagði hann stafina, sem hann hafði birt, í þrænar, í vatnsrennurnar, sem féð kom að drekka úr, beint fyrir framan féð. En ærnar fengu, er þær komu að drekka.³⁹ Þannig fengu ærnar uppi yfir stöfunum, og ærnar áttu rílótt, flekkótt og spreklótt lömb.

⁴⁰Jakob skildi lömbin úr og lét féð horfa á hið rílóttu og allt hið svarta í fé Labans. Þannig kom hann sér upp sérstökum fjárhópum og lét þá ekki saman við hjörð Labans.⁴¹ Og um allan göngutíma vænu ána lagði Jakob stafina í þrænar fyrir framan féð, svo að þær skyldu fá uppi yfir stöfunum.⁴² En er rýru ærnar gengu, lagði hann þá þar ekki. Þannig fékk Laban rýra féð, en Jakob hið væna.⁴³ Og maðurinn varð stórauðugur og eignaðist mikinn fénað, ambáttir og þræla, úlfalda og asna.^a

Jakob flýr frá Laban

31

¹Nú frétti Jakob svofelld ummæli Labans sona: „Jakob hefir dregið undir sig aleigu föður vors, og af eigum föður vors hefir hann aflað sér allra þessara auðæfa.“² Og Jakob sá á yfirbragði Labans, að hann bar ekki sama þel til sín sem áður.³ Þá sagði Drottinn við Jakob: „Hverf heim aftur í land föðra þinna og til ættfólks þíns, og ég mun vera með þér.“⁴ Þá sendi Jakob og lét kalla þær Rakel og Leu út í hagann, þangað sem hjörð hans var.⁵ Og hann sagði við þær: „Ég sé á yfirbragði föður ykkar, að hann ber ekki sama þel til mín sem áður; en Guð föður míns hefir verið með mér.“⁶ Og það vitið þið sjálfar, að ég hefi þjónað föður ykkar af öllu mínu megni.⁷ En faðir ykkar hefir svikið mig og tíu sinnum breytt kaupí mínu, en Guð hefir ekki leyft honum að gjöra mér mein.⁸ Þegar hann sagði: „Hið flekkóttu skal vera kaup þitt,“ – fæddi öll hjörðin flekkótt, og þegar hann sagði: „Hið rílóttu skal vera kaup þitt,“ – þá fæddi öll hjörðin rílótt.⁹ Og þannig hefir Guð tekið fénaðinn frá föður ykkar og gefið mér hann.¹⁰ Og um fengitíma hjarðarinnar hóf ég upp augu mín og sá í draumi, að hafrarnir, sem hlupu á féð, voru rílóttir, flekkóttir og dílóttir.¹¹ Og engill Guðs sagði við mig í draumnum: „Jakob!“ Og ég svaraði: „Hér er ég.“¹² Þá mælti hann: „Lít upp augum þínum og horfðu á: Allir hafrarnir, sem hlaupa á féð, eru rílóttir, flekkóttir og dílóttir; því að ég hefi séð allt, sem Laban hefir gjört þér.“¹³ Ég er Betels Guð, þar sem þú smurðir merkisstein, þar sem þú gjörðir mér heit. Tak þig nú upp, far burt úr þessu landi og hverf aftur til ættlands þíns.“

^a Merking frásögunnar er þessi: Jakob sér við Laban og beitir bragði er menn töldu máttugt, að flekkótt yrði undan einlitum fénaði, ef einlitar ær horfðu á flekkóttu vendi er þær fengu lamba. Einlitar ær Labans fæddu því flekkótt.

¹⁴Þá svöruðu þær Rakel og Lea og sögðu við hann: „Höfum við nokkra hlutdeild og arf frammar í húsi föður okkar? ¹⁵Álítur hann okkur ekki vandalausar, þar sem hann hefir selt okkur? Og verði okkar hefir hann og algjörlega eytt. ¹⁶Aftur á móti eigum við og börn okkar allan þann auð, sem Guð hefir tekið frá föður okkar. Og gjör þú nú allt, sem Guð hefir boðið þér.“

¹⁷Þá tók Jakob sig upp og setti börn sín og konur upp á úlfaldana ¹⁸og hafði á burt allan fénað sinn og allan fjárhlut sinn, sem hann hafði aflað sér, fjáreign sína, sem hann hafði aflað sér í Mesópótamíu, og hóf ferð sína til Ísaks föður síns í Kanaanlandi.

¹⁹Þegar Laban var farinn að klippa sauði sína, þá stal Rakel húsgoðum föður síns. ²⁰Og Jakob blekkti Laban hinn arameíska, með því að hann sagði honum eigi frá því, að hann mundi flýja. ²¹Þannig flýði hann með allt, sem hann átti. Og hann tók sig upp og fór yfir fljótið og stefndi á Gíleaðsfjöll.

²²Laban var sagt það á þriðja degi, að Jakob væri flúinn. ²³Þá tók hann frændur sína með sér og elti hann sjö dagleiðir og náði honum á Gíleaðsfjöllum. ²⁴En Guð kom um nóttina til Labans hins arameíska í draumi og sagði við hann: „Gæt þín, að þú mælir ekkert styggðarorð til Jakobs.“ ²⁵Og Laban náði Jakob, sem hafði sett tjöld sín á fjöllumunum, og Laban tjaldaði einnig á Gíleaðsfjöllum með frændum sínum. ²⁶Þá mælti Laban við Jakob: „Hvað hefir þú gjört, að þú skyldir blekkja mig og fara burt með dætur mínar, eins og þær væru herteknar? ²⁷Hví flýðir þú leynilega og blekkir mig og lést mig ekki af vita, svo að ég mætti fylgja þér á veg með fögnuði og söng, með bumbum og gígjum, ²⁸og leyfðir mér ekki að kyssa dætrasonu mína og dætur? Óviturlega hefir þér nú farist. ²⁹Það er á mínu valdi að gjöra yður illt, en Guð föður yðar mælti svo við mig í nótt, er var: „Gæt þín, að þú mælir ekkert styggðarorð til Jakobs.“ ³⁰Og nú munt þú burt hafa farið, af því að þig fýsti svo mjög heim til föður þíns, en hví hefir þú stolið goðum mínum?“

³¹Þá svaraði Jakob og mælti til Labans: „Af því að ég var hræddur, því að ég hugsaði, að þú kynnir að slíta dætur þínar frá mér. ³²En sá skal ekki lífi halda, sem þú finnur hjá goð þín. Rannsaka þú í viðurvist frænda vorra, hvað hjá mér er af þínu, og tak það til þín.“ En Jakob vissi ekki, að Rakel hafði stolið þeim.

³³Laban gekk í tjald Jakobs og tjald Leu og í tjald beggja ambáttanna, en fann ekkert. Og hann fór út úr tjaldi Leu og gekk í tjald Rakelar. ³⁴En Rakel hafði tekið húsgoðin og lagt þau í úlfaldasöðulinn og setst ofan á þau. Og Laban leitaði vandlega í öllu tjaldinu og fann ekkert. ³⁵Og hún sagði við föður sinn: „Herra minn, reiðstu ekki, þótt ég geti ekki staðið upp fyrir þér, því að mér fer að eðlisháttum kvenna.“ Og hann leitaði og fann ekki húsgoðin. ³⁶Þá reiddist Jakob og átaldi Laban og sagði við Laban: „Hvað hefi ég misgjört, hvað hefi ég brotið, að þú eltir mig svo ákaflega? ³⁷Þú hefir leitað vandlega í öllum farangri mínum; hvað hefir þú fundið af öllum þínum búshlutum? Legg það hér fram í viðurvist frænda minna og frænda þinna, að þeir dæmi okkar í milli. ³⁸Ég hefi nú hjá þér verið í tuttugu ár. Ær þínar og geitur hafa ekki látið lömbunum, og hrúta hjarðar þinnar hefi ég ekki etið. ³⁹Það sem dýrrífið var, bar ég ekki heim til þín, það bætti ég sjálfur, þú krafðist þess af mér, hvort sem það hafði verið tekið á degi eða nóttu. ⁴⁰Ég átti þá ævi, að á daginn þjakaði mér hiti og á nóttinni kuldi, og eigi kom mér svefn á augu. ⁴¹Í tuttugu ár hefi ég nú verið á heimili þínu. Hefi ég þjónað þér í fjórtán ár fyrir báðar dætur þínar og í sex ár fyrir hjörð þína, og þú hefir breytt kaupi mínu tíu sinnum. ⁴²Hefði ekki Guð föður

míns, Abrahams Guð og Ísaks ótti,^a liðsinnt mér, þá hefðir þú nú látið mig tómhentan burt fara. En Guð hefir séð þrautir mínar og strit handa minna, og hann hefir dóm upp kveðið í nótt er var.“

Sáttmáli Jakobs og Labans

⁴³Þá svaraði Laban og sagði við Jakob: „Dæturnar eru mínar dætur og börnin eru mín börn og hjörðin er mín hjörð, og allt, sem þú sér, heyrir mér til. En hvað skyldi ég gjöra þessum dætrum mínum í dag, eða börnum þeirra, sem þær hafa alið? ⁴⁴Gott og vel, við skulum gjöra sáttmála, ég og þú, og hann skal vera vitnisburður milli mín og þín.“

⁴⁵Þá tók Jakob stein og reisti hann upp til merkis.

⁴⁶Og Jakob sagði við frændur sína: „Berið að steina.“ Og þeir báru að steina og gjörðu grjótvörðu, og þeir mötuðust þar á grjótvörðunni. ⁴⁷Og Laban kallaði hana Jegar Sahadúta, en Jakob kallaði hana Galeð.^b ⁴⁸Og Laban mælti: „Þessi varða skal vera vitni í dag milli mín og þín.“ Fyrir því kallaði hann hana Galeð, ⁴⁹og Mispá,^c með því að hann sagði: „Drottinn sé á verði milli mín og þín, þá er við skiljum. ⁵⁰Ef þú misþýrmir dætrum mínum og ef þú tekur þér fleiri konur auk dætra minna, þá gæt þess, að þótt enginn maður sé hjá okkur, er Guð samt vitni milli mín og þín.“ ⁵¹Og Laban sagði við Jakob: „Sjá þessa vörðu og sjá þennan merkisstein, sem ég hefi reist upp milli mín og þín! ⁵²Þessi varða sé vitni þess og þessi merkissteinn vottur þess, að hvorki skal ég ganga fram hjá þessari vörðu til þín né þú ganga fram hjá þessari vörðu og þessum merkissteini til mín með illt í huga. ⁵³Guð Abrahams og Guð Nahors, Guð föður þeirra, dæmi milli okkar.“ Og Jakob sór við ótta^d Ísaks föður síns. ⁵⁴Og Jakob slátraði fórnardýrum á fjallinu og bauð frændum sínum til máltíðar, og þeir mötuðust og voru á fjallinu um nóttina.

⁵⁵Laban reis árla næsta morgun og minntist við sonu sína og dætur og blessaði þau. Því næst hélt Laban af stað og hvarf aftur heim til sín.

32

^e ¹Jakob fór leiðar sinnar. Mættu honum þá englar Guðs. ²Og er Jakob sá þá, mælti hann: „Þetta eru herbúðir Guðs.“ Og hann nefndi þennan stað Mahanaím.

Jakob býst til að mæta Esaú

³Jakob gjörði sendimenn á undan sér til Esaú bróður síns til Seír-lands, Edómhéraðs. ⁴Og hann bauð þeim og sagði: „Segið svo herra mínum Esaú: „Svo segir þjónn þinn Jakob: Ég hefi dvalið hjá Laban og verið þar allt til þessa. ⁵Og ég hefi eignast uxa, asna og sauði, þræla og ambáttir, og sendi ég nú til herra míns að láta hann vita það, svo að ég megi finna náð í augum þínum.““

⁶Sendimennirnir komu aftur til Jakobs og sögðu: „Vér komum til Esaú bróður þíns. Hann er sjálfur á leiðinni á móti þér og fjögur hundruð manns með honum.“ ⁷Þá varð

^a Ísaks ótti (önnur þýð.: ættmaður Ísaks) var fornt guðsheiti Guðs Ísraels.

^b Þ.e. vitnis-varða.

^c Þ.e. varða.

^d Sjá skýr. við 42.v.

^e 32.2 í hebr. textanum.

Jakob mjög hræddur og kvíðafullur. Og hann skipti mönnunum, sem með honum voru, og sauðunum, nautunum og úlföldunum í tvo flokka. ⁸Og hann hugsaði: „Þó að Esaú ráðist á annan flokkinn og strádrepi hann, þá getur samt hinn flokkurinn komist undan.“

⁹Og Jakob sagði: „Guð Abrahams föður míns og Guð Ísaks föður míns, Drottinn, þú sem sagðir við mig: „Hverf heim aftur til lands þíns og til ættfólks þíns, og ég mun gjöra vel við þig,“ – ¹⁰ómaklegur er ég allrar þeirrar miskunnar og allrar þeirrar trúfesti, sem þú hefir auðsýnt þjóni þínum. Því að með stafinn minn einn fór ég þá yfir Jórdan, en nú á ég yfir tveim flokkum að ráða. ¹¹Æ, frelsa mig undan valdi bróður míns, undan valdi Esaú, því að ég óttast hann, að hann komi og höggvi oss niður sem hráviði. ¹²Og þú hefir sjálfur sagt: „Ég mun vissulega gjöra vel við þig og gjöra niðja þína sem sand á sjávarströndu, er eigi verður talinn fyrir fjölda sakir.““ ¹³Og hann var þar þá nótt.

Og hann tók gjöf handa Esaú bróður sínum af því, sem hann hafði eignast: ¹⁴tvö hundruð geitur og tuttugu geithafra, tvö hundruð ásauðar og tuttugu hrúta, ¹⁵þrjátíu úlfaldahryssur með folöldum, fjörutíu kýr og tíu griðunga, tuttugu ösnur og tíu ösnufola. ¹⁶Og hann fékk þetta í hendur þjónum sínum, hverja hjörð út af fyrir sig, og mælti við þjóna sína: „Farið á undan mér og látið vera bil á milli hjarðanna.“ ¹⁷Og þeim, sem fyrstur fór, bauð hann á þessa leið: „Þegar Esaú bróðir minn mætir þér og spyr þig og segir: „Hvers maður ert þú og hvert ætlar þú að fara og hver á þetta, sem þú rekur á undan þér?““ ¹⁸Þá skaltu segja: „Þjónn þinn Jakob á það. Það er gjöf, sem hann sendir herra mínum Esaú. Og sjá, hann er sjálfur hér á eftir oss.““ ¹⁹Á sömu leið bauð hann hinum öðrum og þriðja og öllum þeim, sem hjarðirnar ráku, og mælti: „Þannig skuluð þér tala við Esaú, þegar þér hittið hann. ²⁰Og þér skuluð einnig segja: „Sjá, þjónn þinn Jakob kemur sjálfur á eftir oss.““ Því að hann hugsaði: „Ég ætla að blíðka hann með gjöfinni, sem fer á undan mér. Því næst vil ég sjá hann. Vera má, að hann taki mér þá blíðlega.““ ²¹Þannig fór gjöfin á undan honum, en sjálfur var hann þessa nótt í herbúðunum.

Jakobsglíman

²²Og Jakob lagði af stað um nóttina og tók báðar konur sínar og báðar ambáttir sínar og ellefu sonu sína og fór yfir Jabbok á vaðinu. ²³Og hann tók þau og fór með þau yfir ána. Og hann fór yfir um með allt, sem hann átti.

²⁴Jakob varð einn eftir, og maður nokkur glímdi við hann, uns dagsbrún rann upp. ²⁵Og er hann sá, að hann gat ekki fellt hann, laust hann hann á mjöðmina, svo að Jakob gekk úr augnakörlunum, er hann glímdi við hann. ²⁶Þá mælti hinn: „Slepptu mér, því að nú rennur upp dagsbrún.“ En hann svaraði: „Ég sleppi þér ekki, nema þú blessir mig.“ ²⁷Þá sagði hann við hann: „Hvað heitir þú?“ Hann svaraði: „Jakob.“ ²⁸Þá mælti hann: „Eigi skalt þú lengur Jakob heita, heldur Ísrael, því að þú hefir glímt við Guð og menn og fengið sigur.“ ²⁹Og Jakob spurði hann og mælti: „Seg mér heiti þitt.“ En hann svaraði: „Hvers vegna spyr þú mig að heiti?“ Og hann blessaði hann þar. ³⁰Og Jakob nefndi þennan stað Peníel,^a „því að ég hefi,“ kvað hann, „séð Guð augliti til auglitis og þó haldið lífi.“ ³¹Og er hann fór frá Penúel, rann sólin upp. Var hann þá haltur í mjöðminni. ³²Fyrir því eta Ísraelsmenn allt til þessa dags ekki sinina, sem er ofan á augnakarlinum, því að hann hitti mjöðm Jakobs þar sem sinin er undir.

^a Þ.e. Guðs auglit. (Í 31.v. er sama staðarheitið með öðrum rithætti.)

Esaú og Jakob sættast**33**

¹Jakob hóf upp augu sín og sá Esaú koma og með honum fjögur hundruð manns. Skipti hann þá börnunum niður á Leu og Rakel og báðar ambáttirnar. ²Og hann lét ambáttirnar og þeirra börn vera fremst, þá Leu og hennar börn, og Rakel og Jósef aftast. ³En sjálfur gekk hann á undan þeim og laut sjö sinnum til jarðar, uns hann kom fast að bróður sínum. ⁴Þá hljóp Esaú á móti honum og faðmaði hann, lagði hendur um háls honum og kyssti hann, og þeir grétu. ⁵Og Esaú leit upp og sá konurnar og börnin og mælti: „Hvernig stendur á þessu fólki, sem með þér er?“ Og hann svaraði: „Það eru börnin, sem Guð hefir af náð sinni gefið þjóni þínum.“ ⁶Þá gengu fram ambáttirnar og börn þeirra og hneigðu sig. ⁷Þá gekk og Lea fram og börn hennar og hneigðu sig, og síðan gengu Jósef og Rakel fram og hneigðu sig.

⁸Esaú mælti: „Hvað skal allur þessi hópur, sem ég mætti?“ Jakob svaraði: „Að ég megi finna náð í augum herra míns.“ ⁹Þá mælti Esaú: „Ég á nóg. Eig þú þitt, bróðir minn!“ ¹⁰En Jakob sagði: „Eigi svo. Hafí ég fundið náð í augum þínum, þá þigg þú gjöfina af mér, því að þegar ég sá auglit þitt, var sem ég sæi Guðs auglit, og þú tókst náðarsamlega á móti mér. ¹¹Ég bið þig, að þú þiggir gjöf mína, sem þér var færð, því að Guð hefir verið mér náðugur og ég hefi allsnægtir.“ Og hann lagði að honum, svo að hann þá gjöfina.

¹²Þá mælti Esaú: „Tökum okkur nú upp og höldum áfram, og skal ég fara á undan þér.“ ¹³En hann svaraði honum: „Þú sér, herra minn, að börnin eru þróttlítil og að í ferðinni eru lambær og kýr með kálfum, og ræki ég þær of hart einn dag, þá mundi öll hjörðin drepast. ¹⁴Fari herra minn á undan þjóni sínum, en ég mun halda á eftir í hægðum mínum, eins og fénaðurinn getur farið, sem ég rek, og eins og börnin geta farið, uns ég kem til herra míns í Seír.“ ¹⁵Þá mælti Esaú: „Þá vil ég þó láta eftir hjá þér nokkra af þeim mönnum, sem með mér eru.“ Hann svaraði: „Hver þörf er á því? Lát mig aðeins finna náð fyrir augum herra míns.“

¹⁶Síðan fór Esaú þann sama dag leiðar sinnar heim aftur til Seír. ¹⁷Og Jakob hélt áfram til Súkkót og byggði sér hús, og handa fénaði sínum gjörði hann laufskála. Fyrir því heitir staðurinn Súkkót.^a

Jakob sest að hjá Síkem

¹⁸Jakob kom heill á hófi til Síkemborgar, sem er í Kanaanlandi, er hann kom frá Mesópótamíu, og hann sló tjöldum fyrir utan borgina.

¹⁹Hann keypti landspilduna, sem hann hafði tjaldað á, af sonum Hemors, föður Síkems, fyrir hundruð silfurpeninga. ²⁰Og hann reisti þar altari og kallaði það El-elóhe-Ísrael.^b

^a Þ.e. laufskálar.

^b Þ.e. *El er Guð Ísraels*.

Dínu nauðgað

34

¹Dína dóttir Leu, er hún hafði fætt Jakob, gekk út að sjá dætur landsins. ²Þá sá Síkem hana, sonur Hevítans Hemors, höfðingja landsins, og hann tók hana og lagðist með henni og spjallaði hana. ³Og hann lagði mikinn ástarhug á Dínu, dóttur Jakobs, og hann elskaði stúlkuna og talaði vinsamlega við hana.

⁴Síkem kom að máli við Hemor föður sinn og mælti: „Tak mér þessa stúlku fyrir konu.“

⁵En Jakob hafði frétt, að hann hefði svívirt Dínu dóttur hans, en með því að synir hans voru úti í haga með fénað hans, þá lét hann kyrrt vera, þar til er þeir komu heim. ⁶Þá gekk Hemor, faðir Síkems, út til Jakobs til þess að tala við hann. ⁷Og synir Jakobs komu heim úr haganum, er þeir heyrðu þetta. Og mennirnir styggðust og urðu stórreiðir, því að hann hafði framið óhæfuverk í Ísrael, er hann lagðist með dóttur Jakobs, og slíkt hefði aldrei átt að fremja.

⁸Þá talaði Hemor við þá og mælti: „Síkem sonur minn hefir mikla ást á dóttur yðar. Ég bið að þér gefið honum hana fyrir konu. ⁹Mægist við oss, gefið oss yðar dætur og takið yður vorar dætur ¹⁰og staðnæmist hjá oss, og landið skal standa yður til boða. Verið hér kyrrir og farið um landið og takið yður bólfestu í því.“

¹¹Og Síkem sagði við föður hennar og bræður: „Ó, að ég mætti finna náð í augum yðar. Hvað sem þér til nefnið, það skal ég greiða. ¹²Krefjist af mér svo mikils mundar og morgungjafar sem vera skal, og mun ég greiða það, er þér til nefnið, en gefið mér stúlkuna fyrir konu.“

¹³Þá svöruðu synir Jakobs þeim Síkem og Hemor föður hans, og töluðu með undirhyggju, af því að hann hafði svívirt Dínu systur þeirra, ¹⁴og sögðu við þá: „Eigi megum vér þetta gjöra, að gefa systur vora óumskornum manni, því að það væri oss vanvirða. ¹⁵Því aðeins viljum vér gjöra að yðar vilja, að þér verðið eins og vér, með því að láta umskera allt karlkyn meðal yðar. ¹⁶Þá skulum vér gefa yður vorar dætur og taka yðar dætur oss til handa og búa hjá yður, svo að vér verðum ein þjóð. ¹⁷En viljið þér eigi láta að orðum vorum og umskerast, þá tökum vér dóttur vora og förum burt.“

¹⁸Og Hemor og Síkem, syni Hemors, geðjaðist vel tal þeirra. ¹⁹Og sveinninn lét ekki á því standa að gjöra þetta, því að hann elskaði dóttur Jakobs. En hann var talinn maður ágætastur í sinni ætt.

²⁰Hemor og Síkem sonur hans komu í hlið borgar sinnar og töluðu við borgarmenn sína og sögðu: ²¹„Þessir menn bera friðarhug til vor. Látum þá setjast að í landinu og fara allra sinna ferða um það, því að nóg er landrýmið á báðar hendur handa þeim. Dætur þeirra munum vér taka oss fyrir konur og gefa þeim dætur vorar. ²²En því aðeins vilja mennirnir gjöra að vorum vilja og búa vor á meðal, svo að vér verðum ein þjóð, að vér látum umskera allt karlkyn meðal vor, eins og þeir eru umskornir. ²³Hjarðir þeirra, fjárhlutur þeirra og allur fénaður þeirra, verður það ekki vor eign? Gjörum aðeins að vilja þeirra, svo að þeir staðnæmist hjá oss.“ ²⁴Og þeir létu að orðum Hemors og Síkems sonar hans, allir sem gengu út um hlið borgar hans, og allt karlkyn lét umskerast, allir þeir, sem gengu út um hlið borgar hans.

²⁵En svo bar til á þriðja degi, er þeir voru sjúkir af sárum, að tveir synir Jakobs, þeir Símeon og Leví, bræður Dínu, tóku hvor sitt sverð og gengu inn í borgina, sem átti sér einskis ills von, og drápu þar allt karlkyn. ²⁶Drápu þeir einnig Hemor og son hans Síkem með sverðseggjum og tóku Dínu úr húsi Síkems og fóru síðan burt. ²⁷Synir Jakobs réðust að hinum vegnu og rændu borgina, af því að þeir höfðu svívirt systur þeirra. ²⁸Sauði þeirra, naut þeirra og asna, og allt, sem var í borginni, og það, sem var í högunum, tóku þeir. ²⁹Og öll auðæfi þeirra, öll börn þeirra og konur tóku þeir að herfangi og rændu, sömuleiðis allt, sem var í húsunum.

³⁰Jakob sagði við Símeon og Leví: „Þið hafið stofnað mér í ógæfu með því að gjöra mig illa þokkaðan af landsmönnum, af Kanaanítum og Peresítum. Nú með því að ég er liðfár, munu þeir safnast saman á móti mér og vinna sigur á mér. Verð ég þá afmáður, ég og mitt hús.“ ³¹En þeir svöruðu: „Átti hann þá að fara með systur okkar eins og skækju?“

Jakob kemur til helgistaðarins í Betel

35

¹Guð sagði við Jakob: „Tak þig upp og far upp til Betel og dvel þú þar og gjör þar altari Guði, sem birtist þér, þegar þú flýðir undan Esáu bróður þínum.“

²Jakob sagði við heimafolk sitt og alla, sem með honum voru: „Kastið burt þeim útlendu goðum, sem þér hafið hjá yður, og hreinsið yður og hafið fataskipti, ³og skulum vér taka oss upp og fara upp til Betel. Vil ég reisa þar altari þeim Guði, sem bænheyrði mig á tíma neyðar minnar og hefir verið með mér á þeim vegi, sem ég hef farið.“

⁴Og þeir fengu Jakob öll þau útlendu goð, sem þeir höfðu hjá sér, og hringana, sem þeir höfðu í eyrum sér, og gróf Jakob það undir eikinni, sem er hjá Síkem. ⁵Því næst fóru þeir af stað. En ótti frá Guði var yfir öllum borgunum, sem voru umhverfis þá, svo að sonum Jakobs var ekki veitt eftirför.

⁶Og Jakob kom til Lúz, sem er í Kanaanlandi (það er Betel), hann og allt fólkið, sem með honum var. ⁷Og hann reisti þar altari og kallaði staðinn El–Betel, því að Guð hafði birst honum þar, þegar hann flýði undan bróður sínum.

⁸Þar andaðist Debóra, fóstura Rebekku, og var jörðuð fyrir neðan Betel, undir eikinni, og fyrir því heitir hún Gráteik.

Jakob nefndur Ísrael

⁹Enn birtist Guð Jakob, er hann var á heimleið frá Mesópótamíu, og blessaði hann. ¹⁰Og Guð sagði við hann:

„Nafn þitt er Jakob. Eigi skalt þú héðan af Jakob heita, heldur skal nafn þitt vera Ísrael.“

Og hann nefndi hann Ísrael. ¹¹Og Guð sagði við hann:

„Ég er Almáttugur Guð. Ver þú frjósamur og auk kyn þitt. Þjóð, já fjöldi þjóða skal frá þér koma, og konungar skulu út ganga af lendum þínum. ¹²Og landið, sem ég gaf Abraham og Ísak, mun ég gefa þér, og niðjum þínum eftir þig mun ég gefa landið.“

¹³Því næst sté Guð upp frá honum, þaðan sem hann talaði við hann.

Jakob í Betel og Hebron. Fæðing Benjamíns. Dauði Rakelar og Ísaks

¹⁴Jakob reisti upp merki á þeim stað, sem Guð talaði við hann, merkisstein, og dreypti yfir hann dreypiförn og hellti yfir hann olíu. ¹⁵Og Jakob nefndi staðinn, þar sem Guð talaði við hann, Betel.

¹⁶Þeir tóku sig upp frá Betel. En er þeir áttu skammt eftir ófarið til Efrata,^a tók Rakel léttasótt og kom hart niður. ¹⁷Og er hún kom svo hart niður í barnburðinum, sagði ljósmóðirin við hana: „Óttast þú ekki, því að nú eignast þú annan son.“ ¹⁸Og er hún var í andlátinu, – því að hún dó –, þá nefndi hún hann Benóní,^b en faðir hans nefndi hann Benjamín.^c ¹⁹Því næst andaðist Rakel og var jörðuð við veginn til Efrata, það er Betlehem.

²⁰Jakob reisti minnismerki á leiði hennar. Þar er legsteinn Rakelar allt til þessa dags.

²¹Ísrael hélt áfram ferðinni og sló tjöldum sínum hinumegin við Mígdal Eder.

²²Meðan Ísrael hafðist við í því byggðarlagi, bar svo við, að Rúben fór og lagðist með Bílu, hjákonu föður síns. Og Ísrael varð þess áskynja.

Jakob átti tólf sonu.

²³Synir Leu: Rúben, frumgetinn son Jakobs, Símeon, Leví, Júda, Íssakar og Sebúlón.

²⁴Synir Rakelar: Jósef og Benjamín.

²⁵Synir Bílu, þernu Rakelar: Dan og Naftalí.

²⁶Synir Silpu, þernu Leu: Gað og Asser. Þetta eru synir Jakobs, sem honum fæddust í Mesópótamíu.

²⁷Og Jakob kom til Ísaks föður síns í Mamre við Kirjat Arba, það er Hebron, þar sem Abraham og Ísak höfðu dvalist sem útlendingar. ²⁸En dagar Ísaks voru hundrað og áttatíu ár. ²⁹Og Ísak andaðist og dó og safnaðist til síns fólks, gamall og saddur lífdaga, og Esaú og Jakob synir hans jörðuðu hann.

Niðjatal Esaú og Edómíta**36**

¹Þetta er ættartala Esaú, það er Edóms.

²Esaú hafði tekið sér konur af dætrum Kanaaníta: Ada, dóttur Hetítans Elons, og Oholíbama, dóttur Ana, sonar Hóritans Síbeons, ³og Basmat, dóttur Ísmaels, systur Nebajóts. ⁴Og Ada ól Esaú Elífas, Basmat ól Regúel ⁵og Oholíbama ól Jehús, Jaelam og Kóra. Þessir eru synir Esaú, sem honum fæddust í Kanaanlandi.

⁶Esaú tók konur sínar, sonu sína og dætur og allar sálir í húsi sínu og hjörð sína og kvikfénað og allan þann fjárhlut, sem hann hafði aflað sér í Kanaanlandi, og fór í burtu

^a Þ.e. Betlehem.

^b Þ.e. minn hryggðarsonur.

^c Þ.e. sonur suðurlandsins (: hamingjulandsins).

frá Jakob bróður sínum til Seírlands. ⁷Því að eign þeirra var meiri en svo, að þeir gætu saman verið, og landið, er þeir bjuggu í sem útlendingar, bar þá ekki sökum hjarða þeirra.

⁸Esaú settist að á Seírfjöllum; en Esaú er Edóm.

⁹Þetta er saga Esaú, ættföður Edómíta, á Seírfjöllum.

¹⁰Þetta eru nöfn Esaú sona:

Elífas, sonur Ada, konu Esaú; Regúel, sonur Basmát, konu Esaú. ¹¹Synir Elífas voru: Teman, Ómar, Sefó, Gaetam og Kenas. ¹²Timna var hjákona Elífas, sonar Esaú, og hún ól Elífas Amalek. Þetta eru synir Ada, konu Esaú.

¹³Þessir eru synir Regúels: Nahat, Sera, Samma og Missa. Þessir voru synir Basmát, konu Esaú. ¹⁴Og þessir voru synir Oholíbama, dóttur Ana, sonar Síbeons, konu Esaú, hún ól Esaú Jehús, Jaelam og Kóra.

¹⁵Þessir eru ætthöfðingjar meðal Esaú sona:

Synir Elífas, frumgetins sonar Esaú: Höfðinginn Teman, höfðinginn Ómar, höfðinginn Sefó, höfðinginn Kenas, ¹⁶höfðinginn Kóra, höfðinginn Gaetam, höfðinginn Amalek. Þessir eru þeir höfðingjar, sem komnir eru frá Elífas í Edómlandi, þessir eru synir Ada.

¹⁷Þessir voru synir Regúels, sonar Esaú: Höfðinginn Nahat, höfðinginn Sera, höfðinginn Samma, höfðinginn Missa. Þessir eru þeir höfðingjar, sem komnir eru frá Regúel í Edómlandi, þessir eru synir Basmát, konu Esaú.

¹⁸Þessir eru synir Oholíbama, konu Esaú: Höfðinginn Jehús, höfðinginn Jaelam, höfðinginn Kóra. Þessir eru þeir höfðingjar, sem komnir eru frá Oholíbama, dóttur Ana, konu Esaú.

¹⁹Þessir eru synir Esaú og þessir eru höfðingjar þeirra, það er Edóm.

²⁰Þessir eru synir Hóritans Seírs, frumbyggjar landsins: Lótan, Sóbal, Síbeon, Ana, ²¹Díson, Eser og Dísan. Þessir eru höfðingjar Hóritanna, synir Seírs í Edómlandi. ²²Synir Lótans voru Hórí og Hemam, og systir Lótans var Timna. ²³Þessir eru synir Sóbals: Alvan, Manahat, Ebal, Sefó og Ónam. ²⁴Þessir eru synir Síbeons: Aja og Ana, það er sá Ana, sem fann laugarnar á öræfunum, er hann gætti asna Síbeons föður síns. ²⁵Þessi eru börn Ana: Díson og Oholíbama, dóttir Ana. ²⁶Þessir eru synir Dísons: Hemdan, Esban, Jítran og Keran. ²⁷Þessir eru synir Esers: Bílhan, Saavan og Akan. ²⁸Þessir eru synir Dísans: Ús og Aran.

²⁹Þessir eru höfðingjar Hóritanna: Höfðinginn Lótan, höfðinginn Sóbal, höfðinginn Síbeon, höfðinginn Ana, ³⁰höfðinginn Díson, höfðinginn Eser, höfðinginn Dísan. Þessir eru höfðingjar Hóritanna eftir höfðingjum þeirra í Seírlandi.

³¹Þessir eru þeir konungar, sem ríktu í Edómlandi, áður en konungar ríktu yfir Ísraelsmönnum:

³²Bela, sonur Beórs, var konungur í Edóm, og hét borg hans Dínhaba. ³³Og er Bela dó, tók Jóbab, sonur Sera frá Bosra, ríki eftir hann. ³⁴Og er Jóbab dó, tók Húsam frá Temanítalandi ríki eftir hann. ³⁵Og er Húsam dó, tók Hadad, sonur Bedads, ríki eftir hann. Hann vann sigur á Midíanítum á Móabsvöllum, og borg hans hét Avít. ³⁶Og er Hadad dó, tók Samla frá Masreka ríki eftir hann. ³⁷Og er Samla dó, tók Sál frá Rehóbót hjá Efrat ríki

eftir hann. ³⁸Og er Sál dó, tók Baal Hanan, sonur Akbórs, ríki eftir hann. ³⁹Og er Baal Hanan sonur Akbórs dó, tók Hadar ríki eftir hann, og hét borg hans Pagú, en kona hans Mehetabeel, dóttir Matredar, dóttur Me-Sahabs.

⁴⁰Þessi eru nöfn höfðingja þeirra, er frá Esaú eru komnir, eftir ættkvíslum þeirra, eftir bústöðum þeirra, eftir nöfnum þeirra: Höfðinginn Timna, höfðinginn Alva, höfðinginn Jetet, ⁴¹höfðinginn Oholíbama, höfðinginn Ela, höfðinginn Pínon, ⁴²höfðinginn Kenas, höfðinginn Teman, höfðinginn Mibsar, ⁴³höfðinginn Magdíel, höfðinginn Íram. Þessir eru höfðingjar Edómíta, eftir bústöðum þeirra í landi því, sem þeir höfðu numið. Þessi Esaú er ættfaðir Edómíta.

Saga Jósefs

Draumar Jósefs

37

¹Jakob bjó í landi því, er faðir hans hafði dvalist í sem útlendingur, í Kanaanlandi.

²Þetta er ættarsaga Jakobs.

Þegar Jósef var seytján ára gamall, gætti hann sauða með bræðrum sínum. En hann var smásveinn hjá þeim sonum Bílu og sonum Silpu, er voru konur föður hans. Og Jósef bar föður sínum illan orðróm um þá.

³Ísrael unni Jósef mest allra sona sinna, því að hann hafði átt hann í elli sinni. Og hann lét gjöra honum dragkyrtil.^a ⁴En er bræður hans sáu, að faðir þeirra elskaði hann meir en alla sonu sína, lögðu þeir hatur á hann og gátu ekki talað við hann vinsamlegt orð.

⁵Jósef dreymdi draum og sagði hann bræðrum sínum. Hötuðu þeir hann þá enn meir. ⁶Og hann sagði við þá: „Heyrið nú draum þennan, sem mig dreymdi: ⁷Sjá, vér vorum að binda kornbundin á akrinum, og mitt kornbundin reisti sig og stóð upprétt, en yðar kornbundin skipuðu sér umhverfis og lutu mínu kornbundini.“ ⁸Þá sögðu bræður hans við hann: „Munt þú þá verða konungur yfir oss? Munt þú þá drottna yfir oss?“ Og þeir hötuðu hann enn meir sakir drauma hans og sakir orða hans.

⁹Enn dreymdi hann annan draum og sagði hann bræðrum sínum og mælti: „Sjá, mig hefir enn dreymt draum: Mér þótti sólin, tunglið og ellefu stjörnur lúta mér.“ ¹⁰En er hann sagði föður sínum og bræðrum frá þessu, ávitti faðir hans hann og mælti til hans: „Hvaða draumur er þetta, sem þig hefir dreymt? Munum vér eiga að koma, ég og móðir þín og bræður þínir, og lúta til jarðar fyrir þér?“ ¹¹Og bræður hans öfunduðu hann, en faðir hans festi þetta í huga sér.

^a Eða: *marglitan kyrtil*.

Jósef seldur til Egyptalands

¹²Er bræður hans voru að heiman farnir til þess að halda hjörð föður þeirra á haga í Síkem, ¹³mælti Ísrael við Jósef: „Bræður þínir halda hjörðinni á beit í Síkem. Kom þú, ég ætla að senda þig til þeirra.“ Og hann svaraði honum: „Hér er ég.“ ¹⁴Og hann sagði við hann: „Far þú og vit þú, hvort bræðrum þínum og hjörðinni líður vel, og láttu mig svo vita það.“ Og hann sendi hann úr Hebronsdal, og hann kom til Síkem.

¹⁵Þá hitti hann maður nokkur, er hann var að reika á víðavangi. Og maðurinn spurði hann og mælti: „Að hverju leitar þú?“ ¹⁶Hann svaraði: „Ég er að leita að bræðrum mínum. Seg mér hvar þeir eru með hjörðina.“ ¹⁷Og maðurinn sagði: „Þeir eru farnir héðan, því að ég heyrði þá segja: „Vér skulum fara til Dótan.““ Fór Jósef þá eftir bræðrum sínum og fann þá í Dótan.

¹⁸Er þeir sáu hann á lengdar, áður en hann var kominn nærri þeim, tóku þeir saman ráð sín að drepa hann. ¹⁹Og þeir sögðu hver við annan: „Sjá, þarna kemur draumamaðurinn.“ ²⁰Förum nú til og drepum hann og köstum honum í einhverja gryfjuna og segjum svo, að óargadýr hafi etið hann. Þá skulum vér sjá, hvað úr draumum hans verður.“ ²¹En er Rúben heyrði þetta, vildi hann frelsa hann úr höndum þeirra og mælti: „Ekki skulum vér drepa hann.“ ²²Og Rúben sagði við þá, til þess að hann gæti frelsað hann úr höndum þeirra og fært hann aftur föður sínum: „Úthellið ekki blóði. Kastu honum í þessa gryfju, sem er hér á eyðimörkinni, en leggið ekki hendur á hann.“

²³En er Jósef kom til bræðra sinna, færðu þeir hann úr kyrtli hans, dragkyrtlinum, sem hann var í, ²⁴tóku hann og köstuðu honum í gryfjuna. En gryfjan var tóm, ekkert vatn var í henni. ²⁵Settust þeir nú niður að neyta matar.

En er þeim varð litið upp, sáu þeir lest Ísmaelíta koma frá Gíleað, og báru úlfaldar þeirra reykelsi, balsam og myrru. Voru þeir á leið með þetta til Egyptalands. ²⁶Þá mælti Júda við bræður sína: „Hver ávinningur er oss það, að drepa bróður vorn og leyna morðinu?“ ²⁷Komið, vér skulum selja hann Ísmaelítum, en ekki leggja hendur á hann, því hann er bróðir vor, hold vort og blóð.“ Og bræður hans féllust á það.

²⁸En midíanítiskir kaupmenn fóru þar fram hjá, tóku Jósef og drógu hann upp úr gryfjunni. Og þeir seldu Jósef Ísmaelítunum fyrir tuttugu sikla silfurs, en þeir fóru með Jósef til Egyptalands.

²⁹En er Rúben kom aftur að gryfjunni, þá var Jósef ekki í gryfjunni. Reif hann þá klæði sín. ³⁰Og hann sneri aftur til bræðra sinna og mælti: „Sveinninn er horfinn, og hvert skal ég nú fara?“ ³¹Þá tóku þeir kyrtill Jósefs, skáru geithafur og velktu kyrtlinn í blóðinu. ³²Því næst sendu þeir dragkyrtlinn og létu færa hann föður sínum með þeirri orðsending: „Þetta höfum vér fundið. Gæt þú að, hvort það muni vera kyrtill sonar þíns eða ekki.“ ³³Og hann skoðaði hann og mælti: „Það er kyrtill sonar míns. Óargadýr hefir etið hann. Sannlega er Jósef sundur rifinn.“ ³⁴Þá reif Jakob klæði sín og lagði hærusekk um lendar sínar og harmaði son sinn langan tíma. ³⁵Og allir synir hans og allar dætur hans leituðust við að hugga hann, en hann vildi ekki huggast láta og sagði: „Með harmi mun ég niður stíga til sonar míns til heljar.“ Og faðir hans grét hann. ³⁶En Midíanítar seldu hann til Egyptalands, Pótifar hirðmanni Faraós og lífvarðarforingja.

Júda og Tamar**38**

¹Um þessar mundir bar svo við, að Júda fór frá bræðrum sínum og lagði lag sitt við mann nokkurn í Adúllam, sem Híra hét. ²Þar sá Júda dóttur kanversks manns, sem Súa hét, og tók hana og hafði samfarir við hana. ³Og hún varð þunguð og ól son, og hún nefndi hann Ger. ⁴Og hún varð þunguð í annan sinn og ól son, og hún nefndi hann Ónan. ⁵Og enn ól hún son og nefndi hann Sela. En hún var í Kesíb, er hún ól hann. ⁶Og Júda tók konu til handa Ger, frumgetnum syni sínum. Hún hét Tamar. ⁷En Ger, frumgetinn sonur Júda, var vondur í augum Drottins, svo að Drottinn lét hann deyja. ⁸Þá mælti Júda við Ónan: „Gakk þú inn til konu bróður þíns og gegn þú mágskyldunni við hana, að þú megir afla bróður þínum afkvæmis.“ ⁹En með því að Ónan vissi, að afkvæmið skyldi eigi verða hans, þá lét hann sæðið spillast á jörðu í hvert sinn er hann gekk inn til konu bróður síns, til þess að hann aflaði eigi bróður sínum afkvæmis. ¹⁰En Drottinn mislíkaði það, er hann gjörði, og lét hann einnig deyja. ¹¹Þá sagði Júda við Tamar tengdadóttur sína: „Ver þú sem ekkja í húsi föður þíns, þangað til Sela sonur minn verður fulltíða.“ Því að hann hugsaði: „Ella mun hann og deyja, eins og bróður hans.“ Fór Tamar þá burt og var í húsi föður síns.

¹²En er fram liðu stundir, andaðist dóttir Súa, kona Júda. Og er Júda lét af harminum, fór hann upp til Timna, til sauðaklippara sinna, hann og Híra vinur hans frá Adúllam. ¹³Var þá Tamar sagt svo frá: „Sjá, tengdafaðir þinn fer upp til Timna að klippa sauði sína.“ ¹⁴Þá fór hún úr ekkjubúningi sínum, huldi sig blæju og hjúpaði sig og settist við hlið Enaímborgar, sem er við veginn til Timna. Því að hún sá, að Sela var orðinn fulltíða, og hún var þó ekki honum gefin fyrir konu.

¹⁵Júda sá hana og hugði, að hún væri skækja, því að hún hafði hulið andlit sitt. ¹⁶Og hann vék til hennar við veginn og mælti: „Leyf mér að leggjast með þér!“ Því að hann vissi ekki, að hún var tengdadóttir hans. Hún svaraði: „Hvað viltu gefa mér til þess, að þú megir leggjast með mér?“ ¹⁷Og hann mælti: „Ég skal senda þér hafurkið úr hjörðinni.“ Hún svaraði: „Fáðu mér þá pant, þangað til þú sendir það.“ ¹⁸Þá mælti hann: „Hvaða pant skal ég fá þér?“ En hún svaraði: „Innsiglishring þinn og festi þína og staf þinn, sem þú hefir í hendinni.“ Og hann fékk henni þetta og lagðist með henni, og hún varð þunguð af hans völdum. ¹⁹Því næst stóð hún upp, gekk burt og lagði af sér blæjuna og fór aftur í ekkjubúning sinn.

²⁰Og Júda sendi hafurkiðið með vini sínum frá Adúllam, svo að hann fengi aftur pantinn af hendi konunnar, en hann fann hana ekki. ²¹Og hann spurði menn í þeim stað og sagði: „Hvar er portkonan, sem sat við veginn hjá Enaím?“ En þeir svöruðu: „Hér hefir engin portkona verið.“ ²²Fór hann þá aftur til Júda og mælti: „Ég fann hana ekki, enda sögðu menn í þeim stað: „Hér hefir engin portkona verið.““ ²³Þá mælti Júda: „Haldi hún því, sem hún hefir, að vér verðum ekki hafðir að spotti. Sjá, ég sendi þetta kið, en þú hefir ekki fundið hana.“

²⁴Að þrem mánuðum liðnum var Júda sagt: „Tamar tengdadóttir þín hefir drýgt hór, og meira að segja: Hún er þunguð orðin í hórdómi.“ Þá mælti Júda: „Leiðið hana út, að hún verði brennd.“ ²⁵En er hún var út leidd, gjörði hún tengdafaður sínum þessa orðsending: „Af völdum þess manns, sem þetta á, er ég þunguð orðin.“ Og hún sagði: „Hygg þú að, hver eiga muni innsiglishring þennan, festi og staf.“ ²⁶En Júda kannaðist við gripina og

mælti: „Hún hefir betri málstað en ég, fyrir þá sök að ég hefi eigi gift hana Sela syni mínum.“ Og hann kenndi hennar ekki upp frá því.

²⁷En er hún skyldi verða léttari, sjá, þá voru tvíburar í kviði hennar. ²⁸Og í fæðingunni rétti annar út höndina. Tók þá ljósmóðirin rauðan þráð og batt um hönd hans og sagði: „Þessi kom fyrr í ljós.“ ²⁹En svo fór, að hann kippti aftur að sér hendinni, og þá kom bróðir hans í ljós. Þá mælti hún: „Hví hefir þú brotist svo fram þér til góða?“ Og hún nefndi hann Peres. ³⁰Eftir það fæddist bróðir hans, og var rauði þráðurinn um hönd hans. Og hún nefndi hann Sera.

Jósef hjá Pótífar í Egyptalandi

39

¹Jósef var fluttur til Egyptalands, og Pótífar, hirðmaður Faraós og lífvarðarforingi, maður egypskur, keypti hann af Ísmaelítum, sem hann höfðu þangað flutt. ²En Drottinn var með Jósef, svo að hann varð maður lángefinn, og hann var í húsi húsbónda síns, hins egypska manns. ³Og er húsbóndi hans sá, að Drottinn var með honum og að Drottinn lét honum heppnast allt, sem hann tók sér fyrir hendur, ⁴þá fann Jósef náð í augum hans og þjónaði honum. Og hann setti hann yfir hús sitt og fékk honum í hendur allt, sem hann átti. ⁵Og upp frá þeirri stundu, er hann hafði sett Jósef yfir hús sitt og yfir allt, sem hann átti, blessaði Drottinn hús hins egypska manns sakir Jósefs, og blessun Drottins var yfir öllu, sem hann átti innan húss og utan. ⁶Og hann fól Jósef til umráða allar eigur sínar og var afskiptalaus um allt hjá honum og gekk aðeins að máltíðum.

Freistni Jósefs

Jósef var vel vaxinn og fríður sýnum. ⁷Og eftir þetta bar svo til, að kona húsbónda hans renndi augum til Jósefs og mælti: „Leggstu með mér!“ ⁸En hann færðist undan og sagði við konu húsbónda síns: „Sjá, húsbóndi minn lítur ekki eftir neinu í húsinu hjá mér, og allar eigur sínar hefir hann fengið mér í hendur. ⁹Hann hefir ekki meira vald í þessu húsi en ég, og hann fyrirmunar mér ekkert nema þig, með því að þú ert kona hans. Hvernig skyldi ég þá aðhafast þessa miklu óhæfu og syndga á móti Guði?“ ¹⁰Og þó að hún leitaði til við Jósef með þessum orðum dag eftir dag, þá lét hann ekki að vilja hennar að leggjast með henni og hafa samfarir við hana.

¹¹Þá bar svo til einn dag, er hann gekk inn í húsið til starfa sinna og enginn heimilismanna var þar inni, ¹²að hún greip í skikkju hans og mælti: „Leggstu með mér!“ En hann lét skikkjuna eftir í hendi hennar og flýði og hljóp út. ¹³En er hún sá, að hann hafði látið eftir skikkjuna í hendi hennar og var flúinn út, ¹⁴þá kallaði hún á heimafolk sitt og mælti við það: „Sjáið, hann hefir fært oss hebreskan mann til þess að dára oss. Hann kom inn til mín og vildi hafa lagst með mér, en ég æpti hástöfum. ¹⁵Og er hann heyrði, að ég hrópaði og kallaði, lét hann skikkju sína eftir hjá mér og flýði og hljóp út.“ ¹⁶Því næst geymdi hún skikkju hans hjá sér þangað til húsbóndi hans kom heim. ¹⁷Sagði hún honum þá sömu söguna og mælti: „Hebreski þrellinn, sem þú hefir til vor haft, kom til mín til þess að dára mig. ¹⁸En þegar ég hrópaði og kallaði, lét hann eftir skikkju sína hjá mér og flýði út.“

¹⁹Er húsbóndi hans heyrði orð konu sinnar, er hún talaði við hann svo mælandi: „Þannig hefir þræll þinn hegðað sér við mig,“ þá varð hann ákaflega reiður. ²⁰Og húsbóndi Jósefs tók hann og setti hann í myrkvastofu, þar sem bandingjar konungs voru geymdir, og hann sat þar í myrkvastofunni.

Jósef í fangelsi

²¹Drottinn var með Jósef og veitti honum mannahylli og lét hann finna náð í augum forstjóra myrkvastofunnar. ²²Og forstjóri myrkvastofunnar fékk Jósef á vald alla bandingjana, sem voru í myrkvastofunni. Og hvað eina, sem þeir gjörðu þar, gjörðu þeir að hans fyrirlagi. ²³Forstjóri myrkvastofunnar leit ekki eftir neinu, sem var undir hans hendi, því að Drottinn var með honum. Og hvað sem hann gjörði, það lét Drottinn heppnast.

40

¹Eftir þetta varð sá atburður, að byrlari konungsins í Egyptalandi og bakarinn brutu á móti herra sínum, Egyptalandskonungi. ²Og Faraó reiddist báðum hirðmönnum sínum, yfirbyrlaranum og yfirbakaranum, ³og lét setja þá í varðhald í húsi lífvarðarforingjans, í myrkvastofuna, þar sem Jósef var í haldi. ⁴Og lífvarðarforinginn setti Jósef til þess að þjóna þeim, og voru þeir nú um hríð í varðhaldi.

Jósef ræður drauma í fangelsinu

⁵Þá dreymdi þá báða draum, byrlara og bakara konungsins í Egyptalandi, sem haldnir voru í myrkvastofunni, sinn drauminn hvorn sömu nóttina, og hafði hvor draumurinn sína þýðingu. ⁶Og er Jósef kom inn til þeirra um morguninn, sá hann að þeir voru óglaðir. ⁷Spurði hann þá hirðmenn Faraós, sem voru með honum í varðhaldi í húsi húsbónnda hans, og mælti: „Hvers vegna eruð þið svo daprir í bragði í dag?“ ⁸En þeir svöruðu honum: „Okkur hefir dreymt draum, og hér er enginn, sem geti ráðið hann.“ Þá sagði Jósef við þá: „Er það ekki Guðs að ráða drauma? Segið mér þó.“

⁹Þá sagði yfirbyrlarinn Jósef draum sinn og mælti við hann: „Mér þótti í svefninum sem vínviður stæði fyrir framan mig. ¹⁰Á vínviðinum voru þrjár greinar, og jafnskjótt sem hann skaut frjóöngum, spruttu blóm hans út og klasar hans báru fullvaxin vínber. ¹¹En ég hélt á bikar Faraós í hendinni og tók vínberin og sprengdi þau í bikar Faraós og rétti svo bikarinn að Faraó.“

¹²Þá sagði Jósef við hann: „Ráðning draumsins er þessi: Þrjár vínviðargreinarnar merkja þrjá daga. ¹³Að þrem dögum liðnum mun Faraó hefja höfuð þitt og setja þig aftur inn í embætti þitt. Munt þú þá rétta Faraó bikarinn, eins og áður var venja, er þú varst byrlari hans. ¹⁴En minnstu mín, er þér gengur í vil, og gjör þá miskunn á mér að minnast á mig við Faraó, svo að þú megir frelsa mig úr þessu húsi. ¹⁵Því að mér var með leynd stolið úr landi Hebrea, og eigi hefi ég heldur hér neitt það til saka unnið, að ég yrði settur í þessa dýflissu.“

¹⁶En er yfirbakarinn sá, að ráðning hans var góð, sagði hann við Jósef: „Mig dreymdi líka, að ég bæri á höfðinu þrjár karfir með hveitibrauði. ¹⁷Og í efstu körfunni var alls konar sælgætisbrauð handa Faraó, og fuglarnir átu það úr körfunni á höfði mér.“ ¹⁸Þá

svaraði Jósef og mælti: „Ráðning draumsins er þessi: Þrjár karfírnar merkja þrjá daga.¹⁹ Að þrem dögum liðnum mun Faraó hefja höfuð þitt af þér og festa þig á gálga, og fuglarnir munu eta af þér hold þitt.“

²⁰Og það bar til á þriðja degi, á afmælisdegi Faraós, að hann hélt öllum þjónum sínum veislu. Hóf hann þá upp höfuð yfirbyrlarans og höfuð yfirbakarans í viðurvist þjóna sinna. ²¹Setti hann yfirbyrlarann aftur í embætti hans, að hann mætti aftur bera Faraó bikarinn, ²²en yfirbakarann lét hann hengja, eins og Jósef hafði ráðið drauminn fyrir þá. ²³En eigi minntist yfirbyrlarinn Jósefs, heldur gleymdi honum.

Jósef ræður drauma Faraós

41

¹Svo bar við að tveim árum liðnum, að Faraó dreymdi draum. Hann þóttist standa við Níl. ²Og sjá, upp úr ánni komu sjö kýr, fallegar útlits og feitar á hold, og fóru að bíta sefgresið. ³Og sjá, á eftir þeim komu sjö aðrar kýr upp úr ánni, ljótar útlits og magrar á hold, og staðnæmdust hjá hinum kúnum á árbakkanum. ⁴Og kýrnar, sem ljótar voru útlits og magrar á hold, átu upp hinar sjö kýrnar, sem voru fallegar útlits og feitar á hold. Þá vaknaði Faraó.

⁵Og hann sofnaði aftur og dreymdi í annað sinn, og sjá, sjö öx uxu á einni stöng, þrýstileg og væn. ⁶Og sjá, sjö öx, grönn og skrælnuð af austanvindi, spruttu á eftir þeim. ⁷Og hin grönnu öxin svelgdu í sig þau sjö þrýstilegu og fullu. Þá vaknaði Faraó, og sjá, það var draumur.

⁸En um morguninn var honum órótt í skapi. Sendi hann því og lét kalla alla spásagnamenn Egyptalands og alla vitringa þess. Og Faraó sagði þeim drauma sína, en enginn gat ráðið þá fyrir Faraó.

⁹Þá tók yfirbyrlarinn til máls og sagði við Faraó: „Ég minnst í dag synda minna. ¹⁰Faraó reiddist þjónum sínum og setti þá í varðhald í húsi lífvarðarforingjans, mig og yfirbakarann. ¹¹Þá dreymdi okkur sömu nóttina draum, mig og hann, sinn drauminn hvorn okkar, og hafði hvor draumurinn sína þýðingu. ¹²Þar var með okkur hebreskur sveinn, þjónn hjá lífvarðarforingjanum. Honum sögðum við drauma okkar, og hann réð þá fyrir okkur. Hvorum fyrir sig réð hann eins og draumur hans þýddi. ¹³Og svo fór sem hann hafði ráðið okkur draumana, því að ég var aftur settur í embætti mitt, en hinn var hengdur.“

¹⁴Þá sendi Faraó og lét kalla Jósef, og leiddu þeir hann í skyndi út úr myrkvastofunni. Því næst lét hann skera hár sitt og fór í önnur klæði, gekk síðan inn fyrir Faraó. ¹⁵Þá sagði Faraó við Jósef: „Mig hefir dreymt draum, og enginn getur ráðið hann. En það hefi ég af þér frétt, að þú ráðir hvern draum, sem þú heyrir.“ ¹⁶Þá svaraði Jósef Faraó og mælti: „Eigi er það á mínu valdi. Guð mun birta Faraó það, er honum má til heilla verða.“

¹⁷Faraó sagði við Jósef: „Mig dreymdi, að ég stæði á árbakkanum. ¹⁸Og sjá, upp úr ánni komu sjö kýr, feitar á hold og fallegar útlits, og fóru að bíta sefgresið. ¹⁹Og sjá, á eftir þeim komu upp sjö aðrar kýr, renglulegar og mjög ljótar útlits og magrar á hold. Hefi ég engar séð jafn ljótar á öllu Egyptalandi. ²⁰Og hinar mögru og ljótu kýrnar átu sjö fyrri feitu kýrnar. ²¹En er þær höfðu etið þær, var það ekki á þeim að sjá, að þær hefðu etið

þær, heldur voru þær ljótar útlits sem áður. Þá vaknaði ég. ²²Og ég sá í draumi mínum, og sjá, sjö öx uxu á einni stöng, full og væn. ²³Og sjö öx kornlaus, grönn og skrælnuð af austanvindi, spruttu á eftir þeim. ²⁴Og hin grönnu öxin svelgdu í sig sjö vænu öxin. Ég hefi sagt spásagnamönnunum frá þessu, en enginn getur úr leyst.“

²⁵Þá mælti Jósef við Faraó: „Draumur Faraós er einn. Það sem Guð ætlar að gjöra, hefir hann boðað Faraó. ²⁶Sjö vænu kýrnar merkja sjö ár, og sjö vænu öxin merkja sjö ár. Þetta er einn og sami draumur. ²⁷Og sjö mögru og ljótu kýrnar, sem á eftir hinum komu, merkja sjö ár, og sjö tómu öxin, sem skrælnuð voru af austanvindi, munu vera sjö hallærisár. ²⁸Það er það, sem ég sagði við Faraó: Það sem Guð ætlar að gjöra, hefir hann sýnt Faraó. ²⁹Sjá, sjö ár munu koma. Munu þá verða miklar nægtir um allt Egyptaland. ³⁰En eftir þau munu koma sjö hallærisár. Munu þá gleymast allar nægtirnar í Egyptalandi og hungrið eyða landið. ³¹Og eigi mun nægtanna gæta í landinu sakir hallærisins, sem á eftir kemur, því að það mun verða mjög mikið. ³²En þar sem Faraó dreymdi tvisvar sinnum hið sama, þá er það fyrir þá sök, að þetta er fastráðið af Guði, og Guð mun skjótlega framkvæma það.

³³Fyrir því velji nú Faraó til hygginn og vitran mann og setji hann yfir Egyptaland. ³⁴Faraó gjöri þetta og skipi umsjónarmenn yfir landið og taki fimmtung af afrakstri Egyptalands á sjö nægtaárunum. ³⁵Og þeir skulu safna öllum vistum frá góðu árunum, sem fara í hönd, og draga saman kornbirgðir í borgirnar undir umráð Faraós og geyma. ³⁶Og vistirnar skulu vera forði fyrir landið á sjö hallærisárunum, sem koma munu yfir Egyptaland, að landið farist eigi af hungrinu.“

Jósef verður ráðherra Faraós

³⁷Þetta líkaði Faraó vel og öllum þjónum hans. ³⁸Og Faraó sagði við þjóna sína: „Munum vér finna slíkan mann sem þennan, er Guðs andi býr í?“ ³⁹Og Faraó sagði við Jósef: „Með því að Guð hefir birt þér allt þetta, þá er enginn svo hygginn og vitur sem þú. ⁴⁰Þig set ég yfir hús mitt, og þínum boðum skal öll mín þjóð hlýða. Að hásætinu einu skal ég þér æðri vera.“

⁴¹Faraó sagði við Jósef: „Sjá, ég set þig yfir allt Egyptaland.“ ⁴²Og Faraó tók innsiglishring sinn af hendi sér og dró á hönd Jósefs og lét færa hann í dýrindis línklæði og lét gullmen um háls honum. ⁴³Og hann lét aka honum í öðrum vagni sínum, og menn hrópuðu fyrir honum: „Lútið honum!“ – og hann setti hann yfir allt Egyptaland.

⁴⁴Faraó sagði við Jósef: „Ég er Faraó, en án þíns vilja skal enginn hreyfa hönd eða fót í öllu Egyptalandi.“ ⁴⁵Og Faraó kallaði Jósef Safenat-panea og gaf honum fyrir konu Asenat, dóttur Pótífera, prests í Ón. Og Jósef ferðaðist um Egyptaland.

⁴⁶Jósef var þrítugur að aldri, er hann stóð frammi fyrir Faraó, Egyptalandskonungi. Því næst fór Jósef burt frá augliti Faraós og ferðaðist um allt Egyptaland.

⁴⁷Afrakstur landsins var afar mikill sjö nægtaárin. ⁴⁸Þá safnaði hann saman öllum vistum þeirra sjö ára, er nægtir voru í Egyptalandi, og safnaði vistum í borgirnar. Í sérhverja borg safnaði hann vistunum af þeim ökrum, sem umhverfis hana voru. ⁴⁹Og Jósef hrúgaði saman korni sem sandi á sjávarströndu, ákaflega miklu, þar til hann hætti að telja, því að tölu varð eigi á komið.

⁵⁰Jósef fæddust tveir synir áður en fyrsta hallærisárið kom. Þá sonu fæddi honum Asenat, dóttir Pótífera, prests í Ón. ⁵¹Og Jósef nefndi hinn frumgetna Manasse, „því að Guð hefir,“ sagði hann, „látið mig gleyma öllum þrautum mínum og öllu húsi föður míns.“ ⁵²En hinn nefndi hann Efraím, „því að Guð hefir,“ sagði hann, „gjört mig frjósaman í landi eymdar minnar.“

⁵³Og sjö nægtaárin, sem voru í Egyptalandi, liðu á enda, ⁵⁴og sjö hallærisárin gengu í garð, eins og Jósef hafði sagt. Var þá hallæri í öllum löndum, en í öllu Egyptalandi var brauð.

⁵⁵En er hungur gekk yfir allt Egyptaland, heimtaði lýðurinn brauð af Faraó. Þá sagði Faraó við alla Egypta: „Farið til Jósefs, gjörið það, sem hann segir yður.“ ⁵⁶Og hungrið gekk yfir allan heiminn, og Jósef opnaði öll forðabúrin og seldi Egyptum korn, og hungrið svarf að í Egyptalandi. ⁵⁷Komu menn þá úr öllum löndum til Egyptalands til þess að kaupa korn hjá Jósef, því að hungrið svarf að í öllum löndum.

Jakob sendir syni sína til Egyptalands

42

¹Er Jakob frétti, að korn var til í Egyptalandi, þá sagði hann við sonu sína: „Hví horfið þér hver á annan?“ ²Og hann mælti: „Ég hef sannfrétt, að korn sé til í Egyptalandi. Farið þangað og kaupið oss þar korn, að vér megum lífi halda og deyjum ekki.“ ³Þá lögðu tíu bræður Jósefs af stað til að kaupa korn í Egyptalandi. ⁴En Benjamín, bróður Jósefs, lét Jakob ekki fara með bræðrum hans, því að hann var hræddur um, að honum kynni að vilja eitthvert slys til. ⁵Og synir Ísraels komu að kaupa korn meðal annarra, sem komu, því að hungur var í Kanaanlandi.

⁶En Jósef var stjórnari landsins, hann var sá, sem seldi öllum landslýðnum korn. Og bræður Jósefs komu og lutu honum og hneigðu sig til jarðar. ⁷Og er Jósef sá bræður sína, þekkti hann þá, en vék ókunnuglega að þeim og talaði harðlega til þeirra og mælti við þá: „Hvaðan komið þér?“ Þeir svöruðu: „Frá Kanaanlandi, til að kaupa vistir.“

⁸Jósef þekkti bræður sína, en þeir þekktu hann ekki. ⁹Og Jósef minntist draumanna, sem hann hafði dreymt um þá, og sagði við þá: „Þér eruð njósnarmenn, þér eruð komnir til þess að sjá, hvar landið er varnarlaust fyrir.“ ¹⁰En þeir svöruðu honum: „Eigi er svo, herra minn, heldur eru þjónar þínir komnir til að kaupa vistir. ¹¹Vér erum allir synir sama manns, vér erum hrekklause menn, þjónar þínir eru ekki njósnarmenn.“ ¹²En hann sagði við þá: „Eigi er svo, heldur eruð þér komnir til þess að sjá, hvar landið er varnarlaust fyrir.“

¹³Þeir svöruðu: „Vér þjónar þínir erum tólf bræður, synir sama manns í Kanaanlandi. Og sjá, hinn yngsti er nú hjá föður vörum, og einn er eigi framar á lífi.“ ¹⁴Og Jósef sagði við þá: „Svo er sem ég sagði við yður: Þér eruð njósnarmenn. ¹⁵Með þessu skuluð þér reyndir verða: Svo sannarlega sem Faraó lifir, skuluð þér ekki héðan fara, nema yngsti bróðir yðar komi hingað. ¹⁶Sendið einn yðar til að sækja bróður yðar, en þér hinir skuluð vera í varðhaldi, svo að orð yðar verði reynd, hvort þér talið satt. En sé eigi svo, þá eruð þér njósnarmenn, svo sannarlega sem Faraó lifir.“

¹⁷Síðan lét hann hafa þá alla í haldi í þrjá daga. ¹⁸En á þriðja degi sagði Jósef við þá: „Þetta skuluð þér gjöra, að þér megið lífi halda, því að ég óttast Guð. ¹⁹Ef þér eruð hrekklausir, þá verði einn af yður bræðrum eftir í böndum í dýflissunni, þar sem þér voruð, en farið þér hinir og flytjið heim korn til bjargar þurfandi heimilum yðar. ²⁰Komið svo til mín með yngsta bróður yðar, þá munu orð yðar reynast sönn og þér eigi lífi týna.“ Og þeir gjörðu svo.

²¹Þá sögðu þeir hver við annan: „Sannlega erum vér í sök fallnir fyrir bróður vorn, því að vér sáum sálarangist hans, þegar hann bað oss vægðar, en vér daufheyrdumst við. Þess vegna erum vér komnir í þessar nauðir.“

²²Rúben svaraði þeim og mælti: „Sagði ég ekki við yður: „Syndgist ekki á sveininum,“ en þér daufheyrdust við. Og sjá, nú er einnig blóðs hans krafist.“

²³En þeir vissu ekki, að Jósef skildi þá, því að þeir höfðu túlk.

²⁴Þá vék Jósef frá þeim og grét. Síðan sneri hann til þeirra aftur og talaði við þá og tók Símeon úr flokki þeirra og batt hann fyrir augum þeirra. ²⁵Síðan bauð hann að fylla sekk þeirra korni og láta silfurpeninga hvers eins þeirra aftur í sekk hans og fá þeim nesti til ferðarinnar. Og var svo gjört við þá.

Synir Jakobs snúa aftur til Kanaan

²⁶Þá létu þeir korn sitt upp á asna sína og fóru af stað. ²⁷En er einn af þeim opnaði sekk sinn til að gefa asna sínum föður á gistingarstaðnum, sá hann silfurpeninga sína, og sjá, þeir lágu ofan á í sekk hans. ²⁸Og hann sagði við bræður sína: „Silfurpeningar mínir eru komnir aftur, sjá, þeir liggja hér í sekk mínum.“ Þá féllst þeim hugur, og skjálfandi litu þeir hver á annan og sögðu: „Hví hefir Guð gjört oss þetta?“

²⁹Þeir komu til Jakobs föður síns í Kanaanlandi og sögðu honum frá öllu, sem fyrir þá hafði komið, með þessum orðum: ³⁰„Maðurinn, landsherrann, talaði harðlega til vor og fór með oss sem værum vér komnir til landsins í njósnarerindum. ³¹En vér sögðum við hann: „Vér erum hrekklausir, vér erum ekki njósnarmenn. ³²Vér erum tólf bræður, synir föður vors. Einn er ekki framar á lífi, og sá yngsti er nú hjá föður vorum í Kanaanlandi.“ ³³Þá sagði maðurinn, landsherrann, við oss: „Af þessu skal ég marka, hvort þér eruð hrekklausir: Látið einn af yður bræðrum verða eftir hjá mér, og takið korn til bjargar þurfandi heimilum yðar og farið leiðar yðar. ³⁴En komið með yngsta bróður yðar til mín, svo að ég sjái, að þér eruð ekki njósnarmenn, heldur að þér eruð hrekklausir. Þá skal ég skila yður bróður yðar aftur og þér megið fara allra yðar ferða um landið.““

³⁵En þeir helltu úr sekkjum sínum, sjá, þá var sjóður hvers eins í sekk hans. Og er þeir og faðir þeirra sáu sjóði þeirra, urðu þeir óttaslegnir.

³⁶Jakob faðir þeirra sagði við þá: „Þér gjörið mig barnlausan. Jósef er farinn, Símeon er farinn, og nú ætlið þér að taka Benjamín. Allt kemur þetta yfir mig.“ ³⁷Þá sagði Rúben við föður sinn: „Þú mátt deyða báða sonu mína, ef ég færi þér hann ekki aftur. Trúðu mér fyrir honum, og ég skal aftur koma með hann til þín.“ ³⁸En Jakob sagði: „Ekki skal sonur minn fara með yður, því að bróðir hans er dáinn og hann er einn eftir, og verði hann fyrir slysi á þeirri leið, sem þér farið, þá leiðið þér hærur mínar með harmi niður til heljar.“

Síðari för Jakobs sona til Egyptalands**43**

¹Hallærið var mikið í landinu. ²Og er þeir höfðu etið upp kornið, sem þeir höfðu sótt til Egyptalands, sagði faðir þeirra við þá: „Farið aftur og kaupið oss nokkuð af vistum.“ ³Þá svaraði Júda honum og mælti: „Maðurinn lagði ríkt á við oss og sagði: „Þér skuluð ekki sjá auglit mitt, nema bróðir yðar sé með yður.“ ⁴Ef þú sendir bróður vorn með oss, þá skulum vér fara og kaupa þér vistir. ⁵En ef þú vilt ekki senda hann með, þá förum vér hvergi, því að maðurinn sagði við oss: „Þér skuluð ekki sjá auglit mitt, nema bróðir yðar sé með yður.““

⁶Ísrael mælti: „Hví hafið þér gjört mér svo illa til, að segja manninum, að þér ættuð einn bróður enn?“ ⁷Þeir svöruðu: „Maðurinn spurði ítarlega um oss og ætt vora og sagði: „Er faðir yðar enn á lífi? Eigið þér einn bróður enn?“ Og vér sögðum honum eins og var. Gátum vér vitað, að hann mundi segja: ⁸„Komið hingað með bróður yðar?““

Júda sagði við Ísrael föður sinn: „Láttu sveininn fara með mér. Þá skulum vér taka oss upp og fara af stað, svo að vér megum lífi halda og ekki deyja, bæði vér og þú og börn vor. ⁹Ég skal ábyrgjast hann, af minni hendi skalt þú krefjast hans. Komi ég ekki með hann aftur til þín og leiði ég hann ekki fram fyrir þig, skal ég vera sekur við þig alla ævi. ¹⁰Því að hefðum vér ekki tafið, þá værum vér nú komnir aftur í annað sinn.“

¹¹Þá sagði Ísrael faðir þeirra við þá: „Ef svo verður að vera, þá gjörið þetta: Takið af gæðum landsins í sekki yðar og færið manninum að gjöf lítið eitt af balsami og lítið eitt af hunangi, reykelsi og myrru, pistasíuhnetur og möndlur. ¹²Og takið með yður tvöfalt gjald og hafið aftur með yður silfurpeningana, sem komu aftur ofan á í sekkjum yðar. Vera má, að það hafi verið af vangá. ¹³Og takið bróður yðar. Leggið því næst upp og farið aftur til mannsins. ¹⁴Og Almáttugur Guð gefi, að maðurinn sýni yður nú miskunnsemi og láti lausan við yður hinn bróður yðar og Benjamín. Ég hefí hvort sem er þegar orðið fyrir sonamissi.“ ¹⁵Og mennirnir tóku þessa gjöf, líka tóku þeir tvöfalt gjald með sér og Benjamín. Og þeir lögðu af stað og fóru til Egyptalands og gengu fyrir Jósef.

Jósef heldur bræðrum sínum veislu

¹⁶Er Jósef sá Benjamín með þeim, sagði hann við ráðsmann sinn: „Far þú með þessa menn inn í húsið og slátra þú og matreið, því að þessir menn skulu eta með mér miðdegisverð í dag.“ ¹⁷Og maðurinn gjörði sem Jósef bauð og fór með mennina inn í hús Jósefs.

¹⁸Mennirnir urðu hræddir, af því að þeir voru leiddir inn í hús Jósefs, og sögðu: „Sakir silfurpeninganna, sem aftur komu í sekki vora hið fyrra sinnið, erum vér hingað leiddir, svo að hann geti ráðist að oss og vaðið upp á oss og gjört oss að þrælum og tekið asna vora.“ ¹⁹Þá gengu þeir til ráðsmanns Jósefs og töluðu við hann úti fyrir dyrum hússins ²⁰og sögðu: „Æ, herra minn, vér komum hingað í fyrra skiptið að kaupa vistir. ²¹En svo bar til, er vér komum í áfangastað og opnuðum sekki vora, sjá, þá voru silfurpeningar hvers eins ofan á í sekk hans, silfurpeningar vorir með fullri vigt, og vér erum nú komnir með þá aftur. ²²Og annað silfur höfum vér með oss til að kaupa vistir. Eigi vitum vér, hver látið hefir peningana í sekki vora.“ ²³Hann svaraði: „Verið ókvíðnir, óttist ekki! Yðar Guð

og Guð föður yðar hefir gefið yður fjársjóð í sekki yðar. Silfur yðar er komið til mín.“ Síðan leiddi hann Símeon út til þeirra.

²⁴Maðurinn fór með þá inn í hús Jósefs og gaf þeim vatn, að þeir mættu þvo fætur sína, og ösnum þeirra gaf hann föður. ²⁵Og tóku þeir nú gjöfina fram, að hún væri til taks, er Jósef kæmi um miðdegið, því að þeir höfðu heyrt, að þeir ættu að matast þar.

²⁶Er Jósef kom heim, færðu þeir honum gjöfina, sem þeir höfðu meðferðis, inn í húsið og hneigðu sig til jarðar fyrir honum. ²⁷En hann spurði, hvernig þeim liði, og mælti: „Líður yðar aldraða föður vel, sem þér gátuð um? Er hann enn á lífi?“ ²⁸Þeir svöruðu: „Þjóni þínum, föður vorum, líður vel. Hann er enn á lífi.“ Og þeir hneigðu sig og lutu honum.

²⁹Jósef hóf upp augu sín og sá Benjamín bróður sinn, son móður sinnar, og mælti: „Er þetta yngsti bróðir yðar, sem þér gátuð um við mig?“ Og hann sagði: „Guð sé þér náðugur, son minn!“ ³⁰Og Jósef hraðaði sér burt, því að hjarta hans brann af ást til bróður hans, og hann vék burt til þess að gráta og fór inn í innra herbergið og grét þar. ³¹Síðan þvoði hann andlit sitt og gekk út, og hann lét ekki á sér sjá og mælti: „Berið á borð!“ ³²Og menn báru á borð fyrir hann sér í lagi og fyrir þá sér í lagi og sér í lagi fyrir þá Egypta, sem með honum mötuðust, því að ekki mega Egyptar eta með Hebreum, fyrir því að Egyptar hafa andstyggð á því. ³³Og þeim var skipað til sætis gegnt honum, hinum frumgetna eftir frumburðarrétti hans og hinum yngsta eftir æsku hans, og mennirnir litu með undrun hver á annan. ³⁴Og hann lét bera skammta frá sér til þeirra, en skammtur Benjamíns var fimm sinnum stærri en skammtur nokkurs hinna. Og þeir drukku með honum og urðu hreifir.

Jósef reynir bræður sína

44

¹Jósef bauð ráðsmanni sínum og mælti: „Fyll þú sekki mannanna vistum, svo mikið sem þeir geta með sér flutt, og láttu silfurpeninga hvers eins ofan á í sekk hans. ²Og bikar minn, silfurbikarinn, skalt þú láta ofan á í sekk hins yngsta og silfurpeningana fyrir korn hans.“ Og hann gjörði eins og Jósef bauð honum.

³Er bjart var orðið næsta morgun, voru mennirnir látnir fara, þeir og asnar þeirra. ⁴Og er þeir voru komnir út úr borginni, en skammt burt farnir, sagði Jósef við ráðsmann sinn: „Bregð þú við og veit mönnunum eftirför, og þegar þú nær þeim, skalt þú segja við þá: „Hví hafið þér launað gott með illu? Hví hafið þér stolið silfurbikar mínum?“ ⁵Er það ekki sá, sem herra minn drekkur af og hann spáir í? Þar hafið þér illa gjört.“

⁶Og er hann náði þeim, talaði hann þessi orð til þeirra. ⁷En þeir sögðu við hann: „Hví talar herra minn þannig? Fjarri sé það þjónum þínum að gjöra slíkt. ⁸Sjá, það silfur, sem vér fundum ofan á í sekkjum vorum, færðum vér þér aftur frá Kanaanlandi, og hvernig skyldum vér þá stela silfri eða gulli úr húsi herra þíns? ⁹Hver sá af þjónum þínum, sem bikarinn finnst hjá, skal deyja, og þar að auki skulum vér hinir vera þrælur herra míns.“

¹⁰Hann svaraði: „Sé þá svo sem þér segið. Sá sem hann finnst hjá, veri þræll minn, en þér skuluð vera lausir.“ ¹¹Þá flýttu þeir sér að taka ofan hver sinn sekk, og þeir opnuðu hver sinn sekk. ¹²Og hann leitaði, byrjaði á hinum elsta og endaði á hinum yngsta, og

fannst þá bikarinn í sekk Benjamíns. ¹³Þá rifu þeir klæði sín, létu hver upp á sinn asna og fóru aftur til borgarinnar.

Júda talar máli bróður síns

¹⁴Júda og bræður hans gengu inn í hús Jósefs, en hann var þar enn þá, og þeir féllu fram fyrir honum til jarðar. ¹⁵Þá sagði Jósef við þá: „Hvílik óhæfa er þetta, sem þér hafið framið? Vissuð þér ekki, að annar eins maður og ég kann að spá?“ ¹⁶Og Júda mælti: „Hvað skulum vér segja við herra minn, hvað skulum vér tala og hvernig skulum vér réttlæta oss? Guð hefir fundið misgjörð þjóna þinna. Sjá, vér erum þrælar herra míns, bæði vér og sá, sem bikarinn fannst hjá.“ ¹⁷Og hann svaraði: „Fjarri sé mér að gjöra slíkt. Sá maður, sem bikarinn fannst hjá, hann sé þræll minn, en farið þér í friði til föður yðar.“

¹⁸Þá gekk Júda nær honum og mælti: „Æ, herra minn, leyf þjóni þínum að tala nokkur orð í áheyrn herra míns, og reiði þín upptendrist ekki gegn þjóni þínum, því að þú ert sem Faraó. ¹⁹Herra minn spurði þjóna sína og mælti: „Eigið þér föður eða bróður?“ ²⁰Og vér sögðum við herra minn: „Vér eigum aldraðan föður og ungan bróður, sem hann gat í elli sinni. Og bróðir hans er dáinn, og hann er einn á lífi eftir móður sína, og faðir hans elskar hann.“ ²¹Og þú sagðir við þjóna þína: „Komið með hann hingað til mín, að ég fái litið hann með augum mínum.“ ²²Og vér sögðum við herra minn: „Sveinninn má ekki yfirgefa föður sinn, því að yfirgæfi hann föður sinn, mundi það draga hann til dauða.“ ²³Þá sagðir þú við þjóna þína: „Ef yngsti bróðir yðar kemur ekki hingað með yður, þá skuluð þér ekki frammar fá að sjá auglit mitt.“ ²⁴Og þegar vér komum heim til þjóns þíns, föður míns, þá sögðum vér honum ummæli herra míns. ²⁵Og faðir vor sagði: „Farið aftur og kaupið oss lítið eitt af vistum.“ ²⁶Þá svöruðum vér: „Vér getum ekki farið þangað. Megi yngsti bróðir vor fara með oss, þá skulum vér fara þangað, því að vér fáum ekki að sjá auglit mannsins, ef yngsti bróðir vor er ekki með oss.“ ²⁷Og þjónn þinn, faðir minn, sagði við oss: „Þér vitið, að kona mín ól mér tvo sonu. ²⁸Annar þeirra fór að heiman frá mér, og ég sagði: Vissulega er hann sundur rifinn. – Og hefi ég ekki séð hann síðan. ²⁹Og ef þér takið nú þennan líka burt frá mér og verði hann fyrir slysi, þá munuð þér leiða hærur mínar með hörmung til heljar.“ ³⁰Og komi ég nú til þjóns þíns, föður míns, og sé sveinninn ekki með oss, – því að hann ann honum sem lífi sínu, – ³¹þá mun svo fara, að sjái hann, að sveinninn er eigi með oss, þá deyr hann, og þjónar þínir munu leiða hærur þjóns þíns, föður vors, með harmi til heljar. ³²Því að þjónn þinn tók ábyrgð á sveininum við föður minn og sagði: „Ef ég kem ekki með hann aftur, skal ég vera sekur við föður minn alla ævi.“ ³³Og lát þú því þjón þinn verða hér eftir sem þræl herra míns í stað sveinsins, en leyf sveininum að fara heim með bræðrum sínum. ³⁴Því að hvernig gæti ég farið heim til föður míns, sé sveinninn ekki með mér? Ég yrði þá að sjá þá hörmung, sem koma mundi yfir föður minn.“

Jósef segir til sín

45

¹Jósef gat þá ekki lengur haft stjórn á sér í augsyn allra, sem viðstaddir voru, og kallaði: „Látið alla ganga út frá mér!“ Og enginn maður var inni hjá honum, þegar hann sagði bræðrum sínum hver hann væri. ²Og hann grét hástöfum, svo að Egyptar heyrðu það, og hirðmenn Faraós heyrðu það.

³Jósef mælti við bræður sína: „Ég er Jósef. Er faðir minn enn á lífi?“ En bræður hans gátu ekki svarað honum, svo hræddir urðu þeir við hann.

⁴Og Jósef sagði við bræður sína: „Komið hingað til mín!“ Og þeir gengu til hans. Hann mælti þá: „Ég er Jósef bróðir yðar, sem þér selduð til Egyptalands. ⁵En látið það nú ekki fá yður hryggðar, og setjið það ekki fyrir yður, að þér hafið selt mig hingað, því að til lífs viðurhalds hefir Guð sent mig hingað á undan yður. ⁶Því að nú hefir hallærið verið í landinu í tvö ár, og enn munu líða svo fimm ár, að hvorki verði plægt né uppskorið. ⁷En Guð hefir sent mig hingað á undan yður til þess að halda við kyni yðar á jörðinni og sjá lífi yðar borgið, til mikils hjálpræðis. ⁸Það er því ekki þér, sem hafið sent mig hingað, heldur Guð. Og hann hefir látið mig verða Faraó sem föður og herra alls húss hans og höfðingja yfir öllu Egyptalandi. ⁹Hraðið yður nú og farið heim til föður míns og segið við hann: „Svo segir Jósef sonur þinn: Guð hefir gjört mig að herra alls Egyptalands; kom þú til mín og tef eigi. ¹⁰Og þú skalt búa í Gósenlandi og vera í nánd við mig, þú og synir þínir og sonasynir þínir og sauðfé þitt og nautgripir þínir og allt, sem þitt er. ¹¹En ég skal sjá þér þar fyrir viðurværi, – því að enn verður hallæri í fimm ár –, svo að þú komist ekki í örbirgð, þú og þitt hús og allt, sem þitt er.“ ¹²Og nú sjá augu yðar, og augu Benjamíns bróður míns sjá, að ég með eigin munni tala við yður. ¹³Og segið föður mínum frá allri vegsemd minni á Egyptalandi og frá öllu, sem þér hafið séð, og flýtið yður nú og komið hingað með föður minn.“

¹⁴Og hann féll um háls Benjamín bróður sínum og grét, og Benjamín grét um háls honum. ¹⁵Og hann minntist við alla bræður sína, faðmaði þá og grét. Eftir það töluðu bræður hans við hann.

¹⁶Þau tíðindi bárust til hirðar Faraós: „Bræður Jósefs eru komnir!“ Og lét Faraó og þjónar hans vel yfir því. ¹⁷Og Faraó sagði við Jósef: „Seg þú við bræður þína: „Þetta skuluð þér gjöra: Klyfjið eyki yðar og haldið af stað og farið til Kanaanlands. ¹⁸Takið föður yðar og fjölskyldur yðar og komið til mín, og skal ég gefa yður bestu afurðir Egyptalands, og þér skuluð eta feiti landsins.“ ¹⁹Og bjóð þú þeim: „Gjörið svo: Takið yður vagna í Egyptalandi handa börnum yðar og konum yðar og flytjið föður yðar og komið. ²⁰Og hirðið eigi um búshluti yðar, því að hið besta í öllu Egyptalandi skal vera yðar.““

²¹Og synir Ísraels gjörðu svo, og Jósef fékk þeim vagna eftir boði Faraós, og hann gaf þeim nesti til ferðarinnar. ²²Hann gaf og sérhverjum þeirra alklæðnað, en Benjamín gaf hann þrjú hundruð sikla silfurs og fimm alklæðnaði. ²³Og föður sínum sendi hann sömuleiðis tíu asna klyfjaða hinum bestu afurðum Egyptalands og tíu ösnur klyfjaðar korni og brauði og vistum handa föður hans til ferðarinnar. ²⁴Lét hann síðan bræður sína fara, og þeir héldu af stað. Og hann sagði við þá: „Deilið ekki á leiðinni.“

²⁵Og þeir fóru frá Egyptalandi og komu til Kanaanlands, heim til Jakobs föður síns. ²⁶Og þeir færðu honum tíðindin og sögðu: „Jósef er enn á lífi og er höfðingi yfir öllu Egyptalandi.“ En hjarta hans komst ekki við, því að hann trúði þeim ekki. ²⁷En er þeir báru honum öll orð Jósefs, sem hann hafði við þá talað, og hann sá vagnana, sem Jósef hafði sent til að flytja hann á, þá lifnaði yfir Jakob föður þeirra. ²⁸Og Ísrael sagði: „Mér er það nóg, að Jósef sonur minn er enn á lífi. Ég vil fara og sjá hann áður en ég dey.“

Jakob fer til Egyptalands**46**

¹Ísrael lagði af stað með allt sitt, og hann kom til Beerseba og færði þar Guði Ísaks föður síns sláturförn. ²Og Guð talaði við Ísrael í sýn um nóttina og sagði: „Jakob, Jakob!“ Og hann svaraði: „Hér er ég.“ ³Og hann sagði: „Ég er Guð, Guð föður þíns. Óttast þú ekki að fara til Egyptalands, því að þar mun ég gjöra þig að mikilli þjóð. ⁴Ég mun fara með þér til Egyptalands, og ég mun líka flytja þig þaðan aftur, og Jósef skal veita þér nábjargirnar.“

⁵Þá tók Jakob sig upp frá Beerseba, og Ísraels synir fluttu Jakob föður sinn og börn sín og konur sínar á vögnunum, sem Faraó hafði sent til að flytja hann á. ⁶Og þeir tóku fænað sinn og fjárhluti, sem þeir höfðu aflað sér í Kanaanlandi, og komu til Egyptalands, Jakob og allir niðjar hans með honum. ⁷Sonu sína og sonasonu, dætur sínar og sonadætur og alla niðja sína flutti hann með sér til Egyptalands.

Niðjatal Ísraels

⁸Þessi eru nöfn Ísraels sona, sem komu til Egyptalands:

Jakob og synir hans:

Rúben, frumgetinn son Jakobs.

⁹Synir Rúbens: Hanok, Pallú, Hesron og Karmí.

¹⁰Synir Símeons: Jemúel, Jamín, Óhad, Jakín, Sóar og Sál, sonur kanversku konunnar.

¹¹Synir Leví: Gerson, Kahat og Merarí.

¹²Synir Júda: Ger, Ónan, Sela, Peres og Sera. En Ger og Ónan dóu í Kanaanlandi. Synir Peres voru: Hesron og Hamúl.

¹³Synir Íssakars: Tóla, Púva, Job og Símron.

¹⁴Synir Sebúlons: Sered, Elon og Jahleel.

¹⁵Þessir voru synir Leu, sem hún fæddi Jakob í Mesópótamíu, ásamt Dínu dóttur hans. Allir synir hans og dætur voru að tölum þrjátíu og þrjú.

¹⁶Synir Gaðs: Sífjón, Haggí, Súní, Esbon, Erí, Aródí og Arelí.

¹⁷Synir Assers: Jimna, Jísva, Jísví, Bría og Sera, systir þeirra. Synir Bría voru: Heber og Malkíel.

¹⁸Þessir voru synir Silpu, sem Laban gaf Leu dóttur sinni. Hún ól Jakob þessa, sextán sálir.

¹⁹Synir Rakelar, konu Jakobs: Jósef og Benjamín.

²⁰En Jósef fæddust synir í Egyptalandi: Manasse og Efraím, sem Asenat, dóttir Pótífera prests í Ón, ól honum.

²¹Synir Benjamíns: Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehí, Rós, Múppím, Húppím og Ard.

²²Þetta voru synir Rakelar, sem hún ól Jakob, alls fjórtán sálir.

²³Sonur Dans: Húsín.

²⁴Synir Naftalí: Jahseel, Gúní, Jeser og Sillem.

²⁵Þessir voru synir Bílu, sem Laban gaf Rakel dóttur sinni, og þessa ól hún Jakob, sjö sálir alls.

²⁶Allar þær sálir, sem komu með Jakob til Egyptalands og af honum voru komnar, voru sextíu og sex að tölu, auk sonakvenna Jakobs. ²⁷Og synir Jósefs, sem honum höfðu fæðst í Egyptalandi, voru tveir að tölu. Allar þær sálir af ætt Jakobs, sem komu til Egyptalands, voru sjötíu að tölu.

Jakob tekur sér bólfestu í Egyptalandi

²⁸Jakob sendi Júda á undan sér til Jósefs, að hann vísaði sér veginn til Gósen. Og þeir komu til Gósenlands. ²⁹Þá lét Jósef beita fyrir vagn sinn og fór á móti Ísrael föður sínum til Gósen, og er fundum þeirra bar saman, féll hann um háls honum og grét lengi um háls honum. ³⁰Og Ísrael sagði við Jósef: „Nú vil ég glaður deyja, fyrst ég hefi séð auglit þitt, að þú ert enn á lífi.“ ³¹Og Jósef sagði við bræður sína og við frændlið föður síns: „Nú vil ég fara og láta Faraó vita og segja við hann: „Bræður mínir og frændlið föður míns, sem var í Kanaanlandi, er til mín komið.“ ³²Og mennirnir eru hjarðmenn, því að þeir hafa stundað kvikfjárrækt, og sauði sína og nautpening sinn og allt, sem þeir eiga, hafa þeir haft hingað með sér.“ ³³Þegar nú Faraó lætur kalla yður og spyr: „Hver er atvinna yðar?“ ³⁴Þá skuluð þér svara: „Kvikfjárrækt hafa þjónar þínir stundað frá barnæsku allt til þessa dags, bæði vér og feður vorir,“ – til þess að þér fáið að búa í Gósenlandi, því að Egyptar hafa andstyggð á öllum hjarðmönnum.“

Jakob er leiddur fyrir Faraó

47

¹Því næst gekk Jósef fyrir Faraó, sagði honum frá og mælti: „Faðir minn og bræður mínir eru komnir úr Kanaanlandi með sauði sína og nautgripi og allt, sem þeir eiga, og eru nú í Gósenlandi.“ ²En hann hafði tekið fimm af bræðrum sínum með sér og leiddi þá fyrir Faraó. ³Þá mælti Faraó við bræður Jósefs: „Hver er atvinna yðar?“ Og þeir svöruðu Faraó: „Þjónar þínir eru hjarðmenn, bæði vér og feður vorir.“

⁴Og þeir sögðu við Faraó: „Vér erum komnir til að staðnæmast um hríð í landinu, því að enginn hagi er fyrir sauði þjóna þinna, af því að hallærið er mikið í Kanaanlandi. Leyf því þjónum þínum að búa í Gósenlandi.“

⁵Faraó sagði við Jósef: „Faðir þinn og bræður þínir eru komnir til þín. ⁶Egyptaland er þér heimilt, lát þú föður þinn og bræður þína búa þar sem landkostir eru bestir. Búi þeir í Gósenlandi, og ef þú þekkir nokkra duglega menn meðal þeirra, þá fel þeim yfirumsjón hjarða minna.“

⁷Þá fór Jósef inn með Jakob föður sinn og leiddi hann fyrir Faraó. Og Jakob heilsaði Faraó með blessunaróskum. ⁸Og Faraó sagði við Jakob: „Hversu gamall ert þú?“ ⁹Og Jakob svaraði Faraó: „Vegferðartími minn er hundrað og þrjátíu ár. Fáir og illir hafa dagar lífs míns verið og ná ekki þeirri áratölu, er feður mínir náðu á vegferð sinni.“

¹⁰Síðan kvaddi Jakob Faraó með blessunaróskum og gekk út frá honum.

¹¹Og Jósef fékk föður sínum og bræðrum bústaði og gaf þeim fasteign í Egyptalandi, þar sem bestir voru landkostir, í Ramseslandi, eins og Faraó hafði boðið. ¹²Og Jósef sá föður sínum og bræðrum sínum og öllu skylduliði föður síns fyrir viðurværi eftir tölu barnanna.

Aðgerðir Jósefs í hungursneyðinni

¹³Algjör skortur var á neyslukorni um allt landið, því að hallærið var mjög mikið, og Egyptaland og Kanaanland voru að þrotum komin af hungrinu. ¹⁴Og Jósef dró saman allt það silfur, sem til var í Egyptalandi og Kanaanlandi, fyrir kornið, sem þeir keyptu, og Jósef skilaði silfrinu í hús Faraós.

¹⁵Og er silfur þraut í Egyptalandi og í Kanaanlandi, þá komu allir Egyptar til Jósefs og sögðu: „Lát oss fá brauð! – hví skyldum vér deyja fyrir augum þér? – því að silfur þrýtur.“ ¹⁶Og Jósef mælti: „Komið hingað með fénað yðar, ég skal gefa yður korn til neyslu fyrir fénað yðar, ef silfur þrýtur.“ ¹⁷Þá fóru þeir með fénað sinn til Jósefs, og hann lét þá fá neyslukorn fyrir hestana, sauðféð, nautpeninginn og asnana, og hann birgði þá upp með korni það árið fyrir allan fénað þeirra.

¹⁸Og er það árið var liðið, komu þeir til hans næsta ár og sögðu við hann: „Eigi viljum vér leynd herra vorn því, að silfrið er allt þrotið og kvikfénaður vor er orðinn eign herra vors. Nú er ekki annað eftir handa herra vorum en líkamir vorir og ekrur vorar.“ ¹⁹Hví skyldum vér farast fyrir augu þinni, bæði vér og ekrur vorar? Kaup þú oss og ekrur vorar fyrir brauð, þá viljum vér með eknum vorum vera þrælir Faraós, og gef þú oss sáðkorn, að vér megum lífi halda og ekki deyja og ekrurnar leggist ekki í auðn.“ ²⁰Þá keypti Jósef allar ekrur Egypta handa Faraó, því að Egyptar seldu hver sinn akur, þar eð hungrið svarf að þeim. Og þannig eignaðist Faraó landið. ²¹Og landslýðinn gjörði hann að þrælum frá einum enda Egyptalands til annars. ²²Ekrur prestanna einar keypti hann ekki, því að prestarnir höfðu ákveðnar tekjur frá Faraó og þeir lifðu af hinum ákveðnu tekjum sínum, sem Faraó gaf þeim. Fyrir því seldu þeir ekki ekrur sínar.

²³Þá sagði Jósef við lýðinn: „Sjá, nú hefi ég keypt yður og ekrur yðar Faraó til handa. Hér er sáðkorn handa yður, og sáið nú ekrurnar.“ ²⁴En af ávextinum skuluð þér skila Faraó fimmta hluta, en hina fjóra fimmtuhlutana skuluð þér hafa til þess að sá akrana, og yður til viðurlífis og heimafólki yðar og börnum yðar til framfærslu.“ ²⁵Og þeir svöruðu: „Þú hefir haldið í oss lífinu. Lát oss finna náð í augum þínum, herra minn, og þá viljum vér vera þrælir Faraós.“ ²⁶Og Jósef leiddi það í lög, sem haldast allt til þessa dags, að Faraó skyldi fá fimmta hlutann af akurlendi Egypta. Ekrur prestanna einar urðu ekki eign Faraós.

²⁷Ísrael bjó í Egyptalandi, í Gósenlandi, og þeir festu þar byggð og juku kyn sitt, svo að þeim fjölgaði mjög.

Bón Jakobs

²⁸Jakob lifði í seytján ár í Egyptalandi, og dagar Jakobs, æviár hans, voru hundrað fjörutíu og sjö ár.

²⁹Er dró að dauða Ísraels, lét hann kalla Jósef son sinn og sagði við hann: „Hafi ég fundið náð í augum þínum, þá legg hönd þína undir lend mína og auðsýn mér elsku og trúfesti: Jarða mig ekki í Egyptalandi.“ ³⁰Ég vil hvíla hjá feðrum mínum, og skalt þú flytja

mig burt úr Egyptalandi og jarða mig í gröf þeirra.“ Og hann svaraði: „Ég vil gjöra svo sem þú hefir fyrir mælt.“³¹Þá sagði Jakob: „Vinn þú mér eið að því!“ Og hann vann honum eiðinn. Og Ísrael hallaði sér niður að höfðalaginu.

Efraím og Manasse hljóta blessun

48

¹Eftir þetta bar svo til, að Jósef var sagt: „Sjá, faðir þinn er sjúkur.“ Tók hann þá með sér báða sonu sína, Manasse og Efraím. ²Þetta tjáðu menn Jakob og sögðu: „Sjá, Jósef sonur þinn kemur til þín.“ Þá hreysti Ísrael sig og settist upp í rúminu.

³Jakob sagði við Jósef: „Almáttugur Guð birtist mér í Lúz í Kanaanlandi og blessaði mig ⁴og sagði við mig: „Sjá, ég vil gjöra þig frjósaman og margfalda þig og gjöra þig að fjölda þjóða og gefa niðjum þínum eftir þig þetta land til ævinlegrar eignar.“⁵Og nú skulu báðir synir þínir, sem þér fæddust í Egyptalandi áður en ég kom til þín til Egyptalands, heyra mér til. Efraím og Manasse skulu heyra mér til, eins og Rúben og Símeon. ⁶En það afkvæmi, sem þú hefir getið eftir þá, skal tilheyra þér. Með nafni bræðra sinna skulu þeir nefndir verða í erfð þeirra. ⁷Þegar ég kom heim frá Mesópótamíu, missti ég Rakel í Kanaanlandi á leiðinni, þegar ég átti skammt eftir ófarið til Efrata, og ég jarðaði hana þar við veginn til Efrata, það er Betlehem.“

⁸Þá sá Jakob sonu Jósefs og mælti: „Hverjir eru þessir?“ ⁹Og Jósef sagði við föður sinn: „Það eru synir mínir, sem Guð hefir gefið mér hér.“ Og hann mælti: „Leiddu þá til mín, að ég blessi þá.“ ¹⁰En Ísrael var orðinn sjón dapur af elli og sá ekki. Og Jósef leiddi þá til hans, og hann kyssti þá og faðmaði þá. ¹¹Og Ísrael sagði við Jósef: „Ég hafði eigi búist við að sjá þig framar, og nú hefir Guð meira að segja látið mig sjá afkvæmi þitt.“ ¹²Og Jósef færði þá frá knjám hans og hneigði ásjónu sína til jarðar.

¹³Jósef tók þá báða, Efraím sér við hægri hönd, svo að hann stóð Ísrael til vinstri handar, og Manasse sér við vinstri hönd, svo að hann stóð Ísrael til hægri handar, og leiddi þá til hans. ¹⁴En Ísrael rétti fram hægri hönd sína og lagði á höfuð Efraím, þótt hann væri yngri, og vinstri hönd sína á höfuð Manasse. Hann lagði hendur sínar í kross, því að Manasse var hinn frumgetni. ¹⁵Og hann blessaði Jósef og sagði:

„Sá Guð, fyrir hvers augliti feður mínir Abraham og Ísak gengu, sá Guð, sem hefir varðveitt mig frá barnæsku allt fram á þennan dag, ¹⁶sá engill, sem hefir frelsað mig frá öllu illu, hann blessi sveinana, og þeir beri nafn mitt og nafn feðra minna Abrahams og Ísaks, og afsprengi þeirra verði stórmikið í landinu.“

¹⁷En er Jósef sá, að faðir hans lagði hægri hönd sína á höfuð Efraím, mislíkaði honum það og tók um höndina á föður sínum til þess að færa hana af höfði Efraíms yfir á höfuð Manasse. ¹⁸Og Jósef sagði við föður sinn: „Eigi svo, faðir minn, því að þessi er hinn frumgetni. Legg hægri hönd þína á höfuð honum.“ ¹⁹En faðir hans færðist undan því og sagði: „Ég veit það, sonur minn, ég veit það. Einnig hann mun verða að þjóð og einnig hann mun mikill verða, en þó mun yngri bróðir hans verða honum meiri, og afsprengi hans mun verða fjöldi þjóða.“ ²⁰Og hann blessaði þá á þessum degi og mælti:

„Með þínu nafni munu Ísraelsmenn óska blessunar og segja: „Guð gjöri þig sem Efraím og Manasse!““

Hann setti þannig Efraím framman Manasse.

²¹Og Ísrael sagði við Jósef: „Sjá, nú dey ég, en Guð mun vera með yður og flytja yður aftur í land feðra yðar. ²²En ég gef þér fram yfir bræður þína eina fjallsöxl,^a sem ég hefi unnið frá Amorítum með sverði mínu og boga.“

Jakob veitir blessun sonum sínum tólf

49

¹Þá lét Jakob kalla sonu sína og mælti: „Safnist saman, að ég megi birta yður það, sem fyrir yður liggur á komandi tímum.“

² Skipist saman og hlýðið á, synir Jakobs,
hlýðið á Ísrael föður yðar!

³ Rúben, þú ert frumgetningur minn,
kraftur minn og frumgróði styrkleika míns,
fremstur að virðingum og fremstur að völdum.

⁴ En þar eð þú ólgar sem vatnið,
skalt þú eigi fremstur vera,
því að þú gekkst í hvílu föður þíns.
Þá flekkaðir þú hana, gekkst í hjónasæng mína!

⁵ Símeon og Leví eru bræður,
töl ofbeldis eru sverð þeirra.

⁶ Sál mín komi ekki á ráðstefnu þeirra,
sæmd mín hafi eigi félagsskap við söfnuð þeirra,
því að í reiði sinni drápu þeir menn,
og í ofsa sínum skáru þeir á hásinar nautanna.

⁷ Bölvuð sé reiði þeirra, því að hún var römm,
og bræði þeirra, því að hún var grimm.
Ég vil dreifa þeim í Jakob
og tvístra þeim í Ísrael.

⁸ Júda, þig munu bræður þínir vegsama.
Hönd þín mun vera á hálsi óvina þinna,
synir föður þíns skulu lúta þér.

⁹ Júda er ljónshvolpur,
frá bráðinni ert þú stiginn upp, sonur minn.
Hann leggst niður, hann hvílist sem ljón
og sem ljónynja, hver þorir að reka hann á fætur?

¹⁰ Ekki mun veldissprotinn víkja frá Júda,

^a *Fjallsöxl* á hebr. er sama orðið og *Sikem* (orðaleikur), en sú borg (um 50 km. f. norðan Jerúsalem) varð síðar höfuðstaður Efraíms ættkvíslar, og þar var Jósef grafinn.

né ríkisvöndurinn frá fótum hans,
uns sá kemur, er valdið hefur,^a
og þjóðirnar ganga honum á hönd.

¹¹ Hann bindur við víntré ösnufola sinn,
við gæðavínvið son ösnu sinnar,
hann þvær klæði sín í víni
og möttul sinn í vínberjablóði.

¹² Vín móða er í augum hans
og tennur hans hvítar af mjólk.

¹³ Sebúlon mun búa við sjávarströndina,
við ströndina þar sem skipin liggja,
og land hans vita að Sídon.

¹⁴ Íssakar er beinasterkur asni,
sem liggur á milli fjárgirðinganna.

¹⁵ Og hann sá, að hvíldin var góð
og að landið var unaðslegt,
og hann beygði herðar sínar undir byrðar
og varð vinnuskyldur þræll.

¹⁶ Dan mun rétta hluta þjóðar sinnar
sem hver önnur Ísraels ættkvísl.

¹⁷ Dan verður höggormur á veginum
og naðra í götunni,
sem hælbitur hestinn,
svo að reiðmaðurinn fellur aftur á bak.

¹⁸ Þinni hjálp treysti ég, Drottinn!

¹⁹ Gað – ræningjaflokkur fer að honum,
en hann rekur þá á flóttu.

²⁰ Asser – feit er fæða hans,
og hann veitir konungakrásir.

²¹ Naftalí er rásandi hind,
frá honum koma fegurðarorð.

²² Jósef er ungur aldinviður,
ungur aldinviður við uppsprettulind,
greinar hans teygja sig upp yfir múrinn.

²³ Bogmenn veittust að honum,
skutu að honum og ofsóttu hann,

^a Annar lesháttur: *uns hann kemur til Síló.*

²⁴ en bogi hans reyndist stinnur,
og handleggir hans voru fimir.

Sá styrkur kom frá Jakobs Volduga,^a
frá Hirðinum, Hellubjargi Ísraels,

²⁵ frá Guði föður þíns, sem mun hjálpa þér,
frá Almáttugum Guði, sem mun blessa þig
með blessun himinsins að ofan,
með blessun djúpsins, er undir hvílir,
með blessun brjósta og móðurlífs.

²⁶ Blessunin, sem faðir þinn hlaut, gnæfði hærra en hin öldnu fjöll,
hærra en unaður hinna eilífu hæða.
Hún komi yfir höfuð Jósefs
og í hvirfil hans, sem er höfðingi meðal bræðra sinna.

²⁷ Benjamín er úlfur, sem sundurrífur.

Á morgnana etur hann bráð,
og á kveldin skiptir hann herfangi.

²⁸ Allir þessir eru tólf kynþættir Ísraels, og þetta er það, sem faðir þeirra talaði við þá.

Dauði Jakobs

Jakob blessaði þá, sérhver blessaði hann með þeirri blessun, er honum bar. ²⁹Og hann bauð þeim og mælti við þá: „Ég safnast nú til míns fólks. Jarðið mig hjá feðrum mínum, í hellinum, sem er í landi Efrons Hetíta, ³⁰í hellinum, sem er í Makpelalandi og liggur gegnt Mamre í Kanaanlandi og Abraham keypti með akrinum af Efron Hetíta fyrir grafreit. ³¹Þar hafa þeir jarðað Abraham og Söru konu hans, þar hafa þeir jarðað Ísak og Rebekku konu hans, og þar hefi ég jarðað Leu. ³²Akurinn og hellirinn, sem á honum er, hafði keyptur verið af Hetítum.“ ³³Og er Jakob hafði lokið þessum fyrirætlum við sonu sína, lagði hann fætur sína upp í hvíluna og andaðist og safnaðist til síns fólks.

Jakob er jarðaður í Hebron

50

¹Jósef laut þá ofan að andliti föður síns og grét yfir honum og kyssti hann. ²Og Jósef bauð þjónum sínum, læknum, að smyrja föður sinn. Og lækarnir smurðu Ísrael, ³en til þess gengu fjörutíu dagar, því að svo lengi stendur á smurningunni. Og Egyptar syrgðu hann sjötíu daga.

⁴Er sorgardagarnir voru liðnir, kom Jósef að máli við hirðmenn Faraós og mælti: „Hafi ég fundið náð í augum yðar, þá berið Faraó þessi orð mín: ⁵Faðir minn tók eið af mér og sagði: ‚Sjá, nú mun ég deyja. Í gróf minni, sem ég gróf handa mér í Kanaanlandi, skaltu jarða mig.‘ Leyf mér því að fara og jarða föður minn. Að því búnu skal ég koma aftur.“

^a Guðsheiti.

⁶Og Faraó sagði: „Far þú og jarða föður þinn, eins og hann lét þig vinna eið að.“ ⁷Og Jósef fór að jarða föður sinn, og með honum fóru allir þjónar Faraós, öldungar hirðarinnar og allir öldungar Egyptalands ⁸og allir heimilismenn Jósefs, svo og bræður hans og heimilismenn föður hans. Aðeins létu þeir börn sín, sauði sína og nautgripi eftir verða í Gósenlandi. ⁹Í för með honum voru vagnar og riddarar, og var það stórmikið föruneyti.

¹⁰En er þeir komu til Góren–haatat, sem er hinumegin við Jórdan, þá hófu þeir þar harmakvein mikið og hátíðlegt mjög, og hann hélt sorgarhátíð eftir föður sinn í sjö daga.

¹¹Og er landsbúar, Kanaanítar, sáu sorgarhátíðina í Góren–haatat, sögðu þeir: „Þar halda Egyptar mikla sorgarhátíð.“ Fyrir því var sá staður nefndur Abel Mísraím. Liggur hann hinumegin við Jórdan.

¹²Synir hans gjörðu svo við hann sem hann hafði boðið þeim. ¹³Og synir hans fluttu hann til Kanaanlands og jörðuðu hann í helli Makpelalands, sem Abraham hafði keypt ásamt akrinum fyrir grafreit af Efron Hetíta, gegnt Mamre.

¹⁴Og Jósef fór aftur til Egyptalands, er hann hafði jarðað föður sinn, hann og bræður hans og allir, sem með honum höfðu farið að jarða föður hans.

Veglyndi Jósefs og andlát hans

¹⁵Er bræður Jósefs sáu að faðir þeirra var dáinn, hugsuðu þeir: „En ef Jósef nú fjandskapaðist við oss og launaði oss allt hið illa, sem vér höfum gjört honum!“ ¹⁶Og þeir gjörðu Jósef svolátandi orðsending: „Faðir þinn mælti svo fyrir, áður en hann dó: ¹⁷Þannig skuluð þér mæla við Jósef: Æ, fyrirgef bræðrum þínum misgjörð þeirra og synd, að þeir gjörðu þér illt.“ Fyrirgef því misgjörðina þjónum þess Guðs, sem faðir þinn dýrkaði.“ Og Jósef grét, er þeir mæltu svo til hans.

¹⁸Því næst komu bræður hans sjálfir og féllu fram fyrir honum og sögðu: „Sjá, vér erum þrælur þínir.“ ¹⁹En Jósef sagði við þá: „Öttist ekki, því að er ég í Guðs stað? ²⁰Þér ætluðuð að gjöra mér illt, en Guð sneri því til góðs, til að gjöra það, sem nú er fram komið, að halda lífinu í mörgu fólki. ²¹Verið því óhræddir, ég skal annast yður og börn yðar.“ Síðan hughreysti hann þá og talaði við þá blíðlega.

²²Jósef bjó í Egyptalandi, hann og ættlið föður hans. Og Jósef varð hundrað og tíu ára gamall. ²³Og Jósef sá niðja Efraíms í þriðja lið. Og synir Makírs, sonar Manasse, fæddust á kné Jósefs. ²⁴Og Jósef sagði við bræður sína: „Nú mun ég deyja. En Guð mun vissulega vitja yðar og flytja yður úr þessu landi til þess lands, sem hann hefir svarið Abraham, Ísak og Jakob.“ ²⁵Og Jósef tók eið af Ísraels sonum og mælti: „Sannlega mun Guð vitja yðar. Flytjið þá bein mín héðan.“ ²⁶Og Jósef dó hundrað og tíu ára gamall, og þeir smurðu hann, og hann var kistulagður í Egyptalandi.

EXODUS

ÖNNUR BÓK MÓSE

Guð leysir úr ánaud

Ísraelsmenn þrælkaðir í Egyptalandi

1

¹Þessi eru nöfn Ísraels sona, sem komu til Egyptalands með Jakob, hver með sitt heimilisfólk:

²Rúben, Símeon, Leví og Júda, ³Íssakar, Sebúlón og Benjamín, ⁴Dan og Naftalí, Gað og Asser.

⁵Alls voru niðjar Jakobs sjötíu manns, og Jósef var fyrir í Egyptalandi. ⁶Og Jósef dó og allir bræður hans og öll sú kynslóð. ⁷Og Ísraelsmenn voru frjósamir, jukust, margfölduðust og fjölgaði stórum, svo að landið varð fullt af þeim.

⁸Þá hófst til ríkis í Egyptalandi nýr konungur, sem engin deili vissi á Jósef. ⁹Hann sagði við þjóð sína: „Sjá, þjóð Ísraelsmanna er fjölmennari og aflmeiri en vér. ¹⁰Látum oss fara kænlega að við hana, ella kynni henni að fjölga um of, og ef til ófriðar kæmi, kynni hún jafnvel að ganga í lið með óvinum vorum og berjast móti oss og fara síðan af landi burt.“

¹¹Og þeir settu verkstjóra yfir hana til þess að þjá hana með þrælavinnu, og hún byggði vistaborgir handa Faraó, Pítóm og Raamses. ¹²En því meir sem þeir þjáðu hana, því meir fjölgaði henni og breiddist út, svo að þeir tóku að óttast Ísraelsmenn.

¹³Og Egyptar þrælkuðu Ísraelsmenn vægðarlaust ¹⁴og gjörðu þeim lífið leitt með þungri þrælavinnu við leireltu og tigulsteinagjörð og með alls konar akurvinnu, með allri þeirri vinnu, er þeir vægðarlaust þrælkuðu þá með.

¹⁵En Egyptalandskonungur mælti til hinna hebresku ljósmæðra – hét önnur Sifra, en hin Púa: ¹⁶„Þegar þið sitjið yfir hebreskum konum,“ mælti hann, „þá lítið á burðarsetið. Sé barnið sveinbarn, þá deyðið það, en sé það meybarn, þá má það lifa.“ ¹⁷En ljósmæðurnar óttuðust Guð og gjörðu eigi það, sem Egyptalandskonungur bauð þeim, heldur létu sveinbörnin lifa. ¹⁸Þá lét Egyptalandskonungur kalla ljósmæðurnar og sagði við þær: „Hví hafið þér svo gjört, að láta sveinbörnin lifa?“ ¹⁹Ljósmæðurnar svöruðu Faraó: „Hebreskar konur eru ólíkar egypskum, því að þær eru hraustar. Áður en ljósmóðirin kemur til þeirra, eru þær búnar að fæða.“ ²⁰Og Guð lét ljósmæðrunum vel farnast, og fólkinu fjölgaði og það efldist mjög. ²¹Og fyrir þá sök, að ljósmæðurnar óttuðust Guð, gaf hann þeim fjölda niðja.

²²Þá bauð Faraó öllum lýð sínum og sagði: „Kastið í ána öllum þeim sveinbörnum, sem fæðast meðal Hebrea, en öll meybörn mega lífi halda.“

Fæðing Móse**2**

¹Maður nokkur af Leví ætt gekk að eiga dóttur Leví. ²Og konan varð þunguð og fæddi son. Og er hún sá að sveinninn var fríður, þá leyndi hún honum í þrjá mánuði. ³En er hún mátti eigi leyna honum lengur, tók hún handa honum örk af reyr, bræddi hana með jarðlími og biki, lagði sveininn í hana og lét örkina út í sefið hjá árbakkanum. ⁴En systir hans stóð þar á lengdar til að vita, hvað um hann yrði. ⁵Þá gekk dóttir Faraós ofan að ánni til að lauga sig, og gengu þjónustumeysjar hennar eftir árbakkanum. Hún leit örkina í sefinu og sendi þernu sína að sækja hana. ⁶En er hún lauk upp örkinni, sá hún barnið, og sjá, það var sveinbarn og var að gráta. Og hún kenndi í brjósti um það og sagði: „Þetta er eitt af börnum Hebrea.“ ⁷Þá sagði systir sveinsins við dóttur Faraós: „Á ég að fara og sækja fyrir þig barnföstru, einhverja hebreska konu, að hún hafi sveininn á brjósti fyrir þig?“ ⁸Og dóttir Faraós svaraði henni: „Já, far þú.“ En mærin fór og sótti móður sveinsins. ⁹Og dóttir Faraós sagði við hana: „Tak svein þennan með þér og haf hann á brjósti fyrir mig, og skal ég launa þér fyrir.“ Tók konan þá sveininn og hafði hann á brjósti. ¹⁰En er sveinninn var vaxinn, fór hún með hann til dóttur Faraós. Tók hún hann í sonar stað og nefndi hann Móse, því að hún sagði: „Ég hefi dregið hann upp úr vatninu.“

Móse flýr

¹¹Um þær mundir bar svo við, þegar Móse var orðinn fulltíða maður, að hann fór á fund ættbræðra sinna og sá þrældóm þeirra. Sá hann þá egypskan mann ljósta hebreskan mann, einn af ættbræðrum hans. ¹²Hann skimaði þá í allar áttir, og er hann sá, að þar var enginn, drap hann Egyptann og huldi hann í sandinum.

¹³Daginn eftir gekk hann út og sá tvo Hebrea vera að þrátta sín á milli. Þá mælti hann við þann, sem á röngu hafði að standa: „Hví slær þú náunga þinn?“ ¹⁴En hann sagði: „Hver skipaði þig höfðingja og dómara yfir okkur? Er þér í hug að drepa mig, eins og þú drapst Egyptann?“ Þá varð Móse hræddur og hugsaði með sér: „Það er þá orðið uppvíst!“

¹⁵Er Faraó frétti þennan atburð, leitaði hann eftir að drepa Móse, en Móse flýði undan Faraó og tók sér bústað í Midíanslandi og settist að hjá vatnsbólínu.

¹⁶Presturinn í Midíanslandi átti sjö dætur. Þær komu þangað, jusu vatn og fylltu þrórnar til að brynna fænaði föður síns. ¹⁷Þá komu að hjarðmenn og bægðu þeim frá. En Móse tók sig til og hjálpaði þeim og brynnti fænaði þeirra.

¹⁸Og er þær komu heim til Regúels föður síns, mælti hann: „Hví komið þér svo snemma heim í dag?“ ¹⁹Þær svöruðu: „Egypskur maður hjálpaði oss móti hjarðmönnunum, jós líka vatnið upp fyrir oss og brynnti fænaðinum.“ ²⁰Hann sagði þá við dætur sínar: „Hvar er hann þá? Hvers vegna skilduð þér manninn eftir? Bjóðið honum heim, að hann neyti matar.“

²¹Móse lét sér vel líka að vera hjá þessum manni, og hann gifti Móse Sippóru dóttur sína. ²²Hún ól son, og hann nefndi hann Gersóm, því að hann sagði: „Gestur er ég í ókunnu landi.“

Köllun Móse

²³Löngum tíma eftir þetta dó Egyptalandskonungur. En Ísraelsmenn andvörpuðu undir ánauðinni og kveinuðu, og ánauðarkvein þeirra sté upp til Guðs. ²⁴Og Guð heyrði andvarpanir þeirra og minntist sáttmála síns við Abraham, Ísak og Jakob. ²⁵Og Guð leit til Ísraelsmanna og kenndist við þá.^a

3

¹En Móse gætti sauða Jetró tengdaföður síns, prests í Midíanslandi. Og hann hélt fénu vestur yfir eyðimörkina og kom til Guðs fjalls, til Hóreb. ²Þá birtist honum engill Drottins í eldsloga, sem lagði út af þyrnirunna nokkrum. Og er hann gætti að, sá hann, að þyrnirunninn stóð í ljósum loga, en brann ekki. ³Þá sagði Móse: „Ég vil ganga nær og sjá þessa miklu sýn, hvað til þess kemur, að þyrnirunninn brennur ekki.“

⁴En er Drottinn sá, að hann vék þangað til að skoða þetta, þá kallaði Guð til hans úr þyrnirunnum og sagði: „Móse, Móse!“ Hann svaraði: „Hér er ég.“

⁵Guð sagði: „Gakk ekki hingað! Drag skó þína af fótum þér, því að sá staður, er þú stendur á, er heilög jörð.“

⁶Því næst mælti hann:

„Ég er Guð föður þíns, Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs.“

Þá byrgði Móse andlit sitt, því að hann þorði ekki að líta upp á Guð.

⁷Drottinn sagði: „Ég hefi sannlega séð ánauð þjóðar minnar í Egyptalandi og heyrð hversu hún kveinar undan þeim, sem þrælka hana; ég veit, hversu bággt hún á. ⁸Ég er ofan farinn til að frelsa hana af hendi Egypta og til að leiða hana úr þessu landi og til þess lands, sem er gott og víðlent, til þess lands, sem flýtur í mjólk og hunangi, á stöðvar Kanaaníta, Hetíta, Amoríta, Peresíta, Hevíta og Jebúsíta. ⁹Nú með því að kvein Ísraelsmanna er komið til mín, og ég auk þess hefi séð, hversu harðlega Egyptar þjaka þeim, ¹⁰þá far þú nú. Ég vil senda þig til Faraós, og þú skalt leiða þjóð mína, Ísraelsmenn, út af Egyptalandi.“

¹¹En Móse sagði við Guð: „Hver er ég, að ég fari til fundar við Faraó og að ég leiði Ísraelsmenn út af Egyptalandi?“ ¹²Þá sagði hann: „Sannlega mun ég vera með þér. Og það skalt þú til marks hafa, að ég hefi sent þig, að þá er þú hefir leitt fólkið út af Egyptalandi, munuð þér þjóna Guði á þessu fjalli.“

Guð opinberar Móse nafn sitt

¹³Móse sagði við Guð: „En þegar ég kem til Ísraelsmanna og segi við þá: ‚Guð feðra yðar sendi mig til yðar,‘ og þeir segja við mig: ‚Hvert er nafn hans?‘ hverju skal ég þá svara þeim?“ ¹⁴Þá sagði Guð við Móse:

„Ég er sá, sem ég er.“ Og hann sagði: „Svo skalt þú segja Ísraelsmönnum: ‚Ég er‘ sendi mig til yðar.“

^a Þ.e. vissi, hvernig þeim leið.

¹⁵Guð sagði enn fremur við Móse: „Svo skalt þú segja Ísraelsmönnum: ‚Drottinn, Guð feðra yðar, Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs sendi mig til yðar.‘ Þetta er nafn mitt um aldur, og þetta er heiti mitt frá kyni til kyns. ¹⁶Far nú og safna saman öldungum Ísraels og mæl við þá: ‚Drottinn, Guð feðra yðar birtist mér, Guð Abrahams, Ísaks og Jakobs, og sagði: Ég hefi vitjað yðar og séð, hversu með yður hefir verið farið í Egyptalandi. ¹⁷Og ég hefi sagt: Ég vil leiða yður úr ánauð Egyptalands inn í land Kanaaníta, Hetíta, Amoríta, Peresíta, Hevíta og Jebúsíta, í það land, sem flýtur í mjólk og hunangi.‘ ¹⁸Þeir munu skipast við orð þín og skaltu þá ganga með öldungum Ísraels fyrir Egyptalandskonung, og skuluð þér segja við hann: ‚Drottinn, Guð Hebrea, hefir komið til móts við oss. Leyf oss því nú að fara þrjár dagleiðir á eyðimörkina, að vér færum fórnir Drottni, Guði vorum.‘ ¹⁹Veit ég þó, að Egyptalandskonungur mun eigi leyfa yður burtförina, og jafnvel ekki þótt hart sé á honum tekið. ²⁰En ég vil útrétta hönd mína og ljósta Egyptaland með öllum undrum mínum, sem ég mun fremja þar, og þá mun hann láta yður fara. ²¹Og ég skal láta þessa þjóð öðlast hylli Egypta, svo að þá er þér farið, skuluð þér eigi tómhentir burt fara, ²²heldur skal hver kona biðja grannkonu sína og sambýliskonu um silfurgripi og gullgripi og klæði, og það skuluð þér láta sonu yðar og dætur bera, og þannig skuluð þér ræna Egypta.“

4

¹Móse svaraði og sagði: „Sjá, þeir munu eigi trúa mér og eigi skipast við orð mín, heldur segja: ‚Guð hefir ekki birst þér!‘“ ²Þá sagði Drottinn við hann: „Hvað er það, sem þú hefir í hendi þér?“ Hann svaraði: „Stafur er það.“ ³Hann sagði: „Kasta þú honum til jarðar!“ Og hann kastaði honum til jarðar, og stafurinn varð að höggormi, og hrökk Móse undan honum. ⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Rétt þú út hönd þína og gríp um ormshalann!“ Þá rétti hann út hönd sína og tók um hann, og varð hann þá aftur að staf í hendi hans, – ⁵„að þeir megi trúa því, að Drottinn, Guð feðra þeirra, Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs, hafi birst þér.“

⁶Drottinn sagði enn fremur við hann: „Sting hendi þinni í barm þér!“ Og hann stakk hendi sinni í barm sér. En er hann tók hana út aftur, var höndin orðin líkþrá og hvít sem snjór. ⁷Og hann sagði: „Sting aftur hendi þinni í barm þér!“ Og hann stakk hendinni aftur í barm sér. En er hann tók hana aftur út úr barminum, var hún aftur orðin sem annað hold hans. ⁸„Vilji þeir nú ekki trúa þér eða skipast við hið fyrra jarteiknið, þá munu þeir skipast við hið síðara. ⁹En ef þeir vilja hvorugu þessu jarteikni trúa eða skipast láta við orð þín, þá skalt þú taka vatn úr ánni og ausa því upp á þurrt land, og mun þá það vatn er þú tekur úr ánni verða að blóði á þurrlendinu.“

Aron valinn talsmaður Móse

¹⁰Þá sagði Móse við Drottin: „Æ, Drottinn, aldrei hefi ég málsnjall maður verið, hvorki áður fyrr né heldur síðan þú talaðir við þjón þinn, því að mér er tregt um málfæri og tungutak.“ ¹¹En Drottinn sagði við hann: „Hver gefur mannum málið, eða hver gjörir hann mállausan eða daufan eða skyggjan eða blindan? Er það ekki ég, Drottinn, sem gjöri það? ¹²Far nú, ég skal vera með munni þínum og kenna þér, hvað þú skalt mæla.“ ¹³En hann svaraði: „Æ, Drottinn, send þú einhvern annan.“ ¹⁴Þá reiddist Drottinn Móse og sagði: „Þá er Aron bróðir þinn, levítinn! Ég veit að hann er vel máli farinn. Og meira að segja, sjá, hann fer til móts við þig, og þá er hann sér þig, mun hann fagna í hjarta sínu.“

¹⁵Þú skalt tala til hans og leggja honum orðin í munn, en ég mun vera með munni þínum og munni hans og kenna ykkur, hvað þið skuluð gjöra. ¹⁶Hann skal tala fyrir þig til lýðsins, og hann skal vera þér sem munnur, en þú skalt vera honum sem Guð. ¹⁷Staf þennan skalt þú hafa í hendi þér. Með honum skalt þú jarteiknin gjöra.“

Móse snýr aftur

¹⁸Síðan fór Móse heim aftur til Jetró tengdaföður síns og mælti til hans: „Leyf mér að fara og hverfa aftur til ættbræðra minna, sem á Egyptalandi eru, svo að ég viti, hvort þeir eru enn á lífi.“ Og Jetró sagði við Móse: „Far þú í friði!“

¹⁹Drottinn sagði við Móse í Midíanslandi: „Far þú og hverf aftur til Egyptalands, því að þeir eru allir dauðir, sem leituðu eftir lífi þínu.“ ²⁰Þá tók Móse konu sína og sonu, setti þau upp á asna og fór aftur til Egyptalands. Og Móse tók Guðs staf í hönd sér.

²¹Drottinn sagði við Móse: „Sjá svo til, þá er þú kemur aftur í Egyptaland, að þú fremjir öll þau undur fyrir Faraó, sem ég hefi gefið þér vald til. En ég mun herða hjarta hans, svo að hann mun eigi leyfa fólkinu að fara. ²²En þú skalt segja við Faraó: Svo segir Drottinn: „Ísraelslýður er minn frumgetinn sonur. ²³Ég segi þér: Lát son minn fara, að hann megri þjóna mér. En viljir þú hann eigi lausan láta, sjá, þá skal ég deyða frumgetinn son þinn.““

²⁴Á leiðinni bar svo við í gistingarstað einum, að Drottinn réðst í móti honum og vildi deyða hann. ²⁵Þá tók Sippóra hvassan stein og afsneið yfirhúð sonar síns og snerti fætur hans og sagði: „Þú ert sannlega minn blóðbrúðgumi!“ ²⁶Þá sleppti hann honum. En „blóðbrúðgumi“ sagði hún vegna umskurnarinnar.

²⁷Drottinn sagði við Aron: „Far þú út í eyðimörkina til móts við Móse.“ Og hann fór og mætti honum á Guðs fjalli og minntist við hann. ²⁸Sagði Móse þá Aroni öll orð Drottins, er hann hafði fyrir hann lagt, og öll þau jarteikn, sem hann hafði boðið honum að gjöra.

²⁹Þeir Móse og Aron fóru nú og stefndu saman öllum öldungum Ísraelsmanna, ³⁰og flutti Aron öll þau orð, er Drottinn hafði mælt við Móse, og hann gjörði tákinn í auglýsningu fólksins. ³¹Og fólkið trúði. Og er þeir heyrðu, að Drottinn hafði vitjað Ísraelsmanna og litið á eynd þeirra, féllu þeir fram og tilbáðu.

Móse og Aron frammi fyrir Faraó

5

¹Eftir það gengu þeir Móse og Aron á fund Faraós og sögðu: „Svo segir Drottinn, Guð Ísraelsmanna: „Gef fólki mínu fararleyfi, að það megri halda mér hátíð í eyðimörkinni.““

²En Faraó sagði: „Hver er Drottinn, að ég skuli hlýða honum til þess að leyfa Ísrael að fara? Ég þekki ekki Drottin, og Ísrael leyfi ég eigi heldur að fara.“

³Þeir sögðu: „Guð Hebrea hefir komið til móts við oss. Leyf oss að fara þriggja daga leið út í eyðimörkina til að færa fórnir Drottni, Guði vorum, að hann láti eigi yfir oss koma drepsótt eða sverð.“ ⁴En Egyptalandskonungur sagði við þá: „Hví viljið þið, Móse og Aron, taka fólkið úr vinnunni? Farið til erfiðis yðar!“ ⁵Og Faraó sagði: „Nú, þegar fólkið er orðið svo margt í landinu, þá viljið þið láta það hætta að erfiða!“

Vinnan þyngd á fólkinu

⁶Sama dag bauð Faraó verkstjórum þeim, er settir voru yfir fólkið, og tilsjónarmönnum þess og sagði: ⁷„Upp frá þessu skuluð þér eigi fá fólkinu hálmstrá til að gjöra tigulsteina við, eins og hingað til. Þeir skulu sjálfir fara og safna sér stráum, ⁸en þó skuluð þér setja þeim fyrir að gjöra jafnmarga tigulsteina og þeir hafa gjört hingað til, og minnkið ekki af við þá, því að þeir eru latir. Þess vegna kalla þeir og segja: „Vér viljum fara og færa fórnir Guði vorum.“ ⁹Það verður að þyngja vinnuna á fólkinu, svo að það hafi nóg að starfa og hlýði ekki á lygifortölur.“

¹⁰Þá gengu verkstjórar fólksins og tilsjónarmenn þess út og mæltu þannig til fólksins: „Svo segir Faraó: „Ég læt eigi fá yður nein hálmstrá. ¹¹Farið sjálfir og fáið yður strá, hvar sem þér finnið, en þó skal alls ekkert minnka vinnu yðar.““

¹²Þá fór fólkið víðsvegar um allt Egyptaland að leita sér hálmleggja til að hafa í stað stráa. ¹³En verkstjórnarnir ráku eftir þeim og sögðu: „Ljúkið dag hvern við yðar ákveðna dagsverk, eins og meðan þér höfðuð stráin.“ ¹⁴Og tilsjónarmenn Ísraelsmanna, sem verkstjórar Faraós höfðu sett yfir þá, voru barðir og sagt við þá: „Hví hafið þér eigi lokið við yðar ákveðna tigulgerðarverk, hvorki í gær né í dag, eins og áður fyrr?“

¹⁵Tilsjónarmenn Ísraelsmanna gengu þá fyrir Faraó, báru sig upp við hann og sögðu: „Hví fer þú svo með þjóna þína? ¹⁶Þjónum þínum eru engin strá fengin, og þó er sagt við oss: „Gjörið tigulsteina.“ Og sjá, þjónar þínir eru barðir og á þitt fólk sök á þessu.“ ¹⁷En hann sagði: „Þér eruð latir og nennið engu! Þess vegna segið þér: „Látum oss fara og færa Drottni fórnir.“ ¹⁸Farið nú og erfiðið! Og engin strá skal fá yður, en þó skuluð þér inna af hendi hina ákveðnu tigulsteina.“

¹⁹Þá sáu tilsjónarmenn Ísraelsmanna í hvert óefni komið var fyrir þeim, þegar sagt var við þá: „Þér skuluð engu færri tigulsteina gjöra, hinu ákveðna dagsverki skal aflokið hvern dag!“ ²⁰Þegar þeir komu út frá Faraó, mættu þeir þeim Móse og Aroni, sem stóðu þar og biðu þeirra. ²¹Og þeir sögðu við þá: „Drottinn líti á ykkur og dæmi, þar eð þið hafið gjört oss illa þokkaða hjá Faraó og þjónum hans og fengið þeim sverð í hendur til að drepa oss með.“

²²Þá sneri Móse sér aftur til Drottins og sagði: „Drottinn, hví gjörir þú svo illa við þetta fólk? Hví hefir þú þá sent mig? ²³Því síðan ég gekk fyrir Faraó til að tala í þínu nafni, hefir hann misþyrmt þessum lýð, og þú hefir þó alls ekki frelsað lýð þinn.“

6

¹En Drottinn sagði við Móse: „Þú skalt nú sjá, hvað ég vil gjöra Faraó, því að fyrir voldugri hendi skal hann þá lausa láta, fyrir voldugri hendi skal hann reka þá burt úr landi sínu.“

Önnur köllun Móse

²Guð talaði við Móse og sagði við hann:

„Ég er Drottinn! ³Ég birtist Abraham, Ísak og Jakob sem Almáttugur Guð,^a en undir nafninu Drottinn^b hefi ég eigi opinberast þeim. ⁴Ég gjörði og við þá sáttmála, að gefa þeim Kanaanland, dvalarland þeirra, er þeir dvöldust í sem útlendingar. ⁵Ég hefi og heyrt kveinstafi Ísraelsmanna, sem Egyptar hafa að þrælum gjört, og ég hefi minnst sáttmála míns. ⁶Seg því Ísraelsmönnum: „Ég er Drottinn. Ég vil leysa yður undan ánaud Egypta og hrífa yður úr þrældómi þeirra og frelsa yður með útréttum armlegg og miklum refsidómum. ⁷Ég vil útvelja yður til að vera mitt fólk, og ég vil vera yðar Guð, og þér skuluð reyna, að ég er Drottinn, Guð yðar, sem leysi yður undan ánaud Egypta. ⁸Og ég vil leiða yður inn í það land, sem ég sör að gefa Abraham, Ísak og Jakob, og ég vil gefa yður það til eignar. Ég er Drottinn.““

⁹Móse sagði Ísraelsmönnum þetta, en þeir sinntu honum ekki sökum hugleysis og vegna hins stranga þrældóms.

¹⁰Þá talaði Drottinn við Móse og sagði: ¹¹„Gakk á tal við Faraó, Egyptalandskonung, og bið hann leyfa Ísraelsmönnum burt úr landi sínu.“ ¹²Og Móse talaði frammi fyrir augliti Drottins og mælti: „Sjá, Ísraelsmenn vilja eigi gefa gaum að orðum mínum. Hversu mun þá Faraó skipast við þau, þar sem ég er maður málstirður?“

¹³Þá talaði Drottinn við Móse og Aron og fékk þeim það erindi til Ísraelsmanna og Faraós, Egyptalandskonungs, að þeir skyldu út leiða Ísraelsmenn af Egyptalandi.

Ættartala Móse og Arons

¹⁴Þessir eru ætthöfðingjar meðal forfeðra þeirra:

Synir Rúbens, frumgetins sonar Ísraels: Hanok, Pallú, Hesron og Karmí. Þetta eru kynþættir Rúbens.

¹⁵Synir Símeons: Jemúel, Jamín, Óhad, Jakín, Sóhar og Sál, sonur konunnar kanversku. Þetta eru kynþættir Símeons.

¹⁶Þessi eru nöfn Leví sona eftir ættbálkum þeirra: Gerson, Kahat og Merarí. En Leví varð hundrað þrjátíu og sjö ára gamall.

¹⁷Synir Gersons: Líbní og Símeí eftir kynþáttum þeirra.

¹⁸Synir Kahats: Amram, Jísehar, Hebron og Ússíel. En Kahat varð hundrað þrjátíu og þriggja ára gamall.

¹⁹Synir Merarí: Mahelí og Músí. Þetta eru kynþættir levítanna eftir ættbálkum þeirra.

²⁰Amram fékk Jókebedar, föðursystur sinnar, og átti hún við honum þá Aron og Móse. En Amram varð hundrað þrjátíu og sjö ára gamall.

²¹Synir Jísehars: Kóra, Nefeg og Síkri.

^a Á hebr.: El-Sjaddaj.

^b Á hebr.: Jahve.

²²Synir Ússíels: Mísael, Elsafan og Sítrí.

²³Aron fékk Elisebu, dóttur Ammínadabs, systur Nahsons, og átti hún við honum þá Nadab, Abihú, Eleasar og Ítamar.

²⁴Synir Kóra: Assír, Elkana og Abíasaf. Þetta eru kynþættir Kóraitá.

²⁵Og Eleasar, sonur Arons, gekk að eiga eina af dætrum Pútíels, og hún ól honum Pínehas.

Þetta eru ætthöfðingjar levítanna eftir kynþáttum þeirra.

²⁶Það var þessi Aron og Móse, sem Drottinn bauð: „Leiðið Ísraelsmenn út af Egyptalandi eftir hersveitum þeirra.“ ²⁷Það voru þeir, sem boðuðu Faraó, Egyptalandskonungi, að þeir mundu leiða Ísraelsmenn út úr Egyptalandi, þessi Móse og Aron.

Aron spámaður Móse

²⁸Er Drottinn talaði við Móse í Egyptalandi, ²⁹mælti hann til hans þessum orðum: „Ég er Drottinn! Seg Faraó, Egyptalandskonungi, allt sem ég segi þér.“

³⁰Og Móse sagði frammi fyrir augliti Drottins: „Sjá, ég er maður málstirður, hversu má Faraó þá skipast við orð mín?“

7

¹Drottinn sagði við Móse:

„Sjá, ég gjöri þig sem Guð fyrir Faraó, en Aron bróðir þinn skal vera spámaður þinn. ²Þú skalt tala allt sem ég býð þér, en Aron bróðir þinn skal flytja við Faraó, að hann gefi Ísraelsmönnum fararleyfi úr landi sínu. ³En ég vil herða hjarta Faraós og fremja mörg jarteikn og stórmerki í Egyptalandi. ⁴Faraó mun ekki skipast við orð ykkar, og skal ég þá leggja hönd mína á Egyptaland og leiða hersveitir mínar, þjóð mína, Ísraelsmenn með miklum refsidómum út úr Egyptalandi. ⁵Skulu Egyptar fá að vita, að ég er Drottinn, þegar ég rétti út hönd mína yfir Egyptaland og leiði Ísraelsmenn burt frá þeim.“

⁶Móse og Aron gjörðu þetta. Þeir fóru að öllu svo sem Drottinn hafði fyrir þá lagt. ⁷Var Móse átræður, en Aron hafði þrjá um átrætt, er þeir töluðu við Faraó.

Faraó daufheyrir

⁸Drottinn talaði við þá Móse og Aron og sagði:

⁹„Þegar Faraó segir við ykkur: „Látið sjá stórmerki nokkur,“ þá seg þú við Aron: „Tak staf þinn og kasta honum frammi fyrir Faraó.“ Skal hann þá verða að höggormi.“

¹⁰Þá gengu þeir Móse og Aron inn fyrir Faraó og gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið þeim, og kastaði Aron staf sínum frammi fyrir Faraó og þjónum hans, og varð stafurinn að höggormi.

¹¹Þá lét Faraó og kalla vitringana og töframennina, og þeir, spásagnamenn Egypta, gjörðu slíkt hið sama með fjölkynngi sinni: ¹²Kastaði hver þeirra staf sínum, og urðu stafirnir að höggormum. En stafur Arons gleypți þeirra stafi.

¹³En hjarta Faraós harðnaði, og hann hlýddi þeim ekki, eins og Drottinn hafði sagt.

Fyrsta plágan: Vatn breytist í blóð

¹⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Hjarta Faraós er ósveigjanlegt. Hann vill eigi leyfa fólkinu að fara. ¹⁵Far þú á morgun á fund Faraós. Sjá, hann mun ganga til vatns. Skalt þú þá ganga í veg fyrir hann á árbakkanum, og haf í hendi þér staf þann, er varð að höggormi. ¹⁶Og þú skalt segja við hann: „Drottinn, Guð Hebreá, hefir sent mig til þín með þessa orðsending: Leyf fólki mínu að fara, að það megi þjóna mér á eyðimörkinni. En hingað til hefir þú ekki látið skipast. ¹⁷Svo segir Drottinn: Af þessu skaltu vita mega, að ég er Drottinn: Með staf þeim, sem ég hefi í hendi mér, lýst ég á vatnið, sem er í ánni, og skal það þá verða að blóði. ¹⁸Fiskarnir í ánni skulu deyja og áin fúlna, svo að Egypta skal velgja við að drekka vatn úr ánni.““

¹⁹Þá mælti Drottinn við Móse: „Seg við Aron: „Tak staf þinn og rétt hönd þína út yfir vötn Egyptalands, yfir fljót þess og ár, tjarnir og allar vatnsstæður, og skulu þau þá verða að blóði, og um allt Egyptaland skal blóð vera bæði í tréilátum og steinkerum.““

²⁰Móse og Aron gjörðu sem Drottinn hafði boðið þeim. Hann reiddi upp stafinn og laust vatnið í ánni að ásjáandi Faraó og þjónum hans, og allt vatnið í ánni varð að blóði.

²¹Fiskarnir í ánni dóu, og áin fúlnaði, svo að Egyptar gátu ekki drukkið vatn úr ánni, og blóð var um allt Egyptaland.

²²En spásagnamenn Egypta gjörðu slíkt hið sama með fjölkynngi sinni. Harðnaði þá hjarta Faraós, og hann hlýddi þeim ekki, eins og Drottinn hafði sagt.

²³Sneri Faraó þá burt og fór heim til sín og lét þetta ekki heldur á sig fá. ²⁴En allir Egyptar grófu með fram ánni eftir neysluvatni, því að þeir gátu eigi drukkið vatnið úr ánni. ²⁵Liðu svo sjö dagar eftir það, að Drottinn hafði lostið ána.

Önnur plágan: Froskar

8

^a ¹Því næst sagði Drottinn við Móse:

„Gakk fyrir Faraó og seg við hann: „Svo segir Drottinn: Gef lýð mínum fararleyfi, að þeir megi þjóna mér. ²En ef þú synjar honum fararleyfis, þá skal ég þjá allt þitt land með froskum. ³Áin skal mora af froskum. Þeir skulu fara á land upp og skríða inn í höll þína og í svefnherbergi þitt og upp í rekkju þína, inn í hús þjóna þinna og upp á fólk þitt, í bakstursofna þína og deigtrog. ⁴Og froskarnir skulu skríða upp á þig og fólk þitt og upp á alla þjóna þína.““

⁵Og Drottinn sagði við Móse: „Seg við Aron: „Rétt út hönd þína og hald staf þínum uppi yfir fljótunum, ánum og tjörnunum, og lát froska koma yfir Egyptaland.““

^a 7.26 í hebr. textanum.

⁶Aron rétti út hönd sína yfir vötn Egyptalands. Komu þá upp froskar og huldu Egyptaland. ⁷En spásagnamennirnir gjörðu slíkt hið sama með fjölkynngi sinni og létu froska koma yfir Egyptaland.

⁸Þá lét Faraó kalla Móse og Aron og sagði: „Biðjið Drottin, að hann láti þessa froska víkja frá mér og frá þjóð minni. Þá skal ég láta fólkið fara, að það megi færa Drottin fórnir.“ ⁹Móse sagði við Faraó: „Þér skal veitast sú virðing að ákveða, nær ég skuli biðja fyrir þér og fyrir þjónum þínum og fyrir fólki þínu, að froskarnir víki frá þér og úr húsum þínum og verði hvergi eftir nema í ánni.“ ¹⁰Hann svaraði: „Á morgun.“ Og Móse sagði: „Svo skal vera sem þú mælist til, svo að þú vitir, að enginn er sem Drottinn, Guð vor.“ ¹¹Froskarnir skulu víkja frá þér og úr húsum þínum, frá þjónum þínum og frá fólki þínu. Hvergi nema í ánni skulu þeir eftir verða.“

¹²Síðan gengu þeir Móse og Aron burt frá Faraó og Móse ákallaði Drottin út af froskunum, sem hann hafði koma látið yfir Faraó. ¹³Og Drottinn gjörði sem Móse beiddist, og dóu froskarnir í húsunum, í görðunum og á ökrunum. ¹⁴Hrúguðu menn þeim saman í marga hauga, og varð af illur daunn í landinu.

¹⁵En er Faraó sá að af létti, herti hann hjarta sitt og hlýddi þeim ekki, eins og Drottinn hafði sagt.

Þriðja plágan: Mýbit

¹⁶Því næst sagði Drottinn við Móse: „Seg við Aron: „Rétt út staf þinn og slá duft jarðarinnar, og skal það þá verða að mýi um allt Egyptaland.““

¹⁷Þeir gjörðu svo. Rétti Aron út hönd sína og laust stafnum á duft jarðarinnar, og varð það að mýi á mönnum og fénaði. Allt duft jarðarinnar varð að mýi um allt Egyptaland.

¹⁸Og spásagnamennirnir gjörðu slíkt hið sama með fjölkynngi sinni til þess að framleiða mý, en gátu ekki. En mýið lagðist bæði á menn og fénað. ¹⁹Þá sögðu spásagnamennirnir við Faraó: „Þetta er Guðs fingur.“ En hjarta Faraós harðnaði, og hann hlýddi þeim ekki, eins og Drottinn hafði sagt.

Fjórdá plágan: Flugur

²⁰Þá sagði Drottinn við Móse: „Rís upp árla á morgun og far til fundar við Faraó, er hann gengur til vatns, og seg við hann: „Svo segir Drottinn: Gef fólki mínu fararleyfi, að þeir megi þjóna mér.“ ²¹En leyfir þú eigi fólki mínu að fara, skal ég láta flugur koma yfir þig og þjóna þína, yfir fólk þitt og í hús þín, og hús Egypta skulu full verða af flugum og jafnvel jörðin undir fótum þeirra. ²²En á þeim degi vil ég undan taka Gósenland, þar sem mitt fólk hefst við, svo að þar skulu engar flugur vera, til þess að þú vitir, að ég er Drottinn á jörðunni. ²³Og ég vil gjöra aðskilnað milli míns fólks og þíns fólks. Á morgun skal þetta tákn verða.““

²⁴Og Drottinn gjörði svo. Kom þá fjöldi flugna í hús Faraós og hús þjóna hans og yfir allt Egyptaland, svo að landið spilltist af flugunum.

²⁵Þá lét Faraó kalla þá Móse og Aron og sagði: „Farið og færið fórnir Guði yðar hér innanlands.“ ²⁶En Móse svaraði: „Ekki hæfir að vér gjörum svo, því að vér færum Drottin, Guði vorum, þær fórnir, sem eru Egyptum andstyggð. Ef vér nú bærum fram þær

fórnir, sem eru Egyptum andstyggð, að þeim ásjáandi, mundu þeir þá ekki grýta oss?²⁷Vér verðum að fara þrjár dagleiðir út á eyðimörkina til að færa fórnir Drottni, Guði vorum, eins og hann hefir boðið oss.“²⁸Þá mælti Faraó: „Ég vil leyfa yður að fara burt, svo að þér færið fórnir Drottni, Guði yðar, á eyðimörkinni. Aðeins megið þér ekki fara of langt í burt. Biðjið fyrir mér!“²⁹Móse svaraði: „Sjá, þegar ég kem út frá þér, vil ég biðja til Drottins, að flugurnar víki frá Faraó og frá þjónum hans og frá fólki hans á morgun. En þá má Faraó ekki oftast prettast um að leyfa fólkinu að fara burt til að færa Drottni fórnir.“

³⁰Þá gekk Móse út frá Faraó og bað til Drottins. ³¹Og Drottinn gjörði sem Móse bað og lét flugurnar víkja frá Faraó og þjónum hans og fólki hans, svo að ekki ein varð eftir.

³²En Faraó herti þá enn hjarta sitt, og ekki leyfði hann fólkinu að fara.

Fimmta plágan: Fjársýki

9

¹Því næst sagði Drottinn við Móse:

„Gakk fyrir Faraó og seg við hann: „Svo segir Drottinn, Guð Hebra: Gef fólki mínu fararleyfi, að þeir megi þjóna mér. ²En synjir þú þeim fararleyfis, og haldir þú þeim enn lengur, ³sjá, þá skal hönd Drottins koma yfir kvikfénað þinn, sem er í haganum, yfir hesta og asna og úlfalda, nautpening og sauðfé, með harla þungum faraldri. ⁴Og Drottinn mun gjöra þann mun á kvikfénaði Ísraelsmanna og kvikfénaði Egypta, að engin skepna skal deyja af öllu því, sem Ísraelsmenn eiga.““⁵Og Drottinn tók til ákveðinn tíma og sagði: „Á morgun mun Drottinn láta þetta fram fara í landinu.“

⁶Og Drottinn lét þetta fram fara að næsta morgni. Dó þá allur kvikfénaður Egypta, en engin skepna dó af fénaði Ísraelsmanna. ⁷Þá sendi Faraó menn, og sjá: Engin skepna hafði farist af fénaði Ísraelsmanna.

En hjarta Faraós var ósveigjanlegt, og hann gaf fólkinu eigi fararleyfi.

Sjötta plágan: Kýli

⁸Því næst sagði Drottinn við Móse og Aron: „Takið handfylli ykkar af ösku úr ofninum, og skal Móse dreifa henni í loft upp að Faraó ásjáandi. ⁹Skal hún þá verða að dufti um allt Egyptaland, en af því skal koma bólga, sem brýst út í kýli, bæði á mönnum og fénaði um allt Egyptaland.“

¹⁰Þeir tóku þá ösku úr ofninum og gengu fyrir Faraó. Dreifði þá Móse öskunni í loft upp, og kom þá á menn og fénað bólga, sem braust út í kýli. ¹¹En spásagnamennirnir gátu ekki komið á fund Móse sökum bólgunnar, því að bólga kom á spásagnamennina, eins og á alla Egypta.

¹²En Drottinn herti hjarta Faraós, og hann hlýddi þeim ekki, eins og Drottinn hafði sagt Móse.

Sjöunda plágan: Hagl

¹³Þá mælti Drottinn við Móse: „Rís upp árla á morgun, gakk fyrir Faraó og seg við hann: „Svo segir Drottinn, Guð Hebra: Gef fólki mínu fararleyfi, að þeir megi þjóna mér. ¹⁴Því að í þetta sinn ætla ég að senda allar plágur mínar yfir þig sjálfan, yfir þjóna þína og yfir fólk þitt, svo að þú vitir, að enginn er minn líki á allri jörðinni. ¹⁵Því að ég hefði þegar getað rétt út hönd mína og slegið þig og fólk þitt með drepsótt, svo að þú yrðir afmáður af jörðinni. ¹⁶En þess vegna hefi ég þig standa látið, til þess að ég sýndi þér mátt minn og til þess að nafn mitt yrði kunngjört um alla veröld. ¹⁷Þú stendur enn í móti fólki mínu með því að vilja ekki gefa þeim fararleyfi. ¹⁸Sjá, á morgun í þetta mund vil ég láta dynja yfir svo stórfellt hagl, að aldrei hefir slíkt komið á Egyptalandi, síðan landið varð til og allt til þessa dags. ¹⁹Fyrir því send nú og tak sem skjótask inn fénað þinn og allt það, er þú átt úti. Allir menn og skepnur, sem úti verða staddar og ekki eru í hús inn látnar og fyrir haglinu verða, munu deyja.“

²⁰Sérhver af þjónum Faraós, sem óttaðist orð Drottins, hýsti inni hjú sín og fénað. ²¹En þeir, sem ekki gáfu gaum að orðum Drottins, létu hjú sín og fénað vera úti.

²²Þá sagði Drottinn við Móse: „Rétt hönd þína til himins og þá skal hagl drífa yfir allt Egyptaland, yfir menn og skepnur, og yfir allan jarðargróða í Egyptalandi.“ ²³Þá lyfti Móse staf sínum til himins, og Drottinn lét þegar koma reiðarþrumur og hagl. Og eldingum laust á jörð niður, og Drottinn lét hagl dynja yfir Egyptaland. ²⁴Og haglið dundi og eldingunum laust í sífellu niður innan um haglið, er var svo geysistört, að slíkt hafði ekki komið á öllu Egyptalandi síðan það byggðist. ²⁵Og haglið laust til bana allt það, sem úti var í öllu Egyptalandi, bæði menn og skepnur, og haglið lamdi allan jarðargróða og braut hvert tré merkurinnar. ²⁶Aðeins í Gósenlandi, þar sem Ísraelsmenn bjuggu, kom ekkert hagl.

²⁷Þá sendi Faraó og lét kalla þá Móse og Aron og sagði við þá: „Að þessu sinni hefi ég syndgað. Drottinn er réttlátur, en ég og mitt fólk höfum á röngu að standa. ²⁸Biðjið til Drottins. Nóg er komið af reiðarþrumum og hagli. Vil ég þá gefa yður fararleyfi, og skuluð þér ekki bíða lengur.“

²⁹Móse svaraði honum: „Jafnshjótt sem ég er kominn út úr borginni, skal ég fórna höndum til Drottins, og mun þá reiðarþrumunum linna og hagl ekki framar koma, svo að þú vitir, að jörðin tilheyrir Drottni. ³⁰Og veit ég þó, að þú og þjónar þínir óttast ekki enn Drottin Guð.“

³¹Hör og bygg var niður slegið, því að öx voru komin á byggið og knappar á hörinn. ³²En hveiti og speldi^a var ekki niður slegið, því að þau koma seint upp.

³³Því næst gekk Móse burt frá Faraó og út úr borginni og fórnaði höndum til Drottins. Linnti þá reiðarþrumunum og haglinu, og regn streymdi ekki lengur niður á jörðina.

³⁴En er Faraó sá, að regninu, haglinu og reiðarþrumunum linnti, hélt hann áfram að syndga og herti hjarta sitt, hann og þjónar hans.

³⁵Og hjarta Faraós harðnaði, og hann gaf Ísraelsmönnum eigi fararleyfi, eins og Drottinn hafði sagt fyrir munn Móse.

^a Korntegund (triticum spelta).

Áttunda plágan: Engisprettur

10

¹Því næst sagði Drottinn við Móse:

„Gakk inn fyrir Faraó, því að ég hefi hert hjarta hans og hjörtu þjóna hans til þess að ég fremji þessi tákni mín meðal þeirra ²og til þess að þú getir sagt börnum þínum og barnabörnum frá því, hvernig ég hefi farið með Egypta, og frá þeim táknum, sem ég hefi á þeim gjört, svo að þér vitið, að ég er Drottinn.“

³Síðan gengu þeir Móse og Aron inn fyrir Faraó og sögðu við hann: „Svo segir Drottinn, Guð Hebra: „Hve lengi vilt þú færast undan að auðmýkja þig fyrir mér? ⁴Gef fólki mínu fararleyfi, að þeir megi þjóna mér, því að færist þú undan að leyfa fólki mínu að fara, þá skal ég á morgun láta engisprettur færast inn yfir landamæri þín. ⁵Og þær skulu hylja yfirborð landsins, svo að ekki skal sjást til jarðar. Skulu þær upp eta leifarnar, sem bjargað var og þér eigið eftir óskemmdar af haglinu, og naga öll tré yðar, sem spretta á mörkinni. ⁶Þær skulu fylla hús þín og hús allra þjóna þinna og hús allra Egypta, og hafa hvorki feður þínir né feður feðra þinna séð slíkt, frá því þeir fæddust í heiminn og allt til þessa dags.“ Síðan sneri hann sér við og gekk út frá Faraó.

⁷Þá sögðu þjónar Faraós við hann: „Hversu lengi á þessi maður að verða oss að meini? Gef mönnunum fararleyfi, að þeir megi þjóna Drottni Guði sínum! Veistu ekki enn, að Egyptaland er í eyði lagt?“

⁸Þá voru þeir Móse og Aron sóttir aftur til Faraós og sagði hann við þá: „Farið og þjónið Drottni Guði yðar! En hverjir eru það, sem ætla að fara?“ ⁹Móse svaraði: „Vér ætlum að fara með börn vor og gamalmenni. Með sonu vora og dætur, sauðfé vort og nautgripi ætlum vér að fara, því að vér eigum að halda Drottni hátíð.“ ¹⁰En hann sagði við þá: „Svo framt sé Drottinn með yður, sem ég gef yður og börnum yðar fararleyfi! Sannlega hafið þér illt í huga. ¹¹Eigi skal svo vera. Farið þér karlmennirnir og þjónið Drottni, því að um það hafið þér beðið.“ Síðan voru þeir reknir út frá Faraó.

¹²Þá mælti Drottinn við Móse: „Rétt út hönd þína yfir Egyptaland, svo að engisprettur komi yfir landið og upp eti allan jarðargróða, allt það, sem haglið eftir skildi.“ ¹³Þá rétti Móse út staf sinn yfir Egyptaland.

Og Drottinn lét austanvind blása inn yfir landið allan þann dag og alla nóttina, en með morgninum kom austanvindurinn með engispretturarnar. ¹⁴Engispretturarnar komu yfir allt Egyptaland, og mesti aragrúi af þeim kom niður í öllum héruðum landsins. Hafði aldrei áður verið slíkur urmull af engisprettum, og mun ekki hér eftir verða. ¹⁵Þær huldu allt landið, svo að hvergi sá til jarðar, og þær átu allt gras jarðarinnar og allan ávöxt trjáanna, sem haglið hafði eftir skilið, svo að í öllu Egyptalandi varð ekkert grænt eftir, hvorki á trjánum né á jurtum merkurinnar.

¹⁶Þá gjörði Faraó í skyndi boð eftir Móse og Aroni og sagði: „Ég hefi syndgað á móti Drottni Guði yðar, og á móti yður. ¹⁷En fyrirgefið mér synd mína aðeins í þetta sinn og biðið Drottin, Guð yðar, að hann fyrir hvern mun létti þessari voðaplágu af mér.“ ¹⁸Síðan gekk hann út frá Faraó og bað til Drottins. ¹⁹Þá sneri Drottinn veðrinu í mjög hvassan

vestanvind, sem tók engispretturarnar og fleygði þeim í Rauðahafið, svo að ekki var eftir ein engisprettur nokkurs staðar í Egyptalandi.

²⁰En Drottinn herti hjarta Faraós, svo að hann leyfði ekki Ísraelsmönnum burt að fara.

Níunda plágan: Myrkur

²¹Því næst sagði Drottinn við Móse: „Rétt hönd þína til himins, og skal þá koma þreifandi myrkur yfir allt Egyptaland.“

²²Móse rétti þá hönd sína til himins, og varð þá niðamyrkur í öllu Egyptalandi í þrjá daga. ²³Enginn sá annan, og enginn hreyfði sig, þaðan sem hann var staddur, í þrjá daga, en bjart var hjá öllum Ísraelsmönnum, í híbýlum þeirra.

²⁴Þá lét Faraó kalla Móse og sagði: „Farið og þjónið Drottni, látið aðeins sauðfénað yðar og nautgripi eftir verða. Börn yðar mega einnig fara með yður.“ ²⁵En Móse svaraði: „Þú verður einnig að fá oss dýr til sláturfórnar og brennifórnar, að vér megum fórnir færa Drottni Guði vorum.“ ²⁶Kvikfé vort skal og fara með oss, ekki skal ein klauf eftir verða, því að af því verðum vér að taka til þess að þjóna Drottni Guði vorum. En eigi vitum vér, hverju vér skulum fórnfæra Drottni, fyrr en vér komum þangað.“

²⁷En Drottinn herti hjarta Faraós og hann vildi ekki gefa þeim fararleyfi.

²⁸Og Faraó sagði við hann: „Haf þig á burt frá mér og varast að koma oftár fyrir mín augu, því að á þeim degi, sem þú kemur í auglýsín mér, skaltu deyja.“ ²⁹Móse svaraði: „Rétt segir þú. Ég skal aldrei framár koma þér fyrir augu.“

Tíunda plágan boðuð

11

¹Þá sagði Drottinn við Móse: „Ég vil enn láta eina plágu koma yfir Faraó og Egyptaland. Eftir það mun hann leyfa yður að fara hédan. Þegar hann gefur yður fullt fararleyfi, þá mun hann jafnvel reka yður burt hédan.“ ²Seg nú í áheyrn fólksins, að hver maður skuli biðja granna sinn og hver kona grannkonu sína um silfurgripi og gullgripi.“

³Drottinn lét fólkið öðlast hylli Egypta, enda var Móse mjög mikils virtur maður í Egyptalandi, bæði af þjónum Faraós og lýðnum.

⁴Þá sagði Móse: „Svo segir Drottinn: „Um miðnætti vil ég ganga mitt í gegnum Egyptaland, ⁵og þá skulu allir frumburðir í Egyptalandi deyja, frá frumgetnum syni Faraós, sem situr í hásæti sínu, til frumgetnings ambáttarinnar, sem stendur við kvörnina, og allir frumburðir fænaðarins.“ ⁶Þá skal verða svo mikið harmakvein um allt Egyptaland, að jafnmikið hefir ekki verið og mun aldrei verða.“ ⁷En eigi skal svo mikið sem rakki gelta að nokkrum Ísraelsmanna, hvorki að mönnum né skepnum, svo að þér vitið, að Drottinn gjörir greinarmun á Ísraelsmönnum og Egyptum.“ ⁸Þá skulu allir þessir þjónar þínir koma til mín, falla til jarðar fyrir mér og segja: Far þú á burt og allt það fólk, sem þér fylgir, – og eftir það mun ég á burt fara.““

Síðan gekk hann út frá Faraó og var hinn reiðasti.

⁹En Drottinn sagði við Móse: „Faraó mun ekki láta að orðum yðar, svo að stórmerki mín verði mörg í Egyptalandi.“ ¹⁰En þeir Móse og Aron gjörðu öll þessi stórmerki fyrir Faraó.

En Drottinn herti hjarta Faraós, og ekki leyfði hann Ísraelsmönnum að fara burt úr landi sínu.

Páskahátíðin

12

¹Þá mælti Drottinn við þá Móse og Aron í Egyptalandi á þessa leið: ²„Þessi mánuður skal vera upphafsmánuður hjá yður. Hann skal vera fyrsti mánuður ársins hjá yður. ³Talið til alls safnaðar Ísraelsmanna og segið:

„Á tíunda degi þessa mánaðar skal hver húsbóndi taka lamb fyrir fjölskyldu sína, eitt lamb fyrir hvert heimili. ⁴En sé eitt lamb of mikið fyrir heimilið, þá taki hann og granni hans, sá er næstur honum býr, lamb saman eftir tölu heimilismanna. Eftir því sem hver etur, skuluð þér ætla á um lambið. ⁵Lambið skal vera gallalaust, hrútlamb veturgamalt, og má vera hvort sem vill ásauðarlamb eða hafurkið. ⁶Og þér skuluð varðveita það til hins fjórtánda dags þessa mánaðar. Þá skal öll samkoma Ísraelssafnaðar slátra því um sólsetur. ⁷Þá skulu þeir taka nokkuð af blóðinu og ríða því á báða dyrastafi og dyratré húsa þeirra, þar sem þeir eta lambið. ⁸Sömu nóttina skulu þeir eta kjötið, steikt við eld. Með ósýrðu brauði og beiskum jurtum skulu þeir eta það. ⁹Ekki skuluð þér eta neitt af því hrátt eða soðið í vatni, heldur steikt við eld, höfuðið með fótum og innnyflum. ¹⁰Engu af því skuluð þér leifa til morguns, en hafi nokkru af því leift verið til morguns, þá skuluð þér brenna það í eldi. ¹¹Og þannig skuluð þér neyta þess: Þér skuluð vera gyrtir um lendar yðar, hafa skó á fótum og stafi í höndum. Þér skuluð eta það í flýti. Það eru páskar Drottins. ¹²Því að þessa sömu nótt vil ég fara um Egyptaland og deyða alla frumburði í Egyptalandi, bæði menn og fænað. Og refsidóma vil ég láta fram koma á öllum goðum Egyptalands. Ég er Drottinn. ¹³Og blóðið skal vera yður tákn á þeim húsum, þar sem þér eruð: Er ég sé blóðið, mun ég ganga fram hjá yður, og engin skæð plága skal yfir yður koma, þegar ég slæ Egyptaland. ¹⁴Þessi dagur skal vera yður endurminningardagur, og þér skuluð halda hann sem hátíð Drottins. Kynslóð eftir kynslóð skuluð þér hann hátíðlegan halda eftir ævarandi lögmáli.“

Hátíð hinna ósýrðu brauða

¹⁵Í sjö daga skuluð þér eta ósýrt brauð. Þegar á fyrsta degi skuluð þér flytja súrdeig burt úr húsum yðar, því að hver sem etur sýrt brauð frá fyrsta degi til hins sjöunda, hann skal upprættur verða úr Ísrael. ¹⁶Á hinum fyrsta degi skuluð þér halda helga samkomu og sömuleiðis á hinum sjöunda degi helga samkomu. Á þeim dögum skal ekkert verk vinna, nema það megið þér tilreiða, sem hver og einn þarf sér til matar. ¹⁷Þér skuluð halda helga hátíð hinna ósýrðu brauða, því að einmitt á þessum degi leiddi ég hersveitir yðar út af Egyptalandi. Fyrir því skuluð þér halda heilagt þennan dag, kynslóð eftir kynslóð, eftir ævarandi lögmáli. ¹⁸Í fyrsta mánuðinum skuluð þér ósýrt brauð eta frá því um kveldið hinn fjórtánda dag mánaðarins og til þess um kveldið hinn tuttugasta og fyrsta dag mánaðarins. ¹⁹Í sjö daga skal súrdeig ekki finnast í húsum yðar, því að hver sem þá etur sýrt brauð, sá maður skal upprættur verða úr söfnuði Ísraels, hvort sem hann er útlendur

eða innlendur. ²⁰Þér skuluð ekkert sýrt brauð eta. Í öllum bústöðum yðar skuluð þér eta ósýrt brauð.“

Þáskahátíðin undirbúin

²¹Þá stefndi Móse saman öllum öldungum Ísraelsmanna og sagði við þá: „Farið og takið yður sauðkindur handa heimilum yðar og slátrið þáskalambinu. ²²Takið ísópsvönd og drepjið honum í blóðið, sem er í troginu, og ríðið blóði úr troginu á dyratréð og báða dyrastafina. Og enginn yðar skal fara út fyrir dyr á húsi sínu fyrr en að morgni. ²³Því að Drottinn mun fara yfir landið til þess að ljósta Egypta. Hann mun sjá blóðið á dyratrénu og báðum dyrastöfunum, og mun þá Drottinn ganga fram hjá dyrunum og ekki láta eyðandann koma í hús yðar til að ljósta yður. ²⁴Gætið þessa sem ævinlegrar skipunar fyrir þig og börn þín. ²⁵Og þegar þér komið í landið, sem Drottinn mun gefa yður, eins og hann hefir heitið, þá skuluð þér halda þennan sið. ²⁶Og þegar börn yðar segja við yður: „Hvaða siður er þetta, sem þér haldið?“ ²⁷Þá skuluð þér svara: „Þetta er þáskaförn Drottins, sem gekk fram hjá húsum Ísraelsmanna í Egyptalandi, þá er hann laust Egypta, en hlífði vorum húsum.“

Þá féll lýðurinn fram og tilbað. ²⁸Og Ísraelsmenn fóru og gjörðu þetta. Þeir gjörðu eins og Drottinn hafði boðið þeim Móse og Aroni.

Tíunda plágan: Dauði frumburðanna

²⁹Um miðnæturskeið laust Drottinn alla frumburði í Egyptalandi, frá frumgetnum syni Faraós, sem sat í hásæti sínu, allt til frumgetnings bandingjans, sem í myrkvastofu sat, og alla frumburði fénaðarins.

³⁰Þá reis Faraó upp um nóttina, hann og allir þjónar hans, og allir Egyptar. Gjörðist þá mikið harmakvein í Egyptalandi, því að ekki var það hús, að eigi væri lík inni. ³¹Lét hann kalla þá Móse og Aron um nóttina og sagði: „Takið yður upp og farið burt frá minni þjóð, bæði þið og Ísraelsmenn. Farið og þjónið Drottni, eins og þið hafið um talað. ³²Takið með yður bæði sauðfé yðar og nautgripi, eins og þið hafið um talað, farið því næst af stað og biðjið einnig mér blessunar.“ ³³Og Egyptar ráku hart eftir fólkinu til þess að koma þeim sem fyrst burt úr landinu, því að þeir sögðu: „Vér munum allir deyja.“

³⁴Fólkið tók þá deigið, sem það hafði, áður en það sýrðist, batt deigtrogin innan í klæði sín og bar þau á öxlum sér. ³⁵En Ísraelsmenn höfðu gjört eftir fyrirmælum Móse og beðið Egypta um gullgripi og silfurgripi og klæði, ³⁶og hafði Drottinn látið fólkið öðlast hylli Egypta, svo að þeir urðu við bæn þeirra, og þannig rændu þeir Egypta.

Lagt af stað

³⁷Tóku Ísraelsmenn sig nú upp frá Ramses og fóru til Súkkót, hér um bil sex hundruð þúsund fótgangandi manna, auk barna. ³⁸Þar að auki fór með þeim mikill fjöldi af alls konar lýð, svo og stórar hjarðir sauða og nauta.

³⁹Og þeir bökuðu ósýrðar kökur af deiginu, sem þeir höfðu með sér úr Egyptalandi, því að deigið hafði ekki sýrst, þar eð þeir voru reknir burt úr Egyptalandi og máttu engar viðtafir hafa og höfðu því ekkert búið sér til veganestis.

⁴⁰Ísraelsmenn höfðu þá búið í Egyptalandi fjögur hundruð og þrjátíu ár. ⁴¹Og að liðnum þeim fjögur hundruð og þrjátíu árum, einmitt á þeim degi, fóru allar hersveitir Drottins út af Egyptalandi.

⁴²Þetta er vökunótt Drottins, með því að hann leiddi þá út af Egyptalandi. Þessa sömu nótt halda allir Ísraelsmenn helga sem vökunótt Drottins frá kyni til kyns.

Lög um páskahald

⁴³Drottinn sagði við þá Móse og Aron:

„Þetta eru ákvæðin um páskalambið:

Enginn útlendur maður má af því eta.

⁴⁴Sérhver þræll, sem er verði keyptur, má eta af því, er þú hefir umskorið hann.

⁴⁵Enginn útlendur búandi eða daglaunamaður má eta af því.

⁴⁶Menn skulu eta það í einu húsi.

Ekkert af kjötinu mátt þú bera út úr húsinu.

Ekkert bein í því megið þér brjóta.

⁴⁷Allur söfnuður Ísraels skal svo gjöra.

⁴⁸Ef nokkur útlendingur býr hjá þér og vill halda Drottni páska, þá skal umskera allt karlkyn hjá honum, og má hann þá koma og halda hátíðina, og skal hann vera sem innborinn maður. En enginn óumskorinn skal þess neyta. ⁴⁹Sömu lög skulu vera fyrir innborna menn sem fyrir þá útlendinga, er meðal yðar búa.“

⁵⁰Allir Ísraelsmenn gjörðu svo, þeir gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið þeim Móse og Aroni.

⁵¹Einmitt á þessum degi leiddi Drottinn Ísraelsmenn út af Egyptalandi eftir hersveitum þeirra.

Boð um frumburði og minningarhátíð

13

¹Þá talaði Drottinn við Móse og sagði: ²„Þú skalt helga mér alla frumburði. Hvað eina sem opnar móðurlíf meðal Ísraelsmanna, hvort heldur er menn eða fænaður, það er mitt.“

³Móse sagði við fólkið: „Verið minnugir þessa dags, er þér fóruð burt úr Egyptalandi, út úr þrælahúsinu, því með voldugri hendi leiddi Drottinn yður út þaðan: Sýrð brauð má eigi eta. ⁴Í dag farið þér af stað, í abíb-mánuði.

⁵Þegar Drottinn leiðir þig inn í land Kanaaníta, Hetíta, Amoríta, Hevíta og Jebúsíta, sem hann sór feðrum þínum að gefa þér, í það land, sem flýtur í mjólk og hunangi, þá skaltu halda þennan sið í þessum sama mánuði.

⁶Sjö daga skaltu eta ósýrt brauð, og á hinum sjöunda degi skal vera hátíð Drottins.

⁷Ósýrt brauð skal eta í þá sjö daga, ekkert sýrt brauð má sjást hjá þér, og ekki má heldur súrdeig sjást nokkurs staðar hjá þér innan þinna landamerkja.

⁸Á þeim degi skaltu gjöra syni þínum grein fyrir þessu og segja:

„Það er sökum þess sem Drottinn gjörði fyrir mig, þá er ég fór út af Egyptalandi.“

⁹Og þetta skal vera þér til merkis á hendi þinni og til minningar á milli augna þinna, svo að lögmál Drottins sé þér æ á vörum, því með voldugri hendi leiddi Drottinn þig út af Egyptalandi.

¹⁰Þessa skipun skaltu því halda á ákveðnum tíma ár frá ári.

¹¹Þegar Drottinn leiðir þig inn í land Kanaaníta, eins og hann sór þér og feðrum þínum, og gefur þér það, ¹²þá skaltu eigna Drottni allt það, sem opnar móðurlíf. Og allir frumburðir, sem koma undan þeim fénaði, er þú átt, skulu heyra Drottni til, séu þeir karlkyns. ¹³Alla frumburði undan ösnum skaltu leysa með lambi. Leysir þú ekki, skaltu brjóta þá úr hálsliðum. En alla frumburði manna meðal barna þinna skaltu leysa.

¹⁴Og þegar sonur þinn spyr þig á síðan og segir: „Hvað á þetta að þýða?“ þá svara honum: „Með voldugri hendi leiddi Drottinn oss út af Egyptalandi, úr þrælahúsinu, ¹⁵því þegar Faraó synjaði oss þverlega fararleyfis, þá deyddi Drottinn alla frumburði í Egyptalandi, bæði frumburði manna og frumburði fénaðar. Þess vegna fórnfæri ég Drottni öllu, sem opnar móðurlíf, en alla frumburði barna minna leysi ég.“

¹⁶Og það skal vera merki á hendi þér og minningarband á milli augna þinna um það, að Drottinn leiddi oss út af Egyptalandi með voldugri hendi.“

Guð leiðir fólkið úr Egyptalandi

¹⁷Þegar Faraó hafði gefið fólkinu fararleyfi, leiddi Guð þá ekki á leið til Filistalands, þótt sú leið væri skemmst, – því að Guð sagði: „Vera má að fólkið iðrist, þegar það sér, að ófriðar er von, og snúi svo aftur til Egyptalands,“ ¹⁸– heldur lét Guð fólkið fara í bug eyðimerkurveginn til Sefhafsins,^a og fóru Ísraelsmenn vígbúnir af Egyptalandi.

¹⁹Móse tók með sér bein Jósefs, því að hann hafði tekið eið af Ísraelsmönnum og sagt: „Sannlega mun Guð vitja yðar. Flytjið þá bein mín héðan burt með yður.“

²⁰Þeir tóku sig upp frá Súkkót og settu búðir sínar í Etam, þar sem eyðimörkina þrýtur.

²¹Drottinn gekk fyrir þeim á daginn í skýstólpa til að vísa þeim veg, en á nóttunni í eldstólpa til að lýsa þeim, svo að þeir gætu ferðast nótt sem dag. ²²Skýstólpinn vék ekki frá fólkinu á daginn, né heldur eldstólpinn á nóttunni.

Faraó veitir eftirför

14

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Seg Ísraelsmönnum, að þeir snúi aftur og setji búðir sínar fyrir framan Pí–Hakírot, milli Migdóls og hafsins, gegnt Baal Sefón. Þar andspænis skuluð þér setja búðir yðar við hafið. ³Og Faraó mun segja um Ísraelsmenn: „Þeir fara villir vega í landinu, eyðimörkin hefir innibyrgt þá.“ ⁴Og ég vil herða hjarta Faraós, og hann skal veita þeim eftirför. Ég vil

^a *Sefhafið* oft nefnt Rauðahafið.

sýna dýrð mína á Faraó og öllum liðsafla hans, svo að Egyptar skulu vita, að ég er Drottinn.“ Og þeir gjörðu svo.

⁵Þegar Egyptalandskonungi var sagt, að fólkið væri flúið, varð hugur Faraós og þjóna hans mótsnúinn fólkinu og þeir sögðu: „Hví höfum vér gjört þetta, að sleppa Ísrael úr þjónustu vorri?“ ⁶Lét hann þá beita fyrir vagna sína og tók menn sína með sér. ⁷Og hann tók sex hundruð valda vagna og alla vagna Egyptalands og setti kapp á hvern þeirra. ⁸En Drottinn herti hjarta Faraós, Egyptalandskonungs, svo að hann veitti Ísraelsmönnum eftirför, því að Ísraelsmenn höfðu farið burt með upplyftri hendi.

⁹Egyptar sóttu nú eftir þeim, allir hestar og vagnar Faraós, riddarar hans og her hans, og náðu þeim þar sem þeir höfðu sett búðir sínar við hafið, hjá Pí–Hakírot, gegnt Baal Sefón.

¹⁰Þegar Faraó nálgadist, hófu Ísraelsmenn upp augu sín, og sjá, Egyptar sóttu eftir þeim. Urðu Ísraelsmenn þá mjög óttaslegnir og hrópuðu til Drottins. ¹¹Og þeir sögðu við Móse: „Tókst þú oss burt til þess að deyja hér á eyðimörk, af því að engar væru grafir til í Egyptalandi? Hví hefir þú gjört oss þetta, að fara með oss burt af Egyptalandi?“ ¹²Kemur nú ekki fram það, sem vér sögðum við þig á Egyptalandi: „Lát oss vera kyrra, og viljum vér þjóna Egyptum, því að betra er fyrir oss að þjóna Egyptum en að deyja í eyðimörkinni.“ ¹³Þá sagði Móse við lýðinn: „Óttist ekki. Standið stöðugir, og munuð þér sjá hjálpræði Drottins, er hann í dag mun láta fram við yður koma, því að eins og þér sjáið Egyptana í dag, munuð þér aldrei nokkurn tíma framar sjá þá. ¹⁴Drottinn mun berjast fyrir yður, en þér skuluð vera kyrrir.“

Guð opnar leið um hafið

¹⁵Þá sagði Drottinn við Móse: „Hví hrópar þú til mín? Seg Ísraelsmönnum, að þeir haldi áfram, ¹⁶en lyft þú upp staf þínum og rétt út hönd þína yfir hafið og kljúf það, og Ísraelsmenn skulu ganga á þurru mitt í gegnum hafið. ¹⁷Sjá, ég mun herða hjörtu Egypta, svo að þeir skulu sækja á eftir þeim, og ég vil sýna dýrð mína á Faraó og öllum liðsafla hans, á vögnum hans og riddurum. ¹⁸Og Egyptar skulu vita, að ég er Drottinn, þá er ég sýni dýrð mína á Faraó, á vögnum hans og riddurum.“

¹⁹Engill Guðs, sem gekk á undan liði Ísraels, færði sig og gekk aftur fyrir þá, og skýstólpinn, sem var fyrir framan þá, færðist og stóð að baki þeim. ²⁰Og hann bar á milli herbúða Egypta og herbúða Ísraels, og var skýið myrkt annars vegar, en annars vegar lýsti það upp nóttina, og færðust hvorugir nær öðrum alla þá nótt. ²¹En Móse rétti út hönd sína yfir hafið, og Drottinn lét hvassan austanvind blása alla nóttina og bægja sjónum burt og gjörði hafið að þurrlendi.

Og vötnin klofnuðu, ²²og Ísraelsmenn gengu á þurru mitt í gegnum hafið, og vötnin stóðu eins og veggur til hægri og vinstri handar þeim. ²³Og Egyptar veittu þeim eftirför og sóttu eftir þeim mitt út í hafið, allir hestar Faraós, vagnar hans og riddarar.

²⁴En á morgunvökunni leit Drottinn yfir lið Egypta í eld– og skýstólpanum, og sló felmti í lið Egypta, ²⁵og hann lét vagna þeirra ganga af hjólunum, svo að þeim sóttist leiðin erfiðlega. Þá sögðu Egyptar: „Flýjum fyrir Ísrael, því að Drottinn berst með þeim móti Egyptum.“

²⁶Þá sagði Drottinn við Móse: „Rétt út hönd þína yfir hafið, og skulu þá vötnin aftur falla yfir Egypta, yfir vagna þeirra og riddara.“

²⁷Móse rétti hönd sína út yfir hafið, og sjórinn féll aftur undir morguninn í farveg sinn, en Egyptar flýðu beint í móti aðfallinu, og keyrði Drottinn þá mitt í hafið. ²⁸Og vötnin féllu að og huldu vagnana og riddarana, allan liðsafla Faraós, sem eftir þeim hafði farið út í hafið. Ekki nokkur einn þeirra komst lífs af. ²⁹En Ísraelsmenn gengu á þurru mitt í gegnum hafið, og vötnin stóðu eins og veggur til hægri og vinstri handar þeim.

³⁰Þannig frelsaði Drottinn Ísrael á þeim degi undan valdi Egypta, og Ísrael sá Egypta liggja dauða á sjávarströndinni. ³¹Og er Ísrael sá hið mikla undur, sem Drottinn hafði gjört á Egyptum, þá óttaðist fólkíð Drottin, og þeir trúðu á Drottin og þjón hans Móse.

Lofsöngur Móse og Ísraelsmanna

15

¹Þá söng Móse og Ísraelsmenn Drottni þennan lofsöng:

Ég vil lofsyngja Drottni, því að hann hefir sig dýrlegan gjört,
hestum og riddurum steypiti hann niður í hafið.

² Drottinn er styrkur minn og lofsöngur,
og hann varð mitt hjálpræði.

Hann er minn Guð, og ég vil vegsama hann,
Guð föður míns, og ég vil tigna hann.

³ Drottinn er stríðshetja, Drottinn er hans nafn.

⁴ Vögnum Faraós og herliði hans varpaði hann í hafið,
og hinir völdustu kappar hans drukknuðu í Hafinu rauða.

⁵ Undirdjúpin huldu þá,
þeir sukku niður í sjávardjúpið eins og steinn.

⁶ Þín hægri hönd, Drottinn, hefir sýnt sig dýrlega í krafti,
þín hægri hönd, Drottinn, sundurkremur fjandmennina.

⁷ Og með mikilleik þinnar hátignar leggur þú mótstöðumenn þína að velli,
þú útsendir þína reiði, og hún eyðir þeim eins og hálmleggjum.

⁸ Og fyrir blæstri nasa þinna hlóðust vötnin upp,
rastirnar stóðu eins og veggur,
öldurnar stirðnuðu mitt í hafinu.

⁹ Óvinurinn sagði: „Ég skal elta þá, ég skal ná þeim,
ég skal skipta herfangi, ég skal skeyta skapi mínu á þeim,
ég skal bregða sverði mínu, hönd mín skal eyða þeim.“

¹⁰ Þú blést með þínum anda, hafið huldi þá,

þeir sukku sem blý niður í hin miklu vötn.

¹¹Hver er sem þú, Drottinn, meðal guðanna?

Hver er sem þú, dýrlegur að heilagleik,
dásamlegur til lofsöngva, þú sem stórmerkin gjörir?

¹²Þú útréttir þína hægri hönd, jörðin svalg þá.

¹³Þú hefir leitt fólkið, sem þú frelsaðir, með miskunn þinni,
þú fylgdir því með þínum krafti til þíns heilaga bústaðar.

¹⁴Þjóðirnar heyrðu það og urðu felmtsfullar,
ótti gagntók íbúa Filisteu.

¹⁵Þá skelfdust ættarhöfðingjarnir í Edóm,
hræðsla greip forystumennina í Móab,
allir íbúar Kanaanlands létu hugfallast.

¹⁶Skelfingu og ótta sló yfir þá.

Fyrir mikilleik þíns armleggs urðu þeir hljóðir sem steinninn,
meðan fólk þitt, Drottinn, fór leiðar sinnar,
meðan fólkið, sem þú hefir aflað þér, fór leiðar sinnar.

¹⁷Þú leiddir þá inn og gróðursettir þá á fjalli arfleifðar þinnar,
þeim stað, sem þú, Drottinn, hefir gjört að þínum bústað,
þeim helgidóm, sem þínar hendur, Drottinn, hafa reist.

¹⁸Drottinn skal ríkja um aldur og að eilífu!

¹⁹Þegar hestar Faraós ásamt vögnum hans og riddurum fóru út í hafið, lét Drottinn vötn sjávarins flæða yfir þá, en Ísraelsmenn gengu á þurru mitt í gegnum hafið.

Söngur Mirjamar

²⁰Þá tók Mirjam spákona, systir Arons, bumbu í hönd sér, og allar konurnar gengu á eftir henni með bumbum og dansi. ²¹Og Mirjam söng fyrir þeim:

Lofsyngið Drottni, því að hann hefir sig dýrlegan gjört, hestum og riddurum stepti hann í hafið.

Eyðimerkurganga Ísraelsmanna

Komið til Mara og Elím

²²Móse lét Ísrael hefja ferð sína frá Sefhafinu, og héldu þeir til Súr–eyðimerkur. Gengu þeir þrjá daga um eyðimörkina og fundu ekkert vatn. ²³Þá komu þeir til Mara, en þeir gátu ekki drukkið vatnið fyrir beiskju, því að það var beiskt. Fyrir því var sá staður kallaður Mara. ²⁴Þá möglaði fólkið móti Móse og sagði: „Hvað eigum vér að drekka?“ ²⁵En hann hrópaði til Drottins, og vísaði Drottinn honum þá á tré nokkurt. Kastaði hann því í vatnið, og varð vatnið þá sætt.

Þar setti hann þeim lög og rétt, og þar reyndi hann þá.

²⁶Og hann sagði: „Ef þú hlýðir gaumgæfilega raust Drottins Guðs þíns og gjörir það, sem rétt er fyrir honum, gefur gaum boðorðum hans og heldur allar skipanir hans, þá vil ég engan þann sjúkdóm á þig leggja, sem ég lagði á Egypta, því ég er Drottinn, græðari þinn.“

²⁷Síðan komu þeir til Elím. Þar voru tólf vatnslindir og sjötíu pálmar, og settu þeir búðir sínar þar við vatnið.

Manna. Lynghæns

16

¹Því næst héldu þeir af stað frá Elím, og allur söfnuður Ísraelsmanna kom til Sín–eyðimerkur, sem liggur milli Elím og Sínaí, á fimmtánda degi hins annars mánaðar eftir burtför þeirra úr Egyptalandi.

²Þá möglaði allur söfnuður Ísraelsmanna gegn Móse og Aroni í eyðimörkinni. ³Og Ísraelsmenn sögðu við þá: „Betur að vér hefðum dáið fyrir hendi Drottins í Egyptalandi, er vér sátum við kjötkatlana og átum oss sadda af brauði, því að þið hafið farið með oss út á þessa eyðimörk til þess að láta allan þennan mannfjölda deyja af hungri.“

⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Sjá, ég vil láta rigna brauði af himni handa yður, og skal fólkið fara út og safna hvern dag svo miklu sem þarf þann daginn, svo að ég reyni það, hvort það vill breyta eftir mínu lögmáli eða ekki. ⁵Og er þeir þá á hinum sjötta degi tilreiða það, sem þeir koma heim með, skal það vera tvöfalt við það, sem þeir annars safna daglega.“

⁶Þá sögðu Móse og Aron við alla Ísraelsmenn: „Í kveld skuluð þér viðurkenna, að Drottinn hefir leitt yður út af Egyptalandi. ⁷Og á morgun skuluð þér sjá dýrð Drottins, með því að hann hefir heyrt möglað yðar gegn Drottni. Því að hvað erum við, að þér möglið gegn okkur?“ ⁸Og Móse sagði: „Þetta verður, þegar Drottinn gefur yður að kveldi kjöt að eta og brauð til saðnings að morgni, því að Drottinn hefir heyrt möglað yðar, sem þér beinið gegn honum. Því að hvað erum við? Þér möglið ekki gegn okkur, heldur gegn Drottni.“

⁹Og Móse sagði við Aron: „Seg við allan söfnuð Ísraelsmanna: „Gangið nær í augsyn Drottins, því að hann hefir heyrt möglað yðar.““ ¹⁰Og er Aron talaði þetta til alls

safnaðar Ísraelsmanna, sneru þeir sér í móti eyðimörkinni, og sjá, dýrð Drottins birtist í skýinu.

¹¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹²„Ég hefi heyrt möglað Ísraelsmanna. Tala til þeirra og seg: „Um sólsetur skuluð þér kjöt eta, og að morgni skuluð þér fá saðning yðar af brauði, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn, Guð yðar.““

¹³Um kveldið bar svo við, að lynghæns komu og huldu búðirnar, en um morguninn var döggmóða umhverfis búðirnar. ¹⁴En er upp létti döggmóðunni, lá eitthvað þunnt, smákornt yfir eyðimörkinni, þunnt eins og héra á jörðu. ¹⁵Þegar Ísraelsmenn sáu þetta, sögðu þeir hver við annan: „Hvað er þetta?“ Því að þeir vissu ekki, hvað það var. Þá sagði Móse við þá: „Þetta er brauðið, sem Drottinn gefur yður til fæðu. ¹⁶En þessi er skipun Drottins: „Safnið því, eftir því sem hver þarf að eta. Þér skuluð taka einn gómer á mann eftir fólksfjölda yðar, hver handa þeim, sem hann hefir í tjaldi sínu.““ ¹⁷Og Ísraelsmenn gjörðu svo, og söfnuðu sumir meira, sumir minna. ¹⁸En er þeir mældu það í gómer-máli, hafði sá ekkert afgangs, sem miklu hafði safnað, og þann skorti ekki, sem litlu hafði safnað, heldur hafði hver safnað eftir því sem hann þurfti sér til fæðu.

Ýmsar reglur um manna

¹⁹Móse sagði við þá: „Enginn má leifa neinu af því til morguns.“ ²⁰En þeir hlýddu ekki Móse, heldur leifðu sumir nokkru af því til morguns. En þá kviknuðu maðkar í því, svo að það fúlnaði, og varð Móse þá reiður þeim.

²¹Þeir söfnuðu því þá hvern morgun, hver eftir því sem hann þurfti sér til fæðu. En þegar sólin skein heitt, bráðnaði það.

²²En á sjötta deginum söfnuðu þeir tvöfalt meira af brauði, tvo gómera á mann. Komu þá allir foringjar lýðsins og sögðu Móse frá. ²³En hann sagði við þá: „Þetta er það, sem Drottinn sagði: „Á morgun er hvíldardagur, heilagur hvíldardagur Drottins. Bakið það, sem þér viljið baka, og sjóðið það, sem þér viljið sjóða, en allt það, sem af gengur, skuluð þér leggja fyrir og geyma til morguns.““ ²⁴Þeir lögðu það þá fyrir til næsta morguns, eins og Móse bauð, og fúlnaði það ekki né maðkaði. ²⁵Þá sagði Móse: „Í dag skuluð þér eta það, því að í dag er hvíldardagur Drottins. Í dag finnið þér það ekki á mörkinni. ²⁶Sex daga skuluð þér safna því, en sjöundi dagurinn er hvíldardagur, þá mun ekkert finnast.“ ²⁷Og sjöunda daginn gengu nokkrir af fólkinu út til að safna, en fundu ekkert.

²⁸Drottinn sagði við Móse: „Hversu lengi tregðist þér við að varðveita boðorð mín og lög? ²⁹Lítið á! Vegna þess að Drottinn hefir gefið yður hvíldardaginn, þess vegna gefur hann yður sjötta daginn brauð til tveggja daga. Haldi hver maður kyrru fyrir á sínum stað, enginn fari að heiman á sjöunda deginum.“ ³⁰Og fólkið hvíldist á hinum sjöunda degi.

³¹Ísraelsmenn kölluðu þetta brauð manna. Það líktist kóríanderfræi, var hvítt og á bragðið sem hunangskaka.^a

³²Móse sagði: „Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið: „Fyllið einn gómer af því til þess að geyma það handa eftirkomendum yðar, svo að þeir sjái það brauð, sem ég gaf yður að eta í eyðimörkinni, er ég leiddi yður út af Egyptalandi.““ ³³Þá sagði Móse við Aron: „Tak

^a Manna („himnabrauð“), e.k. hunangsdögg, er myndast á blöðum runna á Sínaískaga, sjá 4M 11.7 og skýr. þar.

eitt ker og lát í það fullan gómer af manna, og legg það til geymslu frammi fyrir Drottni, svo að það varðveitist handa eftirkomendum yðar.“³⁴ Aron lagði það fyrir framan sáttmálið,^a til þess að það væri þar geymt, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

³⁵Ísraelsmenn átu manna í fjörutíu ár, uns þeir komu í byggt land. Þeir átu manna, uns þeir komu að landamærum Kanaanlands.

³⁶En gómer er tíundi partur af efu.

Þráttan í Massa og Meríba

17

¹Allur söfnuður Ísraelsmanna tók sig nú upp frá Sín–eyðimörk, og fóru þeir í áföngum að boði Drottins og settu herbúðir sínar í Refidím. En þar var ekkert vatn handa fólkinu að drekka. ²Þá þráttaði fólkið við Móse og sagði: „Gef oss vatn að drekka!“ En Móse sagði við þá: „Hví þráttið þér við mig? Hví freistið þér Drottins?“ ³Og fólkið þyrsti þar eftir vatni, og fólkið möglaði gegn Móse og sagði: „Hví fórstu með oss frá Egyptalandi til þess að láta oss og börn vor og fænað deyja af þorsta?“ ⁴Þá hrópaði Móse til Drottins og sagði: „Hvað skal ég gjöra við þetta fólk? Það vantar lítið á að þeir grýti mig.“ ⁵En Drottinn sagði við Móse: „Gakk þú fram fyrir fólkið og tak með þér nokkra af öldungum Ísraels, og tak í hönd þér staf þinn, er þú laust með ána, og gakk svo af stað. ⁶Sjá, ég mun standa frammi fyrir þér þar á klettinum á Hóreb, en þú skalt ljósta á klettinn, og mun þá vatn spretta af honum, svo að fólkið megi drekka.“ ⁷Og Móse gjörði svo í auglýsni öldunga Ísraels. Og hann kallaði þennan stað Massa^b og Meríba^c sökum þráttanar Ísraelsmanna, og fyrir því að þeir höfðu freistað Drottins og sagt: „Hvort mun Drottinn vera meðal vor eður ekki?“

Amalekítar ráðast á Ísraelsmenn

⁸Þá komu Amalekítar og áttu orustu við Ísraelsmenn í Refidím. ⁹Þá sagði Móse við Jósúa: „Vel oss menn og far út og berst við Amalekíta. Á morgun mun ég standa efst uppi á hæðinni og hafa staf Guðs í hendi mér.“

¹⁰Jósúa gjörði sem Móse hafði sagt honum og lagði til orustu við Amalekíta, en þeir Móse, Aron og Húr gengu efst upp á hæðina. ¹¹Þá gjörðist það, að alla þá stund, er Móse hélt uppi hendi sinni, veitti Ísraelsmönnum betur, en þegar er hann lét síga höndina, veitti Amalekítum betur. ¹²En með því að Móse urðu þungar hendurnar, tóku þeir stein og létu undir hann, og settist hann á steininn, en þeir Aron og Húr studdu hendur hans, sinn á hvora hlið, og héldust þannig hendur hans stöðugar allt til sólarlags. ¹³En Jósúa lagði Amalekíta og lið þeirra að velli með sverðseggjum.

¹⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Rita þú þetta í bók til minningar og gjör Jósúa það hugfast, því að ég vil vissulega afmá nafn Amalekíta af jörðinni.“ ¹⁵Og Móse reisti þar

^a Þ.e. sáttmálsörkina.

^b Þ.e. *prófun* eða *freistni*.

^c Þ.e. *þráttan*.

altari og nefndi það „Jahve–nisi“^a.¹⁶ Og hann sagði: „Með upplyftri hendi að hásæti Drottins sver ég: „Ófrið mun Drottinn heyja við Amalekíta frá kyni til kyns.““

Jetró kemur til Móse

18

¹Er Jetró prestur í Midíanslandi, tengdafaðir Móse, heyrði allt það, sem Guð hafði gjört Móse og lýð sínum Ísrael, að Drottinn hafði leitt Ísrael út af Egyptalandi, ²þá tók Jetró, tengdafaðir Móse, Sippóru konu Móse, en hann hafði sent hana aftur, ³og tvo sonu hennar. Hét annar Gersóm, því að hann hafði sagt: „Gestur er ég í ókunnu landi.“ ⁴Hinn hét Elíeser, því að hann hafði sagt: „Guð föður míns var mín hjálp, og hann frelsaði mig frá sverði Faraós.“

⁵En er Jetró, tengdafaðir Móse, kom með sonu hans og konu til hans í eyðimörkina, þar sem hann hafði sett búðir sínar hjá Guðs fjalli, ⁶þá lét hann segja Móse: „Ég, Jetró, tengdafaðir þinn, er kominn til þín, og kona þín og báðir synir hennar með henni.“ ⁷Gekk þá Móse út á móti tengdaföður sínum, laut honum og kyssti hann. Og þegar þeir höfðu heilsast, gengu þeir inn í tjaldið.

⁸Og Móse sagði tengdaföður sínum frá öllu því, sem Drottinn hafði gjört Faraó og Egyptum fyrir sakir Ísraels, frá öllum þeim þrautum, sem þeim höfðu mætt á leiðinni, og hversu Drottinn hafði frelsað þá. ⁹Og Jetró gladdist af öllum þeim velgjörðum, sem Drottinn hafði auðsýnt Ísrael, þar sem hann hafði frelsað hann undan valdi Egypta. ¹⁰Og Jetró sagði: „Lofaður sé Drottinn fyrir það, að hann frelsaði yður undan valdi Egypta og undan valdi Faraós, fyrir það, að hann frelsaði fólkið undan valdi Egypta. ¹¹Nú veit ég, að Drottinn er öllum guðum meiri, því að hann lét Egyptum hefnast fyrir ofdramb þeirra gegn Ísraelsmönnum.“ ¹²Þá tók Jetró, tengdafaðir Móse, brenniförn og sláturförnir Guði til handa. Kom þá Aron og allir öldungar Ísraels, til þess að matast með tengdaföður Móse frammi fyrir Guði.

Jetró kennir nýja skipan réttarfars

¹³Daginn eftir settist Móse til að mæla lýðnum lögskil, og stóð fólkið frammi fyrir Móse frá morgni til kvelds. ¹⁴En er tengdafaðir Móse sá allt það, sem hann gjörði við fólkið, þá sagði hann: „Hvað er þetta, sem þú gjörir við fólkið? Hvers vegna situr þú einn saman, en allt fólkið stendur frammi fyrir þér frá morgni til kvelds?“

¹⁵Móse svaraði tengdaföður sínum: „Fólkið kemur til mín til þess að leita Guðs atkvæða. ¹⁶Þegar mál gjörist þeirra á milli, koma þeir á fund minn, og ég dæmi milli manna og kunngjóri lög Guðs og boðorð hans.“

¹⁷Þá sagði tengdafaðir Móse við hann: „Eigi er það gott, sem þú gjörir. ¹⁸Bæði þreytist þú og eins fólkið, sem hjá þér er, því að þetta starf er þér um megn, þú fær því ekki afkastað einn saman. ¹⁹Hlýð nú orðum mínum. Ég vil leggja þér ráð, og mun Guð vera með þér. Þú skalt ganga fram fyrir Guð í nafni fólksins og fram bera málin fyrir Guð. ²⁰Og þú skalt kenna þeim lögin og boðorðin, og sýna þeim þann veg, sem þeir skulu

^a Þ.e. Jahve er mitt hermerki.

ganga, og þau verk, sem þeir skulu gjöra. ²¹Og þú skalt velja meðal alls fólksins dugandi menn og guðhrædda, áreiðanlega menn og ósérplægna, og skipa þá foringja yfir lýðinn, suma yfir þúsund, suma yfir hundrað, suma yfir fimmtíu og suma yfir tíu. ²²Og þeir skulu mæla lýðnum lögskil á öllum tímum. Öll hin stærri mál skulu þeir láta koma fyrir þig, en sjálfir skulu þeir dæma í öllum smærri málum. Skaltu þannig gjöra þér hægra fyrir, og þeir skulu létta undir með þér. ²³Ef þú gjörir þetta, og Guð býður þér það, þá muntu fá risið undir því, og þá mun og allt þetta fólk fara ánægt til heimila sinna.“

²⁴Móse hlýddi orðum tengdaföður síns og gjörði allt, sem hann hafði sagt. ²⁵Og Móse valdi dugandi menn af öllum Ísraels lýð og skipaði þá foringja yfir lýðinn, suma yfir þúsund, suma yfir hundrað, suma yfir fimmtíu, suma yfir tíu. ²⁶Og mæltu þeir lýðnum lögskil á öllum tímum. Vandamálunum skutu þeir til Móse, en sjálfir dæmdu þeir í hinum smærri málum. ²⁷Lét Móse síðan tengdaföður sinn frá sér fara, og hélt hann aftur heim í sitt land.

Sáttmálinn á Sínaí fjalli

Sáttmálinn undirbúinn

19

¹Á þriðja mánuði eftir brottför Ísraelsmanna frá Egyptalandi, á þeim degi komu þeir í Sínaí–eyðimörk. ²Þeir tóku sig upp frá Refidím og komu í Sínaí–eyðimörk og settu búðir sínar í eyðimörkinni.

Og Ísrael setti búðir sínar þar gegnt fjallinu.

³Gekk Móse þá upp til Guðs, og kallaði Drottinn til hans af fjallinu og sagði: „Svo skalt þú segja Jakobs niðjum og kunngjöra Ísraelsmönnum:

⁴„Þér hafið sjálfir séð, hvað ég hefi gjört Egyptum, og hversu ég hefi borið yður á arnarvængjum og flutt yður til mín. ⁵Nú ef þér hlýðið minni röddu grandgæfilega og haldið minn sáttmála, þá skuluð þér vera mín eiginleg eign umfram allar þjóðir, því að öll jörðin er mín. ⁶Og þér skuluð vera mér prestaríki og heilagur lýður.“

Þetta eru þau orð, sem þú skalt flytja Ísraelsmönnum.“

⁷Og Móse fór og stefndi saman öldungum lýðsins og flutti þeim öll þau orð, er Drottinn hafði boðið honum. ⁸Þá svaraði allur lýðurinn einum munni og sagði: „Vér viljum gjöra allt það, sem Drottinn býður.“ Og Móse flutti Drottni aftur orð fólksins.

⁹Þá sagði Drottinn við Móse: „Sjá, ég vil koma til þín í dimmu skýi, svo að fólkið heyri, er ég tala við þig, og trúi þér ævinlega.“ Og Móse flutti Drottni orð lýðsins.

¹⁰Þá mælti Drottinn við Móse: „Far til fólksins og helga þá í dag og á morgun, og lát þá þvo klæði sín, ¹¹og skulu þeir vera búnir á þriðja degi, því að á þriðja degi mun Drottinn ofan stíga á Sínaí fjall í auglýsingu alls lýðsins. ¹²En þú skalt marka fólkinu svið umhverfis og segja: „Varist að ganga upp á fjallið eða snerta fjallsræturnar.“ Hver sem snertir fjallið, skal vissulega láta líf sitt. ¹³Engin mannshönd skal snerta hann, heldur skal hann grýttur

eða skotinn til bana, hvort það er heldur skepna eða maður, þá skal það ekki lífi halda. Þegar lúðurinn kveður við, skulu þeir stíga upp á fjallið.“

¹⁴Þá gekk Móse ofan af fjallinu til fólksins og helgaði fólkið, og þeir þvoðu klæði sín.

¹⁵Og hann sagði við fólkið: „Verið búnir á þriðja degi: Komið ekki nærri nokkurri konu.“

¹⁶Á þriðja degi, þegar ljóst var orðið, gengu reiðarþrumur og eldingar, og þykkt ský lá á fjallinu, og heyrðist mjög sterkur lúðurþytur. Skelfdist þá allt fólkið, sem var í búðunum.

¹⁷Þá leiddi Móse fólkið út úr búðunum til móts við Guð, og tóku menn sér stöðu undir fjallinu.

Drottinn birtist

¹⁸Sínaíffjall var allt í einum reyk, fyrir því að Drottinn sté niður á það í eldinum. Mökkurinn stóð upp af því, eins og reykur úr ofni, og allt fjallið lék á reiðiskjálfi. ¹⁹Og lúðurþyturinn varð æ sterkari og sterkari. Móse talaði, og Guð svaraði honum hárrí röddu. ²⁰Og Drottinn sté niður á Sínaíffjall, á fjallstindinn. Og Drottinn kallaði Móse upp á fjallstindinn, og gekk Móse þá upp.

²¹Þá sagði Drottinn við Móse: „Stíg ofan og legg ríkt á við fólkið, að það brjótist ekki upp hingað til Drottins fyrir forvitni sakir og fjöldi af þeim farist. ²²Einnig prestarnir, sem annars nálgast Drottin, skulu helga sig, svo að Drottinn gjöri eigi skarð í hóp þeirra.“ ²³En Móse sagði við Drottin: „Fólkið getur ekki stigið upp á Sínaíffjall, því að þú hefir lagt ríkt á við oss og sagt: „Set vébönd umhverfis fjallið og helga það.““ ²⁴Og Drottinn sagði við hann: „Far nú og stíg ofan, og kom því næst upp aftur og Aron með þér. En prestarnir og fólkið má ekki brjótast upp hingað til Drottins, að hann gjöri ekki skarð í hóp þeirra.“

²⁵Móse gekk þá ofan til fólksins og sagði þeim þetta.

Stjórnarskrá sáttmálans: Boðorðin tíu

20

¹Guð talaði öll þessi orð og sagði: ²„Ég er Drottinn Guð þinn, sem leiddi þig út af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu. ³Þú skalt ekki hafa aðra guði en mig.

⁴Þú skalt engar líkneskjur gjöra þér né nokkrar myndir eftir því, sem er á himnum uppi, eður því, sem er á jörðu niðri, eður því, sem er í vötnunum undir jörðinni. ⁵Þú skalt ekki tilbiðja þær og ekki dýrka þær, því að ég, Drottinn Guð þinn, er vandlátur Guð, sem vitja misgjörða feðranna á börnunum, já í þriðja og fjórða lið, þeirra sem mig hata, ⁶en auðsýni miskunn þúsundum, þeirra sem elska mig og varðveita boðorð mín.

⁷Þú skalt ekki leggja nafn Drottins Guðs þíns við hégóma, því að Drottinn mun ekki láta þeim óhegnt, sem leggur nafn hans við hégóma.

⁸Minnstu þess að halda hvíldardaginn heilagan. ⁹Sex daga skalt þú erfiða og vinna allt þitt verk, ¹⁰en sjöundi dagurinn er hvíldardagur helgaður Drottni Guði þínum. Þá skalt þú ekkert verk vinna og ekki sonur þinn eða dóttir þín, þræll þinn eða ambátt þín eða skepnur þínar, eða nokkur útlendingur, sem hjá þér er innan borgarhliða þinna, ¹¹því að á sex dögum gjörði Drottinn himin og jörð, hafið og allt sem í þeim er, og hvíldist sjöunda daginn. Fyrir því blessaði Drottinn hvíldardaginn og helgaði hann.

¹²Heiðra föður þinn og móður þína, svo að þú verðir langlífur í því landi, sem Drottinn Guð þinn gefur þér.

¹³Þú skalt ekki morð fremja.

¹⁴Þú skalt ekki drýgja hór.

¹⁵Þú skalt ekki stela.

¹⁶Þú skalt ekki bera ljúgvitni gegn náunga þínum.

¹⁷Þú skalt ekki girnast hús náunga þíns. Þú skalt ekki girnast konu náunga þíns, ekki þræl hans eða ambátt, ekki uxa hans eða asna, né nokkuð það, sem náungi þinn á.“

Fólkið biður Móse að vera meðalgangara

¹⁸Allt fólkið heyrði og sá reiðarþrumurnar og eldingarnar og lúðurþytinn og fjallið rjúkandi. Og er fólkið sá þetta, skelfdust þeir og stóðu langt í burtu. ¹⁹Þeir sögðu þá við Móse: „Tala þú við oss og vér skulum hlýða, en lát ekki Guð tala við oss, að vér deyjum ekki.“ ²⁰Og Móse sagði við fólkið: „Óttist ekki, því að Guð er kominn til þess að reyna yður og til þess að hans ótti sé yður fyrir augum, svo að þér syndgið ekki.“ ²¹Stóð fólkið þá kyrrt langt í burtu, en Móse gekk að dimma skýinu, sem Guð var í.

Lög um altarið

²²Drottinn mælti við Móse: „Svo skalt þú segja Ísraelsmönnum: „Þér hafið sjálfir séð, að ég hefí talað til yðar af himnum. ²³Þér skuluð eigi til búa aðra guði jafnhliða mér. Guði af silfri eða guði af gulli skuluð þér ekki búa yður til. ²⁴Þú skalt gjöra mér altari af torfi, og á því skalt þú fóna brennifórnum þínum og þakkarfórnum, sauðum þínum og nautum. Alls staðar þar sem ég læt minnast nafns míns, mun ég koma til þín og blessa þig. ²⁵En gjörir þú mér altari af steinum, þá mátt þú ekki hlaða það af höggnu grjóti, því að berir þú meitil á það, þá vanhelgar þú það. ²⁶Og eigi mátt þú þrep upp ganga að altari mínu, svo að blygðun þín opinberist þar ekki.“

Lög um hebreska þræla

21

¹Þetta eru þau lög, sem þú skalt leggja fyrir þá: ²Þegar þú kaupir hebreskan þræl, skal hann þjóna þér sex ár, en á sjöunda ári skal hann frjáls burt fara án endurgjalds. ³Hafi hann komið einhleypur, skal hann og einhleypur burt fara, en hafi hann kvongaður verið, skal kona hans fara burt með honum. ⁴Hafi húsbóndi hans fengið honum konu og hafi hún fætt honum sonu eða dætur, þá skal konan og börn hennar heyra húsbónda sínum til, en hann skal fara burt einhleypur. ⁵En ef þrællinn segir skýlaust: „Ég elska húsbónda minn, konu mína og börn mín, ég vil ekki frjáls í burtu fara,“ ⁶þá skal húsbóndi hans færa hann til Guðs og leiða hann að dyrunum eða að dyrastafnum, og skal húsbóndi hans stinga al í gegnum eyra honum, og skal hann síðan vera þræll hans ævinlega.

⁷Þegar maður selur dóttur sína að ambátt, skal hún ekki burt fara á sama hátt sem þrælar. ⁸Geðjist hún eigi húsbónda sínum, sem ætlað hefir hana sjálfum sér, þá skal hann leyfa að hún sé leyst. Ekki skal hann hafa vald til að selja hana útlendum lýð, með því að hann

hefir brugðið heiti við hana. ⁹En ef hann ætlar hana syni sínum, þá skal hann gjöra við hana sem dóttur sína. ¹⁰Taki hann sér aðra konu, skal hann ekki minnka af við hana í kosti eða klæðnaði eða sambúð. ¹¹Veiti hann henni ekki þetta þrennt, þá fari hún burt ókeypis, án endurgjalds.

Glæpir sem varða dauðarefsingu

¹²Hver sem lýstur mann, svo að hann fær bana af, skal líflátinn verða. ¹³En hafi hann ekki setið um líf hans, en Guð látið hann verða fyrir honum, þá skal ég setja þér griðastað, sem hann megir í flýja. ¹⁴En fremji nokkur þá óhæfu að drepa náunga sinn með svikum, þá skalt þú taka hann, jafnvel frá altari mínu, að hann verði líflátinn.

¹⁵Hver sem lýstur föður sinn eða móður sína skal líflátinn verða.

¹⁶Hver sem stelur manni og selur hann, eða hann finnst í hans vörslu, hann skal líflátinn verða.

¹⁷Hver sem bölvar föður sínum eða móður sinni skal líflátinn verða.

Lög um líkamsáverka og búfjártjón

¹⁸Pegar menn deila og annar lýstur hinn steini eða hnefa, og fær hann ekki bana af, heldur leggst í rekkju, ¹⁹ef hann þá kemst á fætur og gengur úti við staf sinn, þá sé sá sýkn saka, er laust. En bæta skal hann honum verkfallið og láta græða hann til fulls.

²⁰Ef maður lýstur þræl sinn eða ambátt með staf, svo að hann deyr undir hendi hans, þá skal hann refsingu sæta. ²¹En sé hann með lífi einn dag eða tvo, þá skal hann þó eigi refsingu sæta, því að þrellinn er eign hans verði keypt.

²²Ef menn fljúgast á og stjaka við þungaðri konu, svo að henni leysist höfn, en verður ekki annað mein af, þá haldi hann bótum uppi, slíkum sem bóndi konunnar kveður á hann, og greiði eftir mati gjörðarmanna. ²³En ef skaði hlýst af, þá skalt þú láta líf fyrir líf, ²⁴auga fyrir auga, tönn fyrir tönn, hönd fyrir hönd, fót fyrir fót, ²⁵bruna fyrir bruna, sár fyrir sár, skeinu fyrir skeinu.

²⁶Ef maður slær þræl sinn eða ambátt á auga og skemmir það, þá skal hann gefa honum frelsi sitt fyrir augað, ²⁷og ef hann lýstur tönn úr þræli sínum eða ambátt, þá gefi hann honum frelsi fyrir tönn sína.

²⁸Ef uxi stangar mann eða konu til bana, þá skal grýta uxann og ekki neyta kjötsins, og er eigandi uxans þá sýkn saka. ²⁹En hafi uxinn verið mannýgur áður og eigandinn verið látinn vita það, og geymir hann ekki uxans að heldur, svo að hann verður manni eða konu að bana, þá skal grýta uxann, en eigandi skal og líflátinn verða. ³⁰En gjörist honum að bæta með fé, þá leysi hann líf sitt með svo miklum bótum sem honum verður gjört að greiða. ³¹Hvort sem uxinn stangar son eða dóttur, skal með hann fara eftir þessu lagaákvæði. ³²Ef uxinn stangar þræl manns eða ambátt, þá skal eigandi gjalda húsbónda þeirra þrjátíu sikla silfurs, og skal grýta uxann.

³³Ef maður opnar brunn eða grefur brunn og byrgir eigi aftur, og uxi eða asni fellur í hann, ³⁴þá skal eigandi brunnsins bæta. Hann skal greiða eigandanum fé fyrir, en hafa sjálfur hið dauða.

³⁵Ef uxi manns stangar uxa annars manns til bana, þá skulu þeir selja þann uxann, sem lifir, og skipta verði hans, og einnig skulu þeir skipta dauða uxanum. ³⁶En ef það var kunnugt, að uxinn var mannýgur áður, og eigandi gætti hans ekki að heldur, þá bæti hann uxa fyrir uxa, en hafi sjálfur hinn dauða.

Lög um þjófnað og eignatjón

22

^{a 1}Ef maður stelur nauti eða sauð, og slátrar eða selur, þá gjaldi hann aftur fimm uxa fyrir einn uxa og fjóra sauði fyrir einn sauð.

²Ef þjófur er staðinn að innbroti og lostinn til bana, þá er vegandinn eigi blóðsekur. ³En ef sól er á loft komin, þá er hann blóðsekur. Þjófurinn skal greiða fullar bætur, en eigi hann ekkert til, skal selja hann í bætur fyrir stuldinn. ⁴Ef hið stolna finnst lifandi hjá honum, hvort heldur það er uxi, asni eða sauður, þá skal hann gjalda tvöfalt aftur.

⁵Ef maður beitir akur eða víngarð og lætur fénað sinn ganga lausan og hann gengur í akri annars manns, þá skal hann bæta með því, sem best er á akri hans eða í víngarði hans.

⁶Ef eldur kviknar og kemst í þyrna og brennur kerfaskrúf, kornstangir eða akur, þá bæti sá fullum bótum, er eldinn kveikti.

⁷Nú selur maður öðrum manni silfur eða nokkra gripi til varðveislu og því er stolið úr húsi hans, og finnst þjófurinn, þá skal hann gjalda tvöfalt aftur. ⁸En finnst þjófurinn ekki, þá skal leiða húseigandann fram fyrir Guð, og synji hann fyrir með eiði að hann hafi lagt hendur á eign náunga síns.

⁹Fari einhver óráðvandlega með uxa, asna, sauð, klæðnað eða hvað annað, er tapast hefir og einhver segir um: „Það er þetta,“ þá skal mál þeirra beggja koma fyrir Guð, og sá sem Guð dæmir sekan skal gjalda náunga sínum tvöfalt.

¹⁰Ef maður selur öðrum manni asna eða naut eða sauð eða nokkra aðra skepnu til varðveislu, og hún deyr eða lestist eða er tekin svo að enginn sér, ¹¹þá skal til koma eiður við Drottinn þeirra í millum, að hann lagði ekki hönd á eign náunga síns, og skal eigandi þann eið gildan taka, en hinn bæti engu. ¹²En hafi því verið stolið frá honum, þá gjaldi hann bætur eigandanum. ¹³Ef það er dýrrifið, þá skal hann koma með það til sannindamerkis. Það sem dýrrifið er skal hann ekki bæta.

¹⁴Ef maður hefir fengið einhvern grip léðan hjá öðrum manni og hann lestist eða deyr, sé eigandi ekki viðstaddur, þá bæti hinn fullum bótum, ¹⁵en sé eigandi við, bæti hann engu. Ef það var leigugripur, þá eru bæturnar fölgnaar í leigunni.

¹⁶Ef maður glepur mey, sem ekki er föstnuð manni, og leggst með henni, þá skal hann hana mundi kaupa sér að eiginkonu. ¹⁷En ef faðir hennar vill eigi gifta honum hana, þá skal hann greiða svo mikið silfur sem meyjarmundi svarar.

^a 21.37 í hebr. textanum.

Ýmisleg lög

¹⁸Eigi skalt þú láta galdrakonu lífi halda.

¹⁹Hver sem hefir samlag við fénað skal líflátinn verða.

²⁰Hver sem færir fórnir nokkrum guði, öðrum en Drottni einum, skal bannfærður verða.

²¹Útlendum manni skalt þú eigi sýna ójöfnuð né veita honum ágang, því að þér voruð sjálfir útlendingar í Egyptalandi.

²²Þér skuluð ekki leggjast á ekkjur eða munaðarleysingja. ²³Ef þú leggst á þau, og þau hrópa til mín, mun ég vissulega heyra neyðarkvein þeirra. ²⁴Þá skal reiði mín upptendrast, og ég skal drepa yður með sverði, svo að konur yðar verði ekkjur og börn yðar föðurlaus.

²⁵Ef þú lánar peninga fólki mínu, hinum fátæka, sem hjá þér er, þá skalt þú ekki vera við hann eins og okrari. Þér skuluð ekki taka leigu af honum.

²⁶Ef þú tekur yfirhöfn náunga þíns að veði, þá skila þú honum henni aftur áður sól sest, ²⁷því að hún er hið eina, sem hann hefir til að hylja sig með, hún skýlir líkama hans. Hvað á hann annars að hafa yfir sér, er hann leggst til hvíldar? Þegar hann hrópar til mín, skal ég heyra, því að ég er miskunnsamur.

²⁸Þú skalt ekki lastmæla Guði og ekki bölvla höfðingja þíns fólks.

²⁹Lát eigi undan dragast að færa fórn af korngnótt þinni og aldinsafa.

Frumgetning sona þinna skalt þú mér gefa. ³⁰Hið sama skalt þú gjöra af nautum þínum og sauðum. Sjö daga skal frumburðurinn vera hjá móður sinni, en hinn áttunda dag skalt þú færa mér hann.

³¹Helgir menn skuluð þér vera fyrir mér.

Það kjöt, sem rífið er af dýrum úti á víðavangi, skuluð þér eigi eta, heldur kasta því fyrir hunda.

Lög um réttarvernd**23**

¹Þú skalt ekki fara með lygikvittu.

Þú skalt ekki leggja lið þeim, er með rangt mál fer, til að gjörast ljúgvottur.

²Þú skalt ekki fylgja fjöldanum til illra verka. Ef þú átt svör að veita í sök nokkurri, þá skalt þú ekki á eitt leggjast með margnum til þess að halla réttu máli.

³Ekki skalt þú vera hliðrægur manni í máli hans, þótt fátækur sé.

⁴Ef þú finnur uxa óvinar þíns eða asna hans, sem villst hefir, þá fær þú honum hann aftur. ⁵Sjáir þú asna fjandmanns þíns liggja uppgesinn undir byrði sinni, þá skalt þú hverfa frá því að láta hann einan. Vissulega skalt þú hjálpa honum til að spretta af asnanum.

⁶Þú skalt ekki halla rétti fátæks manns, sem hjá þér er, í máli hans.

⁷Forðastu lygimál og ver eigi valdur að dauða saklauss manns og réttláts, því að eigi mun ég réttlæta þann, sem með rangt mál fer.

⁸Eigi skalt þú mútu þiggja, því að mútan gjörir skyggna menn blinda og umhverfir máli hinna réttlátu.

⁹Eigi skalt þú veita útlendum manni ágang. Þér vitið sjálfir, hvernig útlendum manni er innanbrjóst, því að þér voruð útlendingar í Egyptalandi.

Lög um sabbatsár og hvíldardag

¹⁰Sex ár skalt þú sá jörð þína og safna gróða hennar, ¹¹en sjöunda árið skalt þú láta hana liggja ónotaða og hvílast, svo að hinir fátæku meðal fólks þíns megi eta. Það sem þeir leifa, mega villidýrin eta. Eins skalt þú fara með vingarð þinn og olíutré þín.

¹²Sex daga skalt þú verk þitt vinna, en sjöunda daginn skalt þú halda heilagt, svo að uxi þinn og asni geti hvílt sig, og sonur ambáttar þinnar og útlendingurinn megi endurnærast.

¹³Allt sem ég hefi sagt yður, skuluð þér halda. Nafn annarra guða megið þér ekki nefna. Eigi skal það heyrast af þínum munni.

Lög um hátíðir

¹⁴Þrisvar á ári skalt þú mér hátíð halda.

¹⁵Þú skalt halda hátíð hinna ósýrðu brauða. Sjö daga skalt þú eta ósýrt brauð, eins og ég hefi boðið þér, á ákveðnum tíma í abíb-mánuði, því að í þeim mánuði fórst þú út af Egyptalandi.

Enginn skal koma tómhentur fyrir mitt auglit.

¹⁶Þú skalt halda hátíð frumskerunnar, frumgróðans af vinnu þinni, af því sem þú sáðir í akurinn.

Þú skalt halda uppskeruhátíðina við árslokin, er þú alhirðir afla þinn af akrinum.

¹⁷Þrem sinnum á ári skal allt þitt karlkyn birtast frammi fyrir herra Drottni.

¹⁸Eigi skalt þú fram bera blóð fórnar minnar með sýrðu brauði, og feitin af hátíðafórn minni skal ekki liggja til morguns.

¹⁹Hið fyrsta, frumgróða jarðar þinnar, skalt þú færa til húss Drottins Guðs þíns.

Þú skalt ekki sjóða kið í mjólk móður sinnar.

Fyrirheiti og áminningar

²⁰Sjá, ég sendi engil á undan þér til að varðveita þig á ferðinni og leiða þig til þess staðar, sem ég hefi fyrirbúið. ²¹Haf gát á þér fyrir honum og hlýð hans röddu, móðga þú hann ekki, því að hann mun ekki fyrirgefa misgjörðir yðar, því að mitt nafn er í honum.

²²En ef þú hlýðir röddu hans rækilega og gjörir allt, sem ég segi, þá skal ég vera óvinur óvina þinna og mótstöðu veita þínum mótstöðumönnum.

²³Engill minn skal ganga á undan þér og leiða þig til Amoríta, Hetíta, Peresíta, Kanaaníta, Hevíta og Jebúsíta, og ég skal afmá þá. ²⁴Þú skalt ekki tilbiðja þeirra guði og ekki dýrka þá og ekki fara að háttum þeirra, heldur skalt þú gjöreyða þeim og með öllu sundur brjóta merkissteina þeirra.

²⁵Þér skuluð dýrka Drottin, Guð yðar, og hann mun blessa brauð þitt og vatn, og ég skal bægja sóttum burt frá þér.

²⁶Engin vanbyrja og engin óbyrja skal finnast í landi þínu.

Ég skal fylla tal daga þinna.

²⁷Ógn mína mun ég senda á undan þér og gjöra felmtsfullar allar þær þjóðir, sem þú kemur til, og alla óvini þína mun ég flýja láta fyrir þér. ²⁸Ég skal senda skelfingu á undan þér, og hún skal í burt stökkva Hevítum, Kanaanítum og Hetítum úr augsýn þinni.

²⁹Þó vil ég ekki stökkva þeim burt úr augsýn þinni á einu ári, svo að landið fari ekki í auðn og villidýrunum fjölgi ekki þér til meins. ³⁰Smám saman vil ég stökkva þeim burt úr augsýn þinni, uns þér fjölgar og þú eignast landið. ³¹Og ég vil setja landamerki þín frá Rauðahafinu til Filistahafs,^a og frá eyðimörkinni til Fljótsins.^b Ég mun gefa íbúa landsins á vald yðar, og þú skalt stökkva þeim burt undan þér. ³²Þú skalt eigi gjöra sáttmála við þá eða þeirra guði. ³³Þeir skulu ekki búa í landi þínu, svo að þeir komi þér ekki til þess að syndga gegn mér, því ef þú dýrkar þeirra guði, mun það verða þér að tálsnöru.“

Sáttmálinn haldinn heilagur

24

¹Guð sagði við Móse: „Stíg upp til Drottins, þú og Aron, Nadab og Abíhú og sjötíu af öldungum Ísraels, og skuluð þér falla fram á lengdar. ²Móse einn skal koma í nálægð Drottins, en hinir skulu ekki nærri koma, og fólkið skal ekki heldur stíga upp með honum.“

³Og Móse kom og sagði fólkinu öll orð Drottins og öll lagaákvæðin. Svaraði þá fólkið einum munni og sagði: „Vér skulum gjöra allt það, sem Drottinn hefir boðið.“

⁴Og Móse skrifaði öll orð Drottins.

En næsta morgun reis hann árla og reisti altari undir fjallinu og tólf merkissteina eftir tólf kynkvíslum Ísraels. ⁵Síðan útnefndi hann unga menn af Ísraelsmönnum, og þeir færðu Drottni brennifórnir og slátruðu uxum til þakkarfórna. ⁶Og Móse tók helming blóðsins og hellti því í fórnarskálarnar, en hinum helming blóðsins stökkti hann á altarið. ⁷Því næst tók hann sáttmálsbókina og las upp fyrir lýðnum, en þeir sögðu: „Vér viljum gjöra allt það, sem Drottinn hefir boðið, og hlýðnast því.“

⁸Þá tók Móse blóðið, stökkti því á fólkið og sagði:

„Þetta er blóð þess sáttmála, sem Drottinn hefir gjört við yður og byggður er á öllum þessum orðum.“

^a Þ.e. Miðjarðarhafs.

^b Þ.e. Efrats.

⁹Þá stigu þeir upp Móse og Aron, Nadab og Abíhú og sjöttú af öldungum Ísraels. ¹⁰Og þeir sáu Ísraels Guð, og var undir fótum hans sem pallur væri, gjörður af safirhellum, og skær sem himinninn sjálfur. ¹¹En hann útrétti eigi hönd sína gegn höfðingjum Ísraelsmanna. Og þeir sáu Guð og átu og drukku.

Löggjöf á fjallinu

¹²Drottinn sagði við Móse: „Stíg upp á fjallið til mín og dvel þar, og skal ég fá þér steintöflur og lögmálið og boðorðin, er ég hefi skrifað, til þess að þú kennir þeim.“ ¹³Þá lagði Móse af stað og Jósúa, þjónn hans, og Móse sté upp á Guðs fjall. ¹⁴En við öldungana sagði hann: „Verið hér kyrrir, þar til er vér komum aftur til yðar, og sjá, Aron og Húr eru hjá yður. Hver sem mál hefir að kæra, snúi sér til þeirra.“

¹⁵Móse sté þá upp á fjallið, en skýið huldi fjallið. ¹⁶Og dýrð Drottins hvíldi yfir Sínaífjalli, og skýið huldi það í sex daga, en á sjöunda degi kallaði hann á Móse mitt út úr skýinu. ¹⁷Og dýrð Drottins var á að líta fyrir Ísraelsmenn sem eyðandi eldur á fjallstindinum.

¹⁸En Móse gekk mitt inn í skýið og sté upp á fjallið, og var Móse á fjallinu í fjörutíu daga og fjörutíu nætur.

Ákvæði um helgidóm og helgihald

Gjafir til helgidómsins

25

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Seg Ísraelsmönnum að þeir færi mér gjafir. Af hverjum þeim manni skuluð þér gjöf taka mér til handa, sem gefur hana af fúsum huga. ³Og þessar eru gjafir þær, sem þér skuluð af þeim taka: gull, silfur og eir; ⁴blár purpuri, rauður purpuri, skarlat, baðmull og geitahár; ⁵rauðlituð hrútskinn, höfrungaskinn og akasíuviður; ⁶olía til ljósastikunnar, kryddjurtir til ilmsmyrsla og ilmreykelsis; ⁷sjóamsteinar og steinar til legginga á hökulinn og brjóstskjöldinn. ⁸Og þeir skulu gjöra mér helgidóm, að ég búi mitt á meðal þeirra. ⁹Þér skuluð gjöra hann í öllum greinum eftir þeirri fyrirmynd af tjaldbúðinni og eftir þeirri fyrirmynd af öllum áhöldum hennar, sem ég mun sýna þér.

Sáttmálsörkin

¹⁰Þeir skulu gjöra örk af akasíuviði. Hún skal vera hálf þriðja alin á lengd, hálf önnur alin á breidd og hálf önnur alin á hæð. ¹¹Hana skaltu leggja skíru gulli, innan og utan skaltu gullleggja hana, og umhverfis á henni skaltu gjöra brún af gulli. ¹²Þú skalt steypa til arkarinnar fjóra hringa af gulli og festa þá við fjóra fætur hennar, sína tvo hringana hvorumegin. ¹³Þú skalt gjöra stengur af akasíuviði og gullleggja þær. ¹⁴Síðan skalt þú smeygja stöngunum í hringana á hliðum arkarinnar, svo að bera megi örkina á þeim.

¹⁵Skulu stengurnar vera kyrrar í hringum arkarinnar, eigi má taka þær þaðan. ¹⁶Og þú skalt leggja niður í örkina sáttmálið,^a er ég mun fá þér í hendur.

¹⁷Þú skalt og gjöra lok af skíru gulli. Skal það vera hálf þriðja alin á lengd og hálf önnur alin á breidd. ¹⁸Og þú skalt gjöra tvo kerúba af gulli, af drifnu smíði skalt þú gjöra þá á hvorum tveggja loksandanum. ¹⁹Og lát annan kerúbinn vera á öðrum endanum, en hinn á hinum endanum. Þú skalt gjöra kerúbana áfasta við lokið á báðum endum þess. ²⁰En kerúbarnir skulu breiða út vængina uppi yfir, svo að þeir hylji lokið með vængjum sínum, og andlit þeirra snúa hvort í mót öðru; að lokinu skulu andlit kerúbanna snúa.

²¹Þú skalt setja lokið ofan yfir örkina, og niður í örkina skalt þú leggja sáttmálið, sem ég mun fá þér. ²²Og þar vil ég eiga samfundi við þig og birta þér ofan af arkarlokinu millum beggja kerúbanna, sem standa á sáttmálsörkinni, allt það, er ég býð þér að flytja Ísraelsmönnum.

Borð fyrir skoðunarbrauðin

²³Þú skalt og gjöra borð af akasíuviði, tvær álnir á lengd, alin á breidd og hálfa aðra alin á hæð. ²⁴Þú skalt leggja það skíru gulli og gjöra umhverfis á því brún af gulli. ²⁵Umhverfis það skalt þú gjöra lista þverhandar breiðan og búa til brún af gulli umhverfis á listanum. ²⁶Þá skalt þú gjöra til borðsins fjóra hringa af gulli og setja hringana í fjögur hornin, sem eru á fjórum fótum borðsins. ²⁷Skulu hringarnir vera fast upp við listann, svo að í þá verði smeygt stöngum til þess að bera borðið. ²⁸Stengurnar skalt þú gjöra af akasíuviði og gullleggja þær. Á þeim skal borðið bera. ²⁹Og þú skalt gjöra föt þau, sem borðinu tilheyrja, skálar og bolla, og ker þau, sem til dreypifórnar eru höfð. Af skíru gulli skalt þú gjöra þau. ³⁰En á borðið skalt þú ætíð leggja skoðunarbrauð^b frammi fyrir mér.

Sjöarma ljósastikan

³¹Enn fremur skalt þú ljósastiku gjöra af skíru gulli. Með drifnu smíði skal ljósastikan gjör, stétt hennar og leggur. Blómbikarar hennar, knappar hennar og blóm, skulu vera samfastir henni. ³²Og sex álmur skulu liggja út frá hliðum hennar, þrjár álmur ljósastikunnar út frá annarri hlið hennar og þrjár álmur ljósastikunnar út frá hinni hlið hennar. ³³Þrír bikarar, í lögun sem möndlublóm, skulu vera á fyrstu álmunni, knappur og blóm. Þrír bikarar, í lögun sem möndlublóm, skulu vera á næstu álmunni, knappur og blóm. Svo skal vera á öllum sex álmunum, sem út ganga frá ljósastikunni. ³⁴Og á sjálfri ljósastikunni skulu vera fjórir bikarar í lögun sem möndlublóm, knappar hennar og blóm: ³⁵einn knappur undir tveim neðstu álmunum, samfastur ljósastikunni, og annar knappur undir tveim næstu álmunum, samfastur ljósastikunni, og enn knappur undir tveim efstu álmunum, samfastur ljósastikunni, svo undir sex álmunum, er út ganga frá ljósastikunni. ³⁶Knapparnir og álmurnar skulu vera samfastar henni. Allt skal það gjört með drifnu smíði af skíru gulli.

³⁷Þú skalt gjöra lampa hennar sjö og skalt svo upp setja lampana, að þeir beri birtu yfir svæðið fyrir framan hana. ³⁸Ljósasöx og skarpönnur, sem ljósastikunni fylgja, skulu vera

^a Þ.e. lögmálstöflurnar.

^b Skoðunarbrauðin voru tólf ósýrð brauð, er lögð voru á borð í „Hin heilaga“ í helgidómnum frammi fyrir Drottni og endurnýjuð vikulega.

af skíru gulli. ³⁹Af einni talentu skíragulls skal hana gjöra með öllum þessum áhöldum. ⁴⁰Og sjá svo til, að þú gjörir þessa hluti eftir þeirri fyrirmynd, sem þér var sýnd á fjallinu.

Tjaldbúðin og fortjaldið

26

¹Tjaldbúðina skalt þú gjöra af tíu dúkum úr tvinnaðri baðmull, bláum purpura, rauðum purpura og skarlati. Skalt þú búa til kerúba á þeim með listvefnaði. ²Hver dúkur skal vera tuttugu og átta álna langur og fjöggra álna breiður; allir skulu dúkarnir vera jafnir að máli. ³Fimm dúkarnir skulu tengjast saman hver við annan, og eins skal tengja saman hina fimm dúkana sín í milli. ⁴Og þú skalt búa til lykkjur af bláum purpura á jaðri ysta dúksins í samfellunni, og eins skalt þú gjöra á jaðri ysta dúksins í hinni samfellunni. ⁵Skalt þú búa til fimmtíu lykkjur á öðrum dúknum, og eins skalt þú gjöra fimmtíu lykkjur á jaðri þess dúksins, sem er í hinni samfellunni, svo að lykkjurnar standist á hver við aðra. ⁶Og þú skalt gjöra fimmtíu króka af gulli og tengja saman dúkana hvern við annan með krókunum, svo að tjaldbúðin verði ein heild.

⁷Þú skalt og gjöra dúka af geitahári til að tjalda með yfir búðina, ellefu að tölu. ⁸Hver dúkur skal vera þrjátíu álna langur og fjöggra álna breiður; allir ellefu dúkarnir skulu vera jafnir að máli. ⁹Og þú skalt tengja saman fimm dúka sér og sex dúka sér, en sjötta dúkinn skalt þú brjóta upp á sig á framanverðu tjaldinu. ¹⁰Og þú skalt búa til fimmtíu lykkjur á jaðri ysta dúksins í annarri samfellunni og eins fimmtíu lykkjur á dúkjaðri hinnar samfellunnar. ¹¹Og þú skalt gjöra fimmtíu eirkróka og krækja krókunum í lykkjurnar, og tengja svo saman tjaldið, að ein heild verði. ¹²En afgangurinn, sem yfir hefir af tjalddúkunum, hálfí dúkurinn, sem er umfram, skal hanga niður af tjaldbúðinni baka til. ¹³En sú eina alin beggja vegna, sem yfir hefir af tjalddúkunum á lengdina, skal hanga niður af hliðum tjaldbúðarinnar báðumegin til þess að byrgja hana. ¹⁴Þú skalt enn gjöra þak yfir tjaldið af rauðlituðum hrútskinnum og enn eitt þak þar utan yfir af höfrungaskinum.

¹⁵Og þú skalt gjöra þiljuborðin í tjaldbúðina af akasíuviði, og standi þau upp og ofan. ¹⁶Hvert borð skal vera tíu álnir á lengd og hálf önnur alin á breidd. ¹⁷Á hverju borði skulu vera tveir tappar, báðir sameinaðir. Svo skalt þú gjöra á öllum borðum tjaldbúðarinnar. ¹⁸Og þannig skalt þú gjöra borðin í tjaldbúðina: Tuttugu borð í suðurhliðina, ¹⁹og skalt þú búa til fjörutíu undirstöður af silfri undir tuttugu borðin, tvær undirstöður undir hvert borð, sína fyrir hvorn tappa. ²⁰Og eins í hina hlið tjaldbúðarinnar, norðurhliðina: tuttugu borð ²¹og fjörutíu undirstöður af silfri, tvær undirstöður undir hvert borð. ²²Í afturgafli búðarinnar, gegnt vestri, skalt þú gjöra sex borð. ²³Og tvö borð skalt þú gjöra í búðarhornin á afturgaflinum. ²⁴Og þau skulu vera tvöföld að neðan og sömuleiðis halda fullu máli upp úr allt til hins fyrsta hring. Þannig skal þeim háttað vera hvorum tveggja, á báðum hornum skulu þau vera. ²⁵Borðin skulu vera átta og með undirstöðum af silfri, sextán undirstöðum, tveim undirstöðum undir hverju borði.

²⁶Því næst skalt þú gjöra slár af akasíuviði, fimm á borðin í annarri hlið búðarinnar ²⁷og fimm slár á borðin í hinni hlið búðarinnar og fimm slár á borðin í afturgafli búðarinnar, gegnt vestri. ²⁸Miðsláin skal vera á miðjum borðunum og liggja alla leið, frá einum enda til annars. ²⁹Og borðin skalt þú gullleggja, en hringana á þeim, sem slárnar ganga í, skalt

þú gjöra af gulli. Þú skalt og gullleggja slárnar. ³⁰Og þú skalt reisa tjaldbúðina eins og hún á að vera og þér var sýnt á fjallinu.

³¹Þú skalt og gjöra fortjald af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull. Skal það til búið með listvefnaði og kerúbar á. ³²Og þú skalt festa það á fjóra stólpa af akasíuviði, gulli lagða, með nöglum í af gulli, á fjórum undirstöðum af silfri. ³³En þú skalt hengja fortjaldið undir krókana og flytja sáttmálsörkina þangað, inn fyrir fortjaldið, og skal fortjaldið skilja milli hins heilaga og hins allrahelgasta hjá yður. ³⁴Þú skalt setja lokið yfir sáttmálsörkina í hinu allrahelgasta. ³⁵En borðið skalt þú setja fyrir utan fortjaldið og ljósastikuna gagnvart borðinu við suðurhliðvegg búðarinnar, en lát borðið vera við norðurhliðvegginn. ³⁶Þú skalt og gjöra dúkbreiðu fyrir dyr tjaldsins af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull, og glitofna. ³⁷Og fyrir dúkbreiðuna skalt þú gjöra stólpa af akasíuviði og gullleggja þá. Naglarnir í þeim skulu vera af gulli, og þú skalt steypa fimm undirstöður af eiri undir þá.

Altarið

27

¹Þú skalt gjöra altarið af akasíuviði, fimm álna langt og fimm álna breitt – ferhyrnt skal altarið vera – og þriggja álna hátt. ²Og þú skalt gjöra hornin á því upp af fjórum hyrningum þess, – þau horn skulu vera áföst við það –, og þú skalt eirleggja það.

³Þú skalt gjöra ker undir öskuna, eldspaða þá, fórnarskálir, soðkróka og eldpönnur, sem altarinu fylgja. Öll áhöld þess skalt þú gjöra af eiri.

⁴Þú skalt gjöra um altarið eirgrind, eins og riðið net, og setja fjóra eirhringa á netið, á fjögur horn altarisins. ⁵Grindina skalt þú festa fyrir neðan umgjörð altarisins undir niðri, svo að netið taki upp á mitt altarið. ⁶Og þú skalt gjöra stengur til altarisins, stengur af akasíuviði, og eirleggja þær. ⁷Skal smeygja stöngunum í hringana, og skulu stengurnar vera á báðum hliðum altarisins, þegar það er borið. ⁸Þú skalt gjöra altarið af borðum, holt að innan. Þeir skulu gjöra það eins og þér var sýnt uppi á fjallinu.

Forgarðurinn

⁹Þannig skalt þú gjöra forgarð tjaldbúðarinnar: Á suðurhliðinni skulu tjöld vera fyrir forgarðinum úr tvinnaðri baðmull, hundrað álna löng á þá hliðina, ¹⁰og tuttugu stólpur með tuttugu undirstöðum af eiri, en naglar stólpanna og hringrandir þeirra skulu vera af silfri. ¹¹Sömuleiðis skulu að norðanverðu langsetis vera hundrað álna löng tjöld og tuttugu stólpur með tuttugu undirstöðum af eiri, en naglar í stólpunum og hringrandir á þeim skulu vera af silfri. ¹²En á þverhlið forgarðsins að vestanverðu skulu vera fimmtíu álna löng tjöld og tíu stólpur með tíu undirstöðum.

¹³Þverhlið forgarðsins að austanverðu, mót uppkomu sólar, skal vera fimmtíu álnir, ¹⁴og skulu vera fimmtán álna tjöld annars vegar með þremur stólpum og þremur undirstöðum, ¹⁵og hins vegar sömuleiðis fimmtán álna tjöld með þremur stólpum og þremur undirstöðum.

¹⁶Fyrir hliði forgarðsins skal vera tuttugu álna dúkbreiða af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull, glitofin, með fjórum stólpum og fjórum

undirstöðum. ¹⁷Allir stólpar umhverfis forgarðinn skulu vera með hringröndum af silfri og silfurnöglum og undirstöðurnar af eiri. ¹⁸Lengd forgarðsins skal vera hundrað álnir og breiddin fimmtíu álnir og hæðin fimm álnir, úr tvinnnaðri baðmull og undirstöðurnar af eiri. ¹⁹Öll áhöld tjaldbúðarinnar, til hverrar þjónustugjörðar í henni sem vera skal, svo og allir hælur, sem henni tilheyra, og allir hælur, sem forgarðinum tilheyra, skulu vera af eiri.

Olífuolían

²⁰Þú skalt bjóða Ísraelsmönnum að færa þér tæra olíu af steyttum olífuberjum til ljósastíkkunnar, svo að lampar verði ávallt settir upp. ²¹Í samfundatjaldinu fyrir utan fortjaldið, sem er fyrir framan sáttmálið, skal Aron og synir hans tilreiða þá frammi fyrir Drottni, frá kveldi til morguns. Er það ævinleg skyldugreiðsla, er á Ísraelsmönnum hvílir frá kyni til kyns.

Skrúði prestanna

28

¹Þú skalt taka Aron bróður þinn og sonu hans með honum til þín úr sveit Ísraelsmanna, að hann þjóni mér í prestsembætti, þá Aron, Nadab og Abihú, Eleasar og Ítamar, sonu Arons.

²Þú skalt gjöra Aroni bróður þínum helg klæði til vegs og prýði.

³Og þú skalt tala við alla hugvitsmenn, sem ég hefi fyllt hugvitsanda, og skulu þeir gjöra Aroni klæði, svo að hann verði vígður til að þjóna mér í prestsembætti.

⁴Þessi eru klæðin, sem þeir skulu gjöra: Brjóstskjöldur, hökull, möttull, tiglofinn kyrtill, vefjarhöttur og belti. Þeir skulu gjöra Aroni bróður þínum og sonum hans helg klæði, að hann þjóni mér í prestsembætti, ⁵og skulu þeir til þess taka gull, bláan purpura, rauðan purpura, skarlat og baðmull.

⁶Þeir skulu gjöra hökulinn af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnnaðri baðmull með forkunnarlegu hagvirki. ⁷Á honum skulu vera tveir axlarhlýrar, festir við báða enda hans, svo að hann verði festur saman. ⁸Og hökullindinn, sem á honum er til að gyrða hann að sér, skal vera með sömu gerð og áfastur honum: af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnnaðri baðmull. ⁹Því næst skalt þú taka tvo sjóamsteina og grafa á þá nöfn Ísraels sona: ¹⁰Sex af nöfnum þeirra á annan steininn og nöfn hinna sex, er eftir verða, á hinn steininn, eftir aldri þeirra. ¹¹Þú skalt grafa nöfn Ísraels sona á báða steinana með steinskurði, innsiglisgrefti, og greypa þá inn í umgjarðir af gulli. ¹²Og þú skalt festa báða steinana á axlarhlýra hökulsins, að þeir séu minnissteinar Ísraelsmönnum, og skal Aron bera nöfn þeirra frammi fyrir Drottni á báðum öxlum sér, til minningar. ¹³Og þú skalt gjöra umgjarðir af gulli ¹⁴og tvær festar af skíru gulli. Þú skalt gjöra þær snúnar sem fléttur, og þú skalt festa þessar fléttuðu festar við umgjarðirnar.

¹⁵Þú skalt og búa til dómskjöld, gjörðan með listasmíði. Skalt þú búa hann til með sömu gerð og hökulinn; af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnnaðri baðmull skalt þú gjöra hann.

¹⁶Hann skal vera ferhyrndur og tvöfaldur, spannarlangur og spannarbreiður.

¹⁷Þú skalt alsetja hann steinum í fjórum röðum: eina röð af karneól, tópas og smaragði, er það fyrsta röðin; ¹⁸önnur röðin: karbunkull, safír og jaspis; ¹⁹þriðja röðin: hýasint, agat og ametýst; ²⁰og fjórða röðin: krýsolít, sjóam og ónýx. Þeir skulu greptir vera í gull, hver á sínum stað.

²¹Steinarnir skulu vera tólf, eftir nöfnum Ísraels sona, og vera með nöfnum þeirra. Þeir skulu vera grafnir með innsiglisgrefti, og skal sitt nafn vera á hverjum þeirra, eftir þeim tólf kynkvíslum.

²²Þú skalt gjöra festar til brjóstskjaldarins, snúna eins og fléttur, af skíru gulli. ²³Þú skalt og gjöra til brjóstskjaldarins tvo hringa af gulli og festa þessa tvo hringa á tvö horn brjóstskjaldarins. ²⁴Síðan skalt þú festa báðar gullflétturarnar í þessa tvo hringa á hornum brjóstskjaldarins. ²⁵En tvo enda beggja snúnu festanna skalt þú festa við umgjarðirnar tvær og festa þær við axlarhlýra hökulsins, á hann framanverðan. ²⁶Þá skalt þú enn gjöra tvo hringa af gulli og festa þá í tvö horn brjóstskjaldarins, innanvert í þá brúnina, sem að höklinum veit. ²⁷Og enn skalt þú gjöra tvo hringa af gulli og festa þá á báða axlarhlýra hökulsins, neðan til á hann framanverðan, þar sem hann er tengdur saman, fyrir ofan hökullindann. ²⁸Nú skal knýta brjóstskjöldinn með hringum hans við hökulhringana með snúru af bláum purpura, svo að hann liggi fyrir ofan hökullindann, og mun þá eigi brjóstskjöldurinn losna við hökulinn.

²⁹Aron skal bera nöfn Ísraels sona í dómskildinum á brjósti sér, þegar hann gengur inn í helgidóminn, til stöðugar minningar frammi fyrir Drottni.

³⁰Og þú skalt leggja inn í dómskjöldinn úrím og túmmím^a, svo að það sé á brjósti Arons, þegar hann gengur inn fyrir Drottin, og Aron skal ávallt bera dóm Ísraelsmanna á brjósti sér frammi fyrir Drottni.

³¹Hökulmöttulinn skalt þú allan gjöra af bláum purpura. ³²Á honum skal vera hálsmál faldað með ofnum borða, eins og á brynju, svo að ekki rifni út úr. ³³Á faldi hans skalt þú búa til granatepli af bláum purpura, rauðum purpura og skarlati, á faldi hans allt í kring, og bjöllur af gulli í milli eplanna allt í kring, ³⁴svo að fyrst komi gullbjalla og granatepli, og þá aftur gullbjalla og granatepli, allt í kring á möttulfaldinum. ³⁵Í honum skal Aron vera, þegar hann embættar, svo að heyra megi til hans, þegar hann gengur inn í helgidóminn fram fyrir Drottin og þá er hann gengur út, svo að hann deyi ekki.

³⁶Þú skalt gjöra spöng af skíru gulli og grafa á hana með innsiglisgrefti: „Helgaður Drottni.“ ³⁷Og þú skalt festa hana á snúru af bláum purpura, og skal hún vera á vefjarhettinum. Framan á vefjarhettinum skal hún vera. ³⁸Og hún skal vera á enni Arons, svo að Aron taki á sig galla þá, er verða kunna á hinum helgu fórnum, er Ísraelsmenn fram bera, hverjar svo sem helgigjafir þeirra eru. Hún skal ætíð vera á enni hans til þess að gjöra þær velþóknanlegar fyrir Drottni.

³⁹Þú skalt tiglvefa kyrtlinn af baðmull og gjöra vefjarhött af baðmull og búa til glitofið belti. ⁴⁰Þú skalt og gjöra kyrtla handa sonum Arons og búa þeim til belti. Einnig skalt þú gjöra þeim höfuðdúka til vegs og prýði. ⁴¹Þú skalt færa Aron bróður þinn og sonu hans með honum í það, og þú skalt smyrja þá og fylla hendur þeirra og helga þá til að þjóna mér í prestsembætti. ⁴²Þú skalt og gjöra þeim línbrækur til að hylja með blygðun þeirra.

^a *Úrím* og *túmmím* voru helgigripir, sem notaðir voru til þess að komast að því (sennilega með hlutkesti) hver væri vilji Guðs. Sjá 1S 14.41.

Þær skulu ná frá mjöðmum niður á læri. ⁴³Í þeim skal Aron og synir hans vera, er þeir ganga inn í samfundatjaldið eða nálgast altarið til að embætta í helgidóminum, að þeir eigi baki sér sekt og deyi.

Þetta skal vera ævinlegt lögmál fyrir hann og niðja hans eftir hann.

Vígsla prestanna

29

¹Þannig skalt þú að fara, er þú vígir þá til þess að þjóna mér í prestsembætti:

Tak eitt unguneyti og tvo hrúta gallalausa, ²ósýrt brauð og ósýrðar kökur olíublandaðar og ósýrð flatbrauð olíusmurð. Skalt þú gjöra þau af finu hveitimjöli. ³Því næst skalt þú láta þau í eina körfu og koma með þau í körfunni, ásamt uxanum og báðum hrútunum.

⁴Þú skalt koma með Aron og sonu hans að dyrum samfundatjaldsins og lauga þá í vatni. ⁵Síðan skalt þú taka klæðin og skrýða Aron kyrtlinum, hökulmöttlinum, höklinum og brjóstskildinum, og gyrða hann hökullindanum. ⁶Þá skalt þú setja vefjarhöttinn á höfuð honum og festa hið heilaga ennishlað á vefjarhöttinn. ⁷Þá skalt þú taka smurningarolíuna og hella henni yfir höfuð honum og smyrja hann. ⁸Síðan skalt þú leiða fram sonu hans og færa þá í kyrtla, ⁹gyrða þá beltum, bæði Aron og sonu hans, og binda á þá höfuðdúka, að þeir hafi prestdóm eftir ævarandi lögmáli, og þú skalt fylla hönd Arons og hönd sona hans.

¹⁰Síðan skalt þú leiða uxann fram fyrir samfundatjaldið, og skulu þeir Aron og synir hans leggja hendur sínar á höfuð uxanum. ¹¹En þú skalt slátra uxanum frammi fyrir Drottni, fyrir dyrum samfundatjaldsins. ¹²Síðan skalt þú taka nokkuð af blóði uxans og riða því á altarishornin með fingri þínum, en öllu hinu blóðinu skalt þú hella niður við altarið. ¹³Og þú skalt taka alla netjuna, er hylur iðrin, stærra lifrarblaðið, bæði nýrun og nýrnamörinn og brenna á altarinu. ¹⁴En kjöt uxans, húðina og gorið skalt þú brenna í eldi fyrir utan herbúðirnar. Það er syndaförn.

¹⁵Því næst skalt þú taka annan hrútinn, og skulu þeir Aron og synir hans leggja hendur sínar á höfuð hrútsins. ¹⁶Síðan skalt þú slátra hrútinum, taka blóð hans og stökkva því allt um kring á altarið. ¹⁷En hrútinn skalt þú hluta í sundur, þvo innfyli hans og fætur og leggja það ofan á hin stykkin og höfuðið. ¹⁸Skalt þú síðan brenna allan hrútinn á altarinu. Það er brenniförn Drottni til handa, þægilegur ilmur; það er eldförn Drottni til handa.

¹⁹Þessu næst skalt þú taka hinn hrútinn, og skulu þeir Aron og synir hans leggja hendur sínar á höfuð hrútsins. ²⁰En þú skalt slátra hrútinum og taka nokkuð af blóði hans og riða því á hægri eyrnasnepil Arons og hægri eyrnasnepil sona hans og á þumalfingur hægri handar þeirra og á stórutá hægri fótar þeirra og stökkva blóðinu allt um kring á altarið.

²¹Þú skalt taka nokkuð af blóði því, sem er á altarinu, og nokkuð af smurningarolíunni og stökkva því á Aron og klæði hans, og á sonu hans og klæði sona hans ásamt honum, og verður hann þá helgaður og klæði hans, og synir hans og klæði sona hans ásamt honum. ²²Síðan skalt þú taka feitina af hrútinum: rófuna, netjuna, er hylur iðrin, stærra lifrarblaðið, bæði nýrun og nýrnamörinn og hægri lærið – því að þetta er vígsluhrútur –, ²³einn brauðhleif, eina olíuköku og eitt flatbrauð úr körfunni með ósýrðu brauðunum, sem

stendur frammi fyrir Drottni. ²⁴Allt þetta skalt þú leggja í hendur Aroni og í hendur sonum hans og veifa því sem veififörn frammi fyrir Drottni.

²⁵Síðan skalt þú taka það af höndum þeirra og brenna það á altarinu ofan á brennifórnninni til þægilegs ilms frammi fyrir Drottni. Það er eldförn Drottni til handa.

²⁶Því næst skalt þú taka bringuna af vígsluhrút Arons og veifa henni sem veififörn frammi fyrir Drottni. Hún skal koma í þinn hlut. ²⁷Þú skalt helga veififörnarbringuna og lyftiförnarlærið, sem veifað og lyft hefir verið, af vígsluhrútnum, bæði Arons og sona hans. ²⁸Og skal Aron og synir hans fá það hjá Ísraelsmönnum eftir ævarandi lögmáli, því að það er förnargjöf, og sem förnargjöf skulu Ísraelsmenn fram bera það af þakkarfórnum sínum, sem förnargjöf þeirra til Drottins.

²⁹Hin helgu klæði Arons skulu synir hans fá eftir hann, svo að þeir verði smurðir í þeim og hendur þeirra verði fylltar^a í þeim. ³⁰Sá af sonum hans, sem prestur verður í hans stað, skal sjö daga skríðast þeim, er hann gengur inn í samfundatjaldið til að embætta í helgidóminum.

³¹Þú skalt taka vígsluhrútinn og sjóða kjöt hans á helgum stað, ³²og skulu þeir Aron og synir hans eta kjöt hrútsins og brauðið, sem er í körfunni, fyrir dyrum samfundatjaldsins. ³³Og þeir skulu eta þetta, sem friðþægt var með, er hendur þeirra voru fylltar og þeir helgaðir. En óvígður maður má eigi neyta þess, því að það er helgað.

³⁴En verði nokkrar leifar af vígslukjötinu og brauðinu til næsta morguns, þá skalt þú brenna þær leifar í eldi. Það má ekki eta, því að það er helgað.

³⁵Þú skalt svo gjöra við Aron og sonu hans í alla staði, eins og ég hefi boðið þér. Í sjö daga skalt þú fylla hendur þeirra, ³⁶og á hverjum degi skalt þú slátra uxa í syndaförn til friðþægingar og syndhreinsa altarið, er þú friðþægir fyrir það, og skalt þú þá smyrja það til þess að helga það. ³⁷Í sjö daga skalt þú friðþægja fyrir altarið og helga það, og skal þá altarið verða háheilagt. Hver sá, er snertir altarið, skal vera helgaður.

Hin daglega brenniförn

³⁸Þetta er það, sem þú skalt fórna á altarinu: tvö lömb veturgömul dag hvern stöðuglega.

³⁹Öðru lambinu skalt þú fórna að morgni dags, en hinu lambinu skalt þú fórna um sólsetur. ⁴⁰Með öðru lambinu skal hafa tíunda part úr efu af fínu mjöli, blönduðu við fjórðung úr hín af olíu úr steyttum olíufuberjum, og til dreypifórnar fjórðung úr hín af víni.

⁴¹Hinu lambinu skalt þú fórna um sólsetur, og hafa við sömu matförn og dreypiförn sem um morguninn, til þægilegs ilms, til eldfórnar fyrir Drottin. ⁴²Skal það vera stöðug brenniförn hjá yður frá kyni til kyns fyrir dyrum samfundatjaldsins í augsýn Drottins. Þar vil ég eiga samfundi við yður til að tala þar við þig, ⁴³og þar vil ég eiga samfundi við Ísraelsmenn, og það skal helgast af minni dýrð.

⁴⁴Ég vil helga samfundatjaldið og altarið; Aron og sonu hans vil ég og helga, að þeir þjóni mér í prestsembætti.

^a að fylla hendur e–s merkir að vígja til embættis.

⁴⁵Ég vil búa á meðal Ísraelsmanna og vera þeirra Guð. ⁴⁶Og þeir skulu viðurkenna, að ég er Drottinn, Guð þeirra, sem leiddi þá út af Egyptalandi, til þess að ég mætti búa meðal þeirra.

Ég er Drottinn, Guð þeirra.

Reykelsisaltarið

30

¹Þú skalt gjöra altari til að brenna á reykelsi. Það skalt þú búa til af akasíuviði. ²Það skal vera álnarlangt og álnarbreitt, ferhyrnt, tveggja álna hátt og horn þess áföst við það. ³Þú skalt leggja það skíru gulli, bæði að ofan og á hliðunum allt í kring, svo og horn þess, og þú skalt gjöra brún af gulli á því allt í kring.

⁴Þú skalt gjöra á því tvo hringa af gulli fyrir neðan brúnina báðumegin. Þú skalt gjöra þá á báðum hliðum þess, þeir skulu vera til að smeygja í stöngum til að bera það á. ⁵Og þú skalt gjöra stengurnar af akasíuviði og gullleggja þær.

⁶Þú skalt setja það fyrir framan fortjaldið, sem er fyrir sáttmálsörkinni, fyrir framan lokið, sem er yfir sáttmálinu, þar sem ég vil eiga samfundi við þig. ⁷Og Aron skal brenna ilmreykelsi á því, hann skal brenna því á hverjum morgni, þegar hann tilreiðir lampana. ⁸Þegar Aron setur upp lampana um sólsetur, skal hann og brenna reykelsi. Það skal vera stöðug reykelsisförn frammi fyrir Drottni hjá yður frá kyni til kyns. ⁹Þér skuluð ekki fórna annarlegu reykelsi á því, né heldur brenniförn eða matförn, og eigi megið þér dreypa dreypiförn á því.

¹⁰Aron skal friðþægja fyrir horn þess einu sinni á ári. Með blóðinu úr syndaförn friðþægingarinnar skal hann friðþægja fyrir það einu sinni á ári hjá yður frá kyni til kyns. Það er háheilagt fyrir Drottni.“

Gjald til helgidómsins

¹¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹²„Þegar þú tekur manntal meðal Ísraelsmanna við liðskönnun, þá skulu þeir hver um sig greiða Drottni gjald til lausnar lífi sínu, þegar þeir eru kannaðir, svo að engin plága komi yfir þá vegna liðskönnunarinnar. ¹³Þetta skal hver sá gjalda, sem talinn er í liðskönnun: hálfan sikil eftir helgidómssikli – tuttugu gerur í sikli, – hálfan sikil sem fórnargjöf til Drottins.

¹⁴Hver sem talinn er í liðskönnun, tvítugur og þaðan af eldri, skal greiða Drottni fórnargjöf. ¹⁵Hinn ríki skal eigi greiða meira og hinn fátæki ekki minna en hálfan sikil, er þér færið Drottni fórnargjöf til þess að friðþægja fyrir sálir^a yðar. ¹⁶Og þú skalt taka þetta friðþægingargjald af Ísraelsmönnum og leggja það til þjónustu samfundatjaldsins. Það skal vera Ísraelsmönnum til minningar frammi fyrir Drottni, að það friðþægi fyrir sálir yðar.“

^a sál á hebr. merkir persónuna alla, líkama og anda mannsins.

Eirker til þvottar

¹⁷Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹⁸„Þú skalt gjöra eirker með eirstétt til þvottar, og þú skalt setja það milli samfundatjaldsins og altarisins og láta vatn í það, ¹⁹og skulu þeir Aron og synir hans þvo hendur sínar og fætur úr því. ²⁰Þegar þeir ganga inn í samfundatjaldið, skulu þeir þvo sér úr vatni, svo að þeir deyi ekki; eða þegar þeir ganga að altarinu til þess að embætta, til þess að brenna eldförn Drottni til handa, ²¹þá skulu þeir þvo hendur sínar og fætur, svo að þeir deyi ekki. Þetta skal vera þeim ævarandi lögmál fyrir hann og niðja hans frá kyni til kyns.“

Ilmsmyrsl til smurningar

²²Drottinn talaði við Móse og sagði:

²³„Tak þér hinar ágætustu kryddjurtir, fimm hundruð sikla af sjálfrunninni myrru, hálfu minna, eða tvö hundruð og fimmtíu sikla, af ilmandi kanelberki og tvö hundruð og fimmtíu sikla af ilmreyr, ²⁴og fimm hundruð sikla af kanelviði eftir helgidómssikli og eina hín af olífuberjaolíu. ²⁵Af þessu skalt þú gjöra heilaga smurningarolíu, ilmsmyrsl, til búin að hætti smyrslara. Skal það vera heilög smurningarolía. ²⁶Með þessu skalt þú smyrja samfundatjaldið og sáttmálsörkina, ²⁷borðið með öllum áhöldum þess, ljósastikuna með öllum áhöldum hennar og reykelsisaltarið, ²⁸brenniförnaltarið með öllum áhöldum þess, keríð og stétt þess. ²⁹Og skalt þú vígja þau, svo að þau verði háheilög. Hver sem snertir þau, skal vera helgaður.

³⁰Þú skalt og smyrja Aron og sonu hans og vígja þá til að þjóna mér í prestsembætti.

³¹Þú skalt tala til Ísraelsmanna og segja: „Þetta skal vera mér heilög smurningarolía hjá yður frá kyni til kyns.“ ³²Eigi má dreypa henni á nokkurs manns hörund, og með sömu gerð skuluð þér eigi til búa nein smyrsl. Helg er hún, og helg skal hún yður vera. ³³Hver sem býr til sams konar smyrsl eða ber nokkuð af þeim á óvígðan mann, skal upprættur verða úr þjóð sinni.“

Reykelsið helga

³⁴Drottinn sagði við Móse:

„Tak þér ilmjurtir, balsam, marnögl og galbankvoðu, ilmjurtir ásamt hreinu reykelsi. Skal vera jafnt af hverju. ³⁵Og þú skalt búa til úr því ilmreykelsi að hætti smyrslara, salti kryddað, hreint og heilagt. ³⁶Og nokkuð af því skalt þú mylja smátt og leggja það fyrir framan sáttmálið í samfundatjaldinu, þar sem ég vil eiga samfundi við þig. Það skal vera yður háheilagt.

³⁷Reykelsi, eins og þú til býr með þessari gerð, megið þér ekki búa til handa yður sjálfum. Skalt þú meta það sem Drottni helgað. ³⁸Skyldi einhver búa til nokkuð þvílíkt til þess að gæða sér með ilm þess, skal hann upprættur verða úr þjóð sinni.“

Tjaldbúðarsmiðir kvaddir til**31**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Sjá, ég hefi kvatt til Besalel Úríson, Húrssonar, af Júda ættkvísl. ³Ég hefi fyllt hann Guðs anda, bæði vísdómi, skilningi, kunnáttu og hvers konar hagleik, ⁴til þess að upphugsa listaverk og smíða úr gulli, silfri og eiri ⁵og skera steina til greypingar og til tréskurðar, til þess að vinna að hvers konar smíði. ⁶Og sjá, ég hefi fengið honum til aðstoðar Oholíab Akísamaksson af Dans ættkvísl.

Og öllum hugvitsmönnum hefi ég gefið vísdóm, að þeir megi gjöra allt það, sem ég hefi fyrir þig lagt: ⁷samfundatjaldið, sáttmálsörkina, lokið, sem er yfir henni, og öll áhöld tjaldsins, ⁸borðið og áhöld þess, gull-ljósastikuna og öll áhöld hennar og reykelsisaltarið, ⁹brennifórnaraltarið og öll áhöld þess, keríð og stétt þess, ¹⁰glitklæðin, hin helgu klæði Arons prests og prestspjónustuklæði sona hans, ¹¹smurningarolíuna og ilmreykelsið til helgidómsins. Allt skulu þeir gjöra eins og ég hefi fyrir þig lagt.“

Ákvæði um hvíldardaginn

¹²Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹³„Tala þú til Ísraelsmanna og seg: „Sannlega skuluð þér halda mína hvíldardaga, því að það er teikn milli mín og yðar frá kyni til kyns, svo að þér vitið, að ég er Drottinn, sá er yður helgar. ¹⁴Haldið því hvíldardaginn, því að hann skal vera yður heilagur. Hver sem vanhelgar hann, skal vissulega líflátinn verða, því að hver sem þá vinnur nokkurt verk, sá maður skal upprættur verða úr þjóð sinni.

¹⁵Sex daga skal verk vinna, en sjöundi dagurinn er algjör hvíldardagur, helgaður Drottni. Hver sem verk vinnur á hvíldardegi, skal vissulega líflátinn verða. ¹⁶Fyrir því skulu Ísraelsmenn gæta hvíldardagsins, svo að þeir haldi hvíldardaginn heilagan frá kyni til kyns sem ævinlegan sáttmála. ¹⁷Ævinlega skal hann vera teikn milli mín og Ísraelsmanna, því að á sex dögum gjörði Drottinn himin og jörð, en sjöunda daginn hvíldist hann og endurnærðist.““

¹⁸Þegar Drottinn hafði lokið viðræðunum við Móse á Sínaí fjalli, fékk hann honum tvær sáttmálstöflur, steintöflur, ritaðar með fingri Guðs.

*Fráfall lýðsins og endurnýjun sáttmálans***Gullkálfurinn****32**

¹Er fólkið sá, að seinkaði komu Móse ofan af fjallinu, þyrptist fólkið í kringum Aron og sagði við hann: „Kom og gjör oss guð, er fyrir oss fari, því að vér vitum ekki, hvað af þessum Móse er orðið, manningur, er leiddi oss burt af Egyptalandi.“ ²Og Aron sagði við þá: „Slítið eyrnagullin úr eyrum kvenna yðar, sona og dætra, og færið mér.“ ³Þá sleit allt fólkið eyrnagullin úr eyrum sér og færði Aroni, ⁴en hann tók við því af þeim, lagaði það með meitlinum og gjörði af því steiptan kálf. Þá sögðu þeir: „Þetta er guð þinn, Ísrael, sem leiddi þig út af Egyptalandi.“ ⁵Og er Aron sá það, reisti hann altari fyrir framan hann, og Aron lét kalla og segja: „Á morgun skal vera hátíð Drottins.“

⁶Næsta morgun risu þeir árla, fórnauð brennifórnum og færðu þakkarfórnir. Síðan settist fólkið niður til að eta og drekka, og því næst stóðu þeir upp til leika.

⁷Þá sagði Drottinn við Móse: „Far þú og stíg ofan, því að fólk þitt, sem þú leiddir út af Egyptalandi, hefir misgjört. ⁸Skjótt hafa þeir vikið af þeim vegi, sem ég bauð þeim. Þeir hafa gjört sér steiptan kálf, og þeir hafa fallið fram fyrir honum, fært honum fórnir og sagt: „Þetta er guð þinn, Ísrael, sem leiddi þig út af Egyptalandi.““

⁹Drottinn sagði við Móse: „Ég sé nú, að þessi lýður er harðsvírað fólk. ¹⁰Lát mig nú einan, svo að reiði mín upptendrist í gegn þeim og tortími þeim. Síðan vil ég gjöra þig að mikilli þjóð.“

¹¹En Móse reyndi að blíðka Drottin, Guð sinn, og sagði: „Hví skal, Drottinn, reiði þín upptendrast í gegn fólki þínu, sem þú leiddir út af Egyptalandi með miklum mætti og voldugri hendi? ¹²Hví skulu Egyptar segja og kveða svo að orði: „Til ills leiddi hann þá út, til að deyða þá á fjöllum uppi og afmá þá af jörðinni?“ Snú þér frá þinni brennandi reiði og lát þig iðra hins illa gegn fólki þínu. ¹³Minnst þú þjóna þinna, Abrahams, Ísaks og Ísraels, sem þú hefir svarið við sjálfan þig og heitið: „Ég vil gjöra niðja yðar marga sem stjórnur himinsins, og allt þetta land, sem ég hef talað um, vil ég gefa niðjum yðar, og skulu þeir eiga það ævinlega.““ ¹⁴Þá iðraðist Drottinn hins illa, er hann hafði hótad að gjöra fólki sínu.

¹⁵Síðan sneri Móse á leið og gekk ofan af fjallinu með báðar sáttmálstöflurnar í hendi sér. Voru þær skrifaðar báðumegin, svo á einni hliðinni sem á annarri voru þær skrifaðar.

¹⁶En töflurnar voru Guðs verk og letrið Guðs letur, rist á töflurnar.

¹⁷En er Jósúa heyrði ópið í fólkinu, sagði hann við Móse: „Það er heróp í búðunum!“

¹⁸En Móse svaraði: „Það er ekki óp sigrandi manna og ekki óp þeirra, er sigraðir verða; söngóm heyri ég.“

¹⁹En er Móse nálgadist herbúðirnar og sá kálfinn og dansinn, upptendraðist reiði hans, svo að hann þeytti töflunum af hendi og braut þær í sundur fyrir neðan fjallið. ²⁰Síðan tók hann kálfinn, sem þeir höfðu gjört, brenndi hann í eldi og muldi hann í duft og dreifði því á vatnið og lét Ísraelsmenn drekka.

²¹Þá sagði Móse við Aron: „Hvað hefir þetta fólk gjört þér, að þú skulir hafa leitt svo stóra synd yfir það?“ ²²Aron svaraði: „Reiðst eigi, herra. Þú þekkir lýðinn, að hann er jafnan búinn til ills. ²³Þeir sögðu við mig: „Gjör oss guð, er fyrir oss fari, því vér vitum eigi, hvað af þessum Móse er orðið, manningum, er leiddi oss burt af Egyptalandi.“ ²⁴Þá sagði ég við þá: „Hver sem gull hefir á sér, hann slíti það af sér.“ Fengu þeir mér það, og kastaði ég því í eldinn, svo varð af því þessi kálfur.“

²⁵Er Móse sá, að fólkið var orðið taumlaust, því að Aron hafði sleppt við það taumnum, svo að þeir voru hafðir að spotti af mótstöðumönnum sínum, ²⁶þá nam Móse staðar í herbúðahliðinu og mælti: „Hver sem heyrir Drottni til, komi hingað til mín!“ Þá söfnuðust allir levítar til hans. ²⁷Og hann sagði við þá: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: „Hver einn festi sverð á hlið sér, fari síðan fram og aftur frá einu hliði herbúðanna til annars og drepí hver sinn bróður, vin og frænda.““ ²⁸Og levítarnir gjörðu sem Móse bauð þeim, og féllu af fólkinu á þeim degi þrjár þúsundir manna. ²⁹Og Móse sagði: „Fyllið hendur yðar í dag, Drottni til handa, því að hver maður var á móti syni sínum og bróður, svo að yður veitist blessun í dag.“

Móse biður fyrir fólkinu

³⁰Morguninn eftir sagði Móse við lýðinn: „Þér hafið drýgt stóra synd. En nú vil ég fara upp til Drottins; má vera, að ég fái friðþægt fyrir synd yðar.“ ³¹Síðan sneri Móse aftur til Drottins og mælti: „Æ, þetta fólk hefir drýgt stóra synd og gjört sér guð af gulli. ³²Ég bið, fyrirgef þeim nú synd þeirra! Ef ekki, þá bið ég, að þú máir mig af bók þinni, sem þú hefir skrifað.“ ³³En Drottinn sagði við Móse: „Hvern þann, er syndgað hefir móti mér, vil ég má af bók minni. ³⁴Far nú og leið fólkið þangað, sem ég hefí sagt þér, sjá, engill minn skal fara fyrir þér. En þegar minn vitjunartími kemur, skal ég vitja synda þeirra á þeim.“

³⁵En Drottinn laust fólkið fyrir það, að þeir höfðu gjört kálfinn, sem Aron gjörði.

Nærvera Guðs

33

¹Drottinn sagði við Móse: „Far nú héðan með fólkið, sem þú leiddir burt af Egyptalandi, til þess lands, sem ég sör Abraham, Ísak og Jakob, er ég sagði: „Niðjum þínum vil ég gefa það.“ ²Ég vil senda engil á undan þér og reka burt Kanaaníta, Amoríta, Hetíta, Peresíta, Hevíta og Jebúsíta, – ³til þess lands, sem flýtur í mjólk og hunangi, því að ekki vil ég sjálfur fara þangað með þér, af því að þú ert harðsvíraður lýður, að eigi tortími ég þér á leiðinni.“

⁴En er fólkið heyrði þennan ófögnuð, urðu þeir hryggir, og enginn maður bjó sig í skart.

⁵Þá sagði Drottinn við Móse: „Seg Ísraelsmönnum: „Þér eruð harðsvíraður lýður. Væri ég eitt augnablik með þér á leiðinni, mundi ég tortíma þér. Legg nú af þér skart þitt, svo að ég viti, hvað ég á að gjöra við þig.““ ⁶Þá lögðu Ísraelsmenn niður skart sitt undir Hóreb fjalli og báru það eigi upp frá því.

Samfundatjaldið

⁷Móse tók tjaldið og reisti það fyrir utan herbúðirnar, spölkorn frá þeim, og kallaði það samfundatjald, og varð hver sá maður, er leita vildi til Drottins, að fara út til samfundatjaldsins, sem var fyrir utan herbúðirnar. ⁸Og þegar Móse gekk út til tjaldsins, þá stóð upp allur lýðurinn og gekk hver út í sínar tjalddyr og horfði á eftir honum, þar til er hann var kominn inn í tjaldið.

⁹Er Móse var kominn inn í tjaldið, steig skýstólpinn niður og nam staðar við tjalddyrnar, og Drottinn talaði við Móse. ¹⁰Og allur lýðurinn sá skýstólpann standa við tjalddyrnar. Stóð þá allt fólkið upp og féll fram, hver fyrir sínum tjalddyrum. ¹¹En Drottinn talaði við Móse augliti til auglitis, eins og maður talar við mann. Því næst gekk Móse aftur til herbúðanna, en þjónn hans, sveinninn Jósúa Núnsson, vék ekki burt úr tjaldinu.

Fyrirbæn Móse

¹²Móse sagði við Drottin: „Sjá, þú segir við mig: „Far með fólk þetta.“ En þú hefir ekki látið mig vita, hvern þú ætlar að senda með mér. Og þó hefir þú sagt: „Ég þekki þig með nafni, og þú hefir einnig fundið náð í augum mínum.“ ¹³Hafi ég nú fundið náð í augum þínum, þá bið ég: Gjör mér kunna þína vegu, að ég megi þekkja þig, svo að ég finni náð í augum þínum, og gæt þess, að þjóð þessi er þinn lýður.“

¹⁴Drottinn sagði: „Auglit mitt mun fara með og búa þér hvíld.“

¹⁵Móse sagði við hann: „Fari auglit þitt eigi með, þá lát oss eigi fara héðan. ¹⁶Af hverju mega menn ella vita, að ég og lýður þinn hafi fundið náð í augum þínum? Hvort eigi af því, að þú farir með oss, og ég og þinn lýður verðum ágættir framar öllum þjóðum, sem á jörðu búa?“

¹⁷Þá sagði Drottinn við Móse: „Einnig þetta, er þú nú mæltir, vil ég gjöra, því að þú hefir fundið náð í augum mínum, og ég þekki þig með nafni.“ ¹⁸En Móse sagði: „Lát mig þá sjá dýrð þína!“ ¹⁹Hann svaraði: „Ég vil láta allan minn ljóma líða fram hjá þér, og ég vil kalla nafnið Drottinn frammi fyrir þér. Og ég vil líkna þeim, sem ég vil líkna, og miskunna þeim, sem ég vil miskunna.“ ²⁰Og enn sagði hann: „Þú getur eigi séð auglit mitt, því að enginn maður fær séð mig og lífi haldið.“

²¹Drottinn sagði: „Sjá, hér er staður hjá mér, og skalt þú standa uppi á berginu. ²²En þegar dýrð mín fer fram hjá, vil ég láta þig standa í bergskorunni, og mun ég byrgja þig með hendi minni, uns ég er kominn fram hjá. ²³En þegar ég tek hönd mína frá, munt þú sjá á bak mér. En auglit mitt fær enginn maður séð.“

Nýjar lögmálstöflur**34**

¹Drottinn sagði við Móse: „Högg þér tvær töflur af steini, eins og hinar fyrri voru. Mun ég þá rita á töflurnar þau orð, sem stóðu á hinum fyrri töflunum, er þú braust í sundur. ²Og ver búinn á morgun og stíg árla upp á Sínaí fjall og kom þar til mín uppi á fjallstindinum. ³Enginn maður má fara upp þangað með þér, og enginn má heldur láta sjá

sig nokkurs staðar á fjallinu. Eigi mega heldur sauðir eða naut vera á beit uppi undir fjallinu.“

⁴Þá hjó Móse tvær töflur af steini, eins og hinar fyrri. Og hann reis árla næsta morgun og gekk upp á Sínaí fjall eins og Drottinn hafði boðið honum og tók í hönd sér báðar steintöflurnar.

Dýrð Drottins birtist Móse á fjallinu

⁵Þá steig Drottinn niður í skýi, en staðnæmdist þar hjá honum og kallaði nafn Drottins.

⁶Drottinn gekk fram hjá honum og kallaði:

„Drottinn, Drottinn, miskunnsamur og líknsamur Guð, þolinmóður, gæskuríkur og harla trúfastur, ⁷sem auðsýnir gæsku þúsundum og fyrirgefur misgjörðir, afbrot og syndir, en lætur þeirra þó eigi með öllu óhegnt, heldur vitjar misgjörða feðranna á börnum og barnabörnum, já í þriðja og fjórða lið.“

⁸Móse féll þá skjótlega til jarðar og tilbað. ⁹Og hann sagði: „Hafi ég, Drottinn, fundið náð í augum þínum, þá fari Drottinn með oss, því að þetta er harðsvíraður lýður. En fyrirgef oss misgjörðir vorar og syndir, og gjör oss að þinni eign.“

Sáttmálinn endurnýjaður

¹⁰Drottinn sagði: „Sjá, ég gjöri sáttmála. Í auglýsingu alls þíns fólks vil ég gjöra þau undur, að ekki hafa slík verið gjörð í nokkru landi eða hjá nokkurri þjóð, og skal allt fólkið, sem þú ert hjá, sjá verk Drottins, því að furðulegt er það, sem ég mun við þig gjöra.

¹¹Gæt þess, sem ég býð þér í dag: Sjá, ég vil stökkva burt undan þér Amorítum, Kanaanítum, Hetítum, Peresítum, Hevítum og Jebúsítum. ¹²Varast þú að gjöra nokkurn sáttmála við íbúa lands þess, sem þú kemur til, svo að þeir verði þér ekki að tálsnöru, ef þeir búa á meðal þín, ¹³heldur skuluð þér rífa niður ölturu þeirra, brjóta í sundur merkissteina þeirra og höggva niður asérur^a þeirra.

¹⁴Þú skalt eigi tilbiðja neinn annan guð, því að Drottinn nefnist vandlætari. Vandlátur Guð er hann. ¹⁵Varast að gjöra nokkurn sáttmála við íbúa landsins, því að þeir munu taka fram hjá með guðum sínum og þeir munu færa förnir guðum sínum, og þér mun verða boðið og þú munt eta af förunum þeirra. ¹⁶Og þú munt taka dætur þeirra handa sonum þínum, og dætur þeirra munu taka fram hjá með guðum sínum og tæla syni þína til að taka fram hjá með guðum þeirra.

¹⁷Þú skalt eigi gjöra þér steypa guði.

¹⁸Þú skalt halda hátíð hinna ósýrðu brauða. Sjö daga skaltu eta ósýrð brauð, eins og ég hefi boðið þér, á ákveðnum tíma í abíb-mánuði, því að í abíb-mánuði fórst þú út af Egyptalandi.

¹⁹Allt það, sem opnar móðurlíf, er mitt, sömuleiðis allur fénaður þinn, sem karlkyns er, frumburðir nauta og sauða. ²⁰En frumburði undan ösnum skaltu leysa með lambi. Leysir

^a Að líkindum trésúlur, er merkja áttu gyðjuna Aséru eða Astarte.

þú ekki, skaltu brjóta þá úr hálsliðum. Alla frumburði sona þinna skaltu leysa, og enginn skal tómhentur koma fyrir auglit mitt.

²¹Sex daga skaltu vinna, en hvílast hinn sjöunda dag, þá skaltu hvílast, hvort heldur er plægingartími eða uppskeru.

²²Þú skalt halda viknahátíðina, hátíð frumgróða hveitiuppskerunnar, og uppskeruhátíðina við árslokin.

²³Þrem sinnum á ári skal allt þitt karlkyn birtast frammi fyrir Drottni Guði, Guði Ísraels.

²⁴Því að ég mun reka heiðingjana burt frá þér og færa út landamerki þín, og enginn skal áseilast land þitt, þegar þú fer upp til að birtast frammi fyrir Drottni Guði þínum þrem sinnum á ári.

²⁵Þú skalt ekki fram bera blóð fórnar minnar með sýrðu brauði, og páskahátíðarfórnin má ekki liggja til morguns.

²⁶Hið fyrsta, frumgróða jarðar þinnar, skaltu færa til húss Drottins Guðs þíns.

Þú skalt ekki sjóða kið í mjólk móður sinnar.“

²⁷Drottinn sagði við Móse: „Skrifa þú upp þessi orð, því að samkvæmt þessum orðum hefi ég gjört sáttmála við þig og við Ísrael.“ ²⁸Og Móse var þar hjá Drottni fjörutíu daga og fjörutíu nætur og át ekki brauð og drakk ekki vatn. Og hann skrifaði á töflurnar orð sáttmálans, tíu boðorðin.

Geislar af andliti Móse

²⁹En er Móse gekk ofan af Sínaí fjalli, og hann hafði báðar sáttmálstöflurnar í hendi sér, þegar hann gekk ofan af fjallinu, þá vissi Móse ekki að geislar stóðu af andlitshörundi hans, af því að hann hafði talað við Drottin. ³⁰Og Aron og allir Ísraelsmenn sáu Móse, og sjá: Geislar stóðu af andlitshörundi hans. Þorðu þeir þá ekki að koma nærri honum. ³¹En Móse kallaði á þá, og sneru þeir þá aftur til hans, Aron og allir leiðtogar safnaðarins, og talaði Móse við þá. ³²Eftir það gengu allir Ísraelsmenn til hans, og bauð hann þeim að halda allt það, sem Drottinn hafði við hann talað á Sínaí fjalli.

³³Er Móse hafði lokið máli sínu við þá, lét hann skýlu fyrir andlit sér. ³⁴En er Móse gekk fram fyrir Drottin til þess að tala við hann, tók hann skýluna frá, þar til er hann gekk út aftur. Því næst gekk hann út og flutti Ísraelsmönnum það, sem honum var boðið. ³⁵Sáu Ísraelsmenn þá andlit Móse, hversu geislar stóðu af andlitshörundi hans. Lét Móse þá skýluna aftur fyrir andlit sér, þar til er hann gekk inn til þess að tala við Guð.

Helgidómurinn

Hvildardagsboð

35

¹Móse stefndi saman öllum söfnuði Ísraelsmanna og sagði við þá: „Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið að gjöra: ²Sex daga skal verk vinna, en sjöundi dagurinn skal vera yður helgur hvíldardagur, hátíðarhvíld Drottins. Hver sem verk vinnur á þeim degi, skal líflátinn verða. ³Hvergi skuluð þér kveikja upp eld í hífýlum yðar á hvíldardegi.“

Gjafir til helgidómsins

⁴Móse talaði til alls safnaðar Ísraelsmanna og mælti: „Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið: ⁵Færið Drottni gjöf af því, sem þér eigið. Hver sá, er gefa vill af fúsum huga, beri fram gjöf Drottni til handa: gull, silfur og eir; ⁶bláan purpura, rauðan purpura, skarlat, baðmull og geitahár; ⁷rauðlituð hrútskinn, höfrungaskinn og akasíuvið; ⁸olíu til ljósastikunnar, kryddjurtir til smurningarolíu og ilmreykelsis; ⁹sjóamsteina og steina til legginga á hökulinn og brjóstskjöldinn. ¹⁰Og allir hagleiksmenn meðal yðar komi og búi til allt það, sem Drottinn hefir boðið: ¹¹búðina, tjöldin yfir hana, þak hennar, króka, borð, slár, stólpa og undirstöður, ¹²örkina og stengurnar, er henni fylgja, lokið og fortjaldsdúkbreiðuna, ¹³borðið og stengurnar, er því fylgja, öll áhöld þess og skoðunarbrauðin, ¹⁴ljósastikuna, áhöld þau og lampa, er henni fylgja, og olíu til ljósastikunnar, ¹⁵reykelsisaltarið og stengurnar, er því fylgja, smurningarolíuna, ilmreykelsið og dúkbreiðuna fyrir dynnar, fyrir dyr búðarinnar, ¹⁶brennifórnaraltarið og eirgrindina, sem því fylgir, stengur þess og öll áhöld, og kerfið með stétt þess, ¹⁷tjöld forgarðsins, stólpa hans með undirstöðum og dúkbreiðuna fyrir hlið forgarðsins, ¹⁸hæla búðarinnar og hæla forgarðsins og þau stög, sem þar til heyra, ¹⁹glitklæðin til embættisgjörðar í helgidóminum, hin helgu klæði Arons prests og prestspjónustuklæði sona hans.“

²⁰Því næst gekk allur söfnuður Ísraelsmanna burt frá Móse. ²¹Komu þá allir, sem gáfu af fúsum huga og með ljúfu geði, og færðu Drottni gjafir til að gjöra af samfundatjaldið og allt það, sem þurfti til þjónustugjörðarinnar í því og til hinna helgu klæða. ²²Og þeir komu, bæði menn og konur, allir þeir, sem fúsir voru að gefa, og færðu spangir, eyrnagull, hringa, hálsmen og alls konar gullgrip, svo og hver sá, er færa vildi Drottni gull að fórnargjöf. ²³Og hver maður, sem átti í eigu sinni bláan purpura, rauðan purpura, skarlat, baðmull, geitahár, rauðlituð hrútskinn og höfrungaskinn, bar það fram. ²⁴Og hver sem bar fram silfur og eir að fórnargjöf, færði það Drottni að fórnargjöf, og hver sem átti í eigu sinni akasíuvið til hvers þess smíðis, er gjöra skyldi, bar hann fram.

²⁵Og allar hagvirkar konur spunnu með höndum sínum og báru fram spuna sinn: bláan purpura, rauðan purpura, skarlat og baðmull. ²⁶Og allar konur, sem til þess voru fúsar og höfðu kunnáttu til, spunnu geitahár. ²⁷En foringjarnir færðu sjóamsteina og steina til legginga á hökulinn og brjóstskjöldinn, ²⁸og kryddjurtir og olíu til ljósastikunnar og til smurningarolíu og ilmreykelsis.

²⁹Ísraelsmenn færðu Drottni þessar gjafir sjálfviljuglega, hver maður og hver kona, er fúslega vildi láta eitthvað af hendi rakna til alls þess verks, er Drottinn hafði boðið Móse að gjöra.

Tjaldbúðarsmiðir kvaddir til

³⁰Móse sagði við Ísraelsmenn: „Sjáið, Drottinn hefir kvatt til Besalel Úríson, Húrssonar, af Júda ættkvísl ³¹og fyllt hann Guðs anda, bæði vísdómi, skilningi, kunnáttu og hvers konar hagleik, ³²til þess að upphugsa listaverk og smíða úr gulli, silfri og eiri ³³og skera steina til greypingar og til tréskurðar, til þess að vinna að hvers konar hagvirki. ³⁴Hann hefir og gefið honum þá gáfu að kenna öðrum, bæði honum og Oholíab Akísamakssyni af Dans ættkvísl. ³⁵Hann hefir fyllt þá hugviti til alls konar útskurðar, listvefnaðar, glitvefnaðar af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og baðmull, og til dúkvefnaðar, svo að þeir geta framið alls konar iðn og upphugsað listaverk.

36

¹Og skulu þeir Besalel og Oholíab og allir hugvitsmenn, er Drottinn hefir gefið hugvit og kunnáttu, svo að þeir bera skyn á, hvernig gjöra skal allt það verk, er að helgidómsgjörðinni lýtur, gjöra allt eins og Drottinn hefir boðið.“

²Móse lét þá kalla Besalel og Oholíab og alla hugvitsmenn, er Drottinn hafði gefið hugvit, alla þá, sem af fúsum huga gengu að verkinu til að vinna það. ³Tóku þeir við af Móse öllum gjöfunum, sem Ísraelsmenn höfðu fram borið til framkvæmda því verki, er að helgidómsgjörðinni laut. En þeir færðu honum á hverjum morgni eftir sem áður gjafir sjálfviljuglega.

⁴Þá komu allir hugvitsmennirnir, sem störfuðu að helgidómsgjörðinni í smáu og stóru, hver frá sínu verki, sem þeir voru að vinna, ⁵og sögðu við Móse á þessa leið: „Fólkið leggur til miklu meira en þörf gjörist til að vinna það verk, sem Drottinn hefur boðið að gjöra.“ ⁶Þá bauð Móse að láta þetta boð út ganga um herbúðirnar: „Enginn, hvorki karl né kona, skal framar hafa nokkurn starfa með höndum í því skyni að gefa til helgidómsins.“ Lét fólkið þá af að færa gjafir. ⁷Var þá gnógt verkefni fyrir þá til alls þess, er gjöra þurfti, og jafnvel nokkuð afgangs.

Tjaldbúðin og fortjaldið

⁸Gjörðu nú allir hugvitsmenn meðal þeirra, er að verkinu unnu, tjaldbúðina af tíu dúkum. Voru þeir gjörðir af tvinnaðri baðmull, bláum purpura, rauðum purpura og skarlati, og listofnir kerúbar á. ⁹Hver dúkur var tuttugu og átta álna langur og fjöggra álna breiður, og voru allir dúkarnir jafnir að máli. ¹⁰Fimm dúkarnir voru tengdir saman hver við annan, og eins voru hinir fimm dúkarnir tengdir saman hver við annan. ¹¹Þá voru gjörðar lykkjur af bláum purpura á jaðri ysta dúksins í samfellunni. Eins var gjört á jaðri ysta dúksins í hinni samfellunni. ¹²Fimmtíu lykkjur voru gjörðar á öðrum dúknum, og eins voru gjörðar fimmtíu lykkjur á jaðri þess dúksins, sem var í hinni samfellunni, svo að lykkjurnar stóðust á hver við aðra. ¹³Þá voru gjörðir fimmtíu krókar af gulli og dúkarnir tengdir saman hver við annan með krókunum, svo að tjaldbúðin varð ein heild.

¹⁴Því næst voru gjörðir dúkar af geitahári til að tjalda með yfir búðina, ellefu að tölu. ¹⁵Hver dúkur var þrjátíu álna langur og fjöggra álna breiður, og voru allir ellefu dúkarnir jafnir að máli. ¹⁶Þá voru tengdir saman fimm dúkar sér og sex dúkar sér, ¹⁷og síðan búnar til fimmtíu lykkjur á jaðri ysta dúksins í annarri samfellunni og eins fimmtíu lykkjur á dúkjaðri hinnar samfellunnar. ¹⁸Þá voru gjörðir fimmtíu eirkrókar til að tengja saman tjaldið, svo að það varð ein heild. ¹⁹Þá var enn gjört þak yfir tjaldið af rauðlituðum hrútskinnum og enn eitt þak þar utan yfir af höfrungaskinnum.

²⁰Því næst voru gjörð þiljuborðin í tjaldbúðina. Voru þau af akasíuviði og stóðu upp og ofan. ²¹Var hvert borð tíu álnir á lengd og hálf önnur alin á breidd. ²²Á hverju borði voru tveir tappar, báðir sameinaðir. Var svo gjört á öllum borðum tjaldbúðarinnar. ²³Og þannig voru borðin í tjaldbúðina gjörð: Tuttugu borð í suðurhliðina, ²⁴og fjörutíu undirstöður af silfri voru búnar til undir tuttugu borðin, tvær undirstöður undir hvert borð, sín fyrir hvorn tappa. ²⁵Og í hina hlið tjaldbúðarinnar, norðurhliðina, voru gjörð tuttugu borð ²⁶og fjörutíu undirstöður af silfri, tvær undirstöður undir hvert borð. ²⁷Í afturgafli búðarinnar, gegnt vestri, voru gjörð sex borð. ²⁸Og tvö borð voru gjörð í búðarhornin á afturgaflinum. ²⁹Voru þau tvöföld að neðan og héldu sömuleiðis fullu máli upp úr allt til hins fyrsta hringa. Þannig var þeim háttað hvorum tveggja á báðum hornunum. ³⁰Borðin voru átta og með undirstöðum af silfri, sextán undirstöðum, tveim undirstöðum undir hverju borði.

³¹Því næst voru gjörðar slár af akasíuviði, fimm á borðin í annarri hlið búðarinnar ³²og fimm slár á borðin í hinnari hlið búðarinnar og fimm slár á borðin í afturgafli búðarinnar, gegnt vestri. ³³Þá var gjörð miðsláin og látin liggja á miðjum borðunum alla leið, frá einum enda til annars. ³⁴Og voru borðin gulllögð, en hringarnir á þeim, sem slárnar gengu í, gjörðir af gulli. Slárnar voru og gulllagðar.

³⁵Þá var fortjaldið gjört af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull. Var það til búið með listvefnaði og kerúbar á. ³⁶Til þess voru gjörðir fjórir stólpar af akasíuviði. Voru þeir gulllagðir og naglarnir í þeim af gulli, en undir stólpana voru steiptar fjórar undirstöður af silfri. ³⁷Dúkbreiða var og gjörð fyrir dyr tjaldsins, af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull, og glitofin, ³⁸svo og fimm stólparnir er henni fylgdu og naglarnir í þeim. Voru stólpahöfuðin gulllögð og hringrandir þeirra, en fimm undirstöðurnar undir þeim voru af eiri.

Sáttmálsörkin

37

¹Besalel gjörði örkina af akasíuviði. Var hún hálf þriðja alin á lengd, hálf önnur alin á breidd og hálf önnur alin á hæð. ²Og hann lagði hana skíru gulli innan og utan og gjörði umhverfis á henni brún af gulli. ³Og hann steipti til arkarinnar fjóra hringa af gulli til að festa þá við fjóra fætur hennar, sína tvo hringana hvorumegin. ⁴Þá gjörði hann stengur af akasíuviði og gulllagði þær, ⁵smeygði síðan stöngunum í hringana á hliðum arkarinnar, svo að bera mátti örkina.

⁶Þá gjörði hann lok af skíru gulli. Var það hálf þriðja alin á lengd og hálf önnur alin á breidd. ⁷Og hann gjörði tvo kerúba af gulli, af drifnu smíði gjörði hann þá á hvorum tveggja loksendanum. ⁸Var annar kerúbinn á öðrum endanum, en hinn á hinum endanum. Gjörði hann kerúbana áfasta við lokið á báðum endum þess. ⁹En kerúbarnir breiddu út

vængina uppi yfir, svo að þeir huldu lokið með vængjum sínum, og andlit þeirra sneru hvort í móti öðru; að lokinu sneru andlit kerúbanna.

Borð fyrir skoðunarbrauðin

¹⁰Þá gjörði hann borðið af akasíuviði, tvær álnir á lengd, alin á breidd og hálfa aðra alin á hæð. ¹¹Lagði hann það skíru gulli og gjörði umhverfis á því brún af gulli. ¹²Umhverfis það gjörði hann lista þverhandar breiðan og bjó til brún af gulli umhverfis á listanum. ¹³Og hann steypiti til borðsins fjóra hringa af gulli og setti hringana í fjögur hornin, sem voru á fjórum fótum borðsins. ¹⁴Voru hringarnir fast uppi við listann, svo að í þá yrði smeygt stöngunum til þess að bera borðið. ¹⁵Og hann gjörði stengurnar af akasíuviði og gulllagði þær, svo að bera mátti borðið. ¹⁶Þá bjó hann til ílátin, er á borðinu skyldu standa, föt þau, er því tilheyrðu, skálar og ker, og bolla þá, er til dreypifórnar eru hafðir, – af skíru gulli.

Sjöarma ljósastikan

¹⁷Hann gjörði ljósastikuna af skíru gulli. Með drifnu smíði gjörði hann ljósastikuna, stétt hennar og legg. Blómbikarar hennar, knappar hennar og blóm, voru samfastir henni. ¹⁸Og sex álmur lágu út frá hliðum hennar, þrjár álmur ljósastikunnar út frá annarri hlið hennar og þrjár álmur ljósastikunnar út frá hinnri hlið hennar. ¹⁹Þrír bikarar, í lögun sem möndlublóm, voru á fyrstu álmunni, knappur og blóm. Þrír bikarar, í lögun sem möndlublóm, voru á næstu álmunni, knappur og blóm. Svo var á öllum sex álmunum, sem út gengu frá ljósastikunni. ²⁰Og á sjálfri ljósastikunni voru fjórir bikarar í lögun sem möndlublóm, knappar hennar og blóm: ²¹einn knappur undir tveim neðstu álmunum, samfastur ljósastikunni, og annar knappur undir tveim næstu álmunum, samfastur ljósastikunni, og enn knappur undir tveim efstu álmunum, samfastur ljósastikunni, svo var undir sex álmunum, er út gengu frá ljósastikunni. ²²Knapparnir og álmurnar voru samfastar henni. Allt var það gjört með drifnu smíði af skíru gulli.

²³Og hann gjörði lampa hennar sjö og ljósasöx þau og skarpönnur, er henni fylgdu af skíru gulli. ²⁴Af einni talentu skíragulls gjörði hann hana með öllum áhöldum hennar.

Reykelsisaltarið

²⁵Þá gjörði hann reykelsisaltarið af akasíuviði. Það var álnarlangt og álnarbreitt, ferhyrnt, tveggja álna hátt og horn þess áföst við það. ²⁶Og hann lagði það skíru gulli, bæði að ofan og á hliðunum allt í kring, svo og horn þess, og hann gjörði brún af gulli á því allt í kring. ²⁷Og hann gjörði á því tvo hringa af gulli fyrir neðan brúnina báðumegin, á báðum hliðum þess, til að smeygja í stöngum til að bera það á. ²⁸Og stengurnar gjörði hann af akasíuviði og gulllagði þær. ²⁹Hann bjó og til hina helgu smurningarolíu og hreina ilmreykelsið á smyrslarahátt.

Altarið**38**

¹Þá gjörði hann brennifórnaraltarið af akasíuviði. Það var fimm álna langt og fimm álna breitt, ferhyrnt og þriggja álna hátt. ²Og hann gjörði hornin á því upp af fjórum hyrningum þess, – þau horn voru áföst við það –, og hann eirlagði það. ³Og hann gjörði öll áhöld, sem altarinu skyldu fylgja: kerin, eldspaðana, fórnarskálirnar, soðkrókana og eldpönnurnar. Öll áhöld þess gjörði hann af eiri. ⁴Enn fremur gjörði hann um altarið eirgrind, eins og riðið net, fyrir neðan umgjörð þess undir niðri allt upp að miðju þess. ⁵Og hann steypiti fjóra hringa í fjögur horn eirgrindarinnar til að smeygja í stöngunum. ⁶En stengurnar gjörði hann af akasíuviði og eirlagði þær. ⁷Og hann smeygði stöngunum í hringana á hliðum altarisins til að bera það á. Hann gjörði það af borðum, holt að innan. ⁸Því næst gjörði hann eirkerið með eirstétt úr speglum kvenna þeirra, er gegndu þjónustu við dyr samfundatjaldsins.

Forgarðurinn

⁹Hann gjörði forgarðinn þannig: Á suðurhliðinni voru tjöld fyrir forgarðinum úr tvinnadri baðmull, hundrað álna löng, ¹⁰með tuttugu stólpum og tuttugu undirstöðum af eiri, en naglar í stólpunum og hringrandir á þeim voru af silfri. ¹¹Á norðurhliðinni voru og hundrað álna tjöld með tuttugu stólpum og tuttugu undirstöðum af eiri, en naglarnir í stólpunum og hringrandirnar á þeim voru af silfri. ¹²Að vestanverðu voru fimmtíu álna löng tjöld með tíu stólpum og tíu undirstöðum, en naglarnir í stólpunum og hringrandirnar á þeim voru af silfri. ¹³Og að austanverðu, mót uppkomu sólar, voru fimmtíu álna tjöld. ¹⁴Voru fimmtán álna tjöld annars vegar með þremur stólpum og þremur undirstöðum, ¹⁵og hins vegar, báðumegin við forgarðshliðið, sömuleiðis fimmtán álna tjöld með þremur stólpum og þremur undirstöðum. ¹⁶Öll tjöld umhverfis forgarðinn voru úr tvinnadri baðmull, ¹⁷undirstöðurnar undir stólpunum af eiri, naglarnir í stólpunum og hringrandirnar á þeim af silfri og stólpahöfuðin silfurlögð, en á öllum stólpum forgarðsins voru hringrandir af silfri.

¹⁸Dúkbreiðan fyrir hliði forgarðsins var glitofin af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnadri baðmull, tuttugu álna löng og fimm álna há eftir dúkbreiddinni, eins og tjöld forgarðsins voru. ¹⁹Og þar til heyrðu fjórir stólpar og fjórar undirstöður af eiri, en naglarnir í þeim voru af silfri, stólpahöfuðin silfurlögð og hringrandirnar á þeim af silfri. ²⁰Og allir hælarnir til tjaldbúðarinnar og forgarðsins hringinn í kring voru af eiri.

Dýrir málmar til helgidómsgjörðar

²¹Þetta er kostnaðarreikningur tjaldbúðarinnar, sáttmálsbúðarinnar, sem gjörður var að boði Móse með aðstoð levítanna af Ítamar, syni Arons prests. ²²En Besalel Úríson, Húrssonar, af Júda ættkvísl gjörði allt það, sem Drottinn hafði boðið Móse, ²³og með honum var Oholíab Akísamaksson af Dans ættkvísl; hann var hagur á steingróft, listvefnað og glitvefnað af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og baðmull.

²⁴Allt það gull, sem haft var til smíðisins við alla helgidómsgjörðina og fært var að fórnargjöf, var tuttugu og níu talentur og sjö hundruð og þrjátíu siklar eftir helgidóms siklum.

²⁵Silfrið, sem þeir af söfnuðinum, er í manntali voru, lögðu til, var hundrað talentur og seytján hundruð sjötíu og fimm siklar eftir helgidóms siklum, ²⁶hálf sikill á mann, það er hálfur sikill eftir helgidóms sikli, á hvern þann, er talinn var í liðskönnun, tvítugur og þaðan af eldri, og voru það sex hundruð og þrjú þúsund, fimm hundruð og fimmtíu manns.

²⁷Hundrað talenturnar af silfri voru hafðar til að steypa úr undirstöður til helgidómsins og undirstöður til fortjaldsins, hundrað undirstöður úr hundrað talentum, ein talenta í hverja undirstöðu. ²⁸Af seytján hundruð sjötíu og fimm siklunum gjörði hann naglana í stólpana, silfurlagði stólpahöfuðin og bjó til hringrandir á þá.

²⁹Fórnargjafa-eirinn var sjötíu talentur og tvö þúsund og fjögur hundruð siklar. ³⁰Af honum gjörði hann undirstöðurnar til samfundatjalds-dyranna, eiraltarið, eirgrindina, sem því fylgdi, og öll áhöld altarisins, ³¹undirstöðurnar til forgarðsins allt í kring, undirstöðurnar til forgarðshliðsins, alla hæla til tjaldbúðarinnar og alla hæla til forgarðsins allt í kring.

Skrúði prestanna

39

¹Af bláa purpuranum, rauða purpuranum og skarlatinu gjörðu þeir glitklæði til embættisgjörðar í helgidóminum, og þeir gjörðu hin helgu klæði Arons, svo sem Drottinn hafði boðið Móse. ²Hann bjó til hökulinn af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnadri baðmull. ³Þeir beittu út gullið í þynnur, en hann skar þynnurnar í þræði til að vefa þá inn í bláa purpurann, rauða purpurann, skarlatið og baðmullina með forkunnarlegu hagvirki. ⁴Þeir gjörðu axlarhlýra á hökulinn, og voru þeir festir við hann. Á báðum endum var hann festur við þá. ⁵Og hökullindinn, sem á honum var til að gyrða hann að sér, var áfastur honum og með sömu gerð: af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnadri baðmull, svo sem Drottinn hafði boðið Móse. ⁶Og þeir greyptu sjóamsteina inn í umgjarðir af gulli og grófu á þá nöfn Ísraels sona með innsiglisgrefti. ⁷Festi hann þá á axlarhlýra hökulsins, svo að þeir væru minnissteinar fyrir Ísraelsmenn, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

⁸Þá bjó hann til brjóstskjöldinn, gjörðan með listasmíði og með sömu gerð og hökullinn, af gulli, bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnadri baðmull. ⁹Var hann ferhyrndur. Gjörðu þeir brjóstskjöldinn tvöfaldan. Var hann spannarlangur og spannarbreiður og tvöfaldur. ¹⁰Og þeir settu hann fjórum steinaröðum: Eina röð af karneól, tópas og smaragði, var það fyrsta röðin; ¹¹önnur röðin: karbunkull, safír og jaspis; ¹²þriðja röðin: hýasint, agat og ametýst; ¹³og fjórða röðin: krýsólít, sjóam og onýx. Voru þeir greyptir í gullumgjarðir, hver á sínum stað. ¹⁴Og steinarnir voru tólf, eftir nöfnum Ísraels sona, og með nöfnum þeirra. Voru þeir grafnir með innsiglisgrefti, og var sitt nafn á hverjum þeirra, eftir þeim tólf kynkvíslum. ¹⁵Og þeir gjörðu festar til brjóstskjaldarins, snúnar eins og fléttur, af skíru gulli. ¹⁶Þeir gjörðu og tvær umgjarðir af gulli og tvo gullhringa, og þessa tvo hringa festu þeir á tvö horn brjóstskjaldarins; ¹⁷festu

síðan báðar gullflétturnar í þessa tvo hringa á hornum brjóstskjaldarins. ¹⁸En tvo enda beggja snúnu festanna festu þeir við umgjarðirnar tvær og festu þær við axlarhlýra hökulsins, á hann framanverðan. ¹⁹Þá gjörðu þeir enn tvo hringa af gulli og festu þá í tvö horn brjóstskjaldarins, innanvert í þá brúnina, sem að höklinum vissi. ²⁰Og enn gjörðu þeir tvo hringa af gulli og festu þá á báða axlarhlýra hökulsins, neðan til á hann framanverðan, þar sem hann var tengdur saman, fyrir ofan hökullindann. ²¹Og knýttu þeir brjóstskjöldinn með hringum hans við hökulhringana með snúru af bláum purpura, svo að hann lægi fyrir ofan hökullindann og brjóstskjöldurinn losnaði ekki við hökulinn, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

²²Síðan gjörði hann hökulmöttulinn. Var hann ofinn og allur af bláum purpura, ²³og var hálsmál möttulsins á honum miðjum, eins og á brynju, og hálsmálið faldað með borða, svo að ekki skyldi rifna út úr. ²⁴Á möttulfaldinum gjörðu þeir granatepli af bláum purpura, rauðum purpura, skarlati og tvinnaðri baðmull. ²⁵Þeir gjörðu og bjöllur af skíru gulli og festu bjöllurnar millum granateplanna á möttulfaldinum allt í kring, á millum granateplanna, ²⁶svo að fyrst kom bjalla og granatepli, og þá aftur bjalla og granatepli, allt í kring á möttulfaldinum, til þjónustugjörðar, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

²⁷Þá gjörðu þeir kyrtlana handa Aroni og sonum hans af baðmull, og voru þeir ofnir. ²⁸Sömuleiðis vefjarhöttinn af baðmull og höfuðdúkana prýðilegu af baðmull og línbrækurnar af tvinnaðri baðmull, ²⁹og beltið af tvinnaðri baðmull, bláum purpura, rauðum purpura og skarlati, glitofíð, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

³⁰Síðan gjörðu þeir spöngina, hið helga ennishlað, af skíru gulli og lettruðu á hana með innsigliisgrefti: „Helgaður Drottni.“ ³¹Og þeir festu við hana snúru af bláum purpura til að festa hana á vefjarhöttinn ofanverðan, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Verkalok

³²Þannig var nú lokið öllu verki við búð samfundatjaldsins, og gjörðu Ísraelsmenn allt, sem Drottinn hafði boðið Móse. ³³Síðan fluttu þeir búðina til Móse: tjaldið með öllum áhöldum þess, krókana, þiljuborðin, slárnar, stólpana og undirstöðurnar, ³⁴þakið úr rauðlituðu hrútskinnunum, þakið úr höfrungaskinnunum og fortjaldsdúkbreiðuna, ³⁵sáttmálsörkina, stengurnar og arkarlokið, ³⁶borðið með öllum þess áhöldum og skoðunarbrauðin, ³⁷gullljósastikuna með lömpum, lömpunum, er raða skyldi, öll áhöld hennar og olíu ljósastikunnar, ³⁸gullaltarið, smurningarolíuna, ilmreykelsið og dúkbreiðuna fyrir tjaldddyrnar, ³⁹eiraltarið ásamt eirgrindinni, stengur þess og öll áhöld, keríð og stétt þess, ⁴⁰forgarðstjöldin, stólpa hans og undirstöður, dúkbreiðuna fyrir hlið forgarðsins, stög þau og hæla, sem þar til heyra, og öll þau áhöld, sem heyra til þjónustugjörð í búðinni, í samfundatjaldinu, ⁴¹glitklæðin til embættisgjörðar í helgidóminum, hin helgu klæði Arons prests og prestsþjónustuklæði sona hans. ⁴²Unnu Ísraelsmenn allt verkið, í alla staði svo sem Drottinn hafði boðið Móse. ⁴³Og Móse leit yfir allt verkið og sjá, þeir höfðu unnið það, svo sem Drottinn hafði fyrir lagt, svo höfðu þeir gjört það. Og Móse blessaði þá.

Vígsla samfundatjaldsins

40

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Á fyrsta degi hins fyrsta mánaðar skalt þú reisa búð samfundatjaldsins. ³Þar skalt þú setja sáttmálsörkina og byrgja fyrir örkina með fortjaldinu. ⁴Og þú skalt bera borðið þangað og raða því, sem á því skal vera. Síðan skalt þú bera þangað ljósastikuna og setja upp lampa hennar. ⁵Og þú skalt setja hið gullna reykelsisaltari fyrir framan sáttmálsörkina og hengja dúkbreiðuna fyrir búðardyrnar. ⁶Og þú skalt setja brennifórnaraltarið fyrir framan dyr samfundatjalds-búðarinnar. ⁷Og keríð skalt þú setja milli samfundatjaldsins og altarisins og láta vatn í það. ⁸Síðan skalt þú reisa forgarðinn umhverfis og hengja dúkbreiðu fyrir forgarðshliðið. ⁹Þá skalt þú taka smurningarolíuna og smyrja búðina og allt, sem í henni er, og vígja hana með öllum áhöldum hennar, svo að hún sé heilög. ¹⁰Og þú skalt smyrja brennifórnaraltarið og öll áhöld þess, og þú skalt vígja altarið, og skal altarið þá vera háheilagt. ¹¹Og þú skalt smyrja keríð og stétt þess og vígja það. ¹²Þá skalt þú leiða Aron og sonu hans að dyrum samfundatjaldsins og þvo þá úr vatni. ¹³Og þú skalt færa Aron í hin helgu klæði, smyrja hann og vígja, að hann þjóni mér í prestsembætti. ¹⁴Þú skalt og leiða fram sonu hans og færa þá í kyrtlana, ¹⁵og þú skalt smyrja þá, eins og þú smurðir föður þeirra, að þeir þjóni mér í prestsembætti, og skal smurning þeirra veita þeim ævinlegan prestdóm frá kyni til kyns.“

¹⁶Og Móse gjörði svo. Eins og Drottinn hafði boðið honum, svo gjörði hann í alla staði. ¹⁷Búðin var reist í fyrsta mánuði hins annars árs, fyrsta dag mánaðarins. ¹⁸Reisti Móse búðina, lagði undirstöðurnar, sló upp þiljunum, setti í slárnar og reisti upp stólpana. ¹⁹Og hann þandi tjaldvoðina yfir búðina og lagði tjaldþökin þar yfir, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²⁰Hann tók sáttmálið og lagði það í örkina, setti stengurnar í örkina og lét arkarlokið yfir örkina. ²¹Og hann flutti örkina inn í búðina, setti upp fortjaldsdúkbreiðuna og byrgði fyrir sáttmálsörkina, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²²Hann setti borðið inn í samfundatjaldið, við norðurhlið búðarinnar, fyrir utan fortjaldið, ²³og hann raðaði á það brauðunum frammi fyrir Drottni, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²⁴Hann setti upp ljósastikuna í samfundatjaldinu gegnt borðinu við suðurhlið búðarinnar. ²⁵Og hann setti upp lampana frammi fyrir Drottni, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²⁶Hann setti upp gullaltarið inni í samfundatjaldinu fyrir framan fortjaldið, ²⁷og brenndi á því ilmreykelsi, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²⁸Síðan hengdi hann dúkbreiðuna fyrir dyr búðarinnar, ²⁹setti brennifórnaraltarið við dyr samfundatjalds-búðarinnar og fórnaði á því brennifórn og matfórn, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

³⁰Hann setti keríð milli samfundatjaldsins og altarisins og lét vatn í það til þvottar, ³¹og þvoðu þeir Móse, Aron og synir hans hendur sínar og fætur úr því. ³²Hvert sinn er þeir gengu inn í samfundatjaldið og nálgudust altarið, þvoðu þeir sér, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

³³Síðan reisti hann forgarðinn umhverfis búðina og altarið og hengdi dúkbreiðuna fyrir forgarðshliðið, og hafði Móse þá aflokið verkinu.

³⁴Þá huldi skýið samfundatjaldið, og dýrð Drottins fyllti búðina, ³⁵og mátti Móse ekki inn ganga í samfundatjaldið, því að skýið lá yfir því og dýrð Drottins fyllti búðina.

³⁶Hvert sinn er skýið hófst upp frá búðinni, lögðu Ísraelsmenn upp, alla þá stund er þeir voru á ferðinni. ³⁷En er skýið hófst ekki upp, lögðu Ísraelsmenn ekki af stað fyrr en þann dag er skýið hófst upp. ³⁸Því að ský Drottins var yfir búðinni um daga, en eldbjarmi um nætur, í auglýn allra Ísraelsmanna, alla þá stund, er þeir voru á ferðinni.

LEVITICUS

ÞRÍÐJA BÓK MÓSE

Lög um fórnir

Brennifórnir

1

¹Drottinn kallaði á Móse og talaði við hann úr samfundatjaldinu og mælti: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Þegar einhver af yður vill færa Drottni fórn, þá skuluð þér færa fórn yðar af fénaðinum, af nautum og sauðum.

³Sé fórn hans brennifórn af nautum, skal það, er hann fórnar, vera karlkyns og gallalaust. Skal hann leiða það að dyrum samfundatjaldsins, svo að hann verði Drottni velþóknanlegur. ⁴Því næst skal hann leggja hönd sína á höfuð brennifórnarinnar, að hún afli honum velþóknunar og friðþægi fyrir hann. ⁵Síðan skal hann slátra ungneytinu frammi fyrir Drottni. En synir Arons, prestarnir, skulu fram bera blóðið, og skulu þeir stökkva blóðinu allt í kring utan á altarið, sem stendur við dyr samfundatjaldsins. ⁶Þá flái hann brennifórnina og hluti hana sundur. ⁷En synir Arons, prestarnir, skulu gjöra eld á altarinu og leggja við á eldinn. ⁸Og synir Arons, prestarnir, skulu raða stykkjunum, höfðinu og mörnum ofan á viðinn, sem lagður er á eldinn, sem er á altarinu. ⁹En innýflin og fæturna skal þvo í vatni, og skal presturinn brenna það allt á altarinu til brennifórnar, eldfórnar þægilegs ilms fyrir Drottin.

¹⁰Sé fórnargjöf sú, er hann fram ber til brennifórnar, af sauðfénaði, af sauðkindum eða geitum, þá skal það, er hann fórnar, vera karlkyns og gallalaust. ¹¹Og skal hann slátra því við altarið norðanvert frammi fyrir Drottni, en synir Arons, prestarnir, skulu stökkva blóðinu úr því utan á altarið allt í kring. ¹²Síðan skal hann hluta það sundur, og skal presturinn raða stykkjunum ásamt höfðinu og mörnum ofan á viðinn, sem lagður er á eldinn, sem er á altarinu. ¹³En innýflin og fæturna skal þvo í vatni, og skal presturinn fram bera það allt og brenna á altarinu. Er það brennifórn, eldfórn þægilegs ilms fyrir Drottin.

¹⁴Vilji hann færa Drottni brennifórn af fuglum, þá taki hann til fórnar sinnar turtildúfur eða ungar dúfur. ¹⁵Skal presturinn bera fuglinn að altarinu og klípa af höfuðið og brenna það á altarinu, en blóðið skal kreista út á altarisfliðina. ¹⁶Og hann skal taka sarpinn með fiðrinu á og kasta honum við austurhlið altarisins, þar sem askan er látin. ¹⁷Og hann skal rífa vængina frá, en þó eigi slíta þá af, og skal presturinn brenna hann á altarinu, ofan á viðnum, sem lagður er á eldinn. Er það brennifórn, eldfórn þægilegs ilms fyrir Drottin.

Matfórnir**2**

¹Þegar einhver vill færa Drottni matfórn, þá skal fórn hans vera fínt mjöl, og skal hann hella yfir það olíu og leggja reykelsiskvoðu ofan á það. ²Og hann skal færa það sonum Arons, prestunum, en presturinn skal taka af því hnefafylli sína, af fínu mjölinu og af olíunni, ásamt allri reykelsiskvoðunni, og brenna það á altarinu sem ilmhluta fórnarinnar, sem eldfórn þægilegs ilms fyrir Drottin. ³En það, sem af gengur matfórninni, fái Aron og synir hans sem háhelgan hluta af eldfórnum Drottins.

⁴Viljir þú færa matfórn af því, sem í ofni er bakað, þá séu það ósýrðar kökur af finu mjöli olíublandaðar og ósýrð flatbrauð olíusmurð. ⁵En sé fórnargjöf þín matfórn á pönnu, þá skal hún vera ósýrt brauð af finu mjöli olíublandað. ⁶Þú skalt brjóta það í mola og hella yfir það olíu; þá er það matfórn. ⁷En sé fórn þín matfórn tilreidd í suðupönnu, þá skal hún gjörð af finu mjöli með olíu. ⁸Og þú skalt færa Drottni matfórnina, sem af þessu er tilreidd. Skal færa hana prestinum, og hann skal fram bera hana að altarinu. ⁹En presturinn skal af matfórninni taka ilmhlutann og brenna á altarinu til eldfórnar þægilegs ilms fyrir Drottin. ¹⁰En það, sem af gengur matfórninni, fái Aron og synir hans sem háhelgan hluta af eldfórnum Drottins.

¹¹Engin matfórn, sem þér færið Drottni, skal gjörð af sýrðu deigi, því að ekkert súrdeig eða hunang megið þér brenna sem eldfórn Drottni til handa. ¹²Í frumgróðafórn megið þér færa það Drottni, en upp að altarinu má eigi bera það til þægilegs ilms.

¹³Allar matfórnir þínar skalt þú salti salta, og þú skalt eigi láta vanta í matfórnir þínar salt þess sáttmála, er Guð þinn hefir við þig gjört. Með öllum fórnum þínum skalt þú salt fram bera.

¹⁴Færir þú Drottni frumgróðamatfórn, þá skalt þú fram bera í matfórn af frumgróða þínum öx, bökuð við eld, mulin korn úr nýslegnum kornstöngum. ¹⁵Og þú skalt hella olíu yfir hana og leggja reykelsiskvoðu ofan á; þá er það matfórn. ¹⁶Og presturinn skal brenna ilmhluta hennar, nokkuð af hinu mulda korni og olíunni, ásamt allri reykelsiskvoðunni, til eldfórnar fyrir Drottin.

Heillafórnir**3**

¹Sé fórn hans heillafórn og færi hann hana af nautpeningi, hvort heldur er karlkyns eða kvenkyns, þá sé það gallalaust, er hann fram ber fyrir Drottin. ²Því næst skal hann leggja hönd sína á höfuð fórnarinnar og slátra henni fyrir dyrum samfundatjaldsins, en synir Arons, prestarnir, skulu stökkva blóðinu allt í kring utan á altarið. ³Skal hann síðan færa Drottni eldfórn af heillafórninni: netjuna, er hylur iðrin, og allan innýflamörinn, ⁴bæði nýrun og nýrnamörinn, sem liggur innan á mölunum, og stærra lifrarblaðið. Við nýrun skal hann taka það frá. ⁵Og synir Arons skulu brenna það á altarinu ofan á brennifórninni, sem liggur ofan á viðinum, sem lagður er á eldinn, til eldfórnar þægilegs ilms fyrir Drottin.

⁶Sé fórnargjöfin, sem hann færir Drottni að heillafórni, af sauðfénaði, þá sé það, er hann fram ber, gallalaust, hvort heldur það er karlkyns eða kvenkyns. ⁷Færi hann sauðkind að fórnargjöf, þá færi hann hana fram fyrir Drottin. ⁸Því næst skal hann leggja hönd sína á höfuð fórnarinnar og slátra henni fyrir framan samfundatjaldið, en synir Arons skulu stökkva blóðinu allt í kring utan á altarið. ⁹Skal hann síðan af heillafórnninni færa Drottni í eldförn mörinn úr henni: rófunu alla – skal taka hana af fast við rófubeinið, – netjuna, er hylur iðrin, og allan innýflamörinn, ¹⁰bæði nýrun og nýrnamörinn, sem er innan á mölunum, og stærra lifrarblaðið. Við nýrun skal hann taka það frá. ¹¹Og presturinn skal brenna þetta á altarinu sem eldförnarmat Drottni til handa.

¹²Sé fórnargjöf hans geitsauður, þá skal hann færa hann fram fyrir Drottin, ¹³leggja hönd sína á höfuð hans og slátra honum fyrir framan samfundatjaldið, en synir Arons skulu stökkva blóðinu allt í kring utan á altarið. ¹⁴Því næst skal hann fram bera af honum sem fórnargjöf, sem eldförn Drottni til handa, netjuna, er hylur iðrin, og allan innýflamörinn, ¹⁵bæði nýrun og nýrnamörinn, sem er innan á mölunum, og stærra lifrarblaðið. Við nýrun skal hann taka það frá. ¹⁶Og presturinn skal brenna það á altarinu sem eldförnarmat þægilegs ilms; allur mör heyrir Drottni til.

¹⁷Skal það vera ævinlegt lögmál hjá yður frá kyni til kyns í öllum bústöðum yðar: Þér skuluð engan mör og ekkert blóð eta.“

Fórn fyrir synd æðstaprestsins

4

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg: Nú syndgar einhver af vangá í einhverju því, sem Drottinn hefir bannað að gjöra, og gjörir eitthvað af því.

³Ef smurði presturinn syndgar og bakar fólkinu sekt, þá skal hann fyrir synd sína, er hann hefir drýgt, færa Drottni ungneyti gallalaust til syndafórnar. ⁴Skal hann leiða uxann að dyrum samfundatjaldsins fram fyrir Drottin og leggja hönd sína á höfuð uxans og slátra uxanum frammi fyrir Drottin. ⁵Skal smurði presturinn taka nokkuð af blóði uxans og bera það inn í samfundatjaldið. ⁶Skal presturinn drepa fingri sínum í blóðið og stökkva sjö sinnum nokkru af blóðinu frammi fyrir Drottin, fyrir framan fortjald helgidómsins. ⁷Því næst skal presturinn ríða nokkru af blóðinu á horn ilmreykelsisaltarisins, er stendur í samfundatjaldinu frammi fyrir Drottin, en öllu hinu blóði uxans skal hella niður við brennifórnaraltarið, er stendur við dyr samfundatjaldsins. ⁸Síðan skal hann taka allan mörinn úr syndafórnaruxanum, – netjuna, er hylur iðrin, og allan innýflamörinn, ⁹bæði nýrun og nýrnamörinn, sem er innan á mölunum, og stærra lifrarblaðið; við nýrun skal hann taka það frá –, ¹⁰eins og hann er tekinn úr heillafórnarnautinu, og skal presturinn brenna þetta á brennifórnaraltarinu. ¹¹En húð uxans og allt kjötið, ásamt höfðinu og fótunum, innýflunum og gorinu, ¹²allan uxann skal hann færa út fyrir herbúðirnar á hreinan stað, þangað sem öskunni er hellt út, leggja hann á við og brenna í eldi. Þar sem öskunni er hellt út skal hann brenndur.

Fórn fyrir synd safnaðarins

¹³Ef allur Ísraels lýður misgjörir af vangá og það er söfnuðinum hulið og þeir gjöra eitthvað, sem Drottinn hefir bannað, og falla í sekt, ¹⁴þá skal söfnuðurinn, þegar syndin,

sem þeir hafa drýgt, er vitanleg orðin, færa unguneyti til syndafórnar og leiða það fram fyrir samfundatjaldið. ¹⁵Og skulu öldungar safnaðarins leggja hendur sínar á höfuð uxans frammi fyrir Drottni og slátra uxanum frammi fyrir Drottni. ¹⁶Og smurði presturinn skal bera nokkuð af blóði uxans inn í samfundatjaldið. ¹⁷Og skal presturinn drepa fingri sínum í blóðið og stökkva því sjö sinnum frammi fyrir Drottni, fyrir framan fortjaldið. ¹⁸Og nokkru af blóðinu skal hann ríða á horn altarisins, sem er frammi fyrir Drottni, inni í samfundatjaldinu, en öllu hinu blóðinu skal hann hella niður við brennifórnaraltarið, sem er við dyr samfundatjaldsins. ¹⁹Og hann skal taka allan mörinn úr honum og brenna á altarinu. ²⁰Þannig skal hann fara með uxann. Eins og hann fór með syndafórnaruxann, svo skal hann með hann fara.

Þannig skal presturinn friðþægja fyrir þá, og þeim mun fyrirgefið verða. ²¹Skal hann síðan færa uxann út fyrir herbúðirnar og brenna hann, eins og hann brenndi hinn fyrri uxann. Er það syndaförn safnaðarins.

Fórn fyrir synd höfðingjans

²²Þegar leiðtogi syndgar og gjörir af vangá eitthvað, sem Drottinn Guð hans hefir bannað, og verður fyrir það sekur, ²³og honum er gjörð vitanleg synd sú, er hann hefir drýgt, þá skal hann færa að fórnargjöf geithafur gallalausan. ²⁴Skal hann leggja hönd sína á höfuð hafursins og slátra honum þar sem brennifórnunum er slátrað, frammi fyrir Drottni. Það er syndaförn. ²⁵Skal presturinn þá taka nokkuð af blóði syndafórnarinnar með fingri sínum og ríða því á horn brennifórnaraltarisins, en hinu blóðinu skal hann hella niður við brennifórnaraltarið. ²⁶En allan mörinn úr honum skal hann brenna á altarinu, eins og mörinn úr heillafórninni.

Þannig skal presturinn friðþægja fyrir hann vegna syndar hans, og honum mun fyrirgefið verða.

Fórn fyrir synd einstaklings

²⁷Ef einhver alþýðumaður syndgar af vangá með því að gjöra eitthvað það, sem Drottinn hefir bannað, og verður sekur, ²⁸og honum er gjörð vitanleg synd sú, sem hann hefir drýgt, þá skal hann færa að fórnargjöf geit gallalaus, fyrir synd þá, sem hann hefir drýgt. ²⁹Skal hann leggja hönd sína á höfuð syndafórnarinnar og slátra syndafórninni þar sem brennifórnum er slátrað. ³⁰Síðan skal presturinn taka nokkuð af blóðinu með fingri sínum og ríða því á horn brennifórnaraltarisins, en öllu hinu blóðinu skal hann hella niður við altarið. ³¹En allan mörinn skal hann taka frá, eins og mörinn úr heillafórninni var tekinn frá, og skal presturinn brenna hann á altarinu til þægilegs ilms fyrir Drottin.

Þannig skal presturinn friðþægja fyrir hann, og honum mun fyrirgefið verða.

³²Fram beri hann sauðkind að fórnargjöf til syndafórnar, þá skal það, er hann fram ber, vera ásauður gallalaus. ³³Skal hann leggja hönd sína á höfuð syndafórnarinnar og slátra henni til syndafórnar þar sem brennifórnum er slátrað. ³⁴Skal þá presturinn taka nokkuð af blóði syndafórnarinnar með fingri sínum og ríða því á horn brennifórnaraltarisins, en öllu hinu blóðinu skal hann hella niður við altarið. ³⁵En allan mörinn skal hann taka frá, eins og sauðamörinn er tekinn úr heillafórninni, og skal presturinn brenna hann á altarinu ofan á eldfórnum Drottins.

Þannig skal presturinn friðþægja fyrir hann vegna syndar þeirrar, er hann hefir drýgt, og mun honum fyrirgefið verða.

Fórn í sérstökum tilvikum

5

¹Nú syndgar einhver, með því að hann hefir heyrt formælingu og getur vitni borið, hvort sem hann hefir séð það sjálfur eða orðið þess vísari, en segir eigi til, og bakar sér þannig sekt,

²eða einhver snertir einhvern óhreinan hlut, hvort það er heldur hræ af óhreinu villidýri eða hræ af óhreinum fénaði eða hræ af óhreinu skriðkvikindi og hann veit ekki af því og verður þannig óhrein og sekur,

³eða hann snertir mann óhreinan, hvernar tegundar sem óhreinleikinn er, sem hann er óhrein af, og hann veit eigi af því, en verður þess síðar vís og verður þannig sekur, ⁴eða fleipri einhver þeim eiði af munni fram, að hann skuli gjöra eitthvað, illt eða gott, hvað sem það nú kann að vera, sem menn fleipra út úr sér með eiði, og hann veit eigi af því, en verður þess síðar vís og verður sekur fyrir eitthvað af þessu,

– ⁵verði nokkur sekur fyrir eitthvað af þessu, þá skal hann játa synd sína. ⁶Og hann skal til sektarbóta fyrir synd þá, sem hann hefir drýgt, færa Drottni ásauð úr hjörðinni, ásauð eða geit, í syndafórn. Og presturinn skal friðþægja fyrir hann vegna syndar hans.

⁷En ef hann á ekki fyrir kind, þá skal hann í sektarbætur fyrir misgjörð sína færa Drottni tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur, aðra í syndafórn, en hina í brennifórn.

⁸Hann skal færa þær prestinum, og hann skal fram bera þá fyrr, er til syndafórnar er ætluð. Skal hann klípa höfuðið af hálsinum, en slíta þó eigi frá, ⁹stökkva nokkru af blóði syndafórnarinnar á hlið altarisins, en það, sem eftir er af blóðinu, skal kreist úr og látið drjúpa niður við altarið. Það er syndafórn.

¹⁰En hina skal hann tilreiða í brennifórn að réttum sið. Og presturinn skal friðþægja fyrir hann vegna syndar þeirrar, sem hann hefir drýgt, og mun honum fyrirgefið verða.

¹¹En ef hann á ekki fyrir tveimur turtildúfum eða tveimur ungum dúfum, þá skal hann fram bera að fórnargjöf fyrir misgjörð sína tíunda part úr efu af fínu mjöli í syndafórn. Skal hann eigi hella olíu á það né heldur láta á það reykelsiskvoðu, því að það er syndafórn. ¹²Hann skal færa það prestinum, og presturinn skal taka af því hnefayfylli sína sem ilmhluta fórnarinnar og brenna á altarinu ofan á eldfórnum Drottins. Það er syndafórn. ¹³Og presturinn skal friðþægja fyrir hann fyrir synd þá, er hann hefir drýgt með einhverju þessu, og honum mun fyrirgefið verða. En hitt fái presturinn, eins og matfórnina.“

Sektarbætur

¹⁴Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹⁵„Nú sýnir einhver þá sviksemi, að draga undan eitthvað af því, sem Drottni er helgað, þá skal hann í sektarbætur færa Drottni hrút gallalausan úr hjörðinni, sem að þínu mati sé eigi minna en tveggja sikla virði, eftir helgidóms sikli, til sektarfórnar. ¹⁶Og það, sem

hann hefir dregið undan af helgum hlutum, skal hann að fullu bæta og gjalda fimmtungi meira. Skal hann færa það prestinum, og presturinn skal friðþægja fyrir hann með sektarfórnarhrútnum, og mun honum fyrirgefið verða.

¹⁷Nú syndgar einhver og gjörir eitthvað, sem Drottinn hefir bannað, og veit eigi af því og verður þannig sekur og misgjörð hvílir á honum, ¹⁸þá skal hann færa prestinum hrút gallalausán úr hjörðinni, eftir mati þínu, til sektarfórnar. Og presturinn skal friðþægja fyrir hann fyrir vangæslusynd þá, er hann hefir óafvitandi drýgt, og mun honum fyrirgefið verða. ¹⁹Það er sektarfórn. Hann er sannlega sekur orðinn við Drottin.“

6

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Nú syndgar einhver og sýnir sviksemi gegn Drottni og þrætir við náunga sinn fyrir það, sem honum hefir verið trúað fyrir, eða honum hefir verið í hendur selt, eða hann hefir rænt, eða hann hefir haft með ofríki af náunga sínum, ³eða hann hefir fundið eitthvað, sem týnst hefir, og þrætir fyrir það, eða hann með meinsæri synjar fyrir einhvern þann verknað, er menn fremja sér til syndar, – ⁴þegar hann syndgar þannig og verður sekur, þá skal hann skila því aftur, sem hann hefir rænt eða með ofríki haft af öðrum eða honum hefir verið trúað fyrir, eða hinu týnda, sem hann hefir fundið, ⁵eða hverju því, er hann hefir synjað fyrir með meinsæri, og skal hann bæta það fullu verði og gjalda fimmtungi meira. Skal hann greiða það eiganda á þeim degi, er hann færir sektarfórn sína. ⁶En í bætur Drottni til handa skal hann færa prestinum hrút gallalausán úr hjörðinni, eftir þínu mati, til sektarfórnar. ⁷Og presturinn skal friðþægja fyrir hann frammi fyrir Drottni, og honum mun fyrirgefið verða, – hvað sem menn fremja sér til sektar.“

Brennifórnin

⁸Drottinn talaði við Móse og sagði: ⁹„Bjóð Aroni og sonum hans á þessa leið:

Þessi eru ákvæðin um brennifórnina: Brennifórnin skal vera á eldstæði altarisins alla nóttina til morguns, og skal altariseldinum haldið lifandi með því. ¹⁰Og presturinn skal færa sig í línklæði sín og draga línbrækur yfir hold sitt, taka síðan burt öskuna eftir brennifórnina, er eldurinn hefir eytt á altarinu, og steypa henni niður við hlið altarisins. ¹¹Þá skal hann færa sig úr klæðum sínum og fara í önnur klæði og bera öskuna út fyrir herbúðirnar á hreinan stað. ¹²Og eldinum á altarinu skal haldið lifandi með því. Hann skal eigi slokkna. Og presturinn skal á hverjum morgni leggja við að eldinum, og hann skal raða brennifórninni ofan á hann og brenna mörinn úr heillafórnunum á honum. ¹³Eldurinn skal sífellt brenna á altarinu og aldrei slokkna.

Matfórnin

¹⁴Þessi eru ákvæðin um matfórnina:

Synir Arons skulu fram bera hana fyrir Drottin, að altarinu. ¹⁵Og hann skal taka af því hnefafylli sína, af finamjöli matfórnarinnar og olíunni, og alla reykelsiskvoðuna, sem er á matfórninni, og brenna á altarinu til þægilegs ilms, sem ilmhluta hennar fyrir Drottin. ¹⁶En það, sem eftir er af henni, skulu Aron og synir hans eta. Ósýrt skal það etið á helgum stað, í forgarði samfundatjaldsins skulu þeir eta það. ¹⁷Eigi má baka það með súrdeigi. Ég

gef þeim það í þeirra hluta af eldförnum mínum. Það er háheilagt, eins og syndaförnin og sektarförnin. ¹⁸Allt karlkyn meðal Arons niðja má eta það, frá kyni til kyns ber yður það af eldförnum Drottins um aldur og ævi. Hver sem snertir það skal vera heilagur.“

Förn á vígsludegi

¹⁹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²⁰„Þessi er förnargjöf Arons og sona hans, sem þeir skulu færa Drottni á smurningardegi sínum: tíundi partur úr efu af finu mjöli í stöðuga matförn, helmingurinn af því að morgni og helmingurinn að kveldi. ²¹Skal tilreiða hana á pönnu með olíu. Þú skalt fram bera hana samanhærðða. Þú skalt brjóta hana í stykki og förna henni til þægilegs ilms fyrir Drottin. ²²Og presturinn, sá af sonum hans, sem smurður er í hans stað, skal tilreiða hana. Er það ævarandi lögmál Drottins, öll skal hún brennd. ²³Allar matförnir presta skulu vera alförnir. Þær má ekki eta.“

Syndaförnin

²⁴Drottinn talaði við Móse og sagði: ²⁵„Mæl til Arons og sona hans og seg:

Þessi eru ákvæðin um syndaförnina:

Á þeim stað, sem brenniförnunum er slátrað, skal syndaförninni slátrað, frammi fyrir Drottni. Hún er háheilög. ²⁶Presturinn, sem fram ber syndaförnina, skal eta hana, á helgum stað skal hún etin, í forgarði samfundatjaldsins. ²⁷Hver sá, er snertir kjöt hennar, skal vera heilagur. Og þegar eitthvað af blóðinu spýttist á klæðin, þá skalt þú þvo það, sem spýttist hefir á, á helgum stað. ²⁸Og leirkerið, sem hún hefir verið soðin í, skal brjóta, en hafi hún verið soðin í eirkeri, þá skal fægja það og skola í vatni. ²⁹Allt karlkyn meðal prestanna má eta hana. Hún er háheilög. ³⁰En enga syndaförn má eta, hafi nokkuð af blóði hennar verið borið inn í samfundatjaldið til friðþægingar í helgidóminum, heldur skal hún brennd í eldi.

Sektarförnin

7

¹Þessi eru ákvæðin um sektarförnina: Hún er háheilög. ²Þar sem brenniförninni er slátrað, skal og sektarförninni slátrað, og skal stökkva blóði hennar allt í kring utan á altarið. ³Og öllum mörnum úr henni skal förna: rófunni, netjunni, sem hylur iðrin, ⁴báðum nýrunum, nýrnamörnum, sem liggur innan á mölunum, og stærra lifrablaðinu. Við nýrun skal taka það frá. ⁵Og presturinn skal brenna þetta á altarinu sem eldförn Drottni til handa. Er það sektarförn. ⁶Allt karlkyn meðal prestanna má eta hana; á helgum stað skal hún etin; hún er háheilög. ⁷Skal með sektarförn farið á sama hátt og syndaförn; eru sömu ákvæði um báðar: Presturinn, sem með þeim friðþægir, skal fá þær.

⁸Presturinn, sem fram ber brenniförn einhvers manns, skal fá skinnið af brenniförninni, sem hann fram ber. ⁹Og sérhverja matförn, sem í ofni er bökuð eða tilreidd í suðupönnu eða á steikarpönnu, fái presturinn, sem fram ber hana. ¹⁰En sérhver matförn, olíublönduð eða þurr, skal tilheyra öllum sonum Arons, svo einum sem öðrum.

Heillafórnin

¹¹Þessi eru ákvæðin um heillafórnina, sem Drottni er færð:

¹²Ef einhver fram ber hana til þakkargjörðar, þá skal hann auk þakkarfórnarinnar fram bera ósýrðar kökur olíublandaðar og ósýrð flatbrauð olíusmurð og olíublandaðar kökur, hrærðar úr finu mjöli. ¹³Ásamt kökum úr sýrðu deigi skal hann fram bera þessa fórnargáfu sína, auk heilla-þakkarfórnarinnar. ¹⁴Og hann skal af henni fram bera eina köku af hverri tegund fórnargáfunnar sem fórnargjöf Drottni til handa. Skal presturinn, er stökkvir blóði heillafórnarinnar, fá hana. ¹⁵En kjötið af heilla-þakkarfórninni skal etið sama dag sem fórnin er fram borin. Eigi skal geyma neitt af því til morguns.

¹⁶Sé sláturfórn hans heitfórn eða sjálfviljug fórn, þá skal hún etin sama dag sem hann fram ber sláturfórn sína. Þó má eta það, sem af gengur, daginn eftir. ¹⁷En það, sem verður eftir af kjöti sláturfórnarinnar á þriðja degi, skal brenna í eldi. ¹⁸En sé á þriðja degi nokkuð etið af kjöti heillafórnarinnar, þá mun það eigi verða velþóknanlegt, það skal eigi tilreiknast þeim, er fram bar það. Það skal talið skemmt kjöt. Á hverjum þeim, er etur af því, skal misgjörð hvíla. ¹⁹Og það kjöt, sem komið hefir við eitthvað óhreint, skal eigi eta, heldur skal brenna það í eldi.

Hvað kjötið að öðru leyti snertir, þá má hver, sem hreinn er, kjöt eta. ²⁰En hver sá, sem etur kjöt af heillafórn, sem Drottni er færð, á meðan hann er óhreinn, hann skal upprættur verða úr þjóð sinni. ²¹Og hver sem snertir nokkuð óhreint, hvort heldur það er óhreinn maður eða óhrein skepna, eða hvaða óhrein viðurstygð sem er, og etur þó af heillafórnarkjöti, sem Drottni er fært, hann skal upprættur verða úr þjóð sinni.“

Bann gegn neyslu mörs og blóðs

²²Drottinn talaði við Móse og sagði: ²³„Tala þú til Ísraelsmanna og seg:

Engan mör úr nautum, sauðum eða geitum megið þér eta. ²⁴En mör úr sjálfdauðum skepnum eða dýrrifnum má nota til hvers sem vera skal, en með engu móti megið þér eta hann. ²⁵Því að hver sá, sem etur mör úr þeirri skepnu, sem Drottni er færð eldfórn af, sá sem etur hann skal upprættur verða úr þjóð sinni. ²⁶Eigi skuluð þér heldur nokkurs blóðs neyta í neinum af bústöðum yðar, hvorki úr fuglum né fénaði. ²⁷Hver sá, er nokkurs blóðs neytir, hann skal upprættur verða úr þjóð sinni.“

Skyldugreiðslur

²⁸Drottinn talaði við Móse og sagði: ²⁹„Tala til Ísraelsmanna og seg:

Sá sem færir Drottni heillafórn skal sjálfur fram bera fórnargjöf sína fyrir Drottin af heillafórninni. ³⁰Með sínum eigin höndum skal hann fram bera eldfórnir Drottins: Mörinn ásamt bringunni skal hann fram bera, bringuna til þess að veifa henni sem veififórn frammi fyrir Drottni, ³¹og skal presturinn brenna mörinn á altarinu, en bringuna skal Aron og synir hans fá. ³²Og af heillafórnum yðar skuluð þér gefa prestinum hægra lærið að fórnargjöf. ³³Sá af sonum Arons, er fram ber blóðið úr heillafórninni og mörinn, skal fá hægra lærið í sinn hluta. ³⁴Því að bringuna, sem veifa skal, og lærið, sem fórna skal, hefi

ég tekið af Ísraelsmönnum, af heillafórnum þeirra, og gefið það Aroni presti og sonum hans. Er það ævinleg skyldugreiðsla, sem á Ísraelsmönnum hvílir.

³⁵Þetta er hluti Arons og hluti sona hans af eldfórnum Drottins, á þeim degi, sem hann leiddi þá fram til þess að þjóna Drottni í prestsembætti, ³⁶sem Drottinn bauð að Ísraelsmenn skyldu greiða þeim, á þeim degi, sem hann smurði þá. Er það ævinleg skyldugreiðsla hjá þeim frá kyni til kyns.“

³⁷Þetta eru ákvæðin um brennifórnir, matfórnir, syndafórnir, sektarfórnir, vígslufórnir og heillafórnir, ³⁸sem Drottinn setti Móse á Sínáifjalli, þá er hann bauð Ísraelsmönnum, að þeir skyldu færa Drottni fórnargjafir sínar í Sínái–eyðimörk.

Upphaf guðsþjónustu á Sínái

Vígsla Arons og sona hans

8

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tak Aron og sonu hans með honum, klæðin og smurningarolíuna, syndafórnaruxann, báða hrútana og körfuna með ósýrðu brauðunum ³og stefn þú saman öllum söfnuðinum við dyr samfundatjaldsins.“ ⁴Og Móse gjörði eins og Drottinn bauð honum, og söfnuðurinn kom saman við dyr samfundatjaldsins.

⁵Móse sagði við söfnuðinn: „Þetta er það sem Drottinn hefir boðið að gjöra.“ ⁶Því næst leiddi Móse fram Aron og sonu hans og þvoði þá í vatni. ⁷Og hann lagði yfir hann kyrtlinn, gyrti hann beltinu og færði hann í möttulinn, lagði yfir hann hökulinn og gyrti hann hökullindanum og batt hann þannig að honum. ⁸Þá festi hann á hann brjóstskjöldinn og lét úrím og túmmím í brjóstskjöldinn. ⁹Og hann setti vefjarhöttinn á höfuð honum, og framan á vefjarhöttinn setti hann gullspöngina, ennishlaðið helga, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

¹⁰Móse tók smurningarolíuna og smurði tjaldbúðina og allt, sem í henni var, og helgaði það. ¹¹Og hann stökkti henni sjö sinnum á altarið og smurði altarið og öll áhöld þess, svo og keríð og stétt þess, til að helga það.

¹²Því næst hellti hann smurningarolíu á höfuð Aroni og smurði hann til þess að helga hann. ¹³Síðan leiddi Móse fram sonu Arons, færði þá í kyrtla, gyrti þá belti og batt á þá höfuðdúka, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

¹⁴Þá leiddi hann fram syndafórnaruxann, og Aron og synir hans lögðu hendur sínar á höfuð syndafórnaruxans. ¹⁵En Móse slátraði honum, tók blóðið og reið því með fingri sínum á horn altarisins allt í kring og syndhreinsaði altarið, en því, sem eftir var af blóðinu, hellti hann niður við altarið, og hann helgaði það með því að friðþægja fyrir það.

¹⁶Því næst tók hann allan innýflamörinn, stærra lifrarblaðið, bæði nýrun og nýrnamörinn, og Móse brenndi það á altarinu. ¹⁷En uxann sjálfan, bæði húðina af honum, kjötið og gorið, brenndi hann í eldi fyrir utan herbúðirnar, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

¹⁸Því næst leiddi hann fram brennifórnarhrútinn, og Aron og synir hans lögðu hendur sínar á höfuð hrútsins. ¹⁹Síðan slátraði Móse honum og stökkti blóðinu allt um kring á altarið. ²⁰Og hann hlutaði hrútinn sundur, og Móse brenndi höfuðið, stykkinn og mörinn. ²¹En innýflin og fæturna þvoði hann í vatni. Síðan brenndi Móse allan hrútinn á altarinu. Það var brennifórn þægilegs ilms, það var eldfórn Drottni til handa, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

²²Þessu næst leiddi hann fram hinn hrútinn, vígsluhrútinn, og Aron og synir hans lögðu hendur sínar á höfuð hrútsins. ²³Og Móse slátraði honum og tók nokkuð af blóði hans og reið því á hægri eyrnasnepil Arons, á þumalfingur hægri handar hans og á stórutá hægri fótar hans.

²⁴Þá leiddi Móse fram sonu Arons og reið nokkru af blóðinu á hægri eyrnasnepil þeirra og á þumalfingur hægri handar þeirra og á stórutá hægri fótar þeirra. Og Móse stökkti blóðinu allt um kring á altarið. ²⁵Og hann tók mörinn: rófunu, allan innýflamörinn, stærra lifrablaðið, bæði nýrun og nýrnamörinn og hægri lærið. ²⁶Sömuleiðis tók hann úr kórfunni með ósýrðu brauðunum, sem stóð frammi fyrir Drottni, eina ósýrða köku og eina olíuköku og eitt flatbrauð og lagði það ofan á mörinn og hægri lærið. ²⁷Og hann lagði það allt í hendur Aroni og í hendur sonum hans og veifaði því til veififórnar frammi fyrir Drottni. ²⁸Síðan tók Móse það af höndum þeirra og brenndi það á altarinu ofan á brennifórninni. Það var vígslufórn til þægilegs ilms, það var eldfórn Drottni til handa.

²⁹Því næst tók Móse bringuna og veifaði henni til veififórnar frammi fyrir Drottni. Fékk Móse hana í sinn hluta af vígsluhrútnum, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

³⁰Og Móse tók nokkuð af smurningarolífunni og nokkuð af blóðinu, sem var á altarinu, og stökkti því á Aron og klæði hans, og á sonu hans og á klæði sona hans ásamt honum. Og hann helgaði Aron og klæði hans, og sonu hans og klæði sona hans ásamt honum.

³¹Og Móse sagði við Aron og sonu hans: „Sjóðið kjötið fyrir dyrum samfundatjaldsins og etið það þar ásamt brauðinu, sem er í vígslufórnarkórfunni, svo sem ég bauð, er ég sagði: „Aron og synir hans skulu eta það.“ ³²En leifarnar af kjötinu og brauðinu skuluð þér brenna í eldi. ³³Og sjö daga skuluð þér ekki ganga burt frá dyrum samfundatjaldsins, uns vígsludagar yðar eru á enda, því að sjö daga skal fylla hendur yðar. ³⁴Svo sem gjört hefir verið í dag hefir Drottinn boðið að gjöra til þess að friðþægja fyrir yður. ³⁵Og við dyr samfundatjaldsins skuluð þér vera sjö daga, bæði dag og nótt, og varðveita boðorð Drottins, svo að þér deyið ekki, því að svo hefir mér verið boðið.“ ³⁶Og Aron og synir hans gjörðu allt það, sem Drottinn hafði boðið og Móse flutt þeim.

Fyrstu fórnir Ísraels

9

¹Á áttunda degi kallaði Móse fyrir sig Aron og sonu hans og öldunga Ísraels ²og sagði við Aron: „Tak þér nautkálf í syndafórn og hrút í brennifórn, gallalausa, og leið þá fram fyrir Drottin. ³En til Ísraelsmanna skalt þú tala á þessa leið: „Takið geithafur í syndafórn, og kálf og sauðkind, bæði veturgömul og gallalaus, í brennifórn, ⁴og uxa og hrút í heillafórn, til þess að slátra þeim frammi fyrir Drottni, og matfórn olíublandaða, því að í dag mun Drottinn birtast yður.““ ⁵Og þeir færðu það, sem Móse hafði boðið, fram fyrir samfundatjaldið, og allur söfnuðurinn kom og nam staðar frammi fyrir Drottni.

⁶Móse sagði: „Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið. Gjörð það, og mun dýrð Drottins birtast yður.“ ⁷Því næst mælti Móse til Arons: „Gakk þú að altarinu og fóna syndaförn þinni og brenniförn þinni, og friðþæg þú fyrir þig og fyrir lýðinn. Fram ber því næst fónargjöf lýðsins og friðþæg fyrir þá, svo sem Drottinn hefir boðið.“

⁸Aron gekk þá að altarinu og slátraði kálfinum, er honum var ætlaður til syndaförnar. ⁹En synir Arons færðu honum blóðið, og hann drap fingri sínum í blóðið og reið því á horn altarisins, en hinu blóðinu hellti hann niður við altarið. ¹⁰En mörinn, nýrun og stærra lifrablaðið úr syndaförninni brenndi hann á altarinu, svo sem Drottinn hafði boðið Móse. ¹¹En kjötið og húðina brenndi hann í eldi fyrir utan herbúðirnar. ¹²Síðan slátraði hann brenniförninni, og synir Arons réttu að honum blóðið, en hann stökkti því allt um kring á altarið. ¹³Þeir réttu og að honum brenniförnina í stykkjum og höfuðið, og hann brenndi hana á altarinu. ¹⁴Og hann þvoði innýflin og fætuna og brenndi á altarinu, ofan á brenniförninni.

¹⁵Þá bar hann fram fónargjöf lýðsins, tók hafurinn, sem ætlaður var lýðnum til syndaförnar, slátraði honum og færði hann í syndaförn, eins og kálfinn áður. ¹⁶Hann fram bar og brenniförnina og fónaði henni að réttum sið. ¹⁷Og hann fram bar matförnina, tók af henni hnefaylli sína og brenndi á altarinu auk morgun–brenniförnarnnar. ¹⁸Því næst slátraði hann uxanum og hrútnum til heillaförnar fyrir lýðinn. En synir Arons réttu að honum blóðið, – en hann stökkti því allt í kring á altarið –, ¹⁹svo og mörstykkinn úr uxanum og af hrútnum rófunu, netjuna, sem hylur iðrin, nýrun og stærra lifrablaðið. ²⁰Og þeir lögðu mörinn ofan á bringurnar, en hann brenndi mörinn á altarinu. ²¹En bringunum og hægra lærinu veifaði Aron til veififörnar frammi fyrir Drottni, svo sem Móse hafði boðið.

²²Síðan hóf Aron upp hendur sínar yfir fólkið og blessaði það. Og hann sté niður, er hann hafði fónað syndaförninni, brenniförninni og heillaförninni.

²³Móse og Aron gengu inn í samfundatjaldið, og er þeir komu út aftur, blessuðu þeir fólkið. Birtist þá dýrð Drottins öllum lýðnum.

²⁴Eldur gekk út frá Drottni og eyddi brenniförninni og mörnum á altarinu. En er allur lýðurinn sá þetta, hófu þeir upp fagnaðaróp og féllu fram á ásýðunur sínar.

Misgjörð Nadabs og Abíhú

10

¹Nadab og Abíhú, synir Arons, tóku hvor sína eldpönnu og létu eld í þær og lögðu reykelsi ofan á og báru fram fyrir Drottin óvígðan eld, sem hann eigi hafði boðið þeim.

²Gekk þá eldur út frá Drottni og eyddi þeim, og þeir dóu frammi fyrir Drottni.

³Þá sagði Móse við Aron: „Nú er það fram komið, sem Drottinn sagði:

Heilagleik minn vil ég sýna á þeim, sem nálægjast mig,
og birta dýrð mína frammi fyrir öllum lýð.“

Og Aron þagði.

⁴Móse kallaði á Mísaél og Elsafán, sonu Ússíels, föðurbróður Arons, og sagði við þá: „Komið og berið burt úr helgidóminum frændur ykkar út fyrir herbúðirnar.“ ⁵Og þeir

komu og báru þá í kyrtlum þeirra út fyrir herbúðirnar, eins og Móse hafði sagt. ⁶Og Móse sagði við Aron og við Eleasar og Ítamar, sonu hans: „Þér skuluð eigi láta hár yðar flaka, eigi heldur sundur rífa klæði yðar, að þér ekki deyið og hann reiðist ekki öllum söfnuðinum. En bræður yðar, allur Ísraelslýður, gráti yfir þeim eldi, sem Drottinn hefir kveikt. ⁷Og eigi skuluð þér fara út fyrir dyr samfundatjaldsins, ella munuð þér deyja, því að smurningarolía Drottins er á yður.“ Og þeir gjörðu sem Móse bauð.

Reglur fyrir presta

⁸Drottinn talaði við Aron og sagði: ⁹„Hvorki skalt þú né synir þínir drekka vín eða áfengan drykk, þegar þér gangið inn í samfundatjaldið, svo að þér deyið ekki. Það er ævarandi lögmál hjá yður frá kyni til kyns. ¹⁰Og þér skuluð gjöra greinarmun á því, sem er heilagt og óheilagt, og á því, sem er hreint og óhreint. ¹¹Og þér skuluð kenna Ísraelsmönnum öll þau lög, er Drottinn hefir gefið þeim fyrir Móse.“

¹²Móse sagði við Aron og þá Eleasar og Ítamar, sonu hans, er eftir voru á lífi: „Takið matfórna, sem eftir er af eldfórnum Drottins, og etið hana ósýrða hjá altarinu, því að hún er háheilög. ¹³Og þér skuluð eta hana á helgum stað, því að hún er hinn ákveðni hluti þinn og sona þinna af eldfórnum Drottins. Því að svo er mér boðið. ¹⁴En bringuna, sem veifa skal, og lærið, sem fórna skal, skuluð þér eta á hreinum stað, þú og synir þínir og dætur þínar með þér, því að þetta er sá ákveðni hluti, sem þér er gefinn og sonum þínum af heillafórnum Ísraelsmanna. ¹⁵Lærið, sem fórna skal, og bringuna, sem veifa skal, skulu þeir fram bera ásamt mörstykkja–eldfórnum til þess að veifa því til veififórnar frammi fyrir Drottni. Síðan skalt þú fá það og synir þínir með þér, sem ævinlega skyldugreiðslu, eins og Drottinn hefir boðið.“

¹⁶Og Móse leitaði vandlega að syndafórnafrinum, og sjá, hann var upp brenndur. Þá reiddist hann Eleasar og Ítamar, sonum Arons, er eftir voru á lífi, og sagði við þá: ¹⁷„Hvers vegna áttuð þið ekki syndafórna á helgum stað? Því að hún er háheilög og hann hefir gefið ykkur hana til þess að burt taka misgjörð safnaðarins og friðþægja fyrir þá frammi fyrir Drottni. ¹⁸Sjá, blóð hennar hefir ekki verið borið inn í helgidóminn. Þið áttuð þó að eta hana á helgum stað, eins og ég hafði boðið.“ ¹⁹En Aron sagði við Móse: „Sjá, í dag hafa þeir fram borið syndafórna sína og brennifórna fyrir Drottin, og mér hefir slíkt að höndum borið. Hefði ég nú etið syndafórna í dag, mundi Drottni hafa þóknast það?“ Og er Móse heyrði þetta, lét hann sér það vel líka.

*Forskriftir um hreinleika***Hrein dýr og óhrein****11**

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði við þá: ²„Talið til Ísraelsmanna og segið:

Þessi eru þau dýr, er þér megið eta af öllum ferfættum dýrum, sem eru á jörðinni:

³Öll ferfætt dýr, sem hafa klaufir, og þær alklofnar, og jórtra, megið þér eta. ⁴Af þeim, sem jórtra og klaufir hafa, megið þér þó ekki þessi eta:

Úlfaldann, því að hann jórtrar að sönnu, en er eigi klaufhæður; hann sé yður óhrein;

⁵stökkhérann, því að hann jórtrar að sönnu, en hefir eigi klaufir; hann sé yður óhrein;
⁶hérann, því að hann jórtrar að sönnu, en hefir eigi klaufir; hann sé yður óhrein;

⁷og svínið, því að það hefir að sönnu klaufir, og þær alklofnar, en jórtrar ekki; það sé yður óhreint. ⁸Kjöt þeirra skuluð þér ekki eta, og hræ þeirra skuluð þér ekki snerta. Þau skulu vera yður óhrein.

⁹Af lagardýrum megið þér eta þessi: Öll lagardýr, sem hafa sundugga og hreistur, hvort heldur er í sjó eða ám, megið þér eta.

¹⁰En af öllu því, sem kvikt er í vötnunum, og af öllum lifandi skepnum, sem eru í vötnunum, séu öll þau dýr í sjó eða ám, sem eigi hafa sundugga og hreistur, yður viðurstygð. ¹¹Viðurstygð skulu þau vera yður. Ekki skuluð þér eta kjöt þeirra, og við hræjum þeirra skal yður stugga.

¹²Öll lagardýr, sem ekki hafa sundugga og hreistur, skulu vera yður viðurstygð.

¹³Af fuglunum skal yður stugga við þessum, – þér skuluð eigi eta þá, þeir eru viðurstygð –: örninn, skegg-gammurinn og gammurinn, ¹⁴gleðan og valakynið,

¹⁵allt hrafnakynið,

¹⁶strúturinn, svalan, mávurinn og haukakynið,

¹⁷uglan, súlan og náttuglan, ¹⁸hornuglan, pelíkaninn og hrægammurinn, ¹⁹storkurinn og lóukynið,

herfuglinn og leðurblakan.

²⁰Öll fleyg skriðkvikindi ferfætt séu yður viðurstygð.

²¹Af öllum fleygum skriðkvikindum ferfættum megið þér þau ein eta, er hafa leggi upp af afturfótunum til þess að stökkva með um jörðina. ²²Af þeim megið þér eta þessi: arbe-engisprettur, sólam-engisprettur, hargól-engisprettur og hagab-engisprettur. ²³En öll önnur fleyg skriðkvikindi ferfætt séu yður viðurstygð.

²⁴Af þessum dýrum verðið þér óhreinir. Hver sem snertir hræ þeirra, verður óhrein til kvelds. ²⁵En hver sá, sem ber hræ þeirra, hann skal þvo klæði sín og er óhrein til kvelds.

²⁶Hvert það ferfætt dýr, sem hefir klaufir, þó eigi alklofnar, og eigi jórtrar, sé yður óhreint. Hver sem þau snertir verður óhrein.

²⁷Og öll þau, sem ganga á hrömmum sínum, meðal allra dýra ferfættra, séu yður óhrein. Hver sem snertir hræ þeirra, er óhrein til kvelds. ²⁸Og sá, sem ber hræ þeirra, skal þvo klæði sín og er óhrein til kvelds. Þau skulu vera yður óhrein.

²⁹Þessi skulu vera yður óhrein á meðal skriðkvikindanna, sem skríða á jörðinni:

hreisivislan, músin og eðlukynið,

³⁰skrækeðlan, kóah-eðlan, leta-eðlan, salamandran og kamelljónið.

³¹Þessi skulu vera yður óhrein meðal allra skriðkvikindanna. Hver sem snertir þau, þegar þau eru dauð, verður óhrein til kvelds.

³²Sérhvað það, er eitthvert af þeim fellur ofan á, þegar þau eru dauð, verður óhreint, hvort heldur er tréilát, klæði, skinn eða sekkur; öll þau áhöld, sem til einhvers eru notuð. Skal það í vatn leggja og er óhreint til kvelds, þá er það hreint.

³³Falli eitthvert af þeim ofan í leirker, þá verður allt, sem í því er, óhreint, og keríð skuluð þér brjóta. ³⁴Allur matur, sem etinn er og vatn er látið í, verður óhrein, og allur drykkur, sem drukinn er, verður óhrein, í hvaða kerí sem hann er.

³⁵Og sérhvað það, sem hræ þeirra fellur á, verður óhreint. Hvort heldur er ofn eða eldstó, skal það rífið niður. Það er óhreint, og óhreint skal það yður vera.

³⁶Lindir einar og brunnar, það er vatnsstæður, skulu hreinar vera, en sá, sem hræin snertir, verður óhrein.

³⁷En þó að eitthvað af hræjunum falli á útsæði, sem á að sá, þá er það hreint. ³⁸En ef vatn er látið á sæðið og eitthvað af hræjunum fellur ofan í það, þá sé það yður óhreint.

³⁹Þegar einhver af þeim skepnum deyr, sem yður eru til fæðu, þá skal sá, er snertir dauðan skrokkinn, vera óhrein til kvelds. ⁴⁰Og sá, sem etur af skrokknum, skal þvo klæði sín og er óhrein til kvelds. Og sá, sem ber skrokkinn, skal þvo klæði sín og er óhrein til kvelds.

⁴¹Öll skriðkvikindi, sem skríða á jörðinni, skulu vera yður viðurstyggð. Eigi skal þau eta. ⁴²Öll þau, er skríða á kviðnum, og öll þau, er ganga á fjórum fótum, svo og allar margfætlur meðal allra skriðkvikinda, er skríða á jörðinni, þau skuluð þér eigi eta, því að þau eru viðurstyggð.

⁴³Látið eigi nokkurt skriðkvikindi gjöra yður sjálfa viðurstyggilega, og saurgið yður ekki á þeim, svo að þér verið óhreinir af þeim. ⁴⁴Því að ég er Drottinn, Guð yðar. Og helgist og verið heilagir, því að ég er heilagur. Og þér skuluð ekki saurga sjálfa yður á nokkru því skriðkvikindi, sem skríður á jörðinni. ⁴⁵Því að ég er Drottinn, sem leiddi yður út af Egyptalandi til þess að vera yðar Guð.

Þér skuluð vera heilagir, því að ég er heilagur.“

⁴⁶Þessi eru ákvæðin um ferfættu dýrin, fuglana og allar lifandi skepnur, sem hrærast í vötnunum, og um allar lifandi skepnur, sem jörðin er kvik af, ⁴⁷svo að menn viti grein óhreinna og hreinna dýra, svo og ætra dýra og óætra.

Hreinsunardagar sængurkonu**12**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg: Þegar kona verður léttari og elur sveinbarn, þá skal hún vera óhrein sjö daga. Skal hún vera óhrein, eins og þá daga, sem hún er saurug af klæðaföllum. ³Og á áttunda degi skal umskera hold yfirhúðar hans. ⁴En konan skal halda sér heima þrjátíu og þrjá daga, meðan á blóðhreinsuninni stendur. Hún skal ekkert heilagt snerta og eigi inn í helgidóminn koma, uns hreinsunardagar hennar eru úti. ⁵En ef hún elur meybarn, þá skal hún vera óhrein hálfan mánuð, sem þá er hún er saurug af klæðaföllum, og hún skal halda sér heima sextíu og sex daga, meðan á blóðhreinsuninni stendur. ⁶En þegar hreinsunardagar hennar eru úti, hvort heldur er fyrir son eða dóttur, þá skal hún færa prestinum að dyrum samfundatjaldsins sauðkind veturgamla í brenniförn og unga dúfu eða turtildúfu í syndaförn. ⁷Skal hann fram bera það fyrir Drottin og friðþægja fyrir hana, og er hún þá hrein af blóðlátum sínum.“

Þessi eru ákvæðin um sængurkonuna, hvort heldur barnið er sveinbarn eða meybarn.

⁸En ef hún á ekki fyrir sauðkind, þá færi hún tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur, aðra í brenniförn, en hina í syndaförn, og skal presturinn friðþægja fyrir hana, og er hún þá hrein.

Hold sveiki**13**

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði: ²„Nú tekur einhver þrota, hrúður eða gljádíla í skinnið á hörundi sínu og verður að líkþrárskellu í skinninu á hörundi hans. Þá skal leiða hann fyrir Aron prest eða einhvern af prestunum, sonum hans. ³Og prestur skal líta á skelluna í skinninu á hörundinu, og hafi hárin í skellunni gjörst hvít og beri skelluna dýpra en skinnið á hörundi hans, þá er það líkþrárskella. Og prestur skal líta á hann og dæma hann óhreinan.

⁴En sé hvítur gljádíli í skinninu á hörundi hans og beri ekki dýpra en skinnið og hafi hárin í honum ekki gjörst hvít, þá skal prestur byrgja inni sjö daga þann, er skelluna hefir tekið. ⁵Og prestur skal líta á hann á sjöunda degi, og sjái hann að jafnmikið ber á skellunni og hafi skellan ekki færst út í skinninu, þá skal prestur byrgja hann enn inni sjö daga. ⁶Og prestur skal enn líta á hann á sjöunda degi, og sjái hann þá, að skellan hefir dökknað, og hafi skellan ekki færst út í skinninu, skal prestur dæma hann hreinan. Þá er það hrúður, og hann skal þvo klæði sín og er þá hreinn.

⁷En færist hrúðrið út í skinninu eftir að hann sýndi sig prestinum til þess að verða dæmdur hreinn, þá skal hann aftur sýna sig prestinum. ⁸Og prestur skal líta á, og sjái hann, að hrúðrið hefir færst út í skinninu, þá skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það líkþrá.

⁹Nú tekur einhver líkþrárskellu, og skal leiða hann fyrir prest. ¹⁰Og prestur skal líta á, og sjái hann, að hvítur þroti er í skinninu og hefir gjört hárin hvít, og lifandi kvika er í

protanum, ¹¹þá er það gömul líkþrá í skinninu á hörundi hans, og skal prestur dæma hann óhreinan. Hann skal eigi byrgja hann inni, því að hann er óhreinn.

¹²En brjótist líkþráin út um skinnið og hylji líkþráin allt skinnið frá hvirfli til ilja á þeim, er skellurnar hefir tekið, hvar sem prestur rennir augum til, ¹³þá skal prestur líta á, og sjái hann, að líkþráin hefir hulið allt hörund hans, þá skal hann dæma hreinan þann, er skellurnar hefir tekið. Hann hefir þá allur gjörst hvítur og er þá hreinn.

¹⁴En þegar er ber á kviku holdi á honum, skal hann vera óhreinn. ¹⁵Og prestur skal líta á kvika holdið og dæma hann óhreinan. Kvika holdið er óhreint. Þá er það líkþrá.

¹⁶En hverfi kvika holdið og gjörist hvítt, þá skal hann ganga fyrir prest. ¹⁷Og prestur skal líta á hann, og sjái hann að skellurnar hafa gjörst hvítar, þá skal prestur dæma hreinan þann, er skellurnar hefir tekið. Þá er hann hreinn.

¹⁸Nú kemur kýli í hörundið, út í skinnið, og grær, ¹⁹og kemur í stað kýlisins hvítur þroti eða gljádíli ljósrauður, þá skal hann sýna sig presti. ²⁰Og prestur skal líta á, og sjái hann, að dílann ber lægra en skinnið og hárin í honum hafa gjörst hvít, skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það líkþrársótt, sem brotist hefir út í kýlinu.

²¹En ef prestur lítur á hann og sér, að engin hvít hár eru í honum og hann er ekki lægri en skinnið og hefir dökknað, þá skal prestur byrgja hann inni sjö daga. ²²En færist hann út í skinninu, skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það líkþrársótt.

²³En ef gljádílinn stendur í stað og færist eigi út, þá er það kýlis-ör, og prestur skal dæma hann hreinan.

²⁴En ef brunasár kemur á hörundið og brunakvikan verður að gljádíla ljósrauðum eða hvítum, ²⁵þá skal prestur líta á hann. Og sjái hann, að hárin í gljádílanum hafa gjörst hvít og ber hann dýpra en skinnið, þá er það líkþrá, sem hefir brotist út í brunanum, og skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það líkþrársótt.

²⁶En ef prestur lítur á hann og sér, að engin hvít hár eru í gljádílanum og hann er ekki lægri en skinnið og hefir dökknað, þá skal prestur byrgja hann inni sjö daga. ²⁷Og prestur skal líta á hann á sjöunda degi. Hafi hann þá færst út í skinninu, skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það líkþrársótt.

²⁸En ef gljádílinn stendur í stað og hefir eigi færst út í skinninu, en dökknað, þá er það brunaproti, og skal prestur dæma hann hreinan, því að þá er það bruna-ör.

²⁹Nú tekur karl eða kona skellu í höfuðið eða skeggið. ³⁰Þá skal prestur líta á skelluna, og sjái hann, að hana ber dýpra en skinnið og gulleit visin hár eru í henni, þá skal prestur dæma hann óhreinan. Þá er það skurfa, það er líkþrá í höfði eða skeggi.

³¹Og er prestur lítur á skurfuskelluna og sér, að hana ber ekki dýpra en skinnið og engin svört hár eru í henni, þá skal prestur byrgja inni sjö daga þann, er skurfuskelluna hefir tekið. ³²Og prestur skal líta á skelluna á sjöunda degi, og sjái hann, að skurfan hefir eigi færst út og engin gulleit hár eru í henni og skurfuna ber eigi dýpra en skinnið, ³³þá skal hann raka sig, en skurfuna skal hann ekki raka, og prestur skal enn byrgja inni sjö daga þann, er skurfuna hefir tekið. ³⁴Og prestur skal líta á skurfuna á sjöunda degi, og sjái hann, að skurfan hefir eigi færst út í skinninu og hana ber ekki dýpra en skinnið, þá skal prestur dæma hann hreinan. Og hann skal þvo klæði sín og er þá hreinn.

³⁵En ef skurfan færist út í skinninu eftir að hann hefir verið dæmdur hreinn, ³⁶þá skal prestur líta á hann. Og sjái hann, að skurfan hefir færst út í skinninu, þá skal prestur ekki leita að gulleitu hárunum. Þá er hann óhreinn.

³⁷En ef jafnmikið ber á skurfunni og svört hár hafa sprottið í henni, þá er skurfan gróin. Hann er þá hreinn, og prestur skal dæma hann hreinan.

³⁸Nú tekur karl eða kona gljádíla, hvíta gljádíla í skinnið á hörundi sínu, ³⁹þá skal prestur líta á. Og sjái hann, að gljádílarnir í skinninu á hörundi þeirra eru dumb–hvítir, þá er það hringormur, sem hefir brotist út í skinninu. Þá er hann hreinn.

⁴⁰Nú verður einhver sköllóttur ofan á höfðinu, þá er hann hvirfilskalli og er hreinn. ⁴¹Og ef hann verður sköllóttur framan á höfðinu, þá er hann ennisiskalli og er hreinn.

⁴²En sé ljósrauð skella í hvirfilskallanum eða ennisiskallanum, þá er það líkþrá, er út brýst í hvirfilskalla hans eða ennisiskalla. ⁴³Prestur skal þá líta á hann, og sjái hann að skelluþrotinn í hvirfilskalla hans eða ennisiskalla er ljósrauður, á að sjá sem líkþrá í skinninu á hörundinu, ⁴⁴þá er hann maður líkþrár og er óhreinn. Prestur skal sannlega dæma hann óhreinan. Líkþrársóttin er í höfði honum.

⁴⁵Líkþrár maður, er sóttina hefir, – klæði hans skulu vera rifin og hár hans flakandi, og hann skal hylja kamp sinn og hrópa: „Óhreinn, óhreinn!“ ⁴⁶Alla þá stund, er hann hefir sóttina, skal hann óhreinn vera. Hann er óhreinn. Hann skal búa sér. Bústaður hans skal vera fyrir utan herbúðirnar.

⁴⁷Nú kemur líkþrárskella á fat, hvort heldur er ullarfát eða línfát, ⁴⁸eða vefnað eða prjónles af líni eða ullu, eða skinn eða eitthvað það, sem af skinni er gjört, ⁴⁹og sé skellan grænleit eða rauðleit á fatinu eða skinninu eða vefnaðinum eða prjónlesinu eða nokkrum hlut af skinni gjörvum, þá er það líkþrárskella, og skal sýna það prestinum. ⁵⁰Og prestur skal líta á skelluna og byrgja inni sjö daga það, er skellan er á. ⁵¹Og hann skal líta á skelluna á sjöunda degi. Hafi skellan færst út á fatinu eða vefnaðinum eða prjónlesinu eða skinninu, til hverra nota sem skinnið er haft, þá er skellan skæð líkþrá. Þá er það óhreint. ⁵²Og skal brenna fatið eða vefnaðinn eða prjónlesið, hvort það er heldur af ullu eða líni, eða hvern hlut af skinni gjörvan, er skellan er á, því að það er skæð líkþrá. Það skal í eldi brenna.

⁵³En ef prestur lítur á og sér, að skellan hefir eigi færst út í fatinu eða vefnaðinum eða prjónlesinu eða á einhverjum hlut af skinni gjörvum, ⁵⁴þá skal prestur bjóða að þvo það, sem skellan er á, og hann skal enn byrgja það inni sjö daga. ⁵⁵Og prestur skal líta á, eftir að það, sem skellan er á, er þvegið, og sjái hann, að skellan hefir eigi breytt lit og skellan hefir eigi færst út, þá er það óhreint. Þú skalt brenna það í eldi, þá er það áta, hvort það er heldur á úthverfunni eða rétthverfunni.

⁵⁶En ef prestur lítur á og sér, að skellan hefir dökknað, eftir að hún var þvegin, þá skal hann rífa hana af fatinu eða skinninu eða vefnaðinum eða prjónlesinu. ⁵⁷En komi hún enn í ljós á fatinu eða vefnaðinum eða prjónlesinu eða á nokkrum hlut af skinni gjörvum, þá er það líkþrá, sem er að brjótast út. Þú skalt brenna í eldi það, er skellan er á. ⁵⁸En það fat eða vefnaður eða prjónles, eða sérhver hlutur af skinni gjör, sem skellan gengur af, ef þvegið er, það skal þvo annað sinn, og er þá hreint.“

⁵⁹Þessi eru ákvæðin um líkþrársótt í ullarfati eða línfati eða vefnaði eða prjónlesi eða nokkrum hlut af skinni gjörvum, er það skal dæma hreint eða óhreint.

Hreinsun holdsveikra manna**14**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Þetta skulu vera ákvæðin um líkþráan mann, þá er hann er hreinsaður: Skal leiða hann fyrir prest, ³og prestur skal ganga út fyrir herbúðirnar, og prestur skal líta á. Og sjái hann að líkþráskellan á hinum líkþráa er gróin, ⁴þá skal presturinn bjóða að taka fyrir þann, er lætur hreinsa sig, tvo hreina fugla lifandi, sedrusvið, skarlat og ísópsvönd. ⁵Og prestur skal bjóða að slátra öðrum fuglinum í leirker yfir rennandi vatni. ⁶En lifandi fuglinn, sedrusviðinn, skarlatið og ísópsvöndinn skal hann taka og drepa því, ásamt lifandi fuglinum, í blóð fuglsins, er slátrað var yfir rennandi vatni. ⁷Og hann skal stökkva sjö sinnum á þann, sem lætur hreinsa sig af líkþránni, og dæma hann hreinan, en sleppa lifandi fuglinum út á víðavang.

⁸Sá er lætur hreinsa sig, skal þvo klæði sín, raka allt hár sitt og lauga sig í vatni, og er þá hreinn. Og síðan gangi hann í herbúðirnar, en skal þó sjö daga hafast við fyrir utan tjald sitt. ⁹Og á sjöunda degi skal hann raka allt hár sitt, bæði höfuð sitt, skegg og augabrúnir, – allt hár sitt skal hann raka. Og hann skal þvo klæði sín og lauga líkama sinn í vatni, og er þá hreinn.

¹⁰Á áttunda degi skal hann taka tvö hrútlömb gallalaus og eina gimbur veturgamla gallalaus og þrjá tíunduparta úr efu af fínu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn, og einn lóg af olíu. ¹¹Og presturinn, er hreinsar, skal færa manninn, er lætur hreinsa sig, ásamt þessu fram fyrir Drottin að dyrum samfundatjaldsins. ¹²Og presturinn skal taka annað hrútlambið og förna því í sektarförn, ásamt olíu-lóginum, og veifa hvorutveggja að veififörn frammi fyrir Drottni. ¹³Og lambinu skal slátra á þeim stað, þar sem syndaförninni er slátrað og brenniförninni, á helgum stað; því að eins og syndaförn heyrir presti, svo er og um sektarförn. Hún er háheilög.

¹⁴Prestur skal taka nokkuð af blóði sektarförnarinnar, og prestur skal ríða því á hægri eyrnasnepil þess, er lætur hreinsa sig, og á þumalfingur hægri handar hans og á stórutá hægri fótar hans. ¹⁵Og prestur skal taka nokkuð af olíu-lóginum og hella í vinstri lófa sér. ¹⁶Og prestur skal drepa hægri fingri sínum í olíuna, sem er í vinstri lófa hans, og stökkva olíunni með fingri sínum sjö sinnum frammi fyrir Drottni. ¹⁷Og af leifunum af olíunni, sem er í lófa hans, skal prestur ríða á hægri eyrnasnepil þess, er lætur hreinsa sig, og á þumalfingur hægri handar hans og á stórutá hægri fótar hans, ofan á blóðið úr sektarförninni. ¹⁸Og því, sem leift er af olíunni í lófa prestsins, skal hann ríða á höfuð þess, sem lætur hreinsa sig, og prestur skal friðþægja fyrir hann frammi fyrir Drottni.

¹⁹Þá skal prestur förna syndaförninni og friðþægja fyrir þann, er lætur hreinsa sig, vegna óhreinleika hans, og síðan skal hann slátra brenniförninni. ²⁰Og prestur skal fram bera á altarið brenniförnina og matförnina. Þannig skal presturinn friðþægja fyrir hann, og er hann þá hreinn.

²¹En sé hann fátækur og á ekki fyrir þessu, þá skal hann taka eitt hrútlamb í sektarförn til veifunar, til þess að friðþægt verði fyrir hann, og einn tíunda part úr efu af fínu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn, og lóg af olíu ²²og tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur, eftir því sem efni hans leyfa. Skal önnur vera til syndaförnar, en hin til brenniförnar. ²³Og hann skal færa þær prestinum á áttunda degi frá hreinsun sinni að dyrum

samfundatjaldsins fram fyrir Drottin. ²⁴Og prestur skal taka sektarfórnarlambið og olíu-lóginn, og prestur skal veifa því til veififórnar frammi fyrir Drottni.

²⁵Síðan skal sektarfórnarlambinu slátrað. Prestur skal taka nokkuð af blóði sektarfórnarinnar og ríða á hægri eyrnasneppil þess, er lætur hreinsa sig, og á þumalfingur hægri handar hans og á stórutá hægri fótar hans. ²⁶Og nokkru af olíunni skal prestur hella í vinstri lófa sér. ²⁷Og prestur skal stökkva nokkru af olíunni, sem er í vinstri lófa hans, með hægri fingri sínum sjö sinnum frammi fyrir Drottni. ²⁸Og prestur skal ríða nokkru af olíunni, sem er í lófa hans, á hægri eyrnasneppil þess, er lætur hreinsa sig, og á þumalfingur hægri handar hans og stórutá hægri fótar hans, á þann stað þar sem blóðið úr sektarfórninni er. ²⁹En því, sem leift er af olíunni í lófa prestsins, skal hann ríða á höfuð þess, er lætur hreinsa sig, til þess að friðþægja fyrir hann frammi fyrir Drottni.

³⁰Þá skal hann fórna annarri turtildúfunni eða annarri ungu dúfunni, eftir því sem hann hafði efnin til, ³¹annarri í syndaförn og hinni í brenniförn, ásamt matfórninni. Þannig skal presturinn friðþægja fyrir þann, er lætur hreinsa sig, frammi fyrir Drottni.“

³²Þetta eru ákvæðin um þann, sem hefir líkþrársótt og ekki á fyrir hreinsun sinni.

Hreinsun húsa af holdsveiki

³³Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði:

³⁴„Þá er þér komið í Kanaanland, sem ég mun gefa yður til eignar, og ég læt koma líkþrárskellu á hús í eignarlandi yðar, ³⁵þá skal sá fara, sem húsið á, og greina presti frá og segja: „Mér virðist sem skella sé á húsinu.“ ³⁶Og prestur skal bjóða að láta ryðja húsið áður en prestur gengur inn til þess að líta á skelluna, svo að ekki verði allt óhreint, sem í húsinu er.

Síðan skal prestur ganga inn til þess að skoða húsið. ³⁷Og hann skal líta á skelluna, og sjái hann, að skellan á veggjum hússins eru dældir grænleitar eða rauðleitar, og þær ber lægra en vegginn, ³⁸þá skal prestur ganga út úr húsinu að dyrum hússins og byrgja húsið sjö daga. ³⁹Og prestur skal koma aftur á sjöunda degi og líta á, og sjái hann að skellan hefir færst út á veggjum hússins, ⁴⁰þá skal prestur bjóða að brjóta þá steina úr, sem skellan er á, og varpa þeim á óhreinan stað utan borgar. ⁴¹Og húsið skal hann láta skafa allt að innan, og skulu þeir steypa niður vegglíminu, er þeir skafa af, á óhreinan stað utan borgar. ⁴²Og þeir skulu taka aðra steina og setja í stað hinna steinanna, og annað vegglím skal taka og ríða á húsið.

⁴³En ef skellan kemur aftur og brýst út á húsinu, eftir að steinarnir hafa verið brotnir úr og eftir að húsið hefir verið skafið og síðan verið ríðið á vegglími, ⁴⁴þá skal prestur koma og líta á. Og sjái hann að skellan hefir færst út á húsinu, þá er það skæð líkþrá á húsinu. Það er óhreint. ⁴⁵Og skal rífa húsið, steinana í því, viðina og allt vegglím hússins, og færa út fyrir borgina á óhreinan stað.

⁴⁶Hver sem gengur inn í húsið alla þá stund, sem það er byrgt, skal vera óhrein til kvelds. ⁴⁷Og hver sem hvílir í húsinu, skal þvo klæði sín, og hver sem matar neytir í húsinu, skal þvo klæði sín.

⁴⁸En ef prestur kemur og lítur á og sér, að skellan hefir ekki færst út á húsinu eftir að ríðið var vegglími á húsið, þá skal prestur dæma húsið hreint, því að skellan er þá

læknuð. ⁴⁹Og hann skal taka tvo fugla, sedrusvið, skarlat og ísópsvönd til þess að syndhreinsa húsið. ⁵⁰Og hann skal slátra öðrum fuglinum í leirker yfir rennandi vatni. ⁵¹En sedrusviðinn, ísópsvöndinn, skarlatið og lifandi fuglinn skal hann taka og drepa þeim í blóð fuglsins, er slátrað var, og í rennandi vatnið og stökkva á húsið sjö sinnum. ⁵²Og hann skal syndhreinsa húsið með blóði fuglsins og rennandi vatninu, með lifandi fuglinum, sedrusviðinum, ísópsvöndinum og skarlatinu. ⁵³En lifandi fuglinum skal hann sleppa út fyrir borgina, út á víðavang, og friðþægja þannig fyrir húsið, og er það þá hreint.“

⁵⁴Þetta eru ákvæðin um hvers konar líkþrársótt og skurfu, ⁵⁵um líkþrá í fati og á húsi, ⁵⁶um þrota, hrúður og gljádíla, ⁵⁷til leiðbeiningar um það, hvenær eitthvað er óhreint og hvenær það er hreint. Þetta eru ákvæðin um líkþrá.

Óhreinleiki vegna útrennslis

15

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði: ²„Mælið til Ísraelsmanna og segið við þá:

Nú hefir einhver rennsli úr hörundi sínu, og er hann óhreinn vegna rennslisins. ³Og skal svo vera um óhreinleika hans, þá er hann hefir rennsli: Hvort sem rennslið úr hörundi hans gengur út eða stemmist, þá er hann óhreinn.

⁴Sérhver hvíla skal óhrein vera, ef maður með rennsli hefir legið í henni, og sérhvað það skal óhreint vera, er hann situr á. ⁵Og hver sem snertir hvílu hans, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds. ⁶Og sá er sest á nokkuð það, sem maður með rennsli hefir setið á, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds. ⁷Og sá sem snertir líkama þess, er rennsli hefir, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds.

⁸Hræki sá, er rennsli hefir, á hreinan mann, þá skal hann þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds.

⁹Sérhver söðull skal óhreinn vera, ef maður með rennsli ríður í honum. ¹⁰Og hver sá, er snertir eitthvað það, sem hefir verið undir honum, skal vera óhreinn til kvelds, og sá, er ber það, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds. ¹¹Og hver sá, er maður með rennsli hefir snortið, og hafi hann eigi skolað hendur sínar í vatni, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds. ¹²Og leirker skal brjóta, ef maður með rennsli snertir það, en tré–ílát öll skola í vatni.

¹³Er sá, er rennsli hefir, verður hreinn af rennsli sínu, skal hann telja sjö daga frá hreinsun sinni og þvo klæði sín og lauga líkama sinn í rennandi vatni, og er þá hreinn.

¹⁴Og á áttunda degi skal hann taka tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur og ganga fram fyrir Drottin að dyrum samfundatjaldsins og færa þær presti. ¹⁵Og prestur skal förna þeim, annarri í syndaförn og hinni í brenniförn, og prestur skal friðþægja fyrir hann frammi fyrir Drottni vegna rennslis hans.

¹⁶Nú lætur einhver sæði, og skal hann lauga allan líkama sinn í vatni og vera óhreinn til kvelds. ¹⁷Og hvert það fat eða skinn, sem sæðið hefir komið á, skal þvegið í vatni og vera óhreint til kvelds. ¹⁸Og leggist maður með konu og hafi samfarir við hana, þá skulu þau lauga sig í vatni og vera óhrein til kvelds.

¹⁹Nú hefir kona rennsli, og rennslið úr holdi hennar er blóð, þá skal hún vera óhrein sjö daga, og hver sem snertir hana, skal vera óhrein til kvelds. ²⁰Allt það, sem hún liggur á, meðan hún er óhrein, skal vera óhreint, og allt, sem hún situr á, skal vera óhreint. ²¹Og hver sem snertir hvílu hennar, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhrein til kvelds. ²²Og hver sem snertir nokkuð það, sem hún hefir setið á, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhrein til kvelds. ²³Og snerti hann eitthvað, sem er í hvílunni eða á því, sem hún situr á, þá skal hann vera óhrein til kvelds. ²⁴Og ef einhver samrekkir henni og tíðablóð hennar kemur á hann, þá er hann óhrein sjö daga, og hver sú hvíla skal óhrein vera, er hann liggur í.

²⁵Nú missir kona blóð marga daga á öðrum tíma en þeim, er hún hefir tíðir, eða hún hefir rennsli fram yfir tíðir sínar, þá skal hún alla þá stund, er hún hefir óhreint rennsli, haga sér eins og þá daga, er hún hefir tíðir. Hún er óhrein.

²⁶Hverja hvílu, sem hún liggur í alla þá stund, sem hún hefir rennsli, skal hún fara með eins og hvílu sína, þá er hún hefir tíðir, og sérhvað það, er hún situr á, skal vera óhreint, eins og þegar hún er óhrein af klæðaföllum.

²⁷Hver sem snertir þetta, skal vera óhrein, og hann skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhrein til kvelds.

²⁸En þá er hún er hrein orðin af rennsli sínu, skal hún telja sjö daga, og eftir það er hún hrein. ²⁹Og á áttunda degi skal hún taka sér tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur og færa þær prestinum að dyrum samfundatjaldsins. ³⁰Og prestur skal förna annarri í syndaförn og hinni í brenniförn, og prestur skal friðþægja fyrir hana frammi fyrir Drottni vegna hins óhreina rennslis hennar.

³¹Og þannig skuluð þér vara Ísraelsmenn við óhreinleika þeirra, að þeir deyi ekki í óhreinleika sínum, ef þeir saurga búð mína, sem er meðal þeirra.“

³²Þetta eru ákvæðin um þann, sem hefir rennsli, og þann, sem hefir sáðlát, svo að hann verður óhrein af, ³³og um konu, sem hefir tíðir, og þann, sem hefir rennsli, hvort heldur er karl eða kona, og um mann, sem samrekkir konu óhreinni.

Hin mikla friðþægingarhátíð

16

¹Drottinn talaði við Móse eftir dauða tveggja sona Arons, er þeir gengu fram fyrir Drottin og dóu. ²Og Drottinn sagði við Móse: „Seg þú Aroni bróður þínum, að hann megi ekki á hverjum tíma sem er ganga inn í helgidóminn inn fyrir fortjaldið, fram fyrir lokið, sem er yfir örkinni, ella muni hann deyja, því að ég mun birtast í skýinu yfir lokinu.

³Með þetta skal Aron koma inn í helgidóminn: Með ungneyti í syndaförn og hrút í brenniförn.

⁴Hann skal klæðast helgum línkyrtli og hafa línbrækur yfir holdi sínu og gyrða sig línbelti og setja á sig vefjarhött af líni. Þetta eru helg klæði. Og skal hann lauga líkama sinn í vatni og klæðast þeim.

⁵Af söfnuði Ísraelsmanna skal hann taka tvo geithafra í syndaförn og einn hrút í brenniförn.

⁶Aron skal leiða fram uxann, sem honum er ætlaður til syndafórnar, og friðþægja fyrir sig og hús sitt. ⁷Þá skal hann taka báða geithafrana og færa þá fram fyrir Drottin að dyrum samfundatjaldsins. ⁸Og Aron skal leggja hluti á báða hafrana, einn hlut fyrir Drottin og hinn annan hlut fyrir Asasel. ⁹Og Aron skal leiða fram hafurinn, sem hlutur Drottins féll á, og fórna honum í syndafórn. ¹⁰En hafurinn, sem hlutur Asasels féll á, skal færa lifandi fram fyrir Drottin, til þess að friðþæging fari fram yfir honum og honum sé sleppt til Asasels út á eyðimörkina.

¹¹Aron skal leiða fram uxann, sem honum er ætlaður til syndafórnar, og friðþægja fyrir sig og hús sitt, og hann skal slátra uxanum, sem honum er ætlaður til syndafórnar.

¹²Hann skal taka eldpönnu fulla af eldsglóðum af altarinu frammi fyrir Drottni og lúkur sínar fullar af smámuldu ilmreykelsi og bera inn fyrir fortjaldið. ¹³Og hann skal láta reykelsið á eldinn frammi fyrir Drottni, svo að reykelsisskýið hylji lokið, sem er yfir sáttmálinu, og hann deyi ekki. ¹⁴Og hann skal taka nokkuð af blóði uxans og stökkva því með fingri sínum ofan á lokið framanvert, og fyrir framan lokið skal hann stökkva sjö sinnum nokkru af blóðinu með fingri sínum. ¹⁵Þessu næst skal hann slátra hafrinum, er ætlaður er lýðnum til syndafórnar, og bera blóð hans inn fyrir fortjaldið og fara með blóðið úr honum á sama hátt, eins og hann fór með blóðið úr uxanum, og stökkva því á lokið og fyrir framan lokið, ¹⁶og friðþægja þannig fyrir helgidóminn, vegna óhreinleika Ísraelsmanna og vegna misgjörða þeirra, í hverju sem þeir kunna að hafa syndgað. Og eins skal hann fara með samfundatjaldið, sem stendur meðal þeirra, mitt í óhreinleika þeirra.

¹⁷Enginn maður má vera inni í samfundatjaldinu, er hann gengur inn til þess að friðþægja í helgidóminum, til þess er hann fer út og hefir friðþægt fyrir sig og hús sitt og fyrir allan Ísraels söfnuð.

¹⁸Hann skal ganga út að altarinu, sem stendur frammi fyrir Drottni, og friðþægja fyrir það. Og hann skal taka nokkuð af blóði uxans og nokkuð af blóði hafursins og ríða á horn altarisins allt í kring. ¹⁹Og hann skal stökkva nokkru af blóðinu á það sjö sinnum með fingri sínum og hreinsa það og helga það vegna óhreinleika Ísraelsmanna.

²⁰Er hann þannig hefir lokið friðþægingu helgidómsins, samfundatjaldsins og altarisins, skal hann leiða fram lifandi hafurinn. ²¹Og Aron skal leggja báðar hendur sínar á höfuð hins lifandi hafurs og játa yfir honum öll afbrot Ísraelsmanna og allar misgjörðir þeirra, í hverju sem þeir kunna að hafa syndgað. Og hann skal leggja þær á höfuð hafursins og senda hann út á eyðimörk með manni, sem til þess er ferðbúinn. ²²Og hafurinn skal bera á sér öll afbrot þeirra til óbyggða, og hann skal sleppa hafrinum á eyðimörk.

²³Og Aron skal ganga inn í samfundatjaldið og færa sig úr línklæðunum, sem hann fór í, er hann gekk inn í helgidóminn, og skilja þau þar eftir. ²⁴Og hann skal lauga líkama sinn í vatni á helgum stað og fara í klæði sín, ganga síðan út og fórna brennifórn sjálfs sín og brennifórn lýðsins, og friðþægja fyrir sig og fyrir lýðinn. ²⁵Og mör syndafórnarinnar skal hann brenna á altarinu. ²⁶Og sá, er fór burt með hafurinn til Asasels, skal þvo klæði sín og lauga líkama sinn í vatni. Síðan gangi hann í herbúðirnar. ²⁷En syndafórnaruxann og syndafórnarhafurinn, hverra blóð var borið inn til friðþægingar í helgidóminum, skal færa út fyrir herbúðirnar og brenna í eldi skinnin af þeim, kjötið og gorið. ²⁸Og sá, er brennir þetta, skal þvo klæði sín og lauga líkama sinn í vatni. Síðan gangi hann í herbúðirnar.

²⁹Þetta skal vera yður ævarandi lögmál:

Í sjöunda mánuðinum, á tíunda degi mánaðarins skuluð þér fasta og ekkert verk vinna, hvorki innbornir menn né útlendingar, er meðal yðar búa. ³⁰Því að á þessum degi skal friðþægt verða fyrir yður til þess að hreinsa yður. Af öllum syndum yðar skuluð þér hreinir vera fyrir Drottni. ³¹Það skal vera yður algjör hvíldardagur, og þér skuluð fasta. Það er ævarandi lögmál. ³²En friðþæginguna skal gjöra sá prestur, er smyrja á og vígjast skal til þess, að hann þjóni í prestsembætti í stað föður síns, og skal hann klæðast línklaðunum, hinum helgu klæðum. ³³Hann skal friðþægja fyrir hið helgasta, og hann skal friðþægja fyrir samfundatjaldið og altarið, og hann skal friðþægja fyrir prestana og allt fólk safnaðarins.

³⁴Þetta skal vera yður ævarandi lögmál: að friðþægja einu sinni á ári fyrir Ísraelsmenn vegna allra synða þeirra.“

Og hann gjörði svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Heilagleikalögin

Fórnir og neysla blóðs

17

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú við Aron og sonu hans og alla Ísraelsmenn og seg við þá: Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið og sagt:

³Hver sá af húsi Ísraels, sem slátrar nautgrip eða sauðkind eða geitsauð í herbúðunum, eða slátrar því fyrir utan herbúðirnar, ⁴og leiðir það ekki að dyrum samfundatjaldsins til þess að færa Drottni það að fórnargjöf fyrir framan búð Drottins, sá maður skal vera blóðsekur. Hann hefir úthellt blóði, og sá maður skal upprættur verða úr þjóð sinni, ⁵til þess að Ísraelsmenn færi sláturfórnir sínar, er þeir eru vanir að fórna á bersvæði, – að þeir færi þær prestinum að dyrum samfundatjaldsins Drottni til handa og fórnir þeim í heillafórnir Drottni til handa.

⁶Prestur skal stökkva blóðinu á altari Drottins við dyr samfundatjaldsins og brenna mörinn til þægilegs ilms fyrir Drottin.

⁷Og þeir skulu eigi framar færa fórnir skógartröllunum, er þeir nú taka fram hjá með.

Þetta skal vera þeim ævarandi lögmál frá kyni til kyns.

⁸Og þú skalt segja við þá:

Hver sá af húsi Ísraels eða af útlendum mönnum, er búa meðal þeirra, sem fórnar brennifórn eða sláturfórn ⁹og færir hana ekki að dyrum samfundatjaldsins til þess að fórna Drottni henni, sá maður skal upprættur verða úr þjóð sinni.

¹⁰Hver sá af húsi Ísraels og af útlendum mönnum, er búa meðal þeirra, sem neytir nokkurs blóðs, – gegn þeim manni, sem neytir blóðs, vil ég snúa augliti mínu og uppræta hann úr þjóð sinni. ¹¹Því að líf líkamans er í blóðinu, og ég hef gefið yður það á altarið,

til þess að með því sé friðþægt fyrir yður, því að blóðið friðþægir með lífinu. ¹²Fyrir því hefi ég sagt við Ísraelsmenn:

„Enginn maður meðal yðar skal blóðs neyta, né heldur skal nokkur útlendingur, er býr meðal yðar, neyta blóðs.“ ¹³Og hver sá Ísraelsmanna og þeirra manna útlendra, er meðal yðar búa, sem veiðir villidýr eða fugl ætan, hann skal hella niður blóðinu og hylja það moldu. ¹⁴Því að svo er um líf alls holds, að saman fer blóð og líf, og fyrir því hefi ég sagt við Ísraelsmenn: „Þér skuluð ekki neyta blóðs úr nokkru holdi, því að líf sérhvers holds, það er blóð þess. Hver sá, er þess neytir, skal upprættur verða.“

¹⁵Og hver sá, er etur sjálf dauða skepnu eða dýrrifna, hvort heldur er innborinn maður eða útlendur, skal þvo klæði sín og lauga sig í vatni og vera óhreinn til kvelds. Þá er hann hreinn. ¹⁶En þvoi hann þau ekki og laugi ekki hold sitt, þá bakar hann sér sekt.“

Kynlíf

18

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú við Ísraelsmenn og seg við þá:

Ég er Drottinn, Guð yðar.

³Þér skuluð ekki gjöra að háttum Egyptalands, þar sem þér bjugguð, og þér skuluð ekki gjöra að háttum Kanaanlands, er ég mun leiða yður inn í, né heldur skuluð þér breyta eftir setningum þeirra. ⁴Lög mín skuluð þér halda og setningar mínar skuluð þér varðveita, svo að þér breytið eftir þeim. Ég er Drottinn, Guð yðar. ⁵Þér skuluð því varðveita setningar mínar og lög. Sá sem breytir eftir þeim skal lifa fyrir þau.

Ég er Drottinn.

⁶Enginn yðar skal koma nærri nokkru nánu skyldmenni til þess að bera blygðan þeirra. Ég er Drottinn.

⁷Þú skalt eigi bera blygðan föður þíns og blygðan móður þinnar. Hún er móðir þín, þú skalt eigi bera blygðan hennar.

⁸Þú skalt eigi bera blygðan konu föður þíns, það er blygðan föður þíns.

⁹Blygðan systur þinnar, dóttur föður þíns eða dóttur móður þinnar, hvort heldur hún er fædd heima eða utan heimilis, – blygðan þeirra skalt þú eigi bera.

¹⁰Blygðan sonardóttur þinnar eða dótturdóttur, blygðan þeirra skalt þú eigi bera, því að það er þín blygðan.

¹¹Blygðan dóttur konu föður þíns, afkvæmis föður þíns – hún er systir þín –, blygðan hennar skalt þú eigi bera.

¹²Eigi skalt þú bera blygðan föðursystur þinnar, hún er náð skyldmenni föður þíns.

¹³Eigi skalt þú bera blygðan móðursystur þinnar, því að hún er náð skyldmenni móður þinnar.

¹⁴Eigi skalt þú bera blygðan föðurbróður þíns, eigi koma nærri konu hans, því að hún er sifkona þín.

¹⁵Eigi skalt þú bera blygðan tengdadóttur þinnar. Hún er kona sonar þíns, eigi skalt þú bera blygðan hennar.

¹⁶Eigi skalt þú bera blygðan konu bróður þíns. Það er blygðan bróður þíns.

¹⁷Eigi skalt þú bera blygðan konu og dóttur hennar. Sonardóttur hennar eða dótturdóttur skalt þú eigi taka til þess að bera blygðan þeirra. Þær eru náin skyldmennir; það er óhæfa.

¹⁸Né heldur skalt þú taka konu auk systur hennar, henni til eljurígs, með því að bera blygðan hennar auk hinnar, meðan hún er á lífi.

¹⁹Eigi skalt þú koma nærri konu til að bera blygðan hennar, þá er hún er óhrein af klæðaföllum.

²⁰Þú skalt og eigi hafa holdlegt samræði við konu náunga þíns, svo að þú saurgist af.

²¹Eigi skalt þú gefa nokkurt afkvæmi þitt til þess, að það sé helgað Mólok, svo að þú vanhelgir eigi nafn Guðs þíns. Ég er Drottinn.

²²Eigi skalt þú leggjast með karlmanni sem kona væri. Það er viðurstygð.

²³Þú skalt ekki eiga samlag við nokkra skepnu, svo að þú saurgist af. Né heldur skal kona standa fyrir skepnu til samræðis við hana. Það er svívirðing.

²⁴Saurgið yður ekki með nokkru þvilíku, því að með öllu þessu hafa heiðingjarnir saurgað sig, sem ég mun reka á burt undan yður. ²⁵Og landið saurgaðist, og fyrir því vitjaði ég misgjörðar þess á því, og landið spjó íbúum sínum.

²⁶Varðveitið því setningar mínar og lög og fremjið enga af þessum viðurstygðum, hvorki innborinn maður né útlendingur, er býr meðal yðar, – ²⁷því að allar þessar viðurstygðir hafa landsbúar, er fyrir yður voru, framið, og landið saurgaðist –, ²⁸svo að landið spúi yður ekki, er þér saurgið það, eins og það spjó þeirri þjóð, er fyrir yður var. ²⁹Því að hver sá, er fremur einhverja af þessum viðurstygðum, þær sálir, sem það gjöra, skulu upprættar verða úr þjóð sinni.

³⁰Varðveitið því boðorð mín, svo að þér fylgið eigi neinum af þeim andstyggilegu venjum, er hafðar voru í frammi fyrir yðar tíð, og saurgið yður ekki með því.

Ég er Drottinn, Guð yðar.“

Ýmisleg ákvæði

19

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til alls safnaðar Ísraelsmanna og seg við þá:

Þér skuluð vera heilagir, því að ég, Drottinn, Guð yðar, er heilagur.

³Sérhver óttist móður sína og föður sinn og haldi hvíldardaga mína. Ég er Drottinn, Guð yðar.

⁴Snúið yður eigi til falsguða og gjörið yður eigi steypa guði. Ég er Drottinn, Guð yðar.

⁵Er þér slátrið heillaförn Drottni til handa, þá slátrið henni þannig, að hún afli yður velþóknunar. ⁶Skal eta hana daginn, sem þér fórníð henni, og daginn eftir, en það, sem leift er til þriðja dags, skal brenna í eldi. ⁷En sé þó etið af því á þriðja degi, þá skal það talið skemmt kjöt. Það mun eigi verða velþóknanlegt. ⁸Og hver, sem etur það, bakar sér

sekt, því að hann hefir vanhelgað það sem helgað er Drottni, og sá maður skal upprættur verða úr þjóð sinni.

⁹Er þér skerið upp jarðargróður yðar, þá skalt þú eigi skera akur þinn út í hvert horn, né heldur skalt þú tína eftirtíning uppskeru þinnar. ¹⁰Og eigi skalt þú gjörtína víngarð þinn, né heldur tína upp niður fallin ber í víngarði þínum. Þú skalt skilja það eftir handa fátækum og útlendingum. Ég er Drottinn, Guð yðar.

¹¹Þér skuluð eigi stela, eigi svíkja, né heldur ljúga hver að öðrum.

¹²Þér skuluð eigi sverja ranglega við nafn mitt, svo að þú vanhelgir nafn Guðs þíns. Ég er Drottinn.

¹³Þú skalt eigi beita náunga þinn ofríki, né ræna hann, og kaup daglaunamanns skal eigi vera hjá þér náttlangt til morguns.

¹⁴Þú skalt ekki bölvva daufum manni, né leggja fótakefli fyrir blindan mann, heldur skalt þú óttast Guð þinn. Ég er Drottinn.

¹⁵Eigi skuluð þér ranglæti fremja í dómi. Þú skalt eigi draga taum lítilmagnans, né heldur vera hliðdrægur hinum volduga. Með réttvísi skalt þú dæma náunga þinn.

¹⁶Þú skalt eigi ganga um sem rógberi meðal fólks þíns og eigi krefjast blóðs náunga þíns. Ég er Drottinn.

¹⁷Þú skalt ekki hata bróður þinn í hjarta þínu. Einarðlega skalt þú ávíta náunga þinn, að þú eigi bakir þér synd hans vegna.

¹⁸Eigi skalt þú hefnisamur vera né langrækin við samlanda þína, en þú skalt elska náunga þinn eins og sjálfan þig. Ég er Drottinn.

¹⁹Þér skuluð varðveita setningar mínar. Þú skalt eigi láta tvær tegundir fénaðar þíns eiga samlag, þú skalt eigi sá akur þinn tvenns konar sæði og eigi skalt þú bera klæði, sem ofin eru af tvenns konar efni.

²⁰Nú hefir einhver holdlegt samræði við konu, og sé hún ambátt manni föstnuð, en hvorki leysingi né frelsingi, þá liggur refsing við. Eigi skal lífláta þau, fyrir því að hún var eigi frelsingi. ²¹En hann skal færa Drottni sektarfórn sína að dyrum samfundatjaldsins, hrút í sektarfórn. ²²Og presturinn skal friðþægja fyrir hann með sektarfórnarhrútnum frammi fyrir Drottni vegna syndar hans, sem hann hefir drýgt. Og honum mun fyrirgefin verða synd hans, sem hann hefir drýgt.

²³Er þér komið inn í landið og gróðursetjið alls konar aldintré, þá skuluð þér telja aldinin á þeim sem yfirhúð þeirra. Þrjú ár skuluð þér halda þau fyrir óumskorin; eigi skal neyta þeirra. ²⁴Fjórða árið skulu öll aldin þeirra vera helguð Drottni til lofgjörðar, ²⁵en fimmta árið skuluð þér eta aldin þeirra, svo að þau veiti yður því meiri arð. Ég er Drottinn, Guð yðar.

²⁶Þér skuluð ekkert með blóði eta.

Þér skuluð eigi fara með spár né fjölkynngi. ²⁷Þér skuluð eigi kringluskera höfuð yðar, né heldur skalt þú skerða skeggrönd þína. ²⁸Og þér skuluð eigi skera skurði í hold yðar fyrir sakir dauðs manns, né heldur gjöra hörundsflúr á yður. Ég er Drottinn.

²⁹Vanhelga eigi dóttur þína með því að halda henni til saurlifnaðar, að eigi drýgi landið hór og landið fyllist óhæfu.

³⁰Þér skuluð halda hvíldardaga mína og bera lotningu fyrir helgidómi mínum. Ég er Drottinn.

³¹Leitið eigi til særingaranda né spásagnaranda, farið eigi til fréttar við þá, svo að þér saurgist ekki af þeim. Ég er Drottinn, Guð yðar.

³²Þú skalt standa upp fyrir hinum gráhærða og heiðra gamalmennið, og þú skalt óttast Guð þinn. Ég er Drottinn.

³³Ef útlendur maður býr hjá þér í landi yðar, þá skuluð þér eigi sýna honum ójöfnuð. ³⁴Útlendan mann, sem hjá yður býr, skuluð þér svo með fara sem innborinn mann meðal yðar, og þú skalt elska hann eins og sjálfan þig, því að þér voruð útlendingar í Egyptalandi. Ég er Drottinn, Guð yðar.

³⁵Eigi skuluð þér ranglæti fremja í dómi, stiku, vigt og mæli. ³⁶Þér skuluð hafa réttar vogir, rétta vogarsteina, rétta efu og rétta hín. Ég er Drottinn, Guð yðar, sem leiddi yður út af Egyptalandi.

³⁷Og þér skuluð varðveita allar setningar mínar og öll lög mín og halda þau. Ég er Drottinn.“

Afbrot dauða verð

20

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Og þú skalt segja við Ísraelsmenn: Hver sá Ísraelsmanna, eða útlendra manna, er búa í Ísrael, sem færir Mólok nokkurt afkvæmi sitt, skal líflátinn verða. Landslýður skal lemja hann grjóti. ³Og ég vil snúa augliti mínu gegn þeim manni og uppræta hann úr þjóð sinni, fyrir þá sök að hann hefir fært Mólok afkvæmi sitt til þess að saurga helgidóm minn og vanhelga heilagt nafn mitt. ⁴En ef landslýður hylmir yfir með slíkum manni, er hann færir Mólok afkvæmi sitt, og líflætur hann ekki, ⁵þá vil ég snúa augliti mínu gegn slíkum manni og gegn ætt hans. Og ég mun uppræta hann og alla þá, er verða honum samsekir í því að taka fram hjá með Mólok, úr þjóð þeirra.

⁶Sá sem leitar til særingaranda og spásagnaranda til þess að taka fram hjá með þeim, gegn honum vil ég snúa augliti mínu og uppræta hann úr þjóð sinni.

⁷Helgist og verið heilagir, því að ég er Drottinn, Guð yðar.

⁸Fyrir því skuluð þér varðveita setningar mínar og halda þær. Ég er Drottinn, sá er yður helgar.

⁹Hver sá, sem bölvur föður sínum eða móður sinni, skal líflátinn verða. Föður sínum eða móður sinni hefir hann bölvað, blóðsök hvílir á honum.

¹⁰Þá er einhver drýgir hór með konu annars manns, drýgir hór með konu náunga síns, þá skal líflátinn verða bæði hórkarlinn og hórkonan. ¹¹Og leggist maður með konu föður síns, þá hefir hann berað blygðan föður síns. Þau skulu bæði líflátin verða, blóðsök hvílir á þeim. ¹²Og leggist maður með tengdadóttur sinni, þá skulu þau bæði líflátin verða.

Svívirðing hafa þau framið, blóðsök hvílir á þeim. ¹³Og leggist maður með karlmanni sem kona væri, þá fremja þeir báðir viðurstyggð. Þeir skulu líflátnir verða, blóðsök hvílir á þeim. ¹⁴Og taki maður bæði konu og móður hennar, þá er það óhæfa. Skal brenna hann í eldi ásamt þeim, svo að eigi gangist við óhæfa meðal yðar. ¹⁵Og eigi maður samlag við skepnu, þá skal hann líflátinn verða, og skepnuna skuluð þér drepa. ¹⁶Og ef kona kemur nærri einhverri skepnu til samræðis við hana, þá skalt þú deyða konuna og skepnuna. Þau skulu líflátin verða, blóðsök hvílir á þeim.

¹⁷Nú tekur einhver systur sína, dóttur föður síns eða dóttur móður sinnar, og sér blygðan hennar og hún sér blygðan hans, þá er það skömm. Þau skulu upprætt verða í auglýsni samlanda sinna. Blygðan systur sinnar hefir hann berað og bakað sér sekt.

¹⁸Leggist maður með konu, sem hefir tíðir, og berar blygðan hennar – hefir beran gjört brunn hennar og hún hefir sjálf berað brunn blóðs síns –, þá skulu þau bæði upprætt verða úr þjóð sinni.

¹⁹Eigi skalt þú bera blygðan móðursystur þinnar eða föðursystur, því að sá maður hefir bert gjört náð skyldmenni sitt, þau hafa bakað sér sekt. ²⁰Og ef einhver leggst með sifkonu sinni, þá hefir hann berað blygðan föðurbróður síns. Þau hafa bakað sér synd, barnlaus skulu þau deyja. ²¹Og ef einhver tekur konu bróður síns, þá er það saurgun. Blygðan bróður síns hefir hann berað, barnlaus skulu þau vera.

²²Varðveitið því allar setningar mínar og öll lög mín og haldið þau, svo að landið, sem ég mun leiða yður inn í, til þess að þér byggið það, spúi yður ekki.

²³Þér skuluð ekki breyta eftir setningum þeirrar þjóðar, sem ég rek burt undan yður, því að þeir frömdu allt þetta og þess vegna bauð mér við þeim. ²⁴Fyrir því sagði ég yður: „Þér skuluð eignast land þeirra, og ég vil gefa yður það til eignar, land sem flýtur í mjólk og hunangi.“ Ég er Drottinn, Guð yðar, sem hefi skilið yður frá þjóðunum.

²⁵Gjörið því grein hreinna ferfætlinga og óhreinna, og óhreinna fugla og hreinna, og gjörið yður eigi viðurstyggilega á skepnum, fuglum né neinu, sem hrærist á jörðinni, því sem ég hefi greint frá, til þess að það væri yður óhreint. ²⁶Og þér skuluð vera heilagir fyrir mér, því að ég, Drottinn, er heilagur, og hefi skilið yður frá þjóðunum, til þess að þér skuluð vera mínir.

²⁷Hafi maður eða kona særingaranda eða spásagnaranda, þá skulu þau líflátin verða. Skal lemja þau grjóti, blóðsök hvílir á þeim.“

Heilagleiki presta

21

¹Drottinn sagði við Móse: „Mæl þú til prestanna, sona Arons, og seg við þá:

Prestur skal eigi saurga sig á líki meðal fólks síns, ²nema það sé skyldmenni hans, honum mjög náð: móðir hans, faðir hans, sonur hans, dóttir hans, bróðir hans ³eða systir hans, sem er mey og honum nákomin, og eigi er manni gefin, vegna hennar má hann saurga sig. ⁴Eigi skal hann saurga sig, þar eð hann er höfðingi meðal fólks síns, svo að hann vanhelgi sig.

⁵Eigi skulu þeir gjöra skalla á höfði sér, eigi raka skeggrönd sína, né heldur skera skurði í hold sitt. ⁶Þeir skulu vera heilagir fyrir Guði sínum og ekki vanhelga nafn Guðs síns, því að þeir bera fram eldförnir Drottins, mat Guðs síns. Fyrir því skulu þeir vera heilagir.

⁷Eigi skulu þeir ganga að eiga skækju eða mey spjallaða, né heldur skulu þeir ganga að eiga konu, er maður hennar hefir rekið frá sér, því að prestur er heilagur fyrir Guði sínum. ⁸Fyrir því skalt þú halda hann heilagan, því að hann ber fram mat Guðs þíns. Hann skal vera þér heilagur, því að ég er heilagur, Drottinn, sá er yður helgar. ⁹Og ef prestsdóttir vanhelgar sig með saurlifnaði, þá vanhelgar hún föður sinn. Hana skal brenna í eldi.

¹⁰Sá sem er æðsti prestur meðal bræðra sinna, og smurningarolíu hefir verið hellt yfir höfuð honum og hönd hans fyllt, að hann klæðist hinum helgu klæðum, hann skal eigi láta hár sitt flaka og eigi rífa sundur klæði sín.

¹¹Eigi skal hann koma nærri nokkru líki. Vegna föður síns og vegna móður sinnar skal hann eigi saurga sig.

¹²Og eigi skal hann ganga út úr helgidóminum, svo að hann vanhelgi ekki helgidóm Guðs síns, því að vígsla smurningarolíu Guðs hans er á honum. Ég er Drottinn.

¹³Hann skal ganga að eiga konu í meydómi hennar. ¹⁴Ekkju eða konu brott rekna eða mey spjallaða, skækju, eigi skal hann slíkum kvænast, heldur skal hann taka sér fyrir konu mey af þjóð sinni.

¹⁵Eigi skal hann vanhelga afkvæmi sitt meðal fólks síns, því að ég er Drottinn, sá er helgar hann.“

¹⁶Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁷„Mæl þú til Arons og seg:

Hafi einhver niðja þinna, nú eða í komandi kynslóðum, lýti á sér, þá skal hann eigi ganga fram til þess að bera fram mat Guðs síns. ¹⁸Því að enginn sá, er lýti hefir á sér, skal ganga fram, sé hann blindur eða haltur eða örkumlaður í andliti eða hafi ofskapaðan útlím, ¹⁹eða sé hann fótbrottinn eða handleggsbrottinn, ²⁰eða hafi hann herðakistil eða sé tærður eða hafi vagl á auga eða kláða eða útbrot eða eistnamar.

²¹Enginn af niðjum Arons prests, sem lýti hefir á sér, skal koma fram til þess að bera fram eldförnir Drottins. Lýti er á honum; eigi skal hann koma fram til þess að bera fram mat Guðs síns.

²²Mat Guðs síns, bæði af því, sem háheilagt er og heilagt, má hann eta. ²³En þó skal hann hvorki ganga inn að fortjaldinu né koma nærri altarinu, því að lýti er á honum, að hann eigi vanhelgi helga dóma mína; því að ég er Drottinn, sá er helgar þá.“

²⁴Þannig talaði Móse við Aron og sonu hans og við alla Ísraelsmenn.

Helgigjafir

22

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Seg þú Aroni og sonum hans, að þeir skuli halda sér frá helgigjöfum Ísraelsmanna, þeim er þeir helga mér, svo að þeir vanhelgi eigi heilagt nafn mitt. Ég er Drottinn.

³Seg við þá:

Hver sá af niðjum yðar, nú og í komandi kynslóðum, er kemur nærri helgigjöfum þeim, er Ísraelsmenn helga Drottni, meðan hann er óhreinn, skal upprættur verða frá augliti mínu. Ég er Drottinn.

⁴Eigi skal neinn sá af niðjum Arons, sem líkprár er eða hefir rennsli, eta af helgigjöfunum, uns hann er hreinn. Og sá, er snertir einhvern þann, sem saurgaður er af líki, eða mann sem hefir sáðlát, ⁵eða sá, sem snert hefir eitthvert skriðkvikindi og saurgast af því, eða mann og saurgast af honum, hvernar tegundar sem óhreinleiki hans er, – ⁶sá er snert hefir slíkt, skal vera óhreinn til kvelds. Og eigi skal hann eta af helgigjöfunum nema hann laugi líkama sinn í vatni.

⁷En jafnskjótt og sól er setst, er hann hreinn, og síðan eti hann af helgigjöfunum, því að það er matur hans.

⁸Sjálfdauda skepnu eða dýrrifna skal hann eigi eta, svo að hann saurgist af. Ég er Drottinn.

⁹Þeir skulu því varðveita boðorð mín, svo að þeir baki sér eigi synd fyrir slíkt og deyi vegna þess, fyrir því að þeir vanhelguðu það. Ég er Drottinn, sá er helgar þá.

¹⁰Enginn sá, er eigi heyrir skylduliði prests, skal eta helgan dóm. Hvorki hjábýlingur prests né kaupamaður skal eta helgan dóm. ¹¹En kaupi prestur þræl verði, þá skal hann eta af því, svo og sá er fæddur er í húsi hans. Þeir skulu eta af mat hans.

¹²Eigi skal prestsdóttir, sé hún leikmanni gefin, eta af hinum heilögu fónargjöfum. ¹³En sé dóttir prests ekkja eða kona brott rekin og eigi ekki barna og sé horfin aftur í hús föður síns, eins og í æsku hennar, skal hún eta af mat föður síns. En enginn sá, er eigi heyrir skylduliði prests, skal eta af honum.

¹⁴Nú etur einhver af vangá helgan dóm, og skal hann þá færa presti hinn helga dóm og greiða fimmtung umfram.

¹⁵Þeir skulu eigi vanhelga helgigjafir Ísraelsmanna, það er þeir færa Drottni í lyftiförn, ¹⁶svo að þeir baki þeim eigi sekt með misgjörð sinni, er þeir eta helgigjafir þeirra, því að ég er Drottinn, sá er helgar þá.“

Fórnir

¹⁷Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁸„Mæl þú til Arons og sona hans og allra Ísraelsmanna og seg við þá:

Þá er einhver af húsi Ísraels eða útlendum mönnum í Ísrael ber fram fónargjöf sína, hvort sem það er einhver heitförn þeirra eða sjálfviljaförn, sem þeir færa Drottni að brenniförn, ¹⁹þá skuluð þér bera hana svo fram, að hún afli yður velpóknunar: gallalausa, karlkyns, af nautum, sauðum eða geitum. ²⁰Eigi skuluð þér bera fram neitt það, er lýti hefir á sér, því að það mun eigi afla yður velpóknunar.

²¹Nú vill einhver fórna Drottni heillaförn af nautum eða sauðfénaði, hvort heldur er til að efna heit sitt eða í sjálfviljaförn, þá skal það vera gallalaust, til þess að það afli honum velpóknunar. Ekkert lýti sé á því.

²²Það sem blint er eða beinbrotið eða sært eða með kýlum eða kláða eða útbrotum, það skuluð þér eigi færa Drottni, og eigi skuluð þér bera Drottni eldförn af því á altarið.

²³En nautkind eða sauðkind, sem hefir lim ofskapaðan eða vanskapaðan, mátt þú förna í sjálfviljaförn, en sem heitförn mun hún eigi verða þóknanleg.

²⁴Það sem vanað er með kramningu, marningu, sliti eða skurði, skuluð þér eigi færa Drottni, og þér skuluð eigi slíkt gjöra í landi yðar. ²⁵Né heldur skuluð þér fá neitt af þessu hjá útlendum manni og bera það fram svo sem mat Guðs yðar, því að skemmd er á því. Lýti er á því, það mun eigi afla yður velþóknunar.“

²⁶Drottinn talaði við Móse og sagði:

²⁷„Þá er kálfur, lamb eða kið fæðist, skal það ganga sjö daga undir móðurinni, en átta daga gamalt og þaðan af eldra mun það verða þóknanlega meðtekið sem eldförnargjöf Drottni til handa.

²⁸Þér skuluð eigi slátra kú eða á sama daginn og afkvæmi hennar.

²⁹Er þér förneið Drottni þakkarförn, þá förneið henni svo, að hún afli yður velþóknunar. ³⁰Skal hún etin samdægurs, eigi skuluð þér leifa neinu af henni til morguns. Ég er Drottinn.

³¹Varðveitið því skipanir mínar og haldið þær. Ég er Drottinn. ³²Og eigi skuluð þér vanhelga heilagt nafn mitt, svo að ég helgist meðal Ísraelsmanna. Ég er Drottinn, sá er yður helgar, ³³sá er leiddi yður út af Egyptalandi til þess að vera Guð yðar. Ég er Drottinn.“

Löghátíðir:

(23. kap.)

Hvildardagurinn

23

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Mæl þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Löghátíðir Drottins, er þér skuluð boða sem helgar samkomur – þessar eru löghátíðir mínar. ³Sex daga skal verk vinna, en sjöunda daginn skal vera helgihvöld, helg samkoma. Þér skuluð ekkert verk vinna. Það er hvildardagur Drottins í öllum bústöðum yðar.

Páskar

⁴Þessar eru löghátíðir Drottins, helgar samkomur, er þér skuluð boða, hverja á sínum tíma.

⁵Í fyrsta mánuðinum, hinn fjórtánda dag mánaðarins um sólsetur, hefjast páskar Drottins. ⁶Og fimmtánda dag hins sama mánaðar skal halda Drottni hátíð hinna ósýrðu brauða. Sjö daga skuluð þér eta ósýrt brauð. ⁷Fyrsta daginn skuluð þér halda helga samkomu. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu. ⁸Og þér skuluð færa Drottni eldförn sjö daga. Sjöunda daginn er helg samkoma. Eigi skuluð þér þá fást við neina stritvinnu.“

Hátíð frumgróðans

⁹Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁰„Mæl þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Þá er þér komið í land það, sem ég mun gefa yður, og þér skerið þar upp korn, skuluð þér færa presti fyrsta kornbundinið af uppskeru yðar. ¹¹Og hann skal veifa kornbundininu frammi fyrir Drottni, svo að það afli yður velþóknunar, daginn eftir hvíldardaginn skal presturinn veifa því.

¹²Þann dag, er þér veifið bundininu, skuluð þér fórna veturgamalli sauðkind gallalausri í brenniförn Drottni til handa. ¹³Og matfórnin með henni skal vera tveir tíundupartar úr efu af finu mjöli, blönduðu við olíu, eldförn þægilegs ilms fyrir Drottin, og dreypifórnin fjórðungur úr hín af víni.

¹⁴Eigi skuluð þér eta brauð, bakað korn eða korn úr nýslegnum kornstöngum allt til þess dags, allt til þess er þér hafið fært förnargjöf Guði yðar. Það skal vera yður ævarandi lögmál frá kyni til kyns í öllum bústöðum yðar.

Viknahátíðin

¹⁵Þér skuluð telja frá næsta degi eftir hvíldardaginn, frá þeim degi, er þér færið bundinið í veififörn. Sjö vikur fullar skulu það vera. ¹⁶Til næsta dags eftir sjöunda hvíldardaginn skuluð þér telja fimmtíu daga. Þá skuluð þér færa Drottni nýja matförn. ¹⁷Frá bústöðum yðar skuluð þér færa tvö brauð til veififórnar. Skulu þau vera gjörð af tveim tíundupörtum úr efu af finu mjöli. Þau skulu vera bökuð með súrdeigi – frumgróðaförn Drottni til handa. ¹⁸Og ásamt brauðinu skuluð þér fram bera sjö sauðkindur veturgamlar gallalausar, eitt unguneyti og tvo hrúta. Þau skulu vera brenniförn Drottni til handa ásamt matförn og dreypifórnum þeim, er til þeirra heyra, eldförn þægilegs ilms Drottni til handa. ¹⁹Og þér skuluð fórna einum geithafri í syndaförn og tveim sauðkindum veturgömlum í heillaförn. ²⁰Og presturinn skal veifa þeim með frumgróðabrauðinu að veififörn frammi fyrir Drottni ásamt sauðkindunum tveimur. Skal það vera Drottni helgað handa prestinum.

²¹Þennan sama dag skuluð þér láta boð út ganga, þér skuluð halda helga samkomu. Þér skuluð eigi vinna neina stritvinnu. Það er ævarandi lögmál fyrir yður í öllum bústöðum yðar frá kyni til kyns.

²²Er þér skerið upp jarðargróður yðar, þá skalt þú eigi skera akur þinn út í hvert horn, né heldur skalt þú tína eftirtíning uppskeru þinnar. Þú skalt skilja það eftir handa fátækum og útlendingum. Ég er Drottinn, Guð yðar.“

Nýársdagurinn

²³Drottinn talaði við Móse og sagði: ²⁴„Tala þú til Ísraelsmanna og seg:

Í sjöunda mánuðinum, hinn fyrsta dag mánaðarins, skuluð þér halda helgihvöld, minningardag með básúnublæstri, helga samkomu. ²⁵Þér skuluð eigi vinna neina stritvinnu, og þér skuluð færa Drottni eldförn.“

Friðþægingardagurinn

²⁶Drottinn talaði við Móse og sagði:

²⁷„Tíunda dag þessa hins sjöunda mánaðar er friðþægingardagurinn. Skuluð þér þá halda helga samkomu og fasta og færa Drottni eldförn.

²⁸Þennan sama dag skuluð þér ekkert verk vinna, því að hann er friðþægingardagur, til þess að friðþægja fyrir yður frammi fyrir Drottni Guði yðar. ²⁹Því að hver sá, er eigi fastar þennan dag, skal upprættur verða úr þjóð sinni. ³⁰Og hvern þann, er eitthvert verk vinnur þennan dag, hann vil ég afmá úr þjóð hans. ³¹Þér skuluð ekkert verk vinna. Það er ævarandi lögmál fyrir yður frá kyni til kyns í öllum bústöðum yðar. ³²Það skal vera yður helgihvöld og þér skuluð fasta. Hinn níunda dag mánaðarins að kveldi, frá aftni til aftans, skuluð þér halda hvíldardag yðar.“

Laufskálahátíðin

³³Drottinn talaði við Móse og sagði: ³⁴„Tala þú til Ísraelsmanna og seg:

Á fimmtánda degi þessa hins sjöunda mánaðar skal halda Drottni laufskálahátíð sjö daga.

³⁵Fyrsta daginn skal vera helg samkoma, þá skuluð þér eigi vinna neina stritvinnu. ³⁶Sjö daga skuluð þér færa Drottni eldförn. Áttunda daginn skuluð þér halda helga samkomu og færa Drottni eldförn. Það er hátíðafundur, þá skuluð þér eigi vinna neina stritvinnu.

³⁷Þetta eru löghátíðir Drottins, er þér skuluð boða sem helgar samkomur til þess að færa Drottni eldförn, brenniförn og matförn, sláturförn og dreypiförnir, hverja förn á sínum degi, ³⁸auk hvíldardaga Drottins og auk gjafa yðar og auk allra heitfórna yðar og auk allra sjálfviljafórna yðar, er þér færið Drottni.

³⁹Á fimmtánda degi hins sjöunda mánaðar, er þér hafið hirt gróður landsins, skuluð þér halda hátíð Drottins sjö daga. Fyrsta daginn skal vera helgihvöld og áttunda daginn skal vera helgihvöld. ⁴⁰Og fyrsta daginn skuluð þér taka yður aldin af fögnum trjám, pálmviðargreinar og lim af þéttlaufguðum trjám og lækjarpíl, og þér skuluð fagna frammi fyrir Drottni, Guði yðar, í sjö daga. ⁴¹Og þér skuluð halda hana helga sem hátíð Drottins sjö daga á ári. Það er ævarandi lögmál fyrir yður frá kyni til kyns: Í sjöunda mánuðinum skuluð þér halda hana. ⁴²Skuluð þér búa í laufskálum sjö daga.

Allir innbornir menn í Ísrael skulu þá búa í laufskálum, ⁴³svo að niðjar yðar viti, að ég lét Ísraelsmenn búa í laufskálum, þá er ég leiddi þá út af Egyptalandi. Ég er Drottinn, Guð yðar.“

⁴⁴Og Móse sagði Ísraelsmönnum löghátíðir Drottins.

Lamparnir á ljósastikunni**24**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Bjóð þú Ísraelsmönnum að færa þér tæra olíu af steyttum olífuberjum til ljósastikunnar, svo að lampar verði ávallt settir upp. ³Fyrir utan fortjald sáttmálsins í samfundatjaldinu skal Aron tilreiða þá frá kveldi til morguns frammi fyrir Drottni stöðuglega. Það er ævarandi lögmál fyrir yður frá kyni til kyns. ⁴Hann skal raða lömpunum á gull-ljósastikuna frammi fyrir Drottni stöðuglega.

Skoðunarbrauðin

⁵Þú skalt taka fínt mjöl og baka úr því tólf kökur. Skulu vera tveir tíundupartar úr efu í hverri köku. ⁶Og þú skalt leggja þær í tvær raðir, sex í hvora röð, á gullborðið frammi fyrir Drottni. ⁷Og þú skalt láta hjá hvorri röð hreina reykelsiskvoðu, og skal hún vera sem ilmhluti af brauðinu, eldförn Drottni til handa. ⁸Á hverjum hvíldardegi skal hann raða þessu frammi fyrir Drottni stöðuglega. Er það ævinlegur sáttmáli af hálfu Ísraelsmanna. ⁹Skal Aron og synir hans fá það og eta það á helgum stað, því að það heyrir honum sem háhelgur hluti af eldförnum Drottins eftir ævinlegu lögmáli.“

Lastmælandinn

¹⁰Sonur ísraelskrar konu gekk út meðal Ísraelsmanna, en faðir hans var egypskur. Lenti þá sonur ísraelsku konunnar í deilu við ísraelskan mann í herbúðunum. ¹¹Og sonur ísraelsku konunnar lastmælti nafninu og formælti.

Þeir leiddu hann fyrir Móse. En móðir hans hét Selómít Díbrísdóttir, af ættkvísl Dans. ¹²Og þeir settu hann í varðhald, til þess að þeim kæmi úrskurður fyrir munn Drottins. ¹³Og Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁴„Leið þú lastmælandann út fyrir herbúðirnar, og allir þeir, er heyrt hafa, skulu leggja hendur sínar á höfuð honum, og því næst skal allur söfnuðurinn grýta hann. ¹⁵Og þú skalt tala við Ísraelsmenn og segja: „Hver sá, er formælir Guði sínum, bakar sér synd. ¹⁶Og sá er lastmælir nafni Drottins, skal líflátinn verða. Allur söfnuðurinn skal vægðarlaust grýta hann. Hvort heldur er útlendur maður eða innborinn, lastmæli hann nafninu, skal hann líflátinn. ¹⁷Og ljósti einhver mann til bana, skal hann líflátinn verða. ¹⁸Og sá, er lýstur skepnu til bana, skal bæta hana, líf fyrir líf. ¹⁹Og veiti maður náunga sínum áverka, þá skal honum gjört hið sama, sem hann hefir gjört: ²⁰Beinbrot fyrir beinbrot, auga fyrir auga, tönn fyrir tönn, hinn sami áverki, er hann hefir veitt öðrum, skal honum veittur. ²¹Og sá, er lýstur skepnu til bana, skal bæta hana, en sá, er lýstur mann til bana, skal líflátinn. ²²Þér skuluð hafa ein lög, hvort heldur útlendur maður eða innborinn á í hlut, því að ég er Drottinn, Guð yðar.“

²³Og Móse talaði við Ísraelsmenn, og þeir leiddu lastmælandann út fyrir herbúðirnar og lömdu hann grjóti. Og Ísraelsmenn gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Sabbatsárið

25

¹Drottinn talaði við Móse á Sínaí fjalli og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Þegar þér komið í land það, sem ég mun gefa yður, þá skal landið halda Drottni hvíld.

³Sex ár skalt þú sá akur þinn og sex ár skalt nú sniðla víngarð þinn og safna gróðrinum.

⁴En sjöunda árið skal vera helgihvíld fyrir landið, hvíldartími Drottni til handa. Akur þinn skalt þú ekki sá og víngarð þinn skalt þú ekki sniðla. ⁵Korn það, er vex sjálfsáið eftir uppskeru þína, skalt þú eigi skera, og vínber óskorins vínviðar þíns skalt þú eigi lesa. Það skal vera hvíldarár fyrir landið.

⁶Gróður landsins um hvíldartímann skal vera yður til fæðu, þér, þræli þínum og ambátt, kaupamanni þínum og útlendum búanda, er hjá þér dvelja. ⁷Og fænaði þínum og villidýrunum, sem í landi þínu eru, skal allur gróður þess vera til fæðu.

Fagnaðarárið

⁸Þú skalt telja sjö hvíldarár, sjö ár sjö sinnum, svo að tími þeirra sjö hvíldarára verði fjörutíu og níu ár. ⁹Og þá skaltu í sjöunda mánuðinum, tíunda dag mánaðarins, láta hvellilúðurinn gjalla. Friðþægingardaginn skuluð þér láta lúðurinn gjalla um gjörvallt land yðar, ¹⁰og helga þannig hið fimmtugasta árið og boða frelsi í landinu fyrir alla íbúa þess.

Það skal vera yður fagnaðarár. Þá skuluð þér hverfa aftur hver og einn til óðals síns, og þá skuluð þér hverfa aftur hver og einn til ættar sinnar. ¹¹Fagnaðarár skal fimmtugasta árið vera yður. Þér skuluð eigi sá og eigi uppskera það, sem vex sjálfsáið það ár, né heldur skuluð þér þá lesa vínber af óskornum vínviðum. ¹²Því að það er fagnaðarár. Það sé yður heilagt. Skuluð þér eta af jörðinni það er á henni sprettur.

¹³Á þessu fagnaðarári skuluð þér hverfa aftur hver og einn til óðals síns.

¹⁴Þá er þú selur náunga þínum eitthvað eða þú kaupir eitthvað af náunga þínum, þá skuluð þér eigi sýna hver öðrum ójöfnuð. ¹⁵Eftir því, hve mörg ár eru liðin frá fagnaðarári, skalt þú kaupa af náunga þínum, eftir því, hve uppskeruárin eru mörg, skal hann selja þér. ¹⁶Því fleiri sem árin eru, því hærra skalt þú setja verðið, og því færri sem árin eru, því lægra skalt þú setja það, því að það er uppskerufjöldinn, sem hann selur þér. ¹⁷Og þér skuluð eigi sýna hver öðrum ójöfnuð, heldur skalt þú óttast Guð þinn, því að ég er Drottinn, Guð yðar.

¹⁸Fyrir því skuluð þér halda setningar mínar og varðveita lög mín og halda þau, svo að þér megið óhultir búa í landinu. ¹⁹Þá mun landið gefa gróður sinn og þér eta yður sadda og búa óhultir í því. ²⁰Og ef þér segið: „Hvað skulum vér eta sjöunda árið, þá er vér saum eigi og hirðum eigi gróður vorn?“ ²¹Þá vil ég senda yður blessun mína sjötta árið, og mun það leiða fram gróður til þriggja ára. ²²Og áttunda árið skuluð þér sá og eta af ávextinum, gamla forðanum. Til hins níunda árs, til þess er gróður þess fæst, skuluð þér eta gamla forðann.

Endurlausn seldrar eignar

²³Landið skal eigi selt fyrir fullt og allt, því að landið er mín eign, því að þér eruð dvalarmenn og hjábýlingar hjá mér. ²⁴Fyrir því skuluð þér í öllu eignarlandi yðar láta land falt til lausnar.

²⁵Ef bróðir þinn gjörist snauður og hann selur nokkuð af óðali sínu, þá skal lausnarmaður hans koma til, sá er það stendur næst, og leysa það, er bróðir hans hefir selt.

²⁶Nú hefir einhver engan lausnarmann, en er kominn svo í efni, að hann á fyrir lausnargjaldinu. ²⁷Þá skal hann telja árin frá því, er hann seldi, en það, sem yfir hefir, skal hann endurgreiða manni þeim, er hann seldi, og hverfur hann þá aftur til óðals síns. ²⁸En hafi hann ekki efni til að leysa, þá skal það, er hann hefir selt, vera í höndum kaupanda til fagnaðarárs. En á fagnaðarárinu gengur það úr eigu hans, og hverfur hann þá aftur til óðals síns.

²⁹Nú selur einhver íbúðarhús í múrgirtri borg, og skal honum heimilt að leysa það í heilt ár frá því, er hann seldi. Lausnarréttur hans skal vera tímabundinn. ³⁰En sé það ekki leyst áður en fullt ár er liðið, þá skal hús í múrgirtri borg verða full eign kaupanda og niðja hans. Það skal eigi ganga úr eigu hans fagnaðarárið. ³¹En hús í þorpum, sem eigi eru múrgirt allt í kring, skulu talin með landi sveitarinnar. Þau skal jafnan heimilt að leysa, og þau skulu ganga úr eigu kaupanda á fagnaðarárinu.

³²Borgir levítanna, húsín í eignarborgum þeirra, skal levítunum heimilt að leysa á hverjum tíma sem er. ³³Og ef einhver af levítunum leysir eigi, þá skal selt hús ganga úr eigu kaupanda á fagnaðarárinu, sé það í eignarborg hans, því að húsín í borgum levítanna eru óðalseign þeirra meðal Ísraelsmanna. ³⁴En landið, er liggur undir borgir þeirra, skal eigi selja, því að það er ævinleg eign þeirra.

³⁵Ef bróðir þinn kemst í fátækt og verður ósjálfbjarga hjá þér, þá skalt þú styðja hann sem dvalarmann og hjábýling, svo að hann geti lifað hjá þér. ³⁶Þú skalt eigi taka fjárleigu af honum né aukagjald, heldur skalt þú óttast Guð þinn, svo að bróðir þinn geti lifað hjá þér. ³⁷Þú skalt eigi ljá honum silfur þitt gegn leigu, né heldur hjálpa honum um matvæli þín gegn aukagjaldi. ³⁸Ég er Drottinn, Guð yðar, sem leiddi yður út af Egyptalandi til þess að gefa yður Kanaanland og vera Guð yðar.

³⁹Komist bróðir þinn í fátækt hjá þér og selur sig þér, þá skalt þú ekki láta hann vinna þrælavinnu. ⁴⁰Sem kaupamaður, sem hjábýlingur skal hann hjá þér vera. Hann skal vinna hjá þér til fagnaðarárs. ⁴¹En þá skal hann fara frá þér, og börn hans með honum, og hverfa aftur til ættar sinnar, og hann skal hverfa aftur til óðals feðra sinna. ⁴²Því að þeir eru þjónar mínir, sem ég hefi leitt út af Egyptalandi. Eigi skulu þeir seldir mansali. ⁴³Þú skalt eigi drottna yfir honum með hörku, heldur skalt þú óttast Guð þinn.

⁴⁴Viljir þú fá þér þræla og ambáttir, þá skuluð þér kaupa þræla og ambáttir af þjóðunum, sem umhverfis yður búa. ⁴⁵Svo og af börnum hjábýlinga, er hjá yður dvelja, af þeim skuluð þér kaupa og af ættliði þeirra, sem hjá yður er og þeir hafa getið í landi yðar, og þau skulu verða eign yðar. ⁴⁶Og þér skuluð láta þá ganga í arf til barna yðar eftir yður, svo að þau verði eign þeirra. Þér skuluð hafa þau að ævinlegum þrælum. En yfir bræðrum yðar, Ísraelsmönnum, skuluð þér eigi drottna með hörku, einn yfir öðrum.

⁴⁷Komist dvalarmaður eða hjábýlingur í efni hjá þér, en bróðir þinn kemst í fátækt hjá honum og selur sig dvalarmanni eða hjábýlingi hjá þér eða afkomanda dvalarmanns ættar, ⁴⁸þá skal heimilt að leysa hann eftir að hann hefir selt sig. Heimilt skal einhverjum af bræðrum hans að leysa hann, ⁴⁹eða föðurbróður hans eða bræðrungi hans eða einhverjum náfrænda í ætt hans, eða komist hann sjálfur í efni, þá er honum heimilt að leysa sig. ⁵⁰Og við þann, sem keypti hann, skal hann reikna frá árinu, er hann seldi sig honum, til fagnaðarársins, og söluverðið skal fara eftir árafjöldanum. Skal hann vera hjá honum ákveðinn tíma, svo sem kaupamaður væri. ⁵¹Ef enn eru mörg ár eftir, þá skal hann að tiltölu við árafjöldann endurgreiða lausnargjald sitt af fé því, er hann var keyptur fyrir, ⁵²en ef fá ár eru eftir til fagnaðarárs, þá skal hann og reikna honum þau. Eftir áratölunni skal hann endurgreiða lausnargjald sitt. ⁵³Skal hann sæta sömu kjörum hjá honum eins og sá, sem er kaupamaður ár eftir ár. Hann skal eigi drottna yfir honum með hörku að þér ásjáandi. ⁵⁴En sé hann ekki leystur með þessum hætti, þá skal hann ganga úr eigu kaupanda fagnaðarárið, hann og börn hans með honum. ⁵⁵Því að Ísraelsmenn eru þjónar mínir, mínir þjónar eru þeir, sem ég hefi leitt út af Egyptalandi. Ég er Drottinn, Guð yðar.

Falsguðir bannaðir

26

¹Þér skuluð eigi gjöra yður falsguði, né heldur reisa yður skurðgoð eða merkissteina, og eigi setja upp myndasteina í landi yðar til þess að tilbiðja hjá þeim, því að ég er Drottinn, Guð yðar.

²Mína hvíldardaga skuluð þér halda og fyrir mínum helgidómi lotningu bera.

Ég er Drottinn.

Umbun

³Ef þér breytið eftir mínum setningum og varðveitið mínar skipanir og haldið þær, ⁴þá skal ég jafnan senda yður regn á réttum tíma, og landið mun gefa ávöxt sinn og trén á mörkinni bera aldin sín. ⁵Skal þá ná saman hjá yður þresking og vínberjatekja, og vínberjatekja og sáning, og þér skuluð eta yður sadda af brauði og búa öruggir í landi yðar.

⁶Ég vil gefa frið í landinu, og þér skuluð leggjast til hvíldar og enginn skal hræða yður. Óargadýrum vil ég eyða úr landinu, og sverð skal ekki fara um land yðar. ⁷Og þér skuluð elta óvini yðar, og frammi fyrir yður skulu þeir fyrir sverði hníga. ⁸Og fimm af yður skulu elta hundrað, og hundrað af yður skulu elta tíu þúsundir, og óvinir yðar skulu frammi fyrir yður fyrir sverði hníga.

⁹Ég vil snúa mér til yðar og gjöra yður frjósama og margfalda yður, og ég vil gjöra sáttmála minn við yður. ¹⁰Og þér munuð eta fyrnt korn, gamlan forða, og þér munuð bera fyrnda kornið út fyrir hinu nýja. ¹¹Og ég mun reisa búð mína meðal yðar, og sál mín skal ekki hafa óbeit á yður. ¹²Og ég mun ganga meðal yðar og vera Guð yðar, og þér skuluð vera mín þjóð. ¹³Ég er Drottinn, Guð yðar, sem leiddi yður út af Egyptalandi, til þess að þér væruð eigi þrælar þeirra. Ég braut sundur ok–stengur yðar og lét yður ganga beina.

Tyftun

¹⁴En ef þér hlýðið mér ekki og haldið ekki allar þessar skipanir, ¹⁵og ef þér hafnið setningum mínum og sál yðar hefir óbeitt á dómum mínum, svo að þér haldið ekki allar skipanir mínar, en rjúfið sáttmála minn, ¹⁶þá vil ég gjöra yður þetta: Ég vil vitja yðar með skelfingu, tæringu og köldu, svo að augun slokkna og lífið fjarar út. Og þér skuluð sá sæði yðar til einskis, því að óvinir yðar skulu eta það. ¹⁷Og ég vil snúa augliti mínu gegn yður, og þér skuluð bíða ósigur fyrir óvinum yðar, og fjandmenn yðar skulu drottna yfir yður, og þér skuluð flýja, þótt enginn elti yður.

¹⁸En ef þér viljið þá enn ekki hlýða mér, þá vil ég enn refsa yður sjö sinnum fyrir syndir yðar. ¹⁹Og ég vil brjóta ofurdramb yðar, og ég vil gjöra himininn yfir yður sem járn og land yðar sem eir. ²⁰Þá mun kraftur yðar eyðast til ónýtis, land yðar skal eigi gefa ávöxt sinn og trén á jörðinni eigi bera aldin sín.

²¹Og ef þér gangið í gegn mér og viljið ekki hlýða mér, þá vil ég enn slá yður sjö sinnum, eins og syndir yðar eru til. ²²Og ég vil hleypa dýrum merkurinnar inn á meðal yðar, og þau skulu gjöra yður barnlausa, drepa fénað yðar og gjöra yður fámenna, og vegir yðar skulu verða auðir.

²³Og ef þér skipist ekki við þessa tyftun mína, heldur gangið í gegn mér, ²⁴þá vil ég einnig ganga gegn yður, þá vil ég einnig slá yður sjö sinnum fyrir syndir yðar. ²⁵Og ég vil láta sverð koma yfir yður, er hefna skal sáttmálans. Munuð þér þá þyrpast inn í borgir yðar, en ég vil senda drepsótt meðal yðar, og þér skuluð seldir í óvina hendur. ²⁶Þá er ég brýtt staf brauðsins fyrir yður, munu tíu konur baka yður brauð í einum ofni og færa yður brauðið aftur eftir vigt, og þér munuð eta og ekki verða mettir.

²⁷Og ef þér hlýðið mér eigi þrátt fyrir þetta og gangið í gegn mér, ²⁸þá vil ég einnig ganga í gegn yður með þungri reiði og refsa yður sjö sinnum fyrir syndir yðar. ²⁹Og þér skuluð eta hold sona yðar, og hold dætra yðar skuluð þér eta. ³⁰Og ég vil leggja fórnarhæðir yðar í eyði og kollvarpa sólsúlum yðar og kasta hræjum yðar ofan á búkana af skurðgoðum yðar, og sálu minni mun bjóða við yður. ³¹Og ég vil leggja borgir yðar í rústir og eyða helgidóma yðar og ekki kenna þægilegan ilm af fórnunum yðar. ³²Og ég vil eyða landið, svo að óvinum yðar, sem í því búa, skal ofbjóða. ³³En yður vil ég tvístra meðal þjóðanna og bregða sverði á eftir yður, og land yðar skal verða auðn og borgir yðar rústir. ³⁴Þá skal landið fá hvíldarár sín bætt upp alla þá stund, sem það er í eyði og þér eruð í landi óvina yðar. Þá skal landið hvílast og bæta upp hvíldarár sín. ³⁵Alla þá stund, sem það er í eyði, skal það njóta hvíldar, þeirrar hvíldar, sem það eigi naut á hvíldarárum yðar, er þér bjugguð í því. ³⁶Og þá af yður, sem eftir verða, vil ég gjöra svo huglausa í löndum óvina þeirra, að þyturinn af fjúkandi laufblaði skal reka þá á flóttu og þeir flýja eins og menn flýja undan sverði, og þeir skulu falla, þó að enginn elti. ³⁷Og þeir skulu hrasa hver um annan, eins og flýja skyldi undan sverði, þó að enginn elti, og þér skuluð eigi fá staðist fyrir óvinum yðar. ³⁸Og þér skuluð farast meðal þjóðanna, og land óvina yðar skal upp eta yður. ³⁹Og þeir af yður, sem eftir verða, skulu fyrir sakir misgjörðar sinnar veslast upp í löndum óvina yðar, og þeir skulu veslast upp sakir misgjörða feðra sinna eins og þeir.

Misgjörðin bætt

⁴⁰Þá munu þeir játa misgjörð sína og misgjörð feðra sinna, er þeir frömdu með því að rjúfa tryggðir við mig, og hversu þeir hafa gengið í gegn mér – ⁴¹fyrir því gekk ég og í gegn þeim og flutti þá í land óvina þeirra –, já, þá mun óumskorið hjarta þeirra auðmýkja sig og þeir fá misgjörð sína bættu upp.

⁴²Og þá vil ég minnst sáttmála míns við Jakob, og sáttmála míns við Ísak og sáttmála míns við Abraham vil ég einnig minnst, og landsins vil ég minnst. ⁴³Og landið skal verða yfirgefið af þeim og fá hvíldarár sín bætt upp, meðan það er í eyði og þeir eru á brottu, og þeir skulu fá misgjörð sína bættu upp fyrir þá sök og vegna þess, að þeir höfnuðu lögum mínum og sál þeirra hafði óbeit á setningum mínum.

⁴⁴En jafnvel þá, er þeir eru í landi óvina sinna, hafna ég þeim ekki og býður mér ekki við þeim, svo að ég viljialeyða þeim og rjúfa þannig sáttmála minn við þá, því að ég er Drottinn, Guð þeirra. ⁴⁵Og sökum þeirra vil ég minnst sáttmálans við forfeður þeirra, er ég leiddi út af Egyptalandi í auglýsingu þjóðanna til þess að vera Guð þeirra. Ég er Drottinn.“

⁴⁶Þetta eru setningar þær, ákvæði og lög, sem Drottinn setti milli sín og Ísraelsmanna á Sínáifjalli fyrir Móse.

Viðbætur: Skrá um matsgerð**27**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Ef maður gjörir heit og heitir Drottni mönnum eftir mati þínu, ³þá skalt þú meta karlmann frá tvítugsaldri til sextugs á fimmtíu sikla silfurs eftir helgidóms sikli.

⁴Sé það kona, þá skalt þú meta hana á þrjátíu sikla.

⁵Sé það frá fimm til tuttugu ára að aldri, þá skalt þú meta pilt á tuttugu sikla, en stúlku á tíu sikla.

⁶Sé það frá eins mánaðar til fimm ára að aldri, þá skalt þú meta svein á fimm sikla silfurs, en mey skalt þú meta á þrjá sikla silfurs.

⁷Sé það sextugt og þaðan af eldra, þá skalt þú, sé það karlmaður, meta hann á fimmtán sikla, en kvenmann á tíu sikla.

⁸En eigi hann ekki fyrir því, er þú metur, þá skal leiða hann fyrir prest, og prestur skal meta hann. Eftir efnahag þess, er heitið gjörir, skal prestur meta hann.

⁹Færi menn Drottni fórnargjöf af fénaði, þá skal allt það af honum heilagt vera, sem Drottni er gefið. ¹⁰Eigi má hafa kaup á því eða skipta því, vænu fyrir rýrt eða rýru fyrir vænt.

Nú eru skipti höfð á skepnunum og skulu þær vera heilagar, bæði sú, er látin er í skiptin, og sú, er fyrir kemur. ¹¹En sé það einhver óhreinn fénaður, er eigi má færa Drottni að fórnargjöf, þá skal leiða skepnuna fyrir prest. ¹²Og prestur skal meta hana, eftir því sem hún er væn eða rýr til, og skal mat þitt, prestur, standa. ¹³En vilji hann leysa hana, skal hann gjalda fimmtungi meira en þú metur.

¹⁴Nú helgar maður Drottni hús sitt að helgigjöf, og skal þá prestur virða það eftir því sem það er gott eða lélegt til. Skal standa við það, sem prestur metur. ¹⁵En vilji sá, er hús sitt hefir helgað, leysa það, skal hann gjalda fimmtung umfram virðingarverð þitt, og er það þá hans.

¹⁶Helgi maður Drottni nokkuð af óðalslandi sínu, þá skal mat þitt fara eftir útsæðinu: kómer útsæðis af byggi á fimmtíu sikla silfurs.

¹⁷Helgi hann land sitt frá fagnaðarári, þá skal standa við mat þitt. ¹⁸En helgi hann land sitt eftir fagnaðarár, þá skal prestur reikna honum verðið eftir árunum, sem eftir eru til fagnaðarárs, og skal þá dregið af mati þínu. ¹⁹En vilji sá, er helgað hefir land sitt, leysa það, skal hann gjalda fimmtung umfram verð það, er þú metur, og skal hann þá halda því. ²⁰En leysi hann eigi landið, en selur landið öðrum manni skal eigi heimilt að leysa það framar, ²¹heldur skal landið, er það losnar á fagnaðarárinu, verða helgað Drottni, eins og bannfært land. Skal það verða eign prests.

²²Helgi hann Drottni keypt land, sem eigi er af óðalslandi hans, ²³þá skal prestur reikna fyrir hann, hve mikil upphæðin verði eftir mati þínu til fagnaðarárs, og skal hann þann dag greiða það, er þú metur, svo sem helgigjöf Drottni til handa. ²⁴En fagnaðarárið hverfur landið aftur undir þann, er hann keypti það af, undir þann, er á það með óðalsrétti. ²⁵Og allt mat þitt skal vera í helgidóms siklum. Skulu vera tuttugu gerur í sikli.

²⁶En frumburði af fénaði, sem Drottni heyra, fyrir því að þeir eru frumbornir, skal enginn helga. Hvort heldur er nautgripur eða sauðkind, þá heyrir það Drottni. ²⁷En sé það af hinum óhreinna fénaði, þá skal hann leysa það eftir mati þínu og gjalda fimmtung umfram, en sé það ekki leyst, skal selja það eftir mati þínu. ²⁸Þó skal eigi selja eða leysa nokkurn hlut bannfærðan, það er einhver helgar Drottni með bannfæringu af einhverju því, er hann á, hvort heldur er maður, skepna eða óðalsland hans. Sérhver hlutur bannfærður er alhelgaður Drottni. ²⁹Engan bannfærðan mann má leysa, hann skal líflátinn verða.

³⁰Öll jarðartíund heyrir Drottni, hvort heldur er af ávexti jarðar eða aldinum trjáa. Hún er helguð Drottni. ³¹En vilji einhver leysa nokkuð af tíund sinni, þá skal hann gjalda fimmtung umfram.

³²Öll tíund af nautgripum og sauðfé, öllu því, er gengur undir hirðisstafinn, hver tíunda skepna skal vera helguð Drottni. ³³Skal eigi skoða, hvort hún sé væn eða rýr, og eigi hafa skipti á henni. En séu höfð skipti á henni, þá skal bæði hún og sú, er fyrir kemur, vera heilög. Eigi má leysa hana.“

³⁴Þetta eru skipanir þær, sem Drottinn bauð Móse að flytja Ísraelsmönnum á Sínaí fjalli.

NUMERI

FJÓRÐA BÓK MÓSE

Tekið manntal safnaðar Ísraels

1

¹Drottinn talaði við Móse í Sínai–eyðimörk, í samfundatjaldinu, á fyrsta degi annars mánaðar á öðru ári eftir brottför þeirra af Egyptalandi og mælti:

²„Takið manntal alls safnaðar Ísraelsmanna eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, alla karlmenn mann fyrir mann. ³Alla herfæra menn í Ísrael frá tvítugs aldri og þaðan af eldri skuluð þér telja eftir hersveitum þeirra, þú og Aron. ⁴Og með ykkur skal vera einn maður af ættkvísl hverri, og sé hann höfuð ættar sinnar.

⁵Þessi eru nöfn þeirra manna, er ykkur skulu aðstoða:

Af Rúben: Elísúr Sedeúrsson.

⁶Af Símeon: Selúmiel Súrísaddaíson.

⁷Af Júda: Nakson Ammínadabsson.

⁸Af Íssakar: Netanel Súarsson.

⁹Af Sebúlön: Elíab Helónsson. ¹⁰Af Jósefssonum:

Af Efraím: Elísama Ammíhúdsson.

Af Manasse: Gamliel Pedaúrsson.

¹¹Af Benjamín: Abídan Gídeóníson.

¹²Af Dan: Akíeser Ammísaddaíson.

¹³Af Asser: Pagíel Ókransson.

¹⁴Af Gað: Eljasaf Degúelsson.

¹⁵Af Naftalí: Akíra Enansson.“

¹⁶Þessir voru tilnefndir af söfnuðinum, höfðingjar yfir ættkvíslum feðra sinna. Voru þeir höfuð Ísraels þúsunda.

¹⁷Móse og Aron tóku menn þessa, sem nafngreindir eru, ¹⁸og stefndu saman öllum söfnuðinum á fyrsta degi annars mánaðar og skrifuðu þá á ættarskrárnar eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, mann fyrir mann. ¹⁹Svo sem Drottinn hafði boðið Móse, taldi hann þá í Sínai–eyðimörk.

²⁰Synir Rúbens, frumgetins sonar Ísraels, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, maður fyrir mann, allir karlmenn frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ²¹þeir er taldir voru af ættkvísl Rúbens, voru 46.500.

²²Synir Símeons, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, maður fyrir mann, allir karlmenn frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ²³þeir er taldir voru af ættkvísl Símeons, voru 59.300.

²⁴Synir Gaðs, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ²⁵þeir er taldir voru af ættkvísl Gaðs, voru 45.650.

²⁶Synir Júda, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ²⁷þeir er taldir voru af ættkvísl Júda, voru 74.600.

²⁸Synir Íssakars, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ²⁹þeir er taldir voru af ættkvísl Íssakars, voru 54.400.

³⁰Synir Sebúlons, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ³¹þeir er taldir voru af ættkvísl Sebúlons, voru 57.400. ³²Synir Jósefs:

Synir Efraíms, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ³³þeir er taldir voru af ættkvísl Efraíms, voru 40.500.

³⁴Synir Manasse, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ³⁵þeir er taldir voru af ættkvísl Manasse, voru 32.200.

³⁶Synir Benjamíns, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ³⁷þeir er taldir voru af ættkvísl Benjamíns, voru 35.400.

³⁸Synir Dans, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ³⁹þeir er taldir voru af ættkvísl Dans, voru 62.700.

⁴⁰Synir Assers, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ⁴¹þeir er taldir voru af ættkvísl Assers, voru 41.500.

⁴²Synir Naftalí, niðjar þeirra eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, samkvæmt nafnatölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, ⁴³þeir er taldir voru af ættkvísl Naftalí, voru 53.400.

⁴⁴Þessir eru þeir, er taldir voru, sem þeir Móse, Aron og höfðingjar Ísraels töldu. Voru þeir tólf, einn fyrir hverja ættkvísl hans.

⁴⁵Og allir þeir af Ísraelsmönnum, er taldir voru eftir ættum þeirra, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, allir herfærir menn, voru, – ⁴⁶allir þeir er taldir voru, voru 603.550. ⁴⁷En levítarnir, eftir ættbálki sínum, voru eigi taldir meðal þeirra.

Hlutverk ættkvíslar Leví

⁴⁸Drottinn talaði við Móse og sagði:

⁴⁹„Þú skalt þó eigi telja ættkvísl Leví og eigi taka manntal þeirra meðal Ísraelsmanna. ⁵⁰En þú skalt setja levítana yfir sáttmálsbúðina og yfir öll áhöld hennar og yfir allt, sem til hennar heyrir. Þeir skulu bera búðina og öll áhöld hennar, og þeir skulu þjóna að henni, og þeir skulu tjalda umhverfis búðina. ⁵¹Og er búðin tekur sig upp, skulu levítarnir taka hana niður, og þegar reisa skal búðina, skulu levítarnir setja hana upp. En komi nokkur annar þar nærri, skal hann líflátinn verða. ⁵²Ísraelsmenn skulu tjalda hver á sínum stað í herbúðunum og hver hjá sínu merki, eftir hersveitum sínum. ⁵³En levítarnir skulu tjalda umhverfis sáttmálsbúðina, að reiði komi eigi yfir söfnuð Ísraelsmanna. Og levítarnir skulu annast sáttmálsbúðina.“

⁵⁴Ísraelsmenn gjörðu svo. Þeir gjörðu í alla staði svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Skipan herbúðanna**2**

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði:

²„Sérhver Ísraelsmanna skal tjalda hjá merki sínu, við einkenni ættar sinnar. Skulu þeir tjalda gegnt samfundatjaldinu hringinn í kring.

³Að austanverðu, gegnt upprás sólar, skulu þeir tjalda undir merki Júda herbúða, eftir hersveitum þeirra, og höfuðsmaður Júda sona sé Nakson Ammínadabsson. ⁴Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 74.600.

⁵Næst honum skal tjalda ættkvísl Íssakars, og höfuðsmaður Íssakars sona sé Netanel Súarsson. ⁶Hersveit hans og taldir liðsmenn hans voru 54.400.

⁷Enn fremur ættkvísl Sebúlons, og höfuðsmaður Sebúlons sona sé Elíab Helónsson. ⁸Hersveit hans og taldir liðsmenn hans voru 57.400.

⁹Allir taldir liðsmenn í Júda herbúðum voru 186.400, eftir hersveitum þeirra. Skulu þeir taka sig upp fyrstir.

¹⁰Að sunnanverðu skal merki Rúbens herbúða vera, eftir hersveitum þeirra, og höfuðsmaður Rúbens sona sé Elísúr Sedeúrsson. ¹¹Hersveit hans og taldir liðsmenn hans voru 46.500.

¹²Næst honum skal tjalda ættkvísl Símeons, og höfuðsmaður Símeons sona sé Selúmíel Súrísaddaíson. ¹³Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 59.300.

¹⁴Enn fremur ættkvísl Gaðs, og höfuðsmaður Gaðs sona sé Eljasaf Degúelsson. ¹⁵Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 45.650.

¹⁶Allir taldir liðsmenn í Rúbens herbúðum voru 151.450, eftir hersveitum þeirra. Skulu þeir taka sig upp næstir hinum fyrstu.

¹⁷Þá skal samfundatjaldið taka sig upp ásamt búðum levítanna, í miðjum hernum. Eins og þeir tjalda, svo skulu þeir taka sig upp, hver á sínum stað, eftir merkjum sínum.

¹⁸Að vestanverðu skal merki Efraíms herbúða vera, eftir hersveitum þeirra, og höfuðsmaður yfir Efraíms sonum sé Elísama Ammíhúðsson. ¹⁹Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 40.500.

²⁰Næst honum ættkvísl Manasse, og höfuðsmaður yfir Manasse sonum sé Gamliel Pedasúrsson. ²¹Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 32.200.

²²Enn fremur ættkvísl Benjamíns, og höfuðsmaður yfir Benjamíns sonum sé Abídan Gídeóníson. ²³Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 35.400.

²⁴Allir taldir liðsmenn í Efraíms herbúðum voru 108.100, eftir hersveitum þeirra. Og þeir skulu hefja ferð sína hinir þriðju.

²⁵Að norðanverðu skal merki Dans herbúða vera, eftir hersveitum þeirra, og höfuðsmaður yfir Dans sonum sé Akíeser Ammísaddaíson. ²⁶Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 62.700.

²⁷Næst honum tjaldi ættkvísl Assers, og höfuðsmaður yfir Assers sonum sé Pagíel Ókransson. ²⁸Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 41.500.

²⁹Enn fremur ættkvísl Naftalí, og höfuðsmaður yfir Naftalí sonum sé Akíra Enansson. ³⁰Hersveit hans og taldir liðsmenn þeirra voru 53.400.

³¹Allir taldir liðsmenn í Dans herbúðum voru 157.600. Skulu þeir hefja ferð sína síðastir, eftir merkjum sínum.“

³²Þessir eru taldir liðsmenn Ísraelsmanna eftir ættum þeirra. Allir taldir liðsmenn í herbúðunum eftir hersveitum þeirra voru 603.550. ³³En levítarnir voru ekki taldir meðal Ísraelsmanna, svo sem Drottinn hafði boðið Móse. ³⁴Og Ísraelsmenn gjörðu svo. Að öllu svo sem Drottinn hafði boðið Móse tjölduðu þeir eftir merkjum sínum og hófu ferð, hver eftir kynkvísl sinni, hjá sinni ætt.

Aronsniðjar skipaðir til prestspjónustu

3

¹Þessir voru niðjar Arons og Móse, þá er Drottinn talaði við Móse á Sínaí fjalli. ²Þessi voru nöfn Arons sona: Nadab frumgetinn og Abíhú, Eleasar og Ítamar. ³Þessi voru nöfn Arons sona, hinna smurðu presta, sem vígðir voru til prestspjónustu, ⁴en þeir Nadab og Abíhú dóu fyrir augliti Drottins, þá er þeir báru óvígðan eld fram fyrir Drottin í Sínaí-eyðimörk; en þeir áttu enga sonu. Þeir Eleasar og Ítamar þjónuðu því í prestsembætti frammi fyrir Aroni, föður sínum.

Levítar skipaðir til þjónustustarfa

⁵Drottinn talaði við Móse og sagði:

⁶„Lát þú ættkvísl Leví koma og leið þú hana fyrir Aron prest, að þeir þjóni honum.“^a
⁷Þeir skulu annast það, sem annast þarf fyrir hann, og það, sem annast þarf fyrir allan

^a Aron var af ættkvísl Leví. Eftir herleiðinguna (á 6. öld f.Kr. og síðar) gegndu afkomendur hans einir prestspjónustu, en aðrir menn af ættkvísl Leví (levítar) gegndu óæðri þjónustustörfum í helgidóminum.

söfnuðinn fyrir framan samfundatjaldið, og gegna þjónustu í búðinni. ⁸Og þeir skulu sjá um öll áhöld samfundatjaldsins og það, sem annast þarf fyrir Ísraelsmenn, og gegna þjónustu í búðinni. ⁹Og þú skalt gefa levítana Aroni og sonum hans. Þeir eru honum gefnir af Ísraelsmönnum til fullkominnar eignar. ¹⁰En Aron og sonu hans skalt þú setja til þess að annast prestsembætti, og komi óvígður maður þar nærri, skal hann líflátinn verða.“

¹¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹²„Sjá, ég hefi tekið levítana af Ísraelsmönnum í stað allra frumburða Ísraelsmanna, þá er opna móðurlíf, og skulu levítarnir vera mín eign. ¹³Því að ég á alla frumburði. Á þeim degi, er ég laust alla frumburði í Egyptalandi, helgaði ég mér alla frumburði í Ísrael, bæði menn og skepnur. Mínir skulu þeir vera. Ég er Drottinn.“

Manntal levíta og störf

¹⁴Drottinn talaði við Móse í Sínaí–eyðimörk og sagði:

¹⁵„Tel þú sonu Leví eftir ættum þeirra og kynkvíslum. Alla karlmenn mánaðargamla og þaðan af eldri skalt þú telja.“

¹⁶Og Móse taldi þá að boði Drottins, eins og fyrir hann var lagt.

¹⁷Þessir voru synir Leví eftir nöfnum þeirra: Gerson, Kahat og Merarí.

¹⁸Þessi eru nöfn Gersons sona eftir kynkvíslum þeirra: Libní og Símeí.

¹⁹Synir Kahats eftir kynkvíslum þeirra: Amram og Jísehar, Hebron og Ússíel.

²⁰Synir Merarí eftir kynkvíslum þeirra: Mahelí og Músí. Þessar eru kynkvíslir Leví eftir ættum þeirra.

²¹Til Gersons telst kynkvísl Libníta og kynkvísl Símeíta. Þessar eru kynkvíslir Gersóníta. ²²Þeir er taldir voru af þeim – eftir tölu á öllum karlkyns, mánaðargömlum og þaðan af eldri – þeir er taldir voru af þeim, voru 7.500. ²³Kynkvíslir Gersóníta tjölduðu að baki búðarinnar, að vestanverðu. ²⁴Og höfuðsmaður yfir ætt Gersóníta var Eljasaf Laelsson. ²⁵Það sem Gersons synir áttu að annast í samfundatjaldinu, var búðin og tjaldið, þakið á því og dúkbreiðan fyrir dyrum samfundatjaldsins, ²⁶forgarðstjöldin og dúkbreiðan fyrir dyrum forgarðsins, sem liggur allt í kringum búðina og altarið, og stögin, sem þar til heyra – allt sem að því þurfti að þjóna.

²⁷Til Kahats^a telst kynkvísl Amramíta, kynkvísl Jíseharíta, kynkvísl Hebróníta og kynkvísl Ússíelíta. Þessar eru kynkvíslir Kahatíta. ²⁸Eftir tölu á öllum karlkyns, mánaðargömlum og þaðan af eldri, voru þeir 8.600^b og höfðu á hendi að annast helgidóminn. ²⁹Kynkvíslir Kahats sona tjölduðu á hlið við búðina, að sunnanverðu. ³⁰Og ætthöfðingi yfir kynkvíslum Kahatíta var Elísafan Ússíelsson. ³¹Það sem þeir áttu að annast, var örkin, borðið, ljósastikan, ölturun og hin helgu áhöld, er þeir hafa við þjónustugjörðina, og dúkbreiðan og allt, sem að því þurfti að þjóna.

^a Af hinum þrem deildum levíta, gersonítum, kahatítum og merarítum, voru kahatítar tignastir. Þeir gættu arkarinnar og altarisins.

^b Ein gerð grísku fornþýðingarinnar (LXX) hefir 8.300, og kemur sú tala heim við heildartöluna í 39. v.

³²Höfðingi yfir höfðingjum levítanna var Eleasar Aronsson prests. Hann hafði umsjón yfir þeim, er höfðu á hendi að annast helgidóminn.

³³Til Merarí telst kynkvísl Mahelíta og kynkvísl Músíta. Þessar eru kynkvíslir Merarí. ³⁴Og þeir er taldir voru af þeim, eftir tölu á öllum karlkyns, mánaðargömlum og þaðan af eldri, voru 6.200. ³⁵Ætthöfðingi yfir kynkvíslum Merarí var Súríel Abíhailsson. Tjölduðu þeir á hlið við búðina, að norðanverðu. ³⁶Merarí sonum var falin hirðing á þiljuborðum búðarinnar, á slám hennar, stólpum og undirstöðum og öllum áhöldum hennar, og allt sem að því þurfti að þjóna, ³⁷á stólpum forgarðsins allt í kring og undirstöðum þeirra, hælum og stögum.

³⁸Fyrir framan búðina, að austanverðu, fyrir framan samfundatjaldið, móti upprás sólar, tjölduðu þeir Móse og Aron og synir hans, og höfðu á hendi að annast helgidóminn, það er annast þurfti fyrir Ísraelsmenn. En komi óvígður maður þar nærri, skal hann líflátinn verða.

³⁹Allir þeir er taldir voru af levítunum, sem þeir Móse og Aron töldu eftir boði Drottins, eftir kynkvíslum þeirra – allir karlkyns, mánaðargamlir og þaðan af eldri, voru 22.000.

Levítar leysa frumburði

⁴⁰Drottinn sagði við Móse:

„Tel þú alla frumburði karlkyns meðal Ísraelsmanna, mánaðargamla og þaðan af eldri, og haf þú tölu á nöfnum þeirra. ⁴¹Og þú skalt taka levítana mér til handa – ég er Drottinn – í stað allra frumburða meðal Ísraelsmanna, og fénað levítanna í stað allra frumburða af fénaði Ísraelsmanna.“

⁴²Móse taldi, svo sem Drottinn hafði boðið honum, alla frumburði meðal Ísraelsmanna. ⁴³Og allir frumburðir karlkyns, eftir nafnatölu, mánaðargamlir og þaðan af eldri, þeir er taldir voru af þeim, voru 22.273.

⁴⁴Drottinn talaði við Móse og sagði:

⁴⁵„Tak þú levítana í stað allra frumburða meðal Ísraelsmanna og fénað levítanna í stað fénaðar þeirra, og skulu levítarnir vera mín eign. Ég er Drottinn. ⁴⁶Og að því er snertir lausnargjald þeirra tvö hundruð sjötíu og þriggja, þeirra af frumburðum Ísraelsmanna, sem umfram eru levítana, ⁴⁷þá skalt þú taka fimm sikla fyrir hvert höfuð. Eftir helgidómssikli skalt þú taka, tuttugu gerur í sikli. ⁴⁸Og þú skalt fá Aroni og sonum hans féð til lausnar þeim, sem umfram eru meðal þeirra.“ ⁴⁹Og Móse tók lausnargjaldið af þeim, er umfram voru þá, er leystir voru fyrir levítana. ⁵⁰Tók hann féð af frumburðum Ísraelsmanna, eitt þúsund þrjú hundruð sextíu og fimm sikla, eftir helgidóms sikli. ⁵¹Og Móse seldi lausnargjaldið Aroni og sonum hans í hendur eftir boði Drottins, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Störf kynþáttar Kahats**4**

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði:

²„Takið tölu Kahats sona meðal Leví sona, eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, ³frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, alla herfæra menn, til þess að gegna störfum við samfundatjaldið. ⁴Þetta er þjónusta Kahats sona við samfundatjaldið: Hið háheilaga.

⁵Þegar herinn tekur sig upp, skulu þeir Aron og synir hans ganga inn og taka niður fortjaldsdúkbreiðuna og láta hana yfir sáttmálsörkina. ⁶Og þeir skulu leggja þar yfir ábreiðu af höfrungaskinni og breiða yfir klæði, sem allt er gjört af bláum purpura, og setja stengurnar í.

⁷Yfir skoðunarbrauðaborðið skulu þeir breiða klæði af bláum purpura og setja þar á fötin, bollana, kerin og dreypifórnarskálarnar, og hið ævarandi brauð skal vera á því. ⁸Og yfir þetta skulu þeir breiða skarlatsklæði og leggja þar yfir ábreiðu af höfrungaskinum og setja stengurnar í.

⁹Þeir skulu taka klæði af bláum purpura og láta það yfir ljósastikuna, lampa hennar, ljósasöx og skarpönnur, og öll olúkerin, sem notuð eru við hana. ¹⁰Og þeir skulu sveipa hana og öll áhöld hennar í ábreiðu af höfrungaskinum og leggja á börur.

¹¹Yfir gullaltarið skulu þeir breiða klæði af bláum purpura og leggja þar yfir ábreiðu af höfrungaskinum og setja stengurnar í. ¹²Og þeir skulu taka öll áhöld þjónustugjörðarinnar, þau er höfð eru til þjónustugjörðar í helgidóminum, og sveipa þau í klæði af bláum purpura og leggja þar yfir ábreiðu af höfrungaskinum og leggja á börurnar. ¹³Og þeir skulu sópa öskunni af altarinu og breiða yfir það klæði af rauðum purpura. ¹⁴Og þeir skulu leggja á það öll áhöld þess, sem höfð eru til þjónustu á því, eldpönnurnar, soðkrókana, eldspaðana og fórnarskálarnar, öll áhöld altarisins, og skulu þeir breiða yfir það ábreiðu af höfrungaskinum og setja stengurnar í.

¹⁵Er þeir Aron og synir hans hafa lokið því að breiða yfir helgidóminn og öll áhöld helgidómsins, þá er herinn tekur sig upp, skulu Kahats synir þessu næst koma og bera. En eigi skulu þeir koma við helgidóminn, svo að þeir deyi ekki.

Þetta er það, sem Kahats synir eiga að bera við samfundatjaldið.

¹⁶Eleasar, sonur Arons prests, skal hafa umsjón yfir olíunni til ljósastikunnar, ilmreykelsinu, hinni stöðugu matfórn og smurningarolíunni, umsjón yfir allri búðinni og öllum helgum hlutum, sem í henni eru, og áhöldum, er þar til heyra.“

¹⁷Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði:

¹⁸„Látið ekki kynþátt Kahatítanna upprættan verða úr levítunum, ¹⁹heldur farið með þá á þessa leið, að þeir haldi lífi og deyi ekki, er þeir nálgast Hið háheilaga: Aron og synir hans skulu ganga inn og skipa hverjum sína þjónustu og sinn burð. ²⁰En eigi skulu þeir sjálfir ganga inn og sjá helgidóminn, jafnvel eigi eitt augnablik, svo að þeir deyi ekki.“

Störf kynþáttar Gersons

²¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²²„Tak þú einnig tölu Gersons sona eftir ættum þeirra, eftir kynkvíslum þeirra. ²³Skalt þú telja þá frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, alla þá sem koma til þess að gegna herþjónustu og inna af hendi störf við samfundatjaldið.

²⁴Þetta er þjónusta Gersóníta kynkvíslanna, það sem þeir eiga að annast og bera: ²⁵Þeir skulu bera dúka búðarinnar og samfundatjaldið, þakið á því og ábreiðuna af höfrungaskinum, sem utan yfir því er, og dúkbreiðuna fyrir dyrum samfundatjaldsins. ²⁶Enn fremur forgarðstjöldin og dúkbreiðuna fyrir dyrum forgarðsins, sem liggur allt í kringum búðina og altarið, og stögin, sem þar til heyra, og öll áhöld við þjónustu þeirra. Allt sem við þetta þarf að gjöra, skulu þeir inna af hendi. ²⁷Eftir boði Arons og sona hans skal öll þjónusta sona Gersóníta fram fara, að því er snertir allt það, er þeir eiga að bera, og allt það, er þeir eiga að annast. Og þér skuluð vísa þeim á allt, sem þeir eiga að bera, með nafni. ²⁸Þetta er þjónusta kynkvísla Gersóníta sona við samfundatjaldið, og það, sem þeir eiga að annast, skal vera undir umsjón Ítamars, sonar Arons prests.

Störf kynþáttar Merarí

²⁹Sonu Merarí skalt þú telja eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra. ³⁰Skalt þú telja þá frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, alla þá er ganga í herþjónustu, til þess að inna af hendi störf við samfundatjaldið. ³¹Og þetta er það, sem þeir eiga að sjá um að bera, allt það sem þeim ber að annast við samfundatjaldið: þiljuborð búðarinnar, slár hennar, stólpar og undirstöður, ³²enn fremur stólpar forgarðsins allt í kring og undirstöður þeirra, hælur og stög ásamt öllum áhöldum, er til þess heyra, og öllu því, er við þetta þarf að annast. Og þér skuluð vísa þeim á öll áhöld þau, er þeir eiga að bera, með nafni. ³³Þetta er þjónusta kynkvísla Merarí sona. Öll þjónusta þeirra við samfundatjaldið skal vera undir umsjón Ítamars, sonar Arons prests.“

Manntal levíta

³⁴Móse og Aron og höfðingjar safnaðarins töldu nú sonu Kahatítanna eftir kynkvíslum þeirra og eftir ættum þeirra, ³⁵frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, alla þá sem ganga í herþjónustu, til þess að inna af hendi störf við samfundatjaldið. ³⁶Og þeir, er taldir voru af þeim eftir kynkvíslum þeirra, voru 2.750. ³⁷Þetta eru þeir, er taldir voru af kynkvíslum Kahatíta, allir þeir er þjónustu gegndu við samfundatjaldið og þeir Móse og Aron töldu að boði Drottins, er Móse flutti.

³⁸Þeir sem taldir voru af Gersons sonum eftir kynkvíslum þeirra og eftir ættum þeirra, ³⁹frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, allir þeir sem ganga í herþjónustu, til þess að inna af hendi störf við samfundatjaldið – ⁴⁰þeir er taldir voru af þeim eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, voru 2.630. ⁴¹Þetta eru þeir, er taldir voru af kynkvíslum Gersons sona, allir þeir er þjónustu gegndu við samfundatjaldið og þeir Móse og Aron töldu eftir boði Drottins.

⁴²Þeir sem taldir voru af kynkvíslum Merarí sona, eftir kynkvíslum þeirra, eftir ættum þeirra, ⁴³frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, allir þeir sem ganga í

herþjónustu, til þess að inna af hendi störf við samfundatjaldið – ⁴⁴þeir er taldir voru af þeim eftir kynkvíslum þeirra, voru 3.200. ⁴⁵Þetta eru þeir, er taldir voru af kynkvíslum Merarí sona og þeir Móse og Aron töldu eftir boði Drottins, er Móse flutti.

⁴⁶Allir þeir er taldir voru af levítunum og þeir Móse og Aron og höfðingjar Ísraels töldu eftir kynkvíslum þeirra og eftir ættum þeirra, ⁴⁷frá þrítugs aldri og þaðan af eldri til fimmtugs aldurs, allir þeir sem komu til þess að inna af hendi þjónustustörf eða burðarstörf við samfundatjaldið – ⁴⁸þeir er taldir voru af þeim, voru 8.580. ⁴⁹Eftir boði Drottins var þeim hverjum einum undir umsjón Móse vísað á það, er þeir áttu að annast og þeir áttu að bera. Og þeir voru taldir, svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

Lög um óhreina menn

5

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Bjóð þú Ísraelsmönnum að láta burt fara úr herbúðunum alla menn líkþráa og alla, er rennsli hafa, svo og alla þá, er saurgaðir eru af líki. ³Skuluð þér láta burt fara bæði karla og konur, þér skuluð láta þá fara út fyrir herbúðirnar, svo að þeir saurgi ekki herbúðir sínar, með því að ég bý á meðal þeirra.“ ⁴Og Ísraelsmenn gjörðu svo og létu þá fara út fyrir herbúðirnar. Eins og Drottinn hafði boðið Móse, svo gjörðu Ísraelsmenn.

Lög um bætur fyrir rangfengið fé

⁵Drottinn talaði við Móse og sagði: „Tala þú til Ísraelsmanna:

⁶Þá er karl eða kona drýgir einhverja þá synd, er menn hendir, með því að sýna sviksemi gegn Drottni, og sá hinn sami verður sekur, ⁷þá skulu þau játa synd sína, er þau hafa drýgt, og bæta skulu þau sekt sína fullu verði og gjalda fimmtungi meira og greiða það þeim, er þau hafa orðið sek við. ⁸En eigi maðurinn engan nákominn ættingja, er sektin verði greidd, þá skal sektin, er greiða skal, heyra Drottni og falla undir prest, auk friðþægingarhrútsins, sem friðþægt er með fyrir þau.

⁹Sérhver förnargjöf af öllum helgigjöfum Ísraelsmanna, sem þeir færa prestinum, skal vera hans eign, ¹⁰og það sem sérhver helgar, skal vera hans eign. Það sem einhver gefur prestinum, skal vera hans eign.“

Lög um prófun vegna afbrýðisemi

¹¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Nú gjörist kona marglát og reynist ótrú manni sínum. ¹³Annar maður hefir samræði við hana, en maður hennar veit eigi af. Hún verður eigi uppvis að og hefir þó saurgað sig, og engin vitni eru mót henni og hún er eigi að því staðin. ¹⁴En yfir manninn kemur afbrýðisandi, svo að hann verður hræddur um konu sína, og hún hefir saurgað sig. Eða afbrýðisandi kemur yfir mann, og hann verður hræddur um konu sína, þótt hún hafi eigi saurgað sig. ¹⁵Þá fari maðurinn með konu sína til prestsins og færi honum förnargjöfina fyrir hana: tíunda part úr efu af byggmjöli. Eigi skal hann hella yfir það olíu né leggja

reykelsiskvoðu ofan á það, því að það er afbrýðismatfórn, minningarmatfórn, sem minnir á misgjörð.

¹⁶Presturinn skal taka konuna og leiða hana fram fyrir Drottin. ¹⁷Og prestur skal taka heilagt vatn í leirker, og prestur skal taka mold af gólfi búðarinnar og láta í vatnið. ¹⁸Og prestur skal leiða konuna fram fyrir Drottin og leysa hár konunnar og fá henni í hendur minningarmatfórnina – það er afbrýðismatfórn. En á beiskjuvatninu, er bölván veldur, skal presturinn halda.^a

¹⁹Prestur skal særa hana og segja við konuna: „Hafi enginn maður hjá þér legið og hafir þú eigi saurgað þig með lauslæti í hjúskap þínum, þá verði þetta beiskjuvatn, sem bölván veldur, þér ósaknæmt. ²⁰En hafir þú verið lauslát í hjúskapnum og hafir þú saurgast og einhver annar en maður þinn hefir haft samræði við þig,“ ²¹þá skal prestur láta konuna vinna bölvunarsæri, og prestur skal segja við konuna: „Drottinn gjöri þig að bölván og að særi meðal fólks þíns, er Drottinn lætur lendar þínar hjaðna og kvið þinn þrútna. ²²Og vatn þetta, er bölván veldur, skal fara í innýfli þín, svo að kviðurinn þrútni og lendarnar hjaðni.“ Og konan skal segja: „Amen, amen!“

²³Síðan skal prestur rita formælingu þessa í bók og strjúka hana út í beiskjuvatnið, ²⁴og hann skal láta konuna drekka beiskjuvatnið, er bölván veldur, svo að vatnið, sem bölván veldur, fari ofan í hana og verði að beiskju. ²⁵Og presturinn skal taka við afbrýðismatfórninni úr hendi konunnar, og hann skal veifa matfórninni frammi fyrir Drottni og bera hana á altarið. ²⁶Og presturinn skal taka hnefayfli af matfórninni sem ilmhhluta hennar og brenna á altarinu. Síðan skal hann láta konuna drekka vatnið.

²⁷Og þegar hann hefir látið hana drekka vatnið, þá skal svo fara, að hafi hún saurgað sig og verið manni sínum ótrú, þá skal vatnið, er bölván veldur, fara ofan í hana og verða að beiskju, og kviður hennar þrútna og lendar hennar hjaðna, og konan skal verða að bölván meðal fólks síns. ²⁸En hafi konan ekki saurgað sig og sé hún hrein, þá skal það ekki saka hana, og hún mun geta fengið getnað.“

²⁹Þetta eru lög in um afbrýðisemi, þegar gift kona gjörist marglát og saugar sig ³⁰eða þegar afbrýðisandi kemur yfir mann og hann verður hræddur um konu sína, þá skal hann leiða konuna fram fyrir Drottin, og prestur skal með hana fara í alla staði eftir lögum þessum. ³¹Maðurinn skal vera sýkn saka, en konan skal bera sekt sína.

Lög um vígða menn (nasírea)

6

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Nú vill karl eða kona vinna heit nasírea til þess að helga sig Drottni, ³þá skal hann halda sér frá víni og áfengum drykk. Hann skal hvorki drekka vínsýru né sýru úr áfengum drykk, né heldur skal hann drekka nokkurn vínberjalög, og vínber ný eða þurrkuð skal hann eigi eta. ⁴Allan bindindistíma sinn skal hann eigi eta neitt það, sem búið er til af vínviði, hvorki kjarna né hýði.

^a Slíkar prófanir í helgidóminum, er sök varð ekki sönnuð, tíðkuðust meðal fornþjóða, t.d. í Mesópótamíu.

⁵Allan tíma bindindisheitis hans skal rakhnífur eigi koma á höfuð honum. Uns þeir dagar eru fullnaðir, er hann hefir helgað sig Drottni, skal hann vera heilagur. Skal hann láta höfuðhár sitt vaxa sitt.

⁶Alla þá stund, er hann hefir helgað sig Drottni, skal hann ekki koma nærri líki. ⁷Hann skal ekki saurga sig vegna föður síns, vegna móður sinnar, vegna bróður síns eða vegna systur sinnar, er þau deyja, því að helgun Guðs hans er á höfði honum. ⁸Allan bindindistíma sinn er hann helgaður Drottni.

⁹Og verði einhver maður bráðkvaddur hjá honum, svo að helgað höfuð hans saurgast, þá skal hann raka höfuð sitt á hreinsunardegi sínum. Á sjöunda degi skal hann raka það. ¹⁰Og á áttunda degi skal hann færa prestinum tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur að dyrum samfundatjaldsins. ¹¹Og prestur skal fórna annarri í syndaförn, en hinni í brenniförn og friðþægja fyrir hann, vegna þess að hann hefir syndgast á líki. Og hann skal helga höfuð sitt samdægurs. ¹²Og hann skal helga sig Drottni bindindistíma sinn og færa veturgamla kind í sektarförn, en fyrri tíminn skal ónýttur, því að helgun hans var saurguð.

¹³Þetta eru ákvæðin um nasíreann: Þegar bindindistími hans er liðinn, skal leiða hann að dyrum samfundatjaldsins. ¹⁴Og hann skal færa Drottni förn sína: veturgamalt hrútlamb gallalaust í brenniförn og veturgamla gimbur gallalaus í syndaförn og hrút gallalausan í heillaförn ¹⁵og körfu með ósýrðu brauði úr fínu mjöli, kökur olíublandaðar og ósýrð flatbrauð olíusmurð, ásamt matfórninni og dreypifórnunum. ¹⁶Og presturinn skal bera það fram fyrir Drottin og fórna syndaförn hans og brenniförn. ¹⁷Og hann skal fórna Drottni hrútnum í heillaförn ásamt körfunni með ósýrða brauðinu, og presturinn skal fórna matförn hans og dreypiförn.

¹⁸Nasíreinn skal raka helgað höfuð sitt við dyr samfundatjaldsins og taka helgað höfuðhár sitt og kasta því á eldinn undir heillaförninni. ¹⁹Og prestur skal taka soðna bóginn af hrútnum og eina ósýrða köku úr körfunni og eitt ósýrt flatbrauð og fá nasíreanum það í hendur, þá er hann hefir rakað helgað hár sitt. ²⁰Og prestur skal veifa því sem veififörn frammi fyrir Drottni. Það er heilagt og heyrir presti, ásamt bringunni, sem veifa skal, og lærinu, sem fórna skal.

Upp frá því má nasíreinn drekka vín.

²¹Þetta eru ákvæðin um nasírea, sem gjörir heit, um förnargjöf hans Drottni til handa vegna helgunar hans, auk þess sem hann annars hefir efni á. Samkvæmt heitinu, sem hann hefir unnið, skal hann gjöra, eftir ákvæðunum um bindindi hans.“

Blessunarorðin

²²Drottinn talaði við Móse og sagði: ²³„Mæl þú til Arons og sona hans og seg:

Með þessum orðum skuluð þér blessa Ísraelsmenn:

²⁴Drottinn blessi þig og varðveiti þig!

²⁵Drottinn láti sína ásjónu lýsa yfir þig og sé þér náðugur!

²⁶Drottinn upplyfti sínu augliti yfir þig og gefi þér frið!

²⁷Þannig skulu þeir leggja nafn mitt yfir Ísraelsmenn, og ég mun blessa þá.“

Ættarhöfðingjarnir færa gjafir**7**

¹Þá er Móse hafði lokið við að reisa búðina og hafði smurt hana og vígt og öll áhöld hennar og smurt og vígt altarið og öll áhöld þess, ²færðu höfuðsmenn Ísraels fórnir, foringjar fyrir ættum þeirra – það er höfuðsmenn ættkvíslanna, forstöðumenn hinna töldu, – ³og þeir færðu fórnargjöf sína fram fyrir Drottin, sex skýlisvagna og tólf naut, einn vagn fyrir hverja tvo höfuðsmenn, og naut fyrir hvern þeirra. Færðu þeir þetta fram fyrir búðina.

⁴Drottinn talaði við Móse og sagði:

⁵„Tak þú við þessu af þeim, og það sé haft til þjónustugjörðar við samfundatjaldið, og fá þú þetta levítunum, eftir því sem þjónusta hvers eins er til.“

⁶Þá tók Móse vagnana og nautin og seldi það levítunum í hendur. ⁷Gersons sonum fékk hann tvo vagna og fjögur naut, eftir þjónustu þeirra. ⁸Og Merarí sonum fékk hann fjóra vagna og átta naut, eftir þjónustu þeirra undir umsjón Ítamars, Aronssonar prests. ⁹En Kahats sonum fékk hann ekkert, því að á þeim hvíldi þjónusta hinna helgu dóma. Skyldu þeir bera þá á herðum sér.

Gjafir til altarisins

¹⁰Höfuðsmennirnir færðu gjafir til vígslu altarisins daginn sem það var smurt, og þeir færðu fórnargjöf sína fram fyrir altarið.

¹¹Þá sagði Drottinn við Móse:

„Höfuðsmennirnir skulu bera fram fórnargjafir sínar sinn daginn hver til vígslu altarisins.“

¹²Sá er færði fórnargjöf sína fyrsta daginn, var Nakson Ammínadabsson af ættkvísl Júda.

¹³Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fyllt finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ¹⁴bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ¹⁵ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ¹⁶geithafur til syndafórnar, ¹⁷og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Naksons Ammínadabssonar.

¹⁸Annan daginn færði Netanel Súarsson, höfuðsmaður Íssakars, fórn sína.

¹⁹Færði hann að fórnargjöf silfurfat, 130 sikla að þyngd, silfurskál, sjötíu sikla að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ²⁰bolla, tíu gullsikla að þyngd, fullan af reykelsi, ²¹ungneyti, hrút og sauðkind veturgamla til brennifórnar, ²²geithafur til syndafórnar, ²³og til heillafórnar tvö naut, fimm hrúta, fimm kjarnhafra og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Netanels Súarssonar.

²⁴Þriðja daginn höfuðsmaður Sebúlons sona, Elíab Helónsson.

²⁵Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ²⁶bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ²⁷ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ²⁸geithafur til syndafórnar, ²⁹og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Elíabs Helónssonar.

³⁰Fjórða daginn höfuðsmaður Rúbens sona, Elísúr Sedeúrsson.

³¹Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ³²bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ³³ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ³⁴geithafur til syndafórnar, ³⁵og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Elísúrs Sedeúrssonar.

³⁶Fimmta daginn höfuðsmaður Símeons sona, Selúmíel Súrísaddaíson.

³⁷Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ³⁸bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ³⁹ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁴⁰geithafur til syndafórnar, ⁴¹og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Selúmíels Súrísaddaísonar.

⁴²Sjötta daginn höfuðsmaður Gaðs sona, Eljasaf Degúelsson.

⁴³Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁴⁴bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁴⁵ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁴⁶geithafur til syndafórnar, ⁴⁷og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Eljasafs Degúelssonar.

⁴⁸Sjöunda daginn höfuðsmaður Efraíms sona, Elísama Ammíhúdsson.

⁴⁹Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁵⁰bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁵¹ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁵²geithafur til syndafórnar, ⁵³og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Elísama Ammíhúdssonar.

⁵⁴Áttunda daginn höfuðsmaður Manasse sona, Gamlíel Pedasúrsson.

⁵⁵Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu til matfórnar, ⁵⁶bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁵⁷ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁵⁸geithafur til syndafórnar, ⁵⁹og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar, og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Gamlíels Pedasúrssonar.

⁶⁰Níunda daginn höfuðsmaður Benjamíns sona, Abídan Gídeóníson.

⁶¹Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁶²bolli,

tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁶³ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁶⁴geithafur til syndafórnar, ⁶⁵og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Abídans Gídeonísonar.

⁶⁶Tíunda daginn höfuðsmaður Dans sona, Akíeser Ammísaddaíson.

⁶⁷Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁶⁸bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁶⁹ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁷⁰geithafur til syndafórnar, ⁷¹og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Akíesers Ammísaddaísonar.

⁷²Ellefta daginn höfuðsmaður Assers sona, Pagíel Ókransson.

⁷³Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁷⁴bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁷⁵ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁷⁶geithafur til syndafórnar, ⁷⁷og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Pagíels Ókranssonar.

⁷⁸Tólfta daginn höfuðsmaður Naftalí sona, Akíra Enansson.

⁷⁹Fórnargjöf hans var silfurfat, 130 siklar að þyngd, silfurskál, sjötíu siklar að þyngd eftir helgidómssikli, hvort tveggja fullt af finu mjöli olíublönduðu, til matfórnar, ⁸⁰bolli, tíu gullsiklar að þyngd, fullur af reykelsi, ⁸¹ungneyti, hrútur og sauðkind veturgömul til brennifórnar, ⁸²geithafur til syndafórnar, ⁸³og til heillafórnar tvö naut, fimm hrútar, fimm kjarnhafrar og fimm sauðkindur veturgamlar. Þetta var fórnargjöf Akíra Enanssonar.

⁸⁴Þetta voru gjafirnar frá höfuðsmönnum Ísraels til vígslu altarisins daginn sem það var smurt: tólf silfurföt, tólf silfurskálar, tólf gullbollar. ⁸⁵Vó hvert fat 130 sikla silfurs og hver skál sjötíu. Allt silfur ílátanna vó 2.400 sikla eftir helgidómssikli. ⁸⁶Tólf gullbollar, fullir af reykelsi, hver bolli tíu siklar eftir helgidómssikli. Allt gullið í bollunum vó 120 sikla.

⁸⁷Öll nautin til brennifórnarinnar voru tólf uxor, auk þess tólf hrútar, tólf sauðkindur veturgamlar, ásamt matfórninni, er þeim fylgdi, og tólf geithafrar í syndaförn. ⁸⁸Og öll nautin til heillafórnarinnar voru 24 uxor, auk þess sextíu hrútar, sextíu kjarnhafrar og sextíu sauðkindur veturgamlar. Þetta voru gjafirnar til vígslu altarisins, eftir að það hafði verið smurt.

⁸⁹Þegar Móse gekk inn í samfundatjaldið til þess að tala við Drottin, heyrði hann röddina tala til sín ofan af lokinu, sem er yfir sáttmálsörkinni, fram á milli kerúbanna tveggja, og hann talaði við hann.

Lampar á sjöarma ljósastiku**8**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Tala þú við Aron og seg við hann: Þá er þú setur upp lampana, skulu lamparnir sjö varpa ljósi sínu fram undan ljósastikunni.“ ³Og Aron gjörði svo. Hann setti lampana upp framan á ljósastikuna, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

⁴Þetta var smíðið á ljósastikunni: Hún var gjör af gulli með drifnu smíði, bæði stétt hennar og blóm var drifið smíði. Hafði hann gjört ljósastikuna eftir fyrirmynd þeirri, er Drottinn hafði sýnt Móse.

Levítar skildir frá og vígðir

⁵Drottinn talaði við Móse og sagði:

⁶„Skil þú levítana úr Ísraelsmönnum og hreinsa þá. ⁷Og þetta skalt þú við þá gjöra til þess að hreinsa þá: Stökk þú á þá syndhreinsunarvatni, og þeir skulu láta rakhníf ganga yfir allan líkama sinn og þvo klæði sín og hreinsa sig. ⁸Og þeir skulu taka ungneyti og matfór, er því fylgir, fint mjöl oliublandað, og annað ungneyti skalt þú taka í syndaförn. ⁹Síðan skalt þú leiða levítana fram fyrir samfundatjaldið og safna saman öllum söfnuði Ísraelsmanna. ¹⁰Og þú skalt leiða levítana fram fyrir Drottin, og Ísraelsmenn skulu leggja hendur sínar yfir þá. ¹¹Og Aron skal helga levítana sem förn frammi fyrir Drottni af hendi Ísraelsmanna, og skulu þeir takast á hendur að gegna þjónustu Drottins. ¹²En levítarnir skulu leggja hendur sínar á höfuð nautanna. Öðru skal förna í syndaförn og hinu í brenniförn Drottni til handa til þess að friðþægja fyrir levítana. ¹³Og þú skalt leiða þá fram fyrir Aron og fram fyrir sonu hans og helga þá sem förn Drottni til handa. ¹⁴Og þú skalt greina þá frá Ísraelsmönnum, svo að þeir heyri mér. ¹⁵Því næst skulu levítarnir ganga inn til þess að gegna þjónustu við samfundatjaldið, og þú skalt hreinsa þá og helga þá sem förn, ¹⁶því að þeir eru gefnir mér til fullkominnar eignar af Ísraelsmönnum. Í stað alls þess er opnar móðurlíf, í stað allra frumburða meðal Ísraelsmanna hefi ég tekið þá mér til eignar, ¹⁷því að ég á alla frumburði meðal Ísraelsmanna, bæði menn og skepnur. Á þeim degi, er ég laust alla frumburði í Egyptalandi, helgaði ég mér þá. ¹⁸Og ég tók levítana í stað allra frumburða meðal Ísraelsmanna. ¹⁹Og ég gaf þá Aroni og sonum hans til eignar af Ísraelsmönnum, til þess að þeir gegni þjónustu fyrir Ísraelsmenn í samfundatjaldinu og til þess að þeir friðþægi fyrir Ísraelsmenn, svo að eigi komi plága yfir Ísraelsmenn, þá er Ísraelsmenn koma nærri helgidóminum.“

²⁰Móse og Aron og allur söfnuður Ísraelsmanna gjörði svo við levítana. Gjörðu Ísraelsmenn að öllu leyti svo við þá sem Drottinn hafði boðið Móse um þá.

²¹Levítarnir syndhreinsuðu sig og þvoðu klæði sín, og Aron helgaði þá sem förn frammi fyrir Drottni, og Aron friðþægði fyrir þá til þess að hreinsa þá. ²²Gengu levítarnir því næst inn til þess að gegna þjónustu sinni í samfundatjaldinu fyrir augliti Arons og fyrir augliti sona hans. Gjörðu þeir svo við levítana sem Drottinn hafði boðið Móse um þá.

²³Drottinn talaði við Móse og sagði: ²⁴„Þetta gildir um levítana: Frá því þeir eru tuttugu og fimm ára og þaðan af eldri skulu þeir koma til þess að gegna herþjónustu með

þjónustu í samfundatjaldinu. ²⁵En frá því þeir eru fimmtugir skulu þeir láta af þjónustunni og eigi þjóna framar. ²⁶Þeir mega veita bræðrum sínum aðstoð í samfundatjaldinu og annast það, sem annast ber, en þjónustu skulu þeir eigi gegna. Þannig skalt þú fara með levítana, að því er kemur til sýslunar þeirra.“

Páskahald

9

¹Drottinn talaði við Móse í Sínaí–eyðimörk á öðru ári eftir brottför þeirra af Egyptalandi, í fyrsta mánuðinum, og sagði:

²„Ísraelsmenn skulu halda páska á tilteknum tíma. ³Á fjórtánda degi þessa mánaðar um sólsetur skuluð þér halda þá á hinum tiltekna tíma. Eftir öllum skipunum og öllum ákvæðum um þá skuluð þér halda þá.“

⁴Móse bauð Ísraelsmönnum að halda páskana. ⁵Og þeir héldu páska í fyrsta mánuðinum, hinn fjórtánda dag mánaðarins, um sólsetur, í Sínaí–eyðimörk. Ísraelsmenn gjörðu að öllu leyti svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

⁶En þar voru menn, er saurgast höfðu af líki framliðins manns og gátu því eigi haldið páska þennan dag. Gengu þeir fyrir Móse og Aron þennan dag ⁷og sögðu við hann: „Vér erum óhreinir af líki framliðins manns; hví skulum vér verða út undan og eigi mega bera fram fórnargjöf Drottins meðal Ísraelsmanna á tilteknum tíma?“

⁸Móse sagði við þá: „Bíðið þér, ég ætla að heyra, hvað Drottinn skipar fyrir um yður.“

⁹Drottinn talaði við Móse og sagði:

¹⁰„Tala þú til Ísraelsmanna og seg: Ef einhver meðal yðar eða meðal niðja yðar er óhrein af líki eða hann er í langferð, þá skal hann þó halda Drottni páska. ¹¹Á fjórtánda degi hins annars mánaðar, um sólsetur, skulu þeir halda þá; með ósýrðu brauði og beiskum jurtum skulu þeir eta páskalambið. ¹²Engu skulu þeir leifa af því til morguns, og ekkert bein í því skulu þeir brjóta; skulu þeir halda páska eftir öllum páskalögunum. ¹³En hver sem er hreinn og ekki á ferð og vanrækir að halda páska, hann skal upprættur verða úr þjóð sinni, því að hann færði Drottni eigi fórnargjöf á tilteknum tíma. Sá maður skal bera synd sína. ¹⁴Nú dvelur útlendur maður hjá yður, og vill hann halda Drottni páska, skal hann þá svo gjöra sem fyrir er mælt í páskalögunum og ákvæðunum um þá. Skulu vera ein lög hjá yður bæði fyrir útlenda menn og innborna.“

Ský og eldbjarmi yfir helgidóminum

¹⁵Á þeim degi, sem búðin var reist, huldi skýið búðina – sáttmálstjaldið – og um kveldið var það yfir búðinni eins og eldbjarmi allt til morguns. ¹⁶Svo var það ávallt: Skýið huldi hana um daga og eldbjarmi um nætur. ¹⁷Og í hvert sinn, er skýið hófst upp frá tjaldinu, lögðu Ísraelsmenn upp, og þar sem skýið nam staðar, þar settu Ísraelsmenn herbúðir sínar. ¹⁸Að boði Drottins lögðu Ísraelsmenn upp, og að boði Drottins settu þeir herbúðir sínar. Alla þá stund, er skýið hvíldi yfir búðinni, héldu þeir kyrru fyrir í herbúðunum.

¹⁹Þegar skýið var yfir búðinni marga daga samfleytt, gættu Ísraelsmenn skipunar Drottins og lögðu ekki upp.

²⁰Stundum var skýið aðeins fáa daga yfir búðinni; að boði Drottins héldu þeir kyrru fyrir í herbúðunum og að boði Drottins lögðu þeir upp.

²¹Stundum var skýið frá kveldi allt til morguns, og er skýið hófst upp með morgninum, lögðu þeir upp, eða það var daginn og nóttina: Þegar skýið hófst, þá lögðu þeir upp. ²²Eða að skýið var tvo daga eða mánuð eða lengri tíma: Þegar það var langdvölum yfir búðinni og hvíldi yfir henni, héldu Ísraelsmenn kyrru fyrir í herbúðunum og lögðu ekki upp, en er það hófst, lögðu þeir upp.

²³Að boði Drottins settu þeir herbúðir sínar, og að boði Drottins lögðu þeir upp. Skipunar Drottins gættu þeir að boði Drottins, er Móse flutti.

Ákvæði um silfurlúðra

10

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Gjör þér tvo lúðra af silfri. Með drifnu smíði skalt þú gjöra þá. Skalt þú hafa þá til að kalla saman söfnuðinn og þá er herinn tekur sig upp. ³Og þegar blásið er í þá báða, skal allur söfnuðurinn koma saman hjá þér fyrir dyrum samfundatjaldsins. ⁴En sé eigi blásið nema í annan þeirra, þá skulu foringjarnir koma til þín, höfuðsmenn Ísraels þúsunda.

⁵Þegar þér blásið hveltt, skal herinn, sem tjaldar að austanverðu, leggja upp. ⁶Og þegar þér blásið hveltt í annan sinn, skal herinn, sem tjaldar að sunnanverðu, leggja upp. Skal blása hveltt, þegar leggja skal upp. ⁷En þegar safna á saman söfnuðinum, skulu þér blása, en þó eigi hveltt.

⁸Synir Arons, prestarnir, skulu blása í lúðrana, og skal það vera ævarandi lögmál fyrir yður frá kyni til kyns.

⁹Þá er þér farið í stríð í landi yðar móti óvinum yðar, sem á yður herja, skuluð þér blása hveltt í lúðrana, og mun yðar minnst verða af Drottni, Guði yðar, og þér frelsaðir verða frá fjandmönnum yðar.

¹⁰Á gleðidögum yðar, á löghátíðum yðar og í mánaðarbyrjun skuluð þér og blása í lúðrana við brennifórnir yðar og heillafórnir, og skulu þeir vera yður til minningar frammi fyrir Guði yðar. Ég er Drottinn, Guð yðar.“

Haldið frá Sínaí áleiðis til Kades

¹¹Á öðru ári, í öðrum mánuðinum, á tuttugasta degi mánaðarins hófst skýið upp frá sáttmálsbúðinni. ¹²Tóku Ísraelsmenn sig þá upp eftir röð úr Sínaí–eyðimörk, og skýið nam staðar í Paran–eyðimörk. ^a ¹³Þannig lögðu þeir upp í fyrsta skiptið að boði Drottins, er er Móse flutti.

¹⁴Tók merki herbúða Júda sona sig fyrst upp eftir hersveitum þeirra, en fyrir her hans var Nakson Ammínadabsson. ¹⁵Og fyrir her ættkvíslar Íssakars sona var Netanel Súarsson. ¹⁶Og fyrir her ættkvíslar Sebúlons sona var Elíab Helónsson.

^a Paran–eyðimörk nefndist norðurhluti Sínaískagans. Þar var vinin Kades, þar sem Ísraelsmenn dvöldust lengi (13.3,26; 20.1).

¹⁷Er búðin var ofan tekin, tóku Gersons synir og Merarí synir sig upp. Báru þeir búðina.

¹⁸Merki Rúbens herbúða tók sig upp eftir hersveitum þeirra, en fyrir her hans var Elísúr Sedeúrsson. ¹⁹Og fyrir her ættkvíslar Símeons sona var Selúmíel Súrísaddaíson. ²⁰Og fyrir her ættkvíslar Gaðs sona var Eljasaf Degúelsson.

²¹Þá tóku Kahatítar sig upp. Báru þeir hina helgu dóma. En búðin skyldi sett upp, áður en þeir kæmu.

²²Merki herbúða Efraíms sona tók sig upp eftir hersveitum þeirra, en fyrir her hans var Elísama Ammíhúdsson. ²³Og fyrir her ættkvíslar Manasse sona var Gamlíel Pedasúrsson. ²⁴Og fyrir her ættkvíslar Benjamíns sona var Abídan Gídeóníson.

²⁵Merki herbúða Dans sona tók sig upp eftir hersveitum þeirra. Fór það síðast allra herbúðanna, en fyrir her hans var Akíeser Ammísaddaíson. ²⁶Og fyrir her ættkvíslar Assers sona var Pagíel Ókransson. ²⁷Og fyrir her ættkvíslar Naftalí sona var Akíra Enansson. ²⁸Þessi var röðin á Ísraelsmönnum eftir hersveitum þeirra, er þeir lögðu upp.

²⁹Þá sagði Móse við Hóbab Regúelsson Midíaníta, tengdafaður Móse: „Vér leggjum nú upp áleiðis til þess staðar, sem Drottinn hét, að hann mundi gefa oss. Kom þú með oss, og munum vér gjöra vel við þig, því að Drottinn hefir heitið Ísrael góðu.“

³⁰Hóbab svaraði: „Eigi vil ég fara, heldur mun ég halda heim í land mitt og til ættfólks míns.“

³¹En Móse sagði: „Eigi mátt þú yfirgefa oss, af því að þú veist, hvar vér getum tjaldað í eyðimörkinni, og skalt þú vera oss sem auga. ³²Og farir þú með oss og oss hlotnast þau gæði, sem Drottinn vill veita oss, þá munum vér gjöra vel við þig.“

³³Héldu þeir nú frá fjalli Drottins þrjár dagleiðir, en sáttmálsörk Drottins fór á undan þeim þrjár dagleiðir til þess að velja hvíldarstað handa þeim. ³⁴Og ský Drottins var yfir þeim á daginn, er þeir tóku sig upp úr herbúðunum.

³⁵En er örkin tók sig upp, sagði Móse: „Rís þú upp, Drottinn, svo að óvinir þínir tvístrist og fjendur þínir flýi fyrir þér.“ ³⁶Og er hún nam staðar, sagði hann: „Hverf þú aftur, Drottinn, til hinna tíu þúsund þúsunda Ísraels.“

Möglun lýðsins og kveinstafir

11

¹Lýðurinn tók að mögla hátt gegn Drottni yfir böli sínu. Og er Drottinn heyrði það, upptendraðist reiði hans. Kviknaði þá eldur frá Drottni meðal þeirra og eyddi ysta hluta herbúðanna. ²Þá kveinaði lýðurinn fyrir Móse, og Móse bað til Drottins. Tók þá eldurinn að slokkna. ³Var staður þessi kallaður Tabera,^a því að eldur Drottins kviknaði meðal þeirra.

⁴Útlendur lýður, sem með þeim var, fylltist lysting. Tóku Ísraelsmenn þá einnig að kveina og sögðu: „Hver gefur oss nú kjöt að eta? ⁵Víst munum vér eftir fiskinum, sem vér átum á Egyptalandi fyrir ekki neitt, eftir agúrkunum, melónunum, graslauknum,

^a Þ.e. bruni.

blómlauknum og hnapplauknum. ⁶En nú örmagnast sála vor. Hér er alls ekki neitt, vér sjáum ekkert nema þetta manna.“

Manna

⁷Manna^a var eins og kóríanderfræ og að útliti sem bedolakharpeis. ⁸Fólkið fór á víð og dreif og tíndi, og þeir möluðu það í handkvörnum eða steyttu það í mortéli, suðu því næst í pottum og gjörðu úr því kökur, en það var á bragðið eins og olíukökur. ⁹Og þegar dögg féll á nóttum yfir herbúðirnar, þá féll og manna yfir þær.

Andinn kemur yfir sjötíu öldunga Ísraels

¹⁰Móse heyrði fólkið gráta, hvern með sitt skuldalið fyrir dyrum tjalds síns. Upptendraðist þá reiði Drottins ákaflega, og féll Móse það illa.

¹¹Móse sagði við Drottin: „Hví gjörir þú svo illa við þjón þinn, og hví hefi ég eigi fundið náð í augum þínum, að þú skulir leggja á mig byrði alls þessa fólks? ¹²Hefi ég gengið þungaður að öllu þessu fólki? Hefi ég borið það í heiminn, að þú skulir segja við mig: ‚Ber það í faðmi þér, eins og barnfóstri ber brjóstmylking,‘ – inn í landið, sem þú sórst feðrum þeirra? ¹³Hvaðan á ég að fá kjöt til að gefa öllu þessu fólki? Því að þeir gráta fyrir mér og segja: ‚Gef oss kjöt að eta!‘ ¹⁴Ég rís ekki einn undir öllu þessu fólki, því að það er mér of þungt. ¹⁵Og ef þú ætlar að fara svona með mig, þá deyð mig heldur hreinlega, ef ég hefi fundið náð í augum þínum, svo að ég þurfi eigi að horfa upp á ógæfu mína.“

¹⁶Þá sagði Drottinn við Móse: „Safna þú mér sjötíu mönnum af öldungum Ísraels, sem þú veist að eru öldungar meðal fólksins og tilsjónarmenn þess, og skalt þú fara með þá að samfundatjaldinu, svo að þeir skipi sér þar ásamt þér. ¹⁷Og ég vil stíga niður og tala þar við þig, og ég vil taka af anda þeim, sem yfir þér er, og leggja yfir þá, svo að þeir beri með þér byrði fólksins og þú berir hana ekki einn. ¹⁸Og til fólksins skalt þú mæla: ‚Helgið yður til morguns. Þá skuluð þér fá kjöt að eta. Því að þér hafið kveinað í eyru Drottins og sagt: Hver gefur oss kjöt að eta? Því að vel leið oss í Egyptalandi. – Og Drottinn mun gefa yður kjöt að eta. ¹⁹Þér skuluð ekki eta það einn dag, og ekki tvo daga, og ekki fimm daga, og ekki tíu daga, og ekki tuttugu daga, ²⁰heldur heilan mánuð, þangað til það gengur út af nösum yðar og yður býður við því, af því að þér hafið hafnað Drottni, sem meðal yðar er, og kveinað fyrir augliti hans og sagt: Hví fórum vér burt úr Egyptalandi?‘“

²¹Þá sagði Móse: „Fólkið, sem ég er með, er sex hundruð þúsund fótgangandi manna, og þú segir: ‚Ég vil gefa þeim kjöt að eta í heilan mánuð.‘ ²²Á þá að slátra sauðum og nautum handa þeim, svo að þeim nægi? Eða á að safna saman öllum fiskum í sjónum handa þeim, svo að þeim nægi?“

²³Drottinn sagði við Móse: „Er þá hönd Drottins stutt orðin? Nú skalt þú sjá, hvort orð mín koma fram við þig eða ekki.“

²⁴Móse gekk burt og bar fólkinu orð Drottins og safnaði saman sjötíu manns af öldungum fólksins og lét þá skipa sér umhverfis tjaldið. ²⁵Og Drottinn sté niður í skýinu

^a Manna („himnabrauð“) myndast á blöðum runna (tamarix mannifera) á Sínaískaga af skordýrum, er gefa frá sér dropalaga kvoðu, sem er sæt á bragðið, en bráðnar í hitum á daginn. Sjá 2M 16.

og talaði við hann, og hann tók af anda þeim, sem yfir honum var, og lagði hann yfir öldungana sjötíu. Og er andinn kom yfir þá, spáðu þeir, og aldrei síðan.

²⁶Tveir menn höfðu orðið eftir í herbúðunum. Hét annar Eldad, en hinn Medad, og andinn kom yfir þá – voru þeir meðal hinna skráðu, en höfðu ekki gengið út að tjaldinu –, og þeir spáðu í herbúðunum. ²⁷Þá kom ungmenni hlaupandi og sagði Móse og mælti: „Eldad og Medad eru að spá í herbúðunum!“

²⁸Jósúa Núnsson, er þjónað hafði Móse frá æsku, svaraði og sagði: „Móse, herra minn, bannaðu þeim það!“ ²⁹En Móse sagði við hann: „Tekur þú upp þykkjuna fyrir mig? Ég vildi að allur lýður Drottins væri spámenn, svo að Drottinn legði anda sinn yfir þá.“ ³⁰Og Móse gekk aftur í herbúðirnar, hann og öldungar Ísraels.

Lynghænur

³¹Þá tók að blása vindur frá Drottni, og flutti hann lynghæns frá sjónum og varp þeim yfir herbúðirnar, svo sem dagleið í allar áttir, hringinn í kringum herbúðirnar, og um tvær álnir frá jörðu. ³²Og fólkið fór til allan þann dag og alla nóttina og allan daginn eftir og safnaði lynghænsum. Sá sem minnstu safnaði, safnaði tíu kómer. Og þeir breiddu þau allt í kringum herbúðirnar. ³³Meðan kjötið var enn milli tanna þeirra, áður en það var upp unnið, upptendraðist reiði Drottins gegn fólkinu, og Drottinn lét þar verða mjög mikinn mannfelli meðal fólksins. ³⁴Og staður þessi var nefndur Kibrót–hattava,^a því að þar grófu þeir fólkið, er fyllst hafði græðgi.

³⁵Frá Kibrót–hattava hélt lýðurinn til Haserót, og þeir staðnæmdust í Haserót.

Mirjam verður líkþrá

12

¹Mirjam og Aron mæltu í gegn Móse vegna blálensku konunnar,^b er hann hafði gengið að eiga, því að hann hafði gengið að eiga blálenska konu. ²Og þau sögðu: „Hefir Drottinn aðeins talað við Móse? Hefir hann ekki talað við okkur líka?“ Og Drottinn heyrði það. ³En maðurinn Móse var einkar hógvær, framar öllum mönnum á jörðu.

⁴Þá talaði Drottinn allt í einu til Móse, Arons og Mirjam: „Farið þið þrjú til samfundatjaldsins!“ Og þau gengu þangað þrjú. ⁵Þá sté Drottinn niður í skýstólpanum og nam staðar í tjaldddyrnunum og kallaði á Aron og Mirjam, og þau gengu bæði fram. ⁶Og hann sagði: „Heyrið orð mín! Þegar spámaður er meðal yðar, þá birtist ég honum í sýn, eða tala við hann í draumi. ⁷Ekki er því þannig farið um þjón minn Móse. Honum er trúað fyrir öllu húsi mínu. ⁸Ég tala við hann munni til munns, berlega og eigi í ráðgátum, og hann sér mynd Drottins. Og hví skirrdust þið þá eigi við að mæla í gegn þjóni mínum, í gegn Móse?“

⁹Reiði Drottins upptendraðist gegn þeim, og hann fór burt. ¹⁰Og skýið vék burt frá tjaldinu, og sjá, Mirjam var orðin líkþrá, hvít sem snjór.

^a Þ.e. græðgi–grafir.

^b Blálenska konan gæti verið af midíanískum ættum, en mun ekki vera Sippóra, sem var frá Midían (2M 2.21). Eigi er vitað, hvers vegna þessi ráðahagur Móse var umdeildur. Ljóst er af 2.v., að deiluefnið var spámannshlutverk Móse.

Aron sneri sér að Mirjam, og sjá, hún var orðin líkþrá. ¹¹Þá sagði Aron við Móse: „Æ, herra minn! Lát okkur eigi gjalda þess, að við breyttum heimskulega og syndguðum. ¹²Æ, lát hana eigi vera sem andvana burð, sem helmingurinn af holdinu er rotnaður á, þá er hann kemur af móðurlífi.“

¹³Móse hrópaði til Drottins: „Æ, Guð! Gjör hana aftur heila!“ ¹⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Ef faðir hennar hefði hrækt í andlit henni, mundi hún þá eigi hafa orðið að bera kinnroða í sjö daga? Skal hún í sjö daga vera inni byrgð utan herbúða, en eftir það má taka hana inn aftur.“ ¹⁵Og Mirjam var byrgð inni sjö daga fyrir utan herbúðirnar, og lýðurinn lagði ekki upp fyrir en Mirjam var aftur inn tekin.

¹⁶Eftir þetta lagði lýðurinn upp frá Haserót og setti herbúðir sínar í Paran—eyðimörk.

Könnunarleiðangur til Kanaanlands

13

¹Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Send þú menn til að kanna Kanaanland, er ég mun gefa Ísraelsmönnum. Þér skuluð senda einn mann af ættkvísl hverri, og sé hver þeirra höfðingi meðal þeirra.“

³Og Móse sendi þá úr Paran—eyðimörk að boði Drottins. Þeir menn voru allir höfuðsmenn meðal Ísraelsmanna, ⁴og þessi eru nöfn þeirra:

Af ættkvísl Rúbens: Sammúa Sakkúrsson.

⁵Af ættkvísl Símeons: Safat Hóríson.

⁶Af ættkvísl Júda: Kaleb Jefúnneson.

⁷Af ættkvísl Íssakars: Jígeal Jósefsson.

⁸Af ættkvísl Efraíms: Hósea Núnsson.

⁹Af ættkvísl Benjamíns: Paltí Rafúson.

¹⁰Af ættkvísl Sebúlons: Gaddíel Sódíson.

¹¹Af ættkvísl Jósefs, af ættkvísl Manasse: Gaddí Súsíson.

¹²Af ættkvísl Dans: Ammíel Gemallíson.

¹³Af ættkvísl Assers: Setúr Mikaelsson.

¹⁴Af ættkvísl Naftalí: Nakbí Vofsíson.

¹⁵Af ættkvísl Gaðs: Geúel Makíson.

¹⁶Þessi eru nöfn þeirra manna, sem Móse sendi til að kanna landið. En Móse kallaði Hósea Núnsson Jósúa.

¹⁷Móse sendi þá til að kanna Kanaanland og sagði við þá: „Farið þér inn í Suðurlandið og gangið á fjöll upp ¹⁸og skoðið landið, hvernig það er, og fólkið, sem í því býr, hvort það er hraustlegt eða veiklegt, fátt eða margt, ¹⁹og hvernig landið er, sem það býr í, hvort það er gott eða illt, og hvernig bæirnir eru, sem það býr í, hvort það eru tjöld eða víggirtar borgir, ²⁰og hvernig landið er, hvort það er feitt eða magurt, hvort þar eru skógar eða ekki.

Og verið hugrakkir og komið með nokkuð af ávöxtum landsins.“ En þetta var á öndverðum vínberjatíma.

²¹Héldu þeir nú norður eftir og könnuðu landið frá Síneyðimörk allt til Rehób, þangað sem leið liggur til Hamat.^a

²²Þeir fóru inn í Suðurlandið og komu til Hebron. Þar voru þeir Ahíman, Sesaí og Talmaí Anakssynir (en Hebron var reist sjö árum fyrr en Sóan í Egyptalandi).

²³Þeir komu í Eskóldal og sniðu þar af vínviðargrein með einum vínberjaklasa og báru hann tveir á stöng milli sín, þar að auki nokkur granatepli og nokkrar fikjur. ²⁴Var staður þessi kallaður Eskóldalur^b vegna klasans, sem Ísraelsmenn skáru þar af.

²⁵Þeir sneru aftur að fjörutíu dögum liðnum og höfðu þá kannað landið. ²⁶Og þeir héldu heimleiðis og komu til Móse og Arons og alls safnaðar Ísraelsmanna í Paran—eyðimörk, til Kades, og sögðu þeim og öllum söfnuðinum af ferðum sínum og sýndu þeim ávöxtu landsins.

²⁷Þeir sögðu Móse frá og mæltu: „Vér komum í landið, þangað sem þú sendir oss, og að sönnu flýtur það í mjólk og hunangi, og þetta er ávöxtur þess. ²⁸En það er hraust þjóð, sem í landinu býr, og borgirnar eru víggirtar og stórar mjög, og Anaks sonu sáum vér þar einnig. ²⁹Amalekítar byggja Suðurlandið, og Hetítar, Jebúsítar og Amorítar byggja fjalllendið, og Kanaanítar búa við sjóinn og meðfram Jórdan.“

³⁰Kaleb stöðvaði kurr lýðsins gegn Móse og mælti: „Förum þangað og leggjum það undir oss, því að vér munum fá unnið það.“ ³¹En þeir menn, er með honum höfðu farið, sögðu: „Oss er ofvaxið að fara mót þessari þjóð, því að hún er sterkari en vér.“

³²Og þeir sem kannað höfðu landið, sögðu Ísraelsmönnum illt af því og mæltu: „Landið, sem vér förum um til þess að kanna það, er land sem etur upp íbúa sína, og allt fólkið, sem vér sáum þar, eru risavaxnir menn. ³³Og vér sáum þar risa, Anakssönu, sem eru risa ættar, og vér vorum í augum sjálfra vor sem engisprettur, og eins vorum vér í þeirra augum.“

Fólkið gjörir uppreisn

14

¹Þá æpti allur söfnuðurinn upp yfir sig, og fólkið grét þá nótt. ²Og allir Ísraelsmenn mögluðu gegn Móse og Aroni, og allur söfnuðurinn sagði við þá: „Guð gæfi, að vér hefðum dáið í Egyptalandi eða vér hefðum dáið í þessari eyðimörk! ³Hví leiðir Drottinn oss inn í þetta land til þess að falla fyrir sverði? Konur vorar og börn munu verða að herfangi. Mun oss eigi betra að snúa aftur til Egyptalands?“ ⁴Og þeir sögðu hver við annan: „Tökum oss foringja og hverfum aftur til Egyptalands!“

⁵Þá féllu þeir Móse og Aron á ásjónur sínar frammi fyrir allri samkomu safnaðar Ísraelsmanna. ⁶En Jósúa Núnsson og Kaleb Jefúnneson, tveir þeirra, sem kannað höfðu landið, rifu klæði sín. ⁷Og þeir sögðu við allan söfnuð Ísraelsmanna: „Land það, sem vér

^a Leiðangursmenn skoða allt fyrirheitna landið, allt norður til uppsprettna Jórdanar. Í þessum kafla kemur stef „landnáms“ fyrir í fyrsta sinn.

^b Þ.e. Þrúgnadalur.

fórum um til þess að kanna það, er mesta ágætisland. ⁸Ef Drottinn hefir á oss velþóknun, þá mun hann flytja oss inn í þetta land og gefa oss það, landið, sem flýtur í mjólk og hunangi. ⁹Gjörð aðeins ekki uppreisn móti Drottni og hræðist ekki landsfólkið, því að þeir eru brauð vort. Vikin er frá þeim vörn þeirra, en Drottinn er með oss! Hræðist þá eigi!“

¹⁰Allur söfnuðurinn vildi berja þá grjóti, en þá birtist dýrð Drottins í samfundatjaldinu öllum Ísraelsmönnum.

Móse biður lýðnum miskunnar

¹¹Drottinn sagði við Móse: „Hversu lengi mun þessi þjóð halda áfram að fyrirlíta mig, og hversu lengi munu þeir vantroysta mér, þrátt fyrir öll þau tákni, sem ég hefi gjört meðal þeirra? ¹²Mun ég nú slá þá með drepsótt og tortíma þeim, en þig mun ég gjöra að þjóð, meiri og voldugri en þeir eru.“

¹³Móse sagði við Drottin: „En Egyptar hafa heyrt, að þú hafir með mætti þínum flutt þennan lýð burt frá þeim, ¹⁴og þeir hafa sagt það íbúum þessa lands. Þeir hafa heyrt, að þú, Drottinn, sért meðal þessa fólks, að þú, Drottinn, hafir birst þeim augliti til auglitis, og að ský þitt standi yfir þeim og að þú gangir fyrir þeim í skýstólpa um daga og í eldstólpa um nætur. ¹⁵Ef þú nú drepur fólk þetta sem einn mann, munu þjóðir þær, er spurnir hafa af þér haft, mæla á þessa leið: ¹⁶„Af því að Drottinn megnaði eigi að leiða þennan lýð inn í landið, sem hann hafði svarið þeim, þá slátraði hann þeim í eyðimörkinni.“

¹⁷Sýn nú mátt þinn mikinn, Drottinn minn, eins og þú hefir heitið, þá er þú sagðir: ¹⁸„Drottinn er þolinmóður og gæskuríkur, fyrirgefur misgjörðir og afbrot, en lætur þau þó eigi með öllu óhegnd, heldur vitjar misgjörða feðranna á börnunum, já í þriðja og fjórða lið.“ ¹⁹Fyrirgef misgjörðir þessa fólks eftir mikilli miskunn þinni og eins og þú hefir fyrirgefið þessu fólki frá Egyptalandi og hingað.“

²⁰Drottinn sagði: „Ég fyrirgef, eins og þú biður. ²¹En svo sannarlega sem ég lifi og öll jörðin er full af dýrð Drottins: ²²Allir þeir menn, sem séð hafa dýrð mína og tákni mín, þau er ég gjörði í Egyptalandi og í eyðimörkinni, og nú hafa freistað mín tíu sinnum og óhlýðnast röddu minni, ²³þeir skulu vissulega ekki sjá landið, sem ég sör feðrum þeirra. Og engir þeirra manna, sem mig hafa fyrirlitið, skulu sjá það. ²⁴En af því að annar andi er yfir þjóni mínum Kaleb, og af því að hann hefir fylgt mér trúlega, þá vil ég leiða hann inn í landið, sem hann fór til, og niðjar hans skulu eignast það. ²⁵En Amalekítar og Kanaanítar búa á láglandinu. Snúið við á morgun og farið í eyðimörkina leiðina til Sefhafs.“

Fólkið dæmt fyrir að hafna fyrirheitna landinu

²⁶Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði: ²⁷„Hversu lengi á ég að umbera þennan illa lýð, sem möglar í gegn mér? Ég hefi heyrt kurr Ísraelsmanna, er þeir hafa gjört í gegn mér. ²⁸Seg þú þeim: „Svo sannarlega sem ég lifi – segir Drottinn –, eins og þér hafið talað í mín eyru, svo mun ég við yður gjöra. ²⁹Í þessari eyðimörk skuluð þér dauðir hníga, allir þér, sem taldir voruð, með fullri tölu, frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, þér sem möglað hafið í gegn mér. ³⁰Þér skuluð vissulega ekki koma inn í landið, sem ég sör að gefa yður til bústaðar, nema Kaleb Jefúnneson og Jósúa Núnsson. ³¹En börn yðar, er þér sögðuð að

verða mundu að herfangi, þau mun ég flytja þangað, og þau munu fá að kynnast landinu, sem þér höfnuðuð. ³²En sjálfir skuluð þér dauðir hníga í þessari eyðimörk. ³³Og synir yðar skulu fara með hjarðir um eyðimörkina í fjörutíu ár og gjalda fráhvarfs yðar, uns þér allir liggið dauðir í eyðimörkinni.

³⁴Eins og þér voruð í fjörutíu daga að kanna landið, svo skuluð þér bera misgjörð yðar í fjörutíu ár, eitt ár fyrir hvern dag, og fá að reyna, hvað það er að vera yfirgefinn af mér.‘

³⁵Ég Drottinn hefi sagt: „Sannarlega mun ég svo gjöra við allan þennan illa lýð, sem gjört hefir samblástur móti mér. Í þessari eyðimörk skulu þeir farast og þar skulu þeir deyja.“

³⁶Þeir menn, sem Móse hafði sent til að kanna landið og aftur hurfu og komu öllum lýðnum til að mögla móti honum með því að segja illt af landinu, – ³⁷þeir menn, sem lastað höfðu landið, biðu bráðan bana fyrir augliti Drottins. ³⁸En Jósúa Núnsson og Kaleb Jefúnneson lifðu eftir af þeim mönnum, sem farið höfðu að kanna landið.

Lýðurinn óhlýðnast að nýju

³⁹Móse flutti öllum Ísraelsmönnum þessi orð. Varð fólkið þá mjög sorgbitið. ⁴⁰Og þeir risu árla um morguninn og gengu upp á fjallshrygginn og sögðu: „Hér erum vér! Viljum vér nú fara til þess staðar, sem Drottinn hefir talað um, því að vér höfum syndgað!“

⁴¹Þá mælti Móse: „Hví brjótið þér boð Drottins? Það mun eigi lánast! ⁴²Farið eigi, því að Drottinn er eigi meðal yðar, svo að þér biðið eigi ósigur fyrir óvinum yðar. ⁴³Amalekítar og Kanaanítar eru þar fyrir yður, og þér munuð falla fyrir sverði. Sökum þess að þér hafið snúið baki við Drottni, mun Drottinn eigi með yður vera.“

⁴⁴En þeir létu eigi af þrályndi sínu og fóru upp á fjallstindinn, en sáttmálsörk Drottins og Móse viku eigi úr herbúðunum. ⁴⁵Þá komu Amalekítar og Kanaanítar, er á fjalli þessu bjuggu, ofan, unnu sigur á þeim og tvístruðu þeim alla leið til Horma.^a

Lög um fórnir og helgihald

15

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá:

Þegar þér komið í land það, sem ég mun gefa yður til bólfestu, ³og þér færið Drottni eldförn, hvort heldur er brenniförn eða sláturförn, til að efna heit eða í sjálfviljaförn eða í tilefni af löghátíðum yðar, til þess að gjöra Drottni þægilegan ilm af nautum eða sauðfænaði, ⁴þá skal sá, er færir Drottni förnargjöf sína, jafnframt bera fram í matförn einn tíunda part úr efu af finu mjöli, blönduðu við einn fjórða part úr hín af olíu. ⁵En af víni í dreypiförn skalt þú fórna einum fjórða parti úr hín með brenniförn eða sláturförn með hverri sauðkind. ⁶Eða sé það með hrút, þá skalt þú fórna tveim tíundu pörtum úr efu af finu mjöli, blönduðu við þriðjung hínar af olíu í matförn, ⁷en af víni í dreypiförn þriðjung hínar. Skalt þú fram bera það sem þægilegan ilm Drottni til handa. ⁸Og þegar þú fórnar ungneyti í brenniförn eða sláturförn til þess að efna heit eða í heillaförn Drottni til handa, ⁹þá skal fram bera í matförn með ungneytinu þrjá tíundu parta úr efu af finu mjöli, blönduðu við hálfa hín af olíu, ¹⁰en af víni skalt þú fram bera í dreypiförn hálfa hín sem

^a Óþekktur staður, sennilega í grennd við Beerseba í syðsta hluta Palestínu.

eldförn þægilegs ilms Drottni til handa. ¹¹Skal svo gjört við sérhvern uxa, sérhvern hrút, við sérhvert lamb, hvort heldur er af sauðkindum eða geitum. ¹²Eftir tölunni á því, sem þér fórnið, skuluð þér svo gjöra við hverja skepnu eftir tölu þeirra.

¹³Sérhver innborinn maður skal fara eftir þessu, þegar hann færir Drottni eldförn þægilegs ilms. ¹⁴Og ef útlendingur dvelur um hríð meðal yðar eða einhver, sem tekið hefir sér fastan bústað meðal yðar, og hann fórnar Drottni eldförn þægilegs ilms, þá skal hann gjöra svo sem þér gjörðið. ¹⁵Að því er söfnuðinn snertir, þá skulu vera ein lög bæði fyrir yður og útlendan mann, er hjá yður dvelur. Er það ævarandi lögmál frá kyni til kyns. Fyrir Drottni gildir hið sama um útlendan mann sem um yður. ¹⁶Ein lög og einn réttur skal vera bæði fyrir yður og útlendan mann, sem með yður dvelur.“

¹⁷Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁸„Tala þú við Ísraelsmenn og seg við þá:

Þegar þér komið í land það, er ég mun leiða yður inn í, ¹⁹þá skuluð þér færa Drottni fórn, er þér etið af brauði landsins. ²⁰Sem frumgróða af deigi yðar skuluð þér fórna köku að fórnargjöf. Eins og fórnargjöfinni af láfanum, svo skuluð þér fórna henni. ²¹Af frumgróðanum af deigi yðar skuluð þér gefa Drottni fórnargjöf frá kyni til kyns.

²²Ef yður yfirsést og þér haldið eigi öll þessi boðorð, sem Drottinn hefir lagt fyrir Móse, ²³allt það sem Drottinn hefir boðið yður fyrir munn Móse, frá þeim degi, er Drottinn bauð það og upp frá því, frá kyni til kyns, ²⁴og ef misgjörðin er framin án þess söfnuðurinn viti af, þá skal allur söfnuðurinn fórna unguneyti í brenniförn til þægilegs ilms fyrir Drottin, ásamt matförn og dreypiförn, er því fylgja, að réttum sið, og geithafri í syndaförn. ²⁵Og presturinn skal friðþægja fyrir allan söfnuð Ísraelsmanna, og þeim mun fyrirgefið verða. Því að það var yfirsjón, og þeir hafa fram borið fórnargjöf sína, eldförn Drottni til handa, svo og syndaförn sína, fram fyrir Drottin vegna yfirsjónar sinnar. ²⁶Og öllum söfnuði Ísraelsmanna mun fyrirgefið verða, svo og útlendum manni, er meðal yðar dvelur, því að yfirsjónin féll á allan söfnuðinn.

²⁷Ef einhver maður syndgar af vangá, skal hann fórna veturgamalli geit í syndaförn. ²⁸Og presturinn skal frammi fyrir Drottni friðþægja fyrir þann, er yfirsjón hefir hent og syndgað hefir af vangá, til þess að friðþægja fyrir hann, og honum mun fyrirgefið verða.

²⁹Þér skuluð hafa ein lög fyrir þann, er gjörir eitthvað af vangá, bæði fyrir mann innborinn meðal Ísraelsmanna og fyrir útlending, er dvelur meðal þeirra. ³⁰En sá maður, er fremur eitthvað af ásetningi, hvort heldur er innborinn maður eða útlendingur, hann smánar Drottin, og skal sá maður upprættur verða úr þjóð sinni, ³¹því að hann hefir virt orð Drottins að vettugi og brotið boðorð hans. Slíkur maður skal vægðarlaust upprættur verða; misgjörð hans hvílir á honum.“

³²Meðan Ísraelsmenn voru í eyðimörkinni, stóðu þeir mann að því að bera saman við á hvíldardegi. ³³Og þeir sem hittu hann, þar sem hann var að bera saman viðinn, færðu hann fyrir Móse og Aron og fyrir allan söfnuðinn. ³⁴Og þeir settu hann í varðhald, því að enginn úrskurður var til um það, hversu með hann skyldi fara. ³⁵En Drottinn sagði við Móse: „Manninn skal af lífi taka. Allur söfnuðurinn skal berja hann grjóti fyrir utan herbúðirnar.“ ³⁶Þá færði allur söfnuðurinn hann út fyrir herbúðirnar og barði hann grjóti til bana, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

³⁷Drottinn talaði við Móse og sagði: ³⁸„Tala þú við Ísraelsmenn og seg við þá, að þeir skuli gjöra sér skúfa á skaut klæða sinna, frá kyni til kyns, og festa snúru af bláum

purpura við skautskúfana. ³⁹Og það skal vera yður merkiskraut: Þegar þér horfið á það, skuluð þér minnast allra boðorða Drottins, svo að þér breytið eftir þeim og hlaupið ekki eftir fýsnum hjarta yðar né augna, en með því leiðist þér til hjáguðadýrkunar. ⁴⁰Þannig skuluð þér muna öll mín boðorð og breyta eftir þeim og vera heilagir fyrir Guði yðar. ⁴¹Ég er Drottinn Guð yðar, sem leiddi yður út af Egyptalandi til þess að vera yðar Guð. Ég er Drottinn Guð yðar.“

Levítar gera uppreisn gegn prestum

16

¹Kóra, sonur Jísehars, Kahats sonar, Leví sonar, gjörði uppreisn, ásamt þeim Datan og Abíram, sonum Elíabs, Pallú sonar, Rúbens sonar. ²Þeir risu upp í móti Móse og með þeim tvö hundruð og fimmtíu manns af Ísraelsmönnum. Voru það höfuðsmenn safnaðarins og fulltrúar, nafnkunnir menn.

³Þeir söfnuðust saman í gegn þeim Móse og Aroni og sögðu við þá: „Nú er nóg komið! Allur söfnuðurinn er heilagur, og Drottinn er meðal þeirra. Hví hefjið þið ykkur þá upp yfir söfnuð Drottins?“

⁴Er Móse heyrði þetta, féll hann fram á ásjónu sína. ⁵Því næst mælti hann við Kóra og allan flokk hans og sagði: „Á morgun mun Drottinn kunnugt gjöra, hver hans er og hver heilagur er og hvern hann lætur nálgast sig. Og þann sem hann kys sér, mun hann láta nálgast sig. ⁶Gjörði þetta: Takið yður eldpönnur, Kóra og allur flokkur hans, ⁷látið eld í þær og leggið á reykelsi fyrir augliti Drottins á morgun. Og sá, sem Drottinn kys sér, hann skal vera heilagur. Nú er nóg komið, Leví synir!“

⁸Móse sagði við Kóra: „Heyrið, Leví synir! ⁹Sýnist yður það lítils vert, að Ísraels Guð greindi yður frá söfnuði Ísraels til þess að láta yður nálgast sig, til þess að þér skylduð gegna þjónustu við búð Drottins og standa frammi fyrir söfnuðinum til að þjóna honum? ¹⁰Og hann lét þig nálgast sig og alla bræður þína, Leví sonu, með þér, og nú viljið þér einnig ná í prestsembættið! ¹¹Fyrir því hefir þú og allur þinn flokkur gjört samblástur í gegn Drottni, því að hvað er Aron, að þér möglið í gegn honum?“ ¹²Og Móse lét kalla þá Datan og Abíram, Elíabs sonu, en þeir svöruðu: „Eigi munum vér koma. ¹³Sýnist þér það lítils vert, að þú leiddir oss brott úr því landi, er flýtur í mjólk og hunangi, til þess að láta oss deyja í eyðimörkinni, úr því þú vilt einnig gjörast drottnari yfir oss? ¹⁴Þú hefir og eigi leitt oss inn í land, er flýtur í mjólk og hunangi, né gefið oss akra og víngarða til eignar. Hvort ætlar þú, að þú megir stinga augun úr mönnum þessum? Eigi munum vér koma!“

¹⁵Þá varð Móse afar reiður og sagði við Drottin: „Lít ekki við fórn þeirra! Eigi hefi ég tekið svo mikið sem asna frá þeim né gjört nokkrum þeirra mein.“

¹⁶Þá sagði Móse við Kóra: „Þú og allur flokkur þinn skuluð á morgun koma fram fyrir Drottin, þú og þeir og Aron. ¹⁷Og takið hver sína eldpönnu og leggið á reykelsi og færið því næst hver sína eldpönnu fram fyrir Drottin – tvö hundruð og fimmtíu eldpönnur. Þú og Aron skuluð og hafa hver sína eldpönnu.“

¹⁸Tóku þeir nú hver sína eldpönnu og létu eld í þær og lögðu á reykelsi. Og þeir námu staðar fyrir dyrum samfundatjaldsins, svo og þeir Móse og Aron. ¹⁹Og Kóra safnaði í móti þeim öllum flokki sínum fyrir dyrum samfundatjaldsins.

Þá birtist dýrð Drottins öllum söfnuðinum, ²⁰og Drottinn talaði við þá Móse og Aron og sagði: ²¹„Skiljið ykkur frá þessum hóp, og mun ég á augabragði eyða þeim.“ ²²En Móse og Aron féllu fram á ásýnir sínar og sögðu: „Guð, Guð lífsandans í öllu holdi! Hvort munt þú reiðast öllum söfnuðinum, þótt einn maður syndgi?“

²³Þá talaði Drottinn við Móse og sagði: ²⁴„Mæl þú til safnaðarins og seg: Farið burt af búðarsvæði þeirra Kóra, Datans og Abírams.“

²⁵Móse stóð upp og gekk til Datans og Abírams, og öldungar Ísraels fylgdu honum. ²⁶Og hann talaði til safnaðarins og sagði: „Vikið burt frá tjöldum þessara óguðlegu manna, og komið ekki nærri neinu því, er þeir eiga, að þér farist eigi vegna allra synda þeirra.“

²⁷Fóru þeir þá burt af búðarsvæði þeirra Kóra, Datans og Abírams. En þeir Datan og Abíram höfðu gengið út og stóðu úti fyrir tjaldum sínum og konur þeirra, synir og ungbörn. ²⁸Móse mælti þá: „Af þessu skuluð þér vita mega, að Drottinn hefir sent mig til að gjöra öll þessi verk, og að ég hefi eigi gjört þau eftir hugþótta mínum. ²⁹Ef þessir menn deyja á sama hátt og allir menn eru vanir að deyja, og verði þeir fyrir hinu sama, sem allir menn verða fyrir, þá hefir Drottinn ekki sent mig. ³⁰En ef Drottinn gjörir nýjan hlut og jörðin lýkur upp munni sínum og svelgir þá og allt, sem þeir eiga, svo að þeir fara lifandi niður til Heljar, þá megið þér af því marka, að þessir menn hafa smáð Drottin.“

³¹Og er hann hafði lokið máli sínu, þá sprakk jörðin undir fótum þeirra, ³²og jörðin opnaði munn sinn og svalg þá og fjölskyldur þeirra, svo og alla menn Kóra og allan fjárhlut þeirra. ³³Og þeir fóru lifandi niður til Heljar og allt, sem þeir áttu, og jörðin luktist saman yfir þeim, og þeir fórust mitt úr söfnuðinum. ³⁴En allur Ísrael, er umhverfis þá var, flýði við óp þeirra, því að þeir hugsuðu: Ella mun jörðin svelgja oss. ³⁵Og eldur gekk út frá Drottni og eyddi þeim tvö hundruð og fimmtíu mönnum, er báru fram reykelsið.

Aðeins prestar, eigi levítar

^{a 36}Drottinn talaði við Móse og sagði:

³⁷„Seg þú Eleasar, syni Arons prests, að hann skuli taka eldpönnurnar út úr brunanum, en dreif þú eldinum langt burt, því að þær eru heilagar. ³⁸Eldpönnur þessara syndara, sem fyrirgjört hafa lífi sínu, skulu beittar út í þunnar plötur og klætt með þeim altarið, því að þeir báru þær fram fyrir Drottin, og eru þær því heilagar. Skulu þær vera Ísraelsmönnum til tákns.“

³⁹Eleasar prestur tók eirpönnurnar, er þeir höfðu borið fram, sem brunnið höfðu, og hann beitti þær út og klæddi með þeim altarið, ⁴⁰Ísraelsmönnum til minningar um það, að enginn annarlegur maður, sem eigi er af ætt Arons, má ganga fram til þess að bera reykelsi fram fyrir Drottin, að eigi fari eins fyrir honum og Kóra og flokki hans, eins og Drottinn hafði sagt honum fyrir munn Móse.

^a 17.1 í hebr. textanum.

Önnur uppreisn

⁴¹Daginn eftir möglaði allur söfnuður Ísraelsmanna í gegn þeim Móse og Aroni og sagði: „Þið hafið myrt lýð Drottins!“ ⁴²En er múgurinn safnaðist saman í gegn þeim Móse og Aroni, varð þeim litið til samfundatjaldsins, og sjá, skýið huldi það og dýrð Drottins birtist. ⁴³Gengu þeir Móse og Aron þá fram fyrir samfundatjaldið.

⁴⁴Drottinn talaði við Móse og sagði: ⁴⁵„Vikið burt frá þessum söfnuði, og mun ég eyða honum á augabragði!“ En þeir féllu fram á ásjónur sínar. ⁴⁶Og Móse sagði við Aron: „Tak eldpönnuna og lát eld í hana af altarinu, legg á reykelsi og far í skyndi til safnaðarins og friðþæg fyrir hann, því að reiði er út gengin frá Drottni, plágan byrjuð.“

⁴⁷Aron tók hana, eins og Móse bauð, og hljóp inn í miðjan söfnuðinn, og sjá, plágan var byrjuð meðal fólksins. Og hann lagði á reykelsið og friðþægði fyrir lýðinn. ⁴⁸Og er hann stóð milli hinna dauðu og hinna lifandi, þá staðnaði plágan. ⁴⁹En þeir sem fórust í plágunni, voru fjórtán þúsundir og sjö hundruð, auk þeirra er fórust sökum Kóra. ⁵⁰Og Aron gekk aftur til Móse að dyrum samfundatjaldsins, og var plágan stöðnuð.

Laufgaður stafur Arons**17**

^{a1}Drottinn talaði við Móse og sagði:

²„Tala þú við Ísraelsmenn og fá hjá þeim tólf stafi, einn staf hjá ættkvísl hverri, hjá öllum höfuðsmönnum ættkvísla þeirra. Rita þú nafn hvers eins á staf hans. ³En nafn Arons skalt þú rita á staf Leví, því að einn stafur skal vera fyrir höfuð ættkvíslar þeirra. ⁴Og þú skalt leggja þá niður í samfundatjaldinu, fyrir framan sáttmálið, þar sem ég á samfundi við yður. ⁵Og það skal verða, að stafur þess manns, sem ég kys, skal laufgast, að ég megi hefta kurr Ísraelsmanna, er þeir mögla í gegn yður.“

⁶Móse talaði við Ísraelsmenn, og allir höfuðsmenn þeirra fengu honum stafi, hver höfðingi einn staf eftir ættkvíslum þeirra, tólf stafi alls, og var stafur Arons meðal stafa þeirra. ⁷Og Móse lagði stafina fram fyrir Drottin í sáttmálstjaldinu.

⁸Er Móse gekk inn í sáttmálstjaldið daginn eftir, sjá, þá var stafur Arons, stafur Levíættar, laufgaður. Voru blöð sprottin á honum, blóm sprungin út og bar hann fullvaxnar möndlur. ⁹Bar Móse nú alla stafina út frá augliti Drottins til allra Ísraelsmanna, svo að þeir sæju þá, og tóku þeir hver sinn staf.

¹⁰Þá sagði Drottinn við Móse: „Ber staf Arons inn aftur fram fyrir sáttmálið, að hann sé þar geymdur til tákns fyrir þá, sem óhlýðnir eru, og kurr þeirra gegn mér taki enda, ella munu þeir deyja.“ ¹¹Og Móse gjörði svo, hann gjörði svo sem Drottinn bauð honum.

¹²En Ísraelsmenn sögðu við Móse: „Sjá, vér förumst, það er úti um oss, það er úti um oss alla! ¹³Hver sem kemur nærri, hver sem kemur nærri búð Drottins, týnir lífi. Munum vér þá allir farast?“

^a 17.16 í hebr. textanum.

Lög um réttindi og skyldur presta og levíta

18

¹Drottinn sagði við Aron:

„Þú og synir þínir og ættleggur feðra þinna með þér skulu sæta hegningu fyrir það, sem brotið er á móti helgidóminum, og þú og synir þínir með þér skuluð sæta hegningu fyrir það, sem yður verður á í prestsembætti yðar. ²Þú skalt taka með þér bræður þína, kynkvísl Leví, ættkvísl föður þíns. Þeir skulu vera þér við hönd og þjóna þér, þegar þú og synir þínir með þér eruð frammi fyrir sáttmálstjaldinu. ³Og þeir skulu gegna því, er við þarf við þína þjónustu og við þjónustu alls tjaldsins. Þó skulu þeir eigi koma nærri hinum helgu áhöldum né altarinu, ella munu þeir deyja, bæði þeir og þér. ⁴Og þeir skulu vera þér við hönd og annast það, sem annast þarf við samfundatjaldið, alla þjónustu við tjaldið, en eigi skal óvígður maður koma til yðar. ⁵En þér skuluð annast það, sem annast þarf í helgidóminum og við altarið, svo að eigi komi reiði frammar yfir Ísraelsmenn. ⁶Og sjá, ég hefi tekið bræður yðar, levítana, úr Ísraelsmönnum sem gjöf yður til handa, sem þá, er gefnir hafa verið Drottni, til þess að gegna þjónustu við samfundatjaldið. ⁷En þú og synir þínir með þér skuluð annast prestsembætti yðar í öllum þeim hlutum, er varða altarið og þjónustuna fyrir innan fortjaldið, þar skuluð þér gegna þjónustu. Ég fel yður prestdóminn og veiti yður þá þjónustu að gjöf. Komi nokkur annar þar nærri, skal hann lífi týna.“

⁸Drottinn sagði við Aron:

„Sjá, ég gef þér það, sem varðveitast á af förnargjöfum mínum. Af öllum helgigjöfum Ísraelsmanna gef ég þér og sonum þínum þær í þeirra hlut. Er það ævinleg skyldugreiðsla.

⁹Þetta skal heyra þér af hinum háhelgu gjöfum, að því fráteknun, sem brenna skal: Allar förnargjafir þeirra, bæði matfórnir, syndafórnir og sektarfórnir, er þeir færa mér í bætur. Eru þær háhelgar, og skulu heyra þér og sonum þínum. ¹⁰Þú skalt eta þær á háhelgum stað. Allt karlkyn skal eta þær. Skulu þær vera þér heilagar.

¹¹Og þetta skal heyra þér sem förnargjöf af öðrum gjöfum þeirra, af öllum veififórnum Ísraelsmanna: Ég gef þér þær, og sonum þínum og dætrum með þér. Er það ævinleg skyldugreiðsla. Allir hreinir menn í húsi þínu skulu eta þær.

¹²Allt hið besta af olíunni og allt hið besta af aldinleginum og korninu, frumgróðann af því – það er þeir gefa Drottni – það hefi ég gefið þér. ¹³Frumgróðinn af öllu því, er vex í landi þeirra og þeir færa Drottni, skal heyra þér. Allir hreinir menn í húsi þínu skulu eta hann. ¹⁴Sérhver hlutur bannfærður í Ísrael skal heyra þér. ¹⁵Allt það sem opnar móðurlíf, af öllu holdi, er menn færa Drottni, hvort heldur er menn eða skepnur, skal heyra þér. Þó skalt þú leysa láta frumburði manna, og frumburði óhreinna dýra skalt þú og leysa láta. ¹⁶Og að því er snertir lausnargjald þeirra, þá skalt þú láta leysa þá, úr því þeir eru mánaðargamlir, eftir mati þínu, með fimm siklum, eftir helgidómssikli, tuttugu gerur í sikli. ¹⁷En frumburði af nautum, sauðum eða geitum skalt þú ekki leysa láta. Þeir eru heilagir. Blóði þeirra skalt þú stökkva á altarið, og mörinn úr þeim skalt þú brenna sem eldförn þægilegs ilms Drottni til handa. ¹⁸En kjötið af þeim skal heyra þér. Það skal heyra þér, eins og veifibringan og hægra lærið. ¹⁹Allar förnargjafir af helgigjöfunum, sem Ísraelsmenn færa Drottni, hefi ég gefið þér og sonum þínum og dætrum með þér. Er það

ævinleg skyldugreiðsla. Það er ævinlegur sáttmáli, helgaður með salti, fyrir augliti Drottins fyrir þig og niðja þína ásamt þér.“

²⁰Drottinn sagði við Aron:

„Þú skalt ekkert óðal eignast í landi þeirra og ekki eiga hlutskipti meðal þeirra. Ég er hlutskipti þitt og óðal þitt meðal Ísraelsmanna. ²¹Og sjá, ég gef levítunum alla tíund í Ísrael til eignar fyrir þjónustuna, er þeir inna af hendi, þjónustuna við samfundatjaldið. ²²Og Ísraelsmenn skulu eigi framar koma nærri samfundatjaldinu, svo að þeir baki sér ekki synd og deyi. ²³Heldur skulu levítarnir gegna þjónustu við samfundatjaldið, og skulu sæta hegningu fyrir það, sem þeim verður á. Skal það vera ævarandi lögmál hjá yður frá kyni til kyns, en þeir skulu ekki eiga óðul meðal Ísraelsmanna. ²⁴Því að tíund Ísraelsmanna, er þeir færa Drottni að fórnargjöf, hefi ég gefið levítunum til eignar, þess vegna hefi ég sagt þeim, að þeir skuli ekki eiga óðul meðal Ísraelsmanna.“

²⁵Drottinn talaði við Móse og sagði:

²⁶„Þú skalt tala við levítana og segja við þá: Þegar þér meðtakið tíundina frá Ísraelsmönnum, er ég hefi gefið yður til eignar og þeir skulu greiða yður, þá skuluð þér færa Drottni fórnargjöf af henni, tíund af tíundinni. ²⁷Og þessi fórnargjöf yðar skal reiknast yður sem væri það korn af láfanum eða gnótt úr vínþrönginni. ²⁸Þannig skuluð og þér færa Drottni fórnargjöf af allri þeirri tíund, er þér meðtakið frá Ísraelsmönnum, og af henni skuluð þér fá Aroni presti fórnargjöf Drottins. ²⁹Af öllu því, sem yður gefst, skuluð þér færa Drottni fórnargjöf, af öllu hinu besta af því, helgigjöfina, sem af því skal fram bera. ³⁰Og þú skalt segja við þá: Þegar þér hafið fram borið hið besta af því, þá skal hitt reiknast levítunum sem afurðir úr láfanum eða afurðir úr vínþrönginni. ³¹Þér megið eta það hvar sem þér viljið, bæði þér og skyldulið yðar, því að það eru laun yðar fyrir þjónustu yðar við samfundatjaldið. ³²Og þér munuð ekki baka yður synd vegna þess, ef þér fram berið hið besta af því, og þá munuð þér eigi vanhelga helgigjafir Ísraelsmanna og eigi deyjá.“

Lög um hreinsunarvatn

19

¹Drottinn talaði við Móse og Aron og sagði: ²„Þetta er ákvæði í lögmálinu, er Drottinn hefir boðið, er hann sagði:

Seg við Ísraelsmenn, að þeir skuli færa þér rauða kvígu gallalausa, sem enginn lýti hefir og ekki hefir verið leidd undir ok. ³Skuluð þér fá hana Eleasar presti, og skal því næst færa hana út fyrir herbúðirnar og slátra henni í augsýn hans. ⁴Og Eleasar prestur skal taka af blóði hennar með fingri sínum og stökkva sjö sinnum af blóði hennar mót framhlið samfundatjaldsins. ⁵Síðan skal brenna kvíguna fyrir augum hans. Skal brenna bæði húðina, kjötið og blóðið, ásamt gorinu. ⁶Þá skal prestur taka sedrusvið, ísöpsvönd og skarlat og kasta á bálið, þar sem kvígan brennur. ⁷Því næst skal prestur þvo klæði sín og lauga líkama sinn í vatni. Síðan gangi hann í herbúðirnar. Þó skal prestur vera óhrein til kvelds.

⁸Sömuleiðis skal sá, sem brennir hana, þvo klæði sín í vatni og lauga líkama sinn í vatni. Hann skal og vera óhrein til kvelds.

⁹Síðan skal einhver, sem hreinn er, safna saman öskunni af kvígunni og láta hana á hreinan stað fyrir utan herbúðirnar, svo að hún sé geymd handa söfnuði Ísraelsmanna í hreinsunarvatn. Þetta er syndaförn. ¹⁰En sá sem safnar saman öskunni af kvígunni, skal þvo klæði sín og vera óhreinn til kvelds.

Lög um lík og hreinsunarvatn

Þetta skal vera ævinlegt lögmál fyrir Ísraelsmenn og fyrir þá útlendinga, er dvelja meðal þeirra:

¹¹Sá sem snertir lík, af hvaða manni sem vera skal, hann skal vera óhreinn sjö daga. ¹²Hann skal syndhreinsa sig með hreinsunarvatninu á þriðja degi og á sjöunda degi, og er þá hreinn. En ef hann syndhreinsar sig ekki á þriðja degi og á sjöunda degi, mun hann eigi hreinn verða.

¹³Hver sem snertir dauðan mann, lík af dauðum manni, og syndhreinsar sig ekki, hann saugar búð Drottins, og skal sá maður upprættur verða úr Ísrael. Af því að hreinsunarvatninu var ekki stökkt á hann, er hann óhreinn. Óhreinkleiki hans loðir enn við hann.

¹⁴Þetta skulu lög vera, þegar maður deyr í tjaldi:

Hver sem inn í tjaldið gengur, og hver sem í tjaldinu er, skal vera óhreinn sjö daga. ¹⁵Og hvert opið ílát, sem ekki er bundið yfir, skal vera óhreint. ¹⁶Og hver sem úti á víðavangi snertir lík af vegnum manni eða látnum manni eða mannabein eða gröf, hann skal vera óhreinn sjö daga.

¹⁷En handa þeim, er saurgað hefir sig, skal taka ösku af brenndu syndaförninni, láta hana í ker og hella yfir hana rennandi vatni. ¹⁸Síðan skal hreinn maður taka ísópsvönd, dýfa í vatnið og stökkva á tjaldið og öll ílátin og á þá menn, sem þar voru inni, svo og á þann, er snert hefir mannabein eða lík af vegnum manni eða látnum eða gröf. ¹⁹Og skal hinn hreini stökkva á hinn óhreina á þriðja degi og á sjöunda degi, og hann skal syndhreinsa hann á sjöunda degi. Því næst skal hann þvo klæði sín og lauga sig í vatni, og er hann þá hreinn að kveldi.

²⁰En ef einhver saugar sig og syndhreinsar sig ekki, – sá maður skal upprættur verða úr söfnuðinum, því að hann hefir saurgað helgidóm Drottins. Hreinsunarvatni hefir ekki verið stökkt á hann, hann er óhreinn. ²¹Skal þetta vera yður ævinlegt lögmál.

Sá sem stökkvir hreinsunarvatninu, skal þvo klæði sín, og sá sem snertir hreinsunarvatnið, skal vera óhreinn til kvelds. ²²Og allt það, sem hinn óhreini snertir, skal vera óhreint, og ef maður snertir hann, skal hann vera óhreinn til kvelds.“

Meribavötn

20

¹Ísraelsmenn, allur söfnuðurinn, komu í eyðimörkina Sín í fyrsta mánuðinum, og lýðurinn settist um kyrrt í Kades. Þar dó Mirjam og var þar grafín.

²Fólkið hafði ekki vatn. Söfnuðust þeir þá saman í gegn Móse og Aroni. ³Og lýðurinn þráttaði við Móse og sagði: „Guð gæfi að vér hefðum dáið, þá er bræður vorir dóu fyrir

augliti Drottins. ⁴Hví leidduð þið söfnuð Drottins í eyðimörk þessa, að vér og fænaður vor dæjum þar? ⁵Hví létuð þið oss í burt fara af Egyptalandi, til þess að leiða oss í þennan vonda stað, þar sem eigi verður sáð, engar fíkjur vaxa né vínviður né granatepli, og eigi er vatn til að drekka?“

⁶Móse og Aron gengu þá burt frá söfnuðinum að dyrum samfundatjaldsins og féllu fram á ásjónur sínar. Birtist þeim þá dýrð Drottins.

⁷Drottinn talaði við Móse og sagði: ⁸„Tak stafinn og safna saman lýðnum, þú og Aron bróðir þinn, og mælið við klettinn í áheyrn þeirra, og mun hann vatn gefa. Og þú skalt leiða út vatn handa þeim af klettinum og gefa fólkinu og fænaði þeirra að drekka.“

⁹Þá sótti Móse stafinn inn í helgidóminn, eins og Drottinn hafði boðið honum. ¹⁰Og Móse og Aron söfnuðu saman lýðnum við klettinn, og Móse sagði við þá: „Heyrið þér, þrjóskir menn. Hvort munum vér leiða mega vatn út af kletti þessum handa yður?“

¹¹Síðan hóf Móse upp hönd sína og laust klettinn tveim sinnum með staf sínum. Spratt þá upp vatn mikið, svo að fólkið drakk og fænaður þeirra.

¹²Þá sagði Drottinn við Móse og Aron: „Fyrir því að þið trúðuð mér eigi, svo að þið helguðuð mig í augum Ísraelsmanna, þá skuluð þið eigi leiða söfnuð þennan inn í landið, sem ég hefi gefið þeim.“

¹³Þetta eru Meríjavötn, þar sem Ísraelsmenn þráttuðu við Drottin og hann sýndi heilagleik sinn á þeim.

Edómsmenn meina frændum sínum að fara um land sitt

¹⁴Móse sendi frá Kades menn á fund Edómkonungs: „Svo mælir bróðir þinn Ísrael: Þú þekkir allar þær þrautir, er oss hafa mætt. ¹⁵Feður vorir fóru suður til Egyptalands, og vér höfum verið í Egyptalandi langa ævi og hafa Egyptar þjáð oss, sem og feður vora. ¹⁶En vér hrópuðum til Drottins, og hann heyrði bæn vora og sendi engil, og leiddi hann oss brott af Egyptalandi. Og sjá, nú erum vér í Kades, borginni við landamæri þín. ¹⁷Leyf oss að fara um land þitt. Eigi munum vér fara yfir akra né víngarða, og eigi munum vér drekka vatn úr brunnum, heldur munum vér fara Konungsveg og eigi hneigja af til hægri handar eða vinstri, þar til er vér erum komnir út úr landi þínu.“

¹⁸En Edóm svaraði honum: „Eigi mátt þú fara um land mitt, ella mun ég fara í móti þér með sverði.“

¹⁹Þá sögðu Ísraelsmenn við hann: „Vér munum þræða brautarveginn, og ef vér drekkum af vatni þínu, ég og fænaður minn, þá mun ég fæ fyrir gjalda. Hér er eigi til meira mælst en að ég megi fara um fótgangandi.“

²⁰En hann sagði: „Eigi mátt þú fara um landið.“ Og Edóm fór í móti honum með miklu liði og sterkri hendi.

²¹Og er Edóm skoraðist undan að leyfa Ísrael yfirför um land sitt, þá sneri Ísrael af leið frá honum.

Aron deyr

²²Nú lögðu þeir upp frá Kades, og Ísraelsmenn, allur söfnuðurinn, komu til fjallsins Hór.
²³Og Drottinn talaði við Móse og Aron á Hórfjalli, við landamæri Edómlands, og sagði:
²⁴„Aron skal safnast til fólks síns, því að eigi skal hann komast í það land, sem ég hefi gefið Ísraelsmönnum, af því að þið þrjóskuðust gegn skipan minni hjá Meríbavötnum.
²⁵Tak þú Aron og Eleasar son hans og leið þá upp á Hórfjall. ²⁶Fær þú Aron úr klæðum sínum og skrýð Eleasar son hans þeim, en Aron skal safnast til fólks síns og deyja þar.“

²⁷Móse gjörði svo sem Drottinn bauð honum, og þeir gengu upp á Hórfjall í augsýn alls fólksins. ²⁸Og Móse færði Aron úr klæðum hans og skrýddi Eleasar son hans þeim. Og Aron dó þar á háfjallinu. Gengu þeir Móse og Eleasar þá niður af fjallinu. ²⁹En er allt fólkið sá, að Aron var andaður, grétu allir Ísraelsmenn Aron þrjátíu daga.

Tilraun til landnáms að sunnan**21**

¹Er kanverski konungurinn í Arad, sem bjó í Suður-Kanaan, spurði, að Ísrael kæmi Atarím-vegin, þá réðst hann á Ísrael og hertók nokkra þeirra. ²Þá gjörði Ísrael Drottni heit og sagði: „Ef þú gefur lýð þennan á mitt vald, skal ég banni helga^a borgir þeirra.“
³Og Drottinn heyrði raust Ísraels og seldi Kanaanítana þeim í hendur. Og þeir helguðu þá banni og borgir þeirra, og var staðurinn kallaður Horma.

Eirormur læknar

⁴Lögðu þeir þá upp frá Hórfjalli leiðina til Rauðahafs til þess að fara í kringum Edómland. En lýðnum féllst hugur á leiðinni.

⁵Og lýðurinn talaði í gegn Guði og í gegn Móse: „Hví leidduð þið oss brott af Egyptalandi, til þess að vér dæjum í eyðimörkinni. Hér er hvorki brauð né vatn, og vér erum orðnir leiðir á þessu léttmeti.“

⁶Þá sendi Drottinn eittraða höggorma meðal lýðsins, og þeir bitu fólkið, svo að margt manna dó af Ísrael. ⁷Þá gekk lýðurinn til Móse og sagði: „Vér höfum syndgað, því að vér höfum talað í gegn Drottni og í gegn þér. Bið þú til Drottins, að hann taki höggormana frá oss.“

Móse bað þá fyrir lýðnum. ⁸Og Drottinn sagði við Móse: „Gjör þér eiturorm og set hann á stöng, og það skal verða, að hver sem bitinn er og lítur á hann, skal lífi halda.“

⁹Móse gjörði höggorm af eiri og setti á stöng. Og það varð, að ef höggormur hafði bitið einhvern og hann leit til eirormsins, þá hélt hann lífi.

^a Elstu lög „hins heilaga stríðs“ buðu, að óvinir skyldu ekki teknir herfangi, heldur skyldi þeim gjöreytt. Var það e.k. trúarleg skylda, sbr 1S 15. kap.

Áfangastaðir á leið austur fyrir Dauðahaf

¹⁰Eftir þetta lögðu Ísraelsmenn upp og settu búðir sínar í Óbót.

¹¹Og þeir lögðu upp frá Óbót og settu búðir sínar í Íje–Haabarím í eyðimörkinni, sem er fyrir austan Móab.

¹²Þaðan lögðu þeir upp og settu búðir sínar í Sered–dal.

¹³Þaðan lögðu þeir upp og settu búðir sínar hinum megin við Arnon, sem er í eyðimörkinni og kemur upp í landi Amoríta. Arnon skilur lönd Móabíta og Amoríta.

¹⁴Fyrir því segir svo í bókinni um bardaga Drottins:

Vaheb í Súfa og Arnondalir

¹⁵og dalahlíðarnar, er ná þangað, sem Ar liggur,

og liggja upp að löndum Móabíta.

¹⁶Þaðan héldu þeir til Beer.^a Það er brunnurinn, sem Drottinn talaði um við Móse: „Safna saman lýðnum, ég vil gefa þeim vatn.“ ¹⁷Þá söng Ísrael þetta kvæði:

Vell þú upp, brunnur! Syngið í móti honum!

¹⁸Brunnur, sem höfðingjarnir grófu

og göfugmenni þjóðarinnar holuðu innan

með veldissprota, með stöfum sínum.

Frá eyðimörkinni héldu þeir til Mattana, ¹⁹og frá Mattana til Nahalíel, og frá Nahalíel til Bamót, ²⁰og frá Bamót í dalinn, sem liggur í Móabslandi, að Pisgatindi, sem mænir yfir öræfin.

Sigurvinningar austan Jórdanar

²¹Ísrael sendi menn á fund Síhons Amorítakonungs og lét segja honum: ²²„Leyf mér að fara um land þitt. Eigi munum vér hneigja af út á akra né víngarða, og eigi munum vér drekka vatn úr brunnum, heldur munum vér fara Konungsveg, þar til vér erum komnir út úr landi þínu.“

²³En Síhon leyfði eigi Ísrael að fara um land sitt. Hann safnaði að sér öllum lýð sínum og fór í móti Ísrael inn í eyðimörkina. Og er hann kom til Jahsa, lagði hann til orustu við Ísrael. ²⁴En Ísrael vann sigur á honum með sverðseggjum og lagði undir sig land hans frá Arnon til Jabbok, allt að Ammónítum, því að landamerki Ammóníta voru ekki auðunnin.

²⁵Ísrael tók allar þessar borgir og settist að í öllum borgum Amoríta, í Hesbon og öllum þorpunum þar í kring.

²⁶Hesbon var borg Síhons Amorítakonungs. Hafði hann átt í ófriði við hinn fyrri konung Móabíta og tekið frá honum allt land hans að Arnon. ²⁷Fyrir því sögðu háðskáldin:

Komið til Hesbon!

Endurreist og grundvölluð verði borg Síhons!

^a Þ.e. brunnur.

²⁸Því að eldur gekk út frá Hesbon,
logi frá borg Síhons.

Hann eyddi Ar í Móab,
lávörðum Arnonhæða.

²⁹Vei þér, Móab!

Það er úti um þig, Kamoss^a lýður!

Kamos lét sonu sína verða flóttamenn
og dætur sínar herteknar verða af Síhon, Amorítakonungi.

³⁰Vér skutum á þá.

Gjöreydd var Hesbon allt til Díbon,
og vér fórum herskildi yfir,
svo að eldurinn bálaðist upp allt til Medeba.

³¹Ísrael settist nú að í landi Amoríta. ³²En Móse sendi njósnarmenn til Jaser, og þeir unnu hana og þorpin þar í kring og ráku burt Amorítana, sem þar bjuggu.

³³Sneru þeir nú við og héldu veginn, sem liggur til Basan. En Óg, konungur í Basan, fór í móti þeim með öllu liði sínu til þess að heyja bardaga hjá Edreí. ³⁴Þá sagði Drottinn við Móse: „Eigi skalt þú óttast hann, því að ég gef hann og lið hans allt og land hans í þínar hendur, og skalt þú svo fara með hann, eins og þú fórst með Síhon, Amorítakonung, er bjó í Hesbon.“ ³⁵Og þeir felldu hann og sonu hans og allt hans lið, svo að enginn var eftir skilinn, er undan kæmist, og lögðu þeir land hans undir sig.

Saga Bíleams: (22.–24. kap.) Balak sendir eftir Bíleam spámanni

22

¹Ísraelsmenn lögðu upp og settu búðir sínar á Móabsheiðum, hinumegin Jórdanar gegnt Jeríkó.

²En Balak^b Sippórsson sá allt það, sem Ísrael gjörði Amorítum. ³Urðu Móabítar þá næsta hræddir við lýðinn, því að hann var fjölmennur, og það stóð þeim stuggur af Ísraelsmönnum.

⁴Þá sögðu Móabítar við öldunga Midíansmanna: „Nú mun mannfjöldi þessi upp eta allt í kringum oss, eins og uxor eta grængresi í haga.“

Balak Sippórsson var um þær mundir konungur í Móab. ⁵Sendi hann menn á fund Bíleams Beórssonar, til Petór, sem er við Efrat, í land samlanda sinna, til þess að sækja hann, og lét segja honum: „Sjá, þjóð nokkur er komin frá Egyptalandi. Þekur hún land allt og hefir nú tekið sér bólfestu gagnvart mér. ⁶Kom því og bölv þjóð þessari fyrir mig, því

^a Kamoss hét guð Móabíta.

^b Konungur í Móab.

að hún er mér ofurefli. Vera má, að ég fái þá sigrast á henni og stökkt henni úr landi, því að ég veit, að sá er blessaður, sem þú blessar, og sá bölvður, sem þú bölvar.“

⁷Öldungar Móabíta og öldungar Midíansmanna fóru nú af stað og höfðu með sér spásagnarlaunin. Komu þeir til Bíleams og fluttu honum orð Balaks.

⁸Bíleam sagði við þá: „Verið hér í nótt, og mun ég svara yður, eftir því sem Drottinn segir mér.“ Og höfðingjar Móabíta voru hjá Bíleam um nóttina.

⁹En Guð kom til Bíleams og sagði: „Hvaða menn eru það, sem hjá þér eru?“

¹⁰Bíleam sagði við Guð: „Balak Sippórsson, konungur í Móab, hefir gjört mér þessa orðsending: ¹¹„Sjá, þjóð nokkur er hér komin af Egyptalandi, og þekur hún landið allt. Kom því og bið henni bölbæna fyrir mig. Vera má, að ég geti þá barist við hana og stökkt henni burt.““

¹²En Guð sagði við Bíleam: „Eigi skalt þú fara með þeim, og eigi skalt þú bölvá þessari þjóð, því að hún er blessuð.“

¹³Morguninn eftir reis Bíleam árla og sagði við höfðingja Balaks: „Farið heim í land yðar, því að Drottinn vill ekki leyfa mér að fara með yður.“ ¹⁴Og höfðingjar Móabíta héldu af stað og komu til Balaks og sögðu: „Bíleam færðist undan að fara með oss.“

¹⁵Balak sendi þá enn höfðingja, fleiri og göfuglegri en þessir voru. ¹⁶Og er þeir komu á fund Bíleams, sögðu þeir við hann: „Balak Sippórsson mælir svo: „Lát þú ekkert aftra þér frá að koma á minn fund. ¹⁷Ég vil veita þér mikla sæmd, og allt sem þú segir mér, skal ég gjöra. Kom því og bið lýð þessum bölbæna.““

¹⁸En Bíleam svaraði og sagði við þjóna Balaks: „Þó að Balak gæfi mér hús sitt fullt af silfri og gulli, gæti ég samt ekki brugðið af boði Drottins, Guðs míns, hvorki í smáu né stóru. ¹⁹En verið þér nú einnig hér í nótt, að ég megi vita, hvað Drottinn enn vill við mig tala.“

²⁰Þá kom Guð til Bíleams um nóttina og sagði við hann: „Ef menn þessir eru komnir til að sækja þig, þá rís þú upp og far með þeim, og gjör þó það eitt, er ég býð þér.“

Asna Bíleams

²¹Bíleam reis því árla um morguninn, söðlaði ösnu sína og fór með höfðingjum Móabíta.

²²En reiði Guðs upptendraðist af því, að hann fór, og engill Drottins stóð í götunni fyrir honum. En hann reið ösnu sinni, og tveir sveinar hans voru með honum.

²³Og er asnan sá engil Drottins standa í götunni með brugðið sverð í hendi, sneri hún af götunni og fór út á grundina, en Bíleam barði ösnuna til þess að koma henni aftur á götuna. ²⁴Þá gekk engill Drottins í öngvegið milli víngarðanna, og var grjótgarður á báðar hliðar. ²⁵Og er asnan sá engil Drottins, þrengdi hún sér upp að garðinum og varð fótur Bíleams í milli. Barði hann hana þá aftur.

²⁶Þá gekk engill Drottins enn fram fyrir og nam staðar í einstigi, þar sem ekki varð vikið til hægri né vinstri. ²⁷Og er asnan sá engil Drottins, lagðist hún undir Bíleam. Þá reiddist Bíleam og barði hana með staf sínum.

²⁸Drottinn lauk þá upp munni ösnunnar, og hún sagði við Bíleam: „Hvað hefi ég gjört þér, er þú hefir nú barið mig þrisvar?“ ²⁹En Bíleam sagði við ösnuna: „Af því að þú hefir dregið dár að mér. Væri svo vel, að ég hefði sverð í hendi, mundi ég óðara drepa þig.“

³⁰Þá sagði asnan við Bíleam: „Er ég eigi asna þín, er þú hefir riðið alla þína ævi fram á þennan dag? Hefi ég nokkurn tíma verið vön að gjöra þér þetta?“ En hann sagði: „Nei.“

³¹Þá lauk Drottinn upp augum Bíleams, svo að hann sá engil Drottins standa í götunni með brugðið sverð í hendi, og hann laut honum og féll fram á ásjónu sína.

³²En engill Drottins sagði við hann: „Hví hefir þú nú barið ösnu þína þrisvar sinnum? Sjá, það er ég, sem kominn er til að standa fyrir þér, því að þessi för er háskaleg í mínum augum. ³³Asnan sá mig og vék þrisvar úr vegi fyrir mér. Hefði hún ekki vikið fyrir mér, mundi ég nú þegar hafa deytt þig, en hana mundi ég hafa látið lífi halda.“

³⁴Þá sagði Bíleam við engil Drottins: „Ég hefi syndgað, því að ég vissi ekki að þú stóðst fyrir mér á veginum. Vil ég því snúa aftur, ef þér mislíkar.“ ³⁵En engill Drottins sagði við Bíleam: „Far þú með mönnunum, en ekki mátt þú tala annað en það, sem ég mun segja þér.“ Bíleam fór þá með höfðingjum Balaks.

Balak hittir Bíleam spámann

³⁶Er Balak frétti að Bíleam kæmi, fór hann út í móti honum til Ír–Móab, sem liggur á landamærunum við Arnon, á ystu landamærunum. ³⁷Og Balak sagði við Bíleam: „Sendi ég ekki menn til þín til þess að sækja þig? Hví komst þú þá ekki til mín? Mun ég eigi þess megnugur að veita þér sæmd fyrir?“

³⁸En Bíleam sagði við Balak: „Sjá, ég er nú kominn til þín. En mun ég fá mælt nokkuð? Þau orð, sem Guð leggur mér í munn, þau mun ég mæla.“

Fyrsta guðmæli Bíleams

³⁹Bíleam fór þá með Balak, og þeir komu til Kirjat Kúsót. ⁴⁰Og Balak fórnaði nautum og sauðum og sendi Bíleam og höfðingjum þeim, sem með honum voru. ⁴¹Um morguninn eftir tók Balak Bíleam með sér og fór með hann upp til fórnarhæðar Baals, en þaðan sá hann ysta hluta herbúða Ísraels.

23

¹Þá mælti Bíleam við Balak: „Gjör þú mér hér sjö ölturu og fá mér hingað sjö uxa og sjö hrúta.“ ²Og Balak gjörði sem Bíleam sagði, og Balak og Bíleam fórnðu uxa og hrút á altari hverju.

³Bíleam sagði við Balak: „Statt þú hér hjá brenniförn þinni, ég ætla að ganga burt. Vera má að Drottinn kunni að koma til móts við mig, en hvað sem hann birtir mér, skal ég tjá þér.“ Fór hann þá upp á skóglausa hæð. ⁴Og Guð kom til móts við Bíleam, og Bíleam sagði við hann: „Ég hefi búið sjö ölturu og fórnað uxa og hrút á hverju altari.“

⁵Drottinn lagði þá Bíleam orð í munn og sagði: „Far þú aftur til Balaks, og mæl svo sem ég segi þér.“ ⁶Fór hann þá aftur til hans. Og sjá, hann stóð hjá brenniförn sinni og allir höfðingjar Móabs með honum. ⁷Flutti hann þá kvæði sitt og mælti:

Til Mesópótamíu lét Balak sækja mig,
konungur Móabs, til hinna austlægu fjalla.

„Kom þú, bölvu Jakob fyrir mig,
kom þú, formæl Ísrael!“

⁸Hvernig má ég biðja bölbæna þeim, er Guð eigi biður bölbæna,
og hvernig má ég formæla þeim, er Drottinn eigi formælir?

⁹Af fjallstindinum sé ég hann,
og af hæðunum lít ég hann.

Hann er þjóðflokkur, sem býr einn sér
og telur sig eigi meðal hinna þjóðanna.

¹⁰Hver mun telja mega duft Jakobs,
og hver mun fá tölu komið á fjöld Ísraels?
Deyi önd mín dauða réttláttra
og verði endalok mín sem þeirra.

¹¹Þá sagði Balak við Bíleam: „Hvað hefir þú gjört mér? Ég fékk þig til þess að biðja óvinum mínum bölbæna, og sjá, þú hefir margblessað þá.“

¹²En Bíleam svaraði og sagði: „Hvort hlýt ég eigi að mæla það eitt, er Drottinn leggur mér í munn?“

Annað guðmæli Bíleams

¹³Þá sagði Balak við Bíleam: „Kom með mér á annan stað, þar er þú mátt sjá þá, – þó munt þú aðeins fá séð ysta hluta þeirra, alla munt þú eigi sjá þá, – og bið þeim þar bölbæna fyrir mig.“ ¹⁴Og hann tók hann með sér upp á Njósnavöll, upp á Pisgatind, og reisti þar sjö ölturu og fórnaði.

¹⁵Þá mælti Bíleam við Balak: „Statt þú hér hjá brenniförn þinni, meðan ég fer þangað til móts við Guð.“

¹⁶Drottinn kom til móts við Bíleam og lagði honum orð í munn og sagði: „Far þú aftur til Balaks, og mæl svo sem ég segi þér.“ ¹⁷Gekk hann þá til hans, og sjá, hann stóð hjá brenniförn sinni og höfðingjar Móabs með honum. Og Balak mælti við hann: „Hvað sagði Drottinn?“ ¹⁸Flutti Bíleam þá kvæði sitt og mælti:

Rís þú upp, Balak, og hlýð á!

Hlusta þú á mig, Sippórs sonur!

¹⁹Guð er ekki maður, að hann ljúgi,

né sonur manns, að hann sjái sig um hönd.
Skyldi hann segja nokkuð og gjöra það eigi,
tala nokkuð og efna það eigi?

²⁰Sjá, að blessa var mér falið,
fyrir því blessa ég og tek það eigi aftur.

²¹Eigi sést óheill með Jakob,
né heldur má mein líta með Ísrael.
Drottinn, Guð hans, er með honum,
og konungsfögnuður er hjá honum.

²²Sá Guð, sem leiddi þá af Egyptalandi,
er honum sem horn vísundarins.

²³Því að eigi er galdur með Jakob
né fjölkynngi með Ísrael.
Nú verður það eitt sagt um Jakob og Ísrael:
Hversu mikla hluti hefir Guð gjört!
²⁴Hann er þjóðflokkur, sem rís upp eins og ljónynja
og reisir sig sem ljón,
hann leggst ekki niður fyrr en hann hefir etið bráð
og drukkið blóð veginna manna.

²⁵Þá sagði Balak við Bíleam: „Þú skalt hvorki biðja honum bölbæna né blessa hann.“

²⁶En Bíleam svaraði og sagði við Balak: „Hefi ég ekki sagt þér: „Allt það, sem Drottinn
býður, það mun ég gjöra.““

Þriðja guðmæli Bíleams

²⁷Þá mælti Balak við Bíleam: „Kom þú, ég vil fara með þig á annan stað. Vera má að
Guði þóknist, að þú biðjir þeim þar bölbæna fyrir mig.“ ²⁸Tók Balak þá Bíleam með sér
upp á Peórtind, sem mænir yfir öræfin.

²⁹Þá mælti Bíleam við Balak: „Gjör þú mér hér sjö ölturu og fá mér hingað sjö uxa og
sjö hrúta.“ ³⁰Og Balak gjörði sem Bíleam mælti og fórnaði uxa og hrút á altari hverju.

24

¹Þegar Bíleam sá, að það var gott í augum Guðs að blessa Ísrael, gekk hann ekki burt eins
og í fyrri skiptin til að leita spáfrétta, heldur hélt á leið til eyðimerkurinnar. ²Og er Bíleam
hóf upp augu sín og sá Ísrael, þar sem hann lá í herbúðum eftir kynkvíslum sínum, kom
andi Guðs yfir hann. ³Flutti hann þá kvæði sitt og mælti:

Svo mælir Bíleam Beórsson,
svo mælir maðurinn, sem byrgð hefir augun.

⁴Svo mælir hann, sem heyrir orð Guðs,
sem sér sýn Hins Almáttuga,
hnígandi niður og með upp loknum augum:

⁵Hve fögur eru tjöld þín, Jakob!
bústaðir þínir, Ísrael!

⁶Eins og víðir árdalir,
eins og aldingarðar á fljótsbökkum,
eins og alóetré, er Drottinn hefir gróðursett,
eins og sedrustré við vötn.

⁷Vatn rennur úr skjólum hans,
og sáð hans hefir nægt vatn.
Konungur hans mun meiri verða en Agag,
og konungdómur hans mun verða vegsamlegur.

⁸Sá Guð, sem leiddi hann af Egyptalandi,
er honum sem horn vísundarins.
Hann upp etur óvinabjóðir,
og bein þeirra brýtur hann
og nístir þá með örvum sínum.

⁹Hann leggst niður, hvílist sem ljón
og sem ljónynja, – hver þorir að reka hann á fætur?
Blessaður sé hver sá, sem blessar þig,
en bölvður sé hver sá, sem bölvar þér.

¹⁰Balak reiddist þá Bíleam mjög og barði saman hnefunum og sagði við Bíleam: „Til þess að biðja bölbæna óvinum mínum að kallaði ég þig, en sjá, þú hefir nú blessað þá þrem sinnum. ¹¹Far þú því sem skjótast heim til þín! Ég hugðist veita þér mikla sæmd, en sjá, Drottinn hefir svipt þig þeirri sæmd.“

¹²Þá sagði Bíleam við Balak: „Mælti ég eigi þegar við sendimenn þá, er þú gjörðir til mín, þessum orðum: ¹³Þó að Balak gæfi mér hús sitt fullt af silfri og gulli, gæti ég samt ekki brugðið af boði Drottins til þess að gjöra gott eða illt eftir hugbotta mínum. Það sem Drottinn mælir, það mun ég mæla.“ ¹⁴Og sjá, nú fer ég til minnar þjóðar. Kom, ég vil segja þér fyrir, hvað þessi þjóð mun gjöra þinni þjóð á komandi tímum.“

Bíleam blessar Ísrael

¹⁵Flutti hann þá kvæði sitt og mælti:

Svo mælir Bíleam Beórsson,
svo mælir maðurinn, sem byrgð hefir augun.

¹⁶Svo mælir hann, sem heyrir orð Guðs
og þekkir ráð hins hæsta,
sem sér sýn Hins Almáttuga,
hnígandi niður og með upp loknum augum:

¹⁷Ég sé hann, þó eigi nú,
ég lít hann, þó eigi í nánd.
Stjarna rennur upp af Jakob,
og veldissproti rís af Ísrael.
Hann lýstur sundur þunnvangann á Móab
og hvirfilinn á öllum hávaðamönnum.

¹⁸Og Edóm mun verða þegnland
og Seír mun verða þegnland – þessir óvinir hans,
en Ísrael eykur vald sitt.

¹⁹Frá Jakob mun drottnari koma
og eyða flóttamönnum í borgunum.

²⁰En er hann leit Amalekíta, flutti hann kvæði sitt og mælti:
Fremstur af þjóðunum er Amalek,
en að lyktum hnígur hann í valinn.

²¹Og er hann leit Keníta, flutti hann kvæði sitt og mælti:
Traustur er bústaður þinn,
og hreiður þitt er byggt á kletti.

²²Og þó er Kain eyðingin vís.
Brátt mun Assúr flytja þig burt hernuminn.

²³Og hann flutti kvæði sitt og mælti:
Vei, hver mun fá lífi haldið, er Guð lætur þetta að bera!

²⁴Og skip koma vestan frá Kýpur,
og þau lægja Assúr og þau lægja Eber.
En hann mun og hníga í valinn.

²⁵Síðan tók Bíleam sig upp, hélt af stað og hvarf aftur heimleiðis, og Balak fór einnig leiðar sinnar.

Ísraelsmenn falla í hjáguðadýrkun

25

¹Meðan Ísrael dvaldi í Sittím, tók lýðurinn að drýgja hór með Móabs dætrum. ²Buðu þær lýðnum til fórnarmáltíða goða sinna, og lýðurinn át og tilbað goð þeirra. ³Og Ísrael hafði mök við Baal Peór. Upptendraðist þá reiði Drottins gegn Ísrael.

⁴Drottinn sagði við Móse: „Tak með þér alla höfðingja lýðsins og líflát þá úti undir berum himni fyrir Drottni, svo að hin ákafa reiði Drottins hverfi í brott frá Ísrael.“ ⁵Móse sagði þá við dómarana í Ísrael: „Drepi nú hver um sig þá af sínum mönnum, er mök hafa haft við Baal Peór.“

⁶Sjá, einn af Ísraelsmönnum kom og hafði með sér midíanska konu til bræðra sinna í augsýn Móse og alls safnaðar Ísraelsmanna, er þeir voru grátandi fyrir dyrum samfundatjaldsins. ⁷En er Pínehas, sonur Eleasars Aronssonar prests, sá það, gekk hann fram úr söfnuðinum og tók spjót í hönd sér. ⁸Fór hann á eftir Ísraelsmanninum inn í svefnhýsið og lagði þau bæði í gegn, Ísraelsmanninn og konuna, gegnum kviðinn. Staðnaði þá plágan meðal Ísraelsmanna. ⁹En þeir sem dóu í plágunni, voru tuttugu og fjórar þúsundir.

¹⁰Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹¹„Pínehas, sonur Eleasars Aronssonar prests, hefir bægt reiði minni frá Ísraelsmönnum með því að vandlæta meðal þeirra með mínu vandlæti. Hefi ég því eigi gjöreytt Ísraelsmönnum í vandlæti mínu. ¹²Seg því: „Sjá, ég gef honum minn friðarsáttmála. ¹³Hann og niðjar hans eftir hann skulu hljóta sáttmála ævarandi prestdóms fyrir það, að hann vandlætti vegna Guðs síns og friðþægði fyrir Ísraelsmenn.““

¹⁴Hinn vegni Ísraelsmaður, sá er veginn var ásamt midíönsku konunni, hét Simrí Salúson. Var hann höfðingi eins ættleggs meðal Símeoníta. ¹⁵Og midíanska konan, sem vegin var, hét Kosbí Súrsdóttir, en hann var höfðingi yfir ættstofni einum í Midían.

¹⁶Og Drottinn talaði við Móse og sagði: „Kreppið að Midíansmönnum og fellið þá, ¹⁸því að þeir hafa komið yður í krappan stað með brögðum þeim, er þeir beittu yður, bæði að því er snertir dýrkun Peórs og systur þeirra, Kosbí, dóttur midíanska höfðingjans, hennar sem vegin var, þá er plágan reið yfir sökum dýrkunar Peórs.“

Manntal

26

¹Eftir pláguna sagði Drottinn við Móse og Eleasar Aronsson prests: ²„Takið manntal alls safnaðar Ísraelsmanna, þeirra er tvítugir eru og þaðan af eldri, eftir ættum þeirra, allra þeirra sem vopnfærir eru í Ísrael.“ ³Og Móse og Eleasar prestur töldu þá á Móabsheiðum, við Jórdan gegnt Jeríkó, ⁴frá tvítugs aldri og þaðan af eldri, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

Ísraelsmenn, þeir er fóru af Egyptalandi, voru:

⁵Rúben, frumgetinn sonur Ísraels. Synir Rúbens:

Hanok, frá honum er komin kynkvísl Hanokíta,

frá Pallú kynkvísl Pallúíta,

⁶frá Hesrón kynkvísl Hesróníta,

frá Karmí kynkvísl Karmíta.

⁷Þessar eru kynkvíslir Rúbeníta. En þeir sem taldir voru af þeim, voru 43.730.

⁸Synir Pallú: Elíab; ⁹og synir Elíabs: Nemúel, Datan og Abíram. Það voru þessir Datan og Abíram, fulltrúar safnaðarins, sem þráttuðu við Móse og við Aron í flokki Kóra, þá er þeir þráttuðu við Drottin. ¹⁰Opnaði jörðin þá munn sinn og svalg þá og Kóra, þá er flokkurinn fórst, með því að eldur eyddi tvö hundruð og fimmtíu manns, og urðu þeir til tákns. ¹¹En synir Kóra fórust þó ekki.

¹²Synir Símeons, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Nemúel er komin kynkvísl Nemúelíta,

frá Jamín kynkvísl Jamíníta,

frá Jakín kynkvísl Jakíníta,

¹³frá Sera kynkvísl Seraíta,

frá Sál kynkvísl Sálíta.

¹⁴Þessar eru kynkvíslir Símeoníta, 22.200.

¹⁵Synir Gaðs, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Sefón er komin kynkvísl Sefóníta,

frá Haggí kynkvísl Haggíta,

frá Súní kynkvísl Súníta,

¹⁶frá Osní kynkvísl Osníta,

frá Erí kynkvísl Eríta,

¹⁷frá Aród kynkvísl Aródíta,

frá Arelí kynkvísl Arelíta.

¹⁸Þessar eru ættkvíslir Gaðs sona, þeir er taldir voru af þeim, 40.500.

¹⁹Synir Júda voru Ger og Ónan, en Ger og Ónan dóu í Kanaanlandi. ²⁰Synir Júda, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Sela er komin kynkvísl Selaníta,

frá Peres kynkvísl Peresíta,

frá Sera kynkvísl Seraíta.

²¹Synir Peres voru:

frá Hesrón kynkvísl Hesróníta,

frá Hamúl kynkvísl Hamúlíta.

²²Þessar eru kynkvíslir Júda, þeir er taldir voru af þeim, 76.500.

²³Synir Íssakars, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Tóla er komin kynkvísl Tólaíta,

frá Púva kynkvísl Púníta,

²⁴frá Jasjúb kynkvísl Jasjúbíta,

frá Símron kynkvísl Símroníta.

²⁵Þessar eru kynkvíslir Íssakars, þeir er taldir voru af þeim, 64.300.

²⁶Synir Sebúlons, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Sered er komin kynkvísl Seredíta,

frá Elon kynkvísl Eloníta,

frá Jahleel kynkvísl Jahleelíta.

²⁷Þessar eru kynkvíslir Sebúlóníta, þeir er taldir voru af þeim, 60.500.

²⁸Synir Jósefs, eftir kynkvíslum þeirra: Manasse og Efraím.

²⁹Synir Manasse:

frá Makír er komin kynkvísl Makíríta, en Makír gat Gíleað,

frá Gíleað er komin kynkvísl Gíleaðíta.

³⁰Þessir eru synir Gíleaðs:

Jeser, frá honum er komin kynkvísl Jesríta,

frá Helek kynkvísl Helekíta,

³¹frá Asríel kynkvísl Asríelíta,

frá Síkem kynkvísl Síkemíta,

³²frá Semída kynkvísl Semídaíta,

frá Hefer kynkvísl Hefríta. ³³En Selofhað sonur Hefers átti enga sonu, heldur aðeins dætur. Dætur Selofhaðs hétu Mahla, Nóa, Hogla, Milka og Tirsa.

³⁴Þessar eru kynkvíslir Manasse, og þeir sem taldir voru af þeim, 52.700.

³⁵Þessir eru synir Efraíms, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Sútela er komin kynkvísl Sútelaíta,

frá Beker kynkvísl Bekeríta,

frá Tahan kynkvísl Tahaníta.

³⁶Þessir voru synir Sútela:

frá Eran kynkvísl Eraníta.

³⁷Þessar eru kynkvíslir Efraíms sona, þeir er taldir voru af þeim, 32.500.

Þessir eru synir Jósefs eftir kynkvíslum þeirra.

³⁸Synir Benjamíns, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Bela er komin kynkvísl Belaíta,

frá Asbel kynkvísl Asbelíta,

frá Ahíram kynkvísl Ahíramíta,

³⁹frá Súfam kynkvísl Súfamíta,

frá Húfam kynkvísl Húfamíta.

⁴⁰Synir Bela voru Ard og Naaman,

frá Ard er komin kynkvísl Ardíta,

frá Naaman kynkvísl Naamíta.

⁴¹Þessir eru synir Benjamíns, eftir kynkvíslum þeirra, og þeir sem taldir voru af þeim, 45.600.

⁴²Þessir eru synir Dans, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Súham er komin kynkvísl Súhamíta. Þessar eru kynkvíslir Dans, eftir kynkvíslum þeirra.

⁴³Allar kynkvíslir Súhamíta, þeir er taldir voru af þeim, 64.400.

⁴⁴Synir Assers, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Jímna er komin kynkvísl Jímníta,

frá Jísví kynkvísl Jísvíta,

frá Bría kynkvísl Brííta,

⁴⁵frá sonum Bría:

frá Heber kynkvísl Hebríta,

frá Malkíel kynkvísl Malkíelíta.

⁴⁶Dóttir Assers hét Sera.

⁴⁷Þessar eru kynkvíslir Assers sona, þeir er taldir voru af þeim, 53.400.

⁴⁸Synir Naftalí, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Jahseel er komin kynkvísl Jahseelíta, frá Gúní
kynkvísl Gúníta,

⁴⁹frá Jeser kynkvísl Jisríta,

frá Sillem kynkvísl Sillemíta.

⁵⁰Þessar eru kynkvíslir Naftalí, eftir kynkvíslum þeirra, sem taldir voru af þeim,

45.400.

⁵¹Þetta voru þeir, sem taldir voru af Ísraelsmönnum, 601.730.

⁵²Drottinn talaði við Móse og sagði: ⁵³„Meðal þessara skal landinu skipta til eignar eftir nafnatölu. ⁵⁴Þeirri kynkvísl, sem mannmörg er, skalt þú fá mikið land til eignar, en þeirri, sem fámenn er, lítið land til eignar. Sérhverjum skal land gefið til eignar í réttu hlutfalli við talda menn hans. ⁵⁵Þó skal landinu skipt með hlutkesti, svo að þeir hljóti það til eignar eftir nöfnum ættstofnanna. ⁵⁶Eftir því sem hlutkestið segir til, skal eignum skipt milli þeirra, svo sem þeir eru margir og fáir til.“

⁵⁷Þessir eru levítarnir, sem taldir voru, eftir kynkvíslum þeirra:

frá Gerson er komin kynkvísl Gersoníta,

frá Kahat kynkvísl Kahatíta,

frá Merarí kynkvísl Meraríta.

⁵⁸Þessar eru kynkvíslir Leví:

kynkvísl Libníta,

kynkvísl Hebroníta,

kynkvísl Mahelíta,

kynkvísl Músíta,

kynkvísl Kóraíta.

Kahat gat Amram. ⁵⁹Og kona Amrams hét Jókebed, dóttir Leví; fæddist hún Leví í Egyptalandi. En hún fæddi Amram þá Aron og Móse og systur þeirra Mirjam. ⁶⁰Og Aroni fæddust Nadab, Abihú, Eleasar og Ítamar. ⁶¹En Nadab og Abihú dóu, er þeir báru annarlegan eld fram fyrir Drottin.

⁶²Þeir sem taldir voru af levítum, voru 23.000, allt karlkyn mánaðargamalt og þaðan af eldra. Þeir voru ekki taldir með Ísraelsmönnum, af því að þeim var eigi fengið land til eignar meðal Ísraelsmanna.

⁶³Þetta er manntalið, sem Móse og Eleasar prestur tóku, er þeir töldu Ísraelsmenn á Móabsheiðum, við Jórdan gegnt Jeríkó. ⁶⁴Enginn þeirra var á manntalinu, sem Móse og Aron prestur tóku meðal Ísraelsmanna í Sínaí—eyðimörk, ⁶⁵því að Drottinn hafði sagt um þá: „Þeir skulu vissulega deyja í eyðimörkinni,“ enda var enginn orðinn eftir af þeim nema Kaleb Jefúnneson og Jósúa Núnsson.

Fimm systur ganga fyrir Móse

27

¹Þá komu dætur Selofhaðs Heferssonar, Gíleaðssonar, Makírssonar, Manassesonar, af kynkvíslum Manasse Jósefssonar. Þær hétu Mahla, Nóa, Hogla, Milka og Tirsa. ²Gengu þær fyrir Móse og Eleasar prest og fyrir höfuðsmennina og allan söfnuðinn, fyrir dyrum samfundatjaldsins, og sögðu: ³„Faðir vor dó í eyðimörkinni, og var hann þó ekki í flokki þeirra manna, er samblástur gjörðu gegn Drottni, í flokki Kóra, því að hann dó vegna

sinnar eigin syndar. En hann átti enga sonu. ⁴Hvers vegna á nú nafn föður vors að hverfa úr ætt hans, af því að hann átti engan son? Fá oss óðal meðal bræðra föður vors.“

⁵Móse flutti mál þeirra fyrir Drottin. ⁶Og Drottinn sagði við Móse: „Dætur Selofhaðs hafa rétt að mæla. ⁷Fá þeim óðalsland meðal bræðra föður þeirra, og þú skalt láta eignarland föður þeirra ganga til þeirra. ⁸En til Ísraelsmanna skalt þú mæla þessum orðum: „Nú deyr maður og á ekki son. Skuluð þér þá láta eignarland hans ganga til dóttur hans. ⁹En eigi hann enga dóttur, þá skuluð þér fá bræðrum hans eignarland hans. ¹⁰En eigi hann enga bræður, þá skuluð þér fá föðurbræðrum hans eignarland hans. ¹¹En eigi faðir hans enga bræður, þá skuluð þér fá nánasta skyldmenni hans í ættinni eignarland hans, hann skal eignast það.“ Þetta skulu lög vera með Ísraelsmönnum, svo sem Drottinn hefir boðið Móse.

Jósúa vígður til embættis

¹²Drottinn sagði við Móse: „Gakk þú hér upp á Abarímfjall og lít yfir landið, sem ég hefi gefið Ísraelsmönnum. ¹³Og er þú hefir litið það, skalt þú einnig safnast til þíns fólks, eins og Aron bróðir þinn gjörði, ¹⁴sökum þess að þið þrjóskuðust gegn skipun minni í Síneyðimörk, þá er lýðurinn möglaði og þið skylduð helga mig fyrir augum þeirra með vatninu.“ – Þar eru nú Meríbavötn hjá Kades í Síneyðimörk.

¹⁵En Móse talaði við Drottin og sagði: ¹⁶„Drottinn, Guð lífsandans í öllu holdi, setji mann yfir lýðinn, ¹⁷sem gangi út fyrir þeim og gangi inn fyrir þeim, sem leiði þá út og leiði þá inn, svo að söfnuður Drottins sé eigi eins og hjörð, sem engan hirði hefir.“

¹⁸Þá sagði Drottinn við Móse: „Tak þú Jósúa Núnsson, mann sem andi er í, og legg hönd þína yfir hann. ¹⁹Leið hann fyrir Eleasar prest og fram fyrir allan söfnuðinn og skipa hann í embætti í augsýn þeirra. ²⁰Og þú skalt leggja yfir hann af tign þinni, svo að allur söfnuður Ísraelsmanna hlýði honum. ²¹Og hann skal ganga fyrir Eleasar prest, en Eleasar leita úrskurðar með úrím fyrir hann frammi fyrir Drottni. Að hans boði skulu þeir ganga út, og að hans boði skulu þeir ganga inn, hann og allir Ísraelsmenn með honum og allur söfnuðurinn.“ ²²Og Móse gjörði eins og Drottinn hafði boðið honum. Tók hann Jósúa og leiddi hann fyrir Eleasar prest og fram fyrir allan söfnuðinn, ²³lagði því næst hendur sínar yfir hann og skipaði hann í embætti, eins og Drottinn hafði sagt fyrir Móse.

Lög um fórnir:

1. Dagleg fórn

28

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Bjód þú Ísraelsmönnum og seg við þá:

Þér skuluð gæta þess að færa mér á tilteknum tíma fórnargjöf mína, mat minn af eldfórnum til þægilegs ilms, er mér ber. ³Og þú skalt segja við þá:

Þetta er eldfórni, sem þér skuluð færa Drottni: Tvær sauðkindur veturgamlar, gallalausar, á dag í stöðuga brennifórn. ⁴Annarri sauðkindinni skalt þú fórna að morgni, hinni skalt þú fórna að kveldi um sólsetur, ⁵og tíunda parti úr efu af fínu mjöli, blönduðu við fjórðung úr hín af olíu úr steyttum olíuberjum, í matfórn. ⁶Er það hin stöðuga brennifórn, sem færð var undir Sínaífalli til þægilegs ilms, sem eldfórn Drottni til handa.

⁷Í dreypiförn skal fylgja hverri sauðkind fjórðungur úr hín. Í helgidóminum skalt þú dreypa Drottni dreypiförn af áfengum drykk. ⁸Hinni sauðkindinni skalt þú fórna um sólsetur, með sömu matförn sem um morguninn og þeirri dreypiförn, er henni fylgir, sem eldförn þægilegs ilms Drottni til handa.

2. Förn á hvíldardegi

⁹Á hvíldardegi skal fórna tveim sauðkindum veturgömlum gallalausum, og tveim tíundu pörtum úr efu af finu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn, og dreypiförninni, er henni fylgir. ¹⁰Þetta er brenniförnin, sem færa skal á hverjum hvíldardegi, auk hinnar stöðugu brenniförnar^a og dreypiförnarinnar, er henni fylgir.

3. Förn við upphaf mánaðar

¹¹Á fyrsta degi hvers mánaðar skuluð þér færa Drottni í brenniförn tvö unguneyti, einn hrút og sjö sauðkindur veturgamlar gallalausar, ¹²og þrjá tíundu parta úr efu af finu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn með hverju nauti, tvo tíundu parta af finu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn með hrútnum, ¹³og einn tíunda part af finu mjöli, blönduðu við olíu, í matförn með hverri sauðkind, sem brenniförn þægilegs ilms, sem eldförn Drottni til handa.

¹⁴Dreypiförnirnar, er þeim fylgja, skulu vera hálf hín af víni með hverju nauti, þriðjungur úr hín með hrútnum og fjórðungur úr hín með hverri sauðkind. Þetta er brenniförnin, sem fórna skal á hverjum mánuði árið um kring. ¹⁵Auk þess einn geithafur í syndaförn Drottni til handa. Skal fórna honum auk hinnar stöðugu brenniförnar og dreypiförnarinnar, er henni fylgir.

4. Páskaförn

¹⁶Í fyrsta mánuðinum, á fjórtánda degi mánaðarins, eru páskar Drottins. ¹⁷Og á fimmtánda degi hins sama mánaðar er hátíð. Í sjö daga skal eta ósýrt brauð.

¹⁸Fyrsta daginn er haldin helg samkoma. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu. ¹⁹Og þér skuluð færa Drottni í eldförn, í brenniförn tvö unguneyti, einn hrút og sjö sauðkindur veturgamlar. Skuluð þér hafa þær gallalausar. ²⁰Og í matförn með þeim fint mjöl, blandað við olíu. Skuluð þér fórna þremur tíundu pörtum með hverju nauti og tveimur tíundu pörtum með hrútnum. ²¹Einum tíunda parti skalt þú fórna með hverri þeirra sjö sauðkinda. ²²Enn fremur einn hafur í syndaförn til þess að friðþægja fyrir yður.

²³Þessu skuluð þér fórna, auk morgunbrenniförnarinnar, sem fram er borin í hina stöðugu brenniförn.

²⁴Þessu skuluð þér fórna á degi hverjum í sjö daga sem eldförnarmat þægilegs ilms Drottni til handa. Skal fórna því auk hinnar stöðugu brenniförnar og dreypiförnarinnar, er honum fylgir.

²⁵Sjöunda daginn skuluð þér halda helga samkomu. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu.

^a Þ.e. hin daglega förn, sjá 4M 28.3–8.

5. Fórn á viknahátíð

²⁶Frumgróðadaginn, þegar þér færið Drottni nýja matfórn, á viknahátíð yðar, skuluð þér halda helga samkomu. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu. ²⁷Og í brennifórn þægilegs ilms Drottni til handa skuluð þér færa tvö ungneyti, einn hrút og sjö sauðkindur veturgamlar. ²⁸Og í matfórn með þeim fínt mjöl, blandað við olíu, þrjá tíundu parta með hverju nauti, tvo tíundu parta með hrútnum, ²⁹einn tíunda part með hverri þeirra sjö sauðkinda; ³⁰einn geithafur til þess að friðþægja fyrir yður. ³¹Auk hinnar stöðugu brennifórnar og matfórnarinnar, er henni fylgir, skuluð þér fóna þessu, ásamt dreypifórnunum, er því fylgja. Skuluð þér hafa það gallalaust.

6. Fórn á nýárshátíð

29

¹Í sjöunda mánuðinum, á fyrsta degi mánaðarins, skuluð þér halda helga samkomu. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu. Þann dag skal blásið í básúnur hjá yður. ²Í brennifórn til þægilegs ilms fyrir Drottin skuluð þér þá fóna einu ungneyti, einum hrút og sjö veturgömlum sauðkindum gallalausum. ³Og í matfórn með þeim fínt mjöl blandað við olíu, þrjá tíundu parta með nautinu, tvo tíundu parta með hrútnum, ⁴og einn tíunda part með hverri þeirra sjö sauðkinda. ⁵Enn fremur einn geithafur í syndafórn til þess að friðþægja fyrir yður, – ⁶auk tunglkomu–brennifórnarinnar^a og matfórnarinnar, er henni fylgir, og hinnar stöðugu brennifórnar og matfórnarinnar, er henni fylgir, og dreypifórnanna, er þeim fylgja, að réttum sið – til þægilegs ilms, sem eldfórn Drottni til handa.

7. Fórn á friðþægingardaginn

⁷Tíunda daginn í þessum sama sjöunda mánuði skuluð þér halda helga samkomu og fasta. Þá skuluð þér ekkert verk vinna. ⁸En í brennifórn skuluð þér færa Drottni til þægilegs ilms eitt ungneyti, einn hrút og sjö sauðkindur veturgamlar. Skuluð þér hafa þær gallalausar. ⁹Og í matfórn með þeim fínt mjöl blandað við olíu, þrjá tíundu parta með nautinu, tvo tíundu parta með hrútnum, ¹⁰einn tíunda part með hverri þeirra sjö sauðkinda. ¹¹Enn fremur einn geithafur í syndafórn, auk syndafórnar til friðþægingar, og stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar, er henni fylgir, og dreypifórnanna, er þeim fylgja.

8. Fórn á laufskálahátíð

¹²Á fimmtánda degi hins sjöunda mánaðar skuluð þér halda helga samkomu. Eigi skuluð þér þá vinna neina stritvinnu, heldur halda Drottni hátíð í sjö daga.

¹³Þér skuluð færa í brennifórn, í eldfórn þægilegs ilms Drottni til handa, þrettán ungneyti, tvo hrúta og fjórtán sauðkindur veturgamlar. Skulu þær vera gallalausar. ¹⁴Og í matfórn með þeim fínt mjöl olíublandað, þrjá tíundu parta með hverju þeirra þrettán nauta, tvo tíundu parta með hvorum þeirra tveggja hrúta ¹⁵og einn tíunda part með hverri

^a Þ.e. fórn við upphaf mánaðar, en mánuðir eru tunglmánuðir, miðaðir við gang tungls, en ekki sólar. Sjá 4M 28.11–15.

þeirra fjórtán sauðkinda. ¹⁶Enn fremur einn geithafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

¹⁷Annan daginn tólf ungneyti, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ¹⁸og matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ¹⁹Enn fremur einn geithafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar, er henni fylgir, og dreypifórnanna, er þeim fylgja.

²⁰Þriðja daginn ellefu naut, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ²¹og matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ²²Enn fremur einn hafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

²³Fjórða daginn tíu naut, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ²⁴matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ²⁵Enn fremur einn geithafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

²⁶Fimmta daginn níu naut, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ²⁷og matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ²⁸Enn fremur einn hafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

²⁹Sjötta daginn átta naut, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ³⁰og matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ³¹Enn fremur einn hafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnanna, er henni fylgja.

³²Sjöunda daginn sjö naut, tvo hrúta og fjórtán veturgamlar sauðkindur gallalausar, ³³og matförn og dreypifórnir með nautunum, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ³⁴Enn fremur einn hafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

³⁵Áttunda daginn skuluð þér halda hátíðastefnu. Eigi skuluð þér vinna neina stritvinnu. ³⁶Og þér skuluð færa í brenniförn, í eldförn þægilegs ilms Drottni til handa, eitt naut, einn hrút og sjö veturgamlar sauðkindur gallalausar, ³⁷matförn og dreypifórnir með nautinu, hrútunum og sauðkindunum, eftir tölu þeirra, að réttum sið. ³⁸Enn fremur einn hafur í syndaförn, auk stöðugu brennifórnarinnar og matfórnarinnar og dreypifórnarinnar, er henni fylgja.

³⁹Þessu skuluð þér fórna Drottni á löghátíðum yðar, auk heitfórna yðar og sjálfviljafórna, hvort heldur eru brennifórnir, matfórnir, dreypifórnir eða heillafórnir.“

^{a 40}Og Móse lagði að öllu leyti svo fyrir Ísraelsmenn sem Drottinn hafði boðið honum.

^a 30.1 í hebr. textanum.

Lög um heit og eiða**30**

¹Móse talaði við höfuðsmenn ættkvísla Ísraelsmanna á þessa leið: „Þetta er það, sem Drottinn hefir boðið.

²Nú gjörir maður Drottni heit eða vinnur eið að því að leggja á sig bindindi, og skal hann þá eigi bregða orði sínu. Hann skal að öllu leyti svo gjöra sem hann hefir talað.

³Ef kona gjörir Drottni heit og leggur á sig bindindi, meðan hún er í æsku í föðurhúsum, ⁴og faðir hennar veit af heitinu eða bindindinu, er hún hefir á sig lagt, en segir ekkert við hana, þá skulu öll heit hennar standa og hvert það bindindi, er hún hefir á sig lagt. ⁵En ef faðir hennar bannar henni jafnskjótt sem hann fær vitneskju um það, þá skulu öll heit hennar ógild vera og hvert það bindindi, er hún hefir á sig lagt, og Drottinn mun fyrirgefa henni, af því að faðir hennar bannaði henni. ⁶En giftist hún, og heit hvíla á henni og óvarlega töluð orð, er hún hefir bundið sig með, ⁷og maður hennar heyrir það og segir ekkert við hana, þá skulu heit hennar standa og hvert það bindindi, er hún hefir á sig lagt. ⁸En ef maður hennar bannar henni jafnskjótt sem hann fær vitneskju um, ógildir hann heitið, sem á henni hvílir, og óvarkárnisorðin, er hún hefir bundið sig með, og Drottinn mun fyrirgefa henni.

⁹Heit ekkju eða konu brottrekinnar – allt sem hún hefir bundist, er skuldbindandi fyrir hana. ¹⁰En gjöri hún heit í húsi manns síns eða leggi á sig bindindi með eiði, ¹¹og maður hennar heyrir það og segir ekkert við hana og bannar henni ekki, þá skulu öll heit hennar standa og hvert það bindindi, er hún hefir á sig lagt. ¹²En ef maður hennar ógildir jafnskjótt og hann fær vitneskju um, þá skal allt, sem komið hefir yfir varir hennar, ógilt vera, hvort heldur eru heit eða bindindisskuldbinding. Maður hennar hefir ógilt það, og Drottinn mun fyrirgefa henni.

¹³Sérhvert heit og sérhvern skuldbindingareið um að fasta getur maður hennar staðfest eða ógilt. ¹⁴En ef maður hennar segir alls ekkert við hana dag eftir dag, þá staðfestir hann öll heit hennar eða allar þær skuldbindingar, er á henni hvíla. Hann hefir staðfest þær með því að segja ekkert við hana, þá er hann fékk vitneskju um það. ¹⁵En ef hann ógildir þær eftir að hann hefir fengið vitneskju um, þá tekur hann á sig misgjörð hennar.“

¹⁶Þetta eru þau ákvæði, er Drottinn bauð Móse að gilda skyldu milli manns og konu, milli föður og dóttur, meðan hún er í æsku og í föðurhúsum.

Heilagt stríð gegn Midíanítum**31**

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Hefn þú Ísraelsmanna á Midíanítum. Eftir það skalt þú safnast til þíns fólks.“

³Móse talaði við lýðinn og sagði: „Hervæðið menn af yður til herfarar, og skulu þeir fara á móti Midíansmönnum til þess að koma fram hefnd Drottins á Midíansmönnum. ⁴Skuluð þér senda þúsund manns af ættkvísl hverri af öllum ættkvíslum Ísraels til herfararinnar.“

⁵Voru þá látnir til af þúsundum Ísraels þúsund af ættkvísl hverri, tólf þúsund herbúinna manna. ⁶Og Móse sendi þá, þúsund manns af ættkvísl hverri, til herfarar, og með þeim Pínehas, son Eleasars prests, og hafði hann með sér hin helgu áhöld og hvellilúðrana. ⁷Og þeir börðust við Midíansmenn, eins og Drottinn hafði boðið Móse, og drápu alla karlmenn. ⁸Þeir drápu og konunga Midíansmanna, auk annarra, er þeir felldu: Eví, Rekem, Súr, Húr og Reba, fimm konunga Midíansmanna. Bíleam Beórsson drápu þeir og með sverði.

⁹Ísraelsmenn tóku að herfangi konur Midíansmanna og börn þeirra og rændu öllum eykjum þeirra, öllum fénaði þeirra og öllum eigum þeirra. ¹⁰En þeir lögðu eld í allar borgir þeirra, sem þeir bjuggu í, og í allar tjaldbúðir þeirra. ¹¹Og þeir tóku allt ránsféð og allt herfangið, bæði menn og skepnur, ¹²og færðu Móse og Eleasar presti og söfnuði Ísraelsmanna hið hertekna fólk, herfangið og ránsféð í herbúðirnar, til Móabsheiða, sem eru við Jórdan gegnt Jeríkó.

¹³Móse og Eleasar prestur og allir höfuðsmenn safnaðarins gengu í móti þeim út fyrir herbúðirnar. ¹⁴Reiddist Móse þá hersveitarforingjunum, bæði þeim er settir voru yfir þúsundir og þeim er settir voru yfir hundruð og komu úr leiðangrinum, ¹⁵og sagði við þá: „Gáfuð þér öllum konum líf? ¹⁶Sjá, það voru einmitt þær, sem urðu tilefni til þess, að Ísraelsmenn að ráði Bíleams sýndu Drottni ótrúmennsku vegna Peórs,^a svo að plágan kom yfir söfnuð Drottins. ¹⁷Drepið því öll piltbörn. Drepið og allar þær konur, er samræði hafa átt við karlmann, ¹⁸en látið öll stúlkubörn, er eigi hafa átt samræði við karlmann, lifa handa yður. ¹⁹En sjálfir skuluð þér hafast við fyrir utan herbúðirnar í sjö daga. Hver sem drepið hefir mann og hver sem snert hefir veginn mann, þér skuluð syndhreinsa yður á þriðja degi og sjöunda degi, svo og þeir, er þér hafið tekið að herfangi. ²⁰Þér skuluð og syndhreinsa allan klæðnað, alla hluti af skinni gjörva, allt sem gjört er úr geitahárum, svo og öll tréílát.“

²¹Og Eleasar prestur sagði við hermennina, er gengið höfðu í bardagann: „Þetta er ákvæði í lögmálinu, er Drottinn hefir boðið Móse. ²²En láta skuluð þér gull, silfur, eir, járn, tin og blý, ²³allt sem eld þolir, ganga í gegnum eld, og er það þá hreint. Þó skal það enn syndhreinsað með hreinsunarvatni. En allt sem eigi þolir eld, skuluð þér láta ganga í gegnum vatn. ²⁴Og þér skuluð þvo klæði yðar á sjöunda degi, og eruð þá hreinir. Eftir það megið þér koma í herbúðirnar.“

²⁵Drottinn talaði við Móse og sagði: ²⁶„Tel þú herfangið, bæði menn og skepnur, þú og Eleasar prestur og ætthöfðingjar safnaðarins, ²⁷og skipt þú herfanginu til helminga milli þeirra, er vopnaviðskiptin áttu, þeirra er í leiðangurinn fóru, og alls safnaðarins. ²⁸Og þú skalt taka í skattgjald Drottni til handa af bardagamönnunum, þeim er í leiðangurinn fóru, eina sál^b af hverjum fimm hundruðum – af mönnum, nautgripum, ösnum og smáfénaði. ²⁹Takið það af þeirra helmingi, og skalt þú fá það Eleasar presti sem fórnargjöf Drottni til handa. ³⁰En af helmingi Ísraelsmanna skalt þú taka frá eina af hverjum fimmtíu – af mönnum, nautgripum, ösnum og smáfénaði, af öllum skepnum, og fá levítunum, sem annast búð Drottins.“

^a Bíleams er getið í sögunni sem blótmanns, er kom Ísrael til þess að dýrka heiðna guði (Baal Peór á Peórfjalli, sjá tilvísanir við 4M 22.5), en saga Bíleams í 22.–24. kap. hér að framan getur ekki þessa hlutverks hans.

^b sál merkir lifandi veru.

³¹Og Móse og Eleasar prestur gjörðu eins og Drottinn hafði boðið Móse. ³²En herfangið – það sem eftir var af ránsfé því, er herfólkið hafði rænt – voru 675.000 af sauðfénaði, ³³72.000 af nautgripum ³⁴og 61.000 asnar, ³⁵og alls 32.000 konur er eigi höfðu átt samræði við karlmann. ³⁶En helmingshlutur þeirra, er í leiðangurinn fóru, var að tölu 337.500 af sauðfénaði, ³⁷og skattgjaldið til handa Drottni af sauðfénaðinum var 675, ³⁸af nautgripum 36.000, og skattgjaldið af þeim Drottni til handa 72, ³⁹asnarnir 30.500, og skattgjaldið af þeim Drottni til handa 61, ⁴⁰og mennirnir 16.000, og skattgjaldið af þeim Drottni til handa 32 sálir.

⁴¹Móse fékk Eleasar presti förnarskattgjaldið Drottni til handa, eins og Drottinn hafði boðið Móse. ⁴²Og af helmingnum, er Ísraelsmenn fengu og Móse skipti frá hermönnum – ⁴³en í hluta safnaðarins kom: af sauðfénaði 337.500, ⁴⁴af nautgripum 36.000, ⁴⁵af ösnum 30.500 ⁴⁶og af mönnum 16.000, – ⁴⁷af helmingnum, er Ísraelsmenn fengu, tók Móse frá einn af hverjum fimmtíu, bæði af mönnum og skepnum, og fékk levítunum, er annast búð Drottins, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

⁴⁸Höfuðsmennirnir yfir þúsundum hersins, fyrirliðarnir fyrir þúsundunum og fyrirliðarnir fyrir hundruðunum, gengu nú fram fyrir Móse ⁴⁹og sögðu við Móse: „Vér þjónar þínir höfum talið bardagamennina, er vér áttum yfir að ráða, og vér söknum eigi neins af þeim. ⁵⁰Fyrir því færum vér Drottni að förnargjöf hver það, er hann hefir komist yfir af gullgripum: armhringa, armbönd, fingurgull, eyrnagull og hálsmen, til þess að friðþægja fyrir sálir vorar fyrir Drottni.“

⁵¹Þeir Móse og Eleasar tóku við gullinu af þeim. Var það alls konar listasmíði. ⁵²En gullið, sem þeir færðu Drottni að förnargjöf, var alls 16.750 siklar, og var það frá fyrirliðunum fyrir þúsundunum og frá fyrirliðunum fyrir hundruðunum. ⁵³Hermennirnir höfðu rænt hver handa sér. ⁵⁴Og þeir Móse og Eleasar prestur tóku við gullinu af fyrirliðunum fyrir þúsundunum og hundruðunum og færðu það í samfundatjaldið, Ísraelsmönnum til minningar frammi fyrir Drottni.

Ættkvíslir Rúbens og Gaðs og hálf ættkvísl Manasse setjast að austan Jórdanar

32

¹Synir Rúbens og synir Gaðs áttu mikið kvikfé og mjög vænt, og er þeir litu Jaserland og Gíleaðland, sáu þeir að það var gott búfjárland. ²Synir Gaðs og synir Rúbens komu þá og sögðu við þá Móse og Eleasar prest og höfuðsmenn safnaðarins á þessa leið: ³„Atarót, Díbon, Jaser, Nimra, Hesbon, Eleale, Sebam, Nebó og Beón, ⁴landið, sem Drottinn vann fyrir söfnuði Ísraels, er búfjárland gott, og þjónar þínir eiga búfé.“ ⁵Og þeir sögðu: „Ef vér höfum fundið náð í augum þínum, þá fái þjónar þínir land þetta til eignar. Far eigi með oss yfir Jórdan.“

⁶Þá sagði Móse við sonu Gaðs og sonu Rúbens: „Eiga bræður yðar að fara í hernað, en þér setjast hér að? ⁷Hví teljið þér hug úr Ísraelsmönnum að fara yfir um, inn í landið, sem Drottinn hefir gefið þeim? ⁸Svo gjörðu og feður yðar, þá er ég sendi þá frá Kades Barnea til að skoða landið. ⁹Þeir fóru alla leið norður í Eskóldal og skoðuðu landið, en töldu svo hug úr Ísraelsmönnum, að þeir vildu ekki fara inn í landið, sem Drottinn hafði gefið þeim. ¹⁰Þann dag upptendraðist reiði Drottins, svo að hann sór og sagði: ¹¹„Þeir menn, er fóru af Egyptalandi tvítugir og þaðan af eldri, skulu ekki fá að sjá landið, sem ég sór Abraham,

Ísak og Jakob, því að þeir hafa ekki fylgt mér trúlega, ¹²nema Kaleb Jefúnneson Kenissíti og Jósúa Núnsson, því að þeir hafa trúlega fylgt Drottni. ¹³Og reiði Drottins upptendraðist gegn Ísrael og hann lét þá reika um eyðimörkina í fjörutíu ár, þar til er öll sú kynslóð var liðin undir lok, er gjört hafði það, sem illt var fyrir augliti Drottins. ¹⁴Og sjá, nú hafið þér risið upp í stað feðra yðar, þér afsprenghi syndugra manna, til þess að gjöra hina brennandi reiði Drottins gegn Ísrael enn þá meiri. ¹⁵Ef þér snúið yður frá honum, þá mun hann láta þá reika enn lengur um eyðimörkina, og þér munuð steypa öllum þessum lýð í glötun.“

¹⁶Þeir gengu til hans og sögðu: „Vér viljum byggja hér fjárbyrgi fyrir búsmala vorn og bæi handa börnum vorum. ¹⁷En sjálfir munum vér fara vígbúnir fyrir Ísraelsmönnum, þar til er vér höfum komið þeim á sinn stað. En börn vor skulu búa í víggirtum borgum, sökum íbúa landsins. ¹⁸Eigi munum vér snúa heim aftur fyrr en Ísraelsmenn hafa hlotið hver sinn erfðahlut. ¹⁹Vér munum eigi taka eignarland með þeim þar hinumegin Jórdanar, því að vér höfum hlotið til eignar landið hér austanmegin Jórdanar.“

²⁰Þá sagði Móse við þá: „Ef þér viljið gjöra þetta, ef þér viljið búast til bardaga fyrir augliti Drottins, ²¹og ef sérhver vígbúinn maður meðal yðar fer yfir Jórdan fyrir augliti Drottins, uns hann hefir rekið óvini sína burt frá sér, ²²og þér snúið ekki aftur fyrr en landið er undirokað fyrir augliti Drottins, þá skuluð þér vera sýknir saka fyrir Drottni og fyrir Ísrael, og land þetta skal verða yðar eign fyrir augliti Drottins. ²³En ef þér gjörið eigi svo, sjá, þá syndgið þér gegn Drottni, og þér munuð fá að kenna á synd yðar, er yður mun í koll koma. ²⁴Byggið yður bæi handa börnum yðar og byrgi handa fé yðar, og gjörið svo sem þér hafið látið um mælt.“

²⁵Þá sögðu synir Gaðs og synir Rúbens við Móse: „Þjónar þínir munu gjöra eins og þú býður, herra. ²⁶Börn vor, konur vorar, fénaður vor og allir eykir vorir skulu verða eftir hér í bæjunum í Gíleað. ²⁷En þjónar þínir skulu fara yfir um, allir þeir sem herbúnir eru, fyrir augliti Drottins til hernaðar, eins og þú býður, herra.“

²⁸Og Móse gaf Eleasar presti, Jósúa Núnssyni og ætthöfðingjum Ísraelsmanna skipun um þá ²⁹og sagði við þá: „Ef synir Gaðs og synir Rúbens, allir þeir sem vígbúnir eru, fara með yður yfir Jórdan til hernaðar fyrir augliti Drottins og þér undirokið landið, þá gefið þeim Gíleaðland til eignar. ³⁰En ef þeir fara eigi vígbúnir yfir um með yður, þá skulu þeir fá eignarlönd með yður í Kanaanlandi.“

³¹Synir Gaðs og synir Rúbens svöruðu og sögðu: „Það sem Drottinn hefir sagt þjónum þínum, það viljum vér gjöra. ³²Vér viljum fara yfir um vígbúnir fyrir augliti Drottins, inn í Kanaanland, en óðalseign vor skal vera fyrir handan Jórdan.“

³³Þá fékk Móse þeim sonum Gaðs, sonum Rúbens og hálfri ættkvísl Manasse Jósefssonar konungsríki Síhons Amorítakonungs og konungsríki Ógs, konungs í Basan, landið og borgirnar í því, ásamt umhverfunum, borgir landsins allt í kring.

³⁴Þá reistu synir Gaðs Díbon, Atarót, Aróer, ³⁵Aterót Sófan, Jaser, Jogbeha, ³⁶Bet Nimra og Bet Haran. Voru það víggirtar borgir og fjárbyrgi.

³⁷Synir Rúbens reistu Hesbon, Eleale, Kirjataím, ³⁸Nebó, Baal Meon, með breyttu nafni, og Síbma, og þeir gáfu borgunum, er þeir reistu, ný nöfn.

³⁹Synir Makírs Manassesonar fóru til Gíleað og unnu það og ráku burt Amoríta, sem þar voru. ⁴⁰Og Móse fékk Makír Manassesyni Gíleað, og festi hann þar byggð. ⁴¹En Jaír,

sonur Manasse, fór og vann þorp þeirra og nefndi það Jaírs-þorp. ⁴²Og Nóba fór og vann Kenat og borgirnar þar umhverfis og nefndi það Nóba eftir nafni sínu.

Skrá um áfangastaði Ísraelsmanna

33

¹Þessir voru áfangar^a Ísraelsmanna, er þeir fóru af Egyptalandi, hver hersveit fyrir sig, undir forystu þeirra Móse og Arons. ²Móse færði í letur að boði Drottins staðina, sem þeir lögðu upp frá, eftir áföngum þeirra, og þessir voru áfangar þeirra frá einum áfangastað til annars:

³Þeir lögðu upp frá Ramses í fyrsta mánuðinum, á fimmtánda degi hins fyrsta mánaðar. Daginn eftir páska lögðu Ísraelsmenn af stað óhikað, að Egyptum öllum ásjáandi, ⁴meðan Egyptar voru að jarða alla frumburðina, er Drottinn hafði fyrir þeim deytt, og Drottinn hafði látið refsidóma ganga yfir goð þeirra.

⁵Ísraelsmenn lögðu upp frá Ramses og settu búðir sínar í Súkkót.

⁶Þeir lögðu upp frá Súkkót og settu búðir sínar í Etam, þar sem eyðimörkina þrýtur.

⁷Þeir lögðu upp frá Etam og sneru leið sinni til Pí-Hakírót, sem er fyrir austan Baal Sefón, og settu búðir sínar fyrir austan Mígdól.

⁸Þeir lögðu upp frá Pí-Hakírót og fóru þvert yfir hafið inn í eyðimörkina. Og þeir fóru þriggja daga leið í Etameyðimörk og settu búðir sínar í Mara.

⁹Þeir lögðu upp frá Mara og komu til Elím. En í Elím voru tólf vatnslindir og sjötíu pálmaviðir. Þar settu þeir búðir sínar.

¹⁰Þeir lögðu upp frá Elím og settu búðir sínar við Sefhafið.

¹¹Þeir lögðu upp frá Sefhafinu og settu búðir sínar í Síneyðimörk.

¹²Þeir lögðu upp frá Síneyðimörk og settu búðir sínar í Dofka.

¹³Þeir lögðu upp frá Dofka og settu búðir sínar í Alús.

¹⁴Þeir lögðu upp frá Alús og settu búðir sínar í Refídím. Þar hafði lýðurinn ekki vatn að drekka.

¹⁵Þeir lögðu upp frá Refídím og settu búðir sínar í Sínaí-eyðimörk.

¹⁶Þeir lögðu upp frá Sínaí-eyðimörk og settu búðir sínar í Kibrót-hattava.

¹⁷Þeir lögðu upp frá Kibrót-hattava og settu búðir sínar í Haserót.

¹⁸Þeir lögðu upp frá Haserót og settu búðir sínar í Ritma.

¹⁹Þeir lögðu upp frá Ritma og settu búðir sínar í Rimmón Peres.

²⁰Þeir lögðu upp frá Rimmón Peres og settu búðir sínar í Líbna.

²¹Þeir lögðu upp frá Líbna og settu búðir sínar í Ríssa.

^a Aðeins hefur tekist að bera kennsl á nokkur þeirra staðanafna, sem hér eru talin. En stefna göngunnar, suður fyrir Palestínu og í norður frá Elat, austur fyrir Dauðahaf og að Jórdan, er ljós.

²²Þeir lögðu upp frá Ríssa og settu búðir sínar í Kehelata.

²³Þeir lögðu upp frá Kehelata og settu búðir sínar á Seferfjalli.

²⁴Þeir lögðu upp frá Seferfjalli og settu búðir sínar í Harada.

²⁵Þeir lögðu upp frá Harada og settu búðir sínar í Makhelót.

²⁶Þeir lögðu upp frá Makhelót og settu búðir sínar í Tahat.

²⁷Þeir lögðu upp frá Tahat og settu búðir sínar í Tera.

²⁸Þeir lögðu upp frá Tera og settu búðir sínar í Mitka.

²⁹Þeir lögðu upp frá Mitka og settu búðir sínar í Hasmóna.

³⁰Þeir lögðu upp frá Hasmóna og settu búðir sínar í Móserót.

³¹Þeir lögðu upp frá Móserót og settu búðir sínar í Bene Jaakan.

³²Þeir lögðu upp frá Bene Jaakan og settu búðir sínar í Hór Haggiðgað.

³³Þeir lögðu upp frá Hór Haggiðgað og settu búðir sínar í Jotbata.

³⁴Þeir lögðu upp frá Jotbata og settu búðir sínar í Abróna.

³⁵Þeir lögðu upp frá Abróna og settu búðir sínar í Esjón Geber.

³⁶Þeir lögðu upp frá Esjón Geber og settu búðir sínar í Síneyðimörk, það er Kades.

³⁷Þeir lögðu upp frá Kades og settu búðir sínar á Hórfjalli, á landamærum Edómlands.

³⁸Og Aron prestur fór að boði Drottins upp á Hórfjall og andaðist þar á fertugasta ári eftir brottför Ísraelsmanna af Egyptalandi, í fimmta mánuðinum, á fyrsta degi mánaðarins.

³⁹Aron var hundrað tuttugu og þriggja ára, þegar hann andaðist á Hórfjalli. ⁴⁰Og Kanaanítinn, konungurinn í Arad, sem bjó í suðurhluta Kanaanlands, spurði komu Ísraelsmanna.

⁴¹Þeir lögðu upp frá Hórfjalli og settu búðir sínar í Salmóna.

⁴²Þeir lögðu upp frá Salmóna og settu búðir sínar í Fúnón.

⁴³Þeir lögðu upp frá Fúnón og settu búðir sínar í Óbót.

⁴⁴Þeir lögðu upp frá Óbót og settu búðir sínar í Íje Haabarím, Móabslandi.

⁴⁵Þeir lögðu upp frá Íjím og settu búðir sínar í Díbon Gað.

⁴⁶Þeir lögðu upp frá Díbon Gað og settu búðir sínar í Almón Díblataím.

⁴⁷Þeir lögðu upp frá Almón Díblataím og settu búðir sínar í Abarímfjöllum, fyrir austan Nebó.

⁴⁸Þeir lögðu upp frá Abarímfjöllum og settu búðir sínar á Móabsheiðum við Jórdan, gegnt Jeríkó. ⁴⁹Settu þeir búðir sínar við Jórdan frá Bet Hajesímót til Abel Hasittím á Móabsheiðum.

Skipting fyrirheitna landsins

⁵⁰Drottinn talaði við Móse á Móabsheiðum við Jórdan, gegnt Jeríkó, og sagði: ⁵¹„Mæl þú til Ísraelsmanna og seg við þá: Þegar þér eruð komnir yfir um Jórdan inn í Kanaanland, ⁵²skuluð þér stökkva burt undan yður öllum íbúum landsins og eyða öllum myndasteinum þeirra, þér skuluð og eyða öllum steiptum goðalíkneskjum þeirra og leggja fórnarhæðir þeirra í eyði. ⁵³Og þér skuluð kasta eign yðar á landið og festa byggð í því, því að yður hefi ég gefið landið til eignar. ⁵⁴Og þér skuluð fá erfðahluti í landinu eftir hlutkesti, hver ættkvísl fyrir sig. Þeirri ættkvísl, sem mannmörg er, skuluð þér fá mikinn erfðahlut, en þeirri, sem fámenn er, skuluð þér fá lítinn erfðahlut. Þar sem hlutur hvers eins fellur, það skal verða hans, eftir kynkvíslum feðra yðar skuluð þér fá það í erfðahlut. ⁵⁵En ef þér stökkvið ekki íbúum landsins burt undan yður, þá munu þeir af þeim, er þér skiljið eftir, verða þynnar í augum yðar og broddar í síðum yðar, og þeir munu veita yður þungar búsifjar í landinu, sem þér búið í, ⁵⁶og þá mun svo fara, að ég mun gjöra svo við yður sem ég hafði fyrirhugað að gjöra við þá.“

34

¹Drottinn talaði við Móse og sagði: ²„Bjóð þú Ísraelsmönnum og seg við þá: Þegar þér komið inn í Kanaanland, þá skal það vera landið, sem þér hljótið til eignar, Kanaanland til ystu ummerkja.

³Suðurhliðin skal vera: frá Síneyðimörk meðfram Edóm. Og austurendi suðurtakmarkanna skal vera suðurendi Dauðahafs. ⁴Þaðan skulu takmörkin liggja í boga fyrir sunnan Sporðdrekaskarð og ná yfir til Sín og endir þeirra vera fyrir sunnan Kades Barnea. Skulu þau liggja til Hasar Addar og ná yfir til Asmón. ⁵Frá Asmón skulu takmörkin liggja í boga til Egyptalandsár og alla leið til sjávar.

⁶Að vesturtakmörkum skuluð þér hafa hafið mikla^a; þetta skulu vera vesturtakmörkin.

⁷Norðurtakmörkin skulu vera þessi: Frá hafinu mikla skuluð þér taka stefnu á Hórfjall.

⁸Frá Hórfjalli skuluð þér taka stefnu þangað sem leið liggur til Hamat, og þaðan alla leið til Sedad. ⁹Skulu takmörkin ná til Sífrón og enda í Hasar Enan. Þetta skulu vera landamerki yðar að norðanverðu.

¹⁰Að austanverðu skuluð þér setja merkjalínuna frá Hasar Enan til Sefam. ¹¹En frá Sefam skulu landamerkin liggja suður til Ribla, fyrir austan Aín. Þaðan skulu landamerkin liggja niður eftir og nema við fjallhrygginn fyrir austan Genesaretvatn.^b ¹²Og landamerkin skulu liggja niður með Jórdan og enda við Dauðahafið.

Þessi skulu merki vera lands yðar hringinn í kring.“

¹³Og Móse bauð Ísraelsmönnum og sagði: „Þetta er landið, sem þér skuluð fá til eignar með hlutkesti og Drottinn bauð að gefa níu ættkvíslunum og hálfri. ¹⁴Því að ættkvísl Rúbens sona, hver ætt fyrir sig, og ættkvísl Gaðs sona, hver ætt fyrir sig, og hálf ættkvísl

^a Þ.e. Miðjarðarhaf.

^b Hebr.: Kinneretvatn.

Manasse hafa fengið sinn eignarhluta. ¹⁵Tvær ættkvíslirnar og hálf hafa fengið sinn eignarhluta hinumegin Jórdanar, gegnt Jeríkó, austanmegin.“

¹⁶Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁷„Þessi eru nöfn þeirra manna, er skipta skulu landinu milli yðar: Eleasar prestur og Jósúa Núnsson ¹⁸og einn höfðingi af ættkvísl hverri til að skipta landinu, ¹⁹og þessi eru nöfn þeirra:

af ættkvísl Júda: Kaleb Jefúnneson,

²⁰af ættkvísl Símeons sona: Samúel Ammíhúdsson,

²¹af ættkvísl Benjamíns: Elídad Kislónsson,

²²af ættkvísl Dans sona: Búkí Joglíson höfðingi,

²³af sonum Jósefs: af ættkvísl Manasse sona: Hanníel Efóðsson höfðingi,

²⁴af ættkvísl Efraíms sona: Kemúel Siftansson höfðingi;

²⁵af ættkvísl Sebúlons sona: Elísafan Parnaksson höfðingi,

²⁶af ættkvísl Íssakars sona: Paltíel Asansson höfðingi,

²⁷af ættkvísl Assers sona: Akíhúð Selómíson höfðingi,

²⁸af ættkvísl Naftalí sona: Pedahel Ammíhúdsson höfðingi.“

²⁹Þessir voru þeir, er Drottinn bauð að skipta skyldu landeignum milli Ísraelsmanna í Kanaanlandi.

Levítaborgirnar

35

¹Drottinn talaði við Móse á Móabsheiðum við Jórdan, gegnt Jeríkó, og sagði: ²„Bjóð þú Ísraelsmönnum, að þeir fái levítunum borgir til íbúðar af óðalseignum sínum, og til beitar skuluð þér fá þeim landið kringum borgirnar. ³Og borgirnar skulu vera þeim til íbúðar, og beitalandið, er undir þær liggur, skal vera fyrir gripi þeirra, fénað þeirra og allar aðrar skepnur þeirra. ⁴Og beitalandið hjá borgunum, er þér fáið levítunum, skal vera þúsund álnir út frá borgarveggnum hringinn í kring. ⁵Og fyrir utan borgina skuluð þér mæla austurhliðina tvö þúsund álnir, suðurhliðina tvö þúsund álnir, vesturhliðina tvö þúsund álnir og norðurhliðina tvö þúsund álnir, en borgin sjálf sé í miðju. Þetta beitaland í kringum borgirnar skulu þeir fá. ⁶Og að því er kemur til borganna, er þér eigið að fá levítunum, þá skuluð þér láta af hendi griðastaðina sex, til þess að þangað megi flýja menn, er víg hafa unnið, en auk þeirra skuluð þér fá þeim fjörutíu og tvær borgir. ⁷Borgirnar, er þér fáið levítunum, skulu vera fjörutíu og átta borgir alls, ásamt með beitalandi því, er undir þær liggur. ⁸Og að því er kemur til borganna, er þér eigið að láta af óðali Ísraelsmanna, þá skuluð þér láta mannmörgu ættkvíslirnar leggja til fleiri, en hinar fámennu færri. Hver einn skal fá levítunum af borgum sínum í réttu hlutfalli við erfðahlut þann, er hann hefir fengið.“

Lög um griðastaði

⁹Drottinn talaði við Móse og sagði: ¹⁰„Tala þú til Ísraelsmanna og seg við þá: Þegar þér eruð komnir yfir um Jórdan inn í Kanaanland, ¹¹þá veljið yður haganlegar borgir. Skulu það vera yður griðastaðir, að þangað megi flýja vegendur, þeir er óviljandi hafa orðið manni að bana.

¹²Borgirnar skulu vera yður hæli fyrir hefnanda, svo að vegandinn týni eigi lífi áður en hann hefir komið fyrir dóm safnaðarins. ¹³En griðastaðirnir, sem þér látið af hendi, skulu vera sex. ¹⁴Skuluð þér láta þrjár borgir hinumegin Jórdanar og þrjár borgir í Kanaanlandi. Griðastaðir skulu þær vera. ¹⁵Skulu þessar sex borgir vera griðastaðir bæði fyrir Ísraelsmenn og dvalarmenn og hjábýlinga meðal yðar, svo að þangað megi flýja hver sá, er orðið hefir manni að bana óviljandi.

¹⁶Hafi hann lostið hann með járntóli, svo að hann beið bana af, þá er hann manndrápari, og manndrápara skal vissulega af lífi taka. ¹⁷Hafi hann lostið hann með stein í hendi, er getur orðið manni að bana, svo að hann beið bana af, þá er hann manndrápari; manndrápara skal vissulega af lífi taka. ¹⁸Eða hafi hann lostið hann með trétól í hendi, er getur orðið manni að bana, svo að hann beið bana af, þá er hann manndrápari; manndrápara skal vissulega af lífi taka. ¹⁹Hefndarmaðurinn skal drepa vegandann, hann skal drepa hann, ef hann hittir hann. ²⁰Og hrindi hann honum af hatri eða kasti í hann af ásetningi, svo að hann bíður bana af, ²¹eða ljósti hann af fjandskap með hendinni, svo að hann bíður bana af, þá skal sá, er laust hann, vissulega líflátinn verða; hann er manndrápari. Hefndarmaðurinn skal drepa vegandann, þegar hann hittir hann.

²²En hafi hann hrundið honum óvart, en eigi af fjandskap, eða kastað í hann einhverju verkfæri, þó eigi af ásettu ráði, ²³eða hann kastar til hans steini, sem getur orðið manni að bana, án þess að sjá hann, svo að hann bíður bana af, og var þó ekki óvinur hans og ætlaði ekki að gjöra honum mein, ²⁴þá dæmi söfnuðurinn milli vegandans og hefndarmannsins eftir lögum þessum. ²⁵Og söfnuðurinn skal forða veganda undan hefndarmanninum og söfnuðurinn skal láta flytja hann aftur í griðastað þann, er hann hafði flúið í, og skal hann dvelja þar uns æðsti presturinn deyr, sem smurður hefur verið með heilagri olíu.

²⁶En ef vegandi fer út fyrir landamerki griðastaðar þess, er hann hefir í flúið, ²⁷og hefndarmaður hittir hann fyrir utan landamerki griðastaðar hans, og hefndarmaður vegur veganda, þá er hann eigi blóðsekur. ²⁸Því að vegandi skal dvelja í griðastað sínum uns æðsti prestur deyr, en eftir dauða æðsta prests má hann hverfa aftur til óðalslands síns.

²⁹Þetta skulu vera lög hjá yður frá kyni til kyns í öllum bústöðum yðar.

³⁰Nú drepur einhver mann, og skal þá manndráparann af lífi taka eftir framburði votta. Þó má ekki kveða upp dauðadóm yfir manni eftir framburði eins vitnis. ³¹Og eigi skuluð þér taka bætur fyrir líf manndrápara, sem er dauðasekur, heldur skal hann af lífi tekinn verða. ³²Eigi skuluð þér heldur leyfa manni að leysa sig með fébótum undan því að flýja í griðastað sinn, heldur megi hverfa aftur og búa í landinu áður en prestur deyr. ³³Og þér skuluð eigi vanhelga landið, sem þér eruð í, því að blóðið vanhelgar landið, og landið fær eigi friðþæging fyrir það blóð, sem úthellt er í því, nema með blóði þess, sem úthellti því. ³⁴Og þú skalt ekki saurga landið, sem þér búið í, með því að ég bý í því. Ég, Drottinn, bý meðal Ísraelsmanna.“

Fimm systur og erfðaréttur kvenna**36**

¹Æthöfðingjarnir af kynkvísl Gíleaðs sona, Makírssonar, Manassesonar, af kynkvíslum Jósefs sona, gengu fram og töluðu fyrir augliti Móse og fyrir augliti höfuðsmannanna, æthöfðingja Ísraelsmanna, ²og sögðu: „Drottinn hefir boðið þér, herra, að fá Ísraelsmönnum landið til eignar með hlutkesti. Þér var og, herra, boðið af Drottni að fá eignarhluta Selofhaðs bróður vors dætrum hans í hendur. ³Giftist þær nú einhverjum af sonum annarra ættkvísla Ísraelsmanna, þá tekst erfð þeirra af erfð feðra vorra og bætist við erfð þess ættleggs, er þær giftast í, og tekst þannig af erfðahluta vorum. ⁴Og þegar fagnaðarár Ísraelsmanna kemur, þá verður erfð þeirra bætt við erfð þess ættleggs, er þær giftast í, og erfð þeirra tekst af erfð ættleggs feðra vorra.“

⁵Þá gaf Móse Ísraelsmönnum svofelld fyrirmæli að boði Drottins: „Ættleggur Jósefs sona hefir rétt að mæla!

⁶Þetta eru fyrirmæli Drottins um dætur Selofhaðs: Þær mega giftast hverjum sem þær vilja; aðeins skulu þær giftast einhverjum úr föðurætt sinni, ⁷svo að erfð Ísraelsmanna gangi eigi frá einum ættlegg til annars, heldur skulu allir Ísraelsmenn halda fast í erfð föðurættar sinnar.

⁸Sérhver dóttir af ættkvíslum Ísraelsmanna, er erfð hlýtur, skal giftast í föðurætt sína, svo að hver Ísraelsmanna erfi föðurleifð sína ⁹og erfð gangi eigi frá einum ættlegg til annars, heldur skulu allir ættleggir Ísraelsmanna halda fast í erfð sína.“

¹⁰Dætur Selofhaðs gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið Móse, ¹¹og giftust þær Mahla, Tírša, Hogla, Milka og Nóa, dætur Selofhaðs, sonum föðurbræðra sinna. ¹²Giftust þær mönnum af kynkvísl sona Manasse Jósefssonar, og varð erfð þeirra kyrr í ættlegg föðurættar þeirra.

¹³Þetta eru skipanir þær og ákvæði, er Drottinn setti Ísraelsmönnum og Móse flutti þeim á Móabsheiðum við Jórdan gegnt Jeríkó.

DEVTERONOMIUM

FIMMTA BÓK MÓSE

Sögulegur inngangur

Fyrirheitið um landið

1

¹Þessi eru þau orð, er Móse talaði við allan Ísrael hinumegin Jórdanar í eyðimörkinni, á sléttlendinu gegnt Súf, á milli Paran, Tófel, Laban, Haserót og Dí-Sahab. (²Eru ellefu dagleiðir frá Hóreb til Kades Barnea, þegar farin er leiðin, sem liggur til Seírfjalla.)

³Á fertugasta ári, á fyrsta degi hins ellefta mánaðar, birti Móse Ísraelsmönnum allt það, er Drottinn hafði boðið honum um þá, ⁴eftir að hann hafði unnið á Síhon Amorítakonungi, sem hafði aðsetur í Hesbon, og Óg, konungi í Basan, sem hafði aðsetur í Astarót, hjá Edreí.

⁵Hinumegin Jórdanar, í Móabslandi, tók Móse að skýra lögmál þetta og mælti:

⁶Drottinn, Guð vor, talaði við oss á Hóreb á þessa leið: „Þér hafið nú dvalið nógu lengi á þessu fjalli. ⁷Snúið á leið, leggið af stað og haldið til fjalllendis Amoríta og allra nábúa þeirra á sléttlendinu, í fjalllendinu, á láglendinu, í Suðurlandinu, á sjávarströndinni, inn í land Kanaaníta og til Líbanon, allt til fljótsins mikla, Efratfljótsins.

⁸Sjá, ég fæ yður landið. Farið og takið til eignar landið, sem Drottinn sór feðrum yðar, Abraham, Ísak og Jakob, að gefa þeim og niðjum þeirra eftir þá.“

Nýskipan dómsmála

⁹Þá sagði ég við yður: „Ég rís ekki einn undir yður. ¹⁰Drottinn, Guð yðar, hefir margfaldað yður, og sjá, þér eruð í dag að fjölda til sem stjörnur himins. ¹¹Drottinn, Guð feðra yðar, gjöri yður þúsund sinnum fleiri en þér eruð og blessi yður, eins og hann hefir heitið yður. ¹²Hvernig fæ ég einn borið þyngslin af yður, þunga yðar og deilur yðar! ¹³Veljið til vitra menn, skynsama og valinkunna af hverri kynkvísl yðar, og mun ég skipa þá höfðingja yfir yður.“

¹⁴Þá svöruðu þér mér og sögðu: „Það er vel til fallið að gjöra það, sem þú talar um.“

¹⁵Tók ég þá ætthöfðingja yðar, vitra menn og valinkunna, og skipaði þá höfðingja yfir yður, suma yfir þúsund, suma yfir hundrað, suma yfir fimmtíu, suma yfir tíu, og tilsjónarmenn meðal ættkvísla yðar.

¹⁶Ég lagði þá svo fyrir dómendur yðar: „Hlýðið á mál bræðra yðar og dæmið réttlátlega, hvort heldur mann greinir á við bróður sinn eða útlending, er hjá honum dvelur.

¹⁷Gjörðið yður eigi mannamun í dómum, hlýðið jafnt á lágan sem háan. Hræðist engan mann, því að dómurinn er Guðs. En ef eitthvert mál er yður ofvaxið, þá skjótið því til mín, og skal ég sinna því.“ ¹⁸Þannig lagði ég þá fyrir yður allt það, er þér skylduð gjöra.

Landið kannað. Óhlýðni lýðsins

¹⁹Því næst lögðum vér upp frá Hóreb og fórum yfir alla eyðimörkina miklu og hræðilegu, sem þér hafið séð, leiðina til fjalllendis Amoríta, eins og Drottinn Guð vor hafði fyrir oss lagt. Og vér komum til Kades Barnea.

²⁰Þá sagði ég við yður: „Þér eruð komnir að fjalllendi Amoríta, sem Drottinn, Guð vor, gefur oss. ²¹Sjá, Drottinn Guð þinn hefir fengið þér landið. Far þú og tak það til eignar, eins og Drottinn, Guð feðra þinna, hefir boðið þér. Óttast þú eigi og lát eigi hugfallast.“

²²Þá genguð þér allir til mín og sögðuð: „Sendum menn á undan oss, að þeir megi kanna landið fyrir oss og færa oss fregnir af veginum, sem vér eigum að fara, og af borgunum, er vér munum koma til.“ ²³Mér féll þetta vel í geð, og tók ég tólf menn af yður, einn mann af ættkvísl hverri. ²⁴Og þeir fóru af stað og héldu norður til fjalla og komust í Eskóldal og könnuðu landið. ²⁵Tóku þeir með sér nokkuð af ávöxtum landsins og færðu oss. Og þeir fluttu oss fregnir og sögðu: „Gott er landið, sem Drottinn Guð vor gefur oss.“

²⁶En þér vilduð eigi fara þangað og óhlýðnuðust skipun Drottins, Guðs yðar. ²⁷Og þér mögluðuð í tjöldum yðar og sögðuð: „Af því að Drottinn hataði oss, hefir hann leitt oss burt af Egyptalandi til þess að selja oss í hendur Amorítum, svo að þeir eyði oss. ²⁸Hvert erum vér að fara? Bræður vorir hafa skelft hjörtu vor með því að segja: „Fólkið er stærra og hærra að vexti en vér. Borgirnar eru stórar og víggirtar hátt í loft upp. Vér höfum meira að segja séð þar Anakíta.“

²⁹Þá sagði ég við yður: „Látið eigi hugfallast og hræðist þá ekki. ³⁰Drottinn Guð yðar, sem fyrir yður fer, mun berjast fyrir yður, eins og hann hjálpaði yður bersýnilega í Egyptalandi ³¹og á eyðimörkinni, þar sem þú sást, hvernig Drottinn, Guð þinn bar þig, eins og faðir ber barn sitt, alla þá leið, er þér hafið farið, þar til er þér komuð hingað.“

³²En þrátt fyrir allt þetta vilduð þér ekki treysta Drottni Guði yðar, ³³sem gekk á undan yður á leiðinni til að leita upp tjaldstaði handa yður, á næturnar í eldi til þess að vísa yður veginn, sem þér ættuð að halda, en á daginn í skýi.

³⁴En er Drottinn heyrði umtölur yðar, varð hann reiður, sór og sagði: ³⁵„Sannlega skal enginn af þessum mönnum, af þessari illu kynslóð, fá að sjá landið góða, sem ég sór að gefa feðrum yðar, ³⁶nema Kaleb Jefúnneson, hann skal fá að sjá það. Honum mun ég gefa landið, sem hann hefir stigið fæti á, og sonum hans, sökum þess að hann hefir fylgt Drottni trúlega.“

³⁷Drottinn reiddist mér einnig yðar vegna og sagði: „Þú skalt ekki heldur komast þangað. ³⁸Jósúa Núnsson, sem stendur fyrir augliti þínu, hann skal komast þangað. Tel þú hug í hann, því að hann mun úthluta því Ísrael til eignar. ³⁹Börn yðar, sem þér sögðuð að mundu verða fjandmönnum að bráð, og synir yðar, sem í dag vita eigi grein góðs og ills, munu komast þangað. Þeim vil ég gefa það, og þeir skulu fá það til eignar. ⁴⁰En þér skuluð snúa á leið og halda inn í eyðimörkina, leiðina til Sefhafsins.“

⁴¹Þá svöruðuð þér og sögðuð við mig: „Vér höfum syndgað gegn Drottni. Vér viljum fara og berjast, eins og Drottinn Guð vor hefir boðið oss.“ Og þér gyrtuð yður, hver sínum hervopnum, og tölduð það hægðarleik að leggja upp á fjöllin.

⁴²Þá sagði Drottinn við mig: „Seg þeim: „Þér skuluð eigi fara þangað og eigi berjast, því að ég er eigi meðal yðar, svo að þér bíðið eigi ósigur fyrir óvinum yðar.““ ⁴³Og ég talaði til yðar, en þér gegnduð ekki, heldur óhlýðnuðust skipun Drottins og gjörðuð yður svo djarfa að leggja upp á fjöllin. ⁴⁴Fóru þá Amorítar, sem bjuggu á fjöllum þessum, í móti yður, eltu yður, eins og býflugur gjöra, og tvístruðu yður alla leið frá Seír til Horma. ⁴⁵Og þér hurfuð aftur og grétuð frammi fyrir Drottni, en Drottinn heyrði ekki bænir yðar og hlýddi ekki á yður.

⁴⁶Þannig hélduð þér kyrru fyrir í Kades langan tíma, eins langan tíma og þér dvölduð þar.

Haldið í norður, austan Dauðahafs

2

¹Síðan snerum vér á leið og héldum inn í eyðimörkina, leiðina til Sefhafsins, eins og Drottinn hafði boðið mér, og vér fórum í kringum Seírfjöll marga daga.

²Þá sagði Drottinn við mig: ³„Þér hafið farið nógu lengi í kringum fjöll þessi. Haldið nú í norður. ⁴En þjóð þú lýðnum og seg: „Þér farið nú yfir landamerki bræðra yðar, Esaú sona, sem búa í Seír, og þeir munu verða hræddir við yður. En gætið þess vandlega ⁵að gjöra þeim engan ófrið, því að ekki mun ég gefa yður svo mikið sem þverfet af landi þeirra, því að ég hefi gefið Esaú Seírfjöll til eignar. ⁶Mat skuluð þér kaupa af þeim fyrir silfur, að þér megið eta, og vatn skuluð þér einnig kaupa af þeim fyrir silfur, að þér megið drekka. ⁷Því að Drottinn Guð þinn hefir blessað þig í öllu, sem þú hefir tekið þér fyrir hendur. Hann hefir borið umhyggju fyrir för þinni um þessa miklu eyðimörk. Í fjörutíu ár hefir Drottinn Guð þinn nú verið með þér; ekkert hefir þig skort.““

⁸Síðan héldum vér áfram burt frá bræðrum vorum Esaú sonum, sem búa í Seír, burt frá veginum yfir sléttlendið, burt frá Elat og Esjón Geber, og beygðum við og héldum leiðina til Móabseyðimerkur.

⁹Þá sagði Drottinn við mig: „Leitið eigi á Móabíta og hefjið engan ófrið við þá, því að eigi mun ég gefa þér neitt af landi þeirra til eignar, með því að ég hefi gefið Lots sonum Ar til eignar.

¹⁰(Emítar bjuggu þar forðum, mikil þjóð og fjölmenn og stórvaxin, eins og Anakítar.

¹¹Þeir voru og taldir Refaitar, eins og Anakítar, en Móabítar kölluðu þá Emíta. ¹²Hóritar bjuggu og forðum í Seír, en Esaú synir hröktu þá burt og eyddu þeim, en settust sjálfir að löndum þeirra, eins og Ísrael gjörði við eignarland sitt, er Drottinn hafði gefið þeim.)

¹³Takið yður nú upp og farið yfir Seredá.“ Og vér fórum yfir Seredá.

¹⁴Í þrjátíu og átta ár vorum vér á leiðinni frá Kades Barnea, til þess er vér fórum yfir Seredá, uns öll kynslóðin, hinir vopnfæru menn, var dáin úr herbúðunum, eins og Drottinn hafði svarið þeim. ¹⁵Hönd Drottins var einnig á móti þeim, svo að hann eyddi þeim úr herbúðunum, uns enginn þeirra var eftir.

¹⁶En er allir vopnfærir menn af lýðnum voru dánir, ¹⁷þá mælti Drottinn til mín þessum orðum: ¹⁸„Þú fer í dag um land Móabíta, fram hjá Ar, ¹⁹og munt þú þá koma í nánd við Ammóníta, en eigi skalt þú leita á þá né gjöra þeim nokkurn ófrið, því að eigi mun ég gefa þér neitt af landi Ammóníta til eignar, með því að ég hefi gefið Lots sonum það til eignar.

²⁰(Það er og talið land Refaíta. Refaítar bjuggu þar forðum og kölluðu Ammónítar þá Samsúmmíta, ²¹mikil þjóð og fjölmenn og stórvaxin, eins og Anakítar. En Drottinn eyddi þeim fyrir Ammónítum, svo að þeir eignuðust lönd þeirra og settust að í þeirra stað, ²²eins og hann gjörði fyrir Esaú sonu, sem búa í Seír, þá er hann eyddi Hóritum fyrir þeim, svo að þeir eignuðust lönd þeirra og settust að í þeirra stað, og er svo enn í dag. ²³Svo var og um Avíta, sem bjuggu í þorpum allt til Gasa. Kaftóritar komu frá Kaftór og eyddu þeim og settust sjálfir að löndum þeirra.)

²⁴Takið yður nú upp og haldið af stað og farið yfir Arnoná. Sjá, ég hefi gefið á þitt vald Amorítann Síhon, konung í Hesbon, og land hans. Tak nú til að vinna landið og legg til orustu við hann. ²⁵Skal ég láta það hefjast í dag, að öllum þjóðum undir himninum standi af þér ótti og hræðsla. Ef þær heyra þig nefndan á nafn, skulu þær fá í sig hræðslu og kvíða fyrir þér.“

²⁶Þá gjörði ég menn úr Kedemóteyðimörk á fund Síhons, konungs í Hesbon, með svolátandi friðarorð: ²⁷„Leyf mér að fara um land þitt. Mun ég fara rétta þjóðleið og skal ég eigi sveigja af til hægri né vinstri. ²⁸Mat munt þú selja mér fyrir silfur, að ég megi eta, og vatn skalt þú láta mig fá fyrir silfur, að ég megi drekka. Leyf mér aðeins að fara um fótgangandi –, ²⁹eins og þeir leyfðu mér, Esaú synir, sem búa í Seír, og Móabítar, sem búa í Ar –, uns ég fer yfir Jórdan inn í landið, sem Drottinn Guð vor gefur oss.“

³⁰En Síhon, konungur í Hesbon, vildi ekki leyfa oss að fara um land sitt, því að Drottinn Guð þinn herti anda hans og gjörði hjarta hans þverúðarfullt, af því að hann vildi gefa hann í þínar hendur, eins og nú er fram komið.

³¹Drottinn sagði við mig: „Sjá, ég hefi byrjað að selja þér í hendur Síhon og land hans. Tak nú til að vinna það, svo að þú megir eignast land hans.“

³²Fór Síhon þá í móti oss með öllu liði sínu og átti orustu við oss hjá Jahas. ³³En Drottinn Guð vor gaf hann á vort vald, svo að vér unnum sigur á honum, sonum hans og öllu liði hans. ³⁴Þá unnum vér og á sama tíma allar borgir hans og gjöreyddum hverja borg að karlmönnum, konum og börnum. Vér létum engan undan komast.^a ³⁵Fénaðinn einn tókum vér að herfangi, svo og ránsfenginn úr borgunum, er vér höfðum unnið. ³⁶Frá Aróer, sem liggur á bakka Arnonár, og frá borginni, sem liggur í dalnum, alla leið til Gíleað var engin sú borg, er oss væri ókleift að vinna. Drottinn Guð vor gaf þær allar á vort vald. ³⁷Aðeins komst þú ekki nærri landi Ammóníta, héraðinu fram við Jabboká, borgunum í fjalllendinu, né nokkru því, sem Drottinn Guð vor hafði bannað oss.

^a Sjá skýr. við Js. 7.1 um lög „hins heilaga stríðs“.

Tekið landið austan Jórdanar**3**

¹Snerum vér nú á leið og héldum veginn, sem liggur til Basan. En Óg, konungur í Basan, fór í móti oss með öllu liði sínu til þess að heyja bardaga hjá Edrei. ²Þá sagði Drottinn við mig: „Eigi skalt þú óttast hann, því að ég gef hann og lið hans allt og land hans í þínar hendur, og skalt þú svo fara með hann eins og þú fórst með Síhon, Amorítakonung, er bjó í Hesbon.“

³Drottinn Guð vor gaf oss þannig og í hendur Óg, konung í Basan, og lið hans allt, og vér felldum hann, svo að enginn var eftir skilinn, er undan kæmist. ⁴Þá unnum vér allar borgir hans. Var engin sú borg, að vér eigi næðum henni frá þeim: sextíu borgir, allt Argóbhérað, konungsríki Ógs í Basan. ⁵Allt voru þetta borgir víggirtar háum múrveggjum, hliðum og slagbröndum, auk mikils fjölda af óumgirtum þorpum. ⁶Og vér gjöreyddum þær, eins og vér höfðum áður gjört við Síhon, konung í Hesbon, með því að gjöreyða hverja borg að karlmönnum, konum og börnum. ⁷En fénaðinn allan og ránsfenginn úr borgunum tókum vér að herfangi.

⁸Þannig tókum vér í það skipti úr höndum beggja Amorítakonunga land allt hinumegin Jórdanar frá Aroná til Hermonfjalls ⁹(Hermon kalla Sídoningar Sirjon, en Amorítar kalla það Senír), ¹⁰allar borgir á sléttlendinu, Gíleað allt og Basan, alla leið til Salka og Edrei, þær borgir í Basan, er heyrðu konungsríki Ógs. ¹¹Því að Óg, konungur í Basan, var sá eini, sem eftir var af Refaítum. Sjá, líkkista hans var gjör úr járni og er enn til í Rabba hjá Ammónítum. Hún er níu álna löng og fjöggra álna breið eftir venjulegu alinmáli. ¹²Þetta land tókum vér þá til eignar.

Ættkvíslir setjast að austan Jórdanar

Frá Aróer, sem liggur við Aroná, og hálf Gíleaðfjallendi og borgirnar í því gaf ég Rúbenítum og Gaðítum, ¹³en það, sem eftir var af Gíleað, og allt Basan, konungsríki Ógs, gaf ég hálfri ættkvísl Manasse, allt Argóbhérað. Basan allt er kallað Refaítaland.

¹⁴Jair, son Manasse, nam allt Argóbhérað allt að landamærum Gesúríta og Maakatíta og kallaði það, sem sé Basan, eftir nafni sínu Jaírsþorp, og helst það nafn enn í dag. ¹⁵Makír gaf ég Gíleað, ¹⁶og Rúbenítum og Gaðítum gaf ég land frá Gíleað suður að Aroná, í dalinn miðjan, – voru það suðurtakmörkin, – og alla leið að Jabboká, sem er á landamærum Ammóníta. ¹⁷Enn fremur sléttlendið með Jórdan á mörkum, frá Genesaretvatni^a suður að vatninu á sléttlendinu, Saltasjó^b, undir Pisgahlíðum, austanmegin.

¹⁸Þá bauð ég yður og sagði: „Drottinn Guð yðar hefir gefið yður þetta land til eignar. Farið vígbúnir fyrir bræðrum yðar, Ísraelsmönnum, allir þér sem vopnfærir eruð. ¹⁹En konur yðar og börn og búsmali yðar – ég veit að þér eigið mikinn fénað – skal verða eftir í borgunum, sem ég hefi gefið yður, ²⁰þar til er Drottinn Guð yðar veitir bræðrum yðar hvíld, eins og yður, og þeir hafa líka tekið til eignar land það, er Drottinn Guð yðar gefur

^a Hebr.: Kinneretvatni.

^b Þ.e. Dauðahafi.

þeim hinumegin Jórdanar. Þá megið þér snúa aftur, hver til óðals síns, er ég hefi gefið yður.“

²¹Jósúa bauð ég þá og sagði: „Þú hefir séð allt það með eigin augum, sem Drottinn Guð yðar hefir gjört þessum tveimur konungum. Eins mun Drottinn fara með öll þau konungaríki, sem þú ert á leið til. ²²Eigi skuluð þér óttast þau, því að Drottinn Guð yðar berst fyrir yður.“

Móse meinað að fara inn í Kanaan

²³Þá bað ég Drottin líknar og sagði: ²⁴„Ó Drottinn Guð! Þú hefir nú þegar sýnt þjóni þínum, hve mikill þú ert og hve sterk hönd þín er, því að hver er sá guð á himni eða jörðu, sem gjöri önnur eins verk og þú og jafnmikil máttarverk? ²⁵Æ, leyf mér að fara yfir um og sjá landið góða, sem er hinumegin Jórdanar, þetta fagra fjalllendi og Líbanon.“

²⁶En Drottinn reiddist mér yðar vegna og bænheyrði mig ekki, og Drottinn sagði við mig: „Nóg um það. Tala eigi meira um þetta mál við mig. ²⁷Far þú upp á Pisgatind og horf þú í vestur, norður, suður og austur og lít það með augum þínum, því að þú munt ekki komast yfir hana Jórdan. ²⁸En skipa þú Jósúa foringja og tel hug í hann og gjör hann öruggan, því að hann skal fara yfir um fyrir þessu fólki og hann skal skipta milli þeirra landinu, sem þú sér.“

²⁹Dvöldum vér nú um hrið í dalnum á móts við Bet Peór.

Hvatningaræður og lög

Heyrið og hlýðið

4

¹Heyr þú nú, Ísrael, lög þau og ákvæði, sem ég kenni yður, til þess að þér haldið þau, svo að þér megið lifa og komast inn í það land, sem Drottinn, Guð feðra yðar, gefur yður, og fá það til eignar.

²Þér skuluð engu auka við þau boðorð, sem ég legg fyrir yður, né heldur draga nokkuð frá, svo að þér varðveitið skipanir Drottins Guðs yðar, sem ég legg fyrir yður.

³Þér hafið séð með eigin augum, hvað Drottinn gjörði sakir Baal Peór, því að öllum þeim mönnum, sem fylgdu Baal Peór, eyddi Drottinn Guð þinn úr samfélagi yðar. ⁴En þér, sem hélduð yður fast við Drottin Guð yðar, lifið allir fram á þennan dag.

⁵Sjá, ég hefi kennt yður lög og ákvæði, eins og Drottinn Guð minn lagði fyrir mig, til þess að þér breytið eftir þeim í því landi, sem þér haldið nú inn í til þess að taka það til eignar. ⁶Varðveitið þau því og haldið þau, því að það mun koma á yður orði hjá öðrum þjóðum fyrir visku og skynsemi. Þegar þær heyra öll þessi lög, munu þær segja: „Það er vissulega viturt og skynsamt fólk, þessi mikla þjóð.“ ⁷Því að hvaða stórþjóð er til, sem hafi guð, er henni sé eins nálægur eins og Drottinn Guð vor er oss, hvenær sem vér áköllum hann? ⁸Og hver er sú stórþjóð, er hafi svo réttlát lög og ákvæði, eins og allt þetta lögmál er, sem ég legg fyrir yður í dag?

⁹En vara þig og gæt vandlega sálar þinnar, að eigi gleymir þú þeim hlutum, sem þú hefir séð með eigin augum, og að það ekki líði þér úr minni alla ævidaga þína, og þú skalt gjöra þá kunna börnum þínum og barnabörnum. ¹⁰Gleym þú eigi deginum, þegar þú stóðst frammi fyrir Drottni Guði þínum hjá Hóreb, og Drottinn sagði við mig: „Safna þú lýðnum saman fyrir mig. Ég ætla að láta þá heyra orð mín, svo að þeir læri að óttast mig alla þá daga, sem þeir lifa á jörðinni, og kenni það einnig börnum sínum.“

¹¹Þér komuð þá fram og námuð staðar undir fjallinu, en fjallið logaði allt í eldi upp í háan himin. Fylgdi því myrkur, ský og sorti. ¹²Og Drottinn talaði við yður út úr eldinum. Hljóm orðanna heyrðuð þér, en mynd sáuð þér enga, þér heyrðuð aðeins hljóminn.

¹³Þá birti hann yður sáttmála sinn, sem hann bauð yður að halda, tíu boðorðin, og hann reit þau á tvær steintöflur.

¹⁴Þá bauð Drottinn mér að kenna yður lög og ákvæði, svo að þér gætuð breytt eftir þeim í því landi, er þér haldið nú yfir til, til þess að taka það til eignar. ¹⁵Gætið yðar því vandlega, líf yðar liggur við – því að þér sáuð enga mynd á þeim degi, þegar Drottinn talaði við yður hjá Hóreb út úr eldinum, – ¹⁶að þér ekki mannsplíðið yður á því að búa yður til skurðgoð í mynd einhvers líkneskis, hvort heldur er í líki karls eða konu, ¹⁷í líki einhvers ferfætlings, sem til er á jörðinni, í líki einhvers fleygs fugls, er flýgur í loftinu, ¹⁸í líki einhvers dýrs, sem skriður á jörðinni, eða í líki einhvers fisks, sem til er í vötnunum undir jörðinni, ¹⁹og að þú eigi, þegar þú lyftir augum þínum til himins og sér sólina,

tunglið og stjörnurnar, allan himinsins her, látir tælast til þess að falla fram fyrir þeim og dýrka þau. Því að Drottinn Guð þinn hefir skipt þeim meðal allra þjóða undir himninum.

²⁰Yður hefir Drottinn tekið að sér og leitt yður út úr járnbræðsluofninum, út úr Egyptalandi, svo að þér skylduð verða eignarþjóð hans, sem og hefir verið til þessa.

²¹Drottinn reiddist mér yðar vegna, svo að hann sór, að ég skyldi ekki komast yfir Jórdan og ekki komast inn í góða landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar, ²²heldur hlýt ég að deyja í þessu landi og fæ ekki að komast yfir Jórdan. En þér munuð komast yfir um og fá þetta góða land til eignar.

²³Gætið yðar, að þér gleymið ekki sáttmálanum, er Drottinn Guð yðar hefir við yður gjört, og búið yður ekki til skurðgoð í mynd einhvers þess, er Drottinn Guð þinn hefir bannað þér. ²⁴Því að Drottinn Guð þinn er eyðandi eldur, vandlátur Guð.

²⁵Þegar þér hafið getið börn og barnabörn, og hafið ílengst í landinu, – ef þér þá mannspillið yður á því að búa til skurðgoð í einhverri mynd og gjörði það, sem illt er í augum Drottins Guðs yðar, svo að þér egnið hann til reiði, ²⁶þá kveð ég í dag bæði himin og jörð til vitnis móti yður, að þá munuð þér brátt eyðast úr því landi, er þér haldið nú inn í yfir Jórdan til þess að fá það til eignar. Þér munuð þá eigi lifa þar mörg árin, heldur verða gjöreyddir. ²⁷Og Drottinn mun þá dreifa yður meðal þjóðanna, svo að af yður skal einungis eftir verða lítill hópur meðal heiðingja þeirra, er Drottinn leiðir yður burt til. ²⁸Þar munuð þér þjóna þeim guðum, sem eru handaverk manna, stokkar og steinar, sem eigi sjá og eigi heyra og eigi eta og eigi finna lykt.

²⁹Þar munt þú leita Drottins Guðs þíns, og þú munt finna hann, ef þú leitar hans af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni.

³⁰Þegar þú ert í nauðum staddur og allt þetta kemur yfir þig, þá munt þú, á komandi tímum, snúa þér til Drottins Guðs þíns og hlýða hans röddu. ³¹Því að Drottinn Guð þinn er miskunnsamur Guð. Hann mun eigi yfirgefa þig né afmá þig, og hann mun eigi gleyma sáttmálanum, er hann sór feðrum þínum.

³²Spyr þig fyrir um fyrri tíma, sem verið hafa á undan þér, allt frá þeim tíma, er Guð skóp mennina á jörðinni, og frá einu heimsskauti til annars, hvort nokkurn tíma hafi orðið svo miklir hlutir eða nokkuð slíkt heyrst, ³³hvort nokkur þjóð hafi heyrt raust Guðs út úr eldinum, eins og þú hefir heyrt, og þó haldið lífi. ³⁴Eða hvort Guð hefir til reynt nokkurn tíma að koma sjálfur til þess að ná þjóð af annarri þjóð með máttarverkum, táknum og undrum, með styrjöld, sterkri hendi, útréttum armlegg og miklum skelfingum, eins og Drottinn Guð þinn gjörði við yður í Egyptalandi í augsýn þinni. ³⁵Þetta hefir þú fengið að sjá, svo að þú mættir vita, að Drottinn, hann er Guð, og enginn nema hann einn.

³⁶Af himni hefir hann látið þig heyra sína raust til þess að kenna þér, og á jörðu hefir hann látið þig sjá hinn mikla eld sinn, og þú hefir heyrt orð hans út úr eldinum. ³⁷Og fyrir því að hann elskaði feður þína og útvaldi niðja þeirra eftir þá og leiddi þig sjálfur af Egyptalandi með hinum mikla mætti sínum ³⁸til þess að stökkva burt undan þér þjóðum, sem eru stærri og sterkari en þú ert, en leiða þig þangað og gefa þér land þeirra til eignar, eins og nú er fram komið, ³⁹þá ber þér í dag að kannast við það og hugfesta það, að Drottinn, hann er Guð á himnum uppi og á jörðu niðri og enginn annar.

⁴⁰Þú skalt varðveita boð hans og skipanir, sem ég legg fyrir þig í dag, svo að þér vegni vel og börnum þínum eftir þig, og til þess að þú alla daga megir dvelja langa ævi í landinu, sem Drottinn Guð þinn gefur þér.

Griðastaðir austan Jórdanar

⁴¹Þá skildi Móse frá þrjár borgir hinumegin Jórdanar, austanmegin, ⁴²til þess að þangað mætti flýja hver sá vegandi, er óviljandi hefði vegið náunga sinn og eigi verið óvinur hans áður – að hann mætti flýja í einhverja af borgum þessum og halda lífi: ⁴³Beser í eyðimörkinni á sléttlendinu handa Rúbenítum, Ramót í Gíleað handa Gaðítum og Gólan í Basan handa Manassítum.

Lög

Inngangur laganna

⁴⁴Þetta er lögmálið, sem Móse lagði fyrir Ísraelsmenn.

⁴⁵Þetta eru fyrirmæli þau, lög og ákvæði, sem Móse birti Ísraelsmönnum, þá er þeir fóru af Egyptalandi, ⁴⁶hinumegin Jórdanar, í dalnum gegnt Bet Peór í landi Síhons Amorítakonungs, sem hafði aðsetur í Hesbon og Móse og Ísraelsmenn felldu, er þeir fóru af Egyptalandi. ⁴⁷Þeir lögðu undir sig land hans, svo og land Ógs, konungs í Basan, land Amorítakonunganna beggja, hinumegin Jórdanar, austanmegin, ⁴⁸frá Aróer, sem liggur á bakka Arnonár, allt til Sión, það er Hermon, ⁴⁹og allt sléttlendið hinumegin Jórdanar, austanmegin, allt að vatninu á sléttlendinu undir Pisgahlíðum.

Tíu boðorðin

5

¹Móse kallaði saman allan Ísrael og sagði við þá: Heyr þú, Ísrael, lög þau og ákvæði, sem ég birti yður í dag. Lærið þau og varðveitið þau, svo að þér haldið þau.

²Drottinn Guð vor gjörði við oss sáttmála á Hóreb. ³Ekki gjörði Drottinn þennan sáttmála við feður vora, heldur við oss, oss sem hér erum allir lifandi í dag.

⁴Drottinn talaði við yður á fjallinu augliti til auglitis út úr eldinum. ⁵Ég stóð þá á milli Drottins og yðar til þess að flytja yður orð Drottins, því að þér hræddust eldinn og fóruð ekki upp á fjallið.

Hann sagði:

⁶„Ég er Drottinn, Guð þinn, sem leiddi þig út af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu.

⁷Þú skalt ekki hafa aðra guði en mig.

⁸Þú skalt engar líkneskjur gjöra þér, engar myndir eftir því, sem er á himnum uppi, eða því, sem er á jörðu niðri, eða því, sem er í vötnunum undir jörðinni. ⁹Þú skalt ekki tilbiðja þær og ekki dýrka þær, því að ég, Drottinn Guð þinn, er vandlátur Guð, sem vitja

misgjörða feðranna á börnunum, og í þriðja og fjórða lið, þeirra sem mig hata, ¹⁰en auðsýni miskunn þúsundum, þeirra sem elska mig og varðveita boðorð mín.

¹¹Þú skalt ekki leggja nafn Drottins Guðs þíns við hégóma, því að Drottinn mun ekki láta þeim óhegnt, sem leggur nafn hans við hégóma.

¹²Gættu þess að halda hvíldardaginn heilagan, eins og Drottinn Guð þinn hefir boðið þér. ¹³Sex daga skalt þú erfiða og vinna allt þitt verk, ¹⁴en sjöundi dagurinn er hvíldardagur helgaður Drottni Guði þínum. Þá skalt þú ekkert verk vinna og ekki sonur þinn eða dóttir þín, þræll þinn eða ambátt þín, uxi þinn eða asni eða nokkur skepna, eða útlendingur, sem hjá þér er innan þinna borgarhliða, svo að þræll þinn og ambátt þín geti hvílt sig eins og þú. ¹⁵Og minnstu þess, að þú varst þræll á Egyptalandi og að Drottinn Guð þinn leiddi þig út þaðan með sterkri hendi og útréttum armlegg. Þess vegna bauð Drottinn Guð þinn þér að halda hvíldardaginn.

¹⁶Heiðra föður þinn og móður þína, eins og Drottinn Guð þinn hefir boðið þér, svo að þú verðir langlífur og svo að þér vegni vel í því landi, sem Drottinn Guð þinn gefur þér.

¹⁷Þú skalt ekki morð fremja.

¹⁸Þú skalt ekki drýgja hór.

¹⁹Þú skalt ekki stela.

²⁰Þú skalt ekki bera falsvitni gegn náunga þínum.

²¹Þú skalt ekki girnast konu náunga þíns, og ekki ágirnast hús náunga þíns, ekki land hans, ekki þræl hans eða ambátt, ekki uxa hans eða asna, né nokkuð það, sem náungi þinn á.“

²²Þessi orð talaði Drottinn með hárri röddu til alls safnaðar yðar á fjallinu út úr eldinum, skýinu og sortanum. Bætti hann þar engu við, og hann ritaði þau á tvær steintöflur og fékk mér þær.

Meðalgangarinn milli Guðs og manna

²³Er þér heyrðuð röddina út úr myrkrinu og fjallið stóð í björtu báli, þá genguð þér til mín, allir höfðingjar ættkvísla yðar og öldungar yðar, ²⁴og sögðu: „Sjá, Drottinn Guð vor hefir sýnt oss dýrð sína og mikilleik, og vér heyrðum rödd hans úr eldinum. Vér höfum séð það í dag, að Guð getur talað við mann, og maðurinn þó haldið lífi. ²⁵Hví skulum vér þá deyja? Því að þessi mikli eldur ætlar að eyða oss. Ef vér höldum áfram að hlusta á raust Drottins Guðs vors, munum vér deyja. ²⁶Því að hver er sá af öllu holdi, að hann hafi heyrt rödd hins lifandi Guðs tala út úr eldinum, eins og vér, og þó haldið lífi?

²⁷Far þú og hlýð þú á allt það, sem Drottinn Guð vor segir, og seg þú oss allt það, er Drottinn Guð vor talar við þig, svo að vér megum hlýða á það og breyta eftir því.“

²⁸Drottinn heyrði ummæli yðar, er þér töluðuð við mig, og Drottinn sagði við mig: „Ég heyrði ummæli þessa fólks, er þeir töluðu við þig. Er það allt vel mælt, sem þeir sögðu. ²⁹Ó, að þeir hefðu slíkt hugarfar, að þeir óttuðust mig og varðveittu allar skipanir mínar alla daga, svo að þeim vegni vel og börnum þeirra um aldur og ævi. ³⁰Far þú og seg þeim: „Hverfið aftur í tjöld yðar!“ ³¹En þú, þú skalt standa hér hjá mér meðan ég legg fyrir þig

allar þær skipanir, lög og ákvæði, sem þú átt að kenna þeim, svo að þeir breyti eftir þeim í því landi, sem ég gef þeim til eignar.“

³²Gætið því þess að gjöra svo sem Drottinn Guð yðar hefir boðið yður. Víkið eigi frá því, hvorki til hægri né vinstri. ³³Gangið í öllu þann veg, sem Drottinn Guð yðar hefir boðið yður, svo að þér megið lifi halda og yður vegni vel og þér lifið lengi í landinu, sem þér fáið til eignar.

Þú skalt elska Guð einan

6

¹Þetta eru þá skipanir þær, lög og ákvæði, sem Drottinn Guð yðar hefir boðið, að þér skylduð læra og breyta eftir í því landi, er þér haldið nú yfir til, til þess að fá það til eignar, ²svo að þú óttist Drottin Guð þinn og varðveitir öll lög hans og skipanir, sem ég legg fyrir þig, bæði þú sjálfur og sonur þinn og sonarsonur þinn, alla ævidaga þína og svo að þú verðir langlífur.

³Heyr því, Ísrael, og gæt þess að breyta eftir þeim, svo að þér vegni vel og yður megi fjölga stórum, eins og Drottinn, Guð feðra þinna, hefir heitið þér, í landi, sem flýtur í mjólk og hunangi.

⁴Heyr Ísrael! Drottinn er vor Guð; hann einn er Drottinn!

⁵Þú skalt elska Drottin Guð þinn af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni og af öllum mætti þínum.

⁶Þessi orð, sem ég legg fyrir þig í dag, skulu vera þér hugföst. ⁷Þú skalt brýna þau fyrir börnum þínum og tala um þau, þegar þú ert heima og þegar þú ert á ferðalagi, þegar þú leggst til hvíldar og þegar þú fer á fætur. ⁸Þú skalt binda þau til merkis á hönd þér og hafa þau sem minningarbönd á milli augna þinna ⁹og þú skalt skrifa þau á dyrastafi húss þíns og á borgarhlið þín.

¹⁰Þegar Drottinn Guð þinn leiðir þig inn í landið, sem hann sór feðrum þínum, Abraham, Ísak og Jakob, að gefa þér, stórar og fagrar borgir, sem þú hefir ekki reist, ¹¹og hús full af öllum góðum hlutum, án þess að þú hafir fyllt þau, og úthöggna brunna, sem þú hefir eigi út höggvið, víngarða og olíutré, sem þú hefir ekki gróðursett, og þú etur og verður saddur, ¹²þá gæt þú þín, að þú gleymir ekki Drottni, sem leiddi þig út af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu.

¹³Drottin Guð þinn skalt þú óttast, og hann skalt þú dýrka og við nafn hans skalt þú sverja.

¹⁴Eigi skuluð þér elta neina aðra guði af guðum þjóða þeirra, er umhverfis yður búa –, ¹⁵því að Drottinn Guð þinn, sem býr hjá þér, er vandlátur Guð, – til þess að eigi upptendrist reiði Drottins Guðs þíns í gegn þér og hann eyði þér úr landinu.

¹⁶Eigi skuluð þér freista Drottins Guðs yðar, eins og þér freistuðuð hans í Massa.

¹⁷Varðveitið kostgæfilega skipanir Drottins Guðs yðar og fyrirmæli hans og lög, þau er hann hefir fyrir þig lagt.

¹⁸Þú skalt gjöra það, sem rétt er og gott í augum Drottins, svo að þér vegni vel og þú komist inn í og fáir til eignar landið góða, sem Drottinn sór feðrum þínum, ¹⁹með því að hann stökkvir burt öllum óvinum þínum undan þér, eins og Drottinn hefir heitið.

²⁰Þegar sonur þinn spyr þig á síðan og segir: „Hvað eiga fyrirmælin, lögin og ákvæðin að þýða, sem Drottinn Guð vor hefir fyrir yður lagt?“ ²¹Þá skalt þú segja við son þinn: „Vér vorum þrælar Faraós í Egyptalandi, en Drottinn leiddi oss af Egyptalandi með sterkri hendi. ²²Og hann gjörði mikil og skæð tákni og undur á hendur Egyptalandi, Faraó og öllu húsi hans að oss ásjáandi. ²³Og hann leiddi oss út þaðan til þess að fara með oss hingað og gefa oss landið, sem hann sór feðrum vorum. ²⁴Og hann bauð oss að halda öll þessi lög með því að óttast Drottin Guð vorn, svo að oss mætti vegna vel alla daga og hann halda oss á lífi, eins og allt til þessa. ²⁵Og vér munum taldir verða réttlátir, ef vér gætum þess að breyta eftir öllum þessum skipunum fyrir augliti Drottins Guðs vors, eins og hann hefir boðið oss.“

Bönnuð samskipti við heiðnar þjóðir

7

¹Þegar Drottinn Guð þinn leiðir þig inn í landið, sem þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar, og hann hefir stökkt burt undan þér mörgum þjóðum: Hetítum, Gírgasítum, Amorítum, Kanaanítum, Peresítum, Hevítum og Jebúsítum, sjö þjóðum, sem eru fjölmennari og voldugri en þú, – ²og er Drottinn Guð þinn gefur þær á vald þitt og þú sigrast á þeim, þá skalt þú gjöreýða þeim. Þú skalt eigi gjöra sáttmála við þær né sýna þeim vægð. ³Og eigi skalt þú mægjast við þær. Þú skalt hvorki gefa sonum þeirra dætur þínar né heldur taka dætur þeirra til handa sonum þínum. ⁴Því að þær mundu snúa sonum þínum frá hlýðni við mig og koma þeim til að dýrka aðra guði. Mundi reiði Drottins þá upptendrast í gegn yður og hann eyða þér skyndilega. ⁵Heldur skuluð þér svo með þá fara: Þér skuluð rífa niður ölturu þeirra, brjóta í sundur merkissteina þeirra, höggva sundur asérur þeirra og brenna skurðgoð þeirra í eldi. ⁶Því að þú ert Drottin Guði þínum helgaður lýður. Þig hefir Drottinn Guð þinn kjörið til að vera eignarlýður hans um fram allar þjóðir, sem eru á yfirborði jarðarinnar.

⁷Ekki var það fyrir þá sök, að þér væruð fjölmennari en allar aðrar þjóðir, að Drottinn lagði ást á yður og kjöri yður, því að þér eruð allra þjóða minnstir. ⁸En sökum þess að Drottinn elskar yður og af því að hann vildi halda eiðinn, sem hann sór feðrum yðar, þá leiddi hann yður burt með sterkri hendi og leysti þig úr þrælahúsinu, undan valdi Faraós, Egyptalandskonungs.

⁹Fyrir því skalt þú vita, að Drottinn Guð þinn er hinn sanni Guð, hinn trúfasti Guð, er heldur sáttmálann og miskunnsemina í þúsund ættliði við þá, sem elska hann og varðveita boðorð hans. ¹⁰En þeim, sem hann hata, geldur hann líka hverjum og einum sjálfum með því að láta þá farast. Hann dregur það eigi fyrir þeim, sem hata hann; hverjum og einum geldur hann þeim sjálfum. ¹¹Fyrir því skalt þú varðveita skipanir þær, lög og ákvæði, sem ég legg fyrir þig í dag, svo að þú breytir eftir þeim.

Trúfesti Guðs við sáttmálann

¹²Ef þér nú hlýðið lögum þessum og varðveitið þau og breytið eftir þeim, þá mun Drottinn Guð þinn halda við þig þann sáttmála og miskunnsemi, sem hann sór feðrum þínum. ¹³Hann mun elska þig, blessa þig og margfalda þig, og hann mun blessa ávöxt kviðar þíns og ávöxt lands þíns, korn þitt, aldinlög þinn og olíu þína, viðkomu nautgripa þinna og burði hjarðar þinnar í landinu, sem hann sór feðrum þínum að gefa þér. ¹⁴Þú munt blessuð verða öllum þjóðum framar, meðal karlmanna þinna og kvenmanna skal enginn vera ófrjósamur, né heldur meðal fínaðar þíns. ¹⁵Og Drottinn mun bægja frá þér hvers konar sjúkleik, og enga af hinum vondu egypsku sóttum, sem þú þekkir, mun hann á þig leggja, heldur mun hann senda þær öllum þeim, er þig hata.

¹⁶En þú skalt eyða öllum þeim þjóðum, sem Drottinn Guð þinn gefur á þitt vald. Þú skalt ekki líta þær vægðarauga og þú skalt eigi dýrka guði þeirra, því að það mundi verða þér að tálsnöru.

¹⁷Ef þú skyldir segja í hjarta þínu: „Þessar þjóðir eru fjölmennari en ég; hvernig fæ ég rekið þær burt?“ ¹⁸Þá ver þú ekki hræddur við þær. Minnstu þess, hvað Drottinn Guð þinn gjörði við Faraó og alla Egypta, ¹⁹hinna miklu máttarverka, er þú sást með eigin augum, táknanna og stórmerkjanna, og hvernig Drottinn Guð þinn leiddi þig út með sterkri hendi og útréttum armlegg. Eins mun Drottinn, Guð þinn, fara með allar þær þjóðir, sem þú nú ert hræddur við. ²⁰Já, jafnvel skelfingu mun Drottinn Guð þinn senda meðal þeirra, uns allir þeir eru dauðir, sem eftir hafa orðið og falið hafa sig fyrir þér. ²¹Þú skalt ekki hræðast þá, því að Drottinn, Guð þinn, er með þér, hinn mikli og ógurlegi Guð.

²²Drottinn Guð þinn mun stökkva þessum þjóðum á burt undan þér smám saman; þú mátt ekki eyða þeim skjótlega, svo að villidýrunum fjölgi eigi um of fyrir þig. ²³En Drottinn Guð þinn mun gefa þær á þitt vald og koma miklum ruglingi á þær, uns þær eru gjöreyddar. ²⁴Og hann mun gefa konunga þeirra í hendur þér, og þú munt afmá nöfn þeirra undir himninum. Enginn mun standast fyrir þér, uns þú hefir gjöreytt þeim.

²⁵Skurðlíkneski guða þeirra skalt þú brenna í eldi. Þú skalt eigi girnast silfrið og gullið, sem á þeim er, né taka það handa þér, svo að það verði þér eigi að tálsnöru, því að slíkt er andstyggilegt fyrir Drottni Guði þínum. ²⁶Og eigi skalt þú færa andstyggilegan hlut inn í hús þitt, svo að þú fallir ekki í sama bannið, sem hann er í. Þú skalt hafa megnan viðbjóð og andstyggð á því, því að það er bannfærður hlutur.

Guð agar þig**8**

¹Öll þau boðorð, sem ég legg fyrir yður í dag, skuluð þér varðveita til eftirbreytni, svo að þér megið lifa og margfaldast og komast inn í landið, sem Drottinn sór feðrum yðar, og fá það til eignar.

²Þú skalt minnast þess, hversu Drottinn Guð þinn hefir leitt þig alla leiðina þessi fjörutíu ár í eyðimörkinni til þess að auðmýkja þig og reyna þig, svo að hann kæmist að raun um, hvað þér býr í hjarta, hvort þú mundir halda boðorð hans eða ekki.

³Hann auðmýkti þig og lét þig þola hungur og gaf þér síðan manna að eta, sem þú eigi þekktir áður né heldur feður þínir þekktu, svo að þú skyldir sjá, að maðurinn lifir eigi á einu saman brauði, heldur að maðurinn lifir á sérhverju því, er fram gengur af munni Drottins.

⁴Klæði þín hafa ekki slitnað á þér og fætur þínir hafa ekki þrútnað í þessi fjörutíu ár.
⁵Ver því sannfærður um það, að eins og maður agar son sinn, svo agar Drottinn Guð þinn þig.

⁶Varðveittu boðorð Drottins Guðs þíns, svo að þú gangir á hans vegum og óttist hann.

Lofgjörð um landið góða

⁷Drottinn Guð þinn leiðir þig inn í gott land, inn í land, þar sem nóg er af vatnslækjum, lindum og djúpum vötnum, sem spretta upp í dölum og á fjöllum, ⁸inn í land, þar sem nóg er af hveiti og byggi, vínviði, fíkjutrjám og granateplatrjám, inn í land, þar sem nóg er af oliutrjám og hunangi, ⁹inn í land, þar sem þú munt ekki eiga við fátækt að búa og þar sem þig mun ekkert breyta, inn í land, þar sem steinarnir eru járn og þar sem þú getur grafið kopar úr fjöllum. ¹⁰Og þegar þú hefir etið og ert orðinn mettur, þá skalt þú vegsama Drottin Guð þinn fyrir landið góða, sem hann gaf þér.

¹¹Gæt þín, að þú gleymir ekki Drottni Guði þínum og haldir svo eigi boðorð hans, ákvæði og lög, sem ég legg fyrir þig í dag.

¹²Lát eigi, þegar þú hefir etið og ert mettur orðinn og hefir reist fögur hús og býr í þeim, ¹³þegar nautgripum þínum og sauðfénaði þínum fjölgar, þegar silfur þitt og gull eykst og allt sem þú átt, ¹⁴lát þá eigi hjarta þitt ofmetnast og gleym eigi Drottni Guði þínum, sem leiddi þig út af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu, ¹⁵sem leiddi þig um eyðimörkina miklu og hræðilegu, þar sem voru eittraðir höggormar og sporðdrekar og vatnslaut þurrlendi, og leiddi fram vatn handa þér af tinnuhörðum klettinum, ¹⁶hann sem gaf þér manna að eta í eyðimörkinni, er feður þínir eigi þekktu, svo að hann gæti auðmýkt þig og svo að hann gæti reynt þig, en gjört síðan vel við þig á eftir. ¹⁷Og seg þú ekki í hjarta þínu: „Minn eigin kraftur og styrkur handar minnar hefir aflað mér þessara auðæfa.“ ¹⁸Minnstu heldur Drottins Guðs þíns, því að hann er sá, sem veitir þér kraft til að afla auðæfanna, til þess að hann fái haldið þann sáttmála, er hann sór feðrum þínum, eins og líka fram hefir komið til þessa.

¹⁹En ef þú gleymir Drottni Guði þínum og eltir aðra guði, dýrkar þá og fellur fram fyrir þeim, þá votta ég yður í dag, að þér munuð gjörsamlega farast.

²⁰Eins og þjóðirnar, er Drottinn eyðir fyrir yður, svo munuð þér og farast, af því að þér hlýdduð ekki röddu Drottins Guðs yðar.

Eigi sökum þíns eigin réttlætis

9

¹Heyr Ísrael! Þú fer nú í dag yfir Jórdan til þess að leggja undir þig þjóðir, sem eru stærri og voldugri en þú ert, stórar borgir og víggirtar hátt í loft upp, ²stórt og hávaxið fólk, Anakítana, sem þú þekkir og hefir sjálfur heyrt sagt um: „Hver fær staðist fyrir Anaks sonum?“ ³Vit það því nú, að það er Drottinn Guð þinn, er fyrir þér fer sem eyðandi eldur.

Hann mun eyða þeim og leggja þær að velli fyrir augliti þínu, svo að þú skjótlega getir rekið þær burt og gjöreytt þeim, eins og Drottinn hefir heitið þér.

⁴Þegar Drottinn Guð þinn hefir rekið þær á burt undan þér, þá mátt þú ekki segja í hjarta þínu: „Sökum míns eigin réttlætis hefir Drottinn leitt mig inn í þetta land og fengið mér það til eignar,“ þar eð það er vegna guðleysis þessara þjóða, að Drottinn stökkvir þeim á burt undan þér. ⁵Það er ekki vegna réttlætis þíns eða hreinskilni hjarta þíns, að þú fær land þeirra til eignar, heldur er það vegna guðleysis þessara þjóða, að Drottinn Guð þinn stökkvir þeim á burt undan þér, og til þess að halda það loforð, er Drottinn sór feðrum þínum, Abraham, Ísak og Jakob.

⁶Vita skaltu því, að það er ekki vegna réttlætis þíns, að Drottinn, Guð þinn, gefur þér þetta góða land til eignar, því að þú ert harðsvíraður lýður.

Gullkálfurinn

⁷Minnstu þess og gleym því eigi, hvernig þú reittir Drottin Guð þinn til reiði í eyðimörkinni. Frá því þú fyrst lagðir af stað úr Egyptalandi og þar til, er þér komuð hingað, hafið þér óhlýðnast Drottni.

⁸Hjá Hóreb reittuð þér Drottin til reiði, og Drottinn reiddist yður svo, að hann ætlaði að tortíma yður. ⁹Ég var þá farinn upp á fjallið til þess að taka á móti steintöflunum, töflunum, sem sáttmálinn var á, er Drottinn hafði gjört við yður, og ég dvaldi á fjallinu í fjörutíu daga og fjörutíu nætur, án þess að neyta matar eða drekka vatn.

¹⁰Drottinn fékk mér tvær steintöflur, ritaðar með fingri Guðs, og á þeim voru öll þau orð, er Drottinn hafði talað til yðar á fjallinu út úr eldinum, daginn sem þér voruð þar saman komnir. ¹¹Og er fjörutíu dagar og fjörutíu nætur voru liðnar, fékk Drottinn mér báðar steintöflurnar, sáttmálstöflurnar.

¹²Drottinn sagði við mig: „Statt þú upp, far þú skjótt niður héðan, því að fólk þitt, sem þú leiddir burt af Egyptalandi, hefir misgjört. Skjótt hafa þeir vikið af þeim vegi, sem ég bauð þeim; þeir hafa gjört sér steipt líkneski.“ ¹³Og hann sagði við mig: „Ég sé nú, að þessi lýður er harðsvírað fólk. ¹⁴Lát mig í friði, svo að ég geti gjöreytt þeim og afmáð nöfn þeirra undir himninum, og ég mun gjöra þig að sterkari og fjölmennari þjóð en þessi er.“

¹⁵Þá sneri ég á leið og gekk ofan af fjallinu, en fjallið stóð í björtu báli, og hélt ég á báðum sáttmálstöflunum í höndunum. ¹⁶Og ég leit til, og sjá: Þér höfðuð syndgað móti Drottni, Guði yðar, þér höfðuð gjört yður steiptan kálf og höfðuð þannig skjótt vikið af þeim vegi, sem Drottinn hafði boðið yður. ¹⁷Þá þreif ég báðar töflurnar og þeytti þeim af báðum höndum og braut þær í sundur fyrir augunum á yður. ¹⁸Og ég varp mér niður fyrir augliti Drottins, eins og hið fyrra sinnið, fjörutíu daga og fjörutíu nætur, og át ekki brauð og drakk ekki vatn, vegna allra yðar synda, sem þér höfðuð drýgt með því að gjöra það, sem illt var í augum Drottins, svo að þér egnduð hann til reiði. ¹⁹Því að ég var hræddur við þá reiði og heift, sem Drottinn bar til yðar, að hann ætlaði að tortíma yður. Og Drottinn bænheyrði mig einnig í þetta sinn.

²⁰Drottinn reiddist einnig mjög Aroni, svo að hann ætlaði að tortíma honum, en ég bað og fyrir Aroni í það sama sinn.

²¹En synd yðar, kálfinn, sem þér höfðuð gjört, tók ég og brenndi í eldi og muldi hann vandlega í smátt, uns hann varð að finu dufti, og duftinu kastaði ég í lækinn, sem rann þar ofan af fjallinu.

²²Enn fremur reittuð þér Drottin til reiði í Tabera, í Massa og hjá Kibrót–hattava. ²³Og þegar Drottinn sendi yður frá Kades Barnea og sagði: „Farið og takið til eignar landið, sem ég hefi gefið yður,“ þá óhlýðnuðust þér skipun Drottins Guðs yðar og trúðuð honum ekki og hlýdduð ekki raustu hans. ²⁴Þér hafið verið Drottni óhlýðnir frá því ég þekkti yður fyrst.

Fyrirbæn Móse

²⁵Svo féll ég fram fyrir augliti Drottins þá fjörutíu daga og fjörutíu nætur, sem ég varp mér niður, því að hann kvaðst mundu tortíma yður. ²⁶Og ég bað Drottin og sagði: „Drottinn Guð! Eyðilegg eigi þinn lýð og þína eign, sem þú frelsaðir með þínum mikla krafti, sem þú út leiddir af Egyptalandi með voldugri hendi. ²⁷Minnstu þjóna þinna, Abrahams, Ísaks og Jakobs! Lít ekki á þvermóðsku þessa fólks, guðleysi þess og synd, ²⁸svo að menn geti eigi sagt í landi því, sem þú leiddir oss út úr: „Af því að Drottinn megnaði eigi að leiða þá inn í landið, sem hann hafði heitið þeim, og af því að hann hataði þá, hefir hann farið með þá burt til þess að láta þá deyja í eyðimörkinni.“ ²⁹Því að þín þjóð eru þeir og þín eign, sem þú út leiddir með miklum mætti þínum og útréttum armlegg þínum.“

Sáttmálsörkin

10

¹Í það sama sinn sagði Drottinn við mig: „Högg þér tvær töflur af steini, eins og hinar fyrri voru, og kom til mín upp á fjallið. Þú skalt og gjöra þér örk af tré. ²Ég ætla að rita á töflurnar þau orð, sem stóðu á hinum fyrri töflunum, er þú braust í sundur, og skalt þú síðan leggja þær í örkina.“

³Ég gjörði þá örk af akasíuviði og hjó tvær töflur af steini eins og hinar fyrri, gekk því næst upp á fjallið með báðar töflurnar í hendi mér. ⁴Þá ritaði Drottinn á töflurnar með sama lettri og áður tíu boðorðin, þau er hann hafði talað til yðar á fjallinu út úr eldinum, daginn sem þér voruð þar saman komnir. Síðan fékk hann mér þær. ⁵Þá sneri ég á leið og gekk ofan af fjallinu og lagði töflurnar í örkina, er ég hafði gjört, og þar voru þær geymdar, eins og Drottinn hafði fyrir mig lagt.

(⁶Ísraelsmenn fóru frá Beerót Bene Jaakan til Mósera. Þar dó Aron og var jarðaður þar, og Eleasar sonur hans varð prestur í hans stað. ⁷Þaðan fóru þeir til Gúdgóða, og frá Gúdgóða til Jotbata, þar sem gnægð er vatnslækja.

⁸Þá skildi Drottinn ættkvísl Leví frá til þess að bera sáttmálsörk Drottins, til þess að standa frammi fyrir Drottni og þjóna honum og til að blessa í hans nafni, og er svo enn í dag. ⁹Fyrir því fékk Leví eigi hlut né óðal með bræðrum sínum. Drottinn er óðal hans, eins og Drottinn Guð þinn hefir heitið honum.)

¹⁰En ég dvaldi á fjallinu fjörutíu daga og fjörutíu nætur, eins og hið fyrri sinnið, og Drottinn bænheyrði mig einnig í þetta skiptið: Drottinn vildi ekki tortíma þér. ¹¹Og

Drottinn sagði við mig: „Tak þig upp og hald af stað, til þess að þú megir fara fyrir lýðnum, er hann leggur upp, svo að þeir komist inn í og fái til eignar land það, sem ég sör feðrum þeirra að gefa þeim.“

Elska skaltu Drottin og þjóna honum

¹²Og nú, Ísrael, hvers krefst Drottinn Guð þinn af þér nema þess, að þú óttist Drottin Guð þinn og gangir því ávallt á hans vegum, og að þú elskir hann og að þú þjónir Drottni Guði þínum af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni ¹³með því að halda skipanir hans og lög, er ég legg fyrir þig í dag, og þér er fyrir bestu?

¹⁴Sjá, Drottni Guði þínum heyrir himinninn og himnanna himnar, jörðin og allt, sem á henni er, ¹⁵og þó hneigðist Drottinn að feðrum þínum einum, svo að hann elskaði þá, og hann útvaldi yður, niðja þeirra, eftir þá af öllum þjóðum, og er svo enn í dag. ¹⁶Umskerið því yfirhúð hjarta yðar og verið ekki lengur harðsvíraðir. ¹⁷Því að Drottinn Guð yðar, hann er Guð guðanna og Drottinn drottnanna, hinn mikli, völdugi og óttalegi Guð, sem eigi gjörir sér mannamun og þiggur eigi mútur. ¹⁸Hann rekur réttar munaðarleysingjans og ekkjunnar og elskar útlendinginn, svo að hann gefur honum fæði og klæði.

¹⁹Elskið því útlendinginn, því að þér voruð sjálfir útlendingar í Egyptalandi.

²⁰Drottin Guð þinn skalt þú óttast, hann skalt þú dýrka, við hann skalt þú halda þér fast og við nafn hans skalt þú sverja. ²¹Hann er þinn lofstír og hann er þinn Guð, sá er gjört hefir fyrir þig þessa miklu og óttalegu hluti, sem augu þín hafa séð.

²²Sjöttíu að tölu voru feður þínir, þá er þeir fóru til Egyptalands, en nú hefir Drottinn Guð þinn gjört þig að fjölda til sem stjórnur himins.

11

¹Fyrir því skalt þú elska Drottin Guð þinn og varðveita boðorð hans, lög, ákvæði og skipanir alla daga.

Viðurkennið mikilleik Guðs

²Viðurkennið í dag – því að ekki á ég orðastað við börn yðar, sem eigi hafa þekkt það né séð –, viðurkennið ögun Drottins Guðs yðar, mikilleik hans, hina sterku hönd hans og útréttan armlegg hans, ³tákn hans og verk, sem hann gjörði í Egyptalandi á Faraó Egyptalandskonungi og öllu landi hans, ⁴hversu hann fór með herlið Egypta, hesta þeirra og vagna, hversu hann lét vötn Sefhafsins flæða yfir þá, er þeir veittu yður eftirför, og tortímdi þeim fram á þennan dag, ⁵og hversu hann gjörði til yðar í eyðimörkinni allt til þess er þér komuð hingað, ⁶og hversu hann fór með Datan og Abíram, sonu Elíabs Rúbenssonar, hversu jörðin lauk upp munni sínum og svalg þá mitt á meðal allra Ísraelsmanna, ásamt fjölskyldum þeirra og tjöldum og öllum lifandi skepnum, sem voru í fylgd með þeim. ⁷Því að augu yðar hafa séð öll hin miklu verk, sem Drottinn hefir gjört.

⁸Fyrir því skuluð þér varðveita allar þær skipanir, sem ég legg fyrir þig í dag, til þess að þér verðið sterkir, komist inn í og fáið til eignar land það, er þér haldið nú yfir til, til þess að taka það til eignar, ⁹og til þess að þér megið lifa langa ævi í landinu, sem Drottinn sör feðrum yðar að gefa þeim og niðjum þeirra, – landi, sem flýtur í mjólk og hunangi.

Augu Guðs hvíla á landinu

¹⁰Landið sem þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar, það er ekki eins og Egyptaland, þaðan sem þér fóruð, þar sem þú sáðir sæði þínu og vökvaðir landið með fæti þínum^a eins og kálgarð, ¹¹heldur er land það, er þér haldið nú yfir til, til þess að taka það til eignar, fjallaland og dala, og drekkur vatn af himnum þegar rignir, ¹²land, sem Drottinn Guð þinn annast. Stöðuglega hvíla augu Drottins Guðs þíns yfir því frá ársbyrjun til ársloka.

¹³Ef þér hlýðið skipunum mínum trúlega, þeim er ég legg fyrir yður í dag: að elska Drottin Guð yðar, og þjóna honum af öllu hjarta yðar og af allri sálu yðar, – ¹⁴þá mun ég gefa landi yðar regn á réttum tíma, haustregn og vorregn, svo að þú megir hirða korn þitt, aldinlög þinn og olíu þína. ¹⁵Þá mun ég og láta gras spretta í högum þínum handa skepnum þínum, svo að þú megir eta og saddur verða.

¹⁶Gætið yðar, að hjarta yðar láti ekki tælast og þér víkið ekki af leið og dýrkið aðra guði og fallið fram fyrir þeim, ¹⁷ella mun reiði Drottins upptendrast í gegn yður, og hann mun loka himninum, svo að eigi komi regn og jörðin gefi eigi ávöxt sinn, og þér munuð skjótlega eyðast úr landinu góða, sem Drottinn gefur yður.

¹⁸Fyrir því skuluð þér leggja þessi orð mín á hjarta yðar og huga, og þér skuluð binda þau til merkis á hönd yðar og hafa þau sem minningarbönd á milli augna yðar. ¹⁹Og þér skuluð kenna þau börnum yðar með því að tala um þau, þegar þú ert heima og þegar þú ert á ferðalagi, þegar þú leggst til hvíldar og þegar þú fer á fætur. ²⁰Og þú skalt skrifa þau á dyrastafi húss þíns og á borgarhlið þín, ²¹til þess að þér og börn yðar megið lifa í landinu, sem Drottinn sör feðrum yðar að gefa þeim, svo lengi sem himinn er yfir jörðu.

²²Ef þér varðveitið kostgæfilega allar þessar skipanir, sem ég legg fyrir yður að halda: að elska Drottin Guð yðar, að ganga ávallt á hans vegum og halda yður fast við hann, – ²³þá mun Drottinn stökkva burt undan yður öllum þessum þjóðum, og þér munuð leggja undir yður þjóðir, sem eru stærri og völdugri en þér. ²⁴Hver sá staður, er þér stígið fæti á, skal verða yðar eign. Frá eyðimörkinni allt til Líbanon, frá fljótinu, Efratfljótinu, allt til vesturhafsins skal land yðar ná. ²⁵Enginn mun standast fyrir yður. Ótta við yður og skelfingu mun Drottinn Guð yðar láta koma yfir hvert það land, er þér stígið fæti á, eins og hann hefir heitið yður.

Blessun og bölvun

²⁶Sjá, ég legg fyrir yður í dag blessun og bölvun^b: ²⁷blessunina, ef þér hlýðið skipunum Drottins Guðs yðar, sem ég býð yður í dag, ²⁸en bölvunina, ef þér hlýðið ekki skipunum Drottins Guðs yðar og víkið af þeim vegi, sem ég býð yður í dag, til þess að elta aðra guði, sem þér eigi hafið þekkt.

^a Hjól voru stigin með fæti til að ná vatni upp á akrana.

^b Flutningur blessana og bannfæringa (bölvana) voru liðir í helgisiðum sáttmálshátíðarinnar, er Sínasáttmálinn var endurnýjaður, og var þeim ætlað það hlutverk að blessa þær athafnir, sem voru söfnuðinum og trúnni til styrktar, en lýsa í bann athafnir, er rufu sáttmálann.

²⁹Þegar Drottinn Guð þinn leiðir þig inn í landið, sem þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar, þá skalt þú leggja blessunina á Garísímfjall og bölvunina á Ebalfjall.^a ³⁰En þau eru hinumegin Jórdanar, vestanvert við sólarlagsveginn, í landi Kanaanítanna, þeirra er búa á sléttlendinu, gegnt Gilgal, hjá Mórelundi.

³¹Þér farið nú yfir Jórdan til þess að komast inn í og taka til eignar landið, sem Drottinn Guð yðar gefur yður, og þér munuð fá það til eignar og setjast að í því. ³²Gætið þess þá að halda öll þau lög og ákvæði, sem ég legg fyrir yður í dag.

Lögbókin

12

¹Þetta eru lög þau og ákvæði, sem þér skuluð gæta að breyta eftir í landi því, sem Drottinn, Guð feðra þinna, gefur þér til eignar, alla þá daga sem þér lifið á jörðinni.

Guðsdýrkun á einum stað

²Þér skuluð gjöreyða alla þá staði, þar sem þjóðirnar, er þér leggið undir yður, hafa dýrkað guði sína, á háum fjöllum, á hæðum og undir hverju grænu tré. ³Þér skuluð rífa niður ölturu þeirra, brjóta í sundur merkissteina þeirra, brenna asérur þeirra í eldi, höggva sundur skurðlíkneski guða þeirra og afmá nafn þeirra úr þeim stað.

⁴Eigi skuluð þér svo breyta við Drottin Guð yðar, ⁵heldur skuluð þér leita til þess staðar, sem Drottinn Guð yðar mun til velja úr öllum kynkvíslum yðar til þess að láta nafn sitt búa þar, og þangað skalt þú fara. ⁶Þangað skuluð þér færa brennifórnir yðar og sláturfórnir, tíundir yðar og það, sem þér færið að fórnargjöf, heitfórnir yðar og sjálfviljafórnir, og frumburði nautgripa yðar og sauðfénaðar. ⁷Og þar skuluð þér halda fórnarmáltíð frammi fyrir Drottni Guði yðar og gleðja yður ásamt fjölskyldum yðar yfir öllu því, er þér hafið aflað, yfir því, sem Drottinn Guð þinn hefir blessað þig með.

⁸Þér megið ekki hegða yður þá eins og vér hegðum oss hér nú, er hver gjörir það, sem honum gott þykir, ⁹því að þér eruð ekki enn komnir á hvíldarstaðinn né til arfleifðarinnar, sem Drottinn Guð þinn gefur þér. ¹⁰En þegar þér eruð komnir yfir Jórdan og hafið setst að í landinu, sem Drottinn Guð yðar lætur yður fá til eignar, og þegar hann hefir veitt yður frið fyrir öllum óvinum yðar allt í kring og þér búið óhultir, ¹¹þá skal sá staður, er Drottinn Guð yðar velur til þess að láta nafn sitt búa þar, vera staðurinn, sem þér færið til allt sem ég býð yður: brennifórnir yðar og sláturfórnir, tíundir yðar og það sem þér færið að fórnargjöf og allar útvaldar heitfórnir yðar, er þér heitið Drottni. ¹²Og þér skuluð gleðjast frammi fyrir Drottni Guði yðar, þér og synir yðar og dætur, þrælar yðar og ambáttir, ásamt levítunum, sem eru innan borgarhliða yðar, því að þeir hafa eigi hlutskipti né óðal með yður.

^a Milli Ebalfjalls og Garísímfjalls er dalur, og stóð þar borgin Síkem, en þar í dalnum fór fram endurnýjun sáttmálans. Sjá 5M 27.4–5, Js 8.30–32, Js 24. kap.

¹³Gæt þín, að þú fórnir ekki brennifórnum þínum á hverjum þeim stað, er þér ræður við að horfa, ¹⁴heldur á þeim stað, er Drottinn velur í einhverri af kynkvíslum þínum. Þar skalt þú fórna brennifórnum þínum og þar skalt þú gjöra allt það, sem ég býð þér. ¹⁵Þó mátt þú slátra og eta kjöt eftir eigin vild þinni innan allra borgarhliða þinna, eftir þeirri blessun, er Drottinn Guð þinn gefur þér. Bæði óhreinn maður og hreinn mega eta það, sem væri það skógargeit eða hjörtur. ¹⁶Aðeins megið þér ekki eta blóðið; þú skalt hella því á jörðina sem vatni.

¹⁷Þú mátt eigi eta innan borgarhliða þinna tíund af korni þínu, aldinlegi þínum og olíu þinni, né frumburði nautgripa þinna og sauðfénaðar, né nokkuð af heitfórnum þínum, er þú hefir heitið, né sjálfviljafórnir þínar, né nokkuð, sem þú færir að fórnargjöf, ¹⁸heldur skalt þú eta það frammi fyrir Drottni Guði þínum, á þeim stað, sem Drottinn Guð þinn velur, þú og sonur þinn og dóttir þín og þræll þinn og ambátt þín og levítinn, sem er innan borgarhliða þinna, og þú skalt gleðjast frammi fyrir Drottni Guði þínum yfir öllu því, sem þú hefir aflað.

¹⁹Gæt þín, að þú setjir ekki levítana hjá alla þá daga, sem þú lifir í landi þínu.

²⁰Þegar Drottinn Guð þinn færir út landamerki þín, eins og hann hefir heitið þér, og þú segir: „Ég vil eta kjöt!“ af því að þig lystir að eta kjöt, þá mátt þú eta kjöt, eins og þig lystir. ²¹Ef sá staður, sem Drottinn Guð þinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar, er mjög langt í burtu frá þér, þá skalt þú slátra af nautum þínum og sauðum, sem Drottinn hefir gefið þér, eins og ég hefi fyrir þig lagt, og þú skalt eta það innan borgarhliða þinna eins og þig lystir. ²²Aðeins skalt þú eta það eins og menn eta skógargeit eða hjört; bæði óhreinn maður og hreinn mega eta það.

²³Þó skalt þú varast það grandgæfilega að neyta blóðsins, því að blóðið er lífið, og þú skalt ekki eta lífið með kjötinu. ²⁴Þú skalt ekki neyta þess, þú skalt hella því á jörðina sem vatni. ²⁵Þú skalt ekki neyta þess, svo að þér vegni vel og börnum þínum eftir þig, er þú gjörir það sem rétt er í augum Drottins.

²⁶En helgigjafir þínar, þær er þér ber að færa, og heitfórnir þínar skalt þú taka og fara með þær til þess staðar, sem Drottinn velur. ²⁷Og þú skalt fram bera brennifórnir þínar, kjötið og blóðið, á altari Drottins Guðs þíns, og blóðinu úr sláturfórnum þínum skal hella á altari Drottins Guðs þíns, en kjötið skalt þú eta.

²⁸Varðveit þú og hlýð þú öllum þessum boðorðum, sem ég legg fyrir þig, svo að þér vegni vel og börnum þínum eftir þig ævinlega, er þú gjörir það, sem gott er og rétt í augum Drottins Guðs þíns.

Bönnuð heiðin dýrkun

²⁹Þegar Drottinn Guð þinn upprætir þær þjóðir fyrir þér, er þú heldur nú til, til þess að leggja þær undir þig, og er þú hefir lagt þær undir þig og ert setstur að í landi þeirra, ³⁰þá gæt þín, að þú freistist ekki til þess að taka upp síðu þeirra, eftir að þeir eru eyddir burt frá þér, og að þú farir ekki að spyrjast fyrir um guði þeirra og segja: „Hvernig dýrkuðu þessar þjóðir guði sína, svo að ég geti og farið eins að?“ ³¹Þú skalt eigi breyta svo við Drottin Guð þinn, því að allt sem andstyggilegt er Drottni, það er hann hatar, hafa þær gjört til heiðurs guðum sínum, því að jafnvel sonu sína og dætur hafa þær brennt í eldi til heiðurs guðum sínum.

^{a 32}Þér skuluð gæta þess að halda öll þau boðorð, sem ég legg fyrir yður. Þú skalt engu auka við þau né heldur draga nokkuð undan.

Refsing fyrir að dýrka aðra guði

13

¹Ef spámaður eða draumamaður rís upp meðal yðar og boðar þér tákn eða undur, ²og táknið eða undrið rætist, það er hann hafði boðað þér og sagt um leið: „Vér skulum snúa oss til annarra guða (þeirra er þú hefir eigi þekkt), og vér skulum dýrka þá!“ ³Þá skalt þú ekki hlýða á orð þess spámanns eða draumamanns, því að Drottinn Guð yðar reynir yður til þess að vita, hvort þér elskið Drottin Guð yðar af öllu hjarta yðar og af allri sálu yðar.

⁴Drottni Guði yðar skuluð þér fylgja og hann skuluð þér óttast, og skipanir hans skuluð þér varðveita og raustu hans skuluð þér hlýða, og hann skuluð þér dýrka og við hann skuluð þér halda yður fast. ⁵En spámann þann eða draumamann skal deyða, því að hann hefir prédikað uppreisn gegn Drottni Guði yðar, sem leiddi yður út af Egyptalandi og leysti þig úr þrælahúsinu, til þess að tæla þig burt af þeim vegi, sem Drottinn Guð þinn bauð þér að ganga. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér.

⁶Ef bróðir þinn, sonur móður þinnar, eða sonur þinn eða dóttir þín eða konan í faðmi þínum eða vinur þinn, sem þú elskar eins og lífið í brjósti þínu, ginnir þig einslega og segir: „Vér skulum fara og dýrka aðra guði,“ þá er hvorki þú né feður þínir hafa þekkt, ⁷af guðum þeirra þjóða, sem kringum yður eru, hvort heldur þær eru nálægar þér eða fjarlægjar þér, frá einu heimsskauti til annars, ⁸þá skalt þú eigi gjöra að vilja hans og eigi hlýða á hann, og þú skalt ekki líta hann vægðarauga og þú skalt ekki þyrma honum né hylma yfir með honum, ⁹heldur skalt þú drepa hann, þín hönd skal fyrst á lofti vera gegn honum til þess að deyða hann, og því næst hönd alls lýðsins. ¹⁰Þú skalt lemja hann grjóti til bana, af því að hann leitaðist við að tæla þig frá Drottni Guði þínum, sem leiddi þig út af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu. ¹¹Og allur Ísrael skal heyra það og skelfast, svo að enginn hafist framur að slíkt ódæði þín á meðal.

¹²Ef þú heyrir sagt um einhverja af borgum þínum, þeim er Drottinn Guð þinn gefur þér til þess að búa í: ¹³„Varmenni nokkur eru upp komin þín á meðal, og hafa þau tælt samborgara sína og sagt: „Vér skulum fara og dýrka aðra guði, þá er þér þekkið ekki,““ ¹⁴þá skalt þú rækilega rannsaka það, grennslast eftir og spyrjast fyrir, og ef það reynist satt vera, að slík svívirðing hafi framin verið þín á meðal, ¹⁵þá skalt þú fella íbúa þeirrar borgar með sverðseggjum, bannfæra borgina og allt, sem í henni er, og fénaðinn í henni með sverðseggjum. ¹⁶Allt herfangið úr henni skalt þú bera saman á torgið og brenna síðan borgina og allt herfangið í eldi sem eldförn Drottni Guði þínum til handa, og hún skal verða ævarandi rúst og aldrei framur endurreist verða. ¹⁷Og ekkert af hinu bannfærða skal loða við hendur þínar, til þess að Drottinn megi láta af hinni brennandi reiði sinni og auðsýni þér miskunnsemi, og til þess að hann miskunni þér og margfaldi þig, eins og hann sór feðrum þínum, ¹⁸er þú hlýðir raustu Drottins Guðs þíns með því að varðveita allar skipanir hans, þær er ég legg fyrir þig í dag, og gjörir það sem rétt er í augum Drottins Guðs þíns.

^a 13.1 í hebr. textanum.

Bannaðir heiðinglegir sorgarsíðir**14**

¹Þér eruð börn Drottins, Guðs yðar. Þér skuluð eigi rista skinnsprettur á yður né raka yður krúnu eftir framliðinn mann. ²Því að þú ert Drottni Guði þínum helgaður lýður, og þig hefir Drottinn kjörið til að vera eignarlýður hans umfram allar þjóðir, sem á jörðinni eru.

Hrein dýr og óhrein

³Þú skalt ekki eta neitt viðbjóðslegt.

⁴Þessi eru þau ferfætt dýr, sem þér megið eta: naut, sauðfé og geitfé, ⁵hirtir, skógargeitur, dhirtir, steingeitur, fjallageitur, antílopur og gemsur. ⁶Öll ferfætt dýr, sem hafa klaufir, og þær alklofnar, og jórtra, megið þér eta.

⁷Af þeim sem jórtra, og af þeim sem alklofnar klaufir hafa, megið þér þó ekki þessi eta:

Úlfaldann, hérann og stökkhérann, því að þeir jórtra að sönnu, en hafa eigi klaufir; þeir séu yður óhreinir,

– ⁸og svínið, því að það hefir að sönnu klaufir, en jórtrar ekki; það sé yður óhreint.

Kjöt þeirra skuluð þér ekki eta, og hræ þeirra skuluð þér ekki snerta.

⁹Af lagardýrunum megið þér eta þessi: Öll þau, sem hafa sundugga og hreistur, megið þér eta, ¹⁰en öll þau, sem ekki hafa sundugga og hreistur, megið þér ekki eta; þau séu yður óhrein.

¹¹Alla hreina fugla megið þér eta, ¹²en þessa megið þér ekki eta: örninn, skegggamminn og gamminn, ¹³gleðuna og fálkakynið,

– ¹⁴allt hrafnakynið,

– ¹⁵strútinn, svöluna, mávinn og haukakynið,

– ¹⁶ugluna, náttugluna og hornugluna, ¹⁷pelíkanann, hrægamminn og súluna, ¹⁸storkinn og lókynið, herfuglinn og leðurblökuna.

¹⁹Öll fleyg skriðkvikindi séu yður óhrein; þau má eigi eta. ²⁰Öll hrein flugdýr megið þér eta.

²¹Þér skuluð ekki eta neitt sjálfdautt. Útlendum manni, sem er innan borgarhliða þinna, mátt þú gefa það til að eta, eða selja það aðkomnum manni, því að þú ert Drottni Guði þínum helgaður lýður.

Þú skalt ekki sjóða kið í mjólk móður þinnar.

Tíund

²²Þú skalt tíunda vandlega allan ávöxt af útsæði þínu, allt það er vex á mörkinni, á ári hverju, ²³og þú skalt eta frammi fyrir Drottni Guði þínum á þeim stað, sem hann velur til þess að láta nafn sitt búa þar, tíundina af korni þínu, aldinlegi þínum og olíu þinni og frumburði nautgripa þinna og sauðfenaðar, svo að þú lærir að óttast Drottin Guð þinn alla daga. ²⁴Og sé vegurinn of langur fyrir þig og getir þú eigi borið það, af því að staðurinn,

sem Drottinn Guð þinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar, er langt í burtu frá þér, þegar Drottinn Guð þinn hefir blessað þig, ²⁵þá skalt þú koma því í peninga, taka silfrið með þér og geyma þess vel og fara til þess staðar, er Drottinn Guð þinn velur. ²⁶Og fyrir silfrið skalt þú kaupa hvað sem þig lystir, nautgrip, sauðfé, vín, áfengan drykk eða hvað annað, sem þig langar í, og þú skalt neyta þess þar frammi fyrir Drottni Guði þínum og gleðja þig ásamt fjölskyldu þinni.

²⁷Og levítana, sem eru innan borgarhliða þinna, skalt þú ekki setja hjá, því að þeir hafa ekki hlut né óðal með þér.

²⁸Priðja hvert ár skalt þú færa út alla tíund af ávexti þínum það árið og leggja hana niður innan borgarhliða þinna, ²⁹svo að levítar, því að þeir hafa ekki hlut né óðal með þér, útlendingar, munaðarleysingjar og ekkjur þær, sem eru innan borgarhliða þinna, megi koma og eta sig mett, til þess að Drottinn Guð þinn blessi þig í öllu því, er þú tekur þér fyrir hendur að gjöra.

Umlíðun skulda sjöunda árið

15

¹Sjöunda hvert ár skalt þú veita umlíðun skulda. ²En þeirri umlíðun er svo farið: Sérhver lánardrottinn skal veita umlíðun á því, sem hann hefir lánað náunga sínum. Hann skal eigi ganga hart að náunga sínum og bróður, því að umlíðun hefir boðuð verið Drottni til dýrðar. ³Að útlendum manni mátt þú ganga hart, en það, sem þú átt hjá bróður þínum, skalt þú líða hann um.

⁴Reyndar mun enginn fátækur hjá þér vera, því að Drottinn mun blessa þig ríkulega í landi því, sem Drottinn Guð þinn gefur þér sem arf til eignar, ⁵ef þú aðeins hlýðir kostgæfilega raustu Drottins Guðs þíns með því að gæta þess að halda allar þessar skipanir, sem ég legg fyrir þig í dag. ⁶Því að Drottinn Guð þinn hefir blessað þig, eins og hann hefir heitið þér, svo að þú munt lána mörgum þjóðum, en sjálfur eigi þurfa að taka lán, og þú munt drottna yfir mörgum þjóðum, en þær munu eigi drottna yfir þér.

⁷Ef með þér er fátækur maður, einhver af bræðrum þínum, í einhverri af borgum þínum í landi þínu, því er Drottinn Guð þinn gefur þér, þá skalt þú ekki herða hjarta þitt og eigi afturlykja hendi þinni fyrir fátækum bróður þínum, ⁸heldur skalt þú upp ljúka hendi þinni fyrir honum og lána honum fúslega það, er nægi til að bæta úr skorti hans.

⁹Gæt þín, að eigi komi sú ódrengskaparhugsun upp í hjarta þínu: „Sjöunda árið, umlíðunarárið, er fyrir hendi!“ og að þú lítir eigi fátækan bróður þinn óbliðu auga og gefir honum ekkert, svo að hann hrópi til Drottins yfir þér, og það verði þér til syndar.

¹⁰Miklu fremur skalt þú gefa honum og eigi gjöra það með illu geði, því að fyrir það mun Drottinn Guð þinn blessa þig í öllu verki þínu og í öllu, sem þú tekur þér fyrir hendur, ¹¹því að aldrei mun fátækra vant verða í landinu. Fyrir því býð ég þér og segi: Þú skalt fúslega upp ljúka hendi þinni fyrir bróður þínum, fyrir þurfamanninum og hinum fátæka í landi þínu.

Lausn hebreskra þræla

¹²Ef bróðir þinn, hebreskur maður eða hebresk kona, selur sig þér, þá skal hann þjóna þér í sex ár, en sjöunda árið skalt þú láta hann lausan frá þér fara. ¹³Og þegar þú lætur hann lausan frá þér fara, þá skalt þú ekki láta hann fara tómhentan. ¹⁴Þú skalt gjöra hann vel úr garði og gefa honum af hjörð þinni, úr láfa þínum og vínþröng þinni, þú skalt gefa honum af því, sem Drottinn Guð þinn hefir blessað þig með. ¹⁵Og þú skalt minnst þess, að þú varst þræll í Egyptalandi og að Drottinn Guð þinn leysti þig. Fyrir því legg ég þetta fyrir þig í dag.

¹⁶En segi hann við þig: „Ég vil ekki fara frá þér,“ af því að honum er orðið vel við þig og skyldulið þitt, með því að honum líður vel hjá þér, ¹⁷þá skalt þú taka al og stinga í gegnum eyra honum inn í hurðina, og skal hann síðan vera þræll þinn ævinlega. Á sömu leið skalt þú og fara með ambátt þína.

¹⁸Lát þér eigi fallast um það, þótt þú eigir að láta hann lausan frá þér fara, því að í sex ár hefir hann unnið þér tvöfalt, miðað við kaup kaupamanns. Og Drottinn Guð þinn mun blessa þig í öllu, sem þú gjörir.

Helgun frumburða hjarðarinnar

¹⁹Alla frumburði karlkyns, sem fæðast á meðal nautgripa þinna og sauðfjár þíns, skalt þú helga Drottni Guði þínum. Frumburði nauta þinna skalt þú ekki hafa til vinnu né klippa frumburði sauðfjár þíns. ²⁰Frammi fyrir augliti Drottins Guðs þíns skalt þú eta þá á ári hverju á þeim stað, sem Drottinn velur, ásamt skylduliði þínu.

²¹En ef einhver lýti eru á þeim, ef þeir eru haltir eða blindir eða hafa einhvern annan slæman galla, þá skalt þú eigi fórna þeim Drottni Guði þínum. ²²Innan borgarhliða þinna skalt þú eta þá, og það jafnt óhreinn sem hreinn, sem væri það skógargeit eða hjörtur.

²³Blóðsins eins skalt þú ekki neyta; þú skalt hella því á jörðina sem vatni.

Stórhátíðirnar þrjár**16**

¹Gæt þess að halda Drottni Guði þínum páska í abíbmánuði, því að í abíbmánuði leiddi Drottinn Guð þinn þig á náttarþeli út af Egyptalandi. ²Og þú skalt slátra sauðum og nautum í páskaforin til handa Drottni Guði þínum á þeim stað, sem Drottinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar. ³Þú mátt ekki eta sýrt brauð með því; í sjö daga skalt þú eta með því ósýrð brauð, neyðarbrauð – því að í flýti fórst þú af Egyptalandi, – til þess að þú minnist brottfarardags þíns af Egyptalandi alla ævi þína. ⁴Ekki má súrdeig sjást nokkurs staðar hjá þér innan þinna landamerkjia í sjö daga, og ekkert af kjöti því, er þú fórnar að kveldi fyrsta daginn, skal liggja náttlangt til morguns.

⁵Þú mátt eigi slátra páskaforininni í einhverri af borgum þeim, er Drottinn Guð þinn gefur þér, ⁶heldur skalt þú slátra páskaforininni á þeim stað, sem Drottinn Guð þinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar, að kveldi um sólarlagsbil, ⁷í það mund, er þú fórst af Egyptalandi. Og þú skalt sjóða það og eta á þeim stað, sem Drottinn Guð þinn velur, og morguninn eftir skalt þú snúa á leið og halda heim til tjalda þinna.

⁸Sex daga skalt þú eta ósýrð brauð, og sjöunda daginn skal vera hátíðafundur til handa Drottni Guði þínum. Þá skalt þú ekkert verk vinna.

⁹Sjö vikur skalt þú telja. Frá þeim tíma, er sigðin fyrst var borin að kornstöngunum, skalt þú byrja að telja sjö vikur. ¹⁰Þá skalt þú halda Drottni Guði þínum viknahátíðina með sjálfviljagjöfum þeim, er þú innir af hendi, eftir því sem Drottinn Guð þinn hefir blessað þig. ¹¹Og þú skalt gleðjast frammi fyrir Drottni Guði þínum, þú og sonur þinn og dóttir þín, þræll þinn og ambátt þín og levítinn, sem er innan borgarhliða þinna, og útlendingurinn, munaðarleysinginn og ekkjan, sem með þér eru, á þeim stað, sem Drottinn Guð þinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar. ¹²Og þú skalt minnast þess, að þú varst þræll í Egyptalandi, og þú skalt gæta þess að halda þessi lög.

¹³Laufskálahátíðina skalt þú halda í sjö daga, er þú alhirðir af láfa þínum og úr vínþröng þinni. ¹⁴Og þú skalt gleðjast á hátíð þinni, þú og sonur þinn og dóttir þín, þræll þinn og ambátt þín og levítinn, útlendingurinn, munaðarleysinginn og ekkjan, sem eru innan borgarhliða þinna. ¹⁵Í sjö daga skalt þú halda Drottni Guði þínum hátíð á þeim stað, sem Drottinn velur, því að Drottinn Guð þinn mun láta þér blessast allan jarðargróða þinn og öll handaverk þín. Fyrir því skalt þú gleðjast mikillega.

¹⁶Prem sinnum á ári skal allt þitt karlkyn birtast frammi fyrir Drottni Guði þínum á þeim stað, sem hann mun velja: á hátíð hinna ósýrðu brauða, á viknahátíðinni og á laufskálahátíðinni. Og fyrir Drottin skal enginn koma tómhentur. ¹⁷Hver og einn skal koma með það, er hann getur látið af hendi rakna, eftir þeirri blessun, sem Drottinn Guð þinn hefir veitt þér.

Um rétta dóma

¹⁸Dómendur og tilsjónarmenn skalt þú skipa í öllum borgum þínum, þeim er Drottinn Guð þinn gefur þér, eftir ættkvíslum þínum, og þeir skulu dæma lýðinn réttlátum dómi.

¹⁹Þú skalt eigi halla réttinum.

Þú skalt eigi gjöra þér mannamun og eigi þiggja mútu, því að mútan blindar augu hinna vitru og umhverfir máli hinna réttlátu.

²⁰Réttlætinu einu skalt þú fram fylgja, til þess að þú megir lifa og fá til eignar landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér.

Boðorð um guðsdýrkun

²¹Þú skalt ekki gróðursetja aséru af neins konar tré hjá altari Drottins Guðs þíns, því er þú gjörir þér.

²²Þú skalt ekki reisa þér neinn merkisstein, þann er Drottinn Guð þinn hatar.

17

¹Þú skalt ekki fórna Drottni Guði þínum nokkru því nauti eða sauð, sem lýti er á, einhver slæmur galli, því að það er andstyggilegt Drottni Guði þínum.

Brot gegn sáttmálanum

²Ef hjá þér finnst, í einhverri af borgum þínum, þeim er Drottinn Guð þinn gefur þér, maður eða kona, er gjörir það sem illt er í augum Drottins Guðs þíns, með því að rjúfa sáttmála hans, ³og fer og dýrkar aðra guði og fellur fram fyrir þeim, eða fyrir sólinni eða tunglinu eða öllum himinsins her, er ég hefi eigi leyft, ⁴og verði þér sagt frá þessu og þú heyrir það, þá skalt þú rækilega rannsaka það, og ef það reynist satt vera, að slík svívirðing hafi framin verið í Ísrael, ⁵þá skalt þú leiða mann þann eða konu, er slíkt ódæði hefir framið, að borgarhliðinu – manninn eða konuna, og lemja þau grjóti til bana.

⁶Eftir framburði tveggja eða þriggja vitna skal sá líflátinn verða, er fyrir dauðasök er hafður. Eigi skal hann líflátinn eftir framburði eins vitnis. ⁷Vitnin skulu fyrst reiða hönd gegn honum til þess að deyða hann, og því næst allur lýðurinn. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér.

Dómstóll í musterinu

⁸Ef þér er um megn að dæma í einhverju máli: manndrápsmáli, máli um eignarrétt, meiðslamáli – í einhverjum þrætumálum innan borgarhliða þinna, þá skalt þú hafa þig til vegar og fara til þess staðar, er Drottinn Guð þinn velur, ⁹og þú skalt ganga fyrir levítaprestana og dómarann, sem þá er, og þú skalt spyrja þá ráða, og þeir skulu segja þér dómsatkvæðið. ¹⁰Og þú skalt fara eftir því atkvæði, sem þeir segja þér á þeim stað, sem Drottinn velur, og þú skalt gæta þess að gjöra allt eins og þeir segja þér fyrir. ¹¹Eftir þeim fyrirmælum, sem þeir tjá þér, og eftir þeim dómi, sem þeir segja þér, skalt þú fara. Þú skalt eigi víkja frá atkvæðinu, sem þeir segja þér, hvorki til hægri né vinstri. ¹²En ef nokkur gjörir sig svo djarfan, að hann vill eigi hlýða á prestinn, sem stendur þar í þjónustu Drottins Guðs þíns, eða á dómarann – sá maður skal deyja, og þú skalt útrýma hinu illa úr Ísrael, ¹³svo að allur lýðurinn heyri það og skelfist og enginn sýni framar slíka ofdirfsku.

Um konunga

¹⁴Þegar þú ert kominn inn í landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér, og þú hefir fengið það til eignar og ert setstur þar að og segir: „Ég vil taka mér konung, eins og allar þjóðirnar, sem í kringum mig eru,“ ¹⁵þá skalt þú taka þann til konungs yfir þig, sem Drottinn Guð þinn útvelur. Mann af bræðrum þínum skalt þú taka til konungs yfir þig. Eigi mátt þú setja útlendan mann yfir þig, þann sem eigi er bróðir þinn.

¹⁶Eigi skal hann hafa marga hesta, né heldur fara aftur með lýðinn til Egyptalands til þess að afla sér margra hesta, með því að Drottinn hefir sagt við yður: „Þér skuluð aldrei snúa aftur þessa leið.“ ¹⁷Hann skal og eigi hafa margar konur, svo að hjarta hans gjörist eigi fráhverft, og hann skal eigi draga saman ógrynna af silfri og gulli. ¹⁸Og þegar hann nú er setstur í hásæti konungdóms síns, þá skal hann fá lögmál þetta hjá levítaprestunum og rita eftirrit af því handa sér í bók. ¹⁹Og hann skal hafa hana hjá sér og lesa í henni alla ævidaga sína, til þess að hann læri að óttast Drottin Guð sinn og gæti þess að halda öll fyrirmæli þessa lögmáls og þessi ákvæði, ²⁰að hann ofmetnist eigi í hjarta sínu yfir bræður

sína og víki eigi frá boðorðunum, hvorki til hægri né vinstri, svo að hann megi um langa ævi ríkjum ráða í Ísrael, hann og synir hans.

Um presta

18

¹Eigi skulu levítaprestarnir, öll kynkvísl Leví, fá hlut og óðal með Ísrael. Á eldfórnum Drottins og erfðahluta hans skulu þeir lifa. ²En óðal skulu þeir eigi fá meðal bræðra sinna. Drottinn er óðal þeirra, eins og hann hefir heitið þeim.

³Þessi skulu vera réttindi prestanna af hálfu lýðsins, af hálfu þeirra manna, er fórna sláturförn, hvort heldur er nauti eða sauð: Presti skal gefa bóginn, báða kjammana og vinstrina. ⁴Frumgróðann af korni þínu, aldinlegi þínum og olíu þinni og fyrstu ullina, sem þú klippir af sauðfé þínu, skalt þú gefa honum. ⁵Því að Drottinn Guð þinn hefir útvalið hann af öllum kynkvíslum þínum, til þess að hann og synir hans gegni þjónustu í nafni Drottins alla daga.

⁶Nú kemur levíti úr einhverri af borgum þínum í öllum Ísrael, þar er hann dvelur sem útlendingur – og hann má koma eftir vild sinni – til þess staðar, er Drottinn velur, ⁷og má hann þá gegna þjónustu í nafni Drottins Guðs síns eins og allir bræður hans, levítarnir, er standa þar frammi fyrir Drottni. ⁸Þeir skulu fá jafnan hlut til viðurværis, án tillits til þess, er hann fær fyrir selda séreign sína.

Gegn heiðnum siðum

⁹Þegar þú kemur inn í landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér, þá skalt þú ekki taka upp svívirðingar þessara þjóða. ¹⁰Eigi skal nokkur finnast hjá þér, sá er láti son sinn eða dóttur ganga gegnum eldinn, eða sá er fari með galdur eða spár eða fjölkynngi, eða töframaður ¹¹eða gjörningamaður eða særingamaður eða spásagnamaður eða sá er leiti fréttu af framliðnum. ¹²Því að hver sá, er slíkt gjörir, er Drottni andstyggilegur, og fyrir slíkar svívirðingar rekur Drottinn Guð þinn þá burt undan þér.

¹³Þú skalt vera grandvar gagnvart Drottni Guði þínum. ¹⁴Því að þessar þjóðir, er þú rekur nú burt, hlýða á spásagnamenn og galdramenn, en þér hefir Drottinn Guð þinn eigi leyft slíkt.

Guð heitir að senda spámann

¹⁵Spámann mun Drottinn Guð þinn upp vekja meðal þín, af bræðrum þínum, slíkan sem ég er. Á hann skuluð þér hlýða. ¹⁶Mun þannig fyllilega rætast það, er þú baðst Drottin Guð þinn um hjá Hóreb, daginn sem þér voruð þar saman komnir, er þú sagðir: „Eigi vildi ég lengur þurfa að heyra raust Drottins Guðs míns né oftara að sjá þennan mikla eld, svo að ég deyi ekki.“

¹⁷Þá sagði Drottinn við mig: „Vel er það mælt, sem þeir segja. ¹⁸Ég vil upp vekja þeim spámann meðal bræðra þeirra, slíkan sem þú ert, og ég mun leggja honum mín orð í munn, og hann skal mæla til þeirra allt það, er ég býð honum. ¹⁹Og hvern þann, er eigi vill hlýða á orð mín, þau er hann mun flytja í mínu nafni, hann mun ég krefja

reikningsskapar. ²⁰En sá spámaður, sem dirfist að tala í mínu nafni það, er ég hefi eigi boðið honum að tala, og sá sem talar í nafni annarra guða, sá spámaður skal deyja.

²¹Ef þú segir í hjarta þínu: „Hvernig fáum vér þekkt úr þau orð, er Drottinn hefir ekki talað?“ ²²Þá vit, að þegar spámaður talar í nafni Drottins og það rætist eigi né kemur fram, þá eru það orð, sem Drottinn hefir eigi talað. Af ofdirfsku sinni hefir spámaðurinn talað það, þú þarft ekki að hræðast hann.“

Griðastaðir

19

¹Þegar Drottinn Guð þinn upprætir þær þjóðir, hverra land Drottinn Guð þinn gefur þér, og er þú hefir lagt þær undir þig og ert setstur að í borgum þeirra og húsum, ²þá skalt þú skilja frá þrjár borgir í landi þínu, því er Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar. ³Þú skalt leggja veg að þeim og skipta gjörvöllu landi þínu, því er Drottinn Guð þinn lætur þig eignast, í þrjá hluti, og skal það vera til þess að þangað megi flýja hver sá, er mann vegur.

⁴Svo skal vera um veganda þann, er þangað flýr til þess að forða lífi sínu:

Ef maður drepur náunga sinn óviljandi og hefir eigi verið óvinur hans áður, ⁵svo sem þegar maður fer með náunga sínum í skóg að fella tré og hann reiðir upp öxina til að höggva tréð, en öxin hrytur af skaftinu og lendir á náunga hans, svo að hann fær bana af – sá maður má flýja í einhverja af borgum þessum og forða svo lífi sínu, ⁶til þess að hefndarmaðurinn elti ekki vegandann meðan móðurinn er á honum og nái honum, af því að vegurinn er langur, og drepi hann, þótt hann sé ekki dauðasekur, með því að hann var ekki óvinur hans áður.

⁷Fyrir því býð ég þér og segi: Þú skalt skilja þrjár borgir frá. ⁸Og ef Drottinn Guð þinn færir út landamerki þín, eins og hann hefir svarið feðrum þínum, og hann gefur þér gjörvallt landið, sem hann hét að gefa feðrum þínum, ⁹svo framarlega sem þú gætir þess að halda allar þessar skipanir, sem ég legg fyrir þig í dag, með því að elska Drottin Guð þinn og ganga á hans vegum alla daga, þá skalt þú enn bæta þrem borgum við þessar þrjár, ¹⁰til þess að saklausu blóði verði eigi úthellt í landi þínu, því er Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar, og blóðsök falli eigi á þig.

¹¹En ef maður hatast við náunga sinn og situr um hann, ræðst á hann og lýstur hann til bana og flýr síðan í einhverja af borgum þessum, ¹²þá skulu öldungar þeirrar borgar, er hann á heima í, senda þangað og sækja hann og selja í hendur hefndarmanni til lífláts. ¹³Þú skalt ekki líta hann vægðarauga, heldur hreinsa Ísrael af saklausra manna blóði, svo að þér vegni vel.

Um merkjafærslu

¹⁴Þú skalt eigi færa úr stað landamerki náunga þíns, þau er forfeðurnir hafa sett, á arfleifð þinni, er þú munt eignast í landinu, sem Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar.

Um vitnaleiðslu

¹⁵Eigi skal eitt vitni koma fram gegn manni, þá er um einhvern glæp eða einhverja synd er að ræða – hvaða synd sem það nú er, sem hann hefir drýgt. Því aðeins skal framburður gildur vera, að tveir eða þrír vottar beri.

¹⁶Nú rís falsvottur gegn einhverjum og ber á hann lagabrot, ¹⁷og skulu þá báðir þeir, er kærumálið eiga saman, ganga fram fyrir Drottin, fyrir prestana og dómarana, sem þá eru í þann tíma, ¹⁸og dómarnir skulu rannsaka það rækilega, og ef þá reynist svo, að votturinn er ljúgvottur, að hann hefir borið lygar á bróður sinn, ¹⁹þá skuluð þér gjöra svo við hann sem hann hafði hugsað að gjöra við bróður sinn, og þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér. ²⁰Og hinir munu heyra það og skelfast og eigi framar hafast að slíkt ódæði þín á meðal. ²¹Eigi skalt þú líta slíkt vægðarauga: Líf fyrir líf, auga fyrir auga, tönn fyrir tönn, hönd fyrir hönd, fót fyrir fót.

Hernaðarlög**20**

¹Þegar þú fer í hernað við óvini þína og þú sér hesta og vagna og liðfleiri her en þú ert, þá skalt þú ekki óttast þá, því að Drottinn Guð þinn er með þér, hann sem leiddi þig burt af Egyptalandi.

²Og þegar að því er komið, að þér leggið til orustu, þá skal presturinn ganga fram og mæla til lýðsins ³og segja við þá: „Heyr, Ísrael! Þér leggið í dag til orustu við óvini yðar. Látið ekki hugfallast, óttist ekki, skelfist ekki og hræðist þá ekki, ⁴því að Drottinn Guð yðar fer með yður til þess að berjast fyrir yður við óvini yðar og veita yður fulltingi.“

⁵Því næst skulu tilsjónarmennirnir mæla til lýðsins og segja: „Hver sá maður, er reist hefir nýtt hús, en hefir ekki vígt það, skal fara og snúa heim aftur, svo að hann falli ekki í orustunni og annar maður vígi það. ⁶Hver sá maður, sem plantað hefir víngarð, en hefir engar hans nytjar haft, skal fara og snúa heim aftur, svo að hann falli ekki í orustunni og annar maður hafi hans not. ⁷Hver sá maður, er fastnað hefir sér konu, en hefir ekki enn gengið að eiga hana, skal fara og snúa heim aftur, svo að hann falli ekki í orustunni og annar maður gangi að eiga hana.“

⁸Enn fremur skulu tilsjónarmennirnir mæla til lýðsins og segja: „Hver sá maður, sem hræddur er og hugdeigur, skal fara og snúa heim aftur, svo að bræðrum hans fallist ekki hugur eins og honum.“

⁹Og er tilsjónarmennirnir hafa lokið því að mæla til lýðsins, skal skipa hershöfðingja yfir liðið.

¹⁰Þegar þú býst til að herja á borg, þá skalt þú bjóða henni frið. ¹¹Og ef hún veitir friðsamleg andsvör og lýkur upp fyrir þér, þá skal allur lýðurinn, sem í henni finnst, vera

þér ánauðugur og þjóna þér. ¹²En vilji hún ekki gjöra frið við þig, heldur eiga ófrið við þig, þá skalt þú setjast um hana, ¹³og þegar Drottinn Guð þinn gefur hana í hendur þér, skalt þú deyða með sverðseggjum allt karlkyn, sem í henni er, ¹⁴en konum, börnum og fænaði og öllu, sem er í borginni, öllu herfanginu, mátt þú ræna handa þér og neyta herfangs óvina þinna, þess er Drottinn Guð þinn gefur þér.

¹⁵Svo skalt þú fara með allar þær borgir, sem eru mjög í fjarska við þig og ekki eru af borgum þessara þjóða.

¹⁶En í borgum þessara þjóða, sem Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar, skalt þú enga mannssál láta lífi halda. ¹⁷Miklu fremur skalt þú gjöreyða þeim:^a Hetítum, Amorítum, Kanaanítum, Peresítum, Hevítum og Jebúsítum, eins og Drottinn Guð þinn hefir fyrir þig lagt, ¹⁸til þess að þeir kenni yður ekki að taka upp allar þær svívirðingar, er þeir hafa í frammi haft guðum sínum til vegsemdar, og þér syndgið gegn Drottni Guði yðar.

¹⁹Þegar þú verður að sitja lengi um einhverja borg til þess að taka hana herskildi, þá skalt þú ekki spilla trjáum hennar með því að bera að þeim exi, því að þú getur etið af þeim aldinin, og þú skalt ekki höggva þau, því að hvort munu tré merkurinnar vera menn, svo að þau þurfi að vera í umsát þinni? ²⁰Þau tré ein, er þú veist að eigi bera æt aldin, þeim mátt þú spilla og höggva þau til þess að reisa úr þeim hervirki gegn borg þeirri, er á í ófriði við þig, uns hún fellur.

Um morð, er enginn veit, hver framið hefir

21

¹Ef maður finnst veginn í landi því, er Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar, liggjandi úti á víðavangi, en enginn veit, hver hann hefir drepíð, ²þá skulu öldungar þínir og dómendur fara út og mæla fjarlægðina til borganna, er liggja hringinn í kringum hinn vegna. ³Og sú borg, sem næst er hinum vegna, – öldungar þeirrar borgar skulu taka kvígu, sem eigi hefir höfð verið til vinnu né gengið hefir undir oki. ⁴Því næst skulu öldungar borgarinnar fara með kvíguna ofan í dal með sírennandi vatni, sem hvorki er yrktur né sáinn, og þar í dalnum skulu þeir brjóta kvíguna úr hálsliðnum. ⁵Þá skulu prestarnir, synir Leví, ganga fram, – því að þá hefir Drottinn Guð þinn útvalið til að þjóna sér og til þess að blessa í nafni Drottins, og eftir atkvæði þeirra skal skera úr öllum þrætumálum og meiðslamálum –, ⁶og allir öldungar þeirrar borgar, þeir er næstir eru hinum vegna, skulu þvo hendur sínar yfir kvígunni, sem hálsbrotin var í dalnum, ⁷og þeir skulu taka til orða og segja: „Vorar hendur hafa ekki úthellt þessu blóði og augu vor hafa ekki séð það. ⁸Fyrirgef, Drottinn, lýð þínum, Ísrael, er þú hefir leyst, og lát ekki lýð þinn Ísrael gjalda saklauss blóðs!“ Og þeim skal blóðsökin upp gefin verða.

⁹Þannig skalt þú hreinsa þig af saklausra manna blóði, svo að þér vegni vel, er þú gjörir það sem rétt er í augum Drottins.

^a Sjá skýr. við Js 7.1 um lög „hins heilaga stríðs“.

Um herteknar konur

¹⁰Þegar þú fer í hernað við óvini þína og Drottinn Guð þinn gefur þá í hendur þér og þú hertekur fólk meðal þeirra, ¹¹og þú sér meðal hinna herteknu konu fríða sýnum og fellir hug til hennar og vilt taka hana þér fyrir konu, ¹²þá skalt þú leiða hana inn í hús þitt, og hún skal raka höfuð sitt og skera neglur sínar ¹³og fara úr fötum þeim, er hún var hernuminn í. Síðan skal hún dvelja í húsi þínu og gráta föður sinn og móður heilan mánuð. Eftir það mátt þú ganga inn til hennar og samrekkja henni og hún vera kona þín. ¹⁴En fari svo, að þú hafir eigi lengur þokka til hennar, þá skalt þú láta hana algjörlega lausa og mátt alls eigi selja hana við verði. Þú skalt ekki fara með hana sem ambátt, fyrir því að þú hefir spjallað hana.

Um réttindi frumgetins sonar

¹⁵Ef maður á tvær konur, og hefir mætur á annarri en lætur sér fátt um hina, og þær fæða honum sonu, bæði sú er hann hefir mætur á og sú er hann lætur sér fátt um, og frumgetni sonurinn er sonur þeirrar, er hann lætur sér fátt um, ¹⁶þá skal honum ekki heimilt vera, er hann skiptir því sem hann á meðal sona sinna, að gjöra son konunnar, sem hann hefir mætur á, frumgetinn fram yfir son þeirrar, er hann lætur sér fátt um og frumgetinn er, ¹⁷heldur skal hann viðurkenna frumgetninginn, son þeirrar, er hann lætur sér fátt um, og gefa honum tvöfaldan hlut af öllu því, er hann á, því að hann er frumgróði styrkleika hans, honum heyrir frumburðarrétturinn.

Um foreldravaldið

¹⁸Ef maður á þrjóska son og ódælan, sem eigi vill hlýða föður sínum og móður, og hann hlýðnast þeim ekki að heldur, þótt þau hirti hann, ¹⁹þá skal faðir hans og móðir taka hann og fara með hann til öldunga borgar hans, að borgarhliðinu, þar sem hann á heima, ²⁰og segja við öldunga borgar hans: „Þessi sonur okkar er þrjóska og ódæll og vill ekki hlýða okkur, hann er svallari og drykkjurútur.“ ²¹Skulu þá allir borgarmenn lemja hann grjóti til bana. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér, og allur Ísrael skal heyra það og skelfast.

Um lík hengds manns

²²Þegar maður drýgir synd, sem varðar lífláti, og hann er líflátinn og þú hengir hann á tré, ²³þá skal líkami hans ekki vera náttlangt á trénu, heldur skalt þú jarða hann samdægurs. Því að sá er bölvður af Guði, sem hengdur er, og þú skalt ekki saurga land þitt, það er Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar.

Um týndan fjárhlut**22**

¹Þegar þú sér naut eða sauð bróður þíns á slæðingi, þá skalt þú ekki ganga fram hjá þeim, heldur skalt þú reka þau aftur til bróður þíns. ²En ef bróðir þinn býr eigi í grennd við þig eða ef þú þekkir hann ekki, þá skalt þú taka það heim til þín og hafa hjá þér, uns bróðir

þinn leitar þess. Þá skalt þú fá honum það aftur. ³Eins skalt þú og fara með asna hans, og eins skalt þú fara með klæðnað hans, og eins skalt þú fara með hvern þann týndan hlut, er bróðir þinn hefir misst og þú fundið. Þú mátt eigi leiða það hjá þér.

⁴Ef þú sér asna eða uxa bróður þíns liggja afvelta á veginum, þá skalt þú ekki ganga fram hjá þeim. Þú skalt vissulega hjálpa honum til að reisa þá á fætur.

Ýmisleg ákvæði

⁵Eigi skal kona ganga í karlmannsbúningi og eigi skal karlmaður fara í kvenmannsföt, því að hver sá, er slíkt gjörir, er Drottni Guði þínum andstyggilegur.

⁶Ef fuglshreiður verður fyrir þér á leið þinni, uppi í tré eða á jörðinni, með ungum í eða eggjum, og móðirin liggur á ungunum eða eggjunum, þá skalt þú ekki taka móðurina ásamt ungunum. ⁷Þú skalt sleppa móðurinni, en taka ungana eina, til þess að þér vegni vel og þú lifir langa ævi.

⁸Þegar þú reisir nýtt hús, skalt þú gjöra brjóstrið allt í kring uppi á þakinu, svo að ekki bakir þú húsi þínu blóðsekt, ef einhver kynni að detta ofan af því.

⁹Þú skalt eigi sá vingarð þinn tvenns konar sæði, svo að allt falli ekki undir helgidóminn, sæðið, sem þú sáir, og eftirtekjan af vingarðinum.

¹⁰Þú skalt ekki plægja með uxa og asna saman.

¹¹Þú skalt ekki fara í föt, sem ofín eru af tvenns konar efni, af ull og hör saman.

¹²Þú skalt gjöra þér skúfa á fjögur skaut skikkju þinnar, þeirrar er þú sveipar um þig.

Sifjaréttarákvæði

¹³Nú gengur maður að eiga konu, en fær óbeit á henni, er hann hefir samrekkst henni, ¹⁴og ber á hana svívirðilegar sakir og ófrægir hana og segir: „Ég gekk að eiga þessa konu, en er ég kom nærri henni, fann ég ekki meydómsmerki hjá henni,“ ¹⁵þá skulu foreldrar stúlkunnar taka meydómsmerki hennar og fara með þau til öldunga borgarinnar í borgarhliðið, ¹⁶og faðir stúlkunnar skal segja við öldungana: „Dóttur mína gaf ég þessum manni að eiginkonu, en hann hefir óbeit á henni. ¹⁷Nú ber hann svívirðilegar sakir á hana og segir: „Ég fann eigi meydómsmerki hjá dóttur þinni.“ En hér eru sannanir fyrir meydómi dóttur minnar!“ Og þau skulu breiða út rekkjuklæðið í augsýn öldunga borgarinnar.

¹⁸Og öldungar borgarinnar skulu taka manninn og refsa honum, ¹⁹og þeir skulu gjöra bætur á hendur honum, hundrað sikla silfurs, og greiða þá föður stúlkunnar, fyrir það að hann ófrægði mey í Ísrael. Og hún skal vera kona hans, honum skal eigi heimilt að skilja við hana alla ævi sína.

²⁰En ef það reynist satt, og sönnur verða eigi á það færðar að stúlkan hafi hrein mey verið, ²¹þá skal fara með stúlkuna að húsdrym föður hennar, og borgarmenn skulu lemja hana grjóti til bana, því að hún hefir framið óhæfuverk í Ísrael, með því að hórast í föðurgarði. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér.

²²Ef maður er staðinn að því að liggja hjá konu annars manns, þá skulu þau bæði deyja, maðurinn, sem lá hjá konunni, og konan sjálf. Þannig skalt þú útrýma hinu illa úr Ísrael.

²³Nú er mey manni föstnuð, og karlmaður hittir hana innan borgar og leggst með henni, ²⁴þá skuluð þér leiða þau bæði að borgarhliðinu og lemja þau grjóti til bana, stúlkuna vegna þess að hún kallaði ekki, þó að hún væri inni í borginni, og manninn vegna þess að hann spjallaði konu náunga síns. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér.

²⁵En ef maðurinn hittir föstnuðu stúlkuna úti á víðavangi, og hann tekur hana með valdi og leggst með henni, þá skal maðurinn einn deyja, sá er með henni lagðist. ²⁶En stúlkunni skalt þú ekkert gjöra. Hún hefir ekki framið neitt það, sem dauða sé vert, því að hér stóð eins á og þegar maður ræðst á náunga sinn og drepur hann. ²⁷Því að þar sem hann hitti hana úti á víðavangi, kann fastnaða stúlkan að hafa kallað, en enginn verið við til að hjálpa henni.

²⁸Ef maður hittir mey, sem eigi er föstnuð, og hann tekur hana og leggst með henni og komið er að þeim, ²⁹þá skal maðurinn, er lagðist með henni, greiða föður stúlkunnar fimmtíu sikla silfurs, en hún skal verða kona hans, fyrir því að hann hefir spjallað hana. Honum skal eigi heimilt að skilja við hana alla ævi sína.

^{a 30}Eigi skal maður ganga að eiga konu föður síns né fletta upp ábreiðu föður síns.

Hverjum meina skuli aðgang að þingsamkomu safnaðarins

23

¹Enginn sá, er meiddur hefir verið eistnamari eða hreðurskorinn, má vera í söfnuði Drottins.

²Enginn bastarður má vera í söfnuði Drottins, jafnvel ekki tíundi maður frá honum má vera í söfnuði Drottins.

³Enginn Ammóníti eða Móabíti má vera í söfnuði Drottins. Jafnvel ekki tíundi maður frá þeim má vera í söfnuði Drottins að eilífu, ⁴vegna þess að þeir komu ekki í móti yður með brauð og vatn, þá er þér voruð á leiðinni frá Egyptalandi, og vegna þess að þeir keyptu í móti þér Bíleam Beórsson frá Petór í Mesópótamíu til þess að bölvu þér. ⁵En Drottinn Guð þinn vildi ekki hlýða á Bíleam, og Drottinn Guð þinn sneri bölvuninni í blessan fyrir þig, af því að Drottinn Guð þinn elskaði þig. ⁶Þú skalt aldrei alla ævi þína láta þér annt um farsæld þeirra og velgengni.

⁷Þú skalt eigi hafa andstyggð á Edómítum, því að þeir eru bræður þínir.

Þú skalt eigi hafa andstyggð á Egyptum, því að þú dvaldir sem útlendingur í landi þeirra. ⁸Afkomendur þeirra í þriðja lið mega vera í söfnuði Drottins.

Um hreinleika herbúðanna

⁹Þegar þú fer í hernað móti óvinum þínum, þá skalt þú gæta þín við öllum illum hlutum.

¹⁰Ef einhver, sem með þér er, er ekki hreinn vegna þess, sem hann hefir hent um nóttina, þá skal hann ganga út fyrir herbúðirnar og má eigi koma inn í herbúðirnar, ¹¹en að

^a 23.1 í hebr. textanum.

áliðnum degi skal hann lauga sig í vatni, og er sól er setst, má hann aftur ganga inn í herbúðirnar.

¹²Þú skalt og hafa afvikinn stað fyrir utan herbúðirnar. Þangað skalt þú fara erinda þinna. ¹³Og þú skalt hafa spaða í tækjum þínum, og er þú þarft að setjast niður úti, þá skalt þú grafa holu með honum, moka því næst aftur yfir og hylja saurindin. ¹⁴Því að Drottinn Guð þinn er á gangi um herbúðir þínar til þess að frelsa þig og gefa óvini þína á þitt vald; fyrir því skulu herbúðir þínar helgar vera, svo að hann sjái ekkert óþokkalegt hjá þér og snúi sér burt frá þér.

Ýmisleg ákvæði

¹⁵Þú skalt eigi framselja í hendur húsbónda þræl, sem flúið hefir til þín frá húsbónda sínum. ¹⁶Hann skal setjast að hjá þér, í landi þínu, á þeim stað, er hann sjálfur velur, í einhverri af borgum þínum, þar sem honum best líkar. Þú skalt ekki sýna honum ójöfnuð.

¹⁷Á meðal Ísraels dætra má engin vera, sú er helgi sig saurlifnaði, og á meðal Ísraels sona má enginn vera, sá er helgi sig saurlifnaði. ¹⁸Þú skalt eigi bera skækjulaun eða hundsgjald^a inn í hús Drottins Guðs þíns eftir neinu heiti, því að einnig hvort tveggja þetta er Drottinn Guði þínum andstyggilegt.

¹⁹Þú skalt ekki taka fjárleigu af bróður þínum, hvorki fyrir peninga, matvæli né nokkurn hlut annan, er ljá má gegn leigu. ²⁰Af útlendum manni mátt þú taka fjárleigu, en af bróður þínum mátt þú ekki taka fjárleigu, til þess að Drottinn Guð þinn blessi þig í öllu því, er þú tekur þér fyrir hendur í landinu, sem þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar.

²¹Þegar þú gjörir Drottinni Guði þínum heit, þá skalt þú ekki láta dragast að efna það, því að ella mun Drottinn Guð þinn krefjast þess af þér og það verða þér til syndar. ²²En þótt þú sleppir því að gjöra heit, þá hvílir engin sekt á þér fyrir það.

²³Það sem komið hefir yfir varir þínar, skalt þú halda og breyta eftir því, eins og þú sjálfviljuglega hefir heitið Drottinni Guði þínum, það sem þú hefir talað með munni þínum.

²⁴Þegar þú kemur í víngarð náunga þíns, þá mátt þú eta vínber eins og þig lystir, þar til er þú ert mettur, en í ker þitt mátt þú ekkert láta.

²⁵Þegar þú kemur á kornakur náunga þíns, þá mátt þú tína öx með hendinni, en sigð mátt þú ekki sveifla yfir kornstöngum náunga þíns.

Um hjónaskilnað

24

¹Ef maður gengur að eiga konu og samrekkir henni, en hún finnur síðan ekki náð í augum hans, af því að hann verður var við eitthvað viðbjóðslegt hjá henni, og hann skrifar henni skilnaðarskrá og fær henni í hendur og lætur hana fara burt af heimili sínu, – ²ef hún því næst, eftir að hún er farin burt af heimili hans, fer og giftist öðrum manni, ³en þessi seinni maður leggur líka óvild á hana og skrifar henni skilnaðarskrá og fær henni í hendur, og

^a Við helgidóma Austurlanda til forna, frá Kypur til Babýloníu, voru starfandi konur og karlar, er „helguðu sig saurlifnaði“, sem var þáttur í guðlegri dýrkun. Laun þeirra voru nefnd „hundsgjald“. (Sbr. 17.v.)

lætur hana fara burt af heimili sínu –, eða ef seinni maðurinn, sem kvæntist henni, deyr, ⁴þá má ekki fyrri maður hennar, sá er við hana skildi, taka hana aftur sér að eiginkonu, eftir að hún er saurguð orðin, því að slíkt er andstyggilegt fyrir Drottni, og þú skalt eigi flekka landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar.

Ýmisleg ákvæði

⁵Þegar maður er nýkvæntur, þá skal hann ekki fara í hernað og engar álögur skulu á hann lagðar. Hann skal vera frjáls maður fyrir heimili sitt eitt ár, svo að hann gleðji konu sína, er hann hefir gengið að eiga.

⁶Eigi skal taka kvörn eða efri kvarnarstein að veði, því að það væri að taka líf mannsins að veði.

⁷Ef maður verður uppvís að því að stela einhverjum af bræðrum sínum, einhverjum af Ísraelsmönnum, og hann fer með hann sem þræl eða selur hann, þá skal slíkur þjófur deyja. Þannig skalt þú útrýma hinu illa burt frá þér.

⁸Gæt þín í líkþrárveikindum að athuga vandlega og fara eftir öllu því, sem levítaprestarnir tjá yður. Þér skuluð gæta þess að gjöra svo sem ég hefi fyrir þá lagt. ⁹Minntu þess, hvað Drottinn Guð þinn gjörði við Mirjam á leiðinni, þá er þér fóruð af Egyptalandi.

¹⁰Þegar þú lánar náunga þínum eitthvað, hvað sem það svo er, þá skalt þú eigi ganga inn í hús hans til þess að taka veð af honum. ¹¹Þú skalt staðnæmast úti fyrir, og sá, er þú lánar, skal færa þér veðið út.

¹²Og ef það er snauður maður, þá skalt þú ekki leggjast til hvíldar með veð hans, ¹³heldur skalt þú skila honum aftur veðinu um sólarlagsbil, svo að hann geti lagst til hvíldar í yfirhöfn sinni og blessi þig, og það mun talið verða þér til réttlætis fyrir augliti Drottins Guðs þíns.

¹⁴Þú skalt eigi beita fátækan og þurfandi daglaunamann ofríki, hvort sem hann er einn af bræðrum þínum eða útlendingum þeim, er dvelja í landi þínu innan borgarhliða þinna. ¹⁵Þú skalt greiða honum kaup hans sama daginn, áður en sól sest, – því að hann er fátækur, og hann langar til að fá það –, svo að hann hrópi ekki til Drottins yfir þér og það verði þér til syndar.

¹⁶Feður skulu ekki líflátnir verða ásamt börnunum, og börn skulu ekki líflátin verða ásamt feðrunum. Hver skal líflátinn verða fyrir sína eigin synd.

¹⁷Þú skalt ekki halla rétti útlends manns eða munaðarleysingja.

Þú skalt ekki taka fatnað ekkjunnar að veði. ¹⁸Og þú skalt minnst þess, að þú varst þræll í Egyptalandi og að Drottinn Guð þinn leysti þig þaðan. Fyrir því býð ég þér að gjöra þetta.

¹⁹Þegar þú sker upp korn á akri þínum og gleymir kornbundini úti á akrinum, þá skalt þú ekki snúa aftur til að sækja það. Útlendingurinn, munaðarleysinginn og ekkjan mega fá það, til þess að Drottinn Guð þinn blessi þig í öllu, sem þú tekur þér fyrir hendur. ²⁰Þegar þú slær ávexti af olíutrjám þínum, þá skalt þú ekki gjöra eftirleit í greinum trjáanna.

Útlendingurinn, munaðarleysinginn og ekkjan mega fá það. ²¹Þegar þú tínir víngarð þinn, þá skalt þú ekki gjöra eftirleit. Útlendingurinn, munaðarleysinginn og ekkjan mega fá það. ²²Þú skalt minnast þess, að þú varst þræll í Egyptalandi, fyrir því býð ég þér að gjöra þetta.

25

¹Þegar deila rís milli manna og þeir koma fyrir dóm, og dómur hefir upp kveðinn verið yfir þeim með þeim hætti, að hinn saklausi hefir verið sýknaður, en hinn seki dæmdur sekur, ²og hinn seki hefir unnið til húðstroku, þá skal dómarrinn láta leggja hann niður og láta slá hann í viðurvist sinni eins mörg högg og hæfir misgjörð hans. ³Hann má láta slá hann fjörutíu högg, en ekki fleiri, til þess að bróðir þinn verði ekki fyrirlitlegur í augum þínum, ef haldið er áfram að slá hann enn mörg högg.

⁴Þú skalt ekki málbinda uxann, er hann þreskir.

Um mágskyldu

⁵Þegar bræður búa saman og einn þeirra deyr og á engan son, þá skal kona hins látna ekki giftast neinum manni úrættis. Mágur hennar skal ganga inn til hennar og taka hana sér fyrir konu og gegna mágskyldunni við hana, ⁶en fyrsti sonurinn, er hún fæðir, skal teljast sonur hins látna bróður hans, svo að nafn hans afmáist ekki úr Ísrael.

⁷En ef manninn fýsir eigi að ganga að eiga bróðurkonu sína, þá skal hún ganga upp í borgarhliðið, til öldunganna, og segja: „Mágur minn færast undan að halda við nafni bróður síns í Ísrael. Hann vill ekki gegna mágskyldunni við mig.“

⁸Öldungar borgar hans skulu þá kalla hann fyrir og tala við hann, og ef hann stendur fastur fyrir og segir: „Mig fýsir eigi að ganga að eiga hana,“ ⁹þá skal mágkona hans ganga að honum í viðurvist öldunganna, draga skóinn af fæti honum, hrækja framan í hann, taka til máls og segja: „Svo skal fara með hvern þann, er eigi vill reisa við ætt bróður síns.“

¹⁰Og ætt hans skal í Ísrael nefnd Berfótsætt.

Ýmisleg ákvæði

¹¹Þegar tveir menn eru í áflogum, og kona annars hleypur að til þess að hjálpa manni sínum úr höndum þess, er slær hann, og hún réttir út höndina og tekur um hreðjar honum,

¹²þá skalt þú höggva af henni höndina og eigi líta hana vægðarauga.

¹³Þú skalt ekki hafa tvenns konar vogarsteina í sjóði þínum, annan stærri og hinn minni.

¹⁴Þú skalt ekki hafa tvenns konar efu í húsi þínu, aðra stærri og hina minni. ¹⁵Þú skalt hafa nákvæma og rétta vog, þú skalt hafa nákvæma og rétta efu, til þess að þú lifir lengi í landinu, sem Drottinn Guð þinn gefur þér. ¹⁶Því að hver sá, er slíkt gjörir, hver sá er ranglæti fremur, er Drottinn Guð þínum andstyggilegur.

¹⁷Minnstu þess, hvernig Amalekítar fóru með þig á leiðinni, þá er þér fóruð af Egyptalandi, ¹⁸hvernig þeir réðust á þig á leiðinni og unnu á þeim, er aftastir fóru, öllum þeim er þeyttir voru og aftur úr drógust, þegar þú varst orðinn lúinn og uppgefinn, – og óttuðust ekki Guð. ¹⁹Fyrir því skalt þú, þegar Drottinn Guð þinn veitir þér hvíld fyrir

öllum óvinum þínum allt í kringum þig í landinu, sem Drottinn Guð þinn gefur þér sem arf til eignar, afmá nafn Amalekíta af jörðinni. Gleym því ekki.

Játning trúar við frumgróðafórn

26

¹Þegar þú ert kominn inn í landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér til eignar, og þú hefir tekið það til eignar og ert setstur að í því, ²þá skalt þú taka nokkuð af frumgróða alls ávaxtar landsins, er þú fær af landi þínu, því er Drottinn Guð þinn gefur þér, láta það í körfu og fara með það til þess staðar, er Drottinn Guð þinn velur til þess að láta nafn sitt búa þar.

³Þú skalt fara til prestsins, sem þá er, og segja við hann:

„Ég játa í dag fyrir Drottni Guði þínum, að ég er kominn inn í landið, sem Drottinn sór feðrum vorum að gefa oss.“

⁴Og presturinn skal taka körfuna af hendi þér og setja hana niður fyrir framan altari Drottins Guðs þíns.

⁵Þá skalt þú taka til máls og segja frammi fyrir Drottni Guði þínum:

„Faðir minn var umreikandi Aramei, og hann fór suður til Egyptalands fáliðaður og dvaldist þar sem útlendingur og varð þar að mikilli, sterkri og fjölmennri þjóð. ⁶En Egyptar fóru illa með oss og þjáðu oss og lögðu á oss þunga þrælavinnu. ⁷Þá hrópuðum vér til Drottins, Guðs feðra vorra, og Drottinn heyrði raust vora og sá eynd vora, þraut og ánaud. ⁸Og Drottinn flutti oss af Egyptalandi með sterkri hendi og útréttum armlegg, með mikilli skelfingu og með táknum og undrum. ⁹Og hann leiddi oss hingað og gaf oss þetta land, land, sem flýtur í mjólk og hunangi. ¹⁰Og nú færi ég hér frumgróðann af ávexti landsins, þess er þú, Drottinn, hefir gefið mér.“

Því næst skalt þú setja það niður frammi fyrir Drottni Guði þínum og falla fram fyrir Drottni Guði þínum. ¹¹Og þú skalt gleðjast yfir öllum þeim gæðum, sem Drottinn Guð þinn hefir gefið þér, þú og skyldulið þitt, og levítinn og útlendingurinn, sem hjá þér eru.

Tíund til fátækra

¹²Þegar þú hefir greitt alla tíund af afrakstri þínum þriðja árið, tíundarárið, og hefir fengið hana í hendur levítanum, útlendingnum, munaðarleysingjanum og ekkjunni, svo að þau megi eta hana innan borgarhliða þinna og verða mett, ¹³þá skalt þú segja frammi fyrir Drottni Guði þínum:

„Ég hefi flutt hið heilaga burt úr húsinu og fengið það í hendur levítanum, útlendingnum, munaðarleysingjanum og ekkjunni og farið þannig nákvæmlega eftir boðorði þínu, því er þú hefir fyrir mig lagt. Ég hefi eigi breytt út af neinu boðorða þinna né gleymt nokkru þeirra. ¹⁴Ég hefi eigi etið neitt af því í sorg minni, eigi flutt neitt af því burt, er ég var óhrein, og eigi gefið dauðum manni neitt af því. Ég hefi hlýtt raustu Drottins Guðs míns og gjört allt eins og þú hefir fyrir mig lagt. ¹⁵Lít niður frá þínum heilaga bústað, frá himnum, og blessa þú lýð þinn Ísrael og landið, sem þú hefir gefið oss, eins og þú sórst feðrum vorum, land sem flýtur í mjólk og hunangi.“

Formáli sáttmálans milli Guðs og lýðsins

¹⁶Í dag býður Drottinn Guð þinn þér að halda þessi lög og ákvæði. Þú skalt því varðveita þau og halda þau af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni.

¹⁷Þú hefir látið Drottin lýsa yfir því í dag, að hann vilji vera þinn Guð og að þér skuluð ganga á hans vegum og varðveita lög hans, skipanir og ákvæði og hlýða hans raustu. ¹⁸Og Drottinn hefir látið þig lýsa yfir því í dag, að þú viljir vera hans eignarlýður, eins og hann hefir boðið þér, og að þú viljir varðveita allar skipanir hans, ¹⁹svo að hann geti hafið þig yfir allar þjóðir, er hann hefir skapað, til lofs, frægðar og heiðurs, og þú sért Drottni Guði þínum helgaður lýður, eins og hann hefir sagt.

*Sáttmálshátíð haldin***Fyrirmæli um sáttmálshátíð****27**

¹Móse og öldungar Ísraels buðu lýðnum og sögðu: „Varðveitið allar þær skipanir, sem ég legg fyrir yður í dag. ²Og þegar þér eruð komnir yfir Jórdan inn í landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér, þá skalt þú reisa upp stóra steina og strjúka þá utan kalki ³og rita á þá öll orð lögmáls þessa, þá er þú ert kominn yfir um, til þess að þú komist inn í landið, sem Drottinn Guð þinn gefur þér, land sem flýtur í mjólk og hunangi, eins og Drottinn, Guð feðra þinna, hefir heitið þér. ⁴Og þegar þér eruð komnir yfir Jórdan, þá skuluð þér reisa upp þessa steina, sem ég hefi mælt fyrir um í dag, á Ebalí fjalli og strjúka þá utan kalki. ⁵Þú skalt og reisa Drottni Guði þínum þar altari, altari af steinum. Þú mátt ekki bera að þeim járntól. ⁶Af óhöggnum steinum skalt þú reisa altari Drottins Guðs þíns, og á því skalt þú fórna Drottni Guði þínum brennifórnum. ⁷Og þú skalt slátra heillafórnum og eta þær þar og gleðjast frammi fyrir Drottni Guði þínum. ⁸Og þú skalt rita á steinana öll orð þessa lögmáls mjög greinilega.“^a

⁹Móse og levítaprestarnir töluðu til alls Ísraels og sögðu: „Ver hljóður og hlýð á, Ísrael! Í dag ert þú orðinn lýður Drottins, Guðs þíns. ¹⁰Fyrir því skalt þú hlýða raustu Drottins Guðs þíns og halda skipanir hans og lög, sem ég legg fyrir þig í dag.“

¹¹Þennan sama dag bauð Móse lýðnum og sagði: ¹²„Þessir skulu standa á Garísímfjalli til þess að blessa lýðinn, þegar þér eruð komnir yfir Jórdan: Símeon, Leví, Júda, Íssakar, Jósef og Benjamín. ¹³Og þessir skulu standa á Ebalí fjalli til að lýsa bölván: Rúben, Gað, Asser, Sebúlón, Dan og Naftalí.

^a Sjá skýr. við 5M 11.26,29

Tólf bannfæringar

¹⁴Levítarnir skulu taka til máls og segja með hárri raustu við alla Ísraelsmenn:

¹⁵Bölvaður er sá maður, sem býr til skurðgoð eða steipt líkneski, andstyggð Drottni, handaverk smiðs, og reisir það á laun!

Og allur lýðurinn skal svara: Amen.^a

¹⁶Bölvaður er sá, sem óvirðir föður sinn eða móður sína!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

¹⁷Bölvaður er sá, sem færir úr stað landamerki náunga síns!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

¹⁸Bölvaður er sá, sem leiðir blindan mann af réttri leið!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

¹⁹Bölvaður er sá, sem hallar rétti útlends manns, munaðarleysingja eða ekkju!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²⁰Bölvaður er sá, sem leggst með konu föður síns, því að hann hefir flett upp ábreiðu föður síns!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²¹Bölvaður er sá, sem hefir samlag við nokkra skepnu!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²²Bölvaður er sá, sem leggst með systur sinni, hvort heldur hún er dóttir föður hans eða dóttir móður hans!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²³Bölvaður er sá, sem leggst með tengdamóður sinni!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²⁴Bölvaður er sá, sem vegur náunga sinn á laun!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²⁵Bölvaður er sá, sem lætur múta sér til þess að vega saklausan mann!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.

²⁶Bölvaður er sá, sem eigi heldur í gildi orðum þessa lögmáls með því að breyta eftir þeim!

Og allur lýðurinn skal segja: Amen.“

^a *Amen* merkir: Það er vissulega rétt, áreiðanlegt, öruggt.

Blessanir**28**

¹Ef þú hlýðir grandgæfilega raustu Drottins Guðs þíns, svo að þú varðveitir og heldur allar skipanir hans, þær er ég legg fyrir þig í dag, þá mun Drottinn Guð þinn hefja þig yfir allar þjóðir á jörðu, ²og þá munu fram við þig koma og á þér rætast allar þessar blessanir, ef þú hlýðir raustu Drottins Guðs þíns:

³Blessaður ert þú í borginni og blessaður ert þú á akrinum.

⁴Blessaður er ávöxtur kviðar þíns og ávöxtur lands þíns og ávöxtur fénaðar þíns, viðkoma nautgripa þinna og burðir hjarðar þinnar.

⁵Blessuð er karfa þín og deigtrog þitt.

⁶Blessaður ert þú, þegar þú gengur inn, og blessaður ert þú, þegar þú gengur út.

⁷Drottinn mun láta óvini þína bíða ósigur fyrir þér, þá er upp rísa í móti þér. Um einn veg munu þeir fara í móti þér, en um sjö vegu munu þeir flýja undan þér.

⁸Drottinn láti blessun fylgja þér í forðabúrum þínum og í öllu, sem þú tekur þér fyrir hendur, og hann blessi þig í landinu, sem Drottinn Guð þinn gefur þér.

⁹Drottinn gjöri þig að lýð, sem heilagur er fyrir honum, eins og hann hefir svarið þér, ef þú varðveitir skipanir Drottins Guðs þíns og gengur á hans vegum. ¹⁰Og allar þjóðir á jörðinni munu þá sjá, að þú hefir nefndur verið eftir nafni Drottins, og þær munu óttast þig.

¹¹Drottinn mun veita þér gnægð gæða í ávexti kviðar þíns og í ávexti fénaðar þíns og í ávexti lands þíns í landi því, sem Drottinn sör feðrum þínum að gefa þér.

¹²Drottinn mun upp ljúka fyrir þér forðabúrinu sínu hinu góða, himninum, til þess að gefa landi þínu regn á réttum tíma og blessa öll verk handa þinna, og þú munt fé lána mörgum þjóðum, en sjálfur eigi þurfa að taka fé að láni.

¹³Drottinn mun gjöra þig að höfði og eigi að hala, og þú skalt stöðugt stíga upp á við, en aldrei færast niður á við, ef þú hlýðir skipunum Drottins Guðs þíns, þeim er ég legg fyrir þig í dag, til þess að þú varðveitir þær og breytir eftir þeim, ¹⁴og ef þú víkur ekki frá neinu boðorða þeirra, er ég legg fyrir yður í dag, hvorki til hægri né vinstri, til þess að elta aðra guði og þjóna þeim.

Bannfæringar

¹⁵En ef þú hlýðir ekki raustu Drottins Guðs þíns, svo að þú varðveitir og haldir allar skipanir hans og lög, er ég legg fyrir þig í dag, þá munu fram við þig koma og á þér hrína allar þessar bölvánir:

¹⁶Bölvaður ert þú í borginni og bölvaður ert þú á akrinum.

¹⁷Bölvuð er karfa þín og deigtrog þitt.

¹⁸Bölvaður er ávöxtur kviðar þíns og ávöxtur lands þíns, viðkoma nautgripa þinna og burðir hjarðar þinnar.

¹⁹Bölvaður ert þú, þegar þú gengur inn, og bölvaður ert þú, þegar þú gengur út.

²⁰Drottinn mun senda yfir þig bölvun, skelfing og ógnun í öllu því, er þú tekur þér fyrir hendur að gjöra, uns þú gjöreyst og fyrirferst skyndilega sökum illra verka þinna – sökum þess, að þú yfirgafst mig.

²¹Drottinn mun láta drepsóttina við þig loða, þar til er hann eyðir þér úr landi því, er þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar.

²²Drottinn mun slá þig með tæring og köldu, hita og bruna, með ofþurrki, korndrepi og gulnan, og mun þetta ásækja þig uns þú líður undir lok.

²³Himinninn yfir höfði þér skal verða sem eir og jörðin undir fótum þér sem járn.

²⁴Í stað regns mun Drottinn láta ryk og sandfok koma yfir land þitt; það mun falla yfir þig af himni, uns þú ert gjöreyddur.

²⁵Drottinn mun láta þig bíða ósigur fyrir óvinum þínum. Um einn veg munt þú fara í móti þeim, en um sjö vegu munt þú flýja undan þeim, og þú munt verða grýla fyrir öll konungsríki jarðarinnar. ²⁶Og hræ þín munu verða æti fyrir alla fugla himinsins og fyrir dýr jarðarinnar, og enginn mun fæla þau burt.

²⁷Drottinn mun slá þig með egypskum kaunum: með kýlum, kláða og útbrotum, svo að þú skalt verða ólæknandi.

²⁸Drottinn mun slá þig með vitfirring, blindni og hugarsturlan. ²⁹Þú munt fálma um hábjartan dag, eins og blindur maður fálmar í myrkri, og þú munt enga gæfu hljóta á vegum þínum, og þú munt alla daga sæta tómri undirokun og ránskap, og enginn mun hjálpa þér.

³⁰Þú munt festa þér konu, en annar maður mun leggjast með henni. Þú munt reisa hús, en eigi búa í því. Þú munt planta víngarð, en engar hans nytjar hafa.

³¹Uxa þínum mun slátrað verða fyrir augunum á þér, en þú munt ekki fá neitt af honum að eta. Asna þínum mun rænt verða að þér ásjáandi, en hann mun eigi hverfa aftur til þín. Sauðir þínir munu seldir verða í hendur óvinum þínum, og enginn mun hjálpa þér.

³²Synir þínir og dætur munu seldar verða í hendur annarri þjóð, og augu þín skulu horfa á það og daprast af þrá eftir þeim allan daginn, en þú skalt eigi fá að gjört.

³³Ávöxt lands þíns og allt það, er þú hefir aflað þér með striti þínu, mun þjóð ein eta, sem þú ekki þekkir, og þú munt sæta áþján einni og undirokun alla daga, ³⁴og þú munt verða vitstola út af því, er þú verður að horfa upp á.

³⁵Drottinn mun slá þig með illkynjuðum ólæknandi kaunum á knjám og fótleggjum, frá iljum og allt upp á hvirfil.

³⁶Drottinn mun leiða þig og konung þinn, þann er þú munt taka yfir þig, til þeirrar þjóðar, er hvorki þú né feður þínir hafa þekkt, og þar munt þú þjóna öðrum guðum, stokkum og steinum. ³⁷Og þú munt verða að undri, orðskvið og spotti meðal allra þjóða, þeirra er Drottinn leiðir þig til.

³⁸Mikið kornsæði munt þú færa út á akrana, en litlu skalt þú aftur inn safna, því að engisprettur skulu upp eta það.

³⁹Þú munt planta víngarða og yrkja þá, en vín munt þú hvorki drekka né leggja fyrir til geymslu, því að maðurinn mun eyða því.

⁴⁰Þú munt hafa olíutré um allt land þitt, en með olíu munt þú eigi smyrja þig, því að olífur þínar munu detta af.

⁴¹Þú munt geta sonu og dætur, en ekki fá að njóta þeirra, því að þau munu fara í útlegð.

⁴²Öll tré þín og ávöxt lands þíns munu engisprettarnar leggja undir sig.

⁴³Útlendingurinn, sem hjá þér er, mun stíga hærra og hærra upp yfir þig, en þú færast lengra og lengra niður á við. ⁴⁴Hann mun lána þér, en þú munt eigi lána honum, hann mun verða höfuðið, en þú munt verða halinn.

⁴⁵Allar þessar bölvánir munu koma fram á þér, elta þig og á þér hrína, uns þú ert gjöreyddur, af því að þú hlýddir ekki raustu Drottins Guðs þíns, að varðveita skipanir hans og lög, þau er hann fyrir þig lagði, ⁴⁶og þær skulu fylgja þér og niðjum þínum ævinlega sem tákn og undur.

⁴⁷Fyrir því að þú þjónaðir ekki Drottni Guði þínum með gleði og fúsu geði, af því að þú hafðir allsnægtir, ⁴⁸þá skalt þú þjóna óvinum þínum, þeim er Drottinn sendir í móti þér, hungraður og þyrstur, klæðlaus og farandi alls á mis, og hann mun leggja járnok á háls þér, uns hann hefir gjöreytt þér.

⁴⁹Drottinn mun stefna í móti þér þjóð einni úr fjarlægð, frá enda jarðarinnar, og kemur hún fljúgandi eins og örn, þjóð, hverrar tungu þú ekki skilur, ⁵⁰illúðlegri þjóð, sem eigi skeytir manngrein gamalmenna og enga vægð sýnir ungmennum. ⁵¹Og hún mun eta ávöxt fænaðar þíns og ávöxt lands þíns, uns þú ert gjöreyddur. Hún mun ekki leifa þér korni, aldinlegi og olíu, viðkomu nauta þinna né burði hjarðar þinnar, uns hún hefir gjört út af við þig. ⁵²Hún mun gjöra umsát um þig í öllum borgum þínum, uns hinir háu og rammgjörvu múrar þínir, sem þú treystir á, eru hrundir um land þitt allt. Og hún mun gjöra umsát um þig í öllum borgum þínum alls staðar í landi þínu, því er Drottinn Guð þinn gefur þér. ⁵³Og þú munt eta ávöxt kviðar þíns, holdið af sonum þínum og dætrum, þeim er Drottinn Guð þinn hefir gefið þér. Svo nærri mönnum mun umsátrið ganga og þær hörmungar, er þú munt sæta af óvinum þínum.

⁵⁴Jafnvel sá maður meðal þín, sem mjúklífur er og mjög kveifarlegur, mun óbliðu auga líta bróður sinn, konuna í faðmi sínum og þau börnin sín, er hann enn á eftir, ⁵⁵og eigi tíma að gefa neinu af þeim neitt af holdi barna sinna, sem hann etur, af því að hann hefir ekkert annað til. Svo nærri mönnum mun umsátrið ganga og þær hörmungar, er þú munt sæta af óvinum þínum í öllum borgum þínum.

⁵⁶Mjúklíf og kveifarleg kona meðal þín, sem aldrei hefir reynt að tylla fæti sínum á jörðina af kveifarhætti og tepruskap, mun óbliðu auga líta manninn í faðmi sínum, son sinn og dóttur sína, ⁵⁷og fylgjuna, sem út gengur af skauti hennar, og börn sín, þau er hún elur, því að hún etur þau sjálf á laun, þegar allar bjargir eru bannaðar. Svo nærri mönnum mun umsátrið ganga og þær hörmungar, er þú munt sæta af óvinum þínum í öllum borgum þínum.

⁵⁸Ef þú gætir þess eigi að halda öll fyrirmæli þessa lögmáls, þau er rituð eru í þessari bók, með því að óttast þetta dýrlega og hræðilega nafn, DROTTINN GUÐ ÞINN, ⁵⁹þá mun Drottinn slá þig og niðja þína með feiknablágum, með miklum plágum og þrálátum,

með illkynjuðum sjúkdómum og þrálátum, ⁶⁰og hann mun aftur láta yfir þig koma allar hinar egypsku sóttir, þær er þú hræðist, og þær munu við þig loða. ⁶¹Auk þess mun Drottinn láta yfir þig koma alla þá sjúkdóma og allar þær plágur, sem ekki eru ritaðar í þessari lögmálsbók, uns þú ert gjöreyddur.

⁶²Aðeins fámennur hópur skal eftir verða af yður, í stað þess að þér áður voruð sem stjórnur himins að fjölda til, af því að þú hlýddir eigi raustu Drottins Guðs þíns.

⁶³Og eins og Drottinn áður fyrri hafði yndi af því að gjöra vel við yður og margfalda yður, eins mun Drottinn hafa yndi af að tortíma yður og gjöreyða, og þér munuð verða reknir burt úr því landi, er þér haldið nú inn í til þess að taka það til eignar. ⁶⁴Og Drottinn mun dreifa þér meðal þjóðanna frá einu heimsskauti til annars, og þar munt þú þjóna öðrum guðum, sem hvorki þú né feður þínir hafa þekkt, stokkum og steinum. ⁶⁵Og meðal þessara þjóða munt þú eigi mega búa í næði, og hvergi mun hvíldarstaður vera á fæti þínum, heldur mun Drottinn gefa þér þar skjálfandi hjarta, þrotnandi augu og ráðþota sál. ⁶⁶Líf þitt mun leika fyrir þér sem á þræði, og þú munt hræddur vera nótt og dag og aldrei vera ugglaus um líf þitt. ⁶⁷Á morgnana muntu segja: „Ó, að það væri komið kveld!“ og á kveldin muntu segja: „Ó, að það væri kominn morgunn!“ sökum hræðslu þeirrar, er gagntekið hefir hjarta þitt, og sökum þess, er þú verður að horfa upp á. ⁶⁸Drottinn mun flytja þig aftur til Egyptalands á skipum, þá leið, er ég sagði um við þig: „Þú skalt aldrei framar líta hana!“ Og þar munuð þér boðnir verða óvinum yðar til kaups að þrælum og ambáttum, en enginn vilja kaupa.

Hvatningarræða um að halda sáttmálann

29

^a ¹Þessi eru orð sáttmálans, sem Drottinn bauð Móse að gjöra við Ísraelsmenn í Móabslandi, auk sáttmálans, sem hann gjörði við þá hjá Hóreb.

²Móse kallaði saman allan Ísrael og sagði við þá:

Þér hafið séð allt það, sem Drottinn gjörði fyrir augum yðar í Egyptalandi við Faraó og alla þjóna hans og allt land hans, ³hin miklu máttarverk, er þú hefir séð með eigin augum, hin miklu tákni og undur. ⁴En allt fram á þennan dag hefir Drottinn ekki gefið yður hjarta til að skilja með, augu til að sjá eða eyru til að heyra.

⁵Ég leiddi yður í fjörutíu ár um eyðimörkina. Föt yðar slitnuðu ekki á yður, og skór þínir slitnuðu ekki á fótum þér, ⁶brauð átuð þér ekki, og vín eða áfengan drykk drukkuð þér ekki, til þess að þér mættuð skilja, að ég er Drottinn, Guð yðar.

⁷Er þér komuð hingað, og Síhon, konungur í Hesbon, og Óg, konungur í Basan, fóru í móti oss til orustu, þá unnum vér sigur á þeim ⁸og tókum land þeirra og gáfum það Rúbenítum, Gaðítum og hálfri ættkvísl Manasse til eignar. ⁹Varðveitið því orð þessa sáttmála og breytið eftir þeim, til þess að yður lánist vel allt, sem þér gjörðið.

¹⁰Þér standið í dag allir frammi fyrir Drottni, Guði yðar: höfuðsmenn yðar, ættkvíslir yðar, öldungar yðar, tilsjónarmenn yðar, allir karlmenn í Ísrael, ¹¹börn yðar og konur og útlendingar þínir, sem eru í herbúðum þínum, – bæði viðarhöggsmenn og vatnsberar þínir

^a 28.69 í hebr. textanum.

–, ¹²til þess að gangast undir sáttmála Drottins, Guðs þíns, og í eiðfest samfélag við hann, er Drottinn Guð þinn gjörir við þig í dag, ¹³til þess að hann gjöri þig í dag að sínum lýð og hann sé þinn Guð, eins og hann hefir heitið þér og eins og hann hefir svarið feðrum þínum, Abraham, Ísak og Jakob.

¹⁴En ég gjöri ekki þennan sáttmála og þetta eiðfesta samfélag við yður eina, ¹⁵heldur bæði við þá, sem standa hér með oss í dag frammi fyrir Drottni Guði vorum, og einnig við þá, sem ekki eru hér með oss í dag.

¹⁶Þér vitið sjálfir, að vér bjuggum á Egyptalandi og hvernig vér komumst mitt í gegnum þær þjóðir, er þér urðuð að fara gegnum. ¹⁷Og þér sáuð viðurstyggðir þeirra og skurðgoð þeirra úr tré og steinum, silfri og gulli, sem hjá þeim voru. ¹⁸Aðeins að eigi sé meðal yðar karl eða kona eða heimili eða ættkvísl, sem í dag snúi hjarta sínu frá Drottni Guði vorum og gangi að dýrka guði þessara þjóða! Aðeins að eigi sé meðal yðar rót, sem beri eitur og malurt að ávexti! – ¹⁹enginn sem telji sig sælan í hjarta sínu og segi, er hann heyrir orð þessa eiðfesta sáttmáls: „Mér mun vel farnast, þótt ég gangi fram í þrjósku hjarta míns.“

Slíkt mundi leiða til þess, að hið vökvaða yrði afmáð ásamt hinu þurra. ²⁰Drottinn mun eigi vilja fyrirgefa honum, heldur mun reiði Drottins og vandlæting þá bálast gegn slíkum manni, og öll bölvunin, sem rituð er í þessari bók, mun þá á honum hvíla, og Drottinn mun afmá nafn hans af jörðinni. ²¹Og Drottinn mun skilja slíka ættkvísl úr öllum ættkvíslum Ísraels henni til glötunar, samkvæmt öllum bölvunum sáttmálans, sem ritaður er í þessari lögmálsbók.

²²Hin komandi kynslóð, börn yðar, sem upp munu vaxa eftir yður, og útlendir menn, sem koma munu af fjarlægum landi, munu segja, er þeir sjá plágur þær og sóttir, er Drottinn hefir lagt á land þetta, – ²³landið er allt orðið að brennisteini, salti og brunaskellum, þar verður eigi sáð og ekkert sprettur þar og engin jurt kemur þar upp úr jörðinni, en allt er umturnað eins og Sódóma og Gómorra, Adma og Sebóím, er Drottinn umturnaði í reiði sinni og heift –, ²⁴já, allar þjóðir munu segja: „Hvers vegna hefir Drottinn farið svo með þetta land? Hvernig stendur á þessari miklu ofsareiði?“

²⁵Þá munu menn svara: „Af því að þeir yfirgáfu sáttmála Drottins, Guðs feðra sinna, sem hann gjörði við þá, er hann leiddi þá af Egyptalandi, ²⁶en gengu að dýrka aðra guði og falla fram fyrir þeim, guði, er þeir þekktu eigi og hann hafði eigi úthlutað þeim. ²⁷Fyrir því upptendraðist reiði Drottins gegn landi þessu, svo að hann lét yfir þá koma alla þá bölvun, sem rituð er í þessari bók. ²⁸Og Drottinn sleit þá upp úr landi þeirra í reiði og heift og mikilli gremju og þeytti þeim í annað land, og er svo enn í dag.“

²⁹Hinir leyndu hlutir heyra Drottni Guði vorum, en það, sem opinberað er, heyrir oss og börnum vorum ævinlega, svo að vér megum breyta eftir öllum orðum lögmáls þessa.

30

¹Þegar allt þetta, blessunin og bölvunin, sem ég hefi lagt fyrir þig í dag, kemur fram við þig, og þú hugfestir það meðal allra þeirra þjóða, er Drottinn Guð þinn rekur þig til, ²og þú snýr þér aftur til Drottins Guðs þíns og hlýðir raustu hans í öllu, sem ég býð þér í dag, bæði þú og börn þín, af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni, ³þá mun Drottinn Guð þinn snúa við högum þínum og miskunna þér og safna þér aftur saman frá öllum þjóðum, þeim er Drottinn Guð þinn hefir dreift þér á meðal.

⁴Þótt þínir brottreknu væru yst við skaut himins, þá mun Drottinn Guð þinn saman safna þér þaðan og sækja þig þangað. ⁵Og Drottinn Guð þinn mun leiða þig inn í landið, sem feður þínir áttu, og þú skalt taka það til eignar, og hann mun gjöra enn betur til þín og fjölga þér enn meir en feðrum þínum.

⁶Drottinn Guð þinn mun umskera hjarta þitt og hjarta niðja þinna, svo að þú elskir Drottin Guð þinn af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni, til þess að þú megir lifa.

⁷Og Drottinn Guð þinn mun láta allar þessar bölvunar bitna á óvinum þínum og fjendum, þeim er hafa ofsótt þig. ⁸En þú munt aftur hlýða raustu Drottins og halda allar skipanir hans, þær er ég legg fyrir þig í dag.

⁹Drottinn Guð þinn mun veita þér gnægð gæða í öllu, sem þú tekur þér fyrir hendur, í ávexti kviðar þíns og í ávexti fénaðar þíns og í ávexti lands þíns, því að Drottinn mun aftur gleðjast yfir þér, þér til heilla, eins og hann gladdist yfir feðrum þínum, ¹⁰ef þú hlýðir raustu Drottins Guðs þíns og varðveitir skipanir hans og lög, sem rituð eru í þessari lög málsbók, ef þú snýr þér til Drottins Guðs þíns af öllu hjarta þínu og af allri sálu þinni.

¹¹Þetta boðorð, sem ég legg fyrir þig í dag, er þér eigi um megn, og það er eigi fjarlægð þér.

¹²Ekki er það uppi í himninum, svo að þú þurfir að segja: „Hver ætli fari fyrir oss upp í himininn og sækir það handa oss og kunngjöri oss það, svo að vér megum breyta eftir því?“

¹³Og það er eigi hinumegin hafsins, svo að þú þurfir að segja: „Hver ætli fari fyrir oss yfir hafið og sækir það handa oss og kunngjöri oss það, svo að vér megum breyta eftir því?“

¹⁴Heldur er orðið harla nærri þér, í munni þínum og hjarta þínu, svo að þú getur breytt eftir því.

¹⁵Sjá, ég hefi í dag lagt fyrir þig líf og heill, dauða og óheill. ¹⁶Ef þú hlýðir skipunum Drottins Guðs þíns, þeim er ég legg fyrir þig í dag, að elska Drottin Guð þinn, ganga á hans vegum og varðveita skipanir hans, lög og ákvæði, þá munt þú lifa og margfaldast, og Drottinn Guð þinn mun blessa þig í landi því, er þú heldur nú inn í til þess að taka það til eignar. ¹⁷En ef hjarta þitt gjörir fráhverft og þú verður óhlýðinn og lætur tælast til að falla fram fyrir öðrum guðum og dýrka þá, ¹⁸þá boða ég yður í dag, að þér munuð gjörsamlega farast. Þér munuð þá eigi lifa mörg árin í landi því, er þér haldið nú inn í yfir Jórdan til þess að taka það til eignar.

¹⁹Ég kveð í dag bæði himin og jörð til vitnis móti yður, að ég hefi lagt fyrir þig lífið og dauðann, blessunina og bölvunina. Veldu þá lífið, til þess að þú og niðjar þínir megi lifa, ²⁰með því að elska Drottin Guð þinn, hlýða raustu hans og halda þér fast við hann, því að undir því er líf þitt komið og langgæður aldur þinn, svo að þú megir búa í landinu, sem Drottinn sör feðrum þínum, Abraham, Ísak og Jakob, að gefa þeim.

Skilnaðarstund Móse og andlát

Jósúa skipaður eftirmaður Móse

31

¹Móse fór og flutti öllum Ísrael þessi orð ²og sagði við þá: „Ég er nú hundrað og tuttugu ára. Ég get ekki lengur gengið út og inn, og Drottinn hefir sagt við mig: „Þú skalt ekki komast yfir hana Jórdan.“ ³Drottinn Guð þinn fer sjálfur yfir um fyrir þér, hann mun sjálfur eyða þessum þjóðum fyrir þér, svo að þú getir tekið lönd þeirra til eignar. Jósúa skal fara yfir um fyrir þér, eins og Drottinn hefir sagt. ⁴Og Drottinn mun fara með þær eins og hann fór með Síhon og Óg, konunga Amoríta, og land þeirra, sem hann eyddi. ⁵Og Drottinn mun gefa þær yður á vald, og þér skuluð fara með þær nákvæmlega eftir skipun þeirri, er ég hefi fyrir yður lagt. ⁶Verið hughraustir og öruggir, óttist eigi og hræðist þá eigi, því að Drottinn Guð þinn fer sjálfur með þér. Hann mun ekki sleppa af þér hendinni né yfirgefa þig.“

⁷Móse kallaði þá á Jósúa og sagði við hann í augsýn alls Ísraels: „Vertu hughraustur og öruggur, því að þú munt leiða þetta fólk inn í landið, sem Drottinn sór feðrum þeirra að gefa þeim, og þú munt skipta því milli þeirra. ⁸Og Drottinn mun sjálfur fara fyrir þér, hann mun vera með þér, hann mun eigi sleppa af þér hendinni né yfirgefa þig. Óttast þú eigi og lát eigi hugfallast.“

Kennsla í lögmáli sáttmálans

⁹Móse ritaði lögmál þetta og fékk það í hendur prestunum, sonum Leví, er bera sáttmálsörk Drottins, og öllum öldungum Ísraels. ¹⁰Og Móse lagði svo fyrir þá:

„Sjöunda hvert ár, umlíðunarárið, á laufskálahátíðinni, ¹¹þegar allur Ísrael kemur til að birtast fyrir augliti Drottins Guðs þíns á þeim stað, sem hann velur, þá skalt þú lesa lögmál þetta fyrir öllum Ísrael í heyranda hljóði. ¹²Safna þú saman lýðnum, bæði körlum, konum og börnum, og útlendingum þeim, sem hjá þér eru innan borgarhliða þinna, til þess að þeir hlýði á og til þess að þeir læri að óttast Drottin Guð yðar og gæti þess að halda öll orð þessa lögmáls. ¹³Og börn þeirra, þau er enn ekki þekkja það, skulu hlýða á og læra að óttast Drottin Guð yðar alla þá daga, sem þér lifið í því landi, er þér haldið nú inn í yfir Jórdan til þess að taka það til eignar.“

Síðustu fyriræli Guðs til Móse

¹⁴Drottinn sagði við Móse: „Sjá, andlátstími þinn nálgast. Kalla þú á Jósúa og gangið inn í samfundatjaldið, svo að ég megi leggja fyrir hann skipanir mínar.“

Þá fóru þeir Móse og Jósúa og gengu inn í samfundatjaldið. ¹⁵En Drottinn birtist í tjaldinu í skýstólpa, og skýstólpinn nam staðar við tjalddyrnar.

¹⁶Drottinn sagði við Móse: „Sjá, þú munt nú leggjast til hvíldar hjá feðrum þínum. Þá mun lýður þessi rísa upp og taka fram hjá með útlendum guðum lands þess, er hann

heldur nú inn í, en yfirgefa mig og rjúfa sáttmála minn, þann er ég við hann gjörði. ¹⁷Þá mun reiði mín upptendrast gegn þeim, og ég mun yfirgefa þá og byrgja auglit mitt fyrir þeim, og lýðurinn mun eyddur verða og margs konar bölg og þrengingar yfir hann koma. Þá mun hann segja: „Vissulega er þetta bölg yfir mig komið, af því að Guð minn er ekki hjá mér.“ ¹⁸En á þeim degi mun ég byrgja auglit mitt vandlega vegna allrar þeirrar illsku, sem hann hefir í frammi haft, er hann sneri sér til annarra guða.

¹⁹Skrifa þú nú upp kvæði þetta og kenn það Ísraelsmönnum, legg þeim það í munn, til þess að kvæði þetta megi verða mér til vitnisburðar gegn Ísraelsmönnum. ²⁰Því að ég mun leiða þá inn í landið, sem ég sör feðrum þeirra, sem flýtur í mjólk og hunangi, og þeir munu eta og verða saddir og feitir og snúa sér til annarra guða og dýrka þá, en mér munu þeir hafna og rjúfa sáttmála minn. ²¹Og þegar margs konar bölg og þrengingar koma yfir þá, þá mun kvæði þetta bera vitni gegn þeim, því að það mun eigi gleymast í munni niðja þeirra. Því að ég veit, hvað þeim býr innanbrjósts nú þegar, áður en ég hefi leitt þá inn í landið, sem ég sör feðrum þeirra.“

²²Og Móse skrifaði upp kvæði þetta þann hinn sama dag og kenndi það Ísraelsmönnum.

²³Drottinn lagði skipanir sínar fyrir Jósúa Núnsson og sagði: „Vertu hughraustur og öruggur, því að þú munt leiða Ísraelsmenn inn í landið, sem ég sör þeim, og ég mun vera með þér.“

²⁴Þegar Móse hafði algjörlega lokið því að rita orð þessa lögmáls í bók, ²⁵þá bauð hann levítunum, sem bera sáttmálsörk Drottins, og sagði: ²⁶„Takið lögmálsbók þessa og leggið hana við hliðina á sáttmálsörk Drottins Guðs yðar, svo að hún geymist þar til vitnisburðar gegn þér. ²⁷Því að ég þekki mótþróa þinn og þrjósku. Sjá, meðan ég enn er lifandi hjá yður í dag, hafið þér óhlýðnast Drottni, og hvað mun þá síðar verða að mér dauðum! ²⁸Safnið saman til mín öllum öldungum ættkvísla yðar og tilsjónarmönnum yðar, að ég megi flytja þeim þessi orð í heyrandi hljóði og kveðja himin og jörð til vitnis móti þeim. ²⁹Því að ég veit, að eftir dauða minn munuð þér gjörspillast og víkja af þeim vegi, sem ég hefi boðið yður. Þá mun og ógæfan koma yfir yður á komandi tímum, er þér gjörið það sem illt er í augum Drottins, svo að þér egnið hann til reiði með athæfi yðar.“

Ljóð Móse

³⁰Móse flutti þá öllum söfnuði Ísraels orð þessa kvæðis, uns því var lokið:

Upphaf kvæðis

32

¹Hlustið, þér himnar, því að nú mun ég mæla,
og jörðin hlýði á mál munns míns!

²Kenning mín streymi sem regn,
ræða mín drjúpi sem dökk,
eins og gróðrarskúrir á grængresið
og sem þungaregn á jurtirnar.

Verk Guðs eru fullkomin

³Ég vil kunngjöra nafn Drottins:

Gefið Guði vorum dýrðina!

⁴Bjargið – fullkomin eru verk hans,

því að allir vegir hans eru réttlæti.

Trúfastur Guð og tállaus,

réttlátur og réttvís er hann.

⁵Synir hans eru spilltir orðnir, blettur er á þeim,

rangsnúin og rammspillt kynslóð.

⁶Ætlið þér að launa Drottni þannig,

þú heimska og óvitra þjóð?

Er hann ekki faðir þinn, sá er skóp þig,

sá er gjörði þig og myndaði?

⁷Minnstu fyrri tíða,

hyggið að árum liðinna alda!

Spyr föður þinn, að hann megí fræða þig,

gamalmenni þín, að þau megí segja þér frá!

Guð annast lýð sinn

⁸Þá er hinn hæsti skipti óðulum meðal þjóðanna,

þá er hann greindi í sundur mannanna börn,

þá skipaði hann löndum þjóðflokka

eftir tölu Ísraels sona.

⁹Því að hlutskipti Drottins er lýður hans,

Jakob úthlutað arfleifð hans.

¹⁰Hann fann hann í eyðimerkurlandi

og í óbyggðum, innan um öskrið á öræfunum.

Hann verndaði hann, hugði að honum,

hann varðveitti hann sem sjáaldur auga síns.

¹¹Eins og örn, sem vekur upp hreiður sitt

og svífur yfir ungum sínum,

svo útbreiddi hann vængi sína, tók hann upp
og bar hann á flugfjöðrum sínum.

¹²Drottinn einn leiddi hann,
og enginn annar guð var með honum.

¹³Hann lét hann fram bruna á hæðum landsins
og lét hann njóta ávaxtar akursins.

Hann lét hann sjúga hunang úr klettunum
og olífuolíu úr tinnusteinunum.

¹⁴Hann ól hann á kúarjóma og sauðamjólk,
ásamt feitu kjöti af dilkum og hrútum.

Hann gaf honum Basan–uxa og kjarnhafra,
ásamt nýrnafeiti hveitisins.^a

Þrúgnablóð drakkst þú sem kostavín.

Fráfall Guðs lýðs

¹⁵En Jesjúrún^b varð feitur og sparkaði aftur undan sér,
– feitur varðst þú, digur og sællegur!

Þá hafnaði hann Guði, skapara sínum,
og fyrirleit bjarg hjálpræðis síns.

¹⁶Þeir vöktu vandlæti hans með útlendum guðum,
egndu hann til reiði með andstyggðum.

¹⁷Þeir færðu fórnir vættum, sem ekki eru Guð,
guðum, sem þeir höfðu eigi þekkt,
nýjum guðum, nýlega upp komnum,
er feður yðar höfðu engan beyg af.

¹⁸Um bjargið, sem þig hafði getið, hirtir þú ekki
og gleymdir þeim Guði, sem þig hafði alið.

^a Þ.e. hinu ágætasta hveiti.

^b Þ.e. Ísrael.

Dómurinn

¹⁹Drottinn sá það og hafnaði þeim
af gremju við sonu sína og dætur.

²⁰Og hann sagði: Ég vil byrgja auglit mitt fyrir þeim,
ég ætla að sjá, hver afdrif þeirra verða.
Því að þeir eru rangsnúin kynslóð,
börn, sem engin tryggð er í.

²¹Þeir hafa vakið vandlæti mitt með því, sem ekki er Guð,
egnt mig til reiði með hinum fánýtu goðum sínum.
Nú mun ég vekja vandlæti þeirra með því, sem ekki er þjóð,
egna þá til reiði með heiðnum lýð.

²²Því að eldur kviknaði í nösum mér,
og hann logar lengst niður í undirheima,
eyðir jörðina og ávöxtu hennar
og kveikir í undirstöðum fjallanna.

²³Ég vil hrúga yfir þá margs konar böli,
eyða á þá öllum örvum mínum.

²⁴Þótt þeir séu megraðir af hungri
og tærðir af sýki
og eitradri sótt,
þá mun ég hleypa tönnum villidýranna á þá,
ásamt eitri þeirra, er í duftinu skríða.

²⁵Sverðið mun eyða þeim úti fyrir,
en hræðslan í húsum inni,
bæði yngismönnum og meyjum,
brjóstmylkingum og gráhærðum öldungum.

Eintal Guðs

²⁶Ég mundi segja: Ég vil blása þeim burt,
afmá minning þeirra meðal mannanna! —

²⁷ef ég óttaðist ekki, að mér mundi gremjast við óvinina,

að mótstöðumenn þeirra mundu leggja það út á annan veg,
að þeir mundu segja: Hönd vor var á lofti,
og það var ekki Drottinn, sem gjörði allt þetta!

²⁸Því að þeir eru ráðþrota þjóð,
og hjá þeim eru engin hyggindi.

²⁹Ef þeir væru vitrir, þá mundu þeir sjá þetta,
hyggja að, hver afdrif þeirra munu verða.

³⁰Hvernig gæti einn maður elt þúsund
og tveir rekið tíu þúsundir á flóttu,
ef bjarg þeirra hefði ekki selt þá,
ef Drottinn hefði ekki ofurselt þá?

³¹Því að bjarg þeirra er ekki eins og vort bjarg
– um það geta óvinir vorir dæmt.

³²Því að vínviður þeirra er af vínviði Sódómu,
af akurlöndum Gómorru.

Vínber þeirra eru eitruð vínber,
þrúgur þeirra beiskar.

³³Vín þeirra er höggormsólýfjan
og banvænt nöðrueitur.

³⁴Er þetta ekki geymt hjá mér,
innsiglað í forðabúrum mínum?

³⁵Mín er hefndin og mitt að endurgjalda,
þá er þeir gjörast valtir á fótum.
Því að glötunardagur þeirra er nálægur,
og það ber óðfluga að, er fyrir þeim liggur.

Guð líknar

³⁶Drottinn mun rétta hluta þjóðar sinnar
og aumkast yfir þjóna sína,
þá er hann sér, að öll hjálp er úti
og enginn er framar til, þræll né frelsingi.

³⁷Þá mun hann segja: Hvar eru nú guðir þeirra,
þjargið, er þeir leituðu hælís hjá,
³⁸sem átu feiti fórna þeirra
og drukku vín dreypifórna þeirra?
Rísi þeir nú upp og hjálpi yður,
veri þeir yður nú hlíf!

Ég einn er Guð

³⁹Sjáið nú, að ég, ég er hann,
og að enginn guð er til nema ég!
Ég deyði og ég lifga,
ég særi og ég græði,
og enginn getur frelsað af minni hendi.
⁴⁰Því að ég lyfti hendi minni til himins
og segi: Svo sannarlega sem ég lifi eilíflega, –
⁴¹þegar ég hefi hvesst mitt blikandi sverð,
og ég legg hönd á dóminn,
þá mun ég efna hefnd við mótstöðumenn mína
og endurgjalda þeim, er hata mig!
⁴²Ég vil gjöra örvar mínar drukknar af blóði,
og sverð mitt skal hold eta
– af blóði veginna manna og hertekinna,
af höfði fyrirliða óvinanna.
⁴³Vegsamið, þjóðir, lýð hans!
Því að hann hefnir blóðs þjóna sinna.
Hann efnir hefnd við mótstöðumenn sína
og friðþægir fyrir land síns lýðs.

Móse boðið að fara upp á fjallið Nebó að deyja

⁴⁴Móse kom og flutti lýðnum öll orð þessa kvæðis í heyranda hljóði, hann og Hósea^a Núnsson.

⁴⁵Og er Móse hafði lokið að mæla öll þessi orð til alls Ísraels, ⁴⁶sagði hann við þá: „Hugfestið öll þau orð, sem ég flyt yður í dag, til þess að þér getið brýnt þau fyrir börnum yðar, svo að þau gæti þess að halda öll orð þessa lögmáls. ⁴⁷Því að það er ekkert hégómamál fyrir yður, heldur er það líf yðar, og fyrir þetta orð munuð þér lifa langa ævi í landinu, sem þér haldið nú inn í yfir Jórdan til þess að taka það til eignar.“

⁴⁸Þann hinn sama dag talaði Drottinn við Móse og sagði: ⁴⁹„Far þú þarna upp á Abarímfjall, upp á Nebófjall, sem er í Móabslandi gegnt Jeríkó, og lít yfir Kanaanland, sem ég gef Ísraelsmönnum til eignar. ⁵⁰Og þú skalt deyja á fjallinu, er þú fer upp á, og safnast til þíns fólks, eins og Aron bróðir þinn dó á Hórfjalli og safnaðist til síns fólks, ⁵¹af því að þið sýnduð mér ótrúmennsku mitt á meðal Ísraelsmanna hjá Meríbavötum við Kades í Síneyðimörk, af því að þið helguðuð mig ekki meðal Ísraelsmanna. ⁵²Því að handan yfir skalt þú fá að líta landið, en inn í landið, sem ég gef Ísraelsmönnum, skalt þú ekki komast.“

Móse blessar ættkvíslir Ísraels**33**

¹Þessi er blessunin, er guðsmaðurinn Móse blessaði með Ísraelsmenn, áður en hann andaðist:

²Drottinn kom frá Sínai
og rann upp fyrir þeim á Seír.
Hann lét ljós sitt skína frá Paranfjöllum
og kom frá hinum helgu tíu þúsundum,
eldingarnar í hægri hendi hans voru þeim til varnar.

³Já, hann elskar sinn lýð,
allir hans heilögu eru í hans hendi.
Og þeir fara eftir leiðsögu þinni,
sérhver þeirra meðtekur af orðum þínum.

⁴Móse setti oss lögmál,
óðal Jakobs safnaðar.

⁵Og Drottinn varð konungur í Jesjúrún,
þá er höfðingjar lýðsins söfnuðust saman,

^a Þ.e. Jósúa. Sjá 4M 13.16.

ættkvíslir Ísraels allar samt.

⁶Lifi Rúben og deyi ekki,
þannig að menn hans verði fáir að tölu.

⁷Og þetta er blessunin um Júda:

Heyr, Drottinn, bænir Júda,
og leið hann aftur til þjóðar sinnar,
– með höndum sínum hefir hann barist fyrir hana –
og ver þú honum hjálp gegn fjendum hans.

⁸Og um Leví sagði hann:

Túmmím þín og úrím heyra mönnum hollvinar þíns,
þess er þú reyndir hjá Massa
og barðist gegn hjá Meríbavötnum,

⁹– heyra þeim, er sagði um föður og móður: Ég sá þau ekki,
er eigi kannaðist við bræður sína
og leit eigi við börnum sínum.

Því að þeir varðveittu orð þitt
og héldu sáttmála þinn.

¹⁰Þeir kenna Jakob dóma þína
og Ísrael lögmál þitt,
þeir bera reykelsi fyrir vit þín
og alförn á altari þitt.

¹¹Blessa, Drottinn, styrkleik hans,
og lát þér þóknast verk handa hans.
Myl sundur lendar óvina hans
og þeirra er hata hann, svo að þeir fái eigi risið upp aftur.

¹²Um Benjamín sagði hann:

Ljúflingur Drottins
býr óhultur hjá honum.
Hann verndar hann alla daga
og hefir tekið sér bólfestu milli hálsa hans.

¹³Um Jósef sagði hann:

Blessað af Drottni er land hans

með himinsins dýrmætustu gjöf, dögginni,
og með djúpinu, er undir hvílir,
¹⁴með hinu dýrmætasta, er sólin framleiðir,
og með hinu dýrmætasta, sem tunglin láta spretta,
¹⁵með hinu besta á hinum eldgömlu fjöllum
og með hinu dýrmætasta á hinum eilífu hæðum,
¹⁶með hinu dýrmætasta af jörðinni og öllu því, sem á henni er,
og með þóknun hans, sem bjó í þyrnirunninum.
Þetta komi yfir höfuð Jósefs
og í hvirfil hans, sem er höfðingi meðal bræðra sinna!
¹⁷Þryðilegur er frumgetinn uxi hans,
og horn hans eru sem horn vísundarins.
Með þeim rekur hann þjóðir undir,
allt til endimarka jarðarinnar.
Þetta eru tíu þúsundir Efraíms,
og þetta eru þúsundir Manasse!
¹⁸Um Sebúlon sagði hann:
Gleðst þú, Sebúlon, yfir sæföllum þínum,
og þú, Íssakar, yfir tjöldum þínum!
¹⁹Þjóðflokkum bjóða þeir til fjallsins,
þar fórna þeir réttum fórnnum,
því að þeir munu sjúga í sig nægtir hafsins
og hina huldustu fjársjóðu sandsins.
²⁰Um Gað sagði hann:
Blessaður sé sá, sem veitir Gað landrými!
Hann hefir lagst niður sem ljónynja,
og rífur sundur arm og hvirfil.
²¹Hann valdi sér landið, er fyrst var tekið,
því að þar var landshluti geymdur ætthöfðingja.
Og hann kom með höfðingjum lýðsins,
hann framkvæmdi réttlæti Drottins
og dóma hans ásamt Ísrael.

²²Um Dan sagði hann:

Dan er ljónshvolpur,
sem kemur stökkvandi frá Basan.

²³Um Naftalí sagði hann:

Naftalí, saddur velþóknunar
og fullur af blessun Drottins,
tak þú sjó og Suðurland til eignar!

²⁴Um Asser sagði hann:

Blessaðastur af sonunum sé Asser!
Veri hann eftirlæti bræðra sinna
og vökvi fót sinn í olíu!

²⁵Slár þínar séu af járn og eir,
og afl þitt réni eigi fyrr en ævina þrýtur!

²⁶Enginn er sem Guð Jesjúrúns,
er ekur yfir himininn til hjálpar þér
og á skýjunum í tign sinni!

²⁷Hæli er hinn eilífi Guð,
og hið neðra eru eilífir armar.
Hann stökkti óvinum þínum undan þér
og sagði: Gjöreyð!

²⁸Og síðan bjó Ísrael óhultur,
lind Jakobs ein sér,
í landi korns og vínlagar,
þar sem himinninn lætur dökk drjúpa.

²⁹Heill þér, Ísrael! Hver er sem þú?
– lýður, sigursæll fyrir hjálp Drottins!
Hann er skjöldur þíns fulltingis,
og hann er sverð tignar þinnar.
Óvinir þínir munu smjaðra fyrir þér,
og þú munt fram bruna á hæðum þeirra.

Andlát Móse

34

¹Og Móse gekk neðan af Móabsheiðum upp á Nebófjall, Pisgatind, sem er gegnt Jeríkó. Þaðan sýndi Drottinn honum gjörvallt landið: Gíleað allt til Dan, ²allt Naftalí og Efraímsland og Manasse, og allt Júdaland allt til vesturhafsins, ³og Suðurlandið og Jórdan–sléttlendið, dalinn hjá Jeríkó, pálmaborginni, allt til Sóar.

⁴Og Drottinn sagði við hann: „Þetta er landið, sem ég sör Abraham, Ísak og Jakob, er ég sagði: „Niðjum þínum vil ég gefa það!“ Ég hefi látið þig líta það eigin augum, en yfir um þangað skalt þú ekki komast.“

⁵Móse, þjónn Drottins, dó þar í Móabslandi, eins og Drottinn hafði sagt, ⁶og hann var grafinn í dalnum í Móabslandi, gegnt Bet Peór, en enginn maður veit enn til þessa dags, hvar gróf hans er. ⁷Og Móse var hundrað og tuttugu ára gamall, er hann andaðist. Eigi glapnaði honum sýn, og eigi þvarr þróttur hans.

⁸Ísraelsmenn grétu Móse á Móabsheiðum í þrjátíu daga, þá enduðu sorgargrátsdagarnir eftir Móse. ⁹En Jósúa Núnsson var fullur vísdómsanda, því að Móse hafði lagt hendur sínar yfir hann, og Ísraelsmenn hlýddu honum og gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið Móse.

¹⁰En eigi reis framar upp í Ísrael annar eins spámaður og Móse, er Drottinn umgekkst augliti til auglitis, ¹¹þegar litið er til allra þeirra tákna og undra, er Drottinn hafði sent hann til að gjöra í Egyptalandi á Faraó og öllum þjónum hans og öllu landi hans, ¹²og þegar litið er til alls hins volduga máttar og allra hinna miklu og hræðilegu verka, er Móse gjörði í augsýn alls Ísraels.

JÓSÚABÓK

Landið unnið

Jósúa gerist eftirmaður Móse

1

¹Eftir andlát Móse, þjóns Drottins, mælti Drottinn við Jósúa Núnsson, þjónustumann Móse, á þessa leið: ²„Móse, þjónn minn, er andaður. Rís þú nú upp og far yfir ána Jórdan með allan þennan lýð, inn í landið, sem ég gef þeim, Ísraelsmönnum. ³Hvern þann stað, er þér stigið fæti á, mun ég gefa yður, eins og ég sagði Móse. ⁴Frá eyðimörkinni og Líbanon allt til fljótsins mikla, Efratfljótsins, allt land Hetíta, allt til hafsins mikla^a mót sólar setri skal land yðar ná. ⁵Enginn mun standast fyrir þér alla ævidaga þína. Svo sem ég var með Móse, svo mun ég og með þér vera. Ég mun eigi sleppa af þér hendinni né yfirgefa þig. ⁶Ver þú hughraustur og öruggur, því að þú skalt skipta meðal þessa lýðs landi því, er ég sór feðrum þeirra að gefa þeim. ⁷Ver þú aðeins hughraustur og harla öruggur að gæta þess að breyta eftir öllu lögmálinu, því er Móse þjónn minn fyrir þig lagði. Vík eigi frá því, hvorki til hægri né vinstri, til þess að þér lánist vel allt, sem þú tekur þér fyrir hendur. ⁸Eigi skal lögmálsbók þessi víkja úr munni þínum, heldur skalt þú hugleiða hana um daga og nætur, til þess að þú gætir þess að gjöra allt það, sem í henni er skrifað, því að þá munt þú gæfu hljóta á vegum þínum og breyta viturlega. ⁹Hefi ég ekki boðið þér: Ver þú hughraustur og öruggur? Lát eigi hugfallast og óttast eigi, því að Drottinn Guð þinn er með þér í öllu, sem þú tekur þér fyrir hendur.“

För yfir Jórdan undirbúin

¹⁰Þá bauð Jósúa tilsjónarmönnum lýðsins á þessa leið: ¹¹„Farið um allar herbúðirnar og bjóðið lýðnum og segið: „Búið yður veganesti, því að þrem dögum liðnum skuluð þér fara yfir ána Jórdan, svo að þér komist inn í og fáið til eignar landið, sem Drottinn, Guð yðar, gefur yður til eignar.““

¹²En við Rúbeníta, Gaðíta og hálfa ættkvísl Manasse mælti Jósúa á þessa leið: ¹³„Minnist þess, sem Móse, þjónn Drottins, bauð yður, er hann sagði: „Drottinn, Guð yðar, mun veita yður hvíld og gefa yður þetta land.“^b ¹⁴Konur yðar, börn yðar og búsmali skal eftir verða í landi því, er Móse gaf yður hinumegin Jórdanar, en þér skuluð fara hertygjaðir fyrir bræðrum yðar, allir þér sem vopnfærir eruð, og veita þeim fulltingi, ¹⁵þar til er Drottinn veitir bræðrum yðar hvíld eins og yður, og þeir hafa líka tekið til eignar land það, sem Drottinn, Guð yðar, gefur þeim. Þá skuluð þér snúa aftur í eignarland yðar og setjast þar að, í landinu, sem Móse, þjónn Drottins, gaf yður hinumegin Jórdanar, austanmegin.“

^a Þ.e. Miðjarðarhafs.

^b Þ.e. austan Jórdanar.

¹⁶Þeir svöruðu Jósúa á þessa leið: „Vér skulum gjöra allt sem þú býður oss, og fara hvert sem þú sendir oss. ¹⁷Eins og vér í öllu hlýddum Móse, svo viljum vér og hlýða þér. Veri Drottinn, Guð þinn, með þér, eins og hann var með Móse. ¹⁸Hver sá er þverskallast gegn skipun þinni og hlýðir ekki orðum þínum í öllu, sem þú býður oss, skal líflátinn verða. Vertu aðeins hughraustur og öruggur.“

Rahab og njósnarmennirnir

2

¹Jósúa Núnsson sendi tvo njósnarmenn leynilega frá Sittím og sagði: „Farið og skoðið landið og Jeríkó!“ Þeir fóru og komu í hús portkonu einnar, er Rahab hét, og tóku sér þar gistingu.

²Konunginum í Jeríkó var sagt: „Sjá, hingað komu menn nokkrir í kveld af Ísraelsmönnum til þess að kanna landið.“ ³Sendi þá konungurinn í Jeríkó til Rahab og lét segja henni: „Sel fram mennina, sem til þín eru komnir, þá er komnir eru í hús þitt, því að þeir eru komnir til þess að kanna allt landið.“

⁴En konan tók mennina báða og leyndi þeim. Og hún sagði: „Satt er það, menn komu til mín, en eigi vissi ég hvaðan þeir voru, ⁵og er loka skyldi borgarhliðinu í rökkrinu, fóru mennirnir burt. Eigi veit ég hvert þeir hafa farið. Veitið þeim eftirför sem skjótast, þá munuð þér ná þeim.“ ⁶En hún hafði leitt þá upp á þakið og falið þá undir hörjurtarleggjum, sem breiddir voru á þakið. ⁷Menn konungs veittu þeim eftirför veginn til Jórdanar, að vöðunum. Og borgarhliðinu var lokað, þá er leitarmennirnir voru út farnir.

⁸Áður en njósnarmennirnir gengu til hvílu, gekk hún til þeirra upp á þakið ⁹og sagði við þá: „Ég veit, að Drottinn hefir gefið yður land þetta og að ótti við yður er yfir oss kominn og að allir landsbúar hræðast yður. ¹⁰Því að frétt höfum vér, að Drottinn þurrkaði fyrir yður vatnið í Sefhafi, þá er þér fóruð af Egyptalandi, og hvað þér hafið gjört við Amorítakonungana tvo, þá Síhon og Óg, hinumegin Jórdanar, að þér eydduð þeim með öllu. ¹¹Síðan vér heyrðum þetta, er æðra komin í brjóst vor, og enginn hugur er í nokkrum manni, þegar yður skal mæta, því að Drottinn, Guð yðar, er Guð á himnum uppi og á jörðu niðri. ¹²Sverjið mér nú við Drottin, að fyrst ég sýndi ykkur miskunn, þá skuluð þið og miskunn sýna húsi föður míns og gefið mér um það óbrigðult merki, ¹³að þið viljið láta föður minn og móður, bræður mína og systur halda lífi, og alla, sem þeim heyra, og frelsa oss frá dauða!“

¹⁴Mennirnir svöruðu henni: „Við setjum líf okkar í veð fyrir yður, ef þú lætur ekki vitnast erindi okkar. Og þegar Drottinn gefur oss land þetta, þá skulum vér auðsýna þér miskunn og trúfesti.“

¹⁵Þá lét hún þá síga í festi út um gluggann, því að hús hennar stóð við borgarmúrinn og sjálf bjó hún úti við múrinn. ¹⁶Og hún sagði við þá: „Haldið til fjalla, svo að leitarmennirnir finni ykkur ekki, og leynist þar þrjá daga, uns leitarmennirnir eru aftur horfnir. Eftir það getið þið farið leiðar ykkar.“

¹⁷Mennirnir sögðu við hana: „Lausir viljum við vera eiðs þess, er þú lést okkur sverja þér, ¹⁸nema svo verði, að þegar vér komum inn í landið, þá bindir þú í gluggann, þann er þú lést okkur síga út um, festina þessa rauðu, og kallir saman í hús þitt föður þinn og

móður og bræður þína og allt heimilisfólk föður þíns, ¹⁹en gangi nokkur út fyrir húsdyr þínar, þá er hann sjálfur valdur að dauða sínum, en við sýknir, en verði hönd lögð á nokkurn þann, sem í þínu húsi er, þá skal dauði hans verða gefinn okkur að sök. ²⁰Og ef þú lætur vitnast erindi okkar, þá erum við lausir þess eiðs, er þú lést okkur sverja þér.“

²¹Hún sagði: „Svo skal vera sem þið segið!“ Lét hún þá síðan fara, og þeir gengu burt, en hún batt rauðu festina í gluggann.

²²Gengu þeir þá á burt og héldu til fjalla og dvöldust þar þrjá daga, uns leitarmennirnir voru aftur heim horfnir. Höfðu leitarmennirnir leitað þeirra alla leiðina, en ekki fundið.

²³Hurfu þá þessir tveir menn aftur og gengu niður af fjöllum og fóru yfir um og komu til Jósúa Núnssonar og sögðu honum frá öllu, er fyrir þá hafði komið. ²⁴Og þeir sögðu við Jósúa: „Drottinn hefir gefið allt landið oss í hendur, enda hræðast allir landsbúar oss.“

Förim yfir Jórdan

3

¹Morguninn eftir reis Jósúa árla. Lögðu þeir nú upp frá Sittím og komu að Jórdan, hann og allir Ísraelsmenn, og voru þar um nóttina, áður þeir færu yfir um. ²En að þremur dögum liðnum fóru tilsjónarmennirnir um allar herbúðirnar ³og buðu lýðnum og sögðu: „Þegar þér sjáið sáttmálsörk Drottins, Guðs yðar, og levítaprestana bera hana, þá leggið upp frá yðar stað og farið á eftir henni. ⁴Látið þó vera um tveggja þúsund álna bil millum yðar og hennar og komið ekki nærri henni. Megið þér þá vita, hvaða veg þér eigið að fara, því að þér hafið aldrei farið þann veg áður.“

⁵Þá sagði Jósúa við lýðinn: „Helgið yður, því að á morgun mun Drottinn gjöra undursamlega hluti meðal yðar.“ ⁶Og við prestana sagði Jósúa: „Takið upp sáttmálsörkina og farið yfir um á undan lýðnum.“ Þeir tóku þá upp sáttmálsörkina og fóru yfir um á undan lýðnum.

⁷Drottinn sagði við Jósúa: „Í dag mun ég taka til að mikla þig í auglýsingu alls Ísraels, svo að þeir megi vita, að ég er með þér, eins og ég var með Móse. ⁸En bjóð þú prestunum, sem bera sáttmálsörkina, á þessa leið: Þegar þér komið í vatnsbrúnina í Jórdan, þá nemið þar staðar í ánni.“

⁹Og Jósúa sagði við Ísraelsmenn: „Komið hingað og heyrið orð Drottins, Guðs yðar!“

¹⁰Og Jósúa mælti: „Af þessu skuluð þér vita mega, að lifandi Guð er á meðal yðar og að hann vissulega mun stökkva burt undan yður Kanaanítum, Hetítum, Hevítum, Peresítum, Gírgasítum, Amorítum og Jebúsítum: ¹¹Sjá, sáttmálsörk hans, sem er Drottinn allrar veraldar, mun fara á undan yður út í Jórdan. ¹²Veljið yður nú tólf menn af ættkvíslum Ísraels, einn mann af ættkvísl hverri. ¹³Og þegar prestarnir, sem bera sáttmálsörk Drottins, hans sem er Drottinn allrar veraldar, stíga fæti í vatn Jórdanar, þá mun vatnið í Jórdan stöðvast, vatnið, sem ofan að kemur, og standa sem veggur.“

¹⁴Fólkið tók sig nú upp úr tjöldum sínum til þess að fara yfir um Jórdan, og prestarnir, sem báru sáttmálsörkina, fóru fyrir lýðnum. ¹⁵Og er þeir, sem örkina báru, komu að Jórdan, og prestarnir, sem báru örkina, drápu fótum sínum í vatnsbrúnina (en Jórdan flóði yfir alla bakka allan kornskurðartímann), ¹⁶þá stóð vatnið kyrrt, það er ofan að kom, og hófst upp sem veggur mjög langt burtu, við Adam, borgina, sem liggur hjá Sartan. En það

sem rann niður til vatnsins á sléttlendinu, Saltasjós,^a rann allt til þurrðar. Og lýðurinn fór yfir um gegnt Jeríkó. ¹⁷En prestarnir, sem báru sáttmálsörk Drottins, stóðu kyrrir á þurru mitt í Jórdan, meðan allur Ísrael fór yfir um á þurru, þar til er allt fólkið var komið yfir um Jórdan.

Tólf minningarsteinar

4

¹Er allt fólkið var komið yfir um Jórdan, mælti Drottinn við Jósúa á þessa leið: ²„Veljið yður tólf menn af lýðnum, einn mann af ættkvísl hverri, ³og bjóðið þeim og segið: Takið upp tólf steina hér úr Jórdan miðri, á þeim stað, þar sem prestarnir stóðu kyrrir, og berið þá yfir um með yður og setjið þá niður þar sem þér hafið náttstað í nótt.“

⁴Þá kallaði Jósúa tólf menn, sem hann kvaddi til af Ísraelsmönnum, einn mann af ættkvísl hverri. ⁵Og Jósúa sagði við þá: „Farið fyrir örk Drottins, Guðs yðar, út í Jórdan miðja, og taki hver yðar einn stein sér á herðar, eftir tölu ættkvísla Ísraelsmanna. ⁶Skal þetta vera tákn meðal yðar. Þegar synir yðar spyrja á síðan og segja: „Hvað eiga steinar þessir að jarteina?“ ⁷Þá skuluð þér segja við þá: „Það, að vatnið í Jórdan stöðvaðist fyrir sáttmálsörk Drottins, þá er hún fór yfir Jórdan. Vatnið í Jórdan stöðvaðist, og þessir steinar skulu vera Ísraelsmönnum til minningar ævinlega.“

⁸Og Ísraelsmenn gjörðu svo sem Jósúa bauð, og tóku tólf steina upp úr Jórdan miðri, eins og Drottinn hafði lagt fyrir Jósúa, eftir tölu ættkvísla Ísraelsmanna, og báru þá yfir um með sér, þangað er þeir höfðu náttstað, og settu þá þar niður. ⁹Og Jósúa reisti tólf steina í Jórdan miðri á þeim stað, sem prestarnir, þeir er sáttmálsörkina báru, höfðu staðið, og eru þeir þar enn í dag.

¹⁰En prestarnir, sem örkina báru, stóðu í Jórdan miðri, uns öllu því var lokið, sem Drottinn hafði boðið Jósúa að segja lýðnum samkvæmt öllu því, sem Móse hafði boðið Jósúa. Og lýðurinn flýtti sér að fara yfir um. ¹¹Og er allur lýðurinn var kominn yfir um, þá fór og örk Drottins yfir um og prestarnir, sem fóru fyrir lýðnum.

¹²Rúbens synir, Gaðs synir og hálf ættkvísl Manasse fóru hertygjaðir fyrir Ísraelsmönnum, eins og Móse hafði fyrir þá lagt. ¹³Um fjörutíu þúsundir vígbúinna manna að tölu héldu þeir yfir á Jeríkóvöllu fyrir augliti Drottins til hernaðar. ¹⁴Á þeim degi miklaði Drottinn Jósúa í augsyn alls Ísraels, og þeir óttuðust hann alla ævi hans, eins og þeir höfðu óttast Móse.

¹⁵Drottinn sagði við Jósúa: ¹⁶„Bjóð þú prestunum, sem bera sáttmálsörkina, að stíga upp úr Jórdan.“ ¹⁷Bauð Jósúa þá prestunum og mælti: „Stígið upp úr Jórdan!“ ¹⁸Og jafnskjótt sem prestarnir, er báru sáttmálsörk Drottins, voru komnir upp úr Jórdan og þeir höfðu stígið fótum á þurrt land, féll vatnið í Jórdan aftur í farveg sinn, og hún flóði sem áður yfir alla bakka.

¹⁹Lýðurinn kom upp úr Jórdan á tíunda degi hins fyrsta mánaðar og setti búðir sínar í Gilgal, við austurtakmörkin á Jeríkó. ²⁰Og steinana tólf, er þeir höfðu tekið upp úr Jórdan, reisti Jósúa í Gilgal. ²¹Mælti hann þá til Ísraelsmanna á þessa leið: „Þegar synir yðar á

^a Þ.e. Dauðahafsins.

síðan spyrja feður sína og segja: „Hvað eiga steinar þessir að jarteina?“²² Þá skuluð þér gjöra það kunnugt og segja: „Ísrael gekk á þurru yfir ána Jórdan,²³ með því að Drottinn Guð yðar þurrkaði vatnið í Jórdan fyrir yður, þar til er þér voruð komnir yfir um, eins og Drottinn Guð yðar gjörði við Sefhafið, er hann þurrkaði það fyrir oss, þar til er vér vorum komnir yfir um,²⁴ til þess að allar þjóðir á jörðu mættu vita, að hönd Drottins er sterk, svo að þær óttuðust Drottin Guð yðar alla daga.“

Páskahátíð og umskurn í Gilgal

5

¹Allir konungar Amoríta, þeirra er bjuggu fyrir vestan Jórdan, og allir konungar Kanaaníta, sem búa við hafið, heyrðu, að Drottinn hefði þurrkað vatnið í Jórdan fyrir Ísraelsmönnum, uns þeir voru komnir yfir um. Þá kom þeim æðra í brjóst og þeim féllst hugur fyrir Ísraelsmönnum.

²Í það mund sagði Drottinn við Jósúa: „Gjör þér steinhnífa og umsker Ísraelsmenn öðru sinni.“³ Jósúa gjörði sér þá steinhnífa og umskar Ísraelsmenn á Yfirhúðahæð. ⁴En sú var orsök til þess, að Jósúa umskar þá, að allur lýðurinn, sem af Egyptalandi fór, karlmennirnir, allir vígir menn, höfðu dáið í eyðimörkinni á leiðinni, eftir að þeir voru farnir af Egyptalandi. ⁵Allir þeir, er þaðan fóru, höfðu verið umskornir, en allir þeir, sem fæðst höfðu í eyðimörkinni á leiðinni eftir brottför þeirra af Egyptalandi, höfðu eigi verið umskornir. ⁶Í fjörutíu ár fóru Ísraelsmenn um eyðimörkina, uns allt það fólk, allir vígir menn, er farið höfðu af Egyptalandi, voru dánir, því að þeir hlýddu ekki raust Drottins. Þess vegna hafði Drottinn svarið þeim, að þeir skyldu ekki fá að sjá landið, sem hann sór feðrum þeirra að gefa oss, – land, sem flýtur í mjólk og hunangi. ⁷En hann hafði látið sonu þeirra koma í þeirra stað. Þá umskar Jósúa, því að þeir voru óumskornir, þar eð þeir höfðu eigi verið umskornir á leiðinni.

⁸Er gjörvallt fólkið hafði verið umskorið, héldu þeir kyrru fyrir, hver á sínum stað, í herbúðunum, uns þeir voru grónir. ⁹Þá sagði Drottinn við Jósúa: „Í dag hefi ég velt af yður briglsli Egypta!“ Fyrir því heitir þessi staður Gilgal^a fram á þennan dag.

¹⁰Þegar Ísraelsmenn höfðu sett búðir sínar í Gilgal, héldu þeir páska á Jeríkóvöllum, hinn fjórtánda dag mánaðarins, að kveldi. ¹¹Og daginn eftir páska átu þeir ósýrð brauð og bakað korn af gróðri landsins, einmitt þennan dag. ¹²Daginn eftir þraut manna, er þeir átu af gróðri landsins, og upp frá því fengu Ísraelsmenn ekki manna, heldur átu þeir af gróðri Kanaanlands það árið.

Engill fer fyrir hersveitum Drottins

¹³Það bar til, er Jósúa var staddur hjá Jeríkó, að hann leit upp og sá, hvar maður stóð gegnt honum með brugðið sverð í hendi. Jósúa gekk til hans og sagði við hann: „Hvort ert þú vor maður eða af óvinum vorum?“

¹⁴Hann svaraði: „Nei! Heldur er ég fyrirliði fyrir hersveit Drottins. Nú er ég kominn.“

^a Orðaleikur stofnsins í *Gilgal* og hebr. sagnarinnar *að velta*. Gilgal varð snemma höfuðhelgisetur Ísraelsmanna.

Þá féll Jósúa fram á ásjónu sína til jarðar, laut og sagði: „Hvað vilt þú, herra, mæla við þjón þinn?“

¹⁵Þá sagði fyrirliðinn fyrir hersveit Drottins við Jósúa: „Drag skó þína af fótum þér, því að það er heilagur staður, er þú stendur á!“ Og Jósúa gjörði svo.

Múrar Jeríkó hrynja

6

¹Hliðum Jeríkó hafði verið lokað, og var borgin harðlokuð vegna Ísraelsmanna, svo að enginn maður komst þar út né inn. ²Þá sagði Drottinn við Jósúa: „Sjá, nú gef ég Jeríkó í þínar hendur, konung hennar og kappa. ³Og þér skuluð, allir vígir menn, ganga kringum borgina, hringinn í kringum borgina einu sinni. Svo skalt þú gjöra í sex daga. ⁴Og sjö prestar skulu bera sjö lúðra úr hrútshornum fyrir örkinni, og sjöunda daginn skuluð þér ganga sjö sinnum kringum borgina, og prestarnir þeyta lúðrana. ⁵En þegar hrútshornið kveður við, þá skal allur lýðurinn æpa heróp mikið, jafnskjótt og þér heyrðið lúðurhljóminn. Mun þá borgarmúrin hrynja til grunna og lýðurinn mega upp ganga, hver þar sem hann er staddur.“

⁶Þá lét Jósúa Núnsson kalla prestana og sagði við þá: „Þér skuluð bera sáttmálsörkina, og sjö prestar skulu bera sjö lúðra úr hrútshornum fyrir örk Drottins.“ ⁷Og við lýðinn sagði hann: „Farið og gangið kringum borgina, en þeir sem hertygjaðir eru, skulu fara fyrir örk Drottins.“

⁸Er Jósúa hafði talað til lýðsins, gengu sjö prestarnir, þeir er báru lúðrana sjö úr hrútshornunum, fram fyrir augliti Drottins og þeyttu lúðrana, en sáttmálsörk Drottins fór á eftir þeim.

⁹Þeir sem hertygjaðir voru, gengu á undan prestunum, þeim sem lúðrana þeyttu, en múgurinn fylgdi eftir örkinni, og var í sífellu blásið í lúðrana. ¹⁰Og Jósúa bauð lýðnum á þessa leið: „Þér skuluð ekki æpa heróp og enga háreysti gjöra og ekkert orð mæla, fyrr en ég segi við yður: „Æpið nú heróp!“ Þá skuluð þér æpa heróp.“ ¹¹Og hann lét fara með örk Drottins hringinn í kringum borgina einu sinni. Síðan gengu menn til herbúðanna og voru um nóttina í herbúðunum.

¹²Jósúa reis árla um morguninn. Tóku nú prestarnir örk Drottins, ¹³og prestarnir sjö, þeir er báru lúðrana sjö úr hrútshornunum fyrir örk Drottins, gengu og þeyttu lúðrana í sífellu, og þeir, sem hertygjaðir voru, gengu á undan þeim, en múgurinn fylgdi eftir örk Drottins, og var í sífellu blásið í lúðrana. ¹⁴Þeir gengu og einu sinni kringum borgina annan daginn, fóru síðan aftur til herbúðanna. Svo gjörðu þeir í sex daga.

¹⁵Hinn sjöunda dag risu þeir, þegar er lýsti af degi, og gengu með sama hætti kringum borgina sjö sinnum. Þennan daginn gengu þeir sjö sinnum kringum borgina. ¹⁶En í sjöunda sinnið þeyttu prestarnir lúðrana. Þá sagði Jósúa við lýðinn: „Æpið nú heróp, því að Drottinn hefir gefið yður borgina. ¹⁷En borgin skal með banni helguð Drottni og allt sem í henni er. Portkonan Rahab ein skal lífi halda, svo og allir þeir, sem með henni eru í húsinu, því að hún leyndi sendimönnum, er vér sendum. ¹⁸Gætið yðar aðeins fyrir hinu bannfærða, að þér eigi girnist neitt af því og takið það, og leiðið með því bannfæring yfir

herbúðir Ísraels og stofnið þeim í ógæfu. ¹⁹Allt silfur og gull, og allir hlutir, sem af eiri eða jární eru gjörðir, skulu vera Drottni helgaðir og koma í féhirslu Drottins.“

²⁰Þá æpti lýðurinn heróp, og þeir þeyttu lúðrana. Og er lýðurinn heyrði lúðurhljóminn, æpti lýðurinn heróp mikið. Hrundi þá múrinn til grunna, en lýðurinn gekk inn í borgina, hver þar sem hann var staddur. Þannig unnu þeir borgina. ²¹Og þeir bannfærðu allt, sem í borginni var, bæði karla og konur, unga og gamla, naut og sauði og asna, með sverðseggjum.^a

²²En við mennina tvo, er kannað höfðu landið, sagði Jósúa: „Farið í hús portkonunnar og leiðið burt þaðan konuna og alla, sem henni heyra, eins og þið sóruð henni.“ ²³Fóru þá sveinarnir, þeir er njósnað höfðu, og leiddu Rahab burt, föður hennar og móður, bræður hennar og alla, sem henni heyrðu. Þeir leiddu og burt alla ættmenn hennar og settu þá fyrir utan herbúðir Ísraels. ²⁴En borgina brenndu þeir í eldi og allt, sem í henni var. Aðeins silfur og gull og hluti þá, sem af eiri eða jární voru gjörðir, lögðu þeir í féhirslu húss Drottins. ²⁵En portkonunni Rahab og ættliði föður hennar gaf Jósúa líf, svo og öllum þeim, er henni heyrðu, og bjó hún og niðjar hennar meðal Ísraels upp frá því fram á þennan dag, fyrir því að hún leyndi sendimönnunum, er Jósúa hafði sent til þess að kanna Jeríkó.

²⁶Í það mund lýsti Jósúa þessari bannfæringu: „Bölvaður sé sá maður fyrir Drottni, sem fer til og reisir að nýju þessa borg, Jeríkó! Frumgetning sinn skal hann missa, þegar hann leggur undirstöður hennar, og yngsta son sinn, er hann reisir hlið hennar.“

²⁷En Drottinn var með Jósúa, og barst orðstír hans um allt landið.

Akan brýtur lög um bannhelgi

7

¹En Ísraelsmenn fóru sviksamlega með hið bannfærða. Akan Karmíson, Sabdísonar, Serakssonar, af Júda ættkvísl, tók af hinu bannfærða.^b Upptendraðist þá reiði Drottins gegn Ísraelsmönnum.

²Nú sendi Jósúa menn frá Jeríkó til Aí, sem er hjá Betaven, fyrir austan Betel, og sagði við þá: „Farið og kannið landið.“ Og mennirnir fóru og könnuðu Aí.

³Þeir sneru aftur til Jósúa og sögðu við hann: „Lát ekki allan lýðinn fara upp þangað. Hér um bil tvær eða þrjár þúsundir manna geta farið og unnið Aí. Ómaka eigi allan lýðinn þangað, því að þeir eru faliðaðir fyrir.“ ⁴Þá fóru þangað hér um bil þrjár þúsundir manns af lýðnum, en þeir flýðu fyrir Aí–mönnum. ⁵Og Aí–menn felldu hér um bil þrjátíu og sex menn af þeim og eltu þá frá borgarhliðinu alla leið að grjótnámunum^c og unnu sigur á þeim í hliðinni. Þá æðraðist lýðurinn og varð að gjalti.

^a Sjá skýr. við Js. 7.1.

^b Skv. lögum hins „heilaga stríðs“ (sem einnig þekktust meðal nágrannaþjóða) skyldi gjöreyða (helga banni, bannfæra) hverja borg á því landsvæði, er tekið var herskildi, ásamt íbúum hennar. Sjá 5M 20.10–18, 1S 15.

^c Shebarím, í dalnum fyrir austan Aí.

⁶Jósúa reif klæði sín og féll fram á ásjónu sína til jarðar fyrir örð Drottins og lá þar allt til kvelds, hann og öldungar Ísraels, og jusu mold yfir höfuð sér. ⁷Og Jósúa sagði: „Æ, Drottinn Guð, hví leiddir þú lýð þennan yfir Jórdan, ef þú selur oss nú í hendur Amorítum, til þess að þeir gjöri út af við oss? Ó að vér hefðum látið oss það lynda að vera kyrrir hinumegin Jórdanar! ⁸Æ, Drottinn, hvað á ég að segja, nú þegar Ísrael hefir orðið að flýja fyrir óvinum sínum? ⁹Og þegar Kanaanítar og aðrir landsbúar spyrja þetta, munu þeir umkringja oss og afmá nafn vort af jörðinni. Hvað ætlar þú þá að gjöra til að halda uppi þínu mikla nafni?“

¹⁰Drottinn sagði við Jósúa: „Rís þú upp! Hví liggur þú hér fram á ásjónu þína? ¹¹Ísrael hefir syndgað, þeir hafa rofið sáttmála minn, þann er ég bauð þeim að halda. Þeir hafa tekið af hinu bannfærða, þeir hafa stolið, þeir hafa leynt því og lagt það hjá sínum munum. ¹²Fyrir því fá Ísraelsmenn eigi staðist fyrir óvinum sínum, heldur leggja þeir á flotta fyrir þeim, því að þeir eru í banni. Ég vil eigi vera með yður eftir þetta, ef þér eyðið eigi hinu bannfærða, sem meðal yðar er. ¹³Rís þú upp, helga þú lýðinn og seg: „Helgið yður til morgundagsins,“ því að svo segir Drottinn, Ísraels Guð: „Bannfærðir hlutir eru hjá þér, Ísrael! Þú munt eigi fá staðist fyrir óvinum þínum, uns þér hafið komið hinum bannfærðu hlutum burt frá yður.“ ¹⁴Á morgun snemma skuluð þér leiddir verða fram eftir ættkvíslum yðar, og sú ættkvísl, sem Drottinn lætur hlut falla á, skal ganga fram eftir kynþáttum, og sá kynþáttur, sem Drottinn lætur hlut falla á, skal ganga fram eftir ættum, og af þeirri ætt, sem Drottinn lætur hlut falla á, skulu karlmennirnir ganga fram, hver út af fyrir sig. ¹⁵En þann skal brenna í eldi, sem hið bannfærða finnst hjá, svo og allt, sem hann á, því að hann hefir rofið sáttmála Drottins og framið óhæfuverk í Ísrael.“

¹⁶Jósúa reis árla morguninn eftir og leiddi Ísrael fram, hverja ættkvísl út af fyrir sig. Kom þá upp hlutur Júda ættkvíslar. ¹⁷Þá leiddi hann fram kynþáttu Júda, og kom upp hlutur Seraks kynþáttar. Því næst leiddi hann fram kynþátt Seraks, hverja ætt út af fyrir sig, og kom upp hlutur Sabdí ættar. ¹⁸Síðan leiddi hann fram ætt hans, hvern karlmann út af fyrir sig, og kom þá upp hlutur Akans Karmísonar, Sabdísonar, Serakssonar, af Júda ættkvísl. ¹⁹Þá sagði Jósúa við Akan: „Sonur minn, gef þú Drottni, Ísraels Guði, dýrðina og gjör játningu fyrir honum. Seg mér, hvað þú hefir gjört, leyn mig engu.“

²⁰Akan svaraði Jósúa og sagði: „Sannlega hefi ég syndgað gegn Drottni, Ísraels Guði. Svo og svo hefi ég gjört. ²¹Ég sá meðal herfangsins fagra skikkju sínearska,^a tvö hundruð sikla silfurs, og gullstöng eina, er vó fimmtíu sikla. Ég ágirtist þetta og tók það. Og sjá, það er fólgið í jörðu í tjaldi mínu og silfrið undir.“

²²Jósúa sendi þá sendimenn þangað. Þeir runnu til tjaldsins, og sjá, það var fólgið í tjaldi hans, og silfrið undir. ²³Og þeir tóku það úr tjaldinu og færðu það Jósúa og öllum Ísraelsmönnum og lögðu það niður frammi fyrir Drottni. ²⁴Þá tók Jósúa Akan Seraksson, silfrið, skikkjuna, gullstöngina, sonu hans og dætur, uxa hans, asna og sauðfé, svo og tjald hans og allt, sem hann átti, í viðurvist alls Ísraels, og fór með það upp í Akordal. ²⁵Þá sagði Jósúa: „Hví hefir þú stofnað oss í ógæfu? Drottinn stofni þér í ógæfu í dag!“ Og allur Ísrael lamdi hann grjóti, og þeir brenndu þá í eldi og grýttu þá. ²⁶Gjörðu þeir

^a Sínear er Mesópótamía.

steindys mikla yfir hann, og er hún þar enn í dag. Og Drottinn lét af hinni brennandi reiði sinni. Fyrir því heitir þessi staður Akordalur^a allt fram á þennan dag.

Herförin gegn Aí

8

¹Drottinn sagði við Jósúa: „Óttast þú eigi og lát eigi hugfallast. Tak með þér allt herliðið, og tak þig upp og far til Aí. Sjá, ég mun gefa konunginn í Aí, fólk hans, borg og land í þínar hendur. ²Og þú skalt fara með Aí og konung hennar eins og þú fórst með Jeríkó og konung hennar. Þó megið þér taka herfang það og fénað þann, sem þar er, yður til handa. Settu launsátur að baki borgarinnar.“

³Þá tók Jósúa sig upp með allt herliðið og hélt til Aí. En Jósúa valdi nú þrjátíu þúsundir hraustra manna og sendi þá af stað um nóttina ⁴og lagði svo fyrir þá: „Sjáið til! Þér skuluð liggja í launsátri að baki borgarinnar, en verið ekki mjög langt frá borginni og verið allir viðbúnir. ⁵Sjálfur mun ég fara til borgarinnar með alla mína menn, og er þeir fara út í móti oss, eins og hið fyrra sinnið, munum vér flýja undan þeim. ⁶Og þeir munu veita oss eftirför, uns vér höfum teygt þá burt frá borginni, því að þeir munu segja: „Nú flýja þeir fyrir oss, eins og hið fyrra sinnið,“ og vér munum flýja fyrir þeim. ⁷Þá skuluð þér spretta upp úr launsátrinu og taka borgina, því að Drottinn, Guð yðar, mun gefa hana á yðar vald. ⁸En er þér hafið tekið borgina herskildi, skuluð þér leggja eld í borgina. Gjörið það, sem Drottinn segir. Gefið nú gætur að; ég hefi boðið yður það.“

⁹Sendi Jósúa þá nú af stað, og fóru þeir í launsátrið og námu staðar milli Betel og Aí, vestanvert við Aí. En Jósúa hafðist við um nóttina meðal lýðsins.

¹⁰Morguninn eftir reis Jósúa árla og kannaði liðið. Fór hann því næst sjálfur og öldungar Ísraels fyrir liðinu upp til Aí. ¹¹Og allt herliðið, sem með honum var, fór upp þangað. Héldu þeir fram, þar til er þeir komu gegnt borginni. Þar settu þeir herbúðir sínar fyrir norðan Aí, og var dalurinn milli þeirra og Aí. ¹²Því næst tók hann um fimm þúsundir manns og setti þá í launsátur milli Betel og Aí, vestanvert við borgina. ¹³Þeir fylktu nú liðinu, öllum hernum, sem var fyrir norðan borgina, og afturliðinu fyrir vestan borgina. En Jósúa fór þessa sömu nótt ofan í dalinn miðjan.

¹⁴Er konungurinn í Aí varð þessa vís, höfðu borgarmenn hraðan á, risu árla og fóru út í móti Ísrael til orustu, hann og allt hans lið, á ákveðnum stað gegnt Jórdandalnum. En hann vissi ekki, að honum var búin launsát að borgar baki. ¹⁵En Jósúa og allur Ísrael létust bíða ósigur fyrir þeim og flýðu á leið til eyðimerkurinnar. ¹⁶Voru þá allir menn, er í borginni voru, kvaddir til að reka flóttann, og veittu þeir Jósúa eftirför og létu teygjast burt frá borginni. ¹⁷Varð enginn maður eftir í Aí og Betel, sá er eigi færi eftir Ísrael; skildu þeir eftir opna borgina og veittu Ísrael eftirför.

¹⁸Þá sagði Drottinn við Jósúa: „Rétt þú út spjót það, sem þú hefir í hendi þér, gegn Aí, því að ég mun gefa hana þér á vald.“ Og Jósúa rétti út spjótið, sem hann hafði í hendi sér, gegn borginni. ¹⁹Þá spratt launsátursliðið hratt upp úr stað sínum. Skunduðu þeir að, er hann rétti út höndina, fóru inn í borgina og tóku hana, lögðu því næst sem skjótast eld í borgina.

^a Orðaleikur stofnsins í *Akor* við hebr. sögnina *að spilla*.

²⁰En er Aí–menn sneru sér við, sáu þeir að reyk lagði upp af borginni til himins, og brast þá nú þróttur, svo að þeir máttu í hvoruga áttina flýja, og liðið, sem flúið hafði til eyðimerkurinnar, snerist nú í móti þeim, er rekið höfðu flóttann.

²¹En er Jósúa og allur Ísrael sáu, að launsátursliðið hafði tekið borgina og að reykinn lagði upp af borginni, þá hurfu þeir aftur og gjörðu áhlaup á Aí–menn. ²²Hinir komu þá og úr borginni út í móti þeim, og urðu þeir nú milli Ísraelsmanna, sem umkringdu þá á alla vegu. Felldu þeir þá, svo að enginn var eftir skilinn, sá er undan kæmist eða forðaði lífi sínu. ²³En konunginum í Aí náðu þeir lifandi á sitt vald og fóru með hann til Jósúa.

²⁴Er Ísrael hafði drepíð alla Aí–búa úti á víðavangi, í eyðimörkinni, þangað sem þeir höfðu veitt þeim eftirför, og þeir voru allir fallnir fyrir sverðseggjum, svo að enginn þeirra var eftir, þá hurfu allir Ísraelsmenn aftur til Aí og felldu íbúana með sverðseggjum. ²⁵Og allir þeir, sem féllu á þeim degi, bæði karlar og konur, voru tólf þúsund manns, allir Aí–búar.

²⁶Jósúa dró ekki að sér höndina, sem hann hélt í spjótinu, uns hann hafði gjöreytt öllum Aí–búum. ²⁷En fénaðinum og herfangi því, er í borginni var, rændu Ísraelsmenn sér til handa eftir boði Drottins, því er hann hafði lagt fyrir Jósúa.

²⁸Jósúa brenndi Aí og gjörði hana að ævinlegri grjóthrúgu, eyðirúst,^a fram á þennan dag. ²⁹Og konunginn í Aí lét hann hengja á tré og lét hann hanga til kvelds, en um sólarlagsbil bauð Jósúa að taka líkama hans ofan af trénu. Köstuðu þeir honum út fyrir borgarhliðið og gjörðu yfir hann steindys mikla, og er hún þar enn í dag.

Sáttmálshátíð við Síkem

³⁰Jósúa reisti Drottni, Ísraels Guði, altari á Ebalfjalli,^b ³¹eins og Móse, þjónn Drottins, hafði boðið Ísraelsmönnum, samkvæmt því sem skrifað er í lögmálsbók Móse, altari af óhöggnum steinum, er járntól hafði ekki verið borið að. Og þeir fórnðu Drottni brennifórnum á því og slátruðu heillafórnum. ³²Og hann skrifaði þar á steinana eftirrit af lögmáli Móse, því er hann hafði skrifað í augsýn Ísraelsmanna. ³³Og allur Ísrael, öldungar hans, tilsjónarmenn og dómamarar stóðu báðumegin við örkina, gegnt levítaprestunum, er báru sáttmálsörk Drottins, bæði útlendir menn og innbornir, annar helmingurinn utan í Garísímfjalli og hinn helmingurinn utan í Ebalfjalli, samkvæmt því sem Móse, þjónn Drottins, hafði boðið, að blessa Ísraelslýð. ³⁴Og eftir það las hann upp öll orð lögmálsins, blessunina og bannfæringuna, samkvæmt öllu því, sem skrifað er í lögmálsbókinni. ³⁵Ekkert orð af því, er Móse hafði boðið, var úr felld. Jósúa las það allt upp fyrir öllum söfnuði Ísraels, einnig fyrir konum og börnum og útlendingum þeim, er með þeim höfðu farið.

^a Aí merkir *rúst*, *eyðirúst*.

^b Sjá skýr. við 5M 11.29.

Gíbeonbúar ná samkomulagi

9

¹Þegar allir konungar þeir, sem bjuggu hinumegin Jórdanar, í fjalllendinu, á láglendinu og á öllu strandlendinu við hafið mikla gegnt Líbanon – Hetítar, Amorítar, Kanaanítar, Peresítar, Hevítar og Jebúsítar – spurðu þetta, ²þá söfnuðust þeir saman, allir sem einn maður, til þess að berjast við Jósúa og Ísrael.

³En íbúar í Gíbeon fréttu, hvernig Jósúa hafði farið með Jeríkó og Aí. ⁴Beittu þeir nú líka slægð. Fóru þeir og fengu sér veganesti, tóku gamla sekki á asna sína, og gamla, rifna og samanbundna vínbelgi, ⁵og gamla, bætta skó á fætur sér og fóru í gömul föt, og allt brauð, sem þeir höfðu í nesti, var hart og komið í mola. ⁶Fóru þeir á fund Jósúa í herbúðirnar í Gilgal og sögðu við hann og Ísraelsmenn: „Vér erum komnir frá fjarlægu landi, gjörð nú sáttmála við oss!“

⁷Þá svöruðu Ísraelsmenn Hevítunum: „Vera má, að þér búið meðal vor. Hvernig megum vér þá gjöra sáttmála við yður?“

⁸Þá sögðu þeir við Jósúa: „Vér erum þjónar þínir.“

Jósúa sagði við þá: „Hverjir eruð þér og hvaðan komið þér?“

⁹Þeir sögðu við hann: „Vér þjónar þínir erum komnir frá mjög fjarlægu landi fyrir sakir nafns Drottins Guðs þíns, því að vér höfum heyrt hans getið, svo og alls þess, er hann gjörði Egyptum, ¹⁰sem og þess, hvernig hann fór með báða Amorítakonungana, sem bjuggu hinumegin Jórdanar, þá Síhon konung í Hesbon og Óg konung í Basan, sem bjó í Astarót. ¹¹Fyrir því sögðu öldungar vorir og allir íbúar lands vors við oss: „Takið yður veganesti og farið til fundar við þá og segið við þá: Vér erum þjónar yðar, gjörð nú sáttmála við oss.“ ¹²Sjáið hér brauð vort. Vér tókum það nýbakað oss til nestis að heiman, þá er vér lögðum af stað á yðar fund, en sjá, nú er það orðið hart og komið í mola. ¹³Og vínbelgir þessir voru nýir, þegar vér létum á þá, en sjá, nú eru þeir farnir að rifna, og þessi klæði vor og skór vorir eru slitnir orðnir á þessari afar löngu leið.“

¹⁴Þá tóku Ísraelsmenn nokkuð af nesti þeirra, en atkvæða Drottins leituðu þeir ekki. ¹⁵Hét Jósúa þeim þá friði og gjörði þann sáttmála við þá, að hann skyldi láta þá lífi halda, og höfuðsmenn safnaðarins bundu það sverdögum við þá.

¹⁶Þremur dögum eftir að þeir höfðu gjört þennan sáttmála við þá, spurðist það, að þeir væru þar úr grenndinni og að þeir byggju mitt á meðal þeirra. ¹⁷Ísraelsmenn lögðu þá upp og komu á þriðja degi til borga þeirra, en borgir þeirra voru Gíbeon, Kefira, Beerót og Kirjat Jearím. ¹⁸Og Ísraelsmenn drápu þá eigi, því að höfuðsmenn safnaðarins höfðu svarið þeim grið í nafni Drottins, Ísraels Guðs. Möglaði þá allur söfnuðurinn gegn höfuðsmönnum.

¹⁹Þá sögðu allir höfuðsmennirnir við gjörvallan söfnuðinn: „Vér höfum svarið þeim grið í nafni Drottins, Ísraels Guðs. Fyrir því megum vér nú eigi snerta þá. ²⁰Þetta munum vér við þá gjöra og láta þá lífi halda, svo að eigi komi yfir oss reiði vegna eiðsins, er vér sórum þeim.“ ²¹Og höfuðsmennirnir sögðu: „Þeir skulu lífi halda!“ Og þeir urðu viðarhöggsmenn og vatnsberar fyrir allan söfnuðinn, eins og höfuðsmennirnir höfðu sagt þeim.

²²Þá lét Jósúa kalla þá og mælti við þá á þessa leið: „Hví svikuð þér oss, er þér sögðuð: „Vér eigum heima mjög langt í burtu frá yður,“ þar sem þér þó búið mitt á meðal vor? ²³Fyrir því skuluð þér nú vera bölvaðir og jafnan vera þrælar upp frá þessu, bæði viðarhöggsmenn og vatnsberar fyrir hús Guðs míns.“

²⁴Þá svöruðu þeir Jósúa og sögðu: „Oss þjónum þínum var frá því sagt, að Drottinn, Guð þinn, hefði heitið Móse, þjóni sínum, að gefa yður allt landið, en eyða öllum landsbúum fyrir yður. Fyrir því urðum vér hræddir um líf vort fyrir yður og tókum því þetta til bragðs. ²⁵En nú erum vér á þínu valdi. Far þú með oss svo sem þér þykir gott og rétt vera.“

²⁶Og Jósúa fór svo með þá og frelsaði þá úr höndum Ísraelsmanna, svo að þeir dræpu þá ekki. ²⁷Og hann gjörði þá á þeim degi að viðarhöggsmönnum og vatnsberum fyrir söfnuðinn og fyrir altari Drottins á þeim stað, er hann mundi til velja, og er svo enn í dag.

Konungar Kanverja sækja gegn Gíbeon

10

¹Er Adónisedek, konungur í Jerúsalem, frétti að Jósúa hefði unnið Aí og gjöreytt hana, að hann hefði farið með Aí og konung hennar eins og hann fór með Jeríkó og konung hennar, og að Gíbeonbúar hefðu gjört frið við Ísrael og byggju meðal þeirra, ²þá urðu þeir mjög hræddir, því að Gíbeon var stór borg, engu minni en konungaborgirnar, og hún var stærri en Aí og allir borgarbúar hreystimenn.

³Sendi Adónisedek, konungur í Jerúsalem, þá til Hóhams, konungs í Hebron, til Pírams, konungs í Jarmút, til Jafía, konungs í Lakís, og til Debírs, konungs í Eglon, og lét segja þeim: ⁴„Komið til móts við mig og veitið mér fulltingi, að vér megum vinna Gíbeon, því að hún hefir gjört frið við Jósúa og Ísraelsmenn.“ ⁵Þá söfnuðust saman fimm konungar Amoríta og fóru þangað með öllu liði sínu: konungurinn í Jerúsalem, konungurinn í Hebron, konungurinn í Jarmút, konungurinn í Lakís og konungurinn í Eglon. Settust þeir um Gíbeon og tóku að herja á hana.

⁶Gíbeonmenn sendu þá til Jósúa í herbúðirnar í Gilgal, og létu segja honum: „Slá ekki hendi þinni af þjónum þínum. Kom sem skjótast oss til hjálpar og veit oss fulltingi, því að allir konungar Amoríta, þeirra er búa í fjalllendu, hafa safnast saman í móti oss.“

⁷Þá fór Jósúa frá Gilgal með allt lið sitt og alla kappa sína.

⁸Drottinn sagði við Jósúa: „Þú skalt ekki hræðast þá, því að ég mun gefa þá í þínar hendur. Enginn þeirra mun fá staðist fyrir þér.“

⁹Jósúa kom nú að þeim óvörum, því að hann hélt áfram ferðinni alla nóttina frá Gilgal.

¹⁰Og Drottinn gjörði þá felmtsfulla fyrir Ísrael og biðu þeir mikinn ósigur við Gíbeon, en hinir eltu þá í áttina til stígsins, er liggur upp að Bet Hóron, og felldu menn á flóttanum allt til Aseka og Makeda. ¹¹En er þeir flýðu fyrir Ísrael og voru á leið niður frá Bet Hóron, þá lét Drottinn stóra steina falla yfir þá af himni alla leið til Aseka, svo að þeir dóu. Voru þeir fleiri, er féllu fyrir haglsteinunum, en þeir, er Ísraelsmenn drápu með sverðseggjum.

¹²Þá talaði Jósúa við Drottin, þann dag er Drottinn gaf Amoríta á vald Ísraelsmönnum, og hann mælti í áheyrn Ísraels:

Sól stadd þú kyrr í Gíbeon,

og þú, tungl, í Ajalondal!

¹³Og sólin stóð kyrr, og tunglið staðnaði,

uns lýðurinn hafði hefnt sín á óvinum sínum.

Svo er skrifað í Bók hinna réttlátu. Þá staðnaði sólin á miðjum himni og hraðaði sér eigi að ganga undir nær því heilan dag. ¹⁴Og enginn dagur hefir þessum degi líkur verið, hvorki fyrr né síðar, að Drottinn skyldi láta að orðum manns, því að Drottinn barðist fyrir Ísrael.

¹⁵Jósúa fór þá aftur til herbúðanna í Gilgal og allur Ísrael með honum.

¹⁶Konungarnir fimm, er fyrr var getið, flýðu og leyndust í hellinum hjá Makeda. ¹⁷Þá var Jósúa sagt svo frá: „Konungarnir fimm eru fundnir. Þeir leynast í hellinum hjá Makeda.“

¹⁸Þá sagði Jósúa: „Veltið stórum steinum fyrir hellismunnann og setjið menn við hann til að gæta þeirra. ¹⁹En sjálfir skuluð þér eigi staðar nema. Veitið óvinum yðar eftirför, vinnið á þeim, sem aftastir fara, og látið þá ekki komast inn í borgir sínar, því að Drottinn, Guð yðar, hefir gefið þá yður á vald.“

²⁰Er Jósúa og Ísraelsmenn höfðu unnið mikinn sigur á þeim, svo að þeir voru frá með öllu (en þeir af þeim, er undan höfðu komist, höfðu farið inn í víggirtu borgirnar), ²¹þá sneri allt liðið aftur til Jósúa í herbúðirnar við Makeda heilu og höldnu. Þorði enginn framar orð að mæla gegn Ísraelsmönnum.

²²Þá sagði Jósúa: „Opnið hellismunnann og leiðið þessa fimm konunga út til mín úr hellinum.“ ²³Þeir gjörðu svo og leiddu þessa fimm konunga til hans úr hellinum: konunginn í Jerúsalem, konunginn í Hebron, konunginn í Jarmút, konunginn í Lakís og konunginn í Eglon. ²⁴Og er þeir höfðu leitt konunga þessa út til Jósúa, þá kallaði Jósúa saman alla menn í Ísrael og sagði við fyrirliða hermannanna, þá er með honum höfðu farið: „Komið hingað og stígið fæti á háls konungum þessum!“ Þeir gengu þá fram og stigu fæti á háls þeim. ²⁵Þá sagði Jósúa við þá: „Óttist ekki og látið ekki hugfallast, verið hughraustir og öruggir, því að svo mun Drottinn fara með alla óvini yðar, er þér berjist við.“

²⁶Eftir það lét Jósúa drepa þá, og er hann hafði líflátið þá, lét hann hengja þá á fimm tré, og þeir hengu á trjánum allt til kvelds. ²⁷En er komið var undir sólarlag, bauð Jósúa að taka þá ofan af trjánum. Þá köstuðu þeir þeim í hellinn, sem þeir höfðu leynst í, og báru síðan stóra steina fyrir hellismunnann, og eru þeir þar enn í dag.

²⁸Þennan sama dag vann Jósúa Makeda og tók hana herskildi, og hann bannfærði konung hennar, svo og borgina og alla þá menn, sem í henni voru. Lét hann engan komast undan, og með konunginn í Makeda fór hann eins og hann hafði farið með konunginn í Jeríkó.

²⁹Síðan fór Jósúa og allur Ísrael með honum frá Makeda til Líbna og herjaði á Líbna. ³⁰Og Drottinn gaf einnig hana í hendur Ísrael, svo og konung hennar, og hann tók hana herskildi og drap alla þá menn, er í henni voru. Lét hann þar engan komast undan, og hann fór með konung hennar eins og hann hafði farið með konunginn í Jeríkó.

³¹Því næst fór Jósúa og allur Ísrael með honum frá Líbna til Lakís og settist um hana og herjaði á hana. ³²Og Drottinn gaf Lakís í hendur Ísrael, og hann vann hana á öðrum degi

og tók hana herskildi og drap alla menn, sem í henni voru, öldungis eins og hann hafði farið með Líbna.

³³Þá fór Hóram, konungur í Geser, til liðs við Lakís, en Jósúa felldi hann og lið hans, svo að enginn þeirra komst undan.

³⁴Því næst fór Jósúa og allur Ísrael með honum frá Lakís til Eglon, og þeir settust um hana og herjuðu á hana. ³⁵Og þeir unnu hana samdægurs og tóku hana herskildi, og alla menn, er í henni voru, bannfærði hann þennan sama dag, öldungis eins og hann hafði farið með Lakís.

³⁶Þá fór Jósúa og allur Ísrael með honum frá Eglon til Hebron, og þeir herjuðu á hana. ³⁷Og þeir unnu hana og tóku hana herskildi; og þeir felldu konung hennar og alla íbúana í borgunum þar umhverfis og alla menn, sem í henni voru, svo að enginn komst undan, öldungis eins og hann hafði farið með Eglon, og hann bannfærði borgina og alla menn, er í henni voru.

³⁸Þá sneri Jósúa og allur Ísrael með honum aftur til Debír og herjaði á hana. ³⁹Náði hann henni og konungi hennar og öllum borgunum þar umhverfis á sitt vald; felldu þeir þá með sverðseggjum og bannfærðu alla menn, er í henni voru, svo að enginn komst undan. Eins og hann hafði farið með Hebron, svo fór hann og með Debír og konung hennar, og eins og hann hafði farið með Líbna og konung hennar.

⁴⁰Þannig braut Jósúa undir sig landið allt: fjalllendið, suðurlandið, láglendið og hliðarnar –, og hann felldi alla konunga þeirra, svo að enginn komst undan, og bannfærði allt, sem lífsanda dró, eins og Drottinn, Ísraels Guð, hafði boðið honum. ⁴¹Og Jósúa lagði undir sig land allt frá Kades Barnea til Gasa og allt Gósenland til Gíbeon. ⁴²Og alla þessa konunga og land þeirra vann Jósúa í einu, því að Drottinn, Ísraels Guð, barðist fyrir Ísrael. ⁴³Sneri nú Jósúa og allur Ísrael með honum aftur til herbúðanna í Gilgal.

Konungurinn í Hasor blæs til stefnu gegn Ísrael

11

¹Þegar Jabín, konungur í Hasór,^a spurði þessi tíðindi, gjörði hann orð Jóbab, konungi í Madón, svo og konunginum í Simron og konunginum í Aksaf² og konungunum, sem fyrir norðan bjuggu, í fjalllendinu, á sléttlendinu fyrir sunnan Kínnaret,^b á láglendinu og á Dórhæðum úti við hafið, ³Kanaanítum, bæði fyrir austan og vestan, Amorítum, Hetítum, Peresítum, Jebúsítum í fjalllendinu og Hevítum neðan undir Hermon í Mispalandi. ⁴Héldu þeir af stað með allan sinn her; var það mannfjöldi svo mikill sem sandur á sjávarströnd. Höfðu þeir fjölda hesta og vagna. ⁵Allir þessir konungar áttu með sér stefnu, fóru síðan og settu herbúðir sínar allir samt hjá Merómvötnum og bjuggust að eiga orustu við Ísrael.

⁶Þá sagði Drottinn við Jósúa: „Ekki skalt þú hræðast þá, því að á morgun í þetta mund mun ég láta þá alla liggja fallna frammi fyrir Ísrael. Þú skalt skera sundur hásinarnar á hestum þeirra og brenna vagna þeirra í eldi.“ ⁷Og Jósúa kom að þeim óvörum hjá Merómvötnum með allan sinn her, og gjörðu þeir áhlaup á þá. ⁸Og Drottinn gaf þá í hendur Ísrael, og þeir unnu sigur á þeim og eltu þá allt til Sídon hinnar miklu og til

^a Nú vikur sögunni til norðurhluta landsins. Hasór var ein mesta borg Kanverja í Norður–Galíleu.

^b Bær á vesturströnd Genesaretvatns.

Misrefót Majím og allt austur í Mispedal, og þeir felldu þá, svo að enginn af þeim komst undan. ⁹Og Jósúa fór með þá, eins og Drottinn hafði sagt honum: Hann skar sundur hásinarnar á hestum þeirra og brenndi vagna þeirra í eldi.

¹⁰Þá sneri Jósúa aftur og vann Hasór og felldi konung hennar með sverði, en Hasór var fyrrum höfuðborg allra þessara konungsríkja. ¹¹Og þeir felldu alla menn, er í henni voru, með sverðseggjum, með því að þeir bannfærðu þá. Var engin lifandi sála eftir skilin, og Hasór brenndi hann í eldi.

¹²Jósúa náði á sitt vald öllum borgum þessara konunga, svo og konungunum sjálfum, og hann felldi þá með sverðseggjum, með því að hann bannfærði þá, eins og Móse, þjónn Drottins, hafði boðið. ¹³Þó lögðu Ísraelsmenn ekki eld í neinar þær borgir, sem stóðu uppi á hæðum, nema Hasór eina; hana brenndi Jósúa. ¹⁴En öllu herfangi úr borgum þessum rændu Ísraelsmenn sér til handa, svo og fénaðinum, en menn alla felldu þeir með sverðseggjum, uns þeir höfðu gjöreytt þeim. Létu þeir enga lifandi sálu eftir. ¹⁵Eins og Drottinn hafði boðið Móse, þjóni sínum, svo hafði Móse boðið Jósúa, og svo gjörði Jósúa. Hann lét ekkert ógjört af því, sem Drottinn hafði boðið Móse.

¹⁶Þannig lagði Jósúa undir sig allt þetta land: fjalllendið, allt suðurlandið, allt Gósenland, láglendið, sléttlendið, svo og Ísraelsfjöll og láglendið, sem að þeim liggur, ¹⁷frá Skallabergi, sem liggur upp til Seír, til Baal Gað í Líbanonsdal undir Hermonfjalli. Og öllum konungum þeirra náði hann á sitt vald, vann sigur á þeim og lét drepa þá. ¹⁸Um langa hríð átti Jósúa í orustum við konunga þessa. ¹⁹Engin var sú borg, er friðsamlega gengi Ísraelsmönnum á vald, nema Hevítar, þeir er bjuggu í Gíbeon. Allt unnu þeir með hernaði. ²⁰Því að það var frá Drottni komið, að hann stælti hjörtu þeirra til að fara í móti Ísrael til bardaga, til þess að þeir yrðu vægðarlaust bannfærðir og gjöreyddir, eins og Drottinn hafði boðið Móse.

²¹Í það mund fór og Jósúa og eyddi Anakítum úr fjalllendinu við Hebron, úr Debír, úr Anab og úr öllum Júdafjöllum og úr öllum Ísraelsfjöllum. Jósúa bannfærði þá, ásamt borgum þeirra. ²²Engir Anakítar urðu eftir í landi Ísraelsmanna, aðeins í Gasa, Gat og Asdód urðu nokkrir eftir.

²³Jósúa vann allt landið, öldungis eins og Drottinn hafði boðið Móse, og Jósúa gaf það Ísraelsmönnum til eignar, hverri ættkvísl sinn hluta. Eftir það létti ófriði af landinu.

Skrá um sigraða konunga

12

¹Þessir eru konungar landsins, þeir er Ísraelsmenn unnu sigur á og tóku lönd af hinumegin Jórdanar, austanmegin, frá Arnoná til Hermonfjalls og allt sléttlendið austanmegin:

²Síhon, Amorítakonungur, sem bjó í Hesbon og réð landi frá Aróer, sem liggur á bakka Arnonár, og dalnum miðjum og hálfu Gíleað að Jabboká, sem er á landamærum Ammóníta, ³og sléttlendinu að Genesaretvatni að austanverðu og að vatninu á sléttlendinu, Saltasjó, að austanverðu, suður undir Bet Jesímót, og til suðurs að Pisgahlíðum.

⁴Sömuleiðis land Ógs, konungs í Basan, sem var einn þeirra Refaíta, er eftir voru, og bjó í Astarót og Edreí ⁵og réð yfir Hermonfjöllum, Salka og öllu Basan, að landamærum

Gesúra og Maakatíta, og yfir hálfu Gíleað, að landamærum Síhons, konungs í Hesbon. ⁶Móse, þjónn Drottins, og Ísraelsmenn höfðu unnið sigur á þeim, og Móse, þjónn Drottins, hafði gefið Rúbenítum, Gaðítum og hálfri ættkvísl Manasse landið til eignar.

⁷Þessir eru konungar landsins, þeir er Jósúa og Ísraelsmenn unnu sigur á fyrir vestan Jórdan, frá Baal Gað í Líbanonsdal til Skallabergs, sem liggur upp til Seír, – en landið gaf Jósúa ættkvíslum Ísraels til eignar eftir skiptingu þeirra –, ⁸í fjalllendinu, á láglendinu, á sléttlendinu, í fjallahlíðunum, í eyðimörkinni og í suðurlandinu, – land Hetíta, Amoríta, Kanaaníta, Peresíta, Hevíta og Jebúsíta:

⁹ Konungurinn í Jeríkó	einn,
konungurinn í Aí, sem er hjá Betel,	einn,
¹⁰ konungurinn í Jerúsalem	einn,
konungurinn í Hebron	einn,
¹¹ konungurinn í Jarmút	einn,
konungurinn í Lakís	einn,
¹² konungurinn í Eglon	einn,
konungurinn í Geser	einn,
¹³ konungurinn í Debír	einn,
konungurinn í Geder	einn,
¹⁴ konungurinn í Horma	einn,
konungurinn í Arad	einn,
¹⁵ konungurinn í Líbna	einn,
konungurinn í Adúllam	einn,
¹⁶ konungurinn í Makeda	einn,
konungurinn í Betel	einn,
¹⁷ konungurinn í Tappúa	einn,
konungurinn í Hefer	einn,
¹⁸ konungurinn í Afek	einn,
konungurinn í Saron	einn,
¹⁹ konungurinn í Madón	einn,
konungurinn í Hasór	einn,
²⁰ konungurinn í Simrón Meróm	einn,
konungurinn í Aksaf	einn,
²¹ konungurinn í Taanak	einn,
konungurinn í Megíddó	einn,
²² konungurinn í Kedes	einn,
konungurinn í Jokneam hjá Karmel	einn,
²³ konungurinn í Dór í Dórshæðum	einn,

konungur heiðingjanna í Gilgal einn,
²⁴konungurinn í Tirsa einn,
– alls þrjátíu og einn konungur.

Landinu skipt

Land sem enn var óunnið

13

¹Þegar Jósúa var orðinn gamall og hniginn að aldri, sagði Drottinn við hann: „Þú ert orðinn gamall og hniginn að aldri, en mjög mikið af landinu er enn óunnið. ²Þetta er landið, sem enn er eftir:

Öll héruð Filista og allt land Gesúra; ³frá Síhór, sem rennur fram með Egyptalandi að austanverðu, til landamæra Ekron í norðri – það telst með landi Kanaaníta –, fimm höfðingjar Filistanna í Gasa, Asdód, Askalon, Gat og Ekron, svo og Avítar í suðri, ⁴allt land Kanaaníta og Meara, sem heyrir Sídoningum, allt til Afek, til landamæra Amoríta, ⁵og land Giblíta og allt Líbanon í austri, frá Baal Gað undir Hermonfjalli allt þangað, er leið liggur til Hamat. ⁶Allir fjallabúarnir frá Líbanon til Misrefót Majím, allir Sídoningar, – ég mun stökkva þeim burt undan Ísraelsmönnum. En legg þú á hluti og skipt því meðal Ísraels til eignar, eins og ég hefi boðið þér. ⁷Skipt þú nú landi þessu til eignar níu ættkvíslunum og hálfri ættkvísl Manasse.“

Land Rúbens ættkvíslar

⁸Með hálfri ættkvísl Manasse hafa Rúbenítar og Gaðítar fengið sinn eignarhluta, er Móse gaf þeim hinumegin Jórdanar, austanmegin. Móse, þjónn Drottins, gaf þeim hann: ⁹landið frá Aróer, sem liggur á bakka Arnonár, og borginni, sem liggur í dalnum miðjum, og allt sléttlendið frá Medeba til Díbon, ¹⁰svo og allar borgir, er átti Síhon, Amorítakonungur, er sat í Hesbon, allt til landamæra Ammóníta. ¹¹Enn fremur Gíleað og land Gesúra og Maakatíta, Hermonfjöll öll og allt Basan til Salka, ¹²allt konungsríki Ógs í Basan, sem sat í Astarót og Edreí. Hann var einn eftir af Refaítum; en Móse vann sigur á þeim og stökkti þeim burt. ¹³Aftur á móti stökktu Ísraelsmenn Gesúrum og Maakatítum ekki burt, heldur búa Gesúrar og Maakatítar meðal Ísraels allt fram á þennan dag.

¹⁴En ættkvísl Leví gaf hann ekkert óðal. Eldfórnir Drottins, Ísraels Guðs, eru óðal hans, eins og hann hét honum.

¹⁵Móse fékk kynkvíslum Rúbens sona land eftir ættum þeirra. ¹⁶Fengu þeir land frá Aróer, sem liggur á bakka Arnonár, og frá borginni, sem liggur í dalnum miðjum, og allt sléttlendið hjá Medeba, ¹⁷Hesbon og allar borgirnar þar umhverfis, sem liggja á sléttlendinu, Díbon, Bamót Baal, Bet–Baal–Meon, ¹⁸Jahsa, Kedemót, Mefaat, ¹⁹Kirjataím, Síbma, Seret Sahar á fellinu í dalnum, ²⁰og Bet Peór, Písgahlíðar og Bet Jesímót, ²¹enn fremur allar borgir á sléttlendinu og allt konungsríki Síhons, Amorítakonungs, sem sat í Hesbon og Móse vann sigur á ásamt höfðingjum Midíaníta: Eví, Rekem, Súr, Húr og Reba, jörlum Síhons, sem bjuggu í landinu. ²²Ísraelsmenn drápu og spásagnamanninn

Bíleam Beórsson með sverði, auk annarra, er þeir felldu. ²³Og vesturtakmörkum Rúbens sona réð Jórdan alla leið. Þetta er óðal Rúbens sona eftir ættum þeirra, borgirnar og þorpin, sem að liggja.

Land Gaðs ættkvíslar

²⁴Móse fékk kynkvísl Gaðs, Gaðs sonum, land eftir ættum þeirra. ²⁵Fengu þeir land sem hér segir:

Jaser og allar borgirnar í Gíleað og hálf land Ammóníta, allt til Aróer, sem liggur fyrir austan Rabba, ²⁶og frá Hesbon til Ramat Misper og Betóním, og frá Mahanaím til Lídebír landamæra. ²⁷Enn fremur í dalnum: Bet Haram, Bet Nimra, Súkkót og Safón, leifarnar af konungsríki Síhons, konungs í Hesbon, og Jórdan á mörkum allt að suðurenda Genesaretvatns, austanmegin Jórdanar. ²⁸Þetta er óðal Gaðs sona eftir ættum þeirra, borgirnar og þorpin, er að liggja.

Land hálftrar ættkvíslar Manasse

²⁹Móse fékk hálfri ættkvísl Manasse land. Fékk hálf kynkvísl Manasse sona land eftir ættum sínum sem hér segir. ³⁰Land þeirra náði frá Mahanaím yfir allt Basan, allt konungsríki Ógs, konungs í Basan, og öll Jaírs-þorp, sem liggja í Basan, sextíu borgir. ³¹Enn fremur yfir hálf Gíleað og Astarót og Edreí, höfuðstaði konungsríkis Ógs í Basan. Þetta fengu Makírs synir, Manassesonar, helmingurinn af Makírs sonum eftir ættum þeirra.

³²Þetta voru lönd þau, er Móse úthlutaði á Móabsvöllum hinumegin Jórdanar gegnt Jeríkó, austanmegin.

³³En ættkvísl Leví gaf Móse ekkert óðal. Drottinn, Ísraels Guð, er óðal þeirra, eins og hann hefir heitið þeim.

Landi skipt með hlutkesti

14

¹Þetta er það, sem Ísraelsmenn fengu að arfleifð í Kanaanlandi, það sem Eleasar prestur, Jósúa Núnsson og ætthöfðingjar kynkvísla Ísraelsmanna úthlutuðu þeim ²með hlutkesti til arfleifðar, eins og Drottinn hafði skipað fyrir meðalgöngu Móse um níu kynkvíslirnar og hálfa. ³Móse hafði gefið tveimur kynkvíslunum og hálfri óðul hinumegin Jórdanar, en levítunum hafði hann eigi gefið óðal meðal þeirra.

⁴Jósefs synir voru tvær kynkvíslir, Manasse og Efraím, og levítunum gáfu þeir ekki hlut í landinu, heldur aðeins borgir til að búa í og beitolandið, er lá undir þær, handa fénaði þeirra og skepnum. ⁵Eins og Drottinn hafði boðið Móse, svo gjörðu Ísraelsmenn og skiptu landinu.

Kaleb krefst Hebrons

⁶Þá gengu Júda synir fyrir Jósúa í Gilgal, og Kaleb Jefúnneson, Kenisíti, sagði við hann: „Þér er kunnugt um, hvað Drottinn sagði við guðsmanninn Móse um mig og þig í Kades

Barnea. ⁷Þá var ég fertugur að aldri, er Móse, þjónn Drottins, sendi mig frá Kades Barnea að kanna landið, og bar ég honum það, er ég vissi sannast. ⁸En bræður mínir, sem með mér fóru, skelfdu hjörtu lýðsins, en ég fylgdi Drottni Guði mínum trúlega. ⁹Og þann dag sór Móse og sagði: „Sannlega skal land það, sem þú steigst fæti á, vera þín eign og sona þinna ævinlega, því að þú fylgdir Drottni Guði mínum trúlega.“ ¹⁰Og sjá, nú hefir Drottinn látið mig lifa, eins og hann lofaði, í þessi fjörutíu og fimm ár, síðan Drottinn sagði þetta við Móse, meðan Ísrael hefir farið um eyðimörkina, og sjá, nú hefi ég fimm um áttætt. ¹¹Og enn í dag er ég eins hraustur og þegar Móse sendi mig. Orka mín er enn hin sama og hún var þá til að berjast og til að ganga út og inn. ¹²Gef mér nú fjalllendi þetta, sem Drottinn talaði um þann dag, því að þú hlýddir sjálfur á þann dag. Anakítar eru þar og stórar, víggirtar borgir. Vera má, að Drottinn veiti mér fulltingi, svo ég fái stökkt þeim burt, eins og Drottinn hefir heitið.“

¹³Jósúa blessaði hann og gaf Kaleb Jefúnnesyni Hebron að arfleifð. ¹⁴Fyrir því fékk Kaleb Jefúnneson, Kenisíti, Hebron að arfleifð, og er svo enn í dag,^a sökum þess að hann fylgdi Drottni, Ísraels Guði, trúlega. ¹⁵En Hebron hét áður Kirjat Arba, eftir Arba þeim, er mestur var meðal Anakíta. Eftir það létti ófriði af landinu.

Land Júda ættkvíslar

15

¹Hlutur sá, er kynkvísl Júda sona fékk eftir ættum þeirra, lá að landamærum Edóms, suður undir Síneyðimörk, syðst í landinu.

²Suðurtakmörkin að landi þeirra voru frá enda Saltasjós, frá víkinni, er snýr til suðurs, ³og lágu fyrir sunnan Sporðdrekaskarð og yfir til Sín og upp eftir fyrir sunnan Kades Barnea og yfir til Hesron, þaðan upp til Adar og því næst í boga til Karka. ⁴Þaðan lágu þau yfir til Asmón og alla leið til Egyptalandsár, og síðast lágu takmörkin til sjávar. Þetta skulu vera landamerki þeirra að sunnanverðu.

⁵Austurtakmörkin voru Saltisjór, allt til þess er Jórdan fellur í hann.

Norðurmörkin lágu frá nyrstu vík vatnsins, þar sem Jórdan fellur í það. ⁶Þaðan lágu takmörkin upp til Bet Hogla og fram hjá Bet Araba að norðanverðu og þaðan upp til steins Bóhans, Rúbenssonar. ⁷Þá lágu takmörkin upp til Debír úr Akordal, þaðan í norður til Gilgal, sem liggur þar gegnt sem upp er gengið til Adúmmím, sem er sunnanvert við lækinn. Þaðan lágu takmörkin yfir til En–Semesvatns og þaðan alla leið að Rógel–lind. ⁸Þaðan lágu landamerkin upp til Hinnomssonardals, að Jebúsítaöxl sunnanverðri; þar heitir nú Jerúsalem. Þaðan lágu landamerkin upp á fjallstindinn, sem er beint í vestur frá Hinnomsdal og við norðurendann á Refaímdal. ⁹Frá fjallstindinum beygðust landamerkin til Neftóavatnslindar og lágu þaðan til borganna á Efronfjalli. Þaðan beygðust landamerkin til Baala; þar heitir nú Kirjat Jearím. ¹⁰Frá Baala lágu landamerkin í boga vestur til Seírfjalls og þaðan yfir að öxl Jearímfjalls norðanverðri, það er Kesalon; og þaðan ofan til Bet Semes og yfir til Timna. ¹¹Þá lágu landamerkin norður til Ekron–axlar, þaðan beygðust þau til Síkrón og yfir til Baala–fjalls og alla leið til Jabneel, og síðast lágu takmörkin til sjávar.

^a Sennilegt er, að á landsvæði Júda ættkvíslar hafi í fyrndinni búið fleiri ættkvíslir, er voru utan 12–ættkvíslabandalagsins, þar á meðal Kaleb.

¹²Vesturtakmörkunum réð hafið mikla alla leið.

Þetta voru landamerki Júda sona hringinn í kring, eftir ættum þeirra.

Land Kenisíta

¹³Kaleb Jefúnnesyni gaf hann hlut meðal Júda sona, eins og Drottinn hafði boðið Jósúa, sem sé borg Arba, föður Anaks; það er Hebron. ¹⁴Og Kaleb rak þaðan þrjá sonu Anaks: Sesaí, Ahíman og Talmaí, afkomendur Anaks. ¹⁵Þaðan fór hann móti Debír-búum, en Debír hét áður Kirjat Sefer.

¹⁶Kaleb sagði: „Hver sem leggur Kirjat Sefer undir sig og vinnur hana, honum skal ég gefa Aksa dóttur mína að konu.“ ¹⁷Þá vann Otníel Kenasson, bróðir Kalebs, borgina, og hann gaf honum Aksa dóttur sína að konu. ¹⁸Þegar hún skyldi heim fara með bónda sínum, eggjaði hún hann þess, að hann skyldi beiðast lands nokkurs af föður hennar. Steig hún þá niður af asnanum. Kaleb spurði hana þá: „Hvað viltu?“ ¹⁹Hún svaraði: „Gef mér gjöf nokkra, af því að þú hefir gefið mig til Suðurlandsins. Gef mér því vatnsbrunna.“ Gaf hann henni þá brunna hið efra og brunna hið neðra.

Skrá um borgir í Júda

²⁰Þetta er ódal kynkvíslar Júda sona, eftir ættum þeirra.

²¹Syðstu borgirnar í kynkvísl Júda sona, við landamæri Edóms, í Suðurlandinu voru:

Kabseel, Eder, Jagúr, ²²Kína, Dímóna, Adada, ²³Kedes, Hasór og Jítan, ²⁴Síf, Telem, Bealót, ²⁵Hasór Hadatta og Keríjót Hesron, það er Hasór; ²⁶Amam, Sema, Mólada, ²⁷Hasar Gadda, Hesmon, Bet Pelet, ²⁸Hasar Súal, Beerseba og Bisjótja, ²⁹Baala, Ijím, Esem, ³⁰Eltólað, Kesíl, Horma, ³¹Siklag, Madmanna, Sansanna, ³²Lebaót, Silhím, Aín og Rimmon, – alls tuttugu og níu borgir og þorpín, er að liggja.

³³Á láglendinu:

Estaól, Sórea, Asna, ³⁴Sanóa og En Ganním, Tappúa og Enam, ³⁵Jarmút og Adúllam, Sókó, Aseka, ³⁶Saaraím, Adítaím, Gederá og Gederótaím, – fjórtán borgir og þorpín, er að liggja.

³⁷Senan, Hadasa, Migdal Gað, ³⁸Dílean, Misper og Jokteel, ³⁹Lakís, Boskat, Eglon, ⁴⁰Kabbón, Lahmas, Kitlís ⁴¹og Gederót, Bet Dagón, Naama og Makeda, – sextán borgir og þorpín, er að liggja.

⁴²Líbna, Eter, Asan, ⁴³Jifta, Asna, Nesíb, ⁴⁴Kegíla, Aksíb og Maresa, – níu borgir og þorpín, er að liggja.

⁴⁵Ekron með smáborgum hennar og þorpum. ⁴⁶Frá Ekron og vestur að hafi allt það, sem er á hlið við Asdód, og þorpín, er að liggja.

⁴⁷Asdód með smáborgum hennar og þorpum, Gasa með smáborgum hennar og þorpum, allt til Egyptalandsár, en vesturtakmörkunum réð hafið mikla. ⁴⁸Í fjalllendinu: Samír, Jattír, Sókó, ⁴⁹Danna, Kirjat Sanna, það er Debír; ⁵⁰Anab, Estemó, Aním, ⁵¹Gósen, Hólon og Gíló, – ellefu borgir og þorpín, er að liggja.

⁵²Arab, Dúma, Esean, ⁵³Janúm, Bet Tappúa, Afeka, ⁵⁴Húmta, Kirjat Arba, það er Hebron; og Síór, – níu borgir og þorpin, er að liggja.

⁵⁵Maon, Karmel, Síf, Júta, ⁵⁶Jesreel, Jokdeam, Sanóa, ⁵⁷Kaín, Gíbea og Timna, – tíu borgir og þorpin, er að liggja.

⁵⁸Halhúl, Bet Súr, Gedór, ⁵⁹Maarat, Bet Anót og Eltekón, – sex borgir og þorpin er að liggja.

⁶⁰Kirjat Baal, það er Kirjat Jearím; og Rabba, – tvær borgir og þorpin, er að liggja.

⁶¹Í eyðimörkinni:

Bet Araba, Middín, Sekaka, ⁶²Nibsan, Saltborgin og Engedí, – sex borgir og þorpin er að liggja.

⁶³En Jebúsítana, sem bjuggu í Jerúsalem, gátu Júda synir ekki rekið burt. Fyrir því hafa Jebúsítar búið í Jerúsalem ásamt Júda sonum fram á þennan dag.

Skrá um landamerki Efraíms

16

¹Síðan kom upp hlutur Jósefs sona, og hlutu þeir land austan frá Jórdan, gegnt Jerikó, til Jerikóvatna, eyðimörkina, sem liggur frá Jerikó upp á Betelfjöll.

²Frá Betel lágu landamerkin til Lúz, þaðan yfir til lands Arkíta, til Atarót, ³þaðan ofan á við og í vestur, til lands Jafletíta, að landamærum Bet Hóron neðri og allt til Geser, og þaðan alla leið til sjávar.

⁴Synir Jósefs, Manasse og Efraím, fengu óðal sitt.

⁵Þetta var land Efraíms sona, eftir ættum þeirra: Takmörk ættaróðals þeirra voru að austan Aterót Addar til Bet Hóron efri, ⁶og takmörkin lágu út að hafí. Að norðan var Mikmetat, þaðan beygðu landamerkin af austur á við til Taanat Siló og þar fram hjá austur fyrir Janóha. ⁷En frá Janóha lágu þau ofan á við til Atarót og Naarat, lentu hjá Jerikó og lágu þaðan að Jórdan. ⁸Frá Tappúa lágu landamerkin í vestur til Kana-lækjar og þaðan alla leið til sjávar.

Þetta er óðal kynkvíslar Efraíms sona, eftir ættum þeirra, ⁹auk þess borgirnar, sem skildar voru frá handa Efraíms sonum í ættaróðali Manasse sona – allar borgirnar og þorpin, er að lágu.

¹⁰En ekki ráku þeir burt Kanaanítana, sem bjuggu í Geser. Fyrir því búa Kanaanítar meðal Efraíms fram á þennan dag og urðu vinnuskyldir þrælar.

Skrá um landamerki Manasse

17

¹Kynkvísl Manasse fékk sinn hlut, því að hann var frumgetningur Jósefs. Makír, frumgetningur Manasse, faðir Gíleaðs, fékk Gíleað og Basan, því að hann var bardagamaður. ²Og hinir synir Manasse fengu sinn hluta eftir ættum þeirra: synir Abíesers, synir Heleks, synir Asriels, synir Sekems, synir Hefers og synir Semída. Þessir

voru synir Manasse Jósefssonar í karlegginn, eftir ættum þeirra. ³En Selofhað Hefersson, Gíleaðssonar, Makírssonar, Manassesonar, átti enga sonu, heldur dætur einar, og hétu þær Mahla, Nóa, Hogla, Milka og Tírsa. ⁴Þær gengu fyrir Eleasar prest, Jósúa Núnsson og höfuðsmennina og sögðu: „Drottinn bauð Móse að gefa oss óðal meðal bræðra vorra.“ Gaf hann þeim þá eftir boði Drottins óðal meðal bræðra föður þeirra. ⁵Komu þá tíu hlutir á Manasse, auk Gíleaðlands og Basans, sem liggja hinumegin Jórdanar, ⁶með því að dætur Manasse fengu óðal meðal sona hans, en Gíleaðland fengu hinir synir Manasse.

⁷Landamerki Manasse lágu frá Asser til Mikmetat, sem liggur fyrir austan Síkem; þaðan lágu landamærin til hægri, til þeirra sem bjuggu í En–Tappúa. ⁸Tappúasveit fékk Manasse, en Tappúaborg, sem lá við takmörk Manasse, fengu Efraíms synir. ⁹Þá lágu landamerkin niður að Kana–læk, fyrir sunnan lækinn. Þessar borgir heyra Efraím mitt á meðal borga Manasse. Þaðan lágu landamerki Manasse norðan með læknum og alla leið til sjávar.

¹⁰Það sem var að sunnanverðu, átti Efraím, en það sem var að norðanverðu, átti Manasse, og hafið réð takmörkum hans. Að norðanverðu lágu lönd þeirra að Asser og að austanverðu að Íssakar. ¹¹En í Íssakar og Asser fékk Manasse: Bet Sean og smáborgirnar, er að liggja, Jibleam og smáborgirnar, er að liggja, íbúana í Dór og smáborgirnar, er að liggja, íbúana í Endór og smáborgirnar, er að liggja, íbúana í Taanak og smáborgirnar, er að liggja, og íbúana í Megiddó og smáborgirnar, er að liggja, þ. e. Hæðirnar þrjár.

¹²En ekki gátu Manasse synir stökkt íbúum þessara borga burt, og þannig fengu Kanaanítar haldið bústað í landi þessu. ¹³En þegar Ísraelsmenn eflidust, gjörðu þeir Kanaaníta sér vinnuskylda, en ráku þá ekki algjörlega burt.

¹⁴Þá báru Jósefs synir sig upp við Jósúa og sögðu: „Hví hefir þú ekki gefið mér nema eitt hlutskipti og einn hlut að óðali, og er ég þó fjölmennur, þar sem Drottinn hefir blessað mig allt til þessa?“

¹⁵Jósúa sagði við þá: „Ef þú ert orðinn svo fjölmennur, þá far þú upp í skóginn og ryð þér þar til bólstaða í landi Peresíta og Refaíta, ef of þröngt er orðið um þig á Efraímfjöllum.“

¹⁶Þá sögðu Jósefs synir: „Fjalllendið nægir oss eigi, því að allir Kanaanítar, þeir er á sléttlendinu búa, hafa járnvagna^a, bæði þeir sem búa í Bet Sean og þorpunum, er að liggja, og þeir sem búa á Jesreelsléttunni.“

¹⁷Þá sagði Jósúa við hús Jósefs, við Efraím og Manasse: „Þú ert orðinn fjölmennur, og styrkur þinn er mikill. Þú skalt fá meira en einn erfðahluta, ¹⁸því að fjalllendið skal vera þitt. Ef það er skógi vaxið, þá verður þú að ryðja hann, þá munt þú og eignast fjalladrögin. Því að þú verður að reka Kanaanítana burt, fyrst þeir hafa járnvagna og fyrst þeir eru sterkir.“

^a Á þessum tíma eru mörk eiraldar og jánaldar.

Landi skipt með hlutkesti**18**

¹Allur söfnuður Ísraelsmanna safnaðist saman í Síló^a, og reistu þeir þar samfundatjaldið, enda höfðu þeir nú lagt landið undir sig. ²En enn þá voru eftir sjö ættkvíslir meðal Ísraelsmanna, sem eigi höfðu skipt arfleifð sinni.

³Jósúa sagði þá við Ísraelsmenn: „Hversu lengi ætlið þér að vera svo tómblátir, að fara ekki og taka til eignar land það, sem Drottinn, Guð feðra yðar, hefir gefið yður? ⁴Veljið nú þrjá menn af ættkvísl hverri, og mun ég senda þá út. Skulu þeir halda af stað og fara um landið og skrifa lýsingu á landinu með tilliti til þess, að því á að skipta meðal þeirra. Skulu þeir síðan koma aftur til mín. ⁵Því næst skulu þeir skipta því í sjö hluti. Júda skal halda sínu landi í suðri, og hús Jósefs^b skal halda sínu landi í norðri. ⁶En þér skuluð skrifa lýsingu landsins í sjö hlutum og færa mér hingað, síðan mun ég varpa hlutum fyrir yður hér frammi fyrir augliti Drottins, Guðs vors. ⁷En levítarnir fá eigi hlut meðal yðar, heldur er prestdómur Drottins óðal þeirra. En Gað og Rúben og hálf ættkvísl Manasse hafa fengið sinn erfðahluta hinumegin Jórdanar, austanmegin, þann er Móse, þjónn Drottins, gaf þeim.“

⁸Þá tóku mennirnir, er fóru að skrifa lýsingu landsins, sig upp og héldu af stað, og Jósúa bauð þeim og mælti: „Farið nú og ferðist um landið og skrifið lýsingu þess, komið síðan aftur til mín. Mun ég þá varpa hlutum fyrir yður hér frammi fyrir Drottni í Síló.“ ⁹Og mennirnir héldu af stað og fóru um landið og skrifuðu lýsingu þess í bók eftir borgunum í sjö hlutum. Síðan komu þeir til Jósúa í herbúðirnar í Síló. ¹⁰Og Jósúa varpaði hlutum fyrir þá í Síló frammi fyrir Drottni, og Jósúa skipti þar landinu meðal Ísraelsmanna eftir skiptingu þeirra.

Land Benjamíns ættkvíslar

¹¹Kom nú upp hlutur kynkvíslar Benjamíns sona eftir ættum þeirra, og lá það land, er þeim hlotnaðist, milli Júda sona og Jósefs sona. ¹²Landamerki þeirra að norðanverðu lágu frá Jórdan og upp á hálsinn fyrir norðan Jeríkó, og þaðan vestur á fjöllin og alla leið til eyðimerkurinnar hjá Betaven. ¹³Þaðan lágu landamerkin yfir til Lúz, yfir á hálsinn fyrir sunnan Lúz, það er Betel. Þaðan lágu landamerkin niður til Aterót Addar, yfir á fjallið, sem er fyrir sunnan Bet Hóron neðri. ¹⁴Þá beygðust landamerkin við og lágu í suðvestur frá fjallinu, sem er fyrir sunnan Bet Hóron, og lágu alla leið til Kirjat Baal, það er Kirjat Jearím, borg Júda sona. Þetta voru vesturtakmörkin.

¹⁵Suðurtakmörkin lágu frá útjaðrinum á Kirjat Jearím, og lágu þau í vestur og gengu út að Neftóa vatnslind. ¹⁶Þá lágu landamerkin niður að enda fjallsins, sem liggur andspænis Hinnomssonardal og norðanvert í Refaímdal, þaðan niður Hinnomssdal að Jebúsíta–öxl sunnanverðri, og þaðan niður að Rógel–lind. ¹⁷Þaðan beygðust þau norður á við og lágu til En–Semes, og þaðan til Gelilót, sem liggur þar gegnt sem upp er gengið til Adúmmím, þaðan niður til steins Bóhans, Rúbenssonar, ¹⁸þaðan yfir á hálsinn, sem liggur gegnt Araba norðanvert, og þaðan niður til Araba. ¹⁹Þaðan lágu landamerkin norðan fram með

^a Síló var, ásamt Síkem og Gilgal, höfuðhelgidómur um skeið á fyrstu öldum í sögu Ísraels.

^b Þ.e. Efraím og Manasse.

hálsinum hjá Bet Hogla og alla leið að nyrstu vík Saltasjós, þar sem Jórdan fellur suður í hann. Þetta voru suðurtakmörkin.

²⁰Að austanverðu réð Jórdan mörkum.

Þessi voru landamærin hringinn í kringum arfleifð Benjamíns, eftir ættum þeirra.

²¹Borgir kynkvíslar Benjamíns sona, eftir ættum þeirra, voru:

Jeríkó, Bet Hogla, Emek Kesís, ²²Bet Araba, Semaraím, Betel, ²³Avím, Para, Ofra, ²⁴Kefar Ammóní, Ofnín og Geba, tólf borgir og þorpín er að liggja.

²⁵Gíbeon, Rama, Beerót, ²⁶Mispe, Kefíra, Mósa, ²⁷Rekem, Jirpeel, Tarala, ²⁸Sela, Elef, Jebúsítaborg, það er Jerúsalem, Gíbeat og Kirjat, fjórtán borgir og þorpín er að liggja.

Þetta var arfleifð Benjamíns sona eftir ættum þeirra.

Land Símeons ættkvíslar

19

¹Næst kom upp hlutur Símeons, kynkvíslar Símeons sona eftir ættum þeirra, en arfleifð þeirra lá inni í arfleifð Júda sona miðri. ²Þeir fengu að arfleifð:

Beerseba og Seba, Mólada, ³Hasar Súal, Bala, Esem, ⁴Eltólað, Betúl, Horma, ⁵Siklag, Bet Markabót, Hasar Súsa, ⁶Bet Lebaót og Sarúhen, þrettán borgir og þorpín, er að liggja.

⁷Aín, Rimmon, Eter og Asan, fjórar borgir og þorpín, er að liggja, ⁸auk þess öll þau þorp, er lágu kringum borgir þessar allt til Baalat Beer, Rama suðurlandsins.

Þetta var arfleifð kynkvíslar Símeons sona, eftir ættum þeirra. ⁹Arfleifð Símeons sona var nokkur hluti af landshluta Júda sona, því að hluti Júda sona var of stór fyrir þá, og fyrir því fengu Símeons synir arfleifð í miðri arfleifð þeirra.

Land Sebúlons ættkvíslar

¹⁰Þá kom upp þriðji hluturinn. Það var hlutur Sebúlons sona eftir ættum þeirra, og náðu landamerki arfleifðar þeirra allt til Saríd. ¹¹Og landamerki þeirra lágu í vestur upp til Marala, þaðan út til Dabbeset og lentu hjá læknum, sem rennur fyrir austan Jokneam.

¹²Til austurs aftur á móti, gegnt upprás sólar, lágu þau frá Saríd til landamæra Kislót Tabors, þaðan til Daberat og þaðan upp til Jafía. ¹³Þaðan lágu þau í austur, mót upprás sólar, yfir til Gat Hefer, til Et Kasín, síðan til Rimmon, sem nær allt til Nea. ¹⁴Og landamerkin beygðu þar við, norður til Hannatón, og alla leið til Jifta–El–dals, ¹⁵ásamt Katat, Nahalal, Simron, Jidala og Betlehem, tólf borgir og þorpín, er að liggja.

¹⁶Þetta var arfleifð Sebúlons sona, eftir ættum þeirra: þessar borgir og þorpín, er að liggja.

Land Íssakars ættkvíslar

¹⁷Þá kom upp fjórði hluturinn. Það var hlutur Íssakars, Íssakars sona eftir ættum þeirra. ¹⁸Og land þeirra tók yfir: Jesreel, Kesúllót, Súnem, ¹⁹Hafaraím, Sión, Anaharat, ²⁰Rabbít, Kisjon, Ebes, ²¹Remet, En–Ganním, En–Hadda og Bet Passes. ²²Og landamerkin náðu til

Tabor, Sahasíma og Bet Semes, og alla leið til Jórdanar, sextán borgir og þorpín er að liggja.

²³Þetta var arfleifð kynkvíslar Íssakars sona eftir ættum þeirra, borgirnar og þorpín er að liggja.

Land Assers ættkvíslar

²⁴Þá kom upp fimmti hluturinn. Það var hlutur kynkvíslar Assers sona, eftir ættum þeirra. ²⁵Og land þeirra tók yfir: Helkat, Halí, Beten, Aksaf, ²⁶Allammelek, Amead og Míseal, og þau náðu vestur að Karmel og Síhór Libnat. ²⁷Þaðan lágu þau í austur til Bet Dagón, og náðu að Sebúlón og Jifta–El–dal í norðri, Bet Emek og Negíel, og lágu norður til Kabúl, ²⁸Ebron, Rehób, Hammon og Kana, allt til hinnar miklu Sídon. ²⁹Þaðan beygðust landamerkin til Rama og allt til hinnar víggirtu borgar Týrus, og þaðan aftur til Hósa og þaðan alla leið til sjávar, frá því er Aksíbhéraði sleppir. ³⁰Auk þess Akkó, Afek og Rehób, tuttugu og tvær borgir og þorpín, er að liggja.

³¹Þetta var arfleifð kynkvíslar Assers sona, eftir ættum þeirra, þessar borgir og þorpín, er að liggja.

Land Naftalí ættkvíslar

³²Þá kom upp sjötti hluturinn. Það var hlutur Naftalí, Naftalí sona eftir ættum þeirra. ³³Og landamerki þeirra lágu frá Helef, frá eikunum hjá Saananním, Adamí Nekeb og Jabneel allt til Lakkúm og alla leið að Jórdan. ³⁴Þaðan gengu landamærin í vestur til Asnót Tabor, þaðan út til Húkkók, náðu til Sebúlóns að sunnanverðu, til Assers að vestanverðu og til Júda við Jórdan gegnt upprás sólar.

³⁵Og víggirtar borgir voru þar: Siddím, Ser, Hammat, Rakkat, Kinneret, ³⁶Adama, Rama, Hasór, ³⁷Kedes, Edreí, En Hasór, ³⁸Jirón, Migdal, El, Horem, Bet Anat og Bet Semes – níttján borgir og þorpín, er að liggja.

³⁹Þetta var arfleifð kynkvíslar Naftalí sona eftir ættum þeirra, borgirnar og þorpín, er að liggja.

Land Dans ættkvíslar

⁴⁰Loks kom upp sjöundi hluturinn, og var það hlutur kynkvíslar Dans sona, eftir ættum þeirra. ⁴¹Og landamerkin að arfleifð þeirra voru Sorea, Estaól, Ír–Semes, ⁴²Saalabbín, Ajalon, Jitla, ⁴³Elón, Timnat, Ekron, ⁴⁴Elteke, Gibbetón, Baalat, ⁴⁵Jehúd, Bene Berak, Gat Rimmon, ⁴⁶Me–Jarkón og Rakkon, ásamt landinu gegnt Jafó.

⁴⁷En land Dans sona gekk undan þeim. Þá fóru Dans synir og herjuðu á Lesem, unnu hana og tóku hana herskildi, slógu síðan eign sinni á hana og settust þar að og nefndu hana Dan^a eftir nafni Dans, föður þeirra.

⁴⁸Þetta var arfleifð kynkvíslar Dans sona eftir ættum þeirra, þessar borgir og þorpín, er að liggja.

^a Nálægt upptökum Jórdanar.

⁴⁹Er Ísraelsmenn höfðu skipt landinu öllu til ystu ummerkja, gáfu þeir Jósúa Núnssyni óðal meðal sín. ⁵⁰Eftir boði Drottins gáfu þeir honum borg þá, er hann sjálfur kaus, en það var Timnat Sera í Efraímfjöllum. Hann byggði upp borgina og bjó þar síðan.

⁵¹Þessar voru arfleifðirnar, er þeir Eleasar prestur, Jósúa Núnsson og ætthöfðingjar kynkvísla Ísraelsmanna úthlutuðu með hlutkesti í Siló frammi fyrir Drottni, við dyr samfundatjaldsins. Höfðu þeir nú lokið því að skipta landinu.

Ákvæði um griðastaði

20

¹Drottinn talaði við Jósúa á þessa leið: ²„Tala þú til Ísraelsmanna og seg: Takið nú til griðastaðina, þá er ég hefi talað um við yður fyrir Móse, ³að þangað megi flýja vegandi, sá er af vangá, óviljandi, hefir orðið manni að bana, svo að þeir séu yður hæli fyrir hefndanda. ⁴Hann má flýja í einhverja af borgum þessum og nema staðar rétt fyrir utan borgarhliðið og skýra þar frá máli sínu í áheyrn öldunga borgar þeirrar. Skulu þeir taka við honum inn í borgina og fá honum stað, svo að hann megi búa hjá þeim. ⁵Og ef hefndandinn eltir hann, þá skulu þeir eigi framselja vegandann í hendur honum, þar eð hann óviljandi hefir orðið náunga sínum að bana og eigi verið óvinur hans áður. ⁶Og hann skal hafa aðsetur í borg þeirri, þar til er hann hefir komið fyrir dóm safnaðarins, þar til sá æðsti prestur er dáinn, sem þá er. Þá má vegandinn hverfa aftur og fara heim til sinnar borgar og síns húss, þeirrar borgar, er hann flýði úr.“

⁷Þá helguðu þeir Kedes í Galíleu á Naftalímfjöllum, Síkem á Efraímfjöllum og Kirjat Arba, það er Hebron, á Júdafjöllum. ⁸En hinumegin Jórdanar, gegnt Jeríkó að austan verðu, létu þeir af hendi Beser í eyðimörkinni, á sléttlendinu, af kynkvísl Rúbens, Ramót í Gíleað af kynkvísl Gaðs og Gólan í Basan af kynkvísl Manasse.

⁹Þetta voru borgirnar, sem tilteknar voru handa öllum Ísraelsmönnum og útlendingum þeim, er meðal þeirra dvöldust, að þangað mætti flýja hver sá maður, sem óviljandi hefði orðið manni að bana, svo að hann þyrfti ekki að deyja fyrir hendi hefndans, þar til er hann hefði staðið fyrir máli sínu frammi fyrir söfnuðinum.

Skrá um levítaborgir

21

¹Ætthöfðingjar levítanna gengu fyrir þá Eleasar prest, Jósúa Núnsson og ætthöfðingja kynkvísla Ísraelsmanna ²og töluðu þannig til þeirra í Siló í Kanaanlandi: „Drottinn bauð fyrir Móse að oss skyldi borgir gefa til bústaða, svo og beitolandið, er að þeim liggur, handa fénaði vorum.“ ³Þá gáfu Ísraelsmenn levítunum af óðulum sínum, eftir boði Drottins, þessar borgir og beitolönd þau, er að þeim lágu.

⁴Nú kom upp hlutur ætta Kahatíta, og fengu þá meðal levítanna synir Arons prests með hlutkesti þrettán borgir hjá Júda kynkvísl, Símeons kynkvísl og Benjamíns kynkvísl.

⁵Hinir synir Kahats fengu með hlutkesti tíu borgir frá ættum Efraíms kynkvíslar og frá Dans kynkvísl og frá hálfri kynkvísl Manasse.

⁶Synir Gersons fengu með hlutkesti þrettán borgir frá ættum Íssakars kynkvíslar, frá Assers kynkvísl, frá Naftalí kynkvísl og frá hálfri kynkvísl Manasse í Basan.

⁷Merari synir fengu tólf borgir eftir ættum þeirra frá Rúbens kynkvísl, frá Gaðs kynkvísl og frá Sebúlons kynkvísl.

⁸Ísraelsmenn gáfu levítunum borgir þessar og beitolandið, er að þeim liggur, eftir hlutkesti, eins og Drottinn hafði boðið fyrir meðalgöngu Móse.

⁹Þeir gáfu af kynkvísl Júda sona og af kynkvísl Simeons sona þessar borgir, sem hér eru nafngreindar. ¹⁰Af ættum Kahatíta meðal Leví sona fengu Arons synir þær, af því að fyrsti hluturinn hlotnaðist þeim. ¹¹Þeim gáfu þeir Kirjat–Arba, er átt hafði Arba, faðir Anaks, það er Hebron, á Júdafjöllum og beitolandið umhverfis hana. ¹²En akurland borgarinnar og þorpin, er að henni lágu, gáfu þeir Kaleb Jefúnnesyni til eignar.

¹³Sonum Arons prests gáfu þeir:

Hebron, sem var griðastaður vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, Líbna og beitolandið, er að henni lá, ¹⁴Jattír og beitolandið, er að henni lá, Estemóa og beitolandið, er að henni lá, ¹⁵Hólon og beitolandið, er að henni lá, Debír og beitolandið, er að henni lá, ¹⁶Asan og beitolandið, er að henni lá, Jútta og beitolandið, er að henni lá, og Bet Semes og beitolandið er að henni lá – níu borgir frá þessum tveimur ættkvíslum.

¹⁷Af Benjamíns kynkvísl: Gíbeon og beitolandið, er að henni lá, Geba og beitolandið, er að henni lá, ¹⁸Anatót og beitolandið, er að henni lá, og Almón og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

¹⁹Þannig hlutu synir Arons, prestarnir, þrettán borgir alls og beitolönd þau, er að þeim lágu.

²⁰Að því er snertir ættir þeirra Kahats sona, er töldust til levítanna, hinna Kahats sonanna, þá fengu þær borgir þær, er þeim hlotnuðust frá Efraíms kynkvísl.

²¹Þeir gáfu þeim Síkem, sem var griðastaður vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, á Efraímjöllum, Geser og beitolandið, er að henni lá, ²²Kíbsaím og beitolandið, er að henni lá, og Bet Hóron og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

²³Frá kynkvísl Dans:

Elteke og beitolandið, er að henni lá, Gibbetón og beitolandið, er að henni lá, ²⁴Ajalon og beitolandið, er að henni lá, og Gat Rimmon og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

²⁵Frá hálfri kynkvísl Manasse:

Taanak og beitolandið, er að henni lá, og Jibleam og beitolandið, er að henni lá – tvær borgir.

²⁶Ættir hinna Kahats sonanna hlutu þannig tíu borgir alls og beitolönd þau, er að þeim lágu.

²⁷Af ættum levítanna fengu Gersons synir frá hálfri kynkvísl Manasse:

Gólan í Basan, griðastaður vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, og Beestera og beitolandið, er að henni lá – tvær borgir.

²⁸Frá Íssakars kynkvísl:

Kisjón og beitolandið, er að henni lá, Daberat og beitolandið, er að henni lá, ²⁹Jarmút og beitolandið, er að henni lá, og En–Ganním og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

³⁰Frá Assers kynkvísl:

Míseal og beitolandið, er að henni lá, Abdón og beitolandið, er að henni lá, ³¹Helkat og beitolandið, er að henni lá, og Rehób og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

³²Frá Naftalí kynkvísl:

Kedes í Galíleu, griðastað vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, Hammót Dór og beitolandið, er að henni lá, og Kartan og beitolandið er að henni lá – þrjár borgir.

³³Þannig hlutu Gersonítar eftir ættum þeirra, þrettán borgir alls og beitolönd þau, er að þeim lágu.

³⁴Ættir Merarí sona, þeirra Leví sona, er enn voru eftir, fengu frá Sebúlons kynkvísl:

Jokneam og beitolandið, er að henni lá, Karta og beitolandið, er að henni lá, ³⁵Dimna og beitolandið, er að henni lá, og Nahalal og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

³⁶Frá Rúbens kynkvísl:

Beser í eyðimörkinni, griðastað vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, Jahsa og beitolandið, er að henni lá, ³⁷Kedemót og beitolandið, er að henni lá, og Mefaat og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir.

³⁸Frá Gaðs kynkvísl:

Ramót í Gíleað, griðastað vígsekra, og beitolandið, er að henni lá, Mahanaím og beitolandið, er að henni lá, ³⁹Hesbon og beitolandið, er að henni lá, og Jaeser og beitolandið, er að henni lá – fjórar borgir alls.

⁴⁰Þannig fengu Merarí synir, eftir ættum þeirra, þeir er enn voru eftir af ættum levítanna, í sitt hlutskipti tólf borgir alls.

⁴¹Borgir þær, er levítarnir fengu inni í eignarlöndum Ísraelsmanna, voru fjörutíu og átta alls, og beitolöndin, er að þeim lágu. ⁴²Og allar þessar borgir voru hver um sig ein borg með beitolandi umhverfis. Var svo um allar þessar borgir.

⁴³Drottinn gaf Ísrael allt landið, er hann hafði svarið að gefa feðrum þeirra, og þeir tóku það til eignar og settust þar að. ⁴⁴Og Drottinn lét þá búa í friði á alla vegu, öldungis eins og hann hafði svarið feðrum þeirra. Enginn af öllum óvinum þeirra fékk staðist fyrir þeim, Drottinn gaf alla óvini þeirra í hendur þeim. ⁴⁵Ekkert brást af öllum fyrirheitum þeim, er Drottinn hafði gefið húsi Ísraels. Þau rættust öll.

*Bókarlok***Ættkvíslir austan Jórdanar snúa heim****22**

¹Þá kallaði Jósúa Rúbeníta, Gaðíta og hálfa kynkvísl Manasse fyrir sig ²og sagði við þá: „Þér hafið haldið allt það, sem Móse, þjónn Drottins, bauð yður. Þér hafið og hlýtt röddu minni í öllu því, er ég hefi fyrir yður lagt. ³Þennan langa tíma allt fram á þennan dag hafið þér fylgi veitt bræðrum yðar og varðveitt hlýðni við boðorð Drottins, Guðs yðar. ⁴En nú hefir Drottinn, Guð yðar, veitt bræðrum yðar hvíld, eins og hann hafði heitið þeim. Snúið því nú á leið og farið til tjalda yðar, til eignarlands yðar, þess er Móse, þjónn Drottins, gaf yður hinumegin Jórdanar. ⁵Gætið þess einungis, að þér haldið vel boðorð það og lögmál, er Móse, þjónn Drottins, fyrir yður lagði: að þér elskið Drottin Guð yðar, gangið ávallt á vegum hans, geymið boð hans, haldið yður fast við hann og þjónið honum af öllu hjarta yðar og af allri sálu yðar.“ ⁶Síðan blessaði Jósúa þá og lét þá burt fara, og þeir héldu til tjalda sinna.

⁷Hálfri ættkvísl Manasse hafði Móse gefið land í Basan, en hinum helmingnum hafði Jósúa gefið land með bræðrum þeirra vestanmegin Jórdanar. Og þegar Jósúa lét þá burt fara til tjalda sinna, blessaði hann þá enn fremur ⁸og sagði við þá: „Hverfið nú aftur til tjalda yðar með mikil auðæfi, mjög mikinn fénað, með silfur og gull, eir og járn, og með mjög mikið af klæðnaði; miðlið bræðrum yðar nokkru af því, er þér hafið tekið að herfangi af óvinum yðar.“

⁹Þá sneru þeir Rúbens synir, Gaðs synir og hálf ættkvísl Manasse aftur og skildu við Ísraelsmenn í Síló, sem er í Kanaanlandi og héldu til Gíleaðlands, eignarlands síns, þar sem þeir höfðu fest byggð eftir boði Drottins, er Móse flutti.

Deilt um guðsdýrkun annars staðar en í Síló

¹⁰Er Rúbens synir og Gaðs synir og hálf ættkvísl Manasse komu til héraðsins við Jórdan, sem er í Kanaanlandi, reistu þeir þar altari við Jórdan, og var það mikið til að sjá.

¹¹Ísraelsmenn fengu þá svolátandi fregn: „Sjá, Rúbens synir og Gaðs synir og hálf ættkvísl Manasse hafa reist altari við landamæri Kanaanlands, í héruðunum við Jórdan, þeim megin er Ísraelsmenn eiga land.“ ¹²Og er Ísraelsmenn spurðu það, þá safnaðist allur lýður Ísraelsmanna saman í Síló til þess að fara í móti þeim til hernaðar.

¹³Þá sendu Ísraelsmenn Pínehas, son Eleasars prests, til Rúbens sona og Gaðs sona og hálftrar ættkvíslar Manasse til Gíleaðlands, ¹⁴og með honum tíu höfuðsmenn, einn höfuðsmann af ætt hverri af öllum kynkvíslum Ísraels. Var hver þeirra höfðingi yfir ættum feðra sinna meðal þúsunda Ísraels. ¹⁵Og er þeir komu til Rúbens sona og Gaðs sona og hálftrar ættkvíslar Manasse til Gíleaðlands, þá mæltu þeir við þá á þessa leið:

¹⁶„Svo segir allur söfnuður Drottins: Hvílik er sú ótrúmennska, sem þér hafið sýnt gegn Guði Ísraels, að þér í dag hafið snúið yður burt frá Drottni, er þér hafið reist yður altari, að þér í dag hafið gjört uppreisn gegn Drottni! ¹⁷Er oss ekki nógur glæpur sá, að vér tilbáðum Peór, og höfum vér ekki hreinsað oss af þeim glæp fram á þennan dag, enda kom plágan yfir söfnuð Drottins vegna hans. Og þér snúið yður í dag burt frá Drottni!

¹⁸Mun þá svo fara: Þér gjörði í dag uppreisn gegn Drottni, og á morgun mun hann úthella reiði sinni yfir allan söfnuð Ísraels. ¹⁹Ef land það er óhreint, er þér hafið hlotið til eignar, þá komið yfir í eignarland Drottins, þar sem búð Drottins hefir aðsetur, og setjist að meðal vor. En gjörði ekki uppreisn gegn Drottni og gjörði ekki uppreisn gegn oss með því að reisa yður altari annað en altari Drottins Guðs vors. ²⁰Kom ekki reiði Guðs yfir allan söfnuð Ísraels, þá er Akan Seraksson fór sviksamlega með hið bannfærða? Hann dó ekki einn fyrir glæp sinn.“

²¹Þá svörðu þeir Rúbens synir og Gaðs synir og hálf ættkvísl Manasse og sögðu við höfðingja Ísraels þúsunda: ²²„Drottinn, hinn máttki Guð, Drottinn, hinn máttki Guð, hann veit það, og Ísrael skal vita það: Ef það er gjört í uppreisnar eða sviksemi skyni við Drottin, þá hjálpi hann oss eigi í dag! ²³Vér höfum ekki reist oss altari til þess að snúa oss burt frá Drottni. Ef það er gjört til þess að færa þar brenniförn og matförn, eða til þess að fórna þar heillaförnum, þá hefni Drottinn þess! ²⁴Heldur höfum vér gjört það af hræðslu við, hvernig fara kynni, með því að vér hugsuðum: Síðar kynnu synir yðar að segja við sonu vora: „Hvað kemur Drottinn, Ísraels Guð, yður við? ²⁵Drottinn hefir sett Jórdan sem landamerki milli vor og yðar Rúbens sona og Gaðs sona. Þér eigið enga hlutdeild í Drottni!“ Kynnu þá synir yðar að koma sonum vorum til þess að hætta að óttast Drottin. ²⁶Fyrir því sögðum vér: Vér skulum reisa oss altari, ekki til brennifórna og ekki til sláturfórna, ²⁷heldur skal það vera til vitnis fyrir oss og fyrir yður, og fyrir niðja vora eftir oss, að vér viljum gegna þjónustu Drottins fyrir augliti hans með brenniförnum vorum, sláturförnum og heillaförnum, og að synir yðar geti ekki á síðan sagt við sonu vora: „Þér eigið enga hlutdeild í Drottni!“ ²⁸Og vér hugsuðum: Ef þeir síðar mæla svo til vor eða niðja vorra, þá munum vér segja: Lítið á lögunina á því Drottins altari, sem feður vorir hafa gjört, ekki til brennifórna eða sláturfórna, heldur átti það að vera til vitnis fyrir oss og yður. ²⁹Því fer fjarri, að vér vildum gjöra uppreisn gegn Drottni og snúa oss burt frá Drottni í dag með því að reisa altari til brennifórna, matfórna og sláturfórna, annað en altari Drottins Guðs vors, það er stendur fyrir framan búð hans.“^a

³⁰Þegar Pínehas prestur og höfuðsmenn safnaðarins, höfðingjar Ísraels þúsunda, sem með honum voru, heyrðu andsvör þau, er Rúbens synir og Gaðs synir og Manasse synir veittu, þá létu þeir sér það vel líka. ³¹Og Pínehas, sonur Eleasars prests, sagði við Rúbens sonu og Gaðs sonu og Manasse sonu: „Í dag höfum vér sannreynt, að Drottinn er á meðal vor, þar sem þér hafið ekki sýnt ótrúmennsku gegn Drottni í þessu. Nú hafið þér frelsað Ísraelsmenn undan hendi Drottins.“

³²Síðan sneri Pínehas, sonur Eleasars prests, og höfuðsmennirnir heim aftur frá Rúbens sonum og Gaðs sonum í Gíleaðlandi til Kanaanlands til Ísraelsmanna og færðu þeim þessi svör. ³³Létu Ísraelsmenn sér það vel líka, og þeir lofuðu Guð og hugðu ekki framar á að fara herför á móti þeim til þess að eyða land það, er Rúbens synir og Gaðs synir bjuggu í.

³⁴Og Rúbens synir og Gaðs synir nefndu altarið Vitni, því að það er vitni þess milli vor, að Drottinn er hinn sanni Guð.

^a Þ.e. í Siló, höfuðhelgidómi ættkvíslanna.

Kveðjuræða Jósúa

23

¹Löngum tíma eftir þetta, þá er Drottinn hafði veitt Ísrael frið fyrir öllum óvinum þeirra hringinn í kring, og Jósúa var orðinn gamall og hniginn að aldri, ²þá kallaði Jósúa saman allan Ísrael, öldunga hans og höfðingja, dómendur hans og tilsjónarmenn og sagði við þá:

„Ég gjörist nú gamall og aldurniginn. ³Þér hafið sjálfir séð allt það, sem Drottinn Guð yðar, hefir gjört öllum þessum þjóðum yðar vegna, því að Drottinn Guð yðar hefir sjálfur barist fyrir yður. ⁴Sjáið, með hlutkesti hefi ég úthlutað yður til handa löndum þessara þjóða, sem enn eru eftir, ættkvíslum yðar til eignar, og löndum þjóðanna, sem ég hefi eytt, allt frá Jórdan til hafsins mikla gegnt sólar setri. ⁵Og Drottinn Guð yðar mun sjálfur reka þá burt frá yður og stökkva þeim undan yður, og þér munuð fá land þeirra til eignar, eins og Drottinn Guð yðar hefir heitið yður.

⁶Reynist nú mjög staðfastir í því að halda og gjöra allt það, sem ritað er í lögmálsbók Móse, án þess að víkja frá því til hægri né vinstri, ⁷svo að þér blandist eigi við þessar þjóðir, sem enn eru eftir hjá yður. Nefnið eigi guði þeirra á nafn, sverjið eigi við þá, þjónið þeim eigi og fallið eigi fram fyrir þeim, ⁸heldur haldið yður fast við Drottin Guð yðar, eins og þér hafið gjört fram á þennan dag. ⁹Fyrir því stökkti Drottinn undan yður miklum og voldugum þjóðum, og enginn hefir getað staðist fyrir yður fram á þennan dag. ¹⁰Einn yðar elti þúsund, því að Drottinn Guð yðar barðist sjálfur fyrir yður, eins og hann hefir heitið yður. ¹¹Gætið þess því vandlega – líf yðar liggur við – að elska Drottin Guð yðar. ¹²Því ef þér gjörist fráhverfir og samlagið yður leifum þjóða þessara, sem enn eru eftir hjá yður, mægist við þær og blandist við þær, og þær við yður, ¹³þá vitið fyrir víst, að Drottinn Guð yðar mun eigi halda áfram að stökkva þessum þjóðum burt undan yður, heldur munu þær verða yður snara og fótakefli, svipa á síður yðar og þyrnar í augum yðar, uns þér eruð afmáðir úr þessu góða landi, sem Drottinn Guð yðar hefir gefið yður.

¹⁴Sjá, ég geng nú veg allrar veraldar, en þér skuluð vita af öllu hjarta yðar og af allri sálu yðar, að ekkert hefir brugðist af öllum þeim fyrirheitum, er Drottinn Guð yðar hefir gefið yður. Öll hafa þau rætst, ekkert af þeim hefir brugðist. ¹⁵En eins og öll þau fyrirheit, sem Drottinn Guð yðar hefir gefið yður, hafa rætst á yður, eins mun Drottinn láta allar hótanir sínar rætast á yður, uns hann hefir gjöreytt yður úr þessu góða landi, sem Drottinn Guð yðar hefir gefið yður. ¹⁶Ef þér rjúfið sáttmála Drottins Guðs yðar, þann er hann fyrir yður lagði, og farið og þjónið öðrum guðum og fallið fram fyrir þeim, þá mun reiði Drottins upptendrast í gegn yður, og þér munuð fljótt hverfa úr landinu góða, sem hann hefir gefið yður.“

**Hátíð endurnýjunar Sínáisáttmálans
og ættkvíslabandalagsins í Síkem**

24

¹Jósúa stefndi saman öllum ættkvíslum Ísraels í Síkem^a og kallaði fyrir sig öldunga Ísraels og höfðingja hans, dómendur hans og tilsjónarmenn, og þeir gengu fram fyrir auglit Guðs.

²Þá mælti Jósúa við allan lýðinn: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð:

Forfeður yðar bjuggu í fyrndinni fyrir handan Efrat, þeir Tara, faðir Abrahams og Nahors, og dýrkuðu aðra guði. ³Þá tók ég Abraham forföður yðar handan yfir Fljótið og lét hann fara fram og aftur um allt Kanaanland, og ég margfaldaði kyn hans og gaf honum Ísak. ⁴Og Ísak gaf ég þá Jakob og Esaú. Og Esaú gaf ég Seírfjöll, að hann skyldi taka þau til eignar, en Jakob og synir hans fóru suður til Egyptalands. ⁵Síðan sendi ég Móse og Aron og laust Egyptaland með undrum þeim, er ég framdi þar. Síðar leiddi ég yður út þaðan.

⁶Ég leiddi feður yðar út af Egyptalandi, og þér komuð að Sefhafinu. En Egyptar veittu feðrum yðar eftirför með vögnum og riddurum til hafsins. ⁷Þá hrópuðu þeir til Drottins, og ég setti myrkur milli yðar og Egypta, og lét hafið falla yfir þá, svo að það huldi þá. Og þér sáuð með eigin augum, hvernig ég fór með Egypta. Eftir það dvölduð þér langa hríð í eyðimörkinni.

⁸Síðan leiddi ég yður inn í land Amoríta, sem bjuggu hinumegin Jórdanar, og þeir börðust við yður, en ég gaf þá í hendur yður, og þér tókuð land þeirra til eignar, og ég eyddi þeim fyrir yður. ⁹Þá reis upp Balak Sippórsson, konungur í Móab, og barðist við Ísrael. Sendi hann þá og lét kalla Bíleam Beórsson til þess að bölvu yður. ¹⁰En ég vildi ekki heyra Bíleam, og hann blessaði yður þvert á móti. Frelsaði ég yður þannig úr höndum hans.

¹¹Þá fóruð þér yfir Jórdan og komuð til Jeríkó. Og Jeríkóbúar börðust við yður, þeir Amorítar, Peresítar, Kanaanítar, Hetítar, Girgasítar, Hevítar og Jebúsítar, en ég gaf þá í yðar hendur. ¹²Þá sendi ég skelfingu á undan yður, og stökkti Amorítakonungunum tveimur burt undan yður, en hvorki kom sverð þitt né bogi þinn þessu til leiðar.

¹³Ég gaf yður land, sem þér ekkert höfðuð fyrir haft, og borgir, sem þér höfðuð ekki reist, en tókuð yður samt bólfestu í þeim, og vingarða og olíutré, sem þér hafið ekki gróðursett, en njótið nú ávaxta þeirra.

¹⁴Óttist því Drottin og þjónið honum einlæglega og dyggilega, og kastið burt guðum þeim, er feður yðar þjónuðu fyrir handan Fljótið og í Egyptalandi, og þjónið Drottni. ¹⁵En líki yður ekki að þjóna Drottni, kjósið þá í dag, hverjum þér viljið þjóna, hvort heldur guðum þeim, er feður yðar þjónuðu, þeir er bjuggu fyrir handan Fljótið, eða guðum Amoríta, hverra land þér nú byggið. En ég og mínir ættmenn munum þjóna Drottni.“

¹⁶Þá svaraði lýðurinn og sagði:

^a Sjá 5M 11.29 og skýr. þar.

„Fjarri sé það oss að yfirgefa Drottin og þjóna öðrum guðum. ¹⁷Því að Drottinn er vor Guð, hann sem leitt hefir oss og feður vora af Egyptalandi, úr þrælahúsinu, og gjört hefir þessi miklu undur að oss ásjáandi og varðveitt oss á allri þeirri leið, sem vér höfum nú farið, og meðal allra þeirra þjóða, þar sem vér höfum lagt um leið vora. ¹⁸Og Drottinn stökkti burt undan oss öllum þjóðunum og Amorítum, íbúum landsins. Vér viljum einnig þjóna Drottni, því að hann er vor Guð!“

¹⁹Jósúa sagði þá við lýðinn: „Þér getið ekki þjónað Drottni, því að hann er heilagur Guð. Vandlátur Guð er hann. Hann mun ekki umbera misgjörðir yðar og syndir. ²⁰Ef þér yfirgefið Drottin og þjónið útlendum guðum, þá mun hann snúast gegn yður og láta illt yfir yður koma og tortíma yður, í stað þess að hann áður hefir gjört vel til yðar.“

²¹Þá sagði lýðurinn við Jósúa: „Nei, því að Drottni viljum vér þjóna.“

²²Þá sagði Jósúa við lýðinn: „Þér eruð vottar að því gegn sjálfum yður, að þér hafið kosið að þjóna Drottni.“

Þeir sögðu: „Vér erum það.“

²³Jósúa sagði: „Kastið nú burt útlendu guðunum, sem hjá yður eru, og hneigið hjörtu yðar til Drottins, Ísraels Guðs.“

²⁴Lýðurinn sagði við Jósúa: „Drottni Guði vorum viljum vér þjóna og hlýða hans röddu.“

²⁵Á þeim degi gjörði Jósúa sáttmála við lýðinn og setti honum lög og rétt þar í Síkem. ²⁶Og Jósúa ritaði þessi orð í lög málsbók Guðs, tók því næst stein mikinn og reisti hann þar upp undir eikinni, sem stóð í helgidómi Drottins. ²⁷Og Jósúa sagði við allan lýðinn:

„Sjá, steinn þessi skal vera vitni gegn oss, því að hann hefir heyrt öll orðin^a, sem Drottinn hefir við oss talað, og hann skal vera vitni gegn yður, til þess að þér afneitið ekki Guði yðar.“ ²⁸Síðan lét Jósúa fólkið fara, hvern til síns óðals.^b

Andlát Jósúa

²⁹Eftir þessa atburði andaðist Jósúa Núnsson, þjónn Drottins, hundrað og tíu ára gamall, ³⁰og var hann grafinn í eignarlandi sínu, hjá Timnat Sera, sem liggur á Efraím fjöllum, fyrir norðan Gaasfjall. ³¹Ísrael þjónaði Drottni meðan Jósúa var á lífi og öldungar þeir, er lifðu Jósúa og þekktu öll þau verk, er Drottinn hafði gjört fyrir Ísrael.

^a Þ.e. skilmála sáttmálans, boðorðin tíu.

^b Athöfnin í Síkem var hátið endurnýjunar sáttmálans frá Sínai (2M 19., 20., 24., 32., 33 og 34. kap.), en sáttmáli (*berit*) nefndist athöfn, sem í senn var guðþjónusta, löggjafarþing og stjórnfarsleg endurnýjun bandalags ættkvíslanna tólf. Í guðþjónustu þessari var flutt (*a*) frásögn af athöfnum Guðs, er bjargaði þjóðinni úr ánaud og gerði hana að söfnuði sínum, og (*b*) stofnskrá sáttmálans, sem voru „orðin“ tíu, þ.e. boðorðin og lögin. (*c*) Einnig skuldbatt lýðurinn sig til að endurnýja hollustuna við Guð og söfnuðinn og gangast undir ábyrgð þá, sem fólst í „orðunum“ og lögunum.

Í textum sáttmálshátíðarinnar (sem eru ekki greindir í Js 24, en skráðir í 2M 19–20 og 5M) er að finna grundvöll prédikunar spámanna og postula.

Jósúabók

³²Bein Jósefs, sem Ísraelsmenn höfðu haft með sér sunnan af Egyptalandi, grófu þeir í Síkem, í landspildu þeirri, sem Jakob hafði keypt af sonum Hemors, föður Síkems, fyrir hundrað kesíta, og varð hún eign Jósefs sona.

³³Eleasar, sonur Arons, andaðist og var grafinn í Gíbeu, er átti Pinehas sonur hans og honum hafði gefin verið á Efraímfjöllum.

DÓMARABÓKIN

Inngangur

Frásagnir af töku landsins^a

1

¹Eftir andlát Jósúa spurðu Ísraelsmenn Drottin og sögðu: „Hver af oss skal fyrstur fara í móti Kanaanítum til þess að berjast við þá?“

²Drottinn sagði: „Júda skal fara í móti þeim, sjá, ég gef landið í hendur honum.“

³Júda sagði við Símeon, bróður sinn: „Far þú með mér inn í minn hluta, svo að við báðir megum berjast við Kanaanítana. Þá skal ég líka fara með þér inn í þinn hluta.“ Fór þá Símeon með honum. ⁴Og Júda fór, og Drottinn gaf Kanaaníta og Peresíta í hendur þeirra, og lögðu þeir þá að velli í Besek, – tíu þúsundir manna.

⁵Þeir fundu Adóní Besek í Besek og börðust við hann og unnu sigur á Kanaanítum og Peresítum. ⁶En Adóní Besek flýði og veittu þeir honum eftirför, tóku hann höndum og hjuggu af honum þumalfingurna og stórutærnar. ⁷Þá mælti Adóní Besek: „Sjötíu konungar, sem höggirnir voru af þumalfingur og stórutær, urðu að tína upp mola undir borði mínu. Eins og ég hefi gjört, svo geldur Guð mér.“ Síðan fóru þeir með hann til Jerúsalem og þar dó hann.

⁸Júda synir herjuðu á Jerúsalem og unnu hana, felldu íbúana með sverðseggjum og lögðu síðan eld í borgina. ⁹Eftir það héldu Júda synir ofan þaðan til þess að berjast við Kanaaníta, þá er bjuggu á fjöllum, í Suðurlandinu og á láglendinu.

¹⁰Júda fór móti Kanaanítunum, sem bjuggu í Hebron, en Hebron hét áður Kirjat Arba. Og þeir unnu sigur á Sesái, Ahíman og Talmaí. ¹¹Þaðan fóru þeir móti Debír-búum, en Debír hét áður Kirjat Sefer.

¹²Kaleb sagði: „Hver sem leggur Kirjat Sefer undir sig og vinnur hana, honum skal ég gefa Aksa dóttur mína að konu.“ ¹³Otníel Kenasson, bróðir Kalebs og honum yngri, vann þá borgina, og hann gaf honum Aksa dóttur sína að konu. ¹⁴Þegar hún skyldi heim fara með bónda sínum, eggjaði hún hann þess, að hann skyldi beiðast lands nokkurs af föður hennar. Steig hún þá niður af asnanum. Kaleb spurði hana þá: „Hvað viltu?“ ¹⁵Hún svaraði honum: „Gef mér gjöf nokkra, af því að þú hefir gefið mig til Suðurlandsins. Gef mér því vatnsbrunna.“ Gaf hann henni þá brunna hið efra og brunna hið neðra.

¹⁶Synir Kenítans, tengdaföður^b Móse, höfðu farið úr pálmaborginni með sonum Júda upp í Júdaeyðimörk, sem liggur fyrir sunnan Arad, og þeir fóru og settust að meðal

^a Í þessum kafla segir frá sömu atburðum og í Jósúabók, en efnið sótt í aðra sagngeymd. (Sjá skýr. við 27.v.)

^b Eða: mágs.

lýðsins. ¹⁷En Júda fór með Símeon bróður sínum, og þeir unnu sigur á Kanaanítunum, sem bjuggu í Sefat, og helguðu hana banni. Fyrir því var borgin nefnd Horma.^a

¹⁸Júda vann Gasa og land það, er undir hana lá, og Askalon og land það, er undir hana lá, og Ekron og land það, er undir hana lá. ¹⁹Og Drottinn var með Júda, svo að þeir náðu undir sig fjalllendinu, en þá, sem bjuggu á sléttlendinu, fengu þeir eigi rekið burt, því að þeir höfðu járnvagna.

²⁰Þeir gáfu Kaleb Hebron, eins og Móse hafði boðið, og þeir ráku þaðan þá Anaks sonu þrjá. ²¹En Jebúsítana, sem bjuggu í Jerúsalem, gátu Benjamíns synir ekki rekið burt. Fyrir því hafa Jebúsítar búið í Jerúsalem ásamt Benjamíns sonum fram á þennan dag.^b

²²Ættmenn Jósefs fóru líka upp til Betel, og Drottinn var með þeim. ²³Og ættmenn Jósefs létu njósna í Betel, en borgin hét áður Lúz. ²⁴Þá sáu njósnarmennirnir mann koma út úr borginni og sögðu við hann: „Sýn oss, hvar komast má inn í borgina, og munum vér sýna þér miskunn.“ ²⁵Og hann sýndi þeim, hvar komast mætti inn í borgina, og þeir tóku borgina herskildi, en manninum og öllu fólki hans leyfðu þeir brottgöngu. ²⁶Maðurinn fór til lands Hetíta og reisti þar borg og nefndi hana Lúz. Heitir hún svo enn í dag.

²⁷Manasse rak eigi burt íbúana í Bet Sean og smáborgunum, er að lágu, í Taanak og smáborgunum, er að lágu, íbúana í Dór og smáborgunum, er að lágu, íbúana í Jibleam og smáborgunum, er að lágu, né íbúana í Megiddó og smáborgunum, er að lágu; og þannig fengu Kanaanítar haldið bústað í landi þessu.^c ²⁸En er Ísrael efldist, gjörði hann Kanaaníta sér vinnuskylda, en rak þá ekki algjörlega burt.

²⁹Efraím rak eigi burt Kanaanítana, sem bjuggu í Geser; þannig héldu Kanaanítar áfram að búa í Geser meðal þeirra.

³⁰Sebúlon rak eigi burt íbúana í Kitrón né íbúana í Nahalól; þannig héldu Kanaanítar áfram að búa meðal þeirra og urðu þeim vinnuskyldir.

³¹Asser rak eigi burt íbúana í Akkó né íbúana í Sídon, eigi heldur í Ahlab, Aksíd, Helba, Afík og Rehób. ³²Fyrir því bjuggu Asserítar meðal Kanaaníta, er fyrir voru í landinu, því að þeir ráku þá eigi burt.

³³Naftalí rak eigi burt íbúana í Bet Semes né íbúana í Bet Anat; fyrir því bjó hann meðal Kanaaníta, er fyrir voru í landinu, en íbúarnir í Bet Semes og Bet Anat urðu þeim vinnuskyldir.

³⁴Amorítar þrengdu Dans sonum upp í fjöllin og liðu þeim ekki að koma niður á sléttlendið. ³⁵Þannig fengu Amorítar haldið bústað í Har Heres, í Ajalon og Saalbím, en með því að ætt Jósefs var þeim yfirsterkari, urðu þeir vinnuskyldir.

³⁶Landamæri Amoríta lágu frá Sporðdrekaskarði, frá klettinum og þar upp eftir.

^a Orðaleikur um sögnina „að helga, helga banni“, sjá Js 7.1 og skýr. þar.

^b Jerúsalem var ekki tekin fyrr en á dögum Davíðs.

^c Hér eru varðveittar sagngeymdir, er sýna, að landnámið fór að stórum hluta allfriðsamlega fram: Hebresku ættkvíslirnar settust að á lítt byggilegum svæðum á hálendinu, en Kanverjar bjuggu áfram á frjósömu sléttlendinu.

Engill Drottins

2

¹Engill Drottins kom frá Gilgal til Bókím og mælti: „Ég leiddi yður út af Egyptalandi og færði yður í það land, sem ég sör feðrum yðar, og ég sagði: „Ég mun aldrei rjúfa sáttmála minn við yður, ²en þér megið ekki gjöra sáttmála við íbúa þessa lands, heldur skuluð þér rífa niður ölturu þeirra.“ En þér hafið ekki hlýtt raustu minni. Hví hafið þér gjört þetta? ³Fyrir því segi ég einnig: „Ég mun ekki stökkva þeim burt undan yður, og þeir munu verða broddar í síðum yðar og guðir þeirra verða yður að tálsnöru.““

⁴Er engill Drottins hafði mælt þessum orðum til allra Ísraelsmanna, þá hóf lýðurinn upp raust sína og grét. ⁵Og þeir nefndu stað þennan Bókím^a, og færðu þar Drottni fórn.

Ísraelsmenn unnu ekki allt Kanaanland

⁶Síðan lét Jósúa fólkið frá sér fara,^b og héldu þá Ísraelsmenn hver til síns óðals til þess að taka landið til eignar. ⁷Og lýðurinn þjónaði Drottni meðan Jósúa var á lífi og meðan öldungar þeir, sem lifðu Jósúa, voru á lífi, þeir er séð höfðu öll hin miklu verk Drottins, er hann gjörði fyrir Ísrael. ⁸Þá andaðist Jósúa Núnsson, þjónn Drottins, hundrað og tíu ára gamall. ⁹Og hann var grafinn í eignarlandi sínu, hjá Timnat Heres á Efraímfjöllum, fyrir norðan Gaasfjall. ¹⁰En er öll sú kynslóð hafði líka safnast til feðra sinna, reis upp önnur kynslóð eftir hana, er eigi þekkti Drottin né þau verk, er hann hafði gjört fyrir Ísrael.

¹¹Þá gjörðu Ísraelsmenn það, sem illt var í augum Drottins, og þjónuðu Baölum, ¹²og yfirgáfu Drottin, Guð feðra sinna, er leitt hafði þá af Egyptalandi, og eltu aðra guði, af guðum þjóða þeirra, er bjuggu umhverfis þá, og féllu fram fyrir þeim og egndu Drottin til reiði. ¹³Og þeir yfirgáfu Drottin og þjónuðu Baal og Astörtum.

¹⁴Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ísrael, og hann gaf þá á vald ránsmönnum og þeir rændu þá, og hann seldi þá í hendur óvinum þeirra allt í kringum þá, svo að þeir fengu eigi framar staðist fyrir óvinum sínum. ¹⁵Hvert sem þeir fóru, var hönd Drottins í móti þeim til óhamingju, eins og Drottinn hafði sagt og eins og Drottinn hafði svarið þeim. Komust þeir þá í miklar nauðir.

¹⁶En Drottinn vakti upp dómara^c, og þeir frelsuðu þá úr höndum þeirra, er þá rændu. Þeir hlýddu ekki heldur dómurum sínum, heldur tóku fram hjá með öðrum guðum og féllu fram fyrir þeim. Þeir viku brátt af vegi feðra sinna, sem hlýddu boðum Drottins; þeir breyttu ekki svo.

¹⁸Þegar Drottinn vakti þeim upp dómara, þá var Drottinn með dómaranum og frelsaði þá úr höndum óvina þeirra á meðan dómarinn var á lífi, því að Drottinn kenndi í brjósti um þá, er þeir kveinuðu undan kúgurum sínum og kvölurum. ¹⁹En er dómarinn andaðist, breyttu þeir að nýju verr en feður þeirra, með því að elta aðra guði til þess að þjóna þeim og falla fram fyrir þeim. Þeir létu eigi af gjörðum sínum né þrjóskubreytni sinni.

^a Orðaleikur um sögnina „að gráta“ (iðrunarsiður), sbr. 1M 35.8 (Gráteik).

^b Hér er tekinn upp aftur söguþráðurinn frá niðurlagi Jósúabókar (Js 24.28).

^c „Dómarar“ voru hetjur, kynjamenn og stjórnendur, kallaðir til forystu sökum atgervis, en dæmdu einnig í málum manna. Nafnið er dregið af sögn, er merkir „að láta e–n ná rétti sínum, dæma.“

²⁰Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ísrael og hann sagði: „Af því að þetta fólk hefir rofið sáttmála minn, þann er ég lagði fyrir feður þeirra, og ekki hlýtt minni raustu, ²¹þá mun ég ekki heldur framar stökkva burt undan þeim nokkrum manni af þjóðum þeim, sem Jósúa skildi eftir, er hann andaðist. ²²Ég vil reyna Ísrael með þeim, hvort þeir varðveita veg Drottins og ganga hann, eins og feður þeirra gjörðu, eða ekki.“

²³Þannig lét Drottinn þjóðir þessar vera kyrrar án þess að reka þær burt bráðlega, og hann gaf þær eigi í hendur Jósúa.

3

¹Þessar þjóðir lét Drottinn vera kyrrar til þess að reyna Ísrael með þeim, alla þá, er ekkert höfðu haft að segja af öllum bardögum um Kanaan. ²Þetta gjörði hann einungis til þess, að hinar komandi kynslóðir Ísraelsmanna mættu kynnst hernaði, sem eigi höfðu kynnst slíku áður.

³Þessar eru þjóðirnar: Fimm höfðingjar Filistanna, allir Kanaanítar, Sídoningar og Hevítar, sem bjuggu á Líbanonfjöllum, frá fjallinu Baal Hermon allt þangað, er leið liggur til Hamat. ⁴Voru þeir eftir til þess að reyna Ísrael með þeim, svo að augljóst yrði, hvort þeir vildu hlýða boðorðum Drottins, er hann hafði sett feðrum þeirra fyrir meðalgöngu Móse.

⁵Þannig bjuggu Ísraelsmenn mitt á meðal Kanaaníta, Hetíta, Amoríta, Peresíta, Hevíta og Jebúsíta. ⁶Gengu þeir að eiga dætur þeirra og giftu sonum þeirra dætur sínar, og þjónuðu guðum þeirra.

Sögur af dómurum

Otníel

⁷Ísraelsmenn gjörðu það, sem illt var í augum Drottins, og gleymdu Drottni, Guði sínum, og þjónuðu Baölum og asérum. ⁸Upptendraðist þá reiði Drottins gegn Ísrael, svo að hann seldi þá í hendur Kúsan Rísjataím, konungi í Aram í Norður–Mesópótamíu, og Ísraelsmenn þjónuðu Kúsan Rísjataím í átta ár. ⁹Þá hrópuðu Ísraelsmenn til Drottins, og Drottinn vakti Ísraelsmönnum upp hjálparmann, er hjálpaði þeim, Otníel Kenasson, bróður Kalebs og honum yngri. ¹⁰Andi Drottins kom yfir hann, svo að hann rétti hluta Ísraels. Fór hann í hernað, og Drottinn gaf Kúsan Rísjataím, konung í Aram, í hendur honum, og hann varð Kúsan Rísjataím yfirsterkari. ¹¹Var síðan friður í landi í fjörutíu ár. Þá andaðist Otníel Kenasson.

Ehúð

¹²Ísraelsmenn gjörðu enn af nýju það, sem illt var í augum Drottins. Þá efldi Drottinn Eglón, konung í Móab, móti Ísrael, af því að þeir gjörðu það, sem illt var í augum Drottins. ¹³Hann safnaði að sér Ammónítum og Amalekítum, fór því næst og vann sigur á Ísrael, og þeir náðu pálmaborginni^a á sitt vald.

¹⁴Ísraelsmenn þjónuðu Eglón, konungi í Móab, í átján ár. ¹⁵Þá hrópuðu Ísraelsmenn til Drottins, og Drottinn vakti þeim upp hjálparmann, Ehúð, son Gera Benjamíníta, en hann var maður örvhentur. Ísraelsmenn sendu hann með skatt á fund Eglóns, konungs í Móab.

¹⁶Ehúð hafði smíðað sér sax tvíeggjað, spannarlangt. Hann gyrti sig því undir klæðum á hægri hlið. ¹⁷Og hann færði Eglón, konungi í Móab, skattinn, en Eglón var maður digur mjög.

¹⁸Er hann hafði borið fram skattinn, lét hann mennina fara, er borið höfðu skattinn. ¹⁹En sjálfur sneri hann aftur hjá skurðmyndunum í Gilgal.

Ehúð sagði við konung: „Leyndarmál hefi ég að segja þér, konungur.“

Konungur sagði: „Þei!“ og allir þeir gengu út, er kringum hann stóðu.

²⁰Þá gekk Ehúð til hans, þar sem hann sat aleinn í hinum svara þaksal sínum, og mælti: „Ég hefi erindi frá Guði við þig.“ Stóð konungur þá upp úr sæti sínu. ²¹En Ehúð greip til vinstri hendinni og þreif sverðið á hægri hlið sér og lagði því í kvið honum. ²²Gekk blaðið á kaf og upp yfir hjöltu, svo að fal blaðið í ístrunni, því að eigi dró hann saxið úr kvið honum. Gekk hann þá út á þakið.

²³Síðan gekk Ehúð út í gegnum forsalinn og lukti dyrunum á þaksalnum á eftir sér og skaut loku fyrir. ²⁴En er hann var út genginn, komu þjónar konungs og sáu þeir að dyrnar á þaksalnum voru lokaðar og sögðu: „Hann hefir víst sest niður erinda sinna inni í svara herberginu.“ ²⁵Biðu þeir nú, þar til er þeim leiddist biðin. Og er hann enn ekki lauk upp dyrunum á þaksalnum, þá tóku þeir lykilinn og luku upp, og lá þá herra þeirra dauður á gólfinu.

²⁶Ehúð hafði komist undan meðan þeir hinkruðu við. Hann var kominn út að skurðmyndunum og komst undan til Seíra. ²⁷Og er hann var þangað kominn, lét hann þeyta lúður á Efraímfjöllum. Fóru Ísraelsmenn þá með honum ofan af fjöllum, en hann var fyrir þeim. ²⁸Og hann sagði við þá: „Fylgið mér, því að Drottinn hefir gefið óvini yðar, Móabítana, í hendur yður.“ Fóru þeir þá ofan á eftir honum og náðu öllum vöðum á Jórdan yfir til Móab og létu engan komast þar yfir. ²⁹Og þá felldu þeir af Móabítum um tíu þúsundir manna, og voru það allt sterkir menn og hraustir. Enginn komst undan. ³⁰Þannig urðu Móabítar á þeim degi að beygja sig undir vald Ísraels. Var nú friður í landi um áttatíu ár.

^a Þ.e. Jerikó.

Samgar

³¹Eftir Ehúð kom Samgar Anatsson. Hann felldi af Filistum sex hundruð manna með staf, er menn reka með naut. Þannig frelsaði hann einnig Ísrael.

Debóra og Barak fara gegn Sísera

4

¹Þegar Ehúð var dáinn, gjörðu Ísraelsmenn enn að nýju það, sem illt var í augum Drottins. ²Og Drottinn seldi þá í hendur Jabín, Kanaans konungi, sem hafði aðsetur í Hasór.^a Hershöfðingi hans hét Sísera og bjó hann í Haróset Hagojím. ³Og Ísraelsmenn hrópuðu til Drottins, því að hann átti níu hundruð járnvagna og hafði kúgað Ísraelsmenn harðlega í tuttugu ár.

⁴Kona hét Debóra. Hún var spákona^b og eiginkona manns þess, er Lapídót hét. Hún var dómari í Ísrael um þessar mundir. ⁵Hún sat undir Debórupálma milli Rama og Betel á Efraím fjöllum, og Ísraelsmenn fóru þangað upp til hennar, að hún legði dóm á mál þeirra.

⁶Hún sendi boð og lét kalla til sín Barak Abínóamsson frá Kedes í Naftalí og sagði við hann: „Sannlega hefir Drottinn, Ísraels Guð, boðið svo: „Far þú og hald til Taborfjalls og haf með þér tíu þúsundir manna af Naftalí sonum og Sebúlons sonum. ⁷Og ég mun leiða Sísera, hershöfðingja Jabíns, með vögnum hans og liði til þín að Kísonlæk, og ég mun gefa hann í hendur þínar.““

⁸Barak sagði við hana: „Fara mun ég, ef þú fer með mér, en viljir þú eigi fara með mér, mun ég hvergi fara.“

⁹Hún svaraði: „Víst mun ég með þér fara. En enga frægð munt þú hafa af för þessari, sem þú fer, því að Drottinn mun selja Sísera í konu hendur.“

Síðan tók Debóra sig upp og fór með Barak til Kedes. ¹⁰Þá kallaði Barak saman Sebúlon og Naftalí í Kedes, og tíu þúsundir manna fóru með honum, og Debóra var í för með honum.

¹¹Heber Keníti hafði skilist við Kain, við niðja Hóbabs, tengdaföður Móse, og sló hann tjöldum sínum allt að eikinni hjá Saanaím, sem er hjá Kedes.

¹²Nú var Sísera sagt frá því, að Barak Abínóamsson væri farinn upp á Taborfjall. ¹³Dró Sísera þá saman alla vagna sína, níu hundruð járnvagna, og allt það lið, er með honum var, frá Haróset Hagojím til Kísonlækjar.

¹⁴Þá sagði Debóra við Barak: „Rís þú nú upp, því að nú er sá dagur kominn, er Drottinn mun selja Sísera í þínar hendur. Sannlega er Drottinn farinn á undan þér.“ Fór Barak þá ofan af Taborfjalli, og tíu þúsundir manna fylgdu honum. ¹⁵Og Drottinn gjörði Sísera felmtsfullan og alla vagna hans og allan hans her með sverðseggjum frammi fyrir Barak, svo að Sísera hljóp af vagni sínum og flýði undan á fæti. ¹⁶En Barak elti vagnana og

^a Í Norður–Galíleu.

^b Þ.e. spámaður (sbr. Samúel) en ekki „spásagnakona“.

herinn allt til Haróset Hagojím, og allur her Sísera féll fyrir sverðseggjum. Enginn komst undan.

¹⁷Sísera flýði á fæti til tjalds Jaelar, konu Hebers Keníta, því að friður var milli Jabíns, konungs í Hasór, og húss Hebers Keníta. ¹⁸Þá gekk Jael út í móti Sísera og sagði við hann: „Gakk inn, herra minn, gakk inn til mín, vertu óhræddur.“ Og hann gekk inn til hennar í tjaldið, og hún lagði ábreiðu yfir hann.

¹⁹Þá sagði hann við hana: „Gef mér vatnssopa að drekka, því að ég er þyrstur.“ Hún leysti þá frá mjólkurbelg og gaf honum að drekka, og breiddi síðan ofan á hann aftur. ²⁰Þá sagði hann við hana: „Stattu í tjaldldyrnum, og ef einhver kemur og spyr þig og segir: „Er nokkur hér?“ þá seg þú: „Nei.““

²¹Jael, kona Hebers, þreif tjaldhæl og tók hamar í hönd sér og gekk hljóðlega inn til hans og rak hælinn gegn um þunnvangann, svo að hann gekk í jörð niður, en Sísera var sofnaður fastasvefni, því að hann var þreyttur. Varð þetta hans bani.

²²Í sama bili kom Barak og var að elta Sísera. Jael gekk þá út í móti honum og sagði við hann: „Kom þú hingað, og mun ég sýna þér þann mann, sem þú leitar að.“ Og hann gekk inn til hennar, og lá þá Sísera þar dauður með hælinn gegnum þunnvangann.

²³Þannig lögði Guð á þeim degi Jabín, Kanaans konung, fyrir Ísraelsmönnum. ²⁴Og hönd Ísraelsmanna lagðist æ þyngra og þyngra á Jabín, Kanaans konung, uns þeir að lokum gjörðu út af við hann.

Lofsöngur Debóru

5

¹Þá sungu þau Debóra og Barak Abínóamsson á þessa leið:

² Foringjar veittu forystu í Ísrael,

og fólkið kom sjálfviljuglega,

lofið því Drottin!

³ Heyrið, þér konungar, hlustið á, þér höfðingjar!

Drottin vil ég vegsama,

ég vil lofa hann,

lofsyngja Drottni, Ísraels Guði.

⁴ Drottinn, þegar þú braust út frá Seír,

þegar þú brunaðir fram frá Edómvöllum,

þá nötraði jörðin og himnarnir drupu,

já, skýin létu vatn niður streyma.

⁵ Fjöllin skulfu fyrir Drottni,

sjálft Sínaí fyrir Drottni, Ísraels Guði.

⁶ Á dögum Samgars Anatssonar,

Dómarabókin

á dögum Jaelar, voru þjóðbrautir mannlausar,
og vegfarendur fóru krókóttar leiðir.

⁷ Fyrirliða vantaði í Ísrael,
uns þú komst fram, Debóra,
uns þú komst fram, móðir í Ísrael!

⁸ Menn kusu sér nýja guði.
Þá var barist við borgarhliðin.
Skjöldur sást ei né spjót
meðal fjörutíu þúsunda í Ísrael.

⁹ Hjarta mitt heyrir leiðtogum Ísraels,
þeim er komu sjálfviljuglega fram meðal fólksins.
Lofið Drottin!

¹⁰ Þér, sem ríðið bleikrauðum ösnum,
þér, sem hvílið á ábreiðum,
og þér, sem farið um veginn,
hugsið um það.

¹¹ Fjarri hávaða bogmannanna,
meðal vatnsþróнна,
þar víðfrægja menn réttlætisverk Drottins,
Þá fór lýður Drottins niður að borgarhliðunum.

¹² Vakna þú, vakna þú, Debóra,
vakna þú, vakna þú, syng kvæði!
Rís þú upp, Barak,
og leið burt bandingja þína, Abínóams sonur!

¹³ Þá fóru ofan leifar göfugmennanna,
lýður Drottins steig ofan mér til hjálpar meðal hetjanna.

¹⁴ Frá Efraím fóru þeir ofan í dalinn,
á eftir þér, Benjamín, meðal liðsflokka þinna.
Frá Makír fóru ofan leiðtogar
og frá Sebúlon þeir, er báru liðstjórastafinn,

¹⁵ og fyrirliðarnir í Íssakar með Debóru,
og eins og Íssakar, svo og Barak.

Dómarabókin

Hann steypiti sér á hæla honum ofan í dalinn.

Við Rúbens læki voru miklar ráðagerðir.

¹⁶ Hví sast þú milli fjárgirðinganna
og hlustaðir á pípublástur hjarðmannanna?^a

Við Rúbens læki voru miklar ráðagerðir.

¹⁷ Gíleað hélt kyrru fyrir hinumegin Jórdanar
og Dan, – hvers vegna dvaldi hann við skipin?

Asser sat kyrr við sjávarströndina
og hélt kyrru fyrir við vikur sínar.

¹⁸ Sebúlón er lýður, sem hætti lífi sínu í dauðann,
og Naftalí, á hæðum landsins.

¹⁹ Konungar komu og börðust,
þá börðust konungar Kanaans
við Taanak hjá Megiddóvötnum.
Silfur fengu þeir ekkert að herfangi.

²⁰ Af himni börðust stjörnurnar,
af brautum sínum börðust þær við Sísera,

²¹ Kísonlækur skolaði þeim burt,
orustulækurinn, lækurinn Kíson.
Gakk fram, sál mín, öfluglega!

²² Þá hlumdu hófar hestanna,
af reiðinni, reið kappanna.

²³ „Bölvið Merós!“ sagði engill Drottins,
já, bölvið íbúum hennar,
af því að þeir komu ekki Drottni til hjálpar,
Drottni til hjálpar meðal hetjanna.

²⁴ Blessuð framar öllum konum veri Jael,
kona Hebers Keníta,
framar öllum konum í tjaldi veri hún blessuð!

²⁵ Vatn bað hann um, mjólk gaf hún,
í skrautlegri skál rétti hún honum rjóma.

^a Í 16. og 17.v. eru þær ættkvíslir hæddar, sem brugðust bræðrum sínum á úrslitastund.

²⁶ Hún rétti út hönd sína eftir hælnum,
hægri hönd sína eftir smíðahamrinum
og sló Sísera, mölvaði haus hans,
laust sundur þunnvanga hans og klauf inn úr.

²⁷ Hann hné fyrir fætur henni,
féll út af og lá þar.
Hann hné fyrir fætur henni, féll út af,
þar sem hann hné niður, þar lá hann dauður.

²⁸ Út um gluggann skimar og kallar
móðir Sísera, út um grindurnar:
„Hví seinkar vagni hans?
Hvað tefur ferð hervagna hans?“

²⁹ Hinar vitrustu af hefðarfrúm hennar svara henni,
já, sjálf hefir hún upp fyrir sér orð þeirra:

³⁰ „Efalaust hafa þeir fengið herfang og verið að skipta því,
eina ambátt, tvær ambáttir á mann,
litklæði handa Sísera að herfangi,
litklæði, glitofín, að herfangi,
litklæði, tvo glitofna dúka um háls mér!“

³¹ Svo farist allir óvinir þínir, Drottinn!

En þeir, sem hann elska, eru sem sólaruppkoman í ljóma sínum.
Var nú friður í landi í fjörutíu ár.

Inngangur að sögu Gídeons

6

¹Ísraelsmenn gjörðu það, sem illt var í augum Drottins. Þá gaf Drottinn þá í hendur Midíans í sjö ár. ²Og Midían varð Ísrael yfirsterkari. Gjörðu Ísraelsmenn sér þá fylgsni á fjöllum uppi, hella og vígi fyrir Midían. ³Og þegar Ísrael sáði, komu Midíanítar, Amalekítar og austurbyggjar og fóru í móti honum. ⁴Og þeir settu herbúðir sínar gegn Ísraelsmönnum og eyddu gróðri landsins alla leið til Gasa og skildu enga lífsbjörg eftir í Ísrael, ekki heldur sauði, naut eða asna. ⁵Þeir fóru norður þangað með kvikfénað sinn og tjöld sín. Kom slíkur aragrúi af þeim, sem engisprettur væru. Varð engri tölu komið á þá né úlfalda þeirra, og brutust þeir inn í landið til að eyða það. ⁶Var Ísrael þá mjög þjakaður af völdum Midíans, og Ísraelsmenn hrópuðu til Drottins.

⁷Og er Ísraelsmenn hrópuðu til Drottins undan Midían, ⁸þá sendi Drottinn spámann til Ísraelsmanna, og hann sagði við þá: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Ég leiddi yður út af Egyptalandi og færði yður út úr þrælahúsinu, ⁹og ég frelsaði yður úr höndum Egypta og úr höndum allra þeirra, er yður kúguðu, og ég stökkti þeim burt undan yður og gaf yður land þeirra. ¹⁰Og ég sagði við yður: „Ég er Drottinn, Guð yðar. Þér skuluð ekki óttast guði Amorítanna, í hverra landi þér búið.“ En þér hlýdduð ekki minni röddu.“

Köllun Gídeons

¹¹Þá kom engill Drottins og settist undir eikina í Ofra, er átti Jóas Abíesríti, en Gídeon sonur hans var að þreskja hveiti í vínþröng til þess að forða því undan Midían. ¹²Og engill Drottins birtist honum og sagði við hann: „Drottinn er með þér, hrausta hetja!“

¹³Þá sagði Gídeon við hann: „Æ, herra minn, ef Drottinn er með oss, hví hefir þá allt þetta oss að hendi borið? Og hvar eru öll dásemdarverk hans, þau er feður vorir hafa skýrt oss frá, segjandi: „Já, Drottinn leiddi oss út af Egyptalandi!“ En nú hefir Drottinn hafnað oss og gefið oss í hendur Midíans.“

¹⁴Þá sneri Drottinn sér til hans og mælti: „Far af stað í þessum styrkleika þínum, og þú munt frelsa Ísrael úr höndum Midíans. Það er ég, sem sendi þig.“

¹⁵Gídeon svaraði honum: „Æ, herra, hvernig á ég að frelsa Ísrael? Sjá, minn ættleggur er aumasti ættleggurinn í Manasse, og ég er lítilmótlegastur í minni ætt.“

¹⁶Þá sagði Drottinn við hann: „Ég mun vera með þér, og þú munt sigra Midíaníta sem einn maður væri.“

¹⁷Gídeon svaraði honum: „Hafi ég fundið náð í augum þínum, þá gjör mér tákni þess, að það sért þú, er við mig talar. ¹⁸Far ekki héðan burt, fyrr en ég kem aftur til þín og færi hingað út fórnargjöf mína og set hana fram fyrir þig.“

Og Drottinn sagði: „Ég mun bíða hér, þar til er þú kemur aftur.“

¹⁹Þá fór Gídeon og tilreiddi hafurkið og ósýrðar kökur úr einni efu mjöls. Lagði hann kjötið í körfu, en lét súpuna í krukku og kom með þetta út til hans undir eikina og bar það fram. ²⁰En engill Guðs sagði við hann: „Tak þú kjötið og ósýrðu kökurnar og legg það á klett þennan og hell súpunni yfir.“ Hann gjörði svo. ²¹Engill Drottins rétti þá út staf þann, sem hann hafði í hendi, og snart kjötið og ósýrðu kökurnar með stafsendanum. Kom þá eldur upp úr klettinum og eyddi kjötinu og ósýrðu kökunum, en engill Drottins hvarf sjónum hans.

²²Þá sá Gídeon, að það hafði verið engill Drottins. Og Gídeon sagði: „Vei, Drottinn Guð, því að ég hef séð engil Drottins augliti til auglitis!“

²³Og Drottinn sagði við hann: „Friður sé með þér. Óttast ekki, þú munt ekki deyja!“

²⁴Gídeon reisti Drottni þar altari og nefndi það: Drottinn er friður. Stendur það enn í dag í Ofra Abíesríttanna.

Gídeon upprætir heiðna dýrkun

²⁵Þessa sömu nótt sagði Drottinn við hann: „Tak uxa föður þíns og annan uxa, sjö vetra gamlan, og brjót Baalsaltari föður þíns og högg þú upp aséruna, sem hjá því er. ²⁶Reis því næst Drottni, Guði þínum, vandað altari efst uppi á borg þessari, tak síðan annan uxann og ber fram brenniförn ásamt viðinum úr asérunni, er þú heggur upp.“

²⁷Þá tók Gídeon tíu menn af sveinum sínum og gjörði svo sem Drottinn hafði sagt honum. En með því að hann óttaðist, að hann mundi eigi geta gjört þetta að degi til fyrir ættmennum sínum og borgarmönnum, þá gjörði hann það um nótt.

²⁸En er borgarmenn risu árla morguninn eftir, þá var Baalsaltarið brotið og högginn upp aséran, sem hjá því var, og öðrum uxanum hafði verið fórnað á nýreista altarinu. ²⁹Þá sögðu þeir hver við annan: „Hver hefir gjört þetta?“ Og þeir rannsökuðu og leituðu, og sögðu: „Gídeon Jóasson hefir gjört þetta.“ ³⁰Þá sögðu borgarmenn við Jóas: „Sel fram son þinn, og skal hann deyja, því að hann hefir brotið Baalsaltarið og höggvið upp aséruna, sem hjá því var.“

³¹En Jóas sagði við alla þá, sem hjá honum stóðu: „Ætlið þér að taka upp mál fyrir Baal, eða ætlið þér að fara að hjálpa honum? Hver sá, sem tekur upp mál fyrir hann, skal lífi týna áður næsti dagur rennur upp. Ef hann er Guð, þá sæki hann sjálfur mál sitt, úr því að altari hans hefir verið brotið.“

³²Upp frá þeirri stundu var Gídeon nefndur Jerúbbaal, af því að menn sögðu: „Baal sæki mál á hendur honum,“ fyrir því að hann braut altari hans.

Gídeon biður um tákni

³³Nú höfðu allir Midíanítar, Amalekítar og austurbyggjar safnast saman. Fóru þeir yfir um Jórdan og settu herbúðir sínar á Jesreel–sléttu.

³⁴En andi Drottins kom yfir Gídeon, og þeytti hann lúðurinn, og Abíesrítar söfnuðust saman til fylgdar við hann. ³⁵Hann sendi og sendiboða út um allan Manasse; safnaðist hann og til fylgdar við hann. Hann sendi og sendiboða til Assers, Sebúlons og Naftalí; fóru þeir og til fylgdar við hann.

³⁶Þá sagði Gídeon við Guð: „Ef þú ætlar að frelsa Ísrael fyrir mínar hendur, eins og þú hefir sagt, ³⁷sjá, þá legg ég ullarreyfi út á láfann. Ef dögg er þá á reyfinu einu, en jörð öll er þurr, þá veit ég að þú munt frelsa Ísrael fyrir mínar hendur, eins og þú hefir sagt.“ ³⁸Og það varð svo. Morguninn eftir reis hann árla og kreisti reyfið, og vatt hann þá dögg úr reyfinu, fulla skál af vatni. ³⁹En Gídeon sagði við Guð: „Lát eigi reiði þína upptendrast gegn mér, þó að ég tali enn aðeins í þetta sinn. Ég ætla aðeins einu sinni enn að gjöra tilraun með reyfið. Skal nú reyfið eitt þurrt vera, en jörð öll vot af dögg.“ ⁴⁰Og Guð gjörði svo á þeirri nóttu. Var reyfið eitt þurrt, en jörð var öll vot af dögg.

Herför Gídeons gegn Midíanítum

7

¹Nú tók Jerúbbaal, það er Gídeon, sig árla upp og allt liðið, er með honum var, og settu þeir herbúðir sínar hjá Haródlind, en herbúðir Midíans voru fyrir norðan hann, hinumegin við Mórehæð þar á sléttunni.

²Drottinn sagði við Gídeon: „Liðið er of margt, sem með þér er, til þess að ég vilji gefa Midían í hendur þeirra, ella kynni Ísrael að hrokast upp gegn mér og segja: „Mín eigin hönd hefir frelsað mig.“ ³Kalla því nú í eyru fólksins og seg: Hver sá, sem hræddur er og hugdeigur, snúi við og fari aftur frá Gíleaðfjalli.“ Þá sneru aftur tuttugu og tvær þúsundir af liðinu, en tíu þúsundir urðu eftir.

⁴Þá sagði Drottinn við Gídeon: „Enn er liðið of margt. Leið þú þá ofan til vatnsins, og mun ég reyna þá þar fyrir þig. Sá sem ég þá segi um við þig: „Þessi skal með þér fara,“ hann skal með þér fara, en hver sá, er ég segi um við þig: „Þessi skal ekki með þér fara,“ hann skal ekki fara.“

⁵Leiddi Gídeon þá liðið niður til vatnsins. Og Drottinn sagði við Gídeon: „Öllum þeim, sem leypja vatnið með tungu sinni, eins og hundar gjöra, skalt þú skipa sér, og sömuleiðis öllum þeim, sem krjúpa á kné til þess að drekka úr lófa sínum, er þeir færa upp að munni sér.“ ⁶En þeir, sem löptu vatnið, voru þrjú hundruð að tölu, en allt hitt liðið kraup á kné til þess að drekka vatnið.

⁷Þá sagði Drottinn við Gídeon: „Með þeim þrem hundruðum manna, sem lapið hafa, mun ég frelsa yður og gefa Midían í hendur yðar, en allt hitt liðið skal fara, hver heim til sín.“ ⁸Þá tóku þeir til sín veganesti liðsins og lúðra þeirra, en alla aðra Ísraelsmenn lét hann burt fara, hvern til síns heimkynnis, og hélt aðeins þrem hundruðum manna eftir. Og herbúðir Midíans voru fyrir neðan hann á sléttunni.

⁹Hina sömu nótt sagði Drottinn við Gídeon: „Rís þú upp og far ofan í herbúðirnar, því að ég hefi gefið þær í þínar hendur.“ ¹⁰En ef þú ert hræddur að fara ofan þangað, þá far þú með Púra, svein þinn, til herbúðanna, ¹¹og hlustaðu á, hvað þeir segja. Mun þá hugur þinn styrkjast svo, að þú fer ofan í herbúðirnar.“ Þá fór hann og Púra sveinn hans til ystu hermannanna, sem voru í herbúðunum.

¹²Midíanítar, Amalekítar og allir austurbyggjar höfðu reist herbúðir á sléttunni, sem engisprettur að fjölda til, og úlfaldar þeirra voru óteljandi, sem sandur á sjávarströndu að fjölda til.

¹³Þegar Gídeon kom þangað, var maður nokkur að segja félaga sínum draum með þessum orðum: „Sjá, mig dreymdi draum, og þótti mér byggbrauðskaka velta sér að herbúðum Midíans, og komst hún alla leið að tjaldinu og rakst á það, svo að það féll, og kollvelti því, svo að tjaldið lá flatt.“

¹⁴Þá svaraði hinn: „Þetta er ekkert annað en sverð Ísraelítans Gídeons Jóassonar. Guð hefir gefið Midían og allar herbúðirnar í hendur hans.“

¹⁵Er Gídeon hafði heyrt frásöguna um drauminn og ráðningu hans, féll hann fram og tilbað. Sneri hann síðan aftur til herbúða Ísraels og sagði: „Rísið upp, því að Drottinn hefir gefið herbúðir Midíans í yðar hendur.“ ¹⁶Þá skipti hann þeim þrem hundruðum

manna í þrjá flokka og fékk þeim öllum lúðra í hönd og tómar krúsir og blys í krúsunum. ¹⁷Og hann sagði við þá: „Lítið á mig og gjörið sem ég. Þegar ég kem að útjaðri herbúðanna, þá gjörið eins og ég gjöri. ¹⁸Þegar ég því þeyti lúðurinn og allir þeir, sem með mér eru, þá skuluð þér líka þeyta lúðrana kringum allar herbúðirnar og segja: „Sverð Drottins og Gídeons!““

¹⁹Gídeon og það hundrað manna, er með honum var, komu að útjaðri herbúðanna í byrjun miðvarðtíðarinnar. Var þá einmitt nýbúið að setja verðina. Þá þeyttu þeir lúðrana og brutu sundur krúsirnar, sem þeir báru í höndum sér. ²⁰Þeyttu nú flokkarnir þrír lúðrana og brutu krúsirnar, tóku blysin í vinstri hönd sér og lúðrana í hægri hönd sér til þess að þeyta þá, og æptu: „Sverð Drottins og Gídeons!“ ²¹Stóðu þeir kyrrir, hver á sínum stað, umhverfis herbúðirnar, en í herbúðunum komst allt í uppnám, og flýðu menn nú með ópi miklu. ²²Og er þeir þeyttu þrjú hundruð lúðrana, þá beindi Drottinn sverðum þeirra gegn þeirra eigin mönnum um allar herbúðirnar, og flýði allur herinn til Bet Sitta, á leið til Serera, að árbakkanum við Abel Mehóla hjá Tabbat.

²³Nú voru kallaðir saman Ísraelsmenn úr Naftalí, Asser og öllum Manasse, og þeir veittu Midían eftirför. ²⁴Gídeon hafði og sent sendimenn um öll Efraímfjöll og látið segja: „Farið ofan í móti Midían og varnið þeim yfirferðar yfir árnar allt til Bet Bara og yfir Jórdan.“ Þá var öllum Efraímítum stefnt saman, og þeir vörnuðu þeim yfirferðar yfir árnar allt til Bet Bara og yfir Jórdan. ²⁵Og þeir handtóku tvo höfðingja Midíaníta, þá Óreb og Seeb, og drápu Óreb hjá Órebskletti, en Seeb drápu þeir hjá Seebsvínþröng. Síðan veittu þeir Midíanítum eftirför. En höfuðin af Óreb og Seeb færðu þeir Gídeon hinumegin Jórdanar.

Efraímítar deila á Gídeon

8

¹Efraímítar sögðu við Gídeon: „Hví gjörðir þú oss þetta, að kalla oss eigi? Heldur hefir þú farið einn til þess að berjast við Midíaníta.“ Og þeir þráttuðu ákaflega við hann.

²Þá sagði hann við þá: „Hvað hefi ég nú gjört í samanburði við yður? Er ekki eftirtíningur Efraíms betri en vínberjatekja Abíesers^a? ³Í yðar hendur hefir Guð gefið höfðingja Midíans, þá Óreb og Seeb. Hvað hefi ég megnað að gjöra í samanburði við yður?“ Og er hann hafði þetta mælt, sefaðist reiði þeirra við hann.

Gídeon austan Jórdanar

⁴Gídeon kom nú að Jórdan og fór yfir hana með þau þrjú hundruð manna, er með honum voru, en þeir voru þreyttir orðnir að reka flóttann. ⁵Og hann sagði við Súkkótúbúa: „Gefið liðinu, sem fylgir mér, brauðhleifa, því að þeir eru þreyttir orðnir, þar eð ég er að elta þá Seba og Salmúna, Midíans konunga.“

⁶En höfðingjarnir í Súkkót sögðu: „Eru þeir Seba og Salmúna þegar gengnir þér svo í greipar, að vér megum gefa her þínum brauð?“

^a Gídeon var af ætt Abíesers.

⁷Þá sagði Gídeon: „Sé það svo! Þegar Drottinn gefur Seba og Salmúna í mínar hendur, þá skal ég þreskja hold yðar með þyrnum eyðimerkurinnar og með þistlum.“

⁸Þaðan fór hann til Penúel og mælti við þá á sömu leið. En Penúelbúar svöruðu honum hinu sama og Súkkótbúar höfðu svarað. ⁹Þá sagði hann og við Penúelbúa á þessa leið: „Þegar ég kem aftur heilu og höldnu, mun ég brjóta niður kastala þennan.“

¹⁰Þeir Seba og Salmúna voru í Karkór og herlið þeirra með þeim, um fimmtán þúsundir manna, allir þeir, er eftir voru af öllum her austurbyggja, en eitt hundrað og tuttugu þúsundir vopnaðra manna voru fallnar. ¹¹Fór Gídeon nú tjaldbúaleið fyrir austan Nóba og Jogbeha og réðst á herbúðirnar, þá er herinn uggði eigi að sér. ¹²Þeir Seba og Salmúna flýðu, en hann elti þá og tók höndum báða Midíanskonungana Seba og Salmúna, og tvístraði öllum hernum.

¹³Eftir það sneri Gídeon Jóasson aftur úr leiðangrinum hjá Heresstígnum. ¹⁴Og hann tók höndum svein nokkurn frá Súkkótbúum og kvaddi hann sagna, og sveinninn skrifaði upp fyrir hann höfðingjana í Súkkót og öldungana, sjötíu og sjö manns. ¹⁵Og er hann kom til Súkkótbúa, sagði hann: „Hér eru þú þeir Seba og Salmúna, er þér hædduð mig fyrir og sögðuð: „Eru þeir Seba og Salmúna þegar gengnir svo í greipar þér, að vér megum gefa þreyttum mönnum þínum brauð?““ ¹⁶Og hann tók öldunga borgarinnar og þyrna eyðimerkurinnar og þistla og lét Súkkótbúa kenna á þeim. ¹⁷Og hann braut niður kastalann í Penúel og drap borgarbúa.

¹⁸Síðan sagði hann við Seba og Salmúna: „Hvernig voru þeir menn í hátt, er þið drápuð hjá Tabor?“

Þeir sögðu: „Þeir voru alveg eins og þú. Voru þeir allir slíkir ásýndum sem væru þeir konungssynir.“

¹⁹Þá sagði hann: „Þeir hafa verið bræður mínir, synir móður minnar. Svo sannarlega sem Drottinn lifir: Ef þið hefðuð gefið þeim líf, mundi ég ekki hafa drepíð ykkur.“ ²⁰Því næst sagði hann við Jeter, frumgetinn son sinn: „Far þú til og drep þá!“ En sveinninn brá ekki sverði sínu, því að hann bar ekki hug til, enda var hann ungur að aldri.

²¹En þeir Seba og Salmúna sögðu: „Far þú sjálfur til og vinn á okkur, því að afl fylgir aldri manns.“ Fór þá Gídeon til og drap þá Seba og Salmúna og tók tinglin, sem voru um hálsana á úlföldum þeirra.

Gídeon reisir líkneski

²²Þá sögðu Ísraelsmenn við Gídeon: „Drottna þú yfir oss, bæði þú og sonur þinn og sonarsonur þinn, því að þú hefir frelsað oss af hendi Midíans.“

²³En Gídeon sagði við þá: „Eigi mun ég drottna yfir yður, og eigi mun sonur minn heldur drottna yfir yður. Drottinn skal yfir yður drottna.“

²⁴Þá sagði Gídeon við þá: „Bónar vil ég biðja yður. Gefið mér allir eyrnahringa þá, er þér hafið fengið að herfangi,“ – en Ísmaelítar báru eyrnahringa af gulli.^a

^a Hinir sigruðu eru hér nefndir Ísmaelítar. Þeir voru Midíanítar.

²⁵Þeir svöruðu: „Vér viljum fúslega gefa þér þá.“ Og þeir breiddu út skikkju og köstuðu þangað hver og einn eyrnahringum þeim, er þeir höfðu fengið að herfangi. ²⁶En þyngd þessara eyrnahringa af gulli, er hann beiðst hafði, var eitt þúsund og sjö hundruð siklar gulls, fyrir utan tinglin, eyrnaperlurnar og purpuraklæðin, sem Midíanskonungarnir báru, og fyrir utan festar þær, sem voru um hálsana á úlföldum þeirra. ²⁷Og Gídeon gjörði úr því hökul^a og reisti hann upp í borg sinni, í Ofra, og allur Ísrael tók þar fram hjá með honum, og það varð Gídeon og húsi hans að tálsnöru.

²⁸Þannig urðu Midíanítar að lúta í lægra haldi fyrir Ísraelsmönnum og máttu aldrei síðan höfuð hefja. Var nú friður í landi í fjörutíu ár, meðan Gídeon var á lífi.

Dauði Gídeons

²⁹Því næst hélt Jerúbbaal Jóasson heim til sín og bjó í sínu húsi.

³⁰Gídeon átti sjötíu sonu, sem út gengnir voru af lendum hans, því að hann átti margar konur. ³¹Og hjákona hans, sú er hann átti í Síkem, fæddi honum og son, og hann nefndi hann Abímelek.

³²Gídeon Jóasson dó í góðri elli og var grafinn í gröf Jóasar, föður síns, í Ofra Abíesrítanna. ³³En er Gídeon var dáinn, tóku Ísraelsmenn enn af nýju fram hjá með Baölum, og gjörðu Sáttmála–Baal^b að guði sínum. ³⁴Og Ísraelsmenn minntust ekki Drottins, Guðs síns, sem frelsað hafði þá úr höndum allra óvina þeirra hringinn í kring, ³⁵og ekki auðsýndu þeir heldur kærleika húsi Jerúbbaals, Gídeons, fyrir allt hið góða, sem hann hafði gjört Ísrael.

Bylting Abímeleks og bræðravíg

9

¹Abímelek Jerúbbaalsson fór til Síkem til móðurbræðra sinna og talaði við þá og við allt frændlið móðurættar sinnar á þessa leið: ²„Talið svo í eyru allra Síkembúa: „Hvort mun yður betra, að sjötíu menn, allir synir Jerúbbaals, drottni yfir yður, eða að einn maður drottni yfir yður?“ Minnist þess og, að ég er yðar hold og bein.“

³Móðurbræður hans töluðu öll þessi orð um hann í eyru Síkembúa, svo að hugur þeirra hneigðist að Abímelek, því að þeir sögðu: „Hann er bróðir vor.“

⁴Þeir gáfu honum sjötíu sikla silfurs úr musteri Sáttmála–Baals, og Abímelek leigði fyrir það lausingja og óvendismenn og gjörðist fyrirliði þeirra. ⁵Því næst fór hann til húss föður síns í Ofra og drap bræður sína, sonu Jerúbbaals, sjötíu manns á einum steini. Jótam, yngsti sonur Jerúbbaals, varð einn eftir, því að hann hafði falið sig. ⁶En allir Síkembúar söfnuðust nú saman og allir þeir, sem bjuggu í Síkemkastala, og fóru til og tóku Abímelek til konungs hjá merkisteinseikinni, sem er hjá Síkem.

^a Hökull merkir tvennt: (a) tignarklæði æðstaprests (2M 28) og (b) e.k. skikkju goðalikneskis, er notuð var til að leita fréttu (guðsvars) sbr. 1S 23.9–12; 30.7–8.

^b Svo hét guðinn í Síkem, sjá 9.4. Í 9.46 er hann nefndur Sáttmála–guð.

Dæmisaga Jótams

⁷Er Jótam spurði þetta, fór hann og nam staðar á tindi Garísímfjalls, hóf upp raust sína, kallaði og mælti til þeirra:

„Heyrið mig, Síkembúar, svo að Guð heyri yður!

⁸Einu sinni fóru trén að smyrja konung sér til handa. Og þau sögðu við olíutréd: Ver þú konungur yfir oss! ⁹En olíutréd sagði við þau: Á ég að yfirgefa feiti mína, sem Guð og menn virða mig fyrir, og fara að sveima uppi yfir trjánum?

¹⁰Þá sögðu trén við fikjutréd: Kom þú og ver þú konungur yfir oss!

¹¹En fikjutréd sagði við þau: Á ég að yfirgefa sætleik minn og ágætan ávöxt minn og fara að sveima uppi yfir trjánum?

¹²Þá sögðu trén við vínviðinn: Kom þú og ver þú konungur yfir oss!

¹³En vínviðurinn sagði við þau: Á ég að yfirgefa vínlög minn, sem gleður bæði Guð og menn, og fara að sveima uppi yfir trjánum?

¹⁴Þá sögðu öll trén við þyrninn: Kom þú og ver þú konungur yfir oss!

¹⁵En þyrnirinn sagði við trén: Ef það er alvara yðar að smyrja mig til konungs, þá komið og fáid yður skjól í skugga mínum. En ef svo er eigi, þá gangi eldur út frá þyrninum og eyði sedrustjánum á Líbanon.

¹⁶Nú ef þér hafið sýnt hreinskilni og einlægni í því að taka Abímelek til konungs, og ef þér hafið gjört vel við Jerúbbaal og hús hans og ef þér hafið breytt við hann, eins og hann hafði til unnið – ¹⁷því að fyrir yður barðist faðir minn og stofnaði lífi sínu í hættu, og yður frelsaði hann úr höndum Midíans, ¹⁸en þér hafið í dag risið upp í gegn húsi föður míns og drepit sonu hans, sjötíu að tölu, á einum steini og tekið Abímelek, son ambáttar hans, til konungs yfir Síkembúa, af því að hann er bróðir yðar – ¹⁹ef þér því hafið sýnt Jerúbbaal og húsi hans hreinskilni og einlægni í dag, þá gleðjist yfir Abímelek, og hann gleðjist þá og yfir yður. ²⁰En ef svo er eigi, þá gangi eldur út frá Abímelek og eyði Síkembúum og þeim, sem búa í Síkemkastala, og þá gangi eldur út frá Síkembúum og þeim, sem búa í Síkemkastala, og eyði Abímelek.“

²¹Síðan lagði Jótam á flóttu og flýði burt og fór til Beer. Þar settist hann að, til þess að vera óhultur fyrir Abímelek bróður sínum.

Síkembúar rísa gegn Abímelek

²²Abímelek réð nú fyrir Ísrael í þrjú ár. ²³Þá lét Guð sundurþykkis anda koma upp milli Abímeleks og Síkembúa, svo að Síkembúar rufu tryggðir við Abímelek, ²⁴til þess að hefnd kæmi fyrir níðingsverkið á þeim sjötíu sonum Jerúbbaals og að blóð þeirra kæmi yfir Abímelek, bróður þeirra, sem drepit hafði þá, og yfir Síkembúa, sem styrkt höfðu hann til að drepa bræður hans. ²⁵Settu Síkembúar þá menn í launsát í móti honum hæst á fjöllum uppi, og rændu þeir alla þá, er um veginn fóru fram hjá þeim. Og Abímelek var sagt frá því.

²⁶Þá kom Gaal Ebedsson og bræður hans, og héldu þeir inn í Síkem, og Síkembúar fengu traust á honum.

²⁷Þeir fóru út á akurinn og lásu vínberin í víngörðum sínum og tróðu þau og héldu hátíð, fóru inn í musteri guðs síns og átu og drukku og bölvuðu Abímelek. ²⁸Og Gaal Ebedsson sagði: „Hver er Abímelek og hverjir erum vér í Síkem, að vér eigum að lúta honum? Er hann ekki sonur Jerúbbaals og Sebúl höfuðsmaður hans? Lútið mönnum Hemors, föður Síkems! En hví skyldum vér eiga að lúta honum? ²⁹Ég vildi að fólk þetta væri undir minni hendi, þá skyldi ég ekki vera lengi að reka Abímelek burt og segja við Abímelek: Auk her þinn og kom út!“

³⁰Er Sebúl, höfuðsmaður borgarinnar, spurði ummæli Gaals Ebedssonar, upptendraðist reiði hans, ³¹og sendi hann menn á laun til Abímeleks og lét segja honum: „Sjá, Gaal Ebedsson og bræður hans eru komnir til Síkem og æsa þeir borgina upp í móti þér. ³²Tak þig því upp um nótt með liðið, sem hjá þér er, og leggstu í launsátur úti á víðavangi, ³³og að morgni, þegar sól rennur upp, þá skalt þú vera árla á fótum og ráðast á borgina. Þá mun hann og liðið, sem með honum er, fara út í móti þér, og skalt þú þá með hann fara svo sem þú færð færi á.“

³⁴Þá tók Abímelek sig upp um nótt með allt liðið, sem hjá honum var, og þeir lögðust í launsát í fjórum flokkum móti Síkem. ³⁵Og er Gaal Ebedsson kom út og nam staðar fyrir utan borgarhliðið, þá spratt Abímelek upp úr launsátinni og liðið, sem með honum var. ³⁶Og Gaal sá liðið og sagði við Sebúl: „Sjá, þarna kemur fólk ofan af fjöllum.“

En Sebúl sagði við hann: „Þú sérð skuggann í fjöllum og ætlar menn vera.“

³⁷En Gaal hélt áfram að mæla og sagði: „Sjá, þarna kemur fólk ofan af háhæðinni, og einn hópur kemur frá veginum að spásagnaeikinni.“

³⁸Þá mælti Sebúl við hann: „Hvar eru nú stóryrði þín, er þú sagðir: „Hver er Abímelek, að vér eigum að lúta honum?“ Er þetta ekki liðið, sem þú fyrirleist? Láttu nú sjá, far út og berst við það.“ ³⁹Fór Gaal þá fyrir Síkembúum og barðist við Abímelek. ⁴⁰En Abímelek sótti svo hart að honum, að hann flýði fyrir honum, og varð þar mannfall mikið allt að borgarhliðinu. ⁴¹Eftir það dvaldist Abímelek í Arúma, en Sebúl rak Gaal og bræður hans burt, svo að þeir fengu ekki að búa í Síkem.

⁴²En daginn eftir fór fólkið út á akurinn, og sögðu menn Abímelek frá því. ⁴³Þá tók hann lið sitt og skipti því í þrjár sveitir og lagðist í launsát úti á víðavangi, og er hann sá fólkið koma út úr borginni, réðst hann á það og vann sigur á því. ⁴⁴Abímelek sjálfur og sveitin, sem með honum var, þusti fram og nam staðar fyrir borgarhliðinu, en báðar hinar sveitirnar gjörðu áhlaup á alla þá, sem úti á víðavangi voru, og unnu sigur á þeim. ⁴⁵Því næst herjaði Abímelek á borgina allan þann dag og vann borgina, og drap fólkið, sem í henni var; braut síðan niður borgina og stráði yfir hana salti.^a

⁴⁶Er allir þeir menn, sem bjuggu í Síkemkastala, heyrðu þetta, gengu þeir inn í hvelfinguna í musteri Sáttmála–guðs. ⁴⁷Og er Abímelek var sagt frá því, að allir menn í Síkemkastala hefðu safnast þar saman, ⁴⁸þá fór Abímelek upp á Salmónfjall^b með allt

^a Sá siður að strá salti yfir unna borg er þekktur meðal Karþagómana, en kemur aðeins fyrir hér í G.t. Hin táknræna merking er sennilega sú, að borgin skuli vígð ófrjósemi og komið sé í veg fyrir blóðhefnd.

^b E.t.v. Garísímfjall.

liðið, sem hjá honum var. Og Abímelek tók öxi í hönd sér og hjó af trjágrein, hóf á loft og lagði á herðar sér og sagði við liðið, sem með honum var: „Gjörð nú sem skjótast slíkt hið sama, er þér sáuð mig gjöra.“⁴⁹ Þá hjó og allt fólkið hver sína grein, og fylgdu þeir Abímelek og báru að hvelvingunni og lögðu síðan eld í hvelvinguna yfir þeim, svo að allir menn í Síkemkastala dóu, hér um bil eitt þúsund karla og kvenna.

Dauði Abímeleks

⁵⁰Síðan fór Abímelek til Tebes og settist um Tebes og vann hana. ⁵¹En í miðri borginni var sterkur turn. Þangað flýðu allir menn og konur, já, allir borgarbúar. Lokuðu þeir sig þar inni og stigu síðan upp á þakið á turninum.

⁵²Nú kom Abímelek að turninum og gjörði áhlaup á hann. En er hann gekk að dyrum turnsins, til þess að leggja eld í hann, ⁵³þá kastaði kona ein efri kvarnarsteini í höfuð Abímelek og mөлvaði sundur hauskúpuna. ⁵⁴Þá kallaði hann sem skjótast til skjaldsveins síns og mælti við hann: „Bregð sverði þínu og deyð mig, svo að eigi verði um mig sagt: Kona drap hann!“ Þá lagði sveinn hans hann í gegn, og varð það hans bani.

⁵⁵En er Ísraelsmenn sáu, að Abímelek var dauður, fóru þeir hver heim til sín.

⁵⁶Þannig galt Guð illsku Abímeleks, þá er hann hafði í frammi haft við föður sinn, er hann drap sjötíu bræður sína. ⁵⁷Og Guð lét alla illsku Síkembúa koma þeim í koll. Rættist þannig á þeim formæling Jótams Jerúbbaalssonar.

Tveir dómarar: Tóla og Jaír

10

¹Eftir Abímelek reis upp Tóla Púason, Dódóssonar, maður af Íssakar, til að frelsa Ísrael. Hann bjó í Samír á Efraímfjöllum, ²og var hann dómari í Ísrael í tuttugu og þrjú ár. Síðan andaðist hann og var grafinn í Samír.

³Eftir hann reis upp Jaír Gíleaðíti og var dómari í Ísrael í tuttugu og tvö ár. ⁴Hann átti þrjátíu sonu, sem riðu á þrjátíu ösnufolum, þeir áttu þrjátíu borgir. Eru þær kallaðar Jaírs-þorp allt fram á þennan dag. Þær liggja í Gíleaðlandi. ⁵Síðan andaðist Jaír og var grafinn í Kamón.

Inngangur að sögu Jefta

⁶Ísraelsmenn gjörðu enn að nýju það, sem illt var í augum Drottins, og dýrkuðu Baala og Astörtur, guði Arams, guði Sídonar, guði Móabs, guði Ammóníta og guði Filista, og yfirgáfu Drottin og dýrkuðu hann ekki. ⁷Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ísrael, og hann seldi þá í hendur Filistum og í hendur Ammónítum. ⁸Og þeir þjáðu og þjökuðu Ísraelsmenn það ár. Í átján ár þjökuðu þeir alla Ísraelsmenn, sem bjuggu hinumegin Jórdanar í landi Amoríta, þá er bjuggu í Gíleað. ⁹Enn fremur fóru Ammónítar yfir Jórdan til þess að herja einnig á Júda, Benjamín og Efraíms hús, svo að Ísrael komst í miklar nauðir.

¹⁰Þá hrópuðu Ísraelsmenn til Drottins og sögðu: „Vér höfum syndgað móti þér, því að vér höfum yfirgefið Guð vorn og dýrkað Baala.“

¹¹En Drottinn sagði við Ísraelsmenn: „Hafa ekki Egyptar, Amorítar, Ammónítar, Filistar, ¹²Sídoningar, Amalekítar og Midíanítar kúgað yður? Þá hrópuðuð þér til mín og ég frelsaði yður úr höndum þeirra. ¹³En þér hafið yfirgefið mig og dýrkað aðra guði. Fyrir því vil ég eigi framar hjálpa yður. ¹⁴Farið og hrópið til guða þeirra, er þér hafið kjörið. Hjálpi þeir yður, þegar þér eruð í nauðum.“

¹⁵Þá sögðu Ísraelsmenn við Drottin: „Vér höfum syndgað. Gjör við oss rétt sem þér líkar, frelsa oss aðeins í dag.“ ¹⁶Síðan köstuðu þeir burt frá sér útlendu guðunum og dýrkuðu Drottin. Eirði hann þá illa eynd Ísraels.

¹⁷Þá var Ammónítum stefnt saman, og settu þeir herbúðir sínar í Gíleað. Og Ísraelsmenn söfnuðust saman og settu herbúðir sínar í Mispa. ¹⁸En lýðurinn, höfðingjarnir í Gíleað sögðu hver við annan: „Hver er sá maður, er fyrstur vill hefja ófrið við Ammóníta? Hann skal vera höfðingi yfir öllum Gíleaðbúum!“

Jefta kjörinn leiðtogi

11

¹Jefta Gíleaðíti var kappi mikill, en hann var skækjuson. Gíleað hafði getið Jefta, ²og er kona Gíleaðs fæddi honum sonu og synir hennar uxu upp, þá ráku þeir Jefta burt og sögðu við hann: „Eigi skalt þú taka arf í ætt vorri, því að þú ert sonur annarrar konu.“ ³Þá flýði Jefta burt frá bræðrum sínum og settist að í landinu Tób.^a Þá söfnuðust til Jefta lausingjar og fylgdu þeir honum.

⁴Nokkrum tíma eftir þetta hófu Ammónítar hernað á hendur Ísrael. ⁵En er Ammónítar herjuðu á Ísrael, lögðu öldungarnir í Gíleað af stað til þess að sækja Jefta í landið Tób. ⁶Og þeir sögðu við Jefta: „Kom þú og ver þú fyrirliði vor, og munum vér berjast við Ammóníta.“

⁷Jefta sagði við öldungana í Gíleað: „Hafið þér ekki lagt hatur á mig og rekið mig burt úr ætt minni? Hví komið þér þá nú til mín, þá er þér eruð í nauðum staddir?“

⁸Öldungarnir í Gíleað sögðu við Jefta: „Fyrir því erum vér nú aftur komnir til þín, og ef þú fer með oss og berst við Ammóníta, þá skalt þú vera höfðingi vor, allra þeirra er búa í Gíleað.“

⁹Þá sagði Jefta við öldungana í Gíleað: „Ef þér sakið mig til þess að berjast við Ammóníta, og Drottinn gefur þá á mitt vald, þá vil ég vera höfðingi yfir yður!“

¹⁰Þá sögðu öldungarnir í Gíleað við Jefta: „Drottinn veri heyrnarvottur að tali voru og hegni oss, ef vér gjörum eigi það, sem þú hefir mælt.“ ¹¹Og Jefta fór með öldungunum í Gíleað, og lýðurinn tók hann til höfðingja yfir sig og fyrirliða. Og Jefta talaði öll orð sín frammi fyrir Drottni í Mispa.

^a Sléttlendi í norðausturhluta Transjórdaníu. Þar höfðust við arameískir hirðingjar.

Herför gegn Ammónítum

¹²Þá gjörði Jefta sendimenn á fund konungs Ammóníta og lét segja honum: „Hvað er þér á höndum við mig, er þú hefir farið í móti mér til þess að herja á land mitt?“

¹³Konungur Ammóníta svaraði sendimönnum Jefta: „Ísrael lagði undir sig land mitt, þá er hann fór af Egyptalandi, frá Arnon til Jabbok og að Jórdan. Skila þú því nú aftur með góðu!“

¹⁴Jefta gjörði enn menn á fund Ammónítakonungs ¹⁵og lét segja honum: „Svo segir Jefta: Ísrael lagði ekki undir sig Móabsland né land Ammóníta, ¹⁶því að þegar þeir fóru af Egyptalandi og Ísrael hafði farið um eyðimörkina að Sefhafi og var kominn til Kades, ¹⁷þá gjörði Ísrael menn á fund Edómkonungs og lét segja honum: ‚Leyf mér að fara um land þitt!‘ En Edómkonungur daufheyrðist við. Þá sendi hann og til Móabskonungs, en hann vildi ekki. Hélt Ísrael nú kyrru fyrir í Kades, ¹⁸hélt síðan áfram um eyðimörkina og fór í bug kringum Edómland og Móabsland og kom austan að Móabslandi og setti búðir sínar hinumegin Arnon. En inn yfir landamæri Móabs komu þeir ekki, því að Arnon ræður landamærum Móabs. ¹⁹Þá gjörði Ísrael sendimenn á fund Síhons Amorítakonungs, konungs í Hesbon, og Ísrael lét segja honum: ‚Leyf oss að fara um land þitt, þangað sem ferðinni er heitið.‘ ²⁰En Síhon treysti eigi Ísrael svo, að hann vildi leyfa honum að fara um land sitt, heldur safnaði Síhon öllu liði sínu, og settu þeir herbúðir sínar í Jahsa, og hann barðist við Ísrael. ²¹En Drottinn, Ísraels Guð, gaf Síhon og allt hans lið í hendur Ísraels, svo að þeir unnu sigur á þeim, og lagði Ísrael undir sig allt land Amoríta, er byggðu það land. ²²Lögðu þeir þannig undir sig allt land Amoríta frá Arnon að Jabbok, og frá eyðimörkinni að Jórdan. ²³Drottinn, Guð Ísraels, hefir því stökkt Amorítum burt undan lýð sínum Ísrael, og nú ætlar þú að taka land hans til eignar? ²⁴Hvort tekur þú ekki til eignar það, sem Kamos, guð þinn, gefur þér til eignar? Svo tökum vér og til eignar land allra þeirra, sem Drottinn, Guð vor, stökkvir burt undan oss. ²⁵Og hvort munt þú nú vera nokkru betri en Balak Sippórsson, konungur í Móab? Átti hann í deilum við Ísrael eða fór hann með hernað á hendur þeim? ²⁶Þar sem Ísrael hefir búið í Hesbon og smáborgunum, er að liggja, og í Aróer og smáborgunum, er að liggja, og í öllum borgunum, sem liggja meðfram Arnon báðumegin, í þrjú hundruð ár, hvers vegna hafði þér þá ekki náð þeim aftur allan þennan tíma? ²⁷Ég hefði ekki gjört þér neitt mein, en þú beitir mig ranglæti, er þú herjar á mig. Drottinn, dómarinn, dæmi í dag milli Ísraelsmanna og Ammóníta!“

²⁸En konungur Ammóníta sinnti ekki orðum Jefta, þeim er hann lét færa honum.

²⁹Þá kom andi Drottins yfir Jefta, og hann fór um Gíleað og Manasse og hann fór til Mispe í Gíleað, og frá Mispe í Gíleað fór hann í móti Ammónítum. ³⁰Og Jefta gjörði Drottni heit og sagði: „Ef þú gefur Ammóníta í hendur mér, ³¹þá skal sá, er fyrstur gengur út úr dyrum húss míns í móti mér, er ég sný aftur heilu og höldnu frá Ammónítum, heyra Drottni, og skal ég fórna honum að brenniförn.“

³²Síðan fór Jefta í móti Ammónítum til þess að berjast við þá, og Drottinn gaf þá í hendur honum. ³³Hann vann mjög mikinn sigur á þeim frá Aróer alla leið til Minnít, tuttugu borgir, og til Abel–Keramím. Þannig urðu Ammónítar að lúta í lægra haldi fyrir Ísraelsmönnum.

Dóttir Jefta

³⁴En er Jefta kom heim til húss síns í Mispa, sjá, þá gekk dóttir hans út í móti honum með bumbum og dansi. Hún var einkabarnið hans. Hann átti engan son né dóttur nema hana. ³⁵Og er hann sá hana, reif hann klæði sín og sagði: „Æ, dóttir mín, mjög beygir þú mig nú. Sjálf veldur þú mér nú sárustum trega. Ég hefði upp lokið munni mínum gagnvart Drottni, og ég get ekki tekið það aftur.“

³⁶En hún sagði við hann: „Faðir minn, ef þú hefir upp lokið munni þínum gagnvart Drottni, þá gjör þú við mig eins og fram gengið er af munni þínum, fyrst Drottinn hefir látið þig koma fram hefndum á óvinum þínum, Ammónítum.“ ³⁷Og enn sagði hún við föður sinn: „Gjör þetta fyrir mig: Lát mig fá tveggja mánaða frest, svo að ég geti farið hér ofan í fjöllin og grátið það með stallsysturum mínum, að ég verð að deyja ung mæ. “

³⁸Hann sagði: „Far þú!“ og lét hana burt fara í tvo mánuði.

Fór hún þá burt með stallsysturum sínum og grét það á fjöllunum, að hún varð að deyja ung mæ. ³⁹En að tveim mánuðum liðnum sneri hún aftur til föður síns, og hann gjörði við hana samkvæmt heiti því, er hann hafði unnið. En hún hafði aldrei karlmann kennt. Og varð það siður í Ísrael: ⁴⁰Ár frá ári fara Ísraels dætur að lofsyngja dóttur Jefta Gíleaðíta, fjóra daga á ári hverju.

Efraímítar deila á Jefta

12

¹Efraímsmönnum var stefnt saman. Þeir héldu í norður og sögðu við Jefta: „Hví hefir þú farið að berjast við Ammóníta og eigi kvatt oss þér til fylgdar? Nú munum vér leggja eld í hús þitt yfir þér.“

²Þá sagði Jefta við þá: „Ég og þjóð mín áttum í miklum deilum við Ammóníta. Beiddist ég þá liðs hjá yður, en þér hjálpuðu mér ekki úr höndum þeirra. ³Og er ég sá, að þér ætluðu ekki að hjálpa mér, þá lagði ég líf mitt í hættu og fór í móti Ammónítum, og Drottinn gaf þá í hendur mér. Hvers vegna komið þér þá í dag til mín til þess að berjast við mig?“

⁴Og Jefta safnaði saman öllum mönnum í Gíleað og barðist við Efraímíta, og unnu Gíleaðsmenn sigur á Efraímítum, því að Efraímítar höfðu sagt: „Þér eruð flóttamenn frá Efraím! Gíleað liggur mitt í Efraím, mitt í Manasse.“

⁵Gíleaðítar settust um Jórdanvöðin yfir til Efraím. Og þegar flóttamaður úr Efraím sagði: „Leyf mér yfir um!“ þá sögðu Gíleaðsmenn við hann: „Ert þú Efraímíti?“ Ef hann svaraði: „Nei!“ ⁶þá sögðu þeir við hann: „Segðu ‚Sjibbólet.‘“ Ef hann þá sagði: „Sibbólet,“^a og gætti þess eigi að bera það rétt fram, þá gripu þeir hann og drápu hann við Jórdanvöðin. Féllu þá í það mund af Efraím fjörutíu og tvær þúsundir.

⁷Jefta var dómari í Ísrael í sex ár. Síðan andaðist Jefta Gíleaðíti og var grafinn í einni af Gíleaðs borgum.

^a *Sjibbólet* (ax á korni) hefir verið borið fram *sibbólet* á mállýsku Efraímsmanna.

Þrír dómara: Íbsan, Elón og Abdón

⁸Eftir Jefta var Íbsan frá Betlehem dómari í Ísrael. ⁹Hann átti þrjátíu sonu, og þrjátíu dætur gifti hann burt frá sér, og þrjátíu konur færði hann sonum sínum annars staðar að. Hann var dómari í Ísrael í sjö ár. ¹⁰Síðan andaðist Íbsan og var grafinn í Betlehem.

¹¹Eftir hann var Elón Sebúlóníti dómari í Ísrael. Hann var dómari í Ísrael í tíu ár. ¹²Síðan andaðist Elón Sebúlóníti og var grafinn í Ajalon í Sebúlón-landi.

¹³Eftir hann var Abdón Hillelsson Píratóníti dómari í Ísrael. ¹⁴Hann átti fjörutíu sonu og þrjátíu sonasonu, sem riðu sjötíu ösnufolum. Hann var dómari í Ísrael í átta ár. ¹⁵Síðan andaðist Abdón Hillelsson Píratóníti og var grafinn í Píratón í Efraímlandi á Amalekítafjöllum.

13

¹Ísraelsmenn gjörðu enn að nýju það, sem illt var í augum Drottins. Þá gaf Drottinn þá í hendur Filistum í fjörutíu ár.

Fæðing Samsonar

²Maður er nefndur Manóa. Hann var frá Sorea, af ætt Daníta. Kona hans var óbyrja og hafði eigi barn alið.

³Engill Drottins birtist konunni og sagði við hana: „Sjá, þú ert óbyrja og hefir eigi barn alið, en þú munt þunguð verða og son ala. ⁴Og haf nú gætur á þér, drekk hvorki vín né áfengan drykk, og et ekkert óhreint. ⁵Því sjá, þú munt þunguð verða og ala son, og skal rakhnifur ekki koma á höfuð hans, því að sveinninn skal vera Guði helgaður allt í frá móðurlífi, og hann mun byrja að frelsa Ísrael af hendi Filista.“^a

⁶Þá fór konan og sagði við mann sinn á þessa leið: „Guðsmaður nokkur kom til mín, og var hann ásýndum sem engill Guðs, ægilegur mjög; en ég spurði hann ekki, hvaðan hann væri, og nafn sitt sagði hann mér ekki. ⁷Hann sagði við mig: „Sjá, þú munt þunguð verða og son ala. Drekk því hvorki vín né áfengan drykk, og et ekkert óhreint, því að sveinninn skal vera Guði helgaður allt í frá móðurlífi til dauðadags.““

⁸Þá bað Manóa Drottin og sagði: „Æ, herra! Lát guðsmanninn, sem þú sendir, koma til okkar aftur, svo að hann meggi kenna okkur, hvernig við eigum að fara með sveininn, sem fæðast á.“

⁹Guð heyrði bæn Manóa, og engill Guðs kom aftur til konunnar. Var hún þá stödd úti á víðavangi og maður hennar Manóa ekki hjá henni. ¹⁰Þá hljóp konan sem skjótast og sagði manni sínum frá og mælti við hann: „Sjá, maðurinn, sem til mín kom um daginn, hefir birst mér.“

¹¹Þá reis Manóa upp og fór á eftir konu sinni, og hann kom til mannsins og sagði við hann: „Ert þú maðurinn, sem talaði við konuna?“

Hann svaraði: „Já.“

^a Reglur þessar eiga við Nasírea (sjá 4M 6.1–8), og skyldi Samson þannig vígður Guði.

¹²Þá sagði Manóa: „Ef það nú kemur fram, sem þú hefir sagt, hvernig á þá að fara með sveininn, og hvað á hann að gjöra?“

¹³Engill Drottins sagði við Manóa: „Konan skal forðast allt það, sem ég hefi sagt henni. ¹⁴Hún skal ekkert það eta, er af vínviði kemur, ekki drekka vín né áfengan drykk, og ekkert óhreint eta. Hún skal gæta alls þess, er ég hefi boðið henni.“

¹⁵Þá sagði Manóa við engil Drottins: „Leyf okkur að tefja þig stundarkorn, svo að við getum matbúið handa þér hafurkið.“

¹⁶En engill Drottins sagði við Manóa: „Þó að þú fái mig til að tefja, þá et ég samt ekki af mat þínum. En ef þú vilt tilreiða brenniförn, þá fær þú hana Drottni.“ ¹⁷Því að Manóa vissi ekki, að það var engill Drottins.

Þá sagði Manóa við engil Drottins: „Hvert er nafn þitt? Því að rætist orð þín, munum við tigna þig.“

¹⁸Engill Drottins svaraði honum: „Hví spyr þú um nafn mitt? Nafn mitt er undursamlegt.“

¹⁹Þá tók Manóa geithafurinn og matfórna og færði það Drottni á kletti einum. Þá varð undur mikið að þeim Manóa og konu hans ásjáandi. ²⁰Því að þegar logann lagði upp af altarinu til himins, þá fór engill Drottins upp í altarisloganum. Og er þau Manóa og kona hans sáu það, féllu þau fram á ásjónur sínar til jarðar.

²¹Eftir það birtist engill Drottins eigi framar Manóa og konu hans. Þá sá Manóa að það hafði verið engill Drottins.

²²Manóa sagði við konu sína: „Vissulega munum við deyja, því að við höfum séð Guð!“

²³En kona hans svaraði honum: „Ef Drottinn hefði viljað deyða okkur, þá hefði hann eigi þegið brenniförn og matförn af okkur, né látið okkur sjá allt þetta, og þá hefði hann eigi nú látið okkur heyra slíka hluti.“

²⁴Og konan ól son og nefndi hann Samson; og sveinninn óx upp, og Drottinn blessaði hann. ²⁵Og andi Drottins tók að knýja hann í herbúðum Dans millum Sorea og Estaól.

Samson velur sér konu af Filistum

14

¹Samson fór niður til Timna og sá konu eina þar í Timna. Var hún ein af dætrum Filista. ²Síðan fór hann heim aftur og sagði föður sínum og móður frá þessu og mælti: „Ég hefi séð konu eina í Timna. Er hún ein af dætrum Filista. Takið þið hana nú mér til handa að eiginkonu.“

³En faðir hans og móðir sögðu við hann: „Er þá engin kona meðal dætra frænda þinna og í öllu fólki mínu, að þú þurfir að fara og taka þér konu af Filistum, sem eru óumskornir?“

Samson svaraði föður sínum: „Tak hana mér til handa, því að hún geðjast augum mínum.“ ⁴En faðir hans og móðir vissu ekki, að þetta var frá Drottni, og að hann leitaði færís við Filistana. Um þær mundir drottnuðu Filistar yfir Ísrael.

⁵Þá fóru þau Samson og faðir hans og móðir niður til Timna. Og er þau komu að víngörðum Timna, þá kom ungt ljón öskrandi í móti honum. ⁶Þá kom andi Drottins yfir hann, svo að hann sleit það sundur, eins og menn slíta sundur hafurkið, og hann hafði þó ekkert í hendinni. En eigi sagði hann föður sínum né móður frá því, er hann hafði gjört.

⁷Síðan fór Samson ofan og talaði við konuna, og hún geðjaðist augum hans. ⁸Eftir nokkurn tíma kom hann aftur að sækja hana. Vék hann þá af leið til þess að sjá dauða ljónið, og sjá, býflugur voru í ljónshræinu og hunang. ⁹Og hann tók það í lófa sér, hélt síðan áfram og át, og hann fór til föður síns og móður og gaf þeim, og þau átu. En ekki sagði hann þeim frá því, að hann hefði tekið hunangið úr ljónshræinu.

Samson leggur gátu fyrir Filista

¹⁰Því næst fór faðir hans ofan til konunnar, og gjörði Samson þar veislu, því að sá var háttur ungra manna. ¹¹En er þeir sáu hann, fengu þeir honum þrjátíu brúðarsveina, er vera skyldu með honum. ¹²Og Samson sagði við þá: „Ég mun bera upp fyrir yður gátu eina. Ef þér fáið ráðið hana á þessum sjö veisludögum og getið hennar, þá mun ég gefa yður þrjátíu kyrtla og þrjátíu hátíðaklæðnaði. ¹³En ef þér getið ekki ráðið hana, þá skuluð þér gefa mér þrjátíu kyrtla og þrjátíu hátíðaklæðnaði.“

Þeir svöruðu honum: „Ber þú upp gátu þína, svo að vér megum heyra hana.“

¹⁴Þá sagði hann við þá:

„Æti gekk út af etanda

og sætleiki gekk út af hinum sterka.“

Og liðu svo þrír dagar að þeir gátu ekki ráðið gátuna.

¹⁵Á fjórða degi sögðu þeir við konu Samsonar: „Ginn þú bónda þinn til að segja oss ráðningu gátunnar, ella munum vér þig í eldi brenna og hús föður þíns. Hafði þér boðið oss til þess að féfletta oss? Er ekki svo?“

¹⁶Þá grét kona Samsonar og sagði við hann: „Hatur hefir þú á mér, en enga ást, þú hefir borið upp gátu fyrir samlöndum mínum, en ekki sagt mér ráðningu hennar.“

Hann svaraði henni: „Sjá, ég hefi ekki sagt föður mínum og móður minni ráðningu hennar og ætti þó að segja þér hana?“ ¹⁷Og hún grét og barmaði sér við hann sjö dagana, sem veislan stóð yfir, og á sjöunda degi sagði hann henni ráðninguna, af því að hún gekk svo fast á hann. En hún sagði samlöndum sínum ráðningu gátunnar. ¹⁸Þá sögðu borgarmenn við hann á sjöunda degi, áður sól settist:

„Hvað er sætara en hunang?

Og hvað er sterkara en ljón?“

Samson sagði við þá: „Ef þér hefðuð ekki erjað með kvígu minni, munduð þér ekki hafa ráðið gátu mína.“ ¹⁹Þá kom andi Drottins yfir hann, svo að hann fór ofan til Askalon og drap þrjátíu menn af þeim, tók klæðnaði þeirra og gaf þá þeim að hátíðaklæðum, er ráðið höfðu gátuna. Og hann varð ákaflega reiður og fór upp til húss föður síns. ²⁰En kona Samsonar giftist brúðarsveini hans, þeim er hann hafði valið sér að svaramanni.

Afreksverk Samsonar

15

¹Að nokkrum tíma liðnum kom Samson um hveitiuppskerutímann að vitja konu sinnar og hafði með sér hafurkið. Og hann sagði við föður hennar: „Leyf mér að ganga inn í afhýsið til konu minnar!“

En faðir hennar vildi ekki leyfa honum inn að ganga. ²Og faðir hennar sagði: „Ég var fullviss um, að þú hefðir fengið megna óbeit á henni og gifti hana því brúðarsveini þínum, en yngri systir hennar er fríðari en hún, hana skalt þú fá í hennar stað.“

³Þá sagði Samson við þá: „Nú ber ég enga sök á því við Filista, þó að ég vinni þeim mein.“

⁴Síðan fór Samson og veiddi þrjú hundruð refi, tók blys, sneri hölunum saman og batt eitt blys millum hverra tveggja hala. ⁵Síðan kveikti hann í blysunum og slepti því næst refunum inn á kornakra Filista og brenndi þannig bæði kerfaskrúf,^a óslegið korn, vingarða og olíugarða. ⁶Þá sögðu Filistar: „Hver hefir gjört þetta?“ Og menn svöruðu: „Samson, tengdasonur Timnítans, því að hann hefir tekið frá honum konuna og gift hana brúðarsveini hans.“ Þá fóru Filistar upp þangað og brenndu hana inni og föður hennar.

⁷En Samson sagði við þá: „Fyrst þér aðhafist slíkt, mun ég ekki hætta fyrr en ég hefi hefnt mín á yður.“ ⁸Síðan barði hann svo óþyrmilega á þeim, að sundur gengu lær og leggir. Og hann fór þaðan og settist að í Etamklettaskoru.

⁹Þá fóru Filistar upp eftir og settu herbúðir sínar í Júda og dreifðu sér um Lekí. ¹⁰Og Júdamenn sögðu: „Hví hafið þér farið í móti oss?“

En þeir svöruðu: „Vér erum hingað komnir til þess að binda Samson, svo að vér megum með hann fara sem hann hefir farið með oss.“ ¹¹Þá fóru þrjú þúsund manns frá Júda ofan til Etamklettaskoru og sögðu við Samson: „Veist þú ekki, að Filistar drottna yfir oss? Hví hefir þú þá gjört oss þetta?“

Hann svaraði þeim: „Eins og þeir fóru með mig, svo hefi ég farið með þá.“

¹²Þeir sögðu við hann: „Vér erum hingað komnir til að binda þig, svo að vér getum selt þig í hendur Filista.“

Þá sagði Samson við þá: „Vinnið mér eið að því, að þér sjálfir skulið ekki drepa mig.“

¹³Þeir svöruðu honum: „Nei, vér munum aðeins binda þig og selja þig í hendur þeirra – en drepa þig munum vér ekki.“ Og þeir bundu hann með tveimur reipum nýjum og fóru með hann burt frá klettinum.

¹⁴En er Samson kom til Lekí, fóru Filistar með ópi miklu í móti honum. Þá kom andi Drottins yfir hann, og urðu reipin, sem voru um armleggi hans, sem þræðir í eldi brunnir, og hrukku fjótrarnir sundur af höndum hans. ¹⁵Og hann fann nýjan asnakjálka, rétti út höndina og tók hann og laust með honum þúsund manns. ¹⁶Þá sagði Samson:

„Með asnakjálka hefi ég gjörsamlega flegið þá,

^a Þ.e. kornbindini.

með asnakjálka hefi ég banað þúsund manns!“

¹⁷Og er hann hafði mælt þetta, varpaði hann kjálkanum úr hendi sér, og var þessi staður upp frá því nefndur Ramat Lekí.^a

¹⁸En Samson var mjög þyrstur og hrópaði því til Drottins og mælti: „Þú hefir veitt þennan mikla sigur fyrir hönd þjóns þíns, en nú hlýt ég að deyja af þorsta og falla í hendur óumskorinna manna!“ ¹⁹Þá klauf Guð holuna, sem var í Lekí, svo að vatn rann fram úr henni. En er hann hafði drukkið, kom andi hans aftur og hann lifnaði við. Fyrir því var hún nefnd Hrópandans lind. Hún er í Lekí fram á þennan dag.

²⁰En Samson var dómari í Ísrael um daga Filista í tuttugu ár.

16

¹Samson fór til Gasa. Þar sá hann portkonu eina og gekk inn til hennar. ²Þá var Gasabúum sagt svo frá: „Samson er hér kominn.“ En þeir umkringdu hann og gjörðu honum fyrirsát alla nóttina í borgarhliðinu, en höfðu þó hljótt um sig alla nóttina, með því að þeir hugsuðu: Þegar birtir af degi, skulum vér drepa hann. ³En Samson svaf til miðrar nætur. En um miðja nótt reis hann á fætur, þreif hurðirnar á borgarhliðinu, ásamt báðum dyrastöfunum, og kippti þeim upp ásamt slagbrandinum og lagði á herðar sér og bar þær efst upp á fjallið, sem er gegnt Hebron.

Samson og Dalíla

⁴Eftir þetta bar svo við, að Samson felldi ástarhug til konu einnar í Sórekdal. Hún hét Dalíla. ⁵Höfðingjar Filista komu til hennar og sögðu við hana: „Ginn þú hann og komstu að því, í hverju hið mikla afl hans er fólgið og með hverju móti vér fáum yfirbugað hann, svo að vér getum bundið hann og þjáð hann, og munum vér gefa þér hver um sig eitt þúsund sikla silfurs og hundraði betur.“

⁶Dalíla sagði þá við Samson: „Seg mér, í hverju hið mikla afl þitt er fólgið og með hverju þú verður bundinn, svo að menn eigi alls kostar við þig.“

⁷Samson svaraði henni: „Ef menn binda mig með sjö nýjum strengjum, sem ekki eru þurrir orðnir, þá gjörist ég linur og verð eins og hver annar maður.“

⁸Þá færðu höfðingjar Filista henni sjö nýja strengi, sem ekki voru þurrir orðnir, og hún batt hann með þeim. ⁹En mennina, er um hann sátu, hafði hún hjá sér í svefnhúsinu. Því næst sagði hún við hann: „Filistar yfir þig, Samson!“ Þá sleit hann sundur strengina, eins og hörþráður slitnar sundur, er hann kennir elds, og ekki varð komist fyrir afl hans.

¹⁰Þá sagði Dalíla við Samson: „Sjá, þú hefir blekkt mig og logið að mér! Seg mér nú, með hverju þú verður bundinn.“

¹¹Hann svaraði henni: „Ef menn binda mig með nýjum reipum, sem ekki hafa verið höfð til neinnar vinnu, þá gjörist ég linur og verð sem hver annar maður.“

^a Þ.e. Kjálkahæð.

Dómarabókin

¹²Þá tók Dalíla ný reipi og batt hann með þeim og sagði við hann: „Filistar yfir þig, Samson!“ og mennirnir, er um hann sátu, voru í svefnhúsinu. En hann sleit þau af armleggjum sér sem þráður væri.

¹³Og Dalíla sagði við Samson: „Enn hefir þú blekkt mig og logið að mér. Seg mér, með hverju þú verður bundinn.“

En hann sagði við hana: „Ef þú vefur hárlokkana sjö á höfði mér saman við uppistöðuna í vef.“

¹⁴Og hún festi þá með nagla og sagði við hann: „Filistar yfir þig, Samson!“ Þá vaknaði hann af svefninum og kippti út vefjarnaglanum og uppistöðunni.

¹⁵Þá sagði hún við hann: „Hvernig getur þú sagt: Ég elska þig! Þar sem þú ert ekki einlægur við mig? Þrisvar sinnum hefir þú nú blekkt mig og ekki sagt mér, í hverju hið mikla afl þitt sé fólgið.“

¹⁶En er hún nauðaði á honum alla daga með orðum sínum og gekk á hann fastlega, þá varð hann dauðleiður á því ¹⁷og sagði henni allt hjarta sitt og mælti til hennar: „Aldrei hefir rakhnífur komið á höfuð mitt, því að ég er Guði helgaður í frá móðurlífi. Væri nú hár mitt skorið, þá hyrfi afl mitt frá mér og ég gjörðist linur og yrði sem allir menn aðrir.“

¹⁸Þegar Dalíla sá, að hann hafði sagt henni allt hjarta sitt, þá sendi hún og lét kalla höfðingja Filista, og lét hún segja þeim: „Nú skuluð þér koma, því að hann hefir sagt mér allt hjarta sitt.“ Þá fóru höfðingjar Filista til hennar og höfðu silfrið með sér. ¹⁹En hún svæfði hann á skauti sínu og kallaði á mann og lét hann skera hárlokkana sjö af höfði honum. Og hún tók að þjá hann, en afl hans var frá honum horfið. ²⁰Þá sagði hún: „Filistar yfir þig, Samson!“ Þá vaknaði hann af svefninum og hugsaði: Ég slepp í þetta sinn sem hin fyrri og slít mig lausan! En hann vissi ekki, að Drottinn var vikinn frá honum.

²¹Filistar tóku hann höndum og stungu úr honum augun og fóru með hann niður til Gasa og bundu hann eirfjötrum, og varð hann að draga kvörn í dýflissunni.

²²En höfuðhár hans tók aftur að vaxa, eftir að það hafði verið skorið.

Dauði Samsonar

²³Nú söfnuðust höfðingjar Filista saman til þess að færa Dagón, guði sínum, fórn mikla og til þess að gjöra sér glatt, með því að þeir sögðu: „Guð vor hefir gefið Samson, óvin vorn, í vorar hendur.“

²⁴Og er fólkið sá hann, vegsömuðu þeir guð sinn, því að þeir sögðu: „Guð vor hefir gefið óvin vorn í vorar hendur, hann sem eytt hefir land vort og drepið hefir marga menn af oss.“

²⁵En er þeir nú gjörðust glaðir, sögðu þeir: „Látið sækja Samson, til þess að hann skemmti oss.“ Létu þeir nú sækja Samson úr dýflissunni, og varð hann að skemmta þeim. Og þeir höfðu sett hann milli súlnanna.

²⁶Þá sagði Samson við sveininn, sem leiddi hann: „Slepptu mér og leyfðu mér að þreifa á súlunum, sem húsið hvílir á, svo að ég geti stutt mig upp við þær.“ ²⁷En húsið var fullt

af körlum og konum. Þar voru og allir höfðingjar Filista, og uppi á þakinu voru um þrjú þúsund karla og kvenna, sem horfðu á, er Samson skemmti.

²⁸Þá hrópaði Samson til Drottins og sagði: „Drottinn Guð! Minnstu mín! Styrk mig nú, Guð, í þetta eina sinn, svo að ég geti hefnt mín á Filistum fyrir bæði augun mín í einu!“

²⁹Því næst þreif Samson í báðar miðsúlurnar, sem húsið hvíldi á, hægri hendinni í aðra og vinstri hendinni í hina, og treysti á. ³⁰Þá mælti Samson: „Deyi nú sála mín með Filistum!“ Síðan lagðist hann á af öllu afli, svo að húsið féll ofan á höfðingjana og allt fólkið, er í því var, og þeir dauðu, sem hann drap um leið og hann beið bana, voru fleiri en þeir, er hann hafði drepð um ævina.

³¹Bræður hans fóru ofan og allt ættfólk hans, og tóku þeir hann og fóru upp þaðan með hann og jörðuðu hann millum Sorea og Estaól, í gróf Manóa föður hans. En hann hafði verið dómari í Ísrael í tuttugu ár.

Bókarlok

Míka dýrkar líkneski

17

¹Maður hét Míka. Hann var frá Efraímfjöllum. ²Hann sagði við móður sína: „Þeir ellefu hundruð siklar silfurs, sem hafa verið teknir frá þér og þú hefir beðið bölbæna fyrir og talað það í mín eyru, – sjá, það silfur er nú hjá mér. Ég var sá, sem tók það.“

Þá sagði móðir hans: „Blessaður veri sonur minn af Drottni.“ ³Síðan skilaði hann móður sinni þessum ellefu hundruð siklum silfurs aftur, og móðir hans sagði: „Ég helga að öllu leyti Drottni silfrið úr minni hendi til heilla fyrir son minn, til þess að úr því verði gjört útskorið og steyppt líkneski, og fyrir því fæ ég þér það nú aftur.“

⁴Er hann hafði skilað móður sinni aftur silfrinu, þá tók móðir hans tvö hundruð sikla silfurs og fékk þá gullsmið, og hann gjörði úr þeim útskorið og steyppt líkneski, og það var í húsi Míka.

⁵Þessi maður, Míka, átti goðahús, og hann bjó til hökullíkneski og húsgoð, og hann vígði einn sona sinna, og varð hann prestur hans. ⁶Í þá daga var enginn konungur í Ísrael. Hver maður gjörði það, er honum vel líkaði.

Míka fær levíta fyrir prest

⁷Í Betlehem í Júda var ungur maður, af ætt Júda. Hann var levíti og var þar dvalarmaður. ⁸Þessi maður fór burt úr borginni Betlehem í Júda til þess að fá sér dvalarvist, hvar sem hann gæti. Og hann kom upp í Efraímfjöll, til húss Míka, og ætlaði að halda áfram ferð sinni. ⁹Míka sagði við hann: „Hvaðan kemur þú?“

Hann svaraði honum: „Ég er levíti frá Betlehem í Júda, og er ég á ferðalagi til þess að fá mér dvalarvist, hvar sem ég get.“

¹⁰Þá sagði Míka við hann: „Sestu að hjá mér, og skaltu vera faðir minn og prestur, og ég mun gefa þér tíu sikla silfurs um árið og fullan klæðnað og viðurværi þitt.“ Og levítinn gekk inn til hans. ¹¹Levítinn lét sér vel líka að setjast að hjá manningum, og fór hann með hinn unga mann sem væri hann einn af sonum hans. ¹²Og Míka setti levítann inn í embætti, og varð hinn ungi maður prestur hans og var í húsi Míka. ¹³Þá sagði Míka: „Nú veit ég, að Drottinn muni gjöra vel við mig, af því að ég hefi levíta fyrir prest.“

Dans ættkvísl vinnur nýtt land

18

¹Í þá daga var enginn konungur í Ísrael, og í þá daga var ættkvísl Daníta að leita sér að arfleifð til búsetu, því að henni hafði eigi til þess dags hlotnast nein arfleifð meðal ættkvísla Ísraels. ²Dans synir sendu þá fimm hrausta menn af kynþætti sínum, úr sínum hóp, frá Sorea og Estaól til þess að kanna landið og rannsaka það, og sögðu við þá: „Farið og rannsakið landið.“

Og þeir komu upp í Efraímfjöll, til húss Míka, og voru þar nætursakir. ³Þegar þeir voru staddir hjá húsi Míka, þekktu þeir málfæri hins unga manns, levítans, og viku þangað og sögðu við hann: „Hver hefir fært þig hingað? Hvað hefst þú hér að og hverja kosti hefir þú hér?“

⁴Og hann sagði við þá: „Svo og svo hefir Míka gjört við mig. Hann leigði mig, og gjörðist ég prestur hans.“

⁵Þá sögðu þeir við hann: „Gakk þú til fréttu við Guð, svo að vér fáum að vita, hvort för sú muni lánast, sem vér nú erum að fara.“

⁶Presturinn svaraði þeim: „Farið heilir. Förin, sem þér eruð að fara, er Drottni þóknanleg.“

⁷Síðan fóru mennirnir fimm leiðar sinnar og komu til Laís,^a og sáu þeir að fólkið, sem bjó þar, var óhult um sig að hætti Sídoninga, öruggt og óhult, og að ekki var skortur á neinu þar í landi og að fólkið var auðugt. Þeir voru og langt frá Sídoningum og höfðu engin mök við neinn.

⁸Og þeir komu til bræðra sinna í Sorea og Estaól. Og bræður þeirra sögðu við þá: „Hvað hafið þér að segja?“ ⁹Þeir svöruðu: „Af stað! Vér skulum fara í móti þeim, því að vér höfum séð landið, og sjá, það er mjög gott. Og þér eruð aðgjörðalausir! Verið ekki tregir að leggja af stað í ferð þessa til þess að taka landið til eignar. ¹⁰Þegar þér komið þangað, munuð þér hitta ugglaut fólkið, og landið er víðáttumikið á allar hliðar, því að Guð hefir gefið það í yðar hendur, land, þar sem ekki er skortur á neinu því, sem til er á jörðinni.“

¹¹Þá tóku sig upp þaðan, frá Sorea og Estaól, sex hundruð menn, búnir hervopnum, af kynþætti Daníta. ¹²Héldu þeir norður eftir og settu herbúðir sínar í Kirjat Jearím í Júda. Fyrir því er sá staður kallaður „Dans herbúðir,“ fram á þennan dag, sjá, það er fyrir vestan Kirjat Jearím.

¹³Þaðan fóru þeir yfir á Efraímfjöll og komu til húss Míka.

^a Laís, síðar nefnd Dan, var nyrst í landinu, nálægt uppsprettum Jórdanar, en Beerseba syðst, sbr. orðtakið „frá Dan til Beerseba“.

¹⁴Þá hófu mennirnir fimm máls, þeir er farið höfðu til Laís til þess að kanna landið, og sögðu við frændur sína: „Vitið þér, að í þessum húsum er hökullíkneski, húsgoð, skurðlíkneski og steyppt líkneski? Hyggið nú að, hvað þér eigið að gjöra!“

¹⁵Og þeir viku þangað og komu í hús hins unga manns, levítans, í hús Míka, og spurðu hann, hvernig honum liði. ¹⁶En þeir sex hundruð menn, sem voru af sonum Dans, stóðu búnir hervopnum fyrir utan hliðið, ¹⁷og mennirnir fimm, sem farið höfðu að kanna landið, fóru upp og komu þangað, tóku skurðlíkneskið, hökullíkneskið, húsgoðin og steyppta líkneskið. En presturinn stóð fyrir utan hliðið og þeir sex hundruð menn, búnir hervopnum.

¹⁸En er þeir voru komnir inn í hús Míka, þá tóku þeir skurðlíkneskið, hökullíkneskið, húsgoðin og steyppta líkneskið. Og presturinn sagði við þá: „Hvað hafist þér að?“

¹⁹En þeir svöruðu honum: „Þegi þú! Legg þú hönd þína á munn þér og far með oss, og ver þú faðir vor og prestur! Er þér það betra að vera heimilisprestur eins manns heldur en að vera prestur hjá ættkvísl og kynþætti í Ísrael?“ ²⁰Prestur tók þessu feginsamlega og tók hökullíkneskið, húsgoðin og skurðlíkneskið og slóst í för með mönnunum. ²¹Sneru þeir nú á leið og héldu af stað og létu börn og búsmala og verðmæta hluti fara á undan sér.

²²En er þeir voru komnir langt í burt frá húsi Míka, þá voru þeir menn, sem bjuggu í húsunum hjá húsi Míka, kallaðir saman, og eltu þeir Dans syni og náðu þeim. ²³Og þeir kölluðu til Dans sona, og sneru þeir sér þá við og sögðu við Míka: „Hvað stendur til fyrir þér, er þú kemur svo fjölmennur?“

²⁴Hann svaraði: „Þér hafið tekið guði mína, sem ég hafði gjört mér, og prestinn, og eruð farnir burt. Hvað á ég þá eftir? Hvernig getið þér þá spurt mig: Hvað stendur til fyrir þér?“

²⁵Þá sögðu Dans synir við hann: „Haf engin orð við oss, ella kynnu gremjufullir menn að ráðast á yður og þú verða valdur að því, að bæði þú og þitt hús týni lífi.“ ²⁶Síðan fóru Dans synir leiðar sinnar. En Míka sá, að þeir voru honum ofurefli, og sneri því við og fór aftur heim til sín.

Borgin Dan og musteri hennar

²⁷Þeir tóku skurðlíkneskið, sem Míka hafði til búið, svo og prestinn, sem hann hafði haft, og réðust á Laís, ugglaustr fólk og óhult um sig, og felldu þá með sverðseggjum, en lögðu eld í borgina. ²⁸Og þar var enginn, sem kæmi þeim til hjálpar, því að borgin lá langt frá Sídon og þeir höfðu ekki mök við nokkurn mann, enda lá borgin í dalnum, sem er hjá Bet–Rehób. Síðan endurreistu þeir borgina og settust þar að.

²⁹Þeir nefndu borgina Dan, eftir nafni Dans, föður þeirra, er fæddist Ísrael, en í öndverðu hafði borgin heitið Laís. ³⁰Og Dans synir reistu upp skurðlíkneskið handa sér, og Jónatan Gersómsson, Mósesonar, og synir hans voru prestar hjá ættkvísl Daníta, til þess er fólkið var flutt burt úr landinu. ³¹Og þeir settu upp skurðlíkneski Míka handa sér, það er hann hafði til búið, og stóð það alla þá stund er Guðs hús var í Síló.

Niðingsverk í Gíbeu í Benjamín

19

¹Um þær mundir bar svo til – en þá var enginn konungur í Ísrael – að levíti nokkur bjó innst inni í Efraímfjöllum, og tók hann sér að hjákonu kvenmann nokkurn frá Betlehem í Júda. ²En þessi hjákona hans var honum ótrú og fór frá honum til húss föður síns í Betlehem í Júda og var þar fjöggra mánaða tíma. ³En maður hennar tók sig upp og fór eftir henni til þess að tala um fyrir henni og til þess að sækja hana, og hafði hann með sér svein sinn og tvo asna. Hún leiddi hann þá inn í hús föður síns, og er faðir stúlkunnar sá hann, gladdist hann yfir komu hans. ⁴En tengdafaðir hans, faðir stúlkunnar, hélt honum, svo að hann dvaldist hjá honum í þrjá daga. Átu þeir og drukku og voru þar um nóttina. ⁵En fjórða daginn risu þeir árla um morguninn og bjóst hinn nú til ferðar. Þá sagði faðir stúlkunnar við tengdason sinn: „Hresstu þig fyrst á matarbita og síðan megið þið fara.“

⁶Þá settust þeir niður og átu báðir saman og drukku. En faðir stúlkunnar sagði við manninn: „Lát þér það lynda að vera í nótt, og lát liggja vel á þér.“

⁷En maðurinn bjóst til að fara. Þá lagði tengdafaðir hans svo að honum, að hann settist aftur og var þar um nóttina.

⁸Fimmta daginn reis hann árla um morguninn og ætlaði að halda af stað. Þá sagði faðir stúlkunnar: „Hresstu þig þó fyrst, og bíðið þið uns degi hallar.“ Og þeir átu báðir saman. ⁹En er maðurinn bjóst til að fara, ásamt hjákonu sinni og sveini sínum, þá sagði tengdafaðir hans, faðir stúlkunnar, við hann: „Það er orðið áliðið og dagur að kveldi kominn; verið í nótt. Sjá, degi hallar. Ver þú í nótt og láttu liggja vel á þér, en á morgun getið þið lagt upp snemma, svo að þú getir náð heim til þín.“ ¹⁰En maðurinn vildi ekki vera um nóttina, heldur bjóst til ferðar og hélt af stað og komst norður á móts við Jebús, það er Jerúsalem, og hann hafði með sér tvo söðlaða asna og hjákonu sína.

¹¹Þegar þau voru hjá Jebús og mjög var liðið á dag, þá sagði sveinninn við húsbónda sinn: „Kom þú, við skulum fara inn í þessa Jebúsíta borg og gista þar.“

¹²En húsbóndi hans sagði við hann: „Ekki skulum við fara inn í borg ókunnugra manna, þar sem engir Ísraelsmenn búa, höldum heldur áfram til Gíbeu.“ ¹³Og hann sagði við svein sinn: „Kom þú, við skulum fara í einhvern af stöðunum og gista í Gíbeu eða Rama.“ ¹⁴Síðan héldu þeir áfram leið sína, en sól gekk undir, er þeir voru hjá Gíbeu, sem heyrir Benjamín. ¹⁵Viku þeir þar af leið til þess að fara inn í Gíbeu til gistingar. Og er hann kom þangað, staðnæmdist hann á bæjartorginu, en enginn tók þau inn í hús sitt til gistingar.

¹⁶Maður nokkur gamall kom frá vinnu sinni utan af akri um kveldið. Hann var frá Efraímfjöllum og bjó sem útlendingur í Gíbeu, en mennirnir, sem þarna bjuggu, voru Benjamínitar. ¹⁷Og er honum varð litið upp, sá hann ferðamanninn á bæjartorginu. Þá sagði gamli maðurinn: „Hvert ætlar þú að fara og hvaðan kemur þú?“

¹⁸Hinn svaraði honum: „Við komum frá Betlehem í Júda og ætlum innst inn í Efraímfjöll. Þaðan er ég. Ég fór suður til Betlehem og er nú á heimleið, en enginn hefir boðið mér hér inn til sín. ¹⁹Við höfum bæði hálmm og fóður handa ösnum okkar, svo og

brauð og vín handa mér og ambátt þinni og sveininum, sem er með þjónum þínum. Hér er einskis vant.“

²⁰Þá sagði gamli maðurinn: „Vertu velkominn! Lofaðu mér nú að annast allt, sem þig kann að bresta, en úti máttu ekki liggja í nótt hér á torginu.“ ²¹Og hann leiddi hann inn í hús sitt og gaf ösnunum, og þau þvoðu fætur sína og átu og drukku.

²²Nú sem þau gæddu sér, sjá, þá umkringdu borgarmenn – hrakmenn nokkur – húsið, lömdu utan hurðina og kölluðu til gamla mannsins, húsbóndans: „Leið út manninn, sem til þín er kominn, að vér megum kenna hans.“

²³Þá gekk maðurinn, húsbóndinn, út til þeirra og sagði við þá: „Nei, bræður mínir, fyrir hvern mun fremjið ekki óhæfu. Fyrst þessi maður er kominn inn í mitt hús, þá fremjið ekki slíka svívirðingu.“ ²⁴Hér er dóttir mín, sem er mey, og hjákona hans, ég ætla að leiða þær út, og þær megið þér taka nauðugar og gjöra við þær sem yður vel líkar, en á manni þessum skuluð þér ekki fremja slíka svívirðingu.“ ²⁵En mennirnir vildu ekki hlýða á hann. Þá þreif maðurinn í hjákonu sína og leiddi hana út á strætið til þeirra, og þeir kenndu hennar og misþyrmdu henni alla nóttina, allt til morguns, og slepptu henni ekki fyrr en dagur rann.

²⁶Þegar birta tók af degi, kom konan og féll niður fyrir húsdyrum mannsins, þar sem bóndi hennar var inni, og lá þar, uns bjart var orðið. ²⁷En er bóndi hennar reis um morguninn og lauk upp húsdyrnum og gekk út og ætlaði að halda af stað, sjá, þá lá konan, hjákona hans, úti fyrir dyrunum með hendurnar á þröskuldinum. ²⁸Hann mælti þá til hennar: „Stattu upp, við skulum halda af stað!“ – en fékk ekkert svar. Þá lét hann hana upp á asnann, og maðurinn tók sig upp og hélt heim til sín.

²⁹En er hann kom heim, tók hann hníf, þreif hjákonu sína og hlutaði hana alla sundur í tólf hluti og sendi þá út um alla Ísraels byggð. ³⁰En hverjum þeim, er sá það, varð að orði: „Eigi hefir slíkt við borið og eigi hefir slíkt sést síðan er Ísraelsmenn fóru af Egyptalandi allt fram á þennan dag! Hugleiðið þetta, leggið á ráð og segið til!“

Refsidómur á ættkvísl Benjamíns

20

¹Þá lögðu allir Ísraelsmenn af stað, og safnaðist lýðurinn saman sem einn maður frá Dan til Beerseba, svo og Gíleaðland, fram fyrir Drottin í Mispa. ²Og höfðingjar alls lýðsins, allar ættkvíslir Ísraels, gengu fram í söfnuði Guðs fólks – fjögur hundruð þúsund fótgangandi menn, vopnum búnir.

³Benjamíns synir fréttu, að Ísraelsmenn væru farnir upp til Mispa.

Ísraelsmenn sögðu: „Segið frá, hvernig atvikaðist óhæfuverk þetta.“

⁴Þá svaraði levítinn, maður konunnar, er myrt hafði verið, og sagði: „Ég kom til Gíbeu, sem heyrir Benjamín, ásamt hjákonu minni og ætlaði að vera þar nætursakir. ⁵Þá risu Gíbeubúar upp á móti mér og umkringdu húsið um nóttina og létu ófriðlega. Mig hugðust þeir að drepa og hjákonu minni nauðuguðu þeir svo, að hún beið bana af. ⁶Þá tók ég hjákonu mína og hlutaði hana sundur og sendi hana út um allt arfleifðarland Ísraels, því að þeir höfðu framið níðingsverk og óhæfu í Ísrael. ⁷Þér eruð hér allir, Ísraelsmenn! Kveðið nú upp tillögur yðar og ráð!“

⁸Þá reis upp allur lýður, sem einn maður væri, og sagði: „Enginn af oss skal fara heim til sín og enginn snúa heim til húss síns. ⁹Og nú skulum vér fara þannig að við Gíbeu: Vér skulum ráðast gegn henni eftir hlutkesti. ¹⁰Vér skulum taka tíu menn af hundraði af öllum ættkvíslum Ísraels og hundrað af þúsundi og þúsund af tíu þúsundum til þess að sækja vistir handa liðinu. Þegar þeir koma aftur, verður farið með Gíbeu í Benjamín með öllu svo sem maklegt er fyrir óhæfuverk það, er þeir hafa framið í Ísrael.“

¹¹Þá söfnuðust allir Ísraelsmenn saman í móti borginni, allir samhuga sem einn maður væri.

¹²Ættkvíslir Ísraels sendu menn um alla ættkvísl Benjamíns og létu þá segja: „Hvílík óhæfa er þetta, sem framin hefir verið yðar á meðal. ¹³Framseljið því hrakmennin í Gíbeu, svo að vér fáum drepð þá og upprætt hið illa úr Ísrael.“

En Benjamíns synir vildu ekki gefa gaum orðum bræðra sinna, Ísraelsmanna. ¹⁴Söfnuðust Benjamíns synir þá saman úr borgunum til Gíbeu til þess að fara í hernað móti Ísraelsmönnum. ¹⁵En Benjamíns synir, þeir er úr borgunum komu, voru á þeim degi tuttugu og sex þúsundir vopnaðra manna að tölu, auk Gíbeu-búa, en þeir voru sjö hundruð að tölu, einvala lið. ¹⁶Af öllu þessu liði voru sjö hundruð úrvals menn örvhentir. Hæfðu þeir allir hárrétt með slöngusteini og misstu ekki. ¹⁷En Ísraelsmenn voru að tölu, fyrir utan Benjamín, fjögur hundruð þúsund vopnaðra manna, og voru þeir allir hermenn.

¹⁸Ísraelsmenn tóku sig upp og fóru upp til Betel og gengu til fréttu við Guð og sögðu: „Hver af oss skal fyrstur fara í hernaðinn móti Benjamíns sonum?“

Drottinn svaraði: „Júda skal fyrstur fara,„.

¹⁹Ísraelsmenn tóku sig upp um morguninn og settu herbúðir sínar hjá Gíbeu. ²⁰Og Ísraelsmenn fóru til bardaga í móti Benjamín, og Ísraelsmenn fylktu sér til orustu gegn þeim nálægt Gíbeu. ²¹Þá fóru Benjamíns synir út úr Gíbeu og lögðu að velli tuttugu og tvær þúsundir manna af Ísrael á þeim degi. ²²En lið Ísraelsmanna herti upp hugann, og fylktu þeir sér af nýju til orustu á þeim stað, sem þeir höfðu fylkt sér hinn fyrri daginn. ²³Og Ísraelsmenn fóru upp eftir og grétu frammi fyrir Drottni allt til kvelds, og þeir gengu til fréttu við Drottin og sögðu: „Eigum vér enn að leggja til orustu við sonu Benjamíns, bróður vors?“

Drottinn svaraði: „Farið á móti þeim.“

²⁴Fóru Ísraelsmenn nú í móti Benjamíns sonum á öðrum degi. ²⁵Og Benjamín fór út í móti þeim úr Gíbeu á öðrum degi, og lögðu þeir enn að velli átján þúsund manns af Ísraelsmönnum, og voru þeir allir vopnum búnir. ²⁶Þá fóru allir Ísraelsmenn og allur lýðurinn upp eftir og komu til Betel og höfðust þar við grátandi fyrir augliti Drottins og föstuðu þann dag til kvelds. Og þeir fórnðu brenniförnum og heillaförnum fyrir augliti Drottins. ²⁷Síðan gengu Ísraelsmenn til fréttu við Drottin, en þar var sáttmálsörk Guðs í þá daga, ²⁸og Pínehas, sonur Eleasars Aronssonar, gegndi þjónustu fyrir augliti hans í þá daga. Þeir sögðu: „Eigum vér enn að leggja til orustu við sonu Benjamíns, bróður vors, eða eigum vér að hætta?“

Drottinn svaraði: „Farið, því að á morgun mun ég gefa þá í yðar hendur.“

²⁹Nú setti Ísrael menn í launsát hringinn í kring um Gíbeu. ³⁰Og Ísraelsmenn fóru í móti Benjamíns sonum á þriðja degi og fylktu þeir sér gegnt Gíbeu, eins og hin fyrri skiptin.

³¹Þá fóru Benjamíns synir út á móti liðinu og létu teygjast burt frá borginni og tóku að fella nokkra af liðinu, eins og hin fyrri skiptin, úti á þjóðvegnum (annar þeirra liggur upp til Betel, en hinn til Gíbeu yfir haglendið), um þrjátíu manns af Ísrael. ³²Þá hugsuðu Benjamíns synir: „Þeir bíða ósigur fyrir oss eins og í fyrsta sinnið.“ En Ísraelsmenn höfðu sagt: „Vér skulum flýja, svo að vér fáum teygt þá frá borginni út á þjóðvegina.“ ³³Og allir Ísraelsmenn tóku sig upp úr sínum stað og fylktu sér í Baal Tamar, og þeir Ísraelsmanna, er í launsát voru, þustu fram úr sínum stað fyrir vestan Geba. ³⁴Því næst sóttu tíu þúsundir einvala liðs úr öllum Ísrael fram móti Gíbeu og tókst þar hörð orusta, en hinir vissu ekki að ógæfan vofði yfir þeim. ³⁵Þannig lét Drottinn Benjamín bíða ósigur fyrir Ísrael, og Ísraelsmenn drápu tuttugu og fimm þúsund og eitt hundrað manns af Benjamín á þeim degi, og voru þeir allir vopnum búnir. ³⁶Þá sáu Benjamíns synir, að þeir höfðu beðið ósigur.

Ísraelsmenn gáfu Benjamín rúm, því að þeir treystu launsátinni, er þeir höfðu sett hjá Gíbeu. ³⁷En þeir, sem í launsátinni voru, spruttu upp og geystust fram mót Gíbeu og fóru til og felldu alla borgarbúa með sverðseggjum.

³⁸Það var samkomulag milli Ísraelsmanna og þeirra, er í launsátinni voru, að þeir skyldu láta reyk leggja upp af borginni til merkis. ³⁹Þegar nú Ísraelsmenn snerust á flóttu í bardaganum og Benjamínitar tóku að fella nokkra af Ísraelsmönnum, um þrjátíu manns, með því að þeir hugsuðu: „Þeir hafa þegar beðið ósigur fyrir oss, eins og í fyrstu orustunni!“ ⁴⁰Þá tók merkið að stíga upp af borginni, reykjarmökkurinn, og er Benjamínitar sneru sér við, sjá, þá stóð öll borgin í björtu báli.

⁴¹Þá sneru Ísraelsmenn við, og sló felmti á Benjamíníta, því að þeir sáu, að ógæfan var yfir þá komin. ⁴²Sneru þeir nú undan Ísraelsmönnum á leið til eyðimerkurinnar, og hélst þó orustan á hælum þeim, og þeir, sem komu úr borgunum, drápu þá mitt á meðal þeirra. ⁴³Þeir umkringdu Benjamíníta, eltu þá og tróðu þá undir fótum sér, þar sem þeir höfðu leitað sér hvíldar, alla leið austur fyrir Gíbeu. ⁴⁴Og þar féllu af Benjamín átján þúsundir manna, og voru það allt hraustir menn. ⁴⁵Þá sneru þeir á flóttu til eyðimerkurinnar að Rimmónkletti, og í eftirleitinni um þjóðvegina drápu þeir fimm þúsund manns, og þeir eltu þá allt til Gídeóm og drápu enn af þeim tvö þúsund manns.

⁴⁶Þannig féllu alls af Benjamín á þeim degi tuttugu og fimm þúsundir vopnbúinna manna, og voru það allt hraustir menn.

⁴⁷Þá sneru þeir á flóttu til eyðimerkurinnar að Rimmónkletti, sex hundruð manns, og höfðust við hjá Rimmónkletti í fjóra mánuði. ⁴⁸En Ísraelsmenn sneru aftur til Benjamíns sona og felldu þá með sverðseggjum, bæði menn og fænað og allt, sem þeir fundu. Þeir lögðu og eld í allar borgirnar, sem fyrir þeim urðu.

Meyjarán í Jabes í Gíleað

21

¹Ísraelsmenn höfðu unnið eið í Mispa og sagð: „Enginn af oss skal gifta Benjamíníta dóttur sína.“

²Og lýðurinn fór til Betel, og þeir dvöldu þar fram á kveld fyrir augliti Guðs og hófu þar mikið harmakvein ³og sögðu: „Drottinn, Ísraels Guð! Hví hefir þetta við borið í Ísrael, að nú skuli vanta eina ættkvíslina í Ísrael?“

⁴Morguninn eftir reis lýðurinn árla og reisti þar altari og fórnaði brenniförnum og heillaförnum. ⁵Því næst sögðu Ísraelsmenn: „Mun nokkur vera sá af öllum ættkvíslum Ísraels, er ekki hafi komið upp hingað til Drottins með söfnuðinum?“ Því að það hafði verið föstum swardögum bundið, að hver sá, er ekki kæmi upp til Drottins í Mispa, sá hinn sami skyldi lífi týna.

⁶Og Ísraelsmenn tók sárt til Benjamíns bróður síns og þeir sögðu: „Nú er ein ættkvísl upphöggvin úr Ísrael! ⁷Hvernig eigum vér að fara að því að útvega þeim konur, sem eftir eru, þar eð vér höfum unnið Drottni eið að því að gifta þeim eigi neina af dætrum vorum?“

⁸Þá sögðu þeir: „Er nokkur sá af ættkvíslum Ísraels, er ekki hafi farið upp til Drottins í Mispa?“ Og sjá, frá Jabes í Gíleað hafði enginn komið í herbúðirnar til samkomunnar. ⁹Fór nú fram liðskönnun, og sjá, enginn var þar af íbúum Jabes í Gíleað.

¹⁰Þá sendi lýðurinn þangað tólf þúsundir hraustra manna og lagði svo fyrir þá: „Farið og fellið íbúana í Jabes í Gíleað með sverðseggjum, ásamt konum og börnum. ¹¹En þannig skuluð þér að fara: Alla karlmenn og allar konur, er samræði hafa átt við mann, skuluð þér banni helga, en meyarjar skuluð þér láta lífi halda.“ Þeir gjörðu svo. ¹²Og þeir fundu meðal íbúanna í Jabes í Gíleað fjögur hundruð meyarjar, er eigi höfðu samræði átt við mann, og þeir fóru með þær til herbúðanna í Síló, sem er í Kanaanlandi.

¹³Þá sendi allur lýðurinn og lét tala við Benjamíns sonu, þá er voru hjá Rimmónkletti, og bauð þeim frið. ¹⁴Þá hurfu Benjamínítar aftur og þeir gáfu þeim konur þær, er þeir höfðu látið lífi halda af konunum í Jabes í Gíleað. Þær voru þó ekki nógu margar handa þeim.

Meyjarán í Síló

¹⁵Lýðinn tók sárt til Benjamíns, því að Drottinn hafði höggvið skarð í ættkvíslir Ísraels.

¹⁶Þá sögðu öldungar lýðsins: „Hvernig eigum vér að fara að því að útvega þeim, sem eftir eru, konur, því að konur hafa verið gjöreyddar úr Benjamín?“ ¹⁷Og þeir sögðu: „Hvernig mega þeir af Benjamínítum, er undan hafa komist, halda arfleifð sinni, svo að eigi verði ættkvísl afmáð úr Ísrael? ¹⁸En ekki getum vér gift þeim neina af dætrum vorum.“ Því að Ísraelsmenn höfðu svarið: „Bölvaður sé sá, sem gefur Benjamín konu!“

¹⁹Þá sögðu þeir: „Sjá, hátíð Drottins er árlega haldin í Síló, sem liggur fyrir norðan Betel, fyrir austan þjóðveginn, sem liggur frá Betel upp til Síkem, og fyrir sunnan Lebóna.“ ²⁰Og þeir lögðu svo fyrir Benjamíns sonu: „Farið og liggið í leyni í víngörðunum. ²¹Og er þér sjáið Sílódætur ganga út til dansleika, þá skuluð þér spretta upp úr víngörðunum og ræna yður sinni konunni hver af Sílódætrum. Farið síðan heim í

Dómarabókin

Benjamínsland. ²²En þegar feður þeirra eða bræður koma að kæra þetta fyrir oss, þá skulum vér segja við þá: „Gefið oss þær, því að vér fengum engar konur í stríðinu. Þér hafið ekki heldur gefið þeim þær. Ef svo væri, þá væruð þér sekir.““

²³Benjamíns synir gjörðu svo og tóku sér konur, eins og þeir voru margir til, meðal dansmeyjanna, sem þeir rændu. Síðan fóru þeir og hurfu aftur til óðals síns og reistu að nýju borgirnar og bjuggu í þeim. ²⁴Þá fóru og Ísraelsmenn þaðan, hver til sinnar kynkvíslar og sinnar ættar, og þeir héldu þaðan hver til óðals síns.

²⁵Í þá daga var enginn konungur í Ísrael. Hver maður gjörði það, sem honum vel líkaði.

RUTARBÓK

Naomí verður ekkja í Móabslandi

1

¹Í þá daga, er dómarnir stjórnuðu, bar svo til, að hallæri var í landinu. Fór þá maður nokkur frá Betlehem í Júda til þess að dveljast sem útlendingur í Móabslandi ásamt konu sinni og tveimur sonum sínum. ²Þessi maður hét Elímelek og kona hans Naomí, en synir hans tveir Mahlón og Kiljón. Þau voru af Efrataætt frá Betlehem í Júda. Þau komu til Móabslands og dvöldust þar.

³Þá dó Elímelek, maður Naomí, en hún lifði eftir með báðum sonum sínum. ⁴Þeir gengu að eiga móabítískar konur, og hét önnur Orpa, en hin Rut. Og þeir bjuggu þar hér um bil tíu ár.

⁵Þá dóu þeir líka báðir, Mahlón og Kiljón, og konan lifði ein eftir báða sonu sína og mann sinn.

Rut vill fylgja Naomí til Betlehem

⁶Þá bjóst Naomí til að hverfa aftur heim frá Móabslandi með tengdadætrum sínum, því að hún hafði heyrt í Móabslandi, að Drottinn hefði vitjað lýðs síns og gefið þeim brauð. ⁷Lagði hún nú af stað þaðan, er hún hafði verið, og báðar tengdadætur hennar með henni.

En er þær voru farnar á leið til þess að hverfa aftur til Júdlands, ⁸þá sagði Naomí við báðar tengdadætur sínar: „Farið, snúið við, hvor um sig til húss móður sinnar. Drottinn auðsýni ykkur gæsku, eins og þið hafið auðsýnt hinum látnu og mér. ⁹Drottinn gefi ykkur, að þið megið finna athvarf hvor um sig í húsi manns síns.“ Síðan kyssti hún þær.

En þær tóku að gráta hástöfum ¹⁰og sögðu við hana: „Nei, við viljum hverfa aftur með þér til þíns fólks!“

¹¹Naomí svaraði: „Hverfið aftur, dætur mínar! Hví viljið þið fara með mér? Mun ég enn bera sonu í skauti mínu, er verða megi menn ykkar? ¹²Hverfið aftur, dætur mínar, farið heim, því að ég er orðin of gömul til að giftast aftur. En setjum nú svo, að ég hugsaði: „Ég hefi enn von,“ og að ég giftist meira að segja í kveld og fæddi einnig sonu, ættuð þið fyrir þá sök að bíða, til þess er þeir yrðu fulltíða? ¹³Ættuð þið fyrir þá sök að loka ykkur inni og ekki giftast? Nei, dætur mínar, mig tekur mjög sárt til ykkar, því að hönd Drottins hefir lagst þungt á mig.“

¹⁴Þá tóku þær enn að gráta hástöfum. Og Orpa kvaddi tengdamóður sína með kossi, en Rut gat ekki slitið sig frá henni.

¹⁵Þá mælti Naomí: „Sjá, mágkona þín er snúin heim aftur til síns fólks og síns guðs. Far þú heim aftur á eftir mágkonu þinni.“

¹⁶En Rut svaraði: „Leggðu eigi að mér um það að yfirgefa þig og hverfa aftur, en fara eigi með þér, því að hvert sem þú fer, þangað fer ég, og hvar sem þú náttar, þar náttu ég. Þitt fólk er mitt fólk og þinn guð er minn guð. ¹⁷Hvar sem þú deyr, þar dey ég, og þar vil ég vera grafin. Hvað sem Drottinn lætur fram við mig koma, þá skal dauðinn einn aðskilja mig og þig.“

¹⁸Og er Naomí sá, að hún var fastráðin í því að fara með henni, hætti hún að tala um fyrir henni. ¹⁹Síðan héldu þær báðar áfram, uns þær komu til Betlehem. En er þær komu til Betlehem, komst öll borgin í uppnám út af þeim og konur sögðu: „Er þetta Naomí?“

²⁰Og hún sagði við þær: „Kallið mig ekki Naomí,^a kallið mig Mara,^b því að hinn Almáttki hefir búið mér beiska harma. ²¹Rík fór ég héðan, en tómhenta hefir Drottinn látið mig aftur hverfa. Hví kallið þér mig Naomí, úr því Drottinn hefir vitnað í móti mér og hinn Almáttki hrellt mig?“

²²Þannig hvarf Naomí heim aftur og með henni Rut hin móabítíska, tengdadóttir hennar, sem heim hvarf frá Móabslandi. Þær komu til Betlehem í byrjun byggskurðar.

Bóas kemur til sögunnar

2

¹Naomí átti þar frænda manns síns, ríkan mann af ætt Elímeleks, og hét hann Bóas. ²Og Rut hin móabítíska sagði við Naomí: „Ég ætla að fara út á akurinn og tína upp öx á eftir einhverjum þeim, er kann að sýna mér velvild.“

Naomí svaraði henni: „Far, þú, dóttir mín!“

³Rut fór og tindi á akrinum á eftir kornskurðarmönnunum, og henni vildi svo vel til, að teig þennan átti Bóas, sem var í ætt við Elímelek.

⁴Og sjá, Bóas kom frá Betlehem og sagði við kornskurðarmennina: „Drottinn sé með yður!“

Þeir svöruðu: „Drottinn blessi þig!“

⁵Bóas mælti við þjón sinn, sem settur var yfir kornskurðarmennina: „Hverjum heyrir þessi stúlka til?“

⁶Þjónninn, sem settur var yfir kornskurðarmennina, svaraði og sagði: „Það er móabítísk stúlka, sú sem kom aftur með Naomí frá Móabslandi. ⁷Hún sagði: „Leyf mér að tína upp og safna saman meðal bundinanna á eftir kornskurðarmönnunum.“ Og hún kom og hefir verið að frá því í morgun og þangað til nú og hefir ekki gefið sér neinn tíma til að hvíla sig.“

⁸Þá sagði Bóas við Rut: „Heyr þú, dóttir mín! Far þú ekki á annan akur til þess að tína, og far þú heldur ekki héðan, en haltu þig hér hjá stúlkum mínum. ⁹Gef þú gætur að þeim akri, þar sem kornskurðarmennirnir skera upp, og gakk þú á eftir þeim. Ég hefði boðið

^a Þ.e. hin yndislega.

^b Þ.e. hin beiska.

piltunum að amast ekki við þér. Og ef þig þyrstir, þá gakk að ílátunum og drekk af því, sem piltarnir ausa.“

¹⁰Þá féll hún fram á ásjónu sína og laut niður að jörðu og sagði við hann: „Hvers vegna sýnir þú mér þá velvild að víkja mér góðu, þar sem ég þó er útlendingur?“

¹¹Bóas svaraði og sagði við hana: „Mér hefir verið sagt allt af því, hvernig þér hefir farist við tengdamóður þína eftir dauða manns þíns, og að þú hefir yfirgefið föður þinn og móður og ættland þitt og farið til fólks, sem þú þekktir ekki áður. ¹²Drottinn umbuni verk þitt, og laun þín verði fullkomin, er þú hlýtur af Drottni, Ísraels Guði, þar sem þú ert komin að leita skjóls undir vængjum hans.“

¹³Rut sagði: „Ó, að ég mætti finna náð í augum þínum, herra minn, því að þú hefir huggað mig og talað vinsamlega við ambátt þína, og er ég þó ekki einu sinni jafningi ambátta þinna.“

¹⁴Er matmálstími kom, sagði Bóas við hana: „Kom þú hingað og et af brauðinu og dýf bita þínum í vínediksblönduna.“ Þá settist hún hjá kornskurðarmönnunum, og hann rétti henni bakað korn, og hún át sig sadda og leifði. ¹⁵Síðan stóð hún upp og fór að tína.

Þá lagði Bóas svo fyrir pilta sína: „Hún má einnig tína millum bundinanna, og gjörið henni ekkert mein ¹⁶og dragið jafnvel öx út úr hnippunum handa henni og látið eftir liggja, svo að hún megi tína, og eigi skuluð þér atyrða hana.“

¹⁷Síðan tindi hún á akrinum allt til kvelds. Og er hún barði kornið úr því, er hún hafði tínt, þá var það hér um bil efa af byggi.

¹⁸Hún tók það og fór inn í borgina, og sá tengdamóðir hennar, hvað hún hafði tínt. Því næst tók hún fram það, er hún hafði leift, þá er hún var södd orðin, og fékk henni. ¹⁹Þá sagði tengdamóðir hennar við hana: „Hvar hefir þú tínt í dag og hvar hefir þú unnið? Blessaður sé sá, sem vikið hefir þér góðu!“

Hún sagði tengdamóður sinni frá, hjá hverjum hún hefði unnið, og mælti: „Maðurinn, sem ég hefi unnið hjá í dag, heitir Bóas.“

²⁰Þá sagði Naomí við tengdadóttur sína: „Blessaður sé hann af Drottni, sem hefir ekki látið af miskunn sinni við lifandi og látna.“ Og Naomí sagði við hana: „Maðurinn er okkur nákominn; hann er einn af lausnarmönnum^a okkar.“

²¹Þá sagði Rut hin móabítíska: „Hann sagði og við mig: „Haltu þig hjá mínum piltum, uns þeir hafa lokið öllum kornskurði hjá mér.““

²²Og Naomí sagði við Rut, tengdadóttur sína: „Það er gott, dóttir mín, að þú farir út með ambáttum hans. Þá munu menn eigi áreita þig á öðrum akri.“

²³Síðan hélt hún sig hjá stúlkum Bóasar, þá er hún var að tína, uns byggskurðinum og hveitiskurðinum var lokið. Eftir það var hún kyrr hjá tengdamóður sinni.

^a Lausnarmaður (orðrétt: endurlausnari) nefndist sá meðal frændliðs, sem bar skylda til að leysa til sín land eða aðra eign, sem gengið hafði úr ættinni. Skyld þessu var sú kvöð, að manni bar að ganga að eiga mágkonu sína, sem orðin var ekkja og hafði því glatað réttarstöðu sinni (mágskyldan).

Bóas minnst skyldu lausnarmanns

3

¹Naomí, tengdamóðir Rutar, sagði við hana: „Dóttir mín, á ég ekki að útvega þér athvarf, til þess að þér vegni vel? ²Þú hefir verið með stúlkunum hans Bóasar, en hann er frændi okkar. Sjá, hann varpar í nótt bygginu í láfa sínum.^a ³Þvo þér nú og smyr þig og far í önnur föt og gakk ofan í láfann, en láttu ekki manninn verða varan við þig fyrr en hann hefir etið og drukkið. ⁴En þegar hann leggst til hvíldar, þá taktu eftir, hvar hann leggst niður, og gakk þú þangað og flettu upp ábreiðunni til fóta honum og leggst þar niður. Hann mun þá segja þér, hvað þú átt að gjöra.“

⁵Og hún svaraði henni: „Ég vil gjöra allt, sem þú segir.“ ⁶Síðan gekk hún ofan í láfann og gjörði allt svo sem tengdamóðir hennar hafði fyrir hana lagt.

⁷Er Bóas hafði etið og drukkið og var í góðu skapi, þá fór hann og lagðist til hvíldar við endann á kornbingnum. Þá kom hún hljóðlega, fletti upp ábreiðunni til fóta honum og lagðist niður. ⁸En um miðnætti varð manninum bilt við, og er hann settist upp, sjá, þá lá kona til fóta honum. ⁹Og hann sagði: „Hver ert þú?“

Hún svaraði: „Ég er Rut ambátt þín. Breið þú væng þinn yfir ambátt þína, því að þú ert lausnarmaður.“

¹⁰Þá sagði hann: „Blessuð sért þú af Drottni, dóttir mín! Þú hefir nú síðast sýnt elsku þína enn betur en áður, með því að elta ekki ungu mennina, hvorki fátækan né ríkan. ¹¹Og ver þú nú óhrædd, dóttir mín. Að öllu, svo sem þú segir, mun ég við þig gjöra, því að allir samborgarmenn mínir vita, að þú ert væn kona. ¹²Nú er það að vísu satt, að ég er lausnarmaður, en þó er til annar lausnarmaður, sem er nákomnari en ég. ¹³Vertu hér í nótt, en á morgun, ef hann þá vill leysa þig, gott og vel, þá gjöri hann það, en vilji hann ekki leysa þig, þá mun ég leysa þig, svo sannarlega sem Drottinn lifir. Liggðu nú kyrr til morguns.“

¹⁴Hún lá til fóta honum til morguns. Þá stóð hún upp, áður en menn gátu þekkt hvor annan. Því að hann hugsaði: „Það má eigi spyrjast, að konan hafi komið í láfann.“ ¹⁵Og hann sagði: „Kom þú með möttulinn, sem þú ert í, og haltu honum út.“ Og hún hélt honum út. Þá mældi hann sex mæla byggs og lyfti á hana. Síðan fór hún inn í borgina.

¹⁶Er Rut kom til tengdamóður sinnar, mælti hún: „Hvernig gekk þér, dóttir mín?“ Þá sagði hún henni frá öllu því, er maðurinn hafði við hana gjört. ¹⁷Og hún sagði: „Þessa sex mæla byggs gaf hann mér, því að hann sagði: „Þú mátt ekki fara heim til tengdamóður þinnar með tvær hendur tómar.““

¹⁸Þá sagði Naomí: „Ver þú nú kyrr, dóttir mín, uns þú fréttir, hvernig málum lýkur, því að maðurinn mun ekki hætta fyrr en hann leiðir þetta mál til lykta í dag.“

^a Korninu, sem þreskt hafði verið á þreskivellinum (láfenum), var varpað á loft með „varpskóflu“, svo að kvöldgolan feykta burt hisminu.

Lausnarmaður Rutar færist undan. Bóas kaupir

4

¹Bóas gekk upp í borgarhliðið og settist þar. Þá bar svo við, að lausnarmaðurinn^a gekk fram hjá, sá er Bóas hafði talað um. Bóas sagði: „Kom þú og sestu hér, þú þarna!“ Og hann sneri þangað og settist niður. ²Þá tók hann tíu menn af öldungum borgarinnar og sagði: „Setjist hér!“ Og þeir settust niður. ³Síðan sagði hann við lausnarmanninn: „Akurland það, er Elímelek frændi okkar átti, hefir Naomí selt, sú sem heim er komin úr Móabslandi. ⁴Og ég hugsaði, að ég skyldi láta þig vita það og segja: „Kaup það nú í viðurvist þeirra, er hér eru, og í viðurvist öldunga fólks míns.“ Ef þú vilt leysa, þá leystu. En ef þú vilt ekki leysa, þá segðu mér frá því, svo að ég viti það. Því að enginn er til, sem getur leyst, nema þú, og ég eftir þig.“

Hinn sagði: „Ég ætla að leysa.“

⁵Þá sagði Bóas: „Um leið og þú kaupir landið af Naomí, hefir þú og keypt Rut hina móabítísku, ekkju hins framliðna, til þess að reisa nafn hins framliðna á arfleifð hans.“^b

⁶Þá sagði lausnarmaðurinn: „Ég get ekki leyst það handa mér, því að þá kynni ég að spilla arfleifð minni.“^c Leys þú handa þér það, sem ég átti að leysa, því að ég get ekki leyst það.“

⁷Það var fyrrum siður í Ísrael við endurlausn og skipti, er menn vildu staðfesta allar gjörðir, að annar tók af sér skóinn og fékk hinum. Þetta var vottfesting í Ísrael.

⁸Þá sagði lausnarmaðurinn við Bóas: „Kaup þú það handa þér!“ og tók af sér skóinn.

⁹Bóas sagði við öldungana og allt fólkið: „Þér eruð í dag vottar að því, að ég hefi keypt af Naomí allt það, sem Elímelek átti, svo og allt það, sem þeir Kiljón og Mahlón áttu.

¹⁰Einnig hefi ég keypt Rut hina móabítísku, ekkju Mahlóns, mér að konu, til þess að reisa nafn hins framliðna á arfleifð hans, svo að nafn hins framliðna upprætist eigi meðal bræðra hans og úr borgarhliði hans. Þér eruð vottar þess í dag.“

¹¹Þá sagði allt fólkið, sem var í hliðinu, og öldungarnir: „Vér erum vottar að því. Drottinn gjöri konuna, sem í hús þitt kemur, slíka sem þær voru Rakel og Lea, er báðar reistu Ísraels hús. Veitist þér vald í Efrata og verðir þú frægur í Betlehem. ¹²Og verði hús þitt sem hús Peres, sem Tamar fæddi Júda, fyrir afsprengi það, sem Drottinn gefur þér við þessari ungu konu.“

Rut verður ættmóðir Davíðs

¹³Síðan gekk Bóas að eiga Rut, og hún varð kona hans. Og hann gekk inn til hennar, og Drottinn veitti henni getnað, og ól hún son. ¹⁴Þá sögðu konurnar við Naomí: „Lofaður sé Drottinn, sem eigi hefir látið þig bresta lausnarmann^d í dag, svo að nafn hans mun nefnt

^a Þ.e. sá er næstur henni stóð að mágsemi. Sjá skýr. við Rt 2.20.

^b Þ.e. að afla hinum framliðna erfingja arfleifðar hans.

^c Arfleifð fyrri barna hans kynni þá að minnka.

^d Hér er átt við hinn nýfædda son.

Rutarbók

verða í Ísrael. ¹⁵Hann mun verða huggun þín og ellistoð, því að tengdadóttir þín, sem elskar þig, hefir alið hann, hún, sem er þér betri en sjö synir.“

¹⁶Naomí tók barnið og lagði það á skaut sér og varð fóstura þess. ¹⁷Og grannkonurnar gáfu honum nafn og sögðu: „Naomí er fæddur sonur!“ og nefndu hann Óbeð. Hann var faðir Ísaí, föður Davíðs.

¹⁸Þetta er ættartala Peres: Peres gat Hesron, ¹⁹og Hesron gat Ram, og Ram gat Ammínadab, ²⁰og Ammínadab gat Nakson, og Nakson gat Salmón, ²¹og Salmón gat Bóas, og Bóas gat Óbeð, ²²og Óbeð gat Ísaí, og Ísaí gat Davíð.

FYRRI SAMÚELSBÓK

Samúel

Bæn Hönnu á hausthátíðinni í Síló

1

¹Maður er nefndur Elkana. Hann var frá Ramataím–Sófím, frá Efraímfjöllum; hann var sonur Jeróhams Elíhúsonar, Tóhúsonar, Súfssonar Efraímíta.

²Elkana átti tvær konur. Hét önnur Hanna, en hin Peninna. Peninna átti börn, en Hanna átti engin börn. ³Þessi maður fór á ári hverju úr borg sinni til þess að biðjast fyrir og til þess að færa Drottni allsherjar fórnir í Síló.^a En þar voru báðir synir Elí, Hofní og Pínehas, prestar Drottins.

⁴Í hvert sinn er Elkana fórnaði, þá gaf hann Peninnu, konu sinni, og öllum sonum hennar og dætrum sinn hlut hverju.^b ⁵Hann gaf Hönnu ekki nema einn hlut, þótt hann elskaði hana, en Drottinn hafði lokað móðurkviði hennar. ⁶Elja^c hennar skapraunaði henni einnig til þess að reita hana til reiði, af því að Drottinn hafði lokað móðurkviði hennar. ⁷Svo gjörði Elkana ár eftir ár, í hvert skipti sem þau fóru upp til húss Drottins, og þannig skapraunaði hún henni.

Hanna grét og neytti eigi matar. ⁸Þá sagði Elkana, maður hennar, við hana: „Hanna, hví grætur þú og hví neytir þú eigi matar og hví liggur svo illa á þér? Er ég þér ekki betri en tíu synir?“

⁹Og Hanna stóð upp, þá er þau höfðu etið í Síló og þá er þau höfðu drukkið. En Elí prestur sat á stól við dyrastafinn á musteri Drottins.

¹⁰Hanna var sárhrygg. Hún bað til Drottins og grét mjög, ¹¹gjörði heit og mælti: „Drottinn allsherjar! Ef þú lítur á eynd ambáttar þinnar og minnst mín og gleymir eigi ambátt þinni og gefur ambátt þinni son, þá skal ég gefa hann Drottni alla daga ævi hans, og eigi skal rakhnífur koma á höfuð honum.“^d

¹²Er hún gjörði lengi bæn sína fyrir augliti Drottins, og Elí tók eftir munni hennar, – ¹³en Hanna mæltist fyrir í hljóði; bærðust aðeins varirnar, en rödd hennar heyrðist ekki –, þá hélt Elí, að hún væri drukkin. ¹⁴Þá sagði Elí við hana: „Hversu lengi ætlar þú að láta sjá þig drukna? Láttu vímuna renna af þér!“

^a Í Síló í Efraím var í þá daga höfuðmusteri ættkvíslanna.

^b Þ.e. af förnarkjötinu.

^c Þ.e. Peninna, keppinautur hennar.

^d Sjá skýr. við Dm 13.5.

¹⁵Hanna svaraði og sagði: „Nei, herra minn, ég er kona með hryggð í hjarta. Vín hefi ég ekki drukkið né áfengan drykk, en ég hefi úthellt hjarta mínu fyrir Drottni. ¹⁶Ætla þú eigi, að ambátt þín sé afhrak, því að af mínum mikla harmi og trega hefi ég talað hingað til.“

¹⁷Elí svaraði og sagði: „Far þú í friði. Ísraels Guð mun veita þér það, er þú hefir beðið hann um.“

¹⁸Hanna mælti: „Ó að ambátt þín mætti finna náð í augum þínum!“

Síðan fór konan leiðar sinnar og mataðist og var eigi framar með döpru bragði.

¹⁹Morguninn eftir risu þau árla og gjörðu bæn sína fyrir augliti Drottins, sneru síðan aftur og komu heim til Rama. Og Elkana kenndi Hönnu konu sinnar, og Drottinn minntist hennar. ²⁰Og er ár var liðið, hafði Hanna orðið þunguð og alið son, og hún nefndi hann Samúel, „því að ég hefi beðið Drottin um hann.“^a

Samúel færður Guði

²¹Elkana fór nú með alla fjölskyldu sína til þess að færa Drottni hina árlegu fórn og áheitt sitt. ²²En Hanna fór ekki, heldur sagði við mann sinn: „Ég fer ekki fyrr en sveinninn er vaninn af brjósti. Þá fer ég með hann, svo að hann birtist fyrir augliti Drottins og verði þar ávallt upp frá því.“

²³Elkana, maður hennar, sagði við hana: „Gjör þú sem þér vel líkar. Ver þú kyrr heima, uns þú hefir vanið hann af brjósti. Drottinn láti aðeins orð þín rætast.“ Síðan var konan kyrr heima og hafði son sinn á brjósti, uns hún vandi hann af. ²⁴En er hún hafði vanið hann af brjósti, fór hún með hann og hafði með sér þriggja ára gamalt naut og eina efu mjöls og legil vins. Og hún fór með hann í hús Drottins í Síló. En sveinninn var þá ungur.

²⁵Þau slátruðu nautinu og fóru með sveininn til Elí. ²⁶Og hún sagði: „Heyr, herra minn! Svo sannarlega sem þú lifir, herra minn, er ég kona sú, er stóð hér hjá þér til þess að gjöra bæn mína til Drottins. ²⁷Um svein þennan gjörði ég bæn mína, og Drottinn veitti mér bæn mína, sem ég bað hann um. ²⁸Fyrir því vil ég og ljá Drottni hann. Svo lengi sem hann lifir, skal hann vera Drottni léður.“ Og þau féllu þar fram fyrir Drottin.

Lofsöngur Hönnu

2

¹Hanna gjörði bæn sína og mælti:

Hjarta mitt fagnar í Drottni,
horn mitt er hátt upp hafið^b fyrir fulltingi Guðs míns.
Munnur minn er upp lokinn gegn óvinum mínum,
því að ég gleðst yfir þinni hjálp.

^a Nafnið líkist hebr. orðasamb. „Guð hefir (bæn)heyrt.“

^b Hið hebr. orðtak merkir „ég hefi hlotið mikinn kraft“ (sbr. 10. v.).

Fyrri Samúelsbók

² Enginn er heilagur sem Drottinn,
því að enginn er til nema þú,
ekkert bjarg er til sem vor Guð.

³ Mælið eigi án afláts drambyrði,
ósvífni komi eigi út af munni yðar.
Því að Drottinn er Guð, sem allt veit,
og af honum eru verkin vegin.

⁴ Bogi kappanna er sundur brotinn,
en máttfarnir menn gyrðast styrkleika.

⁵ Mettir leigja sig fyrir brauð,
en hungraðir njóta hvíldar.
Óbyrjan fæðir jafnvel sjö,
en margra barna móðirin mornar og þornar.

⁶ Drottinn deyðir og lífgar,
færir til Heljar niður og leiðir upp þaðan.

⁷ Drottinn gjörir fátækan og ríkan,
niðurlægir og upphefur.

⁸ Hann reisir hinn lítilmótlega úr duftinu,
lyftir hinum snauða upp úr skarninu,
leiðir þá til sætis hjá þjóðhöfðingjum
og setur þá á tignarstól.
Því að Drottni heyra stólpur jarðarinnar,
á þá setti hann jarðríkið.

⁹ Fætur sinna guðhræddu varðveitir hann,
en hinir guðlausu farast í myrkri,
því að fyrir eigin mátt sigrar enginn.

¹⁰ Þeir sem berjast móti Drottni, verða sundur molaðir,
hann lætur þrumur af himni koma yfir þá.
Drottinn dæmir endimörk jarðarinnar.
Hann veitir kraft konungi sínum
og lyftir upp horni síns smurða.

¹¹ Síðan fór Elkana heim til sín í Rama, en sveinninn gegndi þjónustu Drottins hjá Elí presti.

Synir Elí spilltir prestar

¹²Synir Elí voru hrakmenn. Þeir skeyttu ekki um Drottin, ¹³né hvað prestinum bar með réttu af hálfu lýðsins. Hvenær sem einhver færði sláturförn, þá kom sveinn prestsins, meðan verið var að sjóða kjötið, með þrítenntan fork í hendinni ¹⁴og rak hann ofan í ketilinn, eða pottinn eða suðupönnuna eða grýtuna, og allt sem upp kom á forkinum, það tók presturinn handa sér. Svo fóru þeir með alla Ísraelsmenn, sem komu þangað til Síló. ¹⁵Meira að segja, áður en fitan var brennd, kom sveinn prestsins og sagði við þann, sem fórnaði: „Gef mér kjöt til þess að steikja handa prestinum. Hann vill ekki taka við soðnu kjöti af þér, heldur hráu.“ ¹⁶Segði maðurinn þá við hann: „Fyrst verður þó að brenna fituna; tak síðan slíkt er þú girnist!“ Þá svaraði hann: „Nei, heldur skalt þú gefa það nú þegar, ella mun ég taka það með valdi.“

¹⁷Synd hinna ungu manna var mjög mikil frammi fyrir Drottni, því að þeir lítilsvirtu förn Drottins.

Sveinninn Samúel þjónar í helgidóminum

¹⁸En Samúel gegndi þjónustu frammi fyrir Drottni sem ungur sveinn, skráddur línhökli. ¹⁹Og móðir hans var vön að gjöra honum lítinn möttul og færði honum hann á ári hverju, þá er hún kom með manni sínum til þess að færa hina árlegu förn. ²⁰Þá blessaði Elí Elkana og konu hans og sagði: „Drottinn gefi þér afkvæmi við þessari konu í stað hans, er léður var Drottni.“ Síðan fóru þau heim til sín. ²¹Og Drottinn vitjaði Hönnu, og hún varð þunguð og fæddi þrjá sonu og tvær dætur.

En sveinninn Samúel óx upp hjá Drottni.

²²Elí gjörðist mjög gamall og heyrði allt um það, hvernig synir hans fóru með allan Ísrael og að þeir legðust með konum þeim, sem gegndu þjónustu við dyr samfundatjaldsins. ²³Og hann sagði við þá: „Hvers vegna hegðið þið ykkur svo? Því að ég hefi heyrt allan þennan lýð tala um illt athæfi ykkar. ²⁴Eigi má svo vera, synir mínir! Það er ekki fallegur orðrómur, sem ég heyri lýð Drottins vera að breiða út. ²⁵Syndgi maður á móti öðrum manni, þá sker Guð úr, en syndgi maður móti Drottni, hver má þá biðja honum líknar?“ En þeir hlýddu ekki orðum föður síns, því að Drottinn vildi deyða þá.

²⁶En sveinninn Samúel óx og þroskaðist og varð æ þekkari bæði Drottni og mönnum.

Spámaður boðar dóm yfir prestaætt Elí

²⁷Guðsmaður einn kom til Elí og sagði við hann: „Svo segir Drottinn: Ég opinberaði mig ættmönnum föður þíns, þá er þeir heyrðu til húsi Faraós í Egyptalandi, ²⁸og ég valdi mér þá fyrir presta úr öllum ættkvíslum Ísraels, til þess að þeir gengju upp að altari mínu til að færa reykelsisförn og bæru hökul frammi fyrir mér, og ég hefi gefið húsi föður þíns allar eldförnir Ísraelsmanna. ²⁹Hvers vegna fótum troðið þér sláturförnir mínar og matförnir, sem ég hefi fyrirskipað í bústað mínum? Og þú metur sonu þína meira en mig, er þér feitið yður á hinu besta af öllum förunum Ísraels, lýðs míns! ³⁰Fyrir því segir Drottinn, Ísraels Guð: Ég hefi sagt: „Þitt hús og hús föður þíns skal ganga fyrir augliti mínu eilíflega.“ En nú segir Drottinn: Það sé fjarri mér. Því að ég heiðra þá, sem mig heiðra, en þeir, sem fyrirlíta mig, munu til skammar verða. ³¹Sjá, þeir tímar munu koma, að ég sundurbrýt arm þinn og arm ættar þinnar, svo að enginn verður gamall í húsi þínu. ³²Og

þú munt sjá ofsjónum yfir þeirri farsæld, sem Ísrael mun hlotnast, og aldrei framar skal nokkur verða gamall í húsi þínu. ³³En einum af þínum vil ég eigi útrýma frá altari mínu. En ég mun láta augu þín daprast og sálu þína örmagnast, og öll viðkoma húss þíns skal falla fyrir sverði manna. ³⁴Og þetta skal vera þér merkið, sem koma mun fram á báðum sonum þínum, HofnÍ og Pínehas: Á sama degi munu þeir báðir deyja. ³⁵En ég mun skipa mér til handa trúan prest, og hann mun gjöra að mínum vilja og mínu skapi. Honum mun ég reisa stöðugt hús, og hann skal ganga fyrir augliti míns smurða alla daga. ³⁶Þá mun það verða, að hver sá, sem eftir er í húsi þínu, mun koma til að lúta honum til þess að fá smáskilding eða brauðhleif, og segja: „Kom þú mér niður við eitthvert prestsembættið, svo að ég fái brauðbita að eta.““

Guð kallar á Samúel

3

¹Sveinninn Samúel gegndi þjónustu Drottins hjá Elí.

Orð frá Drottni var sjaldgæft á þeim dögum, vitranir voru þá fátíðar.

²Þá bar svo til einn dag, að Elí svaf á sínum vanalega stað. En augu hans voru tekin að daprast, svo að hann var hættur að sjá, ³og enn var ekki slokknað á Guðs lampa, en Samúel svaf í musteri Drottins, þar sem Guðs örk var. ⁴Þá kallaði Drottinn á Samúel. Hann svaraði: „Hér er ég.“ ⁵Og hann hljóp til Elí og sagði: „Hér er ég, því að þú kallaðir á mig.“

En Elí sagði: „Ég hefi ekki kallað. Far þú aftur að sofa.“ Fór hann þá og lagðist til svefns.

⁶En Drottinn kallaði enn að nýju: „Samúel!“

Og Samúel reis upp og fór til Elí og sagði: „Hér er ég, því að þú kallaðir á mig.“

En hann sagði: „Ég hefi ekki kallað, sonur minn. Leggstu þú aftur til svefns.“ ⁷En Samúel þekkti ekki enn Drottin, og honum hafði ekki enn birst orð frá Drottni.

⁸Þá kallaði Drottinn enn á Samúel, í þriðja skiptið. Og hann reis upp og fór til Elí og sagði: „Hér er ég, því að þú kallaðir á mig.“

Þá skildi Elí, að það var Drottinn, sem var að kalla á sveininn. ⁹Fyrir því sagði Elí við Samúel: „Far þú og leggstu til svefns, og verði nú á þig kallað, þá svara þú: „Tala þú, Drottinn, því að þjónn þinn heyrir.““ Fór Samúel þá og lagðist til svefns á sínum stað.

¹⁰Þá kom Drottinn og gekk fram og kallaði sem hin fyrri skiptin: „Samúel! Samúel!“

Og Samúel svaraði: „Tala þú, því að þjónn þinn heyrir.“

¹¹Drottinn mælti þá við Samúel: „Þá hluti mun ég gjöra í Ísrael, að óma mun fyrir báðum eyrum allra þeirra, er það heyra. ¹²Á þeim degi mun ég láta fram koma á Elí allt það, er ég hefi talað um hús hans – frá upphafi til enda. ¹³Því að ég hefi kunngjört honum, að ég muni dæma hús hans að eilífu vegna misgjörðar þeirrar, er honum var kunn, að synir hans leiddu bölvun yfir sig, og þó hafði hann ekki taum á þeim. ¹⁴Og fyrir því hefi ég svarið húsi Elí: Sannlega skal eigi verða friðþægt fyrir misgjörð Elí húss með sláturförn eða matförn að eilífu.“

¹⁵Lá Samúel nú kyrr allt til morguns. Og um morguninn reis hann árla og lauk upp dyrunum á húsi Drottins. En Samúel þorði ekki að segja Elí frá sýninni.

¹⁶Elí kallaði á Samúel og sagði: „Samúel, sonur minn!“

Hann svaraði: „Hér er ég.“

¹⁷Elí sagði: „Hvað var það, sem hann talaði við þig? Leyndu mig því ekki. Guð láti þig gjalda þess nú og síðar, ef þú leynir mig nokkru af því, sem hann talaði við þig.“ ¹⁸Þá sagði Samúel honum allt saman og leyndi hann engu. En Elí sagði: „Hann er Drottinn. Gjöri hann það, sem honum þóknast!“

¹⁹Samúel óx, og Drottinn var með honum og lét ekkert af því, er hann hafði boðað, falla til jarðar. ²⁰Og allur Ísrael frá Dan til Beerseba kannaðist við, að Samúel væri falið að vera spámaður Drottins. ²¹Og Drottinn hélt áfram að birtast í Síló, og Drottinn opinberaðist Samúel í Síló með orði sínu.

Sáttmálsörkin tekin herskildi

4

¹Orð Samúels kom til alls Ísraels. Og Ísrael fór í móti Filistum til hernaðar, og settu þeir herbúðir sínar hjá Ebeneser, en Filistar settu herbúðir sínar hjá Afek. ²Og Filistar fylktu liði sínu gegn Ísrael, og hallaðist bardaginn: Ísrael beið ósigur fyrir Filistum, og þeir felldu í valinn á vígvellinum um fjögur þúsund manns.

³Og er lýðurinn kom aftur í herbúðirnar, þá sögðu öldungar Ísraels: „Hví hefir Drottinn látið oss bíða ósigur í dag fyrir Filistum? Vér skulum sækja sáttmálsörk Drottins til Síló, og þegar hún er komin hér meðal vor, mun hún frelsa oss af hendi óvina vorra.“

⁴Þá sendi lýðurinn menn til Síló, og þeir tóku þaðan sáttmálsörk Drottins allsherjar, hans sem situr uppi yfir kerúbunum. Báðir synir Elí, þeir Hofní og Pínehas, fóru með sáttmálsörk Guðs. ⁵En þegar sáttmálsörk Drottins kom í herbúðirnar, þá laust allur Ísrael upp svo miklu fagnaðarópi, að jörðin dundi.

⁶Þegar Filistar heyrðu óminn af fagnaðarópinu, sögðu þeir: „Hvað merkir þetta glymjandi fagnaðaróp í herbúðum Hebrea?“ Og er þeir urðu þess vísir, að örk Drottins væri komin í herbúðirnar, ⁷þá urðu þeir skelkaðir, því að þeir hugsuðu: „Guð er kominn til þeirra í herbúðirnar,“ og sögðu: „Vei oss, því að slíkt hefir aldrei áður til borið! ⁸Vei oss! Hver mun frelsa oss af hendi þessara völdugu guða? Það voru þessir guðir, sem lustu Egypta með alls konar plágum í eyðimörkinni. ⁹Herðið ykkur upp og verið menn, Filistar, svo að þér verðið ekki ánauðugir Hebreum, eins og þeir hafa verið yður ánauðugir. Verið því menn og berjist!“

¹⁰Og Filistar börðust, og Ísrael hafði ósigur, og þeir flýðu, hver heim til sín. Og mannfallið var mjög mikið: féllu af Ísrael þrjátíu þúsundir fótgangandi manna. ¹¹Og Guðs örk var tekin, og báðir synir Elí, þeir Hofní og Pínehas, létu lífið.

Dauði Elí prests

¹²Benjamíníti nokkur hljóp úr orustunni og kom til Síló þennan sama dag í rifnum klæðum og með mold á höfði sér.^a ¹³Og er hann kom, sjá, þá sat Elí á stól við hliðið og starði út á veginn, því að hann var hugsjúkur um örk Guðs. Og er maðurinn kom að segja þessi tíðindi í borginni, þá tók öll borgin að kveina.

¹⁴En er Elí heyrði óminn af harmakveininu, sagði hann: „Hvað merkir þessi háreysti?“ Og maðurinn hraðaði sér og kom og sagði Elí tíðindin. ¹⁵En Elí var níutíu og átta ára gamall og augu hans stirðnuð, svo að hann mátti ekki sjá. ¹⁶Og maðurinn sagði við Elí: „Ég kem úr orustunni, ég flýði í dag úr orustunni.“

Þá sagði Elí: „Hvernig hefir það gengið, sonur minn?“

¹⁷Maðurinn, sem tíðindin flutti, svaraði og mælti: „Ísrael er flúinn fyrir Filistum, og líka var mikið mannfall meðal fólksins, og einnig eru báðir synir þínir, þeir HofnÍ og Pínehas, dauðir, og Guðs örk er tekin.“ ¹⁸En er hann nefndi Guðs örk, þá féll Elí aftur á bak úr stólnum við hliðið og hálsbrotnaði, og varð það hans bani, því að hann var gamall maður og þungur. En hann hafði verið dómari í Ísrael í fjörutíu ár.

¹⁹Tengdadóttir hans, kona Pínehasar, var þunguð og komin að falli, og er hún heyrði tíðindin, að Guðs örk væri tekin og tengdafaðir hennar og maður dauðir, þá hné hún niður og fæddi, því að jóðsóttin kom yfir hana. ²⁰En er hún var komin í dauðann, sögðu konurnar, er yfir henni stóðu: „Óttast ekki, því að þú hefir son fætt.“ En hún svaraði engu og gaf því engan gaum, ²¹heldur nefndi sveininn Íkabóð^b og sagði: „Horfín er vegsemdin frá Ísrael, – vegna þess að Guðs örk var tekin, og vegna tengdafaður síns og manns síns. ²²Hún sagði: „Horfín er vegsemdin frá Ísrael, því að Guðs örk er tekin.“

Kynngikraftur sáttmálsarkarinnar

5

¹Filistar höfðu tekið Guðs örk og flutt hana frá Ebeneser til Asdód. ²Nú tóku þeir Guðs örk og fluttu hana í musteri Dagóns^c og settu hana við hliðina á Dagón. ³En er Asdód–menn risu árla morguninn eftir, sjá, þá lá Dagón á grúfu á gólfinu fyrir framan örk Drottins. Tóku þeir þá Dagón og settu hann aftur á sinn stað.

⁴Og þeir risu árla um morguninn daginn eftir, og sjá, þá lá Dagón á grúfu á gólfinu fyrir framan örk Drottins. Höfuð Dagóns og báðar hendur voru brotnar af honum og lágu á þröskuldinum, bolurinn einn var eftir af Dagón. (⁵Fyrir því stíga prestar Dagóns og allir þeir, sem ganga inn í musteri Dagóns, ekki á þröskuld Dagóns í Asdód, og helst það enn í dag.)

⁶Hönd Drottins lá þungt á Asdód–mönnum, hann skelfdi þá og sló þá með kílum, bæði Asdód og héraðið umhverfis. ⁷En þegar Asdód–búar sáu, að þetta var þannig, þá sögðu þeir: „Örk Ísraels Guðs skal eigi lengur hjá oss vera, því að hörð er hönd hans á oss og á

^a Tákn sorgar vegna ósigursins.

^b Þ.e. engin dýrð (*kabód*).

^c Dagón, guð Filista, var kornguð. Líkneski hans stóð í musterinu.

Dagón, guði vorum.“⁸Þá gjörðu þeir út sendimenn og söfnuðu saman öllum höfðingjum Filista til sín og sögðu: „Hvað eigum vér að gjöra við örk Ísraels Guðs?“

Þeir sögðu: „Flytja skal örk Ísraels Guðs til Gat.“^a Og þeir fluttu örk Ísraels Guðs þangað.

⁹En eftir að þeir höfðu flutt hana þangað, þá kom hönd Drottins yfir borgina með feikna mikilli skelfingu. Hann sló borgarbúa, bæði smáa og stóra, svo að kýli brutust út um þá.

¹⁰Þá sendu þeir Guðs örk til Ekron. En er Guðs örk kom til Ekron, þá kveinuðu Ekroningar og sögðu: „Þeir hafa flutt til mín örk Ísraels Guðs til þess að deyða mig og fólk mitt!“¹¹Þá gjörðu þeir út sendimenn og söfnuðu saman öllum höfðingjum Filista og sögðu: „Sendið burt örk Ísraels Guðs, svo að hún komist á sinn stað og deyði mig ekki og fólk mitt.“ Því að dauðans angist hafði gripið alla borgina. Hönd Guðs lá þar mjög þungt á.¹²Þeir menn, sem eigi dóu, urðu slegnir kylum, og kvein borgarinnar sté upp til himins.

Filistar skila örkinni

6

¹Örk Drottins var sjö mánuði í Filistalandi. ²Og Filistar kölluðu prestana og spásagnarmennina og sögðu: „Hvað eigum vér að gjöra við örk Drottins? Segið oss til, hvernig vér eigum að senda hana heim á sinn stað.“

³Þeir svöruðu: „Ef þér sendið burt örk Ísraels Guðs, þá sendið hana ekki gjafalaust, heldur greiðið henni sektarförn. Þá munuð þér heilir verða, og yður mun verða kunnugt, hvers vegna hönd hans hefir ekki frá yður vikið.“

⁴Þá sögðu Filistar: „Hvaða sektarförn eigum vér að greiða henni?“

Þeir svöruðu: „Fimm kýli af gulli og fimm mýs af gulli, eins og höfðingjar Filista eru margir til, því að sama plágan hefir gengið yfir yður og höfðingja yðar. ⁵Búið nú til myndir af kylum yðar og myndir af músum yðar, þeim er eyða landið, og gefið Ísraels Guði dýrðina: Má vera að hann létti þá af yður hendi sinni og af guði yðar og af landi yðar. ⁶Hvers vegna viljið þér herða hjörtu yðar, eins og Egyptar og Faraó hertu hjarta sitt? Var ekki svo, að þegar hann hafði leikið þá hart, þá slepptu þeir þeim, svo að þeir fóru burt? ⁷Og takið nú og gjörið nýjan vagn og tvær kýr, sem kálfar ganga undir og ok hefir ekki komið á, og beitið kúnum fyrir vagninn, en takið kálfana undan þeim og farið heim með þá. ⁸Takið síðan örk Drottins og setjið hana á vagninn, en gullgripi þá, er þér greiðið henni í sektarförn, skuluð þér láta í kistil við hlið hennar. Látið hana síðan fara leiðar sinnar. ⁹Og hyggið að: Ef hún fer veginn til síns lands upp til Bet Semes, þá er það hann, sem hefir látið oss þessa miklu ógæfu að höndum bera. En fari hún ekki veginn, þá vitum vér, að ekki er það hönd hans, sem hefir lostið oss; þá er það tilviljun, er oss hefir að höndum borið.“

¹⁰Og menn gjörðu svo. Þeir tóku tvær kýr, er kálfar gengu undir, og beittu þeim fyrir vagninn, en kálfana byrgðu þeir inni heima. ¹¹Síðan settu þeir örk Drottins á vagninn, svo og kistilinn með gullmúsunum og kylamyndunum. ¹²Og kýrnar fóru beina leið til Bet

^a Asdód (1. v.), Gat og Ekron (10. v.) voru meðal fimm borga Filista.

Semes. Þræddu þær brautina og bauluðu án afláts og viku hvorki til hægri né vinstri, og höfðingjar Filista fóru á eftir þeim allt að landamærum Bet Semes.

¹³Bet Semes–búar voru að hveitiuppskeru í dalnum. Varð þeim nú litið upp og sáu þeir örkina, og urðu þeir fegnir að sjá hana. ¹⁴Og vagninn kom inn á akur Jósúa í Bet Semes og nam þar staðar. En þar var stór steinn. Og þeir klufu viðinn úr vagninum og fóruðu kúnum í brenniförn Drottni til handa. ¹⁵En levítarnir tóku örk Drottins niður og kistilinn, sem hjá henni var og gullgripirnir voru í, og settu á stóra steininn. Og Bet Semes–búar fóruðu brenniförnum og slátruðu sláturförnum á þeim degi Drottni til handa. ¹⁶Og höfðingjar Filistanna fimm sáu það og fóru þann sama dag aftur til Ekron.

¹⁷En þessi voru gullkýlin, sem Filistar greiddu Drottni í sektarförn: eitt fyrir Asdód, eitt fyrir Gasa, eitt fyrir Askalon, eitt fyrir Gat, eitt fyrir Ekron, ¹⁸auk þess gullmýsnar, jafnmargar og allar borgir Filistahöfðingjanna fimm, bæði víggirtu borgirnar og bændaporpin. Og stóri steinninn, er þeir settu örk Drottins niður á, er vottur þessa fram á þennan dag á akri Jósúa í Bet Semes.

¹⁹Drottinn laust nokkra af mönnunum í Bet Semes, af því að þeir skoðuðu örk Drottins, og hann laust af fólkinu sjötíu manns. En fólkið harmaði það, að Drottinn hafði gjört svo mikið mannfall meðal fólksins.

²⁰Og Bet Semes–búar sögðu: „Hver fær staðist fyrir Drottni, þessum heilaga Guði? Og til hvers mun hann nú fara, er hann fer frá oss?“ ²¹Þá gerðu þeir sendimenn á fund íbúanna í Kirjat Jearím og létu segja þeim: „Filistar hafa skilað aftur örk Drottins; komið hingað og flytjið hana til yðar.“

7

¹Og íbúarnir í Kirjat Jearím komu og sóttu örk Drottins og fluttu hana í hús Abínadabs á hæðinni, og vígðu þeir Eleasar son hans til þess að gæta arkar Drottins.

Lýðurinn tekur sinnaskiptum og sigrar Filista

²Frá þeim degi, er örkin kom til Kirjat Jearím, leið langur tími, og urðu það tuttugu ár. Þá sneri allt Ísraels hús sér til Drottins.

³Samúel sagði við allt Ísraels hús: „Ef þér viljið snúa yður til Drottins af öllu hjarta, þá fjarlægjið hin útlendu goð frá yður og Astörtturnar og snúið hjarta yðar til Drottins og þjónið honum einum. Mun hann þá frelsa yður af hendi Filista.“ ⁴Þá köstuðu Ísraelsmenn burt Baölum og Astörtum og þjónuðu Drottni einum.

⁵Samúel sagði: „Stefnið saman öllum Ísrael í Mispa, og skal ég þá biðja fyrir yður til Drottins.“ ⁶Söfnuðust þeir þá saman í Mispa og jusu vatn og úthelltu því^a fyrir Drottni. Og þeir föstuðu þann dag og sögðu þar: „Vér höfum syndgað móti Drottni!“ Og Samúel dæmdi Ísraelsmenn í Mispa.

⁷En er Filistar heyrðu, að Ísraelsmenn höfðu safnast saman í Mispa, þá fóru höfðingjar Filista á móti Ísrael. Og er Ísraelsmenn heyrðu það, urðu þeir hræddir við Filista. ⁸Og Ísraelsmenn sögðu við Samúel: „Lát eigi af að hrópa til Drottins, Guðs vors, fyrir oss, að hann frelsi oss af hendi Filista.“ ⁹Þá tók Samúel dilklamb og fórnaði í brenniförn – alförn

^a Úthelling vatns er hér helgisiður og tjáir iðrun og yfirbót.

– Drottinn til handa. Og Samúel hrópaði til Drottins fyrir Ísrael, og Drottinn bænheyrði hann.

¹⁰En meðan Samúel var að fórna brenniförninni, voru Filistar komnir í nánd til að berjast við Ísrael. En Drottinn sendi þrumuveður með miklum gný yfir Filista á þeim degi og gjörði þá felmtsfulla, svo að þeir biðu ósigur fyrir Ísrael. ¹¹Og Ísraelsmenn fóru út frá Mispa og eltu Filista og drápu þá á flóttanum, allt þar til komið var niður fyrir Betkar.

¹²Þá tók Samúel stein og reisti hann upp milli Mispa og Jesjana og kallaði hann Ebeneser^a og sagði: „Hingað til hefir Drottinn hjálpað oss.“

¹³Þannig voru Filistar yfirbugaðir, og komu þeir ekki framar inn í land Ísraels. Og hönd Drottins var gegn Filistum meðan Samúel lifði. ¹⁴En borgir þær, sem Filistar höfðu tekið frá Ísrael, komu aftur undir Ísrael, frá Ekron allt til Gat, og landinu, er að þeim lá, náði Ísrael einnig úr höndum Filista. Og friður komst á milli Ísraels og Amoríta.

¹⁵Samúel dæmdi^b Ísrael meðan hann lifði. ¹⁶Og hann ferðaðist um á ári hverju og kom til Betel, Gilgal og Mispa og dæmdi Ísrael á öllum þessum stöðum. ¹⁷Og hann sneri aftur til Rama, því að þar átti hann heima, og þar dæmdi hann Ísrael. Og hann reisti Drottinn þar altari.

Samúel og Sál

Ísraelsmenn krefjast konungsstjórnar

8

¹Er Samúel var orðinn gamall, setti hann sonu sína dómara yfir Ísrael. ²Frumgetinn sonur hans hét Jóel, en annar sonur hans Abía. Þeir dæmdu í Beerseba. ³En synir hans fetuðu ekki í fótspor hans, heldur hneigðust þeir til ágirndar og þágu mútur og hölluðu réttinum.

⁴Þá söfnuðust allir öldungar Ísraels saman og fóru á fund Samúels í Rama ⁵og sögðu við hann: „Sjá, þú ert nú orðinn gamall og synir þínir feta ekki í fótspor þín. Set oss því konung til að dæma oss, eins og er hjá öllum öðrum þjóðum.“ ⁶En Samúel mislíkaði það, að þeir sögðu: „Gef oss konung til þess að dæma oss!“ Og Samúel bað til Drottins.

⁷Drottinn sagði við Samúel: „Lát þú að orðum lýðsins í öllu því, sem þeir biðja þig um, því að þeir hafa ekki hafnað þér, heldur hafa þeir hafnað mér, að ég skuli ekki lengur vera konungur yfir þeim. ⁸Svona hafa þeir ávallt breytt frá þeim degi, er ég leiddi þá út af Egyptalandi, allt fram á þennan dag. Þeir hafa yfirgefið mig og þjónað öðrum guðum. Öldungis á sama hátt fara þeir nú og með þig. ⁹Lát því nú að orðum þeirra. Þó skalt þú vara þá alvarlega við, og segja þeim háttu konungsins, sem ríkja á yfir þeim.“

¹⁰Þá sagði Samúel lýðnum, sem heimti af honum konung, öll orð Drottins ¹¹og mælti: „Þessi mun verða háttur konungsins, sem yfir yður á að ríkja: Sonu yðar mun hann taka og setja þá við vagn sinn og á hesta sína, og þeir munu hlaupa fyrir vagni hans, ¹²og hann

^a Þ.e. hjálparhella.

^b Sjá skýr. við Dm 2.16.

mun skipa þá höfuðsmenn yfir þúsund og höfuðsmenn yfir fimmtíu, og setja þá til að plægja akurland sitt og skera upp korn sitt og gjöra hernaðartygi sín og ökutýgi. ¹³Og dætur yðar mun hann taka og láta þær búa til smyrsl, elda og baka. ¹⁴Og bestu lendur yðar, vingarða og olífugarða mun hann taka og gefa þjónum sínum, ¹⁵og af sáðlöndum yðar og víngörðum mun hann taka tíund og gefa hana geldingum sínum og þjónum sínum. ¹⁶Og þræla yðar og ambáttir og hina bestu uxa yðar og asna yðar mun hann taka og hafa til sinna verka. ¹⁷Af sauðfénaði yðar mun hann taka tíund, en sjálfir munuð þér verða þrælar hans. ¹⁸Þá munuð þér hrópa undan konungi yðar, er þér þá hafið kjörið yður, en þá mun Drottinn ekki svara yður.“

¹⁹En fólkið vildi ekki hlýða fortölum Samúels og sagði: „Nei, konungur skal yfir oss vera, ²⁰svo að vér séum eins og allar aðrar þjóðir, og konungur vor skal dæma oss og vera fyrirliði vor og heyja bardaga vora.“

²¹Samúel hlýddi á öll ummæli lýðsins og tjáði þau fyrir Drottni. ²²En Drottinn sagði við Samúel: „Lát þú að orðum þeirra og set yfir þá konung.“ Þá sagði Samúel við Ísraelsmenn: „Farið burt, hver til síns heimkynnis.“

Sál og týndu ösurnar

9

¹Maður er nefndur Kís. Hann var úr Benjamín og var sonur Abíels, Serórssonar, Bekórátssonar, Afíasonar, sonar Benjamíníta nokkurs, auðugur maður. ²Hann átti son, er Sál hét, fyrirmannlegan og fríðan. Enginn af Ísraelsmönnum var fríðari en hann. Hann var höfði hærri en allur lýður.

³Ösnur Kíss, föður Sáls, týndust, og Kís sagði við Sál, son sinn: „Tak með þér einn af sveinunum og farðu og leitaðu að ösnunum.“ ⁴Og þeir fóru um Efraímfjöll og þeir fóru um Salísaland, en fundu þær ekki. Síðan fóru þeir um Saalímíland, en þær voru þar eigi. Þá fóru þeir um Benjamínsland, en fundu þær ekki. ⁵En er þeir voru komnir í Súf-land, þá sagði Sál við svein sinn, þann er með honum var: „Kom þú, við skulum snúa við, svo að faðir minn fari ekki að undrast um okkur, í stað þess að hugsa um ösurnar.“

⁶Sveinninn svaraði honum: „Sjá, í borg þessari er guðsmaður einn, og er maðurinn frægur. Allt rætist, sem hann segir. Nú skulum við fara þangað; má vera að hann segi okkur, hvaða leið við eigum að halda.“

⁷Sál sagði við hann: „Sjá, ef við förum, hvað eigum við þá að færa manninum? Því að brauðið er þrotið í malpokum okkar og gjöf höfum við enga að færa guðsmanninum. Hvað höfum við?“

⁸Þá svaraði sveinninn Sál aftur og mælti: „Sjá, ég hefi hjá mér fjórðung úr silfursikli. Hann ætla ég að gefa guðsmanninum, til þess að hann segi okkur, hvaða leið við eigum að halda.“ (⁹Fyrrum komust menn svo að orði í Ísrael, þá er þeir gengu til fréttar við Guð: „Komið, vér skulum fara til sjáandans!“ Því að þeir, sem nú eru kallaðir spámenn, voru fyrrum kallaðir sjáendur.)

¹⁰Þá sagði Sál við svein sinn: „Þú hefir rétt að mæla. Kom þú, við skulum fara!“ Síðan fóru þeir til borgarinnar, þar sem guðsmaðurinn var.

Fyrri Samúelsbók

¹¹Er þeir voru að ganga upp stíginn upp að borginni, hittu þeir stúlkur, sem gengu út að sækja vatn, og sögðu við þær: „Er sjáandinn hér?“

¹²Þær svöruðu þeim og sögðu: „Já, hann er rétt á undan ykkur. Hann er alveg nýkominn til borgarinnar, því að lýðurinn ætlar í dag að færa sláturfórnir á fórnarhæðinni. ¹³Óðara en þið komið inn í borgina, munuð þið finna hann, áður en hann gengur upp á fórnarhæðina til að eta, því að lýðurinn etur ekki fyrr en hann kemur, af því að hann blessar fórnirnar; eftir það eta þeir, sem boðnir eru. Og gangið nú upp þangað, því að einmitt nú munuð þið finna hann.“ ¹⁴Síðan gengu þeir upp til borgarinnar.

Sál og Samúel hittast

Þegar þeir komu inn í borgina, sjá, þá gekk Samúel út á móti þeim og ætlaði upp á fórnarhæðina.

¹⁵Nú hafði Drottinn, daginn áður en Sál kom, opinberað Samúel þetta: ¹⁶„Í þetta mund á morgun mun ég senda til þín mann úr Benjamínslandi, og skalt þú smyrja hann til höfðingja yfir lýð minn Ísrael, og hann mun frelsa minn lýð af hendi Filistanna, því að ég hefi séð ánaud míns lýðs, og kvein hans hefir borist til mín.“ ¹⁷En er Samúel sá Sál, sagði Drottinn við hann: „Þetta er maðurinn, sem ég sagði um við þig: „Hann skal drottna yfir mínum lýð.““

¹⁸Sál gekk þá til Samúels í miðju borgarhliðinu og mælti: „Seg mér, hvar á sjáandinn heima?“

¹⁹Samúel svaraði Sál og mælti: „Ég er sjáandinn. Gakk á undan mér upp á fórnarhæðina. Þið skuluð eta með mér í dag, en á morgun snemma mun ég láta þig fara og fræða þig um allt það, er þú ber fyrir brjósti. ²⁰Og að því er snertir ösurnar, sem töpuðust hjá þér fyrir þremur dögum, þá vertu ekki áhyggjufullur út af þeim, því að þær eru fundnar. En hver mun hljóta allar hnossir Ísraels, hver nema þú og öll ætt föður þíns?“

²¹Sál svaraði og mælti: „Er ég ekki Benjamíníti, kominn af einni af hinum minnstu kynkvíslum Ísraels, og ætt mín hin lítilmótleigasta af öllum ættum Benjamíns kynkvíslar? Hví mælir þú þá slíkt við mig?“

²²Samúel tók Sál og svein hans og leiddi þá inn í matsalinn, og hann vísaði þeim til sætis efst meðal boðsmannanna, en þeir voru um þrjátíu manns. ²³Og Samúel sagði við matsveininn: „Kom þú nú með stykkið, sem ég fékk þér og sagði þér að taka frá.“ ²⁴Þá bar matsveinninn fram bóginn og rófunu og setti fyrir Sál. Og Samúel mælti: „Sjá, það sem afgangs varð, er nú sett fyrir þig. Et, því að á hinum ákveðna tíma var það geymt þér, þá er sagt var: Ég hefi boðið fólkinu!“ Og Sál át með Samúel þann dag. ²⁵Og þeir gengu niður af hæðinni ofan í borgina, og var búið um Sál á þakinu, og lagðist hann til svefns.

Samúel smyr Sál til konungs

²⁶Þegar lýsti af degi, kallaði Samúel á Sál uppi á þakinu og mælti: „Rís nú á fætur, svo að ég geti fylgt þér á leið.“ Þá reis Sál á fætur, og þeir gengu báðir út, hann og Samúel. ²⁷En er þeir voru komnir út fyrir borgina, sagði Samúel við Sál: „Segðu sveininum að fara á undan okkur, – og hann fór á undan – en statt þú kyrr, svo að ég megi flytja þér orð frá Guði.“

10

¹Þá tók Samúel buðk með olífuolíu og hellti yfir höfuð honum og minntist við hann og mælti: „Nú hefir Drottinn smurt þig til höfðingja yfir lýð sinn Ísrael, og þú skalt drottna yfir lýð Drottins og þú skalt frelsa hann af hendi óvina hans. Og þetta skalt þú til marks hafa um, að Drottinn hefir smurt þig til höfðingja yfir arfleifð sína.“ ²Þegar þú ert farinn frá mér í dag, munt þú hitta tvo menn við gróf Rakelar á Benjamíns landamærum hjá Selsa, og þeir munu segja við þig: „Ösurnar, sem þú fórst að leita að, eru fundnar. En faðir þinn er hættur að hugsa um ösurnar og farinn að undrast um ykkur og segir: Hvað á ég að gjöra viðvíkjandi syni mínum?“ ³Og þegar þú nú heldur áfram þaðan og kemur að Taboreik, þá munu þrír menn mæta þér þar, sem eru á leið upp til Guðs í Betel. Einn þeirra ber þrjú kið, annar ber þrjá brauðhleifa og hinn þriðji ber vínlegil. ⁴Þeir munu heilsa þér og gefa þér tvö brauð; skalt þú þiggja þau af þeim. ⁵Eftir það munt þú koma til Gíbeu Guðs, þar sem súla Filista stendur. Og þegar þú kemur inn í borgina, þá munt þú mæta hóp spámanna, sem eru á leið ofan af fórnarhæðinni með hörpur, bumbur, hljóðpípur og gígjur á undan sér og sjálfir eru í spámannlegum guðmóði. ⁶Þá mun andi Drottins koma yfir þig, svo að þú munt komast í spámannlegan guðmóð með þeim og verða annar maður. ⁷Og þegar þú sér þessi tákn koma fram, þá neyt þess færís, sem þér býðst, því að Guð er með þér. ⁸Og þú skalt fara á undan mér ofan til Gilgal. Og sjá, ég mun koma heim til þín og bera fram brennifórnir og förna heillafórnum. Þú skalt bíða í sjö daga, þar til er ég kem til þín, og þá skal ég láta þig vita, hvað þú átt að gjöra.“

⁹Þegar Sál nú sneri sér við og gekk burt frá Samúel, þá umbreytti Guð hjarta hans, og öll þessi tákn komu fram þennan sama dag.

¹⁰Er þeir komu til Gíbeu, kom hópur spámanna á móti honum. Og andi Guðs kom yfir hann, svo að hann komst í spámannlegan guðmóð meðal þeirra. ¹¹En þegar allir þeir, sem þekkt höfðu hann áður, sáu, að guðmóður var kominn á hann eins og á spámennina, þá sögðu menn hver við annan: „Hvað kemur að syni Kíss? Er og Sál meðal spámannanna?“ ¹²Þá svaraði maður nokkur þaðan og sagði: „Hver er þá faðir þeirra?“ Þaðan er máltækið komið: „Er og Sál meðal spámannanna?“ ¹³En er hinn spámannlegi guðmóður var af honum, þá fór hann heim til sín.

¹⁴Þá sagði föðurbróðir Sáls við hann og við svein hans: „Hvert fóruð þið?“

Og hann sagði: „Að leita að ösnunum. Og þegar við fundum þær hvergi, þá fórum við til Samúels.“

¹⁵Þá sagði föðurbróðir Sáls: „Seg mér frá, hvað Samúel sagði við ykkur.“

¹⁶Og Sál sagði við föðurbróður sinn: „Hann sagði okkur, að ösurnar væru fundnar.“ En það, sem Samúel hafði sagt um konungdóminn, frá því sagði hann honum eigi.

Sál kjörinn konungur með hlutkesti

¹⁷Samúel kallaði lýðinn saman til Drottins í Mispa ¹⁸og sagði við Ísraelsmenn: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Ég hef leitt Ísrael út af Egyptalandi, og ég hef frelsað yður undan valdi Egypta og undan valdi allra þeirra konungsríkja, er kúguðu yður. ¹⁹En þér hafið í dag hafnað Guði yðar, sem hjálpað hefir yður úr öllum nauðum yðar og

þrengingum, og sagt: „Nei, heldur skalt þú setja konung yfir oss.“ En gangið nú fram fyrir Drottin eftir ættkvíslum yðar og þúsundum.“

²⁰Síðan lét Samúel allar ættkvíslir Ísraels ganga fram, og féll hlutur á Benjamíns ættkvísl. ²¹Þá lét hann Benjamíns ættkvísl ganga fram eftir kynþáttum hennar, og féll hlutur á kynþátt Matríta. Þá lét hann kynþátt Matríta ganga fram mann fyrir mann, og féll hlutur á Sál Kísson. Var hans þá leitað, en hann fannst ekki. ²²Þá spurðust þeir enn fyrir hjá Drottni: „Er maðurinn kominn hingað?“

Drottinn svaraði: „Sjá, hann hefir falið sig hjá farangrinum.“

²³Þá hlupu þeir þangað og sóttu hann. Og er hann gekk fram meðal lýðsins, þá var hann höfði hærri en allur lýður. ²⁴Og Samúel sagði við allan lýðinn: „Hafið þér séð, að hann sem Drottinn hefir útvalið, er slíkur, að enginn er hans líki meðal alls fólksins?“

Þá æpti allur lýðurinn og sagði: „Konungurinn lifi!“

²⁵Og Samúel sagði lýðnum réttindi konungdómsins og skrifaði þau í bók og lagði hana til geymslu frammi fyrir Drottni. Síðan lét Samúel allan lýðinn burt fara, hvern heim til sín. ²⁶Þá fór og Sál heim til Gíbeu, og með honum fóru hraustmennin, sem Guð hafði snortið hjartað í. ²⁷En hrakmenni nokkur sögðu: „Hvað ætli þessi hjálpi oss?“ Og þeir fyrirritu hann og færðu honum engar gjafir, en hann lét sem hann vissi það ekki.

Konungdómur Sáls endurnýjaður

11

¹Nahas Ammóníti fór og settist um Jabes í Gíleað. Þá sögðu allir Jabesbúar við Nahas: „Gjör þú sáttmála við oss, og munum vér þjóna þér.“

²Nahas Ammóníti svaraði þeim: „Með þeim kostum vil ég gjöra sáttmála við yður, að ég stingi út á yður öllum hægra augað og gjöri öllum Ísrael háðung með því.“

³Öldungarnir í Jabes sögðu við hann: „Gef oss sjö daga frest, og munum vér senda sendiboða um allt Ísraels land, og ef enginn þá hjálpar oss, munum vér gefast upp fyrir þér.“

⁴Þegar sendiboðarnir komu til Gíbeu Sáls og báru upp erindi sitt í áheyrn lýðsins, þá hóf allur lýðurinn upp raust sína og grét. ⁵Og sjá, þá kom Sál á eftir nautunum utan af akri. Og Sál mælti: „Hvað ber til þess, að fólkið er að gráta?“ Og þeir sögðu honum erindi Jabesmanna. ⁶Þá kom andi Guðs yfir Sál, er hann heyrði þessi tíðindi, og varð hann reiður mjög. ⁷Og hann tók tvo uxa og brytjaði þá og sendi stykkinn um allt Ísraels land með sendiboðunum og lét þá orðsending fylgja: „Svo skal farið með naut hvers þess manns, er eigi fylgir Sál og Samúel í hernað.“

Þá kom ótti Drottins yfir fólkið, svo að þeir lögðu af stað sem einn maður. ⁸Og hann kannaði liðið í Besek, og voru þá Ísraelsmenn þrjú hundruð þúsund og Júdamenn þrjátíu þúsund. ⁹Og þeir sögðu við sendiboðana, sem komnir voru: „Segið svo mönnunum í Jabes í Gíleað: Á morgun um hádegisbil skal yður koma hjálp.“ Og sendimennirnir komu og sögðu Jabesbúum frá þessu, og urðu þeir glaðir við. ¹⁰Og Jabesbúar sögðu við Nahas: „Á morgun munum vér gefast upp fyrir yður. Þá getið þér gjört við oss hvað sem yður gott þykir.“

¹¹En morguninn eftir skipti Sál liðinu í þrjá flokka, og brutust þeir inn í herbúðirnar um morgunvökuna og felldu Ammóníta fram til hádegis. Og þeir, sem af komust, dreifðust víðsvegar, svo að ekki urðu eftir af þeim tveir saman.

¹²Þá sagði fólkíð við Samúel: „Hverjir voru það, sem sögðu: „Á Sál að verða konungur yfir oss?“ Framseljið þá menn, svo að vér getum drepíð þá.“

¹³En Sál sagði: „Engan mann skal deyða á þessum degi, því að í dag hefir Drottinn veitt Ísrael sigur.“

¹⁴Samúel sagði við lýðinn: „Komið, vér skulum fara til Gilgal og endurnýja þar konungdóminn.“ ¹⁵Þá fór allur lýðurinn til Gilgal og gjörði Sál þar að konungi frammi fyrir Drottni í Gilgal. Og þeir fórnðu þar heillaförnum frammi fyrir Drottni, og Sál og allir Ísraelsmenn glöddu sig þar mikillega.

Skilnaðarræða Samúels

12

¹Samúel mælti til alls Ísraels:

„Sjá, ég hefi látið að orðum yðar í öllu því, sem þér hafið beiðst af mér, og ég hefi sett yfir yður konung. ²Og sjá, nú gengur konungurinn frammi fyrir yður, en ég er orðinn gamall og grár fyrir hærum, og synir mínir eru meðal yðar. En ég hefi gengið fyrir augliti yðar frá barnæsku fram á þennan dag. ³Hér er ég, vitnið á móti mér frammi fyrir Drottni og hans smurða: Hvers uxa hefi ég tekið? Og hvers asna hefi ég tekið? Og hvern hefi ég féflett? Hverjum hefi ég sýnt ofríki? Og af hverjum hefi ég þegið mútu eða jafnvel eina skó? Vitnið móti mér, og mun ég gjalda yður það aftur.“

⁴Þeir svöruðu: „Eigi hefir þú féflett oss, og eigi hefir þú sýnt oss ofríki, og við engu hefir þú af nokkurs manns hendi tekið.“

⁵Hann sagði við þá: „Drottinn sé vitni móti yður, og hans smurði sé vitni í dag, að þér hafið ekkert fundið í minni hendi.“

Og þeir sögðu: „Já, þeir skulu vera vitni!“

⁶Þá sagði Samúel við lýðinn: „Drottinn sé vitni, hann sem skóp Móse og Aron og leiddi feður yðar út af Egyptalandi. ⁷Gangið nú fram, til þess að ég deili á yður frammi fyrir Drottni og minni yður á allar velgjörðir Drottins, sem hann hefir auðsýnt yður og feðrum yðar. ⁸Þegar Jakob var kominn til Egyptalands, þjáðu Egyptar þá. Þá hrópuðu feður yðar til Drottins, og Drottinn sendi Móse og Aron, og þeir leiddu feður yðar út af Egyptalandi, og hann fékk þeim bústað í þessu landi. ⁹En þeir gleymdu Drottni, Guði sínum. Þá seldi hann þá í hendur Sísera, hershöfðingja Jabíns konungs í Hasór, og í hendur Filistum og í hendur Móabskonungi, svo að þeir herjuðu á þá. ¹⁰En þeir hrópuðu til Drottins og sögðu: „Vér höfum syndgað, þar sem vér höfum yfirgefið Drottin og þjónað Baölum og Astörtum; en frelsa oss nú af hendi óvina vorra, þá skulum vér þjóna þér.“ ¹¹Þá sendi Drottinn Jerúbbaal, Barak, Jefta og Samúel og frelsaði yður af hendi óvina yðar allt í kring, svo að þér bjugguð óhultir. ¹²En er þér sáuð, að Nahas, konungur Ammóníta, fór í

^a Þ.e. enga sök né sekt.

móti yður, þá sögðuð þér við mig: „Nei, konungur skal drottna yfir oss!“ – en Drottinn, Guð yðar, er þó konungur yðar.

¹³Þarna er nú konungurinn, sem þér hafið valið, sem þér hafið beðið um. Drottinn hefir nú sett yfir yður konung. ¹⁴Ef þér óttist Drottin og þjónið honum og hlýðið hans raustu og óhlýðnist ekki skipun Drottins, og ef þér, bæði þér sjálfir og konungurinn, sem ríkir yfir yður, fylgið Drottni, Guði yðar, þá fer vel, ¹⁵en ef þér hlýðið ekki raustu Drottins og óhlýðnist skipun Drottins, þá mun hönd Drottins vera á móti yður og konungi yðar.

¹⁶Gangið nú fram og sjáið þann mikla atburð, er Drottinn lætur verða fyrir augum yðar. ¹⁷Er nú ekki hveitiuppskera? Ég ætla að biðja Drottin að senda þrumur og regn. Þá skuluð þér kannast við og skilja, hversu mikið illt þér gjörðuð í augum Drottins, er þér beiddust að fá konung.“

¹⁸Og Samúel ákallaði Drottin, og Drottinn sendi þrumur og regn þennan sama dag. Þá varð lýðurinn mjög hræddur við Drottin og við Samúel. ¹⁹Og allur lýðurinn sagði við Samúel: „Bið til Drottins Guðs þíns fyrir þjónum þínum, svo að vér deyjum ekki, því að vér höfum bætt þeirri misgjörð ofan á allar syndir vorar, að vér höfum beiðst konungs.“

²⁰Samúel sagði við lýðinn: „Óttist ekki. Þér hafið að vísu framið þessa misgjörð, en víkið nú ekki frá Drottni og þjónið Drottni af öllu hjarta yðar ²¹og eltið ekki fánýtin, sem að engu liði eru og eigi frelsa, því að fánýt eru þau. ²²Því að Drottinn mun eigi útskúfa lýð sínum vegna síns mikla nafns, af því að Drottni hefir þóknast að gjöra yður að sínum lýð. ²³Og fjarri sé það mér að syndga á móti Drottni með því að hætta að biðja fyrir yður. Ég vil kenna yður hinn góða og rétta veg. ²⁴Óttist aðeins Drottin og þjónið honum trúlega af öllu hjarta yðar, því sjáið, hversu mikið hann hefir fyrir yður gjört. ²⁵En ef þér breytið illa, þá verður bæði yður og konungi yðar í burtu kippt.“

Stríð við Filista. Sál hafnað

13

¹Sál var þríugur að aldri,^a þá er hann varð konungur, og ríkti í tvö ár yfir Ísrael.

²Sál valdi sér þrjú þúsund manns af Ísrael. Af þeim voru tvö þúsund hjá Sál í Mikmas og á Betelfjöllum, en eitt þúsund hjá Jónatan í Gíbeu í Benjamín. Hitt liðið lét hann brott fara, hvern heim til sín.

³Jónatan drap landstjóra Filista, sem sat í Geba, og Filistar fréttu það. Og Sál lét þeyta lúður um allt landið og sagði: „Hebrear skulu heyra það.“ ⁴Og allur Ísrael heyrði sagt: „Sál hefir drepíð landstjóra Filista, og Filistar hafa andstyggð á Ísrael.“ Og liðinu var stefnt saman til þess að fara með Sál til Gilgal.

⁵Filistar söfnuðust saman til að berjast við Ísrael, þrjú þúsund vagnar og sex þúsund riddarar og fótgöngulið, svo margt sem sandur á sjávarströndu, og þeir lögðu af stað og settu herbúðir sínar í Mikmas fyrir austan Betaven. ⁶Og er Ísraelsmenn sáu, að þeir voru komnir í kreppu, því að að þeim þrengdi, þá faldi liðið sig í hellum, jarðholum,

^a Áratlan hefir fallið brott úr hebr. textanum, en sum handrit grísku þýðingarinnar hafa töluna þrjátíu. 1. vers vantar í aðalhandrit grísku þýðingarinnar.

klettaskorum, gjótum og gryfjum. ⁷Nokkrir Hebreanna fóru yfir vöðin á Jórdan yfir í Gaðs land og Gíleaðs.

Sál var enn í Gilgal, en allt liðið hafði flúið burt frá honum fyrir hræðslu sakir. ⁸Og hann beið í sjö daga, til þess tíma, er Samúel hafði til tekið, en Samúel kom ekki til Gilgal, og fólkið dreifðist burt frá honum. ⁹Þá sagði Sál: „Færið mér hingað brennifórnina og heillafórnirnar.“ Og hann fórnaði brennifórninni. ¹⁰En er hann hafði fórnað brennifórninni, sjá, þá kom Samúel. Og Sál gekk út á móti honum til þess að heilsa honum. ¹¹Og Samúel mælti: „Hvað hefir þú gjört?“

Sál svaraði: „Þegar ég sá, að liðið dreifðist burt frá mér og að þú komst ekki á tilteknum tíma, en Filistar söfnuðust saman í Mikmas, ¹²þá hugsaði ég: „Nú munu Filistar fara ofan á móti mér til Gilgal, áður en ég hef blíðkað Drottin.“ Fyrir því herti ég upp hugann og fórnaði brennifórninni.“

¹³Þá sagði Samúel við Sál: „Heimskulega hefir þér farið. Þú hefir ekki gætt skipunar Drottins, Guðs þíns, sem hann fyrir þig lagði, því að nú hefði Drottinn staðfest konungdóm þinn yfir Ísrael að eilífu. ¹⁴En nú mun konungdómur þinn ekki standa. Drottinn hefir leitað sér að manni eftir sínu hjarta, og hann hefir Drottinn skipað höfðingja yfir lýð sinn, því að þú hefir ekki gætt þess, er Drottinn fyrir þig lagði.“

¹⁵Þá tók Samúel sig upp og fór frá Gilgal og hélt leiðar sinnar. En leifarnar af liðinu fóru á eftir Sál í móti herliðinu. Og er þeir voru komnir frá Gilgal til Gíbeu í Benjamín, þá kannaði Sál liðið, sem hjá honum var, um sex hundruð manns. ¹⁶Sál og Jónatan sonur hans og liðið, sem með þeim var, sátu í Geba^a í Benjamín, en Filistar höfðu sett herbúðir sínar í Mikmas.

¹⁷Ránessveit fór út úr herbúðum Filista í þrem hópum. Einn hópurinn stefndi veginn til Ofra inn í Sjúal-land, ¹⁸annar hópurinn stefndi veginn til Bet Hóron, og þriðji hópurinn stefndi veginn til hæðarinnar, sem gnæfir yfir Sebóímdalinn gegnt eyðimörkinni.

¹⁹Enginn járnsmiður var til í öllu Ísraelslandi, því að Filistar hugsuðu: „Hebrear mega ekki smíða sverð eða spjót.“ (²⁰Ísraelsmenn urðu að fara ofan til Filista, ef þeir vildu láta hvessa plógjárn sín, haka, axir og sigðir. ²¹Gjaldið var tveir þriðju úr sikli fyrir plógjárn og haka, og þriðjungur úr sikli fyrir gaffla og axir og fyrir að setja brodd á broddstaf.^b) ²²Þannig hafði gjörvallt liðið, sem var með Sál og Jónatan, hvorki sverð né spjót í höndum orustudaginn, en Sál og Jónatan sonur hans höfðu það.

²³Varðflokkur Filista fór nú og settist í skarðið hjá Mikmas.

Þrekvirki Jónatans

14

¹Svo bar við einn dag, að Jónatan sonur Sáls sagði við skjaldsvein sinn: „Kom þú, við skulum fara yfir til varðflokks Filista, sem er þarna hinumegin.“ En hann sagði ekki föður sínum frá því. ²En Sál sat utanvert við Gíbeu undir granateplatrénu, sem er hjá Mígron, og liðið, sem hann hafði með sér, var hér um bil sex hundruð manns. ³Og Ahía, sonur

^a Á sennilega að vera Gíbea.

^b Hebr. textinn óljós í 21. v.

Ahítúbs, bróður Íkabóðs, Pínehassonar, Elísonar, prests Drottins í Síló, bar hökulinn.^a En liðið vissi ekki, að Jónatan hafði farið.

⁴Á milli klifanna, sem Jónatan vildi um fara yfir til varðflokks Filistanna, var hvor hamarinn sínum megin. Hét annar Bóses, en hinn Sene. ⁵Annar hamarinn var að norðanverðu og var brattur, gegnt Mikmas, en hinn að sunnanverðu, gegnt Geba.

⁶Jónatan sagði við skjaldsvein sinn: „Kom þú, við skulum fara yfir til varðflokks þessara óumskornu manna. Vera má, að Drottinn framkvæmi eitthvað oss í hag, því að ekkert getur tálmað Drottni að veita sigur, hvort heldur er með mörgum eða fáum.“

⁷Skjaldsveinninn svaraði honum: „Gjör þú öldungis eins og þér leikur hugur á, sjá, ég mun fylgja þér. Vil ég það eitt, er þú vilt.“

⁸Jónatan mælti: „Sjá, við förum nú yfir til mannanna og látum þá sjá okkur. ⁹Ef þeir þá kalla til okkar: „Nemið staðar, þangað til vér komum til ykkar!“ þá skulum við standa kyrrir, þar sem við erum staddir, og eigi fara upp til þeirra. ¹⁰En ef þeir kalla: „Komið hingað upp til vor!“ þá skulum við fara upp þangað, því að þá hefir Drottinn gefið þá í okkar hendur. Skulum við hafa það að marki.“

¹¹Síðan létu þeir báðir varðflokk Filistanna sjá sig, og Filistar sögðu: „Sjá, Hebrear koma fram úr holunum, sem þeir hafa falið sig í.“ ¹²Þá kölluðu varðmennirnir til Jónatans og skjaldsveins hans: „Komið hingað upp til vor, og skulum vér segja ykkur tíðindi.“

Þá sagði Jónatan við skjaldsvein sinn: „Kom nú upp á eftir mér, því að Drottinn hefir gefið þá í hendur Ísraels.“ ¹³Og Jónatan klifraði upp á höndum og fótum og skjaldsveinn hans á eftir honum. Þá lögðu þeir á flótta fyrir Jónatan. En hann felldi þá, og skjaldsveinn hans vann á þeim á eftir honum. ¹⁴Og þeir sem Jónatan og skjaldsveinn hans lögðu að velli í þessu fyrsta áhlaupi, voru um tuttugu manns, eins og þegar plógur flettir sundur sverðinum á dagplægi lands. ¹⁵Þá sló ótta yfir herbúðirnar á völlum og yfir allt liðið. Varðsveitin og ránsflokkurinn urðu einnig skelkaðir, og landið nötraði, og varð það að mikilli skelfingu.

Filistar sigraðir

¹⁶Sjónarverðir Sáls í Gíbeu í Benjamín lituðust um, og sjá, þá var allt á tjá og tundri í herbúðum Filista. ¹⁷Og Sál sagði við mennina, sem með honum voru: „Kannið nú liðið og hyggið að, hver frá oss hefir farið.“ Könnuðu þeir þá liðið, og vantaði þá Jónatan og skjaldsvein hans. ¹⁸Þá mælti Sál við Ahía: „Kom þú með hökulinn!“ – því að hann bar þá hökulinn frammi fyrir Ísraelsmönnum. ¹⁹En meðan Sál var að tala við prestinn, varð ysinn í herbúðum Filista æ meiri og meiri, svo að Sál sagði við prestinn: „Hættu við það!“ ²⁰Og Sál og allt liðið, sem með honum var, safnaðist saman. En er þeir komu í orustuna, sjá, þá reiddi þar hver sverð að öðrum, og allt var í uppnámi. ²¹En Hebrear þeir, er að undanfögnu höfðu lotið Filistum og farið höfðu með þeim í stríðið, snerust nú og í móti þeim og gengu í lið með Ísraelsmönnum, þeim er voru með Sál og Jónatan. ²²Og er allir Ísraelsmenn, þeir er falið höfðu sig á Efraímfjöllum, fréttu, að Filistar væru lagðir á flótta,

^a Hökullinn var fat, er höfuðprestur (konungur) klæddist. Á honum var „brjóstskjöldur“, sem á var e.k. vasi, er geymdi „úrím“ og „túmmím“, tvo helgigripi, er notaðir voru til að fá vitneskju um vilja Guðs með hlutkesti. Sjá 1S 14.40–42, 28.6, 2M 28.30.

þá veittu þeir þeim og eftirför til þess að berjast við þá. ²³Þannig veitti Drottinn Ísrael sigur á þeim degi.

Lýðurinn bjargar lífi Jónatans

Orustan þokaðist fram hjá Betaven, ²⁴og Ísraelsmenn voru mæddir orðnir þann dag. Þá gjörði Sál mikið glappaverk. Hann lét liðið vinna svolátandi eið: „Bölvaður sé sá, sem neytir matar áður en kveld er komið og ég hefi hefnt mín á óvinum mínum!“ Fyrir því bragðaði enginn af liðinu mat.

²⁵En nú voru hunangsbú á völlum. ²⁶Og er liðið kom að hunangsbúunum, sjá, þá voru býflugurnar flognar út, en þrátt fyrir það bar enginn hönd að munni, því að liðið hræddist eiðinn. ²⁷En Jónatan hafði eigi hlýtt á, þá er faðir hans lét liðið vinna eiðinn. Hann rétti því út enda stafsins, sem hann hafði í hendinni, og dýfði honum í hunangsseiminn og bar hönd sína að munni sér. Urðu augu hans þá aftur fjörleg. ²⁸Þá tók einn úr liðinu til máls og sagði: „Faðir þinn hefir látið liðið vinna svolátandi eið: „Bölvaður sé sá, sem matar neytir í dag!““ En liðið var þreytt.

²⁹Jónatan svaraði: „Faðir minn leiðir landið í ógæfu. Sjáið, hversu fjörleg augu mín eru, af því að ég bragðaði ögn af þessu hunangi. ³⁰Hversu miklu meira mundi mannfallið hafa verið meðal Filista en það nú er orðið, ef liðið hefði etið nægju sína í dag af herfangi óvinanna, er það náði.“

³¹Og þeir felldu Filista á þeim degi frá Mikmas til Ajalon, og liðið var mjög þreytt. ³²Og liðið fleygði sér yfir herfangið, og tóku þeir bæði sauðfé, naut og kálfa og slátruðu á jörðinni, og fólkið át kjötið með blóðinu. ³³Og menn sögðu Sál frá því og mæltu: „Sjá, fólkið syndgar móti Drottni með því að eta kjötið með blóðinu.“

Sál sagði: „Þér drýgið glæp. Veltið hingað til mín stórum steini.“ ³⁴Og Sál mælti: „Gangið út meðal fólksins og segið þeim: „Hver og einn af yður komi til mín með sinn uxa og sína sauðkind og slátrið þeim hér og etið, svo að þér syndgið ekki á móti Drottni með því að eta það með blóðinu.““ Þá kom hver og einn af liðinu um nóttina með það, er hann hafði, og þeir slátruðu því þar. ³⁵Og Sál reisti Drottni altari. Það var fyrsta altarið, sem hann reisti Drottni.

³⁶Og Sál mælti: „Vér skulum fara á eftir Filistum í nótt og ræna meðal þeirra, þar til er birtir af degi, og engan af þeim láta eftir verða.“

Þeir sögðu: „Gjör þú allt, sem þér gott þykir.“

En presturinn sagði: „Vér skulum ganga hér fram fyrir Guð.“

³⁷Sál gekk þá til fréttu við Guð: „Á ég að fara á eftir Filistum? Munt þú gefa þá í hendur Ísrael?“ En hann svaraði honum engu þann dag. ³⁸Þá sagði Sál: „Gangið hingað, allir höfðingjar fólksins, og grennslist eftir og komist að raun um, hver drýgt hefir þessa synd í dag. ³⁹Því að svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er veitt hefir Ísrael sigur, þó að það væri Jónatan sonur minn, sem hefði drýgt hana, þá skyldi hann láta lífið.“ En enginn svaraði honum af öllu fólkinu. ⁴⁰Þá sagði hann við allan Ísrael: „Verið þér öðrumegin, en ég og Jónatan sonur minn skulum vera hinumegin.“

Lýðurinn sagði við Sál: „Gjör þú sem þér gott þykir.“

⁴¹Þá mælti Sál: „Drottinn, Ísraels Guð, hví svaraðir þú ekki þjóni þínum í dag? Ef þessi misgjörð hvílir á mér eða Jónatan syni mínum, Drottinn, Ísraels Guð, þá lát þú úrím koma upp, en ef hún hvílir á lýð þínum Ísrael, þá lát þú túmmím koma upp.“ Þá kom upp hlutur Jónatans og Sáls, en fólkið gekk undan. ⁴²Og Sál mælti: „Hlutið með mér og Jónatan syni mínum!“ Kom þá upp hlutur Jónatans. ⁴³Og Sál sagði við Jónatan: „Segðu mér, hvað hefir þú gjört?“

Þá sagði Jónatan honum frá því og mælti: „Ég bragðaði aðeins ögn af hunangi á stafsendanum, sem ég hafði í hendinni. Sjá, hér er ég, fyrir það á ég að láta lífið?“

⁴⁴Sál svaraði: „Guð gjöri við mig það, er hann vill: lífið verður þú að láta, Jónatan!“

⁴⁵En lýðurinn sagði við Sál: „Á Jónatan að láta lífið, hann sem unnið hefir þennan mikla sigur í Ísrael? Fjarri sé það! Svo sannarlega sem Drottinn lifir, skal ekki eitt höfuðhár hans falla til jarðar, því að með Guðs hjálp hefir hann unnið í dag.“ Og fólkið leysti Jónatan út undan lífláti.

⁴⁶Og Sál kom aftur, er hann hafði elt Filista, en Filistar fóru heim til sín.

Konungdómur Sáls. Ættfólk hans.

⁴⁷Þá er Sál hafði hlotið konungdóm yfir Ísrael, háði hann ófrið við alla óvini sína allt í kring: við Móab, við Ammóníta, við Edóm, við konunginn í Sóba og við Filista, og hvert sem hann sneri sér, vann hann sigur. ⁴⁸Hann sýndi og hreysti og vann sigur á Amalek og frelsaði Ísrael af hendi þeirra, er rændu hann.

⁴⁹Synir Sáls voru Jónatan, Jísvi og Malkísúa; og dætur hans tvær hétu: hin eldri Merab og hin yngri Míkal. ⁵⁰Og kona Sáls hét Ahínóam, dóttir Ahímaas. Og hershöfðingi hans hét Abner, sonur Ners, föðurbróður Sáls. ⁵¹Því að Kís, faðir Sáls, og Ner, faðir Abners, voru synir Abíels.

⁵²Og ófriðurinn við Filista var harður alla ævi Sáls, og sæi Sál einhvern kappa eða eitthvert hraustmenni, þá tók hann þann mann í sína sveit.

Sál hafnað sem konungi

15

¹Samúel sagði við Sál: „Drottinn sendi mig til þess að smyrja þig til konungs yfir lýð sinn Ísrael. Hlýð því boði Drottins. ²Svo segir Drottinn allsherjar: Ég vil hefna þess, er Amalek gjörði Ísrael, að hann gjörði honum farartálma, þá er hann fór af Egyptalandi. ³Far því og vinn sigur á Amalek og helgaðu hann banni^a og allt, sem hann á. Og þú skalt ekki þyrma honum, heldur skalt þú deyða bæði karla og konur, börn og brjóstmylkinga, naut og sauðfé, úlfalda og asna.“

⁴Sál bauð þá út liði og kannaði það í Telam: tvö hundruð þúsundir fótgönguliðs og tíu þúsundir Júdamanna. ⁵Og Sál kom til höfuðborgar Amaleks og setti launsát í dalinn. ⁶Og Sál sagði við Keníta: „Komið, víkið undan, farið burt frá Amalekítum, svo að ég tortími

^a Sjá skýr. við Js 7.1 um lög hins “heilaga stríðs“.

Fyrri Samúelsbók

yður ekki með þeim, því að þér sýnduð öllum Ísraelsmönnum góðvild, þá er þeir fóru af Egyptalandi.“ Þá viku Kenítar burt frá Amalek.

⁷Sál vann sigur á Amalek frá Havíla suður undir Súr, sem liggur fyrir austan Egyptaland. ⁸Og Agag, konung Amaleks, tók hann höndum lifandi, en fólkið allt bannfærði hann með sverðseggjum. ⁹Þó þyrmdi Sál og fólkið Agag og bestu sauðunum og nautunum, öldu og feitu skepnunum, og öllu því, sem vænt var, og vildu ekki bannfæra það. En allt það af fénaðinum, sem var lélegt og rýrt, bannfærðu þeir.

¹⁰Þá kom orð Drottins til Samúels svohljóðandi: ¹¹„Mig iðrar þess, að ég gjörði Sál að konungi, því að hann hefir snúið baki við mér og eigi framkvæmt boð mín.“ Þá reiddist Samúel og hrópaði til Drottins alla nóttina. ¹²Og Samúel lagði snemma af stað næsta morgun til þess að hitta Sál. Og Samúel var sagt svo frá: „Sál er kominn til Karmel, og sjá, hann hefir reist sér minnismerki. Því næst sneri hann við og hélt áfram og er farinn ofan til Gilgal.“

¹³Þegar Samúel kom til Sáls, mælti Sál til hans: „Blessaður sért þú af Drottni, ég hefi framkvæmt boð Drottins.“

¹⁴En Samúel mælti: „Hvaða sauðajarmur er það þá, sem ómar í eyru mér, og hvaða nautaöskur er það, sem ég heyri?“

¹⁵Sál svaraði: „Þeir komu með það frá Amalekítum, af því að fólkið þyrmdi bestu sauðunum og nautunum til þess að fórna þeim Drottni Guði sínum, en hitt höfum vér bannfært.“

¹⁶Samúel sagði við Sál: „Hættu nú, og mun ég kunngjöra þér það, sem Drottinn hefir talað við mig í nótt.“

Sál sagði við hann: „Tala þú!“

¹⁷Samúel mælti: „Er ekki svo, að þótt þú sért lítill í þínum augum, þá ert þú þó höfuð Ísraels ættkvísla, því að Drottinn smurði þig til konungs yfir Ísrael? ¹⁸Og Drottinn sendi þig í leiðangur og sagði: „Far þú og bannfær syndarana, Amalekíta, og berst við þá, uns þú hefir gjöreytt þeim.“ ¹⁹Hvers vegna hefir þú þá ekki hlýtt boði Drottins, heldur fleygt þér yfir herfangið og gjört það, sem illt var í augum Drottins?“

²⁰Þá mælti Sál við Samúel: „Ég hefi hlýtt boði Drottins og hefi farið í leiðangur þann, er Drottinn sendi mig í, og hefi komið hingað með Agag, Amaleks konung, og Amalek hefi ég banni helgað. ²¹En fólkið tók sauði og naut af herfanginu, hið besta af því bannfærða, til þess að fórna því í Gilgal Drottni Guði þínum til handa.“

²²Samúel mælti: „Hefir þá Drottinn eins mikla velþóknun á brenniförnum og sláturförnum eins og á hlýðni við boð sín? Nei, hlýðni er betri en förn, gaumgæfni betri en feiti hrútanna. ²³Þrjóska er ekki betri en galdrasynd, og þvermóðska er ekki betri en hjáguðadýrkun og húsgoð. Af því að þú hefir hafnað skipun Drottins, þá hefir hann og hafnað þér og svipt þig konungdómi.“

²⁴Sál mælti við Samúel: „Ég hefi syndgað, þar eð ég hefi brotið boð Drottins og þín fyrirmæli, en ég óttaðist fólkið og lét því að orðum þess. ²⁵Fyrirgef mér nú synd mína og snú þú við með mér, svo að ég megi falla fram fyrir Drottni.“

²⁶Samúel svaraði Sál: „Ég sný ekki við með þér. Af því að þú hefir hafnað skipun Drottins, þá hefir og Drottinn hafnað þér og svipt þig konungdómi yfir Ísrael.“

²⁷Samúel sneri sér nú við og ætlaði að ganga burt. Þá greip Sál í lafið á skikkju hans, og rifnaði það af. ²⁸Þá mælti Samúel til hans: „Rifið hefir Drottinn frá þér í dag konungdóminn yfir Ísrael og gefið hann öðrum, sem er betri en þú. ²⁹Ekki lýgur heldur vegsemd Ísraels, og ekki iðrar hann, því að hann er ekki maður, að hann iðri.“

³⁰Sál mælti: „Ég hefi syndgað, en sýn mér þó þá virðingu frammi fyrir öldungum þjóðar minnar og frammi fyrir Ísrael að snúa við með mér, svo að ég megi falla fram fyrir Drottni Guði þínum.“

³¹Þá sneri Samúel við og fór með Sál, og Sál féll fram fyrir Drottni.

³²Og Samúel mælti: „Færið mér Agag, Amaleks konung.“ Og Agag gekk til hans kátur.

Og Agag mælti: „Sannlega er nú beiskja dauðans á brott vikin.“

³³Þá mælti Samúel: „Eins og sverð þitt hefir gjört konur barnlausar, svo skal nú móðir þín vera barnlaus öðrum konum framar.“ Síðan hjó Samúel Agag banahögg frammi fyrir Drottni í Gilgal.

³⁴Því næst fór Samúel til Rama, en Sál fór heim til sín í Gíbeu Sáls. ³⁵Og Samúel sá ekki Sál upp frá því allt til dauðadags, því að Samúel var sorgmæddur út af Sál, og Drottinn iðraði þess, að hann hafði gjört Sál konung yfir Ísrael.

Sál og Davíð

Davíð smurður til konungs

16

¹Drottinn sagði við Samúel: „Hversu lengi ætlar þú að vera sorgmæddur út af Sál, þar sem ég hefi þó hafnað honum og svipt hann konungdómi yfir Ísrael? Fyll þú horn þitt olíu og legg af stað; ég sendi þig til Ísaí Betlehemíta, því að ég hefi kjörið mér konung meðal sona hans.“

²Samúel svaraði: „Hversu má ég fara? Frétti Sál það, mun hann drepa mig.“

En Drottinn sagði: „Tak þú með þér kvígu og segðu: „Ég er kominn til þess að færa Drottni fórn.“ ³Og bjóð þú Ísaí til fórnarmáltíðarinnar, og ég skal sjálfur láta þig vita, hvað þú átt að gjöra, og þú skalt smyrja mér þann, sem ég mun segja þér.“

⁴Samúel gjörði það, sem Drottinn sagði. Og er hann kom til Betlehem, gengu öldungar borgarinnar í móti honum hræddir í huga og sögðu: „Kemur þú góðu heilli?“

⁵Hann svaraði: „Já, ég er kominn til þess að færa Drottni fórn. Helgið yður og komið með mér til fórnarmáltíðarinnar.“ Og hann helgaði Ísaí og sonu hans og bauð þeim til fórnarmáltíðarinnar.

⁶En er þeir komu, sá Samúel Elíab og hugsaði: „Vissulega stendur hér frammi fyrir Drottni hans smurði.“ ⁷En Drottinn sagði við Samúel: „Lít þú ekki á skapnað hans og háan vöxt því að ég hef hafnað honum. Guð lítur ekki á það, sem mennirnir líta á. Mennirnir líta á útlitið, en Drottinn lítur á hjartað.“

⁸Þá kallaði Ísaí á Abínadab og leiddi hann fyrir Samúel. En hann mælti: „Ekki hefir Drottinn heldur kjörið þennan.“ ⁹Þá leiddi Ísaí fram Samma. En Samúel mælti: „Ekki hefir Drottinn heldur kjörið þennan.“ ¹⁰Þannig leiddi Ísaí fram sjö sonu sína fyrir Samúel, en Samúel sagði við Ísaí: „Engan af þessum hefir Drottinn kjörið.“ ¹¹Og Samúel sagði við Ísaí: „Eru þetta allir sveinarnir?“

Hann svaraði: „Enn er hinn yngsti eftir, og sjá, hann gætir sauða.“

Samúel sagði við Ísaí: „Send eftir honum og lát sækja hann, því að vér setjumst ekki til borðs fyrr en hann er kominn hingað.“ ¹²Þá sendi hann eftir honum og lét hann koma, en hann var rauðleitur, fagureygur og vel vaxinn. Og Drottinn sagði: „Statt þú upp, smyr hann, því að þessi er það.“ ¹³Þá tók Samúel olíuhornið og smurði hann mitt á meðal bræðra hans. Og andi Drottins kom yfir Davíð upp frá þeim degi. En Samúel tók sig upp og fór til Rama.

Davíð gengur í þjónustu Sál

¹⁴Andi Drottins var vikinn frá Sál, en illur andi frá Drottni sturlaði hann. ¹⁵Þá sögðu þjónar Sál við hann: „Illur andi frá Guði sturlar þig.“ ¹⁶Herra vor þarf ekki nema að skipa; þjónar þínir standa frammi fyrir þér og munu leita upp mann, sem kann að leika hörpu. Þá mun svo fara, að þegar hinn illi andi frá Guði kemur yfir þig, og hann leikur hörpuna hendi sinni, þá mun þér batna.“

¹⁷Og Sál sagði við þjóna sína: „Finnið mér mann, sem vel leikur á strengjahljóðfæri, og færið mér hann.“

¹⁸Þá svaraði einn af sveinunum og mælti: „Sjá, ég hef séð son Ísaí Betlehemíta, sem kann að leika á strengjahljóðfæri og er hreystimenni og bardagamaður, vel máli farinn og vaxinn vel, og Drottinn er með honum.“

¹⁹Þá gjörði Sál menn til Ísaí og lét segja honum: „Sendu Davíð son þinn til mín, þann er sauðanna gætir.“ ²⁰Þá tók Ísaí tíu brauð, vínbelg og einn geithafur og sendi Sál með Davíð syni sínum. ²¹Og Davíð kom til Sál og þjónaði honum. Lagði Sál mikinn þokka á hann og gjörði hann að skjaldsveini sínum. ²²Þá sendi Sál til Ísaí og lét segja honum: „Lát þú Davíð ganga í þjónustu mína, því að hann fellur mér vel í geð.“ ²³Og jafnan þegar hinn illi andi frá Guði kom yfir Sál, þá tók Davíð hörpuna og lék hana hendi sinni. Þá bráði af Sál og honum batnaði, og hinn illi andi vék frá honum.

Golíat storkar Ísraelsmönnum

17

¹Filistar drógu nú saman hersveitir sínar til bardaga, og söfnuðust þeir saman í Sókó, sem heyrir Júda, og settu þeir herbúðir sínar hjá Efes–Dammím, milli Sókó og Aseka. ²En Sál og Ísraelsmenn söfnuðust saman og settu herbúðir sínar í Eikidalnum og bjuggust til

bardaga í móti Filistum. ³Og Filistar stóðu á fjalli öðrumegin og Ísraelsmenn stóðu á fjalli hinumegin, svo að dalurinn var á milli þeirra.

⁴Þá gekk hólmgöngumaður fram úr fylkingum Filista. Hét hann Golíat og var frá Gat. Hann var á hæð sex álnir og spönn betur. ⁵Hann hafði eirhjálms á höfði og var í spangabrynju, og vó brynjan fimm þúsund sikla eirs. ⁶Hann hafði legghlífar af eiri á fótum sér og skotspjót af eiri á herðum sér. ⁷En spjótskaft hans var sem vefjarrifur,^a og fjöðurin vó sex hundruð sikla járns. Skjaldsveinn hans gekk á undan honum.

⁸Golíat gekk fram og kallaði til fylkinga Ísraels og mælti til þeirra: „Hví farið þér í leiðangur og búist til bardaga? Er ég ekki Filisti og þér þjónar Sáls? Veljið yður mann, sem komi hingað ofan til mín. ⁹Sé hann fær um að berjast við mig og felli mig, þá skulum vér vera yðar þrælar, en beri ég herra hlut og felli hann, þá skuluð þér vera vorir þrælar og þjóna oss.“ ¹⁰Og Filistinn mælti: „Ég hef smánað fylkingar Ísraels í dag. Fáðið til mann, að við megum berjast.“ ¹¹Og þegar Sál og allur Ísrael heyrði þessi ummæli Filistans, þá skelfdust þeir og urðu mjög hræddir.

Davíð sendur í herbúðirnar

¹²Davíð var sonur Ísaí, sem var Efratíti í Betlehem í Júda. Ísaí átti átta sonu. Á Sáls dögum var maðurinn orðinn gamall og hniginn að aldri. ¹³Og þrír elstu synir Ísaí höfðu farið með Sál í stríðið. Og synir hans þrír, sem í stríðið höfðu farið, hétu: hinn elsti Elíab, annar Abínadab og hinn þriðji Samma. ¹⁴En Davíð var yngstur. Þrír hinir eldri höfðu farið með Sál. ¹⁵Og við og við fór Davíð frá Sál til þess að gæta sauða föður síns í Betlehem.

¹⁶En Filistinn gekk fram morgna og kveld og bauð sig fram fjörutíu daga.

¹⁷Dag nokkurn sagði Ísaí við Davíð son sinn: „Tak þú efu af þessu bakaða korni handa bræðrum þínum og þessi tíu brauð og flýtt þér og færðu bræðrum þínum þetta í herbúðirnar. ¹⁸Og þessa tíu mjólkurosta skalt þú færa hersveitarforingjanum, og fáuðu að vita, hvernig bræðrum þínum líður, og komdu með jarteikn frá þeim. ¹⁹En Sál og þeir og allir Ísraelsmenn eru í Eikidalnum og eru að berjast við Filista.“

²⁰Davíð reis árla morguninn eftir og fékk sauðina hirði nokkrum til geymslu og lyfti á sig og hélt af stað, eins og Ísaí hafði boðið honum. Þegar hann kom til herbúðanna, gekk herinn fram í fylkingu, og æptu þeir heróp. ²¹Stóðu nú hvorir tveggja búnir til bardaga, Ísrael og Filistar, hvor fylkingin gegnt annarri. ²²Og Davíð skildi við sig það, er hann hafði meðferðis, hjá manni þeim, er gætti farangursins, og hljóp að fylkingunni og kom og spurði bræður sína, hvernig þeim líði. ²³En meðan hann var að tala við þá, sjá, þá gekk fram hólmgöngumaðurinn – hann hét Golíat, Filisti frá Gat – úr fylkingum Filistanna og mælti sömu orðum sem fyrr, og Davíð hlýddi á. ²⁴En er Ísraelsmenn sáu manninn, hörfuðu þeir allir undan honum og voru mjög hræddir. ²⁵Og einn Ísraelsmanna sagði: „Hafið þér séð manninn, sem kemur þarna? Hann kemur til þess að smána Ísrael. Hverjum þeim, sem fellir hann, vill konungurinn veita mikil auðæfi og gefa honum dóttur sína og gjöra ætt hans skattfrjálsa í Ísrael.“

²⁶Þá sagði Davíð við þá, sem næstir honum stóðu: „Hverju verður þeim manni umbunað, sem fellir Filista þennan og rekur svívirðing af Ísrael? Því að hver er þessi óumskorni

^a Þ.e þungt sem bóma á vefstól.

Filisti, er dirfist að smána herfylkingar lifanda Guðs?“²⁷ Og fólkið talaði til hans þessum sömu orðum: „Þessu verður þeim umbunað, sem fellir hann.“

²⁸En er Elíab, elsti bróðir hans, heyrði, hvað hann talaði við mennina, þá reiddist hann Davíð og mælti: „Til hvers ert þú hingað kominn, og hjá hverjum skildir þú eftir þessa fáu sauði í eyðimörkinni? Ég þekki ofdirfsku þína og vonsku hjarta þíns: Þú ert hingað kominn til þess að horfa á bardagann.“

²⁹Davíð svaraði: „Nú, hvað hefi ég þá gjört? Var mér ekki frjálst að spyrja?“³⁰ Og hann sneri sér frá honum og til annars og mælti á sömu leið, og fólkið svaraði honum hinu sama sem hið fyrra skiptið.

³¹En er það spurðist, sem Davíð hafði sagt, þá sögðu menn Sál frá því, og lét hann þá sækja hann.

Davíð og Goliát

³²Davíð sagði við Sál: „Enginn láti hugfallast! Þjónn þinn mun fara og berjast við Filista þennan.“

³³Sál sagði við Davíð: „Þú ert ekki fær um að fara móti Filista þessum og berjast við hann, því að þú ert ungmenni, en hann hefir verið bardagamaður frá barnæsku sinni.“

³⁴Davíð sagði við Sál: „Þjónn þinn gætti sauða hjá föður sínum. Ef þá kom ljón eða björn og tók kind úr hjörðinni,³⁵ þá hljóp ég á eftir honum og felldi hann og reif kindina úr gini hans, en ef hann réðst í móti mér, þreif ég í kampa hans og laust hann til bana.³⁶ Bæði ljón og björn hefir þjónn þinn drepíð, og þessum óumskorna Filista skal reiða af eins og þeim, því að hann hefir smánað herfylkingar lifanda Guðs.“³⁷ Og Davíð mælti: „Drottinn, sem frelsaði mig úr klóm ljónsins og úr klóm bjarnarins, hann mun frelsa mig af hendi þessa Filista.“

Þá mælti Sál við Davíð: „Far þú þá, og Drottinn mun vera með þér.“³⁸ Og Sál færði Davíð í brynjukufl sinn og setti eirhjálma á höfuð honum og færði hann í brynju.³⁹ Og Davíð gyrti sig sverði sínu utan yfir brynjukuflinn og fór að ganga, því að hann hafði aldrei reynt það áður. Þá sagði Davíð við Sál: „Ég get ekki gengið í þessu, því að ég hefi aldrei reynt það áður.“ Og þeir færðu Davíð úr þessu,⁴⁰ en hann tók staf sinn í hönd sér og valdi sér fimm hála steina úr gilinu og lét þá í smalatöskuna, sem hann hafði með sér, í skreppuna, og tók sér slöngvu^a í hönd og gekk á móti Filistanum.

⁴¹Filistinn gekk nær og nær Davíð, og maðurinn, sem bar skjöld hans, gekk á undan honum.⁴² En er Filistinn leit til og sá Davíð, fyrirleit hann hann, af því að hann var ungmenni og rauðleitur og fríður sýnum.⁴³ Og Filistinn sagði við Davíð: „Er ég þá hundur, að þú kemur með staf á móti mér?“ Og Filistinn formælti Davíð við guð sinn.⁴⁴ Og Filistinn mælti við Davíð: „Kom þú til mín, svo að ég gefi fuglum loftans og dýrum merkurinnar hold þitt.“

⁴⁵Davíð sagði við Filistann: „Þú kemur á móti mér með sverð og lensu og spjót, en ég kem á móti þér í nafni Drottins allsherjar, Guðs herfylkinga Ísraels, sem þú hefir smánað.

^a Slöngvuól var breiðust í miðju, og þar hvíldi steinninn, er menn sveifluðu yfir höfði sér, þar til öðrum endanum var sleppt og steininum slöngvað.

⁴⁶Í dag mun Drottinn gefa þig í mínar hendur, og ég mun leggja þig að velli og höggva af þér höfuðið, og hræ þitt og hræin af her Filista mun ég í dag gefa fuglum loftsins og dýrum merkurinnar, svo að öll jörðin viðurkenni, að Guð er í Ísrael, ⁴⁷og til þess að allur þessi mannsafnaður komist að raun um, að Drottinn veitir ekki sigur með sverði og spjóti, því að bardaginn er Drottins, og hann mun gefa yður í vorar hendur.“

⁴⁸Og er Filistinn fór af stað og gekk fram og fór í móti Davíð, þá flýtti Davíð sér og hljóp að fylkingunni í móti Filistanum. ⁴⁹Og Davíð stakk hendi sinni ofan í smalatöskuna og tók úr henni stein og slöngvaði og hæfði Filistann í ennið, og steinninn festist í enni hans, og féll hann á grúfu til jarðar. ⁵⁰Þannig sigraði Davíð Filistann með slöngvu og steini og felldi hann og drap hann, og þó hafði Davíð ekkert sverð í hendi. ⁵¹Þá hljóp Davíð að og gekk til Filistans, tók sverð hans og dró það úr slíðrum og drap hann og hjó af honum höfuðið með því.

En er Filistar sáu, að kappi þeirra var dauður, lögðu þeir á flóttu. ⁵²En Ísraelsmenn og Júdamenn lögðu af stað og æptu heróp og eltu Filista allt til Gat og að borgarhliði Ekron, svo að Filistar lágu vegnir jafnvel á veginum, sem lá inn um borgarhliðið bæði í Gat og Ekron. ⁵³Og Ísraelsmenn sneru aftur og hættu að elta Filista og rændu herbúðir þeirra. ⁵⁴En Davíð tók höfuð Filistans og hafði með sér til Jerúsalem, en vopn hans lagði hann í tjald sitt.

Jónatan og Davíð gjöra sáttmála

⁵⁵Þegar Sál sá Davíð fara móti Filistanum, mælti hann við Abner hershöfðingja: „Abner, hvers son er sveinn þessi?“

Abner svaraði: „Svo sannarlega sem þú lifir, konungur, veit ég það ekki.“

⁵⁶Konungurinn mælti: „Spyr þú að, hvers sonur þetta ungmenni sé.“

⁵⁷Og er Davíð sneri aftur og hafði lagt Filistann að velli, þá tók Abner hann og leiddi hann fyrir Sál, en hann hélt á höfði Filistans í hendi sér. ⁵⁸Og Sál sagði við hann: „Hvers son ert þú, sveinn?“

Davíð svaraði: „Sonur þjóns þíns Ísaí Betlehemíta.“

18

¹Þegar Davíð hafði endað tal sitt við Sál, þá lagði Jónatan ást mikla við Davíð og unni honum sem lífi sínu. ²Og Sál tók Davíð að sér upp frá þeim degi og leyfði honum ekki að fara heim aftur til föður síns. ³Og Jónatan gjörði fóstbræðralag^a við Davíð, af því að hann unni honum sem lífi sínu. ⁴Og Jónatan fór úr skikkju sinni, sem hann var í, og gaf Davíð hana, svo og brynjukufl sinn og jafnvel sverð sitt, boga sinn og belti. ⁵Og Davíð fór í leiðangra. Var hann giftudrjúgur, hvert sem Sál sendi hann. Setti Sál hann því yfir hermennina. Og hann var vel þokkaður af öllum lýð og einnig þjónum Sáls.

^a Þ.e. sáttmála, sbr. 1S 20. Sáttmáli milli manna og milli Guðs og manna var eiðsvarið kærleikssamband (1S 20.8) tveggja aðila, og var jafnan annar hinum æðri. Sjá einnig skýr. við Js 24.28.

Sál öfundast við Davíð

⁶Þegar þeir komu heim, þá er Davíð hafði lagt Filistann að velli, þá gengu konur úr öllum borgum Ísraels syngjandi og dansandi út í móti Sál konungi, með bumbum, strengleik og mikilli gleði. ⁷Og konurnar stigu dansinn, hófu upp söng og mæltu:

Sál felldi sín þúsund,
en Davíð sín tíu þúsund.

⁸Þá varð Sál reiður mjög, og honum mislíkuðu þessi orð og hann sagði: „Davíð hafa þær gefið tíu þúsundin, en mér hafa þær gefið þúsundin. Nú vantar hann ekki nema konungdóminn!“ ⁹Og Sál leit Davíð öfundarauga ávallt upp frá því.

¹⁰Daginn eftir kom illur andi frá Guði yfir Sál, og æði greip hann inni í húsinu, en Davíð var að leika hörpuna hendi sinni, eins og hann var vanur að gjöra á degi hverjum, og Sál hafði spjót í hendi. ¹¹Þá reiddi Sál spjótið og hugsaði með sér: „Ég skal reka það gegnum Davíð og inn í vegginn.“ En Davíð skaut sér tvívegis undan.

¹²Sál var hræddur við Davíð, því að Drottinn var með honum, en var vikinn frá Sál. ¹³Fyrir því lét Sál hann frá sér og gjörði hann að hersveitarforingja. Var hann nú fyrir liðinu bæði þegar það fór og kom. ¹⁴En Davíð var giftudrjúgur í öllu, sem hann tók sér fyrir hendur, af því að Drottinn var með honum. ¹⁵Og er Sál sá, að hann var giftusamur mjög, tók honum að standa uggur af honum. ¹⁶En allur Ísrael og Júda elskaði Davíð, því að hann gekk jafnan þeirra fremstur.

Davíð mægist við konung

¹⁷Sál sagði við Davíð: „Sjá, ég vil gefa þér Merab, eldri dóttur mína, fyrir konu. En þú verður að reynast mér hraustur maður og þú verður að heyja bardaga Drottins!“ En Sál hugsaði með sér: „Ég skal ekki leggja hönd á hann, en Filistar skulu leggja hönd á hann.“

¹⁸Davíð sagði við Sál: „Hver er ég og hvert er kyn mitt, ætt föður míns í Ísrael, að ég skuli verða tengdasonur konungsins?“ ¹⁹En er sá tími kom, að gifta skyldi Davíð Merab, dóttur Sáls, þá var hún gefin Adriel frá Mehóla fyrir konu.

²⁰En Míkal, dóttir Sáls, elskaði Davíð. Og Sál var sagt frá því, og honum líkaði það vel. ²¹Þá hugsaði Sál með sér: „Ég vil gefa honum hana, svo að hún verði honum að tálsnöru og Filistar leggi hönd á hann.“ Og Sál sagði í annað sinn við Davíð: „Þú skalt verða tengdasonur minn í dag.“ ²²Og Sál bauð þjónum sínum: „Talið leynilega við Davíð og segið: „Sjá, konungur hefir mætur á þér, og allir þjónar hans elska þig, og því skalt þú mægjast við konung.““

²³Þjónar Sáls töluðu þessi orð í eyru Davíðs. En Davíð sagði: „Sýnist yður það lítils um vert að mægjast við konung, þar sem ég er maður fátækur og lítillsháttar?“

²⁴Þjónar Sáls báru honum þetta og sögðu: „Slíkum orðum hefir Davíð mælt.“ ²⁵Þá sagði Sál: „Mælið svo við Davíð: „Eigi girnist konungur annan mund en hundrað yfirhúðir Filista til þess að hefna sín á óvinum konungs.““ En Sál hugsaði sér að láta Davíð falla fyrir hendi Filista. ²⁶Og þjónar hans báru Davíð þessi orð, og Davíð líkaði það vel að eiga að mægjast við konung. En tíminn var enn ekki liðinn, ²⁷er Davíð tók sig upp og lagði af stað með menn sína og drap hundrað manns meðal Filista. Og Davíð fór með yfirhúðir

þeirra og lagði þær allar með tölu fyrir konung, til þess að hann næði mægðum við konung. Þá gaf Sál honum Míkal dóttur sína fyrir konu.

²⁸Sál sá það æ betur og betur, að Drottinn var með Davíð og að allur Ísrael elskaði hann.

²⁹Þá varð Sál enn miklu hræddari við Davíð. Varð Sál nú óvinur Davíðs alla ævi.

³⁰Og höfðingjar Filistanna fóru í leiðangur. En í hvert skipti, sem þeir fóru í leiðangur, varð Davíð giftudrýgri en allir þjónar Sáls, svo að nafn hans varð víðfrægt.

Jónatan og Míkal taka málstað Davíðs

19

¹Sál talaði við Jónatan son sinn og við alla þjóna sína um að drepa Davíð. En Jónatan, sonur Sáls, hafði miklar mætur á Davíð. ²Fyrir því sagði Jónatan Davíð frá þessu og mælti: „Sál faðir minn situr um að drepa þig. Ver því var um þig á morgun snemma og fel þig og ver þú kyrr í því leyni. ³En ég ætla sjálfur að fara út og nema staðar við hlið föður míns á mörkinni, þar sem þú ert, og ég ætla að tala um þig við föður minn; og ef ég verð nokkurs vísari, mun ég segja þér það.“

⁴Jónatan talaði vel um Davíð við Sál föður sinn og sagði við hann: „Syndgast þú ekki, konungur, á Davíð þjóni þínum, því að hann hefir ekki syndgað á móti þér og verk hans hafa verið þér mjög gagnleg. ⁵Hann lagði líf sitt í hættu og felldi Filistann, og þannig veitti Drottinn öllum Ísrael mikinn sigur. Þú sást það og gladdist. Hvers vegna vilt þú syndgast á saklausu blóði með því að deyða Davíð án saka?“

⁶Sál skipaðist við orð Jónatans og sór: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, þá skal hann ekki verða drepinn.“ ⁷Þá kallaði Jónatan á Davíð og tjáði honum öll þessi orð. Síðan leiddi Jónatan Davíð til Sáls, og hann var hjá honum sem áður.

⁸Er ófriður hófst að nýju, fór Davíð og barðist við Filista og felldi mikinn fjölda af þeim, svo að þeir flýðu fyrir honum.

⁹Þá kom illur andi frá Drottni yfir Sál; en hann sat í húsi sínu og hafði spjót í hendi sér, og Davíð lék hörpuna hendi sinni. ¹⁰Þá reyndi Sál að reka Davíð í gegn með spjótinu upp við vegginn, en hann skaut sér undan Sál, svo að hann rak spjótið inn í vegginn. Og Davíð flýði og komst undan.

¹¹Hina sömu nótt sendi Sál sendimenn í hús Davíðs til þess að hafa gætur á honum, svo að hann fengi drepist um morguninn. En Míkal, kona hans, sagði Davíð frá og mælti: „Ef þú forðar ekki lífi þínu í nótt, þá verður þú drepinn á morgun.“ ¹²Þá lét Míkal Davíð síga niður út um gluggann, og hann fór og flýði og komst undan. ¹³Síðan tók Míkal húsgoðið og lagði í rúmið, og hún lagði blæju úr geitarhári yfir höfðalagið og breiddi ábreiðu yfir. ¹⁴Og þegar Sál sendi menn til þess að sækja Davíð, þá sagði hún: „Hann er sjúkur.“ ¹⁵Þá sendi Sál mennina aftur til að vitja um Davíð og sagði: „Færið mér hann í rúminu, til þess að ég geti drepist hann.“ ¹⁶En er sendimennirnir komu, sjá, þá lá húsgoðið í rúminu og geitarhársblæjan yfir höfðalaginu. ¹⁷Þá sagði Sál við Míkal: „Hví hefir þú svikið mig svo og látið óvin minn í burt fara, svo að hann hefir komist undan?“

Míkal sagði við Sál: „Hann sagði við mig: „Lát mig komast burt, ella mun ég drepa þig!““

Sál og Davíð meðal spámanna

¹⁸Davíð flýði og komst undan og kom til Samúels í Rama og sagði honum frá öllu, sem Sál hafði gjört honum. Og hann fór með Samúel og þeir bjuggu í Najót. ¹⁹Nú var Sál sagt svo frá: „Sjá, Davíð er í Najót í Rama!“ ²⁰Sendi Sál þá menn til að sækja Davíð. En er þeir sáu hóp spámanna, sem voru í spámannlegum guðmóði, og Samúel standa þar sem foringja þeirra, þá kom Guðs andi yfir sendimenn Sáls, svo að þeir komust einnig í spámannlegan guðmóð. ²¹Og menn sögðu Sál frá þessu, og hann sendi aðra menn, en þeir komust einnig í spámannlegan guðmóð. Þá sendi Sál enn menn hið þriðja sinn, en þeir komust einnig í spámannlegan guðmóð. ²²Þá fór hann sjálfur til Rama. Og er hann kom að vatnsprónni miklu í Sekó, þá spurði hann og mælti: „Hvar eru þeir Samúel og Davíð?“ Og menn sögðu: „Þeir eru í Najót í Rama.“ ²³En er hann fór þaðan til Najót í Rama, þá kom og Guðs andi yfir hann, og var hann stöðugt í spámannlegum guðmóði alla leiðina til Najót í Rama. ²⁴Þá fór hann einnig af klæðum sínum, og hann var líka í spámannlegum guðmóði frammi fyrir Samúel og lá þar nakinn allan þennan dag og alla nóttina. Fyrir því segja menn: „Er og Sál meðal spámannanna?“

Jónatan og Davíð staðfesta sáttmálann

20

¹Davíð flýði frá Najót í Rama og kom til Jónatans og sagði: „Hvað hefi ég gjört? Í hverju hefi ég misgjört og í hverju hefi ég syndgað á móti föður þínum, fyrst hann situr um líf mitt?“

²Jónatan sagði við hann: „Það skal aldrei verða! Þú munt eigi lífi týna. Sjá, faðir minn gjörir ekkert, hvorki stórt né smátt, að hann láti mig eigi vita það. Og hví skyldi faðir minn þá leyna mig þessu? Nei, slíkt á sér ekki stað.“

³Davíð svaraði aftur og mælti: „Faðir þinn veit það vel, að þér þykir vænt um mig, og hugsar með sér: ‚Jónatan má eigi vita þetta, það kynni að fá honum hryggðar.‘ En svo sannarlega sem Drottinn lifir og þú lifir: Milli mín og dauðans er aðeins eitt fótíð.“

⁴Jónatan sagði við Davíð: „Hvað sem þú biður um mun ég fyrir þig gjöra.“

⁵Þá sagði Davíð við Jónatan: „Sjá, á morgun er tunglkomudagur, og ég get ekki með neinu móti setið til borðs með konunginum. Leyf mér því að fara burt, svo að ég geti falið mig úti á víðavangi til kvelds. ⁶Ef nú faðir þinn saknar mín, þá skalt þú segja: ‚Davíð beiddist leyfis af mér að mega bregða sér til Betlehem, föðurborgar sinnar, því að ársfórn allrar ættarinnar fer þar fram.‘ ⁷Ef hann þá segir: ‚Það er gott!‘ þá er þjóni þínum óhætt, en verði hann reiður, þá vit, að hann hefir illt af ráðið. ⁸Auðsýn nú þjóni þínum kærleika, úr því að þú hefir látið þjón þinn ganga í Drottins–föstbræðralag^a við þig. En hafi ég misgjört, þá drep þú mig sjálfur. Hví skyldir þú fara með mig til föður þíns?“

⁹Jónatan mælti: „Lát þér eigi koma það til hugar! Ef ég yrði þess áskynja, að faðir minn hafi illt af ráðið gegn þér, mundi ég þá ekki segja þér frá því?“

¹⁰Davíð sagði við Jónatan: „Hver lætur mig nú vita, hvort faðir þinn svarar þér illu til?“

^a Þ.e. gjöra sáttmála.

¹¹Jónatan sagði við Davíð: „Kom þú, við skulum ganga út á víðavang.“ Og þeir gengu báðir út á víðavang. ¹²En Jónatan sagði við Davíð: „Drottinn, Ísraels Guð, veri vitni: Þegar ég á morgun um þetta leyti hefi komist eftir, hvað föður mínum býr í skapi, og ég sé að þér er óhætt, mun ég senda til þín og láta þig vita.“ ¹³Drottinn láti mig gjalda þess nú og síðar, ef faðir minn hefir illt í huga gegn þér, og ég læt þig ekki vita það. Ég leyfi þér að fara, svo að þú megir fara óhultur. Drottinn mun vera með þér, eins og hann hefir verið með föður mínum. ¹⁴Og vilt þú ekki, verði ég þá enn á lífi, auðsýna mér miskunn Drottins, svo að ég týni eigi lífi? ¹⁵Og svipt hús mitt aldrei miskunn þinni, og þegar Drottinn upprætir alla óvini Davíðs af jörðinni, ¹⁶þá skal nafn Jónatans eigi verða slitið frá húsi Davíðs. Drottinn hefni Davíðs á óvinum hans!“

¹⁷Jónatan vann Davíð enn eið við ást þá, er hann bar til hans, því að hann unni honum hugástum. ¹⁸Og Jónatan sagði við hann: „Á morgun er tunglkomudagur. Þá verður þín saknað, því að sæti þitt mun verða autt.“ ¹⁹En á þriðja degi mun þín mjög verða saknað. Þá skalt þú fara til þess staðar, þar sem þú fólst þig fyrri daginn, og sestu hjá þeim hól. ²⁰Ég mun þá á þriðja degi skjóta örvum í hólninn, eins og ég væri að skjóta til marks. ²¹Og sjá, ég mun senda sveininn og segja: „Farðu og sæktu örina.“ Ef ég nú kalla til sveinsins: „Sjá, örin liggur hérnamegin við þig, kom þú með hana!“ þá skalt þú koma heim, því að þá er þér óhætt og ekkert er að, svo sannarlega sem Drottinn lifir. ²²En ef ég kalla svo til piltsins: „Örin liggur hinumegin við þig!“ þá far þú, því að Drottinn hefir þá sent þig burt. ²³En viðvirkjandi því, sem við höfum talað, ég og þú, þá er Drottinn vitni milli mín og þín að eilífu.“ ²⁴Þá fól Davíð sig úti á víðavangi.

Sál vill Davíð feigan

Er tunglkomudagurinn kom, settist konungur undir borð að máltíð. ²⁵Sat konungur í sæti sínu, eins og vant var, í sætinu við vegginn, en Jónatan sat gegnt honum, og Abner sat við hliðina á Sál. En sæti Davíðs var autt. ²⁶Þó sagði Sál ekkert þann dag, því að hann hugsaði: „Það er tilviljun: hann er ekki hreinn. Hann hefir ekki látið hreinsa sig.“ ²⁷En daginn eftir tunglkomuna var sæti Davíðs enn autt. Þá sagði Sál við Jónatan son sinn: „Hvers vegna hefir sonur Ísaí ekki komið til máltíðar, hvorki í gær né í dag?“

²⁸Jónatan svaraði Sál: „Davíð beiddist þess af mér að mega fara til Betlehem. ²⁹Hann sagði: „Leyf mér að fara, því að vér ætlum að halda ættarförn í borginni, og bræður mínir hafa beðið mig að koma, og hafi ég fundið náð í augum þínum, þá lofaðu mér að komast burt, svo að ég geti heimsótt bræður mína.“ Fyrir því hefir hann ekki komið að konungsborði.“

³⁰Þá reiddist Sál Jónatan og sagði við hann: „Þú sonur þrjóskrar móður! Ætli ég viti ekki að þú ert vinur Ísaísonar, þér til skammar, og blygðun móður þinnar til skammar! ³¹Því að alla þá stund, sem Ísaísonur er lifandi á jörðinni, munt þú og konungdómur þinn eigi fastur standa. Send því nú og lát koma með hann til mín, því að hann er dauðamaður.“

³²Þá svaraði Jónatan Sál föður sínum og sagði við hann: „Hví skal deyða hann? Hvað hefir hann gjört?“

³³Þá snaraði Sál að honum spjótinu og ætlaði að leggja hann í gegn. Sá Jónatan þá, að faðir hans hafði fastráðið að drepa Davíð. ³⁴Og Jónatan stóð upp frá borðinu ævareiður og

neytti ekki matar annan tunglkomudaginn, því að hann tók sárt til Davíðs, af því að faðir hans hafði smánað hann.

Jónatan bjargar Davíð

³⁵Morguninn eftir gekk Jónatan út á víðavang á þeim tíma, er þeir Davíð höfðu til tekið, og var ungur sveinn með honum. ³⁶Og hann sagði við svein sinn: „Hlauptu og sæktu örina, sem ég ætla að skjóta.“ Sveinninn hljóp af stað, en hann skaut örinni yfir hann fram. ³⁷En er sveinninn kom þar að, er örin lá, sem Jónatan hafði skotið, þá kallaði Jónatan á eftir sveininum og sagði: „Örin liggur hinumegin við þig!“ ³⁸Og Jónatan kallaði enn á eftir sveininum: „Áfram, flýttu þér, stattu ekki kyrr!“ Og sveinn Jónatans tók upp örina og færði húsbónda sínum. ³⁹En sveinninn vissi ekki neitt. Þeir Jónatan og Davíð vissu einir, hvað þetta átti að þýða. ⁴⁰Og Jónatan fékk sveini sínum vopn sín og sagði við hann: „Farðu með þau inn í borgina.“

⁴¹Sveinninn fór nú heim, en Davíð reis upp undan hólnum, féll fram á ásjónu sína til jarðar og laut þrisvar sinnum, og þeir kysstu hvor annan og grétu hvor með öðrum, þó Davíð miklu meir. ⁴²Og Jónatan sagði við Davíð: „Far þú í friði. En viðvíkjandi því, sem við báðir höfum unnið eið að í nafni Drottins, þá sé Drottinn vitni milli mín og þín, og milli minna niðja og þinna niðja að eilífu.“ ⁴³Síðan hélt Davíð af stað og fór burt, en Jónatan gekk inn í borgina.

Davíð í helgidóminum í Nób

21

^{b 1}Davíð kom til Nób, til Ahímeleks prests, en Ahímelek gekk skelkaður í móti Davíð og mælti til hans: „Hví ert þú einsamall og enginn maður með þér?“

²Davíð svaraði Ahímelek presti: „Konungur fól mér erindi nokkurt og sagði við mig: „Enginn maður má vita neitt um erindi það, er ég sendi þig í og ég hef falið þér.“ Fyrir því hef ég stefnt sveinunum á vissan stað. ³Og ef þú hefir nú fimm brauð hjá þér, þá gef mér þau, eða hvað sem fyrir hendi er.“

⁴Prestur svaraði Davíð og sagði: „Ég hef ekkert óheilagt brauð hjá mér, en heilagt brauð er til, – aðeins að sveinarnir hafi haldið sér frá konum.“

⁵Davíð svaraði presti og mælti til hans: „Já, vissulega. Kvenna hefir oss verið varnað undanfarið. Þegar ég fór að heiman, voru ker sveinanna heilög. Að vísu er þetta ferðalag óheilagt, en nú verður allt helgað!“

⁶Þá gaf prestur honum heilagt brauð, því að þar var ekkert brauð, nema skoðunarbrauðin, sem tekin eru burt frá augliti Drottins, en volg brauð lögð í stað þeirra, þá er þau eru tekin. ⁷En þar var þennan dag einn af þjónum Sáls, inni byrgður fyrir augliti Drottins. Hann hét Dóeg og var Edómíti og yfirmaður hirða Sáls.

⁸Davíð sagði við Ahímelek: „Hefir þú ekki spjót eða sverð hér hjá þér? Því að ég tók hvorki sverð mitt né vopn mín með mér, svo bar bráðan að um konungs erindi.“

^a 21.1 í hebr. textanum.

^b 21.2 í hebr. textanum.

⁹Þá sagði prestur: „Hér er sverð Goliats Filista, sem þú lagðir að velli í Eikidal, sveipað dúk á bak við hökulinn.^a Ef þú vilt hafa það, þá tak það, því að hér er ekkert annað en það.“

Davíð sagði: „Það er sverða best, fá mér það.“

Davíð í Filistaborginni Gat

¹⁰Síðan tók Davíð sig upp og flýði þennan sama dag fyrir Sál, og kom til Akís konungs í Gat. ¹¹Og þjónar Akís sögðu við hann: „Er þetta ekki Davíð, konungur landsins? Var það ekki um hann, að sungið var við dansinn:

Sál felldi sín þúsund

og Davíð sín tíu þúsund?“

¹²Davíð festi þessi orð í huga og var mjög hræddur við Akís konung í Gat. ¹³Fyrir því gjörði hann sér upp vitfirringu fyrir augum þeirra og lét sem óður maður innan um þá, sló á vængjahurðir hliðsins sem á bumbu og lét slefuna renna ofan í skeggið. ¹⁴Þá sagði Akís við þjóna sína: „Þér sjáið að maðurinn er vitstola. Hví komið þér með hann til mín? ¹⁵Hefi ég ekki nóg af vitfirringum, úr því að þér hafið komið með þennan til að ærast frammi fyrir mér? Hvað á hann að gjöra í mitt hús?“

Davíð stofnar útlagasveit

22

¹Davíð fór þaðan og komst undan í Adúllamhelli.^b Og er bræður hans og allt hús föður hans fréttu það, komu þeir þangað til hans. ²Og allir nauðstaddir menn söfnuðust til hans og allir þeir, sem komnir voru í skuldir, svo og allir þeir, er óánægðir voru, og gjörðist hann höfðingi þeirra. Voru nú með honum um fjögur hundruð manns.

³Davíð fór þaðan til Misper í Móab og sagði við Móabskonung: „Leyf föður mínum og móður minni að vera hér hjá yður, uns ég fæ að vita, hvað Guð gjörir við mig.“ ⁴Síðan skildi hann þau eftir hjá Móabskonungi, og þau voru hjá honum meðan Davíð var í virkinu.

⁵Og Gað spámaður sagði við Davíð: „Þú skalt ekki vera kyrr í virkinu. Haf þig á braut og far til Júda.“ Þá fór Davíð af stað og kom í Heretskóg.

Sál lætur drepa prestana í Nób

⁶Nú fréttir Sál, að Davíð sé fundinn og þeir menn, sem með honum voru.

Sál sat í Gibeu undir tamarisktrénu á hæðinni og hafði spjót í hendi, og allir þjónar hans stóðu umhverfis hann. ⁷Þá mælti Sál við þjóna sína, sem stóðu umhverfis hann: „Heyrið, þér Benjamínitar! Ætli Ísaísonur gefi yður öllum akra og víngarða og gjöri yður alla að hersveitarfóringjum og hundraðshöfðingjum? ⁸Þér hafið allir gjört samsæri á móti mér, og enginn sagði mér frá því, þegar sonur minn gjörði bandalag við Ísaíson, og enginn yðar

^a Sjá skýr. við Dm 8.27.

^b Í fjallabyggð fyrir suðvestan Jerúsalem.

hefir kennt í brjósti um mig og sagt mér frá því, að sonur minn hefir eflt þegn minn til fjandskapar í móti mér, eins og nú er fram komið.“

⁹Þá tók Dóeg Edómíti til máls, – en hann stóð hjá þjónum Sáls – og mælti: „Ég sá Ísaíson koma til Nób, til Ahímeleks Ahítúbssonar, ¹⁰og gekk hann til fréttu við Drottin fyrir hann. Hann gaf honum og vistir, og sverð Golíats Filista fékk hann honum.“

¹¹Þá sendi konungur eftir Ahímelek presti Ahítúbssyni og öllu frændliði hans, prestunum í Nób, og þeir komu allir á konungs fund. ¹²Þá mælti Sál: „Heyr þú, Ahítúbsson!“

Hann svaraði: „Hér er ég, herra minn!“

¹³Sál mælti til hans: „Hví hafið þið gjört samsæri í móti mér, þú og Ísaíson, þar sem þú fékkst honum brauð og sverð og gekkst til fréttu við Guð fyrir hann, svo að hann gæti risið til fjandskapar í gegn mér, eins og nú er fram komið?“

¹⁴Ahímelek svaraði konungi og mælti: „Hver er svo trúr sem Davíð meðal allra þjóna þinna, tengdasonur konungsins, foringi lífvarðar þíns og mikils metinn í húsi þínu? ¹⁵Er þetta þá í fyrsta sinni, sem ég geng til fréttu við Guð fyrir hann? Fjarri fer því. Konungur má eigi gefa þjóni sínum og öllu frændliði mínu sök á þessu, því að þjónn þinn vissi alls ekki neitt um þetta.“

¹⁶En konungur mælti: „Þú skalt lífið láta, Ahímelek, þú og allt frændlið þitt.“ ¹⁷Og konungur mælti til varðmannanna, sem hjá honum stóðu: „Komið hingað og deyðið presta Drottins, því að einnig þeir hafa hjálpað Davíð. Og þótt þeir vissu, að hann var að flýja, þá létu þeir mig ekki vita það.“ En þjónar konungs vildu ekki leggja hendur á presta Drottins. ¹⁸Þá sagði konungur við Dóeg: „Kom þú hingað og drep þú prestana.“ Og Dóeg Edómíti gekk þangað, og hann drap prestana og deyddi á þeim degi áttatíu og fimm menn, sem báru línhökul. ¹⁹Og Nób, borg prestanna, eyddi hann með sverðseggjum; bæði karla og konur, börn og brjóstmylkinga, uxa, asna og sauði felldi hann með sverðseggjum.

²⁰Aðeins einn af sonum Ahímeleks Ahítúbssonar komst undan. Hann hét Abjatar og flýði til Davíðs og gekk í sveit með honum. ²¹Og Abjatar sagði Davíð frá, að Sál hefði myrt presta Drottins. ²²Davíð sagði við Abjatar: „Ég vissi það þá þegar, úr því að Dóeg Edómíti var þar, að hann mundi segja Sál frá því. Ég á sök á lífláti allra ættmenna þinna. ²³Vertu hjá mér og óttast ekki, því að sá sem leitar eftir mínu lífi, leitar eftir þínu lífi. Hjá mér er þér óhætt.“

Davíð frelsar borg í Júda

23

¹Menn fluttu Davíð þessi tíðindi: „Sjá, Filistar herja á Kegílu^a og ræna kornláfana.“ ²Þá gekk Davíð til fréttu við Drottin og sagði: „Á ég að fara og herja á þessa Filista?“

Drottinn sagði við Davíð: „Far þú og herja á Filistana og frelsaðu Kegílu.“

^a Nálægt Adúllam.

³En menn Davíðs sögðu við hann: „Sjá, vér erum hræddir um oss hér í Júda, hvað mun þá, ef vér förum til Kegílu á móti herfylkingum Filista?“

⁴Þá gekk Davíð enn til fréttu við Drottin, og Drottinn svaraði honum og sagði: „Tak þig upp og far til Kegílu, því að ég mun gefa Filista í hendur þér.“ ⁵Síðan fór Davíð og menn hans til Kegílu, og hann herjaði á Filista, rak fénað þeirra burt og lagði fjölda þeirra að velli. Þannig frelsaði Davíð þá, sem bjuggu í Kegílu.

⁶Þegar Abjatar Ahímeleksson flýði til Davíðs, þá hafði hann með sér hökul.

⁷Sál var sagt frá því, að Davíð væri kominn til Kegílu. Þá mælti Sál: „Guð hefir selt hann mér á vald, því að hann hefir sjálfur byrgt sig inni með því að fara inn í borg með hliðum og slagbröndum.“ ⁸Og Sál stefndi öllum lýðnum saman til hernaðar til þess að fara til Kegílu og gjöra umsát um Davíð og menn hans.

⁹Þegar Davíð frétti, að Sál sæti á svikráðum við sig, sagði hann við Abjatar prest: „Kom þú hingað með hökulinn.“ ¹⁰Og Davíð mælti: „Drottinn, Ísraels Guð! Þjónn þinn hefir sannspurt, að Sál ætli sér að koma til Kegílu til þess að eyða borgina mín vegna.“ ¹¹Hvort munu Kegílubúar framselja mig í hendur honum? Mun Sál koma hingað, eins og þjónn þinn hefir spurt? Drottinn, Ísraels Guð! Gjör það kunnugt þjóni þínum.“

Drottinn svaraði: „Já, hann mun koma.“

¹²Þá mælti Davíð: „Hvort munu Kegílubúar framselja mig og menn mína í hendur Sál?“

Drottinn svaraði: „Já, það munu þeir gjöra.“

¹³Þá tók Davíð sig upp og hans menn, um sex hundruð manns, og þeir lögðu af stað frá Kegílu og sveimuðu víðsvegar. En er Sál frétti, að Davíð hefði forðað sér burt frá Kegílu, þá hætti hann við herförina.

Sál eltir Davíð í Júdaóbyggðum

¹⁴Davíð hafðist við í eyðimörkinni uppi í fjallvígjum, og hann hafðist við á fjöllum í Sífeyðimörku. Og Sál leitaði hans alla daga, en Guð gaf hann ekki í hendur honum.

¹⁵Davíð varð hræddur, þegar Sál lagði af stað til þess að sækjast eftir lífi hans.

Davíð var þá í Hóres í Sífeyðimörku. ¹⁶Og Jónatan, sonur Sáls, tók sig upp og fór á fund Davíðs í Hóres og hughreysti hann í nafni Guðs ¹⁷og sagði við hann: „Óttast þú ekki, því að Sál faðir minn mun eigi hendur á þér festa, en þú munt verða konungur yfir Ísrael, og mun ég þá ganga þér næstur. Sál faðir minn veit og þetta.“ ¹⁸Og þeir gjörðu báðir sáttmála fyrir augliti Drottins. Og Davíð var kyrr í Hóres, en Jónatan fór heim til sín.

¹⁹Þá komu Sífítar til Sáls í Gíbeu og sögðu: „Veistu að Davíð felur sig hjá oss í fjallvígjunum í Hóres, í Hahakílahæðunum, sunnarlega í Júdaóbyggðum?“ ²⁰Og ef þig nú fýsir, konungur, að koma þangað, þá kom þú. Vort hlutverk verður það þá að framselja hann í hendur konungi.“

²¹Sál mælti: „Blessaðir séuð þér af Drottni, fyrir það að þér kennduð í brjósti um mig.“ ²²Farið nú og takið enn vel eftir og kynnið yður og komist sem fyrst að raun um, hvar hann heldur sig, því að mér hefir verið sagt, að hann sé slægur mjög. ²³Og njósnið nú og kynnið yður öll þau fylgsni, er hann kann að felast í, og færið mér síðan örugga fregn af,

og mun ég þá með yður fara. Og ef hann er í landinu, þá skal ég leita hann uppi meðal allra Júda þúsunda.“²⁴ Þá tóku þeir sig upp og fóru á undan Sál til Síf.

Davíð var þá með mönnum sínum í Maoneyðimörk, á sléttlendinu syðst í Júdaóbyggðum.²⁵ Og Sál fór að leita hans með mönnum sínum. Sögðu menn Davíð frá því, og fór hann þá niður að hamrinum, sem er í Maoneyðimörk. Og er Sál heyrði það, veitti hann Davíð eftirför inn í Maoneyðimörk.²⁶ Sál og menn hans fóru öðrumegin við fjallið, en Davíð og hans menn hinumegin við það. Davíð flýtti sér nú í angist að komast undan Sál, en Sál og menn hans voru að því komnir að umkringja Davíð og menn hans og taka þá höndum.²⁷ En þá kom sendimaður til Sáls og mælti: „Kom þú nú skjótt, því að Filistar hafa brotist inn í landið.“²⁸ Þá hvarf Sál aftur og lét af að elta Davíð, en sneri í móti Filistum. Fyrir því var sá staður nefndur Aðskilnaðarklettur.

Davíð þyrmir lífi Sáls

24

^{a1} Davíð fór þaðan og hafðist við uppi í fjallvígjum við Engedí.² Og þegar Sál kom aftur úr úr herförinni móti Filistum, báru menn honum tíðindi og sögðu: „Sjá, Davíð er í Engedí–eyðimörk.“³ Þá tók Sál þrjár þúsundir manns, einvalalið úr öllum Ísrael, og lagði af stað til að leita Davíðs og hans manna austan í Steingeitahömrum.⁴ Og hann kom að fjárbyrgjunum við veginn. Þar var hellir, og gekk Sál inn í hann erinda sinna. En Davíð og hans menn höfðu lagst fyrir innst í hellinum.⁵ Þá sögðu menn Davíðs við hann: „Nú er dagurinn kominn, sá er Drottinn talaði um við þig: „Sjá, ég mun gefa óvin þinn í hendur þér, svo að þú getir við hann gjört það, er þér vel líkar.““ Og Davíð stóð upp og sneið leynilega lafið af skikkju Sáls.⁶ En eftir á sló samviskan Davíð, að hann hafði sniðið lafið af skikkju Sáls.⁷ Og hann sagði við menn sína: „Drottinn láti það vera fjarri mér, að ég gjöri slíkt við herra minn, Drottins smurða, að ég leggi hönd á hann, því að Drottins smurði er hann.“⁸ Og Davíð átaldi menn sína harðlega og leyfði þeim ekki að ráðast á Sál.

Sál stóð upp og gekk út úr hellinum og fór leiðar sinnar.⁹ Þá reis Davíð upp og gekk út úr hellinum og kallaði á eftir Sál: „Minn herra konungur!“ Þá leit Sál aftur, en Davíð hneigði andlit sitt til jarðar og laut honum.¹⁰ Og Davíð sagði við Sál: „Hví hlýðir þú á tal þeirra manna, sem segja: „Sjá, Davíð situr um að vinna þér mein?“¹¹ Sjá, nú hefir þú sjálfur séð, hversu Drottinn gaf þig í mínar hendur í dag í hellinum. Og menn eggjuðu mig á að drepa þig, en ég þyrmði þér og hugsaði með mér: „Ég skal eigi leggja hendur á herra minn, því að Drottins smurði er hann.“¹² En líttu á, faðir, já líttu á lafið af skikkju þinni í hendi mér. Af því, að ég sneið lafið af skikkju þinni og drap þig ekki – af því mátt þú skynja og skilja, að ég bý eigi yfir illsku og svikum og að ég hef eigi syndgað á móti þér. En þú situr um að ráða mig af dögum.¹³ Drottinn dæmi milli mín og þín, og Drottinn hefni mín á þér, en hendur legg ég ekki á þig.¹⁴ Eins og gamalt máltæki segir: „Ills er af illum von,“ en hendur legg ég ekki á þig.¹⁵ Hvern eltir Ísraelskonungur? Hvern ofsækir þú? Dauðan hund, eina fló!¹⁶ Drottinn sé dómari og dæmi okkar í milli og sjái til og flytji mál mitt og reki réttar míns í hendur þér.“

^a 23.29 í sumum erl. útgáfum.

¹⁷Þegar Davíð hafði mælt þessum orðum til Sál, þá kallaði Sál: „Er það ekki þín rödd, Davíð sonur minn?“ og Sál tók að gráta hástöfum. ¹⁸Og hann mælti til Davíðs: „Þú ert réttlátari en ég, því að þú hefir gjört mér gott, en ég hef gjört þér illt. ¹⁹Og þú hefir í dag aukið á það góða, sem þú hefir auðsýnt mér, þar sem Drottinn seldi mig í þínar hendur, en þú drapst mig ekki. ²⁰Því að hitti einhver óvin sinn, mun hann þá láta hann fara leiðar sinnar í friði? En Drottinn mun umbuna þér þennan dag góðu, fyrir það sem þú gjörðir mér. ²¹Og sjá, nú veit ég, að þú munt konungur verða og að konungdómur Ísraels mun staðfestast í þinni hendi. ²²Vinn mér því eið að því við Drottin, að þú skulir ekki uppræta niðja mína eftir mig og ekki afmá nafn mitt úr ætt minni.“ ²³Og Davíð vann Sál eið að því.

Fór Sál því næst heim til sín, en Davíð og menn hans fóru upp í fjallvígið.

Dauði Samúels

25

¹Samúel dó, og allur Ísrael safnaðist saman og syrgði hann, og var hann grafinn hjá húsi sínu í Rama.

Davíð og Abígail

Davíð tók sig upp og fór ofan í Maoneyðimörk. ²En í Maon var maður, er bú átti í Karmel.^a Hann var auðugur mjög og átti þrjú þúsund sauðfjár og eitt þúsund geitur. Hann var þá að klippa sauði sína í Karmel. ³Maður þessi hét Nabal og kona hans Abígail. Hún var kona vitur og frið sýnum, en hann maður harður og illur viðureignar. Hann var af ætt Kalebs.

⁴Og Davíð frétti í eyðimörkinni, að Nabal væri að klippa sauði sína. ⁵Þá sendi Davíð tíu sveina. Og Davíð sagði við sveinana: „Farið til Karmel og gangið á fund Nabals og berið honum kveðju mína ⁶og mælið svo við bróður minn: Heill sért þú og heill sé húsi þínu og heill sé öllu, sem þú átt. ⁷Nú hefi ég heyrt, að verið sé að klippa sauði þína. Fjárhirðar þínir hafa með oss verið og vér höfum þeim ekkert mein gjört, enda hefir þeim einskis vant orðið allan þann tíma, er þeir hafa verið í Karmel. ⁸Spyr þú sveina þína, og munu þeir segja þér hið sanna. Lát því sveinana finna náð í augum þínum, því að á hátíðardegi erum vér komnir. Gef því þjónum þínum og Davíð syni þínum það, sem þú hefir fyrir hendi.“

⁹Þegar sveinar Davíðs komu á fund Nabals, fluttu þeir honum öll þessi orð í nafni Davíðs og þögnuðu síðan. ¹⁰En Nabal svaraði þjónum Davíðs og mælti: „Hver er Davíð? Og hver er Ísáison? Margir gjörast þeir nú þrælarnir, sem strjúka frá húsbændum sínum. ¹¹Á ég að taka brauð mitt og vín og sláturfé mitt, sem ég hefi slátrað handa sauðaklippurum mínum, og gefa það mönnum, sem ég ekki einu sinni veit hvaðan eru?“

¹²Þá sneru sveinar Davíðs á leið og hurfu aftur og komu og fluttu honum öll þessi orð. ¹³Þá mælti Davíð til sinna manna: „Gyrðið yður nú, hver sínu sverði!“ Og þeir gyrtu sig,

^a Bær (eins og Maon) fyrir suðaustan Hebron.

hver sínu sverði. Síðan gyrtist og Davíð sínu sverði, og lögðu þeir nú af stað undir forystu Davíðs, um fjögur hundruð manns, en tvö hundruð urðu eftir hjá farangrinum.

¹⁴Einn af sveinum Nabals sagði Abígail, konu Nabals, frá þessu og mælti: „Sjá, Davíð gjörði sendimenn úr eyðimörkinni með kveðju til húsbónda vors, en hann jós yfir þá fáryrðum. ¹⁵Og menn þessir hafa þó verið mjög góðir við oss. Oss hefir ekkert mein verið gjört og oss hefir einskis vant orðið allan þann tíma, er vér héldum oss nálægt þeim, meðan vér vorum í haganum. ¹⁶Þeir voru sem varnargarður í kringum oss bæði um nætur og daga allan þann tíma, er vér héldum fénu til haga nálægt þeim. ¹⁷Hygg nú að og sjá til, hvað þú skalt gjöra, því að ógæfa er búin húsbónda vorum og öllu húsi hans, en hann er slíkt hrakmenni, að ekki má við hann mæla.“

¹⁸Þá brá Abígail við og tók tvö hundruð brauð og tvo vínlegla, fimm tilreidda sauði og fimm mæla af bökuðu korni, hundruð rúsínukökur og tvö hundruð fíkjukökur og klyfjaði með asna ¹⁹og sagði við sveina sína: „Farið á undan mér, sjá, ég kem á eftir yður.“ En Nabal manni sínum sagði hún ekki frá þessu. ²⁰Og er hún kom ríðandi á asna ofan fjallið og var í hvarfi, sjá, þá kom Davíð með menn sína ofan í móti henni, og rakst hún þar á þá. ²¹En Davíð hafði sagt: „Já, til einskis hefi ég varðveitt allt, sem sá maður átti á eyðimörkinni, svo að einskis varð vant af öllu, sem hann átti. Hann hefir launað mér gott með illu. ²²Guð láti Davíð gjalda þess nú og síðar, ef ég læt eftir verða einn karlmann af öllu því, sem hann á, þegar birtir á morgun.“

²³En er Abígail sá Davíð, sté hún sem skjótast niður af asnanum og féll fram á ásjónu sína fyrir Davíð og laut til jarðar. ²⁴Og hún féll honum til fóta og mælti: „Sökin hvílir á mér, herra minn! Leyf ambátt þinni að tala við þig og hlýð á orð ambáttar þinnar. ²⁵Skeyt eigi, herra minn, um hrakmenni þetta, hann Nabal, því að hann ber nafn með réttu.^a Heimskingi heitir hann og heimskur er hann. En ég, ambátt þín, hefi ekki séð sveinana, er þú, herra minn, sendir. ²⁶Og nú, herra minn, svo sannarlega sem Drottinn lifir, og svo sannarlega sem þú lifir og Drottinn hefir aftrað þér frá að úthella blóði og hefna þín sjálfur, þá verði nú óvinir þínir sem Nabal og allir þeir, sem sitja um að gjöra þér illt, herra! ²⁷Og gáfu þessa, sem þerna þín hefir fært þér, herra minn, lát nú gefa hana sveinunum, sem eru í fylgd með þér, herra minn! ²⁸Fyrirgef afbrot ambáttar þinnar, því að veita mun Drottinn herra mínum staðfast hús, af því að herra minn heyrir bardaga Drottins, og illt mun ekki finnast í fari þínu meðan þú lifir. ²⁹Og rísi einhver maður upp til þess að ofsækja þig og sitja um líf þitt, þá sé líf herra míns bundið í bundini lifandi manna hjá Drottni, Guði þínum, en lífi óvina þinna þeyti hann burt úr slöngvunni. ³⁰Og þegar Drottinn veitir þér, herra minn, öll þau gæði, er hann hefir þér heitið, og hefir skipað þig höfðingja yfir Ísrael, ³¹þá mun það ekki verða þér til ásteytingar né herra mínum að samviskubiti, að herra minn hafi úthellt blóði að orsakalausum og hefnt sín sjálfur. En þegar Drottinn gjörir vel við þig, herra minn, þá minnstu ambáttar þinnar.“

³²Þá mælti Davíð til Abígail: „Lofaður veri Drottinn, Ísraels Guð, sem sendi þig í dag á minn fund. ³³Og blessuð séu hyggindi þín og blessuð sért þú sjálf, sem aftrað hefir mér í dag frá að baka mér blóðskuld og að hefna mín sjálfur. ³⁴En svo sannarlega sem Drottinn, Ísraels Guð, lifir, sem varðveitt hefir mig frá að gjöra þér illt, hefðir þú eigi hraðað þér svo á minn fund, þá myndi eigi nokkur af mönnum Nabals hafa beðið morguns

^a Nabal merkir heimskingi.

ódrepinn.“³⁵ Og Davíð tók við því af henni, sem hún færði honum, og sagði við hana: „Far þú í friði heim til þín. Sjá, ég hefi hlýtt á mál þitt og veitt þér bæn þína.“

³⁶Þegar Abígail kom til Nabals, þá hafði hann veislu í húsi sínu, sem konungsveisla væri. Var Nabal hinn kátasti og drukinn mjög. Sagði hún honum ekkert, hvorki smátt né stórt, fyrr en birti morguninn eftir. ³⁷En um morguninn, þá er víman var runnin af Nabal, sagði kona hans honum öll þessi tíðindi. Þá dó hjartað í brjósti honum og hann varð sem steinn. ³⁸Og að eitthvað tíu dögum liðnum laust Drottinn Nabal, svo að hann dó.

³⁹Þegar Davíð frétti, að Nabal væri dáinn, mælti hann: „Lofaður sé Drottinn, sem hefnt hefir svívirðu minnar á Nabal og haldið hefir þjóni sínum frá illu. En illsku Nabals hefir Drottinn látið honum sjálfum í koll koma.“ Sendi þá Davíð menn til Abígail þess erindis, að hann vill fá hennar sér til eiginkonu.

⁴⁰Þjónar Davíðs komu til Abígail í Karmel og mæltu svo til hennar: „Davíð hefir sent oss á þinn fund þess erindis, að hann vill fá þín sér til eiginkonu.“⁴¹ Þá stóð hún upp og hneigði andlit sitt til jarðar og mælti: „Sjá, ambátt þín er þess albuin að gjörast þerna til þess að þvo fætur þjóna herra míns.“⁴² Síðan bjó Abígail sig í skyndi og steig á bak asna sínum, svo og meyar hennar fimm, þær er með henni fóru. Hún fór með sendimönnum Davíðs og varð kona hans. ⁴³Akínóam frá Jesreel hafði Davíð fengið sér til eiginkonu, og báðar urðu þær konur hans. ⁴⁴En Sál hafði gefið Míkal dóttur sína, konu Davíðs, Paltí Laíssyni frá Gallím.

Davíð þyrmir lífi Sáls öðru sinni

26

¹Sífítar komu til Sáls í Gíbeu og sögðu: „Veistu, að Davíð hefir falið sig í Hahakílahæðunum, gegnt Júdaóbyggðum?“² Þá tók Sál sig upp og fór ofan í Sífeyðimörk og með honum þrjú þúsund manns, valdir menn af Ísrael, til þess að leita Davíðs í Sífeyðimörk. ³Og Sál setti herbúðir sínar í Hahakílahæðunum, við veginn gegnt Júdaóbyggðum. En Davíð hélt sig á eyðimörkinni. En er hann frétti, að Sál væri kominn í eyðimörkina til þess að elta hann, ⁴sendi Davíð út njósarmenn og fékk að vita með vissu, að Sál var kominn. ⁵Þá tók Davíð sig upp og kom þangað sem Sál hafði sett herbúðir sínar. Og er Davíð sá, hvar Sál og Abner Nersson, hershöfðingi hans, hvíldu – en Sál hvíldi í vagnborg og liðsmenn hans lágu í tjöldum sínum umhverfis hann –, ⁶þá kom hann að máli við Akímelek Hetíta og Abísai Serújusun, bróður Jóabs, og sagði: „Hver vill fara með mér inn í herbúðirnar til Sáls?“

Abísai mælti: „Ég skal fara með þér.“⁷ En er þeir Davíð og Abísai komu að liðinu um nótt, þá lá Sál sofandi í vagnborginni, og spjót hans var rekið í jörðu að höfði honum, en Abner og liðsmennirnir lágu í kringum hann. ⁸Þá sagði Abísai við Davíð: „Í dag hefir Guð selt óvin þinn í hendur þér. Nú mun ég reka spjótið gegnum hann og ofan í jörðina með einu lagi; eigi mun ég þurfa að leggja til hans tvisvar.“

⁹En Davíð sagði við Abísai: „Drep þú hann ekki, því að hver leggur svo hönd á Drottins smurða, að hann sleppi hjá hegningu?“¹⁰ Og Davíð mælti enn fremur: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, vissulega mun annaðhvort Drottinn ljósta hann eða dauða hans ber að hendi með náttúrlegum hætti, eða hann fer í hernað og fellur.“¹¹ Drottinn láti það vera fjarri mér að leggja hendur á Drottins smurða. En tak þú nú spjótið, sem er þarna að höfði

honum, og vatnsskálina, og förum síðan.“¹² Og Davíð tók spjótið og vatnsskálina að höfði Sáls, og síðan fóru þeir leiðar sinnar, en enginn sá það og enginn varð þess var og enginn vaknaði, heldur voru þeir allir sofandi, því að þungur svefn frá Drottni var á þá siginn.

¹³Þá gekk Davíð yfir á hæð eina þar gegnt við og nam þar staðar allfjarri, svo að mikið bil var í milli þeirra. ¹⁴Þá kallaði Davíð til liðsins og Abners Nerssonar og mælti: „Hvort mátt þú heyra mál mitt, Abner?“

Abner svaraði og sagði: „Hver ert þú, sem kallar til konungsins?“

¹⁵Davíð sagði við Abner: „Ert þú ekki karlmenni, og hver er þinn líki í Ísrael? Hví hefir þú ekki vakað yfir herra þínum, konunginum? Því að einn maður úr liðinu kom og ætlaði að drepa konunginn, herra þinn. ¹⁶Þar hefir þér illa farið. Svo sannarlega sem Drottinn lifir, eruð þér dauða verðir fyrir það, að þér hafið ekki vakað yfir herra yðar, yfir Drottins smurða. Og hygg nú að, hvar spjót konungsins er og hvar vatnsskálin er, sem stóð að höfði honum.“

¹⁷En Sál þekkti málróð Davíðs og mælti: „Er þetta ekki málróður þinn, Davíð sonur minn?“

Davíð svaraði: „Jú, málróður minn er það, herra konungur!“ ¹⁸Og Davíð mælti: „Hví ofsækir þú, herra minn, þjón þinn? Hvað hefi ég þá gjört, og hvað illt er í minni hendi? ¹⁹Og hlýð því, minn herra konungur, á mál þjóns þíns. Hafi Drottinn egnt þig upp á móti mér, þá lát hann finna ilm af fórnarreyk, en ef menn hafa gjört það, þá séu þeir bölvadir fyrir Drottni, þar sem þeir hafa nú flæmt mig burt, svo að ég má eigi halda hóp með eign Drottins, með því að þeir segja: „Far þú, þjóna þú öðrum guðum!“ ²⁰En lát eigi blóð mitt falla á jörð langt burtu frá augliti Drottins, því að Ísraels konungur er lagður af stað til þess að ná lífi mínu, eins og menn elta akurhænu á fjöllum.“

²¹Þá mælti Sál: „Ég hefi syndgað. Hverf aftur, Davíð sonur minn, því að ég skal aldrei frammar gjöra þér mein, fyrst þú þyrmdir lífi mínu í dag. Sjá, ég hefi breytt heimskulega, og mér hefir mikillega yfirsést.“

²²Davíð svaraði og sagði: „Hér er spjót konungs, komi nú einn af sveinunum hingað og sæki það. ²³En Drottinn umbunar hverjum manni ráðvendni hans og trúfesti. Drottinn hafði gefið þig í hendur mínar í dag, en ég vildi ekki leggja hendur á Drottins smurða. ²⁴Og sjá, eins og líf þitt var mikilsvert í mínum augum í dag, svo veri og líf mitt mikilsvert í augum Drottins, og hann virðist að frelsa mig úr öllum nauðum.“

²⁵Og Sál mælti til Davíðs: „Blessaður ver þú, Davíð sonur minn. Þú munt bæði verða mikill í framkvæmdum og giftudrjúgur.“

Síðan fór Davíð leiðar sinnar, en Sál sneri aftur heim til sín.

Davíð í Filistalandi

27

¹Davíð hugsaði með sjálfum sér: „Nú fell ég einhvern daginn fyrir hendi Sáls. Nú er það ráð vænst, að ég forði mér undan til Filistalands. Þá gefst Sál upp við að elta mig um allt Ísraelsland, og ég slepp úr greipum honum.“ ²Síðan tók Davíð sig upp og fór með þau sex hundruð manns, er með honum voru, yfir til Akís Maókssonar, konungs í Gat. ³Og Davíð

settist að hjá Akís í Gat, bæði hann og menn hans, hver með sína fjölskyldu, Davíð með báðum konum sínum: Akínóam frá Jesreel og Abígail, þá er átt hafði Nabal í Karmel. ⁴Og þegar Sál frétti, að Davíð væri flúinn til Gat, þá hætti hann að leita hans.

⁵Davíð sagði við Akís: „Hafi ég fundið náð í augum þínum, þá lát þú fá mér bústað í einhverri borg landsins. Hví skal þjónn þinn búa hjá þér í höfuðborginni?“ ⁶Þá fékk Akís honum Siklag þann sama dag. Fyrir því liggur Siklag enn í dag undir Júda konunga. ⁷En sá tími, sem Davíð bjó í Filistalandi, var eitt ár og fjórir mánuðir.

⁸Davíð og menn hans fóru herför og gjörðu árás á Gesúríta, Gírsíta og Amalekíta, því að þeir bjuggu í landinu, sem náði frá Telam alla leið til Súr og Egyptalands. ⁹Og þegar Davíð braust inn í þessi lönd, lét hann hvorki menn né konur lífi halda, en tók sauðfé og nautgripi, asna og úlfalda og klæði, sneri síðan við og fór aftur til Akís. ¹⁰Og ef Akís spurði: „Hvar hafið þér á ráðist í dag?“ þá svaraði Davíð: „Í Júda sunnan til,“ eða: „Á suðurland Jerahmeelíta,“ eða: „Á suðurland Keníta.“ ¹¹En Davíð lét hvorki menn né konur lífi halda til þess að flytja það til Gat, með því að hann hugsaði: „Þau kynnu að segja eftir oss og taka svo til orða: Svo hefir Davíð að farið.“ Og sá var siður hans allan þann tíma, sem hann bjó í Filistalandi. ¹²Og Akís trúði Davíð, með því að hann hugsaði: „Honum er ekki lengur vært hjá þjóð sinni Ísrael, og fyrir því mun hann ævinlega verða í minni þjónustu.“

28

¹Í þann tíma drógu Filistar saman her sinn og bjuggust að fara í hernað móti Ísrael. Og Akís sagði við Davíð: „Vita skaltu, að þú verður að fara með mér í leiðangurinn, bæði þú og menn þínir.“

²Davíð svaraði Akís: „Nú skalt þú fá að reyna, hverju þjónn þinn fær orkað.“ Og Akís sagði við Davíð: „Þá skipa ég þig höfuðvörð minn allar stundir.“

Sál í Endór

³Samúel var dáinn, og allur Ísrael hafði syrgt hann og jarðað hann í Rama, hans eigin borg. En Sál hafði gjört landræka alla andasæringamenn og spásagnamenn.

⁴Nú söfnuðust Filistar saman og komu og settu herbúðir sínar í Súnem.^a Þá safnaði Sál saman öllum Ísrael og setti herbúðir sínar á Gilbóafjalli. ⁵En þegar Sál sá her Filista, varð hann hræddur og missti móðinn. ⁶Sál gekk til fréttu við Drottin, en Drottinn svaraði honum ekki, hvorki í draumum né með úrím né fyrir milligöngu spámannanna. ⁷Þá sagði Sál við þjóna sína: „Leitið fyrir mig að særingakonu, svo að ég geti farið til hennar og leitað fréttu hjá henni.“

Og þjónar hans sögðu við hann: „Í Endór er særingakona.“

⁸Sál gjörði sig torkennilegan og klæddist dularbúningi og lagði af stað og tveir menn með honum. Þeir komu til konunnar um nótt, og Sál sagði: „Lát þú andann spá mér og lát koma fram þann, er ég nefni til við þig.“

^a Súnem er austast á Jesreelsléttu í Galíleu. Litlu austar er Endór (7. v.).

Fyrri Samúelsbók

⁹Konan svaraði honum: „Sjá, þú veist, hvað Sál hefir gjört, að hann hefir upprætt úr landinu alla andasæringamenn og spásagnamenn. Hví leggur þú þá snöru fyrir mig til þess að deyða mig?“

¹⁰Þá vann Sál henni eið við Drottin og mælti: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir skal engin sök á þig falla fyrir þetta.“

¹¹Þá sagði konan: „Hvern viltu að ég láti koma fram?“

Hann svaraði: „Lát þú Samúel koma fram fyrir mig.“

¹²En er konan sá Samúel, hljóðaði hún upp yfir sig. Og konan sagði við Sál: „Hví hefir þú svikið mig? Þú ert Sál.“

¹³En konungurinn mælti til hennar: „Ver þú óhrædd. En hvað sér þú?“

Og konan sagði við Sál: „Ég sé anda koma upp úr jörðinni.“

¹⁴Hann sagði við hana: „Hvernig er hann í hátt?“

Hún svaraði: „Gamall maður stígur upp og er hjúpaður skikkju.“

Þá skildi Sál, að það var Samúel, og hneigði andlit sitt til jarðar og laut honum.

¹⁵Þá sagði Samúel við Sál: „Hví hefir þú ónáðað mig og látið kalla mig fram?“

Sál mælti: „Ég er í miklum nauðum staddur. Filistar herja á mig, og Guð er frá mér vinninn og svarar mér ekki lengur, hvorki fyrir milligöngu spámannanna né í draumum. Fyrir því lét ég kalla þig, til þess að þú segir mér, hvað ég á að gjöra.“

¹⁶Samúel svaraði: „Hví spyr þú mig þá, fyrst Drottinn er frá þér vinninn og orðinn óvinur þinn? ¹⁷Drottinn hefir þá við þig gjört, eins og hann hefir sagt fyrir minn munn. Drottinn hefir rífið frá þér konungdóminn og gefið hann öðrum, gefið Davíð hann. ¹⁸Af því að þú hlýddir ekki boði Drottins og framkvæmdir ekki hans brennandi reiði á Amalek, fyrir því hefir Drottinn gjört þér þetta í dag. ¹⁹Og Drottinn mun og gefa Ísrael ásamt þér í hendur Filista, og á morgun munt þú og synir þínir hjá mér vera. Drottinn mun og gefa her Ísraels í hendur Filista.“

²⁰Þá varð Sál hræddur og féll endilangur til jarðar, og hann skelfdist mjög af orðum Samúels. Hann var og magnþrota, því að hann hafði eigi matar neytt allan daginn og alla nóttina. ²¹Konan gekk nú til Sals, og er hún sá, hversu mjög hann var felmtsfullur, sagði hún við hann: „Sjá, ambátt þín hefir hlýtt raustu þinni, og ég hefi lagt líf mitt í hættu, og ég hefi gjört það, sem þú baðst mig um. ²²Hlýð þú þá líka raust ambáttar þinnar: Ég ætla að færa þér matarbita, og skalt þú eta, svo að þér aukist þróttur og þú getir farið leiðar þinnar.“

²³En hann færðist undan og sagði: „Eigi vil ég eta.“ En er bæði menn hans og konan lögðu að honum, þá lét hann að orðum þeirra og stóð upp af gólfinu og settist á rúmið.

²⁴Og konan átti alikálf í húsinu. Slátraði hún honum í skyndi, tók mjöl, hnoðaði það og bakaði úr því ósýrðar kökur. ²⁵Síðan bar hún það fyrir Sál og menn hans, og er þeir höfðu etið, tóku þeir sig upp og lögðu af stað þessa sömu nótt.

Davíð snúið aftur til Filistalands

29

¹Filistar drógu nú saman allan her sinn hjá Afek, en Ísrael setti herbúðir sínar við lindina hjá Jesreel. ²Og höfðingjar Filista komu með hundruð sín og þúsundir, og Davíð og menn hans komu síðastir með Akís. ³Þá sögðu höfðingjar Filista: „Hvað eiga þessir Hebrear hér að gjöra?“

Akís sagði við höfðingja Filista: „Það er Davíð, hirðmaður Sáls konungs í Ísrael, sem nú hefir með mér verið í tvö ár, og hefi ég ekki haft neitt út á hann að setja frá þeirri stundu, er hann gjörðist minn maður, og allt fram á þennan dag.“

⁴Höfðingjar Filista reiddust honum og sögðu við hann: „Lát þú manninn hverfa heim aftur. Fari hann á sinn stað, þar sem þú hefir sett hann, en eigi skal hann með oss fara í bardagann, svo að hann snúist ekki á móti oss í orustunni. Með hverju gæti hann betur náð aftur hylli herra síns en með höfðum þessara manna? ⁵Var það ekki þessi sami Davíð, sem sungið var um við dansinn:

Sál felldi sín þúsund

og Davíð sín tíu þúsund?“

⁶Þá lét Akís kalla Davíð og sagði við hann: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir ert þú ráðvandur, og ég uni því vel, að þú gangir út og inn með mér í herbúðunum, því að ég hefi ekki orðið neins ills var hjá þér frá þeirri stundu, er þú komst til mín, og allt fram á þennan dag, en höfðingjunum er ekki um þig. ⁷Hverf því aftur og far í friði, svo að þú gjörir ekki neitt það, sem höfðingjum Filista mislíkar.“

⁸Þá sagði Davíð við Akís: „Hvað hefi ég þá gjört, og hvað hefir þú haft út á þjón þinn að setja, frá þeirri stundu, er ég gjörðist þinn maður, og allt fram á þennan dag, að ég skuli ekki mega fara og berjast við óvini herra míns, konungsins?“

⁹Akís svaraði og sagði við Davíð: „Ég veit, að þú ert í mínum augum góður, sem værir þú engill Guðs, en höfðingjar Filista segja: „Eigi skal hann með oss fara í bardagann.“ ¹⁰Rís þú því árla á morgun, ásamt mönnum herra þíns, sem með þér komu, og farið þér þangað sem ég hefi sett yður, og ætlaðu mér ekkert illt, því að vel er mér til þín, – og rísið þá árla á morgun og haldið af stað, þegar birtir.“

¹¹Reis nú Davíð árla um morguninn og menn hans og lögðu af stað heim aftur til Filistalands, en Filistar fóru upp í Jesreel.

Davíð frelsar hertekna menn

30

¹Þegar Davíð og menn hans komu til Siklag á þriðja degi, þá höfðu Amalekítar gjört herhlaup á Suðurlandið og á Siklag, unnið Siklag og brennt hana. ²Höfðu þeir hertekið konur og allt, sem í henni var, bæði smátt og stórt. Engan mann höfðu þeir drepið, en haft fólkið á burt með sér og farið síðan leiðar sinnar. ³Og er Davíð og menn hans komu til borgarinnar, sjá, þá var hún brunnin, en konur þeirra, synir og dætur hertekin.

⁴Þá tók Davíð og liðið, sem með honum var, að gráta hástöfum, uns þeir voru uppgefnir að gráta. ⁵Báðar konur Davíðs höfðu verið herteknar, Akínóam frá Jesreel og Abígail, er átt hafði Nabal í Karmel. ⁶Var Davíð nú mjög nauðulega staddur, því að liðið hafði við orð að grýta hann, því að menn voru allir sárhryggir vegna sona sinna og dætra. En Davíð hressti sig upp í Drottni, Guði sínum.

⁷Og Davíð sagði við Abjatar prest, son Ahímeleks: „Fær mér hingað hökulinn.“ Og Abjatar fór með hökulinn til Davíðs. ⁸Og Davíð gekk til fréttu við Drottin og mælti: „Á ég að elta þennan ræningjaflokk? Mun ég ná þeim?“

Hann svaraði honum: „Eltu þá, því að þú munt vissulega ná þeim og fá bjargað.“ ⁹Þá lagði Davíð af stað, hann og þau sex hundruð manns, sem hjá honum voru, og þeir komu að Besórlæk. Þar námu þeir staðar, er eftir urðu. ¹⁰Og Davíð hélt áfram með fjögur hundruð manns, en tvö hundruð manns urðu þar eftir, því að þeir máttu eigi yfir Besórlæk komast vegna þreytu.

¹¹Þá fundu þeir egypskan mann úti á víðavangi og fóru með hann til Davíðs, og þeir gáfu honum mat að eta og vatn að drekka. ¹²Þeir gáfu honum sneið af fíkjuköku og tvær rúsínukökur, og át hann það og lifnaði við, því að hann hafði ekki mat etið né vatn drukkið í þrjá daga og þrjár nætur. ¹³Og Davíð sagði við hann: „Hvers maður ert þú og hvaðan ert þú?“

Hann svaraði: „Ég er egypskur sveinn, þræll Amalekíta nokkurs. Húsbóndi minn skildi mig hér eftir, af því að ég varð sjúkur fyrir þrem dögum. ¹⁴Vér gjörðum herhlaup á suðurland Kreta og á land, sem liggur undir Júda, svo og á suðurland Kalebs, og Siklag brenndum vér upp.“

¹⁵Og Davíð sagði við hann: „Viltu vísa mér leið til ræningjaflokks þessa?“

Hann svaraði: „Vinn þú mér eið að því við Guð að drepa mig ekki og framselja mig ekki í hendur húsbónda míns, þá skal ég vísa þér leið til ræningjaflokks þessa.“ ¹⁶Og hann veitti þeim leiðsögu þangað.

Ránsmennirnir höfðu þá dreifst um allt landið og átu og drukku og gjörðu sér glaðan dag vegna hins mikla herfangs, sem þeir höfðu tekið í Filistalandi og í Júdalandi. ¹⁷Og Davíð barði á þeim frá því í dögun og allt til kvelds og helgaði þá banni, svo að enginn þeirra komst undan, nema fjögur hundruð sveinar, sem stigu á bak úlföldum og flýðu.

¹⁸Þann veg náði Davíð aftur öllu því, sem Amalekítar höfðu rænt. Og báðum konum sínum bjargaði Davíð. ¹⁹Þá vantaði ekkert, hvorki smátt né stórt, hvorki herfang né sonu og dætur, né nokkuð það, er ránsmennirnir höfðu rænt. Davíð kom aftur með það allt. ²⁰Þá tóku þeir alla sauðina og nautin og leiddu fram fyrir hann og sögðu: „Þetta er herfang Davíðs.“

²¹En er Davíð kom til þeirra tvö hundruð manna, er gefist höfðu upp, svo að þeir máttu ekki fylgja honum, og fyrir því verið skildir eftir við Besórlæk, þá fóru þeir í móti Davíð og liðinu, sem með honum var. Og er Davíð kom með liðið, þá heilsuðu þeir þeim. ²²Þá tóku allir ódrengir og varmennni meðal manna þeirra, er með Davíð höfðu farið, til máls og sögðu: „Fyrst þeir fóru ekki með oss, þá viljum vér ekki láta þá fá neitt af herfanginu, sem vér höfum bjargað. Þó má hver maður fá konu sína og sonu. Það mega þeir taka með sér og fara síðan.“

²³En Davíð sagði: „Breytið eigi svo, eftir að Drottinn hefir oss slíkt í té látið og varðveitt oss og selt oss í hendur ræningjaflokk þann, sem á oss hafði ráðist. ²⁴Og hver mun verða á yðar máli í þessu efni? Nei, sama hlut og sá fær, er í bardagann fer, sama hlut skal og sá fá, sem verður eftir hjá farangrinum. Allir skulu þeir fá jafnan hlut.“ ²⁵Og við það sat upp frá þeim degi. Og hann gjörði það að lögum og venju í Ísrael, og hefir það haldist fram á þennan dag.

²⁶Þegar Davíð kom til Siklag, sendi hann öldungunum í Júda, vinum sínum, nokkuð af herfanginu með þessari orðsending: „Sjá, þetta er gjöf yður til handa af herfangi óvina Drottins.“ ²⁷Sömuleiðis þeim í Betel, þeim í Ramot–Negeb, þeim í Jattír, ²⁸þeim í Aroer, þeim í Sífimót, þeim í Estemóa, ²⁹þeim í Rakal, þeim í borgum Jerahmeelíta, þeim í borgum Keníta, ³⁰þeim í Horma, þeim í Bór Asan, þeim í Atak, ³¹þeim í Hebron, og til allra þeirra staða, þar sem Davíð hafði um farið með menn sína.

Dauði Sál

31

¹Filistar höfðu lagt til orustu við Ísrael. Höfðu Ísraelsmenn flúið fyrir Filistum, og lágu margir fallnir á Gilbóafjalli. ²Filistar eltu Sál og sonu hans og felldu Jónatan, Abínadab og Malkísúa, sonu Sál. ³Var nú gjör hörð atлага að Sál, og höfðu nokkrir bogmannanna komið auga á hann. Varð hann þá mjög hræddur við bogmennina. ⁴Þá sagði Sál við skjaldsvein sinn: „Bregð þú sverði þínu og legg mig í gegn með því, svo að óumskornir menn þessir komi ekki og fari háðulega með mig.“ En skjaldsveinninn vildi ekki gjöra það, því að hann var mjög hræddur. Þá tók Sál sverðið og lét fallast á það. ⁵Og er skjaldsveinninn sá, að Sál var dauður, þá lét hann og fallast á sverð sitt og dó með honum. ⁶Þannig létu þeir líf sitt, Sál, synir hans þrír og skjaldsveinn hans, allir þennan sama dag.

⁷Er Ísraelsmenn, þeir er bjuggu hinumegin við sléttlendið og þeir er bjuggu hinumegin Jórdanar, sáu, að Ísraelsmenn voru flúnir, og Sál og synir hans fallnir, þá yfírgáfu þeir borgir sínar og lögðu á flóttu. Og Filistar komu og settust að í þeim.

⁸Daginn eftir komu Filistar að ræna valinn. Fundu þeir þá Sál og sonu hans þrjá fallna á Gilbóafjalli. ⁹Hjuggu þeir af honum höfuðið og flettu hann herklæðum og gjörðu sendimenn um allt Filistaland til þess að flytja skurðgoðum sínum og lýðnum gleðitiðindin. ¹⁰Og þeir lögðu vopn hans í hof Astörtu, en lík hans hengdu þeir upp á borgarmúrinn í Bet San.

¹¹En er íbúarnir í Jabes í Gíleað fréttu, hvernig Filistar höfðu farið með Sál, ¹²þá tóku sig til allir vopnfærir menn, gengu alla nóttina og tóku lík Sál og lík sona hans ofan af borgarmúrnum í Bet San. Síðan héldu þeir heim til Jabes og brenndu þar líkin. ¹³Því næst tóku þeir bein þeirra og grófu þau undir tamarisktrénu í Jabes og föstuðu í sjö daga.

SÍÐARI SAMÚELSBÓK

Davíð fréttir dauða Sáls

1

¹Eftir dauða Sáls, þá er Davíð var heim kominn og hafði unnið sigur á Amalekítum og hann hafði verið tvo daga um kyrrt í Siklag, ²þá kom skyndilega þriðja daginn maður úr herbúðum Sáls. Var hann í rifnum klæðum og hafði ausið mold yfir höfuð sér. Og er hann kom til Davíðs, féll hann til jarðar og laut honum. ³Og Davíð sagði við hann: „Hvaðan kemur þú?“

Hann svaraði honum: „Ég komst undan úr herbúðum Ísraels.“

⁴Davíð sagði við hann: „Hvernig hefir gengið? Seg mér það.“

Hann svaraði: „Liðið er flúið úr orustunni, og margir úr liðinu eru líka fallnir og dauðir. Líka eru þeir Sál og Jónatan sonur hans dauðir.“

⁵Þá sagði Davíð við manninn, sem flutti honum tíðindin: „Hvernig veistu það, að þeir Sál og Jónatan sonur hans eru dauðir?“

⁶Þá svaraði maðurinn, sem flutti honum tíðindin: „Alveg af tilviljun kom ég upp á Gilbóafjall. Þar hitti ég Sál. Studdist hann við spjót sitt, en vagnar og riddarar voru á hælum honum. ⁷Hann sneri sér þá við, og er hann sá mig, kallaði hann á mig, og ég svaraði: „Hér er ég.“ ⁸Og hann sagði við mig: „Hver ert þú?“ Ég svaraði: „Ég er Amalekíti.“ ⁹Þá sagði hann við mig: „Kom þú hingað til mín og deyd þú mig, því að mig sundlar, og þó er ég enn með fullu fjöri.“ ¹⁰Þá gekk ég til hans og vann á honum, því að ég vissi að hann gat ekki lifað eftir ófarir sínar. Tók ég kórónuna af höfði honum og hringinn af armlegg hans og færi ég þér nú, herra minn!“ ¹¹Þá þreif Davíð í klæði sín og reif þau sundur. Svo gjörðu og allir menn, þeir er með honum voru. ¹²Og þeir syrgðu og grétu og föstuðu til kvelds sakir Sáls og Jónatans sonar hans og sakir lýðs Drottins og húss Ísraels, af því að þeir voru fallnir fyrir sverði.

¹³Þá sagði Davíð við manninn, sem flutti honum tíðindin: „Hvaðan ert þú?“

Hann svaraði: „Ég er sonur hjábýlings nokkurs, sem er Amalekíti.“

¹⁴Þá sagði Davíð við hann: „Hvernig dirfðist þú að hefja hönd til þess að drepa Drottins smurða?“ ¹⁵Og Davíð kallaði á einn af sveinunum og mælti: „Kom þú hingað og drep hann.“ Og hann hjó hann banahögg. ¹⁶En Davíð mælti til hans: „Blóð þitt komi yfir höfuð þér! Því að þú hefir sjálfur kveðið upp dóm yfir þér, er þú sagðir: „Ég hefi deytt Drottins smurða.““

Sorgarljóð Davíðs eftir Sál og Jónatan

¹⁷Davíð orti þetta sorgarkvæði eftir þá Sál og Jónatan son hans, ¹⁸og hann bauð að kenna Júda sonum Kvæðið um bogann. Sjá, það er ritað í Bók hinna réttlátu:

¹⁹ Þrýðin þín, Ísrael, liggur vegin á fjöllum þínum.

En að hetjurnar skuli vera fallnar!

²⁰ Segið ekki frá því í Gat,

kunnngjörrið það eigi á Askalon–strætum,

svo að dætur Filista fagni eigi

og dætur óumskorinna hlakki eigi.

²¹ Þér Gilbóafjöll,

eigi drjúpi döggr né regn á yður,

þér svikalönd,

því að þar var snarað burt skildi kappanna,

skildi Sáls, sem eigi verður framar olíu smurður.

²² Frá blóði hinna vegnu,

frá feiti kappanna

hörfaði bogi Jónatans ekki aftur,

og eigi hvarf sverð Sáls heim við svo búið.

²³ Sál og Jónatan, ástúðugir og ljúfir í lífinu,

skildu eigi heldur í dauðanum.

Þeir voru örnum léttfærari,

ljónum sterkari.

²⁴ Ísraels dætur,

grátið Sál!

Hann skryddi yður skarlati yndislega,

hann festi gullskart á klæðnað yðar.

²⁵ En að hetjurnar skyldu falla í bardaganum

og Jónatan liggja veginn á hæðum þínum!

²⁶ Sárt trega ég þig, bróðir minn Jónatan,

mjög varstu mér hugljúfur!

Ást þín var mér undursamlegri en ástir kvenna.

²⁷ En að hetjurnar skuli vera fallnar

og hervopnin glötuð!

Davíð

Júdamenn taka Davíð til konungs

2

¹Eftir þetta spurði Davíð Drottin á þessa leið: „Á ég að fara til einhverrar af borgunum í Júda?“

Drottinn svaraði honum: „Já.“

Þá sagði Davíð: „Hvert á ég að fara?“

Hann svaraði: „Til Hebron.“ ²Þá fór Davíð þangað, og með honum báðar konur hans, þær Akínóam frá Jesreel og Abígail, er átt hafði Nabal í Karmel. ³Davíð lét og mennina, sem hjá honum voru, fara, hvern með sína fjölskyldu, og þeir settust að í borgunum kringum Hebron. ⁴Þá komu Júdamenn til Hebron og smurðu Davíð til konungs yfir Júda hús.

Nú var Davíð sagt svo frá: „Íbúarnir í Jabes Gíleað hafa jarðað Sál.“ ⁵Þá gjörði Davíð menn á fund íbúanna í Jabes í Gíleað og lét segja við þá: „Verið blessaðir af Drottni fyrir það, að þér hafið sýnt þetta kærleiksverk á herra yðar Sál, að jarða hann. ⁶Drottinn sýni yður nú kærleika og trúfesti. En ég vil og yður góðu launa, sakir þess að þér gjörðuð þetta. ⁷Og verið nú hughraustir og látið á sjá, að þér séuð vaskir menn. Því að Sál, herra yðar, er dauður, enda hefir Júda hús smurt mig til konungs yfir sig.“

Tvö konungsríki: Norðurríki (Ísrael) og Suðurríki (Júda)

⁸Abner Neresson, hershöfðingi Sáls, tók Ísbóset, son Sáls, og fór með hann yfir til Mahanaím ⁹og gjörði hann að konungi yfir Gíleað, Asserítum, Jesreel, Efraím, Benjamín og yfir öllum Ísrael. ¹⁰Ísbóset, sonur Sáls, var fertugur, þá er hann varð konungur yfir Ísrael, og hann ríkti í tvö ár.

Júda hús eitt fylgdi Davíð. ¹¹Og tíminn, sem Davíð var konungur í Hebron, yfir Júda húsi, var sjö ár og sex mánuðir.

Ófriður með Ísrael og Júda

¹²Abner Neresson fór með þjóna Ísbósets, sonar Sáls, frá Mahanaím til Gíbeon. ¹³Jóab Serújason fór og með þjóna Davíðs frá Hebron, og varð fundur þeirra við Gíbeontjörn, og settust þeir sínum megin hvorir við tjörnina. ¹⁴Þá sagði Abner við Jóab: „Standi upp sveinar hvorra tveggja og leiki nokkuð til skemmtunar oss.“ Jóab kvað að svo skyldi vera. ¹⁵Þá stóðu þeir upp og gengu fram eftir tölu: tólf fyrir Benjamíns ættkvísl, fyrir Ísbóset, son Sáls, og tólf af þjónum Davíðs. ¹⁶Þeir þrifu hver í annars koll og lögðu sverði hver í annars síðu, svo að þeir féllu hver með öðrum. Var sá staður kallaður Branda-akur, og er hann hjá Gíbeon.

¹⁷Tókst þá mjög hörð orusta á þeim degi, og fór Abner og Ísraelsmenn halloka fyrir mönnum Davíðs. ¹⁸Þar voru þrír synir Serúju, þeir Jóab, Abísái og Asahel, en Asahel var

frár á fæti sem skógargeitin í haganum. ¹⁹Og Asahel rann eftir Abner og veik hvorki til hægri né vinstri, heldur elti hann einan. ²⁰Þá sneri Abner sér við og mælti: „Ert það þú, Asahel?“ Hann kvað svo vera. ²¹Þá sagði Abner við hann: „Vík þú annaðhvort til hægri eða vinstri, og ráðst þú á einhvern af sveinunum og tak hertygi hans.“ En Asahel vildi ekki láta af að elta hann. ²²Þá mælti Abner aftur við Asahel: „Lát af að elta mig! Hví skyldi ég leggja þig að velli? Hvernig gæti ég þá litið upp á Jóab bróður þinn?“ ²³En hann vildi ekki af láta. Þá lagði Abner spjótinu aftur fyrir sig í kvið honum, svo að út gekk um bakið, og féll hann dauður niður þar sem hann stóð. En allir þeir, er komu þangað sem Asahel hafði fallið niður dauður, námu staðar.

²⁴Jóab og Abísái eltu Abner, og er sól gekk undir, voru þeir komnir til Gíbeat Amma, sem liggur fyrir austan Gía, á leiðinni til Gíbeonóbyggða. ²⁵Þá söfnuðust Benjamínítar saman til liðs við Abner og urðu einn flokkur, og námu þeir staðar efst uppi á hæð einni. ²⁶Þá kallaði Abner til Jóabs og mælti: „Á þá sverðið sífellt að eyða? Veistu eigi, að beisk munu verða endalokin? Hversu lengi ætlar þú að draga að segja liðinu að láta af að elta bræður sína?“

²⁷Jóab svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, hefðir þú ekki talað, þá hefði liðið ekki látið af að elta bræður sína fyrr en á morgun.“ ²⁸Síðan þeytti Jóab lúðurinn, og nam þá allt liðið staðar og lét af að elta Ísrael og hætti að berjast.

²⁹En Abner og menn hans fóru yfir Jórdandalinn alla þá nótt, fóru því næst yfir Jórdan og gengu öll þrengslin og komust til Mahanaím.

³⁰Er Jóab hafði látið af að elta Abner, þá safnaði hann saman öllu liðinu, og vantaði þá aðeins níttján manns af mönnum Davíðs og Asahel, ³¹en menn Davíðs höfðu lagt að velli þrjú hundruð og sextíu manns af Benjamínítum, af mönnum Abners. ³²En Asahel tóku þeir og jörðuðu hann hjá föður hans í Betlehem. Því næst hélt Jóab og menn hans áfram ferðinni alla nóttina og komu til Hebron í dögun.

3

¹Þegar ófriðurinn milli Sáls húss og Davíðs húss tók að gjörast langvinnur, þá eflidist Davíðs hús meir og meir, en Sáls húsi hnignaði meir og meir.

Synir Davíðs

²Davíð fæddust synir í Hebron: Frumgetinn sonur hans var Amnon, með Akínóam frá Jesreel. ³Annar sonur hans var Kíleab, með Abígail, er átt hafði Nabal í Karmel, hinn þriðji Absalon, sonur Maöku, dóttur Talmaí, konungs í Gesúr, ⁴hinn fjórði Adónía, sonur Haggítar, hinn fimmti Sefátja, sonur Abítalar, ⁵og hinn sjötti Jitream, með Eglu, konu Davíðs. Þessir fæddust Davíð í Hebron.

Abner gengur í lið með Davíð

⁶Meðan ófriðurinn stóð milli Sáls húss og Davíðs húss, var Abner öflugur fylgismaður Sáls húss.

⁷Sál hafði átt hjákonu, er Rispa hét og var Ajasdóttir. Og Ísbóset, sonur Sáls, sagði við Abner: „Hví hefir þú gengið í eina sæng með hjákonu föður míns?“ ⁸Abner reiddist mjög orðum Ísbósets og mælti: „Er ég sá hundshaus, að ég haldi með Júda? Enn í dag auðsýni

ég elsku húsi Sáls, föður þíns, vandamönnum hans og vinum, og ég hefi ekki framselt þig í hendur Davíðs, og þó ásakar þú mig í dag um konumál. ⁹Guð gjöri mér það, er hann vill, nú og síðar: Eins og Drottinn hefir svarið Davíð, svo skal ég við hann gjöra: ¹⁰flytja konungdóminn frá húsi Sáls og reisa hásæti Davíðs yfir Ísrael og Júda, frá Dan til Beerseba.“ ¹¹Hinn gat ekki svarað Abner einu orði af hræðslu við hann.

¹²Þá gjörði Abner sendimenn á fund Davíðs í Hebron með þessa orðsending: „Hvers er landið?“ Og: „Gjör þú sáttmála við mig, þá mun ég veita þér fulltingi til að snúa öllum Ísrael til fylgis við þig.“

¹³Davíð svaraði: „Gott og vel, ég vil gjöra sáttmála við þig. En eins krefst ég af þér: Þú skalt ekki líta ásjónu mína fyrr en þú færir mér Míkal, dóttur Sáls, þá er þú kemur til þess að líta ásjónu mína.“ ¹⁴Og Davíð gjörði sendimenn á fund Ísbósets, sonar Sáls, með þá orðsending: „Fá mér konu mína Míkal, er ég festi mér fyrir hundrað filistayfirhúðir.“ ¹⁵Þá sendi Ísbóset og lét taka hana frá manni hennar, Paltíel Laíssyni. ¹⁶Og maður hennar fylgdi henni með miklum gráti til Bahúrím. Þá sagði Abner við hann: „Farðu nú heim aftur!“ Fór hann þá aftur heim.

¹⁷Abner hafði átt tal við öldunga Ísraels og sagt: „Þér hafið þegar fyrir löngu æskt þess, að Davíð yrði konungur yðar. ¹⁸Látið nú af því verða, því að Drottinn hefir sagt við Davíð: „Fyrir hönd Davíðs, þjóns míns, mun ég frelsa lýð minn Ísrael af hendi Filista og af hendi allra óvina þeirra.““ ¹⁹Abner kom og að máli við Benjamíníta. Því næst hélt Abner á fund Davíðs í Hebron til þess að segja honum frá, hversu Ísrael og allt Benjamíns hús vildi allt vera láta.

²⁰En er Abner kom til Davíðs í Hebron og með honum tveir tigir manna, þá gjörði Davíð Abner veislu og mönnunum, sem með honum voru. ²¹Þá sagði Abner við Davíð: „Ég vil taka mig til og fara og safna öllum Ísrael utan um herra minn, konunginn, til þess að þeir gjöri sáttmála við þig, og þú verðir konungur yfir öllum þeim, sem þín sála girnist.“ Síðan lét Davíð Abner burt fara í friði.

Abner myrtur

²²Rétt í þessu komu menn Davíðs og Jóab heim úr ránsferð, og fluttu þeir með sér mikið herfang. En Abner var þá ekki hjá Davíð í Hebron, því að hann hafði látið hann í burt fara í friði. ²³Þegar Jóab nú kom og allur herinn, sem með honum var, færðu menn Jóab þessi tíðindi: „Abner Neresson kom hingað á konungs fund, og hann lét hann fara aftur burt í friði.“ ²⁴Þá gekk Jóab fyrir konung og mælti: „Hvað hefir þú gjört? Abner hefir komið hingað til þín! Hví lést þú hann frjálstan í brott fara?“ ²⁵Veistu ekki, að Abner Neresson hefir komið til þess að fleka þig og til þess að verða vísari um hátterni þitt og fá vitneskju um allt, sem þú hefir fyrir stafni?“

²⁶Og er Jóab var genginn út frá Davíð, þá sendi hann menn eftir Abner, og þeir komu með hann aftur frá Sírabrunni. Davíð vissi ekki af þessu. ²⁷En er Abner var aftur kominn til Hebron, veik Jóab honum á eintal afsíðis í borgarhliðinu og lagði hann þar í kviðinn, svo að hann beið bana af – til hefnda fyrir víg Asahels bróður síns. ²⁸En er Davíð síðar frétti það, sagði hann: „Saklaus er ég og mitt ríki fyrir Drottni að eilífu af blóði Abners Nerssonar!“ ²⁹Komi það yfir höfuð Jóabs og yfir alla ætt hans! Aldrei verði í ætt Jóabs þeirra vant, er rennsli hafa og líkþráir eru, sem ganga við hækju, falla fyrir sverði eða

vantar brauð!“ ³⁰En Jóab og Abísái bróðir hans myrtu Abner, af því að hann hafði drepð Asahel bróður þeirra hjá Gíbeon í bardaga.

³¹Og Davíð sagði við Jóab og allt fólkið, sem hjá honum var: „Rífið klæði yðar og gyrðist hærusekk og gangið kveinandi fyrir Abner!“ En Davíð konungur gekk á eftir líkbörunum. ³²Og þeir jörðuðu Abner í Hebron, og hóf þá konungur grát við gröf Abners, og allur lýðurinn grét líka. ³³Og konungur orti þessi sorgarljóð eftir Abner:

Varð þá Abner að deyja dauða guðleysingjans?

³⁴ Hendur þínar voru ekki bundnar,

og fætur þínir voru ekki fjötraðir.

Þú ert fallinn, eins og menn falla fyrir níðingum.

Þá grét allur lýðurinn enn meira yfir honum.

³⁵Allur lýðurinn kom og vildi fá Davíð til að neyta matar meðan enn var dagur, en Davíð sór og mælti: „Guð láti mig gjalda þess nú og síðar, ef ég smakka brauð eða nokkuð annað fyrir sólarlag.“ ³⁶Allur lýðurinn tók eftir því og líkaði þeim það vel. Reyndar líkaði öllum lýðnum vel allt það, sem konungurinn gjörði. ³⁷Og allt fólkið og allur Ísrael sannfærðist um það á þeim degi, að konungur væri ekki valdur að vígi Abners Nerssonar. ³⁸Konungur mælti og við menn sína: „Vitið þér ekki, að höfðingi og mikill maður er í dag fallinn í Ísrael? ³⁹En ég má mín enn lítils, þótt ég sé smurður til konungs, og þessir menn, Serújusynir, eru mér yfirsterkari. Drottinn gjaldi þeim, sem níðingsverkið hefir unnið, svo sem hann á skilið fyrir níðingsverk sitt!“

Dauði Ísbósets

4

¹Er Ísbóset sonur Sáls frétti, að Abner væri dauður í Hebron, féllust honum hendur, og allur Ísrael varð óttasleginn.

²Ísbóset sonur Sáls hafði tvo menn hjá sér, foringja fyrir ránsflokkum. Hét annar þeirra Baana, en hinn Rekab. Þeir voru synir Rimmóns frá Beerót, af kynþætti Benjamíns, því að Beerót telst með Benjamín. ³En Beerótbúar voru flúnir til Gittaím, og hafa þeir verið þar sem hjábýlingar fram á þennan dag.

⁴Jónatan, sonur Sáls, átti son lama á báðum fótum. Hann var fimm vetra gamall, þegar fregnin kom um Sál og Jónatan frá Jesreel. Þá tók föstra hans hann og flýði, en í ofboðinu, er hún flýði, féll hann og varð lami. Hann hét Mefibóset.

⁵Synir Rimmóns frá Beerót, þeir Rekab og Baana, lögðu af stað og komu, þá er heitast var dags, í hús Ísbósets. Hafði hann þá lagt sig um miðdegið. ⁶En stúlkan, sem dyranna gætti, hafði verið að hreinsa hveiti, og hafði hana syfjað og var hún sofandi. Þeir Rekab og Baana bróðir hans læddust því inn.

⁷Og er þeir komu inn í húsið, þá lá Ísbóset í hvílu sinni í svefnhúsi sínu. En þeir báru vopn á hann og unnu á honum og hjuggu af honum höfuðið. Því næst tóku þeir höfuð hans og héldu áfram alla nóttina veginn yfir Jórdandalinn. ⁸Og þeir færðu Davíð í Hebron höfuðið af Ísbóset og mæltu við konunginn: „Hér er höfuð Ísbósets, sonar Sáls, óvinar

þíns, sem sat um líf þitt. Drottinn hefir nú látið herra mínum, konunginum, verða hefndar auðið á Sál og niðjum hans.“

⁹Davíð svaraði Rekab og Baana bróður hans, þeim sonum Rimmóns frá Beerót, og mælti til þeirra: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er frelsað hefir líf mitt úr öllum nauðum: ¹⁰Þann mann, sem færði mér tíðindin: „Sjá, Sál er dauður!“ og hugðist færa mér gleðitíðindi, hann lét ég handtaka og drepa í Siklag og galt honum þann veg sögulaunin.

¹¹Og þegar illir menn nú hafa myrt saklausan mann í hvílu sinni í hans eigin húsi, skyldi ég þá ekki miklu fremur krefjast blóðs hans af ykkar hendi og afmá ykkur af jörðinni?“

¹²Síðan bauð Davíð sveinum sínum að drepa þá. Þeir gjörðu svo og hjuggu af þeim hendur og fætur og hengdu þá upp hjá tjörninni í Hebron. En höfuð Ísbósets tóku þeir og jörðuðu það í gróf Abners í Hebron.

Ísraelsmenn taka Davíð til konungs

5

¹Allar ættkvíslir Ísraels komu til Davíðs í Hebron og sögðu: „Sjá, vér erum hold þitt og bein! ²Þegar um langa hríð, á meðan Sál var konungur yfir oss, hefir þú verið fyrir Ísrael, bæði þegar hann lagði af stað í stríð og þegar hann kom heim. Auk þess hefir Drottinn við þig sagt: „Þú skalt vera hirðir þjóðar minnar Ísraels, og þú skalt vera höfðingi yfir Ísrael!““

³Allir öldungar Ísraels komu til konungsins í Hebron, og Davíð konungur gjörði við þá sáttmála í Hebron, frammi fyrir augliti Drottins, og þeir smurðu Davíð til konungs yfir Ísrael.

⁴Þrjátíu ára gamall var Davíð, þá er hann varð konungur, og fjörutíu ár ríkti hann. ⁵Í Hebron ríkti hann sjö ár og sex mánuði yfir Júda, og í Jerúsalem ríkti hann þrjátíu og þrjú ár yfir öllum Ísrael og Júda.

Davíð tekur Jerúsalem

⁶Konungur og menn hans fóru til Jerúsalem í móti Jebúsítum, sem bjuggu í því héraði. Jebúsítar sögðu við Davíð: „Þú munt eigi komast hér inn, heldur munu blindir menn og haltir reka þig burt.“ Með því áttu þeir við: „Davíð mun ekki komast hér inn.“ ⁷En Davíð tók vígið Síon, það er Davíðsborg.

⁸Davíð sagði á þeim degi: „Hver sem vill vinna sigur á Jebúsítum, skal fara um göngin^a til þess að komast að „þeim höltu og blindu“, sem Davíð hatar í sálu sinni.“ Þaðan er komið máltækið: „Blindir og haltir komast ekki inn í musterið.“

⁹Því næst settist Davíð að í viginu, og nefndi hann það Davíðsborg. Hann reisti og víggirðingar umhverfis, frá Milló og þaðan inn á við. ¹⁰Og Davíð efl-dist meir og meir, og Drottinn, Guð allsherjar, var með honum.

¹¹Híram, konungur í Týrus, gjörði menn á fund Davíðs og sendi honum sedrustré, trésmíði og steinhöggvara, og reistu þeir höll handa Davíð. ¹²Og Davíð kannaðist við, að

^a Lárétt göng lágu frá Gíhonlind, sem var utan borgarmúra að austan, og inn í fjallið. Innan borgar voru nær lóðrétt göng, er lágu niður í lárétu göngin. Þangað sóttu menn vatn, er borgin var umsetin.

Drottinn hefði staðfest konungdóm hans yfir Ísrael og eftir konungsríki hans fyrir sakir þjóðar sinnar Ísraels.

Synir Davíðs fæddir í Jerúsalem

¹³Davíð tók sér enn hjákonur og konur í Jerúsalem, eftir að hann var farinn burt frá Hebron, og Davíð fæddust enn synir og dætur.

¹⁴Þetta eru nöfn þeirra sona, sem honum fæddust í Jerúsalem: Sammúa, Sóbab, Natan, Salómon, ¹⁵Jíbhár, Elísúa, Nefeg, Jafía, ¹⁶Elísama, Eljada og Elífelet.

Davíð sigrar Filista

¹⁷Þegar Filistar heyrðu að Davíð væri smurður til konungs yfir Ísrael, lögðu þeir af stað að leita Davíðs. Og er Davíð frétti það, fór hann ofan í fjallvígið. ¹⁸Og Filistar komu og dreifðu sér um Refaímdal. ¹⁹Þá gekk Davíð til fréttu við Drottin og sagði: „Á ég að fara móti Filistum? Munt þú gefa þá í hendur mér?“

Drottinn svaraði Davíð: „Far þú, því að ég mun vissulega gefa Filista í hendur þér.“

²⁰Þá fór Davíð til Baal Perasím. Og Davíð vann þar sigur á þeim og sagði: „Drottinn hefir skolað burt óvinum mínum fyrir mér, eins og þegar vatn ryður sér rás.“ Fyrir því var sá staður nefndur Baal Perasím. ²¹En þeir létu þar eftir skurðgoð sín, og Davíð og menn hans tóku þau.

²²Filistar komu aftur og dreifðu sér um Refaímdal. ²³Þá gekk Davíð til fréttu við Drottin, og hann svaraði: „Far þú eigi í móti þeim. Far þú í bug og kom að baki þeim og ráð á þá fram undan bakatrjánnum. ²⁴Og þegar þú heyrir þyt af ferð í krónum bakatrjáanna, þá skalt þú hraða þér, því að þá fer Drottinn fyrir þér til þess að ljósta her Filista.“ ²⁵Og Davíð gjörði eins og Drottinn bauð honum og vann sigur á Filistum frá Geba alla leið til Geser.

Sáttmálsörkin ginnheilög

6

¹Davíð safnaði enn saman öllu einvalaliði í Ísrael, þrjátíu þúsund manns. ²Síðan tók Davíð sig upp og lagði af stað með allt það lið, sem hjá honum var, til Baala^a í Júda til þess að flytja þaðan örk Guðs, sem kennd er við nafn Drottins allsherjar, hans sem situr uppi yfir kerúbunum. ³Og þeir óku örk Guðs á nýjum vagni og tóku hana úr húsi Abínadabs, því er stóð á hæðinni, og stýrðu þeir Ússa og Ahjó, synir Abínadabs, vagninum. ⁴Ússa gekk með örk Guðs, en Ahjó gekk fyrir örkinni. ⁵Og Davíð og allt Ísraels hús dansaði fyrir Drottni af öllum mætti, með söng, gígjum, hörpum, bumbum, bjöllum og skálabumbum.

⁶En er þeir komu að þreskivelli Nakóns, greip Ússa hendinni í örk Guðs og hélt fast í hana, því að slakað hafði verið á taumhaldinu við akneytin. ⁷Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ússa, og Guð laust hann þar, af því að hann hafði gripið hendi sinni í örkina, og dó hann þar hjá örk Guðs. ⁸En Davíð féll það þungt, að Drottinn hafði lostið Ússa svo hart, og hefir þessi staður verið nefndur Peres Ússa allt fram á þennan dag.

^a Svo hét áður borgin Kirjat Jearím (sjá 1S 6.21–7.1).

⁹Davíð varð hræddur við Drottin á þeim degi og sagði: „Hvernig má þá örk Drottins komast til mín?“ ¹⁰Og Davíð vildi ekki flytja örk Drottins til sín í Davíðsborg, heldur sneri hann með hana til húss Óbeð Edóms í Gat. ¹¹Og örk Drottins var síðan í húsi Óbeð Edóms í Gat þrjá mánuði, og Drottinn blessaði Óbeð Edóm og allt hans hús.

Sáttmálsörkin flutt til Jerúsalem

¹²En er Davíð konungi komu þau tíðindi: „Drottinn hefir blessað hús Óbeð Edóms og allt, sem hann á, sakir Guðs arkar,“ þá lagði Davíð af stað og sótti örk Guðs í hús Óbeð Edóms og flutti hana til Davíðsborgar með fögnuði. ¹³Og er þeir, sem báru örk Drottins, höfðu gengið sex skref, fórnaði hann nauti og alikálf. ¹⁴Og Davíð dansaði af öllum mætti fyrir Drottni, og var Davíð þá gyrtur línhökli. ¹⁵Og Davíð og allt Ísraels hús flutti örk Drottins upp með fagnaðarópi og lúðurhljómi.

¹⁶En er örk Drottins kom í Davíðsborg, leit Míkal, dóttir Sáls, út um gluggann, og er hún sá Davíð konung vera að hoppa og dansa fyrir Drottni, fyrirleit hún hann í hjarta sínu.

¹⁷Þeir fluttu örk Drottins inn og settu hana á sinn stað í tjaldi því, sem Davíð hafði reisa látið yfir hana, og Davíð færði brennifórnir frammi fyrir Drottni og heillafórnir. ¹⁸Og er Davíð hafði fært brennifórnina og heillafórnirnar, blessaði hann lýðinn í nafni Drottins allsherjar. ¹⁹Hann úthlutaði og öllu fólkinu, öllum múg Ísraels, bæði körlum og konum, hverjum fyrir sig einni brauðköku, einu kjötstykki og einni rúsínuköku. Síðan fór allur lýðurinn burt, hver heim til sín.

²⁰En er Davíð kom heim til þess að heilsa fólki sínu, gekk Míkal, dóttir Sáls, á móti honum og mælti: „Tígulegur var Ísraelskonungurinn í dag, þar sem hann beraði sig í dag í auglýsingu á þjónum sinna, eins og þegar einhver af argasta skrílnum berar sig!“

²¹Þá sagði Davíð við Míkal: „Fyrir Drottni vil ég dansa. Hann hefir tekið mig fram yfir föður þinn og fram yfir allt hans hús og skipað mig höfðingja yfir lýð Drottins, yfir Ísrael, og fyrir Drottni vil ég leika.“ ²²Og lítillækka mig enn meir en þetta og líta smáum augum á sjálfan mig. En með ambáttunum, sem þú talaðir um, hjá þeim mun ég verða vegsamlegur.“

²³Míkal, dóttir Sáls, var barnlaus til dauðadags.

Fyrirheit um ævarandi konungdóm

7

¹Svo bar til, þá er konungur sat í höll sinni – en Drottinn hafði þá veitt honum frið fyrir öllum óvinum hans allt í kring –, ²að konungur sagði við Natan spámann: „Sjá, ég bý í höll af sedrusviði, en örk Guðs býr undir tjald dúk.“

³Natan svaraði konungi: „Far þú og gjör allt, sem þér er í hug, því að Drottinn er með þér.“

⁴En hina sömu nótt kom orð Drottins til Natans, svohljóðandi: ⁵„Far og seg þjóni mínum Davíð: Svo segir Drottinn:

Ætlar þú að reisa mér hús til að búa í? ⁶Ég hefði ekki búið í húsi, síðan ég leiddi Ísraelsmenn út af Egyptalandi, allt fram á þennan dag, heldur ferðaðist ég í tjaldi og búð.

⁷Alla þá stund, er ég hefi um farið meðal Ísraelsmanna, hefi ég þá sagt nokkurt orð í þá átt við nokkurn af dómurum Ísraels, er ég setti til að vera hirða lýðs míns, Ísraels: „Hví reisið þér mér ekki hús af sedrusviði?“ ⁸Nú skalt þú svo segja þjóni mínum Davíð: Svo segir Drottinn allsherjar:

Ég tók þig úr haglendinu, frá hjarðmennskunni, og setti þig höfðingja yfir lýð minn, Ísrael. ⁹Ég hefi verið með þér í öllu, sem þú hefir tekið þér fyrir hendur, og upprætt alla óvini þína fyrir þér. Ég mun gjöra nafn þitt sem nafn hinna mestu manna, sem á jörðinni eru, ¹⁰og fá lýð mínum Ísrael stað og gróðursetja hann þar, svo að hann geti búið á sínum stað og geti verið öruggur framvegis. Niðingar skulu ekki þjá hann framar eins og áður, ¹¹frá því er ég setti dómara yfir lýð minn Ísrael, og ég vil veita þér frið fyrir öllum óvinum þínum. Og Drottinn boðar þér, að hann muni reisa þér hús.^a ¹²Þegar ævi þín er öll og þú leggst hjá feðrum þínum, mun ég hefja son þinn eftir þig, þann er frá þér kemur, og staðfesta konungdóm hans. ¹³Hann skal reisa hús mínu nafni, og ég mun staðfesta konungsstól hans að eilífu. ¹⁴Ég vil vera honum faðir, og hann skal vera mér sonur, svo að þótt honum yfirsjáist, þá mun ég hirta hann með manna vendi og manns barna höggum, ¹⁵en miskunn mína mun ég ekki frá honum taka, eins og ég tók hana frá fyrirrennara þínum. ¹⁶Hús þitt og ríki skal stöðugt standa fyrir mér að eilífu. Hásæti þitt skal vera óbifanlegt að eilífu.“

¹⁷Natan flutti Davíð öll þessi orð og sagði honum sýn þessa alla.

Bæn Davíðs

¹⁸Þá gekk Davíð konungur inn og settist niður frammi fyrir Drottni og mælti: „Hver er ég, Drottinn Guð, og hvað er hús mitt, að þú skulir hafa leitt mig til þessa? ¹⁹Og þér nægði það eigi, Drottinn Guð, heldur hefir þú og fyrirheit gefið um hús þjóns þíns langt fram í aldir, og það meira að segja á mannlegan hátt, Drottinn Guð. ²⁰En hvað má Davíð enn við þig mæla? Þú þekkir sjálfur þjón þinn, Drottinn Guð! ²¹Sakir þjóns þíns og að þínum vilja hefir þú gjört þetta, að boða þjóni þínum alla þessa miklu hluti. ²²Fyrir því ert þú mikill, Drottinn Guð, því að enginn er sem þú, og enginn er Guð nema þú samkvæmt öllu því, er vér höfum heyrt með eyrum vorum. ²³Og hvaða þjóð önnur á jörðinni jafnast við þína þjóð, Ísrael, að Guð hafi framgengið og endurleyst hana sér að eignarlýð og aflað sér frægðar? Þú gjörðir fyrir þá þessa miklu hluti og hræðilegu, að stökkva burt þjóðum og guðum þeirra undan þínu fólki, sem þú hafðir endurleyst af Egyptalandi. ²⁴Þú hefir gjört lýð þinn Ísrael að þínum lýð um aldur og ævi, og þú, Drottinn, gjörðist Guð þeirra.

²⁵Og lát þú, Drottinn Guð, fyrirheit það, er þú hefir gefið um þjón þinn og um hús hans, stöðugt standa um aldur og ævi, og gjör þú svo sem þú hefir heitið. ²⁶Þá mun nafn þitt mikið verða að eilífu og hljóða svo: Drottinn allsherjar, Guð yfir Ísrael – og hús þjóns þíns Davíðs mun stöðugt standa fyrir þér. ²⁷Því að þú, Drottinn allsherjar, Guð Ísraels, hefir birt þjóni þínum þetta: „Ég mun reisa þér hús.“ Fyrir því hafði þjónn þinn djörfung til að bera þessa bæn fram fyrir þig.

²⁸Og nú, Drottinn Guð, þú ert Guð og þín orð eru sannleikur, og þú hefir gefið þjóni þínum þetta dýrlega fyrirheit. ²⁹Virst þú nú að blessa hús þjóns þíns, svo að það sé til að

^a Þ.e. konungsætt. Orðaleikur við hús: musteri í 13. v.

eilífu fyrir þínu augliti. Því að þú, Drottinn Guð, hefir fyrirheit gefið, og fyrir blessun þína mun hús þjóns þíns blessað verða að eilífu.“

Hernaður Davíðs gegn nágrannabjóðum

8

¹Eftir þetta vann Davíð sigur á Filistum og braut þá undir sig og tók tauma höfuðstaðarins úr höndum Filista.

²Hann vann og sigur á Móabítum og mældi þá með vað, það er að segja, hann lét þá leggjast niður á jörðina og mældi tvo vaði til lífláts og eina vaðlengd til að halda lífi. Þannig urðu Móabítar skattskyldir þegnar Davíðs.

³Davíð vann og sigur á Hadadeser Rehóbssyni, konungi í Sóba, þá er hann fór leiðangur til að ná aftur ríki við Efrat. ⁴Vann Davíð af honum eitt þúsund og sjö hundruð riddara og tuttugu þúsundir fótgönguliðs. Lét Davíð skera sundur hásinarnar á öllum stríðshestunum og hélt aðeins hestum fyrir hundruð stríðsvagna eftir.

⁵Og er Sýrlendingar frá Damaskus komu til liðs við Hadadeser, konung í Sóba, þá felldi Davíð tuttugu og tvö þúsund manns af Sýrlendingum. ⁶Og Davíð setti landstjóra á Sýrlandi, því er kennt er við Damaskus, og urðu Sýrlendingar skattskyldir þegnar Davíðs. Þannig veitti Drottinn Davíð sigur, hvert sem hann fór. ⁷Davíð tók og hina gullnu skjöldu, er þjónar Hadadesers höfðu borið, og flutti þá til Jerúsalem. ⁸Auk þess tók Davíð konungur afar mikið af eir í Beta og Berótaj, borgum Hadadesers.

⁹Þegar Tóú, konungur í Hamat, frétti að Davíð hefði lagt að velli allan her Hadadesers, ¹⁰þá sendi Tóú Hadóram son sinn á fund Davíðs konungs til þess að heilsa á hann og árna honum heilla, er hann hafði barist við Hadadeser og unnið sigur á honum – því að Tóú átti í ófriði við Hadadeser –, og hafði hann með sér gripi af silfri, gulli og eiri. ¹¹Gripina helgaði Davíð konungur einnig Drottni, ásamt silfri því og gulli, er hann hafði helgað frá öllum þeim bjóðum, er hann hafði undirokað: ¹²frá Edóm, Móab, Ammónítum, Filistum, Amalek og af herfangi Hadadesers Rehóbssonar, konungs í Sóba.

¹³Davíð jók orðstír sinn, þá er hann sneri aftur og hafði unnið sigur á Sýrlendingum, með því að vinna sigur á Edómítum í Saltdalnum, átján þúsund manns. ¹⁴Og hann setti landstjóra í Edóm. Um allt Edóm setti hann landstjóra, og þannig urðu allir Edómítar þegnar Davíðs. En Drottinn veitti Davíð sigur, hvert sem hann fór.

¹⁵Davíð ríkti yfir öllum Ísrael og lét alla þjóð sína njóta laga og réttar.

Skrá um embættismenn Davíðs

¹⁶Jóab Serújuson var fyrir hernum, og Jósafat Ahílúðsson var ríkisritari. ¹⁷Sadók Ahítúbsson og Ahímelek Abjatarsson voru prestar og Seraja kanslari. ¹⁸Benaja Jójadason var fyrir Kretum og Pletum,^a og synir Davíðs voru prestar.

^a Þ.e. fyrir lífverði konungs, málaliðum frá Krít og Filistalandi.

Hirðsaga Davíðs
(2S 9.–20. kap., 1 Kon 1.–2. kap.)

Davíð og Mefibóset

9

¹Davíð sagði: „Er nú nokkur maður eftir orðinn af húsi Sál? Honum vil ég miskunn auðsýna fyrir sakir Jónatans.“

²Af húsi Sál var til maður, er Síba hét. Hann var kallaður á fund Davíðs. Og konungur sagði við hann: „Ert þú Síba?“

Hann svaraði: „Þinn þjónn!“

³Þá mælti konungur: „Er nokkur eftir af húsi Sál, að ég megi auðsýna honum miskunn Guðs?“

Síba sagði við konung: „Enn er á lífi sonur Jónatans og er lami á báðum fótum.“

⁴Þá sagði konungur við hann: „Hvar er hann?“

Síba sagði við konung: „Hann er í húsi Makírs Ammíelssonar í Lódebar.“ ⁵Þá sendi Davíð konungur og lét sækja hann í hús Makírs Ammíelssonar í Lódebar.

⁶Og Mefibóset Jónatansson, Sálssonar, gekk fyrir Davíð, féll fram á ásjónu sína og laut honum. Og Davíð sagði: „Mefibóset!“

Hann svaraði: „Hér er þjónn þinn.“

⁷Þá mælti Davíð til hans: „Ver þú óhræddur, því að ég vil auðsýna þér miskunn fyrir sakir Jónatans, föður þíns, og fá þér aftur allar jarðeignir Sál forföður þíns, og þú skalt jafnan eta við mitt borð.“

⁸Þá laut hann og mælti: „Hvað er þjónn þinn þess, að þú skiptir þér af dauðum hundi, eins og mér?“

⁹Síðan kallaði konungur á Síba, þjón Sál, og mælti til hans: „Allt sem Sál átti, og allt sem hús hans átti gef ég syni herra þíns. ¹⁰Skalt þú nú yrkja landið fyrir hann ásamt sonum þínum og þrælum og hirða af því, svo að sonur herra þíns hafi fæðu og megi eta. En Mefibóset, sonur herra þíns, skal jafnan eta við mitt borð.“ Og Síba átti fimmtán sonu og tuttugu þræla.

¹¹Síba sagði við konung: „Þjónn þinn mun gjöra að öllu svo sem minn herra konungurinn hefir boðið þjóni sínum.“ Og Mefibóset át við borð Davíðs, svo sem væri hann einn konungssona. ¹²Mefibóset átti ungan son, sem Míka hét. Allir sem bjuggu í húsi Síba, voru þjónar Mefibósets. ¹³En Mefibóset bjó í Jerúsalem, því að hann át jafnan við borð konungs. Hann var haltur á báðum fótum.

Ófriður við Ammóníta og Sýrlendinga

10

¹Eftir þetta bar svo til, að konungur Ammóníta dó, og tók Hanún sonur hans ríki eftir hann. ²Þá sagði Davíð: „Ég vil sýna Hanún Nahassyni vináttu, eins og faðir hans sýndi mér vináttu.“ Síðan sendi Davíð þjóna sína til að hugga hann eftir föðurmissinn.

En er þjónar Davíðs komu í land Ammóníta, ³þá sögðu höfðingjar Ammóníta við Hanún, herra sinn: „Hyggur þú, að Davíð vilji heiðra föður þinn, er hann gjörir menn á þinn fund til að hugga þig? Mun Davíð ekki hafa sent þjóna sína á þinn fund til þess að njósna í borginni og kanna hana og kollvarpa henni síðan?“

⁴Þá lét Hanún taka þjóna Davíðs og raka af þeim hálf skeggið og skera af þeim klæðin til hálf, upp á þjóhnappa, og lét þá síðan fara. ⁵Davíð voru sögð þessi tíðindi, og sendi hann þá menn á móti þeim, – því að mennirnir voru mjög svívirtir –, og konungur lét segja þeim: „Verið í Jeríkó, uns skegg yðar er vaxið, og komið síðan heim aftur.“

⁶En er Ammónítar sáu, að þeir höfðu gjört sig illa þokkaða hjá Davíð, sendu þeir menn og tóku á mála Sýrlendinga frá Bet Rehób og Sýrlendinga frá Sóba, tuttugu þúsundir fótgönguliðs, svo og konunginn í Maaka með þúsund manns, og tólf þúsund manns frá Tób. ⁷En er Davíð frétti það, sendi hann Jóab af stað með allan herinn, það er að segja kappana. ⁸Ammónítar fóru og út og fylktu liði sínu fyrir utan borgarhliðið, en Sýrlendingarnir frá Sóba og Rehób, svo og mennirnir frá Tób og Maaka, stóðu úti á víðavangi einir sér.

⁹En er Jóab sá, að honum var búinn bardagi bæði að baki og að framan, valdi hann úr öllu einvalaliði Ísraels og fylkti því á móti Sýrlendingum. ¹⁰Hitt liðið fékk hann Abísái bróður sínum, og fylkti hann því á móti Ammónítum. ¹¹Og Jóab mælti: „Ef Sýrlendingar bera mig ofurliði, þá verður þú að hjálpa mér, en ef Ammónítar bera þig ofurliði, þá mun ég koma þér til hjálpar.“ ¹²Vertu hughraustur, og sýnum nú af oss karlmennsku fyrir þjóð vora og borgir Guðs vors, en Drottinn gjöri það, sem honum þóknast.“

¹³Síðan lagði Jóab og liðið, sem með honum var, til orustu við Sýrlendinga, og þeir flýðu fyrir honum. ¹⁴En er Ammónítar sáu, að Sýrlendingar flýðu, lögðu þeir og á flótta fyrir Abísái og leituðu inn í borgina. En Jóab sneri heim frá Ammónítum og fór til Jerúsalem.

¹⁵Þegar Sýrlendingar sáu, að þeir höfðu beðið ósigur fyrir Ísrael, söfnuðust þeir saman. ¹⁶Og Hadadeser sendi boð og bauð út Sýrlendingum, sem voru hinumegin við Efrat, og þeir komu til Helam, og Sóbak, hershöfðingi Hadadesers, var fyrir þeim. ¹⁷Og er Davíð var sagt frá því, þá safnaði hann saman öllum Ísrael, fór yfir Jórdan og kom til Helam. Sýrlendingar fylktu liði sínu í móti Davíð og börðust við hann. ¹⁸En Sýrlendingar flýðu fyrir Ísrael, og Davíð felldi sjö hundruð vagnkappa og fjörutíu þúsund manns af Sýrlendingum. Hann særði og hershöfðingja þeirra, Sóbak, svo að hann dó þar. ¹⁹En er konungarnir, sem voru lýðskyldir Hadadeser, sáu, að þeir höfðu beðið ósigur fyrir Ísrael, sömdu þeir allir frið við Ísrael og gjörðust lýðskyldir honum. Upp frá því þorðu Sýrlendingar ekki að veita Ammónítum lið.

Davíð og Batseba

11

¹Svo bar til árið eftir, um það leyti sem konungar eru vanir að fara í hernað, að Davíð sendi Jóab af stað með menn sína og allan Ísrael. Þeir herjuðu á Ammóníta og settust um Rabba, en Davíð sat heima í Jerúsalem.

²Nú vildi svo til eitt kvöld, að Davíð reis upp úr hvílu sinni og fór að ganga um gólf uppi á þaki konungshallarinnar. Sá hann þá ofan af þakinu konu vera að lauga sig. En konan var forkunnar fögur. ³Þá sendi Davíð og spurðist fyrir um konuna, og var honum sagt: „Það er Batseba Elíamsdóttir, kona Úría Hetíta.“ ⁴Og Davíð sendi menn og lét sækja hana. Og hún kom til hans, og hann lagðist með henni, því að hún hafði hreinsað sig af óhreinleika sínum. Síðan fór hún aftur heim til sín.

⁵En konan var þunguð orðin, og hún sendi og lét Davíð vita það og mælti: „Ég er með barni.“ ⁶Davíð gjörði þá Jóab boð: „Sendu Úría Hetíta til mín.“ Og Jóab sendi Úría til Davíðs. ⁷En er Úría kom á hans fund, spurði Davíð, hvernig Jóab liði og hvernig honum liði og hvernig hernaðurinn gengi. ⁸Því næst sagði Davíð við Úría: „Gakk þú nú heim til þín og lauga fætur þína.“ Gekk Úría þá burt úr konungshöllinni, og var gjöf frá konungi borin á eftir honum. ⁹En Úría lagðist til hvíldar fyrir dyrum konungshallarinnar hjá öðrum þjónum herra síns, en fór ekki heim til sín. ¹⁰Menn sögðu Davíð frá því og mæltu: „Úría er ekki farinn heim til sín.“

Þá sagði Davíð við Úría: „Þú ert kominn úr ferð, – hvers vegna ferð þú ekki heim til þín?“

¹¹Þá sagði Úría við Davíð: „Örkin og Ísrael og Júda búa í laufskálum, og herra minn Jóab og menn herra míns hafast við úti á bersvæði, – og þá ætti ég að fara heim til mín til þess að eta og drekka og hvíla hjá konu minni? Svo sannarlega sem Drottinn lifir og þú lifir, það gjöri ég ekki.“

¹²Þá sagði Davíð við Úría: „Vertu þá hér líka í dag, en á morgun gef ég þér fararleyfi.“ Var Úría þann dag í Jerúsalem. ¹³Daginn eftir hafði Davíð hann í boði sínu, og hann át og drakk með honum, og hann gjörði hann drukkin. En um kvöldið gekk hann burt og lagðist til hvíldar hjá þjónum herra síns, en fór ekki heim til sín.

Launráð gegn Úría

¹⁴Morguninn eftir skrifaði Davíð Jóab bréf og sendi það með Úría. ¹⁵Í bréfinu skrifaði hann svo: „Setjið Úría fremstan í bardagann, þar sem hann er harðastur, og hörfið aftur undan frá honum, svo að hann verði ofurliði borinn og falli.“ ¹⁶Jóab sat um borgina og skipaði nú Úría þar til orustu, sem hann vissi að hraustir menn voru fyrir. ¹⁷Gjörðu borgarmenn síðan úthlaup og börðust við Jóab. Féllu þá nokkrir af liðinu, af þjónum Davíðs. Þá lét og Úría Hetíta líf sitt.

¹⁸Þá sendi Jóab mann og lét segja Davíð, hvernig farið hefði í orustunni, ¹⁹og hann lagði svo fyrir sendimanninn: „Þegar þú hefir sagt konungi sem greinilegast frá bardaganum, ²⁰og konungur þá verður reiður og segir við þig: „Hví fóruð þér svo nærri borginni í orustu? Vissuð þér ekki að þeir mundu skjóta á yður ofan af borgarveggnum?“ ²¹Hver

felldi Abímelek Jerúbbesetsson? Kastaði ekki kona kvarnarsteini á hann ofan af borgarveggnum, svo að hann dó í Tebes? Hví fóruð þér svo nærri borgarveggnum? – þá skalt þú segja: Þjónn þinn, Úría Hetíti, lét og lífið.“

²²Síðan fór sendimaðurinn og kom og flutti Davíð allt, sem Jóab hafði fyrir hann lagt, hvernig farið hefði í orustunni. Varð þá Davíð reiður Jóab og sagði við sendimanninn: „Hví fóruð þér svo nærri borginni í orustu? Vissuð þér ekki að það mundi verða kastað á yður ofan af borgarveggnum? Hver felldi Abímelek Jerúbbesetsson? Kastaði ekki kona kvarnarsteini á hann ofan af borgarveggnum, svo að hann dó í Tebes? Hví fóruð þér svo nærri borgarveggnum?“

²³Þá sagði sendimaðurinn við Davíð: „Mennirnir voru oss yfirsterkari og voru komnir í móti oss út á bersvæði. Fyrir því urðum vér að sækja að þeim allt að borgarhliðinu.“ ²⁴En þá skutu skotmennirnir á þjóna þína niður af borgarveggnum, og féllu þá nokkrir af mönnum konungs, og þjónn þinn, Úría Hetíti, lét og lífið.“

²⁵Þá sagði Davíð við sendimanninn: „Svo skalt þú segja Jóab: „Láttu þetta ekki á þig fá, því að sverðið verður ýmist þessum eða hinum að bana. Sæk þú vasklega að borginni og brjót hana“ – og teldu þannig hug í hann.“

²⁶En er kona Úría frétti, að maður hennar Úría var fallinn, harmaði hún bónda sinn. ²⁷En þegar sorgardagarnir voru liðnir, sendi Davíð og tók hana heim til sín, og hún varð kona hans og fæddi honum son. En Drottinn mislíkaði það, sem Davíð hafði gjört.

Natan kveður upp dóm sinn

12

¹Drottinn sendi Natan til Davíðs, og Natan kom til hans og sagði við hann: „Tveir menn voru í sömu borg. Annar var ríkur, hinn fátækur. ²Hinn ríki átti fjölda sauða og nauta, ³en hinn fátæki átti ekki nema eitt gimbrarlamb, sem hann hafði keypt og alið. Það óx upp hjá honum og með börnum hans, það át af mat hans og drakk af bikar hans og svaf við brjóst hans og var eins og dóttir hans. ⁴Þá kom gestur til ríka mannsins, og hann tímdi ekki að taka neinn af sauðum sínum eða nautum til þess að matreiða fyrir ferðamanninn, sem til hans var kominn, heldur tók gimbrarlamb fátæka mannsins og matbjó það fyrir manninn, sem kominn var til hans.“

⁵Þá reiddist Davíð mannum ákaflega og sagði við Natan: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir: Sá maður, sem slíkt hefir aðhafst, er dauðasekur, ⁶og lambið skal hann borga sjöfaldlega, fyrst hann gjörði slíkt og hafði enga meðaumkun.“

⁷En Natan sagði við Davíð: „Þú ert maðurinn! Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Ég hefi smurt þig til konungs yfir Ísrael, og ég hefi frelsað þig af hendi Sál, ⁸og ég gaf þér hús herra þíns og lagði konur herra þíns upp að brjósti þér, og ég hefi fengið þér Ísraels hús og Júda – og hefði það verið of lítið, mundi ég hafa bætt einhverju við þig. ⁹Hví hefir þú fyrirliðið orð Drottins með því að aðhafast það, sem honum mislíkar? Úría Hetíta hefir þú fellt með sverði. Konu hans hefir þú tekið þér fyrir konu, en sjálfan hann hefir þú myrt með sverði Ammóníta. ¹⁰Fyrir því skal sverðið aldrei víkja burt frá húsi þínu, sakir þess að þú fyrirleist mig og tókst konu Úría Hetíta þér fyrir konu. ¹¹Svo segir Drottinn: Sjá, ég læt ólán koma yfir þig frá húsi þínu og tek konur þínar fyrir augunum á þér og gef þær

öðrum manni, svo að hann hvíli hjá konum þínum að sólinni ásjáandi. ¹²Þú hefir gjört þetta með launung, en ég mun framkvæma þetta í augsyn alls Ísraels og í augsyn sólarinnar.“

¹³Þá sagði Davíð við Natan: „Ég hefi syndgað móti Drottni.“

Natan sagði við Davíð: „Drottinn hefir og fyrirgefið þér synd þína. Þú munt ekki deyja.

¹⁴En sakir þess, að þú hefir smánað Drottin^a með athæfi þínu, þá skal sá sonur, sem þér er fæddur, vissulega deyja.“ ¹⁵Síðan fór Natan heim til sín.

Drottinn sló barnið, sem kona Úría hafði fætt Davíð, svo að það varð sjúkt. ¹⁶Og Davíð leitaði Guðs vegna sveinsins og fastaði, og er hann kom heim, lagðist hann til svefns á gólfinu um nóttina. ¹⁷Þá gengu elstu mennirnir í húsi hans til hans til þess að fá hann til að rísa upp af gólfinu, en hann vildi það ekki og neytti ekki matar með þeim. ¹⁸En á sjöunda degi dó barnið. Og þjónar Davíðs þorðu ekki að segja honum, að barnið væri dáið, því að þeir hugsuðu með sér: „Sjá, meðan barnið lifði, töluðum vér við hann, en hann ansaði oss ekki. Hvernig ættum vér þá nú að segja við hann: „Barnið er dáið!“ Hann kynni að fremja voðaverk.“

¹⁹En Davíð sá, að þjónar hans voru að hvísla hver að öðrum, og skildi hann þá, að barnið væri dáið. Og Davíð sagði við þjóna sína: „Er barnið dáið?“ og þeir sögðu: „Já, það er dáið.“

²⁰Þá stóð Davíð upp af gólfinu, laugaðist og smurði sig og hafði klæðaskipti. Síðan gekk hann í hús Drottins og baðst fyrir og fór því næst heim til sín og bað um mat. Var honum þá borinn matur, og hann neytti. ²¹Þá sögðu þjónar hans við hann: „Hvað er þetta, sem þú hefir gjört? Meðan barnið lifði, fastaðir þú og grést vegna þess, en þegar barnið var dáið, stóðst þú upp og mataðist?“

²²Hann svaraði: „Meðan barnið var á lífi, fastaði ég og grét, því að ég hugsaði: „Hver veit nema Drottinn miskunni mér, og barnið fái að lifa?“ ²³En fyrst það er nú dáið, hvers vegna ætti ég þá að fasta? Mun ég geta látið það hverfa aftur? Ég fer til þess, en það kemur eigi aftur til mín.“

Salómon fæðist

²⁴Davíð huggaði Batsebu, konu sína, og hann gekk inn til hennar og lagðist með henni, og hún ól son. Og hann nefndi hann Salómon. Drottinn elskaði hann ²⁵og lét Natan spámann flytja þau boð, að hann skyldi heita Jedídjah^b vegna Drottins.

Ammónítar sigraðir

²⁶Jóab herjaði á Rabba, borg Ammóníta, og vann lágborgina. ²⁷Og hann gjörði menn til Davíðs og sagði: „Ég hefi herjað á Rabba og þegar unnið lágborgina. ²⁸Safna nú saman því sem eftir er af liðinu og sest um borgina og vinn hana, svo að ég vinni ekki borgina og hún verði ekki kennd við mig.“ ²⁹Þá safnaði Davíð saman öllu liðinu og fór til Rabba og herjaði á hana og vann hana. ³⁰Hann tók kórónu Milkóms af höfði honum. Hún vó

^a Sennilegur lesháttur. Hebr.: *óvini Drottins*.

^b Þ.e. *elskaður af Drottni*.

talentu gulls, og í henni var dýrindis steinn. Davíð setti hana á höfuð sér og flutti mjög mikið herfang burt úr borginni. ³¹Hann flutti og burt fólkið, sem þar var, og setti það við sagirnar, járnfleygana og járnaxirnar og lét það vinna að tígulsteinagjörð. Svo fór hann með allar borgir Ammóníta. Síðan fór Davíð ásamt öllu liðinu aftur heim til Jerúsalem.

Amnon og Tamar

13

¹Nú segir frá því, að Absalon sonur Davíðs átti fríða systur, sem hét Tamar, og Amnon sonur Davíðs felldi hug til hennar. ²Og Amnon þíndist svo, að hann varð sjúkur út af Tamar, systur sinni, því að hún var mey, og Amnon virtist eigi unnt að gjöra henni neitt. ³En Amnon átti vin, sem Jónadab hét, sonur Símea, bróður Davíðs. Jónadab þessi var mjög kenni maður. ⁴Og hann sagði við Amnon: „Hví megrast þú svo, konungsson, dag frá degi? Viltu ekki segja mér það?“

Amnon sagði við hann: „Ég felli hug til Tamar, systur Absalons bróður míns.“^a

⁵Þá sagði Jónadab við hann: „Leggst þú í rekkju og lát sem þú sért sjúkur, og þegar faðir þinn kemur til þess að vitja um þig, þá skaltu segja við hann: „Lát Tamar systur mína koma og gefa mér að eta. Ef hún byggir til matinn fyrir augum mér, svo að ég gæti horft á, þá mundi ég eta úr hendi hennar.““ ⁶Síðan lagðist Amnon og lést vera sjúkur.

En er konungur kom að vitja um hann, sagði Amnon við konung: „Lát Tamar systur mína koma og gjöra tvær kökur að mér áhorfandi, svo að ég megi eta þær úr hendi hennar.“

⁷Þá sendi Davíð boð heim til Tamar og lét segja henni: „Far þú í hús Amnons bróður þíns og matreið handa honum.“ ⁸Þá gekk Tamar í hús Amnons bróður síns, en hann lá í rúminu. Og hún tók deig og hnoðaði og gjörði úr því kökur að honum áhorfandi og bakaði kökurnar. ⁹Og hún tók pönnuna og steypiti úr henni frammi fyrir honum, en hann vildi ekki eta. Og Amnon mælti: „Látið alla ganga út frá mér.“ Og allir gengu út frá honum. ¹⁰Þá sagði Amnon við Tamar: „Kom þú með matinn inn í svefnhúsið, svo að ég megi eta úr hendi þinni.“ Og Tamar tók kökurnar, sem hún hafði gjört, og færði Amnon bróður sínum inn í svefnhúsið. ¹¹En er hún rétti honum þær að eta, þreif hann til hennar og sagði við hana: „Kom þú og leggst með mér, systir mín!“

¹²En hún sagði við hann: „Nei, bróðir minn, svívirð mig eigi, því að slíkt viðgengst ekki í Ísrael. Frem þú eigi slíka óhæfu.“ ¹³Og hvað ætti ég af mér að gjöra með vansæmd mína? Og þú mundir talinn eitt hið versta varmennni í Ísrael. Tala þú heldur við konung, því að hann mun ekki synja þér um mig.“ ¹⁴En hann vildi ekki hlýða orðum hennar, heldur lét hana kenna aflsmunar og nauðgaði henni og lagðist með henni.

¹⁵En síðan fékk Amnon mjög mikla óbeit á henni, svo að hin mikla óbeit, er hann hafði á henni, var meiri en ástin, sem hann hafði haft á henni. Og Amnon sagði við hana: „Statt upp og haf þig á burt.“

¹⁶Þá sagði hún við hann: „Nei, bróðir minn, því að þetta væri enn meira vonskuverk en það, er þú hefir á mér framið, að senda mig nú burt.“

^a Tamar var alsystir Absalons, en hálsystir Amnons.

En hann vildi ekki hlýða orðum hennar. ¹⁷Og hann kallaði á svein sinn, er þjónaði honum, og mælti: „Kom þessari konu burt frá mér út á götuna, og lokaðu dyrunum á eftir henni.“ ¹⁸En hún var í dragkyrtli, því að svo voru fyrrum konungsdætur klæddar, meðan þær voru meyjar. Og þjónn hans fór með hana út á götuna og lokaði dyrunum á eftir henni.

¹⁹Þá jós Tamar mold yfir höfuð sér og reif sundur dragkyrtlinn sem hún var í, lagði síðan hönd á höfuð sér og gekk hljóðandi burt. ²⁰Og Absalon bróðir hennar sagði við hana: „Hefir Amnon bróðir þinn verið með þér? Þegi þú nú, systir mín, hann er bróðir þinn. Láttu þetta ekki á þig fá.“ Og Tamar dvaldi ein og yfirgefin í húsi Absalons bróður síns.

²¹Þegar Davíð konungur frétti allt þetta, varð hann reiður mjög, en hann vildi eigi hryggja Amnon son sinn, því að hann elskaði hann, af því að hann var frumgetningur hans. ²²En Absalon mælti eigi orð við Amnon, hvorki illt né gott, því að Absalon hataði Amnon fyrir það, að hann hafði svívirt Tamar systur hans.

Hefnd Absalons

²³Tveimur árum síðar bar svo við, að Absalon lét klippa sauði sína í Baal Hasór, sem er hjá Efraím, og bauð hann til öllum sonum konungs. ²⁴Absalon gekk og fyrir konung og mælti: „Sjá, þjónn þinn lætur nú klippa sauði sína, og bið ég að konungurinn og þjónar hans komi með þjóni þínum.“

²⁵En konungur sagði við Absalon: „Nei, sonur minn, eigi skulum vér allir fara, svo að vér gjörum þér eigi átroðning.“ Og þótt Absalon legði að honum, vildi hann ekki fara, en bað hann vel fara.

²⁶Þá sagði Absalon: „Fyrst þú vilt ekki fara, þá leyf þú að Amnon bróðir minn fari með oss.“

Konungur svaraði honum: „Hví skal hann með þér fara?“ ²⁷En Absalon lagði fast að honum. Lét hann þá Amnon fara með honum og alla konungssönu.

Absalon gjörði veislu, svo sem konungsveisla væri. ²⁸Og hann lagði svo fyrir sveina sína: „Gefið gætur, þegar Amnon gjörist hreifur af víninu og ég segi við yður: „Drepið Amnon!“ – þá skuluð þér vega hann. Óttist ekki, það er ég, sem lagt hefi þetta fyrir yður. Verið hugrakkir og sýnið karlmennsku.“ ²⁹Og sveinar Absalons gjörðu svo við Amnon sem Absalon hafði fyrir þá lagt. Þá spruttu allir synir konungs upp, stigu á bak múlum sínum og flýðu.

³⁰Meðan þeir voru á leiðinni, kom sú fregn til konungs, að Absalon hefði drepið alla sönu konungs og að enginn þeirra væri eftir skilinn. ³¹Þá stóð konungur upp og reif sundur klæði sín og lagðist á jörðu, og allir þjónar hans, þeir er stóðu umhverfis hann, rifu sundur klæði sín. ³²Þá tók Jónadab, sonur Símea, bróður Davíðs, til máls og sagði: „Herra minn, hugsa þú ekki, að þeir hafi drepið alla hina ungu menn, sönu konungsins, því að Amnon einn er dauður, enda vissi á illt svipurinn, sem legið hefir um munn Absalons, síðan er Amnon nauðgaði Tamar systur hans. ³³Minn herra konungurinn láti þetta því eigi á sig fá og hugsi ekki, að allir synir konungsins séu dauðir. Nei, Amnon einn er dauður.“

³⁴Absalon flýði. En er varðsveininum varð litið upp, sá hann margt manna koma ofan fjallið á veginum til Hórónaím. Varðmaðurinn kom og sagði konungi frá og mælti: „Ég sá menn koma af veginum til Hórónaím niður undan fjallinu.“

³⁵Þá sagði Jónadab við konung: „Sjá, þar koma synir konungsins. Svo hefir allt til gengið, sem þjónn þinn sagði.“ ³⁶Og er hann hafði lokið máli sínu, sjá, þá komu synir konungs og grétu hástöfum. Konungur og þjónar hans tóku þá að gráta ákaflega.

³⁷Absalon flýði og fór til Talmaí Ammíhúðssonar konungs í Gesúr. Og konungur harmaði son sinn alla daga.

Jóab undirbýr heimkomu Absalons

³⁸Absalon flýði og fór til Gesúr og var þar í þrjú ár.

³⁹En konungur þráði að fara til Absalons, því að hann hafði huggast látið yfir því, að Amnon var dáinn.

14

¹Og er Jóab Serújuson sá, að Absalon var konungi enn hjartfólginn, ²þá sendi Jóab til Tekóa og lét sækja þangað vitra konu og sagði við hana: „Þú skalt láta sem þú sért harmþrungin og klæðast sorgarbúningi. Smyr þig ekki með olíu, heldur vertu eins og kona, er um langan tíma hefir syrgt látinn mann. ³Gakk síðan fyrir konung og mæl til hans á þessa leið: –“ og Jóab lagði henni orð í munn.

⁴Síðan gekk konan frá Tekóa fyrir konung, féll fram á ásjónu sína til jarðar og sýndi honum lotningu og mælti: „Hjálpa mér, konungur!“

⁵Konungur sagði við hana: „Hvað gengur að þér?“

Hún svaraði: „Æ, ég er ekkja og maður minn er dáinn. ⁶Ambátt þín átti tvo sonu. Þeir urðu missáttir úti á akri og enginn var til að skilja þá. Laust þá annar þeirra bróður sinn og drap hann. ⁷Sjá, þá reis öll ættin upp á móti ambátt þinni og sagði: „Sel fram bróðurmorðingjann, og munum vér drepa hann fyrir líf bróður hans, er hann myrti, og tortíma erfingjanum um leið.“ Og þann veg vilja þeir slökkva þann neista, sem mér er eftir skilinn, svo að maðurinn minn láti hvorki eftir sig nafn né niðja á jörðinni.“

⁸Og konungur sagði við konuna: „Far þú heim til þín. Skipa mun ég fyrir um mál þitt.“

⁹En konan frá Tekóa sagði við konunginn: „Á mér hvíli sektin, minn herra konungur, og á ættfólki mínu, en konungurinn sé sýkn saka og hásæti hans.“

¹⁰Þá sagði konungur: „Ef einhver segir eitthvað við þig, þá kom þú með hann til mín, og skal hann eigi framar áreita þig.“

¹¹Þá mælti hún: „Minnstu, konungur, Drottins, Guðs þíns, svo að hefnandinn gjöri ekki enn meira tjón, og þeir tortími ekki syni mínum.“

Hann svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, skal ekki eitt hár sonar þíns falla til jarðar.“

¹²Þá mælti konan: „Leyf þú ambátt þinni að tala eitt orð við þig, minn herra konungur!“

Hann svaraði: „Tala þú.“

¹³Þá mælti konan: „Hvers vegna hefir þú slíkt í hyggju gegn Guðs lýð? Og fyrst konungurinn hefir kveðið upp þennan dóm, þá er hann sem sekur maður, þar sem hann lætur ekki útlaga sinn hverfa heim aftur. ¹⁴Því að deyja hljótum vér, og vér erum eins og vatn, sem hellt er á jörðina og eigi verður náð upp aftur, og Guð hrífur eigi burt líf þess manns, sem á það hyggur að láta ekki útlagann vera lengur útskúfaðan frá sér. ¹⁵En fyrir því er ég komin til þess að tala þessi orð við minn herra konunginn, að fólkið gjörði mig hrædda. Þá hugsaði ambátt þín með sér: „Ég skal tala við konunginn. Má vera að konungurinn gjöri bón ambáttar sinnar. ¹⁶Því að konungurinn mun gjöra þá bón ambáttar sinnar að frelsa hana af hendi mannsins, sem leitast við að afmá bæði mig og son minn úr arfleifð Guðs.“ ¹⁷Þá hugsaði þerna þín með sjálfri sér: „Orð míns herra konungsins skulu verða mér til fróunar, því að minn herra konungurinn líkist í því engli Guðs, að hann hlýðir á gott og illt.“ Og Drottinn Guð þinn sé með þér.“

¹⁸Þá svaraði konungur og sagði við konuna: „Leyn þú mig engu, er ég vil spyrja þig.“

Konan svaraði: „Tala þú, minn herra konungur!“

¹⁹Þá mælti konungur: „Er ekki Jóab í ráðum með þér um allt þetta?“

Konan svaraði og sagði: „Svo sannarlega sem þú lifir, minn herra konungur, er eigi unnt að fara utan um nokkuð af því, sem minn herra konungurinn hefir sagt, hvorki til hægri né vinstri handar. Það var einmitt þjónn þinn Jóab, sem bauð mér þetta, og hann lagði þernu þinni öll þessi orð í munn. ²⁰Jóab þjónn þinn hefir gjört þetta til þess að láta málið líta öðru vísi út, en herra minn jafnast við engil Guðs að visku, svo að hann veit allt, sem við ber á jörðinni.“

²¹Þá sagði konungur við Jóab: „Gott og vel, ég skal gjöra það. Far þú og sæk þú sveininn Absalon.“

²²Þá féll Jóab fram á andlit sitt til jarðar og laut konungi og kvaddi hann og mælti: „Nú veit þjónn þinn, að ég hefi fundið náð í augum míns herra konungsins, þar sem konungurinn hefir látið að orðum þjóns síns.“ ²³Síðan lagði Jóab af stað og fór til Gesúr og hafði Absalon aftur heim með sér til Jerúsalem. ²⁴En konungur sagði: „Fari hann heim til sín, en fyrir mín augu skal hann ekki koma.“ Þá fór Absalon heim til sín og kom ekki fyrir augu konungs.

Davíð sættist við Absalon

²⁵Í öllum Ísrael var enginn maður eins fríður og Absalon, og fór mikið orð af því. Frá hvirfli til ilja voru engin lýti á honum. ²⁶Og þegar hann lét skera hár sitt, – en hann lét jafnan skera það á árs fresti, af því að það varð honum svo þungt, að hann hlaut að láta skera það –, þá vó hárið af höfði hans tvö hundruð sikla á konungsvog. ²⁷Og Absalon fæddust þrír synir og ein dóttir, er Tamar hét. Hún var kona fríð sýnum.

²⁸Absalon var svo tvö ár í Jerúsalem, að hann kom ekki fyrir augu konungs. ²⁹Þá sendi hann boð til Jóabs þess erindis, að hann færi til konungs, en Jóab vildi ekki koma til hans. Sendi hann þá í annað sinn, en hann vildi ekki koma. ³⁰Þá sagði Absalon við þjóna sína: „Sjáið, Jóab á akur áfastan við minn og þar hefir hann bygg. Farið og kveikið í honum.“ Og þjónar Absalons kveiktu í akrinum.

³¹Þá fór Jóab af stað og kom í hús Absalons og sagði við hann: „Hví hafa þjónar þínir kveikt í akri mínum?“

³²Absalon sagði við Jóab: „Sjá, ég sendi boð til þín og lét segja: „Kom þú hingað og vil ég senda þig til konungs með þessa orðsending: Til hvers kom ég frá Gesúr? Betra væri mér að vera þar enn. En nú vil ég fá að koma fyrir augu konungs. Sé ég sekur, þá drepi hann mig.““ ³³Þá gekk Jóab fyrir konung og sagði honum þetta. Lét hann þá kalla Absalon, og gekk hann fyrir konung og laut á andlit sitt til jarðar fyrir konungi. Og konungur kyssti Absalon.

Absalon undirbýr uppreisn

15

¹Eftir þetta bar það til, að Absalon fékk sér vagna og hesta og fimmtíu menn, sem fyrir honum hlupu. ²Og hann lagði það í vana sinn að nema staðar snemma morguns við veginn, sem lá inn að borgarhliðinu. Og hann kallaði á hvern þann mann, er í máli átti og fyrir því leitaði á konungs fund til þess að fá úrskurð hans, og mælti: „Frá hvaða borg ert þú?“ Og segði hann: „Þjónn þinn er af einni ættkvísl Ísraels,“ ³þá sagði Absalon við hann: „Sjá, málefni þitt er gott og rétt, en konungur hefir engan sett, er veiti þér áheyrn.“ ⁴Og Absalon sagði: „Ég vildi óska að ég væri skipaður dómari^a í landinu, svo að hver maður, sem ætti í þrætu eða hefði mál að sækja, gæti komið til mín. Þá skyldi ég láta hann ná rétti sínum.“ ⁵Og þegar einhver kom til hans til þess að lúta honum, rétti hann fram höndina, dró hann að sér og kyssti hann. ⁶Svo gjörði Absalon við alla Ísraelsmenn, þá er leituðu á konungs fund til þess að fá úrskurð hans. Og þann veg stal Absalon hjörtum Ísraelsmanna.

⁷Og það bar til fjórum árum síðar, að Absalon sagði við konung: „Leyf mér að fara og efna heit mitt í Hebron, það er ég hefi gjört Drottni. ⁸Því að þjónn þinn gjörði svolátandi heit, þá er hann dvaldist í Gesúr á Sýrlandi: „Ef Drottinn flytur mig aftur til Jerúsalem, þá skal ég þjóna Drottni.““

⁹Konungur svaraði honum: „Far þú í friði!“ Lagði hann þá af stað og fór til Hebron. ¹⁰En Absalon gjörði menn á laun til allra ættkvísla Ísraels með svolátandi orðsending: „Þegar þér heyrið lúðurhljóm, þá segið: „Absalon er konungur orðinn í Hebron!““ ¹¹Með Absalon fóru tvö hundruð manns úr Jerúsalem, er hann kvaddi til farar með sér. Fóru þeir í grandleysi og vissu ekki, hvað undir bjó. ¹²Og er Absalon var að fórnum, sendi hann eftir Akítófel Gílóníta, ráðgjafa Davíðs, til Gíló, ættborgar hans. Og samsærið magnaðist og æ fleiri og fleiri menn gengu í lið með Absalon.

Davíð flýr frá Jerúsalem

¹³Nú komu menn til Davíðs og sögðu honum: „Hugur Ísraelsmanna hefir snúist til Absalons.“

¹⁴Þá sagði Davíð við alla þjóna sína, þá er með honum voru í Jerúsalem: „Af stað! Vér skulum flýja, því að öðrum kosti munum vér ekki komast undan Absalon. Hraðið yður,

^a Þ.e. konungur.

svo að hann komi ekki skyndilega og nái oss, færi oss ógæfu að höndum og taki borgina herskildi.“

¹⁵Þjónar konungs svöruðu honum: „Alveg eins og minn herra konungurinn vill, sjá, vér erum þjónar þínir.“ ¹⁶Þá lagði konungur af stað og allt hans hús með honum. En konungur lét tíu hjákonur eftir verða til þess að gæta hússins.

¹⁷Konungur lagði af stað og allir þjónar hans með honum. Og þeir námu staðar við ysta húsið, ¹⁸en allt fólkið og allir Kretar og Pletar gengu fram hjá honum. Enn fremur gengu allir menn Íttaís frá Gat, sex hundruð manns, er komnir voru með honum frá Gat, fram hjá í augsyn konungs. ¹⁹Þá sagði konungur við Íttaí frá Gat: „Hvers vegna fer þú og með oss? Snú aftur og ver með hinum konunginum, því að þú ert útlendingur og meira að segja útlægur gjör úr áttþögum þínum.“ ²⁰Þú komst í gær, og í dag ætti ég að fá þig til að reika um með oss, þar sem ég verð að fara þangað sem verkast vill. Snú þú aftur og haf með þér sveitunga þína. Drottinn mun auðsýna þér miskunn og trúfesti.“

²¹En Íttaí svaraði konungi: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, og svo sannarlega sem minn herra konungurinn lifir: Á þeim stað, sem minn herra konungurinn verður – hvort sem það verður til dauða eða lífs, – þar mun og þjónn þinn verða.“

²²Þá sagði Davíð við Íttaí: „Jæja, far þú þá fram hjá.“ Þá fór Íttaí frá Gat fram hjá og allir hans menn og öll börnin, sem með honum voru. ²³En allt landið grét hástöfum, meðan allt fólkið gekk fram hjá. En konungur stóð í Kídrondal, meðan allt fólkið gekk fram hjá honum í áttina til olíutrésins, sem er í eyðimörkinni.

²⁴Þar var og Sadók, og Abjatar og allir levítarnir með honum. Báru þeir sáttmálsörk Guðs. Og þeir settu niður örk Guðs, uns allur lýðurinn úr borginni var kominn fram hjá.

²⁵Og konungur sagði við Sadók: „Flyt þú örk Guðs aftur inn í borgina. Finni ég náð í augum Drottins, mun hann leiða mig heim aftur og láta mig sjá sjálfan sig og bústað sinn.

²⁶En ef hann hugsar svo: „Ég hefi ekki þóknun á þér,“ – þá er ég hér, gjöri hann við mig sem honum gott þykir.“ ²⁷Þá mælti konungur við Sadók höfuðprest: „Far þú aftur til borgarinnar í friði og Akímaas sonur þinn og Jónatan sonur Abjatars – báðir synir ykkar með ykkur.“ ²⁸Hyggið að! Ég ætla að hafast við hjá vöðunum í eyðimörkinni, þar til er mér kemur frá yður tíðindasögn.“ ²⁹Síðan fluttu þeir Sadók og Abjatar örk Guðs aftur til Jerúsalem og dvöldust þar.

Húsaí sendur að njósna

³⁰Davíð gekk upp Olíufjallið. Fór hann grátandi og huldu höfði. Hann gekk berfættur, og allt fólkið, sem með honum var, huldi höfuð sín og gekk grátandi. ³¹Og er Davíð bárust þau tíðindi, að Akítófel væri meðal þeirra, er samsærið höfðu gjört við Absalon, þá sagði Davíð: „Gjör þú, Drottinn, ráð Akítófels að heimsku.“

³²En er Davíð var kominn efst upp á fjallið, þar sem menn voru vanir að tilbiðja Guð, þá mætti honum Húsaí Arkíti í rifnum kyrtli og með mold á höfði sér. ³³Davíð sagði við hann: „Farir þú með mér, verður þú mér til þyngsla.“ ³⁴En ef þú fer aftur til borgarinnar og segir við Absalon: „Þér vil ég þjóna, konungur. Föður þínum hefi ég áður þjónað, en nú vil ég þjóna þér,“ – þá getur þú ónýtt ráð Akítófels fyrir mig.“ ³⁵Þar hefir þú hjá þér prestana Sadók og Abjatar. Allt sem þú fréttir úr konungshöllinni, skalt þú segja

prestunum Sadók og Abjatar. ³⁶Þeir hafa þar hjá sér báða sonu sína, Sadók Akímaas og Abjatar Jónatan. Látið þá færa mér öll þau tíðindi, sem þér fáid.“

³⁷Síðan fór Húsaí, stallari Davíðs, til borgarinnar. Absalon fór og til Jerúsalem.

Síba og Davíð

16

¹En er Davíð var kominn spölkorn frá hæðinni, kom Síba, sveinn Mefibósets, í móti honum með tvo söðlaða asna, klyfjaða tvö hundruð brauðum, hundruð rúsínukökum, hundruð aldinkökum og vínlegli. ²Konungur mælti við Síba: „Hvað ætlar þú að gjöra við þetta?“

Síba svaraði: „Asnarnir eru ætlaðir konungsfólkinu til reiðar, brauðin og aldinin til matar þjónustuliðinu og vínið til drykkjar þeim, er örmagnast kunna á eyðimörkinni.“

³Þá mælti konungur: „Hvar er sonur herra þíns?^a“

Síba svaraði konungi: „Hann er kyrr í Jerúsalem, því að hann hugsaði: „Í dag mun Ísraels hús fá mér aftur konungsríki föður míns.““

⁴Þá sagði konungur við Síba: „Sjá, allt sem Mefibóset á, það sé þitt!“

Síba mælti: „Ég hneigi mig! Mætti ég jafnan finna náð í augum þínum, minn herra konungur.“

Símei formælir Davíð

⁵Þegar Davíð konungur kom til Bahúrím, kom þaðan maður af kynþætti Sáls, sem Símei hét, Gerason. Hann kom bölvandi og ragnandi ⁶og kastaði steinum að Davíð og öllum þjónum Davíðs konungs, en allt fólkið og allir kapparnir gengu til hægri og vinstri hliðar honum. ⁷En Símei komst svo að orði í formælingum sínum: „Burt, burt, blóðhundurinn og hrakmennid! ⁸Nú lætur Drottinn þér í koll koma allt blóð ættar Sáls, í hvers stað þú ert konungur orðinn, og Drottinn hefir gefið konungdóminn í hendur Absalon syni þínum, og nú er ógæfan yfir þig komin, af því að þú ert blóðhundur.“

⁹Þá mælti Abísaí Serújuson við konung: „Hví skal þessi dauði hundur formæla mínum herra konunginum? Lát mig fara og stýfa af honum hausinn.“

¹⁰En konungur svaraði: „Hvað hefi ég saman við yður að sælda, Serújusynir? Ef hann formælir og ef Drottinn hefir sagt honum: „Formæl Davíð!“ – hver vogar þá að segja: „Hví gjörir þú þetta?““ ¹¹Og Davíð sagði við Abísaí og við alla þjóna sína: „Sjá, fyrst sonur minn, sem út genginn er af lendum mínum, situr um líf mitt, hví þá ekki þessi Benjamíníti? Látið hann í friði og lofið honum að formæla, því að Drottinn hefir sagt honum það. ¹²Vera má að Drottinn líti á eynd mína og bæti mér formæling hans í dag með góðu.“ ¹³Síðan fór Davíð og menn hans leiðar sinnar, en Símei gekk í fjallshlíðinni á hlið við hann og formælti honum í sífellu, kastaði steinum að honum og lét moldarhnausana dynja á honum. ¹⁴Síðan kom konungur og allt fólkið, sem með honum var, uppgefið til Jórdanar og hvíldi sig þar.

^a Þ.e Mefibóset, sonarsonur Sáls.

Húsaí kemur til Absalons

¹⁵Absalon og allir Ísraelsmenn komu til Jerúsalem og Akítófel með honum. ¹⁶Og er Húsaí Arkíti, vinur Davíðs, kom til Absalons, sagði Húsaí við hann: „Konungurinn lifi! Konungurinn lifi!“

¹⁷Þá sagði Absalon við Húsaí: „Er þetta kærleikur þinn til vinar þíns? Hvers vegna fórst þú ekki með vini þínum?“

¹⁸Húsaí sagði þá við Absalon: „Nei, því að þann, sem Drottinn og þessi lýður og allir Ísraelsmenn velja, hans maður vil ég vera, og hjá honum vil ég dveljast. ¹⁹Og í annan stað: Hverjum veiti ég þjónustu? Er það ekki syni hans? Eins og ég hef veitt föður þínum þjónustu, svo mun ég og veita þér.“

²⁰Þá sagði Absalon við Akítófel: „Leggið nú ráð á, hvað vér skulum gjöra!“

²¹Akítófel sagði við Absalon: „Gakk þú inn til hjákvenna föður þíns, sem hann lét eftir verða til þess að gæta hallarinnar. Mun þá allur Ísrael fréttu, að þú sért orðinn óþokkaður af föður þínum, og mun þá öllum þínum mönnum vaxa hugur.“ ²²Þá tjölduðu þeir fyrir Absalon á þakinu, og Absalon gekk inn til hjákvenna föður síns í auglýsingu alls Ísraels.^a

²³En þau ráð, er Akítófel réð, þóttu í þá daga eins góð og gild, sem gengið væri til fréttu við Guð, – svo mikils máttu sín öll ráð Akítófels, bæði hjá Davíð og Absalon.

Húsaí ónýtir ráð Akítófels

17

¹Síðan sagði Akítófel við Absalon: „Ég ætla að velja úr tólf þúsund manns, leggja af stað og veita Davíð eftirför þegar í nótt ²og ráðast á hann, meðan hann er þreyttur og ráðþrota, og skjóta honum skelk í bringu. Mun þá allt liðið, sem með honum er, leggja á flóttu, en ég mun drepa konunginn einan. ³Síðan mun ég leiða aftur allt fólkið til þín, eins og þegar brúður hverfur aftur til manns síns. Það er þó ekki nema einn maður, sem þú vilt feigan, en allur lýðurinn mun hafa frið.“

⁴Þetta ráð geðjaðist Absalon vel og öllum öldungum Ísraels. ⁵Og Absalon sagði: „Kallið og á Húsaí Arkíta, svo að vér megum einnig heyra, hvað hann leggur til.“ ⁶Þá kom Húsaí til Absalons, og Absalon sagði við hann: „Þannig hefir Akítófel talað. Eigum vér að gjöra það, sem hann segir? Ef eigi, þá tala þú!“

⁷Þá sagði Húsaí við Absalon: „Ráð það, er Akítófel að þessu sinni hefir ráðið, er ekki gott.“ ⁸Og Húsaí sagði: „Þú þekkir föður þinn og menn hans, að þeir eru hinir mestu kappar og grimmir í skapi, eins og birna á mörkinni, sem rænd er húnum sínum. Auk þess er faðir þinn maður vanur bardögum og lætur eigi fyrir berast um nætur hjá liðinu. ⁹Sjá, hann mun nú hafa falið sig í einhverri gryfjunni eða einhverstaðar annars staðar. Ef nokkrir af þeim falla í fyrstu og það spyrst, munu menn segja: „Lið það, sem fylgir Absalon, hefir beðið ósigur.“ ¹⁰Þá mun svo fara, að jafnvel hreystimennið með ljónshjartað mun láta hugfallast, því að allur Ísrael veit, að faðir þinn er hetja og þeir

^a Með athöfn þessari, sem er að fornum, austurlenskum hætti konunga, lýsir Absalon sig opinberlega konung í stað Davíðs.

hraustmenni, sem með honum eru. ¹¹En þetta er mitt ráð: Allur Ísrael frá Dan til Beerseba skal saman safnast til þín, svo fjölmennur sem sandur á sjávarströndu, og sjálfur fer þú meðal þeirra. ¹²Og ef vér þá hittum hann einhvers staðar, hvar sem hann nú kann að finnast, þá skulum vér steypa oss yfir hann, eins og dögg fellur á jörðu, og af honum og öllum þeim mönnum, sem með honum eru, skal ekki einn eftir verða. ¹³Og ef hann leitar inn í einhverja borg, skal allur Ísrael bera vaði að þeirri borg, og síðan skulum vér draga hana ofan í ána, uns þar finnst ekki einu sinni steinvala.“

¹⁴Þá sagði Absalon og allir Ísraelsmenn: „Betra er ráð Húsaí Arkíta en ráð Akítófels!“ Því að Drottinn hafði ákveðið að ónýta hið góða ráð Akítófels, til þess að hann gæti látið ógæfuna koma yfir Absalon.

Davíð kemst undan

¹⁵Þá sagði Húsaí við prestana Sadók og Abjatar: „Það og það hefir Akítófel ráðið Absalon og öldungum Ísraels, og það og það hefi ég ráðið. ¹⁶Sendið því sem skjótast og segið Davíð: „Lát þú eigi fyrirberast í nótt við vöðin í eyðimörkinni, heldur far þú yfir um, svo að konungur og allt liðið, sem með honum er, tortímist ekki skyndilega.““

¹⁷En Jónatan og Akímaas stóðu við Rógel–lind, og stúlka nokkur var vön að fara og færa þeim tíðindin, en þeir fóru þá jafnan og sögðu Davíð konungi frá, því að þeir máttu ekki láta sjá, að þeir kæmu inn í borgina. ¹⁸En sveinn nokkur sá þá og sagði Absalon frá. Fóru þeir þá báðir brott í skyndi og komu til húss manns nokkurs í Bahúrím, sem átti brunn í húsagarði sínum, og stigu þeir ofan í brunninn, ¹⁹en húsfreyja tók dúk og breiddi yfir brunninn og stráði yfir grjónum, að eigi skyldi á bera.

²⁰Menn Absalons komu til konunnar í húsið og sögðu: „Hvar eru þeir Akímaas og Jónatan?“

Konan svaraði þeim: „Þeir eru farnir yfir ána.“ Þeir leituðu, en fundu þá ekki, og sneru aftur til Jerúsalem. ²¹En er þeir voru burt farnir, stigu Jónatan og Akímaas upp úr brunninum, héldu áfram og fluttu Davíð konungi tíðindin. Og þeir sögðu við Davíð: „Takið yður upp og farið sem skjótast yfir ána, því að þau ráð hefir Akítófel ráðið móti yður.“ ²²Þá tók Davíð sig upp og allt liðið, sem með honum var, og fóru yfir Jórdan. Og er lýsti af degi, var enginn sá, er ekki hefði farið yfir Jórdan.

²³En er Akítófel sá, að eigi var farið að ráðum hans, söðlaði hann asna sinn, lagði af stað og fór heim til sín í borg sína, ráðstafaði húsi sínu og hengdi sig, og lét þannig líf sitt. Var hann síðan jarðaður hjá föður sínum.

Orusta undirbúin

²⁴Davíð var kominn til Mahanaím, þegar Absalon fór yfir Jórdan, og allir Ísraelsmenn með honum. ²⁵Absalon hafði sett Amasa yfir herinn í stað Jóabs, en Amasa var sonur Ísmaelíta nokkurs, er Jítra hét og gengið hafði inn til Abígal, dóttur Nahas, systur Serúju, móður Jóabs. ²⁶Ísrael og Absalon settu herbúðir sínar í Gíleaðlandi.

²⁷En er Davíð kom til Mahanaím, fluttu þeir Sóbí Nahasson frá Rabba, borg Ammóníta, Makír Ammielsson frá Lódebar og Barsillai Gíleaðiti frá Rógelím þangað ²⁸hvilur, ábreiður, skálar og leirker og færðu Davíð og liðinu, sem með honum var, hveiti, bygg,

mjöl, bakað korn, baunir, flatbaunir, ²⁹hunang, rjóma, sauði og osta úr kúamjólk til að eta, því að þeir hugsuðu: „Liðið er orðið hungrað, þreytt og þyrst á eyðimörkinni.“

18

¹Davíð kannaði nú liðið, sem með honum var, og setti yfir þá þúsundhöfðingja og hundraðshöfðinga. ²Og Davíð skipti liðinu í þrennt. Var þriðjungur undir forustu Jóabs, þriðjungur undir forustu Abísái Serújasonar, bróður Jóabs, og þriðjungur undir forustu Íttaí frá Gat. Og konungur sagði við liðið: „Ég er fastráðinn í að fara með yður í stríðið.“

³Liðið svaraði: „Þú skalt hvergi fara. Því að þótt vér flýjum, munu þeir eigi hirða um oss, og þótt helmingurinn af oss félli, mundu þeir ekki hirða um oss, því að þú ert sem tíu þúsundir af oss. Er og betra, að þú sért viðbúinn að koma oss til liðs úr borginni.“

⁴Þá sagði konungur við þá: „Svo vil ég gjöra, sem yður list.“ Þá nam konungur staðar öðrumegin við borgarhliðið, en allt liðið hélt af stað, hundruðum og þúsundum saman. ⁵En konungur lagði svo fyrir þá Jóab, Abísái og Íttaí: „Farið vægilega með sveininn Absalon.“ Og allt liðið heyrði konung bjóða hershöfðingjunum svo um Absalon.

Dauði Absalons

⁶Síðan hélt liðið út til bardaga við Ísrael, og hófst orusta í Efraímskógi.^a ⁷Biðu Ísraelsmenn þar ósigur fyrir Davíðs mönnum. Varð þar mikið mannfall á þeim degi: tuttugu þúsund manns. ⁸Dreifðist bardaginn þar um allt landið, og varð skógurinn fleiri mönnum að líftjóni heldur en sverðið hafði orðið þann dag.

⁹Þá vildi svo til, að Absalon rakst á menn Davíðs. Absalon reið múl einum, og rann múllinn inn undir þétt lim mikillar eikar og festist höfuð hans í eikinni. Hékk hann þar milli himins og jarðar, en múllinn, sem hann reið, rann undan honum. ¹⁰Þetta sá maður nokkur, sagði Jóab frá því og mælti: „Sjá, ég sá Absalon hanga í eik einni.“

¹¹Þá sagði Jóab við manninn, sem færði honum tíðindin: „Nú, fyrst þú sást hann, hví vannst þú þá ekki þegar á honum? Þá skyldi ég hafa gefið þér tíu sikla silfurs og belti.“

¹²Þá sagði maðurinn við Jóab: „Þó að taldir væru í lófa mér þúsund siklar silfurs, mundi ég samt ekki leggja hönd á konungsson, því að í áheyrn vorri lagði konungur svo fyrir þig, Abísái og Íttaí: „Gætið sveinsins Absalons.“ ¹³En ef ég hefði breytt sviksamlega við hann – og enginn hlutur er konungi hulinn –, þá myndir þú hafa staðið fjarri.“

¹⁴Þá sagði Jóab: „Ekki má ég þá lengur tefja hjá þér,“ – greip þrjú skotspjót og rak þau í brjóst Absalons. En með því að hann var enn með lífi í limi eikarinnar, ¹⁵þustu að tíu knapar, skjaldsveinar Jóabs, ogustu Absalon til bana.

¹⁶Þá lét Jóab þeyta lúðurinn, og liðið hætti að elta Ísrael, því að Jóab stöðvaði herinn. ¹⁷Síðan tóku þeir Absalon, köstuðu honum í gryfju eina mikla þar í skóginum og urpu yfir hann afar mikla steindys, en allir Ísraelsmenn flýðu, hver heim til sín.

¹⁸Absalon hafði þegar í lifanda lífi tekið merkissteininn í Kóngsdal og reist hann sér að minnisvarða, með því að hann hugsaði: „Ég á engan son til að halda uppi nafni mínu,“ og nefnt merkissteininn nafni sínu. Fyrir því er hann enn í dag nefndur Absalonsvarði.

^a Sennilega skóglendi í námunda við Mahanaím, austan Jórdanar.

Davíð fréttir lát Absalons

¹⁹Akímaas Sadóksson mælti: „Ég ætla að hlaupa og færa konungi fagnaðartíðindin, að Drottinn hafi rétt hluta hans á óvinum hans.“

²⁰En Jóab sagði við hann: „Þú ert ekki maður til að flytja tíðindin í dag. Öðru sinni getur þú flutt tíðindin, en í dag getur þú ekki flutt tíðindin, því að konungsson er dauður.“ ²¹Því næst sagði Jóab við Blálendinginn: „Far þú og seg konunginum það, sem þú hefir séð.“ Þá laut Blálendingurinn Jóab og hljóp af stað.

²²Akímaas Sadóksson kom enn að máli við Jóab og mælti: „Komi hvað sem koma vill: Leyf og mér að fara og hlaupa á eftir Blálendingnum.“

Jóab svaraði: „Til hvers viltu vera að hlaupa þetta, sonur minn, þar sem þér þó eigi munu greidd verða nein sögulaunin.“

²³Hann svaraði: „Komi hvað sem koma vill: Ég hleyp.“

Þá sagði Jóab við hann: „Hlaupu þá!“ Þá hljóp Akímaas af stað veginn yfir Jórdansléttlendið og komst á undan Blálendingnum.

²⁴Davíð sat milli borgarhliðanna tveggja. En sjónarvörðurinn steig upp á þak hliðsins upp á múrinn, hóf upp augu sín og sá, hvar maður kom hlaupandi einn saman.

²⁵Sjónarvörðurinn kallaði og sagði konungi frá því. En konungur mælti: „Ef hann fer einn saman, þá flytur hann góð tíðindi.“ En hinn hljóp í sífellu og bar hann óðum nær.

²⁶Þá sá sjónarvörðurinn annan mann koma hlaupandi. Kallaði sjónarvörðurinn þá niður í hliðið og mælti: „Þarna kemur annar maður hlaupandi einn saman.“

Þá mælti konungur: „Sá mun og flytja góð tíðindi.“

²⁷Þá sagði sjónarvörðurinn: „Mér sýnist hlaup hins fyrra vera líkt hlaupi Akímaas Sadókssonar.“

Konungur mælti: „Hann er drengur góður og mun koma með góð tíðindi.“

²⁸Akímaas bar þá að og mælti hann við konung: „Sit heill!“ og laut á ásjónu sína til jarðar fyrir konungi og mælti: „Lofaður sé Drottinn, Guð þinn, sem framselt hefir þá menn, er upplyftu hendi sinni gegn mínum herra, konunginum.“

²⁹Konungur mælti: „Líður sveininum Absalon vel?“

Akímaas svaraði: „Ég sá mannþröng mikla, er Jóab sendi þjón þinn af stað, en ekki vissi ég hvað um var að vera.“

³⁰Þá sagði konungur: „Gakk til hliðar og stattu þarna.“ Og hann gekk til hliðar og nam þar staðar.

³¹Í því kom Blálendingurinn. Og Blálendingurinn sagði: „Minn herra konungurinn meðtaki þau fagnaðartíðindi, að Drottinn hefir rétt hluta þinn í dag á öllum þeim, er risið hafa í gegn þér.“

³²Þá sagði konungur við Blálendinginn: „Líður sveininum Absalon vel?“

Blálendingurinn mælti: „Fari svo fyrir óvinum míns herra konungsins og öllum þeim, er gegn þér rísa til að vinna þér tjón, sem sveini þessum!“^{a 33} Þá varð konungi bilt. Gekk hann upp í þaksalinn uppi yfir hliðinu og grét. Og er hann gekk, mælti hann svo: „Sonur minn Absalon, sonur minn, sonur minn Absalon! Ó, að ég hefði dáið í þinn stað, Absalon, sonur minn, sonur minn!“

Jóab ávítar konung

19

¹Jóab var sagt: „Sjá, konungur grætur og harmar Absalon.“ ²Snerist þá sigurinn í hryggð fyrir öllu liðinu á þeim degi, því að liðið fékk þann dag þá fregn: „Konungur tregar son sinn.“ ³Þann dag læddist liðið inn í borgina, eins og sá her læðist, er sú skömm hefir hent að flýja úr orustu. ⁴En konungur huldi andlit sitt, og konungur kveinaði hástöfum: „Sonur minn Absalon, Absalon sonur minn, sonur minn!“

⁵Þá gekk Jóab inn í höllina fyrir konung og mælti: „Þú hefir í dag gjört opinbera hneisu öllum þjónum þínum, sem í dag hafa frelsað líf þitt, líf sona þinna og dætra, líf kvenna þinna og líf hjákvenna þinna ⁶með því að sýna þeim elsku, er hata þig, og hatur þeim, er elska þig. Í dag hefir þú sýnt, að þú átt enga hershöfðingja eða þjóna, því að nú veit ég, að væri Absalon á lífi, en vér nú allir dauðir, þá mundi þér það vel líka. ⁷Rís því nú upp, gakk út og tala vinsamlega við þjóna þína, því að það sver ég við Drottin, að gangir þú ekki út, mun ekki einn maður eftir verða í nótt með þér, og er þér það verra en öll ógæfa, er yfir þig hefir komið frá barnæsku þinni fram á þennan dag.“ ⁸Þá stóð konungur upp og settist í borgarhliðið. Og er öllu liðinu var sagt: „Sjá, konungur situr í borgarhliðinu,“ þá gekk allt liðið fyrir konung.

Davíð nær hylli aftur

Nú var Ísrael flúinn, hver heim til sín. ⁹Þá þráttaði lýðurinn í öllum ættkvíslum Ísraels sín í millum og sagði: „Konungur hefir frelsað oss af hendi óvina vorra, og hann hefir bjargað oss undan valdi Filista, en nú er hann flúinn úr landi undan Absalon, ¹⁰en Absalon, sem vér smurðum til konungs yfir oss, er fallinn í orustu. Hvað dvelur yður þá að færa konunginn heim aftur?“

¹¹Þessi ummæli alls Ísraels bárust konungi til eyrna. En Davíð konungur sendi til prestanna Sadóks og Abjatars og lét segja þeim: „Mælið svo til öldunga Júda: ‚Hvers vegna viljið þér vera manna síðastir til þess að færa konung aftur til hallar sinnar? ¹²Þér eruð ættbræður mínir, þér eruð bein mitt og hold. Hvers vegna viljið þér vera síðastir til að færa konung heim aftur?‘ ¹³Og segið Amasa: ‚Sannlega ert þú bein mitt og hold – Guð láti mig gjalda þess nú og síðar, ef þú verður ekki hershöfðingi hjá mér alla ævi í stað Jóabs.‘“ ¹⁴Hann sneri þannig hjörtum allra Júdamanna sem eins manns væri, svo að þeir gjörðu konungi þessi orð: „Snú þú aftur með alla menn þína.“

¹⁵Konungur sneri nú heimleiðis og kom að Jórdan, en Júdamenn komu til Gilgal til þess að fara í móti konungi og flytja konung yfir Jórdan.

^a 19.1 í hebr. textanum.

Davíð sættist við Símei og Mefibóset

¹⁶Símei Gerason Benjamíníti frá Bahúrím hafði hraðan á og fór ofan með Júdamönnum til móts við Davíð konung ¹⁷og þúsund manns af Benjamín með honum. En Síba, ármaður Sáls, var ásamt fimmtán sonum sínum og tuttugu þjónum sínum kominn til Jórdanar á undan konungi. ¹⁸Höfðu þeir farið yfir á vaðinu til þess að flytja konungsfólkið yfir og gjöra það, er honum þóknaðist.

Og er konungur ætlaði að fara yfir Jórdan, féll Símei Gerason honum til fóta ¹⁹og mælti við hann: „Herra minn tilreikni mér ekki misgjörð mína og minnst ekki þess, er þjónn þinn gjörði illa á þeim degi, er minn herra konungurinn fór burt úr Jerúsalem, og erf það eigi við mig, ²⁰því að þjónn þinn veit að ég hefí syndgað, en sjá, nú er ég kominn fyrstur allra manna af Jósefs ætt til þess að ganga til móts við minn herra konunginn.“

²¹Þá tók Abísái Serújusun til máls og sagði: „Ætti ekki Símei að láta lífið fyrir það, að hann formælti Drottins smurða?“

²²Þá mælti Davíð: „Hvað hefí ég saman við yður að sælda, Serújusynir, þar sem þér í dag gjörist mótstöðumenn mínir? Ætti að lífláta nokkurn mann í Ísrael í dag? Eða veit ég eigi, að ég í dag er konungur yfir Ísrael?“ ²³Síðan sagði konungur við Símei: „Þú skalt eigi deyja.“ Og konungur vann honum eið að því.

²⁴Mefibóset, sonarsonur Sáls, fór og ofan til móts við konung. Hafði hann eigi hirt fætur sína, greitt kamp sinn né þvegið klæði sín frá þeim degi, er konungur fór burt, til þess dags, er hann kom aftur heill á húfi. ²⁵Og er hann nú kom frá Jerúsalem til móts við konung, sagði konungur við hann: „Hví fórst þú ekki með mér, Mefibóset?“

²⁶Hann svaraði: „Minn herra konungur, þjónn minn sveik mig. Því að ég sagði við hann: „Söðla þú ösnu fyrir mig, svo að ég megi ríða henni og fara með konungi“ – því að þjónn þinn er fótلامي. ²⁷Og hann hefir rægt þjón þinn við minn herra konunginn. En minn herra konungurinn er sem engill Guðs, og gjör nú sem þér líkar. ²⁸Því að allt ættfólk föður míns átti einskis að vænta af mínum herra konunginum, nema dauðans, en þá tókst þú þjón þinn meðal mötunauta þinna. Hvaða rétt hefí ég þá framar og hvers framar að beiðast af konungi?“

²⁹Þá sagði konungur við hann: „Hví fjölyrðir þú enn um þetta? Ég segi: Þú og Síba skuluð skipta landinu.“

³⁰Þá sagði Mefibóset við konung: „Hann má jafnvel taka það allt, fyrst minn herra konungurinn er kominn heim heill á húfi.“

³¹Barsillaí Gíleaðíti kom og frá Rógelím og fór með konungi til Jórdan til þess að fylgja honum yfir Jórdan. ³²En Barsillaí var gamall mjög, áttæður að aldri. Hafði hann birt konung að vistum, meðan hann dvaldist í Mahanaím, því að hann var maður vellauðugur. ³³Þá mælti konungur við Barsillaí: „Þú skalt með mér fara, og mun ég ala önn fyrir þér í ellinni hjá mér í Jerúsalem.“

³⁴Barsillaí svaraði konungi: „Hversu mörg æviár á ég enn ólifuð, að ég skyldi fara með konungi til Jerúsalem? ³⁵Ég stend nú á áttæðu. Má ég lengur greina milli góðs og ills, eða mun þjónn þinn finna bragð af því, sem ég et og drekk, eða fæ ég lengur heyrt rödd söngvaranna og söngmeyjanna? Hví skyldi þjónn þinn lengur vera mínum herra

konunginum til byrði? ³⁶Þjónn þinn vildi fylgja konunginum spölkorn, en hví vill konungur endurgjalda mér verk þetta? ³⁷Leyf þjóni þínum að snúa aftur, svo að ég megi deyja í borg minni, hjá gröf föður míns og móður. En hér er þjónn þinn Kímham, fari hann með mínum herra konunginum, gjör við hann slíkt er þér líkar!“

³⁸Þá mælti konungur: „Kímham skal með mér fara, og mun ég við hann gjöra slíkt er þér líkar, og hvað það er þú beiðist af mér, mun ég veita þér.“

³⁹Nú fór allt liðið yfir Jórdan. Þá fór og konungur yfir. Og konungur minntist við Barsillaí og bað hann vel fara, en hann sneri aftur heim til sín. ⁴⁰Því næst fór konungur til Gilgal, og fór Kímham með honum.

Júdamenn þrátta við Ísraelsmenn

Allt lið Júdamanna fór með konungi, svo og helmingur af Ísraelsliðinu. ⁴¹Og sjá, allir Ísraelsmenn komu til konungs, og þeir sögðu við konung: „Hví hafa bræður vorir, Júdamenn, stolið þér og farið með konunginn og fólk hans yfir Jórdan, og alla menn Davíðs með honum?“

⁴²Þá sögðu allir Júdamenn við Ísraelsmenn: „Konungur er oss skyldur. Hví reiðist þér af þessu? Höfum vér etið nokkuð af eigum konungs eða höfum vér numið hann burt?“

⁴³Þá svöruðu Ísraelsmenn Júdamönnum og sögðu: „Vér eigum tíu hluti í konunginum. Auk þess erum vér frumgetningurinn, en þér ekki. Hví hafið þér lítilsvirt oss? Og komum vér ekki fyrstir fram með þá ósk að færa konung heim aftur?“ Og ummæli Júdamanna voru harðari en ummæli Ísraelsmanna.

Uppreisn Seba

20

¹Þar var staddur óþokki nokkur, sem Seba hét Bíkríson, Benjamíníti. Hann þeytti lúðurinn og sagði: „Vér eigum enga hlutdeild í Davíð og engan erfðahlut í Ísaísyni. Hver fari heim til sín, Ísrael!“ ²Þá gengu allir Ísraelsmenn undan Davíð og á hönd Seba Bíkrísyni, en Júdamenn fóru með konungi sínum frá Jórdan til Jerúsalem.

³Þegar Davíð kom til hallar sinnar í Jerúsalem, lét konungur taka hjákonurnar tíu, er hann hafði skilið eftir til þess að gæta hallarinnar, og setti þær í varðhald og ól þar önn fyrir þeim, en eigi hafði hann samfarir við þær. Lifðu þær þannig innibyrðar til dauðadags sem ekkjur lifandi manna.

⁴Því næst sagði konungur við Amasa: „Kalla þú saman Júdamenn áður þrjár sólar eru af lofti. Ver þá og sjálfur hér.“ ⁵Lagði nú Amasa af stað til þess að kalla saman Júda. En er honum seinkaði fram yfir þann tíma, er til var tekinn við hann, ⁶sagði Davíð við Abísái: „Nú mun Seba Bíkríson vinna oss enn meira tjón en Absalon. Tak þú menn herra þíns og veit honum eftirför, svo að hann nái ekki víggirtum borgum og veiti oss þungar búsigfar.“ ⁷Lögðu þá af stað með honum menn Jóabs og Kretar og Pletar og kapparnir allir. Lögðu þeir af stað frá Jerúsalem til þess að veita Seba Bíkrísyni eftirför.

⁸En er þeir voru hjá stóra steininum, sem er hjá Gíbeon, mætti Amasa þeim. Jóab var klæddur brynjukufli sínum og gyrtur sverði utan yfir hann, og voru sverðssliðrin fest við

lend honum. Hljóp sverðið úr slíðrunum og féll til jarðar. ⁹Þá sagði Jóab við Amasa: „Líður þér vel, bróðir minn?“ Greip Jóab þá hægri hendinni í skegg Amasa, sem hann vildi kyssa hann. ¹⁰En Amasa hafði ekki tekið eftir sverðinu, er Jóab hafði í vinstri hendi sér. Lagði Jóab því í kvið honum, svo að út féllu iðrin. Eigi lagði hann til hans aftur, því að hann var þegar dauður.

Jóab og Abísái, bróðir hans, fóru eftir Seba Bíkrísyni. ¹¹En einn af mönnum Jóabs stóð kyrr hjá Amasa og kallaði: „Hver sá sem hefir mætur á Jóab og aðhyllist Davíð, hann fylgi Jóab!“ ¹²En Amasa lá og veltist í blóði sínu á miðjum veginum, og er maðurinn sá, að allt liðið stóð kyrrt, dró hann Amasa til hliðar út af veginum og varp yfir hann klæði, er hann sá, að hver maður nam staðar, sem að honum kom. ¹³En er hann hafði komið honum burt af veginum, fylgdi hver maður Jóab til þess að veita Seba Bíkrísyni eftirför.

¹⁴Seba fór um allar ættkvíslir Ísraels, allt til Abel Bet Maaka, og allir Bíkrítar söfnuðust saman og fóru með honum. ¹⁵En Jóab og menn hans komu og umkringdu hann í Abel Bet Maaka og hlóðu virkisvegg gegn borginni upp að varnargarðinum. Gekk nú allt liðið, er með Jóab var, sem ákafast fram í því að brjóta múrinn.

¹⁶Þá kallaði kona nokkur vitur af borginni: „Heyrið, heyrið! Segið við Jóab: „Kom þú hingað, ég vil tala við þig.““ ¹⁷Þá gekk hann til hennar, og konan mælti: „Ert þú Jóab?“ Hann kvað svo vera. Og hún sagði við hann: „Hlýð þú á orð ambáttar þinnar!“

Hann svaraði: „Ég heyri.“

¹⁸Þá mælti hún á þessa leið: „Forðum var það haft að orðtæki: „Spyrjið að því í Abel, og þá var málið á enda kljád.““ ¹⁹Vér erum meðal hinna friðsömu og trúu í Ísrael, en þú leitast við að gjöreyða borg og móður í Ísrael. Hví spillir þú arfleifð Drottins?“

²⁰Jóab svaraði og sagði: „Það er fjarri mér! Ég vil engu spilla og engu eyða. ²¹Eigi er þessu svo farið, heldur hefir maður nokkur frá Efraímfjöllum, sem Seba heitir, Bíkríson, lyft hendi sinni gegn Davíð konungi. Framseljið hann einan, og mun ég þegar hverfa frá borginni.“

Þá sagði konan við Jóab: „Sjá, höfði hans skal kastað verða til þín yfir múrinn.“ ²²Síðan talaði konan af viturleik sínum við alla borgarbúa, svo að þeir hjuggu höfuð af Seba Bíkrísyni og fleygðu því út til Jóabs. Þá lét hann blása liðinu frá borginni, og fór hver heim til sín, en Jóab sneri aftur til Jerúsalem til konungs.

Skrá um embættismenn Davíðs

²³Jóab var fyrir öllum hernum, Benaja Jójadason fyrir Kretum og Pletum. ²⁴Adóníram var yfir kvaðarmönnum, Jósafat Ahílúðsson var ríkisritari, ²⁵Seja var kanslari, Sadók og Abjatar prestar. ²⁶Enn fremur var Íra Jaíríti prestur hjá Davíð.

Bókarauki

Hefnd Gíbeoníta

21

¹Á dögum Davíðs varð hallæri í þrjú ár samfleytt. Gekk þá Davíð til fréttu við Drottin, en Drottinn svaraði: „Á Sál og ætt hans hvílir blóðsök fyrir það, að hann drap Gíbeoníta.“

²Þá lét konungur kalla Gíbeoníta og sagði við þá – (Gíbeonítar heyrðu ekki til Ísraelsmönnum, heldur leifum Amoríta, og þótt Ísraelsmenn hefðu unnið þeim eiða, leitaðist Sál við að drepa þá, af vandlætingasemi vegna Ísraelsmanna og Júda.) – ³Og Davíð sagði við Gíbeoníta: „Hvað á ég að gjöra fyrir yður, og með hverju á ég að friðþægja, til þess að þér blessið arfleifð Drottins?“

⁴Þá sögðu Gíbeonítar við hann: „Það er ekki silfur og gull, sem vér sækjumst eftir af Sál og ætt hans, og engan mann viljum vér feigan í Ísrael.“

Hann svaraði: „Hvað segið þér, að ég eigi að gjöra fyrir yður?“

⁵Þá sögðu þeir við konung: „Maðurinn sem eyddi oss og hugði að afmá oss, svo að vér værum ekki lengur til í öllu Ísraels landi, – ⁶af niðjum hans skulu oss fengnir sjö menn, svo að vér megum bera þá út fyrir Drottin í Gíbeon á fjalli Drottins.“

Konungur sagði: „Ég skal fá yður þá.“

⁷Konungur þyrmdi þó Mefibóset, Jónatanssyni, Sálssonar, vegna eiðs þess við Drottin, er þeir höfðu unnið hvor öðrum, Davíð og Jónatan, sonur Sáls. ⁸En konungur tók báða sonu Rispu Ajasdóttur, er hún hafði fætt Sál, Armóni og Mefibóset, og fimm sonu Merab, dóttur Sáls, er hún hafði fætt Adriel Barsillaísyni frá Mehóla, ⁹og fékk þá í hendur Gíbeonítum. Og þeir báru þá út fyrir Drottin á fjallinu, svo að þeir dóu sjö saman. Voru þeir teknir af lífi fyrstu daga uppskerunnar.

¹⁰En Rispa Ajasdóttir tók hærusekk og breiddi hann út á klettinum handa sér að hvílurúmi, frá byrjun uppskerunnar þar til er regn streymdi af himni yfir þá,^a og eigi leyfði hún fuglum himinsins að setjast að þeim um daga, né dýrum merkurinnar um nætur.

¹¹En er Davíð var sagt frá, hvað Rispa Ajasdóttir, hjákona Sáls, hafði gjört, ¹²fór Davíð og sótti bein Sáls og bein Jónatans sonar hans til Jabesmanna í Gíleað, en þeir höfðu stolið þeim á torginu í Bet San, þar sem Filistar höfðu hengt þá upp, daginn sem Filistar drápu Sál á Gilbóa. ¹³Hann kom þaðan með bein Sáls og bein Jónatans sonar hans. Var síðan safnað saman beinum hinna útbornu ¹⁴og þau grafin með beinum Sáls og beinum Jónatans sonar hans í landi Benjamíns í Sela, í gróf Kíss föður hans. Var allt gjört sem konungur bauð, og eftir það líknaði Guð landinu.

^a Þ.e. frá lokum marsmánaðar til októbermánaðar.

Atvik úr filistastríðinu

¹⁵Enn áttu Filistar ófrið við Ísrael. Fór Davíð með menn sína til þess að berjast við Filista, og varð Davíð móður. ¹⁶Þá hugði Jisbi Benob, einn af niðjum Refaíta (spjót hans vó þrjú hundruð sikla eirs, og hann var gyrtur nýju sverði), að drepa Davíð. ¹⁷Þá kom Abísái Serújason honum til hjálpar og hjó Filistann banahögg. Þá sárþændu menn Davíðs hann og sögðu: „Þú mátt eigi frammar með oss fara í hernað, svo að þú slökkvir eigi lampa Ísraels.“

¹⁸Seinna tókst enn orusta hjá Gób við Filista. Þá drap Sibbekaí Húsatíti Saf, sem og var einn af niðjum Refaíta.

¹⁹Og enn tókst orusta hjá Gób við Filista. Þá drap Elkanan, sonur Jaare Orgím frá Betlehem, Golíat frá Gat, en spjótsgætt hans var sem vefjarrifur.

²⁰Og er enn tókst orusta hjá Gat, var þar tröllaukinn maður, er hafði sex fingur á hvorri hendi og sex tær á hvorum fæti, tuttugu og fjögur að tölu. Var hann og kominn af Refaítum. ²¹Hann smánaði Ísrael, en Jónatan sonur Símea, bróður Davíðs, drap hann.

²²Þessir fjórir voru komnir af Refaítum í Gat, og féllu þeir fyrir Davíð og mönnum hans.

Þakkarljóð Davíðs

22

¹Davíð flutti Drottni orð þessa ljóðs, þá er Drottinn frelsaði hann af hendi allra óvina hans og af hendi Sals. ²Hann mælti:

Drottinn er bjarg mitt og vígi,
hann er sá sem hjálpar mér.

³ Guð minn er hellubjarg mitt,
þar sem ég leita hælís,
skjöldur minn og horn hjálpræðis míns,
háborg mín og hæli,
frelsari minn, sem frelsar mig frá ofbeldi.

⁴ Lofaður sé Drottinn, hrópa ég,
og ég frelsast frá óvinum mínum.

⁵ Brimöldur dauðans umkringdu mig,
elfur glötunarinnar skelfdu mig,

⁶ snörur Heljar luktu um mig,
möskvar dauðans féllu yfir mig.

⁷ Í angist minni kallaði ég á Drottin,
og til Guðs míns hrópaði ég.

Í helgidómi sínum heyrði hann raust mína,
óp mitt barst til eyrna honum.

⁸ Jörðin bifaðist og nötraði,
undirstöður fjallanna skulfu,
þær bifuðust, því að hann var reiður.

⁹ Reykur gekk fram úr nösum hans
og eyðandi eldur af munni hans,
glóðir brunnu út frá honum.

¹⁰ Hann sveigði himininn og steig niður,
og skýsorti var undir fótum hans.

¹¹ Hann steig á bak kerúb og flaug af stað
og sveif á vængjum vindarins.

¹² Hann gjörði myrkrið í kringum sig að skýli,
regnsortann og skýþykknið.

¹³ Frá ljómanum fyrir honum flugu
hagl og eldglæringar.

¹⁴ Drottinn þrugaði af himni,
hinn hæsti lét raust sína gjalla.

¹⁵ Hann skaut örvum sínum og tvístraði þeim,
lét eldingarnar leiftra og hræddi þá.

¹⁶ Þá sá í mararbotn,
og undirstöður jarðarinnar urðu berar
fyrir ógnum Drottins,
fyrir andgustinum úr nösum hans.

¹⁷ Hann seildist niður af hæðum og greip mig,
dró mig upp úr hinum miklu vötnum.

¹⁸ Hann frelsaði mig frá hinum sterku óvinum mínum,
frá fjandmönnum mínum, er voru mér yfirsterkari.

¹⁹ Þeir réðust á mig á mínum óheilladegi,
en Drottinn var mín stoð.

²⁰ Hann leiddi mig út á víðlendi,
hann frelsaði mig, af því að hann hafði þóknun á mér.

- ²¹ Drottinn fór með mig eftir réttlæti mínu,
eftir hreinleik handa minna galt hann mér,
- ²² Því að ég hefi varðveitt vegu Drottins
og hefi ekki reynst ótrúr Guði mínum.
- ²³ Allar skipanir hans hefi ég fyrir augum
og frá boðorðum hans hefi ég ekki vikið.
- ²⁴ Ég var lýtalaus fyrir honum
og gætti mín við misgjörðum.
- ²⁵ Drottinn galt mér eftir réttlæti mínu,
eftir hreinleik handa minna fyrir augliti hans.
- ²⁶ Gagnvart ástríkum ert þú ástríkur,
gagnvart ráðvöndum ráðvandur,
- ²⁷ gagnvart hreinum hreinn,
en gagnvart rangsnúnum ert þú afundinn.
- ²⁸ Þú hjálpar þjáðum lýð,
en gjörir alla hrokafulla niðurlúta.
- ²⁹ Já, þú ert lampi minn, Drottinn,
Guð minn lýsir mér í myrkrinu.
- ³⁰ Fyrir þína hjálp hleyp ég yfir virkisgrafir,
fyrir hjálp Guðs míns stekk ég yfir borgarveggi.
- ³¹ Vegur Guðs er lýtalaus,
orð Drottins er skírt.
Skjöldur er hann öllum þeim, sem leita hælís hjá honum.
- ³² Því að hver er Guð, nema Drottinn,
og hver er hellubjarg, utan vor Guð?
- ³³ Sá Guð, sem gyrðir mig styrkleika
og gjörir veg minn sléttan.
- ³⁴ Hann gjörir fætur mína sem hindanna
og veitir mér fótfestu á hæðunum.
- ³⁵ Hann æfir hendur mínar til hernaðar,
svo að armar mínir benda eirbogann.
- ³⁶ Þú gafst mér skjöld hjálpræðis þíns,

og lítillæti þitt gjörði mig mikinn.

³⁷ Þú rýmdir til fyrir skrefum mínum

og ökklar mínir riðuðu ekki.

³⁸ Ég elti óvini mína og náði þeim,

og sneri ekki aftur fyrr en ég hafði gjöreytt þeim.

³⁹ Ég gjöreyddi þeim og molaði þá sundur,

svo að þeir risu ekki upp framar

og hnigu undir fætur mér.

⁴⁰ Þú gyrtir mig styrkleika til ófriðarins,

beygðir fjendur mína undir mig.

⁴¹ Þú lést mig sjá bak óvina minna,

þeim eyddi ég, sem hata mig.

⁴² Þeir hrópuðu, en enginn kom til hjálpar,

þeir hrópuðu til Drottins, en hann svaraði þeim ekki.

⁴³ Ég muldi þá sem mold á jörð,

tróð þá fótum sem skarn á strætum.

⁴⁴ Þú frelsaðir mig úr fólkorustum,

gjörðir mig að höfðingja þjóðanna.

Lýður, sem ég þekkti ekki, þjónar mér.

⁴⁵ Framandi menn smjaðra fyrir mér,

óðara en þeir heyra mín getið, hlýða þeir mér.

⁴⁶ Framandi menn dragast upp

og koma skjálfsandi fram úr fylgsnum sínum.

⁴⁷ Lifi Drottinn, lofað sé mitt bjarg,

og hátt upp hafinn sé Guð hjálpræðis míns!

⁴⁸ Þú Guð, sem veittir mér hefndir

og braust þjóðir undir mig,

⁴⁹ sem hreifst mig úr höndum óvina minna

og hófst mig yfir mótstöðumenn mína.

Frá ójafnaðarmönnum frelsaðir þú mig.

⁵⁰ Fyrir því vil ég vegsama þig, Drottinn, meðal þjóðanna

og lofsyngja þínu nafni.

⁵¹ Hann veitir konungi sínum mikla hjálp
og auðsýnir miskunn sínum smurða,
Davíð og niðjum hans að eilífu.

Síðustu orð Davíðs

23

¹Þetta eru síðustu orð Davíðs:

Svo mælti Davíð Ísaíson,
svo mælti maðurinn, er hátt var settur,
hinn smurði Jakobs Guðs,
ljúflingur Ísraels ljóða.

² Andi Drottins talaði í mér
og hans orð er á minni tungu.

³ Ísraels Guð talaði,
þjarg Ísraels mælti við mig:
„Sá sem ríkir yfir mönnum með réttvísi,
sá sem ríkir í ótta Guðs,

⁴ hann er eins og dagsbirtan, þegar sólin rennur upp
á heiðríkju–morgni,
þegar grasið sprettur í glaðasólskini eftir regn.“

⁵ Já, er ekki hús mitt svo fyrir Guði?
Því að hann hefir gjört við mig eilífan sáttmála,
ákveðinn í öllum greinum og áreiðanlegan.
Já, allt sem verður mér til heilla og gleði,
skyldi hann ekki veita því vöxt?

⁶ En varmennin, þau eru öll eins og þyrnar, sem út er kastað,
því að enginn tekur á þeim með hendinni.

⁷ Hver, sem rekst á þau, vopnast jární og spjótkafti,
og í eldi munu þau brennd verða til kaldra kola.

Skrá um hermenn Davíðs

⁸Þetta eru nöfnin á köppum Davíðs:

Ísbaal Hakmóníti, höfðingi hinna þriggja. Hann veifaði spjóti sínu yfir átta hundruð vegnum í einu.

⁹Honum næstur er, meðal kappanna þriggja, Eleasar Dódóson, Ahóhíti. Hann var með Davíð í Pas Dammím, en Filistar höfðu safnast þar saman til orustu. En er Ísraelsmenn hörfuðu undan, ¹⁰stóð hann fastur fyrir og barði á Filistum, uns hann varð þreyttur í hendinni, og hönd hans var kreppt um sverðið, og Drottinn veitti mikinn sigur á þeim degi. Og liðið sneri aftur með honum aðeins til rána.

¹¹Næstur honum er Samma Ageson, Hararíti. Filistar söfnuðust saman og fóru til Lekí, en þar var akurspílda, alsprottin flatbaunum. En er fólkið flýði fyrir Filistum, ¹²nam hann staðar í spildunni miðri, náði henni og vann sigur á Filistum. Veitti Drottinn þannig mikinn sigur.

¹³Einu sinni fóru þrír af höfðingjunum þrjátíu og komu til Davíðs í hamrinum, í Adúllamvígínu, en flokkur af Filistum lá í herbúðum í Refaímdal. ¹⁴Þá var Davíð í vígínu, en varðsveit Filista var þá í Betlehem. ¹⁵Þá þyrsti Davíð og hann sagði: „Hver vill sækja mér vatn í brunninn í Betlehem, sem er þar við hliðið?“ ¹⁶Þá brutust kapparnir þrír gegnum herbúðir Filista, jusu vatni úr brunninum í Betlehem, sem þar er við hliðið, tóku það og færðu Davíð. En hann vildi ekki drekka það, heldur dreypti því Drottni til handa ¹⁷og mælti: „Drottinn láti það vera fjarri mér að gjöra slíkt! Get ég drukkið blóð þeirra manna, sem stofnuðu lífi sínu í hættu með því að fara?“ – og hann vildi ekki drekka það.

Þetta gjörðu kapparnir þrír.

¹⁸Abísái, bróðir Jóabs, sonur Serúju, var fyrir hinum þrjátíu. Hann veifaði spjóti sínu yfir þrjú hundruð vegnum og var frægur meðal hinna þrjátíu. ¹⁹Af hinum þrjátíu var hann í heiðri hafður og var foringi þeirra, en til jafns við þá þrjá komst hann ekki.

²⁰Benaja Jójadason, hraustmenni, frægur fyrir afreksverk sín, var frá Kabseel. Hann drap báða sonu Aríels frá Móab. Hann sté ofan í brunn og drap þar ljón einn dag, er snjóað hafði. ²¹Hann drap og egypskan mann tröllaukinn. Egyptinn hafði spjót í hendi, en hann fór á móti honum með staf, reif spjótið úr hendi Egyptans og drap hann með hans eigin spjóti. ²²Þetta gjörði Benaja Jójadason. Hann var frægur meðal þrjátíu kappanna. ²³Af hinum þrjátíu var hann í heiðri hafður, en til jafns við þá þrjá komst hann ekki. Davíð setti hann yfir lífvörð sinn. ²⁴Meðal hinna þrjátíu voru:

Asahel, bróðir Jóabs,

Elkanan Dódóson frá Betlehem,

²⁵Samma frá Haród,

Elíka frá Haród,

²⁶Heles frá Pelet,

Íra Íkkesson frá Tekóa,

²⁷Abíeser frá Anatót,

Síbbekaí frá Húsa,

²⁸Salmón frá Ahó,

Maharaí frá Netófa,

²⁹Heled Baanason frá Netófa,

Íttaí Ríbaíson frá Gíbeu í Benjamíns ættkvísl,

³⁰Benaja frá Píraton,

Híddaí frá Nahale Gaas,

³¹Abi Albon frá Bet Araba,

Asmavet frá Bahúrím,

³²Eljahba frá Saalbón,

Jasen Gúníti,

³³Jónatan Sammason frá Harar,

Ahíam Sararsson frá Arar,

³⁴Elífelet Ahasbaíson frá Maaka,

Elíam Akítófelsson frá Gíló,

³⁵Hesró frá Karmel,

Paaraí Arkíti,

³⁶Jígal Natansson frá Sóba,

Baní frá Gað,

³⁷Selek Ammóníti,

Naharaí frá Beerót, skjaldsveinn Jóabs Serújusunar,

³⁸Íra frá Jattír,

Gareb frá Jattír,

³⁹Úría Hetíti.

Til samans þrjátíu og sjö.

Manntalið og plágan

24

¹Reiði Drottins upptendraðist enn gegn Ísrael. Egndi hann þá Davíð upp í móti þeim með því að segja: „Far þú og tel Ísrael og Júda.“ ²Þá sagði konungur við Jóab og hershöfðingjana, sem með honum voru: „Farið um allar ættkvíslir Ísraels frá Dan til Beerseba og teljið fólkið, til þess að ég fái að vita, hve margt fólkið er.“

³Jóab svaraði konungi: „Drottinn Guð þinn margfaldi lýðinn – hversu margir, sem þeir nú kunna að vera – hundrað sinnum og láti minn herra konunginn lifa það. En hvers

vegna vill minn herra konungurinn gjöra þetta?^a ⁴En Jóab og hershöfðingjarnir máttu eigi gjöra annað en það, sem konungur bauð. Gekk þá Jóab og hershöfðingjarnir burt frá konungi til þess að taka manntal í Ísrael.

⁵Þeir fóru yfir Jórdan og byrjuðu á Aróer og borginni, sem er í dalnum í áttina til Gað og Jaser. ⁶Síðan komu þeir til Gíleað, og til lands Hetíta, í nánd við Kades. Þá komu þeir til Dan, og frá Dan beygðu þeir við í áttina til Sídon. ⁷Því næst komu þeir til Týruskastala og til allra borga Hevíta og Kanaaníta, fóru síðan til suðurlandsins í Júda, til Beerseba. ⁸En er þeir höfðu farið um land allt, komu þeir eftir níu mánuði og tuttugu daga til Jerúsalem. ⁹Og Jóab sagði konungi töluna, sem komið hafði út við manntalið: Í Ísrael voru átta hundruð þúsundir vopnfærra manna vopnbúinna, en í Júda fimm hundruð þúsundir manns.

¹⁰En samviskan sló Davíð, er hann hafði látið telja fólkið. Þá sagði Davíð við Drottin: „Mjög hefi ég syndgað með því, sem ég hefi gjört. En Drottinn, tak nú burt misgjörð þjóns þíns, því að mjög óviturlega hefir mér til tekist.“

¹¹Er Davíð reis morguninn eftir, kom orð Drottins til Gaðs spámanns, sjáanda Davíðs, svolátandi: ¹²„Far þú og seg við Davíð: Svo segir Drottinn: Þrjá kosti set ég þér, kjós einn af þeim, og mun ég svo við þig gjöra.“ ¹³Þá gekk Gað til Davíðs, sagði honum frá þessu og mælti til hans: „Hvað kýst þú, að hungur komi í þrjú ár yfir land þitt, eða að þú verðir að flýja í þrjá mánuði fyrir óvinum þínum og sverðið elti þig, eða drepsótt geisi þrjá daga í landi þínu? Hugsaðu þig nú um, og sjá til, hverju ég á að svara þeim, sem sendi mig.“

¹⁴Þá sagði Davíð við Gað: „Ég er í miklum nauðum staddur. Látum oss falla í hendur Drottins, því að mikil er miskunn hans, en í manna hendur vil ég ekki falla.“ ¹⁵Davíð kaus þá drepsóttina, en hveitiuppskeran stóð yfir, þegar sóttin byrjaði, og af lýðnum frá Dan til Beerseba dóu sjötíu þúsund manns. ¹⁶En er engillinn rétti út hönd sína gegn Jerúsalem til þess að eyða hana, þá iðraði Drottin hins illa, og hann sagði við engilinn, sem eyddi fólkinu: „Nóg er að gjört! Drag nú að þér höndina!“ En engill Drottins var þá hjá þreskivelli Aravna Jebúsíta.^b

¹⁷Þegar Davíð sá, hversu engillinn drap niður fólkið, þá sagði hann við Drottin: „Sjá, ég hefi syndgað, og ég hefi misgjört. En þetta er hjörð mín, – hvað hefir hún gjört? Lát hönd þína leggjast á mig og ættmenn mína.“

¹⁸Þann dag kom Gað til Davíðs og mælti við hann: „Far þú og reis Drottni altari á þreskivelli Aravna Jebúsíta.“ ¹⁹Og Davíð fór eftir boði Gaðs, eins og Drottinn hafði skipað. ²⁰Og er Aravna leit upp og sá konung og menn hans koma til sín, þá gekk hann í móti þeim og laut á ásjónu sína til jarðar fyrir konungi. ²¹Og Aravna mælti: „Hví kemur minn herra konungurinn til þjóns síns?“

Davíð svaraði: „Til þess að kaupa af þér þreskivöllinn, svo að ég geti reist Drottni altari og plágunni megi létta af lýðnum.“

²²Aravna svaraði Davíð: „Taki minn herra konungurinn það, sem honum þóknast, og fórn. Sjá, hér eru nautin til brennifórnar og þreskisleðarnir og aktygin af nautunum til

^a Jóab telur manntalið vera ögrun við Guð Taldir voru vopnfærir menn, en það var Guð einn, sem gaf sigurinn.

^b Jerúsalem hét áður Jebús. Á þreskivellinum byggði Salómon síðar musterið (2Kro 3.1).

Síðari Samúelsbók

eldiviðar. ²³Allt þetta, konungur, gefur Aravna konunginum.“ Og Aravna mælti við konung: „Drottinn, Guð þinn, sé þér náðugur!“

²⁴En konungur sagði við Aravna: „Eigi svo, en kaupa vil ég það verði af þér, því að ekki vil ég færa Drottni, Guði mínum, það í brennifórni, er ég hef kauplaust þegið.“ Síðan keypti Davíð þreskivöllinn og nautin fyrir fimmtíu sikla silfurs. ²⁵Og Davíð reisti Drottni þar altari og fórnaði brennifórnum og heillafórnum. Og Drottinn líknaði landinu, og létti þá plágunni af Ísrael.

FYRRI BÓK KONUNGANNA

Hirðsaga Davíðs

Davíð í elli sinni

1

¹Davíð konungur var nú orðinn gamall og hniginn að aldri, og þótt hann væri þakinn sængurfötum, gat honum ekki hitnað. ²Fyrir því sögðu þjónar hans við hann: „Það ætti að leita að yngismey handa mínum herra konunginum til þess að þjóna konunginum og hjúkra honum. Skal hún liggja við brjóst þitt, til þess að mínum herra konunginum megi hitna.“ ³Síðan var leitað að fríðri stúlku í öllu Ísraelslandi, og fundu menn Abísag frá Súnem og fóru með hana til konungs. ⁴En stúlkan var forkunnar fríð og hjúkraði konungi og þjónaði honum, en konungur kenndi hennar ekki.

Adónía hyggur á konungdóm

⁵Adónía sonur Haggítar hreykti sér upp og hugsaði með sér: „Ég vil verða konungur.“ Og hann fékk sér vagna og hesta og fimmtíu menn, sem fyrir honum hlupu. ⁶En faðir hans hafði aldrei angrað hann á ævinni með því að segja við hann: „Hví hefir þú gjört þetta?“ Auk þess var hann mjög fríður sýnum og næstur Absalon að aldri. ⁷Hann átti og ráðstefnur við Jóab Serújason og Abjatar prest, og fylgdu þeir Adónía að málum. ⁸En Sadók prestur, Benaja Jójadason, Natan spámaður, Símeí, Reí og kappar Davíðs fylgdu eigi Adónía.

⁹Adónía slátraði sauðum og nautum og alikálfum hjá Höggormssteini, sem er hjá Rógel–lind, og bauð til öllum bræðrum sínum, konungssonunum, og öllum Júdamönnum, þegnum konungs. ¹⁰En Natan spámanni, Benaja og köppunum og Salómon bróður sínum bauð hann ekki.

Salómon smurður til konungs

¹¹Þá mælti Natan við Batsebu, móður Salómons, á þessa leið: „Hefir þú ekki heyrt, að Adónía sonur Haggítar er orðinn konungur, og Davíð, herra vor, veit það ekki? ¹²Kom þú nú, og vil ég leggja þér ráð, hversu þú megir forða lífi þínu og lífi Salómons sonar þíns. ¹³Far þú og gakk fyrir Davíð konung og seg við hann: „Hefir þú ekki, minn herra konungur, unnið ambátt þinni eið og sagt: Salómon sonur þinn skal verða konungur eftir mig, og hann skal sitja í hásæti mínu? Hví er þá Adónía orðinn konungur?“ ¹⁴Sjá, meðan þú enn ert að tala þar við konung, skal ég koma á eftir þér og staðfesta orð þín.“

¹⁵Þá gekk Batseba fyrir konung inn í svefnhúsið, en konungur var þá gamall mjög, og Abísag frá Súnem þjónaði honum. ¹⁶Batseba hneigði sig og laut konungi. Konungur mælti: „Hvað er þér á höndum?“

¹⁷Hún sagði við hann: „Herra minn, þú hefir unnið ambátt þinni svolátandi eið við Drottin, Guð þinn: „Salómon sonur þinn skal verða konungur eftir mig, og hann skal sitja í hásæti mínu.“ ¹⁸En sjá, nú er Adónía orðinn konungur, og þú veist það ekki, minn herra konungur! ¹⁹Hann hefir slátrað fjölda af uxum, alikálfum og sauðum og boðið til öllum konungssonum og Abjatar presti og Jóab hershöfðingja, en Salómon þjóni þínum hefir hann ekki boðið. ²⁰Og nú standa augu allra Ísraelsmanna á þér, minn herra konungur, að þú gjörir kunnugt, hver sitja skuli í hásæti míns herra konungsins eftir þinn dag. ²¹Ella mun svo fara, þegar minn herra konungurinn hvílir hjá feðrum sínum, að ég og Salómon sonur minn munum talin óbótamenn.“

²²En meðan hún var að tala við konung, kom Natan spámaður. ²³Og konungi var sagt: „Natan spámaður er hér kominn.“ Gekk hann þá inn fyrir konung og laut á ásjónu sína til jarðar fyrir konungi ²⁴og mælti: „Minn herra konungur, hefir þú sagt: „Adónía skal vera konungur eftir mig, og hann skal sitja í hásæti mínu?“ ²⁵Því að hann fór niður eftir í dag og slátraði fjölda af uxum, alikálfum og sauðum og bauð til öllum konungssonunum, hershöfðingjunum og Abjatar presti. Þeir eru nú að eta og drekka hjá honum og hrópa: „Adónía konungur lifi!“ ²⁶En mér, þjóni þínum, Sadók presti, Benaja Jójadasyni og Salómon þjóni þínum bauð hann ekki. ²⁷Er þetta orðið að tilhlutun míns herra konungsins, þar sem þú hefir ekki gjört þjónum þínum kunnugt, hver sitja skuli í hásæti míns herra konungsins eftir þinn dag?“

²⁸Þá svaraði Davíð konungur og mælti: „Kallið á Batsebu!“ Gekk hún þá inn fyrir konung. Og er hún stóð frammi fyrir konungi, ²⁹sór konungur og sagði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er frelsað hefir líf mitt úr öllum nauðum: ³⁰Eins og ég sór þér við Drottin, Ísraels Guð, og sagði: Salómon sonur þinn skal verða konungur eftir mig, og hann skal sitja í hásæti mínu í minn stað – svo vil ég staðfesta það í dag.“

³¹Þá hneigði Batseba ásjónu sína til jarðar, laut konungi og mælti: „Minn herra Davíð konungur lifi eilíflega!“

³²Þá sagði Davíð konungur: „Kallið á Sadók prest, Natan spámann og Benaja Jójadason.“ Þeir gengu síðan fyrir konung. ³³Og konungur sagði við þá: „Takið með yður þjóna herra yðar, setjið Salómon son minn á múl minn og farið með hann til Gíhonlindar. ³⁴Skal Sadók prestur og Natan spámaður smyrja hann þar til konungs yfir Ísrael. Þeytið síðan lúðurinn og hrópið: „Salómon konungur lifi!“ ³⁵Komið síðan með honum hingað, og skal hann þá koma og setjast í hásæti mitt og vera konungur í minn stað, því að hann hefi ég skipað til að vera höfðingja yfir Ísrael og Júda.“

³⁶Þá svaraði Benaja Jójadason konungi og mælti: „Veri það svo; Drottinn, Guð míns herra konungsins, gefi það. ³⁷Eins og Drottinn hefir verið með mínum herra konunginum, svo sé hann og með Salómon og hefji hásæti hans enn hærra en hásæti míns herra, Davíðs konungs.“

³⁸Þá fóru þeir Sadók prestur, Natan spámaður, Benaja Jójadason og Kretar og Pletar og settu Salómon á múl Davíðs konungs og fóru með hann til Gíhonlindar. ³⁹Þá tók Sadók prestur olíuhornið úr tjaldinu og smurði Salómon. Þá þeyttu þeir lúðurinn, og allur lýðurinn hrópaði: „Lifi Salómon konungur!“ ⁴⁰Síðan fór allur lýðurinn heim aftur með honum, og menn blésu á hljóðpípur og létu feginslátum, svo að við sjálft lá, að jörðin rifnaði af ópi þeirra.

Adónía lýtur í lægra haldi

⁴¹Adónía og allir þeir, sem hann hafði í boði sínu, heyrðu þetta, er þeir höfðu lokið máltíðinni. Þegar Jóab heyrði lúðurhljóminn, mælti hann: „Hví er öll borgin í uppnámi?“

⁴²En er hann var þetta að mæla, kom Jónatan, sonur Abjatars prests. Þá sagði Adónía: „Kom þú hingað, því að þú ert sæmdarmaður og munt flytja góð tíðindi.“

⁴³Þá svaraði Jónatan og sagði við Adónía: „Það er nú svo! Herra vor, Davíð konungur, hefir gjört Salómon að konungi. ⁴⁴Konungur hefir sent með honum Sadók prest, Natan spámann, Benaja Jójadason og Kreta og Pleta, og þeir hafa sett hann á múl konungs. ⁴⁵Og þeir Sadók prestur og Natan spámaður hafa smurt hann til konungs við Gíhonlind. Þaðan fóru þeir heim fagnandi, svo að öll borgin er komin í uppnam. Þetta er hávaðinn, sem þér hafið heyrt. ⁴⁶Salómon hefir meira að segja sest í konungshásætið. ⁴⁷Sömuleiðis komu þjónar konungs til þess að árna herra vorum, Davíð konungi, heilla, og sögðu: „Guð þinn gjöri nafn Salómons enn víðfrægara en nafn þitt, og hefji háseti hans enn hærra en háseti þitt!“ og hneigði konungur sig í hvílu sinni. ⁴⁸Konungur hefir og mælt svo: „Lofaður sé Drottinn, Ísraels Guð, sem í dag hefir skipað eftirmann í háseti mitt og látið mér auðnast að líta það.““

⁴⁹Þá skelfdust allir boðsgestir Adónía, héldu af stað, og fór hver leiðar sinnar. ⁵⁰En Adónía var hræddur við Salómon, hélt af stað og fór burt og greip um altarishornin. ⁵¹Var Salómon sagt frá því með svofelldum orðum: „Sjá, Adónía er hræddur við Salómon konung, heldur um altarishornin og segir: „Salómon konungur sverji mér í dag, að hann skuli ekki láta taka þjón sinn af lífi.““

⁵²Þá sagði Salómon: „Komi hann fram sem góður drengur skal ekki eitt af hárum hans falla til jarðar, en reynist hann ódrengur skal hann lífi týna.“ ⁵³Þá sendi Salómon konungur og lét taka hann frá altarinu, og er hann kom og laut Salómon konungi, sagði Salómon við hann: „Far þú heim til þín.““

Síðustu orð Davíðs við Salómon

2

¹Þegar dauðadagur Davíðs nálgaðist, lagði hann svo fyrir Salómon son sinn: ²„Ég geng nú veg allrar veraldar, en ver þú hugrakkur og lát sjá, að þú sért maður. ³Gæt þú þess, sem Drottinn, Guð þinn, af þér heimtar, að þú gangir á vegum hans og haldir lög hans, boðorð, ákvæði og fyrirmæli, eins og skrifað er í lögmáli Móse, svo að þú verðir lánsamur í öllu, sem þú gjörir og hvert sem þú snýr þér, ⁴svo að Drottinn efni orð sín, þau er hann hefir við mig talað, er hann sagði: „Ef synir þínir varðveita vega sína, með því að ganga dyggilega fyrir augliti mínu af öllu hjarta sínu og allri sálu sinni, þá skal þig,“ – mælti hann – „ekki vanta eftirmann í háseti Ísraels.“ ⁵Þú veist og sjálfur, hvað Jóab Serújason hefir gjört mér, hversu hann hefir farið með báða hershöfðingja Ísraels, þá Abner Nersson og Amasa Jetersson, þar sem hann myrti þá og vann þannig víg í gríðum og ataði blóði beltið um lendar sér og skóna á fótum sér, eins og í ófriði væri. ⁶Neyt þú hygginda þinna og lát eigi hærur hans fara til Heljar í friði. ⁷En sýn þú mildi sonum Barsillaí Gíleaðíta og lát þá vera meðal þeirra, sem eta við borð þitt, því að svo gjörðu þeir til mín, þá er ég flýði fyrir Absalon, bróður þínum. ⁸Símei Gerasson Benjamíníti frá

Fyrri bók konunganna

Bahúrím er og með þér. Hann formælti mér gífurlega, þá er ég fór til Mahanaím. En hann kom til móts við mig niður að Jórdan, og vann ég honum svolátandi eið við Drottin: „Ég skal eigi láta drepa þig.“⁹ En þú skalt eigi láta honum óhegnt, því að þú ert maður vitur og munt vita, hvað þú átt að gjöra við hann, til þess að þú getir sent hærur hans blóðugar til Heljar.“

Dauði Davíðs

¹⁰Síðan lagðist Davíð til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í Davíðsborg. ¹¹En sá tími, sem Davíð hafði ríkt yfir Ísrael, var fjörutíu ár. Í Hebron ríkti hann sjö ár og í Jerúsalem ríkti hann þrjátíu og þrjú ár. ¹²Og Salómon settist í hásæti Davíðs föður síns, og eflaðist ríki hans mjög.

Líflát Adónía

¹³Þá fór Adónía, sonur Haggítar, til Batsebu, móður Salómons. Hún sagði: „Kemur þú góðu heilli?“

Hann svaraði: „Svo er víst.“ ¹⁴Síðan mælti hann: „Ég á erindi við þig.“

Hún mælti: „Tala þú!“

¹⁵Þá mælti hann: „Þú veist sjálf, að konungdómurinn tilheyrði mér og að allur Ísrael hafði augastað á mér sem konungsefni, en nú hefir þetta farið á annan veg og konungdómurinn lent hjá bróður mínum, því að Drottinn hafði ákvarðað honum hann. ¹⁶Nú bið ég þig einnar bónar. Vísa þú mér ekki frá.“

Hún sagði við hann: „Tala þú!“

¹⁷Þá mælti hann: „Bið þú Salómon konung – því að hann mun ekki vísa þér frá – að gefa mér Abísag frá Súnem fyrir konu.“

¹⁸Batseba mælti: „Gott og vel, ég skal sjálf túlka mál þitt við konung.“

¹⁹Þá gekk Batseba á fund Salómons konungs til þess að tala máli Adónía við hann. Konungur stóð upp á móti henni, laut henni og settist síðan í hásæti sitt og lét setja fram stól handa konungsmóður. Settist hún til hægri handar konungi. ²⁰Þá mælti hún: „Ég bið þig einnar lítillar bónar. Vísa þú mér eigi frá.“

Konungur sagði við hana: „Bið þú, móðir mín. Eigi mun ég vísa þér frá.“

²¹Þá mælti hún: „Leyf þú, að Abísag frá Súnem verði gefin Adónía, bróður þínum, fyrir konu.“

²²Þá svaraði Salómon konungur og sagði við móður sína: „Hví biður þú um Abísag frá Súnem til handa Adónía?^a Bið heldur um konungsríkið honum til handa, því að hann er bróðir minn mér eldri, og Abjatar prestur og Jóab Serújason eru stuðningsmenn hans.“

²³Og Salómon konungur sór við Drottin og mælti: „Guð gjöri við mig hvað sem hann vill nú og síðar: Fyrir beiðni þessa skal Adónía lífinu týna. ²⁴Og nú, svo sannarlega sem Drottinn lifir, er mér hefir til valda komið og sett mig í hásæti Davíðs föður míns og reist

^a Sá sem gjörði tilkall til kvenna konungs, krafðist þar með konungdæmis sér til handa. Adónía er því sekur um landráð.

mér hús, eins og hann hafði heitið: Adónía skal líflátinn þegar í dag!“²⁵ Síðan sendi Salómon konungur Benaja Jójadason með þessu erindi. Vann hann á honum, og lét Adónía þannig líf sitt.

Útlegð Abjatars. Dauði Jóabs

²⁶En við Abjatar prest sagði konungur: „Far þú til bús þíns í Anatót, því að þú ert dauða sekur. En eigi vil ég drepa þig að sinni, því að þú hefir borið örk Drottins Guðs fyrir Davíð föður mínum og allar þær nauðir, sem faðir minn þoldi, hefir þú þolað með honum.“²⁷ Síðan rak Salómon Abjatar burt, svo að hann væri eigi lengur prestur Drottins, til þess að orð Drottins skyldu rætast, þau er hann talaði um hús Elí í Síló.

²⁸Nú spyr Jóab þessi tíðindi. En Jóab hafði fylgt Adónía að málum, en Absalon hafði hann eigi fylgt að málum. Jóab flýði þá til tjalds Drottins og greip um altarishornin.

²⁹Salómon konungi var þá sagt: „Jóab er flúinn í tjald Drottins og stendur við altarið.“ Sendi þá Salómon Benaja Jójadason og sagði: „Far þú og vinn á honum.“³⁰ Fór þá Benaja til tjalds Drottins og mælti til Jóabs: „Svo segir konungur: Gakk þú út.“

Jóab svaraði: „Nei, hér vil ég deyja.“ Færði Benaja þá konungi svar hans og sagði: „Svo mælti Jóab, og svo svaraði hann mér.“

³¹Konungur sagði við hann: „Gjör sem hann sagði. Vinn þú á honum og jarða hann og hreinsa þannig af mér og ætt minni blóð það, er Jóab úthellti án saka.“³² Drottinn láti blóð hans koma honum í koll, þar sem hann vó tvo menn, er réttlátari voru og betri en hann, og myrti þá með sverði, án þess að Davíð faðir minn vissi af því, þá Abner Nersson, hershöfðingja Ísraels, og Amasa Jetersson, hershöfðingja Júda.³³ Skal blóð þeirra koma Jóab í koll og niðjum hans að eilífu, en Davíð og niðjar hans, hús hans og hásæti hljóti að eilífu heill af Drottni.“³⁴ Síðan fór Benaja Jójadason, vann á honum og drap hann, og var hann grafinn í húsi sínu í eyðimörkinni.³⁵ Og konungur skipaði Benaja Jójadason yfir herinn í hans stað, og Sadók prest skipaði hann í stað Abjatars.

Líflát Símeí

³⁶Því næst sendi konungur boð og lét kalla Símeí og sagði við hann: „Reis þér hús í Jerúsalem og bú þar, en eigi mátt þú fara neitt þaðan.“³⁷ En það skaltu vita fyrir víst, að á þeim degi, sem þú fer þaðan og gengur yfir Kídrónlæk, skaltu deyja. Mun þá blóð þitt sjálfum þér í koll koma.“

³⁸Símeí svaraði konungi: „Það læt ég mér vel líka. Eins og minn herra konungurinn hefir sagt, svo skal þjónn þinn gjöra.“ Og Símeí bjó í Jerúsalem langa hríð.

³⁹Eftir þrjú ár bar svo við, að tveir þrælar Símeí struku til Akís Maakasonar, konungs í Gat. Og Símeí var sagt svo frá: „Þrælar þínir eru í Gat.“⁴⁰ Þá tók Símeí sig til, söðlaði asna sinn og hélt til Gat til Akís til þess að leita að þrælum sínum, og Símeí fór og hafði heim með sér þræla sína frá Gat.⁴¹ Var nú Salómon sagt frá því, að Símeí hefði farið frá Jerúsalem til Gat og væri kominn heim aftur.

⁴²Þá sendi konungur boð og lét kalla Símeí og sagði við hann: „Hefi ég ekki sært þig við Drottin og lagt ríkt á við þig og sagt: „Það skaltu vita fyrir víst, að á þeim degi, sem þú gengur að heiman og fer eitthvað burt, skaltu deyja.“ Og þú sagðir við mig: „Ég hefi heyrt

það og læt mér vel líka.“⁴³Hvers vegna hefir þú ekki haldið eið þann, er Drottni var svarinn, og skipun þá er ég fyrir þig lagði?“⁴⁴Enn fremur mælti konungur við Símeí: „Þú þekkir alla þá illsku og ert þér hennar meðvitandi, er þú hafðir í frammi við Davíð föður minn, og mun nú Drottinn láta þér illsku þína í koll koma.“⁴⁵En Salómon konungur blessist og hásæti Davíðs standi stöðugt fyrir Drottni að eilífu.“⁴⁶Og konungur bauð Benaja Jójadasyni, og hann fór og vann á honum, og lét hann þannig líf sitt.

Salómon

Salómon kvænist egypskri prinsessu

3

¹Þegar Salómon konungur var orðinn fastur í sessi, mægðist hann við Faraó Egyptalandskonung og fékk dóttur Faraós og flutti hana til Davíðsborgar, uns hann hafði lokið við að reisa höll sína, musteri Drottins og múra umhverfis Jerúsalem. ²En lýðurinn fórnaði enn á fórnarhæðunum, því að allt til þess tíma var ekkert hús reist nafni Drottins. ³En Salómon elskaði Drottin, svo að hann hélt lög Davíðs föður síns, en þó færði hann sláturfórnir og reykelsisfórnir á fórnarhæðunum.

Draumur Salómons

⁴Konungur fór til Gíbeon til þess að fórna þar, því að það var aðalfórnarhæðin. Fórnaði Salómon þúsund brennifórnum á því altari. ⁵Í Gíbeon vitraðist Drottinn Salómon í draumi um nótt, og Guð sagði: „Bið mig þess, er þú vilt að ég veiti þér.“

⁶Þá sagði Salómon: „Þú auðsýndir þjóni þínum, Davíð föður mínum, mikla miskunn, þar eð hann gekk fyrir augliti þínu í trúmennsku, réttlæti og hjartans einlægni við þig. Og þú lést haldast við hann þessa miklu miskunn og gafst honum son, sem situr í hásæti hans, eins og nú er fram komið. ⁷Nú hefir þú þá, Drottinn Guð minn, gjört þjón þinn að konungi í stað Davíðs föður míns. En ég er unglingur og kann ekki fótum mínum forráð. ⁸Og þjónn þinn er mitt á meðal þjóðar þinnar, er þú hefir útvalið, mikillar þjóðar, er eigi má telja eða tölu á koma fyrir fjölda sakir. ⁹Gef því þjóni þínum gaumgæfið hjarta til að stjórna þjóð þinni og til að greina gott frá illu. Því að hver gæti annars stjórnað þessari fjölmennu þjóð þinni?“

¹⁰Drottinn líkaði vel, að Salómon bað um þetta. ¹¹Þá sagði Guð við hann: „Af því að þú baðst um þetta, en baðst ekki um langlífi þér til handa eða auðlegð eða líf óvina þinna, heldur baðst um vitsmuni til að skynja, hvað rétt er í málum manna, ¹²þá vil ég veita þér bæn þína. Ég gef þér hyggið og skynugt hjarta, svo að þinn líki hefir ekki verið á undan þér og mun ekki koma eftir þig. ¹³Og líka gef ég þér það, sem þú baðst ekki um, bæði auðlegð og heiður, svo að þinn líki skal eigi verða meðal konunganna alla þína daga. ¹⁴Og ef þú gengur á mínum vegum og varðveitir boðorð mín og skipanir, eins og Davíð faðir þinn gjörði, þá mun ég gefa þér langa lífdaga.“

¹⁵Síðan vaknaði Salómon, og sjá: Það var draumur. Og er hann var kominn til Jerúsalem, gekk hann fyrir sáttmálsörk Drottins og bar fram brenniförnir og fórnaði heillaförnum og gjörði veislu öllum þjónum sínum.

Salómon kveður upp dóm

¹⁶Tvær portkonur komu til konungs og gengu fyrir hann. ¹⁷Og önnur konan sagði: „Með leyfi, herra minn! Ég og kona þessi búum í sama húsinu, og ól ég barn í húsinu hjá henni. ¹⁸En á þriðja degi eftir að ég hafði alið barnið, ól og kona þessi barn. Og við vorum saman og enginn annar hjá okkur í húsinu. Við vorum tvær einar í húsinu. ¹⁹Þá dó sonur þessarar konu um nótt, af því að hún hafði lagst ofan á hann. ²⁰En hún reis á fætur um miðja nótt og tók son minn frá mér, meðan ambátt þín svaf, og lagði hann að brjósti sér, en dauða soninn sinn lagði hún að brjósti mér. ²¹En er ég reis um morguninn og ætlaði að gefa syni mínum að sjúga, sjá, þá var hann dauður! Og er ég virti hann fyrir mér um morguninn, sjá, þá var það ekki sonur minn, sá er ég hafði fætt.“

²²En hin konan sagði: „Nei, það er minn sonur, sem er lifandi, en þinn sonur er dauður.“

En sú fyrri sagði: „Nei, það er þinn sonur, sem er dauður, en minn sonur, sem er lifandi.“ Þannig þráttuðu þær frammi fyrir konungi.

²³Þá mælti konungur: „Önnur segir: „Það er minn sonur, sem er lifandi, og þinn sonur, sem er dauður.“ En hin segir: „Nei, það er þinn sonur, sem er dauður, en minn sonur, sem er lifandi.““ ²⁴Og konungur sagði: „Færið mér sverð.“ Og þeir færðu konungi sverðið. ²⁵Þá mælti konungur: „Höggvið sundur barnið, sem lifir, í tvo hluti og fáið sinn helminginn hvorri.“

²⁶Þá sagði konan, sem átti lifandi barnið, við konung, – því að ástin til barnsins brann í brjósti hennar –, hún mælti: „Æ, herra minn, gefið henni barnið, sem lifir, en deyðið það ekki.“

En hin sagði: „Njóti þá hvorug okkar þess. Höggvið það sundur!“

²⁷Þá svaraði konungur og sagði: „Fáið hinni konunni barnið, sem lifir, en deyðið það ekki. Hún er móðir þess.“ ²⁸Og allur Ísrael heyrði dóminn, sem konungur hafði dæmt. Og þeir óttuðust konung, því að þeir sáu, að hann var gæddur guðlegri speki til þess að kveða upp dóma.

Skrá um embættismenn Salómons

4

¹Salómon konungur var konungur yfir öllum Ísrael, og

²þessir voru æðstu embættismenn hans:

Asarja Sadóksson var prestur,

³Elíhóref og Ahía Sísasynir voru kanslararar,

Jósafat Ahílúðsson var ríkisritari,

Fyrri bók konunganna

⁴Benaja Jójadason var yfir hernum,

Sadók og Abjatar voru prestar,

⁵Asarja Natansson var yfir fógetunum,

Sabúð Natansson var prestur og vinur konungs.

⁶Ahísar var stallari,

Adóníram Abdason var yfir kvaðarmönnum.

⁷Salómon hafði tólf fógeta yfir öllum Ísrael. Skyldu þeir birgja konung og hirð hans að vistum sinn mánuðinn hver á ári hverju. ⁸Og þetta eru nöfn þeirra:

Ben Húr á Efraímfjöllum,

⁹Ben Deker í Makas og í Saalbím og Bet Semes og Elon, allt að Bet Hanan.

¹⁰Ben Heseð í Arúbbót, honum tilheyrði Sókó og allt Heferland,

¹¹Ben Abínadab hafði allt Dórhálendi, átti hann Tafat, dóttur Salómons fyrir konu.

¹²Baana Ahílúðsson: Taanak og Megiddó og allt Bet Sean, sem liggur hjá Saretan fyrir neðan Jesreel, frá Bet Sean til Abel Mehóla, allt vestur fyrir Jokmeam,

¹³Ben Geber í Ramót í Gíleað, honum tilheyrðu þorp Jaírs Manassesonar í Gíleað og landsspildan Argób í Basan, sextíu stórar borgir, með múrveggjum og slagbröndum af eiri,

¹⁴Ahínadab Íddóson í Mahanaím,

¹⁵Akímaas í Naftalí, hann hafði og gengið að eiga Basmat, dóttur Salómons.

¹⁶Baana Húsaíson í Asser og Bealót,

¹⁷Jósafat Parúason í Íssakar,

¹⁸Símeí Elason í Benjamín,

¹⁹Geber Úrison í Gíleaðlandi, landi Síhons Amorítakonungs og Ógs, konungs í Basan.

Og einn fógeti var í Júda.

Ríkisskipan Salómons

²⁰Júda og Ísrael voru fjölmennir, sem sandur á sjávarströndu, þeir átu og drukku og voru glaðir.

^a ²¹Salómon drottnaði yfir öllum konungaríkjum frá Efrat til Filistalands og til landamæra Egyptalands. Færðu þeir Salómon skatt og voru þegnskyldir honum alla ævi hans. ²²Og Salómon þurfti daglega til matar þrjátíu kór af hveiti og sextíu kór af mjöli, ²³tíu alda uxa og tuttugu uxa haggenga og hundrað sauði, auk hjarta, skógargeita, dáhjarta og alifugla. ²⁴Því að hann réð yfir öllu landi fyrir vestan Efrat, frá Tífsa til Gasa, yfir öllum konungum fyrir vestan Efrat, og hafði frið á allar hliðar hringinn í kring, ²⁵svo að

^a 5.1 í hebr. textanum.

Júda og Ísrael bjuggu öruggir, hver maður undir sínu víntré og fíkjutré, frá Dan til Beerseba, alla ævi Salómons. ²⁶Og Salómon hafði fjörutíu þúsund vagnhesta og tólf þúsund ríðandi menn. ²⁷Og fógetar þessir birgðu Salómon konung að vistum og alla þá, er komu að borði Salómons konungs, sinn mánuðinn hver. Létu þeir ekkert skorta. ²⁸Og bygg og hey handa akhestunum og gæðingunum fluttu þeir þangað, er hann var, hver eftir því sem honum bar.

Speki Salómons

²⁹Og Guð veitti Salómon afar mikla speki og visku og djúpsæi andans, sem sandur er margur á sjávarströnd, ³⁰og speki Salómons var meiri en speki allra austurbyggja og öll speki Egyptalands. ³¹Og hann var allra manna vitrastur, vitrari en Etan Esrahíti og Heman og Kalkól og Darda Mahólssynir, og hann var nafnfrægur með öllum þjóðum umhverfis. ³²Hann mælti þrjú þúsund orðskviðu, og ljóð hans voru eitt þúsund og fimm að tölu. ³³Og hann talaði um trén, allt frá sedrustjánnum á Líbanon til ísópsins, sem sprettur á múrveggnum. Og hann talaði um fénað og fugla, orma og fiska, ³⁴og menn komu af öllum þjóðum til þess að heyra speki Salómons, frá öllum konungum jarðarinnar, er heyrðu speki hans getið.

Samningar við Föníkíumenn um musterissmíði

5

¹Híram konungur í Týrus sendi þjóna sína til Salómons, því hann hafði heyrt að hann hefði verið smurður til konungs í stað föður síns, en Híram hafði ætíð verið góðvinur Davíðs. ²Og Salómon sendi boð til Hírams og lét segja honum: ³„Þú veist sjálfur, að Davíð faðir minn mátti eigi reisa hús nafni Drottins, Guðs síns, vegna ófriðar þess, er hann varð að eiga í á allar hliðar, uns Drottinn lagði óvini hans undir iljar honum. ⁴En nú hefir Drottinn, Guð minn, veitt mér frið allt umhverfis. Á ég engan mótstöðumann og ekkert er framar að meini. ⁵Fyrir því hefi ég í hyggju að reisa hús nafni Drottins, Guðs míns, eins og Drottinn sagði við Davíð, föður minn, er hann mælti: „Sonur þinn, er ég set í hásæti þitt í þinn stað, hann skal reisa hús mínu nafni.“ ⁶Bjóð því nú að höggva sedrustré á Líbanon handa mér, og þjónar mínir skulu vera með þínum þjónum. Skal ég greiða þér kaup fyrir þjóna þína, slíkt er þú sjálfur tiltekur. Því að þú veist sjálfur, að með oss er enginn maður, er kunni að skógarhöggi sem Sídoningar.“

⁷Þegar Híram heyrði orðsending Salómons, varð hann harla glaður og sagði: „Lofaður sé Drottinn í dag, er gefið hefir Davíð vitran son til að ríkja yfir þessari fjölmennu þjóð.“ ⁸Og Híram sendi menn til Salómons og lét segja honum: „Ég hefi heyrt þá orðsending, er þú gjörðir mér. Skal ég gjöra að ósk þinni um sedrusviðinn og kýpresviðinn. ⁹Mínir menn skulu flytja viðinn ofan frá Líbanon til sjávar, og ég skal láta leggja hann í flota í sjónum og flytja þangað sem þú segir til um. Þar læt ég taka sundur flotana, en þú lætur sækja. En þú skalt gjöra að ósk minni og láta mig fá vistir handa hirð minni.“ ¹⁰Og Híram lét Salómon fá eins mikið af sedrusviði og kýpresviði og hann vildi. ¹¹En Salómon lét Híram fá tuttugu þúsund kór af hveiti til matar fyrir hirð hans og tuttugu þúsund bat af olíu úr steyttum olíuberjum. Þetta lét Salómon Híram fá á ári hverju. ¹²Og Drottinn hafði veitt Salómon speki, eins og hann hafði heitið honum. Og það fór vel á með þeim Híram og Salómon, og þeir gjörðu sáttmála sín á milli.

Skipan kvaðarvinnunnar

¹³Salómon konungur bauð út kvaðarmönnum úr öllum Ísrael, og urðu kvaðarmennirnir þrjátíu þúsundir að tölu. ¹⁴Og hann sendi þá til skiptis til Líbanon, tíu þúsundir á mánuði hverjum. Skyldu þeir vera einn mánuð á Líbanon, en tvo mánuði heima hjá sér. Adóníram var yfir kvaðarmönnum. ¹⁵Og Salómon hafði sjötíu þúsund burðarmenn og áttatíu þúsund steinhöggvara í fjöllum, ¹⁶auk yfirfógeta Salómons, er fyrir verkinu stóðu, þrjú þúsund og þrjú hundruð að tölu. Skyldu þeir hafa umsjón með þeim mönnum, er verkið unnu. ¹⁷Og að boði konungs hjuggu þeir stóra steina, úthöggna steina, til þess að byggja musterisgrunninn úr höggnu grjóti. ¹⁸Og smiðir Salómons og Hírams og Gíblítar hjuggu þá til, undirbjuggu viðinn og steinana til þess að reisausterið.

Musterið byggt

6

¹Á fjögur hundruð og áttugasta ári frá því, er Ísraelsmenn fóru af Egyptalandi, fjórða árið, sem Salómon ríkti yfir Ísrael, í sívmánuði – það er öðrum mánuðinum – reisti hann Drottinusterið.

²Musterið, sem Salómon konungur reisti Drottin, var sextíu álnir á lengd, tuttugu álnir á breidd og þrjátíu álnir á hæð. ³Forsalurinn fyrir framan musterishúsið var tuttugu álnir á breidd fram með musterisendanum og tíu álnir á dýpt fram af musterinu. ⁴Hann gjörði glugga áusterið með föstum grindum fyrir. ⁵Og upp að musterisveggnum hringinn í kring reisti hann þriggja hæða hliðarhús – upp að musterisveggjunum, hringinn í kringum aðalhúsið og innhúsið og gjörði stúkur allt í kring. ⁶Fyrsta hæð þessa hliðarhúss var fimm álnir á breidd, miðhæðin sex álnir á breidd, og efsta hæðin sjö álnir á breidd, því að hann hafði sett stalla utan áusterið hringinn í kring, til þess að bitarnir skyldu ekki ganga inn í musterisveggina.

⁷Þegarusterið var reist var byggt úr steinum, sem höfðu verið höggðir til, er grjótið var tekið, svo að hvorki heyrðist hamarshljóð né axar, né nokkurs annars járntóls, meðan á byggingu musterisins stóð.

⁸Dyrnar á fyrstu hæð hliðarhússins voru á suðurhlið musterisins, og var gengið upp um hringstiga upp á miðhæðina og þaðan upp á efstu hæð. ⁹Þannig reisti hannusterið og lauk við það og þaktiusterið með bjálkum og þiljum úr sedrusviði. ¹⁰Hann reisti hliðarhús utan um alltusterið, fimm álnir á hæð hver hæð, og tengdi þau viðusterið með sedrusviði.

¹¹Þá kom orð Drottins til Salómons svolátandi: ¹²„Þú hefir byggt þetta hús. Ef þú gengur eftir boðorðum mínum og breytir eftir lögum mínum og varðveitir allar skipanir mínar með því að ganga eftir þeim, þá mun ég efna heit mitt við þig, er ég gaf Davíð föður þínum, ¹³og ég mun búa meðal Ísraelsmanna og eigi yfirgefa lýð minn Ísrael.“

¹⁴Þannig byggði Salómonusterið og lauk við það.

Húsið að innan

¹⁵Salómon þiljaði musterisveggina að innan með sedrusviði. Frá gólfi hússins upp að loftbjálkum þiljaði hann það að innan með viði og lagði gólf í húsið úr kypresviðarborðum. ¹⁶Og hann þiljaði tuttugu álnir aftan af húsinu neðan frá gólfi og upp undir bjálka með sedrusviði. Gjörði hann þannig úr því að innan innhús, það er Hið allrahelgasta. ¹⁷Húsið var fjörutíu álnir, það er aðalhúsið fyrir framan innhúsið. ¹⁸Innan á musterinu var sedrusviður, útskorinn með hnöppum og blómstrum. Var það allt af sedrusviði, og sá hvergi í stein. ¹⁹Hann bjó út innhús, Hið allrahelgasta, inni í musterinu, til þess að þangað mætti flytja sáttmálsörk Drottins. ²⁰Og fyrir framan innhúsið – en það var tuttugu álnir á lengd, tuttugu álnir á breidd og tuttugu álnir á hæð, og hann lagði það skíru gulli – gjörði hann altari af sedrusviði. ²¹Salómon lagðiusterið með skíru gulli að innan, og dró gullfestar fyrir kórinn og lagði hann gulli. ²²Og allt húsið lagði hann gulli – algjörlega allt húsið. Einnig lagði hann gulli allt altarið, sem tilheyrði innhúsinu.

²³Hann gjörði í innhúsinu tvo kerúba af olíuviði, tíu álna háa. ²⁴Hvor vængur annars kerúbsins var fimm álnir, og hvor vængur hins kerúbsins fimm álnir, svo að tíu álnir voru frá enda annars vængsins til enda hins vængsins. ²⁵Báðir kerúbarnir voru tíu álnir, báðir voru þeir jafnstórir og eins að gerð. ²⁶Annar kerúbinn var tíu álnir á hæð, svo og hinn kerúbinn. ²⁷Og hann setti kerúbana upp inni í Hinu allrahelgasta, og breiddu þeir út vængina, svo að annar vængur annars nam við vegginn og hinn vængur hins kerúbsins nam við hinn vegginn, en í miðju húsinu námu vængir þeirra hvor við annan. ²⁸Og hann lagði kerúbana gulli.

²⁹Hann lét skera út á veggina hringinn í kring kerúba, pálma og blómfléttur, inni og fyrir utan. ³⁰Gólf hússins lagði hann og gulli, inni og fyrir utan.

³¹Fyrir dyr innhússins lét hann gjöra vængjahurð úr olíuviði. Umgjörðin yfir dyrunum og dyrastafirnar mynduðu fimmhyrning. ³²Á báðar vængjahurðirnar, sem voru úr olíuviði, lét hann skera kerúba, pálma og blómfléttur og leggja gulli, en kerúbana og pálmana lagði hann slegnu gulli. ³³Og fyrir dyr aðalhússins lét hann sömuleiðis gjöra ferstrenda dyrastafi af olíuviði ³⁴og tvær vængjahurðir af kypresviði. Var hvor vængurinn um sig gjörður af tveimur hlerum, er léku á hjörum. ³⁵Og hann lét skera kerúba, pálma og blómfléttur á þá og lagði það gulli, sem út var skorið.

³⁶Hann gjörði vegginn um innri forgarðinn úr þrem lögum af höggnum steini og einu lagi af sedrusbjálkum.

³⁷Á fjórða ári var grundvöllurinn lagður að húsi Drottins, í sívmánuði. ³⁸Og á ellefta ári, í búlmánuði – það er áttunda mánuðinum – var húsið fullgjört í öllum greinum, með öllu sem því tilheyrði. Í sjö ár var hann að byggja það.

Höll Salómons

7

¹Höll sína var Salómon að byggja í þrettán ár og fullgjörði þannig allt sitt hús. ²Hann byggði Líbanonsskógarhúsið, er var hundrað álnir á lengd, fimmtíu álnir á breidd og þrjátíu álnir á hæð á þrem sedrussúlunaröðum, og á súlunum hvíldu bjálkar af sedrusviði.

Fyrri bók konunganna

³Og það var þakið sedrusviði uppi yfir hliðarherbergjunum, er hvíldu á fjörutíu og fimm súlum, fimmtán í hverri röð. ⁴Gluggaraðirnar voru þrjár, og ljóri gegnt ljóra þrem sinnum.

⁵Og allar dyr og allir ljórar voru ferhyrindir, og ljóri var gegnt ljóra þrem sinnum.

⁶Hann gjörði súlnasal, fimmtíu álnir á lengd og þrjátíu álnir á breidd, og forsal þar fyrir framan og súlur og pall þar fyrir framan.

⁷Hann byggði hásætissal, þar sem hann kvað upp dóma – dómhöllina –, og hún var þiljuð sedrusviði frá gólfi til lofts.

⁸Og hús hans sjálfs, þar er hann bjó, í öðrum garðinum, inn af forsalnum, var gjört á sama hátt. Salómon gjörði og hús, eins og forsalinn, handa dóttur Faraós, er hann hafði gengið að eiga.

⁹Allt þetta var byggt af úthöggnum steinum, er voru höggðir til eftir máli, sagaðir með sög innan og utan, frá undirstöðum og upp á veggbrúnir, og að utan allt að forgarðinum mikla. ¹⁰Og undirstaðan var úr úthöggnum steinum, stórum steinum, tíu álna steinum og átta álna steinum. ¹¹Og þar á ofan voru úthöggðir steinar, höggðir eftir máli, og sedrusviður. ¹²Og forgarðurinn mikli var gjörður allt um kring af þrem lögum af höggnum steini og einu lagi af sedrusbjálkum, svo og innri forgarður musteris Drottins og forgarðurinn að súlnasal hallarinnar.

Híram koparsmiður

¹³Salómon konungur sendi menn og lét sækja Híram frá Týrus. ¹⁴Hann var sonur ekkju nokkurrar af ættkvísl Naftalí, en faðir hans var ættaður frá Týrus og var koparsmiður. Var hann fullur hagleiks, skilnings og kunnáttu til að gjöra alls konar smíðar af eiri. Hann kom til Salómons konungs og smíðaði allar smíðar fyrir hann.

Súlurnar fyrir framan musterið

¹⁵Híram steypti báðar súlurnar af eiri. Önnur súlan var átján álnir á hæð, og tólf álna langan þráð þurfti til þess að ná utan um hana. Súlan var fjögurra fingra þykk, hol að innan. Á sama hátt gjörði hann hina súluna. ¹⁶Og hann gjörði tvö höfuð steypt af eiri til þess að setja ofan á súlurnar. Var hvort höfuð fimm álnir á hæð. ¹⁷Á höfðunum, sem voru á súlunum, var sem riðið net og fléttur, gjörðar af festum, sjö fyrir hvort höfuð. ¹⁸Og hann gjörði granatepli, tvær raðir allt í kring, utan á öðru netinu, til þess að hylja höfuðin, sem voru ofan á súlunum, eins gjörði hann á hinu höfðinu.

¹⁹Höfuðin, sem voru ofan á súlunum í forsalnum, voru liljumynduð, fjórar álnir. ²⁰Á báðum súlunum voru höfuð, einnig að ofan, hjá bungunni undir riðna netinu. Granateplin voru tvö hundruð að tölu, í röðum hringinn í kringum hitt höfuðið.

²¹Hann reisti súlurnar við forsal aðalhússins. Hann reisti hægri súluna^a og kallaði hana Jakín, og hann reisti vinstri súluna og kallaði hana Bóas. ²²Og efst voru súlurnar liljumyndaðar. Þannig var súlnasmíðinu lokið.

^a Þ.e. til hægri, þegar horft var framan á musterið.

„Hafið“ í eirkeri

²³Og Híram gjörði hafið, og var það steipt af eiri. Það var tíu álnir af barmi og á, kringlótt og fimm álnir á dýpt, og þrjátíu álna snúra lá um það. ²⁴En neðan á barminum allt í kring voru hnappar, tíu á hverri alin, er mynduðu hring utan um hafið, tvær raðir af hnöppum, og voru þeir samsteiptir hafinu. ²⁵Það stóð á tólf nautum. Sneru þrjú í norður, þrjú í vestur, þrjú í suður, þrjú í austur. Hvíldi hafið á þeim, og sneru allir bakhlutir þeirra inn. ²⁶Það var þverhandarþykkt og barmur þess í laginu sem barmur á bikar, líkt og liljublóm. Það tók tvö þúsund bat.

Kerlaugar á hjólum

²⁷Híram gjörði og vagnana,^a tíu að tölu, af eiri. Var hver vagn fjórar álnir á lengd, fjórar álnir á breidd og þrjár álnir á hæð. ²⁸En hver vagnanna var svo gjörður: Á þeim voru speld milli brúnalistanna. ²⁹En á speldunum, sem voru milli brúnalistanna, voru ljón, naut og kerúbar, og eins á brúnalistunum. Og bæði fyrir ofan og fyrir neðan ljónin og nautin voru hangandi blómfestar. ³⁰Á hverjum vagni voru fjögur hjól af eiri og öxlar af eiri. Á fjórum hornum hvers vagns voru þverslár. Voru þverslárnar steiptar undir kerid. Gegnt hverri þeirra voru blómfestar. ³¹Opin á kerunum voru fyrir innan þverslárnar, alin á hæð, og voru þau kringlótt, hálf önnur alin. Og einnig á börmum opsins voru grafnar myndir. Speldin voru ferskeytt, ekki kringlótt.

³²Hjólin fjögur voru undir speldunum og hjólhaldararnir festir við vagninn. En hvert hjól var hálf önnur alin á hæð. ³³Og hjólin voru gjörð eins og vagnhjól. Haldarar þeirra, hringir, spelir og nafir, – allt var það steipt. ³⁴Á fjórum hornum hvers vagns voru fjórar þverslár. Gengu þverslárnar upp af vögnunum. ³⁵Uppi á hverjum vagni var eins konar standur, hálf alin á hæð, alls staðar sívalur. Og ofan á vagninum voru haldarar hans og speld og gengu upp úr honum. ³⁶Á fleti haldara hans og á speld hans gróf hann kerúba, ljón og pálma, eftir því sem rúm var til á hverju, og blómfestar í kring.

³⁷Á þennan hátt gjörði hann vagnana tíu. Þeir voru allir eins steiptir, jafnstórir og af sömu gerð.

³⁸Þá gjörði hann tíu ker af eiri. Tók hvert ker fjörutíu bat, og var hvert þeirra fjórar álnir að þvermáli. Eitt ker var á hverjum pallanna tíu. ³⁹Og hann setti fimm vagnanna hægra megin í húsið og fimm vinstra megin. En hafið setti hann hægra megin við húsið, í austur, gegnt suðri.

Skrá um gripi úr eir og gulli

⁴⁰Og Híram gjörði kerin, eldspaðana og fórnarskálarnar, og þannig lauk hann við allar þær smíðar, er hann hafði gjört fyrir Salómon konung í hús Drottins: ⁴¹tvær súlur og tvær kúlur á súlnahöfðunum og bæði riðnu netin, er hylja áttu báðar kúlurnar á súlnahöfðunum, ⁴²og fjögur hundruð granateplin á bæði netin, tvær raðir af granateplum á hvort net, er hylja áttu báðar kúlurnar á súlnahöfðunum. ⁴³Enn fremur vagnana tíu og

^a Ker þau, er stóðu á borðum á hjólum, voru ætluð fyrir vatn, er notað var til „hreinsunar“ mustergesta og til þvotta altarisins eftir hinar blóðugu fórnir. Margir þættir lýsinga þeirra eru óljósir.

kerin tíu á vögnunum, ⁴⁴og hafði og tólf nautin undir hafinu, ⁴⁵og katlana, eldspaðana og fórnarskálarnar. Öll þessi áhöld, er Híram hafði gjört fyrir Salómon konung í hús Drottins, voru úr skyggðum eiri. ⁴⁶Lét konungur steypa þau á Jórdansléttlendinu í leirmótum, milli Súkkót og Saretan.

⁴⁷Salómon lét áhöldin vera óvegin, af því að þau voru afar mörg. Þyngd eirsins var eigi rannsökuð.

⁴⁸Og Salómon gjörði öll þau áhöld, sem voru í húsi Drottins: gullaltarið og borðið, sem skoðunarbrauðin lágu á, af gulli, ⁴⁹og ljóastikurnar, fimm hægra megin og fimm vinstra megin, fyrir framan innhúsið af skíru gulli, og blómin, lampana og ljósasöxin af gulli, ⁵⁰og katlana, skarbítana, fórnarskálarnar, bollana, eldpönnurnar af skíru gulli. Hjarimar á vængjahurðum innsta hússins, Hins allrahelgasta, og á vængjahurðum musteirisins, aðalhússins, voru og af gulli.

⁵¹Og er öllu því verki var lokið, er Salómon konungur lét gjöra í húsi Drottins, þá flutti hann helgigjafir Davíðs föður síns inn í það, silfrið og gullið, en áhöldin lét hann í fêhirslur Drottins húss.

Örkin flutt í musterið

8

¹Þá safnaði Salómon saman öldungum Ísraels og öllum foringjum kynþáttanna, ætthöfðingjum Ísraelsmanna, til sín í Jerúsalem til þess að flytja sáttmálsörk Drottins upp eftir frá Davíðsborg, það er Síon. ²Þá söfnuðust allir Ísraelsmenn til Salómons konungs í etaním-mánuði á hátíðinni (er sá mánuður hinn sjöundi). ³Þá komu allir öldungar Ísraels, og prestarnir tóku örkina. ⁴Og þeir fluttu örk Drottins og samfundatjaldið og öll hin helgu áhöld, er í tjaldinu voru. Fluttu prestarnir og levítarnir þau upp eftir. ⁵En Salómon konungur og allur Ísraelssöfnuður, er safnast hafði til hans, stóð ásamt honum frammi fyrir örkinni. Fórnuðu þeir sauðum og nautum, er eigi varð tölu né ætlan á komið fyrir fjölda sakir. ⁶Og prestarnir fluttu sáttmálsörk Drottins á sinn stað, í innhús musteirisins, inn í Hið allrahelgasta, inn undir vængi kerúbanna. ⁷Kerúbarnir breiddu út vængina þar yfir, er örkin stóð, og þannig huldu þeir örkina og stengur hennar ofan frá. ⁸Stengurnar voru svo langar, að stangarendarnir sáust frá helgidóminum fyrir framan innhúsið, en utan að sáust þeir ekki. Og þær hafa verið þar fram á þennan dag. ⁹Í örkinni var ekkert nema steintöflurnar tvær, er Móse hafði lagt þar við Hóreb, töflur sáttmálans, er Drottinn gjörði við Ísraelsmenn, þá er þeir fóru af Egyptalandi.

¹⁰En er prestarnir gengu út úr helgidóminum, fyllti ský hús Drottins, ¹¹og máttu prestarnir eigi inn ganga fyrir skýinu til þess að gegna þjónustu, því að dýrð Drottins fyllti hús Drottins. ¹²Þá mælti Salómon:

Sólina setti hann á himininn,
en Drottinn hefir sjálfur sagt, að hann vilji búa í dimmu.

¹³ Nú hefi ég byggt þér hús til bústaðar,
aðseturstað handa þér um eilífð.

Svo er ritað í ljóðabókinni.

Salómon ávarpar söfnuðinn

¹⁴Þá sneri konungur sér við og blessaði allan Ísraelssöfnuð, en allur Ísraelssöfnuður stóð. ¹⁵Og hann mælti: „Lofaður sé Drottinn, Ísraels Guð, er talaði með munni sínum við Davíð föður minn og efndi með hendi sinni það, er hann lofaði, þá er hann sagði: ¹⁶Frá því er ég leiddi lýð minn Ísrael út af Egyptalandi, hefi ég ekki útvalið neina borg af öllum ættkvíslum Ísraels til þess að byggja þar hús, þar sem nafn mitt skyldi búa. En nú hefi ég útvalið Jerúsalem, til þess að nafn mitt búi þar, og ég útvaldi Davíð, til þess að hann skyldi ríkja yfir lýð mínum Ísrael.“ ¹⁷Davíð faðir minn hafði í hyggju að reisa hús nafni Drottins, Ísraels Guðs, ¹⁸en Drottinn sagði við Davíð föður minn: „Vel gjörðir þú, er þú ásettir þér að reisa hús nafni mínu.“ ¹⁹En eigi skalt þú reisa húsið, heldur skal sonur þinn, sá er út gengur af lendum þínum, reisa hús nafni mínu.“ ²⁰Og Drottinn hefir efnt orð sín, þau er hann talaði, því að ég kom í stað Davíðs föður míns og settist í hásæti Ísraels, svo sem Drottinn hafði heitið, og hefi nú reist hús nafni Drottins, Ísraels Guðs. ²¹Og þar bjó ég örkinni stað, sem í er sáttmál Drottins, það er hann gjörði við feður vora, þá er hann leiddi þá út af Egyptalandi.“

Vígslubæn

²²Og Salómon gekk fyrir altari Drottins í viðurvist alls Ísraelssafnaðar, fórnaði höndum til himins ²³og mælti:

„Drottinn, Guð Ísraels, enginn guð er sem þú á himnum uppi eða á jörðu niðri, þú sem heldur sáttmálann og miskunnsemina við þjóna þína, þá er ganga fyrir augliti þínu af öllu hjarta sínu, ²⁴þú sem hefir haldið það við þjón þinn, Davíð föður minn, er þú hést honum. Þú talaðir það með munni þínum og efndir það með hendi þinni, eins og nú er fram komið. ²⁵Efn nú, Drottinn, Ísraels Guð, við þjón þinn Davíð föður minn, það er þú hést honum, þá er þú sagðir: „Eigi skal þig vanta eftirmann frammi fyrir mér, er sitji í hásæti Ísraels, ef synir þínir aðeins varðveita vegu mína með því að ganga fyrir augliti mínu, eins og þú hefir gengið fyrir augliti mínu.“ ²⁶Lát nú, Ísraels Guð, rætast orð þín, þau er þú talaðir við þjón þinn, Davíð föður minn.

²⁷En mun Guð í sannleika búa á jörðu? Sjá, himinninn og himnanna himnar taka þig ekki, hve miklu síður þá þetta hús, sem ég hefi reist. ²⁸En snú þér, Drottinn Guð minn, að bæn þjóns þíns og grátbeiðni hans, að þú heyrir ákall það og bæn, er þjónn þinn ber fram fyrir þig í dag: ²⁹að augu þín séu opin yfir þessu húsi dag og nótt, yfir þeim stað, er þú hefir um sagt: „Þar skal nafn mitt búa“ – að þú heyrir bæn þá, er þjónn þinn biður á þessum stað. ³⁰Og heyr þú grátbeiðni þjóns þíns og lýðs þíns Ísraels, er þeir fram bera á þessum stað, já heyr þú hana þar er þú býr á himnum, og fyrirgef, er þú heyrir.

³¹Ef einhver gjörir á hluta náunga síns, og hann verður eiðs krafinn og látinn sverja, og hann kemur og vinnur eiðinn fyrir altari þínu í húsi þessu, þá heyr þú það á himnum. ³²Lát til þín taka og dæm þjóna þína með því að sakfella hinn seka og láta honum gjörðir hans í koll koma, en sýkna hinn saklausa og umbuna honum eftir réttlæti hans.

³³Ef lýður þinn Ísrael bíður ósigur fyrir óvinum sínum, af því að þeir hafa syndgað í móti þér, og þeir snúa sér til þín og játa þitt nafn og biðja og grátbæna þig í þessu húsi,

³⁴Þá heyr þú það á himnum og fyrirgef synd lýðs þíns Ísraels og leið þá aftur heim til þess lands, sem þú gafst feðrum þeirra.

³⁵Ef himinninn er byrgður, svo að eigi nær að rigna, af því að þeir hafa syndgað í móti þér, og þeir biðja á þessum stað og játa nafn þitt og snúa sér frá syndum sínum, af því að þú auðmýkir þá, ³⁶Þá heyr þú það á himnum og fyrirgef synd þjóna þinna og lýðs þíns Ísraels, því að þú kennir þeim þann góða veg, sem þeir eiga að ganga, og gef regn yfir land þitt, það er þú hefir gefið þínum lýð til eignar.

³⁷Ef hallæri verður í landinu, ef drepsótt kemur, eða korndrep eða gulnan, engisprettur eða jarðvargar, ef óvinir hans þrengja að honum í einhverri af borgum hans, eða plágu eða sótt ber að höndum, þá heyr þú, ³⁸ef einhver maður af lýð þínum Ísrael ber fram bæn eða grátbeiðni, af því að hann kennir angurs í hjarta sínu, og fórnar höndum til þessa húss – ³⁹Þá heyr þú það á himnum, aðseturstað þínum, og fyrirgef og lát til þín taka og gef sérhverjum eins og hann hefir til unnið og svo sem þú þekkir hjarta hans – því að þú einn þekkir hjörtu allra manna – ⁴⁰til þess að þeir óttist þig alla þá stund, er þeir lifa í landinu, er þú gafst feðrum vorum.

⁴¹Ef útlendingur, sem eigi er af lýð þínum Ísrael, en kemur úr fjarlægum landi vegna nafns þíns – ⁴²því að þeir munu heyra getið um þitt mikla nafn, þína sterku hönd og útréttan armlegg þinn – ef hann kemur hingað og biður frammi fyrir þessu húsi, ⁴³Þá heyr þú það á himnum, aðseturstað þínum, og gjör allt það, sem útlendingurinn biður þig um, til þess að öllum þjóðum jarðarinnar verði kunnugt nafn þitt og þær óttist þig, eins og lýður þinn Ísrael, og til þess að þær megi vita, að hús þetta, sem ég hefi byggt, er kennt við þig.

⁴⁴Ef lýður þinn fer í ófrið í móti óvinum sínum, þangað sem þú sendir þá, og þeir biðja til Drottins og snúa sér í áttina til borgarinnar, sem þú hefir útvalið, og hússins, sem ég hefi reist þínu nafni, ⁴⁵Þá heyr þú á himnum bæn þeirra og grátbeiðni og rétt þú hlut þeirra.

⁴⁶Ef þeir syndga í gegn þér – því að enginn er sá, er eigi syndgi – og þú reiðist þeim og gefur þá á vald óvinum þeirra, og sigurvegarar þeirra flytja þá hernumda til fjandmannalandsins, hvort sem þangað er langt eða skammt, ⁴⁷og þeir taka sinnaskipti í landinu, þar sem þeir eru hernumdir, og þeir snúa sér og grátbæna þig í landi sigurvegara sinna og segja: „Vér höfum syndgað og vér höfum misgjört, vér höfum breytt óguðlega,“ ⁴⁸og þeir snúa sér til þín af öllu hjarta sínu og allri sálu sinni í landi óvina sinna, er hafa flutt þá burt hernumda, og þeir biðja til þín og snúa sér í áttina til lands síns, þess er þú gafst feðrum þeirra, til borgarinnar, sem þú hefir útvalið, og til hússins, sem ég hefi reist þínu nafni, ⁴⁹Þá heyr þú á himnum, aðseturstað þínum, bæn þeirra og grátbeiðni, og rétt þú hlut þeirra ⁵⁰og fyrirgef lýð þínum það, sem þeir misgjörðu í móti þér, og öll afbrotin, sem þeir drýgðu gegn þér, og lát þá hljóta miskunn af hendi þeirra, er þá hafa hernumið, svo að þeir miskunni þeim. ⁵¹Því að þeir eru þinn lýður og þín eign, sem þú leiddir út af Egyptalandi, út úr járnbræðsluofninum.

⁵²Lát opin vera augu þín fyrir grátbeiðni þjóns þíns og grátbeiðni lýðs þíns Ísraels, að þú bænheyrir þá, hvenær sem þeir biðja þig. ⁵³Því að þú hefir skilið þá frá öllum þjóðum jarðarinnar þér til eignar, eins og þú hést fyrir þjón þinn Móse, þá er þú, Drottinn Guð, leiddir feður vora af Egyptalandi.“

Bæn um blessun

⁵⁴Þegar Salómon hafði lokið þessari bæn og grátbeiðni til Drottins, þá stóð hann upp frammi fyrir altari Drottins, þar sem hann hafði kropsið á kné og fórnað höndum til himins. ⁵⁵Gekk hann nú fram og blessaði allan Ísraelssöfnuð hárrí röddu og mælti:

⁵⁶„Lofaður sé Drottinn, sem veitt hefir hvíld lýð sínum Ísrael, eins og hann hefir heitið. Ekkert af öllum hans dýrlegu fyrirheitum, sem hann gaf fyrir þjón sinn Móse, hefir brugðist.

⁵⁷Drottinn, Guð vor, sé með oss, eins og hann hefir verið með feðrum vorum. Hann yfirgefi oss ekki og útskúfi oss ekki, ⁵⁸heldur hneigi hjörtu vor til sín, svo að vér göngum jafnan á hans vegum og varðveitum öll hans boðorð, lög og ákvæði, þau er hann lagði fyrir feður vora.

⁵⁹Og þessi mín orð, er ég hefi fram borið fyrir Drottin með grátbeiðni, séu nálæg Drottni, Guði vorum, dag og nótt, svo að hann rétti hlut þjóns síns og lýðs síns Ísraels, eftir því sem þörf gjörist á degi hverjum, ⁶⁰til þess að allar þjóðir á jörðinni komist að raun um, að Drottinn er Guð og enginn annar.

⁶¹Hjörtu yðar séu heil og óskipt gagnvart Drottni, Guði vorum, svo að þér breytið eftir lögum hans og haldið boðorð hans, eins og nú.“

Vígsla musterisins á nýárshátíð

⁶²Þá fórnaði konungur og allur Ísrael með honum sláturförnum frammi fyrir Drottni. ⁶³Salómon fórnaði tuttugu og tvö þúsund nautum og hundrað og tuttugu þúsund sauðum í heillaförn, er hann færði Drottni. Þannig vígði konungur og allir Ísraelsmenn hús Drottins. ⁶⁴Þann dag vígði konungur miðhluta forgarðsins, sem er fyrir framan hús Drottins, því að þar fórnaði hann brenniförninni og matförninni og hinum feitu stykkjum heillaförnanna, því að eiraltarið, sem stóð frammi fyrir Drottni, var of lítið til þess að geta tekið brenniförnina, matförnina og hin feitu stykki heillaförnanna.

⁶⁵Þannig hélt Salómon hátíðina og allur Ísrael með honum, mikill söfnuður, norðan þaðan er leið liggur til Hamat, allt suður til Egyptalandsár. Þeir héldu hátíð frammi fyrir Drottni, Guði vorum, í sjö daga, og aðra sjö daga, fjórtán daga alls. ⁶⁶En áttunda daginn lét hann fólkið frá sér fara. Og þeir kvöddu konung og fóru heim til sín, glaðir og í góðu skapi yfir öllum þeim gæðum, sem Drottinn hafði veitt Davíð þjóni sínum og lýð sínum Ísrael.

Áminning um að halda tryggð við Guð

9

¹Þá er Salómon hafði lokið að byggja musteri Drottins og konungshöllina og allt annað, er hann fýsti að gjöra, ²þá vitraðist Drottinn honum í annað sinn, eins og hann hafði vitrast honum í Gíbeon. ³Og Drottinn sagði við hann: „Ég hefi heyrt bæn þína og grátbeiðni, sem þú barst fram fyrir mig. Ég hefi helgað þetta hús, sem þú hefir reist, með því að ég lét nafn mitt búa þar að eilífu, og augu mín og hjarta skulu dvelja þar alla daga.

⁴Ef þú nú gengur fyrir augliti mínu, eins og Davíð faðir þinn gjörði, í hreinskilni hjartans

og einlægni, svo að þú gjörir allt, sem ég hefi fyrir þig lagt, og heldur lög mín og ákvæði, ⁵þá vil ég staðfesta hásæti konungdóms þíns yfir Ísrael að eilífu, eins og ég hét Davíð föður þínum, er ég sagði: „Eigi skal þig vanta eftirmann í hásæti Ísraels.“ ⁶En ef þér snúið baki við mér, þér og synir yðar, og varðveitið eigi boðorð mín og lög, þau er ég hefi lagt fyrir yður, en farið og þjónið öðrum guðum og fallið fram fyrir þeim, ⁷þá mun ég uppræta Ísrael úr því landi, sem ég gaf þeim, og húsinu, sem ég hefi helgað nafni mínu, mun ég burt snara frá augliti mínu, og Ísrael skal verða að orðskvið og spotti meðal allra þjóða. ⁸Og þetta hús, svo háreist sem það er – hver sem gengur fram hjá því, honum mun blöskra og hann mun blístra. Og er menn spyrja: „Hvers vegna hefir Drottinn leikið svo hart þetta land og þetta hús?“ ⁹munu menn svara: „Af því að þeir yfirgáfu Drottin, Guð sinn, er leiddi feður þeirra af Egyptalandi, og héldu sér að öðrum guðum, féllu fram fyrir þeim og þjónuðu þeim. Fyrir því hefir Drottinn leitt yfir þá alla þessa ógæfu.““

Kaupmáli Hírams og Salómons

¹⁰Að tuttugu árum liðnum, þá er Salómon hafði reist bæði húsin, musteri Drottins og konungshöllina – ¹¹en Híram konungur í Týrus hafði hjálpað Salómon um sedrusvið, kýpresvið og gull, eins og hann vildi –, þá gaf Salómon konungur Híram tuttugu borgir í Galíleuhéraði. ¹²Og Híram fór frá Týrus til þess að skoða borgirnar, er Salómon hafði gefið honum, en honum líkuðu þær ekki. ¹³Þá sagði hann: „Hvaða borgir eru þetta, sem þú hefir gefið mér, bróðir?“ Fyrir því hafa þær verið kallaðar Kabúlhérað^a fram á þennan dag. ¹⁴En Híram sendi konungi hundrað og tuttugu talentur gulls.

Kvaðarvinna

¹⁵Svo stóð á vinnuskyldu þeirri, er Salómon konungur lagði á til þess að byggja musteri Drottins og höll sína, Milló og múra Jerúsalem, Hasór, Megiddó og Geser: ¹⁶Faraó Egyptalandskonungur hafði farið herferð og unnið Geser og lagt eld í hana, en drepíð Kanaanítana, sem bjuggu í borginni, og síðan gefið hana dóttur sinni, konu Salómons, í heimanmund. ¹⁷En Salómon reisti Geser að nýju – og Neðri Bethóron, ¹⁸og Baalat og Tamar í óbyggðinni í landinu, ¹⁹og allar vistaborgirnar, sem Salómon átti, og vagnliðsborgirnar og riddaraborgirnar, og allt sem Salómon fýsti að byggja í Jerúsalem, á Líbanon og í öllu ríki sínu:

²⁰Allt það fólk, sem eftir var af Amorítum, Hetítum, Peresítum, Hevítum og Jebúsítum, sem eigi heyrðu til Ísraelsmönnum, ²¹niðjar þeirra, sem enn voru eftir í landinu og Ísraelsmenn eigi höfðu getað helgað banni – á þá lagði Salómon skylduvinnu, og er svo enn í dag. ²²En af Ísraelsmönnum gjörði Salómon enga að þrælum, en þeir voru hermenn, embættismenn hans, hershöfðingjar hans, vagnkappar hans og foringjar fyrir vagnliði hans og riddaraliði. ²³Æðstu fógetarnir, er settir voru yfir verk Salómons, voru fimm hundruð og fimmtíu að tölu. Höfðu þeir eftirlit með mönnum þeim, er að verkinu unnu.

²⁴Óðara en dóttir Faraós var farin úr Davíðsborg í hús sitt, það er hann hafði reist handa henni, byggði hann Milló.

^a *Kabúl* kann að merkja „svo sem ekkert“.

²⁵Þrisvar sinnum á ári fórnaði Salómon brennifórnum og heillafórnum á altarinu, er hann hafði reist Drottni, og færði auk þess reykelsisfórnir á því altari, sem stóð frammi fyrir Drottni. Þannig fullgjörði hann musterið.

Flotahöfn Salómons við Rauðahaf

²⁶Salómon konungur lét og smíða skip í Esjón Geber, sem liggur hjá Elat á strönd Rauðahafs, í Edómlandi. ²⁷Og Híram sendi á skipin menn sína, farmenn vana sjómennsku, ásamt mönnum Salómons. ²⁸Og þeir fóru til Ófir^a og sóttu þangað gull – fjögur hundruð og tuttugu talentur – og færðu það Salómon konungi.

Drottningin frá Saba

10

¹Þegar drottningin í Saba spurði orðstír Salómons og orðróminn af húsinu, sem Salómon hafði reisa látið nafni Drottins, kom hún til þess að reyna hann með gátum. ²Hún kom til Jerúsalem með mjög miklu föruneyti, með úlfalda, klyfjaða kryddjurtum og afar miklu gulli og gimsteinum. Og er hún kom til Salómons, bar hún upp fyrir honum allt, sem henni bjó í brjósti. ³En Salómon svaraði öllum spurningum hennar. Var enginn hlutur hulinn konungi, er hann eigi gæti úr leyst fyrir hana. ⁴Og er drottningin frá Saba sá alla speki Salómons og húsið, sem hann hafði reisa látið, ⁵matinn á borði hans, bústaði þjóna hans og frammistöðu skutilsveina hans og klæði þeirra, byrlara hans og brenniförn hans, þá er hann fram bar í húsi Drottins, þá varð hún frá sér numin ⁶og sagði við konung: „Satt var það, er ég heyrði í landi mínu um þig og speki þína. ⁷En ég trúði ekki orðrómnunum, fyrr en ég kom og sá það með eigin augum. Og þó hafði ég ekki frétt helminginn. Þú ert miklu vitrari og auðugri en ég hafði frétt. ⁸Sælir eru menn þínir, sælir þessir þjónar þínir, sem stöðugt standa frammi fyrir þér og heyra speki þína. ⁹Lofaður sé Drottinn, Guð þinn, sem hafði þóknun á þér, svo að hann setti þig í hásæti Ísraels. Af því að Drottinn elskar Ísrael eilíflega, gjörði hann þig að konungi til að iðka rétt og réttlæti.“

¹⁰Síðan gaf hún konungi hundruð og tuttugu talentur gulls og afar mikið af kryddjurtum og gimsteinum. Hefir aldrei síðan hingað komið eins mikið af kryddjurtum eins og það, er drottningin frá Saba gaf Salómon konungi.

¹¹Sömu leiðis komu skip Hírams, er sóttu gull til Ófir, með afar mikið af rauðum sandelviði og gimsteinum frá Ófir. ¹²Konungur lét gjöra handrið í hús Drottins og konungshöllina af sandelviðnum, svo og gígjur og hörpur handa söngmönnunum. Hefir aldrei slíkur sandelviður hingað komið eða sést hér fram á þennan dag.

¹³Salómon konungur gaf drottningunni frá Saba allt, er hún girntist og kaus sér, auk þess er hann gaf henni af sinni konunglegu rausn. Hélt hún síðan heimleiðis og fór í land sitt með föruneyti sínu.

^a Sennilega í Suður–Arabíu.

Umsvif Salómons

¹⁴Gullið, sem Salómon fékk á einu ári, var sex hundruð sextíu og sex talentur gulls að þyngd ¹⁵auk þess, sem kom inn í tollum frá varningsmönnum og við verslun kaupmanna og frá öllum konungum Araba og jörlum landsins.

¹⁶Og Salómon konungur lét gjöra tvö hundruð skildi af slegnu gulli – fóru sex hundruð siklar gulls í hvern skjöld –, ¹⁷og þrjú hundruð buklara^a af slegnu gulli, fóru þrjár mínur gulls í hvern buklara. Lét konungur leggja þá í Líbanonsskógarhúsið.

¹⁸Konungur lét og gjöra hásæti mikið af filabeini og lagði það skíru gulli. ¹⁹Gengu sex þrep upp að hásætinu, og efst var hásætið kringlótt að aftan. Brikur voru báðumegin sætisins, og stóðu tvö ljón við brikurnar. ²⁰Og tólf ljón stóðu á þrepunum, sex hvorumegin. Slík smíð hefir aldrei verið gjörð í nokkru konungsríki.

²¹Öll voru drykkjarker Salómons konungs af gulli, og öll áhöld í Líbanonsskógarhúsinu voru af skíru gulli, ekkert af silfri, því að silfur var einskis metið á dögum Salómons.

²²Konungur hafði Tarsis–skip^b í förum með skipum Hírams. Þriðja hvert ár komu Tarsis–skipin heim hlaðin gulli og silfri, filabeini, öpum og páfuglum.

²³Salómon konungur bar af öllum konungum jarðarinnar að auðlegð og visku. ²⁴Og allan heiminn fýsti að sjá Salómon til þess að heyra visku hans, sem Guð hafði lagt honum í brjóst. ²⁵Komu þeir þá hver með sína gjöf, silfurgripi og gullgripi, klæði og vopn, kryddjurtir, hesta og múla, ár eftir ár. ²⁶Og Salómon safnaði vögnum og riddurum, og hafði hann fjórtán hundruð vagna og tólf þúsund riddara. Lét hann þá vera í vagnliðsborgunum og með konungi í Jerúsalem. ²⁷Og konungur gjörði silfur eins algengt í Jerúsalem og grjót og sedrusvið eins og mórberjatrén, sem vaxa á láglendinu.

²⁸Hesta sína fékk Salómon frá Egyptalandi, og sóttu kaupmenn konungs þá í hópum og guldu fé fyrir, ²⁹svo að hver vagn, sem fenginn var sunnan af Egyptalandi, kostaði sex hundruð sikla silfurs, en hver hestur hundrað og fimmtíu. Og á þennan hátt voru og hestar fluttir út fyrir milligöngu þeirra til allra konunga Hetíta og konunga Sýrlendinga.

Salómon dýrkar aðra guði

11

¹Salómon konungur unni mörgum útlendum konum auk dóttur Faraós, móabítískum, ammónítískum, edómítískum, sídonskum og hetítiskum – ²konum af þeim þjóðum, er Drottinn hafði sagt um við Ísraelsmenn: „Þér skuluð ekki eiga mök við þær, og þær skulu ekki eiga mök við yður. Þær munu vissulega snúa hjörtum yðar til guða sinna“ – til þeirra felldi Salómon ástarhug. ³Hann átti sjö hundruð eiginkonur og þrjú hundruð hjákonur, og konur hans sneru hjarta hans afleiðis. ⁴Og er Salómon var kominn á gamalsaldur, sneru konur hans hjarta hans til annarra guða, og hjarta hans var ekki einlægt gagnvart Drottni, Guði hans, eins og hjarta Davíðs föður hans hafði verið. ⁵Og Salómon elti Astarte, goð Sídoninga, og Milkóm, viðurstyggð Ammóníta. ⁶Salómon gjörði það sem illt var í augum

^a Þ.e. minni skildi.

^b Svo nefndust hafskip, er sigldu á málmbraðsluhafnir við Miðjarðarhaf vestanvert, sennilega m.a. til Tarsis (Tartessus) á Spáni.

Guðs og sýndi ekki Drottni fullkomna hlýðni, eins og gjört hafði Davíð faðir hans. ⁷Þá reisti Salómon fórnarhæð fyrir Kamos, viðurstyggð Móabíta, á fjallinu sem liggur fyrir austan Jerúsalem, og fyrir Mólok, viðurstyggð Ammóníta. ⁸Og svo gjörði hann fyrir allar hinar útlendu konur sínar, sem færðu goðum sínum reykelsisfórnir og sláturfórnir.

⁹En Drottinn reiddist Salómon fyrir það, að hann sneri hjarta sínu frá Drottni, Ísraels Guði, sem þó hafði vitrast honum tvisvar ¹⁰og bannað honum að elta aðra guði, en hann hafði ekki haldið það, sem Drottinn bauð honum. ¹¹Fyrir því sagði Drottinn við Salómon: „Sökum þess, að þú hefir farið svo að ráði þínu og eigi haldið sáttmálann við mig, né skipanir þær, er ég fyrir þig lagði, þá mun ég rífa frá þér konungdóminn og fá hann í hendur þjóni þínum. ¹²Þó mun ég ekki gjöra það meðan þú ert á lífi, vegna Davíðs föður þíns, en frá syni þínum mun ég rífa hann. ¹³Samt mun ég eigi rífa frá honum allt konungsríkið. Eina ættkvísl mun ég fá syni þínum í hendur, vegna Davíðs þjóns míns og vegna Jerúsalem, sem ég hefi útvalið.“

Heimsveldi Salómons riðar til falls

¹⁴Drottinn vakti Salómon upp mótstöðumann, Hadad Edómíta. Hann var af konungsættinni í Edóm. ¹⁵Þá er Davíð var að eyða Edómítum og Jóab hershöfðingi fór til þess að grafa hina föllnu og drap alla karlmenn í Edóm (¹⁶Jóab og allur Ísrael var þar sex mánuði, uns hann hafði gjöreytt öllum karlmönnum í Edóm), ¹⁷þá flýði Hadad með nokkra Edómíta, er verið höfðu þjónar föður hans, og hélt til Egyptalands, en Hadad var þá unglingur. ¹⁸Þeir tóku sig upp frá Midían og komu til Paran. Og þeir tóku menn með sér frá Paran og komu til Egyptalands, til Faraós Egyptalandskonungs. Hann gaf Hadad hús og fékk honum uppeldi og gaf honum land.

¹⁹Hadad varð mjög þokkaður af Faraó, og gifti hann honum eldri systur Takpenes konu sinnar. ²⁰Og systir Takpenes fæddi honum Genúbat, son hans. En Takpenes ól hann upp í höll Faraós, og þannig varð Genúbat kyrr í höll Faraós meðal barna Faraós.

²¹En er Hadad frétti til Egyptalands, að Davíð væri lagstur til hvíldar hjá feðrum sínum og að Jóab hershöfðingi væri dáinn, þá sagði Hadad við Faraó: „Veit mér orlof, að ég megi fara til ættlands míns.“

²²Faraó svaraði honum: „Hvers er þér vant hjá mér, fyrst þú vilt fara til ættlands þíns?“

Hadad svaraði: „Einskis, en veit mér þó fararleyfi.“

²³Og Guð vakti Salómon upp annan mótstöðumann, Resón Eljadason, er hlaupist hafði á brott frá Hadadeser, konungi í Sóba, húsbónda sínum. ²⁴Hann safnaði að sér mönnum og gjörðist foringi fyrir ránsflokki, þá er Davíð eyddi Sýrlendingum. Hann vann Damaskus, settist þar að og varð konungur í Damaskus. ²⁵Hann var mótstöðumaður Ísraels meðan Salómon var á lífi, auk þess óskunda, er Hadad gjörði. Hann hafði óbeit á Ísrael og var konungur yfir Sýrlandi.

Forsögn um konungdæmi Jeróbóams

²⁶Jeróbóam Nebatsson, Efraímíti frá Sereda, þjónn Salómons, gjörði og uppreisn gegn konungi. Móðir hans hét Serúa og var ekkja. ²⁷Þannig atvikaðist uppreisnin:

Salómon var að byggja Milló og byggði fyrir skarðið, sem var á borg Davíðs föður hans. ²⁸Jeróbóam þessi var mesti dugnaðarmaður, og er Salómon sá, að þessi ungi maður var iðjumaður, setti hann hann yfir alla kvaðarmenn Jósefs ættar. ²⁹En svo bar til um þetta leyti, að Jeróbóam fór burt úr Jerúsalem, og Ahía spámaður frá Siló mætti honum á leiðinni. Ahía var klæddur nýrri yfirhöfn, og voru þeir tveir einir úti á víðavangi. ³⁰Þá þreif Ahía nýju yfirhöfnina, sem hann var í, reif hana sundur í tólf hluti ³¹og sagði við Jeróbóam: „Tak þú þér tíu hluti. Því að svo segir Drottinn, Guð Ísraels: Sjá, ég ríf konungdóminn frá Salómon og gef þér tíu ættkvíslirnar, ³²en einni ættkvíslinni skal hann halda, sakir þjóns míns Davíðs og sakir Jerúsalem, borgarinnar, sem ég hefi útvalið af öllum ættkvíslum Ísraels, ³³sökum þess að þeir hafa yfirgefið mig og fallið fram fyrir Astarte, goði Sídoninga, Kamos, goði Móabíta, og Milkóm, goði Ammóníta, og eigi gengið á mínum vegum með því að gjöra það, sem rétt er í mínum augum, og halda lög mín og ákvæði, eins og gjörði Davíð faðir hans. ³⁴En eigi vil ég taka af honum allt ríkið, heldur vil ég láta hann vera þjóðhöfðingja alla ævi, sakir Davíðs þjóns míns, er ég útvaldi, en hann hélt ákvæði mín og lög. ³⁵En ég vil taka konungdóminn frá syni hans og gefa þér hann, tíu ættkvíslirnar. ³⁶En syni hans mun ég gefa eina ættkvísl, svo að þjónn minn Davíð hafi ávallt lampa fyrir augliti mínu í Jerúsalem, borginni, sem ég hefi útvalið til þess að láta nafn mitt búa þar. ³⁷En þig vil ég taka til þess að ríkja yfir öllu, sem þú girnist, og til að vera konungur yfir Ísrael. ³⁸Og ef þú hlýðir öllu, sem ég býð þér, og gengur á mínum vegum, gjörir það sem rétt er í mínum augum og heldur lög mín og boðorð, eins og Davíð þjónn minn gjörði, þá vil ég vera með þér og reisa þér stöðugt hús, eins og ég reisti Davíð, og fá þér Ísrael. ³⁹En niðja Davíðs mun ég auðmýkja sakir þessa, þó eigi um aldur og ævi.“

⁴⁰En Salómon leitaðist við að ráða Jeróbóam af dögum, en Jeróbóam tók sig upp og flýði til Egyptalands, til Sísaks konungs í Egyptalandi, og var hann í Egyptalandi, þar til er Salómon andaðist.

Dauði Salómons

⁴¹Það, sem meira er að segja um Salómon og allt það, er hann gjörði, og um speki hans, það er ritað í Annálum Salómons. ⁴²Og sá tími, er Salómon var konungur í Jerúsalem yfir öllum Ísrael, var fjörutíu ár. ⁴³Og Salómon lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í borg Davíðs föður síns. Og Rehabeam sonur hans tók ríki eftir hann.

Konungsríkin tvö Ísrael og Júda

Rehabeam hafnað í Síkem

12

¹Rehabeam fór til Síkem, því að allur Ísrael var kominn þangað til þess að taka hann til konungs. ²En er Jeróbóam Nebatsson frétti (hann var enn í Egyptalandi, þangað sem hann hafði flúið undan Salómon konungi), að Salómon væri dáiinn, sneri hann heim frá Egyptalandi. ³Þeir sendu boð og létu kalla hann. Þá kom Jeróbóam og allur söfnuður Ísraels og mæltu til Rehabeams á þessa leið: ⁴„Faðir þinn lagði á oss hart ok, en gjör þú nú léttari hina hörðu ánaud föður þíns og hið þunga ok, er hann á oss lagði, og munum vér þjóna þér.“

⁵Hann svaraði þeim: „Farið nú burt og komið aftur til mín að þrem dögum liðnum.“ Og lýðurinn fór burt.

⁶Þá ráðgaðist Rehabeam konungur við öldungana, sem þjónað höfðu Salómon föður hans meðan hann lifði, og mælti: „Hver andsvör ráðið þér mér að gefa þessum mönnum?“

⁷Þeir svöruðu honum og mæltu: „Ef þú í dag verður lýð þessum eftirlátur, lætur að orðum þeirra, gjörir að vilja þeirra og tekur vel máli þeirra, munu þeir verða þér eftirlátir alla daga.“

⁸En Rehabeam hafnaði ráði því, er öldungarnir réðu honum, en ráðgaðist við unga menn, er vaxið höfðu upp með honum og nú þjónuðu honum, ⁹og sagði við þá: „Hver ráð gefið þér til, hversu vér skulum svara lýð þessum, er talað hefir til mín á þessa leið: „Gjör léttara ok það, er faðir þinn á oss lagði?““

¹⁰Þá svöruðu honum hinir ungu menn, er vaxið höfðu upp með honum: „Svo skalt þú svara lýð þessum, er sagði við þig: „Faðir þinn gjörði ok vort þungt, en gjör þú oss það léttara“ – svo skalt þú mæla til þeirra: „Litlifingur minn er digrari en lendar föður míns. ¹¹Hafi faðir minn lagt á yður þungt ok, mun ég gjöra ok yðar enn þyngra. Faðir minn refsaði yður með keyrum, en ég mun refsa yður með gaddasvipum.““

¹²Og Jeróbóam og allur lýðurinn kom til Rehabeams á þriðja degi, eins og konungur hafði sagt, þá er hann mælti: „Komið til mín aftur á þriðja degi.“ ¹³Þá veitti konungur lýðnum hörð andsvör og fór eigi að ráðum þeim, er öldungarnir höfðu ráðið honum, ¹⁴en talaði til þeirra á þessa leið, að ráði hinna ungu manna: „Faðir minn gjörði ok yðar þungt, en ég mun gjöra ok yðar enn þyngra. Faðir minn refsaði yður með keyrum, en ég mun refsa yður með gaddasvipum.“ ¹⁵Þannig veitti konungur lýðnum enga áheyrn, því að svo var til stillt af Drottni, til þess að hann gæti látið rætast orð sín, þau er hann hafði talað til Jeróbóams Nebatssonar fyrir munn Ahía frá Siló.

Fyrri bók konunganna

¹⁶Er allur Ísrael sá, að konungur veitti þeim enga áheyrn, þá lét lýðurinn þessi svör í móti koma:

„Hverja hlutdeild eigum vér í Davíð?

Engan erfðahlut eigum vér í Ísaísyni.

Far heim til þín, Ísrael!

Gæt þú þíns eigin húss, Davíð!“

Síðan fór Ísrael heim til sín. ¹⁷En yfir þeim Ísraelsmönnum, er bjuggu í Júdaborgum, var Rehabeam konungur.

¹⁸Rehabeam konungur sendi til þeirra Adóníram, sem var yfir kvaðarmönnum, en allur Ísrael lamdi hann grjóti til bana, og Rehabeam konungur hljóp í skyndi á vagn sinn og flýði til Jerúsalem. ¹⁹Þannig gekk Ísrael undan ætt Davíðs, og stendur svo enn í dag.

Jeróbóam konungur í Norðurríkinu

²⁰Þegar Ísraelslýður heyrði, að Jeróbóam væri aftur kominn, sendu þeir og kölluðu hann á þingið og tóku hann til konungs yfir allan Ísrael. En enginn fylgdi Davíðsætt, nema Júda-ættkvísl ein.

²¹Er Rehabeam kom til Jerúsalem, safnaði hann saman öllum Júdamönnum og Benjamíns-ættkvísl, hundrað og áttatíu þúsundum einvalaliðs, til þess að berjast við Ísraelsríki og ná konungdóminum aftur undir Rehabeam, son Salómons. ²²En orð Guðs kom til Semaja guðsmanns, svolátandi: ²³„Tala þú svo til Rehabeams, sonar Salómons, konungs í Júda, og til Júdamanna og Benjamíns-ættkvíslar og til alls hins lýðsins: ²⁴Svo segir Drottinn: Farið eigi og berjist eigi við bræður yðar Ísraelsmenn. Fari hver heim til sín, því að að minni tilhlutun er þetta orðið.“ Og er þeir heyrðu orð Drottins, hurfu þeir aftur, eins og Drottinn bauð.

Jeróbóam efnir til guðsdýrkunar í Betel og Dan

²⁵Jeróbóam víggirti Síkem á Efraímfjöllum og settist þar að. Þaðan fór hann og víggirti Penúel. ²⁶Og Jeróbóam hugsaði með sér: „Nú mun konungdómurinn aftur hverfa undir Davíðsætt. ²⁷Ef lýður þessi fer upp til Jerúsalem til þess að færa sláturfórnir í musteri Drottins, þá mun hjarta lýðs þessa aftur hverfa til Rehabeams Júdakonungs, herra hans, en mig munu þeir myrða og ganga svo aftur á hönd Rehabeam Júdakonungi.“

²⁸Þá hugsaði konungur ráð sitt, lét gjöra tvo gullkálfa og mælti til lýðsins: „Nógu lengi hafið þér farið upp til Jerúsalem. Sjá, hér er guð þinn, Ísrael, sá er leiddi þig út af Egyptalandi.“ ²⁹Setti hann annan í Betel, en hinn setti hann í Dan. ³⁰En þetta varð til syndar, og lýðurinn gekk fram fyrir annan þeirra alla leið til Dan. ³¹Hann gjörði og hof á hæðunum og gjörði að prestum óvalda menn, er ekki voru niðjar Leví.

³²Og Jeróbóam setti hátíð fimmtánda dag hins áttunda mánaðar,^a eins og hátíðina, sem haldin var í Júda, og hann gekk upp að altarinu. Þannig gjörði hann í Betel til þess að

^a Hin mikla hátíð, nýárshátíðin, var haldin í *sjöunda* mánuðinum í Jerúsalem, en Jeróbóam vill efla sjálfstæði guðsdýrkunar í Norðurríkinu og setur hátíðina á 15. dag hins *áttunda* mánaðar.

færa fórnir kálfunum, er hann hafði gjöra látið, og hann setti hæðaprestana, er hann hafði skipað, til þjónustu í Betel.

Spámaður fordæmir guðsdýrkun í Betel

³³Jeróbóam gekk upp að altarinu, er hann hafði gjöra látið í Betel á fimmtánda degi hins áttunda mánaðar, í þeim mánuði er hann hafði ákveðið að eigin geðþótta til hátíðahalds fyrir Ísraelsmenn. Hann gekk upp að altarinu til þess að færa reykelsisförn.

13

¹Og sjá, þegar Jeróbóam stóð fyrir altarinu til þess að færa þar reykelsisförn, kom guðsmaður nokkur frá Júda til Betel að boði Drottins ²og æpti gegn altarinu að boði Drottins og mælti: „Altari, altari! Svo segir Drottinn: Sonur mun fæðast húsi Davíðs, Jósía að nafni. Hann mun á þér slátra hæðaprestunum, þeim er færa reykelsisfórnir á þér, og mannabeinum mun á þér brennt verða.“ ³Og hann boðaði tákn þann dag og mælti: „Þetta er tákn þess, að Drottinn hafi talað: Sjá, altarið mun rifna og askan, sem á því er, steypast niður.“

⁴Þegar konungur heyrði orð guðsmannsins, þau er hann æpti gegn altarinu í Betel, þá bandaði Jeróbóam með hendinni frá altarinu og mælti: „Takið hann höndum!“ Þá visnaði hönd hans, er hann hafði bandað með móti honum, og hann gat ekki dregið hana að sér aftur. ⁵En altarið rifnaði og askan steiptist niður af altarinu, samkvæmt táknuinu, er guðsmaðurinn hafði boðað eftir skipun Drottins. ⁶Þá tók konungur til máls og mælti við guðsmanninn: „Blíðka þú Drottin, Guð þinn, og bið fyrir mér, svo að ég geti aftur dregið höndina að mér.“ Þá blíðkaði guðsmaðurinn Drottin, svo að konungur gat aftur dregið að sér höndina, og varð hún jafngóð. ⁷Því næst mælti konungur við guðsmanninn: „Kom þú heim með mér og hress þig, og mun ég gefa þér gjöf nokkra.“

⁸En guðsmaðurinn mælti við konung: „Þótt þú gæfir mér hálfa aleigu þína, þá mundi ég samt eigi með þér fara, og eigi mundi ég matar neyta og eigi vatn drekka á þessum stað. ⁹Því að svo hefir mér boðið verið fyrir orð Drottins, er var á þessa leið: „Þú skalt eigi matar neyta né vatn drekka, og þú skalt eigi snúa aftur sömu leiðina sem þú komst.““ ¹⁰Síðan fór hann burt aðra leið og sneri eigi aftur sömu leiðina sem hann hafði farið til Betel.

Gamli spámaðurinn í Betel

¹¹Í Betel bjó gamall spámaður. Og synir hans komu og sögðu honum frá öllu því, sem guðsmaðurinn hafði gjört í Betel þennan dag, og orð þau, er hann hafði talað til konungs. Og er þeir sögðu föður sínum frá þessu, ¹²mælti faðir þeirra til þeirra: „Hvaða leið fór hann?“ Og synir hans sýndu honum, hvaða leið guðsmaðurinn, sem kominn var frá Júda, hefði farið. ¹³Og hann sagði við sonu sína: „Söðlið mér asnann.“ Og þeir söðluðu asnann fyrir hann og hann steig á bak, ¹⁴hélt á eftir guðsmanninum og fann hann, þar sem hann sat undir eik nokkurri. Hann mælti til hans: „Ert þú guðsmaðurinn, sem kom frá Júda?“

Hinn svaraði: „Er ég víst.“

¹⁵Þá sagði gamli spámaðurinn við hann: „Kom þú heim með mér og neyt matar.“

¹⁶Hinn mælti: „Ég get eigi snúið við með þér né með þér farið, mun og hvorki matar neyta né vatn drekka á þessum stað. ¹⁷Því að við mig hefir verið sagt fyrir orð Drottins: „Þú skalt hvorki neyta þar matar né vatn drekka, þú skalt ekki snúa aftur sömu leiðina sem þú komst.““

¹⁸Gamli spámaðurinn sagði þá við hann: „Ég er einnig spámaður, eins og þú, og engill hefir talað við mig eftir orði Drottins á þessa leið: „Far þú með hann aftur heim til þín, að hann megi matar neyta og vatn drekka.““ En hann laug að honum.

¹⁹Sneri hann þá við með honum og neytti matar í húsi hans og drakk vatn. ²⁰En er þeir sátu undir borðum, kom orð Drottins til spámannsins, er snúið hafði hinum aftur. ²¹Og hann kallaði til guðsmannsins, er kominn var frá Júda, og mælti: „Svo segir Drottinn: Sökum þess að þú óhlýðnaðist skipun Drottins og varðveittir eigi boð það, er Drottinn, Guð þinn, fyrir þig lagði, ²²heldur snerir við og neyttir matar og drakkst vatn á þeim stað, er hann sagði um við þig: „Þú skalt þar eigi matar neyta né vatn drekka“ – þá skal lík þitt eigi koma í gröf feðra þinna.““

²³En er gamli spámaðurinn hafði etið og drukkið, lét hann söðla asnann fyrir spámanninn, er hann hafði snúið aftur. ²⁴Hélt hann nú af stað, en ljón mætti honum á leiðinni og drap hann. Og lík hans lá þar endilangt á veginum, og asninn stóð yfir því, og ljónið stóð yfir líkinu. ²⁵Og er menn fóru þar fram hjá, sáu þeir líkið liggja endilangt á veginum og ljónið standandi yfir líkinu. Þá komu þeir og sögðu frá því í borginni, þar sem gamli spámaðurinn átti heima.

²⁶Og er spámaðurinn, er snúið hafði hinum aftur, heyrði þetta, mælti hann: „Það er guðsmaðurinn, sem óhlýðnaðist skipun Drottins. Fyrir því hefir Drottinn gefið hann ljóninu. Það hefir mulið hann sundur og drepíð hann eftir orði Drottins, er hann hafði til hans talað.“ ²⁷Þá mælti hann til sona sinna: „Söðlið mér asnann.“ Þeir gjörðu svo. ²⁸Síðan hélt hann af stað og fann lík hans liggjandi endilangt á veginum, og asnann og ljónið standandi yfir líkinu. En ljónið hafði hvorki etið líkið né mulið sundur asnann. ²⁹Þá tók spámaðurinn upp lík guðsmannsins, lagði það á asnann og flutti það til borgarinnar til þess að harma hann og jarða. ³⁰Og hann lagði lík hans í gröf sína, og menn hörmuðu hann, segjandi: „Æ, bróðir minn!“ ³¹En er hann hafði jarðað hann, sagði hann við sonu sína: „Þegar ég dey, þá jarðið mig í þeirri gröf, sem guðsmaðurinn er jarðaður í. Leggið mín bein hjá hans beinum.“ ³²Því að orðin, sem hann að boði Drottins æpti gegn altarinu í Betel og gegn öllum hæðahofunum í borgum Samaría, munu vissulega rætast.“

³³Ekki sneri Jeróbóam sér eftir þennan atburð frá sínum vonda vegi, heldur gjörði að nýju óvalda menn að hæðaprestum. Hann vígði hvern sem vildi, og varð sá hinn sami þannig hæðaprestur. ³⁴En þetta varð húsi Jeróbóams til syndar og til þess að uppræta það og afmá af jörðinni.

Ahía spámaður fordæmir Jeróbóam

14

¹Í þann tíma sýktist Abía, sonur Jeróbóams. ²Þá sagði Jeróbóam við konu sína: „Far nú og klæð þig dularbúningi, svo að enginn megi kenna, að þú ert kona Jeróbóams, og far til Síló. Þar er Ahía spámaður, sá er um mig sagði, að ég mundi verða konungur yfir lýð þessum. ³Og tak með þér tíu brauð og kökur og krús með hunangi og gakk þú inn til hans.

Fyrri bók konunganna

Hann mun segja þér, hvernig fara mun um sveininn.“ ⁴Kona Jeróbóams gjörði svo, lagði af stað og fór til Siló, og gekk inn í hús Ahía.

Ahía mátti ekki sjá, því að augu hans voru stirðnuð af elli. ⁵En Drottinn hafði sagt við Ahía: „Sjá, kona Jeróbóams kemur til þess að leita fréttu hjá þér um son sinn, því að hann er sjúkur. Svo og svo skalt þú til hennar mæla.“

Þegar hún kom og lést vera önnur en hún var, ⁶og Ahía heyrði fótatak hennar, er hún kom að dyrunum, þá sagði hann: „Kom þú inn, kona Jeróbóams! Hvers vegna læst þú vera önnur en þú ert, þar sem ég þó er sendur til þín með hörð tíðindi? ⁷Far þú og seg Jeróbóam: Svo segir Drottinn, Guð Ísraels: Sakir þess að ég hóf þig upp af alþýðu manna og gjörði þig að höfðingja yfir lýð mínum Ísrael, ⁸og svipti ætt Davíðs konungdóminum og fékk þér hann í hendur, en þú hefir eigi verið sem þjónn minn Davíð, er hélt boðorð mín og var mér hlýðinn af öllu hjarta, svo að hann gjörði það eitt, er rétt var í mínum augum, ⁹heldur hefir þú gjört meira illt en allir þeir, sem á undan þér voru, og hefir farið og gjört þér aðra guði, og það steipt líkneski, til þess að egna mig til reiði, og hefir kastað mér aftur fyrir þig – ¹⁰sakir þessa leiði ég ógæfu yfir hús Jeróbóams og mun uppræta fyrir honum hvern karlmann, bæði þræl og frelsingja í Ísrael. Og ég mun sópa burt húsi Jeróbóams, eins og saur er sópað burt, uns úti er um hann með öllu. ¹¹Hvern þann er deyr af ættmennum Jeróbóams innan borgar, munu hundar eta, og hvern þann, sem deyr úti á víðavangi, munu fuglar himins eta, því að Drottinn hefir talað það. ¹²En statt þú nú upp og far heim til þín. Þegar þú stígur fæti inn í borgina, mun sveinninn deyja. ¹³Og allur Ísrael mun harma hann, og menn munu grafa hann, því að hann er sá eini af ætt Jeróbóams, er grefrun mun hljóta, af því að eitthvað hefir það verið í fari hans, er Drottinn, Guði Ísraels, geðjaðist að í ætt Jeróbóams. ¹⁴Og Drottinn mun skipa konung yfir Ísrael, er uppræta mun hús Jeróbóams. Þetta er dagurinn, og hvað er nú þegar farið að koma fram? ¹⁵Drottinn mun slá Ísrael, eins og reyrinn riðar í vatninu, og hann mun útrýma Ísrael úr þessu góða landi, er hann gaf feðrum þeirra, og tvístra þeim fyrir austan Efrat, af því að þeir hafa gjört sér asérur og egnt Drottin til reiði. ¹⁶Og hann mun ofurselja Ísrael vegna synda þeirra, er Jeróbóam hefir drýgt og komið Ísrael til að drýgja.“

¹⁷Þá stóð kona Jeróbóams upp, hélt af stað og kom til Tirsá, en er hún steig yfir þröskuld hússins, dó sveinninn. ¹⁸Og þeir grófu hann og allur Ísrael harmaði hann, og rættist þannig orð Drottins, er hann hafði talað fyrir munn þjóns síns, Ahía spámanns.

Dauði Jeróbóams

¹⁹Það sem meira er að segja um Jeróbóam, hvernig hann herjaði og hvernig hann ríkti, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ²⁰Og sá tími, sem Jeróbóam ríkti, var tuttugu og tvö ár. Þá lagðist hann til hvíldar hjá feðrum sínum, en Nadab sonur hans tók ríki eftir hann.

Rehabeam konungur í Júda

²¹Rehabeam sonur Salómons varð konungur í Júda. Rehabeam hafði einn um fertugt, þá er hann varð konungur, og seytján ár ríkti hann í Jerúsalem, borginni, sem Drottinn hafði útvalið af öllum ættkvíslum Ísraels til þess að láta nafn sitt búa þar. Móðir hans hét Naama og var ammónítísk.

²²Júda gjörði það sem illt var í augum Drottins, og þeir vöktu vandlæting hans enn meir en feður þeirra höfðu gjört með öllum þeim syndum, er þeir drýgðu. ²³Því að einnig þeir gjörðu sér fórnarhæðir, merkissteina og asérur á öllum háum hólum og undir hverju grænu tré. ²⁴Þeir menn voru og í landinu, er helguðu sig saurlifnaði. Þeir aðhöfðust alla þá sömu svívirðing, sem þær þjóðir frömdu, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum.

²⁵Á fimmta ríkisári Rehabeams fór Sísak Egyptalandskonungur herför móti Jerúsalem ²⁶og tók fjársjóðu Drottins húss og fjársjóðu konungshallarinnar, tók það allt saman. Hann tók og alla gullskildina, sem Salómon hafði gjöra látið. ²⁷En Rehabeam konungur lét í þeirra stað gjöra eirskildi og fékk þá höfuðsmönnum lífvarðarins til geymslu, þeim er geyma dyra á höll konungs. ²⁸Og í hvert sinn er konungur gekk í hús Drottins, báru varðliðsmennirnir skildina, og fóru síðan með þá aftur í herbergi varðliðsmannanna.

²⁹Það sem meira er að segja um Rehabeam, og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ³⁰Þeir áttu ávallt í ófriði saman, Rehabeam og Jeróbóam. ³¹Og Rehabeam lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður hjá feðrum sínum í Davíðsborg. En móðir hans hét Naama og var ammónítísk. Og Abía sonur hans tók ríki eftir hann.

Abía konungur í Júda

15

¹Á átjándá ríkisári Jeróbóams Nebatssonar varð Abía konungur yfir Júda. ²Þrjú ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Maaka, dóttir Absalons. ³Hann drýgði allar sömu syndirnar, er faðir hans hafði fyrir honum haft, og hjarta hans var ekki óskipt gagnvart Drottni, Guði hans, eins og hjarta Davíðs forföður hans. ⁴Því að það var eingöngu Davíðs vegna, að Drottinn, Guð hans, gaf honum lampa í Jerúsalem, að hann hóf sonu hans eftir hann og lét Jerúsalem standa, ⁵af því að Davíð hafði gjört það sem rétt var í augum Drottins og aldrei á ævi sinni vikið frá neinu því, er hann hafði fyrir hann lagt, nema hvernig hann fór með Úría Hetíta.

⁶Rehabeam átti í ófriði við Jeróbóam alla ævi. ⁷Það, sem meira er að segja um Abía, og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. Og þeir áttu í ófriði saman, Abía og Jeróbóam. ⁸Og Abía lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í Davíðsborg. Og Asa sonur hans tók ríki eftir hann.

Asa konungur í Júda

⁹Á tuttugasta ríkisári Jeróbóams, konungs í Ísrael, varð Asa konungur yfir Júda. ¹⁰Fjörutíu og eitt ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Maaka, dóttir^a Absalons. ¹¹Asa gjörði það sem rétt var í augum Drottins, eins og Davíð forfaðir hans. ¹²Hann rak þá menn úr landi, er helgað höfðu sig saurlifnaði, og útrýmdi öllum skurðgoðum, sem forfeður hans höfðu gjöra látið. ¹³Hann svipti jafnvel Maöku móður sína drottningartigninni, fyrir það að hún hafði gjöra látið hræðilegt asérulíkneski. Og Asa hjó sundur þetta hræðilega líkneski hennar og brenndi það í Kídrondal. ¹⁴En hæðirnar voru ekki afnumdar. Þó var

^a Eða: barnabarn.

Fyrri bók konunganna

hjarta Asa óskipt gagnvart Drottni alla ævi hans. ¹⁵Hann lét og flytja í hús Drottins helgigjafir föður síns, svo og helgigjafir sínar – silfur, gull og áhöld.

¹⁶En þeir áttu ófrið saman alla ævi, Asa og Basa konungur í Ísrael. ¹⁷Og Basa, konungur í Ísrael, fór herför á móti Júda og víggirti Rama, svo að enginn maður gæti komist út eða inn hjá Asa Júdakonungi. ¹⁸Þá tók Asa allt silfrið og gullið, sem enn var eftir í féhirslum húss Drottins, og fjársjóðu konungshallarinnar og seldi í hendur mönnum sínum. Síðan sendi Asa konungur þá til Benhadads Tabrimmonssonar, Hesíonssonar, konungs á Sýrlandi, er bjó í Damaskus, með þessa orðsending: ¹⁹„Sáttmáli er milli mín og þín, milli föður míns og föður þíns. Sjá, ég sendi þér gjöf í silfri og gulli. Skalt þú nú rjúfa bandalag þitt við Basa Ísraelskonung, svo að hann hafi sig á burt frá mér.“

²⁰Benhadad tók vel máli Asa konungs og sendi hershöfðingja sína móti borgum Ísraels og vann Íjón og Dan og Abel–Bet–Maaka og allt Kinnerót, svo og allt Naftalí–land.

²¹Þegar Basa spurði það, hætti hann að víggirða Rama og sneri heim til Tirsá.

²²En Asa konungur bauð út öllum Júdamönnum – enginn var undanskilinn. Og þeir fluttu burt steinana og viðinn, sem Basa hafði víggirt Rama með, og víggirti Asa konungur með þeim Geba í Benjamín og Mísapa.

²³Það sem meira er að segja um Asa og hreystiverk hans og allt það, er hann gjörði, og borgirnar, sem hann víggirti, það er allt ritað í Árbókum Júdakonunga. Þó má geta þess, að á efri árum gjörðist hann fótaveikur. ²⁴Og Asa lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í borg Davíðs, forföður síns. Og Jósafat sonur hans tók ríki eftir hann.

Nadab konungur í Ísrael

²⁵Nadab, sonur Jeróbóams, varð konungur yfir Ísrael á öðru ríkisári Asa, konungs í Júda, og ríkti hann tvö ár yfir Ísrael. ²⁶Hann gjörði það sem illt var í augum Drottins og fetaði í fótspor föður síns og drýgði þær syndir, er hann hafði drýgt og komið Ísrael til að drýgja.

²⁷En Basa, sonur Ahía af ætt Íssakars, hóf samsæri gegn honum og vann sigur á honum við Gibbeton, sem Filistar áttu. En Nadab og allur Ísrael sátu þá um Gibbeton. ²⁸Þannig drap Basa hann á þriðja ríkisári Asa, konungs í Júda, og tók ríki eftir hann. ²⁹En er hann var konungur orðinn, drap hann alla ætt Jeróbóams. Hann lét engan eftir verða af konungsættinni, þann er anda dró, uns hann hafði gjöreytt henni, og rættist þannig orð Drottins, sem hann hafði talað fyrir munn þjóns síns, Ahía frá Síló, ³⁰vegna synda Jeróbóams, þeirra er hann hafði drýgt og komið Ísrael til að drýgja, er hann egndi Drottin, Guð Ísraels, til reiði.

³¹Það sem meira er að segja um Nadab og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ³²En þeir áttu ófrið saman alla ævi, Asa og Basa, konungur í Ísrael.

Basa konungur í Ísrael

³³Á þriðja ríkisári Asa, konungs í Júda, varð Basa, sonur Ahía, konungur yfir öllum Ísrael, og ríkti hann tuttugu og fjögur ár í Tirsá. ³⁴Hann gjörði það sem illt var í augum Drottins og fetaði í fótspor Jeróbóams og drýgði þær syndir, er hann hafði drýgt og komið Ísrael til að drýgja.

16

¹En orð Drottins kom til Jehú Hananísonar gegn Basa, svolátandi: ²„Sakir þess að ég hefi hafið þig úr duftinu og gjört þig höfðingja yfir lýð mínum Ísrael, en þú fetar í fótspor Jeróbóams og kemur lýð mínum Ísrael til að syndga, svo að þeir egna mig til reiði með syndum sínum, ³þá mun ég sópa burt Basa og ætt hans, og fara með ætt þína eins og ætt Jeróbóams Nebatssonar. ⁴Hvern þann, er deyr af ætt Basa innan borgar, munu hundar eta, og hvern þann, er deyr af henni úti á víðavangi, munu fuglar himins eta.“

⁵Það sem meira er að segja um Basa og það er hann gjörði og hreystiverk hans, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ⁶Og Basa lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í Tirsu, og Ela sonur hans tók ríki eftir hann.

⁷En fyrir munn Jehú spámanns Hananísonar kom dómsorð Drottins yfir Basa og ætt hans, bæði vegna alls þess illa, er hann hafði aðhafst í augsýn Drottins með því að egna hann til reiði með handaverkum sínum, svo að fyrir honum færi sem fyrir ætt Jeróbóams, og líka vegna þess, að hann hafði eytt henni.

Ela konungur í Ísrael

⁸Á tuttugasta og sjötta ríkisári Asa, konungs í Júda, varð Ela, sonur Basa, konungur yfir Ísrael og ríkti hann tvö ár í Tirsu. ⁹En Simrí, þjónn hans, foringi fyrir helmingi vagnliðsins, hóf samsæri gegn honum. Og er Ela drakk sig drukkinn í Tirsu, í húsi Arsa, dróttseta í Tirsu, ¹⁰þá kom þar Simrí og vann á honum og drap hann, á tuttugasta og sjöunda ríkisári Asa, konungs í Júda, og tók ríki eftir hann. ¹¹En er hann var konungur orðinn og sestur í hásæti, drap hann alla ættmenn Basa – lét hann engan karlmann eftir verða af konungsættinni – svo og vandamenn hans og vini. ¹²Þannig gjöreyddi Simrí allri ætt Basa, og rættist svo orð Drottins, sem hann hafði talað gegn Basa fyrir munn Jehú spámanns, ¹³sakir allra synda hans og synda Ela sonar hans, þeirra er þeir höfðu drýgt og komið Ísrael til að drýgja, að þeir egndu Drottin, Guð Ísraels, til reiði með hinum fánýtu goðum sínum.

¹⁴Það sem meira er að segja um Ela og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

Simrí konungur í Ísrael

¹⁵Á tuttugasta og sjöunda ríkisári Asa, konungs í Júda, varð Simrí konungur og ríkti sjö daga í Tirsu. En liðið sat þá um Gibbeton, sem Filistar áttu. ¹⁶Og er liðið, sem lá í herbúðunum, frétti að Simrí hefði hafið samsæri og drepð konung, þá tók allur Ísrael Omrí, hershöfðingja í Ísrael, til konungs þann dag þar í herbúðunum. ¹⁷Þá hélt Omrí og allur Ísrael með honum frá Gibbeton og settist um Tirsu. ¹⁸En er Simrí sá að borgin var unnin, gekk hann inn í vígi konungshallarinnar og lagði eld í konungshöllina yfir höfði sér og beið svo bana ¹⁹sakir synda þeirra, er hann hafði drýgt með því að gjöra það sem illt var í augum Drottins, með því að feta í fótspor Jeróbóams og drýgja sömu syndirnar, sem hann hafði drýgt, með því að koma Ísrael til að syndga.

Fyrri bók konunganna

²⁰Það sem meira er að segja um Simrí og samsærið, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

²¹Þá skiptist Ísraelslýður. Fylgdi annar hluti lýðsins Tibní Gínatssyni og vildi gjöra hann að konungi, en hinn hlutinn fylgdi Omrí. ²²En þeir, sem Omrí fylgdu, urðu hinum yfirsterkari, er fylgdu Tibní Gínatssyni. En er Tibní var dauður, varð Omrí konungur.

Omrí konungur í Ísrael

²³Á þrítugasta og fyrsta ríkisári Asa, konungs í Júda, varð Omrí konungur yfir Ísrael og ríkti tólf ár. Sex ár ríkti hann í Tirsá. ²⁴Hann keypti Samaríaufjall af Semer fyrir tvær talentur silfurs, og reisti byggð á fjallinu og kenndi borgina, sem hann byggði, við Semer, er átt hafði fjallið, og nefndi Samaría.^a

²⁵Omrí gjörði það sem illt var í augum Drottins og hegðaði sér verr en allir þeir, sem verið höfðu á undan honum, ²⁶og fetaði að öllu leyti í fótspor Jeróbóams Nebatssonar og drýgði sömu syndirnar, sem hann hafði komið Ísrael til að drýgja, svo að þeir egndu Drottin, Guð Ísraels, til reiði með hinum fánýtu goðum sínum.

²⁷Það sem meira er að segja um Omrí og allt sem hann gjörði og hreystiverk hans, þau er hann vann, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ²⁸Og Omrí lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í Samaría. Og Akab sonur hans tók ríki eftir hann.

Akab konungur í Ísrael. Jesebel

²⁹Akab, sonur Omrí, varð konungur yfir Ísrael á þrítugasta og áttunda ríkisári Asa, konungs í Júda, og hann ríkti yfir Ísrael í Samaría tuttugu og tvö ár.

³⁰Akab, sonur Omrí, gjörði það sem illt var í augum Drottins, og hegðaði sér verr en allir þeir, sem verið höfðu á undan honum. ³¹Og hann lét sér ekki nægja að drýgja sömu syndirnar og Jeróbóam Nebatsson, heldur gekk hann að eiga Jesebel, dóttur Etbaals Sídoningakonungs. Fór hann þá og þjónaði Baal og tilbað hann. ³²Og hann reisti Baal altari í musteri Baals, er hann hafði gjöra látið í Samaría. ³³Akab lét og gjöra aséru. Og hann gjörði enn fleira til að egna Drottin, Guð Ísraels, til reiði, framar öllum Ísraelskonungum, sem á undan honum höfðu verið.

³⁴Á hans dögum reisti Híel frá Betel Jeríkó að nýju. Missti hann frumgetning sinn, Abíram, er hann lagði undirstöður hennar, og yngsta son sinn, Segúb, er hann reisti hlið hennar. Var það samkvæmt orði Drottins, því er hann hafði talað fyrir munn Jósúa Núnssonar.

^a Áður var Tirsá höfuðborg, en nú Samaría, og hélst svo, þar til Norðurríkið féll.

Elía spámaður

Elía við lækinn Krít

17

¹Elía Tisbíti, frá Tisbe í Gíleað, sagði við Akab: „Svo sannarlega sem Drottinn, Guð Ísraels, lifir, sá er ég þjóna, skal þessi árin hvorki drjúpa dökk né regn, nema ég segi.“

²Og orð Drottins kom til hans, svolátandi: ³„Far þú héðan og hald austur á bóginn, og fel þig við lækinn Krít, sem er fyrir austan Jórdan. ⁴Og þú skalt drekka úr læknum, og hröfnunum hefi ég boðið að fæða þig þar.“ ⁵Hann gjörði sem Drottinn bauð honum, fór og settist að við lækinn Krít, sem er fyrir austan Jórdan. ⁶Og hrafnarnir færðu honum brauð og kjöt á morgnana og brauð og kjöt á kveldin, og úr læknum drakk hann.

Ekkjan í Sarefta

⁷En eftir nokkurn tíma þornaði lækurinn upp, því að eigi hafði komið skúr á jörð. ⁸Þá kom orð Drottins til hans, svolátandi: ⁹„Tak þig upp og far til Sarefta, sem tilheyrir Sídon, og sest þar að. Sjá, ég hefi boðið ekkju nokkurri þar að fæða þig.“ ¹⁰Þá tók hann sig upp og fór til Sarefta. Og er hann kom að borgarhliðinu, var ekkja þar að tína saman viðarkvisti. Hann kallaði til hennar og mælti: „Sæk þú mér dálítið af vatni í ílátinu, að ég megi drekka.“ ¹¹Og hún fór að sækja það, en hann kallaði á eftir henni og mælti: „Færðu mér líka brauðbita.“

¹²Hún svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn, Guð þinn, lifir, á ég enga köku til, heldur aðeins hnefa mjöls í skjólu og lítið eitt af viðsmjóri í krús. Og sjá, ég er að tína saman fáeina viðarkvisti. Síðan ætla ég heim og matbúa þetta handa mér og syni mínum, að við megum eta það og deyja síðan.“

¹³En Elía sagði við hana: „Óttast ekki! Far þú heim og gjör sem þú sagðir. Gjör þú mér samt fyrst litla köku af því og fær mér út hingað, en matreið síðan handa þér og syni þínum. ¹⁴Því að svo segir Drottinn, Guð Ísraels: Mjölskjólan skal eigi tóm verða og viðsmjórið í krúsinni ekki þrjóta, allt til þess dags, er Drottinn gefur regn á jörð.“ ¹⁵Þá fór hún og gjörði eins og Elía hafði sagt, og hún hafði nóg að eta, bæði hún og hann og sonur hennar, um langa hríð. ¹⁶Mjölskjólan varð ekki tóm og viðsmjórið í krúsinni þraut ekki, samkvæmt orði Drottins, því er hann hafði talað fyrir munn Elía.

Sonur ekkjunnar í Sarefta

¹⁷Eftir þetta bar svo við, að sonur húsfreyju sýktist, og elnaði honum svo mjög sóttin, að hann dró eigi lengur andann. ¹⁸Þá mælti hún við Elía: „Hvað á ég saman við þig að selda, guðsmaður? Þú ert til mín kominn til að minna á misgjörð mína og til að láta son minn deyja.“

¹⁹En Elía sagði við hana: „Fá þú mér son þinn.“ Og hann tók hann úr kjöltu hennar og bar hann upp á loft, þar sem hann hafðist við, og lagði hann í rekkju sína. ²⁰Og hann

kallaði til Drottins og mælti: „Drottinn, Guð minn, ætlar þú líka að fara svo illa með ekkjuna, sem ég gisti hjá, að láta son hennar deyja?“ ²¹Og hann teygði sig þrisvar yfir sveininn og kallaði til Drottins og mælti: „Drottinn, Guð minn, lát sál þessa sveins aftur til hans hverfa!“ ²²Og Drottinn heyrði bæn Elía, og sál sveinsins kom aftur í hann, svo að hann lifnaði við. ²³En Elía tók sveininn og bar hann ofan af loftinu niður í húsið og fékk hann móður hans. Og Elía mælti: „Sjá þú, sonur þinn er lifandi.“ ²⁴Þá sagði konan við Elía: „Nú veit ég, að þú ert guðsmaður og að orð Drottins í munni þínum er sannleikur.“

Barátta Elía gegn Baalsspámönnum Fórnin á Karmel

18

¹Löngu síðar kom orð Drottins til Elía, á þriðja ári þurksins, svolátandi: „Far og lát Akab sjá þig. Ég ætla að gefa regn á jörð.“ ²Þá fór Elía, til þess að láta Akab sjá sig.

Hallærið var mikið í Samaría. ³Kallaði Akab þá Óbadía dróttseta fyrir sig. En Óbadía óttaðist Drottin mjög. ⁴Fyrir því tók Óbadía, þá er Jesebel útrýmdi spámönnum Drottins, hundrað spámenn og fal þá, sína fimmtíu menn í hvorum helli, og birgði þá upp með brauði og vatni.

⁵Akab sagði við Óbadía: „Kom þú, við skulum fara um landið og leita uppi allar vatnslindir og alla læki. Vera má, að við finnum gras, svo að við getum haldið lífinu í hestum og múlum og þurfum ekki að fella nokkurn hluta af skepnunum.“ ⁶Síðan skiptu þeir með sér landinu til yfirferðar. Akab fór einn sér í aðra áttina, og Óbadía fór einn sér í hina áttina.

⁷En er Óbadía var á leiðinni, sjá, þá mætti Elía honum. Og er hann þekkti hann, féll hann fram á ásjónu sína og mælti: „Ert það þú, herra minn Elía?“

⁸Hann svaraði honum: „Er ég víst. Far og seg herra þínum: Elía er hér!“

⁹En Óbadía mælti: „Hvað hefi ég misgjört, er þú vilt selja þjón þinn í hendur Akab, svo að hann drepí mig?“ ¹⁰Svo sannarlega sem Drottinn, Guð þinn, lifir, er engin sú þjóð til og ekkert það konungsríki, að herra minn hafi ekki sent þangað til þess að leita þín, og ef sagt var: „Hann er hér ekki!“ þá lét hann konungsríkið og þjóðina vinna eið að því, að enginn hefði hitt þig. ¹¹Og þó segir þú nú: „Far og seg herra þínum: Elía er hér!“ ¹²En færi ég nú frá þér, þá mundi andi Drottins hrífa þig, ég veit ekki hvert, og ef ég þá kæmi til þess að segja Akab frá þessu, og hann fyndi þig ekki, þá mundi hann drepa mig, og þó hefir þjónn þinn óttast Drottin í frá barnæsku. ¹³Hefir ekki herra minn frétt, hvað ég gjörði, er Jesebel drap spámenn Drottins, að ég fal hundrað manns af spámönnum Drottins, sína fimmtíu manns í hvorum helli, og birgði þá upp með brauði og vatni? ¹⁴Og þó segir þú nú: „Far og seg herra þínum: Elía er hér!“ til þess að hann drepí mig.“

¹⁵En Elía svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn allsherjar lifir, sá er ég þjóna, mun ég láta Akab sjá mig þegar í dag.“

¹⁶Þá fór Óbadía til móts við Akab og sagði honum frá þessu. Fór þá Akab til fundar við Elía. ¹⁷En er Akab sá Elía, sagði Akab við hann: „Ert þú þar, skaðvaldur Ísraels?“

¹⁸Elía svaraði: „Eigi hefi ég valdið Ísrael skaða, heldur þú og ætt þín, þar sem þér hafið virt boð Drottins að vettugi og þú elt Baalana. ¹⁹En send þú nú og stefn til mín öllum

Ísrael á Karmelfjalli, svo og þeim fjögur hundruð og fimmtíu Baalsspámönnum og þeim fjögur hundruð Aséruspámönnum, er eta við borð Jesebelar.“²⁰ Þá sendi Akab út á meðal allra Ísraelsmanna og stefndi spámönnunum til Karmelfjalls.

²¹Þá gekk Elía fram fyrir allan lýðinn og mælti: „Hversu lengi ætlið þér að haltra til beggja hliða? Sé Drottinn hinn sanni Guð, þá fylgið honum, en ef Baal er það, þá fylgið honum.“ En lýðurinn svaraði honum engu orði. ²²Þá mælti Elía til lýðsins: „Ég er einn eftir af spámönnum Drottins, en spámenn Baals eru fjögur hundruð og fimmtíu. ²³Fáið oss nú tvö naut. Skulu Baalsspámenn velja sér annað nautið og hluta það sundur og leggja á viðinn, en leggja eigi eld að, en ég mun fórna hinu nautinu og leggja á viðinn, en leggja eigi eld að. ²⁴Ákallið síðan nafn yðar guðs, en ég mun ákalla nafn Drottins. Sá guð, sem svarar með eldi, er hinn sanni Guð.“

Þá svaraði allur lýðurinn og sagði: „Þetta er vel mælt.“

²⁵Þá sagði Elía við spámenn Baals: „Veljið yður nú annað nautið og fórnid fyrst, því að þér eruð svo margir, og ákallið nafn yðar guðs, en leggið eigi eld að.“

²⁶Þá tóku þeir nautið og fórnðu því og ákölluðu nafn Baals frá morgni og til hádegis og sögðu: „Baal, svara þú oss!“ En þar var steinhljóð og ekkert svar. Og þeir höltruðu^a kringum altarið, sem þeir höfðu gjört.

²⁷En er komið var hádegi, tók Elía að gjöra gys að þeim og mælti: „Kallið hárri röddu, því að hann er guð. Hann er hugsí, eða hefir brugðið sér burt, eða er farinn í ferð. Ef til vill er hann sofnaður og verður fyrst að vakna.“²⁸ En þeir kölluðu hárri röddu og ristðu á sig skinnsprettur að sínum sið með sverðum og spjótum, uns þeim blæddi. ²⁹En er komið var fram yfir hádegi, komust þeir í guðmód, þar til bera átti fram matfórnina.^b En þar var steinhljóð og ekkert svar og engin áheyrn.

³⁰Þá sagði Elía við allan lýðinn: „Gangið hingað til mín!“ Og allur lýðurinn gekk til hans. Þá reisti hann við altari Drottins, er niður hafði verið rífið. ³¹Og Elía tók tólf steina, eftir ættkvíslatölu sona Jakobs – þess manns er orð Drottins hafði komið til, svolátandi: „Ísrael skalt þú heita!“ – ³²og reisti af steinunum altari í nafni Drottins og gjörði skurð umhverfis altarið, á stærð við reit, er í fara tvær seur útsæðis. ³³Síðan lagði hann viðinn á altarið, hlutaði sundur nautið og lagði það ofan á viðinn. ³⁴Því næst mælti hann: „Fyllið fjórar skjólur með vatni og hellið yfir brennifórnina og viðinn.“ Þeir gjörðu svo. Þá mælti hann: „Gjörðu það aftur.“ Og þeir gjörðu það aftur. Og enn mælti hann: „Gjörðu það í þriðja sinn.“ Og þeir gjörðu það í þriðja sinn. ³⁵Og vatnið rann allt í kringum altarið. Jafnvel skurðinn fyllti hann vatni.

³⁶En í það mund, er matfórnina skyldi fram bera, gekk Elía spámaður fram og mælti: „Drottinn, Guð Abrahams, Ísaks og Ísraels! Lát í dag kunnugt verða, að þú ert Guð í Ísrael og ég þjónn þinn og að ég hefi gjört alla þessa hluti að þínu boði. ³⁷Bænheyr mig, Drottinn! Bænheyr mig, að lýður þessi megí komast að raun um, að þú, Drottinn, ert hinn sanni Guð, og að þú snýrð aftur hjörtum þeirra.“

^a Hér mun átt við dans kringum altarið, en dansinn ásamt skinnsprettum (28.v.) heyrði helgisíðum Baalsdýrkenda. (Í Sl. 26.6 mun átt við dans kringum altarið).

^b Um níundu stund (3 e.h.).

³⁸Þá féll eldur Drottins niður og eyddi brennifórinni, viðnum, steinunum og grassverðinum, og vatnið í skurðinum þurrkaði hann einnig upp.

³⁹Og er allur lýðurinn sá það, féllu þeir fram á ásjónur sínar og sögðu: „Drottinn er hinn sanni Guð, Drottinn er hinn sanni Guð!“ ⁴⁰En Elía sagði við þá: „Takið höndum spámenn Baals. Látið engan þeirra komast undan!“ Og þeir handtóku þá, og Elía fór með þá niður að Kísonlæk og banaði þeim þar.

⁴¹Síðan mælti Elía við Akab: „Far þú upp eftir, et og drekk, því að ég heyri þyt af regni.“ ⁴²Þá fór Akab upp eftir til þess að eta og drekka. En Elía fór efst upp á Karmel, beygði sig til jarðar og setti andlitið milli hnjóanna. ⁴³Því næst sagði hann við svein sinn: „Gakk þú upp og lít út til hafs.“ Hann gekk upp, litaðist um og mælti: „Það er ekkert að sjá.“ Elía mælti: „Far þú aftur.“ Og sveinninn fór aftur og aftur, sjö sinnum. ⁴⁴En í sjöunda sinnið sagði hann: „Nú stígur lítið ský, sem mannshönd, upp úr hafinu.“

Þá sagði Elía: „Far og seg Akab: „Beit fyrir vagninn og far ofan, svo að regnið teppi þig ekki.““

⁴⁵Eftir örskamma stund varð himinninn dimmur af skýjum og vindi, og það kom hellirigning. En Akab steig á vagn sinn og ók til Jesreel. ⁴⁶En hönd Drottins hreif Elía, og hann gyrti lendar sínar og hljóp á undan Akab alla leið til Jesreel.

Elía flýr til Hóreb fjalls

19

¹Akab sagði Jesebel frá öllu því, sem Elía hafði gjört og hversu hann hafði drepið alla spámennina með sverði. ²Þá sendi hún mann á fund Elía og lét segja honum: „Guðirnir gjöri mér hvað sem þeir vilja nú og síðar: Á morgun í þetta mund skal ég fara svo með líf þitt, sem farið hefir verið með líf sérhvers þeirra.“ ³Þá varð hann hræddur, tók sig upp og hélt af stað til þess að forða lífi sínu. Hann kom til Beerseba, sem er í Júda. Þar lét hann eftir svein sinn. ⁴En sjálfur fór hann eina dagleið á eyðimörku og kom þar sem gýfilrunnur^a var og settist undir hann. Þá óskaði hann sér að hann mætti deyja og mælti: „Mál er nú, Drottinn, að þú takir líf mitt, því að mér er eigi vandara um en feðrum mínum.“ ⁵Síðan lagðist hann fyrir undir gýfilrunninum og sofnaði.

Og sjá, engill snart hann og mælti til hans: „Statt upp og et.“ ⁶Litaðist hann þá um og sá, að eldbökuð kaka lá að höfði honum og vatnskrús. Át hann þá og drakk og lagðist síðan aftur fyrir.

⁷En engill Drottins kom aftur öðru sinni, snart hann og mælti: „Statt upp og et, því að annars verður leiðin þér of löng.“ ⁸Stóð hann þá upp, át og drakk og hélt áfram fyrir kraft fæðunnar fjörutíu daga og fjörutíu nætur, uns hann kom að Hóreb, fjalli Guðs.^b ⁹Þar gekk hann inn í helli og hafðist þar við um nóttina.

Þá kom orð Drottins til hans: „Hvað ert þú hér að gjöra, Elía?“

¹⁰Hann svaraði: „Ég hefi verið vandlætingasamur vegna Drottins, Guðs allsherjar, því að Ísraelsmenn hafa virt að vettugi sáttmála þinn, rífið niður ölturu þín og drepið spámenn

^a Runni sem vex í giljaskorningum í óbyggðum, ber hvít og dumbrauð blóm.

^b Hóreb nefndist öðru nafni Sínai.

þína með sverði, svo að ég er einn eftir orðinn, og sitja þeir nú um líf mitt.“¹¹ Þá sagði Drottinn: „Gakk þú út og nem staðar á fjallinu frammi fyrir mér.“

Og sjá, Drottinn gekk fram hjá, og mikill og sterkur stormur, er tætti fjöllin og molaði klettana, fór fyrir Drottni, en Drottinn var ekki í storminum.¹² Og eftir storminn kom landskjálfti, en Drottinn var ekki í landskjálftanum. Og eftir landskjálftann kom eldur, en Drottinn var ekki í eldinum. En eftir eldinn heyrðist blíður vindblær hvísla.^{a 13} Og er Elía heyrði það, huldi hann andlit sitt með skikkju sinni, gekk út og nam staðar við hellisdyrnar. Sjá, þá barst rödd að eyrum honum og mælti: „Hvað ert þú hér að gjöra, Elía?“

¹⁴Hann svaraði: „Ég hef verið vandlætingasamur vegna Drottins, Guðs allsherjar, því að Ísraelsmenn hafa virt að vettugi sáttmála þinn, rífið niður ölturu þín og drepið spámenn þína með sverði, svo að ég er einn eftir orðinn, og sitja þeir nú um líf mitt.“

¹⁵En Drottinn sagði við hann: „Far þú aftur leiðar þessar til Damaskuseyðimerkur og far inn í borgina og smyr Hasael til konungs yfir Sýrland.“¹⁶ Jehú Nimsíson skalt þú smyrja til konungs yfir Ísrael, og Elísa Safatsson frá Abel Mehóla skalt þú smyrja til spámanns í þinn stað.¹⁷ Hvern þann, er kemst undan sverði Hasaels, mun Jehú drepa, og hvern þann, er kemst undan sverði Jehú, mun Elísa drepa.¹⁸ Þó vil ég láta eftir verða í Ísrael sjö þúsundir, öll þau kné, sem eigi hafa beygt sig fyrir Baal, og alla þá munna, er eigi hafa kysst hann.“

Köllun Elísa

¹⁹Síðan fór Elía þaðan og hitti Elísa Safatsson. Hann var að plægja. Gengu tólf sameyki á undan honum, og sjálfur var hann með hinu tólfta. Þá gekk Elía til hans og lagði skikkju sína yfir hann.²⁰ Þá skildi hann eftir yxnin, rann eftir Elía og mælti: „Leyf þú mér fyrst að minnast við föður minn og móður, síðan skal ég fara með þér.“

Elía svaraði honum: „Far og snú aftur, en mun hvað ég hef gjört þér.“²¹ Þá sneri hann aftur og skildi við hann, tók sameykin og slátraði þeim og sauð kjötið af þeim við aktygin af yxnunum og gaf fólkinu að eta. Síðan tók hann sig upp og fór á eftir Elía og gjörðist þjónn hans.

Styrjöld við Sýrlendinga

20

¹Benhadad konungur á Sýrlandi dró saman allan her sinn. Voru þrjátíu og tveir konungar með honum, með hestum og vögnum, og hann fór, settist um Samaría og gjörði áhlaup á hana.² Og hann sendi menn til Akabs Ísraelskonungs inn í borgina³ og lét segja honum: „Svo segir Benhadad: Silfur þitt og gull er mitt, svo og hinar fegurstu konur þínar og synir.“

⁴Ísraelskonungur svaraði og sagði: „Eins og þú vilt vera láta, minn herra konungur. Ég er þinn og allt, sem ég á.“

^a Eða: *barst ómur mildrar þagnar.*

Fyrri bók konunganna

⁵Og sendimennirnir komu aftur og sögðu: „Svo segir Benhadad: Ég hefði gjört þér þessa orðsending: Þú skalt gefa mér silfur þitt og gull, konur þínar og sonu. ⁶Þegar ég á morgun í þetta mund sendi menn mína til þín, munu þeir rannsaka hús þitt og hús þinna manna, og skulu þeir taka og hafa á burt með sér sérhvað það, sem þeir ágirnast.“

⁷Þá kallaði Ísraelskonungur alla öldunga landsins fyrir sig og mælti: „Hyggið að og sjáið, að hann býr yfir illu, því að hann sendi til mín eftir konum mínum og sonum, silfri mínu og gulli, og synjaði ég honum þess ekki.“

⁸Þá sögðu allir öldungarnir og allur lýðurinn við hann: „Gegn þú eigi þessu og samþykk þú það eigi.“

⁹Þá sagði Akab við sendimenn Benhadads: „Segið mínum herra konunginum: Allt það, sem þú gjörðir þjóni þínum orð um í fyrstu, vil ég gjöra, en þetta get ég ekki gjört.“ Þá fóru sendimennirnir og færðu honum svarið.

¹⁰Þá sendi Benhadad til hans og lét segja: „Guðirnir gjöri mér hvað sem þeir vilja, nú og síðar: Rykið í Samaría mun eigi nægja til þess að fylla lúkurnar á öllu þessu liði, sem með mér er.“

¹¹En Ísraelskonungur svaraði og sagði: „Segið honum: Eigi skyldi sá, er hervæðist, hrósa sér sem sá, er leggur af sér vopnin.“

¹²Þegar Benhadad heyrði þetta svar, þar sem hann sat að drykkju með konungunum í laufskálunum, mælti hann til sinna manna: „Færið fram hervélarnar.“ Og þeir færðu þær fram gegnt borginni.

¹³En spámaður nokkur gekk fyrir Akab Ísraelskonung og mælti: „Svo segir Drottinn: Sér þú allan þennan mikla manngrúa? Hann gef ég þér í hendur í dag, svo að þú viðurkennir, að ég er Drottinn.“

¹⁴Þá mælti Akab: „Fyrir hvers fulltingi?“

Spámaðurinn svaraði: „Svo segir Drottinn: Fyrir fulltingi sveina héraðshöfðingjanna.“

Þá spurði Akab: „Hver á að hefja orustuna?“

Hinn svaraði: „Þú.“

¹⁵Þá kannaði Akab sveina héraðshöfðingjanna, og voru þeir tvö hundruð þrjátíu og tveir. Og að því búnu kannaði hann allt liðið, alla Ísraelsmenn, sjö þúsund manns.

¹⁶Um hádegið réðu þeir til útgöngu, en Benhadad sat þá ölvaður að drykkju í laufskálunum, hann og þeir þrjátíu og tveir konungar, er komnir voru honum til liðs.

¹⁷Sveinar héraðshöfðingjanna fóru fremstir. Þá sendi Benhadad menn til að njósna. Þeir sögðu honum svo frá: „Menn fara út frá Samaría.“

¹⁸Þá sagði hann: „Hvort sem þeir fara út til þess að biðjast friðar eða til þess að berjast, þá takið þá höndum lifandi.“ ¹⁹Og er sveinar héraðshöfðingjanna og liðið, sem þeim fylgdi, fóru út af borginni ²⁰drápu þeir hver sinn mann. Flýðu þá Sýrlendingar, en Ísraelsmenn eltu þá. Og Benhadad Sýrlandskonungur komst undan á vagnhesti með nokkra riddara. ²¹En Ísraelskonungur fór út og náði hestunum og vögnunum. Og hann vann mikinn sigur á Sýrlendingum.

²²Þá gekk spámaður fyrir Ísraelskonung og mælti til hans: „Ver hugrakkur og hyggt vandlega að, hvað þú skulir gjöra, því að næsta ár mun Sýrlandskonungur fara með her á hendur þér.“

Annað áhlaup Sýrlendinga

²³Menn Sýrlandskonungs sögðu við hann: „Guð Ísraelsmanna er fjallaguð, þess vegna urðu þeir oss yfirsterkari, en ef vér mætum berjast við þá á jafnsléttu, mundum vér vissulega vinna sigur á þeim.“ ²⁴En gjör þú þetta: Vík öllum konungunum frá völdum og set jarla í þeirra stað. ²⁵Safna síðan að þér jafnfjölmennu liði sem það lið var, er þú misstir, og jafnmörgum hestum og jafnmörgum vögnum sem þú misstir, og skulum vér berjast við þá á jafnsléttu, og munum vér vissulega sigrast á þeim.“ Fór hann að ráðum þeirra og gjörði svo.

²⁶Árið eftir kannaði Benhadad Sýrlendinga og hélt til Afek til þess að berjast við Ísraelsmenn. ²⁷En Ísraelsmenn voru og kannaðir og birgðir að vistum, og fóru þeir í móti þeim, og settu Ísraelsmenn herbúðir gegnt þeim. Voru þeir sem tveir geitfjárhópar, en Sýrlendingar fylltu landið.

²⁸Þá gekk guðsmaður nokkur fram, talaði til Ísraelskonungs og mælti: „Svo segir Drottinn: Sakir þess að Sýrlendingar hafa sagt: „Drottinn er fjallaguð, en enginn dalaguð“ – þá vil ég gefa þennan mikla manngrúa í þínar hendur, svo að þér kannist við, að ég er Drottinn.“

²⁹Þannig lágu þeir í herbúðunum, hverir gegnt öðrum, í sjö daga, en á sjöunda degi tókst orusta, og felldu Ísraelsmenn hundrað þúsundir fótgönguliðs af Sýrlendingum á einum degi. ³⁰En þeir, sem eftir urðu, flýðu til Afek, inn í borgina, en þá féll borgarmúrinn á þau tuttugu og sjö þúsund manns, sem eftir voru.

Benhadad var og flúinn og komst inn í borgina, úr einu herberginu í annað. ³¹Þá sögðu menn hans við hann: „Vér höfum heyrt, að konungar Ísraelshúss séu miskunnsamir konungar. Skulum vér nú gyrðast hærusekk um lendar vorar og vefja bandi um höfuð vor og ganga síðan fyrir Ísraelskonung. Má vera að hann gefi þér líf.“ ³²Síðan gyrtust þeir hærusekk um lendar sér, vöfðu bandi um höfuð sér og gengu síðan á fund Ísraelskonungs og sögðu: „Þjónn þinn Benhadad segir: Gef þú mér líf.“

Akab svaraði: „Er hann enn á lífi? Hann er bróðir minn.“

³³Þetta þótti mönnunum góðs viti, og flýttu þeir sér að taka hann á orðinu og sögðu: „Benhadad er bróðir þinn!“

En Akab mælti: „Farið og sækið hann.“ Þá gekk Benhadad út til hans, og hann lét hann stíga upp í vagninn til sín. ³⁴Og Benhadad sagði við hann: „Borgunum, sem faðir minn tók frá föður þínum, skal ég skila aftur, og þú mátt gjöra þér torg í Damaskus, eins og faðir minn gjörði í Samaría.“

„Hvað mig snertir,“ mælti Akab, „þá vil ég láta þig lausan með þessum skilmálum.“ Og hann gjörði við hann sáttmála og lét hann í brott fara.

Spámaður fordæmir Akab

³⁵Maður nokkur af spámannasveinunum sagði við félaga sinn eftir orði Drottins: „Slá þú mig!“ En maðurinn færðist undan að slá hann. ³⁶Þá sagði spámaðurinn við hann: „Sökum þess að þú hlýddir ekki raust Drottins, þá mun ljón ljósta þig jafnskjótt og þú gengur burt frá mér.“ Og er hann gekk í burt frá honum, mætti ljón honum og drap hann.

³⁷Og spámaðurinn hitti annan mann og mælti: „Slá þú mig!“ Og maðurinn sló hann, svo að hann varð sár. ³⁸Síðan fór spámaðurinn burt og gekk í veg fyrir konung og gjörði sig ókennilegan með því að binda fyrir augun. ³⁹En er konungur fór fram hjá, kallaði hann til konungs og mælti: „Þjónn þinn fór í bardagann. Þá gekk maður fram úr fylkingunni, færði mér mann og sagði: ‚Geymdu þennan mann. Komist hann í burt, þá skal líf þitt við liggja, eða þú skalt greiða talentu silfurs.‘“ ⁴⁰En svo fór, að þar sem þjónn þinn hafði í hinu og þessu að snúast, þá varð maðurinn allur á burtu.“

Ísraelskonungur sagði við hann: „Það er þinn dómur. Þú hefir sjálfur kveðið hann upp.“ ⁴¹Þá tók hann í skyndi bandið frá augunum, og Ísraelskonungur þekkti hann, að hann var einn af spámönnum.

⁴²Spámaðurinn mælti þá til hans: „Svo segir Drottinn: Sökum þess að þú slepptir þeim manni úr hendi þér, sem ég hafði banni helgað, þá skal líf þitt koma fyrir hans líf og þín þjóð fyrir hans þjóð.“ ⁴³Og Ísraelskonungur hélt heim til sín, hryggur og reiður, og kom til Samaría.

Víngarður Nabóts

21

¹Eftir þetta bar það til, er nú skal greina: Nabót Jesreelíti átti víngarð í Jesreel, rétt hjá höll Akabs konungs í Samaría. ²Og Akab kom að máli við Nabót og sagði: „Lát mig fá víngarð þinn, að ég megi hafa hann að matjurtagarði, því að hann er í nánd við hús mitt, og ég skal láta þig fá fyrir hann betri víngarð, eða, ef þú vilt það heldur, þá skal ég greiða þér andvirði hans í peningum.“

³En Nabót sagði við Akab: „Drottinn forði mér frá að farga til þín arfleifð feðra minna.“ ⁴Þá kom Akab heim í höll sína, hryggur og reiður út af því, sem Nabót Jesreelíti hafði sagt við hann, er hann mælti: ‚Ég farga ekki til þín arfleifð feðra minna.‘ Og hann lagðist í rekkju og sneri sér til veggjar og neytti eigi matar.

⁵Þá kom Jesebel kona hans til hans og sagði við hann: „Hví ert þú svo hryggur í skapi, að þú vilt ekki matar neyta?“

⁶Hann svaraði henni: „Komi ég að máli við Nabót Jesreelíta og segi við hann: ‚Lát mig fá víngarð þinn fyrir peninga, eða, ef þú vilt það heldur, þá skal ég láta þig fá fyrir hann annan víngarð,‘ þá segir hann: ‚Ég farga ekki víngarði mínum til þín.‘“

⁷Þá mælti Jesebel kona hans við hann: „Ert þú sá, sem nú hefir konungsvald í Ísrael? Rís þú upp, neyt matar og lát liggja vel á þér. Ég skal útvega þér víngarð Nabóts Jesreelíta.“

⁸Síðan skrifaði hún bréf undir nafni Akabs og innsiglaði það með innsigli hans og sendi bréfið til öldunga og tignarmanna borgar Nabóts, samborgarmanna hans. ⁹En í bréfinu skrifaði hún á þessa leið: „Látið boða föstu og látið Nabót sitja efstan meðal fólksins,“ ¹⁰og

Fyrri bók konunganna

látið tvö varmenn sitja gegnt honum, er vitni gegn honum, og segi: „Þú hefir lastmælt Guði og konunginum!“ Leiðið hann síðan út og grýtið hann til bana.“

¹¹Og samborgarmenn hans, öldungarnir og tignarmennirnir, sem bjuggu í borg hans, gjörðu eins og Jesebel hafði gjört þeim boð um, eins og skrifað var í bréfinu, sem hún hafði sent þeim. ¹²Þeir létu boða föstu og létu Nabót sitja efstan meðal fólksins. ¹³Síðan komu varmennin tvö og settust gegnt honum. Og varmennin vitnuðu gegn Nabót í áheyrn fólksins og sögðu: „Nabót hefir lastmælt Guði og konunginum.“ Og þeir leiddu hann út fyrir borgina og lömdu hann grjóti til bana. ¹⁴Síðan sendu þeir til Jesebelar og létu segja: „Nabót var grýttur og er dauður.“

¹⁵Þegar Jesebel heyrði, að Nabót hefði grýttur verið og væri dauður, þá sagði hún við Akab: „Rís nú á fætur og kasta eign þinni á víngarð Nabóts Jesreelíta, sem hann vildi eigi láta falan við þig fyrir peninga, því að Nabót er nú ekki á lífi, heldur er hann dauður.“

¹⁶Og er Akab heyrði, að Nabót væri dauður, reis hann á fætur og fór ofan í víngarð Nabóts Jesreelíta til þess að kasta á hann eign sinni.

¹⁷En orð Drottins kom til Elía Tisbíta, svolátandi: ¹⁸„Tak þú þig upp, far ofan eftir, til fundar við Akab Ísraelskonung, sem býr í Samaría. Hann er nú í víngarði Nabóts. Er hann farinn þangað ofan til þess að kasta á hann eign sinni. ¹⁹Mæl þú til hans á þessa leið: „Svo segir Drottinn: Hefir þú myrt og líka tekið eignina?“ Og mæl enn fremur til hans: „Svo segir Drottinn: Þar sem hundarnir sleiktu blóð Nabóts, þar skulu og hundar sleikja þitt blóð.““

²⁰Og Akab sagði við Elía: „Hefir þú fundið mig, fjandmaður minn?“

Hann svaraði: „Hefi ég víst. Af því að þú hefir ofurselt þig til að gjöra það, sem illt er í augum Drottins, ²¹þá leiði ég ógæfu yfir þig og sópa þér burt og uppræti hvern karlmann af ætt Akabs, bæði þræl og frelsingja í Ísrael. ²²Og ég mun fara með ætt þína eins og með ætt Jeróbóams Nebatssonar og ætt Basa Ahíasonar vegna reiði þeirrar, er þú hefir egnt mig til, og af því að þú hefir komið Ísrael til að syndga.“

²³Og einnig um Jesebel talaði Drottinn á þessa leið: „Hundar skulu eta Jesebel hjá Jesreelmúrum. ²⁴Hvern þann, er deyr af Akabsætt innan borgar, munu hundar eta, og hvern þann, sem deyr úti á víðavangi, munu fuglar himins eta.“

²⁵Alls enginn hefir verið, er ofurselt hafi sig, eins og Akab, til að gjöra það sem illt var í augum Drottins, og ginnti Jesebel kona hans hann til þess. ²⁶Og hann breytti mjög svívirðilega með því að elta skurðgoðin, alveg eins og Amorítar gjörðu, þeir er Drottinn stökkti burt undan Ísraelsmönnum.

²⁷En er Akab heyrði þessi orð, reif hann klæði sín og lagði hærusekk á bert hold sitt og fastaði. Og hann svaf í hærusekknunum og gekk hljóðlega. ²⁸Þá kom orð Drottins til Elía Tisbíta, svolátandi: ²⁹„Hefir þú séð, hversu Akab lægir sig fyrir mér? Af því að hann hefir lægt sig fyrir mér, mun ég eigi leiða ógæfuna yfir meðan hann lifir, en á dögum sonar hans mun ég leiða ógæfuna yfir ætt hans.“

Míka spámaður

22

¹Nú héldu þeir kyrru fyrir í þrjú ár, og var enginn ófriður milli Sýrlands og Ísraels. ²En á þriðja ári fór Jósafat konungur í Júda á fund Ísraelskonungs.

³Og Ísraelskonungur sagði við þjóna sína: „Vita munuð þér, að vér eigum Ramót í Gíleað, en vér höfumst eigi að og tökum hana ekki frá Sýrlandskonungi.“ ⁴Þá mælti hann við Jósafat: „Hvort munt þú fara með mér í hernað til Ramót í Gíleað?“

Jósafat sagði við Ísraelskonung: „Eitt skal yfir báða ganga, mig og þig, mína þjóð og þína þjóð, mína hesta og þína hesta.“ ⁵Og Jósafat sagði við Ísraelskonung: „Gakk þú fyrst til fréttu og vit hvað Drottinn segir.“

⁶Þá stefndi Ísraelskonungur saman spámönnunum, um fjögur hundruð manns, og sagði við þá: „Á ég að fara og herja á Ramót í Gíleað, eða á ég að hætta við það?“

Spámennirnir svöruðu: „Far þú, og Drottinn mun gefa hana í hendur konungi.“

⁷En Jósafat mælti: „Er hér ekki enn einhver spámaður Drottins, að vér mættum leita fréttu hjá honum?“

⁸Ísraelskonungur mælti til Jósafats: „Enn er einn eftir, er vér gætum látið ganga til fréttu við Drottin, en mér er lítið um hann gefið, því að hann spáir mér aldrei góðu, heldur illu einu. Hann heitir Míka Jimlason.“

Jósafat sagði: „Eigi skyldi konungur svo mæla.“

⁹Þá kallaði Ísraelskonungur einn af hirðmönnum sínum og mælti: „Sæk sem skjótast Míka Jimlason.“ ¹⁰En Ísraelskonungur og Jósafat Júdakonungur sátu hvor í sínu hásæti skryddir purpuraklæðum úti fyrir borgarhliði Samariu, og allir spámennirnir spáðu frammi fyrir þeim. ¹¹Þá gjörði Sedekía Kenaanason sér horn úr járn og mælti: „Svo segir Drottinn: Með þessum munt þú reka Sýrlendinga undir, uns þú hefir gjöreytt þeim.“ ¹²Og allir spámennirnir spáðu á sömu leið og sögðu: „Far þú til Ramót í Gíleað. Þú munt giftudrjúgur verða, og Drottinn mun gefa hana í hendur þér.“

¹³Sendimaðurinn, sem farinn var að sækja Míka, mælti til hans á þessa leið: „Sjá, spámennirnir hafa einum munni boðað konungi hamingju. Mæl þú sem þeir og boða þú hamingju.“

¹⁴En Míka svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, það sem Drottinn til mín talar, það mun ég mæla.“

¹⁵Þegar hann kom til konungs, mælti konungur til hans: „Míka, eigum vér að fara og herja á Ramót í Gíleað, eða eigum vér að hætta við það?“

Þá sagði Míka við hann: „Far þú. Þú munt giftudrjúgur verða, og Drottinn mun gefa hana í hendur konungi!“

¹⁶Þá sagði konungur við hann: „Hversu oft á ég að særa þig um, að þú segir mér eigi annað en sannleikann í nafni Drottins?“

Fyrri bók konunganna

¹⁷Þá mælti Míka: „Ég sá allan Ísrael tvístrast um fjöllin, eins og hirðislaus sauði, og Drottinn sagði: „Þessir hafa engan herra. Fari þeir í friði hver heim til sín.““

¹⁸Þá sagði Ísraelskonungur við Jósafat: „Fer nú eigi sem ég sagði þér: Hann spáir mér aldrei góðu, heldur illu einu?“

¹⁹Þá mælti Míka: „Eigi er svo! Heyr orð Drottins! Ég sá Drottin sitja í hásæti sínu og allan himins her standa á tvær hendur honum.“^a ²⁰Og Drottinn sagði: „Hver vill ginna Akab til þess að fara til Ramót í Gíleað og falla þar?“ Og einn sagði þetta og annar hitt. ²¹Þá gekk fram andi, staðnæmdist frammi fyrir Drottni og mælti: „Ég skal ginna hann.“ Og Drottinn sagði við hann: „Með hverju?“ ²²Hann mælti: „Ég ætla að fara og verða lygiandi í munni allra spámanna hans.“ Þá mælti Drottinn: „Þú skalt ginna hann og þér mun takast það. Far og gjör svo!“ ²³Þannig hefir þá Drottinn lagt lygianda í munn öllum þessum spámönnum þínum, þar sem Drottinn hefir þó ákveðið að leiða yfir þig ógæfu.“

²⁴Þá gekk að Sedekía Kenaanason, laust Míka kinnhest og mælti: „Hvaða leið hefir andi Drottins farið frá mér til þess að tala við þig?“

²⁵Þá mælti Míka: „Það munt þú sjá á þeim degi, er þú fer í felur úr einu herberginu í annað.“

²⁶Þá mælti Ísraelskonungur: „Takið Míka og færið hann Amón borgarstjóra og Jóas konungssyni ²⁷og segið: „Svo segir konungur: Kastið manni þessum í dýflissu og gefið honum brauð og vatn af skornum skammti, þar til er ég kem aftur heill á húfi.““

²⁸Þá mælti Míka: „Komir þú aftur heill á húfi, þá hefir Drottinn eigi talað fyrir minn munn,“ og hann mælti: „Heyri það allir lýðir!“

Fall Akabs

²⁹Síðan fóru þeir Ísraelskonungur og Jósafat Júdakonungur til Ramót í Gíleað. ³⁰Og Ísraelskonungur sagði við Jósafat: „Ég mun klæðast dularbúningi og ganga í orustuna, en þú skalt vera klæddur búningi þínum.“ Klæddist þá Ísraelskonungur dularbúningi og gekk í orustuna. ³¹En Sýrlandskonungur hafði boðið foringjunum fyrir vagnliði sínu, sem voru þrjátíu og tveir, á þessa leið: „Þér skuluð eigi berjast við neinn, hvorki smáan né stóran, nema Ísraelskonung einan.“ ³²Og er foringjarnir fyrir vagnliðinu sáu Jósafat, sögðu þeir: „Þetta er vissulega Ísraelskonungurinn,“ og sneru í móti honum til þess að berjast við hann. Þá kallaði Jósafat hátt. ³³Og er foringjarnir fyrir vagnliðinu sáu, að það var ekki Ísraelskonungur, þá hættu þeir að elta hann.

³⁴En maður nokkur lagði ör á streng og skaut af handahófi og kom á Ísraelskonung milli brynbeltis og pansara. Þá mælti hann við kerrusvein sinn: „Snú þú við og kom mér burt úr bardaganum, því að ég er sár.“ ³⁵Var bardaginn hinn harðasti um daginn, og konungur stóð í vagninum andspænis Sýrlendingum allt til kvölds, og blóðið úr sárinu rann ofan í vagninn, og dó hann um kvöldið. ³⁶En um sólsetur kvað svolátandi óp við um allan herinn: „Hver fari heim til sinnar borgar og síns lands,“ ³⁷því að konungur er dauður.“ Og þeir komu til Samaría og jörðuðu konung í Samaría. ³⁸En er vagninn var þveginn við

^a Myndin af „hinna himnesku hirð“, er Drottinn situr sem konungur á veldisstóli umkringdur englum („sonum Guðs“, Sl 29.1, Jb 1.6) er sótt í ljóðagerð helgidómsins.

Fyrri bók konunganna

Samaríutjörn, þá sleiktu hundar blóðið og portkonur lauguðu sig þar eftir orði Drottins, því er hann hafði talað.

³⁹Það sem meira er að segja um Akab og allt, sem hann gjörði, og um fílabeinshúsið, sem hann reisti, og allar borgirnar, sem hann byggði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ⁴⁰Og Akab lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og Ahasía sonur hans tók ríki eftir hann.

Jósafat konungur í Júda

⁴¹Jósafat, sonur Asa, varð konungur yfir Júda á fjórða ríkisári Akabs, konungs í Ísrael. ⁴²Jósafat var þrjátíu og fimm ára að aldri, er hann tók ríki, og tuttugu og fimm ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Asúba Sílhídóttir. ⁴³Hann fetaði að öllu í fótspor Asa föður síns og veik ekki frá þeim, með því að hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins. ⁴⁴Þó voru fónarhæðirnar ekki afnumdar. Enn þá fórnaði lýðurinn sláturfórnum og reykelsisfórnum á hæðunum. ⁴⁵Og Jósafat hafði frið við Ísraelskonung.

⁴⁶Það sem meira er að segja um Jósafat og hreystiverk hans, þau er hann vann, og hvernig hann herjaði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ⁴⁷Hann eyddi og úr landinu leifum þeirra manna, er helgað höfðu sig saurlífnaði og eftir höfðu orðið á dögum Asa föður hans.

⁴⁸Þá var enginn konungur í Edóm. Jarl nokkur var þar konungur.

⁴⁹Jósafat hafði gjöra látið Tarsisskip, er fara skyldu til Ófir að sækja gull, en eigi varð af ferðinni, því að skipin brotnuðu við Esjón Geber. ⁵⁰Þá sagði Ahasía Akabsson við Jósafat: „Lát mína menn fara með þínum mönnum á skipunum.“ En Jósafat vildi ekki. ⁵¹Og Jósafat lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í borg Davíðs forföður síns. Og Jóram sonur hans tók ríki eftir hann.

Ahasía konungur í Ísrael

⁵²Ahasía sonur Akabs varð konungur í Samaría yfir Ísrael á seytjanda ríkisári Jósafats, konungs í Júda, og hann ríkti yfir Ísrael tvö ár. ⁵³Hann gjörði það sem illt var í augum Drottins og fetaði í fótspor föður síns og móður og í fótspor Jeróbóams Nebatssonar, er komið hafði Ísrael til að syndga. ⁵⁴Og hann dýrkaði Baal og tilbað hann og egndi Drottin, Ísraels Guð, til reiði, alveg eins og faðir hans hafði gjört.

SÍÐARI BÓK KONUNGANNA

Elía og Ahasía

1

¹Eftir dauða Akabs braust Móab undan Ísrael.

²Ahasía féll ofan um grindurnar á loftsal sínum í Samaría og varð sjúkur. Þá gjörði hann út sendimenn og sagði við þá: „Farið og gangið til fréttu við Baal Sebúb, guðinn í Ekron, hvort ég muni heill verða af þessum sjúkdómi.“ ³En engill Drottins sagði við Elía Tisbíta: „Tak þig upp og far á móti sendimönnum konungsins í Samaría og seg við þá: „Það er víst enginn guð til í Ísrael, úr því þér farið til þess að ganga til fréttu við Baal Sebúb, guðinn í Ekron? ⁴Fyrir því segir Drottinn svo: Úr rekkjunni, sem þú nú ert lagstur í, skalt þú ekki rísa, heldur skalt þú deyja.““ Síðan fór Elía burt.

⁵Þá er sendimennirnir komu aftur til konungs, sagði hann við þá: „Hví eruð þér komnir aftur?“

⁶Þeir svöruðu honum: „Maður kom á móti oss og sagði við oss: „Farið og snúið aftur heim til konungsins, er yður sendi, og segið við hann: Svo segir Drottinn: Það er víst enginn guð til í Ísrael, úr því þú sendir til þess að leita fréttu hjá Baal Sebúb, guðinum í Ekron. Fyrir því skalt þú eigi rísa úr rekkjunni, sem þú nú ert lagstur í, heldur skalt þú deyja.““

⁷Þá mælti konungur við þá: „Hvernig var sá maður í hátt, sem kom á móti yður og talaði þessi orð við yður?“

⁸Þeir svöruðu honum: „Hann var í skinnfeldi og gyrður leðurbelti um lendar sér.“

Þá mælti hann: „Það hefir verið Elía frá Tisbe.“

⁹Þá sendi konungur fimmtíumannaforingja og fimmtíu menn hans með honum til Elía. Fór hann þá upp til hans – en hann sat efst uppi á fjalli – og sagði við hann: „Þú guðsmaður! Konungur segir: Kom þú ofan!“

¹⁰Elía svaraði og sagði við fimmtíumannaforingjann: „Sé ég guðsmaður, þá falli eldur af himni og eyði þér og þínum fimmtíu mönnum.“ Féll þá eldur af himni og eyddi honum og mönnum hans fimmtíu.

¹¹Og konungur sendi aftur til hans annan fimmtíumannaforingja og fimmtíu menn hans með honum. Fór hann upp og sagði við hann: „Þú guðsmaður, svo segir konungur: Kom sem skjótast ofan!“

¹²En Elía svaraði og sagði við þá: „Sé ég guðsmaður, þá falli eldur af himni og eyði þér og þínum fimmtíu mönnum.“ Féll þá eldur Guðs af himni og eyddi honum og mönnum hans fimmtíu.

¹³Þá sendi konungur enn þriðja fimmtíumannaforingjann og fimmtíu menn hans með honum. Og fimmtíumannaforinginn þriðji fór upp, og er hann kom þangað, féll hann á kné fyrir Elía, grátbændi hann og mælti til hans: „Þú guðsmaður, þyrm nú lífi mínu og lífi þessara fimmtíu þjóna þinna.“ ¹⁴Sjá, eldur er fallinn af himni og hefir eytt báðum fyrri fimmtíumannaforingjunum og fimmtíu mönnum þeirra. En þyrm þú lífi mínu.“ ¹⁵Þá sagði engill Drottins við Elía: „Far þú ofan með honum og ver óhræddur við hann.“ Stóð hann þá upp og fór ofan með honum til konungs ¹⁶og sagði við hann: „Svo segir Drottinn: Af því að þú gjörðir út sendimenn til þess að leita fréttu hjá Baal Sebúb, guðinum í Ekron, – það er víst enginn guð til í Ísrael, er leita megir fréttu hjá – þá skalt þú eigi rísa úr rekkjunni, sem þú nú ert lagstur í, heldur skalt þú deyja.“ ¹⁷Og hann dó eftir orði Drottins, því er Elía hafði talað. Og Jóram bróðir hans tók ríki eftir hann á öðru ríkisári Jórams Jósafatssonar, konungs í Júda, því að hann átti engan son.

¹⁸En það sem meira er að segja um Ahasía, hvað hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

Elísa spámaður

Elía uppnuminn.

Elísa hlýtur spámannlegt vald

2

¹Þegar Drottinn ætlaði að láta Elía fara til himins í stormviðri, voru þeir Elía og Elísa á leið frá Gilgal. ²Þá sagði Elía við Elísa: „Vertu hér kyrr, því að Drottinn hefir sent mig til Betel.“

En Elísa svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir og svo sannarlega sem þú lifir, mun ég eigi við þig skilja.“ Fóru þeir þá ofan til Betel.

³Spámannasveinar þeir, er voru í Betel, gengu út á móti Elísa og sögðu við hann: „Veist þú að Drottinn ætlar í dag að nema herra þinn burt yfir höfði þér?“

Elísa svaraði: „Veit ég það líka. Verið hljóðir!“

⁴Þá sagði Elía við hann: „Elísa, vertu hér kyrr, því að Drottinn hefir sent mig til Jeríkó.“

Hann svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir og svo sannarlega sem þú lifir, mun ég eigi við þig skilja.“ Fóru þeir þá til Jeríkó.

⁵Þá gengu spámannasveinar þeir, er voru í Jeríkó, til Elísa og sögðu við hann: „Veist þú að Drottinn ætlar í dag að nema herra þinn burt yfir höfði þér?“

Elísa svaraði: „Veit ég það líka. Verið hljóðir!“

⁶Þá sagði Elía við hann: „Vertu hér kyrr, því að Drottinn hefir sent mig til Jórdanar.“

Hann svaraði: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir og svo sannarlega sem þú lifir, mun ég eigi við þig skilja.“ Fóru þeir þá báðir saman. ⁷En fimmtíu manns af spámannasveinunum

fóru og námu staðar til hliðar í nokkurri fjarlægð, en hinir báðir gengu að Jórdan. ⁸Þá tók Elía skikkju sína, braut hana saman og sló á vatnið. Skipti það sér þá til beggja hliða, en þeir gengu báðir yfir um á þurru.

⁹En er þeir voru komnir yfir um, sagði Elía við Elísa: „Bið þú mig einhvers, er ég megi veita þér, áður en ég verð numinn burt frá þér.“

Elísa svaraði: „Mættu mér þá hlotnast tveir hlutar af andagift þinni.“

¹⁰Þá mælti Elía: „Til mikils hefir þú mælst. En ef þú sér mig, er ég verð numinn burt frá þér, þá mun þér veitast það, ella eigi.“

¹¹En er þeir héldu áfram og voru að tala saman, þá kom allt í einu eldlegur vagn og eldlegir hestar og skildu þá að, og Elía fór til himins í stormviðri. ¹²Og er Elísa sá það, kallaði hann: „Faðir minn, faðir minn, þú Ísraels vagn og riddarar!“ Og hann sá hann ekki framar.

Þá þreif hann í klæði sín og reif þau sundur í tvo hluti.^a ¹³Síðan tók hann upp skikkju Elía, er fallið hafði af honum, sneri við og gekk niður á Jórdanbakka, ¹⁴tók skikkju Elía, er fallið hafði af honum, sló á vatnið og sagði: „Hvar er nú Drottinn, Guð Elía?“ En er hann sló á vatnið, skipti það sér til beggja hliða, en Elísa gekk yfir um.

¹⁵Þegar spámannasveinarnir í Jeríkó sáu það hinumegin, sögðu þeir: „Andi Elía hvílir yfir Elísa.“ Gengu þeir í móti honum, lutu til jarðar fyrir honum ¹⁶og sögðu við hann: „Sjá, hér eru fimmtíu röskir menn með þjónum þínum. Lát þá fara og leita að herra þínum, ef andi Drottins kynni að hafa hrifið hann og varpað honum á eitthvert fjallið eða ofan í einhvern dalinn.“

En Elísa mælti: „Eigi skuluð þér senda þá.“ ¹⁷En er þeir lögðu mjög að honum, mælti hann: „Sendið þér þá.“ Sendu þeir þá fimmtíu manns, og leituðu þeir hans í þrjá daga, en fundu hann ekki. ¹⁸Sneru þeir þá aftur til Elísa, og var hann þá enn í Jeríkó. Þá sagði hann við þá: „Sagði ég yður ekki, að þér skylduð ekki fara?“

Jarteikn Elísa

¹⁹Borgarmenn Jeríkó sögðu við Elísa: „Borg þessi liggur að vísu vel, eins og þú sjálfur sérð, herra, en vatnið er vont, og landið veldur því, að konur fæða fyrir tímann.“

²⁰Hann sagði við þá: „Færið mér nýja skál og látið í hana salt.“ Þeir gjörðu svo. ²¹Og hann gekk út að uppsprettu vatnsins, kastaði saltinu í hana og mælti: „Svo segir Drottinn: Ég gjöri vatn þetta heilnæmt. Upp frá þessu skal það eigi valda dauða né ótímaburði.“ ²²Þá varð vatnið heilnæmt samkvæmt orði Elísa, því er hann hafði talað, og er svo enn í dag.

²³Þaðan hélt hann til Betel. Og er hann gekk upp veginn, gengu smásveinar út úr borginni, hæddu hann og kölluðu til hans: „Kom hingað, skalli! Kom hingað, skalli!“ ²⁴Sneri hann sér þá við, og er hann sá þá, formælti hann þeim í nafni Drottins. Þá komu tvær birnur út úr skóginum og rifu í sundur fjörutíu og tvo af drengjunum. ²⁵Þaðan fór hann til Karmelfjalls og sneri þaðan aftur til Samaría.

^a Til merkis um hryggð sína.

Jóram Ísraelskonungur fer í stríð

3

¹Jóram, sonur Akabs, varð konungur í Samaría yfir Ísrael á átjándra ríkisári Jósafats Júdakonungs og ríkti tólf ár. ²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, þó ekki eins og faðir hans og móðir hans, því að hann tók burt Baalsmerkissteinana, sem faðir hans hafði gjöra látið. ³En við syndir Jeróbóams Nebatssonar, er hann hafði komið Ísrael til að drýgja, hélt hann fast og lét ekki af þeim.

⁴Mesa, konungur í Móab, átti miklar hjarðir. Greiddi hann Ísraelskonungi í skatt hundrað þúsund lömb og ull af hundrað þúsund hrútum. ⁵En er Akab var dáinn, braust Móabskonungur undan Ísraelskonungi. ⁶Lagði Jóram konungur þá af stað frá Samaría og kannaði allan Ísrael. ⁷Hann sendi og þegar til Jósafats Júdakonungs og lét segja honum: „Móabskonungur hefir brotist undan mér. Vilt þú fara með mér í hernað á móti Móabítum?“

„Fara mun ég,“ svaraði hann, „ég sem þú, mín þjóð sem þín þjóð, mínir hestar sem þínir hestar.“ ⁸Og hann sagði: „Hvaða leið eigum við að fara?“

Jóram svaraði: „Leiðina um Edómheiðar.“ ⁹Fóru þeir nú af stað, Ísraelskonungur, Júdakonungur og konungurinn í Edóm. Og er þeir höfðu farið sjö dagleiðir, hafði herinn ekkert vatn og ekki heldur skepnurnar, sem þeir höfðu með sér. ¹⁰Þá sagði Ísraelskonungur: „Æ, Drottinn hefir kallað þessa þrjá konunga til þess að selja þá í hendur Móabítum.“

¹¹En Jósafat mælti: „Er hér enginn spámaður Drottins, að vér getum látið hann ganga til fréttu við Drottin?“

Þá svaraði einn af þjónum Ísraelskonungs og sagði: „Hér er Elísa Safatsson, sem hellt hefir vatni á hendur Elía.“

¹²Jósafat sagði: „Hjá honum er orð Drottins!“ Síðan gengu þeir Ísraelskonungur, Jósafat og konungurinn í Edóm ofan til hans.

¹³En Elísa sagði við Ísraelskonung: „Hvað á ég saman við þig að selda? Gakk þú til spámanna föður þíns og til spámanna móður þinnar.“

Ísraelskonungur svaraði honum: „Nei, því að Drottinn hefir kallað þessa þrjá konunga til þess að selja þá í hendur Móabítum.“

¹⁴Þá mælti Elísa: „Svo sannarlega sem Drottinn allsherjar lifir, sá er ég þjóna: Væri það ekki vegna Jósafats Júdakonungs, þá skyldi ég ekki renna til þín auga né virða þig viðlits.

¹⁵En sækið þér nú hörpuleikara.“

Í hvert sinn sem hörpuleikarinn sló hörpuna, hreif hönd Drottins Elísa. ¹⁶Og hann mælti: „Svo segir Drottinn: Gjörið gryfju við gryfju í dal þessum, ¹⁷því að svo segir Drottinn: Þér munuð hvorki sjá vind né regn, og þó mun þessi dalur fyllast vatni, svo að þér megið drekka, svo og her yðar og skepnur. ¹⁸En Drottinn þykir þetta of lítið, hann mun og gefa Móabíta í hendur yðar. ¹⁹Og þér munuð vinna allar víggirtar borgir og allar úrvalsborgir, fella öll aldintré og stemma allar vatnslindir, og öllum góðum ökrum munuð þér spilla með grjóti.“

²⁰Morguninn eftir, í það mund er matfórinn er fram borin, kom allt í einu vatn úr áttinni frá Edóm, svo að landið fylltist vatni.

²¹En er allir Móabítar heyrðu, að konungarnir væru komnir til þess að herja á þá, var öllum boðið út, er vopnum máttu valda, og námu þeir staðar á landamærunum. ²²En er þeir risu um morguninn og sólin skein á vatnið, sýndist Móabítum á lengdar vatnið vera rautt sem blóð. ²³Þá sögðu þeir: „Þetta er blóð! Konungunum hlýtur að hafa lent saman og þeir hafa unnið hvor á öðrum, og nú er að hirða herfangið, Móabítar!“ ²⁴En er þeir komu að herbúðum Ísraels, þustu Ísraelsmenn út og börðu á Móabítum, svo að þeir flýðu fyrir þeim. Síðan brutust þeir inn í landið og unnu nýjan sigur á Móabítum. ²⁵En borgirnar brutu þeir niður, og á alla góða akra vörpuðu þeir sínum steininum hver og fylltu þá grjóti, og allar vatnslindir stemmdu þeir og öll aldintré felldu þeir, uns eigi var annað eftir en steinmúrarnir í Kír Hareset. Umkringdu slöngvumennirnir hana og köstuðu á hana.

²⁶En er Móabskonungur sá, að hann mundi fara halloka í orustunni, tók hann með sér sjö hundruð manna, er sverð báru, til þess að brjótast út þar sem Edómkonungur var fyrir, en þeir gátu það ekki. ²⁷Þá tók hann frumgetinn son sinn, er taka átti ríki eftir hann, og fórnaði honum í brenniförn á múrnum. Kom þá mikil hryggð yfir Ísrael, og héldu þeir burt þaðan og hurfu aftur heim í land sitt.

Elísa hjálpar ekkju spámannssveins

4

¹Ein af konum spámannasveinanna kallaði til Elísa og mælti: „Þjónn þinn, maðurinn minn, er dáinn, og þú veist, að þjónn þinn óttaðist Drottin. Nú er lánssalinn kominn til að taka báða drengina mína sér að þrælum.“

²En Elísa sagði við hana: „Hvað á ég að gjöra fyrir þig? Seg þú mér, hvað þú átt til heima.“

Hún svaraði: „Ambátt þín á ekkert til heima, nema krús með olífuolíu.“

³Þá mælti hann: „Far þú þá og fá til láns ílát utan húss hjá öllum nágrönnum þínum, tóm ílát, og heldur fleiri en færri. ⁴Gakk því næst inn og loka dyrunum á eftir þér og sonum þínum og hell í öll þessi ílát og set þau frá þér jafnóðum og þau fyllast.“

⁵Gekk hún þá burt frá honum. Og hún lokaði dyrunum á eftir sér og sonum sínum. Þeir báru að henni, en hún hellti í. ⁶En er ílátin voru full, sagði hún við son sinn: „Fær mér enn ílát.“

Hann sagði við hana: „Það er ekkert ílát eftir.“ Þá hætti olífuolían að renna.

⁷Fór hún þá og sagði guðsmanninum frá, en hann sagði: „Far þú nú og sel olíuna og gjald skuld þína, en haf til viðurlífis þér og sonum þínum það, sem afgangur verður.“

Sonur konunnar í Súnem

⁸Það bar til einn dag, að Elísa gekk yfir til Súnem. Þar var auðug kona, og lagði hún að honum að þiggja mat hjá sér. Og í hvert sinn, sem hann fór um, gekk hann þar inn til að matast. ⁹Og hún sagði við mann sinn: „Heyrðu, ég sé að það er heilagur guðsmaður, sem stöðuglega fer um hjá okkur. ¹⁰Við skulum gjöra lítið loftherbergi með múrveggjum og

setja þangað rúm og borð og stól og ljósastiku, svo að hann geti farið þangað, þegar hann kemur til okkar.“

¹¹Einn dag kom Elísa þar, gekk inn í loftherbergið og lagðist þar til svefns. ¹²Síðan sagði hann við Gehasí, svein sinn: „Kalla þú á súnemsku konuna.“ Og hann kallaði á hana, og hún gekk fyrir hann. ¹³Þá sagði hann við Gehasí: „Seg þú við hana: „Þú hefir haft alla þessa fyrirhöfn fyrir okkur, hvað á ég að gjöra fyrir þig? Þarft þú að láta tala máli þínu við konung eða við hershöfðingjann?““

Hún svaraði: „Ég bý hér á meðal ættfólks míns.“

¹⁴Þá sagði Elísa við Gehasí: „Hvað á ég þá að gjöra fyrir hana?“

Gehasí mælti: „Jú, hún á engan son, og maður hennar er gamall.“

¹⁵Þá sagði Elísa: „Kalla þú á hana.“ Og hann kallaði á hana, og hún nam staðar í dyrunum. ¹⁶Þá mælti hann: „Að ári um þetta leyti munt þú faðma að þér son.“

En hún mælti: „Nei, herra minn, þú guðsmaður, skrökva þú eigi að ambátt þinni.“ ¹⁷En konan varð þunguð og ól son næsta ár í sama mund, eins og Elísa hafði heitið henni.

¹⁸Þegar sveinninn var kominn á legg, gekk hann einn dag til föður síns, út til kornskurðarmannanna. ¹⁹Þá sagði hann við föður sinn: „Æ, höfuðið á mér, höfuðið á mér!“ En faðir hans sagði við svein sinn: „Ber þú hann til móður sinnar.“ ²⁰Og hann tók hann og færði hann móður hans, og hann sat í kjöltu hennar til hádegis, þá dó hann. ²¹Þá gekk hún upp, lagði hann í rekkju guðsmannsins, lokaði að honum og gekk burt. ²²Þá kallaði hún á mann sinn og sagði við hann: „Send þú mér einn af sveinunum og eina ösnu. Ég ætla sem skjótast að fara til fundar við guðsmanninn og koma síðan aftur.“

²³En hann mælti: „Hvers vegna ætlar þú að fara til hans í dag? Það er hvorki tunglkomudagur né hvíldardagur.“

Hún mælti: „Það gjörir ekkert til!“ ²⁴Síðan söðlaði hún ösnuna og sagði við svein sinn: „Rektu nú hart! Linaðu eigi á, uns ég segi þér.“ ²⁵Síðan fór hún og kom til guðsmannsins á Karmelfjalli.

En er guðsmaðurinn sá hana álangdar, sagði hann við Gehasí, svein sinn: „Þetta er konan frá Súnem! ²⁶Hlaup þú nú á móti henni og seg við hana: „Hvernig líður þér, hvernig líður manni þínum, hvernig líður drengnum?““

Hún svaraði: „Okkur líður vel.“

²⁷En er hún kom á fjallið til guðsmannsins, tók hún um fætur honum. Þá gekk Gehasí að og vildi hrinda henni frá. En guðsmaðurinn mælti: „Láttu hana vera, því að hún er harmþrungin mjög, og Drottinn hefir leynt mig því og eigi látið mig vita það.“

²⁸Þá mælti hún: „Hefi ég beðið herra minn um son? Sagði ég ekki: „Drag mig ekki á talar?““

²⁹Þá sagði hann við Gehasí: „Gyrð þú lendar þínar, tak staf minn í hönd þér og far af stað. Þó að einhver mæti þér, þá heilsaðu honum ekki, og þó að einhver heilsa þér, þá taktu ekki undir við hann, og legg staf minn yfir andlit sveinsins.“

³⁰En móðir sveinsins mælti: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir og svo sannarlega sem þú lifir, þá fer ég ekki frá þér.“ Stóð hann þá upp og fór með henni.

³¹Gehasí var farinn á undan þeim og hafði lagt stafinn yfir andlit sveinsins, en þar var steinhljóð og ekkert lífsmark. Þá sneri hann við í móti honum og sagði honum svo frá: „Ekki vaknar sveinninn!“

³²Þegar Elísa kom inn í húsið, þá lá sveinninn dauður í rekkju hans. ³³Þá gekk hann inn og lokaði dyrunum að þeim báðum og bað til Drottins. ³⁴Síðan steig hann upp í og lagðist yfir sveininn, lagði sinn munn yfir hans munn, sín augu yfir hans augu og sínar hendur yfir hans hendur og beygði sig yfir hann. Hitnaði þá líkami sveinsins. ³⁵Þá kom hann aftur, gekk einu sinni aftur og fram um húsið, fór síðan upp og beygði sig yfir hann. Þá hnerraði sveinninn sjö sinnum. Því næst lauk hann upp augunum. ³⁶Þá kallaði Elísa á Gehasí og sagði: „Kalla þú á súnemsku konuna.“ Og hann kallaði á hana, og hún kom til hans. Þá sagði hann: „Tak við syni þínum!“ ³⁷Þá kom hún og féll til fóta honum og laut til jarðar. Síðan tók hún son sinn og fór burt.

Mettunarjarteikn Elísa

³⁸Elísa kom aftur til Gilgal meðan hallæri var í landinu. Og er spámannasveinarnir sátu frammi fyrir honum, sagði hann við svein sinn: „Settu upp stóra pottinn og sjóð rétt matar handa spámannasveinunum.“ ³⁹Þá gekk einn út í hagann að tína jurtir og fann villivafteinung og tindi á honum yfirhöfn sína fulla af villi–agúrkum, fór síðan heim og brytjaði þær í matarpottinn, því að þeir þekktu þær ekki. ⁴⁰Síðan helltu þeir upp fyrir mennina til að eta. En er þeir brögðuðu á matnum, hljóðuðu þeir upp yfir sig og sögðu: „Dauðinn er í pottinum, þú guðsmaður!“ og þeir gátu ekki etið það. ⁴¹En hann mælti: „Komið með mjöll!“ Og hann kastaði því í pottinn. Síðan sagði hann: „Hell nú upp fyrir fólkið, að það megi eta.“ Þá var ekkert skaðvænt í pottinum.

⁴²Maður kom frá Baal Salísa og færði guðsmanninum frumgróðabrauð, tuttugu byggbrauð og mulið korn í mal sínum. Og Elísa sagði: „Gefðu fólkinu það að eta.“

⁴³En þjónn hans mælti: „Hvernig get ég borið þetta hundrað mönnum?“

Hann svaraði: „Gefðu fólkinu það að eta. Því að svo segir Drottinn: Þeir munu eta og leifa.“ ⁴⁴Þá lagði hann það fyrir þá, en þeir neyttu og gengu frá leifðu, eins og Drottinn hafði sagt.

Naaman hinn sýrlenski læknaður

5

¹Naaman, hershöfðingi Sýrlandskonungs, var í miklum metum hjá herra sínum og í hávegum hafður, því að undir forustu hans hafði Drottinn veitt Sýrlendingum sigur. Var maðurinn hinn mesti kappi, en líkprár.

²Sýrlendingar höfðu farið herför í smáflokkum og haft burt af Ísraelslandi unga stúlku. Þjónaði hún konu Naamans. ³Hún sagði við húsmóður sína: „Ég vildi óska að húsbóndi minn væri kominn til spámannsins í Samaría. Hann mundi losa hann við líkþrána.“ ⁴Þá fór Naaman og sagði herra sínum frá á þessa leið: „Svo og svo hefir stúlkan frá Ísraelslandi talað.“ ⁵Þá mælti Sýrlandskonungur: „Far þú, ég skal senda Ísraelskonungi bréf.“

Lagði Naaman þá af stað og tók með sér tíu talentur silfurs, sex þúsund sikla gulls og tíu alklæðnaði. ⁶Hann færði Ísraelskonungi bréfið, er var á þessa leið: „Þegar bréf þetta kemur þér í hendur, þá skalt þú vita, að ég hefi sent til þín Naaman þjón minn, og skalt þú losa hann við líkþrá hans.“

⁷En er Ísraelskonungur hafði lesið bréfið, reif hann klæði sín og mælti: „Er ég þá Guð, er deytt geti og lífgað, fyrst hann gjörir mér orð um að losa mann við líkþrá hans? Megið þér þar sjá og skynja, að hann leitar saka við mig.“

⁸En er Elísa, guðsmaðurinn, frétti, að Ísraelskonungur hefði rífið klæði sín, sendi hann til konungs og lét segja honum: „Hví rífur þú klæði þín? Komi hann til mín, þá skal hann komast að raun um, að til er spámaður í Ísrael.“

⁹Þá kom Naaman með hesta sína og vagna og nam staðar úti fyrir húsdrym Elísa. ¹⁰Þá sendi Elísa mann til hans og lét segja honum: „Far og lauga þig sjö sinnum í Jórdan, þá mun hold þitt komast í samt lag og þú munt hreinn verða!“ ¹¹Þá varð Naaman reiður og gekk burt og mælti: „Ég hugði þó, að hann mundi koma út til mín og ganga að mér og ákalla nafn Drottins, Guðs síns, veifa hendinni í áttina til helgistaðarins og koma þannig líkþránni burt. ¹²Eru ekki Abana og Farfar, fljótin hjá Damaskus, betri en allar ár í Ísrael? Gæti ég ekki laugað mig í þeim og orðið hreinn?“ Sneri hann sér þá við og hélt burt í reiði.

¹³Þá gengu þjónar hans til hans, töluðu til hans og sögðu: „Ef spámaðurinn hefði skipað þér eitthvað erfitt, mundir þú þá ekki hafa gjört það? Hve miklu fremur þá, er hann hefir sagt þér: „Lauga þig og munt þú hreinn verða?““ ¹⁴Þá fór hann ofan eftir og dýfði sér sjö sinnum niður í Jórdan, eins og guðsmaðurinn hafði sagt. Varð þá hold hans aftur sem hold á ungum sveini, og hann varð hreinn.

¹⁵Þá hvarf hann aftur til guðsmannsins og allt hans föruneysi, og er hann kom þangað, gekk hann fyrir hann og mælti: „Nú veit ég, að enginn Guð er til í neinu landi nema í Ísrael, og þigg nú gjöf af þjóni þínum.“

¹⁶En Elísa mælti: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er ég þjóna: Ég tek ekki við neinu!“

Og þótt hann legði að honum að taka við því, þá færðist hann undan. ¹⁷Þá mælti Naaman: „Ef ekki, þá lát þó gefa þjóni þínum mold á tvo múla, því að þjónn þinn mun eigi framar færa brennifórnir og sláturfórnir neinum guðum öðrum en Drottni. ¹⁸Það eitt verður Drottinn að fyrirgefa þjóni þínum: Þegar herra minn gengur í musteri Rimmons til þess að biðjast þar fyrir, og hann þá styðst við hönd mína, svo að ég fell fram í musteri Rimmons, þegar hann fellur fram í musteri Rimmons, – það verður Drottinn að fyrirgefa þjóni þínum.“ ¹⁹En Elísa mælti til hans: „Far þú í friði.“

En er Naaman var kominn spölkorn frá honum, ²⁰þá sagði Gehasí, sveinn Elísa, guðsmannsins, við sjálfan sig: „Sjá, herra minn hefir hlíft Naaman þessum sýrlenska og ekki þegið af honum það, sem hann kom með. Svo sannarlega sem Drottinn lifir, þá skal ég hlaupa á eftir honum og þiggja eitthvað af honum.“ ²¹Hélt Gehasí nú á eftir Naaman. En er Naaman sá mann koma hlaupandi á eftir sér, stökk hann af vagninum, gekk í móti honum og mælti: „Er nokkuð að?“

²²Gehasí svaraði: „Nei, en herra minn sendir mig og lætur segja þér: „Rétt í þessu komu til mín frá Efraímfjöllum tveir sveinar af spámannasveinunum. Gef mér handa þeim talentu silfurs og tvo alklæðnaði.““

²³Naaman svaraði: „Gjör þú mér þann greiða að taka við tveimur talentum!“ Og hann lagði að honum og batt tvær talentur silfurs í tvo sjóðu, svo og tvo alklæðnaði og fékk tveimur sveinum sínum, og báru þeir það fyrir honum. ²⁴En er þeir komu á hæðina, þá tók Gehasí við því af þeim, geymdi það í húsinu og lét mennina fara burt, og fóru þeir leiðar sinnar. ²⁵Síðan fór hann inn og gekk fyrir herra sinn. En Elísa sagði við hann: „Hvaðan kemur þú, Gehasí?“

Hann svaraði: „Þjónn þinn hefir alls ekkert farið.“

²⁶Og Elísa sagði við hann: „Ég fylgdi þér í anda, þegar maðurinn sneri frá vagni sínum í móti þér. Nú hefir þú fengið silfur og munt fá klæði, olíutré, víngarða, sauði og naut, þræla og ambáttir. ²⁷En líkþrá Naamans mun ávallt loða við þig og niðja þína.“ Gekk hann þá burt frá honum hvítur sem snjór af líkþrá.

Elísa lætur öxi fljóta

6

¹Spámannasveinarnir sögðu við Elísa: „Húsrýmið, þar sem vér búum hjá þér, er of lítið fyrir oss. ²Leyf oss að fara ofan að Jórdan og taka þar sinn bjálkann hver, til þess að vér getum gjört oss bústað.“ Hann mælti: „Farið þér!“

³En einn af þeim mælti: „Gjör oss þann greiða að fara með þjónum þínum.“ Hann mælti: „Ég skal fara.“ ⁴Síðan fór hann með þeim.

Þegar þeir komu að Jórdan, tóku þeir að höggva tré. ⁵En er einn þeirra var að fella bjálka, hraut öxin af skafti út á ána. Hljóðaði hann þá upp yfir sig og mælti: „Æ, herra minn – og það var lánsöxi!“

⁶Þá sagði guðsmaðurinn: „Hvar datt hún?“ Og er hann sýndi honum staðinn, sneið hann af viðargrein, skaut henni þar ofan í ána og lét járneið fljóta. ⁷Síðan sagði hann: „Náðu henni nú upp!“ Þá rétti hann út höndina og náði henni.

Elísa villir her Sýrlendinga

⁸Þegar Sýrlandskonungur átti í ófriði við Ísrael, ráðgaðist hann um við menn sína og mælti: „Á þeim og þeim stað skuluð þér leggjast í launsátur.“

⁹En guðsmaðurinn sendi til Ísraelskonungs og lét segja honum: „Varast þú að fara fram hjá þessum stað, því að Sýrlendingar liggja þar í launsátri.“ ¹⁰Þá sendi Ísraelskonungur á þann stað, sem guðsmaðurinn hafði nefnt við hann. Varaði hann konung þannig við í hvert sinn, og gætti hann sín þar, og það oft en einu sinni eða tvisvar.

¹¹Út af þessu varð Sýrlandskonungur órór í skapi, kallaði á menn sína og sagði við þá: „Getið þér ekki sagt mér, hver af vorum mönnum ljóstrar upp fyrirætlunum vorum við Ísraelskonung?“

Síðari bók konunganna

¹²Þá sagði einn af þjónum hans: „Því er eigi svo farið, minn herra konungur, heldur flytur Elísa spámaður, sem er í Ísrael, Ísraelskonungi þau orð, sem þú talar í svefnherbergi þínu.“

¹³Þá sagði hann: „Farið og vitið, hvar hann er, svo að ég geti sent menn og látið sækja hann.“ Var honum þá sagt, að hann væri í Dótan. ¹⁴Þá sendi hann þangað hesta og vagna og mikinn her. Komu þeir þangað um nótt og slógu hring um borgina.

¹⁵Þegar Elísa kom út árla næsta morgun, umkringdi her með hestum og vögnum borgina. Þá sagði sveinn hans við hann: „Æ, herra minn, hvað eigum við nú til bragðs að taka?“

¹⁶Hann svaraði: „Óttast ekki, því að fleiri eru þeir, sem með okkur eru, en þeir, sem með þeim eru.“ ¹⁷Og Elísa gjörði bæn sína og mælti: „Drottinn, opna þú augu hans, svo að hann sjái.“ Þá opnaði Drottinn augu sveinsins, og sá hann þá, að fjallið var alþakið hestum og eldlegum vögnum hringinn í kring um Elísa.

¹⁸Fóru Sýrlendingar nú niður í móti honum, en Elísa gjörði bæn sína til Drottins og mælti: „Slá fólk þetta með blindu.“ Þá sló hann það með blindu eftir beiðni Elísa. ¹⁹Síðan sagði Elísa við þá: „Þetta er ekki vegurinn og þetta er ekki borgin. Komið með mér, ég skal fylgja yður til mannsins, sem þér leitið að.“ Og hann fór með þá til Samaríu.

²⁰En er þeir komu til Samaríu, mælti Elísa: „Drottinn, opna þú nú augu þeirra, svo að þeir sjái.“ Þá opnaði Drottinn augu þeirra, og þeir sáu, að þeir voru komnir inn í miðja Samaríu.

²¹En er Ísraelskonungur sá þá, sagði hann við Elísa: „Faðir minn, á ég að höggva þá niður?“

²²En hann svaraði: „Eigi skalt þú höggva þá niður. Ert þú vanur að höggva þá niður, er þú hertekur með sverði þínu og boga? Set fyrir þá brauð og vatn, svo að þeir megi eta og drekka. Síðan geta þeir farið heim til herra síns.“ ²³Þá bjó hann þeim mikla máltíð, og þeir átu og drukku. Síðan lét hann þá í burt fara, og fóru þeir heim til herra síns. Upp frá þessu komu ránsflokkar Sýrlendinga eigi framar inn í land Ísraels.

Hungursneyð í Samaríu

²⁴Eftir þetta bar svo til, að Benhadad Sýrlandskonungur dró saman allan her sinn og fór og settist um Samaríu. ²⁵Þá varð hungur svo mikið í Samaríu, er þeir sátu um hana, að asnahöfuð kostaði áttatíu sikla silfurs og fjórðungur úr kab af dúfnadrit fimm sikla silfurs.

²⁶Þegar Ísraelskonungur var á gangi uppi á borgarveggnum, kallaði kona nokkur til hans og mælti: „Hjálpa þú, herra konungur!“

²⁷Hann mælti: „Ef Drottinn hjálpar þér ekki, hvaðan á ég þá að taka hjálp handa þér? Úr láfanum eða úr vínþrönginni?“ ²⁸Og konungur sagði við hana: „Hvað viltu þá?“

Hún svaraði: „Konan þarna sagði við mig: ‚Sel fram son þinn og skulum við eta hann í dag, en á morgun skulum við eta minn son.‘“ ²⁹Suðum við síðan minn son og átum hann. En er ég sagði við hana daginn eftir: ‚Sel þú fram son þinn og skulum við eta hann,‘ þá fal hún son sinn.“

³⁰Er konungur heyrði þessi ummæli konunnar, reif hann klæði sín þar sem hann stóð á múrnum. Sá þá lýðurinn, að hann hafði hærusekk á líkama sínum innstan klæða. ³¹Þá

sagði hann: „Guð gjöri mér hvað sem hann vill nú og síðar, ef höfuðið situr á Elísa Safatssyni til kvölds.“

³²En Elísa sat í húsi sínu, og öldungarnir sátu hjá honum. Sendi þá konungur mann á undan sér, en áður en sendimaðurinn kom til hans, sagði Elísa við öldungana: „Vitið þér, að þessi morðhundur hefir sent hingað til þess að höggva af mér höfuðið? Gætið þess að loka dyrunum, þegar sendimaðurinn kemur, og standið fyrir hurðinni, svo að hann komist ekki inn. Heyrist ekki þegar fótatak húsbónda hans á eftir honum?“

³³Meðan hann var að segja þetta við þá, kom konungur þegar ofan til hans og mælti: „Sjá, hvílíka ógæfu Drottinn lætur yfir dynja. Hví skyldi ég lengur vona á Drottin?“

7

¹En Elísa mælti: „Heyrið orð Drottins. Svo segir Drottinn: Á morgun í þetta mund mun ein sea af fínu mjöli kosta einn sikil og tvær seur af byggi einn sikil í borgarhliði Samaría.“ ²Riddari sá, er konungur studdist við, svaraði þá guðsmanninum og mælti: „Þótt Drottinn gjörði raufar á himininn, hvernig mætti þetta verða?“

Elísa svaraði: „Þú munt sjá það með eigin augum, en einskis af því neyta.“

Sýrlendingar flýja

³Fjórir menn líkþráir voru úti fyrir borgarhliði Samaría. Sögðu þeir hver við annan: „Hví eigum vér að sitja hér, þangað til vér deyjum? ⁴Ef vér segjum: ‚Vér skulum fara inn í borgina,‘ þá er hungur í borginni og þá munum vér deyja þar, og ef vér sitjum hér kyrrir, munum vér og deyja. Skulum vér því fara yfir í herbúðir Sýrlendinga. Ef þeir láta oss lífi halda, þá lifum vér, en drepí þeir oss, þá deyjum vér.“ ⁵Stóðu þeir síðan upp í rökkrinu til þess að fara yfir í herbúðir Sýrlendinga. En er þeir komu út að herbúðum Sýrlendinga, þá var þar enginn maður. ⁶Drottinn hafði látið heyrast í herbúðir Sýrlendinga vagnagný og jódyn, gný af miklu herliði, svo að þeir sögðu hver við annan: „Sjá, Ísraelskonungur hefir leigt gegn oss konunga Hetíta og konunga Egyptalands til þess að ráðast á oss.“ ⁷Þá hlupu þeir upp í rökkrinu og flýðu og létu eftir tjöld sín og hesta og asna – herbúðirnar eins og þær voru – og flýðu til þess að forða lífinu. ⁸En er hinir líkþráu menn komu út að herbúðunum, gengu þeir inn í eitt tjaldið, átu og drukku, höfðu þaðan silfur, gull og klæði og gengu burt og fólu það. Síðan komu þeir aftur, gengu inn í annað tjald, höfðu og nokkuð þaðan, gengu burt og fólu.

⁹Því næst sögðu þeir hver við annan: „Þetta er ekki rétt gjört af oss. Þessi dagur er dagur fagnaðartíðinda. En ef vér þegjum og bíðum þangað til í býti á morgun, þá mun það oss í koll koma. Vér skulum því fara og flytja tíðindin í konungshöllina.“ ¹⁰Síðan fóru þeir, kölluðu til hliðvarða borgarinnar og sögðu þeim svo frá: „Vér komum í herbúðir Sýrlendinga. Þar var þá enginn maður, og engin mannsraust heyrðist, en hestar og asnar stóðu þar bundnir og tjöldin eins og þau voru.“ ¹¹Þá kölluðu hliðverðirnir og menn sögðu frá því inni í konungshöllinni.

¹²Þá reis konungur upp um nóttina og sagði við menn sína: „Ég skal segja yður, hvað Sýrlendingar ætla nú að gjöra oss. Þeir vita, að vér sveltum. Hafa þeir því farið burt úr

herbúðunum til þess að fela sig úti á mörkinni, með því að þeir hugsa: Þegar þeir fara út úr borginni, skulum vér taka þá höndum lifandi og brjótast inn í borgina.“

¹³Þá tók einn af mönnum hans til máls og sagði: „Taki menn fimm af hestunum, sem eftir eru. Fyrir þeim, sem hér eru eftir skildir, fer eins og fyrir öllum fjölda Ísraels, sem þegar er farinn veg allrar veraldar. Skulum vér senda þá til þess að vita, hvað um er að vera.“

¹⁴Tóku þeir þá tvo vagna með hestum fyrir. Sendi konungur þá á eftir her Sýrlendinga og sagði: „Farið og gætið að!“ ¹⁵Fóru þeir þá á eftir þeim alla leið til Jórdanar, og var allur vegurinn þakinn klæðum og vopnum, sem Sýrlendingar höfðu varpað frá sér, er þeir flýðu í ofboði. Sneru sendimennirnir þá við og fluttu konungi tíðindin. ¹⁶Þá gekk lýðurinn út og rændi herbúðir Sýrlendinga, og fór þá svo, að ein sea af finu mjöli kostaði einn sikil og tvær seur af byggi einn sikil, eins og Drottinn hafði sagt. ¹⁷En konungur setti riddarann, er hann hafði stuðst við, til að gæta hliðsins, og tróð lýðurinn hann undir í hliðinu, svo að hann beið bana samkvæmt því orði guðsmannsins, er hann hafði talað, þá er konungur fór ofan til hans. ¹⁸Því að þegar guðsmaðurinn sagði við konunginn: „Í þetta mund á morgun munu tvær seur af byggi kosta einn sikil og ein sea af finu mjöli einn sikil í Samariuhliði,“ ¹⁹þá svaraði riddarinn guðsmanninum og sagði: „Sjá, þótt Drottinn gjörði raufar á himininn, hvernig mætti slíkt verða?“ En Elísa svaraði: „Þú munt sjá það með eigin augum, en einskis af því neyta.“ ²⁰Og svo fór fyrir honum. Lýðurinn tróð hann undir í hliðinu, svo að hann beið bana.

Konan frá Súnem segir frá

8

¹Elísa talaði við konuna, er soninn átti, sem hann hafði lífgað, á þessa leið: „Tak þig upp og far burt með fólk þitt og sest þú að einhvers staðar erlendis, því að Drottinn kallar sjö ára hallæri yfir landið, og er það þegar komið.“ ²Þá tók konan sig upp og gjörði eins og guðsmaðurinn sagði, fór burt með fólk sitt og dvaldist sjö ár í Filistalandi.

³Að sjö árunum liðnum kom konan aftur heim frá Filistalandi og lagði af stað til þess að biðja konung ásjár um hús sitt og akra. ⁴Konungur var þá að tala við Gehasí, þjón guðsmannsins, og sagði: „Seg mér af öllum stórmerkjunum, sem Elísa hefir gjört.“ ⁵Og er hann var að segja konungi, hvernig hann hefði lífgað hinn dána, þá kom konan, er soninn átti, sem hann hafði lífgað, og bað konung ásjár um hús sitt og akra. Þá sagði Gehasí: „Minn herra konungur! Þetta er konan, og þetta er sonur hennar, sá er Elísa lífgaði.“ ⁶Konungur spurði konuna, og sagði hún honum frá. Fékk konungur henni einn af hirðmönnum og sagði við hann: „Sjá þú um, að hún fái aftur allt, sem hún á, svo og allan afrakstur akranna frá þeim degi, er hún fór úr landi, allt til þessa dags.“

Elísa sér fyrir ógnir styrjalda

⁷Elísa kom til Damaskus. Þá lá Benhadad Sýrlandskonungur sjúkur. Og er honum var sagt: „Guðsmaðurinn er kominn hingað,“ ⁸þá sagði konungur við Hasael: „Tak með þér gjöf nokkra og far til fundar við guðsmanninn og lát hann ganga til fréttu við Drottin, hvort ég muni aftur heill verða af sjúkleik þessum.“ ⁹Hasael fór þá til fundar við hann og tók með sér gjöf nokkra, alls konar gersemar úr Damaskus, klyfjar á fjörutíu úlfalda. Og

Síðari bók konunganna

er hann kom, gekk hann fyrir hann og mælti: „Sonur þinn, Benhadad Sýrlandskonungur, sendir mig til þín og lætur spyrja: „Mun ég aftur heill verða af sjúkleik þessum?““

¹⁰Elísa svaraði honum: „Far og seg honum: „Víst munt þú heill verða,“ þótt Drottinn hafi birt mér, að hann muni deyja.“ ¹¹Og guðsmaðurinn starði fram fyrir sig og skelfdist harla mjög og grét.

¹²Þá sagði Hasael: „Hví grætur þú, herra minn?“

Hann svaraði: „Af því að ég veit, hvílíkt böl þú munir búa Ísraelsmönnum. Þú munt leggja eld í víggirtar borgir þeirra, drepa æskumenn þeirra með sverði, slá ungbörnum þeirra niður við og rista á kvið þungaðar konur þeirra.“

¹³Hasael svaraði: „Hvað er þjónn þinn, hundurinn sá, að hann megí vinna slík stórvirki?“

Þá mælti Elísa: „Drottinn hefir sýnt mér þig svo sem konung yfir Sýrlandi.“

¹⁴Síðan fór Hasael burt frá Elísa, og er hann kom til herra síns, sagði konungur við hann: „Hvað sagði Elísa við þig?“

Hann svaraði: „Hann sagði mér að þú mundir áreiðanlega heill verða.“ ¹⁵En daginn eftir tók Hasael ábreiðu, dýfði henni í vatn og breiddi hana yfir andlit honum, svo að hann kafnaði. Og Hasael tók ríki eftir hann.

Jóram konungur í Júda

¹⁶Á fimmta ríkisári Jórams Akabssonar Ísraelskonungs varð Jóram Jósafatsson konungur í Júda. ¹⁷Hann var þrjátíu og tveggja ára gamall, þá er hann varð konungur, og átta ár ríkti hann í Jerúsalem. ¹⁸Hann fetaði í fótspor Ísraelskonunga, eins og Akabs ætt gjörði, því að hann var kvæntur dóttur Akabs. Þannig gjörði hann það, sem illt var í augum Drottins. ¹⁹En Drottinn vildi ekki afmá Júda, vegna Davíðs þjóns síns, samkvæmt því, er hann hafði heitið honum, að gefa honum ávallt lampa fyrir augliti hans.

²⁰Á hans dögum brutust Edómítar undan yfirráðum Júda og tóku konung yfir sig. ²¹Þá fór Jóram með öllu vagnliðinu yfir til Saír. Hann tók sig upp um nóttina og barði á Edómítum, sem héldu honum í herkví, svo og á foringjum vagnliðsins, og flýði liðið til heimkynna sinna. ²²Þannig brutust Edómítar undan yfirráðum Júda, og er svo enn í dag. Þá braust og Líbna undan um sama leyti.

²³Það sem meira er að segja um Jóram og allt sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ²⁴Og Jóram lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í borg Davíðs. Og Ahasía sonur hans tók ríki eftir hann.

Ahasía konungur í Júda

²⁵Á tólfta ríkisári Jórams Akabssonar Ísraelskonungs tók ríki Ahasía, Jóramsson Júdakonungs. ²⁶Ahasía var tuttugu og tveggja ára gamall, þá er hann varð konungur, og ríkti hann eitt ár í Jerúsalem. Móðir hans hét Atalía, sonardóttir Omrí Ísraelskonungs. ²⁷Hann fetaði í fótspor Akabs ættar og gjörði það sem illt var í augum Drottins, eins og ætt Akabs, því að hann var í mægðum við ætt Akabs.

²⁸Ahasía fór herför með Jóram Akabssyni í móti Hasael Sýrlandskonungi til Ramót í Gíleað, en Sýrlendingar særðu Jóram. ²⁹Þá sneri Jóram konungur aftur til þess að láta græða sár sín í Jesreel, þau er Sýrlendingar höfðu veitt honum við Rama, þá er hann barðist við Hasael Sýrlandskonung. En Ahasía Jóramsson Júdakonungur fór ofan til Jesreel til þess að vitja um Jóram Akabsson, af því að hann var sjúkur.

Jehú smurður til konungs

9

¹Elísa spámaður kallaði einn af spámannasveinunum og sagði við hann: „Gyrð þú lendar þínar, tak þessa flösku af olífuolíu með þér og far til Ramót í Gíleað. ²Og er þú ert þangað kominn, skalt þú svipast þar um eftir Jehú Jósafatssyni, Nimsísonar. Gakk síðan til hans og bið hann standa upp frá félögum sínum og far með hann inn í innsta herbergið. ³Því næst skalt þú hella olífuolíunni yfir höfuð honum og segja: „Svo segir Drottinn: Ég smyr þig til konungs yfir Ísrael.“ Opna þú síðan dyrnar og flýtt þér burt og dvel eigi.“ ⁴För þá sveinninn, sveinn spámannsins, til Ramót í Gíleað. ⁵En er hann kom þangað, sátu herforingjarnir þar saman. Og hann mælti: „Ég á erindi við þig, herforingi!“

Jehú svaraði: „Við hvern af oss?“

Hann svaraði: „Við þig, herforingi!“ ⁶Þá stóð hann upp og gekk inn í húsið. Og hann hellti olíu yfir höfuð honum og sagði við hann: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Ég smyr þig til konungs yfir lýð Drottins, yfir Ísrael. ⁷Þú skalt útrýma ætt Akabs, herra þíns, svo að ég fái þann veg komið fram hefndum á Jesebel fyrir blóð þjóna minna, spámannanna, og fyrir blóð allra þjóna Drottins. ⁸Já, öll ætt Akabs skal fyrirfarast, og ég mun uppræta fyrir Akabsætt hvern karlmann, bæði þræl og frelsingja í Ísrael. ⁹Og ég mun fara með ætt Akabs eins og með ætt Jeróbóams Nebatssonar og ætt Basa Ahíasonar. ¹⁰En Jesebel skulu hundar eta í landareign Jesreelborgar, og enginn skal jarða hana.“ Síðan lauk hann upp hurðinni og flýtti sér burt.

¹¹En er Jehú kom út til þjóna herra síns, sögðu þeir við hann: „Er nokkuð að? Hvers vegna er þessi vitfíringur til þín kominn?“

Hann svaraði þeim: „Þér þekkið manninn og tal hans.“

¹²Þá sögðu þeir: „Það er ósatt mál! Seg oss það.“

Þá sagði hann: „Svo og svo hefir hann við mig talað og sagt: „Svo segir Drottinn: Ég smyr þig til konungs yfir Ísrael.““ ¹³Þá tóku þeir í skyndi hver sína yfirhöfn og lögðu fyrir fætur honum á sjálfar tröppurnar, þeyttu lúðurinn og hrópuðu: „Jehú er konungur orðinn!“

Jehú vegur Jóram og Ahasía

¹⁴Þannig hóf Jehú Jósafatsson, Nimsísonar, samsæri gegn Jóram, en Jóram og allur Ísrael hafði varið Ramót í Gíleað fyrir Hasael Sýrlandskonungi. ¹⁵En síðan hafði Jóram konungur snúið aftur til þess að láta græða sár sín í Jesreel, þau er Sýrlendingar höfðu veitt honum, þá er hann barðist við Hasael Sýrlandskonung.

Jehú mælti: „Ef þér viljið fylgja mér, þá látið engan undan komast út úr borginni til þess að segja tíðindin í Jesreel.“¹⁶ Síðan steig Jehú á vagn sinn og hélt til Jesreel, því að þar lá Jóram, og Ahasía Júdakonungur var kominn þangað til að vitja um Jóram.

¹⁷Varðmaður stóð uppi á turninum í Jesreel, og er hann sá flokk Jehú koma, sagði hann: „Ég sé flokk manna.“

Þá mælti Jóram: „Tak riddara og send móti þeim til þess að spyrja þá, hvort þeir fari með friði.“

¹⁸Riddarinn fór í móti honum og sagði: „Konungur lætur spyrja, hvort þér farið með friði.“

Jehú svaraði: „Hvað varðar þig um það? Snú við og fylg mér.“

Varðmaðurinn sagði frá því og mælti: „Sendimaðurinn er kominn til þeirra, en kemur ekki aftur.“

¹⁹Þá sendi hann annan riddara, og er hann kom til þeirra, sagði hann: „Konungur lætur spyrja, hvort þér farið með friði.“

Jehú svaraði: „Hvað varðar þig um það? Snú við og fylg mér.“

²⁰Varðmaðurinn sagði frá því og mælti: „Hann er kominn til þeirra, en kemur ekki aftur. Er þar ekið, sem aki þar Jehú Nimsíson, því að hann ekur eins og vitlaus maður.“

²¹Þá bauð Jóram að beita fyrir vagn sinn. Og er beitt hafði verið fyrir vagn hans, fóru þeir Jóram Ísraelskonungur og Ahasía Júdakonungur af stað, hvor á sínum vagni. Fóru þeir í móti Jehú og hittu hann á landspildu Nabóts Jesreelíta.²² En er Jóram sá Jehú, sagði hann: „Fer þú með friði, Jehú?“

Hann svaraði: „Hvað er um frið að ræða, meðan Jesebel móðir þín heldur áfram með hórdóm^a sinn og hina margvíslegu töfra sína?“

²³Þá sneri Jóram við og lagði á flóttu og kallaði til Ahasía: „Svik, Ahasía!“²⁴ En Jehú þreif boga sinn og skaut Jóram milli herða, svo að örin gekk í gegnum hjartað, og hné hann niður í vagni sínum.²⁵ Þá sagði hann við Bídkar, riddara sinn: „Tak hann og kasta honum á landspildu Nabóts Jesreelíta, því að þú manst víst, að ég og þú riðum báðir á eftir Akab föður hans, þá er Drottinn kvað upp þessi dómsorð gegn honum.“²⁶ Sannarlega sá ég í gær blóð Nabóts og blóð barna hans, segir Drottinn, og mun ég launa þér á landspildu þessari, segir Drottinn.‘ Tak hann því og kasta honum á landspilduna eftir orði Drottins.“

²⁷Þegar Ahasía Júdakonungur sá þetta, flýði hann í áttina til garðhússins. En Jehú elti hann og sagði: „Hann líka! Skjótið hann í vagninum!“ Og þeir skutu hann á Gúr-stígnum, sem er hjá Jibleam. Og hann flýði til Megiddó og dó þar.²⁸ Síðan settu menn hans hann á vagn og fluttu hann til Jerúsalem og jörðuðu hann í gróf hans hjá feðrum hans í borg Davíðs.²⁹ En Ahasía hafði orðið konungur í Júda á ellefta ríkisári Jórams Akabssonar.

^a Þ.e. hjáguðadýrkun.

^b Sjá 1 Kon 21.19–26.

Jesebel deyr

³⁰Nú kom Jehú til Jesreel. En er Jesebel frétti það, smurði hún sig í kringum augun skrýddi höfuð sitt og horfði út um gluggann. ³¹Og er Jehú kom í hliðið, kallaði hún: „Hvernig líður Simrí, sem myrti herra sinn?“

³²En hann leit upp í gluggann og mælti: „Hver er með mér, hver?“ Og er tveir eða þrír hirðmenn litu út til hans, ³³sagði hann: „Kastið henni ofan!“ Og þeir köstuðu henni ofan, og slettist þá blóð hennar á vegginn og hestana, og tróðu þeir hana undir fótunum. ³⁴En hann gekk inn og át og drakk. Síðan sagði hann: „Lítið eftir þessari bölvuðu konu og jarðið hana, því að konungsdóttir er hún.“ ³⁵Þá fóru þeir til þess að jarða hana, en fundu ekkert af henni, nema hauskúpuna og fætur og hendur. ³⁶Og er þeir komu aftur og sögðu honum frá, mælti hann: „Rætast nú orð Drottins, þau er hann talaði fyrir munn þjóns síns Elía frá Tisbe: „Á landareign Jesreelborgar skulu hundar eta hold Jesebelar,“ ³⁷og hræ Jesebelar skal liggja á landareign Jesreelborgar sem tað á túni, svo að menn skulu ekki geta sagt: Það er Jesebel.“

Jehú útrýmir óvinum sínum

10

¹Í Samaría voru sjötíu synir Akabs. Og Jehú skrifaði bréf og sendi þau til Samaría til höfðingja borgarinnar og til öldunganna og þeirra, sem fóstruðu sonu Akabs. Þau voru á þessa leið:

²„Þá er þér fáið þetta bréf, þér sem hafið hjá yður sonu herra yðar og hafið yfir að ráða vögnum og hestum, víggirtum borgum og hervopnum, ³þá veljið hinn besta og hæfasta af sonum herra yðar og setjið hann í hásæti föður síns og berjist fyrir ætt herra yðar.“

⁴Þeir urðu mjög hræddir og sögðu: „Sjá, tveir konungar fengu eigi reist rönd við honum, hvernig skyldum vér þá fá staðist?“ ⁵Þá sendu þeir dróttseti, borgarstjóri, öldungarnir og fóstrarnir til Jehú og létu segja honum: „Vér erum þínir þjónar, og vér viljum gjöra allt, sem þú býður oss. Vér munum engan til konungs taka. Gjör sem þér vel líkar.“

⁶Þá skrifaði hann þeim annað bréf á þessa leið: „Ef þér viljið fylgja mér og hlýða skipun minni, þá takið höfuðin af sonum herra yðar og komið til mín í þetta mund á morgun til Jesreel.“ En synir konungsins, sjötíu manns, voru hjá stórmönnum borgarinnar, er ólu þá upp. ⁷En er bréfið kom til þeirra, tóku þeir konungssonu og slátruðu þeim, sjötíu manns, og lögðu höfuð þeirra í körfur og sendu honum til Jesreel.

⁸Og er sendimaður kom og sagði Jehú, að þeir væru komnir með höfuð konungssona, þá sagði hann: „Leggið þau í tvær hrúgur úti fyrir borgarhliðinu til morguns.“ ⁹En um morguninn fór hann út þangað, gekk fram og mælti til alls lýðsins: „Þér eruð saklausir. Sjá, ég hefi hafið samsæri í gegn herra mínum og drepið hann, en hver hefir unnið á öllum þessum? ¹⁰Kannist þá við, að ekkert af orðum Drottins hefir fallið til jarðar, þau er hann talaði gegn ætt Akabs. Drottinn hefir framkvæmt það, er hann talaði fyrir munn þjóns síns Elía.“ ¹¹Og Jehú drap alla þá, er eftir voru af ætt Akabs í Jesreel, svo og alla höfðingja hans, vildarmenn og presta, svo að enginn varð eftir, sá er undan kæmist.

¹²Síðan tók Jehú sig upp og fór til Samaría. Og er hann kom til Bet Eked Haróím við veginn, ¹³þá mætti hann bræðrum Ahasía Júdakonungs og sagði: „Hverjir eruð þér?“

Þeir svöruðu: „Vér erum bræður Ahasía og ætlum að heimsækja konungssönu og sönu konungsmóður.“

¹⁴Þá sagði hann: „Takið þá höndum lifandi.“ Og þeir tóku þá höndum lifandi og slátruðu þeim og fleygðu þeim í gryfjuna hjá Bet Eked, fjörutíu og tveimur mönnum, og var enginn af þeim eftir skilinn.

¹⁵Og er hann fór þaðan, hitti hann Jónadab Rekabsson, er kom í móti honum. Hann heilsaði honum og sagði við hann: „Ert þú einlægur við mig, eins og ég er við þig?“

Jónadab svaraði: „Svo er víst.“

Þá mælti Jehú: „Ef svo er, þá rétt mér hönd þína.“ Þá rétti hann honum hönd sína, og hann lét hann stíga upp í vagninn til sín ¹⁶og mælti: „Kom með mér, þá skalt þú fá að sjá, hversu ég vandlæti vegna Drottins.“ Síðan lét hann hann fara með sér á vagni sínum. ¹⁷Og er hann var kominn til Samaría, drap hann alla, er eftir voru af Akabsætt í Samaría, uns hann hafði gjöreytt þeim, samkvæmt orði Drottins, því er hann hafði talað til Elía.

¹⁸Því næst stefndi Jehú saman öllum lýðnum og sagði við þá: „Akab dýrkaði Baal slæga, Jehú mun dýrka hann betur. ¹⁹Kallið því til mín alla spámenn Baals, alla dýrkendur hans og alla presta hans. Engan má vanta, því að ég ætla að halda blótveislu mikla fyrir Baal. Skal enginn sá lífi halda, er lætur sig vanta.“ En þar beitti Jehú brögðum til þess að tortíma dýrkendum Baals. ²⁰Og Jehú sagði: „Boðið hátíðasamkomu fyrir Baal.“ Þeir gjörðu svo. ²¹Og Jehú sendi um allan Ísrael. Þá komu allir dýrkendur Baals, svo að enginn var eftir, sá er eigi kæmi. Og þeir gengu í musteri Baals, og musteri Baals varð fullt enda á milli. ²²Síðan sagði hann við umsjónarmann fatabúrsins: „Tak út klæði handa öllum dýrkendum Baals.“ Og hann tók út klæði handa þeim. ²³Síðan gekk Jehú og Jónadab Rekabsson með honum í musteri Baals, og hann sagði við dýrkendur Baals: „Gætið að og lítið eftir, að eigi sé hér meðal yðar neinn af þjónum Drottins, heldur dýrkendur Baals einir.“

²⁴Síðan gekk hann inn til þess að færa sláturfórnir og brennifórnir. En Jehú hafði sett áttatíu manns fyrir utan dyrnar og sagði: „Hver sá er lætur nokkurn af mönnum þeim, er ég fæ yður í hendur, sleppa undan, hann skal láta sitt líf fyrir hans líf.“

²⁵Þegar Jehú hafði lokið við að færa brennifórnina, sagði hann við varðliðsmennina og riddarana: „Gangið inn og brytjið þá niður, enginn má út komast.“ Og þeir brytjuðu þá niður með sverði og köstuðu þeim út. Og varðliðsmennirnir og riddararnir ruddust alla leið inn í innhús Baalsmusterisins ²⁶og tóku asérurnar út úr musteri Baals og brenndu þær. ²⁷Og þeir rifu niður merkisstein Baals, rifu síðan musteri Baals og gjörðu úr því náðhús, og er svo enn í dag.

²⁸Þannig útrýmdi Jehú allri Baalsdýrkun í Ísrael. ²⁹En af syndum Jeróbóams Nebatssonar, er hann hafði komið Ísrael til að drýgja, af þeim lét Jehú ekki – dýrkun gullkalfanna í Betel og í Dan. ³⁰Og Drottinn sagði við Jehú: „Með því að þú hefir leyst vel af hendi það, er rétt var í mínum augum, og farið alveg mér að skapi með ætt Akabs, þá skulu niðjar þínir í fjórða lið sitja í hásæti Ísraels.“ ³¹En Jehú hirti eigi um að breyta eftir lögmáli Drottins, Ísraels Guðs, af öllu hjarta sínu. Hann lét eigi af syndum Jeróbóams, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja.

Dauði Jehús

³²Um þessar mundir byrjaði Drottinn að sneiða af Ísrael. Hasael vann sigur á þeim á öllum landamærum Ísraels. ³³Frá Jórdan austur á bóginn lagði hann undir sig allt Gíleaðland, Gaðíta, Rúbeníta og Manassíta, frá Aróer, sem er við Aroná, bæði Gíleað og Basan.

³⁴En það sem meira er að segja um Jehú og allt, sem hann gjörði, og öll hreystiverk hans, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ³⁵Og Jehú lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og var hann grafinn í Samaría. Og Jóahas sonur hans tók ríki eftir hann. ³⁶En sá tími, er Jehú ríkti yfir Ísrael í Samaría, voru tuttugu og átta ár.

Atalía kóngamóðir ríkir í Júda

11

¹Þá er Atalía móðir Ahasía sá, að sonur hennar var dauður, fór hún til og lét drepa alla konungsettina. ²Þá tók Jóseba, dóttir Jórams konungs, systir Ahasía, Jóas Ahasíason á laun úr hóp konungssonanna, er deyða átti, og fól hann og föstru hans í svefnherberginu. Þannig leyndi hún honum fyrir Atalíu, svo að hann var ekki drepinn. ³Og hann var hjá henni á laun sex ár í musteri Drottins, meðan Atalía ríkti yfir landinu.

Jóas tekinn til konungs í Júda

⁴En á sjöunda ári sendi Jójada prestur menn og lét sækja hundraðshöfðingja lífvarðarins og varðliðsins og lét þá koma til sín í musteri Drottins. Og hann gjörði við þá sáttmála og lét þá vinna eið í musteri Drottins. Síðan sýndi hann þeim konungsson ⁵og lagði svo fyrir þá: „Svo skuluð þér gjöra: Þriðjungur yðar, þér er heim farið hvíldardaginn, skuluð halda vörð í konungshöllinni. ⁶Skal einn þriðjungurinn vera í Súrhlíði, annar í hliðinu bak við varðliðsmennina, svo að þér haldið vörð í konungshöllinni. ⁷Og báðir hinir þriðjungsflokkar yðar, allir þeir, er fara út hvíldardaginn til þess að halda vörð í musteri Drottins hjá konunginum, ⁸þér skuluð fylkja yður um konung, allir með vopn í hendi, og hver sá, er vill brjótast gegnum raðirnar, skal drepinn verða. Skuluð þér þannig vera með konungi, þá er hann fer út og þegar hann kemur heim.“

⁹Hundraðshöfðingjarnir fóru með öllu svo sem Jójada prestur hafði boðið, sóttu hver sína menn, bæði þá er heim fóru hvíldardaginn og þá er út fóru hvíldardaginn og komu til Jójada prests. ¹⁰Og presturinn fékk hundraðshöfðingjunum spjótin og skjölduna, er átt hafði Davíð konungur og voru í musteri Drottins. ¹¹Og varðliðsmennirnir námu staðar, allir með vopn í hendi, allt í kringum konung, frá suðurhlíð mustersins að norðurhlíð þess, frammi fyrir altarinu og frammi fyrir musterinu. ¹²Þá leiddi hann konungsson fram og setti á hann kórónuna og hringana. Tóku þeir hann til konungs og smurðu hann, klöppuðu lófum saman og hrópuðu: „Konungurinn lifi!“

¹³En er Atalía heyrði ópið í varðliðsmönnunum og lýðnum, þá kom hún til lýðsins í musteri Drottins. ¹⁴Sá hún þá, að konungur stóð við súluna, svo sem siður var til, og hún sá höfuðsmennina og lúðursveinana hjá konungi og allan landslýðinn fagnandi og blásandi í lúðrana. Þá reif Atalía klæði sín og kallaði: „Samsæri, samsæri!“

¹⁵En Jójada prestur bauð hundraðshöfðingjunum, fyrirliðum hersins, og mælti til þeirra: „Leiðið hana út milli raðanna og drepjið með sverði hvern, sem fer á eftir henni.“ Því að prestur hafði sagt: „Eigi skal hana drepa í musteri Drottins.“ ¹⁶Síðan lögðu þeir hendur á hana, og er hún var komin inn í konungshöllina um hrossahliðið, var hún drepin þar.

¹⁷Jójada gjörði sáttmála milli Drottins og konungs og lýðsins, að þeir skyldu vera lýður Drottins, svo og milli konungs og lýðsins. ¹⁸Síðan fór allur landslýður inn í musteri Baals og reif það. Ölturu hans og líkneskjur molbrutu þeir, en Mattan, prest Baals, drápu þeir fyrir ölturunum.

Síðan setti prestur varðflokka við musteri Drottins, ¹⁹og hann tók hundraðshöfðingjana, lífvörðinn og varðliðsmennina og allan landslýðinn, og fóru þeir með konung ofan frá musteri Drottins og gengu um varðliðshliðið inn í konungshöllina, og hann settist í konungshásætið. ²⁰Allur landslýður fagnaði og borgin sefaðist. En Atalíu drápu þeir með sverði í konungshöllinni.

Jóas skerðir völd presta

^{a 21}Jóas var sjö vetra gamall, þá er hann varð konungur.

12

¹Á sjöunda ríkisári Jehú varð Jóas konungur, og fjörutíu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Sibja og var frá Beerseba. ²Jóas gjörði það, sem rétt var í augum Drottins alla ævi sína, af því að Jójada prestur hafði kennt honum. ³Þó voru fórnarhæðirnar ekki afnumdar. Enn þá fórnaði lýðurinn sláturfórnum og reykelsisfórnum á hæðunum.

⁴Og Jóas sagði við prestana: „Allt fé, sem borið er í musteri Drottins sem helgigjafir, fé, sem lagt er á einhvern eftir mati – fé, sem menn eru metnir eftir – svo og allt það fé, sem einhver af eigin hvötum ber í musteri Drottins, ⁵skulu prestarnir taka til sín, hver af sínum ráðunaut.“ ^bEn þeir skulu og með því gjöra við skemmdir á musterinu, allar skemmdir, sem á því finnast.“

⁶En á tuttugasta og þriðja ríkisári Jóasar konungs höfðu prestarnir enn ekki gjört við skemmdir á musterinu. ⁷Þá lét Jóas konungur kalla Jójada yfirprest og hina prestana og mælti til þeirra: „Hvers vegna gjörði þér ekki við skemmdir á musterinu? Nú skuluð þér eigi framar taka við neinu fé af ráðunautum yðar, heldur skuluð þér láta það af hendi fyrir skemmdum á musterinu.“ ⁸Og prestarnir gengu að þeim kostum að taka ekki við fé af lýðnum, en vera og eigi skyldir að gjöra við skemmdir á musterinu.

⁹Síðan tók Jójada prestur kistu nokkra, boraði gat á lokið og setti hana hjá altarinu, hægra megin, þegar gengið er inn í musteri Drottins, og létu prestarnir, þeir er geymdu inngöngudyra, í hana allt það fé, er borið var í musteri Drottins. ¹⁰Og er þeir sáu, að mikið fé var komið í kistuna, kom kanslari konungs þangað og æðsti presturinn, og bundu þeir saman allt fé, sem fannst í musteri Drottins, og töldu það. ¹¹Fengu þeir síðan féð, er vegið hafði verið, verkstjórunum í hendur, þeim er höfðu umsjón með musteri Drottins, en þeir greiddu það trésmiðunum og byggingamönnum, er störfuðu við musteri Drottins, ¹²svo

^a 12.1 í hebr. textanum.

^b Óvíst er, hverjir þeir voru, e.t.v. fjármálastjórar.

og múrurunum og steinsmiðunum og til þess að kaupa fyrir við og höggna steina til þess að gjöra við skemmdir á musteri Drottins, og til alls sem borga þurfti fyrir viðgjörð á musterinu. ¹³Þó voru eigi gjörðir neinir silfurkatlar, skarbítar, fórnarskálar, lúðrar né nokkurs konar áhöld úr gulli eða silfri í musteri Drottins, af fé því, sem borið var í musteri Drottins, ¹⁴heldur fengu menn það verkamönnunum, til þess að þeir fyrir það gjörðu við musteri Drottins. ¹⁵En ekki héldu menn reikning við menn þá, er þeir fengu féð í hendur, til þess að þeir greiddu það verkamönnunum, heldur gjörðu þeir það upp á æru og trú. ¹⁶En sektarfórnarféð og syndafórnarféð var eigi borið í musteri Drottins. Það áttu prestarnir.

¹⁷Um þær mundir kom Hasael Sýrlandskonungur, herjaði á Gat og vann hana. En er Hasael ætlaði að fara til Jerúsalem, ¹⁸þá tók Jóas Júdakonungur allar helgigjafir þær, er þeir Jósafat, Jóram og Ahasía forfeður hans, Júdakonungar, höfðu helgað, svo og helgigjafir sínar og allt gullið, er til var í fjárhirslum mustervis Drottins og konungshallarinnar, og sendi það Hasael Sýrlandskonungi. Hætti hann þá við að fara til Jerúsalem.

¹⁹En það sem meira er að segja um Jóas og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga.

²⁰Þjónar Jóasar hófust handa, gjörðu samsæri og drápu Jóas í Milló-húsi, þar sem gatan liggur niður til Silla. ²¹Þeir Jósakar Símeatsson og Jósabab Sómersson, þjónar hans, unnu á honum, og hann var grafinn hjá feðrum sínum í Davíðsborg. Og Amasía sonur hans tók ríki eftir hann.

Jóahas konungur í Ísrael

13

¹Á tuttugasta og þriðja ríkisári Jóasar Ahasíasonar Júdakonungs varð Jóahas Jehúson konungur yfir Ísrael í Samaría og ríkti seytján ár. ²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, og drýgði sömu syndirnar og Jeróbóam Nebatsson, þær er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. Hann lét ekki af þeim. ³Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ísrael, og hann gaf þá í hendur Hasael Sýrlandskonungi og Benhadad syni Hasaels allan þann tíma. ⁴En Jóahas blíðkaði Drottin, og Drottinn bænheyrði hann, því að hann sá ánauð Ísraels, hversu Sýrlandskonungur kúgaði þá. ⁵Og Drottinn sendi Ísrael hjálparmann, svo að þeir losnuðu undan valdi Sýrlendinga, og Ísraelsmenn bjuggu í tjöldum sínum sem áður. ⁶Þó létu þeir eigi af syndum Jeróbóams ættar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. Þeir héldu áfram að drýgja þær. Aséran stóð og kyrr í Samaría. ⁷Jóahas átti ekkert lið eftir nema fimmtíu riddara, tíu vagna og tíu þúsund fótgönguliða, því að Sýrlandskonungur hafði gjöreytt þeim og gjört þá sem ryk við þreskingu.

⁸Það sem meira er að segja um Jóahas og allt, sem hann gjörði, og hreystiverk hans, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ⁹Og Jóahas lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og hann var grafinn í Samaría. Og Jóas sonur hans tók ríki eftir hann.

Jóas konungur í Ísrael

¹⁰Á þrítugasta og sjöunda ríkisári Jóasar Júdakonungs varð Jóas Jóahasson konungur yfir Ísrael í Samaría og ríkti sextán ár. ¹¹Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins. Hann lét ekki af neinum syndum Jeróbóams Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýggja. Hann hélt áfram að drýggja þær.

¹²Það sem meira er að segja um Jóas og allt, sem hann gjörði, og hreystiverk hans, hversu hann háði ófrið við Amasía Júdakonung, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

¹³Og Jóas lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og Jeróbóam settist í hásæti hans. Og Jóas var grafinn í Samaría hjá Ísraelskonungum.

Elísa deyr

¹⁴Elísa tók sótt, er leiddi hann til bana. Fór þá Jóas konungur í Ísrael ofan til hans, grét yfir honum og sagði: „Faðir minn, faðir minn, þú Ísraels vagn og riddarar!“

¹⁵En Elísa sagði við hann: „Tak boga og örvar.“ Og hann færði honum boga og örvar.

¹⁶Þá sagði hann við Ísraelskonunginn: „Legg hönd þína á bogann.“ Hann gjörði svo. Þá lagði Elísa hendur sínar ofan á hendur konungs. ¹⁷Síðan mælti hann: „Opna þú gluggann gegnt austri.“ Og hann gjörði svo. Þá sagði Elísa: „Skjót!“ Og hann skaut. Og Elísa mælti: „Sigurör frá Drottni! Já, sigurör yfir Sýrlendingum! Þú munt vinna sigur á Sýrlendingum í Afek, uns þeir eru gjöreyyddir.“ ¹⁸Síðan sagði hann: „Tak örvarnar.“ Og hann tók þær. Þá sagði hann við Ísraelskonunginn: „Slá þú á jörðina.“ Og hann sló þrisvar sinnum, en hætti síðan. ¹⁹Þá gramdist guðsmanninum við hann og sagði: „Þú hefur átt að slá fimm eða sex sinnum, þá mundir þú hafa unnið sigur á Sýrlendingum, uns þeir hefðu verið gjöreyyddir, en nú munt þú aðeins vinna þrisvar sinnum sigur á Sýrlendingum.“

²⁰Elísa dó og var grafinn. En ræningjaflokkar frá Móab brutust þá inn í landið á ári hverju. ²¹Og svo bar við, er verið var að grafa mann nokkurn, að menn komu allt í einu auga á ræningjaflokk. Fleygðu þeir þá manninum í gröf Elísa og höfðu sig á brott. En er maðurinn snart bein Elísa, þá lifnaði hann og reis á fætur.

²²Hasael Sýrlandskonungur kreppti að Ísrael alla ævi Jóahasar. ²³En Drottinn miskunnaði þeim og sá aumur á þeim og sneri sér til þeirra sakir sáttmála síns við Abraham, Ísak og Jakob. Vildi hann eigi, að þeir skyldu tortímast, hafði og eigi útskúfað þeim frá augliti sínu til þessa. ²⁴Og er Hasael Sýrlandskonungur var dáinn og Benhadad sonur hans hafði tekið ríki eftir hann, ²⁵þá tók Jóas Jóahasson borgirnar aftur frá Benhadad Hasaelssyni, þær er Hasael hafði tekið frá Jóahas föður hans í ófriði. Vann Jóas þrisvar sinnum sigur á honum og náði aftur borgum Ísraels.

Konungsríkin tvö fram að falli Norðurríkisins

Amasía konungur í Júda

14

¹Á öðru ríkisári Jóasar Jóahassonar Ísraelskonungs varð Amasía Jóasson konungur í Júda.

²Hann var tuttugu og fimm ára að aldri, þá er hann varð konungur, og tuttugu og níu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jóaddan og var frá Jerúsalem. ³Hann gjörði það sem rétt var í augum Drottins, þó eigi eins og Davíð forfaðir hans. Hann breytti í alla staði eins og Jóas faðir hans hafði breytt. ⁴Aðeins voru fórnarhæðirnar ekki afnumdar. Enn þá fórnaði lýðurinn sláturfórnum og reykelsisfórnum á hæðunum.

⁵En er Amasía var orðinn fastur í sessi, lét hann drepa þá menn sína, er drepið höfðu konunginn föður hans. ⁶En börn morðingjanna lét hann ekki af lífi taka, samkvæmt því, sem skrifað er í lögmálsbók Móse, þar sem Drottinn mælir svo fyrir: „Feður skulu ekki líflátnir verða ásamt börnunum, og börn skulu ekki líflátin verða ásamt feðrunum, heldur skal hver líflátinn verða fyrir sína eigin synd.“ ⁷Það var hann, sem vann sigur á Edómítum í Saltdalnum, tíu þúsundum manns, og tók Sela herskildi og nefndi hana Jokteel, og heitir hún svo enn í dag.

⁸Þá gjörði Amasía sendimenn á fund Jóasar Jóahassonar, Jehúsonar Ísraelskonungs með svolátandi orðsending: „Nú skulum við reyna með okkur.“ ⁹Þá sendi Jóas Ísraelskonungur Amasía Júdakonungi þau andsvör: „Þistillinn á Líbanon gjörði sedrustrénu á Líbanon svolátandi orðsending: „Gef þú syni mínum dóttur þína að konu.“ En villidýrin á Líbanon gengu yfir þistilinn og tróðu hann sundur.“ ¹⁰Af því að þú vannst mikinn sigur á Edómítum, hefir þú fyllst ofmetnaði. Njót þú frægðarinnar og sit kyrr heima. Hví vilt þú egna ógæfuna sjálfum þér og Júda til falls?“

¹¹En Amasía gaf þessu engan gaum. Þá fór Jóas Ísraelskonungur af stað, og varð fundur þeirra, hans og Amasía Júdakonungs, í Bet Semes, er tilheyrir Júda. ¹²Beið Júda þar ósigur fyrir Ísrael, og flýðu þeir hver til síns heima. ¹³En Jóas Ísraelskonungur tók höndum Amasía Júdakonung, son Jóasar Ahasíasonar, í Bet Semes og fór með hann til Jerúsalem. Hann braut niður múra Jerúsalem frá Efraímhliði allt að hornhliðinu, fjögur hundruð álnir. ¹⁴Því næst tók hann allt gull og silfur og öll áhöld, er fundust í musteri Drottins og í fjárhirslum konungshallarinnar, svo og gísla, og sneri síðan aftur heim til Samaría.

¹⁵Það sem meira er að segja um Jóas, það sem hann gjörði og hreystiverk hans og hversu hann barðist við Amasía Júdakonung, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ¹⁶Og Jóas lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í Samaría hjá Ísraelskonungum. Og Jeróbóam sonur hans tók ríki eftir hann.

¹⁷En Amasía Jóasson Júdakonungur lifði fimmtán ár eftir dauða Jóasar Jóahassonar Ísraelskonungs. ¹⁸En það sem meira er að segja um Amasía, það er ritað í Árbókum Júdakonunga.

¹⁹Og menn gjörðu samsæri gegn Amasía í Jerúsalem. Flýði hann þá til Lakís. En þeir sendu á eftir honum til Lakís og létu drepa hann þar. ²⁰Fluttu þeir hann síðan á hestum, og var hann grafinn í Jerúsalem hjá feðrum sínum í Davíðsborg. ²¹Þá tók allur Júdalýður Asaría, þótt hann væri eigi nema sextán vetra gamall, og gjörði hann að konungi í stað Amasía föður hans. ²²Hann víggirti Elat og vann hana aftur undir Júda, eftir að konungurinn var lagstur til hvíldar hjá feðrum sínum.

Jeróbóam II konungur í Ísrael

²³Á fimmtánda ríkisári Amasía Jóassonar Júdakonungs varð Jeróbóam, sonur Jóasar Ísraelskonungs, konungur í Samariú og ríkti fjörutíu og eitt ár. ²⁴Hann gjörði það sem illt var í augum Drottins. Lét hann eigi af neinum syndum Jeróbóams Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. ²⁵Hann vann aftur Ísraelsland, þaðan frá, er leið liggur til Hamat, allt að vatninu á sléttlendinu, samkvæmt orði Drottins, Ísraels Guðs, því er hann hafði talað fyrir munn þjóns síns, Jónasar spámanns Amíttáísonar frá Gat Hefer.

²⁶Drottinn hafði séð, að eynd Ísraels var mjög beisk. Þrælar og frelsingjar voru horfnir, og enginn var sá, er hjálpaði Ísrael. ²⁷En þó hafði Drottinn ekki sagt, að hann mundi afmá nafn Ísraels af jörðinni, enda frelsaði hann þá fyrir Jeróbóam Jóasson.

²⁸Það sem meira er að segja um Jeróbóam og allt, sem hann gjörði, og hreystiverk hans, hversu hann herjaði og hversu hann vann aftur Damaskus og Hamat, er fyrrum tilheyrði Júda, undir Ísrael, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ²⁹Og Jeróbóam lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í Samariú hjá Ísraelskonungum. Og Sakaría sonur hans tók ríki eftir hann.

Asaría (Ússía) konungur í Júda

15

¹Á tuttugasta og sjöunda ríkisári Jeróbóams Ísraelskonungs tók ríki Asaría sonur Amasía Júdakonungs. ²Hann var sextán vetra gamall, er hann varð konungur, og fimmtíu og tvö ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jekolja og var frá Jerúsalem. ³Hann gjörði það sem rétt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Amasía faðir hans. ⁴Þó voru fórnarhæðirnar eigi afnumdar. Enn þá fórnaði lýðurinn sláturfórnum og reykelsisfórnum á hæðunum. ⁵Og Drottinn sló konung, svo að hann varð líkprár til dauðadags. Bjó hann kyrr í höll sinni, einn sér, en Jótam konungsson veitti forstöðu höllinni og dæmdi mál landsmanna.

⁶Það sem meira er að segja um Asaría og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ⁷Og Asaría lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í Davíðsborg. Og Jótam sonur hans tók ríki eftir hann.

Sakaría konungur í Ísrael

⁸Á þrítugasta og áttunda ríkisári Asaría Júdakonungs varð Sakaría Jeróbóamsson konungur yfir Ísrael í Samariú og ríkti sex mánuði. ⁹Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, svo sem gjört höfðu forfeður hans. Hann lét eigi af syndum Jeróbóams

Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. ¹⁰Sallúm Jabesson hóf samsæri gegn honum og drap hann í Jibleam og tók ríki eftir hann.

¹¹Það sem meira er að segja um Sakaríá, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ¹²Rættist þannig orð Drottins, það er hann hafði talað til Jehú: „Niðjar þínir í fjórða lið skulu sitja í hásæti Ísraels.“ Og það varð svo.

Sallúm konungur í Ísrael

¹³Sallúm Jabesson varð konungur á þrítugasta og níunda ríkisári Ússía Júdakonungs og ríkti mánaðartíma í Samaría. ¹⁴Þá fór Menahem Gadíson frá Tirsa, kom til Samaría og drap Sallúm Jabesson í Samaría og tók ríki eftir hann.

¹⁵Það sem meira er að segja um Sallúm og samsærið, sem hann hóf, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ¹⁶Þá eyddi Menahem Tappúa og öllu, sem í henni var, og allt landið umhverfis hana frá Tirsa, af því að menn höfðu eigi lokið borgarhliðum upp fyrir honum, og allar þungaðar konur í borginni lét hann rista á kvið.

Menahem konungur í Ísrael

¹⁷Á þrítugasta og níunda ríkisári Asaríá Júdakonungs varð Menahem Gadíson konungur yfir Ísrael og ríkti tíu ár í Samaría. ¹⁸Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins. Hann lét ekki af neinum syndum Jeróbóams Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. ¹⁹Á hans dögum réðst Púl Assýríukonungur inn í landið, og Menahem gaf Púl þúsund talentur silfurs til liðsinnis við sig og til þess að tryggja konungdóm sinn. ²⁰Bauð Menahem öllum Ísrael, öllum auðmönnum, að greiða Assýríukonungi féð: fimmtíu sikla silfurs hverjum. Sneri þá Assýríukonungur heim aftur og hafði eigi lengri dvöl þar í landi.

²¹Það sem meira er að segja um Menahem og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga. ²²Og Menahem lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og Pekaja sonur hans tók ríki eftir hann.

Pekaja konungur í Ísrael

²³Á fimmtugasta ríkisári Asaríá Júdakonungs varð Pekaja Menahemsson konungur yfir Ísrael í Samaría og ríkti tvö ár. ²⁴Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins. Hann lét eigi af syndum Jeróbóams Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja. ²⁵Peka Remaljason riddari hans hóf samsæri gegn honum og drap hann í Samaría, í vígi konungshallarinnar, ásamt Argób og Arje, og voru fimmtíu manns af Gíleaðítum með honum. Og er hann hafði stýtt honum aldur, tók hann ríki eftir hann.

²⁶Það sem meira er að segja um Pekaja og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

Peka konungur í Ísrael

²⁷Á fimmtugasta og öðru ríkisári Asaríá Júdakonungs varð Peka Remaljason konungur yfir Ísrael í Samaría og ríkti tuttugu ár. ²⁸Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins.

Hann lét ekki af syndum Jeróbóams Nebatssonar, þeim er hann hafði komið Ísrael til að drýgja.

²⁹Á dögum Peka Ísraelskonungs kom Tíglat Píleser Assýríukonungur og tók Íjón, Abel Bet Maaka, Janóa, Kedes, Hasór, Gíleað og Galíleu, allt Naftalíland, og herleiddi íbúana til Assýríu. ³⁰Þá hóf Hósea Elason samsæri gegn Peka Remaljasyni, drap hann og tók ríki eftir hann, á tuttugasta ríkisári Jótams Ússíasonar.

³¹Það sem meira er að segja um Peka og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Ísraelskonunga.

Jótam konungur í Júda

³²Á öðru ríkisári Peka Remaljasonar Ísraelskonungs tók ríki Jótam, sonur Ússía Júdakonungs. ³³Hann var tuttugu og fimm ára gamall, þá er hann varð konungur, og sextán ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jerúsa Sadóksdóttir. ³⁴Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Ússía faðir hans. ³⁵Þó voru fórnarhæðirnar ekki afnumdar. Enn þá fórnaði lýðurinn sláturförnum og reykelsisförnum á hæðunum. Hann reisti efra hliðið á musteri Drottins.

³⁶Það sem meira er að segja um Jótam og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga.

³⁷Um þær mundir tók Drottinn að hleypa þeim Resín Sýrlandskonungi og Peka Remaljasyni á Júda. ³⁸Og Jótam lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í borg Davíðs forföður síns. Og Akas sonur hans tók ríki eftir hann.

Akas gerist lýðskyldur Assýríukonungi

16

¹Á seytjándra ríkisári Peka Remaljasonar tók ríki Akas, sonur Jótams Júdakonungs. ²Akas var tvítugur að aldri, þá er hann varð konungur, og sextán ár ríkti hann í Jerúsalem. Hann gjörði ekki það, sem rétt var í augum Drottins, Guðs hans, svo sem Davíð forfaðir hans, ³heldur fetaði hann í fótspor Ísraelskonunga. Hann lét jafnvel son sinn ganga gegnum eldinn og drýgði þannig sömu svívirðingarnar og þær þjóðir, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum. ⁴Hann fórnaði og sláturförnum og reykelsisförnum á fórnarhæðunum og hólunum og undir hverju grænu tré.

⁵Í þann tíma fóru þeir Resín Sýrlandskonungur og Peka Remaljason Ísraelskonungur upp til Jerúsalem til þess að herja á hana. Settust þeir um Akas, en fengu eigi unnið hann.

⁶Um þær mundir vann Resín Sýrlandskonungur Elat aftur undir Edóm og rak Júdamenn burt frá Elat, en Edómítar komu til Elat og hafa búið þar fram á þennan dag.

⁷Akas gjörði sendimenn á fund Tíglat Pílesers Assýríukonungs og lét segja honum: „Ég er þjónn þinn og sonur! Kom og frelsa mig undan valdi Sýrlandskonungs og undan valdi Ísraelskonungs, er ráðist hafa á mig.“ ⁸Og Akas tók silfrið og gullið, sem var í musteri Drottins og fjárhirslum konungshallarinnar, og sendi Assýríukonungi að gjöf.

⁹Assýríukonungur tók vel máli hans. Síðan fór Assýríukonungur herför til Damaskus, tók borgina herskildi og herleiddi íbúana til Kír, en Resín lét hann af lífi taka.

Akas tekur upp assýríska trúarsíði

¹⁰Akas konungur fór nú til Damaskus til fundar við Tíglat Píleser Assýríukonung og sá þá altarið, er var í Damaskus. Sendi þá Akas konungur Úría presti uppdrátt og fyrirmynd af altarinu, er var alveg eins og það. ¹¹Og Úría prestur reisti altarið. Gjörði Úría prestur með öllu svo sem Akas konungur hafði sent boð um frá Damaskus, áður en hann kom frá Damaskus.

¹²Þá er konungur kom frá Damaskus og leit altarið, þá gekk hann að altarinu og ¹³fórnaði á því brenniförn sinni og matförn, dreypti dreypiförn sinni og stökkti blóði heillafórna sinna á altarið. ¹⁴En eiraltarið, er stóð frammi fyrir Drottni, færði hann þaðan sem það var fyrir framan musterið, milli nýja altarisins og musters Drottins, og setti það að norðanverðu við altarið. ¹⁵Og Akas konungur lagði svo fyrir Úría prest: „Á stóra altarinu skalt þú fórna morgunbrenniförninni og kvöldmatförninni, brenniförn konungs og matförn hans, brenniförnum allrar alþýðu í landinu og matförnum hennar og dreypiförnum. Og öllu blóði brenniförnanna og öllu blóði sláturförnanna skalt þú stökkva á það. En um eiraltarið ætla ég að skoða huga minn.“ ¹⁶Og Úría prestur gjörði allt svo sem Akas konungur hafði boðið.

¹⁷Akas konungur lét og brjóta speldin af vögnum kerlauganna og tók kerin ofan af þeim. Þá lét hann og taka hafið ofan af eirbautunum, er undir því stóðu, og setja á steingólfíð.

¹⁸Og hvíldardagsganginn, er tjaldaður var, og þeir höfðu gjört í musterinu, og ytri konungsganginn tók hann burt úr musteri Drottins til þess að þóknast Assýríukonungi.

¹⁹Það sem meira er að segja um Akas og það, er hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ²⁰Og Akas lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í Davíðsborg. Og Hiskía sonur hans tók ríki eftir hann.

Ísraelsríki líður undir lok

17

¹Á tólfta ríkisári Akasar Júdakonungs varð Hósea Elason konungur í Samaría yfir Ísrael og ríkti níu ár. ²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, þó ekki eins og Ísraelskonungar þeir, er verið höfðu á undan honum.

³Salmaneser Assýríukonungur fór herför í móti honum, og varð Hósea lýðskyldur honum og galt honum skatt. ⁴En er Assýríukonungur varð þess var, að Hósea bjó yfir svikum við hann, þar sem hann gjörði menn á fund Só Egyptalandskonungs og greiddi Assýríukonungi eigi framar árlega skattinn, eins og verið hafði, þá tók Assýríukonungur hann höndum og lét fjötra hann í dýflissu. ⁵Og Assýríukonungur herjaði landið allt og fór til Samaría og sat um hana í þrjú ár. ⁶En á níunda ríkisári Hósea vann Assýríukonungur Samaría og herleiddi Ísrael til Assýríu. Fékk hann þeim bústað í Hala og við Habór, fljótið í Gósan, og í borgum Meda.

⁷Þannig fór, af því að Ísraelsmenn höfðu syndgað gegn Drottni, Guði sínum, þeim er leiddi þá út af Egyptalandi, undan valdi Faraós Egyptalandskonungs, og dýrkað aðra guði. ⁸Þeir fóru og að siðum þeirra þjóða, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum, og að siðum Ísraelskonunga, er þeir sjálfir höfðu sett. ⁹Þá gjörðu og

Ísraelsmenn það, er rangt var gagnvart Drottni, Guði þeirra, og byggðu sér fórnarhæðir í öllum borgum sínum, jafnt varðmannaturnum sem víggirtum borgum. ¹⁰Þeir reistu sér merkissteina og asérur á öllum háum hólum og undir hverju grænu tré ¹¹og fórnðu þar reyksisfórnum á öllum hæðum eins og þjóðirnar, er Drottinn hafði rekið burt undan þeim. Aðhöfðust þeir það sem illt var og egndu Drottin til reiði. ¹²Og þeir dýrkuðu skurðgoð, er Drottinn hafði sagt um við þá: „Þér skuluð eigi gjöra slíkt.“

¹³Og þó hafði Drottinn aðvarað Ísrael og Júda fyrir munn allra spámannanna, allra sjáandanna, og sagt: „Snúið aftur frá yðar vondu vegum og varðveitið skipanir mínar og boðorð í öllum greinum samkvæmt lögmálinu, er ég lagði fyrir feður yðar, og því er ég bauð yður fyrir munn þjóna minna, spámannanna.“ ¹⁴En þeir hlýddu ekki, heldur þverskölluðust eins og feður þeirra, er eigi treystu Drottni, Guði sínum. ¹⁵Þeir virtu að vettugi lög hans og sáttmála, þann er hann hafði gjört við feður þeirra, og boðorð hans, þau er hann hafði fyrir þá lagt, og eltu fánýt goð og breyttu heimskulega að dæmi þjóðanna, er umhverfis þá voru, þótt Drottinn hefði bannað þeim að breyta eftir þeim. ¹⁶Þeir yfirgáfu öll boð Drottins, Guðs síns, og gjörðu sér steipt líkneski, tvo kálfa, og þeir gjörðu asérur, féllu fram fyrir öllum himinsins her og dýrkuðu Baal. ¹⁷Þeir létu sonu sína og dætur ganga gegnum eldinn, fóru með galdur og fjölkynngi og ofurseldu sig til að gjöra það, sem illt var í augum Drottins, til þess að egna hann til reiði. ¹⁸Þá reiddist Drottinn Ísrael ákaflega og rak þá burt frá augliti sínu. Ekkert varð eftir nema Júdaættkvísl ein.

¹⁹Júdamenn héldu ekki heldur boðorð Drottins, Guðs síns. Þeir fóru að síðum Ísraelsmanna, er þeir sjálfir höfðu sett. ²⁰Fyrir því hafnaði Drottinn öllu Ísraels kyni og auðmýkti þá og gaf þá í hendur ræningjum, þar til er hann útskúfaði þeim frá augliti sínu.

²¹Þegar Drottinn hafði slitið Ísrael frá ætt Davíðs og þeir höfðu tekið Jeróbóam Nebatsson til konungs, þá tældi Jeróbóam Ísrael til að snúa sér frá Drottni og kom þeim til að drýgja mikla synd. ²²Og Ísraelsmenn drýgðu allar sömu syndirnar, sem Jeróbóam hafði drýgt. Þeir létu eigi af þeim, ²³þar til er Drottinn rak Ísrael burt frá augliti sínu, eins og hann hafði sagt fyrir munn allra þjóna sinna, spámannanna. Þannig var Ísrael herleiddur burt úr landi sínu til Assýríu og hefir verið þar fram á þennan dag.

Ísraelsmenn herleiddir og framandi þjóðir fluttar í þeirra stað

²⁴Assýríukonungur flutti inn fólk frá Babýloníu, frá Kúta, frá Ava, frá Hamat og frá Sefarvaím og lét það setjast að í borgum Samariú í stað Ísraelsmanna. Tóku þeir Samariú^a til eignar og settust að í borgum hennar. ²⁵En með því að þeir dýrkuðu ekki Drottin, fyrst eftir að þeir voru sestir þar að, þá sendi Drottinn ljón meðal þeirra. Ollu þau manntjóni meðal þeirra. ²⁶Þá sögðu menn svo við Assýríukonung: „Þjóðirnar, er þú fluttir burt og lést setjast að í borgum Samariú, vita eigi, hver dýrkun landsguðnum ber. Fyrir því hefir hann sent ljón meðal þeirra, og sjá, þau deyða þá, af því að þeir vita ekki, hvað landsguðnum ber.“ ²⁷Þá skipaði Assýríukonungur svo fyrir: „Látið einn af prestunum fara þangað, þeim er ég flutti burt þaðan, að hann fari og setjist þar að og kenni þeim, hver

^a *Samaría* (áður Norðurrikið, Ísrael, er kennt var við höfuðborgina) var hérað í assýríska heimsveldinu og þeir nefndir Samverjar, er þar bjuggu.

dýrkun landsguðnum ber.“²⁸Þá kom einn af prestunum, þeim er þeir höfðu flutt burt úr Samaría, og settist að í Betel. Hann kenndi þeim, hvernig þeir ættu að dýrka Drottin.

Samverjar og átrúnaður þeirra

²⁹Samverjar gjörðu sér sína guði, hver þjóðflokkur út af fyrir sig, og settu þá í hæðahofin, er þeir höfðu reist, hver þjóðflokkur út af fyrir sig í sínum borgum, þeim er þeir bjuggu í. ³⁰Babýloníumenn gjörðu líkneski af Súkkót Benót, Kútmenn gjörðu líkneski af Nergal, Hamatmenn gjörðu líkneski af Asíma, ³¹Avítar gjörðu líkneski af Nibkas og Tartak, en Sefarvítar brenndu börn sín til handa Adrammelek og Anammelek, Sefarvaím–guðum. ³²Þeir dýrkuðu einnig Drottin og gjörðu menn úr sínum hóp að hæðaprestum. Báru þeir fram fórnir fyrir þá í hæðahofunum. ³³Þannig dýrkuðu þeir Drottin, en þjónuðu einnig sínum guðum að sið þeirra þjóða, er þeir höfðu verið fluttir frá. ³⁴Fram á þennan dag fara þeir að fornum siðum.

Þeir dýrka ekki Drottin og breyta ekki eftir lögum hans og ákvæðum og lögmáli því og boðorði, er Drottinn lagði fyrir sonu Jakobs, þess er hann gaf nafnið Ísrael. ³⁵En Drottinn hafði gjört sáttmála við þá og boðið þeim á þessa leið: „Þér skuluð eigi dýrka neina aðra guði, eigi falla fram fyrir þeim, eigi þjóna þeim né færa þeim fórnir,“ ³⁶en Drottin, sem leiddi yður af Egyptalandi með miklum mætti og útréttum armlegg – hann skuluð þér dýrka, fyrir honum skuluð þér falla fram og honum skuluð þér fórnir færa. ³⁷En lög þau og ákvæði, lögmál og boðorð, er hann hefir ritað handa yður, skuluð þér varðveita, svo að þér haldið þau alla daga, og þér skuluð eigi dýrka aðra guði. ³⁸Og sáttmálanum, er ég hefi við yður gjört, skuluð þér ekki gleyma, og þér skuluð eigi dýrka aðra guði, ³⁹en Drottin, Guð yðar, skuluð þér dýrka, og mun hann þá frelsa yður af hendi allra óvina yðar.“ ⁴⁰Samt hlýddu þeir ekki, heldur fóru þeir að fornum siðum.

⁴¹Þannig dýrkuðu þá þessar þjóðir Drottin, en þjónuðu þó um leið skurðgoðum sínum. Börn þeirra og barnabörn breyta og enn í dag eins og feður þeirra breyttu.

Konungsríkið Júda fram að herleiðingu

Hiskía konungur í Júda

18

¹Á þriðja ríkisári Hósea Elasonar Ísraelskonungs tók ríki Hiskía Akasson Júdakonungs.

²Hann var tuttugu og fimm ára gamall, þá er hann varð konungur, og tuttugu og níu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Abía Sakaríadóttir. ³Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, að öllu svo sem gjört hafði Davíð forfaðir hans.

⁴Hann afnam fórnarhæðirnar, braut merkissteinana, hjó í sundur aséruna og mөлvaði eirorminn, þann er Móse hafði gjöra látið, því að allt til þess tíma höfðu Ísraelsmenn fært honum reykersisfórnir, og var hann nefndur Nehústan.^a

^a Þ.e. eirlíkanið.

⁵Hiskía treysti Drottni, Ísraels Guði, svo að eftir hann var enginn honum líkur meðal allra Júðakonunga og eigi heldur neinn þeirra, er á undan honum höfðu verið. ⁶Hann hélt sér fast við Drottin, veik eigi frá honum og varðveitti boðorð hans, þau er Drottinn hafði lagt fyrir Móse. ⁷Og Drottinn var með honum. Í öllu því, er hann tók sér fyrir hendur, var hann lánsamur. Hann braust undan Assýríukonungi og var ekki lengur lýðskyldur honum. ⁸Hann vann og sigur á Filistum alla leið til Gasa og eyddi landið umhverfis hana, jafnt varðmannaturna sem víggirtar borgir.

⁹En á fjórða ríkisári Hiskía konungs – það er á sjöunda ríkisári Hósea Elasonar Ísraelskonungs – fór Salmaneser Assýríukonungur herför gegn Samariu og settist um hana. ¹⁰Unnu þeir hana eftir þrjú ár. Á sjötta ríkisári Hiskía – það er á níunda ríkisári Hósea Ísraelskonungs – var Samaría unnin. ¹¹Og Assýríukonungur herleiddi Ísrael til Assýríu og lét þá setjast að í Hala og við Habór, fljótið í Gósan, og í borgum Meda, ¹²af því að þeir höfðu ekki hlýtt raustu Drottins, Guðs þeirra, heldur rofið sáttmála hans, allt það er Móse, þjónn Drottins, hafði boðið. Þeir höfðu hvorki hlýtt því né breytt eftir því.

Herför Sanheríbs til Jerúsalem

¹³Á fjórtánda ríkisári Hiskía konungs fór Sanheríb Assýríukonungur herför gegn öllum víggirtum borgum í Júða og vann þær. ¹⁴Þá sendi Hiskía Júðakonungur boð til Assýríukonungs til Lakís og lét segja honum: „Ég hefí syndgað, far aftur burt frá mér. Mun ég greiða þér slíkt gjald, er þú á mig leggur.“ Þá lagði Assýríukonungur þrjú hundruð talentur silfurs og þrjátíu talentur gulls á Hiskía Júðakonung. ¹⁵Greiddi þá Hiskía allt silfur, er til var í musteri Drottins og fjárhirslum konungshallarinnar. ¹⁶Um þær mundir tók Hiskía gullið af dyrunum á musteri Drottins og af dyrastöfunum, er Hiskía Júðakonungur hafði lagt þá með, og fékk Assýríukonungi.

¹⁷Þá sendi Assýríukonungur yfirhershöfðingja sinn, höfuðsmann og marskálk með miklu liði frá Lakís til Jerúsalem á fund Hiskía konungs. Fóru þeir af stað og komu til Jerúsalem og námu staðar hjá vatnsstokknum úr efri tjörninni, ^a sem er við veginn út á bleikivölinn. ¹⁸Og er þeir komu á fund konungs, þá gengu þeir Eljakím Hilkíason dróttseti, Sébna kanslari og Jóak Asafsson ríkisritari út til þeirra.

¹⁹Marskálkur konungs mælti til þeirra: „Segið Hiskía: Svo segir hinn mikli konungur, Assýríukonungur: Hvert er það athvarf, er þú treystir á? ²⁰Þú hyggur víst, að munnfleiprið eitt sé næg ráðagerð og liðstyrkur til hernaðar. Á hvern treystir þú þá svo, að þú skulir hafa gjört uppreisn í gegn mér? ²¹Nú, þú treystir þá á þennan brotna eirstaf, á Egyptaland! Hann stingst upp í höndina á hverjum þeim, er við hann styðst, og fer í gegnum hana. Slíkur er Faraó Egyptalandskonungur öllum þeim, er á hann treysta. ²²Og ef þér segið við mig: ‚Vér treystum á Drottin, Guð vorn,‘ eru það þá ekki fórnarhæðir hans og ölturu, sem Hiskía hefir numið burt, er hann sagði við Júdamenn og Jerúsalembúa: ‚Fyrir þessu altari skuluð þér fram falla í Jerúsalem?‘ ²³Kom til og veðja við herra minn, Assýríukonunginn: Ég skal fá þér tvö þúsund hesta, ef þú getur sett riddara á þá. ²⁴Hvernig munt þú fá rekið af höndum þér einn höfuðsmann meðal hinna minnstu þjóna herra míns? Og þó treystir þú á Egyptaland vegna hervagnanna og riddaranna! ²⁵Hvort mun ég nú hafa farið til þessa

^a Efri tjörnin og bleikivöllurinn voru sennilega við norðurmörk borgarinnar. Á bleikivellinum, utan borgarmúra, var þvottur bleiktur.

staðar án vilja Drottins til þess að eyða hann? Drottinn sagði við mig: „Far þú inn í þetta land og eyð það.““

²⁶Þá sögðu þeir Eljakím Hilkíason, Sébna og Jóak við marskálk konungs: „Tala þú við þjóna þína á arameísku,^a því að vér skiljum hana, en tala eigi við oss á Júda tungu^b í áheyrn fólksins, sem uppi er á borgarveggnum.“

²⁷En marskálkurinn sagði við þá: „Hefir herra minn sent mig til herra þíns eða til þín til þess að flytja þetta erindi? Hefir hann ekki sent mig til þeirra manna, sem þar sitja uppi á borgarveggnum og eiga þann kost fyrir höndum ásamt yður að eta sinn eigin saur og drekka þvag sitt?“

²⁸Þá gekk marskálkurinn fram og kallaði hárrí röddu á Júda tungu, tók til máls og sagði: „Heyrið orð hins mikla konungs, Assýríukonungs! ²⁹Svo segir konungurinn: Látið eigi Hiskía tæla yður, því að hann fær ekki frelsað yður af hans hendi. ³⁰Og látið eigi Hiskía koma yður til að treysta á Drottin með því að segja: „Drottinn mun vissulega frelsa oss, og þessi borg skal ekki verða Assýríukonungi í hendur seld.“ ³¹Hlustið eigi á Hiskía! Því að svo segir Assýríukonungur: Gjöríð frið við mig og gangið mér á hönd, þá skal hver yðar mega eta af sínum vínviði og sínu fíkjutré og hver yðar drekka vatn úr sínum brunni, ³²þar til er ég kem og flyt yður í annað eins land og yðar land, í kornland og aldinlagar, í brauðland og víngarða, í olíuviðarland og hunangs, svo að þér megið lifa og eigi deyja. Hlustið því eigi á Hiskía! Því að hann ginnir yður, er hann segir: „Drottinn mun frelsa oss.“ ³³Hefir nokkur af guðum þjóðanna frelsað land sitt undan hendi Assýríukonungs? ³⁴Hvar eru guðir Hamatborgar og Arpadborgar? Hvar eru guðir Sefarvaím, Hena og Íva? Hafa þeir frelsað Samariú undan minni hendi? ³⁵Hverjir eru þeir af öllum guðum landanna, er frelsað hafi lönd sín undan minni hendi, svo að Drottinn skyldi fá frelsað Jerúsalem undan minni hendi?“

³⁶En lýðurinn þagði og svaraði honum engu orði, því að skipun konungs var þessi: „Svarið honum eigi.“ ³⁷En þeir Eljakím Hilkíason dróttseti, Sébna kanslari og Jóak Asafsson ríkisritari gengu á fund Hiskía með sundurrifnum klæðum og fluttu honum orð marskálsins.

Hiskía leitar til Jesaja spámanns

19

¹Þegar Hiskía konungur heyrði þetta, reif hann klæði sín, huldi sig hærusekk og gekk í hús Drottins. ²En Eljakím dróttseta og Sébna kanslara og prestaöldungana sendi hann klædda hærusekk til Jesaja spámanns Amozsonar, ³og skyldu þeir segja við hann: „Svo segir Hiskía: Þessi dagur er neyðar–, hirtingar– og háðungardagur, því að barnið er komið í burðarliðinn, en krafturinn er enginn til að fæða. ⁴Vera má, að Drottinn Guð þinn heyri öll orð marskálsins, er sendur er af Assýríukonungi herra sínum til að spotta hinn lifandi Guð, og láti hegnt verða þeirra orða, er Drottinn Guð þinn hefir heyrt. En bið þú fyrir leifunum, sem enn eru eftir.“

^a *Arameíska* var ásamt assýríska opinbert tungumál í assýríska heimsveldinu.

^b *Júda tunga* var sú mállýska hebreskunnar, er töluð var í Jerúsalem og Júda.

⁵Þegar þjónar Hiskía konungs komu til Jesaja, ⁶sagði Jesaja við þá: „Segið svo herra yðar: Svo segir Drottinn: Óttast þú eigi smánaryrði þau, er þú hefir heyrt sveina Assýríukonungs láta sér um munn fara í gegn mér. ⁷Sjá, ég læt hann verða þess hugar, að þegar hann spyr tíðindi, skal hann hverfa aftur heim í land sitt, og þá skal ég láta hann fyrir sverði falla í sínu eigin landi.“

⁸Síðan sneri marskálkurinn aftur og hitti Assýríukonung, þar sem hann sat um Líbna, því að hann hafði frétt, að hann væri farinn burt frá Lakís. ⁹Þar kom honum svolátandi fregn af Tírhaka Blálandskonungi: „Hann er lagður af stað til þess að berjast við þig.“

Gjörði Assýríukonungur þá aftur sendimenn til Hiskía með þessari orðsending: ¹⁰„Segið svo Hiskía Júdakonungi: Lát eigi Guð þinn, er þú treystir á, tæla þig, er þú hugsar: „Jerúsalem verður eigi seld í hendur Assýríukonungi.“ ¹¹Sjá, þú hefir sjálfur heyrt, hverju Assýríukonungar hafa fram farið við öll lönd, hversu þeir hafa gjöreytt þau, og munt þú þá frelsaður verða? ¹²Hvort hafa guðir þjóðanna, er feður mínir hafa að velli lagt, frelsað þær – Gósan, Haran og Resef og Edenmenn, sem voru í Telessar? ¹³Hvar er nú konungurinn í Hamat og konungurinn í Arpad og konungurinn í Sefarvaímborg, Hena og Íva?“

¹⁴Hiskía tók við bréfinu af sendimönnunum og las það. Síðan gekk hann upp í hús Drottins og rakti það sundur frammi fyrir Drottni. ¹⁵Og Hiskía gjörði bæn sína frammi fyrir Drottni og sagði: „Drottinn, Ísraels Guð, þú sem situr uppi yfir kerúbunum, þú einn ert Guð yfir öllum konungsríkjum jarðar, þú hefir gjört himin og jörð. ¹⁶Hneig, Drottinn, eyra þitt og heyr. Opna, Drottinn, auga þitt og sjá! Heyr þú orð Sanheríbs, er hann hefir sent til að smána með hinn lifandi Guð. ¹⁷Satt er það, Drottinn, að Assýríukonungar hafa gjöreytt öllum þjóðum og löndum þeirra ¹⁸og kastað guðum þeirra á eld, því að þeir voru ekki guðir, heldur handaverk manna, stokkar og steinar, svo að þeir gátu gjört þá að engu. ¹⁹En Drottinn, Guð vor, frelsa oss nú af hans hendi, svo að öll konungsríki jarðar megi við kannast, að þú, Drottinn, einn ert Guð!“

Jesaja svarar Hiskía

²⁰Þá sendi Jesaja Amozson til Hiskía og lét segja honum: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Þar sem þú hefir beðið til mín um hjálp gegn Sanheríb Assýríukonungi, þá hefi ég heyrt það. ²¹Þetta er orðið, er Drottinn hefir um hann sagt: Mærin, dóttirin Sion, fyrirlítur þig og gjörir gys að þér. Dóttirin Jerúsalem skekur höfuðið á eftir þér. ²²Hvern hefir þú smánað og spottað og gegn hverjum hefir þú hafið upp raustina og lyft augum þínum í hæðirnar? Gegn Hinum Heilaga í Ísrael!“

²³Þú hefir látið sendimenn þína smána Drottin og sagt: „Með fjölda hervagna minna steig ég upp á hæðir fjallanna, efst upp á Líbanonfjall. Ég hjó hin hávöxnu sedrustré þess og hin ágætu kýprestré þess. Ég braust upp í efsta herbergi þess, inn í aldinskóginn, þar sem hann var þéttastur. ²⁴Ég gróf til vatns og drakk útlent vatn, og með iljum fóta minna þurrkaði ég upp öll vatnsföll Egyptalands.“

²⁵Hefir þú þá ekki tekið eftir því, að ég hefi ráðstafað þessu svo fyrir löngu og hagað því svo frá öndverðu? Og nú hefi ég látið það koma fram, svo að þú mættir leggja víggirtar borgir í eyði og gjöra þær að eyðilegum grjóthrúgum. ²⁶En íbúar þeirra voru aflvana og

skelfdust því og urðu sér til minnkunar. Jurtir vallarins og grængresið varð sem gras á þekjum og í hlaðvarpa.

²⁷Ég sé þig þegar þú stendur og þegar þú situr, og ég veit af því, þegar þú fer og kemur, svo og um ofsa þinn gegn mér. ²⁸Sökum ofsa þíns í gegn mér og af því að ofmetnaður þinn er kominn mér til eyrna, þá vil ég setja hring minn í nasir þínar og bitil minn í munn þér og færa þig aftur sama veg og þú komst.

²⁹Og þetta skalt þú til marks hafa: Þetta árið munuð þér eta sjálfsáið korn, annað árið sjálfvaxið korn, en þriðja árið munuð þér sá og uppskera, planta víngarða og eta ávöxtu þeirra. ³⁰Og leifarnar af Júda húsi, sem komist hafa undan, skulu að nýju festa rætur að neðan og bera ávöxt að ofan. ³¹Því að frá Jerúsalem munu leifar út ganga og þeir, er undan komust, frá Síonfjalli. Vandlæti Drottins allsherjar mun þessu til vegar koma. ³²Já, svo segir Drottinn um Assýríukonung: Eigi skal hann inn komast í þessa borg, engri ör þangað inn skjóta, engan herskjöld að henni bera og engan virkisvegg hlaða gegn henni. ³³Hann skal aftur snúa sömu leiðina sem hann kom, og inn í þessa borg skal hann ekki koma – segir Drottinn. ³⁴Og ég vil vernda þessa borg og frelsa hana, mín vegna og vegna Davíðs þjóns míns.“

³⁵En þessa sömu nótt fór engill Drottins og laust hundrað áttatíu og fimm þúsundir manns í herbúðum Assýringa. Og er menn risu morguninn eftir, sjá, þá voru þeir allir liðin lík.

³⁶Þá tók Sanheríb Assýríukonungur sig upp, hélt af stað og sneri heim aftur og sat um kyrrt í Níníve. ³⁷En er hann eitt sinn baðst fyrir í hofi Nísroks, guðs síns, unnu synir hans, Adrammelek og Sareser, á honum með sverði. Þeir komust undan á flóttu til Araratlands, en Asarhaddon sonur hans tók ríki eftir hann.

Jesaja lækna Hiskía

20

¹Um þær mundir tók Hiskía sótt og var að dauða kominn. Þá kom Jesaja Amozson spámaður til hans og sagði við hann: „Svo segir Drottinn: Ráðstafa húsi þínu, því að þú munt deyja og eigi lifa.“

²Þá sneri Hiskía andliti sínu til veggjar, bað til Drottins og mælti: ³„Æ, Drottinn, minnstu þess, að ég hefi gengið fyrir augliti þínu með trúmennsku og einlægu hjarta og gjört það, sem þér er þóknanlegt.“ Og hann grét sáran.

⁴En áður en Jesaja var kominn út úr miðforgarði hallarinnar, kom orð Drottins til hans, svolátandi: ⁵„Snú aftur og seg Hiskía, höfðingja lýðs míns: Svo segir Drottinn, Guð Davíðs forföður þíns: Ég hefi heyrt bæn þína og séð tár þín. Sjá, ég mun lækna þig. Á þriðja degi munt þú ganga upp í hús Drottins. ⁶Og ég mun enn leggja fimmtán ár við aldur þinn, og ég mun frelsa þig og þessa borg af hendi Assýríukonungs, og ég mun vernda þessa borg, mín vegna og vegna Davíðs þjóns míns.“

⁷Þá bauð Jesaja: „Komið með fíkjudeig.“ Sóttu þeir það og lögðu á kýlið. Þá batnaði honum.

⁸En Hiskía sagði við Jesaja: „Hvað skal ég hafa til marks um, að Drottinn muni lækna mig og að ég megi aftur ganga upp í hús Drottins á þriðja degi?“

⁹Þá svaraði Jesaja: „Þetta skalt þú til marks hafa af Drottni, að hann muni efna það, sem hann hefir heitið: Á skugginn að færest tíu stig fram, eða á hann að færest aftur um tíu stig?“

¹⁰Hiskía svaraði: „Það er hægðarleikur fyrir skuggann að færest niður um tíu stig – nei, skugginn skal færest aftur um tíu stig.“ ¹¹Þá hrópaði Jesaja spámaður til Drottins, og hann lét skuggann á stígnum, sem færst hafði niður á sólskífu Akasar, færest aftur um tíu stig.

Babýloníukonungur sendir boð

¹²Um þær mundir sendi Meródak Baladan Baladansson, konungur í Babýlon, bréf og gjafir til Hiskía, því að hann hafði frétt, að hann hefði verið sjúkur, en væri nú aftur heill orðinn. ¹³Og Hiskía fagnaði komu þeirra og sýndi þeim alla féhirslu sína, silfrið og gullið, ilmjurtirnar og hina dýru olíu og vopnabúr sitt og allt sem til var í fjársjóðum hans. Var enginn sá hlutur í höll Hiskía eða nokkurs staðar í ríki hans, að eigi sýndi hann þeim.

¹⁴Þá kom Jesaja spámaður til Hiskía konungs og sagði við hann: „Hvert var erindi þessara manna og hvaðan eru þeir til þín komnir?“

Hiskía svaraði: „Af fjarlægju landi eru þeir komnir, frá Babýlon.“

¹⁵Þá sagði hann: „Hvað sáu þeir í höll þinni?“

Hiskía svaraði: „Allt, sem í höll minni er, hafa þeir séð. Enginn er sá hlutur í fjársjóðum mínum, að eigi hafi ég sýnt þeim.“

¹⁶Þá sagði Jesaja við Hiskía: „Heyr þú orð Drottins: ¹⁷Sjá, þeir dagar munu koma, að allt, sem er í höll þinni, og það sem feður þínir hafa saman dregið allt til þessa dags, mun flutt verða til Babýlon. Ekkert skal eftir verða – segir Drottinn. ¹⁸Og nokkrir af sonum þínum, sem af þér munu koma og þú munt geta, munu teknir verða og gjörðir að hirðsveinum í höll konungsins í Babýlon.“

¹⁹En Hiskía sagði við Jesaja: „Gott er það orð Drottins, er þú hefir talað.“ Því að hann hugsaði: „Farsæld og friður helst þó meðan ég lifi.“

²⁰Það sem meira er að segja um Hiskía og öll hreystiverk hans, hversu hann bjó til tjörnina og vatnsstokkinn og leiddi vatnið inn í borgina, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ²¹Og Hiskía lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum. Og Manasse sonur hans tók ríki eftir hann.

Manasse konungur í Júda

21

¹Manasse var tólf ára gamall, þá er hann varð konungur, og fimmtíu og fimm ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Hefsíba. ²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, og drýgði þannig sömu svívirðingarnar sem þær þjóðir, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum. ³Hann byggði að nýju fórnarhæðirnar, er Hiskía faðir hans hafði afmáð, reisti Baal ölturu og lét gjöra aséru, eins og Akab Ísraelskonungur hafði gjöra látið, dýrkaði allan himinsins her og þjónaði þeim. ⁴Hann reisti og ölturu í musteri Drottins, því er Drottinn hafði um sagt: „Í Jerúsalem vil ég láta nafn mitt búa.“ ⁵Og hann reisti ölturu fyrir allan himinsins her í báðum forgörðum mustervis Drottins. ⁶Hann lét og son sinn

ganga gegnum eldinn, fór með spár og fjölkynngi og skipaði særingamenn og spásagna. Hann aðhafðist margt það, sem illt er í augum Drottins, og egndi hann til reiði.

⁷Hann setti asérulíkneskið, er hann hafði gjöra látið, í musterið, er Drottinn hafði sagt um við Davíð og Salómon, son hans: „Í þessu húsi og í Jerúsalem, sem ég hefi útvalið af öllum ættkvíslum Ísraels, vil ég láta nafn mitt búa að eilífu. ⁸Og ég vil eigi framar láta Ísrael fara landflótta úr landi því, er ég gaf feðrum þeirra, svo framarlega sem þeir gæta þess að breyta að öllu svo sem ég hefi boðið þeim, að öllu eftir lögmáli því, er Móse þjónn minn fyrir þá lagði.“ ⁹En þeir hlýddu eigi, og Manasse leiddi þá afvega, svo að þeir breyttu verr en þær þjóðir, er Drottinn hafði eytt fyrir Ísraelsmönnum.

¹⁰Þá talaði Drottinn fyrir munn þjóna sinna, spámannanna, á þessa leið: ¹¹„Sakir þess að Manasse Júdakonungur hefir drýgt þessar svívirðingar, sem verri eru en allt það, sem Amorítar aðhöfðust, þeir er á undan honum voru, og einnig komið Júda til að syndga með skurðgoðum sínum – ¹²fyrir því mælir Drottinn, Ísraels Guð, svo: Ég mun leiða ógæfu yfir Jerúsalem og Júda, svo að óma mun fyrir báðum eyrum allra þeirra, er það heyra. ¹³Ég mun draga mæливаð yfir Jerúsalem, eins og fyrrum yfir Samaría, og mælið, eins og yfir Akabsætt, og þurrka Jerúsalem burt, eins og þegar þurrkað er af skál og skálinni síðan hvolfi, þegar þurrkað hefir verið af henni. ¹⁴Og ég mun útskúfa leifum arfleifðar minnar og gefa þá í hendur óvinum þeirra, svo að þeir verði öllum óvinum sínum að bráð og herfangi, ¹⁵vegna þess að þeir hafa gjört það, sem illt er í augum mínum, og egnt mig til reiði frá þeim degi, er feður þeirra fóru burt af Egyptalandi, allt fram á þennan dag.“

¹⁶Manasse úthellti og mjög miklu saklausu blóði, þar til er hann hafði fyllt Jerúsalem með því enda á milli, auk þeirrar syndar sinnar, að hann kom Júda til að gjöra það sem illt var í augum Drottins.

¹⁷Það sem meira er að segja um Manasse og allt, sem hann gjörði, og synd hans, þá er hann drýgði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ¹⁸Og Manasse lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í gróf sinni í garði Ússa. Og Amón sonur hans tók ríki eftir hann.

Amón konungur í Júda

¹⁹Amón hafði tvo um tvítugt, þá er hann varð konungur, og tvö ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Mesúllemet Harúsdóttir og var frá Jotba. ²⁰Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, svo sem gjört hafði Manasse faðir hans, ²¹og fetaði algjörlega í fótspor föður síns og þjónaði skurðgoðunum, sem faðir hans hafði þjónað, og féll fram fyrir þeim. ²²Hann yfirgaf Drottin, Guð feðra sinna, og gekk eigi á vegum hans.

²³Þjónar Amóns gjörðu samsæri gegn honum og drápu konung í höll hans. ²⁴En landslýðurinn drap alla mennina, er gjört höfðu samsæri gegn Amón konungi. Síðan tók landslýðurinn Jósía son hans til konungs eftir hann.

²⁵Það sem meira er að segja um Amón, það er hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júdakonunga. ²⁶Og hann var grafinn í gróf sinni í garði Ússa. Og Jósía sonur hans tók ríki eftir hann.

Jósía konungur í Júda

22

¹Jósía var átta vetra gamall, þá er hann varð konungur, og þrjátíu og eitt ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jedída Adajadóttir og var frá Boskat. ²Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, og fetaði algjörlega í fótspor Davíðs forföður síns og veik hvorki af til hægri né vinstri.

Fundin lögbókin

³Á átjándra ríkisári Jósía konungs sendi konungur Safan Asaljason, Mesúllamssonar, kanslara, í musteri Drottins og sagði: ⁴„Gakk þú til Hilkía æðsta prests og innsigla fé það, er borið hefir verið í musteri Drottins, það er dyraverðirnir hafa safnað saman af lýðnum, ⁵og fá það í hendur verkstjórunum, þeim er umsjón hafa með musteri Drottins, þeir skulu fá það í hendur verkamönnunum, sem vinna að því í musteri Drottins að gjöra við skemmdir á musterinu, ⁶trésmiðunum og byggingamönnunum og múrurunum, svo og til að kaupa fyrir við og höggna steina til þess að gjöra við musterið. ⁷Þó er ekki haldinn reikningur við þá á fénu, sem þeim var fengið í hendur, heldur gjöra þeir það upp á æru og trú.“

⁸Þá mælti Hilkía æðsti prestur við Safan kanslara: „Ég hefi fundið lögbók í musteri Drottins.“ Og Hilkía fékk Safan bókina og hann las hana. ⁹Síðan fór Safan kanslari til konungs og skýrði konungi frá erindislokum og mælti: „Þjónar þínir hafa látið af hendi fé það, er var í musteri Drottins, og fengið í hendur verkstjórunum, sem umsjón hafa með musteri Drottins.“ ¹⁰Og Safan kanslari sagði konungi frá og mælti: „Hilkía prestur fékk mér bók.“ Og Safan las hana fyrir konungi.

¹¹En er konungur heyrði orð lögbókarinnar, reif hann klæði sín. ^a ¹²Og hann bauð þeim Hilkía presti, Ahíkam Safanssyni, Akbór Míkajasyni, Safan kanslara og Asaja konungspjóni á þessa leið: ¹³„Farið og gangið til fréttu við Drottin fyrir mig og fyrir lýðinn og fyrir allan Júda um þessa nýfundnu bók, því að mikil er heift Drottins, sú er upptendruð er í gegn oss, af því að feður vorir hafa eigi hlýtt orðum bókar þessarar með því að gjöra að öllu svo sem skrifað er í henni.“

¹⁴Þá fóru þeir Hilkía prestur, Ahíkam, Akbór, Safan og Asaja til Huldu spákonu, konu Sallúms Tikvasonar, Harhasonar, klæðageymis. Bjó hún í Jerúsalem í öðru borgarhverfi, og töluðu þeir við hana.

¹⁵Hún mælti við þá: „Svo segir Drottinn, Guð Ísraels: Segið manningum, er sendi yður til mín: ¹⁶Svo segir Drottinn: Sjá, ég leiði ógæfu yfir þennan stað og íbúa hans, allar ógnanir bókar þessarar, er Júdakonungur hefir lesið, ¹⁷fyrir því að þeir hafa yfirgefið mig og fært öðrum guðum reykelsisfórnir og egnt mig til reiði með öllum handaverkum sínum, og heift mín skal upptendrast gegn þessum stað og eigi slokkna. ¹⁸En segið svo Júdakonungi, þeim er sendi yður til þess að ganga til fréttu við Drottin: Svo segir Drottinn, Guð Ísraels: ¹⁹Af því að hjarta þitt hefir komist við og þú auðmýktir þig fyrir Drottin, er þú heyrðir,

^a Til merkis um hryggð sína vegna þess dóms, sem kveðinn var upp í bókinni, sem mun hafa verið Fimmta Mósebók í frumgerð sinni.

hvað ég hafði talað gegn þessum stað og íbúum hans, að þeir skyldu verða undrunarefni og formælingar, og af því að þú reifst klæði þín og grést frammi fyrir mér, þá hefi ég og bænheyrt þig – segir Drottinn. ²⁰Fyrir því vil ég láta þig safnast til feðra þinna, að þú megir komast með friði í gróf þína, og augu þín þurfi ekki að horfa upp á alla þá ógæfu, er ég leiði yfir þennan stað.“

Fluttu þeir konungi svarið.

Siðbót Jósía

23

¹Þá sendi konungur út menn til þess að safna til sín öllum öldungum í Júda og Jerúsalem.

²Og konungur gekk upp í musteri Drottins og með honum allir Júdamenn og Jerúsalembúar, svo og prestarnir og spámennirnir og allur lýðurinn, bæði ungir og gamlir, og hann las í áheyrn þeirra öll orð sáttmálsbókarinnar, er fundist hafði í musteri Drottins.

³Og konungur gekk að súlunni og gjörði þann sáttmála frammi fyrir Drottni, að fylgja Drottni og varðveita skipanir hans, fyrirmæli og lög af öllu hjarta og af allri sálu til þess að fullnægja þannig orðum sáttmála þessa, þau er rituð voru í þessari bók. Og allur lýðurinn gekkst undir sáttmálann.

⁴Síðan bauð konungur Hilkía æðsta presti og óæðri prestunum og dyravörðunum að taka burt úr aðalhúsi musteris Drottins öll áhöld, þau er gjörð höfðu verið handa Baal og Aséru og öllum himinsins her. Og hann lét brenna þau fyrir utan Jerúsalem á Kídrónvöllum, og askan af þeim var flutt til Betel.

⁵Hann rak og burt skurðgoðaprestana, er Júdakonungar höfðu skipað og fært höfðu reykelsisfórnir á fórnarhæðunum í borgum Júda og í grenndinni við Jerúsalem, svo og þá er fært höfðu Baal fórnir og sólinni, tunglinu, stjörnumerkjunum og öllum himinsins her.

⁶Hann lét flytja aséruna burt úr musteri Drottins, út fyrir Jerúsalem, og brenndi hana í Kídrondal, muldi hana mjölinu smærra og stráði duftinu á grafir múgamanna.

⁷Þá braut hann og niður hús þeirra manna, er helgað höfðu sig saurlifnaði, þau er voru við musteri Drottins, þar sem konur ófu hjúpa á aséruna.

⁸Hann lét alla presta koma frá borgunum í Júda og afhelgaði fórnarhæðirnar, þar sem prestarnir höfðu fórnað, frá Geba til Beerseba. Hann braut og niður hæðir hafurlíkneskjanna, sem stóðu úti fyrir hliði Jósúa borgarstjóra, en það er á vinstri hönd, þá er inn er gengið um borgarhliðið.

⁹Þó máttu hæðaprestarnir eigi ganga upp að altari Drottins í Jerúsalem, heldur átu þeir ósýrð brauð meðal bræðra sinna.

¹⁰Hann afhelgaði brennslugrófina í Hinnomssonardal, til þess að enginn léti framar son sinn eða dóttur ganga gegnum eldinn Mólok til handa. ¹¹Hann tók og burt hesta þá, sem Júdakonungar höfðu sett til vegsemdar sólinni við innganginn að musteri Drottins, nálægt herbergi Netan Meleks hirðmanns, sem var í forgarðinum.^a En vagna sólarinnar brenndi hann í eldi. ¹²Og ölturun, sem voru á þakinu yfir veggsvölum Akasar, er Júdakonungar

^a Óvíst er um merkingu hebr. orðsins.

höfðu reist, og ölturun, er Manasse hafði reist í báðum forgörðum musteris Drottins, reif konungur niður, og hann skundaði þaðan og kastaði öskunni af þeim í Kídrondal.

¹³Konungur afhelgaði og fórnarhæðirnar, sem voru fyrir austan Jerúsalem, sunnanvert við Skaðræðisfjall,^a og Salómon Ísraelskonungur hafði reist Astarte, viðurstyggð Sídoninga, og Kamos, viðurstyggð Móabíta, og Milkóm, svívirðing Ammóníta. ¹⁴Hann braut og sundur merkissteinana og hjó sundur asérurnar og fyllti staðinn, þar sem þær höfðu verið, með mannabeinum.

¹⁵Sömuleiðis altarið í Betel, fórnarhæðina, sem Jeróbóam Nebatsson hafði gjöra látið, sá er kom Ísrael til að syndga – einnig þetta altari og fórnarhæðina reif hann niður. Og hann brenndi aséruna og muldi hana mjölinu smærra.

¹⁶En er Jósía sneri sér við og sá grafirnar, sem voru þar á fjallinu, þá sendi hann menn og lét sækja beinin í grafirnar, brenndi þau á altarinu og afhelgaði það samkvæmt orði Drottins, því er guðsmaðurinn hafði boðað, sá er boðaði þessa hluti. ¹⁷Síðan sagði hann: „Hvaða legsteinn er þetta, sem ég sé?“ Og borgarmenn svöruðu honum: „Það er gröf guðsmannsins, sem kom frá Júda og boðaði þessa hluti, sem þú hefir nú gjört, gegn altarinu í Betel.“ ¹⁸Þá mælti hann: „Látið hann vera, enginn ónáði bein hans!“ Þannig létu þeir bein hans og bein spámannsins, sem kominn var frá Samaría, vera í friði.

¹⁹Auk þess afnam Jósía öll hæðahofin, sem voru í borgum Samaría, þau er Ísraelskonungar höfðu reist til þess að egna Drottin til reiði, og fór alveg eins með þau eins og hann hafði gjört í Betel. ²⁰Og hann slátraði öllum hæðaprestunum, sem þar voru, á ölturunum og brenndi mannabein á þeim. Síðan sneri hann aftur til Jerúsalem.

Haldnir páskar

²¹Konungur bauð öllum lýðnum á þessa leið: „Haldið Drottni Guði yðar páska, eins og ritað er í sáttmálsbók þessari.“ ²²Engir slíkir páskar höfðu haldnir verið frá því á dögum dómaranna, er dæmt höfðu í Ísrael, né heldur alla daga Ísraelskonunga og Júdakonunga, ²³en á átjándá ríkisári Jósía konungs voru Drottni haldnir þessir páskar í Jerúsalem.

²⁴Enn fremur eyddi Jósía þeim mönnum, er höfðu þjónustuanda, svo og spásagnamönnum, húsgoðum og skurðgoðum og öllum þeim viðurstyggðum, er sáust í Júda og Jerúsalem, til þess að fullnægja fyrirmælum lögmálsins, þeim er rituð voru í bókinni, sem Hilkía prestur hafði fundið í musteri Drottins. ²⁵Og hans maki hafði enginn konungur verið á undan honum, er svo hafði snúið sér til Drottins af öllu hjarta sínu, allri sálu sinni og öllum mætti sínum, alveg eftir lögmáli Móse, og eftir hann kom enginn honum líkur.

²⁶Þó lét Drottinn eigi af sinni brennandi heiftarreiði, af því að reiði hans var upptendruð gegn Júda vegna allrar þeirrar móðgunar, er Manasse hafði egnt hann með. ²⁷Og Drottinn mælti: „Ég vil einnig afmá Júda frá augliti mínu eins og ég hefi afmáð Ísrael, og ég vil hafna þessari borg, er ég hefi útvalið, Jerúsalem, og musterinu, er ég sagði um, að nafn mitt skyldi vera þar.“

^a Hér mun átt við hæð eina sunnan Olúfjallsins.

Dauði Jósía

²⁸Það sem meira er að segja um Jósía og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júðakonunga.

²⁹Á hans dögum fór Faraó Nekó Egyptalandskonungur herför móti Assýríukonungi austur að Efratfljóti. Þá fór Jósía konungur í móti honum, en Nekó drap hann í Megiddó, þegar er hann sá hann. ³⁰Óku menn hans honum dauðum frá Megiddó, fluttu hann til Jerúsalem og grófu hann í gróf hans. En landslýðurinn tók Jóahas Jósíason og smurði hann og tók hann til konungs í stað föður hans.

Jóahas konungur í Júða

³¹Jóahas var tuttugu og þriggja ára að aldri, þá er hann varð konungur, og þrjá mánuði ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Hamútal Jeremíadóttir og var frá Líbna. ³²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört höfðu forfeður hans. ³³Faraó Nekó lét fjötra hann í Ribla í Hamathéraði, til þess að hann skyldi eigi framar ríkja í Jerúsalem, og lagði skattgjald á landið, hundrað talentur silfurs og tíu talentur gulls.

³⁴Og Faraó Nekó gjörði Eljakím Jósíason að konungi í stað Jósía föður hans og breytti nafni hans í Jójakím, en tók Jóahas með sér, og fór hann til Egyptalands og dó þar.

Jójakím konungur í Júða

³⁵Jójakím greiddi Faraó silfur og gull. Hann varð að leggja skatt á landið til þess að geta goldið fé það, er Faraó krafðist. Heimti hann silfrið og gullið saman af landslýðnum, eftir því sem jafnað hafði verið niður á hvern og einn, til þess að geta greitt Faraó Nekó það.

³⁶Jójakím var tuttugu og fimm ára að aldri, þá er hann varð konungur, og ellefu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Sebúdda Pedajadóttir og var frá Rúma. ³⁷Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört höfðu forfeður hans.

24

¹Á hans dögum fór Nebúkadnesar konungur í Babýlon herför þangað, og varð Jójakím honum lýðskyldur í þrjú ár. Síðan brá hann trúnaði við hann.

²Þá sendi Drottinn í móti Jójakím ránsflokka Kaldea, ránsflokka Sýrlendinga, ránsflokka Móabíta og ránsflokka Ammóníta. Hann sendi þá gegn Júða til þess að eyða landið samkvæmt orði Drottins, því er hann hafði talað fyrir munn þjóna sinna, spámannanna. ³Að boði Drottins fór svo fyrir Júða, til þess að hann gæti rekið þá burt frá augliti sínu sakir synda Manasse samkvæmt öllu því, er hann hafði gjört, ⁴svo og sakir þess saklausa blóðs, er hann hafði úthellt, svo að hann fyllti Jerúsalem saklausu blóði – það vildi Drottinn ekki fyrirgefa.

⁵Það sem meira er að segja um Jójakím og allt, sem hann gjörði, það er ritað í Árbókum Júðakonunga. ⁶Og Jójakím lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og Jójakín sonur hans tók ríki eftir hann.

⁷En Egyptalandskonungur fór enga herför frammar úr landi sínu, því að konungurinn í Babýlon hafði unnið land allt frá Egyptalandsá að Efratfljóti, það er legið hafði undir Egyptalandskonung.

Jójakín konungur í Júda. Fyrri herleiðingin til Babýlon

⁸Jójakín var átján ára gamall, þá er hann varð konungur, og þrjá mánuði ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Nehústa Elnatansdóttir og var frá Jerúsalem. ⁹Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði faðir hans.

¹⁰Um þær mundir fóru þjónar Nebúkadnesars, konungs í Babýlon, herför til Jerúsalem, og varð borgin í umsátri. ¹¹Og Nebúkadnesar Babelkonungur kom sjálfur til borgarinnar, þá er þjónar hans sátu um hana. ¹²Gekk þá Jójakín Júdakonungur út á móti Babelkonungi ásamt móður sinni, þjónum sínum, herforingjum og hirðmönnum, og Babelkonungur tók hann höndum á áttunda ríkisstjórnarári hans. ¹³Og hann flutti þaðan alla fjársjóðu musteris Drottins og fjársjóðu konungshallarinnar og tók gullið af öllum áhöldum, er Salómon Ísraelskonungur hafði gjöra látið í musteri Drottins, eins og Drottinn hafði sagt.

¹⁴Og Nebúkadnesar herleiddi alla Jerúsalem og alla höfðingja og alla vopnfæra menn, tíu þúsund að tölu, svo og alla trésmiði og járnsmiði. Ekkert var eftir skilið nema almúgafólk landsins. ¹⁵Og hann herleiddi Jójakín til Babýlon. Og konungsmóður og konur konungsins og hirðmenn hans og höfðingja landsins herleiddi hann og frá Jerúsalem til Babýlon. ¹⁶Svo og alla vopnfæra menn, sjö þúsund að tölu, og trésmiði og járnsmiði, þúsund að tölu, er allir voru hraustir hermenn, – þá herleiddi Nebúkadnesar til Babýlon. ¹⁷Og konungurinn í Babýlon skipaði Mattanja föðurbróður Jójakíns konung í hans stað og breytti nafni hans í Sedekía.

Sedekía konungur í Júda

¹⁸Sedekía var tuttugu og eins árs að aldri, þá er hann varð konungur, og ellefu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Hamútal Jeremíadóttir og var frá Líbna. ¹⁹Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Jójakím. ²⁰Vegna reiði Drottins fór svo fyrir Jerúsalem og Júda, uns hann hafði burtsnarað þeim frá augliti sínu.

En Sedekía brá trúnaði við Babelkonung.

Jerúsalem fellur

25

¹Á níunda ríkisári Sedekía, á tíunda degi hins tíunda mánaðar, kom Nebúkadnesar Babelkonungur með allan sinn her til Jerúsalem og settist um hana, og þeir reistu hervirki hringinn í kringum hana. ²Varð borgin þannig í umsátri fram á ellefta ríkisár Sedekía konungs.

³Í fjórða mánuðinum, á níunda degi mánaðarins, er hungrið tók að sverfa að borginni og landslýður var orðinn vistalaus, ⁴þá var brotið skarð inn í borgina. Og konungur og allir hermennirnir flýðu um nóttina gegnum hliðið milli beggja múranna, sem er hjá konungsgarðinum, þótt Kaldear umkringdu borgina.

Konungur hélt leiðina til sléttlendisins, ⁵en her Kaldea veitti honum eftirför og náði honum á Jeríkóvöllum, er allur her hans hafði tvístrast burt frá honum. ⁶Tóku þeir konung höndum og fluttu hann til Ribla til Babelkonungs. Hann kvað upp dóm hans. ⁷Drápu þeir sonu Sedekía fyrir augum hans, en Sedekía lét hann blinda og binda eirfjötrum. Síðan fluttu þeir hann til Babýlon.

Musterið eyðilaggt

⁸Í fimmta mánuði, á sjöunda degi mánaðarins – það er á nítjándra ríkisári Nebúkadnesars Babelkonungs – kom Nebúsaradan lífvarðarforingi, vildarþjónn Babelkonungs, til Jerúsalem ⁹og brenndi musteri Drottins og konungshöllina og öll hús í Jerúsalem, og öll hús stórmennanna brenndi hann í eldi. ¹⁰En allur Kaldeaher, sá er var með lífvarðarforingjanum, reif niður múrana umhverfis Jerúsalem. ¹¹En leifar lýðsins – þá er eftir voru í borginni – og liðhlaupana, þá er hlaupist höfðu í lið með Babelkonungi og þá sem eftir voru af iðnaðarmönnum, herleiddi Nebúsaradan lífvarðarforingi til Babýlon. ¹²En af almúga landsins lét lífvarðarforinginn nokkra verða eftir sem víngarðsmenn og akurkarla.

¹³Eirsúlurnar, er voru hjá musteri Drottins, og vagna kerlauganna og eirhafið, er voru í musteri Drottins, brutu Kaldear sundur og fluttu eirinn til Babýlon. ¹⁴Og katlana, eldspaðana, skarbítana, bollana og öll eiráhöldin, er notuð voru við guðspjónustuna, tóku þeir. ¹⁵Þá tók og lífvarðarforinginn eldpönnurnar og fórnarskálarnar – allt sem var af gulli og silfri.

¹⁶Súlurnar tvær, hafið og vagnana, er Salómon hafði gjöra látið í musteri Drottins – eirinn úr öllum þessum áhöldum varð eigi veginn. ¹⁷Önnur súlan var átján álnir á hæð, og eirhöfuð var ofan á henni, og höfuðið var fimm álnir á hæð, og riðið net og granatepli voru umhverfis höfuðið, allt af eiri, og eins var á riðna netinu á hinni súlunni.

Júdamenn herleiddir til Babýlon

¹⁸Og lífvarðarforinginn tók Seraja höfuðprest og Sefanía annan prest og dyraverðina þrjá. ¹⁹Og úr borginni tók hann hirðmann einn, er skipaður var yfir hermennina, og fimm menn af þeim, er daglega litu auglit konungs, er fundust í borginni, og ritara hershöfðingjans, þess er bauð út landslýðnum, og sextíu manns af sveitafólki, því er fannst í borginni – ²⁰þá tók Nebúsaradan lífvarðarforingi og flutti þá til Ribla til Babelkonungs. ²¹En Babelkonungur lét drepa þá í Ribla í Hamathéraði.

Þannig var Júda herleiddur úr landi sínu.

Gedalja landstjóri í Júda

²²Yfir lýðinn, sem eftir varð í Júda, þann er Nebúkadnesar Babelkonungur lét þar eftir verða, yfir þá setti hann Gedalja, son Ahíkams Safanssonar. ²³Og er allir hershöfðingjarnir og menn þeirra fréttu, að Babelkonungur hefði skipað Gedalja landstjóra, fóru þeir til Mispa á fund Gedalja, þeir Ísmael Netanjon, Jóhanan Kareason, Seraja Tanhúmetsson frá Netófa og Jaasanja frá Maaka ásamt mönnum sínum. ²⁴Vann Gedalja þeim eið og mönnum þeirra og sagði við þá: „Óttist eigi Kaldea. Verið kyrrir í landinu og þjónið Babelkonungi, og mun yður vel vegna.“

²⁵En á sjöunda mánuði kom Ísmael Netanjason, Elísamasonar, af konungsættinni, og tíu menn með honum, og drápu Gedalja og þá Júdamenn og Kaldea, sem hjá honum voru í Mispa. ²⁶Þá tók allur lýðurinn sig upp, bæði smáir og stórir, og hershöfðingjarnir og fóru til Egyptalands, því að þeir voru hræddir við Kaldea.

Jójakín leystur úr fangelsi

²⁷Á þrítugasta og sjöunda útleigðarári Jójakíns Júdakonungs, í tólfta mánuðinum, tuttugasta og sjöunda dag mánaðarins, náðaði Evíl Meródak Babelkonungur, árið sem hann kom til ríkis, Jójakín Júdakonung og tók hann úr dýflissunni. ²⁸Og hann talaði vingjarnlega við hann og setti stól hans ofar stólum hinna konunganna, sem hjá honum voru í Babýlon. ²⁹Og Jójakín fór úr bandingjafötum sínum og borðaði stöðuglega með konungi meðan hann lifði. ³⁰En uppeldi hans – hið stöðuga uppeldi – var honum veitt af konungi, það er hann þurfti á degi hverjum, alla ævi hans.

FYRRI KRONÍKUBÓK

Ættartala frá Adam til Ísraels

1

¹Adam, Set, Enos. ²Kenan, Mahalalel, Jared. ³Henok, Methúsala, Lamek. ⁴Nói, Sem, Kam og Jafet.

⁵Synir Jafets voru: Gómer, Magóg, Madaí, Javan, Túbal, Mesek og Tíras.

⁶Synir Gómers: Askenas, Rífat og Tógarma.

⁷Synir Javans: Elísa, Tarsis, Kittar og Ródanítar.

⁸Synir Kams: Kús, Mísraím, Pút og Kanaan.

⁹Synir Kúss: Seba, Havíla, Sabta, Raema og Sabteka. Og synir Raema: Séba og Dedan.

¹⁰Og Kús gat Nimrod. Hann tók að gjörast voldugur á jörðinni.

¹¹Mísraím gat Lúdíta, Anamíta, Lehabíta, Naftúkíta, ¹²Patrúsíta, Kaslúkíta (þaðan eru komnir Filistar) og Kaftóríta.

¹³Kanaan gat Sídon, frumgetning sinn, og Het, ¹⁴og Jebúsíta, Amoríta, Gírgasíta, ¹⁵Hevíta, Arkíta, Síníta, ¹⁶Arvadíta, Semaríta og Hamatíta.

¹⁷Synir Sems: Elam, Assúr, Arpaksad, Lúd, Aram, Ús, Húl, Geter og Mas. ¹⁸Og Arpaksad gat Sela og Sela gat Eber. ¹⁹Og Eber fæddust tveir synir. Hét annar Peleg, því að á hans dögum greindist fólkið á jörðinni, en bróðir hans hét Joktan. ²⁰Og Joktan gat Almódad, Salef, Hasarmavet, Jara, ²¹Hadóram, Úsal, Dikla, ²²Ebal, Abímael, Séba, ²³Ófir, Havíla og Jóbab. Þessir allir voru synir Joktans.

²⁴Sem, Arpaksad, Sela, ²⁵Eber, Peleg, Reú, ²⁶Serúg, Nahor, Tara, ²⁷Abram, það er Abraham.

²⁸Synir Abrahams: Ísak og Ísmael.

²⁹Þetta er ættartal þeirra: Nebajót var frumgetinn sonur Ísmaels, þá Kedar, Adbeel, Míbsam, ³⁰Misma, Dúma, Massa, Hadad, Tema, ³¹Jetúr, Nafis og Kedma. Þessir voru synir Ísmaels.

³²Synir Ketúru, hjákonu Abrahams: Hún ól Símran, Joksan, Medan, Midían, Jísbak og Súa. Og synir Joksans voru: Séba og Dedan. ³³Og synir Midíans: Efa, Efer, Hanok, Abída og Eldaa. Allir þessir voru niðjar Ketúru.

³⁴Abraham gat Ísak. Synir Ísaks voru Esaú og Ísrael.

³⁵Synir Esaú: Elífas, Regúel, Jehús, Jaelam og Kóra. ³⁶Synir Elífas voru: Teman, Ómar, Sefí, Gaetam, Kenas, Timna og Amalek. ³⁷Synir Regúels voru: Nahat, Sera, Samma og Missa. ³⁸Og synir Seírs: Lótan, Sóbal, Síbeon, Ana, Díson, Eser og Dísan. ³⁹Og synir Lótans: Hórí og Hómam, og systir Lótans var Timna. ⁴⁰Synir Sóbals voru: Aljan,

Manahat, Ebal, Sefí og Ónam. Og synir Síbeons: Aja og Ana. ⁴¹Sonur Ana: Díson. Og synir Dísons: Hamran, Esban, Jítran og Keran. ⁴²Synir Esers voru: Bílhan, Saavan og Jaakan. Synir Disans voru: Ús og Aran.

Konungar og höfðingjar í Edóm

⁴³Þessir eru þeir konungar, sem ríktu í Edómlandi, áður en konungar ríktu yfir Ísraelsmönnum: Bela, sonur Beórs, og hét borg hans Dínhaba. ⁴⁴Og er Bela dó, tók Jóbab, sonur Sera frá Bosra, ríki eftir hann. ⁴⁵Og er Jóbab dó, tók Húsam frá Temanítalandi ríki eftir hann. ⁴⁶Og er Húsam dó, tók Hadad sonur Bedads ríki eftir hann. Hann vann sigur á Midíanítum á Móabsvöllum, og borg hans hét Avít. ⁴⁷Og er Hadad dó, tók Samla frá Masreka ríki eftir hann. ⁴⁸Og er Samla dó, tók Sál frá Rehóbót hjá Fljótinu ríki eftir hann. ⁴⁹Og er Sál dó, tók Baal Hanan, sonur Akbórs, ríki eftir hann. ⁵⁰Og er Baal Hanan dó, tók Hadad ríki eftir hann, og hét borg hans Pagí, en kona hans Mehetabeel, dóttir Madredar, dóttur Me-Sahabs. ⁵¹Og Hadad dó. Og höfðingjar Edómíta voru: höfðinginn Timna, höfðinginn Alva, höfðinginn Jetet, ⁵²höfðinginn Oholíbama, höfðinginn Ela, höfðinginn Pínon, ⁵³höfðinginn Kenas, höfðinginn Teman, höfðinginn Mibsar, ⁵⁴höfðinginn Magdíel, höfðinginn Íram. Þessir voru höfðingjar Edómíta.

Synir Ísraels

2

¹Þessir voru synir Ísraels: Rúben, Símeon, Leví og Júda, Íssakar og Sebúlón, ²Dan, Jósef og Benjamín, Naftalí, Gað og Asser.

Ættartala kynkvíslar Júda

³Synir Júda: Ger, Ónan og Sela, þrír að tölu, er dóttir Súa, kanverska konan, ól honum. En Ger, frumgetinn sonur Júda, var vondur fyrir augliti Drottins, svo að Drottinn lét hann deyja. ⁴Tamar tengdadóttir hans ól honum Peres og Sera. Synir Júda voru alls fimm.

⁵Synir Peres: Hesron og Hamúl.

⁶Synir Sera: Simrí, Etan, Heman, Kalkól og Dara – fimm alls.

⁷Synir Karmí: Akar, sá er steypiti Ísrael í ógæfu með því að fara sviksamlega með hið bannfærða. ⁸Og synir Etans: Asarja. ⁹Og synir Hesrons, er fæddust honum: Jerahmeel, Ram og Kelúbái.

¹⁰Ram gat Ammínadab, og Ammínadab gat Nahson, höfuðsmann Júdamanna. ¹¹Nahson gat Salma, Salma gat Bóas, ¹²Bóas gat Óbeð, Óbeð gat Ísaí.

¹³Ísaí gat Eliáb frumgetning sinn, þá Abínadab, Símea hinn þriðja, ¹⁴Netaneel hinn fjórða, Raddaí hinn fimmta, ¹⁵Ósem hinn sjötta, Davíð hinn sjöunda. ¹⁶Og systur þeirra voru þær Serúja og Abígail, og synir Serúju voru: Abísái, Jóab og Asahel, þrír að tölu. ¹⁷En Abígail ól Amasa, og faðir Amasa var Jeter Ísmaelíti.

¹⁸Kaleb, sonur Hesrons, gat börn við Asúbu konu sinni og við Jeríót. Þessir voru synir hennar: Jeser, Sóbab og Ardon. ¹⁹Og er Asúba andaðist, gekk Kaleb að eiga Efrat og ól hún honum Húr, ²⁰en Húr gat Úrí og Úrí gat Besaleel.

²¹Síðan gekk Hesron inn til dóttur Makírs, föður Gíleaðs, og tók hana sér fyrir konu. Var hann þá sextíu ára gamall. Hún ól honum Segúb. ²²Og Segúb gat Jaír. Hann átti tuttugu og þrjár borgir í Gíleaðlandi. ²³En Gesúrítar og Sýrlendingar tóku Jaírs–þorp frá þeim, Kenat og þorpin þar í kring, sextíu borgir alls. Allir þessir voru niðjar Makírs, föður Gíleaðs. ²⁴Og eftir andlát Hesrons í Kaleb Efrata ól Abía kona hans honum Ashúr, föður Tekóa.

²⁵Synir Jerahmeels, frumgetins sonar Hesrons: Ram, frumgetningurinn, og Búna, Óren, Ósem og Ahía. ²⁶En Jerahmeel átti aðra konu, er Atara hét. Hún var móðir Ónams.

²⁷Synir Rams, frumgetins sonar Jerahmeels: Maas, Jamín og Eker. ²⁸Og synir Ónams voru: Sammaí og Jada; og synir Sammaí: Nadab og Abísúr. ²⁹En kona Abísúrs hét Abíhaíl. Hún ól honum Akban og Mólíd. ³⁰Og synir Nadabs voru: Seled og Appaím, en Seled dó barnlaus. ³¹Og synir Appaíms: Jíseí, og synir Jíseí: Sesan, og synir Sesans: Ahelaí. ³²Og synir Jada, bróður Sammaí: Jeter og Jónatan, en Jeter dó barnlaus. ³³Og synir Jónatans voru: Pelet og Sasa. Þessir voru niðjar Jerahmeels. ³⁴Og Sesan átti enga sonu, heldur dætur einar. En Sesan átti egypskan þræl, er Jarha hét. ³⁵Og Sesan gaf Jarha þræli sínum dóttur sína fyrir konu, og hún ól honum Attaí. ³⁶Og Attaí gat Natan, Natan gat Sabat, ³⁷Sabat gat Eflal, Eflal gat Óbeð, ³⁸Óbeð gat Jehú, Jehú gat Asarja, ³⁹Asarja gat Heles, Heles gat Eleasa, ⁴⁰Eleasa gat Sísemaí, Sísemaí gat Sallúm, ⁴¹Sallúm gat Jekamja og Jekamja gat Elísama.

⁴²Synir Kalebs, bróður Jerahmeels: Mesa, frumgetinn sonur hans – hann var faðir Sífs – svo og synir Maresa, föður Hebrons.

⁴³Synir Hebrons voru: Kóra, Tappúa, Rekem og Sema. ⁴⁴Og Sema gat Raham, föður Jorkeams, og Rekem gat Sammaí. ⁴⁵En sonur Sammaí var Maon, og Maon var faðir að Bet Súr. ⁴⁶Og Efa, hjákona Kalebs, ól Haran, Mósa og Gases, en Haran gat Gases.

⁴⁷Synir Jehdaí: Regem, Jótam, Gesan, Pelet, Efa og Saaf. ⁴⁸Maaka, hjákona Kalebs, ól Seber og Tírkana. ⁴⁹Og enn ól hún Saaf, föður Madmanna, Sefa, föður Makbena og föður Gíbea, en dóttir Kalebs var Aksa. ⁵⁰Þessir voru synir Kalebs.

Synir Húrs, frumgetins sonar Efrata: Sóbal, faðir að Kirjat Jearím, ⁵¹Salma, faðir að Betlehem, Haref, faðir að Bet Gader. ⁵²Og Sóbal, faðir að Kirjat Jearím, átti fyrir sonu: Haróe, hálftr Menúhót ⁵³og ættirnar frá Kirjat Jearím, svo og Jítríta, Pútíta, Súmatíta og Mísraíta. Frá þeim eru komnir Sóreatítar og Estaólítar.

⁵⁴Synir Salma: Betlehem og Netófatítar, Atarót, Bet Jóab og helmingur Manatíta, það er Sóreíta, ⁵⁵og ættir fræðimannanna, er búa í Jabes, Tíreatítar, Símeatítar og Súkatítar. Þetta eru Kínítar, er komnir eru frá Hammat, föður Rekabs ættar.

Niðjar Davíðs

3

¹Þessir eru synir Davíðs, er hann eignaðist í Hebron: Ammon, frumgetningurinn, við Akínóam frá Jesreel; annar var Daníel, við Abígail frá Karmel; ²hinn þriðji Absalon, sonur Maöku, dóttur Talmaí konungs í Gesúr; hinn fjórði Adónía, sonur Haggítar; ³hinn fimmti Sefatja, við Abítal; hinn sjötti Jitream, við Eglu, konu sinni. ⁴Sex fæddust honum í Hebron. Þar ríkti hann sjö ár og sex mánuði, en í Jerúsalem ríkti hann þrjátíu og þrjú ár.

⁵Og þessa eignaðist hann í Jerúsalem: Símea, Sóbab, Natan og Salómon – fjóra alls – við Batsúa Ammielsdóttur, ⁶enn fremur Jibhar, Elísama, Elífelet, ⁷Nóga, Nefeg, Jafia, ⁸Elísama, Eljada, Elífelet – níu alls.

⁹Þetta eru allir synir Davíðs, að hjákvennasonum eigi meðtöldum. En systir þeirra var Tamar.

¹⁰Sonur Salómons var Rehabeam, hans son var Abía, hans son Asa, hans son Jósafat, ¹¹hans son Jóram, hans son Ahasía, hans son Jóas, ¹²hans son Amasía, hans son Asaría, hans son Jótam, ¹³hans son Akas, hans son Hiskía, hans son Manasse, ¹⁴hans son Amón, hans son Jósía. ¹⁵Og synir Jósía voru: Jóhanan, frumgetningurinn, annar Jójakím, þriðji Sedekía, fjórði Sallúm. ¹⁶Og synir Jójakíms: Jekonja, sonur hans; hans son var Sedekía.

¹⁷Synir Jekonja, hins herleidda: Sealtiel, sonur hans, ¹⁸Malkíram, Pedaja, Seneassar, Jekamja, Hósama og Nedabja. ¹⁹Synir Pedaja voru: Serúbabel og Símeí, og synir Serúbabels: Mesúllam og Hananja. Systir þeirra var Selómít. ²⁰Og enn fremur Hasúba, Óhel, Berekía, Hasadja, Júsab Hesed – fimm alls. ²¹Synir Hananja voru: Pelatja og Jesaja, synir Refaja, synir Arnans, synir Óbadía, synir Sekanja. ²²Synir Sekanja voru: Semaja, og synir Semaja: Hattúa, Jígeal, Baría, Nearja og Safat – sex alls. ²³Synir Nearja voru: Eljóenaí, Hiskía, Asríkam – þrír alls. ²⁴En synir Eljóenaí voru: Hódavja, Eljasíb, Pelaja, Akkúb, Jóhanan, Delaja, Ananí – sjö alls.

Kynkvísl Júda

4

¹Synir Júda: Peres, Hesron, Karmí, Húr og Sóbal. ²En Reaja, sonur Sóbals, gat Jahat, Jahat gat Ahúmaí og Lahad. Þetta eru ættir Sóreatíta.

³Þessir voru synir Etams: Jesreel, Jisma, Jídbas, en systir þeirra hét Haselelpóní. ⁴Enn fremur Penúel, faðir Gedórs, og Eser, faðir Húsa. Þetta eru synir Húrs, frumburðar Efrata, föður að Betlehem.

⁵Ashúr, faðir að Tekóa, átti tvær konur, Heleu og Naeru. ⁶Og Naera ól honum Ahússam, Hefer, Temní og Ahastaríta. Þetta eru synir Naeru. ⁷Og synir Heleu voru: Seret, Jísehar og Etnam. ⁸En Kós gat Anúb, Sóbeba og ættir Aharhels, sonar Harúms. ⁹En Jaebes var fyrir bræðrum sínum, og móðir hans nefndi hann Jaebes og mælti: „Ég hefi alið hann með harmkvælum.“ ¹⁰Og Jaebes ákallaði Guð Ísraels og mælti: „Blessa þú mig og auk landi við mig, og verði hönd þín með mér, og bæg þú ógæfunni frá mér, svo að engin harmkvæli komi yfir mig.“ Og Guð veitti honum það, sem hann bað um. ¹¹En Kelúb, bróðir Súha, gat Mehír. Hann er faðir Estóns. ¹²En Estón gat Bet Rafa, Pasea og Tehinna, föður að borg Nahasar; þetta eru Rekamenn.

¹³Synir Kenas: Otniel og Seraja. Og synir Otníels: Hatat. ¹⁴En Meonotaí gat Ofra, og Seraja gat Jóab, föður að Smiðadal, því að þeir voru smiðir.

¹⁵Synir Kalebs Jefúnnesonar: Írú, Ela og Naam; synir Ela: Kenas.

¹⁶Synir Jehalelels: Síf, Sífa, Tirja og Asareel.

¹⁷Synir Esra: Jeter, Mered, Efer og Jalon. Og þessir^a eru synir Bitju, dóttur Faraós, er gekk að eiga Mered: Hún ól Mirjam, Sammaí og Jisba, föður Estemóa. ¹⁸En kona hans, er var frá Júda, ól Jered, föður að Gedór, og Heber, föður að Sókó, og Jekútíel, föður að Sanóa.

¹⁹Synir konu Hódía, systur Nahams: faðir Kegílu, Garmíta, Estemóa og Maakatíta.

²⁰Synir Símons: Amnon, Rinna, Ben Hanan og Tílon; og synir Jíseí: Sóhet og sonur Sóhets.

²¹Synir Sela, sonar Júda: Ger, faðir Leka, Laeda, faðir Maresa, og ættir baðmullarverkmannanna frá Bet Asbea, ²²enn fremur Jókím og mennirnir frá Kóseba, Jóas og Saraf, er unnu Móab og Jasúbí Lehem. Þetta eru fornar sögur. ²³Þeir voru leirkerasmiðir og byggðu Netaím og Gederá. Hjá konungi, við þjónustu hans, þar bjuggu þeir.

Kynkvísl Símeons

²⁴Synir Símeons: Nemúel, Jamín, Jaríb, Sera, Sál. ²⁵Hans sonur var Sallúm, hans son Míbsam, hans son Misma. ²⁶Og synir Misma voru: Hammúel, sonur hans, hans son Sakkúr, hans son Símeí.

²⁷Símeí átti sextán sonu og sex dætur, en bræður hans áttu eigi margt barna, og ætt þeirra varð eigi svo fjölmenn sem Júdamenn.

²⁸Þeir bjuggu í Beerseba, Mólada, Hasar Súal, ²⁹Bílha, Esem, Tólad, ³⁰Betúel, Harma, Siklag, ³¹Bet Markabót, Hasar Súsím, Bet Bíreí og Saaraím. Þetta voru borgir þeirra, þangað til Davíð tók ríki. ³²Og þorp þeirra voru: Etam, Ain, Rimmon, Tóken og Asan – fimm borgir, ³³og auk þess öll þau þorp, er lágu kringum borgir þessar, allt til Baal. Þetta voru bústaðir þeirra, og höfðu þeir ættartal fyrir sig.

³⁴Mesóbab, Jamlek, Jósa, sonur Amasja, ³⁵Jóel, Jehú, sonur Jósíbjá, Serajasonar, Asíelssonar, ³⁶og Eljóenaí, Jaakoba, Jesóhaja, Asaja, Adíel, Jesímíel og Benaja, ³⁷Sísa, sonur Sífeí, Allonssonar, Jedajasonar, Simrísonar, Semajasonar; ³⁸þessir menn sem hér eru nafngreindir, voru höfðingjar í ættum sínum, og hafa ættir þeirra orðið mjög fjölmennar. ³⁹Og þeir fóru þaðan, er leið liggur til Gedór, allt þar til kemur austur fyrir dalinn, til þess að leita haglendis fyrir sauði sína. ⁴⁰Og þeir fundu feitt og gott haglendi, og landrými var þar mikið, og rólegt var þar og friðsamlegt, því að þeir, er áður höfðu byggt þar, voru komnir af Kam. ⁴¹Þá komu þeir, sem hér eru nafngreindir, á dögum Hiskía Júdakonungs, eyddu tjöldum þeirra og drápu Meúníta, sem þar voru, og gjöreyddu þeim allt fram á þennan dag og bjuggu þar eftir þá, því að þar var haglendi fyrir sauði þeirra. ⁴²Og af þeim Símeonsniðjum fóru fimm hundruð manns til Seírfjalla, og voru þeir Pelatja, Nearja, Refaja og Ússíel, synir Jíseí, fyrir þeim. ⁴³Drápu þeir hinar síðustu leifar Amalekíta og bjuggu þar allt fram á þennan dag.

^a Niðurlag 18.v. flutt hingað.

Kynkvísl Rúbens

5

¹Synir Rúbens, frumgetnings Ísraels – því að frumgetningurinn var hann, en er hann hafði flekkað hvílu föður síns, var frumgetningsrétturinn veittur sonum Jósefs, sonar Ísraels (þó skyldu þeir eigi teljast frumgetnir í ættartölum); ²því að Júda var voldugastur bræðra sinna, og einn af niðjum hans varð höfðingi, en frumgetningsréttinn fékk Jósef – ³synir Rúbens, frumgetnings sonar Ísraels, voru Hanok, Pallú, Hesron og Karmí.

⁴Synir Jóels: Semaja, sonur hans, hans son var Góg, hans son Símeí, ⁵hans son Míka, hans son Reaja, hans son Baal, ⁶hans son Beera, er Tílgat Pilneser^a Assýríukonungur herleiddi. Hann var höfðingi fyrir Rúbensniðjum. ⁷Og frændur hans eftir ættum þeirra, eins og þeir voru skráðir í ættartölum eftir uppruna þeirra, voru: Hinn fyrsti var Jeíel, þá Sakaríá ⁸og Bela Asasson, Semasonar, Jóelssonar. Hann bjó í Aróer og allt að Nebó og Baal Meon. ⁹Og gegnt austri bjó hann allt að eyðimörkinni, er liggur í vestur frá Efratfljóti, því að þeir áttu hjarðir miklar í Gíleaðlandi. ¹⁰En á dögum Sáls áttu þeir í ófriði við Hagríta, og er Hagrítar voru fallnir fyrir þeim, settust þeir að í tjöldum þeirra, er voru með allri austurhlið Gíleaðs.

Kynkvísl Gaðs

¹¹Niðjar Gaðs bjuggu andspænis þeim í Basanlandi, allt til Salka. ¹²Var Jóel helstur þeirra, þá Safam og Jaenaí og Safat í Basan. ¹³Og frændur þeirra eftir ættum þeirra voru: Míkael, Mesúllam, Seba, Jóraí, Jaekan, Sía og Eber, sjö alls. ¹⁴Þessir eru synir Abíhaíls, Húrisonar, Jaróasonar, Gíleaðssonar, Míkaelssonar, Jesísaísonar, Jahdósonar, Bússonar. ¹⁵Var Ahí Abdíelsson, Gúnísonar, ætthöfðingi þeirra. ¹⁶Og þeir bjuggu í Gíleað, í Basan og þorpunum umhverfis, og í öllum beitolöndum Sarons, svo langt sem þau náðu. ¹⁷Þessir allir voru skráðir á dögum Jótams Júdakonungs og á dögum Jeróbóams Ísraelskonungs.

¹⁸Rúbensniðjar, Gaðsniðjar og hálf kynkvísl Manasse, þeir er hraustir menn voru, báru skjöld og sverð, bentu boga og kunnu að hernaði, fjörutíu og fjögur þúsund, sjö hundruð og sextíu herfærir menn, ¹⁹áttu í ófriði við Hagríta og við Jetúr, Nafís og Nódab. ²⁰Og þeir fengu liðveislu gegn þeim, og Hagrítar og allir bandamenn þeirra gáfust þeim á vald. Því að meðan á bardaganum stóð, höfðu þeir hrópað til Guðs um hjálp, og bænheyrði hann þá, af því að þeir treystu honum. ²¹Höfðu þeir burt með sér að herfangi hjarðir þeirra, fimmtíu þúsund úlfalda, tvö hundruð og fimmtíu þúsund sauði, tvö þúsund asna og hundrað þúsund manns. ²²Því að margir voru þeir, er voru lagðir sverði og féllu, því að ófriðurinn var háður að Guðs ráði. Bjuggu þeir þar eftir þá fram til herleiðingar.

Kynkvísl Manasse austan Jórdanar

²³Þeir, er tilheyrðu hálfri Manassekynkvísl, bjuggu í landinu frá Basan til Baal Hermon og til Seír og Hermonfjalls. Voru þeir fjölmennir, ²⁴og voru þessir ætthöfðingjar þeirra: Efer, Jíseí, Elíel, Asriel, Jeremía, Hódavja og Jahdíel. Voru þeir kappar miklir og nafnkunnir menn, höfðingjar í ættum sínum. ²⁵En er þeir sýndu ótrúmennsku Guði feðra

^a Tílgat Píleser Assýríukonungur er nefndur Tílgat Pilneser í Kroníkubókum.

sinna og tóku fram hjá með guðum þjóðflokka þeirra, er fyrir voru í landinu, en Guð hafði eytt fyrir þeim, ²⁶þá æsti Guð Ísraels reiði Púls Assýríukonungs og reiði Tílgat Pilnesers, Assýríukonungs, og herleiddi hann Rúbensniðja, Gaðsniðja og hálfa kynkvísl Manasse og flutti þá til Hala, Habór, Hara og Gósanfljóts, og er svo enn í dag.

Kynkvísl Leví

6

^a ¹Synir Leví: Gersom, Kahat og Merarí. ²Og synir Kahats: Amram, Jísehar, Hebron og Ússíel. ³Og synir Amrams: Aron, Móse og Mirjam. Og synir Arons: Nadab, Abíhú, Eleasar og Ítamar. ⁴Eleasar gat Pínehas, Pínehas gat Abísúa, ⁵Abísúa gat Búkkí, Búkkí gat Ússí, ⁶Ússí gat Serahja, Serahja gat Merajót, ⁷Merajót gat Amarja, Amarja gat Ahítúb, ⁸Ahítúb gat Sadók, Sadók gat Akímaas, ⁹Akímaas gat Asarja, Asarja gat Jóhanan, ¹⁰Jóhanan gat Asarja, hann sem var prestur í musterinu, er Salómon byggði í Jerúsalem. ¹¹En Asarja gat Amarja, Amarja gat Ahítúb, ¹²Ahítúb gat Sadók, Sadók gat Sallúm, ¹³Sallúm gat Hilkía, Hilkía gat Asarja, ¹⁴Asarja gat Seraja, Seraja gat Jósadak. ¹⁵En Jósadak fór burt, þegar Drottinn lét Nebúkadnesar herleiða Júdamenn og Jerúsalembúa.

^b ¹⁶Synir Leví: Gersom, Kahat og Merarí. ¹⁷Og þessi eru nöfn á sonum Gersoms: Libní og Símeí. ¹⁸Og synir Kahats voru: Amram, Jísehar, Hebron og Ússíel. ¹⁹Synir Merarí: Mahelí og Músí. Og þessar eru ættir Levíta eftir ættfeðrum þeirra.

²⁰Frá Gersom eru komnir: Libní, sonur hans, hans son Jahat, hans son Simma, ²¹hans son Jóa, hans son Íddó, hans son Sera, hans son Jeatraí.

²²Synir Kahats: Ammínadab, sonur hans, hans son Kóra, hans son Assír, ²³hans son Elkana, hans son Ebjasaf, hans son Assír, ²⁴hans son Tahat, hans son Úríel, hans son Ússía, hans son Sál. ²⁵Og synir Elkana: Amasaí og Ahímót, ²⁶hans sonur Elkana, hans son Sofái, hans son Nahat, ²⁷hans son Elíab, hans son Jeróham, hans son Elkana. ²⁸Og synir Samúels voru: Jóel, frumgetningurinn, og hinn annar Abía.

²⁹Synir Merarí: Mahelí, hans son var Libní, hans son Símeí, hans son Ússa, ³⁰hans son Símea, hans son Haggía, hans son Asaja.

Musterissöngvarar

³¹Þessir eru þeir, er Davíð skipaði til söngs í húsi Drottins, er örkin hafði fundið hæli. ³²Þjónuðu þeir við sönginn fyrir dyrum samfundatjalds-búðarinnar, uns Salómon reisti musteri Drottins í Jerúsalem, og gegndu þeir þjónustu sinni eftir reglum þeim, er fyrir þá voru lagðar.

³³Þessir eru þeir, er þjónustu þessari gegndu og synir þeirra: Af sonum Kahatíta: Heman, söngvarinn, Jóelsson, Samúelssonar, ³⁴Elkanasonar, Jeróhamssonar, Elielssonar, Tóasonar, ³⁵Súfssonar, Elkanasonar, Mahatssonar, Amasaísonar, ³⁶Elkanasonar, Jóelssonar, Asaríasonar, Sefaníasonar, ³⁷Tahatssonar, Assírssonar, Ebjasafssonar, Kórasonar, ³⁸Jíseharssonar, Kahatssonar, Levísonar, Ísraelssonar.

^a 5.27 í hebr. textanum.

^b 6.1 í hebr. textanum.

³⁹Bróðir hans var Asaf, er stóð honum til hægri handar, Asaf Berekíason, Símeasonar, ⁴⁰Míkaelssonar, Baasejasonar, Malkíasonar, ⁴¹Etnísonar, Serasonar, Adajasonar, ⁴²Etanssonar, Simmasonar, Simmeísonar, ⁴³Jahatssonar, Gersomssonar, Levísonar.

⁴⁴Og bræður þeirra, synir Merarí, stóðu til vinstri handar: Etan Kísíson, Abdísonar, Mallúkssonar, ⁴⁵Hasabjasonar, Amasjasonar, Hilkíasonar, ⁴⁶Amsísonar, Banísonar, Semerssonar, ⁴⁷Mahelísonar, Músísonar, Merarísonar, Levísonar.

⁴⁸Og bræður þeirra, levítarnir, voru settir yfir alla þjónustuna við musterisbústað Guðs. ⁴⁹En Aron og synir hans fórnðu á brennifórnaraltarinu og reykelsisaltarinu og önnuðust öll störf í Hinu allrahelgasta og að friðþægja fyrir Ísrael – að öllu leyti eins og Móse, þjónn Guðs, hafði fyrirskipað.

⁵⁰Og þessir eru synir Arons: Eleasar, sonur hans, hans son Pínehas, hans son Abísúa, ⁵¹hans son Búkkí, hans son Ússí, hans son Serahja, ⁵²hans son Merajót, hans son Amaría, hans son Ahítúb, ⁵³hans son Sadók, hans son Akímaas.

Skrá um borgir levíta

⁵⁴Þetta eru bústaðir þeirra, taldir eftir tjaldbúðum í héraði þeirra: Niðjum Arons, ætt Kahatíta – því að fyrsti hluturinn hlotnaðist þeim – ⁵⁵gáfu þeir Hebron í Júdalandi og beitolandið umhverfis hana. ⁵⁶En akurland borgarinnar og þorpin, er að henni lágu, gáfu þeir Kaleb Jefúnnesyni. ⁵⁷En sonum Arons gáfu þeir griðastaðinn Hebron, enn fremur Líbna og beitolandið, er að henni lá, Jattír og Estamóa og beitolandið, er að henni lá, ⁵⁸Hólon og beitolandið, er að henni lá, Debír og beitolandið, er að henni lá, ⁵⁹Asan og beitolandið, er að henni lá, og Bet Semes og beitolandið, er að henni lá. ⁶⁰Og frá Benjamínsættkvísl: Geba og beitolandið, er að henni lá, Allemet og beitolandið, er að henni lá, og Anatót og beitolandið, er að henni lá. Alls voru borgir þeirra þrettán, og beitolöndin, er að þeim lágu.

⁶¹Aðrir synir Kahats fengu tíu borgir eftir hlutkesti frá ættum Efraímskynkvíslar og Danskynkvíslar og frá hálfri Manassekynkvísl. ⁶²En synir Gersoms fengu þrettán borgir eftir ættum þeirra frá Íssakarskynkvísl, Asserskynkvísl, Naftalíkynkvísl og frá Manassekynkvísl í Basan. ⁶³Synir Merarí fengu eftir hlutkesti tólf borgir eftir ættum þeirra, frá Rúbenskynkvísl, Gaðskynkvísl og frá Sebúlonskynkvísl.

⁶⁴Þannig gáfu Ísraelsmenn levítum borgirnar og beitolöndin, er að þeim lágu, ⁶⁵og þeir gáfu eftir hlutkesti frá kynkvísl Júdasona, frá kynkvísl Símeonssona og frá kynkvísl Benjamínssona þessar borgir, sem þeir nafngreindu.

⁶⁶Og að því er snertir ættir þeirra Kahatssona, þá fengu þeir borgir þær, er þeim hlotnuðust, frá Efraímskynkvísl. ⁶⁷Og þeir gáfu þeim griðastaðinn Síkem og beitolandið, er að henni lá, á Efraímfjöllum, enn fremur Geser og beitolandið, er að henni lá, ⁶⁸Jokmeam og beitolandið, er að henni lá, Bet Hóron og beitolandið, er að henni lá, ⁶⁹Ajalon og beitolandið, er að henni lá, og Gat Rimmon og beitolandið, er að henni lá. ⁷⁰Og frá hálfri Manassekynkvísl: Aner og beitolandið, er að henni lá, og Jíbleam og beitolandið, er að henni lá – fyrir ættir hinna Kahatssona.

⁷¹Synir Gersoms fengu frá ætt hálftrar Manassekynkvíslar: Gólan í Basan og beitolandið, er að henni lá, og Astarót og beitolandið, er að henni lá. ⁷²Og frá Íssakarskynkvísl: Kedes og beitolandið, er að henni lá, Dabrat og beitolandið, er að henni lá, ⁷³Ramót og

beitilandið, er að henni lá, og Anem og beitilandið, er að henni lá. ⁷⁴Og frá Asserskynkvísl: Masal og beitilandið, er að henni lá, Abdón og beitilandið, er að henni lá, ⁷⁵Húkok og beitilandið, er að henni lá, og Rehób og beitilandið, er að henni lá. ⁷⁶Og frá Naftalíkynkvísl: Kedes í Galíl og beitilandið, er að henni lá, Hammót og beitilandið, er að henni lá, og Kirjataím og beitilandið, er að henni lá.

⁷⁷Þeir synir Merarí, er enn voru eftir, fengu frá Sebúlonskynkvísl: Rimmónó og beitilandið, er að henni lá, og Tabór og beitilandið, er að henni lá. ⁷⁸Og hinumegin Jórdanar, gegnt Jeríkó, fyrir austan Jórdan, fengu þeir frá Rúbenskynkvísl: Beser í eyðimörkinni og beitilandið, er að henni lá, Jahsa og beitilandið, er að henni lá, ⁷⁹Kedemót og beitilandið, er að henni lá, og Mefaat og beitilandið, er að henni lá. ⁸⁰Og frá Gaðskynkvísl: Ramót í Gíleað og beitilandið, er að henni lá, Mahanaím og beitilandið, er að henni lá, ⁸¹Hesbon og beitilandið, er að henni lá, og Jaser og beitilandið, er að henni lá.

Kynkvísl Íssakars

7

¹Synir Íssakars: Tóla, Púa, Jasúb og Simron – fjórir alls. ²Synir Tóla: Ússí, Refaja, Jeriel, Jahemaí, Jíbsam og Samúel. Voru þeir höfðingjar í ættum sínum í Tóla, kappar miklir í ættum sínum; voru þeir á dögum Davíðs tuttugu og tvö þúsund og sex hundruð að tölu. ³Synir Ússí voru: Jísrachja; synir Jísrachja: Míkael, Óbadía, Jóel, Jissía, alls fimm ætthöfðingjar. ⁴Og til þeirra töldust eftir ættum þeirra, eftir frændliði þeirra, hermannasveitir, þrjátíu og sex þúsund manns, því að þeir áttu margar konur og börn. ⁵Og frændur þeirra, allar ættir Íssakars, voru kappar miklir. Töldust þeir alls vera áttatíu og sjö þúsundir.

Kynkvíslir Benjamíns og Naftalí

⁶Synir Benjamíns: Bela, Beker, Jedíael – þrír alls. ⁷Og synir Bela: Esbón, Ússí, Ússíel, Jerímót og Írí, fimm alls. Voru þeir ætthöfðingjar og kappar miklir, og töldust þeir að vera tuttugu og tvö þúsund þrjátíu og fjórir. ⁸Og synir Bekers: Semíra, Jóas, Elíeser, Eljóenaí, Omrí, Jeremót, Abía, Anatót og Alemet. Allir þessir voru synir Bekers. ⁹Og þeir töldust eftir ættum sínum, ætthöfðingjum sínum, er voru kappar miklir, tuttugu þúsund og tvö hundruð. ¹⁰Og synir Jedíael: Bílhan; og synir Bílhans: Jeús, Benjamín, Ehúð, Kenaana, Setan, Tarsis og Ahísahar. ¹¹Allir þessir voru synir Jedíael, ætthöfðingjar, kappar miklir, seytján þúsund og tvö hundruð vígra manna.

¹²Súppím og Húppím voru synir Írs, en Húsím sonur Akers.

¹³Synir Naftalí: Jahsíel, Gúní, Jeser og Sallúm, synir Bílu.

Kynkvísl Manasse

¹⁴Synir Manasse: Asríel, er kona hans ól. Hin sýrlenska hjákona hans ól Makír, föður Gíleaðs. ¹⁵Og Makír tók konu handa Húppím og Súppím, en systir hans hét Maaka. Hinn annar hét Selófhað, og Selófhað átti dætur. ¹⁶Og Maaka, kona Makírs, ól son og nefndi hann Peres. En bróðir hans hét Seres, og synir hans voru Úlam og Rekem. ¹⁷Og synir Úlams: Bedan. Þessir eru synir Gíleaðs Makírssonar, Manassesonar. ¹⁸En Hammóleket

systir hans ól Íshód, Abíeser og Mahela. ¹⁹Og synir Semída voru: Ahjan, Sekem, Líkhí og Aníam.

Kynkvísl Efraíms

²⁰Synir Efraíms: Sútela, hans son var Bered, hans son Tahat, hans son Eleada, hans son Tahat, ²¹hans son Sóbad, hans son Sútela, Eser og Elead, en Gat–menn, þeir er fæddir voru í landinu, drápu þá, er þeir fóru til þess að ræna hjörðum þeirra. ²²Þá harmaði Efraím faðir þeirra lengi, og bræður hans komu til þess að hugga hann. ²³Og hann gekk inn til konu sinnar, og hún varð þunguð og ól son, og hann nefndi hann Bería, því að ógæfu hafði að borið í húsi hans. ²⁴En dóttir hans var Seera. Hún byggði neðri og efri Bet Hóron og Ússen Seera. ²⁵Og sonur hans var Refa og Resef. Hans son var Tela, hans son Tahan, ²⁶hans son Laedan, hans son Ammíhúd, hans son Elísama, ²⁷hans son Nún, hans son Jósúa.

²⁸Óðal þeirra og bústaðir voru: Betel og þorpin umhverfis, austur að Naaran og vestur að Geser og þorpunum umhverfis, enn fremur Síkem og þorpin umhverfis til Aja og þorpanna umhverfis. ²⁹Og í höndum Manassesona voru: Bet Sean og þorpin umhverfis, Taana og þorpin umhverfis, Megiddó og þorpin umhverfis, Dór og þorpin umhverfis. Þar bjuggu synir Jósefs, sonar Ísraels.

Kynkvísl Assers

³⁰Synir Assers: Jímna, Jísva, Jísvi og Bería, og systir þeirra var Seera. ³¹Og synir Bería: Heber og Malkíel. Hann er faðir Birsáits. ³²En Heber gat Jaflet, Semer, Hótam og Súu, systur þeirra. ³³Og synir Jaflets: Pasak, Bímehal og Asvat. Þessir voru synir Jaflets. ³⁴Og synir Semers: Ahí, Róhga, Húbba og Aram. ³⁵Og synir Helems, bróður hans: Sófa, Jímna, Seles og Amal. ³⁶Synir Sófa voru: Súa, Harnefer, Súal, Berí, Jímra, ³⁷Beser, Hód, Samma, Silsa, Jítran og Beera. ³⁸Og synir Jeters: Jefúnne, Píspa og Ara. ³⁹Og synir Úlla: Ara, Hanníel og Risja. ⁴⁰Allir þessir voru synir Assers, ætthöfðingjar, frábærir kappar, höfðingjar meðal þjóðhöfðingja. Töldust þeir, er skráðir voru til herþjónustu, tuttugu og sex þúsundir manns.

Önnur ættartala Benjamíns kynkvíslar

8

¹Benjamín gat Bela, frumgetning sinn, annan Asbel, þriðja Ahra, ²fjórða Nóha, fimmta Rafa. ³Og Bela átti að sonum: Addar, Gera, Abíhúd, ⁴Abísúa, Naaman, Ahóa, ⁵Gera, Sefúfan og Húram.

⁶Þessir voru synir Ehúðs – þessir voru ætthöfðingjar Gebabúa, og þeir herleiddu þá til Manahat, ⁷og Naaman, Ahía og Gera, hann herleiddi þá – hann gat Ússa og Ahíhúd.

⁸Saharaím gat í Móabslandi, er hann hafði rekið þær frá sér, Húsím og Baöru konur sínar – ⁹þá gat hann við Hódes konu sinni: Jóbab, Síbja, Mesa, Malkam, ¹⁰Jeús, Sokja og Mirma. Þessir voru synir hans, ætthöfðingjar. ¹¹Og við Húsím gat hann Abítúb og Elpaal. ¹²Og synir Elpaals voru: Eber, Míseam og Semer. Hann byggði Ónó og Lód og þorpin umhverfis.

¹³Bería og Sema – þeir voru ætthöfðingjar Ajalonbúa, þeir ráku burt íbúana í Gat – ¹⁴og Elpaal bróðir hans og Sasak og Jeremót.

¹⁵Sebadja, Arad, Eder, ¹⁶Míkael, Jispa og Jóha voru synir Bería.

¹⁷Sebadja, Mesúllam, Hiskí, Heber, ¹⁸Jísmaraí, Jíslía og Jóbab voru synir Elpaals.

¹⁹Jakím, Síkrí, Sabdí, ²⁰Elíenaí, Silletaí, Elíel, ²¹Adaja, Beraja og Simrat voru synir Símeí.

²²Jíspan, Eber, Elíel, ²³Abdón, Síkrí, Hanan, ²⁴Hananja, Elam, Antótía, ²⁵Jífdeja og Penúel voru synir Sasaks.

²⁶Samseraí, Seharja, Atalja, ²⁷Jaaresja, Elía og Síkrí voru synir Jeróhams.

²⁸Þessir voru ætthöfðingjar í ættum sínum, höfðingjar. Þeir bjuggu í Jerúsalem.

²⁹Í Gíbeon bjuggu: Jegúel, faðir að Gíbeon, og kona hans hét Maaka. ³⁰Frumgetinn sonur hans var Abdón, þá Súr, Kís, Baal, Ner, Nadab, ³¹Gedór, Ahjó og Seker. ³²En Míklót gat Símea. Einnig þeir bjuggu andspænis bræðrum sínum, hjá bræðrum sínum í Jerúsalem.

Niðjar Sáls konungs

³³Ner gat Kís, og Kís gat Sál, og Sál gat Jónatan, Malkísúa, Abínadab og Esbaal. ³⁴Og sonur Jónatans var Meríbaal, og Meríbaal gat Míka, ³⁵og synir Míka voru: Pítón, Melek, Tarea og Akas. ³⁶En Akas gat Jóadda, Jóadda gat Alemet, Asmavet og Simrí. Simrí gat Mósa, ³⁷Mósa gat Bínea, hans son var Rafa, hans son Eleasa, hans son Asel. ³⁸En Asel átti sex sonu. Þeir hétu: Asríkam, Bokrú, Ísmael, Searja, Óbadía og Hanan. Allir þessir voru synir Asels.

³⁹Synir Eseks bróður hans voru: Úlam, frumgetningurinn, annar Jeús, þriðji Elífelet. ⁴⁰Og synir Úlams voru kappar miklir, bogmenn góðir og áttu marga sonu og sonasonu, hundrað og fimmtíu alls. Allir þessir heyra til Benjamínssona.

Skrá um Jerúsalembúa

9

¹Allir Ísraelsmenn voru skráðir í ættartölur. Eru þeir ritaðir í bók Ísraelskonunga. Og Júdamenn voru herleiddir til Babel sakir ótrúmennsku þeirra. ²En hinir fyrri íbúar, er voru í landeign þeirra og borgum, voru Ísraelsmenn, prestarnir, levítarnir og musterisþjónarnir.

³Og í Jerúsalem bjuggu menn af Júdasonum, Benjamínssonum, Efraímssonum og Manassesonum: ⁴Útaí Ammíhúdsson, Omrísonar, Imrísonar, Banísonar, er var af niðjum Peres, sonar Júda. ⁵Og af Sílónítum: Asaja, frumgetningurinn og synir hans. ⁶Og af niðjum Sera: Jegúel. Og bræður þeirra voru sex hundruð og níutíu alls.

⁷Af Benjamínítum: Sallúm Mesúllamsson, Hóðavjasonar, Hassenúasonar, ⁸enn fremur Jíbneja Jeróhamsson, Ela Ússíson, Míkrísonar, Mésúllam Sefatjason, Regúelssonar, Jíbnejasonar, ⁹og bræður þeirra eftir ættum þeirra, níu hundruð fimmtíu og sex alls. Allir þessir menn voru ætthöfðingjar í ættum sínum.

¹⁰Af prestunum: Jedaja, Jójarib, Jakín ¹¹og Asarja Hilkíason, Mesúllamssonar, Sadókssonar, Merajótssonar, Ahítúbssonar, höfuðsmaður yfir musteri Guðs. ¹²Enn fremur Adaja Jeróhamsson, Pashúrssonar, Malkíasonar, og Maesí Adíelsson, Jahserasonar, Mesúllamssonar, Mesillemítssonar, Immerssonar. ¹³Og bræður þeirra, ætthöfðingjar, voru alls eitt þúsund, sjö hundruð og sextíu, dugandi menn til þess að gegna þjónustu við musteri Guðs.

¹⁴Af levítunum: Semaja Hassúbsson, Asríkamssonar, Hasabjasonar, af Meraríniðjum. ¹⁵Enn fremur Bakbakkar, Heres, Galal, Mattanja Míkason, Síkrísonar, Asafssonar, ¹⁶og Óbadía Semajason, Galalssonar, Jedútúnssonar og Berekía Asason, Elkanasonar, er bjó í þorpum Netófatíta.

¹⁷Hliðverðirnir: Sallúm, Akkúb, Talmon og Ahíman og bræður þeirra. Var Sallúm æðstur, ¹⁸og gætir hann enn konungshliðsins gegnt austri. Þetta eru hliðverðirnir í hópi levíta. ¹⁹En Sallúm Kóreson, Ebjasafssonar, Kórasonar, og bræður hans, er voru af ætt hans, Kóraitarnir, höfðu þjónustu á hendi, þar sem þeir gættu þröskulda tjaldsins. Höfðu feður þeirra gætt dyranna í herbúðum Drottins, ²⁰og var Pínehas Eleasarsson forðum höfðingi þeirra. Drottinn sé með honum! ²¹En Sakaríá Meselemjason gætti dyra samfundatjalds-búðarinnar. ²²Alls voru þessir, er teknir voru til þess að vera dyraverðir, tvö hundruð og tólf. Voru þeir skráðir í ættartölur í þorpum sínum – höfðu þeir Davíð og Samúel, sjáandinn, skipað þá í embætti þeirra –, ²³voru þeir og synir þeirra við hliðin á húsi Drottins, tjaldbúðinni, til þess að gæta þeirra. ²⁴Stóðu hliðverðirnir gegnt hinum fjórum áttum, gegnt austri, vestri, norðri og suðri. ²⁵En bræður þeirra, er bjuggu í þorpum sínum, áttu að koma inn við og við, sjö daga í senn, til þess að aðstoða þá, ²⁶því að þeir, fjórir yfirhliðverðirnir, höfðu stöðugt starf á hendi. Þetta eru levítarnir.

Þeir höfðu og umsjón með herbergjum og fjársjóðum Guðs húss, ²⁷og héldu til um nætur umhverfis musteri Guðs, því að þeir áttu að halda vörð, og á hverjum morgni áttu þeir að ljúka upp. ²⁸Og nokkrir þeirra áttu að sjá um þjónustuáhöldin. Skyldu þeir telja þau, er þeir báru þau út og inn. ²⁹Og nokkrir skyldu sjá um áhöldin, og það öll hin helgu áhöld, og hveitimjölið, vínið og olíuna, reykelsið og kryddjurtirnar, ³⁰og nokkrir af sonum prestanna skyldu gjöra smyrsl af kryddjurtunum, ³¹en Mattítja, einum af levítum, frumgetningi Sallúms Kóraíta, var falinn pönnubaksturinn. ³²Og nokkrir af Kahatítum, bræðrum þeirra, skyldu sjá um raðsettu brauðin^a og leggja þau fram á hverjum hvíldardegi.

³³Söngvararnir, ætthöfðingjar levíta, búa í herbergjunum, lausir við önnur störf, því að þeir hafa starfs að gæta dag og nótt. ³⁴Þessir eru ætthöfðingjar levíta eftir ættum þeirra, höfðingjar. Þeir bjuggu í Jerúsalem.

Ætt Sáls konungs

³⁵Í Gíbeon bjuggu: Jeíel, faðir að Gíbeon, og kona hans hét Maaka. ³⁶Og frumgetinn sonur hans var Abdón, þá Súr, Kís, Baal, Ner, Nadab, ³⁷Gedór, Ahjó, Sakaríá og Miklót. ³⁸En Miklót gat Símeam. Einnig þeir bjuggu andspænis bræðrum sínum, hjá bræðrum sínum í Jerúsalem.

^a Þ.e. skoðunarbrauðin.

³⁹Ner gat Kís og Kís gat Sál, og Sál gat Jónatan, Malkísúa, Abínadab og Esbaal. ⁴⁰Og sonur Jónatans var Meríbaal, og Meríbaal gat Míka. ⁴¹Og synir Míka voru: Píton, Melek, Tahrea og Akas. ⁴²En Akas gat Jaera, Jaera gat Alemet, Asmavet og Simrí, en Simrí gat Mósa, ⁴³Mósa gat Bínea. Hans son var Refaja, hans son Eleasa, hans son Asel. ⁴⁴En Asel átti sex sonu. Þeir hétu: Asríkam, Bokrú, Ísmael, Searja, Óbadía, Hanan. Þessir eru synir Asels.

Dauði Sáls

10

¹Filistar höfðu lagt til orustu við Ísrael. Höfðu Ísraelsmenn flúið fyrir Filistum, og lágu margir fallnir á Gilbóafjalli. ²Og Filistar eltu Sál og sonu hans og felldu Jónatan, Abínadab og Malkísúa, sonu Sáls. ³Var nú gjörð hörð atлага að Sál, og höfðu bogmenn komið auga á hann. Varð hann þá hræddur við bogmennina. ⁴Þá sagði Sál við skjaldsvein sinn: „Bregð þú sverði þínu og legg mig í gegn með því, svo að óumskornir menn þessir komi ekki og fari háðulega með mig.“ En skjaldsveinninn vildi ekki gjöra það, því að hann var mjög hræddur. Þá tók Sál sverðið og lét fallast á það. ⁵Og er skjaldsveinninn sá, að Sál var dauður, þá lét hann og fallast á sverð sitt og dó. ⁶Þannig létu þeir líf sitt, Sál, synir hans þrír og allir ættmenn hans. Létu þeir lífið saman.

⁷Þegar allir Ísraelsmenn þeir er á sléttlendinu bjuggu, sáu, að Ísraelsmenn voru flúnir, og Sál og synir hans fallnir, þá yfirgáfu þeir borgir sínar og lögðu á flóttu. Og Filistar komu og settust að í þeim.

⁸Daginn eftir komu Filistar að ræna valinn. Fundu þeir þá Sál og sonu hans þrjá fallna á Gilbóafjalli. ⁹Flettu þeir hann klæðum og tóku höfuð hans og herklæði og gjörðu sendimenn um allt Filistaland til þess að flytja skurðgoðum sínum og lýðnum gleðitiðindin. ¹⁰Og þeir lögðu vopn hans í hof guðs síns, en hauskúpu hans festu þeir upp í hofi Dagóns.

¹¹Þegar allir þeir, er bjuggu í Jabes í Gíleað, fréttu allt það, er Filistar höfðu gjört við Sál, ¹²þá tóku sig til allir vopnfærir menn, tóku lík Sáls og lík sona hans og fluttu þau til Jabes. Síðan jörðuðu þeir bein þeirra undir eikinni í Jabes og föstuðu í sjö daga.

¹³Þannig lét Sál líf sitt sakir ótrúmennsku sinnar við Drottin, sakir þess að hann eigi varðveitti boð Drottins, og einnig sakir þess, að hann hafði gengið til fréttu við vofu, ¹⁴en við Drottin hafði hann eigi gengið til fréttu. Hann lét hann þess vegna deyja, en konungdóminn hverfa undir Davíð Ísaison.

Ísraelsmenn taka Davíð til konungs

11

¹Þá söfnuðust allir Ísraelsmenn til Davíðs í Hebron og sögðu: „Sjá, vér erum hold þitt og bein! ²Þegar um langa hríð, meðan Sál var konungur, hefir þú verið fyrir Ísrael, bæði þegar hann lagði af stað í stríð og þegar hann kom heim. Auk þess hefir Drottinn, Guð þinn, við þig sagt: „Þú skalt vera hirðir þjóðar minnar Ísraels, og þú skalt vera höfðingi yfir þjóð minni Ísrael!““

³Þá komu allir öldungar Ísraels til konungsins í Hebron, og Davíð gjörði við þá sáttmála í Hebron, frammi fyrir augliti Drottins, og þeir smurðu Davíð til konungs yfir Ísrael eftir orði Drottins fyrir munn Samúels.

Davíð tekur Jerúsalem

⁴Og Davíð og allur Ísrael fóru til Jerúsalem, það er Jebús, og þar voru Jebúsítar landsbúar. ⁵Þá sögðu Jebúsítar við Davíð: „Þú munt eigi komast hér inn!“ En Davíð tók vígið Síon, það er Davíðsborg. ⁶Þá mælti Davíð: „Hver sá, er fyrstur vinnur sigur á Jebúsítum, skal verða höfuðsmaður og herforingi!“ Gekk þá fyrstur upp Jóab Serújason og varð höfuðsmaður.

⁷Því næst settist Davíð að í viginu, fyrir því nefndu menn það Davíðsborg. ⁸Og hann víggirti borgina allt í kring, frá Milló og alla leið umhverfis, en aðra hluta borgarinnar hressti Jóab við.

⁹Og Davíð efldist meir og meir, og Drottinn allsherjar var með honum.

Skrá um hermenn Davíðs

¹⁰Þessir eru helstir kappar Davíðs, er öfluglega studdu hann til konungstignar, ásamt öllum Ísrael, til þess að gjöra hann að konungi samkvæmt boði Drottins til Ísraels. ¹¹Og þetta er talan á köppum Davíðs: Jasóbeam Hakmóníson, höfðingi þeirra þriggja. Hann veifaði spjóti sínu yfir þrjú hundruð vegnum í einu.

¹²Honum næstur er Eleasar Dódóson, Ahóhíti. Hann var meðal kappanna þriggja. ¹³Hann var með Davíð í Pas Dammím, en Filistar höfðu safnast þar saman til orustu. En þar var akurspilda, alsprottin byggi. En er fólkið flýði fyrir Filistum, ¹⁴námu þeir staðar í spildunni miðri, náðu henni og unnu sigur á Filistum. Veitti Drottinn þannig mikinn sigur.

¹⁵Einu sinni fóru þrír af höfðingjunum þrjátíu til Davíðs í hamrinum, í Adúllamviginu, en her Filista lá í herbúðum í Refaímdal. ¹⁶Þá var Davíð í viginu, en varðsveit Filista var þá í Betlehem. ¹⁷Þá þyrsti Davíð og sagði: „Hver vill sækja mér vatn í brunninn í Betlehem, sem er þar við hliðið?“ ¹⁸Þá brutust þeir þrír gegnum herbúðir Filista, jusu vatn úr brunnum í Betlehem, sem er þar við hliðið, tóku það og færðu Davíð. En Davíð vildi ekki drekka það, heldur dreypiti því Drottni til handa ¹⁹og mælti: „Guð minn láti það vera fjarri mér að gjöra slíkt. Ætti ég að drekka blóð þessara manna, er hættu lífi sínu, því að með því að hætta lífi sínu sóttu þeir það.“ Og hann vildi ekki drekka það.

Þetta gjörðu kapparnir þrír.

²⁰Abísái, bróðir Jóabs, var fyrir þeim þrjátíu. Hann veifaði spjóti sínu yfir þrjú hundruð vegnum og var frægur meðal þeirra þrjátíu. ²¹Af þeim þrjátíu var hann í heiðri hafður og var foringi þeirra, en til jafns við þá þrjá komst hann ekki.

²²Benaja Jójadason, hraustmenni, frægur fyrir afreksverk sín, var frá Kabseel. Hann drap báða sonu Aríels frá Móab. Hann sté ofan í brunn og drap þar ljón einn dag, er snjóað hafði. ²³Hann drap og egypskan mann tröllaukinn, fimm álna háan. Egyptinn hafði spjót í hendi, digurt sem vefjarrið, en hann fór á móti honum með staf, reif spjótið úr hendi Egyptans og drap hann með hans eigin spjóti. ²⁴Þetta gjörði Benaja Jójadason. Hann var

frægur meðal kappanna þrjátíu. ²⁵Af þeim þrjátíu var hann í heiðri hafður, en til jafns við þá þrjá komst hann ekki. Davíð setti hann yfir lífvörð sinn.

²⁶Og hraustu kapparnir voru: Asahel, bróðir Jóabs, Elhanan Dódóson frá Betlehem, ²⁷Sammót frá Harór, Heles frá Palon, ²⁸Íra Íkkesson frá Tekóa, Abíeser frá Anatót, ²⁹Sibbekaí frá Húsa, Ílaí frá Ahó, ³⁰Maharaí frá Netófa, Heled Baanason frá Netófa, ³¹Íttaí Ríbaíson frá Gíbeu í Benjamíns ættkvísl, Benaja frá Píraton, ³²Húraí frá Nahale Gaas, Abíel frá Araba, ³³Asmavet frá Bahúrím, Eljahba frá Saalbón, ³⁴Hasem frá Gíson, Jónatan Sageson frá Harar, ³⁵Ahíam Sakarsson frá Harar, Elífal Úrsson, ³⁶Hefer frá Mekera, Ahía frá Palon, ³⁷Hesró frá Karmel, Naaraí Esbaíson, ³⁸Jóel, bróðir Natans, Míbhár Hagríson, ³⁹Selek Ammóníti, Nahraí frá Beerót, skjaldsveinn Jóabs Serújasonar, ⁴⁰Íra frá Jattír, Gareb frá Jattír, ⁴¹Úría Hetíti, Sabad Ahlaíson, ⁴²Adína Sísason, niðji Rúbens, höfðingi Rúbensniðja, og þrjátíu manns með honum, ⁴³Hanan Maakason og Jósafat frá Meten, ⁴⁴Ússía frá Astera, Sama og Jeíel Hótamssynir frá Aróer, ⁴⁵Jedíael Simríson og Jóha Tísíti, bróðir hans, ⁴⁶Elíel frá Mahanaím og Jeríbaí og Jósavja Elnaamssynir og Jítma Móabíti, ⁴⁷Elíel, Óbeð og Jaasíel frá Mesóbaja.

Stríðsmenn Davíðs í Siklag

12

¹Þessir eru þeir, er komu til Davíðs í Siklag, er hann var landflótti fyrir Sál Kíssyni. Voru og þeir meðal kappanna, er veittu honum vígsgengi. ²Höfðu þeir boga að vopni og voru leiknir að slöngva steinum með hægri og vinstri hendi og að skjóta örvum af boga:

Af frændum Sáls, af Benjamínítum: ³Ahíeser höfuðsmaður og Jóas, Hassemaasynir frá Gíbeu, Jesíel og Pelet Asmavetssynir, Beraka og Jehú frá Anatót, ⁴Jismaja frá Gíbeon, kappi meðal þeirra þrjátíu og foringi þeirra þrjátíu, Jeremía,^a Jehasíel, Jóhanan og Jósabad frá Gederá, ^b⁵Elúsaí, Jerímót, Bealja, Semarja og Sefatja frá Haríf, ⁶Elkana, Jissía, Asareel, Jóeser og Jasóbeam Kóraítar, ⁷Jóela og Sebadja Jeróhamssynir frá Gedór.

⁸Af Gaðítum gengu kappar miklir, hermenn, búnir til bardaga, er skjöld báru og spjót, í lið með Davíð í fjallvígínu í eyðimörkinni. Voru þeir ásýndum sem ljón og fráír sem skógargeitur á fjöllum. ⁹Var Eser höfðingi þeirra, annar var Óbadía, þriðji Elíab, ¹⁰fjórði Mismanna, fimmti Jeremía, ¹¹sjötti Attaí, sjöundi Elíel, ¹²áttundi Jóhanan, níundi Elsabad, ¹³tíundi Jeremía, ellefti Makbannaí. ¹⁴Þessir voru af niðjum Gaðs, og voru þeir hershöfðingjar. Var hinn minnsti þeirra einn saman hundrað manna maki, en hinn mesti þúsund. ¹⁵Þessir voru þeir, er fóru yfir Jórdan í fyrsta mánuðinum, er hún flóði yfir alla bakka, og stöktu burt öllum dalbyggjum til austurs og vesturs.

¹⁶En nokkrir af Benjamíns– og Júdaniðjum komu til Davíðs í fjallvígið. ¹⁷Gekk Davíð þá út til þeirra, tók til máls og sagði við þá: „Ef þér komið til mín með friði til þess að veita mér lið, þá vil ég fúslega gjöra bandalag við yður, en ef þér komið til að svíkja mig í hendur óvinum mínum, þótt ég hafi ekkert illt aðhafst, þá sjái Guð feðra vorra það og hegni.“ ¹⁸Þá kom andi yfir Amasaí, höfðingja fyrir hinum þrjátíu, og mælti hann:

„Þínir erum vér, Davíð, og með þér, þú Ísaísonur.

^a Hér hefst 5.v. í hebr. textanum.

^b 6.v. í hebr. textanum.

Heill, heill sé þér, og heill liðsmönnum þínum, því að Guð þinn hjálpar þér.“

Tók þá Davíð við þeim og gjörði þá að foringjum fyrir sveit sinni.

¹⁹Af Manasse gengu í lið með Davíð, þá er hann fór með Filistum til bardaga við Sál – þó liðsinntu þeir þeim ekki, því að höfðingjar Filista réðu ráðum sínum, sendu hann burt og sögðu: „Hann kynni að ganga í lið með Sál, herra sínum, og gæti það orðið vor bani., –
²⁰Þegar hann kom til Siklag, þá gengu í lið með honum af Manasse: Adna, Jósabad, Jedíael, Mikael, Jósabad, Elíhú og Silletaí, þúsundhöfðingjar Manasse. ²¹Veittu þessir Davíð lið gegn ræningjaflokkum, því að allir voru þeir kappar miklir, og urðu þeir foringjar í hernum. ²²Því að dag frá degi komu menn til liðs við Davíð, uns herinn var mikill orðinn sem guðsher.

Stríðsmenn Davíðs í Hebron

²³Þetta er manntal á höfðingjum þeirra hertygjaðra manna, er komu til Davíðs í Hebron til þess að fá honum í hendur konungdóm Sáls eftir boði Drottins:

²⁴Júdamenn, er skjöld báru og spjót, voru 6.800 herbúinna manna. ²⁵Af Símeonsniðjum 7.100 hraustir hermenn. ²⁶Af Levíniðjum: 4.600 ²⁷og auk þess Jójada, höfðingi Aronsættar, og 3.700 manns með honum. ²⁸Og Sadók, ungur maður, hinn mesti kappi. Voru 22 herforingjar í ætt hans. ²⁹Af Benjamínsniðjum, frændum Sáls, voru 3.000, en allt til þessa héldu flestir þeirra trúnað við ætt Sáls. ³⁰Af Efraímsniðjum 20.800 nafnkunnra manna í ættum sínum. ³¹Af hálfri Manassekynkvísl 18.000 manna, er nafngreindir voru til þess að fara og taka Davíð til konungs. ³²Af Íssakarsniðjum, er báru skyn á tíðir og tíma, svo að þeir vissu, hvað Ísrael skyldi hafast að, 200 höfðingjar, og lutu allir frændur þeirra boði þeirra. ³³Af Sebúlon gengu í herinn 50.000 vígra manna, er höfðu alls konar hervopn, allir með einum huga til þess að hjálpa. ³⁴Af Naftalí fóru þúsund höfðingjar og með þeim 37.000 manna, er skjöld báru og spjót. ³⁵Af Dansniðjum 28.600 manna, er búnir voru til bardaga. ³⁶Af Asser gengu í herinn 40.000 vígra manna. ³⁷Af þeim hinumegin Jórdanar, af Rúbensniðjum, Gaðsniðjum og hálfri ættkvísl Manasse: 120.000 manna, með alls konar vopn til hernaðar.

³⁸Allir þessir hermenn, er skipaðir voru í fylkingu, komu samhuga til Hebron til þess að taka Davíð til konungs yfir allan Ísrael. Voru og allir aðrir Ísraelsmenn samhuga í því að taka Davíð til konungs. ³⁹Og þeir dvöldust þar þrjá daga hjá Davíð og neyttu matar og drykkjar, því að frændur þeirra höfðu búið þeim beina. ⁴⁰Auk þess færðu þeir, er bjuggu í nágrenni við þá, allt að Íssakar, Sebúlon og Naftalí, vistir á ösnum, úlföldum, mulum og nautum, mjölmat, fíkjukökur, rúsínukökur, vín, olíu og naut og sauði í ríkum mæli, því að gleði var í Ísrael.

Sáttmálsörkin flutt

13

¹Davíð ráðgaðist um við þúsundhöfðingjana og við hundraðshöfðingjana, við alla höfðingjana. ²Og Davíð mælti við Ísraelssöfnuð: „Ef yður líkar svo, og virðist það vera komið frá Drottni, Guði vorum, þá skulum vér senda til frænda vorra, sem eftir eru orðnir í öllum héruðum Ísraels, svo og til prestanna og levítanna í borgunum með

beitilöndunum, er að þeim liggja, og skulu þeir safnast til vor. ³Skulum vér sækja örk Guðs vors, því að á dögum Sáls höfum vér ekki spurt um hana.“ ⁴Svaraði þá allur söfnuður, að svo skyldi gjöra, því að öllum lýðnum leist þetta rétt vera. ⁵Kallaði þá Davíð saman allan Ísrael, frá Síhór í Egyptalandi, allt þar til, er leið liggur til Hamat, til þess að flytja örk Guðs frá Kirjat Jearím.

⁶Og Davíð og allur Ísrael fór til Baala, til Kirjat Jearím, sem er í Júda, til þess að flytja þaðan örk Guðs, sem kennd er við nafn Drottins, hans, sem situr uppi yfir kerúbunum. ⁷Og þeir óku örk Drottins á nýjum vagni úr húsi Abínadabs, og stýrðu þeir Ússa og Ahjó vagninum. ⁸Og Davíð og allur Ísrael dansaði fyrir Guði af öllum mætti, með söng, gígjum, hörpum, bumbum, skálabumbum og lúðrum.

⁹En er komið var að þreskivelli Kídon, rétti Ússa út höndina til þess að grípa í örkina, því að slakað hafði verið á taumhaldinu við akneytin. ¹⁰Þá upptendraðist reiði Drottins gegn Ússa, og hann laust hann þar, af því að hann hafði gripið hendi sinni í örkina, og dó hann þar fyrir augliti Guðs. ¹¹En Davíð féll það þungt, að Drottinn hafði lostið Ússa svo hart, og hefir þessi staður verið nefndur Peres Ússa allt fram á þennan dag.

¹²Davíð varð hræddur við Guð á þeim degi og sagði: „Hvernig má ég þá flytja örk Guðs til mín?“

¹³Og Davíð flutti ekki örkina til sín í Davíðsborg, heldur sneri hann með hana til húss Óbeð Edóms í Gat. ¹⁴Og örk Guðs var þrjá mánuði í húsi Óbeð Edóms, í húsi hans, og Drottinn blessaði hús Óbeð Edóms og allt það, er hans var.

Davíð í Jerúsalem

14

¹Híram, konungur í Týrus, gjörði menn á fund Davíðs og sendi honum sedrustré, steinhöggvara og trésmíði til þess að reisa höll handa honum. ²Davíð kannaðist þá við, að Drottinn hefði staðfest konungdóm hans yfir Ísrael, að konungdómur sinn væri hátt upp hafinn fyrir sakir þjóðar hans, Ísraels.

³Davíð tók sér enn konur í Jerúsalem, og Davíð gat enn sonu og dætur. ⁴Þetta eru nöfn þeirra sona, sem hann eignaðist í Jerúsalem: Sammúa, Sóbab, Natan, Salómon, ⁵Jíbhár, Elísúa, Elpelet, ⁶Nóga, Nefeg, Jafía, ⁷Elísama, Beeljada og Elífelet.

Davíð sigrar Filista

⁸Þegar Filistar heyrðu, að Davíð væri smurður til konungs yfir allan Ísrael, lögðu allir Filistar af stað að leita Davíðs. Og er Davíð frétti það, fór hann í móti þeim. ⁹Og Filistar komu og dreifðu sér um Refaímdal. ¹⁰Þá gekk Davíð til fréttu við Guð og sagði: „Á ég að fara móti Filistum? Munt þú gefa þá í hendur mér?“

Drottinn svaraði honum: „Far þú, ég mun gefa þá í hendur þér.“

¹¹Héldu þeir þá til Baal Perasím. Og Davíð vann þar sigur á þeim, og Davíð sagði: „Guð hefir látið mig skola burt óvinum mínum, eins og þegar vatn ryður sér rás.“ Fyrir því var sá staður nefndur Baal Perasím. ¹²En þeir létu þar eftir guði sína, og voru þeir brenndir á báli að boði Davíðs.

¹³Filistar komu aftur og dreifðu sér um dalinn. ¹⁴Þá gekk Davíð enn til fréttu við Guð, og Guð svaraði honum: „Far þú eigi í móti þeim. Far þú í bug og kom að baki þeim og ráð á þá fram undan bakatrjánnum. ¹⁵Og þegar þú heyrir þyt af ferð í krónum bakatrjáanna, þá skalt þú leggja til orustu, því að þá fer Guð fyrir þér til þess að ljósta her Filista.“ ¹⁶Og Davíð gjörði eins og Guð bauð honum og vann sigur á her Filista frá Gíbeon til Geser.

¹⁷Og frægð Davíðs barst um öll lönd, og Drottinn lét ótta við hann koma yfir allar þjóðir.

Sáttmálsörkin flutt til Jerúsalem

15

¹Davíð byggði hús handa sér í Davíðsborg, og hann bjó stað handa örk Guðs og reisti tjald fyrir hana. ²Þá sagði Davíð: „Enginn má bera örk Guðs nema levítarnir, því að þá hefir Drottinn valið til þess að bera örk Guðs og til þess að þjóna sér að eilífu.“ ³Síðan stefndi Davíð öllum Ísrael saman til Jerúsalem til þess að flytja örk Drottins á sinn stað, þann er hann hafði búið handa henni.

⁴Og Davíð stefndi saman niðjum Arons og levítunum:

⁵Af Kahatsniðjum: Úríel, er var þeirra helstur, og frændum hans, hundrað og tuttugu alls.

⁶Af Meraríniðjum: Asaja, er var þeirra helstur, og frændum hans, tvö hundruð og tuttugu alls.

⁷Af Gersómsniðjum: Jóel, er var þeirra helstur, og frændum hans, hundrað og þrjátíu alls.

⁸Af Elísafansniðjum: Semaja, er var þeirra helstur, og frændum hans, tvö hundruð alls.

⁹Af Hebronsniðjum: Elíel, er var þeirra helstur, og frændum hans, áttatíu alls.

¹⁰Af Ússíelsniðjum: Ammínadab, er var þeirra helstur, og frændum hans, hundrað og tólf alls.

¹¹Síðan kallaði Davíð á Sadók og Abjatar presta og Úríel, Asaja, Jóel, Semaja, Elíel og Ammínadab levíta, ¹²og mælti við þá: „Þér eruð ætthöfðingjar levíta. Helgið yður og frændur yðar og flytjið örk Drottins, Ísraels Guðs, á þann stað, er ég hefi búið handa henni. ¹³Af því að þér voruð eigi við hið fyrra skipti, hefir Drottinn Guð vor lostið oss, af því að vér leituðum hans eigi svo sem vera bar.“

¹⁴Þá helguðu prestarnir og levítarnir sig til þess að flytja örk Drottins, Ísraels Guðs, upp eftir. ¹⁵Síðan báru niðjar levíta örk Guðs, eins og Móse hafði fyrirskipað eftir boði Drottins, á stöngum á herðum sér.

¹⁶Því næst bauð Davíð höfðingjum levíta að setja frændur þeirra, söngmennina, með hljóðfærum þeirra, hörpum, gígjum og skálabumbum, til þess að þeir skyldu láta fagnaðarglaum kveða við. ¹⁷Settu levítar til þess Heman Jóelsson, og af frændum hans Asaf Berekíason, og af Meraríniðjum, frændum sínum, Etan Kúsajason, ¹⁸og með þeim frændur þeirra af öðrum flokki: Sakaríja Jaasíelsson, Semíramót, Jehíel, Unnía, Elíat, Benaja, Maaseja, Mattítja, Elífelehú, Mikneja, Óbeð Edóm og Jeíel hliðverði. ¹⁹Auk þess

söngvarana Heman, Asaf og Etan með skálabumbum úr eiri, til þess að syngja hátt, ²⁰og Sakaríá, Asíel, Semíramót, Jehíel, Únní, Eliat, Maaseja og Benaja með hörpur, til þess að syngja háu raddirnar, ²¹og Mattitja, Elífelehú, Mikneja, Óbeð Edóm, Jeíel og Asaja með gígjur, til þess að syngja lægri raddirnar.

²²Kenanja, er var helstur levítanna við arkarburðinn, sá um arkarburðinn, því að hann bar skyn á það.

²³Berekía og Elkana voru hliðverðir arkarinnar.

²⁴Sebanja, Jósafat, Netaneel, Amasaí, Sakaríá, Benaja og Elíeser prestar þeyttu lúðra frammi fyrir örk Guðs, og Óbeð Edóm og Jehía voru hliðverðir arkarinnar.

²⁵Davíð og öldungar Ísraels og þúsundhöfðingjarnir fóru til þess að flytja sáttmálsörk Drottins með fögnuði úr húsi Óbeð Edóms. ²⁶Og er Guð hjálpaði levítunum, er báru sáttmálsörk Drottins, fórnðu þeir sjö nautum og sjö hrútum. ²⁷Og Davíð var klæddur baðmullarkyrtli, svo og allir levítarnir, er örkina báru, og söngmennirnir og Kenanja, burðarstjóri, æðstur söngmannanna, en Davíð bar línhökul. ²⁸Og allur Ísrael flutti sáttmálsörk Drottins upp eftir með fagnaðarópi og lúðurhljómi, með lúðrum og skálabumbum, og létu hljóma hörpur og gígjur.

²⁹En er sáttmálsörk Drottins kom í Davíðsborg, leit Míkal, dóttir Sáls, út um gluggann. Og er hún sá Davíð konung vera að hoppa og dansa, fyrirleit hún hann í hjarta sínu.

16

¹Og þeir fluttu örk Guðs inn og settu hana í tjaldið, sem Davíð hafði reisa látið yfir hana, og þeir færðu brennifórnir og heillafórnir. ²Og er Davíð hafði fært brennifórnina og heillafórnirnar, blessaði hann lýðinn í nafni Drottins ³og úthlutaði öllum Ísraelsmönnum, körlum sem konum, sinn brauðhleifinn hverjum, kjötstykki og rúsínuköku.

Levítar syngja frammi fyrir örkinni

⁴Davíð setti menn af levítum til þess að gegna þjónustu frammi fyrir örk Drottins og til þess að tigna, lofa og vegsama Drottin, Guð Ísraels. ⁵Var Asaf helstur þeirra og honum næstur gekk Sakaríá, þá Jeíel, Semíramót, Jehíel, Mattitja, Elíab, Benaja, Óbeð Edóm og Jeíel með hljóðfærum, hörpum og gígjum, en Asaf lét skálabumburnar kveða við, ⁶og Benaja og Jehasíel prestar þeyttu stöðugt lúðrana frammi fyrir sáttmálsörk Guðs.

⁷Á þeim degi fól Davíð í fyrsta sinni Asaf og frændum hans að syngja „Lofið Drottin.“

⁸ Lofið Drottin, ákallið nafn hans,

gjörið máttarverk hans kunn meðal þjóðanna!

⁹ Syngið fyrir honum, leikið fyrir honum,

talið um öll hans dásendarverk.

¹⁰ Hrósið yður af hans helga nafni,

hjarta þeirra, er leita Drottins, gleðjist.

¹¹ Leitið Drottins og máttar hans,

stundið sífellt eftir augliti hans.

¹² Minnist dásendarverka hans, þeirra er hann gjörði,
tákna hans og refsidóma munns hans,

¹³ þér niðjar Ísraels, þjónar hans,
þér synir Jakobs, hans útvöldu.

¹⁴ Hann er Drottinn, Guð vor,
um víða veröld ganga dómar hans.

¹⁵ Hann minnist að eilífu sáttmála síns,
orðs þess, er hann hefir gefið þúsundum kynslóða,

¹⁶ sáttmálans, er hann gjörði við Abraham,
og eiðs síns við Ísak,

¹⁷ þess er hann setti sem lög fyrir Jakob,
eilífan sáttmála fyrir Ísrael,

¹⁸ þá er hann mælti: „Þér mun ég gefa Kanaanland
sem erfðahlut þinn.“

¹⁹ Þegar þeir voru fámennur hópur,
örfáir, og bjuggu þar sem útlendingar,

²⁰ og fóru frá einni þjóð til annarrar,
og frá einu konungsríki til annars lýðs,

²¹ leið hann engum að kúga þá
og hegndi konungum þeirra vegna.

²² „Snertið eigi við mínum smurðu,
og gjörið eigi spámönnum mínum mein.“

²³ Syngið Drottni, öll lönd,
kunngjörið hjálpráð hans dag eftir dag.

²⁴ Segið frá dýrð hans meðal heiðingjanna,
frá dásendarverkum hans meðal allra þjóða.

²⁵ Því að mikill er Drottinn og mjög vegsamlegur,
og óttalegur er hann öllum guðum framar.

²⁶ Því að allir guðir þjóðanna eru falsguðir,
en Drottinn hefir gjört himininn.

²⁷ Heiður og vegsemd eru fyrir augliti hans,

máttur og fögnuður í bústað hans.

²⁸ Tjáið Drottni, þér þjóðakynkvíslir,

tjáið Drottni vegsemd og vald.

²⁹ Tjáið Drottni dýrð þá, er nafni hans hæfir,

færið gjafir og komið fram fyrir hann.

Fallið fram fyrir Drottni í helgum skrudá,

³⁰ titrið fyrir honum, öll lönd.

Hann hefir fest jörðina, svo að hún bifast ekki.

³¹ Himinninn gleðjist og jörðin fagni,

menn segi meðal heiðingjanna: „Drottinn hefir tekið konungdóm!“

³² Hafið drynji og allt, sem í því er,

foldin fagni og allt, sem á henni er.

³³ Öll tré skógarins kveði fagnaðarópi

fyrir Drottni, því að hann kemur til þess að dæma jörðina.

³⁴ Þakkið Drottni, því að hann er góður,

því að miskunn hans varir að eilífu!

³⁵ og segið: „Hjálpa þú oss, Guð hjálpræðis vors.

Safna þú oss saman og frelsa þú oss frá heiðingjunum,

að vér megum lofa þitt heilaga nafn,

víðfrægja lofstír þinn.“

³⁶ Lofaður sé Drottinn, Ísraels Guð

frá eilífð til eilíðar.

Og allur lýður sagði: „Amen!“ og „Lof sé Drottni!“

Þjónustan við örkina

³⁷Og Davíð lét þá Asaf og frændur hans verða þar eftir frammi fyrir sáttmálsörk Drottins til þess að hafa stöðugt þjónustu á hendi frammi fyrir örkinni, eftir því sem á þurfti að halda dag hvern. ³⁸En Óbeð Edóm og frændur þeirra, sextíu og átta, Óbeð Edóm Jedútúnsson og Hósa, skipaði hann hliðverði.

³⁹Sadók prest og frændur hans, prestana, setti hann frammi fyrir bústað Drottins á hæðinni, sem er í Gíbeon, ⁴⁰til þess stöðugt að færa Drottni brennifórnir á brennifórnaraltarinu, kvelds og morgna, og að fara með öllu svo, sem skrifað er í lögmáli Drottins, því er hann lagði fyrir Ísrael. ⁴¹Og með þeim voru þeir Heman, Jedútún og aðrir þeir er kjörnir voru, þeir er með nafni voru til þess kvaddir að lofa Drottin, því að miskunn hans varir að eilífu. ⁴²Og með þeim voru þeir Heman og Jedútún með lúðra og

skálabumbur handa söngmönnunum og hljóðfæri fyrir söng guðsþjónustunnar. En þeir Jedútúnssynir voru hliðverðir.

⁴³Síðan fór allur lýðurinn burt, hver heim til sín, en Davíð hvarf aftur til þess að heilsa fólki sínu.

Fyrirheit um ævarandi konungdóm

17

¹Svo bar til, þá er Davíð sat í höll sinni, að Davíð sagði við Natan spámann: „Sjá, ég bý í höll af sedrusviði, en sáttmálsörk Drottins undir tjalddúkum.“

²Natan svaraði Davíð: „Gjör þú allt, sem þér er í hug, því að Guð er með þér.“

³En hina sömu nótt kom orð Guðs til Natans: ⁴„Far þú og seg Davíð þjóni mínum: Svo segir Drottinn:

Eigi skalt þú reisa mér hús til að búa í. ⁵Ég hefi ekki búið í húsi síðan er ég leiddi Ísraelsmenn út, allt fram á þennan dag, heldur ferðaðist ég í tjaldi og búð. ⁶Alla þá stund, er ég hefi um farið meðal allra Ísraelsmanna, hefi ég þá sagt nokkurt orð í þá átt við nokkurn af dómurum Ísraels, þá er ég setti til að vera hirða lýðs míns: „Hví reisið þér mér ekki hús af sedrusviði?“ – ⁷Og nú skalt þú svo segja þjóni mínum Davíð: Svo segir Drottinn allsherjar: Ég tók þig úr haglendinu frá hjarðmennskunni og setti þig höfðingja yfir lýð minn Ísrael. ⁸Ég hefi verið með þér í öllu, sem þú hefir tekið þér fyrir hendur, og upprætt alla óvini þína fyrir þér. Ég mun gjöra nafn þitt sem nafn hinna mestu manna, sem á jörðinni eru, ⁹og fá lýð mínum Ísrael stað og gróðursetja hann þar, svo að hann geti búið á sínum stað og geti verið öruggur framvegis. Níðingar skulu eigi eyða honum framar eins og áður, ¹⁰frá því er ég setti dómara yfir lýð minn Ísrael, og ég mun lægja alla fjandmenn þína. Og ég boða þér, að Drottinn mun reisa þér hús. ¹¹Þegar ævi þín er öll og þú gengur til feðra þinna, mun ég hefja afspring þinn eftir þig, einn af sonum þínum, og staðfesta konungdóm hans. ¹²Hann skal reisa mér hús og ég mun staðfesta hásæti hans að eilífu. ¹³Ég vil vera honum faðir og hann skal vera mér sonur, og miskunn mína mun ég ekki frá honum taka, eins og ég tók hana frá fyrirrennara þínum, ¹⁴heldur mun ég setja hann yfir hús mitt og ríki að eilífu, og hásæti hans skal vera óbifanlegt um aldur.“

¹⁵Natan flutti Davíð öll þessi orð og sagði honum sýn þessa alla.

Bæn Davíðs

¹⁶Þá gekk Davíð konungur inn og settist niður frammi fyrir Drottni og mælti:

„Hver er ég, Drottinn Guð, og hvað er hús mitt, að þú skulir hafa leitt mig til þessa? ¹⁷Og það nægði þér ekki, Guð, heldur hefir þú fyrirheit gefið um hús þjóns þíns langt fram í aldir, og það meira að segja á mannlegan hátt, Drottinn Guð. ¹⁸En hvað má Davíð enn við þig mæla? Þú þekkir sjálfur þjón þinn. ¹⁹Drottinn, sakir þjóns þíns og að þínum vilja hefir þú gjört þetta, að boða þjóni þínum alla þessa miklu hluti. ²⁰Drottinn, enginn er sem þú, og enginn er Guð nema þú, samkvæmt öllu því, er vér höfum heyrt með eyrum vorum. ²¹Og hvaða þjóð önnur á jörðinni jafnast við þjóð þína Ísrael, að Guð hafi farið og keypt sér hana að eignarlýð, aflað sér frægðar og gjört fyrir hana mikla hluti og

hræðilega: stökkt burt undan lýð sínum annarri þjóð og guði hennar? ²²Þú hefir gjört lýð þinn Ísrael að þínum lýð um aldur og ævi, og þú, Drottinn, gjörðist Guð þeirra.

²³Og lát nú, Drottinn, fyrirheit það, er þú hefir gefið um þjón þinn og um hús hans, standa stöðugt um aldur og ævi, og gjör þú svo sem þú hefir heitið. ²⁴Þá mun nafn þitt reynast traust og verða mikið að eilífu og hljóða svo: Drottinn allsherjar, Guð Ísraels, Ísraels Guð – og hús þjóns þíns Davíðs mun stöðugt standa fyrir þér. ²⁵Því að þú, Guð minn, hefir birt þjóni þínum, að þú munir reisa honum hús. Fyrir því hafði þjónn þinn djörfung til að bera þessa bæn fram fyrir þig.

²⁶Og nú, Drottinn, þú ert Guð, og þú hefir gefið þjóni þínum þetta dýrlega fyrirheit, ²⁷virst þú nú að blessa hús þjóns þíns, svo að það sé til að eilífu fyrir þínu augliti. Því að það, sem þú, Drottinn, blessar, er blessað að eilífu.“

Hernaður Davíðs gegn nágrannþjóðum

18

¹Eftir þetta vann Davíð sigur á Filistum og braut þá undir sig, og náði Gat og borgunum umhverfis hana úr höndum Filista.

²Hann vann og sigur á Móabítum, og þannig urðu Móabítar skattskyldir þegnar Davíðs.

³Davíð vann og sigur á Hadareser, konungi í Sóba, er liggur á leið til Hamat, þá er hann fór leiðangur til að festa ríki sitt við Efratfljót. ⁴Vann Davíð af honum þúsund vagna, sjö þúsund riddara og tuttugu þúsundir fótgönguliðs. Lét Davíð skera sundur hásinarnar á öllum stríðshestunum og hélt aðeins einu hundraði eftir.

⁵Þegar Sýrlendingar frá Damaskus komu til liðs við Hadareser, konung í Sóba, þá felldi Davíð tuttugu og tvö þúsund manns af Sýrlendingum. ⁶Og Davíð setti landstjóra á Sýrlandi, því er kennt er við Damaskus, og urðu Sýrlendingar skattskyldir þegnar Davíðs. Þannig veitti Drottinn Davíð sigur, hvert sem hann fór. ⁷Davíð tók og hina gullnu skjöldu, er þjónar Hadaresers höfðu borið, og flutti til Jerúsalem. ⁸Auk þess tók Davíð afar mikið af eiri í Teba og Kún, borgum Hadaresers. Af því gjörði Salómon eirhafíð, súlurnar og eiráhöldin.

⁹Þegar Tóu, konungur í Hamat, frétti að Davíð hefði lagt að velli allan her Hadaresers, konungs í Sóba, ¹⁰þá sendi Tóu Hadóram son sinn á fund Davíðs konungs til þess að heilsa á hann og árna honum heilla, er hann hafði barist við Hadareser og unnið sigur á honum, því að Tóu átti í ófriði við Hadareser. Og með honum sendi hann alls konar gripi af gulli, silfri og eiri. ¹¹Gripina helgaði Davíð konungur einnig Drottni, ásamt silfri því og gulli, er hann hafði haft á burt frá öllum þjóðum: frá Edóm, Móab, Ammónítum, Filistum og Amalek.

¹²Og Abísaí Serújason vann sigur á Edómítum í Saltdalnum, átján þúsundum manns.

¹³Og hann setti landstjóra í Edóm, og allir Edómítar urðu þegnar Davíðs. En Drottinn veitti Davíð sigur, hvert sem hann fór.

¹⁴Og Davíð ríkti yfir öllum Ísrael og lét alla þjóð sína njóta laga og réttar.

Skrá um embættismenn Davíðs

¹⁵Jóab Serújuson var fyrir hernum og Jósafat Ahílúðsson var ríkisritari, ¹⁶Sadók Ahítúbsson og Abímelek Abjatarsson voru prestar og Savsa kanslari. ¹⁷Benaja Jójadason var fyrir Kretum og Pletum, og synir Davíðs voru hinir fyrstu við hönd konungi.

Ófriður við Ammóníta og Sýrlendinga

19

¹Eftir þetta bar svo til, að Nahas Ammónítakonungur andaðist, og tók Hanún sonur hans ríki eftir hann. ²Þá sagði Davíð: „Ég vil sýna Hanún Nahassyni vináttu, því að faðir hans sýndi mér vináttu.“ Síðan sendi Davíð sendimenn til þess að hugga hann eftir föðurmissinn.

En er þjónar Davíðs komu í land Ammóníta til Hanúns til þess að hugga hann, ³þá sögðu höfðingjar Ammóníta við Hanún: „Hyggur þú að Davíð vilji heiðra föður þinn, er hann gjörir menn á þinn fund til að hugga þig? Munu ekki þjónar hans vera komnir á þinn fund til þess að njósna í borginni og til þess að eyðileggja og kanna landið?“

⁴Þá lét Hanún taka þjóna Davíðs og nauðraka þá og skera af þeim klæðin til hálf, upp á þjóhnappa, og lét þá síðan fara. ⁵Fóru menn þá og sögðu Davíð af mönnunum, og sendi hann þá á móti þeim – því að mennirnir voru mjög svívirtir – og konungur lét segja þeim: „Verið í Jeríkó uns skegg yðar er vaxið, og komið síðan heim aftur.“

⁶En er Ammónítar sáu, að þeir höfðu gjört sig illa þokkaða hjá Davíð, þá sendu þeir Hanún og Ammónítar þúsund talentur silfurs til þess að leigja sér vagna og riddara hjá Sýrlendingum í Mesópótamíu og hjá Sýrlendingum í Maaka og Sóba. ⁷Leigðu þeir sér síðan þrjátíu og tvö þúsund vagna og konunginn í Maaka og lið hans, komu þeir og settu herbúðir fyrir framan Medeba. Og Ammónítar söfnuðust saman úr borgum sínum og komu til bardagans. ⁸En er Davíð frétti það, sendi hann Jóab af stað með allan kappaherinn. ⁹Ammónítar fóru og út og fylktu liði sínu við borgarhliðið, en konungarnir, er komnir voru, stóðu úti á víðavangi einir sér.

¹⁰Þegar Jóab sá, að honum var búinn bardagi, bæði að baki og að framan, valdi hann úr öllu einvalaliði Ísraels og fylkti því á móti Sýrlendingum. ¹¹Hitt liðið fékk hann Abísái bróður sínum, og fylktu þeir því á móti Ammónítum. ¹²Og Jóab mælti: „Ef Sýrlendingar bera mig ofurliði, þá verður þú að hjálpa mér, en ef Ammónítar bera þig ofurliði, mun ég hjálpa þér. ¹³Vertu hughraustur og sýnum nú af oss karlmennsku fyrir þjóð vora og borgir Guðs vors, en Drottinn gjöri það sem honum þóknast.“

¹⁴Síðan lagði Jóab og liðið, sem með honum var, til orustu við Sýrlendinga, og þeir flýðu fyrir honum. ¹⁵En er Ammónítar sáu, að Sýrlendingar flýðu fyrir Jóab, lögðu þeir og á flótta fyrir Abísái bróður hans og leituðu inn í borgina. En Jóab fór til Jerúsalem.

¹⁶Þegar Sýrlendingar sáu, að þeir höfðu beðið ósigur fyrir Ísrael, þá sendu þeir menn og buðu út Sýrlendingum, sem voru hinumegin við Efrat, og Sófak, hershöfðingi Hadaresers, var fyrir þeim. ¹⁷Og er Davíð var sagt frá því, þá safnaði hann saman öllum Ísrael, fór yfir Jórdan og kom til Helam, og fylkti í móti þeim. Sýrlendingar fylktu liði sínu í móti Davíð og börðust við hann. ¹⁸En Sýrlendingar flýðu fyrir Ísrael, og Davíð

felldi sjö þúsund vagnkappa og fjörutíu þúsund manns af fótgönguliði, og Sófak hershöfðingja drap hann. ¹⁹En er þjónar Hadaresers sáu, að þeir höfðu beðið ósigur fyrir Ísrael, sömdu þeir frið við Davíð og gjörðust lýðskyldir honum. Upp frá því vildu Sýrlendingar eigi veita Ammónítum lið.

Unnin Rabba

20

¹Á næsta ári, um það leyti er konungar fara í hernað, hélt Jóab út með liðinu og herjaði land Ammóníta. Og hann kom og settist um Rabba, en Davíð dvaldist í Jerúsalem.

Og Jóab vann Rabba og braut hana. ²Og Davíð tók kórónu Milkóms af höfði honum og komst að raun um, að hún vó talentu gulls, og í henni var dýrindis steinn. Davíð setti hana á höfuð sér og flutti mjög mikið herfang burt úr borginni. ³Hann flutti og burt fólkið, sem þar var, og setti það við sagirnar, járnfleygana og axirnar, og svo fór Davíð með allar borgir Ammóníta. Síðan fór Davíð ásamt öllu liðinu aftur heim til Jerúsalem.

Ófriður við Filista

⁴Seinna tókst enn orusta hjá Geser við Filista. Þá drap Sibbekaí Húsatíti Sippaí, einn af niðjum Refaíta, og urðu þeir að lúta í lægra haldi. ⁵Og enn tókst orusta við Filista. Þá drap Elkanan Jairsson Lahmí, bróður Golíats frá Gat. Spjótskaft hans var sem vefjarrifur.

⁶Og er enn tókst orusta hjá Gat, var þar tröllaukinn maður, er hafði sex fingur á hvorri hendi og sex tær á hvorum fæti, tuttugu og fjögur að tölu. Var hann og kominn af Refaítum. ⁷Hann smánaði Ísrael, en Jónatan, sonur Símea, bróður Davíðs, drap hann.

⁸Þessir voru komnir af Refaítum í Gat, og féllu þeir fyrir Davíð og mönnum hans.

Manntalið og plágan

21

¹Satan hófst í gegn Ísrael og egndi Davíð til þess að telja Ísrael. ²Þá mælti Davíð við Jóab og höfðingja lýðsins: „Farið og teljið Ísrael frá Beerseba til Dan og látið mig vita það, svo að ég fái að vita tölu á þeim.“

³Jóab svaraði: „Drottinn margfaldi lýðinn – hversu margir sem þeir nú kunna að vera – hundrað sinnum. Þeir eru þó, minn herra konungur, allir þjónar herra míns. Hví æskir herra minn þessa? Hvers vegna á það að verða Ísrael til áfellis?“ ⁴En Jóab mátti eigi gjöra annað en það, sem konungur bauð.

Lagði Jóab þá af stað og fór um allan Ísrael og kom síðan aftur til Jerúsalem. ⁵Og Jóab sagði Davíð töluna, er komið hafði út við manntalið: Í öllum Ísrael voru ein milljón og hundrað þúsundir vopnaðra manna, og í Júda fjögur hundruð og sjötíu þúsundir vopnaðra manna. ⁶En Leví og Benjamín taldi hann eigi, því að Jóab hraus hugur við skipun konungs.

⁷En þetta verk var illt í augum Guðs, og laust hann Ísrael. ⁸Þá sagði Davíð við Guð: „Mjög hefi ég syndgað, er ég framdi þetta verk, en nú, tak þú burt misgjörð þjóns þíns, því að mjög óviturlega hefir mér til tekist.“

⁹En Drottinn talaði til Gaðs, sjáanda Davíðs, á þessa leið: ¹⁰„Far þú og mæl svo við Davíð: Svo segir Drottinn: Þrjá kosti set ég þér, kjós einn af þeim, og mun ég svo við þig gjöra.“ ¹¹Þá gekk Gað til Davíðs og sagði við hann: „Svo segir Drottinn: Kjós þér, ¹²annaðhvort að hungur verði í þrjú ár, eða að þú verðir að flýja í þrjá mánuði fyrir óvinum þínum og sverð fjandmanna þinna nái þér, eða að sverð Drottins og drepsótt geisi í landinu í þrjá daga og engill Drottins valdi eyðingu í öllu Ísraelslandi. Hygg nú að, hverju ég eigi að svara þeim, er sendi mig.“

¹³Davíð svaraði Gað: „Ég er í miklum nauðum staddur. Falli ég þá í hendur Drottins, því að mikil er miskunn hans, en í manna hendur vil ég ekki falla.“ ¹⁴Drottinn lét þá drepsótt koma í Ísrael, og féllu sjötíu þúsundir manns af Ísrael. ¹⁵Og Guð sendi engil til Jerúsalem til þess að eyða hana, og er hann var að eyða hana, leit Drottinn til og hann iðraði hins illa, og sagði við engilinn, er eyddi fólkinu: „Nóg er að gjört! Drag nú að þér höndina!“ En engill Drottins var þá hjá þreskivelli Ornans Jebúsíta.

¹⁶Og Davíð hóf upp augu sín og sá engil Drottins standa milli himins og jarðar með brugðið sverð í hendi, er hann beindi gegn Jerúsalem. Þá féll Davíð og öldungarnir fram á andlit sér, klæddir hærusekkjum. ¹⁷Og Davíð sagði við Guð: „Var það eigi ég, er bauð að telja fólkið? Það er ég, sem hefi syndgað og breytt mjög illa, en þetta er hjörð mín, – hvað hefir hún gjört? Drottinn, Guð minn, lát hönd þína leggjast á mig og ættmenn mína, en eigi á lýð þinn til þess að valda mannhruni.“

¹⁸En engill Drottins bauð Gað að segja Davíð, að Davíð skyldi fara upp eftir til þess að reisa Drottni altari á þreskivelli Ornans Jebúsíta. ¹⁹Og Davíð fór upp eftir að boði Gaðs, því er hann hafði talað í nafni Drottins. ²⁰Og er Ornan sneri sér við, sá hann konung koma og fjóra sonu hans með honum, en Ornan var að þreskja hveiti. ²¹Og er Davíð kom til Ornans, leit Ornan upp og sá Davíð. Gekkk hann þá út af þreskivellinum og laut á ásjónu sína til jarðar fyrir Davíð. ²²Þá mælti Davíð við Ornan: „Lát þú þreskivöllinn af hendi við mig, svo að ég geti reist Drottni þar altari – skalt þú selja mér það fullu verði – og plágunni megi léttu af lýðnum.“

²³Ornan svaraði Davíð: „Tak þú það. Minn herra konungurinn gjöri sem honum þóknast. Sjá, ég gef nautin til brennifórnar og þreskisleðana til eldiviðar og hveitið til matfórnar, allt gef ég það.“

²⁴En Davíð konungur sagði við Ornan: „Eigi svo, en kaupa vil ég það fullu verði, því að eigi vil ég taka það sem þitt er Drottni til handa og færa brenniförn, er ég hefi kauplaust þegið.“ ²⁵Síðan greiddi Davíð Ornan sex hundruð sikla gulls fyrir völlinn. ²⁶Og Davíð reisti Drottni þar altari og fórnaði brennifórnum og heillafórnum, og er hann ákallaði Drottin, svaraði hann honum með því að senda eld af himnum á brennifórnaraltarið. ²⁷Og Drottinn bauð englinum að slíðra sverð sitt.

²⁸Þá er Davíð sá, að Drottinn svaraði honum á þreskivelli Ornans Jebúsíta, þá færði hann þar fórnir. ²⁹En bústaður Drottins, er Móse hafði gjört í eyðimörkinni, og brennifórnaraltarið voru um það leyti á hæðinni í Gíbeon. ³⁰En Davíð gat eigi gengið fram fyrir það til þess að leita Guðs, því að hann var hræddur við sverð engils Drottins.

22

¹Og Davíð mælti: „Þetta sé hús Drottins Guðs, og þetta sé altari fyrir brennifórnir Ísraels.“

Davíð efnir til musterisbyggingar

²Og Davíð bauð að stefna saman útlendingum þeim, er voru í Ísraelslandi, og hann setti steinhöggvara til þess að höggva til steina, til þess að reisa af musteri Guðs. ³Davíð dró og að afar mikið af járn í nagla á hliðhurðirnar og í spengurnar, og svo mikið af eiri, að eigi varð vegið, ⁴og sedrustré, svo að eigi varð tölu á komið, því að Sídoningar og Týrverjar færðu Davíð afar mikið af sedrustrjám. ⁵Davíð hugsaði með sér: „Salómon sonur minn er ungur og óþroskaður, en musterið, er Drottinn á að reisa, á að vera afar stórt, til frægðar og prýði um öll lönd. Ég ætla því að viðað til þess.“ Og Davíð viðaði afar miklu að fyrir andlát sitt.

⁶Síðan kallaði hann Salómon son sinn, og fól honum að reisa musteri Drottins, Guði Ísraels. ⁷Og Davíð mælti við Salómon: „Sonur minn! Ég hafði í hyggju að reisa musteri nafni Drottins, Guðs míns. ⁸En orð Drottins kom til mín, svolátandi: Þú hefir úthellt miklu blóði og háð miklar orustur. Þú skalt eigi reisa musteri nafni mínu, því að miklu blóði hefir þú hellt til jarðar fyrir augliti mínu. ⁹En þér mun sonur fæðast. Hann mun verða kyrrlátur maður, og ég mun veita honum ró fyrir öllum fjandmönnum hans allt um kring, því að Salómon skal hann heita, og ég mun veita frið og kyrrð í Ísrael um hans daga. ¹⁰Hann skal reisa musteri nafni mínu, hann skal vera mér sonur og ég honum faðir, og ég mun staðfesta konungsstól hans yfir Ísrael að eilífu. ¹¹Drottinn sé nú með þér, sonur minn, svo að þú verðir auðnumaður og reisir musteri Drottins, Guðs þíns, eins og hann hefir um þig heitið. ¹²Veiti Drottinn þér aðeins hyggindi og skilning og skipi þig yfir Ísrael, og að þú megir varðveita lögmál Drottins, Guðs þíns. ¹³Þá munt þú auðnumaður verða, ef þú varðveitir setninga þá og boðorð og breytir eftir þeim, er Drottinn lagði fyrir Móse um Ísrael. Ver þú hughraustur og öruggur! Óttast ekki og ver hvergi hræddur. ¹⁴Sjá, þrátt fyrir þrautir mínar hefi ég dregið að til musteris Drottins hundrað þúsund talentur gulls, milljón talentur silfurs, og svo mikið af eiri og járn, að eigi verður vegið, því að afar mikið er af því. Viðað og steina hefi ég einnig aflað, og mátt þú þar enn við auka. ¹⁵Með þér er og margt starfsmanna, steinhöggvarar, steinsmiðir og trésmiðir og alls konar hagleiksmenn til alls konar smíða ¹⁶af gulli, silfri, eiri og járn, er eigi verður tölu á komið. Upp nú, og tak til starfa og Drottinn sé með þér.“

¹⁷Og Davíð bauð öllum höfðingjum Ísraels að liðsinna Salómon syni sínum og mælti: ¹⁸„Drottinn Guð yðar er með yður og hefir veitt yður frið allt um kring, því að hann hefir selt frumbyggja landsins mér á vald, og landið er undirokað fyrir augliti Drottins og fyrir augliti lýðs hans. ¹⁹Beinið þá hjörtum yðar og hug yðar að því að leita Drottins, Guðs yðar. Takið yður til og reisið helgidóm Drottins Guðs, svo að þér getið flutt sáttmálsörk Drottins og hin helgu áhöld Guðs í musterið, er reisa á nafni Drottins.“

Levítar og störf þeirra

23

¹Þá er Davíð var gamall orðinn og saddur lífdaga, gjörði hann Salómon son sinn að konungi yfir Ísrael. ²Og hann stefndi saman öllum höfðingjum Ísraels, prestunum og levítunum.

³Levítarnir voru taldir, þrítugir og þaðan af eldri, og höfðatala þeirra var þrjátíu og átta þúsund karlmenn. ⁴„Af þeim skulu tuttugu og fjögur þúsund vera fyrir verkum við hús Drottins, sex þúsund skulu vera embættismenn og dómarar, ⁵fjögur þúsund hliðverðir, og fjögur þúsund skulu lofa Drottin með áhöldum þeim, er ég hefi látið gjöra til þess að vegsama með,“ sagði Davíð.

⁶Davíð skipti þeim í flokka eftir þeim Gerson, Kahat og Merarí, Levísonum.

⁷Til Gersonsniðja töldust Laedan og Símeí. ⁸Synir Laedans voru: Jehíel, er var fyrir þeim, Setam og Jóel, þrír alls. ⁹Synir Símeí voru: Selómít, Hasíel og Haran, þrír alls. Voru þeir ætthöfðingjar Laedansættar. ¹⁰Og synir Símeí: Jahat, Sína, Jeús og Bería. Þessir voru synir Símeí, fjórir alls. ¹¹Var Jahat fyrir þeim, þá Sína, en Jeús og Bería áttu eigi margt barna, svo að þeir töldust ein ætt, einn flokkur.

¹²Synir Kahats: Amram, Jísehar, Hebron og Ússíel, fjórir alls.

¹³Synir Amrams: Aron og Móse. En Aron var greindur frá hinum, til þess að hann skyldi verða vígður sem háheilagur ásamt sonum sínum, um aldur og ævi, til þess að þeir skyldu brenna reykelsi frammi fyrir Drottni, þjóna honum og lofa nafn hans um aldur og ævi. ¹⁴Og að því er snertir guðsmanninn Móse, þá voru synir hans taldir til Levíkynkvíslar. ¹⁵Synir Móse voru Gersóm og Elíeser. ¹⁶Sonur Gersóms: Sebúel höfðingi. ¹⁷En sonur Elíesers var Rehabja höfðingi. Aðra sonu átti Elíeser eigi, en synir Rehabja voru afar margir.

¹⁸Sonur Jísehars: Selómít höfðingi.

¹⁹Synir Hebrons: Jería höfðingi, annar Amarja, þriðji Jehasíel, fjórði Jekameam.

²⁰Synir Ússíels: Míka höfðingi, annar Jissía.

²¹Synir Merarí: Mahlí og Músí. Synir Mahlí: Eleasar og Kís. ²²En Eleasar dó svo, að hann átti enga sonu, heldur dætur einar, og tóku þeir Kíssynir, frændur þeirra, þær sér að konum. ²³Synir Músí voru: Mahlí, Eder og Jeremót, þrír alls.

²⁴Þessir eru þeir Levíniðjar eftir ættum þeirra, ætthöfðingjar þeir, er taldir voru af þeim, eftir nafnatölu og höfða, er höfðu það starf á hendi að þjóna í musteri Drottins, tvítugir og þaðan af eldri.

²⁵Davíð mælti: „Drottinn, Guð Ísraels, hefir veitt lýð sínum hvíld, og býr nú að eilífu í Jerúsalem. ²⁶Levítarnir þurfa því ekki lengur að bera búðina og öll þau áhöld, er að starfi hennar lúta.“ (²⁷Því að eftir síðustu fyrirmælum Davíðs voru levítar taldir, tvítugir og þaðan af eldri). ²⁸Embætti þeirra er að aðstoða Aronsniðja, gegna þjónustu við musteri Drottins, hafa umsjón með forgörðunum og klefunum og ræstingu á öllum hinum helgu munum, og gegna störfunum við hús Guðs, ²⁹annast um raðsettu brauðin, hveitimjölið í matfórnirnar, hin ósýrðu flatbrauð, pönnuna og hið samanhærða, og hvers konar mæli og

stiku,³⁰ og að koma fram á hverjum morgni til þess að lofa og vegsama Drottin, og eins á kveldin,³¹ og að færa Drottni hverja brenniförn á hvíldardögum, tunglkomudögum og löghátíðum, allar þær, sem ákveðið er að stöðugt skuli færa Drottni.³² Hafa þeir störf á hendi við samfundatjaldið og störf við helgidóminn og störf hjá Aronsniðjum, frændum sínum, við þjónustuna í musteri Drottins.

Prestaflokkarnir tuttugu og fjórir

24

¹Aronsniðjar höfðu og flokkaskipun fyrir sig. Synir Arons voru: Nadab, Abíhú, Eleasar og Ítamar. ²En Nadab og Abíhú dóu á undan föður sínum og áttu eigi sonu, og urðu svo þeir Eleasar og Ítamar prestar. ³Og þeir Davíð og Sadók af Eleasarsniðjum og Ahímelek af Ítamarsniðjum skiptu þeim niður í starfsflokka eftir embættum þeirra. ⁴En það kom í ljós, að af Eleasarsniðjum voru fleiri höfðingjar en af Ítamarsniðjum. Fyrir því skiptu menn þeim svo, að af Eleasarsniðjum urðu sextán ætthöfðingjar, en átta af Ítamarsniðjum. ⁵Og hvorum tveggja skiptu menn eftir hlutkesti, því að helgidómshöfðingjar og Guðs höfðingjar voru af niðjum Eleasars og af niðjum Ítamars. ⁶Og Semaja Netaneelsson ritari, einn af levítum, skráði þá í viðurvist konungs og höfðingjanna og Sadóks prests og Ahímeleks Abjatarssonar og ætthöfðingja prestanna og levítanna. Var ein ætt tekin frá af Eleasar og ein af Ítamar.

⁷Fyrsti hluturinn féll á Jójaríb, annar á Jedaja, ⁸þriðji á Harím, fjórði á Seórím, ⁹fimmti á Malkía, sjötti á Mijamín, ¹⁰sjöundi á Hakkos, áttundi á Abía, ¹¹níundi á Jesúa, tíundi á Sekanja, ¹²ellefti á Eljasíb, tólfti á Jakím, ¹³þrettándi á Húppa, fjórtándi á Jesebeab, ¹⁴fimmtándi á Bilga, sextándi á Immer, ¹⁵seytjándi á Hesír, átjándi á Happísses, ¹⁶nítjándi á Pelashja, tuttugasti á Jeheskel, ¹⁷tuttugasti og fyrsti á Jakín, tuttugasti og annar á Gamúl, ¹⁸tuttugasti og þriðji á Delaja, tuttugasti og fjórði á Maasja. ¹⁹Er það starfsvöð þeirra að fara inn í musteri Drottins, eftir þeim reglum, er Aron forfaðir þeirra hafði sett, samkvæmt því, er Drottinn, Guð Ísraels, hafði boðið honum.

Flokkar annarra levíta

²⁰En að því er snertir aðra niðja Leví, þá voru af Amramsniðjum Súbael, af Súbaelsniðjum Jehdeja, ²¹af Rehabja, af Rehabjaniðjum Jissía höfðingi, ²²af Jíseharítum Selómót, af Selómótsniðjum Jahat, ²³en af niðjum Hebrons: Jería höfðingi, annar Amarja, þriðji Jehasíel, fjórði Jekameam. ²⁴Niðjar Ússíels voru: Míka, af niðjum Míka var Samír. ²⁵Bróðir Míka var Jissía, af niðjum Jissía var Sakaríá. ²⁶Niðjar Merarí voru Mahlí og Músí og niðjar Jaasía, sonar hans. ²⁷Niðjar Merarí frá Jaasía syni hans voru: Sóham, Sakkúr og Íbrí. ²⁸Frá Mahlí var Eleasar kominn. Hann átti eigi sonu. ²⁹Frá Kís: Synir Kís: Jerahmeel. ³⁰Niðjar Músí voru: Mahlí, Eder og Jerímót.

Þessir voru niðjar levíta eftir ættum þeirra. ³¹Þeir vörpuðu og hlutkesti, eins og frændur þeirra, Aronsniðjar, í viðurvist Davíðs konungs og Sadóks og Ahímeleks og ætthöfðingja prestanna og levítanna, ætthöfðingjarnir eins og yngri frændur þeirra.

Söngmannaflokkarnir tuttugu og fjórir

25

¹Þeir Davíð og hershöfðingjarnir tóku og frá til þjónustu niðja Asafs, Hemans og Jedútúns, er að spámannahætti lofuðu Guð með gígjum, hörpum og skálabumbum. Og tala þeirra, er starf höfðu við þessa þjónustu, var:

²Af Asafsniðjum: Sakkúr, Jósef, Netanja og Asarela, synir Asafs, undir stjórn Asafs, er lék eins og spámaður eftir fyrirsögn konungs.

³Af Jedútún: Synir Jedútúns: Gedalja, Serí, Jesaja, Hasabja, Mattitja, Símeí, sex alls, undir stjórn Jedútúns föður síns, er lék á gígju eins og spámaður, þá er lofa skyldi Drottin og vegsama hann.

⁴Af Heman: Synir Hemans: Búkkía, Mattanja, Ússiél, Sebúel, Jerímót, Hananja, Hananí, Eliata, Giddaltí, Rómamtí Eser, Josbekasa, Mallótí, Hótír, Mahasíót. ⁵Allir þessir voru synir Hemans, sjáanda konungs, er horn skyldu hefja að boði Guðs. Og Guð gaf Heman fjórtán sonu og þrjár dætur.

⁶Allir þessir voru við sönginn í musteri Drottins undir stjórn föður þeirra með skálabumbur, hörpur og gígjur til þess að gegna þjónustu í musteri Guðs undir forustu konungs, Asafs, Jedútúns og Hemans. ⁷Og talan á þeim og frændum þeirra, er lærðir voru í ljóðum Drottins, og allir voru vel að sér, var tvö hundruð áttatíu og átta.

⁸Og þeir vörpuðu hlutkesti um starfið, yngri sem eldri, kennarar sem lærisveinar. ⁹Fyrsti hlutur fyrir Asaf féll á Jósef, sonu hans og bræður, tólf alls, annar á Gedalja, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁰þriðji á Sakkúr, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹¹fjórði á Jísrí, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹²fimmti á Netanja, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹³sjötti á Búkkía, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁴sjöundi á Jesarela, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁵áttundi á Jesaja, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁶níundi á Mattanja, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁷tíundi á Símeí, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁸ellefti á Asareel, sonu hans og bræður, tólf alls, ¹⁹tólfí á Hasabja, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁰þrettándi á Súbael, sonu hans og bræður, tólf alls, ²¹fjórtándi á Mattitja, sonu hans og bræður, tólf alls, ²²fimmtándi á Jeremót, sonu hans og bræður, tólf alls, ²³sextándi á Hananja, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁴seytjándi á Josbekasa, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁵átjándi á Hananí, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁶nítjándi á Mallótí, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁷tuttugasti á Elíjata, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁸tuttugasti og fyrsti á Hótír, sonu hans og bræður, tólf alls, ²⁹tuttugasti og annar á Giddaltí, sonu hans og bræður, tólf alls, ³⁰tuttugasti og þriðji á Mahasíót, sonu hans og bræður, tólf alls, ³¹tuttugasti og fjórði á Rómamtí Eser, sonu hans og bræður, tólf alls.

Hliðverðir levíta

26

¹Að því er snertir hliðvarðaflokkana, þá voru þar af Kóraítum: Meselemja Kóreson af Asafsniðjum. ²En synir Meselemja voru: Sakaríá, frumgetningurinn, annar Jedíael, þriðji Sebadja, fjórði Jatníel, ³fimmti Elam, sjötti Jóhanan, sjöundi Elíóenái.

⁴Synir Óbeð Edóms voru: Semaja, frumgetningurinn, annar Jósabad, þriðji Jóa, fjórði Sakar, fimmti Netaneel, ⁵sjötti Ammíel, sjöundi Íssakar, áttundi Pegúlletai, því að Guð hafði blessað hann. ⁶En Semaja, syni hans, fæddust og synir, er réðu í ættum sínum, því að þeir voru hinir röskustu menn. ⁷Synir Semaja voru: Otní, Refael, Óbeð og Elsabat. Bræður þeirra voru Elíhú og Semakja, dugandi menn. ⁸Allir þessir voru af niðjum Óbeð Edóms, þeir og synir þeirra og bræður, dugandi menn, vel hæfir til þjónustunnar, sextíu og tveir alls frá Óbeð Edóm.

⁹Meselemja átti og sonu og bræður, dugandi menn, átján alls.

¹⁰Synir Hósa, er var af Meraríniðjum, voru:

Simrí höfðingi; þótt eigi væri hann frumgetningurinn, þá gjörði faðir hans hann að höfðingja; ¹¹annar Hilkía, þriðji Tebalja, fjórði Sakaría. Synir og bræður Hósa voru þrettán alls.

¹²Þessum hliðvarðaflokkum eftir ætthöfðingjum hlotnaðist starf við þjónustuna í húsi Drottins, þeim sem frændum þeirra. ¹³Og menn vörpuðu hlutkesti um hvert hlið fyrir sig, eftir ættum, yngri sem eldri.

¹⁴Fyrir hliðið gegnt austri féll hluturinn á Selemja. Menn vörpuðu og hlutkesti fyrir Sakaría son hans, hygginn ráðgjafa, og féll hans hlutur á hliðið gegnt norðri, ¹⁵fyrir Óbeð Edóm gegnt suðri, og fyrir son hans á geymsluhúsið, ¹⁶fyrir Súppím og Hósa gegnt vestri við Sallekethliðið, við götuna, sem liggur upp eftir, hver varðstöðin við aðra. ¹⁷Við hliðið gegnt austri voru sex levítar, gegnt norðri fjórir dag hvern, gegnt suðri fjórir dag hvern, og við geymsluhúsið tveir og tveir. ¹⁸Við Parbar gegnt vestri: fjórir fyrir götuna, tveir fyrir Parbar.

¹⁹Þessir eru hliðvarðaflokkarnir af Kóraitaniðjum og af Meraríniðjum.

Önnur störf levíta

²⁰Levítar frændur þeirra höfðu umsjón með fjársjóðum Guðs húss og með helgigjafafjárjóðunum. ²¹Niðjar Laedans, niðjar Gersoníta, Laedans, ætthöfðingjar Laedansættar Gersoníta, Jehíelítar, ²²niðjar Jehíelíta, Setam og Jóel bróðir hans höfðu umsjón með fjársjóðum í húsi Drottins. ²³Að því er snertir Amramíta, Jíseharíta, Hebroníta og Ússíelíta, ²⁴þá var Sebúel Gersómsson, Mósesonar, yfirumsjónarmaður yfir fjársjóðunum. ²⁵Og að því er snertir frændur þeirra frá Elíeser, þá var Rehabja sonur hans, hans son Jesaja, hans son Jóram, hans son Sikrí, hans son Selómít. ²⁶Höfðu þeir Selómít þessi og bræður hans umsjón með öllum helgigjafafjárjóðunum, þeim er Davíð konungur og ætthöfðingjarnir, þúsundhöfðingjarnir og hundraðshöfðingjarnir og herforingjarnir höfðu helgað – ²⁷úr ófriði og af herfangi höfðu þeir helgað það til þess að endurbæta með musteri Drottins, ²⁸og allt, er Samúel sjáandi, Sál Kísson, Abner Neresson og Jóab Serújuson höfðu helgað, allt hið helgaða, var undir umsjón Selómíts og bræðra hans.

²⁹Af Jíseharítum höfðu þeir Kenanja og synir hans á hendi hin veraldlegu störf í Ísrael, sem embættismenn og dómarar.

³⁰Af Hebronítum höfðu þeir Hasabja og frændur hans, dugandi menn, seytján hundruð alls, á hendi stjórnarstörf Ísraels hérna megin Jórdanar, að vestanverðu. Stóðu þeir fyrir öllum störfum Drottins og þjónustu konungs.

³¹Til Hebroníta taldist Jería, höfðingi Hebroníta eftir kyni þeirra og ættum – voru þeir kannaðir á fertugasta ríkisári Davíðs, og fundust meðal þeirra hinir röskustu menn í Jaser í Gíleað – ³²og frændur hans, röskir menn, tvö þúsund og sjö hundruð ætthöfðingjar alls. Setti Davíð konungur þá yfir Rúbensniðja, Gaðsniðja og hálfa kynkvísl Manasseniðja, að því er snertir öll erindi Guðs og erindi konungsins.

Skipan hersins

27

¹Þessir eru Ísraelsmenn eftir tölu þeirra, ætthöfðingjar, þúsundhöfðingjar, hundraðshöfðingjar og starfsmenn þeirra, er þjónuðu konungi í öllum flokkastörfum, er komu og fóru mánuð eftir mánuð, alla mánuði ársins. Voru í flokki hverjum tuttugu og fjögur þúsund manns.

²Yfir fyrsta flokki, í fyrsta mánuði, var Jasóbeam Sabdíelsson, og voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans. ³Var hann af Peresniðjum og fyrir öllum herforingjum í fyrsta mánuði.

⁴Yfir flokki annars mánaðarins var Eleasar Dódaíson, Ahóhíti. Fyrir flokki hans var höfðinginn Miklót, og voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

⁵Þriðji hershöfðinginn, í þriðja mánuðinum, var Benaja, sonur Jójada prests, höfðingi, og voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans. ⁶Var Benaja þessi kappi meðal þeirra þrjátíu og fyrir þeim þrjátíu. Var Ammísabad sonur hans fyrir flokki hans.

⁷Fjórði var Asahel, bróðir Jóabs, fjórða mánuðinn, og eftir hann Sebadja sonur hans. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

⁸Fimmti hershöfðinginn var Samhút Jísraíti, fimmta mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

⁹Sjötti var Íra Íkkesson frá Tekóa, sjötta mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹⁰Sjöundi var Heles Pelóníti af Efraímsniðjum, sjöunda mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹¹Áttundi var Sibbekai Húsatíti af Seraítum, áttunda mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹²Níundi var Abíeser frá Anatót af Benjamínsniðjum, níunda mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹³Tíundi var Maharai frá Netófa af Seraítum, tíunda mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹⁴Ellefti var Benaja frá Píraton af Efraímsniðjum, ellefta mánuðinn. Voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

¹⁵Tólfti var Heldaí frá Netófa af ætt Otníels, tólfta mánuðinn, og voru tuttugu og fjögur þúsund manns í flokki hans.

Höfðingjar kynkvíslanna tólf

¹⁶Þessir voru yfir kynkvíslum Ísraels:

Af Rúbensniðjum var höfðingi Elíeser Síkríson.

Af Símeonsniðjum Sefatja Maakason.

¹⁷Af Leví Hasabja Kemúelsson.

Af Aron Sadók.

¹⁸Af Júda Elíhú, einn af bræðrum Davíðs.

Af Íssakar Omrí Míkaelsson.

¹⁹Af Sebúlon Jismaja Óbadíason.

Af Naftalí Jerímót Asrielsson.

²⁰Af Efraímsniðjum Hósea Asasjason.

Af hálfri Manassekynkvísl Jóel Pedajason.

²¹Af hálfri Manassekynkvísl í Gíleað Íddó Sakaríason.

Af Benjamín Jaasíel Abnersson.

²²Af Dan Asareel Jeróhamsson.

Þessir voru höfðingjar Ísraelskynkvísla.

²³En Davíð lét ekki telja þá, er yngri voru en tvítugir, því að Drottinn hafði heitið því að gjöra Ísraelsmenn marga sem stjórnur himins. ²⁴Hafði Jóab Serújason byrjað á að telja, en eigi lokið við, því að sakir þessa kom reiði yfir Ísrael, og talan var eigi skráð með tölunum í árbókum Davíðs konungs.

Skrá um embættismenn Davíðs

²⁵Asmavet Adíelsson hafði umsjón með fjársjóðum konungs og Jónatan Ússíasson með eignunum á mörkinni, í borgunum, þorpunum og köstulunum.

²⁶Esrí Kelúbsson hafði umsjón með jarðyrkjumönnum, er störfuðu að akuryrkju, ²⁷Símeí frá Rama yfir víngörðunum, og Sabdí Sifmíti yfir vínforðanum í víngörðunum, ²⁸Baal Hanan frá Geder yfir olíutrjánunum og mórberjatrjánunum á láglendinu og Jóas yfir olíuforðanum. ²⁹Yfir nautunum, er gengu á Saron, hafði Sítraí frá Saron umsjón, yfir nautunum, er gengu í dölunum, Safat Adlaíson, ³⁰yfir úlföldunum Óbíl Ísmaelíti, yfir ösnunum Jehdeja frá Merónót, ³¹yfir sauðfénaðinum Jasis Hagríti. Allir þessir voru umráðamenn yfir eignum Davíðs konungs.

³²Jónatan, föðurbróðir Davíðs, var ráðgjafi. Var hann vitur maður og fróður. Jehíel Hakmóníson var með sonum konungs, ³³Akítófel var ráðgjafi konungs og Húsaí Arkíti

var stallari konungs. ³⁴Næstur Akítófel gekk Jójada Benajason og Abjatar. Jóab var hershöfðingi konungs.

Fyrirmæli Davíðs um musterið

28

¹Davíð stefndi til Jerúsalem öllum höfðingjum Ísraels, höfðingjum fyrir kynkvíslunum og flokkshöfðingjunum, þeim er konungi þjónuðu, þúsundhöfðingjunum og hundraðshöfðingjunum og ráðsmönnum yfir öllum eignum og fénaði konungs og sona hans, og auk þess hirðmönnum og köppunum og öllum röskum mönnum. ²Þá stóð Davíð konungur upp og mælti: „Hlustið á mig, þér bræður mínir og lýður minn! Ég hafði í hyggju að reisa hvíldarstað fyrir sáttmálsörk Drottins og fyrir fótiskör Guðs vors, og dró að föng til byggingarinnar. ³En Guð sagði við mig: „Þú skalt eigi reisa hús nafni mínu, því að þú ert bardagamaður og hefir úthellt blóði.“ ⁴Drottinn Guð Ísraels kaus mig af allri ætt minni, að ég skyldi ævinlega vera konungur yfir Ísrael. Því að Júda hefir hann kjörið til þjóðhöfðingja, og í ættkvísl Júda ætt mína, og meðal sona föður míns þóknaðist honum að gjöra mig að konungi yfir öllum Ísrael. ⁵Og af öllum sonum mínum – því að Drottinn hefir gefið mér marga sonu – kaus hann Salómon son minn, að hann skyldi sitja á konungsstóli Drottins yfir Ísrael. ⁶Hann sagði við mig: „Salómon sonur þinn, hann skal reisa musteri mitt og forgarða mína, því að hann hefi ég kjörið mér fyrir son, og ég vil vera honum faðir.“ ⁷Og ég mun staðfesta konungdóm hans að eilífu, ef hann stöðugt heldur boð mín og fyrirskipanir, eins og nú.“ ⁸Og nú, að öllum Ísrael ásjáanda, frammi fyrir söfnuði Drottins og í áheyrn Guðs vors: Varðveitið kostgæfilega öll boðorð Drottins, Guðs yðar, að þér megið eiga þetta góða land og láta það ganga að erfðum til niðja yðar um aldur og ævi. ⁹Og þú, Salómon, sonur minn, lær að þekkja Guð föður þíns og þjóna honum af öllu hjarta og með fúsu geði, því að Drottinn rannsakar öll hjörtu og þekkir allar hugrenningar. Ef þú leitar hans, mun hann gefa þér kost á að finna sig; ef þú yfirgefur hann, mun hann útskúfa þér um aldur. ¹⁰Gæt nú að, því að Drottinn hefir kjörið þig til þess að reisa helgidómshús. Gakk öruggur að verki.“

¹¹Síðan fékk Davíð Salómon syni sínum fyrirmynd að forsalnum og herbergjum hans, fjárhirslum, loftherbergjum, innherbergjum og arkarherberginu, ¹²svo og fyrirmynd að öllu því, er hann hafði í huga: að forgörðum mustervis Drottins og herbergjunum allt í kring, fêhirslum Guðs húss og fjárhirslunum fyrir helgigjafirnar, ¹³áætlun um flokka prestanna og levítanna og öll embættisstörf í musteri Drottins, og um öll þjónustuáhöld í musteri Drottins, ¹⁴og áætlun um þyngd gullsins, sem á þurfti að halda í öll áhöld við hvers konar embættisstörf; og um þyngd silfuráhdanna, sem á þurfti að halda við hvers konar embættisstörf; ¹⁵og um efnið í gullstjakana og gulllampana, er á þeim voru, eftir þyngd hvers stjaka og lampa hans; og um efnið í silfurstjakana eftir þyngd hvers stjaka og lampa hans, eftir því sem hver stjaki var ætlaður til; ¹⁶og um þyngd gullsins í hvert af borðunum fyrir raðsettu brauðin; og um silfrið í silfurborðin; ¹⁷og um þyngd soðkrókanna og fórnarskálanna og bollanna úr skíru gulli og þyngd gullbikaranna og silfurbikaranna, hvers fyrir sig; ¹⁸og um þyngd reykelsisaltarisins úr hreinsuðu gulli. Og hann fékk honum fyrirmynd að vagninum, gullkerúbunum, er breiddu út vængina og huldu sáttmálsörk Drottins. ¹⁹„Allt þetta,“ kvað Davíð, „er skráð í riti frá hendi Drottins. Hann hefir frætt mig um öll störf, er vinna á eftir fyrirmyndinni.“

²⁰Síðan mælti Davíð við Salómon son sinn: „Ver hughraustur og öruggur og kom þessu til framkvæmdar. Óttast ekki og lát eigi hugfallast, því að Drottinn Guð, Guð minn, mun vera með þér. Hann mun eigi sleppa af þér hendinni og eigi yfirgefa þig, uns lokið er öllum störfum til þjónustugjörðar í musteri Drottins. ²¹Hér eru og prestaflokkar og levíta til alls konar þjónustu við musteri Guðs, og hjá þér eru menn til alls konar starfa, verkhyggjarnir menn, fúsir til allra starfa, og enn fremur hlýða höfðingjarnir og allur lýðurinn öllum skipunum þínum.“

Gjafir til byggingar mustersins

29

¹Davíð konungur mælti til alls safnaðarins: „Salómon sonur minn, hinn eini, er Guð hefir kjörið, er ungur og óreyndur, en starfið er mikið, því að eigi er musteri þetta manni ætlað, heldur Drottinn Guði. ²Ég hefi af öllum mætti dregið að fyrir musteri Guðs míns, gull í gulláhöldin, silfur í silfuráhöldin, eir í eiráhöldin, járn í járnáhöldin og tré í tréáhöldin, sjóamsteina og steina til að greypa inn, gljásteina og mislita steina, alls konar dýra steina og afar mikið af alabastursteinum. ³Enn fremur vil ég, sakir þess að ég hefi mætur á musteri Guðs míns, gefa það, er ég á af gulli og silfri, til musters Guðs míns, auk alls þess, er ég hefi dregið að fyrir helgidóminn: ⁴Þrjú þúsund talentur af gulli og það af Ófirgulli, sjö þúsund talentur af skíru silfri til þess að klæða með veggina í herbergjunum ⁵og til þess að útvega gull í gulláhöldin og silfur í silfuráhöldin, og til alls konar listasmíða. Hver er nú fús til þess að færa Drottinn ríflega fórnargjöf í dag?“

⁶Þá kváðust ætthöfðingjarnir, höfðingjar kynkvísla Ísraels, þúsundhöfðingjarnir og hundraðhöfðingjarnir og ráðsmennirnir yfir störfum í konungsþjónustu vera fúsir til þess, ⁷og þeir gáfu til Guðs húss fimm þúsund talentur gulls, tíu þúsund Darius–dali, tíu þúsund talentur silfurs, átján þúsund talentur eirs og hundrað þúsund talentur járn. ⁸Og hver sá, er átti gimsteina, gaf þá í fêhirslu húss Drottins, er Jehíel Gersoníti hafði umsjón yfir. ⁹Þá gladdist lýðurinn yfir örlæti þeirra, því að þeir höfðu af heilum hug fært Drottinn sjálfviljagjafir, og Davíð konungur gladdist einnig stórum.

Bæn Davíðs

¹⁰Þá lofaði Davíð Drottin, að öllum söfnuðinum ásjáanda, og Davíð mælti: „Lofaður sért þú, Drottinn, Guð Ísraels, forföður vors, frá eilífð til eilífðar. ¹¹Þín, Drottinn, er tignin, mátturinn og dýrðin, vegsemdin og hátignin, því að allt er þitt, á himni og jörðu. Þinn er konungdómurinn, Drottinn, og sá, er gnæfir yfir alla sem höfðingi. ¹²Auðlegðin og heiðurinn koma frá þér; þú drottnar yfir öllu, máttur og megin er í hendi þinni, og á þínu valdi er það, að gjöra hvern sem vera skal mikinn og máttkan. ¹³Og nú, Guð vor, vér lofum þig og tignum þitt dýrlega nafn. ¹⁴Því að hvað er ég, og hvað er lýður minn, að vér skulum vera færir um að gefa svo mikið sjálfviljuglega? Nei, frá þér er allt, og af þínu höfum vér fært þér gjöf. ¹⁵Því að vér erum aðkomandi og útlendingar fyrir þér, eins og allir feður vorir. Sem skuggi eru dagar vorir á jörðunni, og engin er vonin. ¹⁶Drottinn, Guð vor, öll þessi auðæfi, er vér höfum dregið að til þess að reisa þér – þínu heilaga nafni – hús, frá þér eru þau og allt er það þitt. ¹⁷Og ég veit, Guð minn, að þú rannsakar hjartað og hefir þóknun á hreinskilni. Ég hefi með hreinum hug og sjálfviljuglega gefið allt þetta, og ég hefi með gleði horft á, hversu lýður þinn, sem hér er, færir þér sjálfviljagjafir.

¹⁸Drottinn, Guð feðra vorra, Abrahams, Ísaks og Jakobs, varðveit þú slíkar hugrenningar í hjarta lýðs þíns að eilífu, og bein hjörtum þeirra til þín. ¹⁹En gef þú Salómon syni mínum einlægt hjarta, að hann megi varðveita boðorð þín, vitnisburði og fyrirskipanir, og að hann megi gjöra allt þetta og reisa musterið, er ég hefi dregið að föng til.“

²⁰Síðan mælti Davíð til alls safnaðarins: „Lofið Drottin, Guð yðar!“ Lofaði þá allur söfnuðurinn Drottin, Guð feðra sinna, hneigðu sig og lutu Drottni og konungi.

Salómon tekinn til konungs

²¹Næsta morgun færðu þeir Drottni sláturförn og færðu honum í brenniförn: þúsund naut, þúsund hrúta og þúsund lömb, og drykkjarförnir, er við áttu, svo og sláturförnir í ríkum mæli fyrir allan Ísrael. ²²Átu þeir svo og drukku frammi fyrir Drottni þann dag í miklum fagnaði og tóku Salómon, son Davíðs, öðru sinni til konungs og smurðu hann þjóðhöfðingja Drottni til handa, en Sadók til prests. ²³Sat Salómon þannig sem konungur Drottins í hásæti í stað Davíðs föður síns og var auðnumaður, og allir Ísraelsmenn hlýddu honum. ²⁴Og allir höfðingjarnir og kapparnir, svo og allir synir Davíðs konungs, hylltu Salómon konung. ²⁵Og Drottinn gjörði Salómon mjög vegsamlegan í augum allra Ísraelsmanna og veitti honum tignarmikinn konungdóm, svo að enginn konungur í Ísrael hafði slíkan haft á undan honum.

Andlát Davíðs

²⁶Davíð Ísaíson ríkti yfir öllum Ísrael. ²⁷En sá tími, er hann ríkti yfir Ísrael, var fjörutíu ár. Í Hebron ríkti hann sjö ár, en í Jerúsalem ríkti hann þrjátíu og þrjú. ²⁸Dó hann í góðri elli, saddur lífdaga, auðæfa og sæmdar, og tók Salómon sonur hans ríki eftir hann.

²⁹En saga Davíðs konungs frá upphafi til enda er skráð í Sögu Samúels sjáanda, svo og í Sögu Natans spámanns og í Sögu Gaðs sjáanda. ³⁰Þar er og sagt frá öllum konungdómi hans og hreystiverkum svo og atburðum þeim, er fyrir hann komu og fyrir Ísrael og öll ríki landanna.

SÍÐARI KRONÍKUBÓK

Draumur Salómons

1

¹Salómon sonur Davíðs festist í konungdómi, og Drottinn, Guð hans, var með honum og gjörði hann mjög veggislegan. ²Og Salómon lét boð fara um allan Ísrael, til þúsundhöfðingjanna og hundraðshöfðingjanna, dómanna og allra höfðingjanna í öllum Ísrael, ætthöfðingjanna, ³og fór Salómon síðan og allur söfnuðurinn með honum til fórnarhæðarinnar í Gíbeon, því að þar var samfundatjald Guðs, það er Móse, þjónn Drottins, hafði gjöra látið á eyðimörkinni. ⁴Örk Guðs hafði Davíð þar á móti flutt frá Kirjat Jearim, þangað er Davíð hafði búið henni stað, því að hann hafði reist tjald fyrir hana í Jerúsalem. ⁵Eiraltarið, er Besaleel Úrison, Húrssonar, hafði gjört, var og þar, frammi fyrir bústað Drottins, og Salómon og söfnuðurinn leituðu hans þar. ⁶Og Salómon færði Drottinn fórnir þar á eiraltarinu, er heyrði til samfundatjaldinu, og færði hann honum þar þúsund brennifórnir.

⁷Þá nótt vitraðist Guð Salómon og sagði við hann: „Bið þú þess, er þú vilt að ég veiti þér.“

⁸Og Salómon svaraði Guði: „Þú auðsýndir Davíð föður mínum mikla miskunn, og þú hefir gjört mig að konungi eftir hann. ⁹Lát þá, Drottinn Guð, fyrirheit þitt til Davíðs föður míns standa stöðugt. Því að þú hefir gjört mig að konungi yfir lýð, sem er margur eins og duft jarðar. ¹⁰Gef mér þá visku og þekkingu, að ég megi ganga út og inn frammi fyrir lýð þessum. Því að hver getur annars stjórnað þessum fjölmenna lýð þínum?“

¹¹Þá mælti Guð við Salómon: „Sakir þess, að þetta bjó þér í hjarta, og þú baðst eigi um auðlegð, fé og sæmd, eða um líf þeirra, er hata þig, og baðst eigi heldur um langlífi, heldur baðst þér visku og þekkingar, að þú gætir stjórnað lýð mínum, er ég hefi gjört þig að konungi yfir, ¹²þá er viska og þekking veitt þér, og auðlegð, fé og sæmd vil ég veita þér, meiri en haft hefir nokkur konungur á undan þér og meiri en nokkur mun hafa eftir þig.“

¹³Síðan hélt Salómon burt frá fórnarhæðinni í Gíbeon, frá staðnum fyrir framan samfundatjaldið, til Jerúsalem, og ríkti yfir Ísrael.

Auðæfi Salómons

¹⁴Salómon safnaði vögnum og riddurum, og hafði hann fjórtán hundruð vagna og tólf þúsund riddara. Lét hann þá vera í vagnliðsborgunum og með konungi í Jerúsalem. ¹⁵Og konungur gjörði silfur og gull eins algengt í Jerúsalem og grjót, og sedrusvið eins og mórberjatrén, sem vaxa á láglendinu. ¹⁶Hesta sína fékk Salómon frá Egyptalandi, og sóttu kaupmenn konungs þá í hópum og guldu fé fyrir, ¹⁷svo að hver vagn, er þeir fengu og komu með frá Egyptalandi, kostaði sex hundruð sikla silfurs, en hver hestur hundrað og

fimmtíu. Og á þennan hátt voru og hestar fluttir út fyrir milligöngu þeirra til allra konunga Hetíta og konunga Sýrlendinga.

Undirbúin bygging musterisins

2

^a ¹Salómon bauð að reisa skyldi musteri nafni Drottins og konungshöll handa sjálfum sér. ²Og Salómon taldi frá sjötíu þúsund burðarmenn og áttatíu þúsund steinhöggvara á fjöllum, og setti þrjú þúsund og sex hundruð umsjónarmenn yfir þá. ³Og Salómon gjörði Húram, ^b konungi í Týrus, svolátandi orðsending: „Eins og þú breyttir við Davíð föður minn, er þú sendir honum sedrustré, svo að hann gæti byggt sér höll til bústaðar, ⁴svo ætla ég nú að reisa musteri nafni Drottins, Guðs míns, er ég ætla að helga honum, til þess að færa ilmreykelsisfórnir frammi fyrir honum, til þess stöðugt að annast um raðsettu brauðin, til þess að færa brennifórn kvelds og morgna, á hvíldardögum, tunglkomudögum og löghátíðum Drottins, Guðs vors. Skal svo vera um aldur og ævi í Ísrael. ⁵Og musterið, er ég ætla að reisa, á að verða mikið, því að vor Guð er meiri en allir guðir. ⁶En hver myndi vera fær um að reisa honum hús? Því að himinninn og himnanna himnar taka hann ekki, og hver er ég, að ég reisi honum hús, nema ef vera skyldi til þess að brenna reykelsi frammi fyrir honum. ⁷Send þú mér nú mann, sem er hagur á gull, silfur, eir og járn, kann að vinna úr rauðum purpura, skarlati og bláum purpura, og kann að útskurði, ásamt þeim hagleiksmönnum, er með mér eru í Júda og Jerúsalem og Davíð faðir minn hefir til fengið. ⁸Send þú mér og sedrusvið, kýpresvið og sandelvið frá Líbanon, því að ég veit, að menn þínir kunna að því að höggva tré á Líbanon, og skulu mínir menn vera með þínum mönnum. ⁹Og ég þarf á afar miklum viði að halda, því að musterið, er ég ætla að reisa, á að verða mikið og undursamlegt. ¹⁰En viðarhöggsmönnum frá þér, þeim er trén höggva, gef ég til matar tuttugu þúsund kór af hveiti og tuttugu þúsund kór af byggi, tuttugu þúsund bat af víni og tuttugu þúsund bat af olíu.“

¹¹Húram, konungur í Týrus, svaraði bréflaga og sendi til Salómons: „Af því að Drottinn elskar lýð sinn, hefir hann gjört þig að konungi yfir þeim.“ ¹²Og Húram mælti: „Lofaður sé Drottinn, Guð Ísraels, er gjört hefir himin og jörð, að hann hefir gefið Davíð konungi vitran son, sem hefir til að bera skyn og hyggindi til þess að reisa Drottni musteri og sjálfum sér konungshöll. ¹³Og nú sendi ég mann, vitran og velkunnandi, Húram Abí, ¹⁴son konu af Dans ætt, en faðir hans er týrverskur maður. Hann kann að smíða úr gulli, silfri, eiri og járn, steini og tré og að vinna úr rauðum og bláum purpura, baðmull og skarlati, kann að hvers konar útskurði, og getur gjört hverja þá smíð, er honum verður falin, ásamt hagleiksmönnum þínum og hagleiksmönnum Davíðs föður þíns, herra míns. ¹⁵Sendi þá herra minn þjónum sínum hveitið, byggið, olíuna og vínið, sem hann hefir um mælt. ¹⁶En vér skulum höggva tré á Líbanon, eins mikið og þú þarft, og færa þér þau í flotum sjóveg til Jafó, og mátt þú þá flytja þau upp til Jerúsalem.“

¹⁷Og Salómon taldi útlenda menn, er voru í Ísraelslandi, eftir tali því á þeim, er Davíð faðir hans hafði gjöra látið, og reyndust þeir að vera hundrað fimmtíu og þrjú þúsund og

^a 1.18 í hebr. textanum.

^b Híram, konungur í Týrus, er nefndur Húram í Kroníkubókum (nema í 1Kro 14.1).

sex hundruð. ¹⁸Af þeim gjörði hann sjöttíu þúsund að burðarmönnum, áttatíu þúsund að steinhöggvurum í fjöllum og þrjú þúsund og sex hundruð að umsjónarmönnum til þess að halda fólkinu til vinnu.

Hafin bygging musterisins

3

¹Salómon byrjaði á að byggja musteri Drottins í Jerúsalem á Móríafjalli, þar sem Drottinn hafði birst Davíð föður hans, á stað þeim, er Davíð hafði búið á þreskivelli Ornans Jebúsíta. ²Og hann byrjaði að byggja á öðrum degi í öðrum mánuði á fjórða ríkisári sínu. ³Og þessi var grundvöllurinn, er Salómon lagði að musterisbyggingu Guðs: Lengdin var sextíu álnir að fornu máli, og breiddin tuttugu álnir. ⁴Og forsalurinn fyrir framan musterishúsið var tíu álnir á breidd, en tuttugu álnir á lengd fram með musterisendanum, og hundrað og tuttugu álnir á hæð, og hann lagði hann innan skíru gulli. ⁵En stærra húsið^a þiljaði hann með kypresborðum og lagði það finu gulli og setti þar á pálma og festar. ⁶Enn fremur bjó hann húsið dýrindis steinum til prýði, en gullið var Parvaímgull. ⁷Og hann lagði húsið, bjálkana, þröskuldana, svo og veggj þess og hurðir gulli, og lét skera kerúba út á veggjunum.

⁸Hann gjörði og Hið allrahelgasta. Var það tuttugu álnir á lengd, eins og musterið var á breiddina, og tuttugu álnir á breidd, og bjó það finu gulli, sex hundruð talentum. ⁹Og naglarnir vógu fimmtíu sikla gulls, og loftherbergin lagði hann og gulli.

¹⁰En í Hinu allrahelgasta gjörði hann tvo kerúba, haglega skorna og lagði þá gulli. ¹¹Vængir kerúbanna voru báðir saman tíu álna langir. Annar vængur annars kerúbsins, fimm álna langur, nam húsvegginn, en hinn vængurinn, er og var fimm álnir á lengd, nam við væng hins kerúbsins. ¹²Annar fimm álna langur vængur hins kerúbsins nam og húsvegginn, en hinn vængurinn, er og var fimm álnir á lengd, snart væng hins kerúbsins. ¹³Voru vængir kerúba þessara tuttugu álnir, útbreiddir. Stóðu þeir á fótum sér, og sneru andlit þeirra að húsinu.^b

¹⁴Og hann gjörði fortjaldið af bláum og rauðum purpura, skarlati og baðmull og gjörði kerúba á því.

Súlurnar fyrir framan musterið

¹⁵Hann gjörði og tvær súlur, þrjátíu og fimm álna háar, fyrir framan húsið, en hnúðurinn, er efst var á hvorri, var fimm álnir. ¹⁶Hann gjörði og festar og lét þær á súlnahöfuðin, þá gjörði hann hundrað granatepli og setti á festarnar. ¹⁷Og hann reisti súlurnar fyrir framan aðalhúsið, aðra til hægri og hina til vinstri. Nefndi hann hægri súluna Jakín, en hina vinstri Bóas.

^a Þ.e. helgidóminn.

^b Þ.e. Hinu heilaga.

Búnaður musterisins

4

¹Hann gjörði altari af eiri, tuttugu álna langt, tuttugu álna breitt og tíu álna hátt. ²Hann gjörði og hafið, og var það steipt af eiri. Það var tíu álnir af barmi og á, kringlótt og fimm álnir á dýpt, og þrjátíu álna snúra lá um það. ³En neðan við það voru nautalíkneski allt í kring – var hvert þeirra tíu álnir – er mynduðu hring um hafið, tvær raðir af nautum, og voru þau samsteipt hafinu. ⁴Það stóð á tólf nautum, sneru þrjú í norður, þrjú í vestur, þrjú í suður, þrjú í austur. Hvíldi hafið á þeim og sneru allir bakhlutir þeirra inn. ⁵Það var þverhandarþykkt og barmur þess í laginu sem barmur á bikar, líkt og liljublóm. Það rúmaði þrjú þúsund bat.

⁶Þá gjörði hann tíu ker. Setti hann fimm hægra megin og fimm vinstra megin til þvottar. Skyldi skola í þeim, það er til brennifórnar skyldi hafa, en hafið var til þvottar fyrir prestana.

⁷Hann gjörði og gullljósastikurnar tíu, eftir ákvæðunum um þær, og setti í aðalhúsið, fimm hægra megin og fimm vinstra megin.

⁸Þá gjörði hann tíu borð og setti í aðalhúsið, fimm hægra megin og fimm vinstra megin, svo gjörði hann og hundrað fórnarskálar úr gulli.

⁹Hann gjörði og prestaforðarðinn og forðarðinn mikla og dyr á forðarðinn, og vængjahurðirnar í þeim lagði hann eiri, ¹⁰en hafið setti hann hægra megin, í austur, gegnt suðri.

¹¹Og Húram gjörði katlana, eldspaðana og fórnarskálarnar, og lauk svo Húram við að vinna að starfi því, er hann leysti af hendi fyrir Salómon konung í musteri Guðs: ¹²tvær súlur og tvær kúlur á súlnahöfðunum og bæði riðnu netin, er hylja áttu báðar kúlurnar á súlnahöfðunum, ¹³og fjögur hundruð granateplin á bæði netin, tvær raðir af granateplum á hvort net, er hylja áttu báðar kúlurnar á súlnahöfðunum, ¹⁴enn fremur vagnana tíu og kerin tíu á þeim, ¹⁵og hafið og tólf nautin undir hafinu, ¹⁶og katlana, eldspaðana, soðkrókana og öll tilheyrandi áhöld gjörði Húram Abí fyrir Salómon konung til musteris Drottins, úr skyggðum eiri. ¹⁷Lét konungur steypa þau á Jórdansléttlendinu í leirmótum, milli Súkkót og Sereda.

¹⁸Og Salómon lét gjöra afar mikið af öllum þessum áhöldum, þyngd eirsins var eigi rannsökuð. ¹⁹Og Salómon lét gjöra öll þau áhöld, sem voru í húsi Drottins: gullaltarið, borðin undir skoðunarbrauðin, ²⁰ljósastikurnar og lampa þeirra, að á þeim skyldi kveikt verða fyrir framan innhúsið, eins og lög stóðu til – af skíru gulli, ²¹og blómin, lampana og ljósasöxin af gulli – og það af besta gulli – ²²og skarbitana, fórnarskálarnar, bollana, eldpönnurnar af skíru gulli. Og að því er snertir dyr musterisins, þá voru innri vængjahurðir þeirra, þær er lágu inn í Hið allrahelgasta, og vængjahurðir musterisins, þær er lágu inn í aðalhúsið, af gulli.

5

¹Og er öllu því verki var lokið, er Salómon lét gjöra að musteri Drottins, þá flutti hann helgigjafir Davíðs föður síns inn í það, silfrið og gullið, en öll áhöldin lét hann í féhirslur Drottins húss.

Musterisvígslan

²Þá safnaði Salómon saman öldungum Ísraels og öllum foringjum kynþáttanna, ætthöfðingjum Ísraelsmanna, til Jerúsalem til þess að flytja sáttmálsörk Drottins upp eftir frá Davíðsborg, það er Síon. ³Þá söfnuðust allir Ísraelsmenn til konungs í etaním-mánuði á hátíðinni. (Er sá mánuður hinn sjöundi). ⁴Þá komu allir öldungar Ísraels, og levítarnir tóku örkina, ⁵og þeir fluttu örkina og samfundatjaldið og öll hin helgu áhöld, er í tjaldinu voru. Fluttu levítaprestarnir þau upp eftir. ⁶En Salómon konungur og allur Ísraelssöfnuður, er safnast hafði til hans, stóð frammi fyrir örkinni. Fórnðu þeir sauðum og nautum, er eigi varð tölu né ætlan á komið fyrir fjölda sakir. ⁷Og prestarnir fluttu sáttmálsörk Drottins á sinn stað, í innhús mustersins, inn í Hið allrahelgasta, inn undir vængi kerúbanna. ⁸Og kerúbarnir breiddu út vængina þar yfir, er örkin stóð, og þannig huldu kerúbarnir örkina og stengur hennar ofan frá. ⁹Og stengurnar voru svo langar, að stangarendarnir sáust frá helgidóminum fyrir framan innhúsið, en utan að sáust þeir ekki. Og þær hafa verið þar fram á þennan dag. ¹⁰Í örkinni var ekkert nema töflurnar tvær, er Móse lét þar við Hóreb, töflur sáttmálans, er Drottinn gjörði við Ísraelsmenn, þá er þeir fóru af Egyptalandi.

¹¹En er prestarnir gengu út úr helgidóminum – því að allir prestarnir, er viðstaddir voru, höfðu helgað sig, flokkaskiptingar var eigi gætt, ¹²og allir levítasöngmenn, Asaf, Heman og Jedútún og synir þeirra og bræður, stóðu þar, klæddir baðmullarskikkjum, með skálabumbur, hörpur og gígjur, að austanverðu við altarið, og hjá þeim hundrað og tuttugu prestar, er þeyttu lúðra, ¹³en lúðramenn og söngmenn áttu að byrja í senn og einraddað að lofa og vegsama Drottin – og er menn létu lúðra og skálabumbur kveða við og hin önnur hljóðfæri og þakkargjörð til Drottins „því að hann er góður, því að miskunn hans varir að eilífu,“ þá fyllti ský musterið, musteri Drottins, ¹⁴og máttu prestarnir eigi inn ganga fyrir skýinu til þess að gegna þjónustu, því að dýrð Drottins fyllti hús Guðs.

6

¹Þá mælti Salómon:

Drottinn hefir sagt, að hann vilji búa í dimmu.

²Nú hefi ég byggt hús þér til bústaðar

og aðseturstað handa þér um eilífið.

³Þá sneri konungur sér við og blessaði allan Ísraelssöfnuð, en allur Ísraelssöfnuður stóð. ⁴Og hann mælti: „Lofaður sé Drottinn, Ísraels Guð, er talaði með munni sínum við Davíð föður minn og efndi með hendi sinni það, er hann lofaði, þá er hann sagði: ⁵Frá því er ég leiddi lýð minn út af Egyptalandi, hefi ég ekki útvalið neina borg af öllum ættkvíslum Ísraels til þess að byggja þar hús, þar sem nafn mitt skyldi búa, hefi og eigi útvalið neinn mann til þess að vera höfðingi yfir lýð mínum Ísrael. ⁶En nú hefi ég útvalið Jerúsalem, til

Þess að nafn mitt búi þar, og ég útvaldi Davíð, til þess að hann skyldi ríkja yfir lýð mínum Ísrael.‘ ⁷Og Davíð faðir minn hafði í hyggju að reisa hús nafni Drottins, Ísraels Guðs, ⁸en Drottinn sagði við Davíð föður minn: ‚Vel gjörðir þú, er þú ásettir þér að reisa hús nafni mínu. ⁹En eigi skalt þú reisa húsið, heldur skal sonur þinn, sá er út gengur af lendum þínum, reisa hús nafni mínu.‘ ¹⁰Og Drottinn hefir efnt orð sín, þau er hann talaði, því að ég kom í stað Davíðs föður míns og settist í hásæti Ísraels, svo sem Drottinn hafði heitið, og hefi nú reist hús nafni Drottins, Ísraels Guðs. ¹¹Og þar setti ég örkina, sem í er sáttmál Drottins, það er hann gjörði við Ísraelsmenn.“

¹²Síðan gekk hann fyrir altari Drottins í viðurvist alls Ísraelssafnaðar og fórnaði höndum – ¹³því að Salómon hafði gjöra látið pall af eiri og sett í miðjan forgarðinn. Var hann fimm álnir á lengd, fimm álnir á breidd og þrjár álnir á hæð. Sté hann upp á hann, féll á kné í viðurvist alls Ísraelssafnaðar og fórnaði höndum til himins ¹⁴og mælti:

„Drottinn, Guð Ísraels, enginn guð er sem þú á himni eða jörðu, þú sem heldur sáttmálann og miskunnsemina við þjóna þína, þá er ganga fyrir augliti þínu af öllu hjarta sínu, ¹⁵þú sem hefir haldið það við þjón þinn, Davíð föður minn, er þú hést honum. Þú talaðir það með munni þínum og efndir það með hendi þinni, eins og nú er fram komið. ¹⁶Efn nú, Drottinn, Ísraels Guð, við þjón þinn Davíð, föður minn, það er þú hést honum, þá er þú sagðir: ‚Eigi skal þig vanta eftirmann frammi fyrir mér, er sitji í hásæti Ísraels, ef synir þínir aðeins varðveita vegu sína með því að ganga eftir lögmáli mínu, eins og þú hefir gengið fyrir augliti mínu.‘ ¹⁷Og lát nú, Drottinn, Ísraels Guð, rætast orð þín, þau er þú talaðir við Davíð þjón þinn.

¹⁸En mun Guð í sannleika búa með mönnum á jörðu? Sjá, himinninn og himnanna himnar taka þig ekki, hve miklu síður þá þetta hús, sem ég hefi reist. ¹⁹En snú þér, Drottinn, Guð minn, að bæn þjóns þíns og grátbeiðni hans, að þú heyrir ákall það og bæn, er þjónn þinn ber fram fyrir þig: ²⁰að augu þín séu opin fyrir þessu húsi dag og nótt, yfir þeim stað, er þú hefir um sagt, að þar skulir þú láta nafn þitt búa, – að þú heyrir bæn þá, er þjónn þinn biður á þessum stað. ²¹Og heyr þú grátbeiðni þjóns þíns og lýðs þíns Ísraels, er þeir bera fram á þessum stað, já, heyr þú hana frá aðseturstað þínum, frá himnum, og fyrirgef, er þú heyrir.

²²Ef einhver gjörir á hluta náunga síns, og hann verður eiðs krafinn og látinn sverja, og hann kemur og vinnur eiðinn fyrir altari þínu í húsi þessu, ²³þá heyr þú það frá himnum, lát til þín taka og dæm þjóna þína, með því að sakfella hinn seka og láta honum gjörðir hans í koll koma, en sýkna hinn saklausa og umbuna honum eftir réttlæti hans.

²⁴Ef lýður þinn Ísrael bíður ósigur fyrir óvinum sínum, af því að þeir hafa syndgað á móti þér, og þeir snúa sér og játa þitt nafn og biðja og grátbæna þig í þessu húsi, ²⁵þá heyr þú það frá himnum og fyrirgef synd lýðs þíns Ísraels og leið þá aftur heim til þess lands, er þú gafst þeim og feðrum þeirra.

²⁶Ef himinninn er byrgður, svo að eigi nær að rigna, af því að þeir hafa syndgað í móti þér, og þeir biðja á þessum stað og játa nafn þitt og snúa sér frá syndum sínum, af því að þú auðmýkir þá, ²⁷þá heyr þú það á himnum og fyrirgef synd þjóna þinna og lýðs þíns Ísraels, er þú kennir þeim þann góða veg, sem þeir eiga að ganga, og gef regn yfir land þitt, það er þú hefir gefið þínum lýð til eignar.

²⁸Ef hallæri verður í landinu, ef drepsótt kemur eða korndrep eða gulnan, engisprettur eða jarðvargar, ef óvinir hans þrengja að honum í einhverri af borgum hans, eða einhver plága eða sótt – ²⁹ef þá einhver maður af öllum lýð þínum Ísrael ber fram einhverja bæn eða grátbeiðni, af því að hann finnur til angurs og sársauka og fórnar höndum til þessa húss, ³⁰þá heyr þú það frá himnum, aðseturstað þínum, og fyrirgef og gef sérhverjum eins og hann hefir til unnið og svo sem þú þekkir hjarta hans – því að þú einn þekkir hjörtu manna – ³¹til þess að þeir óttist þig og gangi á vegum þínum alla þá stund, er þeir lifa í landinu, er þú gafst feðrum vorum.

³²Ef útlendingur, sem eigi er af lýð þínum Ísrael, en kemur úr fjarlægu landi sakir þíns mikla nafns, þinnar sterku handar og þíns útrétta armleggs – ef þeir koma hingað og biðja frammi fyrir þessu húsi, ³³þá heyr þú það frá himnum, aðseturstað þínum, og gjör allt það, sem útlendingurinn biður þig um, til þess að öllum þjóðum jarðarinnar verði kunnugt nafn þitt og þær óttist þig eins og lýður þinn Ísrael, og til þess að þær megi vita, að hús þetta, sem ég hefi byggt, er kennt við þig.

³⁴Ef lýður þinn fer í ófrið í móti óvinum sínum, þangað sem þú sendir þá, og þeir biðja til þín og snúa sér í áttina til borgar þessarar, sem þú hefir útvalið, og hússins, sem ég hefi reist þínu nafni, ³⁵þá heyr þú frá himnum bæn þeirra og grátbeiðni og rétt þú hlut þeirra.

³⁶Ef þeir syndga í gegn þér – því að enginn er sá er eigi syndgi – og þú reiðist þeim og gefur þá á vald óvinum þeirra, og sigurvegarar þeirra flytja þá hernumda til lands, langt eða skammt í burtu, ³⁷og þeir taka sinnaskipti í landinu, þar sem þeir eru hernumdir, og þeir snúa sér og grátbæna þig í útleðarlandi sínu og segja: „Vér höfum syndgað, vér höfum misgjört og vér höfum breytt óguðlega,“ ³⁸og þeir snúa sér til þín af öllu hjarta sínu og allri sálu sinni í útleðarlandi sínu, þangað sem þeir hafa flutt þá hernumda, og þeir biðjast fyrir og snúa sér í áttina til lands síns, þess er þú gafst feðrum þeirra, til borgarinnar, sem þú hefir útvalið, og til hússins, sem ég hefi reist þínu nafni, ³⁹þá heyr þú frá himnum, aðseturstað þínum, bæn þeirra og grátbeiðni, rétt þú hlut þeirra og fyrirgef lýð þínum það, sem þeir misgjörðu í móti þér.

⁴⁰Svo veri þá, Guð minn, augu þín opin og eyru þín gaumgæfin á bæn þá, er fram er borin á þessum stað. ⁴¹Tak þig þá upp, Drottinn Guð, og far á hvíldarstað þinn, þú og örk máttar þíns. Prestar þínir, Drottinn Guð, séu klæddir hjálpræði, og þínir guðhræddu gleðjist yfir gæfunni. ⁴²Drottinn Guð, vísa þínum smurða eigi frá, minnst þú náðarveitinganna við Davíð þjón þinn.“

7

¹Þegar Salómon hafði lokið bæn sinni, kom eldur af himni og eyddi brenniförninni og sláturförninni, og dýrð Drottins fyllti húsið. ²Og prestarnir máttu eigi inn ganga í musteri Drottins, því að dýrð Drottins fyllti hús Drottins. ³Og er allir Ísraelsmenn sáu, að eldinum laust niður og að dýrð Drottins steig niður yfir húsið, þá hneigðu þeir ásjónur sínar til jarðar, niður á steingólfíð, lutu og lofuðu Drottin: „Því að hann er góður, því að miskunn hans varir að eilífu.“

⁴Þá fórnaði konungur og allur lýðurinn sláturförnum frammi fyrir Drottni. ⁵Salómon konungur fórnaði tuttugu og tvö þúsund nautum og hundrað og tuttugu þúsund sauðum í heillaförn.

Þannig vígði konungur og allur lýðurinn musteri Guðs.

⁶En prestarnir stóðu á sínum stað, og sömuleiðis levítarnir með hljóðfæri Drottins, þau er Davíð konungur hafði gjöra látið til þess að þakka Drottni: „Því að miskunn hans varir að eilífu,“ og þeir léku lofsöng Davíðs, en andspænis þeim þeyttu prestarnir lúðra, en allur Ísrael stóð. ⁷Og Salómon vígði miðhluta forgarðsins, er liggur frammi fyrir musteri Drottins, því að þar fórnaði hann brenniförnum og hinum feitu stykkjum heillafórnanna. Því að eiraltarið, það er Salómon hafði gjöra látið, gat eigi tekið brennifórnirnar og matfórnirnar og feitu stykkjin.

⁸Þannig hélt Salómon þá hátíðina í sjö daga og allur Ísrael með honum – afar mikill söfnuður, þaðan frá er leið liggur til Hamat, allt til Egyptalandsár. ⁹Og áttunda daginn héldu þeir hátíðasamkomu, því að sjö daga voru þeir að vígja altarið, og hátíðina héldu þeir í sjö daga. ¹⁰En á tuttugasta og þriðja degi hins sjöunda mánaðar lét hann lýðinn fara heim til sín, glaðan og í góðu skapi yfir þeim gæðum, sem Drottinn hafði veitt Davíð og Salómon og lýð sínum Ísrael.

Drottinn vitrast Salómon annað sinn

¹¹Þá er Salómon hafði lokið að byggja musteri Drottins og konungshöllina og hafði fengið farsælega framgengt öllu því, er honum bjó í huga að gjöra í húsi Drottins og í höll sinni, ¹²þá vitraðist Drottinn honum á náttarþeli og sagði við hann: „Ég hefi heyrt bæn þína og útvalið mér þennan stað að fórnahúsi. ¹³Þegar ég byrgi himininn, svo að eigi nær að rigna, og þegar ég býð engisprettum að rótnaga landið, og þegar ég læt drepsoðt koma meðal lýðs míns, ¹⁴og lýður minn, sá er við mig er kenndur, auðmýkir sig, og þeir biðja og leita auglitis míns og snúa sér frá sínum vondu vegum, þá vil ég heyra þá frá himnum, fyrirgefa þeim syndir þeirra og græða upp land þeirra. ¹⁵Skulu augu mín vera opin og eyru mín gaumgæfin gagnvart bæn þeirri, er fram er borin á þessum stað. ¹⁶Og nú hefi ég útvalið og helgað þetta hús, til þess að nafn mitt megi búa þar að eilífu, og skulu augu mín og hjarta vera þar alla daga. ¹⁷Og ef þú gengur fyrir augliti mínu, svo sem gjörði Davíð faðir þinn, með því að fara með öllu svo sem ég hefi þér um boðið, og þú heldur ákvæði mín og lög, ¹⁸þá mun ég staðfesta hásaeti konungdóms þíns, eins og ég hátíðlega hét Davíð föður þínum, þá er ég sagði: „Eigi skal þig vanta eftirmann til þess að ríkja yfir Ísrael.“ ¹⁹En ef þér snúið baki við mér og fyrirlátið ákvæði mín og skipanir, er ég hefi fyrir yður lagt, en farið og þjónið öðrum guðum og fallið fram fyrir þeim, ²⁰þá mun ég útrýma þeim úr landi mínu, því er ég gaf þeim, og húsi þessu, sem ég hefi helgað nafni mínu, mun ég burt snara frá augliti mínu og gjöra það að orðskvið og spotti meðal allra þjóða. ²¹Og þetta hús, svo háreist sem það er – hverjum sem gengur fram hjá því, mun blöskra. Og ef hann þá spyr: „Hvers vegna hefir Drottinn leikið svo hart þetta land og þetta hús?“ ²²munu menn svara: „Af því að þeir yfirgáfu Drottin, Guð föðra sinna, er leiddi þá út af Egyptalandi, og héldu sér að öðrum guðum, féllu fram fyrir þeim og þjónuðu þeim. Fyrir því hefir hann leitt yfir þá alla þessa ógæfu.““

Störf Salómons

8

¹Að tuttugu árum liðnum, þá er Salómon hafði byggt musteri Drottins og höll sína – ²en borgirnar, er Húram hafði látið af hendi við Salómon, þær víggirti Salómon og lét Ísraelsmenn setjast þar að – ³þá hélt Salómon til Hamat hjá Sóba og náði henni á sitt vald.

⁴Og hann víggirti Tadmor í eyðimörkinni og allar vistaborgirnar, þær er hann byggði í Hamat. ⁵Þá víggirti hann og Efri Bethóron og Neðri Bethóron og gjörði að köstulum með múrum, hliðum og slagbröndum, ⁶enn fremur Baalat og allar vistaborgirnar, er Salómon átti, og allar vagnliðsborgirnar og riddaraborgirnar og allt, sem Salómon fýsti að byggja í Jerúsalem, á Líbanon og í öllu ríki sínu.

⁷Allt það fólk, sem eftir var af Hetítum, Amorítum, Peresítum, Hevítum og Jebúsítum, er eigi heyrðu til Ísraelsmönnum, ⁸niðjar þeirra, sem enn voru eftir í landinu og Ísraelsmenn eigi höfðu útrýmt, á þá lagði Salómon skylduvinnu, og er svo enn í dag. ⁹En af Ísraelsmönnum gjörði Salómon enga að þrælum til þess að vinna að fyrirtækjum sínum, en þeir voru hermenn, foringjar fyrir vagnköppum hans og foringjar fyrir vagnliði hans og riddaraliði. ¹⁰Æðstu fógetar Salómons konungs voru tvö hundruð og fimmtíu að tölu. Þeir höfðu eftirlit með mönnum.

¹¹Og dóttur Faraós færði Salómon frá Davíðsborg í hús það, er hann hafði byggt handa henni, því að hann sagði: „Eigi skal ég láta konu búa í höll Davíðs Ísraelskonungs, því að helgir eru þeir staðir, þangað sem örk Drottins hefir komið.“

¹²Þá færði Salómon Drottni brennifórnir á altari Drottins, því er hann hafði reist fyrir framan forsalin, ¹³svo að hann færði fórnir eins og við átti á degi hverjum samkvæmt skipunum Móse, á hvíldardögunum, tunglkomudögunum og löghátíðunum, þrisvar á ári – á hátíð hinna ósýrðu brauða, á viknahátíðinni og á laufskálahátíðinni. ¹⁴Og eftir fyrimælum Davíðs föður síns setti hann prestaflökkana til þjónustu þeirra og levítana til starfs þeirra, að syngja lofsöngva og vera prestunum til aðstoðar, svo sem við átti á degi hverjum, og hliðverðina setti hann við sérhvertt hlið, eftir flokkaskipun þeirra, því að svo hafði guðsmaðurinn Davíð um boðið. ¹⁵Var hvergi brugðið af skipun konungs um prestana og levítana og fêhirslurnar. ¹⁶Var þannig lokið við öll störf Salómons, frá þeim degi, er grundvöllurinn var lagður að musteri Drottins, og þangað til Salómon lauk við musteri Drottins.

¹⁷Þá fór Salómon til Esjón Geber og til Elót á strönd hafsins í Edómland. ¹⁸En Húram sendi honum með mönnum sínum skip og menn, vana sjóferðum. Og þeir komust til Ófir ásamt mönnum Salómons og sóttu þangað fjögur hundruð og fimmtíu talentur gulls og færðu Salómon konungi.

Drottningin frá Saba

9

¹Þá er drottningin í Saba spurði orðstír Salómons, kom hún til Jerúsalem með mjög miklu föruneyti og með úlfalda, klyfjaða kryddjurtum og afar miklu gulli og gimsteinum, til þess að reyna Salómon með gátum. Og er hún kom til Salómons, bar hún upp fyrir honum allt, sem henni bjó í brjósti. ²En Salómon svaraði öllum spurningum hennar. Var enginn hlutur hulinn Salómon, er hann gæti eigi leyst úr fyrir hana. ³Og er drottningin frá Saba sá speki Salómons og húsið, sem hann hafði reisa látið, ⁴matinn á borði hans, bústaði þjóna hans og frammistöðu skutilsveina hans og klæði þeirra, byrlara hans og klæði þeirra og brennifórn hans, þá er hann fram bar í húsi Drottins, þá varð hún frá sér numin ⁵og sagði við konung: „Satt var það, er ég heyrði í landi mínu um þig og speki þína. ⁶En ég trúði ekki orðum þeirra fyrr en ég kom og sá það með eigin augum. Og þó

hafði ég ekki frétt helminginn um gnótt speki þinnar. Þú ert meiri orðróm þeim, er ég hefi heyrt. ⁷Sælir eru menn þínir og sælir þessir þjónar þínir, sem stöðugt standa frammi fyrir þér og heyra speki þína. ⁸Lofaður sé Drottinn, Guð þinn, sem hafði þóknun á þér, svo að hann setti þig í hásæti sitt sem konung Drottins, Guðs þíns. Af því að Guð þinn elskar Ísrael, svo að hann vill láta hann standa að eilífu, gjörði hann þig að konungi yfir þeim til þess að iðka rétt og réttvísi.“

⁹Síðan gaf hún konungi hundrað og tuttugu talentur gulls og afar mikið af kryddjurtum og gimsteinum. Hefir aldrei síðan verið annað eins af kryddjurtum og drottningin frá Saba gaf Salómon konungi.

¹⁰Sömuleiðis komu og þjónar Húrams og þjónar Salómons, þeir er gull sóttu til Ófir, með sandelvið og gimsteinum. ¹¹Og konungur lét gjöra handrið í hús Drottins og í konungshöllina af sandelviðnum, svo og gígjur og hörpur handa söngmönnum. Hafði ei áður slíkt sést í Júdalandi.

¹²Salómon konungur gaf drottningunni frá Saba allt, er hún girntist og kaus sér, auk þess, er hún hafði fært konungi. Hélt hún síðan heimleiðis og fór í land sitt með föruneyti sínu.

Auðæfi Salómons

¹³Gullið, sem Salómon fékk á einu ári, var sex hundruð sextíu og sex talentur gulls að þyngd, ¹⁴auk þess er kom inn frá varningsmönnum og þess er kaupmennirnir komu með. Auk þess færðu allir konungar Arabíu og jarlar landsins Salómon gull og silfur.

¹⁵Og Salómon konungur lét gjöra tvö hundruð skildi af slegnu gulli, fóru sex hundruð siklar af slegnu gulli í hvern skjöld, ¹⁶og þrjú hundruð buklara af slegnu gulli, fóru þrjú hundruð siklar gulls í hvern buklara. Lét konungur leggja þá í Líbanonsskógarhúsið.

¹⁷Konungur lét og gjöra hásæti mikið af filabeini og lagði það skíru gulli. ¹⁸Gengu sex þrep upp að hásætinu, og fótiskör úr gulli var fest á hásætið. Brikur voru báðum megin sætisins, og stóðu tvö ljón við brikurnar. ¹⁹Og tólf ljón stóðu á þrepunum sex, báðum megin. Slík smíð hefir aldrei verið gjörð í nokkru konungsríki.

²⁰Öll voru drykkjarker Salómons konungs af gulli, og öll áhöld í Líbanonsskógarhúsinu voru af skíru gulli, ekkert af silfri, því að silfur var einskis metið á dögum Salómons.

²¹Því að konungur hafði skip, er fóru til Tarsis með mönnum Húrams. Þriðja hvert ár komu Tarsis–skipin heim, hlaðin gulli og silfri, filabeini, öpum og páfuglum.

²²Salómon konungur bar af öllum konungum jarðarinnar að auðlegð og visku. ²³Og alla konunga jarðarinnar fýsti að sjá Salómon til þess að heyra visku hans, sem Guð hafði lagt honum í brjóst. ²⁴Komu þeir þá hver með sína gjöf, silfurgripi og gullgripi, klæði, vopn og kryddjurtir, hesta og múla, ár eftir ár. ²⁵Og Salómon átti fjögur þúsund vagneyki og vagna og tólf þúsund riddara. Lét hann þá vera í vagnliðsborgunum og með konungi í Jerúsalem. ²⁶Og hann drottnaði yfir öllum konungum frá Efrat allt til Filistalands og til landamæra Egyptalands. ²⁷Og konungur gjörði silfur eins algengt í Jerúsalem og grjót, og sedrusvið eins og mórberjatrén, sem vaxa á láglendinu.

²⁸Og menn fluttu hesta úr Egyptalandi og úr öllum löndum handa Salómon.

Dauði Salómons

²⁹Annað af sögu Salómons er frá upphafi til enda skráð í Sögu Natans spámanns og í Spádómi Ahía frá Síló og í Vitrun Íddós sjáanda um Jeróbóam Nebatsson.

³⁰Salómon ríkti í Jerúsalem yfir öllum Ísrael í fjörutíu ár. ³¹Og hann lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í borg Davíðs föður síns. Og Rehabeam sonur hans tók ríki eftir hann.

Ríkinu skipt

10

¹Rehabeam fór til Síkem, því að allur Ísrael var kominn þangað til þess að taka hann til konungs. ²En er Jeróbóam Nebatsson frétti (hann var í Egyptalandi, þangað sem hann hafði flúið undan Salómon konungi) að Salómon væri dáinn, sneri Jeróbóam heim frá Egyptalandi. ³Og þeir sendu boð og létu kalla hann. Þá kom Jeróbóam og allur Ísrael og mæltu til Rehabeams á þessa leið: ⁴„Faðir þinn lagði á oss hart ok, en gjör nú léttari hina hörðu ánauf föður þíns og hið þunga ok, er hann á oss lagði, og munum vér þjóna þér.“

⁵Hann svaraði þeim: „Farið nú burt og komið aftur til mín að þrem dögum liðnum.“ Og lýðurinn fór burt.

⁶Þá ráðgaðist Rehabeam konungur við öldungana, sem þjónað höfðu Salómon föður hans meðan hann lifði, og mælti: „Hver andsvör ráðið þér mér að gefa þessum mönnum?“

⁷Þeir svöruðu honum og mæltu: „Ef þú í dag verður lýð þessum eftirlátur, verður þeim náðugur og tekur vel máli þeirra, munu þeir verða þér eftirlátir alla daga.“

⁸En hann hafnaði ráði því, er öldungarnir réðu honum, en ráðgaðist við unga menn, er vaxið höfðu upp með honum og nú þjónuðu honum, ⁹og hann sagði við þá: „Hver ráð gefið þér til, hversu vér skulum svara lýð þessum, er talað hefir til mín á þessa leið: „Gjör léttara ok það, er faðir þinn á oss lagði?“

¹⁰Þá svöruðu honum hinir ungu menn, er vaxið höfðu upp með honum: „Svo skalt þú svara lýðnum, er sagði við þig: „Faðir þinn gjörði ok vort þungt, en gjör þú oss það léttara“ – svo skalt þú tala til þeirra: „Litlifingur minn er digrari en lendar föður míns. ¹¹Hafi faðir minn lagt á yður þungt ok, mun ég gjöra ok yðar enn þyngra. Faðir minn refsaði yður með keyrum, en ég mun refsa yður með gaddasvipum.““

¹²Og Jeróbóam og allur lýðurinn kom til Rehabeams á þriðja degi, eins og konungur hafði sagt, þá er hann mælti: „Komið til mín aftur á þriðja degi.“ ¹³Þá veitti konungur þeim hörð andsvör, og Rehabeam konungur fór eigi að ráðum öldunganna, ¹⁴en talaði til þeirra á þessa leið að ráði hinna ungu manna: „Faðir minn gjörði ok yðar þungt, en ég mun gjöra það enn þyngra. Faðir minn refsaði yður með keyrum, en ég mun refsa yður með gaddasvipum.“ ¹⁵Þannig veitti konungur lýðnum enga áheyrn, því að svo var til stillt af Guði, til þess að Drottinn gæti látið rætast orð sín, þau er hann hafði talað til Jeróbóams Nebatssonar, fyrir munn Ahía frá Síló.

¹⁶Þá er allur Ísrael sá, að konungur veitti þeim enga áheyrn, þá veitti lýðurinn konungi þessi andsvör:

Hverja hlutdeild eigum vér í Davíð?

Engan erfðahlut eigum vér í Ísaísyni.

Far heim til þín, hver Ísraelsmaður!

Gæt þú þíns eigin húss, Davíð!

Síðan fór allur Ísrael, hver heim til sín. ¹⁷En yfir þeim Ísraelsmönnum, er bjuggu í Júdaborgum, var Rehabeam konungur.

¹⁸Rehabeam konungur sendi Hadóram, sem var yfir kvaðarmönnum, en Ísraelsmenn lömdu hann grjóti til bana, en Rehabeam konungur hljóp í skyndi á vagn sinn og flýði til Jerúsalem. ¹⁹Þannig gekk Ísrael undan ætt Davíðs, og stendur svo enn í dag.

11

¹En er Rehabeam kom til Jerúsalem, safnaði hann saman Júdamönnum og Benjáminsættkvísl, hundrað og áttatíu þúsundum einvalaliðs, til þess að berjast við Ísrael og ná konungdóminum aftur undir Rehabeam. ²En orð Drottins kom til Semaja guðsmanns, svolátandi: ³„Tala þú svo til Rehabeams, sonar Salómons, konungs í Júda, og til allra Ísraelsmanna í Júda og Benjamín: ⁴Svo segir Drottinn: Farið eigi og berjist eigi við bræður yðar. Fari hver heim til sín, því að minni tilhlutun er þetta orðið.“ Og er þeir heyrðu orð Drottins, hurfu þeir aftur og hættu við að fara á móti Jeróbóam.

Rehabeam konungur í Júda

⁵Rehabeam bjó síðan í Jerúsalem. Og hann gjörði nokkrar borgir í Júda að köstulum, ⁶og hann gjörði Betlehem, Etam, Tekóa, ⁷Bet Súr, Sókó, Adúllam, ⁸Gat, Maresa, Síf, ⁹Adóraím, Lakís, Aseka, ¹⁰Sorea, Ajalon og Hebron, sem eru í Júda og Benjamín, að kastalaborgum. ¹¹Gjörði hann kastalana rammgjörva, setti þar höfðingja fyrir og lét þar forða vista, olíu og víns. ¹²Og í hverja borg lét hann skjöldu og spjót, og víggirti þær afar rammlega. Og Júda og Benjamín lutu honum.

¹³Prestarnir og levítarnir, er voru um allan Ísrael, komu úr öllum héruðum sínum og gengu honum til handa. ¹⁴Því að levítarnir yfirgáfu beitolönd sín og óðul og fóru til Júda og Jerúsalem, því að Jeróbóam og synir hans höfðu rekið þá úr prestþjónustu fyrir Drottni, ¹⁵og hafði hann sjálfur skipað sér presta fyrir fórnarhæðirnar og skógartröllin og kálfana, er hann hafði gjöra látið. ¹⁶Og þeim fylgdu þeir af öllum ættkvíslum Ísraels, er lögðu hug á að leita Drottins, Guðs Ísraels. Komu þeir til Jerúsalem til þess að færa fórnir Drottni, Guði fedra þeirra. ¹⁷Og þeir efldu Júdaríki og styrktu Rehabeam, son Salómons, í þrjú ár. Því að þeir fetuðu í fótspor Davíðs og Salómons í þrjú ár.

¹⁸Og Rehabeam tók sér fyrir konu Mahalat, dóttur Jerímóts Davíðssonar og Abíhaílar, dóttur Elíabs Ísaísonar. ¹⁹Ól hún honum sonu: Jeús, Semarja og Saham. ²⁰Og eftir hana fékk hann Maöku Absalonsdóttur. Hún ól honum Abía, Attaí, Sísá og Selómít. ²¹Og Rehabeam unni Maöku Absalonsdóttur meira en öllum öðrum konum sínum og hjákonum, því að hann hafði tekið sér átján konur og sextíu hjákonur, og gat tuttugu og

átta sonu og sextán dætur. ²²Og Rehabeam gjörði Abía, son Maöku, að ætthöfðingja, að höfðingja meðal bræðra sinna, því að hann hugðist mundu gjöra hann að konungi. ²³Og hann fór hyggilega að ráði sínu og skipti öllum sonum sínum niður á öll héruð í Júda og Benjamín, niður á allar kastalaborgir, fékk þeim gnóttir vista og bað þeim fjölda kvenna.

12

¹En er konungdómur Rehabeams var fastur orðinn, og hann sjálfur orðinn fastur í sessi, þá yfirgaf hann lögmál Drottins og allur Ísrael með honum.

²Á fimmta ríkisári Rehabeams fór Sísak Egyptalandskonungur herför móti Jerúsalem – af því að þeir höfðu sýnt Drottni ótrúmennsku – ³með tólf hundruð vögnum og sextíu þúsund riddurum. Mátti eigi koma tölu á fólk það, er með honum kom frá Egyptalandi: Líbýumenn, Súkítar og Blálendingar.

⁴Hann tók kastalaborgirnar, þær er voru í Júda, og komst allt til Jerúsalem. ⁵En Semaja spámaður kom til Rehabeams og höfðingja Júda, er hörfað höfðu fyrir Sísak til Jerúsalem, og mælti til þeirra: „Svo segir Drottinn: Þér hafið yfirgefið mig, svo ofursel ég og yður á vald Sísaks.“ ⁶Þá auðmýktu þeir sig, höfðingjar Ísraels og konungur, og sögðu: „Réttlátur er Drottinn!“ ⁷En er Drottinn sá, að þeir höfðu auðmýkt sig, kom orð Drottins til Semaja, svolátandi: „Þeir hafa auðmýkt sig; ég skal eigi tortíma þeim, heldur fulltingja þeim að nokkru, og eigi hella reiði minni yfir Jerúsalem fyrir Sísak. ⁸Þó skulu þeir verða lýðskyldir honum, að þeir megi læra að þekkja muninn á að þjóna mér og á að þjóna heiðnum konungum.“

⁹Síðan fór Sísak Egyptalandskonungur herför móti Jerúsalem og tók fjársjóðu húss Drottins og fjársjóðu konungshallarinnar, tók það allt saman. Hann tók og gullskjölduna, er Salómon hafði gjöra látið. ¹⁰Rehabeam konungur lét í þeirra stað gjöra eirskjöldu og fékk þá höfuðsmönnum lífvarðarins til geymslu, þeim er geyma dyra á höll konungs. ¹¹Og í hvert sinn, er konungur gekk í hús Drottins, komu varðliðsmennirnir og báru þá, og fóru síðan með þá aftur í herbergi varðliðsmannanna.

¹²En er hann auðmýkti sig, hvarf reiði Drottins frá honum og tortímdi honum eigi með öllu; enn þá var þó eitthvað gott til í Júda.

¹³Og Rehabeam konungur efldist í Jerúsalem og sat að völdum, því að Rehabeam hafði einn um fertugt, þá er hann varð konungur, og seytján ár ríkti hann í Jerúsalem, borginni sem Drottinn hafði útvalið af öllum ættkvíslum Ísraels til þess að láta nafn sitt búa þar. En móðir hans hét Naama og var ammónítísk. ¹⁴Og hann breytti illa, því að hann lagði eigi hug á að leita Drottins.

¹⁵En saga Rehabeams, frá upphafi til enda, er rituð í Sögu Semaja spámanns og Íddós sjáanda, í ættartölunum. Og ófriður stóð ávallt milli Rehabeams og Jeróbóams. ¹⁶Og Rehabeam lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í Davíðsborg. Og Abía sonur hans tók ríki eftir hann.

Abía konungur í Júda

13

¹Á átjándan ríkisári Jeróbóams varð Abía konungur yfir Júda. ²Þrjú ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Maaka Úríelsdóttir frá Gíbeu. En þeir áttu í ófriði saman, Abía og Jeróbóam. ³Og Abía hóf ófriðinn með hraustu herliði, fjögur hundruð þúsundum einvalaliðs, en Jeróbóam fylkti til orustu á móti honum átta hundruð þúsundum einvalaliðs, hraustum köppum. ⁴Þá gekk Abía upp á Semaráimfjall í Efraímfjöllum og mælti: „Hlýðið á mig, Jeróbóam og allur Ísrael! ⁵Hvort vitið þér eigi að Drottinn, Ísraels Guð, veitti Davíð ævarandi konungdóm yfir Ísrael, honum og niðjum hans, með saltsáttmála? ⁶En Jeróbóam Nebatsson, þjónn Salómons, sonar Davíðs, hófst handa og gjörði uppreisn gegn herra sínum. ⁷Og að honum söfnuðust lausingjar og hrakmenn, og þeir urðu yfirsterkari Rehabeam syni Salómons, en Rehabeam var ungur og hugdeigur og fékk eigi veitt þeim viðnám. ⁸Og nú hyggist þér munu veita viðnám konungdómi Drottins, þeim er niðjar Davíðs hafa á hendi, af því að þér eruð mjög fjölmennir, og gullkálfnir, þeir er Jeróbóam hefir gjöra látið yður að guðum, eru með yður. ⁹Hafið þér þá eigi rekið burt presta Drottins, niðja Arons, og levítana, og gjört yður presta að sið heiðinna þjóða? Hver sá, er kom til þess að láta fylla hönd sína með ungt naut og sjö hrúta, hann varð prestur falsguðanna. ¹⁰En vor Guð er Drottinn, vér höfum eigi yfirgefið hann, og niðjar Arons hafa á hendi prestþjónustu fyrir Drottin, og levítar hafa störf á hendi ¹¹og færa Drottin á hverjum morgni og hverju kveldi brennifórnir og ilmreykelsi og leggja brauð í raðir á borðið úr skíru gulli og kveikja á hverju kveldi á gullstjakanum og lömpum hans. Því að vér gætum ákvæða Drottins, Guðs vors, en þér hafið yfirgefið hann. ¹²Og sjá! Guð er með oss í broddi fylkingar og prestar hans með hvellilúðrana til þess að blása til atlögu gegn yður. Þér Ísraelsmenn! Berjist eigi gegn Drottin, Guði feðra yðar, því að þér munuð engu fá framgengt.“

¹³En Jeróbóam lét þá, er lágu í launsátri, fara í kring til þess að koma að baki þeim. Voru þeir gagnvart Júdamönnum, en launsátursliðið að baki þeim. ¹⁴Og er Júdamenn sneru sér við, sáu þeir að þeim var búinn bardagi bæði að baki og að framan. Þá hrópuðu þeir til Drottins, og prestarnir þeyttu lúðrana, ¹⁵og Júdamenn æptu heróp, og er Júdamenn æptu heróp, þá laust Guð Jeróbóam og allan Ísrael í augsyn Abía og Júda. ¹⁶Og Ísraelsmenn flýðu fyrir Júdamönnum, og Guð gaf þá þeim á vald. ¹⁷Og Abía og lið hans felldu þá unnvörpum, svo að fimm hundruð þúsund einvalaliðs féllu af Ísraelsmönnum, vopnum vegnir. ¹⁸Þannig urðu Ísraelsmenn að lúta í lægra haldi um þær mundir, og Júdamenn urðu yfirsterkari, því að þeir studdust við Drottin, Guð feðra þeirra. ¹⁹En Abía veitti Jeróbóam eftirför og vann af honum borgir: Betel og þorpin umhverfis hana, Jesana og þorpin umhverfis hana og Efron og þorpin umhverfis hana. ²⁰Og Jeróbóam var máttvana síðan, meðan Abía lifði, og Drottinn laust hann, svo að hann dó.

²¹En Abía efldist, og hann tók sér fjórtán konur og gat tuttugu og tvo sonu og sextán dætur.

²²En það sem meira er að segja um Abía, athafnir hans og orð, það er ritað í Skýringum Íddós spámanns.

14

^a ¹Og Abía lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í Davíðsborg. Og Asa sonur hans tók ríki eftir hann. Á hans dögum var friður í landi í tíu ár.

Asa konungur í Júda

²Asa gjörði það, sem gott var og rétt í augum Drottins, Guðs síns. ³Hann afnam hin útlendu ölturu og fórnarhæðirnar, braut sundur merkissteinana og hjó sundur asérurnar. ⁴Og hann bauð Júdamönnum að leita Drottins, Guðs feðra þeirra, og breyta eftir lögmáli hans og skipunum. ⁵Hann afnam hæðirnar og sólsúlurnar úr öllum Júdaborgum, og ríkið naut friðar um hans daga.

⁶Hann reisti kastala í Júda, því að friður var í landi og enginn átti í ófriði við hann þau árin, því að Drottinn veitti honum frið. ⁷Og hann sagði við Júdamenn: „Látum oss reisa borgir þessar og girða um þær með múrum og turnum, hurðum og slagbröndum, því að enn þá er landið oss opið, af því að vér höfum leitað Drottins, Guðs vors. Vér höfum leitað hans, og hann hefir veitt oss frið allt um kring.“ Byggðu þeir síðan og gekk það vel. ⁸Og Asa hafði her, er skjöld bar og spjót, úr Júda þrjú hundruð þúsund og úr Benjamín tvö hundruð og áttatíu þúsund manna, er buklara báru og boga bentu. Voru þeir allir hinir mestu kappar.

⁹En Sera Blálendingur fór í móti þeim með milljón hermanna og þrjú hundruð vagna og komst allt til Maresa. ¹⁰Fór Asa út í móti honum, og fylktu þeir sér til orustu í Sefatadal hjá Maresa. ¹¹Og Asa ákallaði Drottin, Guð sinn, og sagði: „Drottinn, enginn nema þú getur hjálpað lítilmagnanum gegn hinum voldugu. Hjálpa þú oss, Drottinn, Guð vor, því að við þig styðjumst vér, og í þínu nafni höfum vér farið á móti þessum mannfjölda. Drottinn, þú ert vor Guð, gagnvart þér er dauðlegur maðurinn máttvana.“ ¹²Og Drottinn lét Blálendingana biða ósigur fyrir Asa og fyrir Júdamönnum, svo að Blálendingar flýðu. ¹³En Asa og lið það, er með honum var, veittu þeim eftirför til Gerar, og féll lið af Blálendingum, svo að enginn þeirra var eftir á lífi, því að þeir féllu unnvörpum fyrir Drottni og fyrir her hans. Höfðu þeir þaðan afar mikið herfang. ¹⁴Þeir unnu og allar borgir umhverfis Gerar, því að ótti við Drottin var kominn yfir þær. Rændu þeir síðan allar borgirnar, því að þar var miklu að ræna. ¹⁵Þá náðu þeir og hjarðtjöldunum og höfðu á burt með sér að herfangi fjölda sauða og úlfalda, og sneru síðan aftur til Jerúsalem.

15

¹Þá kom andi Guðs yfir Asarja Ódeðsson. ²Gekk hann fram fyrir Asa og mælti til hans: „Hlýðið á mig, þér Asa og allur Júda og Benjamín. Drottinn er með yður, ef þér eruð með honum. Ef þér leitið hans, mun hann gefa yður kost á að finna sig, en ef þér yfirgefið hann, mun hann yfirgefa yður. ³En langan tíma hefir Ísrael verið án hins sanna Guðs, án presta, er fræddu hann, og án lögmáls. ⁴Og er þeir voru í nauðum staddir, sneru þeir sér til Drottins, Ísraels Guðs, og leituðu hans, og hann gaf þeim kost á að finna sig. ⁵Um þær mundir voru engar tryggðir fyrir þá, er fóru eða komu, heldur var hið mesta griðaleysi meðal allra íbúa héraðanna. ⁶Þjóð rakst á þjóð og borg á borg, því að Drottinn hræddi þá

^a 13.23 í hebr. textanum.

með hvers konar nauðum. ⁷En verið þér öruggir og látið yður eigi fallast hendur, því að breytni yðar mun umbun hljóta.“

⁸En er Asa heyrði orð þessi og spádóm Ódeðs spámanns, þá herti hann upp hugann og útrýmdi viðurstyggðunum úr öllu landi Júda og Benjamíns, svo og úr borgum þeim, er hann hafði unnið á Efraímfjöllum, en endurnýjaði altari Drottins, það er var frammi fyrir forsal Drottins. ⁹Síðan stefndi hann saman öllum Júda og Benjamín og aðkomumönnum þeim, er hjá þeim voru af Efraím, Manasse og Simeon, því að fjöldi manna af Ísrael hafði gengið honum á hönd, er þeir sáu að Drottinn, Guð hans, var með honum. ¹⁰Og þeir komu saman í Jerúsalem í þriðja mánuði á fimmtánda ríkisári Asa. ¹¹Og á þeim degi færðu þeir Drottni í sláturfórni af herfanginu, er þeir höfðu fengið: sjö hundruð naut og sjö þúsund sauði. ¹²Og þeir bundust þeim sáttmála, að leita Drottins, Guðs feðra þeirra, af öllu hjarta sínu og allri sálu sinni, ¹³og skyldi hver sá, er eigi leitaði Drottins, Guðs Ísraels, líflátinn, yngri sem eldri, karl eða kona. ¹⁴Sóru þeir síðan Drottni eiða með hárrí röddu og lustu upp fagnaðarópi, en lúðrar og básúnur kváðu við. ¹⁵Og allur Júda gladdist yfir eiðnum, því að þeir höfðu eið unnið af öllu hjarta sínu og leitað hans af öllum huga sínum. Gaf Drottinn þeim því kost á að finna sig og veitti þeim frið allt um kring. ¹⁶Asa konungur svipti jafnvel Maöku, móður sína, drottningartigninni, fyrir það, að hún hafði gjöra látið hræðilegt aseru-líkneski. Og Asa hjó sundur þetta hræðilega líkneski hennar, muldi það og brenndi það í Kídrondal. ¹⁷En fórnarhæðirnar voru ekki afnumdar úr Ísrael. Þó var hjarta Asa óskipt alla ævi hans. ¹⁸Hann lét og flytja í hús Guðs helgigjafir föður síns, svo og helgigjafir sínar, silfur, gull og áhöld. ¹⁹Og enginn ófriður var fram að þritugasta og fimmta ríkisári Asa.

16

¹Á þritugasta og sjötta ríkisári Asa fór Basa Ísraelskonungur herför á móti Júda og víggirti Rama, svo að enginn maður gæti komist út eða inn hjá Asa Júdakonungi. ²Þá tók Asa silfur og gull úr fjárhirslum húss Drottins og konungshallarinnar og sendi Benhadad Sýrlandskonungi, er bjó í Damaskus, með þessari orðsending: ³„Sáttmáli er milli mín og þín, milli föður míns og föður þíns. Sjá, ég sendi þér silfur og gull: Skalt þú nú rjúfa bandalag þitt við Basa Ísraelskonung, svo að hann hafi sig á burt frá mér.“

⁴Benhadad tók vel máli Asa konungs og sendi hershöfðingja sína móti borgum Ísraels og unnu þeir Íjón, Dan og Abel Maím og öll forðabúir í Naftalí borgum. ⁵Þegar Basa spurði það, lét hann af að víggirða Rama og hætti við starf sitt.

⁶En Asa konungur bauð út öllum Júdamönnum, og fluttu þeir burt steinana og viðinn, sem Basa hafði víggirt Rama með, og víggirti hann með þeim Geba og Mísra.

⁷En um þetta leyti kom Hananí sjáandi til Asa Júdakonungs og sagði við hann: „Sakir þess að þú studdist við Sýrlandskonung, en studdist ekki við Drottin, Guð þinn, sakir þess er her Sýrlandskonungs genginn þér úr greipum. ⁸Voru ekki Blálendingar og Líbýumenn mikill her, með afar marga vagna og riddara? En af því þú studdist við Drottin, gaf hann þá þér á vald. ⁹Því að augu Drottins hvarfla um alla jörðina, til þess að hann megi sýna sig máttkan þeim til hjálpar, sem eru heils hugar við hann. Þér hefir farið heimskulega í þessu, því að héðan í frá munu menn stöðugt eiga í ófriði við þig.“ ¹⁰En Asa rann í skap við sjáandann og setti hann í stokkhúsið, því að hann var honum reiður fyrir þetta. Asa sýndi og sumum af lýðnum ofríki um þessar mundir.

¹¹Saga Asa er frá upphafi til enda rituð í bókum Júda– og Ísraelskonunga. ¹²Á þrítugasta og níunda ríkisári sínu gjörðist Asa fótaveikur, og varð sjúkleiki hans mjög mikill. En einnig í sjúkleik sínum leitaði hann ekki Drottins, heldur læknanna. ¹³Og Asa lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og dó á fertugasta og fyrsta ríkisári sínu. ¹⁴Og hann var grafinn í gröf sinni, er hann hafði látið höggva út handa sér í Davíðsborg. Og hann var lagður á líkbekk, er fylltur var kryddjurtum og alls konar smyrslum, blönduðum ilmreykelsi, og afar mikil brenna var gjörð honum til heiðurs.

Jósafat konungur í Júda

17

¹Jósafat sonur hans tók ríki eftir hann og efldi sig gegn Ísrael. ²Hann setti herlið í allar víggirtar borgir í Júda og lét fógeta í Júdaland og Efraímborgir, þær er Asa faðir hans hafði unnið. ³Og Drottinn var með Jósafat, því að hann gekk á hinum fyrri vegum Davíðs forföður síns og leitaði ekki Baalanna, ⁴heldur leitaði Guðs föður síns og fór eftir skipunum hans og breytti ekki sem Ísrael. ⁵Þess vegna staðfesti Drottinn konungdóminn í hendi hans, svo að allur Júda færði Jósafat gjafir, svo að honum hlotnaðist afar mikil auðlegð og sæmd. ⁶Og með því að honum óx hugur á vegum Drottins, þá afnam hann og fórnarhæðirnar og asérurnar úr Júda.

⁷En á þriðja ríkisári sínu sendi hann höfðingja sína Benhaíl, Óbadía, Sakaría, Netaneel og Mikaja til þess að kenna í Júdaborgum, ⁸og með þeim levítana Semaja, Netanja, Sebadja, Asahel, Semíramót, Jónatan, Adónía, Tobía og Tob Adónía levíta, og ásamt þeim prestana Elísama og Jóram. ⁹Þeir kenndu í Júda og höfðu með sér lögbók Drottins, og fóru um allar borgir í Júda og kenndu lýðnum. ¹⁰Og ótti við Drottin kom yfir öll heiðnu ríkin, er voru umhverfis Júda, svo að þau lögðu eigi í ófrið við Jósafat. ¹¹Og nokkrir af Filistum færðu Jósafat gjafir og silfur í skatt. Einnig færðu Arabar honum fénað: sjö þúsund og sjö hundruð hrúta og sjö þúsund og sjö hundruð geithafra.

¹²Og þannig varð Jósafat æ voldugri, svo að yfir tók, og hann reisti hallir og vistaborgir í Júda. ¹³Hafði hann afar mikinn vistaforða í Júdaborgum, og hermenn hafði hann í Jerúsalem, hina mestu kappa. ¹⁴Og þetta er tala þeirra eftir ættum þeirra: Af Júda voru þúsundhöfðingjar: Adna höfuðsmaður og þrjú hundruð þúsund hraustir kappar með honum. ¹⁵Honum næstur gekk Jóhanan höfuðsmaður og tvö hundruð og áttatíu þúsund manns með honum. ¹⁶Honum næstur var Amasja Síkríson, er sjálfviljuglega hafði gengið Drottni á hönd, og tvö hundruð þúsund hraustir kappar með honum. ¹⁷En af Benjamín voru: Eljada kappi og tvö hundruð þúsund manns með honum, vopnaðir bogum og buklurum, ¹⁸og honum næstur Jósabad og hundrað og áttatíu þúsund herbúinna manna með honum. ¹⁹Þessir voru þeir, er konungi þjónuðu, auk þeirra, er konungur hafði sett í víggirtar borgir í öllu Júdalandi.

18

¹Jósafat hlotnaðist afar mikil auðlegð og sæmd, og hann mægðist við Akab. ²Eftir nokkur ár fór hann á fund Akabs til Samaría. Þá slátraði Akab fjölda sauða og nauta handa honum og mönnum þeim, er með honum voru, og gínnti hann að fara með sér til að herja á Ramót í Gíleað.

³Þá mælti Akab Ísraelskonungur við Jósafat Júdakonung: „Hvort munt þú fara með mér til Ramót í Gíleað?“

Hann svaraði honum: „Eitt skal yfir báða ganga, mig og þig, mína þjóð og þína þjóð. Skal ég fara með þér til bardagans.“

⁴Og Jósafat sagði við Ísraelskonung: „Gakk þú fyrst til fréttu og vit, hvað Drottinn segir.“

⁵Þá stefndi Ísraelskonungur saman spámönnunum, fjögur hundruð manns, og sagði við þá: „Á ég að fara og herja á Ramót í Gíleað, eða á ég að hætta við það?“ Þeir svörðu: „Far þú, og Guð mun gefa hana í hendur konungi.“

⁶En Jósafat mælti: „Er hér ekki enn einhver spámaður Drottins, að vér mættum leita fréttu hjá honum?“

⁷Ísraelskonungur mælti til Jósafats: „Enn er einn eftir, er vér gætum látið ganga til fréttu við Drottin, en mér er lítið um hann gefið, því að hann spáir mér aldrei góðu, heldur ávallt illu. Hann heitir Míka Jimlason.“

Jósafat sagði: „Eigi skyldi konungur svo mæla.“

⁸Þá kallaði Ísraelskonungur einn af hirðmönnum sínum og mælti: „Sæk sem skjótast Míka Jimlason.“ ⁹En Ísraelskonungur og Jósafat Júdakonungur sátu hvor í sínu háseti, skryddir purpuraklæðum úti fyrir borgarhliði Samaría, og allir spámennirnir spáðu frammi fyrir þeim. ¹⁰Þá gjörði Sedekía Kenaanason sér horn úr járn og mælti: „Svo segir Drottinn: Með þessum munt þú reka Sýrlendinga undir, uns þú hefir gjöreytt þeim.“ ¹¹Og allir spámennirnir spáðu á sömu leið og sögðu: „Far þú til Ramót í Gíleað. Þú munt giftudrjúgur verða, og Drottinn mun gefa hana í hendur konungi.“

¹²Sendimaðurinn, sem farinn var að sækja Míka, mælti til hans á þessa leið: „Sjá, spámennirnir hafa einum munni boðað konungi hamingju. Mæl þú sem þeir og boða þú hamingju.“ ¹³En Míka mælti: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir: Það sem Guð minn til mín talar, það mun ég mæla.“

¹⁴Þegar hann kom til konungs, mælti konungur til hans: „Míka, eigum vér að fara og herja á Ramót í Gíleað, eða eigum vér að hætta við það?“

Þá sagði hann: „Farið, þér munuð giftudrjúgir verða, og þeir munu gefnir verða yður á vald!“

¹⁵Þá sagði konungur við hann: „Hversu oft á ég að særa þig um, að þú segir mér eigi annað en sannleikann í nafni Drottins?“

¹⁶Þá mælti hann: „Ég sá allan Ísrael tvístrast um fjöllin eins og hirðislausa sauði, og Drottinn sagði: Þessir hafa engan herra. Fari þeir í friði hver heim til sín.“ ¹⁷Þá sagði Ísraelskonungur við Jósafat: „Fer nú eigi sem ég sagði þér: Hann spáir mér eigi góðu, heldur illu einu?“ ¹⁸Þá mælti hann: „Eigi er svo. Heyrið orð Drottins! Ég sá Drottin sitja í háseti sínu og allan himins her standa á tvær hendur honum.“ ¹⁹Og Drottinn sagði: „Hver vill ginna Akab Ísraelskonung til þess að fara til Ramót í Gíleað og falla þar?“ Og einn sagði þetta og annar hitt. ²⁰Þá gekk fram andi, staðnæmdist frammi fyrir Drottin og mælti: „Ég skal ginna hann.“ Og Drottinn sagði við hann: „Með hverju?“ ²¹Hann mælti: „Ég ætla að fara og verða lygiandi í munni allra spámanna hans.“ Þá mælti hann: „Þú skalt ginna

hann, og þér mun takast það. Far og gjör svo!‘ ²²Þannig hefir þá Drottinn lagt lygianda í munn þessum spámönnum þínum, þar sem Drottinn hefir þó ákveðið að leiða yfir þig ógæfu.“

²³Þá gekk að Sedekía Kenaanason, laust Míka kinnhest og mælti: „Hvaða leið hefir andi Drottins farið frá mér til þess að tala við þig?“

²⁴Þá mælti Míka: „Það munt þú sjá á þeim degi, er þú fer í felur úr einu herberginu í annað.“

²⁵Þá mælti Ísraelskonungur: „Takið Míka og færið hann Amón borgarstjóra og Jóas konungssyni ²⁶og segið: „Svo segir konungur: Kastið manni þessum í dýflissu og gefið honum brauð og vatn af skornum skammti, þar til er ég kem aftur heill á húfi.““

²⁷Þá mælti Míka: „Komir þú aftur heill á húfi, þá hefir Drottinn eigi talað fyrir minn munn.“ Og hann mælti: „Heyri það allir lýðir!“

²⁸Síðan fóru þeir Ísraelskonungur og Jósafat Júðakonungur til Ramót í Gíleað. ²⁹Og Ísraelskonungur sagði við Jósafat: „Ég mun klæðast dularbúningi og ganga í orustuna, en þú skalt vera klæddur búningi þínum.“ Klæddist þá Ísraelskonungur dularbúningi, og gengu þeir í orustuna. ³⁰En Sýrlandskonungur hafði boðið foringjunum fyrir vagnliði sínu á þessa leið: „Þér skuluð eigi berjast við neinn, hvorki smáan né stóran, nema Ísraelskonung einan!“ ³¹Og er foringjarnir fyrir vagnliðinu sáu Jósafat, sögðu þeir: „Þetta er Ísraelskonungurinn!“ og umkringdu hann til að berjast við hann. Þá kallaði Jósafat hátt, og Drottinn hjálpaði honum og Guð gínti þá burt frá honum. ³²Og er foringjarnir fyrir vagnliðinu sáu, að það var ekki Ísraelskonungur, þá hættu þeir að elta hann.

³³En maður nokkur lagði ör á streng og skaut af handahófi, og kom á Ísraelskonung milli brynbeltis og pansara. Þá mælti hann við kerrusveininn: „Snú þú við og kom mér burt úr bardaganum, því að ég er sár.“ ³⁴Var bardaginn hinn harðasti um daginn, og Ísraelskonungur stóð í vagninum andspænis Sýrlendingum allt til kvölds, og dó hann um sólsetur.

19

¹Jósafat Júðakonungur sneri við heim til sín til Jerúsalem, heill á húfi. ²Þá gekk Jehú sjáandi Hananíson fyrir hann og mælti til Jósafats konungs: „Hjálpar þú hinum óguðlegu og elskar þú þá, er hata Drottin? Sakir þessa liggur á þér reiði Drottins. ³Þó er nokkuð gott fundið í fari þínu, því að þú hefir útrýmt asérunum úr landinu og beint huga þínum að því að leita Guðs.“

⁴En Jósafat dvaldist í Jerúsalem nokkurn tíma. Síðan fór hann aftur um meðal lýðsins frá Beerseba allt til Efraímfjalla og sneri heim til Drottins, Guðs feðra þeirra. ⁵Hann skipaði og dómara í landinu, í öllum víggirtum borgum í Júða, í hverri borg. ⁶Og hann sagði við dómarana: „Gætið að, hvað þér gjörið, því að eigi dæmið þér í umboði manna, heldur Drottins, og hann er með yður í dómum. ⁷Veri þá ótti Drottins yfir yður, hafið gát á breytni yðar, því að hjá Drottni, Guði vorum, er ekkert ranglæti eða manngreinarálit, né mútur þegnar.“ ⁸En einnig í Jerúsalem skipaði Jósafat menn af levítunum og prestunum og ætthöfðingjum Ísraels til þess að gegna dómarastörfum Drottins og réttarþrætum Jerúsalembúa. ⁹Og hann lagði svo fyrir þá: „Svo skuluð þér breyta í ótta Drottins, með trúmennsku og af heilum hug. ¹⁰Og í hverri þrætu, er kemur fyrir yður frá bræðrum yðar,

þeim er búa í borgum sínum, hvort sem það er vígsök eða um lögmál eða boðorð eða lög eða ákvæði, þá skuluð þér vara þá við, svo að þeir verði ekki sekir við Drottin, og reiði komi yfir yður og bræður yðar. Svo skuluð þér breyta, að þér verðið ekki sekir. ¹¹En Amarja höfuðprestur skal vera fyrir yður í öllum málefnum Drottins, og Sebadja Ísmaelsson, höfðingi Júda ættar, í öllum málefnum konungs, og levítana hafið þér fyrir starfsmenn. Gangið öruggir til starfa. Drottinn mun vera með þeim, sem góður er.“

20

¹Svo bar til eftir þetta, að Móabítar og Ammónítar og nokkrir af Meúnítum með þeim fóru á móti Jósafat til bardaga. ²Og menn komu og fluttu Jósafat svolátandi tíðindi: „Afar mikill mannfjöldi kemur á móti þér handan yfir hafið, frá Edóm, og eru þeir þegar í Haseson Tamar, það er Engedí.“ ³Þá varð Jósafat hræddur og tók að leita Drottins, og lét boða föstu um allan Júda. ⁴Þá söfnuðust Júdamenn saman til þess að leita Drottins. Komu menn einnig úr öllum Júdaborgum til þess að leita Drottins. ⁵En Jósafat gekk fram í söfnuði Júda og Jerúsalem, í musteri Drottins, úti fyrir nýja forgarðinum ⁶og mælti: „Drottinn, Guð feðra vorra! Þú ert Guð á himnum, þú drottinnar yfir öllum ríkjum heiðingjanna. Í þinni hendi er máttur og megin, og fyrir þér fær enginn staðist. ⁷Þú hefir, Guð vor, stökkt íbúum lands þessa undan lýð þínum Ísrael og gefið það niðjum Abrahams vinar þíns um aldur og ævi. ⁸Og þeir settust þar að og byggðu þér þar helgidóm, þínu nafni, og mæltu: ⁹„Ef ógæfa dynur yfir oss, ófriður, refsíðmur, drepsótt eða hallæri, þá munum vér ganga fram fyrir þetta hús og fram fyrir þig, því að þitt nafn býr í húsi þessu, og vér munum hrópa til þín í nauðum vorum, að þú megir heyra og hjálpa.“ ¹⁰Og sjá, hér eru nú Ammónítar og Móabítar og Seírfjalla-búar. Meðal þeirra leyfðir þú eigi Ísraelsmönnum að koma, þá er þeir komu frá Egyptalandi, heldur hörfuðu þeir frá þeim og eyddu þeim eigi. ¹¹Og nú launa þeir oss og koma til þess að hrekja oss frá óðali þínu, er þú hefir veitt oss til eignar. ¹²Guð vor, munt þú eigi láta dóm yfir þá ganga? Því að vér erum máttvana gagnvart þessum mikla mannfjölda, er kemur í móti oss. Vér vitum eigi, hvað vér eigum að gjöra, heldur mæna augu vor til þín.“ ¹³En allir Júdamenn stóðu frammi fyrir Drottni, ásamt ungbörnum þeirra, konum og sonum.

¹⁴Þá kom andi Drottins yfir Jehasíel Sakaríason, Benajasonar, Jeielssonar, Mattanjonar, levíta af Asafsniðjum, þar í söfnuðinum ¹⁵og hann mælti: „Hlýðið á allir Júdamenn og Jerúsalembúar og þú Jósafat konungur: Svo segir Drottinn við yður: Hræðist eigi né skelfist fyrir þessum mikla mannfjölda, því að eigi er yður búinn bardaginn, heldur Guði. ¹⁶Farið í móti þeim á morgun. Þeir munu halda upp Sís-stíginn, og þér munuð mæta þeim í dalbotninum austan við Jerúel-eyðimörk. ¹⁷En eigi þurfið þér að berjast við þá, skipið yður aðeins í fylkingu, standið kyrrir og sjáið liðsinni Drottins við yður, þér Júdamenn og Jerúsalembúar. Óttist eigi og skelfist eigi. Farið í móti þeim á morgun, og Drottinn mun vera með yður.“

¹⁸Þá laut Jósafat fram á ásjónu sína til jarðar, og allir Júdamenn og Jerúsalembúar féllu fram fyrir Drottin til þess að tilbiðja Drottin. ¹⁹Síðan stóðu upp levítarnir, er voru af Kahatítaniðjum og Kóraitaniðjum, til þess að lofa Drottin, Guð Ísraels, með afar hárrí röddu. ²⁰Og næsta morgun tóku þeir sig upp í býtið og fóru til Tekóa-eyðimerkur, og er þeir fóru út, gekk Jósafat fram og mælti: „Heyrið mig, þér Júdamenn og Jerúsalembúar! Treystið Drottni, Guði yðar, þá munuð þér fá staðist, trúið spámönnum hans, þá munuð

þér giftudrjúgir verða!“²¹Síðan réðst hann um við lýðinn og skipaði söngvara Drottni til handa, að þeir skyldu hefja lofsöngva í helgum skróða, þá er þeir færu út á undan hermönnunum, og segja: „Lofið Drottin, því að miskunn hans varir að eilífu.“²²En er þeir hófu fagnaðarópið og lofsönginn, setti Drottinn launsátur móti Ammónítum, Móabítum og Seírfjalla-búum, er fóru í móti Júda, og þeir biðu ósigur.²³Ammónítar og Móabítar hófust gegn Seírfjalla-búum til þess að gjöreyða þeim og tortíma, og er þeir höfðu gjörsigrað Seirbúa, þá hjálpuðu þeir til að tortíma hver öðrum.²⁴Og er Júdamenn komu á hæðina, þaðan er sjá mátti yfir eyðimörkina, og lituðust um eftir mannfjöldanum, sjá, þá voru þeir hnignir dauðir til jarðar, og enginn hafði undan komist.²⁵En Jósafat kom með mönnum sínum til þess að taka af þeim herfang. Fundu þeir afar mikið af fénaði og munum og klæðum og dýrum áhöldum og rændu handa sér svo miklu, að þeir gátu eigi borið. Og þeir voru þrjá daga að taka af þeim herfang, því að mikið var af því.²⁶En á fjórða degi söfnuðust þeir saman í Lofgjörðardal, því að þar lofuðu þeir Drottin. Fyrir því heitir sá staður Lofgjörðardalur fram á þennan dag.²⁷Síðan sneru allir Júdamenn og Jerúsalembúar, og Jósafat fremstur í flokki, með fögnuði á leið til Jerúsalem, því að Drottinn hafði veitt þeim fögnuð yfir óvinum þeirra.²⁸Og þeir héldu inn í Jerúsalem, í hús Drottins, með hörpum, gígjum og lúðrum.²⁹En ótti við Guð kom yfir öll heiðnu ríkin, er menn fréttu, að Drottinn hefði barist við óvini Ísraels.³⁰Og friður var í ríki Jósafats, og Guð hans veitti honum frið allt um kring.

³¹Og Jósafat ríkti yfir Júda. Hann var þrjátíu og fimm ára gamall, þá er hann varð konungur, og tuttugu og fimm ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Asúba Sílhídóttir.³²Hann fetaði í fótspor Asa föður síns og veik eigi frá þeim, með því að hann gjörði það sem rétt var í augum Drottins.³³Þó voru fórnarhæðirnar ekki afnumdar, og enn þá sneri lýðurinn eigi hjörtum sínum til Guðs feðra þeirra.

³⁴Það sem meira er að segja um Jósafat, er frá upphafi til enda ritað í Sögu Jehú Hananísonar, sem tekin er upp í bók Ísraelskonunga.

³⁵Eftir þetta gjörði Jósafat Júdakonungur samband við Ahasía Ísraelskonung. Hann breytti óguðlega.³⁶En Jósafat gjörði samband við hann til þess að gjöra skip, er færu til Tarsis, og þeir gjörðu skip í Esjón Geber.³⁷Þá spáði Elíesar Dóðavahúson frá Maresa gegn Jósafat og mælti: „Sakir þess að þú gjörðir samband við Ahasía, ónýtir Drottinn fyrirtæki þitt.“ Og skipin brotnuðu og gátu eigi farið til Tarsis.

21

¹Og Jósafat lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn hjá feðrum sínum í Davíðsborg. Og Jóram sonur hans tók ríki eftir hann.

Jóram konungur í Júda

²Jóram átti bræður, sonu Jósafats: Asarja, Jehíel, Sakaríja, Asarjahú, Mikael og Sefatja. Allir þessir voru synir Jósafats Ísraelskonungs.³Og faðir þeirra hafði gefið þeim miklar gjafir í silfri og gulli og skartgripum, svo og kastalaborgir í Júda, en konungdóminn fékk hann Jóram í hendur, því að hann var frumgetningurinn.⁴En er Jóram hafði náð völdum yfir ríki föður síns og var orðinn fastur í sessi, þá lét hann drepa alla bræður sína og auk þess nokkra af höfðingjum Ísraels með sverði.⁵Jóram var þrjátíu og tveggja ára gamall,

þá er hann varð konungur, og átta ár ríkti hann í Jerúsalem. ⁶Og hann fetaði í fótspor Ísraelskonunga, eins og Akabsætt gjörði, því að hann var kvæntur dóttur Akabs. Þannig gjörði hann það, sem illt var í augum Drottins. ⁷En Drottinn vildi eigi afmá ætt Davíðs, sakir sáttmála þess, er hann hafði gjört við Davíð, og samkvæmt því, er hann hafði heitið, að gefa honum og niðjum hans lampa alla daga.

⁸Á hans dögum brutust Edómítar undan yfirráðum Júda og tóku konung yfir sig. ⁹Þá fór Jóram með höfðingjum sínum og öllu vagnliðinu yfir til Saír. Hann tók sig upp um nóttina og barði á Edómítum, sem héldu honum í herkví, svo og á foringjum vagnliðsins. ¹⁰Þannig brutust Edómítar undan yfirráðum Júda og hafa aldrei lotið þeim síðan. Þá braust og Líbna um sama leyti undan yfirráðum hans, af því að hann hafði yfirgefið Drottin, Guð feðra sinna. ¹¹Einnig hann gjörði fórnarhæðir í Júdaborgum, ginnti Jerúsalembúa til skurðgoðadýrkunar og tældi Júda. ¹²Þá kom til hans bréf frá Elía spámanni, er svo hljóðaði: „Svo segir Drottinn, Guð Davíðs forföður þíns: Sakir þess að þú fetaðir eigi í fótspor Jósafats föður þíns og Asa Júdakonungs, ¹³heldur fetaðir í fótspor Ísraelskonunga og ginntir Júda og Jerúsalembúa til skurðgoðadýrkunar, eins og Akabsætt ginnti menn til skurðgoðadýrkunar, og lést auk þessa drepa bræður þína, ættmenn þína, er betri voru en þú, ¹⁴þá mun Drottinn ljósta lýð þinn, sonu þína og konur og alla eign þína áfelli miklu. ¹⁵En sjálfur munt þú taka sjúkleik, iðrakovl, uns iður þín loks falla út af sjúkdóminum.“ ¹⁶Og Drottinn æsti reiði Filista og Araba, þeirra er búa hjá Blálendingum, gegn Jóram, ¹⁷svo að þeir fóru herför gegn Júda, brutust inn og höfðu burt með sér að herfangi allt fémætt, er var í konungshöllinni, og auk þess sonu hans og konur. Varð enginn eftir af sonum hans nema Jóahas, er var yngstur sona hans. ¹⁸En ofan á allt þetta laust Drottinn hann með ólæknandi iðrasjúkleik. ¹⁹Og eftir alllangan tíma, að liðnum nær tveim árum, féllu iður hans út af sjúkdóminum, og dó hann eftir miklar þjáningar. En þjóð hans gjörði ekkert bál honum til heiðurs eins og feðrum hans. ²⁰Hann var þrjátíu og tveggja ára gamall, þá er hann varð konungur, og átta ár ríkti hann í Jerúsalem. Fór hann svo, að enginn óskaði hans aftur, og var hann jarðaður í Davíðsborg, þó eigi í konungagröfunum.

Ahasía konungur í Júda

22

¹Síðan tóku Jerúsalembúar Ahasía, yngsta son hans, til konungs eftir hann, því að ræningjaflokkurinn, er komið hafði til herbúðanna ásamt Aröbunum, hafði drepitð alla þá, er eldri voru, og þannig tók Ahasía ríki, sonur Jórams Júdakonungs. ²Ahasía var fjörutíu og tveggja ára gamall, þá er hann varð konungur, og eitt ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Atalía, sonardóttir Omrí. ³Hann fetaði líka í fótspor Akabsættar, því að móðir hans fékk hann til óguðlegs athæfis með ráðum sínum. ⁴Og hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, eins og ættmenn Akabs, því að þeir voru ráðgjafar hans eftir dauða föður hans, sjálfum honum til tjóns. ⁵Að þeirra ráðum var það og, að hann fór herför með Jóram Akabssyni Ísraelskonungi í móti Hasael Sýrlandskonungi, til Ramót í Gíleað, en Sýrlendingar særðu Jóram. ⁶Þá sneri hann aftur til þess að láta græða sár sín í Jesreel, þau er hann hafði fengið við Rama, þá er hann barðist við Hasael Sýrlandskonung. En Ahasía Jóramsson Júdakonungur fór ofan til Jesreel til þess að vitja um Jóram Akabsson, af því að hann lá sjúkur. ⁷En það var að Guðs tilstilli, til hrakfara fyrir Ahasía, að hann fór til Jórams. Þegar hann var þangað kominn, fór hann með Jóram á móti Jehú Nimsísyni, er Drottinn hafði smyrja látið til þess að afmá Akabs ætt. ⁸Og er Jehú háði dóm yfir

Akabsætt, hitti hann hershöfðingja Júdamanna og bræðrasonu Ahasía, er þjónuðu Ahasía, og lét drepa þá. ⁹Síðan lét hann leita Ahasía, og var hann handtekinn, en hann hafði falið sig í Samaría. Var hann færður Jehú og drepinn. En síðan jörðuðu menn hann, því að þeir sögðu: „Hann er afkomandi Jósafats, þess er leitaði Drottins af öllu hjarta sínu.“ En enginn var sá af ætt Ahasía, er fær væri um að taka við konungdómi.

Atalía drottning í Júda

¹⁰Þegar Atalía móðir Ahasía sá, að sonur hennar var dauður, fór hún til og lét drepa alla konungsætt Júda. ¹¹Þá tók Jósabat, dóttir Jórams konungs, Jóas Ahasíason á laun úr hóp konungssonanna, er deyða átti, og fól hann og föstru hans í svefnherberginu. Þannig fól Jósabat, dóttir Jórams konungs, kona Jójada prests, hann – því að hún var systir Ahasía – fyrir Atalíu, svo að hún lét eigi drepa hann. ¹²Og hann var hjá þeim á laun sex ár í musteri Guðs, meðan Atalía ríkti yfir landinu.

23

¹En á sjöunda ári herti Jójada upp hugann og tók hundraðshöfðingjana Asarja Jeróhamsson, Ísmael Jóhanansson, Asarja Óbeðsson, Maaseja Adajason og Elisafat Síkríson sér að bandamönnum. ²Fóru þeir um í Júda og stefndu saman levítunum úr öllum Júdaborgum, og ætthöfðingjum Ísraels, og komu þeir til Jerúsalem. ³Og allur söfnuðurinn gjörði sáttmála við konung í musteri Guðs. Og hann mælti til þeirra: „Sjá, konungsson skal vera konungur, svo sem Drottinn hefir heitið um niðja Davíðs. ⁴Svo skuluð þér gjöra: Þriðjungur yðar, prestanna og levítanna, þér er heim farið hvíldardaginn, skuluð vera hliðverðir. ⁵Þriðjungur skal vera í konungshöllinni og þriðjungur í Jesód–hliði, en almúgi skal vera í forgörðum mustervis Drottins. ⁶En í musteri Drottins má enginn stíga fæti nema prestarnir og levítar þeir, er þjónustu gegna, þeir mega inn ganga, því að þeir eru helgaðir. En allur annar lýður skal gæta fyrimæla Drottins. ⁷Og levítarnir skulu fylkja sér um konung, allir með vopn í hendi, og hver sá, er vill brjótast inn í musterið, skal drepinn verða. Skuluð þér þannig vera með konungi, þá er hann kemur heim og þá er hann fer út.“

⁸Levítarnir og allir Júdamenn fóru með öllu svo sem Jójada prestur hafði um boðið, sóttu hver sína menn, bæði þá er heim fóru hvíldardaginn og þá er út fóru hvíldardaginn, því að Jójada prestur hafði eigi látið flokkana burt fara. ⁹Og Jójada prestur fékk hundraðshöfðingjunum spjótin, buklarana og skjölduna, er átt hafði Davíð konungur og voru í musteri Guðs. ¹⁰Og hann fylkti öllum lýðnum – hver maður hafði skotvopn í hendi – allt í kringum konung, frá suðurhlið mustervisins að norðurhlið mustervisins, frammi fyrir altarinu og frammi fyrir musterinu. ¹¹Þá leiddu menn konungsson fram og settu á hann kórónuna, fengu honum lögin og tóku hann til konungs, en Jójada og synir hans smurðu hann og hrópuðu: „Konungurinn lifi!“

¹²En er Atalía heyrði ópið í lýðnum og varðliðsmönnum, og hversu þeir fögnuðu konungi, þá kom hún til lýðsins í musteri Drottins. ¹³Sá hún þá konung standa við súlu sína við innganginn, og höfuðsmennina og lúðursveinana hjá konungi, og allan landslýðinn fagnandi og blásandi í lúðrana, og söngvarana með hljóðfærunum, er gáfu merki til fagnaðarópsins. Þá reif Atalía klæði sín og mælti: „Samsæri, samsæri!“

¹⁴En Jójada prestur lét hundraðshöfðingjana, fyrirliða hersins, ganga fram og mælti til þeirra: „Leiðið hana út milli raðanna, og hver sem fer á eftir henni skal drepinn með

sverði.“ Því að prestur hafði sagt: „Drepið hana eigi í musteri Drottins.“¹⁵ Síðan lögðu menn hendur á hana, og er hún var komin þangað, er leið liggur inn um hrossahliðið að konungshöllinni, þá drápu þeir hana þar.

¹⁶Jójada gjörði sáttmála milli sín og alls lýðsins og konungs, að þeir skyldu vera lýður Drottins. ¹⁷Síðan fór allur lýðurinn inn í musteri Baals og reif það niður. Ölturu hans og líkneskjur brutu þeir, en Mattan, prest Baals, drápu þeir fyrir ölturunum.

¹⁸Síðan setti Jójada varðflokka við musteri Drottins, undir forustu levítaprestanna, er Davíð hafði skipað í flokka til þjónustu við musteri Drottins, til þess að bera fram brennifórnir Drottins, eftir því sem ritað er í Móselögmáli, með fögnuði og söng, samkvæmt fyrirmælum Davíðs. ¹⁹Þá setti hann hliðverði við hliðin á musteri Drottins, til þess að enginn skyldi inn komast, er á einhvern hátt væri óhreinn. ²⁰Síðan tók hann hundraðshöfðingjana, göfugmennin og yfirmenn lýðsins, svo og landslýðinn allan, og fór með konung ofan frá musteri Drottins. Og er þeir voru komnir inn í konungshöllina um efra hliðið, þá settu þeir konung í konungshásætið. ²¹Allur landslýður fagnaði og borgin sefaðist. En Atalíu drápu þeir með sverði.

Jóas konungur í Júda

24

¹Jóas var sjö vetra gamall, þá er hann varð konungur, og fjörutíu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Sibja og var frá Beerseba. ²Jóas gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, meðan Jójada prestur lifði.

³Og Jójada tók tvær konur honum til handa, og hann gat sonu og dætur.

⁴Síðan ásetti Jóas sér að reisa við musteri Drottins. ⁵Stefndi hann þá saman prestunum og levítunum og sagði við þá: „Farið um Júdaborgir og safnið fé úr öllum Ísrael til þess að gjöra við musteri Guðs yðar, og skuluð þér vinna bráðan bug að erindi þessu.“ En levítarnir fóru að engu ótt. ⁶Þá kallaði konungur Jójada æðsta prest og sagði við hann: „Hvers vegna hefir þú eigi annast um að levítarnir heimti inn úr Júda og Jerúsalem skatta þá, er Móse, þjónn Drottins, lagði á Ísraelssöfnuð til lögmálstjaldsins?“ ⁷Því að illkvendið Atalía og synir hennar hafa brotist inn í musteri Guðs og þar á ofan eytt öllum helgigjöfum mustervis Drottins í Baalana.

⁸Síðan gjörðu menn kistu að boði konungs og settu hana fyrir utan hliðið á musteri Drottins. ⁹Var þá kunngjört í Júda og Jerúsalem, að færa skyldi Drottni skatt þann, er Móse, þjónn Guðs, hafði lagt á Ísrael í eyðimörkinni. ¹⁰Fögnuðu þá allir höfuðsmennirnir og allur lýðurinn og komu með skattinn og lögðu í kistuna, uns hún var full. ¹¹Og í hvert sinn, er hann lét levítana fara með kistuna til umsjónarmanns konungs, þegar þeir sáu að féð var mikið orðið, þá kom kanslari konungs og umboðsmaður æðsta prestsins. Tæmdu þeir kistuna og fóru síðan aftur með hana á sinn stað. Gjörðu þeir svo dag eftir dag og söfnuðu ógrynni fjár. ¹²Og konungur og Jójada fengu það verkstjórunum, er stóðu fyrir vinnunni við musteri Drottins, en þeir leigðu steinhöggvara og trésmiði til þess að reisa við musteri Drottins, svo og járnsmiði og eirsmiði til þess að gjöra við musteri Drottins. ¹³Og verkstjórnarnir unnu, svo að viðgjörðinni miðaði áfram hjá þeim, og færðu þeir musteri Guðs aftur í gott lag eftir ákveðnu máli og gengu vel frá því. ¹⁴Og er þeir höfðu

lokið því, færðu þeir konungi og Jójada afganginn af fénu, og voru af því gjörð áhöld fyrir hús Drottins – áhöld til guðspjónustu og förnfæringa, skálar og gull– og silfuráhöld.

Brenniförnir voru færðar í musteri Drottins alla ævi Jójada. ¹⁵En Jójada varð gamall og saddur lífdaga, og hann dó. Var hann hundrað og þrjátíu ára gamall, er hann dó. ¹⁶Og hann var grafinn í Davíðsborg hjá konungunum, því að hann hafði breytt vel í Ísrael, svo og gagnvart Guði og musteri hans.

¹⁷En eftir andlát Jójada komu höfuðsmenn Júda og lutu konungi, og hlýddi þá konungur á þá. ¹⁸Og þeir yfirgáfu musteri Drottins, Guðs feðra sinna, og þjónuðu asérunum og líkneskjunum. Kom þá reiði yfir Júda og Jerúsalem fyrir þessa sök þeirra. ¹⁹Og hann sendi spámenn meðal þeirra, til þess að snúa þeim aftur til Drottins. Þeir áminntu þá, en þeir gáfu því engan gaum. ²⁰En andi Guðs hreif Sakaríá, son Jójada prests, svo að hann gekk fyrir lýðinn og mælti til þeirra: „Svo segir Guð: Hvers vegna rjúfið þér boðorð Drottins og sviptið yður allri hamingju? Sakir þess að þér hafið yfirgefið Drottin, þá yfirgefur hann yður.“ ²¹Þá sórust þeir saman gegn honum og lömdu hann grjóti að boði konungs í forgarði musters Drottins. ²²Og Jóas konungur minntist eigi ástar þeirrar, er Jójada faðir hans hafði sýnt honum, heldur lét drepa son hans. En hann mælti í andarslitrunum: „Drottinn sér það og mun hegna!“

²³Þá er ár var liðið, fór her Sýrlendinga í móti honum. En er þeir komu til Júda og Jerúsalem, drápu þeir alla þjóðhöfðingja meðal lýðsins, og sendu allt herfangið til konungsins í Damaskus. ²⁴Þótt her Sýrlendinga væri fámennur, er þeir komu, gaf Drottinn samt afar mikinn her á vald þeirra, af því að þeir höfðu yfirgefið Drottin, Guð feðra sinna, og yfir Jóas létu þeir ganga refsidóma. ²⁵En er þeir héldu burt frá honum – þeir létu hann eftir fársjúkan –, þá gjörðu þjónar hans samsæri gegn honum vegna blóðsakarinnar á syni Jójada prests og drápu hann í rekkju hans. Lét hann þannig líf sitt, og var hann grafinn í Davíðsborg, en eigi var hann grafinn í konungagröfunum.

²⁶Þessir voru þeir, er samsæri gjörðu gegn honum: Sabad, sonur Símeatar hinnar ammónsku, og Jósabad, sonur Simrítar hinnar móabítísku.

²⁷En um sonu hans og upphæð skatts þess, er á hann var lagður, og byggingu Guðs musters, er ritað í Skýringum konungabókarinnar. Og Amasía sonur hans tók ríki eftir hann.

Amasía konungur í Júda

25

¹Amasía tók ríki, þá er hann var tuttugu og fimm ára gamall, og tuttugu og níu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jóaddan og var frá Jerúsalem. ²Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, þó eigi með óskiptu hjarta.

³En er hann var orðinn fastur í sessi, lét hann drepa þá menn sína, er drepíð höfðu konunginn föður hans. ⁴En börn þeirra lét hann ekki af lífi taka, heldur fór eftir því, sem ritað er í lögmalinu, í Mósebók, þar sem Drottinn mælir svo fyrir: „Feður skulu ekki láta lífið ásamt börnunum, og börn skulu ekki láta lífið ásamt feðrunum, heldur skal hver láta lífið fyrir sína eigin synd.“

⁵Og Amasía stefndi Júdamönnum saman og skipaði þeim niður eftir ættum, eftir þúsundhöfðingjum og hundraðshöfðingjum úr öllum Júda og Benjamín. Síðan kannaði hann þá, tvítuga og þaðan af eldri, og komst að raun um, að þeir voru þrjú hundruð þúsund einvalaliðs, herfærir menn, er borið gátu spjót og skjöld. ⁶Hann tók og á mála hundrað þúsund kappa af Ísrael fyrir hundrað talentur silfurs. ⁷En guðsmaður nokkur kom til hans og mælti: „Þú konungur! Eigi skyldi Ísraelsher fara með þér, því að Drottinn er eigi með Ísrael, með neinum af Efraímsniðjum, ⁸heldur skalt þú fara einn saman. Gakk þú öruggur til bardaga, annars kann Guð að láta þér veita miður fyrir óvinum þínum, því að það er á Guðs valdi að veita fulltingi og láta veita miður.“ ⁹Amasía svaraði guðsmanninum: „Hvernig á þá að fara með þessar hundrað talentur, er ég hefi gefið Ísraelshersveitinni?“ Guðsmaðurinn svaraði: „Það er á valdi Drottins að gefa þér miklu meira en það.“ ¹⁰Þá skildi Amasía frá hersveitina, er komin var til hans úr Efraím, til þess að þeir skyldu halda heimleiðis. Urðu þeir þá sárreiðir Júdamönnum og sneru heimleiðis ofsareiðir.

¹¹En Amasía herti upp hugann, fór með menn sína, hélt til Saltdals og vann sigur á Seírítum, tíu þúsundum manns. ¹²En aðra tíu þúsund handtóku Júdamenn lifandi. Fóru þeir með þá fram á klettasnös og hrundu þeim ofan af klettasnösinni, svo að brotnaði í þeim hvert bein.

¹³Þeir af hersveitinni, er Amasía hafði látið aftur hverfa, svo að þeir eigi máttu fara með honum til bardagans, þeir réðust inn í Júdaborgir, frá Samaríu til Bet Hóron, drápu þar þrjú þúsund manns og rændu miklu herfangi.

¹⁴En er Amasía var kominn heim eftir sigurinn yfir Edómítum, þá hafði hann með sér guði Seíríta og setti þá upp hjá sér svo sem guði. Laut hann þeim og brenndi reykelsi þeim til handa. ¹⁵Þá varð Drottinn reiður Amasía og hann sendi spámann til hans. Hann mælti til hans: „Hvers vegna leitar þú guða þjóðar þessarar, er eigi gátu frelsað þjóð sína úr hendi þinni?“ ¹⁶En er hann talaði til hans, þá mælti konungur við hann: „Höfum vér gjört þig að ráðgjafa konungs? Hættu, eða þú verður barinn.“ Þá hætti spámaðurinn og mælti: „Nú veit ég, að Guð hefir afráðið að tortíma þér, fyrst þú breyttir svo og vilt eigi hlýða á ráð mitt.“

¹⁷Síðan réð Amasía Júdakonungur ráðum sínum og gjörði menn á fund Jóasar Jóahassonar, Jehúsonar, Ísraelskonungs, með svolátandi orðsending: „Nú skulum við reyna með okkur.“ ¹⁸Þá sendi Jóas Ísraelskonungur Amasía Júdakonungi þau andsvör: „Þistillinn á Líbanon gjörði sedrustrénu á Líbanon svolátandi orðsending: Gef þú syni mínum dóttur þína að konu. En villidýrin á Líbanon gengu yfir þistilinn og tróðu hann sundur. ¹⁹Þú hugsar: Ég hefi unnið mikinn sigur á Edómítum og þú hefir fyllst ofmetnaði. Sit þú nú kyrr heima! Hví vilt þú egna ógæfuna sjálfum þér og Júda til falls?“

²⁰En Amasía gaf þessu engan gaum, því að svo var til stillt af Guði til þess að ofurselja þá fjandmönnum, af því að þeir höfðu leitað Edómguða. ²¹Þá fór Jóas Ísraelskonungur af stað, og varð fundur þeirra, hans og Amasía Júdakonungs, í Bet Semes, er liggur undir Júda. ²²Beið Júda þar ósigur fyrir Ísrael, og flýðu þeir hver til síns heima. ²³En Jóas Ísraelskonungur tók höndum Amasía Júdakonung, son Jóasar Jóahassonar, í Bet Semes, og fór með hann til Jerúsalem. Hann braut niður múra Jerúsalem, frá Efraímhliði allt að hornhliðinu, fjögur hundruð álnir. ²⁴Því næst tók hann allt gull og silfur og öll áhöld, er

fundust í musteri Guðs hjá Óbeð Edóm, svo og fjársjóðu konungshallarinnar og gíslana, og sneri síðan aftur heim til Samaría.

²⁵Amasía Jóasson Júdakonungur lifði fimmtán ár eftir dauða Jóasar Jóahassonar Ísraelskonungs. ²⁶En það sem meira er að segja um Amasía, er frá upphafi til enda ritað í bók Júda– og Ísraelskonunga. ²⁷Og upp frá því, er Amasía veik frá Drottni, gjörðu menn samsæri gegn honum í Jerúsalem. Flýði hann þá til Lakís, en þeir sendu á eftir honum til Lakís og létu drepa hann þar. ²⁸Fluttu þeir hann síðan á hestum, og var hann grafinn hjá feðrum sínum í Davíðsborg.

Ússía (Asaría) konungur í Júda

26

¹Þá tók allur Júdalýður Ússía, þótt hann væri eigi nema sextán vetra gamall, og gjörði hann að konungi í stað Amasía föður hans. ²Hann víggirti Elót og vann hana aftur undir Júda, eftir að konungurinn var lagstur til hvíldar hjá feðrum sínum.

³Ússía var sextán vetra gamall, þá er hann varð konungur, og fimmtíu og tvö ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jekolja og var frá Jerúsalem. ⁴Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Amasía faðir hans.

⁵Hann leitaði Guðs kostgæfilega, meðan Sakaría var á lífi, er fræddi hann í guðsóttu, og meðan hann leitaði Drottins, veitti Guð honum gengi. ⁶Hann fór í hernað og herjaði á Filista, reif niður múrana í Gat og múrana í Jabne og múrana í Asdod, og reisti borgir í Asdodhéraði og Filistalandi. ⁷Og Guð veitti honum gegn Filistum og Aröbum, þeim er bjuggu í Gúr Baal, og gegn Meúnítum. ⁸Ammónítar færðu og Ússía skatt, og frægð hans barst allt til Egyptalands, því að hann varð mjög voldugur. ⁹Og Ússía reisti turna í Jerúsalem, á hornhliðinu, á dalhliðinu og í króknum og víggirti þá. ¹⁰Hann reisti og turna í eyðimörkinni, og lét höggva út fjölda af brunnum, því að hann átti stórar hjarðir, bæði á láglendinu og á sléttunni, svo og akurmenn og víngarðsmenn í fjöllum og á Karmel, því að hann hafði mætur á landbúnaði.

¹¹Ússía hafði og her, er gegndi herþjónustu og fór í hernað í flokkum, allir þeir, er Jeíel ritari og Maaseja tilsjónarmaður höfðu kannað undir umsjón Hananja, eins af höfuðsmönnum konungs. ¹²Ætthöfðingjarnir, kapparnir, voru alls tvö þúsund og sex hundruð að tölu. ¹³En undir þeim stóð her, er í voru þrjú hundruð og sjö þúsund og fimm hundruð manns, er inntu herþjónustu af hendi af mestu hreysti, til þess að veita konungi gegn fjandmönnum. ¹⁴Fékk Ússía þeim, öllum hernum, skjöldu, spjót, hjálma, pansara, boga og slöngusteina. ¹⁵Þá lét hann og gjöra í Jerúsalem vélar með miklum hagleik. Skyldu þær vera í turnunum og hornunum til að skjóta með örvum og stórum steinum. Og frægð hans barst til fjarlægra landa, því að honum hlotnaðist dásamlegt liðsinni, uns hann var voldugur orðinn.

¹⁶En er hann var voldugur orðinn, varð hann drembilátur, og það svo, að hann aðhafðist óhæfu og braut á móti Drottni, Guði sínum, er hann gekk inn í musteri Drottins til þess að brenna reykelsi á reykelsisaltarinu. ¹⁷Gekk þá Asarja prestur á eftir honum og með honum áttatíu duglegir prestar Drottins. ¹⁸Þeir stóðu í móti Ússía konungi og sögðu við hann: „Það er eigi þitt, Ússía, að brenna reykelsi fyrir Drottni, heldur prestanna, niðja Arons, er vígðir eru til þess að færa reykelsisfórnir. Far þú út úr helgidóminum, því að þú ert

brotlegur orðinn, og verður þér það eigi til sæmdar fyrir Drottni Guði.“¹⁹En Ússía reiddist, þar sem hann hélt á reykelsiskerinu í hendinni til þess að færa reykelsisfórn, og er hann reiddist prestunum, braust líkþrá út á enni honum að prestunum ásjáandi í musteri Drottins, við reykelsisaltarið.²⁰Og er Asarja höfuðprestur og allir prestarnir litu á hann, þá var hann líkþrár á enninu. Ráku þeir hann þá út þaðan, og sjálfur flýtti hann sér og í burt, því að Drottinn hafði lostið hann.

²¹Þannig varð Ússía konungur líkþrár til dauðadags. Bjó hann kyrr í höll sinni sem líkþrár, því að hann var útilokaður frá musteri Drottins, en Jótam sonur hans veitti forstöðu konungshöllinni og dæmdi mál landsmanna.

²²En það, sem meira er að segja um Ússía, hefir Jesaja Amozson spámaður ritað frá upphafi til enda.²³Og Ússía lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og var grafinn hjá feðrum sínum á bersvæði hjá konungagröfunum, því að menn sögðu: „Hann er líkþrár!“ Og Jótam sonur hans tók ríki eftir hann.

Jótam konungur í Júda

27

¹Jótam var tuttugu og fimm ára gamall, þá er hann varð konungur, og sextán ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Jerúsa Sadóksdóttir.²Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Ússía faðir hans. Þó fór hann eigi inn í musteri Drottins. En lýðurinn aðhafðist enn óhæfu.³Hann reisti efra hliðið á musteri Drottins, og af Ófelmúr byggði hann mikið.⁴Þá reisti hann og borgir í Júdafjöllum, og í skógunum reisti hann hallir og turna.⁵Hann átti og í ófriði við konunga Ammóníta og vann sigur á þeim. Guldu Ammónítar honum það ár hundrað talentur silfurs, tíu þúsund kór hveitis og tíu þúsund kór byggs. Færðu Ammónítar honum þetta einnig annað og þriðja árið.⁶Varð Jótam þannig æ voldugri, því að hann gekk veg sinn fyrir augliti Drottins, Guðs síns.

⁷Það sem meira er að segja um Jótam og um alla bardaga hans og fyrirtæki, það er ritað í bók Ísraels– og Júdakonunga.⁸Hann var tuttugu og fimm ára gamall, þá er hann varð konungur, og sextán ár ríkti hann í Jerúsalem.⁹Og Jótam lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og var grafinn í Davíðsborg. Og Akas sonur hans tók ríki eftir hann.

Akas konungur í Júda

28

¹Akas var tvítugur að aldri, þá er hann varð konungur, og sextán ár ríkti hann í Jerúsalem. Hann gjörði ekki það, sem rétt var í augum Drottins, svo sem Davíð forfaðir hans,²heldur fetaði hann í fótspor Ísraelskonunga, og lét auk þess gjöra steipt líkneski, Baölunum til handa.³Hann brenndi og reykelsi í Hinnomssonardal, lét sonu sína ganga gegnum eldinn, og drýgði þannig sömu svívirðingarnar og þær þjóðir, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum.⁴Hann fórnaði og sláturförnum og reykelsisfórnum á hæðunum og hólunum og undir hverju grænu tré.

⁵Þá gaf Drottinn, Guð hans, hann á vald Sýrlandskonungi, og unnu þeir sigur á honum og höfðu burt með sér hernumda fjöldamarga af mönnum hans, og fluttu til Damaskus. Auk þessa var hann og gefinn Ísraelskonungi á vald, og vann hann mikinn sigur á honum.

⁶Og Peka Remaljason drap á einum degi í Júda hundrað og tuttugu þúsundir, allt hrausta menn, af því að þeir höfðu yfirgefið Drottin, Guð feðra sinna. ⁷En Síkri, kappi úr Efraím, drap Maaseja konungsson og Asríkam hallarstjóra og Elkana, er næstur gekk konungi. ⁸Og Ísraelsmenn höfðu burt með sér tvö hundruð þúsund af herteknu fólki frá frændum sínum, konur, sonu og dætur, tók af þeim afar mikið herfang og fóru með herfangið til Samaría.

⁹En þar var spámaður Drottins, er Ódeð hét. Hann fór út, gekk fram fyrir herinn, er kom til Samaría, og mælti til þeirra: „Sjá, af því að Drottinn, Guð feðra yðar, var reiður Júdamönnum, gaf hann þá yður á vald, svo að þér gátuð drepið þá niður með þeirri reiði, er nær til himins. ¹⁰Og nú hyggið þér að gjöra þessa Júdamenn og Jerúsalembúa að þrælum yðar og ambáttum. En eruð þér þá eigi sjálfir sekir við Drottin, Guð yðar? ¹¹Hlýðið því á mig og sendið aftur fangana, er þér hafið haft burt henumda frá frændum yðar, því að hin brennandi reiði Drottins vofir yfir yður.“

¹²Þá risu nokkrir af höfðingjum Efraímíta, þeir Asarja Jóhanansson, Berekía Mesillemótsson, Hiskía Sallúmsson og Amasa Hadlaíson upp í gegn þeim, er komu úr herförinni, ¹³og sögðu við þá: „Þér skuluð eigi fara með fangana hingað, því að þér ætlið að auka við syndir vorar og sekt, í viðbót við sekt þá við Drottin, er á oss hvílir. Því að sekt vor er mikil, og brennandi reiði vofir yfir Ísrael.“ ¹⁴Þá slepptu hermennirnir fongunum og herfanginu í viðurvist höfuðsmannanna og alls safnaðarins. ¹⁵Gengu þá til menn þeir, er til þess voru kvaddir með nafni, og önnuðust fangana. Klæddu þeir af herfanginu alla þá, er naktir voru meðal þeirra, gáfu þeim klæði og skó og að eta og drekka og smurðu þá, settu alla þá á asna, er uppgefnir voru, og fluttu þá til Jeríkó, pálmaborgarinnar, til frænda þeirra, og sneru síðan heim aftur til Samaría.

¹⁶Um þessar mundir sendi Akas konungur til Assýríukonunga til þess að biðja sér liðveislu. ¹⁷Þá komu og Edómítar, unnu sigur á Júdamönnum og færðu burt bandingja. ¹⁸En Filistar réðust inn í borgirnar á láglendinu og í Júda sunnanverðu, tóku Bet Semes, Ajalon, Gederót og Sókó og þorpin umhverfis hana, Timna og þorpin umhverfis hana og Gimsó og þorpin umhverfis hana, og settust þar að. ¹⁹Því að Drottinn lægði Júda sakir Akasar Ísraelskonungs, því að hann hafði framið gegndarlausu óhæfu í Júda og sýnt Drottni mikla ótrúmennsku.

²⁰Þá fór Tílgat–Pílneser^a Assýríukonungur í móti honum og kreppti að honum, en veitti honum eigi lið. ²¹Því að Akas ruplaði musteri Drottins og konungshöllina og höfuðsmennina, og gaf Assýríukonungi, en það kom honum að engu haldi. ²²Og um þær mundir, sem hann kreppti að honum, sýndi hann, Akas konungur, Drottni ótrúmennsku enn að nýju. ²³Hann færði fórnir guðunum í Damaskus, þeim er höfðu unnið sigur á honum, og mæltu: „Það eru guðir Sýrlandskonunga, er hafa hjálpað þeim. Þeim vil ég færa fórnir, til þess að þeir hjálpi mér.“ En þeir urðu honum og öllum Ísrael til falls. ²⁴Og Akas safnaði saman áhöldum Guðs húss og braut sundur áhöld Guðs húss. Hann lokaði og dyrunum á musteri Drottins, en gjörði sér ölturu í hverju horni í Jerúsalem. ²⁵Og í sérhverri Júdaborg gjörði hann fórnarhæðir til þess að brenna reykelsi fyrir öðrum guðum, og egndi þannig Drottin, Guð feðra sinna, til reiði.

^a Sjá skýr. við 1Kro 5.6.

²⁶Það sem meira er að segja um hann og öll fyrirtæki hans, bæði fyrr og síðar, það er ritað í bók Júda– og Ísraelskonunga. ²⁷Og Akas lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var grafinn í borginni, í Jerúsalem, því að eigi var hann færður í grafir Ísraelskonunga. Og Hiskía sonur hans tók ríki eftir hann.

Hiskía konungur í Júda

29

¹Hiskía varð konungur, þá er hann var tuttugu og fimm ára gamall og tuttugu og níu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Abía Sakaríadóttir. ²Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, að öllu svo sem gjört hafði Davíð forfaðir hans.

³Í fyrsta mánuði á fyrsta ríkisári sínu opnaði hann dyrnar að musteri Drottins, og gjörði við þær. ⁴Síðan lét hann prestana og levítana koma og stefndi þeim saman á auða svæðinu austan til. ⁵Og hann sagði við þá: „Hlýðið á mig, þér levítar! Helgið nú sjálfa yður og helgið musteri Drottins, Guðs feðra yðar, og útrýmið viðurstygðinni úr helgidóminum. ⁶Því að feður vorir hafa sýnt ótrúmennsku og gjört það, sem illt var í augum Drottins, Guðs vors, og yfirgefið hann. Þeir sneru augliti sínu burt frá bústað Drottins og sneru við honum bakinu. ⁷Þá hafa þeir og læst dyrunum að forsalnum, slökkt á lömpunum, eigi brennt reykelsi og eigi fært Guði Ísraels brenniförn í helgidóminum. ⁸Fyrir því kom reiði Drottins yfir Júda og Jerúsalem, og hann lét þá sæta misþyrmingu og gjörði þá að undri og athlægi, svo sem þér sjáið með eigin augum. ⁹Nú eru þá feður vorir fallnir fyrir sverðseggjum, og synir vorir og dætur og konur eru hernumdar fyrir þetta. ¹⁰Nú hefi ég einsett mér að gjöra sáttmála við Drottin, Guð Ísraels, til þess að hin brennandi reiði hans megí hverfa frá oss. ¹¹Verið þá eigi skeytingarlausir, synir mínir! Því að yður hefir Drottinn útvalið til þess að standa frammi fyrir sér, til þess að þjóna sér, og til þess að þér skuluð vera þjónustumenn hans og brenna reykelsi honum til handa.“

¹²Þá gengu fram levítarnir: Mahat Amasaíson og Jóel Asarjason af Kahatítaniðjum. Af Meraríniðjum: Kís Abdíson og Asarja Jehallelelsson. Af Gersonítum: Jóa Simmason og Eden Jóason. ¹³Af Elísafsníðjum: Simrí og Jeíel. Af Asafsníðjum: Sakarí og Mattanja. ¹⁴Af Hemansníðjum: Jehíel og Símeí. Af Jedútúnusníðjum: Semaja og Ússíel. ¹⁵Stefndu þeir saman frændum sínum, helguðu sig og komu að boði konungs til þess að hreinsa musteri Drottins eftir fyrimælum Drottins. ¹⁶Og prestarnir fóru inn í musteri Drottins til þess að hreinsa það, og fóru með allt óhreint, er þeir fundu í musteri Drottins, út í forgarð mustervis Drottins. Tóku levítarnir við því til þess að fara með það út í Kídrónlæk. ¹⁷Hófu þeir helgunina hinn fyrsta dag hins fyrsta mánaðar, og á áttunda degi mánaðarins voru þeir komnir að forsal Drottins. Helguðu þeir síðan musteri Drottins á átta dögum, og á sextánda degi hins fyrsta mánaðar var verkinu lokið. ¹⁸Gengu þeir þá inn fyrir Hiskía konung og sögðu: „Vér höfum hreinsað allt musteri Drottins og brennifórnaraltarið og öll áhöld þess, svo og borðið fyrir raðabrauðin og öll áhöld þess. ¹⁹Og öll þau áhöld, er Akas konungur smáði af ótrúmennsku sinni, höfum vér sett fram og helgað. Standa þau nú frammi fyrir altari Drottins.“

²⁰Næsta morgun snemma stefndi Hiskía konungur saman höfuðsmönnum borgarinnar og fór upp í musteri Drottins. ²¹Færðu þeir þá sjö naut, sjö hrúta, sjö lömb og sjö geithafra í syndaförn fyrir ríkið og fyrir helgidóminn og fyrir Júda. Og hann bauð niðjum Arons, prestunum, að færa hana á altari Drottins. ²²Slátruðu þeir þá nautunum, og tóku prestarnir

við blóðinu og stökktu á altarið. Síðan slátruðu þeir hrútunum og stökktu blóðinu á altarið. Þá slátruðu þeir lömbunum og stökktu blóðinu á altarið. ²³Síðan færðu þeir syndaförnarhafrana fram fyrir konung og söfnuðinn, og lögðu þeir hendur sínar á þá. ²⁴Síðan slátruðu prestarnir þeim og færðu blóð þeirra í syndaförn á altarinu til þess að friðþægja fyrir allan Ísrael, því að konungur hafði fyrirskipað brenniförnina og syndaförnina fyrir allan Ísrael.

²⁵Og hann setti levítana í musteri Drottins með skálabumbur, hörpur og gígjur, samkvæmt fyrirmælum Davíðs og Gaðs, sjáanda konungs, og Natans spámanns. Því að þessi fyrirmæli voru að tilstilli Drottins, fyrir munn spámanna hans. ²⁶Stóðu þá levítarnir með hljóðfæri Davíðs, og prestarnir með lúðra. ²⁷Þá bauð Hiskía að láta brenniförnina á altarið og er brenniförnin var hafin, hófst og söngur Drottins og lúðrarnir kváðu við undir forustu hljóðfæra Davíðs Ísraelskonungs. ²⁸Þá féll allur söfnuðurinn fram, söngurinn kvað við og lúðrarnir gullu, allt þetta, þar til er brenniförninni var lokið. ²⁹Og er förnfæringunni var lokið, beygði konungur kné sín og allir þeir, er með honum voru, og féllu fram. ³⁰Bauð þá Hiskía konungur og höfuðsmennirnir levítunum að syngja Drottni lofsöng með orðum Davíðs og Asafs sjáanda, og sungu þeir lofsönginn með gleði, hneigðu sig og féllu fram.

³¹Þá tók Hiskía til máls og sagði: „Nú hafið þér vígt yður Drottni. Gangið nú fram og farið með sláturförnir og þakkarförnir í musteri Drottins.“ Færði þá söfnuðurinn sláturförnir og þakkarförnir, og hver, sem til þess var fús, færði brenniförnir. ³²En talan á brenniförnunum, er söfnuðurinn færði, var: sjötíu naut, hundrað hrútar og tvö hundruð lömb. Var allt þetta ætlað til brenniförnar Drottni til handa. ³³Og þakkarförnirnar voru sex hundruð naut og þrjú þúsund sauðir. ³⁴En prestarnir voru of fáir, svo að þeir gátu ekki flegið öll brenniförnardýrin. Hjálpuðu þá frændur þeirra, levítarnir, þeim, uns starfinu var lokið og prestarnir helguðu sig, því að levítarnir höfðu einlægari áhuga á því að helga sig en prestarnir. ³⁵Auk þessa voru færðar margar brenniförnir, ásamt hinum feitu stykkjum heillaförnanna og dreypiförnum þeim, er brenniförnunum fylgdu. Þannig var þjónustunni við musteri Drottins komið í lag. ³⁶En Hiskía og allur lýðurinn gladdist yfir því, er Guð hafði búið lýðnum, því að þessu var komið í kring samstundis.

30

¹Síðan sendi Hiskía menn til alls Ísraels og Júda og ritaði einnig bréf til Efraíms og Manasse um að koma til mustervis Drottins í Jerúsalem til þess að halda Drottni, Guði Ísraels, páska. ²Réð konungur það af og höfuðsmenn hans og allur söfnuðurinn í Jerúsalem, að halda páska í öðrum mánuðinum. ³Því að um þetta leyti^a gátu þeir eigi haldið þá, sakir þess að eigi höfðu nægilega margir prestar helgað sig og lýðnum var eigi enn stefnt saman til Jerúsalem. ⁴Leist konungi og söfnuðinum öllum þetta rétt, ⁵og kváðu því svo á, að boða skyldi um allan Ísrael frá Beerseba til Dan, að menn skyldu koma til þess að halda Drottni, Guði Ísraels, páska í Jerúsalem, því að þeir höfðu eigi haldið þá eins fjölmennir og fyrir var mælt.

⁶Þá fóru hraðboðarnir með bréf frá konungi og höfuðsmönnum hans um allan Ísrael og Júda, og mæltu svo eftir boði konungs: „Þér Ísraelsmenn! Snúið aftur til Drottins, Guðs

^a Þ.e. í fyrsta mánuðinum.

Abrahams, Ísaks og Ísraels, til þess að hann snúi sér að leifunum, er komist hafa undan af yður úr hendi Assýríukonungs. ⁷Verið eigi sem feður yðar og frændur, er sýndu ótrúmennsku Drottni, Guði feðra sinna, svo að hann ofurseldi þá eyðileggingunni, svo sem þér sjáið. ⁸Þverskallist því eigi svo sem feður yðar, réttið Drottni höndina og komið til helgidóms hans, er hann hefir helgað að eilífu, og þjónið Drottni, Guði yðar, svo að hin brennandi reiði hans megi hverfa frá yður. ⁹Því að ef þér snúið yður til Drottins, þá munu bræður yðar og synir finna miskunn hjá þeim, er hafa flutt þá burt henumda, svo að þeir megi hverfa heim aftur til þessa lands. Því að náðugur og miskunnsamur er Drottinn, Guð yðar, og hann mun eigi snúa augliti sínu frá yður, ef þér snúið yður aftur til hans.“

¹⁰Og hraðboðarnir fóru úr einni borginni í aðra í Efraím– og Manasselandi og allt til Sebúlons, en menn hlógu að þeim og gjörðu gys að þeim. ¹¹Þó lægðu sig nokkrir menn af Asser, Manasse og Sebúlon, og komu til Jerúsalem. ¹²Einnig í Júda réð hönd Guðs, svo að hann gaf þeim eindrægni til þess að fylgja boði því, er konungur og höfuðsmennirnir höfðu látið út ganga að boði Drottins.

¹³Síðan safnaðist fjöldi fólks saman í Jerúsalem til þess að halda hátíð hinna ósýrðu brauða í öðrum mánuði. Var það afar mikill söfnuður. ¹⁴Hófust þeir þá handa og afnámu ölturun, er voru í Jerúsalem, svo afnámu þeir og öll reykelsisölturun og fleygðu í Kídrónlæk.

¹⁵Síðan slátruðu þeir páskalambinu á fjórtánda degi hins annars mánaðar, og prestarnir og levítarnir blygðuðust sín og færðu brenniförnir í musteri Drottins. ¹⁶Og þeir gengu fram á sinn ákveðna stað, eins og þeim var fyrir sett samkvæmt lögmáli guðsmannsins Móse. Stökktu prestarnir blóðinu, er þeir höfðu tekið við því hjá levítunum. ¹⁷Því að margir voru þeir í söfnuðinum, er eigi höfðu helgað sig, en levítarnir sáu um slátrun á páskalömbunum fyrir alla þá, er eigi voru hreinir, til þess að helga þau Drottni. ¹⁸Því að fjöldi lýðsins, margir úr Efraím, Manasse, Íssakar og Sebúlon höfðu eigi hreinsað sig, og neyttu eigi páskalambsins á þann hátt, sem fyrir er mælt, en Hiskía bað fyrir þeim og sagði: „Drottinn, sem er góður, fyrirgefi ¹⁹hverjum er leggur hug á að leita Guðs, Drottins, Guðs feðra sinna, enda þótt hann eigi sé svo hreinn sem sæmir helgidóminum.“ ²⁰Og Drottinn bænheyrði Hiskía og þyrmdi lýðnum.

²¹Svo héldu þá Ísraelsmenn, þeir er voru í Jerúsalem, hátíð hinna ósýrðu brauða í sjö daga með miklum fögnuði, og prestarnir og levítarnir lofuðu Drottin dag eftir dag af öllum mætti. ²²Og Hiskía talaði vinsamlega við alla levítana, er sýndu góðan skilning á þjónustu Drottins.

Átu þeir síðan hátíðarförnina í sjö daga og slátruðu heillaförnum og lofuðu Drottin, Guð feðra sinna.

²³Og allur söfnuðurinn réð það af að halda hátíð aðra sjö daga, og héldu þeir svo fagnaðarhátíð í sjö daga. ²⁴Því að Hiskía Júdakonungur hafði gefið söfnuðinum þúsund naut og sjö þúsund sauði, og höfuðsmennirnir höfðu gefið söfnuðinum þúsund naut og tíu þúsund sauði. Og fjöldi presta helgaði sig. ²⁵Svo fagnaði þá allur Júdasöfnuður og prestarnir og levítarnir og allur söfnuður þeirra, er komnir voru úr Ísrael, og útlendingarnir, er komnir voru úr Ísraelslandi, og þeir er bjuggu í Júda. ²⁶Og mikill fögnuður var í Jerúsalem, því að síðan á dögum Salómons, sonar Davíðs Ísraelskonungs, hafði slíkt eigi borið við í Jerúsalem. ²⁷Og levítaprestarnir stóðu upp og blessuðu lýðinn, og hróp þeirra var heyrt og bæn þeirra komst til hins heilaga bústaðar hans, til himins.

31

¹Þegar öllu þessu var lokið, fóru allir Ísraelsmenn, er þar voru viðstaddir, til Júda–borga, brutu sundur merkissteinana, hjuggu sundur asérurnar og rifu niður fórnarhæðirnar og ölturun í öllum Júda, Benjamín, Efraím og Manasse, uns þeim var gjöreytt. Fóru síðan allir Ísraelsmenn aftur til borga sinna, hver til síns óðals.

²Hiskía setti presta– og levítaflokkana, eftir flokkaskipun þeirra – hvern eftir sinni presta– eða levíta–þjónustu við brennifórnir eða heillafórnir – til þess að þjóna og syngja lof og þakkargjörð í herbúðahliðum Drottins. ³Og skerfur sá, er konungur lagði til af eigum sínum, gekk til brennifórnanna, til brennifórnanna kvelds og morgna, svo og til brennifórnanna á hvíldardögunum, tunglkomudögunum og löghátíðunum, samkvæmt því sem ritað er í lögmáli Drottins. ⁴Og hann bauð lýðnum, Jerúsalembúum, að gefa prestunum og levítunum þeirra skerf, svo að þeir mættu halda fast við lögmál Drottins. ⁵Og er þetta boð barst út, reiddu Ísraelsmenn fram rikulega frumgróða af korni, aldinlegi, olíu, hunangi og öllum jarðargróða, og færðu tíundir af öllu. ⁶En Ísraelsmenn og Júdamenn, er bjuggu í Júdaborgum, þeir færðu og tíundir af nautum og sauðum og tíundir af helgigjöfunum, er helgaðar voru Drottni, Guði þeirra, og lögðu bing við bing. ⁷Tóku þeir að hrúga upp bingjunum í þriðja mánuði og luku við það í sjöunda mánuði. ⁸Kom þá Hiskía og höfuðsmennirnir, litu á bingina og lofuðu Drottin og lýð hans Ísrael. ⁹Og er Hiskía spurði prestana og levítana um bingina, ¹⁰þá svaraði honum Asarja, höfuðprestur af ætt Sadóks, og sagði: „Frá því er byrjað var á að færa gjafir í musteri Drottins, höfum vér etið oss sadda og haft þó afar mikið afgangs, því að Drottinn hefir blessað lýð sinn, svo að vér höfum þessi kynstur afgangs.“

¹¹Þá bauð Hiskía, að gjöra skyldi klefa í musteri Drottins, og er svo var gjört, ¹²færðu menn þangað ráðvandlega gjafirnar og tíundirnar og helgigjafirnar. Var Kananja levíti umsjónarmaður yfir þeim, og Símeí bróðir hans næstur honum, ¹³en Jehíel, Asasja, Nahat, Asahel, Jerímót, Jósabad, Eliel, Jismakja, Mahat og Benaja voru skipaðir Kananja og Símeí bróður hans til aðstoðar við umsjónina, eftir boði Hiskía konungs og Asarja, höfuðsmanns yfir musteri Guðs. ¹⁴Og Kóre Jimnason levíti, hliðvörður að austanverðu, hafði umsjón með sjálfviljagjöfunum, er færðar voru Guði, til þess að afhenda gjafir Drottins og hinar háhelgu gjafir. ¹⁵En undir honum stóðu Eden, Minjamín, Jesúa, Semaja, Amarja og Sekanja, og skyldu þeir með samviskusemi skipta með frændum sínum í prestaborgunum, bæði eldri og yngri, eftir flokkum þeirra, ¹⁶auk þeirra af karlkyni, er skráðir voru í ættartölur, þrevetrum og þaðan af eldri, öllum þeim, er komu í musteri Drottins, svo sem á þurfti að halda dag hvern, til þess að rækja störf sín eftir flokkum samkvæmt þjónustu sinni. ¹⁷Og prestarnir voru skráðir í ættartölur eftir ættum, svo og levítarnir, tvítugir og þaðan af eldri, samkvæmt þjónustu þeirra og flokkaskipun. ¹⁸Voru þeir skráðir í ættartölur ásamt börnum þeirra, konum, sonum og dætrum úr allri stéttinni, því að hinum helgu hlutum átti að skipta ráðvandlega. ¹⁹Auk þess höfðu prestarnir, niðjar Arons, menn á lendum þeim, er voru á beitolöndunum, er lágu undir borgir þeirra, í sérhverri borg – menn er skráðir voru með nafni – og skyldu þeir fá öllum karlmönnum af prestunum og öllum levítunum, er skráðir voru í ættartölur, sinn skerf.

²⁰Svo gjörði Hiskía í öllum Júda, og hann gjörði það, sem gott var og rétt og ráðvandlegt fyrir Drottni, Guði hans. ²¹Og í hverju því verki, er hann tók sér fyrir hendur viðvíkjandi þjónustunni við musteri Guðs, og lögmálinu og boðinu um að leita Guðs síns, breytti hann af heilum hug og varð auðnumaður.

32

¹Eftir þessa atburði og eftir að hann hafði sýnt trúmennsku þessa, kom Sanheríb Assýríukonungur. Hann réðst inn í Júda, settist um víggirtar borgir og hugðist ná þeim á sitt vald. ²Og er Hiskía varð þess vís, að Sanheríb kæmi og ætlaði sér að ráða á Jerúsalem, ³þá réðst hann um við höfuðsmenn sína og kappa að stemma vatnslindirnar utanborgar, og veittu þeir honum stuðning. ⁴Kom þá saman fjöldi fólks og stemmdu allar lindir og lækinn, er rann um mitt landið, og sögðu: „Hvers vegna ættu Assýríukonungar að finna gnóttir vatns, er þeir koma?“ ⁵Hann herti því upp hugann, gjörði alls staðar við múrinn, þar sem hann var brotinn niður, gekk upp á turnana og ytri múrinn úti fyrir, víggirti Milló í Davíðsborg og lét gjöra afar mikið af skotvopnum og skjöldum. ⁶Síðan skipaði hann herforingja yfir lýðinn og stefndi þeim til sín á torginu við borgarhliðið, talaði vinsamlega til þeirra og mælti: ⁷„Verið hughraustir og öruggir, óttist eigi né hræðist Assýríukonung og allan þann manngrúa, sem með honum er, því að sá er meiri, sem með oss er, en með honum. ⁸Því að hann styður mannlegur máttur, en með oss er Drottinn, Guð vor, til þess að hjálpa oss og heyja orustur vorar.“ Og lýðurinn treysti á orð Hiskía Júdakonungs.

⁹Eftir þetta sendi Sanheríb Assýríukonungur þjóna sína til Jerúsalem – en sjálfur var hann hjá Lakís og allt lið hans hjá honum – á fund Hiskía Júdakonungs og allra Júdamanna, þeirra er voru í Jerúsalem, með svolátandi orðsending: ¹⁰„Svo segir Sanheríb Assýríukonungur: Á hvað treystið þér, er þér sitjið innikreptir í Jerúsalem? ¹¹Vissulega ginnir Hiskía yður til þess að láta yður deyja úr hungri og þorsta, er hann segir: „Drottinn, Guð vor, mun frelsa oss af hendi Assýríukonungs!“ ¹²Hefir þá ekki Hiskía þessi afnumið fórnarhæðir hans og ölturu, er hann bauð Júdamönnum og Jerúsalembúum á þessa leið: „Þér eigið að falla fram fyrir einu altari, og á því einu megið þér brenna reykelsi?“ ¹³Vitið þér eigi hvað ég hef gjört og feður mínir við allar þjóðir í löndunum? Gátu þjóðguðir landanna frelsað lönd þeirra af hendi minni? ¹⁴Hver er sá af öllum guðum þessara þjóða, sem feður mínir hafa gjöreytt, er hafi getað frelsað lýð sinn af hendi minni, svo að yðar Guð geti frelsað yður af hendi minni? ¹⁵Látið því eigi Hiskía tæla yður né ginna á slíkan hátt. Trúið honum eigi! Því að eigi hefir neinn guð nokkurrar þjóðar eða ríkis getað frelsað lýð sinn af hendi minni eða feðra minna. Hve miklu síður mun þá yðar Guð frelsa yður af hendi minni?“

¹⁶Og enn fleira töluðu þjónar hans gegn Drottni Guði og gegn Hiskía þjóni hans. ¹⁷Hann ritaði og bréf til þess að smána Drottin, Guð Ísraels, og tala gegn honum, á þessa leið: „Eins og þjóðguðir landanna eigi frelsuðu þjóðir sínar af hendi minni, svo mun og Guð Hiskía eigi frelsa sinn lýð af hendi minni.“ ¹⁸Og þeir kölluðu með hárri röddu á Júda tungu til lýðsins í Jerúsalem, er var á múrunum, til þess að gjöra þá hrædda og felmtsfulla, svo að þeir gætu náð borginni, ¹⁹og töluðu um Guð Jerúsalemborgar eins og um guði heiðnu þjóðanna, sem eru handaverk manna.

²⁰Þá er Hiskía konungur og Jesaja spámaður Amozson báðust fyrir út af þessu, og hrópuðu til himins, ²¹þá sendi Drottinn engil, og drap hann alla kappa, höfuðsmenn og herforingja í herbúðum Assýríukonungs, svo að hann sneri aftur með sneypu heim í land sitt. En er hann kom í hof guðs síns, þá felldu hans eigin synir hann þar með sverði.

²²Þannig frelsaði Drottinn Hiskía og Jerúsalembúa af hendi Sanheríbs Assýríukonungs og af hendi allra annarra, og veitti þeim frið allt um kring. ²³Og margir færðu Drottni

gjafir til Jerúsalem, og Hiskía Júðakonungi gersemar, og eftir þetta var hann frægur talinn meðal allra þjóða.

²⁴Um þessar mundir tók Hiskía sótt og var að dauða kominn. Þá bað hann til Drottins, og talaði hann til hans og gaf honum tákni. ²⁵En Hiskía endurgalt eigi velgjörð þá, er honum var sýnd, heldur varð drembilátur, og kom því reiði yfir hann og yfir Júða og Jerúsalem. ²⁶Þá lögði Hiskía dramb sitt, bæði hann og Jerúsalembúar, og kom því reiði Drottins eigi yfir þá meðan Hiskía lifði.

²⁷Og Hiskía bjó við afar mikinn auð og sæmd. Hann lét gjöra féhirslur handa sér fyrir silfur og gull og dýra steina, svo og fyrir kryddjurtir, skjöldu og alls konar verðmæta muni, ²⁸forðabúr fyrir korn-, aldinlagar- og olíu-afurðirnar, svo og hús fyrir alls konar kvikfénað og fjárborgir fyrir hjarðirnar. ²⁹Og hann lét gjöra borgir handa sér og aflaði sér fjölda hjarða af sauðum og nautum, því að Guð veitti honum afar miklar eignir. ³⁰Hiskía þessi stemmdi og efri uppsprettur Gíhonlindar, og veitti vatninu niður eftir að Davíðsborg vestanverðri, og Hiskía varð auðnumaður í öllu því, er hann tók sér fyrir hendur. ³¹Þess vegna gaf Guð hann í hendur sendimanna Babelhöfðingjanna, er sendir voru til hans til þess að fréttu um táknið, er orðið hafði í landinu, aðeins til þess að reyna hann, svo að hann mætti fá að vita um allt það, er honum bjó í huga.

³²Það sem meira er að segja um Hiskía og góðverk hans, það er ritað í vitrun Jesaja Amozsonar spámanns, í bók Júða- og Ísraelskonunga. ³³Og Hiskía lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum, og var grafinn þar sem gengið er upp að gröfum Davíðsniðja, og allur Júða og Jerúsalembúar sýndu honum sæmd, er hann andaðist. Og Manasse sonur hans tók ríki eftir hann.

Manasse konungur í Júða

33

¹Manasse var tólf ára gamall, þá er hann varð konungur, og fimmtíu og fimm ár ríkti hann í Jerúsalem. ²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, og drýgði þannig sömu svívirðingarnar sem þær þjóðir, er Drottinn hafði stökkt burt undan Ísraelsmönnum. ³Hann reisti af nýju fórnarhæðirnar, er Hiskía faðir hans hafði rífa látið, reisti Baölunum ölturu og lét gjöra asérur, dýrkaði allan himinsins her og þjónaði þeim. ⁴Hann reisti og ölturu í musteri Drottins, því er Drottinn hafði um sagt: „Í Jerúsalem skal nafn mitt búa að eilífu!“ ⁵Og hann reisti ölturu fyrir allan himinsins her í báðum forgörðum mustervis Drottins. ⁶Hann lét og sonu sína ganga gegnum eldinn í Hinnomssonardal, fór með spár og fjölkynngi og töfra og skipaði særingamenn og spásagna. Hann aðhafðist margt það, sem illt var í augum Drottins og egndi hann til reiði.

⁷Hann setti skurðgoðið, er hann hafði gjöra látið, í musteri Guðs, er Guð hafði sagt um við Davíð og Salómon son hans: „Í þessu húsi og í Jerúsalem, sem ég hefi útvalið af öllum ættkvíslum Ísraels, vil ég láta nafn mitt búa að eilífu. ⁸Og ég vil eigi framar láta Ísrael fara landflóttu úr landi því, er ég gaf feðrum þeirra, svo framarlega sem þeir gæta þess að breyta að öllu svo sem ég hefi boðið þeim, að öllu eftir lögmáli því og lögum og ákvæðum, er gefin voru fyrir Móse.“ ⁹En Manasse leiddi Júða og Jerúsalembúa afvega, svo að þeir breyttu verr en þær þjóðir, er Drottinn hafði eytt fyrir Ísraelsmönnum.

¹⁰Og Drottinn talaði til Manasse og til lýðs hans, en þeir gáfu því engan gaum. ¹¹Þá lét Drottinn hershöfðingja Assýríukonungs ráðast að þeim; þeir tóku Manasse höndum með krókum, bundu hann eirfjötrum og fluttu hann til Babýlon. ¹²En er hann var í nauðum staddur, reyndi hann að blíðka Drottin, Guð sinn, og lægði sig mjög fyrir Guði feðra sinna. ¹³Og er hann bað hann, þá bænheyrði Drottinn hann. Hann heyrði grátbeiðni hans og lét hann hverfa heim aftur til Jerúsalem í ríki sitt. Komst þá Manasse að raun um, að Drottinn er Guð.

¹⁴Eftir þetta reisti hann ytri múr fyrir Davíðsborg að vestanverðu við Gíhon í dalnum, og þangað að, er gengið er inn í Fiskhliðið, reisti hann í kringum Ófel, og gjörði hann mjög háan. Hann setti og herforingja í allar kastalaborgir í Júda. ¹⁵Þá útrýmdi hann og útlendu guðunum og líkneskinu úr musteri Drottins, svo og öllum ölturunum, er hann hafði reisa látið á musterisfjalli Drottins og í Jerúsalem, og fleygði þeim út fyrir borgina. ¹⁶En altari Drottins reisti hann við, og færði á því heillaförnir og þakkarförnir, og Júdamönnum bauð hann að þjóna Drottni, Guði Ísraels. ¹⁷En þó færði lýðurinn enn þá förnir á hæðunum, en samt aðeins Drottni, Guði sínum.

¹⁸Það sem meira er að segja um Manasse og bæn hans til Guðs hans, svo og orð sjáandanna, er töluðu til hans í nafni Drottins, Guðs Ísraels, það er ritað í Sögu Ísraelskonunga. ¹⁹En um bæn hans og hvernig hann var bænheyrður, og um allar syndir hans og ótrúmennsku, svo og um staðina, þar sem hann reisti fórnarhæðir og setti asérur og líkneski, áður en hann lægði sig, um það er ritað í sögu sjáandanna. ²⁰Og Manasse lagðist til hvíldar hjá feðrum sínum og var jarðaður í höll sinni. Og Amón sonur hans tók ríki eftir hann.

Amón konungur í Júda

²¹Amón hafði tvo um tvítugt, þá er hann varð konungur, og tvö ár ríkti hann í Jerúsalem. ²²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, svo sem gjört hafði Manasse faðir hans. Öllum skurðgoðunum, er Manasse faðir hans hafði gjöra látið, færði Amón margar förnir og þjónaði þeim. ²³En hann lægði sig eigi fyrir Drottni, svo sem gjört hafði Manasse faðir hans, heldur jók hann á sök sína.

²⁴Þjónar hans gjörðu samsæri í gegn honum, og drápu hann í höll hans. ²⁵En landslýðurinn drap alla mennina, er gjört höfðu samsæri gegn Amón konungi. Síðan tók landslýðurinn Jósía son hans til konungs eftir hann.

Jósía konungur í Júda

34

¹Jósía var átta vetra gamall, þá er hann varð konungur, og þrjátíu og eitt ár ríkti hann í Jerúsalem. ²Hann gjörði það, sem rétt var í augum Drottins, og fetaði í fótspor Davíðs forföður síns og veik hvorki af til hægri né vinstri.

³Á áttunda ríkisári sínu, er hann sjálfur var enn ungur að aldri, tók hann að leita Guðs Davíðs, forföður síns, og á tólfta ári tók hann að rýma burt úr Júda og Jerúsalem fórnarhæðum og asérum, skurðgoðum og líkneskjum. ⁴Ölturu Baalanna voru rifin niður að honum ásjáandi, og sólslurnar, er á þeim voru, hjó hann sundur, og asérurnar og

skurðgoðin og líkneskin braut hann sundur og muldi þau, og stráði duftinu á grafir þeirra, er höfðu fært þeim fórnir. ⁵Og bein prestanna brenndi hann á ölturum þeirra, og hreinsaði svo Júda og Jerúsalem. ⁶Og í borgum Manasse og Efraíms og Símeons og allt til Naftalí, allt um kring í eyðiborgum þeirra, ⁷reif hann niður ölturun, mөлvaði og muldi asérurnar og skurðgoðin, og hjó sundur sólsúlurnar í öllu Ísraelslandi. Síðan sneri hann heim aftur til Jerúsalem.

⁸Á átjándra ríkisári hans, meðan hann var að hreinsa landið og musterið, sendi hann Safan Asaljason og Maaseja borgarstjóra og Jóak Jóahasson ríkisritara til þess að láta gjöra við musteri Drottins, Guðs síns. ⁹Og er þeir komu til Hilkía æðsta prests, afhentu þeir fé það, er fært hafði verið musteri Guðs, það er levítarnir, þröskuldsverðirnir, höfðu safnað af Manasse, Efraím og öllum öðrum Ísraelsmönnum, og öllum Júda og Benjamín og Jerúsalembúum. ¹⁰Fengu þeir það í hendur verkstjórunum, þeim er umsjón höfðu með musteri Drottins, en þeir fengu það í hendur verkamönnunum, er unnu að því í musteri Drottins að bæta skemmdir og gjöra við musterið. ¹¹Fengu þeir það í hendur trésmiðunum og byggingamönnunum til þess að kaupa fyrir höggna steina og viðu í tengibjálka, svo og til að fá viðu í hús þau, er Júdakonungar höfðu látið falla. ¹²Unnu mennirnir að verkinu upp á æru og trú, en yfir þá voru settir til umsjónar þeir Jahat og Óbadía, levítar af Meraríniðjum, og Sakaríja og Mesúllam af Kahatítaniðjum. Og levítarnir – hver sá, er kunni á hljóðfæri – ¹³voru settir yfir burðarmennina, og umsjónarmenn voru yfir öllum þeim, er nokkurt starf höfðu á hendi. Nokkrir af levítunum voru og ritarar og tilsjónarmenn og hliðverðir.

¹⁴En er þeir reiddu fram féð, er borið var í musteri Drottins, fann Hilkía prestur lögmálsbók Drottins, er gefin var fyrir Móse. ¹⁵Þá tók Hilkía til máls og mælti við Safan kanslara: „Ég hef fundið lögmálsbókina í musteri Drottins.“ Og Hilkía fékk Safan bókina. ¹⁶Fór þá Safan með bókina til konungs og skýrði honum jafnframt frá erindislokum og mælti: „Þjónar þínir hafa gjört allt það, er þeim var falið á hendur. ¹⁷Þeir hafa og afhent fé það, er var í musteri Drottins, og fengið í hendur umsjónarmönnunum og verkstjórunum.“ ¹⁸Og Safan kanslari sagði konungi frá og mælti: „Hilkía prestur fékk mér bók.“ Og Safan las í henni fyrir konungi.

¹⁹En er konungur heyrði lögmálsorðin, reif hann klæði sín. ²⁰Og konungur bauð þeim Hilkía, Ahíkam Safanssyni, Abdón Mikajasyni, Safan kanslara og Asaja konungsþjóni á þessa leið: ²¹„Farið og gangið til fréttu við Drottin fyrir mig og fyrir leifarnar af Ísrael og Júda um bókina, sem fundin er, því að mikil er heift Drottins, er hann hefir úthellt yfir oss, af því að feður vorir hafa eigi gefið gætur að boði Drottins með því að gjöra að öllu svo sem skrifað er í bók þessari.“

²²Fór þá Hilkía með þeim, er konungur hafði til þess kvatt, til Huldu spákonu, konu Sallúms Tókhatssonar, Hasrasonar, klæðageymis. Bjó hún í Jerúsalem í öðru borgarhverfi, og töluðu þeir við hana um þetta.

²³Hún mælti við þá: „Svo segir Drottinn, Guð Ísraels: Segið manninum, er sendi yður til mín: ²⁴Svo segir Drottinn: Sjá, ég leiði ógæfu yfir þennan stað og íbúa hans, allar þær formælingar, er ritaðar eru í bókinni, er lesin var fyrir Júdakonungi, ²⁵fyrir því að þeir hafa yfirgefið mig og fært öðrum guðum reykelsisfórnir og egnt mig til reiði með öllum handaverkum sínum, þess vegna úthellti ég reiði minni yfir þennan stað, og hún skal eigi slokkna. ²⁶En segið svo Júdakonungi, þeim er sendi yður til þess að ganga til fréttu við

Drottin: Svo segir Drottinn, Guð Ísraels: ²⁷Af því að hjarta þitt hefir komist við og þú hefir auðmýkt þig fyrir Guði, er þú heyrðir orð hans gegn þessum stað og íbúum hans, og af því að þú auðmýktir þig fyrir mér og reifst klæði þín og grést frammi fyrir mér, þá hefi ég bænheyrt þig, – segir Drottinn. ²⁸Sjá, ég vil láta þig safnast til feðra þinna, að þú megir komast með friði í gröf þína, og augu þín þurfi ekki að horfa upp á alla þá ógæfu, er ég leiði yfir þennan stað.“ Fluttu þeir konungi svarið.

²⁹Þá sendi konungur og safnaði saman öllum öldungum í Júda og Jerúsalem. ³⁰Og konungur gekk upp í musteri Drottins og með honum allir Júdamenn og Jerúsalembúar, svo og prestarnir og levítarnir og allur lýðurinn, bæði gamlir og ungir, og hann las í áheyrn þeirra öll orð sáttmálsbókarinnar, er fundist hafði í musteri Drottins. ³¹Og konungur gekk á sinn stað og gjörði þann sáttmála frammi fyrir Drottni, að fylgja Drottni og varðveita skipanir hans, fyrirmæli og lög af öllu hjarta sínu og allri sálu sinni, til þess að breyta þannig eftir orðum sáttmálans, þeim er rituð voru í þessari bók. ³²Og hann lét alla þá, er voru í Jerúsalem og Benjamín, gangast undir sáttmálann, og Jerúsalembúar breyttu samkvæmt sáttmála Guðs, Guðs feðra þeirra. ³³En Jósía afnam allar svívirðingar úr öllum héruðum Ísraelsmanna, og þröngvaði öllum þeim, er voru í Ísrael, til þess að þjóna Drottni Guði sínum. Meðan hann var á lifi, viku þeir eigi frá því að fylgja Drottni, Guði feðra sinna.

35

¹Síðan hélt Jósía Drottni páska í Jerúsalem, og var páskalambinu slátrað hinn fjórtánda fyrsta mánaðar. ²Þá setti hann prestana til starfa þeirra og taldi hug í þá til þjónustu við musteri Drottins. ³En við levítana, er fræddu allan Ísrael og helgaðir voru Drottni, sagði hann: „Setjið örkina helgu í musterið, það er Salómon, sonur Davíðs, Ísraelskonungur, lét reisa. Þér þurfið eigi framar að bera hana á öxlunum. Þjónið nú Drottni Guði yðar og lýð hans Ísrael. ⁴Verið þá reiðubúnir eftir ættum yðar í flokkum yðar, samkvæmt reglugjörð Davíðs Ísraelskonungs og samkvæmt konungsbréfi Salómons sonar hans. ⁵Skipið yður í helgidóminn eftir ættflokkum frænda yðar, leikmannanna, og fyrir hvern flokk skal vera ein sveit af levítaættum. ⁶Slátrið síðan páskalambinu og helgið yður og tilreiðið það fyrir frændur yðar, svo að þér breytið samkvæmt boði Drottins fyrir Móse.“

⁷Jósía fékk leikmönnum sauði og lömb og kið, allt til páskafórnar fyrir alla, er þar voru, þrjátíu þúsund að tölu, og þrjú þúsund naut. Voru þau úr eign konungs. ⁸En höfuðsmenn hans færðu sjálfviljagjafir handa lýðnum og prestunum og levítunum. Hilkía, Sakaría og Jehíel, höfuðsmenn yfir musteri Guðs, gáfu prestunum í páskafórn tvö þúsund og sex hundruð lömb og þrjú hundruð naut. ⁹En Kananja og Semaja og Netaneel, bræður hans, svo og Hasabja, Jeíel og Jósabad, höfðingjar levíta, gáfu levítum til páskafórnar fimm þúsund lömb og fimm hundruð naut. ¹⁰Var svo þjónustunni fyrir komið, og gengu prestarnir á sinn stað, svo og levítar eftir flokkum sínum samkvæmt boði konungs. ¹¹Var síðan páskalambinu slátrað, og stökktu prestarnir blóðinu úr hendi sinni, en levítarnir flógu. ¹²Og þeir tóku brennifórnina frá til þess að fá hana ættflokkum leikmannanna, til þess að þeir skyldu færa hana Drottni, svo sem fyrir er mælt í Mósebók, og svo gjörðu þeir og við nautin. ¹³Síðan steiktu þeir páskalambið við eld, svo sem lög stóðu til, suðu helgigjafirnar í pottum og kötlum og skálum, og færðu tafarlaust hverjum leikmanni. ¹⁴En síðan matreiddu þeir handa sér og prestunum, því að prestarnir, niðjar Arons, voru að færa brennifórnir og feit stykki fram á nótt, og matreiddu levítarnir því handa sér og prestunum, niðjum Arons. ¹⁵Og söngvararnir, niðjar Asafs, voru á sínum stað eftir boði

Davíðs, Asafs, Hemans og Jedútúns, sjáanda konungs, og hliðverðir voru við hvert hlið. Þurftu þeir eigi að fara frá starfi sínu, því að frændur þeirra, levítarnir, matbjuggu fyrir þá. ¹⁶Var þannig allri þjónustu Drottins komið fyrir þann dag, er menn héldu páska og færðu brennifórnir á altari Drottins, að boði Jósía konungs. ¹⁷Þannig héldu Ísraelsmenn, þeir er viðstaddir voru, páska í þann tíma, svo og hátíð hinna ósýrðu brauða í sjö daga. ¹⁸En engir slíkir páskar höfðu haldnir verið í Ísrael frá því á dögum Samúels spámanns, og engir af Ísraelskonungum höfðu haldið páska, svo sem Jósía konungur gjörði og prestarnir og levítarnir og allir Júda- og Ísraelsmenn, þeir er viðstaddir voru, og Jerúsalembúar. ¹⁹Á átjándi ríkisári Jósía voru páskar þessir haldnir.

²⁰Eftir allt þetta, er Jósía hafði komið musterinu aftur í lag, fór Nekó Egyptalandskonungur herför til þess að heyja orustu hjá Karkemis við Efrat. Þá fór Jósía út í móti honum. ²¹En hann gjörði menn á fund hans og lét segja honum: „Hvað þurfum við að eigast við, Júdakonungur? Nú kem ég eigi í móti þér, heldur í móti mínum forna fjanda, og Guð hefir boðið mér að flýta mér. Freista þú eigi fangs við guðinn, sem með mér er, svo að hann tortími þér ekki.“ ²²En Jósía vildi eigi hörfa undan honum, heldur klæddist dularbúningi til þess að berjast við hann, og hlýddi eigi á orð Nekós, er þó voru af Guðs munni, og fór til bardaga á Megiddóvöllum. ²³En bogmennirnir skutu á Jósía konung. Þá mælti konungur við þjóna sína: „Komið mér burt héðan, því að ég er sár mjög.“ ²⁴Tóku þá þjónar hans hann af vagninum og óku honum á næsta vagni hans, og er þeir komu með hann til Jerúsalem, þá dó hann og var grafinn í gröfum feðra sinna.

Allir Júdamenn og Jerúsalembúar hörmuðu Jósía, ²⁵og Jeremía orti harmljóð eftir Jósía, og allir söngmenn og söngkonur hafa talað um Jósía í harmljóðum sínum fram á þennan dag. Og menn gjörðu þau að ákvæði fyrir Ísrael, og eru þau rituð í harmljóðunum.

²⁶Það sem meira er að segja um Jósía og góðverk hans, er voru samkvæm því, sem ritað er í lögmáli Drottins, ²⁷svo og saga hans frá upphafi til enda, það er ritað í bók Ísraels- og Júdakonunga.

Jóahas konungur í Júda

36

¹Landslýðurinn tók Jóahas Jósíason og gjörði hann að konungi í Jerúsalem eftir föður hans. ²Jóahas var tuttugu og þriggja ára að aldri, þá er hann varð konungur, og þrjá mánuði ríkti hann í Jerúsalem. ³En Egyptalandskonungur rak hann frá ríki, til þess að hann skyldi eigi frammar ríkja í Jerúsalem, og lagði skattgjald á landið, hundrað talentur silfurs og tíu talentur gulls. ⁴Og Egyptalandskonungur gjörði Eljakím bróður hans að konungi yfir Júda og Jerúsalem, og breytti nafni hans í Jójakím. En Jóahas bróður hans tók Nekó og flutti til Egyptalands.

Jójakím konungur í Júda

⁵Jójakím var tuttugu og fimm ára að aldri, þá er hann varð konungur, og ellefu ár ríkti hann í Jerúsalem. Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, Guðs síns. ⁶Gegn honum fór Nebúkadnesar konungur í Babýlon herför og batt hann eirfjötrum til þess að flytja hann til Babýlon. ⁷Af áhöldum musteris Drottins flutti Nebúkadnesar og nokkuð til Babýlon og lét þau í höll sína í Babýlon. ⁸En það sem meira er að segja um Jójakím og

svívirðingar hans, er hann aðhafðist, og annað illt, er fannst í fari hans, það er ritað í bók Ísraels– og Júdakonunga. Og Jójakín sonur hans tók ríki eftir hann.

Jójakín konungur í Júda

⁹Jójakín var átta vetra gamall, þá er hann varð konungur, og þrjá mánuði og tíu daga ríkti hann í Jerúsalem. Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins. ¹⁰En að ári liðnu sendi Nebúkadnesar konungur og lét flytja hann til Babýlon, ásamt verðmætum áhöldum úr musteri Drottins, en gjörði Sedekía bróður hans að konungi yfir Júda og Jerúsalem.

Sedekía konungur í Júda

¹¹Sedekía var tuttugu og eins árs að aldri, þá er hann varð konungur, og ellefu ár ríkti hann í Jerúsalem. ¹²Hann gjörði það, sem illt var í augum Drottins, Guðs síns, hann auðmýkti sig eigi fyrir Jeremía spámanni, er talaði í nafni Drottins.

Fall Jerúsalemborgar

¹³Sedekía raut þá trúnaðareiða, er Nebúkadnesar konungur hafði látið hann vinna sér við Guð. En hann þverskallaðist og herti hjarta sitt, svo að hann sneri sér eigi til Drottins, Guðs Ísraels. ¹⁴Þá sýndu og allir höfðingjar prestanna og lýðsins mikla ótrúmennsku með því að drýggja allar sömu svívirðingarnar og heiðingjarnir, og sauguðu svo musteri Drottins, það er hann hafði helgað í Jerúsalem. ¹⁵Og Drottinn, Guð feðra þeirra, sendi þeim stöðugt áminningar fyrir sendiboða sína, því að hann vildi þyrma lýð sínum og bústað sínum. ¹⁶En þeir smánuðu sendiboða Guðs, fyrirlitu orð hans og gjörðu gys að spámönnum hans, uns reiði Drottins við lýð hans var orðin svo mikil, að eigi mátti við gjöra.

¹⁷Hann lét Kaldeakonung fara herför gegn þeim, og drap hann æskumenn þeirra með sverði í helgidómi þeirra. Þyrmdi hann hvorki æskumönnum né ungmeyjum, öldruðum né örvasa – allt gaf Guð honum á vald. ¹⁸Og öll áhöld Guðs húss, stór og smá, svo og fjársjóðu Drottins húss og fjársjóðu konungs og höfðingja hans – allt flutti hann til Babýlon. ¹⁹Þeir brenndu musteri Guðs, rifu niður Jerúsalem–múra, lögðu eld í allar hallir í henni, svo að allt verðmætt í henni týndist. ²⁰Og þá sem komist höfðu undan sverðinu, herleiddi hann til Babýloníu, og urðu þeir þjónar hans og sona hans, uns Persaríki náði yfirráðum, ²¹til þess að rætast skyldi orð Drottins fyrir munn Jeremía: „Þar til er landið hefir fengið hvíldarár sín bætt upp, alla þá stund, sem það var í eyði, naut það hvíldar, uns sjötíu ár voru liðin.“

Kýrus Persakonungur veitir herleiddum heimfararleyfi

²²En á fyrsta ríkisári Kýrusar Persakonungs blés Drottinn Kýrusi Persakonungi því í brjóst – til þess að orð Drottins fyrir munn Jeremía rættust –, að láta boð út ganga um allt ríki sitt, og það í konungsbréfi, svolátandi boðskap: ²³„Svo segir Kýrus Persakonungur: „Öll konungsríki jarðarinnar hefir Drottinn, Guð himnanna, gefið mér, og hann hefir skipað mér að reisa sér musteri í Jerúsalem í Júda. Hver sem nú er meðal yðar af öllu hans fólki, með honum sé Drottinn, Guð hans, og hann fari heim.““

ESRABÓK

Kýrus veitir hinum herleiddu heimfararleyfi

1

¹Á fyrsta ríkisári Kýrusar Persakonungs blés Drottinn honum því í brjóst – til þess að orð Drottins fyrir munn Jeremía rættust – að láta boð út ganga um allt ríki sitt, og það í konungsbréfi, á þessa leið:

²„Svo segir Kýrus Persakonungur: Öll konungsríki jarðarinnar hefir Drottinn, Guð himnanna, gefið mér, og hann hefir skipað mér að reisa sér musteri í Jerúsalem í Júda. ³Hver sá meðal yðar, sem tilheyrir þjóð hans, með honum sé Guð hans, og hann fari heim til Jerúsalem í Júda og reisi musteri Drottins, Ísraels Guðs. Hann er sá Guð, sem býr í Jerúsalem. ⁴Og hvern þann, sem enn er eftir, á sérhverjum þeim stað þar sem hann dvelst sem útlendingur, hann skulu menn á þeim stað styrkja með silfri og gulli og lausafé og kvikfænaði, auk sjálfviljagjafa til Guðs mustervis í Jerúsalem.“

⁵Þá tóku ætthöfðingjar Júda og Benjamíns og prestarnir og levítarnir sig upp – allir þeir, er Guð hafði blásið því í brjóst að fara og reisa musteri Drottins í Jerúsalem. ⁶Og allir nágrannar þeirra hjálpuðu þeim um áhöld úr silfri, um gull, um lausafé og um kvikfænað og um gersemar, auk alls þess, er menn gáfu sjálfviljuglega.

⁷Kýrus konungur lét af hendi kerin úr musteri Drottins, þau er Nebúkadnesar hafði flutt burt frá Jerúsalem og sett í musteri guðs síns. ⁸Kýrus Persakonungur fékk þau í hendur Mítredat féhirði, og hann taldi þau út í hendur Sesbasar, höfðingja Júdaættkvíslar. ⁹En talan á þeim var þessi: 30 gullskálar, 1.000 silfurskálar, 29 pönnur, ¹⁰30 könnur af gulli, silfurkönnur minni háttar: 410, önnur ker 1.000 – ¹¹öll kerin af gulli og silfri til samans 5.400. Allt þetta flutti Sesbasar með sér, þá er hinir herleiddu voru fluttir frá Babýlon heim til Jerúsalem.

Skrá um þá er sneru heim úr herleiðingunni

2

¹Þessir eru þeir úr skattlandinu, er heim fóru úr herleiðingarútleigðinni, þeir er Nebúkadnesar konungur í Babýlon hafði herleitt til Babýlon og nú sneru aftur til Jerúsalem og Júda, hver til sinnar borgar, ²þeir sem komu með Serúbabel, Jósúa, Nehemía, Seraja, Reelja, Mordekai, Bilsan, Mispar, Bigvaí, Rehúm og Baana.

Talan á mönnum Ísraelslýðs var:

³Niðjar Parós: 2.172.

⁴Niðjar Sefatja: 372.

⁵Niðjar Ara: 775.

Esrabók

⁶Niðjar Pahat Móabs, sem sé niðjar Jesúa og Jóabs: 2.812.

⁷Niðjar Elams: 1.254.

⁸Niðjar Sattú: 945.

⁹Niðjar Sakkaí: 760.

¹⁰Niðjar Baní: 642.

¹¹Niðjar Bebaí: 623.

¹²Niðjar Asgads: 1.222.

¹³Niðjar Adóníkams: 666.

¹⁴Niðjar Bigvaí: 2.056.

¹⁵Niðjar Adíns: 454.

¹⁶Niðjar Aters, frá Hiskía: 98.

¹⁷Niðjar Besaí: 323.

¹⁸Niðjar Jóra: 112.

¹⁹Niðjar Hasúms: 223.

²⁰Niðjar Gibbars: 95.

²¹Ættaðir frá Betlehem: 123.

²²Menn frá Netófa: 56.

²³Menn frá Anatót: 128.

²⁴Ættaðir frá Asmavet: 42.

²⁵Ættaðir frá Kirjat Jearím, Kefíra og Beerót: 743.

²⁶Ættaðir frá Rama og Geba: 621.

²⁷Menn frá Mikmas: 122.

²⁸Menn frá Betel og Aí: 223.

²⁹Ættaðir frá Nebó: 52.

³⁰Niðjar Magbis: 156.

³¹Niðjar Elams hins annars: 1.254.

³²Niðjar Haríms: 320.

³³Ættaðir frá Lód, Hadíd og Ónó: 725.

³⁴Ættaðir frá Jeríkó: 345.

³⁵Ættaðir frá Senaa: 3.630.

³⁶Prestarnir:

Esrabók

Niðjar Jedaja, af ætt Jesúa: 973.

³⁷Niðjar Immers: 1.052.

³⁸Niðjar Pashúrs: 1.247.

³⁹Niðjar Haríms: 1.017.

⁴⁰Levítarnir:

Niðjar Jesúa og Kadmiels, af niðjum Hódavja: 74.

⁴¹Söngvararnir: niðjar Asafs: 128.

⁴²Niðjar hliðvarðanna: niðjar Sallúms, niðjar Aters, niðjar Talmóns, niðjar Akúbs, niðjar Hatíta, niðjar Sóbaí – alls 139.

⁴³Musterisþjónarnir: niðjar Síha, niðjar Hasúfa, niðjar Tabbaóts,

⁴⁴niðjar Kerós, niðjar Síaha, niðjar Padóns,

⁴⁵niðjar Lebana, niðjar Hagaba, niðjar Akúbs,

⁴⁶niðjar Hagabs, niðjar Salmaí, niðjar Hanans,

⁴⁷niðjar Giddels, niðjar Gahars, niðjar Reaja,

⁴⁸niðjar Resíns, niðjar Nekóda, niðjar Gassams,

⁴⁹niðjar Ússa, niðjar Pasea, niðjar Besaí,

⁵⁰niðjar Asna, niðjar Meúníta, niðjar Nefisíta,

⁵¹niðjar Bakbúks, niðjar Hakúfa, niðjar Harhúrs,

⁵²niðjar Baselúts, niðjar Mehída, niðjar Harsa,

⁵³niðjar Barkós, niðjar Sísera, niðjar Tema,

⁵⁴niðjar Nesía, niðjar Hatífa.

⁵⁵Niðjar þræla Salómons: niðjar Sótaí, niðjar Sóferets, niðjar Perúda,

⁵⁶niðjar Jaala, niðjar Darkóns, niðjar Giddels,

⁵⁷niðjar Sefatja, niðjar Hattils, niðjar Pókeret Hassebaíms, niðjar Ami.

⁵⁸Allir musterisþjónarnir og niðjar þræla Salómons voru 392.

⁵⁹Og þessir eru þeir, sem fóru heim frá Tel Mela, Tel Harsa, Kerúb, Addan, Immer, en kunnu eigi að greina ætt sína og uppruna, hvort þeir væru komnir af Ísrael: ⁶⁰Niðjar Delaja, niðjar Tobía, niðjar Nekóda: 652.

⁶¹Og af niðjum prestanna: Niðjar Habaja, niðjar Hakkós, niðjar Barsillaí, er gengið hafði að eiga eina af dætrum Barsillaí Gíleaðíta og nefndur hafði verið nafni þeirra.

⁶²Þessir leituðu að ættartölum sínum, en þær fundust ekki. Var þeim því hrundið frá prestdómi. ⁶³Og landstjórinn sagði þeim, að þeir mættu ekki eta af hinu háheilaga, þar til er kæmi fram prestur, er kynni að fara með úrim og túmmím.

⁶⁴Allur söfnuðurinn var til samans 42.360, ⁶⁵auk þræla þeirra og ambátta, er voru 7.337.

Þeir höfðu 200 söngvara og söngkonur.

⁶⁶Hestar þeirra voru 736, mular 245, ⁶⁷úlfaldar 435, asnar 6.720.

⁶⁸Og sumir ætthöfðingjanna gáfu, er þeir komu til musteris Drottins í Jerúsalem, sjálfviljagjafir til musteris Guðs, til þess að það yrði reist á sínum stað. ⁶⁹Gáfu þeir hver eftir efnum sínum í byggingarsjóðinn: í gulli 6.100 daríka^a og í silfri 5.000 mínur, og 100 prestserki.

⁷⁰Þannig settust prestarnir og levítarnir og nokkrir af lýðnum og söngvararnir og hliðverðirnir og musterisþjónarnir að í borgum sínum. Og allur Ísrael tók sér bólfestu í borgum sínum.

Jósúa og Serúbabel endurreisa guðsdýrkun

3

¹En er sjöundi mánuðurinn kom, og Ísraelsmenn voru í borgunum, safnaðist lýðurinn saman eins og einn maður í Jerúsalem. ²Þá tóku þeir sig til, Jósúa Jósadaksson og bræður hans, prestarnir, og Serúbabel Sealtíelsson og bræður hans, og reistu altari Ísraels Guðs, til þess að á því yrðu færðar brennifórnir eftir því, sem fyrir er mælt í lögmáli guðsmannsins Móse. ³Og þeir reistu altarið þar, er það áður hafði staðið, því að þeim stóð ótti af landsbúum, og færðu Drottni brennifórnir á því, morgunbrennifórnir og kveldbrennifórnir. ⁴Og þeir héldu laufskálahátíðina, eftir því sem fyrir er mælt, og báru fram brennifórnir á degi hverjum með rétttri tölu, að réttum sið, það er við átti á hverjum degi, ⁵og því næst hinar stöðugu brennifórnir, og fórnir tunglkomuhátíðanna og allra hinna helgu löghátíða Drottins, svo og fórnir allra þeirra, er færðu Drottni sjálfviljafórn. ⁶Frá fyrsta degi hins sjöunda mánaðar byrjuðu þeir að færa Drottni brennifórnir, og hafði þá eigi enn verið lagður grundvöllur að musteri Drottins.

⁷Og þeir gáfu steinsmiðunum og trésmiðunum silfur og Sídoningum og Týrusmönnum mat og drykk og olífuolíu til að flytja sedrusvið frá Líbanon sjóleiðis til Jafó samkvæmt leyfi Kýrusar Persakonungs þeim til handa.

Hafin endurbygging musterisins

⁸Á öðru ári eftir heimkomu þeirra til húss Guðs í Jerúsalem, í öðrum mánuðinum, byrjuðu þeir Serúbabel Sealtíelsson og Jósúa Jósadaksson og aðrir bræður þeirra, prestarnir og levítarnir og allir þeir, er komnir voru úr útlegðinni til Jerúsalem, að setja levíta, tvítuga og þaðan af eldri, til að hafa eftirlit með byggingu húss Drottins. ⁹Og þannig gengu þeir Jósúa, synir hans og bræður hans, Kadmíel og synir hans, synir Hóðavja, synir Henadads, svo og synir þeirra og bræður þeirra, levítarnir, sem einn maður að því verki að hafa eftirlit með þeim, er unnu að byggingu Guðs húss.

¹⁰Og er smiðirnir lögðu grundvöllinn að musteri Drottins, námu prestarnir þar staðar í embættisskrúða með lúðra og levítarnir, niðjar Asafs, með skálabumbur, til þess að vegsama Drottin eftir tilskipun Davíðs Ísraelskonungs. ¹¹Og þeir hófu að lofa og vegsama Drottin fyrir það, að hann er góður og að miskunn hans við Ísrael er eilíf. Og allur

^a *Daríki* (Darius–dalur, sbr. 1Kro 29.7) var persnesk mynt, gullpeningur, er vó um 8 gr.

lýðurinn laust upp miklu fagnaðarópi og lofaði Drottin fyrir það, að grundvöllur var lagður að húsi Drottins. ¹²En margir af prestunum og levítunum og ætthöfðingjunum – öldungar þeir, er séð höfðu hið fyrra musterið – grétu hástöfum, þegar grundvöllur þessa húss var lagður að þeim ásjáandi, en margir æptu líka fagnaðar- og gleðióp. ¹³Og lýðurinn gat ekki greint fagnaðarópin frá gráthljóðunum í fólkinu, því að lýðurinn laust upp miklu fagnaðarópi, og heyrðist ómurinn langar leiðir.

Samverjar tálma byggingu mustersins

4

¹En er mótstöðumenn Júda og Benjamíns heyrðu, að þeir, er heim voru komnir úr herleiðingunni, væru að reisa Drottni, Ísraels Guði, musteri, ²þá gengu þeir fyrir Serúbabel og ætthöfðingjana og sögðu við þá: „Vér viljum byggja með yður, því að vér leitum yðar Guðs, eins og þér, og honum höfum vér fórnir fært síðan daga Asarhaddons Assýríukonungs, þess er flutti oss hingað.“ ³En Serúbabel og Jósúa og aðrir ætthöfðingjar Ísraels sögðu við þá: „Vér höfum ekkert saman við yður að selda um bygginguna á húsi Guðs vors, heldur ætlum vér að reisa það einir saman Drottni, Ísraels Guði, eins og Kýrus konungur, konungur í Persíu, hefir boðið oss.“

⁴Þá gjörðu landsbúar Júdalýð huglausan og hræddu þá frá að byggja, ⁵og þeir keyptu menn til að leggja ráð í móti þeim til þess að ónýta fyrirætlun þeirra, alla ævi Kýrusar Persakonungs og þar til er Darius Persakonungur tók ríki.

Artaxerxes Persakonungur fær bréf

⁶Á ríkisárum Ahasverusar, ^a í byrjun ríkisstjórnar hans, rituðu þeir ákæru gegn íbúunum í Júda og Jerúsalem.

⁷En á dögum Artahsasta ^b rituðu þeir Bislam, Mítredat, Tabeel og aðrir samborgarar hans til Artahsasta, konungs í Persíu. En bréfið var ritað á arameísku og útlagt.

⁸Rehúm umboðsmaður og Simsaí ritari skrifuðu Artahsasta konungi bréf um Jerúsalembúa á þessa leið:

⁹„Rehúm umboðsmaður og Simsaí ritari og aðrir samborgarar þeirra, Dínear, Afarsatkear, Tarpelear, Afarsear, Arkevear, Babýloníumenn, Súsankear, Dehear, Elamítar ¹⁰og þær aðrar þjóðir, er hinn mikli og víðfrægi Asnappar ^c flutti burt og setti niður í borginni Samariu og í öðrum héruðum hinumegin Fljóts,“ og svo framvegis. ¹¹Þetta er afrit af bréfinu, sem þeir sendu Artahsasta konungi: „Þjónar þínir, mennirnir í héraðinu hinumegin við Fljótið, og svo framvegis. ¹²Það sé konunginum vitanlegt, að Gyðingar þeir, er fóru upp eftir frá þér til vor, eru komnir til Jerúsalem. Eru þeir að reisa að nýju þessa óeirðargjörnu og vondu borg, fullgjöra múrana og gjöra við grundvöllinn. ¹³Nú sé það konunginum vitanlegt, að ef borg þessi verður endurreist og múrar hennar fullgjörðir, þá munu þeir hvorki borga skatt, toll né vegagjald, og það mun að lokum verða konunginum tekjumissir. ¹⁴Nú með því að vér etum salt hallarinnar og oss sæmir ekki að

^a Þ.e. Xerxes Persakonungur, 486–465 f.Kr.

^b Þ.e. Artaxerxes Persakonungur, 465–424 f.Kr.

^c Þ.e. Assúrbanípal Assýríukonungur, 669–633 (?) f.Kr.

horfa upp á skaða konungs, þá sendum vér og látum konunginn vita þetta, ¹⁵til þess að leitað verði í ríkisannálum forfedra þinna. Þá munt þú finna í ríkisannálunum og komast að raun um, að borg þessi er óeirðargjörn borg og skaðvæn konungum og skattlöndum og að menn hafa gjört uppreisn í henni frá alda öðli. Fyrir því hefir og borg þessi verið lögð í eyði. ¹⁶Vér látum konunginn vita, að ef borg þessi verður reist að nýju og múrar hennar fullgjörðir, þá er úti um landeign þína hinumegin Fljóts.“

¹⁷Konungur sendi úrskurð til Rehúms umboðsmanns og Simsaí ritara og til annarra samborgara þeirra, sem bjuggu í Samariu og öðrum héruðum hinumegin Fljóts:

„Heill og friður! Og svo framvegis. ¹⁸Bréfið, sem þér senduð til vor, hefir verið lesið greinilega fyrir mér. ¹⁹Og er ég hafði svo fyrirskipað, leituðu menn og fundu, að þessi borg hefir frá alda öðli sýnt konungum mótþróa og að óeirðir og uppreist hafa verið gjörðar í henni. ²⁰Og voldugir konungar hafa drottnað yfir Jerúsalem og ráðið fyrir öllum héruðum hinumegin Fljóts, og skattur og tollur og vegagjald hefir verið greitt þeim. ²¹Skipið því svo fyrir, að menn þessir hætti, svo að borg þessi verði eigi endurreist, uns ég læt skipun út ganga. ²²Og gætið yðar, að þér sýnið ekkert tómlæti í þessu, svo að eigi hljótist af mikið tjón fyrir konungana.“

²³Jafnshjót sem afritið af bréfi Artahsasta konungs hafði verið lesið fyrir þeim Rehúm og Simsaí ritara og samborgurum þeirra, fóru þeir með skyndi til Jerúsalem til Gyðinga og neyddu þá með ofríki og ofbeldi til að hætta.

²⁴Þá var hætt við bygginguna á musteri Guðs í Jerúsalem, og lá hún niðri þar til á öðru ríkisári Daríusar Persakonungs.

Bygging hafin að nýju

5

¹Haggaí spámaður og Sakaríá Íddósson, spámennirnir, spáðu hjá Gyðingum, þeim er voru í Júda og Jerúsalem, í nafni Ísraels Guðs, sem yfir þeim var. ²Þá fóru þeir Serúbabel Sealtíelsson og Jósúa Jósadaksson til og hófu að byggja musteri Guðs í Jerúsalem, og spámenn Guðs voru með þeim og aðstoðuðu þá.

³Um þær mundir komu til þeirra Tatnaí, landstjóri héraðsins hinumegin Fljóts, og Star Bósnaí og samborgarar þeirra og mæltu til þeirra á þessa leið: „Hver hefir leyft yður að reisa þetta hús og fullgjöra þessa múra?“ ⁴Síðan mæltu þeir til þeirra á þessa leið: „Hvað heita menn þeir, er reisa stórhýsi þetta?“ ⁵En auga Guðs þeirra vakti yfir öldungum Gyðinga, svo að menn gátu ekki stöðvað þá, þar til er málið kæmi til Daríusar og bréfleg skipun um þetta væri komin aftur.

⁶Afrít af bréfinu, sem þeir Tatnaí, landstjóri héraðsins hinumegin Fljóts, og Star Bósnaí og samborgarar hans, Afarsekear, sem bjuggu í héraðinu hinumegin Fljóts, sendu Daríusi konungi, – ⁷skýrslu sendu þeir honum og þannig var ritað í henni:

„Hvers kyns heill Daríusi konungi! ⁸Konunginum sé vitanlegt, að vér höfum farið til skattlandsins Júda, til mustervis hins mikla Guðs. Er verið að byggja það úr stórum steinum, og eru bjálkar settir inn í veggina. Er unnið kostgæfilega að verki þessu, og miðar því vel áfram hjá þeim. ⁹Því næst spurðum vér öldungana á þessa leið: „Hver hefir leyft yður að reisa þetta hús og fullgjöra þessa múra?“ ¹⁰Líka spurðum vér þá að heiti til

Þess að láta þig vita, svo að vér gætum skrifað upp nöfn þeirra manna, er forustuna hafa.¹¹ Og þeir svöruðu oss á þessa leið: „Vér erum þjónar Guðs himinsins og jarðarinnar og reisum að nýju musterið, sem byggt var fyrir ævalöngu, og reisti það og fullgjörði mikill konungur í Ísrael.“¹² En af því að feður vorir höfðu egnt Guð himinsins til reiði, þá ofurseldi hann þá í hendur Nebúkadnesars Babelkonungs, Kaldeans. Hann lagði musteri þetta í eyði og flutti lýðinn til Babýloníu.¹³ En á fyrsta ári Kýrusar, konungs í Babýlon, veitti Kýrus konungur leyfi til að endurreisa þetta musteri Guðs.¹⁴ Og einnig gull- og silfuráhöldin úr húsi Guðs, þau er Nebúkadnesar hafði haft á burt úr musterinu í Jerúsalem og flutt til mustersins í Babýlon, þau tók Kýrus konungur úr musterinu í Babýlon, og voru þau fengin manni þeim, er hann hafði skipað landstjóra og Sesbasar hét.¹⁵ Og hann sagði við hann: „Tak áhöld þessi, far og legg þau í musterið í Jerúsalem. Hús Guðs skal aftur reist verða á sínum fyrra stað.“¹⁶ Síðan kom Sesbasar þessi og lagði grundvöllinn að húsi Guðs í Jerúsalem, og síðan fram á þennan dag hafa menn verið að byggja það, og enn er því ekki lokið.¹⁷ Og nú, ef konunginum þóknast svo, þá sé gjörð leit í fjárhirslu konungsins þar í Babýlon, hvort svo sé, að Kýrus hafi veitt leyfi til að reisa þetta musteri Guðs í Jerúsalem, og konungur láti oss vita vilja sinn í þessu máli.“

Darius Persakonungur svarar bréfi

6

¹Þá gaf Darius konungur út þá skipun, að leita skyldi í skjalasafnshúsinu, þar sem og fjársjóðirnir voru lagðir fyrir til geymslu í Babýlon, ²og bókrolla fannst í Ahmeta,^a borginni, sem er í skattlandinu Medíu. Og í henni var ritað á þessa leið:

„Merkisatburður. ³Á fyrsta ári Kýrusar konungs gaf Kýrus konungur út svolátandi skipun: Hús Guðs í Jerúsalem skal endurreist verða, til þess að menn megi þar færa fórnir, og grundvöllur þess skal lagður. Það skal vera sextíu álnir á hæð og sextíu álnir á breidd. ⁴Lög af stórum steinum skulu vera þrjú og eitt lag af tré, og kostnaðurinn skal greiddur úr konungshöllinni. ⁵Einnig skal gull- og silfuráhöldunum úr húsi Guðs, þeim er Nebúkadnesar hafði á burt úr musterinu í Jerúsalem og flutti til Babýlon, verða skilað aftur, svo að hvert þeirra komist aftur í musterið í Jerúsalem á sinn stað, og þú skalt leggja þau í hús Guðs.“

⁶„Fyrir því skuluð þér – Tatnaí, landstjóri héraðsins hinumegin Fljóts, Star Bósnaí og samborgarar þeirra, Afarsekear, í héraðinu hinumegin Fljóts – halda yður þar frá. ⁷Látið byggingu þessa Guðs húss í friði. Landstjóra Gyðinga og öldungum þeirra er heimilt að endurreisa þetta Guðs hús á sínum fyrra stað. ⁸Og ég hefi gefið út skipun um, hvað þér skuluð láta þessum öldungum Gyðinga í té til byggingar þessa Guðs húss. Skal mönnum þessum greiddur kostnaðurinn skilvíslega af tekjum konungs, þeim er hann hefir af sköttum úr héraðinu hinumegin Fljóts, og það tafarlaust. ⁹Og það sem með þarf, bæði ung naut, hrúta og lömb til brennifórna handa Guði himnanna, hveiti, salt, vín og olíu, það skal láta þeim í té, eftir fyrirsögn prestanna í Jerúsalem, á degi hverjum, og það prettalaust, ¹⁰til þess að þeir megi færa Guði himnanna fórnir þægilegs ilms og biðja fyrir lífi konungsins og sona hans. ¹¹Og ég hefi gefið út þá skipun, að ef nokkur maður breytir á móti úrskurði þessum, þá skuli taka bjálka úr húsi hans og hann hengdur upp og negldur

^a Þ.e. Ekbatana.

á hann, en hús hans skal fyrir þá sök gjöra að mykjuhaug. ¹²En sá Guð, sem lætur nafn sitt búa þar, kollsteypi öllum þeim konungum og þjóðum, sem rétta út hönd sína til þess að breyta út af þessu eða til þess að brjóta niður þetta hús Guðs í Jerúsalem. Ég, Darius, hefi gefið út þessa skipun. Skal hún kostgæfilega framkvæmd.“

Vígsluhátíð musterisins

¹³Þá fóru þeir Tatnaí, landstjóri héraðsins hinumegin Fljóts, Star Bósnaí og samborgarar þeirra nákvæmlega eftir fyrirmælum þeim, er Darius konungur hafði sent. ¹⁴Og öldungar Gyðinga byggðu, og miðaði þeim vel áfram fyrir spámannsstarf þeirra Haggái spámanns og Sakaríá Íddóssonar.

Og þannig luku þeir byggingunni samkvæmt skipun Ísraels Guðs og samkvæmt skipun Kýrusar og Daríusar og Artahsasta Persakonungs. ¹⁵Og hús þetta var fullgjört á þriðja degi adarmánaðar, það er á sjötta ríkisári Daríusar konungs.

¹⁶Og Ísraelsmenn – prestarnir og levítarnir og aðrir þeir, er komnir voru heim úr herleiðingunni – héldu vígsluhátíð þessa Guðs húss með fögnuði. ¹⁷Og þeir fórnðu við vígslu þessa Guðs húss hundrað nautum, tvö hundruð hrútum og fjögur hundruð lömbum og í syndaförn fyrir allan Ísrael tólf geithöfrum eftir tölu Ísraels ættkvísla. ¹⁸Og þeir skipuðu presta eftir flokkum þeirra og levíta eftir deildum þeirra, til þess að gegna þjónustu Guðs í Jerúsalem, samkvæmt fyrirmælum Mósebókar.

Páskahátíð haldin

¹⁹Og þeir, sem heim voru komnir úr herleiðingunni, héldu páska hinn fjórtánda dag hins fyrsta mánaðar. ²⁰Því að prestarnir og levítarnir höfðu hreinsað sig allir sem einn maður, allir voru hreinir. Og þeir slátruðu páskalambinu fyrir alla þá, er heim voru komnir úr herleiðingunni, og fyrir bræður þeirra, prestana, og fyrir sjálfa sig. ²¹Síðan neyttu Ísraelsmenn þess, þeir er aftur voru heim komnir úr herleiðingunni, og allir þeir, er skilið höfðu sig frá saurugleik hinna heiðnu þjóða landsins og gengið í flokk með þeim, til þess að leita Drottins, Ísraels Guðs. ²²Og þannig héldu þeir hátíð hinna ósýrðu brauða í sjö daga með fögnuði, því að Drottinn hafði glatt þá og snúið hjarta Assýríukonungs^a til þeirra, svo að hann styrkti hendur þeirra við byggingu musteris Guðs, Ísraels Guðs.

Esra kemur til Jerúsalem

7

¹Eftir þessa atburði, á ríkisárum Artahsasta Persakonungs, fór Esra Serajason, Asarjasonar, Hilkíasonar, ²Sallúmssonar, Sadókssonar, Ahítúbssonar, ³Amarjasonar, Asarjasonar, Merajótssonar, ⁴Serahjasonar, Ússísonar, Búkkísonar, ⁵Abísúasonar, Pínehassonar, Eleasarssonar, Aronssonar æðsta prests, – ⁶þessi Esra fór heim frá Babýlon. En hann var fræðimaður, vel að sér í Mósélögum, er Drottinn, Ísraels Guð, hefir gefið, og konungur veitti honum allar bænir hans, með því að hönd Drottins, Guðs hans, var yfir honum. ⁷Og nokkrir af Ísraelsmönnum og af prestunum, levítunum, söngvurunum,

^a Þ.e. Persakonungs, er réð fyrir því landi, er Assýríukonungar áður réðu.

hliðvörðunum og musterisþjónunum fóru með honum til Jerúsalem á sjöunda ríkisári Artahsasta konungs. ⁸Og hann kom til Jerúsalem í fimmta mánuðinum, það var á sjöunda ríkisári konungs. ⁹Því að hinn fyrsta dag hins fyrsta mánaðar bjó hann ferð sína frá Babýlon, og hinn fyrsta dag hins fimmta mánaðar kom hann til Jerúsalem, með því að Guð hans hélt náðarsamlega hönd sinni yfir honum. ¹⁰Því að Esra hafði snúið huga sínum að því að rannsaka lögmál Drottins og breyta eftir því og að kenna lög og rétt í Ísrael.

Artaxerxes gefur út tilskipun

¹¹Þetta er afrit af bréfinu, sem Artahsasta konungur fékk Esra presti, fræðimanninum, sem fróður var í ákvæðum boðorða Drottins og í lögum hans, þeim er hann hafði sett Ísrael:

¹²„Artahsasta, konungur konunganna, til Esra prests hins fróða í lögmáli Guðs himnanna, og svo framvegis. ¹³Ég hefi gefið út skipun um, að hver sá í ríki mínu af Ísraelslýð og af prestum hans og levítum, sem vill fara til Jerúsalem, skuli fara með þér, ¹⁴þar eð þú ert sendur af konungi og sjö ráðgjöfum hans, til þess að gjöra rannsóknir um Júda og Jerúsalem, samkvæmt lögmáli Guðs þíns, sem þú hefir í höndum, ¹⁵og til að flytja silfur það og gull, sem konungur og ráðgjafar hans sjálfviljuglega hafa gefið Ísraels Guði, þeim er bústað á í Jerúsalem, ¹⁶svo og allt það silfur og gull, er þú fær í öllu Babelskattlandi, ásamt sjálfviljagjöfum lýðsins og prestanna, sem og gefa sjálfviljuglega til musteris Guðs síns í Jerúsalem. ¹⁷Fyrir því skalt þú með allri kostgæfni kaupa fyrir fé þetta naut, hrúta, lömb og matfórnir og dreypifórnir þær, er þar til heyra, og fram bera þær á altarinu í húsi Guðs yðar í Jerúsalem. ¹⁸Og það sem þér og bræðrum þínum þóknast að gjöra við afganginn af silfrinu og gullinu, það skuluð þér gjöra samkvæmt vilja Guðs yðar. ¹⁹En áhöldin, sem þér munu verða fengin til guðsþjónustunnar í húsi Guðs þíns, þeim skalt þú skila óskertum frammi fyrir Guði í Jerúsalem. ²⁰Og annað það, er með þarf við hús Guðs þíns og þú kannt að þurfa að greiða, það skalt þú greiða úr féhirslu konungs. ²¹Og ég, Artahsasta konungur, hefi gefið út skipun til allra féhirða í héraðinu hinumegin Fljóts: Allt það, er Esra prestur, sá er fróður er í lögmáli Guðs himnanna, biður yður um, það skal kostgæfilega í té látið, ²²allt að hundrað talentur silfurs og allt að hundrað kór af hveiti og allt að hundrað bat af víni og allt að hundrað bat af olífuolíu og salt ómælt. ²³Allt það, sem þörf er á samkvæmt skipun Guðs himnanna, skal kostgæfilega gjört fyrir hús Guðs himnanna, til þess að reiði komi ekki yfir ríki konungs og sona hans. ²⁴En yður gefst til vitundar, að engum er heimilt að leggja skatt, toll eða vegagjald á nokkurn prest eða levíta, söngvara, dyravörð, musterisþjón eða starfsmann við þetta musteri Guðs. ²⁵En þú, Esra, skipa þú samkvæmt visku Guðs þíns, þeirri er þú hefir í hendi þér, dómendur og stjórnendur, til þess að þeir dæmi mál manna hjá öllum lýð í héraðinu hinumegin Fljóts – hjá þeim er þekkja lög Guðs þíns. Og þeim, er ekki þekkir þau, honum skuluð þér kenna. ²⁶En hver sá, er eigi breytir eftir lögmáli Guðs þíns og lögmáli konungsins, á honum skal dómur vendilega framkvæmdur verða, hvort heldur er til dauða eða til útleigðar eða til fjárútláta eða til fangelsisvistar.“

²⁷Lofaður sé Drottinn, Guð feðra vorra, sem blásið hefir konunginum slíku í brjóst, að gjöra musteri Drottins í Jerúsalem dýrlegt, ²⁸og hneigt til mín^a hylli konungs og ráðgjafa hans og allra hinna völdugu höfðingja konungs! Og ég tók í mig hug, með því að hönd Drottins, Guðs míns, hvíldi yfir mér, og safnaði saman höfðingjum Ísraels til þess að fara heim með mér.

Skrá um þá er komu með Esra

8

¹Þessir eru ætthöfðingjar þeirra – og þetta er ættarskrá þeirra – er fóru með mér heim frá Babýlon, þá er Artahsasta konungur sat að völdum:

²Af niðjum Pínehasar: Gersóm.

Af niðjum Ítamars: Daníel.

Af niðjum Davíðs: Hattús, ³sonur Sekanja.

Af niðjum Parós: Sakaríá og með honum skráðir af karlmönnum 150.

⁴Af niðjum Pahat–Móabs: Eljehóenaí Serajason og með honum 200 karlmenn.

⁵Af niðjum Sattú: Sekanja Jahasielsson og með honum 300 karlmenn.

⁶Af niðjum Adíns: Ebed Jónatansson og með honum fimm tugir karlmanna.

⁷Af niðjum Elams: Jesaja Ataljason og með honum sjö tugir karlmanna.

⁸Af niðjum Sefatja: Sebadía Míkaelsson og með honum átta tugir karlmanna.

⁹Af niðjum Jóabs: Óbadía Jehíelsson og með honum 218 karlmenn.

¹⁰Af niðjum Baní: Selómít Jósílfjason og með honum 160 karlmenn.

¹¹Af niðjum Bebaí: Sakaríá Bebaíson og með honum 28 karlmenn.

¹²Af niðjum Asgads: Jóhanan Hakkatansson og með honum 110 karlmenn.

¹³Af niðjum Adóníkams, síðkomnir, og þessi voru nöfn þeirra: Elífelet, Jeíel og Semaja, og með þeim 60 karlmenn.

¹⁴Af niðjum Bigvaí: Útaí og Sabbúd og með þeim 70 karlmenn.

Undirbúin för til Jerúsalem

¹⁵Ég safnaði þeim saman við fljótið, sem rennur um Ahava, og lágum vér þar í tjöldum í þrjá daga. En er ég hugði að fólkinu og prestunum, þá fann ég þar engan af niðjum Leví.

¹⁶Þá sendi ég eftir Elíeser, Ariél, Semaja, Elnatan, Jaríb, Elnatan, Natan, Sakaríá og Mesúllam, ætthöfðingjum, og Jójaríb og Elnatan, kennurum, ¹⁷og bauð þeim að fara til Íddós, höfðingja í Kasíffabyggð, og lagði þeim orð í munn, er þeir skyldu flytja Íddó, bræðrum hans og musteriþjónunum í Kasíffabyggð, til þess að þeir mættu útvega oss

^a Höfundur Esra– og Nehemíabókanna hefur að heimildum (a) arameíska heimild (t.d. bréfaskiptin í 4.–6. kap. hér að framan), (b) Minningar Esra og (c) Minningar Nehemía (í Nehemíabók). Meginefni 7.–9. kap. í Esrabók er tekið úr Minningum Esra, því talar Esra hér í 1. persónu.

þjónustumenn í musteri Guðs vors.¹⁸ Og með því að hönd Guðs vors hvíldi náðarsamlega yfir oss, þá færðu þeir oss vel kunnandi mann af niðjum Mahelí Levísonar, Ísraelssonar, og Serebja og sonu hans og bræður – átján alls,¹⁹ og Hasabja og með honum Jesaja af niðjum Merarí, bræður hans og sonu þeirra – tuttugu alls,²⁰ og af musteriþjónunum, sem Davíð og höfðingjar hans höfðu sett til að þjóna levítunum: tvö hundruð og tuttugu musteriþjóna. Þeir voru allir nefndir með nafni.

²¹Og ég lét boða þar föstu við fljótið Ahava, til þess að vér skyldum auðmýkja oss fyrir Guði vorum til að biðja hann um farsælega ferð fyrir oss, börn vor og allar eigur vorar.

²²Því að ég fyrirvarð mig að biðja konung um herlið og riddara til verndar fyrir óvinum á leiðinni. Því að vér höfum sagt konungi: „Hönd Guðs vors hvílir yfir öllum þeim, sem leita hans, þeim til góðs, en máttur hans og reiði yfir öllum þeim, sem yfirgefa hann.“

²³Vér föstuðum því og báðum Guð um þetta, og hann bænheyrði oss.

²⁴Síðan valdi ég tólf úr af prestahöfðingjunum og Serebja, Hasabja og með þeim tíu af bræðrum þeirra,²⁵ og vó þeim út silfrið og gullið og áhöldin – gjöfina til húss Guðs vors, er konungur og ráðgjafar hans og höfðingjar hans og allir Ísraelsmenn, þeir er þar voru, höfðu gefið.²⁶ Og þannig vó ég í hendur þeirra sex hundruð og fimmtíu talentur í silfri, hundrað talentur í silfuráhöldum, hundrað talentur í gulli.²⁷ Auk þess tuttugu gullkönnur, þúsund daríka virði, og tvö ker af gullgljáum góðum eiri, dýrmæt sem gull.²⁸ Og ég sagði við þá: „Þér eruð helgaðir Drottni, og áhöldin eru heilög, og silfrið og gullið eru sjálfviljagjöf til Drottins, Guðs fedra yðar.“²⁹ Gætið því þessa og varðveitið það, þar til er þér vegið það aftur út í auglýsningu prestahöfðingjanna og levítanna og ættahöfðingja Ísraels í Jerúsalem í herbergi musters Drottins.“³⁰ Síðan tóku prestarnir og levítarnir við silfrinu og gullinu og áhöldunum eftir vigt til þess að flytja það til Jerúsalem, til musters Guðs vors.

Komið til Jerúsalem

³¹Því næst lögðum vér upp frá fljótinu Ahava hinn tólfta dag hins fyrsta mánaðar og héldum til Jerúsalem, og hönd Guðs vors hvíldi yfir oss, svo að hann frelsaði oss undan valdi óvina og stigamanna.³² Og vér komum til Jerúsalem og dvöldumst þar í þrjá daga.

³³En á fjórða degi var silfrið og gullið og áhöldin vegin út í musteri Guðs vors í hendur Meremóts prests Úríasonar, – og með honum var Eleasar Pínehasson, og með þeim voru levítarnir Jósabad Jesúason og Nóadja Binnúíson –³⁴ allt saman með tölu og vigt. Og öll vigitin var þá skrifuð upp.

³⁵Þeir er heim komu úr herleiðingunni, þeir henumdu, er aftur sneru, færðu Ísraels Guði brennifórnir: tólf naut fyrir allan Ísrael, níutíu og sex hrúta, sjötíu og sjö lömb, tólf hafra í syndaförn – allt sem brenniförn Drottni til handa.³⁶ Og þeir fengu jörllum konungs og landstjórunum í héraðinu hinumegin Fljóts konungsboðin, og þeir aðstoðuðu lýðinn og musteri Guðs.

Gyðingar kvænast heiðnum konum

9

¹Þegar þessu var lokið, komu höfðingjarnir til mín og sögðu: „Ísraelslýður og prestarnir og levítarnir hafa ekki haldið sér frá hinum heiðnu íbúum landsins, sem skylt hefði verið

vegna viðurstyggða þeirra, frá Kanaanítum, Hetítum, Peresítum, Jebúsítum, Ammónítum, Móabítum, Egyptum og Amórítum, ²því að þeir hafa tekið sér og sonum sínum konur af dætrum þeirra, og þannig hefir hinn heilagi ættstofn haft mök við hina heiðnu íbúa landsins, og hafa höfðingjarnir og yfirmennirnir gengið á undan í þessu tryggðrofi.“ ³Þegar ég heyrði þetta, reif ég kyrtil minn og yfirhöfn mína, reytti hár mitt og skegg og sat agndofa. ⁴Þá söfnuðust til mín allir þeir, er óttuðust orð Ísraels Guðs, út af tryggðrofi hinna hernumdu, en ég sat agndofa allt til kveldfórnar.

⁵En er að kveldfórninni var komið, stóð ég upp frá föstu minni og reif um leið enn að nýju kyrtil minn og yfirhöfn mína. Síðan féll ég á kné, fórnaði höndum til Drottins, Guðs míns, ⁶og sagði:

„Guð minn, ég fyrirverð mig og blygðast mín að hefja auglit mitt til þín, ó minn Guð! Því að misgjörðir vorar eru vaxnar oss yfir höfuð og sekt vor orðin svo mikil, að hún nær til himins. ⁷Allt frá dögum feðra vorra fram á þennan dag höfum vér verið í mikilli sekt, og vegna misgjörða vorra höfum vér verið ofurseldir, konungar vorir og prestar vorir, í hendur konunga heiðinna landa, undir sverðin, til herleiðingar, til ráns og til háðungar, eins og enn í dag á sér stað. ⁸En nú höfum vér um örsamma stund hlotið miskunn frá Drottni, Guði vorum, með því að hann lét oss eftir verða leifar, er af komust, og veitti oss bólfestu á sínum heilaga stað, til þess að Guð vor léti gleðina skína úr augum vorum og veitti oss ofurlítinn nýjan lífsþrótt í ánaud vorri. ⁹Því að ánaudugir erum vér. Þó hefir Guð vor eigi yfirgefið oss í ánaud vorri, heldur hagað því svo, að vér fundum náð fyrir augliti Persakonunga, svo að þeir veittu oss nýjan lífsþrótt til að koma upp musteri Guðs vors og reisa það úr rústum og útvega oss umgirtan bústað í Júda og Jerúsalem. ¹⁰Og hvað eigum vér nú að segja, Guð vor, eftir allt þetta? Því að vér höfum yfirgefið boðorð þín, ¹¹sem þú hefir fyrir oss lagt fyrir munn þjóna þinna, spámannanna, er þú sagðir: „Landið, er þér haldið inn í til þess að taka það til eignar, er óhreint land vegna saurugleika hinna heiðnu landsbúa, vegna viðurstyggða þeirra, er þeir í saurgun sinni hafa fyllt það með landshornanna milli. ¹²Fyrir því skuluð þér hvorki gefa dætur yðar sonum þeirra né taka dætur þeirra sonum yðar að konum, og um aldur og ævi skuluð þér ekki leitast við að efla farsæld þeirra og velgengni, til þess að þér eflist og fáið að njóta landsins gæða og megið láta börnum yðar það eftir í arf um aldur og ævi.“ ¹³Og eftir allt það, sem yfir oss er komið vegna vondra verka vorra og vorrar miklu sektar – því að þú, Guð vor, hefir vægt oss og ekki hegnt oss, svo sem vér áttum skilið fyrir misgjörð vora, og veitt oss slíkar leifar – ¹⁴ættum vér þá enn að nýju að brjóta boðorð þín og mægjast við þær þjóðir, sem aðhafast slíkar svívirðingar? Mundir þú eigi reiðast oss, þar til er vér værum gjöreyddir, svo að engar leifar væru eftir né nokkrir þeir, er undan hefðu komist? ¹⁵Drottinn, Ísraels Guð, þú ert réttlátur! Vér erum eftir skildir sem leifar, er undan hafa komist, svo sem sjá má þann dag í dag. Sjá, vér stöndum frammi fyrir þér í sekt vorri, því að það er eigi unnt að standast fyrir þér vegna þessa.“

Ólögleg hjónabönd leyst sundur

10

¹Meðan Esra baðst þannig fyrir og bar fram játning sína grátandi og knéfallandi frammi fyrir musteri Guðs, safnaðist til hans mjög mikill skari Ísraelsmanna, karlar og konur og börn, því að fólkið grét hástöfum. ²Þá tók Sekanja Jehíelsson, af niðjum Elams, til máls

og sagði við Esra: „Vér höfum brotið á móti Guði vorum, þar sem vér höfum gengið að eiga útlendar konur af hinum heiðnu íbúum landsins. Þó er ekki öll von úti fyrir Ísrael í þessu efni. ³Fyrir því skulum vér nú gjöra sáttmála við Guð vorn um að reka burt allar þessar konur og börn þau, er af þeim eru fædd, eftir ráðum herra míns og þeirra manna, er óttast boðorð Guðs vors, og það skal verða farið eftir lögmálinu. ⁴Rís upp, því að mál þetta hvílir á þér, og vér munum styðja þig. Hertu nú upp hugann og framkvæmdu þetta.“

⁵Þá reis Esra upp og lét presta– og levítahöfðingjana og allan Ísrael vinna eið að því, að þeir skyldu hegða sér eftir þessu, og unnu þeir eiðinn. ⁶Og Esra reis upp og gekk burt þaðan er hann hafði verið, fyrir framan musteri Guðs, og inn í herbergi Jóhanans Eljasíbssonar. Þar var hann um nóttina og neytti hvorki brauðs né drakk vatn, því að hann var hryggur yfir tryggðrofi hinna herleiddu.

⁷Og menn létu boð út ganga um Júda og Jerúsalem til allra þeirra, er heim voru komnir úr herleiðingunni, að safnast saman í Jerúsalem. ⁸Og hver sá, er eigi kæmi innan þriggja daga, samkvæmt ráðstöfun höfðingjanna og öldunganna – allar eigur hans skyldu banni helgaðar og hann sjálfur rekinn úr söfnuði hinna herleiddu.

⁹Þá söfnuðust allir Júdamenn og Benjamíns saman í Jerúsalem á þriðja degi, það var í níunda mánuðinum, á tuttugasta degi mánaðarins. Og allt fólkið sat á auða svæðinu fram undan musteri Guðs, skjálfandi út af þessu og af því að stórrigning var. ¹⁰Þá stóð Esra prestur upp og mælti til þeirra: „Þér hafið rofið tryggðir, með því að ganga að eiga útlendar konur, til þess að auka á sekt Ísraels. ¹¹Gjörðið því játningu frammi fyrir Drottni, Guði feðra yðar, og gjörðið hans vilja og skiljið yður frá hinum heiðnu íbúum landsins og frá hinum útlendu konum.“

¹²Og allur söfnuðurinn svaraði og sagði með hárri röddu: „Svo sem þú hefir sagt, þannig er oss skylt að breyta. ¹³En fólkið er margt og rigningatími, svo að vér getum ekki staðið úti. Þetta er og meira en eins eða tveggja daga verk, því að vér höfum margfaldlega brotið í þessu efni. ¹⁴Gangi því höfðingjar vorir fram fyrir allan söfnuðinn, og allir þeir í borgum vorum, er gengið hafa að eiga útlendar konur, skulu koma hver á tilteknum tíma, og með þeim öldungar hvern borgar og dómara hennar, þar til er þeir hafa snúið hinni brennandi reiði Guðs vors frá oss að því er mál þetta snertir.“ ¹⁵Þeir Jónatan Asahelsson og Jahseja Tikvason einir mótmæltu þessu, og Mesúllam og Sabtaí levíti studdu þá.

¹⁶Þeir, sem heim voru komnir úr herleiðingunni, gjörðu svo, og Esra prestur valdi sér menn, ætthöfðingja hinna einstöku ætta, og þá alla með nafni, og settust þeir á ráðstefnu hinn fyrsta dag hins tíunda mánaðar til þess að rannsaka málið. ¹⁷Og þeir höfðu að öllu leyti útkljáð mál þeirra manna, er gengið höfðu að eiga útlendar konur, fyrir fyrsta dag hins fyrsta mánaðar.

Skrá um þá er áttu útlendar konur

¹⁸Af niðjum prestanna fundust þessir, er gengið höfðu að eiga útlendar konur:

Af niðjum Jósúa Jósadakssonar og bræðrum hans: Maaseja, Elíeser, Jaríb og Gedalja.

¹⁹Lofuðu þeir með handsali að reka frá sér konur sínar og að fórna hrút vegna sektar sinnar.

²⁰Af niðjum Immers: Hananí og Sebadía.

Esrabók

²¹Af afkomendum Haríms: Maaseja, Elía, Semaja, Jehíel og Úsía.

²²Af niðjum Pashúrs: Eljóenaí, Maaseja, Ísmael, Netaneel, Jósabad og Elasa.

²³Af levítunum: Jósabad, Símeí og Kelaja – það er Kelíta, Petahja, Júda og Elíeser.

²⁴Af söngvurunum: Eljasíb.

Af hliðvörðunum: Sallúm, Telem og Úrí.

²⁵Af Ísrael:

Af niðjum Parós: Ramja, Jísía, Malkía, Míjamín, Eleasar, Malkía og Benaja.

²⁶Af niðjum Elams: Mattanja, Sakarí, Jehíel, Abdí, Jeremót og Elía.

²⁷Af niðjum Sattú: Eljóenaí, Eljasíb, Mattanja, Jeremót, Sabad og Asísa.

²⁸Af niðjum Bebaí: Jóhanan, Hananja, Sabbaí og Atlaí.

²⁹Af niðjum Baní: Mesúllam, Mallúk og Adaja, Jasúb, Seal, Jeramót.

³⁰Af niðjum Pahat Móabs: Adna, Kelal, Benaja, Maaseja, Mattanja, Besaleel, Binnúi og Manasse.

³¹Niðjar Haríms: Elíeser, Jísía, Malkía, Semaja, Símeon, ³²Benjamín, Mallúk, Semarja.

³³Af niðjum Hasúms: Matnaí, Mattatta, Sabad, Elífelet, Jeremaí, Manasse, Símeí.

³⁴Af niðjum Baní: Maadaí, Amram, Úel, ³⁵Benaja, Bedja, Kelúhí, ³⁶Vanja, Meremót, Eljasíb, ³⁷Mattanja, Matnaí, Jaasaí,

³⁸Baní, Binnúi, Símeí, ³⁹Selemja, Natan, Adaja, ⁴⁰Maknadbaí, Sasaí, Saraí, ⁴¹Asareel, Selemja, Semarja, ⁴²Sallúm, Amarja, Jósef.

⁴³Af niðjum Nebós: Jeíel, Mattija, Sabad, Sebína, Jaddaí, Jóel, Benaja.

⁴⁴Allir þessir höfðu gengið að eiga útlendar konur. Og það voru konur meðal þeirra, sem höfðu alið börn.

NEHEMÍABÓK

Nehemía fær tíðindi frá Jerúsalem

1

¹Frásögn Nehemía Hakalíasonar. Í kislevmánuði tuttugasta árið, þá er ég var í borginni Súsa, ²kom Hananí, einn af bræðrum mínum, ásamt nokkrum mönnum frá Júda. Spurði ég þá um Gyðinga, þá er undan komust, þá er eftir voru af hinum herleiddu, og um Jerúsalem. ³Og þeir svöruðu mér: „Leifarnar – þeir er eftir eru af hinum herleiddu þar í skattlandinu, eru mjög illa staddir og í fyrirlitningu, með því að múrar Jerúsalem eru niður brotnir og borgarhliðin í eldi brennd.“

⁴Þegar ég heyrði þessi tíðindi, þá settist ég niður og grét og harmaði dögum saman, og ég fastaði og var á bæn til Guðs himnanna. ⁵Og ég sagði: „Æ, Drottinn, Guð himnanna, þú mikli og ógurlegi Guð, sem heldur sáttmálann og miskunnsemina við þá, sem elska hann og varðveita boðorð hans. ⁶Lát eyra þitt vera gaumgæfið og augu þín opin, til þess að þú heyrir bæn þjóns þíns, þá er ég nú bið frammi fyrir þér bæði daga og nætur sakir Ísraelsmanna, þjóna þinna, með því að ég játa syndir Ísraelsmanna, er þeir hafa drýgt móti þér. Ég og ættfólk mitt höfum og syndgað. ⁷Vér höfum breytt illa gagnvart þér og ekki varðveitt boðorðin, lögin og ákvæðin, er þú lagðir fyrir Móse, þjón þinn. ⁸Minnstu orðsins, er þú bauðst Móse, þjóni þínum, segjandi: „Ef þér bregðið trúnaði, mun ég tvístra yður meðal þjóðanna. ⁹En þegar þér hverfið aftur til mín og varðveitið boðorð mín og breytið eftir þeim – þótt yðar brottreknu væru yst við skaut himinsins, þá mun ég saman safna þeim þaðan og leiða þá til þess staðar, er ég hefi valið til þess að láta nafn mitt búa þar.“ ¹⁰Því að þínir þjónar eru þeir og þinn lýður, er þú frelsaðir með miklum mætti þínum og með sterkri hendi þinni. ¹¹Æ, herra, lát eyra þitt vera gaumgæfið að bæn þjóns þíns og bæn þjóna þinna, er fúslega óttast nafn þitt. Farsæl þjón þinn í dag og lát hann finna meðaumkun hjá manni þessum.“ Ég var þá byrlari hjá konungi.

Nehemía fer til Jerúsalem

2

¹Í nísanmánuði á tuttugasta ríkisári Artahsasta konungs, þá er vín stóð fyrir framan konung, tók ég vínið og rétti að honum, án þess að láta á því bera við hann, hve illa lá á mér. ²En konungur sagði við mig: „Hví ert þú svo dapur í bragði, þar sem þú ert þó ekki sjúkur? Það hlýtur að liggja illa á þér.“

Þá varð ég ákaflega hræddur. ³Og ég sagði við konung: „Konungurinn lifi eilíflega! Hví skyldi ég ekki vera dapur í bragði, þar sem borgin, er geymir grafir forfeðra minna, er í eyði lögð og hlið hennar í eldi brennd?“

⁴Þá sagði konungur við mig: „Hvers beiðist þú þá?“

Þá gjörði ég bæn mína til Guðs himnanna; ⁵síðan mælti ég til konungs: „Ef konungi þóknast svo og ef þú telur þjón þinn til þess færan, þá send mig til Júda, til borgar þeirrar, er geymir grafir forfeðra minna, til þess að ég endurreisi hana.“

⁶Konungur mælti til mín – en drottning sat við hlið honum: „Hversu lengi mun ferð þín standa yfir, og hvenær kemur þú aftur?“

Og konungi þóknaðist að senda mig, og ég tiltók ákveðinn tíma við hann. ⁷Og ég sagði við konung: „Ef konunginum þóknast svo, þá lát fá mér bréf til landstjóranna í héraðinu hinumegin Fljóts, til þess að þeir leyfi mér að fara um lönd sín, þar til er ég kem til Júda, ⁸og bréf til Asafs, skógarvarðar konungsins, til þess að hann láti mig fá við til þess að gjöra af bjálka í hlið kastalans, er heyrir til musterisins, og til borgarmúranna og til hússins, er ég mun fara í.“ Og konungur veitti mér það, með því að hönd Guðs míns hvíldi náðarsamlega yfir mér.

⁹Og er ég kom til landstjóranna í héraðinu hinumegin Fljóts, þá fékk ég þeim bréf konungs. Konungur sendi og með mér höfuðsmenn og riddara. ¹⁰En er Sanballat Hóroníti og Tobía þjónn, Ammónítinn, spurðu það, gramdist þeim það mikillega, að kominn skyldi vera maður til að annast hagsmuni Ísraelsmanna.

Nehemía rannsakar múrana

¹¹Og ég kom til Jerúsalem, og er ég hafði verið þar þrjá daga, ¹²fór ég á fætur um nótt og fáeinir menn með mér, án þess að hafa sagt nokkrum manni frá því, er Guð minn blés mér í brjóst að gjöra fyrir Jerúsalem, og án þess að nokkur skepna væri með mér, nema skepnan, sem ég reið. ¹³Og ég fór út um Dalshliðið um nóttina og í áttina til Drekalindar og Mykjuhliðs, og ég skoðaði múra Jerúsalem, hversu þeir voru rifnir niður og hlið hennar í eldi brennd. ¹⁴Síðan hélt ég áfram til Lindarhliðs og Konungstjarnar. Þá var skepnunni ekki lengur fært að komast áfram undir mér. ¹⁵Gekk ég þá upp í dalinn um nóttina og skoðaði múrinn. Síðan kom ég aftur inn um Dalshliðið og sneri heim.

¹⁶En yfirmennirnir vissu ekki, hvert ég hafði farið né hvað ég ætlaði að gjöra, með því að ég hafði enn ekki neitt sagt Gyðingum né prestunum né tignarmönnunum né yfirmönnunum né öðrum þeim, er að verkinu unnu. ¹⁷Og ég sagði nú við þá: „Þér sjáið, hversu illa vér erum staddir, þar sem Jerúsalem er í eyði lögð og hlið hennar í eldi brennd. Komið, vér skulum endurreisa múra Jerúsalem, svo að vér verðum ekki lengur hafðir að spotti.“ ¹⁸Og ég sagði þeim, hversu náðarsamlega hönd Guðs míns hefði hvílt yfir mér, svo og orð konungs, þau er hann talaði til mín.

Þá sögðu þeir: „Vér viljum fara til og byggja!“ Og þeir styrktu hendur sínar til hins góða verksins.

¹⁹En er Sanballat Hóroníti og Tobía þjónn, Ammónítinn, og Gesem Arabi spurðu þetta, gjörðu þeir gys að oss, sýndu oss fyrirlitningu og sögðu: „Hvað er þetta, sem þér hafið fyrir stafni? Ætlið þér að gjöra uppreisn móti konunginum?“

²⁰En ég svaraði þeim og sagði við þá: „Guð himnanna, hann mun láta oss takast þetta, en vér þjónar hans munum fara til og byggja. En þér eigið enga hlutdeild né rétt né minning í Jerúsalem.“

Skrá um þá er unnu að viðreisn múranna

3

¹Þá tóku þeir sig til, Eljasíb æðsti prestur og bræður hans, prestarnir, og reistu Sauðahliðið – vígðu þeir það og settu hurðirnar í það – og allt að Hammeaturni – hann vígðu þeir – allt að Hananelturni.

²Næstir honum byggðu Jeríkómenn, og næstur þeim byggði Sakkúr Imríson.

³Fiskhliðið byggðu Senaamenn. Þeir gjörðu þar dyraumbúnað og settu hurðirnar í það, lokurnar og slagbrandana.

⁴Næstur þeim hlóð upp Meremót Úríason, Hakkóssonar.

Næstur honum hlóð upp Mesúllam Berekíason, Mesesabeelssonar.

Næstur honum hlóð upp Sadók Baanason.

⁵Næstir honum hlóðu upp Tekóamenn, en göfugmennirnir þeirra beygðu ekki háls sinn undir þjónustu herra síns.

⁶Við gamla hliðið gjörðu þeir Jójada Paseason og Mesúllam Besódíason. Þeir gjörðu þar dyraumbúnað og settu hurðirnar í það, lokurnar og slagbrandana.

⁷Næstir þeim hlóðu upp Melatja Gíbeonítí og Jadón Merónótítí og meðal þeirra menn frá Gíbeon og Míspa, sem lutu hástól landstjórans í héraðinu hinumegin Fljóts.

⁸Næstur þeim hlóð upp Ússíel Harhajason og með honum gullsmiðirnir.

Næstur honum hlóð upp Hananja, einn af smyrslasölunum. Og þeir steinlögðu Jerúsalem allt að breiða múrnum.

⁹Næstur honum hlóð upp Refaja Húrsson, höfðingi yfir hálfu héraðinu kringum Jerúsalem.

¹⁰Næstur honum hlóð upp Jedaja Harúmafsson, og það gegnt húsi sínu.

Næstur honum hlóð upp Hattús Hasabnejason.

¹¹Annan part hlóðu upp þeir Malkía Harímsson og Hasúb Pahat Móabsson, svo og baksturofnsturninn.

¹²Næstur þeim hlóð upp Sallúm Hallóhesson, höfðingi yfir hinum helming héraðsins kringum Jerúsalem – hann og dætur hans.

¹³Við Dalshliðið gjörði Hanún og Sanóabúar – þeir byggðu það og settu hurðirnar í það, lokurnar og slagbrandana – og þúsund álnir af múrnum, allt að Mykjuhliðinu.

¹⁴Við Mykjuhliðið gjörði Malkía Rekabsson, höfðingi yfir Bet Keremhéraði – hann byggði það og setti hurðirnar í það, lokurnar og slagbrandana.

¹⁵Við Lindarhliðið gjörði Sallún Kol Hóseson, höfðingi yfir Mispahéraði – hann byggði það, gjörði þak á það, setti hurðirnar í það, lokurnar og slagbrandana –, enn fremur múrinn hjá vatnsveitujörnninni að Kóngsgarðinum og allt að tröppunum, er liggja niður frá Davíðsborg.

Nehemíabók

¹⁶Næstur á eftir honum hlóð upp Nehemía Asbúksson, höfðingi yfir hálfu Bet Súrhéraði, þar til komið var gegnt gröfum Davíðs og að tilbúnu tjörninni og kappahúsinu.

¹⁷Næstir á eftir honum hlóðu upp levítarnir, og var Rehúm Baníson fyrir þeim.

Næstur þeim hlóð upp Hasabja, höfðingi yfir hálfu Kegíluhéraði, fyrir sitt hérað.

¹⁸Næstir á eftir honum hlóðu upp bræður þeirra og fyrir þeim Bavvaí Henadadsson, höfðingi yfir hinum helming Kegíluhéraðs.

¹⁹Næstur þeim hlóð upp Eser Jesúason, höfðingi yfir Mispa, annan part, gegnt þar sem gengið er upp í vopnabúrið á horninu.

²⁰Næstur á eftir honum, upp fjallið, hlóð upp Barúk Sabbáíson, annan part, frá horninu að dyrunum á húsi Eljasíbs æðsta prests.

²¹Næstur á eftir honum hlóð upp Meremót Úríason, Hakkóssonar, annan part, frá dyrunum á húsi Eljasíbs að endanum á húsi Eljasíbs.

²²Næstir á eftir honum hlóðu upp prestarnir, menn þar úr grenndinni.

²³Næstir á eftir þeim hlóðu upp þeir Benjamín og Hassúb, gegnt húsi sínu.

Næstur á eftir þeim hlóð upp Asarja Maasejason, Ananjasonar, hjá húsi sínu.

²⁴Næstur á eftir honum hlóð upp Binnúi Henadadsson, annan part, frá húsi Asarja að horninu, þar að sem múrinn beygir við.

²⁵Palal Úsaíson gegnt horninu og efri turninum, sem gengur út úr höll konungs og heyrir til varðgarðsins.

Næstur á eftir honum Pedaja Parósson. ²⁶En musterisþjónarnir bjuggu í Ófel, austur á móts við Vatnshliðið og turninn, er þar gengur fram.

²⁷Næstir á eftir honum hlóðu upp Tekóamenn, annan part, gegnt stóra turninum, er þar gekk fram, allt að Ófelmúrnum.

²⁸Fyrir ofan Hrossahliðið hlóðu prestarnir upp hver gegnt húsi sínu.

²⁹Næstur á eftir þeim hlóð upp Sadók Immersson gegnt húsi sínu.

Næstur á eftir honum hlóð upp Semaja Sekanjason, vörður Austurhliðsins.

³⁰Næstir á eftir honum hlóðu upp þeir Hananja Selemjason og Hanún, sjötti sonur Salafs, annan part.

Næstur á eftir þeim hlóð upp Mesúllam Berekíason, gegnt klefa sínum.

³¹Næstur á eftir honum hlóð upp Malkía, einn af gullsmiðunum, allt að húsi musterisþjónanna, og kaupmennirnir gegnt Mífkaðhliðinu og allt að hornsvölunum.

³²Og milli hornsvalanna og Sauðahliðsins hlóðu gullsmiðirnir og kaupmennirnir.

Verkmenn búnir vopnum

4

^a ¹Þá er Sanballat heyrði, að vér værum að endurreisa múrinn, varð hann reiður og gramdist honum það mjög. Og hann gjörði gys að Gyðingum ²og talaði í áheyrn bræðra sinna og herliðs Samariu og mælti: „Hvað hafa Gyðingarnir fyrir stafni, þeir vesalingar? Skyldu þeir hætta við það aftur? Munu þeir fórna? Ætli þeir ljúki við það í dag? Munu þeir gjöra steinana í rústahaugunum lifandi, þar sem þeir þó eru brunnir?“ ³Og Tobía Ammóníti stóð hjá honum og mælti: „Hvað sem þeir nú eru að byggja – ef refur stigi á það, þá mundi steinveggur þeirra hrynja undan honum!“

⁴Heyr, Guð vor, hversu vér erum smánaðir! Lát háð þeirra koma þeim sjálfum í koll og framsel þá til ráns hernumda í öðru landi. ⁵Hyl eigi misgjörð þeirra, og synd þeirra afmáist aldrei fyrir augliti þínu, því að þeir hafa egnt þig til reiði í augsýn þeirra, sem eru að byggja.

⁶En vér héldum áfram að byggja múrinn og allur múrinn varð fullgjör upp að miðju, og hafði lýðurinn áhuga á verkinu.

⁷En er Sanballat og Tobía og Arabar og Ammónítar og Asdódmenn heyrðu, að farið væri að gjöra við múra Jerúsalem, að skörðin væru tekin að fyllast, urðu þeir mjög reiðir. ⁸Og þeir tóku sig allir saman um að koma og herja á Jerúsalem og gjöra þar spell. ⁹En vér gjörðum bæn vora til Guðs vors og settum vörð gegn þeim bæði dag og nótt af ótta fyrir þeim. ¹⁰En Gyðingar sögðu: „Burðarmennirnir gefast upp og rústirnar eru miklar og þá getum vér ekki byggt múrinn.“ ¹¹En mótstöðumenn vorir hugsuðu: „Þeir skulu ekkert víta og einskis varir verða, fyrr en vér ráðumst á þá og brytjum þá niður og gjörum enda á verkinu.“

¹²En er Gyðingar þeir, sem bjuggu í grennd við þá, komu og sögðu við oss sjálfsagt tíu sinnum, úr öllum áttum: „Þér verðið að koma til vor!“ ¹³Þá lét ég staðar nema á lægstu stöðunum bak við múrinn, á sólbrunnu stöðunum, þar lét ég lýðinn nema staðar eftir ættum, með sverðum sínum, lensum og bogum. ¹⁴Og ég litaðist um, reis upp og sagði við tignarmennina og yfirmennina og hitt fólkið: „Eigi skuluð þér óttast þá. En minnst Drottins, hins mikla og ógurlega, og berjist fyrir bræður yðar, sonu yðar, dætur yðar, konur yðar og hús yðar.“

¹⁵En er óvinir vorir heyrðu, að vér værum orðnir þess vísir og að Guð hefði ónýtt ráðagjörð þeirra, þá gátum vér allir snúið aftur að múrnum, hver til sinnar vinnu. ¹⁶En frá þeim degi vann aðeins helmingur sveina minna að verkinu. Hinn helmingur þeirra hélt á lensunum, skjöldunum, bogunum og pönsurunum, en foringjarnir stóðu bak við alla Júdamenn, þá er voru að byggja upp múrinn. ¹⁷En burðarmennirnir voru búnir til bardaga. Með annarri hendinni unnu þeir að verkinu, en með hinni héldu þeir á skotspjótinu. ¹⁸Og þeir sem hlóðu voru allir gyrtir sverði um lendar sér og hlóðu þannig, en lúðursveinninn stóð hjá mér. ¹⁹Og ég sagði við tignarmennina og yfirmennina og aðra af lýðnum: „Verkið er stórt og umfangsmikið, og vér erum tvístraðir á múrnum, langt í burtu hver frá öðrum. ²⁰Þar sem þér heyrið lúðurhljóminn, þangað skuluð þér safnast til vor. Guð vor

^a 3.33 í hebr. textanum.

mun berjast fyrir oss.“ ²¹Þannig unnum vér að verkinu, en helmingur þeirra hélt á lensunum, frá því er morgunroðinn færðist upp á himininn og þar til er stjörnurnar komu fram. ²²Þá sagði ég og við lýðinn: „Allir skulu vera í Jerúsalem á næturnar, ásamt sveinum sínum, til þess að þeir séu vörður fyrir oss á nóttunni, en vinni að verkinu á daginn.“ ²³En ég og bræður mínir og sveinar mínir og varðmennirnir, er fylgdu mér, vér fórum aldrei af klæðum, og sérhver hafði skotsþjót sitt við hægri hlið sér.

Fátækir beittir ofríki

5

¹En það varð mikið kvein meðal lýðsins og meðal kvenna þeirra yfir bræðrum þeirra, Gyðingunum. ²Sumir sögðu: „Sonu vora og dætur verðum vér að veðsetja. Vér verðum að fá korn, svo að vér megum eta og lífi halda.“ ³Og aðrir sögðu: „Akra vora, vingarða og hús verðum vér að veðsetja. Vér verðum að fá korn í hallærinu!“ ⁴Og enn aðrir sögðu: „Vér höfum tekið fé að láni upp á akra vora og vingarða í konungsskattinn. ⁵Og þótt hold vort sé eins og hold bræðra vorra, börn vor eins og börn þeirra, þá verðum vér nú að gjöra sonu vora og dætur að ánauðugum þrælum, og sumar af dætrum vorum eru þegar orðnar ánauðugar, og vér getum ekkert við því gjört, þar eð akrar vorir og vingarðar eru á annarra valdi.“

⁶Þá varð ég mjög reiður, er ég heyrði kvein þeirra og þessi ummæli. ⁷Og ég hugleiddi þetta með sjálfum mér og taldi á tignarmennina og yfirmennina og sagði við þá: „Þér beitið okri hver við annan!“ Og ég stefndi mikið þing í móti þeim ⁸og sagði við þá: „Vér höfum keypt lausa bræður vora, Gyðingana, sem seldir voru heiðingjunum, svo oft sem oss var unnt, en þér ætlið jafnvel að selja bræður yðar, svo að þeir verði seldir oss.“ Þá þögðu þeir og gátu engu svarað. ⁹Og ég sagði: „Það er ekki fallegt, sem þér eruð að gjöra. Ættuð þér ekki heldur að ganga í ótta Guðs vors vegna smánaryrða heiðingjanna, óvina vorra? ¹⁰Bæði ég og bræður mínir og sveinar mínir höfum líka lánað þeim silfur og korn. Vér skulum því láta þessa skuldakröfu niður falla. ¹¹Gjörðu það fyrir mig að skila þeim aftur þegar í dag ökrum þeirra og vingarðum þeirra og olífugörðum þeirra og húsum þeirra, og látið niður falla skuldakröfuna um silfrið og kornið, um vínberjalöginn og olíuna, er þér hafið lánað þeim.“

¹²Þá sögðu þeir: „Vér viljum skila því aftur og einskis krefjast af þeim. Vér viljum gjöra sem þú segir.“

Þá kallaði ég á prestana og lét þá vinna eið að því, að þeir skyldu fara eftir þessu. ¹³Ég hristi og skikkjubarm minn og sagði: „Þannig hristi Guð sérhvern þann, er eigi heldur þetta loforð, burt úr húsi hans og frá eign hans, og þannig verði hann gjörhristur og tæmdur.“ Og allur þingheimur sagði: „Svo skal vera!“ Og þeir vegsömuðu Drottin. Og lýðurinn breytti samkvæmt þessu.

¹⁴Frá þeim degi, er hann setti mig til að vera landstjóri þeirra, í Júda – frá tuttugasta ríkisári Artahsasta konungs til þrítugasta og annars ríkisárs hans, tólf ár – naut ég heldur ekki, né bræður mínir, landstjóra–borðeyrisins. ¹⁵En hinir fyrri landstjórar, þeir er á undan mér voru, höfðu kúgað lýðinn og tekið af þeim fjörutíu sikla silfurs á dag fyrir brauði og víni. Auk þess höfðu sveinar þeirra drottnað yfir lýðnum. En ekki breytti ég þannig, því að ég óttaðist Guð. ¹⁶Ég vann og að byggingu þessa murs, og höfðum vér þó ekki keypt

neinn akur, og allir sveinar mínir voru þar saman safnaðir að byggingunni. ¹⁷En Gyðingar og yfirmennirnir, hundrað og fimmtíu að tölu, svo og þeir er komu til mín frá þjóðunum, er bjuggu umhverfis oss, átu við mitt borð. ¹⁸Og það sem matreitt var á hverjum degi – eitt naut, sex úrvals-kindur og fuglar –, það var matreitt á minn kostnað, og tíunda hvern dag nægtir af alls konar víni. En þrátt fyrir þetta krafðist ég ekki landstjóra–borðeyris, því að lýður þessi var í mikilli ánauð.

¹⁹Virstu, Guð minn, að muna mér til góðs allt það, sem ég hefi gjört fyrir þennan lýð.

Vélabrögð gegn Nehemía

6

¹Þegar þeir Sanballat, Tobía og Gesem hinn arabíski og aðrir óvinir vorir spurðu það, að ég hefði byggt upp múrinn og að ekkert skarð væri framar í hann, þótt ég þá hefði eigi enn sett hurðir í hliðin, ²þá sendu þeir Sanballat og Gesem til mín og létu segja mér: „Kom þú, svo að vér megum eiga fund með oss í einhverju af þorpunum í Ónódalnum.“ En þeir höfðu í hyggju að gjöra mér illt. ³Þá gjörði ég menn til þeirra og lét segja þeim: „Ég hefi mikið starf með höndum og get því eigi komið ofan eftir. Hví ætti verkið að bíða, af því að ég yfirgæfi það og færi ofan til ykkar?“ ⁴Fjórum sinnum sendu þeir til mín á þennan hátt, og ég svaraði þeim á sömu leið.

⁵Þá sendi Sanballat enn í fimmta sinn til mín, og það svein sinn með opið bréf í hendi. ⁶Í því var ritað: „Sú saga gengur hjá þjóðunum, og Gasmú segir hið sama, að þú og Gyðingar hyggið á uppreisn – fyrir því sért þú að byggja upp múrinn – og þú ætlir að verða konungur þeirra, eins og sjá megí á öllu. ⁷Þú hefir og sett spámenn til þess að gjöra það hljóðbært um þig í Jerúsalem og segja: „Hann sé konungur í Júda.“ Og nú mun slíkur orðrómur berast konungi til eyrna. Kom því, og skulum vér eiga fund með oss.“

⁸Þá sendi ég til hans og lét segja honum: „Ekkert slíkt á sér stað, sem þú talar um, heldur hefir þú spunnið það upp frá eigin brjósti.“ ⁹Því að þeir ætluðu allir að gjöra oss hrædda og hugsuðu: „Þeim munu fallast hendur og hætta við verkið, svo að því verður eigi lokið.“

Styrk því nú hendur mínar!

¹⁰Og ég gekk inn í hús Semaja Delajasonar, Mehetabeelssonar, en hann hafði lokað sig inni. Hann sagði: „Við skulum fara saman inn í musteri Guðs, inn í aðalhúsið, og loka síðan dyrum aðalhússins, því að þeir munu koma til að drepa þig, já, um nótt munu þeir koma til að drepa þig.“

¹¹En ég sagði: „Ætti slíkur maður sem ég að flýja? Og hver er sá minn líki, sem geti farið inn í aðalhúsið og haldið lífi? Ég fer hvergi.“

¹²Og ég sá, að Guð hafði ekki sent hann, heldur hafði hann spáð mér þessu, af því að Tobía og Sanballat höfðu keypt hann. ¹³Til þess var hann keyptur, að ég skyldi verða hræddur og gjöra þetta og drýgja synd. Og það hefði orðið þeim tilefni til ills umtals, til þess að þeir gætu ófrægt mig.

¹⁴Mundu, Guð minn, þeim Tobía og Sanballat þessar aðgjörðir þeirra, svo og spákonunni Nóadja og hinum spámönnunum, sem ætluðu að hræða mig.

Múrhleðslunni lokið

¹⁵Og múrinn var fullgjör hinn tuttugasta og fimmta elúlmánaðar, á fimmtíu og tveim dögum. ¹⁶Og er allir óvinir vorir spurðu þetta, urðu allar þjóðirnar, sem bjuggu umhverfis oss, hræddar, og þær lækkuðu mjög í eigin álit, því að þær könnuðust við, að fyrir hjálp Guðs vors hafði verki þessu orðið lokið.

¹⁷Í þann tíð rituðu og tignarmenn Júdalýðs mörg bréf og sendu Tobía, og frá Tobía komu líka bréf til þeirra. ¹⁸Því að margir í Júda voru bundnir honum með eiði, því að hann var tengdasonur Sekanja Arasonar, og Jóhanan sonur hans hafði gengið að eiga dóttur Mesúllams Berekíasonar. ¹⁹Þeir töluðu og um mannkosti hans við mig og báru honum aftur orð mín. Bréf hafði og Tobía sent til þess að hræða mig.

7

¹Þegar nú múrinn var byggður, setti ég hurðirnar í, og hliðvörðunum og söngvurunum og levítunum var falið eftirlitið. ²Og ég skipaði Hananí bróður minn og Hananja, yfirmann vígisins, yfir Jerúsalem, því að hann var svo áreiðanlegur maður og guðhræddur, að fáir voru hans líkar. ³Og ég sagði við þá: „Ekki skal ljúka upp hliðum Jerúsalem fyrr en sól er komin hátt á loft, og áður en verðirnir fara burt, skal hurðunum lokað og slár settar fyrir. Og það skal setja verði af Jerúsalembúum, hvern á sína varðstöð, og það hvern gegnt húsi sínu.“

Skrá um þá er komu úr herleiðingu

⁴Borgin var víðáttumikil og stór, en fátt fólk í henni og engin nýbyggð hús. ⁵Þá blés Guð minn mér því í brjóst að safna saman tignarmönnunum, yfirmönnunum og lýðnum, til þess að láta taka manntal eftir ættum. Og ég fann ættarskrá þeirra, er fyrst höfðu farið heim, og þar fann ég ritað:

⁶Þessir eru þeir úr skattlandinu, er heim fóru úr herleiðingarútleigðinni, þeir er Nebúkadnesar Babelkonungur hafði herleitt og nú sneru aftur til Jerúsalem og Júda, hver til sinnar borgar, ⁷þeir sem komu með Serúbabel, Jósúa, Nehemía, Asarja, Raamja, Nahamaní, Mordekai, Bilsan, Misperet, Bigvaí, Nehúm og Baana.

Talan á mönnum Ísraelslýðs var:

⁸Niðjar Parós: 2.172.

⁹Niðjar Sefatja: 372.

¹⁰Niðjar Ara: 652.

¹¹Niðjar Pahat Móabs, sem sé niðjar Jesúa og Jóabs: 2.818.

¹²Niðjar Elams: 1.254.

¹³Niðjar Sattú: 845.

¹⁴Niðjar Sakkaí: 760.

¹⁵Niðjar Binnuí: 648.

¹⁶Niðjar Bebaí: 628.

Nehemíabók

- ¹⁷Niðjar Asgads: 2.322.
- ¹⁸Niðjar Adóníkams: 667.
- ¹⁹Niðjar Bigvaí: 2.067.
- ²⁰Niðjar Adíns: 655.
- ²¹Niðjar Aters, frá Hiskía: 98.
- ²²Niðjar Hasúms: 328.
- ²³Niðjar Besaí: 324.
- ²⁴Niðjar Harífs: 112.
- ²⁵Ættaðir frá Gíbeon: 95.
- ²⁶Ættaðir frá Betlehem og Netófa: 188.
- ²⁷Menn frá Anatót: 128.
- ²⁸Menn frá Bet Asmavet: 42.
- ²⁹Menn frá Kirjat Jearím, Kefíra og Beerót: 743.
- ³⁰Menn frá Rama og Geba: 621.
- ³¹Menn frá Mikmas: 122.
- ³²Menn frá Betel og Aí: 123.
- ³³Menn frá Nebó: 52.
- ³⁴Niðjar Elams hins annars: 1.254.
- ³⁵Niðjar Haríms: 320.
- ³⁶Ættaðir frá Jeríkó: 345.
- ³⁷Ættaðir frá Lód, Hadíd og Ónó: 721.
- ³⁸Ættaðir frá Senaa: 3.930.
- ³⁹Prestarnir:
- Niðjar Jedaja, af ætt Jesúa: 973.
- ⁴⁰Niðjar Immers: 1.052.
- ⁴¹Niðjar Pashúrs: 1.247.
- ⁴²Niðjar Haríms: 1.017.
- ⁴³Levítarnir:
- Niðjar Jesúa og Kadmíels, af niðjum Hódeja: 74.
- ⁴⁴Söngvararnir:
- Niðjar Asafs: 148.
- ⁴⁵Hliðverðirnir:

Niðjar Sallúms, niðjar Aters, niðjar Talmóns, niðjar Akúbs, niðjar Hatíta, niðjar Sóbaí: 138.

⁴⁶Musterisþjónarnir:

Niðjar Síha, niðjar Hasúfa, niðjar Tabbaóts,

⁴⁷niðjar Kerós, niðjar Sía, niðjar Padóns,

⁴⁸niðjar Lebana, niðjar Hagaba, niðjar Salmaí,

⁴⁹niðjar Hanans, niðjar Giddels, niðjar Gahars,

⁵⁰niðjar Reaja, niðjar Resíns, niðjar Nekóda,

⁵¹niðjar Gassams, niðjar Ússa, niðjar Pasea,

⁵²niðjar Besaí, niðjar Meúníta, niðjar Nefisíta,

⁵³niðjar Bakbúks, niðjar Hakúfa, niðjar Harhúrs,

⁵⁴niðjar Baselíts, niðjar Mehída, niðjar Harsa,

⁵⁵niðjar Barkós, niðjar Sísera, niðjar Tema,

⁵⁶niðjar Nesía, niðjar Hatífa.

⁵⁷Niðjar þræla Salómons:

Niðjar Sótaí, niðjar Sóferets, niðjar Perída,

⁵⁸niðjar Jaala, niðjar Darkóns, niðjar Giddels,

⁵⁹niðjar Sefatja, niðjar Hattils, niðjar Pókeret Hassebaíms, niðjar Amóns.

⁶⁰Allir musterisþjónarnir og niðjar þræla Salómons voru 392.

⁶¹Og þessir eru þeir, sem fóru heim frá Tel Mela, Tel Harsa, Kerúb, Addón og Immer, en kunnu eigi að greina ætt sína og uppruna, hvort þeir væru komnir af Ísrael: ⁶²niðjar Delaja, niðjar Tobía, niðjar Nekóda: 642.

⁶³Og af prestunum: niðjar Hobaja, niðjar Hakkós, niðjar Barsillaí, er gengið hafði að eiga eina af dætrum Barsillaí Gíleaðíta og nefndur hafði verið nafni þeirra. ⁶⁴Þessir leituðu að ættartölum sínum, en þær fundust ekki. Var þeim því hrundið frá prestdómi. ⁶⁵Og landstjórinn sagði þeim, að þeir mættu ekki eta af hinu háheilaga, þar til er kæmi fram prestur, er kynni að fara með úrim og túmmím.

⁶⁶Allur söfnuðurinn var til samans 42.360, ⁶⁷auk þræla þeirra og ambátta, er voru 7.337.

Þeir höfðu 245 söngvara og söngkonur.

⁶⁸Hestar þeirra voru 736, múlar 245,^a ^b ⁶⁹úlfaldar 435, asnar 6.720.

^a 68. v. hefir hér verið skeytt inn í textann skv. Esra 2.66, og er svo gert í sumum útgáfum, þótt versið sé ekki í hebr. textanum.

^b 68. v. í hebr. textanum.

⁷⁰Og nokkur hluti ætthöfðingjanna gaf til byggingarinnar. Landstjórinn gaf í sjóðinn: í gulli 1.000 daríka, 50 fórnarskálar og 530 prestserki. ⁷¹Og sumir ætthöfðingjanna gáfu í byggingarsjóðinn: í gulli 20.000 daríka og í silfri 2.200 mínur. ⁷²Og það, sem hitt fólkið gaf, var: í gulli 20.000 daríkar og í silfri 2.000 mínur og 67 prestserkir.

⁷³Þannig tóku prestarnir og levítarnir og hliðverðirnir og söngvararnir og nokkrir af lýðnum og musterisþjónarnir og allur Ísrael sér bólfestu í borgum sínum.

En er sjöundi mánuðurinn kom, voru Ísraelsmenn í borgum sínum.

Lögbókin lesin og útskýrð fyrir lýðnum á nýárshátíð

8

¹Allur lýðurinn safnaðist saman eins og einn maður á torginu fyrir framan Vatnshliðið. Og þeir báðu Esra fræðimann að sækja lögmálsbók Móse, er Drottinn hafði sett Ísrael. ²Þá kom Esra prestur með lögmálið fram fyrir söfnuðinn, bæði karla og konur og alla þá, er vit höfðu á að taka eftir, á fyrsta degi hins sjöunda mánaðar.

³Og hann las upp úr því á torginu, sem er fyrir framan Vatnshliðið, frá birtingu til hádegis, í viðurvist karla og kvenna og þeirra barna, er vit höfðu á, og eyru alls lýðsins hlýddu á lögmálsbókina.

⁴Esra fræðimaður stóð á háum trépalli, er menn höfðu gjört til þessa, og hjá honum stóðu Mattitja, Sema, Anaja, Úría, Hilkía og Maaseja, honum til hægri hliðar, og honum til vinstri hliðar Pedaja, Mísael, Malkía, Hasúm, Hasbaddana, Sakaríá og Mesúllam. ⁵Og Esra lauk upp bókinni í augsýn alls fólksins, því að hann stóð hærra en allur lýðurinn, og þegar hann lauk henni upp, stóð allur lýðurinn upp. ⁶Og Esra lofaði Drottin, hinn mikla Guð, og allur lýðurinn svaraði: „Amen! Amen!“ og fórnðu þeir um leið upp höndunum og beygðu sig og féllu fram á ásjónur sínar til jarðar fyrir Drottni.

⁷Og levítarnir Jesúa, Baní, Serebja, Jamín, Akkúb, Sabtaí, Hódía, Maaseja, Kelíta, Asarja, Jósabad, Hanan og Pelaja skýrðu lögmálið fyrir lýðnum, en fólkið var kyrrt á sínum stað. ⁸Þeir lásu skýrt upp úr bókinni, lögmáli Guðs, og útskýrðu það, svo að menn skildu hið upplesna.

⁹Og Nehemía – það er landstjórinn – og Esra prestur, fræðimaðurinn, og levítarnir, sem fræddu lýðinn, sögðu við gjörvallan lýðinn: „Þessi dagur er helgaður Drottni, Guði yðar. Sýtið eigi né grátið!“ Því að allur lýðurinn grét, þegar þeir heyrðu orð lögmálsins. ¹⁰Og Esra sagði við þá: „Farið og etið feitan mat og drekkið sæt vín og sendið þeim skammta, sem ekkert er tilreitt fyrir, því að þessi dagur er helgaður Drottni vorum. Verið því eigi hryggir, því að gleði Drottins er hlífiskjöldur yðar.“

¹¹Og levítarnir sefuðu allan lýðinn með því að segja: „Verið hljóðir, því að þessi dagur er heilagur. Verið því eigi hryggir.“ ¹²Þá fór allt fólkið til þess að eta og drekka og senda skammta og halda mikla gleðihátíð, því að þeir höfðu skilið þau orð, er menn höfðu kunngjört þeim.

Laufskálahátíð haldin

¹³Daginn eftir söfnuðust ætthöfðingjar alls lýðsins, prestarnir og levítarnir saman hjá Esra fræðimanni til þess að gefa gaum að orðum lögmálsins. ¹⁴Þá fundu þeir ritað í lögmálinu, er Drottinn hafði sett þeim fyrir Móse, að Ísraelsmenn skyldu búa í laufskálum á hátíðinni í sjöunda mánuðinum, ¹⁵og að þeir ættu að kunngjöra og láta boð út ganga í öllum borgum sínum og í Jerúsalem á þessa leið: „Farið upp í fjöll og komið með greinar af olíuviði og greinar af villi–olíuviði og greinar af mýrtusviði og greinar af pálmaviði og greinar af þéttlaufguðum trjám, til þess að gjöra af laufskála, eins og skrifað er.“

¹⁶Og fólkið fór og sótti greinar, og þeir gjörðu sér laufskála hver á sínu húspaki og í forgörðum sínum og í forgörðum Guðs húss og á torginu fyrir framan Vatnshliðið og á torginu fyrir framan Efraímhliðið. ¹⁷Og allur söfnuðurinn, þeir er aftur voru heim komnir úr herleiðingunni, byggðu laufskála og bjuggu í laufskálunum. Því að Ísraelsmenn höfðu eigi gjört það síðan á dögum Jósúa Núnssonar allt til þessa dags, og varð þar því mjög mikil gleði. ¹⁸Og það var lesið upp úr lögmálsbók Guðs á degi hverjum, frá fyrsta degi til hins síðasta dags. Og þeir héldu hátíð í sjö daga, og áttunda daginn var hátíðasamkoma, eins og fyrirskipað var.

Iðrunardagur haldinn

9

¹Á tuttugasta og fjórða degi þessa mánaðar söfnuðust Ísraelsmenn saman og föstuðu og klæddust hærusekk og jusu mold yfir höfuð sér. ²Og niðjar Ísraels skildu sig frá öllum útlendingum, og þeir gengu fram og játuðu syndir sínar og misgjörðir feðra sinna. ³Og þeir stóðu upp þar sem þeir voru, og menn lásu upp úr lögmálsbók Drottins, Guðs þeirra, fjórða hluta dagsins, og annan fjórða hluta dagsins játuðu þeir syndir sínar og féllu fram fyrir Drottni, Guði sínum.

⁴Á levíta–pallinum stóðu þeir Jesúa, Baní, Kadmiel, Sebanja, Búnní, Serebja, Banní og Kenaní og hrópuðu með hárrí röddu til Drottins, Guðs þeirra. ⁵Og levítarnir Jesúa, Kadmiel, Baní, Hasabneja, Serebja, Hódía, Sebanja, Petahja sögðu:

„Standið upp og vegsamið Drottin, Guð yðar, frá eilífd til eilífdar!

Menn vegsami þitt dýrlega nafn, sem hafið er yfir alla vegsaman og lofgjörð!

⁶Þú, Drottinn, þú einn ert Drottinn!

Þú hefir skapað himininn, himnanna himna og allan þeirra her, jörðina og allt, sem á henni er, hafið og allt, sem í því er, og þú gefur því öllu líf, og himinsins her hneigir þér.

⁷Það ert þú, Drottinn Guð, sem kjörið hefir Abram og leitt hann út frá Úr í Kaldeu og gefið honum nafnið Abraham. ⁸Og með því að þú reyndir hann að trúmennsku gagnvart þér, þá gjörðir þú sáttmála við hann um að gefa niðjum hans land Kanaaníta, Hetíta, Amórita, Peresíta, Jebúsíta og Gírgasíta. Og þú efndir orð þín, því að þú ert réttlátur.

⁹Og er þú sást eynd feðra vorra í Egyptalandi og heyrðir neyðaróp þeirra við Rauðahafið, ¹⁰þá gjörðir þú tákn og undur á Faraó og á öllum þjónum hans og á öllum lýð

í landi hans, því að þú vissir að þeir höfðu sýnt þeim ofstopa. Og þannig afrekaðir þú þér mikið nafn fram á þennan dag. ¹¹Og þú klaufst hafið fyrir þeim, svo að þeir gengu á þurru mitt í gegnum hafið. En þeim, sem eltu þá, steyptir þú í sjávardjúpið eins og steini, í ströng vötn. ¹²Og þú leiddir þá í skýstólpa um daga og í eldstólpa um nætur, til þess að lýsa þeim á veginum, sem þeir áttu að fara.

¹³Og þú steigst niður á Sínaíffjall og talaðir við þá af himnum og gafst þeim sanngjörn ákvæði, réttlát lög og góða setninga og boðorð. ¹⁴Og þú gjörðir þeim kunnugan hinn heilaga hvíldardag þinn, og boðorð, setninga og lögmál settir þú þeim fyrir þjón þinn Móse.

¹⁵Og þú gafst þeim brauð af himni við hungri þeirra og leiddir vatn af hellunni handa þeim við þorsta þeirra, og þú bauðst þeim að koma til þess að taka landið til eignar, sem þú hafðir svarið að gefa þeim.

¹⁶En feður vorir urðu ofstopafullir og þverskölluðust og hlýddu ekki boðorðum þínum. ¹⁷Þeir vildu ekki hlýða og minntust ekki dásendarverka þinna, þeirra er þú hafðir á þeim gjört, en gjörðust harðsvíraðir og völdu sér í þverúð sinni fyrirliða til að snúa aftur til ánaðar sinnar.

En þú ert Guð, sem fús er á að fyrirgefa, náðugur og miskunnsamur, þolinmóður og elskuríkur, og yfirgafst þá ekki. ¹⁸Jafnvel þá, er þeir gjörðu sér steiptan kálf og sögðu: „Þetta er guð þinn, sem leiddi þig út af Egyptalandi,“ og frömdu miklar guðlastanir, ¹⁹þá yfirgafst þú þá ekki á eyðimörkinni vegna þinnar miklu miskunnar. Skýstólpinn veik ekki frá þeim um daga, til þess að leiða þá á veginum, né eldstólpinn um nætur, til þess að lýsa þeim á veginum, sem þeir áttu að fara.

²⁰Og þú gafst þeim þinn góða anda til þess að fræða þá, og þú hélst ekki manna þínu frá munni þeirra og gafst þeim vatn við þorsta þeirra. ²¹Fjörutíu ár ólst þú önn fyrir þeim á eyðimörkinni, svo að þá skorti ekkert. Föt þeirra slitnuðu ekki og fætur þeirra þrútnuðu ekki.

²²Og þú gafst þeim konungsríki og þjóðir og skiptir þeim til ystu takmarka, og þeir lögðu undir sig land Síhons og land konungsins í Hesbon og land Ógs, konungs í Basan. ²³Og þú gjörðir niðja þeirra svo marga sem stjörnur á himni og leiddir þá inn í það land, er þú hafðir heitið feðrum þeirra, að þeir skyldu komast inn í til þess að taka það til eignar. ²⁴Og niðjarnir komust þangað og tóku landið til eignar, og þú lagðir íbúa landsins, Kanaanítana, undir þá og gafst þá á þeirra vald, bæði konunga þeirra og íbúa landsins, svo að þeir gætu með þá farið eftir geðþóttu sínum. ²⁵Og þeir unnu víggirtar borgir og feitt land og tóku til eignar hús, full af öllum góðum hlutum, úthöggna brunna, víngarða og olífugarða og ógrynna af aldintrjám. Og þeir átu og urðu saddir og feitir og lifðu í sællífi fyrir þína miklu gæsku.

²⁶En þeir gjörðust þverbrotnir og gjörðu uppreisn gegn þér og vörpuðu lögmáli þínu að baki sér, og spámenn þína, þá er áminntu þá til þess að snúa þeim aftur til þín, þá drápu þeir og frömdu miklar guðlastanir.

²⁷Þá gafst þú þá í hendur óvina þeirra, og þeir þjáðu þá.

En þegar þeir voru í nauðum staddir, hrópuðu þeir til þín, og þú heyrðir þá af himnum og gafst þeim frelsara af mikilli miskunn þinni, er frelsuðu þá úr höndum óvina þeirra.

²⁸En er þeir höfðu fengið hvíld, tóku þeir aftur að gjöra það sem illt var fyrir augliti þínu. Þá ofurseldir þú þá óvinum þeirra, svo að þeir drottnuðu yfir þeim.

Þá hrópuðu þeir aftur til þín, og þú heyrðir þá af himnum og bjargaðir þeim af miskunn þinni mörgum sinnum. ²⁹Og þú áminntir þá til þess að snúa þeim aftur til lögmáls þíns.

En þeir voru hrokafullir og hlýddu ekki boðorðum þínum og syndguðu gegn skipunum þínum, þeim er hver sá skal af lifa, er breytir eftir þeim. Þeir þverskölluðust, gjörðust harðsvíraðir og hlýddu ekki. ³⁰Og þú umbarst þá í mörg ár og áminntir þá með anda þínum fyrir spámenn þína, en þeir heyrðu ekki.

Þá ofurseldir þú þá á vald heiðinna þjóða, ³¹en sökum þinnar miklu miskunnar gjörðir þú eigi alveg út af við þá og yfirgafst þá eigi, því að þú ert náðugur og miskunnsamur Guð.

³²Og nú, Guð vor, þú mikli, völdugi og ógurlegi Guð, þú sem heldur sáttmálann og miskunnsemina, lát þér eigi litlar þykja allar þær þrautir, er vér höfum orðið að sæta: konungar vorir, höfðingjar vorir, prestar vorir, spámenn vorir, feður vorir og gjörvallur lýður þinn, frá því á dögum Assýríukonunga og fram á þennan dag. ³³En þú ert réttlátur í öllu því, sem yfir oss hefir komið, því að þú hefir auðsýnt trúfesti, en vér höfum breytt óguðlega.

³⁴Konungar vorir, höfðingjar vorir, prestar vorir og feður vorir hafa ekki heldur haldið lögmál þitt né hlýtt skipunum þínum og aðvörunum, er þú hefir aðvarað þá með. ³⁵Og þótt þeir byggju í sínu eigin konungsríki og við mikla velsæld, er þú veittir þeim, og í víðlendu og frjósömu landi, er þú gafst þeim, þá þjónuðu þeir þér ekki og létu eigi af illskubreytni sinni.

³⁶Sjá, nú erum vér þrælar, og landið, sem þú gafst feðrum vorum, til þess að þeir nytu ávaxta þess og gæða, – sjá, í því erum vér þrælar. ³⁷Það veitir konungunum sinn mikla ávöxt, þeim er þú settir yfir oss vegna synda vorra. Þeir drottna yfir líkömum vorum og fenaði eftir eigin hugþótta, og vér erum í miklum nauðum.“

Lýðurinn skuldbindur sig

^{a 38}Sakir alls þessa gjörðum vér fasta skuldbindingu og skrifuðum undir hana. Og á hinu innsiglaða skjali stóðu nöfn höfðingja vorra, levíta og presta.

10

¹Á hinum innsigluðu skjölum stóðu:

Nehemía landstjóri Hakalíason og Sedekía,

²Seraja, Asarja, Jeremía,

³Pashúr, Amarja, Malkía,

⁴Hattús, Sebanja, Mallúk,

⁵Harím, Meremót, Óbadía,

⁶Daníel, Ginnetón, Barúk,

^a 10.1 í hebr. textanum.

Nehemíabók

⁷Mesúllam, Abía, Míjamín,

⁸Maasja, Bilgaí, Semaja, – þetta voru prestarnir.

⁹Levítarnir:

Jesúa Asanjason, Binnúí, einn af niðjum Henadads, Kadmíel,

¹⁰og bræður þeirra: Sebanja, Hódía, Kelíta, Pelaja, Hanan,

¹¹Míka, Rehób, Hasabja,

¹²Sakkúr, Serebja, Sebanja,

¹³Hódía, Baní, Benínú.

¹⁴Höfðingjar lýðsins:

Parós, Pahat Móab, Elam, Sattú, Baní,

¹⁵Búní, Asgad, Bebaí,

¹⁶Adónía, Bigvaí, Adín,

¹⁷Ater, Hiskía, Assúr,

¹⁸Hódía, Hasúm, Besaí,

¹⁹Haríf, Anatót, Nóbaí,

²⁰Magpías, Mesúllam, Hesír,

²¹Mesesabeel, Sadók, Jaddúa,

²²Pelatja, Hanan, Anaja,

²³Hósea, Hananja, Hassúb,

²⁴Hallóhes, Pílhá, Sóbek,

²⁵Rehúm, Hasabna, Maaseja,

²⁶Ahía, Hanan, Anan,

²⁷Mallúk, Harím og Baana.

²⁸Og hinir af lýðnum – prestarnir, levítarnir, hliðverðirnir, söngvararnir, musterisþjónarnir og allir þeir, sem skilið höfðu sig frá hinum heiðnu íbúum landsins og gengist undir lögmál Guðs, konur þeirra, synir og dætur, allir þeir er komnir voru til vits og ára, ²⁹– gengu í flokk með bræðrum sínum, göfugmennum þeirra, og bundu það eiðum og svardögum, að þeir skyldu breyta eftir lögmáli Guðs, því er gefið var fyrir Móse, þjón Guðs, og varðveita og halda öll boðorð Drottins, herra vors, og skipanir hans og lög:

³⁰Að vér skyldum ekki gifta dætur vorar hinum heiðnu íbúum landsins, né heldur taka dætur þeirra sonum vorum til handa.

³¹Enn fremur, að þegar hinir heiðnu íbúar landsins kæmu með torgvörur og alls konar korn á hvíldardegi til sölu, þá skyldum vér eigi kaupa það af þeim á hvíldardegi eða öðrum helgum degi.

Og að vér skyldum láta landið hvílast sjöunda árið og gefa upp öll veðlán.

³²Enn fremur lögðum vér á oss þá föstu kvöð að gefa þriðjung sikils á ári til þjónustunnar í musteri Guðs vors, ³³til raðsettu brauðanna, hinnar stöðugu matfórnar og hinnar stöðugu brennifórnar, til fórnanna á hvíldardögum og tunglkomudögum, til hátíðafórna, þakkarfórna og syndafórna, til þess að friðþægja fyrir Ísrael, og til allra starfa í musteri Guðs vors.

³⁴Og vér, prestarnir, levítarnir og lýðurinn vörpuðum hlutum um viðargjöfina, um að færa viðinn í musteri Guðs vors eftir ættum vorum á tilteknum tíma á ári hverju til þess að brenna honum á altari Drottins Guðs vors, eins og fyrir er mælt í lögmálinu.

³⁵Vér skuldbundum oss og til að færa frumgróða akurlands vors og frumgróða allra aldina af hvers konar trjám á ári hverju í musteri Drottins, ³⁶og sömuleiðis frumburði sona vorra og fénaðar, eins og fyrir er mælt í lögmálinu, og að færa frumburði nauta vorra og sauðfjár í musteri Guðs vors, til prestanna, er gegna þjónustu í musteri Guðs vors.

³⁷Frumgróðann af deigi voru og fórnargjöfum vorum og aldinum allra trjáa, aldinlegi og olíu viljum vér og færa prestunum inn í herbergi musters Guðs vors og levítunum tíund af akurlandi voru, því að þeir, levítarnir, heimta saman tíundina í öllum akuryrkjuborgum vorum. ³⁸Og prestur, Aronsniði, skal vera hjá levítunum, þá er þeir heimta saman tíundina, og levítarnir skulu færa tíund tíundarinnar upp í musteri Guðs vors, inn í herbergi féhirslunnar. ³⁹Því að í þessi herbergi skulu Ísraelsmenn og levítarnir færa fórnargjöf korns og aldinlagar og olíuolíu, þar eð hin helgu ker, prestarnir, er þjónustu gegna, hliðverðirnir og söngvararnir eru þar.

Og eigi viljum vér yfirgefa musteri Guðs vors.

Skrá um íbúa Jerúsalem og Júda

11

¹Höfðingjar lýðsins settust að í Jerúsalem, en hinir af lýðnum vörpuðu hlutkesti til þess að flytja einn af hverjum tíu inn, að hann tæki sér bústað í Jerúsalem, borginni helgu, en hinir níu tíundupartarnir bjuggu í borgunum. ²Og lýðurinn blessaði alla þá menn, sem sjálfviljuglega réðu af að búa í Jerúsalem.

³Þessir eru höfðingjar skattlandsins, þeir er bjuggu í Jerúsalem og í Júdaborgum – þeir bjuggu í borgum sínum, hver á eign sinni: Ísrael, prestarnir, levítarnir, mustersþjónarnir og niðjar þræla Salómons.

⁴Í Jerúsalem bjuggu bæði Júdamenn og Benjamínitar.

Af Júdamönnum:

Ataja Ússíason, Sakaríasonar, Amarjasonar, Sefatjasonar, Mahalaleelssonar, af niðjum Peres, ⁵og Maaseja Barúksson, Kol-Hósesonar, Hasajasonar, Adajasonar, Jójaríbssonar, Sakaríasonar, sonar Sílónítans. ⁶Allir niðjar Peres, þeir er bjuggu í Jerúsalem, voru samtals 468 vopnfærir menn.

⁷Af Benjamínítum:

Sallú Mesúllamsson, Jóedssonar, Pedajasonar, Kólajasonar, Maasejasonar, Ítielssonar, Jesajasonar, ⁸og eftir honum Gabbái Sallaí, samtals 928. ⁹Jóel Síkríson var yfirmaður þeirra, og Júda Hasnúason var annar maður æðstur yfir borginni.

¹⁰Af prestunum:

Jedaja, Jójaríb, Jakín, ¹¹Seraja Hilkíason, Mesúllamssonar, Sadókssonar, Merajótssonar, Ahítúbssonar, höfuðsmaður yfir musteri Guðs, ¹²og bræður þeirra, sem önnuðust störfín við musterið, samtals 822, og Adaja Jeróhamsson, Pelaljasonar, Amsísonar, Sakaríasonar, Pashúrssonar, Malkíasonar, ¹³og bræður hans, ætthöfðingjar, samtals 242, og Amassaí Asareelsson, Ahsaísonar, Mesillemótssonar, Immerssonar, ¹⁴og bræður þeirra, dugandi menn, samtals 128. Yfirmaður þeirra var Sabdíel Haggedólimsson.

¹⁵Af levítunum:

Semaja Hassúbsson, Asríkamssonar, Hasabjasonar, Búnnísonar, ¹⁶og Sabtaí og Jósabad, sem settir voru yfir utanhússverkin við musteri Guðs og báðir af flokki levítahöfðingjanna, ¹⁷og Mattanja Míkason, Sabdísonar, Asafssonar, forsöngvarinn, sá er byrjaði lofsönginn við bænagjörðina, og Bakbúkja, annar maður æðstur af bræðrum hans, og Abda Sammúason, Galalssonar, Jedútúnssonar, ¹⁸allir levítarnir í borginni helgu samtals 284.

¹⁹Hliðverðirnir:

Akkúb, Talmón og bræður þeirra, þeir er héldu vörð við hliðin, samtals 172.

²⁰Aðrir Ísraelsmenn, prestarnir og levítarnir, bjuggu í öllum hinum borgum Júda, hver á eign sinni.

²¹Musterisþjónarnir bjuggu á Ófel, og Síha og Gispa voru settir yfir musterisþjónana.

²²Yfirmaður levítanna í Jerúsalem var Ússí Baníson, Hasabjasonar, Mattanjasonar, Míkasonar, af niðjum Asafs, söngvurunum við þjónustuna í musteri Guðs. ²³Því að konungleg skipun hafði verið gefin út um þá, og var visst gjald ákveðið handa söngvurunum, það er þeir þurftu með á degi hverjum.

²⁴Petaja Mesesabeelsson, einn af niðjum Sera Júdasonar, var umboðsmaður konungsins í öllu því, er lýðinn varðaði.

²⁵Að því er snertir þorpin í sveitum þeirra, þá bjuggu nokkrir af Júdamönnum í Kirjat Arba og smáborgunum þar í kring, í Díbon og smáborgunum þar í kring, í Jekabeel og þorpunum þar í kring, ²⁶í Jesúa, í Mólada, í Bet Pelet, ²⁷í Hasar Súal og í Beerseba og smáborgunum þar í kring, ²⁸í Siklag og í Mekóna og smáborgunum þar í kring, ²⁹í En Rimmon, í Sorea, í Jarmút, ³⁰Sanóa, Adúllam og þorpunum þar í kring, í Lakís og sveitunum þar í kring, í Aseka og smáborgunum þar í kring. Þeir höfðu tekið sér bólfestu frá Beerseba allt norður að Hinnomsdal.

³¹Benjamínítar bjuggu allt frá Geba, í Mikmas, Aja, Betel og smáborgunum þar í kring, ³²í Anatót, Nób, Ananja, ³³Hasór, Rama, Gittaím, ³⁴Hadíd, Sebóím, Neballat, ³⁵Lód og Ónó, í Smiðadal. ³⁶Og af levítunum bjuggu sumar Júda-deildirnar í Benjamín.

Skrá um presta og levíta

12

¹Þessir eru prestarnir og levítarnir, sem heim fóru með þeim Serúbabel Sealtíelssyni og Jósúa:

Seraja, Jeremía, Esra,

²Amarja, Mallúk, Hattús,

³Sekanja, Rehúm, Meremót,

⁴Íddó, Ginntói, Abía,

⁵Míjamín, Maadja, Bílga,

⁶Semaja, Jójaríb, Jedaja,

⁷Sallú, Amók, Hilkía og Jedaja. Þetta voru höfðingjar prestanna og bræðra þeirra á dögum Jósúa.

⁸Levítarnir:

Jósúa, Binnúi, Kadmíel, Serebja, Júda, Mattanja. Stjórnaði hann og bræður hans lofsöngnum.

⁹Bakbúkja og Únní, bræður þeirra, stóðu gegnt þeim til þjónustugjörðar.

¹⁰Jósúa gat Jójakím, og Jójakím gat Eljasíb, og Eljasíb gat Jójada, ¹¹og Jójada gat Jónatan, og Jónatan gat Jaddúa.

¹²Á dögum Jójakíms voru þessir ætthöfðingjar meðal prestanna:

Meraja fyrir Seraja, Hananja fyrir Jeremía,

¹³Mesúllam fyrir Esra, Jóhanan fyrir Amarja,

¹⁴Jónatan fyrir Mallúkí, Jósef fyrir Sebanja,

¹⁵Adna fyrir Harím, Helkaí fyrir Merajót,

¹⁶Sakaría fyrir Íddó, Mesúllam fyrir Ginnetón,

¹⁷Síkrí fyrir Abía, . . fyrir Minjamín, Piltaí fyrir Módaja,

¹⁸Sammúa fyrir Bílga, Jónatan fyrir Semaja,

¹⁹Matnaí fyrir Jójaríb, Ússí fyrir Jedaja,

²⁰Kallaí fyrir Sallaí, Eber fyrir Amók,

²¹Hasabja fyrir Hilkía, Netaneel fyrir Jedaja.

²²Levítarnir:

Á dögum Eljasíbs, Jójada, Jóhanans og Jaddúa voru ætthöfðingjarnir skráðir og prestarnir allt fram að ríkisstjórn Dariusar hins persneska.

²³Af niðjum Leví voru ætthöfðingjarnir skráðir í árbókina, og það fram á daga Jóhanans Eljasíbssonar.

²⁴Höfðingjar levítanna voru:

Hasabja, Serebja, Jósúa, Baní, Kadmiel og bræður þeirra, er stóðu gegnt þeim til þess að vegsama Guð með því að syngja lofsönginn, samkvæmt fyrirmælum guðsmannsins Davíðs, hvor söngflokkurinn gegnt öðrum.

²⁵Mattanja, Bakkúbjá, Óbadía, Mesúllam, Talmón og Akkúb voru hliðverðir, er héldu vörð hjá geymsluhúsunum við hliðin.

²⁶Þessir voru ætthöfðingjarnir á dögum Jójakíms Jósúasonar, Jósadakssonar, og á dögum Nehemía landstjóra og Esra prests hins fróða.

Vígsluhátíð borgarmúranna

²⁷Þá er vígja skyldi múra Jerúsalem, sóttu menn levítana frá öllum stöðum þeirra til þess að fara með þá til Jerúsalem, svo að þeir mættu halda vígsluhátíð með fagnaðarlátum og þakkargjörð og með söng, skálabumbum, hörpum og gígjum. ²⁸Þá söfnuðust söngflokkarnir saman, bæði úr nágrenninu kringum Jerúsalem og úr þorpum Netófatíta ²⁹og frá Bet Gilgal og Gebasveitum og Asmavet, því að söngvararnir höfðu byggt sér þorp kringum Jerúsalem. ³⁰Og prestarnir og levítarnir hreinsuðu sig og hreinsuðu því næst lýðinn og hliðin og múrana.

³¹Og ég lét höfðingja Júda stíga upp á múrinn og fylkti tveimur stórum lofgjörðarsöngflokkum og skrudsvæitum.

Gekk annar söngflokkurinn til hægri uppi á múrnum til Mykjuhliðs, ³²og á eftir þeim gekk Hósaja og helmingurinn af höfðingjum Júda, ³³og Asarja, Esra og Mesúllam, ³⁴Júda og Benjamín og Semaja og Jeremía, ³⁵og nokkrir af prestlingunum með lúðra: Sakaría Jónatansson, Semajasonar, Mattanjonar, Míkajasonar, Sakkúrssonar, Asafssonar, ³⁶og bræður hans, Semaja og Asareel, Mílalaí, Gílalaí, Maaí, Netaneel og Júda, Hananí, með hljóðfæri Davíðs guðsmannsins. Og Esra fræðimaður gekk fremstur þeirra ³⁷alla leið til Lindarhliðs, og þaðan fóru þeir beint upp tröppurnar, sem liggja upp að Davíðsborg, þar sem gengið er upp á múrinn, fyrir ofan höll Davíðs og austur að Vatnshliði.

³⁸Hinn söngflokkurinn gekk til vinstri, en ég og hinn helmingur lýðsins á eftir honum, uppi á múrnum, yfir Ofnarnum og allt að Breiðamúr, ³⁹og yfir Efraímhlið og Gamla hliðið og Fiskhlið og Hananelturn og Meaturn og allt að Sauðahliði, og námu þeir staðar við Dýflissuhlið.

⁴⁰Þannig námu báðir söngflokkarnir staðar hjá musteri Guðs, og ég og helmingur yfirmannanna með mér, ⁴¹og prestarnir Eljakím, Maaseja, Minjamín, Míkaja, Eljóenaí, Sakaría, Hananja með lúðra, ⁴²og Maaseja, Semaja, Eleasar, Ússí, Jóhanan, Malkía, Elam og Eser. Og söngvararnir létu til sín heyra, og Jisrahja var yfirmaður þeirra.

⁴³Og menn fórnðu miklum fórnum þennan dag og glöddust, því að Guð hafði veitt þeim mikla gleði, og konur og börn glöddust líka, svo að gleði Jerúsalem spurðist víðsvegar.

Skipan safnaðarlífsins

⁴⁴Þennan sama dag voru skipaðir tilsjónarmenn yfir klefana, sem hafðir voru að forðabúrum fyrir fórnargjafir, frumgróðafórnir og tíundir, til þess að þangað væri safnað greiðslum þeim af ökrunum umhverfis borgirnar, er prestunum og levítunum báru eftir lögmálinu, því að Júda gladdist yfir prestunum og levítunum, þeim er þjónustu gegndu. ⁴⁵Þeir gættu þess, sem gæta átti við Guð þeirra, og þess sem gæta átti við hreinsunina. Svo gjörðu og söngvararnir og hliðverðirnir, samkvæmt fyrirmælum Davíðs og Salómons sonar hans, ⁴⁶því að þegar forðum, á dögum Davíðs og Asafs, yfirmanns söngvaranna, var til lofgjörðar– og þakkargjörðarsöngur til handa Guði. ⁴⁷Og allir Ísraelsmenn inntu af hendi á dögum Serúbabels og á dögum Nehemía greiðslurnar til söngvaranna og hliðvarðanna, það er með þurfti á degi hverjum, og þeir greiddu levítunum helgigjafir, og levítarnir greiddu Arons niðjum helgigjafir.

13

¹Þann dag var lesið upp úr Mósebók fyrir lýðnum, og fannst þá skrifað í henni, að hvorki Ammóníti né Móabíti mættu nokkru sinni koma í söfnuð Guðs, ²vegna þess að þeir komu ekki í móti Ísraelsmönnum með brauð og vatn og keyptu í móti þeim Bíleam til að bölvá þeim, en Guð vor sneri bölvanninn í blessan. ³Og er þeir heyrðu lögmálið, skildu þeir alla útlendinga úr Ísrael.

Siðbót Nehemía

⁴Áður en þetta varð, hafði Eljasíb prestur, frændi Tobía, sá er settur var yfir herbergi musteris Guðs vors, ⁵látið útbúa stórt herbergi handa Tobía, en þar höfðu menn áður látið matfórnina, reykelsið og áhöldin og tíund af korni, aldinlegi og olíu, hið fyrirskipaða gjald til levíta, söngvara og hliðvarða, svo og fórnargjafir til prestanna.

⁶Meðan allt þetta gjörðist, var ég ekki í Jerúsalem, því að á þritugasta og öðru ríkisári Artahsasta konungs í Babýlon fór ég til konungsins. En að nokkrum tíma liðnum beiddist ég orlofs af konungi. ⁷Og er ég kom til Jerúsalem, sá ég hvílíka óhæfu Eljasíb hafði gjört vegna Tobía með því að útbúa handa honum klefa í forgörðum Guðs musteris. ⁸Mér mislíkaði þetta stórum, og kastaði ég öllum húsgögnum Tobía út úr herberginu ⁹og bauð að hreinsa herbergin, bar síðan aftur inn þangað áhöld Guðs musteris, matfórnina og reykelsið.

¹⁰Ég komst og að því, að greiðslurnar til levítanna höfðu eigi verið inntar af hendi, svo að levítarnir og söngvararnir, er þjónustunni áttu að gegna, voru allir flúnir út á lendur sínar. ¹¹Þá taldi ég á yfirmennina og sagði: „Hvers vegna er hús Guðs yfirgefið?“ Og ég stefndi þeim saman og setti þá á sinn stað. ¹²Þá færðu allir Júdamenn tíundina af korni, aldinlegi og olíu í forðabúrin, ¹³og ég skipaði yfir forðabúrin þá Selemja prest og Sadók fræðimann, og Pedaja af levítunum, og þeim til aðstoðar Hanan Sakkúrsson, Mattanjonar, því að þeir voru taldir áreiðanlegir og það var þeirra skylda að útdeila bræðrum sínum.

¹⁴Mundu mér þetta, Guð minn, og afmá eigi góðverk mín, þau er ég hefi gjört fyrir hús Guðs míns og þjónustu hans.

¹⁵Um sömu mundir sá ég í Júda menn vera að troða vínlagarþrær á hvíldardegi og flytja heim kornbundin og aðra vera að klyfja asna víni, vínberjum, fíkjum og alls konar þungavöru og koma með þá á hvíldardegi til Jerúsalem. Og ég áminnti þá, þegar þeir seldu matvæli. ¹⁶Og Týrusmenn, sem sest höfðu þar að, fluttu þangað fisk og alls konar torgvöru og seldu Júdamönnum það á hvíldardögum í Jerúsalem. ¹⁷Þá taldi ég á tignarmenn Júda og sagði við þá: „Hvílík óhæfa er það, sem þér hafið í frammi, að vanhelga hvíldardaginn! ¹⁸Hafa eigi feður yðar breytt svo og Guð vor þess vegna látið alla þessa ógæfu yfir oss dynja og yfir þessa borg? En þér aukið enn meir á reiði hans við Ísrael með því að vanhelga hvíldardaginn.“

¹⁹Og þegar myrkt var orðið í borgarhliðum Jerúsalem og hvíldardagur fór í hönd, þá bauð ég að loka skyldi hliðunum, og enn fremur bauð ég að eigi skyldi opna þau aftur fyrr en að hvíldardeginum liðnum. Og ég setti nokkra af sveinum mínum við borgarhliðin, til þess að engin þungavara kæmi inn á hvíldardegi. ²⁰Þá náttuðu kaupmenn og þeir, er seldu alls konar torgvöru, fyrir utan Jerúsalem, einu sinni eða tvisvar. ²¹Þá áminnti ég þá og sagði við þá: „Hví náttið þér úti fyrir borgarmúrnum? Ef þér gjörðið það oft, legg ég hendur á yður.“ Upp frá því komu þeir ekki á hvíldardegi. ²²Þá bauð ég levítunum, að þeir skyldu hreinsa sig og koma síðan og gæta borgarhliðanna, til þess að helga þannig hvíldardaginn.

Mundu mér og þetta, Guð minn, og þyrn mér af mikilli miskunn þinni.

²³Um þær mundir sá ég og Gyðinga, sem gengið höfðu að eiga konur frá Asdód eða ammónítískar eða móabítískar konur. ²⁴Og börn þeirra töluðu að hálfu leyti asdódsku eða tungu sinnar þjóðar, en kunnu ekki að tala Júda–tungu. ²⁵Og ég taldi á þá og bað þeim bölbæna, já, barði nokkra af þeim og hárreytti þá, og ég særði þá við Guð: „Þér skuluð ekki gifta dætur yðar sonum þeirra, né taka nokkra af dætrum þeirra til handa sonum yðar eða sjálfum yður. ²⁶Syndgaði ekki Salómon, konungur Ísraels, í þessu? Meðal allra hinna mörgu þjóða var enginn konungur slíkur sem hann, og svo elskaður var hann af Guði, að Guð gjörði hann að konungi yfir öllum Ísrael. En einnig hann teygðu útlendar konur til syndar. ²⁷Og eigum vér nú að heyra það um yður, að þér fremjið alla þessa miklu óhæfu, að sýna Guði vorum ótrúmennsku með því að ganga að eiga útlendar konur?“

²⁸Og einn af sonum Jójada, Eljasíbssonar æðsta prests, var tengdasonur Sanballats Hóroníta. Fyrir því rak ég hann frá mér. ²⁹Mundu þeim það, Guð minn, að þeir hafa saurgað prestdóminn og hið heilaga heit prestdómsins og levítanna.

³⁰Og þannig hreinsaði ég þá af öllu útlendu, og ég ákvað, hvaða þjónustu prestarnir og levítarnir skyldu inna af hendi, hver í sínu verki, ³¹svo og hvernig greiða skyldi viðinn á tilteknum tímum og frumgróðann.

Mundu mér það, Guð minn, til góðs.

ESTERARBÓK

Ahasverus Persakonungur rekur frá sér Vastí drottningu sína

1

¹Það bar til á dögum Ahasverusar – það er Ahasverusar þess, er ríkti frá Indlandi til Blálands yfir hundrað tuttugu og sjö skattlöndum – ²í þá daga er Ahasverus konungur sat á konungsstóli sínum í borginni Súsa, ³á þriðja ríkisári hans, að hann hélt veislu öllum höfðingjum sínum og þjónum. Sátu þá hershöfðingjarnir í Persíu og Medíu, tignarmennirnir og skattlandstjórnarnir í boði hans. ⁴Sýndi hann þá auðæfi síns veglega konungdóms og dýrðarskraut tignar sinnar í marga daga – hundrað og áttatíu daga. ⁵Og er þessir dagar voru liðnir, hélt konungur veislu öllu fólki, sem var í borginni Súsa, bæði háum og lágum, í sjö daga, í forgarðinum að hallargarði konungs. ⁶Þar héngu hvítir baðmullardúkar og purpurabláir, festir með snúrum af býssus og rauðum purpura í silfurhringa og á marmarasúlum, legubekkirnir voru úr gulli og silfri, á gólfi lögðu alabastri, hvítum marmara, perlumóðursteini og svörtum marmara. ⁷En drykkir voru inn bornir í gullkerum, og voru hver kerin öðrum ólík, og þar var gnægð konunglegs víns, eins og konunglegu örlæti sómir. ⁸Og drykkjan fór fram eftir því fyrirmæli, að enginn skyldi halda drykk að mönnum, því að konungur hafði lagt svo fyrir alla frammistöðumenn í höll sinni, að þeir skyldu svo gjöra sem hverjum manni þóknaðist.

⁹Vastí drottning hélt og konum veislu í konunglegri höll, er Ahasverus konungur átti.

¹⁰En á sjöunda degi, þá er konungur var hreifur af víni, bauð hann Mehúman, Bista, Harbóna, Bigta og Abagta, Setar og Karkas, þeim sjö hirðmönnum, er þjónuðu Ahasverusi konungi, ¹¹að sækja Vastí drottningu og leiða hana inn fyrir konung með konunglega kórónu á höfði, til þess að hann gæti sýnt þjóðunum og höfðingjunum fegurð hennar, því að hún var fríð sýnum. ¹²En Vastí drottning vildi ekki koma eftir boði konungs, er hirðmennirnir fluttu. Þá reiddist konungur ákaflega, og heftin brann honum í brjósti.

¹³Og konungur sagði við vitringana, sem þekktu tímana – því að þannig voru orð konungs lögð fyrir alla þá, er þekktu lög og rétt, ¹⁴og þeir, sem stóðu honum næstir, voru Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena og Memúkan, sjö höfðingjar Persa og Meda, er litu auglit konungs og höfðu æðstu sætin í ríkinu –: ¹⁵„Hverjum dómi skal Vastí drottning sæta að lögum fyrir það, að hún hlýddi eigi orðsending Ahasverusar konungs, þeirri er hirðmennirnir fluttu?“

¹⁶Þá sagði Memúkan í áheyrn konungs og höfðingjanna: „Vastí drottning hefir ekki einungis brotið á móti konunginum, heldur einnig á móti öllum höfðingjunum og öllum þjóðunum, sem búa í öllum skattlöndum Ahasverusar konungs. ¹⁷Því að athæfi drottningar mun berast út til allra kvenna og gjöra eiginmenn þeirra fyrirliðlega í augum þeirra, er sagt verður: „Ahasverus konungur bauð að leiða Vastí drottningu fyrir sig, en hún kom ekki.“ ¹⁸Og þegar í dag munu hefðarfrúr Persa og Meda, þær er frétt hafa athæfi

drottningar, segja þetta öllum höfðingjum konungs, og mun það valda fullnógri fyrirlitningu og reiði. ¹⁹Ef konungi þóknast svo, þá láti hann konunglegt boð út ganga og sé það ritað í lög Persa og Meda, svo að því verði ekki breytt, að Vastí skuli ekki framar koma fyrir auglit Ahasverusar konungs, og konunglega tign hennar gefi konungur annarri, sem er betri en hún. ²⁰Þegar nú úrskurður konungs, er hann kveður upp, verður kunnur um allt ríki hans, sem er mjög stórt, þá munu allar konur sýna mönnum sínum virðingu, bæði háum og lágum.“

²¹Þessi tillaga geðjaðist bæði konunginum og höfðingjunum, og konungur fór að ráðum Memúkans. ²²Og hann sendi bréf til allra skattlanda konungs, í sérhvert land eftir skrift þess lands og til sérhverrar þjóðar á hennar tungu, að hver maður skyldi vera húsbóndi á sínu heimili og mæla allt það, er honum líkaði.

Ester verður drottning

2

¹Eftir þessa atburði, þá er Ahasverusi konungi var runnin reiðin, minntist hann Vastí og þess, er hún hafði gjört, svo og þess, hver dómur hafði yfir hana gengið. ²Þá sögðu menn konungs, þeir er honum þjónuðu: „Leiti menn að ungum, fríðum meyjum handa konunginum, ³og konungur setji til menn um öll skattlönd ríkis síns, er safni saman öllum ungum, fríðum meyjum til borgarinnar Súsa, í kvennabúrið, undir umsjá Hegái, geldings konungs, þess er geymir kvennanna, svo að hann annist um hreinsunarundirbúning þeirra. ⁴Og sú stúlka, sem þóknast konungi, verði drottning í stað Vastí.“

Þetta líkaði konungi vel, og hann gjörði svo.

⁵En í borginni Súsa var Gyðingur nokkur, að nafni Mordekai Jaírsson, Símeisonar, Kíssonar, Benjamíníti, ⁶er fluttur hafði verið frá Jerúsalem með þeim hernumdu, er fluttir voru burt með Jekonja Júdakonungi, þeim er Nebúkadnesar Babel–konungur flutti burt. ⁷Og hann var fósturfaðir Hadassa, það er Esterar, dóttur föðurbróður hans, því að hún var föður– og móðurlaus. Og stúlkan var fagurvaxin og fríð sýnum, og er faðir hennar og móðir önduðust, þá hafði Mordekai tekið hana sér í dóttur stað.

⁸Er boð konungs og tilskipun hans varð kunn og safnað var saman mörgum stúlkum til borgarinnar Súsa undir umsjá Hegái, þá var og Ester tekin til konungshallarinnar, undir umsjá Hegái kvennavarðar. ⁹Og stúlkan geðjaðist honum og fann náð fyrir augum hans. Fyrir því flýtti hann sér að fá henni það, er hún þurfti til hreinsunarundirbúnings síns, og þann mat, er henni bar, svo og að fá henni þær sjö þernur úr konungshöllinni, er henni voru ætlaðar. Og hann fór með hana og þernur hennar á besta staðinn í kvennabúrinu.

¹⁰Ester hafði ekki sagt, hverrar þjóðar hún væri né frá ætt sinni, því að Mordekai hafði boðið henni að segja eigi frá því. ¹¹En Mordekai gekk á degi hverjum fyrir framan forgarð kvennabúrsins til þess að vita, hvernig Ester liði og hvað um hana yrði.

¹²Og er röðin kom að hverri stúlku um sig, að hún skyldi ganga inn fyrir Ahasverus konung, eftir tólf mánaða undirbúningsfrest samkvæmt kvennalögunum – því að svo langur tími gekk til hreinsunarundirbúnings þeirra: sex mánuðir með myrruolíu og sex mánuðir með ilmsmyrslum og öðru því, er til undirbúnings kvenna heyrir – ¹³þegar stúlkan þá gekk inn fyrir konung, var henni fengið allt, er hún bað um, að það færi með

henni úr kvennabúrinu til konungshallarinnar. ¹⁴Um kveldið gekk hún inn, en að morgni sneri hún aftur í hið annað kvennabúr, undir umsjá Saasgasar, geldings konungs, þess er geymdi hjákvennanna. Mátti hún þá eigi framar koma inn fyrir konung, nema ef konungi hefði geðjast vel að henni og hún væri sérstaklega kölluð.

¹⁵Þegar nú röðin kom að Ester, dóttur Abíhaíls, föðurbróður Mordekai, er hann hafði tekið sér í dóttur stað, að hún skyldi inn ganga fyrir konung, þá bað hún ekki um neitt, nema það sem Hegai geldingur konungs, kvennavörðurinn, tiltók. Og Ester fann náð í augum allra þeirra, er hana sáu. ¹⁶Og Ester var tekin inn til Ahasverusar konungs, inn í hina konunglegu höll hans, í tíunda mánuðinum – það er tebetmánuður – á sjöunda ríkisstjórnarári hans. ¹⁷Og konungur fékk meiri ást á Ester en öllum öðrum konum, og hún ávann sér náð hans og þokka, meir en allar hinar meyjarnar. Og hann setti hina konunglegu kórónu á höfuð henni og gjörði hana að drottningu í stað Vastí. ¹⁸Og konungur hélt mikla veislu öllum höfðingjum sínum og þjónum, Esterar-veislu, lét halda hvíldardag í skattlöndunum og gaf gjafir með konunglegu örlæti.

Mordekai kemst fyrir samsæri gegn konungi

¹⁹Þá er meyjum var í annað sinn safnað og Mordekai sat í konungshliði – ²⁰en Ester hafði ekki sagt frá ætt sinni eða hvernar þjóðar hún væri, svo sem Mordekai hafði boðið henni, með því að Ester hlýddi fyrirmælum Mordekai, eins og þegar hún var í föstri hjá honum – ²¹í þann tíma, þá er Mordekai sat í konungshliði, reiddust Bigtan og Teres, tveir geldingar konungs, af þeim er geymdu dyranna,^a og leituðu eftir að leggja hendur á Ahasverus konung. ²²Þessa varð Mordekai áskynja og sagði Ester drottningu frá því, en Ester sagði konungi frá í nafni Mordekai. ²³Og er málið var rannsakað og þetta reyndist satt að vera, þá voru þeir báðir festir á gálga. Og þetta var ritað í árbókina í viðurvist konungs.

Haman ákveður að láta myrða alla Gyðinga í Persíu

3

¹Eftir þessa atburði veitti Ahasverus konungur Haman Hamdatasyni Agagíta mikinn frama og hóf hann til vegs og setti stól hans ofar öllum stólum höfðingja þeirra, er með honum voru. ²Og allir þjónar konungs, þeir er voru í hliði konungs, féllu á kné og lutu Haman, því að svo hafði konungur um hann boðið. En Mordekai féll hvorki á kné né laut honum. ³Þá sögðu þjónar konungs, þeir er voru í konungshliði, við Mordekai: „Hví brýtur þú boð konungs?“ ⁴Höfðu þeir daglega orð á þessu við hann, en hann hlýddi þeim ekki. Sögðu þeir þá Haman frá því til þess að sjá, hvort orð Mordekai yrðu tekin gild, því að hann hafði sagt þeim, að hann væri Gyðingur. ⁵Og er Haman sá, að Mordekai féll eigi á kné né laut honum, þá fylltist Haman reiði. ⁶En honum þótti einskis vert að leggja hendur á Mordekai einan, því að menn höfðu sagt honum frá, hvernar þjóðar Mordekai var, og leitaðist Haman því við að gjöreypa öllum Gyðingum, sem voru í öllu ríki Ahasverusar, samlöndum Mordekai.

^a Þ.e. voru lifverðir.

⁷Í fyrsta mánuðinum – það er í mánuðinum nísan – á tólfta ríkisári Ahasverusar konungs var varpað púr, það er hlutkesti, í viðurvist Hamans, frá einum degi til annars og frá einum mánuði til annars, og féll hlutkestið á þrettánda dag hins tólfta mánaðar – það er mánaðarins adar.

⁸Og Haman sagði við Ahasverus konung: „Ein er sú þjóð, sem lifir dreifð og fraskilin meðal þjóðanna í öllum skattlöndum ríkis þíns. Og lög þeirra eru frábrugðin lögum allra annarra þjóða, og lög konungs halda þeir ekki, og hlýðir eigi að konungur láti þá afskiptalaus. ⁹Ef konungi þóknast svo, þá verði skriflega fyrirskipað að afmá þá. En tíu þúsund talentur silfurs skal ég vega í hendur fjárgæslumönnunum, svo að þeir flytji það í fêhirslur konungs.“

¹⁰Þá dró konungur innsiglihring sinn af hendi sér og fékk hann Haman Hamdatasyni Agagíta, fjandmanni Gyðinga. ¹¹Síðan sagði konungur við Haman: „Silfrið er þér gefið, og með þjóðina mátt þú fara svo sem þér vel líkar.“ ¹²Þá var skrifurum konungs stefnt saman, þrettánda dag hins fyrsta mánaðar, og var nú skrifað með öllu svo sem Haman mælti fyrir til jarla konungs og til landstjóranna í öllum skattlöndunum og til höfðingja allra þjóðanna, í hvert skattland með skrift þess lands og til hvernar þjóðar á hennar tungu. Var þetta skrifað í nafni Ahasverusar konungs og innsiglað með innsiglihring konungs. ¹³Og bréfin voru send með hraðboðum í öll skattlönd konungs, þess efnis, að eyða skyldi, deyða og tortíma öllum Gyðingum, bæði ungum og gömlum, börnum og konum, á einum degi, þrettánda dag hins tólfta mánaðar – það er mánaðarins adar – og ræna fjármunum þeirra. ¹⁴Eftirrit af bréfinu skyldi gefið út sem lög í hverju skattlandi, til þess að gjöra þetta kunnugt öllum þjóðunum, svo að þær gætu verið viðbúnar þennan dag. ¹⁵Hraðboðarnir fóru af stað í skyndi að boði konungs, þegar er lögin voru útgefin í borginni Súsa. Og konungur og Haman settust að drykkju, en felmt sló á bæinn Súsa.

Harmakvein Gyðinga.

Ester ræður af að reyna að frelsa þá

4

¹En er Mordekai varð alls þessa áskynja, er gjörst hafði, þá reif hann klæði sín, klæddist sekk og ösku, gekk út í miðja borgina og kveinaði hástöfum og beisklega. ²Síðan gekk hann fast að konungshliðinu, því að enginn mátti inn ganga í konungshliðið klæddur hærusekk. ³Og í öllum þeim skattlöndum, þar sem skipun konungs og lagaboð hans kom, varð mikill harmur meðal Gyðinga og fasta, grátur og kveinan. Flestir breiddu undir sig sekk og ösku.

⁴Þá komu þjónustumeysjar Esterar og geldingar hennar og sögðu henni frá þessu. Varð drottning þá mjög óttaslegin. Og hún sendi klæði, er Mordekai skyldi færður í og hann fara úr sekknum, en hann vildi ekki taka við þeim. ⁵Þá kallaði Ester Hatak til sín, einn af geldingum konungs, er hann hafði sett til að þjóna henni, og bauð honum að fara til Mordekai og fá að vita, hvað þetta ætti að þýða og hverju það sætti. ⁶Þá gekk Hatak til Mordekai út á bæjartorgið, er var fyrir utan konungshliðið. ⁷En Mordekai sagði honum allt, sem fyrir hann hafði komið, og upphæð fjárins, er Haman hafði heitið að vega í fêhirslur konungs fyrir Gyðinga, til þess að fá þeim eytt. ⁸Auk þess fékk hann honum eftirrit af konungsbréfi því, er út hafði verið gefið í Súsa, um að eyða þeim. Skyldi hann

sýna Ester það og segja henni frá og bjóða henni að ganga fyrir konung og biðja hann miskunnar og leita vægðar hjá honum þjóð sinni til handa.

⁹Og Hatak kom og flutti Ester orð Mordekai. ¹⁰En Ester sagði við Hatak og bauð honum að flytja Mordekai það: ¹¹Öllum þjónum konungs og fólkinu í skattlöndum konungs er kunnugt, að um hvern þann mann eða konu, sem gengur fyrir konung inn í hinn innri forgarð og er eigi kallaður, gilda ein lög, að hann skal af lífi taka, nema konungur rétti út í móti honum gullsprotann sem merki þess, að hann megi lífi halda. En ég hefi eigi verið kölluð inn fyrir konung nú í þrjátíu daga.

¹²Og Mordekai voru flutt orð Esterar. ¹³Þá lét Mordekai skila aftur til Esterar: „Ekki skalt þú ímynda þér, að þú ein af öllum Gyðingum komist undan, af því að þú ert í höll konungs. ¹⁴Því þótt svo færi, að þú þegðir nú, þá mun Gyðingum samt koma frelsun og hjálp úr einhverjum öðrum stað, en þú og ættfólk þitt munuð farast. Hver veit nema þú sért til ríkis komin einmitt vegna þessara tíma!“

¹⁵Þá lét Ester skila aftur til Mordekai: ¹⁶„Far þú og kalla saman alla Gyðinga, sem nú eru í Súsa, og fastið mín vegna, etið hvorki né drekkið í þrjá daga, hvorki nótt né dag. Ég og þjónustumeypjar mínar munum og fasta á sama hátt. Síðan mun ég ganga inn fyrir konung, þótt það sé í móti lögunum, og ef ég þá á að farast, þá ferst ég.“

¹⁷Gekk Mordekai þá burt og fór með öllu svo sem Ester hafði boðið honum.

Ester gengur fyrir konung og býður honum til veislu

5

¹En á þriðja degi skryddist Ester konunglegum skróða og gekk inn í hinn innri forgarð konungshallarinnar, gegnt konungshöllinni, en konungur sat í konungshásæti sínu í konungshöllinni gegnt dyrum hallarinnar. ²En er konungur leit Ester drottningu standa í forgarðinum, fann hún náð í augum hans, og konungur rétti út í móti Ester gullsprotann, er hann hafði í hendi sér. Þá gekk Ester nær og snart oddinn á sprotanum. ³Og konungur sagði við hana: „Hvað er þér á höndum, Ester drottning, og hvers beiðist þú? Þótt það væri helmingur ríkisins, þá skal þér það veita.“

⁴Þá mælti Ester: „Ef konunginum þóknast svo, þá komi konungurinn, ásamt Haman, í dag til veislu þeirrar, er ég hefi búið honum.“

⁵Þá sagði konungur: „Sækið Haman í skyndi, svo að vér megum gjöra það, sem Ester hefir um beið.“

Þegar nú konungur, ásamt Haman, var kominn til veislunnar, er Ester hafði búið, ⁶sagði konungur við Ester, þá er þau voru sest að vándrykkjunni: „Hver er bæn þín? Hún skal veitast þér. Og hvers beiðist þú? Þótt það væri helmingur ríkisins, þá skal það í té látið.“

⁷Þá svaraði Ester og sagði: „Bæn mín og beiðni er þessi: ⁸Hafi ég fundið náð í augum konungsins og þóknist konunginum að veita mér bæn mína og gjöra það, er ég beiðist, þá komi konungurinn og Haman til veislu þeirrar, er ég mun búa þeim. Mun ég þá á morgun gjöra það, sem konungurinn hefir óskað.“

Haman hyggst láta hengja Mordekai

⁹Þann dag gekk Haman burt glaður og í góðu skapi. En er Haman sá Mordekai í konungshliðinu og að hann hvorki stóð upp fyrir honum né hrærði sig, þá fylltist Haman reiði gegn Mordekai. ¹⁰Þó stillti Haman sig. En er hann kom heim til sín, sendi hann og lét sækja vini sína og Seres konu sína. ¹¹Sagði Haman þeim frá hinum miklu auðæfum sínum og fjölda sona sinna og frá öllum þeim frama, sem konungur hafði veitt honum, og hversu konungur hefði hafið hann til vegs framar öðrum höfðingjum sínum og þjónum. ¹²Og Haman mælti: „Já, Ester drottning lét engan koma með konungi til veislu þeirrar, er hún gjörði, nema mig. Hún hefir og boðið mér á morgun með konunginum. ¹³En allt þetta er mér ekki nóg, meðan ég sé Mordekai Gyðing sitja í konungshliði.“

¹⁴Þá sagði Seres kona hans við hann og allir vinir hans: „Lát reisa fimmtíu álna háan gálga, og talaðu á morgun um það við konung, að Mordekai verði festur á hann. Far síðan glaður með konungi til veislunnar.“ Þetta ráð líkaði Haman vel og lét hann reisa gálgann.

Mordekai þiggur sæmd af konungi

6

¹En þessa nótt gat konungur ekki sofið. Bauð hann þá að koma með Annálabókina, og var hún lesin fyrir konungi. ²Þá fannst þar skrifað, hversu Mordekai hefði komið upp um þá Bigtan og Teres, tvo geldinga konungs, af þeim er geymdu dyranna, sem höfðu leitast við að leggja hönd á Ahasverus konung. ³Þá sagði konungur: „Hverja sæmd og upphæfð hefir Mordekai hlotið fyrir þetta?“

Þá sögðu sveinar konungs, þeir er þjónuðu honum: „Hann hefir ekkert hlotið fyrir.“

⁴Og konungur sagði: „Hver er í forgarðinum?“

Í sama bili hafði Haman komið inn í ytri forgarð konungshallarinnar til þess að tala um það við konung að láta festa Mordekai á gálga þann, er hann hafði reist handa honum. ⁵Og sveinar konungs sögðu við hann: „Sjá, Haman stendur í forgarðinum.“

Konungur mælti: „Látið hann koma inn.“ ⁶En er Haman var inn kominn, sagði konungur við hann: „Hvað á að gjöra við þann mann, er konungur vill heiður sýna?“

Þá hugsaði Haman með sjálfum sér: „Hverjum mun konungur vilja heiður sýna öðrum en mér?“ ⁷Og Haman sagði við konung: „Ef konungur vill sýna einhverjum heiður, ⁸þá skal sækja konunglegan skróða, sem konungur hefir klæðst, og hest, sem konungur hefir riðið, og konungleg kóróna er sett á höfuð hans. ⁹Og skróðann og hestinn skal fá í hendur einum af höfðingjum konungs, tignarmönnunum, og færa þann mann, sem konungur vill sýna heiður, í skróðann og láta hann ríða hestinum um borgartorgið og hrópa fyrir honum: Þannig er gjört við þann mann, er konungur vill heiður sýna.“

¹⁰Þá sagði konungur við Haman: „Sæk sem skjótast skróðann og hestinn, svo sem þú hefir sagt, og gjör þannig við Mordekai Gyðing, sem situr hér í konungshliði. Lát ekkert niður falla af öllu því, er þú hefir sagt.“

¹¹Þá sótti Haman sknúðann og hestinn, færði Mordekai í og lét hann ríða um borgartorgið og hrópaði fyrir honum: „Þannig er gjört við þann mann, er konungurinn vill heiður sýna.“

¹²Síðan sneri Mordekai aftur í konungshliðið. En Haman skundaði heim til sín, hryggur og með huldu höfði. ¹³Og Haman sagði Seres konu sinni og öllum vinum sínum frá öllu því, er fyrir hann hafði komið. Þá sögðu vitringar hans við hann og Seres kona hans: „Ef Mordekai, sem þú ert tekinn að falla fyrir, er af ætt Gyðinga, þá megnar þú ekkert á móti honum, heldur munt þú gjörsamlega falla fyrir honum.“

Haman hengdur.

Mordekai kemst til upphéðar

¹⁴Meðan þeir voru enn við hann að tala, komu geldingar konungs, og fóru þeir í skyndi með Haman til veislunnar, er Ester hafði búið.

7

¹Þá er þeir konungur og Haman voru komnir til þess að drekka hjá Ester drottningu, ²þá sagði konungur við Ester einnig þennan hinn annan dag, þá er þau voru sest að vındrykkjunni: „Hver er bón þín, Ester drottning? Hún mun veitast þér. Og hvers beiðist þú? Þótt það væri helmingur ríkisins, þá skal það í té látið.“

³Þá svaraði Ester drottning og sagði: „Hafi ég fundið náð í augum þínum, konungur, og þóknist konunginum svo, þá sé mér gefið líf mitt vegna bænar minnar og þjóð minni vegna beiðni minnar. ⁴Því að vér erum seldir, ég og þjóð mín, til eyðingar, deyðingar og tortímingar. Og ef vér hefðum aðeins verið seldir að þrælum og ambáttum, þá mundi ég hafa þagað, þótt mótstöðumaðurinn hefði eigi verið fær um að bæta konungi skaðann.“

⁵Þá mælti Ahasverus konungur og sagði við Ester drottningu: „Hver er sá og hvar er sá, er dirfðist að gjöra slíkt?“

⁶Ester mælti: „Mótstöðumaðurinn og óvinurinn er þessi vondi Haman!“

En Haman varð hræddur við konung og drottningu. ⁷Og konungur stóð upp frá vındrykkjunni í reiði og gekk út í hallargarðinn, en Haman stóð eftir til þess að biðja Ester drottningu um líf sitt, því að hann sá sér ógæfu búna af konungi.

⁸En þegar konungur kom aftur utan úr hallargarðinum inn í veislusalinn, þá hafði Haman látið fallast á hvílubekk þann, sem Ester sat á. Þá sagði konungur: „Mun hann einnig ætla að nauðga drottningunni hjá mér hér í höllinni?“ Óðara en þessi orð voru komin út af vörum konungs, huldu menn auglit Hamans. ⁹Og Harbóna, einn af geldingum þeim, er þjónuðu konungi, mælti: „Sjá, gálginn, sem Haman lét gjöra handa Mordekai, sem þó hafði talað það, er konungi varð til heilla, stendur búinn í húsagarði Hamans, fimmtíu álna hár.“ Þá mælti konungur: „Festið hann á hann!“

¹⁰Og þeir festu Haman á gálgann, sem hann hafði reisa látið handa Mordekai. Þá rann konungi reiðin.

8

¹Þennan sama dag gaf Ahasverus konungur Ester drottningu hús Hamans, fjandmanns Gyðinga. En Mordekai gekk fyrir konung, því að Ester hafði sagt honum, hvað hann væri sér. ²Og konungur dró innsiglishringinn af hendi sér, þann er hann hafði látið taka af Haman, og fékk Mordekai hann. En Ester setti Mordekai yfir hús Hamans.

Gyðingum leyft að verja hendur sínar og hefna sín

³Og Ester talaði enn við konung, féll honum til fóta og bað hann grátandi að ónýta illskuráð Hamans Agagíta, þau er hann hafði upp hugsað gegn Gyðingum. ⁴En konungur rétti gullsprotann út í móti Ester. Þá stóð Ester upp og gekk fyrir konung ⁵og mælti: „Ef konunginum þóknast svo og hafi ég fundið náð í augum hans og sé konunginum það ekki ógeðfellt og ef hann hefir mætur á mér, þá sé nú gefin út skrifleg skipun til þess að afturkalla bréfin, ráðagerð Hamans Hamdatasonar Agagíta, þau er hann ritaði til þess að láta eyða Gyðingum í öllum skattlöndum konungs. ⁶Því að hvernig mundi ég fá afborið að horfa upp á ógæfu þá, er koma á yfir þjóð mína, og hvernig mundi ég fá afborið að horfa upp á tortíming kynsmanna minna?“

⁷Þá sagði Ahasverus konungur við Ester drottningu og Mordekai Gyðing: „Sjá, hús Hamans hefi ég gefið Ester, og sjálfur hefir hann verið festur á gálga, fyrir þá sök, að hann hafði lagt hendur á Gyðinga. ⁸En skrifið þið nú um Gyðinga það er ykkur líkar í nafni konungs og innsiglið það með innsiglishring konungs. Því að ekkert það bréf, sem skrifað er í nafni konungs og innsiglað með innsiglishring konungs, verður afturkallað.“

⁹Og skrifurum konungs var þá stefnt saman, hinn tuttugasta og þriðja dag hins þriðja mánaðar – það er mánaðarins sívan – og var þá skrifað með öllu svo sem Mordekai bauð, til Gyðinga og til jarlanna og til landstjóranna og til höfðingja skattlandanna frá Indlandi til Blálands, til skattlandanna hundrað tuttugu og sjö, í hvert skattland með skrift þess lands og til hverrar þjóðar á hennar tungu, og einnig til Gyðinga með þeirra skrift og á þeirra tungu. ¹⁰Og hann skrifaði í nafni Ahasverusar konungs og innsiglaði með innsiglishring konungs, og hann sendi bréf með ríðandi hraðboðum, sem riðu fyrimannagæðingum úr stóði konungs, ¹¹þar sem konungur leyfði Gyðingum í öllum borgum að safnast saman og verja líf sitt og að eyða, deyða og tortíma öllum liðsafla þeirrar þjóðar og lands, er sýndi þeim fjandskap, jafnvel börnum og konum, og ræna fjármunum þeirra, ¹²á einum degi í öllum skattlöndum Ahasverusar konungs, hinn þrettánda dag hins tólfta mánaðar – það er mánaðarins adar. ¹³Eftirrit af bréfinu skyldi gefið út sem lög í hverju skattlandi til þess að gjöra þetta kunnugt öllum þjóðunum og til þess að Gyðingar skyldu vera viðbúnir þennan dag að hefna sín á óvinum sínum. ¹⁴Hraðboðarnir, sem riðu fyrimannagæðingunum, fóru af stað með skyndingu og flýti, að boði konungs, þegar er lagaboðið var gefið út í borginni Súsa.

¹⁵En Mordekai gekk út frá konungi í konunglegum skrúða, purpurabláum og hvítum, með stóra gullkórónu og í möttli úr býssus og rauðum purpura, og í borginni Súsa varð gleði mikil og fögnuður. ¹⁶Og hjá Gyðingum var ljós og gleði, fögnuður og dýrð. ¹⁷Og í öllum skattlöndum og öllum borgum, þar sem skipun konungs og lagaboð hans kom, var gleði og fögnuður meðal Gyðinga, veisluhöld og hátíðisdagur. Og margir hinna heiðnu landsbúa gjörðust Gyðingar, því að ótti við Gyðinga var yfir þá kominn.

Gyðingar hefna sín á óvinum sínum og halda hátíð

9

¹Og þrettánda dag hins tólfta mánaðar – það er mánaðarins adar –, þá er skipun konungs og lagaboði hans skyldi fullnægt, þann dag er óvinir Gyðinga höfðu vonað að fá yfirbugað þá, en nú þvert á móti Gyðingar sjálfir skyldu yfirbuga fjendur sína, ²þá söfnuðust Gyðingar saman í borgum sínum um öll skattlönd Ahasverusar konungs til þess að leggja hendur á þá, er þeim leituðu tjóns. Og enginn fékk staðist fyrir þeim, því að ótti við þá var kominn yfir allar þjóðir. ³Og allir höfðingjar skattlandanna og jarlarnir og landstjórnarnir og embættismenn konungs veittu Gyðingum lið, því að ótti við Mordekai var yfir þá kominn. ⁴Því að Mordekai var mikill orðinn við hirð konungs, og orðstír hans fór um öll skattlöndin, því að maðurinn Mordekai varð æ völdugri og völdugri. ⁵Og Gyðingar unnu á óvinum sínum með sverði, drápu þá og tortímdu þeim, og fóru þeir með hatursmenn sína eftir geðþekkni sinni. ⁶Og í borginni Súsa drápu Gyðingar og tortímdu fimm hundruðum manns. ⁷Og þeir drápu Parsandata, Dalfón, Aspata, ⁸Pórata, Adalja, Arídata, ⁹Parmasta, Arísái, Arídaí og Vajesata, ¹⁰tíu sonu Hamans Hamdatasonar, fjandmanns Gyðinga. En eigi lögðu þeir hendur á fjármuni manna.

¹¹Þennan sama dag var tala þeirra, sem vegnir höfðu verið í borginni Súsa, flutt konungi.

¹²Og konungur sagði við Ester drottningu: „Í borginni Súsa hafa Gyðingar drepið og tortímt fimm hundruð manns og tíu sonu Hamans. Hvað munu þeir hafa gjört í öðrum skattlöndum konungs? Og hver er bæn þín? Hún skal veitast þér. Og hvers beiðist þú frekar? Það skal í té látið.“

¹³Þá mælti Ester: „Ef konunginum þóknast svo, þá sé Gyðingum, þeim sem eru í borginni Súsa, leyft að fara hinu sama fram á morgun sem í dag, og þá tíu sonu Hamans festi menn á gálga.“

¹⁴Og konungur bauð að svo skyldi gjöra, og fyrirskipun var útgefin í Súsa, og synir Hamans tíu voru festir á gálga. ¹⁵Og Gyðingar í Súsa söfnuðust og saman hinn fjórtánda dag adarmánaðar og drápu þrjú hundruð manns í Súsa. En eigi lögðu þeir hendur á fjármuni þeirra.

¹⁶En aðrir Gyðingar, þeir er bjuggu í skattlöndum konungs, söfnuðust saman og vörðu líf sitt með því að hefna sín á óvinum sínum og drepa sjötíu og fimm þúsundir meðal fjandmanna sinna – en eigi lögðu þeir hendur á fjármuni þeirra – ¹⁷hinn þrettánda dag adarmánaðar, og þeir tóku sér hvíld hinn fjórtánda og gjörðu hann að veislu– og gleðidegi. ¹⁸En Gyðingar þeir, sem bjuggu í Súsa, höfðu safnast saman bæði hinn þrettánda og hinn fjórtánda mánaðarins, og tóku þeir sér hvíld hinn fimmtánda og gjörðu hann að veislu– og gleðidegi. ¹⁹Fyrir því halda Gyðingar í sveitunum, þeir er búa í sveitaporpunum, hinn fjórtánda dag adarmánaðar sem gleði–, veislu– og hátíðisdag og senda þá hver öðrum matgjafir.

Gyðingum skylt að halda púrímhátíð

²⁰Mordekai skrásetti þessa viðburði og sendi bréf til allra Gyðinga í öllum skattlöndum Ahasverusar konungs, bæði nær og fjær, ²¹til þess að gjöra þeim að skyldu að halda árlega helgan fjórtánda og fimmtánda dag adarmánaðar – ²²eins og dagana, sem Gyðingar fengu hvíld frá óvinum sínum, og mánuðinn, er hörmung þeirra snerist í fögnuð og hryggð þeirra í hátíðisdag – með því að gjöra þá að veisludögum og fagnaðar og senda þá hver öðrum matgjafir og fátækum ölmusu. ²³Og Gyðingar lögleiddu að gjöra það, er þeir höfðu upp byrjað og Mordekai hafði skrifað þeim.

²⁴Með því að Haman Hamdatason Agagíti, fjandmaður allra Gyðinga, hafði hugsað það ráð upp gegn Gyðingum að eyða þeim og varpað púr, það er hlutkesti, til að afmá þá og eyða þeim, ²⁵en konungur hafði fyrirskipað með bréfi, þá er Ester gekk fyrir hann, að hið vonða ráð, er hann hafði upphugað gegn Gyðingum, skyldi honum sjálfum í koll koma og hann og synir hans skyldu festir á gálga, ²⁶fyrir því voru þessir dagar kallaðir púrím, eftir orðinu púr. Þess vegna – vegna allra orða þessa bréfs, bæði vegna þess, er þeir sjálfir höfðu séð, og hins, er þeir höfðu orðið fyrir – ²⁷gjörðu Gyðingar það að skyldu og lögleiddu það sem venju, er eigi mætti út af bregða, bæði fyrir sig og niðja sína og alla þá, er sameinuðust þeim, að halda þessa tvo daga helga árlega, samkvæmt fyrirskipuninni um þá og á hinum ákveðna tíma, ²⁸og að þessara daga skyldi verða minnst og þeir helgir haldnir af hverri kynslóð og hverri ætt, í hverju skattlandi og í hverri borg, svo að þessir púrímdagar skyldu eigi líða undir lok meðal Gyðinga og minning þeirra aldrei í gleysku falla hjá niðjum þeirra.

²⁹Og Ester drottning, dóttir Abíhaíls, og Mordekai Gyðingur rituðu bréf og beittu þar öllu valdi sínu til þess að gjöra að lögum þetta annað bréf um púrím. ³⁰Og hann sendi bréf til allra Gyðinga í skattlöndin hundrað tuttugu og sjö, um allt ríki Ahasverusar, friðar– og sannleiksorð, ³¹til þess að lögleiða þessa púrímdaga á hinum ákveðna tíma, eins og Mordekai Gyðingur og Ester drottning höfðu lögleitt þá fyrir þá, eins og þeir höfðu lögleitt ákvæðin um föstur og harmakvein, er þeim skyldi fylgja, fyrir sig og niðja sína. ³²Og skipun Esterar gjörði púrímákvæði þessi að lögum, og var hún rituð í bók.

Vegur Mordekai

10

¹Og Ahasverus konungur lagði skatt á landið og eyjar hafsins. ²En öll verk máttar hans og hreysti og lýsing á vegsemd Mordekai, þeirri er konungur hóf hann til, það er ritað í Árbókum Medíu– og Persíukonunga. ³Því að Mordekai Gyðingur gekk Ahasverusi konungi næstur að völdum og var mikils virtur meðal Gyðinga og vinsæll hjá hinum mörgu ættbræðrum sínum, með því að hann leitaði heillar þjóðar sinnar og lagði liðsyrði öllu kyni sínu.

JOBSBÓK

Job reyndur fyrra sinni

1

¹Einu sinni var maður í Ús-landi. Hann hét Job. Hann var maður ráðvandur og réttlátur, guðhræddur og grandvar. ²Hann átti sjö sonu og þrjár dætur, ³og aflafé hans var sjö þúsund sauða, þrjú þúsund úlfalda, fimm hundruð sameyki nauta, fimm hundruð ösnur og mjög mörg hjú, og var maður sá meiri öllum austurbyggjum.^a

⁴Synir hans voru vanir að fara og búa veislu heima hjá sér, hver sinn dag, og þeir buðu systurum sínum þremur að eta og drekka með sér. ⁵En er veisludagar voru liðnir, sendi Job eftir þeim og helgaði þau. Reis hann árla morguns og fórnaði brennifórn fyrir hvert þeirra. Því að Job hugsaði: „Vera má að börn mín hafi syndgað og formælt Guði í hjarta sínu.“ Svo gjörði Job alla daga.

⁶Nú bar svo til einn dag, að synir Guðs^b komu til þess að ganga fyrir Drottin, og kom Satan^c og meðal þeirra. ⁷Mælti þá Drottinn til Satans: „Hvaðan kemur þú?“

Satan svaraði Drottni og sagði: „Ég hefi verið að reika um jörðina og arka fram og aftur um hana.“

⁸Og Drottinn mælti til Satans: „Veittir þú athygli þjóni mínum Job? Því að enginn er hans líki á jörðu, maður ráðvandur og réttlátur, guðhræddur og grandvar.“

⁹Og Satan svaraði Drottni og sagði: „Ætli Job óttist Guð fyrir ekki neitt? Hefir þú ekki lagt skjólgarð um hann og hús hans og allt, sem hann á, hringinn í kring? ¹⁰Handaverk hans hefir þú blessað, og fénaður hans breiðir sig um landið. ¹¹En rétt þú út hönd þína og snert þú allt, sem hann á, og mun hann þá formæla þér upp í opið geðið.“

¹²Þá mælti Drottinn til Satans: „Sjá, veri allt, sem hann á, á þínu valdi, en á sjálfan hann mátt þú ekki leggja hönd þína.“ Gekk Satan þá burt frá augliti Drottins.

¹³Nú bar svo til einn dag, er synir hans og dætur átu og drukku vín í húsi elsta bróður síns, ¹⁴að sendimaður kom til Jobs og sagði: „Nautin voru að plægja og ösurnar voru á beit rétt hjá þeim. ¹⁵Gjörðu þá Sabear athlaup og tóku þau, en sveinana drápu þeir. Ég einn komst undan til að flytja þér tíðindin.“

¹⁶En áður en hann hafði lokið máli sínu, kom annar og sagði: „Eldur Guðs féll af himni og kveikti í hjörðinni og sveinunum og eyddi þeim. Ég einn komst undan til að flytja þér tíðindin.“

^a *Austurbyggjar* voru hjarðmannahjóðir er bjuggu fyrir austan og suðaustan Dauðahaf. Þar voru heimkynni Jobs.

^b Þ.e. himneskar verur, er umkringja Guð standa á himnum, eins og hirð jarðnesks konungs stendur umhverfis háseti hans.

^c *Satan* merkir *andstæðingur*.

¹⁷En áður en sá hafði lokið máli sínu, kom annar og sagði: „Kaldear fylktu þremur flokkum, gjörðu áhlaup á úlfaldana og tóku þá, en sveinana drápu þeir. Ég einn komst undan til að flytja þér tíðindin.“

¹⁸Áður en sá hafði lokið máli sínu, kom annar og sagði: „Synir þínir og dætur átu og drukku vín í húsi elsta bróður síns. ¹⁹Kom þá skyndilega fellibylur austan yfir eyðimörkina og lenti á fjórum hornum hússins, svo að það féll ofan yfir sveinana, og þeir dóu. Ég einn komst undan til að flytja þér tíðindin.“

²⁰Þá stóð Job upp og reif skikkju sína og skar af sér hárið, og féll til jarðar, tilbað ²¹og sagði:

Nakinn kom ég af móðurskauti
og nakinn mun ég aftur þangað^a fara.
Drottinn gaf og Drottinn tók,
lofað veri nafn Drottins.

²²Í öllu þessu syndgaði Job ekki, og ekki átalði hann Guð heimskulega.

Job reyndur öðru sinni

2

¹Nú bar svo til einn dag, að synir Guðs komu til þess að ganga fyrir Drottin, og kom Satan og meðal þeirra. ²Mælti þá Drottinn til Satans: „Hvaðan kemur þú?“

Og Satan svaraði Drottni og sagði: „Ég hefi verið að reika um jörðina og arka fram og aftur um hana.“

³Og Drottinn mælti til Satans: „Veittir þú athygli þjóni mínum Job? Því að enginn er hans líki á jörðu, maður ráðvandur og réttlátur, guðhræddur og grandvar. Og enn þá er hann staðfastur í ráðvendni sinni, og þó hefir þú egnt mig gegn honum til að vinna honum tjón án saka.“

⁴Og Satan svaraði Drottni og sagði: „Nær er skinnið en skyrtan, og fyrir líf sitt gefur maðurinn allt sem hann á. ⁵En rétt þú út hönd þína og snert þú bein hans og hold, og þá mun hann formæla þér upp í opið geðið.“

⁶Þá mælti Drottinn til Satans: „Sjá, veri hann á þínu valdi, en þyrma skalt þú lífi hans.“

⁷Þá gekk Satan burt frá augliti Drottins og sló Job illkynjuðum kaunum frá hvirfli til ilja. ⁸Og Job tók sér leirbrot til að skafa sig með, þar sem hann sat í öskunni. ⁹Þá sagði kona hans við hann: „Heldur þú enn fast við ráðvendni þína? Formæltu Guði og farðu að deyja!“ ¹⁰En hann sagði við hana: „Þú talar svo sem heimskar konur tala. Fyrst vér höfum þegið hið góða af Guði, ættum vér þá ekki einnig að taka hinu vonða?“

Í öllu þessu syndgaði Job ekki með vörum sínum.

^a Þ.e. í skaut jarðar, í gröfina, til Heljar.

Þrír vinir Jobs

¹¹Þegar vinir Jobs þrír fréttu, að öll þessi ógæfa væri yfir hann komin, þá komu þeir hver frá sínum stað, þeir Elífas Temaníti, Bildad Súíti og Sófar Naamíti, og töluðu sig saman um að fara og votta honum samhryggð sína og hugga hann. ¹²En er þeir hófu upp augu sín á lengdar, þekktu þeir hann ekki. Tóku þeir þá að gráta hástöfum, rifu skikkjur sínar og jusu mold yfir höfuð sér hátt í loft upp. ¹³Og þannig sátu þeir hjá honum á jörðu sjö daga og sjö nætur, og enginn þeirra yrti á hann, því að þeir sáu, hversu mikil kvöl hans var.

Fyrsti ræðukafli

Angurljóð Jobs

3

¹Loks lauk Job upp munni sínum og bölvaði fæðingardegi sínum. ²Hann tók til máls og sagði:

³ Farist sá dagur, sem ég fæddist á,
og nóttin, sem sagði: Sveinbarn er getið!

⁴ Sá dagur verði að myrkri,
Guð á hæðum spyrji ekki eftir honum,
engin dagsbirta ljómi yfir honum.

⁵ Myrkur og niðdimma heimti hann aftur,
skýflókar leggist um hann,
dagmyrkvar skelfi hann.

⁶ Sú nótt – myrkrið hremmi hana,
hún gleðji sig eigi meðal ársins daga,
hún komi eigi í tölu mánaðanna.

⁷ Sjá, sú nótt verði ófrjó,
ekkert fagnaðaróp heyrir á henni.

⁸ Þeir sem bölvu deginum, formæli henni,
– þeir sem leiknir eru í að egna Levjatan.^a

⁹ Myrkvist stjörnur aftureldingar hennar,
vænti hún ljóss, en það komi ekki,

^a *Levjatan* var dreki eða skrímsl í fornum sköpunarsögum, er merkti óskapnaðinn, sem sigraður var, er heimurinn var skapaður. Levjatan merkir einnig þá ógn, sem stafar af dauða og tortímingu.

og brágeisla morgunroðans fái hún aldrei litið,
¹⁰ af því að hún lokaði eigi fyrir mér dyrum móðurlífsins
og byrgði ei ógæfuna fyrir augum mínum.

¹¹ Hví dó ég ekki í móðurkviði,
– andaðist jafnskjótt og ég var kominn af móðurlífi?

¹² Hvers vegna tóku kné á móti mér
og hví voru brjóst til handa mér að sjúga?

¹³ Því þá lægi ég nú og hvíldist,
væri sofnaður og hefði frið

¹⁴ hjá konungum og ráðherrum jarðarinnar,
þeim er reistu sér hallir úr rústum,

¹⁵ eða hjá höfðingjum, sem áttu gull,
þeim er fylltu hús sín silfri.

¹⁶ Eða ég væri ekki til eins og falinn ótímaburður,
eins og börn, sem aldrei hafa séð ljósið.

¹⁷ Í gröfinni hætta hinir óguðlegu hávaðanum,
og þar hvílast hinir örmagna.

¹⁸ Bandingjarnir hafa þar allir ró,
heyra þar eigi köll verkstjórans.

¹⁹ Smár og stór eru þar jafnir,
og þrællinn er þar laus við húsbónda sinn.

²⁰ Hví gefur Guð ljós hinum þjáðu
og líf hinum sorgbitnu?

²¹ þeim sem þrá dauðann, en hann kemur ekki,
sem grafa eftir honum ákafara en eftir fólgnum fjársjóðum,

²² þeim sem mundu gleðjast svo, að þeir réðu sér ekki fyrir kæti,
fagna, ef þeir fyndu gröfina;

²³ – þeim manni, sem enga götu sér
og Guð hefir girt inni?

²⁴ Því að andvörp eru orðin mitt daglegt brauð,
og kvein mitt úthellist sem vatn.

²⁵ Því að óttaðist ég eitthvað, þá hitti það mig,
og það sem ég hræddist, kom yfir mig.

²⁶ Ég mátti eigi næðis njóta, eigi friðar, eigi hvíldar, þá
kom ný mæða.

Elífas álasar Job

4

¹ Þá svaraði Elífas frá Teman og mælti:

² Munt þú taka því illa, þótt maður dirfist að yrða á þig?
Og þó, hver fær orða bundist?

³ Sjá, þú hefir áminnt marga,
og magnþrota hendur hefir þú styrkt.

⁴ Þann sem hrasaði, reistu orð þín á fætur,
og hnígandi hnén gjörðir þú stöðug.

⁵ En nú, þegar það kemur yfir þig, gefst þú upp,
þegar það nær þér sjálfum, missir þú móðinn.

⁶ Er ekki guðhræðsla þín athvarf þitt
og þitt grandvara líferni von þín?

⁷ Hugsaðu þig um: Hver er sá, er farist hafi saklaus,
og hvar hefir hinum réttvísu verið tortímt?

⁸ Að því, er ég hef séð: Þeir sem plægðu rangindi
og sáðu óhamingju, þeir einir hafa uppskorið það.

⁹ Fyrir andgusti Guðs fórust þeir,
fyrir reiðiblæstri hans urðu þeir að engu.

¹⁰ Öskur ljónsins og rödd óargadýrsins,
– tennur ljónshvolpanna eru brotnar sundur.

¹¹ Ljónið ferst, af því að það vantar bráð,
og hvolpar ljónynjunnar tvístrast.

¹² En til mín laumaðist orð,
og eyra mitt nam óminn af því –

¹³ Í heilabrotunum, sem nætursýnirnar valda,

þá er þungur svefnhöfgi er fallinn yfir mennina.

¹⁴ Ótti kom yfir mig og hræðsla,

svo að öll bein mín nötruðu.

¹⁵ Og vindgustur straukst fram hjá andliti mínu,

hárin risu á líkama mínum.

¹⁶ Þarna stóð það – útlitið þekkti ég ekki –,

einhver mynd fyrir augum mínum,

ég heyrði ymjandi rödd:

¹⁷ „Er maðurinn réttlátur fyrir Guði,

nokkur mannkind hrein fyrir skapara sínum?

¹⁸ Sjá, þjónum sínum treystir hann ekki,

og hjá englum sínum finnur hann galla,

¹⁹ hvað þá hjá þeim, sem búa í leirhúsum,

þeim sem eiga rót sína að rekja til moldarinnar,

sem marðir eru sundur sem mölur væri.

²⁰ Milli morguns og kvelds eru þeir molaðir sundur,

án þess að menn gefi því gaum, tortímast þeir gjörsamlega.

²¹ Tjaldstuginu er kippt upp,

þeir deyja, og það í vanhyggju sinni.“

5

¹ Kalla þú bara! Ætli nokkur svari þér?

og til hvers af hinum heilögu viltu snúa þér?

² Því að gremjan drepur heimskingjann,

og öfundin deyðir einfeldninginn.

³ Ég hefi að vísu séð heimskingjann festa djúpar rætur,

en varð þó skyndilega að formæla bústað hans.

⁴ Börn hans eru fjarlæg hjálpinni,

þau eru troðin niður í hliðinu, og enginn bjargar.

⁵ Uppskeru hans etur hinn hungraði,

já, jafnvel inn í þyrna sækir hann hana,

og hinir þyrstu þrá eigur hans.

⁶ Því að óhamingjan vex ekki upp úr moldinni,

og mæðan sprettur ekki upp úr jarðveginum.

⁷ Nei, maðurinn fæðist til mæðu,
eins og neistarnir fljúga upp í loftið.

⁸ En ég mundi snúa mér til hins Almáttka
og bera málefni mitt upp fyrir Guði,

⁹ honum, sem gjörir mikla hluti og órannsakanlega,
dásendarverk, sem eigi verða talin,

¹⁰ sem gefur regn á jörðina
og sendir vatn yfir vellina

¹¹ til þess að hefja hina lítilmótlegu hátt upp,
og til þess að hinir sorgbitnu öðlist mikla sælu;

¹² honum, sem gjörir að engu áform hinna lævísu,
svo að hendur þeirra koma engu varanlegu til leiðar,

¹³ sem veiðir vitringana í slægð þeirra,
svo að ráð hinna slungnu kollsteypast.

¹⁴ Á daginn reka þeir sig á myrkur,
og sem um nótt þreifa þeir fyrir sér um hádegið.

¹⁵ Þannig frelsar hann munaðarleysingjann úr gini þeirra
og fátæklinginn undan valdi hins sterka.

¹⁶ Þannig er von fyrir hinn vesala,
og illskan lokar munni sínum.

¹⁷ Sjá, sæll er sá maður, er Guð hirtir,
lítilsvirð því eigi ögun hins Almáttka.

¹⁸ Því að hann særir, en bindur og um,
hann slær, og hendur hans græða.

¹⁹ Úr sex nauðum frelsar hann þig,
og í hinni sjöundu snertir þig ekkert illt.

²⁰ Í hallærinu frelsar hann þig frá dauða
og í orustunni undan valdi sverðsins.

²¹ Fyrir svipu tungunnar ert þú falinn
og þarft ekkert að óttast, er eyðingin kemur.

Jobsbók

- ²² Að eyðing og hungri getur þú hlegið,
og villidýrin þarft þú ekki að óttast.
- ²³ Því að þú ert í bandalagi við steina akurlendisins,
og dýr merkurinnar eru í sátt við þig.
- ²⁴ Og þú munt komast að raun um, að tjald þitt er heilt,
þú kannar bústað þinn og saknar einskis.
- ²⁵ Og þú munt komast að raun um, að niðjar þínir eru margir
og afsprengi þitt sem gras á jörðu.
- ²⁶ Í hárri elli munt þú ganga inn í gröfina,
eins og kornbundinið er látið í hlöðuna á sínum tíma.
- ²⁷ Sjá, þetta höfum vér útgrundað, þannig er það.
Heyr þú það og set það vel á þig!

Svar Jobs

6

¹Þá svaraði Job og sagði:

- ² Ó að gremja mín væri vegin
og ógæfa mín lögð á vogarskálar!
- ³ Hún er þyngri en sandur hafsins,
fyrir því hefi ég eigi taumhald á tungu minni.
- ⁴ Því að örvar hins Almáttka sitja fastar í mér,
og andi minn drekkur í sig eitur þeirra.
Ógnir Guðs steðja að mér.
- ⁵ Rymur skógarasninn yfir grængresinu,
eða öskrar nautið yfir fódri sínu?
- ⁶ Verður hið bragðlausa etið saltlaust,
eða er gott bragð að hvítunni í egginu?
- ⁷ Matur minn fær mér ógleði,
mig velgir við að snerta hann.
- ⁸ Ó að ósk mín uppfylltist,
og Guð léti von mína rætast!
- ⁹ Ég vildi að Guði þóknaðist að merja mig sundur,

réttu út höndina og skera lífsþráð minn sundur!

¹⁰ Þá væri það þó enn huggun mín

– og ég skyldi hoppa af gleði í vægðarlausri kvölinni –

að ég hefði aldrei afneitað orðum hins Heilaga.

¹¹ Hver er kraftur minn, að ég skyldi þreyja,

og hver verða endalok mín, að ég skyldi vera þolinmóður?

¹² Er þá kraftur minn kletta kraftur,

eða er líkami minn af eiri?

¹³ Er ég ekki með öllu hjálparvana

og öll frelsun frá mér hrakin?

¹⁴ Hrelldur maður á heimting á meðaumkun hjá vini sínum,

enda þótt hann hætti að óttast hinn Almáttka.

¹⁵ Bræður mínir brugðust eins og lækur,

eins og farvegur lækja, sem flóa yfir,

¹⁶ sem gruggugir eru af ís

og snjórinn hverfur ofan í.

¹⁷ Jafnskjótt og þeir bakast af sólinni, þorna þeir upp,

þegar hitnar, hverfa þeir burt af stað sínum.

¹⁸ Kaupmannalestirnar beygja af leið sinni,

halda upp í eyðimörkina og farast.

¹⁹ Kaupmannalestir frá Tema skyggndust eftir þeim,

ferðamannahópar frá Saba reiddu sig á þá.

²⁰ Þeir urðu sér til skammar fyrir vonina,

þeir komu þangað og urðu sneyptir.

²¹ Þannig eruð þér nú orðnir fyrir mér,

þér sáuð skelfing og skelfdust.

²² Hefi ég sagt: „Færið mér eitthvað

og borgið af eigum yðar fyrir mig,

²³ frelsið mig úr höndum óvinarins

og leysið mig undan valdi kúgarans,„?

²⁴ Fræðið mig, og ég skal þegja,

og sýnið mér, í hverju mér hefir á orðið.

- ²⁵ Hversu áhrifamikil eru einlægninnar orð,
en hvað sanna átölur yðar?
- ²⁶ Hafið þér í hyggju að ásaka orð?
Ummæli örvilnaðs manns hverfa út í vindinn.
- ²⁷ Þér munduð jafnvel hluta um föðurleysingjann
og selja vin yðar.
- ²⁸ Og nú – ó að yður mætti þóknast að líta á mig,
ég mun vissulega ekki ljúga upp í opið geðið á yður.
- ²⁹ Snúið við, fremjið eigi ranglæti,
já, snúið við, enn þá hefi ég rétt fyrir mér.
- ³⁰ Er ranglæti á minni tungu,
eða ætli gómur minn greini ekki hvað illt er?

7

- ¹ Er ekki líf mannsins á jörðinni herþjónusta
og dagar hans sem dagar daglaunamanns?
- ² Eins og þræll, sem þráir forsælu,
og eins og daglaunamaður, sem bíður eftir kaupi sínu,
- ³ svo hafa mér hlotnast mæðumánuðir
og kvalanætur orðið hlutskipti mitt.
- ⁴ Þegar ég leggst til hvíldar, hugsa ég:
„Nær mun ég rísa á fætur?“
Og kveldið er langt,
og ég fæ mig fullsaddan á að bylta mér uns aftur eldir.
- ⁵ Líkami minn er þakinn ornum og moldarskánnum,
húð mín skorpnar og rifnar upp aftur.
- ⁶ Dagar mínir eru hraðfleygari en vefjarskyttan,
og þeir hverfa án vonar.
- ⁷ Minnstu þess, Guð, að líf mitt er andgustur!
Aldrei framar mun auga mitt gæfu líta.
- ⁸ Það auga, sem nú sér mig, mun eigi líta mig framar,
augu þín leita mín, en ég er horfinn.
- ⁹ Eins og skýið eyðist og hverfur,

svo kemur og sá eigi aftur, er niður stígur til Heljar.

¹⁰ Hann hverfur aldrei aftur til húss síns,
og heimili hans þekkir hann eigi framar.

¹¹ Ég ætla þá ekki heldur að hafa taum á tungu minni,
ég ætla að tala í hugarangist minni,
ég ætla að kveina í sálarkvöl minni.

¹² Er ég haf eða sjóskrímsl,^a
svo að þú þurfir að setja vörð yfir mig?

¹³ Þegar ég hugsa með sjálfum mér: „Rúmið mitt skal hugga mig,
hvílan mín létta mér hörmung mína,,

¹⁴ Þá hræðir þú mig með draumum
og skelfir mig með sýnum,

¹⁵ svo að ég kys heldur að kafna,
heldur að deyja en að vera slík beinagrind.

¹⁶ Ég er leiður á þessu – ekki lifi ég eilíflega –,
slepptu mér, því að dagar mínir eru andartak.

¹⁷ Hvað er maðurinn, að þú metir hann svo mikils
og að þú snúir huga þínum til hans?

¹⁸ að þú heimsækir hann á hverjum morgni
og reynir hann á hverri stundu?

¹⁹ Hvenær ætlar þú loks að líta af mér,
loks að sleppa mér, meðan ég renni niður munnvatninu?

²⁰ Hafi ég syndgað – hvað get ég gert þér, þú vörður manna?
Hvers vegna hefir þú mig þér að skotspæni,
svo að ég er sjálfum mér byrði? ²¹ Og hví fyrirgefur þú mér eigi synd mína
og nemur burt sekt mína?
Því að nú leggst ég til hvíldar í moldu,
og leitir þú mín, þá er ég eigi framar til.

^a *Haf og sjóskrímsl* merkja óskapnaðinn, er ógnar sköpun Guðs. Sjá skýr. við Jb 3.8.

Átölur Bildads

8

¹Þá svaraði Bildad frá Súa og sagði:

² Hversu lengi ætlar þú slíkt að mæla
og orðin í munni þínum að vera hvass vindur?

³ Hallar þá Guð réttinum,
eða hallar hinn Almáttki réttlætinu?

⁴ Hafi börn þín syndgað móti honum,
þá hefir hann selt þau misgjörð þeirra á vald.

⁵ En ef þú leitar Guðs
og biður hinn Almáttka miskunnar –

⁶ ef þú ert hreinn og einlægur –
já, þá mun hann þegar vakna til að sinna þér
og endurreisa bústað þíns réttlætis.

⁷ Þá mun þinn fyrri hagur virðast lítilfjörlegur,
en framtíðarhagur þinn vaxa stórum.

⁸ Spyr þú hina fyrri kynslóð
og gef þú gaum að reynslu feðranna.

⁹ Vér erum síðan í gær og vitum ekkert,
því að skuggi eru dagar vorir á jörðunni.

¹⁰ En þeir munu fræða þig, segja þér það
og bera fram orð úr sjóði hjarta síns:

¹¹ „Sprettur pappírssefið þar sem engin mýri er?
vex störin nema í vatni?

¹² Enn stendur hún í blóma og verður eigi slegin,
en hún skrælnar fyrr en nokkurt annað gras.“

¹³ Svo fer fyrir hverjum þeim, sem gleymir Guði,
og von hins guðlausa verður að engu.

¹⁴ Athvarf hans brestur sundur,
og köngullóarvefur er það, sem hann treystir.

¹⁵ Hann styðst við hús sitt, en það stendur ekki,

hann heldur sér fast í það, en það stenst ekki.

¹⁶ Hann er safarík skríðandi flétta í sólskini,

sem teygir jarðstöngla sína um garðinn

¹⁷ og vefur rótum sínum um grjóthrúgur

og læsir sig milli steinanna.

¹⁸ En ef hann er upprættur frá stað sínum,

þá afneitar staðurinn honum og segir: „Ég hefi aldrei séð þig!“

¹⁹ Sjá, þetta er öll gleði hans,

og aðrir spretta í staðinn upp úr moldinni.

²⁰ Sjá, Guð hafnar ekki hinum ráðvanda

og heldur ekki í hönd illgjörðamanna.

²¹ Enn mun hann fylla munn þinn hlátri

og varir þínar fagnaðarópi.

²² Þeir sem hata þig, munu skömminni klæðast,

og tjald hinna óguðlegu mun horfið vera.

Andmæli Jobs

9

¹ Þá svaraði Job og sagði:

² Vissulega, ég veit að það er svo,

og hvernig ætti maðurinn að hafa rétt fyrir sér gagnvart Guði?

³ Þóknist honum að deila við hann,

getur hann ekki svarað einni spurningu af þúsund.

⁴ Hann er vitur í hjarta og máttkur að afli

– hver þrjóskaðist gegn honum og sakaði eigi? –

⁵ Hann sem flytur fjöll, svo að þau vita ekki af,

hann sem kollvarpar þeim í reiði sinni,

⁶ hann sem hrærir jörðina úr stað,

svo að stoðir hennar leika á reiðiskjálfi,

⁷ hann sem býður sólinni, og hún rennur ekki upp,

og setur innsigli fyrir stjörnurnar,

⁸ hann sem þenur út himininn aleinn,

og gengur á háöldum sjávarins,

⁹ hann sem skóp Vagnstirnið og Óríon,

Sjöstjörnuna og forðabúr sunnanvindsins,

¹⁰ hann sem gjörir mikla hluti og órannsakanlega

og dásendarverk, er eigi verða talin,

¹¹ sjá, hann gengur fram hjá mér, en ég sé hann ekki,

hann strýkst fram hjá, en ég verð hans ekki var.

¹² Þegar hann þrífur til, hver vill þá aftra honum,

hver vill segja við hann: „Hvað gjörir þú?“

¹³ Guð heldur ekki aftur reiði sinni,

bandamenn hafdrekans^a beygðu sig undir hann.

¹⁴ Hversu miklu síður mundi ég þá geta svarað honum,

geta valið orð mín gagnvart honum,

¹⁵ ég sem ekki mætti svara, þótt ég hefði rétt fyrir mér,

heldur verð að beiðast miskunnar af dómara mínum.

¹⁶ Þótt ég kallaði og hann svaraði mér,

þá mundi ég ekki trúa, að hann hlustaði á mig.

¹⁷ Miklu fremur mundi hann hvæsa á mig í stormviðri

og margfalda sár mín án saka,

¹⁸ aldrei leyfa mér að draga andann,

heldur metta mig beiskri kvöl.

¹⁹ Sé um kraft að ræða, er mátturinn hans,

sé um rétt að ræða, hver vill þá stefna honum?

²⁰ Þótt ég hefði rétt fyrir mér, þá mundi munnur minn sakfella mig,

þótt ég væri saklaus, mundi hann koma á mig sektinni.

²¹ Saklaus er ég,

ég hirði ekkert um líf mitt,

ég virði að vettugi tilveru mína!

²² Mér stendur á sama um það. Fyrir því segi ég:

hann tortímir jafnt saklausum sem óguðlegum.

²³ Þegar svipan deyðir snögglega,

^a Sjá skýr. við Jb 7.12 og 3.8.

þá gjörir hann gys að örvænting hinna saklausu.

²⁴ Jörðin er gefin í vald hinna óguðlegu,
hann byrgir fyrir andlitið á dómendum hennar.
Sé það ekki hann – hver þá?

²⁵ Dagar mínir voru skjótari en hraðboði,
liðu svo hjá, að þeir litu enga hamingju.

²⁶ Þeir brunuðu áfram eins og reyrbátar,
eins og örn, sem steypir sér niður á æti.

²⁷ Ef ég segi: Ég ætla að gleyma volæði mínu,
ég ætla að breyta andlitssvip mínum og vera kátur, –

²⁸ þá hryllir mig við öllum þjáningum mínum,
því ég veit þú sýknar mig ekki.

²⁹ Ég á nú að vera sekur,
hví skyldi ég þá vera að mæðast til ónýtis?

³⁰ Þótt ég þvægi mér úr snjó
og hreinsaði hendur mínar í lút,

³¹ þá mundir þú dýfa mér ofan í forarvilpu,
svo að klæðum mínum byði við mér.

³² Guð er ekki maður eins og ég, að ég geti svarað honum,
að við getum gengið saman fyrir réttinn.

³³ Enginn er sá, er úr skeri okkar í milli,
er lagt geti hönd sína á okkur báða.

³⁴ Hann taki vönd sinn frá mér
og láti ekki skelfing sína hræða mig,

³⁵ þá vil ég tala og eigi óttast hann,
því að svo er mér eigi farið hið innra.

10

¹ Mér býður við lífi mínu,
ég ætla því að gefa kveinstöfum mínum lausan tauminn,
ætla að tala í sálarkvöl minni.

² Ég segi við Guð: Sakfell mig ekki!

lát mig vita, hvers vegna þú deilir við mig.

³ Er það ávinningur fyrir þig, að þú undirokar,
að þú hafnar verki handa þinna,
en lætur ljós skína yfir ráðagerð hinna óguðlegu?

⁴ Hefir þú holdleg augu,
eða sér þú eins og menn sjá?

⁵ Eru dagar þínir eins og dagar mannanna,
eru ár þín eins og mannsævi,

⁶ er þú leitar að misgjörð minni
og grennslast eftir synd minni,

⁷ þótt þú vitir, að ég er ekki sekur,
og að enginn frelsar af þinni hendi?

⁸ Hendur þínar hafa skapað mig og myndað mig,
allan í krók og kring, og samt ætlar þú að tortíma mér?

⁹ Minnstu þó þess, að þú myndaðir mig sem leir,
og nú vilt þú aftur gjöra mig að dufti.

¹⁰ Hefir þú ekki hellt mér sem mjólk
og hleypt mig sem ost?

¹¹ Hörundi og holdi klæddir þú mig
og ófst mig saman úr beinum og sinum.

¹² Líf og náð veittir þú mér,
og umsjá þín varðveitti andardrátt minn.

¹³ En þetta falst þú í hjarta þínu,
ég veit þú hafðir slíkt í hyggju.

¹⁴ Ef ég syndgaði, þá ætlaðir þú að hafa gætur á mér
og eigi sýkna mig af misgjörð minni.

¹⁵ Væri ég sekur, þá vei mér!

Og þótt ég væri réttlátur, þá mundi ég samt ekki bera höfuð mitt hátt,
mettur af smán og þjakaður af eynd.

¹⁶ Og ef ég reisti mig upp, þá mundir þú elta mig sem ljón,
og ávallt að nýju sýna á mér undramátt þinn.

¹⁷ Þú mundir leiða fram ný vitni á móti mér

og herða á gremju þinni gegn mér,
senda nýjan og nýjan kvalafer á hendur mér.

¹⁸ Hvers vegna útleiddir þú mig þá af móðurlífi?

Ég hefði átt að deyja, áður en nokkurt auga leit mig!

¹⁹ Ég hefði átt að verða eins og ég hefði aldrei verið til,
verið borinn frá móðurkviði til grafar!

²⁰ Eru ekki dagar mínir fáir?

Sleptu mér, svo að ég megi gleðjast lítið eitt,

²¹ áður en ég fer burt og kem aldrei aftur,

fer í land myrkurs og niðdimmu,

²² land svartamyrkurs sem um hánótt,

land niðdimmu og skipuleysis,

þar sem birtan sjálf er sem svartnætti.

Ræða Sófars

11

¹ Þá svaraði Sófar frá Naama og sagði:

² Á ekki að svara orðagjálfrinu,

og á málskrafsmaðurinn að hafa rétt fyrir sér?

³ Ættu stóryrði þín að koma mönnum til að þegja,

og ættir þú að spotta og enginn sneypa þig,

⁴ þar sem þú segir: „Kenning mín er rétt,

og ég er hreinn í augum Guðs,„?

⁵ En – ó að Guð vildi tala

og ljúka upp vörum sínum í móti þér

⁶ og kunngjöra þér leyndardóma spekinnar,

að í þeim felast margföld hyggindi,

þá mundir þú kannast við, að Guð hegnir ekki til fulls misgjörð þinni.

⁷ Getur þú náð til botns í Guði

eða komist til ystu takmarka hins Almáttka?

⁸ Himinhá er speki hans – hvað fær þú gjört?

dýpri en undirheimar – hvað fær þú vitað?

⁹ Hún er lengri en jörðin að víðáttu

og breiðari en hafið.

¹⁰ Ef hann ryðst fram og hneppir í varðhald

og stefnir dómþing – hver aftrar honum?

¹¹ Því að hann þekkir varmennin

og sér ranglætið, þótt hann sé ekki að veita því athygli.

¹² Verður óvitur maður hygginn?

og fæðist skógarösnu–folald sem maður?

¹³ Ef þú undirbýr hjarta þitt

og breiðir út lófa þína til hans,

¹⁴ – ef misgjörð er í hendi þinni, þá fjarlæg hana,

og lát eigi órétt búa í tjöldum þínum –

¹⁵ já, þá munt þú flekklaus hefja höfuð þitt,

munt standa fastur og eigi þurfa að óttast.

¹⁶ Já, þá munt þú gleyma mæðu þinni,

þú munt minnast hennar sem vatns, er runnið er fram hjá.

¹⁷ Og lífið mun renna upp bjartara en hádegisdagur,

þótt dimmi, þá mun það verða sem morgunn.

¹⁸ Og þú munt vera öruggur, því að enn er von,

og skyggnist þú um, getur þú lagst óhultur til hvíldar.

¹⁹ Og þú hvílist, og enginn hræðir þig,

og margir munu reyna að koma sér í mjúkinn hjá þér.

²⁰ En augu hinna óguðlegu daprast,

fyrir þá er fokið í öll skjól,

og þeirra eina von er að gefa upp andann.

Vörn Jobs

12

¹Þá svaraði Job og sagði:

² Já, vissulega, miklir menn eruð þér,

og með yður mun spekin deyja út!

³ En ég hefi vit eins og þér,
ekki stend ég yður að baki,
og hver er sá, er eigi viti slíkt!

⁴ Athlægi vinar síns – það má ég vera,
ég sem kallaði til Guðs, og hann svaraði mér,
– ég, hinn réttláti, hreinlyndi, er að athlægi!

⁵ „Ógæfan er fyrirlitleg,, – segir hinn öruggi,
„hún hæfir þeim, sem skrikar fótur.“

⁶ Tjöld spellvirkjanna standa ósködduð,
og þeir lifa áhyggjulausir, sem egna Guð til reiði,
og sá sem þykist bera Guð í hendi sér.

⁷ En spyr þú skepnurnar, og þær munu kenna þér,
fugla loftsins, og þeir munu fræða þig,

⁸ eða villidýrin, og þau munu kenna þér,
og fiskar hafsins munu kunngjöra þér.

⁹ Hver þeirra veit ekki
að hönd Drottins hefir gjört þetta?

¹⁰ Í hans hendi er líf alls hins lifanda
og andi sérhvers mannslíkama.

¹¹ Prófar eyrað ekki orðin,
eins og gómurinn smakkar matinn?

¹² Hjá öldruðum mönnum er speki,
og langir lífdagar veita hyggindi.

¹³ Hjá Guði er speki og máttur,
hans eru ráð og hyggindi.

¹⁴ Þegar hann rífur niður, þá verður eigi byggt upp aftur,
þegar hann setur einhvern í fangelsi, þá verður ekki lokið upp.

¹⁵ Þegar hann stíflar vötnin, þá þorna þau upp,
þegar hann hleypir þeim, þá umturna þau jörðinni.

¹⁶ Hjá honum er máttur og viska,
á valdi hans er sá er villist, og sá er í villu leiðir.

- ¹⁷ Hann leiðir ráðherra burt nakta
og gjörir dómara að fíflum.
- ¹⁸ Hann leysir fjötra konunganna
og bindur reipi um lendar sjálfra þeirra.
- ¹⁹ Hann leiðir presta burt nakta
og steypir þeim, sem sitja fastir í sessi.
- ²⁰ Hann rænir reynda menn málinu
og sviptir öldungana dómgreind.
- ²¹ Hann hellir fyrirlitning yfir tignarmennin
og gjörir slakt belti hinna sterku.
- ²² Hann grefur hið hulda fram úr myrkrinu
og dregur niðdimmuna fram í birtuna.
- ²³ Hann veitir þjóðunum vöxt og eyðir þeim,
útbreiðir þjóðirnar og leiðir þær burt.
- ²⁴ Hann firrir þjóðhöfðingja landsins viti
og lætur þá villast um veglaus öræfi.
- ²⁵ Þeir fálma í ljóslausu myrkri,
og hann lætur þá skjögra eins og drukkinn mann.

13

- ¹ Sjá, allt þetta hefir auga mitt séð
og eyra mitt heyrt og sett það á sig.
- ² Það sem þér vitið, það veit ég líka,
ekki stend ég yður að baki.
- ³ En ég vil tala til hins Almáttka
og mig langar til að þreyta málsókn við Guð.
- ⁴ Því að sannlega samtvinnið þér lygar
og eruð gagnslausir gutlarar allir saman.
- ⁵ Ó að þér vilduð steinþegja,
þá mætti meta yður það til mannvits.
- ⁶ Heyrið átölur mínar
og hlustið á ásakanir vara minna.
- ⁷ Viljið þér mæla það, sem rangt er, Guði til varnar,

og honum til varnar mæla svik?

⁸ Viljið þér draga taum hans,
eða viljið þér taka málstað Guðs?

⁹ Ætli það fari vel, þegar hann rannsakar yður,
eða ætlið þér að leika á hann, eins og leikið er á menn?

¹⁰ Nei, hegna, hegna mun hann yður,
ef þér eruð hlutdrægir í leyni.

¹¹ Hátign hans mun skelfa yður,
og ógn hans mun falla yfir yður.

¹² Spakmæli yðar eru ösku–orðskviðir,
vígi yðar eru leirvígi.

¹³ Þegið og látið mig í friði, þá mun ég mæla,
og komi yfir mig hvað sem vill.

¹⁴ Ég stofna sjálfum mér í hættu
og legg lífið undir.

¹⁵ Sjá, hann mun deyða mig – ég bíð hans,
aðeins vil ég verja breytni mína fyrir augliti hans.

¹⁶ Það skal og verða mér til sigurs,
því að guðlaus maður kemur ekki fyrir auglit hans.

¹⁷ Hlýðið því gaumgæfilega á ræðu mína,
og vörn mín gangi yður í eyru.

¹⁸ Sjá, ég hef undirbúið málið,
ég veit, að ég verð dæmdur sýkn.

¹⁹ Hver er sá, er deila vilji við mig?
þá skyldi ég þegja og gefa upp andann.

²⁰ Tvennt mátt þú, Guð, ekki við mig gjöra,
þá skal ég ekki fela mig fyrir augliti þínu.

²¹ Tak hönd þína burt frá mér,
og lát ekki skelfing þína hræða mig.

²² Kalla því næst, og mun ég svara,
eða ég skal tala, og veit þú mér andsvör í móti.

²³ Hversu margar eru þá misgjörðir mínar og syndir?

Kunngjör mér afbrot mín og synd mína!

²⁴ Hvers vegna byrgir þú auglit þitt

og ætlar, að ég sé óvinur þinn?

²⁵ Ætlar þú að skelfa vindþyrlað laufblað

og ofsækja þurrt hálmstrá,

²⁶ er þú dæmir mér beiskar kvalir

og lætur mig erfa misgjörðir æsku minnar,

²⁷ er þú setur fætur mína í stokk

og aðgætir alla vegu mína

og markar hring kringum iljar mínar?

²⁸ – Þessi maður dettur þó sundur eins og maðksmoginn viður,
eins og möletið fat.

14

¹ Maðurinn, af konu fæddur,

lifir stutta stund og mettast órósemi.

² Hann rennur upp og fölnar eins og blóm,
flýr burt eins og skuggi og hefir ekkert viðnám.

³ Og yfir slíkum heldur þú opnum augum þínum
og dregur mig fyrir dóm hjá þér!

⁴ Hvernig ætti hreinn að koma af óhreinum?
Ekki einn!

⁵ Ef dagar hans eru ákvarðaðir,
tala mánaða hans tiltekin hjá þér,
hafir þú ákveðið takmark hans, er hann fær eigi yfir komist,
⁶ þá lít þú af honum, til þess að hann fái hvíld,
svo að hann megi fagna yfir degi sínum eins og daglaunamaður.

⁷ Því að tréð hefir von,
sé það höggvið, þá skýtur það nýjum frjóöngum,
og teinungurinn kemur áreiðanlega upp.

⁸ Jafnvel þótt rót þess eldist í jörðinni,
og stofn þess deyi í moldinni,

- ⁹ Þá brumar það við ilminn af vatninu,
og á það koma greinar eins og unga hríslu.
- ¹⁰ En deyi maðurinn, þá liggur hann flatur,
og gefi manneskjan upp andann – hvar er hún þá?
- ¹¹ Eins og vatnið hverfur úr stöðuvatninu
og fljótið grynast og þornar upp,
- ¹² þannig leggst maðurinn til hvíldar og rís eigi aftur á fætur.
Hann rumskar ekki, meðan himnarnir standa
og vaknar ekki af svefninum.
- ¹³ Ó að þú vildir geyma mig í dánarheimum,
fela mig, uns reiði þinni linnir,
setja mér tímatakmark og síðan minnst mín!
- ¹⁴ Þegar maðurinn deyr, lifnar hann þá aftur?
Þá skyldi ég þreyja alla daga herþjónustu minnar,
þar til er lausnartíð mín kæmi.
- ¹⁵ Þú mundir kalla, og ég – ég mundi svara þér,
þú mundir þrá verk handa þinna.
- ¹⁶ Því að þá mundir þú telja spor mín,
eigi vaka yfir synd minni.
- ¹⁷ Afbrot mín lægju innsiglið í böggli,
og á misgjörð mína drægir þú hvítan lit.
- ¹⁸ En eins og fjallið molnar sundur, er það hrynur,
og kletturinn færast úr stað sínum,
- ¹⁹ eins og vatnið holar steinana
og vatnsflóðin skola burt jarðarleirnum,
svo hefir þú gjört von mannsins að engu.
- ²⁰ Þú ber hann ofurliði að eilífu, og hann fer burt,
þú afmyndar ásjónu hans og rekur hann á brott.
- ²¹ Komist börn hans til virðingar, þá veit hann það ekki,
séu þau lítilsvirt, verður hann þess ekki var.
- ²² Aðeins kennir líkami hans eigin sársauka,
og sál hans hryggist yfir sjálfum honum.

Annar ræðukafli

Elífas vill fræða Job

15

¹Þá svaraði Elífas frá Teman og sagði:

² Skyldi vitur maður svara með vindkenndri visku
og fylla brjóst sitt austanstormi –

³ sanna mál sitt með orðum, sem ekkert gagna,
og ræðum, sem engu fá áorkað?

⁴ Auk þess rífur þú niður guðsóttann
og veikir lotninguna, sem Guði ber.

⁵ Því að misgjörð þín leggur þér orð í munn
og þú velur þér lævísra tungu.

⁶ Þinn eigin munnur sakfellir þig, ekki ég,
og varir þínar vitna í gegn þér.

⁷ Fæddist þú fyrstur manna
og ert þú í heiminn borinn fyrr en hæðirnar?

⁸ Hefir þú hlustað í ráði^a Guðs
og hrifsað til þín spekina?

⁹ Hvað veist þú, er vér eigi vissum,
hvað skilur þú, er oss væri ókunnugt?

¹⁰ Til eru og öldungar, gráhærðir menn, vor á meðal,
auðgari að ævidögum en faðir þinn.

¹¹ Er huggun Guðs þér lítils virði
og mildileg orðin sem þú heyrir?

¹² Hvers vegna hrífur gremjan þig
og hví ranghvolfast augu þín,

¹³ er þú snýr reiði þinni gegn Guði
og lætur þér slík orð um munn fara?

^a Hér er notuð hin forna mynd um „ráð“ Guðs eða „hirð“ á himnum, sjá skýr. við Jb 1.6.

¹⁴ Hvað er maðurinn, að hann geti verið hreinn,
og sá verið réttlátur, sem af konu er fæddur?

¹⁵ Sjá, sínum heilögu treystir Hann ekki,
og himinninn er ekki hreinn í augum hans,

¹⁶ hvað þá hinn andstyggilegi og spillti,
maðurinn, sem drekkur ranglætið eins og vatn.

¹⁷ Ég vil fræða þig, heyr þú mig,
og það sem ég hefi séð, frá því vil ég segja,

¹⁸ því er vitringarnir kunngjörðu
– og duldu ekki – svo sem arfsögn frá feðrum sínum,
¹⁹ en þeim einum var landið gefið,
og enginn útlendingur hafði enn farið um meðal þeirra.

²⁰ Alla ævi sína kvelst hinn óguðlegi
og öll þau ár, sem geymd eru ofbeldismanninum.

²¹ Skelfingarhljóð óma í eyrum honum,
á friðartímum ræðst eyðandinn á hann.

²² Hann trúir því ekki, að hann komist út úr myrkrinu,
og hann er kjörinn undir sverðið.

²³ Hann reikar um til þess að leita sér brauðs – hvar er það? –
hann veit að ógæfudagurinn bíður hans.

²⁴ Neyð og angist skelfa hann,
hún ber hann ofurliði eins og konungur, sem búinn er til atlögu,

²⁵ af því hann útrétti hönd sína gegn Guði
og reis þrjóskur í móti hinum Almáttka,

²⁶ rann í móti honum illvígur
undir þykkum bungum skjalda sinna.

²⁷ Hann þakti andlit sitt spiki
og safnaði fitu á lendar sér,

²⁸ settist að í eyddum borgum,
í húsum, er enginn átti í að búa
og ákveðið var, að verða skyldu að rústum.

²⁹ Hann verður ekki ríkur, og eigur hans haldast ekki við,

og kornöx hans svigna ekki til jarðar.

³⁰ Hann kemst eigi undan myrkrinu,
frjóanga hans mun loginn sviða,
og fyrir reiðiblæstri hans ferst hann.

³¹ Hann skyldi ekki reiða sig á hégóma; hann villist,
því að hégómi verður umbun hans.

³² Það rætist fyrir skapadægur hans,
og pálmagrein hans grænkar eigi.

³³ Hann hristir af sér súr berin eins og vínviðurinn
og varpar af sér blómunum eins og olíutréd.

³⁴ Því að sveit hinna óguðlegu er ófrjó,
og eldur eyðir tjöldum mútugjafanna.

³⁵ Þeir ganga þungaðir með mæðu og ala ógæfu,
og kviður þeirra undirbýr svik.

Svar Jobs

16

¹ Þá svaraði Job og sagði:

² Ég hefí heyrt nóg af slíku,
hvimleiðir huggarar eruð þér allir saman.

³ Er orðavindurinn nú á enda?
eða hvað knýr þig til andsvara?

⁴ Ég gæti líka talað eins og þér,
ef þér væruð í mínum sporum,
gæti spunnið saman ræður gegn yður
og hrist yfir yður höfuðið,

⁵ ég gæti styrkt yður með munni mínum,
og meðaumkun vara minna mundi lina þjáning yðar.

⁶ Þótt ég tali, þá linar ekki kvöl mína,
og gjöri ég það ekki, hvaða létti fæ ég þá?

⁷ Miklu fremur hefir Guð nú örþreytt mig,
– þú hefir eytt öllu ættliði mínu,

⁸ hefir hremmt mig, og það er vitni í móti mér.

Sjúkdómur minn rís í gegn mér,

ákærir mig upp í opið geðið.

⁹ Reiði hans slítur mig sundur og ofsækir mig,

hann nístir tönnum í móti mér,

andstæðingur minn hvessir á mig augun.

¹⁰ Þeir glenna upp ginið í móti mér,

löðruna mig til háðungar,

allir saman gjöra þeir samtök í móti mér.

¹¹ Guð gefur mig á vald ranglátra

og varpar mér í hendur óguðlegra.

¹² Ég lifði áhyggjulaus, þá braut hann mig sundur,

hann þreif í hnakkann á mér og molaði mig sundur

og reisti mig upp sér að skotspæni.

¹³ Skeyti hans fljúga kringum mig,

vægðarlaust sker hann sundur nýru mín,

hellir galli mínu á jörðu.

¹⁴ Hann brýtur í mig skarð á skarð ofan

og gjörir áhlaup á mig eins og hetja.

¹⁵ Ég hefði saumað sekk um hörund mitt

og stungið horni^a mínu ofan í moldina.

¹⁶ Andlit mitt er þrútið af gráti,

og svartamyrkur hvílir yfir hvörmum mínum,

¹⁷ Þótt ekkert ranglæti sé í hendi minni

og bæn mín sé hrein.

¹⁸ Jörð, hyl þú eigi blóð mitt,

og kvein mitt finni engan hvíldarstað!

¹⁹ En sjá, á himnum er vottur minn

og vitni mitt á hæðum.

²⁰ Vinir mínir gjöra gys að mér

^a Horn merkir styrk, hreysti. Eins og vísundurinn, er hann fellur, hneigir höfuð sitt, er Job felldur til jarðar.

– til Guðs lítur auga mitt grátandi,

²¹ að hann láti manninn ná rétti sínum gagnvart Guði

og skeri úr milli mannsins og vinar hans. ²² Því að senn eru þessi fáu ár á enda, og ég fer burt þá leiðina, sem ég aldrei sný aftur.

17

¹ Andi minn er bugaður, dagar

mínir þrotnir,

gröfin bíður mín.

² Vissulega eru þeir enn að gjöra gys að mér!

Auga mitt verður að horfa upp á móðganir þeirra!

³ Set veð, gakk í ábyrgð fyrir mig hjá þér, Guð,

hver mun annars taka í hönd mér?

⁴ Því að hjörtum þeirra hefir þú varnað vits,

fyrir því munt þú ekki láta þá sigri hrósa.

⁵ Hver sem með svikum framselur vini sína að herfangi,

– augu barna hans munu daprast.

⁶ Hann hefir gjört mig að orðskviði meðal manna,

og ég verð að láta hrækja í andlit mitt.

⁷ Fyrir því dapraðist auga mitt af harmi,

og limir mínir eru allir orðnir sem skuggi.

⁸ Réttvísir menn skelfast yfir því,

og hinn saklausi fárast yfir hinum óguðlega.

⁹ En hinn réttláti heldur fast við sína leið,

og sá sem hefir hreinar hendur, verður enn styrkari.

¹⁰ En komið þér allir hingað aftur,

og ég mun ekki finna neinn vitran mann meðal yðar.

¹¹ Dagar mínir eru liðnir, fyrirætlanir mínar sundurtættar,

– hin dýrasta eign hjarta míns.

¹² Nóttina gjöra þeir að degi,

ljósið á að vera nær mér en myrkrið.

¹³ Þegar ég vonast eftir að dánarheimar verði híbýli mitt,

bý mér hvílu í myrkrinu,

¹⁴ þegar ég kalla gröfina „föður minn“,

ormana „móður mína og systur“ –

¹⁵ hvar er þá von mín,

já, von mín – hver eygir hana?

¹⁶ Að slagbröndum Heljar stígur hún niður,

þá er ég um leið fæ hvíld í moldu.

Bildad flytur kenningu um örlög hins óguðlega

18

¹ Þá svaraði Bildad frá Súa og sagði:

² Hversu lengi ætlið þér að halda áfram þessu orðaskaki?

Látið yður segjast, og því næst skulum vér talast við.

³ Hvers vegna erum vér metnir sem skepnur,
orðnir heimskir í yðar augum?

⁴ Þú, sem tætir sjálfan þig sundur í reiði þinni,
– á jörðin þín vegna að fara í auðn
og bjargið að færast úr stað sínum?

⁵ Ljós hins óguðlega slokknar,
og logi elds hans skín ekki.

⁶ Ljósið myrkvast í tjaldi hans,
og það slokknar á lampanum yfir honum.

⁷ Hans öflugu skref verða stutt,
og ráðagjörð sjálfs hans steypir honum,

⁸ því að hann rekst í netið með fætur sína,
og hann gengur í möskvunum.

⁹ Möskvi festist um hæl hans,
lykkjan herðist að honum.

¹⁰ Snaran liggur falin á jörðinni,
og gildran liggur fyrir honum á stígnum.

¹¹ Skelfingar hræða hann allt um kring
og hrekja hann áfram, hvar sem hann gengur.

- ¹² Ógæfu hans tekur að svengja,
og glötunin bíður búin eftir falli hans.
- ¹³ Hún tærir húð hans,
og frumburður dauðans etur limu hans.
- ¹⁴ Hann er hrifinn burt úr tjaldi sínu, er hann treysti á,
og það lætur hann ganga til konungs skelfinganna.
- ¹⁵ Í tjaldi hans býr það, sem eigi er hans,
brennisteini er stráð yfir bústað hans.
- ¹⁶ Að neðan þorna rætur hans,
að ofan visna greinar hans.
- ¹⁷ Minning hans hverfur af jörðunni,
og nafn hans er ekki nefnt á völlumum.
- ¹⁸ Menn hrinda honum frá ljósinu út í myrkrið
og reka hann burt af jarðríki.
- ¹⁹ Hann mun hvorki eiga börn né buru meðal þjóðar sinnar,
og enginn, sem undan hefir komist, er í hóbýlum hans.
- ²⁰ Yfir skapadægri hans skelfast eftirkomendurnir,
og hrylling grípur þá, er fyrr voru uppi.
- ²¹ Já, svo fer um bústaði hins rangláta
og svo um samastað þess manns, sem eigi þekkir Guð.

Vörn Jobs: Guð réttlætir

19

- ¹ Þá svaraði Job og sagði:
- ² Hversu lengi ætlið þér að angra sál mína
og mylja mig sundur með orðum?
- ³ Þér hafið þegar smánað mig tíu sinnum,
þér skammist yðar ekki fyrir að misþyrma mér.
- ⁴ Og hafi mér í raun og veru orðið á,
þá varðar það mig einan.^a
- ⁵ Ef þér í raun og veru ætlið að hrokast upp yfir mig,

^a Orðr.: Þá dvelur ávirðing mín hjá mér.

þá sannið mér svívirðing mína.

⁶ Kannist þó við, að Guð hafi hallað rétti mínum
og umkringt mig með neti sínu.

⁷ Sjá, ég kalla: Ofbeldi! og fæ ekkert svar,
ég kalla á hjálp, en engan rétt er að fá.

⁸ Guð hefir girt fyrir veg minn, svo að ég kemst ekki áfram,
og stigu mína hylur hann myrkri.

⁹ Heiðri mínum hefir hann afklætt mig
og tekið kórónuna af höfði mér.

¹⁰ Hann brýtur mig niður á allar hliðar, svo að ég fari burt,
og slítur upp von mína eins og tré.

¹¹ Hann lætur reiði sína bálast gegn mér
og telur mig óvin sinn.

¹² Skarar hans koma allir saman
og leggja braut sína gegn mér
og setja herbúðir sínar kringum tjald mitt.

¹³ Bræður mína hefir hann gjört mér fráhverfa,
og vinir mínir vilja eigi frammar við mér líta.

¹⁴ Skyldmennni mín láta ekki sjá sig,
og kunningjar mínir hafa gleymt mér.

¹⁵ Skjólstæðingar húss míns og þernur mínar álíta mig aðkomumann,
og ég er orðinn útlendingur í augum þeirra.

¹⁶ Kalli ég á þjón minn, svarar hann ekki,
ég verð að sárþæna hann með munni mínum.

¹⁷ Andi minn er konu minni framandlegur,
og bræður mínir forðast mig.

¹⁸ Jafnvel börnin fyrirliða mig,
standi ég upp, spotta þau mig.

¹⁹ Alla mína alúðarvini stuggar við mér,
og þeir sem ég elskaði, hafa snúist á móti mér.

²⁰ Bein mín límast við hörund mitt og hold,

og ég hefí sloppið með tannholdið eitt.^a

²¹ Aumkið mig, aumkið mig, vinir mínir,
því að hönd Guðs hefir lostið mig.

²² Hví ofsækið þér mig eins og Guð
og verðið eigi saddir á holdi mínu?

²³ Ó að orð mín væru skrifuð upp,

ó að þau væru skráð í bók

²⁴ með járnstíl og blýi,

að eilífu höggvin í klett!

²⁵ Ég veit, að lausnari^b minn lifir,
og hann mun síðastur ganga fram á foldu.

²⁶ Og eftir að þessi húð mín er sundurtætt
og allt hold er af mér, mun ég líta Guð.

²⁷ Ég mun líta hann mér til góðs,
já, augu mín sjá hann, og það eigi sem andstæðing,
– hjartað brennur af þrá í brjósti mér!

²⁸ Þegar þér segið: „Vér skulum ofsækja hann,
rót ógæfunnar er hjá honum sjálfum að finna!“

²⁹ Þá hræðist ógn sverðsins,
því að sverðið er refsing syndar.

Þá munuð þér komast að raun um, að til er dómur.

Sófar: Guð er réttlátur er hann refsar

20

¹ Þá svaraði Sófar frá Naama og sagði:

² Fyrir því veita hugsanir mínar mér andsvör
og af því að það sýður í mér:

³ Ég verð að hlusta á háðulegar ávítur,

^a Hebr. textinn óljós.

^b *Lausnari* eða *lausnarmaður* (endurlausnari) nefndist sá, er leysti til sín eign eða annað, sem glatast hafði réttum eiganda (sjá skýr. við Rut 2.20) eða reisti við sæmd ættarinnar með því að hefna fyrir víg (2S 14.11, þar er *lausnari* þýtt *hefnandi*). Hér er *lausnari* notað um Guð sjálfan og merkir að hann er lifandi Guð, sem hjálpar manningum, leysir hann úr neyð. Hann er „votturinn“, „vitnið“ á himnum (Jb 16.19), sem talar máli hins dauðvona manns og bjargar honum yfir til lífsins.

en andi minn gefur mér skilning að svara.

⁴ Veist þú, að svo hefir það verið frá eilífð,
frá því er menn voru settir á jörðina,

⁵ að fögnuður óguðlegra er skammær
og að gleði hins guðlausa varir örskotsstund?

⁶ Þó að sjálfbirgingskapur hans nemi við himin
og höfuð hans náí upp í skýin,

⁷ þá verður hann þó eilíflega að engu eins og hans eigin saur,
þeir, sem sáu hann, segja: Hvar er hann?

⁸ Hann líður burt eins og draumur, svo að hann finnst ekki,
og hverfur eins og nætursýn.

⁹ Augað, sem á hann horfði, sér hann eigi aftur,
og bústaður hans lítur hann aldrei framar.

¹⁰ Börn hans sníkja á snauða menn,
og hendur þeirra skila aftur eigum hans.

¹¹ Þótt bein hans séu full af æskuþrótti,
leggjast þau samt með honum í moldu.

¹² Þótt hið illa sé honum sætt í munni,
þótt hann feli það undir tungu sinni,

¹³ þótt hann treini sér það og vilji ekki sleppa því
og haldi því eftir í miðjum gómnum,

¹⁴ þá breytist þó fæðan í innýflum hans,
– í nöðrugall í kviði honum.

¹⁵ Auð gleypti hann – hann verður að æla honum aftur,
Guð keyrir hann úr kviði hans.

¹⁶ Nöðrueitur saug hann,
tunga eiturormsins deyðir hann.

¹⁷ Hann má ekki gleðjast yfir lækjum,
yfir rennandi ám hunangs og rjóma.

¹⁸ Hann lætur af hendi aflaféð og gleypir það eigi,
auðurinn sem hann græddi, veitir honum eigi eftirvænta gleði.

¹⁹ Því að hann kúgaði snauða og lét þá eftir hjálparlausa,

sölsaði undir sig hús, en byggði ekki.

²⁰ Því að hann þekkti enga ró í maga sínum,
þó fær hann eigi forðað því, sem honum er dýrmætast.

²¹ Ekkert komst undan græðgi hans,
fyrir því er velsæld hans eigi varanleg.

²² Þótt hann hafi allsnægtir, kemst hann í nauðir,
allt magn mæðunnar kemur yfir hann.

²³ Þá verður það: Til þess að fylla kvið hans
sendir Guð í hann sína brennandi reiði
og lætur mat sínum rigna yfir hann.

²⁴ Flýi hann fyrir járnvopnunum,
þá borar eirboginn hann í gegn.

²⁵ Hann dregur örina út, þá kemur hún út um bakið,
og hinn blikandi oddur kemur út úr galli hans
– skelfing grípur hann.

²⁶ Allur ófarnaður er geymdur auðæfum hans,
eldur, sem enginn blæs að, eyðir honum,
hann etur það, sem eftir er í tjaldi hans.

²⁷ Himinninn afhjúpar misgjörð hans,
og jörðin gjörir uppreisn í móti honum.

²⁸ Gróði húss hans fer í útlegð,
rennur burt í allar áttir á degi reiðinnar.

²⁹ Þetta er óguðlegs manns hlutskipti frá Guði
og arfleifð sú, sem honum er úthlutuð af hinum Almáttka.

Andmæli Jobs: Líf óguðlegra lánast

21

¹ Þá svaraði Job og sagði:

² Hlustið gaumgæfilega á mál mitt,
og látið það vera huggun af yðar hendi.

³ Unnið mér þess, að ég tali,
og þegar ég hef talað út, þá mátt þú hæða.

⁴ Er ég þá að kvarta yfir mönnum?
eða hví skyldi ég ekki vera óþolinmóður?

⁵ Lítið til mín og undrist
og leggið hönd á munn!

⁶ Já, þegar ég hugsa um það, skelfist ég,
og hryllingur fer um mig allan.

⁷ Hvers vegna lifa hinir óguðlegu,
verða gamlir, já, magnast að krafti?

⁸ Niðjar þeirra dafna fyrir augliti þeirra hjá þeim
og afsprengi þeirra fyrir augum þeirra.

⁹ Hús þeirra eru óhult og óttalaus,
og hirtingarvöndur Guðs kemur ekki niður á þeim.

¹⁰ Boli þeirra kelfir og kemur að gagni,
kýr þeirra ber og lætur ekki kálfi.

¹¹ Þeir hleypa út börnum sínum eins og lambahjörð,
og smásveinar þeirra hoppa og leika sér.

¹² Þeir syngja hátt undir með bumbum og gígjum
og gleðjast við hljóð hjarðpíunnar.

¹³ Þeir eyða dögum sínum í velgengni
og fara til Heljar í friði,

¹⁴ og þó sögðu þeir við Guð: „Vík frá oss
– að þekkja þína vegu girnumst vér eigi.

¹⁵ Hvað er hinn Almáttki, að vér skyldum dýrka hann,
og hvað skyldi það stoða oss að leita hans í bæn?“

¹⁶ Sjá, gæfa þeirra er ekki á þeirra valdi,
– ráðlag óguðlegra er fjarri mér.

¹⁷ Hversu oft slokknar þá á lampa hinna óguðlegu,
og hversu oft kemur ógæfa þeirra yfir þá?
Hversu oft deilir Guð þeim hlutskiptum í reiði sinni?

¹⁸ Hversu oft verða þeir sem strá fyrir vindi
og sem sáðir, er stormurinn feykir burt?

¹⁹ „Guð geymir börnum hans óhamingju hans.“

Endurgjaldi hann honum sjálfum, svo að hann fái að kenna á því!

²⁰ Sjái augu sjálfs hans glötun hans,

og drekki hann sjálfur af reiði hins Almáttka!

²¹ Því að hvað hirðir hann um hús sitt eftir dauðann,

þegar tala mánaða hans er fullnuð?

²² Ætla menn að kenna Guði visku

eða dæma hinn hæsta?

²³ Einn deyr í mestu velgengni,

fullkomlega áhyggjulaus og ánægður,

²⁴ trog hans eru full af mjólk,

og mergurinn í beinum hans er safamikill.

²⁵ Og annar deyr með beiskju í huga

og hefir aldrei notið hamingjunnar.

²⁶ Þeir hvíla báðir í duftinu,

og maðkarnir hylja þá.

²⁷ Sjá, ég þekki hugsanir yðar

og fyrirætlanir, að beita mig ofbeldi.

²⁸ Þegar þér segið: „Hvar er hús harðstjórans

og hvar er tjaldið, sem hinir óguðlegu bjuggu í?“

²⁹ hafið þér þá ekki spurt vegfarendur,

– og sönnunum þeirra munuð þér ekki hafna –

³⁰ að á degi glötunarinnar er hinum vonda þyrmt,

á reiðinnar degi er þeim skotið undan.

³¹ Hver setur honum breytni hans fyrir sjónir?

Og þegar hann gjörir eitthvað, hver endurgeldur honum?

³² Og til grafar er hann borinn

og vakað er yfir legstaðnum.

³³ Moldarhnausar dalsins liggja mjúklega ofan á honum,

og eftir honum flykkjast allir menn,

eins og óteljandi eru á undan honum farnir.

³⁴ Og hvernig megið þér þá hugga mig með hégóma,
og andsvör yðar – sviksemin ein er eftir!

Þriðji ræðukaflí

Ræða Elífasar: Játaðu syndir þínar

22

¹ Þá svaraði Elífas frá Teman og sagði:

² Vinnur maðurinn Guði gagn?

Nei, sjálfum sér vinnur vitur maður gagn.

³ Er það ábati fyrir hinn Almáttka, að þú ert réttlátur,
eða ávinningur, að þú lifir grandvöru lífi?

⁴ Er það vegna guðsótta þíns, að hann refsar þér,
að hann dregur þig fyrir dóm?

⁵ Er ekki vonska þín mikil
og misgjörðir þínar óþrjótandi?

⁶ Því að þú tókst veð af bræðrum þínum að ástæðulausu
og færðir fáklædda menn úr flíkum þeirra.

⁷ Þú gafst ekki hinum örmagna vatn að drekka,
og hinum hungraða synjaðir þú brauðs.

⁸ En hinn völdugi átti landið,
og virðingarmaðurinn bjó í því.

⁹ Ekkjur lést þú fara burt tómhentar,
og armleggir munaðarleysingjanna voru brotnir sundur.

¹⁰ Fyrir því eru snörur allt í kringum þig,
og fyrir því skelfir ótti þig skyndilega!

¹¹ Eða sér þú ekki myrkrið
og vatnaflaumin, sem hylur þig?

¹² Er ekki Guð himinhár?
og lít þú á hvirfil stjarnanna, hve hátt þær gnæfa!

¹³ Og þú segir: „Hvað veit Guð?

Getur hann dæmt gegnum skýsortann?

¹⁴ Skýin skyggja á hann, svo að hann sér ekki,
og hann gengur á himinhvelfingunni.“

¹⁵ Ætlar þú að halda fortíðar leið,
þá er ranglátir menn hafa farið?

¹⁶ Þeir er kippt var burt fyrir tímann
og grundvöllur þeirra skolaðist burt sem straumur,

¹⁷ Þeir er sögðu við Guð: „Vík frá oss!
og hvað gæti hinn Almáttki gjört fyrir oss?“

¹⁸ og það þó hann fyllti hús þeirra blessun.
– Hugarfar óguðlegra sé fjarri mér!

¹⁹ Hinir réttlátu sjá það og gleðjast,
og hinn saklausi gjörir gys að þeim:

²⁰ „Vissulega er andstæðingur vor að engu orðinn,
og eldurinn hefir eytt leifum þeirra.“

²¹ Vínast þú við Guð, þá muntu vera í friði,
við það mun blessun yfir þig koma.

²² Tak á móti kenning af munni hans,
og fest þér orð hans í hjarta.

²³ Ef þú snýr þér til hins Almáttka, auðmýkir þig,
ef þú rekur ranglætið langt burt frá tjaldi þínu –

²⁴ já, varpaðu gullinu í duftið
og skíragullinu ofan í lækjamölina! –

²⁵ Þá skal hinn Almáttki vera gull þitt,
vera þér hið skærasta silfur.

²⁶ Já, þá munt þú hafa yndi af hinum Almáttka
og lyfta augliti þínu til Guðs.

²⁷ Biðjir þú til hans, bænheyrir hann þig,
og heit þín munt þú greiða.

²⁸ Og áformir þú eitthvað, mun þér heppnast það,
og birta skína yfir vegu þína.

²⁹ Þegar þeir liggja niður á við, þá kallar þú „Upp á við!“ og

hinum auðmjúka hjálpar hann.

³⁰ Hann bjargar jafnvel þeim, sem ekki er saklaus,
já, hann bjargast fyrir hreinleik handa þinna.

Svar Jobs: Ég er saklaus

23

¹ Þá svaraði Job og sagði:

² Enn sem fyrr munu kveinstafir mínir verða taldir uppreisn,
hönd Guðs hvílir þungt á andvörpum mínum.

³ Ég vildi að ég vissi, hvernig ég ætti að finna hann,
hvernig ég gæti komist fram fyrir dómstól hans!

⁴ Þá mundi ég útskýra málið fyrir honum
og fylla munn minn sönnunum.

⁵ Ég mundi fá að vita, hverju hann svaraði mér,
og heyra hvað hann segði við mig.

⁶ Mundi hann deila við mig í mikilleik máttar síns?
Nei, hann mundi veita mér óskipta athygli.

⁷ Þá mundi hreinskilinn maður^a þreyta málsókn við hann,
og ég mundi að eilífu losna við dómara minn.

⁸ En fari ég í austur, þá er hann þar ekki,
og í vestur, þar verð ég hans eigi var.

⁹ Þótt hann hafist að í norðri, þá sé ég hann ekki,
og sveigi hann á leið til suðurs, fæ ég ekki litið hann.

¹⁰ En hann veit, hvernig breytni mín hefir verið,
ef hann prófaði mig, mundi ég reynast sem gull.

¹¹ Fótur minn hefir þrætt spor hans,
ég hefi haldið veg hans og eigi hneigt af leið.

¹² Frá skipun vara hans hefi ég ekki vikið,
hefi varðveitt í brjósti mér orð munns hans.

¹³ En hann er samur við sig – hver aftrar honum?

^a Job á við sjálfan sig.

Ef hann girnist eitthvað, gjörir hann það.

¹⁴ Já, hann framkvæmir það, er hann hefir ætlað mér,
og mörgu slíku býr hann yfir.

¹⁵ Þess vegna skelfist ég auglit hans.

Hugleiði ég það, hræðist ég hann.

¹⁶ Já, Guð hefir gjört mig hugdeigan,
og hinn Almáttki skotið mér skelk í bringu.

¹⁷ Því að það er ekki vegna ógæfunnar, að ég stend örþrota,
né vegna sjálfs mín, þótt niðdimman hylji mig.

24

¹ Hvers vegna eru ekki hegningartímar geymdir af hinum Almáttka,

² og hví sjá þeir ekki daga hans, sem á hann trúa?

Menn færa landamerki úr stað,
ræna hjörðum og halda þeim á beit.

³ Asna munaðarleysingjanna reka menn burt
og taka uxa ekkjunnar að veði.

⁴ Þeir hrinda hinum fátæku út af veginum,
hinir bágstöddu í landinu verða allir að fela sig.

⁵ Já, sem skógarasnar á öræfum
ganga þeir út til starfa sinna, leitandi að fæðu,
eyðimörkin veitir þeim brauð handa börnunum.

⁶ Á akrinum uppskera þeir fóður sitt
og fara í eftirleit í víngarði hins óguðlega.

⁷ Naktir liggja þeir um nætur, klæðlausir,
og hafa enga ábreiðu í kuldinum.

⁸ Þeir eru gagndrepa af fjallaskúrunum,
og hælislausir faðma þeir klettinn.

⁹ Menn slíta föðurleysingjana af brjóstinu
og taka veð af hinum bágstöddu.

¹⁰ Naktir ganga þeir, klæðlausir,
og hungraðir bera þeir kornbundin.

¹¹ Í olífugörðum annarra pressa þeir olíu,

troða vínlagarþrór og kveljast af þorsta.

¹² Úr borgunum heyrast stunur deyjandi manna,
sálir hinna drepnu hrópa á hefnd,
en Guð gefur ekki gaum að óhæfunni.

¹³ Slíkir menn eru ljósfjendur orðnir,
þeir þekkja ekki vegu hans
og halda sig ekki á stigum hans.

¹⁴ Með morgunsárinu fer morðinginn á fætur
og drepur hinn volaða og snauða,
og á nóttunni læðist þjófurinn.

¹⁵ Og auga hórkarlsins bíður eftir rökkrinu,
og hann segir: „Ekkert auga sér mig,“
og dregur skýlu fyrir andlitið.

¹⁶ Í myrkrinu brjótast þeir inn í hús,
á daginn loka þeir sig inni,
þeir þekkja ekki ljósið.

¹⁷ Því að öllum er þeim niðamyrkrið morgunn,
því að þeir eru nákunnugir skelfingum niðamyrkursins.

¹⁸ Fljótt berst hann burt með straumnum,
bölvaður verður erfðahluti hans í landinu,
hann snýr eigi frammar á leið til víngarðanna.

¹⁹ Þurrkur og hiti hrífa snjóvatnið burt,
Hel þann, er svo hefir syndgað.

²⁰ Móðurskautið gleymir honum,
ormarnir gæða sér á honum.
Hans er eigi frammar minnst,
og ranglætið verður brotið sundur eins og tré,

²¹ hann sem rændi óbyrjuna, er ekki fæddi,
og enga velgjörð sýndi ekkjunni.

²² En Guð heldur samt hinum volduga við með mætti sínum,
slíkur maður rís aftur upp, þótt hann væri tekinn að örvænta um lífið.

²³ Guð veitir honum að lifa óhultur, og hann er studdur,

og augu hans vaka yfir vegum hans.

²⁴ Hátt standa þeir, en eftir stundarkorn eru þeir horfnir.

Þeir hníga, þeir eru hrifnir burt eins og allir aðrir

og sviðnir af eins og höfuð kornaxins.

²⁵ Og ef það er eigi svo, – hver vill þá sanna, að ég sé lygari,
og gjöra ræðu mína að engu?

Þriðja ræða Bildads

25

¹ Þá svaraði Bildad frá Súa og sagði:

² Hans er drottinvald og ótti,
hans sem lætur frið ríkja í hæðum sínum.

³ Verður tölu komið á hersveitir hans,
og yfir hverjum rennur ekki upp ljós hans?

⁴ Hvernig ætti maðurinn þá að vera réttlátur hjá Guði,
og hvernig ætti sá að vera hreinn, sem af konu er fæddur?

⁵ Sjá, jafnvel tunglið, það er ekki bjart,
og stjörnur eru ekki hreinar í augum hans,

⁶ hvað þá maðurinn, maðurinn,
og mannssonurinn, ormurinn!

Job hæðir Bildad og lofar Guð

26

¹ Þá svaraði Job og sagði:

² En hvað þú hefir hjálpað hinum þróttlausa,
stutt hinn máttvana armlegg!

³ En hvað þú hefir ráðið hinum óvitra
og kunngjört mikla speki!

⁴ Fyrir hverjum hefir þú flutt ræðu þína,
og hvers andi var það, sem gekk fram úr þér?

⁵ Andar hinna framliðnu í undirdjúpunum skelfast
ásamt vötnunum og íbúum þeirra.

⁶ Naktir liggja undirheimar fyrir Guði

og undirdjúpin skýlulaus.

⁷ Hann þenur norðrið út yfir auðninni
og lætur jörðina svífa í tómum geimnum,

⁸ hann bindur vatnið saman í skýjum sínum,
og þó brestur skýflókinn ekki undir því,

⁹ hann byrgir fyrir ásjónu hásætis síns
með því að breiða ský sitt yfir hana.

¹⁰ Marklínu hefir hann dregið hringinn í kring á haffletinum,
þar sem mætast ljós og myrkur.

¹¹ Stoðir himinsins nötra
og hræðast ógnun hans.

¹² Með mætti sínum æsir hann hafið,
og með hyggindum sínum sundurmolar hann hafdrekan.^a

¹³ Fyrir andgusti hans verður himinninn heiður,
hönd hans leggur í gegn hinn flughraða dreka.

¹⁴ Sjá, þetta eru aðeins ystu takmörk vega hans,
og hversu lágt hvísl er það, sem vér heyrum!
En þrumu máttarverka hans – hver skilur hana?

Lokaræða Jobs um réttlæti hans

27

¹ Og Job hélt áfram að flytja ræðu sína og mælti:

² Svo sannarlega sem Guð lifir, sá er svipt hefir mig rétti mínum,
og hinn Almáttki, er hryggt hefir sálu mína:

³ meðan lífsönd er í mér
og andi Guðs í nösum mínum,

⁴ skulu varir mínar ekki tala ranglæti
og tunga mín ekki mæla svik.

⁵ Fjarri sé mér að játa, að þér hafið rétt að mæla.

Þar til er ég gef upp andann, læt ég ekki taka frá mér sakleysi mitt.

⁶ Ég held fast í réttlæti mitt og sleppi því ekki,

^a Sjá skýr. við Jb 3.8 og 7.12.

hjarta mitt átelur mig ekki fyrir neinn daga minna.

⁷ Fyrir óvini mínum fari eins og hinum óguðlega
og fyrir mótstöðumanni mínum eins og hinum rangláta.

⁸ Því að hvaða von hefir guðlaus maður, þegar skorið er á þráðinn,
þá er Guð hrífur burt líf hans?

⁹ Ætli Guð heyri óp hans,
þá er neyð kemur yfir hann?

¹⁰ Eða getur hann haft yndi af hinum Almáttka,
hrópað til Guðs, hvenær sem vera skal?

¹¹ Ég vil fræða yður um hönd Guðs,
eigi leyna því, er hinn Almáttki hefir í hyggju.

¹² Sjá, þér hafið allir séð það sjálfir,
hví farið þér þá með slíka heimsku?

¹³ Þetta er hlutskipti óguðlegs manns hjá Guði,
arfleifð ofbeldismanns, sú er hann fær frá hinum Almáttka:

¹⁴ Eignist hann mörg börn, þá er það handa sverðinu,
og afkvæmi hans mettast eigi af brauði.

¹⁵ Þeir af fólki hans er af komast, verða jarðaðir af drepsóttinni,
og ekkjur þeirra halda engan harmagrát.

¹⁶ Þegar hann hrúgar saman silfri eins og sandi
og hleður saman klæðum sem leir,

¹⁷ þá hleður hann þeim saman, en hinn réttláti klæðist þeim,
og silfrinu deilir hinn saklausi.

¹⁸ Hann hefir byggt hús sitt eins og köngulló
og svo sem skála, er varðmaður reisir sér.

¹⁹ Ríkur leggst hann til hvíldar – hann gjörir það eigi oft,
hann lýkur upp augunum, og þá er allt farið.

²⁰ Skelfingar ná honum eins og vatnaflaumur,
um nótt hrífur stormurinn hann burt.

²¹ Austanvindurinn hefur hann á loft, svo að hann þýtur áfram,
og feykir honum burt af stað hans.

²² Vægðarlaust sendir hann skeyti sín á hann,

fyrir hendi hans flýr hann í skyndi –
²³ þá skella menn saman lófum yfir honum
og blístra hann burt frá bústað hans.

Kvæði um spekina

28

- ¹ Að sönnu á silfrið upptökustað
og gullið, sem menn hreinsa, fundarstað.
² Járn er tekið úr jörðu,
og steinn er bræddur að eiri.
³ Maðurinn hefir gjört enda á myrkrinu,
og til ystu takmarka rannsakar hann
steinana, sem faldir eru í kolniðamyrkri.
⁴ Hann brýtur námugöng fjarri þeim, sem í dagsbirtunni búa,
gleymdur mannafótum,
fjarlægur mönnum hangir hann, svífur hann.
⁵ Upp úr jörðinni sprettur brauð,
en niðri í henni er öllu umturnað eins og af eldi.
⁶ Safirinn finnst í grjóti jarðarinnar,
og gullkorn fær sá er grefur.
⁷ Örninn þekkir eigi veginn þangað,
og valsaugað sér hann ekki,
⁸ hin drembnu rándýr ganga hann eigi,
ekkert ljón fer hann.
⁹ Á tinnusteinana leggur maðurinn hönd sína,
umturnar fjöllunum frá rótum.
¹⁰ Hann heggur göng í björgin,
og auga hans sér alls konar dýrindi.
¹¹ Hann bindur fyrir vatnsæðarnar, til þess að þær tárast ekki,
og leiðir leynda hluti fram í dagsbirtuna.

¹² En spekin, hvar er hana að finna,
og hvar á viskan heima?

¹³ Enginn maður þekkir veginn til hennar,
og hana er ekki að finna á landi lifenda.

¹⁴ Undirdjúpið segir: „Í mér er hún ekki!“
og hafið segir: „Ekki er hún hjá mér!“

¹⁵ Hún fæst ekki fyrir skíragull,
og ekki verður silfur reitt sem andvirði hennar.

¹⁶ Eigi verður hún Ófírgulli goldin
né dýrum sjóam– og safirsteinum.

¹⁷ Gull og gler kemst ekki til jafns við hana,
og hún fæst ekki í skiptum fyrir ker af skíragulli.

¹⁸ Kóralla og krystalla er ekki að nefna,
og að eiga spekina er meira um vert en perlur.

¹⁹ Tópasar Blálands komast ekki til jafns við hana,
hún verður ekki goldin með hreinasta gulli.

²⁰ Já spekin, hvaðan kemur hún,
og hvar á viskan heima?

²¹ Hún er falin augum allra þeirra er lifa,
og fuglum loftins er hún hulin.

²² Undirdjúpin og dauðinn segja:
„Með eyrum vorum höfum vér heyrt hennar getið.“

²³ Guð veit veginn til hennar,
og hann þekkir heimkynni hennar.

²⁴ Því að hann sér til endimarka jarðar,
lítur allt, sem undir himninum er.

²⁵ Þá er hann ákvað þunga vindarins
og ákvarðaði takmörk vatnsins,

²⁶ Þá er hann setti regninu lög
og veg eldingunum,

²⁷ Þá sá hann hana og kunngjörði hana,

fékk henni stað og rannsakaði hana einnig.

²⁸ Og við manninn sagði hann:

„Sjá, að óttast Drottin – það er speki,
og að forðast illt – það er viska.“

Job ræðir um hið liðna

29

¹ Og Job hélt áfram að flytja ræðu sína og mælti:

² Ó að mér liði eins og forðum daga,

eins og þá er Guð varðveitti mig,

³ þá er lampi hans skein yfir höfði mér,

og ég gekk við ljós hans í myrkrinu,

⁴ eins og þá er ég var á sumri ævi minnar,

þá er vinátta Guðs var yfir tjaldi mínu,

⁵ þá er hinn Almáttki var enn með mér

og börn mín hringinn í kringum mig,

⁶ þá er ég óð í rjóma,

og olífuolían rann í lækjum úr klettinum hjá mér,

⁷ þá er ég gekk út í borgarhliðið, upp í borgina,

bjó mér sæti á torginu.

⁸ Þegar sveinarnir sáu mig, földu þeir sig,

og öldungarnir risu úr sæti og stóðu.

⁹ Höfðingjarnir hættu að tala

og lögðu hönd á munn sér.

¹⁰ Rödd tignarmannanna þagnaði,

og tunga þeirra loddi við góminn.

¹¹ Því að ef eyra heyrði, taldi það mig sælan,

og ef auga sá, bar það mér vitni.

¹² Því að ég bjargaði bágstöddum, sem hrópuðu á hjálp,

og munaðarleysingjum, sem enga aðstoð áttu.

¹³ Blessunarósk aumingjans kom yfir mig,

og hjarta ekkjunnar fyllti ég fögnuði.

- ¹⁴ Ég íklæddist réttlætinu, og það íklæddist mér,
ráðvendni mín var mér sem skikkja og vefjarhöttur.
- ¹⁵ Ég var auga hins blinda
og fótur hins halta.
- ¹⁶ Ég var faðir hinna snauðu,
og málefni þess, sem ég eigi þekkti, rannsakaði ég.
- ¹⁷ Ég braut jaxlana í hinum ranglata
og reif bráðina úr tönnum hans.
- ¹⁸ Þá hugsaði ég: „Í hreiðri mínu mun ég gefa upp andann
og lifa langa ævi, eins og Fönix–fuglinn.
- ¹⁹ Rót mín er opin fyrir vatninu,
og döggin hefir náttstað á greinum mínum.
- ²⁰ Heiður minn er æ nýr hjá mér,
og bogi minn yngist upp í hendi minni.“
- ²¹ Þeir hlustuðu á mig og biðu
og hlýddu þegjandi á tillögu mína.
- ²² Þá er ég hafði talað, tóku þeir eigi aftur til máls,
og ræða mín draup niður á þá.
- ²³ Þeir biðu mín eins og regns,
og opnuðu munn sinn, eins og von væri á forskúr.
- ²⁴ Ég brosti til þeirra, þegar þeim féllst hugur,
og ljós auglitis míns gjörðu þeir aldrei dapurt.
- ²⁵ Fús lagði ég leið til þeirra og sat þar efstur,
sat þar sem konungur umkringdur af hersveit sinni,
eins og huggari harmþrunginna.

Job lýsir breyttum hag

30

- ¹ En nú hlæja þeir að mér, sem yngri eru en ég,
mundi ég þó ekki hafa virt feður þeirra þess
að setja þá hjá fjárhundum mínum.
- ² Hvað hefði og kraftur handa þeirra stoðað mig,

þar sem þeir aldrei verða fullþroska?

³ Þeir eru örmagna af skorti og hungri,
naga þurrt landið, sem í gær var auðn og eyðimörk.

⁴ Þeir reyta hrímblöðku hjá runnunum,
og gýfilrætur er fæða þeirra.

⁵ Þeir eru flæmdir úr félagi manna,
menn æpa að þeim eins og að þjóf,

⁶ svo að þeir verða að hafast við í hræðilegum gjám,
í jarðholum og berghellum.

⁷ Milli runnanna rymja þeir,
og undir netlunum safnast þeir saman,

⁸ guðlaust og ærulaust kyn,
útreknir úr landinu.

⁹ Og nú er ég orðinn þeim að háðkvæði
og orðinn umtalsefni þeirra.

¹⁰ Þeir hafa andstyggð á mér, koma ekki nærri mér
og hlífast jafnvel ekki við að hrækja framan í mig.

¹¹ Þar sem Guð hefir leyst streng sinn og beygt mig,
þá sleppa þeir og beislinu fram af sér gagnvart mér.

¹² Mér til hægri handar vex hyski þeirra upp,
fótum mínum hrinda þeir frá sér
og leggja glötunarbrautir sínar gegn mér.

¹³ Þeir hafa rífið upp stig minn,
að falli mínu styðja þeir, sem engan hjálparmann eiga.

¹⁴ Þeir koma sem inn um vítt múrskarð,
velta sér áfram innan um rústir.

¹⁵ Skelfingar hafa snúist móti mér,
tign mín er ofsótt eins og af stormi,
og gæfa mín er horfin eins og ský.

¹⁶ Og nú rennur sála mín sundur í tárur,
eymdardagar halda mér föstum.

¹⁷ Nóttin nístir bein mín, svo að þau losna frá mér,

og hinar nagandi kvalir mínar hvílast ekki.

¹⁸ Fyrir mikilleik máttar hans er klæðnaður minn aflagaður,
hann lykur fast um mig, eins og hálsmál kyrtils míns.

¹⁹ Guð hefir kastað mér ofan í saurinn,
svo að ég er orðinn eins og mold og aska.

²⁰ Ég hrópa til þín, en þú svarar ekki,
ég stend þarna, en þú starir á mig.

²¹ Þú ert orðinn grimmur við mig,
með krafti handar þinnar ofsækir þú mig.

²² Þú lyftir mér upp á vindinn, lætur mig þeytast áfram,
og þú lætur mig farast í stormgný.

²³ Því að ég veit, að þú vilt leiða mig til Heljar,
í samkomustað allra þeirra er lifa.

²⁴ En – rétta menn ekki út höndina, þegar allt hrynur?
eða hrópa menn ekki á hjálp, þegar þeir eru að farast?

²⁵ Eða grét ég ekki yfir þeim, sem átti illa daga,
og hryggðist ekki sál mín vegna fátæklingsins?

²⁶ Já, ég bjóst við góðu, en þá kom illt,
vænti ljóss, en þá kom myrkur.

²⁷ Það sýður í innýflum mínum án afláts,
eymdardagar eru yfir mig komnir.

²⁸ Svartur geng ég um, þó ekki af sólarhita,
ég stend upp, í söfnuðinum hrópa ég á hjálp.

²⁹ Ég er orðinn bróðir sjakalanna
og félagi strútsfuglanna.

³⁰ Hörund mitt er orðið svart og flagnar af mér,
og bein mín eru brunnin af hita.

³¹ Og fyrir því varð gígja mín að gráti
og hjarðpípa mín að harmakveini.

Job höfðar til réttlætis Guðs

31

¹ Ég hafði gjört sáttmála við augu mín;

hvernig hefði ég þá átt að líta til yngismeyjar?

² Og hvert væri þá hlutskiptið frá Guði hér að ofan

og arfleifðin frá hinum Almáttka af hæðum?

³ Er það ekki glötun fyrir glæpamanninn

og ógæfa fyrir þá, er illt fremja?

⁴ Sér hann ekki vegu mína,

og telur hann ekki öll mín spor?

⁵ Hafi ég gengið með lyginni

og fótur minn hraðað sér til svika –

⁶ vegi Guð mig á rétta vog,

til þess að hann viðurkenni sakleysi mitt! –

⁷ hafi spor mín vikið af leið,

hjarta mitt farið eftir fýsn augna minna

og flekkur loðað við hendur mínar,

⁸ þá eti annar það, sem ég sái,

og frjóangar mínir verði rifnir upp með rótum.

⁹ Hafi hjarta mitt látið ginnast vegna einhverrar konu,

og hafi ég staðið á hleri við dyr náunga míns,

¹⁰ þá mali kona mín fyrir annan,

og aðrir menn leggist með henni.

¹¹ Því að slíkt væri óhæfa

og glæpur, sem dómurum ber að hegna fyrir,

¹² því að það væri eldur, sem eyðir ofan í undirdjúpin

og hlyti að uppræta allar eigur mínar.

¹³ Hafi ég lítilsvirt rétt þjóns míns eða þernu minnar,

þá er þau áttu í deilu við mig,

¹⁴ hvað ætti ég þá að gjöra, þegar Guð risi upp,

og hverju svara honum, þegar hann rannsakaði?

¹⁵ Hefir eigi sá er mig skóp, skapað þjón minn í móðurlífi,
og hefir ekki hinn sami myndað okkur í móðurkviði?

¹⁶ Hafi ég synjað fátækum bóna

og látið augu ekkjunnar daprast,

¹⁷ hafi ég etið bitann minn einn;

og munaðarleysinginn ekkert fengið af honum –

¹⁸ nei, frá barnæsku minni hefir hann vaxið upp hjá mér sem hjá föður

og frá móðurlífi hefi ég leitt hann –

¹⁹ hafi ég séð aumingja klæðlausan

og snauðan mann ábreiðulausan,

²⁰ hafi lendar hans ekki blessað mig

og hafi honum ekki hitnað við ullina af sauðum mínum;

²¹ hafi ég reitt hnefann að munaðarleysingjanum,

af því að ég sá mér liðsvon í borgarhliðinu,

²² þá detti axlir mínar frá herðunum

og handleggur minn brotni úr axlarliðnum.

²³ Því að glötunin frá Guði var mér skelfileg,

og gegn hátign hans megna ég ekkert.

²⁴ Hafi ég gjört gullið að athvarfi mínu

og nefnt skíragullið fulltrúa minn,

²⁵ hafi ég glaðst yfir því, að auður minn var mikill

og að hönd mín aflaði svo ríkulega,

²⁶ hafi ég horft á sólina, hversu hún skein,

og á tunglið, hversu dýrlega það óð áfram,

²⁷ og hafi hjarta mitt þá látið tælast í leynum,

svo að ég bæri hönd að munni og kyssti hana,

²⁸ það hefði líka verið hegningarverð synd,

því að þá hefði ég afneitað Guði á hæðum.

²⁹ Hafi ég glaðst yfir óförum fjandmanns míns

og hlakkað yfir því, að ógæfa kom yfir hann –

³⁰ nei, aldrei hefi ég leyft munni mínum svo að syndga
að ég með formælingum óskaði dauða hans.

³¹ Hafa ekki heimilismenn mínir sagt:

„Hvenær hefir nokkur farið ósaddur frá borði hans?“

³² ég lét ekki aðkomumann náttu á bersvæði,
heldur opnaði ég dyr mínar fyrir ferðamanninum.

³³ Hafi ég hulið yfirsjónir mínar, eins og menn gjöra,
og falið misgjörð mína í brjósti mínu,

³⁴ af því að ég hræddist mannfjöldann,
og af því að fyrirlitning ættanna fældi mig,
svo að ég hafði hægt um mig og fór ekki út fyrir dyr,

^{a 38} hafi akurland mitt hrópað undan mér

og öll plógför þess grátið,

³⁹ hafi ég etið gróður þess endurgjaldslaust
og slökkt líf eiganda þess,

⁴⁰ þá spretti þyrnar upp í stað hveitis
og illgresi í stað byggs.

³⁵ Ó að ég hefði þann, er hlusta vildi á mig!

Hér er undirskrift mín – hinn Almáttki svari mér!

Sá sem mig ákærir, skrifi sitt ákæruskjal!

³⁶ Vissulega skyldi ég bera það á öxlinni,
binda það sem höfuðsveig um ennið,

³⁷ ég skyldi segja Guði frá hverju spori mínu
og ganga sem höfðingi fram fyrir hann!

Hér enda ræður Jobs.

^a Röð ljóðlínanna breytt. 38.–40. v. færð fram fyrir 35.–37. v.

Ræður Elíhú

Elíhú kemur til sögunnar

32

¹Og þessir þrír menn hættu að svara Job, því að hann þóttist vera réttlátur. ²Þá upptendraðist reiði Elíhú Barakelssonar Búsíta af Rams kynstofni. Upptendraðist reiði hans gegn Job, af því að hann taldi sig hafa á réttu að standa gagnvart Guði. ³Reiði hans upptendraðist og gegn vinum hans þremur, fyrir það að þeir fundu engin andsvör til þess að sanna Job, að hann hefði á röngu að standa. ⁴En Elíhú hafði beðið með að mæla til Jobs, því að hinir voru eldri en hann. ⁵En er Elíhú sá, að mennirnir þrír gátu engu svarað, upptendraðist reiði hans.

Fyrsta ræða

⁶ Þá tók Elíhú Barakelsson Búsíti til máls og sagði:

Ég er ungur að aldri, en þér eruð öldungar,
þess vegna fyrirvarð ég mig og kom mér eigi að því
að kunngjöra yður það, sem ég veit.

⁷ Ég hugsaði: Aldurinn tali,
og árafjöldinn kunngjóri speki!

⁸ En – það er andinn í manninum
og andblástur hins Almáttka, sem gjörir þá vitra.

⁹ Elstu mennirnir eru ekki ávallt vitrastir,
og öldungarnir skynja eigi, hvað réttast er.

¹⁰ Fyrir því segi ég: Hlýð á mig,
nú ætla einnig ég að kunngjöra það, sem ég veit.

¹¹ Sjá, ég beið eftir ræðum yðar,
hlustaði á röksemdir yðar,
uns þér fynduð orðin, sem við ættu.

¹² Og að yður gaf ég gaum,
en sjá, enginn sannfærði Job,
enginn yðar hrakti orð hans.

¹³ Segið ekki: „Vér höfum hitt fyrir speki,
Guð einn fær sigrað hann, en enginn maður!“

¹⁴ Gegn mér hefir hann ekki sett fram neinar sannanir,

og með yðar orðum ætla ég ekki að svara honum.

¹⁵ Þeir eru skelkaðir, svara eigi frammar,
þeir standa uppi orðlausir.

¹⁶ Og ætti ég að bíða, þar sem þeir þegja,
þar sem þeir standa og svara eigi frammar?

¹⁷ Ég vil og svara af minni hálfu,
ég vil og kunngjöra það, sem ég veit.

¹⁸ Því að ég er fullur af orðum,
andinn í brjósti mínu knýr mig.

¹⁹ Sjá, brjóst mitt er sem vín, er ekki fær útrás,
ætlar að rifna, eins og nýfylltir belgir.

²⁰ Ég ætla að tala til þess að létta á mér,
ætla að opna varir mínar og svara.

²¹ Ég ætla ekki að draga taum neins,
og ég ætla engan að skjalla.

²² Því að ég kann ekki að skjalla,
ella kynni skapari minn bráðlega að kippa mér burt.

33

¹ En heyr þú, Job, ræðu mína,
og hlýð þú á öll orð mín.

² Sjá, ég opna munn minn,
og tunga mín talar í gómi mínum.

³ Orð mín eru hjartans hreinskilni,
og það sem varir mínar vita, mæla þær í einlægni.

⁴ Andi Guðs hefir skapað mig,
og andblástur hins Almáttka gefur mér líf.

⁵ Ef þú getur, þá svara þú mér,
bú þig út í móti mér og gakk fram.

⁶ Sjá, ég stend eins og þú gagnvart Guði,
ég er og myndaður af leiri.

⁷ Sjá, hræðsla við mig þarf eigi að skelfa þig

og þungi minn eigi þrýsta þér niður.

⁸ En þú hefir sagt í eyru mér,

og ég heyrði hljóð orðanna:

⁹ „Hreinn er ég, laus við afbrot,

saklaus er ég, og hjá mér er engin misgjörð.

¹⁰ En Guð reynir að finna tilefni til fjandskapar við mig

og ætlar að ég sé óvinur hans.

¹¹ Hann setur fætur mína í stokk

og aðgætir alla vegu mína.“

¹² Sjá, í þessu hefir þú rangt fyrir þér, svara ég þér,

því að Guð er meiri en maður.

¹³ Hví hefir þú þráttað við hann,

að hann svaraði engu öllum orðum þínum?

¹⁴ Því að vissulega talar Guð einu sinni,

já, tvisvar, en menn gefa því ekki gaum.

¹⁵ Í draumi, í nætursýn,

þá er þungur svefnhöfði er fallinn yfir mennina,

í blundi á hvílubeði,

¹⁶ opnar hann eyru mannanna

og innsiglar viðvörunina til þeirra

¹⁷ til þess að fá manninn til þess að láta af gjörðum sínum

og forða manninum við drambsemi.

¹⁸ Hann hlífir sálu hans við gröfinni

og lífi hans frá því að farast fyrir skotvopni.

¹⁹ Maðurinn er og agaður með kvölum á sæng sinni,

og stríðið geisar stöðuglega í beinum hans.

²⁰ Þá vekur lífshvötin óbeit hjá honum á brauðinu

og sál hans á uppáhaldsfæðunni.

²¹ Hold hans eyðist og verður óásjálegt,

og beinin, sem sáust ekki áður, verða ber,

²² svo að sál hans nálgast gröfina

og líf hans engla dauðans.

²³ En ef þar er hjá honum árnaðarengill,

talsmaður, einn af þúsund

til þess að boða mannum skyldu hans,

²⁴ og miskunni hann sig yfir hann og segi:

„Endurleys hann og lát hann eigi stíga niður í gröfina,

ég hefi fundið lausnargjaldið,“

²⁵ Þá svellur hold hans af æskuþrótti,

hann snýr aftur til æskudaga sinna.

²⁶ Hann biður til Guðs, og Guð miskunnar honum,

lætur hann líta auglit sitt með fögnuði

og veitir mannum aftur réttlæti hans.

²⁷ Hann syngur frammi fyrir mönnum og segir:

„Ég hafði syndgað og gjört hið beina bogið,

og þó var mér ekki galdið líku líkt.

²⁸ Guð hefir leyst sálu mína frá því að fara ofan í gröfina,

og líf mitt gleður sig við ljósið.“

²⁹ Sjá, allt þetta gjörir Guð

tvisvar eða þrisvar við manninn

³⁰ til þess að hrífa sál hans frá gröfinni,

til þess að lífsins ljós megi leika um hann.

³¹ Hlýð á, Job, heyr þú mig,

ver þú hljóður og lát mig tala.

³² Hafir þú eitthvað að segja, þá svara mér,

tala þú, því að gjarnan vildi ég, að þú reyndist réttlátur.

³² Ef svo er eigi þá heyr þú mig,

ver hljóður, að ég megi kenna þér speki.

Elíhú ákærir Job

34

¹ Og Elíhú tók aftur til máls og sagði:

² Heyrið, þér vitrir menn, orð mín,
og þér fróðir menn, hlustið á mig.

³ Því að eyrað prófar orðin,
eins og gómurinn smakkar matinn.

⁴ Vér skulum rannsaka, hvað rétt er,
komast að því hver með öðrum, hvað gott er.

⁵ Því að Job hefir sagt: „Ég er saklaus,
en Guð hefir svipt mig rétti mínum.

⁶ Þótt ég hafi rétt fyrir mér, stend ég sem lygari,
banvæn ör hefir hitt mig, þótt ég hafi í engu brotið.“

⁷ Hvaða maður er eins og Job,
sem drekkur guðlast eins og vatn

⁸ og gefur sig í félagsskap við þá, sem illt fremja,
og er í fylgi við óguðlega menn?

⁹ Því að hann hefir sagt: „Maðurinn hefir ekkert gagn af því
að vera í vinfengi við Guð.“

¹⁰ Fyrir því, skynsamir menn, heyrið mig!
Fjarri fer því, að Guð aðhafist illt
og hinn Almáttki fremji ranglæti.

¹¹ Nei, hann geldur manninum verk hans
og lætur manninum farnast eftir breytni hans.

¹² Já, vissulega fremur Guð ekki ranglæti,
og hinn Almáttki hallar ekki réttinum.

¹³ Hver hefir fengið honum jörðina til varðveislu,
og hver hefir grundvallað allan heiminn?

¹⁴ Ef hann hugsaði aðeins um sjálfan sig,
ef hann drægi til sín anda sinn og andardrátt,

¹⁵ þá mundi allt hold gefa upp andann

og maðurinn aftur verða að dufti.

¹⁶ Hafir þú vit, þá heyr þú þetta,
hlusta þú á hljóm orða minna.

¹⁷ Getur sá stjórnað, sem hatar réttinn?
Eða vilt þú dæma hinn réttláta, völduga?

¹⁸ Þann sem segir við konunginn: „Þú varmenni!“
við tignarmanninn: „Þú níðingur!“

¹⁹ sem ekki dregur taum höfðingjanna
og gjörir ekki ríkum hærra undir höfði en fátækum,
því að handaverk hans eru þeir allir.

²⁰ Skyndilega deyja þeir, og það um miðja nótt,
fólkið verður skelkað, og þeir hverfa,
og hinn sterki er hrifinn burt, en eigi af manns hendi.

²¹ Því að augu Guðs hvíla yfir vegum hvers manns,
og hann sér öll spor hans.

²² Ekkert það myrkur er til eða sú niðdimma,
að illgjörðamenn geti falið sig þar.

²³ Því að Guð þarf ekki fyrst að gefa manni gaum,
til þess að hann komi fyrir dóm hans.

²⁴ Hann brýtur hina völdugu sundur rannsóknaurlaust
og setur aðra í þeirra stað.

²⁵ Þannig þekkir hann verk þeirra
og steypir þeim um nótt, og þeir verða marðir sundur.

²⁶ Hann hirtir þá sem misgjörðamenn
í augsýn allra manna,

²⁷ vegna þess að þeir hafa frá honum vikið
og vanrækt alla vegu hans

²⁸ og látið kvein hins fátæka berast til hans,
en hann heyrði kvein hinna voluðu.

²⁹ Haldi hann kyrru fyrir, hver vill þá sakfella hann?
og byrgi hann auglitið, hver fær þá séð hann?
Þó vakir hann yfir þjóð og einstaklingi,

³⁰ til þess að guðlausir menn skuli ekki drottna,
til þess að þeir séu ekki snörur lýðsins.

³¹ Því að segir nokkur við Guð:
„Mér hefir verið hegnt og breyti þó ekki illa.

³² Kenn þú mér það, sem ég sé ekki.
Hafi ég framið ranglæti, skal ég eigi gjöra það framar,,?

³³ Á hann að endurgjalda eftir geðþótta þínum, af því að þú hafnar?
Því að þú átt að velja, en ekki ég.
Og seg nú fram það, er þú veist!

³⁴ Skynsamir menn munu segja við mig,
og vitur maður, sem á mig hlýðir:

³⁵ „Job talar ekki hyggilega,
og orð hans eru ekki skynsamleg.“

³⁶ Ó að Job mætti reyndur verða æ að nýju,
af því að hann svarar eins og illir menn svara.

³⁷ Því að hann bætir misgjörð ofan á synd sína,
hann klappar saman höndunum framan í oss
og heldur langar ræður móti Guði.

Mikilleiki Guðs

35

¹ Og Elíhú tók enn til máls og sagði:

² Hyggur þú það vera rétt,
kallar þú það „réttlæti mitt fyrir Guði,“

³ að þú spyr, hvað það stoði þig?
„Hvaða gagn hefi ég af því, fremur en ef ég syndgaði?“

⁴ Ég ætla að veita þér andsvör í móti
og vinum þínum með þér.

⁵ Horf þú á himininn og sjá,
virtu fyrir þér skýin, sem eru hátt yfir þér.

⁶ Syndgir þú, hvað getur þú gjört honum?

Og séu afbrot þín mörg, hvaða skaða gjörir þú honum?

⁷ Sért þú ráðvandur, hvað gefur þú honum,
eða hvað þiggur hann af þinni hendi?

⁸ Mann, eins og þig, varðar misgjörð þín
og mannsins barn ráðvendni þín.

⁹ Menn æpa að sönnu undan hinn margvíslegu kúgan,
kveina undan armlegg hinna voldugu,

¹⁰ en enginn þeirra segir: „Hvar er Guð, skapari minn,
sá er leiðir fram lofsöngva um nótt,

¹¹ sem fræðir oss meira en dýr merkurinnar
og gjörir oss vitrari en fugla loftsins?“

¹² Þá æpa menn – en hann svarar ekki –
undan drambsemi hinna vondu.

¹³ Nei, hégómamál heyrir Guð eigi,
og hinn Almáttki gefur því engan gaum,

¹⁴ hvað þá, er þú segir, að þú sjáir hann ekki.

Málið er lagt fram fyrir hann, og þú átt að biða eftir honum.

¹⁵ En nú, af því að reiði hans hefir eigi refsað,
á hann alls eigi að hafa vitað neitt um yfirsjónina!

¹⁶ En Job opnar munninn til að mæla hégóma,
heldur langar ræður í vanhyggju sinni.

Furður Guðs

36

¹ Og Elíhú hélt áfram og sagði:

² Haf þolinmæði við mig enn stutta stund, að ég megi fræða þig,
því að enn má margt segja Guði til varnar.

³ Ég ætla að sækja þekking mína langar leiðir
og sanna, að skapari minn hafi á réttu að standa.

⁴ Því að vissulega fer ég eigi með ósannindi,
maður með fullkominni þekking stendur frammi fyrir þér.

⁵ Sjá, Guð er voldugur, þó fyrirlítur hann engan,

voldugur að andans krafti.

⁶ Hann viðheldur ekki lífi hins óguðlega,
en veitir hinum voluðu rétt þeirra.

⁷ Hann hefir ekki augun af hinum réttláta,
og hjá konungum í hásætinu
lætur hann þá sitja að eilífu,
til þess að þeir séu hátt upp hafnir.

⁸ Og þótt þeir verði viðjum reyrðir,
veiddir í snörur eymdarinnar,

⁹ og hann setur þeim fyrir sjónir gjörðir þeirra
og afbrot þeirra að þeir breyttu drambsamlega,

¹⁰ og hann opnar eyru þeirra fyrir umvönduninni
og segir að þeir skuli snúa sér frá ranglæti, –

¹¹ ef þeir þá hlýða og þjóna honum,
þá eyða þeir dögum sínum í velgengni
og árum sínum í unaði.

¹² En hlýði þeir ekki, þá farast þeir fyrir skotvopnum,
gefa upp andann í vanhyggju sinni.

¹³ Því að vonskufullir í hjarta ala þeir með sér reiði,
hrópa eigi á hjálp, þegar hann fjötrar þá.

¹⁴ Önd þeirra deyr í æskublóma
og líf þeirra eins og hórsvæina.

¹⁵ En hann frelsar hinn bágstadda með bágindum hans
og opnar eyru þeirra með þrengingunni.

¹⁶ Einnig þig ginnir hann út úr gini neyðarinnar
út á víðlendi, þar sem engin þrengsli eru,
og það sem kemur á borð þitt, er fullt af feiti.

¹⁷ En ef þú vinnur til dóms hins óguðlega,
þá munu dómur og réttur hremma þig.

¹⁸ Lát því eigi reiðina ginna þig til spotts,
og lát eigi stærð lausnargjaldsins tæla þig.

¹⁹ Mun hróp þitt koma þér úr nauðunum

eða nokkur áreynsla krafta þinna?

²⁰ Þráðu eigi nóttina,

þá er þjóðir sópast burt af stöðvum sínum.

²¹ Gæt þín, snú þér eigi að ranglæti,

því að það kýst þú heldur en að líða.

²² Sjá, Guð er háleitur í framkvæmdum máttar síns,

hver er slíkur kennari sem hann?

²³ Hver hefir fyrirskipað honum veg hans,

og hver dirfist að segja: „Þú hefir gjört rangt,,“?

²⁴ Minnstu þess, að þú vegsamir verk hans,

það er mennirnir syngja um lofkvæði.

²⁵ Allir menn horfa með fögnuði á það,

dauðlegur maðurinn lítur það úr fjarska.

²⁶ Já, Guð er mikill og vér þekkjum hann ekki,

tala ára hans órannsakanleg.

²⁷ Því að hann dregur upp vatnsdropana

og lætur ýra úr þoku sinni,

²⁸ regnið, sem skýin láta niður streyma,

drjúpa yfir marga menn.

²⁹ Og hver skilur útbreiðslu skýjanna

og dunurnar í tjaldi hans?

³⁰ Sjá, hann breiðir ljós sitt út kringum sig

og hylur djúp hafsins.

³¹ Því að með því dæmir hann þjóðirnar,

með því veitir hann fæðu í ríkum mæli.

³² Hendur sínar hylur hann ljósi

og býður því út gegn fjandmanni sínum.

³³ Þruma hans boðar komu hans,

hans sem lætur reiði sína geisa gegn ranglætinu.

37

- ¹ Já, yfir þessu titrar hjarta mitt
og hrökkur upp úr stað sínum.
- ² Heyrið, heyrið drunur raddar hans
og hvininn, sem út fer af munni hans.
- ³ Undir öllum himninum lætur hann eldinguna þjóta
og leiftur sitt út á jaðra jarðarinnar.
- ⁴ Á eftir því kemur öskrandi skrugga,
hann þrumar með sinni tignarlegu raust
og heldur eldingunum ekki aftur,
þá er raust hans lætur til sín heyra.
- ⁵ Guð þrumar undursamlega með raust sinni,
hann sem gjörir mikla hluti, er vér eigi skiljum.
- ⁶ Því að hann segir við snjóinn: „Fall þú á jörðina,“
og eins við hellirigninguna og hennar dynjandi helliskúrir.
- ⁷ Hann innsiglar hönd sérhvers manns,
til þess að allir menn viðurkenni verk hans.
- ⁸ Þá fara villidýrin í fylgsni sín
og hvílast í bælum sínum.
- ⁹ Stormurinn kemur úr forðabúrinu
og kuldinn af norðanvindunum.
- ¹⁰ Fyrir andgust Guðs verður ísinn til,
og víð vötnin eru lögð í læðing.
- ¹¹ Hann hleður skýin vætu,
tvístrar leifturskýi sínu víðsvegar.
- ¹² En það snýst í allar áttir, eftir því sem hann leiðir það,
til þess að það framkvæmi allt það er hann býður því,
á yfirborði allrar jarðarinnar.
- ¹³ Hann lætur því ljósta niður,
hvort sem það er til hirtingar
eða til að vökva jörðina
eða til að blessa hana.

- ¹⁴ Hlýð þú á þetta, Job,
stattu kyrr og gef gaum að dásemdum Guðs.
- ¹⁵ Skilur þú, hvernig Guð felur þeim hlutverk þeirra
og lætur leiftur skýja sinna skína?
- ¹⁶ Skilur þú, hvernig skýin svífa,
dásemdir hans, sem fullkominn er að vísdómi,
¹⁷ þú, sem fötin hitna á,
þá er jörðin mókir í sunnanmollu?
- ¹⁸ Þenur þú út með honum heiðhimininn,
sem fastur er eins og steypdur spegill?
- ¹⁹ Kenn oss, hvað vér eigum að segja við hann!
Vér megnum ekkert fram að færa fyrir myrkri.
- ²⁰ Á að segja honum, að ég ætli að tala?
Eða hefir nokkur sagt, að hann óski að verða gjöreyddur?
- ²¹ Og nú sjá menn að sönnu ekki ljósið,
sem skín skært að skýjabaki,
en vindurinn þýtur áfram og sópar skýjunum burt.
- ²² Gullið kemur úr norðri,
um Guð lykur ógurlegur ljómi.
- ²³ Vér náum eigi til hins Almáttka,
til hans, sem er mikill að mætti.
En réttinn og hið fulla réttlæti vanrækir hann ekki.
- ²⁴ Fyrir því óttast mennirnir hann,
en hann lítur ekki við neinum sjálfbirgingum.

Samtal Guðs og Jobs

Guð ávarpar Job úr stormviðrinu

38

¹Þá svaraði Drottinn Job úr stormviðrinu og sagði:

² Hver er sá, sem myrkvar ráðsályktun Guðs
með óskynsamlegum orðum?

³ Gyrð lendar þínar eins og maður,
þá mun ég spyrja þig, og þú skalt fræða mig.

⁴ Hvar varst þú, þegar ég grundvallaði jörðina?
Seg fram, ef þú hefir þekkingu til.

⁵ Hver ákvað mál hennar – þú veist það! –
eða hver þandi mælivaðinn yfir hana?

⁶ Á hvað var stólpum hennar hleypt niður,
eða hver lagði hornstein hennar,

⁷ þá er morgunstjörnurnar sungu gleðisöng allar saman
og allir guðssynir^a fögnuðu?

⁸ Og hver byrgði hafið inni með hurðum,
þá er það braust fram, gekk út af móðurkviði,

⁹ þá er ég fékk því skýin að klæðnaði
og svartþykkníð að reifum?

¹⁰ Þá er ég braut því takmörk
og setti slagbranda fyrir og hurðir

¹¹ og mælti: „Hingað skaltu komast og ekki lengra,
hér skulu þínar hreyknu hrannir brotna!“

¹² Hefir þú nokkurn tíma á ævi þinni boðið út morgninum,
vísað morgunroðanum á stað hans,

¹³ til þess að hann gripi í jaðar jarðarinnar
og hinir óguðlegu yrðu hristir af henni?

¹⁴ Hún breytist eins og leir undir signeti,

^a Hér er í skáldlegu máli notuð mynd „hinnar himnesku hirðsveitar“; *guðssynir* merkja sveitir engla á himnum, er standa umhverfis háseti Guðs. Sjá skýr. við Jb 1.6. Sbr. Sl 29.1; 82.1; 89.8.

og allt kemur fram eins og á klæði.

¹⁵ Og hinir óguðlegu verða sviptir ljósinu
og hinn upplyfti armleggur sundur brotinn.

¹⁶ Hefir þú komið að uppsprettum hafsins
og gengið á botni undirdjúpsins?

¹⁷ Hafa hlið dauðans opnast fyrir þér
og hefir þú séð hlið svartamykursins?

¹⁸ Hefir þú litið yfir breidd jarðarinnar?
Seg fram, fyrst þú veist það allt saman.

¹⁹ Hvar er vegurinn þangað sem ljósið býr,
og myrkrið – hvar á það heima,

²⁰ svo að þú gætir flutt það heim í landareign þess
og þekktir göturnar heim að húsi þess?

²¹ Þú veist það, því að þá fæddist þú,
og tala daga þinna er há!

²² Hefir þú komið til forðabúrs snjávarins
og séð forðabúr haglsins,

²³ sem ég hefi geymt til tíma neyðarinnar,
til orustu– og ófriðardagsins?

²⁴ Hvar er vegurinn þangað sem ljósið skiptist
og austanvindurinn dreifist yfir jörðina?

²⁵ Hver hefir búið til rennu fyrir steypiregnið
og veg fyrir eldingarnar

²⁶ til þess að láta rigna yfir mannautt land,
yfir eyðimörkina, þar sem enginn býr,

²⁷ til þess að metta auðnir og eyðilönd
og láta grængresi spretta?

²⁸ Á regnið föður
eða hver hefir getið daggardropana?

²⁹ Af kviði hvernar er ísinn útgenginn,
og hrím himinsins – hver fæddi það?

³⁰ Vötnin þéttast eins og steinn,
og yfirborð fljótsins verður samfrosta.

³¹ Getur þú þrengt sjöstirnis-böndin
eða fær þú leyst fjötra Óríons?

³² Lætur þú stjörnumerki dýrahingsins koma fram á sínum tíma
og leiðir þú Birnuna^a með húnum hennar?

³³ Þekkir þú lög himinsins
eða ákveður þú yfirráð hans yfir jörðunni?

³⁴ Getur þú lyft raust þinni upp til skýsins,
svo að vatnaflaumurinn hylji þig?

³⁵ Getur þú sent eldingarnar, svo að þær fari
og segi við þig: „Hér erum vér!“

³⁶ Hver hefir lagt vísdóm í hin dimmu ský
eða hver hefir gefið loftsjónunum vit?

³⁷ Hver telur skýin með visku,
og vatnsbelgir himinsins – hver hellir úr þeim,

³⁸ þegar moldin rennur saman í kökk
og hnausarnir loða hver við annan?

³⁹ Veiðir þú bráðina fyrir ljónynjuna,
og seður þú græðgi ungljónanna,

⁴⁰ þá er þau kúra í bæli sínu
og vaka yfir veiði í þéttum runni?

⁴¹ Hver býr hrafninum fæðu hans,
þá er ungar hans hrópa til Guðs,
flögra til og frá ætislausir?

^a Þ.e. Vagnstirnið, sbr. Jb 9.9.

39

- ¹ Veist þú tímann, nær steingeiturnar bera?
Gefur þú gaum að fæðingarhríðum hindanna?
- ² Telur þú mánuðina, sem þær ganga með,
og veist þú tímann, nær þær bera?
- ³ Þær leggjast á knén, fæða kálfa sína,
þær losna fljótt við kvalir sínar.
- ⁴ Kálfar þeirra verða sterkir, vaxa í haganum,
fara burt og koma ekki aftur til þeirra.
- ⁵ Hver hefir látið skógarasnann ganga lausan
og hver hefir leyst fjötra villiasnans,
- ⁶ sem ég hefi gefið eyðivelli að bústað
og saltsléttu að heimkynni?
- ⁷ Hann hlær að hávaða borgarinnar,
hann heyrir ekki köll rekstrarmannsins.
- ⁸ Það sem hann leitar uppi á fjöllum, er haglendi hans,
og öllu því sem grænt er, sækist hann eftir.
- ⁹ Mun vísundurinn vera fús til að þjóna þér
eða mun hann standa um nætur við stall þinn?
- ¹⁰ Getur þú bundið vísundinn með bandinu við plógfarið
eða mun hann herfa dalgrundirnar á eftir þér?
- ¹¹ Reiðir þú þig á hann, af því að kraftur hans er mikill,
og trúir þú honum fyrir arði þínum?
- ¹² Treystir þú honum til að flytja sáð þitt heim
og til að safna því á þreskivöll þinn?
- ¹³ Strúthænan baðar glaðlega vængjunum,
en er nokkurt ástriki í þeim vængjum og flugfjöðrum?
- ¹⁴ Nei, hún fær jörðinni egg sín
og lætur þau hitna í moldinni
- ¹⁵ og gleymir, að fótur getur brotið þau

og dýr merkurinnar troðið þau sundur.

¹⁶ Hún er hörð við unga sína, eins og hún ætti þá ekki,
þótt fyrirhöfn hennar sé árangurslaus, þá er hún laus við ótta,

¹⁷ Því að Guð synjaði henni um visku
og veitti henni enga hlutdeild í hyggindum.

¹⁸ En þegar hún sveiflar sér í loft upp,
þá hlær hún að hestinum og þeim sem á honum situr.

¹⁹ Gefur þú hestinum styrkleika,
klæðir þú makka hans flaksandi faxi?

²⁰ Lætur þú hann stökkva eins og engisprettu?
Fagurlega frýsar hann, en hræðilega!

²¹ Hann krafsar upp grundina og kætist af styrkleikanum,
hann fer út á móti hertygjunum.

²² Hann hlær að hræðslunni og skelfist ekki
og hopar ekki fyrir sverðinu.

²³ Á baki hans glamrar í örvamælinum,
spjót og lensa leiftra.

²⁴ Með hávaða og harki hendist hann yfir jörðina
og eigi verður honum haldið, þá er lúðurinn gellur.

²⁵ Í hvert sinn er lúðurinn gellur, hvíar hann,
og langar leiðir nasar hann bardagann,
þrumurödd fyrirliðanna og herópið.

²⁶ Er það fyrir þín hyggindi að haukurinn lyftir flugfjöðrunum,
breiðir út vængi sína í suðurátt?

²⁷ Er það eftir þinni skipun að örninn flýgur svo hátt
og byggir hreiður sitt hátt uppi?

²⁸ Á klettunum á hann sér býli og ból,
á klettasnösum og fjallatindum.

²⁹ Þaðan skyggnist hann að æti,
augu hans sjá langar leiðir.

³⁰ Og ungar hans svelgja blóð,
og hvar sem vegnir menn liggja, þar er hann.

Guð krefur Job svars

40

¹ Og Drottinn mælti til Jobs og sagði:

² Vill ámælistaðurinn þrátta við hinn Almáttka?

Sá er sakir ber á Guð, svari hann þessu!

Svar Jobs

³ Þá svaraði Job Drottni og sagði:

⁴ Sjá, ég er of lítilmótlegur, hverju á ég að svara þér?

Ég legg hönd mína á munninn.

⁵ Einu sinni hefði ég talað, og endurtek það eigi,

– tvisvar, og gjöri það ekki oft.

Önnur ræða Guðs

⁶ Þá svaraði Drottinn Job úr stormviðrinu og sagði:

⁷ Gyrð lendar þínar eins og maður.

Ég mun spyrja þig, og þú skalt fræða mig.

⁸ Ætlar þú jafnvel að gjöra rétt minn að engu,
dæma mig sekan, til þess að þú standir réttlættur?

⁹ Hefir þú þá armlegg eins og Guð,
og getur þú þrúmað með slíkri rödd sem hann?

¹⁰ Skrýð þig vegsemd og tign,
íklæð þig dýrð og ljóma!

¹¹ Lát úthellast strauma reiði þinnar
og varpa til jarðar með einu tilliti sérhverjum dramblátum.

¹² Auðmýk þú sérhvern dramblátan með einu tilliti,
og troð þú hina óguðlegu niður þar sem þeir standa.

¹³ Byrg þú þá í moldu alla saman,
loka andlit þeirra inni í myrkri,

¹⁴ þá skal ég líka lofa þig,
fyrir það að hægri hönd þín veitir þér fulltingi.

¹⁵ Sjá, nykurinn^a sem ég hefi skapað eins og þig,
hann etur gras eins og naut.

¹⁶ Sjá, kraftur hans er í lendum hans
og afl hans í kviðvöðvunum.

¹⁷ Hann sperrir upp stertinn eins og sedrustré,
lærsinar hans eru ofnar saman.

¹⁸ Leggir hans eru eirpípur,
beinin eins og járnstafur.

¹⁹ Hann er frumgróði Guðs verka,
sá er skóp hann, gaf honum sverð hans.

²⁰ Fjöllin láta honum grasbeit í té,
og þar leika sér dýr merkurinnar.

²¹ Hann liggur undir lótusrunnum
í skjóli við reyr og sef.

²² Lótusrunnarnir breiða skugga yfir hann,
lækjarpílviðirnir lykja um hann.

²³ Sjá, þegar vöxtur kemur í ána, skelfist hann ekki,
hann er óhultur, þótt fljót belji á skolti hans.

²⁴ Getur nokkur veitt hann með því að ganga framan að honum,
getur nokkur dregið taug gegnum nasir hans?

41

^{b1} Getur þú veitt krókóðílinn^c á öngul,
getur þú heft tungu hans með snæri?

² Dregur þú seftaug gegnum nasir hans
og rekur þú krók gegnum kjálka honum?

³ Ætli hann beri fram fyrir þig margar auðmjúkar bænir
eða mæli til þín blíðum orðum?

⁴ Mun hann gjöra við þig sáttmála,
svo að þú takir hann að ævinlegum þræli?

^a Hebr. *behemot*, þ.e. flóðhesturinn í mynd furðuskepnu, er táknar dýrslegt afl og minnir á almætti skaparans, á svipaðan veg og Levjatan, sjá skýr. við Jb 3.8; 7.12.

^b 40.25 í hebr. textanum.

^c Hebr. Levjatan. Furðuskepna, skrímsl, er minnir á sköpunarmátt Guðs, sjá skýr. við Jb 3.8

- ⁵ Munt þú leika þér að honum eins og litlum fugli
og getur þú bundið hann fastan fyrir smámeyjar þínar?
- ⁶ Manga fiskveiðafélagar um hann,
skipta þeir honum meðal kaupmanna?
- ⁷ Getur þú fyllt húð hans broddum
og haus hans skutlum?
- ⁸ Legg hönd þína á hann –
hugsaðu þér, hvílík viðureign! Þú gjörir það ekki aftur.
- ^{a9} Já, von mannsins bregst,
hann fellur þegar flatur fyrir sjóninni einni saman.
- ¹⁰ Enginn er svo fíflðjarfur, að hann þori að egna hann,
– og hver er þá sá, er þori að ganga fram fyrir mitt auglit?
- ¹¹ Hver hefir að fyrra bragði gefið mér,
svo að ég ætti að endurgjalda?
Allt sem undir himninum er, það er mitt!
- ¹² Ég vil ekki þegja um limu hans,
né um styrkleik og fegurð vaxtar hans.
- ¹³ Hver hefir flett upp skjaldkápu hans að framan,
hver fer inn undir tvöfaldan tanngarð hans?
- ¹⁴ Hver hefir opnað hliðin að gini hans?
Ógn er kringum tennur hans.
- ¹⁵ Tignarprýði eru skjaldaraðirnar,
lokaðar með traustu innsigli.
- ¹⁶ Hver skjöldurinn liggur fast að öðrum,
ekkert loft kemst á milli þeirra.
- ¹⁷ Þeir eru fastir hver við annan,
eru svo samfelldir, að þeir verða eigi skildir sundur.
- ¹⁸ Þegar hann hnerrar, standa ljósgeislar úr nösum hans,
og augu hans eru sem brágeislar morgunroðans.
- ¹⁹ Úr gini hans standa blys,
eldneistar ganga fram úr honum.

^a 41.1 í hebr. textanum.

Jobsbók

- ²⁰ Úr nösúm hans stendur eimur,
eins og upp úr sjóðandi potti, sem kynt er undir með sefgrasi.
- ²¹ Andi hans kveikir í kolum,
og logi stendur úr gini hans.
- ²² Kraftur situr á hálsi hans,
og angist stökkur á undan honum.
- ²³ Vöðvar holds hans loða fastir við,
eru steyptir á hann og hreyfast ekki.
- ²⁴ Hjarta hans er hart sem steinn,
já, hart sem neðri kvarnarsteinn.
- ²⁵ Þegar hann stökkur upp, skelfast kapparnir,
þeir verða ringlaðir af hræðslu.
- ²⁶ Ráðist einhver að honum með sverði, þá vinnur það eigi á,
eigi heldur lensa, skotspjót eða ör.
- ²⁷ Hann metur járníð sem strá,
eirinn sem maðksmoginn við.
- ²⁸ Eigi rekur örin hann á flótta,
slöngusteinarnir verða hálmur fyrir honum.
- ²⁹ Kylfur metur hann sem hálmstrá,
og að hvin spjótsins hlær hann.
- ³⁰ Neðan á honum eru oddhvöss brot,
hann markar för í aurinn sem för eftir þreskisleða.
- ³¹ Hann lætur vella í djúpinu sem í potti,
gjörir hafið eins og smyrslaketil.
- ³² Aftur undan honum er ljósrák,
ætla mætti, að sjórinn væri silfurhærur.
- ³³ Enginn er hans maki á jörðu,
hans sem skapaður er til þess að kunna ekki að hræðast.
- ³⁴ Hann lítur niður á allt hátt,
hann er konungur yfir öllum drembnum dýrum.

Lokasvar Jobs

42

¹ Þá svaraði Job Drottni og sagði:

² Ég veit, að þú megnar allt,
og engu ráði þínu verður varnað fram að ganga.

³ „Hver er sá, sem myrkvar ráðsályktun Guðs í hyggjuleysi?“

Fyrir því hefi ég talað án þess að skilja,
um hluti, sem mér voru of undursamlegir og ég þekkti eigi.

⁴ „Hlusta þú, ég ætla að tala.

Ég mun spyrja þig, og þú skalt fræða mig.“^a

⁵ Ég þekkti þig af afspurn,
en nú hefir auga mitt litið þig!

⁶ Fyrir því tek ég orð mín aftur
og iðrast í dufti og ösku.

Niðurlag

⁷Eftir að Drottinn hafði mælt þessum orðum til Jobs, sagði Drottinn við Elífas Temaníta: „Reiði mín er upptendruð gegn þér og báðum vinum þínum, því að þér hafið ekki talað rétt um mig eins og þjónn minn Job. ⁸Takið yður því sjö naut og sjö hrúta og farið til þjóns míns Jobs og fórnið brenniförn fyrir yður, og Job þjónn minn skal biðja fyrir yður, því aðeins vegna hans mun ég ekki láta yður gjalda heimsku yðar, með því að þér hafið ekki talað rétt um mig eins og þjónn minn Job.“

⁹Þá fóru þeir Elífas Temaníti, Bildad Súíti og Sófar Naamíti og gjörðu svo sem Drottinn hafði boðið þeim. Og Drottinn lét að bæn Jobs.

¹⁰Og Drottinn sneri við högum Jobs, þá er hann bað fyrir vinum sínum; og hann gaf Job allt sem hann hafði átt, tvöfalt aftur. ¹¹Þá komu til hans allir bræður hans og allar systur hans og allir þeir, er áður höfðu verið kunningjar hans, og neyttu máltíðar með honum í húsi hans, vottuðu honum samhryggð sína og hugguðu hann út af öllu því böli, sem Drottinn hafði látið yfir hann koma. Og þeir gáfu honum hver einn kesíta og hver einn hring af gulli.

¹²En Drottinn blessaði síðari æviár Jobs enn meir en hin fyrri, og hann eignaðist fjórtán þúsund sauða, sex þúsund úlfalda, þúsund sameyki nauta og þúsund ösnur. ¹³Hann eignaðist og sjö sonu og þrjár dætur. ¹⁴Og hann nefndi eina Jemímu, aðra Kesíu og hina þriðju Keren Happúk. ¹⁵Og eigi fundust svo fríðar konur í öllu landinu sem dætur Jobs, og faðir þeirra gaf þeim arf með bræðrum þeirra.

^a Í 3. og 4. versni tekur Job upp aftur orðin, sem Guð beindi til hans. (Sjá 38.2 og 40.7 hér að framan.)

Jobsbók

- ¹⁶Og Job lifði eftir þetta hundrað og fjörutíu ár og sá börn sín og barnabörn, fjóra ættliði.
- ¹⁷Og Job dó gamall og saddur lífdaga.

SÁLMARNIR

Fyrsta bók

1

Sæll er sá maður,
er eigi fer að ráðum óguðlegra,
eigi gengur á vegi syndaranna
og eigi situr í hópi þeirra, er hafa Guð að háði,
² heldur hefir yndi af lögmáli Drottins
og hugleiðir lögmál hans dag og nótt.
³ Hann er sem tré, gróðursett hjá rennandi lækjum,
er ber ávöxt sinn á réttum tíma,
og blöð þess visna ekki.
Allt er hann gjörir lánast honum.

⁴ Svo fer eigi hinum óguðlega,
heldur sem sáðum, er vindur feykir.
⁵ Þess vegna munu hinir óguðlegu eigi standast í dóminum
og syndugir eigi í söfnuði réttlátra.
⁶ Því að Drottinn þekkir veg réttlátra,
en vegur óguðlegra endar í vegleysu.

2

Hví geisa heiðingjarnir
og hví hyggja þjóðirnar á fánýt ráð?
² Konungar jarðarinnar ganga fram,
og höfðingjarnir bera ráð sín saman

Sálmarnir

gegn Drottni og hans smurða:^a

³ „Vér skulum brjóta sundur fjötra þeirra,
vér skulum varpa af oss viðjum þeirra.“

⁴ Hann sem situr á himni hlær.

Drottinn gjörir gys að þeim.

⁵ Því næst talar hann til þeirra í reiði sinni,
skelfir þá í bræði sinni:

⁶ „Ég hefí skipað konung minn
á Síon, fjallið mitt helga.“

⁷ Ég vil kunngjöra ályktun Drottins:
Hann mælti við mig: „Þú ert sonur minn.
Í dag gat ég þig.

⁸ Bið þú mig,
og ég mun gefa þér þjóðirnar að erfð
og endimörk jarðar að óðali.

⁹ Þú skalt mola þá með járnsprotta,
mölva þá sem leirsmiðs ker.“

¹⁰ Verið því hyggjir, þér konungar,
látið yður segjast, þér dómara á jörðu.

¹¹ Þjónið Drottni með ótta
og fagnið með lotningu.

¹² Hyllið soninn,^b að hann reiðist eigi
og vegur yðar endi í vegleysu,

¹³ því að skjótt bálast upp reiði hans.
Sæll er hver sá er leitar hælís hjá honum.

3 *Sálmur Davíðs, þá er hann flýði fyrir Absalon syni sínum.*

² Drottinn, hversu margir eru mótstöðumenn mínir,
margir eru þeir er rísa upp í móti mér.

³ Margir segja um mig:

^a *Hinn smurði Drottins:* Konungurinn; Messías.

^b Þ.e. konunginn. Hebr. textinn óljós. Önnur þýð.: *Kyssid fætur hans* (þ.e. konungsins) með lotningu.

Sálmarnir

„Hann fær enga hjálp hjá Guði!“ [Sela]

⁴ En þú, Drottinn, ert hlífiskjöldur minn,
þú ert sæmd mín og lætur mig bera höfuð mitt hátt.

⁵ Þá er ég hrópa til Drottins,
svarar hann mér frá fjallinu sínu helga. [Sela^a]

⁶ Ég leggst til hvíldar og sofna,
ég vakna aftur, því að Drottinn hjálpar mér.

⁷ Ég óttast eigi hinn óteljandi manngnúa,
er fylkir sér gegn mér á allar hliðar.

⁸ Rís þú upp, Drottinn, hjálpa mér, Guð minn,
því að þú hefir lostið fjandmenn mína kinnhest,
brotið tennur illvirkjanna.

⁹ Hjá Drottni er hjálpin,
blessun þín komi yfir lýð þinn! [Sela]

4 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Davíðssálmur.*

² Svára mér, er ég hrópa,
þú Guð réttlætis míns!
Þá er að mér kreppti, rýmkaðir þú um mig,
ver mér náðugur og heyr bæn mína.

³ Þér menn! Hversu lengi á sæmd mín að sæta smán?
Hversu lengi ætlið þér að elska hégómann og leita til lyginnar? [Sela]

⁴ Þér skuluð samt komast að raun um,
að Drottinn sýnir mér dásamlega náð,
að Drottinn heyrir, er ég hrópa til hans.

⁵ Skelfist og syndgið ekki.
Hugsið yður um í hvílum yðar
og verið hljóðir. [Sela]

⁶ Færið réttar förnir
og treystið Drottni.

^a Merking orðsins *sela* er óþekkt, en það er sennilega söngfræðitákni, er merkir annað hvort að flytja skuli millispil eða viðlag eða endurtaka það sem á undan er gengið. Þegar sálmarnir eru fluttir, skal ekki lesa eða syngja orðið *sela*.

Sálmarnir

⁷ Margir segja: „Hver lætur oss hamingju líta?“

Lyft yfir oss ljósi auglitis þíns, Drottinn.

⁸ Þú hefir veitt hjarta mínu meiri gleði

en menn hafa af gnægð korns og vínlagar.

⁹ Í friði leggst ég til hvíldar og sofna,

því að þú, Drottinn, lætur mig búa óhultan í náðum.

5 *Til söngstjórans. Með hljóðpípu. Davíðssálmur.*

² Heyr orð mín, Drottinn,

gef gaum að andvörpum mínum.

³ Hlýð þú á kveinstafi mína,

konungur minn og Guð minn,

því að til þín bið ég.

⁴ Drottinn, á morgnana heyrir þú rödd mína,

á morgnana legg ég bæn^a mína fram fyrir þig,

og ég bið þín.

⁵ Þú ert eigi sá Guð, er óguðlegt athæfi líki,

hinir vondu fá eigi að dveljast hjá þér.

⁶ Hinir hrokafullu fá eigi staðist fyrir þér,

þú hatar alla er illt gjöra.

⁷ Þú tortímir þeim, sem lygar mæla,

á blóðvörgum og svikurum hefir Drottinn andstyggð.

⁸ En ég fæ að ganga í hús þitt

fyrir mikla miskunn þína,

fæ að falla fram fyrir þínu heilaga musteri

í ótta frammi fyrir þér.

⁹ Drottinn, leið mig eftir réttlæti þínu

sakir óvina minna,

gjör sléttan veg þinn fyrir mér.

¹⁰ Einlægni er ekki til í munni þeirra,

hjarta þeirra er glötunardjúp.

^a Eða: *förn*.

Sálmarnir

Kok þeirra er opin gröf,
með tungu sinni hræsna þeir.

¹¹ Dæm þá seka, Guð,
falli þeir sakir ráðagjörða sinna,
hrind þeim burt sakir hinna mörgu afbrota þeirra,
því að þeir storka þér.

¹² Allir kætast, er treysta þér,
þeir fagna að eilífu,
því að þú verndar þá.
Þeir sem elska nafn þitt
gleðjast yfir þér.

¹³ Því að þú, Drottinn, blessar hinn réttláta,
hlífir honum með náð þinni eins og með skildi.

6 *Til söngstjórans. Með strengjaleik á áttstrengjað hljóðfæri. Davíðssálmur.*

² Drottinn, refsðu mér ekki í reiði þinni^a
og tyfta mig ekki í gremi þinni.

³ Líkna mér, Drottinn, því að ég örmagnast,
lækna mig, Drottinn, því að bein mín tærast.

⁴ Sál mín er óttaslegin,
en þú, ó Drottinn – hversu lengi?

⁵ Snú þú aftur, Drottinn, frelsa sálu mína,
hjálpa mér sakir elsku þinnar.

⁶ Því að enginn minnst þín í dánarheimum,
hver skyldi lofa þig hjá Helju?

⁷ Ég er þreyttur af andvörpum mínum,
ég lauga rekkju mína í tárum,
læt hvílu mína flóa hverja nótt.

⁸ Augu mín eru döpruð af harmi,
orðin sljó sakir allra óvina minna.

⁹ Farið frá mér, allir illgjörðamenn,

^a Sjötti sálmur er hinn fyrsti sjö kirkjulegra iðrunarsálma. Hinir eru 32., 38., 51., 102., 130. og 143. sálmur.

Sálmarnir

Því að Drottinn hefir heyrt grátraust mína.

¹⁰ Drottinn hefir heyrt grátbeiðni mína,

Drottinn tekur á móti bæn minni.

¹¹ Allir óvinir mínir skulu verða til skammar og skelfast mjög,
hraða sér sneypir burt.

7 *Davíðssálmur, er hann kvað fyrir Drottni sakir Kús Benjamíníta.*

² Drottinn, Guð minn, hjá þér leita ég hælís,

hjálpa mér undan öllum ofsækjendum mínum og bjarga mér,

³ svo að þeir rífi mig ekki í sundur eins og ljón,

tæti mig í sundur og enginn bjargi mér.

⁴ Drottinn, Guð minn, hafi ég gjört þetta:

sé ranglæti í höndum mínum,

⁵ hafi ég illt gjört þeim er lifðu í friði við mig,

eða gjört fjandmönnum mínum mein að ástæðulausu,

⁶ þá elti mig óvinur minn og náí mér,

troði líf mitt til jarðar

og varpi sæmd minni í duftið. [Sela]

⁷ Rís þú upp, Drottinn, í reiði þinni,

hef þig gegn ofsa fjandmanna minna

og vakna mér til hjálpar, þú sem hefir fyrirskipað réttan dóm.

⁸ Söfnuður þjóðanna umkringi þig,

og tak þú sæti uppi yfir honum á hæðum.

⁹ Þú Drottinn, sem dæmir þjóðirnar,

lát mig ná rétti mínum, Drottinn,

samkvæmt réttlæti mínu og ráðvendni.

¹⁰ Lát endi á verða illsku óguðlegra,

en styrk hina réttlátu,

þú, sem rannsakar hjörtun og nýrun,^a

réttláti Guð!

¹¹ Guð heldur skildi fyrir mér,

^a Þ.e. prófar það sem innra með manninum býr.

Sálmarnir

hann hjálpar hinum hjartahreinu.

¹² Guð er réttlátur dómari,

hann reiðist illskunni dag hvern.

¹³ Vissulega hvetur hinn óguðlegi aftur sverð sitt,

bendir boga sinn og leggur til hæfis,

¹⁴ en sjálfum sér hefir hann búið hin banvænu vopn,

skotið brennandi örvum.

¹⁵ Já, hann getur illsku,

er þungaður af ranglæti og elur tál.

¹⁶ Hann gróf gröf og gjörði hana djúpa,

en sjálfur fellur hann í gryfjuna er hann gjörði.

¹⁷ Ranglæti hans kemur sjálfum honum í koll,

og ofbeldi hans fellur í höfuð honum sjálfum.

¹⁸ Ég vil lofa Drottin fyrir réttlæti hans

og lofsyngja nafni Drottins hins hæsta.

8 *Til söngstjórans. Á gittit.^a Davíðssálmur.*

² Drottinn, Guð vor, hversu dýrlegt er nafn þitt um alla jörðina!

Þú breiðir ljóma þinn yfir himininn.

³ Af munni barna og brjóstmylkinga hefir þú gjört þér vígi

til varnar gegn óvinum þínum,

til þess að þagga niður í hefndargirni óvinarins.

⁴ Þegar ég horfi á himininn, verk handa þinna,

tunglið og stjörnurnar, er þú hefir skapað,

⁵ hvað er þá maðurinn þess, að þú minnst hans,

og mannsins barn, að þú vitjir þess?

⁶ Þú lést hann verða litlu minni en Guð,

með sæmd og heiðri krýndir þú hann.

⁷ Þú lést hann ríkja yfir handaverkum þínum,

allt lagðir þú að fótum hans:

⁸ sauðfénað allan og uxa,

^a Tónfræðiheiti: Merking þess er ókunn.

Sálmarnir

og auk þess dýr merkurinnar,
⁹ fugla loftsins og fiska hafsins,
allt það er fer hafsins vegu.

¹⁰ Drottinn, Guð vor, hversu dýrlegt er nafn þitt um alla jörðina!

9 *Til söngstjórans. Almút labben.^a Davíðssálmur.*

² Ég vil lofa þig, Drottinn, af öllu hjarta,
segja frá öllum þínum dásendarverkum.
³ Ég vil gleðjast og kætast yfir þér,
lofsyngja nafni þínu, þú Hinn hæsti.
⁴ Óvinir mínir hörfuðu undan,
hrösuðu og fórust fyrir augliti þínu.
⁵ Já, þú hefir látið mig ná rétti mínum og flutt mál mitt,
setst í hásætið sem réttlátur dómari.
⁶ Þú hefir hastað á þjóðirnar, tortímt hinum óguðlegu,
afmáð nafn þeirra um aldur og ævi.
⁷ Óvinirnir eru liðnir undir lok
– rústir að eilífu –
og borgirnar hefir þú brotið,
minning þeirra er horfin.
⁸ En Drottinn ríkir að eilífu,
hann hefir reist hásæti sitt til dóms.
⁹ Hann dæmir heiminn með réttvísi,
heldur réttlátan dóm yfir þjóðunum.
¹⁰ Og Drottinn er vígi orðinn hinum kúguðu,
vígi á neyðartímum.
¹¹ Þeir er þekkja nafn þitt, treysta þér,
því að þú, Drottinn, yfirgefur eigi þá, er þín leita.
¹² Lofsyngið Drottni, þeim er býr á Síon,
gjörið stórvirki hans kunn meðal þjóðanna.
¹³ Því að hann sem blóðs hefnir hefir minnst þeirra,

^a Merking ókunn.

hann hefir eigi gleymt hrópi hinna hrjáðu:

¹⁴ „Líkna mér, Drottinn,

sjá þú eynd mína, er hatursmenn mínir baka mér,

þú sem lyftir mér upp frá hliðum dauðans,

¹⁵ að ég megi segja frá öllum lofstír þínum,

fagna yfir hjálp þinni í hliðum Síonardóttur.^a“

¹⁶ Lýðirnir eru fallnir í gryfju þá, er þeir gjörðu,

fætur þeirra festust í neti því, er þeir lögðu leynt.

¹⁷ Drottinn er kunnur orðinn: Hann hefir háð dóm,

hinn óguðlegi festist í því, er hendur hans höfðu gjört.

[Strengjaleikur. Sela]

¹⁸ Hinir óguðlegu hrapa til Heljar,

allar þjóðir er gleyma Guði.

¹⁹ Hinum snauða verður eigi ávallt gleymt,

von hinna hrjáðu bregst eigi sífellt.

²⁰ Rís þú upp, Drottinn! Lát eigi dauðlega menn verða yfirsterkari,

lát þjóðirnar hljóta dóm fyrir augliti þínu.

²¹ Skjót lýðunum skelk í bringu, Drottinn!

Lát þá komast að raun um, að þeir

eru dauðlegir menn. [Sela]

10

Hví stendur þú fjarri, Drottinn,

hví byrgir þú augu þín á neyðartímum?

² Hinn óguðlegi ofsækir hina hrjáðu í hroka sínum,

þeir flækjast í vélum þeim, er þeir hafa upp hugsað.

³ Hinn óguðlegi lofar Guð fyrir það, er sála hans girnist,

og hinn ásælni prísar Drottin, sem hann fyrirlítur.

⁴ Hinn óguðlegi segir í drambsemi sinni: „Hann hegnir eigi!“

„Guð er ekki til,, – svo hugsar hann í öllu.

⁵ Fyrirtæki hans heppnast ætíð,

^a *Síonardóttir*: Jerúsalem.

Sálmarnir

dómar þínir fara hátt yfir höfði hans,
alla fjandmenn sína kúgar hann.

⁶ Hann segir í hjarta sínu: „Ég verð eigi valtur á fótum,
frá kyni til kyns mun ég eigi í ógæfu rata.“

⁷ Munnur hans er fullur af formælingum, svikum og ofbeldi,
undir tungu hans býr illska og ranglæti.

⁸ Hann situr í launsátri í þorpunum,
í skúmaskotinu drepur hann hinn saklausa,
augu hans skima eftir hinum bágstöddu.

⁹ Hann gjörir fyrirsát í fylgsninu eins og ljón í skógarrunni;
hann gjörir fyrirsát til þess að ná hinum volaða,
hann nær honum í snöru sína, í net sitt.

¹⁰ Kraminn hnígur hann niður,
hinn bágstaddi fellur fyrir klóm hans.

¹¹ Hann segir í hjarta sínu: „Guð gleymir því,
hann hefir hulið auglit sitt, sér það aldrei.“

¹² Rís þú upp, Drottinn! Lyft þú upp hendi þinni, Guð!
Gleym eigi hinum voluðu.

¹³ Hvers vegna á hinn óguðlegi að sýna Guði fyrirlitningu,
segja í hjarta sínu: „Þú hegnir eigi,„?

¹⁴ Þú gefur gaum að mæðu og böli
til þess að taka það í hönd þína.
Hinn bágstaddi felur þér það;
þú ert hjálpari föðurlausra.

¹⁵ Brjót þú armlegg hins óguðlega,
og er þú leitar að guðleysi hins vonda,
finnur þú það eigi framar.

¹⁶ Drottinn er konungur um aldur og ævi,
heiðingjum er útrýmt úr landi hans.

¹⁷ Þú hefir heyrt óskir hinna voluðu, Drottinn,
þú eykur þeim hugrekki, hneigir eyra þitt.

Sálmarnir

¹⁸ Þú lætur hina föðurlausu og kúguðu ná rétti sínum.
Eigi skulu menn af moldu framar beita kúgun.

11 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

Hjá Drottni leita ég hælís.

Hvernig getið þér sagt við mig:

„Fljúg sem fugl til fjallanna!“

² Því að nú benda hinir óguðlegu bogann,

leggja örvar sínar á streng

til þess að skjóta í myrkrinu á hina hjartahreinu.

³ Þegar stoðirnar eru rifnar niður,

hvað megna þá hinir réttlátu?

⁴ Drottinn er í sínu heilaga musteri,

hásæti Drottins er á himnum,

augu hans sjá,

sjónir hans rannsaka mennina.

⁵ Drottinn rannsakar hinn réttláta og hinn óguðlega,

og þann er elskar ofríki, hatar hann.

⁶ Á óguðlega lætur hann rigna glóandi kolum,

eldur og brennisteinn og brennheitur vindur er þeirra mældi bikar.

⁷ Því að Drottinn er réttlátur og hefir mætur á réttlætisverkum.

Hinir hreinskilnu fá að líta auglit hans.

12 *Til söngstjórans. Á áttstrengjað hljóðfæri. Davíðssálmur.*

² Hjálpa þú, Drottinn, því að hinir trúuðu eru á brottu,

hinir dygglyndu horfnir frá mönnunum.

³ Lygi tala þeir hver við annan,

með mjúkfláum vörum og tvískiptu hjarta tala þeir.

⁴ Ó að Drottinn vildi eyða öllum mjúkfláum vörum,

öllum tungum er tala drambsamleg orð,

⁵ þeim er segja: „Með tungunni munum vér sigra,

varir vorar hjálpa oss, hver er drottnari yfir oss?“

Sálmarnir

⁶ „Sakir kúgunar hinna hrjáðu, sakir andvarpa hinna fátæku
vil ég nú rísa upp,“ segir Drottinn.

„Ég vil veita hjálp þeim, er þrá hana.“

⁷ Orð Drottins eru hrein orð,
skírt silfur, sjöhreinsað gull.

⁸ Þú, Drottinn, munt vernda oss,
varðveita oss fyrir þessari kynslóð um aldur.

⁹ Hinir guðlausu vaða alls staðar uppi,
og hrakmenn komast til vegs meðal mannanna.

13 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

² Hversu lengi, Drottinn, ætlar þú að gleyma mér með öllu?

Hversu lengi ætlar þú að hylja auglit þitt fyrir mér?

³ Hversu lengi á ég að bera sút í sál,
harm í hjarta dag frá degi?

Hversu lengi á óvinur minn að hreykja sér upp yfir mig?

⁴ Lít til, svara mér, Drottinn, Guð minn,
hýrga augu mín, að ég sofni ekki svefni dauðans,

⁵ að óvinur minn geti ekki sagt: „Ég hefi borið af honum!“
að fjandmenn mínir geti ekki fagnað yfir því, að mér skriðni fótur.

⁶ Ég treysti á miskunn þína;
hjarta mitt fagnar yfir hjálp þinni.

Ég vil syngja fyrir Drottni, því að hann hefir gjört vel til mín.

14 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

Heimskinginn segir í hjarta sínu:

„Guð er ekki til.“

Ill og andstyggileg er breytni þeirra,
enginn gjörir það sem gott er.

² Drottinn lítur af himni

niður á mennina

til þess að sjá, hvort nokkur sé hygginn,

Sálmarnir

nokkur sem leiti Guðs.

³ Allir eru viknir af leið, allir spilltir,
enginn gjörir það sem gott er – ekki einn.

⁴ Skyldu þeir ekki fá að kenna á því, allir illgjörðamennirnir,
þeir er eta lýð minn sem brauð væri
og ákalla eigi Drottin?

⁵ Þá skulu þeir verða mjög óttaslegnir,
því að Guð er hjá kynslóð réttláttra.

⁶ Þér megið láta ráð hinna hrjáðu til skammar verða,
því að Drottinn er samt athvarf þeirra.

⁷ Ó að hjálpræði Ísraels komi frá Síon!
Þegar Drottinn snýr við hag lýðs síns,
skal Jakob fagna og Ísrael gleðjast.

15 *Davíðssálmur*

Drottinn, hver fær að gista í tjaldi þínu,
hver fær að búa á fjallinu þínu helga?

² Sá er fram gengur í flekkleysi og iðkar réttlæti
og talar sannleik af hjarta,

³ sá er eigi talar róg með tungu sinni,
eigi gjörir öðrum mein
og eigi leggur náunga sínum svívirðing til;

⁴ sem fyrirlítur þá er illa breyta,
en heiðrar þá er óttast Drottin,
sá er sver sér í mein og bregður eigi af,

⁵ sá er eigi lánar fé sitt með okri
og eigi þiggur mútur gegn saklausum –
sá er þetta gjörir, mun eigi haggast um aldur.

16 *Davíðs–miktam.*^a

Varðveit mig, Guð, því að hjá þér leita ég hælís.

² Ég segi við Drottin: „Þú ert Drottinn minn,
ég á engin gæði nema þig.“

³ Á hinum heilögu sem í landinu eru og hinum dýrlegu –
á þeim hefi ég alla mína velþóknun.^b

⁴ Miklar eru þjáningar þeirra, er kjörið hafa sér annan guð.
Ég vil eigi dreypa þeirra blóðugu dreypifórnum
og eigi taka nöfn þeirra mér á varir.

⁵ Drottinn er hlutskipti mitt og minn afmældi bikar;
þú heldur uppi hlut mínum.

⁶ Mér féllu að erfðahlut indælir staðir,
og arfleifð mín líkar mér vel.

⁷ Ég lofa Drottin, er mér hefir ráð gefið,
jafnvel um nætur er ég áminntur hið innra.

⁸ Ég hefi Drottin ætíð fyrir augum,
þegar hann er mér til hægri handar, skriðnar mér ekki fótur.

⁹ Fyrir því fagnar hjarta mitt, sál mín gleðst,
og líkami minn hvílist í friði,

¹⁰ því að þú ofurselur Helju eigi líf mitt,
leyfir eigi að þinn trúaði sjái gröfina.

¹¹ Kunnan gjörir þú mér veg lífsins,
gleðignótt er fyrir augliti þínu,
yndi í hægri hendi þinni að eilífu.

17 *Bæn Davíðs.*

Heyr, Drottinn, á réttvíst málefni,
hlýð á hróp mitt,
ljá eyra bæn minni,

^a Merking orðsins ókunn.

^b Eða: *Á guðum landsins og máttarvöldum hefi ég enga velþóknun* (textabreyting).

Sálmarnir

er ég flyt með tállausum vörum.

² Lát rétt minn út ganga frá augliti þínu,
augu þín sjá hvað rétt er.

³ Þá er þú rannsakar hjarta mitt, prófar það um nætur,
reynir mig í eldi,
þá finnur þú engar illar hugsanir hjá mér,
munnur minn heldur sér í skefjum.

⁴ Hvað sem aðrir gjöra, þá hefi ég eftir orði vara þinna
forðast vegu ofbeldismannsins.

⁵ Skref mín fylgdu sporum þínum,
mér skriðnaði ekki fótur.

⁶ Ég kalla á þig, því að þú svarar mér, ó Guð,
hneig eyru þín til mín, hlýð á orð mín.

⁷ Veit mér þína dásamlegu náð, þú sem hjálpar þeim er leita hælís
við þína hægri hönd fyrir ofsækjendum.

⁸ Varðveit mig sem sjáaldur augans,
fel mig í skugga vængja þinna

⁹ fyrir hinum guðlausu, er sýna mér ofbeldi,
fyrir gráðugum óvinum, er kringja um mig.

¹⁰ Mörhjörtum sínum hafa þeir lokað,
með munni sínum mæla þeir drambsamleg orð.

¹¹ Hvar sem ég geng, umkringja þeir mig,
þeir beina augum sínum að því að varpa mér til jarðar.

¹² Þeir líkjast ljóni er langar í bráð,
ungu ljóni, er liggur í felum.

¹³ Rís upp, Drottinn! Far í móti óvininum og varpa honum niður,
frelsa mig undan hinum óguðlega með sverði þínu.

¹⁴ Frelsa mig undan mönnunum með hendi þinni, Drottinn,
undan mönnum heimsins,
sem hafa hlutskipti sitt í lífinu
og þú kviðfyllir gæðum þínum.
Þeir eru ríkir að sonum

Sálmarnir

og skilja börnum sínum eftir nægtir sínar.

¹⁵ En ég mun sakir réttlætisins skoða auglit þitt,
þá er ég vakna, mun ég mettast af mynd þinni.

18 *Til söngstjórans. Eftir Davíð, þjón Drottins, er flutti Drottni orð þessara ljóða, þá er Drottinn frelsaði hann af hendi allra óvina hans og af hendi Sáls. ² Hann mælti:*

Ég elska þig, Drottinn, þú styrkur minn.

³ Drottinn, bjarg mitt og vígi og frelsari minn,^a

Guð minn, hellubjarg mitt, þar sem ég leita hælís,
skjöldur minn og horn^b hjálpræðis míns, háborg mín!

⁴ Lofaður sé Drottinn, hrópa ég,
og ég frelsast frá óvinum mínum.

⁵ Brimöldur^c dauðans umkringdu mig,
elfur glötunarinnar skelfdu mig,

⁶ snörur Heljar luktu um mig,
möskvar dauðans féllu yfir mig.

⁷ Í angist minni kallaði ég á Drottin,
og til Guðs míns hrópaði ég.
Hann heyrði raust mína í helgidómi sínum,
og óp mitt barst til eyrna honum.

⁸ Jörðin bifaðist og nötraði,^d
undirstöður fjallanna skulfu,
þær bifudust, því að hann var reiður,

⁹ reykur gekk fram úr nösum hans
og eyðandi eldur af munni hans,
glóðir brunnu út frá honum.

¹⁰ Hann sveigði himininn og steig niður,
og skýsorti var undir fótum hans.

^a Átjándi sálmur er „konungssálmur“. Hér talar konungurinn um frelsun Guðs frá ógn óvina og biður þess, að Guð birtist í mætti. Konungurinn er fyrirmyndun Messíasar, sbr. 2. og 110. sálm.

^b *Horn* (nautsins, vísundarins) merkir styrkleika, og *hjálpræði* merkir hér sigur.

^c Hin æstu vötn og sjóir eru tákn tortímingar og andstæða sköpunar.

^d Í 8.–16. v. er lýst ægilegri sýn, er Hinn hæsti birtist sem í skelfilegum ógnum náttúrunnar væri, en þær myndir eru tákn um birtingu hans í helgidóminum.

Sálmarnir

- ¹¹ Hann steig á bak kerúb og flaug af stað
og sveif á vængjum vindarins.
- ¹² Hann gjörði myrkur að skýli sínu,
regnsorta og skýpykkni að fylgsni sínu allt um kring.
- ¹³ Frá ljómanum fyrir honum brutust
hagl og eldglæringar gegnum ský hans.
- ¹⁴ Þá þrumaði Drottinn á himnum,
og Hinn hæsti lét raust sína gjalla.
- ¹⁵ Hann skaut örvum sínum og tvístraði óvinum sínum,
lét eldingar leiftra og hræddi þá.
- ¹⁶ Þá sá í mararbotn,
og undirstöður jarðarinnar urðu berar
fyrir ógnun þinni, Drottinn,
fyrir andgustinum úr nösnum þínum.
- ¹⁷ Hann seildist niður af hæðum og greip mig,
dró mig upp úr hinum miklu vötnum.
- ¹⁸ Hann frelsaði mig frá hinum sterku óvinum mínum,
frá fjandmönnum mínum, er voru mér yfirsterkari.
- ¹⁹ Þeir réðust á mig á mínum óheilladegi,
en Drottinn var mín stoð.
- ²⁰ Hann leiddi mig út á víðlendi,
frelsaði mig, af því að hann hafði þóknun á mér.
- ²¹ Drottinn fer með mig eftir réttlæti mínu,
eftir hreinleik handa minna geldur hann mér,
- ²² því að ég hefi varðveitt vegu Drottins
og hefi ekki reynst ótrúr Guði mínum.
- ²³ Allar skipanir hans hefi ég fyrir augum,
og boðorðum hans þokaði ég eigi burt frá mér.
- ²⁴ Ég var lýtalaus fyrir honum
og gætti mín við misgjörðum.
- ²⁵ Fyrir því galt Drottinn mér eftir réttlæti mínu,
eftir hreinleik handa minna fyrir augliti hans.

Sálmarnir

- ²⁶ Gagnvart ástríkum ert þú ástríkur,
gagnvart ráðvöndum ráðvandur,
²⁷ gagnvart hreinum hreinn,
en gagnvart rangsnúnum ert þú afundinn.
²⁸ Þú hjálpar þjáðum lýð,
en gjörir hrokafulla niðurlúta.
²⁹ Já, þú lætur lampa minn skína,
Drottinn, Guð minn, þú lýsir mér í myrkrinu.
³⁰ Því að fyrir þína hjálp brýt ég múra,
fyrir hjálp Guðs míns stekk ég yfir borgarveggi.
³¹ Vegur Guðs er lýtalaus,
orð Drottins er hreint,
skjöldur er hann öllum þeim sem leita hælís hjá honum.
³² Hver er Guð nema Drottinn,
og hver er hellubjarg utan vor Guð?
³³ Sá Guð sem gyrðir mig styrkleika
og gjörir veg minn sléttan,
³⁴ sem gjörir fætur mína sem hindanna
og veitir mér fótfestu á hæðunum,
³⁵ sem æfir hendur mínar til hernaðar,
svo að armar mínir benda eirbogann.
³⁶ Og þú gafst mér skjöld hjálpræðis þíns,
og hægri hönd þín studdi mig,
og lítillæti þitt gjörði mig mikinn.
³⁷ Þú rýmdir til fyrir skrefum mínum,
og ökklar mínir riðuðu ekki.
³⁸ Ég elti óvini mína og náði þeim
og sneri ekki aftur, fyrr en ég hafði gjöreytt þeim.
³⁹ Ég molaði þá sundur, þeir máttu eigi upp rísa,
þeir hnigu undir fætur mér.
⁴⁰ Þú gyrtir mig styrkleika til ófriðarins,
beygðir fjendur mína undir mig.

Sálmarnir

- ⁴¹ Þú lést mig sjá bak óvina minna,
og fjendum mínum eyddi ég.
- ⁴² Þeir hrópuðu, en enginn kom til hjálpar,
þeir hrópuðu til Drottins, en hann svaraði þeim ekki.
- ⁴³ Og ég muldi þá sem mold á jörð,
tróð þá fótum sem saur á strætum.
- ⁴⁴ Þú frelsaðir mig úr fólkorustum,
gjörðir mig að höfðingja þjóðanna,
lýður sem ég þekkti ekki þjónar mér.
- ⁴⁵ Óðara en þeir heyra mín getið, hlýða þeir mér,
útlendingar smjaðra fyrir mér.
- ⁴⁶ Útlendingar dragast upp
og koma skjálfandi fram úr fylgsnum sínum.
- ⁴⁷ Lifi Drottinn, lofað sé mitt bjarg,
og hátt upp hafinn sé Guð hjálpræðis míns,
- ⁴⁸ sá Guð sem veitti mér hefndir
og braut þjóðir undir mig,
- ⁴⁹ sem hreif mig úr höndum óvina minna.
Og yfir mótstöðumenn mína hófst þú mig,
frá ójafnaðarmönnum frelsaðir þú mig.
- ⁵⁰ Fyrir því vil ég vegsama þig, Drottinn, meðal þjóðanna
og lofsyngja þínu nafni.
- ⁵¹ Hann veitir konungi sínum mikla hjálp
og auðsýnir miskunn sínum smurða,
Davíð og niðjum hans að eilífu.

19 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

- ² Himnarnir segja frá Guðs dýrð,
og festingin kunngjörir verkin hans handa.
- ³ Hver dagurinn kennir öðrum,
hver nóttin boðar annarri speki.
- ⁴ Engin ræða, engin orð,

Sálmarnir

ekki heyrast raust þeirra.

⁵ Og þó fer hljómur þeirra um alla jörðina,
og orð þeirra ná til endimarka heims.

Þar reisti hann röðlinum tjald.

⁶ Hann er sem brúðguminn, er gengur út úr svefnhúsi sínu,
hlakkar sem hetja til að renna skeið sitt.

⁷ Við takmörk himins rennur hann upp,
og hringferð hans nær til enda himins,
og ekkert dylst fyrir geislaglóð hans.

⁸ Lögmál Drottins er lýtalaust,
hressir sálina,
vitnisburður Drottins er áreiðanlegur,
gjörir hinn fávísa vitran.

⁹ Fyrirmæli Drottins eru rétt,
gleðja hjartað.

Boðorð Drottins eru skír,
hýrga augun.

¹⁰ Ótti Drottins er hreinn,
varir að eilífu.

Ákvæði Drottins eru sannleikur,
eru öll réttlát.

¹¹ Þau eru dýrmætari heldur en gull,
já, gnóttir af skíru gulli,
og sætari en hunang,
já, hunangsseimur.

¹² Þjónn þinn varðveitir þau kostgæfilega,
að halda þau hefir mikil laun í för með sér.

¹³ En hver verður var við yfirsjónirnar?
Sýkna mig af leyndum brotum!

¹⁴ Og varðveit þjón þinn fyrir ofstopamönnum,
lát þá eigi drottna yfir mér.

Þá verð ég lýtalaus

Sálmarnir

og sýknaður af miklu afbroti.

¹⁵ Ó að orðin af munni mínum yrðu þér þóknanleg
og hugsanir hjarta míns kæmu fram fyrir auglit þitt,
þú Drottinn, hellubjarg mitt og frelsari!

20 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

² Drottinn bænheyri þig á degi neyðarinnar,
nafn Jakobs^a Guðs bjargi þér.

³ Hann sendi þér hjálp frá helgidóminum,
styðji þig frá Síon.

⁴ Hann minnst allra fórnargjafa þinna
og taki brenniförn þína gilda. [Sela]

⁵ Hann veiti þér það er hjarta þitt þráir,
og veiti framgang öllum áformum þínum.

⁶ Ó að vér mættum fagna yfir sigri þínum
og veifa fánanum í nafni Guðs vors.

Drottinn uppfylli allar óskir þínar.

⁷ Nú veit ég, að Drottinn veitir hjálp sínum smurða,^b
svarar honum frá sínum helga himni,
í máttarverkum kemur fulltingi hægri handar hans fram.

⁸ Hinir stæra sig af vögnum sínum og stríðshestum,
en vér af nafni Drottins, Guðs vors.

⁹ Þeir fá knésig og falla,
en vér rísum og stöndum uppréttir.

¹⁰ Drottinn! Hjálpa konunginum
og bænheyr oss, er vér hrópum.

^a *Jakob* merkir Ísrael. *Nafn* merkir persónuna sjálfa og það sem í henni býr. *Nafn Guðs* er Guð sjálfur í mætti sínum (8.v.).

^b Þ.e. konunginum; Messíasi.

21 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

² Drottinn, yfir veldi þínu fagnar konungurinn,
hve mjög kætist hann yfir hjálp þinni!

³ Þú hefir gefið honum það er hjarta hans þráði,
um það sem varir hans báðu,
neitaðir þú honum eigi. [Sela]

⁴ Því að þú kemur í móti honum með hamingjublessunum,
setur gullna kórónu á höfuð honum.

⁵ Um líf bað hann þig, það veittir þú honum,
fjöld lífdaga um aldur og ævi.

⁶ Mikil er sæmd hans fyrir þína hjálp,
vegsemd og heiður veittir þú honum.

⁷ Já, þú hefir veitt honum blessun að eilífu,
þú gleður hann með fögnuði fyrir augliti þínu.

⁸ Því að konungurinn treystir Drottni,
og vegna elsku Hins hæsta bifast hann eigi.

⁹ Hönd þín nær til allra óvina þinna,
hægri hönd þín nær til allra hatursmanna þinna.

¹⁰ Þú gjörir þá sem glóandi ofn,
er þú lítur á þá.

Drottinn tortímir þeim í reiði sinni,
og eldurinn eyðir þeim.

¹¹ Ávöxtu þeirra afmáir þú af jörðunni
og afkvæmi þeirra úr mannheimi,

¹² Því að þeir hafa stofnað ill ráð í gegn þér,
búið fánýtar vélar.

¹³ Því að þú rekur þá á flóttu,
miðar á andlit þeirra með boga þínum.

¹⁴ Hef þig, Drottinn, í veldi þínu!

Vér viljum syngja og kveða um máttarverk þín!

22 *Til söngstjórans. Lag: Hind morgunroðans. Davíðssálmur.*

² Guð minn, Guð minn, hví hefir þú yfirgefið mig?

Ég hrópa, en hjálp mín er fjarlæg.

³ „Guð minn!“ hrópa ég um daga, en þú svarar ekki,
og um nætur, en ég finn enga fró.

⁴ Og samt ert þú Hinn heilagi,
sá er ríkir uppi yfir lofsöngvum Ísraels.

⁵ Þér treystu feður vorir,
þeir treystu þér, og þú hjálpaðir þeim,

⁶ til þín hrópuðu þeir, og þeim var bjargað,
þér treystu þeir og urðu ekki til skammar.

⁷ En ég er maður og eigi maður,
til spotts fyrir menn og fyrirlitinn af lýðnum.

⁸ Allir þeir er sjá mig gjöra gys að mér,
bregða grönum og hrista höfuðið.

⁹ „Hann fól málefni sitt Drottni. Hann hjálpi honum!
hann frelsi hann, því að hann hefir þóknun á honum!“

¹⁰ Já, þú leiddir mig fram af móðurlífi,
lést mig liggja öruggan við brjóst móður minnar.

¹¹ Til þín var mér varpað frá móðurskauti,
frá móðurlífi ert þú Guð minn.

¹² Ver eigi fjarri mér,
því að neyðin er nærri,
og enginn hjálpar.

¹³ Sterk naut umkringja mig,
Basans^a uxar slá hring um mig.

¹⁴ Þeir glenna upp ginið í móti mér
sem bráðsólgið, öskrandi ljón.

¹⁵ Mér er hellt út sem vatni,

^a Basan nefndist hérað austan Jórdanar. Nautpeningurinn þar þótti sérlega stórvaxinn. *Basans uxar* merkja illvirkja.

Sálmarnir

og öll bein mín eru gliðnuð sundur;

hjarta mitt er sem vax,

bráðnað sundur í brjósti mér;

¹⁶ gómur minn er þurr sem brenndur leir,

og tungan loðir föst í munni mér.

Og í duft dauðans leggur þú mig.

¹⁷ Því að hundar umkringja mig,

hópur illvirkja slær hring um mig,

hendur mínar og fætur hafa þeir gegnumstungið.

¹⁸ Ég get talið öll mín bein –

þeir horfa á og hafa mig að augnagamni,

¹⁹ þeir skipta með sér klæðum mínum

og kasta hlut um kyrtil minn.

²⁰ En þú, ó Drottinn, ver eigi fjarri!

þú styrkur minn, skunda mér til hjálpar,

²¹ frelsa líf mitt undan sverðinu

og sál mína undan hundunum.

²² Frelsa mig úr gini ljónsins,

frá hornum vísundarins.

Þú hefir bænheyrt mig!

²³ Ég vil kunngjöra bræðrum mínum nafn þitt,

í söfnuðinum vil ég lofa þig!

²⁴ Þér sem óttist Drottin, lofið hann!

Tignið hann, allir niðjar Jakobs!

Dýrkið hann, allir niðjar Ísraels!

²⁵ Því að hann hefir eigi fyrirliðið né virt að vettugi neyð hins hrjáða

og eigi hulið auglit sitt fyrir honum,

heldur heyrt, er hann hrópaði til hans.

²⁶ Frá þér kemur lofsöngur minn í stórum söfnuði,

heit mín vil ég efna frammi fyrir þeim er óttast hann.

²⁷ Snauðir munu eta og verða mettir,

þeir er leita Drottins munu lofa hann.

Sálmarnir

Hjörtu yðar lifni við að eilífu.

²⁸ Endimörk jarðar munu minnast þess og hverfa aftur til Drottins og allar ættir þjóðanna falla fram fyrir augliti hans.

²⁹ Því að ríkið heyrir Drottni, og hann er drottnari yfir þjóðunum.

³⁰ Já, fyrir honum munu öll stórmenni jarðar falla fram, fyrir honum munu beygja sig allir þeir er hníga í duftið. En ég vil lifa honum,

³¹ niðjar mínir munu þjóna honum.

Komandi kynslóðum mun sagt verða frá Drottni,

³² og lýð sem enn er ófæddur mun boðað réttlæti^a hans, að hann hefir framkvæmt það.

23 *Davíðssálmur.*

Drottinn er minn hirðir, mig mun ekkert breyta.

² Á grænum grundum lætur hann mig hvílast, leiðir mig að vötnum, þar sem ég má næðis njóta.

³ Hann hressir sál mína, leiðir mig um rétta vega fyrir sakir nafns síns.

⁴ Jafnvel þótt ég fari um dimman dal, óttast ég ekkert illt, því að þú ert hjá mér, sproti þinn og stafur hugga mig.

⁵ Þú býr mér borð frammi fyrir fjendum mínum, þú smyr höfuð mitt með olíu, bikar minn er barmafullur.

⁶ Já, gæfa og náð fylgja mér alla ævidaga mína,

^a Þ.e. hjálpræði, frelsun úr nauðum.

og í húsi Drottins bý ég
langa ævi.

24 *Davíðssálmur.*

Drottni heyrir jörðin og allt sem á henni er,
heimurinn og þeir sem í honum búa.

² Því að hann hefir grundvallað hana á hafinu
og fest hana á vötnunum.

³ – Hver fær að stíga upp á fjall Drottins,
hver fær að dveljast á hans helga stað?

⁴ – Sá er hefir óflekkaðar hendur og hreint hjarta,
eigi sækist eftir hégóma
og eigi vinnur rangan eið.

⁵ Hann mun blessun hljóta frá Drottni
og réttlætingu frá Guði hjálpræðis síns.

⁶ – Þessi er sú kynslóð er leitar Drottins,
stundar eftir augliti þínu,
þú Jakobs Guð. [Sela]

⁷ – Þér hlið, lyftið höfðum yðar,
hefjið yður, þér öldnu dyr,
að konungur dýrðarinnar megi inn ganga.

⁸ – Hver er þessi konungur dýrðarinnar?
– Það er Drottinn, hin volduga hetja,
Drottinn, bardagahetjan.

⁹ – Þér hlið, lyftið höfðum yðar,
hefjið yður, þér öldnu dyr,
að konungur dýrðarinnar megi inn ganga.

¹⁰ – Hver er þessi konungur dýrðarinnar?
– Drottinn hersveitanna,
hann er konungur dýrðarinnar. [Sela]

25 *Davíðssálmur.*

² Til þín, Drottinn, hef ég sál mína,

Guð minn, þér treysti ég.

Lát mig eigi verða til skammar,

lát eigi óvini mína hlakka yfir mér.

³ Hver sá er á þig vonar, mun eigi heldur verða til skammar,

þeir verða til skammar, er ótrúir eru að raunalaus.

⁴ Vísa mér vegu þína, Drottinn,

kenn mér stigu þína.

⁵ Lát mig ganga í sannleika þínum og kenn mér,

því að þú ert Guð hjálpræðis míns,

allan daginn vona ég á þig.

⁶ Minnst þú miskunnar þinnar, Drottinn, og kærleiksverka,

því að þau eru frá eilífð.

⁷ Minnst eigi æskusynða minna og afbrota,

minnst mín eftir elsku þinni

sakir gæsku þinnar, Drottinn.

⁸ Góður og réttlátur er Drottinn,

þess vegna vísar hann syndurum veginn.

⁹ Hann lætur hina hrjáðu ganga eftir réttlætinu

og kennir hinum þjökuðu veg sinn.

¹⁰ Allir vegir Drottins eru elska og trúfesti

fyrir þá er gæta sáttmála hans og vitnisburða.

¹¹ Sakir nafns þíns, Drottinn,

fyrirgef mér sekt mína, því að hún er mikil.

¹² Ef einhver óttast Drottin,

mun hann kenna honum veg þann er hann á að velja.

¹³ Sjálfur mun hann búa við hamingju,

og niðjar hans eignast landið.

¹⁴ Drottinn sýnir trúnað þeim er óttast hann,

og sáttmála sinn gjörir hann þeim kunnan.

Sálmarnir

- ¹⁵ Augu mín mæna ætíð til Drottins,
því að hann greiðir fót minn úr snörunni.
- ¹⁶ Snú þér til mín og líkna mér,
því að ég er einmana og hrjáður.
- ¹⁷ Angist sturlar hjarta mitt,
leið mig úr nauðum mínum.
- ¹⁸ Lít á eynd mína og armæðu
og fyrirgef allar syndir mínar.
- ¹⁹ Lít á, hversu margir óvinir mínir eru,
með rangsleitnishatri hata þeir mig.
- ²⁰ Varðveit líf mitt og frelsa mig,
lát mig eigi verða til skammar, því að hjá þér leita ég hælís.
- ²¹ Lát ráðvendni og hreinskilni gæta mín,
því að á þig vona ég.
- ²² Frelsa Ísrael, ó Guð,
úr öllum nauðum hans.

26 *Davíðssálmur.*

- Lát mig ná rétti mínum, Drottinn,
því að ég geng fram í grandvarleik
og þér treysti ég óbifanlega.
- ² Rannsaka mig, Drottinn, og reyn mig,
prófa hug minn og hjarta.
- ³ Því að ég hefi elsku þína fyrir augum,
og ég geng í sannleika þínum.
- ⁴ Ég tek mér eigi sæti hjá lygurum
og hefi eigi umgengni við fláráða menn.
- ⁵ Ég hata söfnuð illvirkjanna,
sit eigi meðal óguðlegra.
- ⁶ Ég þvæ hendur mínar í sakleysi
og geng í kringum altari þitt, Drottinn,
- ⁷ til þess að láta lofsönginn hljóma

Sálmarnir

og segja frá öllum þínum dásemdarverkum.

⁸ Drottinn, ég elska bústað húss þíns

og staðinn þar sem dýrð þín býr.

⁹ Hríf eigi sál mína burt með syndurum

né líf mitt með morðingjum,

¹⁰ þeim er hafa svívirðing í höndum sér

og hægri höndina fulla af mútugjöfum.

¹¹ En ég geng fram í grandvarleik,

frelsa mig og líkna mér.

¹² Fótur minn stendur á sléttri grund,

í söfnuðunum vil ég lofa Drottin.

27 *Davíðssálmur.*

Drottinn er ljós mitt og fulltingi,

hvern ætti ég að óttast?

Drottinn er vígi lífs míns,

hvern ætti ég að hræðast?

² Þegar illvirkjarnir nálgast mig

til þess að fella mig,

þá verða það andstæðingar mínir og óvinir,

sem hrasa og falla.

³ Þegar her sest um mig,

óttast hjarta mitt eigi,

þegar ófriður hefst í gegn mér,

er ég samt öruggur.

⁴ Eins hefi ég beðið Drottin,

það eitt þrái ég:

Að ég fái að dveljast í húsi Drottins

alla ævidaga mína

til þess að fá að skoða yndisleik Drottins,

sökkva mér niður í hugleiðingar í musteri hans.

⁵ Því að hann geymir mig í skjóli

Sálmarnir

á óheilladeginum,
hann felur mig í fylgsnum tjalds síns,
lyftir mér upp á klett.

⁶ Þess vegna hefst upp höfuð mitt
yfir óvini mína umhverfis mig,
að ég með fögnuði megi færa fórnir í tjaldi hans,
syngja og leika Drottni.

⁷ Heyr, Drottinn, ég hrópa hátt,
sýn mér miskunn og svara mér!

⁸ Mér er hugsað til þín, er sagðir: „Leitið auglitis míns!“
Ég vil leita auglitis þíns, Drottinn.

⁹ Hyl eigi auglit þitt fyrir mér,
vísa þjóni þínum eigi frá í reiði.

Þú hefir verið fulltingi mitt,
hrind mér eigi burt
og yfirgef mig eigi, þú Guð hjálpræðis míns.

¹⁰ Enda þótt faðir minn og móðir hafi yfirgefið mig,
tekur Drottinn mig að sér.

¹¹ Vísa mér veg þinn, Drottinn,
leið mig um slétta braut
sakir óvina minna.

¹² Ofursel mig eigi græðgi andstæðinga minna,
því að falsvitni rísa í gegn mér
og menn er spúa rógmælum.

¹³ Ég treysti því að fá að sjá gæsku Drottins
á landi lifenda!

¹⁴ Vona á Drottin, ver öruggur og hugrakkur,
já, vona á Drottin.

28 *Davíðssálmur.*

Til þín, Drottinn, hrópa ég,
þú bjarg mitt, ver eigi hljóður gagnvart mér.
Ef þú þegir við mér,
verð ég sem þeir, er til grafar eru gengnir.

² Heyr þú á grátbeiðni mína,
er ég hrópa til þín,
er ég lyfti höndum mínum
til Hins allrahelgasta í musteri þínu.

³ Hríf mig eigi á burt með óguðlegum
og með illgjörðamönnum,
þeim er tala vinsamlega við náunga sinn,
en hafa illt í hyggju.

⁴ Launa þeim eftir verkum þeirra,
eftir þeirra illu breytni,
launa þeim eftir verkum handa þeirra,
endurgjald þeim það er þeir hafa aðhafst.

⁵ Því að þeir hyggja eigi á verk Drottins
né handaverk hans,
hann rífi þá niður og reisi þá eigi við aftur.

⁶ Lofaður sé Drottinn,
því að hann hefir heyrt grátbeiðni mína.

⁷ Drottinn er vígi mitt og skjöldur,
honum treysti hjarta mitt.
Ég hlaut hjálp, því fagnar hjarta mitt,
og með ljóðum mínum lofa ég hann.

⁸ Drottinn er vígi lýð sínum
og hjálparhæli sínum smurða.

⁹ Hjálpa lýð þínum og blessa eign þína,
gæt þeirra og ber þá að eilífu.

29 *Davíðssálmur.*

Tjáið Drottni vegsemd, þér guðasynir,
tjáið Drottni vegsemd og vald.

² Tjáið Drottni dýrð þá er nafni hans hæfir,
fallið fram fyrir Drottni í helgum skrúða.

³ Raust Drottins^a hljómar yfir vötnunum,
Guð dýrðarinnar lætur þrumur drynja,
Drottinn ríkir yfir hinum miklu vötnum.

⁴ Raust Drottins hljómar með krafti,
raust Drottins hljómar með tign.

⁵ Raust Drottins brýtur sundur sedrustré,
Drottinn brýtur sundur sedrustrén á Líbanon.

⁶ Hann lætur Líbanonfjöll hoppa eins og kálfa
og Hermonfjall eins og ungan vísund.

⁷ Raust Drottins klýfur eldsloga.

⁸ Raust Drottins lætur eyðimörkina skjálfa,
Drottinn lætur Kadeseyðimörk skjálfa.

⁹ Raust Drottins lætur hindirnar bera fyrir tímann
og gjörir skógana nakta,
og allt í helgidómi hans segir: Dýrð!

¹⁰ Drottinn situr í háseti uppi yfir flóðinu,
Drottinn mun ríkja sem konungur að eilífu.

¹¹ Drottinn veitir lýð sínum styrkleik,
Drottinn blessar lýð sinn með friði.

30 *Musterisvígsluljóð. Davíðssálmur.*

² Ég tigna þig, Drottinn, því að þú hefir bjargað mér
og eigi látið óvini mína hlakka yfir mér.

³ Drottinn, Guð minn,
ég hrópaði til þín og þú læknaðir mig.

^a Þ.e. reiðarþruman, er birtir vald skaparans og dýrð.

Sálmarnir

- ⁴ Drottinn, þú heimtir sál mína úr Helju,
lést mig halda lífi, er aðrir gengu til grafar.
- ⁵ Syngið Drottni lof, þér hans trúuðu,
vegsamið hans heilaga nafn.
- ⁶ Andartak stendur reiði hans,
en alla ævi náð hans.
Að kveldi gistir oss grátur,
en gleðisöngur að morgni.
- ⁷ En ég uggði eigi að mér og hugsaði:
„Aldrei skriðnar mér fótur.“
- ⁸ Drottinn, af náð þinni hafðir þú gjört bjarg mitt stöðugt,
en nú huldir þú auglit þitt og ég skelfdist.
- ⁹ Til þín, Drottinn, kallaði ég,
og Drottin grátbændi ég:
- ¹⁰ „Hver ávinningur er í dauða mínum,
í því að ég gangi til grafar?
Getur duftið lofað þig,
kunngjört trúfesti þína?
- ¹¹ Heyr, Drottinn, og líkna mér,
ó Drottinn, ver þú hjálpari minn!“
- ¹² Þú breyttir grát mínum í gleðidans,
leystir af mér hærusekkinn
og gyrtir mig fögnuði,
- ¹³ að sál mín megi lofsyngja þér
og eigi þagna.
- Drottinn, Guð minn, ég vil þakka þér að eilífu.

31 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

- ² Hjá þér, Drottinn, leita ég hælís,
lát mig aldrei verða til skammar.
Bjarga mér eftir réttlæti þínu,
- ³ hneig eyru þín til mín,

Sálmarnir

frelsa mig í skyndi,
ver mér verndarbjarg,
vígi mér til hjálpar.

⁴ Því að þú ert bjarg mitt og vígi,
og sakir nafns þíns munt þú leiða mig og stjórna mér.
⁵ Þú munt draga mig úr neti því, er þeir lögðu leynt fyrir mig,
því að þú ert vörn mín.

⁶ Í þínar hendur fel ég anda minn,
þú frelsar mig, Drottinn, þú trúfasti Guð!

⁷ Ég hata þá, er dýrka fánýt falsgoð,
en Drottni treysti ég.

⁸ Ég vil gleðjast og fagna yfir miskunn þinni,
því að þú hefir litið á eynd mína,
gefið gætur að sálarneyð minni

⁹ og eigi ofurselt mig óvinunum,
en sett fót minn á víðlendi.

¹⁰ Líkna mér, Drottinn, því að ég er í nauðum staddur,
döpruð af harmi eru augu mín,
sál mín og líkami.

¹¹ Ár mín líða í harmi
og líf mitt í andvörpum,
mér förlast kraftur sakir sektar minnar,
og bein mín tærast.

¹² Ég er að spotti öllum óvinum mínum,
til háðungar nábúum mínum
og skelfing kunningjum mínum:
þeir sem sjá mig á strætum úti flýja mig.

¹³ Sem dáinn maður er ég gleymdur hjörtum þeirra,
ég er sem ónýtt ker.

¹⁴ Ég heyri illyrði margra,
– skelfing er allt um kring –
þeir bera ráð sín saman móti mér,

Sálmarnir

hyggja á að svipta mig lífi.

¹⁵ En ég treysti þér, Drottinn,

ég segi: „Þú ert Guð minn!“

¹⁶ Í þinni hendi eru stundir mínar,

frelsa mig af hendi óvina minna og ofsækjenda.

¹⁷ Lát ásjónu þína lýsa yfir þjón þinn,

hjálpa mér sakir elsku þinnar.

¹⁸ Ó Drottinn, lát mig eigi verða til skammar,

því að ég ákalla þig.

Lát hina guðlausu verða til skammar,

hverfa hljóða til Heljar.

¹⁹ Lát lygavarirnar þagna,

þær er mæla drambyrði gegn réttlátum

með hroka og fyrirlitningu.

²⁰ Hversu mikil er gæska þín,

er þú hefir geymt þeim er óttast þig,

og auðsýnir þeim er leita hælís hjá þér

frammi fyrir mönnunum.

²¹ Þú hylur þá í skjóli auglitis þíns

fyrir svikráðum manna,

felur þá í leyni fyrir deilum tungnanna.

²² Lofaður sé Drottinn,

því að hann hefir sýnt mér dásamlega náð í öruggri borg.

²³ Ég hugsaði í angist minni:

„Ég er burtrekinn frá augum þínum.“

En samt heyrðir þú grátraust mína,

er ég hrópaði til þín.

²⁴ Elskið Drottin, allir þér hans trúuðu,

Drottinn verndar trúfasta,

en geldur í fullum mæli þeim er ofmetnaðarverk vinna.

²⁵ Verið öruggir og hughraustir,

allir þér er vonið á Drottin.

32 *Davíðsmaskíl.^a*

Sæll er sá er afbrotin eru fyrirgefin,
synd hans hulin.

² Sæll er sá maður er Drottinn tilreiknar eigi misgjörð,
sá er eigi geymir svik í anda.

³ Meðan ég þagði, tærðust bein mín,
allan daginn kveinaði ég,

⁴ Því að dag og nótt lá hönd þín þungt á mér,
lífsvökvi minn þvarr sem í sumarbreiskju. [Sela]

⁵ Þá játaði ég synd mína fyrir þér
og fól eigi misgjörð mína.

Ég mælti: „Ég vil játa afbrot mín fyrir Drottni,“
og þú fyrirgafst syndasekt mína. [Sela]

⁶ Þess vegna biðji þig sérhver trúaður,
meðan þig er að finna.

Þótt vatnsflóðið komi,
nær það honum eigi.

⁷ Þú ert skjól mitt,
þú leysir mig úr nauðum,
með frelsisfögnuði umkringir þú mig. [Sela]

⁸ Ég vil fræða þig og vísa þér veginn, er þú átt að ganga,
ég vil kenna þér og hafa augun á þér:

⁹ Verið eigi sem hestar eða skynlausir múlar;
með taum og beisli verður að temja þrjósku þeirra,
annars nálgast þeir þig ekki.

¹⁰ Miklar eru þjáningar óguðlegs manns,
en þann er treystir Drottni umlykur hann elsku.

¹¹ Gleðjist yfir Drottni og fagnið, þér réttlátir,
kveðið fagnaðarópi, allir hjartahreininir!

^a Að líkindum „spekiljóð“.

33

Gleðjist, þér réttlátir, yfir Drottni!

Hreinlyndum hæfir lofsöngur.

² Lofið Drottin með gígjum,
leikið fyrir honum á tístrengjaða hörpu.

³ Syngið honum nýjan söng,
knýið strengina ákaft með fagnaðarópi.

⁴ Því að orð Drottins er áreiðanlegt,
og öll verk hans eru í trúfesti gjörð.

⁵ Hann hefir mætur á réttlæti og rétti,
jörðin er full af miskunn Drottins.

⁶ Fyrir orð Drottins voru himnarnir gjörðir
og öll þeirra prýði fyrir anda munns hans.

⁷ Hann safnaði vatni hafsins sem í belg,
lét straumana í forðabúr.

⁸ Öll jörðin óttist Drottin,
allir heimsbúar hræðist hann,

⁹ Því að hann talaði – og það varð,
hann bauð – þá stóð það þar.

¹⁰ Drottinn ónýtir ráð þjóðanna,
gjörir að engu áform lýðanna,

¹¹ en ráð Drottins stendur stöðugt um aldur,
áform hjarta hans frá kyni til kyns.

¹² Sæl er sú þjóð er á Drottin að Guði,
sá lýður er hann hefir kjörið sér til eignar.

¹³ Drottinn lítur niður af himni,
sér öll mannanna börn,

¹⁴ frá bústað sínum virðir hann fyrir sér
alla jarðarbúa,

¹⁵ hann sem myndað hefir hjörtu þeirra allra
og gefur gætur að öllum athöfnum þeirra.

Sálmarnir

¹⁶ Eigi sigrar konungurinn fyrir gnótt herafla síns,
eigi bjargast kappinn fyrir ofurafl sitt.

¹⁷ Svikull er víghestur til sigurs,
með ofurafli sínu bjargar hann ekki.

¹⁸ En augu Drottins hvíla á þeim er óttast hann,
á þeim er vona á miskunn hans.

¹⁹ Hann frelsar þá frá dauða
og heldur lífinu í þeim í hallæri.

²⁰ Sálir vorar vona á Drottin,
hann er hjálp vor og skjöldur.

²¹ Já, yfir honum fagnar hjarta vort,
hans heilaga nafni treystum vér.

²² Miskunn þín, Drottinn, sé yfir oss,
svo sem vér vonum á þig.

34 *Sálmur Davíðs, þá er hann gjörði sér upp vitfirringu frammi fyrir Abímelek, svo að Abímelek rak hann í burt, og hann fór burt.*

² Ég vil vegsama Drottin alla tíma,
ætið sé lof hans mér í munni.

³ Sál mín hrósar sér af Drottni,
hinir hógværu skulu heyra það og fagna.

⁴ Miklið Drottin ásamt mér,
tignum í sameiningu nafn hans.

⁵ Ég leitaði Drottins, og hann svaraði mér,
frelsaði mig frá öllu því er ég hræddist.

⁶ Lítið til hans og gleðjist,
og andlit yðar skulu eigi blygðast.

⁷ Hér er volaður maður sem hrópaði, og Drottinn heyrði hann
og hjálpaði honum úr öllum nauðum hans.

⁸ Engill Drottins setur vörð
kringum þá er óttast hann, og frelsar þá.

⁹ Finnið og sjáið, að Drottinn er góður,

Sálmarnir

sæll er sá maður er leitar hælís hjá honum.

¹⁰ Óttist Drottin, þér hans heilögu,

því að þeir er óttast hann líða engan skort.

¹¹ Ung ljón eiga við skort að búa og svelta,
en þeir er leita Drottins fara einskis góðs á mis.

¹² Komið, börn, hlýðið á mig,
ég vil kenna yður ótta Drottins.

¹³ Ef einhver óskar lífs,
þráir lífdaga til þess að njóta hamingjunnar,

¹⁴ þá varðveit tungu þína frá illu

og varir þínar frá svikatali,

¹⁵ forðast illt og gjörðu gott,
leita friðar og legg stund á hann.

¹⁶ Augu Drottins hvíla á réttlátum,
og eyru hans gefa gaum að hrópi þeirra.

¹⁷ Auglit Drottins horfir á þá er illa breyta,
til þess að afmá minningu þeirra af jörðunni.

¹⁸ Ef réttlátir hrópa, þá heyrir Drottinn,
úr öllum nauðum þeirra frelsar hann þá.

¹⁹ Drottinn er nálægur þeim er hafa sundurmarið hjarta,
þeim er hafa sundurkraminn anda, hjálpar hann.

²⁰ Margar eru raunir réttláts manns,
en Drottinn frelsar hann úr þeim öllum.

²¹ Hann gætir allra beina hans,
ekki eitt af þeim skal brotið.

²² Ógæfa drepur óguðlegan mann,
þeir er hata hinn réttláta, skulu sekir dæmdir.

²³ Drottinn frelsar líf þjóna sinna,
enginn sá er leitar hælís hjá honum, mun sekur dæmdur.

35 *Davíðssálmur.*

Deil þú, Drottinn, við þá er deila við mig,
berst þú við þá er berjast við mig.

² Tak skjöld og törgu
og rís upp mér til hjálpar.

³ Tak til spjót og öxi
til þess að mæta ofsækjendum mínum,
seg við sál mína: „Ég er hjálp þín!“

⁴ Lát þá er sitja um líf mitt
hljóta smán og svívirðing,
lát þá hverfa aftur með skömm,
er ætla að gjöra mér illt.

⁵ Lát þá verða sem sáðir fyrir vindi,
þegar engill Drottins varpar þeim um koll.

⁶ Lát veg þeirra verða myrkan og hálan,
þegar engill Drottins eltir þá.

⁷ Því að ástæðulausu hafa þeir lagt net sitt leynt fyrir mig,
að ástæðulausu hafa þeir grafið gryfju fyrir mig.

⁸ Lát tortíming koma yfir þá, er þá varir minnst,
lát netið, er þeir hafa lagt leynt, veiða sjálfa þá,
lát þá falla í þeirra eigin gryfju.

⁹ En sál mín skal kætast yfir Drottni,
gleðjast yfir hjálpræði hans.

¹⁰ Öll bein mín skulu segja:
„Drottinn, hver er sem þú,
er frelsar hinn umkomulausa
frá þeim sem er honum yfirsterkari,
hinn hrjáða og snauða frá þeim sem rænir hann?“

¹¹ Ljúgvottar rísa upp,
þeir spyrja mig um það sem ég veit ekki um.

¹² Þeir launa mér gott með illu,

Sálmarnir

einsemd varð hlutfall mitt.

¹³ En þegar þeir voru sjúkir, klæddist ég hærusekk,

þjáði mig með föstu

og það með niðurlútu höfði,

¹⁴ gekk um harmandi,

sem vinur eða bróðir ætti í hlut,

var beygður

eins og sá er syrgir móður sína.

¹⁵ En þeir fagna yfir hrösun minni og safnast saman,

útlendingar og ókunnugir menn safnast saman móti mér,

mæla lastyrði og þagna eigi.

¹⁶ Þeir freista mín, smána og smána,

nísta tönnum í gegn mér.

¹⁷ Drottinn, hversu lengi vilt þú horfa á?

Frelsa sál mína undan eyðileggingu þeirra,

mína einmana sál undan ljónunum.

¹⁸ Þá vil ég lofa þig í miklum söfnuði,

vegsama þig í miklum mannfjölda.

¹⁹ Lát eigi þá sem án saka eru óvinir mínir, hlakka yfir mér,

lát eigi þá sem að ástæðulausu hata mig, skotra augunum.

²⁰ Því að frið tala þeir eigi,

og móti hinum kyrrlátu í landinu hugsa þeir upp sviksamleg orð.

²¹ Þeir glenna upp ginið í móti mér,

segja: „Hæ, hæ!

Nú höfum vér séð það með eigin augum!“

²² Þú hefir séð það, Drottinn, ver eigi hljóður,

Drottinn, ver eigi langt í burtu frá mér.

²³ Vakna, rís upp og lát mig ná rétti mínum,

Guð minn og Drottinn, til þess að flytja mál mitt.

²⁴ Dæm mig eftir réttlæti þínu, Drottinn, Guð minn,

og lát þá eigi hlakka yfir mér,

²⁵ lát þá ekki segja í hjarta sínu:

„Hæ! Ósk vor er uppfyllt!“

lát þá ekki segja: „Vér höfum gjört út af við hann.“

²⁶ Lát þá alla verða til skammar og hljóta kinnroða,

er hlakka yfir ógæfu minni,

lát þá íklæðast skömm og svívirðing,

er hreykja sér upp gegn mér.

²⁷ Lát þá kveða fagnaðarópi og gleðjast,

er unna mér réttar,

lát þá ætíð segja: „Vegsamaður sé Drottinn,

hann sem ann þjóni sínum heilla!“

²⁸ Og tunga mín skal boða réttlæti þitt,

lofstír þinn liðlangan daginn.

36 *Til söngstjórans. Eftir Davíð, þjón Drottins.*

² Rödd syndarinnar talar til hins guðlausa í fylgsnum hjarta hans,
enginn guðsótti býr í huga hans.

³ Hún smjaðrar fyrir honum í augum hans
og misgjörð hans verður uppvís og hann verður fyrir hatri.

⁴ Orðin af munni hans eru tál og svik,
hann er hættur að vera hygginn og breyta vel.

⁵ Í hvílu sinni hyggur hann á tál,
hann fetar vonda vegu,
forðast eigi hið illa.

⁶ Drottinn, til himna nær miskunn þín,
til skýjanna trúfesti þín.

⁷ Réttlæti þitt er sem fjöll Guðs,
dómar þínir sem reginhaf.

Mönnum og skepnum hjálpar þú, Drottinn.

⁸ Hversu dýrmæt er miskunn þín, ó Guð,
mannanna börn leita hælís í skugga vængja þinna.

⁹ Þau seðjast af feiti húss þíns,
og þú lætur þau drekka úr lækjum unaðsemda þinna.

Sálmarnir

¹⁰ Hjá þér er uppspretta lífsins,

í þínu ljósi sjáum vér ljós.

¹¹ Lát miskunn þína haldast við þá er þekkja þig,

og réttlæti þitt við þá sem hjartahreinin eru.

¹² Lát eigi fót hins hrokafulla troða á mér

né hönd óguðlegra hrekja mig burt.

¹³ Þar eru illgjörðamennirnir fallnir,

þeim er varpað um koll og þeir fá eigi risið upp aftur.

37 *Davíðssálmur.*

Ver eigi of bráður vegna illvirkjanna,

öfunda eigi þá er ranglæti fremja,

² því að þeir fölna skjótt sem grasið,

visna sem grænar jurtir.

³ Treyst Drottni og gjör gott,

bú þú í landinu og iðka ráðvendni,

⁴ þá munt þú gleðjast yfir Drottni,

og hann mun veita þér það sem hjarta þitt girnist.

⁵ Fel Drottni vegu þína

og treyst honum, hann mun vel fyrir sjá.

⁶ Hann mun láta réttlæti þitt renna upp sem ljós

og rétt þinn sem hábjartan dag.

⁷ Ver hljóður fyrir Drottni og vona á hann.

Ver eigi of bráður vegna þeirra er vel gengur,

vegna þess manns er svik fremur.

⁸ Lát af reiði og slepp heiftinni,

ver eigi of bráður, það leiðir til ills eins.

⁹ Illvirkjarnir verða afmáðir,

en þeir er vona á Drottin, fá landið til eignar.

¹⁰ Innan stundar eru engir guðlausir til framar,

þegar þú gefur gætur að stað þeirra, eru þeir horfnir.

¹¹ En hinir hógværðu fá landið til eignar,

Sálmarnir

gleðjast yfir ríkulegri gæfu.

¹² Óguðlegur maður býr yfir illu gegn réttlátum,
nístir tönnum gegn honum.

¹³ Drottinn hlær að honum,
því að hann sér að dagur hans kemur.

¹⁴ Óguðlegir bregða sverðinu
og benda boga sína
til þess að fella hinn hrjáða og snauða,
til þess að brytja niður hina ráðvöndu.

¹⁵ En sverð þeirra lendir í þeirra eigin hjörtum,
og bogar þeirra munu brotnir verða.

¹⁶ Betri er lítil eign réttláts manns
en auðlegð margra illgjarnra,

¹⁷ Því að armleggur illgjarnra verður brotinn,
en réttláta styður Drottinn.

¹⁸ Drottinn þekkir daga ráðvandra,
og arfleifð þeirra varir að eilífu.

¹⁹ Á vondum tímum verða þeir eigi til skammar,
á hallæristímum hljóta þeir saðning.

²⁰ En óguðlegir farast,
og óvinir Drottins eru sem skraut vallarins:
þeir hverfa – sem reykur hverfa þeir.

²¹ Guðlaus maður tekur lán og borgar eigi,
en hinn réttláti er mildur og örlátur.

²² Því að þeir sem Drottinn blessar, fá landið til eignar,
en hinum bannfærðu verður útrýmt.

²³ Frá Drottni kemur skrefum mannsins festa,
þegar hann hefir þóknun á breytni hans.

²⁴ Þótt hann falli, þá liggur hann ekki flatur,
því að Drottinn heldur í hönd hans.

²⁵ Ungur var ég og gamall er ég orðinn,
en aldrei sá ég réttlátan mann yfirgefinn

Sálmarnir

né niðja hans biðja sér matar.

²⁶ Ætíð er hann mildur og lánar,
og niðjar hans verða öðrum til blessunar.

²⁷ Forðastu illt og gjörðu gott,
þá munt þú búa kyrr um aldur,

²⁸ því að Drottinn hefir mætur á réttlæti
og yfirgefur ekki sína trúuðu.
Þeir verða eilíflega varðveittir,
en niðjar óguðlegra upprætast.

²⁹ Hinir réttlátu fá landið til eignar
og búa í því um aldur.

³⁰ Munnur réttláts manns mælir speki
og tunga hans talar það sem rétt er.

³¹ Lögmál Guðs hans er í hjarta hans,
eigi skriðnar honum fótur.

³² Hinn guðlausi skimar eftir hinum réttláta
og situr um að drepa hann,

³³ en Drottinn ofurselur hann honum ekki
og lætur hann ekki ganga sekan frá dómi.

³⁴ Vona á Drottin og gef gætur að vegi hans,
þá mun hann hefja þig upp, að þú erfir landið,
og þú skalt horfa á, þegar illvirkjum verður útrýmt.

³⁵ Ég sá hinn óguðlega í ofstopa sínum
og þenja sig út sem grænt tré á gróðrarstöðvum sínum,
³⁶ og ég gekk fram hjá, og sjá, hann var þar ekki framar,
ég leitaði hans, en hann fannst ekki.

³⁷ Gef gætur að hinum ráðvanda og lít á hinn hreinskilna,
því að friðsamir menn eiga framtíð fyrir höndum,

³⁸ en afbrotamönnum verður útrýmt öllum samt,
framtíðarvon óguðlegra bregst.

³⁹ Hjálp réttlátra kemur frá Drottni,
hann er hæli þeirra á neyðartímum.

⁴⁰ Drottinn liðsinnir þeim og bjargar þeim,
bjargar þeim undan hinum óguðlega og hjálpar þeim,
af því að þeir leituðu hælís hjá honum.

38 *Davíðssálmur. Minningarljóð.*

² Drottinn, refsa mér ekki í reiði þinni
og tyfta mig ekki í gremi þinni.

³ Örvar þínar standa fastar í mér,
og hönd þín liggur þungt á mér.

⁴ Enginn heilbrigður blettur er á líkama mínum
sakir reiði þinnar,
ekkert heilt í beinum mínum
sakir syndar minnar.

⁵ Misgjörðir mínar ganga mér yfir höfuð,
sem þung byrði eru þær mér of þungar orðnar.

⁶ Ódaun leggur af sárum mínum, rotnun er í þeim
sakir heimsku minnar.

⁷ Ég er beygður og mjög bugaður,
ráfa um harmandi daginn langan.

⁸ Lendar mínar eru fullar bruna,
og enginn heilbrigður blettur er á líkama mínum.

⁹ Ég er lémagna og kraminn mjög,
kveina af angist hjartans.

¹⁰ Drottinn, öll mín þrá er þér kunn
og andvörp mín eru eigi hulin þér.

¹¹ Hjarta mitt berst ákaft, kraftur minn er þrotinn,
jafnvel ljós augna minna er horfið mér.

¹² Ástvinir mínir og kunningjar hörfa burt fyrir kröm minni,
og frændur mínir standa fjarri.

¹³ Þeir er sitja um líf mitt, leggja snörur fyrir mig,
þeir er leita mér meins, mæla skaðræði
og hyggja á svik allan liðlangan daginn.

Sálmarnir

- ¹⁴ En ég er sem daufur, ég heyri það ekki,
og sem dumbur, er eigi opnar munninn,
¹⁵ ég er sem maður er eigi heyrir
og engin andmæli eru í munni hans.
¹⁶ Því að á þig, Drottinn, vona ég,
þú munt svara mér, Drottinn minn og Guð minn,
¹⁷ því að ég segi: „Lát þá eigi hlakka yfir mér,
eigi hælask um af því, að mér skriðni fótur.“
¹⁸ Því að ég er að falli kominn,
og þjáningar mínar eru mér æ fyrir augum.
¹⁹ Ég játa misgjörð mína,
harma synd mína,
²⁰ og þeir sem án saka eru óvinir mínir, eru margir,
fjölmarginir þeir er hata mig að ástæðulausu.
²¹ Þeir gjalda mér gott með illu,
sýna mér fjandskap, af því ég legg stund á það sem gott er.
²² Yfirgef mig ekki, Drottinn,
Guð minn, ver ekki fjarri mér,
²³ skunda til liðs við mig,
Drottinn, þú hjálp mín.

39 *Til söngstjórans, eftir Jedútún.^a Davíðssálmur.*

- ² Ég sagði: „Ég vil gefa gætur að vegum mínum,
að ég drýgi eigi synd með tungunni,
ég vil leggja haft á munn minn,
meðan hinn illgjarni er í nánd við mig.“
³ Ég var hljóður og þagði,
en kvöl mín ýfðist.
⁴ Hjartað brann í brjósti mér,
við andvörp mín logaði eldurinn upp,
ég sagði:

^a Eða: *Við skrifamál.*

Sálmarnir

- ⁵ „Lát mig, Drottinn, sjá afdrif mín
og hvað mér er útmælt af dögum,
lát mig sjá, hversu skammær ég er.
- ⁶ Sjá, örfáar þverhendur hefir þú gjört daga mína,
og ævi mín er sem ekkert fyrir þér.
Andgustur einn eru allir menn. [Sela]
- ⁷ Sem tómur skuggi gengur maðurinn um,
gjörir háreysti um hégómann einan,
hann safnar í hrúgur, en veit eigi hver þær hlýtur.“
- ⁸ Hvers vona ég þá, Drottinn?
Von mín er öll á þér.
- ⁹ Frelsa mig frá öllum syndum mínum,
lát mig eigi verða heimskingjum að spotti.
- ¹⁰ Ég þegi, ég opna eigi munninn,
því að þú hefir talað.
- ¹¹ Lát plágu þína víkja frá mér,
ég verð að engu fyrir krafti handar þinnar.
- ¹² Þá er þú beitir hirtingu við manninn fyrir misgjörð hans,
lætur þú yndisleik hans eyðast, sem mölur væri.
Andgustur einn eru allir menn. [Sela]
- ¹³ Heyr bæn mína, Drottinn, og hlýð á kvein mitt,
ver eigi hljóður við tárum mínum,
því að ég er aðkomandi hjá þér,
útlendingur eins og allir feður mínir.
- ¹⁴ Lít af mér, svo að hýrna megí yfir mér,
áður en ég fer burt og er eigi til framar.

40 Til söngstjórans. Davíðssálmur.

- ² Ég hefi sett alla von mína á Drottin,
og hann laut niður að mér og heyrði kvein mitt.
- ³ Hann dró mig upp úr glötunargröfinni,
upp úr hinni botnlausu leðju,

Sálmarnir

og veitti mér fótfestu á kletti,
gjörði mig styrkan í gangi.

⁴ Hann lagði mér ný ljóð í munn,

lofsöng um Guð vorn.

Margir sjá það og óttast

og treysta Drottni.

⁵ Sæll er sá maður, er gjörir Drottin að athvarfi sínu

og snýr sér eigi til hinna dramblátu

né þeirra er snúist hafa afleiðis til lygi.

⁶ Mörg hefir þú, Drottinn, Guð minn, gjört dásemdarverk þín

og áform þín oss til handa,

ekkert kemst í samjöfnuð við þig.

Ef ég ætti að boða þau og kunngjöra,

eru þau fleiri en tölu verði á komið.

⁷ Á sláturfórnum og matfórnum hefir þú enga þóknun,

– þú hefir gefið mér opin eyru –

brennifórnir og syndafórnir heimtar þú eigi.

⁸ Þá mælti ég: „Sjá, ég kem,

í bókröllunni^a eru mér reglur settar.

⁹ Að gjöra vilja þinn, Guð minn, er mér yndi,

og lögmál þitt er hið innra í mér.“

¹⁰ Ég hef boðað réttlætið í miklum söfnuði,

ég hef eigi haldið vörunum aftur,

það veist þú, Drottinn!

¹¹ Ég leyndi eigi réttlæti þínu í hjarta mér,

ég kunngjörði trúfesti þína og hjálpræði

og dró eigi dul á náð þína og tryggð

í hinum mikla söfnuði.

¹² Tak þá eigi miskunn þína frá mér, Drottinn,

lát náð þína og trúfesti ætíð vernda mig.

¹³ Því að ótal hættur umkringja mig,

^a Þ.e. í *bókinni*. Bókrolla var uppvafinn strangi handskrifaðs bókfells.

Sálmarnir

misgjörðir mínar hafa náð mér, svo að ég má eigi sjá,
þær eru fleiri en hárin á höfði mér,
mér fellst hugur.

¹⁴ Lát þér, Drottinn, þóknast að frelsa mig,
skunda, Drottinn, mér til hjálpar.

¹⁵ Lát þá verða til skammar og hljóta kinnroða,
er sitja um líf mitt,
lát þá hverfa aftur með skömm,
er óska mér ógæfu.

¹⁶ Lát þá verða forviða yfir smán sinni,
er hrópa háð og spé.

¹⁷ En allir þeir er leita þín
skulu gleðjast og fagna yfir þér,
þeir er unna hjálpræði þínu
skulu sífellt segja: „Vegsamaður sé Drottinn!“

¹⁸ Ég er hrjáður og snauður,
en Drottinn ber umhyggju fyrir mér.
Þú ert fulltingi mitt og frelsari,
tef eigi, Guð minn!

41 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

² Sæll er sá er gefur gaum að bágstöddum,
á mæðudeginum bjargar Drottinn honum.

³ Drottinn varðveitir hann
og lætur hann njóta lífs og sælu í landinu.
Og eigi ofurselur þú hann græðgi óvina hans.

⁴ Drottinn styður hann á sóttarsænginni,
þegar hann er sjúkur, breytir þú beð hans í hvílurúm.

⁵ Ég sagði: „Ver mér náðugur, Drottinn,
lækna sál mína, því að ég hefí syndgað móti þér.“

⁶ Óvinir mínir biðja mér óbæna:
„Hvenær skyldi hann deyja og nafn hans hverfa?“

Sálmarnir

⁷ Og ef einhver kemur til þess að vitja mín, talar hann tál.

Hjarta hans safnar að sér illsku,
hann fer út og lætur dæluna ganga.

⁸ Allir hatursmenn mínir hvískra um mig,
þeir hyggja á illt mér til handa:

⁹ „Hann er altekinn helsótt,
hann er lagstur og rís eigi upp framar.“

¹⁰ Jafnvel sá er ég lifði í sátt við, sá er ég treysti,
sá er etið hefir af mat mínum, lyftir hæl sínum í móti mér.

¹¹ En þú, Drottinn, ver mér náðugur og lát mig aftur rísa á fætur,
að ég megi endurgjalda þeim.

¹² Af því veit ég, að þú hefir þóknun á mér,
að óvinur minn hlakkar ekki yfir mér.

¹³ Vegna sakleysis míns hélst þú mér uppi
og lætur mig standa frammi fyrir augliti þínu að eilífu.

¹⁴ Lofaður sé Drottinn, Guð Ísraels,
frá eilífð til eilíðar.
Amen. Amen.

Önnur bók

42 Til söngstjórans. Kóraltamaskíl.^a

² Eins og hindin, sem þráir vatnslindir,
þráir sál mín þig, ó Guð.

³ Sál mína þyrstir eftir Guði,
hinum lifanda Guði.

Hvenær mun ég fá að koma
og birtast fyrir augliti Guðs?

^a Maskíl merkir e.t.v. „spekiljóð“. Kóraltar (þ.e. „synir“ Kóra), Asaf, Heman og Etan voru söngmannaflokkar, söngvaragildi í musterinu í Jerúsalem. Sálmur 42–49 er safn sálma sérstaklega tengt Kóraltum um flutning. „Kóraltá-sálmur“ og „Asafs-sálmur“ eru söfn sálma tengd söngmannaflokkum levíta í musterinu. Sjá 1. Kron. 16.41–42; 25.1–2; 2. Kron. 5.12–14.

Sálmarnir

⁴ Tár mín urðu fæða mín dag og nótt,
af því menn segja við mig allan daginn:
„Hvar er Guð þinn?“

⁵ Um það vil ég hugsa
og úthella sál minni, sem í mér er,
hversu ég gekk fram í mannþrönginni,
leiddi þá til Guðs húss
með fagnaðarópi og lofsöng,
með hátíðaglaumi.

⁶ Hví ert þú beygð, sál mín,
og ólgar í mér?
Vona á Guð,
því að enn mun ég fá að lofa hann,
hjálpræði auglitis míns og Guð minn.

⁷ Guð minn, sál mín er beygð í mér,
fyrir því vil ég minnast þín
frá Jórdan– og Hermonlandi,
frá litla fjallinu.^a

⁸ Eitt flóðið kallar á annað,
þegar fossar þínir duna,
allir boðar þínir og bylgjur
ganga yfir mig.

⁹ Um daga býður Drottinn út náð sinni,
og um nætur syng ég honum ljóð,
bæn til Guðs lífs míns.

¹⁰ Ég mæli til Guðs: „Þú bjarg mitt, hví hefir þú gleymt mér?
hví verð ég að ganga harmandi,
kúgaður af óvinum?“

¹¹ Háð fjandmanna minna
er sem rotnun í beinum mínum,

^a Höfundur 42.–43. sálms er staddur við upptök Jórdanar og fossa þeirra nálægt Hermonfjalli og minnst með söknuði helgidómsins í Jerúsalem. Þar virðist hann hafa gegnt embætti, en er sennilega í útleð. „Litla fjallið“ er óþekkt.

Sálmarnir

er þeir segja við mig allan daginn:

„Hvar er Guð þinn?“

¹² Hví ert þú beygð, sál mín,

og ólgar í mér?

Vona á Guð,

því að enn mun ég fá að lofa hann,

hjálpræði auglitis míns og Guð minn.

43

Lát mig ná rétti mínum, Guð,

berst fyrir málefni mínu gegn miskunnarlausri þjóð,

bjarga mér frá svikum og ranglátum mönnum.

² Því að þú ert sá Guð, sem er mér vígi,

hví hefir þú útskúfað mér?

hví verð ég að ganga um harmandi,

kúgaður af óvinum?

³ Send ljós þitt og trúfesti þína,

þau skulu leiða mig,

þau skulu fara með mig til fjallsins þíns helga,

til bústaðar þíns,

⁴ svo að ég megi inn ganga að altari Guðs,

til Guðs minnar fagnandi gleði,

og lofa þig með gígjuhljómi,

ó Guð, þú Guð minn.

⁵ Hví ert þú beygð, sál mín,

og ólgar í mér?

Vona á Guð,

því að enn mun ég fá að lofa hann,

hjálpræði auglitis míns og Guð minn.

44 *Til söngstjórans. Kóraitamaskil.*

² Guð, með eyrum vorum höfum vér heyrt,
feður vorir hafa sagt oss
frá dáð þeirri, er þú drýgðir á dögum þeirra,
frá því, er þú gjörðir forðum daga.

³ Þú stöktir burt þjóðum,
en gróðursettir þá,
þú lékst lýði harðlega,
en útbreiddir þá.

⁴ Eigi unnu þeir landið með sverðum sínum,
og eigi hjálpaði armleggur þeirra þeim,
heldur hægri hönd þín og armleggur þinn
og ljós auglitis þíns,
því að þú hafðir þóknun á þeim.

⁵ Þú einn ert konungur minn, ó Guð,
þjóð út hjálp Jakobsætt til handa.

⁶ Fyrir þína hjálp rekum vér fjandmenn vora undir,
og fyrir þitt nafn troðum vér mótstöðumenn vora fótum.

⁷ Ég treysti eigi boga mínum,
og sverð mitt veitir mér eigi sigur,

⁸ heldur veitir þú oss sigur yfir fjandmönnum vorum
og lætur hatursmenn vora verða til skammar.

⁹ Af Guði hrósum vér oss ætíð
og lofum nafn þitt að eilífu. [Sela]

¹⁰ Og þó hefir þú útskúfað oss og látið oss verða til skammar
og fer eigi út með hersveitum vorum.

¹¹ Þú lætur oss hörfa undan fjandmönnum,
og hatursmenn vorir taka herfang.

¹² Þú selur oss fram sem fénað til slátrunar
og tvístrar oss meðal þjóðanna.

¹³ Þú selur lýð þinn fyrir gjafverð,

Sálmarnir

tekur ekkert verð fyrir hann.

¹⁴ Þú lætur oss verða til háðungar nágrönnum vorum,
til spotts og athlægis þeim er búa umhverfis oss.

¹⁵ Þú gjörir oss að orðskvið meðal lýðanna,
lætur þjóðirnar hrista höfuðið yfir oss.

¹⁶ Stöðuglega stendur smán mín mér fyrir sjónum,
og skömm hylur auglit mitt,

¹⁷ af því ég verð að heyra spott og lastmæli
og horfa á óvininn og hinn hefnigjarna.

¹⁸ Allt þetta hefir mætt oss,
og þó höfum vér eigi gleymt þér
og eigi rofið sáttmála þinn.

¹⁹ Hjarta vort hefir eigi horfið frá þér
né skref vor beygt út af vegi þínum,

²⁰ en samt hefir þú kramið oss sundur á stað sjakalanna
og hulið oss niðdimmu.

²¹ Ef vér hefðum gleymt nafni Guðs vors
og fórnað höndum til útlendra guða,

²² mundi Guð eigi verða þess áskynja,
hann sem þekkir leyndarmál hjartans?

²³ En þín vegna erum vér stöðugt drepnir,
erum metnir sem sláturfé.

²⁴ Vakna! Hví sefur þú, Drottinn?
Vakna, útskúfa oss eigi um aldur!

²⁵ Hví hylur þú auglit þitt,
gleymir eynd vorri og kúgun?

²⁶ Sál vor er beygð í duftið,
líkami vor loðir við jörðina.

²⁷ Rís upp, veit oss lið
og frelsa oss sakir miskunnar þinnar.

45 *Til söngstjórans. Lag: Liljur. Kóraltamaskil. Brúðkaupskvæði.*

² Hjarta mitt svellur af ljúfum orðum,

ég flyt konungi kvæði mitt,

tunga mín er sem penni hraðritarans.

³ Fegurri ert þú en mannanna börn,

yndisleik er úthellt yfir varir þínar,

fyrir því hefir Guð blessað þig að eilífu.

⁴ Gyrð lendar þínar sverði, þú hetja,

ljóma þínum og vegsemd.

⁵ Sæk fram sigursæll

sakir tryggðar og réttlætis,

hægri hönd þín mun sýna þér ógurlega hluti.

⁶ Örvar þínar eru hvesstar,

þjóðir falla að fótum þér,

fjandmenn konungs eru horfnir.

⁷ Hásæti þitt er Guðs hásæti um aldur og ævi,

sproti ríkis þíns er réttlætis—sproti.

⁸ Þú elskar réttlæti og hatar ranglæti,

fyrir því hefir Guð, þinn Guð, smurt þig

með fagnaðarolíu framar félögum þínum.

⁹ Myrra og alóe og kassía eru öll þín klæði,

frá flabeinshöllinni gleður strengleikurinn þig.

¹⁰ Konungadætur eru meðal vildarkvenna þinna,

konungsbrúðurin stendur þér til hægri handar í sknúða Ófir—gulls.

¹¹ „Heyr, dóttir, og hneig eyra þitt!

Gleym þjóð þinni og föðurlandi,

¹² að konungi megi renna hugur til fegurðar þinnar,

því að hann er herra þinn og honum átt þú að lúta.

¹³ Frá Týrus munu menn koma með gjafir,

auðugustu menn lýðsins leita hylli þinnar.“

¹⁴ Eintómt skraut er konungsdóttirin,

perlum sett og gullsauði eru klæði hennar.

¹⁵ Í glitofnum klæðum er hún leidd fyrir konung,

meyjar fylgja henni,

vinkonur hennar eru færðar fram fyrir þig.

¹⁶ Þær eru leiddar inn með fögnuði og gleði,

þær fara inn í höll konungs.

¹⁷ Í stað feðra þinna komi synir þínir,

þú munt gjöra þá að höfðingjum um land allt.

¹⁸ Ég vil gjöra nafn þitt minnisstætt öllum komandi kynslóðum,

þess vegna skulu þjóðir lofa þig um aldur og ævi.

46 *Til söngstjórans. Eftir Kóralta. Fyrir kvenraddir. Ljóð.*

² Guð er oss hæli og styrkur,

örugg hjálp í nauðum.

³ Fyrir því hræðumst vér eigi, þótt jörðin haggist

og fjöllin bifist og steypist í skaut sjávarins.

⁴ Látum vötnin gnýja og freyða,

látum fjöllin gnötra fyrir æðigangi hafsins. [Sela]

⁵ Elfar–kvíslir gleðja Guðs borg,

heilagan bústað Hins hæsta.

⁶ Guð býr í henni, eigi mun hún bifast,

Guð hjálpar henni, þegar birtir af degi.

⁷ Þjóðir gnúðu, ríki riðuðu,

raust hans þrumaði, jörðin nötraði.

⁸ Drottinn hersveitanna er með oss,

Jakobs Guð vort vígi.^a [Sela]

⁹ Komið, skoðið dáðir Drottins,

hversu hann framkvæmir furðuverk á jörðu.

¹⁰ Hann stöðvar styrjaldir til endimarka jarðar,

brýtur bogann, slær af oddinn,

^a Þessu viðlagi (sbr. 12.v.) er í sumum þýðingum skotið inn á eftir 4.v., og var svo í ísl. þýðingunni frá 1912.

brennir skjöldu í eldi.

¹¹ „Verið kyrrir og viðurkennið, að ég er Guð,
hátt upphafinn meðal þjóðanna, hátt upphafinn á jörðu.“

¹² Drottinn hersveitanna er með oss,
Jakobs Guð vort vígi. [Sela]

47 *Til söngstjórans. Kóraltasálmur.*

² Klappið saman lófum, allar þjóðir,
fagnið fyrir Guði með gleðiópi.

³ Því að Drottinn, Hinn hæsti, er ógurlegur,
voldugur konungur yfir gjörvallri jörðinni.

⁴ Hann leggur undir oss lýði
og þjóðir fyrir fætur vora.

⁵ Hann útvaldi handa oss óðal vort,
fremdarhnoss Jakobs, sem hann elskar. [Sela]

⁶ Guð er upp stigin með fagnaðarópi,
með lúðurhljómi er Drottinn upp stigin.

⁷ Syngið Guði, syngið,
syngið konungi vorum, syngið!

⁸ Því að Guð er konungur yfir gjörvallri jörðinni,
syngið Guði lofsöng!

⁹ Guð er orðinn konungur yfir þjóðunum,
Guð er setstur í sitt heilaga hásæti.

¹⁰ Göfugmenni þjóðanna safnast saman
ásamt lýð Abrahams Guðs.
Því að Guðs eru skildir jarðarinnar,
hann er mjög hátt upphafinn.

48 *Ljóð. Kóraltasálmur.*

² Mikill er Drottinn og mjög vegsamlegur
í borg vors Guðs, á sínu helga fjalli.

³ Yndisleg rís hún, gleði alls landsins,

Sálmarnir

Síonarhæð, yst í norðri,^a

borg hins mikla konungs.

⁴ Guð hefir í höllum hennar

kunngjört sig sem vígi.

⁵ Því sjá, konungarnir áttu með sér stefnu,

héldu fram saman.

⁶ Óðara en þeir sáu, urðu þeir agndofa,

skelfdust, flýðu.

⁷ Felmtur greip þá samstundis,

angist sem jóðsjúka konu.

⁸ Með austanvindinum brýtur þú

Tarsis–knörru.

⁹ Eins og vér höfum heyrt,

svo höfum vér séð

í borg Drottins hersveitanna,

í borg vors Guðs.

Guð lætur hana standa að eilífu. [Sela]

¹⁰ Guð, vér ígrundum elsku þína

inni í musteri þínu.

¹¹ Eins og nafn þitt, Guð,

svo hljómi lofgjörð þín

til endimarka jarðar.

Hægri hönd þín er full réttlætis.

¹² Síonfjall gleðst,

Júdadætur fagna

vegna dóma þinna.

¹³ Kringið um Síon,

gangið umhverfis hana,

teljið turna hennar.

¹⁴ Hyggið að múrgirðing hennar,

^a „Í norðri“ var hið forna guðafjall Kanverja. Eldfornar hugmyndir um „fjallið í norðri“ eru notaðar hér sem tákni um hið heilaga fjall Guðs í Jerúsalem, musterishæðina.

skoðið hallir hennar,
til þess að þér getið sagt komandi kynslóð,
¹⁵ að slíkur sé Drottinn, Guð vor.
Um aldur og ævi mun hann leiða oss.

49 *Fyrir kvenraddir. Til söngstjórans. Kóraltasálmur.*

² Heyrið þetta, allar þjóðir,
hlustið á, allir heimsbúar,
³ bæði lágir og háir,
jafnt ríkir sem fátækir!
⁴ Munnur minn talar speki,
og ígrundun hjarta míns er hyggindi.
⁵ Ég hneigi eyra mitt að spakmæli,
ræð gátu mína við gígjuhljóð.
⁶ Hví skyldi ég óttast á mæðudögunum,
þá er hinir lævísu óvinir mínir umkringja mig með illsku,
⁷ þeir sem reiða sig á auðæfi sín
og stæra sig af sínu mikla ríkidæmi.
⁸ Enginn maður fær keypt bróður sinn lausan
né greitt Guði lausnargjald fyrir hann.
⁹ Lausnargjaldið fyrir líf þeirra mundi verða of hátt,
svo að hann yrði að hætta við það að fullu,
¹⁰ ætti hann að halda áfram að lifa ævinlega
og líta ekki í gröfina.
¹¹ Nei, hann sér, að vitrir menn deyja,
að fífl og fíráðlingar farast hver með öðrum
og láta öðrum eftir auðæfi sín.
¹² Grafir verða heimkynni þeirra að eilífu,
bústaðir þeirra frá kyni til kyns,
jafnvel þótt þeir hafi kennt lendur við nafn sitt.
¹³ Maðurinn í allri sinni vegsemd stenst ekki,
hann verður jafn skepnunum sem farast.

Sálmarnir

¹⁴ Svo fer þeim sem eru þóttafullir,
og þeim sem fylgja þeim og hafa þóknun á tali þeirra. [Sela]

¹⁵ Þeir stíga niður til Heljar eins og sauðahjörð,
dauðinn heldur þeim á beit,
og hinir hreinskilnu drottna yfir þeim, þá er morgnar,
og mynd þeirra eyðist,
Hel verður bústaður þeirra.

¹⁶ En mína sál mun Guð endurleysa,
því að hann mun hrífa mig úr greipum Heljar. [Sela]

¹⁷ Óttast þú ekki, þegar einhver verður ríkur,
þegar dýrð húss hans verður mikil,

¹⁸ því að hann tekur ekkert af því með sér, þegar hann deyr,
auður hans fer ekki niður þangað á eftir honum.

¹⁹ Hann telur sig sælan meðan hann lifir:
„Menn lofa þig, af því að þér farnast vel.“

²⁰ – Hann verður þó að fara til kynslóðar feðra sinna,
sem aldrei að eilífu sjá ljósið.

²¹ Maðurinn í vegsemd, en hyggindalaus,
verður jafn skepnunum sem farast.

50 *Asafs-sálmur.*^a

Drottinn er alvaldur Guð,
hann talar og kallar á jörðina
frá upprás sólar til niðurgöngu hennar.

² Frá Síon, ímynd fegurðarinnar,
birtist Guð í geisladýrð.

³ Guð vor kemur og þegir ekki.
Eyðandi eldur fer fyrir honum,
og í kringum hann geisar stormurinn.

⁴ Hann kallar á himininn uppi
og á jörðina, til þess að dæma lýð sinn:

^a Sjá skýr. við sálm 42.1. Við Asaf eru einnig kenndir sálmarnir 73–83.

Sálmarnir

- ⁵ „Safnið saman dýrkendum mínum,
þeim er gjört hafa sáttmála við mig með fórnun.“
- ⁶ Þá kunngjörðu himnarnir réttlæti hans,
því að Guð er sá sem dæmir. [Sela]
- ⁷ „Heyr, þjóð mín, og lát mig tala,
Ísrael, og lát mig áminna þig,
ég er Drottinn, Guð þinn!
- ⁸ Eigi er það vegna fórna þinna, að ég ávíta þig,
brennifórnir þínar eru stöðuglega frammi fyrir mér.
- ⁹ Ég þarf ekki að taka uxa úr húsi þínu
né geithafra úr stíu þinni,
- ¹⁰ Því að mín eru öll skógardýrin
og skepnurnar á fjöllum þúsundanna.
- ¹¹ Ég þekki alla fugla á fjöllumunum,
og mér er kunnugt um allt það sem hrærist á mörkinni.
- ¹² Væri ég hungraður, mundi ég ekki segja þér frá því,
því að jörðin er mín og allt sem á henni er.
- ¹³ Et ég nauta kjöt,
eða drekk ég hafra blóð?
- ¹⁴ Fær Guði þakkargjörð að fórn
og gjald Hinum hæsta þannig heit þín.
- ¹⁵ Ákalla mig á degi neyðarinnar,
og ég mun frelsa þig, og þú skalt vegsama mig.“
- ¹⁶ En við hinn óguðlega segir Guð:
„Hvernig dirfist þú að telja upp boðorð mín
og taka sáttmála minn þér í munn,
- ¹⁷ þar sem þú þó hatar aga
og varpar orðum mínum að baki þér?
- ¹⁸ Sjáir þú þjóf, leggur þú lag þitt við hann,
og við hórkarla hefir þú samfélag.
- ¹⁹ Þú hleypir munni þínum út í illsku,
og tunga þín bruggar svik.

Sálmarnir

²⁰ Þú situr og bakmælir bróður þínum

og ófrægir son móður þinnar.

²¹ Slíkt hefir þú gjört, og ég ætti að þegja?

Þú heldur, að ég sé líkur þér!

Ég mun hegna þér og endurgjalda þér augljóslega.

²² Hyggið að þessu, þér sem gleymið Guði,

til þess að ég sundurrífi ekki og enginn fái bjargað.

²³ Sá sem færir þakkargjörð að förn, heiðrar mig,

og þann sem breytir grandvarlega, vil ég láta sjá hjálpræði Guðs.“

51 *Til söngstjórans. Sálmur Davíðs, ² þá er Natan spámaður kom til hans, eftir að hann hafði gengið inn til Batsebu.*

³ Guð, vertu mér náðugur sakir elsku þinnar,
afmá brot mín sakir þinnar miklu miskunnsemi.

⁴ Þvo mig hreinan af misgjörð minni,

hreinsa mig af synd minni,

⁵ því að ég þekki sjálfur afbrot mín,

og synd mín stendur mér stöðugt fyrir hugskotssjónum.

⁶ Gegn þér einum hefi ég syndgað

og gjört það sem illt er í augum þínum.

Því ert þú réttlátur, er þú talar,

hreinn, er þú dæmir.

⁷ Sjá, sekur var ég, er ég varð til,

syndugur, er móðir mín fæddi mig.

⁸ Sjá, þú hefir þóknun á hreinskilni hið innra,

og í fylgsnum hjartans kennir þú mér visku!

⁹ Hreinsa mig með ísóp,^a svo að ég verði hreinn,

þvo mig, svo að ég verði hvítari en mjöll.

¹⁰ Lát mig heyra fögnuð og gleði,

lát kætast beinin sem þú hefir sundurmarið.

¹¹ Byrg auglit þitt fyrir syndum mínum

^a Ísópur er trjákennd jurt (runni) með ilmandi blöðum, sem notuð var til hreinsunar og við helgihald páska.

Sálmarnir

og afmá allar misgjörðir mínar.

¹² Skapa í mér hreint hjarta, ó Guð,
og veit mér nýjan, stöðugan anda.

¹³ Varpa mér ekki burt frá augliti þínu
og tak ekki þinn heilaga anda frá mér.

¹⁴ Veit mér aftur fögnuð þíns hjálpræðis
og styð mig með fúsleiks anda,

¹⁵ að ég megi kenna afbrotamönnum vegu þína
og syndarar megi hverfa aftur til þín.

¹⁶ Frelsa mig frá dauðans háska, Guð hjálpræðis míns,
lát tungu mína fagna yfir réttlæti þínu.

¹⁷ Drottinn, opna varir mínar,
svo að munnur minn kunngjöri lof þitt!

¹⁸ Þú hefir ekki þóknun á sláturfórnum – annars mundi ég láta þær í té –
og að brennifórnum er þér ekkert yndi.

¹⁹ Guði þekkar fórnir eru sundurmarinn andi,
sundurmarið og sundurkramið hjarta
munt þú, ó Guð, eigi fyrirlíta.

²⁰ Gjör vel við Síon sakir náðar þinnar,
reis múra Jerúsalem!

²¹ Þá munt þú hafa þóknun á réttum fórnum,
á brenniförn og alförn,
þá munu menn bera fram uxa á altari þitt.

52 *Til söngstjórans. Maskíl eftir Davíð, ² þá er Dóeg Edómíti kom og sagði Sál frá og mælti til hans: Davíð er kominn í hús Ahímeleks.*

³ Hví stærir þú þig af vonskunni, harðstjóri?

Miskunn Guðs varir alla daga!

⁴ Tunga þín býr yfir skaðræði,
eins og beittur rakhnífur,
þú svikaforkur!

⁵ Þú elskar illt meir en gott,

Sálmarnir

lygi fremur en sannsögli. [Sela]

⁶ Þú elskar hvert skaðræðisorð,
þú fláráða tunga!

⁷ Því mun og Guð brjóta þig niður fyrir fullt og allt,
hrífa þig burt og draga þig út úr tjaldi þínu
og uppræta þig úr landi lifenda. [Sela]

⁸ Hinir réttlátu munu sjá það og óttast,
og þeir munu hlæja að honum:

⁹ „Þetta er maðurinn, sem ekki gjörði Guð að vernd sinni,
heldur treysti á hin miklu auðæfi sín
og þrjóskaðist í illsku sinni.“

¹⁰ En ég er sem grænt olíutré í húsi Guðs,
treysti á Guðs náð um aldur og ævi.

¹¹ Ég vil vegsama þig að eilífu, því að þú hefir því til vegar komið,
kunngjöra fyrir augum þinna trúuðu, að nafn þitt sé gott.

53 *Til söngstjórans. Með makalatlagi.^a Davíðs–maskil.*

² Heimskinginn segir í hjarta sínu:

„Enginn Guð er til!“

Ill og andstyggileg er breytni þeirra,
enginn gjörir það sem gott er.

³ Guð lítur af himni
niður á mennina
til þess að sjá, hvort nokkur sé hygginn,
nokkur sem leiti Guðs.

⁴ Allir eru viknir af leið,
allir spilltir,
enginn gjörir það sem gott er,
ekki einn.

⁵ Skyldu þeir ekki fá að kenna á því, illgjörðamennirnir,
þeir er eta lýð minn sem brauð væri

^a Makalat er óþekkt orð. Sennilegt er, að það gefi til kynna lagið, er syngja skyldi.

Sálmarnir

og ákalla eigi Guð?

⁶ Þá skulu þeir verða mjög óttaslegnir,

þar sem ekkert er að óttast,

því að Guð tvístrar beinum þeirra,

er setja herbúðir móti þér.

Þú lætur þá verða til skammar,

því að Guð hefir hafnað þeim.

⁷ Ó að hjálpræði Ísraels komi frá Síon!

Þegar Guð snýr við hag lýðs síns,

skal Jakob fagna, Ísrael gleðjast.

54 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Maskíl eftir Davíð, ² þá er Sifítar komu og sögðu við Sál: Veistu að Davíð felur sig hjá oss?^a*

³ Hjálpa mér, Guð, með nafni þínu,

rétt hlut minn með mætti þínum.

⁴ Guð, heyr þú bæn mína,

ljá eyra orðum munns míns.

⁵ Því að erlendir fjandmenn hefjast gegn mér

og ofríkismenn sækjast eftir lífi mínu,

eigi hafa þeir Guð fyrir augum. [Sela]

⁶ Sjá, Guð er mér hjálpari,

það er Drottinn er styður mig.

⁷ Hið illa mun fjandmönnum mínum í koll koma,

lát þá hverfa af trúfesti þinni.

⁸ Þá vil ég færa þér sjálfviljafórnir,

lofa nafn þitt, Drottinn, að það sé gott,

⁹ því að það hefir frelsað mig úr hverri neyð,

og auga mitt hefir svalað sér á að horfa á óvini mína.

^a 1. Samúelsb. 23.19.

55 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Davíðs–maskil.*

- ² Hlýð, ó Guð, á bæn mína,
fel þig eigi fyrir grátbeiðni minni.
- ³ Veit mér athygli og svara mér.
Ég kveina í harmi mínum og styn
- ⁴ sakir háreysti óvinarins,
sakir hróps hins óguðlega,
því að þeir steypa yfir mig ógæfu
og ofsækja mig grimmilega.
- ⁵ Hjartað berst ákaft í brjósti mér,
ógnir dauðans falla yfir mig,
- ⁶ ótti og skelfing er yfir mig komin,
og hryllingur fer um mig allan,
- ⁷ svo að ég segi: „Ó að ég hefði vængi eins og dúfan,
þá skyldi ég fljúga burt og finna hvíldarstað,
- ⁸ já, ég skyldi svífa langt burt,
ég skyldi gista í eyðimörkinni. [Sela]
- ⁹ Ég skyldi flýta mér að leita mér hælís
fyrir þjótandi vindum og veðri.“
- ¹⁰ Rugla, Drottinn, sundra tungum þeirra,
því að ég sé kúgun og deilur í borginni.
- ¹¹ Dag og nótt ganga þær um á múrum hennar,
en ógæfa og armæða eru þar inni fyrir.
- ¹² Glötun er inni í henni,
ofbeldi og svik víkja eigi burt frá torgi hennar.
- ¹³ Því að það er eigi óvinur sem hæðir mig
– það gæti ég þolað,
og eigi hatursmaður minn er hreykir sér yfir mig
– fyrir honum gæti ég farið í felur,
- ¹⁴ heldur þú, jafningi minn,
vinur minn og kunningi,

Sálmarnir

¹⁵ við sem vorum ástúðarvinir,
sem gengum í eindrægni saman í Guðs hús.

¹⁶ Dauðinn komi yfir þá;
stígi þeir lifandi niður til Heljar,
því að illska er í bústöðum þeirra, í hjörtum þeirra.

¹⁷ En ég hrópa til Guðs,
og Drottinn mun hjálpa mér.

¹⁸ Kvöld og morgna og um miðjan dag
harma ég og styn,
og hann heyrir raust mína.

¹⁹ Hann endurleysir sál mína og gefur mér frið,
svo að þeir geta eigi nálgast mig,
því að mótstöðumenn mínir eru margir.

²⁰ Guð mun heyra,
og hann er ríkir frá eilífð mun lægja þá. [Sela]
Þeir breytast ekki
og óttast eigi Guð.

²¹ Vinur minn lagði hendur á þann er lifði í sátt við hann,
hann rauf sáttmál sitt.

²² Hálli en smjör er tunga hans,
en ófriður er í hjarta hans,
mýkri en olía eru orð hans,
og þó brugðin sverð.

²³ Varpa áhyggjum þínum á Drottin,
hann mun bera umhyggju fyrir þér,
hann mun eigi að eilífu láta réttlátan mann verða valtan á fótum.

²⁴ Og þú, ó Guð, munt steypa þeim niður í grafardjúpið.
Morðingjar og svikarar munu eigi ná hálfum aldri,
en ég treysti þér.

56 *Til söngstjórans. Lag: Dúfan í fjarlægum eikilundi. Miktam eftir Davíð, þá er Filistar gripu hann í Gat.*

² Ver mér náðugur, Guð, því að menn kremja mig,

liðlangan daginn kreppa bardagamenn að mér.

³ Fjandmenn mínir kremja mig liðlangan daginn,

því að margir eru þeir, sem berjast gegn mér.

⁴ Þegar ég er hræddur, treysti ég þér.

⁵ Með Guðs hjálp mun ég lofa orð hans,

Guði treysti ég, ég óttast eigi.

Hvað getur hold gjört mér?

⁶ Þeir spilla málefnum mínum án afláts,

allt það er þeir hafa hugsað í gegn mér, er til ills.

⁷ Þeir áreita mig, þeir sitja um mig,

þeir gefa gætur að ferðum mínum,

eins og þeir væntu eftir að ná lífi mínu.

⁸ Sakir ranglætis þeirra verður þeim engrar undankomu auðið,

steyp þjóðunum í reiði þinni, ó Guð.

⁹ Þú hefir talið hrakninga mína,

tárum mínum er safnað í sjóð þinn,

já, rituð í bók þína.

¹⁰ Fyrir því skulu óvinir mínir hörfa undan, er ég hrópa,

það veit ég, að Guð liðsinnir mér.

¹¹ Með Guðs hjálp mun ég lofa orð hans,

með hjálp Drottins mun ég lofa orð hans.

¹² Guði treysti ég, ég óttast eigi,

hvað geta menn gjört mér?

¹³ Á mér hvíla, ó Guð, heit við þig,

ég vil gjalda þér þakkarförnir,

¹⁴ af því þú hefir frelsað sál mína frá dauða

og fætur mína frá hrösun,

svo að ég megi ganga frammi fyrir Guði í ljósi lífsins.

57 *Til söngstjórans. Lag: Spill eigi. Miktam eftir Davíð, þá er hann flýði inn í hellinn fyrir Sál.*

² Ver mér náðugur, ó Guð, ver mér náðugur!

Því að hjá þér leitar sál mín hælís,
og í skugga vængja þinna vil ég hælís leita,
uns voðinn er liðinn hjá.

³ Ég hrópa til Guðs, hins hæsta,
þess Guðs, er kemur öllu vel til vegar fyrir mig.

⁴ Hann sendir af himni og hjálpar mér,
þegar sá er kremur mig spottar. [Sela]
Guð sendir náð sína og trúfesti.

⁵ Ég verð að liggja meðal ljóna,
er eldi fnæsa.

Tennur þeirra eru spjót og örvar,
og tungur þeirra eru bitur sverð.

⁶ Sýn þig himnum hærri, ó Guð,
dýrð þín breiðist yfir gjörvalla jörðina!

⁷ Þeir hafa lagt net fyrir fætur mína,
sál mín er beygð.

Þeir hafa grafið gryfju fyrir framan mig,
sjálfir falla þeir í hana. [Sela]

⁸ Hjarta mitt er stöðugt, ó Guð,
hjarta mitt er stöðugt,
ég vil syngja og leika.

⁹ Vakna þú, sál mín,
vakna þú, harpa og gígja,
ég vil vekja morgunroðann.

¹⁰ Ég vil lofa þig meðal lýðanna, Drottinn,
vegsama þig meðal þjóðanna,

¹¹ Því að miskunn þín nær til himna
og trúfesti þín til skýjanna.

¹² Sýn þig himnum hærri, ó Guð,
dýrð þín breiðist yfir gjörvalla jörðina.

58 *Til söngstjórans. Lag: Spill eigi. Davíðs–miktam.*

² Talið þér í sannleika það sem rétt er, þér guðir?

Dæmið þér mennina með sanngirni?

³ Nei, allir aðhafist þér ranglæti á jörðu,
hendur yðar vega út ofbeldi.

⁴ Hinir illu eru frá móðurlífi viknir af leið,
lygarar fara villir vegar frá móðurskauti.

⁵ Eitur þeirra er eins og höggormseitur,
þeir eru eins og dauf naðra, sem lokar eyrunum

⁶ til þess að heyra ekki raust særingamannsins
né hins slungna töframanns.

⁷ Guð, brjót sundur tennurnar í munni þeirra,
mölva jaxlana úr ljónunum, Drottinn!

⁸ Lát þá hverfa eins og vatn, sem rennur burt;
miði hann örvum sínum á þá, þá hníga þeir,

⁹ eins og snigillinn, sem rennur í sundur og hverfur,
ótímaburður konunnar, er eigi sá sólina.

¹⁰ Áður en pottar yðar kenna hitans af þyrnunum,
hvort sem þyrnarnir eru grænir eða glóandi,
feykir hann hinum illa burt.^a

¹¹ Þá mun hinn réttláti fagna, af því að hann hefir fengið að sjá hefndina,
hann mun lauga fætur sína í blóði hinna óguðlegu.

¹² Þá munu menn segja: Hinn réttláti hlýtur þó ávöxt;
það er þó til Guð, sem dæmir á jörðunni.

^a Merking 10.v. í hebr. textanum er óljós.

59 *Til söngstjórans. Lag: Spill eigi. Miktam eftir Davíð, þá er Sál sendi menn og þeir héldu vörð um húsið til þess að drepa hann.*

² Frelsa mig frá óvinum mínum, Guð minn,

þjarga mér frá fjendum mínum.

³ Frelsa mig frá illgjörðamönnunum

og hjálpa mér gegn morðingjunum,

⁴ Því sjá, þeir sitja um líf mitt,

hinir sterku áreita mig,

þótt ég hafi ekki brotið eða syndgað, Drottinn.

⁵ Þótt ég hafi eigi misgjört, hlaupa þeir að og búast til áhlaups.

Vakna þú mér til liðveislu og lít á!

⁶ En þú, Drottinn, Guð hersveitanna, Ísraels Guð,

vakna þú til þess að vitja allra þjóðanna,

þyrn eigi neinum fráhverfum syndara. [Sela]

⁷ Á hverju kvöldi koma þeir aftur,

ýlfra eins og hundar

og sveima um borgina.

⁸ Sjá, það freyðir úr munni þeirra,

sverð eru á vörum þeirra,

því að – „Hver heyrir?“

⁹ En þú, Drottinn, hlærð að þeim,

þú gjörir gys að öllum þjóðunum.

¹⁰ Vigi mitt, um þig vil ég kveða,

því að Guð er háborg mín.

¹¹ Guð kemur í móti mér með náð sinni,

Guð lætur mig sjá óvini mína auðmýkta.

¹² Drep þá eigi, svo að lýður minn gleymi eigi,

lát þá reika fyrir veldi þínu og steyp þeim af stóli,

þú Drottinn, skjöldur vor,

¹³ sakir syndar munns þeirra, orðsins af vörum þeirra,

og lát þá verða veidda í hroka þeirra,

Sálmarnir

og sakir formælinga þeirra og lygi, er þeir tala.

¹⁴ Afmá þá í reiði, afmá þá, uns þeir eru eigi framar til,
og lát þá kenna á því, að Guð ríkir yfir Jakobsætt,
allt til endimarka jarðar. [Sela]

¹⁵ Á hverju kveldi koma þeir aftur,
ýlfra eins og hundar
og sveima um borgina.

¹⁶ Þeir reika um eftir æti
og urra, ef þeir verða eigi saddir.

¹⁷ En ég vil kveða um mátt þinn
og fagna yfir náð þinni á hverjum morgni,
því að þú hefir gjörst háborg mín
og athvarf á degi neyðar minnar.

¹⁸ Vígi mitt, um þig vil ég kveða,
því að Guð er háborg mín,
minn miskunnsami Guð.

60 *Til söngstjórans. Lag: Vitnisburðarliljan. Miktam eftir Davíð, til fræðslu, ² þá er hann barðist við Sýrlendinga frá Mesópotamíu og Sýrlendinga frá Sóba, og Jóab sneri við og vann sigur á Edómítum í Saltdalnum, tólf þúsund manns.*

³ Guð, þú hefir útskúfað oss og tvístrað oss,
þú reiddist oss – snú þér aftur að oss.

⁴ Þú lést jörðina gnötra og rofna,
gjör við sprungur hennar, því að hún reikar.

⁵ Þú lést lýð þinn kenna á hörðu,
lést oss drekka vímuvín.

⁶ Þú hefir gefið þeim, er óttast þig, hermerki,
að þeir mættu flýja undan bogunum. [Sela]

⁷ Hjálpa þú með hægri hendi þinni og bænheyr oss,
til þess að ástvinir þínir megi frelsast.

⁸ Guð hefir sagt í helgidómi sínum: „Ég vil fagna,
ég vil skipta Síkem,
mæla út Súkkót-dal.

⁹ Ég á Gíleað og ég á Manasse,
og Efraím er hlíf höfði mínu,
Júda veldissproti minn.

¹⁰ Móab er mundlaug mín,
í Edóm fleygi ég skónum mínum,
yfir Filisteu fagna ég.“

¹¹ Hver vill fara með mig í örugga borg,
hver vill flytja mig til Edóm?

¹² Þú hefir útskúfað oss, ó Guð,
og þú, Guð, fer eigi út með hersveitum vorum.

¹³ Veit oss lið gegn fjandmönnum,
því að mannahjálpi er ónýtt.

¹⁴ Með Guðs hjálpi munum vér hreystiverk vinna,
og hann mun troða óvini vora fótum.

61 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Eftir Davíð.*

² Heyr, ó Guð, hróp mitt,
gef gaum bæn minni.

³ Frá endimörkum jarðar hrópa ég til þín,
meðan hjarta mitt örmagnast.
Hef mig upp á bjarg það, sem mér er of hátt.

⁴ Leið mig, því að þú ert orðinn mér hæli,
öruggt vígi gegn óvinum.

⁵ Lát mig gista í tjaldi þínu um eilífð,
leita hælis í skjóli vængja þinna. [Sela]

⁶ Því að þú, ó Guð, hefir heyrt heit mín,
þú hefir uppfyllt óskir þeirra er óttast nafn þitt.

⁷ Þú munt lengja lífdaga konungs,
láta ár hans vara frá kyni til kyns.

⁸ Hann skal sitja um eilífð frammi fyrir Guði,
lát miskunn og trúfesti varðveita hann.

⁹ Þá vil ég lofsyngja nafni þínu um aldur,

og efna heit mín dag frá degi.

62 *Til söngstjórans. Fyrir Jedútún.^a Davíðssálmur.*

² Bíð róleg eftir Guði, sála mín,
frá honum kemur hjálpræði mitt.

³ Hann einn er klettur minn og hjálpræði,
háborg mín – ég verð eigi valtur á fótum.

⁴ Hversu lengi ætlið þér að ryðjast allir saman
gegn einum manni til að fella hann
eins og hallan vegg,
eins og hrynjandi múr?

⁵ Þeir ráðgast um það eitt að steypa honum úr tign hans,
þeir hafa yndi af lygi,
þeir blessa með munninum, en bölvu í hjartanu. [Sela]

⁶ Bíð róleg eftir Guði, sála mín,
því að frá honum kemur von mín.

⁷ Hann einn er klettur minn og hjálpræði,
háborg mín – ég verð eigi valtur á fótum.

⁸ Hjá Guði er hjálpræði mitt og vegsemd,
minn örugga klett og hæli mitt hefi ég í Guði.

⁹ Treyst honum, allur þjóðsöfnuðurinn,
úthellið hjörtum yðar fyrir honum,
Guð er vort hæli. [Sela]

¹⁰ Hégóminn einn eru mennirnir,
tál eru mannanna börn,
á metaskálunum lyftast þeir upp,
einber hégómi eru þeir allir saman.

¹¹ Treystið eigi ránfeng
og alið eigi fánýta von til rændra muna,
þótt auðurinn vaxi, þá gefið því engan gaum.

¹² Eitt sinn hefir Guð talað,

^a Eða: *Við skrifamál.*

tvisvar hefi ég heyrt það:

„Hjá Guði er styrkleikur.“

¹³ Já, hjá þér, Drottinn, er miskunn,
því að þú geldur sérhverjum eftir verkum hans.

63 *Sálmur eftir Davíð, þá er hann var í Júda–eyðimörk.*

² Drottinn, þú ert minn Guð, þín leita ég,
sál mína þyrstir eftir þér,
hold mitt þráir þig,
í þurru landi, örþrota af vatnsleysi.

³ Þannig hefi ég litast um eftir þér í helgidóminum
til þess að sjá veldi þitt og dýrð,
⁴ því að miskunn þín er mætari en lífið.

Varir mínar skulu vegsama þig.

⁵ Þannig skal ég lofa þig meðan lífi,
hefja upp hendurnar í þínu nafni.

⁶ Sál mín mettast sem af merg og feiti,
og með fagnandi vörum lofar þig munnur minn,

⁷ þá er ég minnst þín í hvílu minni,
hugsa um þig á næturvökunum.

⁸ Því að þú ert mér fulltingi,
í skugga vængja þinna fagna ég.

⁹ Sál mín heldur sér fast við þig,
hægri hönd þín styður mig.

¹⁰ Þeir sem sitja um líf mitt sjálfum sér til glötunar,
munu hverfa í djúp jarðar.

¹¹ Þeir munu verða ofurseldir sverðseggjum,
verða sjakölunum að bráð.

¹² Konungurinn skal gleðjast yfir Guði,
hver sá er sver við hann, skal sigri hrósa,
af því að munni lygaranna hefir verið lokað.

64 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

- ² Heyr, ó Guð, raust mína, er ég kveina,
varðveit líf mitt fyrir ógnum óvinarins.
- ³ Skýl mér fyrir bandalagi bófanna,
fyrir óaldarflokki illvirkjanna,
- ⁴ er hvetja tungur sínar sem sverð,
leggja örvar sínar, beiskyrðin, á streng
- ⁵ til þess að skjóta í leyni á hinn ráðvanda,
skjóta á hann allt í einu, hvergi hræddir.
- ⁶ Þeir binda fastmælum með sér ill áform,
tala um að leggja leynisnörur,
þeir hugsa: „Hver ætli sjái það?“
- ⁷ Þeir upphugsa ranglæti:
„Vér erum tilbúnir, vel ráðin ráð!“
því að hugskot hvers eins og hjarta er fullt véla.
- ⁸ Þá lýstur Guð þá með örinni,
allt í einu verða þeir sárir,
- ⁹ og tunga þeirra verður þeim að falli.
Allir þeir er sjá þá, munu hrista höfuðið.
- ¹⁰ Þá mun hver maður óttast
og kunngjöra dádír Guðs
og gefa gætur að verkum hans.
- ¹¹ Hinn réttláti mun gleðjast yfir Drottni
og leita hælís hjá honum,
og allir hjartahreinir munu sigri hrósa.

65 *Til söngstjórans. Davíðssálmur. Ljóð.*

- ² Þér ber lofsöngur, Guð, á Síon,
og við þig séu heitin efnd.
- ³ Þú sem heyrir bænir,
til þín kemur allt hold.

Sálmarnir

⁴ Margvíslegar misgjörðir urðu mér yfirsterkari,
en þú fyrirgafst afbrot vor.

⁵ Sæll er sá er þú útvelur og lætur nálægjast þig
til þess að búa í forgörðum þínum,
að vér megum seðjast af gæðum húss þíns,
helgidómi mustæris þíns.

⁶ Með óttalegum verkum svarar þú oss í réttlæti,
þú Guð hjálpræðis vors,
þú athvarf allra jarðarinnar endimarka
og fjarlæggra stranda,

⁷ þú sem festir fjöllin með krafti þínum,
gyrtur styrkleika,

⁸ þú sem stöðvar brimný hafsins,
brimnýinn í bylgjum þess
og háreystina í þjóðunum,

⁹ svo að þeir er búa við endimörk jarðar óttast tákn þín,
austrið og vestrið lætur þú fagna.

¹⁰ Þú hefir vitjað landsins og vökvað það,
blessað það ríkulega
með læk Guðs, fullum af vatni,
þú hefir framleitt korn þess, því að þannig hefir þú gjört það úr garði.

¹¹ Þú hefir vökvað plógför þess, jafnað plóggarða þess,
með regnskúrum hefir þú mykt það, blessað gróður þess.

¹² Þú hefir krýnt árið með gæsku þinni,
og vagnspor þín drjúpa af feiti.

¹³ Það drýpur af heiðalöndunum,
og hæðirnar girðast fögnuði.

¹⁴ Hagarnir klæðast hjörðum,
og dalirnir hyljast korni.
Allt fagnar og syngur.

66 *Til söngstjórans. Ljóð. Sálmur.*

Fagnið fyrir Guði, gjörvallt jarðríki,

² syngið um hans dýrlega nafn,

gjörið lofstír hans vegsamlegan.

³ Mælið til Guðs:

Hversu óttaleg eru verk þín,

sakir mikilleiks máttar þíns hræsna óvinir þínir fyrir þér.

⁴ Öll jörðin lúti þér og lofsyngi þér,

lofsyngi nafni þínu. [Sela]

⁵ Komið og sjáið verkin Guðs,

sem er óttalegur í breytni sinni gagnvart mönnunum.

⁶ Hann breytti hafinu í þurrlendi,

þeir fóru fótgangandi yfir ána.

Þá glöddumst vér yfir honum.

⁷ Hann ríkir um eilífð sakir veldis síns,

augu hans gefa gætur að þjóðunum,

uppreistarmenn mega eigi láta á sér bæra. [Sela]

⁸ Þér lýðir, lofið Guð vorn

og látið hljóma lofsöng um hann.

⁹ Hann veitti sálum vorum lífið

og lét oss eigi verða valta á fótum.

¹⁰ Því að þú hefir rannsakað oss, ó Guð,

hreinsað oss, eins og silfur er hreinsað.

¹¹ Þú hefir varpað oss í fangelsi,

lagt byrði á lendar vorar.

¹² Þú hefir látið menn ganga yfir höfuð vor,

vér höfum farið gegnum eld og vatn,

en nú hefir þú leitt oss út á víðan vang.

¹³ Ég kem í hús þitt með brennifórnir,

efni heit mín við þig,

¹⁴ þau er varir mínar hétu

Sálmarnir

og munnur minn nefndi,

þá er ég var í nauðum staddur.

¹⁵ Ég færi þér brennifórn af feitum dýrum,

ásamt fórnarilm af hrútum,

ég fórna nautum og höfrum. [Sela]

¹⁶ Komið, hlýðið til, allir þér er óttist Guð, að ég megi segja frá,

hvað hann hefir gjört fyrir mig.

¹⁷ Til hans hrópaði ég með munni mínum,

en lofgjörð lá undir tungu minni.

¹⁸ Ef ég hygg á illt í hjarta mínu,

þá heyrir Drottinn ekki.

¹⁹ En Guð hefir heyrt,

gefið gaum að bænaráði mínu.

²⁰ Lofaður sé Guð,

er eigi vísaði bæn minni á bug

né tók miskunn sína frá mér.

67 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Sálmur. Ljóð.*

² Guð sé oss náðugur og blessi oss,

hann láti ásjónu sína lýsa meðal vor, [Sela]

³ svo að þekkja megi veg þinn á jörðunni

og hjálpræði þitt meðal allra þjóða.

⁴ Lýðirnir skulu lofa þig, ó Guð,

þig skulu gjörvallir lýðir lofa.

⁵ Gleðjast og fagna skulu þjóðirnar,

því að þú dæmir lýðina réttvíslega

og leiðir þjóðirnar á jörðunni. [Sela]

⁶ Lýðirnir skulu lofa þig, ó Guð,

þig skulu gjörvallir lýðir lofa.

⁷ Jörðin hefir gefið ávöxt sinn,

Guð, vor Guð, blessar oss.

⁸ Guð blessi oss,
svo að öll endimörk jarðar megi óttast hann.

68 *Til söngstjórans. Davíðssálmur. Ljóð.*

² Guð rís upp, óvinir hans tvístrast,
þeir sem hata hann flýja fyrir augliti hans.

³ Eins og reykur eyðist, eyðast þeir,
eins og vax bráðnar í eldi,
tortímast óguðlegir fyrir augliti Guðs.

⁴ En réttlátir gleðjast, fagna fyrir augliti Guðs
og kætast stórum.

⁵ Syngið fyrir Guði, vegsamið nafn hans,
leggið braut fyrir hann er ekur gegnum öræfin.
Drottinn heitir hann, fagnið fyrir augliti hans.

⁶ Hann er faðir föðurlausra, vörður ekknanna,
Guð í sínum heilaga bústað.

⁷ Guð lætur hina einmana hverfa heim aftur,
hann leiðir hina fjötruðu út til hamingju,
en uppreisnarseggir skulu búa í hrjóstrugu landi.

⁸ Ó Guð, þegar þú fórst út á undan lýð þínum,
þegar þú brunaðir fram um öræfin, [Sela]

⁹ Þá nötraði jörðin,
og himnarnir drupu
fyrir Guði, Drottni frá Sínaí,
fyrir Guði, Ísraels Guði.

¹⁰ Ríkulegu regni dreyptir þú, ó Guð, á arfleifð þína,
það sem vanmegnaðist, styrktir þú.

¹¹ Staðinn þar sem söfnuður þinn dvelur,
bjóst þú hinum hrjáðu, ó Guð, sakir gæsku þinnar.

¹² Drottinn lætur orð sín rætast,
konurnar sem sigur boða eru mikill her:

¹³ „Konungar hersveitanna flýja, þeir flýja,

Sálmarnir

en hún sem heima situr skiptir herfangi.

¹⁴ Hvort viljið þér liggja milli fjárgirðinganna?

Vængir dúfunnar eru lagðir silfri

og fjaðrir hennar íbleiku gulli.“

¹⁵ Þegar Hinn almáttki tvístraði konungunum,

þá snjóaði á Salmon.

¹⁶ Guðs fjall er Basansfjall,

tindafjall er Basansfjall.^a

¹⁷ Hví lítið þér, tindafjöll, öfundarauga

það fjall er Guð hefir kjörið sér til bústaðar,^b

þar sem Drottinn samt mun búa um eilífð?

¹⁸ Hervagnar Guðs eru tíþúsundir,

þúsundir á þúsundir ofan.

Hinn alvaldi kom frá Sínaí til helgidómsins.^c

¹⁹ Þú steigst upp til hæða,

hafðir á burt bandingja,

tókst við gjöfum frá mönnum,

jafnvel uppreisnarmönnum,

að þú, Drottinn, Guð, mættir búa þar.

²⁰ Lofaður sé Drottinn, er ber oss dag eftir dag,

Guð er hjálpráð vort. [Sela]

²¹ Guð er oss hjálpræðisguð,

og Drottinn alvaldur bjargar frá dauðanum.

²² Já, Guð sundurmolar höfuð óvina sinna,

hvirfil þeirra, er ganga í sekt sinni.

²³ Drottinn hefir sagt: „Ég vil sækja þá til Basan,

flytja þá frá djúpi hafsins,

²⁴ að þú megir troða þá til bana,

að tungur hunda þinna megi fá sinn hlut af óvinunum.“

^a *Salmon* (nafn á fjalli) og *Basan* (háslétta norðaustur af Jórdan) tengjast fornum hugmyndum um hið heilaga fjall í norðri. (Sjá skýr. við sálm 48.3.)

^b Þ.e. Síonsfjall í Jerúsalem.

^c Þ.e. musterisins í Jerúsalem.

Sálmarnir

²⁵ Menn horfa á inngöngu þína, ó Guð,
inngöngu Guðs míns og konungs í musterið.

²⁶ Söngvarar eru í fararbroddi, þá strengleikarar,
ásamt yngismeyjum, er berja bumbur.

²⁷ Lofið Guð á hátíðarsamkundum,
lofið Drottin, þér sem eruð af uppsprettu Ísraels.

²⁸ Þar er Benjamín litli, er ríkir yfir þeim,
höfðingjar Júda í þyrpingu,
höfðingjar Sebúlons, höfðingjar Naftalí.

²⁹ Bjóð út, ó Guð, styrkleik þínum,
þeim styrkleik sem þú hefir auðsýnt oss

³⁰ frá musteri þínu í Jerúsalem.

Konungar skulu færa þér gjafir.

³¹ Ógna þú dýrinu í sefinu,^a
uxaflokkunum ásamt bolakálfum þjóðanna,
sem troða menn fótum sökum ágirndar sinnar á silfri.

Tvístra þú þjóðum, er unna ófriði!

³² Það koma sendiherrar frá Egyptalandi,
Bláland færir Guði gjafir hröðum höndum.

³³ Þér konungsríki jarðar, syngið Guði,
syngið Drottni lof, [Sela]

³⁴ honum sem ekur um himnanna himna frá eilífð,
hann lætur raust sína gjalla, hina völdugu raust.

³⁵ Tjáið Guði dýrð,
yfir Ísrael er hátign hans
og máttur hans í skýjunum.

³⁶ Ógurlegur er Guð í helgidómi sínum,
Ísraels Guð veitir lýðnum mátt og megin.
Lofaður sé Guð!

^a *Dýrið* í sefinu (tákn Egyptalands) og *uxaflokkarnir* . . . merkja þá ógn, sem Guðs lýð stendur af fjandsamlegum öflum.

69 *Til söngstjórans. Liljulag. Davíðssálmur.*

- ² Hjálpa mér, ó Guð,
því að vötnin ætla að drekkja mér.
- ³ Ég er sokkinn niður í botnlausa leðju
og hefi enga fótfestu,
ég er kominn ofan í vatnadjúp
og bylgjurnar ganga yfir mig.
- ⁴ Ég hefi æpt mig þreyttan,
er orðinn brennandi þurr í kverkunum,
augu mín eru döpruð orðin
af að þreyja eftir Guði mínum.
- ⁵ Fleiri en hárin á höfði mér eru þeir
er hata mig að ástæðulausu,
fleiri en bein mín þeir
sem án saka eru óvinir mínir.
Því sem ég hefi eigi rænt,
hefi ég samt orðið að skila aftur.
- ⁶ Þú, Guð, þekkir heimsku mína,
og sakir mínar dyljast þér eigi.
- ⁷ Lát eigi þá, er vona á þig,
verða til skammar mín vegna,
ó Drottinn, Drottinn hersveitanna,
lát eigi þá er leita þín,
verða til svívirðingar mín vegna,
þú Guð Ísraels.
- ⁸ Þín vegna ber ég háðung,
þín vegna hylur svívirðing auglit mitt.
- ⁹ Ég er ókunnur orðinn bræðrum mínum
og óþekktur sonum móður minnar.
- ¹⁰ Vandlæting vegna húss þíns hefir uppetið mig,
og smánanir þeirra er smána þig, hafa lent á mér.

Sálmarnir

¹¹ Ég hefi þjáð mig með föstu,
en það varð mér til háðungar.

¹² Ég gjörði hærusekk að klæðnaði mínum,
og ég varð þeim að orðskvið.

¹³ Þeir er sitja í hliðinu, ræða um mig,
og þeir er drekka áfengan drykk, syngja um mig.

¹⁴ En ég bið til þín, Drottinn, á stund náðar þinnar.
Svara mér, Guð, í trúfesti hjálpræðis þíns
sakir mikillar miskunnar þinnar.

¹⁵ Drag mig upp úr leðjunni, svo að ég sökkti eigi,
lát mig björgun hljóta frá hatursmönnum mínum og úr hafdjúpinu.

¹⁶ Lát eigi vatnsbylgjurnar ganga yfir mig,
né djúpið svelgja mig,
og lát eigi brunninn lykja aftur op sitt yfir mér.

¹⁷ Bænheyr mig, Drottinn, sakir gæsku náðar þinnar,
snú þér að mér eftir mikilleik miskunnar þinnar.

¹⁸ Hyl eigi auglit þitt fyrir þjóni þínum,
því að ég er í nauðum staddur, flýtt þér að bænheyra mig.

¹⁹ Nálgast sál mína, leys hana,
frelsa mig sakir óvina minna.

²⁰ Þú þekkir háðung mína og skömm og svívirðing,
allir fjendur mínir standa þér fyrir sjónum.

²¹ Háðungin kremur hjarta mitt,
svo að ég örvænti.

Ég vonaði, að einhver mundi sýna meðaumkun, en þar var enginn,
og að einhverjir mundu hugga, en fann engan.

²² Þeir fengu mér malurt til matar,
og við þorstanum gáfu þeir mér vinsýru að drekka.

²³ Svo verði þá borðið fyrir framan þá að snöru,
og að gildru fyrir þá sem ugglasir eru.

²⁴ Myrkvist augu þeirra, svo að þeir sjái eigi,
og lát lendar þeirra ávallt riða.

Sálmarnir

- ²⁵ Hell þú reiði þinni yfir þá
og lát þína brennandi gremi ná þeim.
- ²⁶ Búðir þeirra verði eyddar
og enginn búi í tjöldum þeirra,
- ²⁷ Því að þann sem þú hefir lostið, ofsækja þeir
og auka þjáningar þeirra er þú hefir gegnumstungið.
- ²⁸ Bæt sök við sök þeirra
og lát þá eigi ganga inn í réttlæti þitt.
- ²⁹ Verði þeir afmáðir úr bók lifenda
og eigi skráðir með réttlátum.
- ³⁰ En ég er volaður og þjáður,
hjálp þín, ó Guð, mun bjarga mér.
- ³¹ Ég vil lofa nafn Guðs í ljóði
og mikla það í lofsöng.
- ³² Það mun Drottni líka betur en uxar,
ungneyti með hornum og klaufum.
- ³³ Hinir auðmjúku sjá það og gleðjast,
þér sem leitið Guðs – hjörtu yðar lifni við.
- ³⁴ Því að Drottinn hlustar á hina fátæku
og fyrirlítur eigi bandingja sína.
- ³⁵ Hann skulu lofa himinn og jörð,
höfin og allt sem í þeim hrærist.
- ³⁶ Því að Guð veitir Sion hjálp og reisir við borgirnar í Júda,
og menn skulu búa þar og fá landið til eignar.
- ³⁷ Niðjar þjóna hans munu erfa það,
og þeir er elska nafn hans, byggja þar.

70 *Til söngstjórans. Davíðssálmur. Minningarljóð.*

- ² Guð, lát þér þóknast að frelsa mig,
Drottinn, skunda mér til hjálpar.
- ³ Lát þá verða til skammar og hljóta kinnroða,
er sitja um líf mitt,

lát þá hverfa aftur með skömm,

er óska mér ógæfu.

⁴ Lát þá hörfa undan sakir smánar sinnar,

er hrópa háð og spé.

⁵ En allir þeir er leita þín,

skulu gleðjast og fagna yfir þér,

þeir er unna hjálpræði þínu,

skulu sífellt segja: „Vegsamaður sé Guð!“

⁶ Ég er þjáður og snauður,

hraða þér til mín, ó Guð.

Þú ert fulltingi mitt og frelsari,

dvel eigi, Drottinn!

71

Hjá þér, Drottinn, leita ég hælís,

lát mig aldrei verða til skammar.

² Frelsa mig og bjarga mér eftir réttlæti þínu,

hneig eyru þín til mín og hjálpa mér.

³ Ver mér verndarbjarg,

vígi mér til hjálpar,

því að þú ert bjarg mitt og vígi.

⁴ Guð minn, bjarga mér úr hendi illgjarnra,

undan valdi illvirkja og harðstjóra.

⁵ Því að þú ert von mín,

þú, Drottinn, ert athvarf mitt frá æsku.

⁶ Við þig hefi ég stuðst frá móðurlífi,

frá móðurskauti hefir þú verið skjól mitt,

um þig hljómar ætíð lofsöngur minn.

⁷ Ég er mörgum orðinn sem undur,

en þú ert mér öruggt hæli.

⁸ Munnur minn er fullur af lofstír þínum,

af dýrð þinni daginn allan.

Sálmarnir

⁹ Útskúfa mér eigi í elli minni,
yfirgef mig eigi, þá er þróttur minn þverrar.

¹⁰ Því að óvinir mínir tala um mig,
þeir er sitja um líf mitt, bera ráð sín saman:

¹¹ „Guð hefir yfirgefið hann.

Eltið hann og grípið hann,

því að enginn bjargar.“

¹² Guð, ver eigi fjarri mér,

Guð minn, skunda til liðs við mig.

¹³ Lát þá er sýna mér fjandskap farast með skömm,
lát þá íklæðast háðung og svívirðing, er óska mér ógæfu.

¹⁴ En ég vil sífellt vona

og auka enn á allan lofstír þinn.

¹⁵ Munnur minn skal segja frá réttlæti þínu,

frá hjálpsemdum þínum allan daginn,

því að ég veit eigi tölu á þeim.

¹⁶ Ég vil segja frá máttarverkum Drottins,

ég vil boða réttlæti þitt, það eitt.

¹⁷ Guð, þú hefir kennt mér frá æsku,

og allt til þessa kunngjóri ég dásendarverk þín.

¹⁸ Yfirgef mig eigi, ó Guð,

þegar ég er gamall orðinn og grár fyrir hærum,

að ég megi kunngjöra styrkleik þinn komandi kynslóð.

¹⁹ Máttur þinn og réttlæti þitt, ó Guð,

nær til himins,

þú sem hefir framið stórvirki,

Guð, hver er sem þú?

²⁰ Þú sem hefir látið oss horfa upp á

miklar nauðir og ógæfu,

þú munt láta oss lifna við að nýju

og láta oss aftur stíga upp úr undirdjúpum jarðar.

²¹ Þú munt auka við tign mína

Sálmarnir

og aftur veita mér huggun.

²² Þá vil ég lofa trúfesti þína með hörpuleik, Guð minn,
leika á gígju fyrir þér,
þú Hinn heilagi í Ísrael.

²³ Varir mínar skulu fagna, er ég leik fyrir þér,
og sál mín er þú hefir leyst.

²⁴ Þá skal og tunga mín tala um réttlæti þitt liðlangan daginn,
því að þeir urðu til skammar, já hlutu kinnroða,
er óskuðu mér ógæfu.

72 *Eftir Salómon.*

Guð, sel konungi í hendur dóma þína
og konungssyni réttlæti þitt,

² að hann dæmi lýð þinn með réttvísi
og þína þjáðu með sanngirni.

³ Fjöllin beri lýðnum frið
og hálsarnir réttlæti.

⁴ Hann láti hina þjáðu meðal lýðsins ná rétti sínum,
hann hjálpi hinum snauðu og kremji kúgarann.

⁵ Þá mun hann lifa meðan sólin skín
og tunglið ber birtu, frá kyni til kyns.

⁶ Hann mun falla sem regn á slægjuland,
sem regnskúrir, er vökva landið.

⁷ Um hans daga skal réttlætið blómgast
og gnóttir friðar, uns tunglið er eigi framar til.

⁸ Og hann skal ríkja frá hafi til hafs,
frá Fljótinu til endimarka jarðar.

⁹ Fjandmenn hans skulu beygja kné fyrir honum
og óvinir hans sleikja duftið.

¹⁰ Konungarnir frá Tarsis og eylöndunum
skulu koma með gjafir,
konungarnir frá Saba og Seba

Sálmarnir

skulu færa skatt.

¹¹ Og allir konungar skulu lúta honum,
allar þjóðir þjóna honum.

¹² Hann bjargar hinum snauða, er hrópar á hjálp,
og hinum þjáða, er enginn liðsinnir.

¹³ Hann aumkast yfir bágstadda og snauða,
og fátækum hjálpar hann.

¹⁴ Frá ofbeldi og ofríki leysir hann þá,
og blóð þeirra er dýrmætt í augum hans.

¹⁵ Hann mun lifa
og menn munu gefa honum Saba–gull,
menn munu sífelld biðja fyrir honum,
blessa hann liðlangan daginn.

¹⁶ Gnóttir korns munu vera í landinu,
á fjallatindunum,
í gróðri þess mun þjóta eins og í Líbanon,
og menn skulu spretta upp í borgunum eins og gras úr jörðu.

¹⁷ Nafn hans mun vara að eilífu,
meðan sólin skín mun nafn hans gróa.
Og með honum skulu allar ættkvíslir jarðarinnar óska sér blessunar,
allar þjóðir munu hann sælan segja.

¹⁸ Lofaður sé Drottinn, Guð, Ísraels Guð,
sem einn gjörir furðuverk,

¹⁹ og lofað sé hans dýrlega nafn um eilífð,
og öll jörðin fyllist dýrð hans.

Amen, amen.

²⁰ Bænir Davíðs Ísaísonar eru á enda.

Priðja bók

73 *Asafs-sálmur.*

Vissulega er Guð góður við Ísrael,
við þá sem hjartahreinir eru.

² Nærri lá, að fætur mínir hrösuðu,
lítið vantaði á, að ég skriðnaði í skrefi,

³ því að ég fylltist gremju út af hinum hrokafullu,
þegar ég sá gengi hinna guðlausu.

⁴ Þeir hafa engar hörmungar að bera,
líkami þeirra er heill og hraustur.

⁵ Þeim mætir engin mæða sem öðrum mönnum,
og þeir verða eigi fyrir neinum áföllum eins og aðrir menn.

⁶ Fyrir því er hrokinn hálsfesti þeirra,
þeir eru sveipaðir ofríki eins og yfirhöfn.

⁷ Frá mörhjarta kemur misgjörð þeirra,
girndir þeirra ganga fram úr öllu hófi.

⁸ Þeir spotta og tala af illsku,
mæla kúgunarorð í mikilmennsku sinni.

⁹ Með munni sínum snerta þeir himininn,
en tunga þeirra er tíðförul um jörðina.

¹⁰ Fyrir því aðhyllist lýðurinn þá
og teyggar gnóttir vatns.

¹¹ Þeir segja: „Hvernig ætti Guð að vita
og Hinn hæsti að hafa nokkra þekkingu?“

¹² Sjá, þessir menn eru guðlausir,
og þó lifa þeir ætíð áhyggjulausir og auka efni sín.

¹³ Vissulega hefi ég til ónýtis haldið hjarta mínu hreinu
og þvegið hendur mínar í sakleysi,

¹⁴ ég þjáist allan daginn,
og á hverjum morgni bíður mín hirting.

¹⁵ Ef ég hefði haft í hyggju að tala þannig,

Sálmarnir

sjá, þá hefði ég brugðið trúnaði við kyn barna þinna.

¹⁶ En ég hugsaði um, hvernig ég ætti að skilja það,

það var erfitt í augum mínum,

¹⁷ uns ég kom inn í helgidóma Guðs

og skildi afdrif þeirra:

¹⁸ Vissulega setur þú þá á sleipa jörð,

þú lætur þá falla í rústir.

¹⁹ Sviplega verða þeir að auðn,

líða undir lok, tortímdir af skelfingum.

²⁰ Eins og draum er maður vaknar,

þannig fyrirlítur þú, Drottinn, mynd þeirra, er þú ríst á fætur.

²¹ Þegar beiskja var í hjarta mínu

og kvölin nísti hug minn,

²² þá var ég fáraðlingur og vissi ekkert,

var sem skynlaus skepna gagnvart þér.

²³ En ég er ætíð hjá þér,

þú heldur í hægri hönd mína.

²⁴ Þú munt leiða mig eftir ályktun þinni,

og síðan munt þú taka við mér í dýrð.

²⁵ Hvern á ég annars að á himnum?

Og hafi ég þig, hirði ég eigi um neitt á jörðu.

²⁶ Þótt hold mitt og hjarta tærist,

er Guð bjarg hjarta míns og hlutskipti mitt um eilífð.

²⁷ Því sjá, þeir sem fjarlægjast þig, farast,

þú afmáir alla þá, sem eru þér ótrúir.

²⁸ En mín gæði eru það að vera nálægt Guði,

ég hefi gjört Drottin að athvarfi mínu

og segi frá öllum verkum þínum.

74 *Asafs–maskil.*

Hví hefir þú, Guð, hafnað oss að fullu,

hví rýkur reiði þín gegn gæsluhjörð þinni?

² Haf í minni söfnuð þinn, er þú aflaðir forðum

og leystir til þess að vera kynkvísl óðals þíns,

haf í minni Síonfjall, þar sem þú hefir tekið þér bústað.

³ Bein þú skrefum þínum til hinna endalausú rústa:

Öllu hafa óvinirnir spillt í helgidóminum!

⁴ Fjandmenn þínir grenjuðu inni á samkomustað þínum,
reistu upp hermerki sín.

⁵ Eins og menn sem reiða hátt

axir í þykkum skógi,

⁶ höggva þeir allan útskurð,

mölva með exi og hamri.

⁷ Þeir hafa lagt eld í helgidóm þinn,

vanhelgað bústað nafns þíns til grunna.

⁸ Þeir hugsuðu með sjálfum sér: „Vér skulum tortíma þeim öllum.“

Þeir brenndu öll samkomuhús Guðs í landinu.

⁹ Vér sjáum eigi merki vor,

þar er enginn spámaður framar,

og enginn er hjá oss sem veit hve lengi.

¹⁰ Hversu lengi, ó Guð, á fjandmaðurinn að hæða,

á óvinurinn að spotta nafn þitt um aldur?

¹¹ Hví dregur þú að þér hönd þína,

hví geymir þú hægri hönd þína í barmi þér?

¹² Og þó er Guð konungur minn frá fornum tíðum,

sá er framkvæmir hjálpræðisverk á jörðu.

¹³ Þú klaufst hafið með mætti þínum,

þú braust sundur höfuð drekans á vatninu,

Sálmarnir

- ¹⁴ Þú molaðir sundur hausa Levjatans,^a
gafst hann dýrum eyðimerkurinnar að æti.
- ¹⁵ Þú lést lindir og læki spretta upp,
þú þurrkaðir upp sírennandi ár.
- ¹⁶ Þinn er dagurinn og þín er nóttin,
þú gjörðir ljós og sól.
- ¹⁷ Þú settir öll takmörk jarðarinnar,
sumar og vetur hefir þú gjört.
- ¹⁸ Minnst þess, Drottinn, að óvinurinn lastmælir,
og heimskur lýður smánar nafn þitt.
- ¹⁹ Ofursel eigi villidýrunum sál turtildúfu þinnar,
gleym eigi um aldur lífi þinna hrjáðu.
- ²⁰ Gef gætur að sáttmála þínum,
því að skúmaskot landsins eru full af bælum ofríkisins.
- ²¹ Lát eigi þann er kúgun sætir, snúa aftur með svívirðing,
lát hina hrjáðu og snauðu lofa nafn þitt.
- ²² Rís upp, Guð, berst fyrir málefni þínu,
minnst þú háðungar þeirrar, er þú sætir af heimskingjum daginn á enda.
- ²³ Gleym eigi hrópi fjenda þinna,
glaumkæti andstæðinga þinna, þeirri er sífellt stígur upp.

75 *Til söngstjórans. Lag: Spill eigi. Asafs-sálmur. Ljóð.*

- ² Vér lofum þig, ó Guð, vér lofum þig,
og þeir er ákalla nafn þitt, segja frá dásemdarverkum þínum.
- ³ „Þegar mér þykir tími til kominn,
dæmi ég réttvíslega.
- ⁴ Þótt jörðin skjálfi með öllum þeim, er á henni búa,
þá hefi ég samt fest stoðir. [Sela]
- ⁵ Ég segi við hina hrokafullu: Sýnið eigi hroka!
og við hina óguðlegu: Hefjið eigi hornin!
- ⁶ Hefjið eigi hornin gegn himninum,

^a Sjá skýr. við Job 3.8.

Sálmarnir

mælið eigi drambyrði hnakkakerrtir!“

⁷ Því að hvorki frá austri né vestri
né frá eyðimörkinni kemur neinn, sem veitt geti uppreisn,

⁸ heldur er Guð sá sem dæmir,
hann niðurlægir annan og upphefur hinn.

⁹ Því að bikar er í hendi Drottins
með freyðandi víni, fullur af kryddi.

Af því skenkir hann,
já, dreggjá þess súpa og sötra
allir óguðlegir menn á jörðu.

¹⁰ En ég vil fagna að eilífu,
lofsyngja Jakobs Guði.

¹¹ Öll horn óguðlegra verða af höggvin,
en horn réttláttra skulu hátt gnæfa.

76 *Til söngstjórans. Með strengjaleik. Asafs-sálmur. Ljóð.*

² Guð er augljós orðinn í Júda,
í Ísrael er nafn hans mikið.

³ Skáli hans er í Salem
og bústaður hans á Sión.

⁴ Þar braut hann sundur leiftur bogans,
skjöld og sverð og hervopn. [Sela]

⁵ Þú birtist dýrlegur,
ógurlegri en hin öldnu fjöll.

⁶ Hinir harðsvíruðu urðu öðrum að herfangi,
þeir sofnuðu svefni sínum,
og hendurnar brugðust öllum hetjunum.

⁷ Fyrir ógnun þinni, Jakobs Guð,
hnigu bæði vagnar og hestar í dá.

⁸ Þú ert ógurlegur,
og hver fær staðist fyrir þér, er þú reiðist?

⁹ Frá himnum gjörðir þú dóm þinn heyrinkunnan,

Sálmarnir

jörðin skelfdist og kyrrðist,

¹⁰ Þegar Guð reis upp til dóms

til þess að hjálpa öllum hrjáðum á jörðu. [Sela]

¹¹ Því að reiði mannsins verður að lofa þig,

leifum reiðinnar gyrðir þú þig.

¹² Vinnið heit og efnið þau við Drottin, Guð yðar,

allir þeir sem eru umhverfis hann, skulu færa gjafir hinum óttalega,

¹³ honum sem lægir ofstopa höfðingjanna,

sem ógurlegur er konungum jarðarinnar.

77 Til söngstjórans. Fyrir Jedútún.^a Asafs-sálmur.

² Ég kalla til Guðs og hrópa,

kalla til Guðs, að hann megi heyra til mín.

³ Þegar ég er í nauðum, leita ég Drottins,

rétti út hendur mínar um nætur og þreytist ekki,

sál mín er óhuggandi.

⁴ Ég minnst Guðs og kveina,

ég styn, og andi minn örmagnast. [Sela]

⁵ Þú heldur uppi augnalokum mínum,

mér er órótt og ég má eigi mæla.

⁶ Ég í huga fyrri daga,

ár þau sem löngu eru liðin,

⁷ ég minnst strengjaleiks míns um nætur,

ég hugleiði í hjarta mínu,

og andi minn rannsakar.

⁸ Mun Drottinn þá útskúfa um eilífð

og aldrei framar vera náðugur?

⁹ Er miskunn hans lokið um eilífð,

fyrirheit hans þrotin um aldir alda?

¹⁰ Hefir Guð gleymt að sýna líkn,

byrgt miskunn sína með reiði? [Sela]

^a Eða: *Við skriftamál.*

¹¹ Þá sagði ég: „Þetta er kvöl mín,
að hægri hönd Hins hæsta hefir brugðist.“

¹² Ég víðfrægi stórvirki Drottins,
ég vil minnast furðuverka þinna frá fyrri tíðum,
¹³ ég íhuga allar athafnir þínar,
athuga stórvirki þín.

¹⁴ Guð, helgur er vegur þinn,
hver er svo mikill Guð sem Drottinn?

¹⁵ Þú ert Guð, sá er furðuverk gjörir,
þú hefir kunngjört mátt þinn meðal þjóðanna.

¹⁶ Með máttugum armlegg frelsaðir þú lýð þinn,
sonu Jakobs og Jósefs. [Sela]

¹⁷ Vötnin sáu þig, ó Guð,
vötnin sáu þig og skelfdust,
og undirdjúpin skulfu.

¹⁸ Vatnið streymdi úr skýjunum,
þrumuraust drundi úr skýþykkninu,
og örvar þínar flugu.

¹⁹ Reiðarþrumur þínar kváðu við,
leiftur lýstu um jarðríki,
jörðin skalf og nötraði.

²⁰ Leið þín lá gegnum hafið,
stígar þínir gegnum mikil vötn,
og spor þín urðu eigi rakin.

²¹ Þú leiddir lýð þinn eins og hjörð
fyrir Móse og Aron.

78 *Asafs–maskil.*

Hlýð þú, lýður minn, á kenning mína,
hneiðið eyrun að orðum munns míns.

² Ég vil opna munn minn með orðskviði,
mæla fram gátur frá fornum tíðum.

Sálmarnir

- ³ Það sem vér höfum heyrt og skilið
og feður vorir sögðu oss,
⁴ það viljum vér eigi dylja fyrir niðjum þeirra,
er vér segjum seinni kynslóð frá lofstír Drottins
og mætti hans og dásendarverkum
og þeim undrum er hann gjörði.
⁵ Hann setti reglu í Jakob
og skipaði lögmál í Ísrael,
sem hann bauð feðrum vorum
að kunngjöra sonum þeirra,
⁶ til þess að seinni kynslóð mætti skilja það
og synir þeir er fæðast mundu, mættu ganga fram
og segja sonum sínum frá því,
⁷ og setja traust sitt á Guð
og eigi gleyma stórvirkjum Guðs,
heldur varðveita boðorð hans,
⁸ og eigi verða sem feður þeirra,
þrjóska og ódæla kynslóð,
kynslóð með óstöðugu hjarta
og anda sem var Guði ótrú.
⁹ Niðjar Efraíms, herbúnir bogmenn,
sneru við á orustudeginum.
¹⁰ Þeir héldu eigi sáttmála Guðs
og færðust undan að fylgja lögmáli hans.
¹¹ Þeir gleymdu stórvirkjum hans
og dásemdum hans, er hann hafði látið þá horfa á.
¹² Í augsyn feðra þeirra hafði hann framið furðuverk
í Egyptalandi og Sóanhéraði.
¹³ Hann klauf hafið og lét þá fara yfir
og lét vatnið standa sem vegg.
¹⁴ Hann leiddi þá með skýinu um daga
og alla nóttina með eldskini.

Sálmarnir

¹⁵ Hann klauf björg í eyðimörkinni
og gaf þeim gnóttir að drekka eins og úr stórvötnum,

¹⁶ hann lét læki spretta upp úr klettinum
og vatnið streyma niður sem fljót.

¹⁷ Þó héldu þeir áfram að syndga í gegn honum,
að rísa í gegn Hinum hæsta í eyðimörkinni.

¹⁸ Þeir freistuðu Guðs í hjörtum sínum,
er þeir kröfðust matar þess er þeir girntust

¹⁹ og töluðu gegn Guði og sögðu:
„Skyldi Guð geta búið borð í eyðimörkinni?

²⁰ Víst sló hann á klettinn, svo að vatnið vall upp
og lækir streymdu,
en skyldi hann líka geta gefið brauð
eða veitt lýð sínum kjöt?“

²¹ Fyrir því reiddist Drottinn, er hann heyrði þetta,
eldur bálaði upp gegn Jakob
og reiði steig upp gegn Ísrael,

²² af því að þeir trúðu eigi á Guð
né treystu hjálp hans.

²³ Og hann bauð skýjunum að ofan
og opnaði hurðir himinsins,

²⁴ lét manna rigna yfir þá til matar
og gaf þeim himnakorn;

²⁵ englabrauð fengu menn að eta,
fæði sendi hann þeim til saðningar.

²⁶ Hann lét austanvindinn taka sig upp í himninum
og leiddi sunnanvindinn að með mætti sínum.

²⁷ Hann lét kjöti rigna yfir þá sem dufti
og vængjuðum fuglum sem sjávarsandi,

²⁸ og hann lét þá falla niður í búðir sínar,
umhverfis bústað sinn.

²⁹ Átu þeir og urðu vel saddir,

Sálmarnir

og græðgi þeirra sefaði hann.

³⁰ En meðan þeir voru eigi horfnir frá græðgi sinni,
meðan fæðan enn var í munni þeirra,

³¹ þá steig reiði Guðs upp í gegn þeim.

Hann deyddi hina gildustu meðal þeirra
og lagði að velli æskumenn Ísraels.

³² Þrátt fyrir allt þetta héldu þeir áfram að syndga
og trúðu eigi á dásendarverk hans.

³³ Þá lét hann daga þeirra hverfa í hégóma
og ár þeirra enda í skelfingu.

³⁴ Þegar hann deyddi þá, leituðu þeir hans,
sneru sér og spurðu eftir Guði

³⁵ og minntust þess, að Guð var klettur þeirra
og Guð hinn hæsti frelsari þeirra.

³⁶ Þeir beittu við hann fagurgala með munni sínum
og lugu að honum með tungum sínum.

³⁷ En hjarta þeirra var eigi stöðugt gagnvart honum,
og þeir voru eigi trúir sáttmála hans.

³⁸ En hann er miskunnsamur,
hann fyrirgefur misgjörðir og tortímir eigi,
hann stillir reiði sína hvað eftir annað
og hleypir eigi fram allri bræði sinni.

³⁹ Hann minntist þess, að þeir voru hold,
andgustur, sem líður burt og snýr eigi aftur.

⁴⁰ Hversu oft þrjóskuðust þeir við hann í eyðimörkinni,
hryggðu hann á öræfunum.

⁴¹ Og aftur freistuðu þeir Guðs
og móðguðu Hinn heilaga í Ísrael.

⁴² Þeir minntust eigi handar hans,
eður dags þess, er hann frelsaði þá frá fjandönum þeirra,

⁴³ hann sem gjörði tákn sín í Egyptalandi
og undur sín í Sóanhéraði.

Sálmarnir

- ⁴⁴ Hann breytti ám þeirra í blóð
og lækjum þeirra, svo að þeir fengu eigi drukkið.
- ⁴⁵ Hann sendi flugur meðal þeirra, er bitu þá,
og froska, er eyddu þeim.
- ⁴⁶ Hann gaf engisprettunum afurðir þeirra
og jarðvörgunum uppskeru þeirra.
- ⁴⁷ Hann eyddi vínvið þeirra með haglhrið
og mórberjatré þeirra með frosti.
- ⁴⁸ Hann ofurseldi haglhriðinni fénað þeirra
og eldingunni hjarðir þeirra.
- ⁴⁹ Hann sendi heiftarreiði sína í gegn þeim,
æði, bræði og nauðir,
sveitir af sendiboðum ógæfunnar.^a
- ⁵⁰ Hann ruddi braut reiði sinni,
þyrmdi eigi sálum þeirra við dauðanum
og ofurseldi drepsóttinni líf þeirra.
- ⁵¹ Hann laust alla frumburði í Egyptalandi,
frumgróða styrkleikans í tjöldum Kams.
- ⁵² Hann lét lýð sinn leggja af stað sem sauði
og leiddi þá eins og hjörð í eyðimörkinni.
- ⁵³ Hann leiddi þá öruggt, svo að þeir óttuðust eigi,
en óvini þeirra huldi hafð.
- ⁵⁴ Hann fór með þá til síns helga héraðs,
til fjalllendis þess, er hægri hönd hans hafði aflað.
- ⁵⁵ Hann stökkti þjóðum undan þeim,
skipti þeim niður eins og erfðahlut
og lét kynkvíslir Ísraels setjast að í tjöldum þeirra.
- ⁵⁶ En þeir freistuðu í þrjósku sinni Guðs hins hæsta
og gættu eigi vitnisburða hans.
- ⁵⁷ Þeir viku af leið, rufu trúnað sinn, eins og feður þeirra,
brugðust eins og svikull bogi.

^a Orðr. *englum ógæfunnar*. Þeir skyldu framkvæma refsidóma Drottins.

Sálmarnir

⁵⁸ Þeir egndu hann til reiði með fórnarhæðum sínum,
vöktu vandlæti hans með skurðgoðum sínum.

⁵⁹ Guð heyrði það og reiddist
og fékk mikla óbeit á Ísrael.

⁶⁰ Hann hafnaði bústaðnum í Síló,
tjaldi því, er hann hafði reist meðal mannanna,

⁶¹ hann ofurseldi hernáminu vegsemd sína
og fjandmannshendi prýði sína.

⁶² Hann seldi lýð sinn undir sverðseggjar
og reiddist arfleifð sinni.

⁶³ Æskumönnum hans eyddi eldurinn
og meyjar hans misstu brúðsöngs síns.

⁶⁴ Prestar hans féllu fyrir sverðseggjum,
og ekkjur hans fengu engan líksöng flutt.

⁶⁵ Þá vaknaði Drottinn eins og af svefni,
eins og hetja, sem hefir látið sigrast af víni.

⁶⁶ Hann barði fjandmenn sína á bakhlutina,
lét þá sæta eilífri háðung.

⁶⁷ Samt hafnaði hann tjaldi Jósefs
og útvaldi eigi kynkvísl Efraíms,

⁶⁸ heldur útvaldi hann Júda kynkvísl,
Síonfjall, sem hann elskar.

⁶⁹ Hann reisti helgidóm sinn sem himinhæðir,
grundvallaði hann að eilífu eins og jörðina.

⁷⁰ Hann útvaldi þjón sinn Davíð
og tók hann frá fjárbyrgjunum.

⁷¹ Hann sótti hann frá lambánnum
til þess að vera hirðir fyrir Jakob, lýð sinn,
og fyrir Ísrael, arfleifð sína.

⁷² Og Davíð var hirðir fyrir þá af heilum hug
og leiddi þá með hygginni hendi.

79 *Asafs-sálmur.*

Guð, heiðingjar hafa brotist inn í óðal þitt,
þeir hafa saurgað þitt heilaga musteri
og lagt Jerúsalem í rústir.

² Þeir hafa gefið lík þjóna þinna fuglum himins að fæðu
og villidýrunum hold dýrkenda þinna.

³ Þeir hafa úthellt blóði þeirra sem vatni umhverfis Jerúsalem,
og enginn jarðaði þá.

⁴ Vér erum til háðungar nábúum vorum,
til spotts og athlægis þeim er búa umhverfis oss.

⁵ Hversu lengi, Drottinn, ætlar þú að vera reiður,
á vandlæti þitt að brenna sem eldur án afláts?

⁶ Hell þú reiði þinni yfir heiðingjana, sem eigi þekkja þig,
og yfir konungsríki, er eigi ákalla nafn þitt.

⁷ Því að þeir hafa uppetið Jakob
og lagt bústað hans í eyði.

⁸ Lát oss eigi gjalda misgjörða forfeðra vorra,
lát miskunn þína fljótt koma í móti oss,
því að vér erum mjög þjakaðir.

⁹ Hjálpa þú oss, Guð hjálpræðis vors, sakir dýrðar nafns þíns,
frelsa oss og fyrirgef syndir vorar sakir nafns þíns.

¹⁰ Hví eiga heiðingjarnir að segja: „Hvar er Guð þeirra?“
Lát fyrir augum vorum kunna verða á heiðingjunum
hefndina fyrir úthellt blóð þjóna þinna.

¹¹ Lát andvörp bandingjanna koma fram fyrir þig,
leys þá sem komnir eru í dauðann, með þínum sterka armlegg,

¹² og gjald nágrönnum vorum sjöfalt
háðungina er þeir hafa sýnt þér, Drottinn.

¹³ En vér, lýður þinn og gæsluhjörð þín, munum lofa þig um eilífð,
kunngjöra lofstír þinn frá kyni til kyns.

80 *Til söngstjórans. Liljulag. Asafs–vitnisburður. Sálmur.*

- ² Hirðir Ísraels, hlýð á,
þú sem leiddir Jósef eins og hjörð,
þú sem ríkir uppi yfir kerúbunum, birst þú í geisladýrð.
- ³ Tak á mætti þínum frammi fyrir Efraím, Benjamín og Manasse
og kom oss til hjálpar!
- ⁴ Guð, snú oss til þín aftur
og lát ásjónu þína lýsa, að vér megum frelsast.
- ⁵ Drottinn, Guð hersveitanna,
hversu lengi ætlar þú að vera reiður
þrátt fyrir bænir lýðs þíns?
- ⁶ Þú hefir gefið þeim tárabrauð að eta
og fært þeim gnægð téra að drekka.
- ⁷ Þú hefir gjört oss að þrætuefni nágranna vorra,
og óvinir vorir gjöra gys að oss.
- ⁸ Guð hersveitanna leið oss aftur til þín
og lát ásjónu þína lýsa, að vér megum frelsast.
- ⁹ Þú kipptir upp vínvið úr Egyptalandi,
stöktir burt þjóðum, en gróðursettir hann,
- ¹⁰ þú rýmdir til fyrir honum,
hann festi rætur og fyllti landið.
- ¹¹ Fjöllin huldust í skugga hans
og sedrustré Guðs af greinum hans.
- ¹² Hann breiddi út álmur sínar til hafsins
og teinunga sína til Fljótsins.
- ¹³ Hví hefir þú brotið niður múrveggina um hann,
svo að allir vegfarendur tína berin?
- ¹⁴ Skógargeltirnir naga hann,
og öll dýr merkurinnar bíta hann.
- ¹⁵ Guð hersveitanna, æ, snú þú aftur,
lít niður af himni og sjá

og vitja vínviðar þessa

¹⁶ og varðveit það sem hægri hönd þín hefir plantað,
og son^a þann, er þú hefir styrkvan gjört þér til handa.

¹⁷ Hann er brenndur í eldi og upphöggvinn,
fyrir ógnun auglitis þíns farast þeir.

¹⁸ Lát hönd þína hvíla yfir manninum við þína hægri hönd,
yfir mannsins barni, er þú hefir styrkvan gjört þér til handa,

¹⁹ þá skulum vér eigi víkja frá þér.

Viðhald lífi voru, þá skulum vér ákalla nafn þitt.

²⁰ Drottinn, Guð hersveitanna, snú oss til þín aftur,
lát ásjónu þína lýsa, að vér megum frelsast.

81 *Til söngstjórans. Á gittit.^b Asafs–sálmur.*

² Fagnið fyrir Guði, styrkleika vorum,
látið gleðióp gjalla Guði Jakobs.

³ Hefjið lofsöng og berjið bumbur,
knýið hinar hugljúfu gígjur og hörpur.

⁴ Þeytið lúðurinn á tunglkomudögum,
við tunglfilling á hátíðisdegi vorum.

⁵ Því að þetta eru lög fyrir Ísrael,
boðorð Jakobs Guðs.

⁶ Hann gjörði það að reglu í Jósef,
þá er hann fór út í móti Egyptalandi.

Ég heyri mál, sem ég þekki eigi:

⁷ „Ég hefi losað herðar hans við byrðina,
hendur hans eru sloppnar við burðarkörfuna.

⁸ Þú kallaðir í neyðinni, og ég frelsaði þig,
ég bænheyrði þig í þrumuskýi,
reyndi þig hjá Meríbavötnum. [Sela]

⁹ Heyr, lýður minn, að ég megi áminna þig,

^a Þ.e. konunginn, Messías.

^b Merking óþekkt.

Sálmarnir

ó, að þú, Ísrael, vildir heyra mig!

¹⁰ Enginn annar guð má vera meðal þín,
og engan útlendan guð mátt þú tilbiðja.

¹¹ Ég er Drottinn, Guð þinn, sem leiddi þig út af Egyptalandi,
opna munn þinn, að ég megi seðja þig.

¹² En lýður minn heyrði eigi raust mína,
og Ísrael var mér eigi auðsveipur.

¹³ Þá sleppti ég þeim í þrjósku hjartna þeirra,
þeir fengu að ganga eftir eigin geðþótta.

¹⁴ Ó, að lýður minn vildi heyra mig,
Ísrael ganga á mínum vegum,

¹⁵ þá skyldi ég skjótt lægja óvini þeirra,
og snúa hendi minni gegn fjendum þeirra.

¹⁶ Hatursmenn Drottins skyldu hræsna fyrir honum
og ógæfutími þeirra vara að eilífu.

¹⁷ Ég skyldi gefa þér hið kjarnbesta hveiti að eta
og seðja þig á hunangi úr klettunum.“

82 *Asafs-sálmur.*

Guð stendur á guðþingi,
heldur dóm mitt á meðal guðanna:

² „Hversu lengi ætlið þér að dæma með rangsleitni
og draga taum hinna óguðlegu? [Sela]

³ Rekið réttar bágstaddra og föðurlausra,
látið hinn þjáða og fátæka ná rétti sínum,

⁴ bjargið bágstöddum og snauðum,
frelsið þá af hendi óguðlegra.“

⁵ Þeir hafa eigi skyn né skilning,
þeir ráfa í myrkri,
allar undirstöður jarðarinnar riða.

⁶ Ég hef sagt: „Þér eruð guðir
og allir saman synir Hins hæsta,

⁷ en sannlega skuluð þér deyja sem menn,
falla sem einn af höfðingjunum.“

⁸ Rís upp, ó Guð, dæm þú jörðina,
því að þú ert erfðahöfðingi yfir öllum þjóðum.

83 *Ljóð. Asafs-sálmur.*

² Guð, ver eigi hljóður,
ver eigi þögull og hald eigi kyrru fyrir, ó Guð!

³ Því sjá, óvinir þínir gjöra hark,
og hatursmenn þínir hefja höfuðið,

⁴ þeir bregða á slæg ráð gegn lýð þínum,
bera ráð sín saman gegn þeim er þú geymir.

⁵ Þeir segja: „Komið, látum oss uppræta þá, svo
að þeir séu ekki þjóð framar,
og nafns Ísraels verði eigi framar minnst!“

⁶ Því að þeir hafa einhuga borið saman ráð sín,
gegn þér hafa þeir gjört bandalag:

⁷ Edómtjöld og Ísmaelítar,
Móab og Hagrítar,

⁸ Gebal, Ammon og Amalek,
Filistea ásamt Týrusbúum.

⁹ Assúr hefir einnig gjört bandalag við þá
og ljær armlegg sinn Lots-sonum. [Sela]

¹⁰ Far með þá eins og Midían,
eins og Sísera, eins og Jabín við Kísonlæk,

¹¹ þeim var útrýmt hjá Endór,
urðu að áburði á jörðina.

¹² Gjör þá, göfugmenni þeirra, eins og Óreb og Seeb,
og alla höfðingja þeirra eins og Seba og Salmúna,

¹³ þá er sögðu: „Vér viljum kasta eign vorri á vengi Guðs.“

¹⁴ Guð vor, gjör þá sem rykmökk,
sem hálmleggi fyrir vindi.

Sálmarnir

- ¹⁵ Eins og eldur, sem brennir skóginn,
eins og logi, sem bálast upp um fjöllin,
¹⁶ svo skalt þú elta þá með ofviðri þínu,
skelfa þá með fellibyl þínum.
¹⁷ Lát andlit þeirra fyllast sneypu,
að þeir megi leita nafns þíns, Drottinn!
¹⁸ Lát þá verða til skammar og skelfast um aldur,
lát þá sæta háðung og tortímast,
¹⁹ að þeir megi komast að raun um, að þú einn heitir Drottinn,
Hinn hæsti yfir allri jörðunni.

84 *Til söngstjórans. Á gittit. Kórálta-sálmur.*

- ² Hversu yndislegir eru bústaðir þínir,
Drottinn hersveitanna.
³ Sálu mína langaði til, já, hún þráði
fargarða Drottins,
nú fagnar hjarta mitt og hold
fyrir hinum lifanda Guði.
⁴ Jafnvel fuglinn hefir fundið hús,
og svalan á sér hreiður,
þar sem hún leggur unga sína:
ölturu þín, Drottinn hersveitanna,
konungur minn og Guð minn!
⁵ Sælir eru þeir, sem búa í húsi þínu,
þeir munu ætíð lofa þig. [Sela]
⁶ Sælir eru þeir menn, sem finna styrk hjá þér,
er þeir hugsa til helgigöngu.
⁷ Er þeir fara gegnum táradalinn,
umbreyta þeir honum í vatnsríka vin,
og haustregnið færir honum blessun.
⁸ Þeim eykst æ kraftur á göngunni
og fá að líta Guð á Síon.

⁹ Drottinn, Guð hersveitanna, heyr bæn mína,
hlýð til, þú Jakobs Guð. [Sela]

¹⁰ Guð, skjöldur vor, sjá
og lít á auglit þíns smurða!

¹¹ Því að einn dagur í forgörðum þínum er betri
en þúsund aðrir,
heldur vil ég standa við þröskuldinn í húsi Guðs míns
en dvelja í tjöldum óguðlegra.

¹² Því að Drottinn Guð er sól og skjöldur,
náð og vegsemd veitir Drottinn.
Hann synjar þeim engra gæða,
er ganga í grandvarleik.

¹³ Drottinn hersveitanna, sæll er sá maður, sem treystir þér.

85 *Til söngstjórans. Kórálta–sálmur.*

² Þú hefir haft þóknun á landi þínu, Drottinn,
snúið við hag Jakobs,

³ þú hefir fyrirgefið misgjörð lýðs þíns,
hulið allar syndir þeirra. [Sela]

⁴ Þú hefir dregið að þér alla bræði þína,
látið af heiftarreiði þinni.

⁵ Snú þér til vor aftur, þú Guð hjálpræðis vors,
og lát af gremju þinni í gegn oss.

⁶ Ætlar þú að vera oss reiður um eilífð,
láta reiði þína haldast við frá kyni til kyns?

⁷ Vilt þú eigi láta oss lifna við aftur,
svo að lýður þinn megi gleðjast yfir þér?

⁸ Lát oss, Drottinn, sjá miskunn þína
og veit oss hjálpræði þitt!

⁹ Ég vil hlýða á það sem Guð Drottinn talar.
Hann talar frið til lýðs síns og til dýrkenda sinna
og til þeirra, er snúa hjarta sínu til hans.

Sálmarnir

¹⁰ Já, hjálp hans er nálæg þeim er óttast hann,
og vegsemdir munu búa í landi voru.

¹¹ Elska og trúfesti mætast,
réttlæti og friður kyssast.

¹² Trúfesti sprettur upp úr jörðunni,
og réttlæti lítur niður af himni.

¹³ Þá gefur og Drottinn gæði,
og land vort veitir afurðir sínar.

¹⁴ Réttlæti fer fyrir honum,
og friður fylgir skrefum hans.

86 *Davíðs-bæn.*

Hneig eyra þitt, Drottinn, og bænheyr mig,
því að ég er hrjáður og snauður.

² Vernda líf mitt, því að ég er helgaður þér,
hjálpa þú, Guð minn, þjóni þínum, er treystir þér.

³ Ver mér náðugur, Drottinn,
því þig ákalla ég allan daginn.

⁴ Gleð þú sál þjóns þíns,
því að til þín, Drottinn, hef ég sál mína.

⁵ Þú, Drottinn, ert góður og fús til að fyrirgefa,
gæskuríkur öllum þeim er ákalla þig.

⁶ Hlýð, Drottinn, á bæn mína
og gef gaum grátbeiðni minni.

⁷ Þegar ég er í nauðum staddur ákalla ég þig,
því að þú bænheyrir mig.

⁸ Enginn er sem þú meðal guðanna, Drottinn,
og ekkert er sem þín verk.

⁹ Allar þjóðir, er þú hefir skapað,
munu koma og falla fram fyrir þér, Drottinn,
og tigna nafn þitt.

¹⁰ Því að þú ert mikill og gjörir furðuverk,

þú einn, ó Guð!

¹¹ Vísu mér veg þinn, Drottinn, lát mig ganga í sannleika þínum,
gef mér heilt hjarta, að ég tigni nafn þitt.

¹² Ég vil lofa þig, Drottinn, Guð minn, af öllu hjarta
og heiðra nafn þitt að eilífu,

¹³ Því að miskunn þín er mikil við mig,
og þú hefir frelsað sál mína frá djúpi Heljar.

¹⁴ Ofstopamenn hefjast gegn mér, ó Guð,
og hópur ofríkismanna sækist eftir lífi mínu,
eigi hafa þeir þig fyrir augum.

¹⁵ En þú, Drottinn, ert miskunnsamur og líknsamur Guð,
þolinmóður og gæskuríkur og harla trúfastur.

¹⁶ Snú þér að mér og ver mér náðugur,
veit þjóni þínum kraft þinn
og hjálpa syni ambáttar þinnar.

¹⁷ Gjör þú tákni til góðs fyrir mig,
að hatursmenn mínir megi horfa á það sneypir,
að þú, Drottinn, hjálpar mér og huggar mig.

87 *Kóraltá–sálmur. Ljóð.*

² Drottinn grundvallaði borg sína á heilögum fjöllum,
hann elskar hlið Síonar frammar öllum bústöðum Jakobs.

³ Dýrlega er talað um þig,
þú borg Guðs. [Sela]

⁴ Ég nefni Egyptaland^a og Babýlon vegna játenda minna þar,
hér er Filistea og Týrus, ásamt Blálandi,
einn er fæddur hér, annar þar.

⁵ En Síon kallast móðirin,
hver þeirra er fæddur í henni,
og hann, Hinn hæsti, verndar hana.

⁶ Drottinn telur saman í þjóðaskránum,

^a *Rahab* í hebr. textanum, sem er tákn Egyptalands.

einn er fæddur hér, annar þar. [Sela]

⁷ Og menn syngja eins og þeir er stíga dans:

„Allar uppsprettur mínar eru í þér.“

88 *Ljóð. Kóraíta–sálmur. Til söngstjórans. Syngist með Makalat–lagi. Hemans–maskil Esraíta.^a*

² Drottinn, Guð minn, ég kalla um daga,

um nætur hrópa ég frammi fyrir þér.

³ Lát bæn mína koma fyrir þig,

hneig eyra að hrópi mínu,

⁴ því að sál mín er mett orðin af böli,

og líf mitt nálægist Hel.

⁵ Ég er talinn með þeim, sem gengnir eru til grafar,

ég er sem magnþrota maður.

⁶ Mér er fenginn bústaður með framliðnum,

eins og vegnum mönnum, er liggja í gröfnni,

er þú minnst eigi frammar,

því að þeir eru hrifnir burt úr hendi þinni.

⁷ Þú hefir lagt mig í gryfju undirheima,

í myrkrið niðri í djúpinu.

⁸ Reiði þín hvílir á mér,

og alla boða þína hefir þú látið skella á mér. [Sela]

⁹ Þú hefir fjarlæggt frá mér kunningja mína,

gjört mig að andstyggð í augum þeirra.

Ég er byrgður inni og kemst ekki út,

¹⁰ augu mín eru döpruð af eynd.

Ég ákalla þig, Drottinn, dag hvern,

breiði út hendurnar í móti þér.

¹¹ Gjörir þú furðuverk vegna framliðinna,

eða munu hinir dauðu rísa upp til þess að lofa þig? [Sela]

¹² Er sagt frá miskunn þinni í gröfnni,

^a Um *Heman*, sjá skýringu við sálm 42.1.

frá trúfesti þinni í undirdjúpunum?

¹³ Eru furðuverk þín kunngjörð í myrkrinu
eða réttlæti þitt í landi gleyskunnar?

¹⁴ En ég hrópa til þín, Drottinn,
og á morgnana kemur bæn mín fyrir þig.

¹⁵ Hví útskúfar þú, Drottinn, sálu minni,
hylur auglit þitt fyrir mér?

¹⁶ Ég er hrjáður og aðþrengdur frá æsku,
ég ber skelfingar þínar og er ráðbrota.

¹⁷ Reiðiblossar þínir ganga yfir mig,
ógnir þínar eyða mér.

¹⁸ Þær umkringja mig eins og vötn allan liðlangan daginn,
lykja um mig allar saman.

¹⁹ Þú hefir fjarlægt frá mér ástvini og féлага
og gjört myrkrið að kunningja mínum.

89 *Etans—maskíl Esraíta.*^a

² Um náðarverk Drottins vil ég syngja að eilífu,
kunngjöra trúfesti þína með munni mínum frá kyni til kyns,

³ Því að ég hefi sagt: Náð þín er traust að eilífu,
á himninum grundvallaðir þú trúfesti þína.

⁴ Ég hefi gjört sáttmála við minn útvalda,
unnið Davíð þjóni mínum svolátandi eið:

⁵ „Ég vil staðfesta ætt þína að eilífu,
reisa hásæti þitt frá kyni til kyns.“ [Sela]

⁶ Þá lofuðu himnarnir dásemdarverk þín, Drottinn,
og söfnuður heilagra^b trúfesti þína.

⁷ Því að hver er í himninum jafn Drottni,
hver er líkur Drottni meðal guðasonanna?

⁸ Guð er ægilegur í hópi heilagra,

^a Sjá skýringu við sálm 42.1.

^b Þ.e. hinna himnesku hirðsveita, sbr. Jes. 6.1–2.

Sálmarnir

mikill er hann og óttalegur öllum þeim, sem eru umhverfis hann.

⁹ Drottinn, Guð hersveitanna, hver er sem þú?

Þú ert voldugur, Drottinn,

og trúfesti þín er umhverfis þig.

¹⁰ Þú ræður yfir ofstopa hafsins,

þegar öldur þess hefjast, stöðvar þú þær.

¹¹ Þú knosaðir skrímslið eins og veginn mann,

með þínum volduga armi tvístraðir þú óvinum þínum.

¹² Þinn er himinninn, þín er og jörðin,

þú hefir grundvallað veröldina og allt sem í henni er.

¹³ Þú hefir skapað norðrið og suðrið,

Tabor og Hermon fagna yfir nafni þínu.

¹⁴ Þú hefir máttugan armlegg,

hönd þín er sterk, hátt upphafin hægri hönd þín.

¹⁵ Réttlæti og réttvísi er grundvöllur hásætis þíns,

miskunn og trúfesti ganga frammi fyrir þér.

¹⁶ Sæll er sá lýður, sem þekkir fagnaðarópið,

sem gengur í ljósi auglitis þíns, Drottinn.

¹⁷ Þeir gleðjast yfir nafni þínu alla daga

og fagna yfir réttlæti þínu,

¹⁸ Því að þú ert þeirra máttug prýði,

og sakir velþóknunar þinnar munt þú hefja horn vort,

¹⁹ Því að Drottni heyrir skjöldur vor,

konungur vor Hinum heilaga í Ísrael.

²⁰ Þá talaðir þú í sýn til dýrkanda þíns

og sagðir: „Ég hefi sett kórónu á kapp,

ég hefi upphafið útvaldan mann af lýðnum.

²¹ Ég hefi fundið Davíð þjón minn,

smurt hann með minni heilögu olíu.

²² Hönd mín mun gjöra hann stöðugan

og armleggur minn styrkja hann.

²³ Óvinurinn skal eigi ráðast að honum,

Sálmarnir

og ekkert illmenni skal kúga hann,

²⁴ heldur skal ég gjöra út af við fjendur hans að honum ásjáandi,

og hatursmenn hans skal ég ljósta.

²⁵ Trúfesti mín og miskunn skulu vera með honum,

og fyrir sakir nafns míns skal horn hans gnæfa hátt.

²⁶ Ég legg hönd hans á hafið

og hægri hönd hans á fljótin.

²⁷ Hann mun segja við mig: Þú ert faðir minn,

Guð minn og klettur hjálpræðis míns.

²⁸ Og ég vil gjöra hann að frumgetning,

að hinum hæsta meðal konunga jarðarinnar.

²⁹ Ég vil varðveita miskunn mína við hann að eilífu,

og sáttmáli minn við hann skal stöðugur standa.

³⁰ Ég læt niðja hans haldast við um aldur

og hásæti hans meðan himinninn er til.

³¹ Ef synir hans hafna lögmáli mínu

og ganga eigi eftir boðum mínum,

³² ef þeir vanhelga lög mín

og varðveita eigi boðorð mín,

³³ þá vil ég vitja afbrota þeirra með vendinum

og misgjörða þeirra með plágum,

³⁴ en miskunn mína mun ég ekki frá honum taka

og eigi bregða trúfesti minni.

³⁵ Ég vil eigi vanhelga sáttmála minn

og eigi breyta því, er mér hefir af vörum liðið.

³⁶ Ég hefi einu sinni svarið við heilagleik minn

og mun aldrei svíkja Davíð:

³⁷ Niðjar hans skulu haldast við um aldur

og hásæti hans sem sólin fyrir mér.

³⁸ Það skal standa stöðugt að eilífu sem tunglið,

svo sannarlega sem áreiðanlegt vitni er á himnum.“ [Sela]

³⁹ Og þó hefir þú útskúfað og hafnað

Sálmarnir

og reiðst þínum smurða.

⁴⁰ Þú hefir riftað sáttmálanum við þjón þinn,
vanhelgað kórónu hans og fleygt henni til jarðar.

⁴¹ Þú hefir brotið niður alla múrveggi hans
og lagt virki hans í eyði.

⁴² Allir vegfarendur ræna hann,
hann er til háðungar orðinn nágrönnum sínum.

⁴³ Þú hefir hafið hægri hönd fjenda hans,
glatt alla óvini hans.

⁴⁴ Þú hefir og látið sverðseggjar hans hörfa undan
og eigi látið hann standast í bardaganum.

⁴⁵ Þú hefir látið endi á verða vegsemd hans
og hrundið hásæti hans til jarðar.

⁴⁶ Þú hefir stýtt æskudaga hans
og hulið hann skömm. [Sela]

⁴⁷ Hversu lengi, Drottinn, ætlar þú að dyljast,
á reiði þín ætíð að brenna sem eldur?

⁴⁸ Minnst þú, Drottinn, hvað ævin er,
til hvílíks hégóma þú hefir skapað öll mannanna börn.

⁴⁹ Hver er sá, er lifi og sjái eigi dauðann,
sá er bjargi sálu sinni úr greipum Heljar. [Sela]

⁵⁰ Hvar eru þín fyrri náðarverk, ó Drottinn,
þau er þú í trúfesti þinni sórst Davíð?

⁵¹ Minnst, ó Drottinn, háðungar þjóna þinna,
að ég verð að bera í skauti smánan margra þjóða,

⁵² er óvinir þínir, Drottinn, smána mig með,
smána fótspor þíns smurða.

⁵³ Lofaður sé Drottinn að eilífu.

Amen. Amen.

Fjórða bók

90 *Bæn guðsmannsins Móse.*

Drottinn, þú hefir verið oss athvarf
frá kyni til kyns.

² Áður en fjöllin fæddust
og jörðin og heimurinn urðu til,
frá eilífð til eilíðar^a ert þú, ó Guð.

³ Þú lætur manninn hverfa aftur til duftsins
og segir: „Hverfið aftur, þér mannanna börn!“

⁴ Því að þúsund ár eru í þínum augum
sem dagurinn í gær, þegar hann er liðinn,
já, eins og næturvaka.

⁵ Þú hrífur þá burt, sem í svefni,
þá er að morgni voru sem gróandi gras.

⁶ Að morgni blómgastr það og grær,
að kveldi fölnar það og visnar.

⁷ Vér hverfum fyrir reiði þinni,
skelfumst fyrir bræði þinni.

⁸ Þú hefir sett misgjörðir vorar fyrir augu þér,
vorar huldu syndir fyrir ljós auglitis þíns.

⁹ Allir dagar vorir hverfa fyrir reiði þinni,
ár vor líða sem andvarp.

¹⁰ Ævidagar vorir eru sjötíu ár
og þegar best lætur áttatíu ár,
og dýrsta hnossið er mæða og hégómi,
því að þeir líða í skyndi og vér fljúgum burt.

¹¹ Hver þekkir styrkleik reiði þinnar
og bræði þína, svo sem hana ber að óttast?

¹² Kenn oss að telja daga vora,

^a Þ.e. frá örófi alda til eilífrar framtíðar, um allt „tímanna safn,“ en sálmurinn *Ó, Guð vors lands* er ortur út frá 90. sálmi.

að vér megum öðlast viturt hjarta.

¹³ Snú þú aftur, Drottinn. Hversu lengi er þess að bíða,
að þú aumkist yfir þjóna þína?

¹⁴ Metta oss að morgni með miskunn þinni,
að vér megum fagna og gleðjast alla daga vora.

¹⁵ Veit oss gleði í stað daga þeirra, er þú hefir lægt oss,
ára þeirra, er vér höfum illt reynt.

¹⁶ Lát dáðir þínar birtast þjónum þínum
og dýrð þína börnum þeirra.

¹⁷ Hylli Drottins, Guðs vors, sé yfir oss,
styrk þú verk handa vorra.

91

Sæll er sá, er situr í skjóli Hins hæsta,
sá er gistir í skugga Hins almáttka,
² sá er segir við Drottin: „Hæli mitt og háborg,
Guð minn, er ég trúi á!“

³ Hann frelsar þig úr snöru fuglarans,
frá drepsótt glötunarinnar,

⁴ hann skýlir þér með fjöðrum sínum,
undir vængjum hans mátt þú hælís leita,
trúfesti hans er skjöldur og verja.

⁵ Eigi þarft þú að óttast ógnir næturinnar,
eða örina, sem flýgur um daga,

⁶ drepsóttina, er reikar um í dimmunni,
eða sýkina, er geisar um hádegisd.

⁷ Þótt þúsund falli þér við hlið
og tíu þúsund þér til hægri handar,
þá nær það ekki til þín.

⁸ Þú horfir aðeins á með augunum,
sér hversu óguðlegum er endurgoldið.

⁹ Þitt hæli er Drottinn,

Sálmarnir

þú hefir gjört Hinn hæsta að athvarfi þínu.

¹⁰ Engin ógæfa hendir þig,

og engin plága nálgast tjald þitt.

¹¹ Því að þín vegna býður hann út englum sínum

til þess að gæta þín á öllum vegum þínum.

¹² Þeir munu bera þig á höndum sér,

til þess að þú steytir ekki fót þinn við steini.

¹³ Þú skalt stíga ofan á höggorma og nöðrur,

troða fótum ljón og dreka.

¹⁴ „Af því að hann leggur ást á mig, mun ég frelsa hann,

ég bjarga honum, af því að hann þekkir nafn mitt.

¹⁵ Ákalli hann mig, mun ég bænheyra hann,

ég er hjá honum í neyðinni,

ég frelsa hann og gjöri hann vegsamlegan.

¹⁶ Ég metta hann með fjöld lífdaga

og læt hann sjá hjálpræði mitt.“

92 Sálmur. Hvíldardagsljóð.

² Gott er að lofa Drottin

og lofsyngja nafni þínu, þú Hinn hæsti,

³ að kunngjöra miskunn þína að morgni

og trúfesti þína um nætur

⁴ á tístrengjað hljóðfæri og hörpu

með strengjaleik gígjunnar.

⁵ Þú hefir glatt mig, Drottinn, með dáð þinni,

yfir handaverkum þínum fagna ég.

⁶ Hversu mikil eru verk þín, Drottinn,

harla djúpar hugsanir þínar.

⁷ Fíflíð eitt skilur eigi,

og fáráðlingurinn einn skynjar eigi þetta.

⁸ Þegar óguðlegir greru sem gras

og allir illgjörðamennirnir blómguðust,

þá var það til þess að þeir skyldu afmáðir verða að eilífu,

⁹ en þú sem ert á hæðum, ert til að eilífu, Drottinn.

¹⁰ Því sjá, óvinir þínir, Drottinn,

því sjá, óvinir þínir farast,

allir illgjörðamennirnir tvístrast.

¹¹ En mig lætur þú bera hornið hátt eins og vísundinn,

mig hressir þú með ferskri olíu.

¹² Auga mitt lítur með gleði á fjandmenn mína,

eyra mitt heyrir með gleði um níðingana, er rísa gegn mér.

¹³ Hinir réttlátu gróa sem pálminn,

vaxa sem sedrustréð á Líbanon.

¹⁴ Þeir eru gróðursettir í húsi Drottins,

gróa í forgörðum Guðs vors.

¹⁵ Jafnvel í hárri elli bera þeir ávöxt,

þeir eru safamiklir og grænir.

¹⁶ Þeir kunngjöra, að Drottinn er réttlátur,

klettur minn, sem ekkert ranglæti er hjá.

93

Drottinn er konungur orðinn!

Hann hefir íklæðst hátign,

Drottinn hefir skryðst,

hann hefir spennt sig belti styrkleika síns

og fest jörðina, svo að hún haggast eigi.

² Hásæti þitt stendur stöðugt frá öndverðu,

frá eilífð ert þú.

³ Straumarnir hófu upp, Drottinn,

straumarnir hófu upp raust sína,

straumarnir hófu upp dunur sínar.

⁴ Drottinn á hæðum er tignarlegri

en gnýr mikilla, tignarlegra vatna,

tignarlegri en boðar hafsins.

⁵ Vitnisburðir þínir eru harla áreiðanlegir,
húsi þínu hæfir heilagleiki,
ó Drottinn, um allar aldir.

94

Drottinn, Guð hefndarinnar,^a
Guð hefndarinnar, birst þú í geisladýrð!
² Rís þú upp, dómari jarðar,
endurgjald ofstopamönnunum það er þeir hafa aðhafst!
³ Hversu lengi, Drottinn, eiga illir menn,
hversu lengi, Drottinn, eiga illir menn að fagna?
⁴ Þeir ausa úr sér drambyrðum,
allir illvirkjarnir rembast.
⁵ Þeir kremja lýð þinn, Drottinn,
þjá arfleifð þína,
⁶ drepa ekkjur og aðkomandi
og myrða föðurlausa
⁷ og segja: „Drottinn sér það ekki,
Jakobs Guð tekur eigi eftir því.“
⁸ Takið eftir, þér hinir fíflsku meðal lýðsins,
og þér fáráðlingar, hvenær ætlið þér að verða hyggirnir?
⁹ Mun sá eigi heyra, sem eyrað hefir plantað,
mun sá eigi sjá, sem augað hefir til búið?
¹⁰ Skyldi sá er agar þjóðirnar eigi hegna,
hann sem kennir mönnunum þekkingu?
¹¹ Drottinn þekkir hugsanir mannsins,
að þær eru einber hégómi.
¹² Sæll er sá maður, er þú agar, Drottinn,
og fræðir í lögmáli þínu,
¹³ til þess að hlífa honum við mótlætisdögunum,

^a *Hefnd* er sótt í málfar réttarfarsins og merkir þá athöfn að vinna bug á ranglætinu („hefna“ ranglætisins, þ.e. ráða bætur á því) og bera réttlætið fram til sigurs, tryggja *rét* þess, sem *órét*ti hefir verið beittur. „Að rétta hlut einhvers“ hjá Lúkasi (18.7) er sama hugtakið og „að hefna“. Hefnd og dómur eru hliðstæð orð.

uns gröf er grafín fyrir óguðlega.

¹⁴ Því að Drottinn hrindir eigi burt lýð sínum
og yfirgefur eigi arfleifð sína,

¹⁵ heldur mun rétturinn hverfa aftur til hins réttláta,
og honum munu allir hjartahreinir fylgja.

¹⁶ Hver rís upp mér til hjálpar gegn illvirkjunum,
hver gengur fram fyrir mig gegn illgjörðamönnunum?

¹⁷ Ef Drottinn veitti mér eigi fulltingi,
þá mundi sál mín brátt hvíla í dauðapögn.

¹⁸ Þegar ég hugsaði: „Mér skriðnar fótur,“
þá studdi mig miskunn þín, Drottinn.

¹⁹ Þegar miklar áhyggjur lögðust á hjarta mitt,
hressti huggun þín sálu mína.

²⁰ Mun dómstóll spillingarinnar vera í bandalagi við þig,
hann sem býr öðrum tjón undir yfirskini réttarins?

²¹ Þeir ráðast á líf hins réttláta
og sakfella saklaust blóð.

²² En Drottinn er mér háborg
og Guð minn klettur mér til hælís.

²³ Hann geldur þeim misgjörð þeirra
og afmáir þá í illsku þeirra,
Drottinn, Guð vor, afmáir þá.

95

Komið, fögnum fyrir Drottni,
látum gleðióp gjalla fyrir kletti hjálpræðis vors.

² Komum með lofsöng fyrir auglit hans,
syngjum gleðiljóð fyrir honum.

³ Því að Drottinn er mikill Guð
og mikill konungur yfir öllum guðum.

⁴ Í hans hendi eru jarðardjúpin,
og fjallatindarnir heyra honum til.

- ⁵ Hans er hafið, hann hefir skapað það,
og hendur hans mynduðu þurrlendið.
- ⁶ Komið, föllum fram og krjúpum niður,
beygjum kné vor fyrir Drottni, skapara vorum,
- ⁷ Því að hann er vor Guð,
og vér erum gæslulýður hans
og hjörð sú, er hann leiðir.
Ó að þér í dag vilduð heyra raust hans!
- ⁸ Herðið eigi hjörtu yðar eins og hjá Meríba,
eins og daginn við Massa í eyðimörkinni,
- ⁹ Þegar feður yðar freistuðu mín,
reyndu mig, þótt þeir sæju verk mín.
- ¹⁰ Í fjörutíu ár hafði ég viðbjóð á þessari kynslóð,
og ég sagði: „Þeir eru andlega villtur lýður
og þekkja ekki vegu mína.“
- ¹¹ Þess vegna sór ég í reiði minni:
„Þeir skulu eigi ganga inn til hvíldar minnar.“

96

- Syngið Drottni nýjan söng,
syngið Drottni öll lönd!
- ² Syngið Drottni, lofið nafn hans,
kunngjörð hjálprað hans dag eftir dag.
- ³ Segið frá dýrð hans meðal þjóðanna,
frá dásendarverkum hans meðal allra lýða.
- ⁴ Því að mikill er Drottinn og mjög vegsamlegur,
óttalegur er hann öllum guðum framar.
- ⁵ Því að allir guðir þjóðanna eru falsguðir,
en Drottinn hefir gjört himininn.
- ⁶ Heiður og vegsemd eru fyrir augliti hans,
máttur og þrýði í helgidómi hans.
- ⁷ Tjáið Drottni lof, þér kynkvíslir þjóða,

tjáið Drottni vegsemd og vald.

⁸ Tjáið Drottni dýrð þá, er nafni hans hæfir,

færið gjafir og komið til forgarða hans,

⁹ fallið fram fyrir Drottni í helgum skrúða,

titrið fyrir honum, öll lönd!

¹⁰ Segið meðal þjóðanna: Drottinn er konungur orðinn!

Hann hefir fest jörðina, svo að hún bifast ekki,

hann dæmir þjóðirnar með réttvísi.

¹¹ Himinninn gleðjist og jörðin fagni,

hafið drynji og allt sem í því er,

¹² foldin fagni og allt sem á henni er,

öll tré skógarins kveði fagnaðaróp,

¹³ fyrir Drottni, því að hann kemur,

hann kemur til þess að dæma jörðina.

Hann mun dæma heiminn með réttlæti

og þjóðirnar eftir trúfesti sinni.

97

Drottinn er konungur orðinn! jörðin fagni,

eyjafjöldinn gleðjist.

² Ský og sorti eru umhverfis hann,

réttlæti og réttvísi eru grundvöllur hásætis hans,

³ eldur fer fyrir honum

og bálást umhverfis spor hans.

⁴ Leiftur hans lýsa um jarðríki,

jörðin sér það og nötrar.

⁵ Björgin bráðna sem vax fyrir Drottni,

fyrir Drottni gjörvallrar jarðarinnar.

⁶ Himnarnir kunngjöra réttlæti hans,

og allar þjóðir sjá dýrð hans.

⁷ Allir skurðgoðadýrkendur verða til skammar,

þeir er stæra sig af falsguðunum.

Sálmarnir

Allir guðir falla fram fyrir honum.

⁸ Síon heyrir það og gleðst,

Júdadætur fagna

sakir dóma þinna, Drottinn.

⁹ Því að þú, Drottinn, ert Hinn hæsti yfir gjörvallri jörðunni,

þú ert hátt hafinn yfir alla guði.

¹⁰ Drottinn elskar þá er hata hið illa,

hann verndar sálir dýrkenda sinna,

frelsar þá af hendi óguðlegra.

¹¹ Ljós rennur upp réttlátum

og gleði hjartahreinum.

¹² Gleðjist, þér réttlátir, yfir Drottni,

vegsamið hans heilaga nafn.

98 *Sálmur.*

Syngið Drottni nýjan söng,

því að hann hefir gjört dásemdarverk,

hægri hönd hans hjálpaði honum

og hans heilagi armleggur.

² Drottinn hefir kunngjört hjálpræði sitt,^a

fyrir augum þjóðanna opinberaði hann réttlæti sitt.

³ Hann minntist miskunnar sinnar við Jakob

og trúfesti sinnar við Ísraels ætt.

Öll endimörk jarðar sáu

hjalpræði Guðs vors.

⁴ Látið gleðióp gjalla fyrir Drottni, öll lönd,

hefjið gleðisöng, æpið fagnaðaróp og lofsyngið.

⁵ Leikið fyrir Drottni á gígju,

á gígju með lofsöngshljómi,

⁶ með lúðrum og básúnuhljómi,

látið gleðióp gjalla fyrir konunginum Drottni.

^a Þ.e. sigur.

⁷ Hafið drynji og allt sem í því er,
heimurinn og þeir sem í honum lifa.

⁸ Fljótin skulu klappa lof í lófa,
fjöllin fagna öll saman

⁹ fyrir Drottni sem kemur
til að dæma jörðina.

Hann dæmir heiminn með réttlæti
og þjóðirnar með réttvísi.

99

Drottinn er konungur orðinn! Þjóðirnar skjálfi.
Hann situr uppi yfir kerúbunum, jörðin nötri.

² Drottinn er mikill á Síon
og hátt upp hafinn yfir alla lýði.

³ Þeir skulu lofa nafn þitt, hið mikla og óttalega.
Heilagur er hann!

⁴ Þú ert voldugur konungur, sem elskar réttinn,
þú hefir staðfest réttvísina,
rétt og réttlæti hefir þú framið í Jakob.

⁵ Tignið Drottin, Guð vorn,
og fallið fram fyrir fótiskör hans.
Heilagur er hann!

⁶ Móse og Aron eru meðal presta hans,
Samúel meðal þeirra er ákalla nafn hans,
þeir ákalla Drottin og hann bænheyrir þá.

⁷ Hann talar til þeirra í skýstólpanum,
því að þeir gæta vitnisburða hans
og laganna, er hann gaf þeim.

⁸ Drottinn, Guð vor, þú bænheyrir þá,
þú reynist þeim fyrirgefandi Guð
og sýknar þá af gjörðum þeirra.

⁹ Tignið Drottin Guð vorn,

Sálmarnir

og fallið fram fyrir hans heilaga fjalli,
því að heilagur er Drottinn, Guð vor.

100 Þakkarfórnar–sálmur.

Öll veröldin fagni fyrir Drottni!

² Þjónið Drottni með gleði,
komið fyrir auglit hans með fagnaðarsöng!

³ Vitið, að Drottinn er Guð,
hann hefir skapað oss, og hans erum vér,
lýður hans og gæsluhjörð.

⁴ Gangið inn um hlið hans með lofsöng,
í forgarða hans með sálmum,
lofið hann, vegsamið nafn hans.

⁵ Því að Drottinn er góður, miskunn hans varir að eilífu
og trúfesti hans frá kyni til kyns.

101 Davíðssálmur.

Ég vil syngja um miskunn og rétt,
lofsyngja þér, Drottinn.

² Ég vil gefa gætur að vegi hins ráðvanda –
hvenær kemur þú til mín?

Í grandvarleik hjartans vil ég ganga um
í húsi mínu.

³ Ég læt mér eigi til hugar koma
neitt níðingsverk.

Ég hata þá sem illa breyta,
þeir fá engin mök við mig að eiga.

⁴ Rangsnúið hjarta skal frá mér víkja,
ég kannast eigi við hinn vonða.

⁵ Rægi einhver náunga sinn í leyni,

Sálmarnir

Þagga ég niður í honum.^a

Hver sem er hrokafullur og drembilátur í hjarta,
hann fæ ég ekki þolað.

⁶ Augu mín horfa á hina trúföstu í landinu,
að þeir megji búa hjá mér.

Sá sem gengur grandvarleikans vegu,
hann skal þjóna mér.

⁷ Enginn má dvelja í húsi mínu,
er svik fremur.

Sá er lygar mælir stenst eigi
fyrir augum mínum.

⁸ Á hverjum morgni þagga ég niður í öllum óguðlegum í landinu.
Ég útrými úr borg Drottins
öllum illgjörðamönnum.

102 *Bæn hrjáðs manns, þá er hann örmagnast og úthellir kveini sínu fyrir Drottni.*

² Drottinn, heyr þú bæn mína
og hróp mitt berist til þín.

³ Byrg eigi auglit þitt fyrir mér,
þegar ég er í nauðum staddur,
hneig að mér eyra þitt, þegar ég kalla,
flýtt þér að bænheyra mig.

⁴ Því að dagar mínir hverfa sem reykur,
bein mín brenna sem eldur.

⁵ Hjarta mitt er mornað og þornað sem gras,
því að ég gleymi að neyta brauðs míns.

⁶ Sakir kveinstafa minna
er ég sem skinin bein.

⁷ Ég líkist pelíkan í eyðimörkinni,
er sem ugle í rústum.

⁸ Ég ligg andvaka og styn

^a Það er konungurinn, sem talar í þessum sálmi.

Sálmarnir

eins og einmana fugl á þaki.

⁹ Daginn langan smána óvinir mínir mig,
fjandmenn mínir formæla með nafni mínu.

¹⁰ Ég et ösku sem brauð
og blanda drykk minn tárur

¹¹ sakir reiði þinnar og bræði,
af því að þú hefir tekið mig upp og varpað mér burt.

¹² Dagar mínir eru sem hallur skuggi,
og ég visna sem gras.

¹³ En þú, Drottinn, ríkir að eilífu,
og nafn þitt varir frá kyni til kyns.

¹⁴ Þú munt rísa upp til þess að miskunna Síon,
því að tími er kominn til þess að líkna henni,
já, stundin er komin.

¹⁵ Þjónar þínir elska steina hennar
og harma yfir öskuhrúgum hennar.

¹⁶ Þá munu þjóðirnar óttast nafn Drottins
og allir konungar jarðarinnar dýrð þína,

¹⁷ því að Drottinn byggir upp Síon
og birtist í dýrð sinni.

¹⁸ Hann snýr sér að bæn hinna nöktu
og fyrirlítur eigi bæn þeirra.

¹⁹ Þetta skal skráð fyrir komandi kynslóð,
og þjóð, sem enn er ósköpuð, skal lofa Drottin.

²⁰ Því að Drottinn lítur niður af sínum helgu hæðum,
horfir frá himni til jarðar

²¹ til þess að heyra andvarpanir bandingjanna
og leysa börn dauðans,

²² að þau mættu kunngjöra nafn Drottins í Síon
og lofstír hans í Jerúsalem,

²³ þegar þjóðirnar safnast saman
og konungsríkin til þess að þjóna Drottni.

Sálmarnir

²⁴ Hann hefir bugað kraft minn á ferð minni,
stytt daga mína.

²⁵ Ég segi: Guð minn, tak mig eigi burt á miðri ævinni.
Ár þín vara frá kyni til kyns.

²⁶ Í öndverðu grundvallaðir þú jörðina,
og himnarnir eru verk handa þinna.

²⁷ Þeir líða undir lok, en þú varir.
Þeir farnast sem fat,
þú skiptir þeim sem klæðum, og þeir hverfa.

²⁸ En þú ert hinn sami,
og þín ár fá engan enda.

²⁹ Synir þjóna þinna munu búa kyrrir
og niðjar þeirra standa stöðugir fyrir augliti þínu.

103 *Davíðssálmur.*

Lofa þú Drottin, sála mín,
og allt sem í mér er, hans heilaga nafn,
² lofa þú Drottin, sála mín,
og gleym eigi neinum velgjörðum hans.

³ Hann fyrirgefur allar misgjörðir þínar,
læknar öll þín mein,

⁴ leysir líf þitt frá gröfni,
krýnir þig náð og miskunn.

⁵ Hann mettar þig gæðum,
þú yngist upp sem örninn.

⁶ Drottinn fremur réttlæti
og veitir rétt öllum kúguðum.

⁷ Hann gjörði Móse vegu sína kunna
og Ísraelsbörnum stórvirki sín.

⁸ Náðugur og miskunnsamur er Drottinn,
þolinmóður og mjög gæskuríkur.

⁹ Hann þreytir eigi deilur um aldur

Sálmarnir

og er eigi eilíflega reiður.

¹⁰ Hann hefir eigi breytt við oss eftir syndum vorum
og eigi goldið oss eftir misgjörðum vorum,

¹¹ heldur svo hár sem himinninn er yfir jörðunni,
svo voldug er miskunn hans við þá er óttast hann.

¹² Svo langt sem austrið er frá vestrinu,
svo langt hefir hann fjarlægt afbrot vor frá oss.

¹³ Eins og faðir sýnir miskunn börnum sínum,
eins hefir Drottinn sýnt miskunn þeim er óttast hann.

¹⁴ Því að hann þekkir eðli vort,
minnist þess að vér erum mold.

¹⁵ Dagar mannsins eru sem grasið,
hann blómgast sem blómið á mörkinni,

¹⁶ þegar vindur blæs á hann er hann horfinn,
og staður hans þekkir hann ekki framar.

¹⁷ En miskunn Drottins við þá er óttast hann varir frá eilífð til eilífðar,
og réttlæti hans nær til barnabarnanna,

¹⁸ þeirra er varðveita sáttmála hans
og muna að breyta eftir boðum hans.

¹⁹ Drottinn hefir reist háseti sitt á himnum,
og konungdómur hans drottnar yfir alheimi.

²⁰ Lofið Drottin, þér englar hans,
þér voldugu hetjur, er framkvæmið boð hans,
er þér heyrið hljóminn af orði hans.

²¹ Lofið Drottin, allar hersveitir hans,
þjónar hans, er framkvæmið vilja hans.

²² Lofið Drottin, öll verk hans,
á hverjum stað í ríki hans.
Lofa þú Drottin, sála mín.

104

Lofa þú Drottin, sála mín!

Drottinn, Guð minn, þú ert harla mikill.

Þú ert klæddur hátign og vegsemd.

² Þú hylur þig ljósi eins og skikkju,

þenur himininn út eins og tjaldddúk.

³ Þú hvelfir hásal þinn í vötnunum,

gjörir ský að vagni þínum,

og ferð um á vængjum vindarins.

⁴ Þú gjörir vindana að sendiboðum þínum,

bálandi eld að þjónum þínum.

⁵ Þú grundvallar jörðina á undirstöðum hennar,

svo að hún haggast eigi um aldur og ævi.

⁶ Hafflóðið huldi hana sem klæði,

vötnin náðu upp yfir fjöllin,

⁷ en fyrir þinni ógnun flýðu þau,

fyrir þrumurödd þinni hörfuðu þau undan með skelfingu.

⁸ Þau gengu yfir fjöllin, steiptust niður í dalina,

þangað sem þú hafðir búið þeim stað.

⁹ Þú settir takmörk, sem þau mega ekki fara yfir,

þau skulu ekki hylja jörðina framar.

¹⁰ Þú sendir lindir í dalina,

þær renna milli fjallanna,

¹¹ þær svala öllum dýrum merkurinnar,

villiasnarnir slökkva þorsta sinn.

¹² Yfir þeim byggja fuglar himins,

láta kvak sitt heyrast milli greinanna.

¹³ Þú vökvar fjöllin frá hásal þínum,

jörðin metlast af ávexti verka þinna.

¹⁴ Þú lætur gras spretta handa fénaðinum

og jurtir, sem maðurinn ræktar,

Sálmarnir

til þess að framleiða brauð af jörðinni

¹⁵ og vín, sem gleður hjarta mannsins,
olíu, sem gjörir andlitið gljáandi,
og brauð, sem hressir hjarta mannsins.

¹⁶ Tré Drottins metlast,
sedrustrén á Líbanon, er hann hefir gróðursett

¹⁷ þar sem fuglarnir byggja hreiður,
storkarnir, er hafa kýprestrén að húsi.

¹⁸ Hin háu fjöll eru handa steingeitunum,
klettarnir eru hæli fyrir stökkhérana.

¹⁹ Þú gjörðir tunglið til þess að ákvarða tíðirnar,
sólin veit, hvar hún á að ganga til viðar.

²⁰ Þegar þú gjörir myrkur, verður nótt,
og þá fara öll skógardýrin á kreik.

²¹ Ljónin öskra eftir bráð
og heimta æti sitt af Guði.

²² Þegar sól rennur upp, draga þau sig í hlé
og leggjast fyrir í fylgsnum sínum,

²³ en þá fer maðurinn út til starfa sinna,
til vinnu sinnar fram á kveld.

²⁴ Hversu mörg eru verk þín, Drottinn,
þú gjörðir þau öll með speki,
jörðin er full af því, er þú hefir skapað.

²⁵ Þar er hafið, mikið og vítt á alla vegu,
þar er óteljandi grúi,
smá dýr og stór.

²⁶ Þar fara skipin um
og Levjatan,^a er þú hefir skapað til þess að leika sér þar.

²⁷ Öll vona þau á þig,
að þú gefir þeim fæðu þeirra á réttum tíma.

²⁸ Þú gefur þeim, og þau tína,

^a Sjá skýr. við Job 3.8.

þú lýkur upp hendi þinni, og þau mettast gæðum.

²⁹ Þú byrgir auglit þitt, þá skelfast þau,

þú tekur aftur anda þeirra, þá andast þau

og hverfa aftur til moldarinnar.

³⁰ Þú sendir út anda þinn, þá verða þau til,

og þú endurnýjar ásjónu jarðar.

³¹ Dýrð Drottins vari að eilífu,

Drottinn gleðjist yfir verkum sínum,

³² hann sem lítur til jarðar, svo að hún nötrar,

sem snertir við fjöllum, svo að úr þeim rýkur.

³³ Ég vil ljóða um Drottin meðan lífi,

lofsyngja Guði mínum meðan ég er til.

³⁴ Ó að mál mitt mætti falla honum í geð!

Ég gleðst yfir Drottni.

³⁵ Ó að syndarar mættu hverfa af jörðunni

og óguðlegir eigi vera til framar.

Vegsama þú Drottin, sála mín.

Halelúja.^a

105

Þakkið Drottni, ákallið nafn hans,

gjörið máttarverk hans kunn meðal þjóðanna!

² Syngið fyrir honum, leikið fyrir honum,

talið um öll hans dásemdarverk.

³ Hrósið yður af hans helga nafni,

hjarta þeirra er leita Drottins gleðjist.

⁴ Leitið Drottins og máttar hans,

stundið sífellt eftir augliti hans.

⁵ Minnst dásemdarverka hans, þeirra er hann gjörði,

tákna hans og refsidóma munns hans,

⁶ þér niðjar Abrahams, þjónar hans,

^a Þ.e. Lofið Drottin. (*Halelú*: lofið, *ja* (*Jahve*): Drottinn.)

Sálmarnir

þér synir Jakobs, hans útvöldu.

⁷ Hann er Drottinn, vor Guð,
um víða veröld ganga dómar hans.

⁸ Hann minnst að eilífu sáttmála síns,
orðs þess, er hann hefir gefið þúsundum kynslóða,

⁹ sáttmálans, er hann gjörði við Abraham,
og eiðs síns við Ísak,

¹⁰ þess er hann setti sem lög fyrir Jakob,
eilífan sáttmála fyrir Ísrael,

¹¹ þá er hann mælti: Þér mun ég gefa Kanaanland
sem erfðahlut yðar.

¹² Þegar þeir voru fámennur hópur,
örfáir og bjuggu þar útlendingar,

¹³ þá fóru þeir frá einni þjóð til annarrar
og frá einu konungsríki til annars lýðs.

¹⁴ Hann leið engum að kúga þá
og hegndi konungum þeirra vegna.

¹⁵ „Snertið eigi við mínum smurðu
og gjörið eigi spámönnum mínum mein.“

¹⁶ Þá er hann kallaði hallæri yfir landið,
braut í sundur hverja stoð brauðsins,

¹⁷ þá sendi hann mann á undan þeim,
Jósef var seldur sem þræll.

¹⁸ Þeir þjáðu fætur hans með fjötrum,
hann var lagður í járn,

¹⁹ allt þar til er orð hans rættust,
og orð Drottins létu hann standast raunina.

²⁰ Konungur sendi boð og lét hann lausan,
drottnari þjóðanna leysti fjötra hans.

²¹ Hann gjörði hann að herra yfir húsi sínu
og að drottnara yfir öllum eigum sínum,

²² að hann gæti fjötrað höfðingja eftir vild

Sálmarnir

og kennt öldungum hans speki.

²³ Síðan kom Ísrael til Egyptalands,

Jakob var gestur í landi Kams.

²⁴ Og Guð gjörði lýð sinn mjög mannmargan

og lét þá verða fleiri en fjendur þeirra.

²⁵ Hann sneri hjörtum Egypta til haturs við lýð sinn,

til lævísí við þjóna sína.

²⁶ Hann sendi Móse, þjón sinn,

og Aron, er hann hafði útvalið,

²⁷ hann gjörði tákn sín á þeim

og undur í landi Kams.

²⁸ Hann sendi sorta og myrkvaði landið,

en þeir gáfu orðum hans engan gaum,

²⁹ hann breytti vötnum þeirra í blóð

og lét fiska þeirra deyja,

³⁰ land þeirra varð kvikt af froskum,

alla leið inn í svefnherbergi konungs,

³¹ hann bauð, þá komu flugur,

mývargur um öll héruð þeirra,

³² hann gaf þeim hagl fyrir regn,

bálandi eld í land þeirra,

³³ hann laust vínvið þeirra og fikjutré

og braut sundur trén í héruðum þeirra,

³⁴ hann bauð, þá kom jarðvargur

og óteljandi engisprettur,

³⁵ sem átu upp allar jurtir í landi þeirra

og átu upp ávöxtinn af jörð þeirra,

³⁶ hann laust alla frumburði í landi þeirra,

frumgróða alls styrkleiks þeirra.

³⁷ Síðan leiddi hann þá út með silfri og gulli,

enginn hrasaði af kynkvíslum hans.

³⁸ Egyptaland gladdist yfir burtför þeirra,

Sálmarnir

Því að ótti við þá var fallinn yfir þá.

³⁹ Hann breiddi út ský sem hlíf

og eld til þess að lýsa um nætur.

⁴⁰ Þeir báðu, þá lét hann lynghæns koma

og mettaði þá með himnabrauði.

⁴¹ Hann opnaði klett, svo að vatn vall upp,

rann sem fljót um eyðimörkina.

⁴² Hann minntist síns heilaga heits

við Abraham þjón sinn

⁴³ og leiddi lýð sinn út með gleði,

sína útvöldu með fögnuði.

⁴⁴ Og hann gaf þeim lönd þjóðanna,

það sem þjóðirnar höfðu aflað með striti, fengu þeir til eignar,

⁴⁵ til þess að þeir skyldu halda lög hans

og varðveita lögmál hans.

Halelúja.

106

Halelúja!

Þakkið Drottni, því að hann er góður,

því að miskunn hans varir að eilífu.

² Hver getur sagt frá máttarverkum Drottins,

kunngjört allan lofstír hans?

³ Sælir eru þeir, sem gæta réttarins,

sem iðka réttlæti alla tíma.

⁴ Minnst þú mín, Drottinn, með velþóknun þeirri, er þú hefir á lýð þínum,

vitja mín með hjálpræði þínu,

⁵ að ég megí horfa með unun á hamingju þinna útvöldu,

gleðjast yfir gleði þjóðar þinnar,

fagna með eignarlýð þínum.

⁶ Vér höfum syndgað ásamt feðrum vorum,

höfum breytt illa og óguðlega.

Sálmarnir

⁷ Feður vorir í Egyptalandi gáfu eigi gætur að dásemdarverkum þínum,
minntust eigi þinnar miklu miskunnar
og sýndu Hinum hæsta þrjósku hjá Hafinu rauða.

⁸ Þó hjálpaði hann þeim sakir nafns síns
til þess að kunngjöra mátt sinn.

⁹ Hann hastaði á Hafíð rauða, svo að það þornaði upp,
og lét þá ganga um djúpin eins og um eyðimörk.

¹⁰ Hann frelsaði þá af hendi hatursmanna þeirra
og leysti þá af hendi óvinanna.

¹¹ Vötnin huldu fjendur þeirra,
ekki einn af þeim komst undan.

¹² Þá trúðu þeir orðum hans,
sungu honum lof.

¹³ En þeir gleymdu fljótt verkum hans,
treystu eigi á ráð hans.

¹⁴ Þeir fylltust lysting í eyðimörkinni
og freistuðu Guðs í öræfunum.

¹⁵ Þá veitti hann þeim bæn þeirra
og sendi þeim megurð.

¹⁶ Þá öfunduðust þeir við Móse í herbúðunum,
við Aron, hinn heilaga Drottins.

¹⁷ Jörðin opnaðist og svalg Datan
og huldi flokk Abírams,

¹⁸ eldur kviknaði í flokki þeirra,
loginn brenndi hina óguðlegu.

¹⁹ Þeir bjuggu til kálf hjá Hóreb
og lutu steypu líkneski,

²⁰ og létu vegsemd sína í skiptum
fyrir mynd af uxa, er gras etur.

²¹ Þeir gleymdu Guði, frelsara sínum,
þeim er stórvirki gjörði í Egyptalandi,

²² dásemdarverk í landi Kams,

Sálmarnir

óttaleg verk við Hafið rauða.

²³ Þá hugði hann á að tortíma þeim,
ef Móse, hans útvaldi,
hefði eigi gengið fram fyrir hann og borið af blakið,
til þess að afstýra reiði hans, svo að hann skyldi eigi tortíma.

²⁴ Þeir fyrirritu hið unaðslega land
og trúðu eigi orðum hans.

²⁵ Þeir mögluðu í tjöldum sínum
og hlýddu eigi á raust Drottins.

²⁶ Þá lyfti hann hendi sinni gegn þeim og sór
að láta þá falla í eyðimörkinni,

²⁷ tvístra niðjum þeirra meðal þjóðanna
og dreifa þeim um löndin.

²⁸ Þeir dýrkuðu Baal Peór
og átu fórnir dauðra skurðgoða.

²⁹ Þeir egndu hann til reiði með athæfi sínu,
og braust því út plága meðal þeirra.

³⁰ En Pínehas gekk fram og skar úr,
og þá staðnaði plágan.

³¹ Og honum var reiknað það til réttlætis,
frá kyni til kyns, að eilífu.

³² Þeir reittu hann til reiði hjá Meríba–vötnum,
þá fór illa fyrir Móse þeirra vegna,

³³ því að þeir sýndu þrjósku anda hans,
og honum hrutu ógætnisorð af vörum.

³⁴ Þeir eyddu eigi þjóðunum,
er Drottinn hafði boðið þeim,

³⁵ heldur lögðu þeir lag sitt við heiðingjana
og lærðu athæfi þeirra.

³⁶ Þeir dýrkuðu skurðgoð þeirra,
og þau urðu þeim að snöru,

³⁷ þeir færðu að fórnum sonu sína

Sálmarnir

og dætur sínar illum vættum

³⁸ og úthelltu saklausu blóði,

blóði sona sinna og dætra,

er þeir fórnfærðu skurðgoðum Kanaans,

svo að landið vanhelgaðist af blóðskuldinni.

³⁹ Þeir saurguðust af verkum sínum

og frömdu tryggðrof með athæfi sínu.

⁴⁰ Þá upptendraðist reiði Drottins gegn lýð hans,

og hann fékk viðbjóð á arfleifð sinni.

⁴¹ Hann gaf þá á vald heiðingjum,

og hatursmenn þeirra drottnuðu yfir þeim.

⁴² Óvinir þeirra þjökuðu þá,

og þeir urðu að beygja sig undir vald þeirra.

⁴³ Mörgum sinnum bjargaði hann þeim,

en þeir sýndu þrjósku í ráði sínu

og urðu að lúta sakir misgjörðar sinnar.

⁴⁴ Samt leit hann á neyð þeirra,

er hann heyrði kvein þeirra.

⁴⁵ Hann minntist sáttmála síns við þá

og aumkaðist yfir þá sakir sinnar miklu miskunnar

⁴⁶ og lét þá finna miskunn

hjá öllum þeim er höfðu haft þá burt hernumda.

⁴⁷ Hjálpa þú oss, Drottinn, Guð vor,

og safna oss saman frá þjóðunum,

að vér megum lofa þitt heilaga nafn,

víðfrægja lofstír þinn.

⁴⁸ Lofaður sé Drottinn, Ísraels Guð,

frá eilífð til eilífðar.

Og allur lýðurinn segi: Amen!

Halelúja.

Fimmta bók

107

Þakkið Drottni, því að hann er góður,

því að miskunn hans varir að eilífu.

² Svo skulu hinir endurleystu Drottins segja,

þeir er hann hefir leyst úr nauðum

³ og safnað saman úr löndunum,

frá austri og vestri,

frá norðri og suðri.

⁴ Þeir reikuðu um eyðimörkina, um veglaus örfæin,

og fundu eigi byggilegar borgir,

⁵ þá hungraði og þyrsti,

sál þeirra vanmegnaðist í þeim.

⁶ Þá hrópuðu þeir til Drottins í neyð sinni,

hann bjargaði þeim úr angist þeirra

⁷ og leiddi þá um slétta leið,

svo að þeir komust til byggilegrar borgar.

⁸ Þeir skulu þakka Drottni miskunn hans

og dásemdarverk hans við mannanna börn,

⁹ því að hann mettaði magnþrota sál

og fyllti hungraða sál gæðum.

¹⁰ Þeir sem sátu í myrkri og niðdimmu,

bundnir eynd og járnum,

¹¹ af því að þeir höfðu þrjóskast við orðum Guðs

og fyrirlitið ráð Hins hæsta,

¹² svo að hann beygði hug þeirra með mæðu,

þeir hrösuðu, og enginn liðsinnti þeim.

¹³ Þá hrópuðu þeir til Drottins í neyð sinni,

hann frelsaði þá úr angist þeirra,

¹⁴ hann leiddi þá út úr mykrinu og niðdimmunni

og braut sundur fjötra þeirra.

Sálmarnir

- ¹⁵ Þeir skulu þakka Drottni miskunn hans
og dásendarverk hans við mannanna börn,
¹⁶ því að hann braut eirhliðin
og mölvaði járnlárnar.
¹⁷ Heimskingjar, er vegna sinnar syndsamlegu breytni
og vegna misgjörða sinna voru þjáðir,
¹⁸ þeim bauð við hverri fæðu
og voru komnir nálægt hliðum dauðans.
¹⁹ Þá hrópuðu þeir til Drottins í neyð sinni,
hann frelsaði þá úr angist þeirra,
²⁰ hann sendi út orð sitt og læknaði þá
og bjargaði þeim frá gröfinni.
²¹ Þeir skulu þakka Drottni miskunn hans
og dásendarverk hans við mannanna börn,
²² og færa þakkarfórnir
og kunngjöra verk hans með fögnuði.
²³ Þeir sem fóru um hafið á skipum,
ráku verslun á hinum miklu vötnum,
²⁴ þeir hafa séð verk Drottins
og dásendir hans á djúpinu.
²⁵ Því að hann bauð og þá kom stormviðri,
sem hóf upp bylgjur þess.
²⁶ Þeir hófust til himins, sigu niður í djúpið,
þeim féllst hugur í neyðinni.
²⁷ Þeir römbuðu og skjögruðu eins og drukkinn maður,
og öll kunnátta þeirra var þrotin.
²⁸ Þá hrópuðu þeir til Drottins í neyð sinni,
og hann leiddi þá úr angist þeirra.
²⁹ Hann breytti stormviðrinu í blíðan blæ,
svo að bylgjur hafsins urðu hljóðar.
³⁰ Þá glöddust þeir, af því að þær kyrrðust,
og hann lét þá komast í höfn þá, er þeir þráðu.

Sálmarnir

- ³¹ Þeir skulu þakka Drottni miskunn hans
og dásendarverk hans við mannanna börn,
³² vegsama hann á þjóðarsamkomunni
og lofa hann í hóp öldunganna.
³³ Hann gjörir fljótin að eyðimörk
og uppsprettur að þurru lendum,
³⁴ frjósamt land að saltsléttu
sakir illsku íbúanna.
³⁵ Hann gjörir eyðimörkina að vatnstjörnum
og þurrlendið að uppsprettum
³⁶ og lætur hungraða menn búa þar,
að þeir megi grundvalla byggilega borg,
³⁷ sá akra og planta víngarða
og afla afurða.
³⁸ Og hann blessar þá, svo að þeir margfaldast stórum
og fénað þeirra lætur hann eigi fækka.
³⁹ Og þótt þeir fækki og hnígi niður
sakir þrengingar af böli og harmi,
⁴⁰ þá hellir hann fyrirlitning yfir tignarmenn
og lætur þá villast um veglaus öræfi,
⁴¹ en bjargar aumingjanum úr eyndinni
og gjörir ættirnar sem hjarðir.
⁴² Hinir réttvísu sjá það og gleðjast,
og öll illska lokar munni sínum.
⁴³ Hver sem er vitur, gefi gætur að þessu,
og menn taki eftir náðarverkum Drottins.

108 *Ljóð. Davíðssálmur.*

- ² Hjarta mitt er stöðugt, ó Guð,
ég vil syngja og leika,
vakna þú, sála mín!
³ Vakna þú, harpa og gígja,

Sálmarnir

ég vil vekja morgunroðann.
⁴ Ég vil lofa þig meðal lýðanna, Drottinn,
vegsama þig meðal þjóðanna,
⁵ því að miskunn þín er himnum hærri,
og trúfesti þín nær til skýjanna.
⁶ Sýn þig himnum hærri, ó Guð,
og dýrð þín breiðist yfir gjörvalla jörðina,
⁷ til þess að ástvinir þínir megi frelsast.
Hjálpa þú með hægri hendi þinni og bænheyr mig.
⁸ Guð hefir sagt í helgidómi sínum: „Ég vil fagna,
ég vil skipta Síkem, mæla út Súkkót–dal.
⁹ Ég á Gíleað, ég á Manasse,
og Efraím er hlíf höfði mínu,
Júda veldissproti minn.
¹⁰ Móab er mundlaug mín,
í Edóm fleygi ég skónum mínum,
yfir Filisteu fagna ég.“
¹¹ Hver vill fara með mig í örugga borg,
hver vill flytja mig til Edóm?
¹² Þú hefir útskúfað oss, ó Guð,
og þú, Guð, fer eigi út með hersveitum vorum.
¹³ Veit oss lið gegn fjandmönnum,
því að mannahjálp er ónýt.
¹⁴ Með Guðs hjálp munum vér hreystiverk vinna,
og hann mun troða óvini vora fótum.

109 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

Þú Guð lofsöngs míns, ver eigi hljóður,
² því að óguðlegan og svikulan munn opna þeir í gegn mér,
tala við mig með ljúgandi tungu.
³ Með hatursorðum umkringja þeir mig
og áreita mig að ástæðulausu.

Sálmarnir

- ⁴ Þeir launa mér elsku mína með ofsókn,
en ég gjöri ekki annað en biðja.
- ⁵ Þeir launa mér gott með illu
og elsku mína með hatri.
- ⁶ Set óguðlegan yfir mótstöðumann minn,
og ákærandinn standi honum til hægri handar.
- ⁷ Hann gangi sekur frá dómi
og bæn hans verði til syndar.
- ⁸ Dagar hans verði fáir,
og annar hljóti embætti hans.
- ⁹ Börn hans verði föðurlaus
og kona hans ekkja.
- ¹⁰ Börn hans fari á flæking og vergang,
þau verði rekin burt úr rústum sínum.
- ¹¹ Okrarinn leggi snöru fyrir allar eigur hans,
og útlendir fjandmenn ræni afla hans.
- ¹² Enginn sýni honum líkn,
og enginn aumkist yfir föðurlausu börnin hans.
- ¹³ Niðjar hans verði afmáðir,
nafn hans útskafið í fyrsta ættlið.
- ¹⁴ Misgjörðar feðra hans verði minnst af Drottni
og synd móður hans eigi afmáð,
- ¹⁵ séu þær ætíð fyrir sjónum Drottins
og hann afmái minningu þeirra af jörðunni
- ¹⁶ sakir þess, að hann mundi eigi eftir að sýna elsku,
heldur ofsótti hinn hrjáða og snauða
og hinn ráðþrota til þess að drepa hann.
- ¹⁷ Hann elskaði bölvunina, hún bitni þá á honum,
hann smáði blessunina, hún sé þá fjarri honum.
- ¹⁸ Hann íklæddist bölvuninni sem kufli,
hún læsti sig þá inn í innyfli hans sem vatn
og í bein hans sem olía,

Sálmarnir

¹⁹ hún verði honum sem klæði, er hann sveipar um sig,
og sem belti, er hann sífelldyrðist.

²⁰ Þetta séu laun andstæðinga minna frá Drottni
og þeirra, er tala illt í gegn mér.

²¹ En þú, Drottinn Guð, breyt við mig eftir gæsku miskunnar þinnar,
frelsa mig sakir nafns þíns,

²² því að ég er hrjáður og snauður,
hjartað berst ákaft í brjósti mér.

²³ Ég hverf sem hallur skuggi,
ég er hristur út eins og jarðvargar.

²⁴ Kné mín skjögra af föstu,
og hold mitt tærist af viðsmjörsskort.

²⁵ Ég er orðinn þeim að spotti,
þegar þeir sjá mig, hrista þeir höfuðið.

²⁶ Veit mér lið, Drottinn, Guð minn,
hjálpa mér eftir miskunn þinni,

²⁷ að þeir megj komast að raun um, að það var þín hönd,
að það varst þú, Drottinn, sem gjörðir það.

²⁸ Bölvi þeir, þú munt blessa,
verði þeir til skammar, er rísa gegn mér,
en þjónn þinn gleðjast.

²⁹ Andstæðingar mínir íklæðist svívirðing,
sveipi um sig skömminni eins og skikkju.

³⁰ Ég vil lofa Drottin mikillega með munni mínum,
meðal fjölmennis vil ég vegsama hann,

³¹ því að hann stendur hinum snauða til hægri handar
til þess að hjálpa honum gegn þeim er sakfella hann.

110 *Davíðssálmur.*

Svo segir Drottinn við herra minn:

„Sest þú mér til hægri handar,

þá mun ég leggja óvini þína

sem fótiskör að fótum þér.“

² Drottinn réttir út þinn volduga sprota frá Sion,
drottna þú mitt á meðal óvina þinna!

³ Þjóð þín kemur sjálfboða á valdadegi þínum.

Í helgu skrauti frá skauti morgunroðans
kemur dög æskuliðs þíns til þín.

⁴ Drottinn hefir svarið, og hann iðrar þess eigi:
„Þú ert prestur að eilífu, að hætti Melkisedeks.“

⁵ Drottinn er þér til hægri handar,
hann knosar konunga á degi reiði sinnar.

⁶ Hann heldur dóm meðal þjóðanna, fyllir allt líkum,
hann knosar höfuð um víðan vang.

⁷ Á leiðinni drekkur hann úr læknum,
þess vegna ber hann höfuðið hátt.

111

Halelúja.

Ég vil lofa Drottin af öllu hjarta,
í félagi og söfnuði réttvísra.

² Mikil eru verk Drottins,
verð íhugunar öllum þeim, er hafa unun af þeim.

³ Tign og vegsemd eru verk hans
og réttlæti hans stendur stöðugt að eilífu.

⁴ Hann hefir látið dásendarverka sinna minnst verða,
náðugur og miskunnsamur er Drottinn.

⁵ Hann hefir gefið fæðu þeim, er óttast hann,
hann minnst að eilífu sáttmála síns.

⁶ Hann hefir kunngjört þjóð sinni kraft verka sinna,
með því að gefa þeim eignir heiðingjanna.

⁷ Verk handa hans eru trúfesti og réttvísi,
öll fyrirmæli hans eru áreiðanleg,

⁸ örugg um aldur og ævi,

framkvæmd í trúfesti og réttvísi.

⁹ Hann hefir sent lausn lýð sínum,

skipað sáttmála sinn að eilífu,

heilagt og óttalegt er nafn hans.

¹⁰ Upphaf speki er ótti Drottins,

hann er fögur hyggindi öllum þeim, er iðka hann.

Lofstír hans stendur um eilífð.

112

Halelúja.

Sæll er sá maður, sem óttast Drottin

og hefir mikla unun af boðum hans.

² Niðjar hans verða voldugir á jörðunni,

ætt réttvísra mun blessun hljóta.

³ Nægtir og auðæfi eru í húsi hans,

og réttlæti hans stendur stöðugt að eilífu.

⁴ Hann upprennur réttvísunum sem ljós í myrkrinu,

mildur og meðaumkunarsamur og réttlátur.

⁵ Vel farnast þeim manni, sem er mildur og fús að lána,

sem framkvæmir málefni sín með réttvísi,

⁶ því að hann mun eigi haggast að eilífu,

hins réttláta mun minnst um eilífð.

⁷ Hann óttast eigi ill tíðindi,

hjarta hans er stöðugt og treystir Drottni.

⁸ Hjarta hans er öruggt, hann óttast eigi,

og loks fær hann að horfa á fjendur sína auðmýkta.

⁹ Hann hefir miðlað mildilega, gefið fátækum,

réttlæti hans stendur stöðugt að eilífu,

horn hans gnæfir hátt í vegsemd.

¹⁰ Hinn óguðlegi sér það, og honum gremst,

nístir tönnum og tortímist.

Ósk óguðlegra verður að engu.

113

Halelúja.^a

Þjónar Drottins, lofið,

lofið nafn Drottins.

² Nafn Drottins sé blessað

héðan í frá og að eilífu.

³ Frá sólarupprás til sólarlags

sé nafn Drottins vegsamað.

⁴ Drottinn er hafinn yfir allar þjóðir

og dýrð hans yfir himnana.

⁵ Hver er sem Drottinn, Guð vor?

Hann situr hátt

⁶ og horfir djúpt

á himni og á jörðu.

⁷ Hann reisir lítilmagnann úr duftinu,

lyftir snauðum upp úr saurnum

⁸ og leiðir hann til sætis hjá tignarmönnum,

hjá tignarmönnum þjóðar hans.

⁹ Hann lætur óbyrjuna í húsinu búa í næði

sem glaða barnamóður.

Halelúja.

114

Þegar Ísrael fór út af Egyptalandi,

Jakobs ætt frá þjóðinni, er mælti á erlenda tungu,

² varð Júda helgidómur hans,

Ísrael ríki hans.

³ Hafið sá það og flýði,

Jórdan hörfaði undan.

^a 113.–118. sálmur eru nefndir Hallelsálmar. Þá syngja Gyðingar á stórhátíðum, m.a. við páskamáltíð. „Og er þeir höfðu sungið lofsönginn (þ.e. Hallelsálmana) fóru þeir út til Oliufjallsins.“ (Matteus 26.30.)

⁴ Fjöllin hoppuðu sem hrútar,
hæðirnar sem lömb.

⁵ Hvað er þér, haf, er þú flýr,
Jórdan, er þú hörfar undan,

⁶ þér fjöll, er þér hoppið sem hrútar,
þér hæðir sem lömb?

⁷ Titra þú, jörð, fyrir augliti Drottins,
fyrir augliti Jakobs Guðs,

⁸ hans sem gjörir klettinn að vatnstjörn,
tinnusteininn að vatnslind.

115

Gef eigi oss, Drottinn, eigi oss,
heldur þínu nafni dýrðina
sakir miskunnar þinnar og trúfesti.

² Hví eiga heiðingjarnir að segja:
„Hvar er Guð þeirra?“

³ En vor Guð er í himninum,
allt sem honum þóknast, það gjörir hann.

⁴ Skurðgoð þeirra eru silfur og gull,
handaverk manna.

⁵ Þau hafa munn, en tala ekki,
augu, en sjá ekki,

⁶ þau hafa eyru, en heyra ekki,
nef, en finna engan þef.

⁷ Þau hafa hendur, en þreifa ekki,
fætur, en ganga ekki,
þau tala eigi með barka sínum.

⁸ Eins og þau eru, verða smiðir þeirra,
allir þeir er á þau treysta.

⁹ En Ísrael treystir Drottni,
hann er hjálp þeirra og skjöldur.

- ¹⁰ Arons ætt treystir Drottni,
hann er hjálp þeirra og skjöldur.
- ¹¹ Þeir sem óttast Drottin treysta Drottni,
hann er hjálp þeirra og skjöldur.
- ¹² Drottinn minnst vor, hann mun blessa,
hann mun blessa Ísraels ætt,
hann mun blessa Arons ætt,
¹³ hann mun blessa þá er óttast Drottin,
yngri sem eldri.
- ¹⁴ Drottinn mun fjölga yður,
sjálfum yður og börnum yðar.
- ¹⁵ Þér eruð blessaðir af Drottni,
skapara himins og jarðar.
- ¹⁶ Himinninn er himinn Drottins,
en jörðina hefir hann gefið mannanna börnum.
- ¹⁷ Eigi lofa andaðir menn Drottin,
né heldur neinn sá, sem hniginn er í dauðapögn,
- ¹⁸ en vér viljum lofa Drottin,
héðan í frá og að eilífu.
Halelúja.

116

- Ég elska Drottin,
af því að hann heyrir grátbeiðni mína.
- ² Hann hefir hneigt eyra sitt að mér,
og alla ævi vil ég ákalla hann.
- ³ Snörur dauðans umkringdu mig,
angist Heljar mætti mér,
ég mætti nauðum og harmi.
- ⁴ Þá ákallaði ég nafn Drottins:
„Ó, Drottinn, bjarga sál minni!“
- ⁵ Náðugur er Drottinn og réttlátur,

Sálmarnir

og vor Guð er miskunnsamur.

⁶ Drottinn varðveitir varnarlausa,
þegar ég var máttvana hjálpaði hann mér.

⁷ Verð þú aftur róleg, sála mín,
því að Drottinn gjörir vel til þín.

⁸ Já, þú hreifst sál mína frá dauða,
auga mitt frá gráti,
fót minn frá hrösun.

⁹ Ég geng frammi fyrir Drottni
á landi lifenda.

¹⁰ Ég trúði, þó ég segði:
„Ég er mjög beygður.“

¹¹ Ég sagði í angist minni:
„Allir menn ljúga.“

¹² Hvað á ég að gjalda Drottni
fyrir allar velgjörðir hans við mig?

¹³ Ég lyfti upp bikar hjálpræðisins
og ákalla nafn Drottins.

¹⁴ Ég greiði Drottni heit mín,
og það í augsýn alls lýðs hans.

¹⁵ Dýr er í augum Drottins
dauði dýrkenda hans.

¹⁶ Æ, Drottinn, víst er ég þjónn þinn,
ég er þjónn þinn, sonur ambáttar þinnar,
þú leystir fjötra mína.

¹⁷ Þér færi ég þakkarfórn
og ákalla nafn Drottins.

¹⁸ Ég greiði Drottni heit mín,
og það í augsýn alls lýðs hans,

¹⁹ í forgörðum húss Drottins,
í þér, Jerúsalem.

Halelúja.

117

Lofið Drottin, allar þjóðir,
vegsamið hann, allir lýðir,
² því að miskunn hans er voldug yfir oss,
og trúfesti Drottins varir að eilífu.
Halelúja.

118

Þakkið Drottni, því að hann er góður,
því að miskunn hans varir að eilífu.
² Það mæli Ísrael:
„Því að miskunn hans varir að eilífu!“
³ Það mæli Arons ætt:
„Því að miskunn hans varir að eilífu!“
⁴ Það mæli þeir sem óttast Drottin:
„Því að miskunn hans varir að eilífu!“
⁵ Í þrengingunni ákallaði ég Drottin,
hann bænheyrði mig og rýmkaði um mig.
⁶ Drottinn er með mér, ég óttast eigi,
hvað geta menn gjört mér?
⁷ Drottinn er með mér með hjálp sína,
og ég mun fá að horfa á ófarir hatursmanna minna.
⁸ Betra er að leita hælís hjá Drottni
en að treysta mönnum,
⁹ betra er að leita hælís hjá Drottni
en að treysta tignarmönnum.
¹⁰ Allar þjóðir umkringdu mig,
en í nafni Drottins hefi ég sigrast á þeim.
¹¹ Þær umkringdu mig á alla vegu,
en í nafni Drottins hefi ég sigrast á þeim.
¹² Þær umkringdu mig eins og býflugur vax,

Sálmarnir

brunnu sem eldur í þyrnum,
en í nafni Drottins hefi ég sigrast á þeim.

¹³ Mér var hrundið, til þess að ég skyldi falla,
en Drottinn veitti mér lið.

¹⁴ Drottinn er styrkur minn og lofsöngur,
og hann varð mér til hjálpræðis.

¹⁵ Fagnaðar– og siguróp
kveður við í tjöldum réttláttra:
Hægri hönd Drottins vinnur stórvirki,

¹⁶ hægri hönd Drottins upphefur,
hægri hönd Drottins vinnur stórvirki.

¹⁷ Ég mun eigi deyja, heldur lifa
og kunngjöra verk Drottins.

¹⁸ Drottinn hefir hirt mig harðlega,
en eigi ofurselt mig dauðanum.

¹⁹ Ljúkið upp fyrir mér hliðum réttlætisins,
að ég megi fara inn um þau og lofa Drottin.

²⁰ Þetta er hlið Drottins,
réttlátir menn fara inn um það.

²¹ Ég lofa þig, af því að þú bænheyrðir mig
og ert orðinn mér hjálpræði.

²² Steinninn sem smiðirnir höfnuðu
er orðinn að hyrningarsteini.

²³ Að tilhlutun Drottins er þetta orðið,
það er dásamlegt í augum vorum.

²⁴ Þetta er dagurinn sem Drottinn hefir gjört,
fögnum, verum glaðir á honum.

²⁵ Drottinn, hjálpa þú,
Drottinn, gef þú gengi!

²⁶ Blessaður sé sá sem kemur í nafni Drottins,
frá húsi Drottins blessum vér yður.

²⁷ Drottinn er Guð, hann lætur oss skína ljós.

Sálmarnir

Tengið saman dansraðirnar með laufgreinum,
allt inn að altarishornunum.^a

²⁸ Þú ert Guð minn, og ég þakka þér,

Guð minn, ég vegsama þig.

²⁹ Þakkið Drottni, því að hann er góður,

því að miskunn hans varir að eilífu.

119

Sælir eru þeir sem breyta grandvarlega,

þeir er fram ganga í lögmáli Drottins.

² Sælir eru þeir er halda reglur hans,

þeir er leita hans af öllu hjarta

³ og eigi fremja ranglæti,

en ganga á vegum hans.

⁴ Þú hefir gefið skipanir þínar,

til þess að menn skuli halda þær vandlega.

⁵ Ó að breytni mín mætti vera staðföst,

svo að ég varðveiti lög þín.

⁶ Þá mun ég eigi til skammar verða,

er ég gef gaum að öllum boðum þínum.

⁷ Ég skal þakka þér af einlægu hjarta,

er ég hefi numið þín réttlátu ákvæði.

⁸ Ég vil gæta laga þinna,

þá munt þú alls ekki yfirgefa mig.

2

⁹ Með hverju getur ungur maður haldið vegi sínum hreinum?

Með því að gefa gaum að orði þínu.

¹⁰ Ég leita þín af öllu hjarta,

lát mig eigi villast frá boðum þínum.

¹¹ Ég geymi orð þín í hjarta mínu,

^a Ein gerð altarisins var hið svonefnda hornaltari. Var það ferhyrnt að ofan, og á fjórum hornum þess voru e.k. hyrnur, horn eða brúnir, allháar. Mikil helgi hvíldi á hornum altarisins.

Sálmarnir

til þess að ég skuli eigi syndga gegn þér.

¹² Lofaður sért þú, Drottinn,

kenn mér lög þín.

¹³ Með vörum mínum tel ég upp

öll ákvæði munns þíns.

¹⁴ Yfir vegi vitnisburða þinna gleðst ég

eins og yfir alls konar auði.

¹⁵ Fyrirmæli þín vil ég íhuga

og skoða vegu þína.

¹⁶ Ég leita unaðar í lögum þínum,

gleymi eigi orði þínu.

3

¹⁷ Veit þjóni þínum að lifa,

að ég megi halda orð þín.

¹⁸ Ljúk upp augum mínum, að ég megi skoða

dásemdirnar í lögmáli þínu.

¹⁹ Ég er útlendingur á jörðunni,

dyl eigi boð þín fyrir mér.

²⁰ Sál mín er kvalin af þrá

eftir ákvæðum þínum alla tíma.

²¹ Þú hefir ógnað ofstopamönnunum,

bölvaðir eru þeir, sem víkja frá boðum þínum.

²² Velt þú af mér háðung og skömm,

því að ég hef haldið reglur þínar.

²³ Þótt þjóðhöfðingjar sitji og taki saman ráð sín gegn mér,

þá íhugar þjónn þinn lög þín.

²⁴ Og reglur þínar eru unun mín,

boð þín eru ráðgjafar mínir.

4

²⁵ Sál mín loðir við duftið,

lát mig lífi halda eftir orði þínu.

²⁶ Ég hef talið upp málefni mín, og þú bænheyrðir mig,

Sálmarnir

kenn mér lög þín.

²⁷ Lát mig skilja veg fyrirmæla þinna,
að ég megi íhuga dásemdir þínar.

²⁸ Sál mín tárast af trega,
reis mig upp eftir orði þínu.

²⁹ Lát veg lyginnar vera fjarri mér
og veit mér náðarsamlega lögmál þitt.

³⁰ Ég hefi útvalið veg sannleikans,
sett mér ákvæði þín fyrir sjónir.

³¹ Ég held fast við reglur þínar,
Drottinn, lát mig eigi verða til skammar.

³² Ég vil skunda veg boða þinna,
því að þú hefir gjört mér létt um hjartað.

5

³³ Kenn mér, Drottinn, veg laga þinna,
að ég megi halda þau allt til enda.

³⁴ Veit mér skyn, að ég megi halda lögmál þitt
og varðveita það af öllu hjarta.

³⁵ Leið mig götu boða þinna,
því að af henni hefi ég yndi.

³⁶ Beyg hjarta mitt að reglum þínum,
en eigi að ranglátum ávinningi.

³⁷ Snú augum mínum frá því að horfa á hégóma,
lífga mig á vegum þínum.

³⁸ Staðfest fyrirheit þitt fyrir þjóni þínum,
sem gefið er þeim er þig óttast.

³⁹ Nem burt háðungina, sem ég er hræddur við,
því að ákvæði þín eru góð.

⁴⁰ Sjá, ég þrái fyrirmæli þín,
lífga mig með réttlæti þínu.

6

⁴¹ Lát náð þína koma yfir mig, Drottinn,
hjálpræði þitt, samkvæmt fyrirheiti þínu,
⁴² að ég fái andsvör veitt þeim er smána mig,
því að þínu orði treysti ég.
⁴³ Og tak aldrei sannleikans orð burt úr munni mínum,
því að ég bið dóma þinna.
⁴⁴ Ég vil stöðugt varðveita lögmál þitt,
um aldur og ævi,
⁴⁵ þá mun ég ganga um víðlendi,
því að ég leita fyrirmæla þinna,
⁴⁶ þá mun ég tala um reglur þínar frammi fyrir konungum,
og eigi skammast mín,
⁴⁷ og leita unaðar í boðum þínum,
þeim er ég elska,
⁴⁸ og rétta út hendurnar eftir boðum þínum,
þeim er ég elska,
og íhuga lög þín.

7

⁴⁹ Minnst þú þess orðs við þjón þinn,
sem þú lést mig vona á.
⁵⁰ Þetta er huggun mín í eynd minni,
að orð þitt lætur mig lífi halda.
⁵¹ Ofstopamenn spotta mig ákaflega,
en ég vík eigi frá lögmáli þínu.
⁵² Ég minnst dóma þinna frá öndverðu, Drottinn,
og læt huggast.
⁵³ Heiftarreiði við óguðlega hrífur mig,
við þá er yfirgefa lögmál þitt.
⁵⁴ Lög þín eru efni ljóða minna
á þessum stað, þar sem ég er gestur.
⁵⁵ Um nætur minnst ég nafns þíns, Drottinn,

Sálmarnir

og geymi laga þinna.

⁵⁶ Þetta er orðin hlutdeild mín,
að halda fyrirmæli þín.

8

⁵⁷ Drottinn er hlutskipti mitt,

ég hefi ákveðið að varðveita orð þín.

⁵⁸ Ég hefi leitað hylli þinnar af öllu hjarta,
ver mér náðugur samkvæmt fyrirheiti þínu.

⁵⁹ Ég hefi athugað vegu mína
og snúið fótum mínum að reglum þínum.

⁶⁰ Ég hefi flýtt mér og eigi tafið
að varðveita boð þín.

⁶¹ Snörur óguðlegra lykja um mig,
en lögmáli þínu hefi ég eigi gleymt.

⁶² Um miðnætti rís ég upp til þess að þakka þér þín réttlátu ákvæði.

⁶³ Ég er félagi allra þeirra er óttast þig
og varðveita fyrirmæli þín.

⁶⁴ Jörðin er full af miskunn þinni, Drottinn,
kenn mér lög þín.

9

⁶⁵ Þú hefir gjört vel til þjóns þíns
eftir orði þínu, Drottinn.

⁶⁶ Kenn mér góð hyggindi og þekkingu,
því að ég trúi á boð þín.

⁶⁷ Áður en ég var beygður, villtist ég,
en nú varðveiti ég orð þitt.

⁶⁸ Þú ert góður og gjörir vel,
kenn mér lög þín.

⁶⁹ Ofstopamenn spinna upp lygar gegn mér,
en ég held fyrirmæli þín af öllu hjarta.

⁷⁰ Hjarta þeirra er tilfinningarlaust sem mör væri,
en ég leita unaðar í lögmáli þínu.

Sálmarnir

⁷¹ Það varð mér til góðs, að ég var beygður,
til þess að ég mætti læra lög þín.

⁷² Lögmálið af munni þínum er mér mætara
en þúsundir af gulli og silfri.

10

⁷³ Hendur þínar hafa gjört mig og skapað,
veit mér skyn, að ég megi læra boð þín.

⁷⁴ Þeir er óttast þig sjá mig og gleðjast,
því að ég vona á orð þitt.

⁷⁵ Ég veit, Drottinn, að dómar þínir eru réttlátir
og að þú hefir lægt mig í trúfesti þinni.

⁷⁶ Lát miskunn þína verða mér til huggunar,
eins og þú hefir heitið þjóni þínum.

⁷⁷ Lát miskunn þína koma yfir mig, að ég megi lifa,
því að lögmál þitt er unun mín.

⁷⁸ Lát ofstopamennina verða til skammar,
af því að þeir kúga mig með rangsleitni,
en ég íhuga fyrirmæli þín.

⁷⁹ Til mín snúi sér þeir er óttast þig
og þeir er þekkja reglur þínar.

⁸⁰ Hjarta mitt sé grandvart í lögum þínum,
svo að ég verði eigi til skammar.

11

⁸¹ Sál mín tærist af þrá eftir hjálpraði þínu,
ég bíð eftir orði þínu.

⁸² Augu mín tærast af þrá eftir fyrirheiti þínu:
Hvenær munt þú hugga mig?

⁸³ Því að ég er orðinn eins og belgur í reykhusi,
en lögum þínum hefi ég eigi gleymt.

⁸⁴ Hversu margir eru dagar þjóns þíns?
Hvenær munt þú heyja dóm á ofsækjendum mínum?

⁸⁵ Ofstopamenn hafa grafið mér grafir,

menn, er eigi hlýða lögmáli þínu.

⁸⁶ Öll boð þín eru trúfesti.

Menn ofsækja mig með lygum, veit þú mér lið.

⁸⁷ Nærri lá, að þeir gjörðu út af við mig á jörðunni,
og þó hafði ég eigi yfirgefið fyrirmæli þín.

⁸⁸ Lát mig lífi halda sakir miskunnar þinnar,
að ég megi varðveita reglurnar af munni þínum.

12

⁸⁹ Orð þitt, Drottinn, varir að eilífu,
það stendur stöðugt á himnum.

⁹⁰ Frá kyni til kyns varir trúfesti þín,
þú hefir grundvallað jörðina, og hún stendur.

⁹¹ Eftir ákvæðum þínum stendur hún enn í dag,
því að allt lýtur þér.

⁹² Ef lögmál þitt hefði eigi verið unun mín,
þá hefði ég farist í eynd minni.

⁹³ Ég skal eigi gleyma fyrirmælum þínum að eilífu,
því að með þeim hefir þú látið mig lífi halda.

⁹⁴ Þinn er ég, hjálpa þú mér,
því að ég leita fyrirmæla þinna.

⁹⁵ Óguðlegir biðja mín til þess að tortíma mér,
en ég gef gætur að reglum þínum.

⁹⁶ Á allri fullkomnun hefi ég séð endi,
en þín boð eiga sér engin takmörk.

13

⁹⁷ Hve mjög elska ég lögmál þitt,
allan liðlangan daginn íhuga ég það.

⁹⁸ Boð þín hafa gjört mig vitrari en óvinir mínir eru,
því að þau heyra mér til um eilífð.

⁹⁹ Ég er hyggjari en allir kennarar mínir,
því að ég íhuga reglur þínar.

Sálmarnir

- ¹⁰⁰ Ég er skynsamari en öldungar,
því að ég held fyrirmæli þín.
¹⁰¹ Ég held fæti mínum frá hverjum vondum vegi
til þess að gæta orðs þíns.
¹⁰² Frá ákvæðum þínum hefi ég eigi vikið,
því að þú hefir frætt mig.
¹⁰³ Hversu sæt eru fyrirheit þín gómi mínum,
hunangi betri munni mínum.
¹⁰⁴ Af fyrirmælum þínum er ég skynsamur orðinn,
fyrir því hata ég sérhvern lygaveg.

14

- ¹⁰⁵ Þitt orð er lampi fóta minna
og ljós á vegum mínum.
¹⁰⁶ Ég hefi svarið og haldið það
að varðveita þín réttlátu ákvæði.
¹⁰⁷ Ég er mjög beygður, Drottinn,
lát mig lífi halda eftir orði þínu.
¹⁰⁸ Haf þóknun á sjálfviljafórnum munns míns, Drottinn,
og kenn mér ákvæði þín.
¹⁰⁹ Líf mitt er ætíð í hættu,
en þínu lögmáli hefi ég eigi gleymt.
¹¹⁰ Óguðlegir hafa lagt snöru fyrir mig,
en ég hefi eigi villst frá fyrirmælum þínum.
¹¹¹ Reglur þínar eru eign mín um aldur,
því að þær eru yndi hjarta míns.
¹¹² Ég hneigi hjarta mitt að því að breyta eftir lögum þínum,
um aldur og allt til enda.

15

- ¹¹³ Ég hata þá, er haltra til beggja hliða,
en lögmál þitt elska ég.
¹¹⁴ Þú ert skjól mitt og skjöldur,
ég vona á orð þitt.

Sálmarnir

- ¹¹⁵ Burt frá mér, þér illgjörðamenn,
að ég megi halda boð Guðs míns.
- ¹¹⁶ Styð mig samkvæmt fyrirheiti þínu, að ég megi lifa,
og lát mig eigi til skammar verða í von minni.
- ¹¹⁷ Styð þú mig, að ég megi frelsast
og ætíð líta til laga þinna.
- ¹¹⁸ Þú hafnar öllum þeim, er villast frá lögum þínum,
því að svik þeirra eru til einskis.
- ¹¹⁹ Sem sora metur þú alla óguðlega á jörðu,
þess vegna elska ég reglur þínar.
- ¹²⁰ Hold mitt nötrar af hræðslu fyrir þér,
og dóma þína óttast ég.

16

- ¹²¹ Ég hef iðkað rétt og réttlæti,
sel mig eigi í hendur kúgurum mínum.
- ¹²² Gakk í ábyrgð fyrir þjón þinn, honum til heilla,
lát eigi ofstopamennina kúga mig.
- ¹²³ Augu mín tærast af þrá eftir hjálpræði þínu
og eftir þínu réttláta fyrirheiti.
- ¹²⁴ Far með þjón þinn eftir miskunn þinni
og kenn mér lög þín.
- ¹²⁵ Ég er þjónn þinn, veit mér skyn,
að ég megi þekkja reglur þínar.
- ¹²⁶ Tími er kominn fyrir Drottin að taka í taumana,
þeir hafa rofið lögmál þitt.
- ¹²⁷ Þess vegna elska ég boð þín
framar en gull og skíragull.
- ¹²⁸ Þess vegna held ég beina leið eftir öllum fyrirmælum þínum,
ég hata sérhvern lygaveg.

17

- ¹²⁹ Reglur þínar eru dásamlegar,
þess vegna heldur sál mín þær.
¹³⁰ Útskýring orðs þíns upplýsir,
gjörir fávísa vitra.
¹³¹ Ég opna munninn af ílöngun,
því ég þrái boð þín.
¹³² Snú þér til mín og ver mér náðugur,
eins og ákveðið er þeim er elska nafn þitt.
¹³³ Gjör skref mín örugg með fyrirheiti þínu
og lát ekkert ranglæti drottna yfir mér.
¹³⁴ Leys mig undan kúgun manna,
að ég megi varðveita fyrirmæli þín.
¹³⁵ Lát ásjónu þína lýsa yfir þjón þinn
og kenn mér lög þín.
¹³⁶ Augu mín fljóta í tárur,
af því að menn varðveita eigi lögmál þitt.

18

- ¹³⁷ Réttlátur ert þú, Drottinn,
og réttvísir dómar þínir.
¹³⁸ Þú hefir skipað fyrir reglur þínar með réttlæti
og mikilli trúfesti.
¹³⁹ Ákefð mín eyðir mér,
því að fjendur mínir hafa gleymt orðum þínum.
¹⁴⁰ Orð þitt er mjög hreint,
og þjónn þinn elskar það.
¹⁴¹ Ég er lítilmótlegur og fyrirlitinn,
en fyrirmælum þínum hefi ég eigi gleymt.
¹⁴² Réttlæti þitt er eilíft réttlæti
og lögmál þitt trúfesti.
¹⁴³ Neyð og hörmung hafa mér að höndum borið,
en boð þín eru unun mín.

Sálmarnir

¹⁴⁴ Reglur þínar eru réttlæti um eilífð,
veit mér skyn, að ég megi lifa.

19

¹⁴⁵ Ég kalla af öllu hjarta, bænheyr mig, Drottinn,
ég vil halda lög þín.

¹⁴⁶ Ég ákalla þig, hjálpa þú mér,
að ég megi varðveita reglur þínar.

¹⁴⁷ Ég er á ferli fyrir dögum og hrópa
og bíð orða þinna.

¹⁴⁸ Fyrr en vakan hefst eru augu mín vökul
til þess að íhuga orð þitt.

¹⁴⁹ Hlýð á raust mína eftir miskunn þinni,
lát mig lífi halda, Drottinn, eftir ákvæðum þínum.

¹⁵⁰ Þeir eru nærri, er ofsækja mig af fláræði,
þeir eru langt burtu frá lögmáli þínu.

¹⁵¹ Þú ert nálægur, Drottinn,
og öll boð þín eru trúfesti.

¹⁵² Fyrir löngu hefi ég vitað um reglur þínar,
að þú hefir grundvallað þær um eilífð.

20

¹⁵³ Sjá þú eynd mína og frelsa mig,
því að ég hefi eigi gleymt lögmáli þínu.

¹⁵⁴ Flyt þú mál mitt og leys mig,
lát mig lífi halda samkvæmt fyrirheiti þínu.

¹⁵⁵ Hjálpræðið er fjarri óguðlegum,
því að þeir leita eigi fyrirmæla þinna.

¹⁵⁶ Mikil er miskunn þín, Drottinn,
lát mig lífi halda eftir ákvæðum þínum.

¹⁵⁷ Margir eru ofsækjendur mínir og fjendur,
en frá reglum þínum hefi ég eigi vikið.

¹⁵⁸ Ég sé trúrofana og kenni viðbjóðs,
þeir varðveita eigi orð þitt.

Sálmarnir

¹⁵⁹ Sjá, hversu ég elska fyrirmæli þín,
lát mig lífi halda, Drottinn, eftir miskunn þinni.
¹⁶⁰ Allt orð þitt samanlagt er trúfesti,
og hvert réttlætisákvæði þitt varir að eilífu.

21

¹⁶¹ Höfðingjar ofsækja mig að ástæðulausu,
en hjarta mitt óttast orð þín.
¹⁶² Ég gleðst yfir fyrirheiti þínu
eins og sá er fær mikið herfang.
¹⁶³ Ég hata lygi og hefi andstyggð á henni,
en þitt lögmál elska ég.
¹⁶⁴ Sjö sinnum á dag lofa ég þig
sakir þinna réttlátu ákvæða.
¹⁶⁵ Gnótt friðar hafa þeir er elska lögmál þitt,
og þeim er við engri hrösun hætt.
¹⁶⁶ Ég vænti hjálpræðis þíns, Drottinn,
og framkvæmi boð þín.
¹⁶⁷ Sál mín varðveitir reglur þínar,
og þær elska ég mjög.
¹⁶⁸ Ég varðveiti fyrirmæli þín og reglur,
allir mínir vegir eru þér augljósir.

22

¹⁶⁹ Ó að hróp mitt mætti nálgast auglit þitt, Drottinn,
veit mér að skynja í samræmi við orð þitt.
¹⁷⁰ Ó að grátbeiðni mín mætti koma fyrir auglit þitt,
frelsa mig samkvæmt fyrirheiti þínu.
¹⁷¹ Lof um þig skal streyma mér af vörum,
því að þú kennir mér lög þín.
¹⁷² Tunga mín skal mæra orð þitt,
því að öll boðorð þín eru réttlæti.
¹⁷³ Hönd þín veiti mér lið,

Sálmarnir

Því að þín fyrirmæli hefi ég útvalið.

¹⁷⁴ Ég þrái hjálpræði þitt, Drottinn,
og lögmál þitt er unun mín.

¹⁷⁵ Lát sál mína lifa, að hún megi lofa þig
og dómar þínir veiti mér lið.

¹⁷⁶ Ég villist sem týndur sauður,
leita þú þjóns þíns,
því að þínum boðum hefi ég eigi gleymt.

120 *Helgigönguljóð.^a*

Ég ákalla Drottin í nauðum mínum,
og hann bænheyrir mig.

² Drottinn, frelsa sál mína frá ljúgandi vörum,
frá tælandi tungu.

³ Hversu mun fara fyrir þér nú og síðar,
þú tælandi tunga?

⁴ Örvar harðstjórans eru hvesstar
með glóandi viðarkolum.

⁵ Vei mér, að ég dvel hjá Mesek,
bý hjá tjöldum Kedars.^b

⁶ Nógu lengi hefir sál mín búið
hjá þeim er friðinn hata.

⁷ Þótt ég tali friðlega,
vilja þeir ófrið.

121 *Helgigönguljóð*

Ég hef augu mín til fjallanna:

Hvaðan kemur mér hjálp?

² Hjálp mín kemur frá Drottni,
skapara himins og jarðar.

^a 120.–134. sálmur er safn sálma, er sungnir voru við pílagrímsgöngu „upp til“ Jerúsalem á stórhátíðum.

^b Dvöl hjá *Mesek* og *Kedar* er líkingamynd um dvöl hins trúaða meðal heiðinna andstæðinga. (*Mesek* er nafn ættbálks sunnan Kaspíahafs og *Kedar* nafn ættbálks í auðninni austan Dauðahafs.)

Sálmarnir

- ³ Hann mun eigi láta fót þinn skriðna,
vörður þinn blundar ekki.
- ⁴ Nei, hann blundar ekki og sefur ekki,
hann, vörður Ísraels.
- ⁵ Drottinn er vörður þinn,
Drottinn skýlir þér,
hann er þér til hægri handar.
- ⁶ Um daga mun sólarhitinn eigi vinna þér mein,
né heldur tunglið um nætur.
- ⁷ Drottinn mun vernda þig fyrir öllu illu,
hann mun vernda sál þína.
- ⁸ Drottinn mun varðveita útgöngu þína og inngöngu
héðan í frá og að eilífu.

122 *Helgigönguljóð. Eftir Davíð.*

- Ég varð glaður, er menn sögðu við mig:
„Göngum í hús Drottins.“
- ² Fætur vorir standa
í hliðum þínum, Jerúsalem.
- ³ Jerúsalem, þú hin endurreista,
borgin þar sem öll þjóðin safnast saman,
- ⁴ þangað sem kynkvíslirnar fara,
kynkvíslir Drottins –
það er regla fyrir Ísrael –
til þess að lofa nafn Drottins,
- ⁵ því að þar standa dómarastólar,
stólar fyrir Davíðs ætt.
- ⁶ Biðjið Jerúsalem friðar,
hljóti heill þeir, er elska þig.
- ⁷ Friður sé kringum múra þína,
heill í höllum þínum.
- ⁸ Sakir bræðra minna og vina

Sálmarnir

óska ég þér friðar.

⁹ Sakir húss Drottins, Guðs vors,
vil ég leita þér hamingju.

123 *Helgigönguljóð.*

Til þín hef ég augu mín,
þú sem situr á himnum.

² Eins og augu þjónanna mæna á hönd húsbónda síns,
eins og augu ambáttarinnar mæna á hönd húsmóður sinnar,
svo mæna augu vor á Drottin, Guð vorn,
uns hann líknar oss.

³ Líkna oss, Drottinn, líkna oss,
því að vér höfum fengið meira en nóg af spotti.

⁴ Sál vor hefir fengið meira en nóg af háði hrokafullra,
af spotti dramblátra.

124 *Helgigönguljóð. Eftir Davíð.*

Hefði það ekki verið Drottinn sem var með oss,
– skal Ísrael segja –

² hefði það ekki verið Drottinn sem var með oss,
þegar menn risu í móti oss,

³ þá hefðu þeir gleypst oss lifandi,
þegar reiði þeirra bálaðist upp í móti oss.

⁴ Þá hefðu vötnin streymt yfir oss,
elfur gengið yfir oss,

⁵ þá hefðu gengið yfir oss
hin beljandi vötn.

⁶ Lofaður sé Drottinn,
er ekki gaf oss tönnum þeirra að bráð.

⁷ Sál vor slapp burt eins og fugl úr snöru fuglarans.
Brast snaran, burt sluppum vér.

⁸ Hjálp vor er í nafni Drottins,
skapara himins og jarðar.

125 *Helgigönguljóð.*

Þeir sem treysta Drottni
eru sem Síonfjall, er eigi bifast,
sem stendur að eilífu.

² Fjöll eru kringum Jerúsalem,
og Drottinn er kringum lýð sinn
héðan í frá og að eilífu.

³ Því að veldissproti guðleysisins
mun eigi hvíla á landi réttlátra,
til þess að hinir réttlátu
skuli eigi rétta fram hendur sínar til ranglætis.

⁴ Gjör þú góðum vel til, Drottinn,
og þeim sem hjartahreindir eru.

⁵ En þá er beygja á krókóttar leiðir
mun Drottinn láta hverfa með illgjörðamönnum.
Friður sé yfir Ísrael!

126 *Helgigönguljóð.*

Þegar Drottinn sneri við hag Síonar,
þá var sem oss dreymdi.

² Þá fylltist munnur vor hlátri,
og tungur vorar fögnuði.

Þá sögðu menn meðal þjóðanna:

„Mikla hluti hefir Drottinn gjört við þá.“

³ Drottinn hefir gjört mikla hluti við oss,
vér vorum glaðir.

⁴ Snú við hag vorum, Drottinn,
eins og þú gjörir við lækina í Suðurlandinu.

⁵ Þeir sem sá með tárum,

munu uppskera með gleðisöng.

⁶ Grátandi fara menn

og bera sæðið til sáningar,

með gleðisöng koma þeir aftur

og bera kornbindin heim.

127 *Helgigönguljóð. Eftir Salómon.*

Ef Drottinn byggir ekki húsið,

erfiða smiðirnir til ónýtis.

Ef Drottinn verndar eigi borgina,

vakir vörðurinn til ónýtis.

² Það er til ónýtis fyrir yður,

þér sem snemma rísið og gangið seint til hvíldar

og etið brauð, sem aflað er með striti:

Svo gefur hann ástvinum sínum í svefni!

³ Sjá, synir eru gjöf frá Drottni,

ávöxtur móðurkviðarins er umbun.

⁴ Eins og örvar í hendi kappans,

svo eru synir getnir í æsku.

⁵ Sæll er sá maður, er fyllt hefir örvamæli sinn með þeim,

þeir verða eigi til skammar,

er þeir tala við óvini sína í borgarhliðinu.

128 *Helgigönguljóð.*

Sæll er hver sá, er óttast Drottin,

er gengur á hans vegum.

² Já, afla handa þinna skalt þú njóta,

sæll ert þú, vel farnast þér.

³ Kona þín er sem frjósamur vínviður

innst í húsi þínu,

synir þínir sem teinungar olíutrésins

umhverfis borð þitt.

Sálmarnir

⁴ Sjá, sannarlega hlýtur slíka blessun sá maður,
er óttast Drottin.

⁵ Drottinn blessi þig frá Síon,
þú munt horfa með unun á hamingju Jerúsalem alla ævidaga þína,
⁶ og sjá sonu sona þinna.
Friður sé yfir Ísrael!

129 *Helgigönguljóð.*

Þeir hafa fjandskapast mjög við mig frá æsku,
– skal Ísrael segja –
² Þeir hafa fjandskapast mjög við mig frá æsku,
en þó eigi borið af mér.
³ Plógmennirnir hafa plægt um hrygg mér,
gjört plógför sín löng,
⁴ en Drottinn hinn réttláti hefir skorið í sundur
reipi óguðlegra.
⁵ Sneypast skulu þeir og undan hörfa,
allir þeir sem hata Síon.
⁶ Þeir skulu verða sem gras á þekju,
er visnar áður en það frævist.
⁷ Sláttumaðurinn skal eigi fylla hönd sína
né sá fang sitt sem bindur,
⁸ og þeir sem fram hjá fara skulu ekki segja:
„Blessun Drottins sé með yður.“
Vér blessum yður í nafni Drottins!

130 *Helgigönguljóð.*

Úr djúpinu ákalla ég þig, Drottinn,
² Drottinn, heyr þú raust mína,
lát eyru þín hlusta á
grátbeiðni mína!
³ Ef þú, Drottinn, gæfir gætur að misgjörðum,

Sálmarnir

Drottinn, hver fengi þá staðist?

⁴ En hjá þér er fyrirgefning,
svo að menn óttist þig.

⁵ Ég vona á Drottin, sál mín vonar,
og hans orðs bið ég.

⁶ Meir en vökumenn morgun,
vökumenn morgun,
þreyr sál mín Drottin.

⁷ Ó Ísrael, bið þú Drottins,
því að hjá Drottni er miskunn,
og hjá honum er gnægð lausnar.

⁸ Hann mun leysa Ísrael
frá öllum misgjörðum hans.

131 *Helgigönguljóð. Eftir Davíð.*

Drottinn, hjarta mitt er eigi dramblátt
né augu mín hrokafull.

Ég fæst eigi við mikil málefni,
né þau sem mér eru ofvaxin.

² Sjá, ég hefi sefað sál mína
og þaggað niður í henni.

Eins og afvanið barn hjá móður sinni,
svo er sál mín í mér.

³ Vona, Ísrael, á Drottin,
héðan í frá og að eilífu.

132 *Helgigönguljóð.*

Drottinn, mun þú Davíð
allar þrautir hans,

² hann sem sór Drottni,
gjörði heit hinum völduga Jakobs Guði:

³ „Ég vil eigi ganga inn í tjaldhús mitt,

Sálmarnir

eigi stíga í hvílurúm mitt,
⁴ eigi unna augum mínum svefns
né augnalokum mínum blunds,
⁵ fyrr en ég hefi fundið stað fyrir Drottin,
bústað fyrir hinn volduga Jakobs Guð.“
⁶ Sjá, vér höfum heyrt um hann^a í Efrata,
fundið hann á Jaarmörk.^b
⁷ Látum oss ganga til bústaðar Guðs,
falla fram á fótiskör hans.
⁸ Tak þig upp, Drottinn, og far á hvíldarstað þinn,
þú og örk máttar þíns.
⁹ Prestar þínir íklæðist réttlæti
og dýrkendur þínir fagni.
¹⁰ Sakir Davíðs þjóns þíns
vísa þú þínum smurða eigi frá.
¹¹ Drottinn hefir svarið Davíð
óbrigðulan eið, er hann eigi mun rjúfa:
„Af ávexti kviðar þíns
mun ég setja mann í hásæti þitt.
¹² Ef synir þínir varðveita sáttmála minn
og reglur mínar, þær er ég kenni þeim,
þá skulu og þeirra synir um aldur
sitja í hásæti þínu.“
¹³ Því að Drottinn hefir útvalið Síon,
þráð hana sér til bústaðar:
¹⁴ „Þetta er hvíldarstaður minn um aldur,
hér vil ég búa, því að hann hefi ég þráð.
¹⁵ Vistir hans vil ég vissulega blessa,
og fátæklinga hans vil ég seðja með brauði,
¹⁶ presta hans vil ég íklæða hjálpræði,

^a Þ.e. bústaðinn, sem er örk Drottins (8.v.).

^b *Jaarmörk* er Kirjat Jearím. Þaðan flutti Davíð örkina til Jerúsalem, 1. Samúelsb. 7.1, 2. Samúelsb. 6.1–19. *Efrata* er Efraím, en í Siló í Efraímskynkvísl var örkin langa hríð, 1. Samúelsb. 1.

Sálmarnir

hinir guðhræddu er þar búa skulu kveða fagnaðarópi.

¹⁷ Þar vil ég láta Davíð horn^a vaxa,
þar hefi ég búið lampa mínum smurða.

¹⁸ Óvini hans vil ég íklæða skömm,
en á honum skal kóróna hans ljóma.“

133 *Helgigönguljóð. Eftir Davíð.*

Sjá, hversu fagurt og yndislegt það er,
þegar bræður búa saman,
² eins og hin ilmgóða olía á höfðinu,
er rennur niður í skeggið, skegg Arons,
er fellur niður á kyrtilfald hans,
³ eins og dökk af Hermonfjalli,
er fellur niður á Sionfjöll.
Því að þar hefir Drottinn boðið út blessun,
lífi að eilífu.

134 *Helgigönguljóð.*

Já, lofið Drottin,
allir þjónar Drottins,
þér er standið í húsi Drottins um nætur.
² Fórnid höndum til helgidómsins
og lofið Drottin.
³ Drottinn blessi þig frá Sion,
hann sem er skapari himins og jarðar.

135

Halelúja.
Lofið nafn Drottins,
lofið hann, þér þjónar Drottins,
² er standið í húsi Drottins,

^a Horn merkir mátt, vald (:efla vald Davíðs).

Sálmarnir

í forgörðum húss Guðs vors.

³ Lofið Drottin, því að Drottinn er góður,
leikið fyrir nafni hans, því að það er yndislegt.

⁴ Því að Drottinn hefir útvalið sér Jakob,
gert Ísrael að eign sinni.

⁵ Já, ég veit, að Drottinn er mikill
og að Drottinn vor er öllum guðum æðri.

⁶ Allt, sem Drottni þóknast, það gjörir hann,
á himni og jörðu,
í hafinu og öllum djúpunum.

⁷ Hann lætur skýin uppstíga frá endimörkum jarðar,
gjörir eldingarnar til að búa rás regninu,
hleypir vindinum út úr forðabúrum hans.

⁸ Hann laust frumburði Egyptalands,
bæði menn og skepnur,

⁹ sendi tákn og undur yfir Egyptaland,
gegn Faraó og öllum þjónum hans.

¹⁰ Hann laust margar þjóðir
og deyddi volduga konunga:

¹¹ Síhon, Amorítakonung,
og Óg, konung í Basan,
og öll konungsríki í Kanaan,

¹² og gaf lönd þeirra að erfð,
að erfð Ísrael, lýð sínum.

¹³ Drottinn, nafn þitt varir að eilífu,
minning þín, Drottinn, frá kyni til kyns,

¹⁴ því að Drottinn réttir hlut þjóðar sinnar
og aumkast yfir þjóna sína.

¹⁵ Skurðgoð þjóðanna eru silfur og gull,
handaverk manna.

¹⁶ Þau hafa munn, en tala ekki,
augu, en sjá ekki,

¹⁷ Þau hafa eyru, en heyra ekki,
og eigi er heldur neinn andardráttur í munni þeirra.

¹⁸ Eins og þau eru, verða smiðir þeirra,
allir þeir, er á þau treysta.

¹⁹ Ísraels ætt, lofið Drottin,
Arons ætt, lofið Drottin!

²⁰ Leví ætt, lofið Drottin,
þér sem óttist Drottin, lofið hann!

²¹ Lofaður sé Drottinn frá Síon,
hann sem býr í Jerúsalem!
Halelúja.

136

Þakkið Drottni, því að hann er góður,
því að miskunn hans varir að eilífu.

² Þakkið Guði guðanna,
því að miskunn hans varir að eilífu,

³ Þakkið Drottni drottnanna,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁴ honum, sem einn gjörir mikil dásemdarverk,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁵ honum, sem skapaði himininn með speki,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁶ honum, sem breiddi jörðina út á vötnunum,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁷ honum, sem skapaði stóru ljósin,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁸ sólina til þess að ráða deginum,
því að miskunn hans varir að eilífu,

⁹ tunglið og stjörnurnar til þess að ráða nóttunni,
því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁰ honum, sem laust Egypta með deyðing frumburðanna,

Sálmarnir

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹¹ og leiddi Ísrael burt frá þeim,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹² með sterkri hendi og útréttum armlegg,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹³ honum, sem skipti Rauðahafinu sundur,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁴ og lét Ísrael ganga gegnum það,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁵ og keyrði Faraó og her hans út í Rauðahafið,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁶ honum, sem leiddi lýð sinn gegnum eyðimörkina,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁷ honum, sem laust mikla konunga,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁸ og deyddi völduga konunga,

því að miskunn hans varir að eilífu,

¹⁹ Síhon Amorítakonung,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²⁰ og Óg konung í Basan,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²¹ og gaf land þeirra að erfð,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²² að erfð Ísrael þjóni sínum,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²³ honum, sem minntist vor í læging vorri,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²⁴ og frelsaði oss frá fjandmönnum vorum,

því að miskunn hans varir að eilífu,

²⁵ sem gefur fæðu öllu holdi,

því að miskunn hans varir að eilífu.

²⁶ Þakkið Guði himnanna,
því að miskunn hans varir að eilífu.

137

Við Babýlons fljót, þar sátum vér og grétum,
er vér minntumst Síonar.

² Á pílvíðina þar
hengdum vér upp gígjur vorar.

³ Því að herleiðendur vorir heimtuðu
söngljóð af oss
og kúgarar vorir kæti:

„Syngið oss Síonarkvæði!“

⁴ Hvernig ættum vér að syngja Drottins ljóð
í öðru landi?

⁵ Ef ég gleymi þér, Jerúsalem,
þá visni mín hægri hönd.

⁶ Tunga mín loði mér við góm,
ef ég man eigi til þín,
ef Jerúsalem er eigi allra besta yndið mitt.

⁷ Mun þú Edóms niðjum, Drottinn,
óheilladag Jerúsalem,
þegar þeir æptu: „Rífið, rífið
allt niður til grunna!“

⁸ Babýlonsdóttir, þú sem tortímir!
Heill þeim, er geldur þér
fyrir það sem þú hefir gjört oss!

⁹ Heill þeim er þrífur ungbörn þín
og slær þeim niður við stein.

138 *Eftir Davíð.*

Ég vil lofa þig af öllu hjarta,
lofsyngja þér frammi fyrir guðunum.

² Ég vil falla fram fyrir þínu heilaga musteri
og lofa nafn þitt sakir miskunnar þinnar og trúfesti,
því að þú hefir gjört nafn þitt og orð þitt meira öllu öðru.

³ Þegar ég hrópaði, bænheyrðir þú mig,
þú veittir mér hugmóð, er ég fann kraft hjá mér.

⁴ Allir konungar á jörðu skulu lofa þig, Drottinn,
er þeir heyra orðin af munni þínum.

⁵ Þeir skulu syngja um vegu Drottins,
því að mikil er dýrð Drottins.

⁶ Því að Drottinn er hár og sér þó hina lítilmótlegu
og þekkir hinn drambláta í fjarska.

⁷ Þótt ég sé staddur í þrengingu,
lætur þú mig lífi halda,
þú réttir út hönd þína gegn reiði óvina minna,
og hægri hönd þín hjálpar mér.

⁸ Drottinn mun koma öllu vel til vegar fyrir mig,
Drottinn, miskunn þín varir að eilífu.
Yfirgef eigi verk handa þinna.

139 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

Drottinn, þú rannsakar og þekkir mig.

² Hvort sem ég sit eða stend, þá veist þú það,
þú skynjar hugrenningar mínar á lengdar.

³ Hvort sem ég geng eða ligg, þá athugar þú það,
og alla vegu mína gjörþekkir þú.

⁴ Því að eigi er það orð á tungu minni,
að þú, Drottinn, þekkir það eigi til fulls.

⁵ Þú umlykur mig á bak og brjóst,
og hönd þína hefir þú lagt á mig.

⁶ Þekking þín er undursamlegri en svo, að ég fái skilið,
of háleit, ég er henni eigi vaxinn.

⁷ Hvert get ég farið frá anda þínum

Sálmarnir

og hvert flúið frá augliti þínu?

⁸ Þótt ég stigi upp í himininn, þá ertu þar,
þótt ég gjörði undirheima að hvílu minni, sjá, þú ert þar.

⁹ Þótt ég lyfti mér á vængi morgunroðans
og settist við hið ysta haf,

¹⁰ einnig þar mundi hönd þín leiða mig
og hægri hönd þín halda mér.

¹¹ Og þótt ég segði: „Myrkrið hylji mig
og ljósið í kringum mig verði nótt,“

¹² þá myndi þó myrkrið eigi verða þér of myrkt
og nóttin lýsa eins og dagur,
myrkur og ljós eru jöfn fyrir þér.

¹³ Því að þú hefir myndað nýru mín,
ofið mig í móðurlífi.

¹⁴ Ég lofa þig fyrir það, að ég er undursamlega skapaður,
undursamleg eru verk þín,
það veit ég næsta vel.

¹⁵ Beinir í mér voru þér eigi hulin,
þegar ég var gjörður í leyni,
myndaður í djúpum jarðar.

¹⁶ Augu þín sáu mig, er ég enn var ómyndað efni,
ævidagar voru ákveðnir
og allir skráðir í bók þína,
áður en nokkur þeirra var til orðinn.

¹⁷ En hversu torskildar eru mér hugsanir þínar, ó Guð,
hversu stórkostlegar eru þær allar samanlagðar.

¹⁸ Ef ég vildi telja þær, væru þær fleiri en sandkornin,
ég mundi vakna og vera enn með hugann hjá þér.

¹⁹ Ó að þú, Guð, vildir fella níðingana.
Morðingjar! Víkið frá mér.

²⁰ Þeir þrjóskast gegn þér með svikum
og leggja nafn þitt við hégóma.

²¹ Ætti ég eigi, Drottinn, að hata þá, er hata þig,
og hafa viðbjóð á þeim, er rísa gegn þér?

²² Ég hata þá fullu hatri,
þeir eru orðnir óvinir mínir.

²³ Prófa mig, Guð, og þekktu hjarta mitt,
rannsaka mig og þekktu hugsanir mínar,

²⁴ og sjá þú, hvort ég geng á glötunarvegi,
og leið mig hinn eilífa veg.

140 *Til söngstjórans. Davíðssálmur.*

² Frelsa mig, Drottinn, frá illmennum,
vernda mig fyrir ofríkismönnum,

³ þeim er hyggja á illt í hjarta sínu
og vekja ófrið á degi hverjum.

⁴ Þeir gjöra tungur sínar hvassar sem höggormar,
nöðrueitur er undir vörum þeirra. [Sela]

⁵ Varðveit mig, Drottinn, fyrir hendi óguðlegra,
vernda mig fyrir ofríkismönnum,
er hyggja á að bregða fæti fyrir mig.

⁶ Ofstopamenn hafa lagt gildir í leyni fyrir mig
og þanið út snörur eins og net,
hjá vegarbrúninni hafa þeir lagt möskva fyrir mig. [Sela]

⁷ Ég sagði við Drottin: Þú ert Guð minn,
ljá eyra, Drottinn, grátbeiðni minni.

⁸ Drottinn Guð, mín máttuga hjálp,
þú hlífir höfði mínu á orustudeginum.

⁹ Uppfyll eigi, Drottinn, óskir hins óguðlega,
lát vélar hans eigi heppnast. [Sela]

¹⁰ Þeir skulu eigi hefja höfuðið umhverfis mig,
ranglæti vara þeirra skal hylja sjálfa þá.

¹¹ Lát rigna á þá eldsglóðum,
hrind þeim í gryfjur, svo að þeir fái eigi upp staðið.

¹² Illmáll maður skal eigi fá staðist í landinu,
ofríkismanninn skal ógæfan elta með sífelldum höggum.

¹³ Ég veit, að Drottinn flytur mál hrjáðra,
rekur réttar snauðra.

¹⁴ Vissulega skulu hinir réttlátu lofa nafn þitt,
hinir hreinskilnu búa fyrir augliti þínu.

141 *Davíðssálmur.*

Drottinn, ég ákalla þig, skunda þú til mín,
ljá eyra raust minni, er ég ákalla þig.

² Bæn mín sé fram borin sem reykelsisförn fyrir auglit þitt,
upplyfting handa minna sem kvöldförn.

³ Set þú, Drottinn, vörð fyrir munn minn,
gæslu fyrir dyr vara minna.

⁴ Lát eigi hjarta mitt hneigjast að neinu illu,
að því að fremja óguðleg verk
með illvirkjum,
og lát mig eigi eta krásir þeirra.

⁵ Þótt réttlátur maður slái mig
og trúaður hirti mig,
mun ég ekki þiggja sæmd af illum mönnum.
Bæn mín stendur gegn illsku þeirra.^a

⁶ Þegar höfðingjum þeirra verður hrundið niður af kletti,
munu menn skilja, að orð mín voru sönn.

⁷ Eins og menn höggva við og kljúfa á jörðu,
svo skal beinum þeirra tvístrað við gin Heljar.^b

⁸ Til þín, Drottinn, mæna augu mín,
hjá þér leita ég hælís,
sel þú eigi fram líf mitt.

⁹ Varðveit mig fyrir gildru þeirra, er sitja um mig,

^a Þýðing 5.v. er óviss.

^b Þýðing 6.–7.v. er óviss.

og fyrir snörum illvirkjanna.

¹⁰ Hinir óguðlegu falli í sitt eigið net,
en ég sleppi heill á húfi.

142 *Maskíl eftir Davíð, er hann var í hellinum. Bæn.*

² Ég hrópa hátt til Drottins,
hástöfum grátbæni ég Drottin.

³ Ég úthelli kveini mínu fyrir honum,
tjái honum neyð mína.

⁴ Þegar andi minn örmagnast í mér,
þekkir þú götu mína.

Á leið þeirri er ég geng
hafa þeir lagt snörur fyrir mig.

⁵ Ég lít til hægri handar og skyggnist um,
en enginn kannast við mig.

Mér er varnað sérhvers hælís,
enginn spyr eftir mér.

⁶ Ég hrópa til þín, Drottinn,
ég segi: Þú ert hæli mitt,
hlutdeild mín á landi lifenda.

⁷ Veit athygli kveini mínu,
því að ég er mjög þjakaður,
bjarga mér frá ofsækjendum mínum,
því að þeir eru mér yfirsterkari.

⁸ Leið mig út úr dýflissunni,
að ég megi lofa nafn þitt,
hinir réttlátu skipast í kringum mig,
þegar þú gjörir vel til mín.

143 *Davíðssálmur.*

Drottinn, heyr þú bæn mína,

ljá eyra grátbeiðni minni í trúfesti þinni,

bænheyr mig í réttlæti þínu.

² Gakk eigi í dóm við þjón þinn,

því að enginn er réttlátur fyrir augliti þínu.^a

³ Óvinurinn eltir sál mína,

slær líf mitt til jarðar,

lætur mig búa í myrkri

eins og þá sem löngu eru dánir.

⁴ Andi minn örmagnast í mér,

hjarta mitt er agndofa hið innra í mér.

⁵ Ég minnst fornra daga,

íhuga allar gjörðir þínar,

ígrunda verk handa þinna.

⁶ Ég breiði út hendurnar í móti þér,

sál mín er sem örþrota land fyrir þér. [Sela]

⁷ Flýtt þér að bænheyra mig, Drottinn,

andi minn örmagnast,

byrg eigi auglit þitt fyrir mér,

svo að ég verði ekki líkur þeim, er gengnir eru til grafar.

⁸ Lát þú mig heyra miskunn þína að morgni dags,

því að þér treysti ég.

Gjör mér kunnan þann veg, er ég á að ganga,

því að til þín hef ég sál mína.

⁹ Frelsa mig frá óvinum mínum, Drottinn,

ég flý á náðir þínar.

¹⁰ Kenn mér að gjöra vilja þinn,

því að þú ert minn Guð.

Þinn góði andi leiði mig

^a 6., 32., 38., 102., 130. og 143. sálmur eru hinir sjö kirkjulegu iðrunarsálmar.

um slétta braut.

¹¹ Veit mér að lifa, Drottinn, sakir nafns þíns,
leið mig úr nauðum sakir réttlætis þíns.

¹² Lát þú óvini mína hverfa sakir trúfesti þinnar,
ryð þeim öllum úr vegi, er að mér þrengja,
því að ég er þjónn þinn.

144 *Eftir Davíð.*

Lofaður sé Drottinn, bjarg mitt,
sem æfir hendur mínar til bardaga,
fingur mína til orustu.

² Miskunn mín og vígi,
háborg mín og hjálpari,
skjöldur minn og athvarf,
hann leggur þjóðir undir mig.

³ Drottinn, hvað er maðurinn þess, að þú þekkir hann,
mannsins barn, að þú gefir því gaum.

⁴ Maðurinn er sem vindblær,
dagar hans sem hverfandi skuggi.

⁵ Drottinn, sveig þú himin þinn og stíg niður,
snertu fjöllin, svo að úr þeim rjúki.

⁶ Lát eldinguna leiftra og tvístra óvinum,
skjót örvum þínum og skelf þá.

⁷ Rétt út hönd þína frá hæðum,
hríf mig burt og bjarga mér
úr hinum miklu vötnum,
af hendi útlendinganna.

⁸ Munnur þeirra mælir tál,
og hægri hönd þeirra er lyginnar hönd.

⁹ Guð, ég vil syngja þér nýjan söng,
ég vil leika fyrir þér á tístrengjaða hörpu.

¹⁰ Þú veitir konungunum sigur,

hrífur Davíð þjón þinn undan hinu illa sverði.

¹¹ Hríf mig burt og bjarga mér
af hendi útlendinganna.

Munnur þeirra mælir tál,
og hægri hönd þeirra er lyginnar hönd.

¹² Synir vorir eru sem þroskaðir teinungar í æsku sinni,
dætur vorar sem hornsúlur, úthöggnaðar í hallarstíl.

¹³ Hlöður vorar eru fullar og veita afurðir af hverri tegund,
fænaður vor getur af sér þúsundir,
verður tíþúsundfaldur á haglendum vorum,

¹⁴ uxar vorir klyfjaðir,
ekkert skarð og engir hernumdir
og ekkert óp á torgum vorum.

¹⁵ Sæl er sú þjóð, sem svo er ástatt fyrir,
sæl er sú þjóð, sem á Drottin að Guði.

145 *Davíðs-lofsöngur.*

Ég vil vegsama þig, ó Guð minn, þú konungur,
og prísar nafn þitt um aldur og ævi.

² Á hverjum degi vil ég prísar þig
og lofa nafn þitt um aldur og ævi.

³ Mikill er Drottinn og mjög vegsamlegur,
mikilleikur hans er órannsakanlegur.

⁴ Ein kynslóðin vegsamar verk þín fyrir annarri
og kunngjörir máttarverk þín.

⁵ Þær segja frá tign og dýrð vegsemdar þinnar:
„Ég vil syngja um dásemdir þínar.“

⁶ Og um mátt ógnarverka þinna tala þær:
„Ég vil segja frá stórvirkjum þínum.“

⁷ Þær minna á þína miklu gæsku
og fagna yfir réttlæti þínu.

⁸ Náðugur og miskunnsamur er Drottinn,

Sálmarnir

þolinmóður og mjög gæskuríkur.

⁹ Drottinn er öllum góður,
og miskunn hans er yfir öllu, sem hann skapar.

¹⁰ Öll sköpun þín lofar þig, Drottinn,
og dýrkendur þínir prisa þig.

¹¹ Þeir tala um dýrð konungdóms þíns,
segja frá veldi þínu.

¹² Þeir kunngjöra mönnum veldi þitt,
hina dýrlegu tign konungdóms þíns.

¹³ Konungdómur þinn er konungdómur um allar aldir
og ríki þitt stendur frá kyni til kyns.

Drottinn er trúfastur í öllum orðum sínum
og miskunnsamur í öllum verkum sínum.

¹⁴ Drottinn styður alla þá, er ætla að hníga,
og reisir upp alla niðurbeygða.

¹⁵ Allra augu vona á þig,
og þú gefur þeim fæðu þeirra á réttum tíma.

¹⁶ Þú lýkur upp hendi þinni
og seður allt sem lifir með blessun.

¹⁷ Drottinn er réttlátur á öllum sínum vegum
og miskunnsamur í öllum sínum verkum.

¹⁸ Drottinn er nálægur öllum sem ákalla hann,
öllum sem ákalla hann í einlægni.

¹⁹ Hann uppfyllir ósk þeirra er óttast hann,
og hróp þeirra heyrir hann og hjálpar þeim.

²⁰ Drottinn varðveitir alla þá er elska hann,
en útrýmir öllum níðingum.

²¹ Munnur minn skal mæla orðstír Drottins,
allt hold vegsami hans heilaga nafn um aldur og ævi.

146

Halelúja.

Lofa þú Drottin, sála mín!

² Ég vil lofa Drottin meðan lifi,
lofsyngja Guði mínum, meðan ég er til.

³ Treystið eigi tignarmennum,
mönnum sem enga hjálp geta veitt.

⁴ Andi þeirra líður burt, þeir verða aftur að jörðu,
á þeim degi verða áform þeirra að engu.

⁵ Sæll er sá, er á Jakobs Guð sér til hjálpar,
sá er setur von sína á Drottin, Guð sinn,

⁶ hann sem skapað hefir himin og jörð,
hafið og allt sem í því er,
hann sem varðveitir trúfesti sína að eilífu,

⁷ sem rekur réttar kúgaðra
og veitir brauð hungruðum.

Drottinn leysir hina bundnu,

⁸ Drottinn opnar augu blindra,
Drottinn reisir upp niðurbeygða,
Drottinn elskar réttláta.

⁹ Drottinn varðveitir útlendingana,
hann annast ekkjur og fœðurlausa,
en óguðlega lætur hann fara villa vegar.

¹⁰ Drottinn er konungur að eilífu,
hann er Guð þinn, Síon, frá kyni til kyns.
Halelúja.

147

Halelúja.

Það er gott að leika fyrir Guði vorum,
því að hann er yndislegur, honum hæfir lofsöngur.

² Drottinn endurreisir Jerúsalem,
safnar saman hinum tvístruðu af Ísrael.

³ Hann lækna þá, er hafa sundurkramið hjarta,
og bindur um benjar þeirra.

⁴ Hann ákveður tölu stjarnanna,
kallar þær allar með nafni.

⁵ Mikill er Drottinn vor og ríkur að veldi,
speki hans er ómælanleg.

⁶ Drottinn annast hrjáða,
en óguðlega lægir hann að jörðu.

⁷ Syngið Drottni með þakklæti,
leikið á gígju fyrir Guði vorum.

⁸ Hann hylur himininn skýjum,
býr regn handa jörðinni,
lætur gras spretta á fjöllumunum.

⁹ Hann gefur skepnunum fóður þeirra,
hrafnsungunum, þegar þeir kalla.

¹⁰ Hann hefir eigi mætur á styrkleika hestsins,
eigi þóknun á fótleggjum mannsins.

¹¹ Drottinn hefir þóknun á þeim er óttast hann,
þeim er bíða miskunnar hans.

¹² Veggjandi Drottin, Jerúsalem,
lofa þú Guð þinn, Síon,

¹³ því að hann hefir gjört sterka slagbrandana fyrir hliðum þínum,
blessað börn þín, sem í þér eru.

¹⁴ Hann gefur landi þínu frið,
seður þig á hinu kjarnbesta hveiti.

Sálmarnir

- ¹⁵ Hann sendir orð sitt til jarðar,
boð hans hleypur með hraða.
- ¹⁶ Hann gefur snjó eins og ull,
stráir út hrími sem ösku.
- ¹⁷ Hann sendir hagl sitt sem brauðmola,
hver fær staðist frost hans?
- ¹⁸ Hann sendir út orð sitt og lætur ísinn þiðna,
lætur vind sinn blása, og vötnin renna.
- ¹⁹ Hann kunngjörði Jakob orð sitt,
Ísrael lög sín og ákvæði.
- ²⁰ Svo hefir hann eigi gjört við neina þjóð,

þeim kennir hann ekki ákvæði sín.
Halelúja.

148

- Halelúja.
- Lofið Drottin af himnum,
lofið hann á hæðum.
- ² Lofið hann, allir englar hans,
lofið hann, allir herskarar hans.
- ³ Lofið hann, sól og tungl,
lofið hann, allar lýsandi stjörnur.
- ⁴ Lofið hann, himnar himnanna
og vötnin, sem eru yfir himninum.
- ⁵ Þau skulu lofa nafn Drottins,
því að hans boði voru þau sköpuð.
- ⁶ Og hann fékk þeim stað um aldur og ævi,
hann gaf þeim lög, sem þau mega eigi brjóta.
- ⁷ Lofið Drottin af jörðu,
þér sjóskrímsl og allir hafstraumar,
- ⁸ eldur og hagl, snjór og reykur,

Sálmarnir

stormbylurinn, sem framkvæmir orð hans,
⁹ fjöllin og allar hæðir,
ávaxtartrén og öll sedrustrén,
¹⁰ villidýrin og allur fænaður,
skriðkvikindin og fleygir fuglar,
¹¹ konungar jarðarinnar og allar þjóðir,
höfðingjar og allir dómendur jarðar,
¹² bæði yngismenn og yngismeyjar,
öldungar og ungir sveinar!
¹³ Þau skulu lofa nafn Drottins,
því að hans nafn eitt er hátt upp hafið,
tign hans er yfir jörð og himni.
¹⁴ Hann lyftir upp horni^a fyrir lýð sinn,
lofsöngur hljómi hjá öllum dýrkendum hans,
hjá sonum Ísraels, þjóðinni, sem er nálæg honum.
Halelúja.

149

Halelúja.
Syngið Drottni nýjan söng,
lofsöngur hans hljómi í söfnuði trúaðra.
² Ísrael gleðjast yfir skapara sínum,
synir Síonar fagni yfir konungi sínum.
³ Þeir skulu lofa nafn hans með gleðidansi,
leika fyrir honum á bumbur og gígjur.
⁴ Því að Drottinn hefir þóknun á lýð sínum,
hann skrýðir hrjáða með sigri.
⁵ Hinir trúuðu skulu gleðjast með sæmd,
syngja fagnandi í hvílum sínum
⁶ með lofgjörð Guðs á tungu
og tvíeggjað sverð í höndum

^a Sjá skýringu við sálm 132.17 (: eflir lýð sinn, gefur honum mátt).

Sálmarnir

⁷ til þess að framkvæma hefnd á þjóðunum,
hirtingu á lýðunum,
⁸ til þess að binda konunga þeirra með fjötrum,
þjóðhöfðingja þeirra með járnhlekkjum,
⁹ til þess að fullnægja á þeim skráðum dómi.
Það er til vegsemdar öllum dýrkendum hans.
Halelúja.

150

Halelúja.
Lofið Guð í helgidómi hans,
lofið hann í voldugri festingu hans!
² Lofið hann fyrir máttarverk hans,
lofið hann eftir mikilleik hátignar hans!
³ Lofið hann með lúðurhljómi,
lofið hann með hörpu og gígju!
⁴ Lofið hann með bumbum og gleðidansi,
lofið hann með strengleik og hjarðpípum!
⁵ Lofið hann með hljómandi skálabumbum,
lofið hann með hvellum skálabumbum!
⁶ Allt sem andardrátt hefir lofi Drottin!
Halelúja!

ORÐSKVIÐIRNIR

1

¹ Orðskviðir Salómons Davíðssonar, Ísraels konungs,

² til þess að menn kynnist visku og aga,

læri að skilja skynsamleg orð,

³ til þess að menn fái viturlegan aga,

réttlæti, réttvísi og ráðvendni,

⁴ til þess að þeir veiti hinum óreyndu hyggindi,

unglingum þekking og aðgætni, –

⁵ hinn vitri hlýðir á og eykur lærdóm sinn,

og hinn hyggni nemur hollar lífsreglur –

⁶ til þess að menn skilji orðskviði og líkingamál,

orð spekinganna og gátur þeirra.

Varastu slæman félagsskap

⁷ Ótti Drottins er upphaf þekkingar,

visku og aga fyrirlíta afglapar einir.

⁸ Hlýð þú, son minn, á áminning föður þíns

og hafna eigi viðvörun móður þinnar,

⁹ því að þær eru yndislegur sveigur á höfði þér

og men um háls þinn.

¹⁰ Son minn, þegar skálfar ginna þig,

þá gegn þeim eigi.

¹¹ Þegar þeir segja: „Kom með oss!

Leggjumst í launsátur til manndrápa,

sitjum án saka um saklausan mann,

¹² gleypum þá lifandi eins og Hel –

með húð og hári, eins og þá sem farnir eru til dánarheima.

- ¹³ Alls konar dýra muni munum vér eignast,
fylla hús vor rændum fjármunum.
- ¹⁴ Þú skalt taka jafnan hlut með oss,
einn sjóð skulum vér allir hafa,, –
- ¹⁵ son minn, þá haf ekki samleið við þá,
halt fæti þínum frá stigum þeirra.
- ¹⁶ Því að fætur þeirra eru skjótir til ills
og fljótir til að úthella blóði.
- ¹⁷ Því að til einskis þenja menn út netið
í augsyn allra fleygra fugla,
- ¹⁸ og slíkir menn sitja um sitt eigið líf,
liggja í launsátri fyrir sjálfum sér.
- ¹⁹ Þannig fer öllum þeim, sem fíknir eru í rangfenginn gróða:
fíknin verður þeim að fjörlesti.

Spekin prédikar sinnaskipti

- ²⁰ Spekin kallar hátt á strætunum,
lætur rödd sína gjalla á torgunum.
- ²¹ Hún hrópar á glaummiklum gatnamótum,
við borgarhliðin heldur hún tölur sínar:
- ²² Hversu lengi ætlið þér, fávísir, að elska fávísi
og hinir háðgjörnu að hafa yndi af háði
og heimskingjarnir að hata þekkingu?
- ²³ Snúist til umvöndunar minnar,
sjá, ég læt anda minn streyma yfir yður,
kunngjóri yður orð mín.
- ²⁴ En af því að þér færðust undan, þá er ég kallaði,
og enginn gaf því gaum, þótt ég rétti út höndina,
- ²⁵ heldur létuð öll mín ráð sem vind um eyrun þjóta
og skeyttuð eigi umvöndun minni,

Orðskviðirnir

- ²⁶ Þá mun ég hlæja í ógæfu yðar,
draga dár að, þegar skelfingin dynur yfir yður,
²⁷ þegar skelfingin dynur yfir yður eins og þrumuveður
og ógæfa yðar nálgast eins og fellibylur,
þegar neyð og angist dynja yfir yður.
²⁸ Þá munu þeir kalla á mig, en ég mun ekki svara,
þeir munu leita mín, en ekki finna mig.
²⁹ Vegna þess að þeir hötuðu þekking
og aðhylltust ekki ótta Drottins,
³⁰ skeyttu ekki ráðum mínum
og smáðu alla umvöndun mína,
³¹ þá skulu þeir fá að neyta ávaxtar breytni sinnar
og mettast af sínum eigin vélræðum.
³² Því að fráhvarf fávísra drepur þá,
og uggleysi heimskingjanna tortímir þeim.
³³ En sá sem á mig hlýðir, mun búa óhultur,
mun vera öruggur og engri óhamingju kvíða.

Spekinni sungið lof

2

- ¹ Son minn, ef þú veitir orðum mínum viðtöku
og geymir boðorð mín hjá þér,
² svo að þú ljáir spekinni athygli þína,
hneigir hjarta þitt að hyggindum,
³ já, ef þú kallar á skynsemina
og hrópar á hyggindin,
⁴ ef þú leitar að þeim sem að silfri
og grefst eftir þeim eins og fólgnum fjársjóðum,
⁵ þá munt þú skilja, hvað ótti Drottins er,
og öðlast þekking á Guði.
⁶ Því að Drottinn veitir speki,

af munni hans kemur þekking og hyggindi.

⁷ Hann geymir hinum ráðvöndu gæfuna,
er skjöldur þeirra, sem breyta grandvarlega,

⁸ með því að hann vakir yfir stigum réttarins
og varðveitir veg sinna guðhræddu.

⁹ Þá munt þú og skilja, hvað réttlæti er og réttur
og ráðvendni, – í stuttu máli, sérhverja braut hins góða.

¹⁰ Því að speki mun koma í hjarta þitt,
og þekking verða sálu þinni yndisleg.

¹¹ Aðgætni mun vernda þig,
og hyggindin varðveita þig,

¹² til þess að frelsa þig frá vegi hins illa,
frá þeim mönnum, sem fara með fals,

¹³ sem yfirgefa stigu einlægninnar
og ganga á vegum myrkursins

¹⁴ sem hafa gleði af því að gjöra illt,
fagna yfir illsku hrekkjum,

¹⁵ sem gjöra vegu sína hlykkjóttu
og komnir eru út á glapstigu í breytni sinni,

¹⁶ til þess að frelsa þig frá léttúðarkonu,
frá blíðmálugri konu sem annar á,

¹⁷ sem yfirgefið hefir unnusta æsku sinnar
og gleymt sáttmála Guðs síns,

¹⁸ því að hús hennar hnígur í dauðann,
og brautir hennar liggja niður til framliðinna,

¹⁹ þeir sem inn til hennar fara, snúa engir aftur,
og aldrei komast þeir á lífsins stigu, –

²⁰ til þess að þú gangir á vegi góðra manna
og haldir þig á stigum réttlátra.

²¹ Því að hinir hreinskilnu munu byggja landið,
og hinir grandvöru verða eftir í því.

²² En hinir óguðlegu munu upprættir verða úr landinu,

og hinum svikulu verða útrýmt þaðan.

Spekin veitir farsæl ár

3

¹ Son minn, gleym eigi kenning minni,

og hjarta þitt varðveiti boðorð mín,

² Því að langa lífdaga og farsæl ár

og velgengni munu þau veita þér í ríkum mæli.

³ Kærleiki og trúfesti munu aldrei yfirgefa þig.

Bind þau um háls þér,

rita þau á spjald hjarta þíns,

⁴ Þá munt þú ávinna þér hylli og fögur hyggindi,

bæði í augum Guðs og manna.

⁵ Treystu Drottni af öllu hjarta,

en reiddu þig ekki á eigið hyggjuvit.

⁶ Mundu til hans á öllum þínum vegum,

þá mun hann gjöra stigu þína slétta.

⁷ Þú skalt ekki þykjast vitur,

óttast Drottin og forðast illt,

⁸ Það mun verða heilnæmt fyrir líkama þinn

og hressandi fyrir bein þín.

⁹ Tigna Drottin með eigum þínum

og með frumgróða allrar uppskeru þinnar,

¹⁰ Þá munu hlöður þínar verða nægtafullar

og vínberjalögurinn flóa út af vínlagarþróum þínum.

¹¹ Son minn, lítilsvirð eigi ögun Drottins

og lát þér eigi gremjast umvöndun hans,

¹² Því að Drottinn agar þann, sem hann elskar,

og lætur þann son kenna til, sem hann hefir mætur á.

Sá er óhultur, sem varðveitir spekina

¹³ Sæll er sá maður, sem öðlast hefir speki,

sá maður, sem hyggindi hlotnast.

¹⁴ Því að betra er að afla sér hennar en að afla silfurs,

og arðurinn af henni ágætari en gull.

Orðskviðirnir

- ¹⁵ Hún er dýrmætari en perlur,
og allir dýrgripir þínir jafnast ekki á við hana.
- ¹⁶ Langir lífdagar eru í hægri hendi hennar,
auður og mannvirðingar í vinstri hendi hennar.
- ¹⁷ Vegir hennar eru yndislegir vegir
og allar götur hennar velgengni.
- ¹⁸ Hún er lífstré þeim, sem grípa hana,
og sæll er hver sá, er heldur fast í hana.
- ¹⁹ Drottinn grundvallaði jörðina með visku,
festi himininn af hyggjuviti.
Fyrir þekking hans mynduðust hafdjúpin
og drýpur döggin úr skýjunum.
- ²¹ Son minn, varðveit þú visku og gætni,
lát þær eigi víkja frá augum þínum,
- ²² Þá munu þær verða líf sálu þinni
og prýði fyrir háls þinn.
- ²³ Þá muntu ganga óhultur veg þinn
og eigi drepa við fæti.
- ²⁴ Þegar þú leggst til hvíldar, þarft þú ekki að hræðast,
og hvílist þú, mun svefninn verða vær.
- ²⁵ Þú þarft ekki að óttast skyndilega hræðslu,
né eyðilegging hinna óguðlegu, þegar hún dynur yfir.
- ²⁶ Því að Drottinn mun vera athvarf þitt
og varðveita fót þinn, að hann verði eigi fanginn.

Elskaðu náunga þinn

- ²⁷ Synja eigi góðs þeim, er þarfnast þess,
ef það er á þínu valdi að gjöra það.
- ²⁸ Seg þú ekki við náunga þinn: „Far og kom aftur!
á morgun skal ég gefa þér,, – ef þú þó átt það til.
- ²⁹ Brugga eigi illt gegn náunga þínum,

Þegar hann býr öruggur hjá þér.

³⁰ Deil ekki við neinn að ástæðulausu,
ef hann hefir ekki gjört þér neitt mein.

³¹ Öfunda ekki ofbeldismanninn
og haf engar mætur á neinum gjörðum hans.

³² Því að andstyggð er sá Drottni, er afvega fer,
en ráðvandir menn alúðarvinir hans.

³³ Bölvun Drottins er yfir húsi hins óguðlega,
en bústað réttlátra blessar hann.

³⁴ Spottsama spottar hann,
en lítillátum veitir hann náð.

³⁵ Vitrir menn munu heiður hljóta,
en heimskingjar bera smán úr bítum.

Spekin í föðurhúsum

4

¹ Heyrið, synir, áminning föður yðar
og hlýðið til, svo að þér lærið hyggindi!

² Því að góðan lærdóm gef ég yður,
hafnið eigi kenning minni!

³ Þegar ég var sonur í föðurhúsum,
viðkvæmt einkabarn heima hjá móður minni,

⁴ Þá kenndi faðir minn mér og sagði við mig:
„Hjarta þitt haldi fast orðum mínum,
varðveit þú boðorð mín, og muntu lifa!

⁵ Afla þér visku, afla þér hygginda!
Gleym eigi og vík eigi frá orðum munns míns!

⁶ Hafna henni eigi, þá mun hún varðveita þig,
elska hana, þá mun hún vernda þig.

⁷ Upphaf viskunnar er: afla þér visku,
afla þér hygginda fyrir allar eigur þínar!

⁸ Haf hana í hávegum, þá mun hún hefja þig,

hún mun koma þér til vegs, ef þú umfaðmar hana.

⁹ Hún mun setja yndislegan sveig á höfuð þér,
sæma þig prýðilegri kórónu.“

¹⁰ Heyr þú, son minn, og veit viðtöku orðum mínum,
þá munu æviár þín mörg verða.

¹¹ Ég vísa þér veg spekinnar,
leiði þig á brautir ráðvendninnar.

¹² Gangir þú þær, skal leið þín ekki verða þröng,
og hlaupir þú, skalt þú ekki hrasa.

¹³ Haltu fast í agann, slepptu honum ekki,
varðveittu hann, því að hann er líf þitt.

¹⁴ Kom þú eigi á götu óguðlegra
og gakk eigi á vegi vondra manna.

¹⁵ Sneið hjá honum, farðu hann ekki,
snú þú frá honum og farðu fram hjá.

¹⁶ Því að þeir geta ekki sofið, nema þeir hafi gjört illt,
og þeim kemur ekki dúr á auga, nema þeir hafi felld einhvern.

¹⁷ Því að þeir eta glæpabrauð
og drekka ofbeldisvín.

¹⁸ Gata réttláttra er eins og bjartur árdagsljómi,
sem verður æ skærari fram á hádegi.

¹⁹ Vegur óguðlegra er eins og niðamyrkur,
þeir vita ekki, um hvað þeir hrasa.

²⁰ Son minn, gef gaum að ræðu minni,
hneig eyra þitt að orðum mínum.

²¹ Lát þau eigi víkja frá augum þínum,
varðveit þau innst í hjarta þínu.

²² Því að þau eru líf þeirra, er öðlast þau,
og lækning fyrir allan líkama þeirra.

²³ Varðveit hjarta þitt framar öllu öðru,
því að þar eru uppsprettur lífsins.

²⁴ Haltu fláræði munnsins burt frá þér

og lát fals varanna vera fjarri þér.

²⁵ Augu þín líti beint fram

og augnalok þín horfi beint fram undan þér.

²⁶ Gjör braut fóta þinna slétta,

og allir vegir þínir séu staðfastir.

²⁷ Vík hvorki til hægri né vinstri,

haltu fæti þínum burt frá illu.

Varastu lausláta konu

5

¹ Son minn, gef gaum að speki minni,

hneig eyra þitt að hyggindum mínum,

² til þess að þú megir varðveita mannvit

og varir þínar geymi þekkingu.

³ Því að hunangsseimur drýpur af vörum lauslátrar konu,

og gómur hennar er hálli en olía.

⁴ En að síðustu er hún beiskari en malurt,

beitt eins og tvíeggjað sverð.

⁵ Fætur hennar ganga niður til dauðans,

spor hennar liggja til Heljar.

⁶ Til þess að hún hitti ekki leið lífsins,

eru brautir hennar á reiki, og hún veit ekki hvert hún fer.

⁷ Heyrið mig því, synir,

og víkið eigi frá orðum munns míns.

⁸ Legg leið þína langt frá henni

og kom þú ekki nálægt húsdýrum hennar,

⁹ svo að þú gefir ekki öðrum æskublóma þinn

og ár þín grimmum manni,

¹⁰ svo að útlendir menn mettist ekki af eigum þínum

og aflafé þitt lendi ekki í annarlegu húsi,

¹¹ og þú andvarpir að lokum,

þá er líkami þinn og hold veslast upp,

- ¹² og segir: „Hversu hefi ég hatað aga
og hjarta mitt fyrirlitið umvöndun!
- ¹³ að ég skyldi ekki hlýða raustu kennara minna
og hneigja eyra mitt til þeirra, er fræddu mig!
- ¹⁴ Við sjálft lá, að ég hefði ratað í mestu ógæfu
á miðju dómpingi safnaðarins.“
- ¹⁵ Drekk þú vatn úr vatnsþró þinni
og rennandi vatn úr brunni þínum.
- ¹⁶ Eiga lindir þínar að flóa út á götuna,
lækir þínir út á torgin?
- ¹⁷ Þér einum skulu þær tilheyra
og engum óviðkomandi með þér.
- ¹⁸ Uppspretta þín sé blessuð,
og gleð þig yfir festarmey æsku þinnar,
- ¹⁹ elsku–hindinni, yndis–gemsunni.
Brjóst hennar gjöri þig ætíð drukkin,
og ást hennar fjötri þig ævinlega.
- ²⁰ En hví skyldir þú, son minn, láta léttúðarkonu töfra þig,
og faðma barm lauslátrar konu?
- ²¹ Því að vegir sérhvers manns blasa við Drottni,
og allar brautir hans gjörir hann sléttar.
- ²² Misgjörðir hins óguðlega fanga hann,
og hann verður veiddur í snörur synda sinna.
- ²³ Hann mun deyja vegna skorts á aga
og kollsteypast vegna sinnar miklu heimsku.

Varastu að ganga í ábyrgð fyrir annan

6

- ¹ Son minn, hafir þú gengið í ábyrgð fyrir náunga þinn,
hafir þú gengið til handsala fyrir annan mann,
- ² hafir þú ánetjað þig með orðum munns þíns,
látið veiðast með orðum munns þíns,

Orðskviðirnir

³ Þá gjör þetta, son minn, til að losa þig
– því að þú ert kominn á vald náunga þíns –
far þú, varpa þér niður og legg að náunga þínum.
Lát þér eigi koma dúr á auga, né blund á brá.
⁵ Losa þig eins og skógargeit úr höndum hans,
eins og fugl úr höndum fuglarans.

Lærðu af maurnum

⁶ Far þú til maursins, letingi!
skoða háttu hans og verð hygginn.
⁷ Þótt hann hafi engan höfðingja,
engan yfirboðara eða valdsherra,
⁸ þá aflar hann sér samt vista á sumrin
og dregur saman fæðu sína um uppskerutímann.
⁹ Hversu lengi ætlar þú, letingi, að hvílast?
hvenær ætlar þú að rísa af svefni?
¹⁰ Sofa ögn enn, blunda ögn enn,
leggja saman hendurnar ögn enn til að hvílast!
¹¹ Þá kemur fátæktin yfir þig eins og ræningi
og skorturinn eins og vopnaður maður.

Varmennið

¹² Varmenni, illmenni er sá,
sem gengur um með fláttskap í munni,
¹³ sem deplar augunum, gefur merki með fótunum,
bendir með fingrunum,
¹⁴ elur fláræði í hjarta sínu,
upphugsar ávallt illt, kveikir illdeilur.
¹⁵ Fyrir því mun ógæfa skyndilega yfir hann koma,
snögglega mun hann sundurmolast og engin lækning fást.

Það sem Drottinn hatar

¹⁶ Sex hluti hatar Drottinn
og sjö eru sálu hans andstyggð:
¹⁷ drembileg augu, lygin tunga
og hendur sem úthella saklausu blóði,
¹⁸ hjarta sem bruggar glæpsamleg ráð,
fætur sem fráir eru til illverka,
¹⁹ ljúgvottur sem lygar mælir,
og sá er kveikir illdeilur meðal bræðra.

Varastu óhreinfálfa konu

²⁰ Varðveit þú, son minn, boðorð föður þíns
og hafna eigi viðvörun móður þinnar.
²¹ Fest þau á hjarta þitt stöðuglega,
bind þau um háls þinn.
²² Þegar þú ert á gangi, þá leiði þau þig,
þegar þú hvílist, vaki þau yfir þér,
og þegar þú vaknar, þá ræði þau við þig.
²³ Því að boðorð er lampi og viðvörun ljós
og agandi áminningar leið til lífsins,
²⁴ með því að þær varðveita þig fyrir vondri konu,
fyrir hálli tungu hinnar lauslátu.
²⁵ Girnast eigi fríðleik hennar í hjarta þínu
og lát hana eigi töfra þig með augnahárum sínum.
²⁶ Því að skækja fæst fyrir einn brauðhleif,
og hórkona sækist eftir dýru lífi.
²⁷ Getur nokkur borið svo eld í barmi sínum,
að fót hans sviðni ekki?
²⁸ Eða getur nokkur gengið á glóðum
án þess að brenna sig á fótunum?

Orðskviðirnir

²⁹ Svo fer þeim, sem hefir mök við konu náunga síns,
enginn sá kemst klakklaust af, sem hana snertir.

³⁰ Fyrirlíta menn eigi þjófinn, þó að hann steli
til þess að seðja hungur sitt?

³¹ Og náist hann, verður hann að borga sjöfalt,
verður að láta allar eigur húss síns.

³² En sá sem drýgir hór með giftri konu, er vitstola,
sá einn gjörir slíkt, er tortíma vill sjálfum sér.

³³ Högg og smán mun hann hljóta,
og skömm hans mun aldrei afmáð verða.

³⁴ Því að afbrýði er karlmanns–reiði,
og hann hlífir ekki á hefndarinnar degi.

³⁵ Hann lítur ekki við neinum bótum
og friðast eigi, þótt þú ryðjir í hann gjöfum.

7

¹ Son minn, varðveit þú orð mín
og geym þú hjá þér boðorð mín.

² Varðveit þú boðorð mín, og þá munt þú lifa,
og áminning mína eins og sjáaldur auga þíns.

³ Bind þau á fingur þína,
skrifa þau á spjald hjarta þíns.

⁴ Seg við spekina: „Þú ert systir mín!“
og kallaðu skynsemina vinkonu,

⁵ svo að þær varðveiti þig fyrir léttúðarkonu,
fyrir blíðmálugri konu sem annar á.

⁶ Út um gluggann á húsi mínu,
út um grindurnar skimaði ég

⁷ og sá þar meðal sveinanna
ungan og vitstola mann.

⁸ Hann gekk á strætinu nálægt horni einu
og fetaði leiðina að húsi hennar,

⁹ í rökrinu, að kveldi dags,

um miðja nótt og í niðdimmu.

¹⁰ Gekk þá kona í móti honum,
búin sem portkona og undirförl í hjarta –

¹¹ hávær er hún og óhemjuleg,
fætur hennar tolla aldrei heima,

¹² hún er ýmist á götunum eða á torgunum,
og situr um menn hjá hverju horni –,

¹³ hún þrífur í hann og kyssir hann
og segir við hann, ósvífin í bragði:

¹⁴ „Ég átti að greiða heillaförn,
í dag hefi ég goldið heit mitt.

¹⁵ Fyrir því fór ég út til móts við þig,
til þess að leita þín, og hefi nú fundið þig.

¹⁶ Ég hefi búið rúm mitt ábreiðum,
marglitum ábreiðum úr egypsku líni.

¹⁷ Myrru, alóe og kanel
hefi ég stökkt á hvílu mína.

¹⁸ Kom þú, við skulum drekka okkur ástdrukkin fram á morgun,
gamna okkur með blíðuhótum.

¹⁹ Því að maðurinn minn er ekki heima,
hann er farinn í langferð.

²⁰ Peningapyngjuna tók hann með sér,
hann kemur ekki heim fyrr en í tunglfylling.“

²¹ Hún tældi hann með sínum áköfu fortölum,
ginnti hann með kjassmælum sínum.

²² Hann fer rakleiðis á eftir henni,
eins og naut gengur fram á blóðvöllinn,
og eins og hjörtur, sem anar í netið,

²³ uns örin fer í gegnum lifur hans,
eins og fuglinn hraðar sér í snöruna,
og veit ekki, að líf hans er í veði.

²⁴ Og nú, þér yngismenn, hlýðið á mig

Orðskviðirnir

og gefið gaum að orðum munns míns.

²⁵ Lát eigi hjarta þitt teygjast á vegu hennar,
villst eigi inn á stigu hennar.

²⁶ Því að margir eru þeir, sem hún hefir sært til ólífis,
og mesti grúi allir þeir, sem hún hefir myrt.

²⁷ Hús hennar er helvegur,
er liggur niður til heimkynna dauðans.

Spekin tekur til máls

8

¹ Heyr, spekin kallar

og hygginn lætur raust sína gjalla.

² Uppi á hæðunum við veginn,
þar sem göturnar kvíslast – stendur hún.

³ Við hliðin, þar sem gengið er út úr borginni,
þar sem gengið er inn um dyrnar, kallar hún hátt:

⁴ Til yðar, menn, tala ég,
og raust mín hljómar til mannanna barna.

⁵ Þér óreyndu, lærið hyggindi,
og þér heimskingjar, lærið skynsemi.

⁶ Hlýðið á, því að ég tala það sem göfuglegt er,
og varir mínar tjá það sem rétt er.

⁷ Því að sannleika mælir gómur minn
og guðleysi er viðbjóður vörum mínum.

⁸ Einlæg eru öll orð munns míns,
í þeim er ekkert fals né fláræði.

⁹ Öll eru þau einföld þeim sem skilning hefir,
og blátt áfram fyrir þann sem hlotið hefir þekkingu.

¹⁰ Takið á móti ögun minni fremur en á móti silfri
og fræðslu fremur en úrvals gulli.

¹¹ Því að viska er betri en perlur,

og engir dýrgripir jafnast á við hana.

¹² Ég, spekin, er handgengin hyggindunum
og ræð yfir ráðdeildarsamri þekking.

¹³ Að óttast Drottin er að hata hið illa,
drambsemi og ofdramb og illa breytni
og fláráðan munn – það hata ég.

¹⁴ Mín er ráðspekin og framkvæmdarsemin,
ég er hygginn, minn er krafturinn.

¹⁵ Fyrir mína hjálp ríkja konungarnir
og úrskurða höfðingjarnir réttvíslega.

¹⁶ Fyrir mína hjálp stjórna stjórnendurnir
og tignarmennin – allir valdsmenn á jörðu.

¹⁷ Ég elska þá sem mig elska,
og þeir sem leita mín, finna mig.

¹⁸ Auður og heiður eru hjá mér,
ævagamlir fjármunir og réttlæti.

¹⁹ Ávöxtur minn er betri en gull og gimsteinar
og eftirtekjan eftir mig betri en úrvals silfur.

²⁰ Ég geng á götu réttlætisins,
á stigum réttarins miðjum,

²¹ til þess að gefa þeim sanna auðlegð, er elska mig,
og fylla forðabúr þeirra.

²² Drottinn skóp mig í upphafi vega sinna,
á undan öðrum verkum sínum, fyrir alda öðli.

²³ Frá eilífð var ég sett til valda,
frá upphafi, áður en jörðin var til.

²⁴ Ég fæddist áður en hafdjúpin urðu til,
þá er engar vatnsmiklar lindir voru til.

²⁵ Áður en fjöllunum var hleypt niður,
á undan hæðunum fæddist ég,

²⁶ áður en hann skapaði völl og vengi
og fyrstu moldarkekki jarðríkis.

²⁷ Þegar hann gjörði himininn, þá var ég þar,
þegar hann setti hvelfinguna yfir hafdjúpið,
²⁸ þegar hann festi skýin uppi,
þegar uppsprettur hafdjúpsins komust í skorður,
²⁹ þegar hann setti hafinu takmörk,
til þess að vötnin færu eigi lengra en hann bauð,
þegar hann festi undirstöður jarðar.
³⁰ Þá stóð ég honum við hlið sem verkstýra,
og ég var yndi hans dag hvern,
leikandi mér fyrir augliti hans alla tíma,
³¹ leikandi mér á jarðarkringlu hans,
og hafði yndi mitt af mannanna börnum.
³² Og nú, þér yngismenn, hlýðið mér,
því að sælir eru þeir, sem varðveita vegu mína.
³³ Hlýðið á aga, svo að þér verðið vitrir,
og látið hann eigi sem vind um eyrun þjóta.
³⁴ Sæll er sá maður, sem hlýðir mér,
sem vakir daglega við dyr mínar
og geymir dyrastafa minna.
³⁵ Því að sá sem mig finnur, finnur lífið
og hlýtur blessun af Drottni.
³⁶ En sá sem missir mín, skaðar sjálfan sig.
Allir þeir, sem hata mig, elska dauðann.

Spekin og frú Heimska bjóða í veislu

9

- ¹ Spekin hefir reist sér hús,
höggvið til sjö stólpa sína.
² Hún hefir slátrað sláturfé sínu, byrjað vín sitt,
já, hún hefir þegar búið borð sitt.
³ Hún hefir sent út þernur sínar, hún kallar

Orðskviðirnir

á háum stöðum í borginni:

⁴ „Hver, sem óreyndur er, komi hingað!“

Við þann, sem óvitur er, segir hún:

⁵ „Komið, etið mat minn

og drekkið vínið, sem ég hefi byrlað.

⁶ Látið af heimskunni, þá munuð þér lifa,

og fetið veg hyggindanna.“

⁷ Sá sem áminnir spottara, bakar sér smán,

og þeim sem ávítar óguðlegan, verður það til vansa.

⁸ Ávíta eigi spottarann, svo að hann hati þig eigi,

ávíta hinn vitra, og hann mun elska þig.

⁹ Gef hinum vitra, þá verður hann að vitrari,

fræð hinn réttláta, og hann mun auka lærdóm sinn.

¹⁰ Ótti Drottins er upphaf viskunnar

og að þekkja Hinn heilaga eru hyggindi.

¹¹ Því að fyrir mitt fulltingi munu dagar þínir verða margir

og ár lífs þíns aukast.

¹² Sért þú vitur, þá ert þú vitur þér til góðs,

en sért þú spottari, þá mun það bitna á þér einum.

¹³ Frú Heimska er óhemja,

einföld og veit ekkert.

¹⁴ Hún situr úti fyrir húsdýrum sínum,

á stól uppi á háu stöðunum í borginni

¹⁵ til þess að kalla á þá, sem um veginn fara,

þá er ganga beint áfram leið sína:

¹⁶ „Hver sem óreyndur er, komi hingað!“

og við þann sem óvitur er, segir hún:

¹⁷ „Stolið vatn er sætt,

og lostætt er launetið brauð.“

¹⁸ Og hann veit ekki, að þar eru hinir framliðnu,

að þeir sem hún hefir boðið heim, eru í djúpum Heljar.

Safn spakmæla

10

¹ Orðskviðir Salómons.

Vitur sonur gleður föður sinn,
en heimskur sonur er móður sinni til mæðu.

² Rangfenginn auður stoðar ekki,
en réttlæti frelsar frá dauða.

³ Drottinn lætur ekki réttlátan mann þola hungur,
en græðgi guðlausra hrindir hann frá sér.

⁴ Snauður verður sá, er með hangandi hendi vinnur,
en auðs aflar iðin hönd.

⁵ Hygginn er sá, er á sumri safnar,
en skammarlega fer þeim, er um kornsláttinn sefur.

⁶ Blessun kemur yfir höfuð hins réttláta,
en munnur óguðlegra hylmir yfir ofbeldi.

⁷ Minning hins réttláta verður blessuð,
en nafn óguðlegra fúnar.

⁸ Sá sem er vitur í hjarta, þýðist boðorðin,
en sá sem er afglapi í munnum, steypir sér í glötun.

⁹ Sá sem gengur ráðvandlega, gengur óhultur,
en sá sem gjörir vega sína hlykkjóttu, verður uppvís.

¹⁰ Sá sem deplar með auganu, veldur skapraun,
en sá sem finnur að með djörfung, semur frið.

¹¹ Munnur hins réttláta er lífslind,
en munnur óguðlegra hylmir yfir ofbeldi.

¹² Hatur vekur illdeilur,
en kærleikurinn breiðir yfir alla bresti.

¹³ Viska er á vörum hyggins manns,
en á baki hins óvitra hvín vöndurinn.

¹⁴ Vitrir menn geyma þekking sína,
en munnur afglapans er yfirvofandi hrún.

¹⁵ Auður ríks manns er honum öflugt vígi,

Orðskviðirnir

en fátækt hinna snauðu verður þeim að falli.

¹⁶ Afli hins réttláta verður til lífs,
gróði hins óguðlega til syndar.

¹⁷ Sá fer lífsins leið, er varðveitir aga,
en sá villist, er hafnar umvöndun.

¹⁸ Sá er leynir hatri, er lygari,
en sá sem ber út óhróður, er heimskingi.

¹⁹ Málæðinu fylgja yfirsjónir,
en sá breytir hyggilega, sem hefir taum á tungu sinni.

²⁰ Tunga hins réttláta er úrvals silfur,
vit hins óguðlega er lítils virði.

²¹ Varir hins réttláta fæða marga,
en afglaparnir deyja úr vitleysu.

²² Blessun Drottins, hún auðgar,
og erfiði mannsins bætir engu við hana.

²³ Heimskingjanum er ánægja að fremja svívirðing,
en viskan er hyggunum manni gleði.

²⁴ Það sem hinn óguðlegi óttast, kemur yfir hann,
en réttlátum gefst það, er þeir girnast.

²⁵ Þegar vindbylurinn skellur á, er úti um hinn óguðlega,
en hinn réttláti stendur á eilífum grundvelli.

²⁶ Það sem edik er tönnunum og reykur augunum,
það er letinginn þeim, er hann senda.

²⁷ Ótti Drottins lengir lífdagana,
en æviár óguðlegra verða stytta.

²⁸ Eftirvænting réttlátra endar í gleði,
en von óguðlegra verður að engu.

²⁹ Vegur Drottins er athvarf sakleysisins,
en hrun þeim, er aðhafast illt.

³⁰ Hinn réttláti bifast ekki að eilífu,
en hinir óguðlegu munu ekki byggja landið.

³¹ Munnur hins réttláta framleiðir visku,

en flárað tunga verður upprætt.

³² Varir hins réttláta vita, hvað geðfellt er,
en munnur óguðlegra er eintóm flærð.

11

¹ Svikavog er Drottni andstyggð,
en full vog yndi hans.

² Komi hroki, kemur smán,
en hjá lítillátum er viska.

³ Ráðvendni hreinskilinna leiðir þá,
en undirferli svikulla tortímir þeim.

⁴ Auðæfi stoða ekki á degi reiðinnar,
en réttlæti frelsar frá dauða.

⁵ Réttlæti hins ráðvanda gjörir veg hans sléttan,
en hinn óguðlegi fellur um guðleysi sitt.

⁶ Réttlæti hinna hreinskilnu frelsar þá,
en hinir svikulu ánetjast í eigin græðgi.

⁷ Þegar óguðlegur maður deyr, verður von hans að engu,
og eftirvænting glæpamannanna er að engu orðin.

⁸ Hinn réttláti frelsast úr nauðum,
og hinn óguðlegi kemur í hans stað.

⁹ Með munnum steypir hinn guðlausí náunga sínum í glötun,
en hinir réttlátu frelsast fyrir þekkingu.

¹⁰ Borgin fagnar yfir gæfu réttlátra,
og þegar óguðlegir farast, gjalla gleðiópin.

¹¹ Borgin hefst fyrir blessun hreinskilinna,
en fyrir munn óguðlegra steypist hún.

¹² Óvitur maður sýnir náunga sínum fyrirlitningu,
en hygginn maður þegir.

¹³ Sá er gengur um sem rógberi, lýstur upp leyndarmálum,
en sá sem er staðfastur í lund, leynir sökinni.

¹⁴ Þar sem engin stjórn er, þar fellur þjóðin,
en þar sem margir ráðgjafar eru, fer allt vel.

Orðskviðirnir

¹⁵ Hrapallega fer fyrir þeim, er gengur í ábyrgð fyrir annan mann,
en sá sem hatar handsöl, er óhultur.

¹⁶ Yndisleg kona hlýtur sæmd,
og hinir sterku hljóta auðæfi.

¹⁷ Kærleiksríkur maður gjörir sálu sinni gott,
en hinn grimmi kvelur sitt eigið hold.

¹⁸ Hinn óguðlegi aflar sér svikuls ávinnings,
en sá er réttlæti sáir, sannra launa.

¹⁹ Iðki einhver réttlæti, þá leiðir það til lífs,
en ef hann eltir hið illa, leiðir það hann til dauða.

²⁰ Andstyggð fyrir Drottni eru þeir, sem hafa rangsnúið hjarta,
en yndi hans þeir, er breyta ráðvandlega.

²¹ Hér er höndin upp á það: Hinn vondi sleppur ekki óhegndur!
en niðjar réttlátra komast undan.

²² Eins og gullhringur í svínstrýni,
svo er fríð kona, sem enga siðprýði kann.

²³ Óskir hinna réttlátu leiða aðeins til góðs,
en vonir óguðlegra leiða yfir sig reiðidóm.

²⁴ Sumir miðla öðrum mildilega, og eignast æ meira,
aðrir halda í meira en rétt er, og verða þó fátækari.

²⁵ Velgjörðasöm sál metlast ríkulega,
og sá sem gefur öðrum að drekka, mun og sjálfur drykk hljóta.

²⁶ Fólkið formælir þeim, sem heldur í kornið,
en blessun kemur yfir höfuð þess, er selur það.

²⁷ Sá sem leitar góðs, stundar það, sem velþóknanlegt er,
en sá sem sækist eftir illu, verður fyrir því.

²⁸ Sá sem treystir á auð sinn, hann fellur,
en hinir réttlátu munu grænka eins og laufið.

²⁹ Sá sem kemur ólagi á heimilishag sinn, erfir vind,
og afglapinn verður þjónn hins vitra.

³⁰ Ávöxtur hins réttláta er lífstré,
og hinn vitri hyllir að sér hjörtun.

³¹ Sjá, hinn réttláti fær endurgjald hér á jörðu,
hvað þá hinn óguðlegi og syndarinn?

12

- ¹ Sá sem elskar aga, elskar þekking,
en sá sem hatar umvöndun, er heimskur.
- ² Hinn góði hlýtur velþóknun af Drottni,
en hrekkvísan mann fyrirdæmir hann.
- ³ Enginn maður nær fótfestu með óguðleika,
en rót hinna réttlátu mun eigi bifast.
- ⁴ Væn kona er kóróna manns síns,
en vond kona er sem rotnun í beinum hans.
- ⁵ Hugsanir réttlátra stefna að rétti,
en ráðagjörðir óguðlegra að svikum.
- ⁶ Orð óguðlegra brugga banaráð,
en munnur hreinskilinna frelsar þá.
- ⁷ Óguðlegir kollsteypast og eru eigi framar til,
en hús réttlátra stendur.
- ⁸ Manninum verður hrósað eftir vitsmunum hans,
en sá sem er rangsnúinn í hjarta, verður fyrirlitinn.
- ⁹ Betra er að láta lítið yfir sér og hafa þjón
en að berast mikið á og hafa ekki ofan í sig.
- ¹⁰ Hinn réttláti er nærgætinn um þörf skepna sinna,
en hjarta óguðlegra er hart.
- ¹¹ Sá sem yrkir land sitt, mettast af brauði,
en sá sem sækist eftir hégómlegum hlutum, er óvitur.
- ¹² Hinn óguðlegi ágirnist feng hinna vondu,
en rót réttlátra er varanleg.
- ¹³ Yfirsjón varanna er ill snara,
en hinn réttláti bjargast úr nauðum.
- ¹⁴ Af ávexti munnsins mettast maðurinn gæðum,
og það sem hendur hans hafa öðrum gjört, kemur aftur yfir hann.

Orðskviðirnir

¹⁵ Afglapanum finnst sinn vegur réttur,
en vitur maður hlýðir á ráð.

¹⁶ Gremja afglapans kemur þegar í ljós,
en känn maður dylur smán sína.

¹⁷ Sá sem segir sannleikann hispurslaust, mælir fram það sem rétt er,
en falsvotturinn svik.

¹⁸ Þvaður sumra manna er sem spjótstungur,
en tunga hinna vitru græðir.

¹⁹ Sannmálar varir munu ávallt standast,
en lygin tunga aðeins stutta stund.

²⁰ Yfir svikum búa þeir, er illt brugga,
en gleði valda þeir, er ráða til friðar.

²¹ Réttlátum manni ber aldrei böll að hendi,
en óhamingja hleðst á óguðlega.

²² Lygavarir eru Drottni andstyggð,
en þeir sem sannleik iðka, eru yndi hans.

²³ Känn maður fer dult með þekking sína,
en hjarta heimskingjanna fer hátt með flónsku sína.

²⁴ Hönd hinna iðnu mun drottna,
en hangandi höndin verður vinnuskyld.

²⁵ Hugsýki beygir manninn,
en vingjarnlegt orð gleður hann.

²⁶ Hinum réttláta vegnar betur en öðrum,
en vegur óguðlegra leiðir þá í villu.

²⁷ Letinginn nær ekki villibráðinni,
en iðnin er manninum dýrmætur auður.

²⁸ Á vegi réttlætisins er líf,
en glæpaleiðin liggur út í dauðann.

13

- ¹ Vitur sonur hlýðir umvöndun föður síns,
en spottarinn sinnir engum átölum.
- ² Maðurinn nýtur góðs af ávexti munnsins,
en svikarana þyrstir í ofbeldi.
- ³ Sá sem gætir munns síns, varðveitir líf sitt,
en glötun er búin þeim, er ginið glennir.
- ⁴ Sál letingjans girnist og fær ekki,
en sál hinna iðnu mettast ríkulega.
- ⁵ Réttlátur maður hatar fals,
en hinn óguðlegi fremur skömm og svívirðu.
- ⁶ Réttlætið verndar grandvara breytni,
en guðleysið steypir syndaranum.
- ⁷ Einn þykist ríkur, en á þó ekkert,
annar læst vera fátækur, en á þó mikinn auð.
- ⁸ Auðæfi mannsins eru lausnargjald fyrir líf hans,
en hinn fátæki hlýðir ekki á neinar ávítur.
- ⁹ Ljós réttlátra logar skært,
en á lampa óguðlegra slokknar.
- ¹⁰ Með hroka vekja menn aðeins þrætur,
en hjá ráðþægnum mönnum er viska.
- ¹¹ Skjótfenginn auður minnkar,
en sá sem safnar smátt og smátt, verður ríkur.
- ¹² Langdregin eftirvænting gjörir hjartað sjúkt,
en uppfyllt ósk er lífstré.
- ¹³ Sá sem fyrirlítur áminningarorð, býr sér glötun,
en sá sem óttast boðorðið, hlýtur umbun.
- ¹⁴ Kenning hins vitra er lífslind
til þess að forðast snöru dauðans.
- ¹⁵ Góðir vitsmunir veita hylli,
en vegur svikaranna leiðir í glötun.
- ¹⁶ Kænn maður gjörir allt með skynsemd,

en heimskinginn breiðir út vitleysu.

¹⁷ Óguðlegur sendiboði steypir í ógæfu,
en trúr sendimaður er meinabót.

¹⁸ Fátækt og smán hlýtur sá, er lætur áminning sem vind um eyrun þjóta,
en sá sem tekur umvöndun, verður heiðraður.

¹⁹ Uppfyllt ósk er sálunni sæt,
en að forðast illt er heimskingjunum andstyggð.

²⁰ Haf umgengni við vitra menn, þá verður þú vitur,
en illa fer þeim, sem leggur lag sitt við heimskingja.

²¹ Óhamingjan eltir syndarana,
en gæfan nær hinum réttlátu.

²² Góður maður lætur eftir sig arf handa barnabörnunum,
en eigur syndarans eru geymdar hinum réttláta.

²³ Nýbrotið land fátæklinganna gefur mikla fæðu,
en mörgum er burtu kippt fyrir ranglæti sitt.

²⁴ Sá sem sparar vöndinn, hatar son sinn,
en sá sem elskar hann, agar hann snemma.

²⁵ Hinn réttláti etur nægju sína,
en kviður óguðlegra líður skort.

14

¹ Viska kvennanna reisir húsið,
en fíflskan rífur það niður með höndum sínum.

² Sá sem framgengur í hreinskilni sinni, óttast Drottin,
en sá sem fer krókaleiðir, fyrirlítur hann.

³ Í munni afglapans er vöndur á hroka hans,
en varir hinna vitru varðveita þá.

⁴ Þar sem engin naut eru, þar er jatan tóm,
en fyrir kraft uxans fæst mikill ágóði.

⁵ Sannorður vottur lýgur ekki,
en falsvottur fer með lygar.

⁶ Spottarinn leitar visku, en finnur ekki,
en hyggnum manni er þekkingin auðfengin.

Orðskviðirnir

- ⁷ Gakk þú burt frá heimskum manni,
og þú hefir ekki kynnst þekkingar-vörum.
- ⁸ Viska hins kæna er í því fólgin, að hann skilur veg sinn,
en fíflska heimskingjanna er svik.
- ⁹ Afglaparnir gjöra gys að sektarförnum,
en meðal hreinskilinna er velþóknun.
- ¹⁰ Hjartað eitt þekkir kvöl sína,
og jafnvel í gleði þess getur enginn annar blandað sér.
- ¹¹ Hús óguðlegra mun eyðileggjast,
en tjald hreinskilinna mun blómgast.
- ¹² Margur vegurinn virðist greiðfær,
en endar þó á helslóðum.
- ¹³ Jafnvel þótt hlegið sé, kennir hjartað til,
og endir gleðinnar er tregi.
- ¹⁴ Rangsnúið hjarta mettast af vegum sínum
svo og góður maður af verkum sínum.
- ¹⁵ Einfaldur maður trúir öllu,
en kænn maður athugar fótímal sín.
- ¹⁶ Vitur maður óttast hið illa og forðast það,
en heimskinginn er framhleyptur og ugglaus.
- ¹⁷ Uppstökkur maður fremur fíflsku,
en hrekkvís maður verður hataður.
- ¹⁸ Einfeldningarnir erfa fíflsku,
en vitrir menn krýnast þekkingu.
- ¹⁹ Hinir vondu verða að lúta hinum góðu,
og hinir óguðlegu að standa við dyr réttlátara.
- ²⁰ Fátæklingurinn verður hvímléiður jafnvel vini sínum,
en ríkismanninn elska margir.
- ²¹ Sá sem fyrirlítur vin sinn, drýgir synd,
en sæll er sá, sem miskunnar sig yfir hina voluðu.
- ²² Vissulega villast þeir, er ástunda illt,
en ást og trúfesti ávinna þeir sér, er gott stunda.

- ²³ Af öllu striti fæst ágóði,
en munnfleiprið eitt leiðir aðeins til skorts.
- ²⁴ Vitrum mönnum er auður þeirra kóróna,
en fíflska heimskingjanna er og verður fíflska.
- ²⁵ Sannorður vottur frelsar líf,
en sá sem fer með lygar, er svikari.
- ²⁶ Í ótta Drottins er öruggt traust,
og synir slíks manns munu athvarf eiga.
- ²⁷ Ótti Drottins er lífslind
til þess að forðast snörur dauðans.
- ²⁸ Fólksmergðin er prýði konungsins,
en mannaskorturinn steypir höfðingjanum.
- ²⁹ Sá sem er seinn til reiði, er ríkur að skynsemd,
en hinn bráðlyndi sýnir mikla fíflsku.
- ³⁰ Rósamnt hjarta er líf líkamans,
en ástríða er eitur í beinum.
- ³¹ Sá sem kúgar snauðan mann, óvirðir þann er skóp hann,
en sá heiðrar hann, er miskunnar sig yfir fátækan.
- ³² Hinn óguðlegi fellur á illsku sinni,
en hinum réttláta er ráðvendnin athvarf.
- ³³ Í hjarta hyggins manns heldur viskan kyrru fyrir,
en á meðal heimskingja gerir hún vart við sig.
- ³⁴ Réttlætið hefur upp lýðinn,
en syndin er þjóðanna skömm.
- ³⁵ Vitur þjónn hlýtur hylli konungsins,
en sá hefir reiði hans, sem skammarlega breytir.

15

- ¹ Mjúklegt andsvar stöðvar bræði,
en meiðandi orð vekur reiði.
- ² Af tungu hinna vitru drýpur þekking,
en munnur heimskingjanna eys úr sér vitleysu.
- ³ Augu Drottins eru alls staðar,

Orðskviðirnir

vakandi yfir vondum og góðum.

⁴ Hógværð tungunnar er lífstré,
en fals hennar veldur hugarkvöl.

⁵ Afglapinn smáir aga föður síns,
en sá sem tekur umvöndun, verður hyggin.

⁶ Í húsi hins réttláta er mikill auður,
en glundroði er í gróðafé hins óguðlega.

⁷ Varir hinna vitru dreifa út þekkingu,
en hjarta heimskingjanna er rangsnúið.

⁸ Förn óguðlegra er Drottni andstyggð,
en bæn hreinskilinna er honum þóknanleg.

⁹ Vegur hins óguðlega er Drottni andstyggilegur,
en þann sem stundar réttlæti, elskar hann.

¹⁰ Slæm hirting bíður þess, sem yfirgefur rétta leið,
sá sem hatar umvöndun, hlýtur að deyja.

¹¹ Dánarheimur og undirdjúpin eru opin fyrir Drottni,
hversu miklu fremur hjörtu mannanna barna!

¹² Spottaranum er ekki vel við, að vandað sé um við hann,
til viturra manna fer hann ekki.

¹³ Glatt hjarta gjörir andlitið hýrlegt,
en sé hryggð í hjarta, er hugurinn dapur.

¹⁴ Hjarta hins vitra leitar að þekking,
en munnur heimskingjanna gæðir sér á fíflsku.

¹⁵ Hinn volaði sér aldrei glaðan dag,
en sá sem vel liggur á, er sífellt í veislu.

¹⁶ Betra er lítið í ótta Drottins
en mikill fjársjóður með áhyggjum.

¹⁷ Betri er einn skammtur kálmetis með kærleika
en alinn uxi með hatri.

¹⁸ Bráðlyndur maður vekur deilur,
en sá sem seinn er til reiði, stillir þrætu.

¹⁹ Vegur letingjans er eins og þyrnigerði,

Orðskviðirnir

en gata hreinskilinna er brautarvegur.

²⁰ Vítur sonur gleður föður sinn,
en heimskur maður fyrirlítur móður sína.

²¹ Óvitrum manni er fíflskan gleði,
en skynsamur maður gengur beint áfram.

²² Áformin verða að engu, þar sem engin er ráðagerðin,
en ef margir leggja á ráðin, fá þau framgang.

²³ Gleði hlýtur maðurinn af svari munns síns,
og hversu fagurt er orð í tíma talað!

²⁴ Lífsins vegur liggur upp á við fyrir hinn hyggna,
til þess að hann lendi ekki niður í Helju.

²⁵ Drottinn rífur niður hús dramblátra,
en setur föst landamerki ekkjunnar.

²⁶ Ill áform eru Drottni andstyggð,
en hrein eru vingjarnleg orð.

²⁷ Sá kemur ólagi á heimilishag sinn, sem fíkin er í rangfenginn gróða,
en sá sem hatar mútugjafir, mun lifa.

²⁸ Hjarta hins réttláta íhugar, hverju svara skuli,
en munnur óguðlegra eys úr sér illsku.

²⁹ Drottinn er fjarlægur óguðlegum,
en bæn réttlátra heyrir hann.

³⁰ Vingjarnlegt augnaráð gleður hjartað,
góðar fréttir feita beinin.

³¹ Eyra sem hlýðir á holla umvöndun,
mun búa meðal hinna vitru.

³² Sá sem aga hafnar, fyrirlítur sjálfan sig,
en sá sem hlýðir á umvöndun, aflar sér hygginda.

³³ Ótti Drottins er ögun til visku,
og auðmýkt er undanfari virðingar.

16

¹ Fyrirætlanir hjartans eru á mannsins valdi,
en svar tungunnar kemur frá Drottni.

² Manninum þykja allir sínir vegir hreinir,
en Drottinn prófar hugarþelið.

³ Fel þú Drottni verk þín,
þá mun áformum þínum framgengt verða.

⁴ Allt hefir Drottinn skapað til síns ákveðna marks,
svo og guðleysingjann til óheilladagsins.

⁵ Sérhver hrokafullur maður er Drottni andstyggð,
hér er höndin upp á það: hann sleppur ekki óhegndur!

⁶ Með elsku og trúfesti er friðþægt fyrir misgjörð,
og fyrir ótta Drottins forðast menn hið illa.

⁷ Þegar Drottinn hefir þóknun á breytni einhvers manns,
þá sættir hann og óvini hans við hann.

⁸ Betra er lítið með réttu
en miklar tekjur með röngu.

⁹ Hjarta mannsins upphugsar veg hans,
en Drottinn stýrir gangi hans.

¹⁰ Goðsvar er á vörum konungsins,
í dómi mun munni hans ekki skeika.

¹¹ Rétt vog og reisla koma frá Drottni,
lóðin á vogarskálunum eru hans verk.

¹² Að fremja ranglæti er konungum andstyggð,
því að hásaetið staðfestist fyrir réttlæti.

¹³ Réttlátar varir eru yndi konunga,
og þeir elska þann, er talar hreinskilni.

¹⁴ Konungsreiði er sem sendiboði dauðans,
en vitur maður sefar hana.

¹⁵ Í mildilegu augnaráði konungs er líf,
og hylli hans er sem vorregns-ský.

¹⁶ Hversu miklu betra er að afla sér visku en gulls

Orðskviðirnir

og ákjósanlegra að afla sér hygginda en silfurs.

¹⁷ Braut hreinskilinna er að forðast illt,
að varðveita sálu sína er að gæta breytni sinnar.

¹⁸ Drambsemi er undanfari tortímingar,
og oflæti veit á fall.

¹⁹ Betra er að vera lítillátur með auðmjúkum
en að skipta herfangi með dramblátum.

²⁰ Sá sem gefur gætur að orðinu, hreppir hamingju,
og sæll er sá, sem treystir Drottni.

²¹ Sá sem er vitur í hjarta, verður hygginn kallaður,
og sætleiki varanna eykur fræðslu.

²² Lífslind er hygginn þeim, sem hana á,
en ögun afglapanna er þeirra eigin flónska.

²³ Hjarta spekingisins gjörir munn hans hygginn
og eykur fræðsluna á vörum hans.

²⁴ Vingjarnleg orð eru hunangsseimur,
sæt fyrir sálina, lækning fyrir beinin.

²⁵ Margur vegurinn virðist greiðfær,
en endar þó á helslóðum.

²⁶ Hungur erfðismannsins erfiðar með honum,
því að munnur hans rekur á eftir honum.

²⁷ Varmennið grefur óheillagröf,
og á vörum hans er sem brennandi eldur.

²⁸ Vélráður maður kveikir illdeilur,
og rógberinn veldur vinaskilnaði.

²⁹ Ofbeldismaðurinn ginnir náunga sinn
og leiðir hann á vondan veg.

³⁰ Sá sem lokar augunum, upphugsar vélræði,
sá sem kreistir saman varirnar, er albúinn til ills.

³¹ Gráar hærur eru heiðurskóróna,
á vegi réttlætis öðlast menn hana.

³² Sá sem seinn er til reiði, er betri en kappi,

og sá sem stjórnar geði sínu, er meiri en sá sem vinnur borgir.

³³ Í skikkjufellingum eru teningarnir hristir,
en Drottinn ræður, hvað upp kemur.

17

¹ Betri er þurr brauðbiti með ró

en fullt hús af fórnarkjöti með deilum.

² Hygginn þræll verður drottnari yfir spilltum syni,
og hann tekur erfðahlut með bræðrunum.

³ Deiglan er fyrir silfrið og bræðsluofninn fyrir gullið,
en Drottinn prófar hjörtun.

⁴ Illmennið gefur gaum að fláræðis-vörum,
lygin hlýðir á glæpa-tungu.

⁵ Sá sem gjörir gys að fátækum, óvirðir þann er skóp hann,
og sá sem gleðst yfir ógæfu, sleppur ekki óhegndur.

⁶ Barnabörnin eru kóróna öldunganna,
og feðurnir eru heiður barnanna.

⁷ Ekki hæfa heimskum manni stóryrði,
hve miklu síður göfgum manni lygavarir.

⁸ Mútan er gimsteinn í augum þess er hana fær,
hvert sem maður snýr sér með hana, kemur hann sínu fram.

⁹ Sá sem breiðir yfir bresti, eflir kærleika,
en sá sem yfir upp sök, veldur vinaskilnaði.

¹⁰ Ávítur fá meira á hygginn mann
en hundrað högg á heimskingja.

¹¹ Uppreisnarmaðurinn hyggur á illt eitt,
en grimmur sendiboði mun sendur verða móti honum.

¹² Betra er fyrir mann að mæta birnu, sem rænd er húnum sínum,
heldur en heimskingja í flónsku hans.

¹³ Sá sem launar gott með illu,
frá hans húsi víkur ógæfan eigi.

¹⁴ Þegar deila byrjar, er sem tekin sé úr stífla,
lát því af þrætunni, áður en rifrildi hefst.

Orðskviðirnir

¹⁵ Sá sem sekan sýknar, og sá sem saklausan sakfellir,
þeir eru báðir Drottni andstyggð.

¹⁶ Hvað stoða peningar í hendi heimskingjans
til þess að kaupa speki, þar sem vitið er ekkert?

¹⁷ Vinur elskar ætíð
og í nauðum er hann sem bróðir.

¹⁸ Óvitur maður er sá, er til handsala gengur,
sá sem gengur í ábyrgð fyrir náunga sinn.

¹⁹ Sá elskar yfirsjón, sem þrætu elskar,
sá sem háar gjörir dyr sínar, sækist eftir hruni.

²⁰ Rangsnúið hjarta öðlast enga gæfu,
og sá sem hefir fláráða tungu, hrapar í ógæfu.

²¹ Sá sem getur af sér heimskingja, honum verður það til mæðu,
og faðir glópsins fagnar ekki.

²² Glatt hjarta veitir góða heilsubót,
en dapurt geð skrælir beinin.

²³ Hinn óguðlegi þiggur mútur á laun
til þess að beygja leiðir réttvísinnar.

²⁴ Hygginn maður hefir viskuna fyrir framan sig,
en augu heimskingjans eru úti á heimsenda.

²⁵ Heimskur sonur er föður sínum til sorgar
og þeirri til angurs, er ól hann.

²⁶ Það eitt að sekta saklausan er ekki gott,
en að berja tignarmenni tekur þó út yfir.

²⁷ Fámálugur maður er hygginn,
og geðrór maður er skynsamur.

²⁸ Afglapinn getur jafnvel álitist vitur, ef hann þegir,
hygginn, ef hann lokar vörunum.

18

- ¹ Sérlyndur maður fer að sínum munum,
hann illskast við öllu, sem hyggilegt er.
- ² Heimskinginn hefir engar mætur á hyggindum,
heldur á því að gjöra kunnar hugsanir sínar.
- ³ Þar sem hinn óguðlegi kemur, þar kemur og fyrirlitning,
og með smáninni kemur skömm.
- ⁴ Djúp vötn eru orð af manns munni,
lind viskunnar er sem rennandi lækur.
- ⁵ Það er ekki rétt að draga taum hins óguðlega,
að halla rétti hins saklausa í dómi.
- ⁶ Varir heimskingjans valda deilum,
og munnur hans kallar á högg.
- ⁷ Munnur heimskingjans verður honum að tjóni,
og varir hans eru snara fyrir líf hans.
- ⁸ Orð rógberans eru eins og sælgæti,
og þau læsa sig inn í innstu fylgsni hjartans.
- ⁹ Sá sem tómlátur er í verki sínu,
er skilgetinn bróðir eyðsluseggsins.
- ¹⁰ Nafn Drottins er sterkur turn,
þangað hleypur hinn réttláti og er þar óhultur.
- ¹¹ Auður ríks manns er honum öflugt vígi
og ókleifur múrveggur í sjálfs hans ímyndun.
- ¹² Ofmetnaður hjartans er undanfari falls,
en auðmýkt er undanfari virðingar.
- ¹³ Svari einhver áður en hann heyrir,
þá er honum það flónska og skömm.
- ¹⁴ Hugrekki mannsins heldur honum uppi í sjúkdómi hans,
en dapurt geð, hver fær borið það?
- ¹⁵ Hjarta hins hyggna aflar sér þekkingar,
og eyra hinna vitru leitar þekkingar.
- ¹⁶ Gjöf sem maður gefur, rýmir til fyrir honum

og leiðir hann fram fyrir stórmenni.

¹⁷ Hinn fyrri sýnist hafa á réttu að standa í þrætumáli sínu,
en síðan kemur mótpartur hans og rannsakar röksemdir hans.

¹⁸ Hlutkestið gjörir enda á deilum
og sker úr milli sterkra.

¹⁹ Erfiðara er að ávinna svikinn bróður en að vinna rammyggða borg,
og deilur slíkra manna eru sem slagbrandar fyrir hallardyrum.

²⁰ Kviður mannsins mettast af ávexti munns hans,
af gróðri varanna mettast hann.

²¹ Dauði og líf eru á tungunnar valdi,
og sá sem hefir taum á henni, mun eta ávöxt hennar.

²² Sá sem eignast konu, eignast gersemi,
og hlýtur náðargjöf af Drottni.

²³ Hinn fátæki mælir bljúgum bænarorðum,
en hinn ríki svarar með hörku.

²⁴ Að vera allra vinur er til tjóns,
en til er ástvinur, sem er tryggari en bróðir.

19

¹ Betri er fátækur maður, sem framgengur í ráðvendni sinni,
heldur en lævís lygari og heimskur að auki.

² Kapp er best með forsjá,
og sá sem hraðar sér, misstígur sig.

³ Flónska mannsins steypir fyrirtækjum hans,
en hjarta hans illskast við Drottin.

⁴ Auður fjölgar vinum,
en fátækur maður verður vinum horfinn.

⁵ Falsvottur sleppur ekki óhegndur,
og sá sem fer með lygar, kemst ekki undan.

⁶ Margir reyna að koma sér í mjúkinn hjá tignarmanninum,
og allir eru vinir þess, sem gjafir gefur.

⁷ Allir bræður hins snauða hata hann,

Orðskviðirnir

hversu miklu fremur firrast þá vinir hans hann.

⁸ Sá sem aflar sér hygginda, elskar líf sitt,
sá sem varðveitir skynsemi, mun gæfu hljóta.

⁹ Falsvottur sleppur ekki óhegndur,
og sá sem fer með lygar, tortímist.

¹⁰ Sællífi hæfir eigi heimskum manni,
hvað þá þræli að drottna yfir höfðingjum.

¹¹ Hyggni mannsins gjörir hann seinan til reiði,
og það er honum til frægðar að ganga fram hjá mótgjörðum.

¹² Konungsreiði er eins og ljónsöskur,
en hylli hans sem döggi á grasi.

¹³ Heimskur sonur er föður sínum sönn óhamingja,
og konuþras er sífelldur þakleki.

¹⁴ Hús og auður er arfur frá feðrunum,
en skynsöm kona er gjöf frá Drottni.

¹⁵ Letin svæfir þungum svefni,
og iðjulaus maður mun hungur þola.

¹⁶ Sá sem varðveitir boðorðið, varðveitir líf sitt,
en sá deyr, sem ekki hefir gát á vegum sínum.

¹⁷ Sá lánar Drottni, er líknar fátækum,
og hann mun launa honum góðverk hans.

¹⁸ Aga þú son þinn, því að enn er von,
en farðu eigi svo langt, að þú deyðir hann.

¹⁹ Sá sem illa reiðist, verður að greiða sekt,
því að ætlir þú að bjarga, gjörir þú illt verra.

²⁰ Hlýð þú ráðum og tak umvöndun,
til þess að þú verðir vitur eftirleiðis.

²¹ Mörg eru áformin í mannshjartanu,
en ráðsályktun Drottins stendur.

²² Unun mannsins er kærleiksverk hans,
og betri er fátækur maður en lygari.

²³ Ótti Drottins leiðir til lífs,

þá hvílist maðurinn mettur, verður ekki fyrir neinni ógæfu.

²⁴ Latur maður dýfir hendinni ofan í skálina,
en ekki nennir hann að bera hana aftur upp að munninum.

²⁵ Sláir þú spottarann, verður hinn einfaldi hygginn,
og sé vandað um við skynsaman mann, lærir hann hyggindi.

²⁶ Sá sem misþýrmir föður sínum og rekur burt móður sína,
slíkur sonur fremur smán og svívirðing.

²⁷ Hættu, son minn, að hlýða á umvöndun,
ef það er til þess eins, að þú brjótir á móti skynsamlegum orðum.

²⁸ Samviskulaus vottur gjörir gys að réttinum,
og munnur óguðlegra gleypir rangindi.

²⁹ Refsidómar eru búnir spotturunum
og högg baki heimskingjanna.

20

¹ Vínið er spottari, sterkur drykkur glaumsamur,
og hver sá, er drukkin reikar, er óvitur.

² Konungsreiði er eins og ljónsöskur,
sá sem eignir hann á móti sér, fyrirgjörir lífi sínu.

³ Það er manni sómi að halda sér frá þrætu,
en hver afglapinn yggir sig.

⁴ Letinginn plægir ekki á haustin,
fyrir því leitar hann um uppskerutímann og grípur í tóm.

⁵ Ráðin í hjarta mannsins eru sem djúp vötn,
og hygginn maður eys þar af.

⁶ Margir menn eru kallaðir kærleiksríkir,
en tryggan vín, hver finnur hann?

⁷ Réttlátur maður gengur fram í ráðvæðni sinni,
sæl eru því börn hans eftir hann.

⁸ Þegar konungur situr á dómstóli,
þá skilur hann allt illt úr með augnaráði sínu.

⁹ Hver getur sagt: „Ég hefi haldið hjarta mínu hreinu,
ég er hreinn af synd?“

Orðskviðirnir

¹⁰ Tvenns konar vog og tvenns konar mál,
það er hvort tveggja Drottni andstyggð.

¹¹ Sveinninn þekkist þegar á verkum sínum,
hvort athafnir hans eru hreinar og einlægar.

¹² Eyrað sem heyrir, og augað sem sér,
hvort tveggja hefir Drottinn skapað.

¹³ Elskaðu ekki svefninn, svo að þú verðir ekki fátækur,
opnaðu augun, þá muntu mettast af brauði.

¹⁴ „Slæmt! Slæmt!“ segir kaupandinn,
en þegar hann gengur burt, hælist hann um.

¹⁵ Til er gull og gnægð af perlum,
en hið dýrmætasta þing eru vitrar varir.

¹⁶ Tak þú skikkjuna af þeim manni, sem hefir gengið í ábyrgð fyrir ókunnugan,
tak veð af þeim manni, sem hefir gengið í ábyrgð fyrir útlendinga.

¹⁷ Sætt er svikabrauðið,
en eftir á fyllist munnurinn möl.

¹⁸ Vel ráðin áform fá framgang,
haf því holl ráð, er þú heyr stríð.

¹⁹ Sá sem ljóstar upp leyndarmálum, gengur um sem rógberi,
haf því engin mök við málugan mann.

²⁰ Sá sem formælir föður og móður,
á hans lampa slokknar í niðamyrkri.

²¹ Arfur, sem í upphafi var skjótfenginn,
blessast eigi að lokum.

²² Seg þú ekki: „Ég vil endurgjalda illt!“
Bíð þú Drottins, og hann mun hjálpa þér.

²³ Tvenns konar vog er Drottni andstyggð,
og svikavog er ekki góð.

²⁴ Spor mannsins eru ákveðin af Drottni,
en maðurinn – hvernig fær hann skynjað veg sinn?

²⁵ Það er manninum snara að hrópa í fljótfærni: „Helgað!“
og hyggja fyrst að, þegar heitin eru gjörð.

²⁶ Vitur konungur skilur úr hina óguðlegu
og lætur síðan hjólið yfir þá ganga.

²⁷ Andi mannsins er lampi frá Drottni,
sem rannsakar hvern afkima hjartans.

²⁸ Kærleiki og trúfesti varðveita konunginn,
og hann styður hásæti sitt með kærleika.

²⁹ Krafturinn er ágæti ungra manna,
en hærurnar prýði öldunganna.

³⁰ Blóðugar skrámur hreinsa illmennið
og högg, sem duglega sviða.

21

¹ Hjarta konungsins er eins og vatnslækir í hendi Drottins,
hann beygir það til hvers, er honum þóknast.

² Manninum þykja allir sínir vegir réttir,
en Drottinn vegur hjörtun.

³ Að iðka réttlæti og rétt
er Drottni þóknanlegra en sláturförn.

⁴ Drembileg augu og hrokafullt hjarta
eru lampi óguðlegra, – allt er það synd.

⁵ Fyrirætlanir iðjumannsins reynast fésamar vel,
en öll flasfærni lendir í fjárskorti.

⁶ Fjárjóðir, sem aflað er með lygatungu,
eru sem þjótandi vindblær, snörur dauðans.

⁷ Ofríki hinna óguðlegu dregur þá á eftir sér,
því að þeir færast undan að gjöra það, sem rétt er.

⁸ Boginn er vegur þess manns, sem synd er hlaðinn,
en verk hins hreina eru ráðvandleg.

⁹ Betri er vist í horni á húspaki
en sambúð við þrasgjarna konu.

¹⁰ Sál hins óguðlega girnist illt,
náungi hans finnur enga miskunn hjá honum.

¹¹ Sé spottaranum refsað, verður hinn einfaldi hygginn,

og sé vitur maður fræddur, lærir hann hyggindi.

¹² Gætur gefur réttlátur að húsi hins óguðlega,
steypir óguðlegum í ógæfu.

¹³ Sá sem byrgir eyrun fyrir kveini hins fátæka,
hann mun sjálfur kalla og eigi fá bænheyrslu.

¹⁴ Gjöf á laun sefar reiði
og múta í barmi ákafa heift.

¹⁵ Réttlátum manni er gleði að gjöra það, sem rétt er,
en illgjörðamönnum er það skelfing.

¹⁶ Sá maður, sem villist af vegi skynseminnar,
mun brátt hvílast í söfnuði framliðinna.

¹⁷ Öreigi verður sá, er sólginn er í skemmtanir,
sá sem sólginn er í vín og olíu, verður ekki ríkur.

¹⁸ Hinn óguðlegi er lausnargjald fyrir hinn réttláta,
og svikarinn kemur í stað hinna hreinskilnu.

¹⁹ Betra er að búa í eyðimerkur-landi
en með þrasgjarnri og geðillri konu.

²⁰ Dýrmætur fjársjóður og olía er í heimkynnum hins vitra,
en heimskur maður sólundar því.

²¹ Sá sem ástundar réttlæti og kærleika,
hann öðlast líf, réttlæti og heiður.

²² Vitur maður vinnur borg kappanna
og rífur niður vígið, sem hún treysti á.

²³ Sá sem varðveitir munn sinn og tungu,
hann varðveitir sálu sína frá nauðum.

²⁴ Sá sem er hrokafullur, dramblátur, hann heitir spottari,
sá sem gjörir allt af taumlausum hroka.

²⁵ Óskir letingjans drepa hann,
því að hendur hans vilja ekki vinna.

²⁶ Ávallt er letinginn að óska sér,
en hinn réttláti gefur og er ekki naumur.

²⁷ Sláturförn óguðlegra er Drottni andstyggð,

hvað þá, sé hún framborin fyrir óhæfuverk.

²⁸ Falsvottur mun tortímast,

en maður, sem heyrð hefir, má ávallt tala.

²⁹ Óguðlegur maður setur upp öruggan svip,

en hinn hreinskilni gjörir veg sinn öruggan.

³⁰ Engin viska er til og engin hyggni,

né heldur ráð gegn Drottni.

³¹ Hesturinn er hafður viðbúinn til orustudagsins,

en sigurinn er í hendi Drottins.

22

¹ Gott mannorð er dýrmætara en mikill auður,

vinsæld er betri en silfur og gull.

² Ríkur og fátækur hittast,

Drottinn skóp þá alla saman.

³ Vitur maður sér ógæfuna og felur sig,

en einfeldningarnir halda áfram og fá að kenna á því.

⁴ Laun auðmýktar, ótta Drottins,

eru auður, heiður og líf.

⁵ Þynnar, snörur, eru á vegi hins undirförla,

sá sem varðveitir líf sitt, kemur ekki nærri þeim.

⁶ Fræð þú sveininn um veginn, sem hann á að halda,

og á gamals aldri mun hann ekki af honum víkja.

⁷ Ríkur maður drottnar yfir fátækum,

og lánþeginn verður þræll lánsalans.

⁸ Sá sem ranglæti sáir, uppsker óhamingju,

og sproti heiftar hans verður að engu.

⁹ Sá sem er góðgjarn, verður blessaður,

því að hann gefur hinum fátæka af brauði sínu.

¹⁰ Rek þú spottarann burt, þá fer deilan burt,

og þá linnir þrætu og smán.

¹¹ Drottinn elskar hjartahreinan,

Orðskviðirnir

konungurinn er vinur þess, sem hefir yndisþokka á vörum sér.

¹² Augu Drottins varðveita þekkinguna,
en orðum svikarans kollvarpar hann.

¹³ Letinginn segir: „Ljón er úti fyrir,
ég kynni að verða drepinn úti á götunni.“

¹⁴ Djúp gröf er munnur léttúðarkvenna,
sá sem verður fyrir reiði Drottins, fellur í hana.

¹⁵ Ef fíflska situr föst í hjarta sveinsins,
þá mun vöndur agans koma henni burt þaðan.

¹⁶ Að kúga fátækan eykur efni hans,
að gefa ríkum manni verður til þess eins að gjöra hann snauðan.

Orð hinna vitru

¹⁷ Hneig eyra þitt og heyr orð hinna vitru,
og snú athygli þinni að kenning minni,

¹⁸ Því að það er fagurt, ef þú geymir þau í brjósti þér,
ef þau eru öll til taks á vörum þínum.

¹⁹ Til þess að traust þitt sé á Drottni,
fræði ég þig í dag, já þig.

²⁰ Vissulega skrifa ég kjarnyrði handa þér,
með heilræðum og fræðslu,

²¹ til þess að ég kunngjöri þér sannleika, áreiðanleg orð,
svo að þú flytjir þeim áreiðanleg orð, er senda þig.

²² Ræn eigi hinn lítilmótlega, af því að hann er lítilmótlegur,
og knosa eigi hinn volaða í borgarhliðinu,

²³ Því að Drottinn mun flytja mál þeirra
og ræna þá lífinu, er þá ræna.

²⁴ Legg eigi lag þitt við reiðigjarnan mann
og haf eigi umgengni við fauta,

²⁵ til þess að þú venjist eigi á háttsemi hans
og sækir snöru fyrir líf þitt.

²⁶ Ver þú ekki meðal þeirra, er ganga til handsala,
meðal þeirra, er ganga í ábyrgð fyrir skuldum,

²⁷ Því þegar þú ekkert hefir að borga með,
viltu þá láta taka sængina undan þér?

²⁸ Fær þú eigi úr stað hin fornu landamerki,
þau er feður þínir hafa sett.

²⁹ Sjáir þú mann vel færan í verki sínu,
hann getur boðið konungum þjónustu sína,
eigi mun hann bjóða sig ótignum mönnum.

23

¹ Þegar þú situr til borðs með valdsherra,
þá gæt þess vel, hvern þú hefir fyrir framan þig,

² og set þér hníf á barka,
ef þú ert matmaður.

³ Lát þig ekki langa í kræsingar hans,
því að þær eru svikul fæða.

⁴ Streist þú ekki við að verða ríkur,
hættu að verja viti þínu til þess.

⁵ Hvort skulu augu þín hvarfla til auðsins, sem er svo stopull?
Því að sannlega gjörir hann sér vængi
eins og örn, sem flýgur til himins.

⁶ Et eigi brauð hjá nískum manni
og lát þig ekki langa í kræsingar hans,

⁷ Því að hann er eins og maður, sem reiknar með sjálfum sér.
„Et og drekk!“ segir hann við þig,
en hjarta hans er eigi með þér.

⁸ Bitanum, sem þú hefir etið, verður þú að æla upp aftur,
og blíðmælum þínum hefir þú á glæ kastað.

⁹ Tala þú eigi fyrir eyrum heimskingjans,
því að hann fyrirlítur hyggindi ræðu þinnar.

¹⁰ Fær þú eigi úr stað landamerki ekkjunnar

Orðskviðirnir

og gakk þú eigi inn á akra munaðarleysingjanna,

¹¹ Því að lausnari þeirra er sterkur –
hann mun flytja mál þeirra gegn þér.

¹² Snú þú hjarta þínu að umvöndun
og eyrum þínum að vísðómsorðum.

¹³ Spara eigi aga við sveininn,
því ekki deyr hann, þótt þú sláir hann með vendinum.
¹⁴ Þú slær hann að sönnu með vendinum,
en þú frelsar líf hans frá Helju.

Áminning föður

¹⁵ Son minn, þegar hjarta þitt verður viturt,
þá gleðst ég líka í hjarta mínu,

¹⁶ og nýru mín fagna,
er varir þínar mæla það sem rétt er.

¹⁷ Lát eigi hjarta þitt öfunda syndara,
heldur ástunda guðsótta á degi hverjum,

¹⁸ Því að vissulega er enn framtíð fyrir hendi,
og von þín mun eigi að engu verða.

¹⁹ Heyr þú, son minn, og ver vitur
og stýr hjarta þínu rétta leið.

²⁰ Ver þú ekki með drykkjurútum,
með þeim, sem hvoma í sig kjöt,

²¹ Því að drykkjurútar og mathákar verða snauðir,
og svefnmók klæðir í tötra.

²² Hlýð þú föður þínum, sem hefir getið þig,
og fyrirlít ekki móður þína, þótt hún sé orðin gömul.

²³ Kaup þú sannleika, og sel hann ekki,
visku, aga og hyggindi.

²⁴ Faðir réttláts manns fagnar,
og sá sem gat vitran son, gleðst af honum.

Orðskviðirnir

- ²⁵ Gleðjist faðir þinn og móðir þín
og fagni hún, sem fæddi þig.
- ²⁶ Son minn, gef mér hjarta þitt,
og lát vegu mína vera þér geðfellda.
- ²⁷ Því að skækja er djúp gröf
og léttúðardrós þröngur pyttur.
- ²⁸ Já, hún liggur í leyni eins og ræningi
og fjölgar hinum ótrúu meðal mannanna.

Vínsvelgurinn

- ²⁹ Hver æjar? hver veinar?
hver á í deilum? hver kvartar?
hver fær sár að þarflausu? hver rauð augu?
- ³⁰ Þeir sem sitja við vín fram á nætur,
þeir sem koma saman til að bergja á krydduðum drykkjum.
- ³¹ Horf þú ekki á vínið, hve rautt það er,
hversu það glóir í bikarnum og rennur ljúflega niður.
- ³² Að síðustu bítur það sem höggormur
og spýtir eitri sem naðra.
- ³³ Augu þín munu sjá kynlega hluti,
og hjarta þitt mun mæla fláræði.
- ³⁴ Og þú munt vera eins og sá, sem liggur úti í miðju hafi,
já, eins og sá, er liggur efst uppi á siglutré.
- ³⁵ „Þeir hafa slegið mig, ég kenndi ekkert til,
þeir hafa barið mig, ég varð þess ekki var.
Hvenær mun ég vakna?
Ég vil meira vín!“

Orðskviðir um hyggindin

24

¹ Öfunda ekki vonda menn

og lát þig ekki langa til að vera með þeim,

² því að hjarta þeirra býr yfir ofríkisverkum,
og varir þeirra mæla ógæfu.

³ Fyrir speki verður hús reist,
og fyrir hyggni verður það staðfast,

⁴ fyrir þekking fyllast forðabúrin
alls konar dýrum og yndislegum fjármunum.

⁵ Vitur maður er betri en sterkur
og fróður maður betri en aflmikill,

⁶ því að holl ráð skalt þú hafa, er þú heyr stríð,
og þar sem margir ráðgjafar eru, fer allt vel.

⁷ Viskan er afgangnum ofviða,
í borgarhliðinu lýkur hann ekki upp munni sínum.

⁸ Þann sem leggur stund á að gjöra illt,
kalla menn varmenni.

⁹ Syndin er fíflslegt fyrirtæki,
og spottarinn er mönnum andstyggð.

¹⁰ Látir þú hugfallast á neyðarinnar degi,
þá er máttur þinn lítill.

¹¹ Frelsaðu þá, sem leiddir eru fram til lífláts,
og þyrn þeim, sem ganga skjögrandi að höggstokknum.

¹² Segir þú: „Vér vissum það eigi,“ –
sá sem vegur hjörtun, hann verður sannarlega var við það,
og sá sem vakir yfir sálu þinni, hann veit það
og mun gjalda manninum eftir verkum hans.

¹³ Et þú hunang, son minn, því að það er gott,
og hunangsseimur er gómi þínum sætur.

¹⁴ Nem á sama hátt speki fyrir sálu þína,
finnir þú hana, er framtíð fyrir hendi,

Orðskviðirnir

og von þín mun eigi að engu verða.

¹⁵ Sit eigi, þú hinn óguðlegi, um bústað hins réttláta
og eyðilegg ekki heimkynni hans,

¹⁶ Því að sjö sinnum fellur hinn réttláti og stendur aftur upp,
en óguðlegir steypast í ógæfu.

¹⁷ Gleð þig eigi yfir falli óvinar þíns,
og hjarta þitt fagni eigi yfir því að hann steypist,

¹⁸ svo að Drottinn sjái það ekki og honum mislíki,
og hann snúi reiði sinni frá honum til þín.

¹⁹ Reiðst ekki vegna illgjörðamanna,
öfunda eigi óguðlega,

²⁰ Því að vondur maður á enga framtíð fyrir höndum,
á lampa óguðlegra slokknar.

²¹ Son minn, óttastu Drottin og konunginn,
samlaga þig ekki óróaseggjum,

²² Því að ógæfa þeirra ríður að þegar minnst varir,
og ófarir beggja – hver veit um þær?

Orðskviðir

²³ Þessir orðskviðir eru líka eftir spekinga.

Hlutdrægni í dómi er ljót.

²⁴ Þeim sem segir við hinn seka: „Þú hefir rétt fyrir þér!“
honum formæla menn, honum bölvar fólk.

²⁵ En þeim sem hegna eins og ber, mun vel vegna,
yfir þá kemur ríkuleg blessun.

²⁶ Sá kyssir á varirnar,
sem veitir rétt svör.

²⁷ Annastu verk þitt utan húss og ljúk því á akrinum,
síðan getur þú byggt hús þitt.

²⁸ Vertu eigi vottur gegn náunga þínum að ástæðulausu,
eða mundir þú vilja svíkja með vörum þínum?

²⁹ Seg þú ekki: „Eins og hann gjörði mér, eins ætla ég honum að gjöra, ég ætla að endurgjalda manninum eftir verkum hans!“

³⁰ Mér varð gengið fram hjá akri letingja nokkurs
og fram hjá vingarði óviturs manns.

³¹ Og sjá, hann var allur vaxinn klungrum,
hann var alþakinn netlum,
og steingarðurinn umhverfis hann var hruninn.

³² En ég varð þess var, veitti því athygli,
sá það og lét mér það að kenningu verða:

³³ Sofa ögn enn, blunda ögn enn,
leggja saman hendurnar ögn enn til að hvílast,

³⁴ Þá kemur fátæktin yfir þig eins og ræningi
og skorturinn eins og vopnaður maður.

Orðskviðasafn

25

¹ Þetta eru líka orðskviðir Salómons,
er menn Hiskía Júðakonungs hafa safnað.

² Guði er það heiður að dylja mál,
en konungum heiður að rannsaka mál.

³ Eins og hæð himins og dýpt jarðar,
svo eru konungahjörtun órannsakanleg.

⁴ Sé sorinn tekinn úr silfrinu,
þá fær smiðurinn ker úr því.

⁵ Séu hinir óguðlegu teknir burt frá augliti konungsins,
þá mun hásæti hans staðfestast fyrir réttlæti.

⁶ Stær þig eigi frammi fyrir konunginum
og ryðst eigi í rúm stórmenna,

⁷ Því að betra er að menn segi við þig: „Fær þig hingað upp!“
heldur en að menn gjöri þér læging frammi fyrir tignarmanni.
Hvað sem augu þín kunna að hafa séð,

Orðskviðirnir

- ⁸ Þá ver eigi skjóttur til málsóknar,
því að hvað ætlar þú síðan að gjöra,
þá er náungi þinn gjörir þér sneypu?
- ⁹ Rek þú mál þitt gegn náunga þínum,
en ljósta eigi upp leyndarmáli annars manns,
¹⁰ til þess að sá sem heyrir það, smáni þig ekki
og þú losnir aldrei við illan orðróm.
- ¹¹ Gullepli í skrautlegum silfurskálum –
svo eru orð í tíma töluð.
- ¹² Eins og gullhringur og skartgripur af skíru gulli,
svo er vitur áminnandi heyranda eyra.
- ¹³ Eins og snjósvali um uppskerutímann,
svo er áreiðanlegur sendimaður þeim er sendir hann,
því að hann hressir sál húsbónda síns.
- ¹⁴ Ský og vindur, og þó engin rigning –
svo er sá, sem hrósar sér af gjafmildi, en gefur þó ekkert.
- ¹⁵ Með þolinmæði verður höfðingja talið hughvarf,
og mjúk tunga mylur bein.
- ¹⁶ Finnir þú hunang, þá et sem þér nægir,
svo að þú verðir ekki ofsaddur af því og ælir því upp aftur.
- ¹⁷ Stíg sjaldan fæti þínum í hús náunga þíns,
svo að hann verði ekki leiður á þér og hati þig.
- ¹⁸ Hamar og sverð og hvöss ör –
svo er maður, sem ber falsvitni gegn náunga sínum.
- ¹⁹ Molnandi tönn og hrasandi fótur –
svo er traust á svikara á neyðarinnar degi.
- ²⁰ Að fara úr fötum í kalsaveðri –
að hella ediki út í saltpétur –
eins er að syngja skapvondum ljóð.
- ²¹ Ef óvin þinn hungrar, þá gef honum að eta,
og ef hann þyrstir, þá gef honum að drekka,
- ²² því að þú safnar glóðum elds yfir höfuð honum,

og Drottinn mun endurgjalda þér það.

²³ Norðanvindurinn leiðir fram regn

og launskraf reiðileg andlit.

²⁴ Betri er vist í horni á húspaki

en sambúð við þrasgjarna konu.

²⁵ Eins og kalt vatn er dauðþyrstum manni,

svo er góð fregn af fjarlægu landi.

²⁶ Eins og grugguð lind og skemmdur brunnur,

svo er réttlátur maður, sem titrar frammi fyrir óguðlegum manni.

²⁷ Það er ekki gott að eta of mikið hunang,

ver því spar á hólíð.

²⁸ Eins og borg, sem múrarnir hafa verið brotnir utan af,

eins er sá maður, sem eigi hefir stjórn á skapsmunum sínum.

26

¹ Eins og snjór um sumar og eins og regn um uppskeru,

eins illa á sæmd við heimskan mann.

² Eins og spörfugl flögrar, eins og svala flýgur,

eins er um óverðskuldaða formæling – hún verður eigi að áhrínsorðum.

³ Svipan hæfir hestinum og taumurinn asnanum –

en vöndurinn baki heimskingjanna.

⁴ Svara þú ekki heimskingjanum eftir fíflsku hans,

svo að þú verðir ekki honum jafn.

⁵ Svara þú heimskingjanum eftir fíflsku hans,

svo að hann haldi ekki, að hann sé vitur.

⁶ Sá höggur af sér fætuna og fær að súpa á ranglæti,

sem sendir orð með heimskingja.

⁷ Eins og lærleggir hins lama hanga máttlausir,

svo er spakmæli í munni heimskingjanna.

⁸ Sá sem sýnir heimskum manni sæmd,

honum fer eins og þeim, er bindur stein í slöngvu.

⁹ Eins og þyrnir, sem stingst upp í höndina á druknum manni,

svo er spakmæli í munni heimskingjanna.

Orðskviðirnir

¹⁰ Eins og skytta, sem hæfir allt,
svo er sá sem leigir heimskingja, og sá er leigir vegfarendur.

¹¹ Eins og hundur, sem snýr aftur til spýju sinnar,
svo er heimskingi, sem endurtekur fíflsku sína.

¹² Sjáir þú mann, sem þykist vitur,
þá er meiri von um heimskingja en hann.

¹³ Letinginn segir: „Óargadýr er á veginum,
ljón á götunum.“

¹⁴ Hurðin snýst á hjörunum
og letinginn í hvílu sinni.

¹⁵ Latur maður dýfir hendinni ofan í skálina,
en honum verður þungt um að bera hana aftur upp að munninum.

¹⁶ Latur maður þykist vitrari
en sjö, sem svara hyggilega.

¹⁷ Sá, sem kemst í æsing út af deilu, sem honum kemur ekki við,
hann er eins og sá, sem tekur um eyrun á hundi, er hleypur fram hjá.

¹⁸ Eins og óður maður, sem kastar tundurörvum,
banvænum skeytum,

¹⁹ eins er sá maður, er svikið hefir náunga sinn
og segir síðan: „Ég er bara að gjöra að gamni mínu.“

²⁰ Þegar eldsneytið þrýtur, slokknar eldurinn,
og þegar enginn er rógberinn, stöðvast deilurnar.

²¹ Eins og kol þarf til glóða og við til elds,
svo þarf þrætugjarnan mann til að kveikja deilur.

²² Orð rógberans eru eins og sælgæti,
og þau læsa sig inn í innstu fylgsni hjartans.

²³ Eldheitir kossar og illt hjarta,
það er sem sorasilfur utan af leirbroti.

²⁴ Með vörum sínum gjörir hatursmaðurinn sér upp vinalæti,
en í hjarta sínu hyggur hann á svik.

²⁵ Þegar hann mælir fagurt, þá trú þú honum ekki,
því að sjö andstyggðir eru í hjarta hans.

- ²⁶ Þótt hatrið hylji sig hræsni,
þá verður þó illska þess opinber á dómþinginu.
- ²⁷ Sá sem grefur gröf, fellur í hana,
og steinninn fellur aftur í fang þeim, er veltir honum.
- ²⁸ Lygin tunga hatar þá, er hún hefir sundur marið,
og smjaðrandi munnur veldur glötun.

27

- ¹ Vertu ekki hróðugur af morgundeginum,
því að þú veist ekki, hvað dagurinn ber í skauti sínu.
- ² Lát aðra hrósa þér og ekki þinn eigin munn,
óviðkomandi menn, en ekki þínar eigin varir.
- ³ Steinar eru þungir, og sandurinn sígur í,
en gremja afglapans er þyngri en hvort tveggja.
- ⁴ Heiftin er grimm, og reiðin er svæsin,
en hver fær staðist öfundina?
- ⁵ Betri er opinber ofanígjöf
en elska sem leynt er.
- ⁶ Vel meint eru vinar sárin,
en viðbjóðslegir kossar hatursmannsins.
- ⁷ Saddur maður treður hunangsseim undir fótum,
en hungruðum manni þykir allt beiskt sætt.
- ⁸ Eins og fugl, sem floginn er burt úr hreiðri sínu,
svo er maður, sem flúinn er burt af heimili sínu.
- ⁹ Ilmolía og reykelsi gleðja hjartað,
en indælli er vinur en ilmandi viður.
- ¹⁰ Yfirgef eigi vin þinn né vin föður þíns
og gakk eigi í hús bróður þíns á óheilladegi þínum.
Betri er nábuí í nánd en bróðir í fjarlægð.
- ¹¹ Vertu vitur, sonur minn, og gleð hjarta mitt,
svo að ég geti svarað þeim orði, sem smána mig.
- ¹² Vitur maður sér ógæfuna og felur sig,

en einfeldningarnir halda áfram og fá að kenna á því.

¹³ Tak þú skikkjuna af þeim manni, sem hefir gengið í ábyrgð fyrir ókunnugan, tak veð af þeim manni, sem hefir gengið í ábyrgð fyrir útlending.

¹⁴ Hver sem blessar náunga sinn snemma morguns með hárri raustu, það skal metið við hann sem formæling.

¹⁵ Sífelldur þakleki í rigningatið og þrasgjörn kona – er hvað öðru líkt.

¹⁶ Sá er hana stöðvaði, gæti stöðvað vindinn og haldið olíu í hægri hendi sinni.

¹⁷ Járn brýnir járn, og maður brýnir mann.

¹⁸ Sá sem gætir fikjutrés, mun eta ávöxt þess, og sá sem þjónar húsbónda sínum með virktum, mun heiður hljóta.

¹⁹ Eins og andlit horfir við andliti í vatni, svo er hjarta eins manns gagnvart öðrum.

²⁰ Dánarheimar og undirdjúpin eru óseðjandi, svo eru og augu mannsins óseðjandi.

²¹ Deiglan er fyrir silfrið og bræðsluofninn fyrir gullið, og maðurinn er dæmdur eftir orðstír hans.

²² Þótt þú steyttir afglapann í mortéli með stauti innan um grjón, þá mundi fíflska hans ekki við hann skilja.

²³ Haf nákvæmar gætur á útliti sauða þinna og veit hjörðunum athygli þína.

²⁴ Því að auður varir ekki eilíflega, né heldur kóróna frá kyni til kyns.

²⁵ Sé heyið komið undan og grængresi komið í ljós, og hafi jurtir fjallanna verið hirtar,

²⁶ Þá átt þú lömb þér til klæðnaðar og geithafra til þess að kaupa fyrir akur

²⁷ og nóga geitamjólk þér til fæðslu, til fæðslu heimili þínu, og til viðurlífis þernum þínum.

28

- ¹ Hinir óguðlegu flýja, þótt enginn elti þá,
en hinir réttlátu eru öruggir eins og ungt ljón.
- ² Þegar land gengur undan drottnara sínum, gjörast þar margir höfðingjar,
en meðal skynsamra og hygginna manna mun góð skipan lengi standa.
- ³ Maður sem er fátækur og kúgar snauða,
er eins og regn, sem skolar burt korninu, en veitir ekkert brauð.
- ⁴ Þeir sem yfirgefa lögmálið, hrósa óguðlegum,
en þeir sem varðveita lögmálið, eru æfir út af þeim.
Illmenni skilja ekki hvað rétt er,
en þeir sem leita Drottins, skilja allt.
- ⁶ Betri er fátækur maður, sem framgengur í ráðvendni sinni,
heldur en sá, sem beitir undirferli og er þó ríkur.
- ⁷ Sá sem varðveitir lögmálið, er hygginn sonur,
en sá sem leggur lag sitt við óhófsmenn, gjörir föður sínum smán.
- ⁸ Sá sem eykur auð sinn með fjárleigu og okri,
safnar honum handa þeim, sem líknsamur er við fátæka.
- ⁹ Sá sem snýr eyra sínu frá til þess að heyra ekki lögmálið,
— jafnvel bæn hans er andstyggð.
- ¹⁰ Sá sem tælir falslausa menn út á vonda leið,
hann fellur sjálfur í gröf sína,
en ráðvandir munu hljóta góða arfleifð.
- ¹¹ Ríkur maður þykist vitur,
en snauður maður, sem er hygginn, sér við honum.
- ¹² Þegar hinir réttlátu fagna, er mikið um dýrðir,
en þegar óguðlegir komast upp, fela menn sig.
- ¹³ Sá sem dylur yfirsjónir sínar, verður ekki lángefinn,
en sá sem játar þær og lætur af þeim, mun miskunn hljóta.
- ¹⁴ Sæll er sá maður, sem ávallt er var um sig,
en sá sem herðir hjarta sitt, fellur í ógæfu.
- ¹⁵ Eins og grenjandi ljón og gráðugur björn,

svo er óguðlegur drottnari yfir lítilsigldum lýð.

¹⁶ Höfðingi, sem hefir litlar tekjur, er ríkur að kúgun,
sá sem hatar rangfenginn ávinning, mun langlífur verða.

¹⁷ Sá maður, sem blóðsök hvílir þungt á,
er á flótta fram á grafarbarminn; enginn dvelji hann.

¹⁸ Sá sem breytir ráðvandlega, mun frelsast,
en sá sem beitir undirferli, fellur í gryfju.

¹⁹ Sá sem yrkir land sitt, mettast af brauði,
en sá sem sækist eftir hégómlegum hlutum, mettast af fátækt.

²⁰ Áreiðanlegur maður blessast ríkulega,
en sá sem fljótt vill verða ríkur, sleppur ekki við refsingu.

²¹ Hlutdrægni er ljót,
en þó fremja menn ranglæti fyrir einn brauðbita.

²² Öfundsjúkur maður flýtir sér að safna auði
og veit ekki að örbirgð muni yfir hann koma.

²³ Sá sem ávítar mann, mun á síðan öðlast meiri hylli
heldur er tungumjúkur smjaðrari.

²⁴ Sá sem rænir foreldra sína og segir: „Það er engin synd!“
hann er stallbróðir eyðandans.

²⁵ Ágjarn maður vekur deilur,
en sá sem treystir Drottni, mettast ríkulega.

²⁶ Sá sem treystir eigin hyggjuviti, er heimskingi,
en sá sem breytir viturlega, mun undan komast.

²⁷ Sá sem gefur fátækum, líður engan skort,
en þeim sem byrgir augu sín, koma margar óbænin.

²⁸ Þegar hinir óguðlegu komast upp, fela menn sig,
en þegar þeir tortímast, fjölgar réttlátum.

29

¹ Sá sem oftlega hefir ávítaður verið, en þverskallast þó,
mun skyndilega knosaður verða, og engin lækning fást.

² Þegar réttlátum fjölgar, gleðst þjóðin,
en þegar óguðlegir drottna, andvarpar þjóðin.

Orðskviðirnir

- ³ Sá sem elskar visku, gleður föður sinn,
en sá sem leggur lag sitt við skækjur, glatar eigum sínum.
- ⁴ Konungurinn eflir landið með rétti,
en sá sem þiggur mútur, eyðir það.
- ⁵ Sá maður, sem smjaðrar fyrir náunga sínum,
hann leggur net fyrir fætur hans.
- ⁶ Í misgjörð vonds manns er fólgin snara,
en réttlátur maður fagnar og gleðst.
- ⁷ Réttlátur maður kynnir sér málefni hinna lítilmótlegu,
en óguðlegur maður hirðir ekkert um að kynna sér það.
- ⁸ Spottarar æsa upp borgina,
en vitrir menn lægja reiðina.
- ⁹ Þegar vitur maður á í þrætumáli við afglapa,
þá reiðist hann og hlær, en hvíld fæst engin.
- ¹⁰ Blóðvargarnir hata hinn ráðvanda,
en réttvísir menn láta sér annt um líf hans.
- ¹¹ Heimskinginn úthellir allri reiði sinni,
en vitur maður sefar hana að lokum.
- ¹² Þegar drottinn hlýðir á lygaorð,
verða allir þjónar hans bófar.
- ¹³ Fátæklingurinn og kúgarinn mætast,
Drottinn ljær ljós augum beggja.
- ¹⁴ Sá konungur, sem dæmir hina lítilmótlegu með réttvísi,
hásæti hans mun stöðugt standa að eilífu.
- ¹⁵ Vöndur og umvöndun veita speki,
en agalaus sveinn gjörir móður sinni skömm.
- ¹⁶ Þegar óguðlegum fjölgar, fjölgar og misgjörðum,
en réttlátir munu horfa á fall þeirra.
- ¹⁷ Aga þú son þinn, þá mun hann láta þig hafa ró
og veita unað sálu þinni.
- ¹⁸ Þar sem engar vitranir eru, kemst fólkið á glapstigu,
en sá sem varðveitir lögmálið, er sæll.

Orðskviðirnir

¹⁹ Þræll verður eigi agaður með orðum,
því að hann skilur þau að vísu, en fer ekki eftir þeim.

²⁰ Sjáir þú mann, sem er fljótfær í orðum,
þá er meiri von um heimskingja en hann.

²¹ Dekri maður við þræl sinn frá barnæsku,
vill hann að lokum verða ungherra.

²² Reiðigjarn maður vekur deilur,
og bráðlyndur maður drýgir marga synd.

²³ Hroki mannsins lægir hann,
en hinn lítilláti mun virðing hljóta.

²⁴ Þjófsnauturinn hatar líf sitt,
hann hlýðir á bölvunina, en segir þó ekki frá.

²⁵ Ótti við menn leiðir í snöru,
en þeim er borgið, sem treystir Drottni.

²⁶ Margir leita hylli drottnarans,
en réttur mannsins kemur frá Drottni.

²⁷ Andstyggð réttlátra er sá, sem ranglæti fremur,
og andstyggð óguðlegra sá, sem ráðvandlega breytir.

Spekiorð Agúrs

30

¹ Orð Agúrs Jakesonar.

Guðmælið.

Maðurinn segir: Ég hefi streitst, ó Guð,
ég hefi streitst, ó Guð, og er að þrotum kominn.

² Því að ég er of heimskur til að geta talist maður,
og ég hefi eigi mannsvit,

³ ég hefi eigi lært speki,
svo að ég hafi þekking á Hinum heilaga.

⁴ Hver hefir stigið upp til himna og komið niður?
Hver hefir safnað vindinum í greipar sínar?

Orðskviðirnir

Hver hefir bundið vatnið í skikkju sína?

Hver hefir reist öll endimörk jarðar?

Hvað heitir hann og hvað heitir sonur hans

– fyrst þú veist það?

⁵ Sérhvert orð Guðs er hreint,

hann er skjöldur þeim, er leita hælís hjá honum.

⁶ Bæt engu við orð hans,

til þess að hann ávíti þig eigi og þú standir sem lygari.

⁷ Um tvennt bið ég þig,

synja mér þess eigi, áður en ég dey:

⁸ Lát fals og lygaorð vera fjarri mér,

gef mér hvorki fátækt né auðæfi,

en veit mér minn deildan verð.

⁹ Ég kynni annars að verða of saddur og afneita

og segja: „Hver er Drottinn?“

eða ef ég yrði fátækur, kynni ég að stela

og misbjóða nafni Guðs míns.

¹⁰ Ræg eigi þjóninn við húsbónda hans,

svo að hann biðji þér ekki óbæna og þú verðir að gjalda.

¹¹ Til er það kyn, sem bölvar föður sínum

og blessar ekki móður sína,

¹² kyn, sem þykist vera hreint

og hefir þó eigi þvegið af sér saurinn

¹³ kyn, sem lyftir hátt augunum

og sperrir upp augnahárin,

¹⁴ kyn, sem hefir sverð að tönnum

og hnífa að jöxlum

til þess að uppeta hina voluðu úr landinu

og hina fátæku burt frá mönnunum.

Orðskviðir í töluröð

¹⁵ Blóðsugan á tvær dætur, sem heita Gefðu! Gefðu!

Þrennt er til, sem er óseðjandi,
fernt, sem aldrei segir: „Það er nóg!“ –

¹⁶ Helja og móðurlíf óbyrjunnar,
jörðin, sem aldrei seðst af vatni,
og eldurinn, sem aldrei segir: „Það er nóg!“

¹⁷ Það auga, sem gjörir gys að föður sínum
og fyrirlítur hlýðni við móður sína,
mega hrafarnir við lækinn kroppa út
og arnarungarnir eta.

¹⁸ Þrennt er, sem mér virðist undursamlegt,
og fernt, sem ég skil eigi:

¹⁹ vegur arnarins um loftið,
vegur höggormsins yfir klettinn,
vegur skipsins um reginhaf
og vegur manns hjá konu.

²⁰ Þannig er atferli hórkonunnar:
Hún neytir, þurrkar sér um munninn
og segir: „Ég hefi ekkert rangt gjört.“

²¹ Undan þrennu nötrar jörðin,
og undir fernu getur hún ekki risið:

²² undir þræli, þegar hann verður konungur,
og guðlausum manni, þegar hann mettast brauði,

²³ undir smáðri konu, þegar hún giftist,
og þernu, þegar hún bolar burt húsmóður sinni.

²⁴ Fjórir eru smáir á jörðinni,
og þó eru þeir vitrir spekingar:

²⁵ Maurarnir eru kraftlítil þjóð,
og þó afla þeir sér fæðunnar á sumrin.

²⁶ Stökkhérarnir eru þróttlítil þjóð,
og þó gjöra þeir sér híbýli í klettunum.

²⁷ Engispretturnar hafa engan konung,
og þó fer allur hópurinn út í röð og reglu.

²⁸ Ferfætlunni getur þú náð með tómum höndunum,
og þó er hún í konungahöllum.

²⁹ Þrír eru þeir, sem tigulegir eru á velli,
og fjórir, sem tigulegir eru í gangi:

³⁰ ljónið, hetjan meðal dýranna,
er eigi hopar fyrir neinni skepnu,

³¹ lendgyrtur hesturinn og geithafurinn
og konungur, er enginn fær móti staðið.

³² Hafir þú heimskast til að upphefja sjálfan þig,
eða hafir þú gjört það af ásettu ráði, þá legg höndina á munninn!

³³ Því að þrýstingur á mjólk framleiðir smjör,
og þrýstingur á nasir framleiðir blóð,
og þrýstingur á reiði framleiðir deilu.

Ráð til handa konungi

31

¹ Orð Lemúels konungs í Massa, er móðir hans kenndi honum.

² Hvað á ég að segja þér, sonur minn?
og hvað, sonur kviðar míns?
og hvað, sonur áheita minna?

³ Gef ekki konum kraft þinn,
né ástarhót þín þeim er spilla konungum.

⁴ Ekki sæmir konungum, Lemúel,
ekki sæmir konungum að drekka vín,
né höfðingjum áfengur drykkur.

⁵ Þeir kynnu að drekka og gleyma lögunum
og rangfæra málefni allra aumra manna.

⁶ Gefið áfengan drykk þeim, sem kominn er í örþrot,
og vín þeim, sem sorgbitnir eru.

Orðskviðirnir

- ⁷ Drekki hann og gleymi fátækt sinni
og minnst ekki framar mæðu sinnar.
- ⁸ Ljúk þú upp munni þínum fyrir hinn mállausa,
fyrir málefni allra þeirra manna, sem eru að örmagnast.
- ⁹ Ljúk þú upp munni þínum, dæm með réttvísi
og rétt þú hlut hinna voluðu og snauðu.

Verkin lofa væna konu

- ¹⁰ Væna konu, hver hlýtur hana?
hún er miklu meira virði en perlur.
- ¹¹ Hjarta manns hennar treystir henni,
og ekki vantar að honum fénist.
- ¹² Hún gjörir honum gott og ekkert illt
alla ævidaga sína.
- ¹³ Hún sér um ull og hör
og vinnur fúslega með höndum sínum.
- ¹⁴ Hún er eins og kaupförin,
sækir björgina langt að.
- ¹⁵ Hún fer á fætur fyrir dag,
skammtar heimilisfólki sínu
og segir þernum sínum fyrir verkum.
- ¹⁶ Hún hefir augastað á akri og kaupir hann,
af ávexti handa sinna plantar hún víngarð.
- ¹⁷ Hún gyrðir lendar sínar krafti
og tekur sterklega til armleggjunum.
- ¹⁸ Hún finnur, að atvinna hennar er arðsöm,
á lampa hennar slökknar eigi um nætur.
- ¹⁹ Hún réttir út hendurnar eftir rokknum,
og fingur hennar grípa snælduna.
- ²⁰ Hún breiðir út lófann móti hinum bágstadda
og réttir út hendurnar móti hinum snauða.

Orðskviðirnir

²¹ Hún er ekki hrædd um heimilisfólk sitt, þótt snjóí,
því að allt heimilisfólk hennar er klætt skarlati.

²² Hún býr sér til ábreiður,
klæðnaður hennar er úr baðmull og purpura.

²³ Maður hennar er mikils metinn í borgarhliðunum,
þá er hann situr með öldungum landsins.

²⁴ Hún býr til skyrtur og selur þær,
og kaupmanninum fær hún belti.

²⁵ Kraftur og tign er klæðnaður hennar,
og hún hlær að komandi degi.

²⁶ Hún opnar munninn með speki,
og ástúðleg fræðsla er á tungu hennar.

²⁷ Hún vakir yfir því, sem fram fer á heimili hennar,
og etur ekki letinnar brauð.

²⁸ Synir hennar ganga fram og segja hana sæla,
maður hennar gengur fram og hrósar henni:

²⁹ „Margar konur hafa sýnt dugnað,
en þú tekur þeim öllum fram!“

³⁰ Yndispokkinn er svikull og fríðleikinn hverfull,
en sú kona, sem óttast Drottin, á hrós skilið.

³¹ Gefið henni af ávexti handa hennar,
og verk hennar skulu lofa hana í borgarhliðunum.

PRÉDIKARINN

Allt er sístritandi

1

¹Orð prédikarans, sonar Davíðs, konungs í Jerúsalem. ²Aumasti hégómi, segir prédikarinn, aumasti hégómi, allt er hégómi!

³Hvaða ávinning hefir maðurinn af öllu striti sínu, er hann streitist við undir sólinni?

⁴Ein kynslóðin fer og önnur kemur, en jörðin stendur að eilífu. ⁵Og sólin rennur upp, og sólin gengur undir og hraðar sér til samastaðar síns, þar sem hún rennur upp. ⁶Vindurinn gengur til suðurs og snýr sér til norðurs, hann snýr sér og snýr sér og fer aftur að hringsnúast á nýjan leik. ⁷Allar ár renna í sjóinn, en sjórinn verður aldrei fullur, þangað sem árnar renna, þangað halda þær ávallt áfram að renna. ⁸Allt er sístritandi, enginn maður fær því með orðum lýst, augað verður aldrei satt af að sjá, og eyrað verður aldrei mett af að heyra. ⁹Það sem hefir verið, það mun verða, og það sem gjörst hefir, það mun gjörast, og ekkert er nýtt undir sólinni. ¹⁰Sé nokkuð til, er um verði sagt: sjá, þetta er nýtt – þá hefir það orðið fyrir löngu, á tímum sem á undan oss voru. ¹¹Forfeðranna minnst menn eigi, og ekki verður heldur eftirkomendanna, sem síðar verða uppi, minnst meðal þeirra, sem síðar verða.

Sjálf spekin er hégómi

¹²Ég, prédikarinn, var konungur yfir Ísrael í Jerúsalem. ¹³Ég lagði allan hug á að rannsaka og kynna mér með hyggni allt það, er gjörist undir himninum: Það er leiða þrautin, sem Guð hefir fengið mönnunum að þreyta sig á. ¹⁴Ég hefi séð öll verk, sem gjörast undir sólinni, og sjá: Allt var hégómi og eftirsókn eftir vindi.

¹⁵Hið bogna getur ekki orðið beint, og það sem skortir verður eigi talið.

¹⁶Ég hugsaði með sjálfum mér: Sjá, ég hefi aflað mér meiri og víðtækari speki en allir þeir, er ríkt hafa yfir Jerúsalem á undan mér, og hjarta mitt hefir litið speki og þekkingu í rikum mæli. ¹⁷Og er ég lagði allan hug á að þekkja speki og að þekkja flónsku og heimsku, þá komst ég að raun um, að einnig það var að sækjast eftir vindi.

¹⁸Því að mikilli speki er samfara mikil gremja, og sá sem eykur þekking sína, eykur kvöl sína.

Enginn ávinningur

2

¹Ég sagði við sjálfan mig: Jæja þá, reyndu gleðina og njóttu gæða lífsins! En sjá, einnig það er hégómi. ²Um hláturinn sagði ég: hann er vitlaus! Og um gleðina: hverju fær hún til vegar komið? ³Mér kom til hugar að gæða líkama mínum á víni – en hjarta mitt skyldi stjórna öllu viturlega – og að halda fast við heimskuna, uns ég sæi, hvað gott væri fyrir mennina að gjöra undir himninum alla ævidaga þeirra. ⁴Ég gjörði stórvirki: Ég reisti mér hús, ég plantaði mér víngarða, ⁵ég gjörði mér jurtagarða og aldingarða og gróðursetti þar alls konar aldintré, ⁶ég bjó mér til vatnstjarnir til þess að vökva með vaxandi viðarskóg, ⁷ég keypti þræla og ambáttir, og ég átti heimaþædd hjú. Ég átti og meiri hjarðir nauta og sauða en allir þeir, sem verið höfðu á undan mér í Jerúsalem. ⁸Ég safnaði mér og silfri og gulli og fjársjóðum frá konungum og löndum, ég fékk mér söngmenn og söngkonur og það sem er yndi karlmannanna: fjölda kvenna. ⁹Og ég varð mikill og meiri öllum þeim, er verið höfðu í Jerúsalem á undan mér. Einnig speki mín var kyrr hjá mér. ¹⁰Og allt það sem augu mín girntust, það lét ég eftir þeim. Ég neitaði ekki hjarta mínu um nokkra gleði, því að hjarta mitt hafði ánægju af allri fyrirhöfn minni, og þetta var hlutdeild mín af allri fyrirhöfn minni.

¹¹En er ég leit á öll verk mín, þau er hendur mínar höfðu unnið, og á þá fyrirhöfn, er ég hafði haft fyrir að gjöra þau, þá sá ég, að allt var hégómi og eftirsókn eftir vindi, og að enginn ávinningur er til undir sólinni.

Spekin hefir yfirburði yfir heimskuna

¹²Ég sneri mér að því að virða fyrir mér speki og flónsku og heimsku, – því að hvað mun sá maður gjöra, er kemur eftir konunginn? Hann gjörir það sem menn hafa gjört fyrir löngu. – ¹³Þá sá ég, að spekin hefir yfirburði yfir heimskuna eins og ljósið hefir yfirburði yfir myrkrið.

¹⁴Vitur maður hefir augun í höfðinu, en heimskinginn gengur í myrkri.

Jafnframt tók ég eftir því, að eitt og hið sama kemur fram við alla. ¹⁵Og ég sagði við sjálfan mig: Hið sama sem kemur fram við heimskingjann, það kemur og fram við mig, og til hvers hefi ég þá orðið svo frábærlega vitur? Þá hugsaði ég í hjarta mínu, að einnig það væri hégómi. ¹⁶Því að menn minnst ekki hins vitra að eilífu, frekar en heimskingjans, því að allir verða þeir löngu gleymdir á komandi tímum, og deyr ekki jafnt vitur sem heimskur?

Hvað fær maðurinn fyrir allt sitt strit?

¹⁷Þá varð mér illa við lífið, því að mér mislíkaði það, er gjörist undir sólinni, því að allt er hégómi og eftirsókn eftir vindi. ¹⁸Og mér varð illa við allt mitt strit, er ég streittist við undir sólinni, með því að ég verð að eftirskilja það þeim manni, er kemur eftir mig. ¹⁹Og hver veit, hvort hann verður spekingur eða heimskingi? Og þó á hann að ráða yfir öllu

striti mínu, er ég hefi streitst við og viturlega með farið undir sólinni – einnig það er hégómi.

²⁰Þá hvarf ég að því að láta hjarta mitt örvænta yfir allri þeirri mæðu, er ég hafði átt í undir sólinni. ²¹Því að hafi einhver unnið starf sitt með hyggindum, þekking og dugnaði, verður hann að selja það öðrum í hendur til eignar, sem ekkert hefir fyrir því haft. Einnig það er hégómi og mikið böll. ²²Hvað fær þá maðurinn fyrir allt strit sitt og ástundun hjarta síns, er hann mæðist í undir sólinni? ²³Því að allir dagar hans eru kvöl, og starf hans er armæða. Jafnvel á næturnar fær hjarta hans eigi hvíld. Einnig þetta er hégómi.

Lífsgleðin er Guðs gjöf

²⁴Það er ekkert betra til með mönnum en að eta og drekka og láta sálu sína njóta fagnaðar af striti sínu. En það hefi ég séð, að einnig þetta kemur af Guðs hendi. ²⁵Því að hver má eta eða neyta nokkurs án hans? ²⁶Því að þeim manni, sem honum geðjast, gefur hann visku, þekking og gleði, en syndaranum fær hann það starf að safna og hruga saman til þess að selja það þeim í hendur, er Guði geðjast. Einnig það er hégómi og eftirsókn eftir vindi.

Öllu er afmörkuð stund

3

¹Öllu er afmörkuð stund, og sérhver hlutur undir himninum hefir sinn tíma.

²Að fæðast hefir sinn tíma og að deyja hefir sinn tíma,

að gróðursetja hefir sinn tíma og að rífa það upp,

sem gróðursett hefir verið, hefir sinn tíma,

³að deyða hefir sinn tíma og að lækna hefir sinn tíma,

að rífa niður hefir sinn tíma

og að byggja upp hefir sinn tíma,

⁴að gráta hefir sinn tíma og að hlæja hefir sinn tíma,

að kveina hefir sinn tíma og að dansa hefir sinn tíma,

⁵að kasta steinum hefir sinn tíma

og að tína saman steina hefir sinn tíma,

að faðmast hefir sinn tíma

og að halda sér frá faðmlögum hefir sinn tíma,

⁶að leita hefir sinn tíma og að týna hefir sinn tíma,

að geyma hefir sinn tíma og að fleygja hefir sinn tíma,

⁷að rífa sundur hefir sinn tíma

og að sauma saman hefir sinn tíma,

að þegja hefir sinn tíma og að tala hefir sinn tíma,

⁸að elska hefir sinn tíma og að hata hefir sinn tíma,

ófriður hefir sinn tíma, og friður hefir sinn tíma.

⁹Hvern ávinning hefir starfandinn af öllu striti sínu?

¹⁰Ég virti fyrir mér þá þraut, sem Guð hefir fengið mönnunum að þreyta sig á. ¹¹Allt hefir hann gjört hagfellt á sínum tíma, jafnvel eilífðina hefir hann lagt í brjóst þeirra, aðeins fær maðurinn ekki skilið það verk, sem Guð gjörir, frá upphafi til enda.

¹²Ég komst að raun um, að ekkert er betra með þeim en að vera glaður og gæða sér meðan ævin endist. ¹³En það, að maður etur og drekkur og nýtur fagnaðar af öllu striti sínu, einnig það er Guðs gjöf.

¹⁴Ég komst að raun um, að allt, sem Guð gjörir, stendur að eilífu, við það er engu að bæta, og af því verður ekkert tekið. Guð hefir gjört það svo, til þess að menn óttuðust hann. ¹⁵Það sem er, var fyrir löngu, og það sem mun verða, hefir verið fyrir löngu, og Guð leitar aftur hins liðna.

Allt fer sömu leiðina

¹⁶Og enn fremur sá ég undir sólinni: Þar sem rétturinn átti að vera, þar var ranglæti, og þar sem réttlætið átti að vera, þar var ranglæti.

¹⁷Ég sagði við sjálfan mig: Hinn ráðvanda og hinn óguðlega mun Guð dæma, því að hann hefir sett tíma öllum hlutum og öllum gjörðum. ¹⁸Ég sagði við sjálfan mig: Það er mannanna vegna, til þess að Guð geti reynt þá, og til þess að þeir sjái, að þeir eru sjálfir ekki annað en skepnur. ¹⁹Því að örlög mannanna og örlög skepnunnar – örlög þeirra eru hin sömu: Eins og skepnan deyr, svo deyr og maðurinn, og allt hefir sama andann, og yfirburði hefir maðurinn enga fram yfir skepnuna, því að allt er hégómi.

²⁰Allt fer sömu leiðina: Allt er af moldu komið, og allt hverfur aftur til moldar. ²¹Hver veit, hvort andi mannanna fer upp á við, en andi skepnunnar niður á við til jarðar?

²²Þannig sá ég, að ekkert betra er til en að maðurinn gleðji sig við verk sín, því að það er hlutdeild hans. Því að hver kemur honum svo langt, að hann sjái það sem verður eftir hans dag?

Sæll er hinn óborni

4

¹Og enn sá ég alla þá kúgun, sem viðgengst undir sólinni: Þarna streyma tár hinna undirokuðu, en enginn huggar þá. Af hendi kúgara sinna sæta þeir ofbeldi, en enginn huggar þá.

²Þá taldi ég hina framliðnu sæla, þá er fyrir löngu eru dánir, í samanburði við hina lifandi, þá er enn eru á lífi, ³en sælli en þessa hvora tveggja þann, sem enn er ekki til orðinn og ekki hefir séð þau vondu verk, sem framin eru undir sólinni.

Allt strit er öfund

⁴Og ég sá, að allt strit og dugnaður í framkvæmdum er ekki annað en öfund eins við annan. Einnig það er hégómi og eftirsókn eftir vindi.

⁵Heimskinginn spennir greipar og etur sitt eigið hold.

⁶Betri er hnefafylli af ró en báðar hendur fullar af striti og eftirsókn eftir vindi.

Bágt er að vera einn

⁷Og enn sá ég hégóma undir sólinni: ⁸Maður stendur einn og enginn annar með honum, hann á hvorki son né bróður, og þó er enginn endir á öllu striti hans, og augu hans mettast ekki á auðlegð. En fyrir hvern er ég þá að stritast og fyrir hvern læt ég þá sál mína fara góðs á mis? Einnig þetta er hégómi og leið þraut.

⁹Betri eru tveir en einn, með því að þeir hafa góð laun fyrir strit sitt. ¹⁰Því að falli annar þeirra, þá getur hinn reist félaga sinn á fætur, en vei einstæðingnum, sem fellur og enginn annar er til að reisa á fætur. ¹¹Sömuleiðis ef tveir sofa saman, þá er þeim heitt, en sá sem er einn, hvernig getur honum hitnað? ¹²Og ef einhver ræðst á þann sem er einn, þá munu tveir geta veitt honum móttöðu, og þrefaldan þráð er eigi auðvelt að slíta.

Hverfult er heimslán

¹³Betri er fátækur unglingur, sé hann vitur, heldur en gamall konungur, sé hann heimskur og þýðist eigi framar viðvaranir. ¹⁴Því að hann gekk út úr dýflissunni og varð konungur, þótt hann hefði fæðst snauður í ríki annars. ¹⁵Ég sá alla lifandi menn, þá er gengu undir sólinni, vera á bandi unglingsins, hins annars, þess er koma átti í hins stað. ¹⁶Enginn endir var á öllu því fólki, á öllum þeim, er hann var fyrir. Þó glöddust eftirkomendurnir ekki yfir honum. Því að einnig það er hégómi og eftirsókn eftir vindi.

Haf gát

¹⁷Haf gát á fæti þínum þegar þú gengur í Guðs hús, því að það er betra að koma þangað til þess að heyra, heldur en að heimskingjar færi sláturförn; því að þeir vita ekkert og gjöra það sem illt er.

5

^{a 1}Vertu ekki of munnhvatur, og hjarta þitt hraði sér ekki að mæla orð frammi fyrir Guði, því að Guð er á himnum, en þú á jörðu, ver því eigi margorður. ²Því að draumar koma, þar sem áhyggjurnar eru miklar, og heimskutal, þar sem mörg orð eru viðhöfð.

³Þegar þú gjörir Guði heit, þá fresta þú eigi að efna það, því að hann hefir eigi velþóknun á heimskingjum. Efn það er þú heitir. ⁴Betra er að þú heitir engu en að þú heitir og efnir ekki.

^a 5.2 í sumum erlendum útgáfum.

⁵Leyf eigi munni þínum að baka líkama þínum sekt og seg eigi við sendiboðann: Það var fljótfærni! Hvers vegna á Guð að reiðast tali þínu og skemma verk handa þinna? ⁶Því að þar sem mikið er um drauma og orð, þar er og mikill hégómi. Óttastu heldur Guð!

Það sem er gott og fagurt

⁷Sjáir þú hinn snauða undirokaðan og að rétti og réttlæti er rænt í héraðinu, þá furða þú þig ekki á því athæfi, því að hár vakir yfir háum og hinn hæsti yfir þeim öllum.

⁸Konungur, sem gefinn er fyrir jarðyrkju, er í alla staði ávinningur fyrir land.

⁹Sá sem elskar peninga, verður aldrei saddur af peningum, og sá sem elskar auðinn, hefir ekki gagn af honum. Einnig það er hégómi. ¹⁰Þar sem eigurnar vaxa, þar fjölga og þeim er eyða þeim, og hvaða ábata hefir eigandinn af þeim annan en að horfa á þær?

¹¹Sætur er svefninn þeim sem erfiðar, hvort sem hann etur lítið eða mikið, en offylli hins auðuga lætur hann eigi hafa frið til að sofa.

¹²Til er slæmt böll, sem ég hefi séð undir sólinni: auður sem eigandinn varðveitir sjálfum sér til ógæfu. ¹³Missist þessi auður fyrir slys, og hafi eigandinn eignast son, þá verður ekkert til handa honum. ¹⁴Eins og hann kom af móðurlífi, svo mun hann nakinn fara burt aftur eins og hann kom, og hann mun ekkert á burt hafa fyrir strit sitt, það er hann taki með sér í hendi sér.

¹⁵Einnig það er slæmt böll: Með öllu svo sem hann kom mun hann aftur fara, og hvaða ávinning hefir hann af því, að hann stritar út í veður og vind? ¹⁶Auk þess elur hann allan aldur sinn í myrkri og við sorg og mikla gremju og þjáning og reiði.

¹⁷Sjá, það sem ég hefi séð, að er gott og fagurt, það er, að maðurinn eti og drekki og njóti fagnaðar af öllu striti sínu, því er hann streitist við undir sólinni alla ævidaga sína, þá er Guð gefur honum, því að það er hlutdeild hans. ¹⁸Og þegar Guð gefur einhverjum manni ríkidæmi og auðæfi og gjörir hann færan um að njóta þess og taka hlutdeild sína og að gleðjast yfir starfi sínu, þá er og það Guðs gjöf. ¹⁹Því að slíkur maður hugsar ekki mikið um ævidaga lífs síns, meðan Guð lætur hann hafa nóg að sýsla við fögnuð hjarta síns.

Lífsgirndin seðst aldrei

6

¹Til er böll, sem ég hefi séð undir sólinni, og það liggur þungt á mönnunum: ²Þegar Guð gefur einhverjum manni ríkidæmi, auðæfi og heiður, svo að hann skortir ekkert af því er hann girnist, en Guð gjörir hann ekki færan um að njóta þess, heldur nýtur annar maður þess – það er hégómi og vond þjáning.

³Þótt einhver eignaðist hundrað börn og lifði mörg ár, og ævidagar hans yrðu margir, en sál hans mettaðist ekki af gæðum og hann fengi heldur enga greftrun, þá segi ég: Ótímaburðurinn er sælli en hann. ⁴Því að hann er kominn í hégóma og fer burt í myrkur, og nafn hans er myrkri hulið. ⁵Hann hefir ekki heldur séð sólina né þekkt hana, hann hefir meiri ró en hinn.

⁶Og þótt hann lifi tvenn þúsund ár, en njóti einskis fagnaðar, fer ekki allt sömu leiðina?

Prédikarinn

⁷Allt strit mannsins er fyrir munn hans, og þó seðst girndin aldrei. ⁸Því að hvaða yfirburði hefir spekingurinn fram yfir heimskingjann? Hvaða yfirburði hinn snauði, er kann að ganga frammi fyrir þeim sem lifa?

⁹Betri er sjón augnanna en reik girndarinnar. Einnig það er hégómi og eftirsókn eftir vindi.

Allt er ákveðið

¹⁰Það sem við ber, hefir fyrir löngu hlotið nafn sitt, og það er ákveðið, hvað menn eiga að verða, og maðurinn getur ekki deilt við þann sem honum er máttkari. ¹¹Og þótt til séu mörg orð, sem auka hégómann – hvað er maðurinn að bættari? ¹²Því að hver veit, hvað gott er fyrir manninn í lífinu, alla daga hans fánýta lífs, er hann lifir sem skuggi? Því að hver segir manninum, hvað bera muni við eftir hans dag undir sólinni?

Spekiorð

7

¹Betra er gott mannorð en góð ilmsmyrsl og dauðadagur betri en fæðingardagur.

²Betra er að ganga í sorgarhús en að ganga í veislusal, því að það eru endalok sérhvers manns, og sá sem lifir, hugfestir það.

³Betri er hryggð en hlátur, því að þegar andlitið er dapurt, líður hjartanu vel.

⁴Hjarta spekinganna er í sorgarhúsi, en hjarta heimskingjanna í gleðihúsi.

⁵Betra er að hlýða á ávítur viturs manns en á söng heimskra manna. ⁶Því að hlátur heimskingjans er eins og þegar snarkar í þyrnum undir potti. Einnig það er hégómi.

⁷Kúgun gjörir vitran mann að heimskingja, og mútur spilla hjartanu.

⁸Betri er endir máls en upphaf, betri er þolinmóður maður en þóttafullur.

⁹Ver þú eigi fljótur til að láta þér gremjast, því að gremja hvílir í brjósti heimskra manna.

¹⁰Seg ekki: Hvernig stendur á því, að hinir fyrri dagar voru betri en þessir? Því að eigi er það af skynsemi, að þú spyr um það.

¹¹Speki er eins góð og óðal, og ávinningur fyrir þá sem sólina líta. ¹²Því að spekin veitir forsælu eins og silfrið veitir forsælu, en yfirburðir þekkingarinnar eru þeir, að spekin heldur lífinu í þeim sem hana á.

¹³Skoða þú verk Guðs. Hver getur gjört það beint, er hann hefir gjört bogið? ¹⁴Ver þú í góðu skapi á hinum góða degi, og hugleið þetta á hinum vonda degi: Guð hefir gjört þennan alveg eins og hinn, til þess að maðurinn verði einskis vísari um það sem síðar kemur.

Ver ekki of réttlátur

¹⁵Allt hefi ég séð á mínum fánýtu ævidögum: Margur réttlátur maður ferst í réttlæti sínu, og margur guðlaus maður lifir lengi í illsku sinni.

¹⁶Ver þú ekki of réttlátur og sýn þig ekki frábærlega vitran – hví vilt þú tortíma sjálfum þér? ¹⁷Breyttu eigi of óguðlega og ver þú eigi heimskingi – hví vilt þú deyja áður en þinn tími er kominn? ¹⁸Það er gott, að þú sért fastheldinn við þetta, en sleppir þó ekki hendinni af hinu, því að sá sem óttast Guð, kemst hjá því öllu.

¹⁹Spekin veitir vitrum manni meiri kraft en tíu valdhafar, sem eru í borginni.

²⁰Enginn réttlátur maður er til á jörðinni, er gjört hafi gott eitt og aldrei syndgað. ²¹Gef þú heldur ekki gaum öllum þeim orðum sem töluð eru, til þess að þú heyrir eigi þjón þinn bölvja þér. ²²Því að þú ert þér þess meðvitandi, að þú hefir og sjálfur oftsinnis bölvað öðrum.

Hyggindin eru hulin

²³Allt þetta hefi ég rannsakað með speki. Ég hugsaði: Ég vil verða vitur, en spekin er fjarlæg mér.

²⁴Fjarlægt er það, sem er, og djúpt, já djúpt. Hver getur fundið það?

²⁵Ég sneri mér og beindi huga mínum að því að þekkja og rannsaka og leita visku og hygginda og að gera mér ljóst, að guðleysi er heimska og heimska vitleysa.

²⁶Og ég fann að konan er bitrari en dauðinn, því að hún er net og hjarta hennar snara, hendur hennar fjötrar. Sá sem Guði þóknast, kemst undan henni, en syndarinn verður fanginn af henni. ²⁷Sjá, þetta hefi ég fundið, segir prédikarinn, með því að leggja eitt við annað til þess að komast að hyggindum.

²⁸Það sem ég hefi stöðugt leitað að, en ekki fundið, það er þetta: Einn mann af þúsundi hefi ég fundið, en konu á meðal allra þessara hefi ég ekki fundið. ²⁹Sjá, þetta eitt hefi ég fundið, að Guð hefir skapað manninn beinan, en þeir leita margra bragða.

Orð konungs er máttugt

8

¹Hver er sem spekingurinn og hver skilur þýðingu hlutanna?

Speki mannsins hýrgar andlit hans, og harkan í svipnum breytist.

²Ég segi: Varðveit þú boð konungsins, og það vegna eiðsins við Guð. ³Ver þú eigi fljótur til að ganga burt frá honum, gef þig eigi við illu málefni. Því að hann gjörir allt, sem hann vill, ⁴af því að konungsorð er máttugt, og hver segir við hann: Hvað gjörir þú?

Ráð Guðs er mönnum hulið

⁵Sá sem varðveitir skipunina, mun ekki kenna á neinu illu, og hjarta viturs manns þekkir tíma og dóm. ⁶Því að sérhvert fyrirtæki á sinn tíma og dóm, því að böll mannsins hvílir þungt á honum. ⁷Hann veit ekki, hvað verða muni, því að hver segir honum, hvernig það muni verða?

⁸Enginn maður ræður yfir vindinum, svo að hann geti stöðvað vindinn, og enginn maður hefir vald yfir dauðadeginum, og enginn fær sig lausan úr bardaganum, og óhæfan bjargar ekki þeim, er hana fremur.

⁹Allt þetta hefi ég séð, og það með því að ég veitti athygli öllu því, sem gjörist undir sólinni, þegar einn maðurinn drottinnar yfir öðrum honum til ógæfu.

¹⁰Þá hefi ég séð óguðlega menn jarðaða, en þeir er gjört höfðu það sem rétt var, máttu fara burt frá hinum heilaga stað og gleymdust í borginni. Einnig það er hégómi.

¹¹Af því að dómi yfir verkum illskunnar er ekki fullnægt þegar í stað, þá svellur mönnum móður til þess að gjöra það sem illt er. ¹²Syndarinn gjörir það sem illt er hundrað sinnum og verður samt gamall, þótt ég hins vegar viti, að guðhræddum mönnum, er óttast Guð, muni vel vegna. ¹³En hinum guðlausa mun ekki vel vegna, og hann mun ekki verða langlífur fremur en skugginn, af því að hann óttast ekki Guð.

¹⁴Það er hégómi, sem gjörist á jörðinni, að til eru réttlátir menn, sem verða fyrir því, er óguðlegir eiga skilið, og til eru óguðlegir menn, sem verða fyrir því, er réttlátir eiga skilið. Ég sagði: Einnig það er hégómi.

¹⁵Fyrir því lofaði ég gleðina, því að ekkert betra er til fyrir manninn undir sólinni en að eta og drekka og vera glaður. Og það fylgi honum í striti hans um ævidagana, sem Guð hefir gefið honum undir sólinni.

¹⁶Þegar ég lagði allan hug á að kynna mér speki og að sjá það starf, sem framið er á jörðinni – því að hvorki dag né nótt kemur manni blundur á auga – ¹⁷þá sá ég, að maðurinn getur ekki skilið til fulls allt Guðs verk, það verk sem gjörist undir sólinni, því að hversu mjög sem maðurinn gjörir sér far um að leita, fær hann þó ekki skilið það til fulls, og enda þótt spekingurinn hyggist að þekkja það, þá fær hann eigi skilið það til fulls.

Sömu örlög henda alla menn

9

¹Öllu þessu veitti ég athygli, og allt þetta reyndi ég að rannsaka: Að hinir réttlátu og vitru og verk þeirra eru í hendi Guðs. Hvorki elsku né hatur veit maðurinn fyrir, allt liggur fram undan þeim. ²Allt getur alla hent, sömu örlög mæta réttlátum og óguðlegum, góðum og hreinum og óhreinum, þeim er fórnfærir og þeim er ekki fórnfærir. Hinum góða farnast eins og syndaranum, og þeim er sver eins og þeim er óttast svardaga. ³Það er ókostur við allt, sem við ber undir sólinni, að sömu örlög mæta öllum, og því fyllist hjarta mannanna illsku, og heimska ríkir í hjörtum þeirra alla ævi þeirra, og síðan liggur leiðin til hinna dauðu.

⁴Því að meðan maður er sameinaður öllum sem lifa, á meðan er von, því að lifandi hundur er betri en dauzt ljón. ⁵Því að þeir sem lifa, vita að þeir eiga að deyja, en hinir dauðu vita ekki neitt og hljóta engin laun framar, því að minning þeirra gleymist. ⁶Bæði elska þeirra og hatur og öfund, það er fyrir löngu farið, og þeir eiga aldrei framar hlutdeild í neinu því, sem við ber undir sólinni.

⁷Far því og et brauð þitt með ánægju og drekk vín þitt með glöðu hjarta, því að Guð hefir þegar lengi haft velþóknun á verkum þínum. ⁸Klæði þín séu ætíð hvít og höfuð þitt skorti aldrei ilmsmyrsl. ⁹Njót þú lífsins með þeirri konu, sem þú elskar, alla daga þíns fánýta lífs, sem hann hefir gefið þér undir sólinni, alla þína fánýtu daga, því að það er hlutdeild þín í lífinu og það sem þú fær fyrir strit þitt, sem þú streitist við undir sólinni.

¹⁰Allt, sem hönd þín megnar að gjöra með kröftum þínum, gjör þú það, því að í dánarheimum, þangað sem þú fer, er hvorki starfsemi né hyggingi né þekking né viska.

Maðurinn háður tíma og tilviljun

¹¹Enn sá ég undir sólinni, að hinir fljótu ráða ekki yfir hlaupinu, né kapparnir yfir stríðinu, né heldur spekingarnir yfir brauðinu, né hinir hyggnu yfir auðnum, né vitsmunamennirnir yfir vinsældinni, því að tími og tilviljun mætir þeim öllum.

¹²Því að maðurinn þekkir ekki einu sinni sinn tíma: Eins og fiskarnir festast í hinu háskalega neti og eins og fuglarnir festast í snörunni – á líkan hátt verða mennirnir fangnir á óheillatíð, þá er hún kemur skyndilega yfir þá.

Viska fátæks manns

¹³Þetta sá ég einnig sem speki undir sólinni, og fannst mér mikið um: ¹⁴Einu sinni var lítil borg og fáir menn í henni. Voldugur konungur fór í móti henni og settist um hana og reisti mikil hervirki gegn henni. ¹⁵En í borginni var fátækur maður, en vitur, og hann bjargaði borginni með viturleik sínum. En enginn maður minntist þessa fátæka manns. ¹⁶Þá hugsaði ég: Viska er betri en afl, en viska fátæks manns er fyrirlitin, og orðum hans er eigi gaumur gefinn.

¹⁷Orð viturra manna, sem hlustað er á í ró, eru betri en óp valdhafans meðal heimskingjanna.

¹⁸Viska er betri en hervopn, en einn syndari spillir mörgu góðu.

Orðtök um hyggingin

10

¹Dauðar flugur valda ódaun með því að hleypa ólgu í olíu smyrslarans. Ofurlítill aulaskapur er þyngri á metunum heldur en viska, heldur en sómi.

²Hjarta viturs manns stefnir á heillabraut, en hjarta heimskingjans leiðir hann í ógæfu.

³Og þegar aulinn er kominn út á veginn, brestur og á vitið, og hann segir við hvern mann, að hann sé auli.

⁴Ef reiði drottunarans rís í gegn þér, þá yfirgef ekki stöðu þína, því að stilling afstýrir stórum glappaskotum.

⁵Til er böll, sem ég hefi séð undir sólinni, nokkurs konar yfirsjón af hálfu valdhafans: ⁶Heimskan er sett í háu stöðurnar, en göfugmennin sitja í niðurlægingu. ⁷Ég sá þræla ríðandi hestum og höfðingja fótgangandi eins og þræla.

⁸Sá sem grefur gröf, getur fallið í hana, og þann sem rífur niður vegg, getur höggormur bitið. ⁹Sá sem sprengir steina, getur meitt sig á þeim, sá sem klýfur við, getur með því stofnað sér í hættu. ¹⁰Ef öxin er orðin sljó og egginn er ekki brýnd, þá verður maðurinn að neyta því meiri orku. Það er ávinningur að undirbúa sér hvað með hagsýni.

¹¹Ef höggormurinn bítur, af því að særingar hafa verið vanræktar, þá kemur særingamaðurinn að engu liði.

¹²Orð af munni viturs manns eru yndisleg, en varir heimskingjans vinna honum tjón.

¹³Fyrstu orðin fram úr honum eru heimska, og endir ræðu hans er ill flónska.

¹⁴Heimskinginn talar mörg orð. Og þó veit maðurinn ekki, hvað verða muni. Og hvað verða muni eftir hans dag – hver segir honum það? ¹⁵Amstur heimskingjans þreytir hann, hann ratar ekki veginn inn í borgina.

¹⁶Vei þér, land, sem hefir dreng að konungi og höfðingjar þínir setjast að áti að morgni dags!

¹⁷Sælt ert þú, land, sem hefir eðalborinn mann að konungi og höfðingjar þínir eta á réttum tíma, sér til styrkingar, en ekki til þess að verða drukknir.

¹⁸Fyrir leti síga bjálkarnir niður, og vegna iðjulausra handa lekur húsið.

¹⁹Til gleðskapar búa menn máltíðir, og vín gjörir lífið skemmtilegt og peningarnir veita allt.

²⁰Formæl ekki konunginum, jafnvel ekki í huga þínum, og formæl ekki ríkum manni í svefnherbergjum þínum, því að fuglar loftsins kynnu að bera burt hljóðið og hinir vængjuðu að hafa orðin eftir.

Starfa meðan dagur er

11

¹Varpa þú brauði þínu út á vatnið, því þegar margir dagar eru um liðnir, munt þú finna það aftur.

²Skiptu hlutanum sundur í sjö eða jafnvel átta, því að þú veist ekki, hvaða ógæfa muni koma yfir landið.

³Þegar skýin eru orðin full af vatni, hella þau regni yfir jörðina. Og þegar tré fellur til suðurs eða norðurs – á þeim stað, þar sem tréð fellur, þar liggur það kyrrt.

⁴Sá sem sífelld gáir að vindinum, sáir ekki, og sá sem sífelld horfir á skýin, uppsker ekki.

⁵Eins og þú veist ekki, hvaða veg vindurinn fer og hvernig beinin myndast í móðurkviði þungaðrar konu, eins þekkir þú heldur ekki verk Guðs, sem allt gjörir.

⁶Sá sæði þínu að morgni og lát hendur þínar eigi hvílast að kveldi, því að þú veist ekki, hvað muni heppnast, þetta eða hitt, eða hvort tveggja verði gott.

Æska og elli

⁷Indælt er ljósið, og ljúft er fyrir augun að horfa á sólina. ⁸Því lifi maðurinn mörg ár, þá á hann að vera glaður öll þau ár og minnst þess, að dagar myrkursins verða margir. Allt sem á eftir kemur er hégómi.

⁹Gleð þig, ungi maður, í æsku þinni, og lát liggja vel á þér unglingsár þín, og breyt þú eins og hjartað leiðir þig og eins og augun girnast, en vit, að fyrir allt þetta leiðir Guð þig fyrir dóm. ¹⁰Og hrind gremju burt frá hjarta þínu og lát eigi böll koma nærri líkama þínum, því að æska og morgunroði lífsins eru hverful.

12

¹Og mundu eftir skapara þínum á unglingsárum þínum, áður en vondu dagarnir koma og þau árin nálgast, er þú segir um: „Mér líka þau ekki,, – ²áður en sólin myrkvast og ljósið og tunglið og stjörnurnar, og áður en skýin koma aftur eftir regnið – ³þá er þeir skjálfa, sem hússins geyma, og sterku mennirnir verða bognir og kvarnarstúlkurnar hafast ekki að, af því að þær eru orðnar fáar, og dimmt er orðið hjá þeim, sem líta út um gluggana, ⁴og dyrunum út að götunni er lokað, og hávaðinn í kvörninni minnkar, og menn fara á fætur við fuglaskvak, en allir söngvarnir verða lágværir, ⁵þá menn eru hræddir við hæðir og sjá skelfingar á veginum, og þegar möndlutréð stendur í blóma og engispretturarnar dragast áfram og kaper–ber hrífa ekki lengur, því að maðurinn fer burt til síns eilífðar–húss og grátendurnir ganga um strætið – ⁶áður en silfurþráðurinn slitnar og gullskálin brotnar og skjólan mölvast við lindina og hjólið brotnar við brunninn ⁷og moldin hverfur aftur til jarðarinnar, þar sem hún áður var, og andinn til Guðs, sem gaf hann.

⁸Aumasti hégómi, segir prédikarinn, allt er hégómi!

Niðurlag

⁹En auk þess sem prédikarinn var spekingur, miðlaði hann og mönnum þekkingu og rannsakaði og kynnti sér og samdi mörg spakmæli. ¹⁰Prédikarinn leitaðist við að finna fögur orð, og það sem hann hefir skrifað í einlægni, eru sannleiksorð.

¹¹Orð spekinganna eru eins og broddar og kjarnyrðin eins og fastreknir naglar – þau eru gefin af einum hirði.

¹²Og enn fremur, sonur minn, þýðstu viðvaranir. Að taka saman margar bækur, á því er enginn endir, og mikil bókiðn þreytir líkamann.

¹³Vér skulum hlýða á niðurlagsorðið í því öllu: Óttastu Guð og haltu hans boðorð, því að það á hver maður að gjöra. ¹⁴Því að Guð mun leiða sérhvert verk fyrir dóm, sem haldinn verður yfir öllu því sem hulið er, hvort sem það er gott eða illt.

LJÓÐALJÓÐIN

1

¹ Ljóðaljóðin, eftir Salómon.

(Brúðurin^a)

² Hann kyssi mig kossi munns síns,
því að ást þín er betri en vín.

³ Yndislegur ilmur er af smyrslum þínum,
nafn þitt eins og úthellt olía,
þess vegna elska meyjarnar þig.

⁴ Drag mig á eftir þér! Við skulum flýta okkur!
Konungurinn^b leiði mig í herbergi sín!
Fögnum og gleðjumst yfir þér,
vegsömum ást þína meir en vín –
með réttu elska þær þig!

⁵ Svört er ég, og þó yndisleg, þér Jerúsalemdætur,
sem tjöld Kedars, sem tjalddúkar Salómons.

⁶ Takið ekki til þess, að ég er svartleitt,
því að sólin hefir brennt mig.
Synir móður minnar reiddust mér,
þeir settu mig til að gæta víngarða –
míns eigin víngarðs hefi ég eigi gætt.

⁷ Seg mér, þú sem sál mín elskar,
hvar heldur þú hjörð þinni til haga, hvar bælir þú um hádegið?
Því að hví skal ég vera eins og villuráfandi
hjá hjörðum félaga þinna?

^a Orðin *brúðurin*, *brúðguminn* og *kór* standa ekki í textanum, en eru sett hér lesandanum til glöggvunar.

^b Brúðguminn er nefndur konungur, sbr. 1.12 og 7.5.

(Brúðguminn)

⁸ Ef þú veist það eigi, þú hin fegursta meðal kvenna,
þá far þú og rek för hjarðarinnar
og hald kiðum þínum til haga hjá kofum hirðanna.

⁹ Við hryssurnar fyrir vagni Faraós
líki ég þér, vina mín.

¹⁰ Yndislegar eru kinnar þínar fléttum prýddar,
háls þinn undir perluböndum.

¹¹ Gullfestar viljum vér gjöra þér,
settar silfurhnöppum.

(Brúðurin)

¹² Meðan konungurinn hvíldi á legubekk sínum,
lagði ilminn af nardussmyrslum mínum.

¹³ Unnusti minn er sem myrrubelgur,
sem hvílist milli brjósta mér.

¹⁴ Kypur–ber er unnusti minn mér,
úr víngörðunum í Engedí.

(Brúðguminn)

¹⁵ Hversu fögur ertu, vina mín, hversu fögur ertu!
Augu þín eru dúfuaugu.

(Brúðurin)

¹⁶ Hversu fagur ertu, unnusti minn, já indæll.
Já, iðgræn er hvíla okkar.

¹⁷ Bjálkarnir í húsi okkar eru sedrusviðir,
þiljur okkar kýprestré.

2

¹ Ég er narsissa á Saronvöllum,
lilja í dölunum.

(Brúðguminn)

² Eins og lilja meðal þyrna,
svo er vina mín meðal meyjanna.

(Brúðurin)

³ Eins og apaldur meðal skógartrjáanna,
svo er unnusti minn meðal sveinanna.

Í skugga hans þrái ég að sitja,
og ávextir hans eru mér gómsætir.

⁴ Hann leiddi mig í vínhúsið
og merki hans yfir mér var elska.

⁵ Endurnærið mig með rúsínukökum, hressið mig á eplum,
því að ég er sjúk af ást.

⁶ Vinstri hönd hans sé undir höfði mér,
en hin hægri umfaðmi mig!

(Brúðguminn)

⁷ Ég særi yður, Jerúsalemdætur, við skógargeiturnar,
eða við hindirnar í haganum:

Vekið ekki, vekið ekki elskuna,
fyrir en hún sjálf vill.

(Brúðurin)

⁸ Heyr, það er unnusti minn!

Sjá, þar kemur hann,
stökkvandi yfir fjöllin,
hlaupandi yfir hæðirnar.

⁹ Unnusti minn er líkur skógargeit

Ljóðaljóðin

eða hindarkálfí.

Hann stendur þegar bak við húsvegginn,
horfir inn um gluggann,
gægist inn um grindurnar.

¹⁰ Unnusti minn tekur til máls og segir við mig:

„Stattu upp, vina mín,
fríða mín, æ kom þú!

¹¹ Því sjá, veturinn er liðinn,
rigningarnar um garð gengnar, – á enda.

¹² Blómin eru farin að sjást á jörðinni,
tíminn til að sniðla vínviðinn er kominn,
og kurr turtildúfunnar heyrist í landi voru.

¹³ Ávextir fíkjutrésins eru þegar farnir að þroskast,
og ilminn leggur af blómstrandi vínviðnum.

Stattu upp, vina mín,
fríða mín, æ kom þú!

¹⁴ Dúfan mín í klettaskorunum,
í fylgsni fjallhnúksins,
lát mig sjá auglit þitt,
lát mig heyra rödd þína!
Því að rödd þín er sæt
og auglit þitt yndislegt.

¹⁵ Náið fyrir oss refunum, yrðlingunum,
sem skemma vingarðana,
því að vingarðar vorir standa í blóma.“

¹⁶ Unnusti minn er minn, og ég er hans,
hans, sem heldur hjörð sinni til haga meðal liljanna.

¹⁷ Þangað til dagurinn verður svalur
og skuggarnir flýja,
snú þú aftur, unnusti minn,
og líkst þú skógargeitinni

eða hindarkálfí á anganfjöllum.

3

¹ Í hvílu minni um nótt leitaði ég hans sem sál mín elskar,
ég leitaði hans, en fann hann ekki.

² Ég skal fara á fætur og ganga um borgina,
um strætin og torgin.

Ég skal leita hans, sem sál mín elskar!

Ég leitaði hans, en fann hann ekki.

³ Verðirnir, sem ganga um borgina, hittu mig.

„Hafið þér séð þann sem sál mín elskar?“

⁴ Óðara en ég var frá þeim gengin,
fann ég þann sem sál mín elskar.

Ég þreif í hann og sleppi honum ekki,
fýrr en ég hefði leitt hann í hús móður minnar
og í herbergi hennar er mig ól.

⁵ Ég særi yður, Jerúsalemdætur, við skógargeiturnar
eða við hindirnar í haganum:

Vekið ekki, vekið ekki elskuna,
fýrr en hún sjálf vill.

⁶ Hvað er það, sem kemur úr heiðinni
eins og reykjarsúlur,
angandi af myrru og reykelsi,
af alls konar kaupmannskryddi?

⁷ Það er burðarrekka Salómons,
sextíu kappar kringum hana
af köppum Ísraels.

⁸ Allir með sverð í hendi,
vanir hernaði,
hver og einn með sverð við lend
vegna næturóttans.

Ljóðaljóðin

⁹ Burðarstól lét Salómon konungur gjöra sér
úr viði frá Líbanon.

¹⁰ Stólpa hans lét hann gjöra af silfri,
bakið úr gulli,
sætið úr purpuradúk,
lagt hægindum að innan
af elsku Jerúsalemdætra.

¹¹ Gangið út, Síonardætur, og horfið á
Salómon konung,
á sveiginn sem móðir hans hefir krýnt hann
á brúðkaupsdegi hans
og á gleðidegi hjarta hans.

(Brúðguminn)

4

¹ Já, fögur ertu, vina mín,
já, fögur ertu.

Augu þín eru dúfuaugu
fyrir innan skýluraufina.

Hár þitt er eins og geitahjörð,
sem rennur niður Gíleaðfjall.

² Tennur þínar eru eins og hópur af nýklipptum ám,
sem koma af sundi,
sem allar eru tvílembdar
og engin lamblaus meðal þeirra.

³ Varir þínar eru eins og skarlatsband
og munnur þinn yndislegur.
Vangi þinn er eins og kinn á granatepli
út um skýluraufina.

⁴ Háls þinn er eins og Davíðsturn,
reistur fyrir hernumin vopn.
Þúsund skildir hanga á honum,

Ljóðaljóðin

allar törgur kappanna.

⁵ Brjóst þín eru eins og tveir rádyrskálfar, skóggeitar–tvíburar, sem eru á beit meðal liljanna.

⁶ Þar til kular af degi
og skuggarnir flýja,
vil ég ganga til myrruhólsins
og til reykelsishæðarinnar.

⁷ Öll ertu fögur, vina mín,
og á þér eru engin lýti.

⁸ Með mér frá Líbanon, brúður,
með mér skaltu koma frá Líbanon!
Lít niður frá Amanatindi,
frá Senír– og Hermontindi,
frá bælum ljónanna, frá fjöllum pardusdýranna.

⁹ Þú hefir rænt hjarta mínu, systir mín, brúður,
þú hefir rænt hjarta mínu með einu augnatilliti þínu,
með einni festi af hálsskarti þínu.

¹⁰ Hversu ljúf er ást þín, systir mín, brúður,
hversu miklu dýrmætari er ást þín en vín
og angan smyrsla þinna heldur en öll ilmföng.

¹¹ Hunangsseimur drýpur af vörum þínum, brúður,
hunang og mjólk er undir tungu þinni,
og ilmur klæða þinna er eins og Líbanonsilmur.

¹² Lokaður garður er systir mín, brúður,
lokuð lind, innsiglið uppspretta.

¹³ Frjóangar þínir eru lystirunnur af granateplatrjám með dýrum ávöxtum,
kypurblóm og nardusgrös,

¹⁴ nardus og krókus, kalamus og kanel,
ásamt alls konar reykelsisrunnum,
myrra og alóe, ásamt alls konar ágætis ilmföngum.

¹⁵ Þú ert garðuppspretta, brunnur lifandi vatns
og bunulækur ofan af Líbanon.

(Brúðurin)

¹⁶ Vakna þú, norðanvindur, og kom þú, sunnanblær,
blás þú um garð minn, svo að ilmur hans dreifist.
Unnusti minn komi í garð sinn
og neyti hinna dýru ávaxta hans.

(Brúðguminn)

5

¹ Ég kom í garð minn, systir mín, brúður,
ég tindi myrru mína og balsam.
Ég át hunangsköku mína og hunangsseim,
ég drakk vín mitt og mjólk.

(Kór)

Etið, vinir, drekkið,
gjörist ástdrukknir.

(Brúðurin)

² Ég sef, en hjarta mitt vakir,
heyr, unnusti minn drepur á dyr!
„Ljúk upp fyrir mér, systir mín, vina mín,
dúfan mín, ljúfan mín!
Því að höfuð mitt er alvott af döggi,
hárlökkar mínir af dropum næturinnar.“

³ „Ég er komin úr kyrtlinum,
hvernig ætti ég að fara í hann aftur?
Ég hef laugað fætuna,
hvernig ætti ég að óhreinka þá aftur?“

⁴ Unnusti minn rétti höndina inn um gluggann,
og hjarta mitt svall honum á móti.

Ljóðaljóðin

⁵ Ég reis á fætur til þess að ljúka upp fyrir unnusta mínum,
og myrra draup af höndum mínum
og fljótandi myrra af fingrum mínum
á handfang slárinnar.

⁶ Ég lauk upp fyrir unnusta mínum,
en unnusti minn var farinn, horfinn.
Ég stóð á öndinni meðan hann talaði.
Ég leitaði hans, en fann hann ekki,
ég kallaði á hann, en hann svaraði ekki.

⁷ Verðirnir sem ganga um borgina, hittu mig,
þeir slógu mig, þeir særðu mig,
verðir múranna sviptu slæðunum af mér.

⁸ Ég særi yður, Jerúsalemdætur:
Þegar þér finnið unnusta minn,
hvað ætlið þér þá að segja honum?
Að ég sé sjúk af ást!

(Kór)

⁹ Hvað hefir unnusti þinn fram yfir aðra unnusta,
þú hin fegursta meðal kvenna?
Hvað hefir unnusti þinn fram yfir aðra unnusta,
úr því þú særir oss svo?

(Brúðurin)

¹⁰ Unnusti minn er mjallahvítur og rauður,
hann ber af tíu þúsundum.

¹¹ Höfuð hans er skíragull,
hinir hrynjandi hárlokkar hans hrafnsvartir,

¹² augu hans eins og dúfur við vatnslæki,
baðandi sig í mjólk, sett í umgjörð,

¹³ kinnar hans eins og balsambeð,
er í vaxa kryddjurtir.

Varir hans eru liljur,

Ljóðaljóðin

drjúpandi af fljótandi myrru.

¹⁴ Hendur hans eru gullkefli,

sett krýsolítsteinum,

kviður hans listaverk af filabeini,

lagt safirum.

¹⁵ Fótleggir hans eru marmarasúlur,

sem hvíla á undirstöðum úr skíragulli,

ásýndar er hann sem Líbanon,

frábær eins og sedrustré.

¹⁶ Gómur hans er sætleikur,

og allur er hann yndislegur.

Þetta er unnusti minn og þetta er vinur minn,

þér Jerúsalemdætur.

(Kór)

6

¹ Hvert er unnusti þinn genginn,

þú hin fegursta meðal kvenna?

Hvert hefir unnusti þinn farið,

að vér megum leita hans með þér?

(Brúðurin)

² Unnusti minn gekk ofan í garð sinn,

að balsambeðunum,

til þess að skemmta sér í görðunum

og til að tína liljur.

³ Ég heyri unnusta mínum, og unnusti minn heyrir mér,

hann sem skemmtir sér meðal liljanna.

(Brúðguminn)

⁴ Fögur ertu, vina mín, eins og Tírsa,

yndisleg eins og Jerúsalem,

ægileg sem herflokkar.

Ljóðaljóðin

⁵ Snú frá mér augum þínum,
því að þau hræða mig.
Hár þitt er eins og geitahjörð,
sem rennur niður Gíleaðfjall.

⁶ Tennur þínar eru eins og hópur af ám,
sem koma af sundi,
sem allar eru tvílembdar
og engin lamblaus meðal þeirra.

⁷ Vangi þinn er eins og kinn á granatepli
út um skýluraufina.

⁸ Sextíu eru drottningarnar og áttatíu hjákonurnar
og óteljandi ungfrúr.

⁹ En ein er dúfan mín, ljúfan mín,
einkabarn móður sinnar,
augasteinn þeirrar er ól hana.
Meyjarnar sáu hana og sögðu hana sæla,
og drottningar og hjákonur víðfrægðu hana.

¹⁰ Hver er sú sem horfir niður eins og morgunroðinn,
fögur sem máninn, hrein sem sólin,
ægileg sem herflokkar?

¹¹ Ég hafði gengið ofan í hnotgarðinn
til þess að skoða gróðurinn í dalnum,
til þess að skoða, hvort vínviðurinn væri farinn að bruma,
hvort granateplatrén væru farin að blómgast.

¹² Áður en ég vissi af, hafði löngun mín leitt mig
að vögnum manna höfðingja nokkurs.

(Kór)

^{a 13} Snú þér við, snú þér við, Súlamít,
snú þér við, snú þér við, svo að vér fáum séð þig!

^a 7.1 í hebr. textanum.

(Brúðguminn)

Hvað viljið þér sjá á Súlamít?

Er það dansinn í tvíflokknum?

7

¹ Hversu fagrir eru fætur þínir í ilskónum,
þú höfðingjadóttir!

Ávali mjaðma þinna er eins og hálsmen,
handaverk listasmiðs,

² skaut þitt kringlótt skál,
er eigi má skorta vínblönduna,
kviður þinn hveitibingur,
kringsettur liljum,

³ brjóst þín eins og tveir rákýrskálfar,
skóggeitar–tvíburar.

⁴ Háls þinn er eins og flabeinsturn,
augu þín sem tjarnir hjá Hesbon,
við hlið Batrabbím,
nef þitt eins og Líbanonsturninn,
sem veit að Damaskus.

⁵ Höfuðið á þér er eins og Karmel
og höfuðhár þitt sem purpuri,
konungurinn er fjötraður af lokkunum.

⁶ Hversu fögur ertu og hversu yndisleg ertu,
ástin mín, í yndisnautnunum.

⁷ Vöxtur þinn líkist pálmavið
og brjóst þín vínberjum.

⁸ Ég hugsa: Ég verð að fara upp í pálmann,
grípa í greinar hans.

Ó, að brjóst þín mættu líkjast berjum vínviðarins
og ilmurinn úr nefi þínu eplum,

Ljóðaljóðin

⁹ og gómur þinn góðu víni,

(Brúðurin)

sem unnusta mínum rennur liðugt niður,

líðandi yfir varir og tennur.

¹⁰ Ég heyri unnusta mínum,

og til mín er löngun hans.

¹¹ Kom, unnusti minn, við skulum fara út á víðan vang,

hafast við meðal kypurblómanna.

¹² Við skulum fara snemma upp í vingarðana,

sjá, hvort vínviðurinn er farinn að bruma,

hvort blómin eru farin að ljúkast upp,

hvort granateplatrén eru farin að blómgast.

Þar vil ég gefa þér ást mína.

¹³ Ástareplin anga

og yfir dyrum okkar eru alls konar dýrir ávextir,

nýir og gamlir, unnusti minn,

ég hefi geymt þér þá.

8

¹ Ó, að þú værir mér sem bróðir, er segið hefði brjóst móður minnar.

Hitti ég þig úti, mundi ég kyssa þig,

og menn mundu þó ekki fyrirlíta mig.

² Ég mundi leiða þig, fara með þig í hús móður minnar,

í herbergi hennar er mig ól.

Ég mundi gefa þér kryddvín að drekka,

kjarneplalög minn.

³ Vinstri hönd hans sé undir höfði mér,

en hin hægri umfaðmi mig.

(Brúðguminn)

⁴ Ég særi yður, Jerúsalemdætur:

Ó, vekið ekki, vekið ekki elskuna,

Ljóðaljóðin

fyrir en hún sjálf vill.

(Kór)

⁵ Hver er sú, sem kemur þarna úr heiðinni
og styðst við unnusta sinn?

(Brúðurin)

Undir eplatrénu vakti ég þig,
þar fæddi móðir þín þig með kvöl,
þar fæddi með kvöl sú er þig ól.

⁶ Legg mig sem innsiglishring við hjarta þér,
sem innsiglishring við armlegg þinn.
Því að elskan er sterk eins og dauðinn,
ástríðan hörð eins og Hel.

Blossar hennar eru eldblossar,
logi hennar brennandi.

⁷ Mikið vatn getur ekki slökkt elskuna
og árstraumar ekki drekkt henni.
Þótt einhver vildi gefa öll auðæfi húss síns fyrir elskuna,
þá mundu menn ekki gjöra annað en fyrirlíta hann.

(Kór)

⁸ Við eigum unga systur,
sem enn er brjóstalaus.
Hvað eigum við að gjöra við systur okkar,
þá er einhver kemur að biðja hennar?

⁹ Ef hún er múrveggur,
þá reisum við á honum silfurtind,
en ef hún er hurð,
þá lokum við henni með sedrusbjálka.

Ljóðaljóðin

(Brúðurin)

¹⁰ Ég er múrveggur,
og brjóst mín eru eins og turnar.
Ég varð í augum hans
eins og sú er fann hamingjuna.

(Brúðguminn)

¹¹ Salómon átti vingarð í Baal Hamón.
Hann fékk vingarðinn varðmönnum,
hver átti að greiða þúsund sikla silfurs fyrir sinn hlut ávaxtanna.
¹² Vingarðurinn minn, sem ég á, er fyrir mig.
Eig þú þúsundin, Salómon,
og þeir sem gæta ávaxtar hans, tvö hundruð.

¹³ Þú sem býr í görðunum,
vinir hlusta á rödd þína,
lát mig heyra hana.

(Brúðurin)

¹⁴ Flý þú burt, unnusti minn,
og líkst þú skógargeitinni
eða hindarkálfi á balsamfjöllum.

JESAJA

1

¹Vitrun Jesaja Amozsonar, er hann fékk um Júda og Jerúsalem á dögum Ússía, Jótams, Akasar og Hiskía, konunga í Júda.

Guð ákærir

²Heyrið, þér himnar, og hlusta þú, jörð, því að Drottinn talar:

Ég hefi fósttrað börn og fætt þau upp, og þau hafa risið í gegn mér.

³Uxinn þekkir eiganda sinn og asninn jötu húsbónda síns, en Ísrael þekkir ekki, mitt fólk skilur ekki.

Landið í sárum eftir innrás Assýringa

⁴Vei hinni syndugu þjóð, þeim lýð, sem misgjörðum er hlaðinn, afsprengi illræðismannanna, spilltum sonum!

Þeir hafa yfirgefið Drottin, smáð Hinn heilaga í Ísrael og snúið baki við honum.

⁵Hvar ætlið þér að láta ljósta yður framvegis, fyrst þér haldið áfram að þverskallast?

Höfuðið er allt í sárum og hjartað allt sjúkt. ⁶Frá hvirfli til ilja er ekkert heilt, tómar undir, skrámur og nýjar benjar, sem hvorki er kreist úr né um bundið og þær eigi mýktar með olíu.

⁷Land yðar er auðn, borgir yðar í eldi brenndar, útlendir menn eta upp akurland yðar fyrir augum yðar, slík eyðing sem þá er land kemst í óvina hendur.

⁸Dóttirin Síon er ein eftir eins og varðskáli í víngarði, eins og vökukofi í melónugarði, eins og umsetin borg.

⁹Ef Drottinn allsherjar hefði eigi látið oss eftir leifar, mundum vér brátt hafa orðið sem Sódóma, – líkst Gómorru!

Fánýtar guðsþjónustur

¹⁰Heyrið orð Drottins, dómarar í Sódómu! Hlusta þú á kenning Guðs vors, Gómorru–lýður!

¹¹Hvað skulu mér yðar mörgu sláturförnir? – segir Drottinn. Ég er orðinn saddur á hrútabrenniförnum og alikálfafeiti, og í uxa–, lamba– og hafrablóð langar mig ekki.

¹²Þegar þér komið til þess að líta auglit mitt, hver hefir þá beðið yður að traðka forgarða mína?

¹³Berið eigi lengur fram fánýtar matfórnir; þær eru mér andstyggilegur fórnarreykur!

Tunglkomur, hvíldardagar, hátíðastefnur, – ég fæ eigi þolað að saman fari ranglæti og hátíðapröng. ¹⁴Sál mín hatar tunglkomur yðar og hátíðir, þær eru orðnar mér byrði, ég er þreyttur orðinn að bera þær.

¹⁵Er þér fórníð upp höndum,^a byrgi ég augu mín fyrir yður, og þótt þér biðjið mörgum bænum, þá heyri ég ekki. Hendur yðar eru alblóðugar.

¹⁶Þvoið yður, hreinsið yður. Takið illskubreytni yðar í burt frá augum mínum. Látið af að gjöra illt, ¹⁷lærið gott að gjöra!

Leitið þess, sem rétt er.

Hjálpíð þeim, sem fyrir ofríki verður.

Rekið réttar hins munaðarlausar.

Verjið málefni ekkjunnar.

¹⁸Komið, eigumst lög við! – segir Drottinn. Þó að syndir yðar séu sem skarlat, skulu þær verða hvítar sem mjöll. Þó að þær séu rauðar sem purpuri, skulu þær verða sem ull.

¹⁹Ef þér eruð auðsveipir og hlýðnir, þá skuluð þér njóta landsins gæða, ²⁰en ef þér færist undan því og þverskallist, þá skuluð þér verða sverði bitnir. Munnur Drottins hefir talað það.

Angurljóð um Jerúsalem

²¹Hvernig stendur á því, að hún er orðin að skækju – borgin trúfasta? Hún var full réttinda, og réttlætið hafði þar bólfestu, en nú manndrápsmenn.

²²Silfur þitt er orðið að sora, vín þitt vatni blandað. ²³Höfðingjar þínir eru uppreistarmenn og leggja lag sitt við þjófa. Allir elska þeir mútu og sækjast ólmir eftir fégjöfum. Þeir reka eigi réttar hins munaðarlausar, og málefni ekkjunnar fær eigi að koma fyrir þá.

²⁴Fyrir því segir hinn alvaldi Drottinn allsherjar, hinn voldugi Ísraels Guð:

Vei, ég skal ná rétti mínum gagnvart mótstöðumönnum mínum og hefna mín á óvinum mínum. ²⁵Og ég skal rétta út hönd mína til þín og hreinsa sorann úr þér, eins og með lútösku, og skilja frá allt blýið.

²⁶Ég skal fá þér aftur slíka dómendur sem í öndverðu og aðra eins ráðgjafa og í upphafi. Upp frá því skalt þú kallast bær réttvísinnar, borgin trúfasta.

²⁷Síon skal endurleyst fyrir réttan dóm, og þeir, sem taka sinnaskiptum, munu frelsaðir verða fyrir réttlæti. ²⁸En tortíming kemur yfir alla illræðismenn og syndara, og þeir, sem yfirgefa Drottin, skulu fyrirfarast.

^a Orðrétt: *breiðið út hendurnar* (sem var hin forna bænastelling).

Endalok heiðinna fórnarlunda

²⁹Þér munuð blygðast yðar fyrir eikurnar, sem þér höfðuð mætur á, og þér munuð skammast yðar fyrir lundana, sem voru yndi yðar. ³⁰Því að þér munuð verða sem eik með visnuðu laufi og eins og vatnslaus lundur. ³¹Og hinn voldugi skal verða að strýi og verk hans að eldsneista, og hvort tveggja mun uppbrenna hvað með öðru og enginn slökkva.

2

¹Orðið, sem Jesaja Amozsyni vitraðist um Júda og Jerúsalem.

Þjóðirnar streyma til Jerúsalem

²Það skal verða á hinum síðustu dögum, að fjall það, er hús Drottins stendur á, mun grundvallað verða á fjallatindi og gnæfa upp yfir hæðirnar, og þangað munu allir lýðirnir streyma.

³Og margar þjóðir munu búast til ferðar og segja: „Komið, förum upp á fjall Drottins, til húss Jakobs Guðs, svo að hann kenni oss sína vegu og vér megum ganga á hans stigum,“ því að frá Síon mun kenning út ganga og orð Drottins frá Jerúsalem.

⁴Og hann mun dæma meðal lýðanna og skera úr málum margra þjóða. Og þær munu smíða plógjárn úr sverðum sínum og sniðla úr spjótum sínum. Engin þjóð skal sverð reiða að annarri þjóð, og ekki skulu þær temja sér hernað frammar.

⁵Ættmenn Jakobs, komið, göngum í ljósi Drottins.

Hinn mikli dagur dóms

⁶Þú hefir hafnað þjóð þinni, ættmönnum Jakobs, því að þeir eru allir í austurlenskum göldrum og spáförum, eins og Filistar, og fylla landið útlendum mönnum.

⁷Land þeirra er fullt af silfri og gulli, og fjársjóðir þeirra eru óþrjótandi.

Land þeirra er fullt af stríðshestum, og vagnar þeirra eru óteljandi.

⁸Land þeirra er fullt af falsguðum, þeir falla fram fyrir eigin handaverkum sínum, fram fyrir því, sem fingur þeirra hafa gjört.

⁹En mannkind skal beygjast og maðurinn lægjast, og eigi munt þú fyrirgefa þeim.

¹⁰Gakk þú inn í bergið og fel þig í jörðu fyrir ógnum Drottins og ljóma hátignar hans.

¹¹Hin drembilegu augu mannsins skulu lægjast og hroki mannanna beygjast, og Drottinn einn skal á þeim degi háleitur vera.

¹²Sannarlega mun dagur Drottins allsherjar upp renna. Hann kemur yfir allt það, sem dramblátt er og hrokafullt, og yfir allt, er hátt gnæfir, – það skal lægjast – ¹³og yfir öll hin hávöxnu og gnæfandi sedrustré á Líbanon, og yfir allar Basanseikur, ¹⁴og yfir öll há fjöll og allar gnæfandi hæðir, ¹⁵og yfir alla háreista turna og yfir alla ókleifa múrveggi, ¹⁶og yfir alla Tarsisknörru og yfir allt ginnandi glys.

¹⁷Og dramblæti mannsins skal lægjast og hroki mannanna beygjast, og Drottinn einn skal á þeim degi háleitur vera.

¹⁸Og falsguðirnir – það er með öllu úti um þá.

¹⁹Þá munu menn smjúga inn í bjarghella og jarðholur fyrir ógnum Drottins og fyrir ljóma hátignar hans, þegar hann rís upp til þess að skelfa jörðina.

²⁰Á þeim degi munu menn kasta fyrir moldvörpur og leðurlökur silfurgoðum sínum og gullgoðum, er þeir hafa gjört sér til að falla fram fyrir, ²¹en skreiðast sjálfir inn í klettagjár og hamarskorur fyrir ógnum Drottins og fyrir ljóma hátignar hans, þegar hann rís upp til þess að skelfa jörðina.

²²Hættið að treysta mönnum, hverfulan lífsanda hafa þeir í nösum sér. Hvers virði eru þeir?

Upplausn þjóðfélagsins

3

¹Sjá, hinn alvaldi, Drottinn allsherjar sviptir Jerúsalem og Júda hverri stoð og stytta, allri stoð brauðs og allri stoð vatns, ²hetjum og hermönnum, dómendum og spámönnum, spásagnamönnum og öldungum, ³höfuðsmönnum, virðingamönnum, ráðgjöfum, hugvitsmönnum og kunnáttumönnum.

⁴Ég vil fá þeim ungmenni fyrir höfðingja, og smásveinar skulu drottna yfir þeim.

⁵Á meðal fólksins skal maður manni þrengja. Ungmennið mun hrokast upp í móti öldungnum og skrílmennið upp í móti tignarmanninum.

⁶Þegar einhver þrífur í bróður sinn í húsi föður síns og segir: „Þú átt yfirhöfn, ver þú stjórnari vor, og þetta fallandi ríki skal vera undir þinni hendi,“ ⁷þá mun hann á þeim degi hefja upp raust sína og segja: „Ég vil ekki vera sáralæknir, og í húsi mínu er hvorki til brauð né klæði. Gjörðið mig ekki að þjóðstjóra.“

⁸Jerúsalem er að hruni komin og Júda er að falla, af því að tunga þeirra og athæfi var gegn Drottni til þess að storka dýrðaraugum hans. ⁹Andlitssvipur þeirra vitnar í gegn þeim, og þeir gjöra syndir sínar heyrinkunnar, eins og Sódóma, og leyna þeim ekki. Vei þeim, því að þeir hafa bakað sjálfum sér ógæfu.

¹⁰Heill hinum réttlátu, því að þeim mun vel vegna, því að þeir munu njóta ávaxtar verka sinna.

¹¹Vei hinum óguðlega, honum mun illa vegna, því að honum mun goldið verða eftir tilgjörðum hans.

¹²Harðstjóri þjóðar minnar er drengur, og konur drottna yfir henni. Þjóð mín, leiðtogar þínir leiða þig afleiðis og villa fyrir þér veginn.

Guð ákærir

¹³Drottinn gengur fram til að sækja sökina, hann stendur frammi til að dæma þjóðirnar.

¹⁴Drottinn gengur fram til dóms í gegn öldungum lýðs síns og höfðingjum hans:

„Það eruð þér, sem hafið etið upp víngarðinn. Rændir fjármunir fátæklinganna eru í húsum yðar. ¹⁵Hvernig getið þér fengið af yður að fótum troða lýð minn og merja sundur andlit hinna snauðu,“ – segir hinn alvaldi, Drottinn allsherjar.

Hinar hreyknu Jerúsalemdætur

¹⁶Drottinn sagði: Sökum þess að dætur Síonar eru drembilátar og ganga hnakkakerrtar, gjóta út undan sér augunum og tifa í göngunni og láta glamra í ökklaspennum, ¹⁷þá mun Drottinn gjöra kláðugan hvirfil Síonar dætra og gjöra bera blygðan þeirra.

¹⁸Á þeim degi mun Drottinn burt nema skart þeirra: ökklaspennumarnar, ennisböndin, hálstinglin, ¹⁹eyrnaperlurnar, armhringana, andlitsskýlurnar, ²⁰motrana, ökklafestarnar, beltin, ilmbaukana, töfraþingin, ²¹fingurgullin, nefhringana, ²²glitklæðin, nærklæðin, möttlana og pyngjurnar, ²³speglana, línúkana, vefjarhettina og slæðurnar.

²⁴Koma mun ódaunn fyrir ilm, reiptagl fyrir belti, skalli fyrir hárflettur, aðstrengdur hærusekkur í stað skrautskikkju, brennimerki í stað fegurðar.

²⁵Menn þínir munu fyrir sverði falla og kappar þínir í orustu.

²⁶Hlið borgarinnar munu kveina og harma, og hún sjálf mun sitja einmana á jörðinni.

4

¹Á þeim degi munu sjö konur þrifa í sama manninn og segja: „Vér skulum sjálfar fæða oss og klæða, lát þú oss aðeins nefnast eftir nafni þínu, nem burt smán vora.“

Hinir heilögu sem af komast

²Á þeim degi mun kvistur Drottins prýðilegur og veglegur verða, og ávöxtur landsins hár og fagur fyrir þá af Ísrael, sem undan komast.

³Þeir sem af lifa í Síon og eftir verða í Jerúsalem, skulu kallast heilagir, allir þeir, sem skráðir eru meðal hinna lifandi í Jerúsalem.

⁴Þá er Drottinn hefir afþvegið óhreinindi Síonardætra og hreinsað blóð Jerúsalemborgar af henni með refsidómsanda og hreinsunaranda, ⁵mun hann skapa ský um daga og reyk og skínandi eldsloga um nætur yfir öllum helgidóminum á Síonarfjalli og samkomunum þar, því að yfir öllu því, sem dýrlegt er, skal verndarhlíf vera. ⁶Og laufskáli skal vera þar til forsælu fyrir hitanum á daginn og til hælís og skýlis fyrir steypiregni og skúrum.

Ástarkvæðið um víngarðinn

5

¹Ég vil kveða kvæði um ástvin minn, ástarkvæði um víngarð hans.

Ástvinur minn átti víngarð á frjósamri hæð. ²Hann stakk upp garðinn og tindi grjótið úr honum, hann gróðursetti gæðavínvið í honum, reisti turn í honum miðjum og hjó þar einnig út vínlagarþró, og hann vonaði að garðurinn mundi bera vínber, en hann bar muðlinga.

³Dæmið nú, þér Jerúsalembúar og Júdamenn, milli mín og víngarðs míns! ⁴Hvað varð meira að gjört við víngarð minn en ég hafði gjört við hann? Hví bar hann muðlinga, þegar ég vonaði að hann mundi bera vínber?

⁵En nú vil ég kunngjöra yður, hvað ég ætla að gjöra við víngarð minn: Rífa þyrnigerðið, svo að hann verði etinn upp, brjóta niður múrvegginn, svo að hann verði troðinn niður. ⁶Og ég vil gjöra hann að auðn, hann skal ekki verða sniðlaður og ekki stunginn upp, þar skulu vaxa þyrnar og þistlar, og skýjunum vil ég um bjóða, að þau láti enga regnskúr yfir hann drjúpa.

⁷Víngarður Drottins allsherjar er Ísraels hús, og Júdamenn ástkær plantan hans. Hann vonaðist eftir rétti, en sjá, manndráp; eftir réttvísi, en sjá, neyðarkvein.

Veihróp

⁸Vei þeim, sem bæta húsi við hús og leggja akur við akur, uns ekkert landrými er eftir og þér búið einir í landi.

⁹Drottinn allsherjar mælir í eyra mér: Í sannleika skulu mörg hús verða að auðn, mikil og fögur hús verða mannlaus. ¹⁰Því að tíu plóglönd í víngarði skulu gefa af sér eina skjólu og ein tunna sæðis eina skeppu.

¹¹Vei þeim, sem rísa árla morguns til þess að sækjast eftir áfengum drykk, sem sitja fram á nótt eldrauðir af víni. ¹²Gígjur, hörpur, bumbur og hljóðpípur kveða við, og vínið flóir við samdrykkjur þeirra, en gjörðum Drottins gefa þeir eigi gaum, og það, sem hann hefir með höndum, sjá þeir ekki.

¹³Fyrir því mun lýður minn fyrr en af veit fara í útlegð, og tignarmennirnir kveljast af hungri og svallararnir vanmegnast af þorsta.

¹⁴Fyrir því vex græðgi Heljar og hún glennir ginið sem mest hún má, og skrautmenni landsins og svallarar, hávaðamennirnir og gleðimennirnir steypast niður þangað.

¹⁵Og mannkind skal beygjast og maðurinn lægjast og augu dramblátra verða niðurlút. ¹⁶En Drottinn allsherjar mun háleitur verða í dóminum og hinn heilagi Guð sýna heilagleik í réttvísi.

¹⁷Lömb munu ganga þar á beit eins og á afrétti, og hinar auðu lendur ríkismannanna munu geitur upp eta.

¹⁸Vei þeim, sem draga refsinguna í böndum ranglætisins og syndagiöldin eins og í aktaugum, ¹⁹þeim er segja: „Flýti hann sér og hraði verki sínu, svo að vér megum sjá það,

komi nú ráðagjörð Hins heilaga í Ísrael fram og rætist, svo að vér megum verða varir við.“

²⁰Vei þeim, sem kalla hið illa gott og hið góða illt, sem gjöra myrkur að ljósi og ljós að myrkri, sem gjöra beiskt að sætu og sætt að beisku.

²¹Vei þeim, sem vitrir eru í augum sjálfra sín og hyggjast að eigin álit.

²²Vei þeim, sem kappar eru í vındrykkju og öflugar hetjur í því að byrja áfengan drykk,
²³þeim sem sýkna hinn seka fyrir mútur og svipta hina réttlátu rétti þeirra.

²⁴Fyrir því, eins og eldsloginn eyðir stráinu og heyið hnígur í bálið, svo skal rót þeirra fúna og blóm þeirra feykjast sem ryk, af því að þeir hafa hafnað lögmáli Drottins allsherjar og fyrirlitið orð Hins heilaga í Ísrael.

²⁵Þess vegna bálaðist reiði Drottins í gegn lýð hans, og hann rétti út hönd sína móti honum og laust hann, og fjöllin skulfu og líkin lágu sem sorp á strætum.

Allt fyrir það linnir ekki reiði hans og hönd hans er enn þá útrétt.

Assýringar munu koma

²⁶Drottinn reisir hermerki fyrir fjarlæga þjóð og blístrar á hana frá ystu landsálfu, og sjá, hún kemur fljót og frá. ²⁷Enginn er þar móður og engum skrikar fótur, enginn blundar né tekur á sig náðir, engum þeirra losnar belti frá lendum, og ekki slitnar skóþvengur nokkurs þeirra.

²⁸Örvar þeirra eru hvesstar og allir bogar þeirra bentir. Hófarnir á hestum þeirra eru sem tinna og vagnhjól þeirra sem vindbylur. ²⁹Öskur þeirra er sem ljónsöskur, þeir öskra sem ung ljón. Þeir grenja, grípa herfangið og hafa það á burt, og enginn fær bjargað.

³⁰Á þeim degi munu þeir koma grenjandi í móti þjóðinni eins og ólgandi brim.

Ef horft er yfir landið, er þar skelfilegt myrkur, og dagsbirtan er myrkvuð af dimmum skýjum.

Jesaja kallaður til spámanns

6

¹Árið sem Ússía konungur andaðist sá ég Drottin sitjandi á háum og gnæfandi veldistóli, og slóði skikkju hans fyllti helgidóminn. ²Umhverfis hann stóðu serafer. Hafði hver þeirra sex vængi. Með tveimur huldu þeir ásjónur sínar, með tveimur huldu þeir fætur sína og með tveimur flugu þeir. ³Og þeir kölluðu hver til annars og sögðu:

„Heilagur, heilagur, heilagur er Drottinn allsherjar, öll jörðin er full af hans dýrð.“

⁴Við raust þeirra, er þeir kölluðu, skulfu undirstöður þröskuldanna og húsið varð fullt af reyk.

⁵Þá sagði ég: „Vei mér, það er úti um mig! Því að ég er maður, sem hefi óhreinar varir og bý meðal fólks, sem hefir óhreinar varir, því að augu mín hafa séð konunginn, Drottin allsherjar.“

Jesaja

⁶Einn serafanna flaug þá til mín. Hann hélt á glóandi koli, sem hann hafði tekið af altarinu með tång, ⁷og hann snart munn minn með kolinu og sagði: „Sjá, þetta hefir snortið varir þínar. Misgjörð þín er burt tekin og friðþægt er fyrir synd þína.“

⁸Þá heyrði ég raust Drottins. Hann sagði: „Hvern skal ég senda? Hver vill vera erindreki vor?“

Og ég sagði: „Hér er ég, send þú mig!“

⁹Og hann sagði: „Far og seg þessu fólki:

Hlýðið grandgæfilega til, þér skuluð þó ekkert skilja, horfið á vandlega, þér skuluð þó einskis vísir verða!

¹⁰Gjör þú hjarta þessa fólks tilfinningarlaust og eyru þess daufheyrð og afturloka augum þess, svo að þeir sjái ekki með augum sínum, heyri ekki með eyrum sínum og skilji ekki með hjarta sínu, að þeir mættu snúa sér og lækna.“

¹¹Og ég sagði: „Hversu lengi, Drottinn?“

Hann svaraði: „Þar til er borgirnar standa í eyði óbyggðar og húsinn mannlaus og landið verður gjöreytt.“

¹²Drottinn mun reka fólkið langt í burt og eyðistaðirnir verða margir í landinu. ¹³Og þótt enn sé tíundi hluti eftir í því, skal hann og verða eyddur.

En eins og rótarstúfur verður eftir af terpentíntrénu og eikinni, þá er þau eru felld, svo skal og stúfur þess verða heilagt sæði.

Jesaja boðar von og staðfestu

7

¹Svo bar til á dögum Akasar, konungs í Júda, Jótamssonar, Ússíasonar, að Resín Sýrlandskonungur og Peka Remaljason, konungur í Ísrael, fóru upp til Jerúsalem til að herja á hana, en fengu ekki unnið hana.

²Þá kom húsi Davíðs þessi fregn: Sýrland hefir gjört bandalag við Efraím. Skalf þá hjarta konungs og hjarta þjóðar hans, eins og skógartré skjálfa fyrir vindi.

³Þá sagði Drottinn við Jesaja: „Gakk þú og Sear Jasúb,^a sonur þinn, til móts við Akas, að enda vatnstokksins úr efri tjörninni, við veginn út á bleikivöllinn,^b ⁴og seg við hann: Gæt þín og haf kyrrt um þig. Óttast þú eigi og lát eigi hugfallast fyrir þessum tveimur rjúkandi brandabrotum, fyrir brennandi reiði þeirra Resíns, Sýrlendinga og Remaljasonar. ⁵Sökum þess að Sýrland, Efraím og Remaljasonur hafa haft ill ráð með höndum gegn þér og sagt: ⁶„Vér skulum fara herferð á hendur Júda og skjóta mönnum skelk í bringu, taka landið herskildi og setja Tabelaðsson þar til konungs,“ – ⁷sökum þess segir hinn alvaldi Drottinn: Það skal eigi takast og það skal eigi verða. ⁸Damaskus er höfuð Sýrlands og Resín höfuð Damaskus. Og áður en liðin eru sextíu og fimm ár skal Efraím gjöreytt verða

^a Þ.e. leifar munu aftur hverfa.

^b Sjá skýr. við 2Kon. 18.17.

og eigi verða þjóð upp frá því. – ⁹Og Samaría er höfuð Efraíms og Remaljasonur höfuð Samaría.

Ef þér trúðið eigi, munuð þér eigi fá staðist.“

Jesaja boðar tákn: Immanúel

¹⁰Og enn talaði Drottinn við Akas og sagði: ¹¹„Bið þér tákns af Drottni, Guði þínum, hvort sem þú vilt heldur beiðast þess neðan úr undirheimum eða ofan að frá hæðum.“

¹²En Akas sagði: „Ég vil einskis biðja og eigi freista Drottins.“

¹³Þá sagði Jesaja: „Heyrið, þér niðjar Davíðs, nægir yður það eigi að þreyta menn, úr því að þér þreytið einnig Guð minn? ¹⁴Fyrir því mun Drottinn gefa yður tákn sjálfur:

Sjá, yngismær^a verður þunguð og fæðir son og lætur hann heita Immanúel.^b ¹⁵Við súrmjólk og hunang skal hann alast, þá er hann fer að hafa vit á að hafna hinu illa og velja hið góða. ¹⁶Áður en sveinninn hefir vit á að hafna hinu illa og velja hið góða, skal mannauðn verða í landi þeirra tveggja konunga, sem nú skelfa þig. ¹⁷Drottinn mun láta yfir þig og yfir þjóð þína og yfir hús föður þíns þá daga koma, að ekki hafa slíkir yfir liðið síðan Efraím skildist frá Júda – Assýríukonung^c.“

Sagt fyrir um innrás og neyð

¹⁸Á þeim degi mun Drottinn blístra á flugurnar, sem eru við mynnið á Níl–kvíslunum á Egyptalandi, og á býflugurnar, sem eru í Assýríu, ¹⁹og þær munu allar koma og setjast í dalverpin og bergskorurnar, í alla þyrnirunna og í öll vatnsból.

²⁰Á þeim degi mun Drottinn með rakhnífi, leigðum fyrir handan fljót – með Assýríukonungi – raka höfuðið og kviðhárin, og skeggið mun hann einnig nema burt.

²¹Á þeim degi mun maður hafa kvígu og tvær ær, ²²og vegna þess, hve vel þær mjólka, mun hann hafa súrmjólk til matar. Á súrmjólk og hunangi skal hver maður lifa, sem eftir verður í landinu.

²³Og á þeim degi mun svo fara, að alls staðar þar sem áður stóðu þúsund vínviðir, þúsund sikla virði, þar skulu vaxa þyrnar og þistlar. ²⁴Menn skulu ekki fara þar um, nema þeir hafi með sér örvar og boga, því að landið skal ekki annað vera en þyrnar og þistlar. ²⁵Og öll fellin, sem nú eru stungin upp með skóflu – þangað skal enginn maður koma af hræðslu við þyrna og þistla. Nautpeningi verður hleypt þangað og sauðfénaður látinn traðka þau niður.

^a Eða: *ung kona*.

^b Þ.e. *Guð með oss*.

^c Þetta orð er innskot til skýringar á 17. v.: Það á við innrás Assýringa í Júda 701 f.Kr.

Táknrænt nafn

8

¹Drottinn sagði við mig: „Tak þér stórt spjald og rita þú á það með algengu lettri: Hraðfengi Skyndirán.“^a ²Og tak mér skilríka votta, prestinn Úría og Sakaríá Jeberekíason.“
³Og ég nálgadist spákonuna, og hún varð þunguð og ól son. Þá sagði Drottinn við mig: „Lát þú hann heita Hraðfengi Skyndirán.“⁴Því að áður en sveinninn lærir að kalla „faðir minn“ og „móðir mín“, skal auður Damaskus og herfang Samaríu burt flutt verða fram fyrir Assýríukonung.“

Hin straumhægu vötn og hin stríðu

⁵Og Drottinn talaði enn við mig og sagði:

⁶Af því að þessi lýður fyrirlítur hin straumhægu Sílóa–vötn, en fagnar Resín og Remaljasyni, ⁷sjá, fyrir því mun Drottinn láta yfir þá koma hin stríðu og miklu vötn fljótsins^b – Assýríukonung og allt hans einvalalið. Skal það ganga upp yfir alla farvegu sína og flóa yfir alla bakka. ⁸Og það skal brjótast inn í Júda, flæða þar yfir og geysast áfram, þar til manni tekur undir höku, og breiða vængi sína yfir allt þitt land, eins og það er vítt til, Immanúel!

Guð er með oss

⁹Vitið það, lýðir, og hlustið á, allar fjarlægjar landsálfur! Herklæðist, þér skuluð samt láta hugfallast! Herklæðist, þér skuluð samt láta hugfallast! ¹⁰Takið saman ráð yðar, þau skulu að engu verða. Mælið málum yðar, þau skulu engan framgang fá, því að Guð er með oss!

Guð einn ber að óttast

¹¹Svo mælti Drottinn við mig, þá er hönd hans hreif mig og hann varaði mig við því að ganga sama veg og þetta fólk gengur:

¹²Þér skuluð ekki kalla allt það „samsæri“, sem þetta fólk kallar „samsæri“, og ekki óttast það, sem það óttast, og eigi skelfast. ¹³Drottinn allsherjar, hann skuluð þér telja heilagan, hann sé yður ótti, hann sé yður skelfing. ¹⁴Og hann skal verða helgidómur og ásteytingarsteinn og hrösunarhella fyrir báðar ættþjóðir Ísraels og snara og gildra fyrir Jerúsalembúa. ¹⁵Og margir af þeim munu hrasa, falla og meiðast, festast í snörunni og verða veiddir.

^a Á hebr. *Maher–sjalal Kas–bas*.

^b Þ.e. Efrat.

Spámaðurinn dregur sig í hlé

¹⁶Ég bind saman vitnisburðinn og innsigla kenninguna hjá lærisveinum mínum. ¹⁷Ég treysti Drottni, þótt hann byrgi nú auglit sitt fyrir Jakobs niðjum, og ég bið hans. ¹⁸Sjá, ég og synirnir, sem Drottinn hefir gefið mér, vér erum til tákns og jarteikna í Ísrael frá Drottni allsherjar, sem býr á Síonfjalli.

Varað við andasæringum

¹⁹Ef þeir segja við yður: „Leitið til andasæringarmanna og spásagnarmanna, sem hvískra og umla! – Á ekki fólk að leita fréttu hjá guðum sínum og leita til hinna dauðu vegna hinna lifandi?“ – ²⁰Þá svarið þeim: „Til kenningarinnar og vitnisburðarins!“

Ef menn tala ekki samkvæmt þessu orði, hafa þeir engan morgunroða ²¹og munu ráfa hrjáðir og hungraðir. Og er þá hungrar munu þeir fyllast bræði og formæla konungi sínum og Guði sínum. Hvort sem horft er til himins ²²eða litið til jarðar, sjá, þar er neyð og myrkur. Í angistarsorta og niðdimmu eru þeir útreknir.

Friðarhöfðinginn

9

¹Eigi skal myrkur vera í landi því, sem nú er í nauðum statt. Fyrrum lét hann vansæmd koma yfir Sebúlonsland og Naftalíland, en síðar meir mun hann varpa frægð yfir leiðina til hafsins, landið hinumegin Jórdanar og Galíleu heiðingjanna.

^{a 2}Sú þjóð, sem í myrkri gengur, sér mikið ljós. Yfir þá, sem búa í landi náttmyrkranna, skín ljós.

³Þú eykur stórum fögnuðinn, þú gjörir gleðina mikla. Menn gleðja sig fyrir þínu augliti, eins og þegar menn gleðjast á kornskurðartímanum, eins og menn leika af fögnuði þegar herfangi er skipt.

⁴Því að hið þunga ok hennar, stafinn, sem reið að herðum hennar, brodd rekstrarmannsins, hefir þú í sundur brotið, eins og á degi Midíans.

⁵Öll harkmikil hermannastígvél og allar blóðstokknar skikkjur skulu brenndar og verða eldsmatur.

⁶Því að barn er oss fætt, sonur er oss gefinn. Á hans herðum skal höfðingjadómurinn hvíla. Nafn hans skal kallað Undraráðgjafi, Guðhetja, Eilífðarfaðir, Friðarhöfðingi.

⁷Mikill skal höfðingjadómurinn verða og friðurinn engan enda taka á hásæti Davíðs og í ríki hans. Hann mun reisa það og efla með réttvísi og réttlæti héðan í frá og að eilífu.

Vandlæting Drottins allsherjar mun þessu til vegar koma.

^a 9.1 í hebr. textanum.

Dómsræður

⁸Drottinn hefir sent orð gegn Jakob,^a og því lýstur niður í Ísrael. ⁹Og öll þjóðin skal verða þess áskynja, bæði Efraím og Samariubúar, sem af metnaði og stærilæti hjartans segja: ¹⁰„Tigulsteinarnir eru hrundir, en vér skulum byggja upp aftur af höggnu grjóti, mórberjatrén eru felld, en vér skulum setja sedrustré í staðinn.“ ¹¹Þess vegna mun Drottinn efla mótstöðumenn Resíns á hendur þeim og vopna óvini þeirra, ¹²Sýrlendinga að austan og Filista að vestan, og þeir skulu svelgja Ísrael með gapandi gini.

Allt fyrir það linnti ekki reiði hans, og hönd hans er enn þá útrétt.

¹³En þjóðin sneri sér ekki til hans, sem laust hana, og Drottins allsherjar leituðu þeir ekki. ¹⁴Þess vegna mun Drottinn höggva höfuð og hala af Ísrael, pálmakvistinn og sefstráid á sama degi.

¹⁵Öldungarnir og virðingamennirnir eru höfuðið, spámenn þeir, er kenna lygar, eru halinn.

¹⁶Því að leiðtogar þessa fólks leiða það afleiðis, og þeir, sem láta leiða sig, tortímast. ¹⁷Fyrir því hefir Drottinn enga gleði af æskumönnum þess og enga meðaumkun með munaðarleysingjum þess og ekkjum, því að allir eru þeir guðleysingar og illvirkjar, og hver munnur mælir heimsku.

Allt fyrir þetta linnti ekki reiði hans, og hönd hans er enn þá útrétt.

¹⁸Því að hið óguðlega athæfi brennur eins og eldur, eyðir þyrnum og þistlum og kveikir í þykkum skógarrunnum, svo að þeir hvirflast upp í reykjarmökk. ¹⁹Vegna reiði Drottins allsherjar stendur landið í björtu báli og fólkið verður sem eldsmatur; enginn þyrmir öðrum. ²⁰Menn rífa í sig til hægri handar og eru þó hungraðir. Þeir eta til vinstri handar og verða þó eigi saddir. Hver etur holdið af sínum eigin armlegg: ²¹Manasse Efraím og Efraím Manasse, og báðir saman ráða þeir á Júda.

Allt fyrir þetta linnir ekki reiði hans, og hönd hans er enn þá útrétt.

10

¹Vei þeim, sem veita ranga úrskurði og færa skaðsemdarákvæði í letur ²til þess að halla rétti fátækra og ræna lögum hina nauðstöddu á meðal fólks míns, til þess að ekkjurnar verði þeim að herfangi og þeir fái féflett munaðarleysingjana. ³Hvað ætlið þér að gjöra á degi hegningarinnar og þegar eyðingin kemur úr fjarska? Til hvers viljið þér þá flýja um ásjá? Og hvar viljið þér geyma auðæfi yðar? ⁴Er nokkuð annað fyrir hendi en að falla á kné meðal hinna fjötruðu eða hníga meðal hinna vegnu?

Allt fyrir þetta linnir ekki reiði hans, og hönd hans er enn þá útrétt.

^a Þ.e. Norðurríkinu (Ísrael).

Heimsveldið Assýría er refsivöndur

⁵Vei Assúr, vendinum reiði minnar! Heift mín er stafurinn í höndum þeirra. ⁶Ég sendi hann móti guðlausri þjóð, ég býð honum að fara á móti lýðnum, sem ég er reiður, til þess að ræna og rupla og troða hann fótum sem saur á strætum.

⁷En hann skilur það eigi svo, og hjarta hans hugsar eigi svo, heldur girnist hann að eyða og uppræta margar þjóðir.

⁸Hann segir: „Eru ekki höfðingjar mínir allir saman konungar? ⁹Fór ekki fyrir Kalne eins og fyrir Karkemis, fyrir Hamat eins og fyrir Arpad, fyrir Samariu eins og fyrir Damaskus? ¹⁰Eins og hönd mín náði til konungsríkja guðanna, og voru þó líkneskjur þeirra fleiri en Jerúsalem og Samariu, ¹¹já, eins og ég hefi farið með Samariu og guði hennar, svo mun ég fara með Jerúsalem og guðalíkneski hennar!“

¹²En þegar Drottinn hefir lokið öllu starfi sínu á Síon-fjalli og í Jerúsalem, mun hann vitja ávaxtarins af ofmetnaðinum í hjarta Assýríukonungs og hins hrokafulla drembilætis augna hans, ¹³því að hann hefir sagt: „Með styrk handar minnar hefi ég þessu til leiðar komið og með hyggindum mínum, því að ég er vitsmunamaður. Ég hefi fært úr stað landamerki þjóðanna, rænt fjárhlutum þeirra og sem alvaldur steipt af stóli drottendur þeirra. ¹⁴Hönd mín náði í fjárafla þjóðanna, sem fuglshreiður væri. Eins og menn safna eggjum, sem fuglinn er floginn af, svo hefi ég safnað saman öllum löndum, og hefir enginn blakað vængjum, lokið upp nefinu né tíst.“

¹⁵Hvort má öxin dramba í gegn þeim, sem heggur með henni, eða sögin miklast í gegn þeim, sem sagar með henni? Allt eins og sprotinn ætlaði að sveifla þeim, er reiðir hann, eða stafurinn færa á loft þann, sem ekki er af tré. ¹⁶Fyrir því mun hinn alvaldi, Drottinn allsherjar, senda megrun í hetjulið hans, og undir dýrð hans mun eldur blossa upp sem brennandi bál. ¹⁷Og ljós Ísraels mun verða að eldi og Hinn heilagi í Ísrael að loga, og sá logi skal á einum degi upp brenna og eyða þyrnum hans og þistlum ¹⁸og afmá að fullu og öllu hina dýrlegu skóga hans og aldingarða. Hann skal verða eins og sjúklingur, sem veslast upp. ¹⁹Og leifarnar af skógartrjám hans munu verða teljandi, og smásveinn mun geta skrifað þau upp.

Leifar munu komast af

²⁰Á þeim degi skulu leifarnar af Ísrael og þeir af Jakobs húsi, sem af komast, eigi framar reiða sig á þann sem sló þá, heldur munu þeir með trúfesti reiða sig á Drottin, Hinn heilaga í Ísrael.

²¹Leifar munu aftur hverfa, leifarnar af Jakob, til hins máttuga Guðs. ²²Því að þótt fólksfjöldi þinn, Ísrael, væri sem sjávarsandur, skulu þó aðeins leifar af honum aftur hverfa.

Eyðing er fastráðin, framveltandi flóð réttlætis. ²³Því að eyðingu, og hana fastráðna, mun hinn alvaldi, Drottinn allsherjar framkvæma á jörðinni miðri.

Guð snýst gegn heimsveldinu

²⁴Svo segir hinn alvaldi, Drottinn allsherjar: Þú þjóð mín, sem býr á Síon, óttast þú eigi Assúr, er hann slær þig með sprota og reiðir að þér staf sinn, eins og Egyptar gjörðu. ²⁵Því að eftir skamma hríð er reiðin á enda, og þá beinist heift mín að eyðing þeirra. ²⁶Þá reiðir Drottinn allsherjar svipuna að þeim, eins og þegar hann laust Midíansmenn hjá Óreb-kletti. Stafur hans er útréttur yfir hafið, og hann færir hann á loft, eins og gegn Egyptum forðum. ²⁷Á þeim degi skal byrði sú, sem hann hefir á þig lagt, falla af herðum þér og ok hans af hálsi þínum, og okið skal brotna fyrir ofurfitu.

Ráðist á Jerúsalem

²⁸Óvinurinn heldur til Ajat,^a fer um Mígron og lætur eftir farangur sinn í Mikmas. ²⁹Þeir fara yfir skarðið, þeir hafa náttból í Geba. Rama skelfist, íbúar Gíbeu Sáls leggja á flóttu.

³⁰Hljóða þú upp, Gallímdóttir! Hlustaðu á, Lejsa! Taktu undir, Anatót!

³¹Madmena flýr, íbúar Gebím forða sér undan.

³²Þennan sama dag æir hann í Nób. Hann réttir út hönd sína móti fjalli Síonardóttur, móti hæð Jerúsalemborgar.

Dómur yfir þjóð og konungi

³³Sjá, hinn alvaldi, Drottinn allsherjar afsníður laufkrónuna voveiflega. Hin hávöxnu trén eru höggvin og hin gnæfandi hníga til jarðar. ³⁴Hann ryður skógarrunnana með öxi, og Líbanon fellur fyrir Hinum volduga.

Ríki Messíasar

11

¹Af stofni Ísaí mun kvistur fram spretta og angi upp vaxa af rótum hans.

²Yfir honum mun hvíla andi Drottins: Andi vísdoms og skilnings, andi ráðspeki og kraftar, andi þekkingar og ótta Drottins. ³Unun hans mun vera að óttast Drottin.

Hann mun ekki dæma eftir því, sem augu hans sjá, og ekki skera úr málum eftir því, sem eyru hans heyra. ⁴Með réttvísi mun hann dæma hina fátæku og skera með réttlæti úr málum hinna nauðstöddu í landinu. Hann mun ljósta ofbeldismanninn með sprota munns síns og deyða hinn óguðlega með anda vara sinna.

⁵Réttlæti mun vera beltið um lendar hans og trúfesti beltið um mjaðmir hans.

⁶Þá mun úlfurinn búa hjá lambinu og pardusdýrið liggja hjá kiðlingnum, kálfar, ung ljón og alifé ganga saman og smásveinn gæta þeirra. ⁷Kýr og birna munu vera á beit saman og kálfar og húnar liggja hvorir hjá öðrum, og ljónið mun hey eta sem naut.

^a Assýríumenn sækja að Jerúsalem að norðan, og borgirnar, sem greindar eru í 28.–32. v., verða á vegi þeirra.

⁸Brjóstmylkingurinn mun leika sér við holudyr nöðrunnar, og barnið nývanið af brjósti stinga hendi sinni inn í bæli hornormsins.

⁹Hvergi á mínu heilaga fjalli munu menn illt fremja eða skaða gjöra, því að jörðin er full af þekkingu á Drottni, eins og djúp sjávarins er vötnum hulið.

Hinir herleiddu munu snúa heim

¹⁰Á þeim degi mun rótarkvistur Ísaí standa sem hermerki fyrir þjóðirnar og lýðirnir leita til hans, og bústaður hans mun dýrlegur verða.

¹¹Á þeim degi mun Drottinn útrétta hönd sína í annað sinn til þess að endurkaupa þær leifar fólks síns, sem eftir eru í Assýríu, Norður-Egyptalandi, Suður-Egyptalandi, Blálandi, Elam, Babýloníu, Hamat og á eyjum hafsins. ¹²Og hann mun reisa merki fyrir þjóðirnar, heimta saman hina brottreknu menn úr Ísrael og safna saman hinum tvístruðu konum úr Júda frá fjórum höfuðáttum heimsins.

¹³Þá mun öfund Efraíms hverfa og fjandskapur Júda líða undir lok. Efraím mun ekki öfundast við Júda og Júda ekki fjandskapast við Efraím. ¹⁴Þeir munu steypa sér niður á síðu Filista gegn vestri og ræna í sameiningu austurbyggja. Edóm og Móab munu þeir hremma og Ammónítar verða þeim lýðskyldir.

¹⁵Og Drottinn mun þurrka upp voga Egyptahafs og bregða hendi sinni yfir fljótið í stríðum stormi og skipta því í sjö kvíslir, svo að yfir má ganga með skó á fótum. ¹⁶Og það skal verða brautarvegur fyrir þær leifar fólks hans, sem enn eru eftir í Assýríu, eins og var fyrir Ísrael, þá er hann fór af Egyptalandi.

Þakkarsálmur

12

¹Á þeim degi skaltu segja:

„Ég vegsama þig, Drottinn, því þótt þú værir mér reiður, þá er þó horfin reiði þín og þú huggaðir mig.

²Sjá, Guð er mitt hjálpræði, ég er öruggur og óttast eigi, því að Drottinn Guð er minn styrkur og minn lofsöngur, hann er orðinn mér hjálpræði.“

³Þér munuð með fögnuði vatni ausa úr lindum hjálpræðisins.^a ⁴Og á þeim degi munuð þér segja:

„Lofið Drottin, ákallið nafn hans. Gjörð máttarverk hans kunn meðal þjóðanna, hafið í minnum, að háleitt er nafn hans.

⁵Lofsyngið Drottni, því að dásemdarverk hefir hann gjört. Þetta skal kunnugt verða um alla jörðina.

⁶Lát óma gleðihljóm og kveða við fagnaðaróp, þú sem býr á Síon, því að mikill er Hinn heilagi í Ísrael meðal þín.“

^a Líkingin á við þann sið á laufskálahátíð að ausa vatni og vígja það. Vatn var lífgjafi.

Spádómar um erlendar þjóðir

13

¹Spádómur um Babýlon, er vitraðist Jesaja Amozsyni.

Gegn herleiðendum í Babýlon

²Reisið merki á skóglausri hæð! Kallið hárrí röddu til þeirra! Bendið þeim með hendinni, að þeir fari inn um hlið harðstjóranna! ³Ég er sá, sem boðið hefi út vígðum liðsmönnum mínum og kallað á kapp mína til að framkvæma reiðidóm minn, þessa hreyknu og hróðugu menn mína.

⁴Heyr þysinn á fjöllumunum, eins og af mannmergð, heyr gnýinn af hinum samansöfnuðu þjóðum. Drottinn allsherjar er að kanna liðið.

⁵Þeir koma frá fjarlægum landi, frá himins enda, Drottinn með verkfæri reiði sinnar, til þess að leggja í eyði gjörvalla jörðina.

⁶Kveinið, því að dagur Drottins er nálægur; hann kemur sem eyðing frá hinum Almáttka. ⁷Þess vegna verða allar hendur lémagna og sérhvert mannshjarta bráðnar. ⁸Þeir skelfast, harmkvæli og þrautir gagntaka þá, þeir hafa hríðir eins og jóðsjúk kona. Angistarfullir stara þeir hver á annan, andlit þeirra eru sem eldslogi.

⁹Sjá, dagur Drottins kemur, grimmilegur, með heift og brennandi reiði, til að gjöra jörðina að auðn og afmá syndarana af henni.

¹⁰Stjörnur himinsins og stjörnumerkin láta eigi ljós sitt skína, sólin er myrk í uppgöngu sinni og tunglið ber eigi birtu sína.

¹¹Ég vil hegna jarðríki fyrir illsku þess og hinum óguðlegu fyrir misgjörðir þeirra, ég vil niðurkefja ofdramb hinna ríkilátu og lægja hroka ofbeldismannanna. ¹²Ég vil láta menn verða sjaldgæfari en skíragull og mannfólkið torgætara en Ófir-gull. ¹³Þess vegna vil ég hrista himininn, og jörðin skal hrærast úr stöðvum sínum fyrir heift Drottins allsherjar og á degi hans brennandi reiði.

¹⁴Eins og fældar skógargeitur og eins og smalalaus hjörð skulu þeir hverfa aftur, hver til sinnar þjóðar, og flýja hver heim í sitt land. ¹⁵Hver sem fundinn verður, mun lagður verða í gegn, og hver sem gripinn verður, mun fyrir sverði falla. ¹⁶Ungbörn þeirra munu knusuð verða fyrir augum þeirra, hús þeirra verða rænd og konur þeirra smánaðar.

¹⁷Sjá, ég æsi upp Meðiumenn gegn þeim. Þeir meta einskis silfrið og þá langar ekki í gullið. ¹⁸Bogar þeirra rota unga menn til dauða. Þeir þyrma ekki lífsafkvæmum, og líta ekki miskunnaraugum til ungbarna.

¹⁹Svo skal fara fyrir Babýlon, þessari prýði konungsríkjanna og drembidjásni Kaldea, sem þá er Guð umturnaði Sódómu og Gómorru. ²⁰Hún skal aldrei framar af mönnum byggð vera, kynslóð eftir kynslóð skal þar enginn búa. Enginn Arabi skal slá þar tjöldum sínum og engir hjarðmenn bæla þar fénað sinn. ²¹Urðarkettir skulu liggja þar og húsin

füyllast af uglum. Strútsfuglar skulu halda þar til og skógartröll stökkva þar um. ²²Sjakalar skulu kallast á í höllunum og úlfar í bílífis-sölunum.

Tími hennar nálægist og dagar hennar munu eigi undan dragast.

Hinir herleiddu munu snúa aftur

14

¹Drottinn mun miskunna Jakob og enn útvelja Ísrael. Hann mun gefa þeim bólfestu í landi þeirra, og útlendir menn munu sameinast þeim og gjöra félagsskap við Jakobs hús. ²Og þjóðirnar munu taka þá og flytja þá til áttþaga þeirra, en Ísraelsniðjar munu eignast þær að þrælum og ambáttum í landi Drottins. Þeir munu hertaka hertakendur sína og drottna yfir kúgurum sínum.

Háðkvæði um fall Babýlonar

³Þegar Drottinn veitir þér hvíld af þrautum þínum og ónæði og af hinni hörðu ánauð, sem á þig var lögð, ⁴þá muntu kyrja upp háðkvæði þetta um konunginn í Babýlon og segja:

Hversu hljóður er harðstjórinn nú orðinn,
hve hljótt í kvalastaðnum!

⁵ Drottinn hefir sundurbrotið staf hinna óguðlegu,
sprota yfirdrottnaranna,

⁶ sem laust þjóðflokkana í bræði
högg á högg ofan,
og kúgaði þjóðirnar í reiði
með vægðarlausri kúgan.

⁷ Öll jörðin nýtur nú hvíldar og friðar,
fagnaðarópin kveða við.

⁸ Jafnvel kýprestrén gleðjast yfir þér
og sedrustrén á Líbanon:
„Fyrst þú ert lagstur lágt, mun enginn upp stíga
til þess að fella oss.“

⁹ Hjá Helju niðri er allt í uppnámi þín vegna
til þess að taka á móti þér.
Vegna þín rekur hún hina dauðu á fætur,
alla foringja jarðarinnar.

Jesaja

Af hásetum sínum lætur hún upp standa
alla þjóðkonunga.

¹⁰ Þeir taka allir til máls

og segja við þig:

„Þú ert þá einnig orðinn máttvæn sem vér,
orðinn jafningi vor!

¹¹ Ofmetnaðar–skrauti þínu er niður varpað til Heljar,
hreinnum harpna þinna!

Ormar eru breiddir undir þig,
og ábreiðan þín eru maðkar.“

¹² Hversu ertu hröpuð af himni,

þú árborna morgunstjarna!

Hversu ert þú að velli lagður,
undirokari þjóðanna!

¹³ Þú, sem sagðir í hjarta þínu:

„Ég vil upp stíga til himins!

Ofar stjörnum Guðs

vil ég reisa veldistól minn!

Á þingfjalli guðanna vil ég setjast að,
yst í norðri.

¹⁴ Ég vil upp stíga ofar skýjaborgum,

gjörast líkur Hinum hæsta!“

¹⁵ Já, til Heljar var þér niður varpað,

í neðstu fylgsni grafarinnar.

¹⁶ Þeim sem sjá þig, verður starsýnt á þig,

þeir virða þig fyrir sér:

„Er þetta maðurinn, sem skók jörðina
og skelfdi konungsríkin,

¹⁷ gjörði jarðkringluna að eyðimörk,

eyddi borgir hennar

og gaf eigi bandingjum sínum heimfararleyfi?“

Jesaja

¹⁸ Allir konungar þjóðanna liggja virðulega grafnir,

hver í sínu húsi,

¹⁹ en þér er fleygt út, langt frá gróf þinni,

eins og auvirðilegum kvisti.

Þú ert þakinn dauðra manna búkum, þeirra er lagðir voru sverði,

eins og fótum troðið hræ.

²⁰ Við þá, sem stíga niður í steinlagðar grafir,

hefir þú eigi samneyti,

því að land þitt hefir þú eytt,

myrt þjóð þína.

Eigi skal nefnt verða að eilífu

afsprengi illvirkjanna.

²¹ Búið nú sonum hans rauðan serk^a

sakir misgjörða feðra þeirra.

Eigi skulu þeir fá risið á legg og lagt undir sig jörðina

né fyllt jarðkringluna rústum!

²²Ég vil rísa upp í gegn þeim, segir Drottinn allsherjar, og afmá nafn og leifar Babýlonsborgar, ætt og afkomendur – segir Drottinn. ²³Ég vil gefa hana stjörnuhegrum til eignar og láta hana verða að vatnsmýri. Ég vil sópa henni burt með sópi eyðingarinnar, segir Drottinn allsherjar.

Ráðsályktun Guðs og kúgun Assýríu

²⁴Drottinn allsherjar hefir svarið og sagt:

Sannlega, það, sem ég hefi fyrirhugað, skal verða og það, sem ég hefi ályktað, skal framgang fá. ²⁵Ég mun sundurmola Assýríu í landi mínu og fótum troða hana á fjöllum mínum. Skal þá ok hennar af þeim tekið og byrði hennar tekin af herðum þeirra.

²⁶Þetta er sú ráðstöfun, sem áformuð er um alla jörðina, og þetta er sú hönd, sem út er rétt gegn öllum þjóðum.

²⁷Drottinn allsherjar hefir ályktað þetta; hver má ónýta það? Það er hans hönd, sem út er rétt. Hver má kippa henni aftur?

^a Orðrétt: *blóðvöll*.

Sendimönnum Filista svarað

²⁸Þessi spádómur var birtur árið, sem Akas konungur andaðist.

²⁹Gleðst þú eigi, gjörvöll Filistea, af því að stafurinn, sem sló þig, er í sundur brotinn, því að út af rót höggormsins mun naðra koma og ávöxtur hennar verða flugdreki.

³⁰Hinir allralítmótleigustu skulu hafa viðurværi, og hinir fátæku hvílast óhultir, en rót þína vil ég með hungri deyða, og leifarnar af þér munu drepnar verða.

³¹Kveina, þú hlið! Hljóða þú, borg! Gnötra þú, gjörvöll Filistea! Því að mökkur kemur úr norðurátt, í fylkingum hans dregst enginn aftur úr.

³²Og hverju skal þá svara sendimönnum hinnar heiðnu þjóðar? Að Drottinn hafi grundvallað Síon, og að hinir þjáðu meðal þjóðar hans leiti sér hælís í henni.^a

Gegn Móab

15

¹Spádómur um Móab.

Já, á náttarþeli verður Ar í Móab unnin og gjöreydd!

Já, á náttarþeli verður Kír í Móab unnin og gjöreydd!

²Íbúar Díbon stíga upp á hæðirnar til að gráta. Móab kveinar á Nebó og í Medeba.

Hvert höfuð er sköllótt, allt skegg af rakað. ³Á strætunum eru þeir gyrtir hærusekk. Uppi á þökunum og á torgunum kveina þeir allir, fljótandi í tárur.

⁴Íbúar Hesbon og Eleale hljóða svo hátt, að það heyrir til Jahas. Þess vegna æpa hermennirnir í Móab, þeim er horfinn hugur.

⁵Hjarta mitt kveinar yfir Móab, flóttamenn þeirra flýja til Sóar, til Eglat Selisía.

Grátandi ganga þeir upp stíginn hjá Lúkít. Á veginum til Hórónaím hefja þeir neyðarkvein tortímingarinnar.

⁶Nimrímvötn eru orðin að öræfum, því að grasið skrælnar, jurtirnar eyðast, allt grængresi hverfur. ⁷Fyrir því bera þeir það, sem þeir hafa dregið saman, og það, sem þeir hafa geymt, yfir Pílviðará.

⁸Neyðarkveinið gengur yfir gjörvallt Móabsland. Hljóðin berast allt til Eglaím, hljóðin berast allt til Beer Elím.

⁹Vötn Dímonar eru full af blóði. Já, enn vil ég leggja meira á Dímon: Ljón fyrir þá, sem undan komast frá Móab, og fyrir þá, sem eftir verða í landinu.

^a Svo virðist sem Filistar hafi leitað eftir stuðningi Júdamanna við uppreisnartilraun gegn Assýríu.

16

¹Sendið landshöfðingjanum sauðaskattinn úr klettagjánum gegnum eyðimörkina til fjalls Síondóttur.

²Eins og flöktandi fuglar, eins og ungar, fæddir úr hreiðri, skulu Móabsdætur verða við vöðin á Arnon.

³„Legg nú ráð, veit hjálp, gjör skugga þinn um hábjartan dag sem nótt. Fel hina burtreknu, seg ekki til flóttamannanna. ⁴Ljá hinum burtreknu úr Móab dvöl hjá þér. Ver þeim verndarskjól fyrir eyðandanum.

Þegar kúgarinn er horfinn burt, eyðingunni linnir og undirokararnir eru farnir úr landinu, ⁵þá mun veldisstóll reistur verða með miskunnsemi og á honum sitja með trúfesti í tjaldi Davíðs dómari, sem leitar réttinda og temur sér réttlæti.“

⁶Vér höfum heyrt drambsemi Móabs – hann er mjög hrokafullur – ofmetnað hans, drambsemi og ofsa, og hin marklausu stóryrði hans. ⁷Þess vegna kveina nú Móabítar yfir Móab, allir kveina þeir.

Yfir rúsínukökum Kír Hareset munu þeir andvarpa harla hnuggnir. ⁸Því að akurlönd Hesbon eru fölnuð og víntré Síbma. Vín þeirra varpaði höfðingjum þjóðanna til jarðar. Vínviðarteinungarnir náðu til Jaser, villtust út um eyðimörkina. Greinar þeirra breiddu sig út, fóru yfir hafið. ⁹Fyrir því græt ég með Jaser yfir víntrjám Síbma. Ég vökva þig með tárnum mínum, Hesbon og Eleale! Því að fagnaðarópum óvinanna laust yfir sumargróða þinn og vínberjatekju.

¹⁰Fögnuður og kæti eru horfin úr aldingörðunum, og í víngröðunum heyrast engir gleðisöngvar né fagnaðarhljóð. Troðslumenn troða ekki vínber í vínþröngunum, ég hefi látið fagnaðaróp þeirra þagna. ¹¹Fyrir því titrar hjarta mitt sem gígjustrengur sökum Móabs og brjóst mitt sökum Kír Hares.

¹²Og þó að Móab sýni sig á blóthæðinni og streitist við og fari inn í helgidóm sinn til að biðjast fyrir, þá mun hann samt engu til leiðar koma.

¹³Þetta er það orð, sem Drottinn talaði um Móab fyrrum. ¹⁴En nú talar Drottinn á þessa leið: Áður en þrjú ár eru liðin, slík sem ár kaupamanna eru talin, skal vegsemd Móabs með öllum hinum mikla mannfjölda fyrirlitin verða, en leifar munu eftir verða, lítilfenglegar, eigi teljandi.

Gegn Sýrlandi og Norðurríkinu

17

¹Spádómur um Damaskus.

Sjá, Damaskus skal verða afmáð og ekki vera borg frammar, hún skal verða að rústum.

²Borgir Aróer skulu verða yfirgefnar, hjörðum skulu þær verða til beitar, þar skulu þær liggja og enginn styggja þær.

³Varnarvirki Efraíms liður undir lok og konungdómurinn hverfur frá Damaskus. Fyrir leifum Sýrlands skal fara eins og fyrir vegsemd Ísraelsmanna – segir Drottinn allsherjar.

⁴Á þeim degi mun vegsemd Jakobs verða lítilfengleg og fitan á holdi hans rýrna. ⁵Þá mun fara líkt og þegar kornskurðarmaður safnar kornstöngum og armleggur hans afsníður öxin, og eins og þegar öx eru tínd í Refaím-dal. ⁶Eftirtíningur skal eftir verða af þeim, eins og þegar olíuviður er skekinn, tvö eða þrjú ber efst í lafinu, fjögur eða fimm á greinum aldintrésins – segir Drottinn, Ísraels Guð.

⁷Á þeim degi mun maðurinn mæna til skapara síns og augu hans líta til Hins heilaga í Ísrael. ⁸Eigi mun hann þá mæna á ölturun, handaverk sín, né líta til þess, er finger hans hafa gjört, hvorki til aséranna né sólsúlnanna.

⁹Á þeim degi munu hinar víggirtu borgir hans verða sem yfirgefnir staðir Amoríta og Hevíta, er þeir fyrirlétu, þá er þeir hrukku undan Ísraelsmönnum, og landið skal verða að auðn, ¹⁰því að þú hefir gleymt Guði hjálpræðis þíns og eigi minnst þess hellubjargsins, sem er hæli þitt.

Vegna þess að þú plantar yndislega garða og setur þar niður útlenda gróðurkvistu, ¹¹ræktar garð þinn á daginn og lætur á morgnana útsæði þitt blómgast,^a skal uppskeran bregðast á degi hins banvæna sárs og hinna ólæknandi kvala.

Árásarmenn reknir á flóttu

¹²Heyr gný margra þjóða – þær gnýja sem gnýr hafsins.

Heyr dyn þjóðflokka – þeir dynja eins og dynur mikilla vatnsfalla. ¹³Þjóðflokkarnir dynja eins og dynur margra vatnsfalla.

En Drottinn hastar á þá, og þá flýja þeir langt burt. Þeir tvístrast eins og sáðir á hólum fyrir vindi, eins og rykmökkur fyrir stormi.

¹⁴Að kveldi er þar skelfing, áður en morgnar eru þeir allir á burt. Þetta er hlutskipti þeirra, er oss ræna, og örlög þeirra, er frá oss rupla.

Sendimönnum Eþíópíukonungs svarað

18

¹Vei landi vængjaþytsins, hinumegin Blálands fljóta, ²er gjörir út sendimenn yfir hafð og í reyrbátum yfir vötnin.

Farið, þér hröðu sendiboðar, til hinna hávöxnu og gljáandi þjóðar, til lýðsins, sem hræðilegur var þegar frá upphafi vega sinna, til hinnar afar sterku þjóðar, sem allt treður undir fótum sér, um hvernar land fljótin renna: ³Allir þér, sem heimskringluna byggðið og á jörðu búið, skuluð sjá, þegar merkið er reist á fjöllum, og hlusta, þegar blásið er í lúðurinn. ⁴Því að svo hefir Drottinn sagt við mig:

Ég vil halda kyrru fyrir og horfa á frá bústað mínum, meðan loftið er glóandi í sólskininu, meðan döggin er mikil í breiskjuhita kornskurðartímans.

⁵Áður en uppskeran kemur, þegar blómgunin er á enda og blómið verður að fullvöxnu vínberi, heggur hann vínviðargreinarnar af með sniðlinum, og frjóangana stýfir hann,

^a Hér mun átt við kanverska trúarsíði, sem þekktir eru í Tammusar– og Adonisdýrkun.

sníður þá af. ⁶Allir saman skulu þeir gefnir verða ránfuglum fjallanna og dýrum jarðarinnar. Ránfuglarnir skulu sitja á þeim sumarlangt og öll dýr jarðarinnar halda sig þar þegar vetrar.

⁷Á þeim tíma skulu gjafir verða færðar Drottni allsherjar frá hinum hávaxna og gljáandi lýð, frá lýðnum, sem hræðilegur var þegar frá upphafi vega sinna, frá hinni afar sterku þjóð, sem allt treður undir fótum sér, um hveirrar land fljótin renna, – til þess staðar, þar sem nafn Drottins hersveitanna er, til Síonfjalls.

Dómsorð um Egyptaland

19

¹Spádómur um Egyptaland.

Sjá, Drottinn ekur á léttfæru skýi og kemur til Egyptalands. Þá skjálfa goð Egyptalands fyrir honum og hjörtu Egypta bráðna í brjóstum þeirra.

²Ég æsi Egypta í gegn Egyptum, svo að bróðir skal berjast við bróður, vinur við vin, borg við borg og ríki við ríki. ³Hyggindi Egypta munu þá verða örþrota, og ráðagjörðir þeirra ónýti ég. Þeir munu leita fréttar hjá goðum sínum, hjá galdramönnum, þjónustuöndum og spásagnaröndum.

⁴Ég vil selja Egypta harðráðum drottinara á vald, og grimmur konungur skal ríkja yfir þeim – segir hinn alvaldi, Drottinn allsherjar.

⁵Vötnin í sjónum munu þverra og fljótið grynast og þorna upp. ⁶Árkvíslnar munu fúlna, fljót Egyptalands þverra og þorna, reyr og sef visna. ⁷Engjarnar fram með Níl, á sjálfum Nílarbökkunum, og öll sáðlönd við Níl þorna upp, eyðast og hverfa. ⁸Þá munu fiskimennirnir andvarpa og allir þeir sýta, sem öngli renna í Níl, og þeir, sem leggja net í vötn, munu örvilnast.

⁹Þeir, sem vinna hörinn, munu standa ráðþrota, kembangarkonurnar og vefarnir blikna.

¹⁰Stoðir landsins skulu brotnar verða sundur, allir þeir, sem vinna fyrir kaup, verða hugdaprir.

¹¹Höfðingjarnir í Sóan eru tómir heimskingjar, ráðspekin hjá hinum vitrustu ráðgjöfum Faraós orðin að flónsku. Hvernig dirfist þér að segja við Faraó: „Ég er sonur vitringanna og kominn af fornkonungunum,“? ¹²Hvar eru nú vitringar þínir? Þeir ættu nú að segja þér, og mega vita, hverja fyrirætlan Drottinn allsherjar hefir með Egyptaland.

¹³Höfðingjarnir í Sóan standa eins og afglappar, höfðingjarnir í Nóf eru á talar dregnir. Þeir sem eru hyrningarsteinar ættkvísla Egyptalands, hafa leitt það á glapstigu. ¹⁴Drottinn hefir byrjað þeim sundlunaranda, svo að þeir valda því, að Egyptaland er á reiki í öllum fyrirtækjum sínum, eins og drukinn maður reikar innan um spýju sína.

¹⁵Ekkert heppnast Egyptalandi, hvorki það sem höfuð eða hali, pálmakvistur eða sefstrá taka sér fyrir að gjöra.

Egyptar munu snúa sér til Guðs

¹⁶Á þeim degi munu Egyptar verða sem konur, þeir munu skelfast og hræðast reidda hönd Drottins allsherjar, er hann reiðir gegn þeim. ¹⁷Þá skal Egyptalandi standa ótti af Júdalandi. Í hvert sinn sem á það er minnst við þá munu þeir skelfast, vegna ráðs þess, er Drottinn allsherjar hefir ráðið gegn þeim.

¹⁸Á þeim degi munu fimm borgir í Egyptalandi mæla á kanverska tungu og sverja hlýðni Drottni allsherjar. Skal ein þeirra kallast Bær réttvísinnar.

¹⁹Á þeim degi mun vera altari handa Drottni í miðju Egyptalandi og merkissteinn handa Drottni við landamærin. ²⁰Það skal vera til merkis og vitnisburðar um Drottin allsherjar í Egyptalandi. Þegar þeir hrópa til Drottins undan kúgurunum, mun hann senda þeim fulltingjara og forvígismann, er frelsar þá. ²¹Drottinn mun kunnur verða Egyptalandi, og Egyptar munu þekkja Drottin á þeim degi. Þeir munu dýrka hann með sláturförnum og matförnum og vinna Drottni heit og efna þau. ²²Og Drottinn mun slá Egyptaland, slá og græða, og þeir munu snúa sér til Drottins, og hann mun bænheyra þá og græða þá.

²³Á þeim degi skal vera brautarvegur frá Egyptalandi til Assýríu, og Assýringar skulu koma til Egyptalands og Egyptar til Assýríu, og Egyptar munu tilbiðja ásamt Assýringum.

²⁴Á þeim degi munu þessir þrír taka saman, Ísrael, Egyptaland og Assýría, og vera blessun á jörðinni miðri. ²⁵Drottinn allsherjar blessar þá og segir:

Blessuð sé þjóð mín Egyptar, verkið handa minna Assýría og arfleifð mín Ísrael!

Bandalag við Egypta fordæmt

20

¹Árið sem yfirhershöfðinginn kom til Asdód, sendur af Sargon Assýríukonungi, og herjaði á Asdód og vann hana, – ²í það mund talaði Drottinn fyrir munn Jesaja Amozsonar á þessa leið:

Far og leys hærusekkinn af lendum þér og drag skó þína af fótum þér.

Og hann gjörði svo og gekk fáklæddur og berfættur. ³Og Drottinn mælti:

Eins og Jesaja þjónn minn hefir gengið fáklæddur og berfættur í þrjú ár sem tákn og fyrirburður um Egyptaland og Bláland, ⁴svo skal Assýríukonungur færa burt bandingjana frá Egyptalandi og útlagana frá Blálandi, bæði unga og gamla, fáklædda og berfætta, með bera bakhlutina, Egyptum til smánar. ⁵Þá munu þeir skelfast og skammast sín vegna Blálands, er þeir reiddu sig á, og Egyptalands, er þeir stærðu sig af. Og þeir, sem búa á þessari strönd, munu segja á þeim degi: „Svo er þá komið fyrir þeim, er vér reiddum oss á og flýðum til í von um hjálp til þess að frelsast undan Assýríukonungi! Hversu megum vér þá sjálfir komast undan?“

Fall Babýlonar

21

¹Spádómur um öræfin við hafið.

Eins og fellibyljir í suðurlandinu geysist það áfram, það kemur úr öræfunum, úr hinu hræðilega landi. ²Hörð tíðindi hafa mér birt verið: „Ránsmenn ræna, hermenn herja! Áfram, Elamítar! Gjörð umsát, Meðiumenn! Ég gjöri enda á öllum andvörpum.“

³Þess vegna skjálfa lendar mínar, þess vegna hremma sárir verkir mig, eins og hríðir jóðsjúka konu. Ég engist saman, svo að ég heyri ekkert, ég er svo agndofa, að ég sé ekkert. ⁴Hjarta mitt er ringlað, skelfing er skyndilega yfir mig komin. Nú er nóttin, sem ég jafnan hefi þráð, orðin mér að skelfingu. ⁵Borðin eru sett fram og ábreiðurnar breiddar á hvílubekkina, etið er og drukkið. „Rísið upp, þjóðhöfðingjar! Smyrjið skjölduna!“

⁶Svo sagði Drottinn við mig: „Far þú og nem staðar á sjónarhólnum og seg, hvað þú sér. ⁷Og sjáir þú menn á reið, tvo reiðmenn, annan ríðandi á asna, hinn á úlfalda, þá legg þú hlustirnar við.“

⁸En ég kallaði: „Æ, Drottinn, á ég að standa allan daginn á sjónarhól og vera á varðbergi nótt eftir nótt?“

⁹En sjá, þá komu menn ríðandi, tveir reiðmenn. Og þeir tóku til orða og sögðu: „Fallin, fallin er Babýlon, og allar goðalíkneskjur hennar liggja sundur brotnar á jörðinni.“

¹⁰Kramda og þreskta þjóðin mín, það sem ég hefi heyrt af Drottni allsherjar, Guði Ísraels, það hefi ég kunngjört yður.

Um Edómíta

¹¹Spádómur um Dúma.

Það er kallað til mín frá Seír: „Vökumaður, hvað líður nóttinni? Vökumaður, hvað líður nóttinni?“

¹²Vökumaðurinn svarar: „Morgunninn kemur, og þó er nótt. Ef þér viljið spyrja, þá komið aftur og spyrjið.“

Spádómur um kaupmannalestir Araba

¹³Spádómur um Arabíu.

Takið náttstað í kjarrinu að kveldi, þér kaupmannalestir Dedansmanna!^a ¹⁴Komið út með vatn á móti hinum þyrstu, þér sem búið í Temalandi! Færið brauð flóttamönnunum! ¹⁵Því þeir flýja undan sverðunum, undan brugðnu sverði, undan bendum boga, undan þunga ófriðarins. ¹⁶Því að svo hefir Drottinn sagt við mig:

^a Staðir þeir, sem getið er, eru í norður- og suðvesturhluta Arabíuskagans. Íbúar voru margir farandkaupmenn, og lýst er hættum þeim, er að þeim steðja vegna árása Assýríumanna.

Áður en eitt ár er liðið, eins og ár kaupamanna eru talin, skal öll vegsemd Kedars að engu verða, ¹⁷og leifarnar, sem eftir verða af bogum Kedarínga kappi, munu verða teljandi, því að Drottinn, Ísraels Guð, hefir sagt það.

Dómsorð um Jerúsalem

22

¹Spádómur um Sjóna-dalinn. Hvað kemur að þér, að allt fólk þitt skuli vera stigið upp á húspökin, ²þú ofkætisfulli, hávaðasami bær, þú glaummikla borg? Menn þínir, sem fallnir eru, hafa ekki fallið fyrir sverði né beðið bana í orustum. ³Höfðingjar þínir lögðu allir saman á flóttu, voru handteknir án þess skotið væri af boga. Allir menn þínir, er náðust, voru handteknir hver með öðrum, þótt þeir hefðu flúið langt burt.

⁴Þess vegna segi ég: „Látið mig einan, ég vil gráta beisklega. Gjörð mér eigi ónæði með því að hugga mig yfir eyðingu dóttur þjóðar minnar.“

⁵Því að dagur skelfingar, undirokunar og úrræðaleysis var kominn frá hinum alvalda, Drottni allsherjar, í Sjóna-dalnum.^a

Múrar voru brotnir niður, óhljóðin heyrðust til fjalla. ⁶Elam tók örvamælinn, ásamt mönnuðum vögnum og hestum, og Kír tók hlífar af skjöldum. ⁷Þínir fegurstu dalir fylltust hervögnum, og riddarar tóku sér stöðu fyrir borgarhliðunum. ⁸Og hann tók skýluna burt frá Júda.

Á þeim degi skyggndist þú um eftir herbúnaðinum í Skógarhúsinu, ⁹og þér sáuð, að veggskörðin voru mörg í Davíðsborg. Og þér söfnuðuð vatninu í neðri tjörninni, ¹⁰tölduð húsín í Jerúsalem og rifuð húsín til þess að treysta með múrvegginn. ¹¹Og þér bjugguð til vatnstæðu milli múrveggjanna tveggja fyrir vatnið úr gömlu tjörninni. En að honum, sem þessu veldur, gáfuð þér eigi gætur, og til hans, sem hagaði þessu svo fyrir löngu, lituð þér ekki.

¹²Á þeim degi kallaði hinn alvaldi, Drottinn allsherjar, menn til að gráta og kveina, til að reyta hár sitt og gyrðast hærusekk. ¹³En sjá, hér er gleði og glaumur, naut drepín, sauðum slátrað, kjöt etið, vín drukkið: „Etum og drekkum, því á morgun deyjum vér!“

¹⁴Opinberun Drottins allsherjar hljómar í eyrum mínum: „Sannlega skuluð þér eigi fá afplánað þessa misgjörð áður en þér deyið,– segir hinn alvaldi, Drottinn allsherjar.

Um tvo hirðmenn

¹⁵Svo mælti hinn alvaldi, Drottinn allsherjar: Far þú og gakk til þessa dróttseta, hans Sébna, er forstöðu veitir húsi konungsins:

¹⁶Hvað hefir þú hér að gjöra? Og hvern átt þú hér, er þú lætur höggva þér hér gröf? Þú sem höggva lætur gröf handa þér á háum stað og lætur grafa handa þér legstað í berginu. ¹⁷Sjá, Drottinn varpar þér burt, maður! Hann þrífur fast í þig, ¹⁸vefur þig saman í böggul og þeytir þér sem sopp út á víðan vang. Þar skalt þú deyja og þar skulu þínir dýrlegu

^{aa} Kaflinn á við árás Assýringa á Jerúsalem (*dóttur þjóðar minnar*, 4.v.). Elamítar og Kírverjar (6.v.) voru málaliðar í her Assýríu. *Þínir fegurstu dalir* (7.v.) er dalverpin umkringis Jerúsalem en *Sjónadalur* (Sýnadalur) Hinnomssonardalur, suðvestur af Jerúsalem. Önnur tímsasetning er hugsanleg (587 f.Kr.).

vagnar vera, þú sem ert húsi Drottins þíns til svívirðu! ¹⁹Ég hrindi þér úr stöðu þinni, og úr embætti þínu skal þér steipt verða.

²⁰En á þeim degi mun ég kalla þjón minn, Eljakím Hilkíason. ²¹Ég færi hann í kyrtíl þinn og gyrði hann belti þínu og fæ honum í hendur vald þitt. Hann skal verða faðir Jerúsalembúa og Júdaniðja. ²²Og lykilinn að húsi Davíðs legg ég á herðar honum. Þegar hann lýkur upp, skal enginn læsa; þegar hann læsir, skal enginn upp ljúka. ²³Ég rek hann eins og nagla á haldgóðan stað, og hann skal verða veglegt hásæti fyrir hús föður síns. ²⁴En hengi allur þungi föðurættar hans sig á hann með niðjum sínum og skyldmennum, öll smákerin, eigi aðeins skálarnar, heldur og öll leirkerin, ²⁵þá mun naglinn – það eru orð Drottins allsherjar, – sem rekinn var á haldgóðum stað, jafnskjótt láta undan, brotna og detta niður, og byrðin, sem á honum hékk, skal sundur molast, því að Drottinn hefir talað það.

Dómsorð um borgir Föníkíumanna

23

¹Spádómar um Týrus.

Kveinið, þér Tarsisknerrir,^a því að hún er í eyði lögð! Ekkert hús þar frammar, ekkert til að fara inn í! Frá Kýpur berst þeim sú fregn.

²Verið hljóðir, þér íbúar eyborgarinnar, sem full var af kaupmönnum frá Sídon, er yfir hafið fara, ³og dró að sér Síkor-sað og Nílarkorn yfir hin miklu höf og var kaптún þjóðanna!

⁴Fyrirverð þig, sæborgin Sídon, því særinn segir: „Eigi hefi ég verið jóðsjúkur og eigi fætt, og eigi hefi ég fóstorað yngismenn né uppalið meyjar.“ ⁵Þegar fregnin kemur til Egyptalands, munu þeir skelfast af fregninni um Týrus.

⁶Farið yfir til Tarsis og kveinið, þér íbúar eyborgarinnar. ⁷Er þetta glaummikla borgin yðar, sem rekur uppruna sinn fram til fornaldar daga og stikað hefir langar leiðir til þess að taka sér bólfestu? ⁸Hver hefir ályktað svo um Týrus, um hana, sem ber höfuðdjásnið, þar sem kaupmennirnir voru höfðingjar og verslunarmennirnir tignustu menn á jörðu? ⁹Drottinn allsherjar hefir ályktað þetta til þess að ósæma allt hið dýrlega skraut og lægja alla hina tignustu menn á jörðu.

¹⁰Flæð yfir land þitt eins og Nílfljótið, Tarsisdóttir, engir flóðgarðar eru frammar til.

¹¹Drottinn rétti hönd sína út yfir hafið, skelfdi konungsríki. Hann bauð að gjöreyða varnarvirki Kanaans. ¹²Hann sagði: Þú skalt aldrei frammar leika af kæti, þú spjallaða mey, Sídon dóttir. Statt upp og far yfir til Kýprus; þú skalt ekki heldur finna þar hvíld.

¹³Sjá land Kaldea, það er þjóðin, sem orðin er að engu. Assýringar hafa fengið það urðarköttum. Þeir reistu vígturna sína, rifu niður hallirnar, gjörðu landið að rústum.

¹⁴Kveinið, þér Tarsis-knerrir, því að varnarvirki yðar er lagt í eyði.

¹⁵Á þeim dögum skal Týrus gleymast í sjötíu ár, eins og um daga eins konungs. En að liðnum sjötíu árum mun fara fyrir Týrus eins og segir í skækjukvæðinu:

^a Verslunarstórveldi Föníkíumanna (Kanverja) náði allt til Spánar (Tarsis).

¹⁶ Tak gígjuna, far um alla borgina,

þú gleymda skækja!

Leik fagurlega, syng hátt,

svo að eftir þér verði munað!

¹⁷ Að liðnum þeim sjötíu árum mun Drottinn vitja Týrusar. Mun hún þá aftur fá skækjulaun sín og hórast með öllum konungsríkjum veraldarinnar, þeim sem á jörðinni eru; ¹⁸ en aflafé hennar og skækjulaun skulu helguð verða Drottni. Það skal ekki verða lagt í sjóð eða geymt, því að þeir, sem búa frammi fyrir augliti Drottins, skulu fá aflafé hennar sér til fæðslu og saðningar og sæmilegs klæðnaðar.

Um efsta dag

Jörðin eyðist á efsta degi

24

¹ Sjá, Drottinn tæmir jörðina og eyðir hana, hann umhverfir ásjónu hennar og tvístrar íbúum hennar.

² Eitt gengur yfir prest og alþýðu, yfir húsbónda og þjón, yfir húsfreyju og þernu, yfir seljanda og kaupanda, yfir lánsala og lánþega, yfir okrarann og skuldunaut hans. ³ Jörðin skal verða altæmd og gjörsamlega rænd, því að Drottinn hefir talað þetta.

⁴ Jörðin viknar og kiknar, heimur bliknar og kiknar, tignarmenni lýðsins á jörðu blikna.

⁵ Jörðin vanhelgast undir fótum þeirra, er á henni búa, því að þeir hafa brotið lögin, brjálað boðorðunum og rofið sáttmálann eilífa. ⁶ Þess vegna eyðir bölvun jörðinni og íbúar hennar gjalda fyrir það. Þess vegna farast íbúar jarðarinnar af hita, svo að fátt manna er eftir orðið.

⁷ Vínberjalögurinn sýtir, vínviðurinn visnar, nú andvarpa allir þeir sem áður voru af hjarta glaðir.

⁸ Gleðihljóð bumbnanna er þagnað, hávaði hinna glaðværu hættur, gleðiómur gígjunnar þagnaður. ⁹ Menn sitja ekki syngjandi að vındrykkju, þeim sem drekka áfengan drykk, finnst hann beiskur.

¹⁰ Borgirnar eru lagðar í eyði, öll hús lokuð, svo að ekki verður inn komist. ¹¹ Á strætunum er harmakvein af vinskortinum, öll gleði er horfin, fögnuður landsins flúinn.

¹² Auðnin ein er eftir í borginni, borgarhliðin eru mölbrotin. ¹³ Því að á jörðinni miðri, á meðal þjóðanna, skal svo fara sem þá er olíuviður er skekinn, sem við eftirtíning að loknum vínberjalestri.

Gleði á hjálpræðistið

¹⁴Þeir hefja upp raust sína og fagna. Yfir hátign Drottins gjalla gleðiópin í vestri.
¹⁵Vegsamið þess vegna Drottin á austurvegum, nafn Drottins, Ísraels Guðs, á ströndum hafsins!

¹⁶Frá ysta jaðri jarðarinnar heyrðum vér lofsöngva: „Dýrð sé hinum réttláta!“

Efsti dagur dóms

En ég sagði: „Æ, mig auman! Æ, mig auman! Vei mér!“

Ránsmenn ræna, ránum ránsmenn ræna. ¹⁷Geigur, gröf og gildra koma yfir þig, jarðarbúi.

¹⁸Sá sem flýr undan hinum geigvæna gný, fellur í gröfina, og sá sem kemst upp úr gröfinni, festist í gildrunni, því að flóðgáttirnar á hæðum ljúkast upp og grundvöllur jarðarinnar skelfur.

¹⁹Jörðin brestur og gnestur, jörðin rofnar og klofnar, jörðin riðar og iðar. ²⁰Jörðin skjógrar eins og drukinn maður, henni svipar til og frá eins og vökuskýli.^a Misgjörð hennar liggur þungt á henni, hún hnígur og fær eigi risið upp framar.

²¹Á þeim degi mun Drottinn vitja hers hæðanna á hæðum og konunga jarðarinnar á jörðu. ²²Þeim skal varpað verða í gryfju, eins og fjötruðum bandingjum, og þeir skulu byrgðir verða í dýflissu. Eftir langa stund skal þeim hegnt verða. ²³Þá mun mánninn fyrirverða sig og sólin blygðast sín, því að Drottinn allsherjar sest að völdum á Síonfjalli og í Jerúsalem, og fyrir augliti öldunga hans mun dýrð ljóma.

Þjóðirnar taka sinnaskiptum

25

¹Drottinn, þú ert minn Guð! Ég vil vegsama þig, lofa nafn þitt! Þú hefir framkvæmt furðuverk, löngu ráðin ráð, trúfesti og sannleika.

²Þú hefir gjört bæi að grjóthrúgu, víggirtar borgir að hruninni rúst. Hallir óvinanna eru eigi framar bæir, þær skulu aldrei verða reistar aftur. ³Þess vegna munu harðsnúnar þjóðir heiðra þig og borgir ofríkisfullra þjóða óttast þig.

⁴Þú varst vörn lítilmagnans, vörn hins vesala í nauðum hans, skjól í skúrunum, hlíf í hitanum. Þótt andgustur ofríkismannanna sé eins og kuldaskúrir, ⁵glaumkæti óvinanna eins og sólarbreiskja í ofpurri, þá sefar þú sólarbreiskjuna með skugganum af skýinu, og sigursöngur ofríkismannanna hljóðnar.

^a Kofi vökumanns á akri.

Dauðinn afmáður

⁶Drottinn allsherjar mun á þessu fjalli búa öllum þjóðum veislu með krásum, veislu með dreggjavíni, mergjuðum krásum og skírðu dreggjavíni. ⁷Og hann mun afmá á þessu fjalli skýlu þá, sem hylur alla lýði, og þann hjúp, sem breiddur er yfir allar þjóðir.

⁸Hann mun afmá dauðann að eilífu, og hinn alvaldi Drottinn mun þerra tárin af hverri ásjónu, og svívirðu síns lýðs mun hann burt nema af allri jörðinni, því að Drottinn hefir talað það.

⁹Á þeim degi mun sagt verða: „Sjá, þessi er vor Guð, vér vonuðum á hann, að hann mundi frelsa oss. Þessi er Drottinn, vér vonuðum á hann. Fögnum og gleðjumst yfir hjálpræði hans!“

Gegn Móab

¹⁰Hönd Drottins mun hvíla yfir þessu fjalli, en Móab verða fótum troðinn þar sem hann er, eins og hálmur er troðinn niður í haugpolli. ¹¹Og hann mun breiða út hendur sínar niðri í pollinum, eins og sundmaður gjörir til þess að taka sundtökin. En hann mun lægja dramb hans þrátt fyrir brögð handa hans. ¹²Vígi þinna háu múra mun hann að velli leggja, steypa því niður og varpa til jarðar, ofan í duftið.

Þakkarsöngur fátækra

26

¹Á þeim degi mun þetta kvæði sungið verða í Júdalandi:

Vér eigum rammgerva borg. Hjálpræði sitt gjörir hann að múrum og varnarvirki.

²Látið upp hliðin, svo að réttlátur lýður megi inn ganga, sá er trúnaðinn varðveitir ³og hefir stöðugt hugarfar. Þú veitir ævarandi frið, því að þeir treysta á þig.

⁴Treystið Drottni æ og ætíð, því að Drottinn, Drottinn er eilíft bjarg.

⁵Hann niðurlægir þá, sem byggja á hæðum. Háreistu borginni steypir hann niður, hann steypir henni til jarðar og leggur hana í duftið.

⁶Fætur troða hana niður, fætur fátækra, iljar umkomulausra.

Fæðingarhríðir nýrrar aldar

⁷Vegur hins réttláta er sléttur, götu hins réttláta ryður þú. ⁸Já, á vegi dóma þinna, Drottinn, væntum vér þín; þitt nafn og þína minning þráir sála vor.

⁹Af hjarta þrái ég þig á næturnar, já, með andanum í brjósti mínu skima ég eftir þér.

Þegar dómur þínir birtast á jörðu, þá læra byggjendur jarðríkis réttlæti.

¹⁰Sé hinum óguðlegu sýnd vægð, læra þeir eigi réttlæti. Þá fremja þeir órétt í því landi, þar sem réttlæti skal ríkja, og gefa ekki gætur að hátign Drottins.

¹¹Drottinn, hönd þín er á lofti, en þeir sjá það ekki. Lát þá sjá vandlæti þitt lýðsins vegna og blygðast sín, já, eldur eyði óvinum þínum.

¹²Drottinn, veit þú oss frið, því að þú hefir látið oss gjalda allra vorra verka.

¹³Drottinn, Guð vor, aðrir drottinnar en þú höfðu fengið yfirráð yfir oss, en nú viljum vér eingöngu lofa þitt nafn.

¹⁴Dauðir lifna ekki, vofur rísa ekki upp. Þú vitjaðir þeirra og eyddir þeim og afmáðir alla minningu um þá.

¹⁵Þú hefir gjört þjóðina stóra, Drottinn, þú hefir gjört þjóðina stóra, þú hefir gjört þig dýrlegan, þú hefir fært út öll takmörk landsins. ¹⁶Drottinn, í neyðinni leituðu þeir þín, þeir stundu upp andvörpum, er þú hirtir þá.

¹⁷Eins og þunguð kona, sem komin er að því að fæða, hefir hríðir og hljóðar í harmkvælum sínum, eins vorum vér fyrir þínu augliti, Drottinn! ¹⁸Vér vorum þungaðir, vér höfðum hríðir en þegar vér fæddum, var það vindur. Vér höfum eigi aflað landinu frelsis, og heimsbúar hafa eigi fæðst.

¹⁹Menn þínir, sem dánir eru, skulu lifna, lík þeirra rísa upp.

Vaknið og hefjið fagnaðarsöng, þér sem búið í duftinu, því að döggin þín er dögг ljóssins, og jörðin skal fæða þá, sem dauðir eru.

²⁰Gakk þú, þjóð mín, inn í herbergi þitt og lyk aftur dyrunum á eftir þér. Fel þig skamma hríð, uns reiðin er liðin hjá. ²¹Því sjá, Drottinn gengur út frá aðseturstað sínum til þess að hegna íbúum jarðarinnar fyrir misgjörðir þeirra. Jörðin mun birtast láta blóðið, sem á henni hefir verið úthellt, og hún mun ekki lengur hylja þá, sem á henni hafa myrtir verið.

Skrímsl heimsendis

27

¹Á þeim degi mun Drottinn með hinu harða, mikla og sterka sverði sínu hegna Levjatan, hinum flughraða dreka, Levjatan, hinum bugðótta dreka, og bana sjóskrímslinu.

Víngarðslíking

²Á þeim degi skuluð þér kveða um hinn yndislega víngarð:

³Ég, Drottinn, er vörður hans, ég vökva hann á hverri stundu. Ég gæti hans nótt og dag, til þess að enginn vinni þar spell.

⁴Mér er ekki reiði í hug, en finni ég þyrna og pistla ræðst ég á þá og brenni þá til ösku – ⁵nema menn leiti hælir hjá mér og gjöri frið við mig, gjöri frið við mig.

Sekt lýðsins afplánuð

⁶Á komandi tímum mun Jakob festa rætur, Ísrael blómgast og frjóvgast, og þeir munu fylla jarðarkringluna með ávöxtum.

⁷Hefir Drottinn lostið lýðinn annað eins högg og það, er hann lýstur þá, sem lustu hann? Eða hefir Ísrael myrtur verið, eins og banamenn hans eru myrtir?

Jesaja

⁸Með því að reka lýðinn frá þér, með því að láta hann frá þér, hegnir þú honum. Hann hreif hann burt með hinum hvassa vindi sínum, þegar austanstormurinn geisaði. ⁹Þess vegna verður misgjörð Jakobs með því afplánuð og með því er synd hans algjörlega burt numin, að hann lætur alla altarissteinana verða sem brotna kalksteina, svo að asérurnar og sólsúlurnar rísa ekki upp framar.

Heimsborgin fellur

¹⁰Hin víggirta borg er komin í eyði, eins og mannauður og yfirgefinn áfangastaður í eyðimörkinni. Kálfar ganga þar á beit og liggja þar og bíta þar kvisti. ¹¹Þegar greinarnar þorna, eru þær brotnar, konur koma og kveikja eld við þær. Því að hún var óvitur þjóð, fyrir því getur hann, sem skóp hana, ekki verið henni miskunnsamur, og hann, sem myndaði hana, ekki verið henni líknsamur.

Heill efsta dags

¹²Á þeim degi mun Drottinn slá kornið úr axinu, allt í frá straumi Efrats til Egyptalandsár, og þér munuð saman tíndir verða einn og einn, Ísraelsmenn!

¹³Á þeim degi mun blásið verða í mikinn lúður, og þá munu þeir koma, hinir töpuðu í Assýríu og hinir burtreknu í Egyptalandi, og þeir munu tilbiðja Drottin á fjallinu helga í Jerúsalem.

Um Ísrael og Júda

Blótveislur á Samaríuhæð

28

¹Vei hinum drembilega höfuðsveig drykkjurútanna í Efraím, hinu bliknandi blómi, hinni dýrlegu prýði, sem stendur á hæðinni í frjósama dalnum hinna vindrukknu.

²Sjá, sterk og voldug hetja kemur frá Drottni. Eins og haglskúr, fárviðri, eins og dynjandi, streymandi regn í helliskúr varpar hann honum til jarðar með hendi sinni.

³Fótum troðinn skal hann verða, hinn drembilegi höfuðsveigur drykkjurútanna í Efraím.

⁴Og fyrir hinu bliknandi blómi, hinni dýrlegu prýði, sem stendur á hæðinni í frjósama dalnum, skal fara eins og árfíkju, er þroskast fyrir uppskeru: Einhver kemur auga á hana og gleypir hana óðara en hann hefir náð henni.

⁵Á þeim degi mun Drottinn allsherjar vera dýrlegur höfuðsveigur og prýðilegt höfuðdjásn fyrir leifar þjóðar sinnar ⁶og réttlætisandi þeim, er í dómum sitja, og styrkleikur þeim, er bægia burt ófriðnum að borghliðum óvinanna.

Gegn vantrúarprestum og spámönnum

⁷En einnig hérna reika menn af víni og skjögra af áfengum drykkjum. Prestar og spámenn reika af áfengum drykkjum, eru ruglaðir af víni, skjögra af áfengum drykkjum. Þá svimar í vitrunum sínum og allt hringsnýst fyrir þeim í úrskurðum þeirra. ⁸Því að öll borð eru full af viðbjóðslegri spýju, enginn blettur hreinn eftir.

⁹„Hverjum þykist spámaðurinn vera að kenna visku og hvern ætlar hann að fræða með boðskap sínum? Erum vér nývandir af mjólkinni og nýteknir af brjóstunum? ¹⁰Alltaf að skipa og skipa, skipa og skipa – skamma og skamma, skamma og skamma – ýmist þetta, ýmist hitt.“

¹¹Já, með stamandi vörum og annarlegri tungu mun hann láta tala til þessarar þjóðar, ¹²hann sem sagði við þá: „Þetta er hvíldin – ljáið hinum þreytta hvíld! – Hér er hvíldarstaður.“

En þeir vildu ekki heyra. ¹³Fyrir því mun orð Drottins láta svo í eyrum þeirra: „Skipa og skipa, skipa og skipa – skamma og skamma, skamma og skamma – ýmist þetta, ýmist hitt,“ að þeir steypist aftur á bak og beinbrotni, festist í snörunni og verði teknir.

Hið undarlega verk Guðs

¹⁴Heyrið því orð Drottins, þér spottsamir menn, þér sem drottnið yfir fólki því, sem býr í Jerúsalem.

¹⁵Þér segið: „Vér höfum gjört sáttmála við dauðann og samning við Hel. Þó að hin dynjandi svipa ríði yfir, þá mun hún eigi til vor koma, því að vér höfum gjört lygi að hæli voru og falið oss í skjóli svikanna.“

¹⁶Fyrir því segir hinn alvaldi Drottinn svo:

Sjá, ég legg undirstöðustein á Síon, traustan stein, óbifanlegan, ágætan hornstein. Sá sem trúir, er eigi óðlátur.

¹⁷Ég gjöri réttinn að mælivað og réttlætið að mælilóði. Og haghlrið skal feykja burt hæli lyginna og vatnsflóð skola burt skjólinu. ¹⁸Sáttmáli yðar við dauðann skal rofinn verða og samningur yðar við Hel eigi standa. Þá er hin dynjandi svipa ríður yfir, skuluð þér sundurmarðir verða af henni. ¹⁹Í hvert sinn, sem hún ríður yfir, skal hún hremma yður, því að á hverjum morgni ríður hún yfir, nótt sem nýtan dag. Og það skal verða skelfingin ein að skilja boðskapinn.

²⁰Hvílan mun verða of stutt til þess að maður fái rétt úr sér, og ábreiðan of mjó til þess að maður fái skýlt sér með henni.

²¹Drottinn mun standa upp, eins og á Perasímfjalli, hann mun reiðast, eins og í dalnum hjá Gíbeon. Hann mun vinna verk sitt, hið undarlega verk sitt, og framkvæma starf sitt, hið óvanalega starf sitt.

²²Látið nú af spottinu, svo að fjötrar yðar verði ekki enn harðari, því að ég hefí heyrt af hinum alvalda, Drottni allsherjar, að fastráðið sé, að eyðing komi yfir land allt.

Allt hefir sinn tíma

²³Hlustið á og heyrið mál mitt! Hyggið að og heyrið orð mín!

²⁴Hvort plægir plógmaðurinn í sífellu til sáningar, ristir upp og herfar akurland sitt?

²⁵Hvort mun hann eigi, þegar hann hefir jafnað moldina að ofan, sælda þar kryddi og sá kúmeni, setja hveiti niður í raðir, bygg á tilteknum stað og speldi^a í útjaðarinn? ²⁶Guð hans kennir honum hina réttu aðferð og leiðbeinir honum.

²⁷Eigi er krydd þreskt með þreskisleða né vagnhjóli velt yfir kúmen, heldur er kryddblómið barið af með þúst og kúmen með staf.

²⁸Mun neyslukorn mulið sundur? Nei, menn halda ekki stöðugt áfram að þreskja það og keyra eigi vagnhjól sín né hesta yfir það, menn mylja það eigi sundur.

²⁹Einnig þetta kemur frá Drottni allsherjar. Hann er undursamlegur í ráðum og mikill í vísdómi.

^a Korntegund (triticum spelta).

Eins og í draumsýn bjargast Jerúsalem

29

¹Æ, Ariel, Ariel,^a þú borg, þar sem Davíð sló herbúðum! Bætið ári við þetta ár, lát hátíðirnar fara sinn hring, ²þá þrengi ég að Ariel, og hún skal verða hryggð og harmur, og hún skal verða mér sem Ariel.

³Ég vil setja herbúðir allt í kringum þig, umlykja þig með varðmönnum og reisa hervirki í móti þér. ⁴Þú skalt tala lágrí röddu upp úr jörðinni, og orð þín hljóma dimmum rómi úr duftinu. Rödd þín skal vera sem draugsrödd úr jörðinni og orð þín hljóma sem hvískur úr duftinu.

⁵En mergð fjandmanna þinna skal verða sem moldryk og mergð ofbeldismannanna sem fjúkandi sáðir. Það skal verða skyndilega, á einu augabragði.

⁶Hennar skal verða vitjað af Drottni allsherjar með reiðarþrumu, landskjálfta og miklum gný, fellibyljum, stormviðri og eyðandi eldsloga.

⁷Eins og í draumsýn um nótt, þannig mun fara fyrir mergð allra þeirra þjóða, sem herja á Ariel, og öllum þeim, sem herja á hana og hervirki hennar og þrengja að henni. ⁸Og eins og þegar hungraðan mann dreymir að hann eti, en vaknar svo jafnhungraður, og eins og þegar þyrstan mann dreymir að hann drekki, en vaknar svo örmagna og sárþyrstur, svo skal fara fyrir mergð allra þeirra þjóða, er herja á Sionfjall.

Guð lokar augum manna

⁹Fallið í stafi og undrist, gjörið yður sjónlausa og verið blindir! Gjörist drukknir, og þó ekki af víni, reikið, og þó ekki af áfengum drykk. ¹⁰Því að Drottinn hefir úthellt yfir yður svefnsemi–anda og aftur lukt augu yðar – spámennina – og brugðið hulu yfir höfuð yðar – þá sem vitranir fá.

¹¹Öll opinberun er yður sem orðin í innsiglaðri bók. Sé hún fengin þeim, sem kann að lesa, og sagt: „Les þú þetta,“ þá segir hann: „Ég get það ekki, því að hún er innsigluð.“

¹²En sé bókin fengin þeim, sem eigi kann að lesa, og sagt: „Les þú þetta,“ þá segir hann: „Ég er ekki læs.“

Ónýtar guðsþjónustur

¹³Drottinn sagði:

Með því að þessi lýður nálgast mig með munni sínum og heiðrar mig með vörum sínum, en fjarlægir hjarta sitt langt í burt frá mér, og með því að ótti þeirra fyrir mér er manna boðorð, lærð utan bókar, ¹⁴sjá, fyrir því mun ég enn fara undursamlega með þennan lýð, undursamlega og undarlega. Speki spekinganna skal komast í þrot og hyggindi hyggindamannanna fara í felur.

^a *Ariel* merkir sennilega *altariseldstö Guðs*, þ.e. Jerúsalem.

Guði afneitað

¹⁵Vei þeim, sem leggjast djúpt til þess að dylja áform sín fyrir Drottni og fremja verk sín í myrkrinu og segja: „Hver sér oss? Hver veit af oss?“

¹⁶Hvílík fásinna! Eða skal meta að jöfnu leirinn og smiðinn, svo að verkið geti sagt um meistaran: „Hann hefir eigi búið mig til,“ og smíðin geti sagt um smiðinn: „Hann kann ekki neitt?“

Hinir fátæku munu fagna

¹⁷Eftir skamma hríð skal Líbanonskógur verða að aldingarði og aldingarður talinn verða kjarrskógur. ¹⁸Á þeim degi skulu hinir dauðu heyra rituð orð, og augu hinna blindu skulu sjá út úr dimmunni og myrkrinu. ¹⁹Þá mun aukast gleði hinna auðmjúku yfir Drottni, og hinir fátækustu meðal manna munu fagna yfir Hinum heilaga í Ísrael. ²⁰Því að ofbeldismenn eru ekki framar til og spottarar undir lok liðnir, og allir þeir upprættir, er ranglæti iðka, ²¹þeir er sakfella menn fyrir rétti og leggja snörur fyrir þá, er vanda um á þingum, og blekkja hina saklausu með hégóma.

²²Fyrir því segir Drottinn, hann er frelsaði Abraham, svo um Jakobs hús: Jakob skal eigi framar þurfa að blygðast sín og ásjóna hans eigi framar blikna. ²³Því að þegar niðjar hans sjá verk handa minna á meðal sín, munu þeir helga nafn mitt, þeir munu helga Hinn heilaga, Jakobs Guð, og óttast Ísraels Guð. ²⁴Þá munu hinir andlega villtu átta sig og hinir þverúðarfullu láta sér segjast.

Mælt gegn bandalagi við Egypta

30

¹Vei hinum þverúðugu börnum – segir Drottinn. Þau taka saman ráð, er eigi koma frá mér, og gjöra bandalag, án þess að minn andi sé með í verki, til að hlaða synd á synd ofan. ²Þau gjöra sér ferð suður til Egyptalands án þess að leita minna atkvæða, til að leita sér hælís hjá Faraó og fá sér skjól í skugga Egyptalands.

³En hælið hjá Faraó skal verða yður til skammar og skjólið í skugga Egyptalands til smánar!

⁴Látum höfðingja lýðsins vera í Sóan og sendimenn hans komast alla leið til Hanes!^a ⁵Þeir munu allir skammast sín fyrir þá þjóð, sem eigi hjálpar þeim, er að engu liði verður og til engrar hjálpar, heldur eingöngu til skammar og háðungar.

Gjafir sendar til Egyptalands

⁶Spádómur um dýr Suðurlandsins.

Um torfæru-land og angistar, þar sem ljónynjur og ljón, eiturormar og flugdrekar hafast við, flytja þeir auðæfi sín á asna- og fjársjóðu sína á úlfaldakryppum til þeirrar þjóðar, sem eigi hjálpar þeim.

^a *Sóan* og *Hanes*: borgir sunnan og austan Nílarósa.

⁷Liðveisla Egyptalands er fánýt og einskis virði. Fyrir því kalla ég það: Stórgortarinn, er eigi hefst að.

Lýðurinn hafnar kenningunni en Guð bíður og vonar

⁸Far nú og rita það á spjald hjá þeim og letra það í bók, svo að það á komandi tímum verði til vitnisburðar ævinlega. ⁹Því að þetta er þrjóskur lýður, lygin börn, börn sem eigi vilja heyra kenningu Drottins. ¹⁰Þau segja við sjáendur: „Þér skuluð eigi sjá sýnir,“ og við vitranamenn: „Þér skuluð eigi birta oss sannleikann. Sláið oss heldur gullhamra og birtið oss blekkingar. ¹¹Farið út af veginum, beygið út af brautinni, komið Hinum heilaga í Ísrael burt frá augliti voru.“

¹²Fyrir því segir Hinn heilagi í Ísrael svo: Sökum þess að þér hafnið þessu orði, en reiðið yður á ofríki og andhælissskap og styðjist við það, ¹³fyrir því skal þessi misgjörð verða yður eins og veggjarkafli, sem bungar út á háum múrvegg og kominn er að hruni. Skyndilega og að óvörum hrynur hann. ¹⁴Og hann brotnar sundur, eins og þegar leirker er brotið, vægðarlaust mölvað, svo að af molunum fæst eigi svo mikið sem leirbrot til að taka með eld af arni eða til að ausa með vatni úr pró.

¹⁵Svo hefir hinn alvaldi Drottinn, Hinn heilagi í Ísrael, sagt:

Fyrir afturhvarf og rósemi skuluð þér frelsaðir verða, í þolinmæði og trausti skal styrkur yðar vera.

En þér vilduð það ekki ¹⁶og sögðuð: „Nei, á hestum skulum vér þjóta, – fyrir því skuluð þér flýja! – „og á léttum reiðskjótum skulum vér ríða, – fyrir því skulu þeir vera léttir á sér, sem elta yður!

¹⁷Eitt þúsund skal flýja fyrir ógnunum eins manns, fyrir ógnunum fimm manna skuluð þér flýja, uns eftirleifar yðar verða sem vitastöng á fjallstindi og sem hermerki á hól.

¹⁸En Drottinn bíður þess að geta miskunnað yður og heldur kyrru fyrir, uns hann getur líknað yður. Því að Drottinn er Guð réttlætis. Sælir eru allir þeir, sem á hann vona.

Opinberun hinstu daga

¹⁹Já, þú lýður í Sion, þú sem býr í Jerúsalem, grát þú eigi án afláts. Hann mun vissulega miskunna þér, þegar þú kallar í neyðinni, hann mun bænheyra þig, þegar hann heyrir til þín.

²⁰Drottinn mun gefa yður neyðarbrauð og þrengingarvatn. En hann, sem kennir þér, mun þá eigi framar fela sig, heldur munu augu þín líta hann, ²¹og eyru þín munu heyra þessi orð kölluð á eftir þér, þá er þér víkið til hægri handar eða vinstri: „Hér er vegurinn! Farið hann!“

²²Þá munuð þér óhrein telja hin silfurlögðu skurðgoð yðar og hin gullbúnu líkneski yðar. Þú munt burt snara þeim eins og einhverri viðurstygð, þú munt segja við þau: „Burt hédan.“

²³Þá mun hann regn gefa sæði því, er þú sáir í akurland þitt, og brauð af gróðri akurlandsins; kjarngott og kostmikið mun það vera; fénaður þinn mun á þeim degi ganga í víðlendum grashaga. ²⁴Uxarnir og asnarnir, sem akurinn erja, skulu eta saltan

fóðurblanding, sem hreinsaður hefir verið með varpskóflu og varpkvísl. ²⁵Á hverju háu fjalli og á hverri gnæfandi hæð munu vatnslækir fram fljóta á hinum mikla mannfallsdegi, þegar turnarnir hrynja. ²⁶Þá mun tungsljósið verða sem sólarljós, og sólarljósið sjöfaldast, eins og sjö daga ljós, þann dag er Drottinn bindur um sár þjóðar sinnar og græðir hennar krömdu undir.

Drottinn bardagahetjan sigrar kúgarann

²⁷Sjá, nafn Drottins kemur úr fjarlægð. Reiði hans bálar og þykkan reykjarmökk leggur upp af. Heiftin freyðir um varir hans og tunga hans er sem eyðandi eldur. ²⁸Andgustur hans er sem ólgandi vatnsfall, það er tekur manni í háls. Hann mun drifta þjóðirnar í sáldi eyðingarinnar og leggja þjóðunum í munn bitil þann, er leiðir þær afvega.

²⁹Þá munuð þér syngja ljóð, eins og aðfaranótt hátíðar, og hjartans gleði á yður vera, eins og þegar gengið er með hljóðpípum upp á fjall Drottins til hellubjargs Ísraels.

³⁰Þá mun Drottinn heyra láta hina hátignarlegu raust sína og láta sjá til sín, þegar hann reiðir ofan armlegg sinn í brennandi reiði, með eyðandi eldslogum, með helliskúrum, steypihríðum og hagléljum. ³¹Já, fyrir raustu Drottins mun Assýría skelfast, er hann lýstur hana með sprota sínum. ³²Og í hvert sinn sem refsivölur sá, er Drottinn reiðir á lofti uppi yfir henni, kemur niður, mun heyrast bumbuhljóð og gígjussláttur, og með því að sveifla hendinni mun hann berjast gegn þeim.

³³Brennslugróf er þegar fyrir löngu undirbúin, hún er og gjörð handa konunginum. Hann hefir gjört eldstæðið í henni djúpt og vítt, hann ber að mikinn eld og við. Andgustur Drottins kveikir í því, eins og brennisteinsflóð.

Enn gegn bandalagi við Egypta

31

¹Vei þeim, sem fara suður til Egyptalands í liðsbón, sem reiða sig á hesta og treysta á vagna, af því að þeir séu margir, og á riddara, af því að fjöldinn sé mikill, en líta ekki til Hins heilaga í Ísrael og leita ekki Drottins. ²En hann er líka ráðspakur og lætur ógæfuna yfir koma og tekur ekki orð sín aftur. Hann rís upp í móti húsi illvirkjanna og í móti hjálparliði misgjörðamannanna.

³Egyptar eru menn, en enginn Guð, hestar þeirra eru hold, en eigi andi. Þegar Drottinn réttir út hönd sína, hrasar liðveitandinn og liðþeginn fellur, svo að þeir farast allir hver með öðrum.

Jerúsalem bjargast undan Assýríu

⁴Svo hefir Drottinn við mig sagt:

Eins og ljónið eða ljónskálfurinn urrar yfir bráð sinni, þegar hjarðmannahóp er stefnt saman á móti honum, og hann hrædist ekki köll þeirra og lætur ekki hugfallast við háreysti þeirra, eins mun Drottinn allsherjar ofan stíga til þess að herja á Síonfjall og hæð þess.

⁵Eins og fuglar á flökti, eins mun Drottinn allsherjar vernda Jerúsalem, vernda hana og frelsa, vægja henni og bjarga.

⁶Hverfið aftur, þér Ísraelsmenn, til hans, sem þér eruð horfnir svo langt í burtu frá. ⁷Því að á þeim degi munu þeir hver og einn hafna silfurgoðum sínum og gullgoðum, er sekar hendur yðar hafa gjört handa yður.

⁸Assýría skal fyrir sverði falla, en ekki fyrir manna sverði. Sverð skal verða henni að bana, en ekkert mannssverð. Hún mun undan sverði flýja og æskumenn hennar verða ánaðugir. ⁹Og bjarg hennar mun farast af ótta og höfðingjar hennar flýja í ofboði undan merkinu. Svo segir Drottinn, sem hefir eld sinn á Síon og arin sinn í Jerúsalem.

Spekiyrði um réttlátt ríki

32

¹Þegar konungurinn ríkir með réttlæti og höfðingjarnir stjórna með réttvísi, ²þá verður hver þeirra sem hlé fyrir vindi og skjól fyrir skúrum, sem vatnslækir í öræfum, sem skuggi af stórum hamri í vatnslausu landi. ³Þá eru augu hinna sjáandi eigi afturlukt, og þá hlusta eyru þeirra, sem heyrandi eru. ⁴Hjörtu hinna gálausu munu læra hyggindi og tunga hinna mállausu tala liðugt og skýrt. ⁵Þá verður heimskinginn eigi framar kallaður göfugmenni og hinn undirföruli eigi sagður veglyndur.

⁶Heimskinginn talar heimsku og hjarta hans býr mönnum ógæfu, með því að hann breytir óguðlega og talar villu gegn Drottni, lætur hinn hungraða vera svangan og gefur eigi þyrstum manni vatnsdrykk.

⁷Vopn hins undirförla eru skaðvænleg. Hann hugsar upp pretti til þess að koma hinum umkomulausa á kné með lygaræðum, og það jafnvel þótt hinn fátæki sanni rétt sinn. ⁸En göfugmennin hefir göfugleg áform og stendur stöðugur í því, sem göfuglegt er.

Ógn og von hinstu daga

⁹Þér áhyggjulausu konur, standið upp og heyrið raust mína! Þér ugghlausu dætur, gefið gaum að ræðu minni:

¹⁰Eftir ár og daga skulu þér hinar ugghlausu skelfast, því að vínberjatekjan bregst og aldintekja verður engin.

¹¹Hræðist, þér hinar áhyggjulausu! Skelfist, þér hinar ugghlausu! Farið af klæðum og verið naktar, gyrðið hærusekk um lendar yðar, ¹²berið yður hörmulega vegna akranna, vegna hinna yndislegu akra, vegna hins frjósama vínviðar, ¹³vegna akurlendis þjóðar minnar þar sem vaxa munu þyrnar og þistlar, já vegna allra glaðvæðarhúsanna í hinni glaummiklu borg! ¹⁴Því að hallirnar munu verða mannauðar og hávaði borgarinnar hverfa. Borgarhæðin og varðturninn verða hellar um aldur og ævi, skógarösnum til skemmtunar og hjörðum til hagbeitar – ¹⁵uns úthellt verður yfir oss anda af hæðum. Þá skal eyðimörkin verða að aldingarði og aldingarður talinn verða kjarrskógur, ¹⁶réttvísinn festa byggð í eyðimörkinni og réttlætið taka sér bólfestu í aldingarðinum.

¹⁷Og ávöxtur réttlætisins skal vera friður, og árangur réttlætisins rósemi og öruggleiki að eilífu. ¹⁸Þá skal þjóð mín búa í heimkynni friðarins, í hífylum öruggleikans og í rósömum

bústöðum. ¹⁹En hegla mun þegar skógurinn hrynur og borgin steypist. ²⁰Sælir eruð þér, sem alls staðar sáið við vötn og látið uxa og asna ganga sjálfala.

Harðstjórum steyp, ríki Guðs stofnað

33

¹Vei þér, sem eyðir, og hefir þó sjálfur eigi fyrir eyðingu orðið, sem rænir, og hefir þó eigi rændur verið! Þegar þú hefir lokið eyðingunni, skalt þú fyrir eyðingu verða, þegar þú ert hættur að ræna, skalt þú rændur verða.

²Drottinn, ver þú oss líknsamur! Vér vonum á þig. Ver þú styrkur vor á hverjum morgni og hjálpræði vort á neyðarinnar tíma.

³Fyrir hinum dynjandi gny flýja þjóðirnar. Þegar þú rís upp, tvístrast heiðingjarnir. ⁴Þá mun herfangi verða safnað, eins og þegar engisprettur eru að tína, menn munu stökkva á það, eins og þegar jarðvargar stökkva.

⁵Hár er Drottinn, því að hann býr á hæðum, hann fyllir Síon réttindum og réttlæti.

⁶Örugga tíma skalt þú hljóta, gæfufjársoð átt þú í visku og þekkingu. Ótti Drottins er auður lýðsins.

⁷Sjá, kapparnir kveina úti fyrir, friðarboðarnir gráta beisklega. ⁸Þjóðvegirnir eru eyðilagðir, mannaferðir hættar. Menn rjúfa sáttmálann, fyrirvíta vitnin og virða náungann vettugi.

⁹Landið sýtir og visnar, Líbanon blygðast sín og skrælnar, Saronsléttan er orðin eins og eyðimörk, Basan og Karmel fella laufið.

¹⁰Nú vil ég upp rísa, segir Drottinn, nú vil ég láta til mín taka, nú vil ég hefjast handa.

¹¹Þér gangið með hey og alið hálm, andgustur yðar er eldur, sem eyða mun sjálfum yður.

¹²Þjóðirnar munu brenndar verða að kalki, þær munu verða sem upphöggðir þyrnar, sem brenndir eru í eldi.

¹³Heyrið, þér sem fjarlægir eruð, hvað ég hef gjört, og sjáið, þér sem nálægir eruð, kraft minn!

¹⁴Syndararnir í Síon eru hræddir, skelfing hefir gagntekið guðleysingjana: „Hver af oss má búa við eyðandi eld, hver af oss má búa við eilíft bál?“

¹⁵Sá sem fram gengur réttvíslega og talar af hreinskilni, sá sem hafnar þeim ávinningi, sem fenginn er með ofríki, sá sem hristir mútugjafir af höndum sér, sá sem byrgir fyrir eyru sín til þess að heyra eigi morð ráðin, sá sem afturlykur augum sínum til þess að horfa eigi á það, sem illt er, ¹⁶hann skal búa uppi á hæðunum. Hamraborgirnar skulu vera vígi hans, brauðið skal verða fært honum og vatnið handa honum skal eigi þverra.

¹⁷Augu þín skulu sjá konunginn í ljóma sínum, þau skulu horfa á víðáttumikið land.

¹⁸Hjarta þitt mun hugsa til skelfingartímans: Hvar er nú sá, er silfrið taldi? Hvar er sá, er vó það? Hvar er sá, sem taldi turnana?

¹⁹Þú skalt ekki framar sjá hina ofstopafullu þjóð, sem talar svo óglögg mál, að ekki verður numið, og svo óskilmerkilega tungu, að enginn fær skilið.

²⁰Lít þú á Síon, borg samfunda vorra! Augu þín skulu horfa á Jerúsalem, bústaðinn örugga, tjaldið, sem eigi er flutt úr stað, hælum þess eigi kippt upp og ekkert af stögum þess slitið. ²¹Nei, hinn máttki, Drottinn, er þar oss til varnar, eins og fljót og breið vatnsföll, þar sem engin róðrarskip geta gengið og engin tignarleg langskip um farið.

²²Drottinn er vor dómari, Drottinn er vor löggjafi, Drottinn er vor konungur, hann mun frelsa oss.

²³Stögin eru slök hjá þér, þau halda ekki siglunni í skorðum og geta eigi þanið út seglið.

Þá skal mikilli bráð og herfangi skipt verða, jafnvel haltir menn skulu ræna. ²⁴Og enginn borgarbúi mun segja: „Ég er sjúkur.“ Fólkið, sem þar býr, hefir fengið fyrirgefning misgjörða sinna.

Himinninn vefst saman eins og bókfell

34

¹Gangið nær, þér þjóðir, að þér megið heyra!

Hlýðið til, þér lýðir!

Heyri það jörðin og allt, sem á henni er, jarðarkringlan og allt, sem á henni vex!

²Drottinn er reiður öllum þjóðunum og gramur öllum þeirra her. Hann hefir vígt þær dauðanum og ofurselt þær til slátrunar. ³Vegnum mönnum þeirra er burt kastað, og hrævadaunn stígur upp af líkum þeirra, og fjöllin renna sundur af blóði þeirra.

⁴Allur himinsins her hjaðnar, og himinninn vefst saman eins og bókfell. Allur hans her hrynur niður, eins og lafið fellur af vínviði og visin blöð af fíkjutré.

⁵Sverð mitt hefir drukkið sig drukkið á himnum, nú lýstur því niður til dóms yfir Edóm, þá þjóð, sem ég hefi vígt dauðanum. ⁶Sverð Drottins er alblóðugt, löðrandi af feiti, af blóði lamba og kjarnhafra, af nýrnamör úr hrútum, því að Drottinn heldur fórnarveislu í Bosra og slátrun mikla í Edómland. ^a

⁷Villinautin hníga með þeim, og ungneytin með uxunum. Land þeirra flýtur í blóði, og jarðvegurinn er löðrandi af feiti. ⁸Því að nú er hefndardagur Drottins, endurgjaldsárið, til að reka réttar Síonar.

⁹Lækirnir skulu verða að biki og jarðvegurinn að brennisteini, landið skal verða að brennandi biki. ¹⁰Það skal eigi slokkna nætur né daga, reykurinn af því skal upp stíga um aldur og ævi. Það skal liggja í eyði frá einni kynslóð til annarrar, enginn maður skal þar um fara að eilífu.

¹¹Pelíkanar og stjörnuhegrar skulu fá það til eignar, náttuglur og hrafnar búa þar. Hann mun draga yfir það mælivað auðnarinnar og mællólð aleyðingarinnar.

¹²Tignarmenn landsins kveðja þar eigi til konungskosningar, og allir höfðingjarnir verða að engu.

^a Sjá athugasemd við Jes. 63.6.

¹³Í höllunum munu þyrnar upp vaxa og klungrar og þistlar í víggirtum borgunum. Það mun verða sjakalabæli og strútsfuglagerði. ¹⁴Urðarkettir og sjakalar skulu koma þar saman og skógartröll mæla sér þar mót. Næturgryllan ein skal hvílast þar og finna sér þar hæli.

¹⁵Stökkormurinn skal búa sér þar hreiður og klekja þar út, verpa þar eggjum og unga þeim út í skugganum. Gleður einar skulu flykkjast þar hver til annarrar.

¹⁶Leitið í bók Drottins og lesið: Ekkert af þessum dýrum vantar, ekkert þeirra saknar annars. Því að munnur Drottins hefir svo um boðið, og það er andi hans, sem hefir stefnt þeim saman. ¹⁷Hann hefir sjálfur kastað hlutum fyrir þau, og hönd hans hefir skipt landinu milli þeirra með mælivað. Þau munu eiga það um aldur og ævi og búa þar frá einni kynslóð til annarrar.

Hinir endurleystu koma aftur

35

¹Eyðimörkin og hið þurra landið skulu gleðjast, öræfin skulu fagna og blómgast sem lilja.

²Þau skulu blómgast rikulega og fagna af unaði og gleði. Vegsemd Líbanons skal veitast þeim, þrýði Karmels og Sarons. Þau skulu fá að sjá vegsemd Drottins og þrýði Guðs vors.

³Stælið hinar máttvana hendur, styrkið hin skjögrandi kné! ⁴Segið hinum ístöðulausu: „Verið hughraustir, óttist eigi! Sjá, hér er Guð yðar! Hefndin kemur, endurgjald frá Guði! Hann kemur sjálfur og frelsar yður.“

⁵Þá munu augu hinna blindu upp lúkast og opnast eyru hinna dauðu. ⁶Þá mun hinn halti léttast sem hjörtur og tunga hins mállausa fagna lofsyngjandi, því að vatnslindir spreitta upp í eyðimörkinni og lækir á öræfunum.

⁷Sólbrunnar auðnir skulu verða að tjörnum og þurrar lendur að uppsprettum. Þar sem sjakalar höfðust áður við, í bælum þeirra, skal verða gróðrarreitir fyrir sef og reyr.

⁸Þar skal verða braut og vegur. Sú braut skal kallast brautin helga. Enginn sem óhreinn er, skal hana ganga. Hún er fyrir þá eina. Enginn sem hana fer, mun villast, jafnvel ekki fíráðlingar. ⁹Þar skal ekkert ljón vera, og ekkert glefsandi dýr skal þar um fara, eigi hittast þar. En hinir endurleystu skulu ganga þar.

¹⁰Hinir endurkeyptu Drottins skulu aftur hverfa. Þeir koma með fögnuði til Síonar, og eilíf gleði skal leika yfir höfði þeim. Fögnuður og gleði skal fylgja þeim, en hryggð og andvarpan flýja.

*Sögulegir kaflar^a***Frásögur af spámanninum á dögum Sanheríbs Assýríukonungs****36**

¹Svo bar til á fjórtánda ríkisári Hiskía konungs, að Sanheríb Assýríukonungur fór herför gegn öllum víggirtum borgum í Júda og vann þær. ²Þá sendi Assýríukonungur marskálk sinn með miklu liði frá Lakís til Jerúsalem á fund Hiskía konungs. Hann nam staðar hjá vatnstokknum úr efri tjörninni, við veginn út á bleikivöllinn.^b

³Þá gengu þeir út til hans Eljakím Hilkíason dróttseti, Sébna kanslari og Jóak Asafsson ríkisritari. ⁴Og marskálkurinn mælti til þeirra:

„Segið Hiskía: Svo segir hinn mikli konungur, Assýríukonungur: Hvert er það athvarf er þú treystir á? ⁵Er þú ráðgjörir hernað og hyggur þig fullstyrkan til, þá er það munnfleurur eitt. Á hvern treystir þú þá svo, að þú skulir hafa gjört uppreisn í gegn mér? ⁶Sjá, þú treystir á þennan brotna reyrstaf, á Egyptaland, en hann stingst upp í höndina á hverjum þeim, er við hann styðst, og fer í gegnum hana. Slíkur er Faraó Egyptalandskonungur öllum þeim, er á hann treysta. ⁷Og segir þú við mig: ‚Vér treystum á Drottin, Guð vorn,‘ eru það þá ekki fórnarhæðir hans og ölturu, sem Hiskía nam burt, er hann sagði við Júda og Jerúsalem: ‚Fyrir þessu eina altari^c skuluð þér fram falla?‘

⁸Kom til og veðja við herra minn, Assýríukonunginn: Ég skal fá þér tvö þúsund hesta, ef þú getur sett riddara á þá. ⁹Hvernig munt þú þá fá rekið af höndum þér einn höfuðsmann meðal hinna minnstu þjóna herra míns? Og þó treystir þú á Egyptaland vegna hervagnanna og riddaranna! ¹⁰Og hvort mun ég nú hafa farið til þessa lands án vilja Drottins til þess að eyða það? Drottinn sagði við mig: ‚Far þú inn í þetta land og eyð það.‘“

¹¹Þá sögðu þeir Eljakím, Sébna og Jóak við marskálk konungs: „Tala þú við þjóna þína á arameísku, því að vér skiljum hana, en tala eigi við oss á Júda tungu í áheyrn fólksins, sem uppi er á borgarveggnum.“

¹²En marskálkurinn sagði: „Hefir herra minn sent mig til herra þíns eða til þín til þess að flytja þetta erindi? Hefir hann ekki sent mig til þeirra manna, sem þar sitja uppi á borgarveggnum og eiga þann kost fyrir höndum ásamt með yður að eta sinn eiginn saur og drekka þvag sitt?“

¹³Þá gekk marskálkurinn fram og kallaði hárrí röddu á Júda tungu og mælti: „Heyrið orð hins mikla konungs, Assýríukonungs! ¹⁴Svo segir konungurinn: Látið eigi Hiskía tæla yður, því að hann fær ekki frelsað yður. ¹⁵Og látið eigi Hiskía koma yður til að treysta á Drottin með því að segja: ‚Drottinn mun vissulega frelsa oss; þessi borg skal ekki verða Assýríukonungi í hendur seld.‘ ¹⁶Hlustið eigi á Hiskía! Því að svo segir Assýríukonungur: Gjörði frið við mig og gangið mér á hönd, þá skal hver yðar mega eta af sínum vínviði og

^a Sbr. 2. Kon. 18.13–20.19.

^b Sjá skýr. við 2. Kon. 18.17.

^c Þ.e. altarinu í Jerúsalem.

sínu fikjutré og hver yðar drekka vatn úr sínum brunni, ¹⁷þar til er ég kem og flyt yður í annað eins land og yðar land, í kornland og aldinlagar, í brauðland og víngarða. ¹⁸Látið eigi Hiskía ginna yður, er hann segir: „Drottinn mun frelsa oss.“ Hefir nokkur af guðum þjóðanna frelsað land sitt undan hendi Assýríukonungs? ¹⁹Hvar eru guðir Hamatborgar og Arpadborgar? Hvar eru guðir Sefarvaím? Hafa þeir frelsað Samaríu undan minni hendi? ²⁰Hverjir eru þeir af öllum guðum þessara landa, er frelsað hafi lönd sín undan minni hendi, svo að Drottinn skyldi fá frelsað Jerúsalem undan minni hendi?“

²¹En menn þögðu og svöruðu honum engu orði, því að skipun konungs var þessi: „Svarið honum eigi.“

²²En þeir Eljakím Hilkíason dróttseti, Sébna kanslari og Jóak Asafsson ríkisritari gengu á fund Hiskía með sundurrifnum klæðum og fluttu honum orð marskálsins.

37

¹Og er Hiskía konungur heyrði þetta, reif hann klæði sín, huldi sig hærusekk og gekk í hús Drottins. ²En Eljakím dróttseta og Sébna kanslara og prestaöldungana sendi hann klædda hærusekk til Jesaja Amozsonar spámanns, ³og skyldu þeir segja við hann: „Svo segir Hiskía: Þessi dagur er neyðar–, hirtingar– og háðungardagur, því að barnið er komið í burðarliðinn, en krafturinn er enginn til að fæða. ⁴Vera má, að Drottinn, Guð þinn, heyrir orð marskálsins, er sendur er af Assýríukonungi, herra sínum, til að spotta hinn lifandi Guð, og láti hegnt verða þeirra orða, er Drottinn Guð þinn hefir heyrt. En bið þú fyrir leifunum, sem enn eru eftir.“

⁵En er þjónar Hiskía konungs komu til Jesaja, ⁶þá sagði Jesaja við þá:

„Segið svo herra yðar: Svo segir Drottinn: Óttast þú eigi smánaryrði þau, er þú hefir heyrt sveina Assýríukonungs láta sér um munn fara í gegn mér. ⁷Sjá, ég læt hann verða þess hugar, að þegar hann spyr tíðindi, skal hann hverfa aftur heim í land sitt, og þá skal ég láta hann fyrir sverði falla í sínu eigin landi.“

⁸Síðan sneri marskálkurinn aftur og hitti Assýríukonung þar sem hann sat um Líbna, því að hann hafði frétt, að hann væri farinn burt frá Lakís. ⁹Þar kom honum svolátandi fregn af Tírhaka Blálandskonungi: „Hann er lagður af stað til þess að berjast við þig.“ Og er hann heyrði það, gjörði hann sendimenn til Hiskía með þessari orðsending: ¹⁰„Segið svo Hiskía Júdakonungi: Lát eigi Guð þinn, er þú treystir á, tæla þig, er þú hugsar: „Jerúsalem verður eigi seld í hendur Assýríukonungi.“ ¹¹Sjá, þú hefir sjálfur heyrt, hverju Assýríukonungar hafa fram farið við öll lönd, hversu þeir hafa gjöreytt þau, og munt þú þá frelsaður verða? ¹²Hvort hafa guðir þjóðanna, er feður mínir hafa að velli lagt, frelsað þær – Gósan og Haran og Resef og Edenmenn, sem voru í Telassar? ¹³Hvar er nú konungurinn í Hamat og konungurinn í Arpad og konungurinn í Sefarvaímborg, Hena og Íva?“

¹⁴Hiskía tók við bréfinu af sendimönnunum og las það. Síðan gekk hann upp í hús Drottins og rakti það sundur frammi fyrir Drottni. ¹⁵Og Hiskía bað til Drottins og sagði: ¹⁶„Drottinn allsherjar, Guð Ísraels, þú sem situr uppi yfir kerúbunum, þú einn ert Guð yfir öllum konungsríkjum jarðar, þú hefir gjört himin og jörð. ¹⁷Hneig, Drottinn, eyra þitt og heyr! Opna, Drottinn, auga þitt og sjá! Heyr þú öll orð Sanheríbs, er hann hefir sent til að smána með hinn lifandi Guð. ¹⁸Satt er það, Drottinn, að Assýríukonungar hafa gjöreytt

öllum þjóðum og löndum þeirra, ¹⁹og kastað guðum þeirra á eld, því að þeir voru ekki guðir, heldur handaverk manna, stokkar og steinar, svo að þeir gátu gjört þá að engu. ²⁰En Drottinn, Guð vor, frelsa oss nú af hans hendi, svo að öll konungsríki jarðar megi við kannast, að þú, Drottinn, einn ert Guð.“

²¹Þá sendi Jesaja Amozson til Hiskía og lét segja honum: „Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Þar sem þú hefir beðið til mín um hjálp gegn Sanheríb Assýríukonungi, ²²þá er þetta orðið, er Drottinn hefir um hann sagt: Mærin, dóttirin Síon, fyrirlítur þig og gjörir gys að þér, dóttirin Jerúsalem skekur höfuðið á eftir þér. ²³Hvern hefir þú smánað og spottað? Og gegn hverjum hefir þú hafið upp raustina og lyft augum þínum í hæðirnar? Gegn Hinum heilaga í Ísrael! ²⁴Þú hefir látið þjóna þína smána Drottin og sagt: „Með fjölda hervagna minna steig ég upp á hæðir fjallanna, efst upp á Líbanonfjall. Ég hjó hin hávöxnu sedrustré þess og hin ágætu kyprestré þess. Ég braust upp á efsta tind þess, inn í aldinskóginn, þar sem hann var þéttastur. ²⁵Ég gróf til vatns og drakk, og með iljum fóta minna þurrkaði ég upp öll vatnsföll Egyptalands.“

²⁶Hefir þú þá ekki tekið eftir því, að ég hefi ráðstafað þessu svo fyrir löngu og hagað því svo frá öndverðu? Og nú hefi ég látið það koma fram, svo að þú mættir leggja víggirtar borgir í eyði og gjöra þær að eyðilegum grjóthrúgum. ²⁷En íbúar þeirra voru aflvana og skelfdust því og urðu sér til minnkunar. Jurtir vallarins og grængresið varð sem gras á þekjum og í hlaðvarpa.

²⁸Ég sé þig, þegar þú stendur og þegar þú situr, og ég veit af því, þegar þú fer og kemur, svo og um ofsa þinn gegn mér. ²⁹Sökum ofsa þíns í gegn mér og af því að ofmetnaður þinn er kominn mér til eyrna, þá vil ég setja hring minn í nasir þínar og bitil minn í munn þér og færa þig aftur sama veg og þú komst.

³⁰Þetta skaltu til marks hafa: Þetta árið munuð þér eta sjálfsáið korn, annað árið sjálfvaxið korn, en þriðja árið munuð þér sá og uppskera, planta víngarða og eta ávöxtu þeirra. ³¹Og leifarnar af Júda húsi, sem komist hafa undan, skulu að nýju festa rætur að neðan og bera ávöxtu að ofan. ³²Því að frá Jerúsalem munu leifar út ganga og þeir, er undan komust, frá Síonfjalli. Vandlæti Drottins allsherjar mun þessu til vegar koma.

³³Já, svo segir Drottinn um Assýríukonung: Eigi skal hann inn komast í þessa borg, engri ör þangað inn skjóta, engan herskjöld að henni bera og engan virkisvegg hlaða gegn henni. ³⁴Hann skal aftur snúa sömu leiðina, sem hann kom, og inn í þessa borg skal hann ekki koma – segir Drottinn.

³⁵Ég vil vernda þessa borg og frelsa hana, mín vegna og vegna Davíðs þjóns míns.“

³⁶Þá fór engill Drottins og laust hundrað áttatíu og fimm þúsundir manns í herbúðum Assýringa. Og er menn risu morguninn eftir, sjá, þá voru þeir allir liðin lík. ³⁷Þá tók Sanheríb Assýríukonungur sig upp, hélt af stað og sneri heim aftur og sat um kyrrt í Níníve. ³⁸En er hann eitt sinn baðst fyrir í hofi Nísroks, guðs síns, unnu synir hans, Adrammelek og Sareser, á honum með sverði. Þeir komust undan á flóttu til Araratlands, en Asarhaddon sonur hans tók ríki eftir hann.

Veikindi Hiskía konungs

38

¹Um þær mundir tók Hiskía sótt og var að dauða kominn. Þá kom Jesaja Amozson spámaður til hans og sagði við hann: „Svo segir Drottinn: Ráðstafa húsi þínu, því að þú munt deyja og eigi lifa.“

²Þá sneri Hiskía andliti sínu til veggjar, bað til Drottins ³og mælti: „Æ, Drottinn, minnstu þess, að ég hefi gengið fyrir augliti þínu með trúmennsku og einlægu hjarta og gjört það, sem þér er þóknanlegt!“ Og hann grét sáran.

⁴Þá kom orð Drottins, til Jesaja, svolátandi: ⁵„Far og seg Hiskía: Svo segir Drottinn, Guð Davíðs, forföður þíns: Ég hefi heyrt bæn þína og séð tár þín. Sjá, ég vil enn leggja fimmtán ár við aldur þinn. ⁶Og ég vil frelsa þig og þessa borg af hendi Assýríukonungs, og ég mun vernda þessa borg. ⁷Og þetta skalt þú til marks hafa af Drottni, að Drottinn muni efna það, sem hann hefir heitið: ⁸Sjá, ég færi aftur stigskuggann, er með sólinni hefir færst niður á sólskífu Akasar, um tíu stig.“ Og sólin færðist aftur á bak þau tíu stig á sólskífunni, er hún hafði gengið niður.

Þakkarsálmur Hiskía

⁹Sálmur eftir Hiskía konung í Júda, þá er hann hafði verið sjúkur, en var heill orðinn af sjúkleik sínum.

¹⁰Ég sagði: Á hádegi ævi minnar
stend ég við dauðans dyr.

Það sem eftir er ára minna
er ég ofurseldur hliðum Heljar.

¹¹Ég sagði: Ég fæ eigi framár að sjá Drottin
á landi lifenda,
ég fæ eigi framár menn að líta
meðal þeirra sem heiminn byggja.

¹²Bústað mínum er kippt upp og svipt burt frá mér
eins og hjarðmannatjaldi.
Ég hefi undið upp líf mitt eins og vefari.
Hann sker mig frá uppistöðunni.

Þú þjáir mig frá því að dagar og þar til nóttin kemur.

¹³Ég þreyði til morguns.

Öll mín bein voru kramin eins og af ljónshrammi.

Jesaja

Þú þjáir mig frá því að dagar og þar til nóttin kemur.

¹⁴ Ég tísti sem svala

og kurra sem dúfa.

Augu mín mæna til himins.

Drottinn, ég er í nauðum, líkna þú mér.

¹⁵ Hvað á ég að segja? Hann talaði til mín

og efndi sín orð.

Í auðmýkt vil ég ganga alla mína lífdaga,

því minni sálarangist er létt.

¹⁶ Drottinn, af þessu lifa menn,

og í öllu þessu er líf anda míns fylgið,

þú gafst mér heilsuna aftur og lést mig lifna við.

¹⁷ Sjá, til blessunar varð mér hin sára kvöl.

Þú forðaðir lífi mínu

frá gröf eyðingarinnar,

því að þú varpaðir að baki þér

öllum syndum mínum.

¹⁸ Hel vegsamar þig eigi,

dauðinn lofar þig eigi.

Þeir sem niður eru stignir í gröfina

vona eigi á trúfesti þína.

¹⁹ En sá einn lofar þig, sem lifir,

eins og ég í dag.

Feður kunngjöra börnum sínum

trúfesti þína.

²⁰ Drottinn er mitt hjálpræði.

Í húsi Drottins

skulum vér því hreyfa strengina

alla vora lífdaga.

²¹Og Jesaja bauð að taka skyldi fíkjudeig og leggja á kýlið, og mundi honum þá batna.

²²En Hiskía sagði: „Hvað skal ég hafa til marks um það, að ég megi aftur ganga upp í hús Drottins?“

Sendimenn frá Babýlon

39

¹Um þær mundir sendi^a Meródak Baladan Baladansson, konungur í Babýlon, bréf og gjafir til Hiskía, því að hann hafði frétt, að hann hefði verið sjúkur, en væri nú aftur heill orðinn.

²Hiskía fagnaði komu þeirra og sýndi þeim féhirslu sína, silfrið og gullið, ilmjurtirnar og hina dýru olíu og allt vopnabúr sitt og allt, sem til var í fjársjóðum hans. Var enginn sá hlutur í höll Hiskía eða nokkurs staðar í ríki hans, að eigi sýndi hann þeim.

³Þá kom Jesaja spámaður til Hiskía konungs og sagði við hann: „Hvert var erindi þessara manna, og hvaðan eru þeir til þín komnir?“

Hiskía svaraði: „Af fjarlægju landi eru þeir til mín komnir, frá Babýlon.“

⁴Þá sagði hann: „Hvað sáu þeir í höll þinni?“

Hiskía svaraði: „Allt, sem í höll minni er, hafa þeir séð. Enginn er sá hlutur í fjársjóðum mínum, að eigi hafi ég sýnt þeim.“

⁵Þá sagði Jesaja við Hiskía: „Heyr þú orð Drottins allsherjar. ⁶Sjá, þeir dagar munu koma, að allt, sem er í höll þinni, og það, sem feður þínir hafa saman dregið allt til þessa dags, mun flutt verða til Babýlon. Ekkert skal eftir verða – segir Drottinn. ⁷Og nokkrir af sonum þínum, sem af þér munu koma og þú munt geta, munu teknir verða og gjörðir að hirðsveinum í höll konungsins í Babýlon.“

⁸En Hiskía sagði við Jesaja: „Gott er það orð Drottins, er þú hefir talað.“ Því að hann hugsaði: „Farsæld og friður helst þó meðan ég lifi.“

^a Sennilega til þess að fá Hiskía til þátttöku í uppreisn gegn Assýríu (um aldamótin 700 f.Kr.).

Annar hluti

Boðuð endalok herleiðingarinnar

40

¹Huggið, huggið lýð minn! Segir Guð yðar.

²Hughreystið Jerúsalem og boðið henni, að áþján^a hennar sé á enda, að sekt hennar sé goldin, að hún hafi fengið tvöfalt af hendi Drottins fyrir allar syndir sínar!

³Heyr, kallað er:

„Greiðið götu Drottins í eyðimörkinni, ryðjið Guði vorum veg í óbyggðinni!

⁴Sérhver dalur skal hækka, hvert fjall og háls lækka. Hólarnir skulu verða að jafnsléttu og hamrarnir að dalagrundum!

⁵Dýrð Drottins mun birtast, og allt hold mun sjá það, því að munnur Drottins hefir talað það!“

⁶Heyr, einhver segir:

„Kalla þú!“

Og ég svara: „Hvað skal ég kalla?“

„Allt hold er gras og allur yndisleikur þess sem blóm vallarins. ⁷Grasið visnar, blómin fölna, þegar Drottinn andar á þau. Sannlega, mennirnir eru gras.

⁸Grasið visnar, blómin fölna, en orð Guðs vors stendur stöðugt eilíflega.“

⁹Stíg upp á hátt fjall, þú Síon fagnaðarboði! Hef upp raust þína kröftuglega, þú Jerúsalem fagnaðarboði! Hef upp raustina, óttast eigi, seg borgunum í Júda: „Sjá, Guð yðar kemur!“

¹⁰Sjá, hinn alvaldi Drottinn kemur sem hetja, og armleggur hans aflar honum yfirráða. Sjá, endurgjald hans fylgir honum, og fengur hans fer á undan honum.

¹¹Eins og hirðir mun hann halda hjörð sinni til haga, taka unglömbin í faðm sér og bera þau í fangi sínu, en leiða mæðurnar.

Guð skapari er æðsta speki og máttur

¹²Hver hefir mælt vötnin í lófa sínum og stikað himininn með spönn sinni, innilukt duft jarðarinnar í mælikeri og vegið fjöllin á reislu og hálsana á metaskálum?

¹³Hver hefir leiðbeint anda Drottins, hver hefir verið ráðgjafi hans og frætt hann?

¹⁴Hvern hefir hann sótt að ráðum, þann er gæfi honum skilning og kenndi honum leið réttvísinnar, uppfræddi hann í þekkingu og vísaði honum veg viskunnar?

^a Þ.e. herleiðingin til Babýloníu. Hún stóð frá 587 f.Kr. og þar til Kýrus Persakonungur (sbr. Jes. 45.1) leyfði heimför hinna herleiddu til Jerúsalem og Júda 538 f.Kr.

¹⁵Sjá, þjóðirnar eru sem dropi í vatnskjólu og metnar sem ryk á vogarskálum. Sjá, eýlöndunum lyftir hann upp eins og duftkorni. ¹⁶Og Líbanon-skógur hrekkur ekki til eldsneytis og dýrin í honum ekki til brennifórnar.

¹⁷Allar þjóðir eru sem ekkert fyrir honum, þær eru minna en ekki neitt og hégómi í hans augum.

¹⁸Við hvern viljið þér þá samlíkja Guði, og hvað viljið þér taka til jafns við hann?

¹⁹Líkneskið steypir smiðurinn, og gullsmiðurinn býr það slegnu gulli og setur á silfurfestar, ²⁰en sá, sem eigi á fyrir slíkri fórnargjöf, velur sér þann við, er ekki fúni, og leitar að góðum smið, er reist geti svo líkneski, að ekki haggist!

²¹Vitið þér ekkert? Heyrið þér ekki? Hefir yður eigi verið kunngjört það frá upphafi? Hafið þér engan skilning hlotið frá grundvöllun jarðar?

²²Það er hann, sem situr hátt yfir jarðarkringlunni, og þeir, sem á henni búa, eru sem engisprettur. Það er hann, sem þenur út himininn eins og þunna voð og slær honum sundur eins og tjaldi til þess að búa í. ²³Það er hann, sem lætur höfðingjana verða að engu og gjörir drottna jarðarinnar að hégóma. ²⁴Varla eru þeir gróðursettir, varla niðursánir, varla hefir stofn þeirra náð að festa rætur í jörðinni fyrr en hann andar á þá, og þá skrælna þeir upp og stormbylurinn feykir þeim burt eins og hálmleggjum.

²⁵Við hvern viljið þér samlíkja mér, að ég sé honum jafn? Segir Hinn heilagi.

²⁶Hefjið upp augu yðar til hæða og litist um: Hver hefir skapað stjörnur? Hann, sem leiðir út her þeirra með tölu og kallar þær allar með nafni. Sökum mikilleiks kraftar hans og af því að hann er voldugur að afli verður einskis þeirra vant.

²⁷Hví segir þú þá svo, Jakobsætt, og hví mælir þú þá svo, Ísrael: „Hagur minn er hulinn fyrir Drottin, og réttur minn er genginn úr höndum Guði mínum?“

²⁸Veistu þá ekki? Hefir þú ekki heyrt? Drottinn er eilífur Guð, er skapað hefir endimörk jarðarinnar. Hann þreytist ekki, hann lýist ekki, speki hans er órannsakanleg.

²⁹Hann veitir kraft hinum þreytta og gnógan styrk hinum þróttlaus. ³⁰Ungir menn þreytast og lýjast, og æskumenn hníga, ³¹en þeir, sem vona á Drottin, fá nýjan kraft, þeir fljúga upp á vængjum sem ernir. Þeir hlaupa og lýjast ekki, þeir ganga og þreytast ekki.

Guð vekur upp Kýrus konung

41

¹Verið hljóð og hlustið á mig, þér eýlönd. Safni þjóðirnar nýjum kröftum, gangi svo nær og tali máli sínu. Vér skulum eigast lög við.

²Hver hefir vakið upp manninn í austrinu, sem réttlætið kveður til fylgdar?

Hver leggur þjóðir undir vald hans og lætur hann drottna yfir konungum?

Hver gjörir sverð þeirra að moldarryki og boga þeirra sem fjúkandi hálmleggi, ³svo að hann veitir þeim eftirför og fer ósakaður þann veg, er hann aldrei hefir stigið á fæti sínum?

⁴Hver hefir gjört það og framkvæmt? – Hann sem kallaði fram kynþáttu mannanna í öndverðu, ég, Drottinn, sem er hinn fyrsti, og með hinum síðustu enn hinn sami.

⁵Eylöndin sáu það og urðu hrædd, endimörk jarðarinnar skulfu. Þeir þyrptust saman og komu.

Smíðað goðalíkneski

⁶Hver hjálpar öðrum og segir við félaga sinn: „Vertu hughraustur!“

⁷Trésmiðurinn hughreystir gullsmiðinn, koparsmiðurinn járnsmiðinn og segir: „Kveikingin er góð!“ Síðan festir hann goðalíkneskið með nöglum, til þess að það haggist ekki.

Hinir herleiddu hughreystir

⁸En þú Ísrael, þjónn minn, Jakob, sem ég hefi útvalið, þú afsprengi Abrahams ástvinnar míns. ⁹Þú, sem ég þreif frá endimörkum jarðarinnar og kallaði þig frá ystu landsálfum hennar og sagði við þig: „Þú ert þjónn minn, ég hefi útvalið þig og eigi hafnað þér!“

¹⁰Óttast þú eigi, því að ég er með þér. Lát eigi hugfallast, því að ég er þinn Guð. Ég styrki þig, ég hjálpa þér, ég styð þig með hægri hendi réttlætis míns.

¹¹Sjá, allir fjandmenn þínir skulu verða til skammar og háðungar. Sökudólgar þínir skulu verða að engu og tortímast. ¹²Þó að þú leitir að þrætuðólgu þínum, skalt þú ekki finna þá. Þeir sem á þig herja, skulu hverfa og að engu verða. ¹³Því að ég, Drottinn, Guð þinn, held í hægri hönd þína og segi við þig: „Óttast þú eigi, ég hjálpa þér!“

¹⁴Óttast þú eigi, maðurinn þinn Jakob, þú fámenni hópur Ísrael! Ég hjálpa þér, segir Drottinn, og frelsari þinn er Hinn heilagi í Ísrael. ¹⁵Sjá, ég gjöri þig að nýhvesstum þreskisleða, sem alsettur er göddum. Þú skalt þreskja sundur fjöllin og mylja þau í smátt og gjöra hálsana sem sáðir. ¹⁶Þú skalt sáldra þeim, og vindurinn mun feykja þeim og stormbylurinn tvístra þeim. En sjálfur skalt þú fagna yfir Drottni og miklast af Hinum heilaga í Ísrael.

Guð mun láta eyðimörkina blómgast

¹⁷Hinir fátæku og voluðu leita vatns, en finna ekki, tunga þeirra verður þurr af þorsta. Ég, Drottinn, mun bænheyra þá, ég, Ísraels Guð, mun ekki yfirgefa þá.

¹⁸Ég læt ár spretta upp á gróðurlausum hæðum og vatnslindir í dölunum miðjum. Ég gjöri eyðimörkina að vatnstjörnum og þurrlendið að uppsprettum. ¹⁹Ég læt sedrustré, akasiútré, myrtustré og olíutré vaxa í eyðimörkinni, og kýpresviður, álmviður og sortulyngsviður spretta hver með öðrum á sléttunum, ²⁰svo að þeir allir sjái og viti, skynji og skilji, að hönd Drottins hefir gjört þetta og Hinn heilagi í Ísrael hefir því til vegar komið.

Guð deilir á hjáguðina

²¹Berið nú fram málefni yðar, segir Drottinn. Færið fram varnir yðar, segir konungur Jakobsættar.

²²Látum þá koma með málefni sín og kunngjöra oss, hvað verða muni.

Gjörið kunnugt það sem áður var, svo að vér getum hugleitt það! Látið oss heyra, hvað koma á, svo að vér vitum, hvað í vændum er! ²³Gjörið kunnugt, hvað hér eftir muni fram koma, svo að vér megum sjá, að þér eruð guðir! Gjörið annaðhvort af yður gott eða illt, svo að við fáum reynt með okkur og sjón verði sögu ríkari.

²⁴Sjá, þér eruð ekkert og verk yðar ekki neitt! Andstyggilegur er sá, sem yður kýs!

²⁵Ég vakti upp mann í norðri, og hann kom. Frá upprás sólar kallaði ég þann, er ákallar nafn mitt. Hann gengur yfir landstjóra sem leir, eins og leirkerasmiður treður deigulmó.

²⁶Hver hefir kunngjört það frá öndverðu, svo að vér vissum það, eða fyrirfram, svo að vér gætum sagt: „Hann hefir rétt fyrir sér,“? Nei, enginn hefir kunngjört það, enginn látið til sín heyra, enginn hefir heyrt yður segja neitt.

²⁷Ég var hinn fyrsti, sem sagði við Síon: „Sjá, þar kemur það fram!“ og hinn fyrsti, er sendi Jerúsalem fagnaðarboða.

²⁸Ég litast um, en þar er enginn, og á meðal þeirra er ekki neinn, er úrskurð veiti, svo að ég geti spurt þá og þeir svarað mér. ²⁹Sjá, þeir eru allir hégómi og verk þeirra ekki neitt, líkneski þeirra vindur og hjóm.

Ljóð um hinn líðandi þjón Drottins

42

¹Sjá þjón minn, sem ég leiði mér við hönd, minn útvalda, sem ég hefi þóknun á. Ég legg anda minn yfir hann, hann mun boða þjóðunum rétt.

²Hann kallar ekki og hefir ekki háreysti og lætur ekki heyra raust sína á strætunum.

³Brákaðan reyrinn brýtur hann ekki sundur, og dapran hörkveik slökkur hann ekki. Hann boðar réttinn með trúfesti.

⁴Hann daprast eigi og gefst eigi upp, uns hann fær komið inn rétti á jörðu, og fjarlægjar landsálfur bíða eftir boðskap hans.

⁵Svo segir Drottinn Guð, sá er skóp himininn og þandi hann út, sá er breiddi út jörðina með öllu því, sem á henni vex, sá er andardrátt gaf mannfólkinu á jörðinni og lífsanda þeim, er á henni ganga:

⁶Ég, Drottinn, hefi kallað þig til réttlætis og held í hönd þína. Ég mun varðveita þig og gjöra þig að sáttmála fyrir lýðinn og að ljósi fyrir þjóðirnar ⁷til að opna hin blindu augun, til að leiða út úr varðhaldinu þá, er bundnir eru, og úr dýflissunni þá, er í myrkri sitja.

⁸Ég er Drottinn, það er nafn mitt, og dýrð mína gef ég eigi öðrum né lof mitt úthögnum líkneskjum.

⁹Sjá, hinir fyrri hlutir eru fram komnir, en nú boða ég nýja hluti og læt yður heyra þá áður en fyrir þeim vottar.

Lofsöngur um komandi tíma

¹⁰Syngið Drottni nýjan söng, syngið lof hans til endimarka jarðarinnar, þér sjófarendur og allt sem í hafinu er, þér fjarlægjar landsálfur og þeir sem þær byggja!

¹¹Eyðimörkin og borgir hennar og þorpin, þar sem Kedar býr, skulu hefja upp raustina. Fjallabúarnir skulu fagna, æpa af gleði ofan af fjallatindunum! ¹²Þeir skulu gefa Drottni dýrðina og kunngjöra lof hans í fjarlægum landsálfum!

¹³Drottinn leggur af stað sem hetja, elur á hugmóð sínum eins og bardagamaður. Hann kallar, hann lýstur upp herópi, sýnir hetjuskap á óvinum sínum:

¹⁴Ég hefi þagað langan tíma, verið hljóður og stillt mig. Nú mun ég hljóða sem jóðsjúk kona, stynja og standa á öndinni í sama bili.

¹⁵Ég mun sviða fjöllin og hálsana og skrælna láta allar jurtir, er þar vaxa. Ég mun gjöra ár að eyjum og þurrka upp tjarnirnar.

¹⁶Ég mun leiða blinda menn um veg, er þeir ekki rata, færa þá um stigu, sem þeir ekki þekkja. Ég vil gjöra myrkrið fram undan þeim að ljósi og hólótt landið að jafnsléttu.

Þessa hluti mun ég gjöra, og ég hætti eigi við þá.

¹⁷Þeir sem treysta skurðgoðunum, hörfa aftur á bak og verða sér til skammar, þeir sem segja við steipt líkneski: „Þér eruð guðir vorir.“

Guð deilir á þjóðina fyrir blindni

¹⁸Heyrið, þér hinir daufu! Lítið upp, þér hinir blindu, að þér megið sjá!

¹⁹Hver er svo blindur sem þjónn minn og svo daufur sem sendiboði minn, er ég hefi sent? Hver er svo blindur sem trúnaðarmaðurinn og svo blindur sem þjónn Drottins?

²⁰Þú hefir séð margt, en athugar það ekki, eyrun eru opin, en þú heyrir þó ekki.

²¹Fyrir sakir réttlætis síns hefir Drottni þóknast að gjöra kenninguna háleita og vegsamlega. ²²Og þó er þetta rændur og ruplaður lýður, þeir eru allir fjötraðir í gryfjum og byrgðir í myrkvastofum. Þeir eru orðnir að herfangi, og enginn frelsar þá, orðnir að ránsfeng, og enginn segir: „Skilið þeim aftur!“

²³Hver af yður vill hlýða á þetta, gefa því gaum og veita því athygli framvegis?

²⁴Hver hefir framselt Jakob til ráns og fengið Ísrael ræningjum í hendur? Er það ekki Drottinn, hann, sem vér höfum syndgað á móti? Á hans vegum vildu þeir ekki ganga, og hans lögmáli hlýddu þeir ekki. ²⁵Fyrir því jós hann yfir þá brennandi reiði sinni og styrjaldarofsa. Hún bálaðist umhverfis þá, en þeir skildu það eigi, hún brenndi þá, en þeir hugfestu það eigi.

„Óttast þú eigi“

43

¹En nú segir Drottinn svo, sá er skóp þig, Jakobsætt, og myndaði þig, Ísrael:

Óttast þú eigi, því að ég frelsa þig. Ég kalla á þig með nafni, þú ert minn.

²Gangir þú gegnum vötnin, þá er ég með þér, gegnum vatnsföllin, þá skulu þau ekki flæða yfir þig. Gangir þú gegnum eld, skalt þú eigi brenna þig, og loginn skal eigi granda þér. ³Því að ég, Drottinn, er Guð þinn, Hinn heilagi í Ísrael frelsari þinn.

Ég gef Egyptaland í lausnargjald fyrir þig, læt Bláland og Seba í stað þín. ⁴Sökum þess að þú ert dýrmætur í mínum augum og mikils metinn, og af því að ég elska þig, þá legg ég menn í sölurnar fyrir þig og þjóðir fyrir líf þitt.

⁵Óttast þú eigi, því að ég er með þér.

Ég kem með niðja þína úr austri og safna þér saman úr vestri. ⁶Ég segi við norðrið: „Lát fram!“ og við suðrið: „Haltu þeim eigi! Flyt þú sonu mína úr fjarlægð og dætur mínar frá endimörkum jarðarinnar: ⁷sérhvern þann, sem við nafn mitt er kenndur og ég hefi skapað mér til dýrðar, sérhvern þann, er ég hefi myndað og gjört!“

Ádeila á þjóðirnar

⁸Lát nú koma fram lýð þann, sem blindur er, þótt hann hafi augu, og þá menn, sem daufir eru, þótt þeir hafi eyru. ⁹Lát alla heiðingjana safnast í einn hóp og þjóðirnar koma saman.

Hver af þeim getur kunngjört slíkt og látið oss heyra það, er áður er fram komið? Leiði þeir fram votta sína og færi sönnur á mál sitt, svo að menn segi, er þeir heyra það: „Það er satt!“

¹⁰En þér eruð mínir vottar, segir Drottinn, og minn þjónn, sem ég hefi útvalið, til þess að þér skylduð kannast við og trúa mér og skilja, að það er ég einn. Á undan mér hefir enginn guð verið búinn til, og eftir mig mun enginn verða til.

¹¹Ég, ég er Drottinn, og enginn frelsari er til nema ég.

¹²Það var ég, sem boðaði og hjálpaði og kunngjörði, en enginn annar yðar á meðal, og þér eruð vottar mínir – segir Drottinn.

Ég er Guð. ¹³Já, enn í dag er ég hinn sami.

Enginn getur frelsað af minni hendi. Hver vill gjöra það ógjört, sem ég framkvæmi?

Sagt fyrir um fall Babýlonar

¹⁴Svo segir Drottinn, frelsari yðar, Hinn heilagi í Ísrael:

Yðar vegna sendi ég til Babýlon og brýt niður slagbranda hennar. Og gleðilæti Kaldeanna munu snúast í sorgarsöng. ¹⁵Ég, Drottinn, er yðar Heilagi, skapari Ísraels, konungur yðar.

Guð leiðir vatn um eyðimörkina

¹⁶Svo segir Drottinn, hann sem lagði veg yfir hafið og braut yfir hin ströngu vötn, ¹⁷hann sem leiddi út vagna og hesta, herafla og fyrirliða. Þeir liggja þar hver með öðrum og fá eigi risið á fætur, þeir slokknuðu, kulnuðu út sem hörkveikur:

¹⁸Rennið eigi huga til hins umliðna og gefið eigi gætur að því er áður var. ¹⁹Sjá, nú hefi ég nýtt fyrir stafni, það tekur þegar að votta fyrir því – sjáið þér það ekki?

Ég gjöri veg um eyðimörkina og leiði ár um öræfin. ²⁰Dýr merkurinnar, sjakalar og strútsfuglar skulu vegsama mig, því að ég leiði vatn um eyðimörkina og ár um öræfin til þess að svala lýð mínum, mínum útvalda.

²¹Sá lýður, sem ég hefi skapað mér til handa, skal víðfrægja lof mitt.

Ádeila á Ísrael

²²Eigi hefir þú ákallað mig, Jakobsætt, né lagt þig í líma fyrir mig, Ísrael. ²³Þú hefir ekki fært mér sauðkindur þínar í brennifórnir og eigi tignað mig með sláturfórnum þínum. Ég hefi eigi mætt þig með matfórnum né þreytt þig með reykelsi. ²⁴Þú hefir ekki keypt ilmreyr fyrir silfur mér til handa, og þú hefir ekki satt mig á feiti sláturfórna þinna, heldur hefir þú mætt mig með syndum þínum og þreytt mig með misgjörðum þínum.

²⁵Ég, ég einn afmái afbrot þín sjálfs mín vegna og minnst ekki synda þinna.

²⁶Minn mig á, við skulum eigast lög við. Tel þú upp, svo að þú fái réttlætt þig.

²⁷Hinn fyrsti forfaðir^a þinn syndgaði og talsmenn þínir brutu á móti mér. ²⁸Þess vegna vanhelgaði ég hina heilögu höfðingja og ofurseldi Jakobsætt bannfæringunni og Ísrael háðunginni.

Hjálpræðistið fer í hönd

44

¹Heyr þú nú, Jakob, þjónn minn, og Ísrael, sem ég hefi útvalið. ²Svo segir Drottinn, sá er þig hefir skapað og þig hefir myndað frá móðurkviði, hann sem hjálpar þér:

Óttast þú eigi, þjónn minn Jakob, og þú Jesjúrún, sem ég hefi útvalið. ³Því að ég mun ausa vatni yfir hið þyrsta og veita árstraumum yfir þurrlendið. Ég mun úthella anda mínum yfir niðja þína og blessan minni yfir afsprengi þitt.

⁴Þeir skulu spretta upp, eins og gras milli vatna, eins og pílviðir á lækjarbökkum. ⁵Einn mun segja: „Ég heyri Drottni,“ annar mun kalla sig nafni Jakobs, og enn annar rita á hönd sína „Helgaður Drottni,“ og kenna sig við Ísrael.

^a Þ.e. Jakob.

Guð einn

⁶Svo segir Drottinn, konungur Ísraels og frelsari, Drottinn allsherjar:

Ég er hinn fyrsti og ég er hinn síðasti, og enginn Guð er til nema ég.

⁷Hver er sem ég – hann segi frá því og sanni mér það – frá því er ég hóf hina örgömlu þjóð? Látum þá kunngjöra hið ókomna og það sem verða mun!

⁸Skelfist eigi og látið eigi hugfallast. Hefi ég ekki þegar fyrir löngu sagt þér það og boðað það?

Þér eruð vottar mínir: Er nokkur Guð til nema ég? Nei, ekkert annað hellubjarg er til, ég veit af engu öðru.

Háðyrði um hjáguðadýrkun

⁹Þeir sem búa til goðalíkneski, eru hver með öðrum hégóminn einber, og dýrindissmíðar þeirra eru að engu liði. Vottar slíkra guða sjá eigi og vita eigi, til þess að þeir verði sér til skammar.

¹⁰Hver hefir myndað guð og steipt líkneski, til þess að það verði að engu liði? ¹¹Sjá, allir dýrkendur þess munu til skammar verða. Og smiðirnir, þeir eru þó ekki nema menn, – látum þá alla safnast saman og ganga fram, þeir skulu skelfast og til skammar verða hver með öðrum.

¹²Járnsmiðurinn myndar egg á öxina, tekur hana fram við glóð og lagar hana með hömrnum. Hann býr hana til með hinum sterka armlegg sínum. En sveltí hann, þá vanmegnast hann, fái hann ekki vatn að drekka, lýst hann.

¹³Trésmiðurinn strengir mælipráð sinn og markar fyrir með alnum, telgir tréð með hnífum og afmarkar það með sirkli. Og hann býr til úr því mannlíkan, fríðan mann, til þess að búa í húsi. ¹⁴Hann heggur sér sedrustré, tekur steineik eða eik og velur um meðal skógartrjána. Hann gróðursetur furutré, og regnskúrarnar koma vexti í þau. ¹⁵Og maðurinn hefir tréð til eldiviðar, hann tekur nokkuð af því og vermí sig við, hann kveikir eld við það og bakar brauð, en auk þess býr hann til guð úr því og fellur fram fyrir honum. Hann smíðar úr því skurðgoð og knékrýpur því.

¹⁶Helmingnum af trénu brennir hann í eldi. Við þann helminginn steikir hann kjöt, etur steik og verður saddur; hann vermí sig og segir: „Æ, nú hitnar mér, ég sé eldinn.“ ¹⁷En úr afganginum býr hann til guð, skurðgoð handa sér. Hann knékrýpur því, fellur fram og gjörir bæn sína til þess og segir: „Frelsaðu mig, því að þú ert minn guð!“

¹⁸Þeir hafa hvorki skyn né skilning, augu þeirra eru lokuð, svo að þeir sjá ekki, og hjörtu þeirra, svo að þeir skynja ekki. ¹⁹Og þeir hugleiða það eigi, þeir hafa eigi vitsmuni og skilning til að hugsa með sér: „Helmingnum af því brenndi ég í eldi, ég bakaði brauð við glæðurnar, steikti kjöt og át; og svo ætti ég að fara að búa til andstyggilegt líkneski af því, sem afgang er, og falla á kné fyrir trédrumbi!“ ²⁰Þann mann, er sækist eftir ösku, hefir tálldregið hjarta leitt afvega, svo að hann fær eigi borgið lífi sínu. Hann segir ekki við sjálfan sig: „Er það ekki svikatál, sem ég held á í hægri hendi minni?“

Jakobsætt hefir hlotið fyrirgefningu

²¹Minnstu þess, Jakob, og þú Ísrael, því að þú ert þjónn minn. Ég hef skapað þig til að vera þjón minn, þú, Ísrael, munt mér aldrei úr minni líða!

²²Ég hef feykt burt misgjörðum þínum eins og þoku og syndum þínum eins og skýi. Hverf aftur til mín, því að ég frelsa þig.

²³Fagnið, þér himnar, því að Drottinn hefir því til vegar komið, látið gleðilátum, þér undirdjúp jarðarinnar. Hefjið fagnaðarsöng, þér fjöll, skógurinn og öll tré, sem í honum eru, því að Drottinn frelsar Jakob og sýnir vegsemd sína á Ísrael.

Kýrus konungur hinn smurði Drottins

²⁴Svo segir Drottinn, frelsari þinn, sá er þig hefir myndað frá móðurkviði:

Ég er Drottinn, sem allt hef skapað, sem útbandi himininn aleinn og útbreiddi jörðina hjálparlaust, ²⁵sá sem ónýtir tákn lygaranna og gjörir spásagnamennina að fíflum, sem gjörir vitringana afturreka og þekking þeirra að heimsku, ²⁶sem staðfestir orð þjóns síns og framkvæmir ráð sendiboða sinna.

Ég er sá sem segi um Jerúsalem: „Verði hún aftur byggð!“ og um borgirnar í Júda: „Verði þær endurreistar, og rústir þeirra reisi ég við!“

²⁷Ég er sá sem segi við djúpið: „Þorna þú upp, og ár þínar þurrka ég upp!“

²⁸Ég er sá sem segi um Kýrus: „Hann er hirðir minn, og hann skal framkvæma allan vilja minn og segja um Jerúsalem: Hún skal endurreist verða og musterið grundvallað að nýju!“

45

¹Svo segir Drottinn við sinn smurða, við Kýrus, sem ég held í hægri höndina á, til þess að leggja að velli þjóðir fyrir augliti hans og spretta belti af lendum konunganna, til þess að opna fyrir honum dyrnar og til þess að borgarhliðin verði eigi lokað:

²Ég mun ganga á undan þér og jafna hólana, ég mun brjóta eirhliðin og mөлva járnslárnar. ³Ég mun gefa þér hina huldu fjársjóðu og hina fólgnu dýrgripi, svo að þú kannist við, að það er ég, Drottinn, sem kalla þig með nafni þínu, ég Ísraels Guð.

⁴Vegna þjóns míns Jakobs og vegna Ísraels, míns útvalda, kallaði ég þig með nafni þínu, nefndi þig sæmdarnafni, þó að þú þekktir mig ekki.

⁵Ég er Drottinn og enginn annar. Enginn Guð er til nema ég.

Ég hertygjaði þig, þó að þú þekktir mig ekki, ⁶svo að menn skyldu kannast við það bæði í austri og vestri, að enginn er til nema ég.

Ég er Drottinn og enginn annar.

⁷Ég tilbý ljósið og framleiði myrkrið, ég veiti heill og veld óhamingju.

Ég er Drottinn, sem gjöri allt þetta.

⁸Drjúpið, þér himnar, að ofan, og láti skýin réttlæti niður streyma. Jörðin opnist og láti hjálpræði fram spretta og réttlæti blómgast jafnframt. Ég, Drottinn, kem því til vegar.

⁹Vei þeim, sem þráttar við skapara sinn, sjálfur leirbrot innan um önnur leirbrot jarðar!

Hvort má leirinn segja við leirmyndarann: „Hvað getur þú?“ eða handaverk hans: „Hann hefir engar hendur.“

¹⁰Vei þeim, sem segir við föður sinn: „Hvað munt þú fá getið!“ eða við konuna: „Hvað ætli þú getir fætt!“

¹¹Svo segir Drottinn, Hinn heilagi í Ísrael og sá er hann hefir myndað:

Spyrjið mig um hið ókomna og felið mér að annast sonu mína og verk handa minna!

¹²Ég hefi til búið jörðina og skapað mennina á henni. Mínar hendur hafa þanið út himininn og ég hefi kallað fram allan hans her.

¹³Ég hefi vakið hann^a upp í réttlæti og ég mun greiða alla hans vegu. Hann skal byggja upp borg mína og gefa útlögum mínum heimfararleyfi, og það án endurgjalds og án fégjafa, – segir Drottinn allsherjar.

Guð hylur sig

¹⁴Svo segir Drottinn: Auður Egyptalands og verslunargróði Blálands og Sebainga, hinna hávöxnu manna, skal ganga til þín og verða þín eign. Þeir skulu fylgja þér, í fjötrum skulu þeir koma, og þeir skulu falla fram fyrir þér og grátbæna þig og segja: „Guð er hjá þér einum, enginn annar er til, enginn annar guð.“

¹⁵Sannlega ert þú Guð, sem hylur þig, Ísraels Guð, frelsari.

¹⁶Skurðgoðasmiðirnir verða sér til skammar, já, til háðungar allir saman, þeir ganga allir sneyptir. ¹⁷En Ísrael frelsast fyrir Drottin eilífri frelsun. Þér skuluð eigi verða til skammar né háðungar að eilífu.

¹⁸Já, svo segir Drottinn, sá er himininn hefir skapað – hann einn er Guð, sá er jörðina hefir myndað og hana til búið, hann, sem hefir grundvallað hana og hefir eigi skapað hana til þess, að hún væri auðn, heldur myndað hana svo, að hún væri byggileg:

Ég er Drottinn, og enginn annar.

¹⁹Ég hefi ekki talað í leynum, einhvers staðar í landi myrkranna. Ég hefi eigi sagt við Jakobsniðja: „Leitið mín út í bláinn!“ Ég, Drottinn, tala það sem rétt er og kunngjöri sannmæli.

Guð er Guð allrar veraldar

²⁰Safnist saman og komið, nálægið yður, allir þér af þjóðunum, sem undan hafið komist: Skyndlausir eru þeir, sem burðast með trélíkneski sitt og biðja til guðs, er eigi getur hjálpað.

²¹Gjórið kunnugt og segið til! Já, ráðfæri þeir sig hver við annan!

^a Þ.e Kýrus.

Hver hefir boðað þetta frá öndverðu og kunngjört það fyrir löngu? Hefi ég, Drottinn, ekki gjört það?

Enginn Guð er til nema ég. Fyrir utan mig er enginn sannur Guð og hjálpari til.

²²Snúið yður til mín og látið frelsast, þér gjörvöll endimörk jarðarinnar, því að ég er Guð og enginn annar.

²³Ég hefi svarið við sjálfan mig, af munni mínum er sannleikur út genginn, orð, er eigi mun bregðast:

Fyrir mér skal sérhver kné beygja sig, sérhver tunga sverja mér trúnað.

²⁴„Hjá Drottni einum,“ mun um mig sagt verða, „er réttlæti og vald.“

Allir fjendur hans skulu til hans koma og blygðast sín. ²⁵Allir Ísraelsniðjar skulu réttlætast fyrir Drottin og miklast af honum.

Skurðgoð Babýlonar og Guð alheims

46

¹Bel er hokinn, Nebó er boginn. Líkneski þeirra eru fengin eykjum og gripum, goðalíkneskin, sem þér áður báruð um kring, eru nú látin upp á þreyttan eyk, eins og önnur byrði. ²Þeir eru bæði bognir og hoknir. Þeir megna ekki að frelsa byrðina, og sjálfir hljóta þeir að fara í útlegð.

³Hlýðið á mig, þér kynsmenn Jakobs, og allir þér, sem eftir eruð af kyni Ísraels, þér sem eruð mér á herðar lagðir allt í frá móðurkviði og ég hefi borið allt í frá móðurlífi:

⁴Allt til elliára er ég hinn sami, og ég vil bera yður, þar til er þér verðið gráir fyrir hærum. Ég hefi gjört yður, og ég skal bera yður, ég skal bera yður og frelsa.

⁵Við hvern viljið þér samlíkja mér og jafna mér? Saman við hvern viljið þér bera mig sem jafningja minn?

⁶Þeir sem steypa gullinu úr sjóðnum og vega silfrið á vogarskálum, leigja sér gullsmið til að smíða úr því guð, síðan knékrjúpa þeir og falla fram. ⁷Þeir lyfta honum á axlir sér, bera hann og setja hann á sinn stað, og þar stendur hann og vikur ekki úr stað. Og þótt einhver ákalli hann, þá svarar hann ekki, hann frelsar eigi úr nauðum.

⁸Minnist þessa og látið yður segjast, leggið það á hjarta, þér trúrofar.

⁹Minnist þess hins fyrra frá upphafi, að ég er Guð og enginn annar, hinn sanni Guð og enginn minn líki.

¹⁰Ég kunngjörði endalokin frá öndverðu og sagði fyrir fram það, sem eigi var enn fram komið.

Ég segi:

Mín ráðsályktun stendur stöðug, og allt, sem mér vel líkar, framkvæmi ég.

¹¹Ég kalla örninn úr austurátt, úr fjarlægju landi mann^a þann, er framkvæmir ráðsályktun mína.

Það sem ég tala, það læt ég einnig fram koma, það sem ég áset mér, það gjöri ég einnig.

¹²Hlýðið á mig, þér harðsvíruðu, sem eruð fjarlægir réttlætinu! ¹³Ég nálægi mitt réttlæti, það er ekki langt í burtu, og hjálp mín skal ekki dvelja. Ég veiti hjálp í Síon og vegsemd mína Ísrael.

Spáð falli Babýlonar

47

¹Stíg niður og sest í duftið, þú mærin Babeldóttir!

Sest þú á jörðina hásætislaus, þú Kaldeadóttir!^b Því þú munt eigi frammar kölluð verða hin lystilega og látprúða.

²Tak kvörnina og mala mjöl! Bregð burt skýlu þinni, tak upp um þig klæðin, gjör beran fótlegg þinn og vað yfir fljótin!

³Ber verði blygðan þín og svívirða þín augsýnileg.

Ég vil hefna mín og hlífi engum, ⁴segir lausnari vor; Drottinn allsherjar er nafn hans, Hinn heilagi í Ísrael.

⁵Sit hljóð og gakk inn í myrkrið, þú Kaldeadóttir, því þú munt eigi frammar kölluð verða drottning konungsríkjanna.

⁶Ég var reiður lýð mínum og lét eign mína verða fyrir vansæmd og seldi hana í hendur þér. En þú sýndir þeim enga miskunnsemi. Jafnvel á gamalmennin lagðir þú þitt afar þunga ok.

⁷Og þú sagðir: „Ég skal verða drottning um aldur og ævi.“ Þú hugfestir þetta eigi og hugsaðir eigi um, hver endalokin mundu verða.

⁸En heyr nú þetta, þú hin sællífa, er situr andvaralaus og segir í hjarta þínu: „Ég og engin önnur. Í ekkjudómi skal ég aldrei sitja og eigi reyna, hvað það er að vera barnalaus.“ ⁹En hvort tveggja þetta skal þér að hendi bera skyndilega, á einum degi. Þú skalt bæði verða barnalaus og ekkja. Í fullum mæli mun það yfir þig koma, þrátt fyrir þína margvíslegu töfra og þínar miklu særingar.

¹⁰Þú þóttist örugg í vonsku þinni og sagðir: „Enginn sér til mín.“

Viska þín og kunnátta hefir leitt þig afvega, svo að þú sagðir í hjarta þínu: „Ég og engin önnur!“

¹¹Þess vegna skal ógæfa yfir þig koma, sem þú skalt ekki geta keypt þig undan. Ólán skal yfir þig dynja, er þú eigi fær afstýrt með fégjöfum. Skyndilega skal eyðing yfir þig koma, þegar þig varir minnst.

^a Þ.e. Kýrus.

^b Þ.e. Babýlon.

¹²Kom þú nú með særingar þínar og með hina margvíslegu töfra þína, sem þú hefir stundað með allri elju í frá barnæsku þinni. Má vera, að þú getir eitthvað áunnið, má vera, þú fáið fælt það burt.

¹³Þú ert orðin þreytt á hinum mörgu fyrirætlunum þínum. Lát því himinfræðingana og stjörnuskoðarana koma og hjálpa þér, þá er á mánuði hverjum boða þér, hvað yfir þig á að koma.

¹⁴Sjá, þeir eru sem hálmleggir, eldurinn eyðir þeim. Þeir geta ekki bjargað lífi sjálfra sín úr loganum, því það verður ekki glóð til að orna sér við eða eldur til að sitja við.

¹⁵Svo munu þeir reynast þér, er þú hefir mæðst fyrir, þeir er keypt hafa við þig frá æskuárum þínum: Þeir þjóta í sína áttina hver, og enginn verður til að hjálpa þér.

„Ég boða þér nýja hluti“

48

¹Heyrið þetta, þér Jakobs niðjar, þér sem nefndir eruð eftir Ísrael og runnir eruð úr Júda lindum, þér sem sverjið við nafn Drottins og tignið Ísraels Guð, þótt eigi sé í sannleika og réttlæti, ²því að þeir kenna sig við hina helgu borg og leita trausts hjá Ísraels Guði: Nafn hans er Drottinn allsherjar.

³Það sem nú er fram komið, hefi ég kunngjört fyrir löngu, það er útgengið af mínum munni, og ég hefi gjört það heyrinkunnugt. Skyndilega færði ég það til vegar, og það kom fram.

⁴Af því að ég vissi, að þú ert þrjóskur og háls þinn seigur sem járnseymi og enni þitt hart sem kopar, ⁵fyrir því kunngjörði ég þér það löngu fyrir og lét þig vita það áður en það kom fram, til þess að þú skyldir ekki segja: „Goð mitt hefir komið því til leiðar, og skurðgoð mitt og hið steypa líkneski mitt hefir ráðstafað því.“

⁶Þú hefir heyrt það, sjá, nú er það allt komið fram! Og þér, hljótið þér ekki að játa það?

Nú boða ég þér nýja hluti og hulda, sem þú ekkert veist um. ⁷Þeir eru nú að skapast, en eigi fyrr, fyrr en í dag hefir þú ekkert um þá heyrt, svo að þú skyldir ekki geta sagt: „Sjá, ég vissi það!“

⁸Þú hefir hvorki heyrt það né vitað það, né heldur hefir eyra þitt verið opið fyrir löngu, því að ég vissi, að þú ert mjög ótrúur og að þú hefir kallaður verið „trúrofi“, frá móðurlífi.

⁹Fyrir sakir nafns míns sefa ég reiði mína og vegna lofs míns hefti ég hana þér í vil, svo að ég uppræti þig eigi.

¹⁰Sjá, ég hefi hreinsað þig, þó eigi sem silfur, ég hefi reynt þig í bræðsluofni hörmungarinnar. ¹¹Mín vegna, sjálfs mín vegna gjöri ég það, og dýrð mína gef ég eigi öðrum, því að hversu mjög yrði nafn mitt vanhelgað!

¹²Heyr mig, Jakob, og þú Ísrael, sem ég hefi kallað:

Ég er hann, ég er hinn fyrsti, ég er einnig hinn síðasti.

¹³Hönd mín hefir grundvallað jörðina, og hægri hönd mín hefir þanið út himininn. Þegar ég kalla á þau, koma þau.

¹⁴Safnist allir saman og heyrið: Hver á meðal þeirra hefir kunngjört þetta: Sá er Drottinn elskar,^a skal framkvæma vilja hans á Babýlon og vera armleggur hans meðal Kaldea?

¹⁵Það er ég, það er ég, sem hefi talað það, ég hefi og kallað hann. Ég hefi leitt hann fram og veitt honum sigurgengi.

¹⁶Komið til mín og heyrið þetta: Frá upphafi hefi ég eigi talað í leyndum; þegar kominn var sá tími, að það skyldi verða, kom ég.

Nú hefir hinn alvaldi Drottinn sent mig með sinn anda.

¹⁷Svo segir Drottinn, frelsari þinn, Hinn heilagi í Ísrael:

Ég, Drottinn Guð þinn, er sá sem kenni þér að gjöra það sem þér er gagnlegt, sem vísa þér þann veg, er þú skalt ganga.

¹⁸Æ, að þú vildir gefa gaum að boðorðum mínum, þá mundi heill þín verða sem fljót og réttlæti þitt sem bylgjur sjávarins. ¹⁹Niðjar þínir mundu þá verða sem fjörusandur og lífsafkvæmi þín sem sandkorn. Nafn hans mun aldrei afmáð verða og aldrei hverfa burt frá mínu augliti.

²⁰Gangið út úr Babýlon, skundið burt frá Kaldeum með fagnaðarópi, boðið þetta og birtið það, útbreiðið það til endimarka jarðarinnar: Drottinn hefir frelsað þjón sinn Jakob!

²¹Og þá þyrsti ekki, þegar hann leiddi þá um öræfin. Hann lét vatn spretta upp úr kletti handa þeim, og hann klauf klettinn, svo að vatnið vall þar upp.

²²Hinum óguðlegu, segir Drottinn, er enginn friður búinn.

Ljóð um hinn líðandi þjón Drottins

49

¹Heyrið mig, þér eylönd, og hyggið að, þér fjarlægjar þjóðir! Drottinn hefir kallað mig allt í frá móðurlífi, nefnt nafn mitt frá því ég var í kviði móður minnar. ²Hann hefir gjört munn minn sem beitt sverð og hulið mig í skugga handar sinnar. Hann hefir gjört mig að fagaðri ör og falið mig í örvamæli sínum.

³Hann sagði við mig: „Þú ert þjónn minn, Ísrael, sá er ég mun sýna á vegsemd mína.“

⁴En ég sagði: „Ég hefi þreytt mig til einskis, eytt krafti mínum til ónýtis og árangurslaust. Samt sem áður er réttur minn hjá Drottni og laun mín hjá Guði mínum.“

⁵En nú segir Drottinn, hann sem myndaði mig allt í frá móðurlífi til að vera þjón sinn, til þess að ég sneri Jakob aftur til hans og til þess að Ísrael yrði safnað saman til hans, – og ég er dýrmætur í augum Drottins og Guð minn varð minn styrkur – ⁶nú segir hann:

„Það er of lítið fyrir þig að vera þjónn minn, til þess að endurreisa ættkvíslir Jakobs og leiða heim aftur þá, er varðveitst hafa af Ísrael. Fyrir því gjöri ég þig að ljósi fyrir þjóðirnar, svo að þú sért mitt hjálpræði til endimarka jarðarinnar.“

^a Þ.e. Kýrus.

Fjötruðum boðuð lausn

⁷Svo segir Drottinn, frelsari og heilagur Guð Ísraels, við þann, sem af mönnum er fyrirlitinn, við þann, sem fólk hefir andstyggt á, við þjón harðstjóranna:

Konungar munu sjá það og standa upp, þjóðhöfðingjar munu sjá það og falla fram, vegna Drottins, sem reynist trúr, vegna Hins heilaga í Ísrael, sem þig hefir útvalið.

⁸Svo segir Drottinn:

Á tíma náðarinnar bænheyri ég þig, og á degi hjálpræðisins hjálpa ég þér. Ég varðveiti þig og gjöri þig að sáttmála fyrir lýðinn, til þess að reisa við landið, til þess að úthluta erfðahlutum, sem komnir eru í auðn, ⁹til þess að segja hinum fjötruðu: „Gangið út,“ og þeim sem í myrkrunum eru: „Komið fram í dagsbirtuna.“

Fram með vegunum skulu þeir vera á beit, og á öllum gróðurlausum hæðum skal vera beitiland fyrir þá. ¹⁰Þá skal ekki hungra og ekki þyrsta, og eigi skal breiskjuloftið og sólarhitinn vinna þeim mein, því að miskunnari þeirra vísar þeim veg og leiðir þá að uppsprettulindum.

¹¹Ég gjöri öll mín fjöll að vegi, og brautir mínar skulu hækka. ¹²Sjá, sumir koma langt að, sumir frá norðri og vestri, aðrir frá Syene.^a

¹³Lofsyngið, þér himnar, og fagna þú, jörð! Hefjið gleðisöng, þér fjöll, því að Drottinn veitir huggun sínum lýð og auðsýnir miskunn sínum þjáðu.

Jerúsalem mun endurreist verða

¹⁴Síon segir: „Drottinn hefir yfirgefið mig, hinn alvaldi hefir gleymt mér!“

¹⁵Hvort fær kona gleymt brjóstbarni sínu, að hún miskunni eigi lífsafkvæmi sínu? Og þó að þær gætu gleymt, þá gleymi ég þér samt ekki.

¹⁶Sjá, ég hefi rist þig á lófa mína, múrar þínir standa jafnan fyrir augum mér.

¹⁷Byggiendur þínir koma með flýti, en þeir, sem brutu þig niður og lögðu þig í rústir, víkja burt frá þér.

¹⁸Hef upp augu þín og litast um: Þeir safnast allir saman og koma til þín. Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn, skalt þú íklæðast þeim öllum sem skarti og belta þig með þeim sem brúður. ¹⁹Því að rústir þínar, eyðistaðir þínir og umturnað land þitt – já, nú verður þú of þröng fyrir íbúana og eyðendur þínir munu vera langt í burtu.

²⁰Enn munu börnin frá árunum, er þú varst barnalaus, segja í eyru þér: „Hér er of þröngt um mig. Færðu þig, svo að ég fái bústað!“

²¹Þá muntu segja í hjarta þínu: „Hver hefir alið mér þessi börn? Ég var barnlaus og óbyrja, útlæg og brottrekin. Og hver hefir fostað þessi börn? Sjá, ég var ein eftir skilin, hvernig stendur þá á börnum þessum?“

^a Jesajahandritið frá Kúmrán: *Sevením* (Syene eða Asvan í Suður-Egyptalandi, en þar var nýlenda Gyðinga eftir herleiðingu).

²²Svo segir hinn alvaldi Drottinn: Sjá, ég mun banda hendi minni til þjóðanna og reisa upp merki mitt fyrir lýðina, og munu þeir þá færa hingað sonu þína í fangi sér, og dætur þínar bornar verða hingað á öxlinni.

²³Konungar skulu verða barnfóstrar þínir og drottningar þeirra barnfóstrur þínar. Þeir munu falla til jarðar fram á ásjónur sínar fyrir þér og sleikja duft fóta þinna. Þá munt þú komast að raun um, að ég er Drottinn og að þeir verða ekki til skammar, sem á mig vona.

²⁴Hvort mun herfangið verða tekið af hinum sterka? Og munu bandingjar ofbeldismannsins fá komist undan?

²⁵Já, svo segir Drottinn:

Bandingsjarnir skulu teknir verða af hinum sterka og herfang ofbeldismannsins komast undan. Ég skal verja sök þína gegn sökunautum þínum, og sonu þína mun ég frelsa. ²⁶Ég mun láta kúgara þína eta eigið hold, og þeir skulu verða drukknir af eigin blóði, eins og af vínberjalegi. Allt hold mun þá komast að raun um, að ég, Drottinn, er frelsari þinn, og hinn völdugi Jakobs Guð, lausnari þinn.

Guð getur bjargað

50

¹Svo segir Drottinn:

Hvar er sú skilnaðarskrá móður yðar, er ég á að hafa rekið hana burt með? Eða hverjum af lánardrottnum mínum hefi ég selt yður? Sjá, sökum misgjörða yðar hafið þér seldir verið og vegna afbrota yðar hefir móðir yðar verið burt rekin.

²Hvers vegna var enginn fyrir, þegar ég kom, hví gegndi enginn, þegar ég kallaði? Er hönd mín þá svo stutt orðin, að hún geti eigi frelsað, eða vantar mig mátt til að bjarga?

Sjá, með hótun minni þurrka ég upp hafið, gjöri fljótin að eyðimörk, svo að fiskarnir í þeim úldna af vatnsleysi og deyja af þorsta. ³Ég færi himininn í svartan hjúp og sveipa hann í sorgarbúning.

Ljóð um hinn líðandi þjón Drottins

⁴Hinn alvaldi Drottinn hefir gefið mér lærisveina tungu, svo að ég hefði vit á að styrkja hina mæddu með orðum mínum.

Hann vekur á hverjum morgni, á hverjum morgni vekur hann eyra mitt, svo að ég taki eftir, eins og lærisveinar gjöra. ⁵Hinn alvaldi Drottinn opnaði eyra mitt, og ég þverskallaðist eigi, færðist ekki undan.

⁶Ég bauð bak mitt þeim, sem börðu mig, og kinnar mínar þeim, sem reyttu mig. Ég byrgði eigi ásjónu mína fyrir háðungum og hrákum.

⁷Drottinn hinn alvaldi hjálpar mér, því lét ég ekki háðungarnar á mér festa. Fyrir því gjörði ég andlit mitt að tinnusteini, því að ég veit, að ég verð ekki til skammar.

⁸Nálægur er sá er mig réttlætir. Hver vill deila við mig? Við skulum báðir ganga fram! Hver hefir sök að kæra á hendur mér? Komi hann til mín!

⁹Sjá, hinn alvaldi Drottinn hjálpar mér. Hver er sá er geti gjört mig sekan? Sjá, þeir munu allir detta sundur eins og gamalt fat, mölur skal eyða þeim.

¹⁰Hver sá meðal yðar, sem óttast Drottin, hlýði raustu þjóns hans. Sá sem í myrkrunum gengur og enga skímu sér, hann treysti á nafn Drottins og reiði sig á Guð sinn.

¹¹Sjá, allir þér, sem kveikið eld og gyrðið yður eldlegum skeytum, gangið þér út í þann eld, sem þér hafið kveikt, og sláið umhverfis yður þeim slagbröndum, sem þér hafið tendrað! Frá minni hendi kemur þetta yfir yður, þér skuluð liggja í kvölum.

Réttlæti Guðs brýst fram

51

¹Hlýðið á mig, þér sem leggið stund á réttlæti, þér sem leitið Drottins! Lítið á hellubjargið, sem þér eruð af höggirnir, og á brunnholuna, sem þér eruð úr grafnir! ²Lítið á Abraham, föður yðar, og á Söru, sem ól yður! Því að barnlausan kallaði ég hann, en ég blessaði hann og jók kyn hans.

³Já, Drottinn huggar Síon, huggar allar rústir hennar. Hann gjörir auðn hennar sem Eden og heiði hennar sem aldingarð Drottins. Fögnuður og gleði mun finnast í henni, þakkargjörð og lofsöngur.

⁴Hlýð þú á mig, þú lýður minn, hlusta á mig, þú þjóð mín, því frá mér mun kenning út ganga og minn réttur sem ljós fyrir þjóðirnar.

⁵Skyndilega nálgast réttlæti mitt, hjálpræði mitt er á leiðinni. Armleggir mínir munu færa þjóðunum réttlæti. Fjarlægjar landsálfur vænta mín og bíða eftir mínum armlegg.

⁶Hefjið augu yðar til himins og lítið á jörðina hér neðra. Himinninn mun leysast sundur sem reykur og jörðin fynast sem fat og þeir, sem á henni búa, deyja sem mý. En mitt hjálpræði varir eilíflega, og mínu réttlæti mun eigi linna.

⁷Hlýðið á mig, þér sem þekkið réttlætið, þú lýður, sem ber lögmál mitt í hjarta þínu.

Óttist eigi spott manna og hræðist eigi smánaryrði þeirra, ⁸því að mölur mun eta þá eins og klæði og maur eta þá eins og ull. En réttlæti mitt varir eilíflega og hjálpræði mitt frá kyni til kyns.

Sköpun og endurlausn

⁹Vakna þú, vakna þú, íklæð þig styrkleika, armleggur Drottins!

Vakna þú, eins og fyrr á tíðum, eins og í árdaga!

Varst það eigi þú, sem banaðir skrímslinu og lagðir í gegn drekann?

¹⁰Varst það eigi þú, sem þurrkaðir upp hafið, vötn hins mikla djúps, sem gjörðir sjávardjúpin að vegi, svo að hinir endurleystu gætu komist yfir?

¹¹Hinir endurkeyptu Drottins skulu aftur hverfa og koma með fögnuði til Síonar, og eilíf gleði skal leika yfir höfði þeim. Fögnuður og gleði skal fylgja þeim, en hryggð og andvarpan flýja.

¹²Ég, ég er sá sem huggar yður. Hver ert þú, að þú skulir hrædd vera við mennina, sem eiga að deyja, og mannanna börn, sem felld verða eins og grasið, ¹³en gleymir Drottni, skapara þínum, sem útþandi himininn og grundvallaði jörðina, að þú óttast stöðugt liðlangan daginn heift kúgarans?

Þegar hann býr sig til að gjöreýða, hvar er þá heift kúgarans?

¹⁴Brátt skulu þeir, er fjötraðir eru, leystir verða, og þeir skulu eigi deyja og fara í gröfina, né heldur skal þá skorta brauð – ¹⁵svo sannarlega sem ég er Drottinn, Guð þinn, sá er æsir hafið, svo að bylgjurnar gnýja. Drottinn allsherjar er nafn hans.

¹⁶Ég hefi lagt mín orð í munn þér og skýlt þér undir skugga handar minnar, ég, sem gróðursetti himininn og grundvallaði jörðina og segi við Síon: „Þú ert minn lýður!“

Guð ríkir að nýju í Jerúsalem

¹⁷Hresstu þig upp, hresstu þig upp, rístu upp, Jerúsalem, þú sem drukkið hefir reiðibikar Drottins, er hönd hans rétti að þér. Vímunbikarinn hefir þú drukkið í botn!

¹⁸Af öllum þeim sonum, sem hún hafði alið, var ekki nokkur einn, sem leiddi hana. Af öllum þeim sonum, sem hún hafði upp fætt, var enginn, sem tæki í hönd hennar.

¹⁹Þetta tvennt henti þig – hver aumkar þig? – eyðing og umturnun, hungur og sverð – hver huggar þig?

²⁰Synir þínir liðu í ómegín og lágu á öllum strætamótum, eins og antílopur í veiðigröf, fullir af reiði Drottins, af hirtingarorðum Guðs þíns.

²¹Fyrir því heyr þú þetta, þú hin vesala, þú sem drukkin ert, og þó ekki af víni: ²²Svo segir Drottinn þinn alvaldur og Guð þinn, sem réttir hlut lýðs síns:

Sjá, ég tek úr hendi þinni vímunbikarinn, skál reiði minnar, þú skalt ekki frammar á henni bergja. ²³Ég fæ hana í hendur þeim, sem angra þig, þeim er sögðu við þig: „Varpa þér niður, svo að vér getum gengið á þér!“ Og þú varðst að gjöra hrygg þinn sem gólf og að götu fyrir vegfarendur.

52

¹Vakna þú, vakna þú, íklæð þig styrk þínum, Síon! Klæð þig skartklæðum þínum, Jerúsalem, þú hin heilaga borg! Því að enginn óumskorinn eða óhreinn skal frammar inn í þig ganga.

²Hrist af þér rykið, rís upp og sest í sæti þitt, Jerúsalem! Losa þú af þér hálsfjötra þína, þú hin hertekna, dóttirin Síon!

³Svo segir Drottinn:

Þér voruð seldir fyrir ekkert, þér skuluð og án silfurs leystir verða.

⁴Svo segir hinn alvaldi Drottinn:

Til Egyptalands fór lýður minn forðum til þess að dveljast þar um hríð, og Assýringar kúguðu hann heimildarlaust. ⁵Og nú, hvað hefi ég hér að gjöra – segir Drottinn – þar sem

lýður minn hefir verið burt numinn fyrir ekkert? Yfirdrottinn hans dramba – segir Drottinn – og stöðugt er nafn mitt smáð liðlangan daginn.

⁶Fyrir því skal lýður minn fá að þekkja nafn mitt, fá að reyna það á þeim degi, að það er ég, sem segi: „Sjá, hér er ég!“

⁷Hversu yndislegir eru á fjöllumum fætur fagnaðarboðans, sem friðinn kunngjörir, gleðitiðindin flytur, hjálpræðið boðar og segir við Síon: „Guð þinn er setstur að völdum!“

⁸Varðmenn þínir hefja upp raustina allir í einu, þeir æpa fagnaðaróp, því að með eigin augum sjá þeir Drottin hverfa aftur til Síonar.

⁹Hefjið gleðisöng, æpið fagnaðaróp allar í einu, þér eyðirústir Jerúsalem, því að Drottinn huggar lýð sinn, leysir Jerúsalem.

¹⁰Drottinn hefir beran gjört heilagan armlegg sinn í augsyn allra þjóða, og öll endimörk jarðarinnar skulu sjá hjálpræði Guðs vors.

Haldið burt frá Babýlon!

¹¹Farið burt, farið burt, gangið út þaðan! Snertið ekkert óhreint! Gangið burt þaðan, hreinsið yður, þér sem berið ker Drottins! ¹²Því að eigi skuluð þér í flýti brott ganga né fara með skyndingu, því að Drottinn fer fyrir yður í fararbroddi og Guð Ísraels gengur aftastur í flokki yðar.

Ljóð um hinn líðandi þjón Drottins

¹³Sjá, þjónn minn mun giftusamur verða, hann mun verða mikill og veglegur og mjög hátt upp hafinn.

¹⁴Eins og margir urðu agndofa af skelfingu yfir honum^a – svo afskræmd var ásynd hans framar en nokkurs manns og mynd hans framar en nokkurs af mannanna sonum – ¹⁵eins mun hann vekja undrun margra þjóða, og konungar munu afturlykja munni sínum fyrir honum. Því að þeir munu sjá það, sem þeim hefir aldrei verið frá sagt, og verða þess áskynja, er þeir hafa aldrei heyrt.

53

¹Hver trúði því, sem oss var boðað, og hverjum varð armleggur Drottins opinber?

²Hann rann upp eins og viðarteinungur fyrir augliti hans og sem rótarkvistur úr þurri jörð.

Hann var hvorki fagur né glæsilegur, svo að oss gæfi á að líta, né álitlegur, svo að oss fyndist til um hann.

³Hann var fyrirlitinn, og menn forðuðust hann, harmkvælamaður og kunnugur þjáningum, líkur manni, er menn byrgja fyrir andlit sín, fyrirlitinn og vér máttum hann einskis.

^a 2. persónu breytt í 3. persónu skv. 2 handritum.

⁴En vorar þjáningar voru það, sem hann bar, og vor harmkvæli, er hann á sig lagði.

Vér álitum hann refsaðan, sleginn af Guði og lítillættan, ⁵en hann var særður vegna vorra synda og kraminn vegna vorra misgjörða. Hegningin, sem vér höfðum til unnið, kom niður á honum, og fyrir hans benjar urðum vér heilbrigðir.

⁶Vér fórum allir villir vega sem sauðir, stefndum hver sína leið, en Drottinn lét misgjörð vor allra koma niður á honum.

⁷Hann var hrjáður, en hann lítillætti sig og lauk eigi upp munni sínum. Eins og lamb, sem leitt er til slátrunar, og eins og sauður þegir fyrir þeim, er klippa hann, lauk hann eigi upp munni sínum.

⁸Með þrenging og dómi var hann burt numinn, og hver af samtíðarmönnum hans hugsaði um það?

Hann var hrifinn burt af landi lifenda, fyrir sakir syndar míns lýðs var hann lostinn til dauða.

⁹Og menn bjuggu honum gróf meðal illræðismanna, legstað með ríkum, þótt hann hefði eigi ranglæti framið og svik væru ekki í munni hans.

¹⁰En Drottinn þóknaðist að kremja hann með harmkvælum: Þar sem hann fórnaði sjálfum sér í sektarförn, skyldi hann fá að líta afsprengi og lifa langa ævi og áformi Drottins fyrir hans hönd framgengt verða.

¹¹Vegna þeirra hörmunga, er sál hans þoldi, mun hann sjá ljós^a og seðjast.

Þá menn læra að þekkja hann, mun hann, hinn réttláti, þjónn minn, gjöra marga réttláta, og hann mun bera misgjörðir þeirra. ¹²Fyrir því gef ég honum hina mörgu að hlutskipti, og hann mun öðlast hina voldugu að herfangi, fyrir það, að hann gaf líf sitt í dauðann og var með illræðismönnum talinn.

En hann bar syndir margra og bað fyrir illræðismönnum.

Friðarsáttmálinn skal ekki raskast

54

¹Fagna, þú óbyrja, sem ekki hefir fætt! Hef upp gleðisöng, lát við kveða fagnaðaróp, þú sem eigi hefir haft fæðingarhríðir! Því að börn hinnar yfirgefnu munu fleiri verða en giftu konunnar, – segir Drottinn.

²Víkka þú út tjald þitt, og lát þá þenja út tjalddúka búðar þinnar, meina þeim það ekki, gjör tjaldstög þín löng og rek fast hælana. ³Því að þú munt útbreiðast til hægri og vinstri, og niðjar þínir munu eignast lönd þjóðanna og byggja eyddar borgir.

⁴Óttast eigi, því að þú skalt eigi til skammar verða, lát eigi háðungina á þér festa, því að þú skalt eigi þurfa að fyrirverða þig. Því að þú skalt gleyma vanvirðu æsku þinnar og eigi framar minnast svívirðingar ekkjudóms þíns.

^a Svo Jesajahandritið frá Kúmrán.

⁵Því að hann, sem skóp þig, er eiginmaður þinn, Drottinn allsherjar er nafn hans. Og Hinn heilagi í Ísrael er frelsari þinn, Guð gjörvallrar jarðarinnar heitir hann.

⁶Drottinn kallar þig sem yfirgefna konu og harmþrungna, og æskunnar brúður, sem verið hefir ein látin, – segir Guð þinn.

⁷Skamma stund yfirgaf ég þig, en með mikilli miskunnsemi tek ég þig að mér.

⁸Í ofurreiði minni byrgði ég auglit mitt fyrir þér um stund, en með eilífri líkn miskunna ég þér, – segir endurlausnari þinn, Drottinn.

⁹Það fer eins fyrir mér með þetta og með Nóaflóð: Svo sem ég sór þá, að Nóaflóð skyldi ekki frammar ganga yfir jörðina, eins sver ég nú að reiðast þér ekki né ávíta þig.

¹⁰Því þótt fjöllin færist úr stað og hálsarnir riði skal mín miskunnsemi við þig ekki færast úr stað og minn friðarsáttmáli ekki raskast, – segir miskunnari þinn, Drottinn.

¹¹Þú hin vesala, hrakta, huggunarlausa! Sjá, ég legg rúbína sem steina í bygging þína og hleð grunnmúra þína af safirsteinum. ¹²Ég gjöri múrtinda þína af jaspis og hlið þín af roðasteinum og allan ummerkjagarð þinn af dýrindissteinum.

¹³Allir synir þínir eru lærisveinar Drottins og njóta mikils friðar.

¹⁴Fyrir réttlæti munt þú stöðug standa. Álít þig fjarlæga ofríki, því að þú þarft ekki að óttast, og fjarlæga skelfingu, því að hún skal ekki koma nærri þér.

¹⁵Ef nokkur áreitir þig, þá er það ekki að mínum vilja. Hver sem áreitir þig, skal falla fyrir þér.

¹⁶Sjá, ég skapa smiðinn, sem blæs að kolaeldinum og framleiðir vopnið til sinnar notkunar, og ég skapa eyðandann til þess að leggja í eyði.

¹⁷Engin vopn, sem smíðuð verða móti þér, skulu verða sigurvænleg, og allar tungur, sem upp rísa gegn þér til málaferla, skalt þú kveða niður.

Þetta er hlutskipti þjóna Drottins og það réttlæti, er þeir fá hjá mér – segir Drottinn.

Davíðssáttmálinn endurnýjaður

55

¹Heyrið, allir þér sem þyrstir eruð, komið hingað til vatnsins, og þér sem ekkert silfur eigið, komið, kaupið korn og etið! Komið, kaupið korn án silfurs og endurgjaldslaust bæði vín og mjólk!

²Hví reiðið þér silfur fyrir það, sem ekki er brauð, og gróða yðar fyrir það, sem ekki er til saðnings?

Hlýðið á mig, þá skuluð þér fá gott að eta og sálir yðar gæða sér á feiti!

³Hneiðið eyru yðar og komið til mín, heyrið, svo að sálir yðar megi lifna við!

Ég vil gjöra við yður eilífan sáttmála, Davíðs órjúfanlega náðarsáttmála.

Jesaja

⁴Sjá, ég hefi gjört hann^a að vitni fyrir þjóðirnar, að höfðingja og stjórnara þjóðanna.

⁵Sjá, þú munt kalla til þín þjóð, er þú þekkir ekki, og fólk, sem ekki þekkir þig, mun hraða sér til þín, sakir Drottins Guðs þíns og vegna Hins heilaga í Ísrael, af því að hann hefir gjört þig vegsamlegan.

Orð Guðs hið lifandi

⁶Leitið Drottins, meðan hann er að finna, kallið á hann, meðan hann er nálægur!

⁷Hinn óguðlegi láti af breytni sinni og illvirkinn af vélráðum sínum og snúi sér til Drottins, þá mun hann miskunna honum, til Guðs vors, því að hann fyrirgefur ríkulega.

⁸Já, mínar hugsanir eru ekki yðar hugsanir, og yðar vegir ekki mínir vegir – segir Drottinn.

⁹Heldur svo miklu sem himinninn er hærri en jörðin, svo miklu hærri eru mínir vegir yðar vegum og mínar hugsanir yðar hugsunum.

¹⁰Því eins og regn og snjór fellur af himni ofan og hverfur eigi þangað aftur, fyrr en það hefir vökvað jörðina, gjört hana frjósama og gróandi og gefið sáðmanninum sæði og brauð þeim er eta, ¹¹eins er því farið með mitt orð, það er útgengur af mínum munni: Það hverfur ekki aftur til mín við svo búið, eigi fyrr en það hefir framkvæmt það, sem mér vel líkar, og komið því til vegar, er ég fól því að framkvæma.

Haldið heim frá Babýlon

¹²Já, með gleði skuluð þér út fara, og í friði burt leiddir verða.

Fjöll og hálsar skulu hefja upp fagnaðarsöng fyrir yður, og öll tré merkurinnar klappa lof í lófa.

¹³Þar sem áður voru þyrnirunnar, mun kypresviður vaxa, og þar sem áður var lyng, mun mýrtusviður vaxa.

Þetta mun verða Drottni til lofs og eilífs minningarmarks, sem aldrei mun afmáð verða.

^a Þ.e. Davíð.

Priðji hluti

Boðið að halda lögmálið og hvíldardaginn

56

¹Svo segir Drottinn:

Varðveitið réttinn og gjörið það, sem rétt er, því að hjálpræði mitt er í nánd og réttlæti mitt birtist bráðlega.

²Sæll er sá maður, sem gjörir þetta, og það mannsbarn, sem heldur fast við það, sá sem gætir þess að vanhelga ekki hvíldardaginn og varðveitir hönd sína frá því að gjöra nokkuð illt.

³Eigi má útlendingurinn, er gengið hefir Drottni á hönd, segja: „Drottinn mun skilja mig frá lýð sínum!“ Og eigi má geldingurinn segja: „Ég er visið tré!“ ⁴Því að svo segir Drottinn:

Geldingunum, sem halda hvíldardaga mína og kjósa það, sem mér vel líkar, og halda fast við sáttmála minn, ⁵þeim vil ég gefa minningarmark og nafn í húsi mínu og á múrveggjum mínum, sem er betra en synir og dætur. Eilíft nafn vil ég gefa þeim, það er aldrei mun afmáð verða.

⁶Og útlendinga, sem gengið hafa Drottni á hönd til þess að þjóna honum og til þess að elska nafn Drottins, til þess að verða þjónar hans – alla þá, sem gæta þess að vanhelga ekki hvíldardaginn og halda fast við minn sáttmála, ⁷þá mun ég leiða til míns heilaga fjalls og gleðja þá í bænahúsi mínu. Brennifórnir þeirra og sláturfórnir skulu vera mér þóknanlegar á altari mínu.

Því að hús mitt skal nefnast bænahús fyrir allar þjóðir.

⁸Hinn alvaldi Drottinn segir:

Þegar ég safna saman hinum burtreкну af Ísrael, mun ég og safna mörgum auk þeirra!

Blindir leiðtogar

⁹Safnist saman, öll dýr merkurinnar, komið til að eta, öll dýr skógarins!

¹⁰Varðmenn Ísraels eru allir blindir, vita ekki neitt, þeir eru allir hljóðlausir hundar, sem ekki geta gelt. Þeir liggja í draummóki, þeim þykir gott að lúra. ¹¹Og hundarnir eru gráðsoltir, fá aldrei fylli sína.

Og hirðarnir sjálfir hafa ekki vit á að taka eftir, þeir fara hver sinna ferða, líta allir á eigin hag: ¹²„Komið, ég ætla að sækja vín, vér skulum drekka ósleitulega! Og morgundagurinn skal verða sem þessi, dýrlegur næsta mjög!“

Gegn heiðinni dýrkun í eikilundum

57

¹Hinir réttlátu líða undir lok, og enginn leggur það á hjarta. Hinum guðhræddu er burt svipt, og enginn veitir því athygli.

Hinir réttlátu verða burt numdir frá ógæfunni, ²þeir ganga inn til friðar. Þeir, sem ganga beina braut, munu hvíla í legurúmum sínum.

³Komið þér hingað, þér seiðkonusynir, þú afsprengi hórkarls og skækju!

⁴Að hverjum skopist þér? Framan í hvern eruð þér að bretta yður og reka út úr yður tunguna? Eruð þér ekki syndarinnar börn og lyginnar afsprengi?

⁵Þér brunnuð af girndarbruna hjá eikitrjánunum, undir hverju grænu tré, þér slátruðuð börnum í dölunum, niðri í klettagjánum.

⁶Á sleipum steinum í árfarvegi skriðnar þér fótur.^a Þú úthelltir drykkjarfórn handa þeim, færðir þeim matfórn. Átti ég að una slíku?

⁷Á háu og gnæfandi fjalli settir þú hvílurúm þitt, þú fórst og upp þangað til þess að færa fórnir.

⁸Á bak við hurð og dyrastafi settir þú minningarmark þitt. Já, fráhverf mér flettir þú ofan af hvílu þinni, steigst upp í hana og rýmkaðir til í henni og gjörðir samning við þá. Þér voru kær hvílubrögð þeirra, þú sást blygðan þeirra.

⁹Þú fórst til konungsins^b með olíu og hafðir með þér mikil smyrsl, og þú sendir sendiboða þína langar leiðir og steigst niður allt til Heljar.

¹⁰Þú varðst þreytt af hinu langa ferðalagi þínu, en þó sagðir þú ekki: „Ég gefst upp!“ Þú fannst nýjan lífsþrótt í hendi þinni, fyrir því örmagnaðist þú ekki.

¹¹Hvern hræddist og óttaðist þú þá, að þú skyldir bregða svo trúnaði þínum, að þú skyldir ekki muna til mín, ekkert um mig hirða?

Er eigi svo: Ég hef þagað, og það frá eilífð, mig óttaðist þú því ekki?

¹²En ég skal gjöra réttlæti þitt kunnugt, og verkin þín – þau munu þér að engu liði verða.

¹³Lát skurðgoðin, sem þú hefir saman safnað, bjarga þér, er þú kallar á hjálp! Vindurinn mun svipta þeim öllum í burt, gusturinn taka þau.

En sá, sem leitar hælís hjá mér, mun erfa landið og eignast mitt heilaga fjall.

Friður veitist fátækum

¹⁴Sagt mun verða: „Leggið braut, leggið braut, greiðið veginn, ryðjið hverjum ásteytingarsteini úr vegi þjóðar minnar!“

¹⁵Já, svo segir hinn hái og háleiti, hann sem ríkir eilíflega og heitir Heilagur:

^a Merking er óljós, en átt er við dýrkun helgra steina.

^b Þ.e. guðsins Melek.

Ég bý á háum og helgum stað, en einnig hjá þeim, sem hafa sundurkraminn og auðmjúkan anda, til þess að lífga anda hinna lítillátu og til þess að lífga hjörtu hinna sundurkröndu. ¹⁶Því að ég þreyti ekki deilur eilíflega og reiðist ekki ævinlega, ella mundi andi mannsins vanmegnast fyrir mér og sálirnar, sem ég hefi skapað.

¹⁷Sökum hinnar syndsamlegu ágirndar hans reiddist ég og laust hann, ég byrgði andlit mitt og var reiður. Þrjóskufullur hélt hann þá leið, er hann lysti.

¹⁸Ég sá vegu hans og ég vil lækna hann, ég vil leiða hann og veita honum hugsvölun.

Öllum þeim, sem hryggir eru hjá honum, ¹⁹vil ég gefa ávöxt varanna – segir Drottinn.

Friður, friður fyrir fjarlæga og fyrir nálæga. Ég lækna hann!

²⁰En hinir óguðlegu eru sem ólgusjór, því að hann getur ekki verið kyrr og bylgjur hans róta upp aur og leðju. ²¹Hinum óguðlegu, segir Guð minn, er enginn friður búinn.

Hvildardagurinn er feginsdagur

58

¹Kalla þú af megni og drag ekki af! Hef upp raust þína sem lúður og kunngjör lýð mínum misgjörð þeirra og húsi Jakobs syndir þeirra!

²Þeir leita mín dag frá degi og girnast að þekkja mína vegu. Þeir heimta af mér réttláta dóma og girnast það, að Guð komi til, eins og væru þeir þjóð, sem iðkar réttlæti og eigi viku frá skipunum Guðs síns.

³„Hví föstum vér, og þú sér það ekki? Hví þjáum vér oss, og þú skeytir því ekki?“

Sjá, daginn sem þér fastið faist þér við störf yðar og þrælkið öll hjú yðar.

⁴Sjá, þér fastið til þess að vekja deilur og þrætur og til þess að ljósta með ósvífnum hnefa. En þér fastið eigi í dag til þess að láta rödd yðar heyrast upp í hæðirnar.

⁵Mun slíkt vera sú fasta, er mér líkar, sá dagur, er menn þjá sig? Að hengja niður höfuðið sem sef og breiða undir sig sekk og ösku, kallar þú slíkt föstu og dag velþóknunar fyrir Drottni?

⁶Nei, sú fasta, sem mér líkar, er að leysa fjötra rangsleitninnar, láta rakna bönd oksins, gefa frjálsa hina hrjáðu og sundurbrjóta sérhvert ok, ⁷það er, að þú miðlir hinum hungruðu af brauði þínu, hýsir bágstadda, hælislausa menn, og ef þú sér klæðlausan mann, að þú þá klæðir hann og firrist eigi þann, sem er hold þitt og blóð.

⁸Þá skal ljós þitt bruna fram sem morgunroði og sár þitt gróa bráðlega, þá mun réttlæti þitt fara fyrir þér, dýrð Drottins fylgja á eftir þér.

⁹Þá munt þú kalla á Drottin, og hann mun svara, þú munt hrópa á hjálp og hann segja: „Hér er ég!“

Ef þú hættir allri undirokun, hæðnisbendingum og illmælum, ¹⁰ef þú réttir hinum hungruða brauð þitt og seður þann, sem bágtr á, þá mun ljós þitt renna upp í myrkrinu og niðdimman í kringum þig verða sem hábjartur dagur.

¹¹Þá mun Drottinn stöðugt leiða þig og seðja þig, þótt þú sért staddur á vatnslausum stöðum, og styrkja bein þín, og þá munt þú verða sem vökvaður aldingarður og sem uppsprettulind, er aldrei þrýtur.

¹²Þá munu afkomendur þínir byggja upp hinar fornu borgarrústir, og þú munt reisa að nýju múrveggina, er legið hafa við velli marga mannsaldra, og þá munt þú nefndur verða múrskarða–fyllir, farbrauta–bætir.

¹³Ef þú varast að vanhelga hvíldardaginn, varast að gegna störfum þínum á helgum degi mínum, ef þú kallar hvíldardaginn feginsdag, hinn helga dag Drottins heiðursdag og virðir hann svo, að þú framkvæmir ekki fyrirætlanir þínar, annast ekki störf þín né talar hégómaorð, ¹⁴þá munt þú gleðjast yfir Drottni og þá mun ég láta þig fram bruna á hæðum landsins og láta þig njóta arfleifðar Jakobs föður þíns, því að munnur Drottins hefir talað það.

Misgjörð firrir fólkið Guði

59

¹Sjá, hönd Drottins er eigi svo stutt, að hann geti ekki hjálpað, og eyra hans er ekki svo þykkt, að hann heyri ekki. ²Það eru misgjörðir yðar, sem skilnað hafa gjört milli yðar og Guðs yðar, og syndir yðar, sem byrgt hafa auglit hans fyrir yður, svo að hann heyrir ekki.

³Hendur yðar eru blóði ataðar og fingur yðar misgjörðum, varir yðar tala lygi og tunga yðar fer með illsku.

⁴Enginn stefnir fyrir dóm af því, að honum gangi réttlæti til, og enginn á í málaferlum sannleikans vegna. Menn reiða sig á hégóma og tala lygi, þeir ganga með ranglæti og ala illgjörðir. ⁵Þeir klekja út hornormseggjum og vefa köngulóarvefi. Hverjum sem etur af eggjum þeirra er dauðinn vís, og verði eitthvert þeirra troðið sundur, skriður úr því eiturormur.

⁶Vefnaður þeirra er ónýtur til klæða, og það sem þeir vinna verður eigi haft til skjóls: Athafnir þeirra eru illvirki, og ofbeldisverk liggja í lófum þeirra.

⁷Fætur þeirra eru skjótir til ills, og fljótir til að úthella saklausu blóði. Ráðagjörðir þeirra eru skaðræðisráðagjörðir, eyðing og tortíming er á vegum þeirra. ⁸Veg friðarins þekkja þeir ekki, og ekkert réttlæti er á þeirra stigum. Þeir hafa gjört vegu sína hlykkjóttu, hver sá, er þá gengur, hefir ekki af friði að segja.

⁹Fyrir því er rétturinn fjarlægur oss og réttlætið kemur ekki nálægt oss. Vér væntum ljóss, en það er myrkur, væntum dagsbirtu, en göngum í niðdimmu.

¹⁰Vér þreifum fyrir oss, eins og blindir menn með vegg, fálumum eins og þeir, sem misst hafa sjónina. Oss verður fótaskortur um hábjartan daginn eins og í rökkri, í blóma lífsins erum vér sem dauðir menn.

¹¹Vér rymjum allir sem birnir, kurrum eins og dúfur. Vér væntum réttar, en hann fæst ekki, væntum hjálpræðis, en það er langt í burtu frá oss.

¹²Afbrot vor eru mörg frammi fyrir þér og syndir vorar vitna í gegn oss, því að afbrot vor eru oss kunn og misgjörðir vorar þekkjum vér.

¹³Vér höfum horfið frá Drottni og afneitað honum og vikið burt frá Guði vorum. Vér höfum látið oss ofríki og fráhrarf um munn fara, vér höfum upphugað og mælt fram af hjarta voru lygaorð.

¹⁴Og rétturinn er hrakinn á hæl, og réttlætið stendur langt í burtu, því að sannleikurinn hrasaði á strætunum og hreinskilnin kemst ekki að.

¹⁵Sannleikurinn er horfinn, og sá sem firrist það, sem illt er, verður öðrum að herfangi.

Og Drottinn sá það, og honum mislíkaði réttleysið. ¹⁶Og hann sá að þar var enginn, og hann undraðist, að enginn vildi í skerast. En þá hjálpaði honum armleggur hans, og réttlæti hans studdi hann.

¹⁷Hann íklæddist réttlætinu sem pansara og setti hjálm hjálpræðisins á höfuð sér. Hann klæddist klæðum hefndarinnar sem fati og hjúpaði sig vandlætinu eins og skikkju.

¹⁸Eins og menn hafa unnið til, svo mun hann gjalda: mótstöðumönnum sínum heift og óvinum sínum hefnd, fjarlægum landsálfum endurgeldur hann.

¹⁹Menn munu óttast nafn Drottins í frá niðurgöngu sólar og dýrð hans í frá upprás sólar. Já, hann brýst fram eins og á í gljúfrum, er andgustur Drottins knýr áfram. ²⁰En til Síonar kemur hann sem frelsari, til þeirra í Jakob, sem snúið hafa sér frá syndum – segir Drottinn.

²¹Þessi er sáttmálinn, sem ég gjöri við þá – segir Drottinn:

Andi minn, sem er yfir þér, og orð mín, sem ég hefi lagt í munn þér, þau skulu ekki víkja frá munni þínum, né frá munni niðja þinna, né frá munni niðja niðja þinna, – segir Drottinn, – héðan í frá og að eilífu.

Dýrð Guðs rennur upp yfir hina helgu borg

60

^{a1}Statt upp, skín þú, því að ljós þitt kemur og dýrð Drottins rennur upp yfir þér!

²Sjá, myrkur grúfir yfir jörðinni og sorti yfir þjóðunum. En yfir þér upp rennur Drottinn, og dýrð hans birtist yfir þér.

³Þjóðirnar stefna á ljós þitt og konungar á ljómann, sem upp rennur yfir þér.

⁴Hef upp augu þín og litast um: Þeir safnast allir saman og koma til þín. Synir þínir koma af fjarlægum löndum, og dætur þínar eru bornar á mjöðminni. ⁵Við þá sýn muntu gleðjast, hjarta þitt mun titra og svella, því að auðlegð hafsins hverfur til þín og fjárafli þjóðanna kemur undir þig.

⁶Mergð úlfalda hylur þig, ungir úlfaldar frá Midían og Efa.^b Þeir koma allir frá Saba, gull og reykelsi færa þér, og þeir kunngjöra lof Drottins.

⁷Allar hjarðir Kedars safnast til þín, hrútar Nebajóts þjóna þér: Þeir stíga upp á altari mitt mér til þóknunar, og hús dýrðar minnar gjöri ég dýrlegt.

^a Margir telja 60.–62. kapítula kjarnann í þriðja hluta Jesajabókarinnar.

^b Heitin í 6.–7. v. eru nöfn þjóða á Arabíuskaganum.

⁸Hverjir eru þessir, sem koma fljúgandi eins og ský og sem dúfur til búra sinna? ⁹Mín bíða eylöndin, og Tarsis–knerrir fara fremstir til þess að flytja sonu þína heim af fjarlægum löndum, og þeir hafa með sér silfur sitt og gull sitt – vegna nafns Drottins Guðs þíns og vegna Hins heilaga í Ísrael, af því að hann hefir gjört þig vegsamlega.

¹⁰Útlendir menn munu hlaða upp múra þína og konungar þeirra þjóna þér, því að í reiði minni sló ég þig, en af náð minni miskunna ég þér.

¹¹Hlið þín munu ávallt opin standa, þeim er hvorki lokað dag né nótt, til þess að menn geti fært þér fjárafla þjóðanna og konunga þeirra sem bandingja. ¹²Því að hver sú þjóð og hvert það konungsríki, sem eigi vill lúta þér, skal undir lok líða, og þær þjóðir munu gjöreyddar verða.

¹³Prýði Líbanons mun til þín koma: kypresviður, álmviður og sortulyngsviður, hver með öðrum til þess að prýða helgan stað minn og gjöra vegsamlegan stað fóta minna. ¹⁴Og synir þeirra, sem kúguðu þig, munu koma til þín niðurlútir, og allir þeir, sem smánuðu þig, munu fleygja sér flötum fyrir fætur þér. Þeir munu kalla þig borg Drottins, Síon Hins heilaga í Ísrael.

¹⁵Í stað þess, að þú áður varst yfirgefin, hötuð og enginn fór um hjá þér, gjöri ég þig að eilífri vegsemd, að fögnuði margra kynslóða. ¹⁶Og þú munt drekka mjólk þjóðanna og sjúga brjóst konunganna, og þá skalt þú reyna það, að ég, Drottinn, er frelsari þinn, og Jakobs voldugi Guð, lausnari þinn.

¹⁷Ég mun færa þér gull í stað eirs og silfur í stað járn, eir í stað trjáviðar og járn í stað grjóts. Ég gjöri friðinn að valdstjórn þinni og réttlætið að valdsmanni þínum.

¹⁸Eigi skal frammar heyrast getið um ofríki í landi þínu, né um tjón og tortíming innan landamerkja þinna. Þú skalt kalla Hjálpræði múra þína og Sigurfrægð hlið þín.

¹⁹Þú skalt ekki frammar hafa sólina til að lýsa þér um daga, og tunglið skal ekki skína til að gefa þér birtu, heldur skal Drottinn vera þér eilíft ljós og Guð þinn vera þér geislandi röðull.

²⁰Þá mun sól þín ekki frammar ganga undir og tungl þitt ekki minnka, því að Drottinn mun vera þér eilíft ljós og hörmungardagar þínir skulu þá vera á enda.

²¹Og lýður þinn – þeir eru allir réttlátir, þeir munu eiga landið eilíflega: þeir eru kvisturinn, sem ég hefi gróðursett, verk handa minna, er ég gjöri mig vegsamlegan með.

²²Hinn minnsti skal verða að þúsund og hinn lítilmótlegasti að voldugri þjóð. Ég, Drottinn, mun hraða því, þegar að því kemur.

Gleðiboðskapur Messíasar

61

¹Andi Drottins^a er yfir mér, af því að Drottinn hefir smurt mig. Hann hefir sent mig til að flytja nauðstöddum gleðilegan boðskap og til að græða þá, sem hafa sundurmarið hjarta, til að boða herteknum frelsi og fjötruðum lausn, ²til að boða náðarar Drottins og hefndardag Guðs vors, til að hugga alla hrellða, ³til að láta hinum hrelldu í Síon í té, –

^a Lesháttur Jesajahandritsins frá Kúmran. Yngri lesháttur: *Andi herrans, Drottins, . . .*

gefa þeim höfuðdjásn í stað ösku, fagnaðarolíu í stað hryggðar, skartklæði í stað hugarvíls.

Þeir munu kallaðir verða réttlætis–eikur, plantan Drottins honum til vegsemdar.

⁴Þeir munu byggja upp hinar fornu rústir, reisa að nýju tóttir fyrri tíða, koma upp aftur eyddum borgum, sem legið hafa við velli í marga mannsaldra.

⁵Útlendingar munu standa yfir hjörðum yðar og halda þeim til haga, og aðkomnir menn vera akurmenn og víngarðsmenn hjá yður, ⁶en sjálfir munuð þér kallaðir verða prestar Drottins og nefndir verða þjónar Guðs vors. Þér munuð njóta fjárafla þjóðanna og stæra yður af auðlegð þeirra.

⁷Fyrir þá smán, er þér þolduð, skuluð þér fá tvöfalt. Í stað háðungar skulu þeir fagna yfir hlutskipti sínu. Fyrir því skulu þeir eignast tvöföld óðul í landi sínu, og eilíf gleði skal falla þeim í skaut.

⁸Því að ég, Drottinn, elska réttlæti, en hata glæpsamlegt rán. Ég geld þeim laun þeirra með trúfesti og gjöri við þá eilífan sáttmála.

⁹Niðjar þeirra munu kunnir verða meðal þjóðanna og afsprengi þeirra á meðal þjóðflokka. Allir sem sjá þá, munu kannast við, að þeir eru sú kynslóð, sem Drottinn hefir blessað.

¹⁰Ég gleðst yfir Drottni, sál mín fagnar yfir Guði mínum, því að hann hefir klætt mig klæðum hjálpræðisins, hann hefir sveipað mig í skikkju réttlætisins, eins og þegar brúðgumi lætur á sig höfuðdjásn og brúður býr sig skarti sínu.

¹¹Því eins og jörðin lætur gróður sinn koma upp og eins og aldingarðurinn lætur frækornin upp spretta, svo mun hinn alvaldi Drottinn láta réttlæti og frægð upp spretta í auglýn allra þjóða.

„Sjá, hjálpræði þitt kemur“

62

¹Sökum Síonar get ég ekki þagað, og sökum Jerúsalem get ég ekki kyrr verið, uns réttlæti hennar rennur upp sem ljómi og hjálpræði hennar sem brennandi blys. ²Þá skulu þjóðirnar sjá réttlæti þitt og allir konungar vegsemd þína, og þú munt nefnd verða nýju nafni, er munnur Drottins mun ákveða.

³Þú munt verða prýðileg kóróna í hendi Drottins og konunglegt höfuðdjásn í hendi Guðs þíns. ⁴Þú munt ekki framar nefnd verða Yfirgefin, og land þitt ekki framar nefnt verða Auðn, heldur skalt þú kölluð verða Yndið mitt, og land þitt Eiginkona, því að Drottinn ann þér og land þitt mun manni gefið verða.

⁵Eins og ungur maður fær meyjar, eins munu synir þínir eignast þig, og eins og brúðgumi gleðst yfir brúði, eins mun Guð þinn gleðjast yfir þér.

⁶Ég hefi skipað varðmenn yfir múra þína, Jerúsalem. Þeir skulu aldrei þegja, hvorki um daga né nætur.

Þér sem minnið Drottin á, unnið yður engrar hvíldar! ⁷Ljáið honum engrar hvíldar, uns hann reisir Jerúsalem og gjörir hana vegsamlega á jörðinni.

⁸Drottinn hefir svarið við hægri hönd sína og við sinn máttuga armlegg: „Ég mun aldrei framar gefa óvinum þínum korn þitt að eta, og eigi skulu útlendir menn drekka aldinlög þínn, sem þú hefir erfiði fyrir haft, ⁹heldur skulu þeir, sem hirt hafa kornið, eta það sjálfir og lofa Drottin fyrir, og þeir, sem safnað hafa aldinleginum, skulu drekka hann í forgörðum helgidóms míns.“

¹⁰Gangið út, gangið út um borgarhliðin!^a Greiðið götu lýðsins! Leggið, leggið braut! Ryðjið burt grjótinu! Reisið merki fyrir þjóðirnar!

¹¹Sjá, Drottinn gjörir það kunnugt til endimarka jarðarinnar: Segið dótturinni Síon: „Sjá, hjálpraði þitt kemur! Sjá, endurgjald hans fylgir honum, og fengur hans fer á undan honum!“

¹²Og þeir munu kallaðir verða hinn heilagi lýður, hinir endurleystu Drottins, og þú munt kölluð verða hin fjölsótt, borgin, sem eigi var yfirgefin.

Ljóð um hefnandann

63

¹Hver er þessi, sem kemur frá Edóm, í hárauðum klæðum frá Bosra? Þessi hinn tigulega búni, sem gengur fram hnarreistur í mikilleik máttar síns?

– Það er ég, sá er mæli réttlæti og mátt hefi til að frelsa.

²Hví er rauð skikkja þín, og klæði þín eins og þess, er treður ber í vínþröng?

³– Vínlagarþró hefi ég troðið, aleinn, af þjóðunum hjálpaði mér enginn. Ég fótum tróð þá í reiði minni, marði þá sundur í heift minni. Þá hraut lögur þeirra á klæði mín, og skikkju mína ataði ég alla.

⁴Hefndardagur var mér í hug, og lausnarár mitt er komið.

⁵Ég litaðist um, en enginn var til að hjálpa, mig undraði, að enginn skyldi aðstoða mig. En þá hjálpaði mér armleggur minn, og heift mín aðstoðaði mig.

⁶Ég tróð þjóðirnar í reiði minni og marði þær sundur í heift minni og lét lögin úr þeim renna á jörðina.^b

Angurljóð

⁷Ég vil víðfrægja hinar mildilegu velgjörðir Drottins, syngja honum lof fyrir allt það, sem hann hefir við oss gjört, og hina miklu gæsku hans við Ísraels hús, er hann hefir auðsýnt þeim af miskunn sinni og mikilli mildi.

⁸Hann sagði: „Vissulega eru þeir minn lýður, börn, sem ekki munu bregðast!“ Og hann varð þeim frelsari.

^a Þ.e. í Jerúsalem til að greiða götu þeirra, sem enn eru ókomnir úr herleiðingu.

^b Vínlagarþró var fyllt vínberjum og troðin með fótunum, þar til lögurinn rann út. Líking þessa apokalyptíska ljóðs (sbr. Opb. Jóh.) á við hefnandann, eyðandann, sem berst við öfl illskunnar á efsta degi. Bosra (1.v.) var höfuðborg Edóms, fyrir suðaustan Dauðahafið.

⁹Ávallt þegar þeir voru í nauðum staddir, kenndi hann nauða, og engill auglitis hans frelsaði þá. Af elsku sinni og vægðarsemi endurleysti hann þá, hann tók þá upp og bar þá alla daga hinna fyrri tíða.

¹⁰En þeir gjörðust mótsnúnir og hryggðu heilagan anda hans. Gjörðist hann þá óvinur þeirra og barðist sjálfur í móti þeim.

¹¹Þá minntist lýður hans hinna fyrri tíða, þá er Móse var á dögum:

Hvar er hann, sem leiddi þá upp úr hafinu ásamt hirði hjarðar sinnar? Hvar er hann, sem lét heilagan anda sinn búa mitt á meðal þeirra? ¹²Hann sem lét dýrðarsamlegan armlegg sinn ganga Móse til hægri handar, hann sem klauf vötnin fyrir þeim til þess að afreka sér eilíft nafn, ¹³hann sem lét þá ganga um djúpin, eins og hestur gengur um eyðimörk, og þeir hrösuðu ekki?

¹⁴Eins og búféð, sem fer ofan í dalinn, færði andi Drottins þá til hvíldar. Þannig hefir þú leitt lýð þinn til þess að afreka þér dýrðarsamlegt nafn.

¹⁵Horf þú af himni ofan og lít niður frá hinum heilaga og dýrðarsamlega bústað þínum!

Hvar er nú vandlæti þitt og máttarverk þín? Þín viðkvæma elska og miskunnsemi við mig hefir dregið sig í hlé!

¹⁶Sannlega ert þú faðir vor, því að Abraham þekkir oss ekki og Ísrael kannast ekki við oss. Þú, Drottinn, ert faðir vor, „Frelsari vor frá alda öðli“, er nafn þitt.

¹⁷Hví lést þú oss, Drottinn, villast af vegum þínum, hví lést þú hjarta vort forherða sig, svo að það óttaðist þig ekki? Hverf aftur fyrir sakir þjóna þinna, fyrir sakir ættkvísla arfleifðar þinnar!

¹⁸Um skamma stund fékk fólk þitt hið heilaga fjall þitt til eignar, en nú hafa óvinir vorir fótum troðið helgidóm þinn.

¹⁹Vér erum orðnir sem þeir, er þú um langan aldur hefir ekki drottnað yfir, og eins og þeir, er aldrei hafa nefndir verið eftir nafni þínu.

64

¹Ó, að þú sundurrifir himininn og færir ofan, svo að fjöllin nötruðu fyrir augliti þínu –^a eins og þegar eldur kveikir í þurru limi eða þegar eldur kemur vatni til að vella, – til þess að gjöra óvinum þínum kunnugt nafn þitt, svo að þjóðirnar mættu skjálfa fyrir augliti þínu, ²er þú framkvæmdir hræðilega hluti, sem vér gátum eigi vænst eftir.

Þú fórst ofan, fjöllin nötruðu fyrir augliti þínu.

³Frá alda öðli hefir enginn haft spurn af eða heyrt, né auga séð nokkurn Guð nema þig, þann er gjöri slíkt fyrir þá, er á hann vona.

⁴Þú kemur í móti þeim er gjöra með gleði það, sem rétt er, þeim er minnast þín á vegum þínum.

Sjá, þú reiddist, og vér urðum brotlegir, – yfir tryggðrofi voru, og vér urðum sakfallnir.

^a 64.1 í hebr. textanum hefst hér.

⁵Vér urðum allir sem óhreinna maður, allar dyggðir vorar sem saurgað klæði. Vér visnuðum allir sem laufblað, og misgjörðir vorar feyktu oss burt eins og vindur.

⁶Enginn ákallar nafn þitt, enginn herðir sig upp til þess að halda fast við þig, því að þú hefir byrgt auglit þitt fyrir oss og gefið oss á vald misgjörðum vorum.

⁷En nú, Drottinn! Þú ert faðir vor! Vér erum leirinn, og þú ert sá, er myndar oss, og handaverk þín erum vér allir!

⁸Reiðst eigi, Drottinn, svo stórlega, og minnstu eigi misgjörða vorra eilíflega. Æ, lít þú á: Vér erum allir þitt fólk.

⁹Þínar heilögu borgir eru orðnar að eyðimörk. Sion er orðin að eyðimörk, Jerúsalem komin í auðn.

¹⁰Hið heilaga og veglega musteri vort, þar sem feður vorir vegsömuðu þig, er brunnið upp til kaldra kola, og allt það, sem oss var dýrmætt, er orðið að rústum.

¹¹Hvort fær þú, Drottinn, leitt slíkt hjá þér? Getur þú þagað og þjáð oss svo stórlega?

Dómur og náð

65

¹Ég var fús að veita þeim áheyrn, sem eigi spurðu eftir mér, ég gaf þeim kost á að finna mig, sem eigi leituðu mín. Ég sagði: „Hér er ég, hér er ég,“ við þá þjóð, er eigi ákallaði nafn mitt.

²Ég hef rétt út hendur mínar allan daginn í móti þrjóskum lýð, í móti þeim, sem ganga á illum vegum, eftir eigin hugþótta sínum, ³í móti fólki, sem reitir mig stöðuglega til reiði upp í opin augun, sem fórnar í lundunum og brennir reykelsi á tigulsteinunum, ⁴sem lætur fyrirberast í gröfunum og er um nætur í hellunum, etur svínakjöt og hefir viðbjóðslega súpu í ílátum sínum, ⁵sem segir: „Far þú burt, kom ekki nærri mér, ég er þér heilagur!“ – Slíkir menn eru reykur í nösum mér, eldur, sem brennur liðlangan daginn.

⁶Sjá, það stendur skrifað frammi fyrir mér: Ég mun ekki þagna fyrr en ég hefí goldið, já, ég mun gjalda þeim í skaut, ⁷bæði fyrir misgjörðir þeirra og fyrir misgjörðir feðra þeirra – segir Drottinn. Þeir brenndu reykelsi á fjöllum og smánuðu mig á hæðunum! Ég vil mæla þeim í skaut laun þeirra.

⁸Svo segir Drottinn:

Eins og menn segja, þegar lögur finnst í vínberi: „Ónýt það eigi, því að blessun er í því!“ eins vil ég gjöra fyrir sakir þjóna minna, svo að ég tortími þeim ekki öllum.

⁹Ég vil láta afsprengi æxlást út af Jakob og út af Júda erfingja að fjöllum mínum. Mínir útvöldu skulu erfa þau og þjónar mínir búa þar.

¹⁰Saron skal verða að beitolandi fyrir hjarðir og Akordalur að nautastöðli fyrir þá af þjóð minni, sem leita mín.

¹¹En þér, sem yfirgefið Drottin, sem gleymið mínu heilaga fjalli, sem setjið borð fyrir heilladísina og hellið á kryddvíni fyrir örlaganornina, ¹²yður ætla ég undir sverðið, og allir skuluð þér leggjast niður til slátrunar, af því að þér gegnduð ekki, þegar ég kallaði, og

heyrðuð ekki, þegar ég talaði, heldur aðhöfðust það, sem illt var í mínum augum, og höfðuð mætur á því, sem mér mislíkaði.

¹³Fyrir því segir hinn alvaldi Drottinn svo:

Sjá, þjónar mínir munu eta, en yður mun hungra, sjá, þjónar mínir munu drekka, en yður mun þyrsta, sjá, þjónar mínir munu gleðjast, en þér munuð glúpna, ¹⁴sjá, þjónar mínir munu fagna af hjartans gleði, en þér munuð kveina af hjartasorg og æpa af hugarkvöl. ¹⁵Og þér munuð leifa mínum útvöldu nafn yðar sem formæling, en hinn alvaldi Drottinn mun deyða yður. En sína þjóna mun hann nefna öðru nafni.

¹⁶Hver sá er óskar sér blessunar í landinu, hann óski sér blessunar í nafni hins trúfasta Guðs, og hver sem eið vinnur í landinu, hann vinni eið við hinn trúfasta Guð, af því að hinar fyrri þrautir eru þá gleymdar og af því að þær eru huldar fyrir augum mínum.

Hin nýja Jerúsalem

¹⁷Sjá, ég skapa nýjan himin og nýja jörð, og hins fyrra skal ekki minnst verða, og það skal engum í hug koma.

¹⁸Gleðjist og fagnið ævinlega yfir því, sem ég skapa, því sjá, ég gjöri Jerúsalem að fögnuði og fólkið í henni að gleði.

¹⁹Ég vil fagna yfir Jerúsalem og gleðjast yfir fólki mínu, og eigi skal framar heyrast þar gráthljóð eða kveinstafir.

²⁰Eigi skal þar framar vera nokkurt ungbarn, er aðeins lifi fáa daga, né nokkurt gamalmenni, sem ekki ná fullum aldri, því að sá er þar ungur maður, sem deyr tíræður, og sá sem ekki nær tíræðisaldri skal álitast einskis verður.

²¹Þeir munu reisa hús og búa í þeim, og þeir munu planta víngarða og eta ávöxtu þeirra. ²²Eigi munu þeir reisa og aðrir í búa, eigi munu þeir planta og aðrir eta, því að aldur fólks míns mun vera sem aldur trjáanna, og mínir útvöldu skulu sjálfir njóta handaverka sinna.

²³Eigi munu þeir erfiða til ónýtis og eigi börn geta til skammlífis, því að þeir eru kynslóð manna, er Drottinn hefir blessað, og niðjar þeirra verða hjá þeim.

²⁴Áður en þeir kalla, mun ég svara, og áður en þeir hafa orðinu sleppt, mun ég bænheyra.

²⁵Úlfur og lamb munu vera saman á beit, og ljónið mun hey eta sem naut, en moldin skal vera fæða höggormsins.

Hvergi á mínu heilaga fjalli munu menn illt fremja eða skaða gjöra – segir Drottinn.

Hásæti Guðs er á himnum

66

¹Svo segir Drottinn:

Himinninn er háseti mitt og jörðin er fótiskör mín. Hvaða hús munuð þér geta reist mér, og hvar er sá staður, sem verið geti bústaður minn?

²Hönd mín hefir gjört allt þetta og þannig er það allt til orðið – segir Drottinn.

Jesaja

Þeir sem ég lít til, eru hinir þjáðu og þeir er hafa sundurmarinn anda og skjálfa fyrir orði mínu.

³Sá sem slátrar uxa, er ekki mætari en manndrápari, sá sem fórnar sauð, er ekki mætari en sá sem hengir hund, sá sem færir fórnargjöf, ekki mætari en sá sem ber fram svínablóð, sá sem brennir reykselsi, ekki mætari en sá sem blessar skurðgoð.

Eins og þeir hafa valið sína vegu og eins og sál þeirra hefir mætur á hinum viðurstygglegu goðum þeirra, ⁴eins mun ég láta mér vel líka að hrjá þá og láta yfir þá koma það, er þeir hræðast. Því að enginn gegndi, þegar ég kallaði, og þeir heyrðu ekki, þegar ég talaði, heldur aðhöfðust það, sem illt var í mínum augum, og höfðu mætur á því, sem mér mislíkaði.

Tvær andstæðar fylkingar

⁵Heyrið orð Drottins, þér sem skjálfið fyrir orði hans!

Bræður yðar, er hata yður og reka yður burt frá sér fyrir sakir nafns míns, þeir segja:

„Gjöri Drottinn sig dýrlegan, svo að vér megum sjá gleði yðar!“

En þeir skulu til skammar verða.

Gleði Jórsala og hinsti dómur

⁶Heyr gnýinn frá borginni, heyr óminn frá musterinu! Heyr, Drottinn geldur óvinum sínum fyrir tilverknað þeirra!

⁷Hún fæðir, áður en hún kennir sín, hún er orðin léttari að sveinbarni, áður en hún tekur jóðsóttina.

⁸Hver hefir heyrt slíkt? Hver hefir séð slíka hluti? Er nokkurt land í heiminn borið á einum degi, eða fæðist nokkur þjóð allt í einu? Því að óðara en Síon hefir kennt sóttar, hefir hún alið börn sín.

⁹Skyldi ég láta barnið komast í burðarliðinn og ekki láta það fæðast? – segir Drottinn. Eða skyldi ég, sem læt barnið fæðast, loka móðurkviðnum? – segir Guð þinn.

¹⁰Gleðjist með Jerúsalem og fagnið yfir henni, allir þér sem elskið hana!

Kætist með henni, allir þér sem nú hryggist yfir henni, ¹¹svo að þér megið sjúga og saddir verða við hugsvalandi brjóst hennar, svo að þér megið teygja og gæða yður við dýrðargnótt hennar.

¹²Því að svo segir Drottinn:

Sjá, ég veiti velsæld til hennar eins og fljóti, og auðæfum þjóðanna eins og bakkafullum læk.

Þér skuluð liggja á brjóstum hennar og skuluð bornir verða á mjöðminni og yður skal hossað verða á hnjónum.

¹³Eins og móðir huggar son sinn, eins mun ég hugga yður. Í Jerúsalem skuluð þér huggaðir verða.

Jesaja

¹⁴Þér munuð sjá það, og hjarta yðar mun fagna og bein yðar blómgast sem grængresi.

Hönd Drottins mun kunn verða á þjónum hans, og hann mun láta óvini sína kenna á reiði sinni.

¹⁵Því sjá, Drottinn kemur í eldi, og vagnar hans eru sem vindbylur, til þess að gjalda reiði sína í heift og hótun sína í eldslogum.

¹⁶Því að Drottinn mun dóm heyja með eldi, og með sverði sínu yfir öllu holdi, og þeir munu margir verða, er Drottinn fellir.

¹⁷Þeir sem helga sig og hreinsa sig til þess að fara inn í fórnarlundana, bak við einhvern, sem fyrir miðju er, sem eta svínakjöt, viðurstyggileg skriðdýr og mýs – þeir skulu allir undir lok líða – segir Drottinn.

¹⁸En ég þekki athafnir þeirra og hugsanir.

Dómur efsta dags

Sá tími kemur, að ég mun saman safna öllum þjóðum og tungum, og þær skulu koma og sjá mína dýrð. ¹⁹Og ég mun gjöra tákn á þeim og senda flóttamenn frá þeim til þjóðanna, til Tarsis, Pút og Lúd, sem benda boga, til Túbal og Javan,^a til hinna fjarlægu eylanda, sem ekki hafa neina fregn af mér og ekki hafa séð dýrð mína, og þeir skulu kunngjöra dýrð mína meðal þjóðanna.

²⁰Þeir munu flytja alla bræður yðar heim frá öllum þjóðum sem fórnargjöf Drottni til handa, á hestum og á vögnum, í burðarstólum, á múlum og úlföldum, til míns heilaga fjalls, til Jerúsalem – segir Drottinn – eins og þegar Ísraelsmenn færa fórnargjafir í hreinum kerum til húss Drottins.

²¹Og af þeim mun ég einnig taka presta og levíta – segir Drottinn.

²²Já, eins og hinn nýi himinn og hin nýja jörð, sem ég skapa, munu standa stöðug fyrir mínu augliti – segir Drottinn – eins mun afsprengi yðar og nafn standa stöðugt.

²³Og á mánuði hverjum, tunglkomudaginn, og á viku hverri, hvíldardaginn, skal allt hold koma til þess að falla fram fyrir mér – segir Drottinn.

²⁴Þeir munu ganga út og sjá hræ þeirra manna, er rofið hafa trú við mig. Því að ormur þeirra mun ekki deyja og eldur þeirra ekki slokkna, og þeir munu viðurstyggð vera öllu holdi.

^a Þjóðirnar, sem greindar eru í lista þessum, eru á Spáni, í Afríku, Litlu-Asíu, Grikklandi og við Svartahaf.

JEREMÍA

Ræður frá tímum Jósía konungs

1

¹Ræður Jeremía Hilkíasonar, er var einn af prestunum í Anatót í Benjamínslandi, ²en til hans kom orð Drottins á dögum Jósía Amónssonar, konungs í Júda, á þrettánda ríkisári hans. ³Og það kom enn fremur á dögum Jójakíms Jósíasonar, konungs í Júda, allt til ársloka hins ellefta árs Sedekía Jósíasonar, konungs í Júda, allt til herleiðingar Jerúsalembúa í fimmta mánuðinum.

Köllun spámannsins

⁴Orð Drottins kom til mín:

⁵Áður en ég myndaði þig í móðurlífi, útvaldi ég þig, og áður en þú komst af móðurkviði, helgaði ég þig. Ég hefi ákvarðað þig til að vera spámann þjóðanna!

⁶Þá sagði ég:

Æ, herra Drottinn! Sjá, ég kann ekki að tala, því að ég er enn svo ungur.

⁷En Drottinn sagði við mig:

Seg ekki: „Ég er enn svo ungur!“ heldur skalt þú fara til allra, sem ég sendi þig til, og tala allt það, er ég býð þér. ⁸Þú skalt ekki óttast þá, því að ég er með þér til þess að frelsa þig! – segir Drottinn.

⁹Því næst rétti Drottinn út hönd sína og snart munn minn.

Og Drottinn sagði við mig:

Sjá, ég legg orð mín þér í munn. ¹⁰Sjá þú, ég set þig í dag yfir þjóðirnar og yfir konungsríkin til þess að uppræta og umturna, eyða og rífa niður, byggja og gróðursetja!

Tvær sýnir

¹¹Orð Drottins kom til mín:

Hvað sér þú, Jeremía?

Ég svaraði:

Ég sé möndluviðargrein.

¹²En Drottinn sagði við mig:

Þú hefir séð rétt, því að ég vaki yfir orði mínu til þess að framkvæma það.

¹³Þá kom orð Drottins til mín annað sinn:

Hvað sér þú?

Ég svaraði:

Ég sé sjóðandi pott, og snýr hann framhliðinni að oss úr norðri.

¹⁴Þá sagði Drottinn við mig:

Úr norðri mun ógæfan koma sjóðandi yfir alla íbúa landsins. ¹⁵Því sjá, ég kalla allar ættkvíslir ríkjanna í norðri – Drottinn segir það –, til þess að þeir komi og reisi hver og einn upp hásæti sitt úti fyrir hliðum Jerúsalem og gegn öllum múrum hennar hringinn í kring og gegn öllum borgum í Júda.

¹⁶Og ég mun kveða upp dóma mína yfir þeim, vegna allrar illsku þeirra, að þeir hafa yfirgefið mig og fært öðrum guðum reyksisfórnir og fallið fram fyrir handaverkum sínum.

¹⁷En gyrð þú lendar þínar, statt upp og tala til þeirra allt, sem ég býð þér. Vertu ekki hræddur við þá, til þess að ég gjöri þig ekki hræddan frammi fyrir þeim. ¹⁸Sjá, ég gjöri þig í dag að rammbyggðri borg og að járnúlu og að eirveggjum gegn öllu landinu, gegn Júdakonungunum, gegn höfðingjum þess, gegn prestum þess og gegn öllum landslýðnum, ¹⁹og þótt þeir berjist gegn þér, þá munu þeir eigi fá yfirstigið þig, því að ég er með þér til þess að frelsa þig – Drottinn segir það.

Ádeiluræður gegn Júda og Jerúsalem

(2.–25. kapituli)

Hryggð Guðs vegna fráfalls lýðsins

2

¹Orð Drottins kom til mín: ²Far og kunngjör Jerúsalem þetta: Svo segir Drottinn:

Ég man eftir kærleika æsku þinnar, elsku festartíma þíns, hversu þú fylgdir mér í eyðimörkinni, í ófrjóu landi. ³Ísrael var helgaður Drottni, frumgróði uppskeru hans, allir þeir, sem vildu eta hann, urðu sekir, ógæfa kom yfir þá – segir Drottinn.

⁴Heyrið orð Drottins, Jakobs hús og allar þér ættkvíslir Ísraels húss! ⁵Svo segir Drottinn:

Hver rangindi hafa feður yðar fundið hjá mér, að þeir hurfu frá mér og eltu fánýt goð og breyttu heimskulega, ⁶og sögðu ekki: „Hvar er Drottinn, sem flutti oss burt af Egyptalandi, sem leiddi oss um eyðimörkina, um heiða- og gjótulandið, um þurra og niðdimma landið, um landið, sem enginn fer um og enginn maður býr í?“

⁷Ég leiddi yður inn í aldingarðslandið, til þess að þér nytuð ávaxta þess og gæða, en þegar þér voruð komnir þangað, saurguðuð þér land mitt og gjörðuð óðal mitt að viðurstygð. ⁸Prestarnir sögðu ekki: „Hvar er Drottinn?“ og þeir, er við lögmálið fengust, þekktu mig ekki. Hirðarnir rufu trúnað við mig, og spámennirnir spáðu í nafni Baals og eltu þá, sem ekki geta hjálpað.

⁹Fyrir því mun ég enn þreyta mál við yður – segir Drottinn – og við sonasonu yðar mun ég þreyta mál:

¹⁰Farið yfir til stranda Kitta og gangið úr skugga um, og sendið til Kedars og hyggið vandlega að. Gangið úr skugga um, hvort slíkt hafi nokkurn tíma við borið! ¹¹Hvort nokkur þjóð hafi skipt um guð – og það þótt þeir væru ekki guðir! En mín þjóð hefir látið vegsemd sína fyrir það, sem ekki getur hjálpað.

¹²Furðið yður, himnar, á þessu og skelfist og verið agndofa – segir Drottinn. ¹³Því að tvennt illt hefir þjóð mín aðhafst: Þeir hafa yfirgefið mig, uppsprettu hins lifandi vatns, til þess að grafa sér brunna, brunna með sprungum, sem ekki halda vatni.

¹⁴Er Ísrael þræll, eða er hann heimafætt þý? Hví er hann orðinn að herfangi? ¹⁵Ljón grenjuðu móti honum, hófu upp öskur sitt og gjörðu land hans að auðn. Borgir hans voru brenndar, urðu mannauðar. ¹⁶Nóf-menn og Takpanes-menn reyttu á þér skallann.

¹⁷Hefir þú ekki bakað þér þetta með því að yfirgefa Drottin, Guð þinn, þá er hann leiddi þig á veginum?

¹⁸Og nú, hvað þarft þú að fara til Egyptalands? Til þess að drekka vatn úr Níl? Og hvað þarft þú að fara til Assýríu? Til þess að drekka vatn úr Efrat? ¹⁹Vonska þín mun aga þig og fráhvarf þitt refsa þér. Þú skalt fá að kenna á því og reyna það, hve illt og beiskt það er, að þú yfirgafst Drottin, Guð þinn. Þú hafðir ekki ótta fyrir mér – segir herrann, Drottinn allsherjar.

²⁰Fyrir löngu hefir þú sundurbrotið ok þitt, slitið böndin og sagt: „Ég vil ekki þjóna!“ Því að á hverjum háum hól og undir hverju grænu tré lagðist þú niður og hóradist. ²¹En ég hafði gróðursett þig sem gæðavínvið, eintómt úrvalssæði, hvernig gastu breytst fyrir mér í villivínviðarteinunga.

²²Já, þótt þú þvægir þér með lút og brúkaðir mikla sápu á þig, þá verður samt misgjörð þín óhrein fyrir mér – herrann Drottinn segir það.

²³Hvernig getur þú sagt: „Ég hef ekki saurgað mig, ég hef ekki elt Baalana,“? Hygg að athæfi þínu í dalnum, sjá, hvað þú hefir gjört, léttfætta úlfaldahryssa, sem hleypur til og frá.

²⁴Eins og villiasna, sem vön er eyðimörkinni, stendur hún á öndinni í girndarbruna sínum, – hver fær aftrað losta hennar? Þeir sem hennar leita, þurfa engir að þreyta sig, þeir finna hana í mánuði hennar.

²⁵Varðveit þú fót þinn, svo að skórinn fari ekki af honum, og háls þinn, svo að hann verði ekki þurr! En þú segir: „Það er til einskis! Nei! Ég elska hina útlendu og þá vil ég elta!“

²⁶Eins og þjófurinn má skammast sín, þegar hann er staðinn að verkinu, svo má Ísraels hús skammast sín: Þeir, konungar þeirra, höfðingjar þeirra, prestar þeirra og spámenn þeirra, ²⁷segja við trédrumb: „Þú ert faðir minn!“ og við stein: „Þú hefir fætt mig!“

Þeir hafa snúið við mér bakinu, en ekki andlitinu, en þegar þeir eru í nauðum staddir, þá hrópa þeir: „Rís upp og hjálpa oss!“ ²⁸En hvar eru guðir þínir, sem þú hefir gjört þér? Þeir verða að rísa upp, ef þeir geta hjálpað þér, þegar þú ert í nauðum staddur! Því að guðir þínir, Júda, eru orðnir eins margir og borgir þínar.

²⁹Hví þráttið þér við mig? Þér hafið allir rofið trúnað við mig – segir Drottinn.

³⁰Til einskis hefi ég slegið sonu yðar, aga þýddust þér ekki, sverð yðar tortímdi spámönnum yðar, eins og eyðandi ljón.

³¹Þú kynslóð, gef gaum orði Drottins! Hefi ég verið eyðimörk fyrir Ísrael eða niðdimmt land? Hví segir þá þjóð mín: „Vér erum lausir, vér munum ekki koma aftur til þín!“

³²Mun mær gleyma skarti sínu, brúður belti sínu? Og þó hefir þjóð mín gleymt mér afar langan tíma.

³³Hversu haganlega fer þú að ráði þínu, til þess að leita þér ástar! Til þess hefir þú jafnvel vanið þig á glæpa-atferli. ³⁴Jafnvel á faldi klæða þinna sést blóð saklausra aumingja. Þú stóðst þá eigi að innbroti. ³⁵Þrátt fyrir allt þetta segir þú: „Ég er saklaus, vissulega hefir reiði hans snúist frá mér.“ Sjá, nú dreg ég þig fyrir dóm, af því að þú segir: „Ég hefi ekki syndgað.“

³⁶Hví flýtir þú þér svo mjög burt til þess að halda aðra leið? Vonir þínar um Egyptaland munu og bregðast, eins og vonir þínar um Assýríu brugðust. ³⁷Einnig þaðan munt þú koma, sláandi höndum saman yfir höfði þér, því að Drottinn hefir hafnað þeim, er þú treystir á, og þér mun ekkert lánast með þá.

Afturhvarf lýðsins

3

¹Þegar maður rekur frá sér konu sína, og hún fer frá honum og giftist öðrum manni, getur hann þá horfið til hennar aftur? Mundi landið ekki vanhelgast af því? En þú hefir drýgt hór með mörgum friðlum og ættir þó að snúa aftur til mín! – segir Drottinn.

²Renn augum þínum upp á skóglausu hæðirnar og gæt að: Hvar hefir þú eigi hórast? Við vegina situr þú um friðla eins og Arabi í eyðimörkinni og vanhelgar landið með lauslæti þínu og vonsku þinni. ³Og þótt skúrunum væri haldið aftur og ekkert vorregn kæmi, þá varst þú með hórusvip, þú vildir ekki skammast þín.

⁴En nú kallar þú til mín: „Faðir minn! Þú ert unnusti æsku minnar!“ ⁵Þú hugsar: „Mun hann verða reiður eilíflega, alltaf erfa það?“ Sjá, þannig talar þú, en fremur illt og getur fengið það af þér.

⁶Drottinn sagði við mig á dögum Jósía konungs:

Hefir þú séð, hvað hin fráhverfa Ísrael hefir aðhafst? Hún fór upp á hverja háa hæð og inn undir hvert grænt tré og hóraðist þar. ⁷Ég hugsaði raunar: Eftir að hún hefir aðhafst allt þetta, mun hún snúa aftur til mín. En hún sneri ekki aftur.

Það sá hin ótrúa systir hennar, Júda, ⁸og þótt hún sæi, að einmitt vegna þess, að hin fráhverfa Ísrael hafði drýgt hór, hafði ég rekið hana burt og gefið henni skilnaðarskrá, þá óttaðist ekki hin ótrúa systir hennar, Júda, heldur fór og drýgði líka hór, ⁹og með hinu léttúðarfulla lauslæti sínu vanhelgaði hún landið og drýgði hór með steini og trédrumbi.

¹⁰En þrátt fyrir allt þetta hefir hin ótrúa systir hennar, Júda, eigi snúið sér til mín af öllu hjarta, heldur með hræsni – segir Drottinn.

¹¹Drottinn sagði við mig:

Hin fráhverfa Ísrael er saklaus í samanburði við hina ótrúu Júda.

¹²Far þú og kalla þessi orð í norðurátt og seg: Hverf aftur, þú hin fráhverfa Ísrael – segir Drottinn –, ég vil ekki lengur líta reiðulega til þín, því að ég er miskunnsamur – segir Drottinn –, ég er ekki eilíflega reiður.

¹³Kannastu aðeins við ávirðing þína, að þú hefir rofið trúnað við Drottin, Guð þinn, og hlaupið ýmsar leiðir til þess að gefa þig á vald útlendum guðum undir hverju grænu tré, en minni raust hafið þér ekki hlýtt – segir Drottinn.

¹⁴Hverfið aftur, þér fráhorfni synir – segir Drottinn –, því að ég er herra yðar. Og ég vil taka yður, einn úr hverri borg og tvo af hverjum kynstofni, og flytja yður til Síonar, ¹⁵og ég vil gefa yður hirða eftir mínu hjarta, og þeir munu gæta yðar með greind og hyggindum.

¹⁶Á þeim dögum, þegar yður fjölgar og þér verðið frjósamir í landinu – segir Drottinn –, þá munu menn eigi framar segja: „Sáttmálsörk Drottins!“ Hún mun engum í hug koma, og þeir munu ekki minnst hennar né sakna hennar, né heldur munu menn framar búa aðra til. ¹⁷Þá munu menn kalla Jerúsalem „hásæti Drottins“, og allar þjóðir munu safnast þangað vegna nafns Drottins og eigi framar fara eftir þrjósku síns vonða hjarta.

¹⁸Á þeim dögum mun Júda hús ganga til Ísraels húss, og þeir munu halda saman úr landinu norður frá inn í landið, sem ég gaf feðrum yðar til eignar.

¹⁹Ég hafði hugsað: Hversu hátt vil ég setja þig meðal barnanna og gefa þér unaðslegt land, hina dýrlegustu arfleifð meðal allra þjóða! Og enn fremur hugsaði ég: Þér skuluð nefna mig föður og eigi láta af að fylgja mér.

²⁰En eins og kona verður ótrú elskhuga sínum, eins urðuð þér ótrúir mér, Ísraels hús – segir Drottinn.

²¹Hljóð heyrir á skóglausu hæðunum: grátbiðjandi kvein Ísraelsmanna, af því að þeir hafa breytt illa og gleymt Drottni Guði sínum.

²²„Hverfið aftur, þér fráhorfni synir, ég vil lækna fráhvarfssyndir yðar!“

„Hér erum vér, vér komum til þín, því að þú ert Drottinn Guð vor.“

²³Vissulega er hávaðinn á hæðunum^a svikull. Vissulega er hjálp Ísraels hjá Drottni, Guði vorum.

²⁴Falsguðinn hefir eytt afla feðra vorra allt frá æsku vorri, sauðum þeirra og nautum, sonum þeirra og dætrum. ²⁵Vér skulum leggjast niður í smán vorri, og skömm vor hylji oss, því að á móti Drottni Guði vorum höfum vér syndgað, bæði vér og feður vorir, frá æsku vorri og allt fram á þennan dag, og höfum eigi hlýtt raustu Drottins Guðs vors.

4

¹Þegar þú hverfur aftur, Ísrael – segir Drottinn – skalt þú hverfa aftur til mín. Ef þú flytur viðurstyggðir þínar burt frá augliti mínu og ert ekki framar á sveimi ²og vinnur eiðinn „svo sannarlega sem Drottinn lifir“, í sannleika, réttvísi og einlægni, munu þjóðir óska sér hans blessunar og hrósa sér af honum.

^a Þ.e. glaumur blóthátíða á fórnarhæðum.

Jeremía

³Já, svo segir Drottinn við Júdamenn og við Jerúsalem:

Takið nýtt land til yrkingar og sáið ekki ofan í þyrna! ⁴Umskerið yður fyrir Drottni og takið burt yfirhúð hjarta yðar, þér Júdamenn og Jerúsalembúar, svo að heiftarreiði mín brjótist ekki út, eins og eldur, og brenni svo, að eigi verði slökkt, sakir vonskuverka yðar.

Innrás er í vændum

⁵Kunngjörið í Júda og boðið í Jerúsalem og segið:

Þeytið lúður í landinu!

Kallið fullum rómi og segið: Safnist saman, og förum inn í víggirtu borgirnar!

⁶Reisið upp hermerki í áttina til Síonar, flýið undan, standið eigi við! Því að ég kem með ógæfu úr norðri og mikla eyðing.

⁷Ljón er risið upp úr runni sínum, þjóða-eyðir lagður af stað, farinn að heiman til þess að gjöra land þitt að auðn, borgir þínar verða gjöreyddar, mannlausar. ⁸Gyrðið yður því hærusekk, harmið og kveinið, því að hin brennandi reiði Drottins hefir ekki snúið sér frá oss.

⁹En á þeim degi – segir Drottinn – munu konungurinn og höfðingjarnir standa ráðalausir, prestarnir verða agndofa og spámennirnir skelfast.

¹⁰Þá mælti ég: „Æ, herra Drottinn! Vissulega hefir þú illa svikið þessa þjóð og Jerúsalem, þá er þú sagðir: „Yður mun heill hlotnast!“ þar sem sverðið gengur nú mjög nærri þeim.“

¹¹Þá mun sagt verða um þessa þjóð og um Jerúsalem:

Glóandi vindur af skóglausum hæðum í eyðimörkinni kemur gegn þjóð minni, hvorki verður sáldrað né hreinsað! ¹²Ákafur vindur kemur í móti mér, en nú vil ég einnig kveða upp dóma gegn þeim.

¹³Sjá, eins og ský þýtur hann áfram, og vagnar hans eru eins og vindbylur, hestar hans eru fljótari en ernir. Vei oss, það er úti um oss!

¹⁴Þvo illskuna af hjarta þínu, Jerúsalem, til þess að þú frelsist. Hversu lengi eiga þínar syndsamlegu hugsanir að búa í brjósti þér? ¹⁵Því heyr, menn segja tíðindi frá Dan og boða ógæfu frá Efraímfjöllum.

¹⁶Segið þjóðunum frá því, kallið á þær gegn Jerúsalem! Umsátursmenn koma úr fjarlægum landi og hefja óp gegn Júdaborgum. ¹⁷Eins og akurverðir sitja þeir hringinn í kringum hana, af því að hún hefir þrjóskað í gegn mér – segir Drottinn.

¹⁸Atferli þitt og gjörðir þínar hafa bakað þér þetta, þetta hefir þú fyrir illsku þína. Já, beiskt er það, það gengur mjög nærri þér.

Spámaðurinn rekur harma sína

¹⁹Íður mín, íður mín! Ég engist sundur og saman!

Ó, veggir hjarta míns! Hjartað berst ákaf í brjósti mér, ég get ekki þagað! Því að önd mín heyrir lúðurhljóminn, bardagaþíðið.

²⁰Hrun á hrun ofan er boðað, já allt landið er eytt. Skyndilega eru tjöld mín eydd, tjaldúkar mínir tættir sundur allt í einu. ²¹Hversu lengi á ég að sjá gunnfána, hversu lengi á ég að heyra lúðurhljóm?

²²Já, fíflsk er þjóð mín, mig þekkja þeir ekki. Heimskir synir eru þeir, og vanhyggir eru þeir. Vitmenn eru þeir illt að fremja, en gott að gjöra kunna þeir ekki.

Sýn um endalok alls

²³Ég leit jörðina, og sjá, hún var auð og tóm; ég horfði til himins, og ljós hans var sloknað.

²⁴Ég leit á fjöllin, og sjá, þau nötruðu, og allar hæðirnar, þær bifuðust.

²⁵Ég litaðist um, og sjá, þar var enginn maður, og allir fuglar himinsins voru flúnir. ²⁶Ég litaðist um, og sjá, aldingarðurinn var orðinn að eyðimörk og allar borgir hans gjöreyddar af völdum Drottins, af völdum hans brennandi reiði.

²⁷Svo segir Drottinn: Auðn skal allt landið verða, en aleyðing á því vil ég ekki gjöra. ²⁸Vegna þessa syrgir jörðin og himinninn uppi er dimmur, af því að ég hef sagt það, og mig iðrar þess eigi, hefði ákveðið það og hætti ekki við það.

²⁹Fyrir harki riddaranna og bogmannanna er hver borg á flóttu. Menn skríða inn í runna og stíga upp á kletta. Allar borgir eru yfirgefnar og enginn maður býr framar í þeim. ³⁰En þú, eyðingunni ofurseld, hvað ætlar þú að gjöra? Þótt þú klæðist skarlati, þótt þú skreytir þig með gullskarti, þótt þú smyrjir augu þín blýlit –, til einskis gjörir þú þig fagra. Friðlarnir hafna þér, þeir sitja um líf þitt. ³¹Já, hljóð heyri ég, eins og í jóðsjúkri konu, angistaróp, eins og í konu, sem er að ala fyrsta barnið, óp dótturinnar Síonar, sem stendur á öndinni af kvölum og breiðir út hendurnar: „Ó, vei mér, því að örmagna hnígur sál mín fyrir morðingjum.“

Óvinir koma úr fjarlægu landi

5

¹Gangið fram og aftur um stræti Jerúsalem, litist um og rannsakið og leitið á torgunum, hvort þér finnið nokkurn mann, hvort þar sé nokkur, sem gjörir það sem rétt er og leitast við að sýna trúmennsku, og mun ég fyrirgefa henni. ²Og þótt þeir segi: „svo sannarlega sem Drottinn lifir,“ sverja þeir engu að síður meinsæri.

³En, Drottinn, líta ekki augu þín á trúfesti? Þú laust þá, en þeir kenndu ekkert til, þú eyddir þeim, en þeir vildu ekki taka aga. Þeir gjörðu andlit sín harðari en stein, þeir vildu ekki snúa við.

⁴En ég hugsaði: „Það eru aðeins hinir lítilmótlegu, sem breyta heimskulega, af því að þeir þekkja ekki veg Drottins, réttindi Guðs síns. ⁵Ég ætla að fara til stórmennanna og tala við þá, því að þeir þekkja veg Drottins, réttindi Guðs síns.“ En einmitt þeir höfðu allir saman brotið sundur okið og slitið af sér böndin. ⁶Fyrir því drepur þá ljón úr skóginum, fyrir því eyðir þeim úlfurinn, sem hefst við á heiðunum. Pardusdýrið situr um borgir þeirra, svo að hver sá, er út úr þeim fer, verður rifinn sundur, því að afbrot þeirra eru mörg, fráhræfssyndir þeirra miklar.

⁷Hví skyldi ég fyrirgefa þér? Börn þín hafa yfirgefið mig og svarið við þá, sem ekki eru guðir, og þótt ég mettaði þá, tóku þeir fram hjá og þyrptust að hóruhúsinu.^a ⁸Eins og sællegir stóðhestar hlaupa þeir til og frá og hvía hver að annars konu. ⁹Ætti ég ekki að hegna slíkum mönnum? – segir Drottinn –, eða hefna mín á annarri eins þjóð og þessari?

¹⁰Stígið upp á vingarðshjalla þjóðar minnar og rífið niður, en gjörið þó ekki aleyðing, takið burt vínviðargreinar hennar, því að þær heyra ekki Drottni. ¹¹Því að Ísraels hús og Júda hús hafa breytt mjög sviksamlega gegn mér – segir Drottinn.

¹²Þeir hafa afneitað Drottni og sagt: „Það er ekki hann, og engin ógæfa mun yfir oss koma, sverð og hungur munum vér ekki sjá. ¹³Spámennirnir munu verða að vindi, því að orð Guðs býr ekki í þeim.“

¹⁴Fyrir því mælir Drottinn, Guð allsherjar, svo: Af því að þeir hafa mælt slíkum orðum, fer svo fyrir þeim sjálfum!^b

Ég gjöri orð mín í munni þínum að eldi og þessa þjóð að eldiviði, til þess að hann eyði henni.

¹⁵Sjá, ég læt þjóð koma yfir yður úr fjarlægum landi, Ísraels hús – segir Drottinn. Það er óbilug þjóð, það er afar gömul þjóð, tungu þeirrar þjóðar þekkir þú ekki, og skilur ekki, hvað hún segir. ¹⁶Örvamælir hennar er sem opin gröf, allir eru þeir kappar.

¹⁷Hún mun eta uppskeru þína og neyslukorn þitt, þeir munu eta sonu þína og dætur. Hún mun eta sauði þína og naut, hún mun eta víntré þín og fikjutré, hún mun brjóta niður með sverði hinar víggirtu borgir þínar, er þú reiðir þig á.

¹⁸En á þeim dögum – segir Drottinn – mun ég samt ekki gjöra aleyðing á yður. ¹⁹En ef þér þá segið: „Fyrir hvað gjörir Drottinn, Guð vor, oss allt þetta?“ þá skalt þú segja við þá: „Eins og þér hafið yfirgefið mig og þjónað öðrum guðum í yðar landi, svo skuluð þér verða annarra þrælar í landi, sem ekki er yðar land.“

²⁰Kunngjörið það í húsi Jakobs og boðið það í Júda:

²¹Heyr þetta, þú heimski og skilningslausí lýður, þér sem hafið augu, en sjáið ekki, þér sem hafið eyru, en heyrið ekki!

²²Mig viljið þér ekki óttast – segir Drottinn – eða skjálfa fyrir mínu augliti? Fyrir mér, sem hefi sett hafinu fjörusandinn að takmarki, ævarandi girðingu, sem það kemst ekki yfir. Og þótt öldur þess komi æðandi, þá vinna þær ekki á, og þótt þær gnýi, þá komast þær ekki yfir hana.

²³En lýður þessi er þverúðarfullur og þrjóskur í hjarta. Þeir hafa vikið af leið og horfið burt, ²⁴en sögðu ekki í hjarta sínu: „Óttumst Drottin, Guð vorn, sem gefur regnið, haustregnið og vorregnið, í réttan tíma og viðheldur handa oss ákveðnum uppskeruvikum.“

²⁵Misgjörðir yðar hafa fært allt þetta úr skorðum, og syndir yðar hafa hrundið blessuninni burt frá yður.

^a Þ.e. blótstaðnum.

^b V. 13 flutt aftur fyrir 14 a.

Jeremía

²⁶Meðal lýðs míns eru óguðlegir menn. Þeir liggja í fyrirsát, eins og þegar fuglarar húka, þeir leggja snörur til þess að veiða menn.

²⁷Eins og fuglabúr fullt af fuglum, svo eru hús þeirra full af svikum; á þann hátt eru þeir orðnir miklir og auðugir. ²⁸Þeir eru orðnir feitir, það stírnir á þá. Þeir eru og fleytifullir af illskutali, málefni munaðarleysingjans taka þeir ekki að sér til þess að bera það fram til sigurs, og þeir reka ekki réttar fátæklinganna.

²⁹Ætti ég ekki að hegna slíkum mönnum? – segir Drottinn – eða hefna mín á annarri eins þjóð og þessari?

³⁰Óttalegt og hryllilegt er það, sem við ber í landinu! ³¹Spámennirnir kenna lygar og prestarnir drottna eftir tilsögn þeirra, og þjóð minni þykir fara vel á því. En hvað ætlið þér að gjöra, þegar að skuldadögunum kemur?

Barist um Jerúsalem

6

¹Flýið, Benjamínítar, út úr Jerúsalem! Þeytið lúður í Tekóa og reisið upp merki í Betkerem, því að ógæfa vofir yfir úr norðurátt og mikil eyðing.

²Dóttirin Síon, hin fagra og finláta, er þögul. ³Til hennar koma hirðar með hjarðir sínar, slá tjöldum hringinn í kringum hana, hver beitir sitt svæði.

⁴„Vígið yður til bardaga móti henni! Standið upp og gjörum áhlaup um hádegði!“

Vei oss, því að degi hallar og kveldskuggarnir lengjast.

⁵„Standið upp og gjörum áhlaup að næturþeli og rífum niður hallir hennar!“

⁶Svo segir Drottinn allsherjar:

Fellið tré hennar og hlaðið virkisvegg gegn Jerúsalem. Það er borgin, sem hegna á. Undirokun ríkir alls staðar í henni. ⁷Því eins og vatnsþróin heldur vatninu fersku, þannig heldur hún illsku sinni fersku. Ofbeldi og kúgun heyrist í henni, frammi fyrir augliti mínu er stöðuglega þjáning og misþyrming. ⁸Lát þér segjast, Jerúsalem, til þess að sál mín slíti sig ekki frá þér, til þess að ég gjöri þig ekki að auðn, að óbyggðu landi.

Fólkið hlýðir ekki á orð Guðs

⁹Svo segir Drottinn allsherjar:

Menn munu gjöra nákvæma eftirleit á leifum Ísraels, eins og gjört er á vínviði með því að rétta æ að nýju höndina upp að vínviðargreinunum, eins og vínlestursmaðurinn gjörir.

¹⁰Við hvern á ég að tala og hvern á ég að gjöra varan við, svo að þeir heyri? Sjá, eyra þeirra er óumskorið, svo að þeir geta ekki tekið eftir. Já, orð Drottins er orðið þeim að háði, þeir hafa engar mætur á því.

¹¹En ég er fullur af heiftarreiði Drottins, ég er orðinn uppgefinn að halda henni niðri í mér. „Helltu henni þá út yfir börnin á götunni og út yfir allan unglingahópinn, því að karl sem kona munu hertekin verða, aldraðir jafnt sem háaldraðir. ¹²En hús þeirra munu verða

annarra eign, aktrar og konur hvað með öðru, því að ég rétti hönd mína út gegn íbúum landsins“ – segir Drottinn.

¹³Bæði ungir og gamlir, allir eru þeir fíknir í rangfenginn gróða, og bæði spámenn og prestar, allir hafa þeir svik í frammi. ¹⁴Þeir hyggjast að lækna áfall þjóðar minnar með hægu móti, segjandi: „Heill, heill!“ þar sem engin heill er.

¹⁵Þeir munu hljóta að skammast sín fyrir að hafa framið svívirðing! En þeir skammast sín ekki og vita ekki hvað það er, að blygðast sín. Fyrir því munu þeir falla meðal þeirra, sem falla. Þegar minn tími kemur að hegna þeim, munu þeir steypast – segir Drottinn.

„Spyrjið um gömlu göturnar“

¹⁶Svo mælti Drottinn:

Nemið staðar við vegina og litist um og spyrjið um gömlu göturnar, hver sé hamingjuleiðin, og farið hana, svo að þér finnið sálum yðar hvíld.

En þeir sögðu: „Vér viljum ekki fara hana.“

¹⁷Þá setti ég varðmenn gegn yður: „Takið eftir lúðurhljóminum!“ En þeir sögðu: „Vér viljum ekki taka eftir honum.“

¹⁸Heyrið því, þjóðir! Sjá þú, söfnuður, hvað í þeim býr!

¹⁹Heyr það, jörð! Sjá, ég leiði ógæfu yfir þessa þjóð! Það er ávöxturinn af ráðabruggi þeirra, því að orðum mínum hafa þeir engan gaum gefið og leiðbeining minni hafa þeir hafnað.

²⁰Hvað skal mér reykersi, sem kemur frá Saba, og hinn dýri reyr úr fjarlægu landi? Brennifórnir yðar eru mér eigi þóknanlegar og sláturfórnir yðar geðjast mér eigi.

²¹Fyrir því segir Drottinn svo:

Sjá, ég legg fótakefli fyrir þessa þjóð, til þess að um þau hrasi bæði feður og synir, hver nábúiinn farist með öðrum.

Eyðandinn kemur úr norðri

²²Svo segir Drottinn:

Sjá, lýður kemur úr landi í norðurátt og mikil þjóð ris upp á útkjálkum jarðar. ²³Þeir bera boga og skotspjót, þeir eru grimmir og sýna enga miskunn. Háreysti þeirra er sem hafgnýr, og þeir ríða hestum, búnir sem hermenn til bardaga gegn þér, dóttirin Síon.

²⁴Vér höfum fengið fregnir af honum, hendur vorar eru magnlausar. Angist hefir gripið oss, kvalir eins og jóðsjúka konu. ²⁵Farið ekki út á bersvæði og gangið ekki um veginn, því að óvinurinn hefir sverð – skelfing allt um kring.

²⁶Þjóð mín, gyrð þig hærusekk og velt þér í ösku, stofna til sorgarhalds, eins og eftir einkason væri, beisklegs harmakveins, því að skyndilega mun eyðandinn yfir oss koma.

²⁷Ég hefi gjört þig að rannsakara hjá þjóð minni, til þess að þú kynnir þér atferli þeirra og rannsakar það. ²⁸Allir eru þeir svæsnir uppreisnarmenn, rógberendur, tómur eir og járn, allir eru þeir spillingarmenn.

²⁹Smiðjubilgurinn másaði, blýið átti að eyðast í eldinum, til einskis hafa menn verið að bræða og bræða, hinir illu urðu ekki skildir frá. ³⁰Ógilt silfur nefna menn þá, því að Drottinn hefir fellt þá úr gildi.

Ræður frá tímum Jójakíms konungs

Musterisræðan

7

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni:

²Nem staðar við hlið musteris Drottins og boða þar þessi orð og seg: Heyrið orð Drottins, allir Júdamenn, þér sem gangið inn um þetta hlið til þess að falla fram fyrir Drottni. ³Svo segir Drottinn allsherjar, Guð Ísraels:

Bætið breytni yðar og gjörðir, þá mun ég láta yður búa á þessum stað. ⁴Reiðið yður ekki á lygatal, er menn segja: „Þetta er musteri Drottins, musteri Drottins, musteri Drottins.“

⁵En ef þér bætið breytni yðar og gjörðir alvarlega, ef þér iðkið réttlæti í þrætum manna á milli, ⁶undirokið ekki útlendinga, munaðarleysingja og ekkjur, og úthellið ekki saklausu blóði á þessum stað, og eltið ekki aðra guði, yður til tjóns, ⁷þá vil ég láta yður búa á þessum stað, í landinu, sem ég gaf feðrum yðar, frá eilífið til eilíðar.

⁸Sjá, þér reiðið yður á lygaræður, sem ekki eru til nokkurs gagns. ⁹Er ekki svo: Stela, myrða, drýgja hór, sverja meinsæri, færa Baal reykelsisfórnir og elta aðra guði, er þér ekki þekkið, ¹⁰og síðan komið þér og gangið fram fyrir mig í þessu húsi, sem kennt er við nafn mitt, og segið: „Oss er borgið!“ og fremjið síðan að nýju allar þessar svívirðingar.

¹¹Er þá hús þetta, sem kennt er við nafn mitt, orðið að ræningjabæli í augum yðar? Já, ég lít svo á – segir Drottinn.

¹²Farið til bústaðar míns í Siló, þar sem ég forðum daga lét nafn mitt búa, og sjáið, hvernig ég hefi farið með hann fyrir sakir illsku lýðs míns Ísraels. ¹³Og þar eð þér nú hafið framið öll þessi verk – segir Drottinn – og eigi hlýtt, þótt ég hafi talað til yðar seint og snemma, og eigi svarað, þótt ég hafi kallað á yður, ¹⁴þá ætla ég að fara með húsið, sem kennt er við nafn mitt og þér treystið á, og staðinn, sem ég hefi gefið yður og feðrum yðar, eins og ég fór með Siló, ¹⁵og útskúfa yður frá augliti mínu, eins og ég útskúfaði bræðrum yðar, öllum niðjum Efraíms.

Dýrkun himnadrottningarinnar (Astarte)

¹⁶Þú skalt ekki biðja fyrir þessum lýð og ekki hefja þeirra vegna grátbeiðni né fyrirbón, og legg ekki að mér, því að ég heyri þig ekki. ¹⁷Sér þú ekki hvað þeir hafast að í Júdaborgum og á strætum Jerúsalem? ¹⁸Börnin tína saman eldivið og feðurnir kveikja

eldinn, en konurnar hnoða deig til þess að gjöra af fórnarkökur handa himnadrottningunni,^a og færa öðrum guðum dreypifórnir til þess að skaprauna mér.

¹⁹En skaprauna þeir mér – segir Drottinn –, hvort ekki miklu fremur sjálfum sér, til þess að þeir verði sér herfilega til skammar? ²⁰Fyrir því segir herrann Drottinn svo: Reiði minni og heift mun úthellt verða yfir þennan stað, yfir menn og skepnur, yfir tré merkurinnar og yfir ávexti akurlendisins, – og hún skal brenna og eigi slokkna.

Ádeila á musterisþjónustuna

²¹Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Bætið brennifórnum yðar við sláturfórnir yðar og etið kjöt! ²²Því að ég hefi ekkert talað til feðra yðar né boðið þeim nokkuð um brennifórnir og sláturfórnir, þá er ég leiddi þá burt af Egyptalandi. ²³En þetta hefi ég boðið þeim: Hlýðið minni raustu, þá skal ég vera yðar Guð og þér skuluð vera mín þjóð, og gangið jafnan á þeim vegi, sem ég býð yður, til þess að yður vegni vel. ²⁴En þeir heyrðu ekki og lögðu ekki við eyrun, en fóru eftir vélráðum síns illa hjarta og sneru við mér bakinu, en ekki andlitinu.

²⁵Frá þeim degi, er feður yðar fóru burt af Egyptalandi, og fram á þennan dag, hefi ég stöðugt dag eftir dag sent þjóna mína, spámennina, til yðar. ²⁶En þeir heyrðu mig ekki og lögðu ekki við eyrun, heldur gjörðust harðsvíraðir og breyttu enn verr en feður þeirra. ²⁷Og þótt þú talir öll þessi orð til þeirra, munu þeir ekki hlýða á þig, og þótt þú kallir til þeirra, munu þeir ekki svara þér. ²⁸Seg því við þá: Þetta er þjóðin, sem eigi hlýðir raustu Drottins, Guðs síns, og engri umvöndun tekur. Horfin er trúfestin, já, upprætt úr munni þeirra.

Gegn heiðinni dýrkun og mannfórnum

²⁹Sker af þér höfuðprýði þína og varpa henni frá þér og hef upp harmakvein á skóglausu hæðunum, því að Drottinn hefir hafnað og útskúfað þeirri kynslóð, sem hann reiddist.

³⁰Júdamenn hafa gjört það, sem illt er í mínum augum – segir Drottinn –, þeir hafa reist upp viðurstyggðir sínar í húsi því, sem kennt er við nafn mitt, og saurgað það ³¹og byggt Tófet–fórnarhæðir í Hinnomssonar–dal til þess að brenna sonu sína og dætur í eldi, sem ég hefi ekki boðið og mér hefir ekki í hug komið!

³²Sjá, fyrir því munu þeir dagar koma – segir Drottinn –, að eigi mun framar verða talað um „Tófet“^b og „Hinnomssonar–dal“, heldur um „Drápsdal“, og menn munu jarða í Tófet vegna rúmleysis. ³³Lík þessa lýðs munu verða æti fyrir fugla himinsins og dýr jarðarinnar, og enginn mun fæla þau burt. ³⁴Þá mun ég láta öll ánægju– og gleðihljóð, öll fagnaðarlæti brúðguma og brúðar hverfa burt úr Júdagorgum og af strætum Jerúsalem, því að landið skal verða auðn.

8

¹Þá munu menn – segir Drottinn – taka bein Júdakonunga og bein Júdahöfðingja og bein prestanna og bein spámannanna og bein Jerúsalebúa úr gröfum þeirra, ²og breiða þau út

^a P.e. Astarte.

^b Nafn heiðins blótstaðar.

á móti sólinni og tunglinu og öllum her himinsins, er þeir elskuðu og þjónuðu og eltu og gengu til fréttu við og féllu fram fyrir. Þeim verður ekki safnað saman og þau verða ekki grafin, þau skulu verða að áburði á akrinum. ³Og allar leifarnar, þeir er eftir verða af þessari vondu kynslóð á öllum þeim stöðum, þangað sem ég hefi rekið þá, munu heldur kjósa dauða en líf – segir Drottinn allsherjar.

Er til fráhvarf án afturhvarfs?

⁴Seg því við þá: Svo segir Drottinn:

Hvort falla menn og standa ekki upp aftur? Eða hverfa menn burt án þess að koma aftur? ⁵Hvers vegna hefir þessi lýður horfið burt til ævarandi fráhvarfs? Þeir halda fast við svikin og vilja ekki hverfa aftur.

⁶Ég tók eftir og heyrði: Þeir tala ósannindi, enginn iðrast illsku sinnar, svo að hann segi: „Hvað hefi ég gjört?“ Allir hafa þeir gjörst fráhverfir í rásinni, eins og hestur, sem ryðst áfram í orustu.

⁷Jafnvel storkurinn í loftinu þekkir sínar ákveðnu tíðir, og turtildúfan og svalan og tranan gefa gætur að tíma endurkomu sinnar, en lýður minn þekkir ekki rétt Drottins.

Lygapenni fræðimannanna

⁸Hvernig getið þér sagt: „Vér erum vitrir og lögmál Drottins er hjá oss,“? Víst er svo, en lygapenni fræðimannanna hefir gjört það að lygi.

⁹Hinir vitru verða til skammar, þeir skelfast og verða gripnir, sjá, þeir hafa hafnað orði Drottins, hvaða visku hafa þeir þá? ¹⁰Fyrir því mun ég selja konur þeirra öðrum á vald og sigurvegurunum lönd þeirra, því að bæði ungir og gamlir, allir eru þeir fíknir í rangfenginn gróða, bæði spámenn og prestar, allir hafa þeir svik í frammi.

¹¹Þeir hyggjast að lækna áfall þjóðar minnar með hægu móti, segjandi: „Heill, heill!“ þar sem engin heill er. ¹²Þeir munu hljóta að skammast sín fyrir að hafa framið svívirðing! En þeir skammast sín ekki og vita ekki hvað það er að blygðast sín. Fyrir því munu þeir falla meðal þeirra, sem falla. Þegar minn tími kemur að hegna þeim, munu þeir steypast – segir Drottinn.

¹³Ég vil safna þeim saman eins og um uppskeru – segir Drottinn – en engin vínber eru á vínviðinum og engar fíkjur á fíkjutrénu, og laufið er fölnað. Vil ég því selja þá þeim á vald, er þá munu upp eta.

¹⁴Til hvers sitjum vér hér kyrrir? Safnist saman og höldum inn í víggirtu borgirnar og förumst þar, því að Drottinn, Guð vor, lætur oss farast og drykkjar oss með eiturvatni, af því að vér höfum syndgað á móti Drottni.

¹⁵Menn vænta hamingju, en ekkert gott kemur, vænta lækningartíma, og sjá, skelfing!

¹⁶Frá Dan heyrir frýsið í fákum hans, og af hneggi hesta hans nötrar allt landið, og þeir koma og eta upp landið og það, sem í því er, borgina og íbúa hennar.

¹⁷Sjá, ég sendi meðal yðar höggorma, nöðrur, sem særingar vinna ekki á, og þeir skulu bíta yður – segir Drottinn.

Angurljóð spámannsins og líksöngur

¹⁸Ó hvað má hugsvala mér í harminum! Hjartað er sjúkt í mér. ¹⁹Heyr, kvein þjóðar minnar hljómar úr fjarlægðu landi. Er Drottinn ekki í Síon, eða er konungur hennar ekki í henni? „Hví egndu þeir mig til reiði með skurðmyndum sínum, með fánýtum, útlendum goðum?“

²⁰Uppskeran er liðin, aldinskurðurinn á enda, en vér höfum eigi hlotið hjálp.

²¹Ég er helsærður af helsári þjóðar minnar, ég geng í sorgarbúningi, skelfing hefir gripið mig. ²²Eru þá engin smyrsl í Gíleað, eða er þar enginn læknir? Hví er engin hyldgan komin á sár þjóðar minnar?

9

^{a 1}Ó að höfuð mitt væri vatn og augu mín táralind, þá skyldi ég gráta daga og nætur þá, er fallið hafa af þjóð minni.

²Ó að ég hefði sæluhús í eyðimörkinni, þá skyldi ég yfirgefa þjóð mína og fara burt frá þeim, því að allir eru þeir hórdómsmenn, flokkur svikara.

³Þeir spenna tungu sína eins og boga sinn, með lygi, en eigi með sannleika, hafa þeir náð völdum í landinu, því að frá einni vonskunni ganga þeir til annarrar, en mig þekkja þeir ekki – segir Drottinn.

⁴Varið yður hver á öðrum og treystið engum bróður, því að sérhver bróðir beitir undirferli og sérhver vinur gengur með róg. ⁵Þeir blekkja hver annan og sannleika tala þeir ekki. Þeir venja tungu sína á að tala lygi, kosta kapps um að gjöra rangt.

⁶Þú býr mitt á meðal svikara. Vegna svika vilja þeir ekki þekkja mig – segir Drottinn.

⁷Fyrir því segir Drottinn allsherjar svo:

Sjá, ég vil hreinsa þá og reyna þá, því að hvernig ætti ég að fara öðruvísi að andspænis illsku þjóðar minnar?

⁸Tunga þeirra er deyðandi ör, svik tala þeir, með munnum tala þeir vingjarnlega við náunga sinn, en í hjarta sínu sitja þeir á svikráðum við hann. ⁹Ætti ég ekki að hegna slíkum mönnum – segir Drottinn – eða hefna mín á annarri eins þjóð og þessari?

¹⁰Á fjöllum vil ég hefja grát og harmakvein, og sorgarljóð á beitolöndunum í öræfunum, því að þau eru sviðin, svo að enginn fer þar um frammar og menn heyra eigi frammar baul hjarðanna. Bæði fuglar himinsins og villidýrin eru flúin, farin.

¹¹Og ég vil gjöra Jerúsalem að grjóthrúgum, að sjakalabæli, og Júdaborgir vil ég gjöra að auðn, þar sem enginn býr.

¹²Hver er svo vitur maður, að hann skilji þetta? Hver er sá, er munnur Drottins hafi talað við, að hann meggi kunngjöra hvers vegna landið er gjöreytt, sviðið eins og eyðimörk, sem enginn fer um?

^a 8.23 í hebr. textanum.

¹³En Drottinn sagði: Af því að þeir hafa yfirgefið lögmál mitt, sem ég setti þeim, og ekki hlýtt minni raustu og ekki farið eftir henni, ¹⁴heldur farið eftir þverúð hjarta síns og elt Baalana, er feður þeirra höfðu kennt þeim að dýrka, ¹⁵þess vegna – svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð – vil ég gefa þeim, þessum lýð, malurt að eta og eiturvatr að drekka, ¹⁶og tvístra þeim meðal þjóða, sem hvorki þeir né feður þeirra hafa þekkt, og senda sverðið á eftir þeim, þar til er ég hefi gjöreytt þeim.

¹⁷Takið eftir og kallið til harmkonur, að þær komi, og sendið til hinna vitru kvenna, að þær komi ¹⁸og hraði sér að hefja harmakvein yfir oss, til þess að augu vor fljóti í tárur og vatnið streymi af hvörmunum.

¹⁹Hátt harmakvein heyrist frá Síon: Hversu erum vér eyðilagðir, mjög til skammar orðnir, því að vér höfum orðið að yfirgefa landið, af því að þeir hafa brotið niður bústaði vora.

²⁰Já, heyrið, þér konur, orð Drottins, og eyra yðar nemi orð hans munns. Kennið dætrum yðar harmljóð og hver annarri sorgarkvæði! ²¹Því að dauðinn er stigin upp í glugga vora, kominn inn í hallir vorar, hann hrífur börnin af götunum, unglingana af torgunum. ²²Og líkin af mönnunum liggja eins og hlöss á velli og eins og kornbundin að baki kornskurðarmanninum, sem enginn tekur saman.

Hin sanna viska

²³Svo segir Drottinn:

Hinn vitri hrósi sér ekki af visku sinni og hinn sterki hrósi sér ekki af styrkleika sínum og hinn auðugi hrósi sér ekki af auði sínum. ²⁴Hver sá er vill hrósa sér, hrósi sér af því, að hann sé hygginn og þekki mig, að það er ég, Drottinn, sem auðsýni miskunnsemi, rétt og réttlæti á jörðinni, því að á slíku hefi ég velþóknun – segir Drottinn.

Ísraelsmenn eru sjálfir óumskornir

²⁵Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn –, að ég mun hegna öllum umskornum, sem þó eru óumskornir: ²⁶Egyptalandi, Júda, Edóm, Ammónítum, Móab og öllum, sem skera hár sitt við vangann,^a þeim er búa í eyðimörkinni, – því að allir heiðingjar eru óumskornir og allt Ísraels hús er óumskorið á hjarta.

Hjáguðirnir eru hégómi

10

¹Heyrið orðið, sem Drottinn talar til yðar, Ísraels hús! ²Svo segir Drottinn:

Venjið yður ekki á sið heiðingjanna og hræðist ekki himintáknin, þótt heiðingjarnir hræðist þau.

³Siðir þjóðanna eru hégómi. Menn höggva tré í skógi, og trésmiðurinn lagar það til með öxinni, ⁴hann prýðir það silfri og gulli, hann festir það með nöglum og hömrum, svo að það riði ekki.

^a Sumir ættbálkar eyðimerkurbúa skáru skegg sitt og klipptu hárið við vangann. (Sbr 3M 19.27.)

⁵Skurðgoðin eru eins og hræða í melónugarði og geta ekki talað, bera verður þau, því að gengið geta þau ekki. Óttist þau því ekki, því að þau geta ekki gjört mein, en þau eru ekki heldur þess umkomin að gjöra gott.

⁶Enginn er þinn líki, Drottinn! Mikill ert þú og mikið er nafn þitt sakir máttar þíns. ⁷Hver skyldi eigi óttast þig, konungur þjóðanna? Já, þú ert þess maklegur, því að meðal allra spekinga þjóðanna og í öllu ríki þeirra er enginn þinn líki.

⁸Allir saman eru þeir óskynsamir og fávísir, þeir þiggja fræðslu hinna fánýtu guða, sem eru úr tré. ⁹Silfurplötur eru fluttar frá Tarsis, og gull frá Úfas, þeir eru verk trésmiðsins og gullsmiðsins. Klæðnaður þeirra er gjörður af bláum og rauðum purpura, verk hagleiksmanna eru þeir allir. ¹⁰En Drottinn er sannur Guð. Hann er lifandi Guð og eilífur konungur. Fyrir reiði hans nötrar jörðin, og þjóðirnar fá eigi þolað gremi hans.

¹¹Þannig skuluð þér mæla til þeirra: Þeir guðir, sem ekki hafa skapað himin og jörð, munu hverfa af jörðinni og undan himninum.

¹²Hann sem gjört hefir jörðina með krafti sínum, skapað heiminn af speki sinni og þanið út himininn af hyggjuviti sínu, ¹³þegar hann þrumar, svarar vatnagnýr í himninum, og hann lætur ský upp stíga frá endimörkum jarðar. Hann gjörir leiftur til þess að búa rás regninu og hleypir vindinum út úr forðabúrum hans.

¹⁴Sérhver maður stendur undrandi og skilur þetta ekki, sérhver gullsmiður hlýtur að skammast sín fyrir líkneski sitt, því að hin steypu líkneski hans eru tál og í þeim er enginn andi. ¹⁵Hégómi eru þau, háðungar–smíði. Þegar hegningartími þeirra kemur er úti um þau.

¹⁶En sá Guð, sem er hlutdeild Jakobs, er ekki þeim líkur, heldur er hann skapari alls, og Ísrael er hans eignarkynkvísl. Drottinn allsherjar er nafn hans.

Herleiðing er í vændum

¹⁷Tak böggul þinn upp af jörðinni, þú sem situr umsetin. ¹⁸Því að svo segir Drottinn: Sjá, ég mun burt snara íbúum landsins í þetta sinn og þrengja að þeim til þess að þeir fái að kenna á því.

¹⁹Vei mér vegna sárs míns, áverki minn er ólæknandi. Og þó hugsaði ég: Ef þetta er öll þjáningin, þá ber ég hana!

²⁰Tjald mitt er eyðilagt, öll tjaldstög mín slitin, synir mínir eru frá mér farnir og eru ekki framar til. Enginn er sá til, er reisi aftur tjald mitt og festi aftur upp tjalddúka mína.

²¹Já, óskynsamir voru hirðarnir og Drottins leituðu þeir ekki. Fyrir því lánaðist þeim ekkert, og allri hjörð þeirra var tvístrað.

²²Heyr! Hávaði! Sjá, það færist nær, ógurlegt hark úr landinu norður frá til þess að gjöra Júdaborgir að auðn, að sjakalabæli.

²³Ég veit, Drottinn, að örlög mannsins eru ekki á hans valdi, né það heldur á valdi gangandi manns að stýra skrefum sínum.

²⁴Refsa oss, Drottinn, en þó í hófi, ekki í reiði þinni, til þess að þú gjörir ekki út af við oss.

²⁵Úthell heift þinni yfir heiðnu þjóðirnar, sem ekki þekkja þig, og yfir þær kynkvíslir, sem ekki ákalla nafn þitt, því að þær hafa etið Jakob,^a já, þær hafa etið hann og svelgt hann upp, og beitiland hans hafa þær eytt.

Bannfæring sáttmálans

11

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni:

²Heyrið orð þessa sáttmála. Tala þú til Júdamanna og Jerúsalembúa ³og seg við þá: Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Bölvaður sé sá maður, sem ekki hlýðir á orð þessa sáttmála, ⁴er ég bauð feðrum yðar að halda, þá er ég leiddi þá burt af Egyptalandi, út úr járnbræðsluofninum og sagði:

„Hlýðið skipunum mínum og breytið eftir þeim, með öllu svo sem ég býð yður. Þá skuluð þér vera mín þjóð og ég skal vera yðar Guð, ⁵til þess að ég fái haldið þann eið, er ég sór feðrum yðar, að gefa þeim land, sem flýtur í mjólk og hunangi, landið, sem þér eigið enn í dag.“

Og ég svaraði og sagði: Veri það svo, Drottinn!

⁶Þá sagði Drottinn við mig: Boða þú öll þessi orð í Júdaborgum og á Jerúsalemstrætum og seg:

Hlýðið á orð þessa sáttmála og breytið eftir þeim. ⁷Því að alvarlega hefi ég varað feður yðar við, þegar ég leiddi þá út af Egyptalandi og allt fram á þennan dag, iðulega og alvarlega, og sagt: „Hlýðið skipun minni!“ ⁸En þeir hlýddu ekki og lögðu ekki við eyrun, heldur fóru hver og einn eftir þverúð síns vonða hjarta, og fyrir því lét ég fram á þeim koma öll orð þessa sáttmála, er ég hafði boðið þeim að halda, en þeir héldu ekki.

⁹Þá sagði Drottinn við mig: „Það er samsæri milli Júdamanna og Jerúsalembúa. ¹⁰Þeir eru horfnir aftur til misgjörða forfeðra sinna, sem eigi vildu hlýða orðum mínum, og þeir elta aðra guði, til þess að þjóna þeim. Ísraels hús og Júda hús hafa rofið minn sáttmála, þann er ég gjörði við feður þeirra. ¹¹Fyrir því segir Drottinn svo: Sjá, ég leiði yfir þá ógæfu, er þeir ekki skulu fá undan komist, og er þeir þá hrópa til mín, mun ég ekki heyra þá. ¹²En fari Júdaborgir og Jerúsalembúar og hrópi til þeirra guða, er þeir færa reykelsisfórnir, þá munu þeir vissulega heldur ekki hjálpa þeim á ógæfutíma þeirra. ¹³Því að guðir þínir, Júda, eru orðnir eins margir og borgir þínar, og þér hafið reist eins mörg ölturu, til þess að fórna Baal á reykelsisfórnum, eins og stræti eru í Jerúsalem. ¹⁴En þú skalt ekki biðja fyrir þessum lýð og ekki hefja þeirra vegna grátbeiðni né fyrirbón, því að ég mun alls eigi heyra, þegar þeir kalla til mín á ógæfutíma þeirra.“

^a Þ.e. Ísrael.

Olíutréd fagurgræna

¹⁵Hvert erindi á mín ástkæra í hús mitt? Atferli hennar er lymskufullt.

Munu bænahróp og heilagt fórnarkjöt nema illsku þína burt frá þér, svo að þú síðan megir fagna?

¹⁶Fagurgrænt olíutré, prýtt dýrlegum ávöxtum, nefndi Drottinn þig eitt sinn, en í hvínandi ofviðri kveikir hann eld kringum það, og greinar þess brotna.

¹⁷Drottinn allsherjar, sem gróðursetti þig, hefir hótad þér illu vegna illsku Ísraels húss og Júda húss, er þeir frömdu til þess að egna mig til reiði, þá er þeir færðu Baal reykelsisfórnir.

Jeremía sýnt banatilræði

¹⁸Drottinn gjörði mér það kunnugt og ég fékk að vita og sjá gjörðir þeirra. ¹⁹Ég var sjálfur eins og vanið lamb, sem leitt er til slátrunar, og vissi ekki, að þeir voru að brugga ráð gegn mér: „Vér skulum eyða tréd í blóma þess og uppræta hann af landi lifenda, svo að nafns hans verði ekki minnst framar!“

²⁰En, Drottinn allsherjar, þú er réttlátlega dæmir og rannsakar nýrun og hjartað, lát mig sjá hefnd þína á þeim, því að þér fel ég málefni mitt!

²¹Fyrir því segir Drottinn svo um Anatótmenn, þá er sitja um líf þitt og segja: „Þú skalt ekki spá í nafni Drottins, ella skalt þú deyja fyrir hendi vorri.“ ²²Fyrir því mælir Drottinn allsherjar svo: Sjá, ég mun refska þeim. Æskumennirnir skulu falla fyrir sverði, synir þeirra og dætur skulu deyja af hungri. ²³Og leifar munu þeim engar eftir verða, því að ég leiði óhamingju yfir Anatótmenn, árið sem þeim verður refsað.

12

¹Þú, Drottinn, ert réttlátari en svo, að ég megi þrátta við þig! Þó verð ég að deila á þig: Hví lánast athæfi hinna óguðlegu, hví eru allir þeir óhultir, er sviksamlega breyta?

²Þú gróðursetur þá, og þeir festa rætur, dafna og bera ávöxt. Þeir hafa þig ávallt á vörum, en hjarta þeirra er langt frá þér.

³En þú, Drottinn, þekkir mig, sér mig, og þú hefir reynt hugarþel mitt til þín. Skil þá úr, eins og sauði til slátrunar, og helgaðu þá drápsdeginum.

⁴Hversu lengi á landið að syrgja og jurtir vallarins alls staðar að skrælna? Sakir illsku þeirra, er í því búa, farast skepnur og fuglar, þar eð þeir segja: „Hann sér eigi afdrif vor.“

⁵Ef þú mæðist af því að hlaupa með fótgangandi mönnum, hvernig ætlar þú þá að þreyta kapphlaup við hesta? Og ef þú ert aðeins öruggur í friðuðu landi, hvernig ætlar þú þá að fara að í kjarrinu á Jórdanbökkum?

⁶Jafnvel bræður þínir og skyldulið föður þíns – einnig þeir eru þér ótrúir, einnig þeir hafa kallað fullum rómi á eftir þér. Treystu þeim ekki, þótt þeir tali vinsamlega til þín.

Guð hryggist yfir erfðahlut sínum

⁷Yfirgefið hefi ég hús mitt, hafnað eign minni. Ég hefi gefið það, sem sál minni var kærast, óvinum hennar á vald.

⁸Eign mín varð mér eins og ljón í skógi, hún öskraði í móti mér, fyrir því hata ég hana.

⁹Er eign mín orðin mér eins og marglitur ránfugl? Ránfuglar sækja að henni öllumegin.

Komið, safnið saman öllum dýrum merkurinnar, komið með þau til að eta.

¹⁰Margir hirðar hafa eytt vingarð minn, fótum troðið óðal mitt, hafa gjört hið unaðslega óðal mitt að eyðilegri heiði. ¹¹Menn hafa gjört það að auðn, í eyði drúpir það fyrir mér, allt landið er í eyði lagt, af því að enginn leggur það á hjarta.

¹²Eyðandi ræningjar hafa steipt sér yfir allar skóglausar hæðir í eyðimörkinni. Sverð Drottins eyðir landið af enda og á, enginn er óhultur.

¹³Þeir sáðu hveiti, en uppskáru þyrna, þeir þreyttu sig, en varð ekki gagn að. Verðið því til skammar fyrir afrakstur yðar vegna hinnar brennandi reiði Drottins.

Heill og óheill nágrannaþjóða

¹⁴Svo segir Drottinn: Allir hinir vondu nágrannar mínir, þeir er áreitt hafa eignina, er ég gaf lýð mínum Ísrael, sjá, ég slít þá upp úr landi þeirra, og Júda hús vil ég upp slíta, svo að það sé eigi meðal þeirra. ¹⁵En eftir að ég hefi slitið þá upp, mun ég aftur miskunna mig yfir þá og flytja þá heim aftur, hvern til síns óðals og hvern til síns lands. ¹⁶Og ef þeir þá læra siðu þjóðar minnar og sverja við mitt nafn: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir!“ eins og þeir hafa kennt þjóð minni að sverja við Baal, – þá skulu þeir þrífast meðal þjóðar minnar. ¹⁷En ef einhver þjóð vill ekki heyra, þá slít ég þá þjóð upp og tortími henni – segir Drottinn.

Línbeltið

13

¹Svo mælti Drottinn við mig:

Far og kaup þér línbelti og legg það um lendar þér, en lát það ekki koma í vatn.

²Og ég keypti beltið eftir orði Drottins og lagði um lendar mér. ³Og orð Drottins kom til mín annað sinn, svohljóðandi:

⁴Tak beltið, sem þú keyptir og um lendar þínar er, og legg af stað og far austur að Efrat og fel það þar í bergskoru. ⁵Og ég fór og fal það hjá Efrat, eins og Drottinn hafði boðið mér. ⁶En er alllangur tími var um liðinn, sagði Drottinn við mig:

Legg af stað og far austur að Efrat og tak þar beltið, sem ég bauð þér að fela þar. ⁷Og ég fór austur að Efrat, gróf og tók beltið á þeim stað, sem ég hafði falið það. En sjá, beltið var orðið skemmt, til einskis nýtt frammar.

⁸Og orð Drottins kom til mín, svo hljóðandi: ⁹Svo segir Drottinn:

Þannig vil ég skemma hroka Júda og hroka Jerúsalem, þann hinn mikla. ¹⁰Þessir vondu menn, sem ekki vilja hlýða orðum mínum, sem fara eftir þverúð hjarta síns og elta aðra guði til þess að þjóna þeim og falla fram fyrir þeim – þeir skulu verða eins og þetta belti, sem til einskis er nýtt framar. ¹¹Því að eins og beltið fellir sig að lendum manns, eins hafði ég látið allt Ísraels hús og allt Júda hús fella sig að mér – segir Drottinn – til þess að það skyldi vera minn lýður og mér til frægðar, lofstírs og prýði, en þeir hlýddu ekki.

Brotnar vínkrúkkur

¹²Mæl til þeirra þetta orð: Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: „Sérhver krukka verður fyllt víni.“ En segi þeir þá við þig: „Vitum vér þá ekki, að sérhver krukka verður fyllt víni?“ ¹³Þá seg við þá: „Svo segir Drottinn: Sjá, ég fylli alla íbúa þessa lands og konungana, sem sitja í hásæti Davíðs, og prestana og spámennina og alla Jerúsalembúa, svo að þeir verði drukknir, ¹⁴og mola þá sundur hvern við annan, feður og sonu alla saman – segir Drottinn. Ég tortími þeim hlífðarlaust, án nokkurrar vægðar og miskunnar.“

Konungsmóðir ávörpuð

¹⁵Heyrið og takið eftir!

Verið ekki dramblátir, því að Drottinn hefir talað!

¹⁶Gefið Drottni, Guði yðar, dýrðina, áður en dimmir, áður en fætur yðar steyta á rökkurfjöllum.

Þér væntið ljóss, en hann mun breyta því í niðdimmu og gjöra það að svartamyrkri. ¹⁷En ef þér hlýðið því ekki, þá mun ég í leyni gráta vegna hrokans og sífellt tárast, já augu mín munu fljóta í tárur, af því að hjörð Drottins verður flutt burt hertekin.

¹⁸Seg við konung og við konungsmóður: „Setjist lágt, því að fallin er af höfðum yðar dýrlega kórónan! ¹⁹Borgir Suðurlandsins eru lokaðar, og enginn opnar, Júdalýður hefur verið burt fluttur allur saman, burt fluttur með tölu.“

²⁰Hef upp augu þín og sjá, þeir koma að norðan! Hvar er hjörðin, sem þér var fengin, þínir ágætu sauðir? ²¹Hvað munt þú segja, þegar þeir setja þá menn höfðingja yfir þig, sem þú hefir sjálf kennt að vera á móti þér? Munu ekki hviður að þér koma, eins og að jóðsjúkri konu, ²²er þú segir í hjarta þínu: „Hví ber mér slíkt að höndum?“ Sakir þinnar miklu misgjörðar er klæðafaldi þínum upp flett, hælur þínir með valdi berir gjörðir.

²³Getur blámaður breytt hörundslit sínum eða pardusdýrið flekkjum sínum? Ef svo væri munduð þér og megna að breyta vel, þér sem vanist hafið að gjöra illt.

²⁴Ég vil tvístra þeim eins og hálmleggjum, sem berast fyrir eyðimerkurvindi.

²⁵Þetta er hlutur þinn, afmældur skammtur þinn frá minni hendi – segir Drottinn – af því að þú hefir gleymt mér og treystir á lygi. ²⁶Fyrir því kippi ég og klæðafaldi þínum upp að framan, svo að blygðan þín verði ber. ²⁷Hórdóm þinn og losta–hví, hið svívirðilega fúllífi þitt – á fórnarhæðunum úti á víðavangi hefi ég séð viðurstyggðir þínar. Vei þér, Jerúsalem, þú munt ekki hrein verða – hve langt mun enn þangað til?

Þurrkar og hungursneyð. Bæn Jeremía

14

¹Orð Drottins, sem kom til Jeremía út af þurrkunum.

²Júda drúpir, og þeir, sem sitja í borgarhliðum landsins, örmagnast, þeir sitja harmandi á jörðinni, og harmakvein Jerúsalem stígur upp. ³Tignarmenni þeirra senda undirmenn sína eftir vatni, þeir koma að vatnsprónum, en finna ekkert vatn, þeir snúa aftur með tóm ílátin, þeir eru sneypfir og blygðast sín og hylja höfuð sín. ⁴Vegna akurlendisins, sem er agndofa af skelfingu, af því að ekkert regn fellur í landinu, eru akurmennirnir sneypulegir og hylja höfuð sín. ⁵Já, jafnvel hindin í haganum ber og yfirgefur kálfinn, því að gróður er enginn, ⁶og villiasnarnir standa á skóglausu hæðunum og taka öndina á lofti, eins og sjakalarnir. Augu þeirra daprast, því að hvergi er gras.

⁷Þegar misgjörðir vorar vitna í gegn oss, Drottinn, þá lát til þín taka vegna nafns þíns, því að fráhvarfssyndir vorar eru margar, gegn þér höfum vér syndgað.

⁸Ó Ísraels von, hjálpari hans á neyðartíma, hví ert þú sem útlendingur í landinu og sem ferðamaður, er tjaldar til einnar nætur?

⁹Hví ert þú eins og skelkaður maður, eins og hetja, sem ekki megnar að hjálpa? Og þó ert þú mitt á meðal vor, Drottinn, og vér erum nefndir eftir nafni þínu. Yfirgef oss eigi!

¹⁰Svo segir Drottinn um þennan lýð:

Þannig var þeim ljúft að reika um, þeir öftruðu ekki fótum sínum, en Drottinn hafði enga þóknun á þeim. Nú minnst hann misgjörðar þeirra og vitjar synda þeirra.

¹¹Og Drottinn sagði við mig: „Þú skalt eigi biðja þessum lýð góðs. ¹²Þegar þeir fasta, þá hlýði ég eigi á grátbeiðni þeirra, og þegar þeir bera fram brenniförn og matförn, þá hefi ég eigi þóknun á þeim, heldur vil ég gjöreyða þeim með sverði, hungri og drepsótt.“

¹³Þá sagði ég: „Æ, herra Drottinn, sjá, spámennirnir segja við þá: Þér munuð ekki sjá sverð, og hungri munuð þér ekki verða fyrir, heldur mun ég láta yður hljóta stöðuga heill á þessum stað!“

¹⁴En Drottinn sagði við mig: „Spámennirnir boða lygar í mínu nafni. Ég hefi ekki sent þá og ég hefi ekki skipað þeim og ég hefi ekki við þá talað, þeir boða yður lognar sýnir, fánýtar spár og tál, sem þeir sjálfir hafa spunnið upp. ¹⁵Fyrir því segir Drottinn svo: Spámennirnir, sem spá í mínu nafni og segja, þótt ég hafi ekki sent þá: Hvorki mun sverð né hungur ganga yfir þetta land! – fyrir sverði og hungri skulu þeir farast, þessir spámenn. ¹⁶En lýðurinn, sem þeir boða spár sínar, skal liggja dauður á Jerúsalem–strætum af hungri og fyrir sverði, og enginn jarða þá, – þeir sjálfir, konur þeirra, synir þeirra og dætur þeirra – og ég vil úthella vonsku þeirra yfir þá.“

¹⁷Þú skalt tala til þeirra þessi orð:

Augu mín skulu fljóta í tárum nótt og dag, og tárin eigi stöðvast, því að mærin, dóttir þjóðar minnar, hefir orðið fyrir ógurlegu áfalli, hefir særð verið al–ólæknandi sári.

¹⁸Gangi ég út á völlinn, þá liggja þar þeir, er fallið hafa fyrir sverði, og gangi ég inn í borgina, þá sé ég þar menn dána úr hungri. Já, spámenn og prestar fara um landið og bera ekki kennsl á það.

¹⁹Hefir þú þá hafnað Júda algjörlega, eða ert þú orðinn leiður á Síon? Hví hefir þú lostið oss svo, að vér verðum eigi læknaðir?

Menn vænta hamingju, en ekkert gott kemur, vænta lækningartíma, og sjá, skelfing!

²⁰Vér þekkjum, Drottinn, yfirsjón vora, misgjörð feðra vorra, að vér höfum syndgað gegn þér. ²¹Fyrirlít eigi, vegna nafns þíns, – óvirð eigi hásæti dýrðar þinnar, minnstu sáttmála þíns við oss og rjúf hann eigi.

²²Eru nokkrir regngjafar meðal hinna fánýtu guða heiðingjanna, eða úthellir himinninn skúrum sjálfkrafa? Ert það ekki þú, Drottinn, Guð vor, svo að vér verðum að vona á þig? Því að þú hefir gjört allt þetta.

15

¹Þá sagði Drottinn við mig:

Þó að Móse og Samúel gengju fram fyrir mig, mundi sál mín ekki hneigjast að þessum lýð framar. Rek þá frá augliti mínu, svo að þeir fari burt. ²Og ef þeir segja við þig: „Hvert eigum vér að fara?“ þá seg við þá: Svo segir Drottinn:

Til drepsóttar sá, sem drepsótt er ætlaður,

til sverðs sá, sem sverði er ætlaður,

til hungurs sá, sem hungri er ætlaður,

til herleiðingar sá, sem til herleiðingar er ætlaður.

³Ég býð ferns konar kyni út í móti þeim – segir Drottinn –: Sverðinu til þess að myrða þá, hundunum til þess að draga þá burt, fuglum himinsins og dýrum jarðarinnar til þess að eta þá og eyða þeim. ⁴Ég gjöri þá að grýlu fyrir öll konungsríki jarðar, sökum Manasse Hiskíasonar, Júdakonungs, fyrir það sem hann aðhafðist í Jerúsalem.

Hörmuleg örlög Jerúsalem

⁵Hver mun kenna í brjósti um þig, Jerúsalem, og hver mun sýna þér hluttekning og hver mun koma við til þess að spyrja um, hvernig þér líði?

⁶Það ert þú, sem hefir útskúfað mér – segir Drottinn. Þú hörfaðir frá. Fyrir því rétti ég höndina út á móti þér og eyddi þig, ég er orðinn þreyttur á að miskunna. ⁷Fyrir því sáldraði ég þeim með varpkvísl við borgarhlið landsins, gjörði menn barnlausa, eyddi þjóð mína, frá sínum vondu vegum sneru þeir ekki aftur. ⁸Ekkjur þeirra urðu fleiri en sandkorn á sjávarströnd. Ég leiddi yfir mæður unglinga þeirra eyðanda um hábjartan dag, lét skyndilega yfir þær koma angist og skelfing. ⁹Sjö barna móðirin mornaði og þornaði, hún gaf upp öndina. Sól hennar gekk undir áður dagur var á enda, hún varð til smáunar og fyrirvarð sig. Og það, sem eftir er af þeim, ofursel ég sverðinu, þá er þeir flýja fyrir óvinum sínum – segir Drottinn.

Sálarstríð spámannsins

¹⁰Vei mér, móðir mín, að þú skyldir fæða mig, mig sem allir menn í landinu deila og þrátta við. Ekkert hefi ég öðrum lánað og ekkert hafa aðrir lánað mér, og þó formæla þeir mér allir.

¹¹Drottinn sagði: Vissulega mun ég frelsa þig, ég mun vissulega láta óvininn grátbæna þig, þegar óhamingjuna og neyðina ber að höndum. ¹²Verður járn brotið sundur, járn að norðan, og eir?

¹³Eigur þínar og fjársjóðu ofursel ég að herfangi, ekki fyrir verð, heldur fyrir allar syndir þínar, og það fyrir þær syndir, er þú hefir drýgt í öllum héruðum þínum. ¹⁴Og ég læt þig þjóna óvinum þínum í landi, sem þú þekkir ekki, því að reiði mín er eldur brennandi, gegn yður logar hann.

¹⁵Þú veist það, Drottinn, minnstu mín og vitjaðu mín og hefn mín á ofsóknurum mínum. Hríf mig ekki burt í polinmæði þinni við þá, mundu það, að ég þoli smán þín vegna.

¹⁶Kæmu orð frá þér, gleypti ég við þeim, og orð þín voru mér unun og fögnuður hjarta míns, því að ég er nefndur eftir nafni þínu, Drottinn, Guð allsherjar.

¹⁷Ég sat ekki í hóp hlējandi manna til þess að skemmta mér. Gripinn af þinni hendi sat ég einsamall, af því að þú fylltir mig helgri reiði.

¹⁸Hví er kvöl mín orðin ævarandi og sár mitt svo illkynjað, að það verður ekki grætt?

Þú ert mér sem svikull lækur, eins og vatn, sem ekki er unnt að reiða sig á.

¹⁹Þessu svaraði Drottinn svo: Ef þú lætur af þessu víli þínu, mun ég aftur láta þig ganga fram fyrir mig. Og ef þú framleiðir aðeins dýrmæta hluti, en enga lélega, þá skalt þú aftur vera mér munnur. Þeir skulu snúa við til þín, en þú skalt ekki snúa við til þeirra.

²⁰Og ég gjöri þig gagnvart þessum lýð að rammbbyggðum eirvegg, og þótt þeir berjist við þig, skulu þeir eigi fá yfirstigið þig, því að ég er með þér til þess að hjálpa þér og frelsa þig – segir Drottinn. ²¹Ég frelsa þig undan valdi vondra manna og losa þig úr höndum ofbeldismanna.

Einsemd Jeremía

16

¹Orð Drottins kom til mín:

²Þú skalt ekki taka þér konu, og þú skalt enga sonu né dætur eignast á þessum stað. ³Því að svo segir Drottinn um þá sonu og dætur, sem fæðast á þessum stað, og um mæðurnar, sem börnin ala, og um feðurna, sem geta þau í þessu landi: ⁴Af banvænum sjúkdómum munu þau deyja, menn munu eigi harma þau né jarða, þau munu verða að áburði á akrinum. Fyrir sverði og hungri skulu þau farast, og líkamir þeirra munu verða fuglum himinsins og dýrum jarðarinnar að æti.

⁵Já, svo segir Drottinn:

Þú skalt ekki ganga í sorgarhúsið og eigi fara til þess að harma, né heldur sýna þeim hluttekning, því að ég hefi tekið minn frið frá þessum lýð – segir Drottinn – náðina og miskunnsemina, ⁶og stórir og smáir skulu deyja í þessu landi. Þeir verða ekki jarðaðir, og ekki munu menn harma þá né þeirra vegna rista á sig skinnsprettur né gjöra sér skalla. ⁷Og ekki munu menn brjóta sorgarbrauð þeirra vegna, til huggunar eftir látinn mann, né láta þá drekka huggunarbikar vegna föður síns og móður sinnar.

⁸Eigi skalt þú heldur ganga í veisluhús, til þess að setjast með þeim til að eta og drekka. ⁹Því að svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Sjá, ég mun láta öll ánægju- og gleðihljóð, öll fagnaðarlæti brúðguma og brúðar hverfa burt úr þessum stað fyrir augum yðar og á yðar dögum.

¹⁰Þegar þú nú kunngjörir þessum lýð öll þessi orð og menn segja við þig: „Hvers vegna hefir Drottinn hótað oss allri þessari miklu ógæfu, og hver er misgjörð vor og hver er synd vor, sem vér höfum drýgt gegn Drottni, Guði vorum?“ ¹¹Þá seg við þá: „Vegna þess að feður yðar yfirgáfu mig – segir Drottinn – og eltu aðra guði og þjónuðu þeim og féllu fram fyrir þeim, en mig yfirgáfu þeir og héldu ekki lögmál mitt. ¹²Og þér breytið enn verr en feður yðar, þar sem þér farið hver og einn eftir þverúð síns vonða hjarta og hlýðið mér ekki. ¹³Fyrir því vil ég varpa yður burt úr þessu landi til þess lands, sem þér hafið ekki þekkt, hvorki þér né feður yðar, og þar skuluð þér þjóna öðrum guðum dag og nótt, þar eð ég sýni yður enga miskunn.“

Heimför úr herleiðingu

¹⁴Sjá, fyrir því munu þeir dagar koma – segir Drottinn – að ekki mun framar sagt verða: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er leiddi Ísraelsmenn út af Egyptalandi,“ ¹⁵heldur: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er leiddi Ísraelsmenn út úr landinu norður frá og úr öllum þeim löndum, þangað sem hann hafði rekið þá.“ Og ég mun flytja þá aftur til lands þeirra, sem ég gaf feðrum þeirra.

Herleiðingin er syndagjöld

¹⁶Sjá, ég mun senda út marga fiskimenn – segir Drottinn – og þeir munu fiska þá, og eftir það mun ég senda marga veiðimenn, og þeir munu veiða þá á hverju fjalli, á hverri hæð og í bergskorunum. ¹⁷Því að augu mín horfa á alla þeirra vegu, þeir eru ekki huldir fyrir mér og misgjörð þeirra er eigi falin fyrir augum mér. ¹⁸En fyrst vil ég gjalda þeim tvöfalt misgjörð þeirra og synd, af því að þeir hafa vanhelgað land mitt með hræi viðurstygga sinna og fyllt óðal mitt andstyggðum sínum.

Heiðingjarnir munu þekkja Guð

¹⁹Drottinn, styrkur minn, vígi mitt og hæli mitt á neyðardegi, til þín munu þjóðir koma frá endimörkum jarðar og segja:

Lygar einar hafa feður vorir hlotið að eign, fánýta guði, og enginn þeirra er að neinu gagni.

²⁰Getur maðurinn gjört sér guði? Slíkt eru engir guðir!

²¹Fyrir því vil ég í þetta sinn kenna þeim. Ég vil láta þá kannast við kraft minn og styrkleika, og þeir skulu viðurkenna, að nafn mitt er Drottinn.

Syndin verður ekki afmáð

17

¹Synd Júda er rituð með járnstíl. Með demantsoddi er hún rist á spjöld hjartna þeirra og á altarishorn þeirra ²þeim til áminningar. Ölturu þeirra og fórnarsúlur standa hjá grænu trjánum, á háu hæðunum, ³í fjöllum á hálendinu. Eigur þínar, alla fjársjóðu þína ofursel ég að herfangi vegna syndar, sem drýgð hefir verið í öllum héruðum þínum. ⁴Þá munt þú verða að sleppa hendinni af óðali þínu, því er ég gaf þér, og ég mun láta þig þjóna óvinum þínum í landi, sem þú þekkir ekki, því að reiði mín er eldur brennandi, sem loga mun eilíflega.

Orðskviðir

⁵Svo segir Drottinn:

Bölvaður er sá maður, sem reiðir sig á menn og gjörir hold að styrkleik sínum, en hjarta hans víkur frá Drottni. ⁶Hann er eins og einirunnur á saltsléttunni og hann lifir ekki það, að neitt gott komi. Hann býr á skrælnuðum stöðum í eyðimörkinni, á óbyggilegu saltlendi.

⁷Blessaður er sá maður, sem reiðir sig á Drottin og lætur Drottin vera athvarf sitt. ⁸Hann er sem tré, sem gróðursett er við vatn og teygir rætur sínar út að læknum, – sem hræðist ekki, þótt hitinn komi, og er með sígrænu laufi, sem jafnvel í þurrka-ári er áhyggjulaust og lætur ekki af að bera ávöxt.

⁹Svikult er hjartað fremur öllu öðru, og spillt er það. Hver þekkir það? ¹⁰Ég, Drottinn, er sá, sem rannsaka hjartað, prófa nýrun, og það til þess að gjalda sérhverjum eftir breytni hans, eftir ávexti verka hans.

¹¹Sá, sem aflar auðs og eigi með réttu, er eins og akurhæna, sem liggur á eggjum, er hún eigi hefir orpið. Á miðri ævinni verður hann að yfirgefa auðinn og við ævilokin stendur hann sem heimskingi.

Bæn Jeremía

¹²Hásæti dýrðarinnar, hátt upp hafið frá upphafi, er staður helgidóms vors.

¹³Þú von Ísraels – Drottinn! Allir þeir, sem yfirgefa þig, skulu til skammar verða. Já, þeir sem vikið hafa frá mér, verða skrifaðir í duftið, því að þeir hafa yfirgefið lind hins lifandi vatns, Drottin.

¹⁴Lækna mig, Drottinn, að ég megi heill verða; hjálpa mér, svo að mér verði hjálpað, því að þú ert minn lofstír.

¹⁵Sjá, þeir segja við mig: „Hvar er orð Drottins? Rætist það þá!“

¹⁶Ég hefi ekki skotið mér undan því að vera hirðir eftir þinni bendingu, og óheilladagsins hefi ég ekki óskað – það veist þú! Það, sem fram gengið hefir af vörum mínum, liggur bert fyrir augliti þínu.

¹⁷Vertu mér ekki skelfing, þú athvarf mitt á ógæfunnar degi! ¹⁸Lát ofsóknarmenn mína verða til skammar, en lát mig ekki verða til skammar. Lát þá skelfast, en lát mig ekki skelfast. Lát ógæfudag koma yfir þá og sundurmola þá tvöfaldri sundurmolan!

Hvíldardagsboð

¹⁹Svo mælti Drottinn við mig:

Far og nem staðar í þjóðhliðinu, sem Júðakonungar ganga inn og út um, og í öllum hliðum Jerúsalem, ²⁰og seg við þá: Heyrið orð Drottins, þér Júðakonungar og allir Júðamenn og allir Jerúsalembúar, þér sem gangið inn um hlið þessi! ²¹Svo segir Drottinn:

Gætið yðar – líf yðar liggur við – og berið eigi byrðar á hvíldardegi, svo að þér komið með þær inn um hlið Jerúsalem. ²²Berið og engar byrðar út úr húsum yðar á hvíldardegi og vinnið ekkert verk, svo að þér haldið hvíldardaginn heilagan, eins og ég hefi boðið feðrum yðar. ²³En þeir hlýddu ekki og lögðu ekki við eyrun, heldur voru harðsvíraðir, svo að þeir hlýddu ekki, né þýddust aga.

²⁴En ef þér nú hlýðið mér – segir Drottinn – svo að þér komið ekki með neinar byrðar inn í hlið þessarar borgar á hvíldardegi, heldur haldið hvíldardaginn heilagan, svo að þér vinnið ekkert verk á honum, ²⁵þá munu fara inn um hlið þessarar borgar konungar, sem sitja í hásæti Davíðs, akandi í vögnum og ríðandi hestum, þeir og höfðingjar þeirra, Júðamenn og Jerúsalembúar, og borg þessi mun eilíflega byggð verða. ²⁶Og menn munu koma úr Júðaborgum og úr umhverfi Jerúsalem og úr Benjamínslandi og af láglandinu og úr fjöllum og úr Suðurlandinu, þeir er færa brenniförn og sláturförn og matförn og reykelsti og þeir er færa þakkarförn í musteri Drottins.

²⁷En ef þér hlýðið mér eigi, að halda helgan hvíldardaginn og bera enga byrði og ganga eigi inn um hlið Jerúsalem á hvíldardegi, þá mun ég leggja eld í hlið hennar, sem eyða mun höllum Jerúsalem og eigi slökktur verða.

Jeremía hjá leirkerasmiðnum

18

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni:

²Statt upp og gakk ofan í hús leirkerasmiðsins. Þar vil ég láta þig heyra orð mín!

³Og ég gekk ofan í hús leirkerasmiðsins, og var hann að verki sínu við hjólið. ⁴Mistækist keríð, sem hann var að búa til, þá bjó hann aftur til úr því annað ker, eins og leirkerasmiðinum leist að gjöra.

⁵Þá kom orð Drottins til mín:

⁶Get ég ekki farið með yður eins og þessi leirkerasmiður, þú Ísraels hús? – segir Drottinn. Sjá, eins og leirinn í hendi leirkerasmiðsins, svo eruð þér í minni hendi, Ísraels hús. ⁷Stundum hóta ég þjóð og konungsríki að uppræta það, umturna því og eyða því, ⁸en

snúi þjóðin, er ég hefði hótað þessu, sér frá vonsku sinni, þá iðrar mig hins illa, er ég hugði að gjöra henni. ⁹En stundum heiti ég þjóð og konungsríki að byggja það og gróðursetja það, ¹⁰en ef það gjörir það, sem illt er í mínum augum, svo að það hlýðir ekki minni raustu, þá iðrar mig þess góða, er ég hafði heitið að veita því.

¹¹Seg þú nú við Júdamenn og Jerúsalembúa á þessa leið: Svo segir Drottinn: Sjá, ég bý yður ógæfu og brugga ráð gegn yður. Snúið yður hver og einn frá sinni vondu breytni og temjið yður góða breytni og góð verk! ¹²En þeir munu segja: „Það er til einskis! Vér förum eftir vorum hugsunum og breytum hver og einn eftir þverúð síns vonða hjarta.“

Snjórinn á Líbanonsfjöllum

¹³Svo segir Drottinn:

Spyrjið meðal þjóðanna: Hefir nokkur heyrt slíkt? Mjög hryllilega hluti hefir mærin Ísrael í frammi haft.

¹⁴Hvort hverfur snjór Líbanons af gnæfandi klettinum? Eða þrýtur uppvellandi vatnið, hið svala og niðandi?

¹⁵Þjóð mín hefir gleymt mér. Fánýtum goðunum færa þeir reykelsisfórnir, og þeir hafa leitt þá í hrösun á vegum þeirra, gömlu götunum, svo að þeir ganga stigu, ólagðan veg. ¹⁶Þeir gjöra land sitt að skelfingu, að eilífu háði, svo að hver sá, er þar fer um, skelfist og hristir höfuðið.

¹⁷Eins og fyrir austanvindi mun ég tvístra þeim fyrir óvinunum, ég mun sýna þeim bakið, en ekki andlitið á þeirra glötunardegi.

Tilræði

¹⁸Þeir sögðu: „Komið, bruggum ráð gegn Jeremía, því að eigi mun prestana skorta kenning, spekingana ráð, né spámennina opinberun. Komið, vér skulum drepa hann með tungunni og engan gaum gefa orðum hans.“

¹⁹Gef mér gaum, Drottinn, og heyr tal andstæðinga minna.

²⁰Á að launa gott með illu, þar sem þeir hafa grafið mér gröf? Minnstu þess, hversu ég hefði staðið frammi fyrir þér til þess að tala máli þeirra, til þess að snúa þinni heiftarreiði frá þeim. ²¹Ofursel því sonu þeirra hungriu og fá þá sverðinu á vald, svo að konur þeirra verði barnlausar og ekkjur, og menn þeirra farist af drepsótt og æskumenn þeirra falli fyrir sverði í bardaga. ²²Lát neyðarkvein heyrast úr húsum þeirra, þegar þú lætur morðflokka skyndilega yfir þá koma, því að þeir hafa grafið gröf til að veiða mig í, og lagt snörur fyrir fætur mína. ²³En þú, Drottinn, þekkir öll fjörráð þeirra gegn mér. Fyrirgef eigi misgjörð þeirra og afmá ekki synd þeirra fyrir augliti þínu. Lát þá steypast fyrir þér, framkvæm það á þeim, þegar reiði þín brýst út.

Tákn um eyðingu Jerúsalem

19

¹Svo sagði Drottinn:

Far og kaup krús eftir leirkerasmið, tak því næst með þér nokkra af helstu mönnum þjóðarinnar og nokkra af helstu prestunum ²og gakk út í Hinnomssonar-dal, sem er fyrir utan Leirbrotahlið, og kunngjör þar þau orð, sem ég mun tala til þín, ³og seg: Heyrið orð Drottins, þér Júdakonungar og Jerúsalembúar! Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Sjá, ég mun leiða ógæfu yfir þennan stað, svo að óma mun fyrir báðum eyrum allra þeirra, er það heyra. ⁴Af því að þeir yfirgáfu mig og óvirtu þennan stað og færðu á honum reykersisfórnir öðrum guðum, sem þeir ekki þekktu, hvorki þeir né feður þeirra né Júdakonungar, og fylltu þennan stað blóði saklausra manna ⁵og byggðu Baals-fórnarhæðir til þess að brenna sonu sína í eldi sem brennifórn Baal til handa, sem ég hefi hvorki skipað né mælt svo fyrir og mér hefir aldrei til hugar komið. ⁶Sjá, fyrir því munu þeir dagar koma – segir Drottinn – að þessi staður mun ekki frammar nefndur verða „Tófet“, og „Hinnomssonar-dalur“, heldur „Drápsdalur“. ⁷Þá mun ég ónýta ráð Júda og Jerúsalem á þessum stað og láta þá falla fyrir sverði, er þeir flýja undan óvinum sínum, og fyrir hendi þeirra, er sitja um líf þeirra, en lík þeirra mun ég gefa fuglum himinsins og dýrum jarðarinnar að æti, ⁸og ég mun gjöra þessa borg að skelfingu og háði: Hver sá, er hér fer um, mun skelfast og hæðast að öllum áföllunum, sem hún hefir orðið fyrir. ⁹Og ég mun láta þá eta hold sona sinna og hold dætra sinna, og þeir munu eta hver annars hold í neyð þeirri og þrenging, er óvinir þeirra og þeir, er sitja um líf þeirra, munu koma þeim í.

¹⁰Og þú skalt brjóta krúsina fyrir augum þeirra manna, sem með þér hafa farið, ¹¹og segja við þá: Svo segir Drottinn allsherjar: Svo mun ég brjóta þessa þjóð og þessa borg, eins og menn brjóta leirker, sem ekki verður gjört heilt aftur, og í Tófet mun verða jarðað, með því að ekkert pláss er til að jarða í. ¹²Þannig mun ég fara með þennan stað – segir Drottinn – og þá, er hér búa, svo að ég gjöri þessa borg að Tófet. ¹³Þá skulu hús Jerúsalem og hús Júdakonunga verða óhrein, eins og Tófet-staðurinn, öll þau hús, þar sem menn hafa fært öllum himinsins her reykersisfórnir á þökunum og öðrum guðum dreypifórnir.

¹⁴En er Jeremía kom frá Tófet, þangað sem Drottinn hafði sent hann til þess að spá, nam hann staðar í forgarði musteris Drottins og sagði við allan lýðinn: ¹⁵Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Sjá, ég leiði yfir þessa borg og allar borgir, er henni tilheyra, alla þá ógæfu, er ég hefi hótad henni, af því að þeir hafa verið harðsvíraðir og ekki hlýtt orðum mínum.

Jeremía húðstrýktur fyrir boðskapinn

20

¹En er Pashúr prestur Immersson, yfirumsjónarmaður í musteri Drottins, heyrði Jeremía boða þessi orð, ²þá lét Pashúr húðstrýkja Jeremía spámann og setti hann í stokkinn, sem var í efra Benjamínshliði, hjá musteri Drottins. ³En daginn eftir losaði Pashúr Jeremía úr stokknum. Þá sagði Jeremía við hann: „Drottinn kallar þig ekki ‚Pashúr‘, heldur ‚Skelfing allt um kring.‘“ ⁴Því að svo segir Drottinn: Sjá, ég gjöri þig að skelfingu fyrir sjálfan þig og fyrir alla vini þína, og þeir skulu falla fyrir sverði óvina sinna og þú horfa upp á það,

og allan Júdalýð sel ég Babelkonungi^a á vald, og hann mun herleiða þá til Babýlon og drepa þá með sverði. ⁵Og ég framsel allan auð þessarar borgar og allar eigur hennar og öll dýrindi hennar, og alla fjársjóðu Júdakonunga sel ég óvinum þeirra á vald. Þeir skulu ræna þeim, taka þá og flytja þá til Babýlon. ⁶En þú, Pashúr, og allir þeir, sem búa í húsi þínu, skuluð herleiddir verða, og þú skalt komast til Babýlon og þar skalt þú deyja og þar skalt þú greftraður verða – þú og allir vinir þínir, þeir er þú spáðir lygum.“

Angurljóð spámannsins

⁷Þú hefir tælt mig, Drottinn, og ég lét tælast! Þú tókst mig tökum og barst hærri hlut. Ég er orðinn að stöðugu athlægi, allir gjöra gys að mér. ⁸Já, í hvert sinn er ég tala, verð ég að kvarta undan ofbeldi og kúgun, því að orð Drottins hefir orðið mér til stöðugrar háðungar og spotts.

⁹Ef ég hugsaði: „Ég skal ekki minnast hans og eigi framar tala í hans nafni,“ þá var sem eldur brynni í hjarta mínu, er byrgður væri inni í beinum mínum. Ég reyndi að þola það, en ég gat það ekki.

¹⁰Já, ég hefi heyrt illyrði margra – skelfing allt um kring: „Kærið hann!“ og „Vér skulum kæra hann!“ Jafnvel allir þeir, sem ég hefi verið í vináttu við, vaka yfir því, að ég hrasí: „Ef til vill lætur hann ginnast, svo að vér fáum yfirstigið hann og hefnt vor á honum.“

¹¹En Drottinn er með mér eins og voldug hetja. Fyrir því munu ofsóknarmenn mínir steypast og engu áorka. Þeir skulu verða herfilega til skammar, af því að þeir hafa ekki farið viturlaga að ráði sínu – til eilífrar, ógleymanlegrar smánar. ¹²Drottinn allsherjar, þú sem prófar hinn réttláta, þú sem sér nýrun og hjartað, lát mig sjá hefnd þína á þeim, því að þér fel ég málefni mitt.

¹³Lofsyngið Drottni! Vegsamið Drottin, því að hann frelsar líf hins fátæka undan valdi illgjörðamanna.

¹⁴Bölvaður sé dagurinn, sem ég fæddist. Dagurinn, sem móðir mín ól mig, sé ekki blessaður!

¹⁵Bölvaður sé maðurinn, sem flutti föður mínum gleðitíðindin: „Þér er fæddur sonur!“ og gladdi hann stórlega með því. ¹⁶Fyrir þeim manni fari eins og fyrir borgum, sem Drottinn hefir umturnað vægðarlaust, og hann heyri óp á morgnana og hergný um hádegið, ¹⁷af því að hann lét mig ekki deyja í móðurlífi, svo að móðir mín hefði orðið gróf mín og móðurlíf hennar hefði eilíflega verið þungað.

¹⁸Hví kom ég af móðurlífi til þess að þola strit og mæðu og til þess að eyða ævinni í skömm?

^a Babel merkir Babýlon.

Safn ádeilna á konunga í Jerúsalem^a

Sedekía konungur fær ávítur

21

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni, þegar Sedekía konungur sendi þá Pashúr Malkíasón og Sefanía prest Maasejason til hans með þessa orðsendingu: ²„Nebúkadresar^b Babelkonungur herjar á oss. Gakk til fréttu við Drottin fyrir oss, hvort Drottinn muni við oss gjöra samkvæmt öllum sínum dásendarverkum, svo að hann fari burt frá oss aftur.“ ³Þá sagði Jeremía við þá: „Segið svo Sedekía: ⁴Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Sjá, ég sný við hervopnunum í höndum yðar, sem þér berjist með við Babelkonung og við Kaldea, sem að yður kreppa fyrir utan borgarmúrinn. Ég safna þeim saman inni í þessari borg, ⁵og ég mun sjálfur berjast við yður með útréttri hendi og sterkum armlegg og með reiði, heift og mikilli gremi. ⁶Ég mun ljósta íbúa þessarar borgar, bæði menn og skepnur, þeir skulu deyja af mikilli drepsótt. ⁷En eftir það – segir Drottinn – mun ég selja Sedekía Júdakonung og þjóna hans og lýðinn, þá er eftir verða í þessari borg eftir drepsóttina, sverðið og hungrið, í hendur Nebúkadresars Babelkonungs og í hendur óvina þeirra og í hendur þeirra, er sækjast eftir lífi þeirra, og hann mun drepa þá með sverðseggjum hlífðarlaust, vægðarlaust og miskunnarlaust.“

⁸En við lýð þennan skalt þú segja: Svo segir Drottinn:

Sjá, ég legg fyrir yður veg lífsins og veg dauðans. ⁹Þeir sem verða kyrrir í þessari borg, munu deyja fyrir sverði, af hungri og af drepsótt, en þeir sem fara út og ganga á vald Kaldeum, sem að yður kreppa, þeir munu lífi halda og hljóta líf sitt að herfangi. ¹⁰Því að ég hefí snúið andliti mínu gegn þessari borg, til óheilla og ekki til heilla – segir Drottinn. Hún skal ofurseld verða Babelkonungi, og hann skal brenna hana í eldi.

Gegn konungsættinni

¹¹Um hús konungsins í Júda.

Heyrið orð Drottins! Davíðs hús, ¹²svo segir Drottinn:

Haldið rétt að morgni dags og frelsið hinn rænda af hendi kúgarans, til þess að heiftarreiði mín brjótist ekki út eins og eldur og brenni, svo að enginn fái slökkt sakir illverka yðar!

¹³Sjá, ég skal finna þig, þú sem býr í dalnum, kletturinn á sléttunni – segir Drottinn – yður sem segið: „Hver skyldi koma ofan gegn oss og hver skyldi brjótast inn í bústaði vora?“ ¹⁴Og ég skal vitja yðar samkvæmt ávöxtum verka yðar – segir Drottinn – og leggja eld í skóg yðar, og hann skal eyða öllu, sem umhverfis hana er.

^a 21.11–23.8 er safn af ádeiluræðum á konunga í Jerúsalem, sem spámaðurinn hefir flutt áratugina áður en Babýloníumenn hertóku Jerúsalem. Safninu lýkur á Messíasarfyrirheiti (23.1–8), en á undan því er sett ádeila á Sedekía konung (21.1–10), þótt hann sé síðastur konunganna, sem getið er í ræðunum.

^b Nebúkadnesar (604–562 f.Kr.), konungur nýbabýlonska ríkisins, sá er tók Jerúsalem 587 og herleiddi Júdamenn til Babýloníu, hét á babýlonsku Nabukudururur (nabu–kudurri–usur). Á hebresku er hann (réttlega) nefndur Nebúkadresar í Jeremíabókinni, en Nebúkadnesar í flestum öðrum bókum G.t.

22

¹Svo mælti Drottinn:

Gakk þú ofan að höll Júdakonungs og flyt þar þessi orð ²og seg: Heyr orð Drottins, konungur í Júda, þú sem situr í hásæti Davíðs, þú og þjónar þínir og lýður þinn, þeir sem ganga inn um þessi hlið! ³Svo segir Drottinn:

Iðkið rétt og réttlæti og frelsið hinn rænda af hendi kúgarans. Undirokið ekki útlendinga, munaðarleysingja og ekkjur, og hafið ekki órétt í frammi, og úthellið ekki saklausu blóði á þessum stað. ⁴Því ef þér gjörið þetta, munu inn um hlið þessa húss fara konungar, er sitja í hásæti Davíðs sem eftirmenn hans, akandi í vögnum og ríðandi á hestum – konungurinn sjálfur, þjónar hans og lýður hans. ⁵En ef þér hlýðið ekki þessum orðum, þá sver ég við sjálfan mig – segir Drottinn – að höll þessi skal verða að eyðirúst.

⁶Svo segir Drottinn um höll Júdakonungs:

Þú ert mér sem Gíleað, sem Líbanonstindur. Vissulega vil ég gjöra þig að eyðimörk, eins og óbyggðar borgir, ⁷og vígja spillvirkja í móti þér, hvern með sín vopn, til þess að þeir höggvi þín ágætu sedrustré og varpi þeim á eldinn.

⁸Margar þjóðir skulu ganga fram hjá þessari borg og menn segja hver við annan: „Hvers vegna hefir Drottinn farið svo með þessa miklu borg?“ ⁹Og þá munu menn svara: „Af því að þeir yfirgáfu sáttmála Drottins, Guðs síns, og féllu fram fyrir öðrum guðum og þjónuðu þeim.“

Gegn Jóahas (Sallúm) konungi

¹⁰Grátið ekki þann, sem dauður er, og harmið hann ekki. Grátið miklu heldur þann, sem burt er farinn, því að hann mun aldrei koma heim aftur og sjá ættland sitt. ¹¹Því að svo segir Drottinn um Sallúm Jósíason, konung í Júda, sem ríki tók eftir Jósía föður sinn og burt er farinn úr þessum stað: Hann mun aldrei framar koma hingað aftur, ¹²heldur mun hann deyja á þeim stað, þangað sem þeir hafa flutt hann hertekinn, en þetta land mun hann aldrei framar líta.

Gegn Jójakím konungi

¹³Vei þeim, sem byggir hús sitt með ranglæti og veggssvalir sínar með rangindum, sem lætur náunga sinn vinna fyrir ekki neitt og greiðir honum ekki kaup hans, ¹⁴sem segir: „Ég vil reisa mér rúmgott hús og loftgóðar svalir!“ og heggur sér glugga, þiljar með sedrusviði og malar fagurrautt!

¹⁵Ert þú konungur, þótt þú keppir við aðra með húsagjörð úr sedrusviði? Át ekki faðir þinn og drakk? En hann iðkaði rétt og réttlæti, þá vegnaði honum vel. ¹⁶Hann rak réttar hinna aumu og fátæku, þá gekk allt vel. Er slíkt ekki að þekkja mig? – segir Drottinn. ¹⁷En augu þín og hjarta stefna eingöngu að eigin ávinning og að því að úthella saklausu blóði og beita kúgun og undirokun.

¹⁸Fyrir því segir Drottinn svo um Jójakím Jósíason, Júdakonung: Menn munu ekki harma hann og segja: „Æ, bróðir minn! Æ, systir!“ Menn munu ekki harma hann og segja: „Æ, herra! Æ, vegsemd hans!“ ¹⁹Hann skal verða jarðaður eins og asni er jarðaður: dreginn burt og varpað langt út fyrir hlið Jerúsalem.

Herleiðingin boðuð

²⁰Stíg þú upp á Líbanon og hljóða! Lát raust þína gjalla í Basan og hljóða þú frá Abarím, því að allir ástmenn þínir eru sundurmolaðir.

²¹Ég talaði við þig í velgengni þinni, en þú sagðir: „Ég vil ekki heyra!“ Þannig var breytni þín frá æsku, að þú hlýddir ekki minni raustu. ²²Nú mun stormurinn hirða alla hirða þína, og ástmenn þínir munu herleiddir verða. Já, þá munt þú verða til skammar og smánar vegna allrar vonsku þinnar.

²³Þú sem býr á Líbanon og hreiðrar þig í sedrustrjám, hversu munt þú stynja, þegar hriðirnar koma yfir þig, kvalir eins og yfir jóðsjúka konu.

Gegn Jójakím (Konja) konungi

²⁴Svo sannarlega sem ég lifi – segir Drottinn – þótt Konja Jójakímsson, konungur í Júda, væri innsigliðshringur á hægri hendi minni, þá mundi ég rífa hann þaðan. ²⁵Og ég sel þig í hendur þeirra, sem sitja um líf þitt, og í hendur þeirra, sem þú hræðist, og í hendur Nebúkadresars Babelkonungs og í hendur Kaldea. ²⁶Og ég varpa þér og móður þinni, sem ól þig, burt til annars lands, þar sem þið ekki eruð fædd, og þar skuluð þið deyja, ²⁷en í landið, sem þeir þrá að komast til aftur, þangað skulu þeir aldrei aftur komast.

²⁸Er þá þessi Konja fyrirlitlegt ílát, sem ekki er til annars en að brjóta sundur, eða ker, sem engum manni geðjast að? Hví var honum og niðjum hans þá kastað burt og varpað til lands, sem þeir þekktu ekki?

²⁹Ó land, land, land, heyr orð Drottins!

³⁰Svo segir Drottinn: Skrásetjið þennan mann barnlausan, mann, sem ekki mun verða lángefinn um dagana, því að engum af niðjum hans mun auðnast að sitja í hásæti Davíðs og ríkja framar yfir Júda.

Hinir vondu hirðar og hinn frelsandi konungur

23

¹Vei hirðunum, sem eyða og tvístra gæsluhjörð minni! Segir Drottinn. ²Fyrir því segir Drottinn, Ísraels Guð, svo um hirðana, sem gæta þjóðar minnar: Þér hafið tvístrað sauðum mínum og sundrað þeim og ekki litið eftir þeim. Sjá, ég skal vitja vonskuverka yðar á yður – segir Drottinn. ³En ég vil sjálfur safna leifum hjarðar minnar saman úr öllum löndum, þangað sem ég hefi rekið þá, og leiða þá aftur í haglendi þeirra, og þeir skulu frjóvgast og þeim fjölga. ⁴Og ég vil setja hirða yfir þá, og þeir skulu gæta þeirra, og þeir skulu eigi framar hræðast né skelfast og einskis þeirra skal saknað verða – segir Drottinn.

⁵Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég mun uppvækja fyrir Davíð réttan kvist, er ríkja skal sem konungur og breyta viturlega og iðka rétt og réttlæti í landinu. ⁶Á hans dögum mun Júda hólpinn verða og Ísrael búa óhultur, og þetta mun verða nafn hans, það er menn nefna hann með: „Drottinn er vort réttlæti!“

⁷Sjá, fyrir því munu þeir dagar koma – segir Drottinn – að menn munu eigi framar segja: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er leiddi Ísraelsmenn út af Egyptalandi!“ ⁸heldur: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er leiddi og flutti heim niðja Ísraels húss úr landinu norður frá og úr öllum þeim löndum, þangað sem ég hafði rekið þá, svo að þeir mættu búa í landi sínu!“

Safn ádeilna á spámenn og stjórnmendur

Vondir spámenn og prestar

⁹Um spámennina:

Hjartað í brjósti mér er sundurmarið, öll bein mín skjálfa. Ég er eins og drukkinn maður, eins og maður sem vínið hefir bugað, vegna Drottins og vegna hans heilögu orða.

¹⁰Landið er fullt af hörkörlum, já, vegna bölvunarinnar syrgir landið, og beitolöndin í öræfunum eru skrælnuð. Þeir hlaupa á eftir vonsku og styrkur þeirra er ósannsögli.

¹¹Bæði spámenn og prestar eru guðlausir, jafnvel í húsi mínu hefi ég rekið mig á vonsku þeirra – segir Drottinn. ¹²Fyrir því mun vegur þeirra verða þeim eins og sleipir staðir í myrkri. Þeim skal verða hrundið, svo að þeir detti á honum, því að ég leiði óhamingju yfir þá árið sem þeim verður refsað – segir Drottinn.

Spámenn líkir Sódómu og Gómorru

¹³Hjá spámönnum Samaría sá ég hneykslanlegt athæfi: Þeir spáðu í nafni Baals og leiddu lýð minn Ísrael afvega. ¹⁴En hjá spámönnum Jerúsalem sá ég hryllilegt athæfi: Þeir drýgja hór og fara með lygar og veita illgjörðarmönnum liðveislu, svo að enginn þeirra snýr sér frá illsku sinni. Þeir eru allir orðnir mér eins og Sódóma og íbúar hennar eins og Gómorra. ¹⁵Fyrir því segir Drottinn allsherjar svo um spámennina:

Sjá, ég vil gefa þeim malurt að eta og eiturvatn að drekka, því að frá spámönnum Jerúsalem hefir guðleysi breiðst út um allt landið.

Spámenn án köllunar

¹⁶Svo segir Drottinn allsherjar:

Hlýðið ekki á orð spámannanna, sem spá yður; þeir draga yður á talar. Þeir boða vitranir, sem þeir sjálfir hafa spunnið upp, en ekki fengið frá Drottni. ¹⁷Sífelldlega segja þeir við þá, er hafa hafnað orði Drottins: „Yður mun heill hlotnast!“ Og við alla sem fara eftir þverúð hjarta síns, segja þeir: „Engin ógæfa mun yfir yður koma!“

¹⁸Já, hver stendur í ráði Drottins? Hver sér og heyrir orð hans? Hver gefur gaum að orðum mínum og kunngjörir þau?

¹⁹Sjá, stormur Drottins brýst fram – reiði og hvirfilbylur – hann steypist yfir höfuð hinna óguðlegu.

²⁰Reiði Drottins léttir ekki fyrr en hann hefir framkvæmt og leitt til lykta fyrirætlanir hjarta síns. Síðar meir munuð þér skilja það greinilega.

²¹Ég hefi ekki sent spámennina, og þó hlupu þeir. Ég hefi eigi talað til þeirra, og þó spáðu þeir. ²²Hefðu þeir staðið í mínu ráði, þá mundu þeir kunngjöra þjóð minni mín orð og snúa þeim frá þeirra vondu vegi og frá þeirra vondu verkum.

Spámenn án umboðs

²³Er ég þá aðeins Guð í nánd – segir Drottinn – og ekki Guð í fjarlægð? ²⁴Getur nokkur falið sig í fylgsnum, svo að ég sjái hann ekki? – segir Drottinn. Uppfylli ég ekki himin og jörð? – segir Drottinn.

²⁵Ég heyri hvað spámennirnir segja, þeir sem boða lygar í mínu nafni. Þeir segja: „Mig dreymdi, mig dreymdi!“ ²⁶Hversu lengi á þetta svo að ganga? Ætla spámennirnir, þeir er boða lygar og flytja tál, er þeir sjálfir hafa upp spunnið – ²⁷hvort hyggjast þeir að koma þjóð minni til að gleyma nafni mínu, með draumum sínum, er þeir segja hver öðrum, eins og feður þeirra gleymdu nafni mínu vegna Baals? ²⁸Sá spámaður, sem dreymir draum, segi drauminn, og sá, sem hefir mitt orð, flytji hann mitt orð í sannleika. Hvað er sameiginlegt hálmstrái og korni? – segir Drottinn. ²⁹Er ekki orð mitt eins og eldur – segir Drottinn – og eins og hamar, sem sundurmolar klettana?

³⁰Sjá, þess vegna skal ég finna spámennina – segir Drottinn – sem stela orðum mínum hver frá öðrum. ³¹Ég skal finna spámennina – segir Drottinn – sem taka til sinnar eigin tungu til þess að umla guðmæli. ³²Ég skal finna spámennina, sem kunngjöra lygadraum – segir Drottinn – og segja frá þeim og leiða þjóð mína afvega með lygum sínum og gorti, og þó hefi ég ekki sent þá og ekkert umboð gefið þeim, og þeir gjöra þessari þjóð alls ekkert gagn – segir Drottinn.

Um háðsyrði gegn spámannsorðinu

³³Þegar þessi lýður spyr þig, eða einhver spámaðurinn eða einhver presturinn, og segir: „Hver er byrði Drottins?“ þá skalt þú segja við þá:

Þér eruð byrðin, og ég mun varpa yður af mér – segir Drottinn.

³⁴En sá spámaður og sá prestur og sá lýður, sem talar um „byrði Drottins“ – slíks manns vil ég vitja og húss hans. ³⁵Svo skuluð þér segja hver við annan og einn við annan: „Hverju hefir Drottinn svarað?“ eða „Hvað hefir Drottinn sagt?“ ³⁶En „byrði^a Drottins“ skuluð þér ekki framar nefna, því að hverjum manni munu þau orð hans verða „byrði“, þar sem þér hafið rangfært orð hins lifanda Guðs, Drottins allsherjar, vors Guðs. ³⁷Svo skulu menn segja við spámanninn: „Hverju hefir Drottinn svarað þér?“ eða „Hvað hefir Drottinn sagt?“ ³⁸En ef þér talið um „byrði“ Drottins – þá segir Drottinn svo: Af því að

^a Orðaleikur: Sama orðið (*massa*) merkir bæði *byrði* og *guðmæli* eða *dómsorð*.

þér viðhafið þetta orð „byrði Drottins“, þótt ég gjörði yður þá orðsending: Þér skuluð ekki tala um „byrði Drottins“ – ³⁹sjá, fyrir því vil ég hefja yður upp og varpa yður og borginni, sem ég gaf yður og feðrum yðar, burt frá mínu augliti. ⁴⁰Og ég legg á yður eilífa smán og eilífa skömm, sem aldrei mun gleymast.

Tvær körfur af fíkjum: Herleiðingin verður til heilla

24

¹Drottinn lét mig sjá: Tvær karfir fullar af fíkjum voru settar fyrir framan musteri Drottins, eftir að Nebúkadresar Babelkonungur hafði herleitt Jekonja Jójakímsson, Júdakonung, og höfðingjana í Júda og trésmiðina og járnsmiðina burt frá Jerúsalem og flutt þá til Babýlon. ²Í annarri körfinni voru mjög góðar fíkjur, líkar árfíkjum, en í hinni körfinni voru mjög vondar fíkjur, sem voru svo vondar, að þær voru óætar.

³Þá sagði Drottinn við mig:

Hvað sér þú, Jeremía? Og ég svaraði:

Fíkjur! Góðu fíkjurnar eru mjög góðar, en þær vondu eru mjög vondar, já svo vondar, að þær eru óætar.

⁴Þá kom orð Drottins til mín: ⁵Svo segir Drottinn, Ísraels Guð:

Eins og á þessar góðu fíkjur, svo lít ég á hina herleiddu úr Júda, sem ég hefi sent héðan til Kaldealands, þeim til heilla. ⁶Ég beini augum mínum á þá þeim til heilla og flyt þá aftur inn í þetta land, svo að ég megi byggja þá upp og ekki rífa þá niður aftur og gróðursetja þá og ekki uppræta þá aftur. ⁷Og ég gef þeim hjarta til að þekkja mig, að ég er Drottinn, og þeir skulu vera mín þjóð og ég skal vera þeirra Guð, þegar þeir snúa sér til mín af öllu hjarta.

⁸Og eins og vondu fíkjurnar, sem eru svo vondar, að þær eru óætar – já, svo segir Drottinn –, þannig vil ég fara með Sedekía konung í Júda og höfðingja hans og leifarnar af Jerúsalem, þá sem eftir eru í þessu landi og þá sem sest hafa að í Egyptalandi. ⁹Ég mun gjöra þá að grýlu, að andstyggð öllum konungsríkjum jarðar, að háðung, orðskvið, spotti og formæling á öllum þeim stöðum, þangað sem ég rek þá. ¹⁰Og ég sendi sverð, hungur og drepstótt í móti þeim, þar til er þeir eru gjöreyddir úr landinu, sem ég gaf þeim og feðrum þeirra.

Ræður 23ja ára rifjaðar upp

25

¹Orðið sem kom til Jeremía um alla Júdamenn á fjórða ríkisári Jójakíms Jósíasonar, konungs í Júda – það var fyrsta ríkisár Nebúkadresars Babelkonungs –, ²orðið, sem Jeremía spámaður talað til alls Júdalýðs og til allra Jerúsalembúa:

³Frá þrettánda ríkisári Jósía Amónssonar, Júdakonungs, og fram á þennan dag, nú í tuttugu og þrjú ár, hefir orð Drottins komið til mín og ég hefi talað til yðar seint og snemma, en þér hafið ekki heyrt. ⁴Og Drottinn hefir sent til yðar alla þjóna sína, spámennina, bæði seint og snemma, en þér hafið ekki heyrt, né heldur lagt við eyrun til þess að heyra.

⁵Hann sagði: „Snúið yður, hver og einn frá sínum vondu vegi og frá yðar vondu verkum, þá skuluð þér búa kyrrir í landinu, sem Drottinn gaf yður og feðrum yðar, frá eilífð til eilíðar. ⁶En eltið ekki aðra guði til þess að þjóna þeim og falla fram fyrir þeim, og egnið mig ekki til reiði með handaverkum yðar, svo að ég láti yður ekkert ból að höndum bera.“ ⁷En þér hlýdduð ekki á mig – segir Drottinn – heldur egnduð mig til reiði með handaverkum yðar, yður sjálfum til ills. ⁸Fyrir því segir Drottinn allsherjar svo:

Af því að þér hlýdduð ekki orðum mínum, ⁹þá vil ég láta sækja allar kynkvíslir norðursins – segir Drottinn – og Nebúkadresar Babelkonung, þjón minn, og láta þá brjótast inn yfir þetta land og inn á íbúa þess og inn á allar þessar þjóðir hér umhverfis, og ég vil helga þá banni og gjöra þá að skelfing og spotti og eilífri háðung, ¹⁰og ég vil láta gjörsamlega hverfa meðal þeirra öll ánægju– og gleðihljóð, öll fagnaðarlæti brúðguma og brúðar, öll kvarnarhljóð og lampaljós. ¹¹Og allt þetta land skal verða að rúst, að auðn, og þessar þjóðir skulu þjóna Babelkonungi í sjötíu ár.

¹²En þegar sjötíu ár eru liðin, mun ég refsa Babelkonungi og þessari þjóð – segir Drottinn – fyrir misgjörð þeirra, og gjöra land Kaldea að eilífri auðn. ¹³Og ég mun láta fram koma á þessu landi öll þau hótunarorð, er ég hef talað gegn því, allt það sem ritað er í þessari bók, það sem Jeremía hefir spáð um allar þjóðir. ¹⁴Því að voldugar þjóðir og miklir konungar munu og gjöra þá að þrælum, og ég mun gjalda þeim eftir athæfi þeirra og eftir handaverkum þeirra.

Sýn spámannsins: Bikar reiðinnar

¹⁵Svo sagði Drottinn, Ísraels Guð, við mig:

Tak við þessum bikar reiðivínsins af hendi mér og lát allar þjóðirnar drekka af honum, þær er ég sendi þig til, ¹⁶svo að þær drekki og reiki og verði vitskertar af sverðinu, er ég sendi meðal þeirra.

¹⁷Þá tók ég við bikarnum af hendi Drottins og lét allar þær þjóðir drekka, sem Drottinn hafði sent mig til:

¹⁸Jerúsalem og borgirnar í Júda, konunga hennar og höfðingja, til að gjöra þá að rúst, að skelfing, að spotti og formæling, eins og nú er fram komið,

¹⁹Faraó, Egyptalandskonung, og þjóna hans og höfðingja, alla þjóð hans og allan þjóðblending,

²⁰alla konunga í Ús–landi,

alla konunga í Filistalandi, sem sé Askalon, Gasa, Ekron og leifarnar af Asdód,

²¹Edóm og Móab og Ammóníta,

²²alla konunga í Týrus og alla konunga í Sídon og konungana á ströndunum, hinum megin hafsins,

²³Dedan og Tema og Bús og alla sem skera hár sitt við vangann,

²⁴alla konunga Arabíu og alla konunga þjóðblendinganna, sem búa í eyðimörkinni,

²⁵alla konungana í Simrí og alla konungana í Elam og alla konungana í Medíu,

²⁶alla konungana norður frá, hvort sem þeir búa nálægt hver öðrum eða langt hver frá öðrum, í stuttu máli öll konungsríki á jörðinni. En konungurinn í Sesak^a skal drekka á eftir þeim.

²⁷En þú skalt segja við þá: Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Drekkið, til þess að þér verðið drukkarnir, spúið og dettið ekki upp aftur, af sverðinu, sem ég sendi meðal yðar.

²⁸En færist þeir undan að taka við bikarnum af hendi þinni til þess að drekka, þá seg við þá: Svo segir Drottinn allsherjar: Drekkja skuluð þér! ²⁹Því sjá, hjá borginni, sem nefnd er eftir nafni mínu, læt ég ógæfuna fyrst ríða yfir, – og þér skylduð sleppa óhegndir? Þér skuluð ekki sleppa óhegndir, því að sverði býð ég út gegn öllum íbúum jarðarinnar – segir Drottinn allsherjar.

³⁰Þú skalt kunngjöra þeim öll þessi orð og segja við þá:

Af hæðum kveða við reiðarþrumur Drottins. Hann lætur rödd sína gjalla frá sínum heilaga bústað. Hann þrumar hátt út yfir haglendi sitt, raust hans gellur, eins og hróp þeirra, sem vínber troða. ³¹Dynurinn berst öllum þeim sem á jörðu búa, út á enda jarðar, því að Drottinn þreytir deilu við þjóðirnar, hann gengur í dóm við allt hold. Hina óguðlegu ofurselur hann sverðinu! – segir Drottinn.

³²Svo segir Drottinn allsherjar:

Sjá, ógæfa fer frá einni þjóð til annarrar, og ákafur stormur rís á útjaðri jarðar. ³³Þeir sem Drottinn hefir felld, munu á þeim degi liggja dauðir frá einum enda jarðarinnar til annars. Þeir munu eigi verða harmaðir, eigi safnað saman og eigi jarðaðir, þeir skulu verða að áburði á akrinum.

³⁴Æpið, hirðar, og kveinið! Veltið yður í duftinu, þér leiðtogar hjarðarinnar! Því að yðar tími er kominn, að yður verði slátrað og yður tvístrað, og þér skuluð detta niður eins og verðmætt ker. ³⁵Þá er ekkert athvarf lengur fyrir hirðana og engin undankoma fyrir leiðtoga hjarðarinnar.

³⁶Heyr kvein hirðanna og óp leiðtoga hjarðarinnar, af því að Drottinn eyðir haglendi þeirra, ³⁷og hin friðsælu beitolönd eru gjöreydd orðin fyrir hinni brennandi reiði Drottins.

³⁸Hann hefir yfirgefið skógarrunn sinn, eins og ljónið, já, að auðn varð land þeirra fyrir hinu vígfreka sverði og fyrir hans brennandi reiði.

^a *Sesak* merkir sennilega Babýlon á e.k. dulmáli.

Sögulegir kaflar

Jeremía handtekinn

26

¹Í byrjun ríkisstjórnar Jójakíms Jósíasonar, konungs í Júda, kom þetta orð frá Drottni: ²Svo segir Drottinn: Gakk í forgarð musteris Drottins, og tala til allra þeirra manna úr Júdaborgum, sem komnir eru til þess að falla fram í musteri Drottins, öll þau orð, sem ég hefi boðið þér að tala til þeirra. Þú skalt ekki draga neitt orð undan. ³Ef til vill hlýða þeir og snúa sér, hver og einn frá sínum vonda vegi. Mun mig þá iðra þeirrar óhamingju, sem ég hygg að leiða yfir þá sakir illra verka þeirra. ⁴Og þú skalt segja þeim: Svo segir Drottinn: Ef þér hlýðið mér ekki, svo að þér breytið eftir lögmáli mínu, sem ég hefi fyrir yður lagt, ⁵svo að þér hlýðið orðum þjóna minna, spámannanna, er ég hefi sent til yðar æ að nýju óaflátanlega, – en þér hafið ekki hlýtt þeim –, ⁶þá vil ég fara með þetta hús eins og húsið í Síló, og gjöra þessa borg að formæling fyrir allar þjóðir jarðarinnar.

⁷En er prestarnir og spámennirnir og allur lýðurinn heyrði Jeremía flytja þessi orð í musteri Drottins, ⁸og Jeremía hafði lokið að tala allt það, sem Drottinn hafði boðið honum að tala til alls lýðsins, þá tóku prestarnir og spámennirnir og allur lýðurinn hann höndum og sögðu: „Þú skalt vissulega deyja! ⁹Hví hefir þú spáð í nafni Drottins og sagt: Þetta hús skal verða eins og húsið í Síló, og þessi borg skal í eyði lögð og mannlauus verða!“ Og allur lýðurinn safnaðist gegn Jeremía í musteri Drottins.

¹⁰En er höfðingjarnir í Júda fréttu þetta, fóru þeir úr konungshöllinni upp til musteris Drottins og settust úti fyrir Hinu nýja hliði musterisins. ¹¹Og prestarnir og spámennirnir töluðu til höfðingjanna og alls lýðsins og sögðu: „Þessi maður er dauða sekur, því að hann hefir spáð gegn þessari borg, eins og þér hafið heyrt með eigin eyrum.“

¹²Jeremía mælti til allra höfðingjanna og alls lýðsins á þessa leið: „Drottinn hefir sent mig til þess að boða öll þessi orð, sem þér hafið heyrt, gegn þessu húsi og þessari borg. ¹³Og bætið nú framferði yðar og athafnir og hlýðið raustu Drottins, Guðs yðar, svo að Drottin megi iðra þeirrar óhamingju, er hann hefir hótað yður. ¹⁴En að því er til sjálfs mín kemur, þá er ég á yðar valdi. Gjörðið við mig það, sem yður þykir gott og rétt. ¹⁵En það skuluð þér vita, að ef þér deyðið mig, þá leiðið þér saklaust blóð yfir yður og yfir þessa borg og yfir íbúa hennar, því að Drottinn hefir sannlega sent mig til yðar til þess að flytja yður öll þessi orð.“

¹⁶Þá sögðu höfðingjarnir og allur lýðurinn við prestana og spámennina: „Þessi maður er ekki dauða sekur, því að hann hefir talað til vor í nafni Drottins, Guðs vors.“

¹⁷Þá gengu nokkrir af öldungum landsins fram og mæltu til alls mannsafnaðarins á þessa leið: ¹⁸„Míka frá Móreset kom fram sem spámaður á dögum Hiskía konungs í Júda og mælti til alls Júdalýðs á þessa leið:

„Svo segir Drottinn allsherjar:

Síon mun plægð verða sem akur og Jerúsalem mun verða að rústum og musterisfjallið að skógarhæðum.“

¹⁹Hvort deyddi Hiskía Júðakonungur og allur Júðalýður hann? Óttaðist hann ekki Drottin og blíðkaði Drottin, svo að Drottin iðraði þeirrar óhamingju, er hann hafði hótað þeim? En vér erum rétt að því komnir að baka oss mikla óhamingju!“

²⁰Annar maður var og, sem spáði í nafni Drottins, Úría Semajason frá Kirjat–Jearím. Hann spáði og gegn þessari borg og þessu landi, alveg á sama hátt og Jeremía. ²¹En er Jójakím konungur og allir kappar hans og allir höfðingjarnir spurðu orð hans, leitaðist konungur við að láta drepa hann. En er Úría frétti það, varð hann hræddur, flýði burt og fór til Egyptalands. ²²En Jójakím konungur gjörði menn til Egyptalands, Elnatan Akbórsson og menn með honum. ²³Og þeir sóttu Úría til Egyptalands og fóru með hann til Jójakíms konungs, og hann lét drepa hann með sverði og kasta líkinu á grafir múgamanna.

²⁴En Ahíkam Safansson verndaði Jeremía, svo að hann var eigi framseldur í hendur lýðsins til lífláts.

Orðsending: Beygið yður undir ok konungsins í Babýlon

27

¹Í upphafi ríkisstjórnar Sedekía Jósíasonar, konungs í Júða, kom þetta orð til Jeremía frá Drottni:

²Svo sagði Drottinn við mig:

Gjör þér bönd og ok og legg um háls þér ³og gjör konunginum í Edóm og konunginum í Móab og konungi Ammóníta og konunginum í Týrus og konunginum í Sídon orðsending með sendimönnunum, sem komnir eru til Jerúsalem til Sedekía Júðakonungs, ⁴og bjóð þeim að mæla svo til herra sinna: „Svo sagði Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Svo skuluð þér segja við herra yðar: ⁵Ég hefi gjört jörðina og mennina og skepnurnar, sem á jörðinni eru, með mínum mikla mætti og útrétta armlegg, og ég gef þetta þeim, er mér þóknast. ⁶Og nú gef ég öll þessi lönd á vald Nebúkadnesars Babelkonungs, þjóns míns. Jafnvel dýr merkurinnar gef ég honum, til þess að þau þjóni honum. ⁷Og allar þjóðir skulu þjóna honum og syni hans og sonarsyni hans, þar til er einnig tími hans lands kemur og voldugar þjóðir og miklir konungar gjöra hann að þræl sínum. ⁸Og sú þjóð og það konungsríki, sem ekki vill þjóna honum, Nebúkadnesar Babelkonungi, og ekki beygja háls sinn undir ok Babelkonungs, þeirrar þjóðar mun ég vitja með sverði, hungri og drepsótt – segir Drottinn – uns ég hefi gjöreytt þeim fyrir hans hendi.

⁹Hlýðið ekki á spámenn yðar né spásagnarmenn, né drauma yðar, né á galdramenn yðar né töframenn, þá er þeir mæla til yðar á þessa leið: „Þér munuð ekki þjóna Babelkonungi.“

¹⁰Því að þeir boða yður lygar til þess að flæma yður úr landi yðar, svo að ég reki yður burt og þér farist. ¹¹En þá þjóð, sem beygir háls sinn undir ok Babelkonungs og þjónar honum, hana vil ég láta vera kyrra í landi sínu – segir Drottinn – til þess að hún yrki það og byggji.“

¹²Og við Sedekía Júðakonung talaði ég öldungis á sama hátt: „Sveigið háls yðar undir ok Babelkonungs og þjónið honum og þjóð hans, þá munuð þér lífi halda. ¹³Hví viljið þér, þú og þjóð þín, deyja fyrir sverði, af hungri og drepsótt, eins og Drottinn hefir hótad þeim þjóðum, er eigi vilja þjóna Babelkonungi? ¹⁴Hlýðið eigi á orð spámannanna, er segja við

yður: „Þér munuð eigi þjóna Babelkonungi!“ Því að þeir boða yður lygar. ¹⁵Því að ég hefi ekki sent þá – segir Drottinn – heldur spá þeir ranglega í mínu nafni, til þess að ég reki yður burt og þér farist, ásamt spámönnunum, er yður hafa spáð.“

¹⁶Við prestana og allan þennan lýð hefi ég og talað á þessa leið: „Svo segir Drottinn: Hlýðið eigi á orð spámanna yðar, er spá yður og segja: „Sjá, áhöldin úr musteri Drottins munu bráðlega verða flutt heim aftur frá Babýlon!“ – því að þeir boða yður lygar. ¹⁷Hlýðið eigi á þá. Þjónið heldur Babelkonungi, þá munuð þér lífi halda! Hví á þessi borg að verða að rúst? ¹⁸En séu þeir spámenn og sé orð Drottins hjá þeim, þá biðja þeir Drottin allsherjar, að áhöld þau, sem enn eru eftir í musteri Drottins og í höll Júdakonungs og í Jerúsalem, fari eigi líka til Babýlon. ¹⁹Því að svo segir Drottinn allsherjar um súlurnar, um hafið og um undirstöðupallana og um hin önnur áhöld, sem eftir eru í þessari borg, ²⁰þau er Nebúkadnesar Babelkonungur ekki tók, þá er hann herleiddi Jekonja Jójakímsson, Júdakonung, frá Jerúsalem til Babýlon, ásamt öllum tignarmönnum Júda og Jerúsalem, ²¹já, svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, um áhöldin, sem eftir eru í musteri Drottins og höll Júdakonungs og í Jerúsalem: ²²Til Babýlon skulu þau flutt verða og þar skulu þau vera, allt til þess dags, er ég vitja þeirra – segir Drottinn – og sæki þau og flyt þau aftur á þennan stað.

Hananja spámaður og látbragðstákn oksins

28

¹Þetta ár – í upphafi ríkisstjórnar Sedekía konungs í Júda, fjórða árið, í fimmta mánuðinum – sagði Hananja spámaður Assúrsson frá Gíbeon við mig í musteri Drottins í viðurvist prestanna og alls lýðsins: ²„Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Ég brýt sundur ok Babelkonungs! ³Áður en tvö ár eru liðin, flyt ég aftur á þennan stað öll áhöldin úr musteri Drottins, þau er Nebúkadnesar Babelkonungur tók á þessum stað og flutti til Babýlon. ⁴Jekonja Jójakímsson, Júdakonung, og alla hina herleiddu úr Júda, þá er komnir eru til Babýlon, flyt ég og aftur á þennan stað – segir Drottinn – því að ég brýt sundur ok Babelkonungs!“

⁵Þá talaði Jeremía spámaður til Hananja spámanns í viðurvist prestanna og alls lýðsins, sem stóð í musteri Drottins, ⁶og Jeremía spámaður mælti: „Verði svo! Drottinn gjöri það! Drottinn láti orð þín, er þú hefir spáð, rætast, svo að hann flytji aftur frá Babýlon á þennan stað áhöldin úr musteri Drottins og alla hina herleiddu! ⁷En heyr þessi orð, sem ég kunngjóri þér og öllum lýðnum: ⁸Þeir spámenn, sem komið hafa fram á undan mér og á undan þér frá alda öðli, þeir spáðu voldugum löndum og stórum konungsríkjum ófriði, óhamingju og drepsótt. ⁹En sá spámaður, sem spáir heill, – ef orð hans rætast, þá þekkist á því sá spámaður, er Drottinn hefir sannarlega sent.“

¹⁰Þá tók Hananja spámaður okið af hálsi Jeremía spámanns og braut það sundur. ¹¹Síðan mælti Hananja í viðurvist alls lýðsins á þessa leið: „Svo segir Drottinn: Eins skal ég sundurbjóta ok Nebúkadnesars Babelkonungs áður tvö ár eru liðin af hálsi allra þjóða!“

En Jeremía spámaður fór leiðar sinnar.

¹²En orð Drottins kom til Jeremía, eftir að Hananja spámaður hafði sundurbrotið okið af hálsi Jeremía spámanns: ¹³Far og seg við Hananja: Svo segir Drottinn:

Tré-ok hefir þú sundurbrotið, en ég vil í þess stað gjöra járn-ok! ¹⁴Því að svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Járnok legg ég á háls allra þessara þjóða, til þess að þær verði þegnskyldar Nebúkadnesar Babelkonungi og þjóni honum, já, jafnvel dýr merkurinnar gef ég honum.

¹⁵Þá sagði Jeremía spámaður við Hananja spámann: „Heyr þú, Hananja! Drottinn hefir ekki sent þig, og þó hefir þú ginnnt lýð þennan til að reiða sig á lygar! ¹⁶Fyrir því segir Drottinn svo: Sjá, ég kippi þér burt af jörðinni. Á þessu ári skalt þú deyja, því að þú hefir prédikað fráhvarf frá Drottni.“ ¹⁷Og Hananja spámaður dó þetta ár, í sjöunda mánuðinum.

Bréf Jeremía í fyrstu herleiðingu

29

¹Þessi eru orð bréfsins, sem Jeremía spámaður sendi frá Jerúsalem til öldunga hinna herleiddu og til prestanna og til spámannanna og til alls lýðsins, sem Nebúkadnesar hafði herleitt frá Jerúsalem til Babýlon ²(eftir að Jekonja konungur og konungsmóðir og hirðmennirnir, höfðingjar Júda og Jerúsalem, og trésmiðirnir og járnsmiðirnir voru farnir burt úr Jerúsalem), ³með Elasa Safanssyni og Gemaría Hilkíasyni, sem Sedekía Júdakonungur sendi til Nebúkadnesars Babelkonungs til Babýlon:

⁴„Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, öllum hinum herleiddu, þeim er ég herleiddi frá Jerúsalem til Babýlon:

⁵Reisið hús og búið í þeim, plantið garða og etið ávöxtu þeirra. ⁶Takið yður konur og getið sonu og dætur, og takið sonum yðar konur og giftið dætur yðar, til þess að þær megi fæða sonu og dætur og yður fjölgi þar, en fækki ekki. ⁷Látið yður umhugað um heill borgarinnar, sem ég herleiddi yður til, og biðjið til Drottins fyrir henni, því að heill hennar er heill sjálfra yðar. ⁸Því að svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Látið eigi spámenn yðar, sem meðal yðar eru, né spásagnamenn yðar tæla yður, og trúið ekki á drauma yðar, sem yður dreymir. ⁹Því að þeir spá yður ranglega í mínu nafni, ég hefi ekki sent þá! – segir Drottinn.

¹⁰Svo segir Drottinn:

Þegar sjötíu ár eru umliðin fyrir Babýlon, mun ég vitja yðar og efna við yður fyrirheit mitt að flytja yður aftur á þennan stað. ¹¹Því að ég þekki þær fyrirætlanir, sem ég hefi í hyggju með yður – segir Drottinn – fyrirætlanir til heilla, en ekki til óhamingju, að veita yður vonarríka framtíð. ¹²Þá munuð þér ákalla mig og fara og biðja til mín, og ég mun bænheyra yður. ¹³Og þér munuð leita mín og finna mig. Þegar þér leitið mín af öllu hjarta, ¹⁴vil ég láta yður finna mig – segir Drottinn – og snúa við högum yðar og safna yður saman frá öllum þjóðum og úr öllum þeim stöðum, þangað sem ég hefi rekið yður – segir Drottinn – og flytja yður aftur á þann stað, þaðan sem ég herleiddi yður.

¹⁵Þér segið: „Drottinn hefir vakið oss upp spámenn í Babýlon.“

¹⁶Svo segir Drottinn um konunginn, sem situr í hásæti Davíðs, og um allan lýðinn, sem býr í þessari borg, bræður yðar, sem ekki voru herleiddir með yður – ¹⁷svo segir Drottinn allsherjar: Sjá, ég sendi yfir þá sverð, hungur og drepsótt og gjöri þá eins og viðbjóðslegar fíkjur, sem eru svo vondar, að þær eru ekki ætar, ¹⁸og ég elti þá með sverði, hungri og drepsótt og gjöri þá að grýlu öllum konungsríkjum jarðar, að formæling, að

skelfing, að spotti og háðung meðal allra þjóða, þangað sem ég rek þá, ¹⁹fyrir það að þeir hlýddu ekki orðum mínum – segir Drottinn – er ég hefi óaflátanlega sent þjóna mína, spámennina, með til þeirra, en þér heyrðuð ekki – segir Drottinn. ²⁰En heyrið þér orð Drottins, allir þér hinir herleiddu, er ég hefi sent frá Jerúsalem til Babýlon.

²¹Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, um Ahab Kólajason og um Sedekía Maasejason, sem boða yður lygar í mínu nafni: Sjá, ég gef þá Nebúkadresar Babelkonungi á vald, og hann mun láta drepa þá fyrir augum yðar. ²²Og þeir munu verða bölbænar–formáli fyrir alla hina herleiddu úr Júda, sem eru í Babýlon, svo að menn kveði svo að orði: „Drottinn fari með þig eins og Sedekía og Ahab, sem Babelkonungur steikti á eldi.“ ²³Sök þeirra er, að þeir frömdu óhæfuverk í Ísrael og drýgðu hór með konum vina sinna og töluðu orð í mínu nafni, er ég hafði þeim eigi um boðið, já ég þekki það sjálfur og er vottur að því! – segir Drottinn.“

Bréf Semaja spámanns

²⁴En við Semaja frá Nehalam skalt þú segja á þessa leið: ²⁵Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Þú hefir sent bréf í þínu eigin nafni til alls lýðsins, sem er í Jerúsalem, og til Sefanía Maasejasonar prests og til allra prestanna, þess efnis: ²⁶„Drottinn hefir sett þig prest í stað Jójada prests, til þess að þú hafir nákvæmar gætur í musteri Drottins á öllum óðum mönnum og þeim, er spámannsæði er á, og setjir þá í stokk og hálsjárn! ²⁷Hví hefir þú þá ekki ávítað Jeremía frá Anatót, sem hér iðkar spádóma? ²⁸Þannig hefir hann gjört oss svolátandi orðsending til Babýlon: „Það verður langvinnt! Reisið hús og búið í þeim og plantið garða og etið ávöxtu þeirra.““

²⁹En Sefanía prestur las þetta bréf upphátt fyrir Jeremía spámanni. ³⁰Þá kom orð Drottins til Jeremía, svo hljóðandi: ³¹Gjör öllum hinum herleiddu svo hljóðandi orðsending: Svo segir Drottinn um Semaja frá Nehalam:

Sökum þess að Semaja hefir spáð yður án þess að ég hafi sent hann og ginnt yður til þess að reiða yður á lygar, ³²fyrir því segir Drottinn svo: Sjá, ég mun hefna þess á Semaja frá Nehalam og niðjum hans. Hann skal ekki eiga neinn niðja, sem búi meðal þessarar þjóðar, og hann skal ekki fá litið þau gæði, sem ég bý þjóð minni – segir Drottinn – því að hann hefir prédikað fráhrarf frá Drottni.

Bók huggunarinnar

30

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni:

²Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Skrifa þú öll þau orð, er ég hefi til þín talað, í bók. ³Því sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég mun snúa við hag lýðs míns, Ísraels og Júda – segir Drottinn – og láta þá hverfa aftur til þess lands, sem ég gaf feðrum þeirra, og þeir skulu taka það til eignar.

⁴Þessi eru orðin, sem Drottinn talaði um Ísrael og Júda.

,Óttast þú ekki, ég er með þér‘

⁵Svo segir Drottinn:

Hræðsluóp heyrum vér, ótti er á ferðum, en engin heill!

⁶Spyrjið um og gætið að, hvort karlmaður ali barn! Hvers vegna sé ég þá alla menn með hendur á lendum, líkt og jóðsjúk kona væri, og hvers vegna eru öll andlit orðin nábleik?

⁷Vei, mikill er sá dagur, hann á ekki sinn líka og angistartími er það fyrir Jakob, en hann mun frelsast frá því.

⁸Á þeim degi – segir Drottinn allsherjar – mun ég sundur brjóta okið af hálsi hans og slíta af honum böndin, og útlendir menn skulu ekki lengur halda honum í þrældómi. ⁹Þeir skulu þjóna Drottni, Guði sínum, og Davíð, konungi sínum, er ég mun uppvækja þeim.

¹⁰Óttast þú ekki, þjónn minn Jakob – segir Drottinn – og hræðst þú ekki, Ísrael, því að ég frelsa þig úr fjarlægum landi og leysi niðja þína úr landinu, þar sem þeir eru herleiddir, til þess að Jakob hverfi heim aftur og njóti hvíldar og búi óhultur, án þess nokkur hræði hann.

¹¹Ég er með þér – segir Drottinn – til þess að frelsa þig. Ég vil gjöreyða öllum þeim þjóðum, sem ég hefi tvístrað þér á meðal. Þér einni vil ég ekki gjöreyða, heldur vil ég hirta þig í hófi, en ég vil ekki láta þér með öllu óhegnt.

Guð lækna sárin

¹²Svo segir Drottinn:

Áverki þinn er illkynjaður, sár þitt ólæknandi. ¹³Enginn tekur að sér málefni þitt, við meininu er engin lækning, engin smyrsl til handa þér.

¹⁴Allir ástmenn þínir hafa gleymt þér, þeir spyrja ekki eftir þér, af því að ég hefi lostið þig, eins og óvinur lýstur, með grimmilegri hirting, sakir fjölda misgjörða þinna, sakir þess að syndir þínar eru margar.

¹⁵Hví æpir þú af áverka þínum, af þinni ólæknandi kvöl? Sakir fjölda misgjörða þinna, sakir þess að syndir þínar eru margar, hefi ég gjört þér þetta. ¹⁶Fyrir því skulu allir þeir, sem þig eta, etnir verða, og allir þeir, sem þér þröngva, herleiddir verða. Og þeir, sem rupla þig, skulu verða öðrum að herfangi, og alla þá, sem þig ræna, mun ég framselja til ráns.

¹⁷Ég mun láta koma hyldgan á sár þín og lækna þig af áverkum þínum – segir Drottinn – af því að þeir kalla þig „hina brottreknu,“ „Síon, sem enginn spyr eftir.“

Endurreisn þjóðarinnar

¹⁸Svo segir Drottinn:

Sjá, ég sný við högum Jakobs tjalda og miskunna mig yfir bústaði hans, til þess að borgin verði aftur reist á hæð sinni og aftur verði búið í höllinni á hennar vanastað. ¹⁹Og þaðan skal hljóma þakkargjörð og gleðihljóð, og ég læt þeim fjölga og eigi fækka, og ég gjöri þá vegsamlega, svo að þeir séu ekki lengur lítilsvirtir.

²⁰Synir hans skulu vera mér sem áður, og söfnuður hans skal vera grundvallaður frammi fyrir mér, en allra kúgara hans mun ég vitja.

²¹Höfðingi hans mun frá honum koma og drottnari hans fram ganga úr flokki hans. Og ég mun láta hann nálgast mig, og hann mun koma til mín, því að hver skyldi af sjálfsdáðum hætta lífi sínu í það að koma til mín? – segir Drottinn. ²²Og þá munuð þér vera mín þjóð, og ég mun vera yðar Guð.

Hinn mikli hvirfilbylur

²³Sjá, stormur Drottins brýst fram – reiði og hvirfilbylur – hann steypist yfir höfuð hinna óguðlegu.

²⁴Hinni brennandi reiði Drottins linnir ekki fyrr en hann hefir framkvæmt fyrirætlanir hjarta síns og komið þeim til vegar. Síðar meir munuð þér skilja það.

Með ævarandi elsku elskaði ég þig

31

¹Á þeim tíma mun ég – segir Drottinn – vera Guð fyrir allar ættkvíslir Ísraels, og þeir munu vera mín þjóð.

²Svo segir Drottinn:

Sá lýður, er undan sverðinu komst, fann náð í óbyggðum,^a er Ísrael leitaði hvíldar.^b

³Úr fjarlægð birtist Drottinn mér: „Með ævarandi elsku hefi ég elskað þig. Fyrir því hefi ég látið náð mína haldast við þig.“

⁴Enn vil ég endurreisa þig, svo að þú verðir endurreist, mærin Ísrael. Enn munt þú skreyta þig með bjöllum og ganga út í dansi fagnandi manna.

⁵Þú munt enn planta víngarða á Samaríaufjöllum. Þeir, sem hafa gróðursett þá, munu og hafa nytjar þeirra.

^a Vonarboðskapur og fyrirheit óbyggðagöngunnar og opinberunarinnar á Sínaí (2M 15–24, 32–34) hljómar að baki þessa kafla.

^b Þ.e. í fyrirheitna landinu, sem nefndist *hvíldarstaður* (5M 12.9).

⁶Já, sá dagur mun koma, að varðmennirnir kalla á Efraím–fjöllum: Standið upp, förum upp til Síon, til Drottins, Guðs vors!

Aftur til fyrirheitna landsins

⁷Svo segir Drottinn:

Fagnið yfir Jakob með gleði og kætist yfir öndvegisþjóð þjóðanna. Kunngjörið, vegsamið og segið: Frelsa, Drottinn, þjóð þína, leifarnar af Ísrael!

⁸Sjá, ég flyt þá úr landinu norður frá og safna þeim saman frá útkjálkum jarðar, á meðal þeirra eru bæði blindir og lamir, bæði þungaðar og jóðsjúkar konur, í stórum hóp hverfa þeir hingað aftur.

⁹Þeir munu koma grátandi, og ég mun fylgja þeim huggandi, leiða þá að vatnslækjum, um sléttan veg, þar sem þeir geta eigi hrasað, því að ég er orðinn Ísrael faðir, og Efraím er frumgetinn sonur minn.

Sorg breytist í gleði

¹⁰Heyrið orð Drottins, þér þjóðir, og kunngjörið það á fjarlægu eyjunum og segið:

Sá, sem tvístraði Ísrael, safnar honum saman og mun gæta hans, eins og hirðir gætir hjarðar sinnar.

¹¹Drottinn frelsar Jakob og leysir hann undan valdi þess, sem honum var yfirsterkari.

¹²Þeir skulu koma og fagna á Síonhæð og streyma til gæða Drottins, til kornsins, vínberjalagarins, olíunnar og ungu sauðanna og nautanna, og sál þeirra skal verða eins og vökvaður aldingarður, og þeir skulu eigi framar vanmegnast.

¹³Þá munu meyjarnar skemmta sér við dans og unglingar og gamalmenni gleðjast saman. Ég mun breyta sorg þeirra í gleði og hugga þá og gleðja eftir harma þeirra.

¹⁴Og ég mun endurnæra sál prestanna á feiti, og lýður minn mun seðja sig á gæðum mínum – segir Drottinn.

Ramakvein

¹⁵Svo segir Drottinn:

Rödd heyrir í Rama, harmakvein, beiskur grátur: Rakel grætur börnin sín. Hún vill ekki huggast láta vegna barna sinna, því að þau eru eigi framar lífs.

¹⁶Svo segir Drottinn:

Halt raust þinni frá gráti og augum þínum frá tárur, því að enn er til umbun fyrir verk þitt – segir Drottinn –: Þeir skulu hverfa heim aftur úr landi óvinanna. ¹⁷Já, enn er von um framtíð þína – segir Drottinn –: Börnin skulu hverfa heim aftur í áttaga sína.

¹⁸Að sönnu heyri ég Efraím kveina: „Þú hefir hirt mig, og ég lét hirtast eins og óvaninn kálfur, – lát mig snúa heim, þá skal ég snúa við, því að þú ert Drottinn, Guð minn! ¹⁹Því að eftir að ég hafði snúið mér frá þér, gjörðist ég iðrandi, og eftir að ég vitkaðist, barði ég mér á brjóst. Ég blygðast mín, já, ég er sneypur, því að ég ber skömm æsku minnar.“

²⁰Er Efraím mér þá svo dýrmætur sonur eða slíkt eftirlætisbarn, að þótt ég hafi oft hótað honum, þá verð ég ávallt að minnast hans að nýju? Fyrir því kemst hjarta mitt við vegna hans, ég hlýt að miskunna mig yfir hann – segir Drottinn.

Hvatt til heimferðar

²¹Reis þér vörður! Set þér vegamerki! Haf athygli á brautinni, veginum, sem þú fórst! Hverf heim, mærin Ísrael! Hverf heim til þessara borga þinna!

²²Hversu lengi ætlar þú að reika fram og aftur, þú hin fráhverfa dóttir? Því að Drottinn skapar nýtt á jörðu: Kvenmaðurinn verndar karlmanninn.

Blessun heitið

²³Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Enn munu menn mæla þessum orðum í Júda og í borgum hans, þá er ég hefi snúið við högum þeirra: „Drottinn blessi þig, bústaður réttlætisins, heilaga fjall!“

²⁴Júda og allar borgir hans munu búa þar saman, akuryrkjumenn og þeir, sem fara um með hjarðir, ²⁵því að ég drykkja hinar sárþyrstu sálir og metta sérhverja örmagna sál.

²⁶Við þetta vaknaði ég og litaðist um, og svefninn hafði verið mér þægilegur.

Uppbygging landsins

²⁷Sjá, þeir dagar koma – segir Drottinn – að ég sái Ísraels hús og Júda hús með mannsáði og fénaðarsáði, ²⁸og eins og ég vakti yfir þeim til þess að uppræta og umturna, rífa niður og eyða og vinna þeim mein, þannig mun ég og vaka yfir þeim til þess að byggja og gróðursetja – segir Drottinn.

Ábyrgð einstaklingsins

²⁹Á þeim dögum munu menn eigi framar segja: „Feðurnir átu súr vínber og tennur barnanna urðu sljóar!“ ³⁰Heldur mun hver deyja fyrir eigin misgjörð. Hver sá maður, er etur súr vínber, hans tennur munu sljóar verða.

Hinn nýi sáttmáli

³¹Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég mun gjöra nýjan sáttmála við Ísraels hús og Júda hús, ³²ekki eins og þann sáttmála, er ég gjörði við feður þeirra, þá er ég tók í hönd þeirra til þess að leiða þá út af Egyptalandi,^a sáttmálann sem þeir hafa rofið, þótt ég væri herra þeirra – segir Drottinn. ³³En í þessu skal sáttmállinn fólgin vera, sá er ég gjöri við Ísraels hús eftir þetta – segir Drottinn: Ég legg lögmál mitt þeim í brjóst og rita það á hjörtu þeirra, og ég skal vera þeirra Guð og þeir skulu vera mín þjóð. ³⁴Og þeir skulu ekki framar kenna hver öðrum, né einn bróðirinn öðrum, og segja: „Lærið að

^a Þ.e. Sínaisáttmálann, sbr. skýr. við 31.2.

þekkja Drottin,“ því að þeir munu allir þekkja mig, bæði smáir og stórir – segir Drottinn. Því að ég mun fyrirgefa misgjörð þeirra og ekki framar minnst syndar þeirra.

Skikkan skaparans

³⁵Svo segir Drottinn, sem sett hefir sólina til að lýsa um daga, tunglið og stjörnurnar til að lýsa um nætur, sá er æsir hafið, svo að bylgjurnar gnýja – Drottinn allsherjar er nafn hans: ³⁶Svo sannarlega sem þessi fasta skipan mun aldrei breytast fyrir mér – segir Drottinn – svo sannarlega munu Ísraels niðjar ekki hætta að vera þjóð fyrir mér alla daga.

³⁷Svo segir Drottinn:

Svo sannarlega sem himinninn hið efra verður eigi mældur né undirstöður jarðarinnar hið neðra rannsakaðar, svo sannarlega mun ég ekki hafna öllum Ísraels niðjum sakir alls þess, er þeir hafa gjört – segir Drottinn.

Hin nýja Jerúsalem

³⁸Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að borgin verður endurreist Drottni til handa, frá Hananel–turni allt að Hornhliðinu, ³⁹og enn fremur skal mælisnúran ganga beint á Gareb–hæð og beygja þaðan til Góa. ⁴⁰Og allur hræva– og öskudalurinn og allir vellirnir að Kídrónlæk, allt austur að horni Hrossahliðs, skulu vera helgaðir Drottni. Eigi skal þar verða upprætt framar né rífið niður að eilífu.^a

Spámaðurinn kaupir akur

32

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni á tíunda ríkisári Sedekía konungs í Júda, það var átjándi ríkisár Nebúkadresars. ²Þá sat her Babelkonungs um Jerúsalem, en Jeremía spámaður var í varðhaldi í varðgarðinum, sem heyrir til hallar Júdakonungs. ³En Sedekía Júdakonungur hafði látið setja hann inn með þeim ummælum: „Hví spáir þú og segir: Svo segir Drottinn: Sjá, ég sel þessa borg í hendur Babelkonungi, að hann vinni hana, ⁴og Sedekía Júdakonungur mun ekki komast undan valdi Kaldea, heldur mun hann áreiðanlega verða seldur á vald Babelkonungi, og hann mun tala við hann munni til munns og sjá hann augliti til auglitis, ⁵og til Babýlon mun hann flytja Sedekía, og þar mun hann verða, uns ég vitja hans – segir Drottinn. Þegar þér berjist við Kaldea, munuð þér enga sigurför fara?“

⁶Jeremía svaraði: „Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ⁷Sjá, Hanameel, sonur Sallúms föðurbróður þíns, mun til þín koma og segja: „Kaup þú akur minn í Anatót, því að þú átt innlausnarréttinn að kaupa hann.“ ⁸Og Hanameel frændi minn kom til mín í varðgarðinn, eins og Drottinn hafði fyrir sagt, og sagði við mig: „Kaup þú akur minn í Anatót, sem er í Benjamínslandi, því að þú átt erfða– og innlausnarréttinn – kaup þú hann!“

Þá sá ég, að það var orð frá Drottni, ⁹keypti akurinn í Anatót af Hanameel frænda mínum og vó honum út andvirðið, seytján sikla silfurs. ¹⁰Og ég skrifaði það á bréf og

^a Hér lýkur þeim kafla bókarinnar, sem nefndur hefur verið „Bók huggunarinnar.“

innsiglaði það og tók votta að og vó silfrið á vog. ¹¹Síðan tók ég kaupbréfið, hið innsiglaða – ákvæðin og skilmálana – og opna bréfið, ¹²og fékk kaupbréfið Barúk Neríasyni, Mahasejasonar, í viðurvist Hanameels frænda míns og í viðurvist vottanna, er skrifað höfðu undir kaupbréfið, í viðurvist allra þeirra Júdamanna, er sátu í varðgarðinum, ¹³og lagði svo fyrir Barúk í viðurvist þeirra: ¹⁴„Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Tak þessi bréf, þetta innsiglaða kaupbréf og þetta opna kaupbréf, og legg þau í leirker, til þess að þau varðveitist lengi. ¹⁵Því að svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Enn skulu hús keypt verða og akrar og víngarðar í þessu landi.“

¹⁶Og er ég hafði fengið Barúk Neríasyni kaupbréfið, bað ég til Drottins á þessa leið: ¹⁷„Æ, herra Drottinn, sjá, þú hefir með þínum mikla mætti og útrétta armlegg gjört himin og jörð. Þér er enginn hlutur um megn! ¹⁸Þú sem auðsýnir miskunn þúsundum og geldur misgjörð feðranna í skaut sonum þeirra eftir þá, – þú mikli, völdugi Guð, er nefnist Drottinn allsherjar, ¹⁹mikill í ráðum og máttugur í athöfnum, þú hvers augu standa opin yfir öllum vegum mannanna barna til þess að gjalda sérhverjum eftir breytni hans og eftir ávexti verka hans, ²⁰þú sem hefir gjört tákn og undur á Egyptalandi og allt fram á þennan dag, bæði á Ísrael og á öðrum mönnum, og afrekað þér mikið nafn fram á þennan dag. ²¹Þú fluttir þjóð þína Ísrael af Egyptalandi með táknum og undrum og með sterkri hendi og útréttum armlegg og mikilli skelfingu ²²og gafst þeim þetta land, er þú sórst feðrum þeirra að gefa þeim, land, sem flýtur í mjólk og hunangi. ²³En er þeir voru komnir inn í það og höfðu tekið það til eignar, þá hlýddu þeir ekki þinni raustu, breyttu ekki eftir lögmáli þínu og gjörðu ekki neitt af því, er þú hafðir boðið þeim að gjöra. Þá lést þú alla þessa ógæfu þeim að höndum bera. ²⁴Sjá, sóknarvirkin eru þegar komin að borginni til að vinna hana, og borgin er fyrir sakir sverðs, hungurs og drepsóttar seld á vald Kaldea, sem á hana herja, og það, sem þú hótadur, er fram komið, og sjá, þú horfir á það. ²⁵Og þú sagðir þú við mig, herra Drottinn: „Kaup þér akurinn fyrir silfur og tak votta að!“ – þótt borgin sé seld á vald Kaldea.““

²⁶Þá kom orð Drottins til Jeremía:

²⁷Sjá, ég er Drottinn, Guð alls holds. Er mér nokkur hlutur um megn? ²⁸Fyrir því segir Drottinn svo: Sjá, ég sel þessa borg á vald Kaldea og á vald Nebúkadresars Babelkonungs, að hann vinni hana, ²⁹og Kaldear, sem herja á þessa borg, munu brjótast inn í hana, og leggja eld í þessa borg og brenna hana og húsin, þar sem þeir á þökunum færðu Baal reykelsisfórnir og færðu öðrum guðum dreypifórnir til þess að egna mig til reiði. ³⁰Því að Ísraelsmenn og Júdamenn hafa frá æsku sinni verið vanir að gjöra það eitt, sem mér mislíkaði, því að Ísraelsmenn hafa aðeins egnt mig til reiði með handaverkum sínum – segir Drottinn. ³¹Já, þessi borg hefir verið mér tilefni til reiði og gremi frá þeim degi, er hún var reist, allt fram á þennan dag, svo að ég verð að taka hana burt frá augliti mínu, ³²sökum allrar illsku Ísraelsmanna og Júdamanna, er þeir hafa í frammi haft til þess að egna mig til reiði, – konungar þeirra, höfðingjar þeirra, prestar þeirra og spámenn þeirra, Júdamenn og Jerúsalembúar. ³³Þeir sneru við mér bakinu, en ekki andlitinu, og þótt ég fræddi þá seint og snemma, þá hlýddu þeir ekki, svo að þeir tækju umvöndun. ³⁴Heldur reistu þeir viðurstygðir sínar upp í húsi því, sem kennt er við nafn mitt, til þess að saurga það. ³⁵Þeir byggðu Baal fórnarhæðir í Hinnomssonar-dal, til þess að láta sonu sína og dætur ganga gegnum eldinn Mólok til handa, – sem ég hefði ekki boðið þeim og mér hefir ekki í hug komið, að þeir mundu fremja slíka svívirðing, til þess að tæla Júda til syndar.

³⁶Og nú – fyrir því segir Drottinn, Ísraels Guð, svo um þessa borg, er þér segið að seld sé á vald Babelkonungs með sverði, hungri og drepsótt:

³⁷Sjá, ég safna þeim saman úr öllum þeim löndum, þangað sem ég hefi rekið þá í reiði minni og heift og í mikilli gremi, og læt þá snúa aftur hingað og búa hér óhulta. ³⁸Þá skulu þeir vera mín þjóð og ég skal vera þeirra Guð, ³⁹og ég vil gefa þeim eitt hjarta og eina breytni, svo að þeir óttist mig alla daga, þeim sjálfum til heilla og sonum þeirra eftir þá. ⁴⁰Og ég vil gjöra við þá eilífan sáttmála, að ég muni aldrei snúa frá þeim með velgjörðir mínar, og ég vil leggja ótta fyrir mér í hjörtu þeirra, til þess að þeir víki ekki frá mér. ⁴¹Og það skal verða unun mín að gjöra vel við þá, og ég mun gróðursetja þá í þessu landi í trúfesti, af öllu hjarta og af allri sálu.

⁴²Því að svo segir Drottinn:

Eins og ég hefi leitt yfir þessa þjóð alla þessa miklu óhamingju, svo leiði ég og yfir þá alla þá hamingju, sem ég heiti þeim. ⁴³Og akrar munu aftur keyptir verða í þessu landi, sem þér segið um: „Það er auðn, mannlaust og skepnulaust! Það er selt á vald Kaldea!“ ⁴⁴Akra munu menn kaupa fyrir silfur og skrifa kaupbréf og innsigla og taka votta að, bæði í Benjamínslandi og í umhverfi Jerúsalem og í borgum Júda og í fjallborgunum og í borgunum á sléttlendinu og í borgunum í Suðurlandinu, því að ég mun leiða heim aftur hina herleiddu menn þeirra – segir Drottinn.

Jerúsalem mun læknuð verða

33

¹Og orð Drottins kom til Jeremía annað sinn, þá er hann enn var innilokaður í varðgarðinum:

²Svo segir Drottinn, sá er framkvæmir það, Drottinn, sá er upphugsar það, til þess að koma því til vegar – Drottinn er nafn hans:

³Kalla þú á mig og mun ég svara þér og kunngjöra þér mikla hluti og óskiljanlega, er þú hefir eigi þekkt. ⁴Já, svo segir Drottinn, Ísraels Guð, um hús þessarar borgar og um hallir Júdakonunga, sem rifin voru niður vegna hervirkjanna og sverðsins:

⁵Það koma einhverjir til þess að berjast gegn Kaldeum og til þess að fylla húsin líkum þeirra manna, er ég hefi lostið í reiði minni og heift, því ég hefi byrgt auglit mitt fyrir þessari borg sakir allrar illsku þeirra. ⁶Sjá, ég legg við hana umbúðir og græðslulyf og lækna þá og opna þeim gnægð stöðugrar hamingju, ⁷og ég leiði heim aftur hina herleiddu frá Júda og hina herleiddu frá Ísrael og byggi þá upp aftur eins og áður. ⁸Og ég hreinsa þá af allri misgjörð þeirra, er þeir hafa drýgt í móti mér, og fyrirgef þeim allar misgjörðir þeirra, er þeir hafa drýgt í móti mér, og uppreisn þeirra gegn mér, ⁹til þess að borgin verði mér til frægðar, til ununar, til lofs og dýrðar hjá öllum þjóðum jarðarinnar, sem spyrja munu öll þau gæði, er ég veiti þeim, og skelfast munu og titra vegna allra þeirra gæða og allrar þeirrar hamingju, sem ég veiti henni.

¹⁰Svo segir Drottinn:

Á þessum stað, er þér segið um: „Hann er eyddur, mannlaus og skepnulaus!“ í borgum Júda og á Jerúsalemstrætum, sem nú eru gjöreydd, mannlaus, íbúalaus og skepnulaus,

Jeremía

¹¹skulu aftur heyrast ánægjuhljóð og gleðihljóð, fagnaðarlæti brúðguma og brúðar, fagnaðarlæti þeirra, er færa þakkarförn í musteri Drottins og segja:

Þakkið Drottni allsherjar,

því að Drottinn er góður,

því að miskunn hans varir að eilífu!

Því að ég mun leiða hið herleidda fólk landsins heim aftur, til þess að þeir séu eins og áður, segir Drottinn.

¹²Svo segir Drottinn allsherjar:

Enn skal á þessum stað, sem nú er eyddur, bæði mannlaus og skepnulaus, og í öllum borgum hans vera haglendi fyrir hjarðmenn, sem bæla þar hjarðir sínar. ¹³Í fjallborgunum, í borgunum á sléttlendinu og í borgunum í Suðurlandinu og í Benjamínslandi og í umhverfi Jerúsalem og í Júdaborgum munu enn sauðir renna fram hjá þeim, sem telur þá, segir Drottinn.

Sáttmálinn við Davíð

¹⁴Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég mun láta rætast fyrirheit það, er ég hefi gefið um Ísraels hús og Júda hús.

¹⁵Á þeim dögum og á þeim tíma mun ég Davíð láta upp vaxa réttan kvist, og hann skal iðka rétt og réttlæti í landinu. ¹⁶Á þeim dögum mun Júda hólpinn verða og Jerúsalem búa óhult, og þetta mun verða nafnið, er menn nefna hana: „Drottinn er vort réttlæti.“

¹⁷Svo segir Drottinn:

Davíð skal aldrei vanta eftirmann, sem sitji í hásæti Ísraels húss. ¹⁸Og levítaprestana skal aldrei vanta eftirmann frammi fyrir mér, er framberi brenniförnir, brenni matfórnum og fórn sláturfórnum alla daga.

¹⁹Og orð Drottins kom til Jeremía: ²⁰Svo segir Drottinn:

Svo sannarlega sem þér getið ekki rofið sáttmála minn við daginn og sáttmála minn við nóttina, svo að dagur og nótt komi ekki á sínum tíma, ²¹svo sannarlega mun sáttmáli minn við Davíð þjón minn eigi rofinn verða, svo að hann hafi ekki niðja, er ríki í hásæti hans, og við prestalevítana, þjóna mína. ²²Eins og himinsins her verður ekki talinn og sjávarsandurinn ekki mældur, svo vil ég margfalda niðja Davíðs þjóns míns og levítana, er mér þjóna.

²³Og orð Drottins kom til Jeremía:

²⁴Hefir þú ekki tekið eftir, hvað þessi lýður talar, er hann segir: „Báðum ættkvíslunum, sem Drottinn útvaldi, hefir hann hafnað!“ og að þeir segja fyrirtillega um lýð minn, að hann sé ekki þjóð framar í þeirra augum? ²⁵Svo segir Drottinn:

Ég, sem hefi gjört sáttmála við dag og nótt og sett himni og jörðu föst lög, ²⁶skyldi ég hafna niðjum Jakobs og Davíðs, þjóns míns? Skyldi ég leiða hjá mér að velja af niðjum hans drottnara yfir ætt Abrahams, Ísaks og Jakobs? Nei, ég mun snúa við högum þeirra og miskunna þeim.

Sedekía boðar endadægur sitt**34**

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni, þá er Nebúkadresar Babelkonungur og allur her hans og öll konungsríki jarðarinnar, þau er lutu hans valdi, og allar þjóðirnar herjuðu á Jerúsalem og allar borgir umhverfis hana: ²Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Far og mæl til Sedekía Júdakonungs og seg við hann: Svo segir Drottinn:

Sjá, ég sel borg þessa á vald Babelkonungs, til þess að hann brenni hana í eldi, ³og þú munt sjálfur ekki komast undan honum, en áreiðanlega gripinn verða og framseldur á hans vald, og augu þín munu líta augu Babelkonungs og munnur hans tala við þinn munn, og til Babýlon munt þú fara. ⁴En heyr orð Drottins, Sedekía Júdakonungur: Svo segir Drottinn um þig: Þú skalt ekki deyja fyrir sverði. ⁵Í friði munt þú deyja, og eins og brennt var ilmreykelsi við jarðarför feðra þinna, hinna fyrri konunga, sem voru á undan þér, eins munu menn brenna þér til heiðurs og harma þig og segja: „Æ, drottnari!“ því að það hefi ég talað – segir Drottinn.

⁶Jeremía spámaður talaði öll þessi orð við Sedekía Júdakonung í Jerúsalem, ⁷þá er her Babelkonungs herjaði á Jerúsalem og allar Júdaborgir, sem enn voru eftir, Lakís og Aseka. Því að þessar einar voru eftir orðnar af borgunum í Júda, af víggirtu borgunum.

Sáttmálinn um frelsi þræla rofinn

⁸Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni, eftir að Sedekía konungur hafði gjört sáttmála við allan lýðinn í Jerúsalem um að boðað skyldi frelsi: ⁹Hver maður skyldi gefa frjálstan þræl sinn og ambátt sína, ef þau væru hebreskur maður og hebresk kona, svo að enginn Júdamaður hefði ættbræður sína að þrælum. ¹⁰Og allir höfðingjarnir hlýddu því og allur lýðurinn, þeir er gengist höfðu undir sáttmálann, að hver skyldi gefa frjálstan þræl sinn og ambátt sína, svo að hann hefði þau eigi framar að þrælum. Þeir hlýddu og gáfu þau frjáls. ¹¹En seinna sóttu þeir aftur þrælana og ambáttirnar, er þeir höfðu gefið frjáls, og gjörðu þau að ánauðugum þrælum og ambáttum.

¹²Þá kom þetta orð Drottins til Jeremía: ¹³Svo segir Drottinn, Ísraels Guð:

Ég gjörði svohljóðandi sáttmála við feður yðar, þá er ég flutti þá burt af Egyptalandi, út úr þrælahúsinu: ¹⁴„Að sjö árum liðnum skuluð þér hver og einn gefa lausan hebreskan bróður yðar, sem kann að hafa selt sig þér. Í sex ár skal hann vera þræll þinn, en síðan skalt þú láta hann lausan frá þér fara.“ En feður yðar hlýddu mér ekki og lögðu ekki við eyrun. ¹⁵En nú tókuð þér sinnaskiptum og gjörðuð það, sem rétt var í mínum augum, með því að boða hver öðrum frelsi, og gjörðuð sáttmála fyrir mínu augliti í musterinu, sem kennt er við nafn mitt. ¹⁶En þér hafið snúið yður aftur og vanhelgað nafn mitt, þar sem þér hafið hver og einn sótt aftur þræl sinn og ambátt, er þér höfðuð gefið algjörlega frjáls, og neytt þau til að vera þræla yðar og ambáttir.

¹⁷Fyrir því segir Drottinn svo:

Þér hafið eigi hlýtt mér um að boða frelsi, hver sínum bróður og hver sínum náunga. Sjá, ég ætla því að boða yður frelsi – segir Drottinn – svo að þér verðið ofurseldir sverðinu, drepsóttinni og hungrinu, og ég gjöri yður að grýlu öllum konungsríkjum

jarðar. ¹⁸Ég framsel þá menn, er brotið hafa sáttmála minn, og eigi hafa haldið orð sáttmálans, er þeir gjörðu fyrir mínu augliti, þá er þeir slátruðu kálfinum, sem þeir skáru í tvennt og gengu á milli hlutanna,^a – ¹⁹höfðingja Júda og höfðingja Jerúsalem, hirðmennina og prestana og allan landslýðinn, er gengið hafa milli hluta kálfsins. ²⁰Ég sel þá á vald óvina þeirra og á vald þeirra, sem sækjast eftir lífi þeirra, og lík þeirra skulu verða æti fyrir fugla himinsins og dýr jarðarinnar. ²¹En Sedekía konung í Júda og höfðingja hans sel ég á vald óvinum þeirra og á vald þeim, er sækjast eftir lífi þeirra, og á vald her Babelkonungs, þeim sem nú eru frá yður farnir. ²²Sjá, ég mun gefa þeim skipun – segir Drottinn – og láta þá koma aftur til þessarar borgar, til þess að þeir herji á hana, vinni hana og brenni hana í eldi, og borgirnar í Júda gjöri ég að auðn, svo að enginn búi í þeim.

Hollusta Rekabítanna

35

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni á dögum Jójakíms Jósíasonar, Júdakonungs:

²„Gakk til ættflokks Rekabíta^b og tala við þá og kom með þá í musteri Drottins, inn í eitt herbergið, og gef þeim vín að drekka.“

³Þá sótti ég Jaasanja Jeremíason, Habasinjasonar, og bræður hans og alla sonu hans og allan Rekabíta-ættflokkinn ⁴og fór með þá í musteri Drottins, inn í herbergi sona Hanans, Jigdaljasonar, guðsmannsins, sem er við hliðina á herbergi höfðingjanna, uppi yfir herbergi Maaseja Sallúmssonar þröskuldsvarðar. ⁵Og ég setti skálar fullar af víni og bikara fyrir ættmenn Rekabíta-flokksins og sagði við þá: „Drekkið vín!“

⁶Þá sögðu þeir: „Vér drekkum ekki vín, því að Jónadab Rekabsson ættfaðir vor hefir lagt svo fyrir oss: „Þér skuluð aldrei drekka vín að eilífu, hvorki þér né synir yðar, ⁷og þér skuluð ekki reisa hús, né sá sæði, né planta víngarða, né eiga nokkuð slíkt, heldur skuluð þér búa í tjöldum alla ævi yðar, til þess að þér lifið langa ævi í því landi, þar er þér dveljið sem útlendingar.“ ⁸Og vér höfum hlýtt skipun Jónadabs Rekabssonar ættföður vors í öllu því, er hann bauð oss, svo að vér drekkum alls ekki vín alla ævi vora, hvorki vér sjálfir, konur vorar, synir vorir né dætur vorar, ⁹og reisum oss ekki hús til að búa í og eigum hvorki víngarða, akra né sáð. ¹⁰Vér höfum því búið í tjöldum og hlýtt og farið eftir öllu því, er Jónadab ættfaðir vor bauð oss. ¹¹En er Nebúkadresar Babelkonungur braust inn í landið, sögðum vér: „Komið, vér skulum halda inn í Jerúsalem undan her Kaldea og undan her Sýrlendinga!“ og settumst að í Jerúsalem.“

¹²Þá kom orð Drottins til Jeremía:

¹³„Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Far og seg við Júdamenn og Jerúsalembúa: Viljið þér ekki taka umvöndun, svo að þér hlýðið á orð mín? – segir Drottinn. ¹⁴Orð Jónadabs Rekabssonar eru haldin, þau er hann lagði fyrir sonu sína, að drekka ekki vín. Þeir hafa ekki vín drukkið allt fram á þennan dag, af því að þeir hafa hlýtt skipun ættföður síns. En ég hef talað til yðar seint og

^a Svo var oft farið að, er sáttmáli var gerður, sjá 1M 15.10, 17–18.

^b *Rekabítar* voru trúarregla. Þeir neyttu ekki vins, þar sem vínyrkjunni tengdust kanverskir trúarsíðir. Þeir líktust Nasíreum (4M 6.1–21).

snemma, en þér hafið ekki hlýtt mér. ¹⁵Og ég hefi sent til yðar alla þjóna mína, spámennina, seint og snemma, til þess að segja: „Snúið yður, hver frá sínum vonda vegi, og bætið gjörðir yðar og eltið ekki aðra guði til þess að þjóna þeim, þá skuluð þér búa kyrrir í landinu, sem ég gaf yður og feðrum yðar!“ – en þér lögðuð ekki við eyrun og hlýdduð ekki á mig. ¹⁶Já, niðjar Jónadabs Rekabssonar hafa haldið skipun ættföður síns, þá er hann fyrir þá lagði, en þessi lýður hefir ekki hlýtt mér. ¹⁷Fyrir því segir Drottinn, Guð allsherjar, Ísraels Guð, svo: Sjá, nú leiði ég yfir Júda og alla Jerúsalembúa alla ógæfuna, er ég hefi hótað þeim, af því að þeir hafa ekki hlýtt, þótt ég hafi talað til þeirra, né svarað, þótt ég hafi kallað til þeirra.

¹⁸En við ættflokk Rekabíta sagði Jeremía: „Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Af því að þér hafið hlýtt skipun Jónadabs ættföður yðar og haldið allar skipanir hans og farið í öllu eftir því, er hann fyrir yður lagði, ¹⁹fyrir því segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, svo: Jónadab Rekabsson skal aldrei vanta mann, er standi frammi fyrir mér.“

Sögulegir kaflar^a

36

¹Á fjórða ríkisári Jójakíms Jósíasonar, Júdakonungs, kom þetta orð til Jeremía frá Drottni:

²Tak þér bókröllu^b og rita á hana öll þau orð, sem ég hefi til þín talað um Ísrael og Júda og allar þjóðir, frá þeim degi er ég talaði við þig, frá dögum Jósía, og allt fram á þennan dag; ³vera má að Júda hús hlýði á alla þá ógæfu, sem ég hygg að leiða yfir þá, svo að þeir snúi sér, hver og einn frá sínum vonda vegi, og þá mun ég fyrirgefa þeim misgjörð þeirra og synd.

⁴Þá kallaði Jeremía á Barúk Neríason, og Barúk ritaði af munni Jeremía á bókrölluna öll orð Drottins, þau er hann hafði til hans talað. ⁵Og Jeremía skipaði Barúk og mælti: „Mér er tálmað, ég get ekki farið í musteri Drottins. ⁶Far þú því og lestu upphátt úr bókröllunni það, er þú hefir ritað af munni mér, orðin Drottins, fyrir lýðnum í musteri Drottins á föstu-degi. Þú skalt og lesa þau upphátt fyrir öllum Júdamönnum, sem komnir eru hingað úr borgum sínum. ⁷Vera má, að þeir gjöri auðmjúkir bæn sína til Drottins og snúi sér hver og einn frá sínum vonda vegi, því að mikil er reiðin og heiftin, sem Drottinn hefir hótað þessum lýð.“ ⁸Og Barúk Neríason gjörði með öllu svo sem Jeremía spámaður lagði fyrir hann og las orð Drottins upphátt úr bókinni í musteri Drottins.

⁹En á fimmta ríkisári Jójakíms Jósíasonar, konungs í Júda, í níunda mánuðinum, boðuðu menn allan lýðinn í Jerúsalem og allt það fólk, sem komið var úr Júdaborgum til Jerúsalem, til föstuhalds fyrir Drottni. ¹⁰Þá las Barúk upphátt fyrir öllum lýðnum úr bókinni orð Jeremía í musteri Drottins, í herbergi Gemaríá Safanssonar kanslara, í efra forgarðinum, við nýja hliðið á musteri Drottins.

^a Efni 37.–45. kap. er frásögn af píslarvætti Jeremía.

^b *Bókrölla* nefnist forn bók, er gerð var úr mörgum skinum eða blöðum, er saumuð voru saman og vafin upp eins og strangi (roðull, rolla).

¹¹En er Míka Gemaríason, Safanssonar, heyrði öll orð Drottins úr bókinni, ¹²þá gekk hann ofan í konungshöllina, inn í herbergi kanslarans, og sátu þá allir höfðingjarnir þar: Elísama kanslari, Delaja Semajason, Elnatan Akbórsson, Gemarí Safansson, Sedekía Hananíason og allir hinir höfðingjarnir. ¹³En Míka skýrði þeim frá öllu því, er hann hafði heyrt, þá er Barúk las upphátt úr bókinni fyrir öllum lýðnum.

¹⁴Þá sendu allir höfðingjarnir Júdí Nataníason, Selemíasonar, Kúsísonar, til Barúks með svolátandi orðsending: „Tak þér í hönd bókrölluna, sem þú last upphátt úr fyrir lýðnum og kom hingað.“ Og Barúk Neríason tók bókrölluna sér í hönd og kom til þeirra. ¹⁵En þeir sögðu við hann: „Sestu niður og lestu hana upphátt fyrir oss.“ Og Barúk gjörði svo. ¹⁶En er þeir höfðu heyrt öll orðin, litu þeir felmtsfullir hver á annan og sögðu við Barúk: „Vér verðum að segja konungi frá öllu þessu!“ ¹⁷Jafnframt spurðu þeir Barúk: „Seg oss, hvernig þú hefir skrifað öll þessi orð?“ ¹⁸Og Barúk svaraði þeim: „Hann hafði munnlega upp fyrir mér öll þessi orð, en ég skrifaði þau í bókina með bleki.“

¹⁹Þá sögðu höfðingjarnir við Barúk: „Far og fel þig, ásamt Jeremía, svo að enginn viti, hvar þið eruð.“ ²⁰Síðan gengu þeir til konungs inn í afhýsi hans, en létu bókrölluna eftir í herbergi Elísama kanslara, og sögðu konungi frá öllu þessu.

Jójakím konungur brennir bókina

²¹Þá sendi konungur Júdí til þess að sækja bókrölluna, og hann sótti hana í herbergi Elísama kanslara. Síðan las Júdí hana upphátt fyrir konungi og höfðingjunum, sem umhverfis konung stóðu. ²²Konungur bjó í vetrarhöllinni, með því að þetta var í níunda mánuðinum, og eldur brann í glóðarkerinu fyrir framan hann.

²³Í hvert sinn, er Júdí hafði lesið þrjú eða fjögur blöð, skar konungur þau sundur með pennahnif og kastaði þeim á eldinn í glóðarkerinu, uns öll bókröllan var brunnin á eldinum í glóðarkerinu. ²⁴En hvorki varð konungur hræddur, né nokkur af þjónum hans, þeim er heyrðu öll þessi orð, né heldur rifu þeir klæði sín,^a ²⁵og þótt Elnatan, Delaja og Gemarí legðu að konungi að brenna ekki bókrölluna, þá hlýddi hann þeim ekki, ²⁶heldur skipaði hann Jerahmeel konungssyni og Seraja Asrielssyni og Selemja Abdeelssyni að sækja Barúk skrifara og Jeremía spámann, – en Drottinn fól þá.

²⁷Þá kom orð Drottins til Jeremía, eftir að konungur hafði brennt bókrölluna, sem hafði inni að halda orð þau, er Barúk hafði ritað af munni Jeremía:

²⁸Tak þér aftur aðra bókröllu og rita á hana öll hin fyrri orðin, er voru á fyrri bókröllunni, þeirri sem Jójakím Júðakonungur brenndi.

²⁹En viðvíkjandi Jójakím Júðakonungi skalt þú segja: Svo segir Drottinn: Þú hefir brennt bókrölluna með þeim ummælum: „Hvers vegna hefir þú skrifað á hana: Babelkonungur mun vissulega koma og eyða þetta land og útrýma úr því mönnum og skepnum!“ ³⁰Fyrir því segir Drottinn svo um Jójakím Júðakonung: Hann skal engan niðja eiga, er sitji í hásæti Davíðs, og hræ hans skal liggja úti í hitanum á daginn og kuldinum á nóttinni. ³¹Og ég vil hegna honum og niðjum hans og þjónum hans fyrir misgjörð þeirra og ég vil láta yfir þá koma og yfir Jerúsalembúa og Júðamenn alla þá ógæfu, er ég hefi hótad þeim, án þess að þeir hlýddu.

^a Þ.e. vegna dómsorða bókarinnar og helgi hennar. Sbr. ólík viðbrögð Jósía konungs í 2Kon 22.8–13.

³²Og Jeremía tók aðra bókröllu og fékk hana Barúk skrifara Neríasyni, og hann skrifaði á hana af munni Jeremía öll orð bókar þeirrar, er Jójakím Júdakonungur hafði brennt í eldi, – en auk þeirra var enn fremur bætt við mörgum orðum líkum hinum.

Sedekía sendir menn til Jeremía

37

¹Sedekía Jósíason varð konungur í stað Konja Jójakímssonar, er Nebúkadresar Babelkonungur hafði gjört að konungi í Júda. ²En hvorki hann, né þjónar hans, né landslýðurinn hlýddi orðum Drottins, þeim er hann talaði fyrir munn Jeremía spámanns.

³Og Sedekía konungur sendi Júkal Selemjason og Sefanía prest Maasejason til Jeremía spámanns með svolátandi orðsending: „Bið þú fyrir oss til Drottins, Guðs vors!“ ⁴En Jeremía gekk þá út og inn meðal lýðsins og þeir höfðu enn ekki sett hann í dýflissuna. ⁵Her Faraós var og lagður af stað frá Egyptalandi, og er Kaldear, sem sátu um Jerúsalem, spurðu það, héldu þeir burt frá Jerúsalem.

⁶Þá kom orð Drottins til Jeremía spámanns: ⁷Svo segir Drottinn, Ísraels Guð: Svo skuluð þér segja við Júdakonung, sem sendi yður til mín, til þess að spyrja mig:

Her Faraós, sem lagður er af stað yður til hjálpar, mun snúa aftur til síns lands, til Egyptalands, ⁸og Kaldear munu og aftur snúa og herja á þessa borg, vinna hana og brenna hana í eldi.

⁹Svo segir Drottinn:

Svíkið ekki sjálfa yður með því að segja: „Kaldear munu vissulega fara burt frá oss!“ því að þeir fara ekki burt. ¹⁰Því að þótt þér fellduð allan her Kaldea, er á yður herjar, og ekki væru aðrir orðnir eftir af þeim en sverði lagðir menn, þá mundu þeir rísa upp, hver og einn í sínu tjaldi, og brenna þessa borg í eldi!

Jeremía ákærður fyrir landráð

¹¹En er her Kaldea fór burt frá Jerúsalem undan her Faraós, ¹²þá fór Jeremía frá Jerúsalem og hélt til Benjamínslands, til þess að taka þar á móti erfðahlut, mitt á meðal lýðsins. ¹³En er hann kom í Benjamínshlið, þá var þar fyrir varðmaður, að nafni Jería Selemjason, Hananíasonar. Hann þreif í Jeremía spámann og sagði: „Þú ætlar að hlaupast burt til Kaldea!“ ¹⁴En Jeremía sagði: „Það er lygi! Ég ætla ekki að hlaupast burt til Kaldea!“ En Jería hlustaði ekki á Jeremía og tók hann höndum og fór með hann til höfðingjanna. ¹⁵Og höfðingjarnir reiddust Jeremía og börðu hann og settu hann í fangelsi í húsi Jónatans kanslara, því að það höfðu þeir gjört að dýflissu.

¹⁶Þannig komst Jeremía í prisundina og í hvelfinguna, og þar sat Jeremía alllangan tíma.

Sedekía leitar ráða hjá Jeremía á laun

¹⁷En Sedekía konungur sendi og lét sækja hann, og konungur spurði hann á laun í höll sinni og mælti: „Hefir nokkurt orð komið frá Drottni?“ „Svo er víst!“ mælti Jeremía. „Þú munt seldur verða á vald Babelkonungs!“ ¹⁸Því næst sagði Jeremía við Sedekía konung: „Hvað hefi ég brotið gegn þér og gegn þjónum þínum og gegn þessum lýð, að þér hafið

sett mig í dýflissu? ¹⁹Og hvar eru nú spámenn yðar, þeir er spáðu yður og sögðu: „Eigi mun Babelkonungur fara í móti yður og í móti þessu landi“? ²⁰Og heyr nú, minn herra konungur! Virst að heyra auðmjúka bæn mína! Lát eigi flytja mig aftur í hús Jónatans kanslara, svo að ég deyi þar ekki!“

²¹Síðan var Jeremía settur í varðhald í varðgarðinum að boði Sedekía konungs og honum gefinn brauðhleifur á degi hverjum úr bakarastrætinu, uns allt brauð var uppgengið í borginni.

Og þannig sat Jeremía í varðgarðinum.

Spámanninum varpað í gryfju. Ebed–Melek bjargar honum

38

¹Þá fréttu þeir Sefatja Mattansson, Gedalja Pashúrsson, Júkal Selemjason og Pashúr Malkíasón þau orð, er Jeremía talaði til alls lýðsins: ²„Svo segir Drottinn:

Þeir, sem verða kyrrir í þessari borg, munu deyja fyrir sverði, af hungri og af drepsótt, en þeir, sem fara út til Kaldea, munu lífi halda og hljóta líf sitt að herfangi og lifa.

³Svo segir Drottinn:

Þessi borg mun vissulega verða gefin her Babelkonungs á vald og hann mun vinna hana!“

⁴Þá sögðu höfðingiarnir við konung: „Lát drepa mann þennan! Því að hann gjörir hermennina, sem eftir eru í þessari borg, huglausa og allan lýðinn með því að tala slík orð til þeirra, því að þessi maður leitar ekki þess, sem þessum lýð er til heilla, heldur þess, sem honum er til ógæfu.“ ⁵En Sedekía konungur svaraði: „Sjá, hann er á yðar valdi, því að konungurinn megnar ekkert á móti yður.“

⁶Þá tóku þeir Jeremía og köstuðu honum í gryfju^a Malkía konungssonar, sem var í varðgarðinum, og létu þeir Jeremía síga niður í böndum, en í gryfjunni var ekkert vatn, heldur leðja, og Jeremía sökk ofan í leðjuna.

⁷En er Ebed–Melek, blálenskur geldingur, sem var í konungshöllinni, frétti, að þeir hefðu varpað Jeremía í gryfjuna, – en konungur sat þá í Benjamínshliði –, ⁸þá gekk Ebed–Melek út úr konungshöllinni og mælti til konungs á þessa leið: ⁹„Minn herra konungur! Illverk hafa þessir menn framið með öllu því, er þeir hafa gjört við Jeremía spámann, sem þeir köstuðu í gryfjuna, svo að hann hlýtur að deyja þar úr hungri, því að ekkert brauð er framar til í borginni.“ ¹⁰Þá skipaði konungur Ebed–Melek Blálendingi á þessa leið: „Tak héðan með þér þrjá menn og drag Jeremía spámann upp úr gryfjunni, áður en hann deyr.“ ¹¹Og Ebed–Melek tók mennina með sér og fór inn í konungshöllina, inn undir fêhirsluna, og tók þar sundurrifna fataræfla og klæðaslitur og lét síga í böndum niður í gryfjuna til Jeremía. ¹²Síðan mælti Ebed–Melek Blálendingur til Jeremía: „Legg rifnu og slitnu fataræflana undir hendur þér undir böndin!“ Og Jeremía gjörði svo. ¹³Og þeir drógu Jeremía upp með böndunum og hófu hann upp úr gryfjunni.

Og sat nú Jeremía í varðgarðinum.

^a Þ.e. vatnsgeymi.

Sedekía ræðir við Jeremía í síðasta sinn

¹⁴Sedekía konungur sendi menn og lét sækja Jeremía spámann til sín að þriðju dyrunum, sem eru í musteri Drottins, og konungur mælti til Jeremía: „Ég vil spyrja þig nokkurs, leyn mig engu!“ ¹⁵En Jeremía mælti til Sedekía: „Hvort munt þú ekki deyða mig, ef ég segi þér það? Og þótt ég ráðleggi þér eitthvað, þá hlýðir þú mér ekki!“

¹⁶Þá vann Sedekía konungur Jeremía eið á laun og mælti: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir, sá er skapað hefir í oss þetta líf, skal ég ekki deyða þig né selja þig á vald þessara manna, sem sitja um líf þitt.“ ¹⁷Þá sagði Jeremía við Sedekía: „Svo segir Drottinn, Guð allsherjar, Ísraels Guð: Ef þú gengur á vald höfðingjum Babelkonungs, þá munt þú lífi halda og borg þessi eigi verða brennd í eldi, og þú munt lífi halda og fólk þitt.“ ¹⁸En gangir þú ekki á vald höfðingjum Babelkonungs, þá mun borg þessi seld verða á vald Kaldea, og þeir munu brenna hana í eldi, og þú munt ekki heldur komast undan þeim.“

¹⁹Þá sagði Sedekía konungur við Jeremía: „Ég óttast þá Júdamenn, sem þegar hafa hlaupist yfir til Kaldea, að menn kynnu að selja mig þeim á vald og þeir draga dár að mér!“

²⁰En Jeremía sagði: „Þeir munu eigi framselja þig. Hlýð þú boði Drottins í því, er ég segi þér, þá mun þér vel vegna og þú lífi halda.“ ²¹En ef þú færist undan að ganga á vald þeirra, þá hefir Drottinn birt mér þetta: ²²Sjá, allar þær konur, sem eftir munu verða í höll Júdakonungs, munu fluttar verða til höfðingja Babelkonungs, og þær munu segja: „Menn, sem voru í vináttu við þig, hafa ginnst þig og orðið þér yfirsterkari. Þegar fætur þínir sukku í foræðið, hörfuðu þeir aftur á bak!“ ²³Og allar konur þínar og börn þín munu færð verða Kaldeum, og ekki munt þú heldur komast undan þeim, heldur munt þú gripinn verða og seldur á vald Babelkonungs, og þessi borg mun brennd verða í eldi.“

²⁴Þá sagði Sedekía við Jeremía: „Enginn maður má vita af þessum viðræðum, ella verður það þinn bani.“ ²⁵En þegar höfðingjarnir fréttu, að ég hafí talað við þig, og þeir koma til þín og segja við þig: „Seg oss, hvað þú talaðir við konung, – leyn oss engu, ella drepum vér þig – og hvað konungur talaði við þig,“ ²⁶þá seg við þá: „Ég bað konung auðmjúklega að láta mig ekki fara aftur í hús Jónatans til þess að deyja þar.“

²⁷Og allir höfðingjarnir komu til Jeremía og spurðu hann, en hann skýrði þeim með öllu svo frá sem konungur hafði lagt fyrir. Þá gengu þeir rólegir burt frá honum, því að þetta hafði ekki orðið hljóðbært.

²⁸Og Jeremía sat í varðgarðinum allt til þess dags, er Jerúsalem var unnin.

Jerúsalem fellur

39

¹Á níunda ríkisári Sedekía konungs í Júda, í tíunda mánuðinum, kom Nebúkadresar konungur í Babýlon og allur her hans til Jerúsalem, og settust um hana. ²En á ellefta ríkisári Sedekía, í fjórða mánuðinum, níunda dag mánaðarins, var brotið skarð inn í borgina. ³En er Jerúsalem var unnin,^a komu allir hershöfðingjar Babelkonungs og settust

^a Jerúsalem var unnin í júlí/ágúst 587 f.Kr.

að í Miðhliðinu,^b þeir Nergalsareser, höfðingi í Símmagir, Nebúsarsekím hirðstjóri og margir aðrir höfðingjar Babelkonungs.

⁴En er Sedekía Júðakonungur og allir hermennirnir sáu þetta, flýðu þeir og fóru um nóttina út úr borginni, veginn sem liggur út að konungsgarðinum, gegnum hliðið milli beggja múranna og héldu leiðina til Jórdandalsins. ⁵En her Kaldea veitti þeim eftirför og náði Sedekía á Jeríkó–völlum. Tóku þeir hann og fluttu hann til Ribla í Hamathéraði til Nebúkadresars Babelkonungs. Hann kvað upp dóm hans. ⁶Lét Babelkonungur drepa sonu Sedekía í Ribla fyrir augum hans. Sömuleiðis lét Babelkonungur drepa alla tignarmenn í Júða. ⁷En Sedekía lét hann blinda og binda eirfjötrum til þess að flytja hann til Babýlon.

⁸Kaldear brenndu konungshöllina og hús lýðsins og rifu niður múra Jerúsalem. ⁹En leifar lýðsins, þá er eftir voru í borginni, og liðhlaupana, þá er hlaupist höfðu í lið með honum, og leifar lýðsins, þá er eftir voru, herleiddi Nebúsaradan lífvarðarforingi til Babýlon, ¹⁰en af almúgamönnum, sem ekkert áttu, lét Nebúsaradan lífvarðarforingi nokkra verða eftir í Júða og gaf þeim þann dag vingarða og akra.

¹¹En um Jeremía gaf Nebúkadresar Babelkonungur út svolátandi skipun fyrir milligöngu Nebúsaradans lífvarðarforingja: ¹²„Tak hann og annast hann og gjör honum ekkert illt, heldur gjör við hann svo sem hann mælist til við þig!“ ¹³Þá sendu þeir Nebúsaradan lífvarðarforingi og Nebúsasban hirðstjóri og Nergalsareser hershöfðingi og allir yfirmenn Babelkonungs ¹⁴menn og létu sækja Jeremía í varðgarðinn og seldu hann í hendur Gedalja Ahíkamssyni, Safanssonar, að hann færi með hann heim.

Og þannig varð hann kyrr meðal lýðsins.

Ebed–Melek heitið björgun

¹⁵Meðan Jeremía sat innilokaður í varðgarðinum, hafði orð Drottins komið til hans:

¹⁶Far og seg við Ebed–Melek Blálending: Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Sjá, ég læt orð mín um ógæfu, en eigi um hamingju, koma fram á þessari borg, og þau skulu rætast fyrir augum þínum á þeim degi. ¹⁷En ég skal frelsa þig á þeim degi – segir Drottinn – og þú skalt ekki seldur verða á vald mönnum þeim, er þú hræðist, ¹⁸heldur skal ég láta þig komast undan og þú skalt ekki falla fyrir sverði, og þú skalt hljóta líf þitt að herfangi, af því að þú hefir treyst mér – segir Drottinn.

Jeremía hjá Gedalja landstjóra

40

¹Orðið sem kom til Jeremía frá Drottni, eftir að Nebúsaradan lífvarðarforingi hafði látið hann lausan í Rama, er hann hafði flutt hann bundinn fjötrum ásamt hinum herteknu frá Jerúsalem og Júða, er flytjast áttu til Babýlon.

²Lífvarðarforinginn lét sækja Jeremía og sagði við hann: „Drottinn, Guð þinn, hótaði þessum stað þessari ógæfu ³og lét hana fram koma, og Drottinn gjörði eins og hann hafði hótað, því að þér syndguðuð gegn Drottni og hlýdduð eigi hans raustu, og fyrir því hefir

^a Þessi setning er flutt hingað úr niðurlagi 38. kap.

^b Þ.e. sem e.k. hernámsstjórn og æðsti dómstóll.

yður þetta að höndum borið. ⁴Og sjá, nú leysi ég fjötrana af höndum þínum. Ef þér þóknast að koma með mér til Babýlon, þá kom þú og ég skal ala önn fyrir þér. En ef þér þóknast ekki að koma með mér til Babýlon, þá lát það ógjört. Sjá þú, allt landið liggur opið fyrir þér. Hvert sem þér list gott og rétt að fara, þangað mátt þú fara. ⁵En ef þér þóknast að vera um kyrrt, skalt þú fara til Gedalja Ahíkamssonar, Safanssonar, er Babelkonungur hefir skipað yfir Júdaborgir, og ver með honum meðal lýðsins, eða far hvert sem þér þóknast að fara.“ Og lífvarðarforinginn fékk honum uppeldi og gjafir og lét hann í brott fara. ⁶Og Jeremía fór til Mispa til Gedalja Ahíkamssonar, og var með honum meðal lýðsins, þeirra er eftir voru í landinu.

⁷Og er allir hershöfðingjarnir, sem enn voru úti, og menn þeirra, fréttu, að Babelkonungur hefði skipað Gedalja Ahíkamsson landstjóra og að hann hefði falið umsjá hans menn og konur og börn og þá af almúga landsins, er eigi voru herleiddir til Babýlon, ⁸fóru þeir til Mispa á fund Gedalja, þeir Ísmael Netanjason, Jóhanan Kareason, Seraja Tanhúmetsson, synir Efaí frá Netófa, og Jesanja, sonur Maakatítans, og menn þeirra. ⁹Vann Gedalja Ahíkamsson, Safanssonar, þeim eið og mönnum þeirra og sagði: „Óttist eigi að vera Kaldeum lýðskyldir. Verið kyrrir í landinu og þjónið Babelkonungi, og mun yður vel vegna. ¹⁰Og sjá, ég verð kyrr í Mispa til þess að taka á móti þeim Kaldeum, er til vor kunna að koma, en safnið þér uppskeru af víni, ávöxtum og olíu og látið í ílát yðar og verið kyrrir í borgum yðar, er þér hafið tekið til eignar.“

¹¹Sömuleiðis fréttu allir Júdamenn, sem voru í Móab og hjá Ammónítum og í Edóm og í öllum öðrum löndum, að Babelkonungur hefði skilið leifar eftir af Júda og að hann hefði sett Gedalja Ahíkamsson, Safanssonar, yfir þá. ¹²Sneru þeir því aftur frá öllum þeim stöðum, þangað sem þeir höfðu hraktir verið, og komu til Júda, til Gedalja í Mispa, og þeir söfnuðu mjög mikilli uppskeru af víni og ávöxtum.

Morðið á Gedalja

¹³Jóhanan Kareason og allir hershöfðingjarnir, sem enn voru úti á landi, fóru til Mispa á fund Gedalja ¹⁴og sögðu við hann: „Veist þú að Baalis Ammónítakonungur hefir sent Ísmael Netanjason til þess að ráða þér bana?“ En Gedalja Ahíkamsson trúði þeim ekki. ¹⁵Og Jóhanan Kareason sagði við Gedalja á laun í Mispa: „Leyf mér að fara og drepa Ísmael Netanjason, og enginn maður skal verða þess vís! Hví skal hann ráða þér bana og allir Júdamenn tvístrast, þeir er til þín hafa safnast, og leifar Júda verða að engu?“ ¹⁶En Gedalja Ahíkamsson sagði við Jóhanan Kareason: „Þú skalt ekki gjöra það, því að þú talar lygar um Ísmael.“

41

¹En á sjöunda mánuði kom Ísmael Netanjason, Elísamasonar, af konungsættinni, og tíu menn með honum til Gedalja Ahíkamssonar í Mispa, og þeir mötuðust þar með honum í Mispa. ²Og Ísmael Netanjason og tíu mennirnir, sem með honum voru, spruttu upp og myrtu Gedalja, er Babelkonungur hafði sett yfir landið, ³svo og alla Júdamenn, er með honum voru í Mispa, og þá Kaldea, er þar voru.

⁴En á öðrum degi frá því er Gedalja var myrtur og áður en nokkur varð þess vís, ⁵komu menn frá Sikem, frá Siló og frá Samaría, áttatíu manns, með skornu skeggi og rifnum klæðum og skinnsprettum á líkamanum. Höfðu þeir með sér matfórnir og reykelsi til þess

að bera fram í musteri Drottins. ⁶Gekk Ísmael Netanjason út í móti þeim frá Mispa, og var hann sígrátandi, er hann gekk. Og er hann mætti þeim, sagði hann við þá: „Komið inn til Gedalja Ahíkamssonar!“ ⁷En jafnshjót og þeir voru komnir inn í borgina, brytjaði hann þá niður og kastaði þeim í gryfju. ⁸En meðal þeirra voru tíu menn, sem sögðu við Ísmael: „Deyð oss eigi, því að vér eigum niðurgrafnar birgðir úti á akrinum, hveiti og bygg og olíu og hunang.“ Þá hætti hann við og drap þá ekki ásamt bræðrum þeirra. ⁹En gryfjan, sem Ísmael kastaði í öllum líkum þeirra manna, er hann drap, var stóra gryfjan, sem Asa konungur hafði gjöra látið til varnar gegn Basa Ísraelskonungi. Hana fyllti Ísmael Netanjason vegnum mönnum.

¹⁰Því næst flutti Ísmael allar leifar lýðsins, sem voru í Mispa, konungsdæturnar og allan lýðinn, sem eftir var í Mispa, sem Nebúsaradan lífvarðarforingi hafði sett Gedalja Ahíkamsson yfir – þá flutti Ísmael Netanjason burt hertekna og hélt af stað til þess að fara yfir til Ammóníta.

¹¹En er Jóhanan Kareason og allir hershöfðingjarnir, sem með honum voru, fréttu öll þau illvirki, er Ísmael Netanjason hafði framið, ¹²tóku þeir alla menn sína og lögðu af stað til þess að berjast við Ísmael Netanjason, og varð fundur þeirra við stóru tjörnina hjá Gíbeon. ¹³En er allur lýðurinn, sem var með Ísmael, sá Jóhanan Kareason og alla hershöfðingjana, sem með honum voru, gladdist hann, ¹⁴og allur lýðurinn, sem Ísmael hafði flutt hertekinn frá Mispa, sneri við og hvarf aftur og gekk í lið með Jóhanan Kareasyni. ¹⁵En Ísmael Netanjason komst undan Jóhanan við áttunda mann og fór til Ammóníta.

¹⁶Því næst tók Jóhanan Kareason og allir hershöfðingjarnir, sem með honum voru, allar leifar lýðsins, er Ísmael Netanjason hafði flutt herteknar frá Mispa, eftir að hann hafði drepíð Gedalja Ahíkamsson, menn, konur og börn og geldinga, er hann hafði flutt aftur frá Gíbeon, ¹⁷og þeir lögðu af stað og námu staðar í Gerút–Kimham, sem er hjá Betlehem, til þess að halda þaðan áfram ferðinni til Egyptalands, ¹⁸til þess að komast undan Kaldeum, sem þeir óttuðust, af því að Ísmael Netanjason hafði drepíð Gedalja Ahíkamsson, er Babelkonungur hafði sett yfir landið.

Jeremía fluttur með valdi til Egyptalands

42

¹Þá komu allir hershöfðingjarnir og meðal þeirra Jóhanan Kareason og Asarja Hósajason og allur lýðurinn, bæði smáir og stórir, ²og sögðu við Jeremía spámann: „Veit oss auðmjúka bæn vora og bið þú til Drottins, Guðs þíns, fyrir oss, fyrir öllum þessum leifum, sem vér erum, því að fáir erum vér eftir orðnir af mörgum, eins og þú sjálfur sér á oss. ³Bið þú þess, að Drottinn, Guð þinn, gjöri oss kunnan þann veg, er vér eigum að fara, og það, sem vér eigum að gjöra.“

⁴En Jeremía spámaður sagði við þá: „Gott og vel! Ég skal biðja til Drottins, Guðs yðar, samkvæmt tilmælum yðar, og allt það, er Drottinn svarar yður, það skal ég segja yður. Engu skal ég leyna yður.“

⁵Og þeir sögðu við Jeremía: „Drottinn sé sannur og áreiðanlegur vottur gegn oss! Vér munum með öllu fara eftir þeim orðum, er Drottinn, Guð þinn, sendir þig með til vor, ⁶hvort sem það verður gott eða illt. Skipun Drottins, Guðs vors, sem vér sendum þig til,

viljum vér hlýða, til þess að oss megi vel vegna, er vér hlýðum skipun Drottins, Guðs vors.“

⁷Og að tíu dögum liðnum kom orð Drottins til Jeremía, ⁸og hann kallaði Jóhanan Kareason og alla hershöfðingjana saman, sem með honum voru, og allan lýðinn, bæði smáa og stóra, ⁹og sagði við þá:

Svo segir Drottinn, Ísraels Guð, er þér senduð mig til, að ég bæri fram fyrir hann auðmjúka bæn yðar:

¹⁰Ef þér búið kyrrir í þessu landi, vil ég uppbyggja yður og ekki rífa niður, og ég vil gróðursetja yður og ekki uppræta, því að mig iðrar hins illa, er ég hefi gjört yður. ¹¹Óttist ekki Babelkonung, sem þér nú óttist, óttist hann ekki – segir Drottinn – því að ég er með yður til þess að hjálpa yður og til þess að frelsa yður undan hans valdi. ¹²Og ég vil veita yður þá miskunn, að hann miskunni yður og láti yður snúa aftur heim í land yðar.

¹³En ef þér segið: „Vér viljum eigi búa kyrrir í þessu landi!“ og hlýðið eigi skipun Drottins, Guðs yðar, ¹⁴en segið: „Nei, heldur viljum vér fara til Egyptalands, svo að vér þurfum ekki að sjá stríð, né heyra lúðurpyt, né hungra eftir brauði, og þar viljum vér setjast að!“ – ¹⁵þá heyrið nú þess vegna orð Drottins, þér leifar Júdamanna: Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Ef þér eruð alvarlega að hugsa um að fara til Egyptalands og komist þangað, til þess að dveljast þar sem flóttamenn, ¹⁶þá skal sverðið, sem þér nú óttist, ná yður þar, í Egyptalandi, og hungrið, sem þér nú hræðist, skal elta yður til Egyptalands, og þar skuluð þér deyja. ¹⁷Og allir þeir menn, sem eru að hugsa um að fara til Egyptalands, til þess að dveljast þar sem flóttamenn, skulu deyja fyrir sverði og af hungri og drepsótt, og enginn þeirra skal sleppa við né komast undan ógæfu þeirri, er ég leiði yfir þá. ¹⁸Því að svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð: Eins og reiði minni og heift var úthellt yfir Jerúsalembúa, svo skal og heift minni úthellt verða yfir yður, er þér farið til Egyptalands, og þér skuluð verða að formæling, að skelfing, að bölbænarformála og að háðung, og eigi framar sjá þennan stað.

¹⁹Drottinn hefir svo til yðar talað, þér leifar Júdamanna:

Farið eigi til Egyptalands! Vita skuluð þér, að nú hefi ég varað yður við. ²⁰Því að þér dróguð sjálfa yður á talar, er þér senduð mig til Drottins, Guðs yðar, og sögðuð: „Bið til Drottins, Guðs vors, fyrir oss og seg oss nákvæmlega svo frá sem Drottinn, Guð vor, mælir, og vér skulum gjöra það!“

²¹Nú hefi ég sagt yður frá því í dag, en þér hafið ekki hlýtt skipun Drottins, Guðs yðar, viðvíkjandi öllu því, er hann hefir sent mig með til yðar. ²²Og vita skuluð þér nú, að þér munuð deyja fyrir sverði, af hungri og drepsótt á þeim stað, þangað sem yður lystir að fara, til þess að dveljast þar sem flóttamenn.

43

¹En er Jeremía hafði lokið að mæla til alls lýðsins öll orð Drottins, Guðs þeirra, öll þau orð, er Drottinn, Guð þeirra, hafði sent hann með til þeirra, ²þá sögðu Asarja Hósajason og Jóhanan Kareason og allir ofstopafullu mennirnir við Jeremía: „Þú talar lygi! Drottinn, Guð vor, hefir eigi sent þig og sagt: „Þér skuluð eigi fara til Egyptalands, til þess að

dveljast þar sem flóttamenn!³ heldur eignir Barúk Neríason þig upp á móti oss, til þess að selja oss á vald Kaldeum, að þeir drepi oss eða herleiði oss til Babýlon.“

⁴Og ekki hlýddu Jóhanan Kareason og allir hershöfðingjarnir og allur lýðurinn skipun Drottins, að vera kyrrir í Júda, ⁵heldur tóku þeir Jóhanan Kareason og allir hershöfðingjarnir allar leifar Júdamanna, er aftur voru heim komnar frá öllum þeim þjóðum, þangað sem þeir höfðu verið brott reknir, til þess að dveljast í Júda, ⁶menn og konur og börn og konungsdæturnar og allar þær sálir, sem Nebúsaradan lífvarðarforingi hafði skilið eftir hjá Gedalja Ahíkamssyni, Safanssonar, svo og Jeremía spámann og Barúk Neríason, ⁷og fóru til Egyptalands, því að þeir hlýddu ekki skipun Drottins.

Og þeir fóru til Takpanes.^a

Spáð herför Nebúkadresars gegn Egyptum

⁸Orð Drottins kom til Jeremía í Takpanes:

⁹Tak þér í hönd stóra steina og graf þá í steinlími niður í steinhlaðið, sem er úti fyrir dyrum hallar Faraós í Takpanes, í viðurvist flóttamannanna frá Júda ¹⁰og seg við þá: Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Sjá, ég sendi og læt sækja Nebúkadresar Babelkonung, þjón minn, og reisi hásæti hans yfir þessum steinum, er ég hefi grafið niður, og hann skal breiða hásætisdúk sinn yfir þá. ¹¹Og hann mun koma og ljósta Egyptaland: Hann mun framselja dauðanum þann, sem dauða er ætlaður, herleiðingunni þann, sem herleiðingu er ætlaður, og sverðinu þann, sem sverði er ætlaður!

¹²Ég mun leggja eld í musteri guða Egyptalands, og hann mun brenna þau til ösku og flytja burt guði þeirra, og hann mun vefja um sig Egyptalandi, eins og hirðir vefur um sig skikkju sinni. Síðan mun hann fara þaðan óáreittur. ¹³Og hann mun brjóta sundur súlurnar í Betsemes í Egyptalandi og brenna musteri guða Egyptalands í eldi.

Síðustu prédikanir Jeremía í Egyptalandi^b

44

¹Orðið sem kom til Jeremía um alla Júdamenn, sem bjuggu í Egyptalandi, þá er bjuggu í Migdól, Takpanes, Nóf og í Patróslandi:

²Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Þér hafið séð alla þá óhamingju, sem ég hefi leitt yfir Jerúsalem og yfir allar borgirnar í Júda. Þær eru nú eyðirústir, og enginn maður býr í þeim. ³Er það sakir illsku þeirrar, er þeir höfðu í frammi, að egna mig til reiði með því að fara og færa öðrum guðum reykelsisfórnir, er þeir ekki þekktu, hvorki þeir, né þér, né feður yðar.

⁴Ég sendi til yðar alla þjóna mína, spámennina, bæði seint og snemma, til þess að segja yður: „Fremjið eigi slíka svívirðing, sem ég hata!“ ⁵En þeir hlýddu ekki og lögðu ekki við

^a Landamæraborg austan Nílarósa.

^b Jeremía dó e.t.v. í Egyptalandi. Í síðasta hluta bókarinnar (46.–49. kap.) eru ræður frá því áður en spámaðurinn var fluttur til Egyptalands.

eyrun, að þeir sneru sér frá vonsku sinni, svo að þeir færðu ekki öðrum guðum reykelsisfórnir. ⁶Þá var heift minni og reiði úthellt, og hún brann í borgum Júda og á Jerúsalem–strætum, svo að þær urðu að rúst, að auðn, eins og þær nú eru. ⁷Og nú – svo segir Drottinn, Guð allsherjar, Ísraels Guð – hví viljið þér gjöra sjálfum yður mikið tjón, með því að uppræta fyrir yður bæði menn og konur, börn og brjóstmylklinga úr Júda, svo að þér látið engar leifar af yður eftir verða, ⁸þar sem þér egnið mig til reiði með handaverkum yðar, þar sem þér færið öðrum guðum reykelsisfórnir í Egyptalandi, þangað sem þér eruð komnir, til þess að dveljast þar sem flóttamenn, til þess að þér verðið upprættir og til þess að þér verðið að formæling og spotti meðal allra þjóða á jörðu?

⁹Hafið þér gleymt illgjörðum feðra yðar og illgjörðum Júdakonunga og illgjörðum höfðingja yðar og yðar eigin illgjörðum og illgjörðum kvenna yðar, er framdar hafa verið í Júda og á strætum Jerúsalem? ¹⁰Ekki hafa þeir auðmýkt sig enn og ekki hafa þeir óttast né farið eftir lögmáli mínu og setningum, er ég lagði fyrir yður og fyrir feður yðar.

¹¹Fyrir því segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Sjá, ég sný andliti mínu gegn yður til óhamingju, og það til þess að uppræta allan Júda. ¹²Og ég vil hrífa burt leifar Júdamanna, þá er ásettu sér að fara til Egyptalands, til þess að dveljast þar sem flóttamenn. Allir skulu þeir farast, falla í Egyptalandi, fyrir sverði og af hungri skulu þeir farast, bæði smáir og stórir, fyrir sverði og af hungri skulu þeir deyja. Og þeir skulu verða að bölvun, að skelfing, að formæling og að spotti. ¹³Og ég mun vitja þeirra, sem búa í Egyptalandi, eins og ég vitjaði Jerúsalem, með sverði, hungri og drepsótt. ¹⁴Og af leifum Júdamanna, þeim er komnir eru til Egyptalands, til þess að dveljast þar sem flóttamenn, skal enginn af bjargast eða undan komast, svo að hann geti horfið aftur til Júda, þangað sem þá langar til að hverfa aftur, til þess að búa þar, því að þeir munu eigi hverfa heim aftur, nema fáeinir, sem undan komast.

¹⁵Þá svöruðu allir mennirnir, sem vissu að konur þeirra færðu öðrum guðum reykelsisfórnir, og allar konurnar, sem stóðu þar í miklum hóp, og allur lýðurinn, sem bjó í Egyptalandi, í Patrós, Jeremía á þessa leið: ¹⁶„Viðvíkjandi því, er þú hefir til vor talað í nafni Drottins, þá ætlum vér ekki að hlýða þér, ¹⁷heldur ætlum vér að halda með öllu heit það, er vér höfum gjört, að færa himnadrottningunni^a reykelsisfórnir og dreypifórnir, eins og vér gjörðum og feður vorir, konungar vorir og höfðingjar vorir í borgum Júda og á Jerúsalem–strætum. Þá höfðum vér nægð brauðs og oss leið vel, og vér litum enga óhamingju. ¹⁸En síðan vér hættum að færa himnadrottningunni reykelsisfórnir og dreypifórnir, hefir oss skort allt, og vér höfum farist fyrir sverði og af hungri. ¹⁹Og þar sem vér nú færum himnadrottningunni reykelsisfórnir og dreypifórnir, er það án vilja og vitundar manna vorra, að vér gjörum henni kökur, til þess að gjöra þann veg mynd af henni, og færum henni dreypifórnir?“

²⁰Þá mælti Jeremía á þessa leið til alls lýðsins, til karlmannanna og kvennanna og til alls lýðsins, er honum hafði svo svarað:

²¹„Reykjargjörð sú, er þér gjörðuð í borgum Júda og á Jerúsalem–strætum, þér og feður yðar, konungar yðar og höfðingjar og landslýðurinn, – hvort minntist Drottinn hennar ekki, hvort kom hún honum ekki í hug? ²²Og Drottinn gat ekki lengur þolað vonskuverk

^a Þrátt fyrir tveggja alda prédikanir spámanna, dýrkar lýðurinn enn móðurgyðjuna Astarte. Konur ástunduðu dýrkun hennar.

yðar og svívirðingar þær, er þér frömuð. Og þannig varð land yðar að auðn og skelfing og formæling, íbúalaust, svo sem það enn er,²³ sakir þess að þér færðuð reykelsisfórnir og syndguðuð gegn Drottni og hlýdduð ekki skipun Drottins og fóruð ekki eftir lögmáli hans, setningum og boðorðum. Fyrir því kom þessi ógæfa yfir yður, eins og nú er fram komið.“

²⁴Og Jeremía sagði við allan lýðinn og við allar konurnar:

Heyrið orð Drottins, allir þér Júdamenn, sem í Egyptalandi eruð! ²⁵Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Þér konur. Þér hafið talað það með munni yðar og framkvæmt það með höndum yðar, sem þér segið: „Vér viljum halda heit vor, er vér höfum gjört, að færa himnadrottningunni reykelsisfórnir og dreypifórnir!“ Þá efnið heit yðar og haldið heit yðar!

²⁶Heyrið því orð Drottins, allir Júdamenn, þér sem í Egyptalandi búið:

Sjá, ég sver við mitt mikla nafn – segir Drottinn: Nafn mitt skal eigi framar nefnt verða af nokkurs Júdamanns munni í öllu Egyptalandi, að hann segi: „Svo sannarlega sem herrann Drottinn lifir.“

²⁷Sjá, ég vaki yfir þeim til óhamingju og eigi til hamingju, og allir Júdamenn, sem í Egyptalandi eru, skulu farast fyrir sverði og af hungri, uns þeir eru gjöreyddir. ²⁸En þeir, sem komast undan sverðinu, skulu hverfa aftur frá Egyptalandi til Júda, en aðeins fáir menn. Og allar leifar Júda, þeir er komnir eru til Egyptalands, til þess að dveljast þar sem flóttamenn, skulu komast að raun um, hvers orð rætist, mitt eða þeirra! ²⁹Og hafið þetta til marks – segir Drottinn – um að ég mun hegna yður á þessum stað, til þess að þér komist að raun um, að ógnanir mínar til yðar um óhamingju muni rætast: ³⁰Svo segir Drottinn: Sjá, ég sel Hofra Faraó, Egyptalandskonung, á vald óvinum hans og á vald þeirra, sem sækjast eftir lífi hans, eins og ég seldi Sedekía Júdakonung á vald Nebúkadresars Babelkonungs, er var óvinur hans og sóttist eftir lífi hans.

Orðið til Barúks

45

¹Orðið sem Jeremía spámaður talaði til Barúks Neríasonar, þá er hann skrifaði þessi orð í bókina eftir forsögn Jeremía á fjórða ríkisári Jójakíms Jósíasonar, konungs í Júda:

²Svo segir Drottinn, Ísraels Guð, um þig, Barúk:

³Þú sagðir: „Vei mér, því að Drottinn bætir harmi við kvöl mína. Ég er þreyttur orðinn af andvörpum mínum, og hvíld finn ég enga!“

⁴Svo skalt þú til hans mæla: Svo segir Drottinn:

Sjá, það sem ég hef byggt, ríf ég niður, og það sem ég hef gróðursett, uppræti ég. ⁵En þú ætlar þér mikinn hlut! Girnst það eigi! Því að sjá, ég leiði ógæfu yfir allt hold – segir Drottinn. En þér gef ég líf þitt að herfangi, hvert sem þú fer.

Spámæli gegn þjóðunum

Gegn Egyptum

46

¹Þetta birtist Jeremía spámanni sem orð Drottins um þjóðirnar.

²Um Egyptaland. Viðvíkjandi her Faraós, Nekós Egyptalandskonungs.

Herinn var við Efratfljót, hjá Karkemis, er Nebúkadresar Babelkonungur vann sigur á honum á fjórða ríkisári Jójakíms Jósíasonar, Júdakonungs:

Ósigur Egypta við Efratfljót

³Búið út törgu og skjöld og gangið fram til orustu! ⁴Beitið fyrir hestana og stígið á bak herfákunum og fylkið yður hjálmaðir! Fægið lensurnar! Klæðist pansara!

⁵Hví sé ég þá skelfda hörfa aftur á bak? Og kappar þeirra eru yfirkomnir af ótta og flýja allt hvað af tekur og líta ekki við – skelfing allt um kring – segir Drottinn.

⁶Eigi mun hinn fráí forða sér né kappinn komast undan. Norður frá, á bökkum Efratfljóts, hrasa þeir og falla.

⁷Hver var það, sem belgdist upp eins og Níl, hvers vötn komu æðandi eins og fljót? ⁸Egyptaland belgdist upp eins og Níl, og vötn þess komu æðandi eins og fljót, og það sagði: „Ég vil stíga upp, þekja landið, eyða borgir og íbúa þeirra. ⁹Komið, hestar, og æðið, vagnar, og kapparnir leggi af stað, Blálendingar og Pút-menn, sem bera skjöld, og Lúdítar, sem benda boga!“

¹⁰En sá dagur er hefndardagur herranum, Drottni allsherjar, að hann hefni sín á móttöðumönnum sínum. Þá mun sverðið eta og seðjast og drekka sig drukkið af blóði þeirra, því að herrann, Drottinn allsherjar, heldur fórnarhátíð í landinu norður frá, við Efratfljót.

¹¹Far upp til Gíleað og sæk smyrsl, þú mærin, dóttirin Egyptaland! Til einskis munt þú viðhafa mörg læknislyf, enginn plástur er til handa þér! ¹²Þjóðirnar fréttu smán þína, og jörðin er full af harmakveini þínu, því að einn kappinn hrasaði um annan, féllu báðir jafnsaman.

Innrás Nebúkadresars í Egyptaland

¹³Orðið sem Drottinn talaði til Jeremía spámanns, um það að Nebúkadresar Babelkonungur mundi vinna sigur á Egyptalandi.

¹⁴Kunngjörið í Egyptalandi og boðið í Migdól, já boðið í Nóf og Takpanes, segið:

Gakk fram og gjör þig vígbúinn, því að sverðið hefir þegar etið umhverfis þig!

¹⁵Hví eru þínir sterku menn að velli lagðir? Þeir fengu eigi staðist, því að Drottinn kollvarpaði þeim. ¹⁶Hann lét marga hrasa, og þeir féllu hver um annan þveran, svo að þeir sögðu: „Á fætur, og hverfum aftur til þjóðar vorrar, til ættlands vors, undan hinu vígfreka

sverði!“ ¹⁷Þeir munu nefna Faraó, Egyptalandskonung: „Tortíming! – hann lét hinn hentuga tíma líða hjá.“

¹⁸Svo sannarlega sem ég lifi, segir konungurinn, Drottinn allsherjar er nafn hans: Líkur Tabor meðal fjallanna og líkur Karmel við sjóinn mun hann koma.

¹⁹Gjör þér áhöld til brottfarar, þú sem þar býr, dóttirin Egyptaland, því að Nóf mun verða að auðn og hún mun verða brennd og verða mannauð.

²⁰Egyptaland er mjög fögur kvíga, kleggjar úr norðri koma yfir hana. ²¹Jafnvel málaliðið, sem það hefir hjá sér, eins og alikálfa – já, jafnvel það snýr við, flýr allt saman, fær eigi staðist.

Því að glötunardagur þeirra er yfir þá kominn, hegningartími þeirra. ²²Rödd þess er orðin eins og þruskið í höggorminum, sem skriður burt, því með herliði bruna þeir áfram og með öxum ryðjast þeir inn á það, eins og viðarhöggsmenn. ²³Þeir höggva upp skóg þess – segir Drottinn – því að um hann verður ekki farið, því að þeir eru fleiri en engisprettur og á þá verður engri tölu komið.

²⁴Dóttirin Egyptaland varð til skammar, hún var seld á vald þjóð að norðan.

²⁵Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, segir:

Sjá, ég vitja Amóns frá Þebu og Faraós og þeirra, sem á hann treysta, ²⁶og sel þá á vald þeirra, er sækjast eftir lífi þeirra, og á vald Nebúkadresars Babelkonungs og á vald þjóna hans. En eftir það skal það byggt vera, eins og fyrri á dögum – segir Drottinn.

²⁷En óttast þú ekki, þjónn minn Jakob, og hræðst þú ekki, Ísrael, því að ég frelsa þig úr fjarlægum landi og niðja þína úr landinu, þar sem þeir eru herleiddir, til þess að Jakob hverfi heim aftur og njóti hvíldar og búi óhultur, án þess nokkur hræði hann.

²⁸Óttast þú ekki, þjónn minn Jakob – segir Drottinn – því að ég er með þér! Því að ég vil gjöreyða öllum þeim þjóðum, er ég hefi rekið þig til, en þér vil ég ekki gjöreyða, heldur vil ég hirta þig í hófi; en ég vil ekki láta þér með öllu óhegnt.

Gegn Filistum

47

¹Þetta birtist Jeremía spámanni sem orð Drottins um Filista, áður en Faraó vann Gasa:

²Svo segir Drottinn:

Sjá, vatn kemur streymandi úr norðri og verður að á, sem flæðir yfir. Það flóir yfir landið og það, sem í því er, yfir borgir og íbúa þeirra, svo að menn æpa hátt og allir íbúar landsins hljóða ³vegna dynsins af hófastappi hesta hans, vegna skröltsins í vögnum hans og glymsins í hjólum hans. Feðurnir líta ekki við til barna sinna af því að hendur þeirra eru orðnar lé magna ⁴vegna dagsins, sem kominn er til að eyða öllum Filistum, til að uppræta fyrir Týrus og Sídon sérhvern hjálparmann sem enn er eftir. Því að Drottinn mun eyða Filistum, leifum Kaftór strandar.

⁵Gasa er orðin sköllótt, Askalon í eyði lögð; þér leifar Anakíta, hversu lengi ætlið þér að rista á yður skinnsprettur?

⁶Æ, sverð Drottins, hve lengi ætlar þú að vera hvíldarlaust? Drag þig aftur í slíðrar þínar, still þig og hljóðna!

⁷Hvernig ætti það að hvílast, þar sem Drottinn hefir gefið því skipun? Til Askalon og til strandar hafsins, – þangað hefir hann ætlað því för.

Gegn Móabítum

48

¹Um Móab.

Svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Vei yfir Nebó, því að hún er eydd, orðin til skammar, Kirjataím er unnin, háborgin er orðin til skammar og skelfd.

²Frægð Móabs er farin. Í Hesbon brugga menn ill ráð gegn borginni: „Komið, vér skulum uppræta hana, svo að hún sé eigi framar þjóð!“ Einnig þú, Madmen, munt gjöreydd verða, sverðið eltir þig!

³Neyðarkvein heyrir frá Hórónaím: „Eyðing og ógurleg tortíming!“ ⁴Móab er í eyði lagður, þeir láta neyðarkvein heyrast allt til Sóar, ⁵því að grátandi ganga þeir upp stíginn hjá Lúkít, já, í hliðinni hjá Hórónaím heyra menn neyðarkvein tortímingarinnar. ⁶Flýið, forðið lífi yðar, og verðið eins og einirunnur í eyðimörkinni!

⁷Af því að þú reiddir þig á káksmíðar þínar og fjársjóðu þína, verður þú og unnin, og Kamos verður að fara í útlegð, prestar hans og höfðingjar hver með öðrum.

⁸Eyðandinn kemur yfir hverja borg, engin borg kemst undan. Dalurinn ferst og sléttlendið eyðileggst, eins og Drottinn hefir sagt.

⁹Fáið Móab vængi, því að á flugferð skal hann brott fara, og borgir hans skulu verða að auðn og enginn í þeim búa. ¹⁰Bölvaður sé sá, sem slælega framkvæmir verk Drottins, og bölvður sé sá, sem synjar sverði sínu um blóð!

¹¹Móab hefir lifað í friði frá æsku og legið í náðum á dreggjum sínum. Honum hefir ekki verið hellt úr einu kerinu í annað, og aldrei hefir hann farið í útlegð. Fyrir því hefir bragðið af honum haldist og ilmurinn af honum eigi breytst.

¹²Sjá, þeir dagar munu því koma, segir Drottinn, að ég sendi honum tæmendur, sem tæma hann. Þeir skulu hella úr kerum hans og mölva sundur krúsir hans. ¹³Þá mun Móab verða til skammar vegna Kamoss, eins og Ísraels hús varð til skammar vegna Betel, er það treysti á.

¹⁴Hvernig getið þér sagt: „Vér erum hetjur og öflugir hermenn?“ ¹⁵Eyðandi Móabs og borga hans kemur þegar, og úrval æskumanna hans hnígur niður til slátrunar – segir konungurinn. Drottinn allsherjar er nafn hans.

¹⁶Eyðilegging Móabs er komin nærri og óhamingja hans hraðar sér mjög.

¹⁷Vottið honum hluttekning, allir þér nábúar hans, og allir þér, sem þekkið nafn hans. Segið: „Hvernig brotnaði stafurinn sterki, sprotinn dýrlegi!“

¹⁸Stíg niður úr vegsemdinni og sest í duftið, þú sem þar býr, dóttirin Díbon, því að eyðandi Móabs kemur í móti þér, eyðir vígi þín. ¹⁹Gakk út á veginn og skyggst um, þú sem býr í Aróer, spyr flóttamanninn og þá konu, er undan hefir komist, og seg: „Hvað hefir til borið?“

²⁰Móab varð til skammar, já skelfdist. Hljóðið og kveinið! Kunngjórið hjá Arnon, að Móab sé eyddur.

²¹Dómur er genginn yfir sléttulandið, yfir Hólon og Jahsa og Mefaat, ²²yfir Díbon, Nebó og Bet–Díblatáim, ²³yfir Kirjataím, Bet–Gamúl og Bet–Meon, ²⁴yfir Keríót, Bosra, og allar borgir Móabslands, fjær og nær.

²⁵Horn Móabs er afhöggið og armur hans brotinn – segir Drottinn.

²⁶Gjórið hann drukinn – því að gegn Drottni hefir hann miklast –, til þess að Móab skelli ofan í spýju sína og verði líka að athlægi. ²⁷Eða var Ísrael þér eigi hlátursefni? Var hann gripinn með þjófum, þar sem þú hristir höfuðið í hvert sinn sem þú talar um hann?

²⁸Yfirgefið borgirnar og setjist að í klettaskorum, þér íbúar Móabs, og verið eins og dúfan, sem hreiðrar sig hinum megin á gjárbarminum.

²⁹Heyrt höfum vér um drambsemi Móabs – hann er mjög hrokafullur – um hroka hans, drambsemi, ofmetnað og yfirlæti hans. ³⁰Já, ég þekki – segir Drottinn – ofsa hans: Svo marklaus eru stóryrði hans, svo marklaust það, er þeir gjöra. ³¹Fyrir því kveina ég yfir Móab og hljóða yfir Móab öllum, yfir mönnunum frá Kír–Heres mun andvarpað verða.

³²Meir en grátið verður yfir Jaser, græt ég yfir þér, vínviður Síbma. Greinar þínar fóru yfir hafið, komust til Jaser, á sumargróða þinn og vínberjatekju hefir eyðandinn ráðist. ³³Fögnuður og kæti er horfin úr aldingörðunum og úr Móabslandi. Vínið læt ég þverra í vínþröngunum, troðslumaðurinn mun eigi framar troða, fagnaðarópið er ekkert fagnaðaróp.

³⁴Frá hinni kveinandi Hesbon allt til Eleale, allt til Jahas láta þeir raust sína glymja, frá Sóar allt til Hórónáim, allt til Eglat–Selísía, því að einnig Nimrímvötn verða að öræfum.

³⁵Og ég eyði úr Móab – segir Drottinn – sérhverjum þeim, sem stígur upp á fórnarhæð og færir guði sínum reykelsi. ³⁶Fyrir því kveinar hjarta mitt yfir Móab eins og hljóðpípur og hjarta mitt kveinar yfir mönnunum frá Kír–Heres eins og hljóðpípur, fyrir því misstu þeir það, er þeir höfðu dregið saman. ³⁷Því að hvert höfuð er sköllótt orðið og allt skegg af rakað, á öllum handleggjum eru skinnsprettur, og hærusekkur um mjaðmir. ³⁸Uppi á öllum þökum í Móab og á torgunum heyrir ekki annað en harmakvein, því að ég hefi brotið Móab eins og ker, sem engum manni geðjast að, – segir Drottinn. ³⁹Hversu er hann skelfdur! Hljóðið! Hversu hefir Móab snúið baki við! Fyrirverð þig! Og Móab skal verða til athlægis og skelfingar öllum nágrönnum sínum.

⁴⁰Svo segir Drottinn:

Sjá, hann kemur fljúgandi eins og örn og breiðir vængi sína út yfir Móab. ⁴¹Borgirnar eru teknar og vigin unnin, og hjarta Móabs kappa mun á þeim degi verða eins og hjarta konu, sem er í barnsnauð. ⁴²En Móab mun afmáður verða, svo að hann verði eigi þjóð framar, því að hann hefir miklast gegn Drottni.

⁴³Geigur, gróf og gildra koma yfir þig, Móabsbúi – segir Drottinn.

Jeremía

⁴⁴Sá, sem flýr undan geignum, fellur í gröfina, og sá, sem kemst upp úr gröfinni, festist í gildrunni. Því að þetta leiði ég yfir Móab árið, sem þeim verður hegnt – segir Drottinn.

⁴⁵Í skugga Hesbon nema flóttamenn staðar magnlausir, en eldur brýst út úr Hesbon og logi úr höll Síhons, hann eyðir þunnvanganum á Móab og hvirflinum á hávaðamönnum.

⁴⁶Vei þér, Móab! Það er úti um lýð Kamoss! Því að synir þínir munu verða fluttir burt til herleiðingar og dætur þínar hernumdar. ⁴⁷En ég mun snúa við högum Móabs, þá er fram líða stundir – segir Drottinn.

Hér lýkur dómsorðunum yfir Móab.

Gegn Ammónítum

49

¹Um Ammóníta.

Svo segir Drottinn:

Á þá Ísrael enga sonu, eða á hann engan erfingja?

Hví hefir Milkóm erft Gað og hví hefir lýður hans setst að í borgum hans?

²Sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég læt heróp heyrast til Rabba, borgar Ammóníta, og hún skal verða að grjóthrúgu og dæturnar eyðast í eldi, og þá skal Ísrael erfa aftur erfingja sína – segir Drottinn.

³Hljóða þú, Hesbon, yfir því að borgin er unnin! Kveinið Rabbadætur! Gyrðist hærusekk, harmið og reikið um innan fjárgirðinganna, því að Milkóm verður að fara í útleið, prestar hans og höfðingjar hverjir með öðrum.

⁴Hví stærir þú þig af dölunum, af frjósemi dals þíns, fráhverfa dóttir, sem reiðir sig á fjársjóðu sína og segir: „Hver skyldi ráða á mig?“ ⁵Sjá, ég læt skelfingu koma yfir þig – segir herrann, Drottinn allsherjar – úr öllum áttum í kringum þig, og þér skuluð verða reknir brott, hver það sem horfir, og enginn safnar þeim saman, er flýja. ⁶En síðar meir mun ég leiða heim aftur hina herleiddu af Ammónítum – segir Drottinn.

Gegn Edómítum

⁷Um Edóm.

Svo segir Drottinn allsherjar:

Er þá engin viska framar í Teman? Eru góð ráð horfin hinum hyggnu, er viska þeirra þrotin?

⁸Flýið, hverfið brott, felið yður djúpt niðri, þér íbúar Dedans! Því að Esaús^a glötun læt ég yfir hann koma, þá er ég hegnt honum. ⁹Ef vínlestursmenn ráðast á þig, þá skilja þeir ekki neinn eftirtíning eftir. Ef þjófar koma að þér á náttarþeli, þá skemma þeir, þar til er þeim nægir. ¹⁰En af því að ég sjálfur afhjúpa Esaú, gjöri ber fylgsni hans, svo að hann

^a Esaú var forfaðir Edómíta, 1M 36.1.

Jeremía

getur ekki falið sig, þá verða niðjar hans unnir og frændþjóðir hans og nábúar, og úti er um hann.

¹¹Yfirgef munaðarleysingja þína, – ég mun halda lífinu í þeim, og ekkjur þínar mega reiða sig á mig!

¹²Svo segir Drottinn:

Sjá, þeim sem eigi bar að drekka bikarinn, þeir urðu að drekka hann – og þú ættir að sleppa óhegndur? Þú munt ekki sleppa óhegndur, heldur skalt þú drekka.

¹³Því að ég sver við sjálfan mig – segir Drottinn –, að Bosra skal verða að skelfing, háðung, undrun og formæling, og allar borgir hennar skulu verða að eilífum rústum.

¹⁴Ég hef fengið vitneskju frá Drottni, og boðberi er sendur meðal þjóðanna! Safnist saman og farið gegn borginni og búist til bardaga!

¹⁵Sjá, ég vil gjöra þig litla meðal þjóðanna, fyrirlitna meðal mannanna.

¹⁶Skelfingin, sem þú skaust öðrum í brjóst, og hroki hjarta þíns hafa dregið þig á talar, þú sem átt byggð í klettaskorum, situr á háa hnúknum.

Þó að þú byggðir hreiður þitt hátt, eins og örninn, þá steypi ég þér þaðan niður – segir Drottinn.

¹⁷Edóm skal verða að skelfingu, hver sem fer þar um mun skelfast og hæðast að öllum áföllunum, er hann hefir orðið fyrir. ¹⁸Eins og Sódómu og Gómorru og nágrannaborgunum var umturnað, segir Drottinn, svo skal og enginn maður búa þar, né nokkurt mannsbarn hafast þar við.

¹⁹Sjá, eins og ljón, sem kemur út úr kjarrinu á Jórdanbökkum og stígur upp á sígrænt engið, svo mun ég skyndilega reka hann burt þaðan, og hvern þann, sem útvalinn er, mun ég setja yfir hana.

Því að hver er minn líki?

Hver vill stefna mér?

Hver er sá hirðir, er fái staðist fyrir mér?

²⁰Heyrið því ráðsályktun Drottins, er hann hefir gjört viðvíkjandi Edóm, og þær fyrirætlanir, er hann hefir í huga viðvíkjandi Teman–búum:

Sannarlega munu þeir draga hina lítilmótlegustu úr hjörðinni burt. Sannarlega skal haglendi þeirra verða agndofa yfir þeim.

²¹Af dyn falls þeirra nötrar jörðin, neyðarkveinið – ómurinn af því heyrir við Rauðahafið. ²²Sjá, sem örn stígur hann upp og flýgur hingað og breiðir út vængi sína yfir Bosra, og hjarta Edóms kappa mun á þeim degi verða eins og hjarta konu, sem er í barnsnauð.

Gegn Damaskus

²³Um Damaskus.

Hamat og Arpad eru agndofa, því að þær hafa spurt ill tíðindi, þær eru hræddar, fullar af óró, eins og hafið, sem getur ekki verið kyrrt.

²⁴Damaskus er orðin huglaus, hefir snúist á flótta, og ótti hefir gripið hana, angist og kvalir hafa altekið hana, eins og jóðsjúka konu.

²⁵Hví var hún ekki yfirgefin, hin vegsamaða borg, ununar–borgin mín?

²⁶Fyrir því verða nú æskumenn hennar að falla á torgunum og allir hermenn hennar að farast á þeim degi – segir Drottinn allsherjar. ²⁷Og ég kveiki eld við múra Damaskus, til þess að hann eyði höllum Benhadads.

Gegn Kedar og Hasór

²⁸Um Kedar og konungsríki Hasórs, er Nebúkadresar Babelkonungur vann.^a

Svo segir Drottinn:

Standið upp, farið á móti Kedar og herjið á austurbyggja. ²⁹Tjöld þeirra og sauði munu þeir taka, og tjalddúka þeirra og öll áhöld og úlfalda þeirra munu þeir flytja burt frá þeim. Þá munu menn hrópa yfir þeim: „Skelfing allt um kring!“

³⁰Leggið á flótta, flýið sem hraðast, felið yður djúpt niðri, þér íbúar Hasórs – segir Drottinn, því að Nebúkadresar Babelkonungur hefir gjört ráðsályktun gegn yður og hefir í huga ráðagjörð gegn yður.

³¹Af stað! Farið á móti meinlausri þjóð, sem býr örugg – segir Drottinn –, og hvorki hefir hurðir né slagbranda. Þeir búa einir sér. ³²Úlfaldar þeirra skulu verða að ránsfeng og mergð nautahjarða þeirra að herfangi, og ég mun dreifa þeim fyrir öllum vindum, þeim sem skera hár sitt við vangann, og láta ógæfu hvaðanæva yfir þá koma – segir Drottinn.

³³Hasór skal verða að sjakalabæli, að auðn um eilífð. Enginn maður mun frammar búa þar og ekkert mannsbarn hafast þar við.

Gegn Elamítum

³⁴Þetta birtist Jeremía spámanni sem orð Drottins um Elam^b í upphafi ríkisstjórnar Sedekía Júdakonungs:

³⁵Svo segir Drottinn allsherjar:

Sjá, ég brýt sundur boga Elamíta, meginstyrk þeirra. ³⁶Og ég hleypi á Elamíta fjórum vindum úr fjórum áttum himins og tvístra þeim fyrir öllum þessum vindum, og engin skal sú þjóð til vera, að þangað komi ekki flóttamenn frá Elam.

^a Nebúkadnesar konungur í Babýlon (hjá Jeremía nefndur Nebúkadresar) sótti gegn arabískum ættflokkum („austurbyggjum“, 28.v.) í óbyggðum fyrir austan Sýrland og Palestínu um aldamótin 600 f.Kr.

^b Elamítar bjuggu fyrir austan Babýloníu. Nebúkadnesar réðst gegn þeim um 596 f.Kr.

³⁷Ég læt Elamíta skelfast fyrir óvinum þeirra og fyrir þeim, er sækjast eftir lífi þeirra, og leiði yfir þá óhamingju, mína brennandi reiði – segir Drottinn – og sendi sverðið á eftir þeim, uns ég hefði gjöreytt þeim.

³⁸Ég reisi hásæti mitt í Elam og eyði þaðan konungi og höfðingjum – segir Drottinn.

³⁹En þá er fram líða stundir mun ég snúa við högum Elams – segir Drottinn.

Um fall Babýlons og heimkomu hinna herleiddu

50

¹Orðið sem Drottinn talaði um Babýlon, um land Kaldea, fyrir munn Jeremía spámanns.

²Kunngjörð það meðal þjóðanna, boðið það og setjið upp merki!

Boðið það, dyljið það ekki! Segið: „Babýlon er unnin! Bel^a er orðin til skammar! Mardúk niður brotinn! Líkneskin eru orðin til skammar, skurðgoðin niður brotin!“

³Þjóð kemur á móti henni úr norðurátt, hún gjörir land hennar að auðn, svo að enginn maður býr þar frammar, bæði menn og skepnur flýja, fara burt.

⁴Á þeim dögum og á þeim tíma – segir Drottinn – munu Ísraelsmenn koma, ásamt Júdamönnum. Grátandi munu þeir ganga og leita Drottins, Guðs síns.

⁵Þeir spyrja eftir Síon, þangað stefna þeir. Þeir koma og ganga Drottni á hönd með eilífum sáttmála, sem ekki mun gleymast.

⁶Þjóð mín var sem týndir sauðir, hirðar þeirra leiddu þá afvega, tældu þá upp í fjöll, þeir reikuðu af hálsi á hæð, gleymdu bóli sínu. ⁷Allir, sem hittu þá, átu þá, og mótstöðumenn þeirra sögðu: „Vér bökkum oss enga sekt, vegna þess að þeir syndguðu gegn Drottni, haglendi réttlætisins og von feðra þeirra, Drottni.“

⁸Flýið burt úr Babýlon og farið burt úr landi Kaldea og verið sem hafrar á undan hjörðinni.

⁹Sjá, ég læt upp rísa safn mikilla þjóða frá norðlægum löndum, er fer á móti Babýlon. Þær munu skipa sér móti henni. Þaðan mun hún unnin verða. Örvar þeirra eru eins og giftusöm hetja, er ekki hverfur aftur við svo búið.

¹⁰Kaldea skal verða að herfangi, allir, sem hana ræna, fá nægju sína – segir Drottinn.

¹¹Gleðjist, já fagníð, þér ránsmenn eignar minnar, já stökkvið eins og þreskjandi kvíga og hvíið eins og stóðhestar.

¹²Móðir yðar verður mjög til skammar, hún, sem ól yður, má fyrirverða sig. Sjá, hún er hin síðasta meðal þjóðanna, eyðimörk, þurrt land, heiði!

¹³Vegna reiði Drottins mun hún verða óbyggð og verða algjörlega að auðn. Hvern, sem fer fram hjá Babýlon, mun hrylla við, og hann mun hæðast að öllum áföllunum, sem hún hefir orðið fyrir.

¹⁴Skipið yður niður kringum Babýlon, allir þér bogmenn! Skjótið á hana, sparið ekki örvarnar, því að gegn Drottni hefir hún syndgað. ¹⁵Ljóstið upp ópi hringinn í kringum

^a Bel og Mardúk voru höfuðguðir Babýlons (Babels).

hana: Hún hefir gefist upp, stoðir hennar eru fallnar, mýrar hennar niður rifnir, það er hefnd Drottins.

Hefnið yðar á henni. Gjörð við hana eins og hún hefir til gjört. ¹⁶Afmáið í Babýlon sáðmanninn og þann, er sigðina ber um uppskerutímann. Fyrir hinu vígfreka sverði munu þeir hver og einn hverfa til sinnar þjóðar og flýja hver og einn til síns lands.

¹⁷Ísrael er sem burtflæmdur sauður, er ljón hafa elt: Fyrst át Assýríukonungur hann og nú síðast hefir Nebúkadresar Babelkonungur nagað bein hans. ¹⁸Fyrir því segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð, svo: Sjá, ég vitja Babelkonungs og lands hans, eins og ég vitjaði Assýríukonungs.

¹⁹Ég leiði Ísrael aftur heim í haglendi sitt, og hann skal vera á beit á Karmel og í Basan og seðja hungur sitt á Efraím–fjöllum og í Gíleað.

²⁰Á þeim dögum og á þeim tíma – segir Drottinn – mun leitað verða að sekt Ísraels, en hún er ekki framar til, og að syndum Júda, en þær finnast ekki, því að ég mun fyrirgefa þeim, sem ég læt eftir verða.

²¹Far móti Maratajím–héraði og gegn íbúum Pekod. Eyð þeim og helga þá banni – segir Drottinn – og gjör með öllu svo sem ég hefi fyrir þig lagt.

²²Heyr! Stríð í landinu og mikil eyðilegging!

²³Hversu er hamarinn, sem laust alla jörðina, höggvinn af skafti og sundurbrotinn! Hversu er Babýlon orðin að skelfingu meðal þjóðanna! ²⁴Ég lagði snöru fyrir þig – Babýlon, og þú festist og vissir ekki af. Þú náðist og þú varst gripin, því að þú hafðir dirfst að berjast gegn Drottni.

²⁵Drottinn hefir lokið upp vopnabúri sínu og tekið út vopn reiði sinnar, því að herrann, Drottinn allsherjar, hefir verk með höndum í landi Kaldea.

²⁶Komið móti henni úr öllum áttum, ljúkið upp hlöðum hennar, kastið henni eins og bundinum í bing og helgið hana banni! Látið engar leifar af henni eftir verða! ²⁷Drepið alla uxa hennar, þeir skulu hníga niður til slátrunar.

Vei þeim, því að dagur þeirra er kominn, hegningartími þeirra.

²⁸Heyr! Hér eru menn, sem flúið hafa og komist undan frá Babýlon til þess að boða í Síon að Drottinn, Guð vor, hefnir, hefnir fyrir musteri sitt.

²⁹Þjóðið skyttum út gegn Babýlon, öllum þeim sem benda boga! Setjið herbúðir allt í kringum hana! Látið engan komast undan! Gjaldið henni eftir verkum hennar! Gjörð við hana að öllu svo sem hún hefir til gjört, því að hún hefir ofmetnast gegn Drottni, gegn Hinum heilaga í Ísrael. ³⁰Fyrir því skulu æskumenn hennar falla á torgunum og allir hermenn hennar farast á þeim degi – segir Drottinn.

³¹Sjá, ég ætla að finna þig, Drambsemi – segir herrann, Drottinn allsherjar – því að dagur þinn er kominn, hegningartími þinn. ³²Nú skal Drambsemi hrasa og falla, og enginn skal reisa hana á fætur, og ég mun leggja eld í borgir hennar, og hann skal eyða öllu því, sem umhverfis hana er.

³³Svo segir Drottinn allsherjar:

Kúgaðir eru Ísraelsmenn og Júdamenn allir saman. Allir þeir, er þá hafa herleitt, halda þeim föstum, vilja ekki láta þá lausa. ³⁴En lausnari þeirra er sterkur, – Drottinn allsherjar heitir hann. Hann mun reka mál þeirra með dugnaði, til þess að hann speki jörðina, en óspeki Babýlonsbúa.

³⁵Sverð komi yfir Kaldea – segir Drottinn – og yfir Babýlonsbúa og yfir höfðingja hennar og vitringa!

³⁶Sverð komi yfir þvaðrarana, svo að þeir standi eins og afglapar!

Sverð komi yfir kappa hennar, svo að þeir verði huglausir!

³⁷Sverð komi yfir hesta hennar og vagna og yfir allan þjóðblendinginn, sem í henni er, svo að þeir verði að konum!

Sverð komi yfir fjársjóðu hennar, svo að þeim verði rænt!

³⁸Sverð komi yfir vötn hennar, svo að þau þorni! Því að skurðgoðaland er það, og þeir láta sem vitfirringar með skelfingar–líkneskin.

³⁹Fyrir því munu urðarkettir búa hjá sjökulum, og strútsfuglar búa í henni, og hún skal ekki framar byggð vera að eilífu, né þar verða búið frá kyni til kyns.

⁴⁰Eins og Guð umturnaði Sódómu og Gómorru og nágrannaborgunum – segir Drottinn – svo skal og enginn maður búa þar né nokkurt mannsbarn hafast við í henni.

⁴¹Sjá, lýður kemur úr norðurátt og mikil þjóð og voldugir konungar rísa upp á útkjálkum jarðar. ⁴²Þeir bera boga og skotspjót, þeir eru grimmir og sýna enga miskunn, háreysti þeirra er sem hafgnýr, og þeir ríða hestum, búnir sem hermenn til bardaga gegn þér, dóttirin Babýlon.

⁴³Babelkonungur hefir fengið fregnir af þeim, hendur hans eru magnlausar, angist hefir gripið hann, kvalir, eins og jóðsjúka konu.

⁴⁴Sjá, eins og ljón, sem kemur út úr kjarrinu á Jórdanbökkum og stígur upp á sígrænt engið, svo mun ég skyndilega reka þá burt þaðan, og hvern þann, sem útvalinn er, mun ég setja yfir hana.

Því að hver er minn líki? Hver vill stefna mér? Hver er sá hirðir, er fái staðist fyrir mér?

⁴⁵Heyrið því ráðsályktun Drottins, er hann hefir gjört viðvíkjandi Babýlon, og þær fyrirætlanir, er hann hefir í huga viðvíkjandi landi Kaldea: Sannarlega munu þeir draga þá burt, hina lítilmótlegustu úr hjörðinni. Sannarlega skal haglendið verða agndofa yfir þeim. ⁴⁶Af ópinu: „Babýlon er unnin,, nötrar jörðin, og neyðarkvein heyrir meðal þjóðanna.

51

¹Svo segir Drottinn:

Sjá, ég vek upp eyðandi storm gegn Babýlon og gegn íbúum Kaldeu. ²Ég sendi vinsara gegn Babýlon, að þeir vinsi hana og tæmi land hennar.

Þegar þeir umkringja hana á óheilladegi, ³skal enginn benda boga sinn né reigja sig í pansara sínum.

Hlífið ekki æskumönnum hennar, helgið banni allan her hennar, ⁴svo að vegnir menn falli í landi Kaldea og sverði lagðir hnígi á strætum hennar, ⁵af því að land þeirra er fullt af sekt gegn Hinum heilaga í Ísrael. En Ísrael og Júda eru ekki yfirgefin af Guði sínum, Drottni allsherjar.

⁶Flýið út úr Babýlon og hver og einn forði lífi sínu. Látið eigi tortíma yður vegna misgjörða hennar. Því að það er hefndartími Drottins, hann endurgeldur henni eins og hún hefir til unnið.

⁷Babýlon var gullbikar í hendi Drottins, er gjörði alla jörðina drukkna. Af víni hennar drukku þjóðirnar, fyrir því létu þjóðirnar sem þær væru óðar.

⁸Sviplega er Babýlon fallin og sundurmoluð. Kveinið yfir henni! Sækið smyrsl við kvölum hennar, má vera að hún verði læknuð.

⁹„Vér ætluðum að lækna Babýlon, en hún var ólæknandi. Yfirgefið hana, og förum hver til síns lands, því að refsidómur sá, er yfir hana gengur, nær til himins og gnæfir við ský.“

¹⁰Drottinn hefir leitt í ljós vort réttláta málefni, komið, vér skulum kunngjöra í Síon verk Drottins, Guðs vors!

¹¹Fægið örvarnar, takið á yður skjölduna! Drottinn hefir vakið hugmód Medíukonunga, því að fyrirætlan hans er miðuð gegn Babýlon til þess að eyða hana. Því að það er hefnd Drottins, hefnd fyrir musteri hans.

¹²Reisið merki gegn Babýlonsmúrum! Aukið vörðinn! Skipið verði! Setjið launsátur! Því að Drottinn hefir ákveðið og framkvæmir það, er hann hefir hótað Babýlonsbúum.

¹³Þú, sem býr við hin miklu vötn, auðug að fjársjóðum, endadægur þitt er komið, lífdagar þínir taldir.

¹⁴Drottinn allsherjar sver við sjálfan sig: Þótt ég hefði fyllt þig mönnum, eins og engisprettum, munu menn þó hefja siguróp yfir þér.

¹⁵Hann, sem gjört hefir jörðina með krafti sínum, skapað heiminn af speki sinni og þanið út himininn af hygguviti sínu, – ¹⁶þegar hann þrumar, svarar vatnagnýr í himninum, – þegar hann lætur ský upp stíga frá endimörkum jarðar og gjörir leiftur til þess að búa rás regninu og hleypir vindinum út úr forðabúrum hans, ¹⁷þá stendur sérhver maður undrandi og skilur þetta ekki, og sérhver gullsmiður skammast sín fyrir líkneski sitt, því að hin steypu líkneski hans eru tál, og í þeim er enginn andi. ¹⁸Hégómi eru þau, háðungar-smíði, þegar hegningartími þeirra kemur, er úti um þau.

¹⁹En hlutdeild Jakobs er ekki þeim lík, heldur er hann skapari alls, og Ísrael er hans eignarkynkvísl. Drottinn allsherjar er nafn hans.

²⁰Þú varst mér hamar, hervopn, að ég gæti molað sundur með þér þjóðir og eytt með þér konungsríki, ²¹að ég gæti molað sundur með þér hesta og reiðmenn, að ég gæti molað sundur með þér vagna og þá, sem í þeim óku, ²²að ég gæti molað sundur með þér karla og konur, að ég gæti molað sundur með þér gamla og unga, að ég gæti molað sundur með þér æskumenn og meyjar, ²³að ég gæti molað sundur með þér hirða og hjarðir, að ég gæti molað sundur með þér akurmenn og sameyki þeirra, að ég gæti molað sundur með þér jarla og landstjóra!

²⁴Ég endurgeld Babel og öllum íbúum Kaldeu allt það illt, er þeir hafa gjört Síon að yður áhorfandi – segir Drottinn.

²⁵Sjá, ég ætla að finna þig, þú Skaðræðisfjall – segir Drottinn – þú sem skaðræði vannst allri jörðinni, og ég útrétti hönd mína gegn þér og velti þér ofan af hömrnum og gjöri þig að brenndu fjalli. ²⁶Úr þér skulu menn ekki sækja hornsteina, né undirstöðusteina, heldur skalt þú verða að eilífri auðn – segir Drottinn.

²⁷Reisið merki á jörðinni! Þeytið lúðurinn meðal þjóðanna!

Vígið þjóðir móti henni! Kallið móti henni konungsríki Ararats, Minní og Askenas! Skipið herforingja móti henni! Færið fram hesta, líka byrstum engisprettum!

²⁸Vígið þjóðir móti henni, konunga Medíu, jarla hennar og landstjóra og allt land ríkis þeirra.

²⁹Þá nötrar jörðin og bifast, því að fyrirætlanir Drottins gegn Babýlon rætast, með því að hann gjörir Babýlon að auðn, svo að enginn býr þar.

³⁰Kappar Babýlons hætta við að berjast, þeir halda kyrru fyrir í virkjunum, hreysti þeirra er þorin, þeir eru orðnir að konum.

Menn hafa lagt eld í híbýli hennar, slagbrandar hennar eru brotnir. ³¹Hlaupasveinn hleypur móti hlaupasveini og sendiboði móti sendiboða til þess að boða Babelkonungi að borg hans sé unnin öllumegin, ³²brýrnar teknar, sefmýrarnar brenndar í eldi og hermennirnir skelfdir.

³³Já, svo segir Drottinn allsherjar, Ísraels Guð:

Dóttirin Babýlon líkist láfa á þeim tíma, þá er hann er troðinn. Innan skamms kemur og uppskerutími fyrir hana.

³⁴„Nebúkadresar Babelkonungur hefir etið oss, hefir eytt oss, hann gjörði úr oss tóm tómt ílát. Hann svalg oss eins og dreki, kýldi vömb sína og rak oss burt úr unaðslandi voru!“

³⁵„Það ofbeldi og sú misþyrming, sem ég hefi orðið fyrir, komi yfir Babýlon,“ segi Síonbúar, og „blóð mitt komi yfir íbúa Kaldeu,“ segi Jerúsalem.

³⁶Fyrir því segir Drottinn svo:

Sjá, ég tek að mér málefni þitt og læt þig ná rétti þínum. Ég þurrka upp vatn Babýlons og læt uppsprettu hennar þorna. ³⁷Og hún skal verða að grjóthrúgu, að sjakalabæli, að skelfing og háði, enginn skal þar búa.

³⁸Þeir öskra allir eins og ung ljón, gnöllra eins og ljónshvolpar. ³⁹En þegar græðgihitinn er kominn í þá, vil ég búa þeim veislu og gjöra þá drukna, til þess að þeir verði kátir. Því næst skulu þeir sofna eilífum svefni og ekki vakna framar! – segir Drottinn. ⁴⁰Ég læt þá hníga sem lömb til slátrunar, sem hrúta ásamt höfrum.

⁴¹Hversu varð Sesak^a unnin og tekin, hún er fræg var um víða veröld! Hversu er Babýlon orðin að skelfingu meðal þjóðanna!

⁴²Sjórinn gekk yfir Babýlon, hún huldist gnýjandi bylgjum hans.

^a Þ.e. Babýlon.

⁴³Borgir hennar urðu að auðn, að þurru landi og heiði. Enginn maður mun frammar búa þar né nokkurt mannsbarn fara þar um.

⁴⁴Ég vitja Bels í Babýlon og tek út úr munni hans það, er hann hefir gleypst, og eigi skulu þjóðir frammar streyma til hans. Babýlonsmúr hrynur einnig.

⁴⁵Far út úr henni, lýður minn, og hver og einn forði lífi sínu undan hinni brennandi reiði Drottins.

⁴⁶Látið ekki hugfallast og verðið ekki hræddir við tíðindin, sem heyrast í landinu. Þessi tíðindi koma þetta árið og því næst önnur tíðindi annað árið: ofbeldi er framið í landinu, og drottnari ris mót drottnara.

⁴⁷Fyrir því, sjá, þeir dagar koma, að ég vitja skurðgoða Babýlons, og þá mun allt land hennar verða til skammar og allir vegnir menn hennar falla inni í henni. ⁴⁸Þá mun himinn og jörð og allt, sem í þeim er, hlakka yfir Babýlon, því að úr norðri brjótast eyðendurnir inn yfir hana – segir Drottinn.

⁴⁹Babýlon verður að falla vegna hinna vegnu manna af Ísrael, eins og vegnir menn hafa orðið að falla um alla jörðina vegna Babýlon.

⁵⁰Þér, sem undan sverðinu hafið komist, haldið þér áfram, standið ekki við. Minnist Drottins í fjarlægð og hafið Jerúsalem í huga.

⁵¹Vér erum orðnir til skammar, því að vér urðum varir við fyrirlitningu, blygðun hylur auglit vor, því að útlendir menn hafa brotist inn yfir helgidóma musteiris Drottins.

⁵²Fyrir því, sjá, þeir dagar munu koma – segir Drottinn – að ég vitja skurðgoða hennar, og sverði lagðir menn skulu stynja í öllu landi hennar.

⁵³Þó að Babýlon hefji sig til himins og þó að hún gjöri vígi sitt svo hátt, að það verði ókleift, þá munu þó frá mér koma eyðendur yfir hana – segir Drottinn.

⁵⁴Heyr! Neyðarkvein frá Babýlon og mikil eyðilegging úr landi Kaldea! ⁵⁵Já, Drottinn eyðir Babýlon og upprætir úr henni hinn mikla hávaða. Bylgjur þeirra gnýja eins og stór vötn, gjallandi kveður við óp þeirra. ⁵⁶Því að eyðandi kemur yfir hana, yfir Babýlon, og kappar hennar verða teknir höndum og bogar þeirra brotnir, því að Drottinn er Guð endurgjaldsins, hann endurgeldur áreiðanlega.

⁵⁷Ég gjöri drukkna höfðingja hennar og vitringa, jarla hennar og landstjóra og kappa hennar. Þeir skulu sofna eilífum svefni og eigi vakna frammar – segir konungurinn. Drottinn allsherjar er nafn hans.

⁵⁸Svo segir Drottinn allsherjar: Hinn víði Babýlonsmúr skal rifinn verða til grunna og hin háu borgarhlið hennar brennd í eldi, – já, lýðir vinna fyrir gýg og þjóðir leggja á sig erfiði fyrir eldinn!

Bók varpað í Efrat

⁵⁹Skipunin sem Jeremía spámaður lagði fyrir Seraja Neríason, Mahasejasonar, þá er hann fór í erindum Sedekía Júdakonungs til Babýlon, á fjórða ári ríkisstjórnar hans. En Seraja var herbúðastjóri. ⁶⁰En Jeremía skrifaði alla þá ógæfu, er koma mundi yfir Babýlon, í eina bók – allar þessar ræður, sem ritaðar eru um Babýlon.

⁶¹Jeremía sagði við Seraja: „Þá er þú kemur til Babýlon, þá sjá til, að þú lesir upp öll þessi orð, ⁶²og seg: „Drottinn, þú hefir sjálfur hótað þessum stað að afmá hann, svo að enginn byggir frammar í honum, hvorki menn né skepnur, því að eilífri auðn skal hún verða.“ ⁶³Ög þegar þú hefir lesið bók þessa til enda, þá bind þú við hana stein og kasta þú henni út í Efrat, ⁶⁴og seg: „Svo skal Babýlon sökkva og ekki rísa upp aftur, vegna þeirrar ógæfu, er ég lét yfir hana koma!““

Hér lýkur orðum Jeremía.

Fall Jerúsalem

52

¹Sedekía var tuttugu og eins árs að aldri, þá er hann varð konungur, og ellefu ár ríkti hann í Jerúsalem. Móðir hans hét Hamútal Jeremíadóttir og var frá Líbna. ²Hann gjörði það sem illt var í augum Drottins, með öllu svo sem gjört hafði Jójakím. ³Vegna reiði Drottins fór svo fyrir Jerúsalem og Júda, að hann varpaði þeim burt frá augliti sínu.

Sedekía brá trúnaði við Babelkonung, ⁴og á níunda ríkisári hans, á tíunda degi hins tíunda mánaðar, kom Nebúkadresar Babelkonungur með allan her sinn til Jerúsalem, og þeir settust um hana og reistu hervirki hringinn í kringum hana. ⁵Varð borgin þannig í umsátri fram á ellefta ríkisár Sedekía konungs.

⁶Í fjórða mánuðinum, á níunda degi mánaðarins, er hungrið tók að sverfa að borginni og landslýður var orðinn vistalaus, ⁷þá var brotið skarð inn í borgina. Og konungur og allir hermennirnir flýðu og fóru út úr borginni um nóttina gegnum hliðið milli beggja múranna, sem er hjá konungsgarðinum, þótt Kaldear umkringu borgina, og héldu leiðina til sléttlendisins.

⁸Her Kaldea veitti konungi eftirför og náði Sedekía á Jeríkóvöllum, er allur her hans hafði tvístrast burt frá honum. ⁹Tóku þeir konung höndum og fluttu hann til Ribla í Hamat–héraði til Babelkonungs. Hann kvað upp dóm hans. ¹⁰Lét Babelkonungur drepa sonu Sedekía fyrir augum hans. Sömuleiðis lét hann drepa alla höfðingja Júda í Ribla. ¹¹En Sedekía lét hann blinda og binda eirfjötrum. Síðan lét Babelkonungur flytja hann til Babýlon og setja í fangelsi, og var hann þar til dauðadags.

¹²En í fimmta mánuði, á tíunda degi mánaðarins – það er á nítjanda ríkisári Nebúkadresars Babelkonungs – kom Nebúsaradan lífvarðarforingi, vildarþjónn Babelkonungs, til Jerúsalem ¹³og brenndi musteri Drottins og konungshöllina og öll hús í Jerúsalem, og öll hús stórmennanna brenndi hann í eldi. ¹⁴En allur Kaldeaher, sá er var með lífvarðarforingjanum, reif niður alla múrana umhverfis Jerúsalem. ¹⁵En leifar lýðsins, þá er eftir voru í borginni, og liðhlaupana, þá er hlaupist höfðu í lið með Babelkonungi, og þá sem eftir voru af iðnaðarmönnum, herleiddi Nebúsaradan lífvarðarforingi til Babýlon. ¹⁶En af almúga landsins lét Nebúsaradan lífvarðarforingi nokkra verða eftir sem vingarðsmenn og akurkarla.

¹⁷Eirsúlurnar, er voru við musteri Drottins, og undirstöðupallana og eirhafið, er voru í musteri Drottins, brutu Kaldear sundur og fluttu allan eirinn til Babýlon. ¹⁸Og katlana, eldspaðana, skarbítana, ádreifingarskálarnar, bollana og öll eiráhöldin, er notuð voru við guðsþjónustuna, tóku þeir. ¹⁹Þá tók og lífvarðarforinginn katlana, eldpönnurnar,

ádreifingarskálarnar, pottana, ljósastikurnar, bollana, kerin – allt sem var af gulli og silfri.

²⁰Súlurnar tvær, hafið og undirstödupallana, er Salómon konungur hafði gjöra látið í musteri Drottins – eirinn úr öllum þessum áhöldum varð eigi veginn. ²¹En hvað súlurnar snertir, þá var önnur súlan átján álnir á hæð, og tólf álna langan þráð þurfti til að ná utan um hana, en hún var fjöggra fingra þykk, hol að innan. ²²En ofan á henni var súlnahöfuð af eiri og var það fimm álnir á hæð. Riðið net og granatepli voru umhverfis höfuðið, allt af eiri, og eins var á hinni súlunni. ²³En granateplin voru níutíu og sex, þau er út sneru. Öll granateplin voru hundrað á riðna netinu allt um kring.

²⁴Og lífvarðarforinginn tók Seraja höfuðprest og Sefanía annan prest og þröskuldsverðina þrjá. ²⁵Og úr borginni tók hann hirðmann einn, er skipaður var yfir hermennina, og sjö menn af þeim, er daglega litu auglit konungs, er fundust í borginni, og ritara hershöfðingjans, þess er bauð út landslýðnum, og sextíu manns af sveitafólki, því er fannst í borginni. ²⁶Þessa menn tók Nebúsaradan lífvarðarforingi og flutti þá til Ribla til Babelkonungs. ²⁷En Babelkonungur lét drepa þá í Ribla í Hamat-héraði. Þannig var Júda herleiddur úr landi sínu.

²⁸Þetta var mannfólkið, sem Nebúkadresar herleiddi: Sjöunda árið 3023 Júdabúa, ²⁹átjándi ríkisár Nebúkadresars 832 sálir úr Jerúsalem. ³⁰Tuttugasta og þriðja ríkisár Nebúkadresars herleiddi Nebúsaradan lífvarðarforingi 745 sálir af Júdabúum. Alls voru það 4600 sálir.

Jójakín náðaður

³¹Og á þrítugasta og sjöunda útleigðarári Jójakíns Júdakonungs, í tólfta mánuðinum, tuttugasta og fimmta dag mánaðarins, náðaði Evíl-Meródak Babelkonungur – árið sem hann kom til ríkis – Jójakín Júdakonung og tók hann út úr dýflissunni. ³²Og hann talaði vingjarnlega við hann og setti stól hans ofar stólum hinna konunganna, sem hjá honum voru í Babýlon. ³³Og hann fór úr bandingjafötum sínum og borðaði stöðuglega með honum, meðan hann lifði. ³⁴En uppeldi hans – hið stöðuga uppeldi – var honum veitt af Babelkonungi, það er hann þurfti á degi hverjum, alla ævi hans, allt þar til er hann dó.

HARMLJÓÐIN

1

¹ Æ, hversu einmana er nú borgin,
sú er áður var svo fjölbyggð,
orðin eins og ekkja,
sú er völdug var meðal þjóðanna,
furstafrúin meðal héraðanna
orðin kvaðarkona.

² Hún grætur sáran um nætur,
og tárin streyma ofan vanga hennar.
Enginn er sá er huggi hana
af öllum ástmönnum hennar.
Allir vinir hennar hafa brugðist henni,
þeir eru orðnir óvinir hennar.

³ Júda hefir flúið land fyrir eynd
og fyrir mikilli ánauð.
Hann býr meðal heiðingjanna,
finnur engan hvíldarstað.
Allir ofsækjendur hans náðu honum
í þrengslunum.

⁴ Vegirnir til Síonar^a syrgja,
af því að engir koma til hátíðahalds.
Öll hlið hennar eru eydd,
prestar hennar andvarpa,
meyjar hennar eru sorgbitnar,

^a Þ.e. Jerúsalem. Harmljóðin eru angurljóð um fall borgarinnar, hörmungar lýðsins og herleiðingu íbúanna til Babýloníu árið 587 f.Kr.

Harmljóðin

og sjálf er hún hrygg í hjarta.

⁵ Fjendur hennar eru orðnir ofan á,
óvinir hennar lifa ánægðir.

Því að Drottinn hefir hrellt hana
vegna hennar mörgu synda,
börn hennar fóru burt herleidd
fyrir kúgaranum.

⁶ Þannig fór burt frá Síonarborg
allt skraut hennar.
Höfðingjar hennar eru orðnir eins og hrútar,
sem ekkert haglendi finna,
og þeir fóru magnþrota burt
fyrir ofsóknaranum.

⁷ Jerúsalem minnst
á eymdardögum sínum og mæðudögum
allra kjörgripa sinna,
er hún átti forðum daga.
Þegar lýður hennar féll í hendur kúgarans,
hjálpaði enginn henni.
Kúgararnir horfðu á það,
hlógu að hrakförum hennar.

⁸ Jerúsalem hefir syndgað stórlega,
fyrir því varð hún að viðurstyggð.
Allir þeir er dáðu hana, fyrirlíta hana,
af því að þeir hafa séð blygðan hennar,
og hún andvarpar sjálf
og snýr sér undan.

⁹ Saurugleiki hennar loðir við klæðafald hennar,
hún hugsaði ekki um endalokin.
Hún féll undradjúpt,
enginn verður til að hugga hana.

Harmljóðin

Lít, Drottinn, á eynd mína,
því að óvinirnir hrósa sigri.

¹⁰ Kúgarinn rétti út hönd sína
eftir öllum dýrgripum hennar.
Já, hún sá, hversu heiðingjarnir
gengu inn í helgidóm hennar,
sem þú hefir um boðið: „Þeir skulu ekki koma í söfnuð þinn.“

¹¹ Allur lýður hennar andvarpar,
leitar sér viðurværis,
gefur dýrgripi sína fyrir matbjörg
til þess að draga fram lífið.
Sjá þú, Drottinn, og lít á,
hversu ég er fyrirlitin.

¹² Komið til mín allir þér, sem um veginn farið,
sjáið og skoðið,
hvort til sé önnur eins kvöl og mín,
sú er mér hefir verið gjörð,
mér, sem Drottinn hreldi
á degi sinnar brennandi reiði.

¹³ Af hæðum sendi hann eld
og lét hann fara niður í bein mín,
lagði net fyrir fætur mér,
rak mig aftur,
gjörði mig auða,
sífelldlega sjúka.

¹⁴ Ok synda minna er þungt orðið
fyrir hendi hans.
Þær eru bundnar saman, lagðar mér á háls,
hann hefir lamað þrótt minn.
Drottinn hefir selt mig í hendur þeirra,
er ég fæ eigi staðist í móti.

¹⁵ Drottinn hefir hafnað hetjum mínum,

Harmljóðin

öllum þeim, er í mér voru,
hann hefir boðað hátíð gegn mér
til þess að knosa æskumenn mína.
Drottinn hefir troðið vínlagarþró
meynni Júda-dóttur.

¹⁶ Yfir þessu græt ég,
augu mín fljóta í tárum.
Því að huggarinn er langt í burtu frá mér,
sá er hressti sál mína.

Börn mín eru komin í örbirgð,
því að óvinirnir báru hærri hlut.

¹⁷ Síon réttir út hendur sínar,
enginn verður til að hugga hana.

Drottinn bauð út á móti Jakob
fjendum hans allt í kring.

Jerúsalem er orðin
að viðurstyggð meðal þeirra.

¹⁸ Drottinn er réttlátur,
því að ég þrjóskaðist gegn boði hans.
Ó, heyrið það, allir lýðir,
og sjáið kvöl mína.

Meyjar mínar og yngismenn
fóru burt herleidd.

¹⁹ Ég kallaði á ástmenn mína,
þeir sviku mig.

Prestar mínir og öldungar
önduðust í borginni,
þá er þeir leituðu sér bjargar
til þess að draga fram lífið.

²⁰ Sjá, Drottinn, hve ég er hrædd,
hve iður mín ólga.
Hjartað berst í brjósti mér,

Harmljóðin

Því að ég var svo þverúðarfull.

Sverðið svipti mig börnunum úti fyrir,
drepsóttin í húsum inni.

²¹ Þeir heyrðu, hversu ég andvarpaði,
enginn varð til að hugga mig.

Allir óvinir mínir spurðu óhamingju mína,
glöddust, af því að þú hefir gjört þetta.

Þú lætur þann dag koma, er þú hefir boðað,
þá verða þeir jafningjar mínir.

²² Lát alla illsku þeirra koma fyrir auglit þitt,
og gjör við þá,
eins og þú hefir gjört við mig
vegna allra synda minna.
Því að andvörp mín eru mörg,
og hjarta mitt er sjúkt.

2

¹ Æ, hversu hylur Drottinn í reiði sinni
dótturina Síon skýi.

Frá himni varpaði hann til jarðar
vegsemd Ísraels
og minntist ekki fótskarar sinnar
á degi reiði sinnar.

² Vægðarlaust eyddi Drottinn
öll beitolönd Jakobs,
reif niður í bræði sinni
vígi Júda–dóttur,
varpaði til jarðar, vanhelgaði

ríkið og höfðingja þess,

³ hjó af í brennandi reiði

öll horn Ísraels,

dró að sér hægri hönd sína

frammi fyrir óvinunum

Harmljóðin

og brenndi Jakob eins og eldslogi,
sem eyðir öllu umhverfis.

⁴ Hann benti boga sinn eins og óvinur,
hægri hönd hans stóð föst eins og mótstöðumaður
og myrti allt sem auganu var yndi
í tjaldi dótturinnar Síon,
jós út heift sinni eins og eldi.

⁵ Drottinn kom fram sem óvinur,
eyddi Ísrael,
eyddi allar hallir hans,
umturnaði virkjum hans
og hrúgaði upp í Júda–dóttur
hryggð og harmi.

⁶ Hann hefir rífið niður skála sinn eins og garð,
umturnað hátíðastað sínum.
Drottinn lét gleymast í Síon
hátíðir og hvíldardaga
og útskúfaði í sinni áköfu reiði
konungi og prestum.

⁷ Drottinn hefir hafnað altari sínu,
smáð helgidóm sinn,
ofurselt í óvina hendur
hallarmúra hennar.
Þeir létu óp glymjja í musteri Drottins
eins og á hátíðardegi.

⁸ Drottinn hafði ásett sér að eyða
múr dótturinnar Síon.
Hann úþpandi mælivaðinn, aftraði eigi
hendi sinni að eyða
og steypiti sorg yfir varnarvirki og múr,
þau harma bæði saman.

⁹ Hlið hennar eru sokkin í jörðu,

Harmljóðin

hann ónýtti og braut slagbranda hennar.

Konungur hennar og höfðingjar eru meðal heiðingjanna,

lögmaðlslausir,

spámenn hennar fá ekki heldur framar

vitranir frá Drottni.

¹⁰ Þeir sitja þegjandi á jörðinni,

öldungar dótturinnar Síon,

þeir hafa ausið mold yfir höfuð sín,

gyrst hærusekk,^a

höfuð létu hníga að jörðu

Jerúsalem–meyjar.

¹¹ Augu mín daprast af gráti,

iður mín ólga,

hjarta mitt ætlar að springa

yfir tortíming dóttur þjóðar minnar,

er börn og brjóstmylkingar hníga magnþrota

á strætum borgarinnar.

¹² Þau segja við mæður sínar:

„Hvar er korn og vín?“

er þau hníga magnþrota eins og dauðsærðir menn

á strætum borgarinnar,

er þau gefa upp öndina

í faðmi mæðra sinna.

¹³ Hvað á ég að taka til dæmis um þig, við hvað líkja þér,

þú dóttirin Jerúsalem?

Hverju á ég að jafna við þig til að hugga þig,

þú mærin, dóttirin Síon?

Já, sár þitt er stórt eins og hafið,

hver gæti læknað þig?

¹⁴ Spámenn þínir birtu þér

^a Til tákns um hryggð sína.

Harmljóðin

tálsýnir og hégóma,
en drógu ekki skýluna af misgjörð þinni
til þess að snúa við högum þínum,
heldur birtu þér spár
til táls og ginninga.

¹⁵ Yfir þér skelltu lófum saman
allir þeir er um veginn fóru,
blístruðu og skóku höfuðið
yfir dótturinni Jerúsalem:
„Er þetta borgin, hin alfagra,
unun allrar jarðarinnar?“

¹⁶ Yfir þér glenntu upp ginið
allir óvinir þínir,
blístruðu og nístu tönnum,
sögðu: „Vér höfum gjöreytt hana!
Já, eftir þessum degi höfum vér beðið,
vér höfum lifað hann, vér höfum séð hann!“

¹⁷ Drottinn hefir framkvæmt það, er hann hafði ákveðið,
efnt orð sín,
þau er hann hefir boðið frá því forðum daga,
hefir rifið niður vægðarlaust
og látið óvinina fagna yfir þér,
hann hóf horn fjenda þinna.

¹⁸ Hrópa þú hátt til Drottins,
þú mærin, dóttirin Síon.
Lát tárin renna eins og læk
dag og nótt,
unn þér engrar hvíldar,
auga þitt láti ekki hlé á verða.

¹⁹ Á fætur! Kveina um nætur,
í byrjun hverrar næturvöku,
úthell hjarta þínu eins og vatni

Harmljóðin

frammi fyrir augliti Drottins,
fórnaðu höndum til hans
fyrir lífi barna þinna,
sem hníga magnþrota af hungri
á öllum strætamótum.

²⁰ Sjá, Drottinn, og lít á,
hverjum þú hefir gjört slíkt!
Eiga konur að eta lífsafkvæmi sín,
börnin sem þær bera á örmum?
Eiga myrtir að verða í helgidómi Drottins
prestar og spámenn?

²¹ Vegnir liggja á strætunum
sveinar og öldungar.
Meyjar mínar og æskumenn
féllu fyrir sverði,
þú myrtir á degi reiði þinnar,
slátraðir vægðarlaust.

²² Þú stefnir eins og á hátíðardegi
skelfingum að mér úr öllum áttum.
Á reiðidegi Drottins var enginn,
er af kæmist og eftir yrði.
Þá sem ég hefi fósturað og uppalið,
þá hefir óvinur minn afmáð.

3

¹ Ég er maðurinn, sem eymd hefi reynt
undir sprota reiði hans.

² Mig hefir hann rekið og fært
út í myrkur og niðdimmu.

³ Já, gegn mér snýr hann æ að nýju
hendi sinni allan daginn.

Harmljóðin

⁴ Hann hefir tálgað af mér hold mitt og hörund,
brotið sundur bein mín,

⁵ hlaðið hringinn í kring um mig
fári og mæðu,

⁶ hneppt mig í myrkur
eins og þá sem dánir eru fyrir löngu.

⁷ Hann hefir girt fyrir mig, svo að ég kemst ekki út,
gjört fjötra mína þunga.

⁸ Þótt ég hrópi og kalli,
hnekkir hann bæn minni.

⁹ Hann girti fyrir vegu mína með höggnum steinum,
gjörði stigu mína ófæra.

¹⁰ Hann var mér eins og björn, sem situr um bráð,
eins og ljón í launsátri.

¹¹ Hann hefir leitt mig afleiðis og tætt mig sundur,
hann hefir látið mig eyddan,

¹² hann hefir bent boga sinn og reist mig
að skotspæni fyrir örina,

¹³ hefir sent í nýru mín
sonu örvamælis síns.

¹⁴ Ég varð öllum þjóðum að athlægi,
þeim að háðkvæði liðlangan daginn.

¹⁵ Hann mettaði mig á beiskum jurtum,
drykkjaði mig á malurt

¹⁶ og lét tennur mínar myljast sundur á malarsteinum,
lét mig velta mér í ösku.

¹⁷ Þú sviptir sálu mína friði,
ég gleymdi því góða

¹⁸ og sagði: „Horfinn er lífskraftur minn,
von mín fjarri Drottni.“

¹⁹ Minnstu eymdar minnar og mæðu,
malurtarinnar og eitursins.

Harmljóðin

²⁰ Sál mín hugsar stöðugt um þetta
og er döpur í brjósti mér.

²¹ Þetta vil ég hugfesta,
þess vegna vil ég vona:

²² Náð Drottins er ekki þrotin,
miskunn hans ekki á enda,

²³ hún er ný á hverjum morgni,
mikil er trúfesti þín!

²⁴ Drottinn er hlutdeild mín, segir sál mín,
þess vegna vil ég vona á hann.

²⁵ Góður er Drottinn þeim er á hann vona,
og þeirri sál er til hans leitar.

²⁶ Gott er að bíða hljóður
eftir hjálp Drottins.

²⁷ Gott er fyrir manninn að bera
ok í æsku.

²⁸ Hann sitji einmana og hljóður,
af því að Hann hefir lagt það á hann.

²⁹ Hann beygi munninn ofan að jörðu,
vera má að enn sé von,

³⁰ hann bjóði þeim kinnina sem slær hann,
láti metta sig með smán.

³¹ Því að ekki útskúfar Drottinn
um alla eilífð,

³² heldur miskunnar hann aftur, þegar hann hrellir,
eftir sinni miklu náð.

³³ Því að ekki langar hann til að þjá
né hrella mannanna börn.

³⁴ Að menn troða undir fótum
alla bandingja landsins,

³⁵ að menn halla rétti manns
fyrir augliti hins Hæsta,

Harmljóðin

³⁶ að menn beita mann ranglæti í máli hans,
– skyldi Drottinn ekki sjá það?

³⁷ Hver er sá er talaði, og það varð,
án þess að Drottinn hafi boðið það?

³⁸ Fram gengur ekki af munni hins Hæsta
bæði hamingja og óhamingja?

³⁹ Hví andvarpar maðurinn alla ævi?
Hver andvarpi yfir eigin syndum!

⁴⁰ Rannsökum breytni vora og prófum
og snúum oss til Drottins.

⁴¹ Fórnum hjarta voru og höndum
til Guðs í himninum.

⁴² Vér höfum syndgað og verið óhlýðnir,
þú hefir ekki fyrirgefið,

⁴³ þú hefir hulið þig í reiði og ofsótt oss,
myrt vægðarlaust,

⁴⁴ þú hefir hulið þig í skýi,
svo að engin bæn kemst í gegn.

⁴⁵ Þú gjörðir oss að afhraki og viðbjóð
mitt á meðal þjóðanna.

⁴⁶ Yfir oss glenntu upp ginið
allir óvinir vorir.

⁴⁷ Geigur og gildra urðu hlutskipti vort,
eyðing og tortíming.

⁴⁸ Táralækir streyma af augum mér
út af tortíming þjóðar minnar.

⁴⁹ Hvíldarlaust fljóta augu mín í tárur,
án þess að hlé verði á,

⁵⁰ uns niður lítur og á horfir
Drottinn af himnum.

⁵¹ Auga mitt veldur sál minni kvöl,
vegna allra dætra borgar minnar.

Harmljóðin

- ⁵² Með ákefð eltu mig, eins og fugl,
þeir er voru óvinir mínir án saka.
- ⁵³ Þeir gjörðu því nær út af við mig í gryfju
og köstuðu steinum á mig.
- ⁵⁴ Vatn flóði yfir höfuð mitt,
ég hugsaði: „Ég er frá.“
- ⁵⁵ Ég hrópaði á nafn þitt, Drottinn,
úr hyldýpi gryfjunnar.
- ⁵⁶ Þú heyrðir hróp mitt: „Byrg ekki eyra þitt,
kom mér til fróunar, kom mér til hjálpar.“
- ⁵⁷ Þú varst nálægur, þá er ég hrópaði til þín,
sagðir: „Óttastu ekki!“
- ⁵⁸ Þú varðir, Drottinn, mál mitt,
leystir líf mitt.
- ⁵⁹ Þú hefir, Drottinn, séð undirokun mína,
rétt þú hluta minn!
- ⁶⁰ Þú hefir séð alla hefnigirni þeirra,
allt ráðabrugg þeirra gegn mér,
- ⁶¹ þú hefir heyrt smánanir þeirra, Drottinn,
allt ráðabrugg þeirra í gegn mér,
- ⁶² skraf mótstöðumanna minna
og hinar stöðugu ráðagjörðir þeirra gegn mér.
- ⁶³ Lít þú á, hvort sem þeir sitja eða standa,
þá er ég háðkvæði þeirra.
- ⁶⁴ Þú munt endurgjalda þeim, Drottinn,
eins og þeir hafa til unnið.
- ⁶⁵ Þú munt leggja hulu yfir hjarta þeirra,
bölvan þín komi yfir þá.
- ⁶⁶ Þú munt ofsækja þá í reiði og afmá þá
undan himni Drottins.

4

¹ Æ, hversu blakkt er gullið orðið,
umbreyttur málmurinn dýri,
æ, hversu var helgum steinum fleygt út
á öllum strætamótum.

² Síon-búar hinir dýrmætu,
jafnvægir skíragulli,
hversu voru þeir metnir jafnt og leirker,
jafnt og smíð úr pottara höndum.

³ Jafnvel sjakalarnir bjóða júgrið
og gefa hvolpum sínum að sjúga,
en dóttir þjóðar minnar er orðin harðbrjósta,
eins og strútsfuglarnir í eyðimörkinni.

⁴ Tunga brjóstmylkingsins loddi
við góminn af þorsta,
börnin báðu um brauð,
en enginn miðlaði þeim neinu.

⁵ Þeir sem vanir hafa verið að eta krásir,
örmagnast nú á strætunum,
þeir sem bornir voru á purpura,
faðma nú mykjuhauga.

⁶ Því að misgjörð dóttur þjóðar minnar var meiri
en synd Sódómu,
sem umturnað var svo að segja á augabragði,
án þess að manna hendur kæmu þar nærri.

⁷ Höfðingjar hennar voru hreinni en mjöll,
hvítari en mjólk,
líkami þeirra rauðari en kórallar,
ásýnd þeirra eins og safir.

⁸ Útlit þeirra er orðið blakkara en sót,
þeir þekkjast ekki á strætunum.

Harmljóðin

Skinnið á þeim er skorpið að beinum,
það er þornað eins og tré.

⁹ Sælli voru þeir er féllu fyrir sverði
heldur en þeir er féllu fyrir hungri,
þeir er hnigu hungurmorða,
af því að enginn var akurgróðinn.

¹⁰ Viðkvæmar konur suðu
með eigin höndum börnin sín,
þau voru þeim til næringar,
þá er dóttir þjóðar minnar var eydd.

¹¹ Drottinn tæmdi heift sína,
úthellti sinni brennandi reiði
og kveikti eld í Síon,
er eyddi henni til grunna.

¹² Konungar jarðarinnar hefðu ekki trúað því,
né neinn af íbúum jarðríkis,
að fjendur og óvinir mundu inn fara
um hlið Jerúsalem.

¹³ Vegna synda spámannanna hennar,
misgjörða presta hennar,
er úthelltu inni í henni
blóði réttláttra,

¹⁴ reika þeir eins og blindir menn um strætin,
ataðir blóði,
svo að eigi mættu menn snerta
klæði þeirra.

¹⁵ „Víkið úr vegi! Óhreinn maður!“ kölluðu menn á undan þeim,
„víkið úr vegi, víkið úr vegi, snertið hann eigi!“
Þegar þeir skjögruðu, sögðu menn meðal heiðingjanna:
„Þeir skulu eigi dveljast hér lengur.“

¹⁶ Reiðitillit Drottins hefir tvístrað þeim,
hann lítur eigi framar við þeim.

Harmljóðin

Hann virti prestana að vettugi
og miskunnaði sig ekki yfir gamalmennin.

¹⁷ Hversu lengi stöðdu augu vor sig þreytt
eftir hjálp sem ekki kom.

Af sjónarhól vorum mendum vér
eftir þjóð sem ekki hjálpar.

¹⁸ Menn röktu slóðir vorar,
svo að vér gátum ekki gengið á götum vorum.
Endalok vor nálgðust, dagar vorir fullnuðust,
já, endalok vor komu.

¹⁹ Ofsækjendur vorir voru léttfærari
en ernirnir í loftinu,
þeir eltu oss yfir fjöllin,
sátu um oss í eyðimörkinni.

²⁰ Andi nasa vorra, Drottins smurði,
varð fanginn í gryfjum þeirra –
hann sem vér sögðum um: „Í skjóli hans
skulum vér lifa meðal þjóðanna!“

²¹ Fagna þú og ver glöð, dóttirin Edóm,
þú sem býr í Ús-landi:
Til þín mun og bikarinn koma,
þú munt verða drukkin og bera blygðan þína!

²² Sekt þín er á enda, dóttirin Síon,
hann mun eigi framar gjöra þig landræka.
Hann vitjar misgjörðar þinnar, dóttirin Edóm,
dregur skýluna af syndum þínum.

5

¹ Minnstu þess, Drottinn, hvað yfir oss hefir gengið,
lít þú á og sjá háðung vora.

² Arfleifð vor er komin í hendur annarra,
hús vor í hendur útlendinga.

Harmljóðin

³ Vér erum orðnir munaðarleysingar, föðurlausir,
mæður vorar orðnar sem ekkjur.

⁴ Vatnið sem vér drekkum, verðum vér að kaupa,
viðinn fáum vér aðeins gegn borgun.

⁵ Ofsækjendur vorir sitja á hálsi vorum,
þótt vér séum þreyttir, fáum vér enga hvíld.

⁶ Til Egyptalands réttum vér út höndina,
til Assýríu, til þess að seðjast af mat.

⁷ Feður vorir syndguðu, þeir eru eigi framar til,
og vér berum misgjörð þeirra.

⁸ Þrælar drottna yfir oss,
enginn hrífur oss úr höndum þeirra.

⁹ Með lífsháska sækjum vér matbjörg vora
í eyðimörkinni, þar sem sverðið vofir yfir oss.

¹⁰ Hörund vort er orðið svart eins og ofn
af hungurbruna.

¹¹ Konur hafa þeir svívirt í Síon,
meyjar í Júda–borgum.

¹² Höfðingja hengdu þeir,
öldungnum sýndu þeir enga virðingu.

¹³ Æskumennirnir urðu að þræla við kvörnina,
og sveinarnir duttu undir viðarbyrðunum.

¹⁴ Öldungarnir eru horfnir úr borgarhliðunum,
æskumennirnir frá strengleikum.

¹⁵ Fögnuður hjarta vors er þrotinn,
gleðidans vor snúinn í sorg.

¹⁶ Kórónan er fallin af höfði voru,
vei oss, því að vér höfum syndgað.

¹⁷ Af því er hjarta vort sjúkt orðið,
vegna þess eru augu vor döpur,

¹⁸ vegna Síonarfjalls, sem er í eyði
og refir nú hlaupa um.

Harmljóðin

¹⁹ Þú, Drottinn, ríkir að eilífu,
þitt háseti stendur frá kyni til kyns.

²⁰ Hví vilt þú gleyma oss eilíflega,
yfirgefa oss um langan aldur?

²¹ Snú þú oss til þín, Drottinn, þá snúum vér við,
lát þú daga vora aftur verða eins og forðum!

²² Eða hefir þú hafnað oss fyrir fullt og allt,
reiðst oss úr öllum máta?

ESEKÍEL

Kerúbarnir fjórir og hásaetið

1

¹Á þrítugasta árinu, í fjórða mánuðinum, hinn fimmta dag mánaðarins, þá er ég var á meðal hinna herleiddu við Kebarfljótið, opnaðist himinninn og ég sá guðlegar sýnir. ²Fimmta dag mánaðarins, það var fimmta árið eftir að Jójakín konungur var burt fluttur, ³þá kom orð Drottins til Esekíels Búsísonar prests í Kaldealandi við Kebarfljótið, og hönd Drottins kom þar yfir hann. ⁴Ég sá, og sjá: Stormvindur kom úr norðri og ský mikið og eldur, sem hnyklaðist saman, og stóð af því bjarmi umhverfis, og út úr honum sást eitthvað, sem glóði eins og lýsigull. ⁵Út úr honum sáust myndir af fjórum verum. Og þetta var útlit þeirra: Mannsmynd var á þeim. ⁶Hver þeirra hafði fjórar ásjónur og hver þeirra hafði fjóra vængi. ⁷Fætur þeirra voru keipréttir og iljarnar sterklegar eins og kálfsiljar, og þeir blikuðu eins og skyggður eir. ⁸Og undir vængjum þeirra á hliðunum fjórum voru mannshendur. ⁹Vængir þeirra lágu hver upp að öðrum, og ásjónur þeirra fjögurra sneru sér ekki við, er þær gengu, heldur gekk hver beint af augum fram.

¹⁰Ásjónur þeirra litu svo út: Mannsandlit að framan, ljónsandlit hægra megin á þeim fjórum, nautsandlit vinstra megin á þeim fjórum og arnarandlit á þeim fjórum aftanvert.

¹¹Og vængir þeirra voru þandir upp á við. Hver þeirra hafði tvo vængi, sem voru tengdir saman, og tvo vængi, sem huldu líkami þeirra. ¹²Og þær gengu hver fyrir sig beint af augum fram, þær gengu þangað, sem andinn vildi fara, þær snerust eigi við í göngunni.

¹³Milli veranna var að sjá sem eldsglæður brynnu. Það var eins og blys færu aftur og fram milli veranna, og bjarma lagði af eldinum og út frá eldinum gengu leiftur. ¹⁴Og verurnar hlupu fram og aftur eins og glampi af leiftri.

¹⁵Enn fremur sá ég, og sjá: Eitt hjól stóð á jörðinni hjá hverri af verunum fjórum. ¹⁶Og hjólin voru á að líta eins og þegar blikar á krýsolít, og öll fjögur voru þau samlík og þannig gjörð, sem eitt hjólið væri innan í öðru hjóli. ¹⁷Þau gengu til allra fjögurra hliða, þau snerust eigi, er þau gengu. ¹⁸Og hjólbaugar þeirra – þeir voru háir og ógurlegir – hjólbaugar þeirra voru alsettir augum allt umhverfis á þeim fjórum. ¹⁹Og þegar verurnar gengu, þá gengu og hjólin við hliðina á þeim, og þegar verurnar hófu sig frá jörðu, þá hófu og hjólin sig. ²⁰Þangað sem andinn vildi fara, þangað gengu þær, og hjólin hófust upp samtímis þeim, því að andi veranna var í hjólunum. ²¹Þegar þær gengu, gengu þau einnig, þegar þær stóðu kyrrar, stóðu þau og kyrr, og þegar þær hófust frá jörðu, hófust og hjólin samtímis þeim, því að andi verunnar var í hjólunum.

²²Uppi yfir höfðum veranna var því líkast sem hvelfing væri, blikandi sem kristall. Þandist hún út uppi yfir höfðum þeirra. ²³Og undir hvelfingunni voru vængir þeirra út þandir hver á móti öðrum, og hver þeirra hafði tvo vængi, sem huldu líkami þeirra. ²⁴Ég heyrði vængjabyt þeirra, eins og nið mikilla vatna, sem þrumu hins Almáttka, er þær gengu, gnýrinn og hávaðinn var sem gnýr í herbúðum. Þegar þær stóðu kyrrar, létu þær

vængina síga. ²⁵En þytur var uppi yfir hvelfingunni, sem var yfir höfðum þeirra, þegar þær stóðu kyrrar, létu þær vængina síga.

²⁶En uppi yfir hvelfingunni, sem var yfir höfðum þeirra, var að sjá sem safirsteinn væri, í lögun sem hásæti, og þar uppi á hásætinu, sem svo sýndist, var mynd nokkur í mannslíki. ²⁷Sú mynd þótti mér því líkust sem glóandi lýsigull væri þar neðan frá, sem mér þótti mittið vera og upp eftir, en ofan frá því, sem mér þótti mittið vera, og niður eftir þótti mér hún álits sem eldur, og umhverfis hana var bjarmi. ²⁸Bjarminn umhverfis var tilsýndar líkur boga þeim, sem í skýjum stendur, þegar rignir.

Þannig var ímynd dýrðar Drottins á að líta. Og er ég sá hana, féll ég fram á ásjónu mína, og ég heyrði rödd einhvers, sem talaði.

Köllun Esekíels

2

¹Hann sagði við mig: „Þú mannsson, statt á fætur, að ég megi tala við þig.“ ²Þá kom andi í mig, er hann talaði þannig til mín, sem reisti mig á fætur, og ég heyrði til þess, er við mig talaði. ³Og hann sagði við mig: „Þú mannsson, ég ætla að senda þig til Ísraelsmanna, til hinna fráhorfnu, þeirra er mér hafa gjörst fráhverfir. Þeir og feður þeirra hafa rofið trúna við mig allt fram á þennan dag. ⁴Ég sendi þig til þeirra, sem eru þrjóskir á svip og harðir í hjarta, og þú skalt segja við þá: „Svo segir Drottinn Guð!“ ⁵Og hvort sem þeir hlýða á það eða gefa því engan gaum – því að þeir eru þverúðug kynslóð – þá skulu þeir vita, að spámaður er á meðal þeirra.

⁶En þú, mannsson, skalt ekki hræðast þá og ekki óttast orð þeirra, þótt netlur og þynnar séu hjá þér og þótt þú búir meðal sporðreka. Orð þeirra skalt þú ekki óttast og ekki skelfast fyrir augliti þeirra, því að þeir eru þverúðug kynslóð. ⁷Heldur skalt þú tala orð mín til þeirra, hvort sem þeir hlýða á þau eða gefa þeim engan gaum, því að þeir eru þverúðin einber.

⁸En þú, mannsson, heyr þú það, er ég tala til þín! Ver þú eigi einber þverúð, eins og hin þverúðuga kynslóð. Lúk upp munni þínum og et það, er ég fæ þér.“

⁹Ég sá þá, að hönd var út rétt móti mér. Í henni var bókrolla.^a ¹⁰Og hann rakti hana sundur fyrir mér, og var hún rituð bæði utan og innan, og voru á hana rituð harmljóð, andvörp og kveinstafir.

3

¹Og hann sagði við mig: „Mannsson, et bókröllu þessa, far síðan og tala til Ísraelsmanna!“ ²Þá upplauk ég munni mínum, en hann fékk mér bókrölluna að eta ³og sagði við mig: „Þú mannsson, þú skalt renna henni niður í magann og fylla kvið þinn með bókröllu þeirri, er ég fæ þér.“ Og ég át hana og var hún í munni mér sæt sem hunang.

⁴Þá sagði hann við mig: „Þú mannsson, far nú til Ísraelsmanna og tala mínum orðum til þeirra. ⁵Því að þú ert ekki sendur til fólks, er mæli á torskilda tungu, ⁶eigi til margra þjóða, er þú skilur eigi, heldur hefi ég sent þig til Ísraelsmanna. Þeir geta skilið þig. ⁷En

^a Bók skrifuð á renning og honum vafið upp sem stranga.

Ísraelsmenn munu eigi vilja hlýða á þig, því að þeir vilja eigi hlýða á mig, því að allir Ísraelsmenn hafa hörð enni og þverúðarfull hjörtu.

⁸Sjá, ég gjöri andlit þitt hart, eins og andlit þeirra, og enni þitt hart, eins og enni þeirra, ⁹ég gjöri enni þitt sem demant, harðara en klett. Þú skalt eigi óttast þá, né skelfast fyrir augliti þeirra, því að þeir eru þverúðug kynslóð.“

¹⁰Og hann sagði við mig: „Þú mannsson, hugfest þér öll orð mín, þau er ég til þín tala, og lát þau þér í eyrum loða. ¹¹Far síðan til hinna herleiddu, til samlanda þinna, og tala til þeirra og seg við þá: „Svo segir Drottinn Guð!“ hvort sem þeir svo hlýða á það eða gefa því engan gaum.“

¹²Þá hóf andinn mig upp, en að baki mér heyrði ég dunur af miklum landskjálfta, er dýrð Drottins hófst upp af stað sínum, ¹³svo og þyt af vængjum veranna, er snertu hver aðra, og hark frá hjólunum samtímis og dunur af miklum landskjálfta. ¹⁴Og andinn hóf mig upp og hreif mig burt, og ég hélt af stað hryggur og í mikilli geðshræring, og hönd Drottins lá þungt á mér. ¹⁵Og ég kom til hinna herleiddu í Tel Abíb við Kebarfljótið, þar er þeir bjuggu, og ég sat þar sjö daga utan við mig meðal þeirra.

Varðmaður yfir Ísrael

¹⁶Að liðnum sjö dögum kom orð Drottins til mín, svohljóðandi: ¹⁷„Mannsson, ég hefi skipað þig varðmann yfir Ísrael. Þegar þú heyrir orð af mínum munni, skalt þú vara þá við í mínu nafni.

¹⁸Ef ég segi við hinn óguðlega: „Þú skalt deyja!“ og þú varar hann ekki við og segir ekkert til þess að vara hinn óguðlega við óguðlegri breytni hans, til þess að bjarga lífi hans, þá mun hinn óguðlegi að vísu deyja fyrir misgjörð sína, en blóðs hans mun ég krefja af þinni hendi. ¹⁹En varir þú hinn óguðlega við og snúi hann sér þó ekki frá guðleysi sínu og óguðlegri breytni sinni, þá mun hann deyja fyrir misgjörð sína, en þá hefir þú frelsað sál þína.

²⁰Ef hins vegar ráðvandur maður snýr sér frá ráðvendni sinni og fremur ranglæti, og ég legg fótakefli fyrir hann, svo að hann deyr, hafir þú þá eigi varað hann við, þá mun hann deyja fyrir synd sína, og ráðvendni sú, er hann hafði sýnt, eigi til álita koma, en blóðs hans mun ég krefja af þinni hendi. ²¹En varir þú hinn ráðvanda við syndinni, og hann, hinn ráðvandi, syndgar þá ekki, þá mun hann lífi halda, af því að hann var varaður við, og hefir þú þá frelsað sál þína.“

Þögn spámannsins

²²Hönd Drottins kom þar yfir mig, og hann sagði við mig: „Statt upp, gakk ofan í dalinn, þar vil ég tala við þig.“ ²³Þá stóð ég upp og gekk niður í dalinn, og sjá, þar stóð dýrð Drottins, sú hin sama, er ég hafði séð við Kebarfljótið. Þá féll ég fram á ásjónu mína.

²⁴Og í mig kom andi, sem reisti mig á fætur, og hann talaði til mín og sagði við mig: „Far og loka þig inni í húsi þínu. ²⁵Og sjá, þú mannsson, menn munu leggja bönd á þig og fjötra þig með þeim, til þess að þú getir eigi gengið út og inn meðal þeirra. ²⁶Og tungu þína mun ég láta loða við góm þér, svo að þú verðir orðlaus og náir ekki að hirta þá með aðfinningum, því að þeir eru þverúðug kynslóð. ²⁷En þegar ég tala við þig, mun ég ljúka

upp munni þínum, og þú skalt segja við þá: „Svo segir Drottinn Guð!“ Hver sem heyra vill, hann heyri, og hver sem ekki vill gefa því gaum, hann leiði það hjá sér, því að þeir eru þverúðug kynslóð.“

Tákn um hersetu Jerúsalem

4

¹Þú mannsson, tak þér tigulstein, legg hann fyrir framan þig og drag þar upp borg, sem sé Jerúsalem. ²Og reis þú hervirki gegn henni og hlað víggarð gegn henni. Hleyp upp jarðhrygg gegn henni, skipa hersetuliði um hana og set víghrúta umhverfis hana. ³Og tak þér járnplötu og set hana sem járnvegg milli þín og borgarinnar. Snú því næst andliti þínu gegn henni, svo að hún komist undir hersetu og þú sitjir um hana. Þetta skal vera Ísraelsmönnum tákn.

⁴En legg þú þig á vinstri hliðina og tak á þig misgjörð Ísraels húss. Alla þá daga, er þú liggur á henni, skalt þú bera misgjörð þeirra. ⁵Og tel ég þér misgjörðarar þeirra til jafnmargra daga, – þrjúhundruð og níutíu daga –, og þannig skalt þú bera misgjörð Ísraels húss. ⁶Og þegar þú hefir fullnað þessa daga, þá skalt þú leggjast á hægri hliðina hið annað sinn og bera misgjörð Júda húss, fjörutíu daga. Tel ég þér dag fyrir ár hvert. ⁷Og þú skalt snúa andliti þínu og nöktum armlegg þínum gegn umsátri Jerúsalem, og þú skalt spá í gegn henni. ⁸Og sjá, ég legg bönd á þig, svo að þú skalt ekki ná að snúa þér af einni hlið á aðra, uns þú hefir af lokið umsátursdögum þínum.

⁹En tak þér hveiti, bygg, baunir, linsubaunir, hirsir og speldi. Lát það allt í eitt ker og gjör þér brauð af. Skalt þú hafa það til matar allan þann tíma, er þú liggur á hliðinni. ¹⁰Og vega skal þér mat þinn, þann er þú neytir, tuttugu sikla á dag. Skalt þú neyta hans á ákveðnum tíma einu sinni á dag. ¹¹Mæla skal þér og vatn að drekka, sjöttung hinar í hvert sinn. Skalt þú drekka það á ákveðnum tíma einu sinni á dag. ¹²Skalt þú eta það sem byggkökur, og þær skaltu baka við mannaprekk fyrir augum þeirra. ¹³Og Drottinn sagði: „Svo munu Ísraelsmenn eta brauð sitt óhreint hjá þjóðum þeim, er ég rek þá til.“ ¹⁴Þá sagði ég: „Æ, Drottinn Guð! Sjá, ég hefi aldrei saurgað mig, og allt í frá barnæsku minni og fram á þennan dag hefi ég aldrei etið það, er sjálfdautt væri eða dýrrifið, og óhreint kjöt hefi ég aldrei lagt mér til munns.“ ¹⁵Þá sagði hann við mig: „Sjá þú, ég leyfi þér að hafa nautatað í stað mannaprekks. Við það skalt þú gjöra brauð þitt.“ ¹⁶Og hann sagði við mig: „Þú mannsson, sjá, ég brýt sundur staf brauðsins í Jerúsalem, og þeir skulu eta brauðið eftir skammti og með angist, og vatnið skulu þeir drekka eftir mæli og með skelfingu, ¹⁷til þess að þá skorti brauð og vatn og þeir skelfist hver með öðrum og veslist upp vegna misgjörðar sinnar.“

Tákn um hungur og drepsótt

5

¹Þú, mannsson, tak þér hvasst sverð. Skalt þú hafa það fyrir rakhníf og lát það ganga um höfuð þitt og vanga. Tak síðan vog og skipt hárinu í sundur. ²Einn þriðjunginn skalt þú í eldi brenna í miðri borginni, þá er umsátursdagarnir eru liðnir, annan þriðjunginn skalt þú taka og slá með sverði hringinn í kringum hann, og síðasta þriðjungnum skalt þú dreifa út í vindinn, og ég mun vera á hælum þeim með brugðnu sverði. ³Því næst skalt þú taka

fáein hár og binda þau í skikkjulaf þitt. ⁴Og af þeim skalt þú enn taka nokkur og kasta þeim á eld og brenna þau á eldi. Þaðan mun eldur koma yfir allt Ísraels hús.

Og seg við allt Ísraels hús: ⁵„Svo segir Drottinn Guð: Þetta er Jerúsalem, sem ég hefi sett mitt á meðal þjóðanna og lönd umhverfis hana. ⁶En hún hefir sett sig upp á móti lögum mínum með meira guðleysi en heiðnu þjóðirnar og móti boðorðum mínum meir en löndin, sem umhverfis hana eru, því að þeir hafa hafnað lögum mínum og eigi breytt eftir boðorðum mínum. ⁷Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Af því að þér hafið verið þrjóskari en heiðnu þjóðirnar, sem umhverfis yður búa, eigi breytt eftir boðorðum mínum, né haldið lög mín, og jafnvel ekki farið eftir lögum heiðnu þjóðanna, sem umhverfis yður eru, ⁸fyrir því segir Drottinn Guð svo: Sjá, nú vil ég rísa gegn þér og framkvæma dóma í þér miðri í auglýsingu þjóðanna. ⁹Og ég vil gjöra þér það, sem ég aldrei hefi áður gjört og mun ekki hér eftir gjöra, vegna svívirðinga þinna. ¹⁰Þess vegna skulu í þér feður eta börn sín og börnin feður sína, og ég vil framkvæma dóma á þér og dreifa leifum þínum í allar áttir. ¹¹Fyrir því, svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð: Af því að þú hefir saurgað helgidóm minn með öllum viðurstyggðum þínum og öllum svívirðingum þínum, þá vil ég einnig útskúfa þér, ekki líta þig vægðarauga og ekki sýna neina meðaumkun. ¹²Einn þriðjungurinn af þér skal deyja af drepsótt og verða hungurmorða í þér miðri, annar þriðjungurinn skal fyrir sverði falla umhverfis þig, og síðasta þriðjungnum skal ég tvístra í allar áttir, og ég mun vera á hælum þeim með brugðnu sverði. ¹³Og ég skal úthella allri reiði minni og láta heift mína hvíla yfir þeim, og ég skal hefna mín. Þeir skulu þá sanna, að ég, Drottinn, hefi talað þetta í afbrýði minni, þá er ég næ að úthella heift minni yfir þá. ¹⁴Og ég skal gjöra þig að auðn og að háðung meðal þjóðanna, sem umhverfis þig búa, já, í augum allra, sem fram hjá ganga. ¹⁵Og þú skalt verða að háðung og spotti, til viðvörunar og skelfingar þjóðunum, sem umhverfis þig búa, þá er ég í reiði og heift læt dóma yfir þig ganga og með áköfum refsingum. Ég, Drottinn, hefi talað það. ¹⁶Þegar ég hleypi á þá hungursins skæðu og eyðileggjandi örvum, þær er ég mun senda yður til að tortíma yður, og ég magna hungrið meðal yðar, þá mun ég sundurbrjóta staf brauðsins fyrir yður ¹⁷og senda í móti yður hungur og óargadýr til þess að gjöra yður barnlausa, og drepsótt og blóðsúthelling skal geisa hjá þér, og ég skal hafa sverðið á lofti yfir þér. Ég, Drottinn, hefi talað það.“

Gegn blótstöðum á fjöllum í Júda

6

¹Orð Drottins kom til mín svohljóðandi: ²„Þú mannsón, snú þú augliti þínu gegn Ísraels fjöllum og spá í móti þeim ³og seg: Þér Ísraels fjöll, heyrið orð Drottins Guðs! Svo talar Drottinn Guð til fjallanna og hæðanna, til hvalmanna og dalanna:

Sjá, ég læt sverðið koma yfir yður og eyði fórnarhæðum yðar. ⁴Ölturu yðar skulu í eyði lögð verða og sólsúlur yðar brotnar, og vegnum mönnum yðar mun ég kasta niður fyrir framan skurðgoð yðar, ⁵og ég mun varpa hræjum Ísraelsmanna fyrir skurðgoð þeirra og dreifa beinum yðar umhverfis ölturu yðar. ⁶Svo langt sem byggð yðar nær, skulu borgirnar í eyði liggja og fórnarhæðirnar standa gjöreyddar, til þess að ölturu yðar séu niður brotin og í rústum, skurðgoð yðar sundurbrotin og að engu gjörð, sólsúlur yðar mólvaðar og handaverk yðar afmáð. ⁷Og menn skulu vegnir í val falla yðar á meðal, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn.

⁸En ég læt nokkra yðar komast undan sverðinu til annarra þjóða, og þegar yður hefur verið dreift um löndin, ⁹munu þeir, sem undan komust, minnast mín meðal þjóðanna, þangað sem þeir voru herleiddir, þegar ég hefi beygt þeirra blótfiknu hjörtu, sem gjörðust mér fráhverf, og þeirra blótfúsu augu, sem mæna eftir skurðgoðunum, og þá mun þeim bjóða við sjálfum sér vegna illverka þeirra, er þeir hafa framið með öllum svívirðingum sínum. ¹⁰Og þá munu þeir við kannast, að ég, Drottinn, hefi ekki talað þar um neinum hégómaorðum, að láta þá rata í þessa ógæfu.“

¹¹Svo segir Drottinn Guð:

„Slá þú saman höndum þínum, stappa niður fæti þínum og kalla ‚vei‘ yfir öllum svívirðingum Ísraels húss, því að þeir munu falla fyrir sverði, hungri og drepsótt. ¹²Sá sem fjær er, skal af drepsótt deyja, og sá sem nær er, fyrir sverði falla, og sá sem eftir er og bjargast hefir, skal deyja af hungri, og ég vil úthella allri heift minni yfir þá. ¹³Og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar valkestirnir liggja mitt á meðal skurðgoðanna, kringum ölturu þeirra á hverri hárrí hæð, á öllum fjallhnjúkum, undir hverju grænu tré og undir hverri laufgaðri eik, þar er þeir færðu öllum skurðgoðum sínum þægilegan ilm. ¹⁴Og ég vil rétta út hönd mína í móti þeim og gjöra landið að auðn og öræfum frá eyðimörkinni allt norður að Ribla, alls staðar þar sem þeir búa, og þeir skulu viðurkenna, að ég er Drottinn.“

Endirinn kemur

7

¹Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²„En þú, mannsson, seg: Svo talar Drottinn Guð til Ísraelslands:

Endir kemur, endirinn kemur yfir fjórar álfur landsins. ³Nú kemur endirinn yfir þig, og ég sendi reiði mína móti þér og dæmi þig eftir hegðun þinni og læt allar svívirðingar þínar niður á þér koma. ⁴Og ég skal ekki líta þig vægðarauga og enga meðaumkun sýna, heldur láta hegðun þína koma niður á þér, og svívirðingar þínar skulu vera mitt á meðal þín, og þannig skuluð þér viðurkenna, að ég er Drottinn.

⁵Svo segir Drottinn Guð:

Ógæfa, já ógæfa kemur! ⁶Endir kemur, endirinn kemur, hann er að vakna gegn þér, sjá, hann kemur! ⁷Örlögin koma yfir þig, íbúi landsins, tíminn kemur, dagurinn er nálægur, dagur skelfingar, en ekki fagnaðarláta á fjöllumunum.

⁸Nú úthelli ég bráðum heift minni yfir þig og læt alla reiði mína yfir þig dynja, ég dæmi þig eftir hegðun þinni og læt allar svívirðingar þínar niður á þér koma. ⁹Og ég skal ekki líta þig vægðarauga og enga meðaumkun sýna, heldur láta hegðun þína koma niður á þér, og svívirðingar þínar skulu vera mitt á meðal þín, og þannig skuluð þér viðurkenna, að ég, Drottinn, er sá sem tyftar.

¹⁰Sjá, þarna er dagurinn, sjá, hann kemur. Kórónan sprettur fram, sprotinn blómgast, drambsemin þróast.

¹¹Ofbeldið ris upp sem vöndur á ranglætið. Ekkert verður eftir af þeim, ekkert af skrauti þeirra og ekkert af auðæfum þeirra, dýrð þeirra er öll úti.

¹²Tíminn kemur, dagurinn nálgast. Kaupandinn fagni ekki og seljandinn syrgi ekki, því að reiði mín er upptendruð gegn öllu skrauti landsins. ¹³Því að seljandinn mun ekki aftur að seldu komast og kaupandinn mun ekki halda hinu keypta.^a

¹⁴Menn blása í hornið og búa allt út, en enginn fer í orustuna, því að reiði mín er upptendruð gegn öllum auðæfum hennar.

¹⁵Sverðið úti, og hungrið og drepsóttin inni. Sá sem er á akri skal fyrir sverði falla og þeim, sem innan borgar er, skal hungur og drepsótt eyða. ¹⁶Komist nokkrir af þeim undan, munu þeir vera á fjöllum, eins og daladúfurnar, sem allar kurra, – hver og einn vegna misgjörðar sinnar.

¹⁷Allar hendur munu verða lé magna og öll kné leysast sundur og verða að vatni. ¹⁸Og þeir munu gyrðast hærusekk, og skelfing mun hylja þá. Skömm mun sitja á hverju andliti, og hvert höfuð vera sköllótt.

¹⁹Silfri sínu munu þeir varpa út á strætin, og gull þeirra mun vera þeim sem saur. Silfur þeirra og gull fær eigi frelsað þá á reiðidegi Drottins. Þeir munu eigi seðja með því hungur sitt né fylla með því kvið sinn, því að það varð þeim fótakefli til hrösunar.

²⁰Sínu dýrlega skrauti varði þjóðin til dramblætis, og þeir gjörðu af því svívirðilegar líkneskjur, viðurstygðir sínar. Fyrir því gjöri ég það í augum þeirra sem saur. ²¹Og ég skal selja það útlendingum í hendur að herfangi og hinum óguðlegustu mönnum á jörðunni að ránsfeng, og þeir skulu vanhelga það. ²²Og ég skal snúa augliti mínu frá þeim, og þá munu menn vanhelga kjörgrip minn,^b og ræningjar skulu brjótast inn í hann og vanhelga hann.

²³Bú þú til fjötur,^c því að landið er fullt af blóðskuld og borgin er full af ofbeldisverkum. ²⁴Og ég mun stefna hingað hinum verstu heiðingjum. Þeir skulu kasta eign sinni á hús þeirra, og ég mun gjöra enda á hinu ofmetnaðarfulla valdi þeirra, og helgidómar þeirra skulu verða vanhelgaðir.

²⁵Angist kemur, og þeir munu hjálpar leita, en enga fá. ²⁶Eitt óhappið fylgir öðru, og hver ótíðindin koma á fætur öðrum. Þá munu þeir beiðast vitrunar af spámanni, og þá mun leiðbeiningin vera horfin frá prestunum og ráðin frá öldungunum. ²⁷Konungurinn mun syrgja og landshöfðinginn klæðast skelfingu og hendur landslýðsins verða magnþrota af hræðslu.

Eftir breytni þeirra mun ég með þá fara og dæma þá eftir verðleikum þeirra, og þeir skulu viðurkenna, að ég er Drottinn.“

^a Textinn spilltur og óskiljanlegur hér.

^b Þ.e helgidóminn í Jerúsalem.

^c Textinn spilltur og óskiljanlegur hér.

Sýnin í musterinu

Andinn flytur spámanninn til Jerúsalem

8

¹Það var á sjötta ári, fimmta dag hins sjötta mánaðar, þá er ég sat í húsi mínu, og öldungar Júda sátu frammi fyrir mér, að hönd Drottins Guðs kom þar yfir mig.

²Og ég sá, og sjá, þar var mynd, ásýndum sem maður. Þar í frá, sem mér þóttu lendar hans vera, og niður eftir, var eins og eldur, en frá lendum hans og upp eftir var að sjá sem bjarma, eins og ljómaði af lýsigulli.

³Og hann rétti út líkast sem hönd væri og tók í höfuðhár mitt, og andinn hóf mig upp milli himins og jarðar og flutti mig til Jerúsalem í guðlegri sýn, að dyrum innra hliðsins, er snýr mót norðri, þar er líkansúlan stóð, sú er vakti afbrýði Drottins.

⁴Og sjá, þar var dýrð Ísraels Guðs, alveg eins og í sýn þeirri, er ég hafði séð í dalnum.

⁵Hann sagði við mig: „Mannsson, hef upp augu þín og lít í norðurátt!“ Og ég hóf upp augu mín og leit í norðurátt. Stóð þá þessi líkansúla, sem afbrýði vakti, norðan megin við altarisliðið, rétt þar sem inn er gengið. ⁶Og hann sagði við mig: „Mannsson, sér þú, hvað þeir eru að gjöra? Miklar svívirðingar eru það, sem Ísraelsmenn hafa hér í frammi, svo að ég verð að vera fjarri helgidómi mínum, en þú munt enn sjá miklar svívirðingar.“

⁷Hann leiddi mig að dyrum forgarðsins. Og er ég leit á, var þar gat eitt á veggnum. ⁸Og hann sagði við mig: „Mannsson, brjót þú gat í gegnum vegginn.“ Og er ég braut gat í gegnum vegginn, þá voru þar dyr. ⁹Og hann sagði við mig: „Gakk inn og sjá hinar vondu svívirðingar, sem þeir hafa hér í frammi.“ ¹⁰Ég gekk inn og litaðist um. Voru þar ristar allt umhverfis á vegginn alls konar myndir viðbjóðslegra orma og skepna og öll skurðgoð Ísraelsmanna. ¹¹Og þar voru sjötíu menn af öldungum Ísraels húss og Jaasanja Safansson mitt á meðal þeirra svo sem forstjóri þeirra, og hélt hver þeirra á reykelsiskeri í hendi sér og sté þar upp af ilmandi reykelsismökkur. ¹²Og hann sagði við mig: „Hefir þú séð, mannsson, hvað öldungar Ísraels húss hafast að í myrkrinu, hver í sínum myndaherbergjum? Því að þeir hugsa: „Drottinn sér oss ekki, Drottinn hefir yfirgefið landið.““ ¹³Því næst sagði hann við mig: „Þú munt enn sjá miklar svívirðingar, er þeir hafa í frammi.“

¹⁴Hann leiddi mig að dyrunum á norðurhliði mustervis Drottins. Þar sátu konurnar, þær er grétu Tammús.^a

¹⁵Og hann sagði við mig: „Sér þú það, mannsson? Þú munt enn sjá svívirðingar, sem meiri eru en þessar.“

¹⁶Hann leiddi mig inn í innra forgarð húss Drottins, og voru þá þar fyrir dyrum mustervis Drottins, milli forsalsins og altarisins, um tuttugu og fimm menn. Sneru þeir bökum við musteri Drottins, en ásjónum sínum í austur, og tilbáðu sólina í austri. ¹⁷Og hann sagði við mig: „Sér þú það, mannsson? Nægir Júdamönnum það eigi að hafa í frammi þær

^a Tammús var frjósemisguð, er grátin var, þegar hann hvarf til undirheima.

svívirðingar, sem þeir hér fremja, þó að þeir ekki þar á ofan fylli landið með glæp og reiti mig hvað eftir annað til reiði? Sjá, hversu þeir halda vöndlinum upp að nösum sér. ¹⁸Fyrir því vil ég og fara mínu fram í reiði: Ég vil ekki líta þá vægðarauga og enga meðaumkun sýna. Og þótt þeir þá kalli hárri röddu í eyru mín, þá mun ég ekki heyra þá.“

Eyðingin

9

¹Þessu næst kallaði hann hárri röddu í eyru mín: „Refsingar borgarinnar nálgast!“ ²Þá komu sex menn frá efra hliðinu, sem snýr í norður, og hafði hver þeirra eyðingarverkfæri í hendi sér, og meðal þeirra var einn maður, sem var líni klæddur og hafði skriffæri við síðu sér. Þeir komu og námu staðar hjá eiraltarinu.

³Dýrð Ísraels Guðs hafði hafið sig frá kerúbunum, þar sem hún hafði verið, yfir að þröskuldi hússins. Og hann kallaði á línklædda manninn, sem hafði skriffærin við síðu sér. ⁴Og Drottinn sagði við hann: „Gakk þú mitt í gegnum borgina, mitt í gegnum Jerúsalem, og set merki á enni þeirra manna, sem andvarpa og kveina yfir öllum þeim svívirðingum, sem framdar eru inni í henni.“ ⁵En til hinna mælti hann að mér áheyrandi: „Farið á eftir honum um borgina og höggvið niður, lítið engan vægðarauga og sýnið enga meðaumkun. ⁶Öldunga og æskumenn, meyjar og börn og konur skuluð þér brytja niður, en engan mann skuluð þér snerta, sem merkið er á. Og takið fyrst til hjá helgidómi mínum!“ Og þeir tóku fyrst til á öldungum þeim, sem voru fyrir framan musterið. ⁷Og hann sagði við þá: „Horfið ekki í að saurga musterið og fyllið strætin vegnum mönnum. Gangið nú út!“ Þeir gengu þá út og hjuggu niður mannfólkið í borginni.

⁸Meðan þeir brytjuðu niður, féll ég fram á ásjónu mína, kallaði og sagði: „Æ, Drottinn Guð, ætlar þú að gjöreyða öllum eftirleifum Ísraels, þar sem þú eys út reiði þinni yfir Jerúsalem?“ ⁹Þá sagði hann við mig: „Misgjörð Ísraelsmanna og Júdamanna er afskaplega mikil, og landið er fullt af blóðugu ranglæti og borgin er full af ofbeldisverkum, því að þeir segja: ‚Drottinn hefir yfirgefið landið‘ og ‚Drottinn sér það ekki.‘ ¹⁰Fyrir því skal ég heldur ekki líta þá vægðarauga og enga meðaumkun sýna. Ég læt athæfi þeirra þeim sjálfum í koll koma.“ ¹¹Þá kom línklæddi maðurinn, sem hafði skriffærin við síðu sér, aftur og sagði: „Ég hefi gjört eins og þú bauðst mér.“

Ísraels Guð yfirgefur helgidóminn

10

¹Ég sá, og sjá: Á festingunni, er var yfir höfði kerúbanna, var því líkast sem safirsteinn væri. Eitthvað, sem tilsýndar var sem hásæti í laginu, sást uppi yfir þeim. ²Þá sagði hann við línklædda manninn: „Gakk inn á millum hjólanna undir kerúbunum, tak handfylli þína af glóðum milli kerúbanna og dreif þeim út yfir borgina.“ Og hann gekk þar inn að mér ásjáandi.

³En kerúbarnir stóðu hægra megin við musterið, þegar maðurinn gekk inn, og fyllti skýið innra forgarðinn. ⁴En dýrð Drottins hóf sig frá kerúbunum yfir á þröskuld musterisins. Varð musterið þá fullt af skýmekki, en forgarðurinn fylltist ljóma af dýrð Drottins. ⁵Og vængjaþytur kerúbanna heyrðist allt til hins ytra forgarðs, eins og rödd

Guðs almáttugs, þá er hann talar. ⁶Nú er hann hafði boðið línklaðda manninum og sagt: „Tak eld á millum hjólanna, á millum kerúbanna!“ – þá gekk hann til og staðnæmdist hjá einu hjólinu.

⁷Þá rétti einn kerúbinn hönd sína út milli kerúbanna að eldinum, sem var á milli kerúbanna, tók þar af og fékk í hendur línklaðda manninum. Hann tók við og gekk burt.

⁸En á kerúbunum sást eitthvað, sem líktist mannshendi, undir vængjum þeirra.

⁹Ég leit til, og voru þá fjögur hjól hjá kerúbunum, sitt hjól hjá hverjum kerúb, og hjólin voru á að líta eins og þegar blikar á krýsolítstein. ¹⁰Og að því er gerð þeirra snertir, þá voru þau öll fjögur samlík, eins og eitt hjólið væri innan í öðru hjóli. ¹¹Þegar þau gengu, gengu þau til allra fjögurra hliða. Þau snerust eigi við í göngunni, heldur gengu þau í þá átt, sem höfuðið sneri, þau snerust eigi við í göngunni. ¹²Og allur líkami þeirra og bak þeirra, hendur og vængir voru alsett augum allt umhverfis á þeim fjórum. ¹³En hjólin voru í mín eyru nefnd „hvirfilbylur,,.

¹⁴Og hver hafði fjögur andlit. Andlit eins var nautsandlit, andlit hins annars mannsandlit, hinn þriðji hafði ljónsandlit og hinn fjórði arnarandlit. ¹⁵Og kerúbarnir hófu sig upp. Það voru sömu verurnar, sem ég hafði séð við Kebarfljótið. ¹⁶Og þegar kerúbarnir gengu, þá gengu og hjólin við hliðina á þeim, og þegar kerúbarnir hófu upp vængi sína til þess að lyfta sér frá jörðinni, þá snerust hjólin ekki burt frá þeim. ¹⁷Þegar þeir stóðu kyrrir, stóðu þau og kyrr, og þegar þeir hófust upp, hófust þau og upp með þeim, því að andi verunnar var í þeim.

¹⁸Dýrð Drottins fór nú burt af þröskuldi musterisins og nam staðar uppi á kerúbunum. ¹⁹Þá hófu kerúbarnir upp vængi sína og lyftu sér frá jörðinni að mér ásjáandi, er þeir fóru burt, og hjólin samtímis þeim. Og þeir námu staðar úti fyrir austurhliði musteris Drottins, en dýrð Ísraels Guðs var uppi yfir þeim. ²⁰Það voru sömu verurnar, sem ég hafði séð undir Ísraels Guði við Kebarfljótið, og ég þekkti, að það voru kerúbar. ²¹Þeir höfðu fjögur andlit og fjóra vængi hver, og undir vængjum sér eitthvað, sem líktist mannshöndum. ²²Og hvað andlitsskapnaðinn snerti, þá voru það sömu andlitin, sem ég hafði séð við Kebarfljótið; þeir gengu hver fyrir sig beint af augum fram.

Dómsorð í orðtaki

11

¹Og andinn hóf mig upp og flutti mig að austurhliði musteris Drottins, sem horfir mót austri. Þar stóðu fyrir dyrum hliðsins tuttugu og fimm menn, og á meðal þeirra sá ég Jaasanja Assúrsson og Pelatja Benajason, foringja lýðsins.

²Þá sagði hann við mig: „Mannsson, það eru þessir menn, sem hafa illt í huga og ráða mönnum óheilt í þessari borg. ³Þeir segja: „Hafa ekki húsin nýlega verið endurreist? Borgin er potturinn, en vér erum kjötið.“ ⁴Spá þú þess vegna móti þeim, spá þú, mannsson!“

⁵Þá kom andi Drottins yfir mig og sagði við mig: „Seg þú: Svo segir Drottinn: Svo segið þér, Ísraelsmenn, og ég þekki hugrenningar yðar. ⁶Marga menn yðar hafið þér drepíð í þessari borg og þér hafið fyllt stræti hennar vegnum mönnum. ⁷Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Þeir menn, sem þér hafið lagt að velli í borginni, þeir eru kjötið og borgin er

potturinn. En þér munuð fluttir verða burt úr henni. ⁸Við sverðið eruð þér hræddir, og sverðið skal ég láta yfir yður koma, segir Drottinn Guð. ⁹Og ég skal færa yður burt úr borginni og selja yður útlendum mönnum í hendur og framkvæma dóma meðal yðar. ¹⁰Fyrir sverði skuluð þér falla, í Ísraelslandi skal ég dæma yður, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn. ¹¹Borgin skal ekki verða yður að potti og þér skuluð ekki verða kjöt í henni, í Ísraelslandi skal ég dæma yður. ¹²Þá skuluð þér viðurkenna, að ég er Drottinn. En mínum boðorðum hafið þér ekki hlýtt og mína setninga hafið þér ekki haldið, heldur hafið þér breytt eftir setningum heiðnu þjóðanna, sem umhverfis yður eru.“

¹³Meðan ég spáði þannig, féll Pelatja Benajason dauður niður. Þá féll ég fram á ásjónu mína, kallaði upp hárrí röddu og sagði: „Æ, Drottinn Guð, ætlar þú að gjöreyða öllum eftirleifum Ísraels?“

Hinum herleiddu flutt fyrirheit

¹⁴Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ¹⁵„Mannsson, um bræður þína, bræður þína, þá menn, er með þér voru herleiddir, og gjörvallan Ísraels lýð, segja Jerúsalembúar: „Þeir eru langt í burtu frá Drottni, oss er landið gefið til eignar!“

¹⁶Fyrir því skalt þú segja: Svo segir Drottinn Guð: Já, ég hefi rekið þá langt burt til heiðinna þjóða og dreift þeim út um löndin, og ég varð þeim skamma hríð að helgidómi í löndum þeim, sem þeir eru komnir til.

¹⁷Fyrir því skalt þú segja: Svo segir Drottinn Guð: Ég vil safna yður saman frá þjóðunum og stefna yður saman frá löndunum, þangað sem yður var dreift, og gefa yður Ísraelsland.

¹⁸Þangað munu þeir komast og útrýma þaðan öllum viðurstyggðum þess og öllum svívirðingum þess.

¹⁹Og ég mun gefa þeim nýtt hjarta og leggja þeim nýjan anda í brjóst. Ég mun taka steinhjartað úr líkama þeirra og gefa þeim hjarta af holdi, ²⁰til þess að þeir hlýði boðorðum mínum og varðveiti setninga mína og breyti eftir þeim. Og þá skulu þeir vera mín þjóð og ég skal vera þeirra Guð. ²¹En þessir – hjarta þeirra eltir viðurstyggðir þeirra og andstyggðir. Ég skal láta athæfi þeirra koma þeim í koll, segir Drottinn Guð.“

Andinn flytur spámanninn heim til Babýloníu

²²Nú hófu kerúbarnir vængi sína og hjólin færðust til samtímis þeim, en dýrð Ísraels Guðs var uppi yfir þeim. ²³Og dýrð Drottins hóf sig upp frá borginni og staðnæmdist á fjallinu, sem er fyrir austan borgina. ²⁴Og andinn hóf mig upp og flutti mig í sýninni, fyrir Guðs anda, til hinna herleidda í Kaldealandi. Og sýnin, sem ég hafði séð, leið upp frá mér. ²⁵Því næst flutti ég hinum herleidda öll orð Drottins, þau er hann hafði birt mér.

Gegn Jerúsalem

Látbragðstákn um herleiðingu

12

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, þú býr á meðal þverúðugs lýðs, meðal manna, sem hafa augu til að sjá með, en sjá þó ekki, eyru til að heyra með, en heyra þó ekki, því að þverúðugur lýður eru þeir. ³En þú, mannsson, haf til ferðatæki þín og legg af stað um hádag í augsyn þeirra, og þú skalt fara burt þaðan, sem þú nú býr, á annan stað, að þeim ásjáandi, ef vera mætti að augu þeirra lykjast upp, því að þeir eru þverúðugur lýður.

⁴Þú skalt færa út föng þín svo sem önnur ferðatæki um hádag í augsyn þeirra, en sjálfur skalt þú út fara að kveldi að þeim ásjáandi, eins og þegar útleigðarmenn fara burt. ⁵Brjót þú gat á vegginn í augsyn þeirra og gakk þar út um. ⁶Þú skalt bera föng þín á öxlinni í augsyn þeirra, þú skalt fara út í myrkri og hylja ásjónu þína og ekki sjá landið. Því að ég gjöri þig að tákni fyrir Ísraels lýð.“

⁷Ég gjörði sem mér var boðið: Ég færði föng mín út svo sem önnur ferðatæki um hádag, og að kveldi braut ég með hendinni gat á vegginn. Ég fór út í myrkri og bar þau á öxlinni í augsyn þeirra.

⁸En morguninn eftir kom orð Drottins til mín, svohljóðandi: ⁹„Þú mannsson, hafa þeir ekki sagt við þig, Ísraelsmenn, hinn þverúðugi lýður: ‚Hvað ertu að gjöra?‘ ¹⁰Seg við þá: Svo segir Drottinn Guð: Þetta guðmæli á við höfðingjann í Jerúsalem og alla Ísraelsmenn, þá sem eru meðal yðar. ¹¹Seg: Ég er yður tákni. Eins og ég hef gjört, svo mun með þá farið verða: Þeir munu fara í útleigð, herleiddir verða. ¹²Og höfðinginn, sem meðal þeirra er, mun taka föng sín á öxl sér og fara út í myrkri. Hann mun brjóta gat á vegginn til þess að fara þar út um, hann mun hylja ásjónu sína, til þess að hann sjái ekki landið. ¹³Og ég mun kasta yfir hann neti mínu, og hann mun veiddur verða í veiðarfæri mín, og ég mun flytja hann til Babýlon, til Kaldealands. Það land skal hann ekki sjá, og þó mun hann þar deyja. ¹⁴Og öllu því, sem umhverfis hann er, fulltingjurum hans og gjörvöllum herflokkum hans, mun ég tvístra í allar áttir og vera á hælum þeim með brugðið sverð. ¹⁵Og þá skulu þeir kannast við, að ég er Drottinn, er ég dreifi þeim meðal heiðnu þjóðanna og tvístra þeim út um löndin. ¹⁶Og ég læt aðeins fáeina menn af þeim komast undan sverðinu, hungrinu og drepstóttinni, til þess að þeir segi frá öllum svívirðingum sínum meðal þjóðanna, sem þeir koma til, og þeir skulu kannast við, að ég er Drottinn.“

¹⁷Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ¹⁸„Mannsson, et brauð þitt með hræðslu og drekk vatn þitt með skjálfta og angist ¹⁹og seg við landslýðinn: Svo segir Drottinn Guð um þá, sem búa í Jerúsalem í Ísraelslandi! Þeir munu eta brauð sitt með angist og drekka vatn sitt með skelfingu, til þess að land hennar leggist í auðn og verði svipt gæðum sínum, sakir glæps þess, er allir íbúar þess í frammi hafa. ²⁰Byggðar borgir skulu í eyði leggjast og landið verða að öræfum, og þá skuluð þér kannast við, að ég er Drottinn.“

Gegn orðtaki um haldleysi kenninganna

²¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²²„Mannsson, hvaða orðtak er þetta, sem þér hafið í Ísraelslandi, er þér segið: „Tíminn dregst, og allar vitranir reynast marklausar“? ²³Seg því við þá: Svo segir Drottinn Guð:

Ég mun gjöra enda á þessu orðtaki, og menn munu eigi framar nota það í Ísrael. Seg þeim þar í móti: „Tíminn er nálægur og allar vitranir rætast.“ ²⁴Því að hér eftir skal engin hégómasýn eða hræsnispádómur stað hafa meðal Ísraelsmanna, ²⁵því að ég, Drottinn, mun tala það orð, er ég vil tala, og það mun koma fram. Það mun ekki dragast lengur, því að á yðar dögum, þverúðuga kynslóð, mun ég tala orð og framkvæma það, – segir Drottinn Guð.

²⁶Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²⁷„Mannsson, sjá, Ísraelsmenn segja: „Sýnin, sem hann sér, á sér langan aldur, og hann spáir langt fram í okomnar tíðir.“ ²⁸Seg því við þá: Svo segir Drottinn Guð: Á engu mínu orði mun framar frestur verða. Því orði, er ég tala, mun framgengt verða – segir herrann Drottinn.“

Orð falsspámanna sem veggur að hruni kominn

13

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, spá þú gegn spámönnum Ísraels, þeim er spá, og seg við spámennina, sem spá frá eigin brjósti: Heyrið orð Drottins! ³Svo segir Drottinn Guð:

Vei hinum heimsku spámönnum, sem fara eftir hugarburði sjálfra sín og því, er þeir hafa ekki séð. ⁴Spámenn þínir, Ísrael, eru sem refir í rústabrotum. ⁵Þér hafið ekki gengið fram í vígskörðin og þér hafið engan virkisgarð hlaðið í kringum Ísraels hús, til þess að standast í stríðinu á degi Drottins. ⁶Þeir sáu hégómasýnir og fóru með lygispádóma, þeir er sögðu: „Drottinn segir,“ þótt Drottinn hefði ekki sent þá, og væntu síðan að orðin mundu rætast. ⁷Eru það ekki hégómasýnir, sem þér hafið séð, og lygispáðómar, sem þér hafið farið með og segið þó: „Drottinn segir,“ þótt ég hafi eigi talað?

⁸Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Með því að þér talið hégóma og sjáið lygar, þá skal ég láta yður kenna á því – segir Drottinn Guð. ⁹Og hönd mín skal vera upp í móti þeim spámönnum, sem sjá hégómasýnir og fara með lygispádóma. Þeir skulu eigi vera í félagi þjóðar minnar og eigi vera ritaðir á skrá Ísraels húss, og inn í Ísraelsland skulu þeir ekki koma, og þannig skuluð þér kannast við, að ég er Drottinn. ¹⁰Fyrir þá sök og vegna þess að þeir hafa leitt lýð minn í villu með því að segja: „Heill!“ þar sem engin heill var, og þegar þeir hlóðu vegg, riðu þeir kalki á hann, ¹¹þá seg þú kölkurunum, – því hann skal hrynja: Sjá, ég mun láta koma steypiregn, sem skolar honum burt, haglsteinar skulu niður falla og stormbylur á skella. ¹²Þá hrynur veggurinn. Mun þá ekki verða við yður sagt: „Hvar er nú kalkið, er þér riðuð á vegginn?“

¹³Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Í heft minni skal ég láta stormbyl á skella, og dynjandi steypiregn skal á koma vegna reiði minnar, og haglsteinar vegna heiftar minnar til algjörðrar tortímingar. ¹⁴Ég skal brjóta niður vegginn, sem þér hafið kalkað, og bylta honum til jarðar, svo að undirstaða hans komi í ljós. Og hann mun hrynja, og þér munuð verða á milli og viðurkenna, að ég er Drottinn. ¹⁵Og ég vil úthella allri reiði minni yfir vegginn og yfir þá, sem riðu kalki á hann, og ég mun segja við yður: Horfinn er veggurinn og horfnir eru þeir, sem riðu hann kalki, ¹⁶spámenn Ísraels, sem spá fyrir Jerúsalem og þykjast sjá heillasýnir henni til handa, þar sem þó engin heill er – segir Drottinn Guð.

Ádeila á spákonur

¹⁷En þú, mannsson, snú nú augliti þínu gegn dætrum þjóðar þinnar, þeim er spá eftir eigin hugboði, og spá þú móti þeim ¹⁸og seg: Svo segir Drottinn Guð:

Vei þeim, sem sauma bindi fyrir alla úlnliði og búa til skýlur fyrir höfuð manna, hvers vaxtar sem er, til þess að veiða sálir.^a Hvort ætlið þér að veiða sálir hjá þjóð minni og halda lífinu í sálum yður til handa? ¹⁹Þér vanhelgið mig hjá þjóð minni fyrir nokkra hnefa af byggi og nokkra brauðbita til þess að deyða sálir, sem ekki eiga að deyja, og halda lífinu í sálum, sem ekki eiga að lifa, með því að ljúga að þjóð minni, sem hlustar á lygar.

²⁰Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Sjá, ég skal hafa hendur á bindum yðar, þeim er þér veiðið með sálir, og ég skal slíta þau af armleggjum yðar og láta lausar sálir þær, er þér veiðið, sem væru þær fuglar. ²¹Og ég skal slíta sundur skýlur yðar og frelsa lýð minn úr yðar höndum, svo að þeir séu ekki lengur veiðifang í yðar höndum, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn. ²²Vegna þess að þér hrellið hjarta hins ráðvanda með lygum, þar sem ég vildi þó eigi hafa hrellt hann, og af því að þér styrkið hendur hins óguðlega, til þess að hann snúi sér ekki frá sinni vondu breytni og forði lífi sínu, ²³þess vegna skuluð þér ekki framar sjá hégómasýnir og ekki framar fara með lygispádóma. Ég vil frelsa lýð minn af yðar höndum, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn.“

Skurðgoð gera menn ókunnuga Guði

14

¹En til mín komu nokkrir af öldungum Ísraels og settust niður frammi fyrir mér. ²Þá kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

³„Mannsson, þessir menn hafa skipað skurðgoðum sínum til hásætis í hjarta sínu og sett ásteytingarstein misgjörðar sinnar upp fyrir framan sig. Ætti ég þá að láta þá ganga til fréttu við mig? ⁴Fyrir því tala þú til þeirra og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

Hver sá af Ísraelsmönnum, sem skipar skurðgoðum sínum til hásætis í hjarta sínu og setur ásteytingarstein misgjörðar sinnar upp fyrir framan sig og fer þó til spámanns, honum skal ég, Drottinn, sjálfur svör gefa, þrátt fyrir hans mörgu skurðgoð, ⁵til þess að taka um hjartað í Ísraelsmönnum, er gjörst hafa mér ókunnugir fyrir öll skurðgoð sín. ⁶Seg því við Ísraelsmenn: Svo segir Drottinn Guð:

^a Hér er átt við atferli fjölkynngismanna.

Snúið við og snúið yður frá skurðgoðum yðar og snúið augliti yðar burt frá öllum svívirðingum yðar. ⁷Því að sérhver sá af Ísraelsmönnum og af útlendingum þeim, er dveljast meðal Ísraelsmanna, er gjörast mér fráhverfur og skipar skurðgoðum sínum til hásetis í hjarta sínu og setur ásteytingarstein misgjörðar sinnar upp fyrir framan sig og fer þó til spámanns til þess að láta hann spyrja mig fyrir sig, honum skal ég, Drottinn, sjálfur svör gefa. ⁸Ég vil snúa augliti mínu gegn slíkum manni og gjöra hann að tákni og orðtaki og uppræta hann úr þjóð minni, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn. ⁹En láti spámaðurinn tæla sig og flytji hann spámæli, þá hefi ég, Drottinn, tælt þann spámann, og ég mun rétta út hönd mína móti honum og afmá hann úr þjóð minni Ísrael. ¹⁰Og þeir skulu báðir bera sekt sína: Þeir skulu vera jafnsekir hvor um sig, sá er til fréttu gengur og spámaðurinn, ¹¹til þess að Ísraelsmenn villist ekki framar frá mér og saurgi sig ekki framar á alls konar glæpum, heldur skulu þeir vera mín þjóð, og ég skal vera þeirra Guð – segir Drottinn Guð.“

Hver maður ábyrgur gerða sinna

¹²Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

¹³„Mannsson, ef land syndgar móti mér, með því að bregða trúnaði, og ég rétti út hönd mína gegn því og brýt sundur staf brauðsins fyrir því og sendi hungur í það og eyði þar mönnum og fénaði, ¹⁴og þótt í því væru þessir þrír menn: Nói, Daniel og Job, þá mundu þeir þó aðeins fá bjargað sjálfum sér fyrir ráðvendni sína – segir Drottinn Guð.

¹⁵Ef ég léti óargadýr fara yfir landið og þau eyddu það að mönnum, svo að það yrði auðn, sem enginn færi um vegna dýranna, ¹⁶og þessir þrír menn væru í því, – svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð, skyldu þeir hvorki fá bjargað sonum né dætrum. Þeir mundu aðeins fá bjargað sjálfum sér, en landið skyldi verða auðn.

¹⁷Eða ef ég léti sverð geisa yfir þetta land og segði: Sverðið skal fara yfir landið! Og eyddi í því mönnum og skepnum, ¹⁸og þessir þrír menn væru í því, – svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð, hvorki mundu þeir fá bjargað sonum né dætrum, heldur mundu þeir aðeins fá bjargað sjálfum sér.

¹⁹Eða ef ég sendi drepsótt inn í þetta land og jysi yfir það blóðugri heift minni, til þess að eyða í því mönnum og skepnum, ²⁰og Nói, Daniel og Job væru í því, – svo sannarlega sem Drottinn Guð lifir, skyldu þeir hvorki fá bjargað syni né dóttur. Þeir mundu aðeins fá bjargað sjálfum sér fyrir ráðvendni sína.

²¹Þó segir Drottinn Guð svo:

Jafnvel þótt ég sendi fjóra mína vondu refsidóma, sverð, hungur, óargadýr og drepsótt, yfir Jerúsalem til þess að eyða í henni mönnum og skepnum, ²²þá skal þó hópur eftir verða, sem af kemst, þeir er fara út með sonu og dætur. Þeir munu koma út til yðar, og þér munuð sjá breytni þeirra og gjörðir þeirra og huggast yfir ógæfu þeirri, er ég hefi látið koma yfir Jerúsalem, yfir öllu því, er ég hefi látið koma yfir hana. ²³Og þeir munu hugga yður, er þér sjáið breytni þeirra og gjörðir þeirra, og þér munuð sjá, að ég hefi ekkert gjört án orsaka af öllu því, er ég hefi í henni gjört – segir Drottinn Guð.“

Líking um vínviðinn

15

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, hvað hefir vínviðurinn fram yfir allan annan við, teinungurinn, sem er á meðal skógartrjáanna? ³Verður af honum tekinn efniviður til smíða, eða fæst úr honum snagi, til þess að hengja á alls konar verkfæri? ⁴Nei, hann er hafður til eldsneytis. Þegar eldurinn hefir brennt báða enda hans, og sé miðjan sviðnuð, hvert gagn er þá að honum til efniviðar? ⁵Meðan hann enn er heill, verður ekkert úr honum smíðað, því síður að nú verði nokkuð úr honum gjört, þegar eldurinn hefir brennt hann og hann er sviðnaður.

⁶Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Eins og vínviðinn meðal skógartrjáanna, sem ég hefi ætlað til eldsneytis, svo vil ég fara með Jerúsalembúa. ⁷Ég skal snúa augliti mínu gegn þeim: Þeir hafa komist úr eldinum, og eldurinn skal eyða þeim, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar ég sný augliti mínu gegn þeim. ⁸Og ég gjöri landið að auðn, af því að þeir hafa brugðið trúnaði við mig – segir Drottinn Guð.“

Dæmisaga um ást Guðs og trúrof manna

16

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, leið Jerúsalem fyrir sjónir svívirðingar hennar ³og seg: Svo segir Drottinn Guð við Jerúsalem:

Að uppruna og ætterni ert þú frá Kanaanlandi. Faðir þinn var Amoríti og móðir þín Hetíti. ⁴Og það er að segja af fæðing þinni, að þann dag, sem þú fæddist, var hvorki skorið á naflastreng þinn né þú lauguð í vatni, ekki núin salti og ekki reifum vafin. ⁵Enginn renndi til þín meðaumkunarauga til þess að veita þér nokkurt eitt af þessu og aumkast yfir þig, heldur var þér kastað út á víðavang – svo lítils var líf þitt metið daginn sem þú fæddist.

⁶Þá gekk ég fram á þig og sá þig vera að bröla í blóði þínu og sagði við þig: „Þú, sem liggur þarna í blóði þínu, halt þú lífi!“ ⁹Og ég laugaði þig í vatni, þvoði af þér blóðið og smurði þig með olífuolíu.^a ⁷Og þú óxt eins og grös vallarins, og þú stækkaðir og varðst mikil vexti og hin fríðasta sýnum. Brjóstin voru orðin stinn og hár þitt óx mjög, en þó varstu ber og nakin.

⁸Þá varð mér gengið fram á þig og ég sá þig, og var þá þinn tími ástarinnar tími. Ég breiddi yfir þig ábreiðu mína og huldi nekt þína, ég trúlofaðist þér og gjörði við þig sáttmála – segir Drottinn Guð – og þú varðst mín. ¹⁰Og ég færði þig í glitklæði og fékk þér skó af höfrungaskinni, faldaði þér með hvítu líni og huldi þig silkiblæju. ¹¹Ég skreytti þig skarti, spennti armbaugum um handleggi þína og festi um háls þinn. ¹²Ég lét á þig nefhring og eyrnagull og veglega kórónu á höfuð þér. ¹³Þú varst prýdd gulli og silfri, og klæðnaður þinn var úr hvítu líni, silki og glitvefnaði. Þú neyttir hveitimjöls, hunangs og olífuolíu, og þú varðst frábærlega fríð og komst jafnvel í konunglega tign. ¹⁴Og nú fór orð

^a 9. v. flutt fram, þangað sem það upphaflega virðist hafa verið.

af þér til heiðinna þjóða sökum fegurðar þinnar, því að hún var fullkomin fyrir skart það, er ég hafði á þig látið – segir Drottinn Guð.

¹⁵En þú reiddir þig á fegurð þína og hóraðist upp á frægð þína, og þú jóst hórdómi þínum út yfir hvern, sem fram hjá gekk. ¹⁶Og þú tókst nokkuð af fötum þínum og gjörðir þér mislitar fórnarhæðir,^a og þú drýgðir hórdóm á þeim. ¹⁷Og þú tókst skartgripina af gulli því og silfri, er ég hafði gefið þér, og gjörðir þér karlmannslíkneski af og drýgðir hórdóm með þeim. ¹⁸Og þú tókst glitklæði þín og lagðir yfir þau, og olíu mína og reykelsi settir þú fyrir þau. ¹⁹Og brauð mitt, það er ég hafði gefið þér, hveitimjölið, olíuna og hunangið, er ég hafði gefið þér að eta, það settir þú fyrir þau til þægilegs fórnarilms – segir Drottinn Guð. ²⁰Og þú tókst sonu þína og dætur, sem þú hafðir alið mér, og blótaðir þeim til fæðslu fyrir skurðgoðin. Var ekki hórdómur þinn nógur, ²¹þó að þú slátraðir ekki börnum mínum og gæfir þau skurðgoðum, með því að brenna þau þeim til heiðurs. ²²Og í öllum svívirðingum þínum og hórdómi minntist þú ekki bernskudaga þinna, þá er þú varst ber og nakin og bröltir í blóði þínu.

²³Og ofan á alla illsku þína, – vei, vei þér! Segir Drottinn Guð –, ²⁴þá reistir þú þér hörga og hlóðst þér upp blótstalla á öllum torgum. ²⁵Á öllum gatnamótum reistir þú þér blótstalla og ósæmdir friðleik þinn og glenntir sundur fætur þína framan í hvern, sem fram hjá gekk. Og þú drýgðir enn meiri hórdóm: ²⁶Þú drýgðir hórdóm með Egyptum, hinum hreðurmiklu nábúum þínum, og þú drýgðir enn meiri hórdóm, til þess að reita mig til reiði.

²⁷Þá rétti ég út hönd mína á móti þér og minnkaði skammt þinn og ofurseldi þig græðgi fjandkvenna þinna, dætra Filista, sem fyrirurðu sig fyrir saurlífisathæfi þitt.

²⁸Og þú drýgðir hórdóm með Assýríumönnum, án þess að fá nægju þína, þú hóraðist með þeim og fékkst þó ekki nægju þína. ²⁹Og þú útbreiddir hóranir þínar til Kaldealands, og enn nægði þér ekki. ³⁰Hversu brann hjarta þitt af girnd – segir Drottinn Guð – er þú framdir allt þetta, sem erkihöra mundi fremja, ³¹þá er þú reistir þér hörga á öllum gatnamótum og gjörðir þér blótstalla á öllum torgum. Og þó varst þú ekki eins og skækja, að þú hrugaðir saman hvílutollum. ³²Hórkona tekur aðra menn undir bónda sinn. ³³Öllum skækjum er vant að greiða gjald, en þú þar á móti galtst öllum ástmönnum þínum kaup og ginntir þá með gjöfum til að koma til þín úr öllum áttum og fremja hórdóm með þér. ³⁴Saurlifnaður þinn var með öðrum hætti en annarra kvenna. Menn hlupu ekki eftir þér til fylgilags, heldur greiddir þú friðilslaun, en þér voru engin laun goldin. Svo gagnstætt var þitt háttalag annarra kvenna.

³⁵Heyr því orð Drottins, skækja! ³⁶Svo segir Drottinn Guð: Af því að fúllífi þitt varð svo óstjórnlegt og blygðan þín var ber gjörð við saurlifnað þinn frammi fyrir friðlum þínum og frammi fyrir öllum hinum andstyggilegu skurðgoðum þínum og vegna blóðs barna þinna, er þú blótaðir þeim, – ³⁷fyrir því skal ég saman safna öllum friðlum þínum, þeim er þú varst geðþekk, og það öllum þeim, er þú elskaðir, ásamt öllum þeim, er þér geðjast ekki að. Þeim skal ég safna saman að þér úr öllum áttum og bera gjöra blygðan þína frammi fyrir þeim, svo að þeir sjái blygðan þína eins og hún er. ³⁸Og ég mun láta sama dóm yfir þig ganga sem yfir hórkonur og þær, sem úthella blóði, og ég mun sýna þér heift og afbrýði. ³⁹Og ég mun selja þig þeim í hendur og þeir munu rífa niður hörga þína og

^a E.t.v átt við mislit tjöld blótstaða á fórnarhæðum.

brjóta niður blótstalla þína og færa þig af klæðum þínum og taka af þér skartgrip þína og skilja þig eftir nakta og bera. ⁴⁰Og þeir munu gjöra að þér mannsöfnuð, lemja þig grjóti og höggva þig sundur með sverðum sínum. ⁴¹Og þeir munu brenna hús þín í eldi og framkvæma refsingardóm á þér í augsyn margra kvenna, og þannig mun ég gjöra enda á hórdómi þínum, og þú munt eigi frammar greiða nein friðilslaun.

⁴²En ég mun stilla heift mína, og afbrýði mín við þig skal hverfa, og ég mun halda kyrru fyrir og ekki frammar gremja geð mitt. ⁴³Af því að þú minntist ekki bernskudaga þinna og reittir mig til reiði með öllu þessu, lét ég athæfi þitt þér í koll koma – segir Drottinn Guð. Hefir þú ekki og framið þennan glæp ofan á allar svívirðingar þínar?

⁴⁴Sjá, hver sá, er málsháttu tíðkar, mun um þig hafa málsháttinn: „Mær er jafnan móður lík!“ ⁴⁵Þú ert dóttir móður þinnar, sem rak burt bónda sinn og börn sín, og þú ert systir systra þinna, sem ráku burt bændur sína og börn sín. Móðir yðar var Hetíti og faðir yðar Amoríti. ⁴⁶Og eldri systir þín er Samaría og dætur hennar, hún býr þér til vinstri handar, og yngri systir þín, sú er býr þér til hægri handar, er Sódóma og dætur hennar. ⁴⁷Að vísu gekkst þú ekki í fyrstu á þeirra vegum og framdir ekki aðrar eins svívirðingar og þær, en brátt gjörðist þú enn spilltari en þær í allri breytni þinni. ⁴⁸Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð: Sódóma systir þín og dætur hennar hafa ekki aðhafst slíkt sem þú og dætur þínar hafa aðhafst. ⁴⁹Sjá, synd Sódómu systur þinnar var ofdramb. Hún og dætur hennar höfðu gnótt matar og lifðu góðu lífi í makindum, en réttu þó ekki hinum voluðu og fátæku hjálparhönd. ⁵⁰Þær urðu drambfullar og frömdu svívirðingar fyrir augum mér. Þá svipti ég þeim í burt, er ég sá það. ⁵¹Samaría hefir ekki drýgt helminginn af þínum syndum.

Þú hefir framið miklu meiri svívirðingar en þær, og þann veg sýnt með öllum þeim svívirðingum, er þú hefir framið, að systur þínar eru betri en þú. ⁵²Ber þú nú og sjálf smán þína. Þú sem hefir flutt málsvörn fyrir systur þínar með syndum þínum, er voru andstyggilegri en þeirra, svo að þær eru hátíð hjá þér. Skammastu þín því og berðu smán þína fyrir það, að þú hefir sýnt að systur þínar eru betri en þú.

⁵³Ég mun snúa við högum þeirra, högum Sódómu og dætra hennar og högum Samaría og dætra hennar, og ég mun og snúa við högum þínum meðal þeirra, ⁵⁴til þess að þú berir smán þína og skammist þín fyrir allt það, sem þú hefir gjört og með því orðið þeim til hugfróunar. ⁵⁵Og systur þínar, Sódóma og dætur hennar, skulu aftur komast í sitt fyrra gengi, og Samaría og dætur hennar skulu og aftur komast í sitt fyrra gengi, og þú og dætur þínar skuluð aftur komast í yðar fyrra gengi. ⁵⁶Og þó tókst þú ekki nafn Sódómu systur þinnar þér í munn á þínum ofdrambsdögum, ⁵⁷þá er vonska þín var enn ekki ber orðin, eins og í þann tíð, er dætur Edóms smánuðu þig og allar dætur Filista, sem óvirtu þig úr öllum áttum. ⁵⁸Fyrir saurlifnað þinn og svívirðingar, fyrir þær hefir þú gjöld tekið – segir Drottinn.

⁵⁹Svo segir Drottinn Guð: Ég gjöri við þig, eins og þú hefir gjört, þar sem þú hafðir eiðinn að engu og raufst sáttmálann. ⁶⁰En þó vil ég minnast sáttmála míns, þess er ég við þig gjörði á dögum æsku þinnar, og binda við þig eilífan sáttmála. ⁶¹Þá munt þú minnast breytni þinnar og blygðast þín, er ég tek eldri systur þínar og yngri og gef þér þær svo sem dætur, en ekki vegna sáttmála þíns. ⁶²Og ég vil binda við þig sáttmála, og þú skalt viðurkenna, að ég er Drottinn, ⁶³til þess að þú minnist þess og skammist þín og ljúkir eigi

framar upp munni þínum sakir blygðunar, er ég fyrirgef þér allt það, sem þú hefir gjört – segir Drottinn Guð.“

Gáta um örninn

17

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, ber upp gátu og seg Ísraelsmönnum líking ³og mæl: Svo segir Drottinn Guð:

Örninn sá hinn mikli með stóru vængina og löngu flugfjaðrinnar, með þykka og marglita fjaðurhaminn, fór upp á Líbanon og tók toppinn af sedrustrénu. ⁴Hann braut af efstu brumkvistina og flutti þá til verslunarlandsins. Í kaupmanna borg setti hann þá. ⁵Síðan tók hann af gróðri landsins og setti það í sáðland, hann setti það þar sem nóg vatn var, eins og pílvið. ⁶Og það óx og varð að vínvið, sem breiddist út lágvaxinn, svo að greinar hans sveigðust aftur að honum og rætur hans héldust undir honum. Og er það var orðið að vínviði, fékk það kvisti og skaut greinum. ⁷En það var annar mikill örn með stóra vængi og mikinn fjaðurham, og sjá, vínviður þessi teygði rætur sínar að honum og rétti greinar sínar í móti honum, til þess að hann skyldi vökva hann, en ekki reitinn, sem hann var gróðursettur í, ⁸og þó var hann gróðursettur í góðri jörð, þar sem nóg vatn var, til þess að skjóta greinum og bera ávöxtu og verða dýrlegur vínviður.

⁹Seg þú: Svo segir Drottinn Guð:

Mun það vel gefast? Mun hinn örninn ekki slíta upp rætur hans og afsníða ávöxtu hans, og öll hans nýsprötnu blöð visna? Og eigi mun þurfa mikilla krafta að neyta eða mannafla við að hafa til þess að kippa honum upp með rótum. ¹⁰Nú er hann gróðursettur, en mun það vel gefast? Mun hann ekki skrælna, þegar austanvindurinn fer að leika um hann, mun hann ekki skrælna í reitnum, þar sem hann óx?“

Ráðning gátunnar

¹¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ¹²„Seg við hina þverúðugu kynslóð:

Skiljið þér eigi, hvað þetta á að þýða?

Seg þú: Sjá, konungurinn í Babýlon kom til Jerúsalem og tók konung hennar og höfðingja og fór með þá heim til sín, til Babýlon. ¹³Og hann tók einn af konungsættinni og gjörði sáttmála við hann og tók eið af honum, en leiðtoga landsins hafði hann flutt á burt, ¹⁴til þess að konungsvaldið skyldi vera lítið og eigi geta hafið sig aftur, til þess að hann skyldi halda sáttmála þann, er hann hafði gengist undir, og sáttmálinn standa. ¹⁵En hann hóf uppreisn gegn honum og gjörði sendimenn til Egyptalands eftir hestum og miklu liði. Mun það vel gefast? Mun sá, er slíkt gjörir, klakklaust af komast? Mun sá, er rýfur sáttmála, klakklaust af komast? ¹⁶Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð, í aðseturstað þess konungs, er hóf hann til konungdóms, hvers sáttmála hann hefir rofið og að engu haft þann eið, er hann vann honum, hjá honum skal hann deyja í Babýlon. ¹⁷En Faraó mun ekki hjálpa honum í stríðinu með miklum herafla og fjölmennu liði, þá er jarðhryggjum verður hleypt upp og víggarðar hlaðnir, til þess að bana mörgum mönnum. ¹⁸Því að hann hefir eiðinn að engu haft með því að rjúfa sáttmálann. Já, hann seldi til þess hönd sína og gjörði þó allt þetta. Hann skal ekki klakklaust af komast.

¹⁹Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Svo sannarlega sem ég lifi, eiðinn, sem hann hefir unnið mér, en þó að engu haft, og sáttmálann, sem hann hefir gjört við mig, en þó rofið, mun ég láta honum í koll koma.

²⁰Og ég mun kasta neti mínu yfir hann, og hann mun veiddur verða í veiðarfæri mín, og ég mun flytja hann til Babýlon og ganga þar í dóm við hann um tryggðrofin, er hann hefir í frammi við mig haft. ²¹Og allt úrvalalið hans meðal allra herflokka hans mun fyrir sverði falla, og þeir, sem eftir verða, munu tvístrast í allar áttir og þér viðurkenna, að ég, Drottinn, hefi talað það.

²²Svo segir Drottinn Guð: Ég mun taka nokkuð af topplimi hins hávaxna sedrustrés og planta því. Af efstu brumkvistum þess mun ég brjóta einn grannan og gróðursetja hann á háu og gnæfandi fjalli. ²³Á hæðarhnjúki Ísraels mun ég gróðursetja hann, og hann mun fá greinar og bera ávöxtu og verða dýrlegur sedrusviður, og alls konar vængjaðir fuglar munu undir honum búa, í forsælunni af greinum hans munu þeir búa. ²⁴Og öll tré merkurinnar skulu sjá, að ég, Drottinn, niðurlægi hið háa tré og upphef hið lága, læt hið græna tré þorna og hið þurra blómgast. Ég, Drottinn, hefi sagt það og gjört það.“

Syndir feðranna koma ekki niður á börnunum

18

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Hvað kemur til, að þér hafið þetta orðtak um Ísraelsland:

„Feðurnir átu súr vínber, og tennur barnanna urðu sljóar“?

³Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð, skuluð þér ekki framar hafa þetta orðtak í Ísrael. ⁴Sjá, mínar eru sálirnar allar, sál föðurins eins og sál sonarins, mínar eru þær. Sú sálin, sem syndgar, hún skal deyja.

⁵Hver sá maður, sem er ráðvandur og iðkar rétt og réttlæti, ⁶sem etur ekki fórnarkjöt á fjöllum og hefur ekki augu sín til skurðgoða Ísraelsmanna, flekkar ekki konu náunga síns og kemur ekki nærri konu meðan hún hefir klæðaföll, ⁷sem engan undirokar og skilar aftur skuldaveði sínu, tekur ekki neitt frá öðrum með ofbeldi, sem gefur brauð sitt hungruðum og skýlir nakinn mann klæðum, ⁸sem lánar ekki fé gegn leigu og tekur ekki vexti af lánsfé, sem heldur hendi sinni frá því, sem rangt er, og dæmir rétt í deilumálum manna, ⁹sem breytir eftir boðorðum mínum og varðveitir skipanir mínar, með því að gjöra það sem rétt er, – hann er ráðvandur og skal vissulega lifa, segir Drottinn Guð.

¹⁰En eignist hann ofbeldisfullan son, sem úthellir blóði og fremur ranglæti, ¹¹sem ekki fetar í fótspor síns ráðvanda föður, heldur etur fórnarkjöt á fjöllum og flekkar konu náunga síns, ¹²undirokar volaða og snauða, tekur frá öðrum með ofbeldi, skilar ekki aftur veði og hefur augu sín til skurðgoða, fremur svívirðingar, ¹³lánar fé gegn leigu og tekur vexti af lánsfé, – ætti hann að halda lífi? Hann skal ekki lífi halda! Af því að hann hefir framið allar þessar svívirðingar, skal hann vissulega deyja. Blóð hans komi yfir hann!

¹⁴En eignist hann son, sem sér allar þær syndir, sem faðir hans drýgði, og óttast og breytir ekki eftir þeim, ¹⁵etur ekki fórnarkjöt á fjöllum og hefur ekki augu sín til skurðgoða Ísraelsmanna, flekkar ekki konu náunga síns ¹⁶og undirokar engan, tekur ekkert veð og tekur ekkert frá öðrum með ofbeldi, gefur brauð sitt hungruðum og skýlir

nakinn mann klæðum, ¹⁷heldur hendi sinni frá því, sem rangt er, tekur ekki vexti né fjárleigu, heldur skipanir mínar og breytir eftir boðorðum mínum, – sá skal ekki deyja sakir misgjörða föður síns, heldur skal hann vissulega lífi halda. ¹⁸En af því að faðir hans hefir beitt kúgun og tekið frá öðrum með ofbeldi og gjört það, sem ekki var gott, meðal þjóðar sinnar, þá hlýtur hann að deyja fyrir misgjörð sína.

¹⁹Og þá segið þér: „Hví geldur sonurinn ekki misgjörðar föður síns?“ Þar sem þó sonurinn iðkaði rétt og réttlæti, varðveitti öll boðorð mín og breytti eftir þeim, skal hann vissulega lífi halda. ²⁰Sá maður, sem syndgar, hann skal deyja. Sonur skal eigi gjalda misgjörðar föður síns og faðir skal eigi gjalda misgjörðar sonar síns. Ráðvendni hins ráðvanda skal koma niður á honum og óguðleiki hins óguðlega skal koma niður á honum.

Sá bjargar lífi sínu, sem hverfur frá syndum sínum

²¹Ef hinn óguðlegi hverfur frá öllum syndum sínum, sem hann hefir drýgt, og heldur öll mín boðorð og iðkar rétt og réttlæti, þá skal hann vissulega lífi halda og ekki deyja. ²²Öll hans afbrot, sem hann hefir drýgt, skulu honum þá eigi tilreiknuð verða. Vegna ráðvendninnar, sem hann hefir iðkað, skal hann lífi halda.

²³Ætli ég hafi þóknun á dauða hins óguðlega – segir Drottinn Guð – og ekki miklu fremur á því, að hann hverfi frá sinni illu breytni og haldi lífi?

²⁴En hverfi hinn ráðvandi frá ráðvendni sinni og fremji það, sem rangt er, í líkingu við allar þær svívirðingar, er hinn óguðlegi hefir framið, þá skal öll sú ráðvendni, er hann hefir iðkað, ekki til álita koma. Fyrir það tryggðoröf, sem hann hefir sýnt, og þá synd, sem hann hefir drýgt, fyrir þær skal hann deyja. ²⁵En er þér segið: „Atferli Drottins er ekki rétt!“ – þá heyrið, þér Ísraelsmenn: Ætli það sé mitt atferli, sem ekki er rétt? Ætli það sé ekki fremur yðar atferli, sem ekki er rétt? ²⁶Ef ráðvandur maður hverfur frá ráðvendni sinni og gjörir það, sem rangt er, þá hlýtur hann að deyja vegna þess. Vegna glæps þess, er hann hefir framið, hlýtur hann að deyja. ²⁷En þegar óguðlegur maður hverfur frá óguðleik sínum, sem hann hefir í frammi haft, og iðkar rétt og réttlæti, þá mun hann bjarga lífi sínu. ²⁸Því að hann sneri sér frá öllum syndum sínum, er hann hafði framið, fyrir því mun hann vissulega lífi halda og ekki deyja. ²⁹Og þegar Ísraelsmenn segja: „Atferli Drottins er ekki rétt!“ – ætli það sé atferli mitt, sem ekki er rétt, þér Ísraelsmenn? Ætli það sé ekki fremur atferli yðar, sem ekki er rétt? ³⁰Fyrir því mun ég dæma sérhvern yðar eftir breytni hans, þér Ísraelsmenn, segir Drottinn Guð. Snúið yður og látið af öllum syndum yðar, til þess að þær verði yður ekki fótakefli til hrösunar. ³¹Varpið frá yður öllum syndum yðar, er þér hafið drýgt í gegn mér, og fáið yður nýtt hjarta og nýjan anda. Því að hvers vegna viljið þér deyja, Ísraelsmenn? ³²Því að ég hefi eigi velþóknun á dauða nokkurs manns, – segir Drottinn Guð. Látið því af, svo að þér megið lifa.“

Angurljóð um ungljón og vínvið

19

¹Kyrja þú upp harmljóð yfir höfðingjum Ísraels ²og seg: Hvílík ljónynja var móðir þín meðal ljóna. Hún lá meðal ungra ljóna, ól upp ljónshvolpa sína.

³Og hún kom upp einum af hvolpum sínum, hann varð ungljón. Hann lærði að ná sér í bráð, hann át menn.

⁴Þá höfðu þjóðirnar útboð í móti honum, hann var veiddur í gröf þeirra, og þeir teymdu hann á nasahring til Egyptalands.

⁵En er hún sá, að hún hafði breytt heimskulega, að von hennar var horfin, tók hún annan af hvolpum sínum og gjörði hann að ungljóni.

⁶Og hann gekk meðal ljóna og varð ungljón. Hann lærði að ná sér í bráð, hann át menn.

⁷Og hann gjörði margar meðal þeirra að ekkjum og eyddi borgir þeirra, svo að landið fylltist skelfingu og allt, sem í því var, vegna öskurs hans.

⁸Þá settu þjóðir sig móti honum, úr héruðunum umhverfis, og köstuðu neti sínu yfir hann, í gröf þeirra varð hann veiddur.

⁹Og þeir drógu hann á nasahring í búr og fluttu hann til Babelkonungs og settu hann í dýflissu, til þess að rödd hans heyrðist ekki frammar á Ísraels fjöllum.

¹⁰Móðir þín var eins og vínviður, sem gróðursettur var hjá vatni. Hann varð ávaxtarsamur og fjölgreinóttur af vatnsgnóttinni.

¹¹Þá spratt fram sterk grein og varð veldissproti og óx hátt upp í milli þéttra greina og var frábær fyrir hæðar sakir, því að angar hennar voru svo margir.

¹²Þá var vínviðinum rykkt upp í heift og varpað til jarðar, og austanvindurinn skrældi ávöxt hans. Hin sterka grein hans skrælnaði, eldur eyddi henni.

¹³Og nú er hann gróðursettur í eyðimörk, í þurru og vatnslausu landi. ¹⁴Og eldur braust út frá grein hans, sem eyddi öngum hans, og engin sterk grein var frammar á honum, enginn veldissproti.

Þetta eru harmljóð og voru sungin sem harmljóð.

Prédikun um sögu Guðs lýðs

20

¹Á sjöunda árinu, tíunda dag hins fimmta mánaðar, komu nokkrir af öldungum Ísraels til þess að ganga til fréttu við Drottin, og settust niður frammi fyrir mér. ²Þá kom orð Drottins til mín, svohljóðandi: „Mannsson, tala þú til öldunga Ísraels og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

³Þér eruð komnir til þess að ganga til fréttu við mig? Svo sannarlega sem ég lifi vil ég eigi láta yður ganga til fréttu við mig, – segir Drottinn Guð. ⁴En viljir þú dæma þá, viljir þú dæma, mannsson, þá leið þeim fyrir sjónir svívirðingar feðra þeirra og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

⁵Þegar ég útvaldi Ísrael, vann ég niðjum Jakobs húss eið og gjörði mig þeim kunnan á Egyptalandi. Þá vann ég þeim eið og sagði: Ég er Drottinn, Guð yðar! ⁶Þann dag vann ég þeim eið að því að leiða þá burt af Egyptalandi til þess lands, er ég hafði kannað fyrir þá, er flyti í mjólk og hunangi, – það er prýði meðal landanna. ⁷Og ég sagði við þá: Sérhver yðar varpi burt þeim viðurstyggðum, er þér hafið fyrir augum, og saurgið yður ekki á skurðgoðum Egyptalands. Ég er Drottinn, Guð yðar.

⁸En þeir voru mér mótsnúnir og vildu eigi hlýða mér. Þeir vörpuðu eigi burt viðurstyggðum þeim, er þeir höfðu fyrir augum, og þeir yfirgáfu eigi skurðgoð Egyptalands. Þá hugði ég að úthella reiði minni yfir þá, að svala heift minni á þeim í Egyptalandi. ⁹En ég gjörði það samt ekki, fyrir nafns míns sakir, svo að það skyldi eigi vanhelgað verða í augum heiðingja þeirra, er þeir bjuggu meðal, því að í auglýsingu þeirra hafði ég gjört mig þeim kunnan, til þess að flytja þá burt af Egyptalandi.

¹⁰Og ég flutti þá burt af Egyptalandi og leiddi þá inn í eyðimörkina. ¹¹Og ég gaf þeim setningar mínar og kunnngjörði þeim lög mín, þau er maðurinn skal halda, til þess að hann megi lifa. ¹²Ég gaf þeim og hvíldardaga mína, að þeir væru sambandstákn milli mín og þeirra, til þess að menn skyldu viðurkenna, að ég, Drottinn, er sá, sem helgar þá. ¹³En Ísraelsmenn voru mér mótsnúnir í eyðimörkinni. Þeir breyttu eigi eftir setningum mínum og höfnuðu lögum mínum, þeim er maðurinn skal halda, til þess að hann megi lifa, og hvíldardaga mína vanhelguðu þeir stórum. Þá hugði ég að úthella reiði yfir þá í eyðimörkinni til þess að gjöreyða þeim. ¹⁴En ég gjörði það samt ekki, fyrir nafns míns sakir, svo að það skyldi eigi vanhelgað verða í augum heiðingja þeirra, er horft höfðu á að ég flutti þá burt.

¹⁵Þó sór ég þeim í eyðimörkinni, að ég skyldi ekki leiða þá inn í landið, sem ég hafði gefið þeim og flýtur í mjólk og hunangi, – það er prýði meðal landanna –, ¹⁶af því að þeir höfnuðu lögum mínum og breyttu ekki eftir boðorðum mínum og vanhelguðu hvíldardaga mína, því að hjarta þeirra elti skurðgoð þeirra. ¹⁷En ég kenndi í brjósti um þá meir en svo að ég vildi tortíma þeim, og gjörði því ekki út af við þá í eyðimörkinni.

¹⁸Og ég sagði við sonu þeirra í eyðimörkinni: „Breytið ekki eftir siðvenjum feðra yðar og haldið eigi lög þeirra og saurgið yður ekki á skurðgoðum þeirra. ¹⁹Ég er Drottinn, Guð yðar, lifið eftir boðorðum mínum og haldið lög mín og breytið eftir þeim. ²⁰Og haldið helga hvíldardaga mína, og séu þeir sambandstákn milli mín og yðar, til þess að menn viðurkenni, að ég er Drottinn, Guð yðar.“

²¹En synirnir voru mér mótsnúnir: Þeir lifðu ekki eftir boðorðum mínum og héldu ekki lög mín, svo að þeir breyttu eftir þeim, sem maðurinn þó á að halda, til þess að hann megi lifa; hvíldardaga mína vanhelguðu þeir. Þá hugði ég að úthella reiði minni yfir þá, að svala heift minni á þeim í eyðimörkinni. ²²En ég dró höndina aftur að mér og gjörði það ekki, fyrir nafns míns sakir, svo að það skyldi eigi vanhelgað verða í augum heiðingja þeirra, er horft höfðu á, að ég flutti þá burt.

²³Þó sór ég þeim í eyðimörkinni, að ég skyldi tvístra þeim meðal þjóðanna og dreifa þeim út um löndin, ²⁴af því að þeir héldu ekki lög mín og höfnuðu boðorðum mínum og vanhelguðu hvíldardaga mína og höfðu ekki augun af skurðgoðum feðra sinna. ²⁵Ég gaf þeim þá og boðorð, sem ekki voru holl, og lög, er þeim eigi voru til lífs lagin. ²⁶Ég lét þá saurga sig á fórnargjöfum sínum, á því að brenna í eldi alla frumburði, til þess að þeim skyldi ofbjóða, svo að þeir yrðu að kannast við, að ég er Drottinn. ²⁷Tala þú þess vegna til Ísraelsmanna, mannsönn, og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

Enn fremur hafa feður yðar smánað mig með þessu, að þeir rufu trúnað við mig. ²⁸Þegar ég hafði flutt þá inn í landið, sem ég hafði heitið þeim með eiði að gefa þeim, og þeir komu einhvers staðar auga á háa hæð og þéttlaufgað tré, þá slátruðu þeir þar fórnunum sínum og báru þar fram hinar andstyggilegu gjafir sínar og létu þar þægilegan ilm sinn

upp stíga og dreyptu þar dreyrifórnum sínum. ²⁹Þá sagði ég við þá: „Hvaða blóthæð er þetta, sem þér farið upp á?“ Fyrir því er hún kölluð „hæð“ allt til þessa dags.

³⁰Seg því við Ísraelsmenn: Svo segir Drottinn Guð: Viljið þér saurga yður á sama hátt og feður yðar og drýgja hór með viðurstygðum þeirra? ³¹Já, með því að bera fram fórnargjafir yðar, með því að láta sonu yðar ganga gegnum eld, saurgið þér yður á öllum skurðgoðum yðar allt til þessa dags, og ég ætti að láta yður ganga til fréttu við mig, þér Ísraelsmenn? Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn Guð, vil ég ekki láta yður ganga til fréttu við mig.

³²Ekki skal það heldur verða, sem yður hefir til hugar komið. Þér hugsið: „Vér viljum vera sem aðrar þjóðir, sem kynslóðir heiðnu landanna, og tilbiðja stokka og steina.“ ³³Svo sannarlega sem ég lifi, – segir Drottinn Guð – skal ég ríkja yfir yður með sterkri hendi, útréttum armlegg og fossandi heift. ³⁴Og ég mun flytja yður frá þjóðunum og safna yður úr löndunum, þangað sem yður var tvístrað, með sterkri hendi, útréttum armlegg og fossandi heift, ³⁵og leiða yður inn í eyðimörkina milli þjóðanna og ganga þar í dóm við yður augliti til auglitis. ³⁶Eins og ég gekk í dóm við feður yðar í Egyptalands eyðimörk, svo mun ég og ganga í dóm við yður, – segir Drottinn Guð. ³⁷Ég mun láta yður renna fram hjá mér undir stafnum^a og láta yður gangast undir skyldukvöð sáttmálans. ³⁸Og ég skil þá frá yður, er gjörðust mér mótsnúnir og rufu trúnað við mig. Ég vil flytja þá burt úr því landi, þar sem þeir dvöldust sem útlendingar, en inn í Ísraelsland skulu þeir ekki koma, svo að þér viðurkennið, að ég er Drottinn.

³⁹En þér, Ísraelsmenn, – svo segir Drottinn Guð: Fari hver yðar og þjóni skurðgoðum sínum. En eftir þetta skuluð þér vissulega hlýða á mig og eigi framar vanhelga mitt heilaga nafn með fórnargjöfum yðar og skurðgoðum. ⁴⁰Því að á mínu heilaga fjalli, á fjallhnjúki Ísraels, segir Drottinn Guð, munu allir Ísraelsmenn, eins og þeir eru margir til, þjóna mér. Þar mun ég taka þeim náðarsamlega, og þar mun ég girnast fórnargjafir yðar og frumgróðafórni ásamt öllu, sem þér helgið. ⁴¹Ég mun taka yður náðarsamlega sem þægilegum ilm, þegar ég flyt yður frá þjóðunum og safna yður úr löndunum, þangað sem yður var tvístrað, og þá skal ég sýna mig heilagan á yður í augsýn þjóðanna. ⁴²Og þá skuluð þér viðurkenna, að ég er Drottinn, er ég leiði yður inn í Ísraelsland, inn í landið, sem ég sór að gefa feðrum yðar. ⁴³Þar munuð þér þá minnast breytni yðar og allra verka yðar, er þér saurguðuð yður á, og yður mun bjóða við sjálfum yður sökum allra þeirra illverka, er þér hafið framið. ⁴⁴Og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn, er ég fer svo með yður vegna nafns míns, en fer ekki með yður eftir yðar vondu breytni og yðar glæpsamlegu verkum, Ísraelsmenn, – segir Drottinn Guð.“

Eldur og sverð ógna Jerúsalem

^{b 45}Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

⁴⁶„Mannsson, horf þú í suðurátt og lát orð þín streyma mót hádegisstað og spá móti skóginum í Suðurlandinu, ⁴⁷og seg við skóginn í Suðurlandinu: Heyr orð Drottins! Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég kveiki eld í þér, sem eyða skal hverju grænu tré og hverjum þurru viði, sem í þér er. Eldsloginn skal ekki slokkna, og öll andlit skulu sviðna af

^a Þ.e. hirðisstafnum, eins og þegar sauðfé er talið.

^b 21.1 í hebr. textanum.

honum frá suðri til norðurs. ⁴⁸Og allir menn skulu sjá, að ég, Drottinn, hefi kveikt hann, hann skal ekki slokkna.“ ⁴⁹Þá sagði ég: „Æ, Drottinn Guð! Þeir segja um mig: „Talar hann ekki ávallt í ráðgátum?““

21

¹Þá kom orð Drottins til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, snú þér í móti Jerúsalem og lát orð þín streyma mót helgidóminum og spá gegn Ísraelslandi ³og seg við Ísraelsland: Svo segir Drottinn:

Sjá, ég skal finna þig og mun draga sverð mitt úr slíðrum og afmá hjá þér ráðvanda og óguðlega. ⁴Af því að ég ætla að afmá hjá þér ráðvanda og óguðlega, fyrir því mun sverð mitt hlaupa úr slíðrum á alla menn frá suðri til norðurs. ⁵Og allir menn skulu viðurkenna, að ég, Drottinn, hefi dregið sverð mitt úr slíðrum, það skal ekki framar þangað aftur hverfa. ⁶En þú, mannsson, styn þungan. Mjaðmir þínar engist saman, og styn af sárri kvöl í augsyn þeirra. ⁷Og er þeir þá segja við þig: „Af hverju stynur þú?“ þá seg: „Yfir fregn nokkurri, sem svo er, að þegar hún kemur mun hvert hjarta bráðna, allar hendur verða lé magna, allur dugur dofna og öll kné leysast sundur og verða að vatni. Sjá, hún kemur og hún reynist sönn, – segir Drottinn Guð.““

Ljóð um sverð Babýlons

⁸Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ⁹„Mannsson, spá þú og seg: Svo segir Drottinn: Seg þú:

Sverð, sverð er hvesst og fægt. ¹⁰Það er hvesst til þess að drepa menn unnvörpum, það er fægt, til þess að það bliki sem elding . . . ^a

¹¹Og það var látið burt til fægingar, til þess að það yrði hnefað. Það var hvesst, sverðið, og það var fægt, til þess að það yrði selt vegandanum í hendur.

¹²Hljóða þú og æp, mannsson, því að það er ætlað til höfuðs þjóð minni, til höfuðs öllum höfðingjum Ísraels. Undir sverðið eru þeir seldir, ásamt þjóð minni, fyrir því skalt þú slá þér á brjóst. ¹³Því það er prófraun. Og hvað, ef jafnvel sprotinn, sem virðir vettugi, verður eigi framar til? – segir Drottinn Guð. ^b

¹⁴En þú, mannsson, spá og klappa lófum saman, tvisvar, já þrisvar skal sverðið sveiflast. Það er sverð hinna vegnu, sverð hins mikla manndráps, er svífur í kringum þá.

¹⁵Til þess að hjörtu skjálfi og hinir föllnu verði margir, hefi ég sett sverð manndrápsins við öll hlið þeirra.

Sverðið er gjört til þess að leiftra, hvesst til þess að brytja.

¹⁶Sníð þú til hægri, bein þér til vinstri, hvert sem egg þinni er snúið.

¹⁷Þá skal ég og klappa lófum saman og svala heift minni. Ég, Drottinn, hefi talað.“

^a Hebr. textinn óskiljanlegur í framhaldinu: *Eða eigum vér að fagna? Sproti sonar míns virðir vettugi sérhvert tré.*

^b Hebr. textinn óskiljanlegur (sbr. 10. v. neðanmáls).

Konungur Babýlons á vegamótum

¹⁸Þá kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

¹⁹„En þú, mannsson, tak til tvo vegu, er sverð Babelkonungs skal fara. Þeir skulu báðir liggja frá sama landi. Og set leiðarvísi þar sem vegurinn hefst heim að hvorri borg, ²⁰til þess að sverðið komi yfir Rabba, höfuðborg Ammóníta, og yfir Júdaland og Jerúsalem í því miðju. ²¹Því að Babelkonungur stendur á vegamótum, þar sem báðir vegirnir hefjast, til þess að leita véfréttar. Hann hristir örvarnar, spyr húsgoðin, skoðar lifrina. ²²Í hægri hendi hans er hlutur Jerúsalem: „Hann skal reisa víghrúta, opna munninn með ópum, láta heróp gjalla, reisa víghrúta gegn hliðunum, hleypa upp jarðhrygg, hlaða víggarða.“ ²³Og þeim virðist það lygavéfrétt; þeir hafa unnið hina helgustu eiða, – en hann minnir á misgjörð þeirra, til þess að þeir verði teknir höndum.

²⁴Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Með því að hann minnti á misgjörð yðar, er trúrof yðar varð opinbert, svo að syndir yðar urðu berar í öllu athæfi yðar, – með því að hann minnti á yður, skuluð þér verða teknir höndum þeirra vegna.

²⁵En þú, dauðadæmdi guðleysingi, höfðingi Ísraels, hvers dagur er kominn, þá er tími endasektarinnar rennur upp, ²⁶svo segir Drottinn Guð:

Burt með höfuðdjásnið, niður með kórónuna! Þetta skal ekki lengur vera svo. Upp með hið lága, niður með hið háa! ²⁷Að rústum, rústum, rústum vil ég gjöra allt. Þetta ríki skal ekki heldur vera til, uns sá kemur, sem hefir réttinn, er ég hefi gefið honum.^a

Sverð Babýlons gegn Ammónítum

²⁸En þú, mannsson, spá þú og seg: Svo segir Drottinn Guð um Ammóníta og smánan þeirra:

Sverð, sverð er dregið úr slíðrum, fægt til að brytja niður, til þess að láta eldingar leiftra, ²⁹en þér boðuðu menn hégómasýnir og fluttu þér lygispádóma, til þess að setja það á háls hinna dauðadæmdu guðleysingja, hverra dagur er kominn, þá er tími endasektarinnar rennur upp. ³⁰Slíðra það aftur. Ég skal dæma þig á þeim stað, þar sem þú varst skapaður, í því landi, þar sem þú ert upp runninn, ³¹og ég skal úthella yfir þig reiði minni og blása á þig mínum heiftarloga og selja þig í hendur dýrslegra manna, glötunarsmiða. ³²Eldsmatur skalt þú verða, blóði þínu skal úthellt inni í landinu. Þín skal eigi framar minnst verða. Ég, Drottinn, hefi talað þetta.“

Jerúsalem, hin blóðseka borg

22

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Þú mannsson, vilt þú dæma, vilt þú dæma hina blóðseku borg? Leið henni þá fyrir sjónir allar svívirðingar hennar ³og seg: Svo segir Drottinn Guð:

^a Eða: sem á réttinn til ríkis. Honum mun ég selja ríkið í hendur.

Ó borg, sem úthellti blóði innan borgarveggja sinna, til þess að tími hennar kæmi, og gjörði sér skurðgoð til þess að saurga sig. ⁴Fyrir blóðið, sem þú hefir úthellt, ert þú sek orðin, og fyrir skurðgoðin, sem þú gjörðir, ert þú óhrein orðin. Þú hefir flýtt fyrir degi þínum, og ævilok þín eru komin. Þess vegna gjöri ég þig að háðung meðal þjóðanna og að athlægi allra landa. ⁵Þeir sem eru nálægt þér og þeir sem eru langt frá þér munu hæða þig, þú borg með flekkað mannorð, full af róstum.

⁶Sjá, höfðingjar Ísraels, sem í þér búa, úthella blóði, hver sem betur getur. ⁷Hjá þér eru faðir og móðir fyrirlitin, við útlendinga beita menn kúgun í þér, munaðarleysingja og ekkjur undiroka menn hjá þér. ⁸Þú fyrirlitur helgidóma mína og vanhelgar hvíldardaga mína. ⁹Hjá þér eru bakmælgismenn, sem koma manndrápum til leiðar, hjá þér eta menn fórnarkjöt á fjöllum, menn fremja saurlifnað í þér miðri. ¹⁰Hjá þér bera menn blygðan föður síns, hjá þér nauðga menn konum, sem óhreinar eru vegna tíða. ¹¹Einn fremur svívirðu með konu náunga síns, annar flekkar tengdadóttur sína með saurlifnaði og enn annar nauðgar hjá þér systur sinni, dóttur föður síns. ¹²Menn þiggja mútur hjá þér til þess að úthella blóði. Þú hefir tekið fjárleigu og vexti og haft af náunga þínum með ofríki, en mér hefir þú gleymt, – segir Drottinn Guð.

¹³En sjá: Ég slæ höndum saman yfir því rangfengna fé, sem þú hefir dregið þér, og yfir blóðskuld þeirri, sem í þér er. ¹⁴Mun kjarkur þinn standast og hendur þínar haldast styrkar, þegar þeir dagarnir koma, er ég tek þig fyrir? Ég, Drottinn, tala það og mun framkvæma það.

¹⁵Og ég mun tvístra þér meðal þjóðanna og dreifa þér út um löndin og gjörsamlega uppræta óhreinleik þinn úr þér, ¹⁶og þú skalt vanhelguð verða í augu heidningjanna, og þá skalt þú viðurkenna, að ég er Drottinn.“

Bræðsluofninn

¹⁷Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

¹⁸„Mannsson, Ísraelsmenn eru orðnir fyrir mér eins og sori. Þeir eru allir eins og eir og tin og járn og blý í bræðsluofni, þeir eru orðnir sorasilfur. ¹⁹Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Af því að þér eruð allir orðnir að sora, þá vil ég safna yður saman í Jerúsalem. ²⁰Eins og silfur og eir og járn og blý og tin er látið saman inn í bræðsluofn til þess að blása eldi að því og bræða það, þannig mun ég safna yður saman í reiði minni og gremi, láta yður þar inn og bræða yður. ²¹Og ég mun stefna yður saman og blása að yður eldi gremi minnar, svo að þér skuluð bráðna þar. ²²Eins og silfrið er brætt í bræðsluofninum, svo skuluð þér bráðna í borginni og þá munuð þér viðurkenna, að ég, Drottinn, hefi úthellt reiði minni yfir yður.“

²³Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²⁴„Þú mannsson, seg við hana: Þú ert eins og land, sem ekki rigndi á, sem eigi var vökvað á degi reiðinnar, ²⁵en þjóðhöfðingjar þess voru í því sem öskrandi ljón, er rífur sundur bráð sína. Mannslífum hafa þeir eytt, eignir og dýrgripir hafa þeir tekið og fjölgað ekkjum í landinu. ²⁶Prestar hennar hafa brjálað lögmáli mínu og vanhelgað helgidóma mína. Þeir hafa engan mun gjört á því, sem heilagt er og óheilagt, og eigi frætt menn um muninn á óhreinu og hreinu, og þeir hafa lokað augum sínum fyrir hvíldardögum mínum, svo að ég vanhelgaðist meðal þeirra. ²⁷Yfirmenn hennar voru í henni eins og

sundurrífandi vargar og hugsuðu ekki um annað en að úthella blóði og eyða mannlífum til þess að afla sér rangfengins gróða. ²⁸En spámenn hennar riðu á kalki fyrir þá með því að boða þeim hégómasýnir og flytja þeim lygispádóma og segja: „Svo segir Drottinn Guð!“ þótt Drottinn hafi ekki talað. ²⁹Landslýðurinn hefir haft kúgun og rán í frammi, þeir hafa undirokað volaða og snauða og kúgað útlendinga án nokkurs réttar. ³⁰Og ég leitaði að einhverjum meðal þeirra, er hlaða vildi garð eða skipa sér í skarðið móti mér, landinu til varnar, til þess að ég legði það ekki í eyði, en ég fann engan. ³¹Þá úthellti ég reiði minni yfir þá, gjöreyddi þeim með eldi gremi minnar, ég lét athæfi þeirra þeim í koll koma, – segir Drottinn Guð.“

Dæmisaga um Samaría og Jerúsalem

23

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, konur voru tvær, dætur sömu móður. ³Þær frömdu hórdóm á Egyptalandi, þær hóruðust í æsku. Þar létu þær þukla um brjóst sér og þar fóru menn höndum um meyarbarm þeirra. ⁴Hin eldri hét Ohola og systir hennar Oholíba. Og ég eignaðist þær báðar, og þær ólu sonu og dætur. Og Ohola hét síðar Samaría og Oholíba Jerúsalem.

⁵En Ohola tók fram hjá mér og brann af girnd til friðla sinna, til Assýringa, hinna nafntoguðu, ⁶sem klæddir voru bláum purpura, jarlar og landstjórar, allt saman fríðir æskumenn, riddarar ríðandi hestum. ⁷Og hún helgaði þeim hóranir sínar, öllum úrvalsmönnum Assýringa, og hún saurgaði sig á skurðgoðum allra þeirra, er hún brann af girnd til. ⁸Þó lét hún ekki af hórnum sínum frá Egyptalandi, því að þeir höfðu legið með henni í ungðæmi hennar og farið höndum um meyarbarm hennar og hellt yfir hana hóran sinni. ⁹Fyrir því seldi ég hana í hendur friðla sinna, í hendur Assýringa, er hún brann af girnd til. ¹⁰Þeir beruðu blygðan hennar, tóku burt sonu hennar og dætur og vógu hana sjálfa með sverði, svo að hún varð öðrum konum til viðvörunar, og framkvæmdu þannig refsingardóminn á henni.

¹¹En þótt systir hennar Oholíba sæi það, þá varð hún þó enn frekari í lostanum og drýgði enn meiri saurlifnað en systir hennar. ¹²Hún brann af girnd til Assýringa, nafntogaðra jarla og landstjóra, sem voru frábærlega trúðbúnir, til riddara, sem riðu hestum, allt saman fríðir æskumenn. ¹³Og ég sá, hversu hún saurgaði sig. Eitt og hið sama var háttalag beggja þeirra systra. ¹⁴En hún hélt áfram að drýgja hórdóm, og er hún sá menn dregna á vegg, myndir af Kaldeum, málaða með menju, ¹⁵gyrta belti um lendarnar, með vefjarhöttu um höfuðin, alla saman hina hermannlegustu, mynd af Babýloníumönnum, en ættland þeirra er Kaldea, ¹⁶– þá brann hún af girnd til þeirra, er hún leit þá augum, og gjörði sendimenn til þeirra til Kaldeu. ¹⁷Og Babýloníumenn gengu inn til hennar, til ástasamlags við hana, og flekkuðu hana með saurlifnaði sínum, og hún saurgaði sig á þeim. Þá sneri sál hennar sér frá þeim. ¹⁸Og er hún framdi saurlifnað sinn berlega og beraði blygðan sína, þá sneri sál mín sér frá henni, eins og sál mín hafði snúið sér frá systur hennar.

¹⁹En hún varð enn frekari í hórdómi sínum, með því að hún minntist æskudaga sinna, þá er hún framdi saurlifnað á Egyptalandi. ²⁰Og hún brann af girnd til friðla þeirra, sem voru eins hreðurmiklir og asnar og gusan úr þeim sem úr stóðhestum. ²¹Og þú saknaðir saurlifnaðar æsku þinnar, þá er Egyptar fóru höndum um barm þinn og þukluðu um meyarbrjóst þín.

²²Fyrir því, Oholíba, svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég mun egna friðla þína upp í móti þér, þá er sál þín hefir snúið sér frá, og láta þá veitast að þér úr öllum áttum: ²³Babýloníumenn og alla Kaldea, Pekód, Sjóa og Kóa og alla Assýringa með þeim, allt saman friða æskumenn, jarla og landstjóra, tóma liðsforingja og nafntogaða menn, ríðandi hestum. ²⁴Og þeir munu koma í móti þér úr norðri með vögnum og hjólum og liðsafnaði margra þjóða. Törgu, skjöld og hjálm munu þeir setja upp í móti þér hringinn í kring, og ég mun leggja fyrir þá málið, og þeir skulu dæma þig eftir sínum lögum. ²⁵Og ég mun snúa vandlæting minni gegn þér, og þeir munu fara grimmdarlega með þig. Þeir munu skera af þér nef og eyru, og það, sem eftir verður af þér, skal fyrir sverði falla. Sonu þína og dætur munu þeir hafa á burt, og það, sem eftir verður af þér, mun eyðast af eldi. ²⁶Og þeir munu færa þig af klæðum og taka af þér skartgripa þína. ²⁷Og ég vil gjöra enda á saurlífnaði þínum og hórdómi þínum frá Egyptalandi, svo að þú hefir eigi framar augu þín til þeirra og hugsir eigi framar um Egyptaland.

²⁸Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég mun selja þig á vald þeirra, er þú hatar, á vald þeirra, er sál þín hefir snúið sér frá. ²⁹Og þeir munu fara haturslega með þig og hafa á burt allan afla þinn og láta þig eftir nakta og bera, og þá mun verða flett ofan af hinni horgjörnu blygðan þinni, lauslæti þínu og saurlífnaði þínum. ³⁰Svo mun með þig farið, af því að þú eltir þjóðirnar, fyrir þá sök að þú saurgaðir þig á skurðgoðum þeirra.

³¹Þú hefir gengið götu systur þinnar, þess vegna rétti ég að þér bikar hennar. ³²Svo segir Drottinn Guð:

Þú skalt drekka bikar systur þinnar, hinn djúpa og víða, sem tekur svo mikið, – ³³vímu og hörmung skalt þú fyllast –, bikar hryllings og skelfingar, bikar Samaría systur þinnar. ³⁴Og þú skalt drekka hann og tæma og sötra dreggjarnar og sundurrífa brjóst þín, því að ég hefi talað það, segir Drottinn Guð.

³⁵Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Sökum þess að þú hefir gleymt mér og varpað mér aftur fyrir bak þér, þá skalt þú nú og gjöld taka fyrir lauslæti þitt og saurlífnað.

³⁶Og Drottinn sagði við mig: „Mannsson, vilt þú dæma Oholu og Oholíbu? Leið þeim þá fyrir sjónir svívirðingar þeirra, ³⁷hversu þær hafa hórdóm drýgt og flekkað hendur sínar með blóði, og hversu þær hafa drýgt hórdóm með skurðgoðum sínum og jafnvel látið sonu sína, er þær fæddu mér, ganga gegnum eld þeim til fæðslu. ³⁸Enn fremur gjörðu þær mér þetta: Þær saurguðu sama daginn helgidóm minn og vanhelguðu hvíldardaga mína. ³⁹Og þegar þær slátruðu sonum sínum skurðgoðunum til fórnar, gengu þær sama daginn inn í helgidóm minn til þess að vanhelga hann. Já, slíkt höfðust þær að í mínu eigin musteri. ⁴⁰Þær sendu jafnvel eftir mönnum, er komu af fjarlægum löndum, og er sendimaður hafði verið gjörður til þeirra, komu þeir. Þeirra vegna laugaðir þú þig, barst lit í augu þér og bjóst þig í skart. ⁴¹Síðan settist þú á veglegan hvílubekk, fyrir framan hann stóð uppbúið borð, og á það lagðir þú reykelsi mitt og olífuolíu mína. ⁴²Og með háværum söng hvíldu þeir á bekknum, og auk mannanna úr mannfjöldanum^a var komið með Sabea úr eyðimörkinni. Þeir spenntu armaugum um handleggi kvennanna og settu dýrlega kórónu á höfuð þeirra. ⁴³Þá sagði ég: „Mun hin útslitna enn drýgja hórdóm? Munu menn enn hórast með henni?“ ⁴⁴Og menn gengu inn til hennar, eins og gengið er inn til hórkonu, þannig gengu þeir inn til Oholu og Oholíbu, saurlífiskvennanna. ⁴⁵En réttlátir

^a Textinn spilltur.

menn munu dæma þær sama dómi og hórkonur eru dæmdar og þær konur, er úthella blóði, því að hórkonur eru þær, og hendur þeirra eru blóði flekkaðar.

⁴⁶Svo segir Drottinn Guð: Mannsafnaður sé gjörður að þeim og þær framseldar til misþyrmingar og rána. ⁴⁷Og mannsafnaðurinn skal lemja þær grjóti og höggva þær sundur með sverðum sínum. Sonu þeirra og dætur skulu menn drepa og brenna hús þeirra í eldi. ⁴⁸Þannig vil ég útrýma saurlifnaðinum úr landinu, til þess að allar konur láti sér að kenningu verða og breyti eigi eftir saurlifnaðar-dæmi yðar. ⁴⁹Og menn munu láta saurlifnað yðar koma niður á yður, og þér skuluð gjalda þeirra synda, er þér hafið framið með skurðgoðum yðar, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn Guð.“

Líking um umsátur Jerúsalem

24

¹Og orð Drottins kom til mín níunda árið, tíunda dag hins tíunda mánaðar, svohljóðandi:

²„Mannsson, skrifa þú upp hjá þér þennan dag, – einmitt þennan dag. Einmitt í dag hefir Babelkonungur ráðist á Jerúsalem. ³Flyt því hinni þverúðugu kynslóð líking og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

Set þú upp pottinn, set hann upp, og hell vatni í hann. ⁴Lát kjötstykkinn í hann, öll bestu stykkinn, lærin og bógana, fyll hann úrvalsbeinbitum. ⁵Tak þau af úrvalskindum og legg einnig skíð undir pottinn. Lát sjóða á kjötstykkjunum, beinbitarnir soðna þegar í honum.

⁶Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Vei hinni blóðseku borg, pottinum með ryðfleckjunum, sem ryðfleckirnir gengu ekki af. Allt hefir verið fært upp úr honum, hvert stykkið eftir annað, án þess að varpa hlutum um þau. ⁷Því að blóðið, sem hún hefir úthellt, er enn í henni. Hún hefir látið það renna á bera klettana, ekki hellt því á jörðina til þess að hylja það moldu. ⁸Til þess að sýna heift og koma fram hefnd, hefi ég látið blóðið, sem hún hefir úthellt, renna á bera klettana, til þess að það skuli eigi hulið verða.

⁹Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Vei hinni blóðseku borg! Já, ég vil gjöra eldgrófina stóra. ¹⁰Drag saman mikinn við, kveik upp eldinn, sjóð kjötið vandlega, lát súpuna sjóða, svo að beinin brenni. ¹¹Set síðan tóman pottinn á glæðurnar, til þess að hann hitni og eirinn í honum verði glóandi og óhreinindin, sem í honum eru, renni af og ryð hans eyðist.

¹²Alla fyrirhöfn hefir hann að engu gjört, því að hið mikla ryð gekk ekki af honum í eldinum, ¹³sökum lauslætissaurugleika þíns. Af því að ég hefi reynt að hreinsa þig, en þú varðst eigi hrein af saurugleik þínum, þá skalt þú ekki framar verða hrein, uns ég hefi svalað heift minni á þér. ¹⁴Ég, Drottinn, hefi talað það. Það kemur, og ég framkvæmi það, ég læt ekki undan draga, ég vægi ekki og ég læt mig einskis iðra. Eftir breytni þinni og eftir gjörðum þínum dæma menn þig, – segir Drottinn Guð.“

Raunir spámannsins eru tákn

¹⁵Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

¹⁶„Mannsson, ég mun taka yndi augna þinna frá þér með skyndilegum dauða, en þú skalt ekki kveina né gráta, og eigi skulu þér tár á augu koma. ¹⁷Andvarpa þú í hljóði, viðhaf

ekkert dánarkvein. Set vefjarhött þinn á þig og lát skó þína á fætur þér. Þú skalt ekki hylja kamp þinn og ekki neyta sorgarbrauðs.“

¹⁸Og ég talaði til lýðsins um morguninn, en um kveldið dó kona mín, og ég gjörði morguninn eftir eins og mér hafði verið skipað. ¹⁹Þá sagði fólkíð við mig: „Vilt þú ekki segja oss, hvað þetta á að þýða, að þú hagar þér svo?“ ²⁰Ég svaraði þeim: „Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²¹Seg við Ísraelsmenn: Svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég mun vanhelga helgidóm minn, yðar mikla ofdrambsefni, yndi augna yðar og þrá sálar yðar, og synir yðar og dætur, er þér hafið skilið þar eftir, munu falla fyrir sverði. ²²Þá munuð þér gjöra eins og ég hefi gjört: Þér munuð ekki hylja kamp yðar og ekki neyta sorgarbrauðs. ²³Þér munuð hafa vefjarhöttinn á höfðinu og skóna á fótunum. Þér munuð ekki kveina né gráta, heldur veslast upp vegna misgjörða yðar og andvarpa hver með öðrum.

²⁴Þannig mun Esekiel verða yður til tákns. Með öllu svo sem hann hefir gjört, munuð þér og gjöra, er það ber að höndum, og þá munuð þér viðurkenna, að ég er Drottinn Guð.

²⁵En þú, mannsson – vissulega mun þann dag, er ég tek frá þeim varnarvirki þeirra, hinn dýrlega unað þeirra, yndi augna þeirra og þrá sálar þeirra, sonu þeirra og dætur, – ²⁶þann dag mun flóttamaður til þín koma, til þess að gjöra það heyrinkunnugt. ²⁷Á þeim degi mun munnur þinn upp ljúkast, um leið og munnur flóttamannsins, og þá munt þú tala og ekki framar þegja, og þú munt vera þeim til tákns, og þeir munu viðurkenna, að ég er Drottinn.“

Gegn öðrum þjóðum

Gegn Ammónítum

25

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, snú þér að Ammónítum og spá gegn þeim ³og seg við Ammóníta: Heyrið orð Drottins Guðs! Svo segir Drottinn Guð:

Af því að þú hlakkaðir yfir því, að helgidómur minn var vanhelgaður og yfir því að Ísraelsland var í eyði lagt og yfir því að Júdamenn urðu að fara í útlegð, ⁴sjá, fyrir því gef ég þig austurbyggjum til eignar, að þeir setji tjöld sín í þér og reisi búðir sínar í þér. Þeir munu eta ávöxtu þína og þeir munu drekka mjólk þína. ⁵Og ég vil gjöra Rabba að beitilandi fyrir úlfalda og land Ammóníta að fjárbóli, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn. ⁶Því að svo segir Drottinn Guð:

Af því að þú klappaðir lof í lófa og stappaðir með fætinum og fagnaðir með fullri fyrirlitning í hjarta yfir Ísraelslandi, ⁷sjá, fyrir því rétti ég út hönd mína í móti þér og læt þig verða heiðingjum að herfangi og afmái þig úr tölu þjóðanna og týni þér úr tölu landanna. Ég vil tortíma þér, til þess að þú viðurkennir, að ég er Drottinn.

Gegn Móabítum

⁸Svo segir Drottinn Guð:

Af því að Móab segir: Sjá, Júdalýður er eins og allar aðrar þjóðir! ⁹Sjá, fyrir því opna ég hlíðar Móabs, til þess að landið verði borgalaust, missi borgir sínar allt til hinnar ystu: prýði landsins, Bet Jesímót, Baal Meon og Kirjataím. ¹⁰Austurbyggjum gef ég það til eignar, í viðbót við land Ammóníta, til þess að Ammóníta verði eigi framar minnst meðal þjóðanna. ¹¹Og ég mun framkvæma refsidóma á Móab, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.

Gegn Edómítum

¹²Svo segir Drottinn Guð:

Af því að Edóm hefir breytt við Júdamenn af mikilli hefndargirni og misgjört stórlega með því að hefna sín á þeim, ¹³fyrir því segir Drottinn Guð svo: Ég vil rétta út hönd mína gegn Edóm og eyða þar mönnum og fénaði og gjöra landið að auðn. Frá Teman allt til Dedan skulu þeir fyrir sverði falla. ¹⁴Og ég fel lýð mínum Ísrael að framkvæma hefnd mína á Edóm, svo að þeir fari með Edóm samkvæmt reiði minni og heift, og hann fái að kenna á hefnd minni, – segir Drottinn Guð.

Gegn Filistum

¹⁵Svo segir Drottinn Guð:

Af því að Filistar sýndu af sér hefnigirni og hefndu sín með fyrirlitning í hjarta, hyggjandi á tortíming með ævarandi fjandskap, ¹⁶fyrir því segir Drottinn Guð svo: Sjá, ég mun rétta út hönd mína gegn Filistum og útrýma Kretum og eyða þeim, sem eftir eru á sjávarströndinni. ¹⁷Og ég mun koma miklum hefndum fram á þeim með grimmilegum hirtingum, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn, þá er ég læt hefnd mína koma fram á þeim.“

Gegn Týrusborg

26

¹En á ellefta árinu, hinn fyrsta dag mánaðarins, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, af því að Týrus hlakkaði yfir Jerúsalem og sagði: „Nú er þjóðahliðið brotið upp, hefir opnast að mér, nú vil ég fylla mig, er hún er komin í auðn!“ – ³fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Sjá, ég skal finna þig, Týrus, ég skal leiða í móti þér margar þjóðir, eins og þegar hafið lætur öldur sínar að streyma. ⁴Þær skulu brjóta múra Týrusar og rífa niður turna hennar, og ég mun sjálfur sópa burt öllum jarðveg af henni og gjöra hana að berum kletti. ⁵Hún skal verða að þerrireit fyrir fiskinet úti í hafinu, því að ég hefi talað það, – segir Drottinn Guð, – og hún skal verða þjóðunum að herfangi. ⁶En dætur hennar, sem eru á landi, skulu drepnar verða með sverði, til þess að þær viðurkenni, að ég er Drottinn.

⁷Því að svo segir Drottinn Guð: Sjá ég leiði Nebúkadresar konung í Babýlon, konung konunganna, gegn Týrus úr norðri, með hestum, vögnum, riddurum og mannsöfnuði margra þjóða.

⁸Hann mun drepa dætur þínar á landi með sverði, hlaða víggarða gegn þér, hleypa upp jarðhrygg gegn þér og reisa skjöldu í móti þér. ⁹Og hann mun hleypa víghrút sínum á múra þína og rífa niður turna þína með jártólum sínum. ¹⁰Af mergð hesta hans munt þú hulin verða jóreyk, og múrar þínir munu gnötra af gný riddaranna, hjólanna og vagnanna, þegar hann fer inn um borgarhlið þín, eins og þegar farið er inn í hertekna borg. ¹¹Með hófum hesta sinna mun hann troða sundur öll stræti þín. Lýð þinn mun hann brytja niður með sverði, og þínar voldugu súlur munu hrapa til jarðar. ¹²Og þeir munu ræna auð þínum og hrísa burt kaupeyri þinn, brjóta niður borgarveggi þína, rífa niður þín dýrlegu hús og varpa á sjó út húsagrjótinu, viðunum og rofinu.

¹³Ég skal lægja klið ljóða þinna, og hljómur harpna þinna skal ekki framar heyrast. ¹⁴Og ég skal gjöra þig að berum kletti: Þú skalt verða að þerrireit fyrir fiskinet, þú skalt aldrei framar endurreist verða, því að ég, Drottinn, hefi talað það, – segir Drottinn Guð.

¹⁵Svo segir Drottinn Guð um Týrus: Munu ekki eyjarnar gnötra við dynkinn af hruni þínu, þá er hinir vegnu stynja, þá er sverðið brytjar fólkið niður í þér? ¹⁶Og allir þjóðhöfðingjar við hafið munu stíga niður af hásætum sínum og leggja af sér skikkjur sínar og fara úr litklæðum sínum. Þeir munu íklæðast skelfingu, þeir munu setjast á jörðina, þeir munu vera síhræddir og sem agndofa þín vegna.

¹⁷Og þeir munu hefja upp harmljóð yfir þér og segja um þig:

Hversu ert þú eydd, horfin frá hafinu, þú veggamaða borg, sem voldug varst á hafinu, hún og íbúar hennar, sem skutu skelk í bringu öllum nábúum sínum.

¹⁸Nú nötra sælöndin á degi falls þíns og eyjarnar í hafinu eru skelfdar yfir afdrifum þínum.

¹⁹Því að svo segir Drottinn Guð: Þegar ég gjöri þig að eyddri borg, eins og þær borgir, sem óbyggðar eru, þegar ég lét hafsjóinn streyma yfir þig, svo að hin miklu vötn hylji þig, ²⁰þá steypi ég þér niður til þeirra, sem ofan eru farnir í gröfina, til manna frá fyrri tíðum, og bý þér stað í undirheimum, eins og ævagömlum rústum, hjá þeim sem ofan eru farnir í gröfina, til þess að þú verðir ekki byggð framar og standir ekki framar á landi lifandi manna. ²¹Ég sel þig á vald voveiflegri glötun, og þú munt farast. Þín mun verða leitað, en þú munt aldrei finnast til eilífdar, – segir Drottinn Guð.“

Angurljóð um eyðingu Týrusborgar

27

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²„Þú mannsson, hef upp harmljóð um Týrus ³og seg við Týrus, sem liggur við víkurnar og rekur verslun við þjóðirnar til margra eylanda: Svo segir Drottinn Guð:

Týrus, þú hugsaðir: „Ég er algjör að fegurð!“⁴ Landsvæði þitt er úti í hafinu,^a þeir, er reistu þig, hafa gjört þig aðdánlega fagra.⁵ Af kyprestrjám frá Senír gjörðu þeir alla innviði þína, þeir tóku sedrusvið frá Líbanon til þess að gjöra af siglutré þitt.⁶ Árar þínar gjörðu þeir úr eikitrjám frá Basan, þiljurnar gjörðu þeir úr buksviði frá eyjum Kitta og greyptu inn í þær filsbein.⁷ Glitofíð lín frá Egyptalandi var það, sem þú breiddir út, til þess að hafa það að veifu. Tjöld þín voru úr bláum og rauðum purpura frá Elísaströndum.

⁸Sídoningar og Arvadbúar voru hásetar hjá þér, hinir kænstu menn, sem til voru hjá þér, Týrus, voru stýrimenn þínir.⁹ Fyrimenn frá Gebal og listkænir menn þaðan voru þeir, sem gjörðu við lekann á þér, öll hafskip og áhöfn þeirra kom til þín til þess að kaupa varning þinn.¹⁰ Menn frá Paras, Lúd og Pút voru í her þínum sem hermenn þínir, skjöld og hjálm festu þeir upp hjá þér, þeir gjörðu þig veglega.¹¹ Arvadmenn og her þeirra voru umhverfis á múrum þínum og Gammadar í turnum þínum. Þeir festu skjöldu sína upp á múra þína hringinn í kring, þeir gjörðu þig aðdánlega fagra.

¹²Tarsis átti kaupskap við þig, af því að þú áttir gnótt alls konar kaupeyris. Silfur, járn, tin og blý fluttu þeir á kaupborg þitt.¹³ Javan, Túbal og Mesek keyptu við þig, mansmenn og eirílát fluttu þeir til kaupstefnu þinnar.¹⁴ Tógarmamenn fluttu áburðarhesta, reiðhesta og múlásna á kaupborg þitt.¹⁵ Ródusmenn keyptu við þig, margar eyjar voru þínir kaupunautar, filsbein og íbenvið greiddu þeir þér í skatt.¹⁶ Aram átti kaupskap við þig, sökum þess að þú áttir gnótt iðnaðarvarnings. Karbunkulrauðan purpura, glitvefnað, býssus, kóralla og jaspis fluttu þeir á kaupborg þitt.¹⁷ Júda og Ísraelsland keyptu við þig. Hveiti frá Minnít, vax, hunang, olíu og balsam fluttu þeir til kaupstefnu þinnar.¹⁸ Damaskus átti kaupskap við þig um þinn margháttada iðnaðarvarning, af því að þú áttir gnótt alls konar kaupeyris, um vín frá Helbón og ull frá Sahar.¹⁹ Og vín frá Úsal fluttu þeir á kaupborg þitt, smíðað járn, kanelviður og ilmreyr kom til kaupstefnu þinnar.²⁰ Dedan verslaði við þig með söðuláklæði til að ríða á.²¹ Arabar og allir höfðingjar Kedars voru kaupunautar þínir, þeir seldu þér lömb, hrúta og hafra.²² Kaupmenn frá Saba og Raema keyptu við þig. Hinar bestu kryddjurtir, alls konar dýrindis steina og gull fluttu þeir á kaupborg þitt.²³ Haran, Kanne og Eden voru kaupunautar þínir, og Assýría og öll Medía keyptu við þig.²⁴ Þeir versluðu við þig með skartklæði, með skikkjur úr bláum purpura og glitofnar, og með ofnar ábreiður marglitar, og með snúnar og fast undnar snúrur á sölutorgi þínu.

²⁵Tarsis–knerrir fluttu vörur þínar, og þannig fylltir þú þig og varðst mjög hlaðin úti á hafinu.²⁶ Þeir, er reru þér, fluttu þig út á rúmsjó. Austanvindurinn braut þig í spón úti á miðju hafi.

²⁷Auðæfi þín, kaupeyris þinn og vörur þínar, hásetar þínir og stýrimenn, þeir sem gjörðu við lekann á þér og þeir sem seldu vörur þínar og allir hermenn þínir, sem í þér eru, og allur mannfjöldinn, sem í þér er, munu sökkva í hafið þann dag, er þú ferst.

²⁸Af hljóðum stýrimanna þinna munu öldudjúpin skjálfa.²⁹ Þá munu allir þeir, er á árum halda, stíga af skipum sínum, hásetarnir, allir stýrimenn á sjónum munu ganga á land.³⁰ Og þeir munu æpa hástöfum yfir þér og hljóða sáran og ausa moldu yfir höfuð sér, velta sér í ösku.³¹ Þeir munu raka á sig skalla þín vegna og gyrðast hærusekk og gráta yfir þér

^a Týrusborg var byggð á eyju.

kvíðafullir í sárri hryggð. ³²Og þeir munu hefja upp harmljóð um þig og harma þig: „Hver var sem Týrus, er nú er í eyði lögð úti í hafinu!“

³³Þegar varningur þinn kom af sjónum, mettaðir þú margar þjóðir, með gnótt auðlegðar þinnar og kaupeyris þíns auðgaðir þú konunga jarðarinnar. ³⁴Nú liggur þú brotin á hafinu, í djúpum hafsins, varningur þinn sökk og allur mannfjöldinn, sem í þér var.

³⁵Allir þeir, sem strandlendin byggja, eru agndofa yfir þér, og konungum þeirra blöskrar svo, að ásjónur þeirra blikna. ³⁶Verslunarmenn þjóðanna blistra að þér, þú fórst voveiflega og ert eilíflega horfin.“

Gegn konungi Týrusborgar

28

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, seg tignarmönnunum í Týrus: Svo segir Drottinn Guð:

Af því að hjarta þitt var hrokafullt, svo að þú sagðir: „Ég er guð, ég sit í guðasæti mitt úti í hafi!“ – þar sem þú ert þó maður og enginn guð, en leist á þig eins og guð, – ³já, þú varst vitrari en Daníel, ekkert hulið var þér of myrkt, ⁴með speki þinni og hyggindum aflaðir þú þér auðæfa og safnaðir gulli og silfri í fínhirslur þínar . . . ⁵Með viskugnótt þinni, með verslun þinni jókst þú auðæfi þín, og hjarta þitt varð hrokafullt af auðæfunum – ⁶fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Af því að þú leist á sjálfa þig eins og guð, ⁷sjá, fyrir því læt ég útlenda menn yfir þig koma, hinar grimmustu þjóðir, þeir skulu bregða sverðum sínum gegn snilldarfegurð þinni og vanhelga þryði þína. ⁸Þeir munu steypa sér niður í gröfina og þú munt deyja dauða hins vopnbitna úti í hafi. ⁹Hvort munt þú þá segja: „Ég er guð!“ frammi fyrir banamanni þínum, þar sem þú ert þó maður og enginn guð á valdi veganda þíns? ¹⁰Þú skalt deyja dauða óumskorinna manna fyrir hendi útlendinga, því að ég hefi talað það, – segir Drottinn Guð.“

¹¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ¹²„Mannsson, hef upp harmljóð yfir konunginum í Týrus og seg við hann: Svo segir Drottinn Guð:

Þú varst ímynd innsiglishrings, fullur af speki og fullkominn að fegurð! ¹³Þú varst í Eden, aldingarði Guðs, þú varst þakinn alls konar dýrum steinum: karneól, tópas, jaspis, krýsolít, sjóam, onýx, safir, karbunkul, smaragð, og umgjörðir þínar og útflúr var gjört af gulli. Daginn, sem þú varst skapaður, var það búið til.

¹⁴Ég hafði skipað þig verndar–kerúb, þú varst á hinu heilaga goðafjalli, þú gekkst innan um glóandi steina.

¹⁵Þú varst óaðfinnanlegur í breytni þinni frá þeim degi, er þú varst skapaður, þar til er yfirsjón fannst hjá þér.

¹⁶Fyrir þína miklu verslun fylltir þú þig hið innra ofríki og syndgaðir. Þá óhelgaði ég þig og rak þig burt af goðafjallinu og tortímdi þér, þú verndar–kerúb, burt frá hinum glóandi steinum.

¹⁷Hjarta þitt varð hrokafullt af fegurð þinni, þú gjörðir speki þína að engu vegna viðhafnarljóma þíns. Ég varpaði þér til jarðar, ofurseldi þig konungum, svo að þeir mættu horfa nægju sína á þig.

¹⁸Með hinum mörgu misgjörðum þínum, með hinni óráðvöndu kaupverslun þinni vanhelgaðir þú helgidóma þína.

Þá lét ég eld brjótast út frá þér, hann eyddi þér, og ég gjörði þig að ösku á jörðinni í auglýsni allra, er sáu þig.

¹⁹Allir þeir meðal þjóðanna, er þekktu þig, voru agndofa yfir þér, þú fórst voveiflega og ert eilíflega horfinn.“

Gegn Sídon

²⁰Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²¹„Mannsson, snú þér að Sídon og spá gegn henni ²²og seg: Svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég skal finna þig, Sídon, og gjöra mig vegsamlegan í þér miðri, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn, er ég framkvæmi refsídóma í henni og auglýsi heilagleik minn á henni. ²³Og ég mun senda drepsótt í hana og blóðsúthelling á stræti hennar, og menn skulu í henni falla helsærðir fyrir sverði, er alla vega skal yfir hana ganga, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn. ²⁴En fyrir Ísraelsmenn mun eigi frammar vera til neinn kveljandi þyrnir né stingandi þistill af öllum þeim, sem umhverfis þá eru, þeim er óvirtu þá, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn Guð þeirra.

²⁵Svo segir Drottinn Guð:

Þegar ég safna Ísraelsmönnum saman frá þjóðunum, þangað sem þeim var tvístrað, þá skal ég auglýsa heilagleik minn á þeim í auglýsni þjóðanna, og þeir skulu búa í landi sínu, því er ég gaf þjóni mínum Jakob. ²⁶Og þeir munu búa þar óhultir og reisa hús og planta víngarða og búa óhultir, með því að ég læt refsídóma ganga yfir alla nágranna þeirra, er þá hafa óvirt, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn, Guð þeirra.“

Gegn Faraó

29

¹Á tíunda árinu, tólfta dag hins tíunda mánaðar, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, snú þér að Faraó, Egyptalandskonungi, og spá gegn honum og gegn öllu Egyptalandi. ³Tala og seg: Svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég skal finna þig, Faraó, Egyptalandskonungur, þú mikli krókódíll, sem liggur milli árkvíslanna og segir: „Fljótið er mitt, ég hef sjálfur búið það til!“ ⁴Og ég skal setja króka í kjálka þína og láta fiskana í fljótum þínum loða á hreistri þínu og draga þig upp úr fljótum þínum, ásamt öllum fiskunum í fljótum þínum, þeim er loða á hreistri þínu. ⁵Og ég skal varpa þér út á eyðimörk, þér og öllum fiskunum í fljótum þínum. Þú skalt falla úti á bersvæði, þú munt ekki verða tekinn upp né jarðaður. Ég gef þig dýrum jarðarinnar og fuglum himinsins til fæðslu. ⁶Þá skulu allir íbúar Egyptalands viðurkenna, að ég er Drottinn, af því að þú ert Ísraelsmönnum ekki annað en stafur úr sefreyr. ⁷Þegar þeir grípa

um þig með hendinni, þá brotnar þú og fleiðrar alla höndina á þeim, og þegar þeir styðjast við þig, þá brestur þú í sundur og linar þá í öllum mjöðmunum.

⁸Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Sjá, ég skal láta sverðið koma yfir þig og gjöreyða hjá þér mönnum og fænaði. ⁹Og Egyptaland skal verða að auðn og öræfum, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn. Af því að þú hefir sagt: „Fljótið er mitt og ég hefi búið það til!“ ¹⁰Sjá, fyrir því skal ég finna þig og árkvísar þínar og gjöra Egyptaland að öræfum, að eyðiöræfum frá Migdól til Síene og allt að landamerkjum Blálands. ¹¹Enginn maður skal stíga þar fæti sínum og engin skepna skal stíga þar fæti sínum, og það skal vera óbyggt í fjörutíu ár. ¹²Og ég skal gjöra Egyptaland að auðn innan um eyðilönd, og borgir þess skulu liggja í eyði innan um borgir, sem liggja í rústum, í fjörutíu ár, og ég mun tvístra Egyptum meðal þjóðanna og dreifa þeim út um löndin.

¹³Svo segir Drottinn Guð: Þegar fjörutíu ár eru liðin, mun ég saman safna Egyptum frá þeim þjóðum, þangað sem þeim var tvístrað, ¹⁴og ég mun snúa við högum Egyptalands og flytja þá aftur inn í landið Patrós, landið þar sem þeir eru upprunnir, og þar munu þeir vera lítilfjörleggt ríki. ¹⁵Það mun verða lítilfjörleggra en hin ríkin og ekki framar hefja sig upp yfir þjóðirnar, og ég gjöri þá fámenna, til þess að þeir geti ekki drottnað yfir þjóðunum. ¹⁶Þá mun Egyptaland ekki framar vera Ísraelsmönnum traust, er minni á misgjörð þeirra, er þeir leita bandalags við það, og þeir munu viðurkenna, að ég er Drottinn Guð.“

Babýloníumenn munu taka Egyptaland

¹⁷En á tuttugasta og sjöunda árinu, hinn fyrsta dag hins fyrsta mánaðar, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

¹⁸„Mannsson, Nebúkadresar konungur í Babýlon hefir látið herlið sitt vinna mikið verk á Týrus. Höfuð allra manna hans eru orðin hárlaus og axlir þeirra gnúnar, og þó hefir hvorki hann né herlið hans fengið nein laun frá Týrus fyrir það verk, er hann hefir á henni unnið. ¹⁹Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Sjá, ég gef Nebúkadresar Babelkonungi Egyptaland. Hann skal flytja burt auðæfi þess og fara þar með rán og rífs, það skulu vera launin handa herliði hans. ²⁰Sem endurgjald handa því, er það hefir unnið fyrir, gef ég því Egyptaland, – segir Drottinn Guð.

²¹Á þeim degi vil ég láta Ísraels húsi horn vaxa, og þá mun ég gefa þér að upp ljúka munni þínum meðal þeirra, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.“

Dagur skelfingar yfir Egyptaland

30

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, spá og seg: Svo segir Drottinn Guð:

Æpið vei yfir deginum! ³Því að dagur er nálægur, já, dagur Drottins er nálægur, dagur skýþykkis, endadægur þjóðanna mun það verða.

⁴Og sverð mun koma til Egyptalands, og Bláland mun skelfast, þá er menn hníga helsærðir á Egyptalandi, og auðæfi þess verða burt flutt og undirstöðum þess rótað upp.

⁵Blálendingar, Pútítar, Lúdítar og allur þjóðblendingurinn og Líbýumenn og Kretar munu fyrir sverði falla ásamt þeim.

⁶Svo segir Drottinn:

Þá munu stoðir Egyptalands falla og hið dýrlega skraut þess hníga. Frá Migdól og allt til Síene skulu menn fyrir sverði falla í því, – segir Drottinn Guð. ⁷Og það mun verða að auðn innan um eyðilönd, og borgir þess munu liggja innan um borgir, sem eru í rústum. ⁸Og þeir munu viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar ég legg eld í Egyptaland og allir liðveislumenn þess verða muldir sundur.

⁹Á þeim degi munu sendiboðar fara frá mér á skipum, til þess að færa hinum ugglausu Blálendingum hin hræðilegu tíðindi, og þeir munu skelfast vegna ógæfudags Egyptalands, því að sjá, hann kemur.

¹⁰Svo segir Drottinn Guð: Þannig mun ég láta Nebúkadresar konung í Babýlon enda gjöra á mikillæti Egyptalands. ¹¹Hann mun verða sóttur og lið hans með honum, hinar grimmustu þjóðir, til þess að herja landið, og þeir munu bregða sverðum sínum gegn Egyptalandi og fylla landið vegnum mönnum. ¹²Og ég mun þurrka upp árkvíslnar og selja Egyptaland í hendur illmenna og láta útlenda menn eyða landið og öllu, sem í því er. Ég, Drottinn, hefi talað það.

¹³Svo segir Drottinn Guð:

Ég gjöri skurðgoðin að engu og uppræti falsguðina úr Nóf og höfðingjana af Egyptalandi, svo að engir skulu þar frammar til vera, og ég mun skelfa Egyptaland.

¹⁴Og ég eyði Patrós og legg eld í Sóan og framkvæmi refsidóma á Nó.

¹⁵Og ég úthelli heift minni yfir Sín, varnarvirki Egyptalands, og tortími hinum ysmikla múg í Nó. ¹⁶Ég legg eld í Egyptaland, Sín mun nötra og skarð mun brotið verða inn í Nó og múrar hennar niður rifnir.

¹⁷Æskumennirnir í Ón og Píbeset munu fyrir sverði falla og íbúar annarra borga fara í útlegð. ¹⁸Í Takpanes mun dagurinn myrkvast, er ég sundurbrýt þar veldissprota Egyptalands og hið dýrlega skraut þess verður að engu gjört. Skýþykkni mun hylja hana, og dætur hennar munu fara í útlegð.

¹⁹Þannig mun ég láta refsidóma koma yfir Egyptaland, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.“

Babýloníukonungur erindreki Guðs

²⁰En á ellefta árinu, sjöunda dag hins fyrsta mánaðar, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

²¹„Mannsson, ég hefi brotið armlegg^a Faraós, Egyptalandskonungs, og sjá, það skal eigi verða um hann bundið, til þess að gjöra hann heilan, með því að setja á hann sáraumbúðir, til þess að hann styrktist aftur og fengi gripið sverðið.

²²Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

^a Armleggur merkir afl, vald.

Sjá, ég skal finna Faraó, Egyptalandskonung, ég skal brjóta armleggi hans, hinn heila og hinn brotna, og slá sverðið úr hendi hans. ²³Og ég skal tvístra Egyptum meðal þjóðanna og dreifa þeim út um löndin. ²⁴Og ég skal styrkja armleggi konungsins í Babýlon og fá honum sverð mitt í hönd, en armleggi Faraós skal ég brjóta, svo að hann skal liggja stynjandi fyrir fótum hans, eins og helstunginn maður. ²⁵Ég skal styrkja armleggi konungsins í Babýlon, en armleggir Faraós skulu niður síga, og menn skulu viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar ég fæ Babelkonungi sverð mitt í hönd, og hann reiðir það að Egyptalandi. ²⁶Og ég skal tvístra Egyptum meðal þjóðanna og dreifa þeim út um löndin, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.“

Faraó líkt við sedrusvið í Paradís

31

¹Og á ellefta árinu, hinn fyrsta dag hins þriðja mánaðar, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, seg við Faraó, Egyptalandskonung, og við glæsilið hans:

Hverjum ertu líkur að mikilleik?

³Sjá, sedrusviður óx á Líbanon. Greinar hans voru fagar og laufið veitti mikla forsælu, hann var hávaxinn og náði topplimið upp í skýin.

⁴Vatnsgnóttin hafði gjört hann stóran og flóðið hávaxinn, það leiddi strauma sína umhverfis gróðurreit hans og veitti vatnsrásum sínum til allra skógartrjána.

⁵Fyrir því var hann hávaxnari en öll skógartrén, greinum hans fjölgaði og limar hans lengdust af hinni miklu vatnsgnótt.

⁶Alls konar fuglar himinsins hreiðruðu sig í greinum hans og alls konar dýr merkurinnar lögðu ungum sínum undir limar hans, og allar hinar mörgu þjóðir bjuggu í forsælu hans.

⁷Og hann var fagur sökum mikilleiks síns og vegna þess, hve greinar hans voru langar, því að rætur hans lágu við mikla vatnsgnótt.

⁸Sedrustrén jöfnuðust ekki á við hann í aldingarði Guðs, kýprestrén höfðu ekki jafnmiklar greinar og hann, og hlynirnir höfðu ekki eins fallegar limar og hann. Ekkert tré í aldingarði Guðs var honum jafnt að fegurð.

⁹Ég hafði prýtt hann með fjölda af greinum, og öll Edentré, sem voru í aldingarði Guðs, öfunduðu hann.

¹⁰Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Af því að hann varð hávaxinn og teygði topplimið upp í skýin og ofmetnaðist í hjarta af hæð sinni, ¹¹þá seldi ég hann í hendur afarmenni meðal þjóðanna, er fara skyldi með hann samkvæmt illsku sinni, uns ég hefði rekið hann burt. ¹²Og útlendir menn, hinar grimmustu þjóðir, felldu hann og fleygðu honum. Greinar hans féllu niður á fjöllin og ofan í alla dali, og limar hans lágu sundur brotnar í öllum giljum landsins, og allar þjóðir jarðarinnar viku burt úr forsælu hans og létu hann eiga sig.

¹³Allir fuglar himinsins sátu nú á hans fallna stofni og öll dýr merkurinnar lágu á limum hans, ¹⁴til þess að engin tré við vatn skyldu verða hávaxin og eigi teygja topplim sitt upp í

skýin, og til þess að stórhöfðingjar þeirra stæðu eigi hreyknir af hæð sinni, allir þeir er á vatni vökvast. Því að allir eru þeir dauðanum ofurseldir, svo að þeir verða að fara niður til undirheima, mitt á meðal mannanna, til þeirra, sem niður stignir eru í gröfina.

¹⁵Svo segir Drottinn Guð:

Daginn, sem hann steig niður til Heljar, lét ég flóðið sýta missi hans og hélt aftur straumum hans og hin miklu vötn hættu að renna. Ég klæddi Líbanon sorgarbúningi hans vegna og öll tré merkurinnar liðu í ómegin yfir láti hans. ¹⁶Ég skelfdi þjóðirnar með þeim gný, sem varð af falli hans, er ég steypiti honum niður til Heljar, til þeirra, sem eru niður stignir í gröfina. Og þá hugguðust í undirheimum öll Edentré, ágætustu og bestu tré Líbanons, öll þau er á vatni höfðu vökvast. ¹⁷Þau fóru líka með honum niður til Heljar til hinna vopnbitnu, er búið höfðu í forsælu hans, mitt á meðal þjóðanna.

¹⁸Við hvert á meðal Edentrjáanna er unnt að jafna þér að skrauti og stærð? En þér mun verða steypit niður í undirheima með Edentrjánnum, meðal óumskorinna munt þú liggja hjá hinum vopnbitnu. Þetta er Faraó og glæsilið hans, – segir Drottinn Guð.“

Faraó líkt við krókóðíl

32

¹Á tólfta árinu,^a fyrsta dag hins tólfta mánaðar, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, hef upp harmljóð yfir Faraó, Egyptalandskonungi, og seg við hann:

Þú ungljón meðal þjóðanna, það er úti um þig!

Og þó varst þú eins og krókóðill í sjónum, gusaðir með nösum þínum, gruggaðir upp vatnið með fótum þínum og rótaðir upp bylgjum þess.

³Svo segir Drottinn Guð:

Ég vil breiða net mitt yfir þig í söfnuði margra þjóða, til þess að þeir dragi þig upp í neti mínu. ⁴Og ég skal varpa þér upp á land, fleygja þér út á bersvæði, og ég skal láta alla fugla himinsins sitja á þér og seðja dýr allrar jarðarinnar á þér. ⁵Og ég skal færa hold þitt út á fjöllin og fylla dalina hræi þínu. ⁶Og ég skal vökva landið með útrennsli þínu, af blóði þínu á fjöllum, og árfarvegirnir skulu verða fullir af þér. ⁷Þegar þú slokknar út, skal ég byrgja himininn og myrkva stjörnur hans. Sólina skal ég hylja í skýjum, og tunglið skal ekki láta ljós sitt skína. ⁸Öll ljós á himninum skal ég láta verða myrk þín vegna og færa dimmu yfir land þitt, – segir Drottinn Guð. ⁹Og ég mun hrella hjörtu margra þjóða, er ég leiði hertekna menn þína út á meðal þjóðanna, til landa, sem þú þekkir ekki. ¹⁰Og ég mun gjöra margar þjóðir felmtsfullar út af þér, og hryllingur mun fara um konunga þeirra þín vegna, þegar ég sveifla sverði mínu frammi fyrir þeim, og þeir skulu skjálfa án afláts af hræðslu um líf sitt, daginn sem þú fellur.

¹¹Svo segir Drottinn Guð: Sverð Babelkonungs skal koma yfir þig. ¹²Ég skal láta glæsilið þitt falla fyrir kappa sverðum. Það eru allt saman hinar grimmustu þjóðir. Þeir skulu eyða skrauti Egyptalands, og allt viðhafnarprjál þess skal að engu gjört. ¹³Og ég skal gjöreyða öllum skepnum þess og hrífa þær burt frá hinum miklu vötnum. Enginn

^a Eða skv. sumum handritum: *ellefta*.

mannsfótur skal framar grugga þau, né heldur skulu klaufir nokkurrar skepnu grugga þau.

¹⁴Þá skal ég láta vötn þeirra setjast og leiða ár þeirra burt eins og olíu, – segir Drottinn Guð – ¹⁵þegar ég gjöri Egyptaland að auðn og það er eytt orðið og svipt gnægtum sínum, er ég lýst alla þá, sem í því búa, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.“

¹⁶Þetta eru harmljóð og skulu menn syngja þau. Dætur þjóðanna skulu syngja þau, þær skulu syngja þau yfir Egyptalandi og yfir öllu glæsiliði þess, – segir Drottinn Guð!

Angurljóð um för Faraós til undirheima

¹⁷Á tólfta árinu, hinn fimmtánda dag mánaðarins, kom orð Drottins til mín, svohljóðandi:

¹⁸„Mannsson, kveina þú og dætur þjóðanna yfir glæsiliði Egyptalands.

Tignarmenn munu sökkva niður í undirheima til þeirra, sem niður eru stignir í gröfina.

¹⁹Af hverjum ber þú að yndisleik? Stíg ofan og leggst til hvíldar meðal hinna óumskornu.

²⁰Þeir munu falla meðal vopnbitinna manna. Egyptaland er sverðinu ofurselt, menn hrífa það burt og allt þess skraut.

²¹Þá munu hinar hraustu hetjur hrópa til Faraós í Helju, til hans og liðveislumanna hans:

Niður stignir eru hinir vopnbitnu. ²²Þarna er Assýría og allur liðsafnaður hennar, og eru grafir þeirra umhverfis, – allt saman vegnir menn, er fallið hafa fyrir sverði, – ²³grafir þeirra eru innst inni í grafhellinum. Og sveit hennar er umhverfis gróf hennar, allt saman vegnir menn, er fallið hafa fyrir sverði og eitt sinn létu standa ógn af sér á landi lifandi manna.

²⁴Þarna er Elam, og allt glæsilið hans liggur umhverfis gróf hans. Þeir eru allir saman vegnir menn, er fallið hafa fyrir sverði, er farið hafa óumskornir ofan í undirheima og eitt sinn létu standa ógn af sér á landi lifandi manna. Og nú bera þeir vanvirðu sína með þeim, sem niður stignir eru í gröfina. ²⁵Mitt á meðal veginna manna bjuggu þeir honum hvílurúm, ásamt öllu glæsiliði hans, og eru grafir þeirra umhverfis hann, allt saman óumskornir menn, er lagðir hafa verið sverði, – því að eitt sinn stóð ógn af þeim á landi lifandi manna. Og nú bera þeir vanvirðu sína með þeim, sem niður stignir eru í gröfina. Meðal veginna manna voru þeir lagðir.

²⁶Þarna er Mesek, Túbal og allur mannfjöldi þeirra, og eru grafir þeirra umhverfis hann, allt saman óumskornir menn, sverði lagðir, er eitt sinn létu ógn af sér standa á landi lifandi manna. ²⁷Þeir liggja ekki hjá hetjunum, þeim er féllu í fyrndinni, þeim er fóru til Heljar í hervopnum sínum, hverra sverð voru lögð undir höfuð þeirra og skildir þeirra lágu ofan á beinum þeirra, því að ótti stóð af hetjunum á landi lifandi manna. ²⁸Þú skalt og sundur molaður verða meðal óumskorinna og liggja hjá sverðbitnum mönnum.

²⁹Þar er Edóm, konungar hans og allir höfðingjar, sem þrátt fyrir hreysti sína voru lagðir hjá vopnbitnum mönnum. Þeir liggja hjá óumskornum mönnum og hjá þeim, sem niður eru stignir í gröfina.

³⁰Þar eru stórhöfðingjar norðursins allir saman og allir Sídoningar, er niður stigu helsærðir. Þrátt fyrir óttann, sem stóð af hreysti þeirra, eru þeir orðnir til skammar.

Óumskornir liggja þeir hjá vopnbitnum mönnum og bera vanvirðu sína með þeim, er niður stignir eru í gröfina.

³¹Faraó mun sjá þá og huggast yfir öllu glæsiliði sínu. Vopnbitinn er Faraó og allur hans her, – segir Drottinn Guð. ³²Hann lét eitt sinn standa ógn af sér á landi lifandi manna, þess vegna skal hann lagður verða meðal óumskorinna, hjá vopnbitnum mönnum, Faraó og allt hans glæsilið, – segir Drottinn Guð.“

Endurreisn og endurnýjun Ísraels

Varðmaður yfir Ísrael

33

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, tala þú til samlanda þinna og seg við þá:

Þegar ég læt sverð koma yfir eitthvert land, og landsmenn taka mann úr sínum hóp og gjöra hann að varðmanni sínum, ³og hann sér sverðið koma yfir landið og blæs í lúðurinn og gjörir fólkið vart við, – ⁴ef þá sá, er heyrir lúðurþytinn, vill ekki vara sig, og sverðið kemur og sviptir honum í burt, þá mun blóð hans vera á höfði honum sjálfum. ⁵Hann heyrði lúðurþytinn, en varaði sig þó ekki; blóð hans hvíli á honum. En hinn hefir gjört viðvart og frelsað líf sitt. ⁶En sjái varðmaðurinn sverðið koma, og blæs þó ekki í lúðurinn, svo að fólki er ekki gjört vart við, og sverðið kemur og sviptir einhverjum af þeim burt, þá verður þeim hinum sama burt svipt fyrir sjálfs hans misgjörð, en blóðs hans vil ég krefja af hendi varðmannsins.

⁷Þig, mannsson, hefi ég skipað varðmann fyrir Ísraels hús, til þess að þú varir þá við fyrir mína hönd, er þú heyrir orð af munni mínum. ⁸Þegar ég segi við hinn óguðlega: „Þú hinn óguðlegi skalt deyja!“ og þú segir ekkert til þess að vara hinn óguðlega við breytni hans, þá skal að vísu hinn óguðlegi deyja fyrir misgjörð sína, en blóðs hans vil ég krefja af þinni hendi. ⁹En hafir þú varað hinn óguðlega við breytni hans, að hann skuli láta af henni, en hann lætur samt ekki af breytni sinni, þá skal hann deyja fyrir misgjörð sína, en þú hefir frelsað líf þitt.

Ný kenning

¹⁰Mannsson, seg þú við Ísraelsmenn:

Þér hafið kveðið svo að orði: „Afbrot vor og syndir vorar hvíla á oss, og þeirra vegna veslumst vér upp, og hvernig ættum vér þá að geta haldið lífi?“ ¹¹Seg við þá: Svo sannarlega sem ég lifi, – segir Drottinn Guð – hefi ég ekki þóknun á dauða hins óguðlega, heldur að hinn óguðlegi hverfi frá breytni sinni og haldi lífi. Snúið yður, snúið yður frá yðar vondu breytni! Hví viljið þér deyja, Ísraelsmenn?

¹²En þú, mannsson, seg við samlanda þína: Ráðvendni hins ráðvanda skal ekki frelsa hann á þeim degi, er hann misgjörir, og guðleysi hins óguðlega skal ekki fella hann á

þeim degi, er hann hverfur frá guðleysi sínu, og hinn ráðvandi skal ekki heldur fá lífi haldið fyrir ráðvendni sína á þeim degi, er hann syndgar.

¹³Þegar ég segi við hinn ráðvanda: „Þú skalt vissulega lífi halda!“ og hann reiðir sig á ráðvendni sína og fremur glæp, þá skulu ráðvendniverk hans eigi til álita koma, heldur skal hann deyja fyrir glæpinn, sem hann hefir drýgt. ¹⁴Og þegar ég segi við hinn óguðlega: „Þú skalt vissulega deyja!“ og hann lætur af synd sinni og iðkar rétt og réttlæti, ¹⁵skilar aftur veði, endurgreiðir það, er hann hefir rænt, breytir eftir þeim boðorðum, er leiða til lífsins, svo að hann fremur engan glæp, þá skal hann lífi halda og ekki deyja. ¹⁶Allar þær syndir, er hann hefir áður drýgt, skulu honum ekki tilreiknaðar verða. Hann hefir iðkað rétt og réttlæti, hann skal lífi halda!

¹⁷Og samt segja samlandar þínir: „Atferli Drottins er ekki rétt!“ Og það er þó atferli þeirra, sem ekki er rétt.

¹⁸Ef ráðvandur maður hverfur frá ráðvendni sinni og fremur glæp, þá skal hann deyja fyrir það. ¹⁹Og ef óguðlegur maður hverfur frá guðleysi sínu og iðkar rétt og réttlæti, þá skal hann lífi halda fyrir það. ²⁰Og samt segið þér: „Atferli Drottins er ekki rétt!“ Sérhvern yðar mun ég dæma eftir breytni hans, þér Ísraelsmenn!“

Fregnin um falla Jerúsalem

²¹Á tólfta árinu eftir að vér vorum herleiddir, fimmta dag hins tíunda mánaðar kom til mín flóttamaður frá Jerúsalem með þau tíðindi: „Borgin er unnin!“ ²²En hönd Drottins hafði komið yfir mig kveldið áður en flóttamaðurinn kom, og Guð hafði lokið upp munni mínum áður en hinn kom til mín um morguninn. Munnur minn var upp lokinn, og ég þagði eigi lengur.

Trúrofar erfa ekki landið

²³Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²⁴„Mannsson, þeir sem búa í þessum borgarrústum í Ísraelslandi segja: „Abraham var ekki nema einn og þó fékk hann landið til eignar, en vér erum margir, oss var landið gefið til eignar.“ ²⁵Seg því við þá: Svo segir Drottinn Guð: Þér etið fórnarkjöt á fjöllum og hefjið augu yðar til skurðgoðanna og úthellið blóði, og þér viljið eiga landið! ²⁶Þér reiðið yður á sverð yðar, þér hafið svívirðing í frammi, þér smánið hver annars konu, og þér viljið eiga landið! ²⁷Þú skalt mæla þannig til þeirra: Svo segir Drottinn Guð: Svo sannarlega sem ég lifi, þeir sem hafast við í rústunum, skulu falla fyrir sverði, þá sem eru úti á bersvæði, gef ég villidýrunum að fæðslu, og þeir sem hafast við í klettavígjum og hellum, skulu deyja af drepsótt. ²⁸Og ég skal gjöra landið að auðn og öræfum, og úti er um þess dýrlega skraut, og Ísraels fjöll skulu í eyði liggja, svo að enginn fer þar um. ²⁹Og þeir munu viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar ég gjöri landið að auðn og öræfum vegna allra þeirra svívirðinga, er þeir hafa framið.

³⁰Mannsson, samlandar þínir tala sín á milli um þig hjá veggjunum og við húsdynnar, og segja hver við annan: „Komið og heyrið, hvaða orð kemur frá Drottni!“ ³¹Og þeir koma til þín í hópum og sitja frammi fyrir þér, en þegar þeir hafa heyrt orð þín, þá breyta þeir ekki eftir þeim. Því að lygi er í munni þeirra, en hjarta þeirra eltir fégróðann. ³²Og sjá, þú ert þeim eins og ástarkvæði, eins og sá, er hefir fagra söngródd og vel leikur á strengina: Þeir

hlusta á orð þín, en breyta ekki eftir þeim. ³³En þegar það kemur fram, og það kemur vissulega fram, þá munu þeir viðurkenna, að spámaður var meðal þeirra.“

Góði hirðirinn

(34. kap.)

Ádeila á leiðtoga Ísraels

34

¹Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

²„Mannsson, spá þú um Ísraels hirða, spá þú og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð:

Vei hirðum Ísraels, er héldu sjálfum sér til haga. Eiga ekki hirðarnir að halda sauðunum til haga? ³Mjólkurinnar neyttuð þér, klædduð yður af ullinni, slátruðuð alifénu, en sauðunum hafið þér eigi haldið til haga.

⁴Þér komuð ekki þrótti í veiku skepnurnar og læknuðuð ekki hið sjúka, bunduð ekki um hið limlesta, sóttuð ekki það, er hrakist hafði, og leituðuð ekki hins týnda, heldur drottnuðuð þér yfir þeim með hörku og grimmd. ⁵Og fyrir því tvístruðust þeir, af því að enginn var hirðirinn, og urðu öllum dýrum merkurinnar að bráð. ⁶Sauðir mínir ráfuðu um öll fjöll og allar háar hæðir, sauðir mínir voru tvístraðir um allt landið, og enginn skeytti um þá og enginn leitaði þeirra.

⁷Heyrið því orð Drottins, þér hirðar! ⁸Svo sannarlega sem ég lifi, – segir Drottinn Guð:

Vissulega, af því að sauðir mínir urðu að herfangi og af því að sauðir mínir urðu öllum dýrum merkurinnar að bráð, með því að enginn var hirðirinn og með því að hirðar mínir skeyttu eigi um sauði mína, – því að hirðarnir héldu sjálfum sér til haga, en sauðum mínum héldu þeir ekki til haga – ⁹fyrir því heyrið orð Drottins, þér hirðar! ¹⁰Svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég skal finna hirðana og ég skal krefja sauða minna af hendi þeirra og gjöra enda á fjárgæslu þeirra. Og hirðarnir skulu ekki lengur halda sjálfum sér til haga, heldur skal ég hrífa sauði mína úr munni þeirra, svo að þeir verði þeim eigi framar að bráð.

Góði hirðirinn

¹¹Svo segir Drottinn Guð:

Hér er ég sjálfur og mun leita sauða minna og annast þá. ¹²Eins og hirðir annast hjörð sína þann dag, sem hann er á meðal hinna tvístruðu sauða sinna, þannig mun ég annast sauði mína og heimta þá úr öllum þeim stöðum, þangað sem þeir hröktust í þokunni og dimmviðrinu. ¹³Og ég mun sækja þá til þjóðanna og saman safna þeim úr löndunum og leiða þá inn í land þeirra og halda þeim til haga á Ísraels fjöllum, í dölunum og á öllum byggðum bólum í landinu. ¹⁴Ég mun halda þeim í góðu haglendi, og beitoland þeirra mun vera á háfjöllum Ísraels. Þar munu þeir liggja í góðu beitolandi og ganga í feitu haglendi á Ísraels fjöllum. ¹⁵Ég mun sjálfur halda sauðum mínum til haga og sjálfur bæla þá, segir Drottinn Guð. ¹⁶Ég mun leita að hinu týnda og sækja hið hrakta, binda um hið limlesta og koma þrótti í hið veika, en varðveita hið feita og sterka. Ég mun halda þeim til haga, eins og vera ber.

Friðarríkið

¹⁷En þér, sauðir mínir, – svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég dæmi milli kindar og kindar, milli hrúta og hafra. ¹⁸Nægir yður ekki að ganga í hinu besta haglendi, nema þér fótum troðið það, sem eftir er af haglendi yðar? Nægir yður ekki að drekka tæra vatnið, nema þér gruggið upp það, sem eftir er, með fótum yðar? ¹⁹Og svo verða sauðir mínir að bíta það, sem þér hafið troðið með fótum yðar, og drekka það, sem þér hafið gruggað upp með fótum yðar. ²⁰Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Sjá, hér er ég sjálfur og dæmi milli hinnar feitu og hinnar mögru kindar. ²¹Af því að þér hrunduð öllum veiku skepnunum með síðum og öxlum og stönguðuð þær með hornum yðar, uns þér fenguð hrakið þær út, ²²þá vil ég nú hjálpa sauðum mínum, svo að þeir verði eigi framar að herfangi, og ég mun dæma milli kindar og kindar.

²³Og ég mun skipa yfir þá einkahirði, hann mun halda þeim til haga, þjón minn Davíð. Hann mun halda þeim til haga og hann mun vera þeim hirðir. ²⁴Og ég Drottinn, mun vera Guð þeirra, og þjónn minn Davíð mun vera höfðingi meðal þeirra. Ég, Drottinn, hefi talað það.

²⁵Og ég mun gjöra friðarsáttmála við þá og reka öll illdýri úr landinu, svo að þeir skulu óhultir búa mega í eyðimörkinni og sofa í skógunum. ²⁶Og ég mun gjöra þá og landið umhverfis hæð mína að blessun, og ég mun láta steypiregnið niður falla á sínum tíma, það skulu verða blessunarskúrir. ²⁷Og tré merkurinnar munu bera sinn ávöxt, og jörðin mun bera sinn gróða, og þeir munu búa óhultir á sinni jörð og viðurkenna, að ég er Drottinn, þegar ég sundurbrýt oktré þeirra og frelsa þá undan valdi þeirra, er þá hafa þrælkað. ²⁸Og þeir skulu ekki framar verða þjóðunum að herfangi, né heldur skulu villidýrin rífa þá í sig, en þeir skulu búa óhultir og enginn skelfa þá. ²⁹Og ég mun láta til verða handa þeim vel ræktaðan gróðurreit og alls engir munu framar farast af hungri í landinu, og þeir skulu ekki framar liggja undir ámæli þjóðanna. ³⁰Og þeir skulu viðurkenna, að ég, Drottinn, Guð þeirra, er með þeim, og að þeir, Ísraelsmenn, eru mín þjóð, – segir Drottinn Guð.

³¹En þér eruð mínir sauðir. Mín gæsluhjörð eruð þér. Ég er yðar Guð, – segir Drottinn Guð.“

Gegn fjöllum Edómíta**35**

¹Og orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, snú þér gegn Seír–fjallendi og spá gegn því ³og seg við það: Svo segir Drottinn Guð:

Sjá, ég skal finna þig, Seír–fjallendi, og ég skal rétta hönd mína út í móti þér og gjöra þig að auðn og öræfum. ⁴Borgir þínar gjöri ég að rústum, og þú skalt sjálft verða að auðn, svo að þú viðurkennir, að ég er Drottinn.

⁵Af því að þú bjóst yfir eilífum fjandskap og seldir Ísraelsmenn undir sverðseggjar á ógæfutíma þeirra, þá er tími endasektarinnar rann upp, ⁶fyrir því, svo sannarlega sem ég lifi, – segir Drottinn Guð – blóðskuld hefir þú bakað þér, og blóð skal ofsækja þig. ⁷Og ég

gjöri Seír–fjalllendi að auðn og öræfum og læt þar alla umferð af leggjast. ⁸Og ég fylli fjöll þess vegnum mönnum. Á hæðum þínum, í dölum þínum og í öllum hvömmum þínum munu vopnbitnir menn falla. ⁹Og ég vil gjöra þig að ævinlegri auðn, og borgir þínar skulu vera óbyggðar, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn.

¹⁰Af því að þú sagðir: „Báðar þjóðirnar og bæði löndin skulu vera mín, og vér skulum taka þau til eignar,“ enda þótt Drottinn væri þar, ¹¹fyrir því, svo sannarlega sem ég lifi, – segir Drottinn Guð – mun ég fara með þig samkvæmt þeirri ástríðufullu reiði, er þú hefir á þeim sýnt vegna haturs þíns, og ég mun láta þig kenna á mér, þá er ég dæmi þig, ¹²til þess að þú viðurkennir, að ég er Drottinn.

Ég hefi heyrt öll lastmæli þín, þau er þú hefir talað gegn Ísraels fjöllum, er þú sagðir: „Þau eru í eyði lögð! Oss eru þau gefin til afneyslu!“ ¹³Og þér töluðuð stóryrði í gegn mér og höfðuð orðmælgir við mig, ég hefi heyrt það. ¹⁴Svo segir Drottinn Guð: Eins og þú fagnaðir yfir landi mínu, að það lá í eyði, svo mun ég láta hið sama fram við þig koma. ¹⁵Eins og þú fagnaðir yfir arfleifð Ísraels húss, að hún var í eyði lögð, svo mun ég við þig gjöra. Að auðn skalt þú verða, Seír–fjalllendi, og allt Edómland, eins og það er sig til, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.

Ísraels fjöll munu blómgast

36

¹En þú mannsson, spá þú um Ísraels fjöll og seg: Þér Ísraels fjöll, heyrið orð Drottins!

²Svo segir Drottinn Guð:

Af því að óvinirnir hafa hrópað yfir yður: „Hæ! Eilíf auðn! Það er orðið vor eign!“ ³fyrir því spá þú og seg: Svo segir Drottinn Guð: Fyrir þá sök, vegna þess að menn eyddu yður og ágirntust yður alla vega, að þér yrðuð eign hinna þjóðanna, og af því að þér komust í orðræðu manna og urðuð fyrir ámæli fólks, – ⁴fyrir því heyrið orð Drottins Guðs, þér Ísraels fjöll! Svo segir Drottinn Guð við fjöllin og hæðirnar, við hvammana og dalina, við eyðirústirnar og við yfirgefnu borgirnar, sem orðnar eru að herfangi og að spotti fyrir hinar þjóðirnar, sem umhverfis yður eru, – ⁵fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Sannlega tala ég í minni brennandi afbrýði til hinna þjóðanna og alls Edóms, sem hafa ætlað sér land mitt til eignar, með alls hugar fögnuði og innilegri fyrirlitning, til þess að þeir gætu rekið íbúana burt og rænt það. ⁶Spá þú þess vegna um Ísraelsland og seg við fjöllin og hæðirnar, við hvammana og dalina: Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég hefi talað í ástríðufullri heift, af því að þér hafið orðið að þola háðungar þjóðanna. ⁷Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Ég hef upp hönd mína og sver: Þjóðirnar, sem umhverfis yður eru, skulu vissulega verða að þola háðung sína. ⁸En þér, Ísraels fjöll, skjótið greinum yðar og berið ávöxt yðar handa lýð mínum Ísrael, því að bráðum munu þeir koma heim. ⁹Því að sjá, ég mun koma til yðar og snúa mér að yður, og þér munuð verða yrkt og sáin. ¹⁰Og ég mun fjölga fólkinu á yður, gjörvöllum Ísraelslýð, og borgirnar verða byggðar og rústirnar reistar að nýju. ¹¹Og ég vil fjölga mönnum og skepnum á yður, og það skal margfaldast og verða frjósamt. Og ég mun láta yður verða byggð, eins og þér voruð í fyrri daga, og auðsýna yður enn meira gott en áður fyrr, til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn. ¹²Og ég mun láta menn á yður ganga, lýð minn Ísrael. Þeir skulu taka þig til eignar, svo að þú verðir arfleifð þeirra, og þú munt ekki framar gjöra þá barnlausa.

¹³Svo segir Drottinn Guð: Af því að menn sögðu við yður: „Þú varst mannæta og varst vön að gjöra þjóð þína barnlausa“, ¹⁴fyrir því skalt þú ekki framar mönnum farga og ekki framar gjöra þjóð þína barnlausa, – segir Drottinn Guð. ¹⁵Og ég skal ekki framar láta þig heyra háðungar heiðingjanna og þú skalt ekki framar þurfa að þola smáanir þjóðanna og þú skalt ekki framar gjöra þjóð þína barnlausa, – segir Drottinn Guð.“

Endurreisn þjóðar og safnaðar

¹⁶Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

¹⁷„Mannsson, þegar Ísraelsmenn bjuggu í landi sínu, þá saurguðu þeir það með breytni sinni og verkum sínum. Breytni þeirra var fyrir mér eins og óhreinleiki konu, sem hefir tíðir. ¹⁸Og ég úthellti reiði minni yfir þá, sökum þess blóðs, er þeir höfðu úthellt í landinu, og af því að þeir höfðu saurgað það með skurðgoðum sínum. ¹⁹Og ég tvístraði þeim meðal þjóðanna, og þeir dreifðust út um löndin. Eftir breytni þeirra og verkum þeirra dæmdi ég þá. ²⁰Og þeir komu til hinna heiðnu þjóða. Hvar sem þeir komu, þar vanhelguðu þeir mitt heilaga nafn, með því að mönnum fórust svo orð um þá: „Þetta er lýður Drottins, og þó urðu þeir að fara burt úr landi sínu!“ ²¹Og mig tók það sárt, að Ísraelsmenn skyldu svo vanhelga heilagt nafn mitt meðal þjóðanna, hvar sem þeir komu.

²²Seg því við Ísraelsmenn: Svo segir Drottinn Guð: Eigi er það yðar vegna, Ísraelsmenn, að ég læt til mín taka, heldur vegna míns heilaga nafns, sem þér hafið vanhelgað meðal þjóðanna, hvar sem þér komuð. ²³Og ég mun helga mitt hið mikla nafn, sem vanhelgað var meðal þjóðanna, það er þér vanhelguðuð meðal þeirra, til þess að þjóðirnar viðurkenni, að ég er Drottinn, – segir Drottinn Guð – þá er ég auglýsi heilagleik minn á yður í auglýsni þeirra.

²⁴Ég mun sækja yður til þjóðanna og saman safna yður úr öllum löndum og flytja yður inn í yðar land.

²⁵Ég mun stökkva hreinu vatni á yður, svo að þér verðið hreinir, ég mun hreinsa yður af öllum óhreinindum yðar og skurðgoðum. ²⁶Og ég mun gefa yður nýtt hjarta og leggja yður nýjan anda í brjóst, og ég mun taka steinhjartað úr líkama yðar og gefa yður hjarta af holdi. ²⁷Og ég mun leggja yður anda minn í brjóst og koma því til vegar, að þér hlýðið boðorðum mínum og varðveitið setninga mína og breytið eftir þeim. ²⁸Og þér skuluð búa í landinu, sem ég gaf feðrum yðar, og þér skuluð vera mín þjóð og ég skal vera yðar Guð.

²⁹Ég mun frelsa yður frá öllum óhreinindum yðar, og ég mun kalla á kornið og margfalda það, og ekkert hallæri mun ég láta yfir yður koma. ³⁰Og ég mun margfalda ávöxtu trjáanna og gróða vallarins, til þess að þér þurfið ekki að þola brigsl meðal heiðnu þjóðanna fyrir hallæri. ³¹Þá munuð þér minnast yðar vondu breytni og verka yðar, sem ekki voru góð, og yður mun bjóða við sjálfum yður sökum misgjörða yðar og viðurstyggða. ³²Eigi er það yðar vegna, að ég læt til mín taka, segir Drottinn Guð, það skuluð þér vita! Blygðist og skammist yðar fyrir breytni yðar, þér Ísraelsmenn!

³³Svo segir Drottinn Guð: Á þeim degi, er ég hreinsa yður af öllum misgjörðum yðar, þá mun ég aftur láta borgirnar verða byggðar, og þá skulu fallin húsín rísa úr rústum. ³⁴Og hið eydda land mun yrkt verða, í stað þess að það áður var eins og auðn í augum allra umfarenda. ³⁵Þá mun sagt verða: „Þetta land, sem komið var í auðn, er orðið eins og Edens garður, og borgirnar, sem orðnar voru að rústum, sem eyddar voru og umturnaðar,

eru nú víggirtar og byggðar.‘ ³⁶Þá munu þær þjóðir, sem eftir eru orðnar kringum yður, viðurkenna, að ég, Drottinn, hefi reist af nýju það, sem umturnað var, og gróðursett það, sem var í eyði lagt. Ég, Drottinn, hefi talað það og mun framkvæma það.

³⁷Svo segir Drottinn Guð: Þá bón skal ég enn veita Ísraelsmönnum: Ég skal gjöra þá svo mannmarga sem hjörð er að sauðum. ³⁸Eins og helgidómurinn fyllist af sauðum, eins og Jerúsalem fyllist af sauðum á hátíðunum, svo munu eyðiborgirnar fyllast af mannahjörðum, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn.“

Beinin í dalnum

37

¹Hönd Drottins kom yfir mig, og hann flutti mig burt fyrir anda sinn og lét mig nema staðar í dalnum miðjum, en hann var fullur af beinum. ²Og hann leiddi mig umhverfis þau á alla vegu, og sjá, það lá aragrúi af þeim þar í dalnum, og sjá, þau voru mjög skinin. ³Og hann sagði við mig: „Mannsson, hvort munu bein þessi lifna við aftur?“ Ég svaraði: „Drottinn Guð, þú veist það!“ ⁴Þá sagði hann við mig: „Tala þú af guðmóði yfir beinum þessum og seg við þau: Þér skinin bein, heyrið orð Drottins! ⁵Svo segir Drottinn Guð við þessi bein: Sjá, ég lét lífsanda í yður koma, og þér skuluð lifna við. ⁶Og ég set sinar á yður og lét hold utan um yður og dreg þar hörund yfir og lét lífsanda í yður, og þér skuluð lifna við, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn.“

⁷Þá talaði ég af guðmóði, eins og mér var boðið. Og er ég mælti af guðmóði, kom þytur og skráf heyrðist, og beinin færðust saman, hvert að öðru. ⁸Og ég sá, hversu sinar komu á beinin og hold óx á og hörund dróst þar yfir, en enginn lífsandi var í þeim. ⁹Þá sagði hann við mig: „Mæl þú í guðmóði til lífsandans, mæl þú í guðmóði, mannsson, og seg við lífsandann: Svo segir Drottinn Guð: Kom þú, lífsandi, úr áttunum fjórum og anda á þennan val, að þeir megi lifna við.“ ¹⁰Ég talaði nú í guðmóði, eins og hann hafði skipað mér. Kom þá lífsandi í þá, svo að þeir lifnuðu við og risu á fætur. Var það afar mikill fjöldi.

¹¹Og hann sagði við mig: „Mannsson, þessi bein eru allir Ísraelsmenn. Sjá, þeir segja: „Bein vor eru skinin, von vor þrotin, úti er um oss!“ ¹²Mæl því í guðmóði og seg við þá: Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég vil opna grafir yðar, og láta yður rísa upp úr gröfum yðar, þjóð mín, og flytja yður inn í Ísraelsland, ¹³til þess að þér viðurkennið, að ég er Drottinn, þegar ég opna grafir yðar og lét yður rísa upp úr gröfum yðar, þjóð mín. ¹⁴Og ég vil láta anda minn í yður, til þess að þér lifnið við aftur, og ég skal koma yður inn í yðar land, og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn. Ég hefi talað það og mun framkvæma það, segir Drottinn.“

Júda og Ísrael sameinuð í eitt ríki

¹⁵Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi:

„Þú mannsson, tak þér staf og rita á hann: ¹⁶Júda og Ísraelsmenn, sem eru í bandalagi við hann.‘ Tak því næst annan staf og rita á hann: „Jósef, stafur Efraíms, og allir Ísraelsmenn, sem eru í bandalagi við hann.“ ¹⁷Teng þá síðan hvorn við annan í einn staf, svo að þeir verði að einum í hendi þinni. ¹⁸Og er samlandar þínir tala til þín og segja: „Vilt

þú ekki segja oss, hvað þetta á að þýða?¹⁹ Þá seg þeim: Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég tek staf Jósefs, sem er í hendi Efraíms og þeirra ættkvísla Ísraels, sem eru í bandalagi við hann, og gjöri þá að staf Júda, svo að þeir verði einn stafur í hendi Júda.²⁰ Og stafirnir, sem þú skrifar á, skulu vera í hendi þinni fyrir augum þeirra.²¹ Og mæl til þeirra: Svo segir Drottinn Guð: Sjá, ég sæki Ísraelsmenn til þjóðanna, þangað sem þeir fóru, og saman safna þeim úr öllum áttum og leiði þá aftur inn í land þeirra.²² Og ég vil gjöra þá að einni þjóð í landinu, á Ísraels fjöllum, og einn konungur skal vera konungur yfir þeim öllum, og þeir skulu eigi framar vera tvær þjóðir og eigi framar vera skiptir í tvö konungsríki.

²³Og þeir skulu eigi framar saurga sig á skurðgoðum sínum og viðurstyggðum, eða með öllum tryggðrofssyndum sínum, og ég vil frelsa þá frá öllum fráhrarfssyndum þeirra, sem þeir hafa drýgt, og hreinsa þá, og þeir skulu verða mín þjóð og ég skal vera þeirra Guð.²⁴ Og þjónn minn Davíð skal vera konungur yfir þeim, og þeir skulu allir hafa einn hirði og lifa eftir setningum mínum og varðveita boðorð mín og breyta eftir þeim.²⁵ Og þeir skulu búa í landinu, sem ég gaf þjóni mínum Jakob og feður yðar þjuggu í. Í því skulu þeir og búa og börn þeirra og barnabörn til eilífdar, og þjónn minn Davíð skal vera höfðingi þeirra eilíflega.²⁶ Og ég mun gjöra við þá friðarsáttmála, það skal vera eilífur sáttmáli við þá, og ég mun láta þá búa að staðaldri í landinu og fjölga þeim og setja helgidóm minn meðal þeirra að eilífu.²⁷ Og bústaður minn skal vera hjá þeim, og ég skal vera þeirra Guð og þeir skulu vera mín þjóð.²⁸ Og þjóðirnar skulu viðurkenna, að ég er Drottinn, sem helga Ísrael, þegar helgidómur minn verður meðal þeirra eilíflega.“

Góg og Magóg

38

¹Orð Drottins kom til mín, svohljóðandi: ²„Mannsson, snú þér gegn Góg í Magóglandi,^a höfðingja yfir Rós, Mesek og Túbal, spá gegn honum ³og seg: Svo segir Drottinn Guð:

Ég skal finna þig, Góg höfðingi yfir Rós, Mesek og Túbal, ⁴og ég skal setja króka í kjálka þína og leiða þig út, ásamt öllu herliði þínu, hestum og riddurum, öllum með alvæpni, mikinn manngrúa, með skjöld og törgu, alla með sverð í höndum.⁵ Persar, Blálendingar og Pútmenn eru í för með þeim, allir með törgu og hjálm, ⁶Gómer og allir herflokkar hans, Tógarma–lýður, hin ysta norðurþjóð, og allir herflokkar hans – margar þjóðir eru í för með þér.⁷ Bú þig út og ver viðbúinn, þú og allar hersveitirnar, sem safnast hafa til þín, og ver þú yfirmaður þeirra.⁸ Eftir langan tíma munt þú útboðsskipun hljóta. Á síðustu árunum munt þú koma inn í það land, sem aftur er unnið undan sverðinu, til þjóðar, sem safnað hefir verið saman frá mörgum þjóðum á Ísraels fjöllum, sem stöðuglega hafa í eyði legið, já, frá þjóðunum var hún flutt, og nú búa allir öruggir.⁹ Þá munt þú brjótast fram sem þrumuveður, koma sem óveðursský til þess að hylja landið, þú og allir herflokkar þínir og margar þjóðir með þér.

^a Nöfnin Góg og Magóg koma hvergi fyrir annars staðar en hér (sjá þó 1M 10.2), og er ekkert um þau vitað. 38. og 39. kap. eru e.k. opinberunarrit innan Esekíels–bókarinnar (sbr. Opb), og voru slík rit samin til hughreystingar á hörmungatímum. Átökunum milli ljóss og myrkurs á hinum efstu dögum, er Messías kemur, er lýst í kapitulum þessum.

¹⁰Svo segir Drottinn Guð: Á þeim degi munu illar hugsanir koma upp í hjarta þínu og þú munt hafa illar fyrirætlanir með höndum ¹¹og segja: „Ég vil fara í móti bændabýlalandi, ráða á friðsama menn, sem búa óhultir, þeir búa allir múrveggjalausir og hafa hvorki slagbranda né hlið,“ ¹²til þess að fara með rán og rífs, til þess að leggja hönd þína á borgarrústir, sem aftur eru byggðar orðnar, og á þjóð, sem saman söfnuð er frá heiðingjunum, sem aflar sér búfjár og fjármuna, á menn, sem búa á nafla jarðarinnar.

¹³Seba og Dedan og verslunarmenn frá Tarsis og kaupmenn hennar segja við þig: „Kemur þú til þess að ræna? Hefir þú dregið saman liðsveitir þínar til þess að rupla, til þess að hafa á burt silfur og gull, flytja burt búfé og fjármuni, til þess að afla mikils herfangs?“

¹⁴Fyrir því spá þú, mannsson, og seg við Góg: Svo segir Drottinn Guð:

Munt þú ekki á þeim degi, er lýður minn Ísrael býr óhultur, leggja af stað ¹⁵og koma frá stöðvum þínum, lengst úr norðri, þú og margar þjóðir með þér, allir ríðandi hestum, mikill liðssafnaður, fjölmennur her, ¹⁶og fara í móti lýð mínum Ísrael eins og óveðursský til þess að hylja landið? Á hinum síðustu dögum mun ég leiða þig móti landi mínu, til þess að þjóðirnar læri að þekkja mig, þegar ég auglýsi heilagleik minn á þér, Góg, fyrir augum þeirra.

¹⁷Svo segir Drottinn Guð: Ert þú sá, er ég talaði um í fyrri daga fyrir munn þjóna minna, spámanna Ísraels, er spáðu í þá daga árum saman, að ég mundi leiða þig móti þeim? ¹⁸En þann dag, daginn sem Góg fer móti Ísraelslandi, – segir Drottinn Guð – mun reiðin blossa í nösúm mér. ¹⁹Í ákefð minni, í minni brennandi heift, tala ég það: Vissulega, á þeim degi skal mikill jarðskjálfti verða á Ísraelslandi. ²⁰Þá skulu fiskar sjávarins skjálfa fyrir mér og fuglar himinsins, dýr merkurinnar og öll skriðkvikindi, sem skriða á jörðinni, og allir menn, sem eru á jörðinni, og fjöllin skulu kollvarpast og hamrarnir hrynja og hver múrveggur til jarðar falla. ²¹Og á öllum fjöllum mínum vil ég kalla á sverðin í móti honum – segir Drottinn Guð. Eins sverð skal vera í móti öðrum. ²²Og ég vil ganga í dóm við hann með drepsótt og blóðsúthelling, með dynjandi steypiregni og haglsteinum. Eldi og brennisteini vil ég rigna láta yfir hann og yfir hersveitir hans og yfir margar þjóðir, sem með honum eru. ²³Og ég vil auglýsa mig dýrlegan og heilagan og gjöra mig kunnan í augsyn margra þjóða, til þess að þær viðurkenni, að ég er Drottinn.

39

¹Og þú, mannsson, spá þú gegn Góg og seg: Svo segir Drottinn Guð: Ég skal finna þig, Góg, höfðingi yfir Rós, Mesek og Túbal, ²og snúa þér við og fara með þig og láta þig koma lengst úr norðri og leiða þig upp á Ísraels fjöll. ³Og ég skal slá bogann úr vinstri hendi þinni og láta örvarnar detta úr hægri hendi þinni. ⁴Á Ísraels fjöllum skalt þú falla, þú og allar hersveitir þínar og þær þjóðir, sem eru í för með þér. Alls konar ránfuglum og dýrum merkurinnar gef ég þig til fæðslu. ⁵Úti á víðavangi skalt þú falla, því að ég hefi talað það, segir Drottinn Guð.

⁶Og ég vil steypa eldi yfir Magóg og yfir þá, sem ugglausir búa í strandbyggðunum, til þess að þeir viðurkenni, að ég er Drottinn. ⁷En ég vil gjöra mitt heilaga nafn kunnugt meðal lýðs míns Ísraels og ekki framar láta vanhelga mitt heilaga nafn, til þess að þjóðirnar viðurkenni, að ég er Drottinn, heilagur í Ísrael.

⁸Sjá, það kemur fram og verður, – segir Drottinn Guð. Það er dagurinn, sem ég hefi talað um.

⁹Þá munu íbúar Ísraels borga út ganga og eld kveikja og kynda með vopnum, törgum og skjöldum, með bogum og örvum, kylfum og lensum. Í sjö ár skulu þeir elda þessu. ¹⁰Þeir munu ekki sækja við í mörkina né höggva neitt í skógunum, heldur munu þeir kynda eld með vopnum. Og þeir munu fletta þá, sem þá flettu, og ræna þá, sem þá rændu – segir Drottinn Guð.

¹¹En á þeim degi mun ég ákveða Góg samastað, legstað í Ísrael, Abarímdal, fyrir austan Dauðahafið. Menn munu girða fyrir Abarímdal.

Þar munu þeir grafa Góg og allan liðmóg hans og nefna hann Gógsmúgadal. ¹²Og Ísraelsmenn munu vera að jarða þá í sjö mánuði til þess að hreinsa landið. ¹³Og allur landslýðurinn skal starfa að þeim grefti, og það skal verða þeim til frægðar þann dag, er ég gjöri mig dýrlegan – segir Drottinn Guð. ¹⁴Og þeir munu útvelja menn til þess stöðuga starfa að fara um landið og jarða þá, sem enn liggja eftir ofan jarðar, til þess að hreinsa landið. Að liðnum sjö mánuðum skulu þeir enn kanna það. ¹⁵Og þegar þeir fara um landið og einhver sér mannsbein, þá skal hann hlaða þar vörðu hjá, uns graftarmennirnir hafa grafið þau í Gógsmúgadal. ¹⁶Og þannig skulu þeir grafa þar allan liðmóg sinn og hreinsa þannig landið.

¹⁷En þú, mannsson, svo segir Drottinn Guð: Seg þú við alls konar fugla og við öll dýr merkurinnar: Safnist saman og komið, þyrpist saman úr öllum áttum til fórnarveislu minnar, sem ég held yður, til mikillar fórnarveislu á Ísraels fjöllum, þar sem þér skuluð eta kjöt og drekka blóð. ¹⁸Þér skuluð eta kjöt af köppum og drekka blóð úr þjóðhöfðingjum jarðarinnar: hrúta, lömb og hafra, uxa, – allt saman alifé frá Basan. ¹⁹Og þér skuluð eta feitt kjöt, uns þér eruð saddir orðnir, og þér skuluð drekka blóð, uns þér eruð drukknir orðnir, í fórnarveislu minni, sem ég held yður. ²⁰Og þér skuluð seðja yður við mitt borð á reiðskjótum og vagnhestum, á köppum og alls konar stríðsmönnum – segir Drottinn Guð.

²¹Ég vil auglýsa dýrð mína meðal þjóðanna, og allar þjóðir skulu sjá refsíðóm minn, þann er ég hefi framkvæmt, og hönd mína, er ég hefi á þá lagt. ²²En Ísraelsmenn skulu viðurkenna, að ég, Drottinn, er Guð þeirra, upp frá þeim degi og framvegis.

²³Þjóðirnar skulu viðurkenna, að Ísraelsmenn urðu að fara úr landi eingöngu vegna misgjörðar sinnar, fyrir þá sök að þeir höfðu rofið trúnað við mig, svo að ég byrgði auglit mitt fyrir þeim og seldi þá í hendur óvina þeirra, og féllu þeir þá allir fyrir sverðseggjum. ²⁴Ég breytti við þá eins og þeir höfðu til unnið með saurugleik sínum og fráhvarfi, og byrgði auglit mitt fyrir þeim.

²⁵Fyrir því segir Drottinn Guð svo:

Nú mun ég snúa við högum Jakobs og miskunna mig yfir allan Ísraelslýð og vera sómakær um mitt heilaga nafn. ²⁶Og þeir skulu gleyma vanvirðu sinni og allri þeirri ótryggð, er þeir hafa í frammi haft við mig, þegar þeir búa aftur óhultir í landi sínu og enginn skelfir þá. ²⁷Þegar ég leiði þá heim aftur frá þjóðunum og safna þeim saman úr löndum óvina þeirra, þá skal ég auglýsa heilagleik minn á þeim í auglýsni margra þjóða. ²⁸Og þá skulu þeir viðurkenna, að ég, Drottinn, er Guð þeirra, með því að ég herleiddi þá til þjóðanna, en safna þeim nú saman inn í þeirra eigið land og læt engan þeirra framar

verða þar eftir. ²⁹Og ég vil ekki framar byrgja auglit mitt fyrir þeim, með því að ég hefi úthellt anda mínum yfir Ísraelslýð, segir Drottinn Guð.“

Sýn um nýtt musteri á efstu dögum

Andinn flytur spámanninn til Jerúsalem

40

¹Á tuttugasta og fimmta ári eftir að vér vorum herleiddir, í byrjun ársins, tíunda dag mánaðarins, fjórtán árum eftir að borgin var tekin, einmitt þann dag kom hönd Drottins yfir mig og flutti mig þangað. ²Í guðlegri sýn flutti hann mig til Ísraelslands og setti mig niður á mjög hátt fjall, og á því var gagnvart mér sem endurreist borg.

³Er hann hafði flutt mig þangað, birtist maður nokkur, og var hann ásýndum sem af eiri væri. Hann hélt á línstreng og mælistöng og stóð við hliðið. ⁴Og maðurinn sagði við mig: „Mannsson, lít á með augum þínum, hlýð á með eyrum þínum og hugfest þér allt, er ég sýni þér, því að þú ert til þess hingað fluttur, að þér verði sýnt þetta. Kunngjör þú Ísraelslýð allt það, sem þú sér.“

Austurhliðið

⁵Sjá, múrveggur lá utan um musterið hringinn í kring, og maðurinn hélt á mælistöng í hendinni. Hún var sex álna löng, alinin talin þverhönd lengri en almenn alin. Og hann mældi þykkt múrsins, og var hún ein mælistöng, og hæðin var ein mælistöng.^a

⁶Því næst gekk hann inn í hliðið, er vissi til austurs. Gekk hann upp tröppurnar, sem lágu upp að því, og mældi þröskuld hliðsins, og var hann ein mælistöng á breidd. ⁷Hvert varðherbergi ein mælistöng á lengd og ein mælistöng á breidd og súlan milli varðherbergjanna fimm álnir, og þröskuldur hliðsins innan við forsal hliðsins ein mælistöng. ⁸Og hann mældi forsal hliðsins, ⁹og var hann átta álnir og súlur tvær álnir, en forsalur hliðsins vissi að musterinu.

¹⁰Varðherbergin í hliðinu voru hvert gegnt öðru, sín þrjú hvorumegin, öll þrjú voru þau jöfn að máli. Súlurnar beggja vegna voru og jafnar að máli.

¹¹Þá mældi maðurinn dyravídd hliðsins, og var hún tíu álnir, en lengd hliðsins þrettán álnir. ¹²Fyrir framan varðherbergin voru grindur, ein alin hvorumegin, en hvert varðherbergi var sex álnir á hvorn veg. ¹³Og hann mældi hliðið frá þaki eins varðherbergis yfir á þak annars, og var breiddin tuttugu og fimm álnir. Dyrnar stóðust á beggja vegna. ¹⁴. . .^b ¹⁵Og frá framhlið ytra hliðsins inn að framhliðinni á forsal innra hliðsins voru fimmtíu álnir.

^a Þ.e. rúmir 3 m.

^b 14. v. óljóst í hebr. textanum.

¹⁶Hringinn í kring á hliðhúsinu voru gluggar, sem lágu inn í varðherbergin í gegnum súlurnar og smávíkkuðu inn á við, og sömuleiðis voru gluggar á forsalnum allt um kring inn á við, og á súlunum voru höggur pálmar.

Ytri forgarðurinn

¹⁷Nú leiddi hann mig inn í ytri forgarðinn. Þar voru herbergi, og steinlagt gólf var í forgarðinum allt um kring. Þrjátíu herbergi lágu við steingólfið. ¹⁸Steingólfið var fram með hliðarvegg hliðanna, jafnlangt lengd hliðanna. Það var lægra steingólfið. ¹⁹Og hann mældi breidd forgarðsins frá innri framhlið neðra hliðsins að úthlið innri forgarðsins, og voru það hundrað álnir.

Norðurhliðið

²⁰Hliðið á ytri forgarðinum, er vissi í norðurátt, lengd og breidd þess mældi hann einnig. ²¹Og í því voru þrjú varðherbergi hvorumegin, og súlur þess og forsalur voru jöfn að máli við fyrsta hliðið, lengd þess var fimmtíu álnir og breiddin tuttugu og fimm álnir. ²²Og gluggar þess, forsalur og pálmar voru jafnir að máli við það, sem var í hliðinu, er vissi í austurátt. Var gengið upp að því um sjö þrep, og forsalur þess lá innan til. ²³Og hlið inn að innri forgarðinum var gegnt norðurhliðinu, eins og við austurhliðið, og hann mældi hundrað álnir frá einu hliðinu til annars.

Suðurhliðið

²⁴Því næst lét hann mig ganga í suðurátt. Þar var hlið, sem vissi í suðurátt. Og hann mældi súlur þess og forsal, og voru þau jöfn hinum að máli. ²⁵Á því voru gluggar, svo og á forsal þess, hringinn í kring, eins og hinir gluggarnir voru. Lengd þess var fimmtíu álnir og breiddin tuttugu og fimm álnir. ²⁶Var gengið upp að því um sjö þrep, og forsalur þess lá innan til, og voru pálmar á honum, hvor sínum megin, á súlum hans. ²⁷Og hlið var á innri forgarðinum, er vissi í suður, og hann mældi hundrað álnir frá einu hliðinu til annars í suðurátt.

Innri forgarðurinn

²⁸Þessu næst leiddi hann mig um suðurhliðið inn í innri forgarðinn og mældi suðurhliðið, var það jafnt hinum fyrri að máli, ^{29–30}sömuleiðis varðherbergi þess, súlur og forsal, og voru þau jöfn hinum fyrri að máli. Á því voru gluggar, svo og á forsal þess, hringinn í kring. Lengd þess var fimmtíu álnir og breiddin tuttugu og fimm álnir. ³¹Og forsalur þess lá út að ytri forgarðinum, og pálmar voru á súlum þess, og voru þar átta þrep upp að ganga.

³²Hann leiddi mig inn í innri forgarðinn að hliðinu, sem vissi í austurátt, og mældi hliðið. Var það að máli jafnt hinum. ³³Og varðherbergi þess, súlur og forsalur voru jöfn að máli hinum fyrri, og á því voru gluggar, svo og á forsal þess, hringinn í kring. Það var fimmtíu álnir á lengd og tuttugu og fimm álnir á breidd. ³⁴Og forsalur þess lá út að ytri forgarðinum, og pálmar voru á súlum þess beggja vegna. Voru þar átta þrep upp að ganga.

³⁵–³⁶Hann leiddi mig nú að norðurhliðinu og mældi varðherbergi þess, súlur og forsál. Var það jafnt að máli hinum fyrri. Á því voru gluggar hringinn í kring. Það var fimmtíu álnir á lengd og tuttugu og fimm álnir á breidd. ³⁷Og forsalur þess lá út að ytri forgarðinum, og pálmar voru á súlum þess beggja vegna. Voru þar átta þrep upp að ganga.

Helgur búnaður við norðurhliðið

³⁸Þar var herbergi, og var gengið í það úr forsál hliðsins. Þar var brennifórinn þvegin. ³⁹Og í forsál hliðsins stóðu tvö borð annars vegar og önnur tvö borð hins vegar til þess að slátra á þeim brennifórinni, syndafórinni og sektarfórinni. ⁴⁰Og að utanverðu, við hliðarvegginn á forsál norðurhliðsins, voru tvö borð, og við hinn hliðarvegginn á forsál hliðsins voru önnur tvö borð; ⁴¹fjögur borð öðrum megin og fjögur borð hinumegin við hliðarvegg hliðsins, alls átta borð, sem menn slátruðu á. ⁴²Voru fjögur borð til brennifórnar af höggnum steinum. Þau voru hálfrar annarrar álnar löng, hálfrar annarrar álnar breið og álnar há. Á þau skyldi leggja áhöldin, sem höfð voru, þá er brennifórnum og sláturfórnum var slátrað. ⁴³Umhverfis borðin var þverhandarhá rönd, og skyldi fórnarkjötið lagt á borðin, og yfir borðunum voru þök til þess að skýla þeim fyrir regni og hita.

Herbergi prestanna

⁴⁴Hann leiddi mig inn í innri forgarðinn, og sjá, þar voru tvö herbergi í innri forgarðinum, annað við hliðarvegg norðurhliðsins, og vissi framhlið þess í suðurátt; hitt við hliðarvegg suðurhliðsins, og vissi framhlið þess í norðurátt. ⁴⁵Og hann sagði við mig: „Þetta herbergi, sem snýr framhlið sinni í suður, er ætlað prestunum, sem gegna þjónustu í musterinu. ⁴⁶En herbergið, sem snýr framhlið sinni í norður, er ætlað prestunum, sem gegna þjónustu við altarið. Þeir eru niðjar Sadóks, þeir einir af Levísonum mega nálgast Drottin til þess að þjóna honum.“

Innri forgarðurinn og musteríð

⁴⁷Hann mældi forgarðinn. Hann var hundrað álnir á lengd og hundrað álnir á breidd, réttur ferhyrningur, og altarið stóð fyrir framan sjálfu musteríð.

⁴⁸Því næst leiddi hann mig að forsál musterisins og mældi súlur forsalarins, fimm álnir hvorumegin, og breidd dyranna var fjórtán álnir og dyraumbúnaðurinn þrjár álnir hvorumegin. ⁴⁹Forsalurinn var tuttugu álnir á lengd og tólf álnir á breidd, og var um tíu þrep upp að ganga að honum. En við dyrastafina voru súlur, ein hvorumegin.

Inn í Hið heilaga og Hið allra helgasta

41

¹Þessu næst leiddi hann mig inn í aðalhúsið og mældi súlurnar, og voru þær sex álnir að þykkt báðumegin. ²Og dyrnar voru tíu álna breiðar og dyraveggurinn fimm álnir hvorumegin. Hann mældi lengd Hins heilaga, og var hún fjörutíu álnir og breiddin tuttugu álnir.

³Síðan gekk hann inn fyrir^a og mældi dyrastöplana, og voru þeir tveggja álna þykkir og vídd dyranna sex álnir, og dyraveggurinn sjö álnir hvorumegin. ⁴Og hann mældi lengd hússins, og var hún tuttugu álnir, og breiddin tuttugu álnir frammi við aðalhúsið. Og hann sagði við mig: „Þetta er Hið allrahelgasta.“

Hliðarhús við musterisvegginn

⁵Þessu næst mældi hann musterisvegginn, og var hann sex álna þykkur og breidd hliðarhússins fjórar álnir allt í kringumusterið. ⁶Lágu herbergin hvert áfast við annað, þrjátíu herbergi á þremur hæðum. Stallar voru á veggnum, sem var á musterinu fyrir hliðarherbergin allt í kring, til þess að þau hvíldu á honum, en væru eigi fest á musterisvegginn. ⁷Og þau urðu æ breiðari, því ofar sem þau lágu kringumusterið, því að hliðarherbergin voru alveg upp úr hringinn í kringumusterið. Fyrir því minnkaði breidd hússins upp á við, og mátti ganga af neðsta gólfi hliðarhússins yfir neðra loftið upp á efra loftið.

⁸Þá sá ég, að á musterishúsinu var pallur hringinn í kring, og grundvöllur hliðarherbergjanna var full sex álna mælistöng. ⁹Þykkt útveggsins á hliðarhúsinu var fimm álnir, og var autt svæði milli hliðarhússins og musterisins, ¹⁰milli herbergjanna, tuttugu álna breitt hringinn í kringumusterið. ¹¹Dyr gengu frá hliðarhúsinu að auðu svæði, aðrar dyrnar til norðurs, hinar til suðurs. Og breidd auða svæðisins var fimm álnir hringinn í kring.

¹²Hús lá gegnt afgirta svæðinu við vesturhliðina. Var það sjötíu álna breitt og veggur þess fimm álna þykkur hringinn í kring og lengd þess níutíu álnir.

Heildarmæling musterisins

¹³Þessu næst mældi hann musterishúsið, og var það hundrað álna langt. Afgirta svæðið og húsið með veggjum þess var hundrað álnir á lengd. ¹⁴Og framhlið musterishússins og afgirta svæðið austan megin var hundrað álnir á breidd. ¹⁵Og hann mældi lengd hússins gegnt afgirta svæðinu vestan við það og súlnagöng þess beggja vegna, og var það hundrað álnir.

Húsið að innan

Aðalhúsið, innhúsið og forsalur þess, ¹⁶þröskuldarnir og skáhöllu gluggarnir og súlnagöngin umhverfis, þessi þrjú hús voru þiljuð frá jörðu og upp að gluggum . . .^b ¹⁷Uppi yfir dyrum aðalhússins innan og utan og á öllum veggnum innan og utan hringinn í kring ¹⁸voru gjörðir kerúbar og pálmar, og var einn pálmur milli hverra tveggja kerúba. En kerúbinn hafði tvö andlit. ¹⁹Annars vegar sneri mannsandlit að pálmanum, en ljónsandlit hins vegar. Svo var á húsinu allt um kring. ²⁰Neðan frá gólfi og upp fyrir dyr voru gjörðir kerúbar og pálmar á veggnum. ²¹Umgjörðin yfir dyrunum og dyrastafir aðalhússins mynduðu ferhyrning.

^a Þ.e. inn í Hið allrahelgasta, þar sem örkin stóð og kerúbarnir, en þeir voru undirstöður hásetis Drottins.

^b Hebr. textinn spilltur.

Borð skoðunarbrauðanna

Fyrir framan helgidóminn^a var eitthvað, sem líktist ²²altari af tré, þriggja álna hátt. Það var tvær álnir á lengd og tvær álnir á breidd, og á því voru horn, og undirstöður þess og hliðveggir voru af tré. Og hann sagði við mig: „Þetta er borðið, sem stendur frammi fyrir Drottni.“

²³Og tvöfaldar hurðir voru á aðalhúsinu og helgidóminum. ²⁴Í hvorum dyrum voru tvær hurðir, er léku á hjörum. ²⁵Og á hurðunum voru kerúbar og pálmar, eins og á veggjunum, og þakskyggni af tré var fram af forsalnum. ²⁶Og skáhallir gluggar og pálmar voru beggja vegna á hliðarveggjum forsalsins . . .^b

Prestahús við musterið**42**

¹Því næst fór hann með mig út í ytri forgarðinn, í norðurátt. Og hann leiddi mig að herberginu, sem er gegnt afgirta svæðinu og gegnt húsinu, sem liggur til norðurs.^c ²Það var hundrað álnir á lengd og fimmtíu álnir á breidd. ³Og gegnt dyrunum, sem lágu inn í innri forgarðinn, og gegnt steingólfi ytri forgarðsins, voru tvenn súlnagöng, hvor fyrir framan önnur, svo að salirnir voru þrír. ⁴Og fyrir framan herbergin var tíu álna breiður gangur inn að innri forgarðinum, hundrað álna langur, og sneru dyr hans í norður. ⁵En efstu herbergin voru styttri, því að súlnagöngin námu meira af þeim en af neðstu herbergjunum og miðherbergjunum. ⁶Því að þau voru þrílyft og höfðu engar slíkar súlur sem þær, er voru í forgörðunum. Fyrir því voru efstu herbergin að sér dregin í hlutfalli við neðstu herbergin og miðherbergin. ⁷Og múrinn, sem lá með endilöngum herbergjunum út að ytri forgarðinum, fyrir framan herbergin, var fimmtíu álna langur. ⁸Því að herbergin, sem lágu út að ytri forgarðinum, voru fimmtíu álna löng. Og sjá, meðfram mustershúsinu voru hundrað álnir. ⁹En neðan undir herbergjum þessum var inngangur að austanverðu, þegar gengið var inn í þau frá ytri forgarðinum. ¹⁰Austanverðu við afgirta svæðið og bakhúsið voru og herbergi. ¹¹Og fyrir framan þau var vegur, og þau voru eins á að líta og herbergin, sem lágu norðan til, þau voru jafnlöng og jafnbreið, og allir útgangar þeirra voru með sömu gerð og á hinum og eins og hurðir þeirra. ¹²Og líkt og dyrnar á herbergjunum, sem lágu sunnan til, svo voru á þeim einar dyr, þar sem vegurinn hófst, sá er liggur til austurs inn í ytri forgarðinn, en um þær voru menn vanir að ganga inn. ¹³Og hann sagði við mig: „Norðurherbergin og suðurherbergin, sem liggja fyrir framan afgirta svæðið, það eru heilögu herbergin, þar sem prestarnir, er nálgast mega Drottin, eiga að eta hið háheilaga. Þar skulu þeir láta hið háheilaga og matfórnina, syndafórnina og sektarfórnina, því að staðurinn er heilagur. ¹⁴Þegar prestarnir ganga þangað inn, – en þeir skulu ekki ganga rakleiðis úr helgidóminum inn í ytri forgarðinn –, skulu þeir leggja þar af sér klæði sín, þau er þeir gegna þjónustu í, því að þau eru heilög. Þeir skulu fara í önnur föt og því næst ganga þangað, sem lýðurinn má vera.“

^a Þ.e. í Hinu heilaga, fyrir framan Hið allrahelegasta.

^b Hebr. textinn spilltur.

^c Hebr. textinn í 1.–14. v. er mjög óljós og því margt á huldu um byggingar þær, sem hér er lýst.

Heildarmæling musterissvæðisins

¹⁵En er hann hafði mælt alltusterið að innanverðu, fór hann út með mig, í áttina til hliðsins, er veit til austurs, og mældi það að utan hringinn í kring. ¹⁶Hann mældi austurhliðina: fimm hundruð álnir með mælistönginni. Og hann sneri við ¹⁷og mældi norðurhliðina: fimm hundruð álnir með mælistönginni. Og hann sneri við ¹⁸að suðurhliðinni og mældi fimm hundruð álnir með mælistönginni. ¹⁹Og hann sneri sér að vesturhliðinni og mældi fimm hundruð álnir með mælistönginni. ²⁰Hann mældi það frá þeim fjórum hliðum: lengdin fimm hundruð álnir og breiddin fimm hundruð álnir. Allt umhverfis það var múrveggur til þess að skilja hið heilaga frá hinu óheilaga.

Dýrð Guðs birtist**43**

¹Þá leiddi hann mig að hliðinu, sem vissi til austurs, ²og sjá, þá kom dýrð Ísraels Guðs úr austri, og var að heyra sem nið mikilla vatna, og landið var uppljómað af dýrð hans. ³Og sú sýn, sem ég sá, var eins og sýnin, er ég sá, þá er hann kom til þess að eyða borgina, og sem sýnin, er ég sá við Kebarfljótið. Og ég féll fram á ásjónu mína. ⁴Og dýrð Drottins fór nú inn í musterið um hliðið, sem til austurs vissi.

⁵Kraftur andans hóf mig upp og færði mig inn í innri forgarðinn, og sjá, musterið var fullt af dýrð Drottins. ⁶Og ég heyrði einhvern tala til mín úr musterinu, og stóð þó maðurinn enn hjá mér, ⁷og hann sagði við mig: „Mannsson, þetta er staður hásætis míns og þetta er skör fóta minna, hér vil ég búa meðal Ísraelsmanna að eilífu. Og Ísraelsmenn skulu eigi framar flekka mitt heilaga nafn, hvorki þeir né konungar þeirra, með hórdómi sínum og líkum konunga sinna, ⁸með því að þeir settu þröskuld sinn hjá mínum þröskuldi og dyrastafi sína hjá mínum dyrastaf, svo að ekki var nema veggurinn milli mín og þeirra. Og þannig flekkuðu þeir mitt heilaga nafn með svívirðingum sínum, þeim er þeir frömdu, svo að ég tortímdi þeim í reiði minni. ⁹Nú munu þeir láta hórdóm sinn og lík konunga sinna vera langt í burtu frá mér, og ég mun búa meðal þeirra að eilífu.

¹⁰En þú, mannsson, lýs þú musterinu fyrir Ísraelsmönnum, til þess að þeir blygðist sín fyrir misgjörðir sínar. ¹¹Og þegar þeir blygðast sín fyrir allt það, sem þeir hafa framið, þá skalt þú draga upp musterið og skipulag þess, útgangana úr því og inngangana í það og alla lögun þess og kunngjöra þeim allar tilskipanir og lagafyrirmæli um það, og skrifa þú það upp fyrir augum þeirra, til þess að þeir athugi alla lögun þess og öll ákvæði um það og fari eftir þeim. ¹²Þetta er ákvæðið um musterið: Efst uppi á fjallinu skal allt svæði þess hringinn í kring teljast háheilagt. Sjá, þetta er ákvæðið um musterið.“

Mál altarisins

¹³Þetta er mál altarisins að álnatali, alinin talin ein alin og þverhönd: Umgjörðin niður við jörðina skal vera álnar há og álnar breið og brúnnin út á röndinni hringinn í kring spannarbreið. Og þetta er hæð altarisins: ¹⁴Frá umgjörðinni niður við jörðina upp að neðri stallinum tvær álnir og breiddin ein alin, og frá minni stallinum upp á meiri stallinn fjórar álnir og breiddin ein alin. ¹⁵Og eldstæðið var fjórar álnir, og upp af eldstæðinu gengu hornin fjögur. ¹⁶Og eldstæðið var tólf álna langt og tólf álna breitt, ferhyrningur með

fjórum jöfnum hliðum. ¹⁷Og meiri stallurinn var fjórtán álna langur og fjórtán álna breiður á hliðarnar fjórar, og brúin í kringum hann hálf alin og umgjörðin um hann ein alin hringinn í kring. En þrepin upp að altarinu vissu í austur.

Ákvæði um altarisvígslu

¹⁸Og hann sagði við mig: „Mannsson, svo segir Drottinn Guð:

Þetta eru ákvæðin um altarið þann dag, er það er alúið, svo að á því verði fórnað brenniförn og blóði stökkt á það. ¹⁹Þú skalt þú fá ungan uxa til syndafórna levítaprestunum, sem eru af ætt Sadóks og mega nálgast mig, – segir Drottinn Guð – til þess að þjóna mér. ²⁰Þú skalt taka nokkuð af blóði hans og riða því á fjögur horn altarisins, og á fjórar hyrningar stallanna og á umgjörðina hringinn í kring og syndhreinsa það og friðþægja fyrir það. ²¹Síðan skalt þú taka syndafórnauxann og láta brenna hann hjá varðhúsi musterisins fyrir utan helgidóminn. ²²Annan daginn skalt þú færa gallalausan geithafur í syndaförn, til þess að altarið verði syndhreinsað með honum, eins og það var syndhreinsað með uxanum. ²³Þegar þú hefir lokið syndhreinsuninni, skaltu leiða fram ungan uxa, gallalausan, og hrút af hjörðinni gallalausan. ²⁴Skalt þú leiða þá fram fyrir Drottin, og skulu prestarnir dreifa salti á þá og fórna þeim í brenniförn Drottni til handa. ²⁵Sjö daga samfleytt skalt þú daglega fórna hafri í syndaförn, og auk þess skal fórna ungum uxa og hrút af hjörðinni, báðum gallalausum. ²⁶Sjö daga skulu menn þiggja altarið í frið og hreinsa það og vígja það. ²⁷Og er þeir hafa fullnað dagana, þá skulu prestarnir áttunda daginn og þaðan í frá fórna á altarinu brennifórnum yðar og heillafórnum, og ég vil taka yður náðarsamlega, segir Drottinn Guð.“

Austurhliðið

44

¹Hann leiddi mig nú aftur út að ytra hliði helgidómsins, því er til austurs vissi. Það var lokað. ²Og Drottinn sagði við mig: „Þetta hlið skal vera lokað og ekki opnað verða. Enginn maður skal inn um það ganga, því að Drottinn, Ísraels Guð, hefir inn um það gengið. Fyrir því skal það lokað vera. ³Þó má landshöfðinginn setjast þar niður til þess að eta fórnarmáltíð frammi fyrir Drottni. Skal hann fara inn um forsal hliðsins og fara út aftur sama veg.“

Hverjir mega inn ganga

⁴Því næst leiddi hann mig að norðurhliðinu fyrir framan framhlið musterisins. Sá ég þá, hversu dýrð Drottins fyllti musterí Drottins, og ég féll fram á ásjónu mína. ⁵En Drottinn sagði við mig: „Mannsson, legg þér á hjarta, sjá með augum þínum og hlýð með eyrum þínum á allt það, sem ég segi þér um öll ákvæði viðvíkjandi musterí Drottins og um allar þær tilskipanir, er það snerta, og gæt vandlega að inngöngunni í musteríð og öllum útgöngum úr helgidóminum.

⁶Seg við hina þverúðarfullu, við Ísraelsmenn: Svo segir Drottinn Guð: Nú hafið þér, Ísraelsmenn, nógu lengi framið allar yðar svívirðingar, ⁷þar sem þér leidduð inn útlenda menn, óumskorna bæði á hjarta og á holdi, að þeir væru í helgidómi mínum, til þess að

vanhelga musteri mitt, þegar þér færðuð mér mat minn, mör og blóð, og rufuð þannig sáttmála minn ofan á allar svívirðingar yðar. ⁸Þér hafið eigi annast þjónustu helgidóma minna, heldur settuð þér þá til þess að annast þjónustuna í helgidómi mínum.

⁹Svo segir Drottinn Guð: Enginn útlendur maður, óumskorinn bæði á hjarta og holdi, má inn í helgidóm minn koma – enginn af þeim útlendingum, sem búa meðal Ísraelsmanna.

Levítar skulu vera musterspjónar

¹⁰Levítarnir fjarlægðu sig frá mér, þá er Ísrael fór villur vegar. Með því að þeir villtust burt frá mér og eltu falsguði sína, skulu þeir gjöld taka fyrir misgjörð sína. ¹¹Þeir skulu gegna þjónustu í helgidómi mínum sem varðflokkar við hlið mustersins og sem musterspjónar. Þeir skulu slátra brennifórnninni og sláturfórnninni fyrir lýðinn og standa frammi fyrir þeim til þess að þjóna þeim. ¹²Af því að þeir þjónuðu þeim frammi fyrir skurðgoðum þeirra og urðu Ísraelsmönnum fótakefli til hrösunar, fyrir því hefi ég hafið hönd mína gegn þeim, – segir Drottinn Guð – og þeir skulu taka gjöld fyrir misgjörð sína. ¹³Þeir skulu ekki nálgast mig til þess að veita mér prestþjónustu og nálgast alla helgidóma mína, hina háheilögu, heldur skulu þeir bera vanvirðu sína og taka gjöld fyrir þær svívirðingar, sem þeir frömdu. ¹⁴Ég vil setja þá til þess að gegna þjónustu við musterið, til þess að annast það að öllu leyti og allt, sem þar er að gjöra.

Um levítapresta af ætt Sadóks

¹⁵En levítaprestarnir, niðjar Sadóks, þeir er ræktu þjónustu helgidóms míns, þá er Ísraelsmenn villtust frá mér, þeir skulu nálgast mig til þess að þjóna mér, og þeir skulu ganga fram fyrir mig til þess að færa mér mör og blóð – segir Drottinn Guð. ¹⁶Þeir skulu ganga inn í helgidóm minn og þeir skulu nálgast borð mitt til að þjóna mér, og þeir skulu rækja þjónustu mína. ¹⁷Og er þeir ganga inn í hlið innri forgarðsins, skulu þeir klæðast línklæðum. Ekkert ullarfat skulu þeir á sér bera, þá er þeir gegna þjónustu í hliðum innri forgarðsins og þar innar af. ¹⁸Þeir skulu hafa ennidúka af líni um höfuð sér og línbrækur um lendar sér. Eigi skulu þeir gyrðast neinu, er svita veldur. ¹⁹En þegar þeir ganga út í ytri forgarðinn til lýðsins, skulu þeir fara úr þeim klæðum, er þeir gegna þjónustu í, og leggja þau í herbergi helgidómsins og fara í önnur klæði, svo að þeir helgi ekki lýðinn með klæðum sínum.

²⁰Þeir skulu ekki raka höfuð sín, né láta hárið flaka, heldur hafa stýft hár.

²¹Vín skal enginn prestur drekka, þegar hann gengur inn í innri forgarðinn.

²²Enga ekkju né þá konu, sem við mann er skilin, mega þeir taka sér að eiginkonu, heldur aðeins meyjjar af ætt Ísraelsmanna. Þó mega þeir kvongast ekkju, sé hún ekkja eftir prest.

²³Þeir skulu kenna lýð mínum að gjöra greinarmun á heilögu og óheilögu og fræða hann um muninn á óhreinu og hreinu. ²⁴Og þeir skulu standa frammi til þess að dæma í deilumálum manna. Eftir mínum lögum skulu þeir dæma þá, og boðorða minna og ákvæða skulu þeir gæta á öllum löghátíðum mínum og halda helga hvíldardaga mína.

²⁵Eigi mega þeir koma nærri líki, svo að þeir saurgist af, nema sé lík föður eða móður, sonar eða dóttur, bróður eða systur, sem ekki hefir verið manni gefin, á því mega þeir

saurga sig. ²⁶Og eftir að hann er hreinn orðinn, skulu honum taldir sjö dagar. ²⁷Og daginn sem hann gengur aftur inn í helgidóminn, inn í innri forgarðinn til þess að gegna þjónustu í helgidóminum, skal hann fram bera syndaförn sína – segir Drottinn Guð.

²⁸Óðal skulu þeir ekkert fá. Ég er óðal þeirra. Og ekki skuluð þér gefa þeim fasteign í Ísrael, ég er fasteign þeirra. ²⁹Þeir skulu hafa uppeldi sitt af matfórnum, syndafórnum og sektarfórnum, og allt, sem er banni helgað í Ísrael, skal tilheyra þeim. ³⁰Og hið besta af öllum frumgróða, hvers kyns sem er, og allar förnir, hvers kyns sem eru af öllu því, er þér færið að förnargjöf, skal tilheyra prestunum. Þér skuluð og gefa prestunum hið besta af deigi yðar til þess að leiða blessun niður yfir hús yðar.

³¹Prestarnir mega ekki eta neitt sjálfdautt né það, sem dýrrifið er, hvort heldur er fugl eða fénaður.

Heilög landspilda tekin frá

45

¹Þegar þér skiptið landinu með hlutkesti til arfleifðar, skuluð þér gefa Drottni förnargjöf af því, heilaga landspildu, 25.000 álna á lengd og 20.000 álna á breidd. Skal hún heilög vera innan takmarka sinna í allar áttir.^a ³Af þessum mælda reit skalt þú mæla spildu 25.000 álna langa og 10.000 álna breiða. Á henni skal helgidómurinn, hinn háheilagi, standa. ⁴Það er helgigjöf í jarðeign. Skal hún tilheyra prestunum, þeim er gegna þjónustu við helgidóminn og nálgast mega Drottin til að þjóna honum. Skal það vera húsastæði handa þeim og tilheyra helgidóminum sem heilagt svæði. ²(Þar af skal falla undir helgidóminn ferhyrndur flötur, fimm hundruð álna á hvern veg, og fimmtíu álna teigur skal vera kringum hann.) ⁵Og 25.000 álna löng landspilda og 10.000 álna breið skal falla undir levítana, þá er þjónustu gegna við musterið, sem þeirra land fyrir borgir til þess að búa í. ⁶Og sem fasteign borgarinnar skuluð þér tiltaka 5.000 álna breiða spildu og 25.000 álna langa, jafnlanga hinni heilögu förnargjöf.^b Skal hún vera eign allra Ísraelsmanna.

⁷En handa landshöfðingjanum skuluð þér tiltaka landshluta beggja vegna við helguðu landspilduna og borgarreitinn, meðfram hinni helguðu landspildu og meðfram borgarreitnum, vestanmegin til vesturs og austanmegin til austurs, og skal hann vera jafnlangur einum erfðahluta ættkvíslanna og ná frá vesturtakmörkum til austurtakmarka landsins. ⁸Þetta skal vera landeign hans í Ísrael, svo að höfðingjar mínir veiti eigi framar þjóð minni yfírgang, heldur fái Ísraelsmönnum landið eftir ættkvíslum þeirra.

Ákvæði um landshöfðingjann

⁹Svo segir Drottinn Guð:

Látið yður nægja þetta, þér Ísraels höfðingjar! Látið af ofríki og yfírgangi, en iðkið rétt og réttlæti! Látið af að reka þjóð mína af eignum hennar! – segir Drottinn Guð. ¹⁰Þér skuluð hafa rétta vog, rétta efu og rétta bat.^c

^a 2. v. flutt aftur fyrir 4. v.

^b Sbr. 1. v.

^c Um „efu“, „bat“, „gómer“, „sakil“, „mínu“, „kór“, „hín“ og „geru“ sjá Mál og vog í Orðaskýringum.

¹¹Efa og bat skulu vera jafnar að máli, svo að bat taki tíunda part gómers og sömuleiðis efa tíunda part gómers. Eftir gómer skal hvort tveggja mælast.

¹²Sikill skal vera tuttugu gerur. Fimm siklar skulu vera réttir fimm og tíu siklar réttir tíu. Fimmtíu siklar skulu vera í mínu.

¹³Þetta er fórnargjöfin, sem þér skuluð gefa: 1/6 efu af hverjum gómer hveitis og 1/6 efu af hverjum gómer byggs.

¹⁴Og ákvæðið um olífuolíuna er þetta: 1/10 úr bat af hverju kór (því að tíu bat eru í einu kór). ¹⁵Enn fremur einn sauð af hjörðinni, af hverjum tveim hundruðum, sem fórnargjöf frá öllum kynkvíslum Ísraels til matfórnar, brennifórnar og heillafórnar, til þess að friðþægja fyrir þá – segir Drottinn Guð.

¹⁶Allur landslýðurinn skal vera skyldur til að færa landshöfðingjanum í Ísrael þessa fórnargjöf. ¹⁷En landshöfðinginn skal vera skyldur að leggja til brennifórnir, matfórn og dreypifórn á hátíðum, tunglkomum og hvíldardögum við allar hátíðasamkomur Ísraelsmanna. Hann skal láta fram bera syndafórnina og matfórnina og brennifórnina og heillafórnirnar til þess að friðþægja fyrir Ísraelsmenn.

Hátíðirnar

¹⁸Svo segir Drottinn Guð:

Á fyrsta degi hins fyrsta mánaðar skalt þú taka ungan uxa gallalausan og syndhreinsa helgidóminn. ¹⁹Og presturinn skal taka af blóði syndafórnarinnar og ríða á dyrastafi musterisins og á fjóra hyrninga altarisstallanna og á dyrastafi hliðsins að innri forgarðinum. ²⁰Og eins skalt þú gjöra á fyrsta degi hins sjöunda mánaðar vegna þeirra, sem af vangá eða fákænsku kynnu að hafa misgjört eitthvað, og þannig skuluð þér þiggja musterið í frið.

²¹Á fjórtánda degi hins fyrsta mánaðar skuluð þér halda páskahátíðina, í sjö daga skulu etin ósýrð brauð. ²²Og á þeim degi skal landshöfðinginn láta bera fram uxa í syndafórn fyrir sig og allan landslýðinn. ²³Og sjö daga hátíðarinnar skal hann láta fram bera sem brennifórn Drottni til handa sjö uxa og sjö hrúta gallalaus, á hverjum degi þessa sjö daga, svo og daglega geithafur í syndafórn. ²⁴Og sem matfórn skal hann láta fram bera efu með hverjum uxa og efu með hverjum hrút, og olíu, hín með hverri efu.

²⁵Á fimmtánda degi hins sjöunda mánaðar, á hátíðinni, skal hann í sjö daga láta fram bera jafnmikið þessu, bæði syndafórn og brennifórn og matfórn og olíu.

Skyldur landshöfðingjans

46

¹Svo segir Drottinn Guð:

Hlið innri forgarðsins, það er snýr í austur, skal lokað vera sex virku dagana, en hvíldardaginn skal opna það og tunglkomudaginn skal opna það. ²Og landshöfðinginn skal koma að utan og ganga inn um forsal hliðsins og nema staðar við dyrastafi hliðsins. Þá skulu prestarnir bera fram brennifórn hans og heillafórn, en hann skal falla fram á þröskuldi hliðsins og ganga síðan út aftur, og hliðinu skal ekki loka til kvelds. ³Og

landslýðurinn skal falla fram fyrir auglit Drottins við dyr þessa hliðs á hvíldardögum og tunglkomudögum.

⁴Brennifórni, sem landshöfðinginn á að færa Drottni, skal vera: Á hvíldardegi sex sauðkindur gallalausar og einn hrútur gallalaus, ⁵og auk þess í matfórni ein efa með hverjum hrút, og með sauðkindunum slík matfórni, er hann vill sjálfur gefa, og ein hín af olíu með hverri efu. ⁶Á tunglkomudögum skal hún vera ungneyti gallalaust og sex sauðkindur og einn hrútur, allt gallalaust. ⁷Og hann skal láta fram bera efu með uxanum og efu með hrútnum í matfórni og með sauðkindunum svo sem hann má af hendi láta, og hín af olíu með hverri efu.

⁸Þegar landshöfðinginn gengur inn, skal hann ganga inn um forsal hliðsins og fara sömu leið út aftur. ⁹Og þegar landslýðurinn gengur fram fyrir Drottin á löghátíðunum, þá skal sá, er inn hefir gengið um norðurhliðið til þess að falla fram, aftur út fara um suðurhliðið, og sá, er inn hefir gengið um suðurhliðið, skal aftur út fara um norðurhliðið. Enginn skal aftur út fara um það hlið, sem hann hefir inn gengið, heldur skal hann út fara um það hlið, sem gegnt honum er. ¹⁰Og landshöfðinginn skal ganga inn mitt á meðal þeirra, þegar þeir ganga inn, og fara út, þegar þeir fara út.

¹¹Á hátíðum og löghelgum skal matfórni vera efa með uxanum og efa með hrútnum, og með sauðkindunum slíkt, er hann vill sjálfur gefa, og hín af olíu með hverri efu. ¹²Og þegar landshöfðinginn ber fram sjálfviljafórni, brennifórni eða heillafórni sem sjálfviljafórni Drottni til handa, þá skal upp ljúka fyrir honum því hliðinu, sem í austur snýr. Síðan skal hann bera fram brennifórni sína og heillafórni, eins og hann er vanur að gjöra á hvíldardögum, og ganga síðan út, og þegar hann er farinn út, skal loka hliðinu á eftir honum.

¹³Á degi hverjum skal hann láta fram bera ársgamla sauðkind gallalaus í brennifórni Drottni til handa, á hverjum morgni skal hann fram bera hana. ¹⁴Og sem matfórni skal hann fram bera með henni á hverjum morgni 1/6 efu og 1/3 hinar af olíu til þess að væta með mjölið, sem matfórni Drottni til handa. Skal það vera stöðug skyldugreiðsla. ¹⁵Og þannig skulu þeir fram bera sauðkindina og matfórni og olíuna á hverjum morgni sem stöðuga brennifórni.

¹⁶Svo segir Drottinn Guð:

Ef landshöfðinginn gefur einhverjum sona sinna nokkuð af óðali sínu að gjöf, þá skal það tilheyra sonum hans. Það er erfðaeign þeirra. ¹⁷En gefi hann einhverjum þjónustumanna sinna nokkuð af óðali sínu að gjöf, þá skal hann halda því til lausnarársins. Þá skal það hverfa aftur til landshöfðingjans. En óðal sona hans skal haldast í eign þeirra. ¹⁸Og ekki má landshöfðinginn taka neitt af óðali lýðsins og veita honum með því yfirgang. Af sinni eigin eign verður hann að veita sonum sínum arfleifð, til þess að enginn af lýð mínum verði flæmdur burt frá eign sinni.“

Eldhúsin

¹⁹Því næst leiddi hann mig gegnum ganginn, sem liggur fast við hliðið, til hinna heilögu herbergja, sem ætluð eru prestunum og vita í norður. En þar var rúm í ysta horni mót vestri. ²⁰Og hann sagði við mig: „Þetta er staðurinn, þar sem prestarnir skulu sjóða

sektarfórnina og syndafórnina, og þar sem þeir skulu baka matfórnina, til þess að þeir þurfi ekki að bera það út í ytri forgarðinn og þann veg helga lýðinn.“

²¹Og hann leiddi mig út í ytri forgarðinn og lét mig ganga í gegn, út í fjögur horn forgarðsins, og sjá, lítill forgarður var í hverju horni forgarðsins. ²²Í fjórum hornum forgarðsins voru aftur minni forgarðar, fjörutíu álnir á lengd og þrjátíu álnir á breidd. Voru þeir allir fjórir jafnir að máli. ²³Og í þeim var múrveggur allt í kring, allt í kring í þeim fjórum, og eldstór voru gjörðar neðan til við múrveggina allt í kring. ²⁴Og hann sagði við mig: „Þetta eru eldhúsin, þar sem þjónustumenn musterisins skulu sjóða sláturfórnir lýðsins.“

Heilsusamlegt vatn rennur frá helgidómnunum

47

¹Nú leiddi hann mig aftur að musterisdyrunum. Þá sá ég að vatn spratt upp undan þröskuldi hússins mót austri, því að framhlið musterisins vissi til austurs. Og vatnið rann niður undan suðurhlið musterisins, sunnanvert við altarið.

²Síðan leiddi hann mig út um norðurhliðið og fór með mig í kring að utanverðu að ytra hliðinu, sem snýr í austurátt. Þá sá ég að vatn vall upp undan suðurhliðinni.

³Maðurinn gekk nú í austur með mælivað í hendi sér og mældi þúsund álnir. Og hann lét mig vaða yfir um vatnið, og tók það mér í ökkla. ⁴Þessu næst mældi hann þúsund álnir og lét mig vaða yfir um vatnið, tók vatnið mér þá til knés. Þá mældi hann enn þúsund álnir og lét mig vaða yfir um, tók vatnið mér þá í mjöðm. ⁵Þá mældi hann enn þúsund álnir. Var þá vatnið orðið að fljóti, svo að ég mátti ekki yfir það komast, því að vatnið var of djúpt, var orðið sundvatn, óvætt fljót. ⁶Hann sagði þá við mig: „Hefir þú séð þetta, mannsson?“

Og hann leiddi mig aftur upp á fljótsbakkann. ⁷Og er ég kom þangað aftur, sá ég mjög mörg tré á fljótsbökkunum beggja vegna. ⁸Þá sagði hann við mig: „Þetta vatn rennur út á austurhéraðið og þaðan ofan á sléttlendið, og þegar það fellur í Dauðahafið, í salt vatnið, verður vatnið í því heilnæmt. ⁹Og allar lifandi skepnur, allt sem hrærist, fær nýtt fjör alls staðar þar sem fljótið kemur, og fiskurinn mun verða mjög mikill, því að þegar þetta vatn kemur þangað, verður vatnið í því heilnæmt, og allt lifnar við, þar sem fljótið kemur.

¹⁰Og fiskimenn munu standa við það frá En Gedí alla leið til En Egláim, og vötn þess munu verða veiðistöðvar, þar sem net verða lögð. Og fiskurinn í því mun verða mjög mikill, eins og í hafinu mikla. ¹¹En pyttirnir og síkin þar hjá munu ekki vera heilnæm, þau eru ætluð til saltfengjar.

¹²En meðfram fljótinu, á bökkunum beggja vegna, munu upp renna alls konar aldintré. Laufblöð þeirra munu ekki visna og ávextir þeirra ekki dvína. Á hverjum mánuði munu þau bera nýja ávöxtu, af því að vötnin, sem þau lifa við, koma frá helgidóminum. Og ávextir þeirra munu hafðir verða til matar og laufblöð þeirra til lyfja.“

Skipting landsins

¹³Svo segir Drottinn Guð:

Þetta eru takmörkin, og innan þeirra skuluð þér skipta yður niður á landið eftir tólf ættkvíslum Ísraels, þó skal Jósef fá tvo hluti.^a ¹⁴Þér skuluð fá landið til eignar, einn jafnt sem annar, með því að ég hét eitt sinn með eiði að gefa feðrum yðar það, og því skal land þetta falla yður til erfða.

¹⁵Þetta skulu vera takmörk landsins að norðanverðu:

Frá hafinu mikla í áttina til Hetlón, þangað er leið liggur til Hamat, ¹⁶Sedad, Beróta, Sibraím, sem liggur á milli Damaskuslands og Hamatlands, til Hasar Enón, sem liggur á landamærum Havrans. ¹⁷Takmörkin skulu þannig liggja frá hafinu til Hasar Enón, en Damaskusland liggur lengra til norðurs. Þetta er norðurhliðin.

¹⁸Og austurhliðin:

Frá Hasar Enón, sem liggur milli Havran og Damaskus, allt að eystra hafinu, er Jórdan takmarkalína milli Gíleaðs og Ísraelslands, allt til Tamar. Þetta er austurhliðin.

¹⁹Og suðurhliðin gegnt hádegisstað:

Frá Tamar alla leið til Meríbótvatna við Kades, að Egyptalandsá og þaðan til hafsins mikla. Þetta er suðurhliðin gegnt hádegisstað.

²⁰Og vesturhliðin:

Hafið mikla ræður þar takmörkum allt þangað til komið er þar gegnt, er leið liggur til Hamat. Þetta er vesturhliðin.

²¹Þér skuluð skipta þessu landi meðal yðar eftir ættkvíslum Ísraels. ²²Skuluð þér skipta því með hlutkesti til arfleifðar meðal yðar og þeirra útlendra manna, er búa meðal yðar og getið hafa sonu meðal yðar. Þá skuluð þér álíta innborna Ísraelsmenn, með yður skulu þeir varpa hlutum um arfleifð meðal ættkvísla Ísraels. ²³Þér skuluð fá hverjum útlendum manni arfleifð í þeirri ættkvísl, þar sem hann býr – segir Drottinn Guð.

48

¹Og þetta eru nöfn ættkvíslanna: Yst í norðri, frá hafinu í áttina til Hetlón þangað að, er leið liggur til Hamat, og þaðan til Hasar Enón, – er þá Damaskusland fyrir norðan, fram með Hamat –, og fær hver land frá austri til vesturs:

Dan, einn landshluti. ²Og meðfram Dans landi, frá austri til vesturs:

Asser, einn landshluti. ³Og meðfram Assers landi, frá austri til vesturs:

Naftalí, einn landshluti. ⁴Og meðfram Naftalí landi, frá austri til vesturs:

Manasse, einn landshluti. ⁵Og meðfram Manasse landi, frá austri til vesturs:

Efraím, einn landshluti. ⁶Og meðfram Efraíms landi, frá austri til vesturs:

^a „Jósef“ merkir tvær ættkvíslir: Efraím og Manasse.

Rúben, einn landshluti. ⁷Og meðfram Rúbens landi, frá austri til vesturs:

Júda, einn landshluti.

⁸Meðfram Júda landi, frá austri til vesturs, skal landið, er þér færið að förnargjöf,^a sem þér skuluð láta af hendi, liggja, 25.000 álnir á breidd og jafnt að lengd hlutum ættkvíslanna, frá austri til vesturs, og helgidómurinn skal vera í því miðju. ⁹En landið, er þér skuluð helga Drottni, er 25.000 álnir á lengd og 20.000 álnir á breidd. ¹⁰Og þeim, sem nú skal greina, skal hin heilaga förnargjöf tilheyra: prestunum landspilda 25.000 álna að norðanverðu, 10.000 álna að vestanverðu, 10.000 álna að austanverðu og 25.000 álna að sunnanverðu. Og helgidómur Drottins skal vera á henni miðri. ¹¹Vígðu prestunum, niðjum Sadóks, þeim er gætt hafa þjónustu minnar, sem eigi gengu afleiðis, þá er aðrir Ísraelsmenn gengu afleiðis, svo sem og levítarnir hafa gengið afleiðis, ¹²þeim skal það tilheyra sem hluti af förnargjöf landsins, sem háheilagt land, við hliðina á landi levítanna, ¹³en levítunum skal tilheyra jafn stórt land og prestanna: 25.000 álnir á lengd og 10.000 álnir á breidd, alls 25.000 álnir á lengd og 20.000 álnir á breidd. ¹⁴Af því mega þeir ekkert selja og ekki farga neinu af því í skiptum, né heldur má þessi ágætasti hluti landsins ganga yfir í annarra eigu, því að hann er helgaður Drottni. ¹⁵En þær 5.000 álnir, sem eftir eru af breiddinni meðfram 25.000 álnunum, eru óheilagt land handa borginni til ábúðar og beitolands, en borgin skal standa í þeim reit miðjum. ¹⁶Og þetta er mál hennar: Norðurhliðin 4.500 álnir og suðurhliðin 4.500 álnir og austurhliðin 4.500 álnir og vesturhliðin 4.500 álnir. ¹⁷Og útjörð borgarinnar skal vera 250 álnir til norðurs, 250 til suðurs, 250 til austurs og 250 til vesturs. ¹⁸Og það sem eftir er af lengdinni meðfram hinni helgu förnargjöf, 10.000 álnir til austurs og 10.000 álnir til vesturs, afurðir þess skulu vera íbúum borgarinnar til fæðslu. ¹⁹Og hvað íbúa borgarinnar snertir, þá skulu byggja hana menn af öllum ættkvíslum Ísraels. ²⁰Alls skuluð þér láta af hendi sem förnargjöf 25.000 álnir í ferhyrning: hina heilögu förnargjöf ásamt landeign borgarinnar. ²¹Það, sem eftir er, skal tilheyra landshöfðingjanum, beggja vegna við hina heilögu förnargjöf og landeign borgarinnar, austur á bóginn meðfram 25.000 álnunum að austurtakmörkunum og vestur á bóginn meðfram 25.000 álnunum að vesturtakmörkunum, samsvarandi hlutum ættkvíslanna. Það tilheyrir landshöfðingjanum, og hin heilaga förnargjöf og helgidómur musterisins skal vera í því miðju. ²²Og eignarland levítanna og eignarland borgarinnar skal liggja mitt inni í því, sem landshöfðingjanum tilheyrir. Milli Júda lands og Benjamíns lands skal það land liggja, er landshöfðingjanum tilheyrir. ²³En hinar ættkvíslirnar eru, frá austri til vesturs:

Benjamín, einn landshluti. ²⁴Og meðfram Benjamínslandi, frá austri til vesturs:

Símeon, einn landshluti. ²⁵Og meðfram Símeons landi, frá austri til vesturs:

Íssakar, einn landshluti. ²⁶Og meðfram Íssakars landi, frá austri til vesturs:

Sebúlon, einn landshluti. ²⁷Og meðfram Sebúlons landi, frá austri til vesturs:

Gað, einn landshluti. ²⁸En meðfram Gaðs landi, að sunnanverðu, gegnt hádegisstað, skulu takmörkin liggja frá Tamar yfir Meríba–vötn við Kades til Egyptalandsár og þaðan til hafsins mikla. ²⁹Þetta er landið, sem þér skuluð úthluta ættkvíslum Ísraels til arfleifðar, og þetta eru hlutir þeirra – segir Drottinn Guð.

^a Sjá 45.1.

Esekíel

³⁰Og þessi eru útgönguhlið borgarinnar, og eru hlið borgarinnar nefnd eftir ættkvíslum Ísraels:^a Á norðurhliðinni, sem er 4.500 álnir að máli, ³¹eru þrjú hlið: Rúbenshlið eitt, Júdahlið eitt, Levíhlið eitt. ³²Á austurhliðinni, sem er 4.500 álnir, eru þrjú hlið: Jósefshlið eitt, Benjamínshlið eitt, Danshlið eitt. ³³Á suðurhliðinni, sem er 4.500 álnir að máli, eru þrjú hlið: Símeonshlið eitt, Íssakarshlið eitt, Sebúlonslið eitt. ³⁴Og á vesturhliðinni, sem er 4.500 álnir, eru þrjú hlið: Gaðshlið eitt, Assershlið eitt, Naftalíhlið eitt. ³⁵Ummálið er 18.000 álnir.

Og borgin mun upp frá því heita: „Drottinn er hér.“

^a Fyrri hluti 31. v. fluttur fram.

DANÍEL

Daníel og vinir hans í Babýlon

1

¹Á þriðja ríkisári Jójakíms konungs í Júda kom Nebúkadnesar konungur í Babýlon til Jerúsalem og settist um hana. ²Og Drottinn gaf Jójakím Júdakonung á vald hans og nokkuð af áhöldum Guðs húss, og hann flutti þau til Sínearlands^a í musteri guðs síns, og áhöldin flutti hann í fjárhirslu guðs síns.

³Og konungur bauð Aspenasi hirðstjóra að velja meðal Ísraelsmanna, bæði af konungsættinni og af höfðingjunum, ⁴sveina nokkra, er engin líkamslýti hefðu og væru fríðir sýnum, vel að sér í hvers konar vísindum, fróðir og vel viti bornir og hæfir til að þjóna í konungshöllinni, og kenna þeim bókmenntir og tungu Kaldea. ⁵Og konungur ákvað þeim daglegan skammt frá konungsborði og af víni því, er hann sjálfur drakk, og bauð að uppala þá í þrjú ár, og að þeim liðnum skyldu þeir þjóna frammi fyrir konunginum. ⁶Og meðal þeirra voru af Júdamönnum þeir Daníel, Hananja, Mísael og Asarja. ⁷En hirðstjórinn breytti nöfnum þeirra og kallaði Daníel Beltsasar, Hananja Sadrak, Mísael Mesak og Asarja Abed–Negó.

⁸En Daníel einsetti sér að saurga sig ekki á matnum frá konungsborði né á víni því, er konungur drakk, og beiddist þess af hirðstjóra, að hann þyrfti ekki að saurga sig. ⁹Og Guð lét Daníel verða náðar og líknar auðið hjá hirðstjóranum. ¹⁰En hirðstjórinn sagði við Daníel: „Ég er hræddur um að minn herra konungurinn, sem tiltekið hefir mat yðar og drykk, sjái yður fölari í bragði en aðra sveina á yðar aldri, og verðið þér svo þess valdandi, að ég fyrirgjöri lífi mínu við konunginn.“

¹¹Þá sagði Daníel við tilsjónarmanninn, er hirðstjórinn hafði sett yfir þá Daníel, Hananja, Mísael og Asarja: ¹²„Gjör tilraun við oss þjóna þína í tíu daga og lát gefa oss kálmeti að eta og vatn að drekka. ¹³Skoða síðan yfirbragð vort og yfirbragð sveina þeirra, er eta við konungsborð, og gjör því næst við oss eftir því, sem þér þá list á oss.“ ¹⁴Og hann veitti þeim bón þessa og gjörði tilraun við þá í tíu daga. ¹⁵Og að tíu dögum liðnum reyndust þeir fegurri ásýndum og feitari á hold en allir sveinarnir, sem átu við konungsborð. ¹⁶Eftir það lét tilsjónarmaðurinn bera burt matinn og vínið, sem þeim hafði verið ætlað, og gaf þeim kálmeti.

¹⁷Og þessum fjórum sveinum gaf Guð kunnáttu og skilning á alls konar rit og vísindi, en Daníel kunni og skyn á alls konar vitrunum og draumum.

¹⁸Og er liðinn var sá tími, er konungur hafði tiltekið, að þá skyldi leiða á sinn fund, þá leiddi hirðstjórinn þá fyrir Nebúkadnesar. ¹⁹Og konungur átti tal við þá, en eigi fannst neinn af þeim öllum slíkur sem þeir Daníel, Hananja, Mísael og Asarja, og gengu þeir í

^a Þ.e. Babýloníu.

þjónustu konungs. ²⁰Og í öllum hlutum, sem viturleik og skilning þurfti við að hafa og konungur spurði þá um, reyndust þeir tíu sinnum fremri en allir spásagnamenn og særingamenn í öllu ríki hans. ²¹Og Daníel dvaldist þar allt til fyrsta árs Kýrusar konungs.

Fyrri draumur Nebúkadnesars

2

¹Á öðru ríkisári Nebúkadnesars dreymdi Nebúkadnesar draum, og varð honum órótt í skapi og mátti eigi sofa. ²Þá bauð konungur að kalla til sín spásagnamenn og særingamenn og galdramenn og Kaldea, að þeir segðu konungi, hvað hann hefði dreymt, og þeir komu og gengu fyrir konung. ³Þá sagði konungur við þá: „Mig hefir dreymt draum og mér er órótt í skapi, uns ég fæ að vita drauminn.“

⁴Þá sögðu Kaldearnir við konunginn á arameísku: „Konungurinn lifi eilíflega! Seg þjónum þínum drauminn, og munum vér þá segja þýðing hans.“

⁵Konungur svaraði og sagði við Kaldea: „Ásetningur minn er óhagganlegur: Ef þér segið mér ekki drauminn og þýðing hans, skuluð þér verða höggðir sundur og hús yðar gjörð að sorphaug. ⁶En ef þér segið mér drauminn og þýðing hans, munuð þér af mér þiggja margs konar gjafir og mikla sæmd. Segið mér því drauminn og þýðing hans!“

⁷Þá svöruðu þeir aftur og sögðu: „Konungurinn segi þjónum sínum drauminn, og þá skulum vér segja, hvað hann þýðir.“

⁸Konungur svaraði og sagði: „Ég veit með vissu, að þér ætlið að leita yður frests, þar eð þér sjáið að ásetningur minn er óhagganlegur. ⁹En ef þér segið mér ekki drauminn, þá biður yðar dómur, sem ekki verður nema á einn veg. Þér hafið komið yður saman um að fara með lygatal og skaðsemdar frammi fyrir mér, þar til er tímarnir breytast. Segið mér því drauminn, svo að ég fái skilið, að þér megið einnig segja mér þýðing hans.“

¹⁰Kaldearnir svöruðu konungi og sögðu: „Enginn er sá maður í heimi, er sagt geti það, er konungurinn mælist til, né heldur hefir nokkur mikill og voldugur konungur krafist slíks af nokkrum spásagnamanni, særingamanni eða Kaldea. ¹¹Því að það er torvelt, sem konungurinn heimtar, og enginn getur kunngjört konunginum það nema guðirnir einir, en bústaður þeirra er ekki hjá dauðlegum mönnum.“

¹²Af þessu varð konungur gramur og mjög reiður og bauð að taka af lífi alla vitringa í Babýlon. ¹³Gekk þá sú skipun út, að lífláta skyldi vitringana, og var leitað að þeim Daníel og félögum hans til að lífláta þá.

Guð birtir Daníel ráðningu draumsins

¹⁴Þá sneri Daníel sér með viturleik og skynsemd til Arjóks, lífvarðarforingja konungs, sem út var genginn til þess að lífláta vitringana í Babýlon. ¹⁵Hann tók til máls og sagði við Arjók valdsmann konungs: „Hví er skipun konungs svo hörð?“ Arjók skýrði þá Daníel frá málavöxtum. ¹⁶Og Daníel gekk upp til konungs og bað hann gefa sér frest, að hann mætti kunngjöra konungi þýðinguna.

¹⁷Þá gekk Daníel heim til húss síns til þess að segja þeim Hananja, Mísael og Asarja, félögum sínum, frá þessu, ¹⁸og til þess að biðja Guð himinsins líknar um leyndardóm

Daníel

þennan, svo að Daníel og félagar hans yrðu ekki líflátnir með hinum vitringunum í Babýlon.

¹⁹Þá var leyndardómurinn opinberaður Daníel í nætursýn. Þá lofaði Daníel Guð himnanna. ²⁰Daníel tók til máls og sagði:

„Lofað veri nafn Guðs frá eilífd til eilíðar, því að hans er viskan og mátturinn.

²¹Hann breytir tímum og tíðum, hann rekur konunga frá völdum og hann setur konunga til valda, hann gefur spekingunum speki og hinum hyggnu hyggindi.

²²Hann opinberar hina dýpstu og huldustu leyndardóma, hann veit, hvað í myrkrinu gjörist, og ljósið býr hjá honum.

²³Ég þakka þér, Guð feðra minna, og vegsama þig fyrir það, að þú hefir gefið mér visku og mátt og nú látið mig vita það, er vér báðum þig um, því að þú hefir opinberað oss það, er konungur vildi vita.“

²⁴Daníel fór nú til Arjóks, sem konungur hafði falið að lífláta vitringana í Babýlon. Hann fór og mælti til hans á þessa leið: „Ekki skalt þú lífláta vitringana í Babýlon. Leið mig inn fyrir konung, og mun ég segja konungi þýðinguna.“

²⁵Síðan leiddi Arjók Daníel í skyndi inn fyrir konung og mælti svo til hans: „Ég hefi fundið mann meðal hinna herleiddu frá Júda, sem ætlar að segja konunginum þýðing draumsins.“

Líkneskið

²⁶Konungur svaraði og sagði við Daníel, sem kallaður var Beltsasar: „Getur þú sagt mér drauminn, sem mig dreymdi, og þýðing hans?“

²⁷Daníel svaraði konungi og sagði: „Leyndardóm þann, sem konungurinn spyr um, geta hvorki vitringar, særingamenn, spásagnamenn né stjörnuspekingar sagt konunginum. ²⁸En sá Guð er á himnum, sem opinberar leynda hluti, og hann hefir kunngjört Nebúkadnesar konungi það, er verða mun á hinum síðustu dögum. Draumur þinn og vitranir þær, er fyrir þig bar í rekkju þinni, voru þessar:

²⁹Þá er þú hvíldir í rekkju þinni, konungur, stigu upp hugsanir hjá þér um, hvað verða mundi eftir þetta, og hann, sem opinberar leynda hluti, hefir kunngjört þér, hvað verða muni. ³⁰En hvað mig snertir, þá er það ekki fyrir nokkurrar visku sakir, sem ég hafi til að bera umfram alla menn aðra, þá er nú eru uppi, að þessi leyndardómur er mér opinber orðinn, heldur til þess að þýðingin yrði kunngjörð konunginum og þú fengir að vita hugsanir hjarta þíns.

³¹Þú horfðir fram fyrir þig, konungur, og stóð þar líkneski mikið. Líkneski þetta var stórt og yfirtaks-ljómandi. Það stóð frammi fyrir þér og var ógurlegt ásýndum. ³²Höfuð líkneskis þessa var af skíru gulli, brjóstið og armleggirnir af silfri, kviðurinn og lendarnar af eiri, ³³leggirnir af járn, fæturnir sums kostar af járn, sums kostar af leir.

³⁴Þú horfðir á það, þar til er steinn nokkur losnaði, án þess að nokkur mannshönd kæmi við hann. Hann lenti á fótum líkneskisins, sem voru af járn og leir, og molaði þá. ³⁵Þá muldist sundur í sama bili járn, leirinn, eirinn, silfrið og gullið, og varð eins og sáðir á

sumarláfa, vindurinn feykti því burt, svo að þess sá engan stað. En steinninn, sem lenti á líkneskinu, varð að stóru fjalli og tók yfir alla jörðina.

³⁶Þetta er draumurinn, og nú viljum vér segja konunginum þýðing hans.

³⁷Þú, konungur, yfirkonungur konunganna, sem Guð himnanna hefir gefið ríkið, valdið, máttinn og tignina, ³⁸þú, sem hann hefir mennina á vald selt, hvar svo sem þeir búa, dýr merkurinnar og fugla himinsins, og sett þig drottnara yfir því öllu, – þú ert gullhöfuðið. ³⁹En eftir þig mun hefjast annað konungsríki, minni háttar en þitt er, og því næst hið þriðja ríki af eiri, sem drottna mun yfir allri veröldu. ⁴⁰Þá mun hefjast fjórða ríkið, sterkt sem járn, – því að járneð sundurbrytur og mölvar allt –, og eins og járneð molar sundur, eins mun það sundurbryta og mola öll hin ríkin. ⁴¹En þar er þú sást fæturna og tærnar, að sumt var af pottaraleir, sumt af járneð, það merkir að ríkið mun verða skipt. Þó mun það nokkru í sér halda af hörku járnins, þar sem þú sást járneð blandað saman við deigulmóinn. ⁴²En þar er tærnar á fótunum voru sums kostar af járneð og sums kostar af leir, þá mun það ríki að nokkru leyti verða öflugt og að nokkru leyti veikt. ⁴³Og þar er þú sást járneð blandað saman við deigulmóinn, þá munu þeir með kvonföngum saman blandast, og þó ekki samþýðast hvorir öðrum, eins og járneð samlagar sig ekki við leirinn.

⁴⁴En á dögum þessara konunga mun Guð himnanna hefja ríki, sem aldrei skal á grunn ganga, og það ríki skal engri annarri þjóð í hendur fengið verða. Það mun knosa og að engu gjöra öll þessi ríki, en sjálfst mun það standa að eilífu, ⁴⁵þar sem þú sást að steinn nokkur losnaði úr fjallinu, án þess að nokkur mannshönd kæmi við hann, og mөлvaði járneð, eirinn, leirinn, silfrið og gullið. Mikill Guð hefir kunngjört konunginum hvað hér eftir muni verða. Draumurinn er sannur og þýðing hans áreiðanleg.“

⁴⁶Þá féll Nebúkadnesar konungur fram á ásjónu sína og laut Daníel og bauð að fórna honum matfórni og reykelsi. ⁴⁷Konungur mælti til Daníels og sagði: „Í sannleika er yður Guð yfirguð guðanna og herra konunganna og opinberari leyndra hluta, með því að þú máttir þennan leyndardóm auglýsa.“ ⁴⁸Eftir það hóf konungur Daníel til mikilla mannvirðinga og gaf honum miklar og margar gjafir, setti hann höfðingja yfir allt Babel–hérað og gjörði hann að æðsta forstjóra yfir öllum vitringum í Babýlon. ⁴⁹Og fyrir tilmæli Daníels gjörði konungur þá Sadrak, Mesak og Abed–Negó að sýslumönnum yfir Babel–héraði, en sjálfur var Daníel við hirð konungs.

Boðið að tilbiðja líkneskið

3

¹Nebúkadnesar konungur lét gjöra líkneski af gulli, sextíu álna á hæð og sex álna á breidd. Hann lét reisa það í Dúradal í Babel–héraði. ²Og Nebúkadnesar konungur sendi út menn til þess að stefna saman jörlunum, landstjórunum, landshöfðingjunum, ráðherrunum, féhirðunum, dómurunum, lögmönnunum og öllum embættismönnum í skattlöndunum, að þeir skyldu koma til vígslu líkneskisins, sem Nebúkadnesar konungur hafði reisa látið. ³Þá söfnuðust saman jarlarnir, landstjórnarnir, landshöfðingjarnir, ráðherrarnir, féhirðarnir, dómarnir, lögmennirnir og allir embættismenn í skattlöndunum til vígslu líkneskisins, sem Nebúkadnesar konungur hafði reisa látið, og námu staðar frammi fyrir líkneskinu, er Nebúkadnesar hafði látið reisa. ⁴Þá kallaði kallarinn hárra röddu: „Svo er yður öllum boðið, hvernar þjóðar og hvaða landsmenn sem

þér eruð og á hverja tungu sem þér mælið: ⁵Þegar er þér heyrið hljóð hornanna, pípnanna, gígjanna, harpnanna, saltaranna, symfónanna og alls konar hljóðfæra, þá skuluð þér falla fram og tilbiðja gull-líkneskið, sem Nebúkadnesar konungur hefir reisa látið. ⁶En hver sá, er eigi fellur fram og tilbiður, honum skal á samri stundu kastað verða inn í brennandi eldsofn.“ ⁷Þess vegna, undireins og allt fólkið heyrði hljóð hornanna, pípnanna, gígjanna, harpnanna, saltaranna og alls konar hljóðfæra, þá féllu allir fram, hverrar þjóðar, hvers lands og hverrar tungu sem voru, og tilbáðu gull-líkneskið, sem Nebúkadnesar konungur hafði reisa látið.

Vinir Daniels óhlýðnast boðinu

⁸Fyrir því gengu og fram á sömu stundu kaldverskir menn og ákærðu Gyðingana. ⁹Þeir tóku svo til máls og sögðu við Nebúkadnesar konung: „Konungurinn lifi eilíflega! ¹⁰Þú hefir, konungur, skipað svo fyrir, að hver maður skuli, þá er hann heyrir hljóð hornanna, pípnanna, gígjanna, harpnanna, saltaranna, symfónanna og alls konar hljóðfæra, falla fram og tilbiðja gull-líkneskið, ¹¹og að hver sá, er eigi fellur fram og tilbiður, honum skuli kastað inn í brennandi eldsofn. ¹²Nú eru hér nokkrir Gyðingar, er þú hefir gjört að sýslumönnum yfir Babel-héraði, þeir Sadrak, Mesak og Abed-Negó. Þessir menn virða þig að engu, konungur. Þeir dýrka ekki þína guði og tilbiðja ekki gull-líkneskið, sem þú hefir reisa látið.“

¹³Þá fylltist Nebúkadnesar reiði og heift og bauð að leiða fram þá Sadrak, Mesak og Abed-Negó, og voru þessir menn leiddir fyrir konunginn. ¹⁴Nebúkadnesar tók til máls og sagði við þá: „Er það af ásettu ráði, Sadrak, Mesak og Abed-Negó, að þér dýrkið ekki minn guð og tilbiðjið ekki gull-líkneskið, sem ég hefi reisa látið? ¹⁵Ef þér nú eruð viðbúnir, jafnskjótt og þér heyrið hljóð hornanna, pípnanna, gígjanna, harpnanna, saltaranna, symfónanna og alls konar hljóðfæra, að falla fram og tilbiðja líkneski það, er ég hefi gjöra látið, þá nær það ekki lengra. En ef þér tilbiðjið það ekki, þá skal yður samstundis verða kastað inn í eldsofn brennandi, og hver er sá guð, er yður megi frelsa úr mínum höndum?“

¹⁶Þá svöruðu þeir Sadrak, Mesak og Abed-Negó og sögðu við Nebúkadnesar konung: „Vér þurfum ekki að svara þér einu orði upp á þetta. ¹⁷Ef Guð vor, sem vér dýrkum, vill frelsa oss, þá mun hann frelsa oss úr eldsofninum brennandi og af þinni hendi, konungur. ¹⁸En þótt hann gjöri það ekki, þá skalt þú samt vita, konungur, að vér munum ekki dýrka þína guði né tilbiðja gull-líkneskið, sem þú hefir reisa látið.“

¹⁹Þá fylltist Nebúkadnesar heiftarreiði við þá Sadrak, Mesak og Abed-Negó, svo að ásjóna hans afmyndaðist, og hann skipaði að kynda ofninn sjöfalt heitara en vanalegt var að kynda hann. ²⁰Og hann bauð rammefldum mönnum, sem voru í her hans, að binda þá Sadrak, Mesak og Abed-Negó og kasta þeim inn í brennandi eldsofninn. ²¹Síðan voru þessir menn bundnir í nærfötum sínum, kyrtlum, skikkjum og öðrum klæðnaði sínum og þeim kastað inn í hinn brennandi eldsofn. ²²Og sökum þess að skipun konungs var svo strengileg, en ofninn kyntur ákaflega, þá varð eldsloginn að bana mönnunum, sem báru þá Sadrak, Mesak og Abed-Negó. ²³En þeir þrír menn, Sadrak, Mesak og Abed-Negó, féllu bundnir niður í hinn brennandi eldsofn.

Kraftaverk í eldsofninum

²⁴Þá varð Nebúkadnesar konungur forviðaður og spratt upp skyndilega. Hann tók til máls og sagði við ráðgjafa sína: „Höfum vér ekki kastað þremur mönnum fjötruðum inn í eldinn?“ Þeir svöruðu konunginum og sögðu: „Jú, vissulega, konungur!“ ²⁵Hann svaraði og sagði: „Ég sé þó fjóra menn ganga lausa inni í eldinum, án þess að nokkuð hafi orðið þeim að grandu, og er ásýnd hins fjórða því líkust sem hann sé sonur guðanna.“

²⁶Þá gekk Nebúkadnesar að dyrum hins brennandi eldsofns, tók til máls og sagði: „Sadrak, Mesak og Abed–Negó, þjónar hins hæsta Guðs, gangið út og komið hingað!“ Þá gengu þeir Sadrak, Mesak og Abed–Negó út úr eldinum. ²⁷Og jarlarnir, landstjórnarnir, landshöfðingjarnir og ráðgjafar konungs söfnuðust saman og sáu, að eldurinn hafði ekki unnið á líkama þessara manna og að hárið á höfði þeirra var ekki sviðnað, að ekkert sá á nærfötum þeirra og enginn eldseimur fannst af þeim.

²⁸Þá tók Nebúkadnesar til máls og sagði: „Lofaður sé Guð þeirra Sadraks, Mesaks og Abed–Negós, sem sendi engil sinn og frelsaði þjóna sína, er treystu honum og óhlýðnuðust boði konungsins, en lögðu líkami sína í sölurnar, til þess að þeir þyrftu ekki að dýrka né tilbiðja neinn annan guð en sinn Guð. ²⁹Nú gef ég út þá skipun, að hver sá, hverrar þjóðar, hvers lands og hverrar tungu sem er, er mælir lastmæli gegn Guði þeirra Sadraks, Mesaks og Abed–Negós, sá skal höggvinn verða sundur og hús hans gjört að sorphaug, því að enginn annar guð er til, sem eins getur frelsað og hann.“ ³⁰Síðan hóf konungur þá Sadrak, Mesak og Abed–Negó til stórra mannvirðinga í Babel–héraði.

Nebúkadnesar segir síðari draum sinn

4

^{a 1}Nebúkadnesar konungur sendir kveðju sína öllum mönnum, sem á jörðinni búa, hverrar þjóðar, hvaða lands og hverrar tungu sem eru:

„Gangi yður allt til gæfu! ²Mér hefir þóknast að kunngjöra þau tákn og furðuverk, sem hinn hæsti Guð hefir gjört við mig.

³Hversu mikil eru tákn hans og hversu máttug eru furðuverk hans! Ríki hans er eilíft ríki og máttarveldi hans varir frá kyni til kyns.

⁴Ég, Nebúkadnesar, lifði áhyggjulaus í húsi mínu og átti góða daga í höll minni. ⁵Þá dreymdi mig draum, sem gjörði mig óttasleginn, og hugsanirnar í rekkju minni og sýrnirnar, sem fyrir mig bar, skelfdu mig. ⁶Ég lét því þá skipun út ganga, að leiða skyldi fyrir mig alla vitringa í Babýlon til þess að segja mér þýðing draumsins. ⁷Þá komu spásagnamennirnir, særingamennirnir, Kaldearnir og stjörnuspekingarnir, og sagði ég þeim drauminn, en þeir gátu ekki sagt mér þýðing hans. ⁸En loks kom Daníel til mín, sem kallaður er Beltsasar eftir nafni guðs míns. Í honum býr andi hinna heilögu guða, og ég sagði honum drauminn:

^a 3.11 í arameíska textanum.

⁹Beltsasar, þú æðsti forstjóri spásagnamannanna! Ég veit að í þér býr andi hinna heilögu guða og að enginn leyndardómur er þér ofvaxinn. Seg mér sýnir draums míns, þær er fyrir mig bar, og hvað þær þýða. ¹⁰Sýnir þær, er fyrir mig bar í rekkju minni, voru þessar:

Ég horfði, og sjá, tré nokkurt stóð á jörðinni, og var það geysihátt. ¹¹Tréð var mikið og sterkt, og svo hátt að upp tók til himins, og mátti sjá það alla vega frá endimörkum jarðarinnar. ¹²Limar þess voru fagar og ávöxturinn mikill, og fæðsla handa öllum var á því. Skógardýrin lágu í forsælu undir því, fuglar himinsins bjuggu á greinum þess, og allar skepnur nærðust af því. ¹³Ég horfði á í sýnum þeim, sem fyrir mig bar í rekkju minni, og sá heilagan vörð stíga niður af himni. ¹⁴Hann kallaði hárri röddu og mælti svo:

„Höggvið upp tréð, sníðið af greinarnar, slítið af því limarnar og dreifið ávöxtunum víðs vegar, svo að dýrin flýi burt undan því og fuglarnir af greinum þess. ¹⁵Samt skuluð þér láta stofninn með rótum sínum vera kyrran eftir í jörðinni, bundinn járn– og eirfjötrum, í grænu graslendi. Hann skal vökna af döggi himinsins og taka hlut með dýrunum í grösum jarðarinnar. ¹⁶Hjarta hans skal umbreytast, svo að í honum skal ekki mannshjarta vera, heldur skal honum dýrshjarta fengið verða, og sjö tíðir skulu yfir hann líða. ¹⁷Skipunin hvílir á ályktun varðanna, og þetta eru fyrirmæli hinna heilögu, til þess að hinir lifandi viðurkenni, að Hinn hæsti ræður yfir konungdómi mannanna og gefur hann hverjum sem hann vill, og að hann getur upphafið hinn lítilmótlegasta meðal mannanna til konungdóms.“

¹⁸Þetta er draumurinn, sem mig, Nebúkadnesar konung, dreymdi, en þú, Beltsasar, seg þýðingu hans, fyrst enginn af vitringunum í ríki mínu getur sagt mér, hvað hann þýðir. En þú getur það, því að í þér býr andi hinna heilögu guða.“

Daníel ræður drauminn

¹⁹Þá stóð Daníel, sem kallaður var Beltsasar, agndofa um stund, og hugsanir hans skelfdu hann. En konungur tók til máls og sagði: „Beltsasar! Lát eigi drauminn né þýðing hans skelfa þig.“

Beltsasar svaraði og sagði: „Ég vildi óska, herra, að draumurinn rættist á óvinum þínum og þýðing hans á mótstöðumönnum þínum. ²⁰Tréð, sem þú sást og bæði var mikið og sterkt og svo hátt að upp tók til himins og séð varð um alla jörðina, ²¹limar þess fagar og ávöxturinn mikill og fæðsla á því handa öllum, skógardýrin bjuggu undir því og fuglar himinsins hreiðruðu sig í greinum þess, ²²það ert þú, konungur, sem ert orðinn mikill og voldugur og mikilleiki þinn vaxinn svo mjög, að hann nær til himins og veldi þitt til endimarka jarðar.

²³En þar er konungurinn sá heilagan vörð stíga niður af himni og segja: „Höggvið upp tréð og eyðileggið það, en látið samt stofninn með rótum sínum vera kyrran eftir í jörðinni, bundinn járn– og eirfjötrum, í grænu graslendi, hann skal vökna af döggi himinsins og taka hlut með dýrum merkurinnar, uns sjö tíðir eru yfir hann liðnar,“ – ²⁴Þá er þýðingin þessi, konungur, og ráðstöfun Hins hæsta er það, sem komið er fram við minn herra, konunginn: ²⁵Þú munt út rekinn verða úr mannafélagi og eiga byggð með dýrum merkurinnar. Þér mun gefið verða gras að eta eins og uxum, og þú munt vökna af döggi himinsins, og sjö tíðir munu yfir þig líða, uns þú viðurkennir, að Hinn hæsti ræður yfir konungdómi mannanna og getur gefið hann hverjum sem hann vill.

²⁶En þar er sagt var, að stofn trésins með rótum sínum skyldi eftir verða, það merkir, að þú skalt halda ríki þínu, er þú kannast við, að allt valdið er á himnum. ²⁷Lát þér því, konungur, geðjast ráð mitt: Losa þig af syndum þínum með réttlætisverkum og af misgjörðum þínum með líknsemi við aumingja, ef vera mætti, að hamingja þín yrði við það langærri.“

Nebúkadnesar brjálást

²⁸Allt þetta kom fram við Nebúkadnesar konung. ²⁹Þegar konungur tólf mánuðum síðar einu sinni var á gangi í konungshöllinni í Babýlon, ³⁰tók hann til máls og sagði: „Er þetta ekki sú hin mikla Babýlon, sem ég hefi reist að konungssetri með veldisstyrk mínum og tign minni til frægðar?“

³¹Áður en þessi orð voru liðin af vörum konungs, kom raust af himni: „Þér gjörist hér með vitanlegt, Nebúkadnesar konungur, að konungdómurinn er vikinn frá þér. ³²Þú munt út rekinn verða úr mannafélagi og eiga byggð með dýrum merkurinnar. Þér mun gefið verða gras að eta eins og uxum, og sjö tíðir munu yfir þig líða, uns þú viðurkennir, að Hinn hæsti ræður yfir konungdómi mannanna og getur gefið hann hverjum sem hann vill.“

³³Þessi ummæli rættust samstundis á Nebúkadnesar. Hann var út rekinn úr mannafélagi og át gras eins og uxor, og líkami hans vöknaði af döggi himinsins, og um síðir óx hár hans sem arnarfjaðrir og neglur hans sem fuglklær.

³⁴„Ég, Nebúkadnesar, hóf að liðnum þessum tíma augu mín til himins, og fékk ég þá vit mitt aftur. Og ég lofaði Hinn hæsta og vegsamaði og tignaði þann, sem lifir eilíflega, því að veldi hans er eilíft veldi, og ríki hans varir frá kyni til kyns. ³⁵Allir þeir, sem á jörðinni búa, eru sem ekkert hjá honum, og hann fer með himnanna her og byggjendur jarðarinnar eins og hann sjálfur vill, og enginn er sá, er fái honum tálmun gjört og við hann sagt: „Hvað gjörir þú?“

³⁶Samstundis fékk ég vit mitt aftur, og til heiðurs fyrir ríki mitt komst ég aftur til tignar og vegsemdar. Ráðgjafar mínir og stórmenni leituðu mín, og ég var aftur skipaður yfir ríki mitt, og mér var gefið enn meira veldi en áður.

³⁷Nú vegsama ég, Nebúkadnesar, göfga og tigna konung himnanna, því að allar gjörðir hans eru sannleikur, vegir hans réttlæti og hann megnar að lægja þá, sem fram ganga í dramblæti.“

Veisla Belsasars konungs og lettrið á veggnum

5

¹Belsasar konungur hélt veislu mikla þúsund stórmönnum sínum og drakk vín í augsyn þeirra þúsund. ²En er menn tóku að gjörast vínhreifir, bauð Belsasar að sækja þau gullker og silfurker, sem Nebúkadnesar faðir hans hafði haft á burt úr musterinu í Jerúsalem, til þess að konungurinn, stórmenni hans, konur hans og hjákonur mættu drekka af þeim. ³Þá voru fram borin gullker þau, sem tekin höfðu verið úr musterinu, húsi Guðs í Jerúsalem, og konungurinn, stórmenni hans, konur hans og hjákonur drukku af þeim. ⁴Þeir drukku vín og vegsömuðu guði sína úr gulli, silfri, eiri, járn, tré og steini.

⁵Á sömu stundu komu fram fingur af mannshendi og rituðu á kalkið á veggnum í konungshöllinni, gegnt ljósastikunni, og konungurinn sá fingur handarinnar, sem ritaði. ⁶Þá gjörðist konungur litverpur, og hugsanir hans skelfdu hann, og var sem mjaðmarliðir hans gengju sundur, og kné hans skulfu. ⁷Konungur kallaði hástöfum, að sækja skyldi særingamennina, Kaldeana og stjörnuspekingana. Konungur tók til máls og sagði við vitringana í Babýlon: „Hver sem les þetta letur og segir mér þýðing þess, skal klæddur verða purpura og bera gullfesti á hálsi sér og vera þriðji yfirhöfðingi í ríkinu!“ ⁸Þá komu allir vitringar konungs þangað, en þeir gátu ekki lesið letrið og sagt konungi þýðing þess. ⁹Þá varð Belsasar konungur mjög felmtsfullur og gjörðist litverpur, en fát mikið kom á stórmenni hans.

¹⁰Út af orðræðu konungs og stórmenna hans gekk drottning inn í veislusalinn. Drottning tók til máls og sagði: „Konungurinn lifi eilíflega! Lát eigi hugsanir þínar skelfa þig og gjörst eigi svo litverpur.“ ¹¹Sá maður er í ríki þínu, er andi hinna heilögu guða býr í, og á dögum föður þíns fannst með honum skýrleikur, þekking og speki, lík speki guðanna, og Nebúkadnesar konungur, faðir þinn, gjörði hann að yfirhöfðingja spásagnamannanna, særingamannanna, Kaldeanna og stjörnuspekinganna. Þetta gjörði faðir þinn, konungur, ¹²af því að með Daníel, er konungurinn kallaði Beltsasar, fannst frábær andi og kunnátta og þekking til að þýða drauma, ráða gátur og greiða úr vandamálum. Lát nú kalla Daníel, og mun hann segja, hvað þetta merkir.“

Daníel þýðir letrið

¹³Þá var Daníel leiddur inn fyrir konung. Konungur tók til máls og sagði við Daníel: „Ert þú Daníel, einn af þeim herleiddu Gyðingum, sem konungurinn, faðir minn, flutti burt frá Júda?“ ¹⁴Ég hefi um þig heyrt, að andi guðanna búi í þér og að skýrleikur, þekking og frábær speki finnist með þér. ¹⁵Nú hefi ég látið leiða inn fyrir mig vitringana og særingamennina til þess að lesa þetta letur og segja mér þýðing þess, en þeir geta ekki sagt, hvað þessi orð þýða. ¹⁶En ég hefi heyrt um þig, að þú kunnir þýðingar að finna og úr vandamálum að greiða. Ef þú nú getur lesið þetta letur og sagt mér þýðing þess, þá skalt þú klæddur verða purpura, bera gullfesti á hálsi þér og vera þriðji yfirhöfðingi í ríkinu.“

¹⁷Þá tók Daníel til máls og sagði við konung: „Haltu sjálfur gáfum þínum og gef einhverjum öðrum gjafir þínar, en letrið mun ég lesa fyrir konunginn og segja honum þýðing þess.“

¹⁸Þú konungur! Guð hinn hæsti veitti Nebúkadnesar föður þínum ríki, vald, vegsemd og tign. ¹⁹Og sökum þess veldis, sem hann hafði veitt honum, hræddust hann allir lýðir, þjóðir og tungur, og stóð þeim ótti af honum. Hann tók af lífi hvern sem hann vildi og hann lét lífi halda hvern sem hann vildi, hann hóf hvern er hann vildi og hann lögði hvern er hann vildi. ²⁰En er hjarta hans metnaðist og hugur hans gjörðist ofdrambsfullur, þá var honum hrundið úr konungshásætinu og tignin tekin frá honum. ²¹Hann var rekin úr mannafélagi og hjarta hans varð líkt dýrshjarta. Hann átti byggð meðal skógarasna, og honum var gefið gras að eta eins og uxum, og líkami hans vöknaði af dögghimins, þar til er hann kannaðist við, að Guð hinn hæsti ræður yfir konungdómi mannanna og veitir hann hverjum sem hann vill.

²²Og þú, Belsasar, sonur hans, hefir ekki lítillætt hjarta þitt, þótt þú vissir allt þetta, ²³heldur hefir þú sett þig upp á móti Drottni himnanna og látið færa þér kerin úr húsi hans,

og þú og stórmenni þín, konur þínar og hjákonur hafið drukkið vín af þeim. Og þú hefir vegsamað guði úr silfri, gulli, eiri, járn, tré og steini, sem ekki sjá, ekki heyra og ekkert vita, en þann Guð, sem hefir lífsanda þinn í hendi sér og ráð hefir á öllum högum þínum, hann hefir þú ekki tignað. ²⁴Samstundis voru fingur handarinnar frá honum sendir og þetta letur ritað. ²⁵En letrið, sem ritað er, er þetta: *mene, mene, tekel ufarsin*. ²⁶Þessi er þýðing orðanna: *mene*, Guð hefir talið ríkisár þín og leitt þau til enda; ²⁷*tekel*, þú ert veginn á skálum og léttvægur fundinn; ²⁸*peres*,^a ríki þitt er deilt og gefið Medum og Persum.“

²⁹Því næst bauð Belsasar að klæða Daníel purpura og láta gullfesti um háls honum og gjöra heyrinkunnugt, að hann skyldi vera þriðji yfirhöfðingi í ríkinu.

³⁰Á hinni sömu nótt var Belsasar Kaldeakonungur drepinn.

Daníel í ljónagryfjunni

6

¹Darius frá Medalandi tók við ríkinu og hafði þá tvo vetur um sextugt. ²Daríusi þóknaðist að setja yfir ríkið hundrað og tuttugu jarla, er skipað skyldi niður um allt ríkið, ³og yfir þá þrjá yfirhöfðingja, og var Daníel einn af þeim. Skyldu jarlarnir gjöra þeim skilagrein, svo að konungur biði engan skaða. ⁴Þá bar Daníel þessi af yfirhöfðingjunum og jörlunum, sökum þess að hann hafði frábæran anda, og hugði konungur að setja hann yfir allt ríkið.

⁵Þá leituðu yfirhöfðingjarnir og jarlarnir að finna Daníel eitthvað til saka viðvíkjandi ríkisstjórninni, en gátu enga sök eða ávirðing fundið, því að hann var trúr, svo að ekkert tómlæti né ávirðing fannst hjá honum. ⁶Þá sögðu þessir menn: „Vér munum ekkert fundið geta Daníel þessum til saka, nema ef vér finnum honum eitthvað að sök í átrúnaði hans.“ ⁷Þá þustu þessir yfirhöfðingjar og jarlar til konungs og sögðu svo við hann: „Darius konungur lifi eilíflega! ⁸Öllum yfirhöfðingjum ríkisins, landstjórum, jörlum, ráðgjöfum og landshöfðingjum hefir komið ásamt um að gefa út þá konungsskipun og staðfesta það forboð, að hver sem í þrjátíu daga gjörir bæn sína til nokkurs guðs eða manns, nema til þín, konungur, honum skuli varpa í ljónagryfju. ⁹Nú skalt þú, konungur, gefa út forboð þetta og láta það skriflegt út ganga, svo að því verði ekki breytt, eftir órjúfanlegu lögmáli Meda og Persa.“ ¹⁰Samkvæmt þessu lét konungur gefa skriflega út skipunina og bannið.

¹¹En er Daníel varð þess vísari, að þessi skipun var út gefin, gekk hann inn í hús sitt. Þar hafði hann uppi í loftstofu sinni opna glugga, er sneru móti Jerúsalem, og þrem sinnum á dag kraup hann á kné, bað til Guðs síns og vegsamaði hann, eins og hann hafði áður verið vanur að gjöra. ¹²Þá þustu þessir menn að og fundu Daníel, þar sem hann var að biðja og ákalla Guð sinn.

¹³Síðan gengu þeir inn fyrir konung og spurðu hann viðvíkjandi konungsforboðinu: „Hefir þú eigi gefið út það forboð, að hver sá maður, sem í þrjátíu daga gjörir bæn sína til nokkurs guðs eða manns, nema til þín, konungur, honum skuli varpa í ljónagryfju?“ Konungur svaraði og sagði: „Það stendur fast, eftir órjúfanlegu lögmáli Meda og Persa.“

¹⁴Þá svöruðu þeir og sögðu við konung: „Daníel, einn af hinum herleiddu Gyðingum,

^a *Peres* er önnur mynd orðsins *farsin* (pharsin) í 25. v. (*u-farsin*, „u“ merkir „og“), og er hér orðaleikur orðsins Persar við sögn, er merkir að deila, skipta.

Daníel

skeytir hvorki um þig, konungur, né um það forboð, sem þú hefir út gefið, heldur gjörir bæn sína þrem sinnum á dag.“¹⁵Þegar konungur heyrði þetta, féll honum það næsta þungt, og lagði hann allan hug á að frelsa Daníel, og allt til sólarlags leitaði hann alls við, að hann fengi borgið honum.

¹⁶Þá þustu þessir sömu menn til konungs og sögðu við hann: „Þú veist, konungur, að það eru lög hjá Medum og Persum, að ekki má raska því banni eða boði, sem konungur hefir út gefið.“

¹⁷Þá bauð konungur að leiða Daníel fram og kasta honum í ljónagryfjuna. Og konungur tók til máls og sagði við Daníel: „Guð þinn, sem þú dýrkar án afláts, frelsi þig!“¹⁸Síðan var sóttur steinn og lagður yfir gryfjumunnann, og innsiglaði konungur hann með innsiglishring sínum og með innsiglishringum stórhöfðingja sinna, til þess að sú ráðstöfun, sem gjörð hafði verið við Daníel, skyldi eigi raskast.

¹⁹Eftir það gekk konungur heim til hallar sinnar og var þar um nóttina fastandi. Frillur lét hann eigi leiða inn til sín, og eigi kom honum dúr á auga.

²⁰Síðan reis konungur á fætur í dögum, þá er lýsa tók, og skundaði til ljónagryfjunnar.
²¹Og er hann kom að gryfjunni, kallaði hann á Daníel með sorgfullri raust. Konungur tók til máls og sagði við Daníel: „Daníel, þú þjónn hins lifanda Guðs, hefir Guð þinn, sá er þú dýrkar án afláts, megnað að frelsa þig frá ljónunum?“²²Þá sagði Daníel við konung: „Konungurinn lifi eilíflega!²³Guð minn sendi engil sinn og hann lokaði munni ljónanna, svo að þau gjörðu mér ekkert mein, af því að ég er saklaus fundinn frammi fyrir honum, og hefi ekki heldur framið neitt brot gagnvart þér, konungur!“²⁴Þá varð konungur næsta glaður og bauð að draga Daníel upp úr gryfjunni. Var Daníel þá dreginn upp úr gryfjunni, og fannst ekki að honum hefði neitt að skaða orðið, því að hann hafði treyst Guði sínum.
²⁵En konungur bauð að leiða fram menn þá, er rægt höfðu Daníel, og kasta þeim, börnum þeirra og konum í ljónagryfjuna. Og áður en þeir komust til botns í gryfjunni, hremmdu ljónin þá og muldu sundur öll bein þeirra.

²⁶Síðan ritaði Daríus konungur öllum lýðum, þjóðum og tungum, sem búa á allri jörðinni: „Gangi yður allt til gæfu!²⁷Ég læt þá skipun út ganga, að í öllu veldi ríkis míns skulu menn hræðast og óttast Guð Daníels, því að hann er hinn lifandi Guð og varir að eilífu. Ríki hans gengur ekki á grunn og veldi hans varir allt til enda.²⁸Hann frelsar og bjargar, hann gjörir tákn og furðuverk á himni og jörðu, hann sem frelsaði Daníel undan ljónunum.“

²⁹Og Daníel þessi var í miklu gengi á ríkisstjórnarárum Daríusar og á ríkisstjórnarárum Kýrusar hins persneska.

Draumar Daníels og sýnir

Fyrsta sýn: Dýrin fjögur

7

¹Á fyrsta ríkisári Belsasars konungs í Babýlon dreymdi Daníel draum, og sýnir bar fyrir hann í rekkju hans. Síðan skrásetti hann drauminn og sagði frá aðalatriðunum. ²Daníel hóf upp og sagði:

Ég sá í sýn minni á næturþeli, hversu þeir fjórir vindar himinsins rótuðu upp hinu mikla hafi. ³Og fjögur stór dýr stigu upp af hafinu, hvert öðru ólíkt. ⁴Fyrsta dýrið líktist ljóni og hafði arnarvængi. Ég horfði á það, þar til er vængir þess voru reyttir af því, og því var lyft upp frá jörðinni og reist á fætuna eins og maður, og því var fengið mannshjarta.

⁵Og sjá, þá kom annað dýr, hið annað í röðinni. Það var líkt bjarndýri. Það var risið upp á aðra hliðina og hafði þrjú rif í munni sér milli tannanna. Til þess var mælt: „Statt upp og et mikið kjöt.“

⁶Eftir þetta sá ég enn dýr, líkt pardusdýri, og hafði það fjóra fuglsvængi á síðunum. Þetta dýr hafði fjögur höfuð, og því var vald gefið.

⁷Eftir þetta sá ég í nætursýnum fjórða dýrið. Það var hræðilegt, ógurlegt og yfirtaks öflugt. Það hafði stórar járntennur, át og muldi sundur, og það, sem eftir varð, tróð það sundur með fótunum. Það var ólíkt öllum fyrri dýrunum og hafði tíu horn.

⁸Ég athugaði hornin og sá þá, hvar annað lítið horn spratt upp milli þeirra, og þrjú af fyrri hornunum voru slitin upp fyrir það. Og sjá, þetta horn hafði augu, eins og mannsaugu, og munn, sem talaði gífurði.

Hinn aldraði og mannssonurinn

⁹Ég horfði og horfði, þar til er stólar voru settir fram og hinn aldraði settist niður. Klæði hans voru hvít sem snjór og höfuðhár hans sem hrein ull. Hásæti hans var eldslogar og hjólin undir því eldur brennandi. ¹⁰Eldstraumur gekk út frá honum, þúsundir þúsunda þjónuðu honum og tíþúsundir tíþúsunda stóðu frammi fyrir honum. Dómendurnir settust niður og bókunum var flett upp.

¹¹Ég horfði og horfði vegna hinna háværu stóryrða, sem hornið talaði, þar til er dýrið var drepð, líkami þess eyðilagður og honum kastað í eld til að brennast. ¹²Vald hinna dýranna var og frá þeim tekið og þeim afmarkað lífskeið til ákveðins tíma og stundar.

¹³Ég horfði í nætursýnunum, og sjá, einhver kom í skýjum himins, sem mannssyni líktist. Hann kom þangað, er hinn aldraði var fyrir, og var leiddur fyrir hann. ¹⁴Og honum var gefið vald, heiður og ríki, svo að honum skyldu þjóna allir lýðir, þjóðir og tungur. Hans vald er eilíft vald, sem ekki skal undir lok líða, og ríki hans skal aldrei á grunn ganga.

Skýring sýnarinnar

¹⁵Út af þessu varð ég, Daníel, sturlaður, og sýnirnar, sem fyrir mig bar, skelfdu mig. ¹⁶Ég gekk þá til eins af þeim, er þar stóðu, og bað hann um áreiðanlega skýring á öllu þessu. Hann talaði til mín og sagði mér svofellda þýðing alls þessa:

¹⁷Þessi stóru dýr, fjögur að tölu, merkja það, að fjórir konungar munu hefjast á jörðinni, ¹⁸en hinir heilögu Hins hæsta munu eignast ríkið, og þeir munu halda ríkinu ævinlega og um aldir alda.

¹⁹Þá vildi ég fá áreiðanlega vitneskju um fjórða dýrið, sem var ólíkt öllum hinum dýrunum, ógurlegt mjög, með járntönnnum og eirklóm, sem át, knosaði og sundur tróð með fótunum það, sem það leifði, ²⁰svo og um hornin tíu, sem voru á höfði þess, og um hitt hornið, sem þar spratt upp og þrjú hornin féllu fyrir, þetta horn, sem hafði augu og munn, er talaði gífuryrði og meira var ásýndum en hin. ²¹Ég horfði á, hvernig horn þetta háði stríð við hina heilögu og hafði sigur yfir þeim, ²²þar til er hinn aldraði kom og hinir heilögu Hins hæsta fengu náð rétti sínum og sá tími kom, að hinir heilögu settust að völdum. ²³Hann sagði svo:

Fjórða dýrið merkir, að fjórða konungsríkið mun rísa upp á jörðinni, sem ólíkt mun verða öllum hinum konungsríkjunum, og það mun upp svelgja öll lönd, niður troða þau og sundur merja. ²⁴Og hornin tíu merkja það, að af þessu ríki munu upp koma tíu konungar, og annar konungur mun upp rísa eftir þá, og hann mun verða ólíkur hinum fyrri, og þremur konungum mun hann steypa. ²⁵Hann mun orð mæla gegn Hinum hæsta, kúga hina heilögu Hins hæsta og hafa í hyggju að umbreyta helgitíðum og lögum, og þeir munu honum í hendur seldir verða um eina tíð, tvær tíðir og hálfa tíð. ²⁶En dómurinn mun settur verða og hann sviptur völdum til þess að afmá þau með öllu og að engu gjöra. ²⁷En ríki, vald og máttur allra konungsríkja, sem undir himninum eru, mun gefið verða heilögum lýð Hins hæsta. Ríki hans mun verða eilíft ríki, og öll veldi munu þjóna því og hlýða.

²⁸Hér er það mál á enda. En mig, Daníel, skelfdu hugsanir mínar mjög, svo að ég gjörðist litverpur, og ég geymdi þetta í hjarta mínu.

Önnur sýn: Hrúturinn og geithafurinn

8

¹Á þriðja ríkisári Belsasars konungs birtist mér, Daníel, sýn, eftir þá, sem áður hafði birst mér. ²Og ég horfði í sýninni, og var þá, er ég horfði, sem ég væri í borginni Súsa, sem er í Elamhéraði, og ég horfði í sýninni og var ég staddur við Úlaífljótið. ³Þá hóf ég upp augu mín og leit hrút nokkurn standa fram við fljótið. Hann var tvíhyrndur, og há hornin, og þó annað herra en hitt, og spratt herra hornið síðar upp. ⁴Ég sá hrútinn stanga hornum mót vestri, norðri og suðri, og engin dýr gátu við honum staðist, og enginn gat frelsað nokkurn undan valdi hans. Hann gjörði sem honum leist og framkvæmdi mikla hluti.

⁵En er ég gaf nákvæmlega gætur að, sá ég að geithafur nokkur kom vestan. Leið hann yfir alla jörðina án þess að koma við hana, og hafurinn hafði afar stórt horn milli augnanna. ⁶Hann kom til tvíhyrnda hrútsins, sem ég sá standa fram við fljótið, og rann á

hann í heiftaræði. ⁷Og ég sá hann hitta hrútinn á síðuna, og hann varð mjög illur við hann og laust hrútinn og braut bæði horn hans, svo að hrúturinn hafði ekki mátt til að veita honum viðnám. Og hann fleygði honum til jarðar og tróð hann undir, og mátti enginn frelsa hrútinn undan valdi hans.

⁸Og geithafurinn framkvæmdi mjög mikla hluti, en er máttur hans var sem mestur, brotnaði hornið mikla, og í þess stað spruttu upp önnur fjögur, gegnt höfuðáttunum fjórum.

⁹Og út frá einu þeirra spratt annað lítið horn og óx mjög til suðurs og austurs og mót prýði landanna. ¹⁰Það óx og móti her himnanna og varpaði til jarðar nokkrum af hernum og af stjörnunum, og tróð þá undir. ¹¹Já, það óx móti höfðingja hersins, og það lét afnema hina daglegu fórn, og hans heilagi bústaður var niður rifinn. ¹²Og herinn var framseldur ásamt hinni daglegu fórn vegna misgjörðarinnar, og hornið varp sannleikanum til jarðar, já, slíkt gjörði það og var giftudrjúgt.

¹³Þá heyrði ég einn heilagan tala, og annar heilagur sagði við hinn, sem talaði: „Hvað á hún sér langan aldur þessi sýn um hina daglegu fórn og um hinn hræðilega glæp, frá því er hann framselur helgidóminn og herinn, svo að hann verði niður troðinn?“ ¹⁴Og hann sagði við hann: „Tvö þúsund og þrjú hundruð kveld og morgnar, og þá mun helgidómurinn aftur verða kominn í samt lag.“

Engillinn Gabríel útskýrir sýnina

¹⁵Þegar ég, Daníel, sá þessa sýn og leitaðist við að skilja hana, þá stóð allt í einu einhver frammi fyrir mér, líkur manni ásýndar. ¹⁶Og ég heyrði mannsraust milli Úlaí–bakka, sem kallaði og sagði: „Gabríel, útskýr þú sýnina fyrir þessum manni.“ ¹⁷Og hann gekk til mín, þar sem ég stóð, en er hann kom, varð ég hræddur og féll fram á ásjónu mína. En hann sagði við mig: „Gef gætur að, þú mannsson, því að sýnin á við tíð endalokanna.“ ¹⁸Og meðan hann talaði við mig, leið ég í ómeigin til jarðar fram á ásjónu mína, en hann snart mig og reisti mig aftur á fætur, þar er ég hafði staðið. ¹⁹Og hann sagði: „Sjá, ég kunngjöri þér, hvað verða muni, þá er hin guðlega reiði tekur enda, því að sýnin á við tíð endalokanna.“

²⁰Tvíhyrndi hrúturinn, sem þú sást, merkir konungana í Medíu og Persíu, ²¹og hinn loðni geithafur merkir Grikklands konung, og hornið mikla milli augna hans er fyrsti konungurinn. ²²Og að það brotnaði og fjögur spruttu aftur upp í þess stað, það merkir, að fjögur konungsríki munu hefjast af þjóðinni, og þó ekki jafnvoldug sem hann var.

²³En er ríki þeirra tekur enda, þá er trúrofarnir hafa fyllt mælinn, mun konungur nokkur upp rísa, bæði illúðlegur og hrekkvís. ²⁴Vald hans mun mikið verða, og þó eigi fyrir þrótt sjálfs hans. Hann mun gjöra ótrúlega mikið tjón og verða giftudrjúgur í því, er hann tekur sér fyrir hendur. Hann mun voldugum tjón vinna og hugur hans beinast gegn hinum heilögu. ²⁵Vélræðum mun hann til vegar koma með hendi sinni og hyggja á stórræði og steypa mörgum í glötun, er þeir eiga sér einskis ills von. Já, hann mun rísa gegn höfðingja höfðingjanna, en þó sundur mulinn verða án manna tilverknaðar.

²⁶Og sýnin um ‚kveld og morgun‘, sem um var talað, hún er sönn, en leyn þú þeirri sýn, því að hún á sér langan aldur.“

²⁷En ég, Daníel, varð sjúkur um hríð. Því næst komst ég á fætur aftur og þjónaði að erindum konungs, og ég var mjög undrandi yfir sýn þessari, en skildi hana eigi.

Bæn Daníels

9

¹Á fyrsta ríkisári Daríusar Ahasverussonar, sem var meðiskur að ætt og orðinn konungur yfir ríki Kaldea, ²á fyrsta ári ríkisstjórnar hans, hugði ég, Daníel, í ritningunum að áratölu þeirri, er Jerúsalem átti að liggja í rústum, samkvæmt orði Drottins, því er til Jeremía spámanns hafði komið, sem sé sjötíu ár.

³Ég sneri þá ásjónu minni til Drottins Guðs til þess að bera fram bæn mína og grátbeiðni með föstu, í sekk og ösku. ⁴Ég bað til Drottins, Guðs míns, gjörði játningu mína og sagði:

„Æ, Drottinn, þú mikli og ógurlegi Guð, sem heldur sáttmálann og miskunnsemina við þá, sem elska hann og varðveita boðorð hans. ⁵Vér höfum syndgað og illa gjört, vér höfum breytt óguðlega og verið þér mótsnúnir og vikið frá boðum þínum og setningum. ⁶Vér höfum ekki hlýtt þjónum þínum, spámönnunum, sem töluðu í þínu nafni til konunga vorra, höfðingja og feðra og til alls landslýðsins. ⁷Þú, Drottinn, ert réttlátur, en vér megum blygðast vor, sem vér og gjörum í dag, vér Júdamenn og Jerúsalembúar og allur Ísrael, bæði þeir sem nálægir eru og þeir sem fjarlægir eru í öllum þeim löndum, þangað sem þú hefir rekið þá fyrir tryggðrof þeirra, er þeir hafa í frammi við þig haft.

⁸Drottinn, vér megum blygðast vor, konungar vorir, höfðingjar vorir og feður vorir, því að vér höfum syndgað móti þér.

⁹En hjá Drottni, Guði vorum, er miskunnsemi og fyrirgefning, því að vér höfum verið honum mótsnúnir ¹⁰og ekki hlýtt raustu Drottins Guðs vors, að breyta eftir boðorðum hans, þeim er hann fyrir oss lagði fyrir munn þjóna sinna, spámannanna. ¹¹Já, allur Ísrael hefir brotið lögmál þitt, hefir vikið frá þér, svo að hann hlýðir eigi framar raustu þinni.

Þá var þeirri eiðfestu bölván úthellt yfir oss, sem skrifuð er í lögmáli Móse, þjóns Guðs, því að vér höfum syndgað móti honum. ¹²Og hann efndi orð sín, þau er hann hafði talað gegn oss og dómurum vorum, þeim er yfirráð höfðu yfir oss, að hann skyldi láta mikla ógæfu yfir oss koma, svo að hvergi á jarðríki hefir slík ógæfa orðið sem í Jerúsalem. ¹³Eins og skrifað er í lögmáli Móse um alla þessa ógæfu, svo er hún yfir oss komin. Og vér höfum ekki blíðkað Drottin Guð vorn með því að hverfa frá misgjörðum vorum og gefa gætur að trúfesti þinni. ¹⁴Og Drottinn vakti yfir ógæfunni og lét hana yfir oss koma, því að Drottinn Guð vor er réttlátur í öllum verkum sínum, þeim er hann gjörir, en vér höfum eigi hlýtt raustu hans.

¹⁵Og nú, Drottinn Guð vor, þú sem útleiddir lýð þinn af Egyptalandi með sterkri hendi og afrekaðir þér mikið nafn fram á þennan dag, vér höfum syndgað, vér höfum breytt óguðlega. ¹⁶Drottinn, lát þú samkvæmt réttlæti því, er þú ávallt hefir sýnt, gremi þína og heiftarreiði þína hverfa frá borg þinni Jerúsalem, þínu heilaga fjalli, því að fyrir syndir vorar og misgjörðir feðra vorra er Jerúsalem og lýður þinn orðinn að háðung hjá öllum þeim, sem umhverfis oss búa.

¹⁷Heyr nú, Guð vor, bæn þjóns þíns og grátbeiðni hans og lát ásjónu þína lýsa, fyrir sjálfs þín sakir, Drottinn, yfir helgidóm þinn, sem nú er í eyði. ¹⁸Hneig, Guð minn, eyra

þitt og heyr, ljúk upp augum þínum og sjá eyðing vora og borgina, sem nefnd er eftir nafni þínu, því að ekki framberum vér auðmjúkar bænir fyrir þig í trausti til vors eigin réttlætis, heldur í trausti til þinnar miklu miskunnsemi.

¹⁹Drottinn, heyr! Drottinn, fyrirgef! Drottinn, hygg að og framkvæm! Tef eigi, fyrir sjálfs þín sakir, Guð minn, því að eftir þínu nafni er borg þín nefnd og lýður þinn!“

Sjötíu vikur

²⁰Meðan ég enn var að tala, baðst fyrir og játaði syndir mínar og syndir lýðs míns, Ísraels, og frambar fyrir Drottin Guð minn auðmjúka bæn fyrir hinu heilaga fjalli Guðs míns, ²¹já, meðan ég enn var að tala í bæninni, kom að mér um það bil, er kveldfórni er fram borin, maðurinn Gabríel, sem ég hafði áður séð í sýninni, þá er ég hné í ómegin.

²²Hann kom og talaði við mig og sagði:

„Daníel, nú er ég út genginn til þess að veita þér glöggan skilning. ²³Þegar þú byrjaðir bæn þína, út gekk orð, og er ég hingað kominn til að kunngjöra þér það, því að þú ert ástmögur Guðs. Tak því eftir orðinu og gef gætur að vitraninni.

²⁴Sjötíu sjöundir eru ákveðnar lýð þínum og þinni heilögu borg til þess að drýgja glæpinn til fulls og fylla mæli syndanna og til þess að friðþægja fyrir misgjörðina og leiða fram eilíft réttlæti, til þess að innsigla vitrun og spámann og vígja hið háheilaga.

²⁵Vit því og hygg að: Frá því, er orðið um endurreisn Jerúsalem út gekk, til hins smurða höfðingja, eru sjö sjöundir, og í sextíu og tvær sjöundir skulu torg hennar og stræti endurreist verða, þó að þrengingartímar séu. ²⁶Og eftir þær sextíu og tvær sjöundir mun hinn smurði afmáður verða, og hann mun ekkert eiga, og borgina og helgidóminn mun eyða þjóð höfðingja nokkurs, sem koma á, en hann mun farast í refsíðisflóðinu, og allt til enda mun ófriður haldast við og sú eyðing, sem fastráðin er. ²⁷Og hann mun gjöra fastan sáttmála við marga um eina sjöund, og um miðja sjöundina mun hann afnema sláturförn og matförn, og á vængjum viðurstyggðarinnar mun eyðandinn koma, en eftir það mun gjöreyðing, og hún fastráðin, steypast yfir eyðandann.“

Maður klæddur línklæðum

10

¹Á þriðja ári Kýrusar Persakonungs fékk Daníel, sem kallaður var Beltsasar, opinberun, og opinberunin er sönn og boðar miklar þrengingar. Og hann gaf gætur að opinberuninni og hugði að sýninni.

²Á þeim dögum var ég, Daníel, harmandi þriggja vikna tíma. ³Ég neytti engrar dýrindisfæðu, kjöt og vín kom ekki inn fyrir varir mínar, og ég smurði mig ekki fyrr en þrjár vikur voru liðnar.

⁴En tuttugasta og fjórða dag hins fyrsta mánaðar var ég staddur á bakka hins mikla Tígrisfljóts. ⁵Þá hóf ég upp augu mín og sá mann nokkurn, klæddan línklæðum og gyrtan skíragulli um lendar. ⁶Líkami hans var sem krýsolít, ásjóna hans sem leiftur, augu hans sem eldblys, armleggir hans og fætur sem skyggður eir og hljómurinn af orðum hans eins og mikill gnýr.

⁷Ég, Daníel, sá einn sýnina, og mennirnir, sem með mér voru, sáu ekki sýnina, en yfir þá kom mikil hræðsla, og flýðu þeir í felur. ⁸Ég varð þá einn eftir og sá þessa miklu sýn. En hjá mér var enginn máttur eftir orðinn, og yfirlitur minn var til lýta umbreyttur, og ég hélt engum styrk eftir. ⁹Og ég heyrði hljóminn af orðum hans, og er ég heyrði hljóminn af orðum hans, hné ég í ómegin á ásjónu mína, með andlitið að jörðinni.

¹⁰Og sjá, hönd snart mig og hjálpaði mér óstyrkum upp á knén og hendurnar. ¹¹Og hann sagði við mig: „Daníel, þú ástmögur Guðs, tak eftir þeim orðum, er ég tala við þig, og statt á fætur, því að ég er nú einmitt til þín sendur.“ Og er hann mælti til mín þessum orðum, stóð ég upp skjálfandi. ¹²Því næst sagði hann við mig: „Óttast þú ekki, Daníel, því að frá því er þú fyrst hneigðir hug þinn til að öðlast skilning og þú lítillættir þig fyrir Guði þínum, eru orð þín heyrð, og ég er vegna orða þinna hingað kominn. ¹³En verndarengill Persaríkis stóð í móti mér tuttugu og einn dag, en sjá, Míkael, einn af fremstu verndarenglunum, kom mér til hjálpar, og hann skildi ég eftir þar hjá Persakonungum. ¹⁴Og nú er ég kominn til að fræða þig á því, sem fram við þjóð þína mun koma á hinum síðustu tímum, því að enn á sýnin við þá daga.“

¹⁵Og er hann talaði þessum orðum til mín, leit ég til jarðar og þagði. ¹⁶Og sjá, einhver í mannslíki snart varir mínar, og ég lauk upp munni mínum, talaði og sagði við þann, sem stóð frammi fyrir mér: „Herra minn, sökum sýnarinnar eru kvalir þessar yfir mig komnar, og kraftur minn er þrotinn. ¹⁷Og hvernig ætti ég, þjónn þinn, herra, að geta talað við slíkan mann sem þú ert, herra? Og nú er allur kraftur minn að þrotum kominn, og enginn lífsandi er í mér eftir orðinn.“

¹⁸Sá sem í mannslíki var, snart mig þá aftur, styrkti mig ¹⁹og sagði: „Óttast þú ekki, ástmögur, friður sé með þér! Vertu hughraustur, vertu hughraustur!“ Og er hann talaði við mig, fann ég að ég styrktist og sagði: „Tala þú, herra minn, því að þú hefir gjört mig styrkan.“

²⁰Þá sagði hann: „Veistu, hvers vegna ég er til þín kominn? En nú verð ég að snúa aftur til þess að berjast við verndarengil Persíu, og þegar ég fer af stað, sjá, þá kemur verndarengill Grikklands. ²¹Þó vil ég gjöra þér kunnugt, hvað skrifað er í bók sannleikans, þótt enginn veiti mér lið móti þeim, nema Míkael, verndarengill yðar.

11

¹Hann stendur mér við hlið til þess að veita mér lið og vernd.“ ²Og nú vil ég kunngjöra þér sannleika:

Konungar Sýrlands og Egyptalands

Sjá, enn munu þrír konungar koma fram í Persíu, en hinn fjórði mun afla meiri auðs en allir aðrir, og er hann er voldugur orðinn fyrir auð sinn, mun hann bjóða öllu út gegn Grikklands ríki.

³Eftir það mun rísa hraustur konungur og drottna yfir víðlendu ríki og til leiðar koma því, er hann vill. ⁴En þegar uppgangur hans er sem mestur, þá mun sundrast ríki hans og

skiptast eftir fjórum áttum himinsins, en þó ekki til eftirkomenda hans, og ekki með slíku veldi, er hann hafði, því að ríki hans mun eytt verða og fengið öðrum en þeim.^a

⁵Og konungurinn suður frá mun öflugur verða, en einn af höfðingjum hans mun verða öflugri en hann, og hann mun ríki ráða. Ríki hans mun verða stórveldi.

⁶Og að nokkrum árum liðnum munu þeir mægjast hvor við annan. Þá mun dóttir konungsins suður frá koma til konungsins norður frá til þess að koma á sáttum. En sú hjálp mun að engu haldi koma, stuðningur hans mun og eigi standa. Og hún mun framseld verða, hún og þeir, sem hana höfðu flutt þangað, og faðir hennar og sá, er gekk að eiga hana, á sínum tíma.

⁷Því næst mun í hans stað kvistur upp spretta af rótum hennar. Hann mun fara í móti liðsaflanum og komast inn í virki konungsins norður frá og fara með þá sem honum líkar, og verða voldugur. ⁸Já, jafnvel guði þeirra, ásamt steypum líkneskjum þeirra og dýrindiskerum af silfri og gulli, mun hann flytja henumda til Egyptalands. Þá mun hann í nokkur ár láta konunginn norður frá í friði. ⁹En hann mun gjöra árás á ríki konungsins suður frá og hverfa þó aftur heim í sitt land. ¹⁰Og synir hans munu leggja út í ófrið og draga saman afar mikinn her. Og hann mun koma og vaða yfir og brjótast fram, en hann mun snúa aftur, og þeir munu herja allt að virki hans.

¹¹Þetta mun konunginum suður frá gremjast, og hann mun leggja af stað og berjast við hann, við konunginn norður frá. Hann mun kveðja upp mikinn her, en herinn mun seldur verða hinum á vald. ¹²Og herinn mun rekinn verða burt. Hjarta hans mun ofmetnast, og hann mun típúsundir að velli leggja, og þó ekki reynast öflugur.

¹³Þá mun konungurinn norður frá enn kveðja upp her, meiri en hinn fyrri, og að liðnum nokkrum árum mun hann koma með fjölmönnum liðsafla og miklum útbúnaði.

¹⁴Um þær mundir munu margir rísa gegn konunginum suður frá, og ofríkisfullir menn af þjóð þinni munu hefja uppreisn til þess að láta vitrunina rætast, en þeir munu steypast. ¹⁵Og konungurinn norður frá mun koma og hlaða virkisvegg og vinna víggirta borg, og herir suðurríkisins munu eigi fá staðist og einvalalið hans mun eigi þrótt hafa til að veita viðnám. ¹⁶Og sá sem fer í móti honum, mun gjöra það, er honum þóknast, með því að enginn fær honum viðnám veitt, og hann mun fá fótfestu í prýði landanna, og eyðing er í hendi hans. ¹⁷Síðan mun hann ásetja sér að koma með öllum herafla ríkis síns, en hann mun gjöra sátt við hann og gefa honum unga stúlku, landinu til tjóns. En ráðagjörð hans mun eigi framgang fá og eigi takast. ¹⁸Og hann mun snúa sér að eyjunum og vinna margar, en hershöfðingi nokkur mun gjöra enda á smánan hans, já, hann mun láta smánan hans koma yfir sjálfan hann. ¹⁹Þá mun hann snúa sér að virkjum síns eigin lands, og hann mun hrasa og falla, og hans mun engan stað sjá framar.

²⁰Í hans stað mun annar koma, er senda mun skattheimtumann til þess landsins, sem er prýði ríkisins, en eftir nokkra daga mun hann drepinn verða, þó ekki í reiði né bardaga.

^a Hinn „hrausti konungur“ (3. v.) er Alexander mikli. Ríki hans skiptist í fjóra parta eftir hans dag. Þekktust konunganöfn þeirra, er við tóku, eru Ptólemeus („konungurinn suður frá“, þ.e. í Egyptalandi, 3.v.) og Seleukus („konungurinn norður frá“, þ.e. í Sýrlandi, 6.v.).

Hinn illi konungur Sýrlands

²¹Í hans stað mun koma fyrirlitlegur maður, er þeir höfðu eigi ætlað konungstignina. Hann mun koma að óvörum og ná undir sig ríkinu með fláttskap. ²²Og yfirvaðandi herflokkar munu skolest burt fyrir honum og eyddir verða, svo og sáttmálshöfðinginn. ²³Og upp frá því, er menn hafa bundið félagsskap við hann, mun hann beita svikum. Hann mun leggja af stað faliðaður og bera hærri hlut. ²⁴Að óvörum mun hann brjótast inn í frjósömustu sveitir landsins og gjöra það, sem hvorki feður hans né forfeður hafa gjört: Herfangi, rændu fé og auðæfum mun hann úthluta þeim ríkulega, og gegn virkjum mun hann hafa ráðgjörðir með höndum. Þó mun það aðeins verða um hríð.

²⁵Því næst mun hann beita styrk sínum og hugrekki gegn konunginum suður frá með miklum her, og konungurinn suður frá mun hefja ófrið við hann með miklum her og mjög öflugum, en þó mun hann ekki fá í móti staðið, því að menn brugga ráð í móti honum. ²⁶Þeir sem eta við borð hans, munu fella hann, og her hans skolest burt, og margir særðir í val falla. ²⁷Og báðir konungarnir munu hafa illt í hyggju og tala flærðarsamlega að hinu sama borði, en eigi mun það ná fram að ganga, því að enn er hinn tiltekni tími eigi liðinn á enda. ²⁸Og hann mun hverfa aftur heim í land sitt með miklum fjárhlut og snúa huga sínum í móti hinum heilaga sáttmála, og hann mun koma fram áformi sínu og hverfa síðan aftur heim í land sitt.

²⁹Á ákveðnum tíma mun hann aftur brjótast inn í suðurlandið, og mun síðari förin ekki takast jafnvel og hin fyrri. ³⁰Því að skip Rómverja^a munu koma í móti honum, og hann mun láta hugfallast og halda heimleiðis og snúa reiði sinni gegn hinum heilaga sáttmála og láta hann kenna á henni. Síðan mun hann hverfa heim aftur og gefa þeim gætur, sem yfirgefa hinn heilaga sáttmála.

³¹Herflokkar hans munu bera hærri hlut og vanhelga helgidóminn, vígið, afnema hina daglegu fórn og reisa þar viðurstyggð eyðingarinnar. ³²Og þá sem syndga gegn sáttmálanum, mun hann með fláttskap tæla til fráhrarfs, en þeir menn, sem þekkja Guð sinn, munu stöðugir standa og drýgja dáð. ³³Hinir vitru meðal lýðsins munu kenna mörgum hyggindi, en um hríð munu þeir falla fyrir sverði og báli, fyrir herleiðingum og fjárránum. ³⁴Og þá er þeir falla, mun þeim veitast dálítil hjálp. Þá munu margir fylla flokk þeirra af yfirdrepskap. ³⁵En þar sem nokkrir af hinum vitru falla, þá er það til að skíra, reyna og hreinsa aðra meðal þeirra, allt til endalokanna, því að hinn ákveðni tími er enn ekki liðinn.

³⁶En konungurinn mun fram fara eftir geðþótta sínum. Hann mun hefja sig upp yfir og ofmetnast gegn sérhverjum guði og mæla afaryrði í gegn Guði guðanna. Og hann mun giftudrjúgur verða þar til reiðinni er lokið, því að það, sem ályktað hefir verið, er þá fram komið. ³⁷Og hann mun ekki skeyta guðum feðra sinna, né heldur uppáhaldsguði kvennanna, já, engum guði mun hann skeyta, heldur hreykja sér yfir allt. ³⁸En guð virkjanna mun hann í stað þess heiðra, guð, sem feður hans þekktu ekki, mun hann heiðra, með gulli og silfri, með dýrum steinum og gersemum, ³⁹og í hin rammgjörðu vígin mun hann afla sér manna, er tilheyra útlendum guði. Þeim sem hann viðurkenna, mun hann veita mikla sæmd og láta þá ríkja yfir mörgum og úthluta þeim landi að verðlaunum.

^a Hebr. *Kittim*, táknar Rómverja. Í 1. Makkabeabók merkir Kittím Grikki.

Tími endalokanna og upprisunnar

⁴⁰Þegar að endalokunum líður, mun konungurinn suður frá heyja stríð við hann, og konungurinn norður frá mun þeysast í móti honum með vögnum, riddurum og mörgum skipum, og brjótast inn í lönd hans og vaða yfir þau og geysast áfram. ⁴¹Þá mun hann og brjótast inn í það landið, sem er þrýði landanna, og tíþúsundir munu að velli lagðar. En þessir munu bjarga sér undan hendi hans: Edómítar, Móabítar og kjarni Ammóníta. ⁴²Og hann mun rétta hönd sína út yfir löndin, og Egyptaland mun ekki komast undan. ⁴³Hann mun kasta eign sinni á fjársjóðu Egyptalands af gulli og silfri og á allar gersemar þess, og Líbýumenn og Blálendingar munu vera í för með honum. ⁴⁴En fregnir frá austri og norðri munu skelfa hann. Mun hann þá í mikilli bræði hefja ferð sína til þess að eyða og tortíma mörgum. ⁴⁵Hann mun slá skrauttjöldum sínum milli hafsins og fjalls hinnar helgu þrýði. Þá mun hann undir lok líða og enginn hjálpa honum.

12

¹En á þeim tíma mun Míkael, hinn mikli verndarengill, sá er verndar landa þína, fram ganga. Og það skal verða svo mikil hörmungatíð, að slík mun aldrei verið hafa, frá því er menn urðu fyrst til og allt til þess tíma. Á þeim tíma mun þjóð þín frelsuð verða, allir þeir sem skráðir finnast í bókinni. ²Og margir þeirra, sem sofa í dufti jarðarinnar, munu upp vakna, sumir til eilífs lífs, sumir til smánar, til eilífrar andstyggðar. ³Og hinir vitru munu skína eins og ljómi himinhvelfingarinnar og þeir, sem leitt hafa marga til réttlætis, eins og stjörnurnar um aldur og ævi. ⁴En þú, Daníel, halt þú þessum orðum leyndum og innsigla bókina, þar til er að endalokunum líður. Margir munu rannsaka hana, og þekkingin mun vaxa.“

„Hversu langt mun til endisins?“

⁵Ég, Daníel, sá og sjá, tveir aðrir englar stóðu þar, á sínum fljótsbakkanum hvor. ⁶Annar þeirra sagði við manninn í línklæðunum, sem var uppi yfir fljótsvötnunum: „Hversu langt mun til endisins á þessum undursamlegu hlutum?“ ⁷Þá heyrði ég til mannsins í línklæðunum, sem var uppi yfir fljótsvötnunum. Hann fórnaði hægri og vinstri hendi til himins og sór við þann, sem lifir eilíflega, og sagði: „Eina tíð, tvær tíðir og hálfa tíð. Og þegar vald hans, sem eyðir hina helgu þjóð, er á enda, mun allt þetta fram koma.“

⁸Ég heyrði þetta, en skildi það ekki, og sagði því: „Herra minn, hver mun endir á þessu verða?“ ⁹En hann sagði:

„Far þú, Daníel, því að orðunum er leyndum haldið og þau innsigluð, þar til er endirinn kemur. ¹⁰Margir munu verða klárir, hreinir og skírir, en hinir óguðlegu munu breyta óguðlega, og engir óguðlegir munu skilja það, en hinir vitru munu skilja það. ¹¹Og frá þeim tíma, er hin daglega fórn verður afnumin og viðurstyggð eyðingarinnar upp reist, munu vera eitt þúsund tvö hundruð og níutíu dagar. ¹²Sæll er sá, sem þolugur þreyr og nær eitt þúsund þrjú hundruð þrjátíu og fimm dögum. ¹³En þú, gakk áfram til endalokanna, og þú munt hvílast og upp rísa til að taka þitt hlutskipti við endi daganna.“

HÓSEA

1

¹Orð Drottins, sem kom til Hósea Beerísonar á dögum Ússía, Jótams, Akasar og Hiskía, Júðakonunga, og á dögum Jeróbóams Jóassonar, Ísraelskonungs.

Tákn um trúrof lýðsins

²Þá er Drottinn hóf að tala við Hósea, sagði hann við Hósea:

„Far og tak þér hórkonu og eignast hórþörn, því að landið drýgir hór^a og hefir snúist frá Drottni.“

³Þá fór hann og gekk að eiga Gómer Diblaímsdóttur. Hún varð þunguð og fæddi honum son. ⁴Og Drottinn sagði við hann:

„Lát hann heita Jesreel, því að innan skamms vitja ég blóðskuldar Jesreels á ætt Jehú og gjöri enda á konungdómi Ísraels húss.“

⁵Á þeim degi sundurbrýtt ég boga Ísraels á Jesreel-völlum.“

⁶Og hún varð aftur þunguð og ól dóttur. Þá sagði Drottinn við Hósea:

„Lát þú hana heita Náðvana, því að ég mun eigi framar auðsýna náð Ísraels húsi, svo að ég fyrirgefi þeim. ⁷En ég mun auðsýna náð Júða húsi og hjálpa þeim fyrir Drottin, Guð þeirra, en ég mun eigi hjálpa þeim með boga, sverði, bardögum, stríðshestum né riddurum.“

⁸Og er hún hafði vanið Náðvana af brjósti, varð hún enn þunguð og ól son.

⁹Þá sagði Drottinn: „Lát hann heita Ekki–minn–lýður, því að þér eruð ekki minn lýður, og ég er ekki yðar Guð.“

Fyrirheit um náð Guðs

^{b 10}Tala Ísraelsmanna skal verða sem sandur á sjávarströnd, sem ekki verður mældur og ekki talinn. Og í stað þess, að sagt var við þá: „Þér eruð ekki minn lýður!“ skal við þá sagt verða: „Synir hins lifanda Guðs!“

¹¹Júðamenn og Ísraelsmenn skulu safnast saman og velja sér einn yfirmann og hefja ferð sína heim úr landinu, því að mikill mun Jesreeldagur verða.

^a Spámennirnir nota oft orðasambönd eins og *að drýgja hór* og *að hafa framhjá* í merkingunni að dýrka aðra guði en Guð Ísraels, og no. *hórdóm* í merkingunni hjáguðadýrkun og trúrof.

^b 2.1 í hebr. textanum.

¹Segið við bræður yðar: „Minn lýður!“ og við systur yðar: „Náðþegi!“

Ótrúa eiginkonan:

Dæmi um ótrúmennsku fólksins

²Deilið á móður yðar, deilið á hana, því að hún er eigi mín kona og ég er ekki maður hennar, svo að hún fjarlægi hórdóm sinn frá andliti sínu og hjúskaparbrot sín frá brjóstum sínum. ³Ella mun ég færa hana úr öllu og láta hana standa nakta, eins og þegar hún fæddist, og gjöra hana eins og eyðimörk og láta hana verða eins og þurrt land og láta hana deyja af þorsta.

⁴Og yfir börn hennar mun ég ekki miskunna mig, því að þau eru hórbörn, ⁵því að móðir þeirra hefir drýgt hór, hún sem þau gat, hefir framið svívirðu. Því að hún sagði: „Ég vil elta friðla mína, sem gefa mér brauð mitt og vatn, ull mína og hör, olífuolíu mína og drykki.“

⁶Fyrir því vil ég girða fyrir veg hennar með þyrnum og hlaða vegg fyrir hana, til þess að hún finni ekki stigu sína. ⁷Og þegar hún þá eltir friðla sína, skal hún ekki ná þeim, og er hún leitar þeirra, skal hún ekki finna þá, heldur mun hún segja: „Ég vil fara og snúa aftur til míns fyrra manns, því að þá leið mér betur en nú.“

⁸Hún veit þá ekki, að það er ég, sem hefi gefið henni kornið og vínberjalöginn og olífuolíuna og veitt henni gnótt silfurs og gulls, en þeir hafa varið því handa Baal.^a

⁹Fyrir því vil ég taka aftur korn mitt á korntíðinni og vínberjalög minn, þegar hans ákveðni tími kemur, og nema burt ull mína og hör, er hún skyldi skýla með nekt sinni.

¹⁰Og nú vil ég bera gjöra blygðan hennar í auglýsni friðla hennar, – enginn skal fá hrifið hana úr minni hendi – ¹¹og gjöra enda á alla kæti hennar, á hátíðir hennar, tunglkomudaga og hvíldardaga og á allar löghátíðir hennar, ¹²og eyða víntré hennar og fikjutré, er hún sagði um: „Þau eru horgjald, sem friðlar mínir hafa gefið mér!“ Og ég vil gjöra þau að kjarrskógi, til þess að villidýrin eti þau.

¹³Ég vil hegna henni fyrir daga Baalanna, þá er hún færði þeim reykelsisfórnir og prýddi sig með nefhringum og hálsmenjum og fylgdi friðlum sínum, en gleymdi mér, – segir Drottinn.

Elskhuginn:

Dæmi um ást Guðs

¹⁴Ég vil lokka hana og leiða hana út í eyðimörk og hughreysta hana, ¹⁵og ég gef henni þar vingarða sína og gjöri Mæðudal að Vonarhliði, og þá mun hún verða eftirlát eins og á æskudögum sínum og eins og þá er hún fór burt af Egyptalandi.

¹⁶Á þeim degi, – segir Drottinn – munt þú ávarpa mig „Maðurinn minn,“ en ekki framar kalla til mín „Baal minn.“ ¹⁷Og ég vil venja hana af að hafa nöfn Baalanna á vörum sér, svo að þeirra skal eigi verða framar getið með nafni.

^a Guð Kanverja.

¹⁸Og á þeim degi gjöri ég fyrir þá sáttmála við dýr merkurinnar og fugla himinsins og skriðkvikindi jarðarinnar, og eyði bogum, sverðum og bardögum úr landinu og læt þá búa örugga.

¹⁹Og ég mun festa þig mér eilíflega, ég mun festa þig mér í réttlæti og réttvísi, í kærleika og miskunnsemi, ²⁰ég mun festa þig mér í trúfesti, og þú skalt þekkja Drottin.

²¹Og á þeim degi mun ég bænheyra, segir Drottinn.

Ég mun bænheyra himininn, og hann mun bænheyra jörðina, ²²og jörðin mun bænheyra kornið, vínberjalögin og olíuna, og þau munu bænheyra Jesreel.

²³Og ég vil gróðursetja lýð minn í landinu og auðsýna Náðvana náð og segja við Ekki-minn-lýð: „Þú ert minn lýður!“ og hann mun segja: „Guð minn!“

Tákn um ögun lýðsins

3

¹Drottinn sagði við mig:

„Far enn og elska konu, sem elskar annan mann og haft hefir fram hjá, eins og Drottinn elskar Ísraelsmenn, þótt þeir hneigist að öðrum guðum og þyki rúsínukökur^a góðar.“

²Þá keypti ég mér hana fyrir fimmtán sikla silfurs og hálfan annan kómer byggs ³og sagði við hana: „Langan tíma skalt þú sitja ein án þess að drýgja hór og án þess að heyra nokkrum manni til. Svo skal ég og vera gagnvart þér.“

⁴Þannig munu Ísraelsmenn langan tíma sitja einir án konungs og án höfðingja, án fórnar og án merkissteins, án hökuls og húsguða. ⁵Eftir það munu Ísraelsmenn snúa sér og leita Drottins, Guðs síns, og Davíðs, konungs síns, og þeir munu á hinum síðustu dögum flýja til Drottins og til hans blessunar.

Ákæra á hendur prestum

4

¹Heyrið orð Drottins, þér Ísraelsmenn! Því að Drottinn hefir mál að kæra gegn íbúum landsins, því að í landinu er engin trúfesti, né kærleikur, né þekking á Guði.

²Þeir sverja og ljúga, myrða og stela og hafa fram hjá. Þeir brjótast inn í hús, og hvert mannvígð tekur við af öðru. ³Fyrir því drúpir landið, og allt visnar sem í því er, jafnvel dýr merkurinnar og fuglar himinsins, og enda fiskarnir í sjónum eru hrifnir burt.

⁴Þó ávíti enginn og álassi enginn. En á yður deili ég, þér prestar.

⁵Þér skuluð steypast á degi, og jafnvel spámennirnir skulu steypast með yður á nóttu, og ég vil afmá móður yðar, Ísrael.

⁶Lýður minn verður afmáður, af því að hann hefir enga þekkingu. Af því að þér hafið hafnað þekkingunni, þá vil ég hafna yður, svo að þér séuð ekki prestar fyrir mig, og með því að þér hafið gleymt lögmáli Guðs yðar, þá vil ég og gleyma börnum yðar.

^a Fórnarbrauð í Baalsdýrkun.

⁷Því völdugri sem þeir urðu, því meir syndguðu þeir gegn mér. Vegsemd sinni skipta þeir fyrir smán. ⁸Þeir lifa af synd lýðs míns, og þá langar í misgjörð þeirra.

⁹En fyrir lýðnum skal fara eins og fyrir prestunum: Ég skal hegna honum fyrir athæfi hans og gjalda honum fyrir verk hans. ¹⁰Þeir skulu eta, en þó ekki saddir verða, þeir skulu hórast, en engan unað af því hafa, því að þeir hafa yfirgefið Drottin.

¹¹Hór, vín og vínberjalögur tekur vitið burt.

¹²Lýður minn gengur til fréttu við trédrumb sinn, og stafspróti hans veitir honum andsvör. Því að hórdómsandi hefir leitt þá afvega, svo að þeir drýgja hór, ótrúir Guði sínum.

¹³Efst uppi á fjöllumum fórna þeir sláturfórnum, og á fórnarhæðunum færa þeir reykelsisfórnir, undir eikum, öspum og terebintum, því að skuggi þeirra er ununarfullur. Fyrir því drýgja dætur yðar hór og fyrir því hafa yðar ungu konur fram hjá.

¹⁴Ég vil ekki hegna dætrum yðar fyrir það að þær drýgja hór, né yðar ungu konur fyrir það að þær hafa fram hjá, því að þeir ganga sjálfir afsíðis með portkonum og fórna sláturfórnum með hofskækjum, og fávitur lýðurinn steypir sér í glötun.

Deilt á Júda og Ísrael

¹⁵Þótt þú, Ísrael, drýgir hór, þá láti Júda sér það ekki á verða. Farið eigi til Gilgal og gangið ekki upp til Betaven og sverjið ekki: „Svo sannarlega sem Drottinn lifir.“

¹⁶Ísrael er orðinn baldinn, eins og baldin kýr. Á Drottinn nú að halda þeim til haga eins og lömbum á víðu haglendi?

¹⁷Efraím er orðinn skurðgoða félagi. Lát hann eiga sig. ¹⁸Víndrykkja þeirra hefir lent í spilling. Þeir drýgja hór, þeir elska svívirðinguna meir en hann, sem er tign þeirra.

¹⁹Vindbylur vefur þá innan í vængi sína, svo að þeir verði til skammar vegna altara sinna.

Guðspjónustunni líkt við hórdóm

5

¹Heyrið þetta, þér prestar! Takið eftir, þér Ísraelsmenn! Hlýð þú á, konungs hús!

Þér áttuð að framfylgja réttlæti, en eruð orðnir snara fyrir Mispa og útþanið net á Tabor.

²Þeir grófu djúpa gröf fráhvarfsins,^a en ég mun refsa þeim öllum.

³Ég þekki Efraím, og Ísrael getur ekki dulist fyrir mér. Já, nú hefir þú drýgt hór, Efraím, Ísrael saurgað sig.

⁴Verk þeirra leyfa þeim eigi að snúa aftur til Guðs þeirra, því að hórdómsandi býr í þeim, og Drottin þekkjast þeir ekki.

⁵En Ísraels tign mun vitna í gegn þeim, og Ísrael og Efraím munu steypast vegna misgjörðar þeirra. Júda mun og steypast með þeim.

^a Hebr. textinn óljós.

⁶Þegar þeir þá koma með sauði sína og naut til þess að leita Drottins, þá munu þeir ekki finna hann, hann hefir sagt sig lausan við þá.

⁷Drottni hafa þeir verið ótrúir, því að þeir hafa getið óskilgetin börn. Nú skal tunglkoman eyða þeim og ekrum þeirra.

Stríð og glæpir, iðrun og yfirbót

⁸Þeytið lúðurinn í Gíbeu og básúnuna í Rama!

Æpið heróp í Betaven! Óvinirnir á hælum þér, Benjamín!

⁹Efraím skal verða að auðn á degi hirtingarinnar. Ísraels ættkvíslum boða ég áreiðanlega hluti.

¹⁰Höfðingjar Júda eru líkir þeim, sem færa landamerki úr stað; yfir þá vil ég úthella reiði minni eins og vatni.

¹¹Í Efraím er rétturinn ofríki borinn og fótum troðinn, því að honum þóknaðist að elta fánýt goð. ¹²Því varð ég sem mölur Efraím og sem nagandi ormur Júda húsi.

¹³Er Efraím sá sjúkdóm sinn og Júda mein sitt, þá leitaði Efraím til Assýríu og sendi til stórkonungsins. En hann megna ekki að lækna yður né að græða mein yðar, ¹⁴því að ég mun verða eins og dýrið óarga fyrir Efraím og eins og ungt ljón Júda húsi.

Ég, ég mun sundurrífa og fara burt, bera burt bráðina, án þess að nokkur bjargi.

¹⁵Ég mun fara burt og hverfa aftur á minn stað, uns þeir kannast við afbrot sín og leita míns auglitis. Þegar að þeim þrengir, munu þeir snúa sér til mín.

6

¹„Komið, vér skulum hverfa aftur til Drottins, því að hann hefir sundur rífið og mun lækna oss, hann hefir lostið og mun binda um sár vor. ²Hann mun lífga oss eftir tvo daga og reisa oss upp á þriðja degi, til þess að vér lifum fyrir hans augliti.

³Vér viljum og þekkja, kosta kapps um að þekkja Drottin – hann mun eins áreiðanlega koma eins og morgunroðinn rennur upp – svo að hann komi yfir oss eins og regnskúr, eins og vorregn, sem vökvar jörðina.“

⁴Hvað skal ég við þig gjöra, Efraím, hvað skal ég við þig gjöra, Júda, þar sem elska yðar er eins hvikul og morgunský, eins og döggin, sem snemma hverfur?

⁵Fyrir því verð ég að vega að þeim fyrir munn spámannanna, bana þeim með orði munns míns, og fyrir því verður dómur minn að birtast eins óbrigðult og dagsljósið rennur upp.

⁶Því að á miskunnsemi hefi ég þóknun, en ekki á sláturförn, og á guðsþekking fremur en á brennifórnum.

Sáttmálinn rofinn

⁷Þeir hafa rofið sáttmálann að manna hætti, þar hafa þeir verið mér ótrúir. ⁸Gíleað er glæpamanna borg, full af blóðferlum, ⁹og prestaflokkurinn er eins og ræningjar, sem veita mönnum fyrirsát. Þeir myrða á veginum til Síkem, já, svívirðing hafa þeir framið.

¹⁰Í Ísraelsríki hefi ég séð hryllilega hluti, þar hefir Efraím drýgt hór, Ísrael saurgað sig.

¹¹Einnig þér, Júda, hefir hann búið uppskeru.

Þegar ég sný við högum þjóðar minnar,

7

¹Jafnskjótt og ég ætla að lækna Ísrael, koma misgjörðir Efraíms í ljós og illverk Samaría, því að þeir fremja svik og þjófvar brjótast inn í húsin og ræningjasveitir ræna úti fyrir. ²Og þeir hugsa ekki um það, að ég man eftir allri illsku þeirra. Nú umkringja gjörðir þeirra þá, eru komnar fyrir auglit mitt.

Konungamorðin

³Þeir gamna konunginum með illsku sinni og höfðingjunum með lygum sínum. ⁴Þeir eru allir hórkarlar, þeir eru eins og glóandi ofn, sem bakarinn aðeins hættir að kynda frá því hann hefir hnoðað deigið, uns það er gagnsýrt.

⁵Á hátíðardegi konungs vors drekka höfðingjarnir sig sjúka í víni, menn leggja lag sitt við gárunga.

⁶Því að innan eru þeir eins og ofn, hjarta þeirra brennur í þeim. Alla nóttina sefur reiði þeirra, á morgnana brennur hún eins og logandi eldur.

⁷Allir eru þeir glóandi eins og ofn, svo að þeir fyrirkoma yfirmönnum sínum. Allir konungar þeirra eru fallnir, enginn ákallar mig á meðal þeirra.

Oftrú á erlendum bandalögum

⁸Efraím hefir blandað sér saman við þjóðirnar, Efraím er orðinn eins og kaka, sem ekki hefir verið snúið.

⁹Útlendir menn hafa eytt krafti hans, án þess að hann viti af því, já, hærur eru sprottnar í höfði honum, án þess að hann hafi veitt því eftirtekt.

¹⁰Þrátt fyrir það, þótt vegsemd Ísraels hafi vitnað í gegn þeim, þá hafa þeir ekki snúið sér til Drottins, Guðs síns, og hafa ekki leitað hans, þrátt fyrir allt þetta.

¹¹En Efraím er orðinn eins og einföld, óskynsöm dúfa: Þeir kalla á Egypta, fara á fund Assýringa. ¹²Þegar þeir fara þangað, breiði ég net mitt yfir þá, steypi þeim niður eins og fugli í loftinu, tyfta þá, eins og söfnuði þeirra hefir boðað verið.

¹³Vei þeim, að þeir reika langt í burt frá mér! Eyðing yfir þá, að þeir hafa brugðið trúnaði við mig!

Ég hefi leyst þá, og þeir hafa talað lygar gegn mér, ¹⁴og hrópuðu ekki til mín af hjarta, heldur kveinuðu í rekkjum sínum. Vegna korns og vínberjalagar ristu þeir á sig skinnsprettur,^a mér fráhverfir.

¹⁵Og þó er það ég, sem hefi frætt þá, sem hefi gjört armleggi þeirra styrka. En gagnvart mér hafa þeir illt í hyggju.

¹⁶Þeir snúa sér, en ekki í hæðirnar. Þeir eru eins og svikull bogi. Höfðingjar þeirra munu falla fyrir sverði vegna ósvífní tungu sinnar. Fyrir það munu menn hæða þá á Egyptalandi.

Hjáguðadýrkun

8

¹Set lúðurinn á munn þér! Eins og örn kemur hann yfir hús Drottins. Því að þeir hafa rofið sáttmála minn og vikið frá lögmáli mínu.

²Þeir hrópa til mín: „Guð minn! Vér Ísraelsmenn þekkjum þig!“

³Ísrael hefir hafnað blessuninni, fyrir því skulu óvinirnir elta hann.

⁴Þeir hafa tekið sér konunga að mér fornspurðum, hafa valið sér höfðingja án minnar vitundar.

Af silfri sínu og gulli hafa þeir gjört sér goðalíkneski, aðeins til þess að þeir tortímdust. ⁵Andstyggilegur er kálfur þinn, Samaría. Reiði mín er upptendruð gegn þeim. – Hversu langt mun þangað til þeir verða hreinir? – ⁶Því að úr Ísrael er hann, hagleiksmaður hefir smíðað hann, en guð er hann ekki. Nei, kálfur Samaría skal klofinn í spón.

⁷Þeir sá vindi, og storm skulu þeir uppskera, útsæði sem ekkert strá sprettur upp af og ekkert korn fæst úr, og ef nokkuð fengist úr því, mundu útlendingar gleypa það.

⁸Ísrael mun gleypur verða, hann er nú þegar meðal þjóðanna eins og ker, sem enginn skeytir um. ⁹Því að þeir hafa farið á fund Assýringa eins og villiasni, sem tekur sig út úr. Efraím falar ástir. ¹⁰En þótt þeir fali ástir meðal þjóðanna, þá mun ég nú saman safna þeim, til þess að þeir hætti bráðlega að smyrja konunga og höfðingja.

¹¹Já, Efraím hefir reist mörg ölturu, ölturun urðu honum til syndar. ¹²Þótt ég riti honum lögmálssetningar þúsundum saman, þá eru þær álitnar sem orð útlendinga. ¹³Þeir fórna sláturförnum, kjöti og eta það, Drottinn hefir enga velþóknun á þeim. Nú mun hann minnast misgjörðar þeirra og vitja synda þeirra. Þeir skulu hverfa aftur til Egyptalands.

¹⁴Ísrael gleymdi skapara sínum og reisti sér hallir, og Júda byggði margar víggirtar borgir, en ég vil skjóta eldi í borgir hans, og eldurinn skal eyða skrauthýsum hans.

^a Heiðinn siður til þess ætlaður að vekja athygli guðdómsins, sjá 1Kon 18.28.

Gegn hátíðum

9

¹Gleð þig ekki, Ísrael, svo að þú ráðir þér ekki fyrir kæti, eins og heiðnu þjóðirnar, því að þú hefir tekið fram hjá Guði þínum, þú hefir elskað horgjald á öllum kornláfum.^a

²En láfi og vínlagarþró munu ekki vilja við þá kannast, og vínberjalögurinn mun bregðast þeim. ³Þeir munu eigi búa kyrrir í landi Drottins, heldur mun Efraím verða að fara aftur til Egyptalands, og þeir munu eta óhreina fæðu í Assýríu.

⁴Þá munu þeir eigi færa Drottni neitt vín að dreypiförn og eigi bera fram fyrir hann sláturförnir sínar. Brauð þeirra mun verða eins og sorgarbrauð. Allir sem eta það, munu óhreinir verða. Því að brauð þeirra mun aðeins seðja hungur þeirra, en eigi koma í hús Drottins.

⁵Hvað viljið þér gjöra á löghelgum og á hátíðardögum Drottins?

⁶Sjá, þegar þeir eru komnir burt frá eyðingunni, mun Egyptaland samansafna þeim, Memfis veita þeim legstað. Silfurgersemar þeirra munu þistlarnir eignast, þyrnar vaxa í tjöldum þeirra.

Spámaðurinn ofsóttur

⁷Hegningartíminn kemur, endurgjaldstíminn kemur. Ísrael mun sjá, að spámaðurinn verður af því fífl og andans maður óður, að misgjörð þín er svo mikil og ofsóknin svo mikil.

⁸Efraím er á verði gegn Guði mínum. Fyrir spámanninn er lögð fuglarasnara á öllum vegum hans, hersporar í húsi Guðs hans. ⁹Þeir hafa framið mikil óhæfuverk, eins og forðum í Gíbeu. Hann minnst misgjörðar þeirra, hann vitjar synda þeirra.

Fráfall fólksins hófst í óbyggðum

¹⁰Ég fann Ísrael eins og vínber á eyðimörku, sá feður yðar eins og frumfíkju á fíkjutré, þá er það fyrst ber ávöxt.

En er þeir komu til Baal Peór, helguðu þeir sig svívirðingunni og urðu andstyggilegir eins og goðið sem þeir elskuðu.

¹¹Fólksfjöldi Efraíms mun burt fljúga eins og fuglar, svo að konur skulu þar ekki framar fæða, ekki þungaðar vera og ekki getnað fá.

¹²Og þótt þeir ali upp börn sín, þar til er þau verða fulltíða, þá skal ég þó gjöra þá barnlausa, svo að mannskortur verði. Já, vei og sjálfum þeim, þegar ég vík frá þeim.

¹³Efraím er, eins og ég lít hann allt til Týrus, gróðursettur á engi, og Efraímítar verða að framselja morðingjum sonu sína.

^a Þreskivellir (láfur) tengdust frjósemisdýrkun, er korn var þreskt.

¹⁴Gef þeim, Drottinn, – hvað skaltu gefa? Gef þeim ófrjósöm móðurlíf og mjólkurlaus brjóst.

¹⁵Öll vonsla þeirra kom fram í Gilgal. Já, þar fékk ég hatur á þeim. Vegna hins vonða athæfis þeirra vil ég reka þá burt úr húsi mínu, ég vil eigi elska þá lengur. Allir höfðingjar þeirra eru þvermóðskufullir.

¹⁶Efraím mun lostinn verða, rót þeirra skrælnar, þeir munu engan ávöxt bera. Þótt þeir eignist sonu, mun ég deyða hin elskuðu lífsafkvæmi þeirra.

¹⁷Guð minn mun hafna þeim, því að þeir hafa ekki hlýtt honum, og þeir munu fara landflótta meðal þjóðanna.

Gegn nautslíkneskinu í Betel

10

¹Ísrael var gróskumikill vínviður, sem bar ávöxt. Því meiri sem ávextir hans urðu, því fleiri ölturu reisti hann. Að sama skapi sem velmegun landsins jókst, prýddu þeir merkissteinana.

²Hjarta þeirra var óheilt, fyrir því skulu þeir nú gjöld taka. Hann mun sjálfur rífa niður ölturu þeirra, brjóta sundur merkissteina þeirra.

³Já, þá munu þeir segja: „Vér höfum engan konung, því að vér höfum ekki óttast Drottin. Og konungurinn, hvað getur hann gjört fyrir oss?“

⁴Þeir tala hégómaorð, sverja meinsæri, gjöra sáttmála, til þess að rétturinn vaxi eins og eiturjurt upp úr plógförum á akri.

⁵Samaríubúar munu verða skelfingu lostnir út af kálfinum í Betaven, já, lýðurinn mun dapur verða út af honum, enn fremur hofgoðarnir, sem hlökkuðu yfir honum, því að dýrð hans er horfin út í buskann. ⁶Jafnvel sjálfur hann mun fluttur verða til Assýríu sem gjöf handa stórkonunginum. Efraím mun hljóta skömm af og Ísrael fyrirverða sig fyrir ráðagjörð sína.

⁷Samaría skal í eyði lögð verða, konungur hennar skal verða sem tréflís á vatni.

⁸Óheillahæðirnar skulu eyddar verða, þar sem Ísrael syndgaði, þyrnar og þistlar skulu upp vaxa á ölturum þeirra.

Og þá munu þeir segja við fjöllin: „Hyljið oss!“ og við hálsana: „Hrynjið yfir oss!“

Fordæmi Gíbeu

⁹Síðan á Gíbeu–dögum hefir þú syndgað, Ísrael! Þarna standa þeir enn! Hvort mun stríðið gegn glæpamönnunum ná þeim í Gíbeu?

¹⁰Nú vil ég refsa þeim eftir vild minni. Þjóðir skulu saman safnast móti þeim til þess að refsa þeim fyrir báðar misgjörðir þeirra.

¹¹Efraím er eins og vanin kvíga, sem ljúft er að þreskja. Að vísu hefi ég enn hlíft hinum fagra hálsi hennar, en nú vil ég beita Efraím fyrir, Júda skal plægja, Jakob herfa.

¹²Sáið niður velgjörðum, þá munuð þér uppskera góðleik. Takið yður nýtt land til yrkingar, þar eð tími er kominn til að leita Drottins, til þess að hann komi og láti réttlætið rigna yður í skaut.

¹³Þér hafið plægt guðleysi, uppskorið ranglæti, etið ávöxtu lyginnar. Þú reiddir þig á vagna þína og á fjölda kappa þinna, ¹⁴því skal og hergnýr rísa gegn mönnum þínum og virki þín skulu öll eydd verða, eins og þegar Salman eyddi Betarbel á ófriðartíma, þá er mæðurnar voru rotaðar ásamt börnunum. ¹⁵Eins mun hann með yður fara, Ísraelsmenn, sökum yðar miklu vonsku. Í dögum mun Ísraelskonungur afmáður verða.

Ást Guðs á þrjóskum lýð

11

¹Þegar Ísrael var ungur, fékk ég ást á honum, og frá Egyptalandi kallaði ég son minn.

²Þegar ég kallaði á þá, fóru þeir burt frá mér. Þeir færðu Baölunum sláturfórnir og skurðgoðunum reykelsisfórnir.

³Ég kenndi Efraím að ganga og tók þá á arma mér. En þeir urðu þess ekki varir, að ég læknaði þá.

⁴Með böndum, slíkum sem þeim er menn nota, dró ég þá að mér, með taugum kærleikans, og fór að þeim eins og sá sem lyftir upp okinu á kjálkunum og rétti þeim fæðu.

⁵Þeir skulu snúa aftur til Egyptalands, og Assýringar munu drottna yfir þeim, því að þeir vilja ekki taka sinnaskiptum. ⁶Því skal og sverðið geisa í borgum þeirra og eyðileggja slagbranda þeirra og eyða virkjum þeirra. ⁷Lýður minn hefir stöðuga tilhneiging til þess að snúa við mér bakinu, og þótt kallað sé til þeirra: „Upp á við!“ þá hefur enginn sig upp.

⁸Hvernig ætti ég að sleppa hendi af þér, Efraím, ofurselja þig, Ísrael? Ætti ég að fara með þig eins og Adma, útleika þig eins og Sebóím! Hjartað kemst við í brjósti mér, ég kenni brennheitrar meðaumkunar.

⁹Ég vil ekki framkvæma heiftarreiði mína, ekki aftur eyðileggja Efraím. Því að ég er Guð, en ekki maður. Ég bý á meðal yðar sem heilagur Guð og kem ekki til yðar í bræði.

¹⁰Þeir munu fylgja Drottni, sem öskra mun eins og ljón. Já, hann mun öskra, og synir munu koma skjálfandi úr vestri. ¹¹Þeir munu koma skjálfandi frá Egyptalandi, eins og fuglar, og eins og dúfur frá Assýríu. Þá vil ég láta þá búa í húsum sínum – segir Drottinn.

Svik lýðsins

12

^a ¹Efraím hefir umkringt mig með lygi og Ísraels hús með svikum, og Júda er enn reikull gagnvart Guði og gagnvart Hinum heilaga, sem aldrei breytist.

²Efraím sækist eftir vindi og eltir austangoluna. Á hverjum degi hrúga þeir upp lygum og ofbeldisverkum. Þeir gjöra sáttmála við Assýríu, og olífuolía er flutt til Egyptalands.

³Drottinn mun ganga í dóm við Júda og hegna Jakob eftir breytni hans, endurgjalda honum eftir verkum hans. ⁴Í móðurkviði lék hann á bróður sinn, og sem fulltíða maður glímdi hann við Guð. ⁵Hann glímdi við engil og bar hærri hlut, hann grét og bað hann líknar. Hann fann hann í Betel og þar talaði hann við hann. ⁶Drottinn, Guð allsherjar, Drottinn er nafn hans.

⁷En þú skalt hverfa aftur með hjálp Guðs þíns. Ástunda miskunnsemi og réttlæti og vona stöðugt á Guð þinn.

⁸Kanaan – röng vog er í hendi hans, hann er gjarn á að hafa af öðrum með svikum. ⁹Og Efraím segir: „Ég er auðugur orðinn, hefi aflað mér fjár. Við allan gróða minn geta menn ekki fundið neina misgjörð, er sé synd.“

¹⁰Ég, Drottinn, er Guð þinn frá því á Egyptalandi, enn get ég látið þig búa í tjöldum eins og á hátíðardögnum.

¹¹Ég hefi talað til spámannanna, og ég hefi látið þá sjá margar sýnir og talað í líkingum fyrir munn spámannanna.

¹²Ef Gíleað er óguðlegt, þá skulu þeir að engu verða. Af því að þeir fórnðu nautum í Gilgal, þá skulu og ölturu þeirra verða eins og steinhrugur hjá plógförum á akri.

¹³Þegar Jakob flýði til Aramlands, þá gjörðist Ísrael þjónn vegna konu, og vegna konu gætti hann hjarðar.

¹⁴Fyrir spámann leiddi Drottinn Ísrael af Egyptalandi, og fyrir spámann varðveittist hann.

¹⁵Efraím hefir valdið sárri gremju, fyrir því mun Drottinn hans láta blóðskuld hans yfir hann koma og gjalda honum svívirðing hans.

Innrás vofir yfir

13

¹Þegar Efraím talaði, sló ótta á menn. Hann var höfðingi í Ísrael. En hann varð sekur fyrir Baalsdýrkunina og dó. ²Og nú halda þeir áfram að syndga, þeir hafa gjört sér steipt líkneski úr silfri sínu, goðalíkneski eftir hugviti sínu, verk hagleiksmanna er það allt saman. Og slíkt ávarpa þeir. Fórnandi menn kyssa kálfa.

³Fyrir því skulu þeir verða eins og ský að morgni dags og sem dögg, er snemma hverfur, eins og sáðir, sem þyrlast burt af láfanum, og sem reykur út um ljóra.

^a 11.12 í sumum erlendum þýðingum.

⁴En ég, Drottinn, er Guð þinn frá því á Egyptalandi. Annan guð en mig þekkir þú ekki og enginn frelsari er til nema ég.

⁵Það var ég, sem hélt þér til haga í eyðimörkinni, í landi þurrkanna. ⁶En því meira haglendi sem þeir fengu, því saddari átu þeir sig. En er þeir voru saddir orðnir, metnaðist hjarta þeirra. Þess vegna gleymdu þeir mér.

⁷Fyrir því er ég þeim eins og ljón, ligg í leyni við veginn eins og pardusdýr, ⁸ræðst á þá eins og birna, sem rænd er húnum sínum, sundurríf brjóst þeirra. Þar skulu ung ljón eta þá, villidýrin slíta þá sundur.

⁹Það verður þér að tjóni, Ísrael, að þú ert á móti mér, hjálpara þínum. ¹⁰Hvar er nú konungur þinn, að hann frelsi þig, og allir höfðingjar þínir, að þeir rétti hluta þinn? – þeir er þú sagðir um: „Gef mér konung og höfðingja!“ ¹¹Ég gef þér konung í reiði minni og tek hann aftur í bræði minni.

¹²Misgjörð Efraíms er saman bundin, synd hans vel geymd.

¹³Kvalir jóðsjúkrar konu koma yfir hann, en hann er óvitur sonur. Þótt stundin sé komin, kemur hann ekki fram í burðarliðinn.

¹⁴Ætti ég að frelsa þá frá Heljar valdi, leysa þá frá dauða?

Hvar eru drepsóttir þínar, dauði? Hvar er sýki þín, Hel? Augu mín þekkja enga meðaumkun.

¹⁵Því þótt hann beri ávöxt meðal bræðranna, þá kemur þó austanvindurinn, stormur Drottins, sem rís í eyðimörkinni, svo að brunnar hans þorna og lindir hans þrjóta. Hann mun ræna fjársjóð hans öllum dýrmætum gersemum.

14

¹Samaría fær að gjalda þess, að hún hefir sett sig upp á móti Guði sínum. Fyrir sverði skulu þeir falla, ungbörnum þeirra skal slegið verða niður við og þungaðar konur þeirra ristar verða á kvið.^a

Sinnaskipti og fyrirheit

²Snú þú við, Ísrael, til Drottins, Guðs þíns, því að þú steypist fyrir misgjörð þína. ³Takið orð með yður og hverfið aftur til Drottins. Segið við hann: „Fyrirgef með öllu misgjörð vora og ver góður, og vér skulum greiða þér ávöxt vara vorra. ⁴Assýría skal eigi framar hjálpa oss, vér viljum eigi ríða stríðshestum og eigi framar segja ‚Guð vor‘ við verk handa vorra. Því að hjá þér hlýtur hinn munaðarlaus líkn!“

⁵Ég vil lækna fráhvarf þeirra, elska þá af frjálsum vilja, því að reiði mín hefir snúið sér frá þeim.

⁶Ég vil verða Ísrael sem döggin, hann skal blómgast sem lilja og skjóta rótum sem Líbanonsskógur. ⁷Frjóangar hans skulu breiðast út og toppskrúðið verða sem á olíutré og

^a Hér er lýst þeim ógnum, er áttu eftir að koma yfir lýðinn, og grimmd Assýringa að hætti fornþjóða í styrjöldum.

Hósea

ilmur hans verða sem Líbanonsilmur. ⁸Þeir sem búa í skugga hans, skulu aftur rækta korn og blómgast eins og vínviður. Þeir skulu verða eins nafntogaðir og vínið frá Líbanon.

⁹Hvað á Efraím framar saman við skurðgoðin að sælda? Ég hefi bænheyrt hann, ég lít til hans.

Ég er sem laufgrænt kýprestré. Það mun í ljós koma, að ávextir þínir eru frá mér komnir.

¹⁰Hver er svo vitur, að hann skilji þetta, svo hygginn, að hann sjái það? Já, vegir Drottins eru réttir. Hinir réttlátu ganga þá öruggir, en hinir ranglátu hrasa á þeim.

JÓEL

Angurljóð í plágu

1

¹Orð Drottins, sem kom til Jóels Petúelssonar.

Engisprettulága og þurrkar

²Heyrið þetta, þér öldungar, og hlustið, allir íbúar landsins!

Hefir slíkt nokkurn tíma til borið á yðar dögum eða á dögum feðra yðar?

³Segið börnum yðar frá því og börn yðar sínum börnum og börn þeirra komandi kynslóð.

⁴Það sem nagarinn leifði, það át átvargurinn, það sem átvargurinn leifði, upp át flysjarinn, og það sem flysjarinn leifði, upp át jarðvargurinn.^a

⁵Vaknið, þér ofdrykkjumenn, og grátið! Kveinið allir þér, sem vín drekkið, yfir því að vínberjaleginum er kippt burt frá munni yðar.

⁶Því að voldug þjóð og ótöluleg hefir farið yfir land mitt, tennur hennar eru sem ljónstennur og jaxlar hennar sem dýrsins óarga. ⁷Hún hefir eytt víntré mín og brotið fikjutré mín, hún hefir flegið allan börk af þeim og varpað þeim um koll, greinar þeirra urðu hvítar.

⁸Kveina þú eins og mæ, sem klæðist sorgarbúningi vegna unnusta æsku sinnar. ⁹Matfórnir og dreypifórnir eru numdar burt úr húsi Drottins, prestarnir, þjónar Drottins, eru hryggir. ¹⁰Vellirnir eru eyddir, akurlendið drúpir, því að kornið er eytt, vínberjalögurinn hefir brugðist og olían er þornuð.

¹¹Akurmennirnir eru sneyptir, vínryrkjumennirnir kveina, vegna hveitisins og byggsins, því að útséð er um nokkra uppskeru af akrinum. ¹²Vínviðurinn er uppskrælnaður, fikjutrén fölnuð, granateplatrén, pálmaviðurinn og apaldurinn, öll tré merkurinnar eru uppþornuð, já, öll gleði er horfin frá mannanna börnum.

Hvatt til föstu og sinnaskipta

¹³Gyrðist hærusekk og harmið, þér prestar! Kveinið, þér altarisþjónar! Komið, verið á næturnar í hærusekk, þér þjónar Guðs míns, því að matfórn og dreypifórn eru burt numdar úr húsi Guðs yðar.

^a *Nagarinn, átvargurinn, flysjarinn og jarðvargurinn* eru engisprettutegundir. Hér er verið að lýsa engisprettulágu. Henni er lýst sem innrásarher.

¹⁴Stofnið til helgrar föstu, boðið hátíðarstefnu. Kallið saman öldungana, alla íbúa landsins í húsi Drottins, Guðs yðar, og hrópið til Drottins.

¹⁵Æ, sá dagur! Því að dagur Drottins er nálægur, og hann kemur sem eyðing frá hinum Almáttka.

¹⁶Hefir ekki fæðan verið hrifin burt fyrir augum vorum og er ekki gleði og fögnuður horfinn úr húsi Guðs vors?

¹⁷Frækornin liggja skorpnuð undir moldarkökkunum, forðabúrin eru eydd, kornhlöðurnar niðurrifnar, því að kornið er uppskrælnað. ¹⁸Ó, hversu skepnurnar stynja, nautahjarðirnar rása ærðar, af því að þær hafa engan haga, sauðahjarðirnar þola og nauð.

¹⁹Til þín, Drottinn, kalla ég, því að eldur hefir eytt hagaspildum eyðimerkurinnar og logi sviðið öll tré merkurinnar.

²⁰Jafnvel dýr merkurinnar mæna til þín, því að vatnslækirnir eru uppbornaðir og eldur hefir eytt hagaspildum eyðimerkurinnar.

Dómsdagur er nærri

2

¹Þeytið lúðurinn í Síon og æpið óp á mínu heilaga fjalli, svo að allir íbúar landsins nötri. Því að dagur Drottins kemur, já, hann er í nánd, ²dagur myrkurs og dimmu, dagur skýþykkis og skýsorta.

Eins og sorti breiðist yfir fjallahnjúkana mikil og voldug þjóð. Hennar líki hefir ekki verið frá eilífð, og hennar líki mun ekki koma eftir hana allt fram á ár ókominna alda.

³Fyrir henni fer eyðandi eldur og eftir henni logi brennandi. Þótt landið fram undan henni hafi verið eins og Edensgarður, er það á bak henni sem eyðiöræfi. Enginn hlutur komst undan henni. ⁴Ásýndum eru þeir sem hestar að sjá, og þeir eru fráir sem riddarar. ⁵Eins og glamrandi vagnar stökkva þeir yfir fjallahnjúkana, eins og eldslogi, sem snarkar í hálmleggjum, eins og voldug þjóð, sem búin er til bardaga. ⁶Fyrir henni skjálfa þjóðirnar, öll andlit blikna. ⁷Þeir hlaupa sem hetjur, stíga upp á borgarvegginn sem hermenn, sérhver þeirra gengur sína leið og enginn riðlast á annars braut. ⁸Enginn þeirra þrengir öðrum, hver gengur sína braut, jafnvel mót skotspjótum þeytast þeir áfram án þess að stöðva ferð sína. ⁹Þeir ráðast inn í borgina, hlaupa á borgarvegginn, stíga upp í húsin, fara inn um gluggana sem þjófar. ¹⁰Fyrir henni nötrar jörðin, himnarnir skjálfa, sól og tungl myrkvast og stjörnurnar missa birtu sína.

¹¹Og Drottinn lætur raust sína þruma fyrir öndverðu liði sínu. Því að herlið hans er afar mikið, því að voldugur er sá, sem framkvæmir hans boð.

Já, mikill er dagur Drottins og mjög ógurlegur, hver getur afborið hann?

Blásið til föstu og bæna

¹²En snúið yður nú til mín – segir Drottinn – af öllu hjarta, með föstum, gráti og kveini.

¹³Sundurrífið hjörtu yðar en ekki klæði yðar, og hverfið aftur til Drottins Guðs yðar, því að hann er líknsamur og miskunnsamur, þolinmóður og gæskuríkur og iðrast hins illa.

¹⁴Hver veit nema hann iðrist aftur og láti blessun eftir sig: matfórn og dreypifórn handa Drottni, Guði yðar!

¹⁵Þeytið lúðurinn í Síon, stofnið til helgrar föstu, boðið hátíðarstefnu. ¹⁶Kveðjið saman lýðinn, helgið söfnuðinn, stefnið saman gamalmennum, safnið saman börnum og brjóstmylkingum. Brúðguminn gangi út úr herbergi sínu og brúðurin út úr brúðarsal sínum. ¹⁷Milli forsals og altaris skulu prestarnir, þjónar Drottins, gráta og segja: „Þyrn þjóð þinni, Drottinn, og lát eigi arfleifð þína verða að spotti, svo að heiðingjarnir drottni yfir þeim. Hví skulu menn segja meðal þjóðanna: „Hvar er Guð þeirra?““

Hjálp Guðs kunngjörð

¹⁸Þá varð Drottinn fullur umhyggju vegna lands síns, og hann þyrmdi lýð sínum. ¹⁹Drottinn tók til máls og sagði við lýð sinn:

Sjá, ég sendi yður korn, vínberjalög og olíu, svo að yður skal nægja til saðnings. Og ég vil eigi láta yður verða framar að spotti meðal heiðingjanna. ²⁰Og óvininn, sem frá norðri kemur, mun ég reka langt burt frá yður og stökkva honum út á auðnir og öræfi. Skal fararbroddur hans lenda í austurhafinu og halaflokkurinn í vesturhafinu, þar skal fýla og illur daunn upp af honum stíga, því að hann hefir unnið stórvirki.

²¹Óttast eigi, land! Fagna og gleðst, því að Drottinn hefir unnið stórvirki.

²²Óttist eigi, þér dýr merkurinnar, því að grashagar eyðimerkurinnar grænka, því að trén bera ávöxt, fíkjutrén og víntrén gefa sinn gróða.

²³Og þér Síonbúar, fagnið og gleðjist í Drottni, Guði yðar, því að hann gefur yður regn í réttum mæli og lætur skúrinnar ofan til yðar koma, haustregn og vorregn, eins og áður.

²⁴Láfarnir verða fullir af korni, og vínberjalögurinn og olían flóa út af þrónum. ²⁵Ég bæti yður upp árin, er átvargurinn, flysjarinn, jarðvargurinn og nagarinn átu, – minn mikli her, er ég sendi móti yður.

²⁶Þér skuluð eta og mettir verða og vegsama nafn Drottins, Guðs yðar, sem dásamlega hefir við yður gjört, og þjóð mín skal aldrei að eilífu til skammar verða. ²⁷Og þér skuluð viðurkenna, að ég er meðal Ísraels og að ég er Drottinn, yðar Guð, og enginn annar. Og þjóð mín skal aldrei að eilífu til skammar verða.

Opinberun um hinstu daga

Guð mun úthella anda sínum

3

^a ¹En síðar meir mun ég úthella anda mínum yfir allt hold. Synir yðar og dætur yðar munu spá, gamalmenni yðar mun drauma dreyma, ungmenni yðar munu sjá sjónir. ²Já, einnig yfir þræla og ambáttir mun ég á þeim dögum úthella anda mínum.

³Og ég mun láta tákn verða á himni og á jörðu: blóð, eld og reykjarstróka. ⁴Sólin mun snúast í myrkur og tunglið í blóð, áður en hinn mikli og ógurlegi dagur Drottins kemur.

⁵Og hver sem ákallar nafn Drottins, mun frelsast. Því að á Síonfjalli og í Jerúsalem mun frelsun verða, eins og Drottinn hefir sagt, meðal flóttamannanna, sem Drottinn kallar.

Þjóðirnar dæmdar

^b ⁶Sjá, á þeim dögum og í þann tíð, er ég sný við högum Júda og Jerúsalem, ⁷vil ég saman safna öllum þjóðum og færa þær ofan í Jósafatsdal^c og ganga þar í dóm við þær vegna lýðs míns og arfleifðar minnar Ísraels, af því að þeir hafa dreift henni meðal heiðingjanna og skipt sundur landi mínu.

⁸Þeir köstuðu hlutum um lýð minn og gáfu svein fyrir skækju og seldu mey fyrir vín og drukku.

⁹Og hvað viljið þér mér, Týrus og Sídon og öll héruð Filisteu! Ætlið þér að gjalda mér það, sem yður hefir gjört verið, eða ætlið þér að gjöra mér eitthvað? Afar skyndilega mun ég láta gjörðir yðar koma sjálfum yður í koll. ¹⁰Þér hafið rænt silfri mínu og gulli og flutt bestu gersemar mínar í musteri yðar. ¹¹Júdamenn og Jerúsalembúa hafið þér selt Íónum til þess að flytja þá langt burt frá áttögum þeirra. ¹²Sjá, ég mun kalla þá frá þeim stað, þangað sem þér hafið selt þá, og ég mun láta gjörðir yðar koma sjálfum yður í koll. ¹³Og ég mun selja sonu yðar og dætur Júdamönnum, og þeir munu selja þá Sabamönnum, fjarlægri þjóð, því að Drottinn hefir sagt það.

Stríð ljóss og myrkurs

¹⁴Boðið þetta meðal þjóðanna: Búið yður í heilagt stríð!

Kveðjið upp kappana! Allir herfærir menn komi fram og fari í leiðangur! ¹⁵Smíðið sverð úr plóggjárnnum yðar og lensur úr sniðlum yðar! Heilsuleysinginn hrópi: „Ég er hetja!“ ¹⁶Flýtið yður og komið, allar þjóðir sem umhverfis eruð, og safnist saman. Drottinn, lát kappá þína stíga niður þangað!

¹⁷Hreyfing skal koma á þjóðirnar og þær skulu halda upp í Jósafatsdal, því að þar mun ég sitja til þess að dæma allar þjóðirnar, sem umhverfis eru. ¹⁸Bregðið sigðinni, því að

^a 2.28 í sumum erlendum þýðingum.

^b 4.1 í hebr. textanum.

^c Jósafat merkir Drottinn dæmir.

Jóel

kornið er fullþroskað, komið og troðið, því að vínlagarþróin er full, það flóir út af lagarkerunum, því að illska þeirra er mikil.

¹⁹Flokkarnir þyrpast saman í dómsdalnum, því að dagur Drottins er nálægur í dómsdalnum. ²⁰Sól og tungl eru myrk orðin, og stjörnurnar hafa misst birtu sína.

²¹En Drottinn þrumar frá Síon og lætur raust sína gjalla frá Jerúsalem, svo að himinn og jörð nötra. En Drottinn er athvarf sínum lýð og vígi Ísraelsmönnum. ²²Og þér skuluð viðurkenna, að ég er Drottinn, Guð yðar, sem bý á Síon, mínu heilaga fjalli. Og Jerúsalem skal vera heilög og útlendingar skulu ekki frammar inn í hana koma.

²³Á þeim degi munu fjöllin löðra í vínberjalegi og hálsarnir fljóta í mjólk og allir lækir í Júda renna vatnsfullir. Og lind mun fram spretta undan húsi Drottins og vökva dal akasíutrjána.

²⁴Egyptaland mun verða að öræfum og Edóm að óbyggðri eyðimörk, sökum ofríkis við Júdamenn, af því að þeir úthelltu saklausu blóði í landi þeirra. ²⁵En Júda mun eilíflega byggt verða og Jerúsalem frá kyni til kyns. ²⁶Og ég mun láta hefnt verða blóðs þeirra, sem ég hefði ekki enn hefnt, og Drottinn mun búa kyrr á Síon.

AMOS

1

¹Orð Amosar, sem var einn af fjárhirðunum í Tekóa, það er honum vitraðist um Ísrael á dögum Ússía Júdakonungs og á dögum Jeróbóams Jóassonar, Ísraelskonungs, tveimur árum fyrir jarðskjálftann.

²Hann sagði:

Drottinn þrumar frá Síon
og lætur raust sína gjalla frá Jerúsalem.
Þá munu hagar hjarðmannanna drúpa
og Karmeltindur skrælna.

Gegn Arameum

³Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Damaskusborgar vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir þresktu Gíleað með þreskisleðum af járn, ⁴mun ég senda eld á hús Hasaels, og hann mun eyða höllum Benhadads. ⁵Ég mun brjóta slagbrand Damaskus og útrýma íbúunum úr Glæpadal og þeim, er ber veldissprotann, frá Yndishúsum, og Sýrlendingar skulu herleiddir verða til Kír, – segir Drottinn.

Gegn Filistum

⁶Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Gasa vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir herleiddu heil þorp til þess að selja í hendur Edómítum, ⁷mun ég senda eld gegn múr Gasa, og hann mun eyða höllum hennar. ⁸Ég mun útrýma íbúunum úr Asdód og þeim, er ber veldissprotann, frá Askalon og því næst snúa hendi minni gegn Ekron, til þess að þeir, sem eftir eru af Filistum, skuli undir lok líða, – segir Drottinn Guð.

Gegn Týrus

⁹Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Týrusar vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir seldu heil þorp í hendur Edómítum og minntust ekki bræðrasáttmálans, ¹⁰mun ég senda eld gegn múrum Týrusar, og hann mun eyða höllum hennar.

Gegn Edóm

¹¹Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Edómíta vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir eltu bræðraþjóð sína með sverði og kæfðu alla meðaumkun, svo að hatur þeirra sundurreif endalaust og þeir geymdu stöðuglega heift sína, ¹²mun ég senda eld gegn Teman, og hann mun eyða höllum Bosra.

Gegn Ammón

¹³Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Ammóníta vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir ristú á kvið þungaðar konurnar í Gíleað til þess að færa út landamerki sín, ¹⁴vil ég kveikja eld í múrum Rabba, og hann skal eyða höllum hennar, þegar æpt verður heróp á orustudeginum, þegar stormurinn geisar á degi fellibyljanna. ¹⁵Og konungur þeirra verður að fara í útlegð með hinum, hann og höfðingjar hans, – segir Drottinn.

Gegn Móab

2

¹Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Móabíta vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir brenndu bein Edómítakonungs að kalki, ²vil ég senda eld gegn Móab, og hann mun eyða höllum Keríjótborgar. Og Móabítar munu deyja í vopnagný, við heróp og lúðurhljóm. ³Ég vil afmá stjórnandann meðal þeirra og deyða alla höfðingja þeirra með honum, – segir Drottinn.

Gegn Suðurríkinu, Júda

⁴Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Júdamanna vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir hafa hafnað lögmáli Drottins og eigi haldið boðorð hans, heldur látið falsgoð sín villa sig, þau er feður þeirra eltu, ⁵vil ég senda eld gegn Júda, og hann mun eyða höllum Jerúsalem.

Gegn Norðurríkinu, Ísrael

⁶Svo segir Drottinn:

Sökum þriggja, já fjögurra glæpa Ísraelsmanna vil ég eigi snúa aftur með það – af því að þeir selja saklausan manninn fyrir silfur og fátæklinginn fyrir eina ilskó, ⁷þeir fíkjast í moldarkornin á höfði hinna snauðu og hrinda aumingjunum í ógæfu, faðir og sonur ganga til kvensniftar til þess að vanhelga mitt heilaga nafn, ⁸þeir liggja á veðteknum klæðum hjá hverju altari og drekka sektarvín í húsi Guðs síns.

⁹Og þó ruddi ég Amorítum úr vegi þeirra, er svo voru háir sem sedrustré og svo sterkir sem eikitré. Ég eyddi ávöxtum þeirra að ofanverðu og rótum þeirra að neðan.

¹⁰Ég flutti yður út af Egyptalandi og leiddi yður í fjörutíu ár í eyðimörkinni, til þess að þér mættuð eignast land Amoríta. ¹¹Ég uppvakti spámenn meðal sona yðar og Nasírea meðal æskumanna yðar.

Er þetta eigi svo, Ísraelsmenn? – segir Drottinn.

¹²En þér gáfuð Nasíreunum vín að drekka og bönnuðuð spámönnunum að spá!

¹³Sjá, ég vil láta jörðina undir yður riða, eins og vagn riðar, sem hlaðinn er kornkerfum.

¹⁴Þá skal hinn fráí ekki hafa neitt hæli að flýja í og hinn sterki ekki fá neytt krafta sinna og kappinn skal ekki forða mega fjörvi sínu. ¹⁵Bogmaðurinn skal eigi fá staðist, hinn fráí eigi fá komist undan og riddarinn ekki forða mega fjörvi sínu. ¹⁶Og hinn hugdjarfasti meðal kappanna – nakinn skal hann á þeim degi í burt flýja, – segir Drottinn.

Útvalning til ögunar

3

¹Heyrið þetta orð, sem Drottinn hefir talað gegn yður, þér Ísraelsmenn, gegn öllum þeim kynstofni, sem ég leiddi út af Egyptalandi, svolátandi:

²Yður eina læt ég mér annt um fremur öllum kynstofnum jarðarinnar. Þess vegna hegni ég yður fyrir allar misgjörðir yðar.

Köllun spámannsins

³Mega tveir menn verða samferða, nema þeir mæli sér mót?

⁴Mun ljónið öskra í skóginum, ef það hefir enga bráð?

Mun ljónshvolpurinn láta til sín heyra í bæli sínu, ef hann hefir engu náð?

⁵Getur fuglinn komið í gildruna á jörðinni, ef engin snara er þar fyrir hann?

Hrökkur gildran upp af jörðinni, nema eitthvað hafi í hana fengist?

⁶Verður lúðurinn svo þeyttur innan borgar, að fólkið flykkist ekki saman í angist?

Vill nokkur ógæfa svo til í borginni, að Drottinn sé ekki valdur að henni?

⁷Nei, Drottinn Guð gjörir ekkert án þess að hann hafi opinberað þjónum sínum, spámönnunum, ráðsályktun sína.

⁸Hafi ljónið öskrað, hver skyldi þá ekki óttast?

Hafi Drottinn Guð talað, hver skyldi þá ekki spá?

Ofríki elur ofbeldi

⁹Kallið út yfir hallirnar í Asdód og hallirnar í Egyptalandi og segið:

Safnist saman upp á Samariúfjöll og lítið á hina miklu ókyrrð í borginni og ofbeldisverkin inni í henni. ¹⁰Þeir kunna ekki rétt að gjöra – segir Drottinn –, þeir sem hruga upp ofríki og kúgun í höllum sínum.

¹¹Fyrir því segir Drottinn Guð svo: Fjandmenn munu umkringja landið á alla vegu og rífa niður virki þín, og hallir þínar munu rændar verða.

¹²Svo segir Drottinn:

Eins og hirðirinn bjargar tveimur fótum eða snepli af eyra úr gini ljónsins, svo skulu Ísraelsmenn bjargast, þeir er sitja í Samariú í legubekkjarhorni og á hvílbeðjarhægindum.

Dómur yfir Norðurríkinu

¹³Heyrið og verið vottar að þessu gegn Jakobs húsi, segir Drottinn alvaldur, Guð allsherjar:

¹⁴Þann dag, er ég hegni Ísraelsmönnum fyrir glæpi þeirra, vil ég láta hegninguna koma niður á ölturunum í Betel, til þess að altarithornin verði afhöggin og falli til jarðar. ¹⁵Þá vil ég brjóta niður vetrarhallirnar ásamt sumarhöllunum, og flabeinshallirnar skulu farast og mörg hús eyðileggjast, – segir Drottinn.

Fínu frúrnar í Samariú

4

¹Heyrið þetta orð, þér Basans kvígur á Samariúfjalli, sem kúgið hina snauðu, misþyrmið hinum fátæku, sem segið við menn yðar:

„Dragið að, svo að vér megum drekka!“

²Drottinn Guð hefir svarið við heilagleik sinn:

Sjá, þeir dagar munu yfir yður koma, að þér skuluð verða burt færðar með önglum og hinar síðustu af yður með goggum. ³Þá munuð þér fara út um veggskörðin, hver beint sem horfir, og yður mun verða varpað til Hermon, – segir Drottinn.

Háð um fánýta guðsdýrkun

⁴Farið til Betel og syndgið, til Gilgal og syndgið enn þá meir!

Berið fram sláturfórnir yðar að morgni dags, á þriðja degi tíundir yðar! ⁵Brennið sýrð brauð í þakkarfórni, boðið til sjálfviljafórna, gjörið þær heyrinkunnar! Því að það er yðar yndi, Ísraelsmanna, – segir Drottinn Guð.

Forherðing

⁶Ég hefí látið yður halda hreinum tönnum í öllum borgum yðar og látið mat skorta í öllum bústöðum yðar.

Og þó hafið þér ekki snúið yður til mín, – segir Drottinn.

⁷Ég synjaði yður um regn, þá er þrír mánuðir voru til uppskeru, og ég lét rigna í einni borg, en ekki í annarri. Ein akurspildan vökvaðist af regni, en önnur akurspilda, sem regnið vökvaði ekki, hún skrælnaði. ⁸Menn ráfuðu úr tveimur, þremur borgum til einnar borgar til að fá sér vatn að drekka, en fengu þó eigi slökkt þorstann.

Og þó hafið þér ekki snúið yður til mín, – segir Drottinn.

⁹Ég refsaði yður með korndrepi og gulnan. Ég eyddi aldingarða yðar og víngarða, engisprettur upp átu fíkjutré yðar og olíutré.

Og þó hafið þér ekki snúið yður til mín, – segir Drottinn.

¹⁰Ég sendi yður drepsótt eins og á Egyptalandi, ég deyddi æskumenn yðar með sverði, auk þess voru hestar yðar fluttir burt hernumdir, og ég lét hrævadauninn úr herbúðum yðar leggja fyrir vit yðar.

Og þó hafið þér ekki snúið yður til mín, – segir Drottinn.

¹¹Ég olli umturnun meðal yðar, eins og þegar Guð umturnaði Sódómu og Gómorru, og þér voruð eins og brandur úr báli dreginn.

Og þó hafið þér ekki snúið yður til mín, – segir Drottinn.

¹²Fyrir því vil ég svo með þig fara, Ísrael. Af því að ég ætla að fara svo með þig, þá ver viðbúinn að mæta Guði þínum, Ísrael!

¹³Sjá, hann er sá, sem myndað hefir fjöllin og skapað vindinn, sá sem boðar mönnunum það, er hann hefir í hyggju, sá er gjörir myrkur að morgunroða og gengur eftir hæðum jarðarinnar.

Drottinn, Guð allsherjar er nafn hans.

Angurljóð um Ísrael

5

¹Heyrið þetta orð, sem ég mæli yfir yður sem harmkvæði, þér Ísraelsmenn!

²Fallin er mærin Ísrael,

rís aldrei aftur,

flöt liggur hún á sínu eigin landi,

enginn reisir hana.

³Svo segir Drottinn Guð: Sú borg, sem sendir frá sér þúsund manns, mun hafa eftir hundrað, og sú sem sendir frá sér hundrað, mun hafa eftir tíu í Ísraelsríki.

Leitið Guðs, hatið hið illa

⁴Svo segir Drottinn við Ísraels hús: Leitið mín, til þess að þér megið lífi halda. ⁵En leitið ekki til Betel! Og til Gilgal skuluð þér ekki fara og yfir til Beerseba skuluð þér ekki halda. Því að Gilgal skal fara í útlegð og Betel verða að auðn. ⁶Leitið Drottins, til þess að þér megið lífi halda. Ella mun hann ráðast á Jósefs hús eins og eldur og eyða, án þess að nokkur sé í Betel, sem slökkvi.^a ⁸Hann, sem skóp sjöstjörnuna og Óríon, sem gjörir niðmyrkrið að björtum morgni og dag að dimmri nótt, sem kallaði á vötn sjávarins og jós þeim yfir jörðina, Drottinn er nafn hans. ⁹Hann lætur eyðing leiftra yfir hina sterku, og eyðing kemur yfir vígi. ⁷Þeir sem umhverfa réttinum í malurt og varpa réttlætinu til jarðar, ¹⁰þeir hata þann, sem ver réttinn í borgarhliðinu, og hafa viðbjóð á þeim, sem talar satt. ¹¹Sökum þess að þér fótum troðið hina snauðu og takið af þeim gjafir í korni, þá skuluð þér að vísu byggja hús úr höggnu grjóti, en eigi búa í þeim, skuluð planta yndislega vingarða, en ekki drekka vínið, sem úr þeim kemur. ¹²Því að ég veit, að misgjörðir yðar eru margar og syndir yðar miklar. Þér þröngvið hinum saklausa, þiggið mútur og hallið rétti hinna fátæku í borgarhliðinu. ¹³Fyrir því þegir hygginn maður á slíkri tíð, því að það er vond tíð. ¹⁴Leitið hins góða, en ekki hins illa, til þess að þér megið lífi halda, og þá mun Drottinn, Guð allsherjar vera með yður, eins og þér hafið sagt. ¹⁵Hatið hið illa og elskið hið góða, eflið réttinn í borgarhliðinu. Má vera að Drottinn, Guð allsherjar miskunni sig þá yfir leifar Jósefs.

Angurljóð

¹⁶Fyrir því segir Drottinn, Guð allsherjar, Drottinn: Á öllum torgum skal vera harmakvein, og á öllum strætum skal sagt verða: „Vei, vei!“ Og akurmennirnir skulu kalla þá er kveina kunna, til sorgarathafnar og harmakveins, ¹⁷og í öllum víngörðum skal vera harmakvein, þá er ég fer um land þitt, – segir Drottinn.

Dómsdagur

¹⁸Vei þeim, sem óska þess, að dagur Drottins komi. Hvað skal yður dagur Drottins? Hann er dimmur, en ekki bjartur – ¹⁹eins og ef maður flýði undan ljóni, en yrði á vegi fyrir bjarndýri, kæmist þó heim og styddi hendi sinni við húsvegginn, en þá biti höggormur hann. ²⁰Já, dimmur er dagur Drottins, en ekki bjartur, myrkur og án nokkurrar ljósglætu.

Gegn innantómum guðsþjónustum

²¹Ég hata, ég fyrirlít hátíðir yðar og hefi enga unun af hátíðasamkomum yðar. ²²Þótt þér færið mér brennifórnir, þá hefi ég enga velþóknun á fórnargjöfum yðar, ég lít ekki við heillafornum af alikálfum yðar. ²³Burt frá mér með glamur ljóða þinna, ég vil ekki heyra hljóm harpna þinna. ²⁴Lát heldur réttinn vella fram sem vatn og réttlætið sem sírennandi læk. ²⁵Færðuð þér mér, Ísraels hús, sláturfórnir og matfórnir í fjörutíu ár á eyðimörkinni? ²⁶En þér skuluð fá að bera Sikkút, konung yðar, og stjörnu Guðs yðar, Kevan,

^a V. 7 fært aftur um tvö vers.

guðalikneski yðar, er þér hafið gjört yður, ²⁷og ég vil herleiða yður austur fyrir Damaskus, – segir Drottinn. Guð allsherjar er nafn hans.

Andvaraleysi flatmagandi sælkeranna

6

¹Vei hinum andvaralausum á Síon og hinum öruggu á Samariúfjalli, aðalsmönnum hinnar ágætustu meðal þjóðanna, og þeim, er Ísraels hús streymir til. ²Farið til Kalne og litist um, og haldið þaðan til Hamat hinnar miklu og farið ofan til Gat í Filisteu. Eruð þér betri en þessi konungsríki, eða er land yðar stærra en land þeirra? ³Þeir ímynda sér, að hinn illi dagur sé hvergi nærri, og efla yfirdrottun ranglætisins. ⁴Þeir hvíla á legubekkjum af fílsbeini og liggja flatir á hvilbeðjum sínum. Þeir eta lömb af sauðahjörðinni og unguneyti úr alistíunni. ⁵Þeir raula undir með hörpunni, setja saman ljóð eins og Davíð. ⁶Þeir drekka vínið úr skálum og smyrja sig með úrvals-olíu – en eyðing Jósefs rennur þeim ekki til rifja. ⁷Fyrir því skulu þeir nú herleiddir verða í fararbroddi hinna herleiddu, og þá skal fagnaðaróp flatmagandi sælkeranna þagna.

Fall ríkisins

⁸Drottinn Guð hefir svarið við sjálfan sig, – segir Drottinn, Guð allsherjar: Ég hefi viðbjóð á ofmetnaði Jakobs, ég hata hallir hans og framsel borgina og allt, sem í henni er. ⁹Ef tíu menn eru eftir í einu húsi, skulu þeir deyja, ¹⁰og ef frændi hans og líkbrennumaður tekur hann upp til þess að bera beinin út úr húsinu og segir við þann, sem er í innsta afkima hússins: „Er nokkur eftir hjá þér?“ og hinn segir: „Nei!“ þá mun hann segja: „Þei, þei!“ Því að nafn Drottins má ekki nefna. ¹¹Því sjá, Drottinn býður að slá skuli stóru húsin, þar til er þau hrynja, og litlu húsin, þar til er þau rifna. ¹²Hlaupa hestar yfir kletta, eða erja menn sjóinn með uxum, úr því þér umhverfið réttinum í eitur og ávöxtum réttlætisins í malurt? ¹³Þér gleðjist yfir Lódebar, þér segið: „Höfum vér ekki fyrir eigin rammleik unnið Karnaím?“ ¹⁴Já, sjá, gegn yður, Ísraelsmenn, – segir Drottinn, Guð allsherjar – mun ég hefja þjóð, og hún skal kreppa að yður þaðan frá, er leið liggur til Hamat, allt að læknum á sléttlendinu.

Sýnir Amosar um fall Norðurríkisins

Fyrsta sýn: Engisprettur

7

¹Drottinn Guð lét þessa sýn bera fyrir mig: Það voru komnar engisprettulirfur, þá er háin tók til að spretta eftir konungsslátt. ²En er þær höfðu gjöretíð grasið af jörðinni, sagði ég: „Drottinn Guð, æ fyrirgef! Hversu má Jakob standast? Hann er svo vesall!“ ³Þá iðraði Drottinn þessa. „Það skal ekki verða!“ sagði Drottinn.

Önnur sýn: Eldur

⁴Drottinn Guð lét þessa sýn bera fyrir mig: Drottinn Guð kom til þess að hegna með eldi, og hann svalg hið mikla djúp og eyddi landið. ⁵Þá sagði ég: „Æ, Drottinn Guð, lát af! Hversu má Jakob standast? Hann er svo vesall!“ ⁶Þá iðraði Drottinn þessa. „Þetta skal ekki heldur verða!“ sagði Drottinn.

Þriðja sýn: Lóðlína

⁷Hann lét þessa sýn bera fyrir mig: Sjá, Drottinn stóð uppi á lóðréttum múrvegg og hélt á lóði. ⁸Og Drottinn sagði við mig: „Hvað sér þú, Amos?“ Ég svaraði: „Lóð.“ Þá sagði Drottinn: „Sjá, ég mun lóð nota mitt á meðal lýðs míns Ísraels, ég vil eigi lengur umbera hann. ⁹Hæðir Ísaks skulu í eyði lagðar verða og helgidómar Ísraels eyddir verða, og ég vil rísa gegn Jeróbóams ætt með reiddu sverði.“

Amos gjörður brottrækur frá Betel

¹⁰Amasía prestur í Betel sendi boð til Jeróbóams Ísraelskonungs og lét segja: „Amos kveikir uppreisn gegn þér mitt í Ísraelsríki. Landið fær eigi þolað öll orð hans. ¹¹Því að svo hefir Amos sagt: ‚Jeróbóam mun fyrir sverði falla og Ísrael mun herleiddur verða burt úr landi sínu.‘“ ¹²Síðan sagði Amasía við Amos: „Haf þig á burt, vitranamaður, flý til Júdalands! Afla þér þar viðurværis og spá þú þar!“ ¹³En í Betel mátt þú eigi framar koma fram sem spámaður, því að hér er konunglegur helgidómur og ríkismusteri.“ ¹⁴Þá svaraði Amos og sagði við Amasía: „Ég er enginn spámaður, og ég er ekki af spámanna flokki, heldur er ég hjarðmaður og rækta mórber. ¹⁵En Drottinn tók mig frá hjarðmennskunni og sagði við mig: ‚Far þú og spá þú hjá lýð mínum Ísrael.‘“ ¹⁶Og heyr því orð Drottins: Þú segir: ‚Þú mátt eigi spá gegn Ísrael né láta orð þín streyma yfir Ísaks niðja.‘“ ¹⁷Fyrir því segir Drottinn svo: ‚Konan þín skal verða skækja hér í borginni, og synir þínir og dætur skulu fyrir sverði falla. Jörð þinni skal sundur skipt verða með mælivað, og þú sjálfur skalt deyja í óhreinu landi. Og Ísraelsmenn skulu fara herleiddir af landi sínu.‘“

Fjórtða sýn: Sumarávextir

8

¹Drottinn Guð lét þessa sýn bera fyrir mig: Ég sá körfu með sumarávöxtum. ²Þá sagði hann: „Hvað sér þú, Amos?“ Ég svaraði: „Körfu með sumarávöxtum.“ Þá sagði Drottinn við mig: „Endirinn^a er kominn yfir lýð minn Ísrael, ég vil eigi lengur umbera hann. ³Og musterissöngmeyjarnar skulu kveina á þeim degi – segir Drottinn Guð. – Líkin eru mörg. Alls staðar fleygja menn þeim út í kyrrþey!“

^a Orðaleikur á hebresku: *kets* (endir) og *kajits* (sumarávextir).

Svikin vog

⁴Heyrið þetta, þér sem sundur merjið hina fátæku og ætlið að gjöra út af við alla aumingja í landinu, – ⁵sem segið: „Hvenær mun tunglkomuhátíðin líða, svo að vér megum selja korn, og hvíldardagurinn, svo að vér megum opna kornhlöðurnar?“ – sem minnkið mælinn og hækkið verðið og falsið svikavogina, ⁶og kaupið hina snauðu fyrir silfur og fátæklinginn fyrir eina ilskó, – sem segið: „Vér seljum þeim aðeins úrganginn úr korninu.“ ⁷Drottinn hefir svarið við vegsemd Jakobs: Aldrei skal ég gleyma öllu því, er þeir hafa gjört. ⁸Hlaut ekki jörðin að nötra af slíku og allir þeir, sem þar búa, að verða sorgbitnir, svo að hún hófst upp alls staðar eins og Níl–fljótið og lækkaði eins og fljótið á Egyptalandi?

Dómsdagur

⁹Á þeim degi, – segir Drottinn Guð – vil ég láta sólina ganga til viðar um miðjan dag og senda myrkur yfir landið á ljósum degi. ¹⁰Ég vil snúa hátíðum yðar í sorg og öllum ljóðum yðar í harmkvæði, klæða allar mjaðmir í sorgarbúning og gjöra öll höfuð sköllótt. Ég læt það verða eins og sorg eftir einkason og endalok þess sem beiskan dag. ¹¹Sjá, þeir dagar munu koma, – segir Drottinn Guð, – að ég mun senda hungur inn í landið, ekki hungur eftir brauði né þorsta eftir vatni, heldur eftir því að heyra orð Drottins, ¹²svo að menn skulu reika frá einu hafinu til annars og renna frá norðri til austurs til þess að leita eftir orði Drottins. En þeir skulu ekki finna það. ¹³Á þeim degi skulu fríðar meyjar og æskumenn vanmegnast af þorsta. ¹⁴Þeir er sverja við vansæmd Samariú og segja: „Svo sannarlega sem Guð þinn lifir, Dan!“ og: „Svo sannarlega sem Guð þinn lifir, Beerseba!“ – þeir skulu falla og ekki framar á fætur rísa.

Fimmta sýn: Eyðing musteirisins

9

¹Ég sá Drottin standa við altarið, og hann sagði: Slá þú á súluhöfuðið, svo að þröskuldarnir skjálfi. Brjót þá sundur og kasta í höfuð þeim öllum. Og síðustu leifar þeirra vil ég deyða með sverði, enginn þeirra skal komast undan á flótt og enginn þeirra bjargast. ²Þótt þeir brjótist niður í undirheima, þá skal hönd mín sækja þá þangað, þótt þeir stígi upp til himins, þá skal ég steypa þeim ofan þaðan. ³Þótt þeir feli sig á Karmeltindi, þá skal ég leita þá þar uppi og sækja þá þangað, og þótt þeir vilji leynast fyrir augum mínum á mararbotni, skal ég þar bjóða höggorminum að bíta þá. ⁴Og þótt þeir fari á undan óvinum sínum í útlegð, skal ég þar bjóða sverðinu að deyða þá, og ég vil beina augum mínum á þá, þeim til óhamingju, en ekki til hamingju. ⁵Drottinn, Guð allsherjar, hann sem snertir jörðina, svo að hún riðar, og allir þeir, sem á henni búa, verða sorgbitnir, svo að hún hefst upp alls staðar eins og Níl–fljótið og lækkar eins og fljótið á Egyptalandi, ⁶hann sem reist hefir á himnum sali sína og grundvallað hvelfing sína á jörðinni, hann sem kallaði á vötn sjávarins og jós þeim yfir jörðina – Drottinn er nafn hans.

Útvalning allra þjóða

⁷Eruð þér, Ísraelsmenn, mér mætari en Blálendingar? – segir Drottinn. Hefi ég eigi flutt Ísrael af Egyptalandi og Filista frá Kaftór og Sýrlendinga frá Kír?

Eins og korn í sáldi

⁸Sjá, auga Drottins Guðs hvílir á þessu glæpafulla konungsríki. Ég skal afmá það af jörðinni, – og þó vil ég ekki með öllu afmá Jakobs niðja – segir Drottinn. ⁹Nei, ég skal svo um þjóða, að Ísraels hús verði hrist út á meðal allra þjóða, eins og korn er hrist í sáldi, án þess að nokkur steinvala falli til jarðar. ¹⁰Allir syndarar þjóðar minnar skulu falla fyrir sverði, þeir sem segja: „Ógæfan mun eigi ná oss né yfir oss koma!“

Endurreisnin

¹¹Á þeim degi mun ég endurreisa hina föllnu tjaldbúð Davíðs. Ég mun hlaða upp í veggskörðin og reisa hana úr rústum og gjöra hana upp aftur, eins og hún var fyrr meir, ¹²til þess að þeir nái undir sig leifum Edóms og öllum þeim þjóðum, sem nafn mitt hefir verið nefnt yfir – segir Drottinn, sá er þessu mun til vegar koma. ¹³Sjá, þeir dagar munu koma, – segir Drottinn – að erjandinn skal ná kornskurðarmanninum og vintroðslumaðurinn sáðmanninum. Þá munu fjöllin löðra í vínberjalegi og hálsarnir verða í einu flóði. ¹⁴Þá mun ég snúa við högum lýðs míns Ísraels. Þeir munu byggja upp hinar eyddu borgir og búa í þeim, planta víngarða og drekka vín úr þeim, búa til aldingarða og eta ávöxtu þeirra. ¹⁵Og ég vil gróðursetja þá í landi þeirra, svo að þeir skulu ekki framar upprættir verða úr landi sínu, því er ég hefi gefið þeim – segir Drottinn, Guð þinn.

ÓBADÍA

Eyðing Edómsmanna sökum ofríkis þeirra

¹Vitrun Óbadía.

Svo segir Drottinn Guð um Edóm:

Vér höfum fengið vitneskju frá Drottni, og boðberi er sendur meðal þjóðanna: „Af stað! Vér skulum halda af stað til þess að herja á hann!“

²Sjá, ég vil gjöra þig lítinn meðal þjóðanna, þú munt verða mjög fyrirlitinn. ³Hroki hjarta þíns hefir dregið þig á talar, þú sem átt byggð í klettaskorum og situr í hæðum uppi, sem segir í hjarta þínu: „Hver getur steipt mér niður til jarðar?“

⁴Þótt þú sætir hátt eins og örninn og byggðir hreiður þitt meðal stjarnanna, þá steypi ég þér þaðan niður, – segir Drottinn.

⁵Ef þjófar koma að þér eða ræningjar á náttarþeli – hversu ert þú í eyði lagður –, stela þeir þá ekki, þar til er þeim nægir?

Ef vínlestursmenn ráðast á þig, skilja þeir þá ekki eftir neinn eftirtíning?

⁶En hversu vandlega hefir verið leitað hjá Esaú og leitaðir uppi fölgirnir dýrgripir hans. ⁷Allir sambandsmenn þínir reka þig út á landamærin. Þeir sem lifðu í friði við þig, draga þig á talar, bera þig ofurliði. Þeir sem átu brauð þitt, leggja fyrir þig snörur, sem eigi er unnt að sjá.

⁸Já, á þeim degi – segir Drottinn – mun ég afmá vitra menn í Edóm og hyggindin á Esaúfjöllum. ⁹Kappar þínir, Teman, skulu skelfast, til þess að hver maður verði upprættur af Esaúfjöllum í manndrápunum.

¹⁰Sökum ofríkis þess, er þú hefir sýnt bróður þínum Jakob, skal smán hylja þig, og þú skalt að eilífu upprættur verða. ¹¹Þann dag, er þú stóðst andspænis honum, þann dag, er aðkomnir menn fluttu burt fjárafla hans hertekinn og útlendingar brutust inn um borgarhlið hans og urpu hlutkesti um Jerúsalem, varst þú sem einn af þeim.

¹²Horf eigi með ánægju á dag bróður þíns, á ógæfudag hans, og gleð þig eigi yfir Júda sonum á eyðingardegnum þeirra og lát þér eigi stóryrði um munn fara á neyðardegi þeirra.

¹³Ryðst ekki inn um hlið þjóðar minnar á glötunardegi þeirra, horf þú ekki líka með ánægju á óhamingju hennar á glötunardegi hennar og rétt þú ekki út höndina eftir fjárafla hennar á glötunardegi hennar. ¹⁴Nem eigi staðar á vegamótum til þess að drepa niður flóttamenn hennar, og framsel eigi menn hennar, þá er undan komast, á degi neyðarinnar.

¹⁵Því að dagur Drottins er nálægur fyrir allar þjóðir. Eins og þú hefir öðrum gjört, eins skal þér gjört verða; gjörðir þínar skulu þér í koll koma.

¹⁶Því að eins og þér hafði drukkið á mínu heilaga fjalli, svo skulu allar þjóðirnar drekka stöðuglega. Þær skulu drekka og sötra og verða eins og þær aldrei hefðu til verið.

Óbadía

¹⁷En á Síonfjalli skal frelsun verða, og það skal heilagt vera, og Jakobs niðjar skulu fá aftur eignir sínar.

¹⁸Og Jakobs hús mun verða að eldi og Jósefs hús að loga og Esaú hús að hálmi, og þeir munu kveikja í og eyða honum, svo að ekkert skal eftir verða af Esaúniðjum, því að Drottinn hefir talað það.

¹⁹Sunnlendingar skulu taka Esaúfjöll til eignar og Sléttumenn Filisteu. Þeir munu og taka Efraímsland og Samariuland til eignar, og Benjamín Gíleað. ²⁰Þeir af Ísraelsmönnum, er teknir hafa verið í vígi þessu og fluttir burt henumdir, munu taka það til eignar, sem Kanaanítar eiga, allt til Sarefta, og þeir sem fluttir hafa verið burt henumdir frá Jerúsalem, þeir sem eru í Sefarad, munu taka til eignar borgir Suðurlandsins. ²¹Og frelsendur munu fara upp til Síonfjalls til þess að dæma Esaúfjöll, og Drottinn mun hljóta konungsvaldið.

JÓNAS

Jónas flýr frá Guði

1

¹Orð Drottins kom til Jónasar Amittaísonar, svo hljóðandi:

²„Legg af stað og far til Níníve, hinnar miklu borgar, og prédika móti henni, því að vonska þeirra er upp stigin fyrir auglit mitt.“

³En Jónas lagði af stað í því skyni að flýja til Tarsis,^a burt frá augliti Drottins, og fór hann niður til Jaffa. Þar hitti hann skip, er ætlaði til Tarsis. Greiddi hann fargjald og steig á skip í því skyni að fara með þeim til Tarsis, burt frá augliti Drottins.

⁴Þá varpaði Drottinn miklum stormi á sjóinn, og gjörði þá svo mikið ofviðri á hafinu, að við sjálft lá, að skipið mundi brotna. ⁵Skipverjar urðu hræddir og hét hver á sinn guð. Og þeir köstuðu reiða skipsins í sjóinn til þess að létta á skipinu.

En Jónas hafði gengið ofan í neðsta rúm í skipinu, lá þar og svaf vært. ⁶Þá gekk stýrimaður til hans og sagði við hann: „Hvað kemur til, að þú sefur? Statt upp og ákalla guð þinn. Vera má að sá guð minnst vor, svo að vér förumst eigi.“

⁷Nú sögðu skipverjar hver við annan: „Komið, vér skulum kasta hlutum, svo að vér fáum að vita, hverjum það er að kenna, að þessi ógæfa er yfir oss komin.“ Þeir köstuðu síðan hlutum, og kom upp hlutur Jónasar. ⁸Þá sögðu þeir við hann: „Seg oss, hver er atvinna þín og hvaðan kemur þú? Hvert er föðurland þitt og hverrar þjóðar ertu?“

⁹Hann sagði við þá: „Ég er Hebrei og dýrka Drottin, Guð himinsins, þann er gjört hefir hafið og þurrlendið.“

¹⁰Þá urðu mennirnir mjög óttaslegnir og sögðu við hann: „Hvað hefir þú gjört!“ Mennirnir vissu sem sé, að hann var að flýja burt frá augliti Drottins, því að hann hafði sagt þeim frá því. ¹¹Því næst sögðu þeir við hann: „Hvað eigum vér að gjöra við þig, til þess að hafið kyrrist fyrir oss?“ – því að sjórinn ætist æ meir og meir.

¹²Þá sagði hann við þá: „Takið mig og kastið mér í sjóinn, mun þá hafið kyrrt verða fyrir yður, því að ég veit, að fyrir mína skuld er þessi mikli stormur yfir yður kominn.“

¹³Þá lögðust skipverjar á árar og reyndu að komast aftur til lands, en gátu það ekki, því að sjórinn ætist æ meir og meir. ¹⁴Þá kölluðu þeir til Drottins og sögðu: „Æ, Drottinn! Lát oss eigi farast, þótt vér glötum lífi þessa manns, og lát oss ekki gjalda þess, svo sem vér hefðum fyrirkomið saklausum manni, því að þú, Drottinn, hefir gjört það, sem þér þóknaðist.“ ¹⁵Þeir tóku nú Jónas og köstuðu honum í sjóinn. Varð hafið þá kyrrt og sjávarólguna lægði. ¹⁶En skipverjar óttuðust Drottin harla mjög, færðu Drottni sláturförn og gjörðu heit.

^a Borg við vestanvert Miðjarðarhaf, e.t.v. á Spáni.

Jónas syngur þakkarsálm

2

^a ¹Þá sendi Drottinn stórfisk til þess að svelgja Jónas. Og Jónas var í kviði fisksins þrjá daga og þrjár nætur.

²Og Jónas bað til Drottins Guðs síns í kviði fisksins ³og sagði:

Ég kallaði til Drottins í neyð minni,

og hann svaraði mér.

Frá skauti Heljar hrópaði ég,

og þú heyrðir raust mína.

⁴ Þú varpaðir mér í djúpið, út í mitt hafið,

svo að straumurinn umkringdi mig.

Allir boðar þínir og bylgjur gengu yfir mig.

⁵ Ég hugsaði: Ég er burt rekinn frá augum þínum.

Mun ég nokkurn tíma framar líta þitt heilaga musteri?

⁶ Vötnin luktu um mig og ætluðu að sálga mér,

hyldýpið umkringdi mig,

höfði mínu var faldað með marhálmi.

⁷ Ég steig niður að grundvöllum fjallanna,

slagbrandar jarðarinnar voru lokaðir á eftir mér að eilífu.

Þá færðir þú líf mitt upp úr gröfinni,

Drottinn, Guð minn!

⁸ Þegar sál mín örmagnaðist í mér, þá minntist ég Drottins,

og bæn mín kom til þín, í þitt heilaga musteri.

⁹ Þeir sem dýrka fánýt falsgoð,

þeir hafna hjálpræði sínu.

¹⁰ En ég vil færa þér fórnir með lofgjörðarsöng.

Ég vil greiða það er ég hefí heitið.

Hjálpin kemur frá Drottni.

¹¹En Drottinn bauð fiskinum að spúa Jónasi upp á þurrt land.

^a 1.17 í sumum erlendum þýðingum.

Jónas prédikar í Níníve

3

¹Og orð Drottins kom til Jónasar annað sinn, svo hljóðandi: ²„Legg af stað og far til Níníve, hinnar miklu borgar, og flyt henni þann boðskap, er ég býð þér.“ ³Þá lagði Jónas af stað og fór til Níníve, eins og Drottinn hafði boðið honum. En Níníve var geysimikil borg, þrjár dagleiðir á lengd.

⁴Og Jónas hóf göngu sína inn í borgina eina dagleið, prédikaði og sagði: „Að fjörutíu dögum liðnum skal Níníve verða í eyði lögð.“

⁵En Nínívemenn trúðu Guði og boðuðu föstu og klæddust hærusekk, bæði ungir og gamlir. ⁶Og er þetta barst til konungsins í Níníve, þá stóð hann upp úr hásæti sínu, lagði af sér skikkju sína, huldi sig hærusekk og settist í ösku. ⁷Og hann lét gjöra heyrinkunna í Níníve svolátandi skipun:

„Samkvæmt boði konungs og vildarmanna hans er svo fyrir mælt: Hvorki menn né skepnur, hvorki naut né sauðir skulu nokkurs neyta. Þeir skulu hvorki á gras ganga né vatn drekka, ⁸heldur skulu þeir hylja sig hærusekk, bæði menn og skepnur, og hrópa til Guðs ákaflega og láta hver og einn af sinni vondu breytni og af þeim rangindum, er þeir hafa um hönd haft. ⁹Hver veit nema Guði kunni að snúast hugur og hann láti sig iðra þessa og láti af sinni brennandi reiði, svo að vér förumst ekki.“

¹⁰En er Guð sá gjörðir þeirra, að þeir létu af illri breytni sinni, þá iðraðist Guð þeirrar ógæfu, er hann hafði hótað að láta yfir þá koma, og lét hana ekki fram koma.

Gremja Jónasar og miskunn Drottins

4

¹Jónasi mislíkaði þetta mjög, og hann varð reiður. ²Og hann bað til Drottins og sagði: „Æ, Drottinn! Kemur nú ekki að því sem ég hugsaði, meðan ég enn var heima í mínu landi? Þess vegna ætlaði ég áður fyrr að flýja til Tarsis, því að ég vissi, að þú ert líknsamur og miskunnsamur Guð, þolinmóður og gæskuríkur og lætur þig angra hins vonda. ³Tak nú, Drottinn, önd mína frá mér, því að mér er betra að deyja en lifa.“ ⁴En Drottinn sagði: „Er það rétt gjört af þér að reiðast svo?“

⁵Því næst fór Jónas út úr borginni og bjóst um fyrir austan borgina. Þar gjörði hann sér laufskála og settist undir hann í forsælunni og beið þess að hann sæi, hvernig borginni reiddi af. ⁶Þá lét Drottinn Guð rísínusrunn^a upp spretta yfir Jónas til þess að bera skugga á höfuð hans og til þess að hafa af honum óhuginn, og varð Jónas stórlega feginn rísínusrunninum.

⁷En næsta dag, þegar morgunroðinn var á loft kominn, sendi Guð orm, sem stakk rísínusrunninn, svo að hann visnaði. ⁸Og er sól var upp komin, sendi Guð brennheitan austanvind, og skein sólin svo heitt á höfuð Jónasi, að hann örmagnaðist. Þá óskaði hann sér dauða og sagði: „Mér er betra að deyja en lifa!“

^a Sennilega e.k. undurnjóli er upp óx á skammri stund og varð að litlu tré.

Jónas

⁹Þá sagði Guð við Jónas: „Er það rétt gjört af þér að reiðast svo vegna rísínusrunnsins?“

Hann svaraði: „Það er rétt að ég reiðist til dauða!“

¹⁰En Drottinn sagði: „Þig tekur sárt til rísínusrunnsins, sem þú hefir ekkert fyrir haft og ekki upp klakið, sem óx á einni nóttu og hvarf á einni nóttu. ¹¹Og mig skyldi ekki taka sárt til Níníve, hinnar miklu borgar, þar sem eru meira en hundrað og tuttugu þúsundir manna, er ekki þekkja hægri hönd sína frá hinni vinstri, og fjöldi af skepnum?“

MÍKA

1

¹Orð Drottins, sem kom til Míka frá Móreset á dögum Jótams, Akasar og Hiskía, Júðakonunga, það er honum vitraðist um Samariú og Jerúsalem.

Guð stígur ofan til dóms

²Heyrið, allir lýðir! Hlusta þú, jörð, og allt sem á þér er! Og Drottinn Guð veri vottur gegn yður, Drottinn frá sínu heilaga musteri.

³Sjá, Drottinn mun út fara frá bústað sínum, mun ofan stíga og ganga eftir hæðum jarðarinnar. ⁴Fjöllin munu bráðna undan honum og dalirnir klofna sem vax fyrir eldi, sem vatn, er steypist ofan bratta hlið. ⁵Og allt þetta sakir misgjörðar Jakobs og sakir syndar Ísraels húss.

Hver er þá misgjörð Jakobs? Er það ekki Samaría? Og hver er synd Júda? Er það ekki Jerúsalem?

⁶Ég gjöri því Samariú að grjótrúst á víðavangi, að gróðurekru undir vingarða, og velti steinum hennar ofan í dalinn og læt sjást í beran grundvöllinn. ⁷Öll skurðgoð hennar skulu sundur brotin verða og allar helgigjafir hennar í eldi brenndar, og öll guðalíkneski hennar vil ég framselja til eyðingar, því að hún hefir dregið þær saman úr horgjöldum, og að horgjöldum skulu þær aftur verða.

Angurljóð um borgir Júda

⁸Vegna þessa vil ég harma og kveina, ganga berfættur og skikkjulaus, telja mér harmatölur eins og sjakalarnir og halda sorgarkvein eins og strútsfuglarnir. ⁹Því að ólæknandi eru sár hennar. Já, það kemur allt til Júda, nær allt að hliðum þjóðar minnar, allt að Jerúsalem.

¹⁰Segið ekki frá því í Gat, grátið ekki hátt! Veltið yður í duftinu í Betleafra! ¹¹Gangið fram smánarlega naktir, þér íbúar Safir! Íbúarnir í Saanan voga sér ekki út, harmakveinið í Bet Haesel aftrar yður frá að staðnæmast þar. ¹²Því að íbúar Marót eru kvíðandi um sinn hag, já, ógæfa stígur niður frá Drottni allt að hliðum Jerúsalem.

¹³Beitið gæðingum fyrir vagnana, þér íbúar Lakís! Í þeirri borg kom fyrst upp synd dótturinnar Síon; já, hjá yður fundust misgjörðir Ísraels. ¹⁴Fyrir því verður þú að segja skilið við Móreset Gat. Húsin í Aksíb reynast Ísraelskonungum svikul. ¹⁵Enn læt ég sigurvegarann yfir yður koma, þér íbúar Maresa. Tignarmenni Ísraels munu komast allt til Adúllam.

¹⁶Raka hár þitt og skegg vegna þinna ástfölgnu barna, gjör skalla þinn breiðan sem á gammi, því að þau verða að fara hernumin burt frá þér.

Þeir sem safna eignum með rangindum

2

¹Vei þeim, sem hugsa upp rangindi og hafa illt með höndum í hvílurúmum sínum og framkvæma það, þegar ljómar af degi, jafnskjótt og þeir megna.

²Langi þá til að eignast akra, þá ræna þeir þeim, eða hús, þá taka þeir þau burt. Þeir beita ofríki gegn húsbóndanum og húsi hans, gegn manninum og óðali hans.

³Fyrir því segir Drottinn svo:

Sjá, ég bý yfir óhamingju, sem ég mun senda þessari kynslóð, og þér skuluð ekki fá af yður hrundið né gengið hnarreistir undir, því að það munu verða vondir tímar.

⁴Á þeim degi munu menn háðkvæði um yður kveða og hefja harmatölur á þessa leið:

„Vér erum gjörsamlega eyðilagðir, landeign þjóðar minnar er úthlutað með mæliþræði, og enginn fær mér hana aftur. Ökrum vorum er skipt milli þeirra, er oss hafa hertekið!“

⁵Fyrir því skalt þú engan hafa, er dragi mæliþráð yfir landskika í söfnuði Drottins.

Þeir sem hafna kenningunni

⁶„Prédikið ekki,“ – svo prédika þeir. „Menn eiga ekki að prédika um slíkt! Skömmunum linnir ekki!“

⁷Hvílíkt tal, Jakobs hús! Er Drottinn óþolinmóður, eða eru gjörðir hans slíkar? Eru ekki orð hans gæskurík við þá, sem breyta ráðvandlega?

⁸En þjóð mín hefir nú þegar lengi risið upp á móti mér sem óvinur. Utan af kyrtlinum dragið þér yfirhöfnina af þeim, sem ugglausir fara um veginn, sem fráhverfir eru stríði.

⁹Konur þjóðar minnar rekið þér út úr húsunum, sem hafa verið yndi þeirra, rænið börn þeirra prýði minni að eilífu. ¹⁰Af stað og burt með yður! Því að hér er ekki samastaður fyrir yður vegna saurgunarinnar, sem veldur tjóni, og það ólæknandi tjóni.

¹¹Ef einhver, sem færi með hégóma og lygar, hræsnaði fyrir þér og segði: „Ég skal spá þér víni og áfengum drykk,“ það væri spámaður fyrir þessa þjóð!

Fyrirheit

¹²Safna, já safna vil ég, Jakob, öllum þínum, færa saman leifar Ísraels eins og sauðfé í rétt, eins og hjörð í haga, og þar skal verða kliður mikill af mannmergðinni.

¹³Forustusauðurinn fer fyrir þeim, þeir ryðjast fram, fara í gegnum hliðið og halda út um það, og konungur þeirra fer fyrir þeim og Drottinn er í broddi fylkingar þeirra.

Leiðtogar þjóðarinnar víttir

3

¹Ég sagði:

Heyrið, þér höfðingjar Jakobs og stjórnendur Ísraels húss! Er það ekki yðar að vita, hvað rétt er?

²En þeir hata hið góða og elska hið illa, flá skinnið af mönnum og holdið af beinum þeirra. ³Þeir eta hold þjóðar minnar, þeir flá skinnið af þeim og brjóta bein þeirra, hluta þau sundur eins og steik í potti, eins og kjöt á suðupönnu.

⁴Þá munu þeir hrópa til Drottins, en hann mun ekki svara þeim, og hann mun byrgja auglit sitt fyrir þeim, þegar sá tími kemur, af því að þeir hafa ill verk í frammi haft.

Gegn spámönnum

⁵Svo mælir Drottinn til spámannanna, sem leitt hafa þjóð mína afvega:

Þeir boða hamingju meðan þeir hafa nokkuð tanna milli, en segja þeim stríð á hendur, er ekki stingur neinu upp í þá.

⁶Fyrir því skal sú nótt koma, að þér sjáið engar sýnir, og það myrkur, að þér skuluð engu spá. Sólin skal ganga undir fyrir spámönnunum og dagurinn myrkvast fyrir þeim. ⁷Þeir sem sjá sjónir, skulu þá blygðast sín og spásagnamennirnir fyrirverða sig. Þeir munu allir hylja kamp sinn, því að ekkert svar kemur frá Guði.

⁸Ég þar á móti er fullur af krafti, af anda Drottins, og af rétti og styrkleika, til þess að boða Jakob misgjörð hans og Ísrael synd hans.

Dómur yfir höfðingjum og prestum

⁹Heyrið þetta, þér höfðingjar Jakobs húss og þér stjórnendur Ísraels húss, þér sem hafið viðbjóð á réttvísinni og gjörið allt bogið, sem beint er, ¹⁰þér sem byggið Síon með manndrápum og Jerúsalem með glæpum.

¹¹Höfðingjar hennar dæma fyrir mútur og prestar hennar veita fræðslu fyrir kaup. Spámenn hennar spá fyrir peninga og reiða sig í því efni á Drottin og segja: „Er ekki Drottinn vor á meðal? Engin ógæfa kemur yfir oss!“

¹²Fyrir því skal Síon plægð verða að akri yðar vegna og Jerúsalem verða að rúst og musterisfjallið að skógarhæðum.

Guð ríkir í Jerúsalem

4

¹Og það skal verða á hinum síðustu dögum, að fjall það, er hús Drottins stendur á, mun grundvallað verða á fjallatindi og gnæfa upp yfir hæðirnar, og þangað munu lýðirnir streyma.

²Og margar þjóðir munu búast til ferðar og segja: „Komið, förum upp á fjall Drottins og til húss Jakobs Guðs, svo að hann kenni oss sína vegu og vér megum ganga á hans stigum.“ Því að frá Síon mun kenning út ganga og orð Drottins frá Jerúsalem.

³Og hann mun dæma meðal margra lýða og skera úr málum voldugra þjóða langt í burtu. Og þær munu smíða plógjárn úr sverðum sínum og sniðla úr spjótum sínum. Engin þjóð skal sverð reiða að annarri þjóð, og ekki skulu þær temja sér hernað framar.

⁴Hver mun búa undir sínu víntré og undir sínu fíkjutré og enginn hræða þá. Því að munnur Drottins allsherjar hefir talað það. ⁵Því að allar þjóðirnar ganga hver í nafni síns guðs, en vér göngum í nafni Drottins, Guðs vors, æ og ævinlega.

⁶Á þeim degi – segir Drottinn – vil ég saman safna því halta og smala saman því tvístraða og þeim er ég hefi tjón unnið, ⁷og ég vil gjöra hið halta að nýjum kynstofni og hið burtflæmda að voldugri þjóð. Og Drottinn sjálfur mun verða konungur yfir þeim á Síonfjalli héðan í frá og að eilífu.

⁸En þú, varðturn hjarðmannsins, hæð dótturinnar Síon, til þín mun koma og aftur til þín hverfa hið forna veldi, konungdómur dótturinnar Jerúsalem.

⁹Nú, hví hljóðar þú svo hástöfum? Hefir þú engan konung, eða er ráðgjafi þinn horfinn, úr því að kvalir grípa þig eins og jóðsjúka konu? ¹⁰Fá þú hríðir og hljóða þú, dóttirin Síon, eins og jóðsjúk kona. Því að nú verður þú að fara út úr borginni og búa á víðavangi og fara alla leið til Babýlon. Þar munt þú frelsuð verða, þar mun Drottinn leysa þig undan valdi óvina þinna.

Þjóðir gera hervirki um Jerúsalem

¹¹En nú hafa margar þjóðir safnast í móti þér, þær er segja: „Verði hún vanhelguð, svo að vér megum horfa hlakkandi á Síon!“ ¹²En þær þekkja ekki hugsanir Drottins og skilja ekki ráðsályktun hans, að hann hefir safnað þeim saman eins og kerfum á kornláfa.

¹³Rís upp og þresk, dóttirin Síon, því að ég gjöri þér horn af járn og klaufir af eiri, svo að þú skalt sundur merja margar þjóðir. Og þú munt helga Drottni ránsfeng þeirra og fjárafla þeirra honum, sem er Drottinn allrar jarðarinnar.

¹⁴Gjör nú skinnsprettur á hold þitt. Hervirki hefir hann gjört í móti oss. Með sprotanum munu þeir ljósta dómara Ísraels á kinnina.

Stjórnandinn frá Betlehem

5

^{a1}Og þú, Betlehem Efrata, þótt þú sért einna minnst af héraðsborgunum í Júda, þá skal þó frá þér koma sá, er vera skal drottnari í Ísrael, og ætterni hans vera frá umliðinni öld, frá fortíðar dögum.

²Fyrir því mun Guð yfirgefa þá til þess tíma, er sú hefir fætt, er fæða skal, en þá munu leifar ættbræðra hans hverfa aftur til Ísraelsmanna.

^a 5.2 í sumum erlendum þýðingum.

³Þá mun hann standa og halda þeim til haga í krafti Drottins, í hinu tignarlega nafni Drottins Guðs síns, og þeir skulu óhultir búa, því að þá skal hann mikill vera til endimarka jarðar.

⁴Og þessi mun friðurinn vera: Brjótist Assýringar inn í land vort og stígi þeir fæti á ættjörð vora, þá munum vér senda í móti þeim sjö hirða og átta þjóðhöfðingja, ⁵og þeir munu herja land Assýringa með sverði og land Nimrods með brugðnum brandi.

Og þannig mun hann frelsa oss frá Assýringum, er þeir brjótast inn í land vort og stíga fæti á fold vora.

Leifarnar meðal heiðingjanna

⁶Leifar Jakobs meðal heiðingjanna, mitt á meðal margra þjóða, munu vera sem dögg frá Drottni, sem regndropar á grasi, þeir er bíða ekki eftir neinum og vænta ekki neins af mannanna börnum. ⁷Og leifar Jakobs meðal heiðingjanna, mitt á meðal margra þjóða, munu vera sem ljón meðal skógardýra, sem ljónshvolpur í sauðahjörð, sá er niður treður þar sem hann veður yfir og sundur rífur, án þess að nokkur fái bjargað.

⁸Armleggur þinn mun hrósa sigri yfir mótstöðumönnum þínum og allir óvinir þínir munu afmáðir verða.

Hreinsun landsins

⁹Á þeim degi – segir Drottinn – vil ég eyða öllum þeim víghestum, sem þú átt í landinu, og gjöra að engu hervagna þína, ¹⁰ég vil eyða borgum lands þíns og rífa niður öll virki þín, ¹¹ég vil eyða öllum töfrum hjá þér, og spásagnamenn skulu eigi frammar hjá þér vera. ¹²Ég vil eyða skurðmyndum þínum og merkissteinum, þeim er hjá þér eru, og þú skalt ekki frammar falla fram fyrir verkum handa þinna. ¹³Ég vil brjóta niður asérur þínar og eyðileggja guðalíkneski þín, ¹⁴og ég vil með reiði og gremi hefnast á þjóðunum, er eigi hafa hlýðnast.

Guð ákærir

6

¹Heyrið, hvað Drottinn segir:

Statt upp og sæk sök fyrir fjöllum, svo að hæðirnar megi heyra raust þína. ²Heyrið kærumál Drottins, þér fjöll, og hlýðið á, þér undirstöður jarðarinnar. Því að Drottinn hefir mál að kæra við þjóð sína og gengur í dóm við Ísrael:

³– Þjóð mín, hvað hefi ég gjört þér og með hverju hefi ég þreytt þig? Vitna þú í gegn mér! ⁴Ég leiddi þig þó út af Egyptalandi og frelsaði þig úr þrælahúsinu og sendi þér Móse, Aron og Mirjam til forystu. ⁵Þjóð mín, minnst þú þess, hvað Balak Móabskonungur hafði í hyggju og hverju Bileam Beórsson svaraði honum, minnst þú þess er gjörðist á leiðinni frá Sittím til Gilgal, til þess að þú kannist við velgjörðir Drottins.

⁶– Með hvað á ég að koma fram fyrir Drottin, beygja mig fyrir Guði á hæðum? Á ég að koma fram fyrir hann með brennifórnir, með ársgamla kálfa? ⁷Hefir Drottinn þóknun á

þúsundum hrúta, á tíþúsundum olífuolíulækja? Á ég að fórna frumgetnum syni mínum fyrir misgjörð mína, ávexti kviðar míns sem syndaförn sálar minnar?

⁸– Hann hefir sagt þér, maður, hvað gott sé! Og hvað heimtar Drottinn annað af þér en að gjöra rétt, ástunda kærleika og fram ganga í lítillæti fyrir Guði þínum?

Refsing fyrir svik og ofríki

⁹Heyr, Drottinn kallar til borgarinnar, og það er viska að óttast nafn hans. Heyrið, kynstofn og saman kominn borgarlýður!

¹⁰Á ég að láta sem ég sjái ekki, í húsi hins óguðlega, rangfengin auðæfi og svikinn mæli, sem bölvun er lýst yfir? ¹¹Á ég að láta honum óhegnt, þótt hann hafi ranga vog og svikna vogarsteina í sjóði sínum? ¹²Ríkismenn hennar eru fullir af ofríki, íbúar hennar tala lygar og tungan fer með svik í munni þeirra.

¹³Því tek ég og að ljósta þig, að eyða vegna synda þinna. ¹⁴Þú skalt eta, en þó ekki saddur verða, heldur skal hungrið haldast við í þér. Þótt þú takir eitthvað frá, þá skalt þú eigi fá bjargað því, og það sem þú bjargar, skal ég ofurselja sverðinu. ¹⁵Þótt þú sáir, skalt þú ekkert uppskera. Þótt þú troðir olífunar, skalt þú eigi smyrja þig með olíu, og þótt þú fáir vínberjalöginn, skalt þú ekki vinið drekka.

¹⁶Þú hefir haldið setningum Omrí og öllu athæfi Akabs húss, og þér hafið breytt eftir háttum þeirra, til þess að ég gjöri hana að auðn og láti íbúa hennar verða að spotti. Já, þér skuluð bera háð þjóðanna.

Eintal spámannsins

7

¹Vei mér, því að það hefir farið fyrir mér eins og þegar ávöxtum er safnað, eins og við eftirtíning vínberjatekju: ekkert vínber eftir til að eta, engin árfíkja, er mig langaði í.

²Guðhræddir menn eru horfnir úr landinu, og ráðvandir eru ekki til meðal mannanna, þeir sitja allir um að fremja morð og reyna að veiða hver annan í net. ³Til ills eru báðar hendur fram réttar. Höfðinginn heimtar og dómarrinn dæmir gegn endurgjaldi. Og stórmennið er bermált um það, sem hjarta hans girnist, og þeir flækja málín. ⁴Hinn besti meðal þeirra er sem þyrnir og hinn ráðvandasti verri en þyrnigerði. Dagurinn sem varðmenn þínir hafa talað um, hegningardagur þinn, kemur. Þá verða þeir úrræðalausir.

⁵Trúid eigi kunningja yðar, treystið eigi vini, gæt dyra munns þíns fyrir henni, sem hvílir í faðmi þínum. ⁶Því að sonurinn fyrirlítur föður sinn, dóttirin setur sig upp á móti móður sinni, tengdadóttirin á móti tengdamóður sinni, heimilismennirnir eru óvinir húsbónda síns.

⁷Ég vil mæna til Drottins, bíða eftir Guði hjálpræðis míns! Guð minn mun heyra mig!

Von Sónar

⁸Hlakka eigi yfir mér, fjandkona mín, því þótt ég sé fallin, rís ég aftur á fætur, þótt ég sitji í myrkri, þá er Drottinn mitt ljós.

⁹Reiði Drottins vil ég þola – því að ég hefi syndgað á móti honum – þar til er hann sækir sök mína og lætur mig ná rétti mínum. Hann mun leiða mig út til ljóssins, ég mun horfa ánægð á réttlæti hans.

¹⁰Fjandkona mín mun sjá það, og smán mun hylja hana, hún sem nú segir við mig: „Hvar er Drottinn, Guð þinn?“ Augu mín munu horfa hlakkandi á hana, þá mun hún verða troðin niður eins og saur á strætum.

¹¹Sá dagur kemur, að múrar þínir verða endurreistir, þann dag munu landamerki þín færast mikið út. ¹²Á þeim degi munu menn koma til þín frá Assýríu allt til Egyptalands og frá Egyptalandi allt til Efrats, frá hafi til hafs og frá fjalli til fjalls.

¹³En jörðin mun verða að auðn vegna íbúa hennar, sökum ávaxtarins af gjörðum þeirra.

¹⁴Gæt þú þjóðar þinnar með staf þínum, sauða arfleifðar þinnar, þeirra sem byggja einir sér kjarrskóginn innan um aldingarðana. Lát þá ganga í Basanshaglendi og í Gíleað eins og forðum daga. ¹⁵Lát hana sjá undur, eins og þegar þú fórst af Egyptalandi.

¹⁶Þjóðirnar skulu sjá það og verða til skammar, þrátt fyrir allan styrkleika sinn. Þær munu leggja höndina á munninn, eyru þeirra munu verða heyrnarlaus. ¹⁷Þær munu sleikja duft eins og höggormur, eins og kvikindi, sem skriða á jörðinni, skjálfandi skulu þær koma fram úr fylgsnum sínum, líta hræddar til Drottins, Guðs vors, og óttast þig.

¹⁸Hver er slíkur Guð sem þú, sá er fyrirgefur leifum arfleifðar sinnar misgjörð þeirra og umber fráhrarf þeirra, – sem eigi heldur fast við reiði sína eilíflega, heldur hefir unun af að vera miskunnsamur?

¹⁹Þú munt aftur miskunna oss, troða niður misgjörðir vorar. Já, þú munt varpa öllum syndum vorum í djúp hafsins.

²⁰Þú munt auðsýna Jakob trúfesti og Abraham miskunnsemi, eins og þú sórst feðrum vorum forðum daga.

NAHÚM

1

¹Spádómur um Níníve. Bókin um vitrun Nahúms Elkósíta.

Dómur Guðs yfir Níníve

²Drottinn er vandlætissamur Guð og hefnari. Drottinn er hefnari og fullur gremi. Drottinn hefnir sín á mótstöðumönnum sínum og er langrækinn við óvini sína.

³Drottinn er seinn til reiði og mikill að krafti, en óhegnt lætur hann ekki.

Drottinn brunar áfram í fellibyljum og stormviðri, og skýin eru rykið undir fótum hans.

⁴Hann hastar á sjóinn og þurrkar hann upp, og hann lætur öll fljót þorna.

Þá fölnar Basan og Karmel, þá fölnar jurtagróðurinn á Líbanon.

⁵Fjöllin skjálfa fyrir honum, og hálsarnir renna sundur.

Jörðin gengur skykkjum fyrir honum, heimskringlan og allir sem á henni búa.

⁶Hver fær staðist gremi hans og hver fær afborið hans brennandi reiði?

Heift hans úthellist eins og eldur og björgin bresta sundur fyrir honum.

⁷Drottinn er góður, athvarf á degi neyðarinnar, og hann þekkir þá sem treysta honum.

⁸En með yfirgeisandi vatnsflóði mun hann gjörsamlega afmá Níníve, og myrkur mun ofsækja óvini hans.

⁹Hvað bruggið þér gegn Drottni? Hann eyðir svo, að af tekur – þrengingin mun ekki koma tvisvar.

¹⁰Þótt þeir væru samflæktir sem þyrnar og votir sem vín þeirra, þá munu þeir upp brenndir verða sem skraufþurrir hálmleggir.

¹¹Frá þér, Níníve, út gekk sá, er hafði illt í huga gegn Drottni, sá er hafði skaðsemdar áform með höndum.

¹²Svo segir Drottinn: Þótt þeir komi allir með tölu og afar fjölmennir, þá skulu þeir allt að einu afmáðir verða og farast. Hafi ég auðmýkt þig, Júda, þá mun ég ekki auðmýkja þig framar. ¹³Og nú vil ég brjóta ok hans af þér og slíta bönd þín.

¹⁴En um þig, Níníve,^a mun Drottinn skipa svo fyrir: Ekkert afkvæmi skal framar koma út út af nafni þínu. Ég vil eyða skurðmyndunum og steypu líkneskjunum úr hofi guðs þíns, ég vil búa þér gröf, því að þú ert léttvæg fundin.

^a Orðunum *Níníve* og *Júda* er skotið inn í textann í 1.8–14 og 2.1 til skýringar.

2

^a ¹Sjá á fjöllumum fætur fagnaðarboðans, þess er friðinn kunngjörir. Hald hátíðir þínar, Júda, gjald heit þín, því að eyðandinn skal ekki framar um hjá þér fara – hann er með öllu afmáður.

Fall Níníve

²Ófriðarmaðurinn fer í móti þér, Níníve: Gæt vígisins! Horf njósnaugum út á veginn, styrk lendarnar, safna öllum styrkleika þínum, ³því að Drottinn reisir aftur við tign Jakobs eins og tign Ísraels, því að ræningjar hafa rænt þá og skemmt gróðurkvistu þeirra.

⁴Skildir kappá hans eru rauðlitaðir, hermennirnir klæddir skarlatasklæðum. Vagnarnir glóa af stáli þann dag, er hann útbýr þá, og lensunum verður sveiflað. ⁵Vagnarnir geisa á strætunum, þeytast um torgin, þeir eru til að sjá sem blys, þeir þjóta áfram sem eldingar.

⁶Konungurinn heitir þá á tignarmenn sína: Þeir hrasa á göngu sinni, þeir flýta sér að múrnum, en þegar er vígbak reist.

⁷Hliðunum við fljótið er lokið upp og konungshöllin kemst í uppnám. ⁸Og drottningin verður flett klæðum og flutt burt, og þernur hennar munu andvarpa, líkast því sem dúfur kurri, og berja sér á brjósti.

⁹Níníve hefir verið sem vatnstjörn frá upphafi vega sinna. En þeir flýja. „Standið við, standið við!“ – en enginn lítur við. ¹⁰Rænið silfri, rænið gulli! Því að hér er óþrjótandi forði, ógrynni af alls konar dýrum munum.

¹¹Auðn, gjörauðn og aleyðing, huglaus hjörtu, riðandi kné og skjálfti í öllum mjöðmum, og allra andlit blikna.

¹²Hvar er nú bæli ljónanna, áttahagar ungljónanna, þar sem ljónið gekk og ljónynjan og ljónshvolpurinn, án þess að nokkur styggði þau? ¹³Ljónið reif sundur, þar til er hvolpar þess höfðu fengið nægju sína, og drap niður handa ljónynjum sínum, fyllti hella sína bráð og bæli sín ránsfeng.

¹⁴Sjá, ég rís í gegn þér – segir Drottinn allsherjar – og læt vagna þína bálast upp í reyk, og sverðið skal eta ungljón þín. Og ég eyði herfangi þínu af jörðinni, og raust sendiboða þinna skal ekki framar heyrast.

3

¹Vei hinni blóðseku borg, sem öll er full af lygum og ofríki og aldrei hættir að ræna.

²Heyr, svipusmellir! Heyr, hjólaskrölt! Hestar stökkva, vagnar þjóta! ³Riddarar geisa fram! Blikandi sverð, leiftrandi spjót! Fjöldi valfallinna manna og aragrúi af líkum, mannabúkarnir eru óteljandi, þeir hrasa um búkana.

⁴Vegna hins mikla lauslætis skækjunnar, hinnar fögru og fjölkunnugu, sem vélaði þjóðir með lauslæti sínu og kynstofna með töfrum sínum, ⁵– sjá, ég rís í gegn þér – segir Drottinn allsherjar – og ég vil bregða klæðafaldi þínum upp að framan og sýna þjóðunum nekt þína og konungsríkjunum blygðan þína. ⁶Ég skal kasta á þig saur og svívirða þig og

^a 1.15 í sumum erlendum þýðingum.

Nahúm

láta þig verða öðrum að varnaðarvíti, ⁷svo að allir sem sjá þig, skulu flýja frá þér og segja:

„Níníve er í eyði lögð! Hver mun aumka hana?“

Hvar á ég að leita þeirra, sem vilji hugga þig?

⁸Ert þú, Níníve,^a betri en Nó–Ammon,^b sem lá við Nílkvíslarnar, umkringd af vötnum, sem hafði fljót að varnavirki, fljót að múrvegg? ⁹Blálendingar voru styrkur hennar og óteljandi Egyptar, Pútmenn og Líbýumenn voru hjálparlið hennar. ¹⁰Og þó varð hún að fara í útlegð, fara burt hernumin. Ungbörn hennar voru og rotuð til dauða á öllum strætamótum. Hlutum var kastað um hina göfugustu menn í borginni og öll stórmenni hennar voru fjötrum reyrð.

¹¹Einnig þú skalt drukkin verða og þér sortna fyrir augum, þú skalt og leita hælís fyrir óvinunum.

¹²Öll varnavirki þín eru sem fíkjutré með árfíkjum. Séu þau skekin, falla fíkjurnar þeim í munn, sem þær vill eta. ¹³Sjá, hermenn þínir eru orðnir að konum – landshliðum þínum hefir verið lokið upp fyrir óvinum þínum, eldur eyðir slagbröndum þínum.

¹⁴Aus vatni til þess að hafa meðan á umsátinni stendur! Umbæt varnavirki þín! Gakk út í deigulmóinn og troð leirinn, gríp til tiglmótanna! ¹⁵Þar skal eldurinn eyða þér, sverðið uppræta þig. Hann skal eyða þér eins og engisprettur, og það þótt þér fjölgi eins og grasvörgum, þótt þér fjölgi eins og átvörgum.

¹⁶Kaupmenn þínir eru fleiri en stjörnurnar á himninum, en grasvargarnir skipta hömum og fljúga burt. ¹⁷Höfðingjar þínir eru eins og átvargar, herföringjar þínir eins og sægur af engisprettum, er liggja á akurgerðunum þegar kalt er. Þegar sólin kemur upp, fljúga þær burt, enginn veit hvað af þeim verður.

¹⁸Hirðar þínir blunda, Assýríukonungur, tignarmenn þínir sofa. Menn þínir eru á víð og dreif um fjöllin, og enginn safnar þeim saman.

¹⁹Engin svíun fæst við meini þínu, sár þitt er ólæknandi. Allir þeir sem heyra fregnina um þig, klappa lof í lófa, því að hver er sá, að eigi hafi vonska þín gengið yfir hann án afláts.

^a Níníve skotið inn í textann til skýringar.

^b Þ.e. Þeba, sem nú nefnist Lúxor. Hún féll 663 f.Kr. fyrir Assýringum.

HABAKKUK

1

¹Spádómur, sem opinberaður var Habakkuk spámanni.

Ákall til Guðs vegna ofríkis manna

²Hversu lengi hefi ég kallað, Drottinn, og þú heyrir ekki! Hversu lengi hefi ég hrópað til þín: „Ofríki!“ og þú hjálpar ekki!

³Hví lætur þú mig sjá rangindi, hví horfir þú upp á rangsleitni? Eyðing og ofríki standa fyrir augum mér. Af því koma þrætur, og deilur rísa upp.

⁴Fyrir því verður lögmálið magnlaust og fyrir því kemur rétturinn aldrei fram. Hinir óguðlegu umkringja hina réttlátu, fyrir því kemur rétturinn fram rangsnúinn.

Andsvar Guðs: Kaldear settir til að refsa

⁵Lítið upp, þér hinir sviksömu, og litist um! Fallið í stafi og undrist! Því að ég framkvæmi verk á yðar dögum – þér munduð ekki trúa því, ef sagt væri frá því.

⁶Sjá, ég reisi upp Kaldea, hina harðgjöru og ofsafullu þjóð, sem fer um víða veröld til þess að leggja undir sig bústaði, sem hún á ekki.

⁷Ægileg og hræðileg er hún, frá henni sjálfri út gengur réttur hennar og tign. ⁸Hestar hennar eru frárrí en pardusdýr og skjótari en úlfar að kveldi dags. Riddarar hennar þeysa áfram, riddarar hennar koma langt að. Þeir fljúga áfram eins og örn, sem hraðar sér að æti. ⁹Allir koma þeir til þess að fremja ofbeldisverk, brjótast beint áfram og raka saman herteknum mönnum eins og sandi.

¹⁰Þeir gjöra gys að konungum, og höfðingjar eru þeim að hlátri. Þeir hlæja að öllum virkjum, hrúga upp mold og vinna þau.

¹¹Þeir fá nýjan kraft og brjótast áfram og gjörast brotlegir, – þeir sem trúa á mátt sinn og megin.

Síðara ákall til Guðs

¹²Ert þú, Drottinn, ekki Guð minn frá öndverðu, minn Heilagi, sem aldrei deyr? Drottinn, þú hefir falið þeim að framkvæma dóm. Bjargið mitt, þú hefir sett þá til að refsa.

¹³Augu þín eru of hrein til þess að líta hið illa, og þú getur ekki horft upp á rangsleitni. Hví horfir þú á svikarana, hví þegir þú, þegar hinn óguðlegi uppsvelgir þann, sem honum er réttlátari?

¹⁴Og þannig hefir þú látið mennina verða eins og fiska sjávarins, eins og skriðkvikindin, sem engan drottnara hafa.

¹⁵Þeir draga þá alla upp á öngli sínum, hrífa þá í net sitt og safna þeim í vörpu sína. Fyrir því gleðjast þeir og fagna, ¹⁶fyrir því færa þeir neti sínu sláturfórn og vörpu sinni reykelsisfórn. Því að þau afla þeim ríkulegs hlutskiptis og ríflegs matar. ¹⁷Fyrir því bregða þeir sverði sínu án afláts til þess að drepa þjóðir vægðarlaust.

Andsvar Guðs: Hinn réttláti mun lifa fyrir trú

2

¹Ég ætla að nema staðar á varðbergi mínu og ganga út á virkisvegginn og skyggjast um til þess að sjá, hvað hann talar við mig og hverju hann svarar umkvartan minni.

²Þá svaraði Drottinn mér og sagði:

Skrifa þú vitrunina upp og letra svo skýrt á spjöldin, að lesa megí viðstöðulaust. ³Því að enn hefir vitrunin sinn ákveðna tíma, en hún skundar að takmarkinu og bregst ekki. Þótt hún dragist, þá vænt hennar, því að hún mun vissulega fram koma og ekki undan líða.

⁴Sjá, hann^a er hrokafullur og ber eigi í brjósti sér ráðvanda sál, en hinn réttláti mun lifa fyrir trúfesti^b sína.

Vei kúgaranum!

⁵Vei ræningjanum, manninum sem girnist og eigi verður saddur, sem glennir sundur gin sitt eins og Hel og er óseðjandi eins og dauðinn, sem safnaði til sín öllum þjóðum og dró að sér alla lýði.

⁶Munu eigi allir þessir kveða um hann háðkvæði og níð, – gátur um hann? Menn munu segja:

Vei þeim, sem rakar saman annarra fé – hversu lengi? – og hleður á sig pantteknum munum. ⁷Munu eigi lánsalar þínir skyndilega upp rísa og þeir vakna, er að þér munu þrengja? Þá munt þú verða herfang þeirra. ⁸Því að eins og þú hefir rænt margar þjóðir, svo munu nú allar hinar þjóðirnar ræna þig fyrir manndrápin og fyrir ofríkið, sem landið hefir beitt verið, borgin og allir íbúar hennar.

⁹Vei þeim, sem sækist eftir illum ávinningi fyrir hús sitt til þess að geta byggt hreiður sitt hátt uppi, til þess að geta bjargað sér undan hendi ógæfunnar. ¹⁰Þú tókst upp það ráð, sem varð húsi þínu til smánar, að afmá margar þjóðir, og bakaðir sjálfum þér sekt. ¹¹Því að steinarnir munu hrópa út úr múrveggnum og sperrur úr grindinni svara þeim.

¹²Vei þeim, sem reisir stað með manndrápum og grundvallar borg með glæpum. ¹³Kemur slíkt ekki frá Drottni allsherjar? Þjóðir vinna fyrir eldinn, og þjóðflokkar þreyta sig fyrir ekki neitt! ¹⁴Því að jörðin mun verða full af þekking á dýrð Drottins, eins og djúp sjávarins vötnum hulið.

^a Þ.e. kúgarinn, hið fjandsamlega heimsveldi, Babýlon.

^b Þ.e. trú sína og trúfesti, sem merkir hér efalaus hollustu við Guð og orð hans (sjá Jes 28.16).

Habakkuk

¹⁵Vei þeim, sem gefur vinum sínum að drekka úr skál heiftar sinnar og gjörir þá jafnvel drukna til þess að sjá blygðan þeirra.

¹⁶Þú hefir mettað þig á smán, en ekki á heiðri. Drekk þú nú einnig og reika! Bikarinn í hægri hendi Drottins kemur nú til þín og vansi ofan á vegsemd þína. ¹⁷Því að ofríkið, sem haft hefir verið í frammi við Líbanon, skal á þér bitna og dýradrápið hræða þig – fyrir manndrápin og fyrir ofríkið, sem landið hefir beitt verið, borgin og allir íbúar hennar.

¹⁸Hvað gagnar skurðmynd, að smiðurinn sker hana út, eða steipt líkneski og lygafræðari, að smiðurinn treystir á það, svo að hann býr til mállausa guði?

¹⁹Vei þeim, sem segir við trédrumb: „Vakna þú! Rís upp!“ – við dumban steininn. Mun hann geta frætt? Nei, þótt hann sé búinn gulli og silfri, þá er þó enginn andi í honum.

²⁰En Drottinn er í sínu heilaga musteri, öll jörðin veri hljóð fyrir honum!

Sálmur

3

¹Bæn Habakkuks spámanns. Með strengjaleik.

² Drottinn, ég hefi heyrt boðskap þinn, ég er hræddur.

Drottinn, endurnýja verk þitt áður en mörg ár líða,

lát það verða kunnugt áður en mörg ár líða.

Minnst þú miskunnar í reiðinni.

³ Guð kemur frá Teman

og Hinn heilagi frá Paranfjöllum.^a (*Sela.*)

Tign hans þekur himininn,

og af dýrð hans er jörðin full.

⁴ Ljómi birtist eins og sólarljós,

geislar stafa út frá hendi hans,

og þar er hjúpurinn um mátt hans.

⁵ Drepsóttin fer á undan honum,

og sýkin fetar í fótspor hans.

⁶ Hann gengur fram, og jörðin nötrar,

hann lítur upp, og þjóðirnar hrökkva við.

Þá molast hin öldnu fjöll sundur,

þá sökkva hinar eilífu hæðir niður,

^a *Teman*: hérað í Edóm fyrir suð–austan Palestínu. *Paranfjöll* eru á norðurhluta Sínaískagans. Þessi nöfn tengjast guðsbirtingunni á Sínaí, sjá 5M 33.2.

Habakkuk

hann gengur sama veginn og forðum daga.

⁷ Ég sé tjöld Kúsans í nauðum stödd,
tjalddúkarnir í Midíanslandi bifast til og frá.

⁸ Ert þú, Drottinn, reiður fljótunum,
eða beinist bræði þín að þeim?
Eða beinist heift þín að hafinu,
úr því þú ekur með hesta þína,
á sigurvagni þínum?

⁹ Ber og nakinn er bogi þinn,
þú fyllir örvamæli þinn skeytum,
þú klýfur vatnsföll, svo að land kemur fram.

¹⁰ Fjöllin sjá þig og skjálfa,
steypiregn dynur yfir,
hafdjúpið lætur raust sína drynja,
réttir hendur sínar hátt upp.

¹¹ Sól og tungl bíða kyrr í hóbýlum sínum,
fyrir ljósi þinna þjótandi örva,
fyrir ljóma þíns leiftrandi spjóts.

¹² Í gremi fetar þú yfir jörðina,
í reiði þreskir þú þjóðirnar.

¹³ Þú fer að heiman til þess að frelsa þjóð þína,
til þess að hjálpa þínum smurða.
Þú brýtur niður mæninn á húsi hins óguðlega,
gjörir grundvöllinn beran niður á klöpp.

¹⁴ Þú rekur lensur gegnum höfuðið á herforingjum hans,
er geysast fram til að tvístra mér.

Fagnaðaróp þeirra glymja,
eins og þeir ætluðu að uppeta hina hrjáðu í leyni.

¹⁵ Þú fer yfir hafið með hesta þína,
yfir svelg mikilla vatna.

¹⁶ Þegar ég heyrði það, titraði hjarta mitt,
varir mínar skulfu við fregnina.

Habakkuk

Hrollur kom í bein mín,
og ég varð skjálfandi á fótum,
að ég yrði að bíða hörmungadagsins,
uns hann rennur upp þeirri þjóð, er á oss ræðst.

¹⁷ Þótt fikjutréd blómgist ekki
og víntrén beri engan ávöxt,
þótt gróði oliutrésins bregðist
og akurlöndin gefi enga fæðu,
þótt sauðfé hverfi úr réttinni
og engin naut verði eftir í nautahúsunum,

¹⁸ Þá skal ég þó gleðjast í Drottni,
fagna yfir Guði hjálpræðis míns.

¹⁹ Drottinn Guð er styrkur minn!
Hann gjörir fætur mína sem hindanna
og lætur mig ganga eftir hæðunum.

Til söngstjórans. Með strengjaleik.

SEFANÍA

1

¹Orð Drottins, sem kom til Sefanía Kúsísonar, Gedaljasonar, Amariásonar, Hiskíasonar, á dögum Jósía Amónssonar Júdakonungs.

Eyðingin mikla

²Ég vil gjörsópa öllu burt af jörðunni – segir Drottinn.

³Ég vil sópa burt mönnum og skepnum, ég vil sópa burt fuglum himinsins og fiskum sjávarins, hneykslunum ásamt hinum óguðlegu, og ég vil afmá mennina af jörðunni – segir Drottinn.

⁴Ég mun útrétta hönd mína gegn Júda og gegn öllum Jerúsalembúum og afmá nafn Baals af þessum stað, nafn hofgoðanna ásamt prestunum, ⁵svo og þá er á þökunum falla fram fyrir her himinsins, og þá sem falla fram fyrir Drottni, en sverja um leið við Milkóm, ⁶svo og þá sem gjörst hafa Drottni fráhverfir og eigi leita Drottins né spyrja eftir honum.

Dómsdagur

⁷Verið hljóðir fyrir Drottni Guði! Því að nálægur er dagur Drottins. Já, Drottinn hefir efnt til fórnar, hann hefir þegar vígt gesti sína.

⁸Á fórnardegi Drottins mun ég vitja höfðingjanna og konungssonanna, svo og allra þeirra, er klæðast útlenskum klæðnaði. ⁹Þann dag vitja ég allra, sem stökkva yfir þröskuldinn,^a þeirra er fylla hús Drottins síns með ofbeldi og svikum.

¹⁰Á þeim degi – segir Drottinn – mun heyrast neyðaróp frá Fiskhliðinu, kveinan úr öðru borgarhverfi og ógurlegt harmakvein frá hæðunum. ¹¹Kveinið, þér sem búið í Mortélinu, því að allur kaupmannalýðurinn er eyddur, afmáðir allir þeir, er silfur vega.

¹²Í þann tíma mun ég rannsaka Jerúsalem með skriðljósum og vitja þeirra manna, sem liggja á dreggjum sínum, þeirra er segja í hjarta sínu: „Drottinn gjörir hvorki gott né illt.“

¹³Þá munu fjármunir þeirra verða að herfangi og hús þeirra að auðn. Þeir munu byggja hús, en ekki búa í þeim, planta víngarða, en ekki drekka vínið, sem úr þeim kemur.

¹⁴Hinn mikli dagur Drottins er nálægur, hann er nálægur og hraðar sér mjög.

Heyr! Dagur Drottins! Beisklega kveinar þá kappinn.

¹⁵Sá dagur er dagur reiði, dagur neyðar og þrengingar, dagur eyðingar og umturnunar, dagur myrkurs og niðdimmu, dagur skýþykknis og skýsorta,

^a Hér er átt við heiðinn sið: að stíga ekki á þröskuldinn í hofinu, heldur stökkva yfir hann, sbr. 1S 5.5.

¹⁶dagur lúðra og herblásturs – gegn víggirtu borgunum og háu múrtindunum.

¹⁷Þá mun ég hræða mennina, svo að þeir ráfi eins og blindir menn, af því að þeir hafa syndgað gegn Drottni, og blóði þeirra skal úthellt verða sem dufti og innyflum þeirra sem saur.

¹⁸Hvorki silfur þeirra né gull fær frelsað þá á reiðidegi Drottins, heldur skal allt landið eyðast fyrir eldi vandlætingar hans. Því að tortíming, já bráða eyðing býr hann öllum þeim, sem á jörðunni búa.

Hvatning til hinna mjúklátu

2

¹Beyg þig og læg þig, þú þjóð, sem eigi blygðast þín, ²áður en þér verðið eins og fjúkandi sáðir, áður en hin brennandi reiði Drottins kemur yfir yður, áður en reiðidagur Drottins kemur yfir yður.

³Leitið Drottins, allir þér hinir auðmjúku í landinu, þér sem breytið eftir hans boðorðum. Ástundið réttlæti, ástundið auðmýkt, vera má að þér verðið faldir á reiðidegi Drottins.

Ræður gegn þjóðunum

⁴Gasa mun verða yfirgefin og Askalon verða að auðn.

Asdódbúar munu burt reknir verða um hábjartan dag og Ekron í eyði lögð.

⁵Vei yður, þér sem búið meðfram sjávarsíðunni, þú Kreta þjóð! Orð Drottins beinist gegn yður, Kanaan, land Filista! Já, ég mun eyða þig, svo að þar skal enginn búa. ⁶Og sjávarsíðan skal verða að beitolandi fyrir hjarðmenn og að fjárbyrgjum fyrir sauðfé.

⁷Þá mun sjávarsíðan falla til þeirra, sem eftir verða af Júda húsi. Þar skulu þeir vera á beit, í húsum Askalon skulu þeir leggjast fyrir að kveldi. Því að Drottinn, Guð þeirra, mun vitja þeirra og snúa við högum þeirra.

⁸Ég hef heyrt svívirðingar Móabs og smánaryrði Ammóníta, er þeir svívirtu með þjóð mína og höfðu hroka í frammi við land þeirra. ⁹Fyrir því skal, svo sannarlega sem ég lifi – segir Drottinn allsherjar, Guð Ísraels – fara fyrir Móab eins og fyrir Sódómu, og fyrir Ammónítum eins og fyrir Gómorru. Þeir skulu verða að gróðrarreit fyrir netlur, að saltgröf og að óbyggðri auðn til eilífrar tíðar. Leifar lýðs míns skulu ræna þá og eftirleifar þjóðar minnar erfa þá.

¹⁰Þetta skal þá henda fyrir drambsemi þeirra, að þeir hafa svívirt þjóð Drottins allsherjar og haft hroka í frammi við hana. ¹¹Ógurlegur mun Drottinn verða þeim, því að hann lætur alla guði jarðarinnar dragast upp, svo að öll eylönd heiðingjanna dýrki hann, hver maður á sínum stað.

¹²Einnig þér, Blálendingar, munuð falla fyrir sverði mínu.

¹³Og hann mun rétta út hönd sína gegn norðri og afmá Assýríu. Og hann mun leggja Níníve í eyði, gjöra hana þurra sem eyðimörk. ¹⁴Mitt í henni skulu hjarðir liggja, alls konar dýr hópum saman. Pelíkanar og stjörnuhegrar munu eiga náttból á súlnahöfðum

hennar. Heyr kliðinn í gluggatóttunum! Rofhrúgur á þröskuldunum, því að sedrusviðarþilin hafa verið rifin burt!

¹⁵Er þetta glaummikla borgin, er sat andvaralaus og sagði í hjarta sínu: „Ég og engin önnur,? Hversu er hún orðin að auðn, að bæli fyrir villidýr! Hver sá er þar fer um, blístrar og hristir hönd sína hæðnislega.

Ræða gegn Jerúsalem

3

¹Vei hinni þverúðarfullu og saurguðu, hinni ofríkisfullu borg! ²Hún hlýðir engri áminningu, hún tekur engri hirtingu, hún treystir ekki Drottni og nálægir sig ekki Guði sínum.

³Höfðingjarnir í henni eru sem öskrandi ljón, dómendur hennar sem úlfar að kveldi, þeir leifa engu til morguns. ⁴Spámenn hennar eru léttúðarmenn, svikaseggir. Prestar hennar vanhelga hið heilaga, misbjóða lögmálinu.

⁵En Drottinn er réttlátur í henni, hann gjörir ekkert rangt. Á morgni hverjum leiðir hann réttlæti sitt í ljós, það bregst ekki, en hinn rangláti kann ekki að skammast sín.

⁶Ég hefí afmáð þjóðir, múrtindar þeirra voru brotnir niður. Ég hefí lagt stræti þeirra í eyði, svo að enginn var þar á ferð. Borgir þeirra voru eyddar, urðu mannlausar, svo að þar bjó enginn.

⁷Ég sagði: „Óttast þú mig aðeins, tak hirtingu!“ þá skal bústaður hennar ekki afmáður verða, eftir allt sem ég hefí fyrirskipað gegn henni. En þeir hafa verið því kostgæfari í því að láta allar gjörðir sínar vera illverk.

⁸Bíðið mín þess vegna – segir Drottinn, – bíðið þess dags, er ég rís upp sem vottur. Því að það er mitt ásett ráð að safna saman þjóðum og stefna saman konungsríkjum til þess að úthella yfir þá heift minni, allri minni brennandi reiði. Því að fyrir eldi vandlætingar minnar skal allt landið verða eytt.

Guð snýr við hag þjóðanna

⁹Já, þá mun ég gefa þjóðunum nýjar, hreinar varir, svo að þær ákalli allar nafn Drottins og þjóni honum einhuga.

¹⁰Handan frá Blálands fljótum munu þeir færa mér sláturfórnir, flytja mér matfórnir.

¹¹Á þeim degi þarft þú eigi að skammast þín fyrir öll illverk þín, þau er þú syndgaðir með gegn mér, því að þá mun ég ryðja burt frá þér þeim, er ofkætast drambsamlega í þér, og þú munt ekki framar ofmetnast á mínu heilaga fjalli.

¹²Og ég mun láta í þér eftir verða auðmjúkan og lítilmótlegan lýð, þeir munu leita sér hælís í nafni Drottins.

¹³Leifar Ísraels munu engin rangindi fremja, né heldur tala lygar, og í munni þeirra mun ekki finnast sviksöm tunga. Já, þeir munu vera á beit og leggjast, án þess að nokkur styggi þá.

Guð reisir við hag síns lýðs

¹⁴Fagna þú, dóttirin Síon, lát gleðilátum, þú Ísrael!

Ver kát og gleð þig af öllu hjarta, dóttirin Jerúsalem!

¹⁵Drottinn hefir afmáð refsidóma þína, rýmt burt óvini þínum. Konungur Ísraels, Drottinn, er hjá þér, þú munt eigi framar á neinu illu kenna.

¹⁶Á þeim degi mun sagt verða við Jerúsalem: „Óttast ekki, Síon, lát ekki hugfallast!

¹⁷Drottinn, Guð þinn, er hjá þér, hetjan er sigur veitir. Hann kætist yfir þér með fögnuði, hann þegir í kærleika sínum, hann fagnar yfir þér með gleðisöng.“

¹⁸Ég saman safna þeim, sem hryggir eru út af hátíðarsamkomunni, frá þér voru þeir, smán hvílir á þeim.

¹⁹Sjá, á þeim tíma skal ég eiga erindi við þá, er þig þjáðu. Þá skal ég frelsa hið halta og smala saman því tvístraða, og ég skal gjöra þá fræga og nafnkunna á allri jörðunni.

²⁰Á þeim tíma skal ég leiða yður heim, og það á þeim tíma, er ég smala yður saman. Því að ég skal gjöra yður nafnkunna og fræga meðal allra þjóða jarðarinnar, þá er ég sný við högum yðar í auglýsni yðar, – segir Drottinn.

HAGGAÍ

Boð Drottins að hefja byggingu muste­risins

1

¹Á öðru ríkisári Daríusar konungs, hinn fyrsta dag hins sjötta mánaðar, kom orð Drottins fyrir munn Haggaí spámanns til Serúbabels Sealtíelssonar, landstjóra í Júda, og til Jósúa Jósadakssonar æðsta prests, svo hljóðandi:

²Svo segir Drottinn allsherjar: Þessi lýður segir: „Enn er ekki tími kominn til að endurreisa hús Drottins.“

³Þá kom orð Drottins fyrir munn Haggaí spámanns, svo hljóðandi:

⁴Er þá tími fyrir yður að búa í þiljuðum húsum, meðan þetta hús liggur í rústum?

⁵Og nú segir Drottinn allsherjar svo:

Takið eftir, hvernig fyrir yður fer! ⁶Þér sáið miklu, en safnið litlu, etið, en verðið eigi saddir, drekkið, en fáið eigi nægju yðar, klæðið yður, en verðið þó ekki varmir, og sá sem vinnur fyrir kaupi, vinnur fyrir því í götótta pyngju.

⁷Svo segir Drottinn allsherjar:

Takið eftir, hvernig fyrir yður fer! ⁸Farið upp í fjöllin, sækjið við og reisið musterið, þá mun ég hafa velpóknun á því og gjöra mig vegsamlegan! – segir Drottinn.

⁹Þér búist við miklu, en fáið lítið í aðra hönd, og þó þér flytjið það heim, þá blæs ég það burt. Hvers vegna? Segir Drottinn allsherjar. Vegna húss míns, af því að það liggur í rústum, meðan sérhver yðar flýtir sér með sitt hús.

¹⁰Fyrir því heldur himinninn uppi yfir yður aftur dögginni og fyrir því heldur jörðin aftur gróðri sínum. ¹¹Ég kallaði þurrk yfir landið og yfir fjöllin, yfir kornið, vínberjalöginn og olíuna og yfir það, sem jörðin af sér gefur, yfir menn og skepnur og yfir allan handafla.

¹²Þá hlýddi Serúbabel Sealtíelsson og Jósúa Jósadaksson æðsti prestur og allt það, er eftir var orðið lýðsins, röddu Drottins Guðs þeirra og orðum Haggaí spámanns, þeim er Drottinn Guð þeirra hafði sent hann með, og lýðurinn óttaðist Drottin.

¹³Þá sagði Haggaí, sendiboði Drottins, við lýðinn, samkvæmt boðskap Drottins:

Ég er með yður! – segir Drottinn.

¹⁴Og Drottinn vakti hug Serúbabels Sealtíelssonar, landstjóra í Júda, og hug Jósúa Jósadakssonar æðsta prests og hug alls þess, er eftir var orðið lýðsins, svo að þeir komu og hófu að byggja hús Drottins allsherjar, Guðs þeirra, ¹⁵á tuttugasta og fjórða degi hins sjötta mánaðar, á öðru ríkisári Daríusar konungs.

2

¹Á tuttugasta og fyrsta degi hins sjöunda mánaðar talaði Drottinn fyrir munn Haggai spámanns á þessa leið: ²Mæl þú til Serúbabels Sealtíelssonar, landstjóra í Júda, og til Jósúa Jósadakssonar æðsta prests og til þeirra sem eftir eru af lýðnum, á þessa leið:

³Hver er sá af yður eftir orðinn, er séð hefir þetta hús í sinni fyrri vegsemd, og hversu virðist yður það nú? Er það ekki einskisvert í yðar augum? ⁴En ver samt hughraustur, Serúbabel – segir Drottinn – og ver hughraustur, Jósúa Jósadaksson æðsti prestur, og ver hughraustur, allur landslýður – segir Drottinn – og haldið áfram verkinu, því að ég er með yður – segir Drottinn allsherjar – ⁵samkvæmt heiti því, er ég gjörði við yður, þá er þér fóruð af Egyptalandi, og andi minn dvelur meðal yðar. Óttist ekki. ⁶Því að svo segir Drottinn allsherjar: Eftir skamma hríð mun ég hræra himin og jörð, haf og þurrlendi. ⁷Ég mun hræra allar þjóðir, svo að gersemar allra þjóða skulu hingað koma, og ég mun fylla hús þetta dýrð – segir Drottinn allsherjar. ⁸Mitt er silfrið, mitt er gullið – segir Drottinn allsherjar. ⁹Hin síðari dýrð þessa musteris mun meiri verða en hin fyrri var – segir Drottinn allsherjar – og ég mun veita heill á þessum stað – segir Drottinn allsherjar.

¹⁰Á tuttugasta og fjórða degi hins níunda mánaðar, á öðru ríkisári Daríusar, talaði Drottinn fyrir munn Haggai spámanns á þessa leið:

¹¹Svo segir Drottinn allsherjar: Leitaðu fræðslu prestanna um þetta: ¹²„Setjum, að maður beri heilagt kjöt í kyrtilskauti sínu og snerti síðan brauð, einhvern rétt matar, vín, olíu eða eitthvað annað matarkyns með kyrtilskauti sínu, verður það þá heilagt af því?“

Prestarnir svöruðu og sögðu: „Nei!“

¹³Þá spurði Haggai: „Ef maður, sem orðinn er óhreinn, af því að hann hefir snortið lík, kemur við eitthvað af þessu, verður það þá óhreint?“

Prestarnir svöruðu og sögðu: „Já, það verður óhreint.“

¹⁴Þá tók Haggai til máls og sagði: „Eins er um þennan lýð og þessa þjóð í mínum augum – segir Drottinn – svo og um allt verk er þeir vinna, og það sem þeir færa mér þar að fórn, það er óhreint.

¹⁵Og rennið nú huganum frá þessum degi aftur í tímann, áður en steinn var lagður á stein ofan í musteri Drottins. ¹⁶Hvernig leið yður þá? Kæmi maður að kornbing, sem gjöra skyldi tuttugu skeppur, þá urðu þær tíu. Kæmi maður að vínþröng og ætlaði að ausa fimmtíu könnur úr þrónni, þá urðu þar ekki nema tuttugu.

¹⁷Ég hefi refsað yður með korndrepi og gulnan og hagli yfir öll handaverk yðar, og þó snúið þér yður ekki til mín! – segir Drottinn.

¹⁸Rennið nú huganum frá þessum degi lengra aftur í tímann, frá hinum tuttugasta og fjórða degi hins níunda mánaðar, frá þeim degi er lagður var grundvöllur að musteri Drottins. Rennið huganum yfir, ¹⁹hvort enn sé korn í forðabúrinu og hvort víntrén og fikjutrén og granateplatrén og olíutrén beri ekki enn ávöxt. Frá þessum degi vil ég blessun gefa!“

Serúbabel, hinn útvaldi Guðs

²⁰Orð Drottins kom til Haggaí annað sinn hinn tuttugasta og fjórða sama mánaðar, svo hljóðandi: ²¹Mæl til Serúbabels, landstjóra í Júda á þessa leið:

Ég mun hræra himin og jörð. ²²Ég kollvarpa veldisstólum konungsríkjanna og eyðilegg vald hinna heiðnu konungsríkja. Ég kollvarpa vögnum og þeim, sem í þeim aka, og hestarnir skulu hníga dauðir og þeir, sem á þeim sitja, hver fyrir annars sverði. ²³Á þeim degi – segir Drottinn allsherjar – tek ég þig, Serúbabel Sealtíelsson, þjónn minn, og fer með þig eins og innsiglishring, því að þig hefi ég útvalið – segir Drottinn allsherjar.

SAKARÍA

Fyrri hluti

1

¹Á áttunda mánuði annars ríkisárs Daríusar kom orð Drottins til Sakaríá spámanns Berekíasonar, Iddósonar, svo hljóðandi:

²Drottinn var stórreiður feðrum yðar. ³Seg því við þá: Svo segir Drottinn allsherjar:

Snúið yður til mín – segir Drottinn allsherjar – þá mun ég snúa mér til yðar – segir Drottinn allsherjar. ⁴Verið ekki eins og feður yðar, sem hinir fyrri spámenn áminntu með svofelldum orðum: „Svo segir Drottinn allsherjar: Snúið yður frá yðar vondu breytni og frá yðar vondu verkum!“ En þeir hlýddu ekki og gáfu engan gaum að mér – segir Drottinn. ⁵Feður yðar – hvar eru þeir? Og spámennirnir – geta þeir lifað eilíflega? ⁶En orð mín og ályktanir, þau er ég bauð þjónum mínum, spámönnunum, að kunngjöra, hafa þau ekki náð feðrum yðar, svo að þeir sneru við og sögðu: „Eins og Drottinn allsherjar hafði ásett sér að gjöra við oss eftir breytni vorri og verkum vorum, svo hefir hann við oss gjört,“?

Fyrsta sýn: Rauður hestur

⁷Á tuttugasta og fjórða degi hins ellefta mánaðar, það er mánaðarins sebat, á öðru ríkisári Daríusar, kom orð Drottins til Sakaríá spámanns Berekíasonar, Iddósonar, svo hljóðandi:

⁸Ég sá sýn á náttarpeli: mann ríðandi á rauðum hesti, og hafði hann staðnæmst meðal mýrtustrjánnna, sem eru í dalverpinu. Að baki honum voru rauðir, jarpir og hvítir hestar. ⁹Og er ég spurði: „Hverjir eru þessir, herra minn?“ svaraði engillinn mér, sá er við mig talaði: „Ég skal sýna þér, hverjir þeir eru.“

¹⁰Þá tók maðurinn, sem staðnæmst hafði meðal mýrtustrjánnna, til máls og sagði: „Þessir eru þeir, sem Drottinn hefir sent til þess að fara um jörðina.“

¹¹Þá svöruðu þeir engli Drottins, er staðnæmst hafði meðal mýrtustrjánnna, og sögðu: „Vér höfum farið um jörðina, og sjá, öll jörðin er í ró og kyrrð.“

¹²Þá svaraði engill Drottins og sagði: „Drottinn allsherjar, hversu lengi á því fram að fara, að þú miskunnir þig ekki yfir Jerúsalem og Júdaborgir, er þú hefir nú reiður verið í sjötíu ár?“

¹³Þá svaraði Drottinn englinum, er við mig talaði, blíðum orðum og huggunarrikum, ¹⁴og engillinn sem við mig talaði, sagði við mig: „Kunngjör og seg: Svo segir Drottinn allsherjar: Ég brenn af mikilli vandlæting vegna Jerúsalem og Síonar ¹⁵og ég er stórreiður hinum andvaralausum heiðingjum, sem juku á bölið, þá er ég var lítið eitt reiður. ¹⁶Fyrir því

segir Drottinn svo: Ég sný mér aftur að Jerúsalem með miskunnsemi. Hús mitt skal verða endurreist í henni – segir Drottinn allsherjar – og mælivaður skal þaninn verða yfir Jerúsalem.

¹⁷Kunngjör enn fremur og seg: Svo segir Drottinn allsherjar:

Enn skulu borgir mínar fljóta í gæðum, og enn mun Drottinn hugga Síon og enn útvelja Jerúsalem.“

Önnur sýn: Fjögur horn og fjórir smiðir

2

^a ¹Og ég hóf upp augu mín og sá, hvar fjögur horn voru. ²Þá spurði ég engilinn, sem við mig talaði: „Hvað merkja þessi?“

Hann svaraði mér: „Þetta eru hornin, sem tvístrað hafa Júda, Ísrael og Jerúsalem.“

³Því næst lét Drottinn mig sjá fjóra smiði, ⁴og er ég spurði: „Hvað ætla þessir að gjöra?“ svaraði hann á þessa leið: „Þetta eru hornin, sem tvístruðu Júda svo, að enginn bar höfuð hátt, en þessir eru komnir til þess að skelfa þau, til þess að varpa niður hornum þeirra þjóða, er hófu horn gegn Júdalandi til þess að tvístra því.“

Þriðja sýn: Mælisnúra

⁵Og ég hóf upp augu mín og sá, hvar maður var. Hann hélt á mælipræði í hendi sér. ⁶Þá spurði ég: „Hvert ætlar þú?“

Hann svaraði mér: „Að mæla Jerúsalem til þess að sjá, hve löng og hve breið hún er.“

⁷Þá gekk engillinn, er við mig talaði, allt í einu fram, og annar engill gekk fram á móti honum. ⁸Við hann sagði hann: „Hlaup þú og tala þú svo til þessa unga manns: „Jerúsalem skal liggja opin og ógirt sökum þess fjölda manna og skepna, sem í henni verða, ⁹og ég sjálfur skal vera eins og eldveggur kringum hana – segir Drottinn – og ég skal sýna mig dýrlegan í henni.““

Hvatning til hinna herleiddu

¹⁰Upp, upp, flýið úr norðurlandinu – segir Drottinn – því að ég hefi tvístrað yður í allar áttir – segir Drottinn.

¹¹Upp, forðið yður til Síonar, þér sem búið í Babýlon!

¹²Svo segir Drottinn allsherjar, hinn vegsamlegi, sem hefir sent mig til þjóðanna sem rændu yður:

Hver sá er snertir yður, snertir augastein minn.

¹³Því sjá, ég mun veifa hendi minni yfir þeim, og þá skulu þeir verða þrælum sínum að herfangi, og þér skuluð viðurkenna, að Drottinn allsherjar hefir sent mig.

^a 1.18 í sumum erlendum útgáfum.

¹⁴Fagna þú og gleð þig, dóttirin Síon! Því sjá, ég kem og vil búa mitt í þér – segir Drottinn.

¹⁵Á þeim degi munu margar þjóðir ganga Drottni á hönd og verða hans lýður og búa mitt á meðal þín, og þú munt viðurkenna, að Drottinn allsherjar hefir sent mig til þín.

¹⁶Þá mun Drottinn taka Júda til eignar sem arfleifð sína í hinu heilaga landi og enn útvelja Jerúsalem.

¹⁷Allt hold veri hljótt fyrir Drottni! Því að hann er risinn upp frá sínum heilaga bústað.

Fjórdða sýn: Jósúa æðsti prestur

3

¹Því næst lét hann mig sjá Jósúa æðsta prest, þar sem hann stóð frammi fyrir engli Drottins og Satan honum til hægri handar til þess að ákæra hann. ²En Drottinn mælti til Satans: „Drottinn ávíti þig, Satan! Drottinn, sem útvalið hefir Jerúsalem, ávíti þig! Er ekki þessi eins og brandur úr báli dreginn?“

³Jósúa var í óhreinum klæðum, þar er hann stóð frammi fyrir englinum. ⁴Þá tók engillinn til máls og mælti til þeirra, er stóðu frammi fyrir honum: „Færið hann úr hinum óhreinu klæðum!“ Síðan sagði hann við hann: „Sjá, ég hefi burt numið misgjörð þína frá þér og læt nú færa þig í skrudklæði.“ ⁵Enn fremur sagði hann: „Látið hreinan ennidúk um höfuð hans!“ Þá létu þeir hreinan ennidúk um höfuð hans og færðu hann í klæðin, en engill Drottins stóð hjá.

⁶Og engill Drottins vitnaði fyrir Jósúa og sagði: ⁷„Svo segir Drottinn allsherjar: Ef þú gengur á mínum vegum og varðveitir boðorð mín, þá skalt þú og stjórna húsi mínu og gæta forgarða minna, og ég heimila þér að ganga meðal þessara þjóna minna.“

⁸Heyr, Jósúa æðsti prestur, þú og félagar þínir, sem sitja frammi fyrir þér, eru fyrirboðar þess, að ég læt þjón minn Kvist koma. ⁹Því sjá, steinninn, sem ég hefi lagt frammi fyrir Jósúa – sjö augu á einum steini – sjá, ég gref á hann letur hans – segir Drottinn allsherjar – og tek burt á einum degi misgjörð þessa lands.

¹⁰Á þeim degi – segir Drottinn allsherjar – munuð þér bjóða hver öðrum inn undir víntré og fíkjutré.

Fimmta sýn: Ljósastika og olíuviðartré. Serúbabel

4

¹Þá vakti engillinn, er við mig talaði, mig aftur, eins og þegar maður er vakinn af svefni, ²og sagði við mig: „Hvað sér þú?“

Ég svaraði: „Ég sé ljósastiku, og er öll af gulli. Ofan á henni er olíuskál og á henni eru sjö lampar og sjö pípur fyrir lampana. ³Og hjá ljósastikunni standa tvö olíutré, annað hægri megin við olíuskálina, hitt vinstra megin.“

⁴Þá tók ég til máls og sagði við engilinn, sem við mig talaði: „Hvað merkir þetta, herra minn?“

⁵Og engillinn, sem við mig talaði, svaraði og sagði við mig: „Veistu ekki, hvað þetta merkir?“

Ég svaraði: „Nei, herra minn!“

⁶Þá tók hann til máls og sagði við mig: „Þetta eru orð Drottins til Serúbabels: Ekki með valdi né krafti, heldur fyrir anda minn! – segir Drottinn allsherjar.

⁷Hver ert þú, stóra fjall? Fyrir Serúbabel skalt þú verða að sléttu. Og hann mun færa út hornsteininn, og þá munu kveða við fagnaðaróp: Dýrlegur, dýrlegur er hann!“

⁸Og orð Drottins kom til mín, svo hljóðandi:

⁹Hendur Serúbabels hafa lagt grundvöll þessa húss, hendur hans munu og fullgjöra það. Og þá skaltu viðurkenna, að Drottinn allsherjar hefir sent mig til yðar. ¹⁰Því að allir þeir, sem lítilsvirða þessa litlu byrjun, munu horfa fagnandi á blýlóðið í hendi Serúbabels.

Þessir sjö lampar eru augu Drottins, sem líta yfir gjörvalla jörðina.

¹¹Þá tók ég til máls og sagði við hann: „Hvað merkja þessi tvö olíutré, hægra og vinstra megin ljósastikunnar?“ ¹²Og ég tók annað sinn til máls og sagði við hann: „Hvað merkja þær tvær olíuviðargreinar, sem eru við hliðina á þeim tveimur gullpípum, sem láta olíuolíu streyma út úr sér?“

¹³Þá sagði hann við mig: „Veistu ekki, hvað þær merkja?“

Ég svaraði: „Nei, herra minn!“

¹⁴Þá sagði hann: „Það eru þeir tveir smurðu,^a er standa frammi fyrir Drottni gjörvallrar jarðarinnar.“

Sjötta sýn: Bókrolla á flugi

5

¹Ég hóf aftur upp augu mín og sá bókrollu,^b sem var á flugi. ²Þá sagði hann við mig: „Hvað sér þú?“

Ég svaraði: „Ég sé bókrollu á flugi, tuttugu álna langa og tíu álna breiða.“

³Þá sagði hann við mig: „Þetta er bölvunin, sem út gengur yfir gjörvallt landið, því að sérhverjum sem stelur, verður samkvæmt henni sópað héðan, og sérhverjum sem meinsæri fremur, verður samkvæmt henni sópað héðan.“

⁴Ég hefði látið hana út ganga – segir Drottinn allsherjar – til þess að hún komi inn í hús þjófsins og inn í hús þess, sem meinsæri fremur við nafn mitt, og staðnæmist inni í húsi hans og eyði því bæði að viðum og veggjum.

^a Þ.e. Jósúa og Serúbabel.

^b Sjá skýr. við Esekíel 2.9.

Sjöunda sýn: Mælikerald

⁵Þessu næst gekk fram engillinn, er við mig talaði, og sagði við mig: „Hef upp augu þín og sjá, hvað þar kemur fram!“

⁶Ég sagði: „Hvað er þetta?“

Þá sagði hann: „Þetta er efan, sem kemur í ljós.“ Þá sagði hann: „Þetta er misgjörð þeirra í öllu landinu.“ ⁷Þá lyftist allt í einu upp kringlótt blýlok, og sat þar kona ein niðri í efunni. ⁸Þá sagði hann: „Þetta er Vonskan!“ – kastaði henni ofan í efuna og kastaði blýlokinu ofan yfir opið.

⁹Síðan hóf ég upp augu mín og sá allt í einu tvær konur koma fram, og stóð vindur undir vængi þeim – því að þær höfðu vængi sem storksvængi – og hófu þær efuna upp milli jarðar og himins. ¹⁰Þá sagði ég við engilinn, sem við mig talaði: „Hvert fara þær með efuna?“

¹¹Hann svaraði mér: „Þær ætla að reisa henni hús í Sínearlandi,^a og þegar það er búið, þá setja þær hana þar á sinn stað.“

Áttunda sýn: Fjórir vagnar

6

¹Ég hóf aftur upp augu mín og sá, hvar fjórir vagnar komu út á milli tveggja fjalla, en fjöllin voru eirfjöll. ²Fyrir fyrsta vagninum voru rauðir hestar, fyrir öðrum vagninum svartir hestar, ³fyrir þriðja vagninum voru hvítir hestar og fyrir fjórða vagninum rauðskjóttir hestar. ⁴Þá tók ég til máls og sagði við engilinn, er við mig talaði: „Hvað merkir þetta, herra minn?“

⁵Engillinn svaraði og sagði við mig: „Þetta eru þeir fjórir vindar himinsins. Þeir hafa gengið fyrir Drottin gjörvallrar jarðarinnar og eru nú að fara af stað. ⁶Vagninn með svörtu hestunum fyrir var að fara til landsins norður frá, og hinir hvítu fóru á eftir þeim, en hinir skjóttu fóru til landsins suður frá.“ ⁷Og hinir rauðu fóru út, og með því að þeir voru ráðnir í að halda af stað til þess að fara um jörðina, sagði hann: „Farið! Farið um jörðina!“ Og þeir fóru um jörðina. ⁸Þá kallaði hann á mig og sagði við mig: „Sjá, þeir sem fara til landsins norður frá, svala reiði minni við landið norður frá.“

Krýning Jósúa æðsta prests

⁹Orð Drottins kom til mín, svo hljóðandi:

¹⁰Tak þú við gjöfum hinna herleiddu af hendi Heldaí, Tobía og Jedaja, og far þú sjálfur þann sama dag og gakk þú inn í hús Jósúa Sefaníasonar, en þangað eru þeir komnir frá Babýlon. ¹¹Þar skalt þú taka silfur og gull og búa til kórónu og setja á höfuð Jósúa Jósadakssonar æðsta prests. ¹²Og þú skalt mæla þannig til hans: Svo segir Drottinn allsherjar:

^a Þ.e. Babýloníu.

Sjá, maður heitir Kvistur. Af hans rótum mun spretta, og hann mun byggja musteri Drottins. ¹³Hann er sá sem byggja mun musteri Drottins, og hann mun tign hljóta, svo að hann mun sitja og drottna í háseti sínu, og prestur mun vera honum til hægri handar, og friðarþel mun vera milli þeirra beggja. ¹⁴En kórónan skal vera þeim Helem, Tobía, Jedaja og Hen Sefaníasyni til minningar í musteri Drottins. ¹⁵Og þeir sem búa í fjarlægð, munu koma til að byggja musteri Drottins. Og þá munuð þér viðurkenna, að Drottinn allsherjar hefir sent mig til yðar. Ef þér hlýðið röddu Drottins, Guðs yðar, þá mun þetta verða.

Röng fasta

7

¹Á fjórða ríkisári Daríusar konungs kom orð Drottins til Sakaríá. Á fjórða degi hins níunda mánaðar, í kislevmánuði, ²sendu Betel Sareser og Regem Melek og menn hans sendimenn til þess að blíðka Drottin. ³Þeir lögðu svolátandi fyrirspurn fyrir prestana, sem þjónuðu í húsi Drottins allsherjar, og fyrir spámennina: „Á ég að gráta og fasta í fimmta mánuðinum, eins og ég hefi gjört nú í mörg undanfarin ár?“

⁴Þá kom orð Drottins allsherjar til mín, svo hljóðandi:

⁵Tala þú til alls landslýðsins og til prestanna á þessa leið: Þar sem þér hafið fastað og kveinað í fimmta og sjöunda mánuðinum nú í sjöttu ár, hvort var það þá mín vegna, að þér föstuðuð? ⁶Og er þér etið og drekkið, eruð það þá ekki þér, sem etið, og eruð það ekki þér, sem drekkið? ⁷Eru þetta ekki þau orð, er Drottinn lét kunngjöra fyrir munn hinna fyrri spámanna, þá er Jerúsalem var byggð og naut friðar, ásamt borgunum umhverfis hana, og þá er Suðurlandið og sléttlendið voru byggð?

⁸Þá kom orð Drottins til Sakaríá, svo hljóðandi: ⁹Svo segir Drottinn allsherjar:

Dæmið rétta dóma og auðsýnið hver öðrum kærleika og miskunnsemi. ¹⁰Veitið ekki ágang ekkjum og munaðarleysingjum, útlendingum né fátækum mönnum, og enginn yðar hugsi öðrum illt í hjarta sínu.

¹¹En þeir vildu ekki gefa því gaum og þverskölluðust. Þeir gjörðu eyru sín dauf, til þess að þeir skyldu ekki heyra, ¹²og þeir gjörðu hjörtu sín að demanti, til þess að þeir skyldu ekki heyra fræðsluna og orðin, sem Drottinn allsherjar sendi fyrir anda sinn, fyrir munn hinna fyrri spámanna, og það kom mikil reiði frá Drottni allsherjar.

¹³Og eins og hann kallaði, en þeir heyrðu ekki, svo skulu þeir nú – sagði Drottinn allsherjar – kalla, en ég ekki heyra. ¹⁴Og ég feyki þeim burt meðal allra þjóða, er þeir eigi hafa þekkt, og landið skal verða að auðn, þá er þeir eru burt farnir, svo að enginn fer þar um á leið fram eða aftur.

Þannig gjörðu þeir unaðslegt land að auðn.

Fyrirheit um endurreisn Jerúsalem

8

¹Orð Drottins allsherjar kom til mín, svo hljóðandi: ²Svo segir Drottinn allsherjar:

Ég er gagntekinn af vandlætisfullri elsku til Síonar og er upptendraður af mikilli reiði hennar vegna.

³Svo segir Drottinn:

Ég er á afturleið til Síonar og mun taka mér bólfestu í Jerúsalem miðri. Og Jerúsalem mun nefnd verða borgin trúfasta og fjall Drottins allsherjar fjallið helga.

⁴Svo segir Drottinn allsherjar:

Enn munu gamlir menn og gamlar konur sitja á torgum Jerúsalem og hvert þeirra hafa staf í hendi sér fyrir elli sakir. ⁵Og torg borgarinnar munu full vera af drengjum og stúlkum, sem leika sér þar á torgunum.

⁶Svo segir Drottinn allsherjar:

Þótt það sé furðuverk í augum þeirra, sem eftir verða af þessum lýð á þeim dögum, hvort mun það og vera furðuverk í mínum augum? – segir Drottinn allsherjar.

⁷Svo segir Drottinn allsherjar:

Sjá, ég mun frelsa lýð minn úr landi sólarupprásarinnar og úr landi sólsetursins, ⁸og ég mun flytja þá heim og þeir skulu búa í Jerúsalem miðri, og þeir skulu vera minn lýður og ég skal vera þeirra Guð í trúfesti og réttlæti.

⁹Svo segir Drottinn allsherjar:

Verið hughraustir, þér sem á þessum dögum heyrið þessi orð af munni spámannanna, sem uppi voru, er undirstöðusteinninn var lagður til þess að endurreisa hús Drottins allsherjar, musterið. ¹⁰Því að fyrir þann tíma varð enginn arður af erfði manna og enginn arður af vinnu skepnanna, og enginn var óhultur fyrir óvinum, hvort heldur hann gekk út eða kom heim, og ég hleypti öllum mönnum upp, hverjum á móti öðrum. ¹¹En nú stend ég öðruvísi gagnvart leifum þessa lýðs en í fyrri daga – segir Drottinn allsherjar – ¹²því að sáðkorn þeirra verða ósködduð. Víntréð ber sinn ávöxt, og jörðin ber sinn gróða. Himinninn veitir döggr sína, og ég læt leifar þessa lýðs taka allt þetta til eignar. ¹³Og eins og þér, Júda hús og Ísraels hús, hafið verið hafðir að formæling meðal þjóðanna, eins vil ég nú svo hjálpa yður, að þér verðið hafðir að blessunaróskum. Óttist ekki, verið hughraustir.

¹⁴Því að svo segir Drottinn allsherjar:

Eins og ég ásetti mér að gjöra yður illt, þá er feður yðar reittu mig til reiði – segir Drottinn allsherjar – og lét mig ekki iðra þess, ¹⁵eins hefi ég nú aftur ásett mér á þessum dögum að gjöra vel við Jerúsalem og Júda hús. Óttist ekki! ¹⁶Þetta er það sem yður ber að gjöra: Talið sannleika hver við annan og dæmið ráðvandlega og eftir óskertum rétti í hliðum yðar. ¹⁷Enginn yðar hugsí öðrum illt í hjarta sínu og hafið ekki mætur á lyga-svardögum. Því að allt slíkt hata ég – segir Drottinn.

Sakaría

¹⁸Orð Drottins allsherjar kom til mín, svo hljóðandi:

¹⁹Svo segir Drottinn allsherjar:

Fastan í hinum fjórða mánuði, fastan í hinum fimmta mánuði, fastan í hinum sjöunda mánuði og fastan í hinum tíunda mánuði mun verða Júda húsi til fagnaðar og gleði og að unaðslegum hátíðardögum. En elskið sannleik og frið.

²⁰Svo segir Drottinn allsherjar:

Enn munu koma heilar þjóðir og íbúar margra borga. ²¹Íbúar einnar borgar munu fara til annarrar og segja: „Vér skulum fara til þess að blíðka Drottin og til þess að leita Drottins allsherjar! Ég fer líka!“ ²²Og þannig munu fjölmennir þjóðflokkar og voldugar þjóðir koma til þess að leita Drottins allsherjar í Jerúsalem og til þess að blíðka Drottin.

²³Svo segir Drottinn allsherjar:

Á þeim dögum munu tíu menn af þjóðum ýmissa tungna taka í kyrtilskaut eins Gyðings og segja: „Vér viljum fara með yður, því að vér höfum heyrt, að Guð sé með yður.“

Síðari hluti

Gegn þjóðunum

9

¹Spádómur.

Orð Drottins beinist gegn Hadraklandi og það kemur niður í Damaskus, því að Drottinn hefir gætur á mönnunum og á öllum ættkvíslum Ísraels. ²Sömuleiðis í Hamat, sem þar liggur hjá, í Týrus og Sídon, því að þær eru vitrar mjög.

³Týrus reisti sér vígi og hrúgaði saman silfri eins og mold og skíragulli eins og saur á strætum. ⁴Sjá, Drottinn skal gjöra hana að öreiga og steypa varnarvirki hennar í sjóinn, og sjálf mun hún eydd verða af eldi.

⁵Askalon skal sjá það og hræðast, og Gasa engjast sundur og saman. Sömuleiðis Ekron, því að von hennar er orðin til skammar. Konungurinn mun hverfa frá Gasa, og Askalon mun verða óbyggð, ⁶og skríll mun búa í Asdód.

Ég gjöri enda á ofdrambi Filista, ⁷og ég tek blóðið burt úr munni þeirra og viðurstyggðirnar undan tönnum þeirra.

Þá munu þeir sem eftir verða, tilheyra Guði vorum, þeir munu verða eins og æthhöfðingjar í Júda og Ekronmenn eins og Jebúsítar.

⁸Ég sest kringum hús mitt sem varðlið gegn þeim, sem um fara og aftur snúa. Enginn kúgari skal framar vaða yfir þá, því að nú hefi ég séð með eigin augum.

Messías

⁹Fagna þú mjög, dóttirin Síon, lát gleðilátum, dóttirin Jerúsalem!

Sjá, konungur þinn kemur til þín. Réttlátur er hann og sigursæll, lítillátur og ríður asna, ungum ösnufoða.

¹⁰Hann útrýmir hervögnum úr Efraím og víghestum úr Jerúsalem. Öllum herbogum mun og útrýmt verða, og hann mun veita þjóðunum frið með úrskurðum sínum.

Veldi hans mun ná frá hafi til hafs og frá Fljótinu til endimarka jarðarinnar.

Frelsun bandingjanna

¹¹Vegna blóðs sáttmála þíns læt ég bandingja þína lausa úr hinni vatnslausu gryfju.

¹²Snúið aftur til hins trausta vígisins, þér bandingjar, sem væntið lausnar. Einnig í dag er gjört heyrinkunnugt: Ég endurgeld þér tvöfalt.

¹³Ég hefí bent Júda eins og boga, fyllt Efraím eins og örvamæli, og ég vek sonu þína, Síon, í móti sonum Javans og gjöri þig eins og sverð í hendi kappa. ¹⁴Drottinn mun birtast uppi yfir þeim og örvar hans út fara sem eldingar. Drottinn Guð mun þeyta lúðurinn og ganga fram í sunnanstormunum. ¹⁵Drottinn allsherjar mun halda hlífiskildi yfir þeim, og þeir munu sigra þá og fótum troða slöngvusteinana. Og þeir munu drekka og reika sem víndrukknir og verða fullir eins og fórnarskálar, dreyrstokknir sem altarishorn.

¹⁶Drottinn Guð þeirra mun veita þeim sigur á þeim degi sem hjörð síns lýðs, því að þeir eru gimsteinar í höfuðdjásni, sem gnæfa glitrandi á landi sínu. ¹⁷Já, hversu mikil eru gæði þess og hversu dýrleg fegurð þess! Korn lætur æskumenn upp renna og vínberjalögur meyar.

Lýðurinn leiddur aftur heim

10

¹Biðjið Drottin um regn. Hann veitir vorregn og haustregn á réttum tíma. Helliskúrir og steypiregn gefur hann þeim, hverri jurt vallarins.

²Húsgoðin veittu fánýt svör, og spásagnamennirnir sáu falssýnir. Þeir kunngjöra aðeins hégómlega drauma og veita einskisverða huggun. Fyrir því héldu þeir áfram eins og hjörð, eru nú nauðulega staddir, af því að enginn er hirðirinn.

³Gegn hirðunum er reiði mín upptendruð og forustusauðanna skal ég vitja. Því að Drottinn allsherjar hefir litið til hjarðar sinnar, Júda húss, og gjört þá að skrauthesti sínum í stríðinu.

⁴Frá þeim kemur hornsteinninn, frá þeim kemur tjaldhællinn, frá þeim kemur herboginn, frá þeim koma allir saman hershöfðingjarnir. ⁵Þeir munu í stríðinu verða eins og hetjur, sem troða niður saurinn á strætunum, og þeir munu berjast vasklega, því að Drottinn er með þeim, svo að þeir verða til skammar, sem hestunum ríða.

⁶Ég gjöri Júda hús sterkt, og Jósefs húsi veiti ég hjálp. Ég leiði þá aftur heim, því að ég aumkast yfir þá, og þeir skulu vera eins og ég hefði aldrei útskúfað þeim. Því að ég er Drottinn, Guð þeirra, og ég vil bænheyra þá.

⁷Þá munu Efraímismenn verða eins og hetjur og hjarta þeirra gleðjast eins og af víni. Börn þeirra munu sjá það og gleðjast, hjarta þeirra skal fagna yfir Drottni.

⁸Ég vil blístra á þá og safna þeim saman, því að ég hefi leyst þá, og þeir skulu verða eins fjölmennir og þeir forðum voru. ⁹Ég sáði þeim út meðal þjóðanna, en í fjarlægum löndum munu þeir minnast mín og uppala þar börn sín og snúa síðan heim. ¹⁰Ég mun leiða þá heim aftur frá Egyptalandi og safna þeim saman frá Assýríu. Ég leiði þá inn í Gileaðland og inn á Líbanon, og skorta mun landrými fyrir þá.

¹¹Þeir fara yfir Egyptalandshaf, og hann lýstur hið bárótta haf, og allir álar Nílfljótsins þorna. Hroki Assýríu skal niður steypast og veldissprotinn víkja frá Egyptalandi. ¹²Ég vil gjöra þá sterka í Drottni, og af hans nafni skulu þeir hrósa sér – segir Drottinn.

11

¹Upp lúk dyrum þínum, Líbanon, til þess að eldur geti eytt sedrustrjám þínum. ²Kveina þú, kýprestrel, yfir því að sedrustréð er fallið. Kveinið þér, Basans eikur, yfir því að hinn þykki skógurinn liggur við velli. ³Heyr, hversu hirðarnir kveina, af því að þryði þeirra er eyðilögð. Heyr, hversu ungljónin öskra, af því að vegsemd Jórdanar er eydd.

Góði hirðirinn og hinn illi

⁴Svo sagði Drottinn, Guð minn:

Hald til haga skurðarsauðunum, ⁵er kaupendur þeirra slátra að ósekju, og seljendur þeirra segja: „Lofaður sé Drottinn, nú er ég orðinn ríkur!“ og hirðar þeirra vægja þeim ekki. Því að nú vil ég ekki framar vægja íbúum landsins – segir Drottinn – heldur framsel ég nú sjálfur mennina, hvern í hendur konungi sínum. Þeir munu eyða landið, og ég mun engan frelsa undan valdi þeirra.

⁷Þá hélt ég til haga skurðarsauðunum fyrir fjárkaupmennina, og tók ég mér tvo stafí. Kallaði ég annan þeirra Hylli og hinn Sameining. Gætti ég nú fjárins ⁸og afmáði þrjá hirða á einum mánuði. Varð ég leiður á þeim, og þeir höfðu einnig óbeit á mér. ⁹Þá sagði ég: „Ég vil ekki gæta yðar. Deyi það sem deyja vill, farist það sem farast vill, og það sem þá verður eftir, eti hvað annað upp.“ ¹⁰Síðan tók ég staf minn Hylli og braut í sundur til þess að bregða þeim sáttmála, sem ég hafði gjört við allar þjóðir. ¹¹En er honum var brugðið á þeim degi, þá könnuðust fjárkaupmennirnir við, þeir er gáfu mér gaum, að þetta var orð Drottins.

¹²Þá sagði ég við þá: „Ef yður þóknast, þá greiðið mér kaup mitt, en að öðrum kosti látið það vera!“ Þá vógu þeir mér þrjátíu sikla silfurs í kaup mitt. ¹³En Drottinn sagði við mig: „Kasta þú því til leirkerasmiðsins, hinu dýra verðinu, er þú varst metinn af þeim!“ Og ég tók þá þrjátíu sikla silfurs og kastaði þeim til leirkerasmiðsins í musteri Drottins. ¹⁴Síðan braut ég sundur hinn stafinn, Sameining, til þess að bregða upp bræðralaginu milli Júda og Ísrael.

¹⁵Því næst sagði Drottinn við mig:

Tak þér enn verkfæri heimsks hirðis, ¹⁶því að sjá, ég ætla sjálfur að láta hirði rísa upp í landinu, sem vitjar ekki þess, sem er að farast, leitar ekki þess, sem villst hefir, græðir ekki hið limlesta, annast ekki hið heilbrigða, heldur etur kjötið af feitu skepnunum og rífur klaufirnar af þeim.

¹⁷Vei hinum ónýta hirði, sem yfirgefur sauðina. Glötun komi yfir armlegg hans og yfir hægra auga hans! Armleggur hans visni gjörsamlega, og hægra auga hans verði steinblint.

Frelsun Jerúsalem

12

¹Spádómur. Orð Drottins um Ísrael, guðmæli Drottins, sem útþandi himininn, grundvallaði jörðina og myndaði andann í brjósti mannsins:

²Sjá, ég gjöri Jerúsalem að vímuskál fyrir allar þjóðirnar, sem umhverfis hana eru. Jafnvel Júda mun vera með í umsátinni um Jerúsalem.

³Á þeim degi mun ég gjöra Jerúsalem að aflraunasteini fyrir allar þjóðir. Hver sá, er hefur hann upp, mun hrufra sig til blóðs, og allar þjóðir jarðarinnar munu safnast gegn henni.

⁴Á þeim degi – segir Drottinn – mun ég slá felmt á alla víghesta og vitfirring á þá sem ríða þeim. Á Júda húsi vil ég hafa vakandi auga, en slá alla hesta þjóðanna með blindu.

⁵Þá munu ætthöfðingjar Júda segja með sjálfum sér: „Styrkur er Jerúsalembúum í Drottni allsherjar, Guði sínum.“

⁶Á þeim degi mun ég gjöra ætthöfðingja Júda eins og glóðarker í viðarkesti og sem brennandi blys í kerfum, og þeir munu eyða til hægri og til vinstri öllum þjóðum umhverfis, en Jerúsalem mun verða kyrr á sínum stað eins og áður. ⁷Fyrst mun Drottinn frelsa tjöld Júda, til þess að frægð Davíðs húss og frægð Jerúsalembúa verði ekki meiri en Júda.

⁸Á þeim degi mun Drottinn halda hlífiskildi yfir Jerúsalembúum, og hinn máttfarni meðal þeirra mun á þeim degi vera eins og Davíð og Davíðs hús eins og Guð, eins og engill Drottins á undan þeim.

⁹Á þeim degi mun ég leitast við að eyða öllum þjóðunum, er fóru í móti Jerúsalem. ¹⁰En yfir Davíðs hús og yfir Jerúsalembúa úthelli ég líknar– og bænaranda, og þeir munu líta til mín, til hans, sem þeir lögðu í gegn, og harma hann eins og menn harma lát einkasonar, og syrgja hann eins og menn syrgja frumgetinn son.

¹¹Á þeim degi mun eins mikið harmakvein verða í Jerúsalem eins og Hadad–Rimmon–harmakveinið^a í Megiddódal. ¹²Landið mun kveina, hver kynþáttur fyrir sig: Kynþáttur Davíðs húss fyrir sig og konur þeirra fyrir sig, kynþáttur Natans húss fyrir sig og konur þeirra fyrir sig, ¹³kynþáttur Leví húss fyrir sig og konur þeirra fyrir sig, kynþáttur Símeíta fyrir sig og konur þeirra fyrir sig, ¹⁴og eins allir hinir kynþættirnir, sem eftir eru, hver kynþáttur fyrir sig og konur þeirra fyrir sig.

^a Hadad–Rimmon var arameískur frjósemisguð, er syrgður var ár hvert, þegar hann hélt til undirheima. (Sbr. Esk 8.14).

13

¹Á þeim degi mun Davíðs húsi og Jerúsalembúum standa opin lind til að þvo af sér syndir og saurugleik.

²Á þeim degi – segir Drottinn allsherjar – mun ég afmá nöfn skurðgoðanna úr landinu, svo að þeirra skal eigi frammar minnst verða, og sömuleiðis vil ég reka burt úr landinu spámennina og óhreinleikans anda. ³En ef nokkur kemur enn fram sem spámaður, þá munu faðir hans og móðir, hans eigin foreldrar, segja við hann: „Þú skalt eigi lífi halda, því að þú hefir talað lygi í nafni Drottins.“ Og faðir hans og móðir, hans eigin foreldrar, munu leggja hann í gegn, þá er hann kemur fram sem spámaður.

⁴Á þeim degi munu allir spámenn skammast sín fyrir sýnir sínar, þá er þeir eru að spá, og þeir skulu eigi klæðast loðfeldum til þess að blekkja aðra, ⁵heldur mun hver þeirra segja: „Ég er enginn spámaður, ég er akurkarl, því á akuryrkju hefi ég lagt stund frá barnæsku.“ ⁶Og segi einhver við hann: „Hvaða ör eru þetta á brjósti þínu?“ þá mun hann svara: „Það er eftir högg, sem ég fékk í húsi ástvina minna.“

Hirðir Guðs veginn

⁷Hef þig á loft, sverð, gegn hirði mínum og gegn mannum, sem mér er svo nákominn! – segir Drottinn allsherjar.

Slá þú hirðinn, þá mun hjörðin tvístrast, og ég mun snúa hendi minni til hinna smáu.

⁸Og svo skal fara í gjörvöllu landinu – segir Drottinn – að tveir hlutir landsfólksins skulu upprættir verða og gefa upp öndina, en þriðjungur þess eftir verða. ⁹En þennan þriðjung læt ég í eld og bræði þá, eins og silfur er brætt, og hreinsa þá eins og gull er hreinsað. Hann mun ákalla nafn mitt, og ég mun bænheyra hann og ég mun segja: „Þetta er minn lýður!“ og hann mun segja: „Drottinn, Guð minn!“

Á efsta degi

14

¹Sjá, sá dagur kemur frá Drottni, að herfangi þínu verður skipt mitt í sjálfri þér. ²Og ég mun safna öllum þjóðunum til hernaðar móti Jerúsalem, og borgin mun verða tekin, húsin rænd og konurnar smánaðar. Helmingur borgarmanna mun verða herleiddur, en hinn lýðurinn mun ekki upprættur verða úr borginni. ³Og Drottinn mun út fara og berjast við þessar þjóðir, eins og þegar hann barðist forðum á orustudeginum. ⁴Fætur hans munu á þeim degi standa á Olíufjallinu, sem er austanvert við Jerúsalem, og Olíufjallið mun klofna um þvert frá austri til vesturs, og þar mun verða geysivíður dalur, því að annar hluti fjallsins mun undan síga til norðurs, en hinn til suðurs. ⁵En þér munuð flýja í fjalldal minn, því að fjalldalurinn nær til Asal. Og þér munuð flýja, eins og þér flýðuð undan landskjálftanum á dögum Ússía Júdakonungs. En Drottinn, Guð minn, mun koma og allir heilagir með honum.

⁶Á þeim degi mun hvorki verða hiti, kuldi né frost, ⁷og það mun verða óslitinn dagur – hann er Drottinn kunnur – hvorki dagur né nótt, og jafnvel um kveldtíma mun vera bjart.

⁸Á þeim degi munu lifandi vötn út fljóta frá Jerúsalem, og mun annar helmingur þeirra falla í austurhafið, en hinn helmingurinn í vesturhafið. Skal það verða bæði sumar og vetur. ⁹Drottinn mun þá vera konungur yfir öllu landinu. Á þeim degi mun Drottinn vera einn og nafn hans eitt.

¹⁰Allt landið frá Geba til Rimmon fyrir sunnan Jerúsalem mun verða að einni sléttu, en hún mun standa háreist og óhöggðu á stöðvum sínum, frá Benjamínshliði þangað að er fyrra hliðið var, allt að hornhliðinu, og frá Hananelturni til konungsvínþrónna. ¹¹Menn munu búa í henni, og bannfæring skal eigi framar til vera, og Jerúsalem skal óhult standa.

¹²Og þetta mun verða plágan, sem Drottinn mun láta ganga yfir allar þær þjóðir, sem fóru herför gegn Jerúsalem: Hann mun láta hold þeirra upp þorna, meðan þeir enn standa á fótum, augu þeirra munu hjaðna í augnatóttunum og tungan visna í munninum.

¹³Á þeim degi mun mikill felmtur frá Drottni koma yfir þá, og þeir munu þrífa hver í höndina á öðrum og hver höndin vera uppi á móti annarri. ¹⁴Jafnvel Júda mun berjast gegn Jerúsalem. Þá mun auði allra þjóðanna, sem umhverfis eru, safnað verða saman: gulli, silfri og klæðum hrönnum saman. ¹⁵Og alveg sama plágan mun koma yfir hesta, múla, úlfalda, asna og yfir allar þær skepnur, sem verða munu í þeim herbúðum.

¹⁶En allir þeir, sem eftir verða af öllum þeim þjóðum, sem farið hafa móti Jerúsalem, munu á hverju ári fara upp þangað til þess að falla fram fyrir konunginum, Drottni allsherjar, og til að halda laufskálahátíðina.

¹⁷En þeir menn af kynkvíslum jarðarinnar, sem ekki fara upp til Jerúsalem til þess að falla fram fyrir konunginum, Drottni allsherjar, yfir þá mun engin regnskúr koma. ¹⁸Og ef kynkvísl Egyptalands fer eigi upp þangað og kemur ekki, þá mun sama plágan koma yfir þá sem Drottinn lætur koma yfir þær þjóðir, er eigi fara upp þangað til að halda laufskálahátíðina. ¹⁹Þetta mun verða hegning Egypta og hegning allra þeirra þjóða, sem eigi fara upp þangað, til þess að halda laufskálahátíðina.

²⁰Á þeim degi skal standa á bjöllum hestanna: „Helgaður Drottni,“ og katlarnir í húsi Drottins munu verða eins stórir og fórnarskálarnar fyrir altarinu. ²¹Og sérhver ketill í Jerúsalem og í Júda mun helgaður vera Drottni allsherjar, og allir þeir sem fórnfæra vilja, munu koma og taka einhvern þeirra og sjóða í, og á þeim degi mun enginn mangari framar vera í húsi Drottins allsherjar.

MALAKÍ

1

¹Spádómur. Orð Drottins til Ísraels fyrir munn Malakí.

Ást Guðs á Ísrael

²„Ég elska yður,“ segir Drottinn. Og ef þér spyrjið: „Með hverju hefir þú sýnt á oss kærleika þinn?“ þá svarar Drottinn: „Var ekki Esaú bróðir Jakobs? En ég elskaði Jakob ³og hafði óbeit á Esaú, svo að ég gjörði fjallbyggðir hans að auðn og fékk eyðimerkursjakölunum arfleifð hans til eignar.“ ⁴Ef Edómítar segja: „Vér höfum að visu orðið fyrir eyðingu, en vér munum byggja upp aftur rofin!“ þá segir Drottinn allsherjar svo: „Byggi þeir, en ég mun rífa niður, svo að menn munu kalla þá Glæpaland og Lýðinn sem Drottinn er eilíflega reiður.“ ⁵Þér munuð sjá það með eigin augum og þér munuð segja: „Mikill er Drottinn langt út fyrir landamæri Ísraels.“

Ávítur á prestana

⁶Sonurinn skal heiðra föður sinn og þrællinn húsbónda sinn. En sé ég nú faðir, hvar er þá heiðurinn sem mér ber, og sé ég húsbóndi, hvar er þá lotningin sem mér ber? – segir Drottinn allsherjar við yður, þér prestar, sem óvirðið nafn mitt.

Þér spyrjið: „Með hverju óvirðum vér nafn þitt?“

⁷Þér berið fram óhreina fæðu á altari mitt. Og enn getið þér spurt: „Með hverju ósæmum vér þig?“ þar sem þér þó segið: „Borð Drottins er lítills metandi!“ ⁸Og þegar þér færið fram blinda skepnu til förnar, þá kallið þér það ekki saka, og þegar þér færið fram halta eða sjúka skepnu, þá kallið þér það ekki saka. Fær landstjóra þínum það, vit hvort honum geðjast þá vel að þér eða hvort hann tekur þér vel! – segir Drottinn allsherjar. ⁹Og nú, blíðkið Guð, til þess að hann sýni oss líknsemi. Yður er um þetta að kenna. Getur hann þá tekið nokkrum yðar vel? – segir Drottinn allsherjar.

¹⁰Sæmra væri, að einhver yðar lokaði musterisdyrnum, svo að þér tendruðuð ekki eld til ónýtis á altari mínu. Ég hefði enga velþóknun á yður – segir Drottinn allsherjar, og ég girnast enga förnargjöf af yðar hendi.

¹¹Frá upprás sólar allt til niðurgöngu hennar er nafn mitt mikið meðal þjóðanna, og alls staðar er nafni mínu fórnað reykelsi og hreinni matförn, því að nafn mitt er mikið meðal þjóðanna – segir Drottinn allsherjar. ¹²En þér vanhelgið það, með því að þér segið: „Borð Drottins er óhreint, og það sem af því fellur oss til fæðslu, er einskis vert.“ ¹³Og þér segið: „Sjá, hvílik fyrirhöfn!“ og fyrirlítið það, – segir Drottinn allsherjar –, og þér færið fram það sem rænt er og það sem halt er og það sem sjúkt er og færið það í förn. Ætti ég að girnast slíkt af yðar hendi? – segir Drottinn.

¹⁴Bölvaðir veri þeir svikarar, er eiga hvatan fénað í hjörð sinni og gjöra heit, en fórna síðan Drottni gölluðu berfé! Því að ég er mikill konungur, – segir Drottinn allsherjar –, og menn óttast nafn mitt meðal heiðingjanna.

2

¹Og nú út gengur þessi viðvörun til yðar, þér prestar: ²Ef þér hlýðið ekki og látið yður ekki um það hugað að gefa nafni mínu dýrðina – segir Drottinn allsherjar –, þá sendi ég yfir yður bölvunina og sný blessunum yðar í bölvun, já ég hefi þegar snúið þeim í bölvun, af því að þér látið yður ekki um það hugað. ³Sjá, ég hegg af yður arminn og strái saur framan í yður, saurnum frá hátíðafórnum, og varpa yður út til hans. ⁴Og þér munuð viðurkenna, að ég hefi sent yður þessa viðvörun, til þess að sáttmáli minn við Leví mætti haldast – segir Drottinn allsherjar.

⁵Sáttmáli minn var við hann, líf og hamingju veitti ég honum, lotningarfullan ótta, svo að hann óttaðist mig og bæri mikla lotningu fyrir nafni mínu. ⁶Sönn fræðsla var í munni hans og rangindi fundust ekki á vörum hans. Í friði og ráðvendni gekk hann með mér, og mörgum aftraði hann frá misgjörðum. ⁷Því að varir prestsins eiga að varðveita þekking, og fræðslu leita menn af munni hans, því að hann er sendiboði Drottins allsherjar. ⁸En þér hafið vikið af veginum og leitt marga í hrösun með fræðslu yðar, þér hafið spillt sáttmála Leví – segir Drottinn allsherjar. ⁹Fyrir því hefi ég og komið yður í fyrirlitning og óvirðing hjá gjörvöllum lýðnum, af því að þér gætið ekki minna vega og eruð hlutdrægir við fræðsluna.

Rofinn sáttmáli Guðs og Ísraels

¹⁰Eigum vér ekki allir hinn sama föður? Hefir ekki einn Guð skapað oss? Hvers vegna breytum vér þá sviksamlega hver við annan og vanhelgum sáttmála feðra vorra?

¹¹Júda hefir gjörst trúrofi og svívirðingar viðgangast í Ísrael og í Jerúsalem, því að Júda hefir vanhelgað helgidóm Drottins, sem hann elskar, og gengið að eiga þær konur, sem trúa á útlenda guði. ¹²Drottinn afmái fyrir þeim manni, er slíkt gjörir, kæranda og verjanda úr tjöldum Jakobs og þann er framber fórnargjafir fyrir Drottin allsherjar.

¹³Í öðru lagi gjörið þér þetta: Þér hyljið altari Drottins með tárum, með gráti og andvörpunum, þar sem eigi getur framar komið til mála, að hann líti vingjarnlega á fórnirnar né taki á móti velþóknanlegum gjöfum af yðar hendi.

¹⁴Þér segið: „Hvers vegna?“ – Af því að Drottinn var vottur að sáttmálgjörðinni milli þín og konu æsku þinnar, er þú hefir nú brugðið trúnaði við, enda þótt hún væri förunautur þinn og eiginkona þín eftir gjörðu sáttmáli. ¹⁵Hefir ekki einn og hinn sami gefið oss lífið og viðhaldið því? Og hvað heimtar sá hinn eini? Börn sem heyra Guði til. Gætið yðar því í huga yðar, og bregð eigi trúnaði við eiginkonu æsku þinnar. ¹⁶Því að ég hata hjónaskilnað – segir Drottinn, Ísraels Guð, – og þann sem hylur klæði sín glæpum – segir Drottinn allsherjar. Gætið yðar því í huga yðar og bregðið aldrei trúnaði.

Dagur dómsins

¹⁷Þér hafið mætt Drottin með orðum yðar og þér segið: „Með hverju mæðum vér hann?“ Með því, að þér segið: „Sérhver sem illt gjörir, er góður í augum Drottins, og um slíka þykir honum vænt,“ eða: „Hvar er sá Guð, sem dæmir?“

3

¹Sjá, ég sendi sendiboða minn, og hann mun greiða veginn fyrir mér. Og bráðlega mun hann koma til musteris síns, sá Drottinn er þér leitið, og engill sáttmálans, sá er þér þráið. Sjá, hann kemur – segir Drottinn allsherjar.

²En hver má afbera þann dag, er hann kemur, og hver fær staðist, þegar hann birtist? Því að hann er sem eldur málmbraðslumannsins og sem lútarsalt þvottamannanna. ³Og hann mun sitja og bræða og hreinsa silfrið, og hann mun hreinsa levítana og gjöra þá skíra sem gull og silfur, til þess að Drottinn hafi aftur þá menn, er bera fram fórnir á þann hátt sem rétt er, ⁴og þá munu fórnir Júdamanna og Jerúsalembúa geðjast Drottni eins og forðum daga og eins og á löngu liðnum árum.

⁵En ég mun nálægja mig yður til að halda dóm og mun skyndilega fram ganga sem vitni í gegn töframönnum, hórdómsmönnum og meinsærismönnum og í gegn þeim, sem hafa af daglaunamönnum, ekkjum og munaðarleysingjum og halla rétti útlendinga, en óttast mig ekki – segir Drottinn allsherjar.

Musteristíundin

⁶Ég, Drottinn, hefði ekki breytt mér, og þér, Jakobssynir, eruð samir við yður. ⁷Allt í frá dögum feðra yðar hafið þér vikið frá setningum mínum og ekki gætt þeirra. Snúið yður til mín, þá mun ég snúa mér til yðar – segir Drottinn allsherjar.

En þér spyrjið: „Að hverju leyti eigum vér að snúa oss?“ ⁸Á maðurinn að pretta Guð, úr því að þér prettið mig? Þér spyrjið: „Í hverju höfum vér prettað þig?“ Í tíund og fórnargjöfum. ⁹Mikil bölvun hvílir yfir yður, af því að þér prettið mig, öll þjóðin. ¹⁰Færið alla tíundina í forðabúrið til þess að fæðsla sé til í húsi mínu, og reynið mig einu sinni á þennan hátt – segir Drottinn allsherjar –, hvort ég lýk ekki upp fyrir yður flóðgáttum himinsins og úthelli yfir yður yfirgnæfanlegri blessun. ¹¹Og ég mun hasta á átvarginn fyrir yður, til þess að hann spilli ekki fyrir yður gróðri jarðarinnar og víntréð á akrinum verði yður ekki ávaxtarlaust – segir Drottinn allsherjar. ¹²Þá munu allar þjóðir telja yður sæla, því að þér munuð vera dýrindisland – segir Drottinn allsherjar.

Dagurinn kemur

¹³Hörð eru ummæli yðar um mig – segir Drottinn. Og þér spyrjið: „Hvað höfum vér þá sagt vor í milli um þig?“ ¹⁴Þér segið: „Það er til einskis að þjóna Guði, eða hvaða ávinning höfum vér af því haft, að vér varðveittum boðorð hans og gengum í sorgarbúningi fyrir augliti Drottins allsherjar?“ ¹⁵Fyrir því teljum vér nú hina hrokafullu sæla. Þeir þrifust eigi aðeins vel, þá er þeir höfðu guðleysi í frammi, heldur freistuðu þeir og Guðs, og sluppu óhegndir.“

¹⁶Þá mæltu þeir hver við annan, sem óttast Drottin, og Drottinn gaf gætur að því og heyrði það, og frammi fyrir augliti hans var rituð minnisbók fyrir þá, sem óttast Drottin og virða hans nafn.

¹⁷Þeir skulu vera mín eign – segir Drottinn allsherjar – á þeim degi, sem ég hefst handa, og ég mun vægja þeim, eins og maður vægir syni sínum, sem þjónar honum. ¹⁸Þá munuð þér aftur sjá þann mismun, sem er á milli réttláts manns og óguðlegs, á milli þess, sem Guði þjónar, og hins, sem ekki þjónar honum.

4

^{a 1}Því sjá, dagurinn kemur, brennandi sem ofn, og allir hrokafullir og allir þeir er guðleysi fremja, munu þá vera sem hálmleggir, og dagurinn sem kemur mun kveikja í þeim – segir Drottinn allsherjar – svo að hvorki verði eftir af þeim rót né kvistur.

²En yfir yður, sem óttist nafn mitt, mun réttlætissólin upp renna með græðslu undir vængjum sínum, og þér munuð út koma og leika yður eins og kálfar, sem út er hleypt úr stíu, ³og þér munuð sundur troða hina óguðlegu, því að þeir munu verða aska undir iljum yðar, – á þeim degi er ég hefst handa – segir Drottinn allsherjar.

Elía kemur aftur

⁴Munið eftir lögmáli Móse þjóns míns, þess er ég á Hóreb fól setninga og ákvæði fyrir allan Ísrael.

⁵Sjá, ég sendi yður Elía spámann, áður en hinn mikli og ógurlegi dagur Drottins kemur. ⁶Hann mun sætta feður við sonu og sonu við feður, til þess að ég komi ekki og ljósti landið banni.

^a 3.19 í hebreska textanum. 4.1–6 í íslensku þýðingunni er 3.19–24 í hebr. textanum og sumum erlendum útgáfum.

NÝJA
TESTAMENTIÐ

MATTEUSARGUÐSPJALL

Ættartala

1

¹Ættartala Jesú Krists, sonar Davíðs,
sonar Abrahams. ²Abraham gat Ísak,
Ísak gat Jakob,

Jakob gat Júda og bræður hans.

³Júda gat Peres og Sara við Tamar,

Peres gat Esrom,

Esrom gat Ram,

⁴Ram gat Ammínadab,

Ammínadab gat Nakson,

Nakson gat Salmon,

⁵Salmon gat Bóas við Rahab,

og Bóas gat Óbeð við Rut.

Óbeð gat Ísaí,

⁶og Ísaí gat Davíð konung.

Davíð gat Salómon við konu Úría,

⁷Salómon gat Róbóam,

Róbóam gat Abía,

Abía gat Asaf,

⁸Asaf gat Jósafat,

Jósafat gat Jóram,

Jóram gat Ússía,

⁹Ússía gat Jótam,

Jótam gat Akas,

Akas gat Esekía,

¹⁰Esekía gat Manasse,

Matteusarguðspjall

Manasse gat Amos,

Amos gat Jósía.

¹¹Jósía gat Jekonja og bræður hans á tíma herleiðingarinnar til Babýlonar.

¹²Eftir herleiðinguna til Babýlonar gat Jekonja Sealtíel, Sealtíel gat Serúbabel,

¹³Serúbabel gat Abíúd, Abíúd gat Eljakím,

Eljakím gat Asór,

¹⁴Asór gat Sadók,

Sadók gat Akím,

Akím gat Elíúd,

¹⁵Elíúd gat Eleasar,

Eleasar gat Mattan,

Mattan gat Jakob,

¹⁶og Jakob gat Jósef, mann Maríu, en hún ól Jesú, sem kallast Kristur.

¹⁷Þannig eru alls fjórtán ættliðir frá Abraham til Davíðs, fjórtán ættliðir frá Davíð fram að herleiðingunni til Babýlonar og fjórtán ættliðir frá herleiðingunni til Krists.

Fæðing Jesú

¹⁸Fæðing Jesú Krists varð með þessum atburðum: María, móðir hans, var föstnuð Jósef. En áður en þau komu saman, reyndist hún þunguð af heilögum anda. ¹⁹Jósef, festarmaður hennar, sem var grandvar, vildi ekki gjöra henni opinbera minnkun og hugðist skilja við hana í kyrrþey. ²⁰Hann hafði ráðið þetta með sér, en þá vitraðist honum engill Drottins í draumi og sagði: „Jósef, sonur Davíðs, óttastu ekki að taka til þín Maríu, heitkonu þína. Barnið, sem hún gengur með, er af heilögum anda. ²¹Hún mun son ala, og hann skaltu láta heita Jesú, því að hann mun frelsa lýð sinn frá syndum þeirra.“

²²Allt varð þetta til þess, að rætast skyldu orð Drottins fyrir munn spámannsins: ²³„Sjá, mærin mun þunguð verða og son ala. Nafn hans mun vera Immanúel,“ það þýðir: Guð með oss.

²⁴Þegar Jósef vaknaði, gjörði hann eins og engill Drottins hafði boðið honum og tók konu sína til sín. ²⁵Hann kenndi hennar ekki fyrr en hún hafði alið son. Og hann gaf honum nafnið JESÚS.

Koma vitringa

2

¹Þegar Jesús var fæddur í Betlehem í Júdeu á dögum Heródesar konungs, komu vitringar frá Austurlöndum til Jerúsalem ²og sögðu: „Hvar er hinn nýfæddi konungur Gyðinga? Vér sáum stjörnu hans renna upp og erum komnir að veita honum lotningu.“

³Þegar Heródes heyrði þetta, varð hann skelkaður og öll Jerúsalem með honum. ⁴Og hann stefndi saman öllum æðstu prestum og fræðimönnum lýðsins og spurði þá: „Hvar á Kristur að fæðast?“

⁵Þeir svöruðu honum: „Í Betlehem í Júdeu. En þannig er ritað hjá spámanninum:

⁶ Þú Betlehem, í landi Júda,
ekki ertu síst meðal hefðarborga Júda.
Því að höfðingi mun frá þér koma,
sem verður hirðir lýðs míns, Ísraels.“

⁷Þá kallaði Heródes vitringana til sín á laun og grófst eftir því hjá þeim, nær stjarnan hefði birst. ⁸Hann sendi þá síðan til Betlehem og sagði: „Farið og spyrjist vandlega fyrir um barnið, og er þér finnið það látið mig vita, til þess að ég geti einnig komið og veitt því lotningu.“

⁹Þeir hlýddu á konung og fóru. Og stjarnan, sem þeir sáu austur þar, fór fyrir þeim, uns hana bar þar yfir, sem barnið var. ¹⁰Þegar þeir sáu stjörnuna, glöddust þeir harla mjög, ¹¹þeir gengu inn í húsið og sáu barnið og Maríu, móður þess, féllu fram og veittu því lotningu. Síðan luku þeir upp fjárhirslum sínum og færðu því gjafir, gull, reykelsi og myrru.

¹²En þar sem þeir fengu bendingu í draumi að snúa ekki aftur til Heródesar, fóru þeir aðra leið heim í land sitt.

Til Egyptalands

¹³Þegar þeir voru farnir, þá vitrast engill Drottins Jósef í draumi og segir: „Rís upp, tak barnið og móður þess og flý til Egyptalands. Þar skaltu vera, uns ég segi þér, því að Heródes mun leita barnsins til að fyrirfara því.“

¹⁴Hann vaknaði, tók barnið og móður þess um nóttina og fór til Egyptalands. ¹⁵Þar dvaldist hann þangað til Heródes var allur. Það sem Drottinn sagði fyrir munn spámannsins, skyldi rætast: „Frá Egyptalandi kallaði ég son minn.“

¹⁶Þá sá Heródes, að vitringarnir höfðu gabbað hann, og varð afar reiður, sendi menn og lét myrða öll sveinbörn í Betlehem og nágrenni hennar, tvævetur og yngri, en það svaraði þeim tíma, er hann hafði komist að hjá vitringunum.

Matteusarguðspjall

¹⁷Nú rættist það, sem sagt var fyrir munn Jeremía spámanns:

¹⁸ Rödd heyrðist í Rama,
grátur og kveinstafir miklir,
Rakel grætur börnin sín
og vill ekki huggast láta,
því að þau eru ekki framar lífs.

Heim aftur

¹⁹Þegar Heródes var dáinn, þá vitrast engill Drottins Jósef í draumi í Egyptalandi ²⁰og segir: „Rís upp, tak barnið og móður þess og far til Ísraelslands. Nú eru þeir dánir, sem sátu um líf barnsins.“ ²¹Hann tók sig upp og fór til Ísraelslands með barnið og móður þess.

²²En þá er hann heyrði, að Arkelás réð ríkjum í Júdeu í stað Heródesar föður síns, óttaðist hann að fara þangað, og hélt til Galíleubyggða eftir bendingu í draumi. ²³Þar settist hann að í borg, sem heitir Nasaret, en það átti að rætast, sem sagt var fyrir munn spámannanna: „Nasarei skal hann kallast.“

Jóhannes skírari

3

¹Á þeim dögum kemur Jóhannes skírari fram og prédikar í óbyggðum Júdeu. ²Hann sagði: „Gjörðið iðrun, himnaríki er í nánd.“ ³Jóhannes er sá sem svo er um mælt hjá Jesaja spámanni:

Rödd hrópanda í eyðimörk:
Greiðið veg Drottins,
gjörðið beinar brautir hans.

⁴Jóhannes bar klæði úr úlfaldahári og leðurbelti um lendar sér og hafði til matar engisprettur og villihunang. ⁵Menn streymdu til hans frá Jerúsalem, allri Júdeu og Jórdanbyggð, ⁶létu skírast af honum í ánni Jórdan og játuðu syndir sínar.

⁷Þegar hann sá, að margir farisear og saddúkear komu til skírnar, sagði hann við þá: „Þér nöðru kyn, hver kenndi yður að flýja komandi reiði? ⁸Berið þá ávöxt samboðinn iðruninni! ⁹Látið yður ekki til hugar koma, að þér getið sagt með sjálfum yður: ‚Vér eigum Abraham að föður.‘ Ég segi yður, að Guð getur vakið Abraham börn af steinum þessum. ¹⁰Öxin er þegar lögð að rótum trjáanna, og hvert það tré, sem ber ekki góðan ávöxt, verður upp höggvið og í eld kastað. ¹¹Ég skíri yður með vatni til iðrunar, en sá sem kemur eftir mig, er mér máttugri, og er ég ekki verður að bera skó hans. Hann mun skíra yður með heilögum anda og eldi. ¹²Hann er með varpskófluna í hendi sér og mun gjörhreinsa láfa sinn og safna hveiti sínu í hlöðu, en hismið mun hann brenna í óslökkvanda eldi.“

Jesús skírður

¹³Þá kemur Jesús frá Galíleu að Jórdan til Jóhannesar að taka skírn hjá honum. ¹⁴Jóhannes vildi varna honum þess og sagði: „Mér er þörf að skírast af þér, og þú kemur til mín!“

¹⁵Jesús svaraði honum: „Lát það nú eftir. Þannig ber okkur að fullnægja öllu réttlæti.“ Og hann lét það eftir honum.

¹⁶En þegar Jesús hafði verið skírður, sté hann jafnskjótt upp úr vatninu. Og þá opnuðust himnarnir, og hann sá anda Guðs stíga niður eins og dúfu og koma yfir sig. ¹⁷Og rödd kom af himnum: „Þessi er minn elskaði sonur, sem ég hef velþóknun á.“

Jesú freistað

4

¹Þá leiddi andinn Jesú út í óbyggðina, að hans yrði freistað af djöflinum. ²Þar fastaði hann fjörutíu daga og fjörutíu nætur og var þá orðinn hungraður. ³Þá kom freistarinn og sagði við hann: „Ef þú ert sonur Guðs, þá bjóð þú, að steinar þessir verði að brauðum.“

⁴Jesús svaraði: „Ritað er: „Eigi lifir maðurinn á einu saman brauði, heldur á hverju því orði, sem fram gengur af Guðs munni.““

⁵Þá tekur djöfullinn hann með sér í borgina helgu, setur hann á brún musterisins ⁶og segir við hann: „Ef þú ert sonur Guðs, þá kasta þér ofan, því að ritað er:

Hann mun fela þig englum sínum,
og þeir munu bera þig á höndum sér,
að þú steytir ekki fót þinn við steini.“

⁷Jesús svaraði honum: „Aftur er ritað: „Ekki skalt þú freista Drottins, Guðs þíns.““

⁸Enn tekur djöfullinn hann með sér upp á ofurhátt fjall, sýnir honum öll ríki heims og dýrð þeirra ⁹og segir: „Allt þetta mun ég gefa þér, ef þú fellur fram og tilbiður mig.“

¹⁰En Jesús sagði við hann: „Vík brott, Satan! Ritað er: „Drottin, Guð þinn, skalt þú tilbiðja og þjóna honum einum.““

¹¹Þá fór djöfullinn frá Jesú. Og englar komu og þjónuðu honum.

Ljós upp runnið

¹²Þegar hann heyrði, að Jóhannes hefði verið tekinn höndum, hélt hann til Galíleu. ¹³Hann fór frá Nasaret og settist að í Kapernaum við vatnið í byggðum Sebúlons og Naftalí. ¹⁴Þannig rættist það, sem sagt er fyrir munn Jesaja spámanns:

¹⁵ Sebúlonsland og Naftalíland við vatnið,
landið handan Jórdanar,
Galílea heiðingjanna.

Matteusarguðspjall

¹⁶ Sú þjóð, sem í myrkri sat,
sá mikið ljós.
Þeim er sátu í skuggalandi dauðans,
er ljós upp runnið.

¹⁷Upp frá þessu tekur Jesús að prédika og segja: „Gjörið iðrun, himnaríki er í nánd.“

Fylgið mér

¹⁸Hann gekk með Galíleuvatni og sá tvo bræður, Símon, sem kallaður var Pétur, og Andrés, bróður hans, vera að kasta neti í vatnið, en þeir voru fiskimenn. ¹⁹Hann sagði við þá: „Komið og fylgið mér, og mun ég láta yður menn veiða.“ ²⁰Og þegar í stað yfirgáfu þeir netin og fylgdu honum.

²¹Hann gekk áfram þaðan og sá tvo aðra bræður, Jakob Sebedeusson og Jóhannes, bróður hans. Þeir voru í bátnum með Sebedeusi, föður sínum, að búa net sín. Jesús kallaði þá, ²²og þeir yfirgáfu jafnskjótt bátinn og föður sinn og fylgdu honum.

Í Galíleu

²³Hann fór nú um alla Galíleu, kenndi í samkundum þeirra, prédikaði fagnaðarerindið um ríkið og læknaði hvers kyns sjúkdóm og veikindi meðal lýðsins. ²⁴Orðstír hans barst um allt Sýrland, og menn færðu til hans alla, sem þjáðust af ýmsum sjúkdómum og kvölum, voru haldnir illum öndum, tunglsjúka menn og lama. Og hann læknaði þá. ²⁵Mikill mannfjöldi fylgdi honum úr Galíleu, Dekapólís, Jerúsalem, Júdeu og landinu handan Jórdanar.

Fjallræðan

5

¹Þegar hann sá mannfjöldann, gekk hann upp á fjallið. Þar settist hann, og lærisveinar hans komu til hans. ²Þá lauk hann upp munni sínum, kenndi þeim og sagði:

Sælir eru

³ „Sælir eru fátækir í anda,
því að þeirra er himnaríki.
⁴ Sælir eru sorgbitnir,
því að þeir munu huggaðir verða.
⁵ Sælir eru hógværir,
því að þeir munu jörðina erfa.
⁶ Sælir eru þeir, sem hungrar og þyrstir eftir réttlætinu,
því að þeir munu saddir verða.

Matteusarguðspjall

⁷ Sælir eru miskunnsamir,
því að þeim mun miskunnað verða.

⁸ Sælir eru hjartahreindir,
því að þeir munu Guð sjá.

⁹ Sælir eru friðflytjendur,
því að þeir munu Guðs börn kallaðir verða.

¹⁰ Sælir eru þeir, sem ofsóttir eru fyrir réttlætis sakir,
því að þeirra er himnaríki.

¹¹ Sælir eruð þér, þá er menn smána yður, ofsækja og ljúga á yður öllu illu mín vegna.
¹² Verið glaðir og fagníð, því að laun yðar eru mikil á himnum. Þannig ofsóttu þeir spámennina, sem voru á undan yður.

Salt og ljós

¹³ Þér eruð salt jarðar. Ef saltið dofnar, með hverju á að selta það? Það er þá til einskis nýtt, menn fleygja því og troða undir fótum.

¹⁴ Þér eruð ljós heimsins. Borg, sem á fjalli stendur, fær ekki dulist. ¹⁵ Ekki kveikja menn heldur ljós og setja undir mæliker, heldur á ljóssastiku, og þá lýsir það öllum í húsinu.

¹⁶ Þannig lýsi ljós yðar meðal mannanna, að þeir sjái góð verk yðar og vegsami föður yðar, sem er á himnum.

Nýtt lögmál

¹⁷ Ætlið ekki, að ég sé kominn til að afnema lögmálið eða spámennina. Ég kom ekki til að afnema, heldur uppfylla. ¹⁸ Sannlega segi ég yður: Þar til himinn og jörð líða undir lok, mun ekki einn smástafur eða stafkrókur falla úr lögmálinu, uns allt er komið fram. ¹⁹ Hver sem því brýtur eitt af þessum minnstu boðum og kennir öðrum það, mun kallast minnstur í himnaríki, en sá, sem heldur þau og kennir, mun mikill kallast í himnaríki. ²⁰ Ég segi yður: Ef réttlæti yðar ber ekki af réttlæti fræðimanna og farísea, komist þér aldrei í himnaríki.

Skjótur til sátta

²¹ Þér hafið heyrt, að sagt var við forfeðurna: „Þú skalt ekki morð fremja. Sá sem morð fremur, skal svara til saka fyrir dómi.“ ²² En ég segi yður: Hver sem reiðist^a bróður sínum, skal svara til saka fyrir dómi. Sá sem hrakyrðir bróður sinn skal svara til saka fyrir ráðinu og hver sem svívirðir hann, hefur unnið til eldsvítis. ²³ Sértu því að færa fórn þína á altarið og minnst þess þar, að bróðir þinn hefur eitthvað á móti þér, ²⁴ þá skaltu skilja gjöf þína eftir fyrir framan altarið, fara fyrst og sættast við bróður þinn, koma síðan og færa fórn þína.

^a Sum handrit bæta við: að ástæðulausu.

Matteusarguðspjall

²⁵Vertu skjótur til sátta við andstæðing þinn, meðan þú ert enn á vegi með honum, til þess að hann selji þig ekki dómaranum í hendur og dómariinn þjóninum og þér verði varpað í fangelsi. ²⁶Sannlega segi ég þér: Eigi munt þú komast út þaðan, fyrr en þú hefur borgað síðasta eyri.

Betra er þér

²⁷Þér hafið heyrt, að sagt var: „Þú skalt ekki drýggja hór.“ ²⁸En ég segi yður: Hver sem horfir á konu í girndarhug, hefur þegar drýgt hór með henni í hjarta sínu. ²⁹Ef hægra auga þitt tælir þig til falls, þá ríf það úr og kasta frá þér. Betra er þér, að einn lima þinna glatist, en öllum líkama þínum verði kastað í helvíti. ³⁰Ef hægri hönd þín tælir þig til falls, þá sníð hana af og kasta frá þér. Betra er þér, að einn lima þinna glatist, en allur líkami þinn fari til helvítis.

³¹Þá var og sagt: „Sá sem skilur við konu sína, skal gefa henni skilnaðarbréf.“ ³²En ég segi yður: Hver sem skilur við konu sína, nema fyrir hörsök, verður til þess, að hún drýgir hór. Og sá sem gengur að eiga fráskilda konu, drýgir hór.

Þegar þér talið

³³Enn hafið þér heyrt, að sagt var við forfeðurna: „Þú skalt ekki vinna rangan eið, en halda skaltu eiða þína við Drottin.“ ³⁴En ég segi yður, að þér eigið alls ekki að sverja, hvorki við himininn, því hann er hásæti Guðs, ³⁵né við jörðina, því hún er skör fóta hans, né við Jerúsalem, því hún er borg hins mikla konungs. ³⁶Og eigi skaltu sverja við höfuð þitt, því að þú getur ekki gjört eitt hár hvítt eða svart. ³⁷En þegar þér talið, sé já yðar já og nei sé nei. Það sem umfram er, kemur frá hinum vonda.

Verið fullkomnir

³⁸Þér hafið heyrt, að sagt var: „Auga fyrir auga og tönn fyrir tönn.“ ³⁹En ég segi yður: Rísið ekki gegn þeim, sem gerir yður mein. Nei, slái einhver þig á hægri kinn, þá bjóð honum einnig hina. ⁴⁰Og vilji einhver þreyta lög við þig og hafa af þér kyrtíl þinn, gef honum eftir yfirhöfnina líka. ⁴¹Og neyði einhver þig með sér eina mílu, þá far með honum tvær. ⁴²Gef þeim, sem biður þig, og snú ekki baki við þeim, sem vill fá lán hjá þér.

⁴³Þér hafið heyrt, að sagt var: „Þú skalt elska náunga þinn og hata óvin þinn.“ ⁴⁴En ég segi yður: Elskið óvini yðar, og biðjið fyrir þeim, sem ofsækja yður, ⁴⁵svo að þér reynist börn föður yðar á himnum, er lætur sól sína renna upp yfir vonda sem góða og rigna yfir réttláta sem rangláta. ⁴⁶Þótt þér elskið þá, sem yður elska, hver laun eigið þér fyrir það? Gjöra ekki tollheimtumenn hið sama? ⁴⁷Og hvað er það, þótt þér heilsíð bræðrum yðar einum. Gjöra heiðnir menn ekki hið sama? ⁴⁸Verið þér því fullkomnir, eins og faðir yðar himneskur er fullkominn.

Ekki fyrir mönnum

6

¹Varist að iðka réttlæti yðar fyrir mönnum, þeim til sýnis, annars eigið þér engin laun hjá föður yðar á himnum.

²Þegar þú gefur ölmusu, skaltu ekki láta þeyta lúður fyrir þér, eins og hræsnarar gjöra í samkunduhúsum og á strætum til þess að hljóta lof af mönnum. Sannlega segi ég yður, þeir hafa tekið út laun sín.

³En þegar þú gefur ölmusu, viti vinstri hönd þín ekki, hvað sú hægri gjörir, ⁴svo að ölmusa þín sé í leynum, og faðir þinn, sem sér í leynum, mun umbuna þér.

Nær þú biðst fyrir

⁵Og þegar þér biðjist fyrir, þá verið ekki eins og hræsnararnir. Þeir vilja helst standa og biðjast fyrir í samkundum og á gatnamótum, til þess að menn sjái þá. Sannlega segi ég yður, þeir hafa tekið út laun sín. ⁶En nær þú biðst fyrir, skaltu ganga inn í herbergi þitt, loka dyrunum og biðja föður þinn, sem er í leynum. Faðir þinn, sem sér í leynum, mun umbuna þér.

⁷Þegar þér biðjist fyrir, skuluð þér ekki fara með fánýta mælgí að hætti heiðingja. Þeir hyggja, að þeir verði bænheyrðir fyrir mælgí sína. ⁸Líkist þeim ekki. Faðir yðar veit, hvers þér þurfið, áður en þér biðjið hann. ⁹En þannig skuluð þér biðja:

Faðir vor, þú sem ert á himnum.

Helgist þitt nafn,

¹⁰ til komi þitt ríki,

verði þinn vilji, svo á jörðu sem á himni.

¹¹ Gef oss í dag vort daglegt brauð.^a

¹² Fyrirgef oss vorar skuldir,

svo sem vér og fyrirgefum vorum skuldunautum.

¹³ Og eigi leið þú oss í freistni, heldur frelsa oss frá illu.^b

[Því að þitt er ríkið, mátturinn og dýrðin að eilífu, amen.]^c

¹⁴Ef þér fyrirgefið mönnum misgjörðir þeirra, þá mun og faðir yðar himneskur fyrirgefa yður. ¹⁵En ef þér fyrirgefið ekki öðrum, mun faðir yðar ekki heldur fyrirgefa misgjörðir yðar.

^a Eða: brauð vort til dagsins á morgun.

^b Eða: frá hinum vonða.

^c Vantar í sum handrit.

Nær þú fastar

¹⁶Þegar þér fastið, þá verið ekki daprir í bragði, eins og hræsningar. Þeir afmynda andlit sín, svo að engum dyljist, að þeir fasta. Sannlega segi ég yður, þeir hafa tekið út laun sín. ¹⁷En nær þú fastar, þá smyr höfuð þitt og þvo andlit þitt, ¹⁸svo að menn verði ekki varir við, að þú fastar, heldur faðir þinn, sem er í leynum. Og faðir þinn, sem sér í leynum, mun umbuna þér.

Fjársjóður þinn

¹⁹Safnið yður ekki fjársjóðum á jörðu, þar sem mölur og ryð eyðir og þjófar brjótast inn og stela. ²⁰Safnið yður heldur fjársjóðum á himni, þar sem hvorki eyðir mölur né ryð og þjófar brjótast ekki inn og stela. ²¹Því hvar sem fjársjóður þinn er, þar mun og hjarta þitt vera.

²²Augað er lampi líkamans. Sé auga þitt heilt, mun allur líkami þinn bjartur. ²³En sé auga þitt spillt, verður allur líkami þinn dimmur. Ef nú ljósið í þér er myrkur, hvílikt verður þá myrkrið.

Guð og mammón

²⁴Enginn getur þjónað tveimur herrum. Annaðhvort hatar hann annan og elskar hinn eða þýðist annan og afrækir hinn. Þér getið ekki þjónað Guði og mammón.

²⁵Því segi ég yður: Verið ekki áhyggjufullir um líf yðar, hvað þér eigið að eta eða drekka, né heldur um líkama yðar, hverju þér eigið að klæðast. Er lífið ekki meira en fæðan og líkaminn meira en klæðin? ²⁶Lítið til fugla himinsins. Hvorki sá þeir né uppskera né safna í hlöður og faðir yðar himneskur fæðir þá. Eruð þér ekki miklu fremri þeim? ²⁷Og hver yðar getur með áhyggjum aukið einni spönn við aldur sinn?^a

²⁸Og hví eruð þér áhyggjufullir um klæði? Hyggið að liljum vallarins, hversu þær vaxa. Hvorki vinna þær né spinna. ²⁹En ég segi yður: Jafnvel Salómon í allri sinni dýrð var ekki svo búinn sem ein þeirra. ³⁰Fyrst Guð skryðir svo gras vallarins, sem í dag stendur, en á morgun verður í ofn kastað, skyldi hann þá ekki miklu fremur klæða yður, þér trúlitlir!

³¹Segið því ekki áhyggjufullir: „Hvað eigum vér að eta? Hvað eigum vér að drekka? Hverju eigum vér að klæðast?“ ³²Allt þetta stunda heiðingjarnir, og yðar himneski faðir veit, að þér þarfnist alls þessa. ³³En leitið fyrst ríkis hans og réttlætis, þá mun allt þetta veitast yður að auki. ³⁴Hafið því ekki áhyggjur af morgundeginum. Morgundagurinn mun hafa sínar áhyggjur. Hverjum degi nægir sín þjáning.

^a Eða: við hæð sína.

Dæmið ekki

7

¹Dæmið ekki, svo að þér verðið ekki dæmdir. ²Því að með þeim dómi, sem þér dæmið, munuð þér dæmdir, og með þeim mæli, sem þér mælið, mun yður mælt verða. ³Hví sér þú flísina í auga bróður þíns, en tekur ekki eftir bjálkanum í auga þínu? ⁴Eða hvernig fær þú sagt við bróður þinn: „Lát mig draga flísina úr auga þér?“ Og þó er bjálki í auga sjálfs þín. ⁵Hræsnari, drag fyrst bjálkann úr auga þér, og þá sérðu glögggt til að draga flísina úr auga bróður þíns.

⁶Gefið ekki hundum það sem heilagt er, og kastið eigi perlum yðar fyrir svín. Þau mundu troða þær undir fótum, og þeir snúa sér við og rífa yður í sig.

Biðjið, leitið

⁷Biðjið, og yður mun gefast, leitið, og þér munuð finna, knýið á, og fyrir yður mun upp lokið verða. ⁸Því að hver sá öðlast, sem biður, sá finnur, sem leitar, og fyrir þeim, sem á knýr, mun upp lokið verða. ⁹Eða hver er sá maður meðal yðar, sem gefur syni sínum stein, er hann biður um brauð? ¹⁰Eða höggorm, þegar hann biður um fisk? ¹¹Fyrst þér, sem eruð vondir, hafið vit á að gefa börnum yðar góðar gjafir, hve miklu fremur mun þá faðir yðar á himnum gefa þeim góðar gjafir, sem biðja hann?

¹²Allt sem þér viljið, að aðrir menn gjöri yður, það skuluð þér og þeim gjöra. Þetta er lögmálið og spámennirnir.

Þröngt hlið

¹³Gangið inn um þrönga hliðið. Því að vítt er hliðið og vegurinn breiður, sem liggur til glötunar, og margir þeir, sem þar fara inn. ¹⁴Hve þröngt er það hlið og mjór sá vegur, er liggur til lífsins, og fáir þeir, sem finna hann.

Af ávöxtum þeirra

¹⁵Varist falsspámenn. Þeir koma til yðar í sauðaklæðum, en innra eru þeir gráðugir vargar. ¹⁶Af ávöxtum þeirra skuluð þér þekkja þá. Hvort lesa menn vínber af þyrnum eða fikjur af þistlum? ¹⁷Þannig ber sérhvert gott tré góða ávöxtu, en slæmt tré vonda. ¹⁸Gott tré getur ekki borið vonda ávöxtu, ekki heldur slæmt tré góða ávöxtu. ¹⁹Hvert það tré, sem ber ekki góðan ávöxt, verður upp höggvið og í eld kastað. ²⁰Af ávöxtum þeirra skuluð þér því þekkja þá.

Á bjargi

²¹Ekki mun hver sá, sem við mig segir: „Herra, herra,“ ganga inn í himnaríki, heldur sá einn, er gjörir vilja föður míns, sem er á himnum.

²²Margir munu segja við mig á þeim degi: „Herra, herra, höfum vér ekki kennt í þínu nafni, rekið út illa anda í þínu nafni og gjört í þínu nafni mörg kraftaverk?“ ²³Þá mun ég votta þetta: „Aldrei þekkti ég yður. Farið frá mér, illgjörðamenn.“

²⁴Hver sem heyrir þessi orð mín og breytir eftir þeim, sá er líkur hyggnum manni, er byggði hús sitt á bjargi. ²⁵Nú skall á steypiregn, vatnið flæddi, stormar blésu og buldu á því húsi, en það féll eigi, því það var grundvallað á bjargi.

²⁶En hver sem heyrir þessi orð mín og breytir ekki eftir þeim, sá er líkur heimskum manni, er byggði hús sitt á sandi. ²⁷Steypiregn skall á, vatnið flæddi, stormar blésu og buldu á því húsi. Það féll, og fall þess var mikið.“ ²⁸Þegar Jesús hafði lokið þessari ræðu, undraðist mannfjöldinn mjög kenningu hans, ²⁹því að hann kenndi þeim eins og sá, er vald hefur, og ekki eins og fræðimenn þeirra.

Verð þú hreinn

8

¹Nú gekk Jesús niður af fjallinu, og fylgdi honum mikill mannfjöldi. ²Þá kom til hans líkprár maður, laut honum og sagði: „Herra, ef þú vilt, getur þú hreinsað mig.“^a

³Jesús rétti út höndina, snart hann og mælti: „Ég vil, verð þú hreinn!“ Jafnskjótt varð hann hreinn af líkþránni. ⁴Jesús sagði við hann: „Gæt þess að segja þetta engum, en far þú, sýn þig prestinum, og færðu þá fórn, sem Móse bauð, þeim til vitnisburðar.“

Sem þú trúir

⁵Þegar hann kom til Kapernaum, gekk til hans hundraðshöfðingi og bað hann: ⁶„Herra, sveinn minn liggur heima lami, mjög þungt haldinn.“

⁷Jesús sagði: „Ég kem og lækna hann.“

⁸Þá sagði hundraðshöfðinginn: „Herra, ég er ekki verður þess, að þú gangir inn undir þak mitt. Mæl þú aðeins eitt orð, og mun sveinn minn heill verða. ⁹Því að sjálfur er ég maður, sem verð að lúta valdi og ræð yfir hermönnum, og ég segi við einn: „Far þú,“ og hann fer, og við annan: „Kom þú,“ og hann kemur, og við þjón minn: „Gjör þetta,“ og hann gjörir það.“

¹⁰Þegar Jesús heyrði þetta, undraðist hann og mælti við þá, sem fylgdu honum: „Sannlega segi ég yður, þvílíka trú hef ég ekki fundið hjá neinum í Ísrael. ¹¹En ég segi yður: Margir munu koma frá austri og vestri og sitja til borðs með Abraham, Ísak og Jakob í himnaríki, ¹²en synir ríkisins munu út reknir í ystu myrkur. Þar verður grátur og

^a Líkþráir eða holdsveikir menn voru útilokaðir frá mannlegu samfélagi og öllu helgihaldi í musterinu og samkundum vegna sjúkdóms síns.

Matteusarguðspjall

gnístran tanna.“ ¹³Þá sagði Jesús við hundraðshöfðingjann: „Far þú, verði þér sem þú trúir.“

Og sveinninn varð heill á þeirri stundu.

Jesús læknar

¹⁴Jesús kom í hús Péturs og sá, að tengdamóðir hans lá með sótthita. ¹⁵Hann snart hönd hennar, og sótthitinn fór úr henni. Hún reis á fætur og gekk honum fyrir beina.

¹⁶Þegar kvöld var komið, færðu menn til hans marga, er haldnir voru illum öndum. Illu andana rak hann út með orði einu, og alla þá, er sjúkir voru, læknaði hann. ¹⁷Það átti að rætast, sem sagt er fyrir munn Jesaja spámanns: „Hann tók á sig mein vor og bar sjúkdóma vora.“

Fylg þú mér

¹⁸En þegar Jesús sá mikinn mannfjölda kringum sig, bauð hann að fara yfir um vatnið. ¹⁹Þá kom fræðimaður einn til hans og sagði: „Meistari, ég vil fylgja þér, hvert sem þú ferð.“

²⁰Jesús sagði við hann: „Refar eiga greni og fuglar himins hreiður, en Mannssonurinn á hvergi höfði sínu að að halla.“

²¹Annar, úr hópi lærisveinanna, sagði við hann: „Herra, leyf mér fyrst að fara og jarða föður minn.“

²²Jesús svarar honum: „Fylg þú mér, en lát hina dauðu jarða sína dauðu.“

Í stormi

²³Nú fór hann í bátinn og lærisveinar hans fylgdu honum. ²⁴Þá gjörði svo mikið veður á vatninu, að bylgjurnar gengu yfir bátinn. En Jesús svaf. ²⁵Þeir fara til, vekja hann og segja: „Herra, bjarga þú, vér förumst.“

²⁶Hann sagði við þá: „Hví eruð þér hræddir, þér trúlitlir?“ Síðan reis hann upp og hastaði á vindinn og vatnið, og varð stillilogn.

²⁷Mennirnir undruðust og sögðu: „Hvílíkur maður er þetta? Jafnvel vindar og vatn hlýða honum.“

Í byggð Gadarena

²⁸Þegar hann kom yfir um, í byggð Gadarena, komu á móti honum frá gröfunum tveir menn haldnir illum öndum, svo skæðir, að enginn mátti þann veg fara. ²⁹Þeir æpa: „Hvað vilt þú okkur, sonur Guðs? Komstu hingað að kvelja okkur fyrir tímann?“

³⁰En langt frá þeim var mikil svínahjörð á beit. ³¹Illu andarnir báðu hann og sögðu: „Ef þú rekur okkur út, sendu okkur þá í svínahjörðina.“

³²Hann sagði: „Farið!“ Út fóru þeir og í svínin, og öll hjörðin ruddist fram af hamrinum í vatnið og týndist þar.

Matteusarguðspjall

³³En hirðarnir flýðu, komu til borgarinnar og sögðu öll tíðindin, líka frá mönnunum, sem haldnir voru illum öndum. ³⁴Og allir borgarmenn fóru út til móts við Jesú, og þegar þeir sáu hann, báðu þeir hann að fara burt úr héruðum þeirra.

Syndir fyrirgefnar

9

¹Þá sté Jesús í bát og hélt yfir um og kom til borgar sinnar.^a ²Þar færa menn honum lama mann, sem lá í rekkju. Þegar Jesús sá trú þeirra, sagði hann við lama manninn: „Vertu hughraustur, barnið mitt, syndir þínar eru fyrirgefnar.“

³Nokkrir fræðimenn sögðu þá með sjálfum sér: „Hann guðlastar!“

⁴En Jesús þekkti hugsanir þeirra og sagði: „Hví hugsið þér illt í hjörtum yðar? ⁵Hvort er auðveldara að segja: „Syndir þínar eru fyrirgefnar“ eða: „Statt upp og gakk“? ⁶En til þess að þér vitið, að Mannssonurinn hefur vald á jörðu að fyrirgefa syndir, þá segi ég þér, – og nú talar hann við lama manninn: „Statt upp, tak rekkju þína, og far heim til þín!“

⁷Og hann stóð upp og fór heim til sín. ⁸En fólkið, sem horfði á þetta, varð ótta slegið og lofaði Guð, sem gefið hafði mönnum slíkt vald.

Köllun Matteusar

⁹Þá er hann gekk þaðan, sá hann mann sitja hjá tollbúðinni, Matteus að nafni, og hann segir við hann: „Fylg þú mér!“

Og hann stóð upp og fylgdi honum.

¹⁰Nú bar svo við, er Jesús sat að borði^b í húsi hans, að margir tollheimtumenn og bersyndugir komu og settust þar með honum og lærisveinum hans. ¹¹Þegar farísear sáu það, sögðu þeir við lærisveina hans: „Hvers vegna etur meistari yðar með tollheimtumönnum og bersyndugum?“

¹²Jesús heyrði þetta og sagði: „Ekki þurfa heilbrigðir lækni við, heldur þeir sem sjúkir eru. ¹³Farið og nemið, hvað þetta merkir: „Miskunnsemi vil ég, ekki fórnir.“ Ég er ekki kominn til að kalla réttláta, heldur syndara.“

Um föstu

¹⁴Þá koma til hans lærisveinar Jóhannesar og segja: „Hví föstum vér og farísear, en þínir lærisveinar fasta ekki?“

¹⁵Jesús svaraði þeim: „Hvort geta brúðkaupsgestir verið hryggir, meðan brúðguminn er hjá þeim? En koma munu þeir dagar, er brúðguminn verður frá þeim tekinn. Þá munu þeir fasta.“

^a Þ.e. Kapernaum, sbr. Mt 4.13.

^b Orðrétt: lá til borðs. Á hátíðum og í veislum lágu menn við máltíðir í Palestínu eins og siður var hjá Grikkjum og Rómverjum.

Matteusarguðspjall

¹⁶Enginn lætur bót af óþæfðum dúk á gamalt fat, því þá rífur bótin út frá sér og verður af verri rífa. ¹⁷Ekki láta menn heldur nýtt vín á gamla belgi, því þá springa belgirnir, og vínið fer niður, en belgirnir ónýtast. Menn láta nýtt vín á nýja belgi, og varðveitist þá hvort tveggja.“

Trúin bjargar

¹⁸Meðan hann var að segja þetta við þá, kom forstöðumaður einn, laut honum og sagði: „Dóttir mín var að skilja við, kom og legg hönd þína yfir hana, þá mun hún lifna.“

¹⁹Jesús stóð upp og fór með honum og lærisveinar hans.

²⁰Kona, sem hafði haft blóðlát í tólf ár, kom þá að baki honum og snart fald klæða hans.

²¹Hún hugsaði með sér: „Ef ég fæ aðeins snert klæði hans, mun ég heil verða.“

²²Jesús sneri sér við, og er hann sá hana, sagði hann: „Vertu hughraust, dóttir, trú þín hefur bjargað þér.“ Og konan varð heil frá þeirri stundu.

²³Þegar Jesús kom að húsi forstöðumannsins og sá pípuleikara og fólkið í uppnámi,

²⁴sagði hann: „Farið burt! Stúlkan er ekki dain, hún sefur.“ En þeir hlógu að honum.

²⁵Þegar fólkið hafði verið látið fara, gekk hann inn og tók hönd hennar, og reis þá stúlkan upp. ²⁶Og þessi tíðindi bárust um allt það hérað.

Tveir blindir

²⁷Þá er Jesús hélt þaðan, fóru tveir blindir menn eftir honum og kölluðu: „Miskunna þú okkur, sonur Davíðs.“

²⁸Þegar hann kom heim, gengu blindu mennirnir til hans. Jesús spyr þá: „Trúið þið, að ég geti gjört þetta?“

Þeir sögðu: „Já, herra.“

²⁹Þá snart hann augu þeirra og mælti: „Verði ykkur að trú ykkar.“ ³⁰Og augu þeirra lukust upp. Jesús lagði ríkt á við þá og sagði: „Gætið þess, að enginn fái að vita þetta.“

³¹En þeir fóru og víðfrægðu hann í öllu því héraði.

Mállaus maður

³²Þegar þeir voru að fara, var komið til hans með mállausan mann, haldinn illum anda.

³³Og er illi andinn var út rekinn, tók málleysinginn að mæla. Mannfjöldinn undraðist og sagði: „Aldrei hefur þvílíkt sést í Ísrael.“

³⁴En farísearnir sögðu: „Með fulltingi höfðingja illra anda rekur hann út illu andana.“

Uppskeran mikil

³⁵Jesús fór nú um allar borgir og þorp og kenndi í samkundum þeirra. Hann flutti fagnaðarerindið um ríkið og læknaði hvers kyns sjúkdóm og veikindi. ³⁶En er hann sá mannfjöldann, kenndi hann í brjósti um þá, því þeir voru hrjáðir og umkomulausir eins og

sauðir, er engan hirði hafa. ³⁷Þá sagði hann við lærisveina sína: „Uppskeran er mikil, en verkamenn fáir. ³⁸Biðjið því herra uppskerunnar að senda verkamenn til uppskeru sinnar.“

Postular sendir

10

¹Og hann kallaði til sín lærisveina sína tólf og gaf þeim vald yfir óhreinum öndum, að þeir gætu rekið þá út og læknað hvers kyns sjúkdóm og veikindi. ²Nöfn postulanna tólf eru þessi: Fyrstur Símon, sem kallast Pétur, og Andrés bróðir hans, þá Jakob Sebedeusson og Jóhannes bróðir hans, ³Filippus og Bartólómeus, Tómas og Matteus tollheimtumaður, Jakob Alfeusson og Taddeus, ⁴Símon vandlætari og Júdas Ískariót, sá er sveik hann.

Fyrirmæli

⁵Þessa tólf sendi Jesús út og mælti svo fyrir: „Haldið ekki til heiðinna manna og farið ekki í samverska borg. ⁶Farið heldur til týndra sauða af Ísraelsætt. ⁷Farið og prédikið: „Himnaríki er í nánd.“ ⁸Læknið sjúka, vekið upp dauða, hreinsið líkþráa, rekið út illa anda. Gefins hafið þér fengið, gefins skuluð þér láta í té. ⁹Takið ekki gull, silfur né eir í belti, ¹⁰eigi mal til ferðar eða tvo kyrtla og hvorki skó né staf. Verður er verkamaðurinn fæðis síns.

¹¹Hvar sem þér komið í borg eða þorp, spyrjist þá fyrir um, hver þar sé verðugur, og þar sé aðsetur yðar, uns þér leggið upp að nýju. ¹²Þegar þér komið í hús, þá árnið því góðs, ¹³og sé það verðugt, skal friður yðar koma yfir það, en sé það ekki verðugt, skal friður yðar aftur hverfa til yðar. ¹⁴Og taki einhver ekki við yður né hlýði á orð yðar, farið þá úr því húsi eða þeirri borg og hristið dustið af fótum yðar. ¹⁵Sannlega segi ég yður: Bærilegra mun landi Sódómu og Gómorru á dómsdegi en þeirri borg.

Varið yður

¹⁶Sjá, ég sendi yður eins og sauði meðalúlfa. Verið því kænir sem höggormar og falslausir sem dúfur. ¹⁷Varið yður á mönnunum. Þeir munu draga yður fyrir dómstóla og húðstrýkja yður í samkundum sínum. ¹⁸Þér munuð leiddir fyrir landshöfðingja og konunga mín vegna þeim og heiðingjunum til vitnisburðar. ¹⁹En þá er menn draga yður fyrir rétt, skuluð þér ekki hafa áhyggjur af því, hvernig eða hvað þér eigið að tala. Yður verður gefið á sömu stundu, hvað segja skal. ²⁰Þér eruð ekki þeir sem tala, heldur andi föður yðar, hann talar í yður.

²¹Bróðir mun selja bróður í dauða og faðir barn sitt. Börn munu rísa gegn foreldrum og valda þeim dauða. ²²Og þér munuð hataðir af öllum vegna nafns míns. En sá sem staðfastur er allt til enda, mun hólpinn verða. ²³Þegar þeir ofsækja yður í einni borg, þá flýið í aðra. Sannlega segi ég yður: Þér munuð ekki hafa náð til allra borga Ísraels, áður en Mannssonurinn kemur.

²⁴Ekki er lærisveinn meistaranum fremri né þjónn herra sínum. ²⁵Nægja má lærisveini að vera sem meistari hans og þjóni sem herra hans. Fyrst þeir kölluðu húsföðurinn Beelsebúl, hvað kalla þeir þá heimamenn hans?

Hvern ber að hræðast?

²⁶Óttist þá því eigi. Ekkert er hulið, sem eigi verður opinbert, né leynt, er eigi verður kunnugt. ²⁷Það sem ég segi yður í myrkri, skuluð þér tala í birtu, og það sem þér heyrið hvíslað í eyra, skuluð þér kunngjöra á þökum uppi. ²⁸Hræðist ekki þá, sem líkamann deyða, en fá ekki deytt sálina. Hræðist heldur þann, sem megnar að tortíma bæði sálu og líkama í helvíti. ²⁹Eru ekki tveir spörvar seldir fyrir smápening? Og ekki fellur einn þeirra til jarðar án vitundar föður yðar.^a ³⁰Á yður eru jafnvel höfuðhárin öll talin. ³¹Verið því óhræddir, þér eruð meira verðir en margir spörvar.

Að kannast við Krist

³²Hvern þann sem kannast við mig fyrir mönnum, mun og ég við kannast fyrir föður mínum á himnum. ³³En þeim sem afneitar mér fyrir mönnum, mun og ég afneita fyrir föður mínum á himnum.

Barátta

³⁴Ætlið ekki, að ég sé kominn að færa frið á jörð. Ég kom ekki að færa frið, heldur sverð. ³⁵Ég er kominn að gjöra „son andvígán föður sínum, dóttur móður sinni og tengdadóttur tengdamóður sinni. ³⁶Og heimamenn manns verða óvinir hans.‘

³⁷Sá sem ann föður eða móður meir en mér, er mín ekki verður, og sá sem ann syni eða dóttur meir en mér, er mín ekki verður. ³⁸Hver sem tekur ekki sinn kross og fylgir mér, er mín ekki verður. ³⁹Sá sem ætlar að finna líf sitt, týnir því, og sá sem týnir lífi sínu mín vegna, finnur það.

Laun

⁴⁰Sá sem tekur við yður, tekur við mér, og sá sem tekur við mér, tekur við þeim, er sendi mig. ⁴¹Sá sem tekur við spámanni, vegna þess að hann er spámaður, mun fá spámanns laun, og sá sem tekur við réttlátum manni, vegna þess að hann er réttlátur, mun fá laun réttláts manns. ⁴²Og hver sem gefur einum þessara smælingja svaladrykk vegna þess eins, að hann er lærisveinn, sannlega segi ég yður, hann mun alls ekki missa af launum sínum.“

Sá sem koma skal

11

¹Þá er Jesús hafði mælt svo fyrir við lærisveina sína tólf, hélt hann þaðan að kenna og prédika í borgum þeirra.

²Jóhannes heyrði í fangelsinu um verk Krists. Þá sendi hann honum orð með lærisveinum sínum og spurði: ³„Ert þú sá, sem koma skal, eða eigum vér að vænta annars?“

^a Orðrétt: án föður yðar, sbr. Lk 12.6.

⁴Jesús svaraði þeim: „Farið og kunngjörið Jóhannesi það, sem þér heyrið og sjáið: ⁵Blindir fá sýn og haltir ganga, líkþráir hreinsast^a og daufir heyra, dauðir rísa upp, og fátækum er flutt fagnaðarerindi. ⁶Og sæll er sá, sem hneykslast ekki á mér.“

Meira en spámaður

⁷Þegar þeir voru farnir, tók Jesús að tala til mannfjöldans um Jóhannes: „Hvað fóruð þér að sjá í óbyggðum? Reyrt af vindi skekinn? ⁸Hvað fóruð þér að sjá? Prúðbúinn mann? Nei, prúðbúna menn er að finna í söllum konunga. ⁹Til hvers fóruð þér? Að sjá spámann? Já, segi ég yður, og það meira en spámann. ¹⁰Hann er sá, sem um er ritað:

Sjá, ég sendi sendiboða minn á undan þér,
er greiða mun veg þinn fyrir þér.

¹¹Sannlega segi ég yður: Enginn er sá af konu fæddur, sem meiri sé en Jóhannes skírari. En hinn minnsti í himnaríki er honum meiri. ¹²Frá dögum Jóhannesar skírara og til þessa er ríki himnanna ofríki beitt, og ofríkismenn vilja hremma það. ¹³Spámennirnir allir og lögmálið, allt fram að Jóhannesi, sögðu fyrir um þetta. ¹⁴Og ef þér viljið við því taka, þá er hann Elía sá, sem koma skyldi. ¹⁵Hver sem eyru hefur, hann heyri.

¹⁶Við hvað á ég að líkja þessari kynslóð? Lík er hún börnum, sem á torgum sitja og kallast á: ¹⁷„Vér lékum fyrir yður á flautu og ekki vilduð þér dansa. Vér sungum yður sorgarljóð, og ekki vilduð þér syrgja.“ ¹⁸Jóhannes kom, át hvorki né drakk, og menn segja: „Hann hefur illan anda.“ ¹⁹Mannssonurinn kom, át og drakk, og menn segja: „Hann er mathákur og vinsvelgur, vinur tollheimtumanna og bersyndugra!“ En spekin sannast af verkum sínum.“

Dómsorð

²⁰Þá tók hann að ávíta borgirnar, þar sem hann hafði gjört flest kraftaverk sín, fyrir að hafa ekki gjört iðrun. ²¹„Vei þér, Korasín! Vei þér, Betsáida! Ef gjörst hefðu í Týrus og Sídon kraftaverkin, sem gjörðust í ykkur, hefðu þær löngu iðrast í sekk og ösku. ²²En ég segi ykkur: Týrus og Sídon mun bærilegra á dómsdegi en ykkur. ²³Og þú Kapernaum. Verður þú hafin til himins? Nei, til heljar mun þér steipt verða. Ef gjörst hefðu í Sódómu kraftaverkin, sem gjörðust í þér, þá stæði hún enn í dag. ²⁴En ég segi yður: Landi Sódómu mun bærilegra á dómsdegi en þér.“

Komið til mín

²⁵Á þeim tíma tók Jesús svo til orða: „Ég vegsama þig, faðir, herra himins og jarðar, að þú hefur hulið þetta spekingum og hyggindamönnum, en opinberað það smælingjum. ²⁶Já, faðir, svo var þér þóknanlegt.

²⁷Allt er mér falið af föður mínum, og enginn þekkir soninn nema faðirinn, né þekkir nokkur föðurinn nema sonurinn og sá er sonurinn vill opinbera hann.

^a Sjá Mt 8.2.

²⁸Komið til mín, allir þér sem erfiði hafið og þungar byrðar, og ég mun veita yður hvíld.
²⁹Takið á yður mitt ok og lærið af mér, því að ég er hógvær og af hjarta lítillátur, og þá munuð þér finna hvíld sálum yðar. ³⁰Því að mitt ok er ljúft og byrði mín létt.“

Herra hvíldardagsins

12

¹Um þessar mundir fór Jesús um sáðlönd á hvíldardegi. Lærisveinar hans kenndu hungurs og tóku að tína kornöx og eta. ²Þegar farísear sáu það, sögðu þeir við hann: „Lít á, lærisveinar þínir gjöra það, sem ekki er leyft að gjöra á hvíldardegi.“

³Hann svaraði þeim: „Hafið þér eigi lesið, hvað Davíð gjörði, þegar hann hungraði og menn hans? ⁴Hann fór inn í Guðs hús, og þeir átu skoðunarbrauðin, sem hvorki hann né menn hans og engir nema prestarnir máttu eta. ⁵Eða hafið þér ekki lesið í lögmálinu, að prestar vanhelga hvíldardaginn í musterinu á hvíldardögum, og eru þó án saka? ⁶En ég segi yður: Hér er meira en musterið. ⁷Ef þér hefðuð skilið, hvað felst í orðunum: „Miskunnsemi vil ég, ekki fórnir,“ munduð þér ekki hafa sakfelld saklausa menn. ⁸Því að Mannssonurinn er herra hvíldardagsins.“

Með visna hönd

⁹Hann fór þaðan og kom í samkundu þeirra. ¹⁰Þar var maður með visna hönd. Og þeir spurðu Jesú: „Er leyfilegt að lækna á hvíldardegi?“ Þeir hugðust kæra hann.

¹¹Hann svarar þeim: „Nú á einhver yðar eina sauðkind, og hún fellur í gryfju á hvíldardegi. Mundi hann ekki taka hana og draga upp úr? ¹²Hve miklu er þó maðurinn sauðkindinni fremri! Það er því leyfilegt að gjöra góðverk á hvíldardegi.“ ¹³Síðan segir hann við manninn: „Réttu fram hönd þína.“

Hann rétti fram höndina, og hún varð heil sem hin. ¹⁴Þá gengu farísearnir út og tóku saman ráð sín gegn honum, hvernig þeir gætu náð lífi hans.

Sjá þjón minn

¹⁵Þegar Jesús varð þess vís, fór hann þaðan. Margir fylgdu honum, og alla læknaði hann.
¹⁶En hann lagði ríkt á við þá, að þeir gjörðu hann eigi kunnan. ¹⁷Þannig rættist það, sem sagt er fyrir munn Jesaja spámanns:

¹⁸ Sjá þjón minn, sem ég hef útvalið,
minn elskaða, sem sál mín hefur þóknun á.
Ég mun láta anda minn koma yfir hann,
og hann mun boða þjóðunum rétt.

¹⁹ Eigi mun hann þrátta né hrópa,
og eigi mun raust hans heyrast á strætum.

²⁰ Brákaðan reyr brýtur hann ekki,

Matteusarguðspjall

og rjúkandi hörkveik mun hann ekki slökkva,
uns hann hefur leitt réttinn til sigurs.

²¹ Á nafn hans munu þjóðirnar vona.

Guðs ríki komið

²² Þá var færður til hans maður haldinn illum anda, blindur og mállaus. Hann læknaði hann, svo að hinn dumbi gat talað og séð. ²³ Allt fólkið varð furðu lostið og sagði: „Hann er þó ekki sonur Davíðs?“

²⁴ Þegar farísear heyrðu það, sögðu þeir: „Þessi rekur ekki út illa anda nema með fulltingi Beelsebúls, höfðingja illra anda.“

²⁵ En Jesús vissi hugsanir þeirra og sagði við þá: „Hvert það ríki, sem er sjálfu sér sundurþykkt, leggst í auðn, og hver sú borg eða heimili, sem er sjálfu sér sundurþykkt, fær ekki staðist. ²⁶ Ef Satan rekur Satan út, er hann sjálfum sér sundurþykkur. Hvernig fær ríki hans þá staðist? ²⁷ Og ef ég rek illu andana út með fulltingi Beelsebúls, með hverju reka þá yðar menn þá út? Því skulu þeir vera dómara yðar. ²⁸ En ef ég rek illu andana út með Guðs anda, þá er Guðs ríki þegar yfir yður komið.

²⁹ Eða hvernig fær nokkur brotist inn í hús hins sterka og rænt föngum hans, nema hann bindi áður hinn sterka, þá getur hann rænt hús hans.

³⁰ Hver sem er ekki með mér, er á móti mér, og hver sem safnar ekki saman með mér, hann sundurdreifir. ³¹ Þess vegna segi ég yður: Hver synd og guðlöstun verður mönnum fyrirgefin, en guðlast gegn andanum verður ekki fyrirgefið. ³² Hverjum sem mælir gegn Mannssyninum, verður það fyrirgefið, en þeim sem mælir gegn heilögum anda, verður ekki fyrirgefið, hvorki í þessum heimi né í hinum komanda.

Af ávexti þekkist tréð

³³ Annaðhvort er tréð gott og ávöxturinn góður eða tréð vont og ávöxturinn vondur. Því af ávextinum þekkist tréð. ³⁴ Þér nöðru kyn, hvernig getið þér, sem eruð vondir, talað gott? Af gnægð hjartans mælir munnurinn. ³⁵ Góður maður ber gott fram úr góðum sjóði, en vondur maður ber vont fram úr vondum sjóði.

³⁶ En ég segi yður: Hvert ónytjuorð, sem menn mæla, munu þeir verða að svara fyrir á dómsdegi. ³⁷ Því af orðum þínum muntu sýknaður, og af orðum þínum muntu sakfelldur verða.“

Tákn

³⁸ Þá sögðu nokkrir fræðimenn og farísear við hann: „Meistari, vér viljum sjá þig gjöra tákn.“

³⁹ Hann svaraði þeim: „Vond og ótrú kynslóð heimtar tákn, en eigi verður henni annað tákn gefið en tákn Jónasar spámanns. ⁴⁰ Jónas var í kviði stórhvelisins þrjá daga og þrjár nætur, og eins mun Mannssonurinn vera þrjá daga og þrjár nætur í skauti jarðar.

⁴¹ Níníve menn munu koma fram í dóminum ásamt kynslóð þessari og sakfella hana, því að

þeir gjörðu iðrun við prédikun Jónasar, og hér er meira en Jónas. ⁴²Drottning Suðurlanda mun rísa upp í dóminum ásamt þessari kynslóð og sakfella hana, því að hún kom frá endimörkum jarðar að heyra speki Salómons, og hér er meira en Salómon.

Verri en áður

⁴³Þegar óhreinn andi fer út af manni, reikar hann um eyðihrjóstur og leitar hælís, en finnur ekki. ⁴⁴Þá segir hann: „Ég vil hverfa aftur í hús mitt, þaðan sem ég fór.“ Og er hann kemur og finnur það tóm, sópað og prýtt, ⁴⁵fer hann og tekur með sér sjö aðra anda sér verri, og þeir fara inn og setjast þar að, og verður svo hlutur þess manns verri eftir en áður. Eins mun fara fyrir þessari vondu kynslóð.“

Móðir og bræður

⁴⁶Meðan hann var enn að tala við fólkið kom móðir hans og bræður. Þau stóðu úti og vildu tala við hann. ⁴⁷Einhver sagði við hann: „Móðir þín og bræður standa hér úti og vilja tala við þig.“^a

⁴⁸Jesús svaraði þeim, er við hann mælti: „Hver er móðir mín, og hverjir eru bræður mínir?“ ⁴⁹Og hann rétti út höndina yfir lærisveina sína og sagði: „Hér er móðir mín og bræður mínir. ⁵⁰Hver sem gjörir vilja föður míns, sem er á himnum, sá er bróðir minn, systir og móðir.“

Sæði sáð

13

¹Sama dag gekk Jesús að heiman og settist við vatnið. ²Svo mikill mannfjöldi safnaðist að honum, að hann varð að stíga í bát og sitja þar. En allt fólkið stóð á ströndinni. ³Hann talaði margt til þeirra í dæmisögum.

Hann sagði: „Sáðmaður gekk út að sá, ⁴og þá er hann sáði, féll sumt hjá götunni, og fuglar komu og átu það upp. ⁵Sumt féll í grýtta jörð, þar sem var lítill jarðvegur, og það rann skjótt upp, því það hafði ekki djúpa jörð. ⁶Þegar sól hækkaði, visnaði það, og sökum þess að það hafði ekki rætur, skrælnaði það. ⁷Sumt féll meðal þyrna, og þyrnarnir uxu og kæfðu það. ⁸En sumt féll í góða jörð og bar ávöxt, sumt hundraðfaldan, sumt sextugfaldan og sumt þrítugfaldan.

⁹Hver sem eyru hefur, hann heyri.“

Hvers vegna í dæmisögum?

¹⁰Þá komu lærisveinarnir til hans og spurðu: „Hvers vegna talar þú til þeirra í dæmisögum?“

¹¹Hann svaraði: „Yður er gefið að þekkja leynda dóma himnaríkis, hinum er það ekki gefið. ¹²Því að þeim, sem hefur, mun gefið verða, og hann mun hafa gnægð, en frá þeim, sem eigi hefur, mun tekið verða jafnvel það, sem hann hefur. ¹³Þess vegna tala ég til

^a Vers 47 vantar í sum handrit.

Matteusarguðspjall

þeirra í dæmisögum, að sjáandi sjá þeir ekki og heyrandi heyra þeir ekki né skilja. ¹⁴Á þeim rætist spádómur Jesaja:

Með eyrum munuð þér heyra og alls ekki skilja,
og sjáandi munuð þér horfa og ekkert sjá.
¹⁵Því að hjarta lýðs þessa er sljótt orðið,
og illa heyra þeir með eyrum sínum,
og augunum hafa þeir lokað,
svo að þeir sjái ekki með augunum
né heyri með eyrunum
og skilji með hjartanu og snúi sér,
og ég lækni þá.

¹⁶En sæl eru augu yðar, að þau sjá, og eyru yðar, að þau heyra. ¹⁷Sannlega segi ég yður: Margir spámenn og réttlátir þráðu að sjá það, sem þér sjáið, en sáu það ekki, og heyra það, sem þér heyrið, en heyrðu það ekki.

Merking dæmisögunnar

¹⁸Heyrið þá hvað dæmisagan um sáðmanninn merkir: ¹⁹Þegar einhver heyrir orðið um ríkið og skilur ekki, þá kemur hinn vondi og rænir því, sem sáð var í hjarta hans. Það sem sáð var við götuna, merkir þetta. ²⁰Það sem sáð var í grýtta jörð, merkir þann, sem tekur orðinu með fögnuði, um leið og hann heyrir það, ²¹en hefur enga rótfestu. Hann er hvikull, og er þrenging verður eða ofsókn vegna orðsins, bregst hann þegar. ²²Það er sáð var meðal þyrna, merkir þann, sem heyrir orðið, en áhyggjur heimsins og tál auðæfanna kefja orðið, svo það ber engan ávöxt. ²³En það er sáð var í góða jörð, merkir þann, sem heyrir orðið og skilur það. Hann er sá, sem ber ávöxt og gefur af sér hundraðfalt, sextugfalt eða þrítugfalt.“

Illgresi sáð

²⁴Aðra dæmisögu sagði hann þeim: „Líkt er um himnaríki og mann, er sáði góðu sæði í akur sinn. ²⁵En er menn voru í svefni, kom óvinur hans, sáði illgresi meðal hveitisins og fór síðan. ²⁶Þegar sæðið spratt upp og tók að bera ávöxt, kom illgresið og í ljós. ²⁷Þá komu þjónar húsbóndans til hans og sögðu við hann: „Herra, sáðir þú ekki góðu sæði í akur þinn? Hvaðan kemur illgresið?“ ²⁸Hann svaraði þeim: „Þetta hefur einhver óvinur gjört.“ Þjónarnir sögðu við hann: „Viltu, að vér förum og tínum það?“ ²⁹Hann sagði: „Nei, með því að tína illgresið, gætuð þér slitið upp hveitið um leið. ³⁰Látið hvort tveggja vaxa saman fram að kornskurði. Þegar komin er kornskurðartíð, mun ég segja við kornskurðarmenn: Safnið fyrst illgresinu og bindið í bundin til að brenna því, en hirðið hveitið í hlöðu mína.““

Líkt mustarðskorni

³¹Aðra dæmisögu sagði hann þeim: „Líkt er himnaríki mustarðskorni, sem maður tók og sáði í akur sinn. ³²Smæst er það allra sáðkorna, en nær það vex, er það öllum jurtum meira, það verður tré, og fuglar himins koma og hreiðra sig í greinum þess.“

Líkt súrdeigi

³³Aðra dæmisögu sagði hann þeim: „Líkt er himnaríki súrdeigi, er kona tók og fól í þrem mælum mjöls, uns það sýrðist allt.“

³⁴Þetta allt talaði Jesús í dæmisögum til fólksins, og án dæmisagna talaði hann ekki til þeirra. ³⁵Það átti að rætast, sem sagt er fyrir munn spámannsins: Ég mun opna munn minn í dæmisögum, mæla fram það, sem hulið var frá grundvöllun heims.

Jesús skýrir

³⁶Þá skildi hann við mannfjöldann og fór inn. Lærisveinar hans komu til hans og sögðu: „Skýrðu fyrir oss dæmisöguna um illgresið á akrinum.“

³⁷Hann mælti: „Sá er sáir góða sæðinu, er Mannssonurinn, ³⁸akurinn er heimurinn, góða sæðið merkir börn ríkisins, en illgresið börn hins vonða. ³⁹Óvinurinn, sem sáði því, er djöfullinn. Kornskurðurinn er endir veraldar og kornskurðarmennirnir englar. ⁴⁰Eins og illgresinu er safnað og brennt í eldi, þannig verður við endi veraldar. ⁴¹Mannssonurinn mun senda engla sína, og þeir munu safna úr ríki hans öllum, sem hneykslunum valda og ranglæti fremja, ⁴²og kasta þeim í eldsofninn. Þar verður grátur og gnístran tanna. ⁴³Þá munu réttlátir skína sem sól í ríki föður þeirra.

Hver sem eyru hefur, hann heyri.

Fjársjóður, perla, net

⁴⁴Líkt er himnaríki fjársjóði, sem fólgin var í jörðu og maður fann og leyndi. Í fögnuði sínum fór hann, seldi allar eigur sínar og keypti akur þann.

⁴⁵Enn er himnaríki líkt kaupmanni, sem leitaði að fögrum perlum. ⁴⁶Og er hann fann eina dýrmæta perlu, fór hann, seldi allt, sem hann átti, og keypti hana.

⁴⁷Enn er himnaríki líkt neti, sem lagt er í sjó og safnar alls kyns fiski. ⁴⁸Þegar það er fullt, draga menn það á land, setjast við og safna þeim góðu í ker, en kasta þeim óætu burt. ⁴⁹Svo mun verða, þegar veröld endar: Englarnir munu fara til, skilja vonða menn frá réttlátum ⁵⁰og kasta þeim í eldsofninn. Þar verður grátur og gnístran tanna.

⁵¹Hafið þér skilið allt þetta?“

„Já,“ svöruðu þeir.

⁵²Hann sagði við þá: „Þannig er sérhver fræðimaður, sem orðinn er lærisveinn himnaríkis, líkur húsföður, sem ber fram nýtt og gamalt úr forðabúri sínu.“

Í Nasaret

⁵³Þegar Jesús hafði lokið þessum dæmisögum, hélt hann þaðan. ⁵⁴Hann kom í ættborg sína og tók að kenna þeim í samkundu þeirra. Þeir undruðust stórum og sögðu: „Hvaðan kemur honum þessi speki og kraftaverkin? ⁵⁵Er þetta ekki sonur smiðsins? Heitir ekki móðir hans María og bræður hans Jakob, Jósef, Símon og Júdas? ⁵⁶Og eru ekki systur hans allar hjá oss? Hvaðan kemur honum þá allt þetta?“ ⁵⁷Og þeir hneyksluðust á honum.

En Jesús sagði við þá: „Hvergi er spámaður minna metinn en í landi sínu og með heimamönnum.“ ⁵⁸Og hann gjörði þar ekki mörg kraftaverk sökum vantrúar þeirra.

Jóhannes hálshöggvinn

14

¹Um þessar mundir spyr Heródes fjórðungsstjóri tíðindin af Jesú. ²Og hann segir við sveina sína: „Þetta er Jóhannes skírari, hann er risinn frá dauðum, þess vegna eru kraftarnir að verki í honum.“

³En Heródes hafði látið taka Jóhannes höndum, fjötra hann og varpa í fangelsi vegna Heródíasar, konu Filippusar bróður síns, ⁴því Jóhannes hafði sagt við hann: „Þú mátt ekki eiga hana.“ ⁵Heródes vildi deyða hann, en óttaðist lýðinn, þar eð menn töldu hann vera spámann.

⁶En á afmælisdegi Heródesar dansaði dóttir Heródíasar dans frammi fyrir gestunum og hreif Heródes svo, ⁷að hann sór þess eið að veita henni hvað sem hún bæði um.

⁸Að undirlagi móður sinnar segir hún: „Gef mér hér á fati höfuð Jóhannesar skírara.“

⁹Konungur varð hryggur við, en vegna eiðsins og gesta sinna bauð hann að veita henni þetta. ¹⁰Hann sendi í fangelsið og lét hálshöggva Jóhannes þar. ¹¹Höfuð hans var borið inn á fati og fengið stúlkunni, en hún færði móður sinni.

¹²Lærisveinar hans komu, tóku líkið og greftruðu, fóru síðan og sögðu Jesú.

Jesús mettar

¹³Þegar Jesús heyrði þetta, fór hann þaðan á báti á óbyggðan stað og vildi vera einn. En fólkið frétti það og fór gangandi á eftir honum úr borgunum. ¹⁴Þegar Jesús steig á land, sá hann þar mikinn mannfjölda, og hann kenndi í brjósti um þá og læknaði þá af þeim, er sjúkir voru.

¹⁵Um kvöldið komu lærisveinarnir að máli við hann og sögðu: „Hér er engin mannabyggð og dagur liðinn. Lát nú fólkið fara, að þeir geti náð til þorpanna og keypt sér vistir.“

¹⁶Jesús svaraði þeim: „Ekki þurfa þeir að fara, gefið þeim sjálfir að eta.“

¹⁷Þeir svara honum: „Vér höfum hér ekki nema fimm brauð og tvo fiska.“

¹⁸Hann segir: „Færið mér það hingað.“ ¹⁹Og hann bauð fólkinu að setjast í grasið. Þá tók hann brauðin fimm og fiskana tvo, leit upp til himins, þakkaði Guði, braut brauðin og gaf

lærisveinunum, en þeir fólkinu. ²⁰Og þeir neyttu allir og urðu mettir. Og þeir tóku saman brauðbitana, er af gengu, tólf körfur fullar. ²¹En þeir, sem neytt höfðu, voru um fimm þúsund karlmenn, auk kvenna og barna.

Það er ég

²²Tafarlaust knúði hann lærisveina sína að fara í bátinn og halda á undan sér yfir um, meðan hann sendi fólkið brott. ²³Og er hann hafði látið fólkið fara, gekk hann til fjalls að biðjast fyrir í einrúmi. Þegar kvöld var komið, var hann þar einn. ²⁴En báturinn var þegar kominn langt frá landi og lá undir áföllum, því að vindur var á móti.

²⁵En er langt var liðið nætur^a kom hann til þeirra, gangandi á vatninu. ²⁶Þegar lærisveinarnir sáu hann ganga á vatninu, varð þeim bilt við. Þeir sögðu: „Þetta er vofa,“ og æptu af hræðslu.

²⁷En Jesús mælti jafnskjótt til þeirra: „Verið hughraustir, það er ég, verið óhræddir.“

²⁸Pétur svaraði honum: „Ef það ert þú, herra, þá bjóð mér að koma til þín á vatninu.“

²⁹Jesús svaraði: „Kom þú!“ Og Pétur sté úr bátnum og gekk á vatninu til hans. ³⁰En sem hann sá rokið, varð hann hræddur og tók að sökkva. Þá kallaði hann: „Herra, bjarga þú mér!“

³¹Jesús rétti þegar út höndina, tók í hann og sagði: „Þú trúlitli, hví efaðist þú?“

³²Þeir stigu í bátinn, og þá lægði vindinn. ³³En þeir sem í bátnum voru, tilbáðu hann og sögðu: „Sannarlega ert þú sonur Guðs.“

Urðu alheilir

³⁴Þegar þeir höfðu náð yfir um, komu þeir að landi við Genesaret. ³⁵Fólkið á þeim stað þekkti hann og sendi boð um allt nágrennið, og menn færðu til hans alla þá, er sjúkir voru. ³⁶Þeir báðu hann að mega rétt snerta fald klæða hans, og allir, sem snertu hann, urðu alheilir.

Hið ytra og innra

15

¹Nú komu til Jesú farísear og fræðimenn frá Jerúsalem og sögðu: ²„Hvers vegna brjóta lærisveinar þínir erfikenning forfeðranna? Þeir taka ekki handlaugar,^b áður en þeir neyta matar.“

³Hann svaraði þeim: „Hvers vegna brjótið þér sjálfir boðorð Guðs sakir erfikenningar yðar? ⁴Guð hefur sagt: „Heiðra föður þinn og móður,“ og: „Hver sem formælir föður eða móður, skal dauða deyja.“ ⁵En þér segið: Hver sem segir við föður sinn eða móður: „Það sem þér hefði getað orðið til styrktar frá mér, er musterisfé,“ ⁶hann á ekki að heiðra föður

^a Orðrétt: á fjórðu næturvöku, þ.e. tíminn milli kl. þrjú og sex að nóttu.

^b Átt við helgiathöfn, trúarlegan „þvott“, ekki hreinlætisathöfn skv. nútímaskilningi.

Matteusarguðspjall

sinn [eða móður].^a Þér ógildið orð Guðs með erfikenning yðar. ⁷Hræsnarar, sannspár var Jesaja um yður, er hann segir:

⁸ Lýður þessi heiðrar mig með vörunum,

en hjarta þeirra er langt frá mér.

⁹ Til einskis dýrka þeir mig,

er þeir kenna þá lærdóma, sem eru mannasetningar einar.“

¹⁰Og hann kallaði til sín mannfjöldann og sagði: „Heyrið og skiljið. ¹¹Ekki saugar það manninn, sem inn fer í munninn, hitt saugar manninn, sem út fer af munni.“

¹²Þá komu lærisveinar hans og sögðu við hann: „Veistu, að farísearnir hneyksluðust, þegar þeir heyru orð þín?“

¹³Hann svaraði: „Sérhver jurt, sem faðir minn himneskur hefur eigi gróðursett, mun upprætt verða. ¹⁴Látið þá eiga sig! Þeir eru blindir, leiðtogar blindra. Ef blindur leiðir blindan, falla báðir í gryfju.“

¹⁵Þá sagði Pétur við hann: „Skýrðu fyrir oss líkinguna.“

¹⁶Hann svaraði: „Eruð þér líka skilningslausir ennþá? ¹⁷Skiljið þér ekki, að allt sem inn kemur í munninn, fer í magann og lendir síðan í safnþrónni? ¹⁸En það sem út fer af munni, kemur frá hjartanu. Og slíkt saugar manninn. ¹⁹Því að frá hjartanu koma illar hugsanir, manndráp, hórdómur, saurlifnaður, þjófnaður, ljúgvitni, lastmælgí. ²⁰Þetta er það, sem saugar manninn. En að eta með óþvegnum höndum saugar engan mann.“

Kanversk kona

²¹Þaðan hélt Jesús til byggða Týrusar og Sídonar. ²²Þá kom kona nokkur kanversk úr þeim héruðum og kallaði: „Miskunna þú mér, herra, sonur Davíðs! Dóttir mín er mjög kvalin af illum anda.“

²³En hann svaraði henni engu orði. Lærisveinar hans komu þá og báðu hann: „Láttu hana fara, hún eltir oss með hrópum.“

²⁴Hann mælti: „Ég er ekki sendur nema til týndra sauða af Ísraelsætt.“

²⁵Konan kom, laut honum og sagði: „Herra, hjálpa þú mér!“

²⁶Hann svaraði: „Ekki sæmir að taka brauð barnanna og kasta því fyrir hundana.“

²⁷Hún sagði: „Satt er það, herra, þó eta hundarnir mola þá, sem falla af borðum húsbænda þeirra.“

²⁸Þá mælti Jesús við hana: „Kona, mikil er trú þín. Verði þér sem þú vilt.“ Og dóttir hennar varð heil frá þeirri stundu.

^a Vantar í sum handrit.

Hópum saman

²⁹Þaðan fór Jesús og kom að Galíleuvatni. Og hann gekk upp á fjall og settist þar. ³⁰Menn komu til hans hópum saman og höfðu með sér halta menn og blinda, fatlaða, mállausa og marga aðra og lögðu þá fyrir fætur hans, og hann læknaði þá. ³¹Fólkið undraðist, þegar það sá mállausa mæla, fatlaða heila, halta ganga og blinda sjá. Og þeir lofuðu Guð Ísraels.

Urðu mettir

³²Jesús kallaði til sín lærisveina sína og sagði: „Ég kenni í brjósti um mannfjöldann. Þeir hafa nú hjá mér verið þrjá daga og hafa ekkert til matar. Ég vil ekki láta þá fara fastandi frá mér, þeir gætu örmagnast á leiðinni.“

³³Lærisveinarnir sögðu: „Hvar fáum vér nóg brauð til að metta allt þetta fólk hér í óbyggðum?“

³⁴Jesús spyr: „Hve mörg brauð hafið þér?“

Þeir svara: „Sjö, og fáeina smáfiska.“

³⁵Þá bauð hann fólkinu að setjast á jörðina, ³⁶tók brauðin sjö og fiskana, gjörði þakkir og braut þau og gaf lærisveinunum, en lærisveinarnir fólkinu. ³⁷Allir neyttu og urðu mettir. Síðan tóku þeir saman leifarnar, sjö körfur fullar. ³⁸En þeir, sem neytt höfðu, voru fjórar þúsundir karlmanna auk kvenna og barna.

³⁹Síðan lét hann fólkið fara, sté í bátinn og kom í Magadanbyggðir.

Vildu freista hans

16

¹Þá komu farísear og saddúkear,ildu freista hans og báðu hann að sýna sér tákn af himni. ²Hann svaraði þeim: „Að kvöldi segið þér: „Það verður góðviðri, því að roði er á lofti.“ ³Og að morgni: „Illviðri í dag, himinninn er rauður og þungbúinn.“ Útlit loftsins kunnið þér að ráða, en ekki tákn tímanna.“ ⁴Vond og ótrú kynslóð heimtar tákn, en eigi verður henni annað tákn gefið en tákn Jónasar.“

Síðan skildi hann við þá og fór.

Varasamt súrdeig

⁵Þegar lærisveinarnir fóru yfir um vatnið, höfðu þeir gleymt að taka með sér brauð. ⁶Jesús sagði við þá: „Gætið yðar, varist súrdeig farísea og saddúkea.“

⁷En þeir ræddu sín á milli, að þeir hefðu ekki tekið brauð.

⁸Jesús varð þess vís og sagði: „Hvað eruð þér að tala um það, trúlitlir menn, að þér hafið ekki brauð? ⁹Skynjið þér ekki enn? Minnst þér ekki brauðanna fimm handa fimm

^a Orð Jesú í 2. og 3. versí vantar í sum handrit.

Matteusarguðspjall

þúsundum og hve margar körfur þér tókuð saman? ¹⁰Eða brauðanna sjö handa fjórum þúsundum og hve margar körfur þér tókuð saman? ¹¹Hvernig má það vera, að þér skynjið ekki, að ég var ekki að tala um brauð við yður. Varist súrdeig farísea og saddúkea.“

¹²Þá skildu þeir, að hann hafði ekki talað um að varast súrdeig í brauði, heldur kenningu farísea og saddúkea.

Játning Péturs

¹³Þegar Jesús kom í byggðir Sesareu Filippí, spurði hann lærisveina sína: „Hvern segja menn Mannssoninn vera?“

¹⁴Þeir svöruðu: „Sumir Jóhannes skírara, aðrir Elía og enn aðrir Jeremía eða einn af spámönnunum.“

¹⁵Hann spyr: „En þér, hvern segið þér mig vera?“

¹⁶Símon Pétur svarar: „Þú ert Kristur, sonur hins lifanda Guðs.“

¹⁷Þá segir Jesús við hann: „Sæll ert þú, Símon Jónasson! Hold og blóð hefur ekki opinberað þér þetta, heldur faðir minn á himnum. ¹⁸Og ég segi þér: Þú ert Pétur, kletturinn, og á þessum kletti mun ég byggja kirkju mína, og máttur heljar mun ekki á henni sigrast. ¹⁹Ég mun fá þér lykla himnaríkis, og hvað sem þú bindur á jörðu, mun bundið á himnum, og hvað sem þú leysir á jörðu, mun leyst á himnum.“

²⁰Þá lagði hann ríkt á við lærisveinana að segja engum, að hann væri Kristur.

Dauði og upprisa

²¹Upp frá þessu tók Jesús að sýna lærisveinum sínum fram á, að hann ætti að fara til Jerúsalem, líða þar margt af hendi öldunga, æðstu presta og fræðimanna og verða líflátinn, en rísa upp á þriðja degi.

²²En Pétur tók hann á einmæli og fór að átelja hann: „Guð náði þig, herra, þetta má aldrei fyrir þig koma.“

²³Jesús sneri sér við og mælti til Péturs: „Vík frá mér, Satan, þú ert mér til ásteytingar, þú hugsar ekki um það, sem Guðs er, heldur það, sem manna er.“

²⁴Þá mælti Jesús við lærisveina sína: „Hver sem vill fylgja mér, afneiti sjálfum sér, taki kross sinn og fylgi mér. ²⁵Því að hver sem vill bjarga lífi sínu, mun týna því, og hver sem týnir lífi sínu mín vegna, mun finna það. ²⁶Hvað stoðar það manninn að eignast allan heiminn og fyrirgjöra sálu sinni? Eða hvað gæti maður látið til endurgjalds fyrir sálu sína? ²⁷Mannssonurinn mun koma í dýrð föður síns með englum sínum, og þá mun hann gjalda sérhverjum eftir breytni hans. ²⁸Sannlega segi ég yður: Nokkrir þeirra, sem hér standa, munu eigi dauða bíða, fyrr en þeir sjá Mannssoninn koma í ríki sínu.“

Minn elskaði sonur

17

¹Eftir sex daga tekur Jesús með sér þá Pétur, Jakob og Jóhannes, bróður hans og fer með þá upp á hátt fjall, að þeir væru einir saman. ²Þar ummyndaðist hann fyrir augum þeirra, ásjóna hans skein sem sól, og klæði hans urðu björt eins og ljós. ³Og Móse og Elía birtust þeim, og voru þeir á tali við hann. ⁴Pétur tók til máls og sagði við Jesú: „Herra, gott er, að vér erum hér. Ef þú vilt, skal ég gjöra hér þrjár tjaldbúðir, þér eina, Móse eina og Elía eina.“

⁵Meðan hann var enn að tala, skyggði yfir þá bjart ský, og rödd úr skýinu sagði: „Þessi er minn elskaði sonur, sem ég hef velþóknun á. Hlýðið á hann!“

⁶Þegar lærisveinarnir heyrðu þetta, féllu þeir fram á ásjónur sínar og hræddust mjög. ⁷Jesús gekk til þeirra, snart þá og mælti: „Rísið upp, og óttist ekki.“ ⁸En er þeir hófu upp augu sín, sáu þeir engan nema Jesú einan.

⁹Á leiðinni ofan fjallið bauð Jesús þeim og mælti: „Segið engum frá sýninni, fyrr en Mannssonurinn er risinn upp frá dauðum.“

¹⁰Lærisveinarnir spurðu hann: „Hví segja fræðimennirnir, að Elía eigi fyrst að koma?“

¹¹Hann svaraði: „Víst kemur Elía og færir allt í lag. ¹²En ég segi yður: Elía er þegar kominn, og menn þekktu hann ekki, heldur gjörðu honum allt sem þeir vildu. Eins mun og Mannssonurinn þóla af hendi þeirra.“

¹³Þá skildu lærisveinarnir, að hann hafði talað við þá um Jóhannes skírara.

Hjálpa þú

¹⁴Þegar þeir komu til fólksins, gekk til hans maður, féll á kné fyrir honum ¹⁵og sagði: „Herra, miskunna þú syni mínum. Hann er tunglsjúkur og illa haldinn. Oft fellur hann á eld og oft í vatn. ¹⁶Ég fór með hann til lærisveina þinna, en þeir gátu ekki læknað hann.“

¹⁷Jesús svaraði: „Ó, þú vantrúa og rangsnúna kynslóð, hversu lengi á ég að vera hjá yður? Hversu lengi á ég að umbera yður? Færið hann hingað til mín.“ ¹⁸Og Jesús hastaði á hann og illi andinn fór úr honum. Og sveinninn varð heill frá þeirri stundu.

¹⁹Þá komu lærisveinarnir til Jesú og spurðu hann einslega: „Hvers vegna gátum vér ekki rekið hann út?“

²⁰Hann svaraði þeim: „Vegna þess að yður skortir trú. Sannlega segi ég yður: Ef þér hafið trú eins og mustarðskorn, getið þér sagt við fjall þetta: Flyt þig hédan og þangað, og það mun flytja sig. Ekkert verður yður um megn. [²¹En þetta kyn verður eigi út rekið nema með bæn og föstu.]“^a

²²Þegar þeir voru saman í Galíleu, sagði Jesús við þá: „Mannssonurinn verður framseldur í manna hendur, ²³og þeir munu lífláta hann, en á þriðja degi mun hann upp rísa.“

^a Vantar í sum handrit.

Þeir urðu mjög hryggir.

Musterisgjaldið

²⁴Þá er þeir komu til Kapernaum, gengu menn þeir, sem heimta inn musterisgjaldið, til Péturs og spurðu: „Geldur meistari yðar eigi musterisgjaldið?“ ²⁵Hann kvað svo vera.

En er hann kom inn, tók Jesús fyrr til máls og mælti: „Hvað líst þér, Símon? Af hverjum heimta konungar jarðarinnar toll eða skatt? Af börnum sínum eða vandalausum?“

²⁶„Af vandalausum,“ sagði Pétur.

Jesús mælti: „Þá eru börnin frjáls. ²⁷En til þess vér hneykslum þá ekki, skaltu fara niður að vatni og renna öngli, taktu síðan fyrsta fiskinn, sem þú dregur, opna munn hans og muntu finna pening. Tak hann og greið þeim fyrir mig og þig.“

Hver er mestur

18

¹Á þeirri stundu komu lærisveinarnir til Jesú og spurðu: „Hver er mestur í himnaríki?“

²Hann kallaði til sín lítið barn, setti það meðal þeirra ³og sagði: „Sannlega segi ég yður: Nema þér snúið við og verðið eins og börn, komist þér aldrei í himnaríki. ⁴Hver sem auðmýkir sjálfan sig eins og barn þetta, sá er mestur í himnaríki. ⁵Hver sem tekur við einu slíku barni í mínu nafni, tekur við mér.

Hverju skal til kosta

⁶En hverjum þeim, sem tælir til falls einn af þessum smælingjum, sem á mig trúa, væri betra að vera sökkt í sjávardjúp með mylnustein hengdan um háls. ⁷Vei heiminum vegna ginninga hans. Hjá ginningum verður eigi komist, en vei þeim manni, sem veldur.

⁸Ef hönd þín eða fótur tælir þig til falls, þá sníð hann af og kasta frá þér. Betra er þér handarvana eða höltum inn að ganga til lífsins en hafa báðar hendur og báða fætur og verða kastað í hinn eilífa eld. ⁹Og ef auga þitt tælir þig til falls, þá ríf það úr og kasta frá þér. Betra er þér eineygðum inn að ganga til lífsins en hafa bæði augu og verða kastað í eldsvítið.

Týndur, fundinn

¹⁰Varist að forsmá nokkurn þessara smælingja. Ég segi yður, að englar þeirra á himnum sjá jafnan auglit míns himneska föður. [¹¹Því að Mannssonurinn er kominn að frelsa hið týnda.]^a

¹²Hvað virðist yður? Ef einhver á hundrað sauði og einn þeirra villist frá, skilur hann ekki þá níutíu og níu eftir í fjallinu og fer að leita þess, sem villtur er? ¹³Og auðnist honum að finna hann, þá segi ég yður með sannni, að hann fagnar meir yfir honum en

^a Vantar í sum handrit.

þeim níutíu og níu, sem villtust ekki frá. ¹⁴Þannig er það eigi vilji yðar himneska föður, að nokkur þessara smælingja glatist.

Ef bróðir þinn syndgar

¹⁵Ef bróðir þinn syndgar [gegn þér],^a skaltu fara og tala um fyrir honum, og sé það ykkar einna í milli. Láti hann sér segjast, hefur þú unnið bróður þinn. ¹⁶En láti hann sér ekki segjast, skaltu taka með þér einn eða tvo, að „hvert orð sé staðfest með framburði tveggja eða þriggja vitna.“ ¹⁷Ef hann skeytir þeim ekki, þá seg það söfnuðinum, og skeyti hann ekki söfnuðinum heldur, þá sé hann þér sem heiðingi eða tollheimtumaður.

¹⁸Sannlega segi ég yður: Hvað sem þér bindið á jörðu, mun bundið á himni, og hvað sem þér leysið á jörðu, mun leyst á himni.

¹⁹Enn segi ég yður: Hverja þá bæn, sem tveir yðar verða einhuga um á jörðu, mun faðir minn á himnum veita þeim. ²⁰Því að hvar sem tveir eða þrír eru saman komnir í mínu nafni, þar er ég mitt á meðal þeirra.“

Hve oft?

²¹Þá gekk Pétur til hans og spurði: „Herra, hve oft á ég að fyrirgefa bróður mínum, ef hann misgjörir við mig? Svo sem sjö sinnum?“

²²Jesús svaraði: „Ekki segi ég þér sjö sinnum heldur sjötíu sinnum sjö.“^b

²³Því að líkt er um himnaríki og konung, sem vildi láta þjóna sína gjöra skil. ²⁴Hann hóf reikningsskilin, og var færður til hans maður, er skuldaði tíu þúsund talentur. ²⁵Sá gat ekkert borgað, og bauð konungur þá, að hann skyldi seldur ásamt konu og börnum og öllu, sem hann átti, til lúkningar skuldinni. ²⁶Þá féll þjónninn til fóta honum og sagði: „Haf biðlund við mig, og ég mun borga þér allt.“ ²⁷Og herra þjónsins kenndi í brjósti um hann, lét hann lausan og gaf honum upp skuldina.

²⁸Þegar þjónn þessi kom út, hittu hann einn samþjón sinn, sem skuldaði honum hundrað denara.^c Hann greip hann, tók fyrir kverkar honum og sagði: „Borga það, sem þú skuldar!“ ²⁹Samþjónn hans féll þá til fóta honum og bað hann: „Haf biðlund við mig, og ég mun borga þér.“ ³⁰En hann vildi ekki, heldur fór og lét varpa honum í fangelsi, uns hann hefði borgað skuldina. ³¹Þegar samþjónar hans sáu, hvað orðið var, urðu þeir mjög hryggir og sögðu herra sínum allt, sem gjörst hafði. ³²Konungurinn kallar þá þjóninn fyrir sig og segir við hann: „Illu þjónn, alla þessa skuld gaf ég þér upp, af því að þú baðst mig. ³³Bar þér þá ekki einnig að miskunna samþjóni þínum, eins og ég miskunnaði þér?“ ³⁴Og konungur varð reiður og afhenti hann böðlunum, uns hann hefði goldið allt, sem hann skuldaði honum.

³⁵Þannig mun og faðir minn himneskur gjöra við yður, nema hver og einn yðar fyrirgefi af hjarta bróður sínum.“

^a Vantar í sum handrit.

^b Eða: sjötíu og sjö sinnum.

^c Ein talenta jafngilti sex þúsund denörum, en einn denar var þá venjuleg daglaun landbúnaðarverkamanns, sbr. Mt 20.2.

Það sem Guð hefur tengt

19

¹Þegar Jesús hafði mælt þessum orðum, fór hann úr Galíleu og hélt til byggða Júdeu handan Jórdanar. ²Fjöldi manna fylgdi honum, og þar læknaði hann þá.

³Þá komu til hans farísear og vildu freista hans. Þeir spurðu: „Leyfist manni að skilja við konu sína fyrir hvaða sök sem er?“

⁴Hann svaraði: „Hafið þér eigi lesið, að skaparinn gjörði þau frá upphafi karl og konu ⁵og sagði: „Fyrir því skal maður yfirgefa föður og móður og bindast konu sinni, og þau tvö skulu verða einn maður.“ ⁶Þannig eru þau ekki framar tvö, heldur einn maður. Það sem Guð hefur tengt saman, má maður eigi sundur skilja.“

⁷Þeir segja við hann: „Hvers vegna bauð þá Móse að gefa konu skilnaðarbréf og skilja svo við hana?“

⁸Hann svarar: „Vegna harðúðar hjartna yðar leyfði Móse yður að skilja við konur yðar, en frá upphafi var þetta eigi þannig. ⁹Ég segi yður: Sá sem skilur við konu sína nema sakir hördóms og kvænist annarri, drýgir hór.“

¹⁰Þá sögðu lærisveinar hans: „Fyrst svo er háttað stöðu karls gagnvart konu, þá er ekki vænlegt að kvænast.“

¹¹Hann svaraði þeim: „Þetta er ekki á allra færi, heldur þeirra einna, sem það er gefið. ¹²Sumir eru vanhæfir til hjúskapar frá móðurlífi, sumir eru vanhæfir gjörðir af manna völdum, sumir hafa sjálfir gjört sig vanhæfa vegna himnaríkis. Sá höndli, sem höndlað fær.“

Leyfið börnunum

¹³Þá færðu menn til hans börn, að hann legði hendur yfir þau og bæði fyrir þeim, en lærisveinar hans átöldu þá. ¹⁴En Jesús sagði: „Leyfið börnunum að koma til mín, varnið þeim eigi, því að slíkra er himnaríki.“

¹⁵Og hann lagði hendur yfir þau og fór þaðan.

Að öðlast eilíft líf

¹⁶Þá kom til hans maður og spurði: „Meistari, hvað gott á ég að gjöra til þess að öðlast eilíft líf?“

¹⁷Jesús sagði við hann: „Hví spyr þú mig um hið góða? Einn er sá hinn góði. Ef þú vilt inn ganga til lífsins, þá haltu boðorðin.“

¹⁸Hann spurði: „Hver?“

Jesús sagði: „Þú skalt ekki morð fremja, þú skalt ekki drýgja hór, þú skalt ekki stela, þú skalt ekki bera ljúgvitni, ¹⁹heiðra föður þinn og móður, og þú skalt elska náunga þinn eins og sjálfan þig.“

²⁰Þá sagði ungi maðurinn: „Alls þessa hef ég gætt. Hvers er mér enn vant?“

²¹Jesús sagði við hann: „Ef þú vilt vera fullkominn, skaltu fara, selja eigur þínar og gefa fátækum, og munt þú fjársjóð eiga á himnum. Kom síðan, og fylg mér.“

²²Þegar ungi maðurinn heyrði þessi orð, fór hann brott hryggur, enda átti hann miklar eignir.

²³En Jesús sagði við lærisveina sína: „Sannlega segi ég yður: Torvelt verður auðmanni inn að ganga í himnaríki. ²⁴Enn segi ég: Auðveldara er úlfalda að fara gegnum nálarauga en auðmanni að komast inn í Guðs ríki.“

²⁵Þegar lærisveinarnir heyrðu þetta, urðu þeir steini lostnir og sögðu: „Hver getur þá orðið hólpin?“

²⁶Jesús horfði á þá og sagði: „Fyrir mönnum eru engin ráð til þessa, en Guð megnar allt.“

²⁷Þá sagði Pétur við hann: „Vér yfirgáfum allt og fylgdum þér. Hvað munum vér hljóta?“

²⁸Jesús sagði við þá: „Sannlega segi ég yður: Þegar allt er orðið endurfætt og Mannssonurinn situr í dýrðarhásæti sínu, munuð þér, sem fylgið mér, einnig sitja í tólf hásætum og dæma tólf ættkvíslir Ísraels. ²⁹Og hver sem hefur yfirgefið heimili, bræður eða systur, föður eða móður, börn eða akra sakir nafns míns, mun fá margfalt aftur og öðlast eilíft líf. ³⁰En margir hinir fyrstu munu verða síðastir og hinir síðustu fyrstir.

Í víngarði

20

¹Líkt er um himnaríki og húsbónda einn, sem gekk út árla morguns að ráða verkamenn í víngarð sinn. ²Hann samdi við verkamennina um denar í daglaun og sendi þá í víngarð sinn. ³Síðan gekk hann út um dagmál^a og sá aðra menn standa á torginu iðjulausa. ⁴Hann sagði við þá: „Farið þér einnig í víngarðinn, og ég mun greiða yður sanngjörn laun.“ ⁵Þeir fóru. Aftur gekk hann út um hádegi og nón^b og gjörði sem fyrr. ⁶Og síðdegis^c fór hann enn út og sá menn standa þar. Hann spyr þá: „Hví hímið þér hér iðjulausir allan daginn?“ ⁷Þeir svara: „Enginn hefur ráðið oss.“ Hann segir við þá: „Farið þér einnig í víngarðinn.“

⁸Þegar kvöld var komið, sagði eigandi víngarðsins við verkstjóra sinn: „Kalla þú á verkamennina og greið þeim kaupið. Þú skalt byrja á þeim síðustu og enda á þeim fyrstu.“ ⁹Nú komu þeir, sem ráðnir voru síðdegis, og fengu hver sinn denar. ¹⁰Þegar þeir fyrstu komu, bjuggust þeir við að fá meira, en fengu sinn denarinn hver. ¹¹Þeir tóku við honum og fóru að mögla gegn húsbónda sínum. ¹²Þeir sögðu: „Þessir síðustu hafa unnið aðeins eina stund, og þú gjörir þá jafna oss, er höfum borið hita og þunga dagsins.“

¹³Hann sagði þá við einn þeirra: „Vinur, ekki gjöri ég þér rangt til, sömdum við ekki um einn denar? ¹⁴Taktu þitt og farðu leiðar þinnar. Ég vil gjalda þessum síðasta eins og þér. ¹⁵Er ég ekki sjálfur fjár míns ráðandi? Eða sérðu ofsjónum yfir því, að ég er góðgjarn?“

¹⁶Þannig verða hinir síðustu fyrstir og hinir fyrstu síðastir.“

^a Orðrétt: um þriðju stundu, þ.e. kl. níu að morgni.

^b Orðrétt: um sjötu og níundu stundu, þ.e. kl. tólf á hádegi og þrjú eftir hádegi.

^c Orðrétt: um elleftu stundu, þ.e. kl. fimm síðdegis.

Til Jerúsalem

¹⁷Jesús hélt nú upp til Jerúsalem, og á leiðinni tók hann þá tólf afsíðis og sagði við þá: ¹⁸„Nú förum vér upp til Jerúsalem. Þar verður Mannssonurinn framseldur æðstu prestum og fræðimönnum. Þeir munu dæma hann til dauða ¹⁹og framselja hann heiðingjum, að þeir hæði hann, húðstrýki og krossfesti. En á þriðja degi mun hann upp rísa.“

Til að þjóna og gefa

²⁰Þá kom til hans móðir þeirra Sebedeussona með sonum sínum, laut honum og vildi biðja hann bóna.

²¹Hann spyr hana: „Hvað viltu?“

Hún segir: „Lát þú þessa tvo syni mína sitja þér við hlið í ríki þínu, annan til hægri handar þér og hinn til vinstri.“

²²Jesús svarar: „Þið vitið ekki, hvers þið biðjið. Getið þið drukkið þann kaleik, sem ég á að drekka?“

Þeir segja við hann: „Það getum við.“

²³Hann segir við þá: „Kaleik minn munuð þið drekka. En mitt er ekki að veita, hver situr mér til hægri handar eða vinstri. Það veitist þeim, sem það er fyrirbúið af föður mínum.“

²⁴Þegar hinir tíu heyrðu þetta, gramdist þeim við bræðurna tvo.

²⁵En Jesús kallaði þá til sín og mælti: „Þér vitið, að þeir, sem ráða fyrir þjóðum, drottna yfir þeim, og höfðingjar láta menn kenna á valdi sínu. ²⁶En eigi sé svo meðal yðar, heldur sé sá, sem mikill vill verða meðal yðar, þjónn yðar. ²⁷Og sá er vill fremstur vera meðal yðar, sé þræll yðar, ²⁸eins og Mannssonurinn er ekki kominn til þess að láta þjóna sér, heldur til að þjóna og gefa líf sitt til lausnargjalds fyrir marga.“

Snart augu þeirra

²⁹Þegar þeir fóru frá Jeríkó, fylgdi honum mikill mannfjöldi. ³⁰Tveir menn blindir sátu þar við veginn. Þegar þeir heyrðu, að þar færi Jesús, hrópuðu þeir: „Herra, miskunna þú okkur, sonur Davíðs!“ ³¹Fólkið hastaði á þá, að þeir þegðu, en þeir hrópuðu því meir: „Herra, miskunna þú okkur, sonur Davíðs!“

³²Jesús nam staðar, kallaði á þá og sagði: „Hvað viljið þið að ég gjöri fyrir ykkur?“

³³Þeir mæltu: „Herra, lát augu okkar opnast.“

³⁴Jesús kenndi í brjósti um þá og snart augu þeirra. Jafnskjótt fengu þeir sjónina og fylgdu honum.

Jesú fagnað

21

¹Þegar þeir nálguðust Jerúsalem og komu til Betfage við Olíufjallið, sendi Jesús tvo lærisveina ²og sagði við þá: „Farið í þorpið hér framundan ykkur, og jafnskjótt munuð þið finna ösnu bundna og fola hjá henni. Leysið þau og færið mér. ³Ef einhver hefur orð um, þá svarið: „Herrann^a þarf þeirra við,“ og mun hann jafnskjótt senda þau.“

⁴Þetta varð, svo að rættist það, sem sagt er fyrir munn spámannsins:

⁵ Segið dótturinni Síon:

Sjá, konungur þinn kemur til þín,

hógvær er hann og ríður asna,

fola undan áburðargrip.

⁶Lærisveinarnir fóru og gjörðu sem Jesús hafði boðið þeim, ⁷komu með ösnuna og folann og lögðu á þau klæði sín, en hann steig á bak. ⁸Fjöldamargir breiddu klæði sín á veginn, en aðrir hjuggu lim af trjánum og stráðu á veginn. ⁹Og múgur sá, sem á undan fór og eftir fylgdi, hrópaði: „Hósanna syni Davíðs! Blessaður sé sá sem kemur, í nafni Drottins! Hósanna í hæstum hæðum!“

¹⁰Þegar hann kom inn í Jerúsalem, varð öll borgin í uppnámi, og menn spurðu: „Hver er hann?“

¹¹Fólkið svaraði: „Það er spámaðurinn Jesús frá Nasaret í Galíleu.“

Hús mitt bænahús

¹²Þá gekk Jesús í helgidóminn og rak út alla, sem voru að selja þar og kaupa, hratt um borðum víxlaranna og stólum dúfnasalanna ¹³og mælti við þá: „Ritað er: „Hús mitt á að vera bænahús,“ en þér gjörðið það að ræningjabæli.“

¹⁴Blindir og haltir komu til hans í helgidóminum, og hann læknaði þá. ¹⁵Æðstu prestarnir og fræðimennirnir sáu dásemdarverkin, sem hann gjörði, og heyrðu börnin hrópa í helgidóminum: „Hósanna syni Davíðs!“ Þeir urðu gramir við ¹⁶og sögðu við hann: „Heyrir þú, hvað þau segja?“

Jesús svaraði þeim: „Já, hafið þér aldrei lesið þetta: „Af barna munni og brjóstmylkinga býrðu þér lof.““

¹⁷Og hann fór frá þeim og úr borginni til Betaníu og hafði þar náttstað.

Fíkjutré við veginn

¹⁸Árla morguns hélt hann aftur til borgarinnar og kenndi hungurs. ¹⁹Hann sá fíkjutré eitt við veginn og gekk að því, en fann þar ekkert nema blöðin tóm. Hann segir við það: „Aldrei framar vaxi ávöxtur á þér að eilífu.“ En fíkjutréd visnaði þegar í stað.

^a Eða: Eigandi þeirra.

Matteusarguðspjall

²⁰Lærisveinarnir sáu þetta, undruðust og sögðu: „Hvernig gat fíkjutréd visnað svo fljótt?“

²¹Jesús svaraði þeim: „Sannlega segi ég yður: Ef þér eigið trú og efist ekki, getið þér ekki aðeins gjört slíkt sem fram kom við fíkjutréd. Þér gætuð enda sagt við fjall þetta: ‚Lyft þér upp, og steyp þér í hafið,‘ og svo mundi fara. ²²Allt sem þér biðjið í bæn yðar, munuð þér öðlast, ef þér trúið.“

Með hvaða valdi?

²³Hann gekk í helgidóminn. Þá komu æðstu prestarnir og öldungar lýðsins til hans, þar sem hann var að kenna, og spurðu: „Með hvaða valdi gjörir þú þetta? Hver gaf þér þetta vald?“

²⁴Jesús svaraði þeim: „Ég vil og leggja eina spurningu fyrir yður. Ef þér svarið mér, mun ég segja yður, með hvaða valdi ég gjöri þetta. ²⁵Hvaðan var skírn Jóhannesar? Frá himni eða frá mönnum?“ Þeir ráðguðust hver við annan og sögðu: „Ef vér svörum: ‚Frá himni,‘ spyr hann: ‚Hví trúðuð þér honum þá ekki?‘ ²⁶Ef vér segjum: ‚Frá mönnum,‘ megum vér óttast lýðinn, því að allir telja Jóhannes spámann.“ ²⁷Og þeir svöruðu Jesú: „Vér vitum það ekki.“

Hann sagði við þá: „Ég segi yður þá ekki heldur, með hvaða valdi ég gjöri þetta.

Tveir synir

²⁸Hvað virðist yður? Maður nokkur átti tvo sonu. Hann gekk til hins fyrra og sagði: ‚Sonur minn, far þú og vinn í dag í víngarði mínum.‘ ²⁹Hann svaraði: ‚Það vil ég ekki.‘ En eftir á sá hann sig um hönd og fór. ³⁰Þá gekk hann til hins síðara og mælti á sömu leið. Hann svaraði: ‚Já, herra,‘ en fór hvergi. ³¹Hvor þeirra tveggja gjörði vilja föðurins?“

Þeir svara: „Sá fyrri.“

Þá mælti Jesús: „Sannlega segi ég yður: Tollheimtumenn og skækjur verða á undan yður inn í Guðs ríki. ³²Því að Jóhannes kom til yðar og vísaði veg réttlætis, og þér trúðuð honum ekki, en tollheimtumenn og skækjur trúðu honum. Það sáuð þér, en snerust samt ekki síðar og trúðuð honum.

Vondir vínyrkjar

³³Heyrið aðra dæmisögu: Landeigandi nokkur plantaði víngarð. Hann hlóð garð um hann, gróf fyrir vínþröng og reisti turn, seldi hann síðan vínyrkjum á leigu og fór úr landi. ³⁴Þegar ávaxtatíminn nálgadist, sendi hann þjóna sína til vínyrkjanna að fá ávöxt sinn. ³⁵En vínyrkjarnir tóku þjóna hans, börðu einn, drápu annan og grýttu hinn þriðja. ³⁶Aftur sendi hann aðra þjóna, fleiri en þá fyrri, og eins fóru þeir með þá. ³⁷Síðast sendi hann til þeirra son sinn og sagði: „Þeir munu virða son minn. ³⁸Þegar vínyrkjarnir sáu soninn, sögðu þeir sín á milli: ‚Þetta er erfinginn. Föllum og drepum hann, og náum arfi hans.‘ ³⁹Og þeir tóku hann, köstuðu honum út fyrir víngarðinn og drápu hann.

⁴⁰Hvað mun nú eigandi víngarðsins gjöra við vínyrkja þessa, þegar hann kemur?“

⁴¹Þeir svara: „Þeim vondu mönnum mun hann vægðarlaust tortíma og selja víngarðinn öðrum vínyrkjum á leigu, sem gjalda honum ávöxtinn á réttum tíma.“

⁴²Og Jesús segir við þá: „Hafið þér aldrei lesið í ritningunum:

Sá steinn, sem smiðirnir höfnuðu,

er orðinn hyrningarsteinn.

Þetta er verk Drottins,

og undursamlegt er það í augum vorum.

⁴³Þess vegna segi ég yður: Guðs ríki verður frá yður tekið og gefið þeirri þjóð, sem ber ávexti þess. [⁴⁴Sá sem fellur á þennan stein, mun sundur molast, og þann sem hann fellur á, mun hann sundur merja.]^a

⁴⁵Þegar æðstu prestarnir og farísearnir heyrðu dæmisögur hans, skildu þeir, að hann átti við þá. ⁴⁶Þeir vildu taka hann höndum, en óttuðust fólkið, þar eð menn töldu hann vera spámann.

Boðið til brúðkaups

22

¹Þá tók Jesús enn að tala við þá í dæmisögum og mælti: ²„Líkt er um himnaríki og konung einn, sem gjörði brúðkaup sonar síns. ³Hann sendi þjóna sína að kalla til brúðkaupsins þá, sem boðnir voru, en þeir vildu ekki koma. ⁴Aftur sendi hann aðra þjóna og mælti: „Segið þeim, sem boðnir voru: Veislu mína hef ég búið, uxum mínum og alifé er slátrað, og allt er tilbúið, komið í brúðkaupið.“ ⁵En þeir skeyttu því ekki. Einn fór á akur sinn, annar til kaupskapar síns, ⁶en hinir tóku þjóna hans, misþyrmdu þeim og drápu.

⁷Konungur reiddist, sendi út her sinn og lét tortíma morðingjum þessum og brenna borg þeirra. ⁸Síðan segir hann við þjóna sína: „Brúðkaupsveislan er tilbúin, en hinir boðnu voru ekki verðugir. ⁹Farið því út á vegamót, og bjóðið í brúðkaupið hverjum þeim sem þér finnið.“ ¹⁰Þjónarnir fóru út á vegina og söfnuðu öllum, sem þeir fundu, vondum og góðum, svo að brúðkaupssalurinn varð alskipaður gestum.

¹¹Konungur gekk þá inn að sjá gestina og leit þar mann, sem var ekki búinn brúðkaupsklæðum. ¹²Hann segir við hann: „Vinur, hvernig ert þú hér kominn og ert ekki í brúðkaupsklæðum?“ Maðurinn gat engu svarað. ¹³Konungur sagði þá við þjóna sína: „Bindið hann á höndum og fótum og varpið honum í ystu myrkur. Þar verður grátur og gnístran tanna.“ ¹⁴Því að margir eru kallaðir, en fáir útvaldir.“

Keisarinn og Guð

¹⁵Þá gengu farísearnir burt og tóku saman ráð sín, hvernig þeir gætu flækt hann í orðum. ¹⁶Þeir senda til hans lærisveina sína ásamt Heródesarsinum, og þeir segja: „Meistari, vér vitum, að þú ert sannorður og kennir Guðs veg í sannleika, þú hirðir ekki um álit neins,

^a Vantar í sum handrit.

Matteusarguðspjall

enda gjörir þú þér engan mannamun. ¹⁷Seg oss því, hvað þér líst? Leyfist að gjalda keisaranum skatt eða ekki?“

¹⁸Jesús þekkti illsku þeirra og sagði: „Hví freistið þér mín, hræsnarar? ¹⁹Sýnið mér peninginn, sem goldinn er í skatt.“

Þeir fengu honum denar. ²⁰Hann spyr: „Hvers mynd og yfirskrift er þetta?“

²¹Þeir svara: „Keisarans.“ Hann segir: „Gjaldið þá keisaranum það, sem keisarans er, og Guði það, sem Guðs er.“

²²Þegar þeir heyrðu þetta, undruðust þeir, og þeir yfirgáfu hann og gengu burt.

Guð lifenda

²³Sama dag komu til hans saddúkear, en þeir neita því, að upprisa sé til, og sögðu við hann: ²⁴„Meistari, Móse segir: „Deyi maður barnlaus, þá skal bróðir hans ganga að eiga konu bróður síns og vekja honum niðja.“ ²⁵Hér voru með oss sjö bræður. Sá fyrsti kvæntist og dó. Hann átti engan niðja og eftirlét því bróður sínum konuna. ²⁶Eins varð um næsta og þriðja og þá alla sjö. ²⁷Síðast allra dó konan. ²⁸Kona hvers þeirra sjö verður hún í upprisunni? Allir höfðu þeir átt hana.“

²⁹En Jesús svaraði þeim: „Þér villist, því að þér þekkið ekki ritningarnar né mátt Guðs. ³⁰Í upprisunni kvænast menn hvorki né giftast. Þeir eru sem englar á himni. ³¹En um upprisu dauðra hafið þér ekki lesið það sem Guð segir við yður: ³²„Ég er Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs.“ Ekki er hann Guð dauðra, heldur lifenda.“

³³En mannfjöldinn hlýddi á og undraðist mjög kenningu hans.

Hið æðsta boðorð

³⁴Þegar farísear heyrðu, að hann hafði gjört saddúkea orðlausa, komu þeir saman. ³⁵Og einn þeirra, sem var lögvitringur, vildi freista hans og spurði: ³⁶„Meistari, hvert er hið æðsta boðorð í lögmálinu?“

³⁷Hann svaraði honum: „Elska skalt þú Drottin, Guð þinn, af öllu hjarta þínu, allri sálu þinni og öllum huga þínum.“ ³⁸Þetta er hið æðsta og fremsta boðorð. ³⁹Annað er þessu líkt: „Þú skalt elska náunga þinn eins og sjálfan þig.“ ⁴⁰Á þessum tveimur boðorðum hvílir allt lögmálið og spámennirnir.“

Kristur er Drottinn

⁴¹Meðan farísearnir voru saman komnir, spurði Jesús þá: ⁴²„Hvað virðist yður um Krist? Hvers son er hann?“

Þeir svara: „Davíðs.“

⁴³Hann segir: „Hvernig getur þá Davíð, innblásinn andanum, kallað hann drottin? Hann segir:

Drottinn sagði við minn drottin:

Set þig mér til hægri handar,

þangað til ég gjöri óvini þína að fótiskör þinni.

⁴⁵Fyrst Davíð kallar hann drottin, hvernig getur hann þá verið sonur hans?“

⁴⁶Enginn gat svarað honum einu orði, og frá þeim degi þorði enginn að spyrja hann neins framar.

Einn er yðar meistari

23

¹Þá talaði Jesús til mannfjöldans og lærisveina sinna: ²„Á stóli Móse sitja fræðimenn og farísear. ³Því skuluð þér gjöra og halda allt, sem þeir segja yður, en eftir breytni þeirra skuluð þér ekki fara, því þeir breyta ekki sem þeir bjóða. ⁴Þeir binda þungar byrðar og leggja mönnum á herðar, en sjálfir vilja þeir ekki snerta þær einum fingri. ⁵Öll sín verk gjöra þeir til að sýnast fyrir mönnum, þeir breikka minnisborða sína og stækka skúfana. ⁶Ljúft er þeim að skipa hefðarsæti í veislum og æðsta bekk í samkundum, ⁷láta heilsa sér á torgum og kallast meistarar af mönnum. ⁸En þér skuluð ekki láta kalla yður meistarar, því einn er yðar meistari og þér allir bræður. ⁹Þér skuluð ekki kalla neinn föður yðar á jörðu, því einn er faðir yðar, sá sem er á himnum. ¹⁰Þér skuluð ekki heldur láta kalla yður leiðtoga, því einn er leiðtogi yðar, Kristur. ¹¹Sá mesti meðal yðar sé þjónn yðar. ¹²Hver sem upp hefur sjálfan sig, mun auðmýktur verða, en sá sem auðmýkir sjálfan sig, mun upp hafinn verða.

Blindir leiðtogar

¹³Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsningar! Þér læsið himnaríki fyrir mönnum. Sjálfir gangið þér ekki þar inn, og þeim, sem inn vilja ganga, leyfið þér eigi inn að komast.

[¹⁴Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsningar! Þér etið upp heimili ekkna og flytjið langar bænir að yfirsíkinu. Þér munuð fá því þyngri dóm.]^a

¹⁵Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsningar! Þér farið um láð og lög til að snúa einum til yðar trúar, og þegar það tekst, gjörið þér hann hálfu verra vítisbarn en þér sjálfir eruð.

¹⁶Vei yður, blindir leiðtogar! Þér segið: „Ef einhver sver við musterið, þá er það ógilt, en sverji menn við gullið í musterinu, þá er það gildur eiður.“ ¹⁷Blindu heimskingjar, hvort er meira gullið eða musterið, sem helgar gullið? ¹⁸Þér segið: „Ef einhver sver við altarið, þá er það ógilt, en sverji menn við fórnina, sem á því er, þá er það gildur eiður.“ ¹⁹Blindu menn, hvort er meira fórnin eða altarið, sem helgar fórnina? ²⁰Sá sem sver við altarið, sver við það og allt, sem á því er. ²¹Sá sem sver við musterið, sver við það og við þann, sem í því býr. ²²Og sá sem sver við himininn, sver við hásæti Guðs og við þann, sem í því situr.

²³Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsningar! Þér gjaldið tíund af myntu, anís og kúmeni, en hirðið ekki um það, sem mikilvægast er í lögmálinu, réttlæti, miskunn og trúfesti. Þetta ber að gjöra og hitt eigi ógjört að láta. ²⁴Blindu leiðtogar, þér síið mýfluguna, en svelgið úlfaldann!

^a Vantar í sum handrit.

²⁵Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsnarar! Þér hreinsið bikarinn og diskinn utan, en innan eru þeir fullir yfirgangs og óhófs. ²⁶Blindi farísei, hreinsaðu fyrst bikarinn innan, að hann verði líka hreinn að utan.

²⁷Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsnarar! Þér líkist hvítum kölkuðum gröfum, sem sýnast fagrar utan, en innan eru fullar af dauðra manna beinum og alls kyns óþverra.

²⁸Þannig eruð þér, sýnist hið ytra réttlátir í augum manna, en eruð hið innra fullir hræsni og ranglætis.

²⁹Vei yður, fræðimenn og farísear, hræsnarar! Þér hlaðið upp grafir spámannanna og skreytið leiði hinna réttlátu ³⁰og segið: Ef vér hefðum lifað á dögum feðra vorra, hefðum vér ekki átt hlut með þeim í lífláti spámannanna. ³¹Þannig vitnið þér sjálfir um yður, að þér eruð synir þeirra, sem myrtu spámennina. ³²Nú skuluð þér fylla mæli feðra yðar. ³³Höggormar og nöðru kyn, hvernig fáið þér umflúið helvítisdóm? ³⁴Þess vegna sendi ég til yðar spámenn, spekinga og fræðimenn. Suma þeirra munuð þér lífláta og krossfesta, aðra húðstrýkja í samkundum yðar og ofsækja borg úr borg. ³⁵Þannig kemur yfir yður allt saklaust blóð, sem úthellt hefur verið á jörðinni, frá blóði Abels hins réttláta til blóðs Sakaríá Barakíasonar, sem þér drápuð milli musterisins og altarisins. ³⁶Sannlega segi ég yður: Allt mun þetta koma yfir þessa kynslóð.

Þér vilduð eigi

³⁷Jerúsalem, Jerúsalem! Þú sem líflætur spámennina og grýtir þá, sem sendir eru til þín! Hversu oft vildi ég safna börnum þínum, eins og hænna safnar ungum sínum undir vængi sér, og þér vilduð eigi. ³⁸Hús yðar verður í eyði látið. ³⁹Ég segi yður: Héðan af munuð þér eigi sjá mig, fyrr en þér segið: „Blessaður sé sá sem kemur, í nafni Drottins.““

Skelfist ekki

24

¹Jesús gekk út úr helgidóminum og hélt brott. Þá komu lærisveinar hans og vildu sýna honum byggingar helgidómsins. ²Hann sagði við þá: „Þér sjáið allt þetta? Sannlega segi ég yður, hér mun ekki eftir látinn steinn yfir steini, er eigi sé niður brotinn.“

³Þá er hann sat á Olíufjallinu, gengu lærisveinarnir til hans og spurðu hann einslega: „Seg þú oss, hvenær verður þetta? Og hvert mun tákn komu þinnar og endaloka veraldar?“

⁴Jesús svaraði þeim: „Varist að láta nokkurn leiða yður í villu. ⁵Margir munu koma í mínu nafni og segja: „Ég er Kristur!“ og marga munu þeir leiða í villu. ⁶Þér munuð spyrja hernað og ófriðartíðindi. Gætið þess, að skelfast ekki. Þetta á að verða, en endirinn er ekki þar með kominn. ⁷Þjóð mun rísa gegn þjóð og ríki gegn ríki, þá verður hungur og landskjálftar á ýmsum stöðum. ⁸Allt þetta er upphaf fæðingarhríðanna.

⁹Þá munu menn framselja yður til pyndinga og taka af lífi, og allar þjóðir munu hata yður vegna nafns míns. ¹⁰Margir munu þá falla frá og framselja hver annan og hata. ¹¹Fram munu koma margir falsspámenn og leiða marga í villu. ¹²Og vegna þess að lögleysi magnast, mun kærleikur flestra kólna. ¹³En sá sem staðfastur er allt til enda, mun

hólpinn verða. ¹⁴Og þetta fagnaðarerindi um ríkið verður prédikað um alla heimsbyggðina öllum þjóðum til vitnisburðar. Og þá mun endirinn koma.

Trúið því ekki

¹⁵Þegar þér sjáið viðurstyggð eyðingarinnar, sem Daníel spámaður talar um, standa á helgum stað,“ – lesandinn athugi það – ¹⁶„þá flýi þeir, sem í Júdeu eru, til fjalla. ¹⁷Sá sem er uppi á þaki, fari ekki ofan að sækja neitt í hús sitt. ¹⁸Og sá sem er á akri, skal ekki hverfa aftur að taka yfirhöfn sína. ¹⁹Vei þeim sem þungaðar eru eða börn hafa á brjósti á þeim dögum. ²⁰Biðjið, að flótti yðar verði ekki um vetur eða á hvíldardegi. ²¹Þá verður sú mikla þrenging, sem engin hefur þvílík verið frá upphafi heims allt til þessa og mun aldrei verða. ²²Ef dagar þessir hefðu ekki verið styttnir, kæmist enginn maður af. En vegna hinna útvöldu munu þeir dagar styttnir verða.

²³Ef einhver segir þá við yður: „Hér er Kristur“ eða „þar“, þá trúið því ekki. ²⁴Því að fram munu koma falskristar og falsspámenn, og þeir munu gjöra stór tákn og undur til að leiða afvega jafnvel hina útvöldu, ef orðið gæti. ²⁵Sjá, ég hef sagt yður það fyrir.

²⁶Ef þeir segja við yður: „Sjá, hann er í óbyggðum“, þá farið ekki þangað. Ef þeir segja: „Sjá, hann er í leynum“, þá trúið því ekki. ²⁷Eins og elding sem leiftrar frá austri til vesturs, svo mun verða koma Mannssonarins.

²⁸Þar munu ernirnir safnast, sem hræið er.

Mannssonurinn kemur

²⁹En þegar eftir þrenging þessara daga mun sólin sortna og tunglið hætta að skína. Stjörnurnar munu hrapa af himni og kraftar himnanna bifast. ³⁰Þá mun tákn Mannssonarins birtast á himni, og allar kynkvíslir jarðarinnar hefja kveinstafi. Og menn munu sjá Mannssoninn koma á skýjum himins með mætti og mikilli dýrð. ³¹Hann mun senda út engla sína með hvellum lúðri, og þeir munu safna hans útvöldu úr áttunum fjórum, himinskauta milli.

Sumar í nánd

³²Nemið líkingu af fíkjutrénu. Þegar greinar þess fara að mýkjast og lafið að springa út, þá vitið þér, að sumar er í nánd. ³³Eins skuluð þér vita, þegar þér sjáið allt þetta, að hann er í nánd, fyrir dyrum. ³⁴Sannlega segi ég yður: Þessi kynslóð mun ekki líða undir lok, uns allt þetta er komið fram. ³⁵Himinn og jörð munu líða undir lok, en orð mín munu aldrei undir lok líða.

Vakið því

³⁶En þann dag og stund veit enginn, hvorki englar á himnum né sonurinn,^a enginn nema faðirinn einn. ³⁷Eins og var á dögum Nóa, svo mun verða við komu Mannssonarins. ³⁸Dagana fyrir flóðið átu menn og drukku, kvæntust og giftust allt til þess dags, er Nói gekk í örkina. ³⁹Og þeir vissu ekki, fyrr en flóðið kom og hreif þá alla burt. Eins verður

^a Orðin: „né sonurinn“ vantar í sum handrit.

við komu Mannssonarins. ⁴⁰Þá verða tveir á akri, annar mun tekinn, hinn eftir skilinn. ⁴¹Tvær munu mala á kvörn, önnur verður tekin, hin eftir skilin.

⁴²Vakið því, þér vitið eigi, hvaða dag Drottinn yðar kemur. ⁴³Það skiljið þér, að húsráðandi vekti og léti ekki brjótast inn í hús sitt, ef hann vissi á hvaða stundu nætur þjófurinn kæmi. ⁴⁴Verið þér og viðbúnir, því að Mannssonurinn kemur á þeirri stundu, sem þér ætlið eigi.

⁴⁵Hver er sá trúi og hyggni þjónn, sem húsbóndinn hefur sett yfir hjú sín að gefa þeim mat á réttum tíma? ⁴⁶Sæll er sá þjónn, er húsbóndinn finnur breyta svo, er hann kemur. ⁴⁷Sannlega segi ég yður: Hann mun setja hann yfir allar eigur sínar. ⁴⁸En ef illur þjónn segir í hjarta sínu: „Húsbónda mínum dvelst,“ ⁴⁹og hann tekur að berja samþjóna sína og eta og drekka með svöllurum, ⁵⁰þá mun húsbóndi þess þjóns koma á þeim degi, sem hann væntir ekki, á þeirri stundu, sem hann veit ekki, ⁵¹höggva hann og láta hann fá hlut með hræsnurum. Þar verður grátur og gnístran tanna.

Tíu meyjjar

25

¹Þá er líkt um himnaríki og tíu meyjjar, sem fóru til móts við brúðgumann með lampa sína. ²Fimm þeirra voru fávísar, en fimm hyggjar. ³Þær fávísu tóku lampa sína, en höfðu ekki olíu með sér, ⁴en hinar hyggju tóku olíu með á könnum ásamt lömpum sínum. ⁵Nú dvaldist brúðgumanum, og urðu þær allar syfjaðar og sofnuðu.

⁶Um miðnætti kvað við hróp: „Sjá, brúðguminn kemur, farið til móts við hann.“ ⁷Þá vöknudu meyjarnar allar og tóku til lampa sína. ⁸En þær fávísu sögðu við þær hyggju: „Gefið oss af olíu yðar, það er að slokkna á lömpum vorum.“ ⁹Þær hyggju svöruðu: „Nei, hún nægir aldrei handa öllum. Farið heldur til kaupmanna og kaupið handa yður.“ ¹⁰Meðan þær voru að kaupa, kom brúðguminn, og þær sem viðbúnar voru, gengu með honum inn til brúðkaupsins, og dyrum var lokað.

¹¹Seinna komu hinar meyjarnar og sögðu: „Herra, herra, ljúk upp fyrir oss.“ ¹²En hann svaraði: „Sannlega segi ég yður, ég þekki yður ekki.“

¹³Vakið því, þér vitið ekki daginn né stundina.

Talentur

¹⁴Svo er um himnaríki sem mann, er ætlaði úr landi. Hann kallaði þjóna sína og fól þeim eigur sínar. ¹⁵Einum fékk hann fimm talentur, öðrum tvær og þeim þriðja eina, hverjum eftir hæfni. Síðan fór hann úr landi. ¹⁶Sá sem fékk fimm talentur, fór þegar, ávaxtaði þær og græddi aðrar fimm. ¹⁷Eins gjörði sá er tvær fékk. Hann græddi aðrar tvær. ¹⁸En sá sem fékk eina, fór og gróf fé húsbónda síns í jörð og faldi það.

¹⁹Löngu síðar kom húsbóndi þessara þjóna og lét þá gjöra skil. ²⁰Sá með fimm talenturnar gekk þá fram, færði honum aðrar fimm og sagði: „Herra, fimm talentur seldir þú mér í hendur, hér hef ég grætt aðrar fimm.“ ²¹Húsbóndi hans sagði við hann: „Gott, þú góði og trú þjónn. Yfir litlu varstu trúr, yfir mikið mun ég setja þig. Gakk inn í fögnuð herra þíns.“

²²Þá gekk fram sá með tvær talenturnar og mælti: „Herra, tvær talentur seldir þú mér í hendur, hér hef ég grætt aðrar tvær.“ ²³Og húsbóndi hans sagði við hann: „Gott, þú góði og trúi þjónn, yfir litlu varstu trúr, yfir mikið mun ég setja þig. Gakk inn í fögnuð herra þíns.“

²⁴Loks kom sá er fékk eina talentu, og sagði: „Herra, ég vissi, að þú ert maður harður, sem uppsker þar, sem þú sáðir ekki, og safnar þar, sem þú stráðir ekki.“ ²⁵Ég var hræddur og fól talentu þína í jörð. Hér hefur þú þitt.“

²⁶Og húsbóndi hans sagði við hann: „Illt og latit þjónn, þú vissir, að ég uppsker þar, sem ég sáði ekki, og safna þar, sem ég stráði ekki.“ ²⁷Þú áttir því að leggja fé mitt í banka. Þá hefði ég fengið það með vöxtum, þegar ég kom heim.“ ²⁸Takið af honum talentuna, og fáið þeim, sem hefur tíu talenturnar.“ ²⁹Því að hverjum sem hefur, mun gefið verða, og hann mun hafa gnægð, en frá þeim, sem eigi hefur, mun tekið verða jafnvel það, sem hann hefur.“ ³⁰Rekið þennan ónýta þjón út í ystu myrkur. Þar verður grátur og gnístran tanna.“

Þegar Mannssonurinn kemur

³¹Þegar Mannssonurinn kemur í dýrð sinni og allir englar með honum, þá mun hann sitja í dýrðarhásæti sínu.“ ³²Allar þjóðir munu safnast frammi fyrir honum, og hann mun skilja hvern frá öðrum, eins og hirðir skilur sauði frá höfrum.“ ³³Sauðunum skipar hann sér til hægri handar, en höfrunum til vinstri.“ ³⁴Og þá mun konungurinn segja við þá til hægri: „Komið þér, hinir blessuðu föður míns, og takið að erfð ríkið, sem yður var búið frá grundvöllun heims.“ ³⁵Því hungraður var ég, og þér gáfuð mér að eta, þyrstur var ég, og þér gáfuð mér að drekka, gestur var ég, og þér hýstuð mig, ³⁶nakinn og þér klædduð mig, sjúkurlingur og þér vitjuðuð mín, í fangelsi var ég, og þér komuð til mín.“

³⁷Þá munu þeir réttlátu segja: „Herra, hvenær sáum vér þig hungraðan og gáfum þér að eta eða þyrstan og gáfum þér að drekka?“ ³⁸Hvenær sáum vér þig gestkominn og hýstum þig, nakinn og klæddum þig?“ ³⁹Og hvenær sáum vér þig sjúkan eða í fangelsi og komum til þín?“ ⁴⁰Konungurinn mun þá svara þeim: „Sannlega segi ég yður, það allt, sem þér gjörðuð einum minna minnstu bræðra, það hafið þér gjört mér.“

⁴¹Síðan mun hann segja við þá til vinstri handar: „Farið frá mér, bölváðir, í þann eilífa eld, sem búinn er djöflinum og árum hans.“ ⁴²Því hungraður var ég, en þér gáfuð mér ekki að eta, þyrstur var ég, en þér gáfuð mér ekki að drekka, ⁴³gestur var ég, en þér hýstuð mig ekki, nakinn, en þér klædduð mig ekki, ég var sjúkurlingur og í fangelsi, en ekki vitjuðuð þér mín.“

⁴⁴Þá munu þeir svara: „Herra, hvenær sáum vér þig hungraðan eða þyrstan, gestkominn eða nakinn, sjúkan eða í fangelsi, og hjálpuðum þér ekki?“ ⁴⁵Hann mun þá svara þeim: „Sannlega segi ég yður: Það allt sem þér gjörðuð ekki einum hinna minnstu bræðra minna, það hafið þér ekki heldur gjört mér.“ ⁴⁶Og þeir munu fara til eilífrar refsingar, en hinir réttlátu til eilífs lífs.“

Með svikum

26

¹Þegar Jesús hafði lokið öllum þessum orðum, sagði hann við lærisveina sína: ²„Þér vitið, að eftir tvo daga eru páskar. Þá verður Mannssonurinn framseldur til krossfestingar.“

³Æðstu prestarnir og öldungar lýðsins söfnuðust nú saman í höll æðsta prestsins, er Kaífas hét, ⁴og réðu með sér að handsama Jesú með svikum og taka hann af lífi. ⁵En þeir sögðu: „Ekki á hátíðinni, annars verður upphot með lýðnum.“

Gott verk gjörði hún

⁶En Jesús var í Betaníu, í húsi Símonar líkþráa. ⁷Kom þá til hans kona og hafði alabastursbuðk með dýrum smyrslum og hellti yfir höfuð honum, þar sem hann sat að borði. ⁸Við þessa sjón urðu lærisveinarnir gramir og sögðu: „Til hvers er þessi soun? ⁹Þetta hefði mátt selja dýru verði og gefa fátækum.“

¹⁰Jesús varð þess vís og sagði við þá: „Hvað eruð þér að angra konuna? Gott verk gjörði hún mér. ¹¹Fátæka hafið þér jafnan hjá yður, en mig hafið þér ekki ávallt. ¹²Þegar hún hellti þessum smyrslum yfir líkama minn, var hún að búa mig til greftrunar. ¹³Sannlega segi ég yður: Hvar sem fagnaðarerindi þetta verður flutt, um heim allan, mun þess og getið verða, sem hún gjörði, til minningar um hana.“

Þrjátíu silfurpeningar

¹⁴Þá fór einn þeirra tólf, Júdas Ískariot að nafni, til æðstu prestanna ¹⁵og sagði: „Hvað viljið þér gefa mér fyrir að framselja yður Jesú?“ En þeir greiddu honum þrjátíu silfurpeninga. ¹⁶Upp frá þessu leitaði hann færiss að framselja hann.

Búið til páskamáltíðar

¹⁷Á fyrsta degi ósýrðu brauðanna komu lærisveinarnir til Jesú og sögðu: „Hvar vilt þú, að vér búum þér páskamáltíðina?“

¹⁸Hann mælti: „Farið til ákveðins manns í borginni, og segið við hann: „Meistarinn segir: Minn tími er í nánd, hjá þér vil ég halda páska með lærisveinum mínum.““

¹⁹Lærisveinarnir gjörðu sem Jesús bauð þeim og bjuggu til páskamáltíðar.

²⁰Um kvöldið sat hann til borðs með þeim tólf. ²¹Og er þeir mötuðust, sagði hann: „Sannlega segi ég yður: Einn af yður mun svíkja mig.“

²²Þeir urðu mjög hryggir og sögðu við hann, einn af öðrum: „Ekki er það ég, herra?“

²³Hann svaraði þeim: „Sá sem dýfði hendi í fatið með mér, mun svíkja mig.

²⁴Mannssonurinn fer að sönnu héðan, svo sem um hann er ritað, en vei þeim manni, sem því veldur, að Mannssonurinn verður framseldur. Betra væri þeim manni að hafa aldrei fæðst.“

²⁵En Júdas, sem sveik hann, sagði: „Rabbí, ekki er það ég?“

Matteusarguðspjall

Jesús svaraði: „Þú sagðir það.“

Heilög kvöldmáltíð

²⁶Þá er þeir mötuðust, tók Jesús brauð, þakkaði Guði, braut það og gaf lærisveinunum og sagði: „Takið og etið, þetta er líkami minn.“

²⁷Og hann tók kaleik, gjörði þakkir, gaf þeim og sagði: „Drekkið allir hér af. ²⁸Þetta er blóð mitt, blóð sáttmálans, úthellt fyrir marga til fyrirgefningar synda. ²⁹Ég segi yður: Héðan í frá mun ég eigi drekka af þessum vínviðar ávexti til þess dags, er ég drekk hann nýjan með yður í ríki föður míns.“

³⁰Þegar þeir höfðu sungið lofsönginn, fóru þeir til Olíufjallsins.

Afneitun sögð fyrir

³¹Þá segir Jesús við þá: „Á þessari nóttu munuð þér allir hneykslast á mér, því að ritað er: „Ég mun slá hirðinn, og sauðir hjarðarinnar munu tvístrast.“ ³²En eftir að ég er upp risinn, mun ég fara á undan yður til Galíleu.“

³³Þá segir Pétur: „Þótt allir hneykslist á þér, skal ég aldrei hneykslast.“

³⁴Jesús sagði við hann: „Sannlega segi ég þér: Á þessari nóttu, áður en hani galar, muntu þrisvar afneita mér.“

³⁵Pétur svarar: „Þótt ég ætti að deyja með þér, þá mun ég aldrei afneita þér.“

Eins töluðu allir lærisveinarnir.

Í Getsemane

³⁶Þá kemur Jesús með þeim til staðar, er heitir Getsemane, og hann segir við lærisveinana: „Setjist hér, meðan ég fer og biðst fyrir þarna.“ ³⁷Hann tók með sér þá Pétur og báða sonu Sebedeusar. Og nú setti að honum hryggð og angist. ³⁸Hann segir við þá: „Sál mín er hrygg allt til dauða. Bíðið hér og vakið með mér.“

³⁹Þá gekk hann lítið eitt áfram, féll fram á ásjónu sína, baðst fyrir og sagði: „Faðir minn, ef verða má, þá fari þessi kaleikur fram hjá mér. Þó ekki sem ég vil, heldur sem þú vilt.“

⁴⁰Hann kemur aftur til lærisveinanna og finnur þá sofandi. Þá sagði hann við Pétur: „Þér gátuð þá ekki vakað með mér eina stund? ⁴¹Vakið og biðjið, að þér fallið ekki í freistni. Andinn er reiðubúinn, en holdið veikt.“

⁴²Aftur vék hann brott annað sinn og bað: „Faðir minn, ef eigi verður hjá því komist, að ég drekki þennan kaleik, þá verði þinn vilji.“ ⁴³Þegar hann kom aftur, fann hann þá enn sofandi, því drungi var á augum þeirra.

⁴⁴Þá fór hann enn frá þeim og baðst fyrir þriðja sinn með sömu orðum og fyrr. ⁴⁵Og hann kom til lærisveinanna og sagði við þá: „Sofið þér enn og hvílist? Sjá, stundin er komin og Mannssonurinn er framseldur í hendur syndugra manna. ⁴⁶Standið upp, förum! Í nánd er sá, er mig svíkur.“

Tekinn höndum

⁴⁷Meðan hann var enn að tala, kom Júdas, einn þeirra tólf, og með honum mikill flokkur frá æðstu prestunum og öldungum lýðsins, og höfðu þeir sverð og barefli. ⁴⁸Svikarinn hafði sagt þeim þetta til marks: „Sá sem ég kyssi, hann er það. Takið hann höndum.“

⁴⁹Hann gekk beint að Jesú og sagði: „Heill, rabbí!“ og kyssti hann.

⁵⁰Jesús sagði við hann: „Vinur, hví ertu hér?“^a

Þá komu hinir, lögðu hendur á Jesú og tóku hann. ⁵¹Einn þeirra, sem með Jesú voru, greip til sverðs og brá því, hjó til þjóns æðsta prestsins og sneið af honum eyrað. ⁵²Jesús sagði við hann: „Slíðra sverð þitt! Allir, sem sverði bregða, munu fyrir sverði falla. ⁵³Hyggur þú, að ég geti ekki beðið föður minn að senda mér nú meira en tólf sveitir engla? ⁵⁴Hvernig ættu þá ritningarnar að rætast, sem segja, að þetta eigi svo að verða?“

⁵⁵Á þeirri stundu sagði Jesús við flokkinn: „Eruð þér að fara að mér með sverðum og bareflum eins og gegn ræningja til að handtaka mig? Daglega sat ég í helgidóminum og kenndi, og þér tókuð mig ekki höndum. ⁵⁶En allt verður þetta til þess, að ritningar spámannanna rætist.“

Þá yfirgáfu hann lærisveinarnir allir og flýðu.

Fyrir ráðinu

⁵⁷Þeir sem tóku Jesú höndum, færðu hann til Kaífasar, æðsta prests, en þar voru saman komnir fræðimennirnir og öldungarnir. ⁵⁸Pétur fylgdi honum á lengdar, allt að garði æðsta prestsins. Þar gekk hann inn og settist hjá þjónunum til að sjá, hver yrði endir á. ⁵⁹Æðstu prestarnir og allt ráðið leituðu ljúgvitnis gegn Jesú til að geta líflátið hann, ⁶⁰en fundu ekkert, þótt margir ljúgvottar kæmu. Loks komu tveir ⁶¹og sögðu: „Þessi maður sagði: „Ég get brotið niður musteri Guðs og reist það aftur á þrem dögum.““

⁶²Þá stóð æðsti presturinn upp og sagði: „Svarar þú því engu, sem þessir vitna gegn þér?“ ⁶³En Jesús þagði. Þá sagði æðsti presturinn við hann: „Ég særi þig við lifandi Guð, segðu oss: Ertu Kristur, sonur Guðs?“

⁶⁴Jesús svarar honum: „Þú sagðir það. En ég segi yður: Upp frá þessu munuð þér sjá Mannssoninn sitja til hægri handar máttarins og koma á skýjum himins.“

⁶⁵Þá reif æðsti presturinn klæði sín og sagði: „Hann guðlastar, hvað þurfum vér nú framar votta við? Þér heyrðuð guðlastið. ⁶⁶Hvað líst yður?“

Þeir svöruðu: „Hann er dauðasekur.“

⁶⁷Og þeir hræktu í andlit honum og slógu hann með hnefunum, en aðrir börðu hann með stöfum ⁶⁸og sögðu: „Spáðu nú, Kristur, hver var að slá þig?“

^a Eða: Gjör það sem þú ætlaðir þér.

Pétur afneitar

⁶⁹En Pétur sat úti í garðinum. Þar kom að honum þerna ein og sagði: „Þú varst líka með Jesú frá Galíleu.“

⁷⁰Því neitaði hann svo allir heyrðu og sagði: „Ekki veit ég, hvað þú ert að fara.“ ⁷¹Hann gekk út í fordyrið. Þar sá hann önnur þerna og sagði við þá, sem þar voru: „Þessi var með Jesú frá Nasaret.“

⁷²En hann neitaði sem áður og sór þess eið, að hann þekkti ekki þann mann.

⁷³Litlu síðar komu þeir, er þar stóðu, og sögðu við Pétur: „Víst ertu líka einn af þeim, enda segir málfæri þitt til þín.“

⁷⁴En hann sór og sárt við lagði, að hann þekkti ekki manninn. Um leið gól hani. ⁷⁵Og Pétur minntist þess, er Jesús hafði mælt: „Áður en hani galar, muntu þrisvar afneita mér.“ Og hann gekk út og grét beisklega.

Fyrir Pílatusi

27

¹Að morgni gjörðu allir æðstu prestarnir og öldungar lýðsins samþykkt gegn Jesú, að hann skyldi af lífi tekinn. ²Þeir létu binda hann og færa brott og framseldu hann Pílatusi landshöfðingja.

Afdrif Júdasar

³Þegar Júdas, sem sveik hann, sá, að hann var dæmdur sekur, iðraðist hann og skilaði æðstu prestunum og öldungunum silfurpeningunum þrjátíu ⁴og mælti: „Ég drýgði synd, ég sveik saklaust blóð.“

Þeir sögðu: „Hvað varðar oss um það? Það er þitt að sjá fyrir því.“

⁵Hann fleygði þá silfrinu inn í musterið og hélt brott. Síðan fór hann og hengdi sig.

⁶Æðstu prestarnir tóku silfrið og sögðu: „Ekki má láta það í guðskistuna, því þetta eru blóðpeningar.“ ⁷Og þeir urðu ásáttir um að kaupa fyrir þá leirkerasmiðs akurinn til grafreits handa útlendingum. ⁸Þess vegna kallast hann enn í dag Blóðreitur.

⁹Þá rættist það, sem sagt var fyrir munn Jeremía spámanns: „Þeir tóku silfurpeningana þrjátíu, það verð, sem sá var metinn á, er til verðs var lagður af Ísraels sonum, ¹⁰og keyptu fyrir þá leirkerasmiðs akurinn eins og Drottinn hafði fyrir mig lagt.“

Konungur Gyðinga?

¹¹Jesús kom nú fyrir landshöfðingjann. Landshöfðinginn spurði hann: „Ert þú konungur Gyðinga?“

Jesús svaraði: „Þú segir það.“ ¹²Æðstu prestarnir og öldungarnir báru á hann sakir, en hann svaraði engu.

¹³Þá spurði Pílatus hann: „Heyrir þú ekki, hve mjög þeir vitna gegn þér?“

Matteusarguðspjall

¹⁴En hann svaraði honum ekki, engu orði hans, og undraðist landshöfðinginn mjög.

Krossfestu hann!

¹⁵Á hátíðinni var landshöfðinginn vanur að gefa lýðnum lausan einn bandingja, þann er þeir vildu. ¹⁶Þá var þar alræmdur bandingi í haldi, Barabbas að nafni. ¹⁷Sem þeir nú voru saman komnir, sagði Pílatus við þá: „Hvorn viljið þér, að ég gefi yður lausan, Barabbas eða Jesú, sem kallast Kristur?“ ¹⁸Hann vissi, að þeir höfðu fyrir öfundar sakir framselt hann.

¹⁹Meðan Pílatus sat á dómstólnum, sendi kona hans til hans með þessi orð: „Láttu þennan réttláta mann vera, þungir hafa draumar mínir verið í nótt hans vegna.“

²⁰En æðstu prestarnir og öldungarnir fengu múginn til að biðja um Barabbas, en að Jesús yrði deyddur. ²¹Landshöfðinginn spurði: „Hvorn þeirra tveggja viljið þér, að ég gefi yður lausan?“

Þeir sögðu: „Barabbas.“

²²Pílatus spyr: „Hvað á ég þá að gjöra við Jesú, sem kallast Kristur?“

Þeir segja allir: „Krossfestu hann.“

²³Hann spurði: „Hvað illt hefur hann þá gjört?“

En þeir æptu því meir: „Krossfestu hann!“

²⁴Nú sér Pílatus, að hann fær ekki að gjört, en ólætin aukast. Hann tók vatn, þvoði hendur sínar frammi fyrir fólkinu og mælti: „Sýkn er ég af blóði þessa manns! Svarið þér sjálfir fyrir!“

²⁵Og allur lýðurinn sagði: „Komi blóð hans yfir oss og yfir börn vor!“

²⁶Þá gaf hann þeim Barabbas lausan, en lét húðstrýkja Jesú og framseldi hann til krossfestingar.

Hæddur

²⁷Hermenn landshöfðingjans fóru nú með hann inn í höllina og söfnuðu um hann allri hersveitinni. ²⁸Þeir afklæddu hann og færðu hann í skarlatsrauða kápu, ²⁹fléttuðu þyrnikórónu og settu á höfuð honum, en reysprotu í hægri hönd hans. Síðan féllu þeir á kné fyrir honum og höfðu hann að háði og sögðu: „Heill þú, konungur Gyðinga!“ ³⁰Og þeir hræktu á hann, tóku reysprotann og slógu hann í höfuðið. ³¹Þegar þeir höfðu spottað hann, færðu þeir hann úr kápunni og í hans eigin klæði. Þá leiddu þeir hann út til að krossfesta hann.

Krossfestur

³²Á leiðinni hittu þeir mann frá Kýrene, er Símon hét. Hann neyddu þeir til að bera kross Jesú. ³³Og er þeir komu til þess staðar, er heitir Golgata, það þýðir hauskúpustaður, ³⁴gáfu þeir honum vín að drekka, galli blandað. Hann bragðaði það, en vildi ekki drekka.

Matteusarguðspjall

³⁵Þá krossfestu þeir hann. Og þeir köstuðu hlutum um klæði hans og skiptu með sér, ³⁶sátu þar svo og gættu hans. ³⁷Yfir höfði hans festu þeir sakargift hans svo skráða: ÞESSI ER JESÚS, KONUNGUR GYÐINGA. ³⁸Þá voru krossfestir með honum tveir ræningjar, annar til hægri, hinn til vinstri.

³⁹Þeir, sem fram hjá gengu, hæddu hann, skóku höfuð sín ⁴⁰og sögðu: „Þú sem brýtur niður musterið og reisir það á þrem dögum. Bjarga nú sjálfum þér, ef þú ert sonur Guðs, og stíg niður af krossinum!“

⁴¹Eins gjörðu æðstu prestarnir gys að honum og fræðimennirnir og öldungarnir og sögðu: ⁴²„Öðrum bjargaði hann, sjálfum sér getur hann ekki bjargað. Hann er konungur Ísraels, stígi hann nú niður af krossinum, þá skulum vér trúa á hann. ⁴³Hann treystir Guði. Nú ætti Guð að frelsa hann, ef hann hefur mætur á honum. Eða sagði hann ekki: „Ég er sonur Guðs?““

⁴⁴Einnig ræningjarnir, sem með honum voru krossfestir, smánuðu hann á sama hátt.

Dáinn

⁴⁵En frá hádegi varð myrkur um allt land til nóns. ⁴⁶Og um nón^a kallaði Jesús hárrí röddu: „Elí, Elí, lama sabaktaní!“ Það þýðir: „Guð minn, Guð minn, hví hefur þú yfirgefið mig?“

⁴⁷Nokkrir þeirra, er þar stóðu, heyrðu þetta og sögðu: „Hann kallar á Elía!“ ⁴⁸Jafnskjótt hljóp einn þeirra til, tók njarðarvött og fyllti ediki, stakk á reyrstaf og gaf honum að drekka.

⁴⁹Hinir sögðu: „Sjáum til, hvort Elía kemur að bjarga honum.“

⁵⁰En Jesús hrópaði aftur hárrí röddu og gaf upp andann.

⁵¹Þá rifnaði fortjald mustersins í tvennt, ofan frá og niður úr, jörðin skalf og björgin klofnuðu, ⁵²grafir opnuðust og margir líkamir helgra látinna manna risu upp. ⁵³Eftir upprisú Jesú gengu þeir úr gröfum sínum og komu í borgina helgu og birtust mörgum.

⁵⁴Þegar hundraðshöfðinginn og þeir, sem með honum gættu Jesú, sáu landskjálftann og atburði þessa, hræddust þeir mjög og sögðu: „Sannarlega var þessi maður sonur Guðs.“

⁵⁵Þar voru og margar konur, sem álangdar horfðu á, þær höfðu fylgt Jesú frá Galíleu og þjónað honum. ⁵⁶Meðal þeirra var María Magdalena, María, móðir þeirra Jakobs og Jósefs, og móðir Sebedeussona.

Grafinn

⁵⁷Um kvöldið kom auðugur maður frá Arímaþeu, Jósef að nafni, er sjálfur var orðinn lærisveinn Jesú. ⁵⁸Hann gekk til Pílatúsar og bað hann um líkama Jesú. Pílatús bauð þá að fá Jósef hann. ⁵⁹Jósef tók líkið, sveipaði það hreinu línklæði ⁶⁰og lagði í nýja gröf, sem hann átti og hafði látið höggva í klett, velti síðan stórum steini fyrir grafarmunnann og fór burt. ⁶¹María Magdalena var þar og María hin, og sátu þær gegnt gröfinni.

^a Orðrétt: um níundu stundu, þ.e. kl. þrjú eftir hádegi.

Grafar gætt

⁶²Næsta dag, daginn eftir aðfangadag, gengu æðstu prestarnir og farísearnir saman fyrir Pílatus ⁶³og sögðu: „Herra, vér minnumst þess, að svikari þessi sagði í lifanda lífi: „Eftir þrjá daga rís ég upp.“ ⁶⁴Þjóð því, að grafarinnar sé vandlega gætt allt til þriðja dags, ella gætu lærisveinar hans komið og stolið honum og sagt fólkinu: „Hann er risinn frá dauðum.“ Þá verða síðari svikin verri hinum fyrri.“

⁶⁵Pílatus sagði við þá: „Hér hafið þér varðmenn, farið og búið svo tryggilega um sem best þér kunnið.“

⁶⁶Þeir fóru og gengu tryggilega frá gröfnni og innsigluðu steininn með aðstoð varðmannanna.

Hann er upp risinn

28

¹Að liðnum hvíldardegi, þegar lýsti af fyrsta degi vikunnar, komu þær María Magdalena og María hin til að líta á gröfina. ²Þá varð landskjálfti mikill, því engill Drottins sté niður af himni, kom og velti steininum og settist á hann. ³Hann var sem elding ásýndum og klæðin hvít sem snjór. ⁴Varðmennirnir skulfu af hræðslu við hann og urðu sem örendir.

⁵En engillinn mælti við konurnar: „Þér skuluð eigi óttast. Ég veit, að þér leitið að Jesú hinum krossfesta. ⁶Hann er ekki hér. Hann er upp risinn, eins og hann sagði. Komið og sjáið staðinn, þar sem hann lá. ⁷Farið í skyndi og segið lærisveinum hans: „Hann er upp risinn frá dauðum, sjá hann fer á undan yður til Galíleu. Þar munuð þér sjá hann.“ Þetta hef ég sagt yður.“

⁸Og þær fóru í skyndi frá gröfnni, með ótta og mikilli gleði, og hlupu að flytja lærisveinum hans boðin.

⁹Og sjá, Jesús kemur á móti þeim og segir: „Heilar þið!“ En þær komu, féllu fram fyrir honum og föðmuðu fætur hans. ¹⁰Þá segir Jesús við þær: „Óttist ekki, farið og segið bræðrum mínum að halda til Galíleu. Þar munu þeir sjá mig.“

Varðmenn vitna

¹¹Meðan þær voru á leiðinni komu nokkrir varðmenn til borgarinnar og sögðu æðstu prestunum allt, sem gjörst hafði. ¹²En þeir kvöddu saman öldungana og tóku það ráð með þeim að bera mikið fé á hermennina og mæltu við þá: ¹³„Segið þetta: „Lærisveinar hans komu á næturþeli, meðan vér sváfum, og stálu honum.“ ¹⁴Og ef þetta berst landshöfðingjanum til eyrna, skulum vér sefa hann, svo að þér getið verið áhyggjulausir.“

¹⁵Þeir tóku við fénu og gjörðu sem þeim var sagt. Þessi sögusögn hefur verið borin út meðal Gyðinga allt til þessa dags.

Með yður alla daga

¹⁶En lærisveinarnir ellefu fóru til Galíleu, til fjallsins, sem Jesús hafði stefnt þeim til. ¹⁷Þar sáu þeir hann og veittu honum lotningu. En sumir voru í vafa. ¹⁸Og Jesús gekk til þeirra, talaði við þá og sagði: „Allt vald er mér gefið á himni og jörðu. ¹⁹Farið því og gjörið allar þjóðir að lærisveinum, skírið þá í nafni föður, sonar og heilags anda, ²⁰og kennið þeim að halda allt það, sem ég hef boðið yður. Sjá, ég er með yður alla daga allt til enda veraldar.“

MARKÚSARGUÐSPJALL

Upphaf

1

¹Upphaf fagnaðarerindisins um Jesú Krist, Guðs son.^a ²Svo er ritað hjá Jesaja spámanni:

Sjá, ég sendi sendiboða minn á undan þér,

er greiða mun veg þinn.

³ Rödd hrópanda í eyðimörk:

Greiðið veg Drottins,

gjörið beinar brautir hans.

⁴Þannig kom Jóhannes skírari fram í óbyggðinni og prédikaði iðrunarskírni til fyrirgefningar synna, ⁵og menn streymdu til hans frá allri Júdeubbyggð og allir Jerúsalembúar og létu skírast af honum í ánni Jórdan og játuðu syndir sínar.

⁶En Jóhannes var í klæðum úr úlfaldahári, með leðurbelti um lendar sér og át engisprettur og villihunang. ⁷Hann prédikaði svo: „Sá kemur eftir mig, sem mér er máttugri, og er ég ekki verður þess að krjúpa niður og leysa skóþveng hans. ⁸Ég hef skírt yður með vatni, en hann mun skíra yður með heilögum anda.“

Skírn og freisting

⁹Svo bar við á þeim dögum, að Jesús kom frá Nasaret í Galíleu og var skírður af Jóhannes í Jórdan. ¹⁰Um leið og hann sté upp úr vatninu, sá hann himnana ljúkast upp og andann stíga niður yfir sig eins og dúfu. ¹¹Og rödd kom af himnum: „Þú ert minn elskaði sonur, á þér hef ég velþóknun.“

¹²Þá knúði andinn hann út í óbyggðina, ¹³og hann var í óbyggðinni fjörutíu daga, og Satan freistaði hans. Hann hafðist við meðal villidýra, og englar þjónuðu honum.

Guðs ríki í nánd

¹⁴Þegar Jóhannes hafði verið tekinn höndum, kom Jesús til Galíleu og prédikaði fagnaðarerindi Guðs ¹⁵og sagði: „Tíminn er fullnaður og Guðs ríki í nánd. Gjörðið iðrun og trúið fagnaðarerindinu.“

^a Orðin „Guðs son“ vantar í sum handrit.

Fyrstu lærisveinar

¹⁶Jesús var á gangi með Galíleuvatni og sá Símon og Andrés, bróður Símonar, vera að kasta netum í vatnið, en þeir voru fiskimenn. ¹⁷Jesús sagði við þá: „Komið og fylgið mér, og mun ég láta yður menn veiða.“ ¹⁸Og þegar í stað létu þeir eftir netin og fylgdu honum.

¹⁹Hann gekk skammt þaðan og sá Jakob Sebedeusson og Jóhannes bróður hans, og voru þeir einnig á báti að búa net. ²⁰Jesús kallaði þá, og þeir yfirgáfu Sebedeus föður sinn hjá daglaunamönnunum í bátnum og fylgdu honum.

Í Kapernaum

²¹Þeir komu til Kapernaum. Og hvíldardaginn gekk Jesús í samkunduna og kenndi. ²²Undruðust menn mjög kenningu hans, því að hann kenndi þeim eins og sá er vald hefur, og ekki eins og fræðimennirnir.

²³Þar var í samkundu þeirra maður haldinn óhreinum anda. Hann æpti: ²⁴„Hvað vilt þú oss, Jesús frá Nasaret? Ert þú kominn að tortíma oss? Ég veit, hver þú ert, hinn heilagi Guðs.“

²⁵Jesús hastaði þá á hann og mælti: „Þegi þú, og far út af honum.“

²⁶Þá teygði óhreini andinn manninn, rak upp hljóð mikið og fór út af honum. ²⁷Sló felmtri á alla, og hver spurði annan: „Hvað er þetta? Ný kenning með valdi! Hann skipar jafnvel óhreinum öndum og þeir hlýða honum.“ ²⁸Og orðstír hans barst þegar um alla Galíleu.

Jesús læknað

²⁹Úr samkundunni fóru þeir raleitt í hús Símonar og Andrésar og með þeim Jakob og Jóhannes. ³⁰Tengdamóðir Símonar lá með sótthita, og sögðu þeir Jesú þegar frá henni. ³¹Hann gekk þá að, tók í hönd henni og reisti hana á fætur. Sótthitinn fór úr henni, og hún gekk þeim fyrir beina.

³²Þegar kvöld var komið og sólin setst, færðu menn til hans alla þá, er sjúkir voru og haldnir illum öndum, ³³og allur bærinn var saman kominn við dyrnar. ³⁴Hann læknaði marga, er þjáðust af ýmsum sjúkdómum, og rak út marga illa anda, en illu öndunum bannaði hann að tala, því að þeir vissu hver hann var.

Jesús prédikar í Galíleu

³⁵Og árla, löngu fyrir dögum, fór hann á fætur og gekk út, vék burt á óbyggðan stað og baðst þar fyrir. ³⁶Þeir Símon leituðu hann uppi, ³⁷og þegar þeir fundu hann, sögðu þeir við hann: „Allir eru að leita að þér.“

³⁸Hann sagði við þá: „Vér skulum fara annað, í þorpin hér í grennd, svo að ég geti einnig prédikað þar, því að til þess er ég kominn.“

³⁹Og hann fór og prédikaði í samkundum þeirra í allri Galíleu og rak út illa anda.

Verð þú hreinn!

⁴⁰Maður nokkur líkþrár kom til hans, féll á kné og bað hann: „Ef þú vilt, getur þú hreinsað mig.“^a

⁴¹Og hann kenndi í brjósti um^b manninn, rétti út höndina, snart hann og mælti: „Ég vil, verð þú hreinn!“⁴²Jafnskjótt hvarf af honum líkþráin, og hann varð hreinn. ⁴³Og Jesús lét hann fara, lagði ríkt á við hann ⁴⁴og sagði: „Gæt þess að segja engum neitt, en far þú, sýn þig prestinum og fórna fyrir hreinsun þína því, sem Móse bauð, þeim til vitnisburðar.“

⁴⁵En maðurinn gekk burt og ræddi margt um þetta og víðfrægði mjög, svo að Jesús gat ekki framar komið opinberlega í neina borg, heldur hafðist við úti á óbyggðum stöðum. En menn komu til hans hvaðanæva.

Syndir fyrirgefnar

2

¹Nokkrum dögum síðar kom hann aftur til Kapernaum. Þegar fréttist, að hann væri heima, ²söfnuðust þar svo margir, að hvergi var lengur rúm, ekki einu sinni fyrir dyrum úti. Og hann flutti þeim orðið. ³Þá er komið með lama mann, og báru fjórir. ⁴Þegar þeir gátu ekki komist með hann til Jesú fyrir fólkinu, rufu þeir þekjuna uppi yfir honum, grófu þar í gegn og létu síga ofan rekkjuna, sem hinn lami lá í. ⁵Þá er Jesús sér trú þeirra, segir hann við lama manninn: „Barnið mitt, syndir þínar eru fyrirgefnar.“

⁶Þar sátu nokkrir fræðimenn og hugsuðu í hjörtum sínum: ⁷„Hví mælir þessi maður svo? Hann guðlastar. Hver getur fyrirgefið syndir nema Guð einn?“

⁸Samstundis skynjaði Jesús í anda sínum, að þeir hugsuðu þannig með sér, og hann sagði við þá: „Hví hugsuð þér slíkt í hjörtum yðar? ⁹Hvort er auðveldara að segja við lama manninn: „Syndir þínar eru fyrirgefnar,“ eða segja: „Statt upp, tak rekkju þína og gakk?“

¹⁰En til þess að þér vitið, að Mannssonurinn hefur vald til að fyrirgefa syndir á jörðu, ¹¹þá segi ég þér, – og nú talar hann við lama manninn: – „Statt upp, tak rekkju þína, og far heim til þín.“

¹²Hann stóð upp, tók jafnskjótt rekkjuna og gekk burt í allra auglýn, svo að allir voru furðu lostnir, lofuðu Guð og sögðu: „Aldrei áður höfum vér þvílíkt séð.“

Fylg þú mér

¹³Aftur fór hann út og gekk með vatninu, og allur mannfjöldinn kom til hans, og hann kenndi þeim. ¹⁴Og er hann gekk þar, sá hann Leví Alfeusson sitja hjá tollbúðinni, og hann segir við hann: „Fylg þú mér!“ Og hann stóð upp og fylgdi honum.

^a Líkþráir eða holdsveikir menn voru útilokaðir frá mannlegu samfélagi og öllu helgihaldi í musterinu og samkundum vegna sjúkdóms síns.

^b Annar lesháttur: reiddist.

Markúsarguðspjall

¹⁵Svo bar við, að Jesús sat að borði^a í húsi hans, og margir tollheimtumenn og bersyndugir sátu þar með honum og lærisveinum hans, en margir fylgdu honum.

¹⁶Fræðimenn af flokki farísea, sem sáu, að hann samneytti bersyndugum og tollheimtumönnum, sögðu þá við lærisveina hans: „Hann etur með tollheimtumönnum og bersyndugum.“

¹⁷Jesús heyrði þetta og svaraði þeim: „Ekki þurfa heilbrigðir lækni við, heldur þeir, sem sjúkir eru. Ég er ekki kominn til að kalla réttláta, heldur syndara.“

Meðan brúðguminn er hjá þeim

¹⁸Lærisveinar Jóhannesar og farísear héldu nú föstu. Þá koma menn til Jesú og spyrja hann: „Hví fasta lærisveinar Jóhannesar og lærisveinar farísea, en þínir lærisveinar fasta ekki?“

¹⁹Jesús svaraði þeim: „Hvort geta brúðkaupsgestir fastað, meðan brúðguminn er hjá þeim? Alla þá stund, sem brúðguminn er hjá þeim, geta þeir ekki fastað. ²⁰En koma munu þeir dagar, er brúðguminn verður frá þeim tekinn, þá munu þeir fasta, á þeim degi.

²¹Enginn saumar bót af óþæfðum dúk á gamalt fat, því þá rífur nýja bótin af hinu gamla og verður af verri rifa. ²²Og enginn lætur nýtt vín á gamla belgi, því þá sprengir vínið belgina, og vínið ónýtist og belgirnir. Nýtt vín er látið á nýja belgi.“

Herra hvíldardagsins

²³Svo bar við, að Jesús fór um sáðlönd á hvíldardegi, og lærisveinar hans tóku að tína kornöx á leiðinni. ²⁴Farísearnir sögðu þá við hann: „Lít á, hví gjöra þeir það, sem er ekki leyfilegt á hvíldardegi?“

²⁵Hann svaraði þeim: „Hafið þér aldrei lesið, hvað Davíð gjörði, er honum lá á, þegar hann hungraði og menn hans? ²⁶Hann fór inn í Guðs hús, þegar Abíatar var æðsti prestur, og át skoðunarbrauðin, en þau má enginn eta nema prestarnir, og gaf líka mönnum sínum.“

²⁷Og hann sagði við þá: „Hvíldardagurinn varð til mannsins vegna og eigi maðurinn vegna hvíldardagsins. ²⁸Því er Mannssonurinn einnig herra hvíldardagsins.“

Á hvíldardegi

3

¹Öðru sinni gekk hann í samkunduhús. Þar var maður með visna hönd, ²og höfðu þeir nánar gætur á Jesú, hvort hann læknaði hann á hvíldardegi. Þeir hugðust kæra hann. ³Og Jesús segir við manninn með visnu höndina: „Statt upp og kom hér fram!“ ⁴Síðan spyr hann þá: „Hvort er heldur leyfilegt að gjöra gott eða gjöra illt á hvíldardegi, bjarga lífi eða deyða?“

^a Orðrétt: lá til borðs. Á hátíðum og í veislum lágu menn við máltíðir í Palestínu eins og siður var hjá Grikkjum og Rómverjum.

Markúsarguðspjall

En þeir þögðu. ⁵Og hann leit í kring á þá með reiði, sárhryggur yfir harðuð hjartna þeirra, og sagði við manninn: „Réttu fram hönd þína.“ Hann rétti fram höndina, og hún varð heil. ⁶Þá gengu farísearnir út og tóku þegar með Heródesarsinum saman ráð sín gegn honum, hvernig þeir gætu náð lífi hans.

Sonur Guðs

⁷Jesús fór með lærisveinum sínum út að vatninu, og fylgdi mikill fjöldi úr Galíleu og úr Júdeu, ⁸frá Jerúsalem, Ídúmeu, landinu handan Jórdanar, og úr byggðum Týrusar og Sídonar kom til hans fjöldi manna, er heyrt höfðu, hve mikið hann gjörði. ⁹Og hann bauð lærisveinum sínum að hafa til bát fyrir sig, svo að mannfjöldinn þrengdi eigi að honum. ¹⁰En marga hafði hann læknað, og því þustu að honum allir þeir, sem einhver mein höfðu, til að snerta hann. ¹¹Og hvenær sem óhreinir andar sáu hann, féllu þeir fram fyrir honum og æptu upp: „Þú ert sonur Guðs.“

¹²En hann lagði ríkt á við þá, að þeir gjörðu hann eigi kunnan.

Postular valdir

¹³Síðan fór hann til fjalls og kallaði til sín þá er hann sjálfur vildi, og þeir komu til hans. ¹⁴Hann skipaði tólf, er skyldu vera með honum og hann gæti sent út að prédika, ¹⁵með valdi að reka út illa anda.

¹⁶Hann skipaði þá tólf: Símon, er hann gaf nafnið Pétur, ¹⁷Jakob Sebedeusson og Jóhannes bróður hans, en þeim gaf hann nafnið Boanerges, sem þýðir þrumusynir, ¹⁸og Andrés, Filippus og Bartólómeus, Matteus og Tómas, Jakob Alfeusson, Taddeus og Símon vandlætara ¹⁹og Júdas Ískariot, þann er sveik hann.

Lastmæli

²⁰Þegar hann kemur heim, safnast þar aftur mannfjöldi, svo þeir gátu ekki einu sinni matast. ²¹Hans nánustu fréttu það og fóru út og vildu ná honum, enda sögðu þeir, að hann væri frá sér.

²²Og fræðimennirnir, er komnir voru ofan frá Jerúsalem, sögðu: „Beelsebúl er í honum. Með fulltingi höfðingja illra anda rekur hann út illu andana.“

²³En Jesús kallaði þá til sín og mælti við þá í líkingum: „Hvernig getur Satan rekið Satan út? ²⁴Verði ríki sjálfu sér sundurþykkt, fær það ríki eigi staðist, ²⁵og verði heimili sjálfu sér sundurþykkt, fær það heimili eigi staðist. ²⁶Sé nú Satan risinn gegn sjálfum sér og orðinn sér sundurþykkur, fær hann ekki staðist, þá er úti um hann.

²⁷Enginn getur brotist inn í hús hins sterka og rænt föngum hans, nema hann bindi áður hinn sterka, þá getur hann rænt hús hans.

²⁸Sannlega segi ég yður: Allt verður mannanna börnum fyrirgefið, allar syndir þeirra og lastmælin, hve mjög sem þeir kunna að lastmæla, ²⁹en sá sem lastmælir gegn heilögum anda, fær eigi fyrirgefningu um aldur, hann er sekur um eilífa synd.“ ³⁰En þeir höfðu sagt: „Óhreinn andi er í honum.“

Móðir og bræður

³¹Nú koma móðir hans og bræður, standa úti og gera honum orð að koma. ³²Mikill fjöldi sat í kringum hann, og var honum sagt: „Móðir þín, bræður og systur eru hér úti og spyrja eftir þér.“

³³Hann svarar þeim: „Hver er móðir mín og bræður?“ ³⁴Og hann leit á þá, er kringum hann sátu, og segir: „Hér er móðir mín og bræður mínir! ³⁵Hver, sem gjörir vilja Guðs, sá er bróðir minn, systir og móðir.“

Sæði sáð

4

¹Aftur tók hann að kenna við vatnið. Svo mikill mannfjöldi safnaðist að honum, að hann varð að stíga í bát og sitja þar, úti á vatninu. En allt fólkið var á landi við vatnið. ²Hann kenndi þeim margt í dæmisögum og sagði við þá:

³„Hlýðið á! Sáðmaður gekk út að sá, ⁴og þá er hann sáði, féll sumt hjá götunni, og fuglar komu og átu það upp. ⁵Sumt féll í grýtta jörð, þar sem var lítill jarðvegur, og það rann skjótt upp, því það hafði ekki djúpa jörð. ⁶En er sól hækkaði, visnaði það, og sökum þess að það hafði ekki rætur, skrælnaði það. ⁷Og sumt féll meðal þyrna, og þyrnarnir uxu og kæfðu það, og það bar ekki ávöxt. ⁸En sumt féll í góða jörð, kom upp, óx og bar ávöxt, það gaf þrítugfaldan, sextugfaldan og hundraðfaldan ávöxt.“

⁹Og hann sagði: „Hver sem eyru hefur að heyra, hann heyri!“

Leyndardómur Guðs ríkis

¹⁰Þegar hann var orðinn einn, spurðu þeir tólf og hinir, sem með honum voru, um dæmisögurnar. ¹¹Hann svaraði þeim: „Yður er gefinn leyndardómur Guðs ríkis. Hinir, sem fyrir utan eru, fá allt í dæmisögum, ¹²að

sjáandi sjái þeir og skynji ekki,

heyrandi heyri þeir og skilji ekki,

svo þeir snúi sér eigi og verði fyrirgefið.“

Merking dæmisögunnar

¹³Og hann segir við þá: „Þér skiljið eigi þessa dæmisögu. Hvernig fáið þér þá skilið nokkra dæmisögu? ¹⁴Sáðmaðurinn sáir orðinu. ¹⁵Það hjá götunni, þar sem orðinu er sáð, merkir þá sem heyra, en Satan kemur jafnskjótt og tekur burt orðið, sem í þá var sáð. ¹⁶Eins það sem sáð var í grýtta jörð, það merkir þá sem taka orðinu með fögnuði, um leið og þeir heyra það, ¹⁷en hafa enga rótfestu. Þeir eru hvikulir og er þrenging verður síðan eða ofsókn vegna orðsins, bregðast þeir þegar. ¹⁸Öðru var sáð meðal þyrna. Það merkir þá sem heyra orðið, ¹⁹en áhyggjur heimsins, tál auðæfanna og aðrar girndir koma til og kefja orðið, svo það ber engan ávöxt. ²⁰Hitt, sem sáð var í góða jörð, merkir þá sem heyra orðið, taka við því og bera þrítugfaldan, sextugfaldan og hundraðfaldan ávöxt.“

Ljós á ljósastiku

²¹Og hann sagði við þá: „Ekki bera menn ljós inn og setja það undir mæliker eða bekk? Er það ekki sett á ljósastiku? ²²Því að ekkert er hulið, að það verði eigi gjört opinbert, né leynt, að það komi ekki í ljós. ²³Ef einhver hefur eyru að heyra, hann heyri!“

²⁴Enn sagði hann við þá: „Gætið að, hvað þér heyrið. Með þeim mæli, sem þér mælið, mun yður mælt verða og við yður bætt. ²⁵Því að þeim, sem hefur, mun gefið verða, og frá þeim, sem eigi hefur, mun tekið verða jafnvel það sem hann hefur.“

Sæðið grær og vex

²⁶Þá sagði hann: „Svo er Guðs ríki sem maður sái sæði í jörð. ²⁷Hann sefur síðan og vakir, nætur og daga, en sæðið grær og vex, hann veit ekki með hverjum hætti. ²⁸Sjálfkrafa ber jörðin ávöxt, fyrst stráíð, þá axið og síðan fullvaxið hveiti í axinu. ²⁹En þá er ávöxturinn er fullþroska, lætur hann þegar bera út sigðina, því að uppskeran er komin.“

Líkt mustarðskorni

³⁰Og hann sagði: „Við hvað eigum vér að líkja Guðs ríki? Með hvaða dæmi eigum vér að lýsa því? ³¹Líkt er það mustarðskorni. Þegar því er sáð í mold, er það smærra hverju sáðkorni á jörðu. ³²En eftir að því er sáð tekur það að spretta, það verður öllum jurtum meira og fær svo stórar greinar, að fuglar himins geta hreiðrað sig í skugga þess.“

³³Í mörgum slíkum dæmisögum flutti hann þeim orðið, svo sem þeir gátu numið, ³⁴og án dæmisagna talaði hann ekki til þeirra, en fyrir lærisveinum sínum skýrði hann allt, þegar þeir voru einir.

Í stormi

³⁵Að kvöldi sama dags sagði hann við þá: „Förum yfir um!“ ³⁶Þeir skildu þá við mannfjöldann og tóku hann með sér, þar sem hann var, í bátnum, en aðrir bátar voru með honum. ³⁷Þá brast á stormhrina mikil, og féllu öldurnar inn í bátinn, svo við lá, að hann fyllti. ³⁸Jesús var í skutnum og svaf á kodd. Þeir vöktu hann og sögðu við hann: „Meistari, hirðir þú ekki um, að vér förumst?“

³⁹Hann vaknaði, hastaði á vindinn og sagði við vatnið: „Þegi þú, haf hljótt um þig!“ Þá lægði vindinn og gerði stillilogn. ⁴⁰Og hann sagði við þá: „Hví eruð þér hræddir, hafið þér enn enga trú?“

⁴¹En þeir urðu miklum ótta lostnir og sögðu hver við annan: „Hver er þessi? Jafnvel vindur og vatn hlýða honum.“

Í byggð Gerasena

5

¹Þeir komu nú yfir um vatnið í byggð Gerasena. ²Og um leið og Jesús sté úr bátnum, kom maður á móti honum frá gröfunum, haldinn óhreinum anda. ³Hann hafðist við í gröfunum, og enginn gat lengur bundið hann, ekki einu sinni með hlekkjum. ⁴Oft hafði hann verið fjötraður á fótum og höndum, en hann braut jafnóðum af sér hlekkina og sleit fjötrana, og gat enginn ráðið við hann. ⁵Allar nætur og daga var hann í gröfunum eða á fjöllum, æpti og lamdi sig grjóti.

⁶Þegar hann sá Jesú álangdar, hljóp hann og féll fram fyrir honum ⁷og æpti hárrí röddu: „Hvað vilt þú mér, Jesús, sonur Guðs hins hæsta? Ég særi þig við Guð, kvel þú mig eigi!“ ⁸Því að Jesús hafði sagt við hann: „Þú óhreini andi, far út af manninum.“

⁹Jesús spurði hann þá: „Hvað heitir þú?“

Hinn svaraði: „Hersing heiti ég, vér erum margir.“ ¹⁰Og hann bað Jesú ákafst að senda þá ekki brott úr héraðinu.

¹¹En þar í fjallinu var mikil svínahjörð á beit. ¹²Og þeir báðu hann: „Send oss í svínin, lát oss fara í þau!“ ¹³Hann leyfði þeim það, og fóru þá óhreinu andarnir út og í svínin, og hjörðin, nær tveim þúsundum, ruddist fram af hamrinum í vatnið og druknaði þar.

¹⁴En hirðarnir flýðu og sögðu tíðindin í borginni og sveitinni. Menn fóru þá að sjá, hvað gjörst hafði, ¹⁵komu til Jesú og sáu haldna manninn, sem hersingin hafði verið í, sitja þar klæddan og heilvita. Og þeir urðu hræddir. ¹⁶En sjónarvottar sögðu þeim, hvað fram hafði farið við haldna manninn, og frá svínunum. ¹⁷Og þeir tóku að biðja Jesú að fara burt úr héruðum þeirra.

¹⁸Þá er hann sté í bátinn, bað sá, er haldinn hafði verið, að fá að vera með honum.

¹⁹En Jesús leyfði honum það eigi, heldur sagði: „Far heim til þín og þinna, og seg þeim, hve mikið Drottinn hefur gjört fyrir þig og verið þér miskunnsamur.“

²⁰Hann fór og tók að kunngjöra í Dekapólis, hve mikið Jesús hafði fyrir hann gjört, og undruðust það allir.

Trú þú aðeins

²¹Þegar Jesús kom aftur yfir um á bátnum, safnaðist að honum mikill mannfjöldi, þar sem hann var við vatnið. ²²Þar kom og einn af samkundustjórunum, Jáirus að nafni, og er hann sá Jesú, féll hann til fóta honum, ²³bað hann ákafst og sagði: „Dóttir mín litla er að dauða komin. Kom og legg hendur yfir hana, að hún læknist og lifi.“

²⁴Jesús fór með honum. Og mikill mannfjöldi fylgdi honum, og var þröng um hann.

²⁵Þar var kona, sem hafði haft blóðlát í tólf ár. ²⁶Hún hafði orðið margt að þola hjá mörgum læknum, kostað til aleigu sinni, en engan bata fengið, öllu heldur versnað. ²⁷Hún heyrði um Jesú og kom nú í mannþrönginni að baki honum og snart klæði hans. ²⁸Hún hugsaði: „Ef ég fæ aðeins snert klæði hans, mun ég heil verða.“

Markúsarguðspjall

²⁹Jafnskjótt þvarr blóðlát hennar, og hún fann það á sér, að hún var heil af meini sínu. ³⁰Jesús fann þegar á sjálfum sér, að kraftur hafði farið út frá honum, og hann sneri sér við í mannþrönginni og sagði: „Hver snart klæði mín?“

³¹Lærisveinar hans sögðu við hann: „Þú sérð, að mannfjöldinn þrengir að þér, og spyrð þó: Hver snart mig?“

³²Hann litaðist um til að sjá, hver þetta hefði gjört, ³³en konan, sem vissi, hvað fram við sig hafði farið, kom hrædd og skjálfandi, féll til fóta honum og sagði honum allan sannleikann. ³⁴Jesús sagði við hana: „Dóttir, trú þín hefur bjargað þér. Far þú í friði, og ver heil meina þinna.“

³⁵Meðan hann var að segja þetta, koma menn heiman frá samkundustjóranum og segja: „Dóttir þín er látin, hví ómakar þú meistarann lengur?“

³⁶Jesús heyrði, hvað þeir sögðu, en gaf ekki um, heldur sagði við samkundustjóran: „Óttast ekki, trú þú aðeins.“ ³⁷Og nú leyfði hann engum að fylgja sér nema Pétri og þeim bræðrum Jakobi og Jóhannesi. ³⁸Þeir koma að húsi samkundustjórans. Þar sér hann, að allt er í uppnámi, grátur mikill og kveinan. ³⁹Hann gengur inn og segir við þá: „Hví hafið þér svo hátt og grátið? Barnið er ekki dáið, það sefur.“

⁴⁰En þeir hlógu að honum. Þá lét hann alla fara út og tók með sér föður barnsins og móður og þá sem með honum voru, og gekk þar inn, sem barnið var. ⁴¹Og hann tók hönd barnsins og sagði: „Talíþa kúm!“ Það þýðir: „Stúlka litla, ég segi þér, rís upp!“

⁴²Jafnskjótt reis stúlkan upp og fór að ganga um, en hún var tólf ára. Og menn urðu frá sér numdir af undrun. ⁴³En hann lagði ríkt á við þá að láta engan vita þetta og bauð að gefa henni að eta.

Í Nasaret

6

¹Þaðan fór Jesús og kom í ættborg sína, og lærisveinar hans fylgdu honum. ²Þegar hvíldardagur var kominn, tók hann að kenna í samkundunni, og þeir mörgu, sem á hlýddu, undruðust stórum. Þeir sögðu: „Hvaðan kemur honum þetta? Hver er sú speki, sem honum er gefin, og þau kraftaverk, sem gjörast fyrir hendur hans? ³Er þetta ekki smiðurinn, sonur Maríu, bróðir þeirra Jakobs, Jóse, Júdasar og Símonar? Og eru ekki systur hans hér hjá oss?“ Og þeir hneyksluðust á honum.

⁴Þá sagði Jesús: „Hvergi er spámaður minna metinn en í landi sínu, með frændum og heimamönnum.“ ⁵Og hann gat ekki gjört þar neitt kraftaverk, nema hann lagði hendur yfir nokkra sjúka og læknaði þá. ⁶Og hann undraðist vantrú þeirra.

Postular sendir

Hann fór nú um þorpin þar í kring og kenndi. ⁷Og hann kallaði þá tólf til sín, tók að senda þá út, tvo og tvo, og gaf þeim vald yfir óhreinum öndum. ⁸Hann bauð þeim að taka ekkert til ferðarinnar annað en staf, ekki brauð, mal né peninga í belti. ⁹Þeir skyldu hafa skó á fótum, en ekki tvo kyrtla. ¹⁰Og hann sagði við þá: „Hvar sem þér fáið inni, þar sé

aðsetur yðar, uns þér leggið upp að nýju. ¹¹En hvar sem ekki er tekið við yður né á yður hlýtt, þaðan skuluð þér fara og hrista dustið af fótum yðar þeim til vitnisburðar.“

¹²Þeir lögðu af stað og prédikuðu, að menn skyldu gjöra iðrun, ¹³ráku út marga illa anda og smurðu marga sjúka með olíu og læknuðu þá.

Heródes uggandi

¹⁴Heródes konungur^a frétti þetta, enda var nafn Jesú orðið víðfrægt. Sögðu sumir: „Jóhannes skírari er risinn upp frá dauðum, þess vegna eru kraftarnir að verki í honum.“

¹⁵Aðrir sögðu: „Hann er Elía,“ enn aðrir: „Hann er spámaður eins og spámennirnir fornu.“

¹⁶Þegar Heródes heyrði þetta, sagði hann: „Jóhannes, sem ég lét hálshöggva, hann er upp risinn.“

¹⁷En Heródes hafði sent menn að taka Jóhannes höndum, fjötra hann og varpa í fangelsi vegna Heródíasar, konu Filippusar, bróður síns. Hann hafði gengið að eiga hana, ¹⁸en Jóhannes hafði sagt við Heródes: „Þú mátt ekki eiga konu bróður þíns.“

¹⁹Þess vegna lagði Heródías fæð á Jóhannes og vildi deyða hann, en gat ekki, ²⁰því að Heródes hafði beyg af honum og verndaði hann, þar eð hann vissi, að hann var maður réttlátur og heilagur. Hann komst í mikinn vanda, þegar hann hlýddi á mál hans, en þó var honum ljúft að hlusta á hann.

²¹En nú kom hentugur dagur; á afmæli sínu gjörði Heródes veislu gæðingum sínum, hershöfðingjum og fyrirmönnum Galíleu. ²²Dóttir Heródíasar gekk þar inn og sté dans. Hún hreif Heródes og gesti hans, og konungur sagði við stúlkuna: „Bið mig hvers þú vilt, og mun ég veita þér.“ ²³Og hann sór henni: „Hvað sem þú biður um, það mun ég veita þér, allt að helmingi ríkis míns.“

²⁴Hún gekk þá út og spurði móður sína: „Um hvað á ég að biðja?“

Hún svaraði: „Höfuð Jóhannesar skírara.“

²⁵Jafnskjótt skundaði hún til konungs og bað hann: „Gef mér þegar á fati höfuð Jóhannesar skírara.“

²⁶Konungur varð hryggur við, en vegna eiðsins og gesta sinna vildi hann ekki synja henni þessa, ²⁷heldur sendi þegar varðmann og bauð að færa sér höfuð Jóhannesar. Hann fór og hjó af höfuð Jóhannesar í fangelsinu, ²⁸kom með höfuð hans á fati og færði stúlkunni, en stúlkan móður sinni. ²⁹Þegar lærisveinar hans fréttu þetta, komu þeir, tóku lík hans og lögðu í gröf.

^a Heródes Antipas réð ríkjum í Galíleu frá 4 f.Kr. til 39 e.Kr.

Jesús settar

³⁰Postularnir komu nú aftur til Jesú og sögðu honum frá öllu því, er þeir höfðu gjört og kennt. ³¹Hann sagði við þá: „Komið þér nú á óbyggðan stað, svo að vér séum einir saman, og hvílist um stund.“ En fjöldi fólks var stöðugt að koma og fara, svo að þeir höfðu ekki einu sinni næði til að matast.

³²Og þeir fóru á bátnum einir saman á óbyggðan stað. ³³Menn sáu þá fara, og margir þekktu þá, og nú streymdi fólk þangað gangandi úr öllum borgunum og varð á undan þeim. ³⁴Þegar Jesús steig á land, sá hann þar mikinn mannfjölda, og hann kenndi í brjósti um þá, því að þeir voru sem sauðir, er engan hirði hafa. Og hann kenndi þeim margt. ³⁵Þá er mjög var áliðið dags, komu lærisveinar hans að máli við hann og sögðu: „Hér er engin mannabyggð og langt á daginn liðið. ³⁶Lát þá fara, að þeir geti náð til býla og þorpa hér í kring og keypt sér eitthvað til matar.“

³⁷En hann svaraði þeim: „Gefið þeim sjálfir að eta.“

Þeir svara honum: „Eigum vér að fara og kaupa brauð fyrir tvö hundruð denara^a og gefa þeim að eta?“

³⁸Jesús spyr þá: „Hve mörg brauð hafið þér? Farið og gætið að.“

Þeir hugðu að og svöruðu: „Fimm brauð og tvo fiska.“

³⁹Þá bauð hann þeim að láta alla setjast í grængresið og skipta sér í hópa. ⁴⁰Þeir settust niður í flokkum, hundrað í sumum, en fimmtíu í öðrum. ⁴¹Og hann tók brauðin fimm og fiskana tvo, leit upp til himins, þakkaði Guði, braut brauðin og gaf lærisveinunum til að bera fram fyrir mannfjöldann. Fiskunum tveim skipti hann og meðal allra. ⁴²Og þeir neyttu allir og urðu mettir. ⁴³Þeir tóku saman brauðbitana, er fylltu tólf körfur, svo og fiskeifarnar. ⁴⁴En þeir, sem brauðanna neyttu, voru fimm þúsund karlmenn.

Það er ég

⁴⁵Tafarlaust knúði hann lærisveina sína að fara í bátinn og halda á undan yfir til Betsáidu, meðan hann sendi fólkið brott. ⁴⁶Og þá er hann hafði kvatt það, fór hann til fjalls að biðjast fyrir. ⁴⁷Þegar kvöld var komið, var báturinn á miðju vatni, en hann einn á landi. ⁴⁸Hann sá, að þeim var þungur róðurinn, því að vindur var á móti þeim, og er langt var liðið nætur^b kemur hann til þeirra, gangandi á vatninu, og ætlar fram hjá þeim. ⁴⁹Þegar þeir sáu hann ganga á vatninu, hugðu þeir, að þar færi vofa, og æptu upp yfir sig. ⁵⁰Því að allir sáu þeir hann og varð þeim bilt við.

En Jesús mælti jafnskjótt til þeirra: „Verið hughraustir, það er ég, verið óhræddir.“ ⁵¹Og hann sté í bátinn til þeirra og lægði þá vindinn. Og þeir urðu öldungis agndofa, ⁵²enda höfðu þeir ekki skilið það, sem gjörst hafði með brauðin, hjörtu þeirra voru blind.

^a Einn denar voru venjuleg daglaun landbúnaðarverkamanns, sbr. Mt 20.2.

^b Orðrétt: um fjórðu næturvöku, þ.e. milli kl. þrjú og sex að nóttu.

Þeir urðu heilir

⁵³Þegar þeir höfðu náð yfir um, komu þeir að landi við Genesaret og lögðu þar að. ⁵⁴Um leið og þeir stigu úr bátnum, þekktu menn hann. ⁵⁵Og fólk tók að streyma fram og aftur um allt það hérað og bera sjúklinga í burðarrekkjum hvert þangað, sem þeir heyrðu, að hann væri. ⁵⁶Og hvar sem hann kom í þorp, borgir eða á bæi, lögðu menn sjúka á torgin og báðu hann, að þeir fengju rétt að snerta fald klæða hans, og allir þeir, sem snertu hann, urðu heilir.

Hið ytra og innra

7

¹Nú safnast að honum farísear og nokkrir fræðimenn, komnir frá Jerúsalem. ²Þeir sáu, að sumir lærisveina hans neyttu matar með vanhelgum, það er óþvegnum höndum. ³En farísear, og reyndar Gyðingar allir, eta ekki nema þeir taki áður handlaugar, og fylgja þeir svo erfðavenju^a forfeðra sinna. ⁴Og ekki neyta þeir matar, þegar þeir koma frá torgi, nema þeir hreinsi sig áður. Margt annað hafa þeir gengist undir að rækja, svo sem að hreinsa bikara, könnur og eirkatla.

⁵Farísearnir og fræðimennirnir spyrja hann: „Hvers vegna fylgja lærisveinar þínir ekki erfðavenju forfeðranna, heldur neyta matar með vanhelgum höndum?“

⁶Jesús svarar þeim: „Sannspár var Jesaja um yður hræsnara, þar sem ritað er:

Þessi lýður heiðrar mig með vörunum, en hjarta þeirra er langt frá mér.

⁷Til einskis dýrka þeir mig,

er þeir kenna þá lærdóma, sem eru mannasetningar einar.

⁸Þér hafnið boðum Guðs, en haldið erfikenning manna.“

⁹Enn sagði hann við þá: „Listavel gjörði þér að engu boð Guðs, svo þér getið rækt erfikenning yðar. ¹⁰Móse sagði: „Heiðra föður þinn og móður þína.“ og „Hver sem formælir föður eða móður, skal dauða deyja.“ ¹¹En þér segið: Ef maður segir við föður sinn eða móður: „Það, sem þér hefði getað orðið til styrktar frá mér, er korban,“ það er musterisfé, ¹²þá leyfið þér honum ekki framar að gjöra neitt fyrir föður sinn eða móður. ¹³Þannig látið þér erfikenning yðar, sem þér fylgið fram, ógilda orð Guðs. Og margt annað gjörði þér þessu líkt.“

¹⁴Aftur kallaði hann til sín mannfjöldann og sagði: „Heyrið mig allir, og skiljið. ¹⁵Ekkert er það utan mannsins, er saurgi hann, þótt inn í hann fari. Hitt saurgar manninn, sem út frá honum fer.“ [¹⁶Ef einhver hefur eyru að heyra, hann heyri!]^b

¹⁷Þegar hann var kominn inn frá fólkinu, spurðu lærisveinar hans hann um líkinguna. ¹⁸Og hann segir við þá: „Eruð þér einnig svo skilningslausir? Skiljið þér eigi, að ekkert, sem fer inn í manninn utan frá, getur saurgað hann? ¹⁹Því að ekki fer það inn í hjarta hans,

^a Munnleg erfikenning við hlið lögmáls Gamla testamentisins. Þar voru m.a. fyrirmæli um þvotta og hreinsanir, sem áttu að tryggja hreinleika manna til þátttöku í helgihaldi.

^b Vantar í sum handrit.

heldur maga og út síðan í safnþróna.“ Þannig lýsti hann alla fæðu hreina. ²⁰Og hann sagði: „Það sem fer út frá manninum, það saurgar manninn. ²¹Því að innan frá, úr hjarta mannsins, koma hinar illu hugsanir, saurlífnaður, þjófnaður, manndráp, ²²hórdómur, ágirnd, illmennska, sviksemi, taumleysi, öfund, lastmælgí, hroki, heimska. ²³Allt þetta illa kemur innan að og saurgar manninn.“

Eigi fékk hann dulist

²⁴Hann tók sig upp þaðan og hélt til byggða Týrusar. Þar fór hann inn í hús og vildi engan láta vita. En eigi fékk hann dulist. ²⁵Kona ein frétti þegar af honum og kom og féll honum til fóta, en dóttir hennar hafði óhreinan anda. ²⁶Konan var heiðin, ættuð úr Föníkíu sýrlensku. Hún bað hann að reka illa andann út af dóttur sinni. ²⁷Hann sagði við hana: „Lofaðu börnunum að seðjast fyrst, ekki sæmir að taka brauð barnanna og kasta því fyrir hundana.“

²⁸Hún svaraði honum: „Satt er það, herra, þó eta hundarnir undir borðinu af molum barnanna.“

²⁹Og hann sagði við hana: „Vegna þessara orða skaltu heim snúa, illi andinn er farinn úr dóttur þinni.“ ³⁰Hún fór heim, fann barnið liggjandi á rúminu, og illi andinn var farinn.

Allt gjörir hann vel

³¹Síðan hélt hann úr Týrusarbyggðum, um Sídon og yfir Dekapólisbyggðir miðjar til Galíleuvatns. ³²Þá færa þeir til hans mann, daufan og málhaltan, og biðja hann að leggja hönd sína yfir hann. ³³Jesús leiddi hann afsíðis frá fólkinu, stakk fingrum sínum í eyru honum og vætti tungu hans með munnvatni sínu. ³⁴Þá leit hann upp til himins, andvarpaði og sagði við hann: „Effaþa,“ það er: Opnist þú.

³⁵Og eyru hans opnuðust, og haft tungu hans losnaði, og hann talaði skýrt. ³⁶Jesús bannaði þeim að segja þetta neinum, en svo mjög sem hann bannaði þeim, því frekar sögðu þeir frá því. ³⁷Menn undruðust næsta mjög og sögðu: „Allt gjörir hann vel, dauða lætur hann heyra og mállausa mæla.“

Skiljið þér ekki enn?

8

¹Um þessar mundir bar enn svo við, að mikill mannfjöldi var saman kominn og hafði ekkert til matar. Jesús kallar þá til sín lærisveinana og segir við þá: ²„Ég kenni í brjósti um mannfjöldann. Þeir hafa nú hjá mér verið þrjá daga og hafa ekkert til matar. ³Láti ég þá fara fastandi heim til sín, örmagnast þeir á leiðinni, en sumir þeirra eru langt að.“

⁴Þá svöruðu lærisveinarnir: „Hvar er hægt að fá brauð til að metta þetta fólk hér í óbyggðum?“

⁵Hann spurði þá: „Hve mörg brauð hafið þér?“

Þeir sögðu: „Sjö.“

Markúsarguðspjall

⁶Þá bauð hann fólkinu að setjast á jörðina, tók brauðin sjö, gjörði þakkir og braut þau og gaf lærisveinum sínum, að þeir bæru þau fram. En þeir báru þau fram fyrir fólkið. ⁷Þeir höfðu og fáeina smáfiska. Hann þakkaði Guði og bauð, að einnig þeir skyldu fram bornir. ⁸Menn neyttu og urðu mettir. Síðan tóku þeir saman leifarnar, sjö körfur. ⁹En þeir voru um fjórar þúsundir. Síðan lét hann þá fara. ¹⁰Og hann sté þegar í bátinn með lærisveinum sínum og kom í Dalmanútabyggðir.

¹¹Þangað komu farísear og tóku að þrátta við hann, þeir vildu freista hans og kröfðu hann um tákn af himni. ¹²Hann andvarpaði þungan innra með sér og mælti: „Hví heimtar þessi kynslóð tákn? Sannlega segi ég yður: Tákn verður alls ekki gefið þessari kynslóð.“

¹³Hann skildi síðan við þá, sté aftur í bátinn og fór yfir um.

Súrdeig farísea

¹⁴Þeir höfðu gleymt að taka brauð, höfðu ekki nema eitt brauð með sér í bátnum. ¹⁵Jesús áminnti þá og sagði: „Gætið yðar, varist súrdeig farísea og súrdeig Heródesar.“

¹⁶En þeir ræddu sín á milli, að þeir hefðu ekki brauð.

¹⁷Hann varð þess vís og segir við þá: „Hvað eruð þér að tala um, að þér hafið ekki brauð? Skynjið þér ekki enn né skiljið? Eru hjörtu yðar forhert? ¹⁸Þér hafið augu, sjáið þér ekki? Þér hafið eyru, heyrið þér ekki? Eða munið þér ekki? ¹⁹Þegar ég braut brauðin fimm handa fimm þúsundum, hve margar körfur fullar af brauðbitum tókuð þér saman?“

Þeir svara honum: „Tólf.“

²⁰„Eða brauðin sjö handa fjórum þúsundunum, hve margar körfur fullar af brauðbitum tókuð þér þá saman?“

Þeir svara: „Sjö.“

²¹Og hann sagði við þá: „Skiljið þér ekki enn?“

Blindur fær sýn

²²Þeir koma nú til Betsáídu. Þar færa menn til Jesú blindan mann og biðja, að hann snerti hann. ²³Hann tók í hönd hins blinda, leiddi hann út úr þorpinu, skyrpti í augu hans, lagði hendur yfir hann og spurði: „Sér þú nokkuð?“

²⁴Hann leit upp og mælti: „Ég sé menn, ég greini þá líkt og tré, þeir ganga.“

²⁵Þá lagði hann aftur hendur yfir augu hans, og nú sá hann skýrt, varð albata og heilskyggn á allt. ²⁶Jesús sendi hann síðan heim til sín og sagði: „Inn í þorpið máttu ekki fara.“

Játning Péturs

²⁷Jesús fór nú ásamt lærisveinum sínum til þorpanna hjá Sesareu Filippí. Á leiðinni spurði hann lærisveina sína: „Hvern segja menn mig vera?“

²⁸Þeir svöruðu honum: „Jóhannes skírara, aðrir Elía og aðrir einn af spámönnunum.“

²⁹Og hann spurði þá: „En þér, hvern segið þér mig vera?“

Pétur svaraði honum: „Þú ert Kristur.“

³⁰Og hann lagði ríkt á við þá að segja engum frá sér.

Mannssonurinn á margt að líða

³¹Þá tók hann að kenna þeim: „Mannssonurinn á margt að líða, honum mun útskúfað verða af öldungum, æðstu prestum og fræðimönnum, hann mun líflátinn, en upp rísa eftir þrjá daga.“ ³²Þetta sagði hann berum orðum. En Pétur tók hann á einmæli og fór að átelja hann. ³³Jesús sneri sér við, leit til lærisveina sinna, ávitaði Pétur og sagði: „Vík frá mér, Satan, eigi hugsar þú um það, sem Guðs er, heldur það, sem manna er.“

³⁴Og hann kallaði til sín mannfjöldann ásamt lærisveinum sínum og sagði við þá: „Hver sem vill fylgja mér, afneiti sjálfum sér, taki kross sinn og fylgi mér.“ ³⁵Því að hver sem vill bjarga lífi sínu, mun týna því, og hver sem týnir lífi sínu vegna mín og fagnaðarerindisins, mun bjarga því. ³⁶Hvað stoðar það manninn að eignast allan heiminn, en fyrirgjöra sálu sinni? ³⁷Eða hvað gæti maður látið til endurgjalds fyrir sálu sína? ³⁸En þann sem blygðast sín fyrir mig og mín orð hjá þessari ótrúu, syndugu kynslóð, mun Mannssonurinn blygðast sín fyrir, er hann kemur í dýrð föður síns með heilögum englum.“

9

¹Og hann sagði við þá: „Sannlega segi ég yður: Nokkrir þeirra, sem hér standa, munu eigi dauða bíða, fyrr en þeir sjá Guðs ríki komið með krafti.“

Þessi er minn elskaði sonur

²Eftir sex daga tekur Jesús með sér þá Pétur, Jakob og Jóhannes og fer með þá upp á hátt fjall, að þeir væru einir saman. Þar ummyndaðist hann fyrir augum þeirra, ³og klæði hans urðu fannhvít og skínandi, og fær enginn bleikir á jörðu svo hvítt gjört. ⁴Og þeim birtist Elía ásamt Móse, og voru þeir á tali við Jesú. ⁵Þá tekur Pétur til máls og segir við Jesú: „Rabbí, gott er, að vér erum hér. Gjörum þrjár tjaldbúðir, þér eina, Móse eina og Elía eina.“ ⁶Hann vissi ekki, hvað hann átti að segja, enda urðu þeir mjög skelfdir.

⁷Þá kom ský og skyggði yfir þá, og rödd kom úr skýinu: „Þessi er minn elskaði sonur, hlýðið á hann!“ ⁸Og snögglega, þegar þeir litu í kring, sáu þeir engan frammar hjá sér nema Jesú einan.

⁹Á leiðinni ofan fjallið bannaði hann þeim að segja nokkrum frá því, er þeir höfðu séð, fyrr en Mannssonurinn væri risinn upp frá dauðum.

¹⁰Þeir festu orðin í minni og ræddu um, hvað væri að rísa upp frá dauðum. ¹¹Og þeir spurðu hann: „Hví segja fræðimennirnir, að Elía eigi fyrst að koma?“

¹²Hann svaraði þeim: „Víst kemur Elía fyrst og færir allt í lag. En hvernig er ritað um Mannssoninn? Á hann ekki margt að líða og smáður verða? ¹³En ég segi yður: Elía er kominn, og þeir gjörðu honum allt, sem þeir vildu, eins og ritað er um hann.“

Hjálpa þú vantrú minni

¹⁴Þegar þeir komu til lærisveinanna, sáu þeir mannfjölda mikinn kringum þá og fræðimenn að þrátta við þá. ¹⁵En um leið og fólkið sá hann, sló þegar felmttri á alla, og þeir hlupu til og heilsuðu honum. ¹⁶Hann spurði þá: „Um hvað eruð þér að þrátta við þá?“

¹⁷En einn úr mannfjöldanum svaraði honum: „Meistari, ég færði til þín son minn, sem málleysis andi er í. ¹⁸Hvar sem andinn grípur hann, slengir hann honum flötum, og hann froðufellir, gnístir tönnum og stirðnar upp. Ég bað lærisveina þína að reka hann út, en þeir gátu það ekki.“

¹⁹Jesús svarar þeim: „Ó, þú vantrúa kynslóð, hversu lengi á ég að vera hjá yður? Hversu lengi á ég að umbera yður? Færið hann til mín.“

²⁰Þeir færðu hann þá til Jesú, en um leið og andinn sá hann, teygði hann drenginn ákaflega, hann féll til jarðar, veltist um og froðufelldi.

²¹Jesús spurði þá föður hans: „Hve lengi hefur honum liðið svo?“

Hann sagði: „Frá bernsku. ²²Og oft hefur hann kastað honum bæði í eld og vatn til að fyrirfara honum. En ef þú getur nokkuð, þá sjá aumur á okkur og hjálpa okkur.“

²³Jesús sagði við hann: „Ef þú getur! Sá getur allt sem trúir.“

²⁴Jafnskjótt hrópaði faðir sveinsins: „Ég trúi, hjálpa þú vantrú minni.“

²⁵Nú sér Jesús, að mannfjöldi þyrpist að. Þá hastar hann á óhreina andann og segir: „Þú dumbi, daufi andi, ég býð þér, far út af honum, og kom aldrei framar í hann.“

²⁶Þá æpti andinn, teygði hann mjög og fór, en sveinninn varð sem nár, svo að flestir sögðu: „Hann er dáinn.“ ²⁷En Jesús tók í hönd honum og reisti hann upp, og hann stóð á fætur.

²⁸Þegar Jesús var kominn inn og orðinn einn með lærisveinum sínum, spurðu þeir hann: „Hví gátum vér ekki rekið hann út?“

²⁹Hann mælti: „Þetta kyn verður eigi út rekið nema með bæn.“

Þeir skildu ekki

³⁰Þeir héldu nú brott þaðan og fóru um Galíleu, en hann vildi ekki, að neinn vissi það, ³¹því að hann var að kenna lærisveinum sínum. Hann sagði þeim: „Mannssonurinn verður framseldur í manna hendur, og þeir munu lífláta hann, en þá er hann hefur líflátinn verið, mun hann upp rísa eftir þrjá daga.“

³²En þeir skildu ekki það sem hann sagði og þorðu ekki að spyrja hann.

Hver er mestur?

³³Þeir komu til Kapernaum. Þegar hann var kominn inn, spurði hann þá: „Hvað voruð þér að ræða á leiðinni?“

³⁴En þeir þögðu. Þeir höfðu verið að ræða það sín á milli á leiðinni, hver væri mestur.

³⁵Hann settist niður, kallaði á þá tólf og sagði við þá: „Hver sem vill vera fremstur, sé síðastur allra og þjónn allra.“ ³⁶Og hann tók lítið barn, setti það meðal þeirra, tók það sér í faðm og sagði við þá: ³⁷„Hver sem tekur við einu slíku barni í mínu nafni, tekur við mér, og hver sem tekur við mér, tekur ekki aðeins við mér, heldur og við þeim er sendi mig.“

Varnið þess ekki

³⁸Jóhannes sagði við hann: „Meistari, vér sáum mann reka út illa anda í þínu nafni, og vildum vér varna honum þess, af því að hann fylgdi oss ekki.“

³⁹Jesús sagði: „Varnið honum þess ekki, því að enginn er sá, að hann gjöri kraftaverk í mínu nafni og geti þegar á eftir talað illa um mig. ⁴⁰Sá sem er ekki á móti oss, er með oss. ⁴¹Hver sem gefur yður bikar vatns að drekka, vegna þess að þér eruð Krists, sannlega segi ég yður, hann mun alls ekki missa af launum sínum.

Hverju skal til kosta?

⁴²Hverjum þeim, sem tælir til falls einn af þessum smælingjum, sem trúa, væri betra að vera varpað í hafið með mylnustein um hálsinn. ⁴³Ef hönd þín tælir þig til falls, þá sníð hana af. Betra er þér handarvana inn að ganga til lífsins en hafa báðar hendur og fara til helvítis, í hinn óslökkvanda eld. [⁴⁴Þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki.]^a ⁴⁵Ef fótur þinn tælir þig til falls, þá sníð hann af. Betra er þér höltum inn að ganga til lífsins en hafa báða fætur og verða kastað í helvíti. [⁴⁶Þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki.]^b ⁴⁷Og ef auga þitt tælir þig til falls, þá ríf það úr. Betra er þér eineygðum inn að ganga í Guðs ríki en hafa bæði augu og verða kastað í helvíti, ⁴⁸þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki. ⁴⁹Sérhver mun eldi saltast. ⁵⁰Saltið er gott, en ef saltið missir seltuna, með hverju viljið þér þá krydda það? Hafið salt í sjálfum yður, og haldið frið yðar á milli.“

Það sem Guð hefur tengt

10

¹Hann tók sig upp þaðan og hélt til byggða Júdeu og yfir um Jórdan. Fjöldi fólks safnast enn til hans, og hann kenndi þeim, eins og hann var vanur. ²Farísear komu og spurðu hann, hvort maður mætti skilja við konu sína. Þeir vildu freista hans.

³Hann svaraði þeim: „Hvað hefur Móse boðið yður?“

⁴Þeir sögðu: „Móse leyfði að rita skilnaðarbréf og skilja við hana.“

⁵Jesús mælti þá til þeirra: „Vegna harðúðar hjartna yðar ritaði hann yður þetta boðorð, ⁶en frá upphafi sköpunar gjörði Guð þau karl og konu. ⁷Fyrir því skal maður yfirgefa föður sinn og móður og bindast konu sinni, ^c ⁸og þau tvö skulu verða einn maður.“^d Þannig

^a Vantar í sum handrit.

^b Vantar í sum handrit.

^c Orðin „bindast konu sinni“ vantar í sum handrit.

^d Orðrétt: eitt hold, sem þýðir einn maður, eind.

Markúsarguðspjall

eru þau ekki framar tvö, heldur einn maður. ⁹Það sem Guð hefur tengt saman, má maður eigi sundur skilja.“

¹⁰Þegar lærisveinarnir voru komnir inn, spurðu þeir hann aftur um þetta. ¹¹En hann sagði við þá: „Sá sem skilur við konu sína og kvænist annarri, drýgir hór gegn henni. ¹²Og ef kona skilur við mann sinn og giftist öðrum, drýgir hún hór.“

Slíkra er Guðs ríki

¹³Menn færðu börn til hans, að hann snerti þau, en lærisveinarnir átöldu þá. ¹⁴Þegar Jesús sá það, sárnaði honum, og hann mælti við þá: „Leyfið börnunum að koma til mín, varnið þeim eigi, því að slíkra er Guðs ríki. ¹⁵Sannlega segi ég yður: Hver sem tekur ekki við Guðs ríki eins og barn, mun aldrei inn í það koma.“ ¹⁶Og hann tók þau sér í faðm, lagði hendur yfir þau og blessaði þau.

Eins er þér vant

¹⁷Þegar hann var að leggja af stað, kom maður hlaupandi, féll á kné fyrir honum og spurði hann: „Góði meistari, hvað á ég að gjöra til þess að öðlast eilíft líf?“

¹⁸Jesús sagði við hann: „Hví kallar þú mig góðan? Enginn er góður nema Guð einn. ¹⁹Þú kannt boðorðin: „Þú skalt ekki morð fremja, þú skalt ekki drýgja hór, þú skalt ekki stela, þú skalt ekki bera ljúgvitni, þú skalt ekki pretta, heiðra föður þinn og móður.““

²⁰Hinn svaraði honum: „Meistari, alls þessa hef ég gætt frá æsku.“

²¹Jesús horfði á hann með ástúð og sagði við hann: „Eins er þér vant. Far þú, sel allt, sem þú átt, og gef fátækum, og munt þú fjársjóð eiga á himni. Kom síðan, og fylg mér.“

²²En hann varð dapur í bragði við þessi orð og fór burt hryggur, enda átti hann miklar eignir.

²³Þá leit Jesús í kring og sagði við lærisveina sína: „Hve torvelt verður þeim, sem auðinn hafa, að ganga inn í Guðs ríki.“

²⁴Lærisveinunum brá mjög við orð Jesú, en hann sagði aftur við þá: „Börn, hve torvelt er að komast inn í Guðs ríki. ²⁵Auðveldara er úlfalda að fara gegnum nálarauga en auðmanni að komast inn í Guðs ríki.“

²⁶En þeir urðu steini lostnir og sögðu sín á milli: „Hver getur þá orðið hólpinn?“

²⁷Jesús horfði á þá og sagði: „Fyrir mönnum eru engin ráð til þessa, en fyrir Guði. Guð megnar allt.“

²⁸Þá sagði Pétur við hann: „Vér yfirgáfum allt og fylgdum þér.“

²⁹Jesús sagði: „Sannlega segi ég yður, að enginn hefur yfirgefið heimili, bræður eða systur, móður eða föður, börn eða akra vegna mín og fagnaðarerindisins, ³⁰án þess að hann fái hundraðfalt aftur, nú á þessum tíma heimili, bræður og systur, mæður, börn og akra, jafnframt ofsóknum, og í hinum komandi heimi eilíft líf. ³¹En margir hinir fyrstu munu verða síðastir og hinir síðustu fyrstir.“

Upp til Jerúsalem

³²Þeir voru nú á leið upp til Jerúsalem. Jesús gekk á undan þeim, en þeir voru skelfdir, og þeir sem eftir fylgdu voru hræddir. Og enn tók hann til sín þá tólf og fór að segja þeim, hvað fram við sig ætti að koma. ³³„Nú förum vér upp til Jerúsalem. Þar verður Mannssonurinn framseldur æðstu prestum og fræðimönnum. Þeir munu dæma hann til dauða og framselja hann heiðingjum. ³⁴Og þeir munu hæða hann, hrækja á hann, húðstrýkja og lífláta, en eftir þrjá daga mun hann upp rísa.“

Sá er mikill vill verða

³⁵Þá komu til hans Jakob og Jóhannes, synir Sebedeusar, og sögðu við hann: „Meistari, okkur langar, að þú gjörir fyrir okkur það sem við ætlum að biðja þig.“

³⁶Hann spurði þá: „Hvað viljið þið, að ég gjöri fyrir ykkur?“

³⁷Þeir svöruðu: „Veit okkur, að við fáum að sitja þér við hlið í dýrð þinni, annar til hægri handar þér og hinn til vinstri.“

³⁸Jesús sagði við þá: „Þið vitið ekki, hvers þið biðjið. Getið þið drukkið þann kaleik, sem ég drekk, eða skírst þeirri skírn, sem ég skírist?“

³⁹Þeir sögðu við hann: „Það getum við.“

Jesús mælti: „Þann kaleik, sem ég drekk, munuð þið drekka, og þið munuð skírast þeirri skírn, sem ég skírist. ⁴⁰En mitt er ekki að veita, hver situr mér til hægri handar eða vinstri. Það veitist þeim, sem það er fyrirbúið.“

⁴¹Þegar hinir tíu heyrðu þetta, gramdist þeim við þá Jakob og Jóhannes. ⁴²En Jesús kallaði þá til sín og mælti: „Þér vitið, að þeir, sem teljast ráða fyrir þjóðum, drottna yfir þeim, og höfðingjar þeirra láta menn kenna á valdi sínu. ⁴³En eigi sé svo meðal yðar, heldur sé sá, sem mikill vill verða meðal yðar, þjónn yðar. ⁴⁴Og sá er vill fremstur vera meðal yðar, sé allra þræll. ⁴⁵Því að Mannssonurinn er ekki kominn til þess að láta þjóna sér, heldur til að þjóna og gefa líf sitt til lausnargjalds fyrir marga.“

Blindur beiningamaður

⁴⁶Þeir komu til Jeríkó. Og þegar hann fór út úr borginni ásamt lærisveinum sínum og miklum mannfjölda, sat þar við veginn Bartímeus, sonur Tímeusar, blindur beiningamaður. ⁴⁷Þegar hann heyrði, að þar færi Jesús frá Nasaret, tók hann að hrópa: „Sonur Davíðs, Jesús, miskunna þú mér!“ ⁴⁸Margir höstuðu á hann, að hann þegði, en hann hrópaði því meir: „Sonur Davíðs, miskunna þú mér!“

⁴⁹Jesús nam staðar og sagði: „Kallið á hann.“

Þeir kalla á blinda manninn og segja við hann: „Vertu hughraustur, statt upp, hann kallar á þig.“

⁵⁰Hann kastaði frá sér yfirhöfn sinni, spratt á fætur og kom til Jesú.

⁵¹Jesús spurði hann: „Hvað vilt þú, að ég gjöri fyrir þig?“

Blindi maðurinn svaraði honum: „Rabbúní,^a að ég fái aftur sjón.“

⁵²Jesús sagði við hann: „Far þú, trú þín hefur bjargað þér.“

Jafnskjótt fékk hann sjónina og fylgdi honum á ferðinni.

Jesú fagnað

11

¹Þegar þeir nálgast Jerúsalem og koma til Betfage og Betaníu við Olíufjallið, sendir hann tvo lærisveina sína ²og segir við þá: „Farið í þorpið hér framundan ykkur. Um leið og þið komið þangað, munuð þið finna fola bundinn, sem enginn hefur enn komið á bak. Leysið hann, og komið með hann. ³Ef einhver spyr ykkur: „Hvers vegna gjörði þið þetta?“ Þá svarið: „Herrann^b þarf hans við, hann sendir hann jafnskjótt aftur hingað.““

⁴Þeir fóru og fundu folann bundinn við dyr úti á strætinu og leystu hann. ⁵Nokkrir sem stóðu þar, sögðu við þá: „Hvers vegna eruð þið að leysa folann?“

⁶Þeir svöruðu eins og Jesús hafði sagt, og þeir létu þá fara. ⁷Síðan færðu þeir Jesú folann og lögðu á hann klæði sín, en hann settist á bak. ⁸Og margir breiddu klæði sín á veginn, en aðrir lim, sem þeir höfðu skorið á völlum. ⁹Þeir sem á undan fóru og eftir fylgdu, hrópuðu: „Hósanna! Blessaður sé sá sem kemur, í nafni Drottins! ¹⁰Blessað sé hið komandi ríki föður vors Davíðs! Hósanna í hæstum hæðum!“

¹¹Hann fór inn í Jerúsalem og í helgidóminn. Þar leit hann yfir allt, en þar sem komið var kvöld, fór hann til Betaníu með þeim tólf.

Ekkert nema blöð

¹²Á leiðinni frá Betaníu morguninn eftir kenndi hann hungurs. ¹³Þá sá hann álangdar laufgað fikjutré og fór að gá, hvort hann fyndi nokkuð á því. En þegar hann kom að því, fann hann ekkert nema blöð, enda var ekki fíknatið. ¹⁴Hann sagði þá við tréð: „Enginn neyti framar ávaxtar af þér að eilífu!“ Þetta heyrðu lærisveinar hans.

Hús mitt bænahús

¹⁵Þeir komu til Jerúsalem, og hann gekk í helgidóminn og tók að reka út þá, sem voru að selja þar og kaupa, og hratt um borðum víxlaranna og stólum dúfnasalanna. ¹⁶Og engum leyfði hann að bera neitt um helgidóminn. ¹⁷Og hann kenndi þeim og sagði: „Er ekki ritað: „Hús mitt á að vera bænahús fyrir allar þjóðir?“ En þér hafið gjört það að ræningjabæli.“

¹⁸Æðstu prestarnir og fræðimennirnir heyrðu þetta og leituðu fyrir sér, hvernig þeir gætu ráðið hann af dögum. Þeim stóð ótti af honum, því að allur lýðurinn hreifst mjög af kenningu hans.

¹⁹Þegar leið að kvöldi, fóru þeir úr borginni.

^a Arameískt orð, merkir: Herra minn.

^b Eða: eigandi hans.

Trúið á Guð

²⁰Árla morguns fóru þeir hjá fíkjutrénu og sáu, að það var visnað frá rótum. ²¹Pétur minntist þess, sem gerst hafði, og segir við hann: „Rabbí, sjáðu! Fíkjutréd, sem þú formæltir, er visnað.“

²²Jesús svaraði þeim: „Trúið á Guð. ²³Sannlega segi ég yður: Hver sem segir við fjall þetta: „Lyft þér upp, og steyp þér í hafið,“ og efar ekki í hjarta sínu, heldur trúir, að svo fari sem hann mælir, honum mun verða að því. ²⁴Fyrir því segi ég yður: Hvers sem þér biðjið í bæn yðar, þá trúið, að þér hafið öðlast það, og yður mun það veitast. ²⁵Og þegar þér eruð að biðja, þá fyrirgefið, ef yður þykir nokkuð við einhvern, til þess að faðir yðar á himnum fyrirgefi einnig yður misgjörðir yðar. [²⁶Ef þér fyrirgefið ekki, mun faðir yðar á himnum ekki heldur fyrirgefa misgjörðir yðar.]^a

Hver gaf þér það vald?

²⁷Þeir koma aftur til Jerúsalem, og þegar hann var á gangi í helgidóminum, koma til hans æðstu prestarnir, fræðimennirnir og öldungarnir ²⁸og segja við hann: „Með hvaða valdi gjörir þú þetta? Hver gaf þér það vald, að þú gjörir þetta?“

²⁹Jesús sagði við þá: „Ég vil leggja eina spurningu fyrir yður. Svarið henni, og ég mun segja yður, með hvaða valdi ég gjöri þetta. ³⁰Var skírn Jóhannesar frá himni eða frá mönnum? Svarið mér!“

³¹Þeir ráðguðust hver við annan um þetta og sögðu: „Ef vér svörum: Frá himni, spyr hann: Hví trúðuð þér honum þá ekki? ³²Eða ættum vér að svara: Frá mönnum?“ – það þorðu þeir ekki fyrir lýðnum, því allir töldu, að Jóhannes hefði verið sannur spámaður. ³³Þeir svöruðu Jesú: „Vér vitum það ekki.“

Jesús sagði við þá: „Ég segi yður þá ekki heldur, með hvaða valdi ég gjöri þetta.“

Vondir vínrykjar

12

¹Og hann tók að tala til þeirra í dæmisögum: „Maður plantaði víngarð. Hann hlóð garð um hann, gróf fyrir vínþröng og reisti turn, seldi hann síðan vínrykjum á leigu og fór úr landi. ²Á settum tíma sendi hann þjón til vínrykjanna að fá hjá þeim hlut af ávexti víngarðsins. ³En þeir tóku hann og börðu og sendu burt tómhentan. ⁴Aftur sendi hann til þeirra annan þjón. Hann lömdu þeir í höfuðið og svívirtu. ⁵Enn sendi hann annan, og hann drápu þeir, og marga fleiri ýmist börðu þeir eða drápu. ⁶Einn átti hann eftir enn, elskaðan son. Hann sendi hann síðastan til þeirra og sagði: „Þeir munu virða son minn.“ ⁷En vínrykjar þessir sögðu sín á milli: „Þetta er erfinginn. Föllum og drepum hann, þá fáum vér arfinn.“ ⁸Og þeir tóku hann og drápu og köstuðu honum út fyrir víngarðinn.

⁹Hvað mun nú eigandi víngarðsins gjöra? Hann mun koma, tortíma vínrykjunum og fá öðrum víngarðinn. ¹⁰Hafið þér eigi lesið þessa ritningu:

^a Vantar í sum handrit.

Markúsarguðspjall

Sá steinn, sem smiðirnir höfnuðu,
er orðinn hyrningarsteinn.

¹¹Þetta er verk Drottins,
og undursamlegt er það í augum vorum.“

¹²Þeir vildu taka hann höndum, en óttuðust fólkið. Þeir skildu, að hann átti við þá með dæmisögunni. Og þeir yfirgáfu hann og gengu burt.

Keisarinn og Guð

¹³Þá sendu þeir til hans nokkra farísea og Heródesarsinna, og skyldu þeir veiða hann í orðum. ¹⁴Þeir koma og segja við hann: „Meistari, vér vitum, að þú ert sannorður og hirðir ekki um álit neins, enda gjörir þú þér engan mannamun, heldur kennir Guðs veg í sannleika. Leyfist að gjalda keisaranum skatt eða ekki? Eigum vér að gjalda eða ekki gjalda?“

¹⁵En hann sá hræsni þeirra og sagði við þá: „Hví freistið þér mín? Fáðið mér denar, látið mig sjá.“

¹⁶Þeir fengu honum pening. Hann spyr: „Hvers mynd og yfirskrift er þetta?“

Þeir svöruðu: „Keisarans.“

¹⁷En Jesús sagði við þá: „Gjaldið keisaranum það, sem keisarans er, og Guði það, sem Guðs er.“

Og þá furðaði stórlega á honum.

Guð lifenda

¹⁸Saddúkear komu til hans, en þeir neita því, að upprisa sé til, og sögðu við hann: ¹⁹„Meistari, Móse segir oss í ritningunum, að deyi maður barnlaus, en láti eftir sig konu, skuli bróðir hans ganga að eiga ekkjuna og vekja honum niðja.“ ²⁰Nú voru sjö bræður. Sá fyrsti tók sér konu, en dó barnlaus. ²¹Annar bróðirinn gekk að eiga hana og dó barnlaus. Eins hinn þriðji, ²²og allir sjö urðu barnlausir. Síðast allra dó konan. ²³Í upprisunni, þegar menn rísa upp, kona hvers þeirra verður hún þá? Allir sjö höfðu átt hana.“

²⁴Jesús svaraði þeim: „Er það ekki þetta, sem veldur því, að þér villist: Þér þekkið ekki ritningarnar né mátt Guðs? ²⁵Þegar menn rísa upp frá dauðum, kvænast þeir hvorki né giftast. Þeir eru sem englar á himnum. ²⁶En um þá dauðu, að þeir rísa upp, hafið þér ekki lesið það í bók Móse, í sögunni um þyrnirunninn? Guð segir við Móse: „Ég er Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs.“ ²⁷Ekki er hann Guð dauðra heldur lifenda. Þér villist stórlega.“

Æðsta boðorð

²⁸Þá kom til hans fræðimaður einn. Hann hafði hlýtt á orðaskipti þeirra og fann, að Jesús hafði svarað þeim vel. Hann spurði: „Hvert er æðst allra boðorða?“

²⁹Jesús svaraði: „Æðst er þetta: „Heyr, Ísrael! Drottinn, Guð vor, hann einn er Drottinn. ³⁰Og þú skalt elska Drottin, Guð þinn, af öllu hjarta þínu, allri sálu þinni, öllum huga þínum og öllum mætti þínum.“ ³¹Annað er þetta: „Þú skalt elska náunga þinn eins og sjálfan þig.“ Ekkert boðorð annað er þessum meira.“

³²Fræðimaðurinn sagði þá við hann: „Rétt er það, meistari, satt sagðir þú, að einn er hann og enginn er annar en hann. ³³Og að elska hann af öllu hjarta, öllum skilningi og öllum mætti og elska náungann eins og sjálfan sig, það er öllum brennifórnum og sláturfórnum meira.“

³⁴Jesús sá, að hann svaraði viturlega, og sagði við hann: „Þú ert ekki fjarri Guðs ríki.“

Og enginn þorði frammar að spyrja hann.

Kristur er Drottinn

³⁵Þegar Jesús var að kenna í helgidóminum, sagði hann: „Hvernig geta fræðimennirnir sagt, að Kristur sé sonur Davíðs? ³⁶Sjálfur mælti Davíð af heilögum anda:

Drottinn sagði við minn drottin:

Set þig mér til hægri handar,

þangað til ég gjöri óvini þína að fótiskör þinni.

³⁷Davíð kallar hann sjálfur drottin. Hvernig getur hann þá verið sonur hans?“

Og hinn mikli mannfjöldi hlýddi fúslega á hann.

Viðvörðun

³⁸Í kenningu sinni sagði hann: „Varist fræðimennina, sem fýsir að ganga í síðskikkjum og láta heilsa sér á torgum, ³⁹vilja skipa æðsta bekk í samkundum og hefðarsæti í veislum. ⁴⁰Þeir eta upp heimili ekkna og flytja langar bænir að yfirskini. Þeir munu fá því þyngri dóm.“

Eyrir ekkjunnar

⁴¹Jesús settist gegnt fjárhirslunni og horfði á fólkið leggja peninga í hana. Margir auðmenn lögðu þar mikið. ⁴²Þá kom ekkja ein fátæk og lét þar tvo smápeninga, eins eyris virði. ⁴³Og hann kallaði til sín lærisveina sína og sagði við þá: „Sannlega segi ég yður, þessi fátæka ekkja gaf meira en allir hinir, er lögðu í fjárhirsluna. ⁴⁴Allir gáfu þeir af allsnægtum sínum, en hún gaf af skorti sínum allt sem hún átti, alla björg sína.“

Skelfist ekki

13

¹Þegar Jesús gekk út úr helgidóminum, segir einn lærisveina hans við hann: „Meistari, lít á, hvílíkir steinar, hvílíkar byggingar!“

²Jesús svaraði honum: „Sérðu þessar miklu byggingar? Ekki mun eftir látinn steinn yfir steini, er eigi sé niður brotinn.“

³Þá er hann sat á Olíufjallinu gegnt helgidóminum, spurðu hann einslega þeir Pétur, Jakob, Jóhannes og Andrés: ⁴„Seg þú oss, hvenær verður þetta? Og hvert mun tákn þess, að allt þetta sé að koma fram?“

⁵En Jesús tók að segja þeim: „Varist að láta nokkurn leiða yður í villu. ⁶Margir munu koma í mínu nafni og segja: „Það er ég!“ og marga munu þeir leiða í villu. ⁷En þegar þér spyrjið hernað og ófriðartíðindi, þá skelfist ekki. Þetta á að verða, en endirinn er ekki þar með kominn. ⁸Þjóð mun rísa gegn þjóð og ríki gegn ríki, þá verða landskjálftar á ýmsum stöðum og hungur. Þetta er upphaf fæðingarhríðanna.

Verið varir um yður

⁹Gætið að sjálfum yður. Menn munu draga yður fyrir dómstóla, í samkundum verðið þér húðstrýktir, og þér munuð leiddir fyrir landshöfðingja og konunga mín vegna, þeim til vitnisburðar. ¹⁰En fyrst á að prédika öllum þjóðum fagnaðarerindið. ¹¹Þegar menn taka yður og draga fyrir rétt, hafið þá ekki fyrirfram áhyggjur af því, hvað þér eigið að segja, heldur talið það, sem yður verður gefið á þeirri stundu. Þér eruð ekki þeir sem tala, heldur heilagur andi. ¹²Þá mun bróðir selja bróður í dauða og faðir barn sitt. Börn munu rísa gegn foreldrum og valda þeim dauða. ¹³Og þér munuð hataðir af öllum vegna nafns míns. En sá sem staðfastur er allt til enda, mun hólpinn verða.

¹⁴En þegar þér sjáið viðurstyggð eyðingarinnar standa þar, er ekki skyldi – lesandinn athugi það – þá flýi þeir, sem í Júdeu eru, til fjalla. ¹⁵Sá sem er uppi á þaki, fari ekki ofan og inn í húsið að sækja neitt. ¹⁶Og sá sem er á akri, skal ekki hverfa aftur að taka yfirhöfn sína. ¹⁷Vei þeim sem þungaðar eru eða börn hafa á brjósti á þeim dögum. ¹⁸Biðjið, að það verði ekki um vetur. ¹⁹Á þeim dögum verður sú þrenging, sem engin hefur þvílík verið frá upphafi sköpunar, er Guð skapaði, allt til þessa, og mun aldrei verða. ²⁰Ef Drottinn hefði ekki stýtt þessa daga, kæmist enginn maður af. En hann hefur stýtt þá vegna þeirra, sem hann hefur útvalið.

²¹Og ef einhver segir þá við yður: „Hér er Kristur,“ eða: „Þar,“ þá trúið því ekki. ²²Því að fram munu koma falskristar og falsspámenn, og þeir munu gjöra tákn og undur til að leiða afvega hina útvöldu ef orðið gæti. ²³Verið varir um yður. Ég hef sagt yður allt fyrir.

Mannssonurinn kemur

²⁴En á þeim dögum, eftir þrenging þessa,

mun sólin sortna

og tunglið hætta að skína.

²⁵Stjörnurnar munu hrapa af himni

og kraftar himnanna bifast.

²⁶Þá munu menn sjá Mannssoninn koma í skýjum með miklum mætti og dýrð. ²⁷Og hann mun senda út englana og safna sínum útvöldu úr áttunum fjórum, frá skautum jarðar til himinskaута.

Sumar í nánd

²⁸Nemið líkingu af fíkjutrénu. Þegar greinar þess fara að mýkjast og lafið að springa út, þá vitið þér, að sumar er í nánd. ²⁹Eins skuluð þér vita, þegar þér sjáið þetta verða, að hann er í nánd, fyrir dyrum. ³⁰Sannlega segi ég yður: Þessi kynslóð mun ekki líða undir lok, uns allt þetta er komið fram. ³¹Himinn og jörð munu líða undir lok, en orð mín munu aldrei undir lok líða.

Vakið

³²En þann dag eða stund veit enginn, hvorki englar á himni né sonurinn, enginn nema faðirinn. ³³Verið varir um yður, vakið! Þér vitið ekki, nær tíminn er kominn. ³⁴Svo er þetta sem maður fari úr landi, skilji við hús sitt og feli þjónum sínum umráðin, hverjum sitt verk. Dyraverðinum býður hann að vaka. ³⁵Vakið því, þér vitið ekki, nær húsbóndinn kemur, að kveldi, á miðnætti, í öttu eða dögum. ³⁶Látið hann ekki finna yður sofandi, þegar hann kemur allt í einu. ³⁷Það sem ég segi yður, það segi ég öllum: Vakið!“

Með svikum

14

¹Nú voru tveir dagar til páska og hátíðar ósýrðu brauðanna. Og æðstu prestarnir og fræðimennirnir leituðu fyrir sér, hvernig þeir gætu handsamað Jesú með svikum og tekið hann af lífi. ²En þeir sögðu: „Ekki á hátíðinni, þá gæti orðið uppþot með lýðnum.“

Gott verk gjörði hún

³Hann var í Betaníu, í húsi Símonar líkþráa, og sat að borði. Þá kom þar kona og hafði alabastursbuðk með ómenguðum, dýrum nardussmyrslum. Hún braut buðkinn og hellti yfir höfuð honum. ⁴En þar voru nokkrir, er gramdist þetta, og þeir sögðu sín á milli: „Til

Markúsarguðspjall

hvers er þessi sóun á smyrslum? ⁵Þessi smyrsl hefði mátt selja fyrir meira en þrjú hundruð denara^a og gefa fátækum.“ Og þeir atyrtu hana.

⁶En Jesús sagði: „Látið hana í friði! Hvað eruð þér að angra hana? Gott verk gjörði hún mér. ⁷Fátæka hafið þér jafnan hjá yður og getið gjört þeim gott, nær þér viljið, en mig hafið þér ekki ávallt. ⁸Hún gjörði það, sem í hennar valdi stóð. Hún hefur fyrirfram smurt líkama minn til greiftrunar. ⁹Sannlega segi ég yður: Hvar sem fagnaðarerindið verður flutt, um heim allan, mun og getið verða þess, sem hún gjörði, til minningar um hana.“

Leitað færís

¹⁰Júdas Ískariot, einn þeirra tólf, fór þá til æðstu prestanna að framselja þeim hann. ¹¹Þegar þeir heyrdðu það, urðu þeir glaðir við og hétu honum fé fyrir. En hann leitaði færís að framselja hann.

Búið til páskamáltíðar

¹²Á fyrsta degi ósýrðu brauðanna, þegar menn slátruðu páskalambinu, sögðu lærisveinar hans við hann: „Hvert vilt þú, að vér förum og búum þér páskamáltíðina?“

¹³Þá sendi hann tvo lærisveina sína og sagði við þá: „Farið inn í borgina, og ykkur mun mæta maður, sem ber vatnsker. Fylgið honum, ¹⁴og þar sem hann fer inn, skuluð þið segja við húsráðandann: „Meistarinn spyr: Hvar er herbergið, þar sem ég get neytt páskamáltíðarinnar með lærisveinum mínum?“ ¹⁵Hann mun þá sýna ykkur loftsál mikinn, búinn hægindum og til reiðu. Hafið þar viðbúnað fyrir oss.“

¹⁶Lærisveinarnir fóru, komu inn í borgina og fundu allt eins og hann hafði sagt og þjuggu til páskamáltíðar.

¹⁷Um kvöldið kom hann með þeim tólf. ¹⁸Þegar þeir sátu að borði^b og mötuðust sagði Jesús: „Sannlega segi ég yður: Einn af yður mun svíkja mig, einn sem með mér etur.“

¹⁹Þeir urðu hryggir við og sögðu við hann, einn af öðrum: „Ekki er það ég?“

²⁰Hann svaraði þeim: „Það er einn þeirra tólf. Hann dýfir í sama fat og ég.

²¹Mannssonurinn fer að sönnu héðan, svo sem um hann er ritað, en vei þeim manni, sem því veldur, að Mannssonurinn verður framseldur. Betra væri þeim manni að hafa aldrei fæðst.“

Heilög kvöldmáltíð

²²Þá er þeir mötuðust, tók hann brauð, þakkaði Guði, braut það og gaf þeim og sagði: „Takið, þetta er líkami minn.“

²³Og hann tók kaleik, gjörði þakkir og gaf þeim, og þeir drukku af honum allir. ²⁴Og hann sagði við þá: „Þetta er blóð mitt, blóð sáttmálans, úthellt fyrir marga. ²⁵Sannlega segi ég yður: Héðan í frá mun ég eigi drekka af ávexti vínviðarins til þess dags, er ég drekk hann nýjan í Guðs ríki.“

^a Sjá Mk 6.37.

^b Sjá Mk 2.15.

Til Olíufjallsins

²⁶Þegar þeir höfðu sungið lofsönginn, fóru þeir til Olíufjallsins. ²⁷Og Jesús sagði við þá: „Þér munuð allir hneykslast, því að ritað er:

Ég mun slá hirðinn,

og sauðirnir munu tvístrast.

²⁸En eftir að ég er upp risinn, mun ég fara á undan yður til Galíleu.“

²⁹Þá sagði Pétur: „Þótt allir hneykslist, geri ég það aldrei.“

³⁰Jesús sagði við hann: „Sannlega segi ég þér: Nú í nótt, áður en hani galar tvisvar, muntu þrisvar afneita mér.“

³¹En Pétur kvað enn fastar að: „Þó að ég ætti að deyja með þér, þá mun ég aldrei afneita þér.“

Eins töluðu þeir allir.

Í Getsemane

³²Þeir koma til staðar, er heitir Getsemane, og Jesús segir við lærisveina sína: „Setjist hér, meðan ég biðst fyrir.“ ³³Hann tók með sér þá Pétur, Jakob og Jóhannes. Og nú setti að honum ógn og angist. ³⁴Hann segir við þá: „Sál mín er hrygg allt til dauða. Biðið hér og vakið.“

³⁵Þá gekk hann lítið eitt áfram, féll til jarðar og bað, að sú stund færi fram hjá sér, ef verða mætti. ³⁶Hann sagði: „Abba, faðir! allt megna þú. Tak þennan kaleik frá mér! Þó ekki sem ég vil, heldur sem þú vilt.“

³⁷Hann kemur aftur og finnur þá sofandi. Þá sagði hann við Pétur: „Símon, sefur þú? Gastu ekki vakað eina stund? ³⁸Vakið og biðið, að þér fallið ekki í freistni. Andinn er reiðubúinn, en holdið veikt.“

³⁹Aftur vék hann brott og baðst fyrir með sömu orðum. ⁴⁰Þegar hann kom aftur, fann hann þá enn sofandi, því drungi var á augum þeirra. Og ekki vissu þeir, hvað þeir ættu að segja við hann.

⁴¹Í þriðja sinn kom hann og sagði við þá: „Sofið þér enn og hvílist? Nú er nóg. Stundin er komin. Mannssonurinn er framseldur í hendur syndugra manna. ⁴²Standið upp, förum! Sá er í nánd, er mig svíkur.“

Tekinn höndum

⁴³Um leið, meðan hann var enn að tala, kemur Júdas, einn þeirra tólf, og með honum flokkur manna frá æðstu prestunum, fræðimönnunum og öldungunum, og höfðu þeir sverð og barefli. ⁴⁴Svikarinn hafði sagt þeim þetta til marks: „Sá sem ég kyssi, hann er það. Takið hann höndum og færið brott í tryggri vörslu.“

⁴⁵Hann kemur, gengur beint að Jesú og segir: „Rabbí!“ og kyssti hann. ⁴⁶En hinir lögðu hendur á hann og tóku hann. ⁴⁷Einn þeirra, er hjá stóðu, brá sverði, hjó til þjóns æðsta

prestsins og sneið af honum eyrað. ⁴⁸Þá sagði Jesús við þá: „Eruð þér að fara að mér með sverðum og bareflum eins og gegn ræningja til að handtaka mig? ⁴⁹Daglega var ég hjá yður í helgidóminum og kenndi, og þér tókuð mig ekki höndum. En ritningarnar hljóta að rætast.“

⁵⁰Þá yfirgáfu hann allir lærisveinar hans og flýðu. ⁵¹En maður nokkur ungur fylgdist með honum. Hann hafði linklæði eitt á berum sér. Þeir vildu taka hann, ⁵²en hann lét eftir linklæðið og flýði nakinn.

Fyrir ráðinu

⁵³Nú færðu þeir Jesú til æðsta prestsins. Þar komu saman allir æðstu prestarnir, öldungarnir og fræðimennirnir. ⁵⁴Pétur fylgdi honum á lengdar, allt inn í garð æðsta prestsins. Þar sat hann hjá þjónunum og vermdi sig við eldinn.

⁵⁵Æðstu prestarnir og allt ráðið leituðu vitnis gegn Jesú til að geta líflátið hann, en fundu eigi. ⁵⁶Margir báru þó ljúgvitni gegn honum, en framburði þeirra bar ekki saman.

⁵⁷Þá stóðu nokkrir upp og báru ljúgvitni gegn honum og sögðu: ⁵⁸„Vér heyrðum hann segja: ‘Ég mun brjóta niður musteri þetta, sem með höndum er gjört, og reisa annað á þrem dögum, sem ekki er með höndum gjört.’“ ⁵⁹En ekki bar þeim heldur saman um þetta.

⁶⁰Þá stóð æðsti presturinn upp og spurði Jesú: „Svarar þú því engu, sem þessir vitna gegn þér?“

⁶¹En hann þagði og svaraði engu. Enn spurði æðsti presturinn hann: „Ertu Kristur, sonur hins blessaða?“

⁶²Jesús sagði: „Ég er sá, og þér munuð sjá Mannssoninn sitja til hægri handar máttarins og koma í skýjum himins.“

⁶³Þá reif æðsti presturinn klæði sín og sagði: „Hvað þurfum vér nú framar votta við?“ ⁶⁴Þér heyrðuð guðlastið. Hvað líst yður?“

Og þeir dæmdu hann allir sekan og dauða verðan.

⁶⁵Þá tóku sumir að hrækja á hann, þeir huldu andlit hans, slógu hann með hnefunum og sögðu við hann: „Spáðu!“ Eins börðu þjónarnir hann.

Pétur afneitar

⁶⁶Pétur var niðri í garðinum. Þar kom ein af þernum æðsta prestsins ⁶⁷og sá, hvar Pétur var að orna sér. Hún horfir á hann og segir: „Þú varst líka með manninum frá Nasaret, þessum Jesú.“

⁶⁸Því neitaði hann og sagði: „Ekki veit ég né skil, hvað þú ert að fara.“ Og hann gekk út í forgarðinn, [en þá gól hani.]^a

^a Vantar í sum handrit.

⁶⁹Þar sá þennan hann og fór enn að segja við þá, sem hjá stóðu: „Þessi er einn af þeim.“
⁷⁰En hann neitaði sem áður. Litlu síðar sögðu þeir, er hjá stóðu enn við Pétur: „Víst ertu einn af þeim, enda ertu Galíleumaður.“

⁷¹En hann sór og sárt við lagði: „Ég þekki ekki þennan mann, sem þér talið um.“

⁷²Um leið gól hani annað sinn, og Pétur minntist þess, er Jesús hafði mælt við hann: „Áður en hani galar tvisvar muntu þrisvar afneita mér.“ Þá fór hann að gráta.

Fyrir Pílatusi

15

¹Þegar að morgni gjörðu æðstu prestarnir samþykkt með öldungunum, fræðimönnunum og öllu ráðinu. Þeir létu binda Jesú og færa brott og framseldu hann Pílatusi. ²Pílatus spurði hann: „Ert þú konungur Gyðinga?“

Hann svaraði: „Þú segir það.“

³En æðstu prestarnir báru á hann margar sakir. ⁴Pílatus spurði hann aftur: „Svarar þú engu? Þú heyrir, hve þungar sakir þeir bera á þig.“

⁵En Jesús svaraði engu framar, og undraðist Pílatus það.

Krossfestu hann!

⁶En á hátíðinni var hann vanur að gefa þeim lausan einn bandingja, þann er þeir báðu um. ⁷Maður að nafni Barabbas var þá í böndum ásamt upphlaupsmönnum. Höfðu þeir framið manndráp í upphlaupinu. ⁸Nú kom mannfjöldinn og tók að biðja, að Pílatus veitti þeim hið sama og hann væri vanur. ⁹Pílatus svaraði þeim: „Viljið þér, að ég gefi yður lausan konung Gyðinga?“ ¹⁰Hann vissi, að æðstu prestarnir höfðu fyrir öfundar sakir framselt hann. ¹¹En æðstu prestarnir æstu múginn til að heimta, að hann gæfi þeim heldur Barabbas lausan. ¹²Pílatus tók enn til máls og sagði við þá: „Hvað á ég þá að gjöra við þann, sem þér kallið konung Gyðinga?“

¹³En þeir æptu á móti: „Krossfestu hann!“

¹⁴Pílatus spurði: „Hvað illt hefur hann þá gjört?“

En þeir æptu því meir: „Krossfestu hann!“

¹⁵En með því að Pílatus vildi gjöra fólkinu til hæfis, gaf hann þeim Barabbas lausan. Hann lét húðstrýkja Jesú og framseldi hann til krossfestingar.

Hæddur

¹⁶Hermennirnir fóru með hann inn í höllina, aðsetur landshöfðingjans, og kölluðu saman alla hersveitina. ¹⁷Þeir færa hann í purpuraskikkju, flétta þyrnikórónu og setja á höfuð honum. ¹⁸Þá tóku þeir að heilsa honum: „Heill þú, konungur Gyðinga!“ ¹⁹Og þeir slógu höfuð hans með reysprota og hræktu á hann, féllu á kné og hylltu hann. ²⁰Þegar þeir höfðu spottað hann, færðu þeir hann úr purpuraskikkjunni og í hans eigin klæði. Þá leiddu þeir hann út til að krossfesta hann.

Krossfestur

²¹En maður nokkur átti leið þar hjá og var að koma utan úr sveit. Hann neyða þeir til að bera kross Jesú. Það var Símon frá Kýrene, faðir þeirra Alexanders og Rúfusar.

²²Þeir fara með hann til þess staðar, er heitir Golgata, það þýðir „hauskúpustaður.“ ²³Þeir báru honum vín, blandað myrru, en hann þáði ekki. ²⁴Þá krossfestu þeir hann. Og þeir skiptu með sér klæðum hans og köstuðu hlutum um, hvað hver skyldi fá. ²⁵En það var um dagmál,^a er þeir krossfestu hann. ²⁶Og yfirskriftin um sakargift hans var svo skráð: KONUNGUR GYÐINGA.

²⁷Með honum krossfestu þeir tvo ræningja, annan til hægri handar honum, en hinn til vinstri. [²⁸Þá rættist sú ritning, er segir: Með illvirkjum var hann talinn.]^b

²⁹Þeir, sem fram hjá gengu, hæddu hann, skóku höfuð sín og sögðu: „Svei, þú, sem brýtur niður musterið og reisir það á þrem dögum! ³⁰Bjarga nú sjálfum þér, og stíg niður af krossinum.“

³¹Eins gjörðu æðstu prestarnir gys að honum og fræðimennirnir og sögðu hver við annan: „Öðrum bjargaði hann, sjálfum sér getur hann ekki bjargað. ³²Stígi nú Kristur, konungur Ísraels, niður af krossinum, svo að vér getum séð og trúað.“

Einnig smánuðu hann þeir, sem með honum voru krossfestir.

Myrkur um allt land

³³Á hádegi varð myrkur um allt land til nóns.^c ³⁴Og á nóni kallaði Jesús hárrí röddu: „Elói, Elói, lama sabaktaní!“ Það þýðir: Guð minn, Guð minn, hví hefur þú yfirgefið mig?

³⁵Nokkrir þeirra, er hjá stóðu, heyrðu þetta og sögðu: „Heyrið, hann kallar á Elía!“ ³⁶Hljóp þá einn til, fyllti njarðarvött ediki, stakk á reyrstaf og gaf honum að drekka. Hann mælti: „Látum sjá, hvort Elía kemur að taka hann ofan.“

³⁷En Jesús kallaði hárrí röddu og gaf upp andann.

³⁸Og fortjald mustersins rifnaði í tvennt, ofan frá allt niður úr.

³⁹Þegar hundraðshöfðinginn, sem stóð gegnt honum, sá hann gefa upp andann á þennan hátt, sagði hann: „Sannarlega var þessi maður sonur Guðs.“

⁴⁰Þar voru og konur álangdar og horfðu á, meðal þeirra María Magdalena, María, móðir þeirra Jakobs yngra og Jóse, og Salóme. ⁴¹Þær höfðu fylgt honum og þjónað, er hann var í Galíleu. Þar voru margar aðrar konur, sem höfðu farið með honum upp til Jerúsalem.

^a Orðrétt: þriðja stund, þ.e. kl. níu að morgni.

^b Vantar í sum handrit.

^c Orðrétt: á níundu stundu, þ.e. kl. þrjú eftir hádegi.

Lagður í gröf

⁴²Nú var komið kvöld. Þá var aðfangadagur, það er dagurinn fyrir hvíldardag. ⁴³Þá kom Jósef frá Arímaþeu, göfugur ráðsherra, er sjálfur vænti Guðs ríkis. Hann dirfðist að fara inn til Pílatusar og biðja um líkama Jesú. ⁴⁴Pílatus furðaði á, að hann skyldi þegar vera andaður. Hann kallaði til sín hundraðshöfðingjann og spurði, hvort hann væri þegar látinn. ⁴⁵Og er hann varð þess vís hjá hundraðshöfðingjanum, gaf hann Jósef líkið. ⁴⁶En hann keypti línklæði, tók hann ofan, sveipaði hann línklæðinu og lagði í gröf, höggna í klett, og velti steini fyrir grafarmunnann. ⁴⁷María Magdalena og María móðir Jóse sáu, hvar hann var lagður.

Hann er upp risinn

16

¹Þá er hvíldardagurinn var liðinn, keyptu þær María Magdalena, María móðir Jakobs og Salóme ilmsmyrsl til að fara og smyrja hann. ²Og mjög árla hinn fyrsta dag vikunnar, um sólarupprás, koma þær að gröfinni. ³Þær sögðu sín á milli: „Hver mun velta fyrir oss steininum frá grafarmunnanum?“ ⁴En þegar þær líta upp, sjá þær, að steininum hafði verið velt frá, en hann var mjög stór. ⁵Þær stíga inn í gröfina og sjá ungan mann sitja hægra megin, klæddan hvítri skikkju og þær skelfdust.

⁶En hann sagði við þær: „Skelfist eigi. Þér leitið að Jesú frá Nasaret, hinum krossfesta. Hann er upp risinn, hann er ekki hér. Sjá, þarna er staðurinn, þar sem þeir lögðu hann. ⁷En farið og segið lærisveinum hans og Péttri: „Hann fer á undan yður til Galíleu. Þar munuð þér sjá hann, eins og hann sagði yður.“

⁸Þær fóru út og flýðu frá gröfinni, því ótti og ofboð var yfir þær komið. Þær sögðu engum frá neinu, því þær voru hræddar.

[Fagnaðarboð öllu mannkyni]

⁹Þegar hann var upp risinn árla hinn fyrsta dag vikunnar, birtist hann fyrst Maríu Magdalenu, en út af henni hafði hann rekið sjö illa anda. ¹⁰Hún fór og kunngjörði þetta þeim, er með honum höfðu verið og hörmuðu nú og grétu. ¹¹Þá er þeir heyrðu, að hann væri lifandi og hún hefði séð hann, trúðu þeir ekki.

¹²Eftir þetta birtist hann í annarri mynd tveimur þeirra, þar sem þeir voru á göngu á leið út í sveit. ¹³Þeir sneru við og kunngjörðu hinum, en þeir trúðu þeim ekki heldur.

¹⁴Seinna birtist hann þeim ellefu, þegar þeir sátu til borðs, og ávítaði þá fyrir vantrú þeirra og harðúð hjartans, að þeir hefðu ekki trúað þeim, er sáu hann upp risinn. ¹⁵Hann sagði við þá: „Farið út um allan heim, og prédikið fagnaðarerindið öllu mannkyni. ¹⁶Sá sem trúir og skírist, mun hólpinn verða, en sá sem trúir ekki, mun fyrirdæmdur verða. ¹⁷En þessi tákn munu fylgja þeim, er trúa: Í mínu nafni munu þeir reka út illa anda, tala nýjum tungum, ¹⁸taka upp höggorma, og þó að þeir drekki eitthvað banvænt, mun þeim ekki verða meint af. Yfir sjúka munu þeir leggja hendur, og þeir verða heilir.“

Markúsarguðspjall

¹⁹Þegar nú Drottinn Jesús hafði talað við þá, var hann upp numinn til himins og settist til hægri handar Guði. ²⁰Þeir fóru og prédikuðu hvarvetna, en Drottinn var í verki með þeim og staðfesti boðun þeirra með táknum, sem henni fylgdu.]^a

^a Vantar í sum handrit.

LÚKASARGUÐSPJALL

1

¹Margir hafa tekið sér fyrir hendur að rekja sögu þeirra viðburða, er gjörst hafa meðal vor, ²samkvæmt því, sem oss hafa flutt þeir menn, er frá öndverðu voru sjónarvottar og þjónar orðsins. ³Nú hef ég athugað kostgæfilega allt þetta frá upphafi og réð því einnig af að rita samfellda sögu fyrir þig, göfugi Þeófilus, ⁴svo að þú megir ganga úr skugga um sannindi þeirra frásagna, sem þú hefur fræðst um.

Bæn heyrð

⁵Á dögum Heródesar, konungs í Júdeu,^a var uppi prestur nokkur að nafni Sakaríá, af sveit Abía. Kona hans var og af ætt Arons og hét Elísabet. ⁶Þau voru bæði réttlát fyrir Guði og lifðu vammlaus eftir öllum boðum og ákvæðum Drottins. ⁷En þau áttu ekki barn, því að Elísabet var óbyrja, og bæði voru þau hnigin að aldri.

⁸En svo bar við, er röðin kom að sveit hans og hann var að gegna þjónustu fyrir Guði, ⁹að það féll í hans hlut, samkvæmt venju prestdómsins, að ganga inn í musteri Drottins og fórna reykelsi. ¹⁰En allur fólksfjöldinn var fyrir utan á bæn, meðan reykelsisfórinn var færð.

¹¹Birtist honum þá engill Drottins, sem stóð hægra megin við reykelsisaltarið. ¹²Sakaríá varð hverft við sýn þessa, og ótta sló á hann. ¹³En engillinn sagði við hann: „Óttast þú eigi, Sakaríá, því bæn þín er heyrð. Elísabet kona þín mun fæða þér son, og þú skalt láta hann heita Jóhannes. ¹⁴Og þér mun veitast gleði og fögnuður, og margir munu gleðjast vegna fæðingar hans. ¹⁵Því að hann mun verða mikill í augliti Drottins. Aldrei mun hann drekka vín né áfengan drykk, en fyllast heilögum anda þegar frá móðurlífi. ¹⁶Og mörgum af Ísraels sonum mun hann snúa til Drottins, Guðs þeirra. ¹⁷Og hann mun ganga fyrir honum í anda og krafti Elía til að snúa hjörtum feðra til barna og óhlýðnum til hugarfars réttlátra og búa Drottni altygjaðan lýð.“

¹⁸Sakaríá sagði við engilinn: „Af hverju get ég vitað þetta? Ég er gamall og kona mín hnigin að aldri.“

¹⁹En engillinn svaraði honum: „Ég er Gabríel, sem stend frammi fyrir Guði, ég var sendur til að tala við þig og flytja þér þessa gleðifregn. ²⁰Og þú munt verða mállaus og ekki geta talað til þess dags, er þetta kemur fram, vegna þess að þú trúðir ekki orðum mínum, en þau munu rætast á sínum tíma.“

²¹Og fólkið beið eftir Sakaríá og undraðist, hve honum dvaldist í musterinu. ²²En er hann kom út, gat hann ekki talað við þá, og skildu þeir, að hann hafði séð sýn í musterinu. Hann gaf þeim bendingar og var mállaus áfram. ²³Og er þjónustudagar hans voru liðnir, fór hann heim til sín.

^a Hér er átt við alla Palestínu.

Lúkasarguðspjall

²⁴En eftir þessa daga varð Elísabet kona hans þunguð, og hún leyndi sér í fimm mánuði og sagði: ²⁵„Þannig hefur Drottinn gjört við mig, er hann leit til mín að afmá hneisu mína í augum manna.“

Boðun Maríu

²⁶En á sjötta mánuði var Gabriel engill sendur frá Guði til borgar í Galíleu, sem heitir Nasaret, ²⁷til meyjar, er var föstnuð manni, sem Jósef hét, af ætt Davíðs, en mærin hét María. ²⁸Og engillinn kom inn til hennar og sagði: „Heil vert þú, sem nýtur náðar Guðs! Drottinn er með þér.“

²⁹En hún varð hrædd við þessi orð og hugleiddi, hvílík þessi kveðja væri. ³⁰Og engillinn sagði við hana: „Óttast þú eigi, María, því að þú hefur fundið náð hjá Guði. ³¹Þú munt þunguð verða og son ala, og þú skalt láta hann heita JESÚ. ³²Hann mun verða mikill og kallaður sonur hins hæsta. Drottinn Guð mun gefa honum hásæti Davíðs föður hans, ³³og hann mun ríkja yfir ætt Jakobs að eilífu, og á ríki hans mun enginn endir verða.“

³⁴Þá sagði María við engilinn: „Hvernig má þetta verða, þar eð ég hef ekki karlmanns kennt?“

³⁵Og engillinn sagði við hana: „Heilagur andi mun koma yfir þig og kraftur hins hæsta mun yfirskyggja þig. Fyrir því mun og barnið verða kallað heilagt, sonur Guðs. ³⁶Elísabet, frændkona þín, er einnig orðin þunguð að syni í elli sinni, og þetta er sjötti mánuður hennar, sem kölluð var óbyrja, ³⁷en Guði er enginn hlutur um megn.“

³⁸Þá sagði María: „Sjá, ég er ambátt Drottins. Verði mér eftir orðum þínum.“ Og engillinn fór burt frá henni.

María og Elísabet

³⁹En á þeim dögum tók María sig upp og fór með flýti til borgar nokkurrar í fjallbyggðum Júda. ⁴⁰Hún kom inn í hús Sakaríá og heilsaði Elísabetu. ⁴¹Þá varð það, þegar Elísabet heyrði kveðju Maríu, að barnið tók viðbragð í lífi hennar, og Elísabet fylltist heilögum anda ⁴²og hrópaði hárrí röddu: „Blessuð ert þú meðal kvenna og blessaður ávöxtur lífs þíns. ⁴³Hvaðan kemur mér þetta, að móðir Drottins míns kemur til mín? ⁴⁴Þegar kveðja þín hljómaði í eyrum mér, tók barnið viðbragð af gleði í lífi mínu. ⁴⁵Sæl er hún, sem trúði því, að rætast mundi það, sem sagt var við hana frá Drottni.“

Lofsöngur Maríu

⁴⁶Og María sagði:

Önd mín miklar Drottin,

⁴⁷og andi minn gleðst í Guði, frelsara mínum.

⁴⁸Því að hann hefur litið til ambáttar sinnar í smæð hennar,

héðan af munu allar kynslóðir mig sæla segja.

⁴⁹Því að mikla hluti hefur hinn völdugi við mig gjört,

Lúkasarguðspjall

og heilagt er nafn hans.

⁵⁰ Miskunn hans við þá, er óttast hann,
varir frá kyni til kyns.

⁵¹ Máttarverk hefur hann unnið með armi sínum
og drembilátum í hug og hjarta hefur hann tvístrað.

⁵² Valdhöfum hefur hann steipt af stóli
og upp hafið smælingja, ⁵³ hungraða hefur hann fyllt gæðum,
en látið ríka tómhenta frá sér fara.

⁵⁴ Hann hefur minnst miskunnar sinnar
og tekið að sér Ísrael, þjón sinn,
⁵⁵ eins og hann talaði til feðra vorra,
við Abraham og niðja hans ævinlega.

⁵⁶ En María dvaldist hjá henni hér um bil þrjá mánuði og sneri síðan heim til sín.

Fæðing Jóhannesar

⁵⁷ Nú kom sá tími, að Elísabet skyldi verða léttari, og ól hún son. ⁵⁸ Og nágrannar hennar
og ættmenn heyrðu, hversu mikla miskunn Drottinn hafði auðsýnt henni, og samfögnuðu
henni.

⁵⁹ Á áttunda degi komu þeir að umskera sveininn, og vildu þeir láta hann heita Sakaríá í
höfuðið á föður sínum. ⁶⁰ Þá mælti móðir hans: „Eigi skal hann svo heita, heldur
Jóhannes.“

⁶¹ En þeir sögðu við hana: „Enginn er í ætt þinni, sem heitir því nafni.“ ⁶² Bentu þeir þá
föður hans, að hann léti þá vita, hvað sveinninn skyldi heita.

⁶³ Hann bað um spjald og reit: „Jóhannes er nafn hans,“ og urðu þeir allir undrandi.
⁶⁴ Jafnskjótt laukst upp munnur hans og tunga, og hann fór að tala og lofaði Guð. ⁶⁵ En ótta
sló á alla nágranna þeirra og þótti þessi atburður miklum tíðindum sæta í allri fjallbyggð
Júdeu. ⁶⁶ Og allir, sem þetta heyrðu, festu það í huga sér og sögðu: „Hvað mun barn þetta
verða?“ Því að hönd Drottins var með honum.

Lofsöngur Sakaríá

⁶⁷ En Sakaríá faðir hans fylltist heilögum anda og mælti af spámannlegri andagift:

⁶⁸ Lofaður sé Drottinn, Guð Ísraels,
því að hann hefur vitjað lýðs síns og búið honum lausn.

⁶⁹ Hann hefur reist oss horn hjálpræðis

í húsi Davíðs þjóns síns,

⁷⁰ eins og hann talaði fyrir munn sinna heilögu spámana frá öndverðu,

Lúkasarguðspjall

⁷¹ frelsun frá óvinum vorum
og úr höndum allra, er hata oss.
⁷² Hann hefur auðsýnt feðrum vorum miskunn
og minnst síns heilaga sáttmála,
⁷³ þess eiðs, er hann sór Abraham föður vorum
⁷⁴ að hrífa oss úr höndum óvina
og veita oss að þjóna sér óttalaust
⁷⁵ í heilagleik og réttlæti fyrir augum hans alla daga vora.
⁷⁶ Og þú, sveinn! munt nefndur verða spámaður hins hæsta,
því að þú munt ganga fyrir Drottni að greiða vegu hans
⁷⁷ og veita lýð hans þekkingu á hjálpræðinu,
sem er fyrirgefning synda þeirra.
⁷⁸ Þessu veldur hjartans miskunn Guðs vors.
Hún lætur upp renna sól af hæðum að vitja vor
⁷⁹ og lýsa þeim, sem sitja í myrkri og skugga dauðans,
og beina fótum vorum á friðar veg.

⁸⁰En sveinninn óx og varð þróttmikill í anda. Hann dvaldist í óbyggðum til þess dags, er hann skyldi koma fram fyrir Ísrael.

Lagður í jötu

2

¹En það bar til um þessar mundir, að boð kom frá Ágústus keisara, að skrásetja skyldi alla heimsbyggðina. ²Þetta var fyrsta skrásetningin og var gjörð þá er Kýreníus var landstjóri á Sýrlandi. ³Fóru þá allir til að láta skrásetja sig, hver til sinnar borgar.

⁴Þá fór og Jósef úr Galíleu frá borginni Nasaret upp til Júdeu, til borgar Davíðs, sem heitir Betlehem, en hann var af ætt og kyni Davíðs, ⁵að láta skrásetja sig ásamt Maríu heitkonu sinni, sem var þunguð. ⁶En meðan þau voru þar, kom sá tími, er hún skyldi verða léttari. ⁷Fæddi hún þá son sinn frumgetinn, vafði hann reifum og lagði hann í jötu, af því að eigi var rúm handa þeim í gistihúsi.

Frelsari fæddur

⁸En í sömu byggð voru hirðar úti í haga og gættu um nóttina hjarðar sinnar. ⁹Og engill Drottins stóð hjá þeim, og dýrð Drottins ljómaði kringum þá. Þeir urðu mjög hræddir, ¹⁰en engillinn sagði við þá: „Verið óhræddir, því sjá, ég boða yður mikinn fögnuð, sem veitast mun öllum lýðnum: ¹¹Yður er í dag frelsari fæddur, sem er Kristur Drottinn, í borg Davíðs. ¹²Og hafið þetta til marks: Þér munuð finna ungbarn reifað og lagt í jötu.“

Lúkasarguðspjall

¹³Og í sömu svipan var með englinum fjöldi himneskra hersveita, sem lofuðu Guð og sögðu:

¹⁴Dýrð sé Guði í upphæðum,

og friður á jörðu með mönnum, sem hann hefur velþóknun á.

¹⁵Þegar englarnir voru farnir frá þeim til himins, sögðu hirðarnir sín á milli: „Förum beint til Betlehem að sjá það, sem gjörst hefur og Drottinn hefur kunngjört oss.“ ¹⁶Og þeir fóru með skyndi og fundu Maríu og Jósef og ungbarnið, sem lá í jötu. ¹⁷Þegar þeir sáu það, skýrðu þeir frá því, er þeim hafði verið sagt um barn þetta. ¹⁸Og allir, sem heyrðu, undruðust það, er hirðarnir sögðu þeim. ¹⁹En María geymdi allt þetta í hjarta sér og hugleiddi það. ²⁰Og hirðarnir sneru aftur og veggjaðu Guð og lofuðu hann fyrir það, sem þeir höfðu heyrt og séð, en allt var það eins og þeim hafði verið sagt.

Látinn heita Jesús

²¹Þegar átta dagar voru liðnir, skyldi umskera hann, og var hann látinn heita Jesús, eins og engillinn nefndi hann, áður en hann var getinn í móðurlífi.

Jesús færður Drottni

²²En er hreinsunardagar þeirra voru úti eftir lögmáli Móse, fóru þau með hann upp til Jerúsalem til að færa hann Drottni, – ²³en svo er ritað í lögmáli Drottins: „Allt karlkyns, er fyrst fæðist af móðurlífi, skal helgað Drottni,“ – ²⁴og til að færa förn eins og segir í lögmáli Drottins, „tvær turtildúfur eða tvær ungar dúfur.“

Símeon

²⁵Þá var í Jerúsalem maður, er Símeon hét. Hann var réttlátur og guðrækin og vænti huggunar Ísraels, og yfir honum var heilagur andi. ²⁶Honum hafði heilagur andi vitnað, að hann skyldi ekki dauðann sjá, fyrr en hann hefði séð Krist Drottins. ²⁷Hann kom að tilladan andans í helgidóminn. Og er foreldrarnir færðu þangað sveininn Jesú til að fara með hann eftir venju lögmálsins, ²⁸tók Símeon hann í fangið, lofaði Guð og sagði:

²⁹„Nú lætur þú, Drottinn, þjón þinn í friði fara,

eins og þú hefur heitið mér,

³⁰því að augu mín hafa séð hjálpræði þitt,

³¹sem þú hefur fyrirbúið í auglýsingu allra lýða,

³²ljós til opinberunar heiðingjum

og til vegsemdar lýð þínum Ísrael.“

³³Faðir hans og móðir undruðust það, er sagt var um hann. ³⁴En Símeon blessaði þau og sagði við Maríu móður hans: „Þessi sveinn er settur til falls og til viðreisnar mörgum í Ísrael og til tákns, sem móti verður mælt, ³⁵og sjálf munt þú sverði níst í sálu þinni. Þannig munu hugsanir margra hjartna verða augljósar.“

Anna

³⁶Og þar var Anna spákona Fanúelsdóttir af ætt Assers, kona háöldruð. Hafði hún lifað sjö ár með manni sínum frá því hún var mær ³⁷og síðan verið ekkja fram á áttatíu og fjöggra ára aldur. Hún vék eigi úr helgidóminum, en þjónaði Guði nótt og dag með föstum og bænahaldi. ³⁸Hún kom að á sömu stundu og lofaði Guð. Og hún talaði um barnið við alla, sem væntu lausnar Jerúsalem.

³⁹Og er þau höfðu lokið öllu eftir lögmáli Drottins, sneru þau aftur til Galíleu, til borgar sinnar Nasaret. ⁴⁰En sveinninn óx og styrktist, fylltur visku, og náð Guðs var yfir honum.

Jesús tólf ára

⁴¹Foreldrar hans ferðuðust ár hvert til Jerúsalem á páskahátíðinni. ⁴²Og þegar hann var tólf ára gamall, fóru þau upp þangað eins og siður var á hátíðinni. ⁴³Þau voru þar út hátíðisdagana. En þegar þau sneru heimleiðis, varð sveinninn Jesús eftir í Jerúsalem, og vissu foreldrar hans það eigi. ⁴⁴Þau hugðu, að hann væri með samferðafólkinu, og fóru eina dagleið og leituðu hans meðal frænda og kunningja. ⁴⁵En þau fundu hann ekki og sneru þá aftur til Jerúsalem og leituðu hans.

⁴⁶Eftir þrjá daga fundu þau hann í helgidóminum. Þar sat hann mitt á meðal lærifeðranna, hlýddi á þá og spurði þá. ⁴⁷En alla, sem heyrðu til hans, furðaði stórum á skilningi hans og andsvörum. ⁴⁸Og er þau sáu hann þar, brá þeim mjög, og móðir hans sagði við hann: „Barn, hví gjörðir þú okkur þetta? Við faðir þinn höfum leitað þín harmþrungin.“

⁴⁹Og hann sagði við þau: „Hvers vegna voruð þið að leita að mér? Vissuð þið ekki, að mér ber að vera í húsi föður míns?“ ⁵⁰En þau skildu ekki það er hann talaði við þau.

⁵¹Og hann fór heim með þeim og kom til Nasaret og var þeim hlýðinn. En móðir hans geymdi allt þetta í hjarta sér. ⁵²Og Jesús þroskaðist að visku og vexti, og náð hjá Guði og mönnum.

Jóhannes skírir og kennir

3

¹Á fimmtánda stjórnarári Tíberíusar keisara, þegar Pontíus Pílatus var landstjóri í Júdeu, en Heródes fjórðungsstjóri í Galíleu, Filippus bróðir hans í Ítúreu og Trakónítishéraði og Lýsanías í Abílene, ²í æðstapreststíð Annasar og Kaífasar, kom orð Guðs til Jóhannesar Sakaríasonar í óbyggðinni. ³Og hann fór um alla Jórdanbyggð og prédikaði iðrunarskírni til fyrirgefningar synda, ⁴eins og ritað er í bók Jesaja spámanns:

Rödd hrópanda í eyðimörk:

Greiðið veg Drottins,
gjörðið beinar brautir hans.

⁵ Öll gil skulu fyllast,
öll fell og hálsar lægjast.

Lúkasarguðspjall

Krókar skulu verða beinir

og óvegir sléttar götur.

⁶ Og allir menn munu sjá hjálpræði Guðs.

⁷Við mannfjöldann, sem fór út til að skírast af honum, sagði hann: „Þér nöðru kyn, hver kenndi yður að flýja komandi reiði? ⁸Berið þá ávexti samboðna iðruninni, og farið ekki að segja með sjálfum yður: ‚Vér eigum Abraham að föður.‘ Ég segi yður, að Guð getur vakið Abraham börn af steinum þessum. ⁹Öxin er þegar lögð að rótum trjáanna og hvert það tré, sem ber ekki góðan ávöxt, verður upp höggvið og í eld kastað.“

¹⁰Mannfjöldinn spurði hann: „Hvað eigum vér þá að gjöra?“

¹¹En hann svaraði þeim: „Sá sem á tvo kyrtla, gefi þeim, er engan á, og eins gjöri sá er matföng hefur.“

¹²Þá komu og tollheimtumenn til að skírast. Þeir sögðu við hann: „Meistari, hvað eigum vér að gjöra?“

¹³En hann sagði við þá: „Heimtið ekki meira en fyrir yður er lagt.“

¹⁴Hermenn spurðu hann einnig: „En hvað eigum vér að gjöra?“

Hann sagði við þá: „Hafið ekki fé af neinum, hvorki með ofríki né svikum. Látið yður nægja mála yðar.“

¹⁵Nú var eftirvænting vakin hjá lýðnum, og allir voru að hugsa með sjálfum sér, hvort Jóhannes kynni að vera Kristur. ¹⁶En Jóhannes svaraði öllum og sagði: „Ég skíri yður með vatni, en sá kemur, sem mér er máttugri, og er ég ekki verður að leysa skóþveng hans. Hann mun skíra yður með heilögum anda og eldi. ¹⁷Hann er með varpskófluna í hendi sér til þess að gjörhreinsa láfa sinn og safna hveitinu í hlöðu sína, en hismið mun hann brenna í óslökkvanda eldi.“

¹⁸Með mörgu öðru áminnti hann og flutti lýðnum fagnaðarboðin.

Varpað í fangelsi

¹⁹Hann vítti Heródes fjórðungsstjóra vegna Heródíasar, konu bróður hans, og fyrir allt hið illa, sem hann hafði gjört. ²⁰Þá bætti Heródes einnig því ofan á allt annað, að hann varpaði Jóhannesi í fangelsi.

Jesús skírður

²¹Er allur lýðurinn lét skírast, var Jesús einnig skírður. Þá bar svo við, er hann gjörði bæn sína, að himinninn opnaðist, ²²og heilagur andi steig niður yfir hann í líkamlegri mynd, eins og dúfa, og rödd kom af himni: „Þú ert minn elskaði sonur, á þér hef ég velþóknun.“

Ættartala

²³En Jesús var um þrítugt, er hann hóf starf sitt.

Lúkasarguðspjall

Var hann, eftir því sem haldið var, sonur Jósefs,

sonar Elí, ²⁴sonar Mattats,

sonar Leví, sonar Melkí,

sonar Jannaí, sonar Jósefs,

²⁵sonar Mattatíass, sonar Amoss,

sonar Naúms, sonar Eslí,

sonar Naggái, ²⁶sonar Maats,

sonar Mattatíass, sonar Semeíns,

sonar Jóseks, sonar Jóda,

²⁷sonar Jóhanans, sonar Hresa,

sonar Serúbabels, sonar Sealtíels,

sonar Nerí, ²⁸sonar Melkí,

sonar Addí, sonar Kósams,

sonar Elmadams, sonar Ers,

²⁹sonar Jesú, sonar Elíesers,

sonar Jóríms, sonar Mattats,

sonar Leví, ³⁰sonar Símeons,

sonar Júda, sonar Jósefs,

sonar Jónams, sonar Eljakíms,

³¹sonar Melea, sonar Menna,

sonar Mattata, sonar Natans,

sonar Davíðs, ³²sonar Ísaí,

sonar Óbeðs, sonar Bóasar,

sonar Salmons, sonar Naksons,

³³sonar Ammínadabs, sonar Admíns,

sonar Arní, sonar Esroms,

sonar Peres, sonar Júda,

³⁴sonar Jakobs, sonar Ísaks,

sonar Abrahams, sonar Tara,

sonar Nakórs, ³⁵sonar Serúgs,

sonar Reú, sonar Pelegs,

sonar Ebers, sonar Sela,

Lúkasarguðspjall

³⁶sonar Kenans, sonar Arpaksads,
sonar Sems, sonar Nóa,
sonar Lameks, ³⁷sonar Metúsala,
sonar Enoks, sonar Jareds,
sonar Mahalalels, sonar Kenans,
³⁸sonar Enoss, sonar Sets,
sonar Adams, sonar Guðs.

Freistingar

4

¹En Jesús sneri aftur frá Jórdan, fullur af heilögum anda. Leiddi andinn hann um óbyggðina ²fjörutíu daga, en djöfullinn freistaði hans. Ekki neytti hann neins þá daga, og er þeir voru liðnir, var hann hungraður.

³En djöfullinn sagði við hann: „Ef þú ert sonur Guðs, þá bjóð þú steini þessum, að hann verði að brauði.“

⁴Og Jesús svaraði honum: „Ritað er: „Eigi lifir maðurinn á einu saman brauði.““

⁵Þá fór hann með hann upp og sýndi honum á augabragði öll ríki veraldar. ⁶Og djöfullinn sagði við hann: „Þér mun ég gefa allt þetta veldi og dýrð þess, því að mér er það í hendur fengið, og ég get gefið það hverjum sem ég vil. ⁷Ef þú fellur fram og tilbiður mig, skal það allt verða þitt.“

⁸Jesús svaraði honum: „Ritað er:

Drottin, Guð þinn, skalt þú tilbiðja
og þjóna honum einum.“

⁹Þá fór hann með hann til Jerúsalem, setti hann á brún musterisins og sagði við hann: „Ef þú ert sonur Guðs, þá kasta þér hér ofan, ¹⁰því að ritað er:

Hann mun fela englum sínum að gæta þín

¹¹og:

þeir munu bera þig á höndum sér,
að þú steytir ekki fót þinn við steini.“

¹²Jesús svaraði honum: „Sagt hefur verið: „Ekki skalt þú freista Drottins, Guðs þíns.““

¹³Og er djöfullinn hafði lokið allri freistni, vék hann frá honum að sinni.

Lúkasarguðspjall

Í Nasaret

¹⁴En Jesús sneri aftur til Galíleu í krafti andans, og fóru fregnir af honum um allt nágrennið. ¹⁵Hann kenndi í samkundum þeirra, og lofuðu hann allir.

¹⁶Hann kom til Nasaret, þar sem hann var alinn upp, og fór að vanda sínum á hvíldardegi í samkunduna og stóð upp til að lesa. ¹⁷Var honum fengin bók Jesaja spámanns. Hann lauk upp bókinni og fann staðinn, þar sem ritað er:

¹⁸ Andi Drottins er yfir mér,

af því að hann hefur smurt mig.

Hann hefur sent mig til að flytja fátækum gleðilegan boðskap,

boða bandingjum lausn

og blindum sýn,

láta þjáða lausa

¹⁹ og kunngjöra náðarár Drottins.

²⁰Síðan lukti hann aftur bókinni, fékk hana þjóninum og settist niður, en augu allra í samkundunni hvíldu á honum. ²¹Hann tók þá að tala til þeirra: „Í dag hefur rætst þessi ritning í áheyrn yðar.“

²²Og allir lofuðu hann og undruðust þau hugnæmu orð, sem fram gengu af munni hans, og sögðu: „Er hann ekki sonur Jósefs?“

²³En hann sagði við þá: „Eflaust munuð þér minna mig á orðtakið: „Læknir, lækna sjálfan þig!“ Vér höfum heyrt um allt, sem gjörst hefur í Kapernaum. Gjör nú hið sama hér í ættborg þinni.“ ²⁴Enn sagði hann: „Sannlega segi ég yður, engum spámanni er vel tekið í landi sínu. ²⁵En satt segi ég yður, að margar voru ekkjur í Ísrael á dögum Elía, þegar himinninn var luktur í þrjú ár og sex mánuði, og mikið hungur í öllu landinu, ²⁶og þó var Elía til engrar þeirra sendur, heldur aðeins til ekkju í Sarepta í Sídonlandi. ²⁷Og margir voru líkþráir í Ísrael á dögum Elísa spámanns, og enginn þeirra var hreinsaður, heldur aðeins Naaman Sýrlendingur.“

²⁸Allir í samkunduhúsinu fylltust reiði, er þeir heyrðu þetta, ²⁹spruttu upp, hröktu hann út úr borginni og fóru með hann fram á brún fjalls þess, sem borg þeirra var reist á, til þess að hrinda honum þar ofan. ³⁰En hann gekk gegnum miðja mannþröngina og fór leiðar sinnar.

Í Kapernaum

³¹Hann kom nú ofan til Kapernaum, borgar í Galíleu, og kenndi þeim á hvíldardegi.

³²Undruðust menn mjög kenningu hans, því að vald fylgdi orðum hans.

³³Í samkunduhúsinu var maður nokkur, er haldinn var óhreinum, illum anda. Hann æpti hárrí röddu: ³⁴„Æ, hvað vilt þú oss, Jesús frá Nasaret? Ert þú kominn að tortíma oss? Ég veit, hver þú ert, hinn heilagi Guðs.“

³⁵Jesús hastaði þá á hann og mælti: „Þegi þú, og far út af honum.“ En illi andinn slengdi honum fram fyrir þá og fór út af honum, en varð honum ekki að meini.

Lúkasarguðspjall

³⁶Felmtri sló á alla, og sögðu þeir hver við annan: „Hvaða orð er þetta? Með valdi og krafti skipar hann óhreinum öndum, og þeir fara.“ ³⁷Og orðstír hans barst út til allra staða þar í grennd.

Jesús læknar

³⁸Úr samkundunni fór hann í hús Símonar. En tengdamóðir Símonar var altekin sótthita, og báðu þeir hann að hjálpa henni. ³⁹Hann gekk að, laut yfir hana og hastaði á sótthitann, og fór hann úr henni. En hún reis jafnskjótt á fætur og gekk þeim fyrir beina.

⁴⁰Um sólsetur komu allir þeir, er höfðu á sínum vegum sjúklinga haldna ýmsum sjúkdómum, og færðu þá til hans. En hann lagði hendur yfir hvern þeirra og læknaði þá. ⁴¹Þá fóru og illir andar út af mörgum og æptu: „Þú ert sonur Guðs.“ En hann hastaði á þá og bannaði þeim að tala, því að þeir vissu, að hann var Kristur.

Til annarra borga

⁴²Þegar dagur rann, gekk hann burt á óbyggðan stað, en mannfjöldinn leitaði hans. Þeir fundu hann og vildu aftra því, að hann færi frá þeim. ⁴³En hann sagði við þá: „Mér ber og að flytja hinum borgunum fagnaðarerindið um Guðs ríki, því að til þess var ég sendur.“ ⁴⁴Og hann prédikaði í samkundunum í Júdeu.^a

Fiskidráttur Péturs

5

¹Nú bar svo til, að hann stóð við Genesaretvatn og mannfjöldinn þrengdist að honum til að hlýða á Guðs orð. ²Þá sá hann tvo báta við vatnið, en fiskimennirnir voru farnir í land og þvoðu net sín. ³Hann fór út í þann bátinn, er Símon átti, og bað hann að leggja lítið eitt frá landi, settist og tók að kenna mannfjöldanum úr bátnum.

⁴Þegar hann hafði lokið ræðu sinni, sagði hann við Símon: „Legg þú út á djúpið, og leggið net yðar til fiskjar.“

⁵Símon svaraði: „Meistari, vér höfum stritað í alla nótt og ekkert fengið, en fyrst þú segir það, skal ég leggja netin.“ ⁶Nú gjörðu þeir svo, og fengu þeir þá mikinn fjölda fiska, en net þeirra tóku að rifna. ⁷Bentu þeir þá félögum sínum á hinum bátnum að koma og hjálpa sér. Þeir komu og hlóðu báða bátana, svo að nær voru sokknir.

⁸Þegar Símon Pétur sá þetta, féll hann fyrir kné Jesú og sagði: „Far þú frá mér, herra, því að ég er syndugur maður.“ ⁹En felmtur kom á hann og alla þá, sem með honum voru, vegna fiskaflans, er þeir höfðu fengið. ¹⁰Eins var um Jakob og Jóhannes Sebedeussyni, féлага Símonar. Jesús sagði þá við Símon: „Óttast þú ekki, héðan í frá skalt þú menn veiða.“

¹¹Og þeir lögðu bátunum að landi, yfirgáfu allt og fylgdu honum.

^a Annar lesháttur: í Galíleu.

Jesús læknar líkþráan

¹²Svo bar við, er hann var í einni borginni, að þar var maður altekinn líkþrá. Hann sá Jesú, féll fram á ásjónu sína og bað hann: „Herra, ef þú vilt, getur þú hreinsað mig.“^a

¹³Jesús rétti út höndina, snart hann og mælti: „Ég vil, verð þú hreinn!“ Jafnskjótt hvarf af honum líkþráin. ¹⁴Og hann bauð honum að segja þetta engum. „En far þú,“ sagði hann, „sýn þig prestinum, og fórna fyrir hreinsun þína, eins og Móse bauð, þeim til vitnisburðar.“

¹⁵En fregnin um hann breiddist út því meir, og menn komu hópum saman til að hlýða á hann og læknast af meinum sínum. ¹⁶En hann dró sig einatt í hlé til óbyggðra staða og var þar á bæn.

Jesús læknar lama mann

¹⁷Dag nokkurn var hann að kenna. Þar sátu farísear og lögmálskennendur, komnir úr hverju þorpi í Galíleu og Júdeu og frá Jerúsalem, og kraftur Drottins var með honum til þess að lækna. ¹⁸Komu þá menn með lama mann í rekkju og reyndu að bera hann inn og leggja hann fyrir framan Jesú. ¹⁹En vegna mannfjöldans sáu þeir engin ráð til að komast inn með hann og fóru því upp á þak og létu hann síga í rekkjunni niður um helluþekjuna beint fram fyrir Jesú. ²⁰Og er hann sá trú þeirra, sagði hann: „Maður, syndir þínar eru þér fyrirgefnar.“

²¹Þá tóku fræðimennirnir og farísearnir að hugsa með sér: „Hver er sá, er fer með slíka guðlöstun? Hver getur fyrirgefið syndir nema Guð einn?“

²²En Jesús skynjaði gjörla hugsanir þeirra og sagði við þá: „Hvað hugsist þér í hjörtum yðar? ²³Hvort er auðveldara að segja: „Syndir þínar eru þér fyrirgefnar,“ eða segja: „Statt upp og gakk“? ²⁴En til þess að þér vitið, að Mannssonurinn hefur vald á jörðu til að fyrirgefa syndir, þá segi ég þér:“ – og nú talar hann við lama manninn – „Statt upp, tak rekkju þína, og far heim til þín.“

²⁵Jafnskjótt stóð hann upp frammi fyrir þeim, tók það, sem hann hafði legið á, fór heim til sín og lofaði Guð. ²⁶En allir voru furðu lostnir og lofuðu Guð. Og þeir urðu ótta slegnir og sögðu: „Óskiljanlegt er það, sem vér höfum séð í dag.“

Köllun Leví

²⁷Eftir þetta fór hann út. Þá sá hann tollheimtumann, Leví að nafni, sitja hjá tollbúðinni og sagði við hann: „Fylg þú mér!“ ²⁸Og hann stóð upp, yfírgaf allt og fylgdi honum.

²⁹Leví bjó honum veislu mikla í húsi sínu, og þar sat að borði með þeim mikill fjöldi tollheimtumanna og annarra. ³⁰En farísearnir og fræðimenn þeirra vönduðu um við lærisveina hans og sögðu: „Hvers vegna etið þér og drekkið með tollheimtumönnum og bersyndugum?“

^a Líkþráir eða holdsveikir menn voru útilokaðir frá mannlegu samfélagi og öllu helgihaldi í musterinu og samkundum vegna sjúkdóms síns.

³¹Og Jesús svaraði þeim: „Ekki þurfa heilbrigðir lækni við, heldur þeir sem sjúkir eru.
³²Ég er ekki kominn til að kalla réttláta, heldur syndara til iðrunar.“

Um föstu

³³En þeir sögðu við hann: „Lærisveinar Jóhannesar fasta oft og fara með bænir og eins lærisveinar farísea, en þínir eta og drekka.“

³⁴Jesús sagði við þá: „Hvort getið þér ætlað brúðkaupsgestum að fasta, meðan brúðguminn er hjá þeim? ³⁵En koma munu þeir dagar, er brúðguminn verður frá þeim tekinn, þá munu þeir fasta á þeim dögum.“

³⁶Hann sagði þeim einnig líkingu: „Enginn rífur bót af nýju fati og lætur á gamalt fat, því að bæði rífur hann þá nýja fatið og bótin af því hæfir ekki hinu gamla. ³⁷Og enginn lætur nýtt vín á gamla belgi, því þá sprengir nýja vínið belgina og fer niður, en belgirnir ónýtast. ³⁸Nýtt vín ber að láta á nýja belgi. ³⁹Og enginn, sem drukkið hefur gamalt vín, vill nýtt, því að hann segir: „Hið gamla er gott.““

Herra hvíldardagsins

6

¹En svo bar við á hvíldardegi, að hann fór um sáðlönd, og tíndu lærisveinar hans kornöx, neru milli handanna og átu. ²Þá sögðu farísear nokkrir: „Hví gjörði þér það, sem er ekki leyfilegt á hvíldardegi?“

³Og Jesús svaraði þeim: „Hafið þér þá ekki lesið, hvað Davíð gjörði, er hann hungraði og menn hans? ⁴Hann fór inn í Guðs hús, tók skoðunarbrauðin og át og gaf mönnum sínum, en þau má enginn eta nema prestarnir einir.“ ⁵Og hann sagði við þá: „Mannssonurinn er herra hvíldardagsins.“

⁶Annan hvíldardag gekk hann í samkunduna og kenndi. Þar var maður nokkur með visna hægri hönd. ⁷En fræðimenn og farísear höfðu nánar gætur á Jesú, hvort hann læknaði á hvíldardegi, svo að þeir fengju tilefni að kæra hann. ⁸En hann vissi hugsanir þeirra og sagði við manninn með visnu höndina: „Statt upp, og kom hér fram.“ Og hann stóð upp og kom. ⁹Jesús sagði við þá: „Ég spyr yður, hvort er heldur leyfilegt að gjöra gott eða gjöra illt á hvíldardegi, bjarga lífi eða granda því?“ ¹⁰Hann leit í kring á þá alla og sagði^a við manninn: „Réttu fram hönd þína.“ Hann gjörði svo, og hönd hans varð heil.

¹¹En þeir urðu æfir við og ræddu sín á milli, hvað þeir gætu gjört Jesú.

Postular valdir

¹²En svo bar við um þessar mundir, að hann fór til fjalls að biðjast fyrir og var alla nóttina á bæn til Guðs. ¹³Og er dagur rann, kallaði hann til sín lærisveina sína, valdi tólf úr þeirra hópi og nefndi þá postula. ¹⁴Þeir voru: Símon, sem hann nefndi Pétur, Andrés bróðir hans, Jakob og Jóhannes, Filippus og Bartólómeus, ¹⁵Matteus og Tómas, Jakob

^a Annar lesháttur: sagði byrstur.

Lúkasarguðspjall

Alfeusson og Símon, kallaður vandlætari, ¹⁶og Júdas Jakobsson og Júdas Ískariót, sem varð svikari.

Læknir

¹⁷Hann gekk ofan með þeim og nam staðar á sléttri flöt. Þar var stór hópur lærisveina hans og mikill fjöldi fólks úr allri Júdeu, frá Jerúsalem og sjávarbyggðum Týrusar og Sídonar, ¹⁸er komið hafði til að hlýða á hann og fá lækning meina sinna. Einnig voru þeir læknaðir, er þjáðir voru af óhreinum öndum. ¹⁹Allt fólkið reyndi að snerta hann, því að frá honum kom kraftur, er læknaði alla.

Sælir eruð þér

²⁰Þá hóf hann upp augu sín, leit á lærisveina sína og sagði:

„Sælir eruð þér, fátækir,

því að yðar er Guðs ríki.

²¹ Sælir eruð þér, sem nú hungrar,

því að þér munuð saddir verða.

Sælir eruð þér, sem nú grátið,

því að þér munuð hlæja.

²²Sælir eruð þér, þá er menn hata yður, þá er þeir útskúfa yður og smána og bera út óhróður um yður vegna Mannssonarins. ²³Fagnið á þeim degi og leikið af gleði, því laun yðar eru mikil á himni, og á sama veg fóru feður þeirra með spámennina.

Vei yður

En vei yður, þér auðmenn,

því að þér hafið tekið út huggun yðar. ²⁵ Vei yður, sem nú eruð saddir,

því að yður mun hungra.

Vei yður, sem nú hlæið,

því að þér munuð sýta og gráta.

²⁶Vei yður, þá er allir menn tala vel um yður, því að á sama veg fórst feðrum þeirra við falsspámennina.

Elskið óvini yðar

²⁷En ég segi yður, er á mig hlýðið: Elskið óvini yðar, gjörið þeim gott, sem hata yður, ²⁸blessið þá, sem bölvu yður, og biðjið fyrir þeim, er misþyrma yður. ²⁹Slái þig einhver á kinnina, skaltu og bjóða hina, og taki einhver yfirhöfn þína, skaltu ekki varna honum að taka kyrtilinn líka. ³⁰Gef þú hverjum sem biður þig, og þann, sem tekur þitt frá þér, skaltu eigi krefja. ³¹Og svo sem þér viljið, að aðrir menn gjöri við yður, svo skuluð þér og þeim gjöra.

³²Og þótt þér elskið þá, sem yður elska, hvaða þökk eigið þér fyrir það? Syndarar elska þá líka, sem þá elska. ³³Og þótt þér gjörið þeim gott, sem yður gjöra gott, hvaða þökk eigið þér fyrir það? Syndarar gjöra og hið sama. ³⁴Og þótt þér lánið þeim, sem þér vonið að muni borga, hvaða þökk eigið þér fyrir það? Syndarar lána einnig syndurum til þess að fá allt aftur.

³⁵Nei, elskið óvini yðar, og gjörið gott og lánið án þess að vænta nokkurs í staðinn, og laun yðar munu verða mikil, og þér verða börn hins hæsta, því að hann er góður við vanþakkláta og vonða. ³⁶Verið miskunnsamir, eins og faðir yðar er miskunnsamur.

Dæmið ekki

³⁷Dæmið ekki, og þér munuð eigi dæmdir verða. Sakfellið eigi, og þér munuð eigi sakfelldir verða. Sýknið, og þér munuð sýknaðir verða. ³⁸Gefið, og yður mun gefið verða. Góður mælir, troðinn, skekinn, fleytifullur mun lagður í skaut yðar. Því með þeim mæli, sem þér mælið, mun yður aftur mælt verða.“

³⁹Þá sagði hann þeim og líkingu: „Hvort fær blindur leitt blindan? Munu ekki báðir falla í gryfju? ⁴⁰Ekki er lærisveinn meistaranum fremri, en hver sem er fullnuma, verður eins og meistari hans. ⁴¹Hví sérð þú flísina í auga bróður þíns, en tekur ekki eftir bjálkanum í auga sjálfs þín? ⁴²Hvernig fær þú sagt við bróður þinn: „Bróðir, lát mig draga flísina úr auga þér,“ en sérð þó eigi sjálfur bjálkann í þínu auga? Hræsnari, drag fyrst bjálkann úr auga þér, og þá sérðu glöggt til að draga flísina úr auga bróður þíns.

Af ávöxtunum þekkist tréð

⁴³Því að ekki er til gott tré, er beri slæman ávöxt, né heldur slæmt tré, er beri góðan ávöxt. ⁴⁴En hvert tré þekkist af ávexti sínum, enda lesa menn ekki fíkjur af þistlum né vínber af þyrnirunni. ⁴⁵Góður maður ber gott fram úr góðum sjóði hjarta síns, en vondur maður ber vont fram úr vondum sjóði. Af gnægð hjartans mælir munnur hans.

Grundvallað á bjargi

⁴⁶En hví kallið þér mig herra, herra, og gjörið ekki það, sem ég segi? ⁴⁷Ég skal sýna yður, hverjum sá er líkur, sem kemur til mín, heyrir orð mín og breytir eftir þeim. ⁴⁸Hann er líkur manni, er byggði hús, gróf djúpt fyrir og grundvallaði það á bjargi. Nú kom flóð og flaumurinn skall á því húsi, en fékk hvergi hrært það, vegna þess að það var vel byggt. ⁴⁹Hinn, er heyrir og gjörir ekki, er líkur manni, sem byggði hús á jörðinni án undirstöðu. Flaumurinn skall á því, og það hús féll þegar, og fall þess varð mikið.“

Mæl þú eitt orð

7

¹Þá er hann hafði lokið máli sínu í áheyrn lýðsins, fór hann til Kapernaum. ²Hundraðshöfðingi nokkur hafði þjón, sem hann mat mikils. Þjónninn var sjúkur og dauðvona. ³Þegar hundraðshöfðinginn heyrði um Jesú, sendi hann til hans öldunga Gyðinga og bað hann koma og bjarga lífi þjóns síns. ⁴Þeir komu til Jesú, báðu hann ákaft

og sögðu: „Verður er hann þess, að þú veitir honum þetta, ⁵því að hann elskar þjóð vora, og hann hefur reist samkunduna handa oss.“

⁶Jesús fór með þeim. Þegar hann átti skammt til hússins, sendi hundraðshöfðinginn vini sína til hans og lét segja við hann: „Ómaka þig ekki, herra, því að ég er ekki verður þess, að þú gangir inn undir þak mitt. ⁷Þess vegna hef ég ekki heldur talið sjálfan mig verðan þess að koma til þín. En mæl þú eitt orð, og mun sveinn minn heill verða. ⁸Því að sjálfur er ég maður, sem verð að lúta valdi og ræð yfir hermönnum, og ég segi við einn: „Far þú,“ og hann fer, og við annan: „Kom þú,“ og hann kemur, og við þjón minn: „Gjör þetta,“ og hann gjörir það.“

⁹Þegar Jesús heyrði þetta, furðaði hann sig á honum, sneri sér að mannfjöldanum, sem fylgdi honum, og mælti: „Ég segi yður, ekki einu sinni í Ísrael hef ég fundið þvílíka trú.“ ¹⁰Sendimenn sneru þá aftur heim og fundu þjóninn heilan heilsu.

Grát þú eigi

¹¹Skömmu síðar bar svo við, að Jesús hélt til borgar, sem heitir Nain, og lærisveinar hans fóru með honum og mikill mannfjöldi. ¹²Þegar hann nálgadist borgarhliðið, þá var verið að bera út látinn mann, einkason móður sinnar, sem var ekkja, og mikill fjöldi úr borginni var með henni. ¹³Og er Drottinn sá hana, kenndi hann í brjósti um hana og sagði við hana: „Grát þú eigi!“ ¹⁴Og hann gekk að og snart líkbörunar, en þeir, sem báru, námu staðar. Þá sagði hann: „Ungi maður, ég segi þér, rís þú upp!“ ¹⁵Hinn látni settist þá upp og tók að mæla, og Jesús gaf hann móður hans.

¹⁶En ótti greip alla, og þeir vegsömuðu Guð og sögðu: „Spámaður mikill er risinn upp meðal vor,“ og „Guð hefur vitjað lýðs síns.“

¹⁷Og þessi fregn um hann barst út um alla Júdeu og allt nágrennið.

Ert þú sá sem koma skal?

¹⁸Lærisveinar Jóhannesar sögðu honum frá öllu þessu. Hann kallaði þá til sín tvo lærisveina sína, ¹⁹sendi þá til Drottins og lét spyrja: „Ert þú sá sem koma skal, eða eigum vér að vænta annars?“

²⁰Mennirnir fóru til hans og sögðu: „Jóhannes skírari sendi okkur til þín og spyr: „Ert þú sá sem koma skal, eða eigum vér að vænta annars?““

²¹Á þeirri stundu læknaði hann marga af sjúkdómum, meinum og illum öndum og gaf mörgum blindum sýn. ²²Og hann svaraði þeim: „Farið og kunngjörði Jóhannesi það, sem þið hafið séð og heyrt: Blindir fá sýn, haltir ganga, líkþráir hreinsast^a og daufir heyra, dauðir rísa upp og fátækum er flutt fagnaðarerindi. ²³Og sæll er sá, sem hneykslast ekki á mér.“

^a Sjá Lk 5.12.

Meira en spámaður

²⁴Þá er sendimenn Jóhannesar voru burt farnir, tók hann að tala til mannfjöldans um Jóhannes: „Hvað fóruð þér að sjá í óbyggðum? Reyrt af vindi skekinn? ²⁵Hvað fóruð þér að sjá? Prúðbúinn mann? Nei, í konungssölum er þá að finna, sem skartklæðin bera og lifa í sællífi. ²⁶Hvað fóruð þér þá að sjá? Spámann? Já, segi ég yður, og það meira en spámann. ²⁷Hann er sá sem um er ritað:

Sjá, ég sendi sendiboða minn á undan þér,

er greiða mun veg þinn fyrir þér.

²⁸Ég segi yður: Enginn er sá af konu fæddur, sem meiri sé en Jóhannes. En hinn minnsti í Guðs ríki er honum meiri.“

²⁹Og allur lýðurinn, sem á hlýddi, og enda tollheimtumenn, viðurkenndu réttlæti Guðs og létu skírast af Jóhannesi. ³⁰En farísear og lögvitringar gjörðu að engu áform Guðs um þá og létu ekki skírast af honum.

³¹„Við hvað á ég þá að líkja mönnum þessarar kynslóðar? Hverju eru þeir líkir? ³²Líkir eru þeir börnum, sem á torgi sitja og kallast á: ‚Vér lékum fyrir yður á flautu, og ekki vilduð þér dansa. Vér sungum yður sorgarljóð, og ekki vilduð þér gráta.‘ ³³Nú kom Jóhannes skírari, át ekki brauð né drakk vín, og þér segið: ‚Hann hefur illan anda.‘ ³⁴Og Mannssonurinn er kominn, etur og drekkur, og þér segið: ‚Hann er mathákur og vínsvelgur, vinur tollheimtumanna og bersyndugra!‘ ³⁵En spekin hefur rétt fyrir sér, það staðfesta öll börn hennar.“

Syndir fyrirgefnar

³⁶Farísei nokkur bauð honum að eta hjá sér, og hann fór inn í hús faríseans og settist til borðs. ³⁷En kona ein í bænum, sem var bersyndug, varð þess vís, að hann sat að borði í húsi faríseans. Kom hún þá með alabastursbuðk með smyrslum, ³⁸nam staðar að baki honum til fóta hans grátandi, tók að væta fætur hans með tárum sínum, þerraði þá með höfuðhári sínu, kyssti þá og smurði með smyrslunum. ³⁹Þegar faríseinn, sem honum hafði boðið, sá þetta, sagði hann við sjálfan sig: „Væri þetta spámaður, mundi hann vita, hver og hvílik sú kona er, sem snertir hann, að hún er bersyndug.“

⁴⁰Jesús sagði þá við hann: „Símon, ég hef nokkuð að segja þér.“

Hann svaraði: „Seg þú það, meistari.“

⁴¹„Tveir menn voru skuldugir lánveitanda nokkrum. Annar skuldaði honum fimm hundruð denara,^a en hinn fimmtíu. ⁴²Nú gátu þeir ekkert borgað, og þá gaf hann báðum upp. Hvor þeirra skyldi nú elska hann meira?“

⁴³Símon svaraði: „Sá, hygg ég, sem hann gaf meira upp.“

Jesús sagði við hann: „Þú ályktaðir rétt.“ ⁴⁴Síðan sneri hann sér að konunni og sagði við Símon: „Sér þú konu þessa? Ég kom í hús þitt, og þú gafst mér ekki vatn á fætur mína, en hún vætti fætur mína tárum sínum og þerraði með hári sínu. ⁴⁵Ekki gafst þú mér koss, en

^a Einn denar voru þá venjuleg daglaun landbúnaðarverkamanns, sbr. Mt 20.2.

hún hefur ekki látið af að kyssa fætur mína, allt frá því ég kom. ⁴⁶Ekki smurðir þú höfuð mitt olíu, en hún hefur smurt fætur mína með smyrslum. ⁴⁷Þess vegna segi ég þér: Hinar mörgu syndir hennar eru fyrirgefnar, enda elskar hún mikið, en sá elskar lítið, sem lítið er fyrirgefið.“ ⁴⁸Síðan sagði hann við hana: „Syndir þínar eru fyrirgefnar.“

⁴⁹Þá tóku þeir, sem til borðs sátu með honum, að segja með sjálfum sér: „Hver er sá, er fyrirgefur syndir?“

⁵⁰En hann sagði við konuna: „Trú þín hefur frelsað þig, far þú í friði.“

Þær hjálpuðu þeim

8

¹Eftir þetta fór hann um, borg úr borg og þorp úr þorpi, prédikaði og flutti fagnaðarerindið um Guðs ríki. Með honum voru þeir tólf ²og konur nokkrar, er læknaðar höfðu verið af illum öndum og sjúkdómum. Það voru þær María, kölluð Magdalena, er sjö illir andar höfðu farið úr, ³Jóhanna, kona Kúsa, ráðsmanns Heródesar, Súsanna og margar aðrar. Þær hjálpuðu þeim með fjármunum sínum.

Sæði sáð

⁴Nú var mikill fjöldi saman kominn, og menn komu til hans úr hverri borg af annarri. Þá sagði hann þessa dæmisögu: ⁵„Sáðmaður gekk út að sá sæði sínu. Og þá er hann sáði, féll sumt hjá götunni og varð fótum troðið, og fuglar himins átu það upp. ⁶Sumt féll á klöpp. Það spratt, en skrálnaði, af því að það hafði ekki raka. ⁷Og sumt féll meðal þyrna, og þyrnarnir spruttu einnig og kæfðu það. ⁸En sumt féll í góða jörð, óx upp og bar hundrafaldan ávöxt.“ Að svo mæltu hrópaði hann: „Hver sem eyru hefur að heyra, hann heyri.“

⁹En lærisveinar hans spurðu hann, hvað þessi dæmisaga þýddi. ¹⁰Hann sagði: „Yður er gefið að þekkja leynda dóma Guðs ríkis, hinir fá þá í dæmisögum, að sjáandi sjái þeir ekki og heyrandi skilji þeir ekki.“

¹¹En dæmisagan þýðir þetta: Sæðið er Guðs orð. ¹²Það er féll hjá götunni, merkir þá, sem heyra orðið, en síðan kemur djöfullinn og tekur það burt úr hjarta þeirra, til þess að þeir trúi ekki og verði hólpnir. ¹³Það er féll á klöppina, merkir þá, sem taka orðinu með fögnuði, er þeir heyra það, en hafa enga rötfestu. Þeir trúa um stund, en falla frá á reynslutíma. ¹⁴Það er féll meðal þyrna, merkir þá er heyra, en kafa síðan undir áhyggjum, auðæfum og nautnum lífsins og bera ekki þroskaðan ávöxt. ¹⁵En það er féll í góða jörð, merkir þá sem heyra orðið og geyma það í göfugu, góðu hjarta og bera ávöxt með stöðuglyndi.

Ljós á ljósastiku

¹⁶Enginn kveikir ljós og byrgir það með keri eða setur undir bekk, heldur láta menn það á ljósastiku, að þeir, sem inn koma, sjái ljósið.

¹⁷Því að ekkert er hulið, sem eigi verður opinbert, né leynt, að eigi verði það kunnugt og komi í ljós.

¹⁸Gætið því að, hvernig þér heyrið. Því að þeim sem hefur, mun gefið verða, og frá þeim sem eigi hefur, mun tekið verða jafnvel það, sem hann ætlar sig hafa.“

Móðir og bræður

¹⁹Móðir hans og bræður komu til hans, en gátu ekki náð fundi hans vegna mannfjöldans. ²⁰Var honum sagt: „Móðir þín og bræður standa úti og vilja finna þig.“ ²¹En hann svaraði þeim: „Móðir mín og bræður eru þeir, sem heyra Guðs orð og breyta eftir því.“

Í stormi

²²Dag einn fór hann út í bát og lærisveinar hans. Hann sagði við þá: „Förum yfir um vatnið.“ Og þeir létu frá landi. ²³En sem þeir sigldu, sofnaði hann. Þá skall stormhrina á vatnið, svo að nær fyllti bátinn og voru þeir hætt komnir. ²⁴Þeir fóru þá til hans, vöktu hann og sögðu: „Meistari, meistari, vér förumst!“

En hann vaknaði og hastaði á vindinn og öldurótið og slotaði þegar og gerði logn. ²⁵Og hann sagði við þá: „Hvar er trú yðar?“

En þeir urðu hræddir og undruðust og sögðu hver við annan: „Hver er þessi? Hann skipar bæði vindum og vatni og hvort tveggja hlýðir honum.“

Í byggð Gerasena

²⁶Þeir tóku land í byggð Gerasena, sem er gegnt Galíleu. ²⁷Er hann sté á land, kom á móti honum maður nokkur úr borginni, sem haldinn var illum öndum. Langan tíma hafði hann ekki farið í föt né dvalist í húsi, heldur í gröfunum. ²⁸Þegar hann sá Jesú, æpti hann, féll fram fyrir honum og hrópaði hárr röddu: „Hvað vilt þú mér, Jesús, sonur Guðs hins hæsta? Ég bið þig, kvel þú mig eigi!“ ²⁹Því að hann hafði boðið óhreina andanum að fara út af mannum. En margsinnis hafði hann gripið hann, og höfðu menn fjötrað hann á höndum og fótum og haft í gæslu, en hann hafði slitið böndin og illi andinn hrakið hann út í óbyggðir.

³⁰Jesús spurði hann: „Hvað heitir þú?“ En hann sagði: „Hersing“, því að margir illir andar höfðu farið í hann. ³¹Og þeir báðu Jesú að skipa sér ekki að fara í undirdjúpið.^a

³²En þar var stór svínahjörð á beit í fjallinu. Þeir báðu hann að leyfa sér að fara í þau, og hann leyfði þeim það. ³³Illu andarnir fóru þá úr mannum og í svínin, og hjörðin ruddist fram af hamrinum í vatnið og druknaði.

³⁴En er hirðarnir sáu, hvað orðið var, flýðu þeir og sögðu tíðindin í borginni og sveitinni. ³⁵Menn fóru þá að sjá, hvað gjörst hafði, komu til Jesú og fundu manninn, sem illu andarnir höfðu farið úr, sitja klæddan og heilvita við fætur Jesú. Og þeir urðu hræddir. ³⁶Sjónarvottar sögðu þeim frá, hvernig sá, sem haldinn var illum öndum, hafði orðið heill. ³⁷Allt fólk í héruðum Gerasena bað hann þá fara burt frá sér, því menn voru slegnir miklum ótta. Og hann sté í bátinn og sneri aftur.

^a Þar sem illir andar voru taldir geymdir til lokadóms, sbr. Opb. 9.1; 11.7.

³⁸Maðurinn, sem illu andarnir höfðu farið úr, bað hann að mega vera með honum, en Jesús lét hann fara og mælti: ³⁹„Far aftur heim til þín, og seg þú frá, hve mikið Guð hefur fyrir þig gjört.“ Hann fór og kunngjörði um alla borgina, hve mikið Jesús hafði fyrir hann gjört.

Trú þú aðeins

⁴⁰En er Jesús kom aftur, fagnaði mannfjöldinn honum, því að allir væntu hans. ⁴¹Þá kom þar maður, Jaírus að nafni, forstöðumaður samkundunnar. Hann féll til fóta Jesú og bað hann koma heim til sín. ⁴²Því hann átti einkadóttur, um tólf ára að aldri, og hún lá fyrir dauðanum.

Þegar Jesús var á leiðinni, þrengdi mannfjöldinn að honum. ⁴³Þar var kona, sem hafði haft blóðlát í tólf ár. Hún hafði leitað lækna og varið til aleigu sinni,^a en enginn getað læknað hana. ⁴⁴Hún kom að baki honum og snart fald klæða hans, og jafnskjótt stöðvaðist blóðlát hennar. ⁴⁵Jesús sagði: „Hver var það, sem snart mig?“

En er allir synjuðu fyrir það, sagði Pétur: „Meistari, mannfjöldinn treðst að þér og þrýstir á.“

⁴⁶En Jesús sagði: „Einhver snart mig, því að ég fann, að kraftur fór út frá mér.“ ⁴⁷En er konan sá, að hún fékk eigi dulist, kom hún skjálfandi, féll til fóta honum og skýrði frá því í áheyrn alls lýðsins, hvers vegna hún snart hann, og hvernig hún hafði jafnskjótt læknað. ⁴⁸Hann sagði þá við hana: „Dóttir, trú þín hefur bjargað þér. Far þú í friði.“

⁴⁹Meðan hann var að segja þetta, kemur maður heiman frá samkundustjóranum og segir: „Dóttir þín er látin, ómaka þú ekki meistarann lengur.“

⁵⁰En er Jesús heyrði þetta, sagði hann við hann: „Óttast ekki, trú þú aðeins, og mun hún heil verða.“

⁵¹Þegar hann kom að húsinu, leyfði hann engum að fara inn með sér nema Pétri, Jóhannesi og Jakobi og föður stúlkunnar og móður. ⁵²Og allir grétu og syrgðu hana. Hann sagði: „Grátið ekki, hún er ekki dáið, hún sefur.“ ⁵³En þeir hlógu að honum, þar eð þeir vissu að hún var dáið. ⁵⁴Hann tók þá hönd hennar og kallaði: „Stúlka, rís upp!“ ⁵⁵Og andi hennar kom aftur, og hún reis þegar upp, en hann bauð að gefa henni að eta. ⁵⁶Foreldrar hennar urðu frá sér numdir, en hann bauð þeim að segja engum frá þessum atburði.

Postular sendir

9

¹Hann kallaði saman þá tólf og gaf þeim mátt og vald yfir öllum illum öndum og til að lækna sjúkdóma. ²Hann sendi þá að boða Guðs ríki og græða sjúka ³og sagði við þá: „Takið ekkert til ferðarinnar, hvorki staf né mal, brauð né silfur, og enginn hafi tvo kyrtla. ⁴Og hvar sem þér fáið inni, þar sé aðsetur yðar og þaðan skuluð þér leggja upp að nýju. ⁵En taki menn ekki við yður, þá farið úr borg þeirra og hristið dustið af fótum yðar til vitnisburðar gegn þeim.“

^a Orðin „Hún hafði leitað lækna og varið til aleigu sinni“ vantar í sum handrit.

Lúkasarguðspjall

⁶Þeir lögðu af stað og fóru um þorpin, fluttu fagnaðarerindið og læknuðu hvarvetna.

Heródes vill sjá Jesú

⁷En Heródes fjórðungsstjóri frétti allt, sem gjörst hafði, og vissi ekki, hvað hann átti að halda, því sumir sögðu, að Jóhannes væri risinn upp frá dauðum, ⁸aðrir, að Elía væri kominn fram, enn aðrir, að einn hinna fornu spámanna væri risinn upp. ⁹Heródes sagði: „Jóhannes lét ég hálshöggva, en hver er þessi, er ég heyri þvílíkt um?“ Og hann leitaði færís að sjá hann.

Jesús mettar fimm þúsundir

¹⁰Postularnir komu aftur og skýrðu Jesú frá öllu því, er þeir höfðu gjört, en hann tók þá með sér og vék brott til bæjar, sem heitir Betsáida, að þeir væru einir saman. ¹¹Mannfjöldinn varð þess var og fór á eftir honum. Hann tók þeim vel og talaði við þá um Guðs ríki og læknaði þá, er lækningar þurftu.

¹²Nú tók degi að halla. Komu þá þeir tólf að máli við hann og sögðu: „Lát þú mannfjöldann fara, að þeir geti náð til þorpa og býla hér í kring og náttað sig og fengið mat, því að hér erum vér á óbyggðum stað.“

¹³En hann sagði við þá: „Gefið þeim sjálfir að eta.“

Þeir svöruðu: „Vér eigum ekki meira en fimm brauð og tvo fiska, nema þá vér förum og kaupum vistir handa öllu þessu fólki.“ ¹⁴En þar voru um fimm þúsund karlmenn.

Hann sagði þá við lærisveina sína: „Látið þá setjast í hópa, um fimmtíu í hverjum.“

¹⁵Þeir gjörðu svo og létu alla setjast. ¹⁶En hann tók brauðin fimm og fiskana tvo, leit upp til himins, þakkaði Guði fyrir þau og braut og gaf lærisveinunum að bera fram fyrir mannfjöldann. ¹⁷Og þeir neyttu allir og urðu mettir. En leifarnar eftir þá voru teknar saman, tólf körfur brauðbita.

Játning Péturs

¹⁸Svo bar við, að hann var einn á bæn og lærisveinarnir hjá honum. Þá spurði hann þá: „Hvern segir fólkið mig vera?“

¹⁹Þeir svöruðu: „Jóhannes skírara, aðrir Elía og aðrir, að einn hinna fornu spámanna sé risinn upp.“

²⁰Og hann sagði við þá: „En þér, hvern segið þér mig vera?“

Pétur svaraði: „Krist Guðs.“

Mannssonurinn á margt að líða

²¹Hann lagði ríkt á við þá að segja þetta engum ²²og mælti: „Mannssonurinn á margt að líða, honum mun útskúfað verða af öldungum, æðstu prestum og fræðimönnum, hann mun líflátinn, en upp rísa á þriðja degi.“

Lúkasarguðspjall

²³Og hann sagði við alla: „Hver sem vill fylgja mér, afneiti sjálfum sér, taki kross sinn daglega og fylgi mér. ²⁴Því að hver sem vill bjarga lífi sínu, mun týna því, og hver sem týnir lífi sínu mín vegna, hann mun bjarga því. ²⁵Hvað stoðar það manninn að eignast allan heiminn, en týna eða fyrirgjöra sjálfum sér? ²⁶En þann sem blygðast sín fyrir mig og mín orð, mun Mannssonurinn blygðast sín fyrir, er hann kemur í dýrð sinni og föðurins og heilagra engla. ²⁷En ég segi yður með sanní: Nokkrir þeirra, sem hér standa, munu eigi dauða bíða, fyrr en þeir sjá Guðs ríki.“

Þessi er sonur minn

²⁸Svo bar við um átta dögum eftir ræðu þessa, að hann tók með sér þá Pétur, Jóhannes og Jakob og gekk upp á fjallið að biðjast fyrir. ²⁹Og er hann var að biðjast fyrir, varð yfirlit ásjónu hans annað, og klæði hans urðu hvít og skínandi. ³⁰Og tveir menn voru á tali við hann. Það voru þeir Móse og Elía. ³¹Þeir birtust í dýrð og ræddu um brottför hans, er hann skyldi fullna í Jerúsalem. ³²Þá Pétur og féлага hans sótti mjög svefn, en nú vöknudu þeir og sáu dýrð hans og mennina tvo, er stóðu hjá honum. ³³Þegar þeir voru að skilja við Jesú, mælti Pétur við hann: „Meistari, gott er, að vér erum hér. Gjörum þrjár tjaldbúðir, þér eina, Móse eina og Elía eina.“ Ekki vissi hann, hvað hann sagði.

³⁴Um leið og hann mælti þetta, kom ský og skyggði yfir þá, og urðu þeir hræddir, er þeir komu inn í skýið. ³⁵Og rödd kom úr skýinu og sagði: „Þessi er sonur minn, útvalinn, hlýðið á hann!“ ³⁶Er röddin hafði talað, var Jesús einn. Og þeir þögðu og sögðu á þeim dögum engum frá neinu því, sem þeir höfðu séð.

Jesús læknað svein

³⁷Daginn eftir, er þeir fóru ofan af fjallinu, kom mikill mannfjöldi á móti honum. ³⁸Og maður nokkur úr mannfjöldanum hrópar: „Meistari, ég bið þig að líta á son minn, því að hann er einkabarnið mitt. ³⁹Það er andi, sem grípur hann, og þá æpir hann skyndilega. Hann teygir hann svo að hann froðufellir, og víkur varla frá honum og er að gjöra út af við hann. ⁴⁰Ég bað lærisveina þína að reka hann út, en þeir gátu það ekki.“

⁴¹Jesús svaraði: „Ó, þú vantrúa og rangsnúna kynslóð, hversu lengi á ég að vera hjá yður og umbera yður? Fær þú hingað son þinn.“

⁴²Þegar hann var að koma, slengdi illi andinn honum flötum og teygði hann ákaflega. En Jesús hastaði á óhreina andann, læknaði sveininn og gaf hann aftur föður hans. ⁴³Og allir undruðust stórum veldi Guðs.

Þeir skildu ekki

Þá er allir dáðu allt það, er hann gjörði, sagði hann við lærisveina sína: ⁴⁴„Festið þessi orð í huga: „Mannssonurinn verður framseldur í manna hendur.““ ⁴⁵En þeir skildu ekki þessi orð, og þetta var þeim hulið, svo að þeir skynjuðu það ekki. Og þeir þorðu ekki að spyrja hann um þetta.

Hver er mestur

⁴⁶Sú spurning kom fram meðal þeirra, hver þeirra væri mestur. ⁴⁷Jesús vissi, hvað þeir hugsuðu í hjörtum sínum, og tók lítið barn, setti það hjá sér ⁴⁸og sagði við þá: „Hver sem tekur við þessu barni í mínu nafni, tekur við mér, og hver sem tekur við mér, tekur við þeim, er sendi mig. Því að sá sem minnstur er meðal yðar allra, hann er mestur.“

Sá sem er ekki á móti yður

⁴⁹Jóhannes tók til máls: „Meistari, vér sáum mann reka út illa anda í þínu nafni, og vildum vér varna honum þess, af því að hann fylgir oss ekki.“

⁵⁰En Jesús sagði við hann: „Varnið þess ekki. Sá sem er ekki á móti yður, er með yður.“

Upp til Jerúsalem

⁵¹Nú fullnaðist brátt sá tími, er hann skyldi upp numinn verða. Beindi hann þá augum til Jerúsalem, einráðinn að fara þangað. ⁵²Og hann lét sendiboða fara á undan sér. Þeir fóru og komu í Samverjaborð nokkurt til að búa honum gistingu. ⁵³En þeir tóku ekki við honum, því hann var á leið til Jerúsalem. ⁵⁴Þegar lærisveinar hans, þeir Jakob og Jóhannes, sáu það, sögðu þeir: „Herra, eigum vér að bjóða, að eldur falli af himni og tortími þeim?“^a

⁵⁵En hann sneri sér við og ávítaði þá [og sagði: „Ekki vitið þið, hvers anda þið eruð. ⁵⁶Mannssonurinn er ekki kominn til að tortíma mannlífum, heldur til að frelsa.“]^b Og þeir fóru í annað borð.

Fylg þú mér

⁵⁷Þegar þeir voru á ferð á veginum, sagði maður nokkur við hann: „Ég vil fylgja þér, hvert sem þú ferð.“

⁵⁸Jesús sagði við hann: „Refar eiga greni og fuglar himins hreiður, en Mannssonurinn á hvergi höfði sínu að að halla.“ ⁵⁹Við annan sagði hann: „Fylg þú mér!“

Sá mælti: „Herra, leyf mér fyrst að fara og jarða föður minn.“

⁶⁰Jesús svaraði: „Lát hina dauðu jarða sína dauðu, en far þú og boða Guðs ríki.“

⁶¹Enn annar sagði: „Ég vil fylgja þér, herra, en leyf mér fyrst að kveðja fólk mitt heima.“

⁶²En Jesús sagði við hann: „Enginn, sem leggur hönd á plóginn og horfir aftur, er hæfur í Guðs ríki.“

^a Sum handrit bæta hér við: eins og Elía gjörði.

^b Vantar í sum handrit.

Uppskeran er mikil

10

¹Eftir þetta kvaddi Drottinn til aðra, sjötíu og tvo^a að tölu, og sendi þá á undan sér, tvo og tvo, í hverja þá borg og stað, sem hann ætlaði sjálfur að koma til. ²Og hann sagði við þá: „Uppskeran er mikil, en verkamenn fáir. Biðjið því herra uppskerunnar að senda verkamenn til uppskeru sinnar. ³Farið! Ég sendi yður eins og lömb meðal úlfa. ⁴Hafið ekki pyngju, ekki mal né skó, og heilsað engum á leiðinni. ⁵Hvar sem þér komið í hús, þá segið fyrst: „Friður sé með þessu húsi.“ ⁶Og sé þar friðar sonur, mun friður yðar hvíla yfir honum, ella hverfa aftur til yðar. ⁷Verið um kyrrt í sama húsi, neytið þess, sem þar er fram boðið í mat og drykk. Verður er verkamaðurinn launa sinna. Eigi skuluð þér flytjast hús úr húsi. ⁸Og hvar sem þér komið í borg og tekið er við yður, þá neytið þess, sem fyrir yður er sett. ⁹Læknið þá, sem þar eru sjúkir, og segið þeim: „Guðs ríki er komið í nánd við yður.“ ¹⁰En hvar sem þér komið í borg og eigi er við yður tekið, þá farið út á strætín og segið: ¹¹„Jafnvel það dust, sem loðir við fætur vora úr borg yðar, þurrkum vér af oss handa yður. Vitið samt þetta, að Guðs ríki er komið í nánd.“ ¹²Ég segi yður: Bærilegra mun Sódómu á þeim degi en þeirri borg.

Sá sem hafnar mér

¹³Vei þér, Korasín! Vei þér, Betsaída! Ef gjörst hefðu í Týrus og Sídon kraftaverkin, sem gjörðust í ykkur, hefðu þeir löngu iðrast og setið í sekk og ösku. ¹⁴En Týrus og Sídon mun bærilegra í dóminum en ykkur. ¹⁵Og þú Kapernaum! Verður þú hafin til himins? Nei, til heljar mun þér steipt verða.

¹⁶Sá sem á yður hlýðir, hlýðir á mig, og sá sem yður hafnar, hafnar mér. En sá sem hafnar mér, hafnar þeim er sendi mig.“

Þeir sjötíu og tveir koma aftur

¹⁷Nú komu þeir sjötíu og tveir^b aftur með fögnuði og sögðu: „Herra, jafnvel illir andar eru oss undirgefni í þínu nafni.“

¹⁸En hann mælti við þá: „Ég sá Satan hrapa af himni sem eldingu. ¹⁹Ég hef gefið yður vald að stíga á höggorma og sporðdreka og yfir öllu óvinarins veldi. Alls ekkert mun yður mein gjöra. ²⁰Gleðjist samt ekki af því, að andarnir eru yður undirgefni, gleðjist öllu heldur af hinu, að nöfn yðar eru skráð í himnunum.“

Ég vegsama þig, faðir

²¹Á sömu stundu varð hann glaður í heilögum anda og sagði: „Ég vegsama þig, faðir, herra himins og jarðar, að þú hefur hulið þetta spekingum og hyggindamönnum, en opinberað það smælingjum. Já, faðir, svo var þér þóknanlegt.

^a Annar lesháttur: sjötíu.

^b Annar lesháttur: sjötíu.

²²Allt er mér falið af föður mínum, og enginn veit, hver sonurinn er, nema faðirinn, né hver faðirinn er, nema sonurinn og sá sem sonurinn vill opinbera hann.“

Sæl eru þau augu

²³Og hann sneri sér að lærisveinum sínum og sagði við þá einslega: „Sæl eru þau augu, sem sjá það sem þér sjáið. ²⁴Því að ég segi yður: Margir spámenn og konungar vildu sjá það sem þér sjáið, en sáu það ekki, og heyra það sem þér heyrið, en heyru það ekki.“

Hvað á ég að gjöra?

²⁵Lögvitringur nokkur sté fram, vildi freista hans og mælti: „Meistari, hvað á ég að gjöra til þess að öðlast eilíft líf?“

²⁶Jesús sagði við hann: „Hvað er ritað í lögmálinu? Hvernig lest þú?“

²⁷Hann svaraði: „Elska skalt þú Drottin, Guð þinn, af öllu hjarta þínu, allri sálu þinni, öllum mætti þínum og öllum huga þínum, og náunga þinn eins og sjálfan þig.“

²⁸Jesús sagði við hann: „Þú svaraðir rétt. Gjör þú þetta, og þú munt lifa.“

²⁹En hann vildi réttlæta sjálfan sig og sagði við Jesú: „Hver er þá náungi minn?“

³⁰Því svaraði Jesús svo: „Maður nokkur fór frá Jerúsalem ofan til Jeríkó og féll í hendur ræningjum. Þeir flettu hann klæðum og börðu hann, hurfu brott síðan og létu hann eftir dauðvona. ³¹Svo vildi til, að prestur nokkur fór ofan sama veg og sá manninn, en sveigði fram hjá. ³²Eins kom og levíti þar að, sá hann og sveigði fram hjá. ³³En Samverji nokkur, er var á ferð, kom að honum, og er hann sá hann, kenndi hann í brjósti um hann, ³⁴gekk til hans, batt um sár hans og hellti í þau viðsmjóri og víni. Og hann setti hann á sinn eigin eyk, flutti hann til gistihúss og lét sér annt um hann. ³⁵Daginn eftir tók hann upp tvo denara, fékk gestgjafanum og mælti: „Lát þér annt um hann og það sem þú kostar meiru til, skal ég borga þér, þegar ég kem aftur.“

³⁶Hver þessara þriggja sýnist þér hafa reynst náungi þeim manni, sem féll í hendur ræningjum?“

³⁷Hann mælti: „Sá sem miskunnarverkið gjörði á honum.“

Jesús sagði þá við hann: „Far þú og gjör hið sama.“

Eitt er nauðsynlegt

³⁸Á ferð þeirra kom Jesús í þorp nokkurt, og kona að nafni Marta bauð honum heim. ³⁹Hún átti systur, er María hét, og settist hún við fætur Drottins og hlýddi á orð hans. ⁴⁰En Marta lagði allan hug á að veita sem mesta þjónustu. Og hún gekk til hans og mælti: „Herra, hirðir þú eigi um það, að systir mín lætur mig eina um að þjóna gestum? Seg þú henni að hjálpa mér.“

⁴¹En Drottinn svaraði henni: „Marta, Marta, þú ert áhyggjufull og mæðist í mörgu, ⁴²en eitt er nauðsynlegt. María valdi góða hlutskiptið. Það verður ekki frá henni tekið.“

Kenn þú oss að biðja

11

¹Svo bar við, er Jesús var á stað einum að biðjast fyrir, að einn lærisveina hans sagði við hann, þá er hann lauk bæn sinni: „Herra, kenn þú oss að biðja, eins og Jóhannes kenndi lærisveinum sínum.“

²En hann sagði við þá: „Þegar þér biðjist fyrir, þá segið:

Faðir,

helgist þitt nafn,

til komi þitt ríki,

³gef oss hvern dag vort daglegt brauð.^a

⁴Fyrirgef oss vorar syndir,

enda fyrirgefum vér öllum vorum skuldunautum.

Og eigi leið þú oss í freistni.“

Biðjið og yður mun gefast

⁵Og hann sagði við þá: „Nú á einhver yðar vin og fer til hans um miðnætti og segir við hann: ‚Vinur, lánaðu mér þrjú brauð, því að vinur minn er kominn til mín úr ferð og ég hef ekkert að bera á borð fyrir hann.‘ ⁷Mundi hinn þá svara inni: ‚Gjör mér ekki ónæði. Það er búið að loka dyrum og börn mín og ég komin í rúmið. Ég get ekki farið á fætur að fá þér brauð?‘ ⁸Ég segi yður, þótt hann fari ekki á fætur og fái honum brauð vegna vinfengis þeirra, þá fer hann samt fram úr sakir áleitni hans og fær honum eins mörg og hann þarf.

⁹Og ég segi yður: Biðjið, og yður mun gefast, leitið, og þér munuð finna, knýið á, og fyrir yður mun upp lokið verða. ¹⁰Því að hver sá öðlast, sem biður, sá finnur, sem leitar, og fyrir þeim, sem á knýr, mun upp lokið verða. ¹¹Er nokkur sá faðir yðar á meðal, að hann gefi syni sínum, er biður um fisk, höggorm í staðinn, ¹²eða sporðdreka, ef hann biður um egg? ¹³Fyrst þér, sem eruð vondir, hafið vit á að gefa börnum yðar góðar gjafir, hve miklu fremur mun þá faðirinn himneski gefa þeim heilagan anda, sem biðja hann.“

Guðs ríki komið

¹⁴Jesús var að reka út illan anda, og var sá mállaus. Þegar illi andinn var út farinn, tók málleysinginn að mæla, og undraðist mannfjöldinn. ¹⁵En sumir þeirra sögðu: „Með fulltingi Beelsebúls, höfðingja illra anda, rekur hann út illu andana.“ ¹⁶En aðrir vildu freista hans og kröfðu hann um tákni af himni.

¹⁷En hann vissi hugrenningar þeirra og sagði við þá: „Hvert það ríki, sem er sjálfu sér sundurþykkt, leggst í auðn, og hús fellur á hús. ¹⁸Sé nú Satan sjálfum sér sundurþykkur,

^a Eða: brauð vort til dagsins á morgun.

Lúkasarguðspjall

hvernig fær ríki hans þá staðist – fyrst þér segið, að ég reki illu andana út með fulltingi Beelsebúls? ¹⁹En reki ég illu andana út með fulltingi Beelsebúls, með hverju reka þá yðar menn þá út? Því skulu þeir vera dómara yðar. ²⁰En ef ég rek illu andana út með fingri Guðs, þá er Guðs ríki þegar yfir yður komið.

²¹Þegar sterkur maður, alvopnaður, varðveitir hús sitt, þá er allt í friði, sem hann á, ²²en ráðist annar honum sterkari á hann og sigri hann, tekur sá alvæpni hans, er hann treysti á, og skiptir herfanginu.

²³Hver sem er ekki með mér, er á móti mér, og hver sem safnar ekki saman með mér, hann sundurdreifir.

Sælir þeir, sem heyra Guðs orð

²⁴Þegar óhreinn andi fer út af manni, reikar hann um eyðihrjóstur og leitar hælís. Og er hann finnur það ekki, segir hann: „Ég vil hverfa aftur í hús mitt, þaðan sem ég fór.“ ²⁵Og er hann kemur og finnur það sópað og prýtt, ²⁶fer hann og tekur með sér sjö aðra anda sér verri, og þeir fara inn og setjast þar að, og verður svo hlutur þess manns verri eftir en áður.“

²⁷Er hann mælti þetta, hóf kona ein í mannfjöldanum upp rödd sína og sagði við hann: „Sæll er sá kviður, er þig bar, og þau brjóst, er þú mylktir.“

²⁸Hann sagði: „Já, því sælir eru þeir, sem heyra Guðs orð og varðveita það.“

Hér er meira

²⁹Þegar fólkið þyrptist þar að, tók hann svo til orða: „Þessi kynslóð er vond kynslóð. Hún heimtar tákn, en eigi verður henni annað tákn gefið en tákn Jónasar. ³⁰Því Jónas varð Niníveimönnum tákn, og eins mun Mannssonurinn verða þessari kynslóð. ³¹Drottning Suðurlanda mun rísa upp í dóminum ásamt mönnum þessarar kynslóðar og sakfella þá, því að hún kom frá endimörkum jarðar að heyra speki Salómons, og hér er meira en Salómon. ³²Ninívemenn munu koma fram í dóminum ásamt kynslóð þessari og sakfella hana, því að þeir gjörðu iðrun við prédikun Jónasar, og hér er meira en Jónas.

Augað er lampi líkamans

³³Enginn kveikir ljós og setur það í felur né undir mæliker, heldur á ljósastiku, svo að þeir, sem inn koma, sjái ljósið. ³⁴Auga þitt er lampi líkamans. Þegar auga þitt er heilt, þá er og allur líkami þinn bjartur, en sé það spillt, þá er og líkami þinn dimmur. ³⁵Gæt því þess, að ljósið í þér sé ekki myrkur. ³⁶Sé því líkami þinn allur bjartur og hvergi myrkur í honum, verður hann allur í birtu, eins og þegar lampi lýsir á þig með loga sínum.“

Hið ytra og innra

³⁷Þá er hann hafði þetta mælt, bauð farísei nokkur honum til dagverðar hjá sér. Hann kom og settist til borðs. ³⁸Faríseinn sá, að hann tók ekki handlaugar á undan máltíðinni, og furðaði hann á því. ³⁹Drottinn sagði þá við hann: „Þér farísear, þér hreinsið bikarinn og fatið utan, en hið innra eruð þér fullir yfírgangs og illsku. ⁴⁰Þér heimskingjar, hefur sá,

sem gjörði hið ytra, ekki einnig gjört hið innra? ⁴¹En gefið fátækum það, sem í er látið, og þá er allt yður hreint.

⁴²En vei yður, þér farísear! Þér gjaldið tíund af myntu og rúðu og alls kyns matjurtum, en hirðið ekki um réttlæti og kærleika Guðs. Þetta ber að gjöra og hitt eigi ógjört að láta.

⁴³Vei yður, þér farísear! Yður er ljúft að skipa æðsta bekk í samkundum og láta heilsa yður á torgum. ⁴⁴Vei yður, því þér eruð eins og duldar grafir, sem menn ganga yfir án þess að vita.“

⁴⁵Þá tók lögvitringur einn til orða: „Meistari, þú meiðir oss líka með því, sem þú segir.“

⁴⁶En Jesús mælti: „Vei yður líka, þér lögvitringar! Þér leggið á menn lítt bærar byrðar, og sjálfir snertið þér ekki byrðarnar einum fingri. ⁴⁷Vei yður! Þér hlaðið upp grafir spámannanna, sem feður yðar líflétu. ⁴⁸Þannig berið þér vitni um athafnir feðra yðar og samþykkið þær. Þeir líflétu þá, en þér hlaðið upp grafirnar. ⁴⁹Þess vegna hefur og speki Guðs sagt: „Ég mun senda þeim spámenn og postula, og suma þeirra munu þeir lífláta og ofsækja.“ ⁵⁰Þannig verður kynslóð þessi krafín um blóð allra spámannanna, er úthellt hefur verið frá grundvöllun heims, ⁵¹frá blóði Abels til blóðs Sakaríá, sem drepinn var milli altarisins og mustersins. Já, segi ég yður, þess mun krafist verða af þessari kynslóð.

⁵²Vei yður, þér lögvitringar! Þér hafið tekið brott lykil þekkingarinnar. Sjálfir hafið þér ekki gengið inn, og þeim hafið þér varnað, sem inn vildu ganga.“

⁵³Og er hann var farinn út þaðan, tóku fræðimenn og farísear að ganga hart að honum og spyrja hann í þaula um margt ⁵⁴og sitja um að veiða eitthvað af vörum hans.

Varað við hræsni

12

¹Fólk hafði nú flykkst að í tugum þúsunda, svo að nærri tróð hver annan undir.

Jesús tók þá að tala, fyrst til lærisveina sinna: „Varist súrdeig farísea, sem er hræsnin. ²Ekkert er hulið, sem eigi verður opinbert, né leynt, er eigi verður kunnugt. ³Því mun allt það, sem þér hafið talað í myrkri, heyrast í birtu, og það, sem þér hafið hvíslað í herbergjum, mun kunngjört á þökum uppi.

Hvern ber að hræðast?

⁴Það segi ég yður, vinir mínir: Hræðist ekki þá, sem líkamann deyða og fá að því búnu ekki meira að gjört. ⁵Ég skal sýna yður, hvern þér eigið að hræðast. Hræðist þann, er hefur vald að deyða og að því búnu varpa í helvíti. Já, ég segi yður, hræðist hann.

⁶Eru ekki fimm spörvar seldir fyrir tvo smápeninga? Og þó er ekki einn þeirra gleymdur Guði. ⁷Hárin á höfði yðar eru jafnvel öll talin. Verið óhræddir, þér eruð meira verðir en margir spörvar.

Að kannast við Krist fyrir mönnum

⁸En ég segi yður: Hvern þann sem kannast við mig fyrir mönnum, mun og Mannssonurinn kannast við fyrir englum Guðs. ⁹En þeim sem afneitar mér fyrir mönnum, mun afneitað verða fyrir englum Guðs.

¹⁰Hverjum sem mælir gegn Mannssyninum, verður það fyrirgefið, en þeim sem lastmælir gegn heilögum anda, verður ekki fyrirgefið.

¹¹Og þegar þeir leiða yður fyrir samkundur, höfðingja og yfirvöld, hafið þá ekki áhyggjur af því, hvernig eða með hverju þér eigið að verja yður eða hvað þér eigið að segja. ¹²Því að heilagur andi mun kenna yður á þeirri stundu, hvað segja ber.“

Ríki bóndinn

¹³Einn úr mannfjöldanum sagði við hann: „Meistari, seg þú bróður mínum að skipta með mér arfinum.“

¹⁴Hann svaraði honum: „Maður, hver hefur sett mig dómara eða skiptaráðanda yfir ykkur?“ ¹⁵Og hann sagði við þá: „Gætið yðar, og varist alla ágirnd. Enginn þiggur líf af eigum sínum, þótt auðugur sé.“

¹⁶Þá sagði hann þeim dæmisögu þessa: „Maður nokkur ríkur átti land, er hafði borið mikinn ávöxt. ¹⁷Hann hugsaði með sér: „Hvað á ég að gjöra? Nú get ég hvergi komið fyrir afurðum mínum.“ ¹⁸Og hann sagði: „Þetta gjöri ég: Ég ríf hlöður mínar og reisi aðrar stærri, og þangað safna ég öllu korni mínu og auðæfum. ¹⁹Og ég segi við sálu mína: Sála mín, nú átt þú mikinn auð til margra ára, hvíl þig nú, et og drekk og ver glöð.“

²⁰En Guð sagði við hann: „Heimskingi, á þessari nóttu verður sál þín af þér heimtuð, og hver fær þá það, sem þú hefur aflað?“ ²¹Svo fer þeim er safnar sér fê, en er ekki ríkur hjá Guði.“

Ekki áhyggjufullir

²²Og hann sagði við lærisveina sína: „Því segi ég yður: Verið ekki áhyggjufullir um líf yðar, hvað þér eigið að eta, né heldur um líkama yðar, hverju þér eigið að klæðast. ²³Lífið er meira en fæðan og líkaminn meira en klæðin. ²⁴Hyggið að hröfnunum. Hvorki sá þeir né uppskera, eigi hafa þeir forðabúr eða hlöðu, og Guð fæðir þá. Hve miklum mun eruð þér fremri fuglunum! ²⁵Og hver yðar getur með áhyggjum aukið spönn við aldur^a sinn? ²⁶Fyrst þér nú orkið ekki svo litlu, hví látið þér allt hitt valda yður áhyggjum? ²⁷Hyggið að liljunum, hversu þær vaxa. Hvorki vinna þær né spinna. En ég segi yður: Jafnvel Salómon í allri sinni dýrð var ekki svo búinn sem ein þeirra.

²⁸Fyrst Guð skrýðir svo grasið á vellinum, sem í dag stendur, en á morgun verður í ofn kastað, hve miklu fremur mun hann þá klæða yður, þér trúlitlir!

^a Eða: við hæð sína.

Lúkasarguðspjall

²⁹Hafið ekki hugann við, hvað þér eigið að eta og hvað að drekka, og kvíðið engu. ³⁰Allt þetta stunda heiðingjar heimsins, en faðir yðar veit, að þér þarfnist þessa. ³¹Leitið heldur ríkis hans, og þá mun þetta veitast yður að auki.

Fjársjóður, sem fyrnist ekki

³²Vertu ekki hrædd, litla hjörð, því að föður yðar hefur þóknast að gefa yður ríkið. ³³Seljið eigur yðar og gefið ölmusu, fáðið yður pyngjur, er fyrnist ekki, fjársjóð á himnum, er þrýtur ekki, þar sem þjófur fær eigi í nánd komist né mölur spillt. ³⁴Því hvar sem fjársjóður yðar er, þar mun og hjarta yðar vera.

Verið viðbúnir

³⁵Verið gyrtir um lendar, og látið ljós yðar loga, ³⁶og verið líkir þjónum, er bíða þess, að húsbóndi þeirra komi úr brúðkaupi og þeir geti lokið upp fyrir honum um leið og hann kemur og knýr dyra. ³⁷Sælir eru þeir þjónar, sem húsbóndinn finnur vakandi, er hann kemur. Sannlega segi ég yður, hann mun gyrða sig belti, láta þá setjast að borði og koma og þjóna þeim. ³⁸Og komi hann um miðnætti eða síðar^a og finni þá vakandi, sælir eru þeir þá. ³⁹Það skiljið þér, að húsráðandi léti ekki brjótast inn í hús sitt, ef hann vissi, á hvaða stundu þjófurinn kæmi. ⁴⁰Verið þér og viðbúnir, því að Mannssonurinn kemur á þeirri stundu, sem þér ætlið eigi.“

⁴¹Þá spurði Pétur: „Herra, mælir þú þessa líkingu til vor eða til allra?“

⁴²Drottinn mælti: „Hver er sá trúí og hyggni ráðsmaður, sem húsbóndinn setur yfir hjú sín að gefa þeim skammtinn á réttum tíma? ⁴³Sæll er sá þjónn, er húsbóndinn finnur breyta svo, er hann kemur. ⁴⁴Ég segi yður með sanní: Hann mun setja hann yfir allar eigur sínar. ⁴⁵En ef sá þjónn segir í hjarta sínu: „Það dregst, að húsbóndi minn komi,“ og tekur að berja þjóna og þernur, eta og drekka og verða ölvaður, ⁴⁶þá mun húsbóndi þess þjóns kom á þeim degi, er hann væntir ekki, á þeirri stundu, er hann veit ekki, höggva hann og láta hann fá hlut með ótrúum.

⁴⁷Sá þjónn, sem veit vilja húsbónða síns og hefur ekki viðbúnað né gjörir vilja hans, mun barinn mörg högg. ⁴⁸En hinn, sem veit hann ekki, en vinnur til refsingar, mun barinn fá högg. Hver sem mikið er gefið, verður mikils krafinn, og af þeim verður meira heimtað, sem meira er léð.

Eldur á jörðu

⁴⁹Ég er kominn að varpa eldi á jörðu. Hversu vildi ég, að hann væri þegar kveiktur! ⁵⁰Skírn á ég að skírast. Hversu þungt er mér, uns hún er fullnuð.

⁵¹Ætlið þér, að ég sé kominn að færa frið á jörðu? Nei, segi ég yður, heldur sundurþykki. ⁵²Upp frá þessu verða fimm í sama húsi sundurþykkir, þrír við tvo og tveir við þrjá, ⁵³faðir

^a Orðrétt: um aðra eða þriðju næturvöku. Gyðingar skiptu tímanum frá kl. sex að kvöldi til kl. sex að morgni í þrjár næturvökur, þrjár stundir hverja, en Rómverjar skiptu sama tíma í fjórar næturvökur, sbr. Mk 13.55. Hér virðist um gyðinglegt tímatal að ræða.

við son og sonur við föður, móðir við dóttur og dóttir við móður, tengdamóðir við tengdadóttur sína og tengdadóttir við tengdamóður.“

Tákn tímanna

⁵⁴Hann sagði og við fólkið: „Þá er þér sjáið ský draga upp í vestri, segið þér jafnskjótt: „Nú fer að rigna.“ Og svo verður. ⁵⁵Og þegar vindur blæs af suðri, segið þér: „Nú kemur hiti.“ Og svo fer. ⁵⁶Hræsnarar, útlit lofts og jarðar kunnið þér að ráða, en hvernig er því farið, að þér kunnið ekki að meta þennan tíma?

⁵⁷Hví dæmið þér ekki af sjálfum yður, hvað rétt sé? ⁵⁸Þegar þú ferð með andstæðingi þínum fyrir yfirvald, þá kostaðu kapps um það á leiðinni að ná sáttum við hann, til þess að hann dragi þig ekki fyrir dómarann, dómarrinn afhendi þig böðlinum, og böðullinn varpi þér í fangelsi. ⁵⁹Ég segi þér, eigi munt þú komast út þaðan, fyrr en þú hefur borgað síðasta eyri.“

Ef þér gjörið ekki iðrun

13

¹Í sama mund komu einhverjir og sögðu honum frá Galíleumönnunum, að Pílatus hefði blandað blóði þeirra í förnir þeirra. ²Jesús mælti við þá: „Haldið þér, að þessir Galíleumenn hafi verið meiri syndarar en allir aðrir Galíleumenn, fyrst þeir urðu að þola þetta? ³Nei, segi ég yður, en ef þér gjörið ekki iðrun, munuð þér allir farast eins. ⁴Eða þeir átján, sem turninn féll yfir í Sílóam og varð að bana, haldið þér, að þeir hafi verið sekari en allir þeir menn, sem í Jerúsalem búa? ⁵Nei, segi ég yður, en ef þér gjörið ekki iðrun, munuð þér allir farast eins.“

Enn þetta ár

⁶En hann sagði þessa dæmisögu: „Maður nokkur átti fikjutré gróðursett í víngarði sínum. Hann kom og leitaði ávaxtar á því og fann ekki. ⁷Hann sagði þá við víngarðsmanninn: „Í þrjú ár hef ég nú komið og leitað ávaxtar á fikjutré þessu og ekki fundið. Högg það upp. Hví á það að spilla jörðinni?“ ⁸En hann svaraði honum: „Herra, lát það standa enn þetta ár, þar til ég hef grafið um það og borið að áburð. ⁹Má vera að það beri ávöxt síðan. Annars skaltu höggva það upp.““

Leyst úr fjötrum

¹⁰Jesús var að kenna á hvíldardegi í samkundu einni. ¹¹Þar var þá kona nokkur. Í átján ár hafði hún verið haldin sjúkleiks anda og var kreppt og alls ófær að rétta sig upp. ¹²Jesús sá hana og kallaði hana til sín og sagði við hana: „Kona, þú ert laus við sjúkleik þinn!“ ¹³Þá lagði hann hendur yfir hana, og jafnskjótt réttist hún og lofaði Guð.

¹⁴En samkundustjórinn reiddist því, að Jesús læknaði á hvíldardegi, og mælti til fólksins: „Sex daga skal vinna, komið þá og látið lækna yður og ekki á hvíldardegi.“

¹⁵Drottinn svaraði honum: „Hræsnarar, leysir ekki hver yðar á hvíldardegi naut sitt eða asna af stalli og leiðir til vatns? ¹⁶En þessi kona, sem er dóttir Abrahams og Satan hefur

fjötrað full átján ár, mátti hún ekki leyst verða úr fjötrum þessum á hvíldardegi?“ ¹⁷Við þessi orð hans urðu allir mótstöðumenn hans sneyptir, en allur lýður fagnaði yfir öllum þeim dýrðarverkum, er hann gjörði.

Hverju er Guðs ríki líkt?

¹⁸Hann sagði nú: „Hverju er Guðs ríki líkt? Við hvað á ég að líkja því? ¹⁹Líkt er það mustarðskorni, sem maður tók og sáði í jurtagarð sinn. Það óx og varð tré og fuglar himins hreiðruðu sig í greinum þess.“

²⁰Og aftur sagði hann: „Við hvað á ég að líkja Guðs ríki? ²¹Líkt er það súrdeigi, er kona tók og fól í þrem mælum mjöls, uns það sýrðist allt.“

Að komast inn

²²Og hann hélt áfram til Jerúsalem, fór um borgir og þorp og kenndi. ²³Einhver sagði við hann: „Herra, eru þeir fáir, sem hólpnir verða?“

Hann sagði við þá: ²⁴„Kostið kapps um að komast inn um þröngu dyrnar, því margir, segi ég yður, munu reyna að komast inn og ekki geta. ²⁵Þegar húsbóndinn stendur upp og lokar dyrum og þér takið þá að standa fyrir utan og knýja á dyr og segja: „Herra, ljúk þú upp fyrir oss!“ mun hann svara yður: „Ég veit ekki, hvaðan þér eruð.“ ²⁶Þá munuð þér segja: „Vér höfum þó etið og drukkið með þér, og þú kenndir á götum vorum.“ ²⁷Og hann mun svara: „Ég segi yður, ég veit ekki, hvaðan þér eruð, farið frá mér allir illgjörðamenn!“ ²⁸Þar verður grátur og gnístran tanna, er þér sjáið Abraham, Ísak og Jakob og alla spámennina í Guðs ríki, en yður út rekna. ²⁹Þá munu menn koma frá austri og vestri, frá norðri og suðri og sitja til borðs í Guðs ríki. ³⁰En til eru síðastir, er verða munu fyrstir, og til eru fyrstir, er verða munu síðastir.“

Þér vilduð eigi

³¹Á þeirri stundu komu nokkrir farísear og sögðu við hann: „Far þú og hald á brott héðan, því að Heródes vill drepa þig.“

³²Og hann sagði við þá: „Farið og segið ref þeim: „Í dag og á morgun rek ég út illa anda og lækna og á þriðja degi mun ég marki ná.“ ³³En mér ber að halda áfram ferð minni í dag og á morgun og næsta dag, því að eigi hæfir, að spámaður bíði dauða annars staðar en í Jerúsalem.

³⁴Jerúsalem, Jerúsalem! Þú, sem líflætur spámennina og grýtir þá, sem sendir eru til þín! Hversu oft vildi ég safna börnum þínum eins og hænán ungum sínum undir vængi sér, og þér vilduð eigi. ³⁵Hús yðar verður í eyði látið. Ég segi yður: Þér munuð eigi sjá mig, fyrir en þar er komið, að þér segið: „Blessaður sé sá er kemur, í nafni Drottins!““

Gátu engu svarað

14

¹Hvildardag nokkurn kom Jesús í hús eins af höfðingjum farísea til máltíðar, og höfðu þeir gætur á honum. ²Þá var þar frammi fyrir honum maður einn vatnssjúkur. ³Jesús tók þá til máls og sagði við lögvitringana og faríseana: „Er leyfilegt að lækna á hvíldardegi eða ekki?“

⁴Þeir þögðu við. En hann tók á honum, læknaði hann og lét hann fara. ⁵Og Jesús mælti við þá: „Nú á einhver yðar asna eða naut, sem fellur í brunn, mun hann ekki óðara draga það upp, þótt hvíldardagur sé?“

⁶Þeir gátu engu svarað þessu.

Set þig ekki í hefðarsæti

⁷Jesús gaf því gætur, hvernig þeir, sem boðnir voru, völdu sér hefðarsætin, tók dæmi og sagði við þá: ⁸„Þegar einhver býður þér til brúðkaups, þá set þig ekki í hefðarsæti. Svo getur farið, að manni þér fremri að virðingu sé boðið, ⁹og sá komi, er ykkur bauð, og segi við þig: „Þoka fyrir manni þessum.“ Þá verður þú með kinnroða að taka ysta sæti. ¹⁰Far þú heldur, er þér er boðið, og set þig í ysta sæti, svo að sá sem bauð þér segi við þig, þegar hann kemur: „Vinur, flyt þig hærra upp!“ Mun þér þá virðing veitast frammi fyrir öllum, er sitja til borðs með þér. ¹¹Því að hver sem upp hefur sjálfan sig, mun auðmýktur verða, en sá sem auðmýkir sjálfan sig, mun upp hafinn verða.“

¹²Þá sagði hann við gestgjafa sinn: „Þegar þú heldur miðdegisverð eða kvöldverð, bjóð þá hvorki vinum þínum né bræðrum, ættingjum né ríkum nágrönnum. Þeir bjóða þér aftur, og þú færð endurgjald. ¹³Þegar þú gjörir veislu, þá bjóð þú fátækum og örkumla, höltum og blindum, ¹⁴og munt þú sæll verða, því þeir geta ekki endurgoldið þér, en þú færð það endurgoldið í upprisu réttlátra.“

Vonsvikinn veitandi

¹⁵Þegar einn þeirra, er að borði sátu, heyrði þetta, sagði hann við Jesú: „Sæll er sá, sem neytir brauðs í Guðs ríki.“

¹⁶Jesús sagði við hann: „Maður nokkur gjörði mikla kvöldmáltíð og bauð mörgum. ¹⁷Er stundin kom, að veislan skyldi vera, sendi hann þjón sinn að segja þeim, er boðnir voru: „Komið, nú er allt tilbúið.“ ¹⁸En þeir tóku allir að afsaka sig einum munni. Hinn fyrsti sagði við hann: „Ég hef keypt akur og verð að fara og líta á hann. Ég bið þig, haf mig afsakaðan.“ ¹⁹Annar sagði: „Ég hef keypt fimm tvenndir akneyta og er á förum að reyna þau. Ég bið þig, haf mig afsakaðan.“ ²⁰Og enn annar sagði: „Konu hef ég eignast, ekki get ég komið.“

²¹Þjónninn kom og tjáði herra sínum þetta. Þá reiddist húsbóndinn og sagði við þjón sinn: „Far þú fljótt út á stræti og götur borgarinnar, og leið inn hingað fátæka, örkumla, blindi og halta.“ ²²Og þjónninn sagði: „Herra, það er gjört, sem þú bauðst, og enn er rúm.“ ²³Þá sagði húsbóndinn við þjóninn: „Far þú út um brautir og gerði og þrýstu þeim að koma

inn, svo að hús mitt fyllist. ²⁴Því ég segi yður, að enginn þeirra manna, er boðnir voru, mun smakka kvöldmáltíð mína.“

Að segja skilið við allt

²⁵Mikill fjöldi fólks var honum samferða. Hann sneri sér við og sagði við þá: ²⁶„Ef einhver kemur til mín og hatar ekki föður sinn og móður, konu og börn, bræður og systur og enda sitt eigið líf, sá getur ekki verið lærisveinn minn. ²⁷Hver sem ber ekki sinn kross og fylgir mér, getur ekki verið lærisveinn minn.

²⁸Hver yðar sest ekki fyrst við, ef hann ætlar að reisa turn, og reiknar kostnaðinn, hvort hann eigi nóg til að ljúka verkinu? ²⁹Ella má svo fara, að hann leggi undirstöðu, en fái ekki við lokið, og allir, sem það sjá, taki að spotta hann ³⁰og segja: „Þessi maður fór að byggja, en gat ekki lokið.“

³¹Eða hvaða konungur fer með hernaði gegn öðrum konungi og sest ekki fyrst við og ráðgast um, hvort honum sé fært að mæta með tíu þúsundum þeim er fer á móti honum með tuttugu þúsundir? ³²Sé svo ekki, gerir hann menn á fund hans, meðan hann er enn langt undan, og spyr um friðarkosti. ³³Þannig getur enginn yðar verið lærisveinn minn, nema hann segi skilið við allt sem hann á.

³⁴Saltið er gott, en ef saltið sjálft dofnar, með hverju á þá að krydda það? ³⁵Hvorki er það hæft á tún né taðhaug. Því er fleygt. Hver sem eyru hefur að heyra, hann heyri.“

Týndur sauður

15

¹Allir tollheimtumenn og bersyndugir komu til Jesú að hlýða á hann, ²en farísear og fræðimenn ömuðust við því og sögðu: „Þessi maður tekur að sér syndara og samneytir þeim.“

³En hann sagði þeim þessa dæmisögu: ⁴„Nú á einhver yðar hundrað sauði og tynir einum þeirra. Skilur hann ekki þá níutíu og níu eftir í óbyggðinni og fer eftir þeim, sem týndur er, þar til hann finnur hann? ⁵Og glaður leggur hann sauðinn á herðar sér, er hann finnur hann. ⁶Þegar hann kemur heim, kallar hann saman vini sína og nágranna og segir við þá: „Samgleðjist mér, því að ég hef fundið sauðinn minn, sem týndur var.“ ⁷Ég segi yður, þannig verður meiri fögnuður á himni yfir einum syndara, sem gjörir iðrun, en yfir níutíu og níu réttlátum, sem ekki hafa iðrunar þörf.

Týnd drakma

⁸Eða kona, sem á tíu drökmur og tynir einni drökmu, kveikir hún þá ekki á lampa, sópar húsið og leitar vandlega, uns hún finnur hana? ⁹Og er hún hefur fundið hana, kallar hún saman vinkonur sínar og grannkonur og segir: „Samgleðjist mér, því að ég hef fundið drökmuna, sem ég týndi.“ ¹⁰Ég segi yður: Þannig verður fögnuður með englum Guðs yfir einum syndara, sem gjörir iðrun.“

Tveir synir

¹¹Enn sagði hann: „Maður nokkur átti tvo sonu. ¹²Sá yngri þeirra sagði við föður sinn: „Faðir, lát mig fá þann hluta eignanna, sem mér ber.“ Og hann skipti með þeim eigum sínum. ¹³Fáum dögum síðar tók yngri sonurinn allt fé sitt og fór burt í fjarlægt land. Þar sóaði hann eigum sínum í óhófsömum lifnaði. ¹⁴En er hann hafði öllu eytt, varð mikið hungur í því landi, og hann tók að líða skort. ¹⁵Fór hann þá og settist upp hjá manni einum í því landi. Sá sendi hann út á lendur sínar að gæta svína. ¹⁶Þá langaði hann að seðja sig á drafinu, en svínin átu, en enginn gaf honum.

¹⁷En nú kom hann til sjálfs sín og sagði: „Hve margir eru daglaunamenn föður míns og hafa gnægð matar, en ég ferst hér úr hungri! ¹⁸Nú tek ég mig upp, fer til föður míns og segi við hann: Faðir, ég hef syndgað móti himninum og gegn þér. ¹⁹Ég er ekki framar verður að heita sonur þinn. Lát mig vera sem einn af daglaunamönnum þínum.“

²⁰Og hann tók sig upp og fór til föður síns. En er hann var enn langt í burtu, sá faðir hans hann og kenndi í brjósti um hann, hljóp og féll um háls honum og kyssti hann. ²¹En sonurinn sagði við hann: „Faðir, ég hef syndgað móti himninum og gegn þér. Ég er ekki framar verður að heita sonur þinn.“ ²²Þá sagði faðir hans við þjóna sína: „Komið fljótt með hina bestu skikkju og færið hann í, dragið hring á hönd hans og skó á fætur honum. ²³Sækið og alikálfinn og slátrið, vér skulum eta og gjöra oss glaðan dag. ²⁴Því að þessi sonur minn var dauður og er lifnaður aftur. Hann var týndur og er fundinn.“ Tóku menn nú að gjöra sér glaðan dag.

²⁵En eldri sonur hans var á akri. Þegar hann kom og nálgadist húsið, heyrði hann hljóðfæraslátt og dans. ²⁶Hann kallaði á einn piltanna og spurði, hvað um væri að vera. ²⁷Hann svaraði: „Bróðir þinn er kominn, og faðir þinn hefur slátrað alikálfinum, af því að hann heimti hann heilan heim.“

²⁸Þá reiddist hann og vildi ekki fara inn. En faðir hans fór út og bað hann koma. ²⁹En hann svaraði föður sínum: „Nú er ég búinn að þjóna þér öll þessi ár og hef aldrei breytt út af boðum þínum, og mér hefur þú aldrei gefið kiðling, að ég gæti glatt mig með vinum mínum. ³⁰En þegar hann kemur, þessi sonur þinn, sem hefur sóað eigum þínum með skækjum, þá slátrar þú alikálfinum fyrir hann.“ ³¹Hann sagði þá við hann: „Barnið mitt, þú ert alltaf hjá mér, og allt mitt er þitt. ³²En nú varð að halda hátíð og fagna, því hann bróðir þinn, sem var dauður, er lifnaður aftur, hann var týndur og er fundinn.““

Gjör reikningsskil

16

¹Enn sagði hann við lærisveina sína: „Maður nokkur ríkur hafði ráðsmann, og var sá sakaður við hann um það, að hann sóaði eigum hans. ²Hann kallaði hann fyrir sig og sagði við hann: „Hvað er þetta, er ég heyri um þig? Gjör reikningsskil ráðsmennsku þinnar, því þú getur ekki verið ráðsmaður lengur.“ ³Ráðsmaðurinn sagði þá við sjálfan sig: „Hvað á ég að gjöra, fyrst húsbóndi minn sviptir mig ráðsmennskunni? Ekki orka ég að grafa og skömm þykir mér að betla. ⁴Nú sé ég, hvað ég gjöri, til þess að menn taki við mér í hús sín, þegar ég verð sviptur ráðsmennskunni.“

Lúkasarguðspjall

⁵Hann kallaði nú á skuldunauta húsbónda síns, hvern og einn. Við þann fyrsta sagði hann: „Hve mikið skuldar þú húsbónda mínum?“ ⁶Hann svaraði: „Hundrað kvartil viðsmjör.“ Hann mælti þá við hann: „Tak skuldabréf þitt, set þig niður og skrifa sem skjótast fimmtíu.“ ⁷Síðan sagði hann við annan: „En hvað skuldar þú?“ Hann svaraði: „Hundrað tunnur hveitis.“ Og hann sagði honum: „Tak þú skuldabréf þitt og skrifa áttatíu.“

⁸Og húsbóndinn hrósaði rangláta ráðsmanninum fyrir að hafa breytt kænlega. Því að börn þessa heims eru kænni í skiptum við sína kynslóð en börn ljóssins.

⁹Og ég segi yður: Aflið yður vina með hinum rangláta mammón, svo að þeir taki við yður í eilífar tjaldbúðir, þegar honum sleppir.

Trúr í því smæsta

¹⁰Sá sem er trúr í því smæsta, er einnig trúr í miklu, og sá sem er ótrúr í því smæsta, er og ótrúr í miklu. ¹¹Ef þér reynist ekki trúir í hinum rangláta mammón, hver trúir yður þá fyrir sönnnum auði? ¹²Og ef þér reynist ekki trúir í því sem annars er, hver gefur yður þá það, sem yðar er?

¹³Enginn þjónn getur þjónað tveimur herrum. Annaðhvort hatar hann annan og elskar hinn eða þýðist annan og afrækir hinn. Þér getið ekki þjónað Guði og mammón.“

Guð þekkir hjörtu yðar

¹⁴En farísearnir, sem voru menn fégjarnir, heyrðu þetta og gjörðu gys að honum. ¹⁵En hann sagði við þá: „Þér eruð þeir, sem réttlætið sjálfa yður í augum manna, en Guð þekkir hjörtu yðar. Því það, sem hátt er að dómi manna, er viðurstyggð í augum Guðs.

¹⁶Lögmálið og spámennirnir ná fram til Jóhannesar. Þaðan í frá er flutt fagnaðarerindi Guðs ríkis, og hver maður vill ryðjast þar inn.

¹⁷En það er auðveldara, að himinn og jörð líði undir lok, en einn stafkrókur lögmálsins falli úr gildi.

¹⁸Hver sem skilur við konu sína og gengur að eiga aðra, drýgir hór, og hver sem gengur að eiga konu, sem skilin er við mann, drýgir hór.

Ríkur og snauður

¹⁹Einu sinni var maður nokkur ríkur, er klæddist purpura og dýru líni og lifði hvern dag í dýrlegum fagnaði. ²⁰En fátækur maður, hlaðinn kaunum, lá fyrir dyrum hans og hét sá Lasarus. ²¹Feginn vildi hann seðja sig á því, er féll af borði ríka mannsins, og jafnvel hundar komu og sleiktu kaun hans. ²²En nú gjörðist það, að fátæki maðurinn dó, og báru hann englar í faðm Abrahams. Ríki maðurinn dó líka og var grafinn.

²³Og í helju, þar sem hann var í kvölum, hóf hann upp augu sín og sá Abraham í fjarska og Lasarus við brjóst hans. ²⁴Þá kallaði hann: „Faðir Abraham, miskunna þú mér, og send Lasarus, að hann dýfi fingurgómi sínum í vatn og kæli tungu mína, því ég kvelst í þessum loga.“

²⁵Abraham sagði: „Minnstu þess, barn, að þú hlaust þín gæði, meðan þú lifðir, og Lasarus böl á sama hátt. Nú er hann hér huggaður, en þú kvelst. ²⁶Auk alls þessa er mikið djúp staðfest milli vor og yðar, svo að þeir, er héðan vildu fara yfir til yðar, geti það ekki, og eigi verði heldur komist þaðan yfir til vor.“ ²⁷En hann sagði: „Þá bið ég þig, faðir, að þú sendir hann í hús föður míns, ²⁸en ég á fimm bræður, til þess að vara þá við, svo þeir komi ekki líka í þennan kvalastað.“ ²⁹En Abraham segir: „Þeir hafa Móse og spámennina, hlýði þeir þeim.“ ³⁰Hinn svaraði: „Nei, faðir Abraham, en ef einhver kæmi til þeirra frá hinum dauðu, mundu þeir gjöra iðrun.“ ³¹En Abraham sagði við hann: „Ef þeir hlýða ekki Móse og spámönnunum, láta þeir ekki heldur sannfærast, þótt einhver rísi upp frá dauðum.““

Vei þeim er veldur

17

¹Hann sagði við lærisveina sína: „Eigi verður umflúið, að til ginninga komi, en vei þeim er veldur. ²Betra væri honum að hafa mylnustein um hálsinn og vera varpað í hafið en að tæla einn af þessum smælingjum til falls.“

Fyrirgefning

³Hafið gát á sjálfum yður. Ef bróðir þinn syndgar, þá ávíta hann, og ef hann iðrast, þá fyrirgef honum. ⁴Og þótt hann misgjöri við þig sjö sinnum á dag og snúi sjö sinnum aftur til þín og segi: „Ég iðrast,“ þá skalt þú fyrirgefa honum.“

Trú

⁵Postularnir sögðu við Drottin: „Auk oss trú!“

⁶En Drottinn sagði: „Ef þér hefðuð trú eins og mustarðskorn, gætuð þér sagt við mórberjatré þetta: „Ríf þig upp með rótum og fest rætur í sjónum,“ og það mundi hlýða yður.“

Þjónusta

⁷Hafi einhver yðar þjón, er plægir eða hirðir fænað, segir hann þá við hann, þegar hann kemur inn af akri: „Kom þegar og set þig til borðs?“ ⁸Segir hann ekki fremur við hann: „Bú þú mér kvöldverð, gyrð þig og þjóna mér, meðan ég et og drekk, síðan getur þú etið og drukkið.“ ⁹Og er hann þakklátur þjóni sínum fyrir að gjöra það, sem boðið var? ¹⁰Eins skuluð þér segja, þá er þér hafið gjört allt, sem yður var boðið: „Ónýtir þjónar erum vér, vér höfum gjört það eitt, sem vér vorum skyldir að gjöra.““

Hvar eru hinir níu?

¹¹Svo bar við á ferð hans til Jerúsalem, að leið hans lá á mörkum Samaría og Galíleu. ¹²Og er hann kom inn í þorp nokkurt, mættu honum tíu menn líkþráir. Þeir stóðu álangdar, ¹³hófu upp raust sína og kölluðu: „Jesús, meistari, miskunna þú oss!“

¹⁴Er hann leit þá, sagði hann við þá: „Farið og sýnið yður prestunum.“ Þeir héldu af stað og nú brá svo við, að þeir urðu hreinir.^a ¹⁵En einn þeirra sneri aftur, er hann sá, að hann var heill orðinn, og lofaði Guð hárra raustu. ¹⁶Hann féll fram á ásjónu sína að fótum Jesú og þakkaði honum. En hann var Samverji. ¹⁷Jesús sagði: „Urðu ekki allir tíu hreinir? Hvar eru hinir níu? ¹⁸Urðu engir til þess að snúa aftur að gefa Guði dýrðina nema þessi útlendingur?“ ¹⁹Síðan mælti Jesús við hann: „Statt upp, og far leiðar þinnar. Trú þín hefur bjargað þér.“

Innra með yður

²⁰Farísear spurðu hann, hvenær Guðs ríki kæmi. Hann svaraði þeim: „Guðs ríki kemur ekki þannig, að á því beri. ²¹Ekki munu menn segja: Sjá, þar er það eða hér er það, því Guðs ríki er innra með yður.“^b

Er Mannssonurinn opinberast

²²Og hann sagði við lærisveinana: „Þeir dagar munu koma, að þér þráið að sjá einn dag Mannssonarins og munuð eigi sjá. ²³Menn munu segja við yður: Sjá hér, sjá þar. En farið ekki og hlaupið eftir því. ²⁴Eins og elding, sem leiftrar og lýsir frá einu skauti himins til annars, svo mun Mannssonurinn verða á degi sínum. ²⁵En fyrst á hann margt að líða og útskúfaður verða af þessari kynslóð.

²⁶Eins og var á dögum Nóa, svo mun og verða á dögum Mannssonarins: ²⁷Menn átu og drukku, kvæntust og giftust allt til þess dags, er Nói gekk í örkina, og flóðið kom og tortímdi öllum. ²⁸Eins var og á dögum Lots: Menn átu og drukku, keyptu og seldu, gróðursettu og byggðu. ²⁹En daginn, sem Lot fór úr Sódómu, rigndi eldi og brennisteini af himni og tortímdi öllum. ³⁰Eins mun verða á þeim degi, er Mannssonurinn opinberast.

³¹Sá sem þann dag er á þaki uppi og á muni sína í húsinu, fari ekki ofan að sækja þá. Og sá sem er á akri, skal ekki heldur hverfa aftur. ³²Minnist konu Lots. ³³Sá sem vill sjá lífi sínu borgið, mun týna því, en sá sem týnir því, mun öðlast líf. ³⁴Ég segi yður: Á þeirri nóttu verða tveir í einni hvílu, annar mun tekinn, hinn eftir skilinn. ³⁵Tvær munu mala á sömu kvörn, önnur verður tekin, hin eftir skilin. [³⁶Tveir verða á akri, annar mun tekinn, hinn eftir skilinn.]“^c

³⁷Þeir spurðu hann þá: „Hvar, herra?“

En hann sagði við þá: „Þar munu ernirnir safnast, sem hræið er.“

Eigi preytast að biðja

18

¹Þá sagði hann þeim dæmisögu um það, hvernig þeir skyldu stöðugt biðja og eigi preytast: ²„Í borg einni var dómari, sem hvorki óttaðist Guð né skeytti um nokkurn mann. ³Í sömu borg var ekkja, sem kom einlægt til hans og sagði: „Lát þú mig ná rétti á

^a Sjá Lk 5.12.

^b Eða: Guðs ríki er meðal yðar.

^c Vantar í sum handrit.

Lúkasarguðspjall

mótstöðumanni mínum.⁴ Það vildi hann ekki lengi vel. En að lokum sagði hann við sjálfan sig: „Ekki óttast ég Guð að sönnu né skeyti um nokkurn mann.“⁵ En þessi ekkja lætur mig aldrei í friði. Því vil ég rétta hlut hennar, áður en hún gjörir út af við mig með nauði sínu.“

⁶Og Drottinn mælti: „Heyrið, hvað rangláti dómarinn segir. ⁷Mun Guð þá ekki rétta hlut sinna útvöldu, sem hrópa til hans dag og nótt? Mun hann draga að hjálpa þeim? ⁸Ég segi yður: Hann mun skjótt rétta hlut þeirra. En mun Mannssonurinn finna trúna á jörðu, þegar hann kemur?“

Farísei og tollheimtumaður

⁹Hann sagði líka dæmisögu þessa við nokkra þá er treystu því, að sjálfir væru þeir réttlátir, en fyrirlitu aðra: ¹⁰„Tveir menn fóru upp í helgidóminn að biðjast fyrir. Annar var farísei, hinn tollheimtumaður.

¹¹Faríseinn sté fram og baðst þannig fyrir með sjálfum sér: „Guð, ég þakka þér, að ég er ekki eins og aðrir menn, ræningjar, ranglátir, hórkarlar eða þá eins og þessi tollheimtumaður.“¹² Ég fasta tvisvar í viku og geld tíund af öllu, sem ég eignast.“

¹³En tollheimtumaðurinn stóð langt frá og vildi ekki einu sinni hefja augu sín til himins, heldur barði sér á brjóst og sagði: „Guð, vertu mér syndugum líknsamur!“¹⁴ Ég segi yður: Þessi maður fór réttlættur heim til sín, en hinn ekki, því að hver sem upp hefur sjálfan sig, mun auðmýktur verða, en sá sem auðmýkir sjálfan sig, mun upp hafinn verða.“

Leyfið börnunum að koma til mín

¹⁵Menn færðu og til hans ungbörnin, að hann snerti þau. Lærisveinarnir sáu það og átöldu þá. ¹⁶En Jesús kallaði þau til sín og mælti: „Leyfið börnunum að koma til mín, varnið þeim eigi, því að slíkra er Guðs ríki.“¹⁷ Sannlega segi ég yður: Hver sem tekur ekki við Guðs ríki eins og barn, mun aldrei inn í það koma.“

Auðugur höfðingi

¹⁸Höfðingi nokkur spurði hann: „Góði meistari, hvað á ég að gjöra til þess að öðlast eilíft líf?“

¹⁹Jesús sagði við hann: „Hví kallar þú mig góðan? Enginn er góður nema Guð einn.“²⁰ Þú kannt boðorðin: „Þú skalt ekki drýgja hór, þú skalt ekki morð fremja, þú skalt ekki stela, þú skalt ekki bera ljúgvitni, heiðra föður þinn og móður.“

²¹Hann sagði: „Alls þessa hef ég gætt frá æsku.“

²²Þegar Jesús heyrði þetta, sagði hann við hann: „Enn er þér eins vant: Sel allt, sem þú átt, og skipt meðal fátækra, og munt þú fjársjóð eiga á himnum. Kom síðan og fylg mér.“

²³En er hann heyrði þetta, varð hann hryggur við, enda auðugur mjög.

²⁴Jesús sá það og sagði: „Hve torvelt er þeim, sem auðinn hafa, að ganga inn í Guðs ríki.

²⁵Auðveldara er úlfalda að fara gegnum nálarauga en auðmanni að komast inn í Guðs ríki.“

²⁶En þeir, sem á hlýddu, spurðu: „Hver getur þá orðið hólpinn?“

²⁷Hann mælti: „Það sem mönnum er um megn, það megnar Guð.“

Vér yfírgáfum allt

²⁸Þá sagði Pétur: „Vér yfírgáfum allt, sem vér áttum, og fylgdum þér.“

²⁹Jesús sagði við þá: „Sannlega segi ég yður, að enginn hefur yfírgafið heimili, konu, bræður, foreldra eða börn Guðs ríkis vegna ³⁰án þess að hann fái margfalt aftur á þessum tíma og í hinum komandi heimi eilíft líf.“

Allt mun koma fram

³¹Hann tók þá tólf til sín og sagði við þá: „Nú förum vér upp til Jerúsalem, og mun allt það koma fram við Mannssoninn, sem skrifað er hjá spámönnunum. ³²Hann verður framseldur heiðingjum, menn munu hæða hann, misþyrma honum og hrækja á hann. ³³Þeir munu húðstrýkja hann og lífláta, en á þriðja degi mun hann upp rísa.“

³⁴En þeir skildu ekkert af þessu, orð þessi voru þeim hulin, og þeir skynjuðu ekki það, sem sagt var.

Blindur maður

³⁵Svo bar við, er hann nálgadist Jeríkó, að blindur maður sat þar við veginn og betlaði.

³⁶Hann heyrði, að mannfjöldi gekk hjá, og spurði, hvað um væri að vera.

³⁷Var honum sagt, að Jesús frá Nasaret færi hjá.

³⁸Þá hrópaði hann: „Jesús, sonur Davíðs, miskunna þú mér!“

³⁹En þeir sem á undan fóru, höstuðu á hann, að hann þegði. En hann hrópaði því meir: „Sonur Davíðs, miskunna þú mér!“

⁴⁰Jesús nam staðar og bauð að leiða hann til sín. Er hann kom nær, spurði Jesús hann:

⁴¹„Hvað vilt þú, að ég gjöri fyrir þig?“

Hinn svaraði: „Herra, að ég fái aftur sjón.“

⁴²Jesús sagði við hann: „Fá þú aftur sjónina. Trú þín hefur bjargað þér.“ ⁴³Jafnskjótt fékk hann sjónina. Og hann fylgdi honum og lofaði Guð. En allt fólkið, er sá þetta, vegsamaði Guð.

Leita hins týnda og frelsa

19

¹Jesús kom til Jeríkó og gekk gegnum borgina. ²En þar var maður, er Sakkeus hét. Hann var yfirtollheimtumaður og auðugur. ³Langaði hann að sjá, hver Jesús væri, en tókst það ekki fyrir mannfjöldanum, því hann var lítill vexti. ⁴Hann hljóp þá á undan og klifraði upp í mórberjatré til að sjá Jesú, en leið hans lá þar hjá. ⁵Og er Jesús kom þar að, leit hann upp og sagði við hann: „Sakkeus, flýt þér ofan, í dag ber mér að vera í húsi þínu.“

Lúkasarguðspjall

⁶Hann flýtti sér ofan og tók á móti honum glaður. ⁷Þeir er sáu þetta, létu allir illa við og sögðu: „Hann fer til að gista hjá bersyndugum manni.“

⁸En Sakkeus sté fram og sagði við Drottin: „Herra, helming eigna minna gef ég fátækum, og hafi ég haft nokkuð af nokkrum, gef ég honum ferfalt aftur.“

⁹Jesús sagði þá við hann: „Í dag hefur hjálpræði hlotnast húsi þessu, enda er þessi maður líka Abrahams sonur. ¹⁰Því að Mannssonurinn er kominn að leita að hinu týnda og frelsa það.“

Pundin

¹¹Meðan þeir hlýddu á, bætti hann við dæmisögu, því að hann var í nánd við Jerúsalem, og þeir ætluðu, að Guðs ríki mundi þegar birtast. ¹²Hann sagði: „Maður nokkur tiginborinn fór í fjarlægt land til þess að taka við konungdómi og koma síðan aftur. ¹³Hann kallaði tíu þjóna sína, seldi þeim í hendur tíu pund og sagði við þá: „Verslið með þetta, þangað til ég kem.“ ¹⁴En landar hans hötuðu hann og gerðu sendimann á eftir honum til að segja: „Vér viljum ekki, að þessi maður verði konungur yfir oss.“

¹⁵Nú kom hann aftur og hafði tekið konungdóm. Þá lét hann kalla fyrir sig þjóna þá er hann hafði selt féð í hendur, til þess að vita, hvað hver hefði grætt. ¹⁶Hinn fyrsti kom og sagði: „Herra, pund þitt hefur ávaxtast um tíu pund.“ ¹⁷Konungur sagði við hann: „Gott, þú góði þjónn, þú varst trúr í mjög litlu og því skaltu ráða fyrir tíu borgum.“ ¹⁸Annar kom og sagði: „Pund þitt, herra, hefur gefið af sér fimm pund.“ ¹⁹Hann sagði eins við hann: „Þú skalt og vera yfir fimm borgum.“ ²⁰Enn kom einn og sagði: „Herra, hér er pund þitt. Ég hef haft það geymt í dúki, ²¹því að ég var hræddur við þig, en þú ert maður strangur og tekur það út, sem þú lagðir ekki inn, og uppsker það, sem þú sáðir ekki.“ ²²Hann segir við hann: „Illu þjónn, eftir orðum þínum dæmi ég þig. Þú vissir, að ég er maður strangur, sem tek það út, sem ég lagði ekki inn, og uppsker það, sem ég sáði ekki. ²³Hvers vegna léstu þá ekki fé mitt í banka? Þá hefði ég fengið það með vöxtum, er ég kom heim.“

²⁴Og hann sagði við þá er hjá voru: „Takið af honum pundið, og fáið þeim, sem hefur tíu pundin.“ ²⁵En þeir sögðu við hann: „Herra, hann hefur tíu pund.“ ²⁶Ég segi yður: Hverjum sem hefur, mun gefið verða, og frá þeim sem eigi hefur, mun tekið verða jafnvel það, sem hann hefur. ²⁷En þessa óvini mína, sem vildu ekki að ég yrði konungur yfir sér, færið þá hingað og höggvið þá frammi fyrir mér.“

Jesú fagnað

²⁸Þá er Jesús hafði þetta mælt, hélt hann á undan áfram upp til Jerúsalem. ²⁹Þegar hann nálgaðist Betfage og Betaníu við Olíufjallið, sem svo er nefnt, sendi hann tvo lærisveina sína ³⁰og mælti: „Farið í þorpið hér fram undan. Þegar þið komið þangað, munuð þið finna fola bundinn, sem enginn hefur enn komið á bak. Leysið hann og komið með hann. ³¹Ef einhver spyr ykkur: „Hvers vegna leysið þið hann?“ þá svarið svo: „Herrann^a þarf hans við.“

³²Þeir sem sendir voru, fóru og fundu svo sem hann hafði sagt þeim. ³³Og er þeir leystu folann, sögðu eigendur hans við þá: „Hvers vegna leysið þið folann?“

^a Eða: eigandi hans.

Lúkasarguðspjall

³⁴Þeir svöruðu: „Herrann þarf hans við,“ ³⁵og fóru síðan með hann til Jesú. Þeir lögðu klæði sín á folann og settu Jesú á bak. ³⁶En þar sem hann fór, breiddu menn klæði sín á veginn.

³⁷Þegar hann var að koma þar að, sem farið er ofan af Oliufjallinu, hóf allur flokkur lærisveina hans að lofa Guð fagnandi hárri raustu fyrir öll þau kraftaverk, er þeir höfðu séð, ³⁸og segja: „Blessaður sé sá sem kemur, konungurinn, í nafni Drottins. Friður á himni og dýrð í upphæðum!“

³⁹Nokkrir farísear í mannfjöldanum sögðu við hann: „Meistari, hasta þú á lærisveina þína.“

⁴⁰Hann svaraði: „Ég segi yður, ef þeir þegja, munu steinarnir hrópa.“

Jesús grætur

⁴¹Og er hann kom nær og sá borgina, grét hann yfir henni ⁴²og sagði: „Ef þú hefðir aðeins vitað á þessum degi, hvað til friðar heyrir! En nú er það hulið sjónum þínum. ⁴³Því að þeir dagar munu koma yfir þig, að óvinir þínir munu gjöra virki um þig, setjast um þig og þröngva þér á alla vegu. ⁴⁴Þeir munu leggja þig að velli og börn þín, sem í þér eru, og ekki láta standa stein yfir steini í þér, vegna þess að þú þekktir ekki þinn vitjunartíma.“

Hús mitt bænahús

⁴⁵Þá gekk hann inn í helgidóminn og tók að reka út þá er voru að selja ⁴⁶og mælti við þá: „Ritað er:

Hús mitt á að vera bænahús,

en þér hafið gjört það að ræningjabæli.“

⁴⁷Daglega var hann að kenna í helgidóminum, en æðstu prestarnir og fræðimennirnir svo og fyrirmenn þjóðarinnar leituðust við að ráða hann af dögum, ⁴⁸en fundu eigi, hvað gjöra skyldi, því að allur lýðurinn vildi ákaft hlýða á hann.

Með hvaða valdi?

20

¹Svo bar við einn dag, er hann var að kenna lýðnum í helgidóminum og flutti fagnaðarerindið, að æðstu prestarnir og fræðimennirnir ásamt öldungunum gengu til hans ²og sögðu: „Seg þú oss, með hvaða valdi gjörir þú þetta? Hver hefur gefið þér þetta vald?“

³Hann svaraði þeim: „Ég vil og leggja spurningu fyrir yður. Segið mér: ⁴Var skírn Jóhannesar frá himni eða frá mönnum?“

⁵Þeir ráðguðust hver við annan um þetta og sögðu: „Ef vér svörum: Frá himni, spyr hann: Hví trúðuð þér honum þá ekki? ⁶Ef vér svörum: Frá mönnum, mun allur lýðurinn grýta oss, því að hann er sannfærður um, að Jóhannes sé spámaður.“ ⁷Þeir kváðust því ekki vita, hvaðan hún væri.

⁸Jesús sagði við þá: „Ég segi yður þá ekki heldur, með hvaða valdi ég gjöri þetta.“

Vondir vínrykjar

⁹Og hann tók að segja lýðnum dæmisögu þessa: „Maður nokkur plantaði víngarð og seldi hann vínrykjum á leigu, fór síðan úr landi til langdvala. ¹⁰Á settum tíma sendi hann þjón til vínrykjanna, að þeir fengju honum hlut af ávexti víngarðsins, en vínrykjarnir börðu hann og sendu burt tómhentan. ¹¹Aftur sendi hann annan þjón. Þeir börðu hann einnig og svívirtu og sendu burt tómhentan. ¹²Og enn sendi hann hinn þriðja, en þeir veittu honum einnig áverka og köstuðu honum út. ¹³Þá sagði eigandi víngarðsins: „Hvað á ég að gjöra? Ég sendi son minn elskaðan. Má vera, þeir virði hann.“ ¹⁴En er vínrykjarnir sáu hann, báru þeir saman ráð sín og sögðu: „Þetta er erfinginn. Drepum hann, þá fáum vér arfinn.“ ¹⁵Og þeir köstuðu honum út fyrir víngarðinn og drápu hann.

Hvað mun nú eigandi víngarðsins gjöra við þá? ¹⁶Hann mun koma, tortíma vínrykjum þessum og fá öðrum víngarðinn.“

Þegar þeir heyrðu þetta, sögðu þeir: „Verði það aldrei.“

¹⁷Jesús horfði á þá og mælti: „Hvað merkir þá ritning þessi:

Sá steinn, sem smiðirnir höfnuðu, er orðinn hyrningarsteinn? ¹⁸ Hver sem fellur á þennan stein, mun sundur molast, og þann sem hann fellur á, mun hann sundur merja.“

¹⁹Fræðimennirnir og æðstu prestarnir vildu leggja hendur á hann á sömu stundu, en óttuðust lýðinn. Þeir skildu, að hann átti við þá með dæmisögu þessari.

Keisarinn og Guð

²⁰Þeir höfðu gætur á honum og sendu njósnarmenn, er létust vera einlægir. Þeir áttu að hafa á orðum hans, svo að þeir mættu framselja hann í hendur og á vald landstjórans. ²¹Þeir spurðu hann: „Meistari, vér vitum, að þú talar og kennir rétt og gjörir þér engan mannamun, heldur kennir Guðs veg í sannleika. ²²Leyfist oss að gjalda keisaranum skatt eða ekki?“

²³En hann merkti flærð þeirra og sagði við þá: ²⁴„Sýnið mér denar. Hvers mynd og yfirskrift er á honum?“

Þeir sögðu: „Keisarans.“

²⁵En hann sagði við þá: „Gjaldið þá keisaranum það sem keisarans er og Guði það sem Guðs er.“

²⁶Og þeir gátu ekki haft neitt á orðum hans í viðurvist lýðsins, en undruðust svar hans og þögðu.

Guð lifenda

²⁷Þá komu nokkrir saddúkear, en þeir neita því, að upprisa sé til, og sögðu við hann: ²⁸„Meistari, Móse segir oss í ritningunum, að deyi maður kvæntur, en barnlaus, skuli bróðir hans ganga að eiga ekkjuna og vekja honum niðja. ²⁹Nú voru sjö bræður. Sá fyrsti tók sér konu og dó barnlaus. ³⁰Gekk þá annar bróðirinn ³¹og síðan hinn þriðji að eiga hana

Lúkasarguðspjall

og eins allir sjö, og létu þeir engin börn eftir sig, er þeir dóu. ³²Síðast dó og konan. ³³Kona hvers þeirra verður hún í upprisunni? Allir sjö höfðu þeir átt hana.“

³⁴Jesús svaraði þeim: „Börn þessarar aldar kvænast og giftast, ³⁵en þeir sem verðir þykja að fá hlutdeild í komandi veröld og upprisunni frá dauðum, kvænast hvorki né giftast. ³⁶Þeir geta ekki heldur dáið framar, þeir eru englum jafnir og börn Guðs, enda börn upprisunnar. ³⁷En að dauðir rísi upp, það hefur jafnvel Móse sýnt í sögunni um þyrnirunninn, er hann kallar ‚Drottin Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs.‘ ³⁸Ekki er hann Guð dauðra, heldur lifenda, því að honum lifa allir.“

³⁹Þá sögðu nokkrir fræðimannanna: „Vel mælt, meistari.“ ⁴⁰En þeir þorðu ekki framar að spyrja hann neins.

Kristur er Drottinn

⁴¹Hann sagði við þá: „Hvernig geta menn sagt, að Kristur sé sonur Davíðs? ⁴²Davíð segir sjálfur í sálmunum:

Drottinn sagði við minn drottin:

Set þig mér til hægri handar,

⁴³þangað til ég gjöri óvini þína að fótiskör þinni.

⁴⁴Davíð kallar hann drottin, hvernig getur hann þá verið sonur hans?“

Viðvörðun

⁴⁵Í áheyrn alls lýðsins sagði hann við lærisveina sína: ⁴⁶„Varist fræðimennina, sem fýsir að ganga í síðskikkjum og er ljúft að láta heilsa sér á torgum, vilja skipa æðsta bekk í samkundum og hefðarsæti í veislum. ⁴⁷Þeir eta upp heimili ekkna og flytja langar bænir að yfirskini. Þeir munu fá því þyngri dóm.“

Eyrir ekkjunnar

21

¹Þá leit hann upp og sá auðmenn leggja gjafir sínar í fjárhirsluna. ²Hann sá og ekkju eina fátæka leggja þar tvo smápeninga. ³Þá sagði hann: „Ég segi yður með sanni, þessi fátæka ekkja gaf meira en allir hinir. ⁴Hinir allir lögðu í sjóðinn af allsnægtum sínum, en hún gaf af skorti sínum, alla björg sína.“

Ekki steinn yfir steini

⁵Einhverjir höfðu orð á, að helgidómurinn væri prýddur fögrum steinum og heitgjöfum. Þá sagði Jesús: ⁶„Þér horfið á þetta, en þeir dagar munu koma, að hér stendur ekki eftir steinn yfir steini, er eigi sé niður brotinn.“

Gætið yðar

⁷En þeir spurðu hann: „Meistari, hvenær verður þetta? Og hvert mun tákn þess, að það sé að koma fram?“

⁸Hann svaraði: „Varist að láta leiða yður í villu. Margir munu koma í mínu nafni og segja: „Það er ég!“ og „Tíminn er í nánd!“ Fylgið þeim ekki. ⁹En þegar þér spyrjið hernað og upphlaup, þá skelfist ekki. Þetta á undan að fara, en endirinn kemur ekki samstundis.“

¹⁰Síðan sagði hann við þá: „Þjóð mun rísa gegn þjóð og ríki gegn ríki, ¹¹þá verða landskjálftar miklir og drepsóttir og hungur á ýmsum stöðum, en ógnir og tákn mikil á himni.

Tækifæri til vitnisburðar

¹²En á undan öllu þessu munu menn leggja hendur á yður, ofsækja yður, færa yður fyrir samkundur og í fangelsi og draga yður fyrir konunga og landshöfðingja sakir nafns míns. ¹³Þetta veitir yður tækifæri til vitnisburðar. ¹⁴En festið það vel í huga að vera ekki fyrirfram að hugsa um, hvernig þér eigið að verjast, ¹⁵því ég mun gefa yður orð og visku, sem engir mótstöðumenn yðar fá staðið í gegn né hrakið. ¹⁶Jafnvel foreldrar og bræður, frændur og vinir munu framselja yður, og sumir yðar munu líflátnir. ¹⁷Og þér munuð hataðir af öllum vegna nafns míns, ¹⁸en ekki mun týnast eitt hár á höfði yðar. ¹⁹Verið þrautseigir og þér munuð ávinna sálir yðar.

Tákn

²⁰En þegar þér sjáið herfylkingar umkringja Jerúsalem, þá vitið, að eyðing hennar er í nánd. ²¹Þá flýi þeir, sem í Júdeu eru, til fjalla, þeir sem í borginni eru, flytjist burt, og þeir sem eru á ekrum úti, fari ekki inn í hana. ²²Því þetta eru refsingardagar, þá er allt það rætist, sem ritað er. ²³Vei þeim, sem þungaðar eru, og þeim sem börn hafa á brjósti á þeim dögum, því að mikil neyð mun þá verða í landinu og reiði yfir lýð þessum. ²⁴Þeir munu falla fyrir sverðseggjum og herleiddir verða til allra þjóða, og Jerúsalem verður fótum troðin af heiðingjum, þar til tímar heiðingjanna eru liðnir.

Mannssonurinn kemur

²⁵Tákn munu verða á sólu, tungli og stjörnum og á jörðu angist þjóða, ráðalausra við dunur hafs og brimgný. ²⁶Menn munu gefa upp öndina af ótta og kvíða fyrir því, er koma mun yfir heimsbyggðina, því að kraftar himnanna munu bifast. ²⁷Þá munu menn sjá Mannssoninn koma í skýi með mætti og mikilli dýrð. ²⁸En þegar þetta tekur að koma fram, þá réttið úr yður og lyftið upp höfðum yðar, því að lausn yðar er í nánd.“

Gætið að fikjutrénu

²⁹Hann sagði þeim og líkingu: „Gætið að fikjutrénu og öðrum trjám. ³⁰Þegar þér sjáið þau farin að bruma, þá vitið þér af sjálfum yður, að sumarið er í nánd. ³¹Eins skuluð þér vita, þegar þér sjáið þetta verða, að Guðs ríki er í nánd.

³²Sannlega segi ég yður: Þessi kynslóð mun ekki líða undir lok, uns allt er komið fram.

³³Himinn og jörð munu líða undir lok, en orð mín munu aldrei undir lok líða.

Vakið og biðjið

³⁴Hafið gát á sjálfum yður, að hjörtu yðar þyngist ekki við svall og drykkju né áhyggjur þessa lífs og komi svo dagur sá skyndilega yfir yður ³⁵eins og snara. En koma mun hann yfir alla menn, sem byggja gjörvalla jörð. ³⁶Vakið því allar stundir og biðjið, svo að þér megið umflýja allt þetta, sem koma á, og standast frammi fyrir Mannssyninum.“

³⁷Á daginn var hann að kenna í helgidóminum, en fór og dvaldist um nætur á Olíufjallinu, sem svo er nefnt. ³⁸Og allt fólkið kom árla á morgnana til hans í helgidóminn að hlýða á hann.

Svik Júdasar

22

¹Nú fór í hönd hátíð ósýrðu brauðanna, sú er nefnist páskar. ²Og æðstu prestarnir og fræðimennirnir leituðu fyrir sér, hvernig þeir gætu ráðið hann af dögum, því að þeir voru hræddir við lýðinn.

³Þá fór Satan í Júdas, sem kallaður var Ískariót og var í tölu þeirra tólf. ⁴Hann fór og ræddi við æðstu prestana og varðforingjana um það, hvernig hann skyldi framselja þeim Jesú. ⁵Þeir urðu glaðir við og hétu honum fé fyrir. ⁶Hann gekk að því og leitaði færís að framselja hann þeim, þegar fólkið væri fjarri.

Búið til páskamáltíðar

⁷Þegar sá dagur ósýrðu brauðanna kom, er slátra skyldi páskalambinu, ⁸sendi Jesús þá Pétur og Jóhannes og sagði: „Farið og búið til páskamáltíðar fyrir oss.“

⁹Þeir sögðu við hann: „Hvar vilt þú, að við búum hana?“

¹⁰En hann sagði við þá: „Þegar þið komið inn í borgina, mætir ykkur maður, sem ber vatnsker. Fylgið honum inn þangað sem hann fer, ¹¹og segið við húsráðandann: „Meistarinn spyr þig: Hvar er herbergið, þar sem ég get neytt páskamáltíðarinnar með lærisveinum mínum?“ ¹²Hann mun þá sýna ykkur loftsál mikinn, búinn hægindum. Hafið þar viðbúnað.“ ¹³Þeir fóru og fundu allt eins og hann hafði sagt og bjuggu til páskamáltíðar.

Heilög kvöldmáltíð

¹⁴Og er stundin var komin, gekk hann til borðs og postularnir með honum. ¹⁵Og hann sagði við þá: „Hjartanlega hef ég þráð að neyta þessarar páskamáltíðar með yður, áður en ég líð. ¹⁶Því ég segi yður: Eigi mun ég framar neyta hennar, fyrr en hún fullkomnast í Guðs ríki.“

¹⁷Þá tók hann kaleik, gjörði þakkir og sagði: „Takið þetta og skiptið með yður. ¹⁸Því ég segi yður: Héðan í frá mun ég eigi drekka af ávexti vínviðarins, fyrr en Guðs ríki kemur.“

Lúkasarguðspjall

¹⁹Og hann tók brauð, gjörði þakkir, braut það, gaf þeim og sagði: „Þetta er líkami minn, sem fyrir yður er gefinn. Gjörið þetta í mína minningu.“ ²⁰Eins tók hann kaleikinn eftir kvöldmáltíðina og sagði: „Þessi kaleikur er hinn nýi sáttmáli í mínu blóði, sem fyrir yður er úthellt.^a

²¹En sjá, hönd þess, er mig svíkur, er á borðinu hjá mér. ²²Mannssonurinn fer að sönnu þá leið, sem ákveðin er, en vei þeim manni, sem því veldur, að hann verður framseldur.“

²³Og þeir tóku að spyrjast á um það, hver þeirra mundi verða til þess að gjöra þetta.

Hver er mestur

²⁴Og þeir fóru að metast um, hver þeirra væri talinn mestur. ²⁵En Jesús sagði við þá: „Konungar þjóða drottna yfir þeim og valdhafar þeirra kallast velgjörðamenn. ²⁶En eigi sé yður svo farið, heldur sé hinn mesti yðar á meðal sem væri hann yngstur og foringinn sem þjónn. ²⁷Því hvort er sá meiri, sem situr til borðs, eða hinn, sem þjónar? Er það ekki sá sem situr til borðs? Samt er ég meðal yðar eins og þjónninn.

²⁸En þér eruð þeir sem hafið verið stöðugir með mér í freistingum mínum. ²⁹Og yður fæ ég ríki í hendur, eins og faðir minn hefur fengið mér, ³⁰að þér megið eta og drekka við borð mitt í ríki mínu, sitja í hásætum og dæma tólf ættkvíslir Ísraels.

Ég hef beðið fyrir þér

³¹Símon, Símon, Satan krafðist yðar að sælda yður eins og hveiti. ³²En ég hef beðið fyrir þér, að trú þín þrjóti ekki. Og styrk þú bræður þína, þegar þú ert snúinn við.“

³³En Símon sagði við hann: „Herra, reiðubúinn er ég að fylgja þér bæði í fangelsi og dauða.“

³⁴Jesús mælti: „Ég segi þér, Pétur: Áður en hani galar í dag, munt þú þrisvar hafa neitað því, að þú þekkir mig.“

Það rætist, sem ritað er

³⁵Og hann sagði við þá: „Þegar ég sendi yður út án pyngju og mals og skólausa, brast yður þá nokkuð?“

Þeir svöruðu: „Nei, ekkert.“

³⁶Þá sagði hann við þá: „En nú skal sá, er pyngju hefur, taka hana með sér og eins sá, er mal hefur, og hinn, sem ekkert á, selji yfirhöfn sína og kaupi sverð. ³⁷Því ég segi yður, að þessi ritning á að rætast á mér: „með illvirkjum var hann talinn.“ Og nú er að fullnast það sem um mig er ritað.“

³⁸En þeir sögðu: „Herra, hér eru tvö sverð.“

Og hann sagði við þá: „Það er nóg.“

^a Orðin: „sem fyrir yður er gefinn . . . , sem fyrir yður er úthellt“ vantar í sum handrit.

Í Getsemane

³⁹Síðan fór hann út og gekk, eins og hann var vanur, til Olíufjallsins. Og lærisveinarnir fylgdu honum. ⁴⁰Þegar hann kom á staðinn, sagði hann við þá: „Biðjið, að þér fallið ekki í freistni.“

⁴¹Og hann vék frá þeim svo sem steinsnar, féll á kné, baðst fyrir og sagði: ⁴²„Faðir, ef þú vilt, þá tak þennan kaleik frá mér! En verði þó ekki minn heldur þinn vilji.“ [⁴³Þá birtist honum engill af himni, sem styrkti hann. ⁴⁴Og hann komst í dauðans angist og baðst enn ákafar fyrir, en sveiti hans varð eins og blóðdropar, er féllu á jörðina.]^a

⁴⁵Hann stóð upp frá bæn sinni, kom til lærisveinanna og fann þá sofandi, örmagna af hryggð. ⁴⁶Og hann sagði við þá: „Hví sofið þér? Rísið upp og biðjið, að þér fallið ekki í freistni.“

Tekinn höndum

⁴⁷Meðan hann var enn að tala, kom flokkur manna, og fremstur fór einn hinna tólf, Júdas, áður nefndur. Hann gekk að Jesú til að kyssa hann. ⁴⁸Jesús sagði við hann: „Júdas, svíkur þú Mannssoninn með kossi?“

⁴⁹Þeir sem með honum voru, sáu að hverju fór og sögðu: „Herra, eigum vér ekki að bregða sverði?“ ⁵⁰Og einn þeirra hjó til þjóns æðsta prestsins og sneið af honum hægra eyrað.

⁵¹Þá sagði Jesús: „Hér skal staðar nema.“ Og hann snart eyrað og læknaði hann.

⁵²Þá sagði Jesús við æðstu prestana, varðforingja helgidómsins og öldungana, sem komnir voru á móti honum: „Eruð þér að fara að mér með sverðum og bareflum eins og gegn ræningja?“ ⁵³Daglega var ég með yður í helgidóminum, og þér lögðuð ekki hendur á mig. En þetta er yðar tími og máttur mykranna.“

Pétur afneitar

⁵⁴En þeir tóku hann höndum og leiddu brott og fóru með hann í hús æðsta prestsins. Pétur fylgdi eftir á lengdar. ⁵⁵Menn höfðu kveikt eld í miðjum garðinum og sátu við hann, og Pétur settist meðal þeirra. ⁵⁶En þarna nokkur sá hann sitja í bjarmanum, hvessti á hann augun og sagði: „Þessi maður var líka með honum.“

⁵⁷Því neitaði hann og sagði: „Kona, ég þekki hann ekki.“

⁵⁸Litlu síðar sá hann annar maður og sagði: „Þú ert líka einn af þeim.“

En Pétur svaraði: „Nei, maður minn, það er ég ekki.“

⁵⁹Og að liðinni um það bil einni stund fullyrti enn annar þetta og sagði: „Víst var þessi líka með honum, enda Galíleumaður.“

⁶⁰Pétur mælti: „Ekki skil ég, hvað þú átt við, maður.“

^a Vantar í sum handrit.

Og jafnshjótt sem hann sagði þetta, gól hani. ⁶¹Og Drottinn vék sér við og leit til Péturs. Þá minntist Pétur orða Drottins, er hann mælti við hann: „Áður en hani galar í dag, muntu þrisvar afneita mér.“ ⁶²Og hann gekk út og grét beisklega.

Jesús hæddur

⁶³En þeir menn, sem gættu Jesú, hæddu hann og börðu, ⁶⁴huldu andlit hans og sögðu: „Spáðu nú, hver það var, sem sló þig?“ ⁶⁵Og marga aðra svívirðu sögðu þeir við hann.

Fyrir ráðinu

⁶⁶Þegar dagur rann, kom öldungaráð lýðsins saman, bæði æðstu prestar og fræðimenn, og létu færa hann fyrir ráðsfund sinn. ⁶⁷Þeir sögðu: „Ef þú ert Kristur, þá seg oss það.“

En hann sagði við þá: „Þótt ég segi yður það, munuð þér ekki trúa, ⁶⁸og ef ég spyr yður, svarið þér ekki. ⁶⁹En upp frá þessu mun Mannssonurinn sitja til hægri handar Guðs kraftar.“

⁷⁰Þá spurðu þeir allir: „Ert þú þá sonur Guðs?“

Og hann sagði við þá: „Þér segið, að ég sé sá.“

⁷¹En þeir sögðu: „Hvað þurfum vér nú framar vitnis við? Vér höfum sjálfir heyrt það af munni hans.“

Fyrir Pílatusi

23

¹Þá stóð upp allur skarinn og færði hann fyrir Pílatum. ²Þeir tóku að ákæra hann og sögðu: „Vér höfum komist að raun um, að þessi maður leiðir þjóð vora afvega, hann bannar að gjalda keisaranum skatt og segist sjálfur vera Kristur, konungur.“

³Pílatus spurði hann þá: „Ert þú konungur Gyðinga?“

Jesús svaraði: „Þú segir það.“

⁴Pílatus sagði við æðstu prestana og fólkið: „Enga sök finn ég hjá þessum manni.“

⁵En þeir urðu því ákafari og sögðu: „Hann æsir upp lýðinn með því, sem hann kennir í allri Júdeu, hann byrjaði í Galíleu og er nú kominn hingað.“

Fyrir Heródesi

⁶Þegar Pílatus heyrði þetta, spurði hann, hvort maðurinn væri Galílei. ⁷Og er hann varð þess vís, að hann var úr umdæmi Heródesar, sendi hann hann til Heródesar, er þá var og í Jerúsalem á þeim dögum.

⁸En Heródes varð næsta glaður, er hann sá Jesú, því hann hafði lengi langað að sjá hann, þar eð hann hafði heyrt frá honum sagt. Vænti hann nú að sjá hann gjöra eitthvert tákn.

⁹Hann spurði Jesú á marga vegu, en hann svaraði honum engu. ¹⁰Æðstu prestarnir og fræðimennirnir stóðu þar og ákærðu hann harðlega. ¹¹En Heródes óvirti hann og spottaði

ásamt hermönnum sínum, lagði yfir hann skínandi klæði og sendi hann aftur til Pílatusar.

¹²Á þeim degi urðu þeir Heródes og Pílatus vinir, en áður var fjandskapur með þeim.

Dæmdur til dauða

¹³Pílatus kallaði nú saman æðstu prestana, höfðingjana og fólkið ¹⁴og mælti við þá: „Þér hafið fært mér þennan mann og sagt hann leiða fólkið afvega. Nú hef ég yfirheyrt manninn í yðar viðurvist, en enga þá sök fundið hjá honum, er þér ákærið hann um. ¹⁵Ekki heldur Heródes, því hann sendi hann aftur til vor. Ljóst er, að hann hefur ekkert það drýgt, er dauða sé vert. ¹⁶Ætla ég því að hirta hann og láta lausan.“ [¹⁷En skylt var honum að gefa þeim lausan einn bandingja á hverri hátíð.]^a

¹⁸En þeir æptu allir: „Burt með hann, gef oss Barabbas lausan!“ ¹⁹En honum hafði verið varpað í fangelsi fyrir upphlaup nokkurt, sem varð í borginni, og manndráp.

²⁰Pílatus talaði enn til þeirra og vildi láta Jesú lausan. ²¹En þeir æptu á móti: „Krossfestu, krossfestu hann!“

²²Í þriðja sinn sagði Pílatus við þá: „Hvað illt hefur þá þessi maður gjört? Enga dauðasök hef ég fundið hjá honum. Ætla ég því að hirta hann og láta hann lausan.“

²³En þeir sóttu á með ópi miklu og heimtuðu, að hann yrði krossfestur. Og hróp þeirra tóku yfir.

²⁴Þá ákvað Pílatus, að kröfu þeirra skyldi fullnægt. ²⁵Hann gaf lausan þann, er þeir báðu um og varpað hafði verið í fangelsi fyrir upphlaup og manndráp, en Jesú framseldi hann, að þeir færu með hann sem þeir vildu.

Krossfestur

²⁶Þegar þeir leiddu hann út, tóku þeir Símon nokkurn frá Kýrene, er kom utan úr sveit, og lögðu krossinn á hann, að hann bæri hann eftir Jesú.

²⁷En honum fylgdi mikill fjöldi fólks og kvenna, er hörmuðu hann og grétu. ²⁸Jesús sneri sér að þeim og mælti: „Jerúsalemsdætur, grátið ekki yfir mér, en grátið yfir sjálfum yður og börnum yðar. ²⁹Því þeir dagar koma, er menn munu segja: Sælar eru óbyrjur og þau móðurlíf, er aldrei fæddu, og þau brjóst, sem engan nærðu.

³⁰Þá munu menn segja við fjöllin:

Hrynjið yfir oss!

og við hálsana:

Hyljið oss!

³¹Því að sé þetta gjört við hið græna tréð, hvað mun þá verða um hið visna?“

³²Með honum voru og færðir til lífláts aðrir tveir, sem voru illvirkjar. ³³Og er þeir komu til þess staðar, sem heitir Hauskúpa, krossfestu þeir hann þar og illvirkjana, annan til

^a Vantar í sum handrit.

Lúkasarguðspjall

hægri handar, hinn til vinstri. ³⁴Þá sagði Jesús: „Faðir, fyrirgef þeim, því að þeir vita ekki, hvað þeir gjöra.“^a

En þeir köstuðu hlutum um klæði hans og skiptu með sér. ³⁵Fólkið stóð og horfði á, og höfðingjarnir gjörðu gys að honum og sögðu: „Öðrum bjargaði hann, bjargi hann nú sjálfum sér, ef hann er Kristur Guðs, hinn útvaldi.“

³⁶Eins hæddu hann hermennirnir, komu og báru honum edik ³⁷og sögðu: „Ef þú ert konungur Gyðinga, þá bjargaðu sjálfum þér.“

³⁸Yfyrskrift var yfir honum: ÞESSI ER KONUNGUR GYÐINGA.

³⁹Annar þeirra illvirkja, sem upp voru festir, hæddi hann og sagði: „Ert þú ekki Kristur? Bjargaðu sjálfum þér og okkur!“

⁴⁰En hinn ávítaði hann og sagði: „Hræðist þú ekki einu sinni Guð, og ert þó undir sama dómi? ⁴¹Við erum það með réttu og fáum makleg gjöld fyrir gjörðir okkar, en þessi hefur ekkert illt aðhafst.“ ⁴²Þá sagði hann: „Jesús, minnst þú mín, þegar þú kemur í ríki þitt!“

⁴³Og Jesús sagði við hann: „Sannlega segi ég þér: Í dag skaltu vera með mér í Paradís.“

Faðir, í þínar hendur

⁴⁴Og nú var nær hádegi^b og myrkur varð um allt land til nóns,^c ⁴⁵því sólin missti birtu sinnar. En fortjald musterisins rifnaði sundur í miðju. ⁴⁶Þá kallaði Jesús hárrí röddu: „Faðir, í þínar hendur fel ég anda minn!“ Og er hann hafði þetta mælt, gaf hann upp andann.

⁴⁷Þegar hundraðshöfðinginn sá það, er við bar, vegsamaði hann Guð og sagði: „Sannarlega var þessi maður réttlátur.“

⁴⁸Og fólkið allt, sem komið hafði saman að horfa á, sá nú, hvað gjörðist, og barði sér á brjóst og hvarf frá. ⁴⁹En vinir hans allir sem og konurnar, er fylgdu honum frá Galíleu, stóðu álangdar og horfðu á þetta.

Lagður í gröf

⁵⁰Maður er nefndur Jósef. Hann var ráðsherra, góður maður og réttvís ⁵¹og hafði ekki samþykkt ráð þeirra né athæfi. Hann var frá Arímaþeu, borg í Júdeu, og vænti Guðs ríkis. ⁵²Hann gekk til Pílatusar og bað hann um líkama Jesú, ⁵³tók hann síðan ofan, sveipaði línklæði og lagði í gröf, höggna í klett, og hafði þar enginn verið áður lagður. ⁵⁴Það var aðfangadagur og hvíldardagurinn fór í hönd.

⁵⁵Konur þær, er komið höfðu með Jesú frá Galíleu, fylgdu eftir og sáu gröfina og hvernig líkami hans var lagður. ⁵⁶Þær sneru aftur og bjuggu ílmjurtir og smyrsl.

Hvíldardaginn héldu þær kyrru fyrir samkvæmt boðorðinu.

^a Orðin: „Þá sagði Jesús . . . hvað þeir gjöra.“ vantar í sum handrit.

^b Orðrétt: um sjöttu stund, þ.e. kl. tólf á hádegi.

^c Orðrétt: til níundu stundar, þ.e. kl. þrjú eftir hádegi.

Hann er upp risinn

24

¹En í afturelding fyrsta dag vikunnar komu þær til grafarinnar með ilmsmyrslin, sem þær höfðu búið. ²Þær sáu þá, að steininum hafði verið velt frá gröfinni, ³og þegar þær stigu inn, fundu þær ekki líkama Drottins Jesú.^a ⁴Þær skildu ekkert í þessu, en þá brá svo við, að hjá þeim stóðu tveir menn í leiftrandi klæðum. ⁵Þær urðu mjög hræddar og hneigðu andlit til jarðar. En þeir sögðu við þær: „Hví leitið þér hins lifanda meðal dauðra? ⁶Hann er ekki hér, hann er upp risinn.^b Minnst þess, hvernig hann talaði við yður, meðan hann var enn í Galíleu. ⁷Hann sagði, að Mannssonurinn skyldi framseldur verða í hendur syndugra manna og krossfestur, en rísa upp á þriðja degi.“

⁸Og þær minntust orða hans, ⁹sneru frá gröfinni og kunngjörðu allt þetta þeim ellefu og öllum hinum. ¹⁰Þessar konur voru þær María Magdalena, Jóhanna og María móðir Jakobs og hinar, sem voru með þeim. Þær sögðu postulunum frá þessu. ¹¹En þeir töldu orð þeirra markleysu eina og trúðu þeim ekki. ¹²Pétur stóð þó upp og hljóp til grafarinnar, skyggndist inn og sá þar líkklæðin ein. Fór hann heim síðan og undraðist það, sem við hafði borið.^c

Vertu hjá oss

¹³Tveir þeirra fóru þann sama dag til þorps nokkurs, sem er um sextíu skeiðrúm^d frá Jerúsalem og heitir Emmaus. ¹⁴Þeir ræddu sín á milli um allt þetta, sem gjörst hafði. ¹⁵Þá bar svo við, er þeir voru að tala saman og ræða þetta, að Jesús sjálfur nálgadist þá og slóst í för með þeim. ¹⁶En augu þeirra voru svo haldin, að þeir þekktu hann ekki. ¹⁷Og hann sagði við þá: „Hvað er það, sem þið ræðið svo mjög á göngu ykkar?“

Þeir námu staðar, daprir í bragði, ¹⁸og annar þeirra, Kleófas að nafni, sagði við hann: „Þú ert víst sá eini aðkomumaður í Jerúsalem, sem veist ekki, hvað þar hefur gjörst þessa dagana.“

¹⁹Hann spurði: „Hvað þá?“

Þeir svöruðu: „Þetta um Jesú frá Nasaret, sem var spámaður, máttugur í verki og orði fyrir Guði og öllum lýð, ²⁰hvernig æðstu prestar og höfðingjar vorir framseldu hann til dauðadóms og krossfestu hann. ²¹Vér vonuðum, að hann væri sá, er leysa mundi Ísrael. En nú er þriðji dagur síðan þetta bar við. ²²Þá hafa og konur nokkrar úr vorum hóp gjört oss forviða. Þær fóru árla til grafarinnar, ²³en fundu ekki líkama hans og komu og sögðust enda hafa séð engla í sýn, er sögðu hann lifa. ²⁴Nokkrir þeirra, sem með oss voru, fóru til grafarinnar og fundu allt eins og konurnar höfðu sagt, en hann sáu þeir ekki.“

²⁵Þá sagði hann við þá: „Ó, þér heimskir og tregir í hjarta til þess að trúa öllu því, sem spámennirnir hafa talað! ²⁶Átti ekki Kristur að líða þetta og ganga svo inn í dýrð sína?“ ²⁷Og hann byrjaði á Móse og öllum spámönnum og útlagði fyrir þeim það, sem um hann er í öllum ritningunum.

^a Annar lesháttur: fundu þær ekki líkamann.

^b Málsgreinina vantar í sum handrit.

^c 12. v. vantar í sum handrit.

^d Þýðing á grísku mælieiningunni stadion, sem er 192 metrar. 60 skeiðrúm eru rúmir 11 kílómetrar.

Lúkasarguðspjall

²⁸Þeir nálguðust nú þorpið, sem þeir ætluðu til, en hann lét sem hann vildi halda lengra. ²⁹Þeir lögðu þá fast að honum og sögðu: „Vertu hjá oss, því að kvölda tekur og degi hallar.“ Og hann fór inn til að vera hjá þeim. ³⁰Og svo bar við, er hann sat til borðs með þeim, að hann tók brauðið, þakkaði Guði, braut það og fékk þeim. ³¹Þá opnuðust augu þeirra, og þeir þekktu hann, en hann hvarf þeim sjónum. ³²Og þeir sögðu hvor við annan: „Brann ekki hjartað í okkur, meðan hann talaði við okkur á veginum og lauk upp fyrir okkur ritningunum?“

³³Þeir stóðu samstundis upp og fóru aftur til Jerúsalem. Þar fundu þeir þá ellefu og þá, er með þeim voru, saman komna, ³⁴og sögðu þeir: „Sannarlega er Drottinn upp risinn og hefur birst Símoni.“

³⁵Hinir sögðu þá frá því, sem við hafði borið á veginum, og hvernig þeir höfðu þekkt hann, þegar hann braut brauðið.

Friður sé með yður

³⁶Nú voru þeir að tala um þetta, og þá stendur hann sjálfur meðal þeirra og segir við þá: „Friður sé með yður!“^a

³⁷En þeir skelfdust og urðu hræddir og hugðust sjá anda. ³⁸Hann sagði við þá: „Hví eruð þér óttaslegnir og hvers vegna vakna efasemdir í hjarta yðar? ³⁹Lítið á hendur mínar og fætur, að það er ég sjálfur. Þreifðið á mér, og gætið að. Ekki hefur andi hold og bein eins og þér sjáið að ég hef.“

⁴⁰Þegar hann hafði þetta mælt, sýndi hann þeim hendur sínar og fætur.^b ⁴¹Enn gátu þeir ekki trúað fyrir fögnuði og voru furðu lostnir. Þá sagði hann við þá: „Hafið þér hér nokkuð til matar?“ ⁴²Þeir fengu honum stykki af steiktum fiski, ⁴³og hann tók það og neytti þess frammi fyrir þeim.

⁴⁴Og hann sagði við þá: „Þessi er merking orða minna, sem ég talaði við yður, meðan ég var enn meðal yðar, að rætast ætti allt það, sem um mig er ritað í lögmáli Móse, spámönnunum og sálmunum.“ ⁴⁵Síðan lauk hann upp huga þeirra, að þeir skildu ritningarnar. ⁴⁶Og hann sagði við þá: „Svo er skrifað, að Kristur eigi að líða og rísa upp frá dauðum á þriðja degi, ⁴⁷og að prédika skuli í nafni hans öllum þjóðum iðrun til fyrirgefningar synda og byrja í Jerúsalem. ⁴⁸Þér eruð vottar þessa. ⁴⁹Sjá, ég sendi fyrirheit föður míns yfir yður, en verið þér kyrrir í borginni, uns þér íklæðist krafti frá hæðum.“

Með miklum fögnuði

⁵⁰Síðan fór hann með þá út í nánd við Betaníu, hóf upp hendur sínar og blessaði þá. ⁵¹En það varð, meðan hann var að blessa þá, að hann skildist frá þeim og var upp numinn til himins.^c ⁵²En þeir féllu fram og tilbáðu hann og sneru aftur til Jerúsalem með miklum fögnuði. ⁵³Og þeir voru stöðugt í helgidóminum og lofuðu Guð.

^a Orðin: „og segir við þá: „Friður sé með yður!“ “ vantar í sum handrit.

^b 40. v. vantar í sum handrit.

^c Orðin: „og var upp numinn til himins“ vantar í sum handrit.

JÓHANNESARGUÐSPJALL

Orðið varð hold

1

¹Í upphafi var Orðið, og Orðið var hjá Guði, og Orðið var Guð. ²Hann var í upphafi hjá Guði. ³Allir hlutir urðu fyrir hann, án hans varð ekki neitt, sem til er. ⁴Í honum var líf, og lífið var ljós mannanna. ⁵Ljósið skín í myrkrinu, og myrkrið tók ekki á móti því.

⁶Maður kom fram, sendur af Guði. Hann hét Jóhannes. ⁷Hann kom til vitnisburðar, til að vitna um ljósið, svo að allir skyldu trúa fyrir hann. ⁸Ekki var hann ljósið, hann kom til að vitna um ljósið.

⁹Hið sanna ljós, sem upplýsir hvern mann, kom nú í heiminn. ¹⁰Hann var í heiminum, og heimurinn var orðinn til fyrir hann, en heimurinn þekkti hann ekki. ¹¹Hann kom til eignar sinnar, en hans eigin menn tóku ekki við honum. ¹²En öllum þeim, sem tóku við honum, gaf hann rétt til að verða Guðs börn, þeim, er trúa á nafn hans. ¹³Þeir eru ekki af blóði bornir, ekki að holds vild né manns vilja, heldur af Guði fæddir.

¹⁴Og Orðið varð hold, hann bjó með oss, fullur náðar og sannleika, og vér saum dýrð hans, dýrð, sem sonurinn eini á frá föðurnum. ¹⁵Jóhannes vitnar um hann og hrópar: „Þetta er sá sem ég átti við, þegar ég sagði: Sá sem kemur eftir mig, var á undan mér, enda fyrri en ég.“

¹⁶Af gnægð hans höfum vér allir þegið, náð á náð ofan. ¹⁷Lögmálið var gefið fyrir Móse, en náðin og sannleikurinn kom fyrir Jesú Krist. ¹⁸Enginn hefur nokkurn tíma séð Guð. Sonurinn eini, Guð, sem er í faðmi föðurins, hann hefur birt hann.

Jóhannes skírari vitnar

¹⁹Þessi er vitnisburður Jóhannesar, þegar Gyðingar sendu til hans presta og levíta frá Jerúsalem að spyrja hann: „Hver ert þú?“

²⁰Hann svaraði ótvírætt og játaði: „Ekki er ég Kristur.“

²¹Þeir spurðu hann: „Hvað þá? Ertu Elía?“

Hann svarar: „Ekki er ég hann.“

„Ertu spámaðurinn?“

Hann kvað nei við.

²²Þá sögðu þeir við hann: „Hver ertu? Vér verðum að svara þeim, er sendu oss. Hvað segir þú um sjálfan þig?“

Jóhannesarguðspjall

²³Hann sagði: „Ég er
rödd hrópanda í eyðimörk:
Gjörð beinan veg Drottins,
eins og Jesaja spámaður segir.“

²⁴Sendir voru menn af flokki farísea. ²⁵Þeir spurðu hann: „Hvers vegna skírir þú, fyrst þú ert hvorki Kristur, Elía né spámaðurinn?“

²⁶Jóhannes svaraði: „Ég skíri með vatni. Mitt á meðal yðar stendur sá, sem þér þekkið ekki, ²⁷hann, sem kemur eftir mig, og skóþveng hans er ég ekki verður að leysa.“

²⁸Þetta bar við í Betaníu, handan Jórdanar, þar sem Jóhannes var að skíra.

Lamb Guðs

²⁹Daginn eftir sér hann Jesú koma til sín og segir: „Sjá, Guðs lamb, sem ber synd heimsins. ³⁰Þar er sá er ég sagði um: „Eftir mig kemur maður, sem var á undan mér, því hann er fyrri en ég.“ ³¹Sjálfur þekkti ég hann ekki. En til þess kom ég og skíri með vatni, að hann opinberist Ísrael.“

³²Og Jóhannes vitnaði: „Ég sá andann koma af himni ofan eins og dúfu, og hann nam staðar yfir honum. ³³Sjálfur þekkti ég hann ekki, en sá er sendi mig að skíra með vatni, sagði mér: „Sá sem þú sérð andann koma yfir og nema staðar á, hann er sá sem skírir með heilögum anda.“ ³⁴Þetta sá ég, og ég vitna, að hann er sonur Guðs.“

Fyrstu lærisveinar

³⁵Daginn eftir var Jóhannes þar aftur staddur og tveir lærisveinar hans. ³⁶Hann sér Jesú á gangi og segir: „Sjá, Guðs lamb.“ ³⁷Lærisveinar hans tveir heyrðu orð hans og fóru á eftir Jesú.

³⁸Jesús sneri sér við, sá þá koma á eftir sér og sagði við þá: „Hvers leitið þið?“

Þeir svara: „Rabbí (það þýðir meistari), hvar dvelst þú?“

³⁹Hann segir: „Komið og sjáið.“ Þeir komu og sáu, hvar hann dvaldist, og voru hjá honum þann dag. Þetta var síðdegis.^a

⁴⁰Annar þessara tveggja, sem heyrðu orð Jóhannesar og fóru á eftir Jesú, var Andrés, bróðir Símonar Péturs. ⁴¹Hann finnur fyrst bróður sinn, Símon, og segir við hann: „Við höfum fundið Messías!“ (Messías þýðir Kristur, Hinn smurði.) ⁴²Hann fór með hann til Jesú. Jesús horfði á hann og sagði: „Þú ert Símon Jóhannesson, þú skalt heita Kefas,, (Pétur, það þýðir klettur).

⁴³Næsta dag hugðist Jesús fara til Galíleu. Hann hitti þá Filippus og sagði við hann: „Fylg þú mér!“ ⁴⁴Filippus var frá Betsáidu, sömu borg og Andrés og Pétur. ⁴⁵Filippus fann Natanael og sagði við hann: „Vér höfum fundið þann, sem Móse skrifar um í lögmálinu og spámennirnir, Jesú frá Nasaret, son Jósefs.“

^a Orðrétt: um tíundu stund, þ.e. kl. fjögur eftir hádegi.

Jóhannesarguðspjall

⁴⁶Natanael sagði: „Getur nokkuð gott komið frá Nasaret?“

Filippus svaraði: „Kom þú og sjá.“

⁴⁷Jesús sá Natanael koma til sín og sagði við hann: „Hér er sannur Ísraelíti, sem engin svik eru í.“

⁴⁸Natanael spyr: „Hvaðan þekkir þú mig?“

Jesús svarar: „Ég sá þig undir fíkjutrénu, áður en Filippus kallaði á þig.“

⁴⁹Þá segir Natanael: „Rabbí, þú ert sonur Guðs, þú ert konungur Ísraels.“

⁵⁰Jesús spyr hann: „Trúir þú, af því að ég sagði við þig: „Ég sá þig undir fíkjutrénu“? Þú munt sjá það, sem þessu er meira.“ ⁵¹Og hann segir við hann: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Þér munuð sjá himininn opinn og engla Guðs stíga upp og stíga niður yfir Mannssoninn.“

Fyrsta táknið

2

¹Á þriðja degi var brúðkaup í Kana í Galíleu. Móðir Jesú var þar. ²Jesú var og boðið til brúðkaupsins og lærisveinum hans. ³En er vín þraut segir móðir Jesú við hann: „Þeir hafa ekki vín.“

⁴Jesús svarar: „Hvað varðar það mig og þig, kona? Minn tími er ekki enn kominn.“

⁵Móðir hans sagði þá við þjónana: „Gjörið það, sem hann kann að segja yður.“

⁶Nú voru þar sex vatnsker úr steini samkvæmt reglum Gyðinga um hreinsun, og tók hvert þeirra tvo mæla^a eða þrjá. ⁷Jesús segir við þá: „Fyllið kerin vatni.“ Þeir fylltu þau á barma. ⁸Síðan segir hann: „Ausið nú af og færið veislustjóra.“ Þeir gjörðu svo. ⁹Veislustjóri bragðaði vatnið, sem var orðið vín, og vissi ekki, hvaðan það var, en þjónarnir, sem vatnið höfðu ausið, vissu það. Þá kallaði veislustjóri á brúðgumann ¹⁰og sagði: „Allir menn bera fyrst fram góða vínið og síðan hið lakara, er menn gjörast ölvaðir. Þú hefur geymt góða vínið þar til nú.“

¹¹Þetta fyrsta tákn sitt gjörði Jesús í Kana í Galíleu og opinberaði dýrð sína, og lærisveinar hans trúðu á hann.

¹²Eftir þetta fór hann ofan til Kapernaum ásamt móður sinni, bræðrum og lærisveinum. Þar voru þau nokkra daga.

Jesús, nýtt musteri

¹³Nú fóru páskar Gyðinga í hönd, og Jesús hélt upp til Jerúsalem. ¹⁴Þar sá hann í helgidóminum þá, er seldu naut, sauði og dúfur, og víxlarana, sem sátu þar. ¹⁵Þá gjörði hann sér svipu úr köðlum og rak alla út úr helgidóminum, líka sauðina og nautin. Hann steipti niður peningum víxlaranna og hratt um borðum þeirra, ¹⁶og við dúfnasalana sagði

^a Á grísku metretes, lagarmál 39.39 lítrar, tveir eða þrír mælar þannig um 100 lítrar.

hann: „Burt með þetta hédan. Gjörð ekki hús föður míns að sölubúð.“¹⁷ Lærisveinum hans kom í hug, að ritað er: „Vandlæting vegna húss þíns mun tæra mig upp.“

¹⁸Gyðingar sögðu þá við hann: „Hvaða tákn getur þú sýnt oss um það, að þú megir gjöra þetta?“

¹⁹Jesús svaraði þeim: „Brjótið þetta musteri, og ég skal reisa það á þrem dögum.“

²⁰Þá sögðu Gyðingar: „Þetta musteri hefur verið fjörutíu og sex ár í smíðum, og þú ætlar að reisa það á þrem dögum!“

²¹En hann var að tala um musteri líkama síns. ²²Þegar hann var risinn upp frá dauðum, minntust lærisveinar hans, að hann hafði sagt þetta, og trúðu ritningunni og orðinu, sem Jesús hafði talað.

²³Meðan hann var í Jerúsalem á páskahátíðinni, fóru margir að trúa á nafn hans, því þeir sáu þau tákn, sem hann gjörði. ²⁴En Jesús gaf þeim ekki trúnað sinn, því hann þekkti alla.

²⁵Hann þurfti þess ekki, að neinn bæri öðrum manni vitni; hann vissi sjálfur, hvað í manni býr.

Jesús og Nikódemus

3

¹Maður hét Nikódemus, af flokki farísea, ráðsherra meðal Gyðinga. ²Hann kom til Jesús um nótt og sagði við hann: „Rabbí, vér vitum, að þú ert lærifaðir kominn frá Guði. Enginn getur gjört þessi tákn, sem þú gjörir, nema Guð sé með honum.“

³Jesús svaraði honum: „Sannlega, sannlega segi ég þér: Enginn getur séð Guðs ríki, nema hann fæðist að nýju.“^a

⁴Nikódemus segir við hann: „Hvernig getur maður fæðst, þegar hann er orðinn gamall? Skyldi hann geta komist aftur í líf móður sinnar og fæðst?“

⁵Jesús svaraði: „Sannlega, sannlega segi ég þér: Enginn getur komist inn í Guðs ríki, nema hann fæðist af vatni og anda. ⁶Það sem af holdinu fæðist, er hold, en það sem af andanum fæðist, er andi. ⁷Undrast eigi, að ég segi við þig: Yður ber að fæðast að nýju.

⁸Vindurinn blæs þar sem hann vill, og þú heyrir þyt hans. Samt veistu ekki, hvaðan hann kemur né hvert hann fer. Svo er um þann, sem af andanum er fæddur.“

⁹Þá spurði Nikódemus: „Hvernig má þetta verða?“

¹⁰Jesús svaraði honum: „Þú ert lærifaðir í Ísrael og veist ekki þetta? ¹¹Sannlega, sannlega segi ég þér: Vér tölum um það, sem vér þekkjum, og vitnum um það, sem vér höfum séð, en þér takið ekki á móti vitnisburði vorum. ¹²Ef þér trúið eigi, þegar ég ræði við yður jarðnesk efni, hvernig skylduð þér þá trúa, er ég ræði við yður um hin himnesku?

¹³Enginn hefur stigið upp til himins, nema sá er steig niður frá himni, Mannssonurinn.

¹⁴Og eins og Móse hóf upp höggorminn í eyðimörkinni, þannig á Mannssonurinn að verða upp hafinn, ¹⁵svo að hver sem trúir hafi eilíft líf í honum. ¹⁶Því svo elskaði Guð

^a Eða: að ofan.

heiminn, að hann gaf son sinn eingetinn,^a til þess að hver sem á hann trúir glatist ekki, heldur hafi eilíft líf. ¹⁷Guð sendi ekki soninn í heiminn til að dæma heiminn, heldur að heimurinn skyldi frelsast fyrir hann.

¹⁸Sá sem trúir á hann, dæmist ekki. Sá sem trúir ekki, er þegar dæmdur, því að hann hefur ekki trúað á nafn Guðs sonarins eina. ¹⁹En þessi er dómurinn: Ljósið er komið í heiminn, en menn elskuðu myrkrið fremur en ljósið, því að verk þeirra voru vond. ²⁰Hver sem illt gjörir hatar ljósið og kemur ekki til ljóssins, svo að verk hans verði ekki uppvís. ²¹En sá sem iðkar sannleikann kemur til ljóssins, svo að augljóst verði, að verk hans eru í Guði gjörð.“

Hann á að vaxa

²²Eftir þetta fór Jesús og lærisveinar hans út í Júdeuhérað. Þar dvaldist hann með þeim og skírði. ²³Jóhannes var líka að skíra í Aínon nálægt Salím, en þar var mikið vatn. Menn komu þangað og létu skírast. ²⁴Þá var ekki enn búið að varpa Jóhannesi í fangelsi.

²⁵Nú varð deila um hreinsun milli lærisveina Jóhannesar og Gyðings eins. ²⁶Þeir komu til Jóhannesar og sögðu við hann: „Rabbí, sá sem var hjá þér handan við Jórdan og þú barst vitni um, hann er að skíra, og allir koma til hans.“

²⁷Jóhannes svaraði þeim: „Enginn getur tekið neitt, nema honum sé gefið það af himni. ²⁸Þér getið sjálfir vitnað um, að ég sagði: „Ég er ekki Kristur, heldur er ég sendur á undan honum.“ ²⁹Sá er brúðguminn, sem á brúðina, en vinur brúðgumans, sem stendur hjá og hlýðir á hann, gleðst mjög við rödd hans. Þessi gleði er nú mín að fullu. ³⁰Hann á að vaxa, en ég að minnka.

Sá sem kemur að ofan

³¹Sá sem kemur að ofan, er yfir öllum. Sá sem er af jörðu, hann er af jörðu og talar af jörðu. Sá sem kemur af himni, er yfir öllum ³²og vitnar um það, sem hann hefur séð og heyrt, og enginn tekur á móti vitnisburði hans. ³³En sá sem hefur tekið á móti vitnisburði hans, hefur staðfest, að Guð sé sannorður. ³⁴Sá sem Guð sendi, talar Guðs orð, því ómælt gefur Guð andann. ³⁵Faðirinn elskar soninn og hefur lagt allt í hönd honum. ³⁶Sá sem trúir á soninn, hefur eilíft líf, en sá sem óhlýðnast syninum, mun ekki sjá líf, heldur varir reiði Guðs yfir honum.“

Jesús og samverska konan

4

¹Er Jesús varð þess vís, að farísear hefðu heyrt, að hann fengi fleiri lærisveina og skírði fleiri en Jóhannes, ²– reyndar skírði Jesús ekki sjálfur, heldur lærisveinar hans – ³þá hvarf hann brott úr Júdeu og hélt aftur til Galíleu. ⁴Hann varð að fara um Samaría.

^a Gríska orðið monogenes þýðir „eini sonur“, „einkasonur“, sbr. Jh 1.14,18; 3.18 og 1Jh 4.9. Þetta orð kemur ekki fyrir í Nt um Krist nema í Jóhannesarritunum, en sama hugsun er víða, t.d. Fl 2.6–11; Kól 1.15–16; Heb 1.1–4 og 1Jh 1.1–4. Með þessu orði er Jóhannes að segja, að Kristur er einn *fæddur* af Guði föður frá upphafi, eins og orð fæðist af huga. Allt annað er skapað af Guði, hann einn er fæddur frá eilífð, þess vegna eitt með Guði sjálfum, sbr. Jh 10.30: „Ég og faðirinn erum eitt“.

⁵Nú kemur hann til borgar í Samaría, er Síkar heitir, nálægt þeirri landspildu, sem Jakob gaf Jósef syni sínum. ⁶Þar var Jakobsbrunnur. Jesús var vegmóður, og settist hann þarna við brunninn. Þetta var um hádegisbil.

⁷Samversk kona kemur að sækja vatn. Jesús segir við hana: „Gef mér að drekka.“ ⁸En lærisveinar hans höfðu farið inn í borgina að kaupa vistir.

⁹Þá segir samverska konan við hann: „Hverju sætir, að þú, sem ert Gyðingur, biður mig um að drekka, samverska konu?“ [En Gyðingar hafa ekki samneyti^a við Samverja.]^b

¹⁰Jesús svaraði henni: „Ef þú þekktir gjöf Guðs og vissir, hver sá er, sem segir við þig: ‚Gef mér að drekka,‘ þá myndir þú biðja hann, og hann gæfi þér lifandi vatn.“

¹¹Hún segir við hann: „Herra, þú hefur enga skjólu að ausa með, og brunnurinn er djúpur. Hvaðan hefur þú þetta lifandi vatn?“ ¹²Ertu meiri en Jakob forfaðir vor, sem gaf oss brunninn og drakk sjálfur úr honum og synir hans og fænaður?“

¹³Jesús svaraði: „Hvern sem drekkur af þessu vatni mun aftur þyrsta, ¹⁴en hvern sem drekkur af vatninu, er ég gef honum, mun aldrei þyrsta að eilífu. Því vatnið, sem ég gef honum, verður í honum að lind, sem streymir fram til eilífs lífs.“

¹⁵Þá segir konan við hann: „Herra, gef mér þetta vatn, svo að mig þyrsti ekki og ég þurfi ekki að fara hingað að ausa.“

¹⁶Hann segir við hana: „Farðu, kallaðu á manninn þinn, og komdu hingað.“

¹⁷Konan svaraði: „Ég á engan mann.“

Jesús segir við hana: „Rétt er það, að þú eigir engan mann, ¹⁸því þú hefur átt fimm menn, og sá sem þú átt nú, er ekki þinn maður. Þetta sagðir þú satt.“

¹⁹Konan segir við hann: „Herra, nú sé ég, að þú ert spámaður. ²⁰Feður vorir hafa tilbeiðið Guð á þessu fjalli, en þér segið, að í Jerúsalem sé sá staður, þar sem tilbiðja skuli.“

²¹Jesús segir við hana: „Trú þú mér, kona. Sú stund kemur, að þér munuð hvorki tilbiðja föðurinn á þessu fjalli né í Jerúsalem. ²²Þér tilbiðjið það, sem þér þekkið ekki. Vér tilbiðjum það, sem vér þekkjum, því hjálpræðið kemur frá Gyðingum. ²³En sú stund kemur, já, hún er nú komin, er hinir sönnu tilbiðjendur munu tilbiðja föðurinn í anda og sannleika. Faðirinn leitar slíkra, er þannig tilbiðja hann. ²⁴Guð er andi, og þeir, sem tilbiðja hann, eiga að tilbiðja í anda og sannleika.“

²⁵Konan segir við hann: „Ég veit, að Messías kemur – það er Kristur. Þegar hann kemur, mun hann kunngjöra oss allt.“

²⁶Jesús segir við hana: „Ég er hann, ég sem við þig tala.“

²⁷Í sama bili komu lærisveinar hans og furðuðu sig á því, að hann var að tala við konu. Þó sagði enginn: „Hvað viltu?“ eða: „Hvað ertu að tala við hana?“

²⁸Nú skildi konan eftir skjólu sína, fór inn í borgina og sagði við menn: ²⁹„Komið og sjáið mann, er sagði mér allt, sem ég hef gjört. Skyldi hann vera Kristur?“ ³⁰Þeir fóru úr borginni og komu til hans.

^a Eða: nota ekki sömu ílát og Samverjar.

^b Vantar í sum handrit.

Jóhannesarguðspjall

³¹Meðan þessu fór fram, báðu lærisveinarnir hann: „Rabbí, fá þér að eta.“

³²Hann svaraði þeim: „Ég hef mat að eta, sem þér vitið ekki um.“

³³Þá sögðu lærisveinarnir sín á milli: „Skyldi nokkur hafa fært honum að eta?“

³⁴Jesús sagði við þá: „Minn matur er að gjöra vilja þess, sem sendi mig, og fullna verk hans. ³⁵Segið þér ekki: Enn eru fjórir mánuðir, þá kemur uppskeran? En ég segi yður: Lítið upp og horfið á akrana, þeir eru hvítir til uppskeru. ³⁶Sá sem upp sker, tekur þegar laun og safnar ávexti til eilífs lífs, svo að sá gleðjist, er sáir, og með honum hinn, sem upp sker. ³⁷Hér sannast orðtakið: Einn sáir, og annar sker upp. ³⁸Ég sendi yður að skera upp það sem þér hafið ekki unnið við. Aðrir hafa erfiðað, en þér eruð gengnir inn í erfiði þeirra.“

³⁹Margir Samverjar úr þessari borg trúðu á hann vegna orða konunnar, sem vitnaði um það, að hann hefði sagt henni allt, sem hún hafði gjört. ⁴⁰Þegar því Samverjarnir komu til hans, báðu þeir hann að staldra við hjá sér. Var hann þar um kyrrt tvo daga.

⁴¹Og miklu fleiri tóku trú, þegar þeir heyrðu hann sjálfan. ⁴²Þeir sögðu við konuna: „Það er ekki lengur sakir orða þinna, að vér trúum, því að vér höfum sjálfir heyrt hann og vitum, að hann er sannarlega frelsari heimsins.“

Annað tákn í Galíleu

⁴³Eftir þessa tvo daga fór hann þaðan til Galíleu. ⁴⁴En sjálfur hafði Jesús sagt, að spámaður væri ekki metinn í föðurlandi sínu. ⁴⁵Þegar hann kom nú til Galíleu, tóku Galíleumenn honum vel, þar eð þeir höfðu séð allt sem hann gjörði á hátíðinni í Jerúsalem, enda höfðu þeir sjálfir sótt hátíðina.

⁴⁶Nú kom hann aftur til Kana í Galíleu, þar sem hann hafði gjört vatn að víni. Í Kapernaum var konungsmaður nokkur, sem átti sjúkan son. ⁴⁷Þegar hann frétti, að Jesús væri kominn frá Júdeu til Galíleu, fór hann til hans og bað hann að koma niður eftir og lækna son sinn. En hann var dauðvona. ⁴⁸Þá sagði Jesús við hann: „Þér trúið ekki, nema þér sjáið tákn og stórmerki.“

⁴⁹Konungsmaður bað hann: „Herra, kom þú áður en barnið mitt andast.“

⁵⁰Jesús svaraði: „Far þú, sonur þinn lifir.“

Maðurinn trúði því orði, sem Jesús mælti til hans, og fór af stað. ⁵¹En meðan hann var á leiðinni ofan eftir, mættu honum þjónar hans og sögðu, að sonur hans væri á lífi.

⁵²Hann spurði þá, hvenær honum hefði farið að léttu, og þeir svöruðu: „Í gær upp úr hádegi^a fór hitinn úr honum.“ ⁵³Þá sá faðirinn, að það var á þeirri stundu, þegar Jesús hafði sagt við hann: „Sonur þinn lifir.“ Og hann tók trú og allt hans heimafolk.

⁵⁴Þetta var annað táknið, sem Jesús gjörði, þegar hann kom frá Júdeu til Galíleu.

^a Orðrétt: um sjöundu stund, þ.e. kl. þrettán.

Við Betesdaug

5

¹Þessu næst var hátíð Gyðinga. Þá fór Jesús upp til Jerúsalem. ²Við Sauðahliðið í Jerúsalem er laug, sem kallast á hebresku Betesda. Þar eru fimm súlnagöng. ³Í þeim lá fjöldi sjúkra manna, blindra, haltra og lamaðra [sem biðu hræringar vatnsins. ⁴En engill Drottins fór öðru hverju niður í laugina og hrærði vatnið. Sá sem fyrstur fór ofan í eftir hræring vatnsins, varð heill, hvaða sjúkdómur sem þjáði hann.]^a ⁵Þarna var maður nokkur, sem hafði verið sjúkur í þrjátíu og átta ár. ⁶Jesús sá hann, þar sem hann lá, og vissi, að hann hafði lengi verið sjúkur. Hann segir við manninn: „Viltu verða heill?“

⁷Hinn sjúki svaraði honum: „Herra, ég hef engan til að láta mig í laugina, þegar vatnið hrærist, og meðan ég er að komast, fer annar ofan í á undan mér.“

⁸Jesús segir við hann: „Statt upp, tak rekkju þína og gakk!“ ⁹Jafnskjótt varð maðurinn heill, tók rekkju sína og gekk.

En þessi dagur var hvíldardagur, ¹⁰og Gyðingarnir sögðu við hinn læknaða: „Í dag er hvíldardagur. Þú mátt ekki bera rekkjuna.“

¹¹Hann svaraði þeim: „Sá sem læknaði mig, sagði við mig: „Tak rekkju þína og gakk!““

¹²Þeir spurðu hann: „Hver er sá maður, sem sagði þér: „Tak hana og gakk?““

¹³En læknaði maðurinn vissi ekki, hver hann var, því að Jesús hafði leynst brott, enda var þröng á staðnum.

¹⁴Nokkru síðar hitti Jesús hann í helgidóminum og sagði við hann: „Nú ert þú orðinn heill. Syndga ekki framar, svo að eigi hendi þig annað verra.“

¹⁵Maðurinn fór og sagði Gyðingum, að Jesús væri sá sem læknaði hann. ¹⁶Nú tóku Gyðingar að ofsækja Jesú fyrir það, að hann gjörði þetta á hvíldardegi. ¹⁷En hann svaraði þeim: „Faðir minn starfar til þessarar stundar, og ég starfa einnig.“

¹⁸Nú sóttu Gyðingar enn fastar að taka hann af lífi, þar sem hann braut ekki aðeins hvíldardagshelgina, heldur kallaði líka Guð sinn eigin föður og gjörði sjálfan sig þannig Guði jafnan.

Upprisa og líf

¹⁹Þessu svaraði Jesús og sagði við þá: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Ekkert getur sonurinn gjört af sjálfum sér, nema það sem hann sér föðurinn gjöra. Því hvað sem hann gjörir, það gjörir sonurinn einnig. ²⁰Faðirinn elskar soninn og sýnir honum allt, sem hann gjörir sjálfur. Hann mun sýna honum meiri verk en þessi, svo að þér verðið furðu lostnir. ²¹Eins og faðirinn vekur upp dauða og lífgar, þannig lífgar og sonurinn þá, sem hann vill. ²²Enda dæmir faðirinn engan, heldur hefur hann falið syninum allan dóm, ²³svo að allir heiðri soninn eins og þeir heiðra föðurinn. Sá sem heiðrar ekki soninn, heiðrar ekki föðurinn, sem sendi hann.

^a Vantar í sum handrit.

²⁴Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem heyrir orð mitt og trúir þeim, sem sendi mig, hefur eilíft líf og kemur ekki til dóms, heldur er hann stigin yfir frá dauðanum til lífsins.

²⁵Sannlega, sannlega segi ég yður: Sú stund kemur og er þegar komin, að hinir dauðu munu heyra raust Guðs sonarins, og þeir, sem heyra, munu lifa. ²⁶Eins og faðirinn hefur líf í sjálfum sér, þannig hefur hann og veitt syninum að hafa líf í sjálfum sér. ²⁷Og hann hefur veitt honum vald til að halda dóm, því að hann er Mannssonur. ²⁸Undrist þetta ekki. Sú stund kemur, þegar allir þeir, sem í gröfunum eru, munu heyra raust hans ²⁹og ganga fram, þeir, sem gjört hafa hið góða, munu rísa upp til lífsins, en þeir, sem drýgt hafa hið illa, til dómsins. ³⁰Ég megna eigi að gjöra neitt af sjálfum mér. Ég dæmi samkvæmt því, sem ég heyri, og dómur minn er réttvís, því að ég leita ekki míns vilja, heldur vilja þess, sem sendi mig.

Faðirinn vitnar

³¹Ef ég vitna sjálfur um mig, er vitnisburður minn ekki gildur. ³²Annar er sá sem vitnar um mig, og ég veit, að sá vitnisburður er sannur, sem hann ber mér. ³³Þér hafið sent til Jóhannesar. Hann bar sannleikanum vitni. ³⁴Ekki þarf ég vitnisburð manns, en ég segi þetta til þess, að þér megið frelsast. ³⁵Hann var logandi og skínandi lampi. Þér vilduð um stund gleðjast við ljós hans. ³⁶Ég hef þann vitnisburð, sem er meiri en Jóhannesar, því verkin, sem faðir minn fékk mér að fullna, verkin, sem ég vinn, bera mér það vitni, að faðirinn hefur sent mig. ³⁷Faðirinn, sem sendi mig, hann hefur sjálfur vitnað um mig. Þér hafið aldrei heyrt rödd hans né séð ásýnd hans. ³⁸Og orð hans býr ekki í yður, því að þér trúðið ekki þeim, sem hann sendi. ³⁹Þér rannsakið ritningarnar, því í þeim hyggist þér eiga eilíft líf. Og það eru þær, sem vitna um mig, ⁴⁰en þér viljið ekki koma til mín og öðlast lífið.

⁴¹Ég þigg ekki heiður af mönnum, ⁴²en ég þekki yður að þér hafið ekki í yður kærleika Guðs. ⁴³Ég er kominn í nafni föður míns, og þér takið ekki við mér. Ef annar kæmi í sínu eigin nafni, tækjuð þér við honum. ⁴⁴Hvernig getið þér trúað, þegar þér þiggið heiður hver af öðrum, en leitið ekki þess heiðurs, sem er frá einum Guði? ⁴⁵Ætlið eigi, að ég muni ákæra yður fyrir föðurnum. Sá sem ákærir yður, er Móse, og á hann vonið þér. ⁴⁶Ef þér tryðuð Móse, munduð þér líka trúa mér, því um mig hefur hann ritað. ⁴⁷Fyrst þér trúðið ekki því, sem hann skrifaði, hvernig getið þér þá trúað orðum mínum?“

Jesús settar

6

¹Eftir þetta fór Jesús yfir um Galíleuvatn eða Tiberíasvatn. ²Mikill fjöldi manna fylgdi honum, því þeir sáu þau tákn, er hann gjörði á sjúku fólki. ³Þá fór Jesús upp á fjallið og settist þar niður með lærisveinum sínum. ⁴Þetta var laust fyrir páska, hátíð Gyðinga.

⁵Jesús leit upp og sá, að mikill mannfjöldi kom til hans. Hann segir þá við Filippus: „Hvar eigum vér að kaupa brauð, að þessir menn fái að eta?“ ⁶En þetta sagði hann til að reyna hann, því hann vissi sjálfur, hvað hann ætlaði að gjöra.

⁷Filippus svaraði honum: „Brauð fyrir tvö hundruð denara^a nægðu þeim ekki, svo að hver fengi lítið eitt.“ ⁸Annar lærisveinn hans, Andrés, bróðir Símonar Péturs, segir þá við hann: ⁹„Hér er piltur, sem er með fimm byggbrauð og tvo fiska, en hvað er það handa svo mörgum?“

¹⁰Jesús sagði: „Látið fólkið setjast niður.“ Þarna var gras mikið. Menn settust nú niður, um fimm þúsund karlmenn að tölu. ¹¹Nú tók Jesús brauðin, gjörði þakkir og skipti þeim út til þeirra, sem þar sátu, og eins af fiskunum, svo mikið sem þeir vildu. ¹²Þegar þeir voru mettir, segir hann við lærisveina sína: „Safnið saman leifunum, svo ekkert spillist.“ ¹³Þeir söfnuðu þeim saman og fylltu tólf körfur með leifum byggbrauðanna fimm, sem af gengu hjá þeim, er neytt höfðu.

¹⁴Þegar menn sáu táknið, sem hann gjörði, sögðu þeir: „Þessi maður er sannarlega spámaðurinn, sem koma skal í heiminn.“ ¹⁵Jesús vissi nú, að þeir mundu koma og taka hann með valdi til að gjöra hann að konungi, og vék því aftur upp til fjallsins einn síns liðs.

Jesús gengur á vatninu

¹⁶Þegar kvöld var komið, fóru lærisveinar hans niður að vatninu, ¹⁷stigu út í bát og lögðu af stað yfir um vatnið til Kapernaum. Myrkur var skolið á, og Jesús var ekki enn kominn til þeirra. ¹⁸Vind gerði hvassan, og tók vatnið að æsast. ¹⁹Þegar þeir höfðu róið hér um bil tuttugu og fimm eða þrjátíu skeiðrúm,^b sáu þeir Jesú gangandi á vatninu og nálgast bátinn. Þeir urðu hræddir, ²⁰en hann sagði við þá: „Það er ég, óttist eigi.“ ²¹Þeir vildu þá taka hann í bátinn, en í sömu svifum rann báturinn að landi, þar sem þeir ætluðu að lenda.

Jesús, brauð lífsins

²²Daginn eftir sá fólkið, sem eftir var handan vatnsins, að þar hafði ekki verið nema einn bátur og að Jesús hafði ekki stigið í bátinn með lærisveinum sínum, heldur höfðu þeir farið burt einir saman. ²³Aðrir bátar komu frá Tíberías í nánd við staðinn, þar sem þeir höfðu etið brauðið, þegar Drottinn gjörði þakkir. ²⁴Nú sáu menn, að Jesús var ekki þarna fremur en lærisveinar hans. Þeir stigu því í bátana og komu til Kapernaum í leit að Jesú.

²⁵Þeir fundu hann hinum megin við vatnið og spurðu hann: „Rabbí, nær komstu hingað?“

²⁶Jesús svaraði þeim: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Þér leitið mín ekki af því, að þér sáuð tákni, heldur af því, að þér átuð af brauðunum og urðuð mettir. ²⁷Aflið yður eigi þeirrar fæðu, sem eyðist, heldur þeirrar fæðu, sem varir til eilífs lífs og Mannssonurinn mun gefa yður. Því á hann hefur faðirinn, Guð sjálfur, sett innsigli sitt.“

²⁸Þá sögðu þeir við hann: „Hvað eigum vér að gjöra, svo að vér vinnum verk Guðs?“

²⁹Jesús svaraði þeim: „Þetta er verk Guðs, að þér trúið á þann, sem hann sendi.“

^a Einn denar voru venjuleg daglaun landbúnaðarverkamanns, sbr. Mt 20.2.

^b Þrjátíu skeiðrúm eru tæpir sex kílómetrar.

³⁰Þeir spurðu hann þá: „Hvaða tákn gjörir þú, svo að vér sjáum og trúum þér? Hvað afrekar þú? ³¹Feður vorir átu manna í eyðimörkinni, eins og ritað er: „Brauð af himni gaf hann þeim að eta.““

³²Jesús sagði við þá: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Móse gaf yður ekki brauðið af himni, heldur gefur faðir minn yður hið sanna brauð af himni. ³³Brauð Guðs er sá, sem stígur niður af himni og gefur heiminum líf.“

³⁴Þá sögðu þeir við hann: „Herra, gef oss ætíð þetta brauð.“

³⁵Jesús sagði þeim: „Ég er brauð lífsins. Þann mun ekki hungra, sem til mín kemur, og þann aldrei þyrsta, sem á mig trúir. ³⁶En ég hef sagt við yður: Þér hafið séð mig og trúið þó ekki. ³⁷Allt sem faðirinn gefur mér, mun koma til mín, og þann sem kemur til mín, mun ég alls eigi brott reka. ³⁸Ég er stigin niður af himni, ekki til að gjöra vilja minn, heldur vilja þess, er sendi mig. ³⁹En sá er vilji þess, sem sendi mig, að ég glati engu af öllu því, sem hann hefur gefið mér, heldur reisi það upp á efsta degi. ⁴⁰Því sá er vilji föður míns, að hver sem sér soninn og trúir á hann, hafi eilíft líf, og ég mun reisa hann upp á efsta degi.“

⁴¹Nú kom upp kurr meðal Gyðinga út af því, að hann sagði: „Ég er brauðið, sem niður steig af himni,“ ⁴²og þeir sögðu: „Er þetta ekki hann Jesús, sonur Jósefs? Vér þekkjum bæði föður hans og móður. Hvernig getur hann sagt, að hann sé stigin niður af himni?“

⁴³Jesús svaraði þeim: „Verið ekki með kurr yðar á meðal. ⁴⁴Enginn getur komið til mín, nema faðirinn, sem sendi mig, dragi hann, og ég mun reisa hann upp á efsta degi. ⁴⁵Hjá spámönnunum er skrifað: „Þeir munu allir verða af Guði fræddir.“ Hver sem hlýðir á föðurinn og lærir af honum, kemur til mín. ⁴⁶Ekki er það svo, að nokkur hafi séð föðurinn. Sá einn, sem er frá Guði, hefur séð föðurinn. ⁴⁷Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem trúir, hefur eilíft líf. ⁴⁸Ég er brauð lífsins. ⁴⁹Feður yðar átu manna í eyðimörkinni, en þeir dóu. ⁵⁰Þetta er brauðið, sem niður stígur af himni. Sá sem etur af því, deyr ekki. ⁵¹Ég er hið lifandi brauð, sem steig niður af himni. Hver sem etur af þessu brauði, mun lifa að eilífu. Og brauðið, sem ég mun gefa, er hold mitt, heiminum til lífs.“

⁵²Nú deildu Gyðingar sín á milli og sögðu: „Hvernig getur þessi maður gefið oss hold sitt að eta?“

⁵³Þá sagði Jesús við þá: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Ef þér etið ekki hold Mannssonarins og drekkið blóð hans, hafið þér ekki lífið í yður. ⁵⁴Sá sem etur hold mitt og drekkur blóð mitt, hefur eilíft líf, og ég reisi hann upp á efsta degi. ⁵⁵Hold mitt er sönn fæða, og blóð mitt er sannur drykkur. ⁵⁶Sá sem etur hold mitt og drekkur blóð mitt, er í mér og ég í honum. ⁵⁷Eins og hinn lifandi faðir sendi mig og ég lifi fyrir föðurinn, svo mun sá lifa fyrir mig, sem mig etur. ⁵⁸Þetta er það brauð, sem niður steig af himni. Það er ekki eins og brauðið, sem feðurnir átu og dóu. Sá sem etur þetta brauð, mun lifa að eilífu.“

⁵⁹Þetta sagði hann, þegar hann var að kenna í samkundunni í Kapernaum.

Orð eilífs lífs

⁶⁰Margir af lærisveinum hans, er á hlýddu, sögðu: „Þung er þessi ræða. Hver getur hlustað á hana?“

⁶¹Jesús vissi með sjálfum sér, að kurr var með lærisveinum hans út af þessu, og sagði við þá: „Hneykslar þetta yður? ⁶²En ef þér sæjuð Mannssoninn stíga upp þangað, sem hann áður var? ⁶³Það er andinn, sem lífgar, holdið megnar ekkert. Orðin, sem ég hef talað til yðar, þau eru andi og þau eru líf. ⁶⁴En meðal yðar eru nokkrir, sem ekki trúa.“ Jesús vissi frá upphafi, hverjir þeir voru, sem trúðu ekki, og hver sá var, sem mundi svíkja hann. ⁶⁵Og hann bætti við: „Vegna þess sagði ég við yður: Enginn getur komið til mín, nema faðirinn veiti honum það.“

⁶⁶Upp úr þessu hurfu margir af lærisveinum hans frá og voru ekki framar með honum. ⁶⁷Þá sagði Jesús við þá tólf: „Ætlið þér að fara líka?“

⁶⁸Símon Pétur svaraði honum: „Herra, til hvers ættum vér að fara? Þú hefur orð eilífs lífs, ⁶⁹og vér trúum og vitum, að þú ert hinn heilagi Guðs.“

⁷⁰Jesús svaraði þeim: „Hef ég eigi sjálfur útvalið yður tólf? Þó er einn yðar djöfull.“ ⁷¹En hann átti við Júdas Símonarson Ískariots, sem varð til að svíkja hann, einn þeirra tólf.

Jesús og bræður hans

7

¹Eftir þetta fór Jesús um Galíleu. Hann vildi ekki fara um Júdeu, sökum þess að Gyðingar sátu um líf hans.

²Nú fór að hátíð Gyðinga, laufskálahátíðin. ³Þá sögðu bræður hans við hann: „Flyt þig héðan og farðu til Júdeu, til þess að lærisveinar þínir sjái líka verkin þín, sem þú gjörir. ⁴Því enginn starfar í leynum, ef hann vill verða alkunnur. Fyrst þú vinnur slík verk, þá opinbera sjálfan þig heiminum.“ ⁵Því jafnvel bræður hans trúðu ekki á hann.

⁶Jesús sagði við þá: „Minn tími er ekki enn kominn, en yður hentar allur tími. ⁷Heimurinn getur ekki hatað yður. Mig hatar hann, af því ég vitna um hann, að verk hans eru vond. ⁸Þér skuluð fara upp eftir á hátíðina. Ég fer ekki^a til þessarar hátíðar, því minn tími er ekki enn kominn.“ ⁹Þetta sagði hann þeim og var kyrr í Galíleu.

Jesús á laufskálahátíð

¹⁰Þegar bræður hans voru farnir upp eftir til hátíðarinnar, fór hann samt líka upp eftir, ekki svo menn vissu, heldur nánast á laun. ¹¹Gyðingar voru að leita að honum á hátíðinni og spurðu, hvar hann væri. ¹²Manna á meðal var margt um hann talað. Sumir sögðu: „Hann er góður,“ en aðrir sögðu: „Nei, hann leiðir fjöldann í villu.“ ¹³Þó talaði enginn opinskátt um hann af ótta við Gyðinga.

^a Annar lesháttur: Ég fer ekki að sinni.

Jóhannesarguðspjall

¹⁴Er hátíðin var þegar hálfnuð, fór Jesús upp í helgidóminn og tók að kenna. ¹⁵Gyðingar urðu forviða og sögðu: „Hvernig hefur þessi maður orðið lærður og hefur þó ekki fræðslu notið?“

¹⁶Jesús svaraði þeim: „Kenning mín er ekki mín, heldur hans, er sendi mig. ¹⁷Sá sem vill gjöra vilja hans, mun komast að raun um, hvort kenningin er frá Guði eða ég tala af sjálfum mér. ¹⁸Sá sem talar af sjálfum sér, leitar eigin heiðurs, en sá sem leitar heiðurs þess, er sendi hann, er sannorður og í honum ekkert ranglæti. ¹⁹Gaf Móse yður ekki lögmálið? Samt heldur enginn yðar lögmálið. Hví sitjið þér um líf mitt?“

²⁰Fólkið ansaði: „Þú ert haldinn illum anda. Hver situr um líf þitt?“

²¹Jesús svaraði þeim: „Eitt verk gjörði ég, og þér undrist það allir. ²²Móse gaf yður umskurnina – hún er að vísu ekki frá Móse, heldur feðrunum – og þér umskerið mann jafnvel á hvíldardegi. ²³Fyrst maður er umskorinn á hvíldardegi, til þess að lögmál Móse verði ekki brotið, hví reiðist þér mér, að ég gjörði manninn allan heilan á hvíldardegi? ²⁴Dæmið ekki eftir útliti, dæmið réttlátan dóm.“

Hver er Jesús?

²⁵Þá sögðu nokkrir Jerúsalembúar: „Er þetta ekki sá, sem þeir sitja um að lífláta? ²⁶Og nú er hann að tala á almannafæri, og þeir segja ekkert við hann. Skyldu nú höfðingjarnir hafa komist að raun um, að hann sé Kristur? ²⁷Nei, vér vitum, hvaðan þessi maður er. Þegar Kristur kemur, veit enginn, hvaðan hann er.“

²⁸Jesús var að kenna í helgidóminum, og nú kallaði hann: „Bæði þekkið þér mig og vitið hvaðan ég er. Þó er ég ekki kominn af sjálfum mér. En sá er sannur, sem sendi mig, og hann þekkið þér ekki. ²⁹Ég þekki hann, því ég er frá honum og hann sendi mig.“ ³⁰Nú ætluðu þeir að grípa hann, en enginn lagði hendur á hann, því stund hans var enn ekki komin. ³¹En af alþýðu manna tóku margir að trúá á hann og sögðu: „Mun Kristur gjöra fleiri tákn, þegar hann kemur, en þessi maður hefur gjört?“

³²Farísear heyrðu, að fólk var að skrafa þetta um hann, og æðstu prestar og farísear sendu þjóna að taka hann höndum. ³³Þá sagði Jesús: „Enn verð ég hjá yður skamma stund, og þá fer ég aftur til þess, sem sendi mig. ³⁴Þér munuð leita mín og eigi finna. Þér getið ekki komist þangað sem ég er.“

³⁵Þá sögðu Gyðingar sín á milli: „Hvert skyldi hann ætla að fara, svo að vér finnum hann ekki? Hann ætlar þó ekki að fara til Gyðinga, sem dreifðir eru meðal Grikkja og kenna Grikkjum? ³⁶Hvað var hann að segja: „Þér munuð leita mín og eigi finna, og þér getið ekki komist þangað sem ég er?“

Lækir lifandi vatns

³⁷Síðasta daginn, hátíðardaginn mikla, stóð Jesús þar og kallaði: „Ef nokkurn þyrstir, þá komi hann til mín og drekki. ³⁸Sá sem trúir á mig, – frá hjarta hans munu renna lækir lifandi vatns, eins og ritningin segir.“ ³⁹Þarna átti hann við andann, er þeir skyldu hljóta, sem á hann trúá. Því enn var andinn ekki gefinn, þar eð Jesús var ekki enn dýrlegur orðinn.

Menn greindi á

⁴⁰Þá sögðu nokkrir úr mannfjöldanum, sem hlýddu á þessi orð: „Þessi er sannarlega spámaðurinn.“

⁴¹Aðrir mæltu: „Hann er Kristur.“ En sumir sögðu: „Mundi Kristur þá koma frá Galíleu? ⁴²Hefur ekki ritningin sagt, að Kristur komi af kyni Davíðs og frá Betlehem, þorpinu þar sem Davíð var?“ ⁴³Þannig greindi menn á um hann. ⁴⁴Nokkrir þeirra vildu grípa hann, en þó lagði enginn hendur á hann.

Höfðingjar og farísear

⁴⁵Nú komu þjónarnir til æðstu prestanna og faríseanna, sem sögðu við þá: „Hvers vegna komuð þér ekki með hann?“

⁴⁶Þjónarnir svöruðu: „Aldrei hefur nokkur maður talað þannig.“

⁴⁷Þá sögðu farísearnir: „Létuð þér þá einnig leiðast afvega? ⁴⁸Ætli nokkur af höfðingjunum hafi farið að trúá á hann, eða þá af faríseum? ⁴⁹Þessi almúgi, sem veit ekkert í lögmálinu, hann er bölvður!“

⁵⁰Nikódemus, sem kom til hans fyrrum og var einn af þeim, segir við þá: ⁵¹„Mundi lögmál vort dæma mann, nema hann sé yfirheyrður áður og að því komist, hvað hann hefur aðhafst?“ ⁵²Þeir svöruðu honum: „Ert þú nú líka frá Galíleu? Gáðu að og sjáðu, að enginn spámaður kemur úr Galíleu.“

Sakfelld sýknuð

8

⁵³[Nú fór hver heim til sín.

¹En Jesús fór til Olíufjallsins. ²Snemma morguns kom hann aftur í helgidóminn, og allur lýður kom til hans, en hann settist og tók að kenna þeim. ³Farísear og fræðimenn koma með konu, staðna að hórdómi, létu hana standa mitt á meðal þeirra ⁴og sögðu við hann: „Meistari, kona þessi var staðin að verki, þar sem hún var að drýgja hór. ⁵Móse bauð oss í lögmálinu að grýta slíkar konur. Hvað segir þú nú?“ ⁶Þetta sögðu þeir til að reyna hann, svo þeir hefðu eitthvað að ákæra hann fyrir. En Jesús laut niður og skrifaði með fingrinum á jörðina.

⁷Og þegar þeir héldu áfram að spyrja hann, rétti hann sig upp og sagði við þá: „Sá yðar, sem syndlaus er, kasti fyrstur steini á hana.“ ⁸Og aftur laut hann niður og skrifaði á jörðina. ⁹Þegar þeir heyrðu þetta, fóru þeir burt, einn af öðrum, öldungarnir fyrstir. Jesús var einn eftir, og konan stóð í sömu sporum. ¹⁰Hann rétti sig upp og sagði við hana: „Kona, hvað varð af þeim? Sakfelldi enginn þig?“

¹¹En hún sagði: „Enginn, herra.“

Jesús mælti: „Ég sakfelli þig ekki heldur. Far þú. Syndga ekki framar.“^a

^a Vantar í sum handrit.

Jesús, ljós heimsins

¹²Nú talaði Jesús aftur til þeirra og sagði: „Ég er ljós heimsins. Sá sem fylgir mér, mun ekki ganga í myrkri, heldur hafa ljós lífsins.“

¹³Þá sögðu farísear við hann: „Þú vitnar um sjálfan þig. Vitnisburður þinn er ekki gildur.“

¹⁴Jesús svaraði þeim: „Enda þótt ég vitni um sjálfan mig, er vitnisburður minn gildur, því ég veit hvaðan ég kom og hvert ég fer. En þér vitið ekki, hvaðan ég kem né hvert ég fer. ¹⁵Þér dæmið að hætti manna. Ég dæmi engan. ¹⁶En ef ég dæmi, er dómur minn réttur, því ég er ekki einn, með mér er faðirinn, sem sendi mig. ¹⁷Og í lögmáli yðar er ritað, að vitnisburður tveggja manna sé gildur. ¹⁸Ég er sá, sem vitna um sjálfan mig, og faðirinn, sem sendi mig, vitnar um mig.“

¹⁹Þeir sögðu við hann: „Hvar er faðir þinn?“

Jesús svaraði: „Hvorki þekkið þér mig né föður minn. Ef þér þekktuð mig, þá þekktuð þér líka föður minn.“

²⁰Þessi orð mælti Jesús hjá fjárhirslunni, þegar hann var að kenna í helgidóminum. Enginn lagði hendur á hann, því stund hans var ekki enn komin.

Ekki af þessum heimi

²¹Enn sagði hann við þá: „Ég fer burt, og þér munuð leita mín, en þér munuð deyja í synd yðar. Þangað sem ég fer, getið þér ekki komist.“

²²Nú sögðu Gyðingar: „Mun hann ætla að fyrirfara sér, fyrst hann segir: „Þangað sem ég fer, getið þér ekki komist?““

²³En hann sagði við þá: „Þér eruð neðan að, ég er ofan að. Þér eruð af þessum heimi, ég er ekki af þessum heimi. ²⁴Þess vegna sagði ég yður, að þér munduð deyja í syndum yðar. Því ef þér trúið ekki, að ég sé sá sem ég er, munuð þér deyja í syndum yðar.“

²⁵Þeir spurðu hann þá: „Hver ert þú?“ Jesús svaraði þeim: „Sá sem ég hef sagt yður frá upphafi.“^a ²⁶Margt hef ég um yður að tala og fyrir margt að dæma. En sá sem sendi mig, er sannur, og það sem ég heyrði hjá honum, það tala ég til heimsins.“

²⁷Þeir skildu ekki, að hann var að tala við þá um föðurinn. ²⁸Því sagði Jesús: „Þegar þér hefjið upp Mannssoninn, munuð þér skilja, að ég er sá sem ég er, og að ég gjöri ekkert af sjálfum mér, heldur tala ég það eitt, sem faðirinn hefur kennt mér. ²⁹Og sá sem sendi mig, er með mér. Hann hefur ekki látið mig einan, því ég gjöri ætíð það sem honum þóknast.“

³⁰Þegar hann mælti þetta, fóru margir að trúa á hann.

^a Eða: Hvers vegna ætti ég yfirleitt að vera að tala við yður?

Frjálsir – þrælar

³¹Þá sagði Jesús við Gyðingana, sem tekið höfðu trú á hann: „Ef þér eruð stöðugir í orði mínu, eruð þér sannir lærisveinar mínir ³²og munuð þekkja sannleikann, og sannleikurinn mun gjöra yður frjálsa.“

³³Þeir svöruðu honum: „Vér erum niðjar Abrahams og höfum aldrei verið nokkurs manns þrælar. Hvernig getur þú þá sagt: „Þér munuð verða frjálsir?““

³⁴Jesús svaraði þeim: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Hver sem syndina drýgir, er þræll syndarinnar. ³⁵En þrællinn dvelst ekki um aldur í húsinu, sonurinn dvelst þar um aldur og ævi. ³⁶Ef sonurinn gjörir yður frjálsa, munuð þér sannarlega verða frjálsir. ³⁷Ég veit, að þér eruð niðjar Abrahams. Þó leitist þér við að lífláta mig, því að orð mitt fær ekki rúm hjá yður. ³⁸Ég tala það, sem ég hef séð hjá föður mínum, og þér gjörið það, sem þér hafið heyrt hjá föður yðar.“

³⁹Þeir svöruðu honum: „Faðir vor er Abraham.“

Jesús segir við þá: „Ef þér væruð börn Abrahams, munduð þér vinna verk Abrahams. ⁴⁰En nú leitist þér við að lífláta mig, mann sem hefur sagt yður sannleikann, sem ég heyrði hjá Guði. Slíkt gjörði Abraham aldrei. ⁴¹Þér vinnið verk föður yðar.“

Þeir sögðu við hann: „Vér erum ekki hörgetnir. Einn föður eigum vér, Guð.“

⁴²Jesús svaraði: „Ef Guð væri faðir yðar, munduð þér elska mig, því frá Guði er ég út genginn og kominn. Ekki er ég sendur af sjálfum mér. Það er hann, sem sendi mig. ⁴³Hví skiljið þér ekki mál mitt? Af því að þér getið ekki hlustað á orð mitt. ⁴⁴Þér eigið djöfulinn að föður og viljið gjöra það, sem faðir yðar girnist. Hann var manndrápári frá upphafi og aldrei í sannleikanum, því í honum finnst enginn sannleikur. Þegar hann lýgur fer hann að eðli sínu, því hann er lygari og lyginna faðir. ⁴⁵En af því að ég segi sannleikann, trúið þér mér ekki. ⁴⁶Hver yðar getur sannað á mig synd? Ef ég segi sannleikann, hví trúið þér mér ekki? ⁴⁷Sá sem er af Guði, heyrir Guðs orð. Þér heyrið ekki, vegna þess að þér eruð ekki af Guði.“

⁴⁸Gyðingar svöruðu honum: „Er það ekki rétt, sem vér segjum, að þú sért Samverji og hafir illan anda?“

⁴⁹Jesús ansaði: „Ekki hef ég illan anda. Ég heiðra föður minn, en þér smánið mig. ⁵⁰Ég leita ekki míns heiðurs. Sá er til, sem leitar hans og dæmir. ⁵¹Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem varðveitir mitt orð, skal aldrei að eilífu deyja.“

⁵²Þá sögðu Gyðingar við hann: „Nú vitum vér, að þú hefur illan anda. Abraham dó og spámennirnir, og þú segir, að sá sem varðveitir orð þitt, skuli aldrei að eilífu deyja. ⁵³Ert þú meiri en faðir vor, Abraham? Hann dó, og spámennirnir dóu. Hver þykist þú vera?“

⁵⁴Jesús svaraði: „Ef ég vegsama sjálfan mig, er vegsemd mín engin. Faðir minn er sá, sem vegsamar mig, hann sem þér segið vera Guð yðar. ⁵⁵Og þér þekkið hann ekki, en ég þekki hann. Ef ég segðist ekki þekkja hann, væri ég lygari eins og þér. En ég þekki hann og varðveiti orð hans. ⁵⁶Abraham faðir yðar vænti þess með fögnuði að sjá dag minn, og hann sá hann og gladdist.“

⁵⁷Nú sögðu Gyðingar við hann: „Þú ert ekki enn orðinn fimmtugur, og hefur séð Abraham!“

⁵⁸Jesús sagði við þá: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Áður en Abraham fæddist, er ég.“

⁵⁹Þá tóku þeir upp steina til að grýta Jesú. En hann duldist og fór út úr helgidóminum.

Verk Guðs opinber

9

¹Á leið sinni sá hann mann, sem var blindur frá fæðingu. ²Lærisveinar hans spurðu hann: „Rabbí, hvort hefur þessi maður syndgað eða foreldrar hans, fyrst hann fæddist blindur?“

³Jesús svaraði: „Hvorki er það af því, að hann hafi syndgað eða foreldrar hans, heldur til þess að verk Guðs verði opinber á honum. ⁴Oss ber að vinna verk þess, er sendi mig, meðan dagur er. Það kemur nótt, þegar enginn getur unnið. ⁵Meðan ég er í heiminum, er ég ljós heimsins.“

⁶Að svo mæltu skyrpti hann á jörðina, gjörði leðju úr munnvatninu, strauk leðju á augu hans ⁷og sagði við hann: „Farðu og þvoðu þér í lauginni Sílóam.“ (Sílóam þýðir sendur.) Hann fór og þvoði sér og kom sjáandi.

⁸Nágrannar hans og þeir, sem höfðu áður séð hann ölmusumann, sögðu þá: „Er þetta ekki sá, er setið hefur og beðið sér ölmusu?“

⁹Sumir sögðu: „Sá er maðurinn,“ en aðrir sögðu: „Nei, en líkur er hann honum.“

Sjálfur sagði hann: „Ég er sá.“

¹⁰Þá sögðu þeir við hann: „Hvernig opnuðust augu þín?“

¹¹Hann svaraði: „Maður að nafni Jesús gjörði leðju og smurði á augu mín og sagði mér að fara til Sílóam og þvo mér. Ég fór og fékk sjónina, þegar ég var búinn að þvo mér.“

¹²Þeir sögðu við hann: „Hvar er hann?“

Hann svaraði: „Það veit ég ekki.“

¹³Þeir fara til faríseanna með manninn, sem áður var blindur. ¹⁴En þá var hvíldardagur, þegar Jesús bjó til leðjuna og opnaði augu hans. ¹⁵Farísearnir spurðu hann nú líka, hvernig hann hefði fengið sjónina. Hann svaraði þeim: „Hann lagði leðju á augu mín, ég þvoði mér, og nú sé ég.“

¹⁶Þá sögðu nokkrir farísear: „Þessi maður er ekki frá Guði, fyrst hann heldur ekki hvíldardaginn.“

Aðrir sögðu: „Hvernig getur syndugur maður gjört þvílík tákni?“ Og ágreiningur varð með þeim.

¹⁷Þá segja þeir aftur við hinn blinda: „Hvað segir þú um hann, fyrst hann opnaði augu þín?“

Hann sagði: „Hann er spámaður.“

¹⁸Gyðingar trúðu því ekki, að hann, sem sjónina fékk, hefði verið blindur, og kölluðu fyrst á foreldra hans ¹⁹og spurðu þá: „Er þetta sonur ykkar, sem þið segið að hafi fæðst blindur? Hvernig er hann þá orðinn sjáandi?“

²⁰Foreldrar hans svöruðu: „Við vitum, að þessi maður er sonur okkar og að hann fæddist blindur. ²¹En hvernig hann er nú orðinn sjáandi, vitum við ekki, né heldur vitum við, hver opnaði augu hans. Spyrjið hann sjálfan. Hann hefur aldur til. Hann getur svarað fyrir sig.“ ²²Þetta sögðu foreldrar hans af ótta við Gyðinga. Því Gyðingar höfðu þegar samþykkt, að ef nokkur játaði, að Jesús væri Kristur, skyldi hann samkundurækur. ²³Vegna þessa sögðu foreldrar hans: „Hann hefur aldur til, spyrjið hann sjálfan.“

²⁴Nú kölluðu þeir í annað sinn á manninn, sem blindur hafði verið, og sögðu við hann: „Gef þú Guði dýrðina. Vér vitum, að þessi maður er syndari.“

²⁵Hann svaraði: „Ekki veit ég, hvort hann er syndari. En eitt veit ég, að ég, sem var blindur, er nú sjáandi.“

²⁶Þá sögðu þeir við hann: „Hvað gjörði hann við þig? Hvernig opnaði hann augu þín?“

²⁷Hann svaraði þeim: „Ég er búinn að segja yður það, og þér hlustuðu ekki á það. Hví viljið þér heyra það aftur? Viljið þér líka verða lærisveinar hans?“

²⁸Þeir atyrtu hann og sögðu: „Þú ert lærisveinn hans, vér erum lærisveinar Móse. ²⁹Vér vitum, að Guð talaði við Móse, en um þennan vitum vér ekki, hvaðan hann er.“

³⁰Maðurinn svaraði þeim: „Þetta er furðulegt, að þér vitið ekki, hvaðan hann er, og þó opnaði hann augu mín. ³¹Vér vitum, að Guð heyrir ekki syndara. En ef einhver er guðrækinn og gjörir vilja hans, þann heyrir hann. ³²Frá alda öðli hefur ekki heyrst, að nokkur hafi opnað augu þess, sem blindur var borinn. ³³Ef þessi maður væri ekki frá Guði, gæti hann ekkert gjört.“

³⁴Þeir svöruðu honum: „Þú ert syndum vafinn frá fæðingu og ætlar að kenna oss!“ Og þeir ráku hann út.

³⁵Jesús heyrði, að þeir hefðu rekið hann út. Hann fann hann og sagði við hann: „Trúir þú á Mannssoninn?“

³⁶Hinn svaraði: „Herra, hver er sá, að ég megí trúa á hann?“

³⁷Jesús sagði við hann: „Þú hefur séð hann, hann er sá sem er nú að tala við þig.“

³⁸En hann sagði: „Ég trúi, herra,“ og féll fram fyrir honum.

³⁹Jesús sagði: „Til dóms er ég kominn í þennan heim, svo að blindir sjái og hinir sjáandi verði blindir.“

⁴⁰Þetta heyrðu þeir farísear, sem með honum voru, og spurðu: „Erum vér þá líka blindir?“

⁴¹Jesús sagði við þá: „Ef þér væruð blindir, væruð þér án sakar. En nú segist þér vera sjáandi, því varir sök yðar.“

Líkingin um hirðinn

10

¹„Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem kemur ekki um dyrnar inn í sauðabyrgið, heldur fer yfir annars staðar, hann er þjófur og ræningi, ²en sá sem kemur inn um dyrnar, er hirðir sauðanna. ³Dyravörðurinn lýkur upp fyrir honum, og sauðirnir heyra raust hans, og hann kallar á sína sauði með nafni og leiðir þá út. ⁴Þegar hann hefur látið út alla sauði sína, fer hann á undan þeim, og þeir fylgja honum, af því að þeir þekkja raust hans. ⁵En ókunnugum fylgja þeir ekki, heldur flýja frá honum, því þeir þekkja ekki raust ókunnugra.“

⁶Þessa líkingu sagði Jesús þeim. En þeir skildu ekki hvað það þýddi, sem hann var að tala við þá.

Jesús, góði hirðirinn

⁷Því sagði Jesús aftur: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Ég er dyr sauðanna. ⁸Allir þeir, sem á undan mér komu, eru þjófar og ræningar, enda hlýddu sauðirnir þeim ekki. ⁹Ég er dyrnar. Sá sem kemur inn um mig, mun frelsast, og hann mun ganga inn og út og finna haga. ¹⁰Þjófurinn kemur ekki nema til að stela og slátra og eyða. Ég er kominn til þess, að þeir hafi líf, líf í fullri gnægð.

¹¹Ég er góði hirðirinn. Góði hirðirinn leggur líf sitt í sölurnar fyrir sauðina. ¹²Leiguliðinn, sem hvorki er hirðir né sjálfur á sauðina, sér úlfinn koma og yfirgefur sauðina og flýr, og úlfurinn hremmir þá og tvístrar þeim. ¹³Enda er hann leiguliði og lætur sér ekki annt um sauðina. ¹⁴Ég er góði hirðirinn og þekki mína, og mínir þekkja mig, ¹⁵eins og faðirinn þekkir mig og ég þekki föðurinn. Ég legg líf mitt í sölurnar fyrir sauðina. ¹⁶Ég á líka aðra sauði, sem eru ekki úr þessu sauðabyrgi. Þá ber mér einnig að leiða, þeir munu heyra raust mína. Og það verður ein hjörð, einn hirðir. ¹⁷Fyrir því elskar faðirinn mig, að ég legg líf mitt í sölurnar, svo að ég fái það aftur. ¹⁸Enginn tekur það frá mér, heldur legg ég það sjálfur í sölurnar. Ég hef vald til að leggja það í sölurnar og vald til að taka það aftur. Þessa skipan fékk ég frá föður mínum.“

¹⁹Aftur varð ágreiningur með Gyðingum út af þessum orðum. ²⁰Margir þeirra sögðu: „Hann hefur illan anda og er genginn af vitinu. Hvað eruð þér að hlusta á hann?“

²¹Aðrir sögðu: „Þessi orð mælir enginn sá, sem hefur illan anda. Mundi illur andi geta opnað augu blindra?“

Ég og faðirinn erum eitt

²²Nú var vígsluhátíðin í Jerúsalem og kominn vetur. ²³Jesús gekk um í súlnagöngum Salómons í helgidóminum. ²⁴Þá söfnuðust Gyðingar um hann og sögðu við hann: „Hve lengi lætur þú oss í óvissu? Ef þú ert Kristur, þá seg oss það berum orðum.“

²⁵Jesús svaraði þeim: „Ég hef sagt yður það, en þér trúið ekki. Verkin, sem ég gjöri í nafni föður míns, þau vitna um mig, ²⁶en þér trúið ekki, því að þér eruð ekki úr hópi sauða minna. ²⁷Mínir sauðir heyra raust mína, og ég þekki þá, og þeir fylgja mér. ²⁸Ég gef þeim eilíft líf, og þeir skulu aldrei að eilífu glatast, og enginn skal slíta þá úr hendi minni.

²⁹Faðir minn, sem hefur gefið mér þá, er meiri en allir,^a og enginn getur slitið þá úr hendi föðurins. ³⁰Ég og faðirinn erum eitt.“

³¹Gyðingar tóku aftur upp steina til að grýta hann. ³²Jesús mælti við þá: „Ég hef sýnt yður mörg góð verk frá föður mínum. Fyrir hvert þeirra verka viljið þér grýta mig?“

³³Gyðingar svöruðu honum: „Vér grýtum þig ekki fyrir góð verk, heldur fyrir guðlast, að þú, sem ert maður, gjörir sjálfan þig að Guði.“

³⁴Jesús svaraði þeim: „Er ekki skrifað í lögmáli yðar: „Ég hef sagt: Þér eruð guðir“? ³⁵Ef það nefnir þá guði, sem Guðs orð kom til, – og ritningin verður ekki felld úr gildi, – ³⁶segið þér þá við mig, sem faðirinn helgaði og sendi í heiminn, að ég guðlasti, af því ég sagði: „Ég er sonur Guðs“? ³⁷Ef ég vinn ekki verk föður míns, trúið mér þá ekki, ³⁸en ef ég vinn þau, þá trúið verkunum, þótt þér trúið mér ekki, svo að þér skiljið og vitið, að faðirinn er í mér og ég í föðurnum.“

³⁹Nú reyndu þeir aftur að grípa hann, en hann gekk úr greipum þeirra.

⁴⁰Hann fór aftur burt yfir um Jórdan, þangað sem Jóhannes hafði fyrrum verið að skíra, og var þar um kyrrt. ⁴¹Margir komu til hans. Þeir sögðu: „Víst gjörði Jóhannes ekkert tákni, en allt er það satt, sem hann sagði um þennan mann.“ ⁴²Og þarna tóku margir trú á hann.

Lasarus deyr

11

¹Maður sá var sjúkur, er Lasarus hét, frá Betaníu, þorpi Maríu og Mörtu, systur hennar.

²En María var sú er smurði Drottin smyrslum og þerraði fætur hans með hári sínu. Bróðir hennar, Lasarus, var sjúkur. ³Nú gjörðu systurnar Jesú orðsending: „Herra, sá sem þú elskar, er sjúkur.“

⁴Þegar hann heyrði það, mælti hann: „Þessi sótt er ekki banvæn, heldur Guði til dýrðar, að Guðs sonur vegsamist hennar vegna.“

⁵Jesús elskaði þau Mörtu og systur hennar og Lasarus. ⁶Þegar hann frétti, að hann væri veikur, var hann samt um kyrrt á sama stað í tvo daga. ⁷Að þeim liðnum sagði hann við lærisveina sína: „Förum aftur til Júdeu.“

⁸Lærisveinarnir sögðu við hann: „Rabbí, nýlega voru Gyðingar að því komnir að grýta þig, og þú ætlar þangað aftur?“

⁹Jesús svaraði: „Eru ekki stundir dagsins tólf? Sá sem gengur um að degi, hrasar ekki, því hann sér ljós þessa heims. ¹⁰En sá sem gengur um að nóttu, hrasar, því hann hefur ekki ljósið í sér.“

¹¹Þetta mælti hann, og sagði síðan við þá: „Lasarus, vinur vor, er sofnaður. En nú fer ég að vekja hann.“

¹²Þá sögðu lærisveinar hans: „Herra, ef hann er sofnaður, batnar honum.“ ¹³En Jesús talaði um dauða hans. Þeir héldu hins vegar, að hann ætti við venjulegan svefn. ¹⁴Þá sagði

^a Annar lesháttur: Það sem faðir minn hefur gefið mér, er öllu öðru meira.

Jesús þeim berum orðum: „Lasarus er dáiinn, ¹⁵og yðar vegna fagna ég því, að ég var þar ekki, til þess að þér skuluð trúa. En förum nú til hans.“

¹⁶Tómas, sem nefndist tvíburi, sagði þá við hina lærisveinana: „Vér skulum fara líka til að deyja með honum.“

Ég er upprisan og lífið

¹⁷Þegar Jesús kom, varð hann þess vís, að Lasarus hafði verið fjóra daga í gröfinni. ¹⁸Betanía var nálægt Jerúsalem, hér um bil fimmtán skeiðrúm^a þaðan. ¹⁹Margir Gyðingar voru komnir til Mörtu og Maríu að hugga þær eftir bróðurmissinn.

²⁰Þegar Marta frétti, að Jesús væri að koma, fór hún á móti honum, en María sat heima. ²¹Marta sagði við Jesú: „Herra, ef þú hefur verið hér, væri bróðir minn ekki dáiinn. ²²En einnig nú veit ég, að Guð mun gefa þér hvað sem þú biður hann um.“

²³Jesús segir við hana: „Bróðir þinn mun upp rísa.“ ²⁴Marta segir: „Ég veit, að hann rís upp í upprisunni á efsta degi.“

²⁵Jesús mælti: „Ég er upprisan og lífið. Sá sem trúir á mig, mun lifa, þótt hann deyi. ²⁶Og hver sem lifir og trúir á mig, mun aldrei að eilífu deyja. Trúir þú þessu?“

²⁷Hún segir við hann: „Já, herra. Ég trúi, að þú sért Kristur, Guðs sonur, sem koma skal í heiminn.“

²⁸Að svo mæltu fór hún, kallaði á Maríu systur sína og sagði í hljóði: „Meistarinn er hér og vill finna þig.“ ²⁹Þegar María heyrði þetta, reis hún skjótt á fætur og fór til hans. ³⁰En Jesús var ekki enn kominn til þorpsins, heldur var hann enn á þeim stað, þar sem Marta hafði mætt honum. ³¹Gyðingarnir, sem voru heima hjá Maríu að hugga hana, sáu, að hún stóð upp í skyndi og gekk út, og fóru þeir á eftir henni. Þeir hugðu, að hún hefði farið til grafarinnar að gráta þar.

³²María kom þangað, sem Jesús var, og er hún sá hann, féll hún honum til fóta og sagði við hann: „Herra, ef þú hefur verið hér, væri bróðir minn ekki dáiinn.“

³³Þegar Jesús sá hana gráta og Gyðingana gráta, sem með henni komu, komst hann við í anda og varð hræður mjög ³⁴og sagði: „Hvar hafið þér lagt hann?“

Þeir sögðu: „Herra, kom þú og sjá.“ ³⁵Þá grét Jesús.

³⁶Gyðingar sögðu: „Sjá, hversu hann hefur elskað hann!“

³⁷En nokkrir þeirra sögðu: „Gat ekki sá maður, sem opnaði augu hins blindi, einnig varnað því, að þessi maður dæi?“

³⁸Jesús varð aftur hræður mjög og fór til grafarinnar. Hún var hellir og steinn fyrir.

³⁹Jesús segir: „Takið steinininn frá!“

Marta, systir hins dána, segir við hann:

„Herra, það er komin nálykt af honum, það er komið á fjórða dag.“

^a Tæpa þrjá kílómetra.

⁴⁰Jesús segir við hana: „Sagði ég þér ekki: „Ef þú trúir, munt þú sjá dýrð Guðs?““ ⁴¹Nú var steinninn tekinn frá. En Jesús hóf upp augu sín og mælti: „Faðir, ég þakka þér, að þú hefur bænheyrt mig. ⁴²Ég vissi að sönnu, að þú heyrir mig ávallt, en ég sagði þetta vegna mannfjöldans, sem stendur hér umhverfis, til þess að þeir trúi, að þú hafir sent mig.““ ⁴³Að svo mæltu hrópaði hann hárrí röddu: „Lazarus, kom út!“ ⁴⁴Hinn dáni kom út vafinn líkblæjum á fótum og höndum og með sveitadúk bundinn um andlitið. Jesús segir við þá: „Leysið hann og látið hann fara.““

Hann skyldi deyja

⁴⁵Margir Gyðingar, sem komnir voru til Maríu og sáu það, sem Jesús gjörði, tóku nú að trúa á hann. ⁴⁶En nokkrir þeirra fóru til farísea og sögðu þeim, hvað hann hafði gjört. ⁴⁷Æðstu prestarnir og farísearnir kölluðu þá saman ráðið og sögðu: „Hvað eigum vér að gjöra? Þessi maður gjörir mörg tákn. ⁴⁸Ef vér leyfum honum að halda svo áfram, munu allir trúa á hann, og þá koma Rómverjar og taka bæði helgidóm vorn og þjóð.““

⁴⁹En einn þeirra, Kaífas, sem það ár var æðsti prestur, sagði við þá: „Þér vitið ekkert ⁵⁰og hugsið ekkert um það, að yður er betra, að einn maður deyi fyrir lýðinn, en að öll þjóðin tortímist.““ ⁵¹Þetta sagði hann ekki af sjálfum sér, en þar sem hann var æðsti prestur það ár, gat hann spáð því, að Jesús mundi deyja fyrir þjóðina, ⁵²og ekki fyrir þjóðina eina, heldur og til að safna saman í eitt dreifðum börnum Guðs. ⁵³Upp frá þeim degi voru þeir ráðnir í að taka hann af lífi.

⁵⁴Jesús gekk því ekki lengur um meðal Gyðinga á almannafæri, heldur fór hann þaðan til staðar í grennd við eyðimörkina, í þorp sem heitir Efraím, og þar dvaldist hann með lærisveinum sínum.

⁵⁵Nú nálgudust páskar Gyðinga, og margir fóru úr sveitinni upp til Jerúsalem fyrir páskana til að hreinsa sig. ⁵⁶Menn leituðu að Jesú og sögðu sín á milli í helgidóminum: „Hvað haldið þér? Skyldi hann ekki koma til hátíðarinnar?““ ⁵⁷En æðstu prestar og farísear höfðu gefið út skipun um það, að ef nokkur vissi hvar hann væri, skyldi hann segja til, svo að þeir gætu tekið hann.

Jesús smurður

12

¹Sex dögum fyrir páska kom Jesús til Betaníu, þar sem Lazarus var, sá er hann vakti frá dauðum. ²Þar var honum búinn kvöldverður, og Marta gekk um beina, en Lazarus var einn þeirra, sem að borði sátu með honum. ³Þá tók María pund af ómenguðum, dýrum nardussmyrslum og smurði fætur Jesú og þerraði með hári sínu fætur hans. En húsið fylltist ilmi smyrslanna. ⁴Segir þá Júdas Ískariot, einn lærisveina hans, sá er mundi svíkja hann: ⁵„Hví voru þessi smyrsl ekki seld fyrir þrjú hundruð denara^a og gefin fátækum?““ ⁶EKKI sagði hann þetta af því, að hann léti sér annt um fátæka, heldur af því, að hann var þjófur. Hann hafði pyngjuna og tók það, sem í hana var látið. ⁷Þá sagði Jesús: „Lát hana í friði. Hún hefur geymt þetta til greftrunardags míns. ⁸Fátæka hafið þér ætíð hjá yður, en mig hafið þér ekki ávallt.““

^a Sjá Jóh 6.7.

Jóhannesarguðspjall

⁹Nú komst allur fjöldi Gyðinga að því, að Jesús væri þarna, og þeir komu þangað, ekki aðeins hans vegna, heldur og til að sjá Lasarus, sem hann hafði vakið frá dauðum. ¹⁰Þá réðu æðstu prestarnir af að taka einnig Lasarus af lífi, ¹¹því vegna hans sneru margir Gyðingar baki við þeim og fóru að trúá á Jesú.

Jesú fagnað

¹²Sá mikli mannfjöldi, sem kominn var til hátíðarinnar, frétti degi síðar, að Jesús væri að koma til Jerúsalem. ¹³Þeir tóku þá pálmagreinar, fóru út á móti honum og hrópuðu:

„Hósanna!

Blessaður sé sá, sem kemur, í nafni Drottins,
konungur Ísraels!“

¹⁴Jesús fann ungan asna og settist á bak honum, eins og skrifað er:

¹⁵Óttast ekki, dóttir Síon.

Sjá, konungur þinn kemur,
ríðandi á ösnufola.

¹⁶Lærisveinar hans skildu þetta ekki í fyrstu, en þegar Jesús var dýrlegur orðinn, minntust þeir þess, að þetta var ritað um hann og að þeir höfðu gjört þetta fyrir hann.

¹⁷Nú vitnaði fólkið, sem með honum var, þegar hann kallaði Lasarus út úr gröfni og vakti hann frá dauðum. ¹⁸Vegna þess fór einnig mannfjöldinn á móti honum, því menn höfðu heyrt, að hann hefði gjört þetta tákn. ¹⁹Því sögðu farísear sín á milli: „Þér sjáið, að þér ráðið ekki við neitt. Allur heimurinn eltir hann.“

Stundin komin

²⁰Grikkir nokkrir voru meðal þeirra, sem fóru upp eftir til að biðjast fyrir á hátíðinni. ²¹Þeir komu til Filippusar frá Betsáidu í Galíleu, báðu hann og sögðu: „Herra, oss langar að sjá Jesú.“

²²Filippus kemur og segir það Andrési. Andrés og Filippus fara og segja Jesú. ²³Jesús svaraði þeim: „Stundin er komin, að Mannssonurinn verði gjörður dýrlegur. ²⁴Sannlega, sannlega segi ég yður: Ef hveitikornið fellur ekki í jörðina og deyr, verður það áfram eitt. En ef það deyr, ber það mikinn ávöxt. ²⁵Sá sem elskar líf sitt, glatar því, en sá sem hatar líf sitt í þessum heimi, mun varðveita það til eilífs lífs. ²⁶Sá sem þjónar mér, fylgi mér eftir, og hvar sem ég er, þar mun og þjónn minn vera. Þann sem þjónar mér, mun faðirinn heiðra.

²⁷Nú er sál mín skelfd, og hvað á ég að segja? Faðir, frelsa mig frá þessari stundu? Nei, til þessa er ég kominn að þessari stundu. ²⁸Faðir, gjör nafn þitt dýrlegt!“

Þá kom rödd af himni: „Ég hef gjört það dýrlegt og mun enn gjöra það dýrlegt.“

²⁹Mannfjöldinn, sem hjá stóð og hlýddi á, sagði, að þruma hefði riðið yfir. En aðrir sögðu: „Engill var að tala við hann.“

³⁰Jesús svaraði þeim: „Þessi rödd kom ekki mín vegna, heldur yðar vegna. ³¹Nú gengur dómur yfir þennan heim. Nú skal höfðingja þessa heims út kastað. ³²Og þegar ég verð hafinn upp frá jörðu, mun ég draga alla til mín.“ ³³Þetta sagði hann til að gefa til kynna, með hvaða hætti hann átti að deyja.

³⁴Mannfjöldinn svaraði honum: „Lögmálið segir oss, að Kristur muni verða til eilífdar. Hvernig getur þú sagt, að Mannssonurinn eigi að verða upp hafinn? Hver er þessi Mannssonur?“

³⁵Þá sagði Jesús við þá: „Skamma stund er ljósið enn á meðal yðar. Gangið, meðan þér hafið ljósið, svo að myrkrið hremmi yður ekki. Sá sem gengur í myrkri, veit ekki, hvert hann fer. ³⁶Trúið á ljósið, meðan þér hafið ljósið, svo að þér verðið börn ljóssins.“

Vantrúin myrkur, trúin ljós

Þetta mælti Jesús og fór burt og duldist þeim. ³⁷Þótt hann hefði gjört svo mörg tákn fyrir augum þeirra, trúðu þeir ekki á hann, ³⁸svo að rættist orð Jesaja spámanns, er hann mælti:

Drottinn, hver trúði boðun vorri,
og hverjum varð armur Drottins opinber?

³⁹Þess vegna gátu þeir ekki trúað, enda segir Jesaja á öðrum stað:

⁴⁰Hann hefur blindað augu þeirra
og forhert hjarta þeirra,
að þeir sjái ekki með augunum
né skilji með hjartanu og snúi sér
og ég lækni þá.

⁴¹Jesaja sagði þetta af því að hann sá dýrð hans og talaði um hann.

⁴²Samt trúðu margir á hann, jafnvel höfðingjar, en gengust ekki við því vegna faríseanna, svo að þeir yrðu ekki samkundurækir. ⁴³Þeir kusu heldur heiður manna en heiður frá Guði.

⁴⁴En Jesús hrópaði: „Sá sem trúir á mig, trúir ekki á mig, heldur þann sem sendi mig, ⁴⁵og sá sem sér mig, sér þann er sendi mig. ⁴⁶Ég er ljós í heiminn komið, svo að enginn, sem á mig trúir, sé áfram í myrkri. ⁴⁷Ef nokkur heyrir orð mín og gætir þeirra ekki, þá dæmi ég hann ekki. Ég er ekki kominn til að dæma heiminn, heldur til að frelsa heiminn. ⁴⁸Sá sem hafnar mér og tekur ekki við orðum mínum, hefur sinn dómara: Orðið, sem ég hef talað, verður dómari hans á efsta degi. ⁴⁹Því ég hef ekki talað af sjálfum mér, heldur hefur faðirinn, sem sendi mig, boðið mér, hvað ég skuli segja og hvað ég skuli tala. ⁵⁰Og ég veit, að boðorð hans er eilíft líf. Það sem ég tala, það tala ég því eins og faðirinn hefur sagt mér.“

Eftirdæmi

13

¹Hátíð páskaða var að ganga í garð. Jesús vissi, að stund hans var kominn og að hann færi burt úr þessum heimi til föðurins. Hann hafði elskað sína, þá sem í heiminum voru. Hann elskaði þá, uns yfir lauk.

²Kvöldmáltíð stóð yfir. Djöfullinn hafði þegar blásið því í brjóst Júdasi Símonarsyni Ískariots að svíkja Jesú. ³Jesús vissi, að faðirinn hafði lagt allt í hendur honum, að hann var frá Guði kominn og var að fara til Guðs. ⁴Hann stóð upp frá máltíðinni, lagði af sér yfirhöfnina, tók línúk og batt um sig. ⁵Síðan hellti hann vatni í mundlaug og tók að þvo fætur lærisveinanna og þerra með línúknum, sem hann hafði um sig. ⁶Hann kemur þá að Símoni Pétri, sem segir við hann: „Herra, ætlar þú að þvo mér um fæturna?“

⁷Jesús svaraði: „Nú skilur þú ekki, hvað ég er að gjöra, en seinna muntu skilja það.“

⁸Pétur segir við hann: „Aldrei að eilífu skaltu þvo fætur mína.“ Jesús svaraði: „Ef ég þvæ þér ekki, áttu enga samleið með mér.“ ⁹Simon Pétur segir við hann: „Herra, ekki aðeins fætur mína, líka hendurnar og höfuðið.“

¹⁰Jesús segir við hann: „Sá sem laugast hefur, þarf ekki að þvost nema um fætur.^a Hann er allur hreinn. Og þér eruð hreinir, þó ekki allir.“ ¹¹Hann vissi, hver mundi svíkja hann, og því sagði hann: „Þér eruð ekki allir hreinir.“

¹²Þegar hann hafði þvegið fætur þeirra, tekið yfirhöfn sína og setst aftur niður, sagði hann við þá: „Skiljið þér, hvað ég hef gjört við yður? ¹³Þér kallið mig meistara og herra, og þér mælið rétt, því það er ég. ¹⁴Fyrst ég, sem er herra og meistari, hef nú þvegið yður um fæturna, þá ber yður einnig að þvo hver annars fætur. ¹⁵Ég hef gefið yður eftirdæmi, að þér breytið eins og ég breytti við yður. ¹⁶Sannlega, sannlega segi ég yður: Þjónn er ekki meiri en herra hans né sendiboði meiri þeim, er sendi hann. ¹⁷Þér vitið þetta, og þér eruð sælir, ef þér breytið eftir því.“

¹⁸Ég tala ekki um yður alla. Ég veit, hverja ég hef útvalið. En ritningin verður að rætast: „Sá sem etur brauð mitt, lyftir hæli sínum móti mér.“ ¹⁹Ég segi yður þetta núna, áður en það verður, svo að þér trúið, þegar það er orðið, að ég er sá sem ég er. ²⁰Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem tekur við þeim, sem ég sendi, hann tekur við mér, og sá sem tekur við mér, tekur við þeim er sendi mig.“

Einn mun svíkja

²¹Þegar Jesús hafði sagt þetta, varð honum mjög þungt um hjarta og hann sagði beinum orðum: „Sannlega, sannlega segi ég yður: Einn af yður mun svíkja mig.“

²²Lærisveinarnir litu hver á annan og skildu ekki, við hvern hann ætti. ²³Sá lærisveinn Jesú, sem hann elskaði, sat næstur honum. ²⁴Símon Pétur benti honum og bað hann spyrja, hver sá væri, sem Jesús talaði um.

²⁵Hann laut þá að Jesú og spurði: „Herra, hver er það?“

^a Orðin „nema um fætur“ vantar í sum handrit.

²⁶Jesús svaraði: „Það er sá sem ég fæ bita þann, er ég dýfi nú í.“ Þá dýfði hann í bitanum, tók hann og fékk Júdasí Símonarsyni Ískariots. ²⁷Og eftir þann bita fór Satan inn í hann. Jesús segir við hann: „Það sem þú gjörir, það gjör þú skjótt!“ ²⁸En enginn þeirra, sem sátu til borðs, vissi til hvers hann sagði þetta við hann. ²⁹En af því að Júdas hafði pyngjuna, héldu sumir þeirra, að Jesús hefði sagt við hann: „Kauptu það, sem vér þurfum til hátíðarinnar,“ – eða að hann skyldi gefa eitthvað fátækum. ³⁰Þá er hann hafði tekið við bitanum, gekk hann jafnskjótt út. Þá var nótt.

Nýtt boðorð

³¹Þegar hann var farinn út, sagði Jesús: „Nú er Mannssonurinn dýrlegur orðinn, og Guð er orðinn dýrlegur í honum. ³²Fyrst Guð er orðinn dýrlegur í honum, mun Guð og gjöra hann dýrlegan í sér, og skjótt mun hann gjöra hann dýrlegan. ³³Börnín mín, stutta stund verð ég enn með yður. Þér munuð leita mín, og eins og ég sagði Gyðingum, segi ég yður nú: Þangað sem ég fer, getið þér ekki komist. ³⁴Nýtt boðorð gef ég yður, að þér elskið hver annan. Eins og ég hef elskað yður, skuluð þér einnig elska hver annan. ³⁵Á því munu allir þekkja, að þér eruð mínir lærisveinar, ef þér berið elsku hver til annars.“

Pétur afneitar

³⁶Símon Pétur segir við hann: „Herra, hvert ferðu?“

Jesús svaraði: „Þú getur ekki fylgt mér nú þangað sem ég fer, en síðar muntu fylgja mér.“

³⁷Pétur segir við hann: „Herra, hví get ég ekki fylgt þér nú? Ég vil leggja líf mitt í sölurnar fyrir þig.“

³⁸Jesús svaraði: „Viltu leggja líf þitt í sölurnar fyrir mig? Sannlega, sannlega segi ég þér: Ekki mun hani gala fyrr en þú hefur afneitað mér þrisvar.“

Vegurinn, sannleikurinn, lífið

14

¹„Hjarta yðar skelfist ekki. Trúið á Guð og trúið á mig. ²Í húsi föður míns eru margar vistarverur. Væri ekki svo, hefði ég þá sagt yður, að ég færi burt að búa yður stað? ³Þegar ég er farinn burt og hef búið yður stað, kem ég aftur og tek yður til mín, svo að þér séuð einnig þar sem ég er. ⁴Veginn þangað, sem ég fer, þekkið þér.“

⁵Tómas segir við hann: „Herra, vér vitum ekki, hvert þú ferð, hvernig getum vér þá þekkt veginn?“

⁶Jesús segir við hann: „Ég er vegurinn, sannleikurinn og lífið. Enginn kemur til föðursins, nema fyrir mig. ⁷Ef þér hafið þekkt mig, munuð þér og þekkja föður minn. Héðan af þekkið þér hann og hafið séð hann.“

⁸Filippus segir við hann: „Herra, sýn þú oss föðurinn. Það nægir oss.“

⁹Jesús svaraði: „Ég hef verið með yður allan þennan tíma, og þú þekkir mig ekki, Filippus? Sá sem hefur séð mig, hefur séð föðurinn. Hvernig segir þú þá: „Sýn þú oss

föðurinn? ¹⁰Trúir þú ekki, að ég er í föðurnum og faðirinn í mér? Orðin, sem ég segi við yður, tala ég ekki af sjálfum mér. Faðirinn, sem í mér er, vinnur sín verk. ¹¹Trúið mér, að ég er í föðurnum og faðirinn í mér. Ef þér gerið það ekki, trúið þá vegna sjálfra verkanna. ¹²Sannlega, sannlega segi ég yður: Sá sem trúir á mig, mun einnig gjöra þau verk, sem ég gjöri. Og hann mun gjöra meiri verk en þau, því ég fer til föðursins. ¹³Og hvers sem þér biðjið í mínu nafni, það mun ég gjöra, svo að faðirinn vegsamist í syninum. ¹⁴Ef þér biðjið mig einhvers í mínu nafni, mun ég gjöra það.

Andi sannleikans

¹⁵Ef þér elskið mig, munuð þér halda boðorð mín. ¹⁶Ég mun biðja föðurinn, og hann mun gefa yður annan hjálpara, að hann sé hjá yður að eilífu, ¹⁷anda sannleikans, sem heimurinn getur ekki tekið á móti, því hann sér hann ekki né þekkir. Þér þekkið hann, því hann er hjá yður og verður í yður.^a ¹⁸Ekki mun ég skilja yður eftir munaðarlausu. Ég kem til yðar. ¹⁹Innan skamms mun heimurinn ekki sjá mig framar. Þér munuð sjá mig, því ég lifi og þér munuð lifa. ²⁰Á þeim degi munuð þér skilja, að ég er í föður mínum og þér í mér og ég í yður. ²¹Sá sem hefur boðorð mín og heldur þau, hann er sá sem elskar mig. En sá sem elskar mig, mun elskaður verða af föður mínum, og ég mun elska hann og birta honum sjálfan mig.“

²²Júdas – ekki Ískariót – sagði við hann: „Herra, hverju sætir það, að þú vilt birtast oss, en eigi heiminum?“

²³Jesús svaraði: „Sá sem elskar mig, varðveitir mitt orð, og faðir minn mun elska hann. Til hans munum við koma og gjöra okkur bústað hjá honum. ²⁴Sá sem elskar mig ekki, varðveitir ekki mín orð. Orðið, sem þér heyrið, er ekki mitt, heldur föðursins, sem sendi mig.

²⁵Þetta hef ég talað til yðar, meðan ég var hjá yður. ²⁶En hjálparinn, andinn heilagi, sem faðirinn mun senda í mínu nafni, mun kenna yður allt og minna yður á allt það, sem ég hef sagt yður. ²⁷Frið læt ég yður eftir, minn frið gef ég yður. Ekki gef ég yður eins og heimurinn gefur. Hjarta yðar skelfist ekki né hræðist. ²⁸Þér heyrðuð, að ég sagði við yður: „Ég fer burt og kem til yðar.“ Ef þér elskuðuð mig, yrðuð þér glaðir af því, að ég fer til föðursins, því faðirinn er mér meiri. ²⁹Nú hef ég sagt yður það, áður en það verður, svo að þér trúið, þegar það gerist. ³⁰Ég mun ekki framar tala margt við yður, því höfðingi heimsins kemur. Í mér á hann ekki neitt. ³¹En heimurinn á að sjá, að ég elska föðurinn og gjöri eins og faðirinn hefur boðið mér.

Standið upp, vér skulum fara hédan.“

Vínviðurinn og greinarnar

15

¹„Ég er hinn sanni vínviður, og faðir minn er vínyrkinn. ²Hverja þá grein á mér, sem ber ekki ávöxt, sníður hann af, og hverja þá, sem ávöxt ber, hreinsar hann, svo að hún beri meiri ávöxt. ³Þér eruð þegar hreinir vegna orðsins, sem ég hef talað til yðar. ⁴Verið í mér,

^a Annar lesháttur: er í yður.

þá verð ég í yður. Eins og greinin getur ekki borið ávöxt af sjálfri sér, nema hún sé á vínviðnum, eins getið þér ekki heldur borið ávöxt, nema þér séuð í mér. ⁵Ég er vínviðurinn, þér eruð greinarnar. Sá ber mikinn ávöxt, sem er í mér og ég í honum, en án mín getið þér alls ekkert gjört. ⁶Hverjum sem er ekki í mér, verður varpað út eins og greinunum, og hann visnar. Þeim er safnað saman og varpað á eld og brennt. ⁷Ef þér eruð í mér og orð mín eru í yður, þá biðjið um hvað sem þér viljið, og yður mun veitast það. ⁸Með því vegsamast faðir minn, að þér berið mikinn ávöxt, og verðið lærisveinar mínir. ⁹Ég hef elskað yður, eins og faðirinn hefur elskað mig. Verið stöðugir í elsku minni. ¹⁰Ef þér haldið boðorð mín, verðið þér stöðugir í elsku minni, eins og ég hef haldið boðorð föður míns og er stöðugur í elsku hans.

¹¹Þetta hef ég talað til yðar, til þess að fögnuður minn sé í yður og fögnuður yðar sé fullkominn. ¹²Þetta er mitt boðorð, að þér elskið hver annan, eins og ég hef elskað yður. ¹³Enginn á meiri kærleik en þann að leggja líf sitt í sölurnar fyrir vini sína. ¹⁴Þér eruð vinir mínir, ef þér gjörið það, sem ég býð yður. ¹⁵Ég kalla yður ekki framar þjóna, því þjónninn veit ekki, hvað herra hans gjörir. En ég kalla yður vini, því ég hef kunngjört yður allt, sem ég heyrði af föður mínum. ¹⁶Þér hafið ekki útvalið mig, heldur hef ég útvalið yður. Ég hef ákvarðað yður til að fara og bera ávöxt, ávöxt, sem varir, svo að faðirinn veiti yður sérhvað það sem þér biðjið hann um í mínu nafni. ¹⁷Þetta býð ég yður, að þér elskið hver annan.

Ef heimurinn hatar

¹⁸Ef heimurinn hatar yður, þá vitið, að hann hefur hatað mig fyrr en yður. ¹⁹Væruð þér af heiminum, mundi heimurinn elska sitt eigið. Heimurinn hatar yður af því að þér eruð ekki af heiminum, heldur hef ég útvalið yður úr heiminum. ²⁰Minnist orðanna, sem ég sagði við yður: Þjónn er ekki meiri en herra hans. Hafi þeir ofsótt mig, þá munu þeir líka ofsækja yður. Hafi þeir varðveitt orð mitt, munu þeir líka varðveita yðar. ²¹En allt þetta munu þeir yður gjöra vegna nafns míns, af því að þeir þekkja eigi þann, sem sendi mig. ²²Hefði ég ekki komið og talað til þeirra, væru þeir ekki sekir um synd. En nú hafa þeir ekkert til afsökunar synd sinni. ²³Sá sem hatar mig, hatar og föður minn. ²⁴Hefði ég ekki unnið meðal þeirra þau verk, sem enginn annar hefur gjört, væru þeir ekki sekir um synd. En nú hafa þeir séð þau og hata þó bæði mig og föður minn. ²⁵Svo hlaut að rætast orðið, sem ritað er í lögmáli þeirra: „Þeir hötuðu mig án saka.“

²⁶Þegar hjálparinn kemur, sem ég sendi yður frá föðurnum, sannleiksandinn, er út gengur frá föðurnum, mun hann vitna um mig. ²⁷Þér skuluð einnig vitni bera, því þér hafið verið með mér frá upphafi.

16

¹Þetta hef ég talað til yðar, svo að þér fallið ekki frá. ²Þeir munu gjöra yður samkunduræka. Já, sú stund kemur, að hver sem líflætur yður þykist veita Guði þjónustu. ³Þetta munu þeir gjöra, af því þeir þekkja hvorki föðurinn né mig. ⁴Þetta hef ég talað til yðar, til þess að þér minnst þess, að ég sagði yður það, þegar stund þeirra kemur.

Verk andans

Ég hef ekki sagt yður þetta frá öndverðu, af því ég var með yður. ⁵En nú fer ég til hans, sem sendi mig, og enginn yðar spyr mig: „Hvert fer þú?“ ⁶En hryggð hefur fyllt hjarta yðar, af því að ég sagði yður þetta. ⁷En ég segi yður sannleikann: Það er yður til góðs, að ég fari burt, því ef ég fer ekki, kemur hjálparinn ekki til yðar. En ef ég fer, sendi ég hann til yðar. ⁸Þegar hann kemur, mun hann sanna heiminum, hvað er synd og réttlæti og dómur, – ⁹syndin er, að þeir trúðu ekki á mig, ¹⁰réttlætið, að ég fer til föðurins, og þér sjáið mig ekki lengur, ¹¹og dómurinn, að höfðingi þessa heims er dæmdur.

¹²Enn hef ég margt að segja yður, en þér getið ekki borið það nú. ¹³En þegar hann kemur, andi sannleikans, mun hann leiða yður í allan sannleikann. Hann mun ekki mæla af sjálfum sér, heldur mun hann tala það, sem hann heyrir, og kunngjöra yður það, sem koma á. ¹⁴Hann mun gjöra mig dýrlegan, því af mínu mun hann taka og kunngjöra yður. ¹⁵Allt sem faðirinn á, er mitt. Því sagði ég, að hann tæki af mínu og kunngjörði yður.

Hryggð mun snúast í fögnuð

¹⁶Innan skamms sjáið þér mig ekki lengur, og aftur innan skamms munuð þér sjá mig.“

¹⁷Þá sögðu nokkrir lærisveina hans sín á milli: „Hvað er hann að segja við oss: „Innan skamms sjáið þér mig ekki, og aftur innan skamms munuð þér sjá mig,“ og: „Ég fer til föðurins?““ ¹⁸Þeir spurðu: „Hvað merkir þetta: „Innan skamms“? Vér vitum ekki, hvað hann er að fara.“

¹⁹Jesús vissi, að þeir vildu spyrja hann, og sagði við þá: „Eruð þér að spyrjast á um það, að ég sagði: „Innan skamms sjáið þér mig ekki, og aftur innan skamms munuð þér sjá mig?““ ²⁰Sannlega, sannlega segi ég yður: Þér munuð gráta og kveina, en heimurinn mun fagna. Þér munuð verða hryggir, en hryggð yðar mun snúast í fögnuð. ²¹Þegar konan fæðir, er hún í nauð, því stund hennar er komin. Þegar hún hefur alið barnið, minnst hún ekki frammar þrauta sinna af fögnuði yfir því, að maður er í heiminn borinn. ²²Eins eruð þér nú hryggir, en ég mun sjá yður aftur, og hjarta yðar mun fagna, og enginn tekur fögnuð yðar frá yður. ²³Á þeim degi munuð þér ekki spyrja mig neins. Sannlega, sannlega segi ég yður: Hvað sem þér biðjið föðurinn um í mínu nafni, mun hann veita yður.^a ²⁴Hingað til hafið þér einskis beðið í mínu nafni. Biðjið, og þér munuð öðlast, svo að fögnuður yðar verði fullkominn.

Ég hef sigrað heiminn

²⁵Þetta hef ég sagt yður í líkingum. Sú stund kemur, að ég tala ekki frammar við yður í líkingum, heldur mun ég berum orðum segja yður frá föðurnum. ²⁶Á þeim degi munuð þér biðja í mínu nafni. Ég segi yður ekki, að ég muni biðja föðurinn fyrir yður, ²⁷því sjálfur elskar faðirinn yður, þar eð þér hafið elskað mig og trúað, að ég sé frá Guði út genginn. ²⁸Ég er út genginn frá föðurnum og kominn í heiminn. Ég yfirgef heiminn aftur og fer til föðurins.“

^a Annar lesháttur: mun hann veita yður í mínu nafni.

²⁹Lærisveinar hans sögðu: „Nú talar þú berum orðum og mælir enga líking. ³⁰Nú vitum vér, að þú veist allt og þarft eigi, að nokkur spyrji þig. Þess vegna trúum vér, að þú sért út genginn frá Guði.“

³¹Jesús svaraði þeim: „Trúið þér nú? ³²Sjá, sú stund kemur og er komin, að þér tvístrist hver til sín og skiljið mig einan eftir. Þó er ég ekki einn, því faðirinn er með mér. ³³Þetta hef ég talað við yður, svo að þér eigið frið í mér. Í heiminum hafið þér þrenging. En verið hughraustir. Ég hef sigrað heiminn.“

Fyrirbæn Jesú

17

¹Þetta talaði Jesús, hóf augu sín til himins og sagði: „Faðir, stundin er komin. Gjör son þinn dýrlegan, til þess að sonurinn gjöri þig dýrlegan. ²Þú gafst honum vald yfir öllum mönnum, að hann gefi eilíft líf öllum þeim, sem þú hefur gefið honum. ³En það er hið eilífa líf að þekkja þig, hinn eina sanna Guð, og þann sem þú sendir, Jesú Krist. ⁴Ég hef gjört þig dýrlegan á jörðu með því að fullkomna það verk, sem þú fékkst mér að vinna. ⁵Faðir, gjör mig nú dýrlegan hjá þér með þeirri dýrð, sem ég hafði hjá þér, áður en heimur var til.

⁶Ég hef opinberað nafn þitt þeim mönnum, sem þú gafst mér úr heiminum. Þeir voru þínir, og þú gafst mér þá, og þeir hafa varðveitt þitt orð. ⁷Þeir vita nú, að allt, sem þú hefur gefið mér, er frá þér, ⁸því ég hef flutt þeim þau orð, sem þú gafst mér. Þeir tóku við þeim og vita með sanni, að ég er frá þér út genginn, og trúa því, að þú hafir sent mig.

⁹Ég bið fyrir þeim. Ég bið ekki fyrir heiminum, heldur fyrir þeim sem þú hefur gefið mér, því að þeir eru þínir, ¹⁰og allt mitt er þitt og þitt er mitt. Í þeim er ég dýrlegur orðinn. ¹¹Ég er ekki lengur í heiminum. Þeir eru í heiminum, en ég kem til þín. Heilagi faðir, varðveit þá í þínu nafni, því nafni, sem þú hefur gefið mér, svo að þeir verði eitt eins og við. ¹²Meðan ég var hjá þeim, varðveitti ég þá í nafni þínu, sem þú hefur gefið mér, og gætti þeirra, og enginn þeirra glataðist nema sonur glötunarinnar, svo að ritningin rættist. ¹³Nú kem ég til þín. Þetta tala ég í heiminum, til þess að þeir eigi í sjálfum sér fögnuð minn fullkominn. ¹⁴Ég hef gefið þeim orð þitt, og heimurinn hataði þá, af því að þeir eru ekki af heiminum, eins og ég er ekki af heiminum. ¹⁵Ég bið ekki, að þú takir þá úr heiminum, heldur að þú varðveitir þá frá hinu illa. ¹⁶Þeir eru ekki af heiminum, eins og ég er ekki af heiminum. ¹⁷Helga þá í sannleikanum. Þitt orð er sannleikur. ¹⁸Ég hef sent þá í heiminn, eins og þú sendir mig í heiminn. ¹⁹Ég helga mig fyrir þá, svo að þeir séu einnig helgaðir í sannleika.

²⁰Ég bið ekki einungis fyrir þessum, heldur og fyrir þeim, sem á mig trúa fyrir orð þeirra, ²¹að allir séu þeir eitt, eins og þú, faðir, ert í mér og ég í þér, svo séu þeir einnig í okkur, til þess að heimurinn trúi, að þú hefur sent mig. ²²Og ég hef gefið þeim þá dýrð, sem þú gafst mér, svo að þeir séu eitt, eins og við erum eitt, ²³ég í þeim og þú í mér, svo að þeir verði fullkomlega eitt, til þess að heimurinn viti, að þú hefur sent mig og að þú hefur elskað þá, eins og þú hefur elskað mig.

²⁴Faðir, ég vil að þeir, sem þú gafst mér, séu hjá mér, þar sem ég er, svo að þeir sjái dýrð mína, sem þú hefur gefið mér, af því að þú elskaðir mig fyrir grundvöllun heims.

²⁵Réttláti faðir, heimurinn þekkir þig ekki, en ég þekki þig, og þessir vita, að þú sendir

mig. ²⁶Ég hef kunngjört þeim nafn þitt og mun kunngjöra, svo að kærleikur þinn, sem þú hefur auðsýnt mér, sé í þeim og ég sé í þeim.“

Jesús tekinn höndum

18

¹Þegar Jesús hafði þetta mælt, fór hann út með lærisveinum sínum og yfir um lækinn Kedron. Þar var grasgarður, sem Jesús gekk inn í og lærisveinar hans. ²Júdas, sem sveik hann, þekkti líka þennan stað, því Jesús og lærisveinar hans höfðu oft komið þar saman. ³Júdas tók með sér flokk hermanna og verði frá æðstu prestum og faríseum. Þeir koma þar með blysum, lömpum og vopnum. ⁴Jesús vissi allt, sem yfir hann mundi koma, gekk fram og sagði við þá: „Að hverjum leitið þér?“

⁵Þeir svöruðu honum: „Að Jesú frá Nasaret.“

Hann segir við þá: „Ég er hann.“

En Júdas, sem sveik hann, stóð líka hjá þeim. ⁶Þegar Jesús sagði við þá: „Ég er hann,“ hopuðu þeir á hæl og féllu til jarðar. ⁷Þá spurði hann þá aftur: „Að hverjum leitið þér?“

Þeir svöruðu: „Að Jesú frá Nasaret.“

⁸Jesús mælti: „Ég sagði yður, að ég væri hann. Ef þér leitið mín, þá lofið þessum að fara.“ ⁹Þannig rættist orð hans, er hann hafði mælt: „Engum glataði ég af þeim, sem þú gafst mér.“

¹⁰Símon Pétur hafði sverð, brá því og hjó til þjóns æðsta prestsins og sneið af honum hægra eyrað. Þjónninn hét Malkus. ¹¹Þá sagði Jesús við Pétur: „Sting sverðinu í slíðrin. Á ég ekki að drekka kaleikinn, sem faðirinn hefur fengið mér?“

Jesús yfirheyrður

¹²Hermennirnir, foringinn og varðmenn Gyðinga tóku nú Jesú höndum og bundu hann ¹³og færðu hann fyrst til Annasar. Hann var tengdafaðir Kaífasar, sem var æðsti prestur það ár. ¹⁴En Kaífas var sá sem gefið hafði Gyðingum það ráð, að betra væri, að einn maður dæi fyrir lýðinn.

¹⁵Símon Pétur fylgdi Jesú og annar lærisveinn. Sá lærisveinn var kunnugur æðsta prestinum og fór með Jesú inn í hallargarð æðsta prestsins. ¹⁶En Pétur stóð utan dyra. Hinn lærisveinninn, sem var kunnugur æðsta prestinum, kom út aftur, talaði við þernuna, sem dyra gætti, og fór inn með Pétur. ¹⁷Þernan við dyrnar sagði þá við Pétur: „Ert þú ekki líka einn af lærisveinum þessa manns?“

Hann sagði: „Ekki er ég það.“

¹⁸Þjónarnir og varðmennirnir höfðu kveikt kolaeld, því kalt var, og stóðu við hann og vermdu sig. Pétur stóð hjá þeim og ornaði sér.

¹⁹Nú spurði æðsti presturinn Jesú um lærisveina hans og kenningu hans.

²⁰Jesús svaraði honum: „Ég hef talað opinskátt í áheyrn heimsins. Ég hef ætíð kennt í samkundunni og í helgidóminum, þar sem allir Gyðingar safnast saman, en í leynum hef

ég ekkert talað. ²¹Hví spyr þú mig? Spyrðu þá, sem heyrt hafa, hvað ég hef við þá talað. Þeir vita hvað ég hef sagt.“

²²Þegar Jesús sagði þetta, rak einn varðmaður, sem þar stóð, honum löðrung og sagði: „Svarar þú æðsta prestinum svona?“

²³Jesús svaraði honum: „Hafi ég illa mælt, þá sanna þú, að svo hafi verið, en hafi ég rétt að mæla, hví slær þú mig?“ ²⁴Þá sendi Annas hann bundinn til Kaífasar æðsta prests.

²⁵En Símon Pétur stóð og vermdi sig. Hann var þá spurður: „Ert þú ekki líka einn af lærisveinum hans?“

Hann neitaði því og sagði: „Ekki er ég það.“

²⁶Þá sagði einn af þjónum æðsta prestsins, frændi þess, sem Pétur sneið af eyrað: „Sá ég þig ekki í grasgarðinum með honum?“

²⁷Aftur neitaði Pétur, og um leið gól hani.

Fyrir Pílatusi

²⁸Nú var Jesús fluttur frá Kaífasi til hallar landshöfðingjans. Það var snemma morguns. Gyðingar fóru ekki sjálfir inn í höllina, svo að þeir saurguðust ekki, heldur mættu neyta páskamáltíðar. ²⁹Pílatus kom út til þeirra og sagði: „Hvaða ákæru berið þér fram gegn þessum manni?“

³⁰Þeir svöruðu: „Ef þetta væri ekki illvirki, hefðum vér ekki selt hann þér í hendur.“

³¹Pílatus segir við þá: „Takið þér hann, og dæmið hann eftir yðar lögum.“

Gyðingar svöruðu: „Oss leyfist ekki að taka neinn af lífi.“ ³²Þannig rættist orð Jesú, þegar hann gaf til kynna, með hvaða hætti hann átti að deyja.

³³Pílatus gekk þá aftur inn í höllina, kallaði Jesú fyrir sig og sagði við hann: „Ert þú konungur Gyðinga?“

³⁴Jesús svaraði: „Mælir þú þetta af sjálfum þér, eða hafa aðrir sagt þér frá mér?“

³⁵Pílatus svaraði: „Er ég þá Gyðingur? Þjóð þín og æðstu prestarnir hafa selt þig mér í hendur. Hvað hefur þú gjört?“

³⁶Jesús svaraði: „Mitt ríki er ekki af þessum heimi. Væri mitt ríki af þessum heimi, hefðu þjónar mínir barist, svo ég yrði ekki framseldur Gyðingum. En nú er ríki mitt ekki þaðan.“

³⁷Þá segir Pílatus við hann: „Þú ert þá konungur?“

Jesús svaraði: „Rétt segir þú. Ég er konungur.^a Til þess er ég fæddur og til þess er ég kominn í heiminn, að ég beri sannleikanum vitni. Hver sem er af sannleikanum, heyrir mína rödd.“

³⁸Pílatus segir við hann: „Hvað er sannleikur?“

^a Eða: „Þú segir að ég sé konungur.“

Jesús dæmdur til dauða

Að svo mæltu gekk hann aftur út til Gyðinga og sagði við þá: „Ég finn enga sök hjá honum.“³⁹ Þér eruð vanir því, að ég gefi yður einn mann lausan á páskunum. Viljið þér nú, að ég gefi yður lausan konung Gyðinga?“

⁴⁰Þeir hrópuðu á móti: „Ekki hann, heldur Barabbas.“ En Barabbas var ræningi.

19

¹Þá lét Pílatus taka Jesú og húðstrýkja hann. ²Hermennirnir fléttuðu kórónu úr þyrnum og settu á höfuð honum og lögðu yfir hann purpurakápu. ³Þeir gengu hver af öðrum fyrir hann og sögðu: „Sæll þú, konungur Gyðinga,“ og slógu hann í andlitið.

⁴Pílatus gekk aftur út fyrir og sagði við þá: „Nú leiði ég hann út til yðar, svo að þér skiljið, að ég finn enga sök hjá honum.“ ⁵Jesús kom þá út fyrir með þyrnikórónuna og í purpurakápunni. Pílatus segir við þá: „Sjáið manninn!“

⁶Þegar æðstu prestarnir og verðirnir sáu hann, æptu þeir: „Krossfestu, krossfestu!“

Pílatus sagði við þá: „Takið þér hann og krossfestið. Ég finn enga sök hjá honum.“

⁷Gyðingar svöruðu: „Vér höfum lögmál, og samkvæmt lögmálinu á hann að deyja, því hann hefur gjört sjálfan sig að Guðs syni.“

⁸Þegar Pílatus heyrði þessi orð, varð hann enn hræddari. ⁹Hann fór aftur inn í höllina og segir við Jesú: „Hvaðan ertu?“ En Jesús veitti honum ekkert svar. ¹⁰Pílatus segir þá við hann: „Viltu ekki tala við mig? Veistu ekki, að ég hef vald til að láta þig lausan, og ég hef vald til að krossfesta þig?“

¹¹Jesús svaraði: „Þú hefur ekkert vald yfir mér, ef þér væri ekki gefið það að ofan. Fyrir því ber sá þyngri sök, sem hefur selt mig þér í hendur.“

¹²Eftir þetta reyndi Pílatus enn að láta hann lausan. En Gyðingar æptu: „Ef þú lætur hann lausan, ert þú ekki vinur keisarans. Hver sem gjörir sjálfan sig að konungi, rís á móti keisaranum.“

¹³Þegar Pílatus heyrði þessi orð, leiddi hann Jesú út og settist í dómstólinn á stað þeim, sem nefnist Steinhlað, á hebresku Gabbata. ¹⁴Þá var aðfangadagur páska, um hádegi. Hann sagði við Gyðinga: „Sjáið þar konung yðar!“

¹⁵Þá æptu þeir: „Burt með hann! Burt með hann! Krossfestu hann!“

Pílatus segir við þá: „Á ég að krossfesta konung yðar?“

Æðstu prestarnir svöruðu: „Vér höfum engan konung nema keisarann.“

¹⁶Þá seldi hann þeim hann í hendur, að hann yrði krossfestur.

Jesús krossfestur

Þeir tóku þá við Jesú. ¹⁷Og hann bar kross sinn og fór út til staðar, sem nefnist Hauskúpa, á hebresku Golgata. ¹⁸Þar krossfestu þeir hann og með honum tvo aðra sinn til hvorrar handar; Jesús í miðið. ¹⁹Pílatus hafði ritað yfirskrift og sett hana á krossinn. Þar

stóð skrifað: JESÚS FRÁ NASARET, KONUNGUR GYÐINGA. ²⁰Margir Gyðingar lásu þessa yfirskrift, því staðurinn, þar sem Jesús var krossfestur, var nærri borginni, og þetta var ritað á hebresku, latínu og grísku. ²¹Þá sögðu æðstu prestar Gyðinga við Pílatus: „Skrifaðu ekki ‚konungur Gyðinga‘, heldur að hann hafi sagt: ‚Ég er konungur Gyðinga‘.“

²²Pílatus svaraði: „Það sem ég hef skrifað, það hef ég skrifað.“

²³Þegar hermennirnir höfðu krossfest Jesú, tóku þeir klæði hans og skiptu í fjóra hluti, og fékk hver sinn hlut. Þeir tóku og kyrtilinn, en hann var saumlaus, ofinn í eitt ofan frá og niður úr. ²⁴Þeir sögðu því hver við annan: „Rífum hann ekki sundur, köstum heldur hlut um, hver skuli fá hann.“ Svo rættist ritningin:

Þeir skiptu með sér klæðum mínum

og köstuðu hlut um kyrtil minn.

Þetta gjörðu hermennirnir.

²⁵En hjá krossi Jesú stóðu móðir hans og móðursystir, María, kona Klópa, og María Magdalena. ²⁶Þegar Jesús sá móður sína standa þar og lærisveininn, sem hann elskaði, segir hann við móður sína: „Kona, nú er hann sonur þinn.“ ²⁷Síðan sagði hann við lærisveininn: „Nú er hún móðir þín.“ Og frá þeirri stundu tók lærisveinninn hana heim til sín.

Dáinn, grafinn

²⁸Jesús vissi, að allt var þegar fullkomnað. Þá sagði hann, til þess að ritningin rættist: „Mig þyrstir.“

²⁹Þar stóð ker fullt af ediki. Þeir settu njarðarvött fylltan ediki á ísópslegg og báru að munni honum. ³⁰Þegar Jesús hafði fengið edikið, sagði hann: „Það er fullkomnað.“ Þá hneigði hann höfuðið og gaf upp andann.

³¹Nú var aðfangadagur, og til þess að líkin væru ekki á krossunum hvíldardaginn, báðu Gyðingar Pílatus að láta brjóta fótleggi þeirra og taka líkin ofan, enda var mikil helgi þess hvíldardags. ³²Hermenn komu því og brutu fótleggi þeirra, sem með honum voru krossfestir, fyrst annars, svo hins. ³³Þegar þeir komu að Jesú og sáu, að hann var þegar dáinn, brutu þeir ekki fótleggi hans. ³⁴En einn af hermönnunum stakk spjóti sínu í síðu hans, og rann jafnskjótt út blóð og vatn. ³⁵Sá er séð hefur, vitnar þetta, svo að þér trúðið líka og vitnisburður hans er sannur. Og hann veit, að hann segir satt. ³⁶Þetta varð til þess, að ritningin rættist: „Ekkert bein hans skal brotið.“ ³⁷Og enn segir önnur ritning: „Þeir munu horfa til hans, sem þeir stungu.“

³⁸Jósef frá Arímaþeu, sem var lærisveinn Jesú, en á laun af ótta við Gyðinga, bað síðan Pílatus að mega taka ofan líkama Jesú. Pílatus leyfði það. Hann kom þá og tók ofan líkama hans. ³⁹Þar kom líka Nikódemus, er fyrrum hafði komið til hans um nótt, og hafði með sér blöndu af myrru og alóe, nær hundrað pundum. ⁴⁰Þeir tóku nú líkama Jesú og sveipuðu hann línblæjum með ilmjurtunum, eins og Gyðingar búa lík til greftrunar. ⁴¹En á staðnum, þar sem hann var krossfestur, var grasgarður og í garðinum ný gröf, sem enginn hafði enn verið lagður í. ⁴²Þar lögðu þeir Jesú, því það var aðfangadagur Gyðinga, og gröfin var nærri.

Gröfin tóm

20

¹Fyrsta dag vikunnar kemur María Magdalena til grafarinnar svo snemma, að enn var myrkur, og sér steinin tekinn frá gröfinni. ²Hún hleypur því og kemur til Símonar Péturs og hins lærisveinsins, sem Jesús elskaði, og segir við þá: „Þeir hafa tekið Drottin úr gröfinni, og vér vitum ekki, hvar þeir hafa lagt hann.“

³Pétur fór þá út og hinn lærisveinninn, og þeir komu til grafarinnar. ⁴Þeir hlupu báðir saman. En hinn lærisveinninn hljóp hraðar, fram úr Pétri, og kom á undan að gröfinni. ⁵Hann laut inn og sá línblæjurnar liggjandi, en fór samt ekki inn. ⁶Nú kom líka Símon Pétur á eftir honum og fór inn í gröfina. Hann sá línblæjurnar liggja þar ⁷og sveitadúkinn, sem verið hafði um höfuð hans. Hann lá ekki með línblæjunum, heldur sér samnavafinn á öðrum stað. ⁸Þá gekk einnig inn hinn lærisveinninn, sem komið hafði fyrir til grafarinnar. Hann sá og trúði. ⁹Þeir höfðu ekki enn skilið ritninguna, að hann ætti að rísa upp frá dauðum. ¹⁰Síðan fóru lærisveinarnir aftur heim til sín.

Jesús birtist Maríu Magdalenu

¹¹En María stóð úti fyrir gröfinni og grét. Grátandi laut hún inn í gröfina ¹²og sá tvo engla í hvítum klæðum sitja þar sem líkami Jesú hafði legið, annan til höfða og hinn til fóta. ¹³Þeir segja við hana: „Kona, hví grætur þú?“

Hún svaraði: „Þeir hafa tekið brott Drottin minn, og ég veit ekki, hvar þeir hafa lagt hann.“ ¹⁴Að svo mæltu snýr hún sér við og sér Jesú standa þar. En hún vissi ekki, að það var Jesús.

¹⁵Jesús segir við hana: „Kona, hví grætur þú? Að hverjum leitar þú?“

Hún hélt, að hann væri grasgarðsvörðurinn, og sagði við hann: „Herra, ef þú hefur borið hann burt, þá segðu mér, hvar þú hefur lagt hann, svo að ég geti sótt hann.“

¹⁶Jesús segir við hana: „María!“

Hún snýr sér að honum og segir á hebresku: „Rabbúní!“ (Rabbúní þýðir meistari.)

¹⁷Jesús segir við hana: „Snertu mig ekki! Ég er ekki enn stiginn upp til föður míns. En farðu til bræðra minna og seg þeim: „Ég stíg upp til föður míns og föður yðar, til Guðs míns og Guðs yðar.““

¹⁸María Magdalena kemur og boðar lærisveinunum: „Ég hef séð Drottin.“ Og hún flutti þeim það, sem hann hafði sagt henni.

Jesús birtist lærisveinunum

¹⁹Um kvöldið þennan fyrsta dag vikunnar voru lærisveinarnir saman og höfðu læst dyrum af ótta við Gyðinga. Þá kom Jesús, stóð mitt á meðal þeirra og sagði við þá: „Friður sé með yður!“ ²⁰Þegar hann hafði þetta mælt, sýndi hann þeim hendur sínar og síðu. Lærisveinarnir urðu glaðir, er þeir sáu Drottin. ²¹Þá sagði Jesús aftur við þá: „Friður sé með yður. Eins og faðirinn hefur sent mig, eins sendi ég yður.“ ²²Og er hann hafði sagt

þetta, andaði hann á þá og sagði: „Meðtakið heilagan anda. ²³Ef þér fyrirgefið einhverjum syndirnar, eru þær fyrirgefnar. Ef þér synjið einhverjum fyrirgefningar, er þeim synjað.“

Jesús og Tómas

²⁴En einn af þeim tólf, Tómas, nefndur tvíburi, var ekki með þeim, þegar Jesús kom. ²⁵Hinir lærisveinarnir sögðu honum: „Vér höfum séð Drottin.“

En hann svaraði: „Sjái ég ekki naglaförin í höndum hans og geti sett fingur minn í naglaförin og lagt hönd mína í síðu hans, mun ég alls ekki trúa.“

²⁶Að viku liðinni voru lærisveinar hans aftur saman inni og Tómas með þeim. Dyrnar voru læstar. Þá kemur Jesús, stendur mitt á meðal þeirra og segir: „Friður sé með yður!“ ²⁷Síðan segir hann við Tómas: „Kom hingað með fingur þinn og sjá hendur mínar, og kom með hönd þína og legg í síðu mína, og vertu ekki vantrúaður, vertu trúður.“

²⁸Tómas svaraði: „Drottinn minn og Guð minn!“

²⁹Jesús segir við hann: „Þú trúir, af því þú hefur séð mig. Sælir eru þeir, sem hafa ekki séð og trúa þó.“

Til þess er þetta ritað

³⁰Jesús gjörði einnig mörg önnur tákni í auglýsni lærisveina sinna, sem eigi eru skráð á þessa bók. ³¹En þetta er ritað til þess að þér trúið, að Jesús sé Kristur, sonur Guðs, og að þér í trúnni eigið líf í hans nafni.

Jesús birtist við Tíberíasvatn

21

¹Eftir þetta birtist Jesús lærisveinunum aftur og þá við Tíberíasvatn. Hann birtist þannig: ²Þeir voru saman: Símon Pétur, Tómas, kallaður tvíburi, Natanael frá Kana í Galíleu, Sebedeussynirnir og tveir enn af lærisveinum hans. ³Símon Pétur segir við þá: „Ég fer að fiska.“

Þeir segja við hann: „Vér komum líka með þér.“ Þeir fóru og stigu í bátinn. En þá nótt fengu þeir ekkert.

⁴Þegar dagur rann, stóð Jesús á ströndinni. Lærisveinarnir vissu samt ekki, að það var Jesús. ⁵Jesús segir við þá: „Drengir, hafið þér nokkurn fisk?“

Þeir svöruðu: „Nei.“

⁶Hann sagði: „Kastið netinu hægra megin við bátinn, og þér munuð verða varir.“ Þeir köstuðu, og nú gátu þeir ekki dregið netið, svo mikill var fiskurinn. ⁷Lærisveinninn, sem Jesús elskaði, segir við Pétur: „Þetta er Drottinn.“ Þegar Símon Pétur heyrði, að það væri Drottinn, brá hann yfir sig flík – hann var fáklæddur – og stökk út í vatnið. ⁸En hinir lærisveinarnir komu á bátnum, enda voru þeir ekki lengra frá landi en svo sem tvö hundruð álnir, og drógu netið með fiskinum.

⁹Þegar þeir stigu á land, sáu þeir fisk lagðan á glóðir og brauð.

Jóhannesarguðspjall

¹⁰Jesús segir við þá: „Komið með nokkuð af fiskinum, sem þér voruð að veiða.“

¹¹Símon Pétur fór í bátinn og dró netið á land, fullt af stórum fiskum, eitt hundrað fimmtíu og þremur. Og netið rifnaði ekki, þótt þeir væru svo margir.

¹²Jesús segir við þá: „Komið og matist.“ En enginn lærisveinanna dirfðist að spyrja hann: „Hver ert þú?“ Enda vissu þeir, að það var Drottinn. ¹³Jesús kemur og tekur brauðið og gefur þeim, svo og fiskinn. ¹⁴Þetta var í þriðja sinn, sem Jesús birtist lærisveinum sínum upp risinn frá dauðum.

Elskar þú mig

¹⁵Þegar þeir höfðu matast, sagði Jesús við Símon Pétur: „Símon Jóhannesson, elskar þú mig meira en þessir?“

Hann svarar: „Já, Drottinn, þú veist, að ég elska þig.“

Jesús segir við hann: „Gæt þú lamba minna.“ ¹⁶Jesús sagði aftur við hann öðru sinni: „Símon Jóhannesson, elskar þú mig?“

Hann svaraði: „Já, Drottinn, þú veist, að ég elska þig.“

Jesús segir við hann: „Ver hirðir sauða minna.“ ¹⁷Hann segir við hann í þriðja sinn: „Símon Jóhannesson, elskar þú mig?“

Pétur hryggðist við, að hann skyldi spyrja hann þriðja sinni: „Elskar þú mig?“ Hann svaraði: „Drottinn, þú veist allt. Þú veist, að ég elska þig.“

Jesús segir við hann: „Gæt þú sauða minna. ¹⁸Sannlega, sannlega segi ég þér: Þegar þú varst ungur, bjóstu þig sjálfur og fórst hvert sem þú vildir, en þegar þú ert orðinn gamall, munt þú rétta út hendurnar, og annar býr þig og leiðir þig þangað sem þú vilt ekki.“ ¹⁹Þetta sagði Jesús til að kynna, með hvílikum dauðdaga Pétur mundi vegsama Guð. Og er hann hafði þetta mælt, sagði hann við hann: „Fylg þú mér.“

²⁰Pétur sneri sér við og sá lærisveininn, sem Jesús elskaði, fylgja á eftir, þann hinn sama, sem hallaðist að brjósti hans við kvöldmáltíðina, og spurði: „Herra, hver er sá, sem svíkur þig?“ ²¹Þegar Pétur sér hann, segir hann við Jesú: „Drottinn, hvað um þennan?“

²²Jesús svarar: „Ef ég vil, að hann lifi, þangað til ég kem, hverju skiptir það þig? Fylg þú mér.“ ²³Því barst sá orðrómur út meðal bræðranna, að þessi lærisveinn mundi ekki deyja. En Jesús hafði ekki sagt Pétri, að hann mundi ekki deyja. Hann sagði: „Ef ég vil, að hann lifi, þangað til ég kem, hverju skiptir það þig?“

²⁴Þessi er lærisveinninn, sem vitnar um allt þetta og hefur skrifað þetta. Og vér vitum, að vitnisburður hans er sannur.

²⁵En margt er það annað, sem Jesús gjörði, og yrði það hvað eina upp skrifað, ætla ég, að öll veröldin mundi ekki rúma þær bækur, sem þá yrðu ritaðar.

POSTULASAGAN

1

¹Fyrri sögu mína, Þeófilus, samdi ég um allt, sem Jesús gjörði og kenndi frá upphafi, ²allt til þess dags, er hann gaf postulunum, sem hann hafði valið, fyrirmæli sín fyrir heilagan anda og varð upp numinn. ³Þeim birti hann sig lifandi eftir písl sína með mörgum órækum kennimerkjum, lét þá sjá sig í fjörutíu daga og talaði um Guðs ríki. ⁴Er hann var með þeim, bauð hann þeim að fara ekki burt úr Jerúsalem, heldur bíða eftir fyrirheiti föðurins, „sem þér,“ sagði hann, „hafið heyrt mig tala um. ⁵Því að Jóhannes skírði með vatni, en þér skuluð skírðir verða með heilögum anda, nú innan fárna daga.“

Upp numinn

⁶Meðan þeir voru saman, spurðu þeir hann: „Herra, ætlar þú á þessum tíma að endurreisa ríkið handa Ísrael?“

⁷Hann svaraði: „Ekki er það yðar að vita tíma eða tíðir, sem faðirinn setti af sjálfs sín valdi. ⁸En þér munuð öðlast kraft, er heilagur andi kemur yfir yður, og þér munuð verða vottar mínir í Jerúsalem og allri Júdeu, í Samaría og allt til endimarka jarðarinnar.“ ⁹Þegar hann hafði þetta mælt, varð hann upp numinn að þeim ásjáandi, og ský huldi hann sjónum þeirra.

¹⁰Er þeir störfu til himins á eftir honum, þegar hann hvarf, þá stóðu hjá þeim allt í einu tveir menn í hvítum klæðum ¹¹og sögðu: „Galíleumenn, hví standið þér og horfið til himins? Þessi Jesús, sem varð upp numinn frá yður til himins, mun koma á sama hátt og þér sáuð hann fara til himins.“

Postuli valinn

¹²Þá sneru þeir aftur til Jerúsalem frá Olíufjallinu, sem svo er nefnt og er í nánd við Jerúsalem, hvíldardagsleið þaðan. ¹³Er þeir komu þangað, fóru þeir upp í loftstofuna, þar sem þeir dvöldust: Pétur og Jóhannes, Jakob og Andrés, Filippus, Tómas, Bartólómeus, Matteus, Jakob Alfeusson, Símon vandlætari og Júdas Jakobsson. ¹⁴Allir þessir voru með einum huga stöðugir í bæninni ásamt konunum. María, móðir Jesú, var líka með þeim og bræður hans.

¹⁵Á þessum dögum stóð Pétur upp meðal bræðranna. Þar var saman kominn flokkur manna, um eitt hundrað og tuttugu að tölu. Hann mælti: ¹⁶„Bræður, rætast hlaut ritning sú, er heilagur andi sagði fyrir munn Davíðs um Júdas, sem vísaði leið þeim, er tóku Jesú höndum. ¹⁷Hann var í vorum hópi, og honum var falin sama þjónusta. ¹⁸Hann keypti reit fyrir laun ódæðis síns, steiptist á höfuðið og brast sundur í miðju, svo að iðrin öll féllu út. ¹⁹Þetta varð kunnugt öllum Jerúsalembúum, og er reitur sá kallaður á tungu þeirra Akeldamak, það er Blóðreitur. ²⁰Ritað er í Sálmunum:

Postulasagan

Bústaður hans skal í eyði verða,

enginn skal í honum búa,

og:

Annar taki embætti hans.

²¹Einhver þeirra manna, sem með oss voru alla tíð, meðan Drottinn Jesús gekk inn og út vor á meðal, ²²allt frá skírn Jóhannesar til þess dags, er hann varð upp numinn frá oss, verður nú að gjörast vottur upprisu hans ásamt oss.“

²³Og þeir tóku tvo til, Jósef, kallaðan Barsabbas, öðru nafni Jústus, og Mattías, ²⁴báðust fyrir og sögðu: „Drottinn, þú sem þekkir hjörtu allra. Sýn þú, hvorn þessara þú hefur valið ²⁵til að taka þessa þjónustu og postuladóm, sem Júdas vék frá til að fara til síns eigin staðar.“ ²⁶Þeir hlutuðu um þá, og kom upp hlutur Mattíasar. Var hann tekinn í tölu postulanna með þeim ellefu.

Gjöf heilags anda

2

¹Þá er upp var runninn hvítasunnudagur, voru þeir allir saman komnir. ²Varð þá skyndilega gnýr af himni eins og aðdýnjanda sterkviðris og fyllti allt húsið, þar sem þeir voru. ³Þeim birtust tungur, eins og af eldi væru, er kvísluðust og settust á hvern og einn þeirra. ⁴Þeir fylltust allir heilögum anda og tóku að tala öðrum tungum, eins og andinn gaf þeim að mæla.

⁵Í Jerúsalem dvöldust Gyðingar, guðræknir menn, frá öllum löndum undir himninum. ⁶Er þetta hljóð heyrðist, dreif að fjölda manns. Þeim brá mjög við, því að hver og einn heyrði þá mæla á sína tungu. ⁷Þeir voru frá sér af undrun og sögðu: „Eru þetta ekki allt Galíleumenn, sem hér eru að tala? ⁸Hvernig má það vera, að vér, hver og einn, heyrum þá tala vort eigið móðurmál? ⁹Vér erum Partar, Medar og Elamítar, vér erum frá Mesópótamíu, Júdeu, Kappadókíu, Pontus og Asíu, ¹⁰frá Frýgíu og Pamfýlíu, Egyptalandi og Líbýubýggðum við Kýrene, og vér, sem hingað erum fluttir frá Róm. ¹¹Hér eru bæði Gyðingar og þeir sem tekið hafa trú Gyðinga, Kríteyingar og Arabar. Vér heyrum þá tala á vorum tungum um stórmerki Guðs.“ ¹²Þeir voru allir furðu lostnir og ráðalausir og sögðu hver við annan: „Hvað getur þetta verið?“

¹³En aðrir höfðu að spotti og sögðu: „Þeir eru drukknir af sætu víni.“

Ræða Péturs

¹⁴Þá steig Pétur fram og þeir ellefu, og hann hóf upp rödd sína og mælti til þeirra: „Gyðingar og allir þér Jerúsalembúar! Þetta skuluð þér vita. Ljáið eyru orðum mínum. ¹⁵Eigi eru þessir menn drukknir, eins og þér ætlið, enda aðeins komin dagmál.“ ¹⁶Hér er að rætast það, sem spámaðurinn Jóel segir:

^a Þriðja stund dags, þ.e. kl. níu fyrir hádegi.

Postulasagan

¹⁷ Það mun verða á efstu dögum, segir Guð,
að ég mun úthella anda mínum yfir alla menn.
Synir yðar og dætur munu spá,
ungmenni yðar munu sjá sýnir
og gamalmenni yðar mun drauma dreyma.

¹⁸ Jafnvel yfir þræla mína og ambáttir mínar
mun ég á þeim dögum úthella anda mínum,
og þau munu spá.

¹⁹ Og ég mun láta undur verða á himnum uppi
og tákn á jörðu niðri,
blóð og eld og reykjarmökk.

²⁰ Sólin mun snúast í myrkur
og tunglið í blóð,
áður dagur Drottins kemur,
hinn mikli og dýrlegi.

²¹ En hver sá, sem ákallar nafn Drottins, mun frelsast.

²² Ísraelsmenn, heyrið þessi orð: Jesús frá Nasaret var maður, sem Guð sannaði yður með kraftaverkum, undrum og táknum, er Guð lét hann gjöra meðal yðar, eins og þér sjálfir vitið. ²³ Hann var framseldur að fyrirhuguðu ráði Guðs og fyrirvitund, og þér létuð heiðna menn negla hann á kross og tókuð hann af lífi. ²⁴ En Guð leysti hann úr nauðum dauðans og reisti hann upp, enda gat það aldrei orðið, að dauðinn fengi haldið honum, ²⁵ því að Davíð segir um hann:

Ávallt hafði ég Drottin fyrir augum mér,
því að hann er mér til hægri hliðar, til þess að ég bifist ekki.

²⁶ Fyrir því gladdist hjarta mitt, og tunga mín fagnaði.

Meira að segja mun líkami minn hvílast í von.

²⁷ Því að ekki munt þú skilja sálu mína eftir í helju
og eigi láta þinn heilaga verða rotnun að bráð.

²⁸ Kunna gjörðir þú mér lífsins vegu.

Þú munt mig fögnuði fylla fyrir þínu augliti.

²⁹ Bræður, óhikað get ég við yður talað um ættföðurinn Davíð. Hann dó og var grafinn, og leiði hans er til hér allt til þessa dags. ³⁰ En hann var spámaður og vissi, að Guð hafði með eiði heitið honum að setja í hásæti hans einhvern niðja hans. ³¹ Því sá hann fyrir upprisnu Krists og sagði:

Ekki varð hann eftir skilinn í helju,

Postulasagan

og ekki varð líkami hans rotnun að bráð.

³²Þennan Jesú reisti Guð upp, og erum vér allir vottar þess. ³³Nú er hann upp hafinn til Guðs hægri handar^a og hefur af föðurnum tekið við heilögum anda, sem fyrirheitið var, og úthellt honum, eins og þér sjáið og heyrið. ³⁴Ekki steig Davíð upp til himna, en hann segir:

Drottinn sagði við minn drottin:

Set þig mér til hægri handar,

³⁵ þangað til ég gjöri óvini þína að fótiskör þinni.

³⁶Með öruggri vissu viti þá öll Ísraels ætt, að þennan Jesú, sem þér krossfestuð, hefur Guð gjört bæði að Drottni og Kristi.“

³⁷Er þeir heyrðu þetta, var sem stungið væri í hjörtu þeirra, og þeir sögðu við Pétur og hina postulana: „Hvað eigum vér að gjöra, bræður?“

³⁸Pétur sagði við þá: „Gjörið iðrun og látið skírast hver og einn í nafni Jesú Krists til fyrirgefningar synda yðar; þá munuð þér öðlast að gjöf heilagan anda. ³⁹Því að yður er ætlað fyrirheitið, börnum yðar og öllum þeim, sem í fjarlægð eru, öllum þeim, sem Drottinn Guð vor kallar til sín.“ ⁴⁰Og með öðrum fleiri orðum vitnaði hann, áminnti þá og sagði: „Látið frelsast frá þessari rangsnúnu kynslóð.“ ⁴¹En þeir, sem veittu orði hans viðtöku, voru skírðir, og þann dag bættust við um þrjú þúsund sálir. ⁴²Þeir ræktu trúlega uppfærðslu postulanna og samfélagið, brotning brauðsins og bænirnar.

Samfélag trúaðra

⁴³Ótta setti að hverjum manni, en mörg undur og tákn gjörðust fyrir hendur postulanna. ⁴⁴Allir þeir sem trúðu héldu hópinn og höfðu allt sameiginlegt. ⁴⁵Þeir seldu eignir sínar og fjármuni og skiptu meðal allra eftir því sem hver hafði þörf á. ⁴⁶Daglega komu þeir saman með einum huga í helgidóminum, þeir brutu brauð í heimahúsum, neyttu fæðu saman í fögnuði og einlægni hjartans. ⁴⁷Þeir lofuðu Guð og höfðu vinsældir af öllum. En Drottinn bætti daglega við í hópinn þeim, er frelsast létu.

Við Fögrudyr

3

¹Pétur og Jóhannes gengu upp í helgidóminn til síðdegisbæna. ²Þá var þangað borinn maður, lami frá móðurlífi, er dag hvern var settur við þær dyr helgidómsins, sem nefndar eru Fögrudyr, til að beiðast ölmusu hjá þeim, er inn gengu í helgidóminn. ³Er hann sá þá Pétur og Jóhannes á leið inn í helgidóminn, baðst hann ölmusu. ⁴Þeir horfðu fast á hann, og Pétur sagði: „Lít þú á okkur.“ ⁵Hann starði á þá í von um að fá eitthvað hjá þeim. ⁶Pétur sagði: „Silfur og gull á ég ekki, en það sem ég hef, það gef ég þér: Í nafni Jesú Krists frá Nasaret, statt upp og gakk!“ ⁷Og hann tók í hægri hönd honum og reisti hann upp. Jafnskjótt urðu fætur hans og ökkjar styrkir, ⁸hann spratt upp, stóð í fætur og tók að ganga. Hann fór inn með þeim í helgidóminn, gekk um og stökk og lofaði Guð. ⁹Allt

^a Eða: með Guðs hægri hendi.

fólkið sá hann ganga um og lofa Guð. ¹⁰Þeir þekktu, að hann var sá er hafði setið fyrir Fögrudyrum helgidómsins til að beiðast ölmusu. Urðu þeir furðu lostnir og frá sér numdir af því, sem fram við hann hafði komið.

Pétur talar

¹¹Hann hélt sér að Pétri og Jóhannesi, og þá flyktist allt fólkíð furðu lostið til þeirra í súlnagöngin, sem kennd eru við Salómon. ¹²Þegar Pétur sá það, ávarpaði hann fólkíð: „Ísraelsmenn, hví furðar yður á þessu eða hví starið þér á okkur, eins og við hefðum af eigin mætti eða guðrækni komið því til leiðar, að þessi maður gengur? ¹³Guð Abrahams, Ísaks og Jakobs, Guð feðra vorra hefur dýrlegan gjört þjón sinn, Jesú, sem þér framselduð og afneituðuð frammi fyrir Pílatusi, er hann hafði ályktað að láta hann lausan. ¹⁴Þér afneituðuð hinum heilaga og réttláta, en beiddust að manndrápári yrði gefinn yður. ¹⁵Þér líflétuð höfðingja lífsins, en Guð uppvakti hann frá dauðum, og að því erum vér vottar. ¹⁶Trúin á nafn Jesú gjörði þennan mann, sem þér sjáið og þekkið, styrkan. Nafnið hans og trúin, sem hann gefur, veitti honum þennan albata fyrir augum yðar allra.

¹⁷Nú veit ég, bræður, að þér gjörðuð það af vanþekkingu, sem og höfðingjar yðar. ¹⁸En Guð lét þannig rætast það, sem hann hafði boðað fyrirfram fyrir munn allra spámannanna, að Kristur hans skyldi líða. ¹⁹Gjöríð því iðrun og snúið yður, að syndir yðar verði afmáðar. ²⁰Þá munu koma endurlífgunartímar frá augliti Drottins, og hann mun senda Krist, sem yður er fyrirhugaður, sem er Jesús. ²¹Hann á að vera í himninum allt til þess tíma, þegar Guð endurreisir alla hluti, eins og hann hefur sagt fyrir munn sinna heilögu spámannanna frá alda öðli. ²²Móse sagði: „Spámann mun Drottinn, Guð yðar, uppvækja yður af bræðrum yðar eins og mig. Á hann skuluð þér hlýða í öllu, er hann talar til yðar. ²³Og sérhver sá, sem hlýðir ekki á þennan spámann, skal upprættur verða úr lýðnum.“ ²⁴Allir spámennirnir, Samúel og þeir sem á eftir komu, allir þeir sem talað hafa, boðuðu og þessa daga. ²⁵Þér eruð börn spámannanna og eigið hlut í sáttmálanum, sem Guð gjörði við feður yðar, er hann sagði við Abraham: „Af þínu afkvæmi skulu allar ættkvíslir jarðarinnar blessun hljóta.“ ²⁶Guð hefur reist upp þjón sinn og sent hann yður fyrst til að blessa yður og snúa hverjum yðar frá vondri breytni sinni.“

Pétur og Jóhannes fyrir ráðinu

4

¹Meðan þeir voru að tala til fólksins, komu að þeim prestarnir, varðforingi helgidómsins og saddúkearnir. ²Þeir voru æfir af því að postularnir voru að kenna fólkinu og boða upprisú dauðra í Jesú. ³Lögðu þeir hendur á þá og settu þá í varðhald til næsta morguns, því að kvöld var komið. ⁴En margir þeirra, er heyrt höfðu orðið, tóku trú, og tala karlmanna varð um fimm þúsundir.

⁵Næsta morgun komu höfðingjarnir, öldungarnir og fræðimennirnir saman í Jerúsalem. ⁶Þar voru Annas, æðsti prestur, Kaífas, Jóhannes, Alexander og allir, sem voru af æðsta prests ættum. ⁷Þeir létu leiða postulana fram og spurðu þá: „Með hvaða krafti eða í hvers nafni gjörðuð þið þetta?“

⁸Þá sagði Pétur við þá, fylltur heilögum anda: „Þér höfðingjar lýðsins og öldungar, ⁹með því að við eigum í dag að svara til saka vegna góðverks við sjúkan mann og gera grein

Postulasagan

fyrir því, hvernig hann sé heill orðinn, ¹⁰þá sé yður öllum kunnugt og öllum Ísraelslýð, að í nafni Jesú Krists frá Nasaret, þess er þér krossfestuð, en Guð uppvakti frá dauðum, í hans nafni stendur þessi maður heilbrigður fyrir augum yðar. ¹¹Jesús er

steinninn, sem þér, húsasmiðirnir, virtuð einskis,

hann er orðinn hyrningarsteinn.

¹²Ekki er hjálpræðið í neinum öðrum. Og ekkert annað nafn er mönnum gefið um víða veröld, sem getur frelsað oss.“

¹³Þegar þeir sáu djörfung Péturs og Jóhannesar og skildu, að þeir voru ólærðir leikmenn, undruðust þeir. Þeir könnuðust og við, að þeir höfðu verið með Jesú. ¹⁴Og er þeir sáu manninn, sem læknaður hafði verið, standa hjá þeim, máttu þeir ekki í móti mæla. ¹⁵Þeir skipuðu þeim að ganga út frá ráðinu, tóku saman ráð sín og sögðu: ¹⁶„Hvað eigum vér að gjöra við þessa menn? Því að augljóst er öllum Jerúsalembúum, að ótvírætt tákni er orðið af þeirra völdum. Vér getum ekki neitað því. ¹⁷Þetta má ekki berast frekar út meðal lýðsins. Vér skulum því hóta þeim hörðu, að þeir tali aldrei frammar í þessu nafni við nokkurn mann.“

¹⁸Síðan kölluðu þeir þá fyrir sig og skipuðu þeim að hætta með öllu að tala eða kenna í Jesú nafni. ¹⁹Pétur og Jóhannes svöruðu: „Dæmið sjálfir, hvort það sé rétt í augum Guðs að hlýðnast yður fremur en honum. ²⁰Vér getum ekki annað en talað það, sem vér höfum séð og heyrt.“ ²¹En þeir ógnuðu þeim enn frekar og slepptu þeim síðan, þar sem þeir sáu enga leið vegna fólksins að hegna þeim, því allir lofuðu Guð fyrir þennan atburð. ²²En maðurinn, sem læknastr hafði með þessu tákni, var yfir fertugt.

Einhuga

²³Er þeim hafði verið sleppt, fóru þeir til félaga sinna og greindu þeim frá öllu því, sem æðstu prestarnir og öldungarnir höfðu við þá talað. ²⁴Þegar þeir heyrðu það, hófu þeir einum huga raust sína til Guðs og sögðu: „Herra, þú sem gjörðir himin, jörð og haf og allt, sem í þeim er, ²⁵þú, sem lést heilagan anda mæla af munni Davíðs, föður vors, þjóns þíns:

Hví geisuðu heiðingjarnir,

og hví hugðu lýðirnir á hégómleg ráð?

²⁶ Konungar jarðarinnar risu upp,

og höfðingjarnir söfnuðust saman

gegn Drottni og gegn hans Smurða.

²⁷Því að sannarlega söfnuðust saman í borg þessari gegn hinum heilaga þjóni þínum, Jesú, er þú smurðir, þeir Heródes og Pontíus Pílatos ásamt heiðingjunum og lýðum Ísraels ²⁸til að gjöra allt það, er hönd þín og ráð hafði fyrirhugað, að verða skyldi. ²⁹Og nú, Drottinn, lít á hótanir þeirra og veit þjónum þínum fulla djörfung að tala orð þitt. ³⁰Rétt þú út hönd þína til að lækna og lát tákni og undur verða fyrir nafn þíns heilaga þjóns, Jesú.“

³¹Þegar þeir höfðu beðist fyrir, hrærðist staðurinn, þar sem þeir voru saman komnir, og þeir fylltust allir heilögum anda og töluðu orð Guðs af djörfung.

Postulasagan

³²En í þeim fjölda, sem trú hafði tekið, var eitt hjarta og ein sál, og enginn þeirra taldi neitt vera sitt, er hann átti, heldur höfðu þeir allt sameiginlegt. ³³Postularnir báru vitni um upprisú Drottins Jesú með miklum krafti, og mikil náð var yfir þeim öllum. ³⁴Eigi var heldur neinn þurfandi meðal þeirra, því að allir landeigendur og húseigendur seldu eign sína, komu með andvirðið ³⁵og lögðu fyrir fætur postulanna. Og sérhverjum var úthlutað eftir því sem hann hafði þörf til.

³⁶Jósef levíti, frá Kýpur, sem postularnir kölluðu Barnabas, það þýðir huggunar sonur, ³⁷átti sáðland og seldi, kom með verðið og lagði fyrir fætur postulanna.

Ananías og Saffíra

5

¹En maður nokkur, Ananías að nafni, seldi ásamt Saffíru, konu sinni, eign ²og dró undan af verðinu með vitund konu sinnar, en kom með nokkuð af því og lagði fyrir fætur postulanna. ³En Pétur mælti: „Ananías, hví fyllti Satan hjarta þitt, svo að þú laugst að heilögum anda og dróst undan af verði lands þíns? ⁴Var landið ekki þitt, meðan þú áttir það, og var ekki andvirði þess á þínu valdi? Hvernig gastu þá látið þér hugkvæmast slíkt tiltæki? Ekki hefur þú logið að mönnum, heldur Guði.“ ⁵Þegar Ananías heyrði þetta, féll hann niður og gaf upp öndina, og miklum ótta sló á alla þá, sem heyrðu. ⁶En ungu mennirnir stóðu upp og bjuggu um hann, báru hann út og jörðuðu.

⁷Að liðnum svo sem þrem stundum kom kona hans inn og vissi ekki, hvað við hafði borið. ⁸Þá spurði Pétur hana: „Seg mér, selduð þið jörðina fyrir þetta verð?“

En hún svaraði: „Já, fyrir þetta verð.“

⁹Pétur mælti þá við hana: „Hvernig gátuð þið orðið samþykkt um að freista anda Drottins? Þú heyrir við dyrnar fótatak þeirra, sem greftruðu mann þinn. Þeir munu bera þig út.“ ¹⁰Jafnskjótt féll hún niður við fætur hans og gaf upp öndina. Ungu mennirnir komu inn, fundu hana dauða, báru út og jörðuðu hjá manni hennar. ¹¹Og miklum ótta sló á allan söfnuðinn og alla, sem heyrðu þetta.

Tákn og undur

¹²Fyrir hendur postulanna gjörðust mörg tákn og undur meðal lýðsins. Allur söfnuðurinn kom einum huga saman í Súlnagöngum Salómons. ¹³Engir aðrir þorðu að samlagast þeim, en fólk virti þá mikils. ¹⁴Og enn fleiri urðu þeir, sem trúðu á Drottin, fjöldi karla og kvenna. ¹⁵Menn báru jafnvel sjúka út á strætin og lögðu þá á rekkjur og börur, ef verða mætti, er Pétur gengi hjá, að alltént skugginn af honum félli á einhvern þeirra. ¹⁶Einnig kom fjöldi fólks frá borgunum umhverfis Jerúsalem og flutti með sér sjúka menn og þjáða af óhreinum höndum. Þeir læknuðust allir.

Postular ofsóttir

¹⁷Þá hófst æðsti presturinn handa og allur sá flokkur, sem fylgdi honum, saddúkearnir. Fullir ofsa ¹⁸létu þeir taka postulana höndum og varpa í fangelsið. ¹⁹En engill Drottins opnaði um nóttina dyr fangelsisins, leiddi þá út og sagði: ²⁰„Farið og gangið fram í

helgidóminum og talið til lýðsins öll þessi lífsins orð.“²¹ Þeir hlýddu og fóru í dögum í helgidóminn og kenndu.

Nú kom æðsti presturinn og hans menn, kölluðu saman ráðið, alla öldunga Ísraels, og sendu þjóna til fangelsisins að sækja postulana.²² Þeir komu í fangelsið og fundu þá ekki, sneru aftur og skýrðu svo frá: ²³„Fangelsið fundum vér að öllu tryggilega læst, og varðmennirnir stóðu fyrir dyrum, en er vér lukum upp, fundum vér engan inni.“²⁴ Þegar varðforingi helgidómsins og æðstu prestarnir heyrðu þetta, urðu þeir ráðþrota og spurðu, hvar þetta ætlaði að lenda.²⁵ En þá kom maður og bar þeim þessa frétt: „Mennirnir, sem þér settuð í fangelsið, standa í helgidóminum og eru að kenna lýðnum.“²⁶ Þá fór varðforinginn með þjónunum og sótti þá. Beittu þeir samt ekki ofbeldi, því þeir óttuðust, að fólkið grýtti þá.

²⁷Þegar þeir voru komnir með þá, leiddu þeir þá fram fyrir ráðið, og æðsti presturinn tók að yfirheyra þá og sagði: ²⁸„Stranglega bönnuðum vér yður að kenna í þessu nafni, og nú hafið þér fyllt Jerúsalem með kenningu yðar og viljið steypa yfir oss blóði þessa manns.“²⁹ En Pétur og hinir postularnir svöruðu: „Framar ber að hlýða Guði en mönnum.“³⁰ Guð feðra vorra hefur upp vakið Jesú, sem þér hengduð á tré og tókuð af lífi.³¹ Hann hefur Guð hafið sér til hægri handar^a og gjört hann að foringja og frelsara til að veita Ísrael afturhvarf og fyrirgefningu synda sinna.³² Vér erum vottar alls þessa, og heilagur andi, sem Guð hefur gefið þeim, er honum hlýða.“

³³Þegar þeir heyrðu þetta, fylltust þeir bræði og hugðust deyða þá.³⁴ Reis þá upp í ráðinu farísei nokkur, Gamalíel að nafni, kennari í lögmálinu, virtur af öllum lýð. Hann bauð, að mennirnir væru látnir fara út stundarkorn.³⁵ Síðan sagði hann: „Ísraelsmenn, athugið vel, hvað þér gjörið við þessa menn.“³⁶ Ekki alls fyrir löngu kom Þevdas fram og þóttist vera eitthvað. Hann aðhylltust um fjögur hundruð manns. En hann var drepinn, og allir þeir, sem fylgdu honum, tvístruðust og hurfu.³⁷ Eftir hann kom fram Júdas frá Galíleu á dögum skrásetningarinnar og sneri fólki til fylgis við sig. Hann fórst líka, og þeir dreifðust allir, sem fylgdu honum.³⁸ Og nú segi ég yður: Látið þessa menn eiga sig og sleppið þeim. Sé þetta ráð eða verk frá mönnum, verður það að engu,³⁹ en sé það frá Guði, þá megnið þér ekki að yfirbuga þá. Eigi má það verða, að þér berjist við sjálfan Guð.“

⁴⁰Þeir féllust á mál hans, kölluðu á postulana, húðstrýktu þá, fyrirbuðu þeim að tala í Jesú nafni og létu þá síðan lausa.⁴¹ Þeir fóru burt frá ráðinu, glaðir yfir því, að þeir höfðu verið virtir þess að þola háðung vegna nafns Jesú.⁴² Létu þeir eigi af að kenna dag hvern í helgidóminum og í heimahúsum og boða fagnaðarerindið um, að Jesús sé Kristur.

Nýir þjónar

6

¹Á þessum dögum, er lærisveinum fjölgaði, fóru grískumælandi menn að kvarta út af því, að hebreskir settu ekkjur þeirra hjá við daglega úthlutun.² Hinir tólf kölluðu þá lærisveinahópinn saman og sögðu: „Ekki hæfir, að vér hverfum frá boðun Guðs orðs til að þjóna fyrir borðum.“³ Finnið því, bræður, sjö vel kynnta menn úr yðar hópi, sem fullir eru anda og visku. Munum vér setja þá yfir þetta starf.⁴ En vér munum helga oss bæninni

^a Eða: með hægri hendi sinni.

Postulasagan

og þjónustu orðsins.“ ⁵Öll samkoman gerði góðan róm að máli þeirra, og kusu þeir Stefán, mann fullan af trú og heilögum anda, Filippus, Prókorus, Níkanor, Tímon, Parmenas og Nikolás frá Antiokkíu, sem tekið hafði gyðingatrú. ⁶Þeir leiddu þá fram fyrir postulana, sem báðust fyrir og lögðu hendur yfir þá.

⁷Orð Guðs breiddist út, og tala lærisveinanna í Jerúsalem fór stórum vaxandi, einnig snerist mikill fjöldi presta til hlýðni við trúna.

Stefán tekinn höndum

⁸Stefán var fullur af náð og krafti og gjörði undur og tákn mikil meðal fólksins. ⁹Þá komu til nokkrir menn úr svonefndri Leysingjasamkundu. Þeir voru frá Kýrene og Alexandríu, en aðrir frá Kilikíu og Asíu, og tóku að þrátta við Stefán. ¹⁰En þeir gátu ekki staðið gegn visku þeirri og anda, sem hann talaði af. ¹¹Þá fengu þeir menn nokkra til að segja: „Vér höfum heyrt hann tala lastmæli gegn Móse og Guði.“ ¹²Þeir æstu upp fólkið, öldungana og fræðimennina, og þeir veittust að honum, gripu hann og færðu hann fyrir ráðið. ¹³Þá leiddu þeir fram ljúgvotta, er sögðu: „Þessi maður er alltaf að tala gegn þessum heilaga stað og lögmálinu. ¹⁴Vér höfum heyrt hann segja, að þessi Jesús frá Nasaret muni brjóta niður musterið og breyta þeim siðum, sem Móse hefur sett oss.“ ¹⁵Allir sem í ráðinu sátu, störfðu á hann og sáu, að ásjóna hans var sem engils ásjóna.

Ræða Stefáns

7

¹Þá spurði æðsti presturinn: „Er þessu svo farið?“ ²Stefán svaraði: „Heyrið mig, bræður og feður. Guð dýrðarinnar birtist föður vorum, Abraham, er hann var enn í Mesópótamíu, áður en hann settist að í Haran, ³og sagði við hann: „Far þú burt úr landi þínu og frá ættfólki þínu til landsins, sem ég mun vísa þér á.“ ⁴Þá fór hann burt úr Kaldealandi og settist að í Haran. En eftir lát föður hans leiddi Guð hann þaðan til þessa lands, sem þér nú byggjið. ⁵Ekki gaf hann honum óðal hér, ekki eitt fótímal. En hann hét honum að gefa honum landið til eignar og niðjum hans eftir hann, þótt hann væri enn barnlaus. ⁶Guð sagði, að niðjar hans mundu búa sem útlendingar í ókunnu landi og verða þjáðir og þrælkaðir í fjögur hundruð ár. ⁷En þjóðina, sem þrælkar þá, mun ég dæma,“ sagði Guð, „og eftir það munu þeir fara þaðan og þjóna mér á þessum stað.“ ⁸Þá gaf hann honum sáttmála umskurnarinnar. Síðan gat Abraham Ísak og umskar hann á áttunda degi, og Ísak gat Jakob og Jakob ættfeðurna tólf.

⁹Og ættfeðurnir öfunduðu Jósef og seldu hann til Egyptalands. En Guð var með honum, ¹⁰frelsaði hann úr öllum þrengingum hans og veitti honum hylli og visku í augum Faraós, Egyptalandskonungs, svo að hann skipaði hann höfðingja yfir Egyptaland og yfir allt sitt hús. ¹¹Nú kom hallæri á öllu Egyptalandi og Kanaan og mikil þrenging, og feður vorir höfðu ekki lífsbjörg. ¹²En er Jakob heyrði, að korn væri til á Egyptalandi, sendi hann feður vora þangað hið fyrra sinn. ¹³Og í síðara skiptið gaf Jósef sig fram við bræður sína, og Faraó varð kunn ætt Jósefs. ¹⁴En Jósef sendi eftir Jakobi föður sínum og öllu ættfólki sínu, sjötíu og fimm manns, ¹⁵og Jakob fór suður til Egyptalands. Þar andaðist hann og feður vorir. ¹⁶Þeir voru fluttir til Síkem og lagðir í grafreitinn, er Abraham hafði keypt fyrir silfur af sonum Hemors í Síkem.

Postulasagan

¹⁷Nú tók að nálgast sá tími, er rætast skyldi fyrirheitið, sem Guð hafði gefið Abraham. Fólkið hafði vaxið og margfaldast í Egyptalandi. ¹⁸Þá hófst til ríkis þar annar konungur, er eigi vissi skyn á Jósef. ¹⁹Hann beitti kyn vort slægð og lék feður vora illa. Hann lét þá bera út ungbörn sín, til þess að þjóðin skyldi eigi lífi halda. ²⁰Um þessar mundir fæddist Móse og var forkunnar fríður. Þrjá mánuði var hann fóstraður í húsi föður síns. ²¹En er hann var út borinn, tók dóttir Faraós hann og fóstraði sem sinn son. ²²Móse var fræddur í allri speki Egypta, og hann var máttugur í orðum sínum og verkum.

²³Þegar hann var fertugur að aldri, kom honum í hug að vitja bræðra sinna, Ísraelsmanna. ²⁴Hann sá einn þeirra verða fyrir ójöfnuði, og rétti hann hlut hans, hefndi þess, sem meingiörðina þoldi, og drap Egyptann. ²⁵Hann hugði, að bræður hans mundu skilja, að Guð ætlaði að nota hann til að bjarga þeim, en þeir skildu það ekki. ²⁶Næsta dag kom hann að tveim þeirra, sem slógust. Hann reyndi að stilla til friðar með þeim og sagði: „Góðir menn, þið eruð bræður, hví eigist þið illt við?“ ²⁷En sá sem beitti náunga sinn órétti, hratt honum frá sér og sagði: „Hver skipaði þig höfðingja og dómara yfir okkur?“ ²⁸Þú munt þó ekki vilja drepa mig, eins og þú drapst Egyptann í gær?“ ²⁹Við þessi orð flýði Móse og settist að sem útlendingur í Midíanslandi. Þar gat hann tvo sonu.

³⁰Að fjörutíu árum liðnum, birtist honum engill í eyðimörk Sínaí fjalls í logandi þyrnirunna. ³¹Móse undraðist sýnina, gekk nær og vildi hyggja að. Þá hljómaði rödd Drottins: ³²„Ég er Guð fedra þinna, Guð Abrahams, Ísaks og Jakobs.“ En Móse skelfdist og þorði ekki að hyggja frekar að. ³³En Drottinn sagði við hann: „Leys af þér skó þína, því að staðurinn, sem þú stendur á, er heilög jörð.“ ³⁴Ég hef sannlega séð áþján lýðs míns á Egyptalandi og heyrð andvörp þeirra og er ofan kominn að frelsa þá. Kom nú, ég vil senda þig til Egyptalands.“

³⁵Þennan Móse, er þeir afneituðu með því að segja: „Hver skipaði þig höfðingja og dómara?“ hann sendi Guð sem höfðingja og lausnara með fulltingi engilsins, er honum birtist í þyrnirunnum. ³⁶Það var Móse, sem leiddi þá út og gjörði undur og tákn á Egyptalandi, í Rauðahafinu og á eyðimörkinni í fjörutíu ár. ³⁷Þessi er sá Móse, sem sagði við Ísraelsmenn: „Spámann eins og mig mun Guð upp vekja yður, einn af bræðrum yðar.“ ³⁸Hann er sá, sem var í söfnuðinum í eyðimörkinni, með englinum, er við hann talaði á Sínaí fjalli, og með fedrum vorum. Hann tók á móti lifandi orðum að gefa oss. ³⁹Eigi vildu feður vorir hlýðnast honum, heldur hrundu honum frá sér og þráðu í hjörtum sínum Egyptaland. ⁴⁰Þeir sögðu við Aron: „Gjör oss guði, er fyrir oss fari, því að ekki vitum vér, hvað orðið er af Móse þeim, sem leiddi oss brott af Egyptalandi.“ ⁴¹Og á þeim dögum smíðuðu þeir kálf, færðu skurðgoðinu fórn og kættust af verki handa sinna. ⁴²En Guð sneri sér frá þeim og lét þeim eftir að dýrka her himinsins, eins og ritað er í spámannabókinni:

Hvort færðuð þér mér, Ísraels ætt,
sláturdýr og fórnir árin fjörutíu í eyðimörkinni?

⁴³Nei, þér báruð búð Móloks

og stjörnu guðsins Refans, myndirnar, sem þér smíðuðu til þess að tilbiðja þær.

Ég mun herleiða yður austur fyrir Babýlon.

⁴⁴Vitnisburðartjaldbúðina höfðu feður vorir í eyðimörkinni. Hún var gjörð eins og sá bauð, er við Móse mælti, eftir þeirri fyrirmynd, sem Móse sá. ⁴⁵Við henni tóku og feður

Postulasagan

vorir, fluttu hana með Jósúa inn í landið, sem þeir tóku til eignar af heiðingjunum, er Guð rak brott undan þeim. Stóð svo allt til daga Davíðs. ⁴⁶Hann fann náð hjá Guði og bað, að hann mætti finna bústað fyrir Jakobs Guð. ^a ⁴⁷En Salómon reisti honum hús.

⁴⁸En eigi býr hinn hæsti í því, sem með höndum er gjört. Spámaðurinn segir:

⁴⁹ Himinninn er hásæti mitt

og jörðin skör fóta minna.

Hvaða hús munuð þér reisa mér, segir Drottinn,

eða hver er hvíldarstaður minn?

⁵⁰ Hefur ekki hönd mín skapað allt þetta?

⁵¹Þér harðsvíraðir og óumskornir í hjörtum og á eyrum, þér standið ávallt gegn heilögum anda, þér eins og feður yðar. ⁵²Hver var sá spámaður, sem feður yðar ofsóttu eigi? Þeir drápu þá, er boðuðu fyrirfram komu hins réttláta, og nú hafið þér svikið hann og myrt.

⁵³Þér sem lögmálið fenguð fyrir umsýslan engla, en hafið þó eigi haldið það.“

Stefán grýttur

⁵⁴Þegar þeir heyrðu þetta, trylltust þeir og gnístu tönnum gegn honum. ⁵⁵En hann horfði til himins, fullur af heilögum anda og leit dýrð Guðs og Jesú standa til hægri handar Guði ⁵⁶og sagði: „Ég sé himnana opna og Mannssoninn standa til hægri handar Guði.“

⁵⁷Þá æptu þeir hástöfum, héldu fyrir eyrun og réðust að honum, allir sem einn maður. ⁵⁸Þeir hröktu hann út úr borginni og tóku að grýta hann. En vottarnir lögðu yfirhafnir sínar að fótum ungum manni, er Sál hét. ⁵⁹Þannig grýttu þeir Stefán. En hann ákallaði Drottin og sagði: „Drottinn Jesús, meðtak þú anda minn.“ ⁶⁰Síðan féll hann á kné og hrópaði hárrí röddu: „Drottinn, lát þá ekki gjalda þessarar syndar.“ Þegar hann hafði þetta mælt, sofnaði hann.

8

¹Sál lét sér vel líka líflát hans.

Sál ofsækir söfnuðinn

Á þeim degi hófst mikil ofsókn gegn söfnuðinum í Jerúsalem. Allir dreifðust út um byggðir Júdeu og Samaría nema postularnir. ²Guðræknir menn greftruðu Stefán og höfðu sorgarathöfn mikla. ³En Sál gjörði sér allt far um að uppræta söfnuðinn. Hann óð inn í hvert hús, dró þaðan bæði karla og konur og lét setja í varðhald.

^a Annar lesháttur: hús, þ.e. ætt.

Kristur boðaður í Samaría

⁴Þeir sem dreifst höfðu, fóru víðs vegar og fluttu fagnaðarerindið. ⁵Filippus fór norður til höfuðborgar^a Samaría og prédikaði Krist þar. ⁶Menn hlýddu með athygli á orð Filippusar, þegar þeir heyrðu hann tala og sáu táknin, sem hann gjörði. ⁷Margir höfðu óhreina anda, og fóru þeir út af þeim með ópi miklu. Og margir lama menn og haltir voru læknaðir. ⁸Mikill fögnuður varð í þeirri borg.

⁹Maður nokkur, Símon að nafni, var fyrir í borginni. Hann lagði stund á töfra og vakti hrifningu fólksins í Samaría. Hann þóttist vera næsta mikill. ¹⁰Allir flyktust til hans, háir og lágir, og sögðu: „Þessi maður er kraftur Guðs, sá hinn mikli.“ ¹¹En því flyktust menn um hann, að hann hafði lengi heillað þá með töfrum. ¹²Nú trúðu menn Filippusi, þegar hann flutti fagnaðarerindið um Guðs ríki og nafn Jesú Krists, og létu skírast, bæði karlar og konur. ¹³Meira að segja Símon tók trú. Hann var skírður og gjörðist mjög fylgisamur Filippusi. Og er hann sá tákn og mikil kraftaverk gjörast, var hann frá sér numinn.

¹⁴Þegar postularnir í Jerúsalem heyrðu, að Samaría hefði tekið við orði Guðs, sendu þeir til þeirra þá Pétur og Jóhannes. ¹⁵Þeir fóru norður þangað og báðu fyrir þeim, að þeir mættu öðlast heilagan anda, ¹⁶því að enn var hann ekki kominn yfir neinn þeirra. Þeir voru aðeins skírðir til nafns Drottins Jesú. ¹⁷Nú lögðu þeir hendur yfir þá, og fengu þeir heilagan anda.

¹⁸En er Símon sá, að heilagur andi veittist fyrir handayfirlagning postulanna, bauð hann þeim fé og sagði: ¹⁹„Gefið einnig mér þetta vald, að hver sá, er ég legg hendur yfir, fái heilagan anda.“

²⁰En Pétur svaraði: „Þrífist aldrei silfur þitt né sjálfur þú, fyrst þú hugðist eignast gjöf Guðs fyrir fé. ²¹Eigi átt þú skerf né hlut í þessu, því að hjarta þitt er ekki einlægt gagnvart Guði. ²²Snú því huga þínum frá þessari illsku þinni og bið Drottin, að þér mætti fyrirgefast hugsun hjarta þíns, ²³því ég sé, að þú ert fullur gallbeiskju og í fjötrum ranglætis.“

²⁴Símon sagði: „Biðjið þér fyrir mér til Drottins, að ekkert komi það yfir mig, sem þér hafið mælt.“

²⁵Er þeir höfðu nú vitnað og talað orð Drottins, sneru þeir aftur áleiðis til Jerúsalem og boðuðu fagnaðarerindið í mörgum þorpum Samverja.

Filippus og hirðmaður frá Eþíópíu

²⁶En engill Drottins mælti til Filippusar: „Statt upp og gakk suður^b á veginn, sem liggur ofan frá Jerúsalem til Gasa.“ Þar er óbyggð. ²⁷Hann hlýddi og fór. Þá bar að mann frá Eþíópíu. Hann var hirðmaður og höfðingi hjá Kandake, drottningu Eþíópía, og settur yfir alla fjárhirslu hennar. Hann hafði farið til Jerúsalem til að biðjast fyrir ²⁸og var á heimleið, sat í vagni sínum og las Jesaja spámann. ²⁹Andinn sagði þá við Filippus: „Gakk að þessum vagni og vertu sem næst honum.“ ³⁰Filippus skundaði þangað og heyrði

^a Annar lesháttur: borgar í.

^b Eða: um hádegisbil.

Postulasagan

manninn vera að lesa Jesaja spámann. Hann spurði: „Hvort skilur þú það, sem þú ert að lesa?“

³¹Hinn svaraði: „Hvernig ætti ég að geta það, ef enginn leiðbeinir mér?“ Og hann bað Filippus stíga upp í og setjast hjá sér. ³²En orð þeirrar ritningar, sem hann var að lesa, voru þessi:

Eins og sauður til slátrunar leiddur,
og sem lamb þegir hjá þeim, er klippir það,
svo lauk hann ekki upp munni sínum.

³³ Í niðurlægingunni var hann sviptur rétti.

Hver getur sagt frá ætt hans?

Því að líf hans var hrifið burt af jörðinni.

³⁴Hirðmaðurinn mælti þá við Filippus: „Seg þú mér: Um hvern segir spámaðurinn þetta, sjálfan sig eða einhvern annan?“ ³⁵Filippus tók þá til orða, hóf máls á ritningu þessari og boðaði honum fagnaðarerindið um Jesú. ³⁶Þegar þeir fóru áfram veginn, komu þeir að vatni nokkru. Þá mælti hirðmaðurinn: „Hér er vatn, hvað hamlar mér að skírast?“^a ³⁸Hann lét stöðva vagninn, og stigu báðir niður í vatnið, Filippus og hirðmaðurinn, og Filippus skírði hann. ³⁹En er þeir stigu upp úr vatninu, hreif andi Drottins Filippus burt. Hirðmaðurinn sá hann ekki framar og fór fagnandi leiðar sinnar. ⁴⁰En Filippus kom fram í Asdód, fór um og flutti fagnaðarerindið í hverri borg, uns hann kom til Sesareu.

Sál fer til Damaskus

9

¹En Sál blés enn ógnum og manndrápum gegn lærisveinum Drottins. Gekk hann til æðsta prestsins ²og beiddist bréfa af honum til samkundanna í Damaskus, að hann mætti flytja í böndum til Jerúsalem þá, er hann kynni að finna og væru þessa vegar, hvort heldur karla eða konur. ³En þegar hann var á ferð sinni kominn í nánd við Damaskus, leiftraði skyndilega um hann ljós af himni. ⁴Hann féll til jarðar og heyrði rödd segja við sig: „Sál, Sál, hví ofsækir þú mig?“

⁵En hann sagði: „Hver ert þú, herra?“

Þá var svarað: „Ég er Jesús, sem þú ofsækir. ⁶En statt upp og gakk inn í borgina, og þér mun verða sagt, hvað þú átt að gjöra.“ ⁷Förunautar hans stóðu orðlausir. Þeir heyrðu að vísu raustina, en sáu engan. ⁸Sál reis á fætur, en þegar hann lauk upp augunum, sá hann ekkert. Þeir leiddu hann við hönd sér inn í Damaskus. ⁹Þrjá daga var hann sjónlaus og át hvorki né drakk.

¹⁰Í Damaskus var lærisveinn nokkur, sem hét Ananías. Við hann sagði Drottinn í sýn: „Ananías.“

Hann svaraði: „Hér er ég, Drottinn.“

^a Sum handrit hafa vers 37: Filippus sagði: „Ef þú trúir af öllu hjarta, er það heimilt.“ Hirðmaðurinn svaraði honum: „Ég trúi að Jesús Kristur sé sonur Guðs.“

Postulasagan

¹¹Drottinn sagði við hann: „Far þegar í stræti það, sem kallað er Hið beina, og í húsi Júdasar skaltu spyrja eftir manni frá Tarsus, er heitir Sál. Hann er að biðja. ¹²Og hann hefur í sýn séð mann, Ananíás að nafni, koma inn og leggja hendur yfir sig, til þess að hann fái aftur sjón.“

¹³Ananíás svaraði: „Drottinn, heyrð hefur ég marga segja frá manni þessum, hve mikið illt hann hefur gjört þínum heilögu í Jerúsalem. ¹⁴Og hér fer hann með vald frá æðstu prestunum að færa í bönd alla þá, sem ákalla nafn þitt.“

¹⁵Drottinn sagði við hann: „Far þú, því að þennan mann hefur ég valið mér að verkfæri til þess að bera nafn mitt fram fyrir heiðingja, konunga og börn Ísraels, ¹⁶og ég mun sýna honum, hversu mikið hann verður að þola vegna nafns míns.“

¹⁷Þá fór Ananíás af stað, gekk inn í húsið og lagði hendur yfir hann og mælti: „Sál, bróðir, Drottinn hefur sent mig, Jesús, sá er birtist þér á leið þinni hingað. Þú átt að fá aftur sjón þína og fyllast heilögum anda.“ ¹⁸Jafnskjótt var sem hreistur félli af augum hans, hann fékk aftur sjónina og lét þegar skírast. ¹⁹Síðan neytti hann matar og styrktist.

Sál prédikar í Damaskus

Sál var nokkra daga hjá lærisveinunum í Damaskus ²⁰og tók þegar að prédika í samkunduhúsunum, að Jesús væri sonur Guðs. ²¹Allir þeir, sem heyrðu það, undruðust stórum og sögðu: „Er þetta ekki maðurinn, sem í Jerúsalem hugðist eyða þeim, er ákölluðu þetta nafn? Kom hann ekki hingað til að fara með þá í böndum til æðstu prestanna?“ ²²En Sál efldist æ meir og gjörði þá Gyðinga, sem bjuggu í Damaskus, rökþrota, er hann sannaði, að Jesús væri Kristur.

²³Að allmörgum dögum liðnum réðu Gyðingar með sér að taka hann af lífi. ²⁴En Sál fékk vitneskju um ráðagjörð þeirra. Þeir gættu borgarhliðanna nótt og dag til að ná lífi hans. ²⁵En lærisveinarnir tóku hann um nótt og komu honum út fyrir borgarmúrinn með því að láta hann síga ofan í körfu.

²⁶Þá er hann kom til Jerúsalem, reyndi hann að samlaga sig lærisveinunum, en þeir hræddust hann allir og trúðu ekki, að hann væri lærisveinn. ²⁷En Barnabas tók hann að sér, fór með hann til postulanna og skýrði þeim frá, hvernig hann hefði séð Drottin á veginum, hvað hann hefði sagt við hann og hversu einarðlega hann hefði talað í Jesú nafni í Damaskus. ²⁸Dvaldist hann nú með þeim í Jerúsalem, gekk þar út og inn og talaði einarðlega í nafni Drottins. ²⁹Hann talaði og háði kappræður við grískumælandi Gyðinga, en þeir leituðust við að ráða hann af dögum. ³⁰Þegar bræðurnir urðu þessa vísir, fóru þeir með hann til Sesareu og sendu hann áfram til Tarsus.

³¹Nú hafði kirkjan frið um alla Júdeu, Galíleu og Samaría. Hún byggðist upp og gekk fram í ótta Drottins og óx við styrkingu heilags anda.

Pétur fer til Lýddu og Joppe

³²Svo bar við, er Pétur var að ferðast um og vitja allra, að hann kom og til hinna heilögu, sem áttu heima í Lýddu. ³³Þar fann hann mann nokkurn, Eneas að nafni, er í átta ár hafði legið rúmfastur. Hann var lami. ³⁴Pétur sagði við hann: „Eneas, Jesús Kristur lækna þig,

statt upp og bú um þig.“ Jafnskjótt stóð hann upp.³⁵ Allir þeir, sem áttu heima í Lýddu og Saron, sáu hann, og þeir sneru sér til Drottins.

³⁶Í Joppe var lærisveinn, kona að nafni Tabíþa, á grísku Dorkas.^a Hún var mjög góðgerðasöm og örlát við snauða.³⁷ En á þeim dögum tók hún sótt og andaðist. Var hún lauguð og lögð í loftstofu.³⁸ Nú er Lýdda í grennd við Joppe, og höfðu lærisveinarnir heyrt, að Pétur væri þar. Sendu þeir tvo menn til hans og báðu hann: „Kom án tafar til vor.“³⁹ Pétur brá við og fór með þeim. Þegar þangað kom, fóru þeir með hann upp í loftstofuna, og allar ekkjurnar komu til hans grátandi og sýndu honum kyrtla og yfirhafnir, sem Dorkas hafði gjört, meðan hún var hjá þeim.⁴⁰ En Pétur lét alla fara út, féll á kné og baðst fyrir. Síðan sneri hann sér að líkinu og sagði: „Tabíþa, rís upp.“ En hún opnaði augun, sá Pétur og settist upp.⁴¹ Og hann rétti henni höndina og reisti hana á fætur, kallaði síðan á hina heilögu og ekkjurnar og leiddi hana fram lifandi.⁴² Þetta varð hljóðbært um alla Joppe, og margir tóku trú á Drottin.⁴³ Var Pétur um kyrrt í Joppe allmarga daga hjá Símoni nokkrum sútara.

Pétur og Kornelíus

10

¹Maður nokkur var í Sesareu, Kornelíus að nafni, hundraðshöfðingi í ítölsku hersveitinni.

²Hann var trúmaður og dýrkaði Guð og heimafólk hans allt. Gaf hann lýðnum miklar ölmusur og var jafnan á bæn til Guðs.³ Dag einn um nón sá hann berlega í sýn engil Guðs koma inn til sín, er sagði við hann: „Kornelíus!“

⁴Hann starði á hann, varð óttasleginn og sagði: „Hvað er það, herra?“

Engillinn svaraði: „Bænir þínar og ölmusur eru stignar upp til Guðs, og hann minnst þeirra.⁵ Send þú nú menn til Joppe og lát sækja Símon nokkurn, er kallast Pétur.⁶ Hann gistir hjá Símoni nokkrum sútara, sem á hús við sjóinn.“⁷ Þegar engillinn, sem talaði við hann, var farinn, kallaði hann á tvo heimamenn sína og guðrækinn hermann, einn þeirra, er honum voru handgengnir,⁸ sagði þeim frá öllu og sendi þá til Joppe.

⁹Daginn eftir, er þeir voru á leiðinni og nálguðust bæinn, gekk Pétur upp á húsþakið um hádegi til að biðjast fyrir.¹⁰ Kenndi hann þá hungurs og vildi matast. En meðan verið var að matreiða, varð hann frá sér numinn,¹¹ sá himininn opinn og hlut nokkurn koma niður, líkan stórum dúki. Var hann látinn síga til jarðar á fjórum skautum.¹² Þar voru á alls kyns ferfætt dýr, skriðdýr jarðar, svo og fuglar himins.¹³ Og honum barst rödd: „Slátra nú, Pétur, og et!“

¹⁴Pétur sagði: „Nei, Drottinn, engan veginn, aldrei hef ég etið neitt vanheilagt né óhreint.“

¹⁵Aftur barst honum rödd: „Eigi skalt þú kalla það vanheilagt, sem Guð hefur lýst hreint!“¹⁶ Þetta gjörðist þrem sinnum, og jafnskjótt var hluturinn upp numinn til himins.

¹⁷Meðan Pétur var að reyna að ráða í, hvað þessi sýn ætti að merkja, höfðu sendimenn Kornelíusar spurt uppi hús Símonar. Nú stóðu þeir fyrir dyrum úti¹⁸ og kölluðu: „Er Símon sá, er nefnist Pétur, gestur hér?“

^a Þ.e. hind.

Postulasagan

¹⁹Pétur var enn að hugsa um sýnina, þegar andinn sagði við hann: „Menn^a eru að leita þín. ²⁰Flýt þér nú ofan og far hiklaust með þeim, því að ég hef sent þá.“ ²¹Pétur gekk þá niður til mannanna og sagði: „Ég er sá sem þér leitið að. Hvers vegna eruð þér komnir hér?“

²²Þeir sögðu: „Kornelíus hundraðshöfðingi, réttlátur maður og guðhræddur og orðsæll af allri Gyðinga þjóð, fékk bendingu frá heilögum engli að senda eftir þér og fá þig heim til sín og heyra, hvað þú hefur að flytja.“ ²³Þá bauð hann þeim inn og lét þá gista.

Daginn eftir tók hann sig upp og fór með þeim og nokkrir bræður frá Joppe með honum. ²⁴Næsta dag komu þeir til Sesareu. Kornelíus bjóst við þeim og hafði boðið til sín frændum og virktavinum. ²⁵Þegar Pétur kom, fór Kornelíus á móti honum, féll til fóta honum og veitti honum lotningu. ²⁶Pétur reisti hann upp og sagði: „Statt upp, ég er maður sem þú.“ ²⁷Og hann ræddi við hann og gekk inn og fann þar marga menn saman komna. ²⁸Hann sagði við þá: „Þér vitið, að Gyðingi er bannað að eiga samneyti við annarrar þjóðar mann eða koma til hans. En Guð hefur sýnt mér, að ég á engan að kalla vanheilagan eða óhreinan. ²⁹Fyrir því kom ég mótmælalaust, er eftir mér var sent. Nú spyr ég, hvers vegna þér senduð eftir mér.“

³⁰Kornelíus mælti: „Í þetta mund fyrir fjórum dögum var ég að biðjast fyrir að nóni í húsi mínu. Þá stóð maður frammi fyrir mér í skínandi klæðum ³¹og mælti: „Kornelíus, bæn þín er heyrð, og Guð hefur minnst ölmusugjörða þinna. ³²Nú skalt þú senda til Joppe eftir Símoni, er kallast Pétur. Hann gistir í húsi Símonar sútara við sjóinn.“ ³³Því sendi ég jafnskjótt til þín, og vel gjörðir þú að koma. Nú erum vér hér allir fyrir auglýsingu Guðs til að heyra allt, sem Drottinn hefur boðið þér.“

Ræða Péturs

³⁴Þá tók Pétur til máls og sagði: „Sannlega skil ég nú, að Guð fer ekki í manngreinaralit. ³⁵Hann tekur opnum örmum hverjum þeim, sem óttast hann og ástundar réttlæti, hverrar þjóðar sem er. ³⁶Orðið, sem hann sendi börnum Ísraels, þá er hann flutti fagnaðarboðin um frið fyrir Jesú Krist, sem er Drottinn allra, þekkið þér. ³⁷Þér vitið, hvað gjörst hefur um alla Júdeu, en hófst í Galíleu eftir skírnina, sem Jóhannes prédikaði. ³⁸Það er sagan um Jesú frá Nasaret, hvernig Guð smurði hann heilögum anda og krafti. Hann gekk um, gjörði gott og græddi alla, sem af djöflinum voru undirokaðir, því Guð var með honum. ³⁹Vér erum vottar alls þess, er hann gjörði, bæði í landi Gyðinga og í Jerúsalem. Og hann hengdu þeir upp á tré og tóku af lífi. ⁴⁰En Guð uppvakti hann á þriðja degi og lét hann birtast, ⁴¹ekki öllum lýðnum, heldur þeim vottum, sem Guð hafði áður kjörið, oss, sem átum og drukkum með honum, eftir að hann var risinn upp frá dauðum. ⁴²Og hann bauð oss að prédika fyrir lýðnum og vitna, að hann er sá dómari lifenda og dauðra, sem Guð hefur fyrirhugað. ⁴³Honum bera allir spámennirnir vitni, að sérhver, sem á hann trúir, fái fyrir hans nafn fyrirgefningu syndanna.“

⁴⁴Meðan Pétur var enn að mæla þessi orð, kom heilagur andi yfir alla þá, er orðið heyrðu. ⁴⁵Hinir trúuðu Gyðingar, sem komið höfðu með Pétri, urðu furðu lostnir, að heilögum anda, gjöf Guðs, skyldi einnig úthellt yfir heiðingjana, ⁴⁶því þeir heyrðu þá tala tungum og mikla Guð. ⁴⁷Þá mælti Pétur: „Hver getur varnað þess, að þeir verði skírðir í

^a Sum handrit hafa: „Þrír menn“ önnur: „Tveir menn“.

vatni? Þeir hafa fengið heilagan anda sem vér.“⁴⁸ Og hann bauð, að þeir skyldu skírðir verða í nafni Jesú Krists. Síðan báðu þeir hann að standa við í nokkra daga.

Frásögn Péturs

11

¹En postularnir og bræðurnir í Júdeu heyrðu, að heiðingjarnir hefðu einnig tekið við orði Guðs. ²Þegar Pétur kom upp til Jerúsalem, deildu umskurnarmennirnir á hann og sögðu: ³„Þú hefur farið inn til óumskorinna manna og etið með þeim.“ ⁴En Pétur sagði þeim þá alla söguna frá rótum og mælti:

⁵„Ég var að biðjast fyrir í borginni Joppe og sá, frá mér numinn, sýn, hlut nokkurn koma niður, eins og stór dúkur væri látinn síga á fjórum skautum frá himni, og hann kom til mín. ⁶Ég starði á hann og hugði að og sá þá ferfætt dýr jarðar, villidýr, skriðdýr og fugla himins, ⁷og ég heyrði rödd segja við mig: „Slátra nú, Pétur, og et!“ ⁸En ég sagði: „Nei, Drottinn, engan veginn, því að aldrei hefur neitt vanheilagt né óhreint komið mér í munn.“ ⁹Í annað sinn sagði rödd af himni: „Eigi skalt þú kalla það vanheilagt, sem Guð hefur lýst hreint!“ ¹⁰Þetta gjörðist þrem sinnum, og aftur var allt dregið upp til himins. ¹¹Samstundis stóðu þrír menn við húsið, sem ég var í,^a sendir til mín frá Sesareu. ¹²Og andinn sagði mér að fara með þeim hiklaust. Þessir sex bræður urðu mér einnig samferða, og vér gengum inn í hús mannsins. ¹³Hann sagði oss, hvernig hann hefði séð engil standa í húsi sínu, er sagði: „Send þú til Joppe og lát sækja Símon, er kallast Pétur. ¹⁴Hann mun orð til þín mæla, og fyrir þau munt þú hólpinn verða og allt heimili þitt.“ ¹⁵En þegar ég var farinn að tala, kom heilagur andi yfir þá, eins og yfir oss í upphafi. ¹⁶Ég minntist þá orða Drottins, er hann sagði: „Jóhannes skírði með vatni, en þér skuluð skírðir verða með heilögum anda.“ ¹⁷Fyrst Guð gaf þeim nú sömu gjöf og oss, er vér tókum trú á Drottin Jesú Krist, hvernig var ég þá þess umkominn að standa gegn Guði?“

¹⁸Þegar þeir heyrðu þetta, stilltust þeir, og þeir veggjaðu Guð og sögðu: „Guð hefur þá einnig gefið heiðingjunum afturhvarf til lífs.“

Söfnuðurinn í Antíokkíu

¹⁹Þeir, sem dreifst höfðu vegna ofsóknarinnar, sem varð út af Stefáni, fóru allt til Föníkíu, Kýpur og Antíokkíu. En Gyðingum einum fluttu þeir orðið. ²⁰Nokkrir þeirra voru frá Kýpur og Kýrene, og er þeir komu til Antíokkíu, tóku þeir einnig að tala til Grikkja og boða þeim fagnaðarerindið um Drottin Jesú. ²¹Og hönd Drottins var með þeim, og mikill fjöldi tók trú og sneri sér til Drottins.

²²Og fregnin um þá barst til eyrna safnaðarins í Jerúsalem, og þeir sendu Barnabas til Antíokkíu. ²³Þegar hann kom og sá verk Guðs náðar, gladdist hann, og hann áminnti alla um að halda sér fast við Drottin af öllu hjarta. ²⁴Því hann var góður maður, fullur af heilögum anda og trú. Og mikill fjöldi manna gafst Drottni. ²⁵Þá fór hann til Tarsus að leita Sál uppi. ²⁶Þegar hann hafði fundið hann, fór hann með hann til Antíokkíu. Þeir voru síðan saman heilt ár í söfnuðinum og kenndu fjölda fólks. Í Antíokkíu voru lærisveinarnir fyrst kallaðir kristnir.

^a Annar lesháttur: sem vér vorum í.

²⁷Á þessum dögum komu spámenn frá Jerúsalem til Antíokkíu. ²⁸Einn þeirra, Agabus að nafni, steig fram, og af gift andans sagði hann fyrir, að mikil hungursneyð mundi koma yfir alla heimsbyggðina. Kom það fram á dögum Kládíusar. ²⁹En lærisveinarnir samþykktu þá, að hver þeirra skyldi eftir efnum senda nokkuð til hjálpar bræðrunum, sem bjuggu í Júdeu. ³⁰Þetta gjörðu þeir og sendu það til öldunganna með þeim Barnabasi og Sál.

Ofsóknir

12

¹Um þessar mundir lét Heródes^a konungur leggja hendur á nokkra úr söfnuðinum og misþyrma þeim. ²Hann lét höggva Jakob bróður Jóhannesar með sverði. ³Og er hann sá, að Gyðingum líkaði vel, lét hann einnig taka Pétur. Þá voru dagar ósýrðu brauðanna. ⁴Þegar hann hafði handtekið hann, lét hann setja hann í fangelsi og fól fjórum fjögurra hermanna varðflokkum að gæta hans. Ætlaði hann eftir páska að leiða hann fram fyrir lýðinn. ⁵Sat nú Pétur í fangelsinu, en söfnuðurinn bað heitt til Guðs fyrir honum.

⁶Nóttina áður en Heródes ætlaði að leiða hann fram svaf Pétur milli tveggja hermanna, bundinn tveim fjötrum, og varðmenn fyrir dyrum úti gættu fangelsisins. ⁷Allt í einu stóð engill Drottins hjá honum og ljós skein í klefanum. Laust hann á síðu Pétri, vakti hann og mælti: „Rís upp skjótt!“ Og fjötrarnir féllu af höndum hans. ⁸Þá sagði engillinn við hann: „Gyrð þig og bind á þig skóna!“ Hann gjörði svo. Síðan segir engillinn: „Far þú í yfirhöfn þína og fylg mér!“ ⁹Hann gekk út og fylgdi honum. En ekki vissi hann, að það var raunverulegt, sem gjörst hafði við komu engilsins, hann hélt sig sjá sýn. ¹⁰Þeir gengu nú fram hjá innri og ytri verðinum og komu að járnhliðinu, sem farið er um til borgarinnar. Laukst það upp af sjálfu sér fyrir þeim. Þeir fóru út um það og gengu eitt stræti, en þá hvarf engillinn allt í einu frá honum.

¹¹Þegar Pétur kom til sjálfs sín, sagði hann: „Nú veit ég sannlega, að Drottinn hefur sent engil sinn og bjargað mér úr hendi Heródesar og frá allri ætlan Gyðingalýðs.“

¹²Og er hann hafði áttað sig, gekk hann að húsi Maríu, móður Jóhannesar, er kallast Markús. Þar höfðu margir safnast saman og voru á bæn. ¹³Hann knúði hurð forðyrinsins, og stúlka að nafni Róde gekk til dýra. ¹⁴Þegar hún þekkti málróm Péturs, gáði hún eigi fyrir fögnuði að ljúka upp forðyrinu, heldur hljóp inn og sagði, að Pétur stæði fyrir dyrum úti. ¹⁵Þeir sögðu við hana: „Þú ert frávita.“ En hún stóð fast á því, að svo væri sem hún sagði. „Það er þá engill hans,“ sögðu þeir.

¹⁶En Pétur hélt áfram að berja, og þegar þeir luku upp, sáu þeir hann og urðu furðu lostnir. ¹⁷Hann benti þeim með hendinni að vera hljóðir, skýrði þeim frá, hvernig Drottinn hafði leitt hann út úr fangelsinu, og bað þá segja Jakobi og bræðrunum frá þessu. Síðan gekk hann út og fór í annan stað.

¹⁸Þegar dagur rann, kom ekki lítið fát á hermennina út af því, hvað af Pétri væri orðið. ¹⁹Heródes lét leita hans, en fann hann ekki. Hann lét þá yfirheyra varðmennina og bauð síðan að taka þá af lífi. Síðan fór hann úr Júdeu niður til Sesareu og sat þar um kyrrt.

^a Þ.e. Heródes Agrippa I. Hann réð yfir allri Palestínu og dó 44, sbr. Post 12.20–23.

Heródes deyr

²⁰Heródes hafði verið harla gramur Týrverjum og Sídóningum. Komu þeir saman á fund hans, fengu Blastus, stallara konungs, til fylgis við sig og báðust friðar, en land þeirra var háð landi konungs um vistaföng.

²¹Á tilsettum degi klæddist Heródes konungsskrúða, settist í hásæti og flutti þeim ræðu. ²²En lýðurinn kallaði: „Guðs rödd er þetta, en eigi manns.“ ²³Jafnskjótt laust engill Drottins hann, sökum þess að hann gaf ekki Guði dýrðina. Hann varð ormétinn og dó.

²⁴En orð Guðs efldist og breiddist út. ²⁵Barnabas og Sál sneru aftur frá Jerúsalem að loknu erindi sínu og tóku með sér Jóhannes, öðru nafni Markús.

Barnabas og Sál sendir

13

¹Í söfnuðinum í Antíokkíu voru spámenn og kennarar. Þar voru þeir Barnabas, Símeon, nefndur Níger, Lúkíus frá Kýrene, Manaen, samfóstri Heródesar^a fjórðungsstjóra, og Sál. ²Eitt sinn er þeir voru að þjóna Drottni og föstuðu sagði heilagur andi: „Skiljið frá mér til handa þá Barnabas og Sál til þess verks, sem ég hef kallað þá til.“

³Síðan föstuðu þeir og báðust fyrir, lögðu hendur yfir þá og létu þá fara.

⁴Þeir fóru nú, sendir af heilögum anda, til Selevkíu og sigldu þaðan til Kýpur. ⁵Þegar þeir voru komnir til Salamis, boðuðu þeir orð Guðs í samkunduhúsum Gyðinga. Höfðu þeir og Jóhannes til aðstoðar.

⁶Þeir fóru um alla eyrna, allt til Pafos. Þar fundu þeir töframann nokkurn og falsspámann, Gyðing, er hét Barjesús. ⁷Hann var hjá landstjóranum Sergíusi Páli, hyggnum manni, sem hafði boðað þá Barnabas og Sál á fund sinn og fýsti að heyra Guðs orð. ⁸Gegn þeim stóð Elýmas, töframaðurinn, en svo er nafn hans útlagt. Reyndi hann að gjöra landstjórann fráhverfan trúnni. ⁹En Sál, sem og er nefndur Páll, hvessti á hann augun og sagði, fylltur heilögum anda: ¹⁰„Þú djöfuls sonur, fullur allra véla og flærðar, óvinur alls réttlætis, ætlar þú aldrei að hætta að rangsnúa réttum vegum Drottins? ¹¹Nú er hönd Drottins reidd gegn þér, og þú munt verða blindur og ekki sjá sól um tíma.“

Jafnskjótt féll yfir hann þoka og myrkur, og hann reikaði um og leitaði einhvers til að leiða sig. ¹²Þegar landstjórinn sá þennan atburð, varð hann gagntekinn af kenningu Drottins og tók trú.

Í Antíokkíu í Pisidíu

¹³Þeir Páll lögðu út frá Pafos og komu til Perge í Pamfýlíu, en Jóhannes skildi við þá og sneri aftur til Jerúsalem. ¹⁴Sjálfir héldu þeir áfram frá Perge og komu til Antíokkíu í Pisidíu, gengu á hvíldardegi inn í samkunduhúsið og settust. ¹⁵En eftir upplestur úr lögmálinu og spámönnunum sendu samkundustjórarnir til þeirra og sögðu: „Bræður, ef

^a Þ.e. Heródes Antipas, sem réð yfir Galíleu, sbr. Mt 6.14.

þér hafið einhver hvatningarorð til fólksins, takið þá til máls.“¹⁶ Þá stóð Páll upp, benti til hljóðs með hendinni og sagði:

„Ísraelsmenn og aðrir þér, sem óttist Guð, hlýðið á. ¹⁷Guð lýðs þessa, Ísraels, útvaldi feður vora og hóf upp lýðinn í útlegðinni í Egyptalandi. Með upplyftum armi leiddi hann þá út þaðan. ¹⁸Og um fjörutíu ára skeið fósraði^a hann þá í eyðimörkinni. ¹⁹Hann stökkti burt sjö þjóðum úr Kanaanslandi og gaf þeim land þeirra til eignar. ²⁰Svo stóð um fjögur hundruð og fimmtíu ára skeið.

Eftir þetta gaf hann þeim dómara allt til Samúels spámanns. ²¹Síðan báðu þeir um konung, og Guð gaf þeim Sál Kísson, mann af Benjamíns ætt. Hann ríkti í fjörutíu ár. ²²Þegar Guð hafði sett hann af, hóf hann Davíð til konungs yfir þeim. Um hann vitnaði hann: „Ég hef fundið Davíð, son Ísaí, mann eftir mínu hjarta, er gjöra mun allan vilja minn.“ ²³Af kyni hans sendi Guð Ísrael frelsara, Jesú, samkvæmt fyrirheiti. ²⁴En áður en hann kom fram, boðaði Jóhannes öllum Ísraelslýð iðrunarskírni. ²⁵Þegar Jóhannes var að enda skeið sitt, sagði hann: „Hvern hyggið þér mig vera? Ekki er ég hann. Annar kemur eftir mig, og er ég eigi verður þess að leysa skó af fótum honum.“

²⁶Bræður, niðjar Abrahams, og aðrir yðar á meðal, sem óttist Guð, oss er sent orð þessa hjálpræðis. ²⁷Þeir, sem í Jerúsalem búa, og höfðingjar þeirra þekktu hann eigi né skildu orð spámannanna, sem upp eru lesin hvern hvíldardag, en uppfylltu þau með því að dæma hann. ²⁸Þótt þeir fyndu enga dauðasök hjá honum, báðu þeir Pílatus að láta lífláta hann. ²⁹En er þeir höfðu fullnað allt, sem um hann var ritað, tóku þeir hann ofan af krossinum og lögðu í gróf. ³⁰En Guð vakti hann frá dauðum. ³¹Marga daga birtist hann þeim, sem með honum fóru frá Galíleu upp til Jerúsalem, og eru þeir nú vottar hans hjá fólkinu. ³²Og vér flytjum yður þau gleðið, ³³að fyrirheitið, sem Guð gaf feðrum vorum, hefur hann efnt við oss börn þeirra með því að reisa Jesú upp. Svo er ritað í öðrum sálminum:

Þú ert sonur minn,

í dag hef ég fætt þig.

³⁴En um það, að hann reisti hann frá dauðum, svo að hann hverfur aldrei aftur í greipar dauðans, hefur hann talað þannig:

Yður mun ég veita heilögu, óbrigðulu fyrirheitin, sem Davíð voru gefin.

³⁵Á öðrum stað segir:

Eigi munt þú láta þinn heilaga verða rotnun að bráð.

³⁶Davíð þjónaði sinni kynslóð að Guðs ráði. Síðan sofnaði hann, safnaðist til feðra sinna og varð rotnun að bráð. ³⁷En sá, sem Guð uppvakti, varð ekki rotnun að bráð. ³⁸Það skuluð þér því vita, bræður, að yður er fyrir hann boðuð fyrirgefning syndanna ³⁹og að sérhver, er trúir, réttlætist í honum af öllu því, er lögmál Móse gat ekki réttlætt yður af. ⁴⁰Gætið nú þess, að eigi komi það yfir^b yður, sem sagt er hjá spámönnunum:

⁴¹Sjáið, þér spottarar,

undrist, og verðið að engu,

^a Annar lesháttur: umbar.

^b Annar lesháttur: komi það fram.

Postulasagan

því að verk vinn ég á dögum yðar,

verk, sem þér alls ekki munduð trúa, þótt einhver segði yður frá því.“

⁴²Þegar þeir gengu út, báðu menn um, að mál þetta yrði rætt við þá aftur næsta hvíldardag. ⁴³Og er samkomunni var slitið, fylgdu margir Gyðingar og guðræknir menn, sem tekið höfðu trú Gyðinga, þeim Páli og Barnabasi. En þeir töluðu við þá og brýndu fyrir þeim að halda sér fast við náð Guðs.

⁴⁴Næsta hvíldardag komu nálega allir bæjarmenn saman til að heyra orð Drottins. ⁴⁵En er Gyðingar litu mannfjöldann, fylltust þeir ofstæki og mæltu gegn orðum Páls með guðlasti. ⁴⁶Páll og Barnabas svöruðu þá einarðlega: „Svo hlaut að vera, að orð Guðs væri fyrst flutt yður. Þar sem þér nú vísið því á bug og metið sjálfa yður ekki verða eilífs lífs, þá snúum vér oss nú til heiðingjanna. ⁴⁷Því að svo hefur Drottinn boðið oss:

Ég hef sett þig til að vera ljós heiðinna þjóða,

að þú sért hjálpræði allt til endimarka jarðar.“

⁴⁸En er heiðingjar heyrðu þetta, glöddust þeir og vegsömuðu orð Guðs, og allir þeir, sem ætlaðir voru til eilífs lífs, tóku trú. ⁴⁹Og orð Drottins breiddist út um allt héraðið.

⁵⁰En Gyðingar æstu upp guðræknar hefðarkonur og fyrimenn borgarinnar og vöktu ofsókn gegn Páli og Barnabasi og ráku þá burt úr byggðum sínum. ⁵¹En þeir hristu dustið af fótum sér móti þeim og fóru til Íkóníum. ⁵²En lærisveinarnir voru fylltir fögnuði og heilögum anda.

Í Íkóníum, Lýstru og Derbe

14

¹Í Íkóníum gengu þeir á sama hátt inn í samkundu Gyðinga og töluðu þannig, að mikill fjöldi Gyðinga og Grikkja tók trú. ²En vantrúa Gyðingar vöktu æsing með heiðingjum og illan hug gegn bræðrunum. ³Dvöldust þeir þar alllangan tíma og töluðu djarflega í trausti til Drottins, sem staðfesti orð náðar sinnar með því að láta tákn og undur gerast fyrir hendur þeirra. ⁴Skiptust nú borgarbúar í tvo flokka, og voru sumir með Gyðingum, aðrir með postulunum. ⁵Heiðingjar og Gyðingar gjörðu ásamt yfirvöldum sínum samblástur um að misþyrma þeim og grýta þá. ⁶Þeir komust að þessu og flýðu til borganna Lýstru og Derbe í Lýkaóníu og héraðsins umhverfis. ⁷Þar héldu þeir áfram að flytja fagnaðarerindið.

⁸Í Lýstru var maður nokkur máttvana í fótum, lami frá móðurlífi, og hafði aldrei getað gengið. ⁹Maður þessi heyrði á mál Páls, en Páll horfði á hann og sá, að hann hafði trú til þess að verða heill, ¹⁰og sagði hárra raustu: „Rís upp og stattu í fæturna!“ Hann spratt upp og tók að ganga. ¹¹Múgurinn sá, hvað Páll hafði gjört, og tók að hrópa á lýkaónsku: „Guðirnir eru í manna líki stignir niður til vor.“ ¹²Kölluðu þeir Barnabas Seif, en Pál Hermes, því að hann hafði orð fyrir þeim. ¹³En prestur í hofi Seifs utan borgar kom með naut og kransa að borgarhliðunum og vildi færa fórnir ásamt fólkinu.

¹⁴Þegar postularnir, Barnabas og Páll, heyrðu þetta, rifu þeir klæði sín, stukku inn í mannþröngina og hrópuðu: ¹⁵„Menn, hví gjörði þér þetta? Menn erum vér sem þér, yðar líkar, og flytjum yður þau fagnaðarboð, að þér skuluð hverfa frá þessum fánýtu goðum til lifanda Guðs, sem skapaði himin, jörð og haf og allt, sem í þeim er. ¹⁶Hann hefur um

liðnar aldir leyft, að sérhver þjóð gengi sína vegu. ¹⁷En þó hefur hann vitnað um sjálfan sig með velgjörðum sínum. Hann hefur gefið yður regn af himni og uppskerutíðir. Hann hefur veitt yður fæðu og fyllt hjörtu yðar gleði.“ ¹⁸Með þessum orðum fengu þeir með naumindum fólkið ofan af því að færa þeim fórnir.

¹⁹Þá komu Gyðingar frá Antíokkíu og Íkóníum. Töldu þeir fólkið á sitt mál, og menn grýttu Pál, drógu hann út úr borginni og hugðu hann dálnn. ²⁰En lærisveinarnir slógu hring um hann, og reis hann þá upp og gekk inn í borgina. Daginn eftir fór hann þaðan með Barnabasi til Derbe.

Páll og Barnabas snúa aftur til Antíokkíu

²¹Þegar þeir höfðu boðað fagnaðarerindið í þeirri borg og gjört marga að lærisveinum, sneru þeir aftur til Lýstru, Íkóníum og Antíokkíu, ²²styrktu lærisveinana og hvöttu þá til að vera staðfastir í trúnni. Þeir sögðu: „Vér verðum að ganga inn í Guðs ríki gegnum margar þrengingar.“ ²³Þeir völdu þeim öldunga í hverjum söfnuði, fólu þá síðan með föstum og bænahaldi Drottni, sem þeir höfðu fest trú á.

²⁴Þá fóru þeir um Pisidíu og komu til Pamfýlíu. ²⁵Þeir fluttu orðið í Perge, fóru til Attalíu ²⁶og sigldu þaðan til Antíokkíu, en þar höfðu þeir verið faldir náð Guðs til þess verks, sem þeir höfðu nú fullnað.

²⁷Þegar þeir voru þangað komnir, stefndu þeir saman söfnuðinum og greindu frá, hversu mikið Guð hafði látið þá gjöra og að hann hefði upp lokið dyrum trúarinnar fyrir heiðingjum. ²⁸Dvöldust þeir nú alllengi hjá lærisveinum.

Postulafundurinn í Jerúsalem

15

¹Þá komu menn sunnan frá Júdeu og kenndu bræðrunum svo: „Eigi getið þér hólpnir orðið, nema þér látið umskerast að sið Móse.“ ²Varð mikil misklíð og þræta milli þeirra og Páls og Barnabasar, og réðu menn af, að Páll og Barnabas og nokkrir þeirra aðrir færu á fund postulanna og öldunganna upp til Jerúsalem vegna þessa ágreinings.

³Söfnuðurinn bjó síðan ferð þeirra, og fóru þeir um Föníkíu og Samaríu og sögðu frá afturhvarfi heiðingjanna og vöktu mikinn fögnuð meðal allra bræðranna.

⁴Þegar þeir komu til Jerúsalem, tók söfnuðurinn á móti þeim og postularnir og öldungarnir, og skýrðu þeir frá, hversu mikið Guð hefði látið þá gjöra. ⁵Þá risu upp nokkrir úr flokki farísea, er trú höfðu tekið, og sögðu: „Þá ber að umskera og bjóða þeim að halda lögmál Móse.“

⁶Postularnir og öldungarnir komu nú saman til að líta á þetta mál. ⁷Eftir mikla umræðu reis Pétur upp og sagði við þá: „Bræður, þér vitið, að Guð kaus sér það fyrir löngu yðar á meðal, að heiðingjarnir skyldu fyrir munn minn heyra orð fagnaðarerindisins og taka trú. ⁸Og Guð, sem hjörtun þekkir, bar þeim vitni, er hann gaf þeim heilagan anda eins og oss. ⁹Engan mun gjörði hann á oss og þeim, er hann hreinsaði hjörtu þeirra með trúnni. ¹⁰Hví freistið þér nú Guðs með því að leggja ok á háls lærisveinanna, er hvorki feður vorir né vér megnuðum að bera? ¹¹Vér trúum þó því, að vér verðum hólpnir fyrir náð Drottins Jesú

Postulasagan

á sama hátt og þeir.“¹²Þá sló þögn á allan hópinn, og menn hlýddu á Barnabas og Pál, er þeir sögðu frá, hve mörg tákni og undur Guð hafði látið þá gjöra meðal heiðingjanna.

¹³Þegar þeir höfðu lokið máli sínu, sagði Jakob: „Bræður, hlýðið á mig.“¹⁴Símon hefur skýrt frá, hvernig Guð sá til þess í fyrstu, að hann eignaðist lýð meðal heiðinna þjóða, er bæri nafn hans.¹⁵Í samræmi við þetta eru orð spámannanna, svo sem ritað er:

¹⁶ Eftir þetta mun ég aftur koma

og endurreisa hina föllnu tjaldbúð Davíðs.

Ég mun reisa hana úr rústum

og gjöra hana upp aftur,

¹⁷ svo að mennirnir, sem eftir eru, leiti Drottins,

allir heiðingjarnir, sem nafn mitt hefur verið nefnt yfir,

segir Drottinn, sem gjörir þetta¹⁸kunnugt frá eilífð.

¹⁹Ég lít því svo á, að eigi skuli íþyngja heiðingjum þeim, er snúa sér til Guðs,²⁰heldur rita þeim, að þeir haldi sér frá öllu, sem flekkað er af skurðgoðum, frá saurlífnaði, frá kjöti af köfnuðum dýrum og frá blóði.²¹Frá fornu fari hafa menn prédikað Móse í öllum borgum. Hann er lesinn upp í samkundunum hvern hvíldardag.“

²²Postularnir og öldungarnir, ásamt öllum söfnuðinum, samþykktu þá að kjósa menn úr sínum hópi og senda með Páli og Barnabasi til Antíokkíu þá Júdas, er kallaður var Barsabbas, og Sílas, forystumenn meðal bræðranna.²³Þeir rituðu með þeim:

„Postularnir og öldungarnir, bræður yðar, senda bræðrunum í Antíokkíu, Sýrlandi og Kilikíu, er áður voru heiðnir, kveðju sína.“²⁴Vér höfum heyrt, að nokkrir frá oss hafi óróað yður með orðum sínum og komið róti á hugi yðar, án þess vér hefðum þeim neitt um boðið.²⁵Því höfum vér einróma ályktað að kjósa menn og senda til yðar með vorum elskuðu Barnabasi og Páli,²⁶mönnum, er lagt hafa líf sitt í hættu vegna nafns Drottins vors Jesú Krists.²⁷Vér sendum því Júdas og Sílas, og boða þeir yður munnlega hið sama.²⁸Það er ályktun heilags anda og vor að leggja ekki frekari byrðar á yður en þetta, sem nauðsynlegt er,²⁹að þér haldið yður frá kjöti fórnauðu skurðgoðum, blóði, kjöti af köfnuðum dýrum og saurlífnaði. Ef þér varist þetta, gjörið þér vel. Verið sælir.“

³⁰Þeir voru nú sendir af stað og komu norður til Antíokkíu, kölluðu saman söfnuðinn og skiluðu bréfinu.³¹En er menn lásu það, urðu þeir glaðir yfir þessari uppörvun.³²Júdas og Sílas, sem sjálfir voru spámenn, hvöttu bræðurna með mörgum orðum og styrktu þá.³³Þegar þeir höfðu dvalist þar um hríð, kvöddu þeir bræðurna og báðu þeim friðar og héldu aftur til þeirra, sem höfðu sent þá.^a

³⁵En Páll og Barnabas héldu kyrru fyrir í Antíokkíu, kenndu og boðuðu ásamt mörgum öðrum orð Drottins.

^a Sum handrit hafa vers 34: En Sílas ákvað að vera þar um kyrrt.

Páll og Barnabas skilja

³⁶Eftir nokkra daga sagði Páll við Barnabas: „Förum nú aftur og vitjum bræðranna í hverri borg, þar sem vér höfum boðað orð Drottins, og sjáum, hvað þeim líður.“
³⁷Barnabas vildi þá líka taka með Jóhannes, er kallaður var Markús. ³⁸En Páli þótti eigi rétt að taka með þann mann, er skilið hafði við þá í Pamfýlíu og ekki gengið að verki með þeim. ³⁹Varð þeim mjög sundurorða, og skildi þar með þeim. Tók Barnabas Markús með sér og sigldi til Kýpur. ⁴⁰En Páll kaus sér Sílas og fór af stað, og fólu bræðurnir hann náoð Drottins. ⁴¹Fór hann um Sýrland og Kilíkíu og styrkti söfnuðina.

Tímóteus

16

¹Hann kom til Derbe og Lýstru. Þar var lærisveinn nokkur, Tímóteus að nafni, sonur trúaðrar konu af Gyðinga ætt, en faðir hans var grískur. ²Bræðurnir í Lýstru og Íkóníum báru honum gott orð. ³Páll vildi hafa hann með sér og umskar hann sökum Gyðinga, er voru í þeim byggðum, því að allir vissu þeir, að faðir hans var grískur.

⁴Þeir fóru nú um borgirnar, fluttu mönnum þær ályktanir, sem postularnir og öldungarnir í Jerúsalem höfðu samþykkt, og buðu að varðveita þær. ⁵En söfnuðirnir styrktust í trúnni og urðu fjölmennari dag frá degi.

Til Makedóníu

⁶Þeir fóru um Frýgíu og Galataland, því heilagur andi varnaði þeim að boða orðið í Asíu. ⁷Og sem þeir voru komnir að Mýsíu, reyndu þeir að fara til Bihýnía, en andi Jesú leyfði það eigi. ⁸Þeir fóru þá um Mýsíu og komu niður til Tróas. ⁹Um nóttina birtist Páli sýn: Maður nokkur makedónskur stóð hjá honum og bað hann: „Kom yfir til Makedóníu og hjálpa oss!“ ¹⁰En jafnskjótt og hann hafði séð þessa sýn, leituðum vér færís að komast til Makedóníu, þar sem vér skildum, að Guð hafði kallað oss til þess að flytja þeim fagnaðarerindið.

Í Filippí

¹¹Nú lögðum vér út frá Tróas og sigldum beint til Samóþrake, en næsta dag til Neapólís ¹²og þaðan til Filippí. Hún er helsta borg í þessum hluta Makedóníu, rómversk nýlenda. Í þeirri borg dvöldumst vér nokkra daga. ¹³Hvildardaginn gengum vér út fyrir hliðið að á einni, en þar hugðum vér vera bænastað. Settumst vér niður og töluðum við konurnar, sem voru þar saman komnar. ¹⁴Kona nokkur guðrækin úr Þýatíruborg, Lýdíá að nafni, er verslaði með purpura, hlýddi á. Opnaði Drottinn hjarta hennar, og hún tók við því, sem Páll sagði. ¹⁵Hún var skírð og heimili hennar og hún bað oss: „Gangið inn í hús mitt og dveljist þar, fyrst þér teljið mig trúa á Drottin.“ Þessu fylgdi hún fast fram.

¹⁶Eitt sinn, er vér gengum til bænastaðarins, mætti oss ambátt nokkur, sem hafði spásagnaranda og aflaði húsbændum sínum mikils gróða með því að spá. ¹⁷Hún elti Pál og oss og hrópaði: „Menn þessir eru þjónar Guðs hins hæsta, og boða þeir yður veg til hjálpræðis!“ ¹⁸Þetta gjörði hún dögum saman. Páli féll það illa. Loks sneri hann sér við og

sagði við andann: „Ég býð þér í nafni Jesú Krists að fara út af henni.“ Og hann fór út á samri stundu.

¹⁹Nú sem húsbændur hennar sáu, að þar fór ábatavon þeirra, gripu þeir Pál og Sílas og drógu þá á torgið fyrir valdsmennina. ²⁰Þeir færðu þá til höfuðsmannanna og sögðu: „Menn þessir gjöra mestu óspektir í borg vorri. Þeir eru Gyðingar ²¹og boða siði, sem oss, rómverskum mönnum, leyfist hvorki að þýðast né fylgja.“ ²²Múgurinn réðst og gegn þeim, og höfuðsmennirnir létu fletta þá klæðum og skipuðu að húðstrýkja þá. ²³Og er þeir höfðu lostið þá mörg högg, vörpuðu þeir þeim í fangelsi og buðu fangaverðinum að gæta þeirra vandlega. ²⁴Þegar hann hafði fengið slíka skipun, varpaði hann þeim í innsta fangelsið og felldi stokk á fætur þeim.

²⁵Um miðnætti báðust þeir Páll og Sílas fyrir og lofsungu Guði, en bandingjarnir hlustuðu á þá. ²⁶Þá varð skyndilega landskjálfti mikill, svo að grunnur fangelsisins riðaði. Jafnskjótt opnuðust allar dyr, og fjötrarnir féllu af öllum. ²⁷Fangavörðurinn vaknaði við, og er hann sá fangelsisdýrnar opnar, dró hann sverð sitt og vildi fyrirfara sér, þar eð hann hugði fangana flúna. ²⁸Þá kallaði Páll hárra raustu: „Gjör þú sjálfum þér ekkert mein, vér erum hér allir!“ ²⁹En hann bað um ljós, stökk inn og féll óttasleginn til fóta Páli og Sílas. ³⁰Síðan leiddi hann þá út og sagði: „Herrar mínir, hvað á ég að gjöra til að verða hólpinn?“

³¹En þeir sögðu: „Trú þú á Drottin Jesú, og þú munt verða hólpinn og heimili þitt.“ ³²Og þeir fluttu honum orð Drottins og öllum á heimili hans. ³³Á þessari sömu næturstund tók hann þá með sér og laugaði meiðsli þeirra eftir högginn, og var hann þegar skírður og allt hans fólk. ³⁴Síðan fór hann með þá upp í hús sitt, bar þeim mat, og var hann og allt heimafólk hans fagnandi yfir því að hafa tekið trú á Guð.

³⁵Þegar dagur rann, sendu höfuðsmennirnir vandsveina og sögðu: „Lát þú menn þessa lausa.“ ³⁶Fangavörðurinn flutti Páli þessi orð: „Höfuðsmennirnir hafa sent boð um, að þið skuluð látnir lausir. Gangið nú út og farið í friði.“

³⁷En Páll sagði við þá: „Þeir hafa opinberlega látið húðstrýkja okkur, rómverska menn, án dóms og laga og varpa í fangelsi, og nú ætla þeir leynilega að hleypa okkur út. Ég held nú síður. Þeir skulu koma sjálfir og leiða okkur út.“

³⁸Vandsveinarnir fluttu höfuðsmönnum þessi orð. En þeir urðu hræddir, er þeir heyrðu, að þeir væru rómverskir, ³⁹og komu og friðmæltust við þá, leiddu þá út og báðu þá að fara burt úr borginni.

⁴⁰Þegar þeir voru komnir út úr fangelsinu, fóru þeir heim til Lýdíu, fundu bræðurna og hughreystu þá. Síðan héldu þeir af stað.

Upphot í Þessaloníku

17

¹Þeir fóru nú um Amfípólís og Apollóníu og komu til Þessaloníku. Þar áttu Gyðingar samkundu. ²Eftir venju sinni gekk Páll inn til þeirra, og þrjá hvíldardaga ræddi hann við þá og lagði út af ritningunum, ³lauk þeim upp fyrir þeim og setti þeim fyrir sjónir, að Kristur átti að líða og rísa upp frá dauðum. Hann sagði: „Jesús, sem ég boða yður, hann er

Kristur.“⁴Nokkrir þeirra létu sannfærast og gengu til fylgis við Pál og Sílas, auk þess mikill fjöldi guðrækinna Grikkja og mikilsháttar konur eigi allfáar.

⁵En Gyðingar fylltust afbrýði og fengu með sér götuskríl, æstu til uppbóta og hleyptu borginni í uppnám. Þustu þeir að húsi Jasonar og vildu færa þá fyrir lýðinn. ⁶En þegar þeir fundu þá ekki, drógu þeir Jason og nokkra bræður fyrir borgarstjórana og hrópuðu: „Mennirnir, sem komið hafa allri heimsbyggðinni í uppnám, þeir eru nú komnir hingað, ⁷og Jason hefur tekið á móti þeim. Allir þessir breyta gegn boðum keisarans, því þeir segja, að annar sé konungur og það sé Jesús.“⁸Og þeir vöktu óhug með fólkinu og einnig borgarstjórnum með þessum orðum. ⁹Slepptu þeir ekki þeim Jasoni fyrir en þeir höfðu látið þá setja tryggingu.

¹⁰En bræðurnir sendu þá Pál og Sílas þegar um nóttina til Beroju. Þegar þeir komu þangað, gengu þeir inn í samkunduhús Gyðinga. ¹¹Þeir voru veglyndari þar en í Þessaloníku. Þeir tóku við orðinu með allri góðfýsi og rannsökuðu daglega ritningarnar, hvort þessu væri þannig farið. ¹²Margir þeirra tóku trú og einnig Grikkir ekki allfáir, tignar konur og karlar. ¹³En er Gyðingar í Þessaloníku fréttu, að Páll hefði einnig boðað orð Guðs í Beroju, komu þeir og hleyptu líka ólgu og æsingu í múginn þar. ¹⁴Þá sendu bræðurnir jafnskjótt með Pál af stað til sjávar, en Sílas og Tímóteus urðu eftir. ¹⁵Leiðsögumenn Páls fylgdu honum allt til Aþenu og sneru aftur með boð til Sílasar og Tímóteusar að koma hið bráðasta til hans.

Páll í Aþenu

¹⁶Meðan Páll beið þeirra í Aþenu, var honum mikil skapraun að sjá, að borgin var full af skurðgoðum. ¹⁷Hann ræddi þá í samkundunni við Gyðinga og guðrækna menn, og hvern dag á torginu við þá, sem urðu á vegi hans. ¹⁸En nokkrir heimspekingar, Epíkúringar og Stóumenn, áttu og í orðakasti við hann. Sögðu sumir: „Hvað mun skraffinnur sá hafa að flytja?“

Aðrir sögðu: „Hann virðist boða ókennda guði,“ – því að hann flutti fagnaðarerindið um Jesú og upprisuna. ¹⁹Og þeir tóku hann og fóru með hann á Aresarhæð^a og sögðu: „Getum vér fengið að vita, hver þessi nýja kenning er, sem þú ferð með? ²⁰Því að eitthvað nýstárlegt flytur þú oss til eyrna, og oss fýsir að vita, hvað þetta er.“²¹En allir Aþeningar og aðkomumenn þar gáfu sér ekki tóm til annars fremur en að segja eða heyra einhver nýmæli.

²²Þá sté Páll fram á miðri Aresarhæð og tók til máls: „Aþeningar, þér komið mér svo fyrir sjónir, að þér séuð í öllum greinum miklir trúmenn, ²³því að ég gekk hér um og hugði að helgidómum yðar og fann þá meðal annars altari, sem á er ritað: ‘Ókunnum guði’. Þetta, sem þér nú dýrkið og þekkið ekki, það boða ég yður. ²⁴Guð, sem skóp heiminn og allt, sem í honum er, hann, sem er herra himins og jarðar, býr ekki í musturum, sem með höndum eru gjörð. ²⁵Ekki verður honum heldur þjónað með höndum manna, eins og hann þyrfti nokkurs við, þar sem hann sjálfur gefur öllum líf og anda og alla hluti. ²⁶Hann skóp og af einum allar þjóðir manna og lét þær byggja allt yfirborð jarðar, er hann hafði ákveðið setta tíma og mörk bólstaða þeirra. ²⁷Hann vildi, að þær leituðu Guðs, ef verða mætti þær þreifufðu sig til hans og fyndu hann. En eigi er hann

^a Eða: fyrir Areopagus-dóminn, sbr. Post 17.34.

langt frá neinum af oss. ²⁸Í honum lifum, hrærumst og erum vér. Svo hafa og sum skáld yðar sagt: „Því að vér erum líka hans ættar.“ ²⁹Fyrst vér erum nú Guðs ættar, megum vér eigi ætla, að guðdómurinn sé líkur smíði af gulli, silfri eða steini, gjörðri með hagleik og hugviti manna. ³⁰Guð, sem hefur umborið tíðir vanviskunnar, boðar nú mönnum, að þeir skuli allir hvarvetna taka sinnaskiptum, ³¹því að hann hefur sett dag, er hann mun láta mann, sem hann hefur fyrirhugað, dæma heimsbyggðina með réttvísi. Þetta hefur hann sannað öllum mönnum með því að reisa hann frá dauðum.“

³²Þegar þeir heyrðu nefnda upprisu dauðra, gjörðu sumir gys að, en aðrir sögðu: „Vér munum hlusta á þetta hjá þér öðru sinni.“ ³³Þannig skildi Páll við þá. ³⁴En nokkrir menn slógust í fylgd hans. Þeir tóku trú. Meðal þeirra var Díónýsius, einn úr Areopagus-dóminum, og kona nokkur, Damaris að nafni, og aðrir fleiri.

Páll í Korintu

18

¹Eftir þetta fór Páll frá Aþenu og kom til Korintu. ²Þar hitti hann Gyðing nokkurn, Akvílas að nafni, ættaðan frá Pontus, nýkominn frá Ítalíu, og Priskillu konu hans, en Kládíus hafði skipað svo fyrir, að allir Gyðingar skyldu fara burt úr Róm. Páll fór til þeirra, ³og af því hann stundaði sömu iðn, settist hann að hjá þeim og vann með þeim. Þeir voru tjaldgjörðarmenn að iðn. ⁴Hann ræddi við menn í samkunduhúsinu hvern hvíldardag og reyndi að sannfæra bæði Gyðinga og Grikki.

⁵Þegar þeir Sílas og Tímóteus komu norðan frá Makedóníu, gaf Páll sig allan að boðun orðsins og vitnaði fyrir Gyðingum, að Jesús væri Kristur. ⁶En er þeir stóðu í gegn og lastmæltu, hristi hann dustið af klæðum sínum og sagði við þá: „Blód yðar komi yfir höfuð yðar. Ekki er mér um að kenna. Upp frá þessu fer ég til heiðingjanna.“ ⁷Og hann fór þaðan og kom í hús manns nokkurs, er hét Títus Jústus og dýrkaði Guð. Hús hans var hjá samkunduhúsinu. ⁸Krispus samkundustjóri tók trú á Drottin og allt heimili hans, og margir Korintumenn, sem á hlýddu, tóku trú og létu skírast.

⁹En Drottinn sagði við Pál um nótt í sýn: „Óttast þú eigi, heldur tala þú og þagna ekki, ¹⁰ég er með þér. Enginn skal ráðast að þér og vinna þér mein, því að ég á margt fólk í þessari borg.“ ¹¹Hann var þar um kyrrt þrjú misseri og kenndi þeim orð Guðs.

¹²En þegar Gallíón^a var landstjóri í Akkeu, bundust Gyðingar samtökum gegn Páli, drógu hann fyrir dómstólinn ¹³og sögðu: „Maður þessi tælir menn til að dýrka Guð gagnstætt lögmálinu.“ ¹⁴Páll bjóst til að svara, og þá sagði Gallíón við Gyðingana: „Væri hér um einhver lögbrot eða illvirki að ræða, bæri mér að sinna yður, Gyðingar.“ ¹⁵En fyrst það eru þrætur um orð og nöfn og lögmál yðar, þá ráðið sjálfir fram úr því. Dómari í þeim sökum vil ég ekki vera.“ ¹⁶Og hann rak þá burt frá dómstólnum. ¹⁷Þá tóku þeir allir Sósþenes samkundustjóra og fóru að berja hann fyrir framan dómstólinn, og lét Gallíón sig það engu skipta.

^a Vegna áletrunar, sem fannst í Delfi í upphafi þessarar aldar, má ráða, að Gallíón þessi, sem var bróðir heimspekingsins Seneca, hafi komið til Korintu sem landstjóri miðsumars árið 51. Þýðingarmikið við tímaákvörðun á ferðum Páls.

Til Sýrlands

¹⁸Páll var þar enn um kyrrt allmarga daga, kvaddi síðan bræðurna og sigldi til Sýrlands og með honum Priskilla og Akvílas. Lét hann áður skera hár sitt^a í Kenkreu, því að heit hafði hvílt á honum. ¹⁹Þeir komu til Efesus. Þar skildi hann við þá, en gekk sjálfur inn í samkunduhúsið og ræddi við Gyðinga. ²⁰Þeir báðu hann að standa lengur við, en hann varð ekki við því, ²¹heldur kvaddi þá og sagði: „Ég skal koma aftur til yðar, ef Guð lofar.“ Síðan lét hann í haf frá Efesus, ²²lenti í Sesareu, fór upp eftir til Jerúsalem og heilsaði söfnuðinum. Síðan hélt hann norður til Antíokkíu. ²³Þegar hann hafði dvalist þar um hríð, hélt hann af stað og fór eins og leið liggur um Galataland og Frýgiu og styrkti alla lærisveinana.

Apollós

²⁴En Gyðingur nokkur, Apollós að nafni, ættaður frá Alexandríu, kom til Efesus. Hann var maður vel máli farinn og fær í ritningunum. ²⁵Hann hafði verið fræddur um veg Drottins, og brennandi í andanum talaði hann og kenndi kostgæfilega um Jesú. Þó þekkti hann aðeins skírn Jóhannesar. ²⁶Þessi maður tók nú að tala djarflega í samkunduhúsinu. Priskilla og Akvílas heyrðu til hans, tóku hann að sér og skýrðu nánar fyrir honum Guðs veg. ²⁷Hann fýsti að fara yfir til Akkeu. Bræðurnir hvöttu hann til þess og rituðu lærisveinunum þar að taka honum vel. Hann kom þangað og varð til mikillar hjálpar þeim, sem fyrir Guðs náð höfðu tekið trú, ²⁸því hann hrakti skarplega rök Gyðinga í allra áheyrn og sannaði af ritningunum, að Jesús væri Kristur.

Í Efesus

19

¹Meðan Apollós var í Korintu, fór Páll um upplöndin og kom til Efesus. Þar hitti hann fyrir nokkra lærisveina. ²Hann sagði við þá: „Fenguð þér heilagan anda, er þér tókuð trú?“

Þeir svöruðu: „Nei, vér höfum ekki einu sinni heyrt, að heilagur andi sé til.“

³Hann sagði: „Upp á hvað eruð þér þá skírðir?“

Þeir sögðu: „Skírn Jóhannesar.“

⁴Þá mælti Páll: „Jóhannes skírði iðrunarskírn og sagði lýðnum að trúa á þann, sem eftir sig kæmi, það er á Jesú.“

⁵Þegar þeir heyrðu þetta, létu þeir skírast til nafns Drottins Jesú. ⁶Er Páll hafði lagt hendur yfir þá, kom heilagur andi yfir þá, og þeir töluðu tungum og spáðu. ⁷Þessir menn voru alls um tólf.

⁸Páll sótti nú samkunduna í þrjá mánuði og talaði þar djarflega og reyndi að sannfæra menn um Guðs ríki. ⁹En nokkrir brynjuðu sig og vildu ekki trúa. Þegar þeir tóku að illmæla veginum í áheyrn fólksins, sagði Páll skilið við þá, greindi lærisveinana frá þeim,

^a Tákn þess hjá Gyðingum að staðið hafi verið við heit.

og síðan talaði hann daglega í skóla Týrannusar. ¹⁰Þessu fór fram í tvö ár, svo að allir þeir, sem í Asíu bjuggu, heyrðu orð Drottins, bæði Gyðingar og Grikkir.

Synir Skeva

¹¹Guð gjörði óvenjuleg kraftaverk fyrir hendur Páls. ¹²Það bar við, að menn lögðu dúka og flikur af Páli á sjúka, og hurfu þá veikindi þeirra, og illir andar fóru út af þeim.

¹³En nokkrir Gyðingar, er fóru um og frömdu andasæringar, tóku og fyrir að nefna nafn Drottins Jesú yfir þeim, er höfðu illa anda. Þeir sögðu: „Ég særi yður við Jesú þann, sem Páll prédikar.“ ¹⁴Þeir er þetta frömdu, voru sjö synir Gyðings nokkurs, Skeva æðsta prests.

¹⁵En illi andinn sagði við þá: „Jesú þekki ég, og Pál kannast ég við, en hverjir eruð þér?“

¹⁶Og maðurinn, sem illi andinn var í, flaug á þá, keyrði þá alla undir sig og lék þá svo hart, að þeir flýðu naktir og særðir úr húsinu. ¹⁷Þetta varð kunnugt öllum Efesusbúum, bæði Gyðingum og Grikkjum, og ótta sló á þá alla, og nafn Drottins Jesú varð miklað. ¹⁸Margir þeirra, sem trú höfðu tekið, komu, gjörðu játningu og sögðu frá athæfi sínu. ¹⁹Og allmargir er farið höfðu með kukl, komu með bækur sínar og brenndu þær að öllum ásjáandi. Þær voru samtals virtar á fimmtíu þúsundir silfurpeninga. ^{a 20}Þannig breiddist orð orð Drottins út og efldist í krafti hans.

Æsingar í Efesus

²¹Þá er þetta var um garð gengið, tók Páll þá ákvörðun að ferðast um Makedóníu og Akkeu og fara síðan til Jerúsalem. Hann sagði: „Þegar ég hef verið þar, ber mér líka að sjá Róm.“ ²²Hann sendi tvo aðstoðarmenn sína, þá Tímóteus og Erastus, til Makedóníu, en dvaldist sjálfur um tíma í Asíu.

²³Í þann tíma urðu miklar æsingar út af veginum. ²⁴Demetríus hét maður og var silfursmiður. Bjó hann til Artemisar–musteri úr silfri og veitti smiðum eigi litla atvinnu. ²⁵Hann stefndi þeim saman og öðrum, sem að slíku unnu, og sagði: „Góðir menn, þér vitið, að velmegun vor hvílir á þessari atvinnu. ²⁶Og þér sjáið og heyrið, að Páll þessi hefur með fortölum sínum snúið fjölda fólks, ekki einungis í Efesus, heldur nær um gjörvalla Asíu. Hann segir, að eigi séu það neinir guðir, sem með höndum eru gjörðir. ²⁷Nú horfir þetta ekki einungis iðn vorri til smánar, heldur einnig til þess, að helgidómur hinnar miklu gyðju, Artemisar, verði einskis virtur og að hún, sem öll Asía og heimsbyggðin dýrkar, verði svipt tign sinni.“

²⁸Er þeir heyrðu þetta, urðu þeir afar reiðir og æptu: „Mikil er Artemis Efesusmanna!“ ²⁹Og öll borgin komst í uppnám, menn þustu hver um annan til leikvangsins og þrifu með sér þá Gajus og Aristarkus, förunauta Páls úr Makedóníu. ³⁰En er Páll vildi ganga inn í mannþröngina, leyfðu lærisveinarnir honum það ekki. ³¹Nokkrir höfðingar skattlandsins, sem voru vinir hans, sendu einnig til hans og báðu hann að hætta sér ekki inn á leikvanginn. ³²Menn hrópuðu nú sitt hver, því að mannsöfnuðurinn var í uppnámi, og vissu fæstir, hvers vegna þeir voru saman komnir. ³³Nokkrir í mannþrönginni töldu það vera vegna Alexanders, því að Gyðingar ýttu honum fram, en Alexander benti til hljóðs

^a Þ.e. silfurdrokmur. Ein drakma hafði svipað verðgildi og denar, sbr. Mt 20.2.

með hendinni og vildi verja mál sitt fyrir fólkinu. ³⁴Þegar menn urðu þess vísir, að hann var Gyðingur, lustu allir upp einu ópi og hrópuðu í nærfellt tvær stundir: „Mikil er Artemis Efesusmanna!“

³⁵En borgarritarinn gat sefað fólkið og mælti: „Efesusmenn, hver er sá maður, að hann viti ekki, að borg Efesusmanna geymir musteri hinnar miklu Artemisar og steininn helga af himni? ³⁶Þar sem enginn má gegn því mæla, ber yður að vera stilltir og hrapa ekki að neinu. ³⁷Þér hafið dregið þessa menn hingað, þótt þeir hafi hvorki framið helgisþjöll né lastmælt gyðju vorri. ³⁸Eigi nú Demetríus og smiðirnir, sem honum fylgja, sök við nokkurn, þá eru þingdagar haldnir, og til eru landstjórar. Eigist þeir lög við. ³⁹En ef þér hafið annars að krefja, má gjöra út um það á löglegu þingi. ⁴⁰Vér eigum á hættu að verða sakaðir um uppreisn fyrir þetta í dag og getum ekki bent á neitt tilefni, sem gæti afsakað slík ólæti.“ Að svo mæltu lét hann mannsöfnuðinn fara.

Til Makedóníu og Grikklands

20

¹Þegar þessum látum linnti, sendi Páll eftir lærisveinunum, uppörvaði þá og kvaddi síðan og lagði af stað til Makedóníu. ²Hann fór nú um þau héruð og uppörvaði menn með mörgum orðum. Síðan hélt hann til Grikklands. ³Dvaldist hann þar þrjá mánuði. Þá bjóst hann til að sigla til Sírylands, en þar eð Gyðingar brugguðu honum launráð, tók hann til bragðs að hverfa aftur um Makedóníu. ⁴Í för með honum voru þeir Sópater Pýrrusson frá Beroju, Aristarkus og Sekúndus frá Þessaloníku, Gajus frá Derbe, Tímóteus og Asíumennirnir Týkíkus og Trófímus. ⁵Þeir fóru á undan og biðu vor í Tróas. ⁶En vér sigldum eftir daga ósýrðu brauðanna frá Filippí og komum til þeirra í Tróas á fimmta degi. Þar stóðum vér við í sjö daga.

Páll talar í Tróas

⁷Fyrsta dag vikunnar, er vér vorum saman komnir til að brjóta brauðið, talaði Páll til þeirra. Hann var á förum daginn eftir. Entist ræða hans allt til miðnættis. ⁸Mörg ljós voru í loftstofunni, þar sem vér vorum saman komnir. ⁹Ungmenni eitt, Evtýkus að nafni, sat í glugganum. Seig á hann svefnhöfði, er Páll ræddi svo lengi, og féll hann sofandi ofan af þriðja lofti. Hann var liðinn, þegar hann var tekinn upp. ¹⁰Páll gekk ofan, varpaði sér yfir hann, tók utan um hann og sagði: „Verið stilltir, það er líf með honum.“ ¹¹Fór hann síðan upp, braut brauðið og neytti og talaði enn lengi, allt fram í dögum. Að svo búnu hélt hann brott. ¹²En þeir fóru með sveininn lifandi og hugguðust mikillega.

Frá Tróas til Miletus

¹³Vér fórum á undan til skips og sigldum til Assus. Þar ætluðum vér að taka Pál. Svo hafði hann fyrir lagt, því hann vildi fara landveg. ¹⁴Þegar hann hafði hitt oss í Assus, tókum vér hann á skip og héldum til Mitýlene. ¹⁵Þaðan sigldum vér daginn eftir og komumst til móts við Kíos. Á öðrum degi fórum vér til Samos og komum næsta dag til Miletus. ¹⁶En Páll hafði sett sér að sigla fram hjá Efesus, svo að hann tefðist ekki í Asíu. Hann hraðaði ferð sinni, ef verða mætti, að hann kæmist til Jerúsalem á hvítasunnudag.

Páll kveður í Efesus

¹⁷Frá Miletus sendi hann til Efesus og boðaði til sín öldunga safnaðarins. ¹⁸Þegar þeir komu til hans, sagði hann við þá: „Þér vitið, hvernig ég hef hagað mér hjá yður alla tíð frá þeim degi, er ég kom fyrst til Asíu. ¹⁹Ég þjónaði Drottni í allri auðmýkt, með tárum og í raunum, sem að mér hafa steðjað af launráðum Gyðinga. ²⁰Þér vitið, að ég dró ekkert undan, sem yður mátti að gagni verða, heldur boðaði yður það og kenndi opinberlega og í heimahúsum ²¹og vitnaði bæði fyrir Gyðingum og Grikkjum um afturhvarf til Guðs og trú á Drottin vorn Jesú. ²²Og nú er ég á leið til Jerúsalem, knúinn af andanum. Ekki veit ég, hvað þar mætir mér, ²³nema að heilagur andi birtir mér í hverri borg, að fjötrar og þrengingar bíði mín. ²⁴En mér er líf mitt einskis virði, fái ég aðeins að fullna skeið mitt og þá þjónustu, sem Drottinn Jesús fól mér: Að bera vitni fagnaðarerindinu um Guðs náð.

²⁵Nú veit ég, að þér munuð ekki framar sjá mig, engir þér, sem ég hef komið til og boðað ríkið. ²⁶Þess vegna vitna ég fyrir yður nú í dag, að ekki er mig um að saka, þótt einhver glattist, ²⁷því að ég hef boðað yður allt Guðs ráð og ekkert dregið undan. ²⁸Hafið gát á sjálfum yður og allri hjörðinni, sem heilagur andi fól yður til umsjónar. Verið hirðar Guðs kirkju, sem hann hefur unnið sér með sínu eigin blóði. ²⁹Ég veit, að skæðir vargar munu koma inn á yður, þegar ég er farinn, og eigi þyrma hjörðinni. ³⁰Og úr hópi sjálfra yðar munu koma fram menn, sem flytja rangsnúna kenningu til að tæla lærisveinana á eftir sér. ³¹Vakið því og verið þess minnugir, að ég áminnti stöðugt sérhvern yðar með tárum dag og nótt í þrjú ár. ³²Og nú fel ég yður Guði og orði náðar hans, sem máttugt er að uppbyggja yður og gefa yður arfleifð með öllum þeim, sem helgaðir eru. ³³Eigi girntist ég silfur né gull né klæði nokkurs manns. ³⁴Sjálfir vitið þér, að þessar hendur unnu fyrir öllu því, er ég þurfti með og þeir, er með mér voru. ³⁵Í öllu sýndi ég yður, að með því að vinna þannig ber oss að annast óstyrka og minnast orða Drottins Jesú, að hann sjálfur sagði: „Sælla er að gefa en þiggja.““

³⁶Þegar hann hafði þetta mælt, féll hann á kné og baðst fyrir ásamt þeim öllum. ³⁷Allir tóku að gráta sáran, féllu um háls Páli og kysstu hann. ³⁸Mest varð þeim um þau orð hans, að þeir mundu aldrei framar sjá hann. Síðan fylgdu þeir honum til skips.

Páll fer til Jerúsalem

21

¹Þegar vér höfðum slitið oss frá þeim, létum vér í haf og héldum beina leið til Kós, næsta dag til Ródus og þaðan til Patara. ²Þar hittum vér á skip, er fara átti til Föníkíu. Stigum vér á það og létum í haf. ³Vér höfðum landsýn af Kýpur, létum hana á bakborða og sigldum til Sýrlands og tókum höfn í Týrus. Þar átti skipið að leggja upp farminn. ⁴Vér fundum lærisveinana og dvöldumst þar sjö daga. Þeir sögðu Páli af gift andans, að hann skyldi ekki halda áfram til Jerúsalem. ⁵Að þessum dögum liðnum lögðum vér af stað. Fylgdu þeir oss allir á veg með konum og börnum út fyrir borgina. Vér féllum á kné í fjörunni og báðumst fyrir. ⁶Þar kvöddumst vér. Vér stigum á skip, en hinir sneru aftur heim til sín.

⁷Vér komum til Ptólemas frá Týrus og lukum þar sjóferðinni. Vér heilsuðum bræðrunum og dvöldumst hjá þeim einn dag. ⁸Daginn eftir fórum vér þaðan og komum til

Postulasagan

Sesareu, gengum inn í hús Filippusar trúboða, sem var einn af þeim sjö, og dvöldumst hjá honum. ⁹Hann átti fjórar ógiftar dætur, gæddar spádómsgáfu. ¹⁰Þegar vér höfðum dvalist þar nokkra daga, kom spámaður einn ofan frá Júdeu, Agabus að nafni. ¹¹Hann kom til vor, tók belti Páls, batt fætur sína og hendur og mælti: „Svo segir heilagur andi: Þannig munu Gyðingar í Jerúsalem binda þann mann, sem þetta belti á, og selja hann í hendur heiðingjum.“ ¹²Þegar vér heyrðum þetta, lögðum vér og heimamenn að Páli að fara ekki upp til Jerúsalem. ¹³En hann sagði: „Hví grátið þér og hrellið hjarta mitt? Ég er eigi aðeins reiðubúinn að láta binda mig, heldur og að deyja í Jerúsalem fyrir nafn Drottins Jesú.“ ¹⁴Honum varð eigi talið hughvarf. Þá létum vér kyrrt og sögðum: „Verði Drottins vilji.“

¹⁵Að þessum dögum liðnum bjuggumst vér til ferðar og héldum upp til Jerúsalem. ¹⁶Nokkrir lærisveinar frá Sesareu urðu oss samferða. Þeir fóru með oss til Mnasons nokkurs frá Kýpur, lærisveins frá elstu tíð, og skyldum vér gista hjá honum.

Páll og Jakob

¹⁷Þegar vér komum til Jerúsalem, tóku bræðurnir oss feginsamlega. ¹⁸Næsta dag gekk Páll með oss til Jakobs, og allir öldungarnir komu þangað. ¹⁹Páll heilsaði þeim og lýsti síðan nákvæmlega öllu, sem Guð hafði gjört meðal heiðingianna með þjónustu hans. ²⁰Þeir vegsömuðu Guð fyrir það, sem þeir heyrðu, og sögðu við hann: „Þú sérð, bróðir hve margir tugir þúsunda það eru meðal Gyðinga, sem trú hafa tekið, og allir eru þeir vandlátir um lögmálið. ²¹En þeim hefur verið sagt, að þú kennir öllum Gyðingum, sem eru meðal heiðingja, að hverfa frá Móse og segir, að þeir skuli hvorki umskera börn sín né fylgja siðum vorum. ²²Hvað á nú að gjöra? Víst mun það spyrjast, að þú ert kominn. ²³Gjör því þetta, sem vér nú segjum þér. Hjá oss eru fjórir menn, sem heit hvílir á. ²⁴Tak þá með þér, lát hreinsast með þeim og ber kostnaðinn fyrir þá, að þeir geti látið raka höfuð sín.^a Þá mega allir sjá, að ekkert er hæft í því, sem þeim hefur verið sagt um þig, heldur gætir þú lögmálsins sjálfur í breytni þinni. ²⁵En um heiðingja, sem trú hafa tekið, höfum vér gefið út bréf og ályktað, að þeir skuli varast kjöt fórnað skurðgoðum, blóð, kjöt af köfnuðum dýrum og saurlifnað.“

²⁶Páll tók að sér mennina og lét hreinsast með þeim daginn eftir. Síðan gekk hann inn í helgidóminn og gjörði kunnugt, hvenær hreinsunardagarnir væru á enda og fórnin fyrir hvern þeirra skyldi fram borin.

Páll tekinn höndum

²⁷Þegar dagarnir sjö voru nær liðnir, sáu Gyðingar frá Asú Pál í helgidóminum. Þeir komu öllu fólkinu í uppnám, lögðu hendur á hann ²⁸og hrópuðu: „Ísraelsmenn, veitið nú lið. Þetta er maðurinn, sem alls staðar kennir öllum það, sem er andstætt lýðnum, lögmálinu og þessum stað. Og nú hefur hann auk heldur farið með Grikki inn í helgidóminn og saurgað þennan heilaga stað.“ ²⁹En þeir höfðu áður séð Trófímus frá Efesus með honum í borginni og hugðu, að Páll hefði farið með hann inn í helgidóminn.

^a Sjá Post 18.18.

Postulasagan

³⁰Öll borgin varð uppvæg, fólk þusti að, þeir tóku Pál og drógu hann út úr helgidóminum. Jafnskjótt var dyrunum læst. ³¹Þeir ætluðu að lífláta hann, en hersveitarforingjanum var tjáð, að öll Jerúsalem væri í uppnámi. ³²Hann brá við og tók með sér hermenn og hundraðshöfðingja og hljóp niður til þeirra. Þegar þeir sáu hersveitarforingjann og hermennina, hættu þeir að berja Pál. ³³Hersveitarforinginn kom þá að, tók hann og skipaði að binda hann tvennum fjötrum og spurði, hver hann væri og hvað hann hefði gjört. ³⁴En sitt kallaði hver í mannfjöldanum. Þegar hann gat ekki orðið neins vísari sökum óróans, bauð hann að fara með hann upp í kastalann. ³⁵Þegar komið var að þrepunum, urðu hermennirnir að bera hann vegna ofsans í fólkinu, ³⁶en múgur manns fylgdi eftir og æpti: „Burt með hann!“

Varnarræða Páls

³⁷Um leið og fara átti með Pál inn í kastalann, segir hann við hersveitarforingjann: „Leyfist mér að tala nokkur orð við þig?“

Hann svaraði: „Kannt þú grísku? ³⁸Ekki ert þú þá Egyptinn, sem æsti til uppreisnar á dögnum og fór með morðvargana fjögur þúsund út í óbyggðir.“

³⁹Páll sagði: „Ég er Gyðingur, frá Tarsus í Kilíkíu, borgari í ekki ómerkum bæ. Ég bið þig, leyf mér að tala til fólksins.“

⁴⁰Hann leyfði það. Páll bandaði hendi til fólksins, þar sem hann stóð á þrepunum. Þegar hann hafði fengið gott hljóð, mælti hann til þeirra á hebreska tungu:

22

¹„Bræður og feður, hlustið á það, sem ég ætla að flytja yður mér til varnar.“ ²En er þeir heyrðu hann ávarpa sig á hebresku, urðu þeir enn hljóðari. Hann heldur áfram:

³„Ég er Gyðingur, fæddur í Tarsus í Kilíkíu, en alinn upp í þessari borg. Við fætur Gamaliels hlaut ég fyllstu uppfræðslu í lögmáli feðra vorra. Guðs stríðsmaður vildi ég vera ekki síður en þér allir í dag. ⁴Ég ofsótti þá, sem voru þessa vegar, og sparði ekki líf þeirra, færði í fjötra og hnepti í fangelsi karla og konur. ⁵Æðsti presturinn og allt öldungaráðið geta borið mér vitni um þetta. Hjá þeim fékk ég bréf til bræðranna í Damaskus og fór þangað til að flytja einnig þá, er þar voru, í böndum til Jerúsalem, að þeim yrði refsað.

⁶En á leiðinni, er ég nálgaðist Damaskus, bar svo við um hádegisbil, að ljós mikið af himni leiftraði skyndilega um mig. ⁷Ég féll til jarðar og heyrði raust, er sagði við mig: „Sál, Sál, hví ofsækir þú mig?“ ⁸Ég svaraði: „Hver ert þú, herra?“ Og hann sagði við mig: „Ég er Jesús frá Nasaret, sem þú ofsækir.“ ⁹Þeir, sem með mér voru, sáu ljósið, en raust þess, er við mig talaði, heyrðu þeir ekki. ¹⁰Þá sagði ég: „Hvað á ég að gjöra, herra?“ En Drottinn sagði við mig: „Rís upp og far til Damaskus. Þar mun þér verða sagt allt, sem þér er ætlað að gjöra.“ ¹¹En með því að ég var blindaður af ljóma þessa ljóss, urðu förunautar mínir að leiða mig, og þannig komst ég til Damaskus.

¹²En Ananías nokkur, maður guðrækinn eftir lögmálinu og í góðum metum hjá öllum Gyðingum, er þar bjuggu, ¹³kom til mín, nam staðar hjá mér og sagði: „Sál, bróðir, fá þú aftur sjón þína!“ Á sömu stundu fékk ég sjónina og sá hann. ¹⁴En hann sagði: „Guð feðra vorra hefur útvalið þig til að þekkja vilja sinn, að sjá hinn réttláta og heyra raustina af

munni hans. ¹⁵Því að þú skalt honum vottur vera hjá öllum mönnum um það, sem þú hefur séð og heyrt. ¹⁶Hvað dvelur þig nú? Rís upp, ákalla nafn hans og lát skírast og laugast af syndum þínum.

¹⁷En þegar ég var kominn aftur til Jerúsalem og baðst fyrir í helgidóminum, varð ég frá mér numinn ¹⁸og sá hann, og hann sagði við mig: „Flýtt þér og far sem skjótast burt úr Jerúsalem, því að þeir munu ekki veita viðtöku vitnisburði þínum um mig.“ ¹⁹Ég sagði: „Drottinn, þeir vita, að ég hef verið að hneppa í fangelsi þá, sem trúðu á þig, og láta húðstrýkja þá í samkunduhúsunum.“ ²⁰Og þegar úthellt var blóði Stefáns, vottar þíns, stóð ég sjálfur þar hjá og lét mér vel líka og varðveitti klæði þeirra, sem tóku hann af lífi.“ ²¹Hann sagði við mig: „Far þú, því að ég mun senda þig til heiðingja langt í burtu.“

Í höndum hermanna

²²Allt að þessu orði hlýddu þeir á hann, en nú hófu þeir upp raust sína og hrópuðu: „Burt með slíkan mann af jörðinni! Eigi hæfir, að hann lifi!“ ²³Nú sem þeir æptu og vingsuðu klæðum sínum og þyrfluðu ryki í loft upp, ²⁴skipaði hersveitarforinginn að fara með hann inn í kastalann og hýða hann og kúga hann með því til sagna, svo að hann kæmist að því, fyrir hverja sök þeir gjörðu slík óp að honum. ²⁵En þá er þeir strengdu hann undir högginn, sagði Páll við hundraðshöfðingjann, er hjá stóð: „Leyfist yður að húðstrýkja rómverskan mann og það án dóms og laga?“

²⁶Þegar hundraðshöfðinginn heyrði þetta, fór hann til hersveitarforingjans, skýrði honum frá og sagði: „Hvað ert þú að gjöra? Maður þessi er rómverskur.“

²⁷Hersveitarforinginn kom þá og sagði við Pál: „Seg mér, ert þú rómverskur borgari?“

Páll sagði: „Já.“

²⁸Hersveitarforinginn sagði: „Fyrir ærið fé keypti ég þennan þegnrétt.“

En Páll sagði: „Ég er meira að segja með honum fæddur.“ ²⁹Þeir, sem áttu að kúga hann til sagna, viku nú jafnskjótt frá honum. Og hersveitarforinginn varð hræddur, er hann varð þess vís, að það var rómverskur maður, sem hann hafði látið binda.

Páll fyrir ráðinu

³⁰Daginn eftir vildi hann ganga úr skugga um, fyrir hvað Gyðingar kærðu hann, lét leysa hann og bauð, að æðstu prestarnir og allt ráðið kæmi saman. Síðan kom hann ofan með Pál og leiddi hann fram fyrir þá.

23

¹En Páll hvessti augun á ráðið og mælti: „Bræður, ég hef í öllu breytt með góðri samvisku fyrir Guði fram á þennan dag.“ ²En Ananías æðsti prestur skipaði þeim, er hjá stóðu, að ljósta hann á munninn. ³Þá sagði Páll við hann: „Guð mun ljósta þig, kalkaði veggur. Hér situr þú til að dæma mig samkvæmt lögmálinu og skipar þó þvert ofan í lögmálið að slá mig.“ ⁴Þeir, sem hjá stóðu sögðu: „Smánar þú æðsta prest Guðs?“

⁵Páll svaraði: „Ekki vissi ég, bræður, að hann væri æðsti prestur, því ritað er: „Þú skalt ekki illmæla höfðingja lýðs þíns.““

Postulasagan

⁶Nú vissi Páll, að sumir þeirra voru saddúkear, en aðrir farísear, og hann hrópaði upp í ráðinu: „Bræður, ég er farisei, af fariseum kominn. Ég er lögsóttur fyrir vonina um upprisú dauðra.“

⁷Þegar hann sagði þetta, varð deila milli farísea og saddúkea, og þingheimur skiptist í flokka. ⁸Því saddúkear segja, að ekki sé til upprisa, englar né andar, en farísear játa allt þetta. ⁹Nú varð hróp mikið, og nokkrir fræðimenn af flokki farísea risu upp og fullyrtu: „Vér sjáum ekki, að þessi maður hafi brotið af sér. Gæti ekki hugsast, að andi hafi talað við hann eða engill?“

¹⁰Deilan harðnaði og hersveitarforinginn fór að óttast, að þeir ætluðu að rífa Pál í sundur. Því skipaði hann herliðinu að koma ofan, taka hann af þeim og færa hann inn í kastalann.

¹¹Nóttina eftir kom Drottinn til hans og sagði: „Vertu hughraustur! Svo sem þú hefur vitnað um mig í Jerúsalem eins ber þér og að vitna í Róm.“

Gyðingar bindast samtökum

¹²Þegar dagur rann, bundust Gyðingar samtökum og sóru þess eið að eta hvorki né drekka, fyrr en þeir hefðu ráðið Pál af dögum. ¹³Voru þeir fleiri en fjörutíu, sem þetta samsæri gjörðu. ¹⁴Þeir fóru til æðstu prestanna og öldunganna og sögðu: „Vér höfum svarið þess dýran eið að neyta einskis, fyrr en vér höfum ráðið Pál af dögum. ¹⁵Nú skuluð þér og ráðið leggja til við hersveitarforingjann, að hann láti senda hann niður til yðar, svo sem vilduð þér kynna yður mál hans rækilegar. En vér erum við því búnir að vega hann, áður en hann kemst alla leið.“

¹⁶En systursonur Páls heyrði um fyrirsátina. Hann gekk inn í kastalann og sagði Páli frá. ¹⁷Páll kallaði til sín einn hundraðshöfðingjann og mælti: „Far þú með þennan unga mann til hersveitarforingjans, því að hann hefur nokkuð að segja honum.“ ¹⁸Hundraðshöfðinginn tók hann með sér, fór með hann til hersveitarforingjans og sagði: „Fanginn Páll kallaði mig til sín og bað mig fara til þín með þennan unga mann. Hann hefur eitthvað að segja þér.“

¹⁹Hersveitarforinginn tók í hönd honum, leiddi hann afsíðis og spurði: „Hvað er það, sem þú hefur að segja mér?“

²⁰Hinn svaraði: „Gyðingar hafa komið sér saman um að biðja þig að senda Pál niður í ráðið á morgun, þar eð þeir ætli að rannsaka mál hans rækilegar. ²¹En lát þú ekki að vilja þeirra, því að menn þeirra, fleiri en fjörutíu, sitja fyrir honum og hafa svarið þess eið að eta hvorki né drekka fyrr en þeir hafi vegið hann. Nú eru þeir viðbúnir og bíða eftir, að svarið komi frá þér.“

²²Hersveitarforinginn lét piltinn fara og bauð honum: „Þú mátt engum segja, að þú hafir gjört mér viðvart um þetta.“

Páll sendur til Felixar landstjóra

²³Hann kallaði fyrir sig tvo hundraðshöfðingja og sagði: „Látið tvö hundruð hermenn vera tilbúna að fara til Sesareu eftir náttmál, auk þess sjötíu riddara og tvö hundruð léttliða. ²⁴Hafið og til fararskjóta handa Páli, svo að þér komið honum heilum til Felixar landstjóra.“ ²⁵Og hann ritaði bréf, svo hljóðandi:

²⁶„Kládíus Lýsías sendir kveðju hinum göfuga Felix landstjóra. ²⁷Mann þennan höfðu Gyðingar tekið höndum og voru í þann veginn að taka af lífi, er ég kom að með hermönnum. Ég komst að því, að hann var rómverskur, og bjargaði honum. ²⁸En ég vildi vita, fyrir hverja sök þeir ákærðu hann, og fór með hann niður í ráð þeirra. ²⁹Komst ég þá að raun um, að hann var kærður vegna ágreinings um lögmál þeirra, en engin sök var honum gefin, er sætir dauða eða fangelsi. ³⁰En þar sem ég hef fengið bendingu um, að setið sé um líf mannsins, sendi ég hann tafarlaust til þín. Ég hef jafnframt boðið ákærendum hans að flytja mál sitt gegn honum fyrir þér.“

³¹Hermennirnir tóku þá Pál, eins og þeim var boðið, og fóru með hann um nótt til Antípatrið. ³²Daginn eftir sneru þeir aftur til kastalans, en létu riddarana fara með honum. ³³Þeir fóru inn í Sesareu, skiluðu bréfinu til landstjórans og færðu Pál fyrir hann. ³⁴Hann las bréfið og spurði, úr hvaða skattlandi hann væri. Var honum tjáð, að hann væri frá Kilíkíu. ³⁵Þá mælti hann: „Ég mun rannsaka mál þitt, þegar kærundur þínir koma.“ Og hann bauð að geyma hann í höll Heródesar.

Sókn og vörn

24

¹Fimm dögum síðar fór Ananías æðsti prestur ofan þangað og með honum nokkrir öldungar og Tertúllus nokkur málafærslumaður. Þeir báru sakir á Pál fyrir landstjóranum.

²Hann var nú kallaður fyrir, en Tertúllus hóf málsóknina og sagði:

„Fyrir þitt tilstilli, göfugi Felix, sitjum vér í góðum friði, og þjóð vor hefur sakir þinnar forsjár öðlast umbætur í öllum greinum og alls staðar. ³Þetta viðurkennum vér mjög þakksamlega. ⁴En svo að ég tefji þig sem minnst, bið ég, að þú af mildi þinni viljir heyra oss litla hrið. ⁵Vér höfum komist að raun um, að maður þessi er skaðræði, kveikir ófrið með öllum Gyðingum um víða veröld og er forsprakki villuflokks Nasarea. ⁶Hann reyndi meira að segja að vanhelga musterið, og þá tókum vér hann höndum.^a ⁸Með því að yfirheyra hann mátt þú sjálfur ganga úr skugga um öll sakarefni vor gegn honum.“ ⁹Gyðingarnir tóku undir sakargiftirnar og kváðu þetta rétt vera.

¹⁰Landstjórinn benti þá Páli að taka til máls. Hann sagði:

„Kunnugt er mér um, að þú hefur verið dómari þessarar þjóðar í mörg ár. Mun ég því ótrauður verja mál mitt. ¹¹Þú getur og gengið úr skugga um, að ekki eru nema tólf dagar síðan ég kom upp til Jerúsalem að biðjast fyrir. ¹²Og enginn hefur staðið mig að því að vera að stæla við neinn eða æsa fólk til óspekta, hvorki í samkunduhúsunum né neins

^a Sum handrit bæta hér við: og vildum dæma hann eftir lögmáli voru, ⁷en Lýsías hersveitarforingi kom þá að og þreif hann með miklu ofríki úr höndum vorum ⁸og skipaði ákærendum hans að fara til þín.

staðar í borginni. ¹³Þeir geta ekki heldur sannað þér það, sem þeir eru nú að kæra mig um. ¹⁴En hitt skal ég játa þér, að ég þjóna Guði feðra vorra samkvæmt veginum, sem þeir kalla villu, og trúu öllu því, sem skrifað stendur í lögmálinu og spámönnunum. ¹⁵Og þá von hef ég til Guðs, sem þeir og sjálfir hafa, að upp muni rísa bæði réttlátir og ranglátir. ¹⁶Því tem ég mér og sjálfur að hafa jafnan hreina samvisku fyrir Guði og mönnum.

¹⁷Eftir margra ára fjarveru kom ég til að færa fólki mínu ölmusugjafir og til að fórna. ¹⁸Þetta var ég að gjöra í helgidóminum og hafði látið hreinsast, og enginn var þá mannsöfnuður né uppþot, þegar menn komu að mér. ¹⁹Þar voru Gyðingar nokkrir frá Asíu. Þeir hefðu átt að koma fyrir þig og bera fram kæru, hefðu þeir fundið mér eitthvað til saka. ²⁰Annars skulu þessir, sem hér eru, segja til, hvað saknæmt þeir fundu, þegar ég stóð fyrir ráðinu. ²¹Nema það sé þetta eina, sem ég hrópaði, þegar ég stóð meðal þeirra: „Fyrir upprisu dauðra er ég lögsóttur í dag frammi fyrir yður.““

²²Felix, sem var vel kunnugt um veginn, frestaði nú málinu, og mælti: „Þegar Lýsías hersveitarforingi kemur ofan hingað, skal ég skera úr máli yðar.“ ²³Hann bauð hundraðshöfðingjanum að hafa Pál í vægu varðhaldi og varna engum félaga hans að vitja um hann.

²⁴Nokkrum dögum seinna kom Felix með eiginkonu sinni, Drúsillu. Hún var Gyðingur. Hann lét sækja Pál og hlýddi á mál hans um trúna á Krist Jesú. ²⁵En er hann ræddi um réttlæti, sjálfsögun og komandi dóm, varð Felix skelkaður og mælti: „Far burt að sinni. Ég læt kalla þig, þegar ég fæ tóm til.“ ²⁶Meðfram gjörði hann sér von um, að Páll mundi gefa sér fê. Því var það, að hann lét alloft sækja hann og átti tal við hann.

²⁷Þegar tvö ár voru liðin, tók Porkíus Festus við landstjórn af Felix. Felix vildi koma sér vel við Gyðinga og lét því Pál eftir í haldi.

Páll skýtur máli sínu til keisarans

25

¹Þrem dögum eftir að Festus hafði tekið við umdæmi sínu, fór hann frá Sesareu upp til Jerúsalem. ²Æðstu prestarnir og fyrirmenn Gyðinga báru þá sakir á Pál fyrir honum og báðu hann ³að veita sér að málum gegn honum og gera sér þann greiða að senda hann til Jerúsalem. En þeir hugðust búa honum fyrrsát og vega hann á leiðinni. ⁴Festus svaraði, að Páll væri í varðhaldi í Sesareu, en sjálfur mundi hann bráðlega fara þangað. ⁵„Látið því,“ sagði hann, „ráðamenn yðar verða mér samferða ofan eftir og lögsækja manninn, ef hann er um eitthvað sekur.“

⁶Festus dvaldist þar ekki lengur en í átta daga eða tíu. Síðan fór hann ofan til Sesareu. Daginn eftir settist hann á dómstólinn og bauð að leiða Pál fram. ⁷Þegar hann kom, umkringdu hann Gyðingar þeir, sem komnir voru ofan frá Jerúsalem, og báru á hann margar þungar sakir, sem þeir gátu ekki sannað. ⁸En Páll varði sig og sagði: „Ekkert hef ég brotið, hvorki gegn lögmáli Gyðinga, helgidóminum né keisaranum.“

⁹Festus vildi koma sér vel við Gyðinga og mælti við Pál: „Vilt þú fara upp til Jerúsalem og hlíta þar dómi mínum í máli þessu?“

¹⁰Páll svaraði: „Ég stend nú fyrir dómstóli keisarans, og hér á ég að dæmast. Gyðingum hef ég ekkert rangt gjört, það veistu fullvel. ¹¹Sé ég sekur og hafi framið eitthvað, sem

dauða sé vert, mæli ég mig ekki undan því að deyja. En ef ekkert er hæft í því, sem þessir menn kæra mig um, á enginn með að selja mig þeim á vald. Ég skýt máli mínu til keisarans.“

¹²Festus ræddi þá við ráðunauta sína og mælti síðan: „Til keisarans hefur þú skotið máli þínu, til keisarans skaltu fara.“

Páll leiddur fyrir Agrippu og Berníke

¹³Eftir nokkra daga komu Agrippa konungur og Berníke til Sesareu að bjóða Festus velkominn. ¹⁴Þegar þau höfðu dvalist þar nokkra daga, lagði Festus mál Páls fyrir konung og sagði: „Hér er fangi nokkur, sem Felix skildi eftir. ¹⁵Þegar ég kom til Jerúsalem, báru æðstu prestar og öldungar Gyðinga á hann sakir og heimtuðu hann dæmdan. ¹⁶Ég svaraði þeim, að það væri ekki venja Rómverja að selja fram nokkurn sakborning fyrr en hann hefði verið leiddur fyrir ákærendur sína og átt þess kost að bera fram vörn gegn sakargiftinni. ¹⁷Þeir urðu nú samferða hingað, og lét ég engan drátt á verða, heldur settist daginn eftir á dómstólinn og bauð að leiða fram manninn. ¹⁸Þegar ákærendurnir komu fram, báru þeir ekki á hann sakir fyrir nein þau illræði, sem ég hafði búist við, ¹⁹heldur áttu þeir í einhverjum deilum við hann um átrúnað sjálfra þeirra og um Jesú nokkurn, látinn mann, sem Páll segir lifa. ²⁰Fannst mér vandi fyrir mig að fást við þetta og spurði Pál, hvort hann vildi fara til Jerúsalem og láta dæma málið þar. ²¹En hann skaut máli sínu til keisarans og krafðist þess að vera hafður í haldi, þar til hans hátign hefði skorið úr. Því bauð ég að hafa hann í haldi, þangað til ég gæti sent hann til keisarans.“

²²Agrippa sagði þá við Festus: „Ég vildi sjálfur fá að heyra manninn.“

Hinn svaraði: „Á morgun skalt þú hlusta á hann.“

²³Daginn eftir komu Agrippa og Berníke með mikilli viðhöfn og gengu ásamt hersveitarforingjum og æðstu mönnum borgarinnar inn í málstofuna. Var þá Páll leiddur inn að boði Festusar. ²⁴Festus mælti: „Agrippa konungur og þér menn allir, sem hjá oss eruð staddir. Þarna sjáið þér mann, sem veldur því, að allir Gyðingar, bæði í Jerúsalem og hér, hafa leitað til mín. Þeir heimta hástöfum, að hann sé tekinn af lífi. ²⁵Mér varð ljóst, að hann hefur ekkert það framið, er dauða sé vert, en sjálfur skaut hann máli sínu til hans hátignar, og þá ákvað ég að senda hann þangað. ²⁶Nú hef ég ekkert áreiðanlegt að skrifa herra vorum um hann. Þess vegna hef ég leitt hann fram fyrir yður og einkum fyrir þig, Agrippa konungur, svo að ég hafi eitthvað að skrifa að lokinni yfirheyrslu. ²⁷Því það list mér fráleitt að senda fanga og tjá eigi um leið sakargiftir gegn honum.“

Varnarræða Páls fyrir Agrippu

26

¹En Agrippa sagði við Pál: „Nú er þér leyft að tala þínu máli.“ Páll rétti þá út höndina og bar fram vörn sína:

²„Lánsamur þykist ég, Agrippa konungur, að eiga í dag í þinni áheyrn að verja mig gegn öllu því, sem Gyðingar saka mig um, ³því heldur sem þú þekkir alla siðu Gyðinga og ágreiningsmál. Því bið ég þig að hlýða þolinmóður á mig. ⁴Allir Gyðingar þekkja líf mitt frá upphafi, hvernig ég hef lifað með þjóð minni, fyrst í æsku og síðan í Jerúsalem. ⁵Það

vita þeir um mig, vilji þeir unna mér sannmælis, að ég var farísei frá fyrstu tíð, fylgdi strangasta flokki trúarbragða vorra. ⁶Og hér stend ég nú lögsóttur vegna vonarinnar um fyrirheitið, sem Guð gaf feðrum vorum ⁷og vorar tólf kynkvíslir vona að öðlast með því að dýrka Guð án afláts nótt sem dag. Fyrir þessa von er ég nú ákærður, konungur, og það af Gyðingum. ⁸Hvers vegna teljið þér það ótrúlegt, að Guð veki upp dauða?

⁹Sjálfur taldi ég mér skylt að vinna af öllu megni gegn nafni Jesú frá Nasaret. ¹⁰Það gjörði ég og í Jerúsalem, hnepti marga hinna heilögu í fangelsi með valdi frá æðstu prestunum og galt því jákvæði, að þeir væru teknir af lífi. ¹¹Og í öllum samkundunum reyndi ég þrásinnis með pyndingum að neyða þá til að afneita trú sinni. Svo freklega æddi ég gegn þeim, að ég fór til borga erlendis að ofsækja þá.

¹²Þá er ég var á leið til Damaskus slíkra erinda með vald og umboð frá æðstu prestunum, ¹³sá ég, konungur, á veginum um miðjan dag ljós af himni sólu bjartara leiftra um mig og þá, sem mér voru samferða. ¹⁴Vér féllum allir til jarðar, og ég heyrði rödd, er sagði við mig á hebresku: „Sál, Sál, hví ofsækir þú mig? Erfitt verður þér að spyrna móti broddunum.“ ¹⁵En ég sagði: „Hver ert þú, herra?“ Og Drottinn sagði: „Ég er Jesús, sem þú ofsækir.“ ¹⁶Rís nú upp og statt á fætur þína. Til þess birtist ég þér, að ég vel þig til þess að vera þjónn minn og vitni þess, að þú hefur séð mig bæði nú og síðar, er ég mun birtast þér. ¹⁷Ég mun frelsa þig frá lýðnum og frá heiðingjunum, og til þeirra sendi ég þig ¹⁸að opna augu þeirra og snúa þeim frá myrkri til ljóss, frá Satans valdi til Guðs, svo að þeir öðlist fyrir trú á mig fyrirgefningu syndanna og arf með þeim, sem helgaðir eru.“

¹⁹Fyrir því gjörðist ég, Agrippa konungur, eigi óhlýðinn hinni himnesku vitrun, ²⁰heldur boðaði ég fyrst þeim í Damaskus og í Jerúsalem, síðan um alla Júdeubyggð og heiðingjunum að iðrast og snúa sér til Guðs og vinna verk samboðin iðruninni. ²¹Sakir þessa gripu Gyðingar mig í helgidóminum og reyndu að ráða mér bana. ²²En Guð hefur hjálpað mér, og því stend ég allt til þessa dags og vitna bæði fyrir háum og lágum. Mæli ég ekki annað en það, sem bæði spámennirnir og Móse hafa sagt að verða mundi, ²³að Kristur ætti að líða og fyrstur rísa upp frá dauðum og boða bæði lýðnum og heiðingjunum ljósið.“

Þáll skírskotar til Agrippu

²⁴Þegar Þáll var hér kominn í vörn sinni, segir Festus hárra raustu: „Óður ert þú, Þáll. Þitt mikla bókvit gjörir þig óðan.“

²⁵Þáll svaraði: „Ekki er ég óður, göfugi Festus, heldur mæli ég sannleiks orð af fullu viti. ²⁶Konungur kann skil á þessu, og við hann tala ég djarflega. Eigi ætla ég, að honum hafi dulist neitt af þessu, enda hefur það ekki gjörst í neinum afkima. ²⁷Trúir þú, Agrippa konungur, spámönnunum? Ég veit, að þú gjörir það.“

²⁸Þá sagði Agrippa við Pál: „Þú þykist ekki vera lengi^a að gjöra mig kristinn.“ ²⁹En Páll sagði: „Þess bið ég Guð, hvort sem lengur dregst eða skemur, að ekki einungis þú, heldur og allir, sem til mín heyra í dag, verði slíkir sem ég er, að frátöldum fjötrum mínum.“

³⁰Þá stóð konungur upp og landstjórinn, svo og Berníke og þeir, er þar sátu með þeim. ³¹Þegar þau voru farin, sögðu þau sín á milli: „Þessi maður fremur ekkert, sem varðar

^a Eða: Með litlu hyggur þú.

dauða eða fangelsi.“³²En Agrippa sagði við Festus: „Þennan mann hefði mátt láta lausan, ef hann hefði ekki skotið máli sínu til keisarans.“

Páll siglir til Rómar

27

¹Þegar ákveðið var, að vér skyldum sigla til Ítalíu, voru Páll og nokkrir bandingjar aðrir seldir í hendur hundraðshöfðingja, er Júlíus hét, úr hersveit keisarans. ²Vér stigum á skip frá Adramýttíum, sem átti að sigla til hafna í Asíu,^a og létum í haf. Aristarkus, makedónskur maður frá Þessaloníku, var oss samferða. ³Á öðrum degi lentum vér í Sídon. Júlíus sýndi Páli þá mannúð að leyfa honum að fara á fund vina sinna og þiggja umönnun þeirra. ⁴Þaðan létum vér í haf og sigldum undir Kýpur, því að vindar voru andstæðir. ⁵Þá sigldum vér yfir hafið undan Kilíkíu og Pamfýlíu og komum til Mýru í Lýkíu. ⁶Þar fann hundraðshöfðinginn skip frá Alexandríu, er sigla átti til Ítalíu, og kom oss á það.

⁷Siglingin gekk tregt allmarga daga. Komumst vér með herkjum móts til Knídus, en þar bægði vindur oss. Þá sigldum vér undir Krít við Salmóne. ⁸Vér beittum þar hjá með naumindum og komumst á stað einn, sem kallast Góðhafnir, í grennd við borgina Laseu.

⁹Enn leið drjúgur tími, og sjóferðir voru orðnar hættulegar, enda komið fram yfir föstu.^b Páll vildi því vara þá við¹⁰ og sagði við þá: „Það sé ég, góðir menn, að sjóferðin muni kosta hrakninga og mikið tjón, ekki einungis á farmi og skipi, heldur og á lífi voru.“¹¹En hundraðshöfðinginn treysti betur skipstjóra og skipseiganda en því, er Páll sagði. ¹²Höfnin var óhentug til vetrarlegu. Því var það flestra ráð að halda þaðan, ef þeir mættu ná Fönix og hafa þar vetrarlegu. Sú höfn er á Krít og veit til útsuðurs og útnorðurs.

Í ofviðri

¹³Nú rann á hægur sunnanvindur. Hugðust þeir þá hafa ráð þetta í hendi sér, létu akkerum og sigldu fram með Krít nærri landi. ¹⁴En áður en langt leið, skall á af landi ofan fárviðri, hinn illræmdi landnyrðingur.^c ¹⁵Skipið hrakti, og varð ekki beitt upp í vindinn. Slógum vér undan og létum reka. ¹⁶Vér hleyptum undir litla ey, sem nefnist Káda. Þar gátum vér með naumindum bjargað skipsbátnum. ¹⁷Þeir náðu honum upp og gripu til þeirra ráða, sem helst máttu til bjargar verða, og reyrdi skipið köðlum. Þeir óttuðust, að þá mundi bera inn í Syrtuflóa; því felldu þeir segl og létu reka. ¹⁸Daginn eftir hrakti oss mjög undan ofviðrinu. Þá tóku þeir að ryðja skipið. ¹⁹Og á þriðja degi vörpuðu þeir út með eigin höndum búnaði skipsins. ²⁰Dögum saman sá hvorki til sólar né stjarna, og ekkert lát varð á ofviðrinu. Tók þá að þrjóta öll von um það, að vér kæmumst af.

²¹Nú höfðu menn lengi einskis matar neytt. Þá stóð Páll upp meðal þeirra og mælti: „Góðir menn, þér hefðuð átt að hlíta mínu ráði og leggja ekki út frá Krít. Þá hefðuð þér komist hjá hrakningum þessum og tjóni. ²²En nú hvet ég yður að vera vonglaðir, því enginn yðar mun lífi týna, en skipið mun farast. ²³Því að á þessari nóttu stóð hjá mér

^a Þ.e. Litlu-Asíu.

^b Hér er átt við friðþægingardaginn í mánuðinum tishri, október.

^c Orðrétt: „Evrakvíló“, þ.e. norð-austan vindur.

engill þess Guðs, sem ég heyri til og þjóna, og mælti: ²⁴„Óttast þú eigi, Páll, fyrir keisarann átt þú að koma. Og sjá, Guð hefur gefið þér alla þá, sem þér eru samskipa.“

²⁵Verið því vonglaðir, góðir menn. Ég treysti Guði, að svo muni fara sem við mig hefur verið mælt. ²⁶Oss mun bera upp á einhverja eyju.“

²⁷Á miðnætti, þegar vér höfðum hrakist um Adríahaf í hálfan mánuð, þóttust skipverjar verða þess varir, að land væri í nánd. ²⁸Þeir vörpuðu grunnsökku, og reyndist dýpið tuttugu faðmar. Aftur vörpuðu þeir grunnsökku litlu síðar, og reyndist dýpið þá fimmtán faðmar. ²⁹Þeir óttuðust, að oss kynni að bera upp í kletta, og köstuðu því fjórum akkerum úr skutnum og þráðu nú mest, að dagur rynni. ³⁰En hásetarnir reyndu að strjúka úr skipinu. Þeir settu bátinn útbyrðis og þóttust vera að færa út akkeri úr framstafni. ³¹Þá sagði Páll við hundraðshöfðingjann og hermennina: „Ef þessir menn eru ekki kyrrir í skipinu, getið þér ekki bjargast.“ ³²Hermennirnir hjuggu þá festar bátsins og létu hann fara.

³³Undir dögum hvatti Páll alla að neyta matar og sagði: „Þér hafið nú þraukað hálfan mánuð fastandi og engu nærst. ³⁴Það er nú mitt ráð, að þér fáið yður mat. Þess þurfið þér, ef þér ætlið að bjargast. En enginn yðar mun einu hári týna af höfði sér.“ ³⁵Að svo mæltu tók hann brauð, gjörði Guði þakkir í allra augsyn, braut það og tók að eta. ³⁶Urðu nú allir hressari og fóru líka að matast. ³⁷Alls vorum vér á skipinu tvö hundruð sjötíu og sex manns. ³⁸Þá er þeir höfðu etið sig metta, létu þeir á skipinu með því að kasta kornfarminum í sjóinn.

Skipbrot

³⁹Þegar dagur rann, kenndu þeir ekki landið, en greindu vík eina með sandfjöru. Varð það ráð þeirra að reyna að hleypa þar upp skipinu. ⁴⁰Þeir losuðu akkerin og létu þau eftir í sjónum, leystu um leið stýrisböndin, undu upp framseglið og létu berast undan vindi til strandar. ⁴¹Þeir lentu á rífi, skipið strandaði, stefnið festist og hrærðist hvergi, en skuturinn tók að liðast sundur í hafrótinu. ⁴²Hermennirnir ætluðu að drepa bandingjana, svo að enginn þeirra kæmist undan á sundi. ⁴³En hundraðshöfðinginn vildi forða Páli og kom í veg fyrir ráðagjörð þeirra. Bauð hann, að þeir, sem syndir væru, skyldu fyrstir varpa sér út og leita til lands, ⁴⁴en hinir síðan ýmist á plönkum eða braki úr skipinu. Þannig komust allir heilir til lands.

Á Möltu

28

¹Nú sem vér vorum heilir á land komnir, fengum vér að vita, að eyjan hét Malta.

²Eyjarskeggjar sýndu oss einstaka góðmennsku. Þeir kyntu bál og hlyntu að oss öllum, en kalt var í veðri og farið að rigna. ³Páll tók saman hrísvöndul og lagði á eldinn. Skreið þá út naðra undan hitanum og festi sig á hönd hans. ⁴Þegar eyjarskeggjar sáu kvikindið hanga á hendi hans, sögðu þeir hver við annan: „Það er víst, að þessi maður er manndrápari, fyrst refsinn lofar honum ekki að lifa, þótt hann hafi bjargast úr sjónum.“ ⁵En hann hristi kvikindið af sér í eldinn og sakaði ekki. ⁶Þeir bjuggust við, að hann mundi bólгна upp eða detta sviplega dauður niður. En þá er þeir höfðu beðið þess lengi og sáu, að honum varð ekkert meint af, skiptu þeir um og sögðu hann guð vera.

Postulasagan

⁷Í grennd við stað þennan átti búgarð æðsti maður á eyggi, Públíus að nafni. Hann tók við oss og hélt oss í góðu yfirlæti þrjá daga. ⁸Svo vildi til, að faðir Públíusar lá sjúkur með hitaköstum og blóðsött. Páll gekk inn til hans, baðst fyrir, lagði hendur yfir hann og læknaði hann. ⁹Eftir þetta komu aðrir þeir, er sjúkir voru á eyggi, og voru læknaðir. ¹⁰Höfðu þeir oss í hávegum, og er vér skyldum sigla, gáfu þeir oss allt, sem vér þurftum til fararinnar.

Páll kemur til Rómar

¹¹Að liðnum þrem mánuðum lögðum vér til hafs á skipi frá Alexandríu, sem legið hafði við eyrna um veturinn og bar merki Tvíburanna. ¹²Vér tókum höfn í Sýrakúsu og dvöldumst þar þrjá daga. ¹³Þaðan sigldum vér í sveig og komum til Regíum. Að degi liðnum fengum vér sunnanvind og komum á öðrum degi til Púteólí. ¹⁴Þar hittum vér bræður, og báðu þeir oss að dveljast hjá sér í viku. Síðan héldum vér til Rómar. ¹⁵Bræðurnir þar fréttu um oss og komu til móts við oss allt til Appíusartorgs og Þríbúða. Þegar Páll sá þá, gjörði hann Guði þakkir og hresstist í huga.

¹⁶Er vér vorum komnir til Rómar, var Páli leyft að búa út af fyrir sig með hermanni þeim, sem gætti hans.

Páll prédikar í Róm

¹⁷Eftir þrjá daga stefndi hann saman helstu mönnum Gyðinga. Þegar þeir voru saman komnir, sagði hann við þá: „Bræður, ekkert hef ég brotið gegn lýðnum eða síðum feðranna, en samt er ég fangi, framseldur Rómverjum í Jerúsalem. ¹⁸Þeir yfirheyrðu mig og vildu láta mig lausan, af því á mér hvíldi engin dauðasök. ¹⁹En Gyðingar mæltu á móti, og neyddist ég til að skjóta máli mínu til keisarans, þó eigi svo að skilja, að ég sé að kæra þjóð mína. ²⁰Sakir þessa hef ég kallað yður hingað, að ég mætti sjá yður og tala við yður, því vegna vonar Ísraels ber ég þessa hlekki.“

²¹Þeir svöruðu: „Vér höfum ekki fengið bréf um þig frá Júdeu, og eigi hefur heldur neinn bræðranna komið hingað og birt eða talað nokkuð illt um þig. ²²Rétt þykir oss að heyra hjá þér, hvað þér býr í huga, en það er oss kunnugt um flokk þennan, að honum er alls staðar mótmælt.“

²³Þeir tóku til dag við hann, og komu þá mjög margir til hans í herbergi hans. Frá morgni til kvölds skýrði hann og vitnaði fyrir þeim um Guðs ríki og reyndi að sannfæra þá um Jesú, bæði eftir lögmáli Móse og spámönnunum. ²⁴Sumir létu sannfærast af orðum hans, en aðrir trúðu ekki. ²⁵Fóru þeir burt, ósamþykkir sín í milli, en Páll sagði þetta eitt: „Rétt er það, sem heilagur andi mælti við feður yðar fyrir munn Jesaja spámanns:

²⁶ Far til lýðs þessa og seg þú:

Með eyrum munuð þér heyra og alls eigi skilja,

og sjáandi munuð þér horfa og ekkert sjá.

²⁷ Því að hjarta lýðs þessa er sljótt orðið,

og illa heyra þeir með eyrum sínum,

og augunum hafa þeir lokað,

Postulasagan

svo að þeir sjái ekki með augunum
né heyri með eyrunum
og skynji með hjartanu og snúi sér,
og ég lækni þá.

²⁸Nú skuluð þér vita, að þetta hjálpræði Guðs hefur verið sent heiðingjunum, og þeir munu hlusta.^a

³⁰Full tvö ár var Páll þar í húsnæði, sem hann hafði leigt sér, og tók á móti öllum þeim, sem komu til hans. ³¹Hann boðaði Guðs ríki og fræddi um Drottin Jesú Krist með allri djörfung, tálmunarlaust.

^a Sum handrit bæta við versni 29: Þegar Páll hafði talað þetta, gengu Gyðingarnir burt og þráttuðu sín á milli.

BRÉF PÁLS TIL RÓMVERJA

Kveðja

1

¹Páll heilsar yður, þjónn Jesú Krists, kallaður til postula, kjörinn til að boða fagnaðarerindi Guðs, ²sem hann gaf áður fyrirheit um fyrir munn spámanna sinna í helgum ritningum, ³fagnaðarerindið um son hans, Jesú Krist, Drottin vorn, sem að holdinu er fæddur af kyni Davíðs, ⁴en að anda heilagleikans með krafti auglýstur að vera sonur Guðs fyrir upprisu frá dauðum. ⁵Fyrir hann hef ég öðlast náð og postuladóm til að vekja hlýðni við trúna meðal allra heiðingjanna, vegna nafns hans. ⁶Meðal þeirra eruð þér einnig, þér sem Jesús Kristur hefur kallað sér til eignar.

⁷Ég heilsa öllum Guðs elskuðu í Róm, sem heilagir eru samkvæmt köllun.

Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

Páll og söfnuðurinn í Róm

⁸Fyrst þakka ég Guði mínum sakir Jesú Krists fyrir yður alla, af því að orð fer af trú yðar í öllum heiminum. ⁹Guð, sem ég þjóna í anda mínum með fagnaðarerindinu um son hans, er mér vottur þess, hve óaflátanlega ég minnst yðar ¹⁰í bænum mínum. Ég bið stöðugt um það, að mér mætti loks einhvern tíma auðnast, ef Guð vildi svo verða láta, að koma til yðar. ¹¹Því að ég þrái að sjá yður, til þess að ég fái veitt yður hlutdeild í andlegri náðargjöf, svo að þér styrkist, ¹²eða réttara sagt: Svo að vér getum uppörvast saman fyrir hina sameiginlegu trú, yðar og mína.

¹³Ég vil ekki, bræður, að yður sé ókunnugt um, að ég hef oftsinnis ásett mér að koma til yðar, en hef verið hindraður allt til þessa. Ég vildi fá einhvern ávöxt einnig á meðal yðar, eins og með öðrum heiðnum þjóðum. ¹⁴Ég er í skuld bæði við Grikki og útlendinga, vitra og fávísa. ¹⁵Svo er ég og fyrir mitt leyti fús til að boða fagnaðarerindið, einnig yður, sem eruð í Róm.

Fagnaðarerindið, kraftur Guðs

¹⁶Ég fyrirverð mig ekki fyrir fagnaðarerindið. Það er kraftur Guðs til hjálpræðis hverjum þeim sem trúir, Gyðingum fyrst, en einnig Grikkjum. ¹⁷Því að réttlæti Guðs opinberast í því fyrir trú til trúar, eins og ritað er: „Hinn réttláti mun lifa fyrir trú.“^a

^a Eða: Hinn réttláti af trú mun lifa.

Þeir þekktu ekki Guð

¹⁸Reiði Guðs opinberast af himni yfir öllu guðleysi og rangsleitni þeirra manna, er kefja sannleikann með rangsleitni, ¹⁹með því að það, er vitað verður um Guð, er augljóst á meðal þeirra. Guð hefur birt þeim það. ²⁰Því að hið ósýnilega eðli hans, bæði hans eilífi kraftur og guðdómleiki, er sýnilegt frá sköpun heimsins, með því að það verður skilið af verkum hans. Mennirnir eru því án afsökunar. ²¹Þeir þekktu Guð, en hafa samt ekki vegsamað hann eins og Guð né þakkað honum, heldur hafa þeir gjörst hégómlegir í hugsunum sínum, og hið skynlausa hjarta þeirra hefur hjúpast myrkri. ²²Þeir þóttust vera vitrir, en urðu heimskingjar. ²³Þeir skiptu á vegsemd hins ódauðlega Guðs og myndum, sem líktust dauðlegum manni, fuglum, ferfætlingum og skriðkvikindum.

²⁴Þess vegna hefur Guð ofurselt þá fýsnum hjartna þeirra til saurlifnaðar, til þess að þeir svívirtu líkami sína hver með öðrum. ²⁵Þeir hafa skipt á sannleika Guðs og lyginni og göfgað og dýrkað hið skapaða í stað skaparans, hans sem er blessaður að eilífu. Amen.

²⁶Þess vegna hefur Guð ofurselt þá svívirðilegum girndum. Bæði hafa konur breytt eðlilegum mökum í óeðlileg, ²⁷og eins hafa líka karlar hætt eðlilegum mökum við konur og brunnið í losta hver til annars, karlmenn frömdu skömm með karlmönnum og tóku út á sjálfum sér makleg málagjöld villu sinnar.

²⁸Þar eð þeir hirtu ekki um að varðveita þekkinguna á Guði, ofurseldi Guð þá ósæmilegu hugarfari, svo að þeir gjörðu það sem ekki er tilhlýðilegt, ²⁹fylltir alls konar rangsleitni, vonsku, ágirnd, illsku, fullir öfundar, manndrápa, deilu, sviksemi, illmennsku. Þeir eru rógberar, ³⁰bakmálugir, guðshatarar, smánarar, hrokafullir, gortarar, hrekkvísir, foreldrum óhlýðnir, ³¹óskynsamir, óreiðanlegir, kærleikslausir, miskunnarlausir, ³²þeir eru menn, sem þekkja réttðæmi Guðs og vita að þeir er slíkt fremja eru dauðasekir. Samt fremja þeir þetta og gjöra að auki góðan róm að slíkri breytni hjá öðrum.

Réttlátur dómur Guðs

2

¹Fyrir því hefur þú, maður, sem dæmir, hver sem þú ert, enga afsökun. Um leið og þú dæmir annan, dæmir þú sjálfan þig, því að þú, sem dæmir, fremur hið sama. ²Vér vitum, að dómur Guðs er sannarlega yfir þeim er slíkt fremja. ³En hugsar þú það, maður, þú sem dæmir þá er slíkt fremja og gjörir sjálfur hið sama, að þú fáir umflúið dóm Guðs? ⁴Eða lítilsvirðir þú ríkdóm gæsku hans og umburðarlyndis og langlyndis? Veist þú ekki, að gæska Guðs vill leiða þig til iðrunar? ⁵Með harðúð þinni og iðrunarlausu hjarta safnar þú sjálfum þér reiði á reiðidegi, er réttlátur dómur Guðs verður opinber. ⁶Hann mun gjalda sérhverjum eftir verkum hans: ⁷Þeim eilíft líf, sem með staðfestu í góðu verki leita vegsemdar, heiðurs og ódauðleika, ⁸en þeim reiði og óvild, sem leiðast af eigingirni og óhlýðnast sannleikanum, en hlýðnast ranglætinu. ⁹Þrenging og angist kemur yfir sérhverja mannssál, er illt fremur, yfir Gyðinginn fyrst, en einnig hinn gríska. ¹⁰En vegsemd, heiður og frið hlýtur sérhver sá er gjörir hið góða, Gyðingurinn fyrst, en einnig hinn gríski. ¹¹Því að Guð fer ekki í manngreinarálit.

¹²Allir þeir, sem syndgað hafa án lögmáls, munu og án lögmáls tortímast, og allir þeir, sem syndgað hafa undir lögmáli, munu dæmast af lögmáli. ¹³Og ekki eru heyrendur lögmálsins réttlátir fyrir Guði, heldur munu gjörendur lögmálsins réttlættir verða. ¹⁴Þegar heiðingjar, sem hafa ekki lögmál, gjöra að eðlisboði það sem lögmálið býður, þá eru þeir, þótt þeir hafi ekki neitt lögmál, sjálfum sér lögmál. ¹⁵Þeir sýna, að krafa lögmálsins er rituð í hjörtum þeirra, með því að samvíska þeirra ber þessu vitni og hugrenningar þeirra, sem ýmist ásaka þá eða afsaka. ¹⁶Það verður á þeim degi, er Guð, samkvæmt fagnaðarerindi mínu, er ég fékk fyrir Jesú Krist, dæmir hið dulda hjá mönnunum.

Gyðingar og lögmálið

¹⁷En nú ert þú Gyðingur að nafni og styðst við lögmál og ert hreykinn af Guði. ¹⁸Þú þekkir vilja hans og kannt að meta rétt það, sem máli skiptir, þar eð lögmálið fræðir þig. ¹⁹Þú treystir sjálfum þér til að vera leiðtogi blindra, ljós þeirra sem eru í myrkri, ²⁰kennari fávísra, fræðari óvita, þar sem þú hefur þekkinguna og sannleikann skýrum stöfum í lögmálinu. ²¹Þú sem þannig fræðir aðra, hví fræðir þú ekki sjálfan þig? Prédikar þú, að ekki skuli stela, og stelur þó? ²²Segir þú, að ekki skuli drýgja hór, og drýgir þó hór? Hefur þú andstyggð á skurðgoðum og rænir þó helgidóma? ²³Hrósar þú þér af lögmáli, og óvirðir þó Guð með því að brjóta lögmálið? ²⁴Svo er sem ritað er: „Nafn Guðs verður yðar vegna fyrir lasti meðal heiðingjanna.“

²⁵Umskurn er gagnleg ef þú heldur lögmálið, en ef þú brýtur lögmálið, er umskurn þín orðin að engu. ²⁶Ef því óumskorinn maður fer eftir kröfum lögmálsins, mun hann þá ekki metinn sem umskorinn væri? ²⁷Og mun þá ekki sá, sem er óumskorinn og heldur lögmálið, dæma þig, sem þrátt fyrir bókstaf og umskurn brýtur lögmálið? ²⁸Ekki er sá Gyðingur, sem er það hið ytra, og ekki það umskurn, sem er það hið ytra á holdinu. ²⁹En sá er Gyðingur, sem er það hið innra, og umskurnin er umskurn hjartans í anda, en ekki í bókstaf. Lofstír hans er ekki af mönnum, heldur frá Guði.

3

¹Hvað hefur þá Gyðingurinn fram yfir? Eða hvert er gagn umskurnarinnar? ²Mikið á allan hátt. Fyrst er þá það, að þeim hefur verið trúað fyrir orðum Guðs. ³Hvað um það, þótt nokkrir hafi reynst ótrúir? Mundi ótrúmennska þeirra að engu gjöra trúfesti Guðs? ⁴Fjarri fer því. Guð skal reynast sannorður, þótt hver maður reyndist lygari, eins og ritað er: „Til þess að þú reynist réttlátur í orðum þínum og vinnir, þegar þú átt mál að verja.“

⁵En ef ranglæti vort sannar réttlæti Guðs, hvað eigum vér þá að segja? Hvort mundi Guð vera ranglátur, er hann lætur reiðina yfir dynja? – Ég tala á mannlegan hátt. – ⁶Fjarri fer því. Hvernig ætti Guð þá að dæma heiminn?

⁷En verði sannleiki Guðs fyrir lygi mína skýrari honum til dýrðar, hvers vegna dæmist ég þá enn sem syndari? ⁸Eigum vér þá ekki að gjöra hið illa, til þess að hið góða komi fram? Sumir bera oss þeim óhróðri að vér kennum þetta. Þeir munu fá verðskuldaðan dóm.

Enginn er réttlátur

⁹Hvað þá? Höfum vér^a þá nokkuð fram yfir? Nei, alls ekki. Vér höfum áður gefið bæði Gyðingum og Grikkjum að sök, að þeir væru allir undir synd. ¹⁰Eins og ritað er:

Ekki er neinn réttlátur, ekki einn.

¹¹ Ekki er neinn vitur,
ekki neinn sem leitar Guðs.

¹² Allir eru þeir fallnir frá,
allir saman ófærir orðnir.
Ekki er neinn sem auðsýnir gæsku,
ekki einn einasti.

¹³ Opin gröf er barki þeirra,
með tungum sínum draga þeir á talar.

Höggorma eitur er innan vara þeirra,
¹⁴ munnur þeirra er fullur bölvunar og beiskju.

¹⁵ Hvatir eru þeir í spori að úthella blóði.

¹⁶ Tortíming og eynd er í slóð þeirra,

¹⁷ og veg friðarins þekkja þeir ekki.

¹⁸ Fyrir augum þeirra er enginn guðsótti.

¹⁹Vér vitum, að allt sem lögmálið segir, það talar það til þeirra sem eru undir lögmálinu, til þess að sérhver munnur þagni og allur heimurinn verði sekur fyrir Guði, ²⁰með því að enginn lifandi maður réttlætist fyrir honum af lögmálsverkum. En fyrir lögmál kemur þekking syndar.

Réttlæti og trú

²¹En nú hefur réttlæti Guðs, sem lögmálið og spámennirnir vitna um, verið opinberað án lögmáls. ²²Það er: Réttlæti Guðs fyrir trú á Jesú Krist öllum þeim til handa, sem trúa. Hér er enginn greinarmunur: ²³Allir hafa syndgað og skortir Guðs dýrð, ²⁴og þeir réttlætast án verðskuldunar af náð hans fyrir endurlausnina, sem er í Kristi Jesú. ²⁵Guð setti hann fram, að hann með blóði sínu væri sáttarfórn^b þeim sem trúa. Þannig sýndi Guð réttlæti sitt, því að hann hafði í umburðarlyndi sínu umborið hinar áður drýgðu syndir, ²⁶til þess að auglýsa réttlæti sitt á yfirstandandi tíma, að hann sé sjálfur réttlátur og réttlæti þann, sem trúir á Jesú. ²⁷Hvar er þá hrósunin? Hún er úti lokuð. Með hvaða lögmáli? Verkanna? Nei,

^a Þ.e. vér Gyðingar.

^b Gríska orðið hilasteríon er einnig notað um lokið á sáttmálsörkinni (náðarstóll), sbr. 2M 25.17nn. Samkvæmt 3M 16.14nn var blóði förnardýra stökkt á það á friðþægingardaginn.

Bréf Páls til Rómverja

heldur með lögmáli trúar. ²⁸Vér ályktum því, að maðurinn réttlætist af trú án lögmálsverka. ²⁹Eða er Guð einungis Guð Gyðinga? Ekki líka heiðingja? Jú, líka heiðingja; ³⁰svo sannarlega sem Guð er einn, sem mun réttlæta umskorna menn af trú og óumskorna fyrir trúna. ³¹Gjörum vér þá lögmálið að engu með trúnni? Fjarri fer því. Vér staðfestum lögmálið.

Trú Abrahams

4

¹Hvað eigum vér þá að segja um Abraham, forföður vorn, hvað ávann hann? ²Ef hann réttlættist af verkum, þá hefur hann hrósunarefni, en ekki fyrir Guði. ³Því hvað segir ritningin: „Abraham trúði Guði, og það var reiknað honum til réttlætis.“ ⁴Þeim sem vinnur verða launin ekki reiknuð af náð, heldur eftir verðleika. ⁵Hinum aftur á móti, sem ekki vinnur, en trúir á hann sem réttlætir óguðlegan, er trú hans reiknuð til réttlætis. ⁶Eins og líka Davíð lýsir þann mann sælan, sem Guð tilreiknar réttlæti án tillits til verka:

⁷ Sælir eru þeir, sem afbrotin eru fyrirgefni

og syndir þeirra huldar.

⁸ Sæll er sá maður, sem Drottinn

tilreiknar ekki synd.

⁹Nær þá sæluboðun þessi aðeins til umskorinna manna? Eða líka til óumskorinna? Vér segjum: „Trúin var Abraham til réttlætis reiknuð.“ ¹⁰Hvernig var hún þá tilreiknuð honum? Umskornum eða óumskornum? Hann var ekki umskorinn, heldur óumskorinn. ¹¹Og hann fékk tákni umskurnarinnar sem staðfestingu þess réttlætis af trú, sem hann átti óumskorinn. Þannig skyldi hann vera faðir allra þeirra, sem trúa óumskornir, til þess að réttlætið tilreiknist þeim, ¹²og eins faðir þeirra umskornu manna, sem eru ekki aðeins umskornir heldur feta veg þeirrar trúar, er faðir vor Abraham hafði óumskorinn.

Fyrirheitið og Abraham

¹³Ekki var Abraham eða niðjum hans fyrir lögmál gefið fyrirheitið, að hann skyldi verða erfingi heimsins, heldur fyrir trúar–réttlæti. ¹⁴Ef lögmálmennirnir eru erfingjar, er trúin ónýtt og fyrirheitið að engu gjört. ¹⁵Því að lögmálið vekur reiði. En þar sem ekki er lögmál, þar eru ekki heldur lögmálsbrot.

¹⁶Því er fyrirheitið byggt á trú, til þess að það sé af náð, og megi stöðugt standa fyrir alla niðja hans, ekki fyrir þá eina, sem hafa lögmálið, heldur og fyrir þá, sem eiga trú Abrahams. Hann er faðir vor allra, ¹⁷eins og skrifað stendur: „Föður margra þjóða hef ég sett þig.“ Og það er hann frammi fyrir Guði, sem hann trúði á, honum sem lífgar dauða og kallar fram það, sem ekki er til eins og það væri til. ¹⁸Abraham trúði með von, gegn von, að hann skyldi verða faðir margra þjóða, samkvæmt því sem sagt hafði verið: „Svo skal afkvæmi þitt verða.“ ¹⁹Og ekki veiklaðist hann í trúnni þótt hann minntist þess, að hann var kominn að fótum fram – hann var nálega tíræður, – og að Sara gat ekki orðið barnshafandi sakir elli. ²⁰Um fyrirheit Guðs efaðist hann ekki með vantrú, heldur gjörðist styrkur í trúnni. Hann gaf Guði dýrðina, ²¹og var þess fullviss, að hann er máttugur að efna það, sem hann hefur lofað. ²²„Fyrir því var það honum og til réttlætis reiknað.“ ²³En

að það var honum tilreiknað, það var ekki ritað hans vegna einungis, ²⁴heldur líka vor vegna. Oss mun það tilreiknað verða, sem trúum á hann, sem uppvakti Jesú, Drottin vorn, frá dauðum, ²⁵hann sem var framseldur vegna misgjörða vorra og vegna réttlætningar vorrar uppvakinn.

Réttlættir af trú

5

¹Réttlættir af trú höfum^a vér því frið við Guð fyrir Drottin vorn Jesú Krist. ²Fyrir hann höfum vér aðgang að þeirri náð, sem vér lifum í, og vér fögnum^b í von um dýrð Guðs. ³En ekki það eitt: Vér fögnum^c líka í þrengingunum, með því að vér vitum, að þrengingin veitir þolgæði, ⁴en þolgæðið fullreynd, en fullreyndin von. ⁵En vonin bregst oss ekki, því að kærleika Guðs er úthellt í hjörtum vorum fyrir heilagan anda, sem oss er gefinn.

⁶Meðan vér enn vorum óstyrkir, dó Kristur á settum tíma fyrir óguðlega. ⁷Annars gengur varla nokkur í dauðann fyrir réttlátan mann, – fyrir góðan mann kynni ef til vill einhver að vilja deyja. – ⁸En Guð auðsýnir kærleika sinn til vor, þar sem Kristur er fyrir oss dæinn meðan vér enn vorum í syndum vorum. ⁹Þar sem vér nú erum réttlættir fyrir blóð hans, því fremur mun hann frelsa oss frá reiðinni. ¹⁰Því að ef vér vorum óvinir Guðs og urðum sættir við hann með dauða sonar hans, því fremur munum vér frelsaðir verða með lífi sonar hans, nú er vér erum í sátt teknir. ¹¹Og ekki það eitt, heldur fögnum vér í Guði fyrir Drottin vorn Jesú Krist, sem vér nú höfum öðlast sáttargjörðina fyrir.

Adam og Kristur

¹²Syndin kom inn í heiminn fyrir einn mann og dauðinn fyrir syndina, og þannig er dauðinn runninn til allra manna, af því að allir hafa syndgað. ¹³Því að allt fram að lögmálinu var synd í heiminum, en synd tilreiknast ekki meðan ekki er lögmál. ¹⁴Samt sem áður hefur dauðinn ríkt frá Adam til Móse einnig yfir þeim, sem ekki höfðu syndgað á sömu lund og Adam braut, en Adam vísar til hans sem koma átti.

¹⁵En náðargjöfinni og misgjörðinni verður ekki jafnað saman. Því að hafi hinir mörgu dáið sakir þess að einn féll, því fremur hefur náð Guðs og gjöf streymt ríkulega til hinna mörgu í hinum eina manni Jesú Kristi, sem er náðargjöf Guðs. ¹⁶Og ekki verður gjöfinni jafnað til þess, sem leiddi af synd hins eina manns. Því að dómurinn vegna þess, sem hinn eini hafði gjört, varð til sakfellingar, en náðargjöfin vegna misgjörða margra til sýknunar. ¹⁷Ef misgjörð hins eina manns hafði í för með sér, að dauðinn tók völd með þeim eina manni, því fremur munu þá þeir, sem þiggja gnóttir náðarinnar og gjafar réttlætisins, lifa og ríkja vegna hins eina Jesú Krists.

¹⁸Eins og af misgjörð eins leiddi sakfellingu fyrir alla menn, þannig leiðir og af réttlætisverki eins sýknun og líf fyrir alla menn. ¹⁹Eins og hinir mörgu urðu að syndurum fyrir óhlýðni hins eina manns, þannig mun hlýðni hins eina réttlæta hina mörgu.

^a Annar lesháttur: skulum vér því hafa.

^b Annar lesháttur: vér skulum fagna.

^c Annar lesháttur: Vér skulum fagna.

Bréf Páls til Rómverja

²⁰En hér við bættist svo lögmálið, til þess að misgjörðin yrði meiri. En þar sem syndin jókst, þar flóði náðin yfir enn meir. ²¹Og eins og syndin ríkti í dauðanum, svo skyldi og náðin ríkja fyrir réttlæti til eilífs lífs í Jesú Kristi, Drottni vorum.

Skírðir til nýs lífs

6

¹Hvað eigum vér þá að segja? Eigum vér að halda áfram í syndinni til þess að náðin aukist? ²Fjarri fer því. Vér sem dóum syndinni, hvernig ættum vér framar að lifa í henni? ³Eða vitið þér ekki, að allir vér, sem skírðir erum til Krists Jesú, erum skírðir til dauða hans? ⁴Vér erum því dánir og greftraðir með honum í skírninni, til þess að lifa nýju lífi, eins og Kristur var upp vakinn frá dauðum fyrir dýrð föðurins.

⁵Því að ef vér erum orðnir samgrónir honum í líkingu dauða hans, munum vér einnig vera það í líkingu upprisu hans. ⁶Vér vitum, að vor gamli maður er með honum krossfestur, til þess að líkami syndarinnar skuli að engu verða og vér ekki framar þjóna syndinni. ⁷Því að sá, sem dauður er, er leystur frá syndinni.

⁸Ef vér erum með Kristi dánir, trúum vér því, að vér og munum með honum lifa. ⁹Vér vitum að Kristur, upp vakinn frá dauðum, deyr ekki framar. Dauðinn drottinnar ekki lengur yfir honum. ¹⁰Með dauða sínum dó hann syndinni í eitt skipti fyrir öll, en með lífi sínu lifir hann Guði. ¹¹Þannig skuluð þér líka álíta yður sjálfa vera dauða syndinni, en lifandi Guði í Kristi Jesú.

¹²Látið því ekki syndina ríkja í dauðlegum líkama yðar, svo að þér hlýðnist girndum hans. ¹³Ljáið ekki heldur syndinni limi yðar að ranglætisvopnum, heldur bjóðið sjálfa yður Guði sem lifnaða frá dauðum og limi yðar Guði sem réttlætisvopn. ¹⁴Synd skal ekki drottna yfir yður, því að ekki eruð þér undir lögmáli, heldur undir náð.

Leystir frá syndinni

¹⁵Hvað þá? Eigum vér að syndga, af því að vér erum ekki undir lögmáli, heldur undir náð? Fjarri fer því. ¹⁶Vitið þér ekki, að ef þér bjóðið öðrum sjálfa yður fyrir þjóna og hlýðið honum, þá eruð þér þjónar þess, sem þér hlýðið, hvort heldur er syndar til dauða eða hlýðni til réttlætis? ¹⁷En þökk sé Guði! Þér voruð þjónar syndarinnar, en urðuð af hjarta hlýðnir þeirri kenningu, sem þér voruð á vald gefnir. ¹⁸Og þér gjörðust þjónar réttlætisins eftir að hafa verið leystir frá syndinni. ¹⁹Ég tala á mannlegan hátt, sökum veikleika yðar. Því að eins og þér hafið boðið limi yðar óhreinleikanum og ranglætinu fyrir þjóna til ranglætis, svo skuluð þér nú bjóða limi yðar réttlætinu fyrir þjóna til helgunar.

²⁰Þegar þér voruð þjónar syndarinnar, þá voruð þér lausir við réttlætið. ²¹Hvaða ávöxtu höfðuð þér þá? Þá sem þér nú blygðist yðar fyrir, því að þeir leiða að lokum til dauða. ²²En nú, með því að þér eruð leystir frá syndinni, en eruð orðnir þjónar Guðs, þá hafið þér ávöxt yðar til helgunar og eilíft líf að lokum. ²³Laun syndarinnar er dauði, en náðargjöf Guðs er eilíft líf í Kristi Jesú, Drottni vorum.

Dánir lögmálinu

7

¹Vitið þér ekki, bræður, – ég er hér að tala til þeirra, sem lögmál þekkja, – að lögmálið drottinnar yfir manningnum svo lengi sem hann lifir. ²Gift kona er að lögmál bundin manni sínum, meðan hann lifir. En deyi maðurinn, er hún leyst undan lögmálinu, sem bindur hana við manninn. ³Því mun hún horkona teljast, ef hún, að manningnum lifandi, verður annars manns. En deyi maðurinn er hún laus undan lögmálinu, svo að hún er ekki horkona, þótt hún verði annars manns.

⁴Eins er um yður, bræður mínir. Þér eruð dánir lögmálinu fyrir líkama Krists, til þess að verða öðrum gefnir, honum sem var upp vakinn frá dauðum, svo að vér mætum bera Guði ávöxt. ⁵Þegar vér lifðum að holdsins hætti, störfuðu ástríður syndanna, sem lögmálið hafði vakið, í limum vorum, svo að vér bærum dauðanum ávöxt. ⁶En nú erum vér leystir undan lögmálinu, þar sem vér erum dánir því, sem áður hélt oss bundnum, og þjónum í nýjung anda, en ekki í fyrnsku bókstafs.

Lögmálið og syndin

⁷Hvað eigum vér þá að segja? Er lögmálið synd? Fjarri fer því. En satt er það: Ég þekkti ekki syndina nema fyrir lögmálið. Ég hefði ekki vitað um girndina, hefði ekki lögmálið sagt: „Þú skalt ekki girnast.“ ⁸En syndin sætti lagi og vakti í mér alls kyns girnd með boðorðinu. Án lögmáls er syndin dauð. ⁹Ég lifði einu sinni án lögmáls, en er boðorðið kom lifnaði syndin við, ¹⁰en ég dó. Og boðorðið, sem átti að verða til lífs, það reyndist mér vera til dauða. ¹¹Því að syndin sætti lagi, dró mig á talar með boðorðinu og deyddi mig með því. ¹²Þannig er þá lögmálið heilagt og boðorðið heilagt, réttlátt og gott.

¹³Varð þá hið góða mér til dauða? Fjarri fer því! Nei, það var syndin. Til þess að hún birtist sem synd, olli hún mér dauða með því, sem gott er. Þannig skyldi syndin verða yfir sig syndug fyrir boðorðið.

¹⁴Vér vitum, að lögmálið er andlegt, en ég er holdlegur, seldur undir syndina. ¹⁵Því að ég veit ekki, hvað ég aðhefst. Það sem ég vil, það gjöri ég ekki, en það sem ég hata, það gjöri ég. ¹⁶En ef ég nú gjöri einmitt það, sem ég vil ekki, þá er ég samþykkur lögmálinu, að það sé gott. ¹⁷En nú er það ekki framar ég sjálfur, sem gjöri þetta, heldur syndin, sem í mér býr.

¹⁸Ég veit, að ekki býr neitt gott í mér, það er, í holdi mínu. Að vilja veitist mér auðvelt, en ekki að framkvæma hið góða. ¹⁹Hið góða, sem ég vil, gjöri ég ekki, en hið vonða, sem ég vil ekki, það gjöri ég. ²⁰En ef ég gjöri það, sem ég vil ekki, þá er það ekki lengur ég sjálfur, sem framkvæmi það, heldur syndin, sem í mér býr.

²¹Þannig reynist mér það þá regla fyrir mig, sem vil gjöra hið góða, að hið illa er mér tamast. ²²Innra með mér hef ég mætur á lögmáli Guðs, ²³en ég sé annað lögmál í limum mínum, sem berst á móti lögmáli hugar míns og hertekur mig undir lögmál syndarinnar í limum mínum.

²⁴Ég aumur maður! Hver mun frelsa mig frá þessum dauðans líkama? ²⁵Ég þakka Guði fyrir Jesú Krist, Drottin vorn. Svo þjóna ég þá sjálfur lögmáli Guðs með huga mínum, en lögmáli syndarinnar með holdinu.

Lifið í andanum

8

¹Nú er því engin fordæming fyrir þá, sem tilheyra Kristi Jesú. ²Lögmál lífsins anda hefur í Kristi Jesú frelsað þig^a frá lögmáli syndarinnar og dauðans. ³Það sem lögmálinu var ógerlegt, að því leyti sem það mátti sín einskis fyrir holdinu, það gjörði Guð. Með því að senda sinn eigin son í líkingu syndugs manns gegn syndinni, dæmdi Guð syndina í manninum. ⁴Þannig varð réttlætiskröfu lögmálsins fullnægt hjá oss, sem lifum ekki eftir holdi, heldur eftir anda. ⁵Því að þeir sem láta stjórnast af holdinu, hyggja á það sem holdsins er, en þeir, sem láta stjórnast af andanum, hyggja á það sem andans er. ⁶Hyggja holdsins er dauði, en hyggja andans líf og friður. ⁷Hyggja holdsins er fjandskapur gegn Guði, með því að hún lýtur ekki lögmáli Guðs, enda getur hún það ekki. ⁸Þeir, sem eru holdsins menn, geta ekki þóknast Guði.

⁹En þér eruð ekki holdsins menn, heldur andans menn, þar sem andi Guðs býr í yður. En hafi einhver ekki anda Krists, þá er sá ekki hans. ¹⁰Ef Kristur er í yður, þá er líkaminn að sönnu dauður vegna syndarinnar, en andinn veitir líf vegna réttlætisins. ¹¹Ef andi hans, sem vakti Jesú frá dauðum, býr í yður, þá mun hann, sem vakti Krist frá dauðum, einnig gjöra dauðlega líkami yðar lifandi með anda sínum, sem í yður býr.

¹²Þannig erum vér, bræður, í skuld, ekki við holdið að lifa að hætti holdsins. ¹³Því að ef þér lifið að hætti holdsins, munuð þér deyja, en ef þér deyðið með andanum gjörðir líkamans, munuð þér lifa. ¹⁴Því að allir þeir, sem leiðast af anda Guðs, þeir eru Guðs börn. ¹⁵En þér hafið ekki fengið anda, sem gjörir yður að þrælum að lifa aftur í hræðslu, heldur hafið þér fengið anda, sem gefur yður barnarétt. Í þeim anda köllum vér: „Abba,^b faðir!“ ¹⁶Sjálfur andinn vitnar með vorum anda, að vér erum Guðs börn. ¹⁷En ef vér erum börn, þá erum vér líka erfingjar, og það erfingjar Guðs, en samarfar Krists, því að vér lifum með honum, til þess að vér einnig verðum veggislegir með honum.

Dýrðarfrelsi Guðs barna

¹⁸Ég lít svo á, að ekki séu þjáningar þessa tíma neitt í samanburði við þá dýrð, sem á oss mun opinberast. ¹⁹Því að sköpunin þráir, að Guðs börn verði opinber. ²⁰Sköpunin var undirorpin fallvaltleikanum, ekki sjálfviljug, heldur vegna hans, sem varp henni undir hann, ²¹í von um að jafnvel sjálf sköpunin muni verða leyst úr ánauð forgengileikans til dýrðarfrelsis Guðs barna.

²²Vér vitum, að öll sköpunin stynur líka og hefur fæðingarhríðir allt til þessa. ²³En ekki einungis hún, heldur og vér, sem höfum frumgróða andans, jafnvel vér stynjum með sjálfum oss meðan vér bíðum þess, að Guð gefi oss barnarétt og^c endurleysi líkami vora.

^a Annar lesháttur: mig.

^b Arameíska og þýðir pabbi. Einkennandi fyrir Guðs meðvitund Jesú, sbr. Mk 14.36; Gl 4.6.

^c Orðin: „gefi oss barnarétt og“ vantar í sum handrit.

Bréf Páls til Rómverja

²⁴Því að í voninni erum vér hólpnir orðnir. Von, er sést, er ekki von, því að hver vonar það, sem hann sér? ²⁵En ef vér vonum það, sem vér sjáum ekki, þá bíðum vér þess með þolinmæði.

²⁶Þannig hjálpar og andinn oss í veikleika vorum. Vér vitum ekki, hvers vér eigum að biðja eins og ber, en sjálfur andinn biður fyrir oss með andvörpum, sem ekki verður orðum að komið. ²⁷En hann, sem hjörtun rannsakar, veit hver er hyggja andans, að hann biður fyrir heilögum eftir vilja Guðs.

²⁸Vér vitum, að þeim, sem Guð elska, samverkar allt til góðs,^a þeim sem kallaðir eru samkvæmt ákvörðun Guðs. ²⁹Því að þá, sem hann þekkti fyrirfram, hefur hann og fyrirhugað til þess að líkjast mynd sonar síns, svo að hann sé frumburður meðal margra bræðra. ³⁰Þá sem hann fyrirhugaði, þá hefur hann og kallað, og þá sem hann kallaði, hefur hann og réttlætt, en þá sem hann réttlætti, hefur hann einnig vegsamlega gjört.

Kærleikur Guðs í Kristi Jesú

³¹Hvað eigum vér þá að segja við þessu? Ef Guð er með oss, hver er þá á móti oss? ³²Hann sem þyrmdi ekki sínum eigin syni, heldur framseldi hann fyrir oss alla, hví skyldi hann ekki líka gefa oss allt með honum? ³³Hver skyldi ásaka Guðs útvöldu? Guð sýknar. ³⁴Hver sakfellir? Kristur Jesús er sá, sem dáinn er. Og meira en það: Hann er upprisinn, hann er við hægri hönd Guðs og hann biður fyrir oss. ³⁵Hver mun gjöra oss viðskila við kærleika Krists?^b Mun þjáning geta það eða þrenging, ofsókn, hungur eða nekt, háski eða sverð? ³⁶Það er eins og ritað er:

Þín vegna erum vér deyddir allan daginn,
erum metnir sem sláturfé.

³⁷Nei, í öllu þessu vinnum vér fullan sigur fyrir fulltingi hans, sem elskaði oss. ³⁸Því að ég er þess fullviss, að hvorki dauði né líf, englar né tignir, hvorki hið yfirstandandi né hið ókomna, hvorki kraftar, ³⁹hæð né dýpt, né nokkuð annað skapað muni geta gjört oss viðskila við kærleika Guðs, sem birtist í Kristi Jesú Drottni vorum.

Guð og hans útvaldi lýður

9

¹Ég tala sannleika í Kristi, ég lýg ekki. Samviska mín vitnar það með mér, upplýst af heilögum anda, ²að ég hef hryggð mikla og sífellda kvöl í hjarta mínu. ³Ég gæti óskað, að mér væri sjálfum útskúfað frá Kristi, ef það yrði til heilla fyrir bræður mína og ættmenn, ⁴Ísraelsmenn. Þeir fengu sonarréttinn, dýrðina, sáttmálana,^c löggjöfina, helgihaldið og fyrirheitin. ⁵Þeim tilheyra og feðurnir, og af þeim er Kristur kominn sem maður, hann sem er yfir öllu, Guð, blessaður um aldir.^d Amen.

^a Annar lesháttur: Guð hjálpar á allan hátt þeim, sem elska hann, að öðlast hið góða.

^b Annar lesháttur: Guðs.

^c Annar lesháttur: sáttmálann.

^d Eða: . . . sem maður. Guð, sem er yfir öllu, sé blessaður um aldir.

Bréf Páls til Rómverja

⁶Það er ekki svo sem Guðs orð hafi brugðist. Því að ekki eru allir þeir Ísraelsmenn, sem af Ísrael eru komnir. ⁷Ekki eru heldur allir börn Abrahams, þótt þeir séu niðjar hans, heldur: „Afkomendur Ísaks munu taldir verða niðjar þínir.“ ⁸Það merkir: Ekki eru líkamlegir afkomendur hans Guðs börn, heldur teljast fyrirheitsbörnin sannir niðjar. ⁹Því að þetta orð er fyrirheit: „Í þetta mund mun ég aftur koma, og þá skal Sara hafa son alið.“

¹⁰Og ekki nóg með það. Því var líka svo farið með Rebekku. Hún var þunguð að tveim sveinum af eins manns völdum, Ísaks föður vors. ¹¹Nú, til þess að það stæði stöðugt, að ákvörðun Guðs um útvalningu væri óháð verkunum og öll komin undir vilja þess, er kallar, ¹²þá var henni sagt, áður en sveinarnir voru fæddir og áður en þeir höfðu aðhafst gott eða illt: „Hinn eldri skal þjóna hinum yngri.“ ¹³Eins og ritað er: „Jakob elskaði ég, en Esaú hataði ég.“

¹⁴Hvað eigum vér þá að segja? Er Guð óréttvís? Fjarri fer því. ¹⁵Því hann segir við Móse: „Ég mun miskunna þeim, sem ég vil miskunna, og líkna þeim, sem ég vil líkna.“ ¹⁶Það er því ekki komið undir vilja mannsins né áreynslu, heldur Guði, sem miskunnar. ¹⁷Því er í Ritningunni sagt við Faraó: „Einmitt til þess hóf ég þig, að ég fengi sýnt mátt minn á þér og nafn mitt yrði boðað um alla jörðina.“ ¹⁸Svo miskunnar hann þá þeim, sem hann vill, en forherðir þann, sem hann vill.

Guð auglýsir ríkdóm dýrðar sinnar

¹⁹Þú munt nú vilja segja við mig: „Hvað er hann þá að ásaka oss framar? Hver fær staðið gegn vilja hans?“ ²⁰Hver ert þú, maður, að þú skulir deila á Guð? Hvort mundi smíðisgripurinn segja við smiðinn: „Hví gjörðir þú mig svona?“ ²¹Eða hefur ekki leirkerasmiðurinn leirinn á valdi sínu, svo að hann megi gjöra úr sama deiginu ker til sæmdar og annað til vansæmdar?

²²En ef nú Guð, sem vildi sýna reiði sína og auglýsa mátt sinn, hefur með miklu langlyndi umborið ker reiðinnar, sem búin eru til glötunar, ²³og ef hann hefur gjört það til þess að auglýsa ríkdóm dýrðar sinnar á kerum miskunnarinnar, sem hann hafði fyrirfram búið til dýrðar? ²⁴Slík ker erum vér, sem hann hefur kallað, ekki aðeins úr flokki Gyðinga, heldur og úr flokki heiðingja. ²⁵Eins og hann líka segir hjá Hósea:

Lýð, sem ekki var minn, mun ég kalla minn,

og þá elskaða, sem ekki var elskuð,

²⁶og á þeim stað, þar sem við þá var sagt:

þér eruð ekki minn lýður,

þar munu þeir verða kallaðir synir Guðs lifanda.

²⁷En Jesaja hrópar yfir Ísrael: „Þótt tala Ísraels sona væri eins og sandur sjávarins, þá skulu leifar einar frelsaðar verða. ²⁸Drottinn mun gjöra upp reikning sinn á jörðunni, binda enda á hann og ljúka við hann í skyndi,“ ²⁹og eins hefur Jesaja sagt: „Ef Drottinn hersveitanna hefði ekki látið oss eftir niðja, værum vér orðnir eins og Sódóma, vér værum líkir Gómorru.“

³⁰Hvað eigum vér þá að segja? Heiðingjarnir, sem ekki sóttust eftir réttlæti, hafa öðlast réttlæti, – réttlæti, sem er af trú. ³¹En Ísrael, sem vildi halda lögmál er veitt gæti réttlæti,

Bréf Páls til Rómverja

náði því ekki. ³²Hvers vegna? Af því að þeir ætluðu sér að réttlætast með verkum, ekki af trú. Þeir hnutu um ásteytingarsteininn, ³³eins og ritað er:

Sjá ég set í Síon ásteytingarstein

og hrösunarhellu.

Sérhver, sem á hann trúir,

mun ekki verða til skammar.

Ísrael og fagnaðarerindið

10

¹Bræður, það er hjartans ósk mín og bæn til Guðs, að þeir megi hólpnir verða. ²Það ber ég þeim, að þeir eru kappsfullir Guðs vegna, en ekki með réttum skilningi. ³Með því þeir þekkja ekki réttlæti Guðs og leitast við að koma til vegar eigin réttlæti, hafa þeir ekki gefið sig undir réttlæti Guðs.

⁴En Kristur er endalok lögmálsins, svo að nú réttlætist sérhver sá, sem trúir. ⁵Því að Móse ritar um réttlætið, sem lögmálið veitir: „Sá maður, sem breytir eftir lögmálinu, mun lifa fyrir það.“ ⁶En réttlætið af trúnni mælir þannig: „Seg þú ekki í hjarta þínu: Hver mun fara upp í himininn?“ – það er: til að sækja Krist ofan, – ⁷eða: „Hver mun stíga niður í undirdjúpið?“ – það er: til að sækja Krist upp frá dauðum. ⁸Hvað segir það svo? „Nálægt þér er orðið, í munni þínum og í hjarta þínu.“ Það er: Orð trúarinnar, sem vér prédikum. ⁹Ef þú játar með munni þínum: Jesús er Drottinn – og trúir í hjarta þínu, að Guð hafi uppvakið hann frá dauðum, muntu hólpinn verða. ¹⁰Með hjartanu er trúað til réttlætis, en með munnum játað til hjálpræðis. ¹¹Ritningin segir: „Hver sem trúir á hann, mun ekki til skammar verða.“ ¹²Ekki er munur á Gyðingi og grískum manni, því að hinn sami er Drottinn allra, fullríkur fyrir alla þá sem ákalla hann; ¹³því að „hver sem ákallar nafn Drottins, mun hólpinn verða.“

¹⁴En hvernig eiga þeir að ákalla þann, sem þeir trúa ekki á? Og hvernig eiga þeir að trúa á þann, sem þeir hafa ekki heyrt um? Og hvernig eiga þeir að heyra, án þess að einhver prédiki? ¹⁵Og hver getur prédikað, nema hann sé sendur? Svo er og ritað: „Hversu fagurt er fótatak þeirra, sem færa fagnaðarboðin góðu.“

¹⁶En þeir hlýddu ekki allir fagnaðarerindinu. Jesaja segir: „Drottinn, hver trúði því, sem vér boðuðum?“ ¹⁷Svo kemur þá trúin af boðuninni, en boðunin byggist á orði Krists.

¹⁸En ég spyr: Hafa þeir ekki heyrt? Jú, vissulega, „raust þeirra hefur borist út um alla jörðina og orð þeirra til endimarka heimsbyggðarinnar.“

¹⁹Og ég spyr: Hvort skildi Ísrael það ekki? Fyrst segir Móse: „Vekja vil ég yður til afbrýði gegn þjóð, sem ekki er þjóð, egna vil ég yður til reiði gegn óviturri þjóð.“

²⁰Og Jesaja er svo djarfmáll að segja: „Ég hef látið þá finna mig, sem leituðu mín ekki. Ég er orðinn augljós þeim, sem spurðu ekki að mér.“ ²¹En við Ísrael segir hann: „Allan daginn breiddi ég út hendur mínar móti óhlýðnum og þverbrotnum lýð.“

Guð hefur ekki útskúfað lýð sínum

11

¹Ég spyr nú: Hefur Guð útskúfað lýð sínum? Fjarri fer því. Sjálfur er ég Ísraelsmaður, af kyni Abrahams, ættkvísl Benjamíns. ²Guð hefur ekki útskúfað lýð sínum, sem hann þekkti fyrirfram. Eða vitið þér ekki, hvað Ritningin segir í kaflanum um Elía, hvernig hann kemur fram fyrir Guð með kæru á hendur Ísrael: ³„Drottinn, spámenn þína hafa þeir drepíð og rífið niður ölturu þín og ég er einn skilinn eftir, og þeir sitja um líf mitt.“ ⁴En hvaða svar fær hann hjá Guði? „Sjálfum mér hef ég eftir skilið sjö þúsundir manna, sem hafa ekki beygt kné fyrir Baal.“^a ⁵Svo eru þá líka á vorum tíma leifar orðnar eftir, sem Guð hefur útvalið af náð. ⁶En ef það er af náð, þá er það ekki framar af verkum, annars væri náðin ekki framar náð.

⁷Hvað þá? Það sem Ísrael sækist eftir, það hlotnaðist honum ekki, en hinum útvöldu hlotnaðist það. Hinir urðu forhertir, ⁸eins og ritað er:

Guð gaf þeim sljóan anda,

augu sem sjá ekki,

eyru sem heyra ekki,

allt fram á þennan dag.

⁹Og Davíð segir:

Verði borðhald þeirra snara og gildra,

til falls og til hegningar þeim!

¹⁰Blindist augu þeirra, til þess að þeir sjái ekki,

og gjör bak þeirra bogið um aldur.

¹¹Þá spyr ég: Hvort hrösuðu þeir til þess að þeir skyldu farast? Fjarri fer því, heldur hlotnaðist heiðingjunum hjálpræðið af falli þeirra, til þess að það skyldi vekja þá til afbrýði. ¹²En ef fall þeirra er heiminum auður og tjón þeirra heiðingjum auður, hve miklu fremur þá ef þeir koma allir?

Rótin og greinarnar

¹³En við yður, þér heiðingjar, segi ég: Að því leyti sem ég er postuli heiðingja, vegsama ég þjónustu mína. ¹⁴Ég gæti ef til vill vakið afbrýði hjá ættmönnum mínum og frelsað einhverja þeirra. ¹⁵Því ef það varð sáttargjörð fyrir heiminn, að þeim var hafnað, hvað verður þá upptaka þeirra annað en líf af dauðum? ¹⁶Ef frumgróðinn er heilagur, þá er einnig deigið það. Og ef rótin er heilög, þá eru einnig greinarnar það.

¹⁷En þótt nokkrar af greinunum hafi verið brotnar af, og hafir þú, sem ert villiolíuviður, verið græddur inn á meðal þeirra og sért orðinn hluttakandi með þeim í rótarsafa olíuviðarins, ¹⁸þá stær þig ekki gegn greinunum. Ef þú stærir þig, þá vit, að þú berð ekki

^a Nafn á kanverskum frjósemisguði.

Bréf Páls til Rómverja

rótina, heldur rótin þig. ¹⁹Þú munt þá segja: „Greinarnar voru brotnar af, til þess að ég yrði græddur við.“ ²⁰Rétt er það. Fyrir sakir vantrúarinnar voru þær brotnar af, en vegna trúarinnar stendur þú. Hreyktu þér ekki upp, heldur óttast þú. ²¹Því að hafi Guð ekki þyrmt hinum náttúrulegu greinum, þá mun hann ekki heldur þyrma þér. ²²Sjá því gæsku Guðs og strangleika, – strangleika við þá, sem fallnir eru, en gæsku Guðs við þig, ef þú stendur stöðugur í gæskunni; annars verður þú einnig af höggvinn. ²³En hinir munu og verða græddir við, ef þeir halda ekki áfram í vantrúnni, því að megnugur er Guð þess að græða þá aftur við. ²⁴Þú varst höggvinn af þeim olíuviði, sem eftir eðli sínu var villiviður, og ert gegn eðli náttúrunnar græddur við ræktaðan olíuvið. Hve miklu fremur munu þá þessar náttúrulegu greinar verða græddar við eigin olíuvið?

Ísrael mun frelsaður verða

²⁵Ég vil ekki, bræður mínir, að yður sé ókunnugt um þennan leyndardóm, til þess að þér skuluð ekki með sjálfum yður ætla yður hyggna. Forherðing er komin yfir nokkurn hluta af Ísrael og varir þangað til heiðingjarnir eru allir komnir inn. ²⁶Og þannig mun allur Ísrael frelsaður verða, eins og ritað er:

Frá Síon mun frelsarinn koma

og útrýma guðleysi frá Jakob.

²⁷ Og þetta er sáttmáli minn við þá,

þegar ég tek burt syndir þeirra.

²⁸Í ljósi fagnaðarerindisins eru þeir óvinir Guðs vegna yðar, en í ljósi útvalningarinnar elskaðir sakir feðranna. ²⁹Guð iðrar ekki náðargjafa sinna og köllunar. ³⁰Þér voruð fyrrum óhlýðnir Guði, en hafið nú hlotið miskunn vegna óhlýðni þeirra. ³¹Þannig hafa þeir nú líka orðið óhlýðnir, til þess að einnig þeim mætti miskunnað verða^a fyrir miskunn þá, sem yður er veitt. ³²Guð hefur gefið alla óhlýðninni á vald, til þess að hann geti miskunnað öllum.

³³Hvílíkt djúp ríkdóms, speki og þekkingar Guðs! Hversu órannsakandi dómar hans og órekjandi vegir hans!

³⁴ Hver hefur þekkt huga Drottins?

Eða hver hefur verið ráðgjafi hans?

³⁵ Hver hefur að fyrra bragði gefið

honum,

svo að það eigi að verða honum endurgoldið?

³⁶Því að frá honum og fyrir hann og til hans eru allir hlutir. Honum sé dýrð um aldir alda! Amen.

^a Annar lesháttur: til þess að þeim mætti einnig nú miskunnað verða.

Sönn og rétt guðsdýrkun

12

¹Því brýni ég yður, bræður, að þér, vegna miskunnar Guðs, bjóðið fram sjálfa yður að lifandi, heilagri, Guði þóknanlegri fórn. Það er sönn og rétt guðsdýrkun af yðar hendi.

²Hegðið yður eigi eftir öld þessari, heldur takið háttaskipti með endurnýjung hugarfarsins, svo að þér fáið að reyna, hver sé vilji Guðs, hið góða, fagra og fullkomna.

³Fyrir þá náð, sem mér er gefin, segi ég yður hverjum og einum að hugsa ekki hærra um sig en hugsa ber, heldur í réttu hófi, og halda sér hver og einn við þann mæli trúar, sem Guð hefur úthlutað honum.

⁴Vér höfum á einum líkama marga limi, en limirnir hafa ekki allir sama starfa. ⁵Eins erum vér, þótt margir séum, einn líkami í Kristi, en hver um sig annars limir. ⁶Vér höfum margvíslegar náðargjafir, eftir þeirri náð, sem oss er gefin. Sé það spádómsgáfa, þá notum hana í hlutfalli við trúna. ⁷Sé það þjónusta, skulum vér þjóna. Sá sem kennir, hann kenni, ⁸sá sem áminnir, hann áminni. Sá sem útbýtir gjöfum, gjöri það í einlægni. Sá sem veitir forstöðu, sé kostgæfinn og sá sem iðkar miskunnsemi, gjöri það með gleði.

⁹Elskan sé flærðarlaus. Hafið andstyggð á hinu vonða, en haldið fast við hið góða.

¹⁰Sýnið hver öðrum bróðurkærleika og ástúð, og verið hver yðar fyrri til að veita öðrum virðing. ¹¹Verið ekki hálfvolgir í áhuganum, verið brennandi í andanum. Þjónið Drottni.

¹²Verið glaðir í voninni, þolinmóðir í þjáningunni og staðfastir í bæninni. ¹³Takið þátt í þörfum heilagra, stundið gestrisni.

¹⁴Blessið þá, er ofsækja yður, blessið þá, en bölvíð þeim ekki. ¹⁵Fagnið með fagnendum, grátið með grátendum. ¹⁶Berið sama hug til allra, hreykið yður ekki, en haldið yður að hinum lítilmótlegu.^a Ætlið yður ekki hyggna með sjálfum yður. ¹⁷Gjaldið engum illt fyrir illt. Stundið það sem fagurt er fyrir sjónum allra manna. ¹⁸Hafið frið við alla menn að því leyti sem það er unnt og á yðar valdi. ¹⁹Hefnið yðar ekki sjálfir, þér elskaðir, heldur lofið hinni refsandi reiði Guðs að komast að, því að ritað er: „Mín er hefndin, ég mun endurgjalda, segir Drottinn.“ ²⁰En „ef óvin þinn hungrar, þá gef honum að eta, ef hann þyrstir, þá gef honum að drekka. Með því að gjöra þetta, safnar þú glóðum elds á höfuð honum.“ ²¹Lát ekki hið vonða yfirbuga þig, heldur sigrar þú illt með góðu.

Skyldur við yfirvöld

13

¹Sérhver maður hlýði þeim yfirvöldum, sem hann er undirgefinn. Því ekki er neitt yfirvald til nema frá Guði, og þau sem til eru, þau eru skipuð af Guði. ²Sá sem veitir yfirvöldunum móttöðu, hann veitir Guðs tilskipun móttöðu, og þeir sem veita móttöðu munu fá dóm sinn. ³Sá sem vinnur góð verk þarf ekki að óttast valdsmennina, heldur sá sem vinnur vond verk. En viljir þú eigi þurfa að óttast yfirvöldin, þá gjör það sem gott er, og muntu fá lofstír af þeim. ⁴Því að þau eru þjónn Guðs þér til góðs. En ef þú gjörir það sem illt er, þá skaltu óttast. Yfirvöldin bera ekki sverðið ófyrirsynju, þau eru Guðs þjónn,

^a Eða: takið að yður lítilfjörleg störf.

Bréf Páls til Rómverja

hegnari til refsingar þeim er aðhefst hið illa. ⁵Þess vegna er nauðsynlegt að hlýðnast, ekki einungis vegna hegningarinnar, heldur og vegna samviskunnar.

⁶Einmitt þess vegna gjaldið þér og skatta, því að valdsmennirnir eru Guðs þjónar, sem annast þetta. ⁷Gjaldið öllum það sem skylt er: þeim skatt, sem skattur ber, þeim toll, sem tollur ber, þeim ótta, sem ótti ber, þeim virðing, sem virðing ber.

Kærleikurinn fylling lögmálsins

⁸Skuldið ekki neinum neitt, nema það eitt að elska hver annan, því að sá, sem elskar náunga sinn, hefur uppfyllt lögmálið. ⁹Boðorðin: „Þú skalt ekki drýgja hór, þú skalt ekki morð fremja, þú skalt ekki stela, þú skalt ekki girnast,“ og hvert annað boðorð er innifalið í þessari grein: „Þú skalt elska náunga þinn eins og sjálfan þig.“ ¹⁰Kærleikurinn gjörir ekki náunganum mein. Þess vegna er kærleikurinn fylling lögmálsins.

¹¹Gjörið þetta því heldur sem þér þekkið tímann, að yður er mál að rísa af svefni, því að nú er oss hjálpræðið nær en þá er vér tókum trú. ¹²Liðið er á nóttina og dagurinn í nánd. Leggjum því af verk myrkursins og klæðumst hertygjum ljóssins. ¹³Framgöngum sómasamlega eins og á degi, ekki í ofáti né ofdrykkju, ekki í saurlífi né svalli, ekki í þrætu né öfund. ¹⁴Íklæðist heldur Drottni Jesú Kristi, og alið ekki önn fyrir holdinu, svo að það verði til að æsa girndir.

Einn skal annan styrkja

14

¹Takið að yður hina óstyrku í trúnni, án þess að leggja dóm á skoðanir þeirra. ²Einn er þeirrar trúar, að alls megi neyta en hinn óstyrki neytir einungis jurtafæðu. ³Sá, sem neytir kjöts, fyrirlíti ekki hinn, sem lætur þess óneytt, og sá, sem lætur þess óneytt, dæmi ekki þann, sem neytir þess, því að Guð hefur tekið hann að sér. ⁴Hver ert þú, sem dæmir annars þjón? Hann stendur og fellur herra sínum. Og hann mun standa, því að megnugur er Drottinn þess að láta hann standa.

⁵Einn gjörir mun á dögum, en annar metur alla daga jafna. Sérhver hafi örugga sannfæringu í huga sínum. ⁶Sá, sem tekur tillit til daga, gjörir það vegna Drottins. Og sá, sem neytir kjöts, gerir það vegna Drottins, því að hann gjörir Guði þakkir. Sá, sem lætur óneytt, hann lætur óneytt vegna Drottins og gjörir Guði þakkir. ⁷Því að enginn af oss lifir sjálfum sér og enginn deyr sjálfum sér. ⁸Ef vér lifum, lifum vér Drottni, og ef vér deyjum, deyjum vér Drottni. Hvort sem vér þess vegna lifum eða deyjum, þá erum vér Drottins. ⁹Því að til þess dó Kristur og varð aftur lifandi, að hann skyldi drottna bæði yfir dauðum og lifandi. ¹⁰En þú, hví dæmir þú bróður þinn? Eða þá þú, hví fyrirlitur þú bróður þinn? Allir munum vér verða að koma fram fyrir dómstól Guðs. ¹¹Því að ritað er: „Svo sannarlega sem ég lifi, segir Drottinn, fyrir mér skulu öll kné beygja sig og sérhver tunga vegsama Guð.“

¹²Því skal þá sérhver af oss lúka Guði reikning fyrir sjálfan sig.

¹³Dæmum því ekki framar hver annan. Ásetjið yður öllu heldur að verða bróður yðar ekki til ásteytingar eða falls. ¹⁴Ég veit það og er þess fullviss, af því að ég lifi í samfélagi við Drottin Jesú, að ekkert er vanheilagt í sjálfu sér, nema þá þeim, sem heldur eitthvað

vanheilagt, honum er það vanheilagt. ¹⁵Ef bróðir þinn hryggist sökum þess, sem þú etur, þá ertu kominn af kærleikans braut. Hrind ekki með mat þínum í glötun þeim manni, sem Kristur dó fyrir.

¹⁶Látið því ekki hið góða, sem þér eigið, verða fyrir lasti. ¹⁷Því að ekki er Guðs ríki matur og drykkur, heldur réttlæti, friður og fögnuður í heilögum anda. ¹⁸Hver sem þjónar Kristi á þann hátt, hann er Guði velþóknanlegur og vel metinn manna á meðal.

¹⁹Keppum þess vegna^a eftir því, sem til friðarins heyrir og til hinnar sameiginlegu uppbyggingar. ²⁰Brjóttu ekki niður verk Guðs vegna matar! Allt er að sönnu hreint, en það er þó illt þeim manni, sem etur öðrum^b til ásteytingar. ²¹Það er rétt að eta hvorki kjöt né drekka vín né gjöra neitt, sem bróðir þinn steytir sig á. ²²Halt þú þeirri trú, sem þú hefur með sjálfum þér fyrir Guði. Sæll er sá, sem þarf ekki að áfella sig fyrir það, sem hann velur. ²³En sá sem er efablandinn og etur þó, hann er dæmdur af því að hann etur ekki af trú. Allt sem ekki er af trú er synd.

Samhuga að vilja Krists

15

¹Skylt er oss, hinum styrku, að bera veikleika hinna óstyrku og hugsa ekki um sjálfa oss. ²Sérhver af oss hugsi um náungann og það sem honum er gott og til uppbyggingar. ³Kristur hugsaði ekki um sjálfan sig, heldur eins og ritað er: „Lastyrði þeirra, sem löstuðu þig, lentu á mér.“ ⁴Allt það, sem áður er ritað, er ritað oss til uppfræðingar, til þess að vér fyrir þolgæði og huggun ritninganna héldum von vorri. ⁵En Guð, sem veitir þolgæði og huggunina, gefi yður að vera samhuga að vilja Krists Jesú, ⁶til þess að þér allir saman einum munni vegsamið Guð og föður Drottins vors Jesú Krists.

⁷Takið því hver annan að yður, eins og Kristur tók yður að sér, Guði til dýrðar. ⁸Ég segi, að Kristur sé orðinn þjónn hinna umskornu til að sýna orðheldni Guðs, til þess að staðfesta fyrirheitin, sem feðrunum voru gefin, ⁹en heiðingjarnir vegsami Guð sakir miskunnar hans, eins og ritað er: „Þess vegna skal ég játa þig meðal heiðingja og lofsyngja þínu nafni.“

¹⁰Og enn segir: „Fagnið, þér heiðingjar, með lýð hans,“

¹¹og enn: „Lofið Drottin, allar þjóðir, og vegsami hann allir lýðir,“

¹²og enn segir Jesaja: „Koma mun rótarkvistur Ísaí og sá, er rís upp til að stjórna þjóðum, á hann munu þjóðir vona.“

¹³Guð vonarinnar fylli yður öllum fögnuði og friði í trúnni, svo að þér séuð auðugir að voninni í krafti heilags anda.

^a Annar lesháttur: Vér keppum þess vegna.

^b Eða: sér.

Starf og áform Páls

¹⁴En ég er líka sjálfur sannfærður um yður, bræður mínir, að þér og sjálfir eruð fullir góðgirni, auðgaðir alls konar þekkingu og færir um að áminna hver annan. ¹⁵En ég hef sums staðar ritað yður full djarflega, til þess að minna yður á sitthvað. Ég hef gjört það vegna þess að Guð hefur gefið mér þá náð ¹⁶að vera helgipjónn Krists Jesú hjá heiðingjunum og inna af hendi prestþjónustu við fagnaðarerindi Guðs, til þess að heiðingjarnir mættu verða Guði velþóknanleg fórn, helguð af heilögum anda.

¹⁷Ég hef þá fyrir samfélag mitt við Krist Jesú það, sem ég get hrósað mér af: Starf mitt í þjónustu Guðs. ¹⁸Ekki mun ég dirfast að tala um neitt annað en það, sem Kristur hefur látið mig framkvæma, til að leiða heiðingjana til hlýðni, með orði og verki, ¹⁹með krafti tákna og undra, með krafti heilags anda. Þannig hef ég lokið við að flytja fagnaðarerindið um Krist frá Jerúsalem og allt í kring til Illyríu. ²⁰Það hefur þannig verið metnaður minn að láta fagnaðarerindið óboðað þar sem Kristur hafði áður nefndur verið, til þess að ég byggði ekki ofan á grundvelli annars, ²¹alveg eins og ritað er: „Þeir skulu sjá, sem ekkert var um hann sagt, og þeir, sem ekki hafa heyrt, skulu skilja.“

²²Því er það, að mér hefur hvað eftir annað verið meinað að koma til yðar. ²³En nú á ég ekki lengur neitt ógjört á þessum slóðum, og mig hefur auk þess í mörg ár langað til að koma til yðar, ²⁴þegar ég færi til Spánar. Ég vona, að ég fái að sjá yður, er ég fer um hjá yður, og að þér búið ferð mína þangað, er ég fyrst hef nokkurn veginn fengið nægju mína hjá yður. ²⁵En nú fer ég á leið til Jerúsalem til að flytja hinum heilögu hjálpi. ²⁶Því að Makedónía og Akkea hafa ákveðið að gangast fyrir samskotum handa fátæklingum meðal hinna heilögu í Jerúsalem. ²⁷Sjálfir ákváðu þeir það, enda eru þeir í skuld við þá. Fyrst heiðingjarnir hafa fengið hlutdeild í andlegum gæðum þeirra, þá er þeim og skylt að fulltingja þeim í líkamlegum efnum. ²⁸En þegar ég hef lokið þessu og tryggilega afhent þeim þennan ávöxt, mun ég fara um hjá yður til Spánar. ²⁹En ég veit, að þegar ég kem til yðar, mun ég koma með blessun Krists í fullum mæli.

³⁰En mikillega bið ég yður, bræður, fyrir sakir Drottins vors Jesú Krists og fyrir sakir kærleika andans, að þér stríðið með mér með því að biðja til Guðs fyrir mér, ³¹til þess að ég frelsist frá hinum vantrúuðu í Júdeu, og hjálpin, sem ég fer með til Jerúsalem, verði vel þegin af hinum heilögu. ³²Þá get ég, ef Guð lofar, komið til yðar með fögnuði og endurhresstst ásamt yður. ³³Guð friðarins sé með yður öllum. Amen.

Kveðjur

16

¹Ég fel yður á hendur Föbe, systur vora, sem er þjónn safnaðarins í Kenkreu. ²Veitið henni viðtöku í Drottni eins og heilögum hæfir og liðsinnið henni í hverju því, sem hún þarf yðar við, því að hún hefur verið bjargvættur margra og mín sjálfs.

³Heilsíð Prisku og Akvílasi, samverkamönnum mínum í Kristi Jesú. ⁴Þau hafa stofnað lífi sínu í hættu fyrir mig, og fyrir það votta ég þeim ekki einn þakkir, heldur og allir söfnuðir meðal heiðingjanna. ⁵Heilsíð einnig söfnuðinum, sem kemur saman í húsi þeirra. Heilsíð Epænetusi, mínum elskaða, sem er frumgróði Asíu Kristi til handa. ⁶Heilsíð Maríu, sem mikið hefur erfiðað fyrir yður. ⁷Heilsíð Andróníkusi og Júniasi, ættmönnum

Bréf Páls til Rómverja

mínum og sambandingjum. Þeir skara fram úr meðal postulanna og hafa á undan mér gengið Kristi á hönd. ⁸Heilsíð Amplíatusi, mínum elskaða í Drottni. ⁹Heilsíð Úrbanusi, samverkamanni vorum í Kristi, og Stakkýsi, mínum elskaða. ¹⁰Heilsíð Apellesi, sem hefur reynst hæfur í þjónustu Krists. Heilsíð heimilismönnum Aristóbúls. ¹¹Heilsíð Heródíon, ættingja mínum. Heilsíð þeim á heimili Narkissusar, sem tilheyra Drottni. ¹²Heilsíð Trýfænu og Trýfósu, sem hafa lagt hart á sig fyrir Drottin. Heilsíð Persis, hinni elskuðu, sem mikið hefur starfað fyrir Drottin. ¹³Heilsíð Rúfusi, hinum útvalda í Drottni, og móður hans, sem er mér einnig móðir. ¹⁴Heilsíð Asýnkritusi, Flegon, Hermes, Patróbasi, Hermasi og bræðrunum, sem hjá þeim eru. ¹⁵Heilsíð Filólógusi og Júlíu, Nerevs og systur hans og Ólympasi og öllum heilögum, sem með þeim eru. ¹⁶Heilsíð hver öðrum með heilögum kossi. Allir söfnuðir Krists senda yður kveðju.

¹⁷Ég áminni yður um, bræður, að hafa gát á þeim, er vekja sundurpykkju og tæla frá þeirri kenningu, sem þér hafið numið. Sneiðið hjá þeim. ¹⁸Því að slíkir menn þjóna ekki Drottni vorum Kristi, heldur eigin maga, og með blíðmælum og fagurgala blekkja þeir hjörtu hrekklausra manna. ¹⁹Hlýðni yðar er alkunn orðin. Því gleðst ég yfir yður og ég vil, að þér séuð vitrir í því, sem gott er, en einfaldir í því, sem illt er. ²⁰Guð friðarins mun bráðlega sundurmola Satan undir fótum yðar.

Náðin Drottins vors Jesú Krist sé með yður.^a

²¹Tímóteus, samverkamaður minn, Lúkíus, Jason og Sósípater, ættmenn mínir, biðja að heilsa yður. ²²Ég, Tertíus, sem hef ritað bréfið, bið að heilsa yður í Drottni. ²³Gajus, sem ljær mér og öllum söfnuðinum hús, biður að heilsa yður; Erastus, gjaldkeri borgarinnar, og bróðir Kvartus biðja að heilsa yður.^b

²⁵Honum, sem megna að styrkja yður með fagnaðarerindinu, sem ég boða, og í prédikuninni um Jesú Krist samkvæmt opinberun þess leyndardóms, sem frá eilífum tíðum hefur verið dulinn, ²⁶en nú er opinberaður og fyrir spámannlegar ritningar, eftir skipun hins eilífa Guðs, kunngjörður öllum þjóðum til að vekja hlýðni við trúna, ²⁷honum einum, alvitrum Guði, sé fyrir Jesú Krist dýrð um aldir alda. Amen.^c

^a Orðin „Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með yður“ vantar í sum handrit.

^b Sum handrit bæta við 24. versí: „Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með yður öllum. Amen.“ Önnur handrit hafa þetta vers á eftir 27. versí.

^c Sum handrit hafa versin 25–27 bæði hér og á eftir 14.23. Önnur handrit hafa þau aðeins á eftir 14.23 og eitt handrit á eftir 15.33.

FYRRA BRÉF PÁLS TIL KORINTUMANNA

Kveðja

1

¹Páll, kallaður að Guðs vilja til að vera postuli Jesú Krists, og Sóspenes, bróðir vor, heilsa

²söfnuði Guðs í Korintu, þeim sem helgaðir eru í Kristi Jesú, heilagir að köllun til, ásamt öllum þeim, sem alls staðar ákalla nafn Drottins vors Jesú Krists, sem er þeirra Drottinn og vor.

³Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

⁴Ávallt þakka ég Guði mínum yðar vegna fyrir þá náð, sem hann hefur gefið yður í Kristi Jesú. ⁵Í honum eruð þér auðgaðir orðnir í öllu, í hvers konar ræðu og hvers konar þekkingu. ⁶Vitnisburðurinn um Krist er líka staðfestur orðinn á meðal yðar, ⁷svo að yður brestur ekki neina náðargjöf meðan þér væntið opinberunar Drottins vors Jesú Krists. ⁸Hann mun og gjöra yður staðfasta allt til enda, óásakanlega á degi Drottins vors Jesú Krists. ⁹Trúr er Guð, sem yður hefur kallað til samfélags sonar síns Jesú Krists, Drottins vors.

Allir samhuga

¹⁰En ég áminni yður, bræður, í nafni Drottins vors Jesú Krists, að þér séuð allir samhuga og ekki séu flokkadrættir á meðal yðar, heldur að þér séuð fullkomlega sameinaðir í sama hugarfari og í sömu skoðun. ¹¹Því að mér hefur verið tjáð um yður, bræður mínir, af heimilismönnum Klóe, að þrætur eigi sér stað á meðal yðar. ¹²Ég á við þetta, að sumir yðar segja: „Ég er Páls,“ og aðrir: „Ég er Apollóss,“ eða: „Ég er Kefasar,“ eða: „Ég er Krists.“ ¹³Er þá Kristi skipt í sundur?^a Mun Páll hafa verið krossfestur fyrir yður? Eða eruð þér skírðir til nafns Páls? ¹⁴Ég þakka Guði fyrir, að ég hef engan yðar skírt nema Krispus og Gajus, ¹⁵til þess að enginn skuli segja, að þér séuð skírðir til nafns míns. ¹⁶Jú, ég skírði líka Stefanas og heimamenn hans. Annars veit ég ekki til, að ég hafi skírt neinn annan. ¹⁷Ekki sendi Kristur mig til að skíra, heldur til að boða fagnaðarerindið, – og ekki með orðspeki, til þess að kross Krists missti ekki gildi sitt.

Kristur, kraftur Guðs og speki

¹⁸Því að orð krossins er heimska þeim er glatast, en oss, sem hólpnir verðum, er það kraftur Guðs. ¹⁹Ritað er:

Ég mun eyða speki spekinganna,
og hyggindi hyggindamannanna mun ég að engu gjöra.

^a Annar lesháttur: Ekki er Kristi skipt í sundur.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

²⁰Hvar er vitringur? Hvar fræðimaður? Hvar orðkappi þessarar aldar? Hefur Guð ekki gjört speki heimsins að heimsku?

²¹Því þar eð heimurinn með speki sinni þekkti ekki Guð í speki hans, þóknaðist Guði að frelsa þá, er trúa, með heimsku prédikunarinnar. ²²Gyðingar heimta tákn, og Grikkir leita að speki, ²³en vér prédikum Krist krossfestan, Gyðingum hneyksli og heiðingjum heimsku, ²⁴en hinum kölluðu, bæði Gyðingum og Grikkjum, Krist, kraft Guðs og speki Guðs. ²⁵Því að heimsku Guðs er mönnum vitrari og veikleiki Guðs mönnum sterkari.

²⁶Bræður, hyggið að köllun yðar: Þér voruð ekki margir vitrir að manna dómi, ekki margir máttugir, ekki margir stórættaðir. ²⁷En Guð hefur útvalið það, sem heimurinn telur heimsku, til að gjöra hinum vitru kinnroða, og Guð hefur útvalið það, sem heimurinn telur veikleika til að gjöra hinu volduga kinnroða. ²⁸Og hið ógöfuga í heiminum og hið fyrirlitna hefur Guð útvalið, það sem ekkert er, til þess að gjöra að engu það, sem eitthvað er, ²⁹til þess að enginn maður skuli hrósa sér fyrir Guði. ³⁰Honum er það að þakka að þér eruð í samfélagi við Krist Jesú. Hann er orðinn oss vísdómur frá Guði, bæði réttlæti, helgun og endurlausn. ³¹Eins og ritað er: „Sá, sem hrósar sér, hrósi sér í Drottni.“

Leyndardómur Guðs opinber

2

¹Er ég kom til yðar, bræður, og boðaði yður leyndardóm Guðs,^a kom ég ekki með frábærri mælskusnilld eða speki. ²Ég ásetti mér að vita ekkert á meðal yðar, nema Jesú Krist og hann krossfestan. ³Og ég dvaldist á meðal yðar í veikleika, ótta og mikilli angist. ⁴Orðræða mín og prédikun studdist ekki við sannfærandi vísdómsorð, heldur við sönnun anda og kraftar, ⁵til þess að trú yðar væri eigi byggð á vísdómi manna, heldur á krafti Guðs.

⁶Speki tölum vér meðal hinna fullkomnu, þó ekki speki þessarar aldar eða höfðingja þessarar aldar, sem að engu verða, ⁷heldur tölum vér leynda speki Guðs, sem hulin hefur verið, en Guð hefur frá eilífð fyrirhugað oss til dýrðar. ⁸Enginn af höfðingjum þessarar aldar þekkti hana, því að ef þeir hefðu þekkt hana, hefðu þeir ekki krossfest Drottin dýrðarinnar. ⁹En það er eins og ritað er:

Það sem auga sá ekki og eyra heyrði ekki

og ekki kom upp í hjarta nokkurs manns,

allt það sem Guð fyrirbjó þeim, er elska hann.

¹⁰En oss hefur Guð opinberað hana fyrir andann, því að andinn rannsakar allt, jafnvel djúp Guðs. ¹¹Hver meðal manna veit hvað mannsins er, nema andi mannsins, sem í honum er? Þannig hefur heldur enginn komist að raun um, hvað Guðs er, nema Guðs andi. ¹²En vér höfum ekki hlotið anda heimsins, heldur andann, sem er frá Guði, til þess að vér skulum vita, hvað oss er af Guði gefið. ¹³Enda tölum vér það ekki með orðum, sem mannlegur vísdómur kennir, heldur með orðum, sem andinn kennir, og útlistum andleg efni á andlegan hátt.^b ¹⁴Maðurinn án anda veitir ekki viðtöku því, sem Guðs anda er, því

^a Annar lesháttur: vitnisburðinn um Guð.

^b Eða: útlistum andleg efni fyrir andlegum mönnum.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

að honum er það heimska og hann getur ekki skilið það, af því að það dæmist andlega.

¹⁵En hinn andlegi dæmir um allt, en um hann sjálfan verður ekki dæmt af neinum. ¹⁶Því að

hver hefur þekkt huga Drottins,

að hann geti frætt hann?

En vér höfum huga Krists.

Grundvöllurinn er Kristur

3

¹Ég gat ekki, bræður, talað við yður eins og við andlega menn, heldur eins og við holdlega, eins og við ómálga í Kristi. ²Mjólk gaf ég yður að drekka, ekki fasta fæðu, því að enn þolduð þér það ekki. Og þér þolið það jafnvel ekki enn, ³því að enn þá eruð þér holdlegir menn. Fyrst metingur og þráttan er á meðal yðar, eruð þér þá eigi holdlegir og hegðið yður á manna hátt? ⁴Þegar einn segir: „Ég er Páls,“ en annar: „Ég er Apollós,“ eruð þér þá ekki eins og hverjir aðrir menn?

⁵Hvað er þá Apollós? Já, hvað er þá Páll? Þjónar, sem hafa leitt yður til trúar, og það eins og Drottinn hefur gefið hvorum um sig. ⁶Ég gróðursetti, Apollós vökvaði, en Guð gaf vöxtinn. ⁷Þannig er þá hvorki sá neitt, er gróðursetur, né sá, er vökvar, heldur Guð, sem vöxtinn gefur. ⁸Sá, sem gróðursetur, og sá, sem vökvar, eru eitt. En sérhver mun fá laun eftir sínu erfiði. ⁹Því að samverkamenn Guðs erum vér,^a og þér eruð Guðs akurlendi, Guðs hús.

¹⁰Eftir þeirri náð, sem Guð hefur veitt mér, hef ég eins og vitur húsameistari lagt grundvöll, er annar byggir ofan á. En sérhver athugi, hvernig hann byggir. ¹¹Annan grundvöll getur enginn lagt en þann, sem lagður er, sem er Jesús Kristur. ¹²En ef einhver byggir ofan á grundvöllinn gull, silfur, dýra steina, tré, hey eða hálm, ¹³þá mun verk hvers um sig verða augljóst. Dagurinn mun leiða það í ljós, af því að hann opinberast með eldi og eldurinn mun prófa hvílikt verk hvers og eins er. ¹⁴Ef nú verk einhvers fær staðist, það er hann byggði ofan á, mun hann taka laun. ¹⁵Ef verk einhvers brennur upp, mun hann bíða tjón. Sjálfur mun hann frelsaður verða, en þó eins og úr eldi.

¹⁶Vitið þér eigi, að þér eruð musteri Guðs og að andi Guðs býr í yður? ¹⁷Ef nokkur eyðir musteri Guðs, mun Guð eyða honum, því að musteri Guðs er heilagt, og þér eruð það musteri.

¹⁸Enginn dragi sjálfan sig á talar. Ef nokkur þykist vitur yðar á meðal í þessum heimi, verði hann fyrst heimskur til þess að hann verði vitur. ¹⁹Því að speki þessa heims er heimska hjá Guði. Ritað er:

Hann er sá, sem grípur hina vitru í slægð þeirra.

²⁰Og aftur:

Drottinn þekkir hugsanir vitringanna,

að þær eru hégómlegar.

^a Eða: Því að vér erum samverkamenn í þjónustu Guðs.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

²¹Fyrir því stæri enginn sig af mönnum. Því að allt er yðar, ²²hvort heldur er Páll, Apollós eða Kefas, heimurinn, líf eða dauði, hið yfirstandandi eða hið komandi, allt er yðar. ²³En þér eruð Krists og Kristur Guðs.

Ráðsmenn og þjónar

4

¹Þannig líti menn á oss svo sem þjóna Krists og ráðsmenn yfir leyndardómum Guðs. ²Nú er þess krafist af ráðsmönnum, að sérhver reynist trúr. ³En mér er það fyrir minnstu að verða dæmdur af yður eða af mannlegu dómþingi. Ég dæmi mig ekki einu sinni sjálfur. ⁴Ég er mér ekki neins illis meðvitandi, en með því er ég þó ekki sýknaður. Drottinn er sá sem dæmir mig. ⁵Dæmið því ekki fyrir tímann, áður en Drottinn kemur. Hann mun leiða það í ljós, sem í myrkrinu er hulið, og opinbera ráð hjartnanna. Og þá mun hver um sig hljóta þann lofstír af Guði, sem hann á skilið.

⁶En þetta hef ég yðar vegna, bræður, heimfært til sjálfs mín og Apollóss, til þess að þér af okkar dæmi mættuð læra regluna: „Farið ekki lengra en ritað er,“ – og til þess að enginn yðar hroki sér upp einum í vil, öðrum til niðrunar. ⁷Því að hver gefur þér yfirburði? Og hvað hefur þú, sem þú hefur ekki þegið? En hafir þú nú þegið það, hví stærir þú þig þá eins og þú hefðir ekki fengið það að gjöf? ⁸Þér eruð þegar orðnir settir, þér eruð þegar orðnir auðugir, án vor eruð þér orðnir konungar. Og ég vildi óska, að þér væruð orðnir konungar, til þess að einnig vér mættum vera konungar með yður! ⁹Mér virðist Guð hafa sett oss postulana sísta allra, eins og dauðadæmda á leiksviði, frammi fyrir öllum heiminum, bæði englum og mönnum. ¹⁰Vér erum heimskir sökum Krists, en þér vitrir fyrir samfélag yðar við Krist! Vér erum veikir, en þér sterkir, þér eruð í hávegum hafðir, en vér óvirtir. ¹¹Allt til þessarar stundar þolum vér hungur, þorsta og klæðleysi, oss er misþyrmt, vér höfum engan samastað, ¹²og vér stöndum í erfiði og verðum að vinna með eigin höndum. ¹³Hrakyrtir blessum vér, ofsóttir umberum vér, lastaðir áminnum vér. Vér erum orðnir eins og sorp heimsins, afhrak allra allt til þessa.

¹⁴Ekki rita ég þetta til þess að gjöra yður kinnroða, heldur til að áminna yður eins og elskuleg börn mín. ¹⁵Enda þótt þér hefðuð tíu þúsund fræðara í Kristi, þá hafið þér þó eigi marga feður. Ég hef í Kristi Jesú fætt yður með því að flytja yður fagnaðarerindið. ¹⁶Ég bið yður: Verið eftirbreytendur mínir.

¹⁷Þess vegna sendi ég Tímóteus til yðar, sem er elskað og trútt barn mitt í Drottni. Hann mun minna yður á vegu mína í Kristi, eins og ég kenni alls staðar í hverjum söfnuði. ¹⁸En nokkrir hafa gjörst hrokafullir, rétt eins og ég ætlaði ekki að koma til yðar, ¹⁹en ég mun brátt koma til yðar, ef Drottinn vill, og mun ég þá kynna mér, ekki orð hinna stærilátu, heldur kraft þeirra. ²⁰Því að Guðs ríki er ekki fólgið í orðum, heldur í krafti. ²¹Hvað viljið þér? Á ég að koma til yðar með hirtingarvönd eða í kærleika og hógværðar anda?

Hreinsun af gömlu súrdeigi

5

¹Það er mér sagt að saurlífnaður eigi sér stað á meðal yðar, og það slíkur saurlífnaður, sem jafnvel gerist ekki meðal heiðingja, að maður heldur við konu föður síns. ²Og svo eruð þér stærilátir, í stað þess að hryggjast og gjöra gangskör að því, að mannum, sem þetta hefur drýgt, yrði útrýmt úr félagi yðar! ³Ég fyrir mitt leyti, fjarlægur að líkamanum til, en nálægur að andanum, hef þegar, eins og ég væri nálægur, kveðið upp dóm í nafni Drottins vors Jesú yfir manni þeim, sem þetta hefur drýgt: ⁴Þegar þér og minn andi eruð saman komnir með krafti Drottins vors Jesú, ⁵skal selja slíkan mann Satan á vald til tortímingar holdinu, til þess að andinn megi hólpinn verða á degi Drottins Jesú.

⁶Ekki hafið þér ástæðu til að stæra yður! Vitið þér ekki, að lítið súrdeig sýrir allt deigið? ⁷Hreinsið burt gamla súrdeigið, til þess að þér séuð nýtt deig, enda eruð þér ósýrðir. Því að páskalambi voru er slátrað, sem er Kristur. ⁸Höldum því hátíð, ekki með gömlu súrdeigi né með súrdeigi illsku og vonsku, heldur með ósýrðum brauðum hreinleikans og sannleikans.

⁹Ég ritaði yður í bréfinu, að þér skylduð ekki umgangast saurlífismenn. ¹⁰Átti ég þar ekki við saurlífismenn þessa heims yfirleitt, ásælna og ræningja eða hjáguðadýrkendur, því að þá hefðuð þér orðið að fara út úr heiminum. ¹¹En nú rita ég yður, að þér skuluð ekki umgangast nokkurn þann, er nefnir sig bróður, en er saurlífismaður eða ásælinn, skurðgoðadýrkari eða lastmáll, ofdrykkjumaður eða ræningi. Þér skuluð jafnvel ekki sitja að borði með slíkum manni. ¹²Hvað skyldi ég vera að dæma þá, sem fyrir utan eru? Dæmið þér ekki þá, sem fyrir innan eru? ¹³Og mun ekki Guð dæma þá, sem fyrir utan eru? „Útrýmið hinum vonda úr yðar hópi.“

Málaferli milli bræðra

6

¹Getur nokkur yðar, sem hefur sök móti öðrum, fengið af sér að leggja málið undir dóm heiðinna manna, en ekki hinna heilögu? ²Eða vitið þér ekki, að hinir heilögu eiga að dæma heiminn? Og ef þér eigið að dæma heiminn, eruð þér þá óverðugir að dæma í hinum minnstu málum? ³Vitið þér eigi, að vér eigum að dæma engla? Hvað þá heldur tímanleg efni! ⁴Þegar þér eigið að dæma um tímanleg efni, þá kveðjið þér að dómurum menn, sem að engu eru hafðir í söfnuðinum. ⁵Ég segi það yður til blygðunar. Er þá enginn vitur til á meðal yðar, sem skorið geti úr málum milli bræðra? ⁶Í stað þess á bróðir í máli við bróður og það fyrir vantrúuðum!

⁷Annars er það nú yfirleitt galli á yður, að þér eigið í málaferlum hver við annan. Hví líðið þér ekki heldur órétt? Hví látið þér ekki heldur hafa af yður? ⁸Í stað þess hafið þér rangsleitni í frammi og hafið af öðrum og það af bræðrum! ⁹Vitið þér ekki, að ranglátir munu ekki Guðs ríki erfa? Villist ekki! Hvorki munu saurlífismenn né skurðgoðadýrkendur, hórkarlar né kynvillingar, ¹⁰þjófar né ásælnir, drykkjumenn, lastmálir né ræningjar Guðs ríki erfa. ¹¹Og þetta voruð þér, sumir yðar. En þér létuð laugast, þér eruð helgaðir, þér eruð réttlættir fyrir nafn Drottins Jesú Krists og fyrir anda vors Guðs.

Líkaminn musteri heilags anda

¹²Allt er mér leyfilegt, en ekki er allt gagnlegt. Allt er mér leyfilegt, en ég má ekki láta neitt fá vald yfir mér. ¹³Maturinn er fyrir magann og maginn fyrir matinn, en Guð mun hvort tveggja að engu gjöra. En líkaminn er ekki fyrir saurlífi, heldur fyrir Drottin og Drottinn fyrir líkamann. ¹⁴Guð hefur uppvakið Drottin og mun uppvekja oss fyrir kraft sinn. ¹⁵Vitið þér ekki, að líkamir yðar eru limir Krists? Á ég þá að taka limi Krists og gjöra þá að skækjulimum? Fjarri fer því. ¹⁶Vitið þér ekki, að sá er samlagar sig skækjunni verður ásamt henni einn líkami? Því að sagt er: „Þau tvö munu verða eitt hold.“ ¹⁷En sá er samlagar sig Drottin er einn andi ásamt honum.

¹⁸Flýið saurlífnaðinn! Sérhver önnur synd, sem maðurinn drýgir, er fyrir utan líkama hans. En saurlífismaðurinn syndgar á móti eigin líkama. ¹⁹Vitið þér ekki, að líkami yðar er musteri heilags anda, sem í yður er og þér hafið frá Guði? Og ekki eruð þér yðar eigin. ²⁰Þér eruð verði keyptir. Vegsamið því Guð með líkama yðar.

Um sambúð

7

¹En svo að ég minnst á það, sem þér hafið ritað um, þá er það gott fyrir mann að snerta ekki konu. ²En vegna saurlífnaðarins hafi hver og einn sína eiginkonu og hver og ein hafi sinn eiginmann. ³Maðurinn gæti skyldu sinnar gagnvart konunni og sömuleiðis konan gagnvart manninum. ⁴Ekki hefur konan vald yfir eigin líkama, heldur maðurinn. Sömuleiðis hefur og maðurinn ekki heldur vald yfir eigin líkama, heldur konan. ⁵Haldið yður eigi hvort frá öðru, nema þá eftir samkomulagi um stundarsakir, til þess að þér getið haft næði til bænahalds, og takið svo saman aftur, til þess að Satan freisti yðar ekki vegna ístöðuleysis yðar.

⁶Þetta segi ég í tilhliðrunarskyni, ekki sem skipun. ⁷En þess óska ég, að allir menn væru eins og ég er sjálfur, en hver hefur sína náðargjöf frá Guði, einn þessa og annar hina.

⁸Hinum ókvæntu og ekkjunum segi ég, að þeim er best að halda áfram að vera ein eins og ég. ⁹En hafi þau ekki taumhald á sjálfum sér, þá gangi þau í hjónaband, því að betra er að ganga í hjónaband en að brenna af girnd.

¹⁰Þeim, sem gengið hafa í hjónaband, býð ég, þó ekki ég, heldur Drottinn, að konan skuli ekki skilja við mann sinn, – ¹¹en hafi hún skilið við hann, þá sé hún áfram ógift eða sættist við manninn –, og að maðurinn skuli ekki heldur skilja við konuna.

¹²En við hina segi ég, ekki Drottinn: Ef bróðir nokkur á vantrúaða konu og hún lætur sér það vel líka að búa saman við hann, þá skilji hann ekki við hana. ¹³Og kona, sem á vantrúaðan mann og hann lætur sér vel líka að búa saman við hana, skilji ekki við manninn. ¹⁴Því að vantrúaði maðurinn er helgaður í konunni og vantrúaða konan er helguð í bróðurnum. Annars væru börn yðar óhrein, en nú eru þau heilög. ¹⁵En ef hinn vantrúaði vill skilja, þá fái hann skilnað. Hvorki bróðir né systir eru þrælbundin í slíkum efnum. Guð hefur kallað yður að lifa í friði. ¹⁶Því að hvað veist þú, kona, hvort þú munir geta frelsað manninn þinn? Eða hvað veist þú, maður, hvort þú munir geta frelsað konuna þína?

Verði keyptir

¹⁷Þó skal hver og einn vera í þeirri stöðu, sem Drottinn hefur úthlutað honum, eins og hann var, þegar Guð kallaði hann. Þannig skipa ég fyrir í öllum söfnuðunum. ¹⁸Sá sem var umskorinn, þegar hann var kallaður, breyti því ekki. Sá sem var óumskorinn, láti ekki umskera sig. ¹⁹Umskurnin er ekkert og yfirhúðin ekkert, heldur það að halda boðorð Guðs. ²⁰Hver og einn sé kyrr í þeirri stöðu, sem hann var kallaður í. ²¹Varst þú þræll, er þú varst kallaður? Set það ekki fyrir þig, en gjör þér gott úr því, en ef þú getur orðið frjáls, þá kjós það heldur.^a ²²Því að sá þræll, sem kallaður er í Drottni, er frelsingi Drottins. Á sama hátt er sá, sem kallaður er sem frjáls, þræll Krists. ²³Þér eruð verði keyptir, verðið ekki þrælar manna. ²⁴Bræður, sérhver verði frammi fyrir Guði kyrr í þeirri stétt, sem hann var kallaður í.

Giftir og ógiftir

²⁵Um meyjarnar hef ég enga skipun frá Drottni. En álit mitt læt ég í ljós eins og sá, er hlotið hefur þá náð af Drottni að vera trúr.

²⁶Mín skoðun er, að vegna yfirstandandi neyðar sé það gott fyrir mann að vera þannig. ²⁷Ertu við konu bundinn? Leitast þá ekki við að verða laus. Ertu laus orðinn við konu? Leita þá ekki kvonfangs. ²⁸En þótt þú kvongist, syndgar þú ekki, og ef mærin giftist, syndgar hún ekki. En þrenging munu slíkir hljóta hér á jörð, en ég vildi hlífa yður.

²⁹En það segi ég, bræður, tíminn er orðinn stuttur. Hér eftir skulu jafnvel þeir, sem kvæntir eru, vera eins og þeir væru það ekki, ³⁰þeir sem gráta, eins og þeir grétu ekki, þeir sem fagna, eins og þeir fögnuðu ekki, þeir sem kaupa, eins og þeir héldu ekki því, sem þeir kaupa, ³¹og þeir sem nota heiminn, eins og þeir færðu sér hann ekki í nyt. Því að heimurinn í núverandi mynd líður undir lok.

³²En ég vil, að þér séuð áhyggjulausir. Hinn ókvænti ber fyrir brjósti það, sem Drottins er, hversu hann megir Drottni þóknast. ³³En hinn kvænti ber fyrir brjósti það, sem heimsins er, hversu hann megir þóknast konunni, ³⁴og er tvískiptur. Hin ógifta kona og mærin ber fyrir brjósti það, sem Drottins er, til þess að hún megir vera heilög, bæði að líkama og anda. En hin gifta kona ber fyrir brjósti það, sem heimsins er, hversu hún megir þóknast mannum. ³⁵Þetta segi ég sjálfum yður til gagns, ekki til þess að varpa snöru yfir yður, heldur til þess að efla velsæmi og óbifanlega fastheldni við Drottin.

³⁶Ef einhver telur sig ekki geta vansalaust búið með heitmey^b sinni, enda á manndómsskeiði, þá gjöri hann sem hann vill, ef ekki verður hjá því komist. Hann syndgar ekki. Giftist þau. ³⁷Sá þar á móti, sem er staðfastur í hjarta sínu og óþvingaður, en hefur fullt vald á vilja sínum og hefur afráðið í hjarta sínu að hún verði áfram mey, gjörir vel. ³⁸Þannig gjöra þá báðir vel, sá sem kvænist mey sinni, og hinn, sem kvænist henni ekki, hann gjörir betur.

^a Annar lesháttur: en gjör þér gott úr því, enda þótt þú getir orðið frjáls.

^b Sumir telja hér um föður og ógifta dóttur að ræða: Ef hann telur, að hann gjöri henni vansa, og ef hún er á giftingaraldri, þá gjöri hann sem hann vill og gifti hana . . . og í 38. vers: sá, sem giftir dóttur sína, og hinn, sem giftir hana ekki . . .

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

³⁹Konan er bundin, meðan maður hennar er á lífi. En ef maðurinn deyr, er henni frjálst að giftast hverjum sem hún vill, aðeins að það sé í Drottinni. ⁴⁰Þó er hún sælli, ef hún heldur áfram að vera eins og hún er, það er mín skoðun. En ég þykist og hafa anda Guðs.

Tillit til óstyrkra

8

¹Þá er að minnast á kjötið,^a sem fórnað hefur verið skurðgoðum. Vér vitum, að þekking höfum vér allir. Þekkingin blæs menn upp, en kærleikurinn byggir upp. ²Ef einhver þykist hafa öðlast þekkingu á einhverju, þá þekkir hann enn ekki eins og þekkja ber. ³En ef einhver elskar Guð, þá er hann þekktur af honum.

⁴En hvað varðar neyslu kjöts, sem fórnað hefur verið skurðgoðum, þá vitum vér, að skurðgoð er ekkert í heiminum og að enginn er Guð nema einn. ⁵Því að enda þótt til séu svo nefndir guðir, hvort heldur er á himni eða á jörðu, – enda eru margir guðir og margir herrar –, ⁶þá höfum vér ekki nema einn Guð, föðurinn, sem allir hlutir eru frá og líf vort stefnir til, og einn Drottin, Jesú Krist, sem allir hlutir eru til orðnir fyrir og vér fyrir hann.

⁷En ekki hafa allir þessa þekkingu. Af gömlum vana eta nokkrir kjötið allt til þessa sem fórnarkjöt, og þá saurgast samviska þeirra, sem er óstyrk. ⁸En matur mun ekki gjöra oss þóknanlega Guði. Hvorki missum vér neins, þótt vér etum það ekki, né ávinnum vér neitt, þótt vér etum.

⁹En gætið þess, að þetta frelsi yðar verði ekki hinum óstyrku að falli. ¹⁰Því sjái einhver þig, sem hefur þekkingu á þessu, sitja til borðs í goðahofi, mundi það ekki stæla samvisku þess, sem óstyrkur er, til að neyta fórnarkjöts? ¹¹Hinn óstyrki glatast þá vegna þekkingar þinnar, bróðirinn, sem Kristur dó fyrir. ¹²Þegar þér þannig syndgið gegn bræðrunum og særið óstyrka samvisku þeirra, þá syndgið þér á móti Kristi. ¹³Þess vegna mun ég, ef matur verður bróður mínum til falls, um aldur og ævi ekki kjöts neyta, til þess að ég verði bróður mínum ekki til falls.

Allt vegna fagnaðarerindisins

9

¹Er ég ekki frjálst? Er ég ekki postuli? Hef ég ekki séð Jesú, Drottin vorn? Eruð þér ekki verk mitt, sem ég hef unnið fyrir Drottin? ²Þótt ekki væri ég postuli fyrir aðra, þá er ég það fyrir yður. Þér eruð staðfesting Drottins á postuladómi mínum.

³Þetta er vörn mín gagnvart þeim, sem dæma um mig. ⁴Höfum vér ekki rétt til að eta og drekka? ⁵Höfum vér ekki rétt til að ferðast um með kristna eiginkonu, alveg eins og hinir postularnir og bræður Drottins og Kefas? ⁶Eða erum við Barnabas þeir einu, sem eru ekki undanþegnir því að vinna? ⁷Hver tekst nokkurn tíma herþjónustu á hendur á sjálfs sín mála? Hver plantar víngarð og neytir ekki ávaxtar hans? Hver gætir hjarðar og neytir ekki af mjólk hjarðarinnar? ⁸Tala ég þetta á mannlegan hátt, eða segir ekki einnig lögmálið það? ⁹Ritað er í lögmáli Móse: „Þú skalt ekki múlbinda uxann, er hann þreskir.“ Hvort

^a Kjöt, sem selt var á markaðstorgum, kom að verulegu leyti frá heiðnum hofum.

lætur Guð sér annt um uxana? ¹⁰Eða segir hann það ekki að öllu leyti vor vegna? Jú, vor vegna stendur skrifað, að sá sem plægir og sá sem þreskir eigi að gjöra það með von um hlutdeild í uppskerunni. ¹¹Ef vér nú höfum sáð hjá yður því, sem andlegt er, er það þá of mikið að vér uppskerum hjá yður það, sem líkamlegt er? ¹²Ef aðrir hafa þennan rétt hjá yður, höfum vér hann þá ekki miklu fremur?

En vér höfum ekki hagnýtt oss þennan rétt, heldur sættum oss við allt, til þess að tálma ekki fagnaðarerindinu um Krist. ¹³Vitið þér ekki, að þeir, sem vinna við helgidóminn, lifa af því, sem kemur úr helgidóminum, og þeir, sem starfa við altarið, taka hlut með altarinu? ¹⁴Þannig hefur Drottinn einnig fyrirskipað að þeir, sem prédika fagnaðarerindið, skuli lifa af fagnaðarerindinu.

¹⁵En ég hef ekki hagnýtt mér neitt af þessu og ég skrifa þetta ekki heldur til þess, að svo verði við mig gjört. Mér væri betra að deyja, – enginn skal ónýta það, sem ég hrósa mér af. ¹⁶Þótt ég sé að boða fagnaðarerindið, þá er það mér ekki neitt hrósunarefni, því að skyldukvöð hvílir á mér. Já, vei mér, ef ég boðaði ekki fagnaðarerindið. ¹⁷Því að gjöri ég þetta af frjálsum vilja, þá fæ ég laun, en gjöri ég það tilknúður, þá hefur mér verið trúað fyrir ráðsmennsku. ¹⁸Hver eru þá laun mín? Að ég boða fagnaðarerindið án endurgjalds og hagnýti mér ekki það, sem ég á rétt á.

¹⁹Þótt ég sé öllum óháður, hef ég gjört sjálfan mig að þræli allra, til þess að ávinna sem flesta. ²⁰Ég hef verið Gyðingunum sem Gyðingur, til þess að ávinna Gyðinga. Þeim, sem eru undir lögmálinu, hef ég verið eins og sá, sem er undir lögmálinu, enda þótt ég sjálfur sé ekki undir lögmálinu, til þess að ávinna þá, sem eru undir lögmálinu. ²¹Hinum lögmálslausu hef ég verið sem lögmálslaus, þótt ég sé ekki laus við lögmál Guðs, heldur bundinn lögmáli Krists, til þess að ávinna hina lögmálslausu. ²²Hinum óstyrku hef ég verið óstyrkur til þess að ávinna hina óstyrku. Ég hef verið öllum allt, til þess að ég geti að minnsta kosti frelsað nokkra. ²³Ég gjöri allt vegna fagnaðarerindisins, til þess að ég fái hlutdeild með því.

²⁴Vitið þér ekki, að þeir, sem keppa á íþróttavelli, hlaupa að sönnu allir, en einn fær sigurlaunin? Hlaupið þannig, að þér hljótið þau. ²⁵Sérhver, sem tekur þátt í kappleikjum, neitar sér um allt. Þeir sem keppa gjöra það til þess að hljóta forgengilegan sigursveig, en vér óforgengilegan. ²⁶Þess vegna hleyp ég ekki stefnulaust. Ég berst eins og hnefaleikamaður, sem engin vindhögg slær. ²⁷Ég leik líkama minn hart og gjöri hann að þræli mínum, til þess að ég, sem hef prédikað fyrir öðrum, skuli ekki sjálfur verða gjörður rækur.

Fyrirboði og viðvörun

10

¹Ég vil ekki, bræður, að yður skuli vera ókunnugt um það, að feður vorir voru allir undir skýinu og fóru allir yfir um hafíð. ²Allir voru skírðir til Móse í skýinu og hafinu. ³Allir neyttu hinnar sömu andlegu fæðu ⁴og drukku allir hinn sama andlega drykk. Þeir drukku af hinum andlega kletti, sem fylgdi þeim. Kletturinn var Kristur. ⁵En samt hafði Guð enga velþóknun á flestum þeirra og þeir féllu í eyðimörkinni.

⁶Þessir hlutir hafa gjörst sem fyrirboðar fyrir oss, til þess að vér verðum ekki sólgnir í það, sem illt er, eins og þeir urðu sólgnir í það. ⁷Verðið ekki skurðgoðadýrkendur, eins og

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

nokkrir þeirra. Ritað er: „Lýðurinn settist niður til að eta og drekka, og þeir stóðu upp til að leika.“⁸ Drýgjum ekki heldur hórdóm, eins og nokkrir þeirra drýgðu hórdóm, og tuttugu og þrjár þúsundir féllu á einum degi.⁹ Freistum ekki heldur Drottins,^a eins og nokkrir þeirra freistuðu hans, þeir biðu bana af höggormum.¹⁰ Möglið ekki^b heldur eins nokkrir þeirra mögluðu, þeir fórust fyrir eyðandanum.

¹¹Allt þetta kom yfir þá sem fyrirboði, og það er ritað til viðvörunar oss, sem endir aldanna er kominn yfir.¹² Sá, er hyggst standa, gæti því vel að sér, að hann falli ekki.¹³ Þér hafið ekki reynt nema mannlega freistingu. Guð er trúr og lætur ekki freista yðar um megn fram, heldur mun hann, þegar hann reynir yður, einnig sjá um, að þér fáið staðist.

¹⁴Fyrir því, mínir elskuðu, flýið skurðgoðadýrkunina.¹⁵ Ég tala til yðar sem skynsamra manna. Dæmið þér um það, sem ég segi.¹⁶ Sá bikar blessunarinnar, sem vér blessum, er hann ekki samfélag um blóð Krists? Og brauðið, sem vér brjótum, er það ekki samfélag um líkama Krists?¹⁷ Af því að brauðið er eitt, erum vér hinir mörgu einn líkami, því að vér höfum allir hlutdeild í hinu eina brauði.

¹⁸Lítið á Ísraelsþjóðina. Eiga þeir, sem fórnirnar eta, ekki hlut í altarinu?¹⁹ Hvað segi ég þá? Að kjöt fórnað skurðgoðum sé nokkuð? Eða skurðgoð sé nokkuð?²⁰ Nei, heldur að það sem heiðingjarnir blóta, það blóta þeir illum öndum, en ekki Guði. En ég vil ekki, að þér hafið samfélag við illa anda.²¹ Ekki getið þér drukkið bikar Drottins og bikar illra anda. Ekki getið þér tekið þátt í borðhaldi Drottins og borðhaldi illra anda.²² Eða eigum vér að reita Drottin til reiði? Munum vér vera máttugri en hann?

Allt Guði til dýrðar

²³Allt er leyfilegt, en ekki er allt gagnlegt. Allt er leyfilegt, en ekki byggir allt upp.²⁴ Enginn hyggi að eigin hag, heldur hag annarra.

²⁵Allt það, sem selt er á kjöttorginu, getið þér etið án nokkurra eftirgrenslana vegna samviskunnar.²⁶ Því að jörðin er Drottins og allt, sem á henni er.

²⁷Ef einhver hinna vantrúuðu býður yður og ef þér viljið fara, þá etið af öllu því, sem fyrir yður er borið, án eftirgrenslana vegna samviskunnar.²⁸ En ef einhver segir við yður: „Þetta er fórnarkjöt!“ þá etið ekki, vegna þess, er gjörði viðvart, og vegna samviskunnar.²⁹ Samviskunnar, segi ég, ekki eigin samvisku, heldur samvisku hins. En hvers vegna skyldi frelsi mitt eiga að dæmast af samvisku annars?³⁰ Ef ég neyti fæðunnar með þakklæti, hvers vegna skyldi ég sæta lasti fyrir það, sem ég þakka fyrir?

³¹Hvort sem þér því etið eða drekkið eða hvað sem þér gjörið, þá gjörið það allt Guði til dýrðar.³² Verið hvorki Gyðingum né Grikkjum né kirkju Guðs til ásteytingar.³³ Ég fyrir mitt leyti reyni í öllu að þóknast öllum og hygg ekki að eigin hag, heldur hag hinna mörgu, til þess að þeir verði hólpnir.

^a Annar lesháttur: Krists.

^b Annar lesháttur: Möglum ekki.

11

¹Verið eftirbreytendur mínir eins og ég er eftirbreytandi Krists.

Um ytri hegðun

²Ég hrósa yður fyrir það, að þér í öllu minnst mín og haldið fast við kenningarnar, eins og ég flutti yður þær. ³En ég vil, að þér vitið, að Kristur er höfuð sérhvers manns, maðurinn er höfuð konunnar og Guð höfuð Krists. ⁴Sérhver sá maður, sem biðst fyrir eða flytur spádóma Guðs og hefur á höfðinu, hann óvirðir höfuð sitt. ⁵En sérhver kona, sem biðst fyrir eða flytur spádóma Guðs berhöfðuð, óvirðir höfuð sitt. Það er hið sama sem hún hefði látið krúnuraka sig. ⁶Ef konan því vill ekki hylja höfuð sitt, þá láti hún klippa sig. En ef það er óvirðing fyrir konuna að láta klippa eða raka hár sitt, þá hafi hún á höfðinu. ⁷Karlmaður á ekki að hylja höfuð sitt, því að hann er ímynd og vegsemd Guðs, en konan er vegsemd mannsins. ⁸Því ekki er maðurinn af konunni kominn, heldur konan af manningnum, ⁹og ekki var heldur maðurinn skapaður vegna konunnar, heldur konan vegna mannsins. ¹⁰Þess vegna á konan vegna englanna að bera tákn um yfirráð mannsins á höfði sér. ¹¹Þó er hvorki konan óháð manningnum né maðurinn konunni í samfélaginu við Drottin, ¹²því að eins og konan er komin af manningnum, svo er og maðurinn fæddur af konunni, en allt er frá Guði.

¹³Dæmið sjálfir: Sæmir það konu að biðja til Guðs berhöfðuð? ¹⁴Kennir ekki sjálf náttúran yður, að ef karlmaður ber sitt hár, þá er það honum vansæmd, ¹⁵en ef kona ber sitt hár, þá er það henni sæmd? Því að síða hárið er gefið henni í höfuðblæju stað. ¹⁶En ætli nú einhver sér að gjöra þetta að kappsmáli, þá viti sá, að annað er ekki venja vor eða safnaða Guðs.

Máltíð Drottins

¹⁷En um leið og ég áminni um þetta, get ég ekki hrósað yður fyrir samkomur yðar, sem eru fremur til ills en góðs. ¹⁸Í fyrsta lagi heyri ég, að flokkadráttur eigi sér stað á meðal yðar, er þér komið saman á safnaðarsamkomum, og því trúi ég að nokkru leyti. ¹⁹Víst verður að vera flokkaskipting á meðal yðar, til þess að þeir yðar þekkist úr, sem hæfir eru. ²⁰Þegar þér komið saman er það ekki til þess að neyta máltíðar Drottins, ²¹því að við borðhaldið hrifsar hver sína máltíð, svo einn er hungraður, en annar drekkur sig ölvaðan. ²²Hafið þér þá ekki hús til að eta og drekka í? Eða fyrirlítið þér söfnuð Guðs og gjörið þeim kinnroða, sem ekkert eiga? Hvað á ég að segja við yður? Á ég að hæla yður fyrir þetta? Nei, ég hæli yður ekki.

²³Því að ég hef meðtekið frá Drottni það, sem ég hef kennt yður: Nóttina, sem Drottinn Jesús var svikinn, tók hann brauð, ²⁴gjörði þakkir, braut það og sagði: „Þetta er minn líkami, sem er fyrir yður. Gjörið þetta í mína minningu.“ ²⁵Sömuleiðis tók hann og bikarinn eftir kvöldmáltíðina og sagði: „Þessi bikar er hinn nýi sáttmáli í mínu blóði. Gjörið þetta, svo oft sem þér drekkið, í mína minningu.“

²⁶Svo oft sem þér etið þetta brauð og drekkið af bikarum, boðið þér dauða Drottins, þangað til hann kemur. ²⁷Hver sem etur brauðið eða drekkur bikar Drottins óverðuglega, verður þess vegna sekur við líkama og blóð Drottins. ²⁸Hver maður prófi sjálfan sig og eti síðan af brauðinu og drekki af bikarum. ²⁹Því að sá sem etur og drekkur án þess að

dæma rétt um líkamann, hann etur og drekkur sjálfum sér til dóms. ³⁰Fyrir því eru svo margir sjúkir og krankir á meðal yðar, og allmargir deyja. ³¹Ef vér dæmdum um sjálfa oss, yrðum vér ekki dæmdir. ³²En fyrst Drottinn dæmir oss, þá er hann að aga oss til þess að vér verðum ekki dæmdir sekir ásamt heiminum.

³³Fyrir því skuluð þér bíða hver eftir öðrum, bræður mínir, þegar þér komið saman til að matast. ³⁴Ef nokkur er hungraður, þá eti hann heima, til þess að samkomur yðar verði yður ekki til dóms. Annað mun ég segja til um, þegar ég kem.

Gáfur andans

12

¹En svo ég minnst á gáfur andans, bræður, þá vil ég ekki að þér séuð fáfróðir um þær. ²Þér vitið, að þegar þér voruð heiðingjar, þá létuð þér leiða yður til mállausra skurðgoðanna, rétt eins og verkast vildi. ³Fyrir því lét ég yður vita, að enginn, sem talar af Guðs anda, segir: „Bölvaður sé Jesús!“ og enginn getur sagt: „Jesús er Drottinn!“ nema af heilögum anda.

⁴Mismunur er á náðargáfum, en andinn er hinn sami, ⁵og mismunur er á embættum, en Drottinn hinn sami, ⁶og mismunur er á hæfileikum að framkvæma, en Guð hinn sami, sem öllu kemur til leiðar í öllum. ⁷Andinn opinberast í sérhverjum til þess, sem gagnlegt er. ⁸Einum er fyrir andann gefið að mæla af speki, öðrum að mæla af þekkingu í krafti sama anda. ⁹Hinn sami andi veitir einum trú, öðrum lækningagáfu ¹⁰og öðrum kraft til að framkvæma undur. Einn fær spádómsgáfu, annar hæfileika að greina anda, einn að tala tungum og annar að útleggja tungutal. ¹¹En öllu þessu kemur til leiðar eini og sami andinn, og hann útbýtir hverjum einum eftir vild sinni.

Limir á líkama Krists

¹²Því að eins og líkaminn er einn og hefur marga limi, en allir limir líkamans, þótt margir séu, eru einn líkami, þannig er og Kristur. ¹³Í einum anda vorum vér allir skírðir til að vera einn líkami, hvort sem vér erum Gyðingar eða Grikkir, þrælar eða frjálsir, og allir fengum vér einn anda að drekka.

¹⁴Því að líkaminn er ekki einn limur, heldur margir. ¹⁵Ef fóturinn segði: „Fyrst ég er ekki hönd, heyri ég ekki líkamanum til,“ þá er hann ekki fyrir það líkamanum óháður. ¹⁶Og ef eyrað segði: „Fyrst ég er ekki auga, heyri ég ekki líkamanum til,“ þá er það ekki þar fyrir líkamanum óháð. ¹⁷Ef allur líkaminn væri auga, hvar væri þá heyrnin? Ef hann væri allur heyrn, hvar væri þá ilmanin? ¹⁸En nú hefur Guð sett hvern einstakan lim á líkamann eins og honum þóknaðist. ¹⁹Ef allir limirnir væru einn limur, hvar væri þá líkaminn? ²⁰En nú eru limirnir margir, en líkaminn einn.

²¹Augað getur ekki sagt við höndina: „Ég þarfnast þín ekki!“ né heldur höfuðið við fæturna: „Ég þarfnast ykkar ekki!“ ²²Nei, miklu fremur eru þeir limir á líkamanum nauðsynlegir, sem virðast vera í veikbyggðara lagi. ²³Og þeim, sem oss virðast vera í óvirðulegra lagi á líkamanum, þeim veitum vér því meiri sæmd, og þeim, sem vér blygðumst vor fyrir, sýnum vér því meiri blygðunarsemi. ²⁴Þess þarfnast hinir ásjálegu limir vorir ekki. En Guð setti líkamann svo saman, að hann gaf þeim, sem síðri var, því

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

meiri sæmd, ²⁵til þess að ekki yrði ágreiningur í líkamanum, heldur skyldu limirnir bera sameiginlega umhyggju hver fyrir öðrum. ²⁶Og hvort heldur einn limur þjáist, þá þjáast allir limirnir með honum, eða einn limur er í hávegum hafður, samgleðjast allir limirnir honum.

²⁷Þér eruð líkami Krists og limir hans hver um sig. ²⁸Guð hefur sett nokkra í kirkjunni, fyrst postula, í öðru lagi spámenn, í þriðja lagi fræðara, sumum hefur hann veitt gáfu að gjöra kraftaverk, lækna, vinna líknarstörf, stjórna og tala tungum. ²⁹Hvort eru allir postular? Hvort eru allir spámenn? Hvort eru allir fræðarar? Hvort eru allir kraftaverkamenn? ³⁰Hvort hafa allir hlotið lækningagáfu? Hvort tala allir tungum? Hvort útlista allir tungutal? ³¹Nei, sækist heldur eftir náðargáfunum, þeim hinum meiri. Og nú bendi ég yður á enn þá miklu ágætari leið.

Kærleikurinn mestur

13

¹ Þótt ég talaði tungum manna og engla,
en hefði ekki kærleika,
væri ég hljómandi málmur eða hvellandi bjalla.

² Og þótt ég hefði spádómsgáfu
og vissi alla leyndardóma og ætti alla þekking,
og þótt ég hefði svo takmarkalaus trú, að færa mætti fjöll úr stað,
en hefði ekki kærleika,
væri ég ekki neitt.

³ Og þótt ég deildi út öllum eigum mínum,
og þótt ég framseldi líkama minn, til þess að verða brenndur,^a
en hefði ekki kærleika,
væri ég engu bættari.

⁴ Kærleikurinn er langlyndur, hann er góðviljaður.
Kærleikurinn öfundar ekki.

Kærleikurinn er ekki raupsamur, hreykir sér ekki upp.

⁵ Hann hegðar sér ekki ósæmilega, leitar ekki síns eigin,
hann reiðist ekki, er ekki langrækin.

⁶ Hann gleðst ekki yfir óréttvísinni, en samgleðst sannleikanum.

⁷ Hann breiðir yfir allt, trúir öllu, vonar allt, umber allt.

⁸ Kærleikurinn fellur aldrei úr gildi.

^a Annar lesháttur: til að hreykja mér.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

En spádómsgáfur, þær munu líða undir lok,
og tungur, þær munu þagna, og þekking, hún mun líða undir lok.
⁹ Því að þekking vor er í molum og spádómur vor er í molum.
¹⁰ En þegar hið fullkomna kemur, þá líður það undir lok, sem er í molum.
¹¹ Þegar ég var barn, talaði ég eins og barn, hugsaði eins og barn og ályktaði eins og barn.
En þegar ég var orðinn fulltíða maður, lagði ég niður barnskapinn.
¹² Nú sjáum vér svo sem í skuggsjá, í ráðgátu, en þá munum vér sjá augliti til auglitis.
Nú er þekking mín í molum,
en þá mun ég gjörþekkja, eins og ég er sjálfur gjörþekktur orðinn.
¹³ En nú varir trú, von og kærleikur, þetta þrennt, en þeirra er kærleikurinn mestur.

Allt með reglu

14

¹Keppið eftir kærleikanum. Sækist eftir gáfum andans, en einkum eftir spádómsgáfu. ²Því að sá, sem talar tungum, talar ekki við menn, heldur við Guð. Enginn skilur hann, í anda talar hann leyndardóma. ³En spámaðurinn talar til manna, þeim til uppbyggingar, áminningar og huggunar. ⁴Sá, sem talar tungum, byggir upp sjálfan sig, en spámaðurinn byggir upp söfnuðinn. ⁵Ég vildi að þér töluðuð allir tungum, en þó enn meir, að þér hefðuð spádómsgáfu. Það er meira vert en að tala tungum, nema það sé útlagt, til þess að söfnuðurinn hljóti uppbygging.

⁶Hvað mundi ég gagna yður, bræður, ef ég nú kæmi til yðar og talaði tungum, en flytti yður ekki opinberun eða þekkingu eða spádóm eða kenningu? ⁷Jafnvel hinir dauðu hlutir, sem gefa hljóð frá sér, hvort heldur er pípa eða harpa, – ef þær gefa ekki mismunandi hljóð frá sér, hvernig ætti þá að skiljast það, sem leikið er á pípuna eða hörpuna? ⁸Gefi lúðurinn óskilmerkilegt hljóð, hver býr sig þá til bardaga? ⁹Svo er og um yður: Ef þér mælið ekki með tungu yðar fram skilmerkileg orð, hvernig verður það þá skilið, sem talað er? Því að þér talið þá út í bláinn. ¹⁰Hversu margar tegundir tungumála, sem kunna að vera til í heiminum, ekkert þeirra er þó málleysa. ¹¹Ef ég nú þekki ekki merkingu málsins, verð ég sem útlendingur fyrir þeim, sem talar, og hann útlendingur fyrir mér. ¹²Eins er um yður. Fyrst þér sækist eftir gáfum andans, leitist þá við að vera auðugir að þeim, söfnuðinum til uppbyggingar. ¹³Biðji því sá, er talar tungum, um að geta útlagt. ¹⁴Því að ef ég biðst fyrir með tungum, þá biður andi minn, en skilningur minn ber engan ávöxt. ¹⁵Hvernig er því þá farið? Ég vil biðja með anda, en ég vil einnig biðja með skilningi. Ég vil lofsyngja með anda, en ég vil einnig lofsyngja með skilningi. ¹⁶Því ef þú vegsamar með anda, hvernig á þá sá, er skipar sess hins fáfróða, að segja amen við

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

þakkargjörð þinni, þar sem hann veit ekki, hvað þú ert að segja? ¹⁷Að vísu getur þakkargjörð þín verið fögur, en hinn uppbyggist ekki.

¹⁸Ég þakka Guði, að ég tala tungum öllum yður fremur, ¹⁹en á safnaðarsamkomu vil ég heldur tala fimm orð með skilningi mínum, til þess að ég geti frætt aðra, en tíu þúsund orð með tungum.

²⁰Bræður, verið ekki börn í dómgreind, heldur sem ungbörn í illskunni, en fullorðnir í dómgreind. ²¹Í lögmálinu er ritað:

Með annarlegu tungutaki

og annarlegum vörum

mun ég tala til lýðs þessa,

og eigi að heldur munu þeir heyra mig,

segir Drottinn. ²²Þannig er þá tungutalið til tákns, ekki þeim sem trúa, heldur hinum vantrúuðu. En spámannlega gáfan er ekki til tákns fyrir hina vantrúuðu, heldur þá sem trúa. ²³Ef nú allur söfnuðurinn kæmi saman og allir töluðu tungum, og inn kæmu fáfróðir menn eða vantrúaðir, mundu þeir þá ekki segja: „Þér eruð óðir,“? ²⁴En ef allir töluðu af spámannlegri gáfu, og inn kæmi einhver vantrúaður eða fáfróður þá sannfærðist hann og dæmdist af öllum. ²⁵Leyndardómar hjarta hans verða opinberir, og hann fellur fram á ásjónu sína og tilbiður Guð og lýsir því yfir, að Guð er sannarlega hjá yður.

Þegar þér komið saman

²⁶Hvernig er það þá, bræður? Þegar þér komið saman, þá hefur hver sitt fram að færa: Sál, kenningu, opinberun, tungutal, útlistun. Allt skal miða til uppbyggingar. ²⁷Séu einhverjir, sem tala tungum, mega þeir vera tveir eða í mesta lagi þrír, hver á eftir öðrum, og einn útlisti. ²⁸En ef ekki er neinn til að útlista, þá þegi sá á safnaðarsamkomunni, sem talar tungum, en tali við sjálfan sig og við Guð. ²⁹En spámenn tali tveir eða þrír og hinir skulu dæma um. ³⁰Fái einhver annar, sem þar situr, opinberun, þá þagni hinn fyrri. ³¹Því að þér getið allir, hver á eftir öðrum, talað af spámannlegri andagift, til þess að allir hljóti fræðslu og uppörvun. ³²Andar spámannanna eru spámönnum undirgefnir, ³³því að Guð er ekki Guð truflunarinnar, heldur friðarins.

Eins og í öllum söfnuðum hinna heilögu ³⁴skulu konur þegja á safnaðarsamkomunum, því að ekki er þeim leyft að tala, heldur skulu þær vera undirgefnar, eins og líka lögmálið segir. ³⁵En ef þær vilja fræðast um eitthvað, þá skulu þær spyrja eiginmenn sína heima. Því að það er ósæmilegt fyrir konu að tala á safnaðarsamkomu. ³⁶Eða er Guðs orð frá yður komið? Eða er það komið til yðar einna?

³⁷Ef nokkur þykist spámaður vera eða gæddur gáfum andans, hann skynji, að það, sem ég skrifa yður, er boðorð Drottins. ³⁸Vilji einhver ekki við það kannast, þá verður ekki við hann kannast. ³⁹Þess vegna, bræður mínir, sækist eftir spádómsgáfunni og aftrið því ekki, að talað sé tungum. ⁴⁰En allt fari sómasamlega fram og með reglu.

Boðað fyrst og fremst

15

¹Ég minni yður, bræður, á fagnaðarerindi það, sem ég boðaði yður, sem þér og veittuð viðtöku og þér einnig standið stöðugir í. ²Fyrir það verðið þér og hólpnir ef þér haldið fast við orðið, fagnaðarerindið, sem ég boðaði yður, og hafið ekki ófyrirsynju trúna tekið. ³Því það kenndi ég yður fyrst og fremst, sem ég einnig hef meðtekið, að Kristur dó vegna vorra synda samkvæmt ritningunum, ⁴að hann var grafinn, að hann reis upp á þriðja degi samkvæmt ritningunum ⁵og að hann birtist Kefasi, síðan þeim tólf. ⁶Því næst birtist hann meira en fimm hundruð bræðrum í einu, sem flestir eru á lífi allt til þessa, en nokkrir eru sofnaðir. ⁷Síðan birtist hann Jakobi, því næst postulunum öllum.

⁸En síðast allra birtist hann einnig mér, eins og ótímaburði. ⁹Því ég er sístur postulanna og er ekki þess verður að kallast postuli, með því að ég ofsótti söfnuð Guðs. ¹⁰En af Guðs náð er ég það sem ég er, og náð hans við mig hefur ekki orðið til ónýtis, heldur hef ég erfiðað meira en þeir allir, þó ekki ég, heldur náð Guðs, sem með mér er. ¹¹Hvort sem það því er ég eða þeir, þá prédikum vér þannig, og þannig hafið þér trúna tekið.

Afleiðing upprisú Krists

¹²En ef nú er prédikað, að Kristur sé upprisinn frá dauðum, hvernig geta þá nokkrir yðar sagt, að dauðir risi ekki upp? ¹³Ef ekki er til upprisa dauðra, þá er Kristur ekki heldur upprisinn. ¹⁴En ef Kristur er ekki upprisinn, þá er ónýt prédikun vor, ónýt líka trú yðar. ¹⁵Vér reynumst þá vera ljúgvottar um Guð, þar eð vér höfum vitnað um Guð, að hann hafi uppvakið Krist, sem hann hefur ekki uppvakið, svo framarlega sem dauðir risa ekki upp. ¹⁶Því að ef dauðir risa ekki upp, er Kristur ekki heldur upprisinn. ¹⁷En ef Kristur er ekki upprisinn, er trú yðar fánýt, þér eruð þá enn í syndum yðar, ¹⁸og þá eru einnig þeir, sem sofnaðir eru í trú á Krist, glataðir. ¹⁹Ef von vor til Krists nær aðeins til þessa lífs, þá erum vér aumkunarverðastir allra manna.

²⁰En nú er Kristur upprisinn frá dauðum sem frumgróði þeirra, sem sofnaðir eru. ²¹Því að þar eð dauðinn kom fyrir mann, kemur og upprisa dauðra fyrir mann. ²²Því að eins og allir deyja fyrir samband sitt við Adam, svo munu allir lífgaðir verða fyrir samfélag sitt við Krist. ²³En sérhver í sinni röð: Kristur sem frumgróðinn, því næst, við komu hans, þeir sem honum tilheyrja. ²⁴Síðan kemur endirinn, er hann selur ríkið Guði föður í hendur, er hann hefur að engu gjört sérhverja tign, sérhvert veldi og kraft. ²⁵Því að honum ber að ríkja, uns hann leggur alla fjendurnar undir fætur hans. ²⁶Dauðinn er síðasti óvinurinn, sem verður að engu gjörður. ²⁷„Allt hefur hann lagt undir fætur honum.“ Þegar stendur, að allt hafi verið lagt undir hann, er augljóst, að sá er undan skilinn, sem lagði allt undir hann. ²⁸En þegar allt hefur verið lagt undir hann, þá mun og sonurinn sjálfur leggja sig undir þann, er lagði alla hluti undir hann, til þess að Guð sé allt í öllu.

²⁹Til hvers eru menn annars að láta skírast fyrir hina dónu? Ef dauðir menn risa alls ekki upp, hvers vegna láta menn þá skíra sig fyrir þá?

³⁰Hvers vegna erum vér líka að stofna oss í hættu hverja stund? ³¹Svo sannarlega, bræður, sem ég get hrósað mér af yður í Kristi Jesú, Drottni vorum: Á degi hverjum vofir

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

dauðinn yfir mér. ³²Hafi ég eingöngu að hætti manna barist við villidýr í Efesus, hvaða gagn hefði ég þá af því? Ef dauðir rísa ekki upp,

etum þá og drekkum,

því að á morgun deyjum vér!

³³Villist ekki. Vondur félagsskapur spillir góðum siðum. ³⁴Vaknið fyrir alvöru og syndgið ekki. Nokkrir hafa enga þekkingu á Guði. Yður til blygðunar segi ég það.

Hvernig rísa dauðir upp?

³⁵En nú kynni einhver að segja: „Hvernig rísa dauðir upp? Hvaða líkama hafa þeir, þegar þeir koma?“ ³⁶Þú óvitri maður! Það sem þú sáir lifnar ekki aftur nema það deyi. ³⁷Og er þú sáir, þá er það ekki sú jurt, er vex upp síðar, sem þú sáir, heldur bert frækornið, hvort sem það nú heldur er hveitikorn eða annað fræ. ³⁸En Guð gefur því líkama eftir vild sinni og hverri sæðistegund sinn líkama. ³⁹Ekki eru allir líkamir eins, heldur hafa mennirnir einn, kvikféð annan, fuglarnir einn og fiskarnir annan. ⁴⁰Til eru himneskir líkamir og jarðneskir líkamir. En vegsemd hinna himnesku er eitt og hinna jarðnesku annað. ⁴¹Eitt er ljómi sólarinnar og annað ljómi tunglsins og annað ljómi stjarnanna, því að stjarna ber af stjörnu í ljóma.

⁴²Þannig er og um upprisu dauðra. Sáð er forgengilegu, en upp rís óforgengilegt. ⁴³Sáð er í vansæmd, en upp rís í vegsemd. Sáð er í veikleika, en upp rís í styrkleika. ⁴⁴Sáð er jarðneskum^a líkama, en upp rís andlegur líkami. Ef jarðneskur líkami er til, þá er og til andlegur líkami. ⁴⁵Þannig er og ritað: „Hinn fyrsti maður, Adam, varð að lifandi sál,“ hinn síðari Adam að lifgandi anda. ⁴⁶En hið andlega kemur ekki fyrst, heldur hið jarðneska, því næst hið andlega. ⁴⁷Hinn fyrsti maður er frá jörðu, jarðneskur, hinn annar maður er frá himni. ⁴⁸Eins og hinn jarðneski var, þannig eru og hinir jarðnesku og eins og hinn himneski, þannig eru og hinir himnesku. ⁴⁹Og eins og vér höfum borið mynd hins jarðneska, munum vér einnig bera^b mynd hins himneska.

⁵⁰En það segi ég, bræður, að hold og blóð getur eigi erft Guðs ríki, eigi erfir heldur hið forgengilega óforgengileikann. ⁵¹Sjá, ég segi yður leyndardóm: Vér munum ekki allir sofna, en allir munum vér umbreytast ⁵²í einni svipan, á einu augabragði, við hinn síðasta lúður. Því lúðurinn mun gjalla og þá munu hinir dauðu upp rísa óforgengilegir, og vér munum umbreytast. ⁵³Þetta forgengilega á að íklæðast óforgengileikanum og þetta dauðlega að íklæðast ódauðleikanum. ⁵⁴En þegar hið forgengilega íklæðist óforgengileikanum og hið dauðlega ódauðleikanum, þá mun rætast orð það, sem ritað er:

Dauðinn er uppsvelgdur í sigur.

⁵⁵ Dauði, hvar er sigur þinn?

Dauði, hvar er broddur þinn?

⁵⁶En syndin er broddur dauðans og lögmálið afl syndarinnar. ⁵⁷Guði séu þakkir, sem gefur oss sigurinn fyrir Drottin vorn Jesú Krist!

^a Orðrétt: sálarlegur.

^b Annar lesháttur: skulum vér bera.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

⁵⁸Þess vegna, mínir elskuðu bræður, verið staðfastir, óbifanlegir, síauðugir í verki Drottins. Þér vitið að erfiði yðar er ekki árangurslaust í Drottni.

Samskotin til safnaðarins í Jerúsalem

16

¹En hvað snertir samskotin til hinna heilögu, þá skuluð einnig þér fara með þau eins og ég hef fyrirskipað söfnuðunum í Galatíu. ²Hvern fyrsta dag vikunnar skal hver yðar leggja í sjóð heima hjá sér það, sem efni leyfa, til þess að ekki verði fyrst farið að efna til samskota, þegar ég kem. ³En þegar ég svo kem, mun ég senda þá, sem þér teljið hæfa, með líknargjöf yðar til Jerúsalem, og skrifa með þeim. ⁴En ef betra þykir að ég fari líka, þá geta þeir orðið mér samferða.

⁵Ég mun koma til yðar, er ég hef farið um Makedóníu, því að um Makedóníu legg ég leið mína. ⁶Ég mun ef til vill staldra við hjá yður, eða jafnvel dveljast vetrarlangt, til þess að þér getið búið ferð mína, hvert sem ég þá kann að fara. ⁷Því að nú vil ég ekki sjá yður rétt í svip. Ég vona sem sé, ef Drottinn lofar, að standa við hjá yður nokkra stund. ⁸Ég stend við í Efesus allt til hvítasunnu, ⁹því að mér hafa opnast þar víðar dyr og verkmiklar og andstæðingarnir eru margir.

¹⁰Ef Tímóteus kemur, þá sjáið til þess, að hann geti óttalaust hjá yður verið, því að hann starfar að verki Drottins eins og ég. ¹¹Þess vegna lítilsvirði enginn hann, greiðið heldur ferð hans í friði, til þess að hann geti komist til mín. Því að ég vænti hans með bræðrunum.

¹²En hvað snertir bróður Apollós, þá hef ég mikillega hvatt hann til að verða bræðrunum samferða til yðar. En hann var alls ófáanlegur til að fara nú, en koma mun hann, er hentugleikar hans leyfa.

Fyrirbænin og kveðjur

¹³Vakið, standið stöðugir í trúnni, verið karlmannlegir og styrkir. ¹⁴Allt sé hjá yður í kærleika gjört.

¹⁵Um eitt bið ég yður, bræður. Þér vitið að Stefanás og heimili hans er frumgróði Akkeu og að þeir hafa helgað sig þjónustu heilagra. ¹⁶Sýnið slíkum mönnum undirgefni og hverjum þeim er starfar með og leggur á sig erfiði. ¹⁷Ég gleðst yfir návist þeirra Stefanásar, Fortúnatusar og Akkaíkusar, af því að þeir hafa bætt mér upp fjarvist yðar. ¹⁸Þeir hafa bæði glatt mig og yður. Hafið mætur á slíkum mönnum.

¹⁹Söfnuðirnir í Asíu biðja að heilsa yður. Akvílas og Priska ásamt söfnuðinum í húsi þeirra biðja kærlega að heilsa yður í Drottins nafni. ²⁰Allir bræðurnir biðja að heilsa yður. Heilsað hver öðrum með heilögum kossi.

Fyrri bréf Páls til Korintumanna

²¹Kveðjan er með eigin hendi minni, Páls. ²²Ef einhver elskar ekki Drottin, hann sé bölvaður. Marana ta!^a ²³Náðin Drottins Jesú sé með yður. ²⁴Kærleikur minn er með öllum yður í Kristi Jesú.

^a „Marana ta“ arameíska og þýðir: Drottinn vor, kom þú! eða: „maran ata“: Drottinn vor kemur eða er kominn.

SÍÐARA BRÉF PÁLS TIL KORINTUMANNA

Kveðja

1

¹Páll, að Guðs vilja postuli Krists Jesú, og Tímóteus, bróðir vor, heilsa söfnuði Guðs, sem er í Korintu, ásamt öllum heilögum, í gjörvallri Akkeu.

²Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

Lofgjörð

³Lofaður sé Guð og faðir Drottins vors Jesú Krists, faðir miskunnsemdanna og Guð allrar huggunar, ⁴sem huggar oss í sérhverri þrenging vorri, svo að vér getum huggað alla aðra í þrengingum þeirra með þeirri huggun, sem vér höfum sjálfir af Guði hlotið. ⁵Því að eins og þjáningar Krists koma í ríkum mæli yfir oss, þannig hljótum vér og huggun í ríkum mæli fyrir Krist. ⁶En ef vér sætum þrengingum, þá er það yður til huggunar og hjálpræðis, og ef vér hljótum huggun, þá er það til þess að þér hljótið huggun og kraft til að standast þær þjáningar, sem vér einnig líðum. ⁷Von vor um yður er staðföst. Vér vitum, að þér eigið hlut í huggun vorri eins og þér eigið hlut í þjáningum vorum.

⁸Vér viljum ekki, bræður mínir, að yður sé ókunnugt um þrenging þá, sem vér urðum fyrir í Asíu. Vér vorum aðþrengdir langt um megn fram, svo að vér jafnvel örvæntum um lífið. ⁹Já, oss sýndist sjálfum, að vér hefðum þegar fengið vorn dauðadóm. Því að oss átti að lærast það að treysta ekki sjálfum oss, heldur Guði, sem uppvekur hina dauðu. ¹⁰Úr slíkri dauðans^a hættu frelsaði hann oss og mun frelsa oss. Til hans höfum vér sett von vora, að hann muni enn frelsa oss. ¹¹Til þess getið þér og hjálpað með því að biðja fyrir oss. Þá munu margir þakka þá náðargjöf, sem oss er veitt að fyrirbæn margra.

Ferð frestað

¹²Þetta er hrósun vor: Samviska vor vitnar um, að vér höfum lifað í heiminum, og sérstaklega hjá yður, í heilagleika^b og hreinleika, sem kemur frá Guði, ekki látið stjórna af mannlegri speki, heldur af náð Guðs.

¹³Vér skrifum yður ekki annað en það, sem þér getið lesið og skilið. Ég vona, að þér munið til fulls skilja það, ¹⁴sem yður er að nokkru ljóst, að þér getið miklast af oss eins og vér af yður á degi Drottins vors Jesú.

¹⁵Í þessu trausti var það ásetningur minn að koma fyrst til yðar, til þess að þér skylduð verða tvöfaldrar gleði aðnjótandi. ¹⁶Ég hugðist bæði koma við hjá yður á leiðinni til Makedóníu og aftur á leiðinni þaðan og láta yður búa ferð mína til Júdeu. ¹⁷Var það nú

^a Annar lesháttur: Úr slíkum dauða.

^b Annar lesháttur: einlægni.

svo mikið hverflyndi af mér, er ég afréð þetta? Eða ræð ég ráðum mínum að hætti heimsins, svo að hjá mér sé „já, já“ sama og „nei, nei“? ¹⁸Svo sannarlega sem Guð er trúr: Það, sem vér segjum yður, er ekki bæði já og nei. ¹⁹Sonur Guðs, Jesús Kristur, sem vér höfum prédikað á meðal yðar, ég, Silvanus og Tímóteus, var ekki bæði „já“ og „nei“, heldur er allt í honum „já“. ²⁰Því að svo mörg sem fyrirheit Guðs eru, þá er jánun þeirra í honum. Þess vegna segjum vér og fyrir hann amen Guði til dýrðar. ²¹Það er Guð, sem gjörir oss ásamt yður staðfasta í Kristi og hefur smurt oss. ²²Hann hefur sett innsigli sitt á oss og gefið oss anda sinn sem pant í hjörtum vorum.

²³Ég kalla Guð til vitnis og legg líf mitt við, að það er af hlífð við yður, að ég hef enn þá ekki komið til Korintu. ²⁴Ekki svo að skilja, að vér viljum drottna yfir trú yðar, heldur erum vér samverkamenn að gleði yðar. Því að í trúnni standið þér.

2

¹En það ásetti ég mér, að koma ekki aftur til yðar með hryggð. ²Ef ég hryggi yður, hver er þá sá sem gleður mig? Sá sem ég er að hryggja? ³Ég skrifaði einmitt þetta til þess að þeir, sem áttu að gleðja mig, skyldu ekki hryggja mig, er ég kæmi. Ég hef það traust til yðar allra, að gleði mín sé gleði yðar allra. ⁴Af mikilli þrengingu og hjartans trega skrifaði ég yður með mörgum tárum, ekki til þess að þér skylduð hryggjast, heldur til þess að þér skylduð komast að raun um þann kærleika, sem ég ber til yðar í svo ríkum mæli.

Fyrirgefning og huggun

⁵En ef nokkur hefur orðið til þess að valda hryggð, þá hefur hann ekki hryggt mig, heldur að vissu leyti – að ég gjöri ekki enn meira úr því – hryggt yður alla. ⁶Nægileg er þeim manni refsing sú, sem hann hefur hlotið af yður allflestum. ⁷Því ættuð þér nú öllu heldur að fyrirgefa honum og hugga hann til þess að hann sökkvi ekki niður í allt of mikla hryggð. ⁸Þess vegna bið ég yður að sýna honum kærleika í reynd. ⁹Því að í þeim tilgangi skrifaði ég yður, til þess að komast að raun um staðfestu yðar, hvort þér væruð hlýðnir í öllu. ¹⁰En hverjum sem þér fyrirgefið, honum fyrirgef ég líka. Og það sem ég hef fyrirgefið, hafi ég þurft að fyrirgefa nokkuð, þá hefur það verið vegna yðar fyrir augliti Krists, ¹¹til þess að vér yrðum ekki vélaðir af Satan, því að ekki er oss ókunnugt um vélráð hans.

Óslitin sigurför

¹²En er ég kom til Tróas til að boða fagnaðarerindið um Krist og mér stóðu þar opnar dyr í þjónustu Drottins, ¹³þá hafði ég enga eirð í mér, af því að ég hitti ekki Títus, bróður minn, svo að ég kvaddi þá og fór til Makedóníu.

¹⁴En Guði séu þakkir, sem fer með oss í óslitinni sigurför Krists og lætur oss útbreiða ilm þekkingarinnar á honum á hverjum stað. ¹⁵Því að vér erum góðilmur Krists fyrir Guði meðal þeirra, er hólnir verða, og meðal þeirra, sem glatast; ¹⁶þeim síðarnefndu ilmur af dauða til dauða, en hinum ilmur af lífi til lífs. Og hver er til þessa hæfur? ¹⁷Ekki erum vér eins og hinir mörgu, er pranga með Guðs orð, heldur flytjum vér það af hreinum huga frá Guði frammi fyrir augliti Guðs, með því að vér erum í Kristi.

Þjónar nýs sáttmála

3

¹Erum vér nú aftur teknir að mæla með sjálfum oss? Eða mundum vér þurfa, eins og sumir, meðmælabréf til yðar eða frá yður? ²Þér eruð vort bréf, ritað á hjörtu vor, þekkt og lesið af öllum mönnum. ³Þér sýnið ljóslega, að þér eruð bréf Krists, sem vér höfum unnið að, ekki skrifað með bleki, heldur með anda lifanda Guðs, ekki á steinspjöld, heldur á hjartaspjöld úr holdi.

⁴En þetta traust höfum vér til Guðs fyrir Krist. ⁵Ekki svo, að vér séum sjálfir hæfir og eitthvað komi frá oss sjálfum, heldur er hæfileiki vor frá Guði, ⁶sem hefur gjört oss hæfa til að vera þjóna nýs sáttmála, ekki bókstafs, heldur anda. Því að bókstafurinn deyðir, en andinn lifgar.

⁷En ef þjónusta dauðans, sem letuð var og höggvin á steina, kom fram í dýrð, svo að Ísraelsmenn gátu ekki horft framan í Móse vegna ljómans af ásýnd hans, sem þó varð að engu, ⁸hversu miklu fremur mun þá þjónusta andans koma fram í dýrð? ⁹Ef þjónustan, sem sakfellir, var dýrleg, þá er þjónustan, sem réttlætir, enn þá miklu auðugri að dýrð. ¹⁰Í þessu efni verður jafnvel það, sem áður var dýrlegt, ekki dýrlegt í samanburði við hina yfirgnæfandi dýrð. ¹¹Því að ef það, sem að engu verður, kom fram með dýrð, þá hlýtur miklu fremur hið varanlega að koma fram í dýrð.

¹²Þar eð vér nú höfum slíka von, þá komum vér fram með mikilli djörfung ¹³og gjörum ekki eins og Móse, sem setti skýlu fyrir andlit sér, til þess að Ísraelsmenn skyldu ekki horfa á endalok ljóma þess, sem var að hverfa. ¹⁴En hugur þeirra varð forhertur. Því allt til þessa dags hvílir sama skýlan yfir upplestri hins gamla sáttmála og henni hefur ekki verið svipt burt, því að aðeins í Kristi hverfur hún. ¹⁵Já, allt til þessa dags hvílir skýla yfir hjörtum þeirra, hvenær sem Móse er lesinn. ¹⁶En „þegar einhver snýr sér til Drottins, verður skýlan burtu tekin.“^a ¹⁷Drottinn er andinn, og þar sem andi Drottins er, þar er frelsi. ¹⁸En allir vér, sem með óhjúpuðu andliti endurspeglum^b dýrð Drottins, ummyndumst til hinnar sömu myndar, frá dýrð til dýrðar. Þetta gjörir andi Drottins.

Fjársjóður í leirkerum

4

¹Með því að vér höfum þessa þjónustu á hendi fyrir miskunn Guðs, þá látum vér ekki hugfallast. ²Vér höfnum allri skammarlegri launung, vér framgöngum ekki með fláttskap né fölsum Guðs orð, heldur birtum vér sannleikann, og fyrir augliti Guðs skírskotum vér til samvisku hvers manns um sjálfa oss. ³En ef fagnaðarerindi vort er hulið, þá er það hulið þeim, sem glatast. ⁴Því guð þessarar aldar hefur blindað huga hinna vantrúuðu, til þess að þeir sjái ekki ljósið frá fagnaðarerindinu um dýrð Krists, hans, sem er ímynd Guðs. ⁵Ekki prédikum vér sjálfa oss, heldur Krist Jesú sem Drottin, en sjálfa oss sem þjóna yðar vegna Jesú. ⁶Því að Guð, sem sagði: „Ljós skal skína fram úr myrkri!“ – hann

^a Eða: En skýlan var tekin burt er hann sneri sér til Drottins.

^b Eða: sjáum endurskinið af.

lét það skína í hjörtu vor, til þess að birtu legði af þekkingunni á dýrð Guðs, eins og hún skín frá ásjónu Jesú Krists.

⁷En þennan fjársjóð höfum vér í leirkerum, til þess að ofurmagn kraftarins sé Guðs, en ekki frá oss. ⁸Á allar hliðar erum vér aðþrengdir, en þó ekki ofþrengdir, vér erum efablandnir, en örvæntum þó ekki, ⁹ofsóttir, en þó ekki yfirgefnir, felldir til jarðar, en tortímumst þó ekki. ¹⁰Jafnan berum vér með oss á líkamanum dauða Jesú, til þess að einnig líf Jesú verði opinbert í líkama vorum. ¹¹Því að vér, sem lifum, erum jafnan framseldir til dauða vegna Jesú, til þess að líf Jesú verði opinbert í dauðlegu holdi voru. ¹²Þannig er dauðinn að verki í oss, en lífið í yður. ¹³Vér höfum sama anda trúarinnar sem skrifað er um í ritningunni: „Ég trúði, þess vegna talaði ég.“ Vér trúum líka og þess vegna tölum vér. ¹⁴Vér vitum, að hann, sem vakti upp Drottin Jesú, mun einnig uppvekja oss ásamt Jesú og leiða oss fram ásamt yður. ¹⁵Allt er þetta yðar vegna, til þess að náðin verði sem mest og láti sem flesta flytja þakkargjörð Guði til dýrðar.

Eilíft hús á himnum

¹⁶Fyrir því látum vér ekki hugfallast. Jafnvel þótt vor ytri maður hrörni, þá endurnýjast dag frá degi vor innri maður. ¹⁷Þrenging vor er skammvinn og léttbær og aflar oss eilífrar dýrðar sem stórum yfirgnæfir allt. ¹⁸Vér horfum ekki á hið sýnilega, heldur hið ósýnilega. Hið sýnilega er stundlegt, en hið ósýnilega eilíft.

5

¹Vér vitum, að þótt vor jarðneska tjaldbúð verði rifin niður, þá höfum vér hús frá Guði, eilíft hús á himnum, sem eigi er með höndum gjört. ²Á meðan andvörpum vér og þráum að íklæðast húsi voru frá himnum. ³Þegar vér íklæðumst því, munum vér ekki standa uppi naktir. ⁴En á meðan vér erum í tjaldbúðinni, stynjum vér mæddir, af því að vér viljum ekki afklæðast, heldur íklæðast, til þess að hið dauðlega uppsvelgist af lífinu. ⁵En sá, sem hefur gjört oss færa einmitt til þessa, er Guð, sem hefur gefið oss anda sinn sem pant.

⁶Vér erum því ávallt hughraustir, þótt vér vitum, að meðan vér eigum heima í líkamanum erum vér að heiman frá Drottin, ⁷því að vér lifum í trú, en sjáum ekki. ⁸Já, vér erum hughraustir og langar öllu fremur til að hverfa burt úr líkamanum og vera heima hjá Drottin. ⁹Þess vegna kostum vér kapps um, hvort sem vér erum heima eða að heiman, að vera honum þóknanlegir. ¹⁰Því að öllum oss ber að birtast fyrir dómstóli Krists, til þess að sérhver fái það endurgoldið, sem hann hefur aðhafst í líkamanum, hvort sem það er gott eða illt.

Sættir við Guð fyrir Krist

¹¹Með því að vér nú vitum, hvað það er að óttast Drottin, leitumst vér við að sannfæra menn. En Guði erum vér kunnir orðnir, já, ég vona, að vér séum einnig kunnir orðnir yður í hjörtum yðar. ¹²Ekki erum vér enn að mæla með sjálfum oss við yður, heldur gefum vér yður tilefni til að miklast af oss, til þess að þér hafið eitthvað gagnvart þeim, er miklast af hinu ytra, en ekki af hjartapelinu. ¹³Því að hvort sem vér höfum orðið frávita, þá var það vegna Guðs, eða vér erum með sjálfum oss, þá er það vegna yðar. ¹⁴Kærleiki Krists knýr oss, ¹⁵því að vér höfum ályktað svo: Ef einn er dæinn fyrir alla, þá eru þeir

allir dánir. Og hann er dáiinn fyrir alla, til þess að þeir, sem lifa, lifi ekki framarsjálfum sér, heldur honum, sem fyrir þá er dáiinn og upprisinn.

¹⁶Þannig metum vér héðan í frá engan að mannlegum hætti. Þótt vér og höfum þekkt Krist að mannlegum hætti, þekkjum vér hann nú ekki framarsjálfum þannig. ¹⁷Ef einhver er í Kristi, er hann skapaður á ný, hið gamla varð að engu, sjá, nýtt er orðið til. ¹⁸Allt er frá Guði, sem sætti oss við sig fyrir Krist og gaf oss þjónustu sáttargjörðarinnar. ¹⁹Því að það var Guð, sem í Kristi sætti heiminn við sig, er hann tilreiknaði þeim ekki afbrot þeirra og fól oss að boða orð sáttargjörðarinnar.

²⁰Vér erum því erindrekar Krists, eins og það væri Guð, sem áminnti, þegar vér áminnum. Vér biðjum í Krists stað: Látið sættast við Guð. ²¹Þann sem þekkti ekki synd, gjörði hann að synd vor vegna, til þess að vér skyldum verða réttlæti Guðs í honum.

6

¹Sem samverkamenn hans áminnum vér yður einnig, að þér látið ekki náð Guðs, sem þér hafið þegið, verða til einskis. ²Hann segir:

Á hagkvæmri tíð bænheyrði ég þig,
og á hjálpræðis degi hjálpaði ég þér.

Nú er hagkvæm tíð, nú er hjálpræðis dagur. ³Í engu viljum vér vera neinum til ásteytingar, til þess að þjónustan verði ekki fyrir lasti. ⁴Á allan hátt sýnum vér, að vér erum þjónar Guðs, með miklu þolgæði í þrengingum, í nauðum, í angist, ⁵undir höggum, í fangelsi, í upphlaupum, í erfiði, í vökum, í föstum, ⁶með grandvarleik, með þekkingu, með langlyndi, með góðvild, með heilögum anda, með falslausum kærleika, ⁷með sannleiksorði, með krafti Guðs, með vopnum réttlætisins til sóknar og varnar, ⁸í heiðri og vanheiðri, í lasti og lofi. Vér erum álitnir afvegaleiðendur, en erum sannorðir, ⁹óþekktir, en þó alþekktir, komnir í dauðann og samt lifum vér, tyftaðir og þó ekki deyddir, ¹⁰hryggir, en þó ávallt glaðir, fátækir, en auðgum þó marga, öreigar, en eigum þó allt.

¹¹Frjálslega tölum vér við yður, Korintumenn. Rúmt er um yður í hjarta voru. ¹²Ekki er þröngt um yður hjá oss, en í hjörtum yðar er þröngt. ¹³En svo að sama komi á móti, – ég tala eins og við börn mín –, þá látið þér líka verða rúmgott hjá yður.

Musteri lifanda Guðs

¹⁴Gangið ekki undir ósamkynja ok með vantrúuðum. Hvað er sameiginlegt með réttlæti og ranglæti? Hvaða samfélag hefur ljós við myrkur? ¹⁵Hver er samhljóðan Krists við Belíar? Hver hlutdeild er trúuðum með vantrúuðum? ¹⁶Hvernig má setta musteri Guðs við skurðgoð? Vér erum musteri lifanda Guðs, eins og Guð hefur sagt:

Ég mun búa hjá þeim og ganga um meðal þeirra,
og ég mun vera Guð þeirra,
og þeir munu vera lýður minn.

¹⁷Þess vegna segir Drottinn:

Farið burt frá þeim,

og skiljið yður frá þeim.
Snertið ekki neitt óhreint,
og ég mun taka yður að mér
¹⁸ og ég mun vera yður faðir,
og þér munuð vera mér synir og dætur,
segir Drottinn alvaldur.

7

¹Þar eð vér því höfum þessi fyrirheit, elskaðir, þá hreinsum oss af allri saurgun á líkama og sál og fullkomnum helgun vora í guðsótta.

Gleði í þrengingum

²Gefið oss rúm í hjörtum yðar. Engum höfum vér gjört rangt til, engan skaðað, engan féflett. ³Ég segi það ekki til að áfellast yður. Ég hef áður sagt, að þér eruð í hjörtum vorum, og vér deyjum saman og lifum saman. ⁴Mikla djörfung hef ég gagnvart yður, mikillega get ég hrósað mér af yður. Ég er fullur af huggun, ég er stórríkur af gleði í allri þrenging vorri.

⁵Því var og það, er vér komum til Makedóníu, að vér höfðum enga eirð, heldur vorum vér á alla vegu aðþrengdir, barátta hið ytra, ótti hið innra. ⁶En Guð, sem huggar hina beygðu, hann huggaði oss með komu Títusar, ⁷já, ekki aðeins með komu hans, heldur og með þeirri huggun, sem hann hafði fengið hjá yður. Hann skýrði oss frá þrá yðar, gráti yðar, áhuga yðar mín vegna, svo að ég gladdist við það enn frekar.

⁸Að vísu hef ég hryggt yður með bréfinu, en ég iðrast þess ekki nú, þótt ég iðraðist þess áður, þar sem ég sá að þetta bréf hafði hryggt yður, þótt ekki væri nema um stund. ⁹Nú er ég glaður, ekki yfir því, að þér urðuð hryggir, heldur yfir því, að þér urðuð hryggir til iðrunar. Þér urðuð hryggir Guði að skapi og biðuð því ekki í neinu tjón af oss. ¹⁰Sú hryggð, sem er Guði að skapi, vekur afturhvarf til hjálpræðis, sem engan iðrar, en hryggð heimsins veldur dauða. ¹¹Einmitt þetta, að þér hryggðust Guði að skapi, – hvílíka alvöru vakti það hjá yður, já, hvílíkar afsakanir, hvílíka gremju, hvílíkan ótta, hvílíka þrá, hvílíkt kapp, hvílíka refsingu! Í öllu hafið þér nú sannað, að þér voruð vítalausir um þetta. ¹²Þótt ég því hafi skrifað yður, þá var það ekki vegna hans, sem óréttinn gjörði, ekki heldur vegna hans, sem fyrir óréttinum varð, heldur til þess að yður yrði ljóst fyrir augliti Guðs hversu heilshugar þér standið með oss. ¹³Þess vegna höfum vér huggun hlotið.

En auk huggunar vorrar gladdi það oss allra mest, hve Títus varð glaður. Þér hafið allir róað huga hans. ¹⁴Því að hafi ég í nokkru hrósað mér af yður við hann, þá hef ég ekki þurft að blygðast mín. Já, eins og allt var sannleika samkvæmt, sem vér höfum talað við yður, þannig hefur og hrós vort um yður við Títus reynst sannleikur. ¹⁵Og hjartabel hans til yðar er því hlýrra sem hann minnst hlýðni yðar allra, hversu þér tókuð á móti honum með uggu og ótta. ¹⁶Það gleður mig, að ég get í öllu borið traust til yðar.

Náð Guðs vekur örlæti

8

¹En svo viljum vér, bræður, skýra yður frá þeirri náð, sem Guð hefur sýnt söfnuðunum í Makedóníu. ²Þrátt fyrir þær miklu þrengingar, sem þeir hafa orðið að reyna, hefur ríkdómur gleði þeirra og hin djúpa fátækt leitt í ljós gnægð örlætis hjá þeim. ³Ég get vottað það, hversu þeir hafa gefið eftir megni, já, um megn fram. Af eigin hvötum ⁴lögðu þeir fast að oss og báðu um að mega vera í félagi við oss um samskotin til hinna heilögu. ⁵Og þeir gjörðu betur en vér höfðum vonað, þeir gáfu sjálfa sig, fyrst og fremst Drottni, og síðan oss, að vilja Guðs. ⁶Það varð til þess, að vér báðum Títus, að hann skyldi og leiða til lykta hjá yður þessa líknarþjónustu, eins og hann hefur byrjað. ⁷Þér eruð auðugir í öllu, í trú, í orði og þekkingu, í allri alúð og í elsku yðar sem vér höfum vakið.^a Þannig skuluð þér og vera auðugir í þessari líknarþjónustu.

⁸Ég segi þetta ekki sem skipun, heldur bendi ég á áhuga annarra til þess að reyna, hvort kærleiki yðar er einnig einlægur. ⁹Þér þekkið náð Drottins vors Jesú Krists. Hann gjörðist fátækur yðar vegna, þótt rikur væri, til þess að þér auðguðust af fátækt hans.

¹⁰Og ráð vil ég gefa í þessu máli, því að þetta er yður til gagns, yður sem í fyrra voruð á undan öðrum, ekki aðeins í verkinu, heldur og í viljanum. ¹¹En fullgjörið nú og verkið. Þér voruð fúsir að hefjast handa, fullgjörið það nú eftir því sem efnin leyfa. ¹²Því að ef viljinn er góður, þá er hver þóknanlegur með það, sem hann á til, og ekki farið fram á það, sem hann á ekki til. ¹³Ekki svo að skilja, að öðrum sé hlíft, en þrengt sé að yður, heldur er það til þess að jöfnuður verði. Nú sem stendur bætir gnægð yðar úr skorti hinna, ¹⁴til þess að einnig gnægð hinna geti bætt úr skorti yðar og þannig verði jöfnuður, ¹⁵eins og skrifað er:

Sá, sem miklu safnaði, hafði ekki afgangs,

og þann skorti ekki, sem litlu safnaði.

Títus og samferðamenn hans

¹⁶En þökk sé Guði, sem vakti í hjarta Títusar þessa sömu umhyggju fyrir yður. ¹⁷Reyndar fékk hann áskorun frá mér, en áhugi hans var svo mikill, að hann fór til yðar af eigin hvötum. ¹⁸En með honum sendum vér þann bróður, sem orð fer af í öllum söfnuðunum fyrir starf hans í þjónustu fagnaðarerindisins. ¹⁹Og ekki það eitt, heldur er hann og af söfnuðunum kjörinn samferðamaður vor með líknargjöf þessa, sem vér höfum unnið að, Drottni til dýrðar og til að sýna fúsleika vorn. ²⁰Vér höfum gjört þessa ráðstöfun til þess að enginn geti lastað meðferð vora á hinni miklu gjöf, sem vér höfum gengist fyrir. ²¹Því að vér ástundum það sem gott er, ekki aðeins fyrir Drottni, heldur og fyrir mönnum. ²²Með þeim sendum vér annan bróður vorn, sem vér oftsinnis og í mörgu höfum reynt kostgæfinn, en nú miklu fremur en ella vegna hans mikla trausts til yðar. ²³Títus er félagi minn og starfsbróðir hjá yður, og bræður vorir eru sendiboðar safnaðanna og Kristi til vegsemdar. ²⁴Sýnið því söfnuðunum merki elsku yðar, svo að það verði þeim ljóst, að það var ekki að ástæðulausu, að vér hrósuðum yður við þá.

^a Annar lesháttur: í elsku vorri til yðar.

Guð elskar glaðan gjafara

9

¹Um hjálpina til hinna heilögu er sem sé óþarft fyrir mig að skrifa yður, ²því að ég þekki góðan vilja yðar og hrósa mér af yður meðal Makedóna og segi, að Akkea hefur verið reiðubúin síðan í fyrra. Áhugi yðar hefur verið hvatning fyrir fjöldamarga. ³En bræðurna hef ég sent, til þess að hrós vort um yður skyldi ekki reynast fánýtt í þessu efni og til þess að þér, eins og ég sagði, mættuð vera reiðubúnir. ⁴Annars gæti svo farið, að vér, – að vér ekki segjum þér –, þyrftum að bera kinnroða fyrir þetta traust, ef Makedónar skyldu koma með mér og finna yður óviðbúna. ⁵Vér töldum því nauðsynlegt að biðja bræðurna að fara á undan til yðar og undirbúa þá gjöf yðar, sem heitin var áður, svo að hún mætti vera á reiðum höndum eins og blessun, en ekki nauðung.

⁶En þetta segi ég: Sá sem sáir sparlega mun og sparlega uppskera, og sá sem sáir ríflega mun og ríflega uppskera. ⁷Sérhver gefi eins og hann hefur ásett sér í hjarta sínu, ekki með ólund eða með nauðung, því að Guð elskar glaðan gjafara. ⁸Guð er þess megnugur að veita yður allar góðar gjafir ríkulega, til þess að þér í öllu og ávallt hafið allt sem þér þarfnist og getið sjálfir veitt ríkulega til sérhvers góðs verks. ⁹Eins og ritað er:

Hann miðlaði mildilega,
gaf hinum snauðu,
réttlæti hans varir að eilífu.

¹⁰Sá sem gefur sáðmanninum sæði og brauð til fæðu, hann mun og gefa yður sáð og margfalda það og auka ávexti réttlætis yðar. ¹¹Þér verðið í öllu auðugir og getið jafnan sýnt örlæti sem kemur til leiðar þakklæti við Guð fyrir vort tilstilli. ¹²Því að þessi þjónusta, sem þér innið af hendi, bætir ekki aðeins úr skorti hinna heilögu, heldur ber hún og ríkulega ávexti við að margir menn þakka Guði. ¹³Þegar menn sjá, hvers eðlis þessi þjónusta er, munu þeir lofa Guð fyrir að þér haldið játningu yðar við fagnaðarerindi Krists og gefið með yður af örlæti, bæði þeim og öllum. ¹⁴Og þeir munu biðja fyrir yður og þrá yður vegna yfirgnæfanlegrar náðar Guðs við yður. ¹⁵Þökk sé Guði fyrir sína óumræðilegu gjöf!

Vörn Páls

10

¹Nú áminni ég sjálfur, Páll, yður með hógværð og mildi Krists, ég, sem í návist yðar á að vera auðmjúkur, en fjarverandi djarfmáll við yður. ²Ég bið yður þess, að láta mig ekki þurfa að vera djarfmálan, þegar ég kem, og beita þeim myndugleika, sem ég ætla mér að beita gagnvart nokkrum, er álíta, að vér látum stjórnast af mannlegum hvötum. ³Þótt vér lifum jarðnesku lífi, þá berjumst vér ekki á jarðneskan hátt, – ⁴því að vopnin, sem vér berjumst með, eru ekki jarðnesk, heldur máttug vopn Guðs til að brjóta niður vígi. ⁵Vér brjótum niður hugsmíðar og allt, sem hreykir sér gegn þekkingunni á Guði, og hertökum hverja hugsun til hlýðni við Krist. ⁶Og vér erum þess albúnir að refsa sérhverri óhlýðni, þegar hlýðni yðar er fullkomin orðin.

⁷Þér horfið á hið ytra. Ef einhver treystir því, að hann sé Krists, þá hyggi hann betur að og sjái, að eins og hann er Krists, þannig erum vér það einnig. ⁸Jafnvel þótt ég vildi hrósa mér í frekara lagi af valdi voru, sem Drottinn hefur gefið til að uppbyggja, en ekki til að niðurbjóta yður, þá yrði ég mér ekki til skammar. ⁹Ekki má líta svo út sem ég vilji hræða yður með bréfunum. ¹⁰„Bréfin,“ segja menn, „eru þung og ströng, en sjálfur er hann lítill fyrir mann að sjá og enginn tekur mark á ræðu hans.“ ¹¹Sá, sem slíkt segir, festi það í huga sér, að eins og vér fjarstaddir tölum til yðar í bréfunum, þannig munum vér koma fram, þegar vér erum hjá yður.

¹²Ekki dirfumst vér að telja oss til þeirra eða bera oss saman við suma af þeim, er mæla með sjálfum sér. Þeir mæla sig við sjálfa sig og bera sig saman við sjálfa sig og eru óskynsamir. ¹³En vér viljum ekki hrósa oss án viðmiðunar, heldur samkvæmt þeirri mælistiku, sem Guð hefur úthlutað oss: Að ná alla leið til yðar. ¹⁴Því að vér teygjum oss ekki of langt fram, ella hefðum vér ekki komist til yðar. En vér vorum fyrstir til yðar með fagnaðarerindið um Krist. ¹⁵Vér höfum vora viðmiðun og stærum oss ekki af erfíði annarra. Vér höfum þá von, að eftir því sem trú yðar vex, verðum vér miklir á meðal yðar, já, stórmiklir samkvæmt mælistiku vorri. ¹⁶Þá getum vér boðað fagnaðarerindið í löndum handan við yður án þess að nota annarra mælistikur eða stæra oss af því, sem þegar er gjört. ¹⁷En „sá sem hrósar sér, hann hrósi sér í Drottni.“ ¹⁸Því að fullgildur er ekki sá, er mælir með sjálfum sér, heldur sá, er Drottinn mælir með.

Páll og falspostularnir

11

¹Ó að þér vilduð umbera dálitla fávisku hjá mér! Jú, vissulega umberið þér mig. ²Ég vakti yfir yður með afbrýði Guðs, því að ég hef fastnað yður einum manni, Kristi, og vil leiða fram fyrir hann hreina mey. ³En ég er hræddur um, að eins og höggormurinn tældi Evu með flærð sinni, svo kunni og hugsanir yðar að spillast og leiðast burt frá einlægri og hreinni tryggni við Krist. ⁴Því að ef einhver kemur og prédikar annan Jesú en vér höfum prédikað, eða þér fáið annan anda en þér hafið fengið, eða annað fagnaðarerindi en þér hafið tekið á móti, þá umberið þér það mætavel.

⁵Ég álit mig þó ekki í neinu standa hinum stórmiklu postulum að baki. ⁶Þótt mig bresti mælsku, brestur mig samt ekki þekkingu og vér höfum á allan hátt birt yður hana í öllum greinum.

⁷Eða drýgði ég synd, er ég lítillækkaði sjálfan mig til þess að þér mættuð upphafnir verða og boðaði yður ókeypis fagnaðarerindi Guðs? ⁸Aðra söfnuði rúði ég og tók mála af þeim til þess að geta þjónað yður, og er ég var hjá yður og leið þröng, varð ég þó ekki neinum til byrði, því að úr skorti mínum bættu bræðurnir, er komu frá Makedóníu. Og í öllu varaðist ég að verða yður til þyngsla og mun varast. ¹⁰Svo sannarlega sem sannleiki Krists er í mér, skal þessi hrósun um mig ekki verða þögguð niður í héruðum Akkeu. ¹¹Hvers vegna? Er það af því að ég elska yður ekki? Nei, Guð veit að ég gjöri það.

¹²En það, sem ég gjöri, mun ég og gjöra til þess að svipta þá tækifærinu, sem færís leita til þess að vera jafnokar vorir í því, sem þeir stæra sig af. ¹³Því að slíkir menn eru falspostular, svikulir verkamenn, er taka á sig mynd postula Krists. ¹⁴Og ekki er það

undur, því að Satan sjálfur tekur á sig ljósengilsmynd. ¹⁵Það er því ekki mikið, þótt þjónar hans taki á sig mynd réttlætisþjóna. Afdrif þeirra munu verða samkvæmt verkum þeirra.

Mannraunir postulans

¹⁶Enn segi ég: Ekki álíti neinn mig fávísan. En þó svo væri, þá takið samt við mér sem fávísun, til þess að ég geti líka hrósað mér dálítið. ¹⁷Það sem ég tala nú, þegar ég tek upp á að hrósa mér, tala ég ekki að hætti Drottins, heldur eins og í heimsku. ¹⁸Með því að margir hrósa sér af sínum mannlegu afrekum, vil ég einnig hrósa mér svo, ¹⁹því að fúslega umberið þér hina fávísu, svo vitrir sem þér eruð. ²⁰Þér umberið það, þótt einhver hneppi yður í ánað, þótt einhver eti yður upp, þótt einhver hremmi yður, þótt einhver lítilsvirði yður, þótt einhver slái yður í andlitið. ²¹Ég segi það mér til minnkunar, að í þessu höfum vér sýnt oss veika.

En þar sem aðrir láta drýgindalega, – ég tala fávíslega –, þar gjöri ég það líka. ²²Eru þeir Hebrear? Ég líka. Eru þeir Ísraelítar? Ég líka. Eru þeir Abrahams niðjar? Ég líka. ²³Eru þeir þjónar Krists? – Nú tala ég eins og vitfiringur! – Ég fremur. Meira hef ég unnið, oftar verið í fangelsi, fleiri högg þolað og oft dauðans hættu. ²⁴Af Gyðingum hef ég fimm sinnum fengið högginn þrjátíu og níu,^a ²⁵þrisvar verið húðstrýktur, einu sinni verið grýttur, þrisvar beðið skipbrot, verið sólarhring í sjó. ²⁶Ég hef verið á sífelldum ferðalögum, komist í hann krappan í ám, lent í háska af völdum ræningja, í háska af völdum samlanda og af völdum heiðingja, í háska í borgum og í óbyggðum, á sjó og meðal falsbræðra. ²⁷Ég hef stritað og erfiðað, átt margar svefnlausar nætur, verið hungraður og þyrstur og iðulega fastað, og ég hef verið kaldur og klæðlaus. ²⁸Og ofan á allt annað bætist það, sem mæðir á mér hvern dag, áhyggjan fyrir öllum söfnuðunum. ²⁹Hver er sjúkur, án þess að ég sé sjúkur? Hver hrasar, án þess að ég líði?

³⁰Ef ég á að hrósa mér, vil ég hrósa mér af veikleika mínum. ³¹Guð og faðir Drottins Jesú, hann sem blessaður er að eilífu, veit að ég lýg ekki. ³²Í Damaskus setti landshöfðingi Areta konungs vörð um borgina til þess að handtaka mig. ³³En gegnum glugga var ég látinn síga út fyrir múrinn í körfu og slapp þannig úr höndum hans.

Vitranir og opinberanir

12

¹Hrósa mér verð ég, þótt gagnlegt sé það ekki. En ég mun nú snúa mér að vitrunum og opinberunum Drottins. ²Mér er kunnugt um mann, hann tilheyrir Kristi, sem fyrir fjórtán árum, – hvort það var í líkamanum eða utan líkamans, veit ég ekki, Guð veit það –, var hrifinn burt allt til þriðja himins. ³Og mér er kunnugt um þennan mann, – hvort það var í líkamanum eða án líkamans, veit ég ekki, Guð veit það –, ⁴að hann var hrifinn upp í Paradís og heyrði ósegjanleg orð, sem engum manni er leyft að mæla. ⁵Af slíku vil ég hrósa mér, en af sjálfum mér vil ég ekki hrósa mér, nema þá af veikleika mínum. ⁶Þótt ég vildi hrósa mér, væri ég ekki frávita, því að ég mundi segja sannleika. En ég veigra mér við því, til þess að enginn skuli ætla mig meiri en hann sér mig eða heyrir.

^a Gyðingleg refsing, sbr. 5M 25.2nn

⁷Og til þess að ég skuli ekki hrokast upp af hinum miklu opinberunum, er mér gefinn fleinn í holdið, Satans engill, sem slær mig, til þess að ég skuli ekki hrokast upp. ⁸Þrisvar hef ég beðið Drottin þess að láta hann fara frá mér. ⁹Og hann hefur svarað mér: „Náð mín nægir þér; því að mátturinn fullkomnast í veikleika.“ Því vil ég helst hrósa mér af veikleika mínum, til þess að kraftur Krists megji taka sér bústað í mér. ¹⁰Þess vegna uni ég mér vel í veikleika, í misþyrmingum, í nauðum, í ofsóknum, í þrengingum vegna Krists. Þegar ég er veikur, þá er ég máttugur.

Umhyggja og áhyggja

¹¹Ég hef gjörst frávita. Þér hafið neytt mig til þess. Ég átti heimtingu á að hljóta meðmæli af yður. Því að í engu stóð ég hinum stórmiklu postulum að baki, enda þótt ég sé ekki neitt. ¹²Postulatákn voru gjörð á meðal yðar af mikilli þrautseigju, tákn, undur og kraftaverk. ¹³Í hverju voruð þér settir lægra en hinir söfnuðirnir, nema ef vera skyldi í því, að ég sjálfur hef ekki verið yður til byrði? Fyrirgefið mér þennan órétt.

¹⁴Þetta er nú í þriðja sinn, að ég er ferðbúinn að koma til yðar, og ætla ég ekki að verða yður til byrði. Ég sækist ekki eftir eigum yðar, heldur yður sjálfum. Því að ekki eiga börnin að safna fé handa foreldrunum, heldur foreldrarnir handa börnunum. ¹⁵Ég er fús til að verja því, sem ég á, já, leggja sjálfan mig í sölurnar fyrir yður. Ef ég elska yður heitar, verð ég þá elskaður minna? ¹⁶En látum svo vera, að ég hafi ekki verið yður til byrði, en hafi verið slægur og veitt yður með brögðum. ¹⁷Hef ég notað nokkurn þeirra, sem ég hef sent til yðar, til þess að hafa eitthvað af yður? ¹⁸Ég bað Títus að fara og sendi bróðurinn með honum. Hefur þá Títus haft eitthvað af yður? Komum við ekki fram í einum og sama anda? Fetuðum við ekki í sömu fótsporin?

¹⁹Fyrir löngu eruð þér farnir að halda, að vér séum að verja oss gagnvart yður. Nei, vér tölum fyrir augliti Guðs, eins og þeir, sem tilheyra Kristi. Allt er það yður til uppbyggingar, mínir elskuðu. ²⁰Ég er hræddur um, að mér muni þykja þér öðruvísi en ég óska, er ég kem, og að yður muni þykja ég öðruvísi en þér óskið og á meðal yðar kunni að vera deilur, öfund, reiði, eigingirni, bakmælgir, rógburður, hroki og óeirðir. ²¹Ég er hræddur um, að Guð minn muni auðmýkja mig hjá yður, þegar ég kem aftur, og að ég muni hryggjast yfir mörgum þeirra, sem áður hafa syndgað og ekki hafa snúið sér frá saurlífi, frillulífi og ólífnaði, sem þeir hafa drýgt.

Áminning og hvatning

13

¹Þetta er nú í þriðja sinn, sem ég kem til yðar. Því „aðeins skal framburður gildur vera, að tveir eða þrír beri.“ ²Það sem ég sagði yður við aðra komu mína, það segi ég yður nú aftur fjarstaddur, bæði þeim, sem hafa brotlegir orðið, og öðrum: Næsta sinn, sem ég kem, mun ég ekki hlífa neinum, ³enda krefjist þér sönnunar þess, að Kristur tali í mér. Hann er ekki veikur gagnvart yður, heldur máttugur á meðal yðar. ⁴Hann var krossfestur í veikleika, en hann lifir fyrir Guðs kraft. Og einnig vér erum veikir í honum, en munum þó lifa með honum fyrir Guðs kraft, sem hann sýnir yður.

⁵Reynið yður sjálfa, hvort þér eruð í trúnni, prófið yður sjálfa. Gjörði þér yður ekki grein fyrir, að Jesús Kristur er í yður? Það skyldi vera, að þér stæðust ekki prófið. ⁶En ég

Síðara bréf Páls til Korintumanna

vona, að þér komist að raun um, að vér höfum staðist prófið. ⁷Vér biðjum til Guðs, að þér gjörðið ekki neitt illt, ekki til þess að það sýni ágæti vort, heldur til þess að þér gjörðið hið góða. Vér gætum eins sýnst óhæfir. ⁸Því að ekki megnum vér neitt gegn sannleikanum, heldur fyrir sannleikann. ⁹Vér gleðjumst, þegar vér erum veikir, en þér eruð styrkir. Það, sem vér biðjum um, er að þér verðið fullkomnir. ¹⁰Þess vegna rita ég þetta fjarverandi, til þess að ég þurfi ekki, þegar ég er kominn, að beita hörku, samkvæmt því valdi, sem Drottinn hefur gefið mér. Það er til uppbyggingar, en ekki til niðurbrots.

¹¹Að öðru leyti, bræður, verið glaðir. Verið fullkomnir, áminnið hver annan, verið samhuga, verið friðsamir. Þá mun Guð kærleikans og friðarins vera með yður. ¹²Heilsað hver öðrum með heilögum kossi. Allir heilagir biðja að heilsa yður.

¹³Náðin Drottins Jesú Krists, kærleiki Guðs og samfélag heilags anda sé með yður öllum.

BRÉF PÁLS TIL GALATAMANNA

Kveðja

1

¹Páll postuli – ekki sendur af mönnum né að tilhlutun manns, heldur að tilhlutun Jesú Krists og Guðs föður, sem uppvakti hann frá dauðum – ²og allir bræðurnir, sem með mér eru, heilsa söfnuðunum í Galatalandi.

³Náð sé með yður og friður frá Guði föður og Drottni vorum Jesú Kristi, ⁴sem gaf sjálfan sig fyrir syndir vorar, til þess að frelsa oss frá hinn yfirstandandi vondu öld, samkvæmt vilja Guðs vors og föður. ⁵Honum sé dýrð um aldir alda, amen.

Ekkert annað fagnaðarerindi

⁶Mig furðar, að þér svo fljótt látið snúast frá honum, sem kallaði yður í náð Krists, ^a til annars konar fagnaðarerindis, ⁷sem þó er ekki til; heldur eru einhverjir að trufla yður og vilja umhverfa fagnaðarerindinu um Krist. ⁸En þótt jafnvel vér eða engill frá himni færi að boða yður annað fagnaðarerindi en það, sem vér höfum boðað yður, þá sé hann bölvður. ⁹Eins og vér höfum áður sagt, eins segi ég nú aftur: Ef nokkur boðar yður annað fagnaðarerindi en það, sem þér hafið veitt viðtöku, þá sé hann bölvður.

¹⁰Er ég nú að reyna að sannfæra menn eða Guð? Er ég að leitast við að þóknast mönnum? Ef ég væri enn að þóknast mönnum, þá væri ég ekki þjónn Krists.

Köllun Páls

¹¹Það læt ég yður vita, bræður, að fagnaðarerindið, sem ég hef boðað, er ekki mannaverk. ¹²Ekki hef ég tekið við því af manni né látið kenna mér það, heldur fengið það fyrir opinberun Jesú Krists.

¹³Þér hafið heyrt um háttsemi mína áður fyrri í Gyðingdóminum, hversu ákaflega ég ofsótti söfnuð Guðs og vildi eyða honum. ¹⁴Ég fór lengra í Gyðingdóminum en margir jafnaldrar mínir meðal þjóðar minnar og var miklu vandlætingasamari um erfikenningu forfeðra minna.

¹⁵En þegar Guði, sem hafði útvalið mig frá móðurlífi og af náð sinni kallað, ¹⁶þóknaðist að opinbera mér son sinn, til þess að ég boðaði fagnaðarerindið um hann meðal heiðingjanna, þá ráðgaðist ég eigi við neinn mann, ¹⁷ekki fór ég heldur upp til Jerúsalem til þeirra, sem voru postular á undan mér, heldur fór ég jafnskjótt til Arabíu og sneri svo aftur til Damaskus.

^a Annar lesháttur: af náð sinni.

¹⁸Síðan fór ég eftir þrjú ár upp til Jerúsalem til að kynnast Kefasi og dvaldist hjá honum hálfan mánuð. ¹⁹Engan af hinum postulunum sá ég, heldur aðeins Jakob, bróður Drottins. ²⁰Guð veit, að ég lýg því ekki, sem ég skrifa yður.

²¹Síðan kom ég í hérað Sýrlands og Kilíkíu. ²²Ég var persónulega ókunnur kristnu söfnuðunum í Júdeu. ²³Þeir höfðu einungis heyrt sagt: „Sá sem áður ofsótti oss, boðar nú trúna, sem hann áður vildi eyða.“ ²⁴Og þeir vegsömuðu Guð vegna mín.

Páll og postularnir í Jerúsalem

2

¹Síðan fór ég að fjórtán árum liðnum aftur upp til Jerúsalem ásamt Barnabasi og tók líka Títus með mér. ²Ég fór þangað eftir opinberun og lagði fram fyrir þá fagnaðarerindið, sem ég prédika meðal heiðingjanna. Ég lagði það einslega fyrir þá, sem í álitu voru; það mátti eigi henda, að ég hlýpi og hefði hlaupið til einskis. ³En ekki var einu sinni Títus, sem með mér var og var grískur maður, neyddur til að láta umskerast. ⁴Það hefði þá verið fyrir tilverknað falsbræðranna, er illu heilli hafði verið hleypt inn og laumast höfðu inn til að njósna um frelsi vort, það er vér höfum í Kristi Jesú, til þess að þeir gætu hneppt oss í þrældóm. ⁵Undan þeim létum vér ekki einu sinni eitt andartak, til þess að sannleiki fagnaðarerindisins skyldi haldast við hjá yður. ⁶Og þeir, sem í álitu voru, – hvað þeir einu sinni voru, skiptir mig engu, Guð fer ekki í manngreinarálit, – þeir, sem í álitu voru, lögðu ekkert frekara fyrir mig. ⁷Þvert á móti, þeir sáu, að mér var trúað fyrir fagnaðarerindinu til óumskorinna manna, eins og Pétri til umskorinna, ⁸því að sá, sem hefur eftir Pétur til postuladóms meðal hinna umskornu, hefur einnig eftir mig til postuladóms meðal heiðingjanna. ⁹Og er þeir höfðu komist að raun um, hvílik náð mér var veitt, þá réttu þeir Jakob, Kefas og Jóhannes, sem álitnir voru máttarstólparnir, mér og Barnabasi hönd sína til bræðralags: Við skyldum fara til heiðingjanna, en þeir til hinna umskornu. ¹⁰Það eitt var til skilið, að við skyldum minnst hinna fátæku, og einmitt þetta hef ég líka^a kappkostað að gjöra.

Réttlætting af trú

¹¹En þegar Kefas kom til Antíokkíu, andmælti ég honum upp í opið geðið, því hann var sannur að sök. ¹²Áður en menn nokkrir komu frá Jakob, hafði hann setið að borði með heiðingjunum, en er þeir komu, dró hann sig í hlé og tók sig út úr af ótta við þá, sem héldu fram umskurninni. ¹³Hinir Gyðingarnir tóku einnig að hræsna með honum, svo að jafnvel Barnabas lét dragast með af hræsni þeirra. ¹⁴En þegar ég sá, að þeir gengu ekki beint eftir sannleika fagnaðarerindisins, sagði ég við Kefas í allra áheyrn: „Úr því að þú, sem ert Gyðingur, lifir að heiðingja siðum, en eigi Gyðinga, hvernig ferst þér þá að neyða heiðingja til að lifa að Gyðinga siðum?“

¹⁵Vér erum fæddir Gyðingar, ekki syndarar af heiðnu bergi brotnir. ¹⁶En vér vitum, að maðurinn réttlætist ekki af lögmálsverkum, heldur fyrir trú á Jesú Krist. Og vér tókum trú á Krist Jesú, til þess að vér réttlættumst af trú á Krist, en ekki af lögmálsverkum. Enda

^a Eða: og það hafði ég líka.

réttlætist enginn lifandi maður af lögmálsverkum. ¹⁷En ef vér nú sjálfir reynumst syndarar þegar vér leitumst við að réttlætast í Kristi, er þá Kristur orðinn þjónn syndarinnar? Fjarri fer því. ¹⁸Fari ég að byggja upp aftur það, sem ég braut niður, þá sýni ég og sanna, að ég er sjálfur brotlegur. ¹⁹Því að af völdum lögmálsins er ég dæinn lögmálinu til þess að lifa Guði. ²⁰Ég er krossfestur með Kristi. Sjálfur lifi ég ekki framar, heldur lifir Kristur í mér. Lífinu, sem ég lifi nú hér á jörð, lifi ég í trúnni á Guðs son, sem elskaði mig og lagði sjálfan sig í sölurnar fyrir mig. ²¹Ég ónýti ekki náð Guðs. Ef réttlætning fæst fyrir lögmál, þá hefur Kristur dáið til einskis.

Blessun í Kristi Jesú

3

¹Þér óskynsömu Galatar! Hver hefur töfrað yður? Þér hafið þó fengið skýra mynd af Jesú Kristi á krossinum, málaða fyrir augum yðar. ²Um þetta eitt vil ég fræðast af yður: Öðluðust þér andann fyrir lögmálsverk eða við að hlýða á fagnaðarerindið og trú? ³Eruð þér svo óskynsamir? Þér sem byrjuðuð í anda, ætlið þér nú að enda í holdi? ⁴Hafið þér til einskis reynt svo mikið? – ef það þá er til einskis! ⁵Hvað um það, – sá sem veitir yður andann og framkvæmir máttarverk meðal yðar, gjörir hann það vegna lögmálsverka yðar eða vegna þess að þér heyrið og trúið? ⁶Svo var og um Abraham, „hann trúði Guði, og það var honum til réttlætis reiknað.“

⁷Þér sjáið þá, að þeir sem byggja á trúnni, þeir eru einmitt synir Abrahams. ⁸Ritningin sá það fyrir, að Guð mundi réttlæta heiðingjana fyrir trú, og því boðaði hún Abraham fyrirfram þann fagnaðarboðskap: „Af þér skulu allar þjóðir blessun hljóta.“ ⁹Þannig hljóta þeir, sem byggja á trúnni, blessun ásamt hinum trúaða Abraham.

¹⁰En bölvun hvílir á öllum þeim, sem byggja á lögmálsverkum, því að ritað er: „Bölvaður er sá, sem ekki heldur fast við allt það, sem í lögmálsbókinni er ritað, og breytir eftir því.“ ¹¹En það er augljóst að fyrir Guði réttlætist enginn með lögmáli, því að „hinn réttláti mun lifa fyrir trú.“^a ¹²En lögmálið spyr ekki um trú. Það segir: „Sá, sem breytir eftir boðum þess, mun lifa fyrir þau.“

¹³Kristur keypti oss undan bölvun lögmálsins með því að verða bölvun fyrir oss, því að ritað er: „Bölvaður er hver sá, sem á tré hangir.“ ¹⁴Þannig skyldi heiðingjunum hlotnast blessun Abrahams í Kristi Jesú, og vér öðlast fyrir trúna andann, sem fyrirheitið var.

Lögmál og fyrirheit

¹⁵Bræður, ég tek dæmi úr mannlegu lífi: Enginn ónýtir eða eykur við staðfesta arfleiðsluskrá, enda þótt hún sé aðeins af manni gjörð. ¹⁶Nú voru fyrirheitin gefin Abraham og afkvæmi hans, – þar stendur ekki „og afkvæmum“, eins og margir ættu í hlut, heldur „og afkvæmi þínu“, eins og þegar um einn er að ræða, og það er Kristur. ¹⁷Með þessu vildi ég sagt hafa: Sáttmála, sem áður var staðfestur af Guði, getur lögmálið, sem kom fjögur hundruð og þrjátíu árum síðar, ekki ónýtt, svo að það felli fyrirheitið úr

^a Eða: hinn réttláti af trú mun lifa.

gildi. ¹⁸Sé því þá svo farið, að arfurinn fáið með lögmáli, þá fæst hann ekki framar með fyrirheiti, en Guð veitti Abraham náð sína með fyrirheiti.

¹⁹Hvað er þá lögmálið? Vegna afbrotanna var því bætt við, þangað til afkvæmið kæmi, sem fyrirheitið hljóðaði um. Fyrir umsýslan engla er það til orðið, fyrir tilstilli meðalgangara. ²⁰En meðalgangara gjörðist ekki þörf þar sem einn á í hlut, en Guð er einn.

Erfingjar eftir fyrirheiti

²¹Er þá lögmálið gegn fyrirheitum Guðs? Fjarri fer því. Ef vér hefðum fengið lögmál, sem veitt gæti líf, þá fengist réttlætið vissulega með lögmáli. ²²En ritningin segir, að allt sé hneppt undir vald syndarinnar, til þess að fyrirheitið veitist þeim, sem trúa, fyrir trú á Jesú Krist.

²³Áður en trúin kom, vorum vér í gæslu lögmálsins innilokaðir, þangað til trúin, sem í vændum var, opinberaðist. ²⁴Þannig hefur lögmálið orðið tyftari vor, þangað til Kristur kom, til þess að vér réttlættumst af trú. ²⁵En nú, eftir að trúin er komin, erum vér ekki lengur undir tyftara.

²⁶Þér eruð allir Guðs börn fyrir trúna á Krist Jesú. ²⁷Allir þér, sem eruð skírðir til samfélags við Krist, þér hafið íklæðst Kristi. ²⁸Hér er enginn Gyðingur né grískur, þræll né frjáls maður, karl né kona. Þér eruð allir eitt í Kristi Jesú. ²⁹En ef þér tilheyrið Kristi, þá eruð þér niðjar Abrahams, erfingjar eftir fyrirheitinu.

Ekki þrælar, heldur börn

4

¹Með öðrum orðum: Alla þá stund, sem erfinginn er ófullveðja, er enginn munur á honum og þræli, þótt hann eigi allt. ²Hann er undir fjárhaldsmönnum og ráðsmönnum til þess tíma, er faðirinn hefur ákveðið. ³Þannig vorum vér einnig, er vér vorum ófullveðja, þrælbundnir undir heimsvættirnar. ⁴En þegar fylling tímans kom, sendi Guð son sinn, fæddan af konu, fæddan undir lögmáli, – ⁵til þess að hann keypti lausa þá, sem voru undir lögmáli, – og vér fengjum barnaréttinn. ⁶En þar eð þér eruð börn, þá hefur Guð sent anda sonar síns í hjörtu vor, sem hrópar: „Abba, faðir!“ ⁷Þú ert þá ekki framar þræll, heldur sonur. En ef þú ert sonur, þá ert þú líka erfingi að ráði Guðs.

⁸Forðum, er þér þekktuð ekki Guð, þá voruð þér þrælar þeirra, sem í eðli sínu eru ekki guðir. ⁹En nú, eftir að þér þekkið Guð, eða réttara sagt, eftir að Guð þekkir yður, hvernig getið þér snúið aftur til hinna veiku og fátæklegu vætta? Viljið þér þræla undir þeim að nýju? ¹⁰Þér hafið gætur á dögum og mánuðum, vissum tíðum og árum. ¹¹Ég er hræddur um yður, að ég kunni að hafa haft erfiði fyrir yður til ónýtis.

¹²Ég bið yður, bræður: Verðið eins og ég, því að ég er orðinn eins og þér. Í engu hafið þér gjört á hluta minn. ¹³Þér vitið, að sjúkleiki minn varð tilefni til þess, að ég fyrst boðaði yður fagnaðarerindið. ¹⁴En þér létuð ekki líkamsásigkomulag mitt verða yður til ásteytingar og óvirtuð mig ekki né sýnduð mér óbeit, heldur tókuð þér á móti mér eins og engli Guðs, eins og Kristi Jesú sjálfum. ¹⁵Hvað er nú orðið úr blessunarbænum yðar? Það vitni ber ég yður, að augun hefðuð þér stungið úr yður og gefið mér, ef auðið hefði verið. ¹⁶Er ég þá orðinn óvinur yðar, vegna þess að ég segi yður sannleikann?

Bréf Páls til Galatamanna

¹⁷Þeir láta sér annt um yður, en það er eigi af góðu, heldur vilja þeir einangra yður, til þess að þér látið yður annt um þá. ¹⁸Það er ávallt gott að láta sér annt um það, sem gott er, og ekki aðeins meðan ég er hjá yður, ¹⁹börn mín, sem ég að nýju el með harmkvælum, þangað til Kristur er myndaður í yður! ²⁰Ég vildi ég væri nú hjá yður og gæti talað nýjum rómi, því að ég er ráðalaus með yður.

Tveir sáttmálar

²¹Segið mér, þér sem viljið vera undir lögmáli, heyrið þér ekki hvað lögmálið segir? ²²Ritað er, að Abraham átti tvo sonu, annan við ambáttinni, en hinn við frjálsu konunni. ²³Sonurinn við ambáttinni var fæddur á náttúrlegan hátt, en sonurinn við frjálsu konunni var fæddur samkvæmt fyrirheiti. ²⁴Þetta hefur óeiginlega merkingu: Konurnar merkja tvo sáttmála: Annar er sá frá Sínaí fjalli og elur börn til ánaúðar, það er Hagar; ²⁵en Hagar merkir Sínaí fjall í Arabíu^a og samsvarar hinni núverandi Jerúsalem, því að hún er í ánaúð ásamt börnum sínum. ²⁶En Jerúsalem, sem í hæðum er, er frjáls, og hún er móðir vor, ²⁷því að ritað er:

Ver glöð, óbyrja, sem ekkert barn hefur átt! Hrópa og kalla hátt, þú sem ekki hefur jóðsjúk orðið! Því að börn hinnar yfirgefðu eru fleiri en hinnar, sem manninn á.

²⁸En þér, bræður, eruð fyrirheits börn eins og Ísak. ²⁹En eins og sá, sem fæddur var á náttúrlegan hátt, ofsótti forðum þann, sem fæddur var á undursamlegan hátt, svo er það og nú. ³⁰En hvað segir ritningin? „Rek burt ambáttina og son hennar, því að ekki skal ambáttarsonurinn taka arf með syni frjálsu konunnar.“ ³¹Þess vegna, bræður, erum vér ekki ambáttar börn, heldur börn frjálsu konunnar.

5

¹Til frelsis frelsaði Kristur oss. Standið því stöðugir og látið ekki aftur leggja á yður ánaúðarok.

Frelsaðir til frelsis

²Takið eftir því, sem ég, Páll, segi yður: Ef þér látið umskerast, þá gagnar Kristur yður ekkert. ³Og enn vitna ég fyrir hverjum manni, sem lætur umskerast: Hann er skyldur til að halda allt lögmálið. ⁴Þér eruð orðnir viðskila við Krist, þér sem ætlið að réttlætast með lögmáli. Þér eruð fallnir úr náðinni. ⁵En vér væntum í andanum að öðlast af trúnni réttlætninguna, sem er von vor. ⁶Í Kristi Jesú er ekkert komið undir umskurn né yfirhúð, heldur undir trú, sem starfar í kærleika. ⁷Þér hlupuð vel. Hver hefur hindrað yður í að hlýða sannleikanum? ⁸Þær fortölur voru ekki frá honum, sem kallaði yður. ⁹Lítið súrdeig sýrir allt deigið. ¹⁰Ég hef það traust til yðar í Drottni, að þér verðið sama sinnis og ég. Sá sem truflar yður mun bera sinn dóm, hver sem hann svo er. ¹¹En hvað mig snertir, bræður, ef ég er enn þá að prédika umskurn, hví er þá enn verið að ofsækja mig? Þá væri hneyksli krossins tekið burt. ¹²Vel mættu þeir, sem koma yður í uppnám, aflima sig. ¹³Þér voruð, bræður, kallaðir til frelsis. Notið aðeins ekki frelsið til færís fyrir holdið, heldur þjónið hver öðrum í kærleika. ¹⁴Allt lögmálið er uppfyllt með þessu eina boðorði: „Þú skalt elska

^a Annar lesháttur: Sínaí er fjall í Arabíu.

náunga þinn eins og sjálfan þig.“ ¹⁵En ef þér bítist og etið hver annan upp, þá gætið þess, að þér tortímist ekki hver fyrir öðrum. ¹⁶En ég segi: Lifið í andanum, og þá fullnægið þér alls ekki girnd holdsins. ¹⁷Holdið girnist gegn andanum, og andinn gegn holdinu. Þau standa hvort gegn öðru, til þess að þér gjörið ekki það, sem þér viljið. ¹⁸En ef þér leiðist af andanum, þá eruð þér ekki undir lögmáli. ¹⁹Holdsins verk eru augljós: Frillulífi, óhreinleiki, saurlífi, ²⁰skurðgoðadýrkun, fjölkynngi, fjandskapur, deilur, metingur, reiði, eigingirni, tvídrægni, flokkadráttur, ²¹öfund, ofdrykkja, svall og annað þessu líkt. Og það segi ég yður fyrir, eins og ég hef áður sagt, að þeir, sem slíkt gjöra, munu ekki erfa Guðs ríki. ²²En ávöxtur andans er: Kærleiki, gleði, friður, langlyndi, gæska, góðvild, trúmennska, ²³hógværð og bindindi. Gegn slíku er lögmálið ekki. ²⁴En þeir, sem tilheyra Kristi Jesú, hafa krossfest holdið með ástríðum þess og girndum. ²⁵Fyrst andinn er líf vort skulum vér lifa í andanum! ²⁶Verum ekki hégómagjarnir, svo að vér áreitum hver annan og öfundum hver annan.

Nýtt líf

6

¹Bræður! Ef einhver misgjörð kann að henda mann, þá leiðréttið þér, sem andlegir eruð, þann mann með hógværð. Og haf gát á sjálfum þér, að þú freistist ekki líka. ²Berið hver annars byrðar og uppfyllið þannig lögmál Krists. ³Sá sem þykist vera nokkuð, en er þó ekkert, dregur sjálfan sig á talar. ⁴En sérhver rannsaki breytni sjálfs sín og þá mun hann hafa hrósunarefni í samanburði við sjálfan sig, en ekki miðað við aðra, ⁵því að sérhver mun verða að bera sína byrði. ⁶En sá, sem uppfærðist í orðinu, veiti þeim, sem uppfærðir, hlutdeild með sér í öllum gæðum. ⁷Villist ekki! Guð lætur ekki að sér hæða. Það sem maður sáir, það mun hann og uppskera. ⁸Sá sem sáir í hold sjálfs sín, mun af holdinu uppskera glötun, en sá sem sáir í andann, mun af andanum uppskera eilíft líf. ⁹Þreymst ekki að gjöra það sem gott er, því að á sínum tíma munum vér uppskera, ef vér gefumst ekki upp. ¹⁰Þess vegna skulum vér, meðan tími er til, gjöra öllum gott og einkum trúbræðrum vorum.

Lokaorð

¹¹Sjáið, með hversu stórum stöfum ég skrifa yður með eigin hendi. ¹²Allir þeir, sem vilja líta vel út að holdinu til, það eru þeir, sem eru að þröngva yður til að láta umskerast, einungis til þess að þeir verði eigi ofsóttir vegna kross Krists. ¹³Því að ekki halda einu sinni sjálfir umskurnarmennirnir lögmálið, heldur vilja þeir að þér látið umskerast, til þess að þeir geti stært sig af holdi yðar. ¹⁴En það sé fjarri mér að hrósa mér af öðru en krossi Drottins vors Jesú Krists. Sakir hans er ég krossfestur heiminum og heimurinn mér. ¹⁵Umskurn eða yfirhúð skipta engu, heldur að vera ný sköpun. ¹⁶Og yfir öllum þeim, sem þessari reglu fylgja, sé friður og miskunn, og yfir Ísrael Guðs. ¹⁷Enginn mæði mig héðan í frá, því að ég ber merki Jesú á líkama mínum. ¹⁸Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með yðar anda, bræður. Amen.

BRÉF PÁLS TIL EFESUSMANNA

Kveðja

1

¹Páll, að vilja Guðs postuli Krists Jesú, heilsar hinum heilögu, sem eru í Efesus,^a þeim sem trúa á Krist Jesú.

²Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

Lofgjörð

³Lofaður sé Guð og faðir Drottins vors Jesú Krists, sem í Kristi hefur blessað oss með hvers konar andlegri blessun í himinhæðum. ⁴Áður en heimurinn var grundvallaður hefur hann útvalið oss í Kristi, til þess að vér værum heilagir og lýtalausir fyrir honum.

Í kærleika sínum ⁵ákvað hann^b fyrirfram að veita oss sonarrétt í Jesú Kristi. Sá var vilji hans og velþóknun ⁶til vegsemdar dýrð hans og náð, sem hann lét oss í té í sínum elskaða syni.

⁷Í honum, fyrir hans blóð eigum vér endurlausnina og fyrirgefningu afbrota vorra. ⁸Svo auðug er náð hans, sem hann gaf oss ríkulega með hvers konar vísdómi og skilningi. ⁹Og hann kunngjörði oss leyndardóm vilja síns, þá ákvörðun, ¹⁰sem hann hafði með sjálfum sér ákveðið að framkvæma, er fylling tímans kæmi: Hann ætlaði að safna öllu því, sem er á hinnum, og því, sem er á jörðu, undir eitt höfuð í Kristi.

¹¹Í honum höfum vér þá líka öðlast arfleifðina, eins og oss var fyrirhugað samkvæmt fyrirætlun hans, er framkvæmir allt eftir ályktun vilja síns, ¹²til þess að vér, sem áður höfum sett von vora til Krists, skyldum vera dýrð hans til vegsemdar.

¹³Í honum eruð og þér, eftir að hafa heyrt orð sannleikans, fagnaðarerindið um sáluhjálp yðar og tekið trú á hann og verið merktir innsigli heilags anda, sem yður var fyrirheitið.

¹⁴Hann er pantur arfleifðar vorrar, að vér verðum endurleystir Guði til eignar, dýrð hans til vegsemdar.

Þakkir og fyrirbæn

¹⁵Eftir að hafa heyrt um trú yðar á Drottin Jesú og um kærleika yðar til allra heilagra, ¹⁶hef ég þess vegna ekki heldur látið af að þakka fyrir yður, er ég minnst yðar í bænum mínum. ¹⁷Ég bið Guð Drottins vors Jesú Krists, föður dýrðarinnar, að gefa yður anda speki og opinberunar, svo að þér fáið þekkt hann. ¹⁸Ég bið hann að upplýsa sálarsjón yðar, svo að þér skiljið, hver sú von er, sem hann hefur kallað oss til, hver ríkdómur hans

^a Orðin „í Efesus“ vantar í sum elstu handrit.

^b Eða: . . . fyrir honum í kærleika. Hann ákvað . . .

Bréf Páls til Efesusmanna

dýrlegu arfleifðar er, sem hann ætlar oss meðal hinna heilögu, ¹⁹og hver hinn yfirgnæfandi máttur hans við oss, sem trúum. En þetta er sami áhrifamikli, kröftugi mátturinn, ²⁰sem hann lét koma fram í Kristi, er hann vakti hann frá dauðum og lét hann setjast sér til hægri handar í himinhæðum, ²¹ofar hverri tign og valdi og mætti, ofar öllum herradómi og sérhverju nafni, sem nefnt er, ekki aðeins í þessari veröld, heldur og í hinni komandi. ²²Allt hefur hann lagt undir fætur honum og gefið hann kirkjunni sem höfuðið yfir öllu. ²³En kirkjan er líkami hans og fyllist af honum, sem sjálfur fyllir allt í öllu.^a

Hólpnir af náð

2

¹Þér voruð eitt sinn dauðir vegna afbrota yðar og synda, ²sem þér lifðuð í samkvæmt aldarhætti þessa heims, að vilja valdhafans í loftinu, anda þess, sem nú starfar í þeim, sem ekki trúa. ³Vér lifðum fyrrum allir eins og þeir í mannlegum girndum vorum. Þá lutum vér vilja holdsins og hugsana vorra og vorum að eðli til reiðinnar börn alveg eins og hinir.

⁴En Guð er auðugur að miskunn. Af mikilli elsku sinni, sem hann gaf oss, ⁵hefur hann endurlífgað oss með Kristi, þegar vér vorum dauðir vegna misgjörða vorra. Af náð eruð þér hólpnir orðnir. ⁶Guð hefur uppvakið oss í Kristi Jesú og búið oss stað í himinhæðum með honum. ⁷Þannig vildi hann á komandi öldum sýna hinn yfirgnæfandi ríkdóm náðar sinnar með gæsku sinni við oss í Kristi Jesú. ⁸Því að af náð eruð þér hólpnir orðnir fyrir trú. Þetta er ekki yður að þakka. Það er Guðs gjöf. ⁹Ekki byggt á verkum, enginn skal geta miklast af því. ¹⁰Vér erum smíð Guðs, skapaðir í Kristi Jesú til góðra verka, sem hann hefur áður fyrirbúið, til þess að vér skyldum leggja stund á þau.

Eitt í Kristi

¹¹Þér skuluð því minnast þessa: Þér voruð forðum fæddir heiðingjar og kallaðir óumskornir af mönnum, sem kalla sig umskorna og eru umskornir á holdi með höndum manna. ¹²Sú var tíðin, er þér voruð án Krists, lokaðir úti frá þegnrétti Ísraelsmanna. Þér stóðuð fyrir utan sáttmálana og fyrirheit Guðs, vonlausir og guðvana í heiminum. ¹³Nú þar á móti eruð þér, sem eitt sinn voruð fjarlægir, orðnir nálægir í Kristi, fyrir blóð hans. ¹⁴Því að hann er vor friður. Hann gjörði báða að einum og reif niður vegginn, sem skildi þá að, fjandskapinn milli þeirra. Með líkama sínum ¹⁵afmáði hann lögmálið með boðorðum þess og skipunum til þess að setja frið og skapa í sér einn nýjan mann úr báðum. ¹⁶Í einum líkama sætti hann þá báða við Guð á krossinum, þar sem hann deyddi fjandskapinn. ¹⁷Og hann kom og boðaði frið yður, sem fjarlægir voruð, og frið hinum, sem nálægir voru. ¹⁸Því að fyrir hann eigum vér hvorir tveggja aðgang til föðurins í einum anda.

¹⁹Þess vegna eruð þér ekki framar gestir og útlendingar, heldur eruð þér samþegnar hinna heilögu og heimamenn Guðs. ²⁰Þér eruð bygging, sem hefur að grundvelli^b postulana og spámennina, en Krist Jesú sjálfan að hyrningarsteini. ²¹Í honum er öll

^a Eða: í öllum.

^b Eða: sem postularnir og spámennirnir lögðu grundvöllinn að.

byggingin samantengd og vex svo, að hún verður heilagt musteri í Drottni. ²²Í honum verðið þér líka bústaður handa Guði fyrir anda hans.

Leyndardómur Krists opinber

3

¹Þess vegna er það, að ég, Páll, bandingi Krists Jesú vegna yðar, heiðinna manna, beygi kné mín. ²Víst hafið þér heyrt um þá ráðstöfun Guðs náðar, sem hann fól mér hjá yður: ³Að birta mér með opinberun leyndardóminn. Ég hef stuttlega skrifað um það áður. ⁴Þegar þér lesið það, getið þér skynjað, hvað ég veit um leyndardóm Krists. ⁵Hann var ekki birtur mannanna sonum fyrr á tímum. Nú hefur hann verið opinberaður heilögum postulum hans og spámönnum í andanum: ⁶Heiðingjarnir eru í Kristi Jesú fyrir fagnaðarerindið orðnir erfingjar með oss, einn líkami með oss, og eiga hlut í sama fyrirheiti og vér.

⁷Ég varð þjónn þessa fagnaðarerindis, af því að Guð gaf mér gjöf náðar sinnar með krafti máttar síns. ⁸Mér, sem minnstur er allra heilagra, var veitt sú náð að boða heiðingjunum fagnaðarerindið um hinn órannsakanlega ríkdóm Krists ⁹og að upplýsa alla um það, hvernig Guð hefur ráðstafað þessum leyndardómi. Hann hefur frá eilífu verið hulinn í Guði, sem allt hefur skapað.

¹⁰Nú skyldi kirkjan látin kunngjöra tignunum og völdunum í himinhæðum, hve margháttuð speki Guðs er. ¹¹Þetta er Guðs eilífa fyrirætlun, sem hann hefur framkvæmt í Kristi Jesú, Drottni vorum. ¹²Á honum byggist djörfung vor. Í trúnni á hann eigum vér öruggan aðgang að Guði. ¹³Fyrir því bið ég, að þér látið eigi hugfallast út af þrengingum mínum yðar vegna. Þær eru yður til vegsemdar.

Bæn um styrk og skilning

¹⁴Þess vegna beygi ég kné mín fyrir föðurnum, ¹⁵sem hvert faðerni fær nafn af á himni og jörðu. ¹⁶Megi hann gefa yður af ríkdómi dýrðar sinnar að styrkjast fyrir anda sinn að krafti hið innra með yður, ¹⁷til þess að Kristur megi fyrir trúna búa í hjörtum yðar og þér verða rótfestir og grundvallaðir í kærleika. ¹⁸Þá fáið þér ásamt öllum heilögum skilið, hve kærleikur Krists er víður og langur, hár og djúpur, og komist að raun um hann, ¹⁹sem gnæfir yfir alla þekkingu, og náðið að fyllast allri Guðs fyllingu.

²⁰En honum, sem í oss verkar með krafti sínum og megnar að gjöra langt fram yfir allt það, sem vér biðjum eða skynjum, ²¹honum sé dýrð í kirkjunni og í Kristi Jesú um öll æviskeið, öld eftir öld. Amen.

Vaxtartakmark Krists fyllingar

4

¹Ég, bandinginn vegna Drottins, áminni yður þess vegna um að hegða yður svo sem samboðið er þeirri köllun, sem þér hafið hlotið. ²Verið í hvívetna lítillátir og hógværir. Verið þolinmóðir, langlyndir og umberið hver annan í kærleika. ³Kappkostið að varðveita einingu andans í bandi friðarins. ⁴Einn er líkaminn og einn andinn, eins og þér líka voruð

Bréf Páls til Efesusmanna

kallaðir til einnar vonar. ⁵Einn er Drottinn, ein trú, ein skírn, ⁶einn Guð og faðir allra, sem er yfir öllum, með öllum og í öllum.

⁷Sérhverjum af oss var náðin veitt eftir því, sem Kristur úthlutaði honum. ⁸Því segir ritningin: „Hann steig upp til hæða, hertók fanga og gaf mönnunum gjafir.“ (⁹En „steig upp“, hvað merkir það annað en að hann hefur einnig stigið niður í djúp jarðarinnar?^a ¹⁰Sá, sem steig niður, er og sá, sem upp sté, upp yfir alla himna til þess að fylla allt.) ¹¹Og frá honum er sú gjöf komin, að sumir eru postular, sumir spámenn, sumir trúboðar, sumir hirðar og kennarar. ¹²Þeir eiga að fullkomna hina heilögu og láta þeim þjónustu í té, líkama Krists til uppbyggingar, ¹³þangað til vér verðum allir einhuga í trúnni og þekkingunni á syni Guðs, verðum fullþroska og náum vaxtartakmarki Krists fyllingar. ¹⁴Vér eigum ekki að halda áfram að vera börn, sem hrekjast og berast fram og aftur af hverjum kenningarvindi, tæld af slægum mönnum með vélabrögðum villunnar. ¹⁵Vér eigum heldur að ástunda sannleikann í kærleika og vaxa í öllu upp til hans, sem er höfuðið, – Kristur. ¹⁶Hann tengir líkamann saman og heldur honum saman með því að láta sérhverja taug inna sína þjónustu af hendi, allt eftir þeim krafti, sem hann úthlutar hverri þeirra. Þannig lætur hann líkamann vaxa og byggjast upp í kærleika.

Nýtt líf

¹⁷Þetta segi ég þá og vitna í nafni Drottins: Þér megið ekki framar hegða yður eins og heiðingjarnir hegða sér. Hugsun þeirra er allslaus, ¹⁸skilningur þeirra blindaður og þeir eru fjarlægir lífi Guðs vegna vanþekkingarinnar, sem þeir lifa í, og síns harða hjarta. ¹⁹Þeir eru tilfinningalausir og hafa ofurselt sig lostalífi, svo að þeir fremja alls konar siðleysi af græðgi.

²⁰En svo hafið þér ekki lært að þekkja Krist. ²¹Því að ég veit, að þér hafið heyrt um hann og hafið verið um hann fræddir eins og sannleikurinn er í Jesú: ²²Þér eigið að hætta hinni fyrri breytni og afklæðast hinum gamla manni, sem er spilltur af tælandi girndum, ²³en endurnýjast í anda og hugsun og ²⁴íklæðast hinum nýja manni, sem skapaður er eftir Guði í réttlæti og heilagleika sannleikans.

²⁵Leggið nú af lygina og talið sannleika hver við sinn náunga, því að vér erum hver annars limir. ²⁶Ef þér reiðist, þá syndgið ekki. Sólin má ekki setjast yfir reiði yðar. ²⁷Gefið djöflinum ekkert færi. ²⁸Hinn stelvísi hætti að stela, en leggi hart að sér og gjöri það sem gagnlegt er með höndum sínum, svo að hann hafi eitthvað að miðla þeim, sem þurfandi er. ²⁹Látið ekkert skaðlegt orð líða yður af munni, heldur það eitt, sem er gott til uppbyggingar, þar sem þörf gjörist, til þess að það verði til góðs þeim, sem heyra. ³⁰Hryggið ekki Guðs heilaga anda, sem þér eruð innsiglaðir með til endurlausnardagsins. ³¹Látið hvers konar beiskju, ofsa, reiði, hávaða og lastmæli vera fjarlægt yður og alla mannvönsku yfirleitt. ³²Verið góðviljaðir hver við annan, miskunnsamir, fúsir til að fyrirgefa hver öðrum, eins og Guð hefur í Kristi fyrirgefið yður.

^a Eða: niður til jarðarinnar.

Börn ljóssins

5

¹Verðið því eftirbreytendur Guðs, svo sem elskuð börn hans. ²Lifið í kærleika, eins og Kristur elskaði oss og lagði sjálfan sig í sölurnar fyrir oss svo sem fórnargjöf, Guði til þægilegs ilms.

³En frillulífi og óhreinleiki yfirleitt eða ágirnd á ekki einu sinni að nefnast á nafn meðal yðar. Svo hæfir heilögum. ⁴Ekki heldur svívirðilegt hjal eða ósæmandi spé. Þess í stað komi miklu fremur þakkargjörð. ⁵Því að það skuluð þér vita og festa yður í minni, að enginn frillulífismaður eða saurugur eða ágjarn, – sem er sama og að dýrka hjáguði –, á sér arfsvon í ríki Krists og Guðs.

⁶Enginn tæli yður með marklausum orðum, því að vegna þessa kemur reiði Guðs yfir þá, sem hlýða honum ekki. ⁷Verðið þess vegna ekki lagsmenn þeirra. ⁸Eitt sinn voruð þér myrkur, en nú eruð þér ljós í Drottni. Hegðið yður eins og börn ljóssins. – ⁹Því að ávöxtur ljóssins^a er einskær góðvild, réttlæti og sannleikur. – ¹⁰Metið rétt, hvað Drottin þóknast. ¹¹Eigið engan hlut í verkum myrkursins, sem ekkert gott hlýst af, heldur flettið miklu fremur ofan af þeim. ¹²Því að það, sem slíkir menn fremja í leyndum, er jafnvel svívirðilegt um að tala. ¹³En allt það, sem ljósið flettir ofan af, verður augljóst. Því að allt, sem er augljóst, er ljós.

¹⁴Því segir svo:

Vakna þú, sem sefur,
og rís upp frá dauðum,
og þá mun Kristur lýsa þér.

¹⁵Hafið því nákvæma gát á, hvernig þér breytið, ekki sem fávísir, heldur sem vísir. ¹⁶Notið hverja stund, því að dagarnir eru vondir. ¹⁷Verið því ekki óskynsamir, heldur reynið að skilja, hver sé vilji Drottins. ¹⁸Drekkið yður ekki drukkna af víni, það leiðir aðeins til spillingar. Fyllist heldur andanum, ¹⁹og ávarpið hver annan með sálum, lofsöngum og andlegum ljóðum. Syngið og leikið fyrir Drottin í hjörtum yðar, ²⁰og þakkið jafnan Guði, föðurnum, fyrir alla hluti í nafni Drottins vors Jesú Krists.

Skyldur hjóna

²¹Verið hver öðrum undirgefnir í ótta Krists: ²²Konurnar eiginmönnum sínum eins og það væri Drottinn. ²³Því að maðurinn er höfuð konunnar, eins og Kristur er höfuð kirkjunnar, hann er frelsari líkama síns. ²⁴En eins og kirkjan er undirgefin Kristi, þannig séu og konurnar mönnum sínum undirgefnar í öllu.

²⁵Þér menn, elskið konur yðar eins og Kristur elskaði kirkjuna og lagði sjálfan sig í sölurnar fyrir hana, ²⁶til þess að helga hana og hreinsa í laug vatnsins með orði. ²⁷Hann vildi leiða hana fram fyrir sig í dýrð án þess hún hefði blett eða hrukku né neitt þess háttar. Heilög skyldi hún og lýtalaus. ²⁸Þannig skulu eiginmennirnir elska konur sínar eins

^a Annar lesháttur: andans.

Bréf Páls til Efesusmanna

og eigin líkami. Sá, sem elskar konu sína, elskar sjálfan sig. ²⁹Enginn hefur nokkru sinni hatað eigið hold, heldur elur hann það og annast, eins og Kristur kirkjuna, ³⁰því vér erum limir á líkama hans.

³¹„Þess vegna skal maður yfirgefa föður og móður og búa við eiginkonu sína, og munu þau tvö verða einn maður.“ ³²Þetta er mikill leyndardómur. Ég hef í huga Krist og kirkjuna. ³³En sem sagt, þér skuluð hver og einn elska eiginkonu sína eins og sjálfan sig, en konan beri lotningu fyrir manni sínum.

Foreldrar og börn

6

¹Þér börn, hlýðið foreldrum yðar vegna Drottins,^a því að það er rétt.

²„Heiðra föður þinn og móður,“ – það er hið fyrsta boðorð með fyrirheiti: ³„til þess að þér vegni vel og þú verðir langlífur á jörðinni.“

⁴Og þér feður, reitið ekki börn yðar til reiði, heldur alið þau upp með aga og umvöndun Drottins.

Þrælur og herrar

⁵Þér þrælur, hlýðið yðar jarðnesku herrum með lotningu og ótta, í einlægni hjartans, eins og það væri Kristur. ⁶Ekki með augnaþjónustu, eins og þeir er mönnum vilja þóknast, heldur eins og þjónar Krists, er gjöra vilja Guðs af heilum huga. ⁷Veitið þjónustu yðar af fúsu geði, eins og Drottinn ætti í hlut og ekki menn. ⁸Þér vitið og sjálfir, að sérhver mun fá aftur af Drottni það góða, sem hann gjörir, hvort sem hann er þræll eða frjáls maður.

⁹Og þér, sem eigið þræla, breytið eins við þá. Hættið að ógna þeim. Þér vitið, að þeir eiga í himnunum sama Drottin og þér og hjá honum er ekkert manngreinarálit.

Alvæpni Guðs

¹⁰Að lokum: Styrkist nú í Drottni og í krafti máttar hans. ¹¹Klæðist alvæpni Guðs, til þess að þér getið staðist vélabrögð djöfulsins. ¹²Því að baráttan, sem vér eigum í, er ekki við menn af holdi og blóði, heldur við tignirnar og völdin, við heimsdrottina þessa myrkurs, við andaverur vonskunnar í himingeimnum. ¹³Takið því alvæpni Guðs, til þess að þér getið veitt mótstöðu á hinum vonða degi og haldið velli, þegar þér hafið sigrað allt.

¹⁴Standið því gyrtir sannleika um lendar yðar og klæddir brynju réttlætisins ¹⁵og skóaðir á fótunum með fúsleik til að flytja fagnaðarboðskap friðarins. ¹⁶Takið umfram allt skjöld trúarinnar, sem þér getið slökkt með öll hin eldlegu skeyti hins vonða. ¹⁷Takið við hjálmi hjálpræðisins og sverði andans, sem er Guðs orð. ¹⁸Gjörið það með bæn og beiðni og biðjið á hverri tíð í anda. Verið því árvakrir og staðfastir í bæn fyrir öllum heilögum. ¹⁹Biðjið fyrir mér, að mér verði gefin orð að mæla, þá er ég lýk upp munni mínum, til þess að ég kunngjöri með djörfung leyndardóm fagnaðarerindisins. ²⁰Þess boðberi er ég í fjötrum mínum. Biðjið, að ég geti flutt það með djörfung, eins og mér ber að tala.

^a Orðin „vegna Drottins“ vantar í sum handrit.

Bréf Páls til Efesusmanna

Lokaorð

²¹En til þess að þér fáið einnig að vita um hagi mína, hvernig mér líður, þá mun Týkíkus, minn elskaði bróðir og trúi aðstoðarmaður í þjónustu Drottins, skýra yður frá öllu. ²²Ég sendi hann til yðar einkum í því skyni, að þér fáið að vita, hvernig oss líður, og til þess að hann uppörvi yður.

²³Friður sé með bræðrunum og kærleikur, samfara trú frá Guði föður og Drottni Jesú Kristi. ²⁴Náð sé með öllum þeim, sem elska Drottin vorn Jesú Krist með ódauðlegum kærleik.

BRÉF PÁLS TIL FILIPPÍMANNA

Kveðja

1

¹Páll og Tímóteus, þjónar Krists Jesú, heilsa öllum heilögum í Filippí, sem eru í Kristi Jesú, ásamt biskupum þeirra og djáknum.

²Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

Þakkir og fyrirbæn

³Ég þakka Guði mínum í hvert skipti, sem ég hugsa til yðar, ⁴og gjöri ávallt í öllum bænum mínum með gleði bæn fyrir yður öllum, ⁵vegna samfélags yðar um fagnaðarerindið frá hinum fyrsta degi til þessa. ⁶Og ég fulltreysti einmitt því, að hann, sem byrjaði í yður góða verkið, muni fullkomna það allt til dags Jesú Krists.

⁷Víst er það rétt fyrir mig að bera þennan hug til yðar allra. Ég hef yður í hjarta mínu, og þér eigið allir hlutdeild með mér í náðinni, bæði í fjötrum mínum og þegar ég er að verja fagnaðarerindið og staðfesta það. ⁸Guð er mér þess vitni, hvernig ég þrái yður alla með ástúð Krists Jesú.

⁹Og þetta bið ég um, að elska yðar aukist enn þá meir og meir að þekkingu og allri dómgreind, ¹⁰svo að þér getið metið þá hluti rétt, sem máli skipta, og séuð hreinir og ámælislausir til dags Krists, ¹¹auðugir að réttlætis ávexti þeim, er fæst fyrir Jesú Krist til dýrðar og lofs Guði.

Lífið er mér Kristur

¹²En ég vil, bræður, að þér vitið, að það, sem fram við mig hefur komið, hefur í raun orðið fagnaðarerindinu til eflingar. ¹³Því að það er augljóst orðið í allri lífvarðarhöllinni og fyrir öllum öðrum, að ég er í fjötrum vegna Krists, ¹⁴og flestir af bræðrunum hafa öðlast meira traust á Drottni við fjötra mína og fengið meiri djörfung til að tala orð Guðs^a óttalaust.

¹⁵Sumir prédika að sönnu Krist af öfund og þrætugirni, en sumir gjöra það líka af góðum hug. ¹⁶Þeir gjöra það af kærleika, vegna þess að þeir vita, að ég er settur fagnaðarerindinu til varnar. ¹⁷Hinir prédika Krist af eigingirni og ekki af hreinum hug, heldur í þeim tilgangi að bæta þrengingu ofan á fjötra mína.

¹⁸En hvað um það! Kristur er allt að einu boðaður, hvort sem það heldur er af uppgerð eða heilum hug. Og þetta gleður mig. Já, það mun áfram gleðja mig. ¹⁹Því að ég veit, að þetta verður mér til frelsunar fyrir bænir yðar og hjálpina, sem andi Jesú Krists veitir mér.

^a Annar lesháttur: orðið.

Bréf Páls til Filippímanna

²⁰Og það er einlæg löngun mín og von, að ég í engu megi til skammar verða, heldur að Kristur megi í allra augum, nú eins og ávallt, vegsamlegur verða í mér, hvort sem það verður með lífi mínu eða dauða. ²¹Því að lífið er mér Kristur og dauðinn ávinningur. ²²En eigi ég áfram að lifa á jörðinni, þá verður meiri árangur af starfi mínu. Veit ég eigi hvort ég á heldur að kjósa.

²³Ég á úr tvennu vöndu að ráða: Mig langar til að fara héðan og vera með Kristi, því að það væri miklu betra. ²⁴En yðar vegna er það nauðsynlegra, að ég haldi áfram að lifa hér á jörðu. ²⁵Og í trausti þess veit ég, að ég mun lifa og halda áfram að vera hjá yður öllum, yður til framfara og gleði í trúnni. ²⁶Þegar ég kem aftur til yðar, getið þér vegna mín enn framar hrósað yður í Kristi Jesú.

²⁷En hvað sem öðru líður, þá hegðið yður eins og samboðið er fagnaðarerindinu um Krist. Hvort sem ég kem og heimsæki yður eða ég er fjarverandi, skal ég fá að heyra um yður, að þér standið stöðugir í einum anda og berjist saman með einni sál fyrir trúnni á fagnaðarerindið ²⁸og látið í engu skelfast af mótstöðumönnunum. Fyrir þá er það merki frá Guði um glötun þeirra, en um hjálpræði yðar. ²⁹Því að yður er veitt sú náð fyrir Krists sakir, ekki einungis að trúa á hann, heldur og að þola þjáningar hans vegna. ³⁰Nú eigið þér í sömu baráttu sem þér sáuð mig heyja og heyrið enn um mig.

Verið með sama hugarfari sem Kristur

2

¹Ef nokkurs má sín upphvatning í nafni Krists, ef kærleiksávarp, ef samfélag andans, ef ástúð og meðaumkun má sín nokkurs, ²þá gjörið gleði mína fullkomna með því að vera samhuga, hafa sama kærleika, einn hug og eina sál. ³Gjörið ekkert af eigingirni eða hégómagirnd. Verið lítillátir og metið aðra meira en sjálfa yður. ⁴Lítið ekki aðeins á eigin hag, heldur einnig annarra. ⁵Verið með sama hugarfari sem Jesús Kristur var.

⁶Hann var í Guðs mynd. En hann fór ekki með það sem feng sinn að vera Guði líkur. ⁷Hann svipti sig öllu, tók á sig þjóns mynd og varð mönnum líkur. ⁸Hann kom fram sem maður, lægði sjálfan sig og varð hlýðinn allt til dauða, já, dauðans á krossi.

⁹Fyrir því hefur og Guð hátt upp hafið hann og gefið honum nafnið, sem hverju nafni er æðra, ¹⁰til þess að fyrir nafni Jesú skuli hvert kné beygja sig á himni, jörðu og undir jörðu ¹¹og sérhver tunga játa Guði föður til dýrðar: Jesús Kristur er Drottinn.

Eins og ljós í heiminum

¹²Þess vegna, mínir elskuðu, þér sem ætíð hafið verið hlýðnir, vinnið nú að sáluhjálpi yðar með ugg og ótta eins og þegar ég var hjá yður, því fremur nú, þegar ég er fjarri. ¹³Því að það er Guð, sem verkar í yður bæði að vilja og framkvæma sér til velpóknunar.

¹⁴Gjörið allt án þess að mögla og hika, ¹⁵til þess að þér verðið óaðfinnanlegir og hreinir, flekklaus Guðs börn meðal rangsnúinnar og gjörspilltrar kynslóðar. Þér skínið hjá þeim eins og ljós í heiminum. ¹⁶Haldið fast við orð lífsins, mér til hróss á degi Krists. Þá hef ég ekki hlaupið til einskis né erfiðað til ónýtis.

Bréf Páls til Filippímanna

¹⁷Og enda þótt blóði mínu verði úthellt við fórnarþjónustu mína, þegar ég ber trú yðar fram fyrir Guð, þá gleðst ég og samgleðst yður öllum. ¹⁸Af hinu sama skuluð þér einnig gleðjast og samgleðjast mér.

Tveir trúir samverkamenn

¹⁹En ég hef þá von til Drottins Jesú, að ég muni bráðum geta sent Tímóteus til yðar, til þess að mér verði einnig hughægra, þá er ég fæ að vita um hagi yðar. ²⁰Ég hef engan honum líkan, sem lætur sér eins einlæglega annst um hagi yðar. – ²¹Allir leita þess, sem sjálfra þeirra er, en ekki þess, sem Krists Jesú er. – ²²En þér vitið, hvernig hann hefur reynst, að hann hefur þjónað að boðun fagnaðarerindisins með mér eins og barn með föður sínum. ²³Hann vona ég þá að geta sent, jafnskjótt og ég sé, hvað um mig verður. ²⁴En ég ber það traust til Drottins, að ég muni og bráðum koma sjálfur.

²⁵Ég taldi það og nauðsynlegt að senda til yðar Epafrodítus, bróður minn, samverkamann og samherja, en sendimann yðar og erindreka í því að bæta úr þörf minni. ²⁶Hann hefur þráð yður alla og liðið illa út af því, að þér höfðuð heyrt, að hann hefði orðið sjúk. ²⁷Því sjúk varð hann, að dauða kominn, en Guð miskunnaði honum og ekki einungis honum, heldur og mér, til þess að ég skyldi eigi hafa hryggð á hryggð ofan. ²⁸Fyrir því læt ég mér enn annara um að senda hann heim, til þess að þér verðið aftur glaðir, er þér sjáið hann, og mér verði hughægra. ²⁹Takið því á móti honum í nafni Drottins með öllum fögnuði, og hafið slíka menn í heiðri. ³⁰Hann var að vinna fyrir Krist. Þess vegna var hann að dauða kominn. Hann lagði líf sitt í hættu til þess að bæta upp það, sem brast á hjálp yðar mér til handa.

Að þekkja Krist

3

¹Að endingu, bræður mínir, verið glaðir í Drottni. Ég tel ekki eftir mér að endurtaka það, sem ég hef skrifað, en yður er það til öryggis.

²Gefið gætur að hundunum, gefið gætur að hinum vondu verkamönnum, gefið gætur að hinum sundurskornu. ³Vér erum hinir umskornu, vér sem dýrkum Guð í anda hans og miklumst af Kristi Jesú og treystum ekki ytri yfirburðum, ⁴jafnvel þótt ég hafi einnig þá ytri yfirburði, sem ég gæti treyst. Ef einhver annar þykist geta treyst ytri yfirburðum, þá get ég það fremur. ⁵Ég var umskorinn á áttunda degi, af kyni Ísraels, ættkvísl Benjamíns, Hebrei af Hebreum, farísei í afstöðunni til lögmálsins, ⁶svo ákafur, að ég ofsótti kirkjuna. Ef litið er á réttlætið, sem fæst með lögmálinu, var ég vammlaus.

⁷En það, sem var mér ávinningur, met ég nú vera tjón sakir Krists. ⁸Já, meira að segja met ég allt vera tjón hjá þeim yfirburðum að þekkja Krist Jesú, Drottin minn. Sakir hans hef ég misst allt og met það sem sorp, til þess að ég geti áunnið Krist ⁹og reynst vera í honum. Nú á ég ekki eigið réttlæti, það er fæst af lögmáli, heldur það er fæst fyrir trú á Krist, réttlætið frá Guði með trúnni. – ¹⁰Ég vil þekkja Krist og kraft upprisunnar hans og samfélag þessa hans með því að mótast eftir honum í dauða hans. ¹¹Mætti mér auðnast að ná til upprisunnar frá dauðum.

Ég keppi að markinu

¹²Ekki er svo, að ég hafi þegar náð því eða sé þegar fullkominn. En ég keppi eftir því, ef ég skyldi geta höndlað það, með því að ég er höndlaður af Kristi Jesú. ¹³Bræður, ekki tel ég sjálfan mig enn^a hafa höndlað það. ¹⁴En eitt gjöri ég. Ég gleymi því, sem að baki er, en seilist eftir því, sem framundan er, og keppi þannig að markinu, til verðlaunanna á himnum, sem Guð hefur kallað oss til fyrir Krist Jesú.

¹⁵Þetta hugarfar skulum vér því allir hafa, sem fullkomnir erum. Og ef þér hugsið í nokkru öðruvísi, þá mun Guð einnig opinbera yður þetta. ¹⁶Fyrir alla muni skulum vér ganga þá götu, sem vér höfum komist á.

¹⁷Bræður, breytið allir eftir mér og festið sjónir yðar á þeim, sem breyta eftir þeirri fyrirmynd, er vér höfum yður gefið. ¹⁸Margir breyta, – ég hef oft sagt yður það og nú segi ég það jafnvel grátandi –, eins og óvinir kross Krists. ¹⁹Afdrif þeirra eru glötun. Guð þeirra er maginn, þeim þykir sómi að skömminni og þeir hafa hugann á jarðneskum munum. ²⁰En föðurland vort er á himni og frá himni væntum vér frelsarans, Drottins Jesú Krists. ²¹Hann mun breyta veikum og forgengilegum líkama vorum og gjöra hann líkan dýrðarlíkama sínum. Því hann hefur kraftinn til að leggja allt undir sig.

Drottinn er í nánd

4

¹Þess vegna, mínir elskuðu og þráðu bræður, gleði mín og kóróna, standið þá stöðugir í Drottni, þér elskuðu.

²Evodíu áminni ég og Sýntýke áminni ég um að vera samlyndar vegna Drottins. ³Já, ég bið einnig þig, trúlyndi samþjónn, hjálpa þú þeim, því að þær börðust með mér við boðun fagnaðarerindisins, ásamt Klemens og öðrum samverkamönnum mínum, og standa nöfn þeirra í lífsins bók.

⁴Verið ávallt glaðir í Drottni. Ég segi aftur: Verið glaðir. ⁵Ljúflyndi yðar verði kunnugt öllum mönnum. Drottinn er í nánd. ⁶Verið ekki hugsjúkir um neitt, heldur gjörðið í öllum hlutum óskir yðar kunnar Guði með bæn og beiðni og þakkargjörð. ⁷Og friður Guðs, sem er æðri öllum skilningi, mun varðveita hjörtu yðar og hugsanir yðar í Kristi Jesú.

⁸Að endingu, bræður, allt sem er satt, allt sem er göfugt, rétt og hreint, allt sem er elskuvert og gott afspurnar, hvað sem er dyggð og hvað sem er lofsvert, hugfestið það. ⁹Þetta, sem þér hafið bæði lært og numið, heyrt og séð til mín, það skuluð þér gjöra. Og Guð friðarins mun vera með yður.

Þakkir

¹⁰Ég varð mjög glaður í Drottni yfir því, að hagur yðar hefur loks batnað svo aftur, að þér gátuð hugsað til mín. Að sönnu hafið þér hugsað til mín, en gátuð ekki sýnt það. ¹¹Ekki segi ég þetta vegna þess, að ég hafi liðið skort, því að ég hef lært að láta mér nægja það, sem fyrir hendi er. ¹²Ég kann að búa við lítinn kost, ég kann einnig að hafa

^a Orðið „enn“ vantar í sum handrit.

Bréf Páls til Filippímanna

allsnægtir. Ég er fullreyndur orðinn í öllum hlutum, að vera mettur og hungraður, að hafa allsnægtir og líða skort. ¹³Allt megna ég fyrir hjálp hans, sem mig styrkan gjörir.

¹⁴Engu að síður gjörðuð þér vel í því, að taka þátt með mér í þrengingu minni. ¹⁵Þér vitið og, Filippímenn, að þegar ég í upphafi boðaði yður fagnaðarerindið og var farinn burt úr Makedóníu, hafði enginn söfnuður nema þér einir reikning hjá mér yfir gefið og þegið.

¹⁶Meira að segja, þegar ég var í Þessaloníku, senduð þér mér oftar en einu sinni til nauðsynja minna. ¹⁷Ekki að mér væri svo umhugað um gjöfina sem um ábata þann, sem ríkulega rennur í yðar reikning. ¹⁸En nú hef ég fengið allt og hef meira en nóg síðan ég af hendi Epafrodítusar tók við sendingunni frá yður, þægilegum ilm, þekkri fórn, Guði velþóknanlegri. ¹⁹En Guð minn mun af auðlegð dýrðar sinnar í Kristi Jesú uppfylla sérhverja þörf yðar. ²⁰Guði og föður vorum sé dýrðin um aldir alda. Amen.

Kveðjur

²¹Heilsið öllum heilögum í Kristi Jesú. ²²Bræðurnir, sem hjá mér eru, biðja að heilsa yður. Allir hinir heilögu biðja að heilsa yður, en einkanlega þeir, sem eru í þjónustu keisarans.

²³Náðin Drottins Jesú Krists sé með anda yðar.

BRÉF PÁLS TIL KÓLOSSUMANNA

Kveðja

1

¹Páll, að vilja Guðs postuli Krists Jesú og Tímóteus, bróðir vor, heilsa ²hinum heilögu og trúuðu bræðrum í Kólossu, sem eru í Kristi.

Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum.

Þakkir og fyrirbæn

³Vér þökkum Guði, föður Drottins vors Jesú Krists, ávallt er vér biðjum fyrir yður. ⁴Því að vér höfum heyrt um trú yðar á Krist Jesú og um kærleikann, sem þér berið til allra heilagra, ⁵vegna vonar þeirrar, sem yður er geymd í himnunum. Um þá von hafið þér áður heyrt í orði sannleikans, fagnaðarerindinu, ⁶sem til yðar er komið, eins og það einnig ber ávöxt og vex í öllum heiminum. Það hefur það líka gjört hjá yður frá þeim degi, er þér heyrðuð það og lærðuð að þekkja náð Guðs í sannleika. ⁷Hið sama hafið þér og numið af Epafrasi, vorum elskaða samþjóni, sem er trúr þjónn Krists í vorn stað.^a ⁸Hann hefur og sagt oss frá kærleika yðar, sem andinn hefur vakið með yður.

⁹Frá þeim degi, er vér heyrðum þetta, höfum vér því ekki látið af að biðja fyrir yður. Vér biðjum þess, að þér mættuð fyllast þekkingu á vilja Guðs með allri speki og skilningi andans, ¹⁰svo að þér hegðið yður eins og Drottinn er samboðið, honum til þóknunar á allan hátt, og fáið borið ávöxt í öllu góðu verki og vaxið að þekkingu á Guði. ¹¹Mætti hann styrkja yður á allan hátt með dýrðarmætti sínum, svo að þér fyllist þolgæði í hvívetna og umburðarlyndi og getið með gleði ¹²þakkað^b föðurnum, sem hefur gjört yður hæfa til að fá hlutdeild í arfleifð heilagra í ljósinu. ¹³Hann hefur frelsað oss frá valdi myrkursins og flutt oss inn í ríki síns elskaða sonar. ¹⁴Í honum eigum vér endurlausnina, fyrirgefningu synda vorra.

Guð í Kristi

¹⁵Hann er ímynd hins ósýnilega Guðs, frumburður allrar sköpunar. ¹⁶Enda var allt skapað í honum í himnunum og á jörðinni, hið sýnilega og hið ósýnilega, hásæti og herradómar, tignir og völd. Allt er skapað fyrir hann og til hans. ¹⁷Hann er fyrri en allt, og allt á tilveru sína í honum. ¹⁸Og hann er höfuð líkamans, kirkjunnar, hann sem er upphafið, frumburðurinn frá hinum dauðu. Þannig skyldi hann verða fremstur í öllu. ¹⁹Því að í honum þóknaðist Guði að láta alla fyllingu sína búa ²⁰og láta hann koma öllu í sátt

^a Annar lesháttur: í yðar stað.

^b Eða: umburðarlyndi og gleði og getið þakkað.

Bréf Páls til Kólossumanna

við sig, öllu bæði á jörðu og himnum, með því að semja frið með blóði sínu úthelltu á krossi.

²¹Og yður, sem áður fyrri voruð fráhverfir Guði og óvinveittir honum í huga yðar og vondum verkum, ²²yður hefur hann nú sátta gjört við sig með dauða Krists í jarðneskum líkama. Hann vildi láta yður koma fram fyrir sig heilaga og lýtalaus og óaðfínnanlega.

²³Standið aðeins stöðugir í trúnni, grundvallaðir og fastir fyrir og hviði ekki frá von fagnaðarerindisins, sem þér hafið heyrt og prédikað hefur verið fyrir öllu, sem skapað er undir himninum, og er ég, Páll, orðinn þjónn þess.

Hann boðum vér

²⁴Nú er ég glaður í þjáningum mínum yðar vegna. Það, sem enn vantar á þjáningar Krists, uppfylli ég með líkamlegum þjáningum mínum til heilla fyrir líkama hans, sem er kirkjan. ²⁵En hans þjónn er ég orðinn samkvæmt því hlutverki, sem Guð hefur mér á hendur falið yðar vegna: Að flytja Guðs orð óskorað, ²⁶leyndardóminn, sem hefur verið hulin frá upphafi tíða og kynslóða, en nú hefur hann verið opinberaður Guðs heilögu. ²⁷Guð vildi kunngjöra þeim, hvílíkan dýrðar ríkdóm heiðnu þjóðirnar eiga í þessum leyndardómi, sem er Kristur meðal yðar, von dýrðarinnar.

²⁸Hann boðum vér, er vér áminnum sérhvern mann og fræðum með allri speki, til þess að vér getum leitt hvern mann fram fullkominn í Kristi. ²⁹Að þessu strita ég og stríði með þeim mætti, sem kröftuglega verkar í mér.

2

¹Ég vil að þér vitið, hversu hörð er barátta mín vegna yðar og þeirra í Laódíkeu og allra þeirra, sem ekki hafa séð mig sjálfan. ²Mig langar, að þeir uppörvist í hjörtum sínum, sameinist í kærleika og öðlist gjörvalla auðlegð þeirrar sannfæringar og skilnings, sem veitir þekkinguna á leyndardómi Guðs, Kristi. ³En í honum eru allir fjársjóðir spekinnar og þekkingarinnar fólgnir.

⁴Þetta segi ég til þess að enginn tæli yður með áróðurstali, ⁵því að ég er hjá yður í andanum, þótt ég sé líkamlega fjarlægur, og ég horfi með fögnuði á góða skipan hjá yður og festu yðar í trúnni á Krist.

Hlutdeild í Kristi, líf í honum

⁶Þér hafið tekið á móti Kristi, Drottni Jesú. Lifið því í honum. ⁷Verið rótfestir í honum og byggðir á honum, staðfastir í trúnni, eins og yður hefur verið kennt, og auðugir að þakklátsemi.

⁸Gætið þess, að enginn verði til að hertaka yður með heimspeki og hégómavillu, sem byggist á mannaþæningum, er runnið frá heimsvættunum, en ekki frá Kristi. ⁹Því að í honum býr öll fylling guðdómsins líkamlega. ¹⁰Og í honum, sem er höfuð hvers konar tignar og valds, hafið þér öðlast hlutdeild í þessari fyllingu.

^a Aðrir les hættir: leyndardómi Guðs; leyndardómi Guðs, föður Krists; leyndardómi Guðs, föðurins og Krists.

¹¹Í honum eruð þér einnig umskornir þeirri umskurn, sem ekki er með höndum gjörð, heldur með umskurn Krists, við að afklæðast hinum synduga líkama, ¹²þegar þér voruð greftraðir með Kristi í skírninni. Í skírninni voruð þér einnig með honum uppvaktir fyrir trúna á mátt Guðs, er vakti hann upp frá dauðum.

¹³Þér voruð dauðir sökum afbrota yðar og umskurnarleysis. En Guð lifgaði yður ásamt honum, þegar hann fyrirgaf oss öll afbrotin. ¹⁴Hann afmáði skuldabréfið, sem þjakaði oss með ákvæðum sínum. Hann tók það burt með því að negla það á krossinn. ¹⁵Hann fletti vopnum tignirnar og völdin, leiddi þau opinberlega fram til háðungar og hrósaði sigri yfir þeim í Kristi.

¹⁶Enginn skyldi því dæma yður fyrir mat eða drykk eða það sem snertir hátíðir, tunglkomur eða hvíldardaga. ¹⁷Þetta er aðeins skuggi þess, sem koma átti, en líkaminn er Krists. ¹⁸Látið þá ekki taka af yður hnossið, sem þykjast af auðmýkt sinni og engladýrkun og státa af sýnum sínum. Þeir hrokast upp af engu í hyggju holds síns ¹⁹og halda sér ekki við hann, sem er höfuðið og styrkir allan líkamann og samantengir taugum og böndum, svo að hann þróast guðlegum þroska.

²⁰Ef þér eruð dánir með Kristi undan valdi heimsvættanna, hvers vegna hagið þér yður þá eins og þér lifðuð í heiminum og látið leggja fyrir yður boð eins og þessi: ²¹„Snertu ekki, bragðaðu ekki, taktu ekki á,,? – ²²Allt þetta er þó ætlað til að eyðast við notkunina! – mannabodoð og mannalærdómar! ²³Þetta hefur að sönnu orð á sér um speki, slík sjálfvalin dýrkun og auðmýking og harðneskja við líkamann, en hefur ekkert gildi, heldur er til þess eins að fullnægja holdinu.

Hinn gamli og nýi maður

3

¹Fyrst þér því eruð uppvaktir með Kristi, þá keppist eftir því, sem er hið efra, þar sem Kristur situr við hægri hönd Guðs. ²Hugið um það, sem er hið efra, en ekki um það, sem á jörðinni er. ³Því að þér eruð dánir og líf yðar er fólgið með Kristi í Guði. ⁴Þegar Kristur, sem er líf yðar, opinberast, þá munuð þér og ásamt honum opinberast í dýrð.

⁵Deyðið því hið jarðneska í fari yðar: Hórdóm, saurlifnað, losta, vonða fýsn og ágirnd, sem ekki er annað en skurðgoðadýrkun. ⁶Af þessu kemur reiði Guðs [yfir þá, sem hlýða honum ekki].^a ⁷Meðal þeirra voruð og þér áður, þegar þér lifðuð í þessum syndum. ⁸En nú skuluð þér segja skilið við allt þetta: Reiði, bræði, vonsku, lastmæli, svívirðilegt orðbragð. ⁹Ljúgið ekki hver að öðrum, því þér hafið afklæðst hinum gamla manni með gjörðum hans ¹⁰og íklæðst hinum nýja, sem endurnýjast til fullkominnar þekkingar og verður þannig mynd skapara síns. ¹¹Þar er ekki grískur maður eða Gyðingur, umskorinn eða óumskorinn, útlendingur, Skýti, þræll eða frjáls maður, þar er Kristur allt og í öllum.

¹²Íklæðist því eins og Guðs útvaldir, heilagir og elskaðir, hjartans meðaumkun, góðvild, auðmýkt, hógværd og langlyndi. ¹³Umberið hver annan og fyrirgefið hver öðrum, ef einhver hefur sök á hendur öðrum. Eins og Drottinn hefur fyrirgefið yður, svo skuluð þér og gjöra. ¹⁴En íklæðist yfir allt þetta elskunni, sem er band algjörleikans.

^a Orðin „yfir þá, sem hlýða honum ekki“ vantar í sum handrit.

Bréf Páls til Kólossumanna

¹⁵Látið frið Krists ríkja í hjörtum yðar, því að til friðar voruð þér kallaðir sem limir í einum líkama. Verðið þakklátir.

¹⁶Látið orð Krists búa ríkulega hjá yður með allri speki. Fræðið og áminnið hver annan með sálum, lofsöngum og andlegum ljóðum og syngið Guði sætlega lof í hjörtum yðar.

¹⁷Hvað sem þér gjörði í orði eða verki, gjörði það allt í nafni Drottins Jesú og þakkið Guði föður fyrir hann.

Nýtt samfélag

¹⁸Þér konur, verið undirgefnaðar mönnum yðar, eins og sómir þeim, er Drottinn heyra til.

¹⁹Þér menn, elskið eiginkonur yðar og verið ekki beiskir við þær.

²⁰Þér börn, verið hlýðin foreldrum yðar í öllu, því að það fer þeim vel, sem Drottinn heyra til.

²¹Þér feður, verið ekki vondir við börn yðar, svo að þau verði ekki ístöðulaus.

²²Þér þrælar, verið hlýðnir í öllu jarðneskum drottnum yðar, ekki með augnaþjónustu, eins og þeir er mönnum vilja þóknast, heldur í einlægni hjartans og í ótta Drottins. ²³Hvað sem þér gjörði, þá vinnið af heilum huga, eins og Drottinn ætti í hlut, en ekki menn. ²⁴Þér vitið og sjálfir, að Drottinn mun veita yður arfleifðina að launum. Þér þjónið Drottni Kristi. ²⁵Sá, sem rangt gjörir, skal fá það endurgoldið, sem hann gjörði rangt, og þar er ekki manngreinarálit.

4

¹Þér sem eigið þræla, veitið þeim það sem rétt er og sanngjarnt og vitið, að einnig þér eigið Drottin á himni.

Fyrirmæli

²Verið staðfastir í bæninni. Vakið og biðjið með þakkargjörð. ³Biðjið jafnframt fyrir oss, að Guð opni oss dyr fyrir orðið og vér getum boðað leyndardóm Krists. Hans vegna er ég nú bundinn. ⁴Biðjið, að ég megi birta hann eins og mér ber að tala.

⁵Umgangist viturlega þá, sem fyrir utan eru, og notið hverja stundina. ⁶Mál yðar sé ætíð ljúflegt, en salti kryddað, til þess að þér vitið, hvernig þér eigið að svara hverjum manni.

Kveðjur

⁷Týkíkus, minn elskaði bróðir og trúi aðstoðarmaður og samverkamaður í þjónustu Drottins, mun láta yður vita allt um mína hagi. ⁸Ég sendi hann til yðar gagngjört til þess að þér fáið að vita, hvernig oss líður, og til þess að hann uppörvi yður. ⁹Með honum fer Onesímus, minn trúi og elskaði bróðir, sem er einn úr yðar hópi. Þeir munu láta yður vita allt, sem hér gjörist.

¹⁰Aristarkus, sambandingi minn, biður að heilsa yður. Svo og Markús, frændi Barnabasar, sem þér hafið fengið orð um. Ef hann kemur til yðar, þá takið vel á móti honum. ¹¹Ennfremur biður Jesús, að viðurnefni Jústus, að heilsa yður. Þeir eru nú sem

Bréf Páls til Kólossumanna

stendur einu umskornu samverkamenn mínir fyrir Guðs ríki, og hafa þeir verið mér til huggunar.

¹²Einnig biður Epafras að heilsa yður, sem er einn úr yðar hópi. Hann er þjónn Krists Jesú og berst jafnan fyrir yður í bænum sínum, til þess að þér megið standa stöðugir, fullkomnir og fullvissir í öllu því, sem er vilji Guðs. ¹³Þann vitnisburð gef ég honum, að hann leggur mikið á sig fyrir yður og þá sem eru í Laódíkeu og í Híerapólís. ¹⁴Þá biður hann Lúkas að heilsa yður, læk'nirinn elskaði, og Demas.

¹⁵Berið kveðju bræðrunum í Laódíkeu. Einnig Nýmfu og söfnuðinum sem kemur saman í húsi hennar.^a ¹⁶Og þegar búið er að lesa þetta bréf upp hjá yður, þá látið líka lesa það í söfnuði Laódíkeumanna. Lesið þér og bréfið frá Laódíkeu. ¹⁷Segið Arkippusi: „Gættu embættisins, sem þú hefur tekið að þér í Drottni, og ræktu það vel.“

¹⁸Kveðjan er skrifuð með minni, Páls, eigin hendi. Minnist fjötra minna.

Náð sé með yður!

^a Annar lesháttur: Nýmfasi . . . húsi hans.

FYRRA BRÉF PÁLS TIL ÞESSALONÍKUMANNA

Kveðja og þakkir

1

¹Páll, Silvanus og Tímóteus heilsa söfnuði Þessaloníkumanna, sem er í Guði föður og Drottni Jesú Kristi.

Náð sé með yður og friður.

²Vér þökkum ávallt Guði fyrir yður alla, er vér minnumst yðar í bænum vorum. ³Fyrir auglýsingu Guðs og föður vors erum vér sífellt minnugir starfs yðar í trúnni, erfiðis yðar í kærleikanum og stöðuglyndis yðar í voninni á Drottin vorn Jesú Krist. ⁴Guð elskar yður, bræður, og vér vitum, að hann hefur útvalið yður. ⁵Fagnaðarerindi vort kom eigi til yðar í orðum einum, heldur einnig í krafti og í heilögum anda og með fullkominni sannfæringu. Þér vitið, hvernig vér komum fram hjá yður, yðar vegna. ⁶Og þér hafið gjörst eftirbreytendur vorir og Drottins, er þér tókuð á móti orðinu með fögnuði heilags anda, þrátt fyrir mikla þrengingu. ⁷Þannig eruð þér orðnir fyrirmynd öllum trúuðum í Makedóníu og í Akkeu. ⁸Frá yður hefur orð Drottins hljómað, ekki einungis í Makedóníu og Akkeu, heldur er trú yðar á Guð kunn orðin alls staðar. Vér þurfum ekkert um það að tala, því að þeir segja sjálfir, á hvern hátt vér komum til yðar og hvernig þér sneruð yður til Guðs frá skurðgoðunum, til þess að þjóna lifandi og sönnnum Guði, ¹⁰og væntið nú sonar hans frá himnum, sem hann vakti upp frá dauðum, Jesú, er frelsar oss frá hinna komandi reiði.

Starf Páls í Þessaloníku

2

¹Sjálfir vitið þér, bræður, að koma vor til yðar varð ekki árangurslaus. ²Yður er kunnugt, að vér höfðum áður þolað illt og verið misþyrmt í Filippí, en Guð gaf oss djörfung til að tala til yðar fagnaðarerindi Guðs, þótt baráttan væri mikil. ³Boðun vor er ekki sprottin af villu né af óhreinum hvötum og vér reynum ekki að blekkja neinn. ⁴En Guð hefur talið oss maklega þess að trúa oss fyrir fagnaðarerindinu. Því er það, að vér tölum ekki eins og þeir, er þóknast vilja mönnum, heldur Guði, sem rannsakar hjörtu vor. ⁵Aldrei höfðum vér nein smjaðuryrði á vörum, það vitið þér. Og ekki bjó þar ásælni að baki, – Guð er vottur þess. ⁶EKKI leituðum vér vegsemdar af mönnum, hvorki yður né öðrum, þótt vér hefðum getað beitt myndugleika sem postular Krists. ⁷Nei, vér vorum mildir yðar á meðal, eins og móðir,^a sem hlúir að börnum sínum. ⁸Slíkt kærleikspel bárum vér til yðar, að vér vildum glaðir gefa yður ekki einungis fagnaðarerindi Guðs, heldur og vort eigið líf

^a Annar lesháttur: vér vorum sem börn yðar á meðal, eins og móðir.

Fyrri bréf Páls til Þessaloníkumanna

Því að þér voruð orðnir oss ástfólgirnir. ⁹Þér munið, bræður, eftir erfiði voru og striti: Vér unnum nótt og dag, til þess að vera ekki neinum yðar til þyngsla, um leið og vér prédikuðum fyrir yður fagnaðarerindi Guðs.

¹⁰Þér og Guð, eruð vottar þess, hversu heilaglega, réttvíslega og óaðfinnanlega vér hegðuðum oss hjá yður, sem trúið. ¹¹Þér vitið, hvernig vér áminntum og hvöttum og grátbændum hvern og einn yðar, eins og faðir börn sín, ¹²til þess að þér skylduð breyta eins og samboðið er Guði, er kallar yður til ríkis síns og dýrðar.

¹³Og þess vegna þökkum vér líka Guði án afláts, því að þegar þér veittuð viðtöku því orði Guðs, sem vér boðuðum, þá tókuð þér ekki við því sem manna orði, heldur sem Guðs orði, – eins og það í sannleika er. Og það sýnir kraft sinn í yður, sem trúið. ¹⁴Þér hafið, bræður, tekið yður til fyrirmyndar söfnuði Guðs í Júdeu, sem eru í Kristi Jesú. Því að þér hafið þolað hið sama af löndum yðar sem þeir urðu að þola af Gyðingum, ¹⁵er bæði lífléttu Drottin Jesú og spámennina og hafa ofsótt oss. Þeir eru Guði eigi þóknanlegir og öllum mönnum mótsnúna. ¹⁶Þeir vilja meina oss að tala til heiðingjanna, til þess að þeir megi verða hólpnir. Þannig fylla þeir stöðugt mæli synda sinna. En reiðin er þá líka yfir þá komin um síðir.

Vér höfum þráð að sjá yður

¹⁷En vér, bræður, sem um stundarsakir höfum verið skildir frá yður að líkamanum til en ekki huganum, höfum þráð yður mjög og gjört oss allt far um að fá að sjá yður aftur. ¹⁸Þess vegna ætluðum vér að koma til yðar, ég, Páll, oftar en einu sinni, en Satan hefur hamlað því. ¹⁹Hver er von vor eða gleði vor eða sigursveigurinn, sem vér hrósum oss af? Eruð það ekki einmitt þér, frammi fyrir Drottin vorum Jesú við komu hans? ²⁰Jú, þér eruð vegsemd vor og gleði.

3

¹Þar kom, að vér þöldum ekki lengur við og réðum þá af að verða einir eftir í Aþenu, ²en sendum Tímóteus, bróður vorn og aðstoðarmann Guðs við fagnaðarerindið um Krist, til að styrkja yður og áminna í trú yðar, ³svo að enginn láti bifast í þrengingum þessum. Þér vitið sjálfir, að þetta er oss ætlað. ⁴Þegar vér vorum hjá yður, þá sögðum vér yður fyrir, að vér mundum verða að þola þrengingar. Það kom líka fram, eins og þér vitið. ⁵Því þoldi ég ekki lengur við og sendi Tímóteus til að fá að vita um trú yðar, hvort freistarinn kynni að hafa freistað yðar og erfiði vort orðið til einskis.

⁶En nú er hann aftur kominn til vor frá yður og hefur borið oss gleðifregn um trú yðar og kærleika, að þér ávallt munið eftir oss með hlýjum hug og yður langi til að sjá oss, eins og oss líka til að sjá yður. ⁷Sökum þessa höfum vér, bræður, huggun hlotið vegna trúar yðar þrátt fyrir alla neyð og þrengingu. ⁸Nú lifum vér, ef þér standið stöðugir í Drottin. ⁹Hvernig getum vér nóg samlega þakkað Guði fyrir alla þá gleði, er vér höfum af yður frammi fyrir Guði vorum? ¹⁰Og vér biðjum nótt og dag, heitt og af hjarta, að fá að sjá yður og bæta úr því, sem trú yðar er áfátt.

¹¹Sjálfur Guð og faðir vor og Drottinn vor Jesús greiði veg vorn til yðar. ¹²En Drottinn efli yður og auðgi að kærleika hvern til annars og til allra, eins og vér berum kærleika til

Fyrri bréf Páls til Þessaloníkumanna

yðar. ¹³Þannig styrkir hann hjörtu yðar, svo að þér verðið óaðfinnanlegir og heilagir frammi fyrir Guði, föður vorum, við komu Drottins vors Jesú ásamt öllum hans heilögu.

Framför í helgun

4

¹Að endingu biðjum vér yður, bræður, og áminnum í Drottni Jesú. Þér hafið numið af oss, hvernig yður ber að breyta og þóknast Guði, og þannig breytið þér líka. En takið enn meiri framförum. ²Þér vitið, hver boðorð vér gáfum yður frá Drottni Jesú. ³Það er vilji Guðs, að þér verðið heilagir. Hann vill, að þér haldið yður frá frillulífi, ⁴að sérhver yðar hafi vit á að halda líkama sínum í helgun og heiðri,^a ⁵en ekki í losta, eins og heiðingjarnir, er ekki þekkja Guð. ⁶Og enginn skyldi gjöra bróður sínum rangt til né blekkja hann í slíkum sökum. Því að Drottinn hegnir fyrir allt þvílíkt, eins og vér höfum áður sagt yður og brýnt fyrir yður. ⁷Ekki kallaði Guð oss til saurlifnaðar, heldur helgunar. ⁸Sá, sem fyrirlítur þetta, fyrirlítur þess vegna ekki mann, heldur Guð, sem hefur gefið yður sinn heilaga anda.

⁹En ekki hafið þér þess þörf, að ég skrifi yður um bróðurkærleikann, því Guð hefur sjálfur kennt yður að elska hver annan. ¹⁰Það gjörið þér einnig öllum bræðrum í allri Makedóníu. En vér áminnum yður, bræður, að taka enn meiri framförum. ¹¹Leitið sæmdar í því að lifa kyrrlátu lífi og stunda hver sitt starf og vinna með höndum yðar, eins og vér höfum boðið yður. ¹²Þannig hegðið þér yður með sóma gagnvart þeim, sem fyrir utan eru, og eruð upp á engan komnir.

Endurkoma Drottins

¹³Ekki viljum vér, bræður, láta yður vera ókunnugt um þá, sem sofnaðir eru, til þess að þér séuð ekki hryggir eins og hinir, sem ekki hafa von. ¹⁴Því að ef vér trúum því að Jesús sé dáiinn og upprisinn, þá mun Guð fyrir Jesú leiða ásamt honum fram þá, sem sofnaðir eru.

¹⁵Því að það segjum vér yður, og það er orð Drottins, að vér, sem verðum eftir á lífi við komu Drottins, munum alls ekki fyrri verða en hinir sofnuðu. ¹⁶Því að sjálfur Drottinn mun stíga niður af himni með kalli, með höfuðengils raust og með básúnu Guðs, og þeir, sem dánir eru í trú á Krist, munu fyrst upp rísa. ¹⁷Síðan munum vér, sem eftir lifum, verða ásamt þeim hrifnir burt í skýjum til fundar við Drottin í loftinu. Og síðan munum vér vera með Drottni alla tíma. ¹⁸Uppörvið því hver annan með þessum orðum.

Börn ljóssins og dagsins

5

¹En um tíma og tíðir hafið þér, bræður, ekki þörf á að yður sé skrifað. ²Þér vitið það sjálfir gjörlla, að dagur Drottins kemur sem þjófur á nóttu. ³Þegar menn segja: „Friður og engin hætta“, þá kemur snögglega tortíming yfir þá, eins og jóðsótt yfir þungaða konu. Og þeir munu alls ekki undan komast. ⁴En þér, bræður, eruð ekki í myrkri, svo að dagurinn geti

^a Eða: að sérhver yðar láti sér lærast að lifa hjúskaparlífi við konu sína eina í heilagleika og heiðri.

Fyrri bréf Páls til Þessaloníkumanna

komið yfir yður sem þjófur. ⁵Þér eruð allir synir ljóssins og synir dagsins. Vér heyrum ekki nóttunni til né myrkrinu. ⁶Vér skulum þess vegna ekki sofa eins og aðrir, heldur vökum og verum algáðir. ⁷Þeir, sem sofa, sofa á nóttunni og þeir, sem drekka sig drukkna, drekka á nóttunni. ⁸En vér, sem heyrum deginum til, skulum vera algáðir, klæddir brynju trúar og kærleika og von hjálpræðis sem hjálmi. ⁹Guð hefur ekki ætlað oss til að verða reiðinni að bráð, heldur til að öðlast sáluhjálp fyrir Drottin vorn Jesú Krist, ¹⁰sem dó fyrir oss, til þess að vér mættum lifa með honum, hvort sem vér vökum eða sofum. ¹¹Áminnið því hver annan og uppbyggjið hver annan, eins og þér og gjörðið.

Fyrirmæli og kveðjur

¹²Vér biðjum yður, bræður, að sýna þeim viðurkenningu, sem erfiða á meðal yðar og veita yður forstöðu í Drottni og áminna yður. ¹³Auðsýnið þeim sérstaka virðingu og kærleika fyrir verk þeirra. Lifið í friði yðar á milli.

¹⁴Vér áminnum yður, bræður: Vandíð um við þá, sem óreglusamir eru, hughreystið ístöðulitla, takið að yður þá, sem óstyrkir eru, verið langlyndir við alla. ¹⁵Gætið þess, að enginn gjaldi neinum illt með illu, en keppið ávallt eftir hinu góða, bæði hver við annan og við alla aðra.

¹⁶Verið ætíð glaðir. ¹⁷Biðjið án afláts. ¹⁸Þakkið alla hluti, því að það er vilji Guðs með yður í Kristi Jesú.

¹⁹Slökkvið ekki andann. ²⁰Fyrirlítið ekki spádómsorð. ²¹Prófið allt, haldið því, sem gott er. ²²En forðist allt illt, í hvaða mynd sem er.

²³En sjálfur friðarins Guð helgi yður algjörlega og andi yðar, sál og líkami varðveitist alheil og vammlaus við komu Drottins vors Jesú Krists. ²⁴Trúr er sá, er yður kallar, hann mun koma þessu til leiðar.

²⁵Bræður, biðjið fyrir oss!

²⁶Heilsíð öllum bræðrunum með heilögum kossi.

²⁷Ég bið og brýni yður í Drottins nafni, að þér látið lesa bréf þetta upp fyrir öllum bræðrunum.

²⁸Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með yður.

SÍÐARA BRÉF PÁLS TIL ÞESSALONÍKUMANNA

Þakkir og fyrirbæn

1

¹Páll, Silvanus og Tímóteus heilsa söfnuði Þessaloníkumanna, sem lifa í Guði, föður vorum, og Drottni Jesú Kristi.

²Náð sé með yður og friður frá Guði föður og Drottni Jesú Kristi.

³Skylt er oss, bræður, og maklegt að þakka Guði ætíð fyrir yður, því að trú yðar eykst stórum og kærleiki yðar allra hvers til annars fer vaxandi. ⁴Því getum vér hrósað oss af yður í söfnuðum Guðs fyrir þolgæði yðar og trú í öllum ofsóknum yðar og þrengingum þeim, er þér þolið.

⁵Þær eru augljóst merki þess, að Guð dæmir rétt og mun álíta yður maklega Guðs ríkis, sem þér nú líðið illt fyrir. ⁶Guð er réttlátur, hann endurgeldur þeim þrengingu, sem að yður þrengja. ⁷En yður, sem þrengingu líðið, veitir hann hvíld ásamt oss, þegar Drottinn Jesús opinberast af himni með englum máttar síns. ⁸Hann kemur í logandi eldi og lætur hegningu koma yfir þá, sem þekkja ekki Guð, og yfir þá, sem hlýða ekki fagnaðarerindinu um Drottin vorn Jesú. ⁹Þeir munu sæta hegningu, eilífri glötun, fjarri augliti Drottins og fjarri dýrð hans og mætti, ¹⁰á þeim degi, er hann kemur til að vegsamast meðal sinna heilögu og hljóta lof meðal allra, sem trú hafa tekið. Og þér hafið trúað þeim vitnisburði, sem vér fluttum yður.

¹¹Þess vegna biðjum vér og alla tíma fyrir yður, að Guð vor álíti yður maklega köllunarinnar og fullkomni allt hið góða, sem þér viljið og vinnið í trú og með krafti Guðs, ¹²svo að nafn Drottins vors Jesú verði dýrlegt í yður og þér í honum fyrir náð Guðs vors og Drottins Jesú Krists.^a

Dómurinn í vændum

2

¹En að því er snertir komu Drottins vors Jesú Krists og það, að vér söfnumst til hans, biðjum vér yður, bræður, ²að þér séuð ekki fljótir til að komast í uppnám eða láta hræða yður, hvorki af nokkrum anda né við orð eða bréf, sem væri það frá oss, eins og dagur Drottins væri þegar fyrir höndum. ³Látið engan villa yður á nokkurn hátt. Því að ekki kemur dagurinn nema fráhræfið komi fyrst og maður syndarinnar^b birtist. Hann er sonur

^a Eða: vors Guðs, Drottins Jesú Krists.

^b Annar lesháttur: lögleysinginn.

Síðara bréf Páls til Þessaloníkumanna

glötunarinnar, ⁴sem setur sig á móti Guði og rís gegn öllu því, sem kallast Guð eða helgur dómur. Hann sest í musteri Guðs og gjörir sjálfan sig að Guði.

⁵Minnist þér ekki þess, að ég sagði yður þetta, meðan ég enn þá var hjá yður? ⁶Og þér vitið, hvað aftrar honum nú, til þess að hann opinberist á sínum tíma. ⁷Því að lögleysið er þegar farið að starfa í leyndum og stendur ekki á öðru en að þeim verði burt rýmt, sem nú heldur aftur af. ⁸Þá mun lögleysinginn opinberast, – og honum mun Drottinn Jesús tortíma með anda munns síns og að engu gjöra þegar hann birtist við endurkomu sína. ⁹Lögleysinginn kemur fyrir tilverknað Satans með miklum krafti, lygatáknum og undrum ¹⁰og með alls konar ranglætisvélum, sem blekkja þá, sem glatast, af því að þeir veittu ekki viðtöku og elskuðu ekki sannleikann, svo að þeir mættu verða hólpnir. ¹¹Þess vegna sendir Guð þeim megna villu, til þess að þeir trúi lyginni. ¹²Þannig munu allir þeir verða dæmdir, sem hafa ekki trúað sannleikanum, en haft velþóknun á ranglætinu.

Standið stöðugir

¹³En alltaf hljótum vér að þakka Guði fyrir yður, bræður, sem Drottinn elskar. Guð hefur frá upphafi útvalið yður til frelsunar^a í helgun andans og trú á sannleikann. ¹⁴Til þess kallaði hann yður fyrir fagnaðarboðskap vorn, að þér skylduð öðlast dýrð Drottins vors Jesú Krists. ¹⁵Bræður, standið því stöðugir og haldið fast við þær kenningar, er vér höfum flutt yður munnlega eða með bréfi.

¹⁶En sjálfur Drottinn vor Jesús Kristur og Guð, faðir vor, sem elskaði oss og gaf oss í náð eilífa huggun og góða von, ¹⁷huggi hjörtu yðar og styrki í sérhverju góðu verki og orði.

Biðjið fyrir oss

3

¹Að endingu, bræður: Biðjið fyrir oss, að orð Drottins megi hafa framgang og vegsamast eins og hjá yður, ²og að vér mættum frelsast frá spilltum og vondum mönnum. Því að ekki er trúin allra.

³En trú er Drottinn og hann mun styrkja yður og vernda fyrir hinum vonða. ⁴En vér höfum það traust til yðar vegna Drottins, að þér bæði gjörðið og munuð gjöra það, sem vér leggjum fyrir yður.

⁵En Drottinn leiði hjörtu yðar til kærleika Guðs og þolgæðis Krists.

Þreytist ekki gott að gjöra

⁶En vér bjóðum yður, bræður, í nafni Drottins vors Jesú Krists, að þér sneiðið hjá hverjum þeim bróður, er lifir óreglulega og ekki eftir þeirri kenningu, sem þeir hafa numið af oss. ⁷Því að sjálfir vitið þér, hvernig á að breyta eftir oss. Ekki hegðuðum vér oss óreglulega hjá yður, ⁸neyttum ekki heldur brauðs hjá neinum fyrir ekkert, heldur unnum vér með erfiði og striti nótt og dag, til þess að vera ekki neinum yðar til þyngsla. ⁹Ekki af því að vér höfum ekki rétt til þess, heldur til þess að vér gæfum yður sjálfa oss

^a Annar lesháttur: útvalið yður fyrsta til frelsunar.

Síðara bréf Páls til Þessaloníkumanna

sem fyrirmynd til eftirbreytni. ¹⁰Því var og það, að þegar vér vorum hjá yður, buðum vér yður: Ef einhver vill ekki vinna, þá á hann heldur ekki mat að fá.

¹¹Vér heyrum, að nokkrir meðal yðar lifi óreglulega, vinni ekkert, heldur gefi sig alla að því, sem þeim kemur eigi við. ¹²Slíkum mönnum bjóðum vér og áminnum þá vegna Drottins Jesú Krists, að vinna kyrrlátlega og eta eigið brauð.

¹³En þér, bræður, þreytist ekki gott að gjöra. ¹⁴En ef einhver hlýðir ekki orðum vorum í bréfi þessu, þá merkið yður þann mann. Hafið ekkert samfélag við hann, til þess að hann blygðist sín. ¹⁵En álítið hann þó ekki óvin, heldur áminnið hann sem bróður.

Kveðjur

¹⁶En sjálfur Drottinn friðarins gefi yður friðinn, ætíð á allan hátt. Drottinn sé með yður öllum.

¹⁷Kveðjan er með minni, Páls, eigin hendi, og það er merki á hverju bréfi. Þannig skrifa ég.

¹⁸Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með yður öllum.

FYRRA BRÉF PÁLS TIL TÍMÓTEUSAR

Kveðja

1

¹Páll, postuli Krists Jesú, að boði Guðs frelsara vors og Krists Jesú, vonar vorrar, heilsar

²Tímóteusi, skilgetnum syni sínum í trúnni.

Náð, miskunn og friður frá Guði föður og Kristi Jesú, Drottni vorum.

Varað við villukennendum

³Þegar ég var á förum til Makedóníu, hvatti ég þig að halda kyrru fyrir í Efesus. Þú áttir að bjóða sumum mönnum að fara ekki með annarlegar kenningar ⁴og gefa sig ekki að ævintýrum og endalausum ættartölum, er fremur efla þrætur en trúarskilning á ráðstöfun Guðs. ⁵Markmið þessarar hvatningar er kærleikur af hreinu hjarta, góðri samvisku og hræsnislausri trú. ⁶Sumir eru viknir frá þessu og hafa snúið sér til hégómamáls. ⁷Þeir vilja vera lögmálskennendur, þó að hvorki skilji þeir, hvað þeir sjálfir segja, né hvað þeir eru að fullyrða.

⁸Vér vitum, að lögmálið er gott, noti maðurinn það réttilega ⁹og viti að það er ekki ætlað réttlátum, heldur lögleysingjum og þverbrotnum, óguðlegum og syndurum, vanheilögum og óhreinum, föðurmorðingjum og móðurmorðingjum, manndrápurum, ¹⁰frillulífismönnum, mannhórum, mannaþjófum, lygurum, meinsærismönnum, og hvað sem það er nú annað, sem gagnstætt er hinni heilnæmu kenningu. ¹¹Þetta er samkvæmt fagnaðarerindinu um dýrð hins blessaða Guðs, sem mér var trúað fyrir.

Ég þakka Guði

¹²Ég þakka honum, sem mig styrkan gjörði, Kristi Jesú, Drottni vorum, fyrir það að hann sýndi mér það traust að fela mér þjónustu, ¹³mér, sem fyrrum var lastmælandi, ofsóknari og smánari. En mér var miskunnað, sökum þess að ég gjörði það í vantrú, án þess að vita, hvað ég gjörði. ¹⁴Og náðin Drottins vors varð stórlega rík með trúnni og kærleikanum, sem veitist í Kristi Jesú.

¹⁵Það orð er satt, og í alla staði þess vert, að við því sé tekið, að Kristur Jesús kom í heiminn til að frelsa synduga menn, og er ég þeirra fremstur. ¹⁶En fyrir þá sök var mér miskunnað, að Kristur Jesús skyldi sýna á mér fyrstum gjörvallt langlyndi sitt, þeim til dæmis, er á hann munu trúa til eilífs lífs.

¹⁷Konungi eilífðar, ódauðlegum, ósýnilegum, einum Guði sé heiður og dýrð um aldir alda. Amen.

Fyrri bréf Páls til Tímóteusar

¹⁸Þetta er það, sem ég minni þig á, barnið mitt, Tímóteus, með þau spádómsorð í huga, sem áður voru yfir þér töluð. Samkvæmt þeim skalt þú berjast hinni góðu baráttu, ¹⁹í trú og með góðri samvisku. Henni hafa sumir frá sér varpað og liðið skipbrot á trú sinni. ²⁰Í tölu þeirra eru þeir Hýmeneus og Alexander, sem ég hef selt Satan á vald, til þess að hirtingin kenni þeim að hætta að guðlasta.

Um guðspjónustu og bænagjörð

2

¹Fyrst af öllu áminni ég um að bera fram ákall, bænir, fyrirbænir og þakkargjörðir fyrir öllum mönnum, ²fyrir konungum og öllum þeim, sem hátt eru settir, til þess að vér fáum lifað friðsamlegu og rólegu lífi í allri guðhræðslu og siðprýði. ³Þetta er gott og þóknanlegt fyrir frelsara vorum Guði, ⁴sem vill að allir menn verði hólpnir og komist til þekkingar á sannleikanum.

⁵Einn er Guð. Einn er og meðalgangarinn milli Guðs og manna, maðurinn Kristur Jesús, ⁶sem gaf sig sjálfan til lausnargjalds fyrir alla. Það var vitnisburður hans á settum tíma. ⁷Til að boða hann er ég skipaður prédikari og postuli, – ég tala sannleika, lýg ekki –, kennari heiðingja í trú og sannleika.

⁸Ég vil, að karlmenn biðjist hvarvetna fyrir, með upplyftum heilögum höndum,^a án reiði og þrætu. ⁹Sömuleiðis vil ég, að konur skrýði sig sæmandi búningi, með blygð og hóglæti, ekki með fléttum og gulli eða perlum og skartklæðum, ¹⁰heldur með góðum verkum, eins og sómir konum, er Guð vilja dýrka.

¹¹Konan á að læra í kyrrþey, í allri undirgefni. ¹²Ekki leyfi ég konu að kenna eða taka sér vald yfir mannum, heldur á hún að vera kyrrlát. ¹³Því að Adam var fyrst myndaður, síðan Eva. ¹⁴Adam lét ekki tælast, heldur lét konan tælast og gjörðist brotleg. ¹⁵En hún mun hólpin verða, sakir barnburðarins, ef hún stendur stöðug^b í trú, kærleika og helgun, samfara hóglæti.

Um leiðtoga kirkjunnar

3

¹Það orð er satt, að sækist einhver eftir biskupsstarfi, þá girnist hann fagurt hlutverk. ²Biskup á að vera óaðfínanlegur, einkvæntur,^c bindindissamur, hóglátur, háttprúður, gestrisinn, góður fræðari. ³Ekki drykkfelldur, ekki ofsafenginn, heldur gæfur, ekki deilugjarn, ekki fégjarn. ⁴Hann á að vera maður, sem veitir góða forstöðu heimili sínu og heldur börnum sínum í hlýðni með allri siðprýði.

⁵Hvernig má sá, sem ekki hefur vit á að veita heimili sínu forstöðu, veita söfnuði Guðs umsjón?

^a Gyðingar báðu til Guðs standandi og lyftu höndum til himins, sbr. 2M 9.29.

^b Orðrétt: ef þau/þær standa stöðug.

^c Eða: einnar konu eiginmaður.

Fyrri bréf Páls til Tímóteusar

⁶Hann á ekki að vera nýr í trúnni, til þess að hann ofmetnist ekki og verði fyrir sama dómi og djöfullinn. ⁷Hann á líka að hafa góðan orðstír hjá þeim, sem standa fyrir utan, til þess að hann verði eigi fyrir álassi og lendi í tálsnöru djöfulsins.

⁸Svo eiga og djáknar að vera heiðvirðir, ekki tvímælsmenn, ekki sólgnir í vín, ekki gefnir fyrir ljótan gróða. ⁹Þeir skulu varðveita leyndardóm trúarinnar í hreinni samvisku. ¹⁰Einnig þessir menn séu fyrst reyndir, síðan takist þeir þjónustuna á hendur, ef þeir eru óaðfinnanlegir.

¹¹Svo eiga og konur að vera heiðvirðar, ekki rógberar, heldur bindindissamar, trúar í öllu.

¹²Djáknar séu einkvæntir, og hafi góða stjórn á börnum sínum og heimilum. ¹³Því að þeir, sem vel hafa staðið í djáknastöðu, koma sér vel í veg og öðlast mikla djörfung í trúnni á Krist Jesú.

Söfnuður lifanda Guðs

¹⁴Þetta rita ég þér, þó að ég voni að koma bráðum til þín, ¹⁵til þess að þú skulir vita, ef mér seinkar, hvernig á að haga sér í Guðs húsi, sem er söfnuður lifanda Guðs, stólpi og grundvöllur sannleikans. ¹⁶Og víst er leyndardómur guðhræðslunnar mikill:

Hann opinberaðist í holdi,
var réttlættur í anda,
birtist englum,
var boðaður með þjóðum,
var trúað í heimi,
var hafinn upp í dýrð.

Um villuanda

4

¹Andinn segir berlega, að á síðari tímum muni sumir ganga af trúnni og gefa sig að villuöndum og lærdómum illra anda. ²Þessu valda hræsnisfullir lygarar, sem eru brennimerktir á samvisku sinni. ³Það eru þeir, sem meina hjúskap og bjóða mönnum að halda sér frá þeirri fæðu, er Guð hefur skapað til þess að við henni sé tekið með þakkargjörð af trúuðum mönnum, er þekkja sannleikann. ⁴Allt sem Guð hefur skapað er gott, og engu ber frá sér að kasta, sé það þegið með þakkargjörð. ⁵Það helgast af orði Guðs og bæn.

Fyrirmynd trúaðra

⁶Með því að brýna þetta fyrir bræðrunum, munt þú verða góður þjónn Krists Jesú, nærður af orði trúarinnar og góðu kenningarinnar, sem þú hefur fylgt. ⁷En hafna þú vanheilögum kerlingaævintýrum, og æf sjálfan þig í guðhræðslu. ⁸Líkamleg æfing er

Fyrri bréf Páls til Tímóteusar

nytsamleg í sumu, en guðhræðslan er til allra hluta nytsamleg og hefur fyrirheit bæði fyrir þetta líf og hið komanda.

⁹Það orð er satt og í alla staði þess vert, að við því sé tekið. ¹⁰Þess vegna leggjum vér á oss erfiði og þreytum stríð,^a því að vér höfum fest von vora á lifanda Guði, sem er frelsari allra manna, einkum trúaðra.

¹¹Þjóð þú þetta og kenn það.

¹²Lát engan líta smáum augum á æsku þína, en ver fyrirmynd trúaðra, í orði, í hegðun, í kærleika, í trú, í hreinleika.

¹³Ver þú, þangað til ég kem, kostgæfinn að lesa úr Ritningunni, áminna og kenna.

¹⁴Vanræktu ekki náðargjöfina þína, sem var gefin þér að tilvísan spámanna og með handayfirlagningu öldunganna. ¹⁵Stunda þetta, ver allur í þessu, til þess að framför þín sé öllum augljós.

¹⁶Haf gát á sjálfum þér og fræðslunni. Ver stöðugur við þetta. Þegar þú gjörir það, muntu bæði gjöra sjálfan þig hólpinn og áheyrundur þína.

Fyrirmæli

5

¹Ávita þú ekki aldraðan mann harðlega, heldur áminn hann sem föður, yngri menn sem bræður, ²aldraðar konur sem mæður, ungar konur sem systur í öllum hreinleika.

³Heiðra ekkjur, sem í raun og veru eru ekkjur. ⁴En ef einhver ekkja á börn eða barnabörn, þá læri þau fyrst og fremst að sýna rækt eigin heimili og endurgjalda foreldrum sínum, því að það er þóknanlegt fyrir augliti Guðs.

⁵Sú sem er í raun og veru ekkja og er orðin munaðarlaus, festir von sína á Guði og er stöðug í ákalli og bænum nótt og dag. ⁶En hin bílifa er dauð, þó að hún lifi.

⁷Brýn þetta fyrir þeim, til þess að þær séu óaðfinnanlegar.

⁸En ef einhver sér eigi fyrir sínum, sérstaklega heimilismönnum, þá hefur hann afneitað trúnni og er verri en vantrúaður.

⁹Ekkja sé ekki tekin á skrá yfir ekkjur nema hún sé orðin fullra sextíu ára, eingift ¹⁰og lofsamlega kunn að góðum verkum. Hún verður að hafa fóstorað börn, sýnt gestrisni, þvegið fætur heilagra, hjálpað bágstöddum og lagt stund á hvert gott verk.

¹¹En tak ekki við ungum ekkjum. Þegar þær verða gjálífar afrækja þær Krist, vilja giftast ¹²og gerast þá sekar um að brjóta sitt fyrri heit. ¹³Og jafnframt temja þær sér iðjuleysi, rápandi hús úr húsi, ekki einungis iðjulausar, heldur einnig málugar og hlutsamar og tala það, sem eigi ber að tala.

¹⁴Ég vil því að ungar ekkjur giftist, ali börn, stjórni heimili og gefi mótstöðumanninum ekkert tilefni til illmælis. ¹⁵Nokkrar hafa þegar horfið frá til fylgis við Satan.

^a Annar lesháttur: þolum ákúrrur.

Fyrri bréf Páls til Tímóteusar

¹⁶Ef trúuð kona á fyrir ekkjum að sjá, skal hún sjá fyrir þeim, og eigi hafi söfnuðurinn þyngsli af, til þess að hann geti veitt hjálpina þeim, sem ekkjur eru og einstæðar.

¹⁷Öldungar þeir, sem veita góða forstöðu, séu hafðir í tvöföldum metum, allra helst þeir sem erfða í orðinu og í kennslu. ¹⁸Því að ritningin segir: „Þú skalt ekki málbinda uxann, er hann þreskir,“ og „verður er verkamaðurinn launa sinna.“

¹⁹Tak þú ekki við kæru gegn öldungi, nema tveir eða þrír vottar beri.

²⁰Ávíta brotlega í viðurvist allra, til þess að hinir megi hafa ótta.

²¹Ég heiti á þig fyrir augliti Guðs og Krists Jesú og hinna útvöldu engla, að þú gætir þessa án nokkurs fordóms og gjörir ekkert af vilfylgi.

²²Eigi skalt þú fljótráðið leggja hendur yfir nokkurn mann. Tak eigi heldur þátt í annarra syndum, varðveit sjálfan þig hreinan.

²³Ver þú ekki lengur að drekka vatn, heldur skalt þú neyta lítils eins af víni vegna magans og veikinda þinna, sem eru svo tíð.

²⁴Syndirnar hjá sumum mönnum eru í augum uppi og eru komnar á undan, þegar dæma skal. En hjá sumum koma þær líka á eftir. ²⁵Á sama hátt eru góðverkin augljós, og þau, sem eru það ekki, munu ekki geta dulist.

6

¹Allir þeir, sem eru ánauðugir þrælar, skulu sýna húsbændum sínum allan skyldugan heiður, til þess að ekki verði lastmælt nafni Guðs og kenningunni. ²En þeir, sem trúaða húsbændur eiga, skulu ekki lítilsvirða þá, vegna þess að þeir eru bræður, heldur þjóni þeim því betur sem þeir eru trúaðir og elskaðir og kappkosta að gjöra góðverk.

Kenn þú þetta og áminn um það.

Sönn guðhræðsla og fölsk

³Ef einhver fer með annarlegar kenningar og fylgir ekki hinum heilnæmu orðum Drottins vors Jesú Krists og því, sem guðrækni vor kennir, þá hefur hann ofmetnast og veit ekki neitt. ⁴Hann er sótttekinn af þrætum og orðastælum. Af þessu fæðist öfund, deilur, lastmæli, vondar hugsanir, ⁵þjark og þras hugspilltra manna, sem eru sneyddir sannleikanum, en skoða guðhræðsluna sem gróðaveg.

⁶Já, guðhræðslan samfara nægjusemi er mikill gróðavegur. ⁷Því að ekkert höfum vér inn í heiminn flutt og ekki getum vér heldur flutt neitt út þaðan.

⁸Ef vér höfum fæði og klæði, þá látum oss það nægja. ⁹En þeir, sem ríkir vilja verða, falla í freistni og snöru og alls kyns óviturlegar og skaðlegar fýsnir, er sökka mönnunum niður í tortímingu og glötun.

¹⁰Fégirndin er rót alls þess, sem illt er. Við þá fíkn hafa nokkrir villst frá trúnni og valdið sjálfum sér mörgum harmkvælum.

Fyrri bréf Páls til Tímóteusar

Trúarinnar góða barátta

¹¹En þú, Guðs maður, forðast þú þetta, en stunda réttlæti, guðhræðslu, trú, kærleika, stöðuglyndi og hógværð.

¹²Berstu trúarinnar góðu baráttu, höndla þú eilífa lífið, sem þú varst kallaður til og þú játaðist með góðu játningunni í viðurvist margra votta.

¹³Ég býð þér fyrir augliti Guðs, sem veitir öllu líf, og fyrir augliti Krists Jesú, er gjörði góðu játninguna frammi fyrir Pontíusi Pílatusi: ¹⁴Gæt þú boðorðsins lýtalaust, óaðfinnanlega allt til endurkomu Drottins vors Jesú Krists, ¹⁵sem hinn blessaði og eini alvaldur mun á sínum tíma birtast láta, konungur konunganna og Drottinn drottanna.

¹⁶Hann einn hefur ódauðleika, hann býr í ljósi, sem enginn fær til komist, hann sem enginn maður leit né litið getur. Honum sé heiður og eilífur máttur. Amen.

¹⁷Bjóð ríkismönnum þessarar aldar að hreykja sér ekki né treysta fallvöltum auði, heldur Guði, sem lætur oss allt ríkulega í té til nautnar. ¹⁸Bjóð þeim að gjöra gott, vera ríkir af góðum verkum, örlátir, fúsir að miðla öðrum, ¹⁹með því safna þeir handa sjálfum sér fjársjóði sem er góð undirstaða til hins ókomna, og munu geta höndlað hið sanna líf.

²⁰Þú Tímóteus, varðveit það, sem þér er trúað fyrir, og forðast hinar vanheilögu hégómaræður og mótsagnir hinnar rangnefndu þekkingar, ²¹sem nokkrir hafa játað undir og orðið frávillingar í trúnni.

Náð sé með yður.

SÍÐARA BRÉF PÁLS TIL TÍMÓTEUSAR

Þakkir og hvatningar

1

¹Páll, að vilja Guðs postuli Krists Jesú til að flytja fyrirheitið um lífið í Kristi Jesú, heilsar

²Tímóteusi, elskuðum syni sínum.

Náð, miskunn og friður frá Guði föður og Kristi Jesú, Drottni vorum.

³Þakkir gjöri ég Guði, sem ég þjóna, eins og forfeður mínir, með hreinni samvisku, því að án afláts, nótt og dag, minnst ég þín í bænum mínum. ⁴Ég þrái að sjá þig, minnugur tára þinna, til þess að ég fyllist gleði ⁵er ég rifja upp fyrir mér hina hræsnislausu trú þína. Sú trú bjó fyrst í henni Lóis ömmu þinni og í henni Evnike móður þinni, og ég er sannfærður um, að hún býr líka í þér.

⁶Fyrir þá sök minni ég þig á að glæða hjá þér þá náðargjöf, sem Guð gaf þér við yfirlagningu handa minna. ⁷Því að ekki gaf Guð oss anda hugleysis, heldur anda máttar og kærleiks og stillingar.

⁸Fyrirverð þig því ekki fyrir vitnisburðinn um Drottin vorn, né fyrir mig, bandingja hans, heldur skalt þú með mér illt þola vegna fagnaðarerindisins, svo sem Guð gefur máttinn til. ⁹Hann hefur frelsað oss og kallað heilagri köllun, ekki eftir verkum vorum, heldur eftir eigin ákvörðun og náð, sem oss var gefin fyrir Krist Jesú frá eilífum tímum, ¹⁰en hefur nú birst við komu frelsara vors Krists Jesú. Hann afmáði dauðann, en leiddi í ljós líf og óförgengileika með fagnaðarerindinu. ¹¹Og til að boða það er ég settur prédikari, postuli og kennari.

¹²Fyrir þá sök líð ég og þetta. En eigi fyrirverð ég mig, því að ég veit á hvern ég trúi. Og ég er sannfærður um, að hann er þess megnugur að varðveita það, sem mér er trúað fyrir, þar til dagurinn kemur.

¹³Haf þér til fyrirmyndar heilnæmu orðin, sem þú heyrðir mig flytja. Stattu stöðugur í þeirri trú og þeim kærleika, sem veitist í Kristi Jesú. ¹⁴Varðveittu hið góða, sem þér er trúað fyrir, með hjálp heilags anda, sem í oss býr.

¹⁵Þú veist þetta, að allir Asíumenn sneru við mér bakinu. Í þeirra flokki eru þeir Fýgelus og Hermogenes.

¹⁶Drottinn veiti miskunn heimili Ónesífórusar, því að oft hressti hann mig og fyrirvarð sig ekki fyrir fjötur minn, ¹⁷heldur lét sér annt um að leita mín, þegar hann kom til Rómar og fann mig. ¹⁸Gefi Drottinn honum miskunn að finna hjá Drottni Guði á þeim degi! Og þú þekkir manna best, hve mikla þjónustu hann innti af hendi í Efesus.

Góður hermaður Krists Jesú

2

¹Styrkst þú þá, sonur minn, í náðinni, sem fæst fyrir Krist Jesú. ²Og það sem þú heyrðir mig tala í margra votta viðurvist, það skalt þú fá í hendur trúum mönnum, sem líka munu færir um að kenna öðrum.

³Þú skalt og að þínu leyti illt þola, eins og góður hermaður Krists Jesú. ⁴Enginn hermaður bendlar sig við atvinnustörf. Þá þóknast hann ekki þeim, sem hefur tekið hann á mála. ⁵Og sá sem keppir í íþróttum fær ekki sigursveiginn, nema hann keppi löglega.

⁶Bóndinn, sem erfiðar, á fyrstur að fá sinn hlut af ávöxtunum.

⁷Tak eftir því, sem ég segi. Drottinn mun gefa þér skilning á öllu.

⁸Minnst þú Jesú Krists, hans sem risinn er upp frá dauðum, af kyni Davíðs, eins og boðað er í fagnaðarerindi mínu. ⁹Fyrir það líð ég illt og það jafnvel að vera í fjötrum eins og illvirki. En orð Guðs verður ekki fjötrað.

¹⁰Fyrir því þoli ég allt sakir hinna útvöldu, til þess að þeir einnig hljóti hjálpræðið, í Kristi Jesú með eilífri dýrð. ¹¹Það orð er satt:

Ef vér höfum dáið með honum,
þá munum vér og lifa með honum.

¹² Ef vér stöndum stöðugir,
þá munum vér og með honum ríkja.

Ef vér afneitum honum,
þá mun hann og afneita oss.

¹³ Þótt vér séum ótrúir,
þá verður hann samt trúr,
því að ekki getur hann afneitað sjálfum sér.

Hæfur verkamaður

¹⁴Minn á þetta og heit á þá fyrir augliti Guðs að eiga ekki í orðastælum til einskis gagns, áheyrendum til falls. ¹⁵Legg kapp á að reynast hæfur fyrir Guði sem verkamaður, er ekki þarf að skammast sín og fer rétt með orð sannleikans.

¹⁶Forðast þú hinar vanheilögu hégómaræður, því að þeim, er leggja stund á þær, skilar lengra áfram í guðleysi, ¹⁷og lærdómur þeirra etur um sig eins og helbruni. Í hópi þeirra eru þeir Hýmeneus og Fíletus. ¹⁸Þeir hinir sömu hafa villst frá sannleikanum, þar sem þeir segja upprisuna þegar um garð gengna og umhverfa trú sumra manna.

¹⁹En Guðs styrki grundvöllur stendur. Hann hefur þetta innsigli: „Drottinn þekkir sína,, og „hver sá, sem nefnir nafn Drottins, haldi sér frá ranglæti.“

Síðara bréf Páls til Tímóteusar

²⁰Á stóru heimili eru ekki einungis gullker og silfurker, heldur og tréker og leirker. Sum eru til viðhafnar, önnur til óþriflegri nota. ²¹Sá sem fær sig hreinan gjört af slíku, mun verða ker til viðhafnar, helgað og hagnafullt húsbóndanum, hæfilegt til sérhvers góðs verks.

²²Flý þú æskunnar girndir, en stunda réttlæti, trú, kærleika og frið við þá, sem ákalla Drottin af hreinu hjarta. ²³En hafna þú heimskulegum og óskynsamlegum þrætum. Þú veist, að þær leiða af sér ófrið.

²⁴Þjónn Drottins á ekki að eiga í ófriði, heldur á hann að vera ljúfur við alla, góður fræðari, þolinn í þrautum, ²⁵hógvær er hann agar þá, sem skipast í móti. Guð kynni að gefa þeim sinnaskipti, sem leiddi þá til þekkingar á sannleikanum, ²⁶þá gætu þeir endurvítkast og losnað úr snöru djöfulsins, sem hefur veitt þá til að gjöra hans vilja.

Á síðustu dögum

3

¹Vita skalt þú þetta, að á síðustu dögum munu koma örðugar tíðir. ²Mennirnir verða sérgóðir, fégjarnir, raupsamir, hrokafullir, lastmælendur, foreldrum óhlýðnir, vanþakklátir, vanheilagir, ³kærleikslausir, ósáttfúsir, rógberandi, taumlausir, grimmir, ekki elskandi það sem gott er, ⁴sviksamir, framhleypnir, ofmetnaðarfullir, elskandi munaðarlífið meira en Guð. ⁵Þeir hafa á sér yfirskin guðhræðslunnar, en afneita krafti hennar. Snú þér burt frá slíkum!

⁶Úr hópi þeirra eru mennirnir, sem smeygja sér inn á heimilin og ná á band sitt kvensniftum, sem syndum eru hlaðnar og leiðast af margvíslegum fýsum. ⁷Þær eru alltaf að reyna að læra, en geta aldrei komist til þekkingar á sannleikanum. ⁸Eins og þeir Jannes og Jambres^a stóðu í gegn Móse, þannig standa og þessir menn í gegn sannleikanum. Þeir eru menn hugspilltir og óhæfir í trúnni. ⁹En þeim mun ekki verða ágengt, því að heimska þeirra mun verða hverjum manni augljós, eins og líka heimska hinna varð.

Staðfesta

¹⁰Þú hefur breytt eftir mér í kenningu, hegðun, ásetningi, trú, langlyndi, kærleika, þolgæði, ¹¹í ofsóknum og þjáningum, slíkum sem fyrir mig komu í Antíokkíu, í Íkóníum og í Lýstru. Slíkar ofsóknir þoldi ég, og Drottinn frelsaði mig úr þeim öllum.

¹²Já, allir, sem lifa vilja guðrækilega í samfélagi við Krist Jesú, munu ofsóttir verða. ¹³En vondir menn og svikarar munu magnast í vonskunni, villandi aðra og villuráfandi sjálfir.

¹⁴En halt þú stöðuglega við það, sem þú hefur numið og hefur fest trú á, þar eð þú veist af hverjum þú hefur numið það. ¹⁵Þú hefur frá blautu barnsbeini þekkt heilagar ritningar. Þær geta veitt þér speki til sálhjálpunar fyrir trúna á Krist Jesú.

¹⁶Sérhver ritning er innblásin af Guði^b og nytsöm til fræðslu, til umvöndunar, til leiðréttingar, til menntunar í réttlæti, ¹⁷til þess að sá, sem tilheyrir Guði, sé albuinn og hæfur gjör til sérhvers góðs verks.

^a Nöfn töframannanna, sem nefndir eru í 2M 7.11,22.

^b Eða: Sérhver ritning, innblásin af Guði, er . . .

Verk trúboða

4

¹Fyrir augliti Guðs og Krists Jesú, sem dæma mun lifendur og dauða, með endurkomu hans fyrir augum og ríki hans heiti ég á þig: ²Prédika þú orðið, gef þig að því í tíma og ótíma. Vanda um, ávíta, áminn með öllu langlyndi og fræðslu. ³Því að þann tíma mun að bera, er menn þola ekki hina heilnæmu kenning, heldur hópa þeir að sér kennurum eftir eigin fýsnum sínum til þess að heyra það, sem kitlar eyrun. ⁴Þeir munu snúa eyrum sínum burt frá sannleikanum og hverfa að ævintýrum. ⁵En ver þú algáður í öllu, þol illt, gjör verk trúboða, fullna þjónustu þína. ⁶Nú er svo komið, að mér verður fórnfært, og tíminn er kominn, að ég taki mig upp. ⁷Ég hef barist góðu baráttunni, hef fullnað skeiðið, hef varðveitt trúna. ⁸Og nú er mér geymdur sveigur réttlætisins, sem Drottinn, hinn réttláti dómari, mun gefa mér á þeim degi. Og ekki einungis mér, heldur og öllum, sem þráð hafa endurkomu hans.

Drottinn stóð með mér

⁹Reyndu að koma sem fyrst til mín, ¹⁰því að Demas hefur yfirgefið mig vegna þess að hann elskaði þennan heim. Hann er farinn til Þessaloníku. Kreskes er farinn til Galatíu og Títus til Dalmatíu. ¹¹Lúkas er einn hjá mér.

Tak þú Markús og lát hann koma með þér, því að hann er mér þarfur til þjónustu. ¹²Týkíkus hef ég sent til Efesus.

¹³Fær þú mér, þegar þú kemur, möttulinn, sem ég skildi eftir í Tróas hjá Karpusi, og bækurnar, einkanlega skinnbækurnar.

¹⁴Alexander koparsmiður gjörði mér margt illt. Drottinn mun gjalda honum eftir verkum hans. ¹⁵Gæt þín líka fyrir honum, því að mjög stóð hann í gegn orðum vorum.

¹⁶Í fyrstu málsvörn minni kom enginn mér til aðstoðar, heldur yfirgáfu mig allir. Verði þeim það ekki tilreiknað! ¹⁷En Drottinn stóð með mér og veitti mér kraft, til þess að ég yrði til að fullna prédikunina og allar þjóðir fengju að heyra. Og ég varð frelsaður úr gini ljónsins.

¹⁸Drottinn mun frelsa mig frá öllu illu og mig hólpinn leiða inn í sitt himneska ríki. Honum sé dýrð um aldir alda! Amen.

Kveðjur

¹⁹Heilsa þú Prisku og Akvílasi og heimili Ónesífórusar. ²⁰Erastus varð eftir í Korintu, en Trófímus skildi ég eftir sjúkan í Míletus. ²¹Flýtt þér að koma fyrir vetur. Evbúlus sendir þér kveðju og Púdes og Línus og Kládía og allir bræðurnir.

²²Drottinn sé með þínum anda.

Náð sé með yður.

BRÉF PÁLS TIL TÍTUSAR

Kveðja

1

¹Frá Páli, þjóni Guðs, en postula Jesú Krists til að efla trú Guðs útvöldu og þekkingu á sannleikanum, sem leiðir til guðhræðslu ²í von um eilíft líf. Því hefur Guð, sá er ekki lýgur, heitið frá eilífum tíðum, ³en opinberað á settum tíma. Þetta orð hans var mér trúað fyrir að prédika eftir skipun Guðs, frelsara vors.

⁴Til Títusar, skilgetins sonar míns í sameiginlegri trú.

Náð og friður frá Guði föður og Kristi Jesú, frelsara vorum.

Um öldunga og biskupa

⁵Ég lét þig eftir á Krít, til þess að þú færðir í lag það, sem ógjört var, og skipaðir öldunga í hverri borg, svo sem ég lagði fyrir þig.

⁶Öldungur á að vera óaðfinnanlegur, einkvæntur,^a á að eiga trúuð börn, sem eigi eru sökuð um gjálfi eða óhlýðni. ⁷Því að biskup á að vera óaðfinnanlegur, þar sem hann er ráðsmaður Guðs. Hann á ekki að vera sjálfbirgingur, ekki bráður, ekki drykkfelldur, ekki ofsafenginn, ekki sólginn í ljótan gróða. ⁸Hann sé gestrisinn, góðgjarn, hóglátur, réttlátur, heilagur og hafi stjórn á sjálfum sér. ⁹Hann á að vera maður fastheldinn við hið áreiðanlega orð, sem samkvæmt er kenningunni, til þess að hann sé fær um bæði að áminna með hinni heilnæmu kenningu og hrekja þá, sem móti mæla.

¹⁰Því að margir eru þverbrotnir og fara með hégómamál og leiða í villu, allra helst eru það þeir sem halda fram umskurn, ¹¹og verður að þagga niður í þeim. Það eru mennirnir, sem kollvarpa heilum heimilum, er þeir kenna það, sem eigi á að kenna, fyrir svívirðilegs gróða sakir.

¹²Einhver af þeim, eigin spámaður þeirra,^b hefur svo að orði komist: „Kritarmenn eru síljúgandi, óargadýr og letimagar.“

¹³Þessi vitnisburður er sannur. Fyrir þá sök skalt þú vanda harðlega um við þá, til þess að þeir verði heilbrigðir í trúnni, ¹⁴og gefi sig ekki að gyðingaævintýrum og boðum manna, sem fráhverfir eru sannleikanum.

¹⁵Allir hlutir eru hreinum hreinir, en flekkuðum og vantrúuðum er ekkert hreint, heldur er bæði hugur þeirra flekkaður og samviska. ¹⁶Þeir segjast þekkja Guð, en afneita honum með verkum sínum. Þeir eru viðbjóðslegir og óhlýðnir, óhæfir til hvers góðs verks.

^a Eða: einnar konu eiginmaður.

^b Þ.e. Epimenides frá Knossos, sem var uppi um 500 f.Kr.

Hin heilnæma kenning

2

¹En tala þú það, sem sæmir hinni heilnæmu kenningu. ²Aldraðir menn skulu vera bindindissamir, heiðvirðir, hóglátir, heilbrigðir í trúnni, kærleikanum og þolgæðinu.

³Svo eiga og aldraðar konur að vera í háttalagi sínu eins og heilögum sæmir. Þær skulu ekki vera rógberar og ekki heldur í ánað ofdrykkjunnar, heldur kenni þær gott frá sér, ⁴til þess að þær laði hinar ungu til að elska menn sína og börn, ⁵vera hóglátar, skírlífar, heimilsræknar, góðlátar og eiginmönnum sínum undirgefnar, til þess að orði Guðs verði ekki lastmælt.

⁶Svo skalt þú og áminna hina yngri menn að vera hóglátir. ⁷Sýn þig sjálfan í öllum greinum sem fyrirmynd í góðum verkum. Vertu grandvar í fræðslu þinni og heilhuga, svo hún verði ⁸heilnæm og óaðfinnanleg og andstæðingurinn fyrirverði sig, þegar hann hefur ekkert illt um oss að segja.

⁹Áminn þræla, að þeir séu undirgefnir húsbændum sínum og í öllu geðþekkir, ekki svörulir, ¹⁰ekki hnupsamir, heldur skulu þeir auðsýna hvers konar góða trúmennsku, til þess að þeir prýði kenningu Guðs frelsara vors í öllum greinum.

¹¹Því að náð Guðs hefur opinberast til sáluhjálpar öllum mönnum. ¹²Hún kennir oss að afneita óguðleik og veraldlegum girndum og lifa hóglátlega, réttvíslega og guðrækilega í heimi þessum, ¹³í eftirvæntingu vorrar sælu vonar, að hinn mikli Guð og frelsari vor Jesús Kristur opinberist í dýrð sinni. ¹⁴Hann gaf sjálfan sig fyrir oss, til þess að hann leysti oss frá öllu ranglæti og hreinsaði sjálfum sér til handa eignarlýð, kostgæfinn til góðra verka.

¹⁵Tala þú þetta og áminn og vanda um með allri röggsemi. Lát engan lítilsvirða þig.

Góð verk

3

¹Minn þá á að vera undirgefnir höfðingjum og yfirvöldum, hlýðnir og reiðubúnir til sérhvers góðs verks, ²lastmæla engum, vera ódeilugjarnir, sanngjarnir og sýna hvers konar hógværd við alla menn. ³Því að þeir voru tímarnir, að vér vorum einnig óskynsamir, óhlýðnir, villuráfandi, í ánað hvers konar fýsna og lostasemda. Vér ólum aldur vorn í illsku og öfund, vorum andstyggilegir, hötuðum hver annan. ⁴En er gæska Guðs frelsara vors birtist og elska hans til mannanna, ⁵þá frelsaði hann oss, ekki vegna réttlætisverkanna, sem vér höfðum unnið, heldur samkvæmt miskunn sinni í þeirri laug, þar sem vér endurfæðumst og heilagur andi gjörir oss nýja. ⁶Hann úthellti anda sínum yfir oss ríkulega fyrir Jesú Krist, frelsara vorn, ⁷til þess að vér, réttlættir fyrir náð hans, yrðum í voninni erfingjar eilífs lífs.

⁸Það orð er satt, og á þetta vil ég að þú leggir alla áherslu, til þess að þeir, sem fest hafa trú á Guð, láti sér umhugað um að stunda góð verk. Þetta er gott og mönnum nýtsamlegt. ⁹En forðast þú heimskulegar þrætur og ættartölur, deilur og lögmálsstælar. Þær eru gagnslausar og til einskis. ¹⁰Þrætumanni skalt þú sneiða hjá, er þú hefur einu sinni og tvisvar áminnt hann. ¹¹Þú veist að slíkur maður er rangsnúinn og syndugur. Hann er sjálfðæmdur.

Bréf Páls til Títusar

Lokaorð

¹²Þegar ég sendi Artemas til þín eða Týkíkus, kom þá sem fyrst til mín í Nikópólís, því þar hef ég ásett mér að hafa vetrarvist. ¹³Greið sem best för þeirra Senasar lögvitrings og Apollóss, til þess að þá bresti ekkert. ¹⁴En vorir menn eiga og að læra að stunda góð verk til nauðsynjaþarfa, til þess að þeir séu ekki ávaxtalausir.

¹⁵Allir, sem hjá mér eru, senda þér kveðju. Heilsa þeim, sem oss elska í trú.

Náð sé með yður öllum.

BRÉF PÁLS TIL FÍLEMONS

Kveðja

¹Páll, bandingi Krists Jesú, og Tímóteus bróðir vor, heilsa elskuðum vini okkar og samverkamanni Fílemon, ²svo og Appíu systur okkar og Arkippusi samherja okkar og söfnuðinum, sem kemur saman í húsi þínu.

³Náð sé með yður og friður frá Guði föður vorum og Drottni Jesú Kristi.

Þakkir og fyrirbæn

⁴Ég þakka Guði mínum ávallt, er ég minnst þín í bænum mínum. ⁵Því að ég heyri um trúna, sem þú hefur á Drottni Jesú, og um kærleika þinn til hinna heilögu. ⁶Ég bið þess, að trú þín, sem þú átt með oss, verði mikilvirk í þekkingunni á öllu því góða, sem tilheyrir Kristi. ⁷Ég hlaut mikla gleði og huggun af kærleika þínum, þar eð þú, bróðir, hefur endurnært hjörtu hinna heilögu.

Tak á móti honum

⁸Því er það, að þótt ég gæti með fullri djörfung í Kristi boðið þér að gera það, sem skylt er, ⁹þá fer ég þó heldur bónarveg vegna kærleika þíns, þar sem ég er eins og ég er, hann Páll gamli, og nú líka bandingi Krists Jesú.^a ¹⁰Ég bið þig þá fyrir barnið mitt, sem ég hef getið í fjötrum mínum, hann Onesímus. ¹¹Hann var þér áður óþarfur, en er nú þarfur bæði þér og mér. ¹²Ég sendi hann til þín aftur, og er hann þó sem hjartað í brjósti mér. ¹³Feginn vildi ég hafa haldið honum hjá mér, til þess að hann í þinn stað veitti mér þjónustu í fjötrum mínum vegna fagnaðarerindisins. ¹⁴En án þíns samþykkis vildi ég ekkert gjöra, til þess að velgjörð þín skyldi ekki koma eins og af nauðung, heldur af fúsum vilja.

¹⁵Vísast hefur hann þess vegna orðið viðskila við þig um stundarsakir, að þú síðan skyldir fá að halda honum eilíflega, ¹⁶ekki lengur eins og þræli, heldur þræli fremri, eins og elskuðum bróður. Mér er hann kær bróðir. Hve miklu fremur þó þér, bæði sem maður og kristinn. ¹⁷Ef þú því telur mig félaga þinn, þá tak þú á móti honum, eins og væri það ég sjálfur. ¹⁸En hafi hann eitthvað gjört á hluta þinn, eða sé hann í skuld við þig, þá fær þú það mér til reiknings. ¹⁹Ég, Páll, rita með eigin hendi: Ég mun gjalda. Að ég ekki nefni við þig, að þú ert jafnvel í skuld við mig um sjálfan þig. ²⁰Já, bróðir, unn mér gagns af þér vegna Drottins, endurnær hjarta mitt sakir Krists.

²¹Í fullu trausti til hlýðni þinnar rita ég til þín og veit, að þú munt gjöra jafnvel fram yfir það, sem ég mælist til.

²²En hafðu líka til gestaherbergi handa mér, því að ég vona, að ég vegna bæna yðar muni verða gefinn yður.

^a Eða: Páll sendiboði Krists Jesú og nú líka bandingi hans.

Bréf Páls til Fílemons

Kveðjur

²³Epafras, sambandingi minn vegna Krists Jesú, biður að heilsa þér. Sömuleiðis

²⁴Markús, Aristarkus, Demas og Lúkas, samverkamenn mínir.

²⁵Náðin Drottins vors Jesú Krists sé með anda yðar.

BRÉFIÐ TIL HEBREA

Guð hefur talað

1

¹Guð talaði fyrrum oftsinnis og með mörgu móti til feðranna fyrir munn spámannanna. ²En nú í lok þessara daga hefur hann til vor talað í syni sínum, sem hann setti erfingja allra hluta. Fyrir hann hefur hann líka heimana gjört. ³Hann, sem er ljómi dýrðar hans og ímynd veru hans og ber allt með orði máttar síns, hreinsaði oss af syndum vorum og settist til hægri handar hátigninni á hæðum. ⁴Hann er orðinn englunum þeim mun meiri sem hann hefur að erfðum tekið ágætara nafn en þeir.

Sonurinn öllum æðri

⁵Því við hvern af englunum hefur hann nokkru sinni sagt:

Þú ert sonur minn,
í dag hef ég fætt þig.

Eða:

Ég vil vera honum faðir,
og hann skal vera mér sonur!

⁶Og aftur er hann leiðir hinn frumgetna inn í heimsbyggðina segir hann:
Og allir englar Guðs skulu tilbiðja hann.

⁷Og um englana segir hann:
Hann sem gjörir engla sína að vindum
og þjóna sína að eldslogum.

⁸En um soninn:
Hásæti þitt, ó Guð, er um aldir alda,
og sproti réttvísinnar er sproti ríkis þíns.
⁹Þú hefur elskað réttlæti og hatað ranglæti.
Því hefur Guð, þinn Guð, smurt þig
gleðinnar olíu fram yfir þína jafningja.

¹⁰Og:
Þú, Drottinn, hefur í upphafi grundvallað jörðina,

Bréfið til Hebrea

og himnarnir eru verk handa þinna.

¹¹ Þeir munu farast, en þú varir.

Allir munu þeir fyrnast sem fat,

¹² og þú munt þá saman vefja eins og möttul,

um þá verður skipt sem klæði.

En þú ert hinn sami,

og þín ár taka aldrei enda.

¹³En við hvern af englunum hefur hann nokkru sinni sagt:

Set þig mér til hægri handar,

uns ég gjöri óvini þína að fótiskör þinni?

¹⁴Eru þeir ekki allir þjónustubundnir andar, útsendir í þeirra þarfir, sem hjálpræðið eiga að erfa?

Hjálpræði Guðs

2

¹Þess vegna ber oss að gefa því enn betur gaum, er vér höfum heyrt, svo að eigi berumst vér afleiðis. ²Því að hafi orðið af englum talað^a reynst stöðugt og hvert afbrot og óhlýðni hlotið réttlátt endurgjald, ³hvernig fáum vér þá undan komist, ef vér vanrækjum slíkt hjálpræði sem Drottinn flutti fyrst og var staðfest fyrir oss af þeim, er heyrðu? ⁴Guð bar jafnframt vitni með þeim með táknum og undrum og margs konar kraftaverkum og gjöfum heilags anda, sem hann útbýtti að vild sinni.

Bróðir manna

⁵Því ekki lagði hann undir engla hinn komandi heim, sem vér tölum um. ⁶Einhvers staðar er vitnað:

Hvað er maður, að þú minnst hans?

Eða mannssonur, að þú vitjir hans?

⁷ Skamma stund^b gjörðir þú hann englunum lægri.

Þú hefur krýnt hann vegsemd og heiðri.

Og þú hefur skipað hann yfir verk handa þinna.^c

⁸ Allt hefur þú lagt undir fætur hans.

Með því að leggja allt undir hann, þá hefur hann ekkert það eftir skilið, er ekki sé undir hann lagt. Ennþá sjáum vér ekki, að allir hlutir séu undir hann lagðir. ⁹En vér sjáum, að

^a Hér er átt við birtingu lögmálsins á Sínai 2M 19, sbr. Gl 3.19.

^b Eða: litlu einu.

^c Orðin: „Og þú hefur skipað hann yfir verk handa þinna“ vantar í sum handrit.

Bréfið til Hebrea

Jesús, sem „skamma stund var gjörður englunum lægri,“ er „krýndur vegsemd og heiðri,“ vegna dauðans sem hann þoldi. Af Guðs náð skyldi hann deyja fyrir alla.

¹⁰Allt er til vegna Guðs og fyrir Guð. Því varð hann, er hann leiðir marga syni til dýrðar, að fullkomna með þjáningum þann, er leiðir þá til hjálpræðis. ¹¹Því að sá sem helgar og þeir sem helgaðir verða eru allir frá einum komnir. Þess vegna telur hann sér eigi vanvirðu að kalla þá bræður, ¹²er hann segir:

Ég mun kunnugt gjöra nafn þitt bræðrum mínum,
ég mun syngja þér lof mitt í söfnuðinum.

¹³Og aftur:

Ég mun treysta á hann.

Og enn fremur:

Sjá, hér er ég og börnin, er Guð gaf mér.

¹⁴Þar sem nú börnin eru af holdi og blóði, þá hefur hann og sjálfur fengið hlutdeild í mannlegu eðli á sama hátt, til þess að hann með dauða sínum gæti að engu gjört þann, sem hefur mátt dauðans, það er að segja djöfulinn, ¹⁵og frelsað alla þá, sem af ótta við dauðann voru undir þrælkun seldir alla sína ævi. ¹⁶Því að víst er um það, að ekki tekur hann að sér englana, en hann tekur að sér afsprengi Abrahams. ¹⁷Því var það, að hann í öllum greinum átti að verða líkur bræðrum sínum, svo að hann yrði miskunnsamur og trúr æðsti prestur í þjónustu fyrir Guði, til þess að friðþægja fyrir syndir lýðsins. ¹⁸Sjálfur hefur hann þjáðst og hans verið freistað. Þess vegna er hann fær um að hjálpa þeim, er verða fyrir freistingu.

Jesús og Móse

3

¹Bræður heilagir! Þér eruð hluttakar himneskrar köllunar. Gefið því gætur að Jesú, postula og æðsta presti játningar vorrar. ²Hann var trúr þeim, er hafði skipað hann, eins og Móse var það líka í öllu hans húsi. ³En hann er verður meiri dýrðar en Móse, eins og sá, er húsið gjörði, á meiri heiður en húsið sjálft. ⁴Sérhvert hús er gjört af einhverjum, en Guð er sá, sem allt hefur gjört. ⁵Móse var að sönnu trúr í öllu hans húsi, eins og þjónn, til vitnisburðar um það, sem átti að verða talað, ⁶en Kristur eins og sonur yfir húsi hans. Og hans hús erum vér, ef vér höldum djörfunginni og voninni, sem vér miklumst af.

Inn til hvíldar Guðs

⁷Því er það, eins og heilagur andi segir:

Ef þér heyrið raust hans í dag,

⁸þá forherðið ekki hjörtu yðar, eins og í uppreisninni

á degi freistingarinnar á eyðimörkinni;

⁹þar sem feður yðar freistuðu mín og reyndu mig,

þótt þeir fengju að sjá verkin mín í fjörutíu ár.

¹⁰ Þess vegna varð ég gramur kynslóð þessari og sagði: Án afláts villast þeir í hjörtum sínum.

Þeir þekktu ekki vegu mína.

¹¹ Og ég sór í bræði minni:

Eigi skulu þeir inn ganga til hvíldar minnar.

¹²Gætið þess, bræður, að enginn yðar búi yfir vondu vantrúar hjarta og falli frá lifanda Guði. ¹³Áminnið heldur hver annan hvern dag, á meðan enn heitir „í dag“, til þess að enginn yðar forherðist af táli syndarinnar. ¹⁴Því að vér erum orðnir hluttakar Krists, svo framarlega sem vér höldum staðfastlega allt til enda trausti voru, eins og það var að upphafi. ¹⁵Sagt er: „Ef þér heyrið raust hans í dag, þá forherðið ekki hjörtu yðar eins og í uppreisninni“ – ¹⁶Hverjir voru þá þeir, sem heyrt höfðu og gjörðu þó uppreisn? Voru það ekki einmitt allir þeir, sem út höfðu farið af Egyptalandi fyrir tilstilli Móse? ¹⁷Og hverjum „var hann gramur í fjörutíu ár“? Var það ekki þeim, sem syndgað höfðu og báru beinin á eyðimörkinni? ¹⁸Og hverjum „sór hann, að eigi skyldu þeir ganga inn til hvíldar hans,“ nema hinum óhlýðnu? ¹⁹Vér sjáum, að sakir vantrúar fengu þeir eigi gengið inn.

4

¹Fyrirheitið um það að ganga inn til hvíldar hans stendur enn, vörumst því að nokkur yðar verði til þess að dragast aftur úr. ²Fagnaðarerindið var oss boðað eigi síður en þeim. En orðið, sem þeir heyrdðu, kom þeim eigi að haldi vegna þess, að þeir tóku ekki við því í trú. ³En vér, sem trú höfum tekið, göngum inn til hvíldarinnar eins og hann hefur sagt: „Og ég sór í bræði minni: Eigi skulu þeir inn ganga til hvíldar minnar.“ Þó voru verk Guðs fullgjör frá grundvöllun heims. ⁴Því að einhvers staðar er svo að orði kveðið um hinn sjöunda dag: „Og Guð hvíldist hinn sjöunda dag eftir öll verk sín.“ ⁵Og aftur á þessum stað: „Eigi skulu þeir inn ganga til hvíldar minnar.“ ⁶Enn stendur því til boða, að nokkrir gangi inn til hvíldar Guðs. Þeir, sem fagnaðarerindið var fyrr boðað, gengu ekki inn sakir óhlýðni. ⁷Því ákveður Guð aftur dag einn, er hann segir löngu síðar fyrir munn Davíðs: „Í dag.“ Eins og fyrr hefur sagt verið: „Ef þér heyrið raust hans í dag, þá forherðið ekki hjörtu yðar.“

⁸Hefði Jósúa leitt þá til hvíldar, þá hefði Guð ekki síðar meir talað um annan dag. ⁹Enn stendur þá til boða sabbatshvöld fyrir lýð Guðs. ¹⁰Því að sá, sem gengur inn til hvíldar hans, fær hvíld frá verkum sínum, eins og Guð hvíldist eftir sín verk. ¹¹Kostum því kapps um að ganga inn til þessarar hvíldar, til þess að enginn óhlýðnist eins og þeir og falli.

¹²Því að orð Guðs er lifandi og kröftugt og beittara hverju tvíeggjuðu sverði og smýgur inn í innstu fylgsni sálar og anda, liðamóta og mergjar, það dæmir hugsanir og hugrenningar hjartans. ¹³Enginn skapaður hlutur er honum hulinn, allt er bert og öndvert augum hans. Honum eigum vér reikningsskil að gjöra.

Æðstiprestur án syndar

¹⁴Er vér þá höfum mikinn æðsta prest, sem farið hefur í gegnum himnana, Jesú Guðs son, skulum vér halda fast við játninguna. ¹⁵Ekki höfum vér þann æðsta prest, er eigi geti

séð aumur á veikleika vorum, heldur þann, sem freistað var á allan hátt eins og vor, en án syndar. ¹⁶Göngum því með djörfung að hásæti náðarinnar, til þess að vér öðlumst miskunn og hljótum náð til hjálpar á hagkvæmum tíma.

5

¹Svo er um hvern æðsta prest, sem úr flokki manna er tekinn, að hann er settur fyrir menn til þjónustu frammi fyrir Guði, til þess að bera fram gáfur og förnir fyrir syndir. ²Hann getur verið mildur við fáfróða og villuráfandi, þar sem hann sjálfur er veikleika vafinn. ³Og sökum þess á hann að bera fram syndaförn, eigi síður fyrir sjálfan sig en fyrir lýðinn. ⁴Enginn tekur sér sjálfum þennan heiður, heldur er hann kallaður af Guði, eins og Aron.

⁵Svo var það og um Krist. Ekki tók hann sér sjálfur þá vegsemd að gjörast æðsti prestur. Hann fékk hana af Guði, er hann sagði við hann:

Þú ert sonur minn

í dag hef ég fætt þig.

⁶Og á öðrum stað:

Þú ert prestur að eilífu

að hætti Melkisedeks.

⁷Á jarðvistardögum sínum bar hann fram með sárum kveinstöfum og táraföllum bænir og auðmjúk andvörp fyrir þann, sem megnaði að frelsa hann frá dauða, og fékk bænheyrslu vegna guðhræðslu sinnar. ⁸Og þótt hann sonur væri, lærði hann hlýðni af því, sem hann leið. ⁹Þegar hann var orðinn fullkominn, gjörðist hann öllum þeim, er honum hlýða, höfundur eilífs hjálpræðis, ¹⁰af Guði nefndur æðsti prestur að hætti Melkisedeks.

Gjörast ekki sljóir

¹¹Um þetta höfum vér langt mál að segja og torskilið, af því að þér hafið gjörst heyrnarsljóir. ¹²Þó að þér tímans vegna ættuð að vera kennarar, þá hafið þér þess enn á ný þörf, að einhver kenni yður undirstöðuatriði Guðs orða. Svo er komið fyrir yður, að þér hafið þörf á mjólk, en ekki fastri fæðu. ¹³En hver sem á mjólk nærast er barn og skilur ekki boðskap réttlætisins. ¹⁴Fasta fæðan er fyrir fullorðna, fyrir þá, sem jafnt og þétt hafa tamið skilningarvitin til að greina gott frá illu.

6

¹Þess vegna skulum vér sleppa byrjunar–kenningunum um Krist og sækja fram til fullkomleikans. ²Vér förum ekki að byrja aftur á undirstöðuatriðum eins og afturhvarfi frá dauðum verkum og trú á Guð, kenningunni um skírnir^a og handayfirlagningar, upprisau dauðra og eilífan dóm. ³Og þetta munum vér gjöra, ef Guð lofar.

⁴Ef menn eru eitt sinn orðnir upplýstir og hafa smakkað hina himnesku gjöf, fengið hlutdeild í heilögum anda ⁵og reynt Guðs góða orð og krafta komandi aldar, ⁶en hafa síðan fallið frá, þá er ógerlegt að endurnýja þá til afturhvarfs. Þeir eru að krossfesta Guðs son að nýju og smána hann.

^a Orðrétt: hreinsanir.

⁷Jörð sú, er drukkíð hefur í sig regnið, sem á hana fellur hvað eftir annað, og ber gróður til gagns fyrir þá, sem yrkja hana, fær blessun frá Guði. ⁸En beri hún þyrna og þistla, er hún ónýtt. Yfir henni vofir bölvun og hennar biður að lokum að verða brennd.

⁹En hvað yður snertir, þér elskaðir, þá erum vér sannfærðir um að yður er betur farið og þér nær hjálpræðinu, þó að vér mælum svo. ¹⁰Guð er ekki ranglátur. Hann gleymir ekki verki yðar og kærleikanum, sem þér auðsýnduð nafni hans, er þér veittuð hinum heilögu þjónustu og veitið enn. ¹¹Vér óskum, að sérhver yðar sýni sömu ástundan allt til enda, þar til von yðar fullkomnast. ¹²Gjörist ekki sljóir. Breytið heldur eftir þeim, sem vegna trúar og stöðuglyndis erfa fyrirheitin.

Jesús gekk inn vor vegna

¹³Þegar Guð gaf Abraham fyrirheitið, þá „sór hann við sjálfan sig,“ þar sem hann hafði við engan æðri að sverja, og sagði: ¹⁴„Sannlega mun ég ríkulega blessa þig og stórum margfalda kyn þitt.“ ¹⁵Og Abraham öðlaðist það, sem Guð hafði heitið honum er hann hafði beðið þess með stöðuglyndi.

¹⁶Menn sverja eið við þann, sem æðri er, eiðurinn er þeim staðfesting og bindur enda á öll andmæli. ¹⁷Með því nú að Guð vildi sýna erfingjum fyrirheitsins enn skýrar, hve ráð sitt væri óraskanlegt, þá ábyrgðist hann heit sitt með eiði. ¹⁸Í þessum tveim óraskanlegu athöfnum Guðs, þar sem óhugsandi er að hann fari með lygi, eigum vér sterka uppörvun, vér sem höfum leitað hælís í þeirri sælu von, sem vér eigum. ¹⁹Hún er eins og akkeri sálarinnar, traust og öruggt, og nær alla leið inn fyrir fortjaldið, ²⁰þangað sem Jesús gekk inn, fyrirrennari vor vegna, þegar hann varð æðsti prestur að eilífu að hætti Melkisedeks.

Prestur Guðs

7

¹Melkisedek þessi var konungur í Salem og prestur Guðs hins hæsta. Hann gekk á móti Abraham og blessaði hann, þegar hann sneri heimleiðis eftir að hafa unnið sigur á konungunum. ²Og honum lét Abraham í té tíund af öllu. Fyrst þýðir nafn hans „réttlætis konungur“, en hann heitir enn fremur Salem–konungur, það er „friðar konungur“. ³Hann er föðurlaus, móðurlaus, ekki ættfærður, og hefur hvorki upphaf daga né endi lífs. Hann er líkur syni Guðs, hann heldur áfram að vera prestur um aldur.

⁴Virðið nú fyrir yður, hvílíkur maður það var, sem Abraham, sjálfur forfaðirinn, gaf valda tíund af herfanginu. ⁵Og víst er um það, að þeim Levisönnum, er prestþjónustuna fá, er boðið að taka tíund af lýðnum eftir lögmálinu, það er að segja af bræðrum sínum, enda þótt þeir séu komnir af Abraham. ⁶En sá, er eigi var ættfærður til þeirra, tók tíund af Abraham og blessaði þann, er fyrirheitin hafði. ⁷En með öllu er það ómótmælanlegt, að sá sem er meiri blessar þann sem minni er. ⁸Hér taka dauðlegir menn tíund, en þar tók sá er um var vitnað, að hann lifi áfram. ⁹Og svo má að orði kveða, að enda Leví, hann sem tíund tekur, hafi greitt tíund, þar sem Abraham gjörði það, ¹⁰því að enn þá var hann í lend forföður síns, þegar Melkisedek gekk á móti honum.

¹¹Hefði nú fullkomnun fengist með levíska prestdóminum, – en hann var grundvöllur lögmálsins, sem lýðurinn fékk –, hver var þá framar þörf þess að segja að koma skyldi

annars konar prestur að hætti Melkisedeks, en ekki að hætti Arons? ¹²Þegar prestdómurinn breytist, þá verður og breyting á lögmálinu. ¹³Sá sem þetta er sagt um var af annarri ætt, og af þeirri ætt hefur enginn innt þjónustu af hendi við altarið. ¹⁴Því að alkunnugt er, að Drottinn vor er af Júda upp runninn, en Móse hefur ekkert um presta talað, að því er varðar þá ættkvísl.

¹⁵Þetta er enn miklu bersýnilegra á því, að upp er kominn annar prestur, líkur Melkisedek. ¹⁶Hann varð ekki prestur eftir mannlegum lögmálsboðum, heldur í krafti óhagganlegs lífs. ¹⁷Því að um hann er vitnað: „Þú ert prestur að eilífu að hætti Melkisedeks.“ ¹⁸Hið fyrra boðorð er þar með ógilt, af því að það var vanmáttugt og gagnslaust. ¹⁹Lögmálið gjörði ekkert fullkomið. En jafnframt er leidd inn betri von. Fyrir hana nálgumst vér Guð.

²⁰Þetta varð ekki án eiðs. Hinir urðu prestar án eiðs, ²¹en hann með eiði, þegar Guð sagði við hann: „Drottinn sör, og ekki mun hann iðra þess: Þú ert prestur að eilífu.“

²²Þessi samanburður sýnir, að Jesús er orðinn ábyrgðarmaður betri sáttmála.

²³Enn fremur urðu hinir prestarnir margir af því að dauðinn meinaði þeim að vera áfram.

²⁴En hann er að eilífu og hefur prestdóm þar sem ekki verða mannaskipti. ²⁵Þess vegna getur hann og til fulls frelsað þá, sem fyrir hann ganga fram fyrir Guð, þar sem hann ávallt lifir til að biðja fyrir þeim.

²⁶Slíks æðsta prests höfðum vér þörf, sem er heilagur, svikalaus, óflekkaður, greindur frá syndurum og orðinn himnunum hærri. ²⁷Hann þarf ekki daglega, eins og hinir æðstu prestarnir, fyrst að bera fram fórnir fyrir eigin syndir, síðan fyrir syndir lýðsins. Það gjörði hann í eitt skipti fyrir öll, er hann fórnfærði sjálfum sér. ²⁸Lögmálið skipar menn æðstu presta, sem eru veikleika háðir, en eiðurinn, er kom á eftir lögmálinu, skipar son, fullkominn gjörðan að eilífu.

Æðsti prestur nýs sáttmála

8

¹Höfuðinntak þess, sem sagt hefur verið, er þetta: Vér höfum þann æðsta prest, er settist til hægri handar við hásæti hátignarinnar á himnum. ²Hann er helgipjónn helgidómsins og tjaldbúðarinnar, hinnar sönnu, sem Drottinn reisti, en eigi maður. ³Sérhver æðsti prestur er skipaður til þess að bera fram bæði gjafir og fórnir. Þess vegna er nauðsynlegt, að þessi æðsti prestur hafi líka eitthvað fram að bera. ⁴Væri hann nú á jörðu, mundi hann alls ekki vera prestur, þar sem þeir eru fyrir, sem samkvæmt lögmálinu bera fram gjafirnar. ⁵En þeir þjóna eftirmynd og skugga hins himneska, eins og Móse fékk bendingu um frá Guði, er hann var að koma upp tjaldbúðinni: „Gæt þess,“ segir hann, „að þú gjörir allt eftir þeirri fyrirmynd, sem þér var sýnd á fjallinu.“ ⁶En nú hefur Jesús fengið þeim mun ágætari helgipjónustu sem hann er meðalgangari betri sáttmála, sem byggist á betri fyrirheitum.

⁷Hefði hinn fyrri sáttmáli verið óaðfinnanlegur, þá hefði ekki verið þörf fyrir annan. ⁸En nú ávítar Guð þá og segir:

Sjá, dagar koma, segir Drottinn,

er ég mun gjöra nýjan sáttmála við hús Ísraels og við hús Júda,

Bréfið til Hebrea

⁹ ekki eins og sáttmálann, er ég gjörði við feður þeirra á þeim degi, er ég tók í hönd þeirra til að leiða þá út af Egyptalandi,

því að þeir héldu ekki minn sáttmála, og ég hirti eigi um þá, segir Drottinn.

¹⁰ Þetta er sáttmálinn, sem ég mun gjöra við hús Ísraels eftir þá daga, segir Drottinn:

Ég mun leggja lög mín í hugskot þeirra og rita þau á hjörtu þeirra.

Ég mun vera Guð þeirra, og þeir munu vera lýður minn.

¹¹ Og enginn mun þá kenna landa sínum og enginn bróður sínum og segja: „Þekktu Drottin!“

Allir munu þeir þekkja mig, jafnt smáir sem stórir.

¹² Því að ég mun vera vægur við misgjörðir þeirra og ég mun ekki framar minnst synda þeirra.

¹³ Þar sem hann nú kallar þetta nýjan sáttmála, þá hefur hann lýst hinn fyrri úreltan. En það, sem er að úreldest og fyrnast, er að því komið að verða að engu.

Helgidómur á himni og jörðu

9

¹Nú hafði fyrri sáttmálinn líka fyrirskipanir um þjónustuna og jarðneskan helgidóm. ²Tjaldbúð var gjörð, hin fremri, og í henni voru bæði ljósastikan, borðið og skoðunarbrauðin, og heitir hún „hið heilaga,„. ³En bak við annað fortjaldið var tjaldbúð, sem hét „hið allrahelgasta,„. ⁴Þar var reykelsisaltari úr gulli og sáttmálsörkin, sem öll var gulli búin. Í henni var gullkerið með manna í, stafur Arons, sem laufgast hafði, og sáttmálsspöldin. ⁵En yfir henni voru kerúbar dýrðarinnar og breiddu vængina yfir náðarstólinn. En um þetta hvað fyrir sig á nú ekki að ræða.

⁶Þessu er þannig komið fyrir. Prestarnir ganga stöðugt inn í fremri tjaldbúðina og annast þjónustu sína. ⁷Inn í hina innri gengur æðsti presturinn einn, einu sinni á ári, ekki án blóðs. Það ber hann fram vegna sjálfs sín og fyrir syndir lýðsins, sem drýgðar hafa verið af vangá. ⁸Með því sýnir heilagur andi, að vegurinn til hins heilaga er enn eigi kunnur orðinn, á meðan fremri tjaldbúðin enn stendur. ⁹Hún er ímynd þess tíma, sem nú er. Hér eru fram bornar gjafir og fórnir, sem megna ekki að færa þeim, sem innir þjónustuna af hendi, vissu um að vera fullkominn. ¹⁰Þetta eru aðeins ytri fyrirmæli, ásamt reglum um

mat og drykk og ýmiss konar þvotta, sem mönnum eru á herðar lagðar allt til tíma viðreisnarinnar.

¹¹En Kristur er kominn sem æðsti prestur hinna komandi gæða.^a Hann gekk inn í gegnum hina stærri og fullkomnari tjaldbúð, sem ekki er með höndum gjörð, það er að segja er ekki af þessari sköpun. ¹²Ekki fór hann með blóð hafra og kálfa, heldur með eigið blóð, inn í hið heilaga í eitt skipti fyrir öll og aflaði eilífrar lausnar. ¹³Ef blóð hafra og nauta og askan af kvígu, stráð á menn, er óhreinir hafa gjörst, helgar til ytri hreinleika, ¹⁴hve miklu fremur mun þá blóð Krists hreinsa samvisku vora frá dauðum verkum, til að þjóna Guði lífanda, þar sem Kristur fyrir eilífan anda bar fram sjálfan sig sem lýtalausa fórn fyrir Guði.

¹⁵Þess vegna er hann meðalgangari nýs sáttmála. Hann dó og bætti að fullu fyrir afbrotin undir fyrri sáttmálanum, til þess að hinir kölluðu mættu öðlast hina eilífu arfleifð, sem heitið var.

¹⁶Arfleiðsluskrá^b tekur ekki gildi fyrr en sá er dáinn, er hana gjörði. ¹⁷Hún er þegar um látna er að ræða, en er í engu gildi meðan arfleiðandi lifir. ¹⁸Þess vegna var ekki heldur hinn fyrri sáttmáli vígður án blóðs. ¹⁹Þegar Móse hafði kunngjört gjörvöllum lýðnum öll boðorð lögmálsins, þá tók hann blóð kálfanna og hafranna ásamt vatni og skarlatsrauðri ull og ísópi og stökkti bæði á sjálfa bókina og allan lýðinn ²⁰og mælti: „Þetta er blóð sáttmálans, sem Guð lét gjöra við yður.“ ²¹Sömuleiðis stökkti hann blóðinu á tjaldbúðina og öll áhöldin við helgipjónustuna. ²²Og samkvæmt lögmálinu er það nálega allt, sem hreinsast með blóði, og eigi fæst fyrirgefning án úthellingar blóðs.

Í eitt skipti fyrir öll

²³Það var því óhjákvæmilegt, að eftirmyndir þeirra hluta, sem á himnum eru, yrðu hreinsaðar með slíku. En sjálft hið himneska krefst betri fórna en þessara. ²⁴Því að Kristur gekk ekki inn í helgidóm höndum gjörðan, eftirmynd hins sanna helgidóms, heldur inn í sjálfan himininn, til þess nú að birtast fyrir augliti Guðs vor vegna. ²⁵Og ekki gjörði hann það til þess að frambera sjálfan sig margsinnis, eins og æðsti presturinn gengur inn í hið heilaga á ári hverju með annarra blóð. ²⁶Þá hefði hann oft þurft að líða frá grundvöllum heims. En nú hefur hann birst í eitt skipti fyrir öll við endi aldanna til að afmá syndina með fórn sinni. ²⁷Og eins og það liggur fyrir mönnunum eitt sinn að deyja og eftir það að fá sinn dóm, ²⁸þannig var Kristi fórnfært í eitt skipti til þess að bera syndir margra, og í annað sinn mun hann birtast, ekki sem syndafórn, heldur til hjálpræðis þeim, er hans bíða.

Hin eina fórn

10

¹Lögmálið geymir aðeins skugga hins góða, sem er í vændum, ekki skýra mynd þess. Ár eftir ár eru bornar fram sömu fórnir, sem geta aldrei gjört þá fullkomna til frambúðar, sem ganga fram fyrir Guð. ²Annars hefðu þeir hætt að bera þær fram. Dýrkendurnir hefðu þá ekki framar verið sér meðvitandi um synd, ef þeir hefðu í eitt skipti fyrir öll orðið

^a Annar lesháttur: þeirra gæða, sem komin eru.

^b Sama gríska orðið merkir bæði erfðaskrá og sáttmála.

Bréfið til Hebrea

hreinir. ³En með þessum fórnunum er minnt á syndirnar ár hvert. ⁴Því að blóð nauta og hafra getur með engu móti numið burt syndir.

⁵Því er það, að Kristur segir, þegar hann kemur í heiminn:

Fórn og gjafir hefur þú eigi viljað,

en líkama hefur þú búið mér.

⁶ Brennifórnir og syndafórnir geðjuðust þér ekki.

⁷ Þá sagði ég: „Sjá, ég er kominn –

í bókinni er það ritað um mig –

ég er kominn til að gjöra þinn vilja, Guð minn!“

⁸Fyrst segir hann: „Fórnir og gjafir og brennifórnir og syndafórnir hefur þú eigi viljað, og eigi geðjaðist þér að þeim.“ En það eru einmitt þær, sem fram eru bornar samkvæmt lögmálinu. ⁹Síðan segir hann: „Sjá, ég er kominn til að gjöra vilja þinn.“ Hann tekur burt hið fyrra til þess að staðfesta hið síðara. ¹⁰Og samkvæmt þessum vilja erum vér helgaðir með því, að líkama Jesú Krists var fórnað í eitt skipti fyrir öll.

¹¹Og svo er því farið um hvern prest, að hann er dag hvern bundinn við helgiþjónustu sína og ber fram margsinnis hinar sömu fórnir, þær sem þó geta aldrei afmáð syndir. ¹²En Jesús bar fram eina fórn fyrir syndirnar og settist um aldur við hægri hönd Guðs ¹³og bíður þess síðan, að óvinir hans verði gjörðir að fótiskör hans. ¹⁴Því að með einni fórn hefur hann um aldur fullkomnað þá, er helgaðir verða.

¹⁵Og einnig heilagur andi vitnar fyrir oss. Fyrst segir hann:

¹⁶ Þetta er sáttmálinn, er ég mun gjöra við þá

eftir þá daga, segir Drottinn.

Lög mín vil ég leggja í hjörtu þeirra,

og í hugskot þeirra vil ég rita þau.

¹⁷Síðan segir hann:

Ég mun aldrei framar minnast synda þeirra eða lögmálsbrota.

¹⁸En þar sem syndirnar eru fyrirgefnar, þar þarf ekki framar fórn fyrir synd.

Nýr og lifandi vegur

¹⁹Vér megum nú, bræður, fyrir Jesú blóð með djörfung ganga inn í hið heilaga, ²⁰þangað sem hann vígði oss veginn, nýjan veg og lifandi inn í gegnum fortjaldið, það er að segja líkama sinn. ²¹Vér höfum mikinn prest yfir húsi Guðs. ²²Látum oss því ganga fram fyrir Guð með einlægum hjörtum, í öruggu trúartrausti, með hjörtum, sem hreinsuð hafa verið og eru laus við meðvitund um synd, og með líkömum, sem laugaðir hafa verið í hreinu vatni. ²³Höldum fast við játningu vonar vorrar án þess að hvika, því að trú er sá, sem fyrirheitið hefur gefið. ²⁴Gefum gætur hver að öðrum og hvetjum hver annan til kærleika og góðra verka. ²⁵Vanrækið ekki safnaðarsamkomur yðar eins og sumra er siður, heldur uppörvið hver annan, og það því fremur sem þér sjáið að dagurinn færist nær.

²⁶Því að ef vér syndgum af ásettu ráði, eftir að vér höfum öðlast þekkingu sannleikans, þá er úr því enga fórn að fá fyrir syndirnar, ²⁷heldur er það óttalegt bið eftir dómi og grimmilegur eldur, sem eyða mun andstæðingum Guðs. ²⁸Sá, er að engu hefur lögmál Móse, verður vægðarlaust líflátinn, ef tveir eða þrír vottar bera. ²⁹Hve miklu þyngri hegning ætlið þér þá ekki að sá muni vera talinn verðskulda, er fótum treður son Guðs og vanhelgar blóð sáttmálans, er hann var helgaður í, og smánar anda náðarinnar? ³⁰Vér þekkjum þann, er sagt hefur: „Mín er hefndin, ég mun endurgjalda.“ Og á öðrum stað: „Drottinn mun dæma lýð sinn.“ ³¹Óttalegt er að falla í hendur lifanda Guðs.

³²Minnist fyrri daga, er þér höfðuð tekið á móti ljósinu, hvernig þér urðuð að þola mikla raun þjáninga. ³³Það var ýmist, að þér sjálfir, smánaðir og aðþrengdir, voruð hafðir að augnagamni, eða þá hitt, að þér tókuð þátt í kjörum þeirra, er áttu slíku að sæta. ³⁴Þér þjáðust með bandingjum, og tókuð því með gleði, er þér voruð rændir eignum yðar, því að þér vissuð, að þér áttuð sjálfir betri eign og varanlega. ³⁵Varpið því eigi frá yður djörfung yðar. Hún mun hljóta mikla umbun. ³⁶Þolgæðis hafið þér þörf, til þess að þér gjörið Guðs vilja og öðlist fyrirheitið. ³⁷Því að:

Innan harla skamms tíma

mun sá koma, sem koma á, og ekki dvelst honum.

³⁸ Minn réttláti mun lifa fyrir trúna,

en skjóti hann sér undan,

þá hefur sála mín ekki velþóknun á honum.

³⁹En vér skjótum oss ekki undan og glötumst, heldur trúum vér og frelsumst.

Fyrir trú

11

¹Trúin er fullvissa um það, sem menn vona, sannfæring um þá hluti, sem eigi er auðið að sjá. ²Fyrir hana fengu mennirnir fyrr á tíðum góðan vitnisburð.

³Fyrir trú skiljum vér, að heimarnir eru gjörðir með orði Guðs og að hið sýnilega hefur ekki orðið til af því, er séð varð.

⁴Fyrir trú bar Abel fram fyrir Guð betri fórn en Kain, og fyrir trú fékk hann þann vitnisburð, að hann væri réttlátur, er Guð bar vitni um fórn hans. Með trú sinni talar hann enn, þótt dauður sé.

⁵Fyrir trú var Enok burt numinn, að eigi skyldi hann dauðann líta. „Ekki var hann framar að finna, af því að Guð hafði numið hann burt.“ Áður en hann var burt numinn, hafði hann fengið þann vitnisburð, „að hann hefði verið Guði þóknanlegur.“ ⁶En án trúar er ógerlegt að þóknast honum, því að sá, sem gengur fram fyrir Guð, verður að trúa því, að hann sé til og að hann umbuni þeim, er hans leita.

⁷Fyrir trú fékk Nói bendingu um það, sem enn þá var ekki auðið að sjá. Hann óttaðist Guð og smíðaði örk til björgunar heimilisfólki sínu. Með trú sinni dæmdi hann heiminn og varð erfingi réttlætisins af trúnni.

Bréfið til Hebrea

⁸Fyrir trú hlýddi Abraham, er hann var kallaður, og fór burt til staðar, sem hann átti að fá til eignar. Hann fór burt og vissi ekki hvert leiðin lá. ⁹Fyrir trú settist hann að í hinu fyrirheitna landi eins og útlendingur og hafðist við í tjöldum, ásamt Ísak og Jakob, er voru samerfingar með honum að hinu sama fyrirheiti. ¹⁰Því að hann vænti þeirrar borgar, sem hefur traustan grunn, þeirrar, sem Guð er smiður að og byggingarmeistari.

¹¹Fyrir trú öðlaðist Abraham kraft til að eignast son, og þó var Sara óbyrja og hann kominn yfir aldur.^a Hann treysti þeim, sem fyrirheitið hafði gefið. ¹²Þess vegna kom út af honum, einum manni, og það mjög ellihrumum, slík niðja mergð sem stjórnur eru á himni og sandkorn á sjávarströnd, er ekki verður tölu á komið.

¹³Allir þessir menn dóu í trú, án þess að hafa öðlast fyrirheitin. Þeir sáu þau álangdar og fögnuðu þeim og játuðu, að þeir væru gestir og útlendingar á jörðinni. ¹⁴Þeir, sem slíkt mæla, sýna með því, að þeir eru að leita eigin ættjarðar. ¹⁵Hefðu þeir nú átt við ættjörðina, sem þeir fóru frá, þá hefðu þeir haft tíma til að snúa þangað aftur. ¹⁶En nú þráðu þeir betri ættjörð, það er að segja himneska. Þess vegna blygðast Guð sín ekki fyrir þá, að kallast Guð þeirra, því að borg bjó hann þeim.

¹⁷Fyrir trú förnfærði Abraham Ísak, er hann var reyndur. Og Abraham, sem fengið hafði fyrirheitin, var reiðubúinn að förnfæra einkasyni sínum. ¹⁸Við hann hafði Guð mælt: „Afkomendur Ísaks munu taldir verða niðjar þínir.“ ¹⁹Hann hugði, að Guð væri þess jafnvel megnugur að vekja upp frá dauðum. Þess vegna má svo að orði kveða, að hann heimti hann aftur úr helju.

²⁰Fyrir trú blessaði Ísak þá Jakob og Esaú einnig um ókomna tíma.

²¹Fyrir trú blessaði Jakob báða sonu Jósefs, er hann var að dauða kominn og „laut fram á stafshúnn og baðst fyrir,,.

²²Fyrir trú minntist Jósef við ævilokin á brottför Ísraelssona og gjörði ráðstöfun fyrir beinum sínum.

²³Fyrir trú leyndu foreldrar Móse honum í þrjá mánuði eftir fæðingu hans, af því að þau sáu, að sveinninn var friður, og þau létu eigi skelfast af skipun konungsins. ²⁴Fyrir trú hafnaði Móse því, er hann var orðinn fulltíða maður, að vera talinn dóttursonur Faraós, ²⁵og kaus fremur illt að þola með lýð Guðs en njóta skammvinnns unaðar af syndinni. ²⁶Hann taldi vanvirðu Krists meiri auð en fjársjóðu Egyptalands, því að hann horfði fram til launanna. ²⁷Fyrir trú yfirgaf hann Egyptaland og óttaðist ekki reiði konungsins, en var öruggur eins og hann sæi hinn ósýnilega. ²⁸Fyrir trú hélt hann páska og lét rjóða blóðinu á húsin, til þess að eyðandi frumburðanna skyldi ekki snerta þá. ²⁹Fyrir trú gengu þeir gegnum Rauðahafið sem um þurrt land, og er Egyptar freistuðu þess, drukknuðu þeir.

³⁰Fyrir trú hrundu múrar Jeríkóborgar, er menn höfðu gengið í kringum þá í sjö daga.

³¹Fyrir trú var það, að skækjan Rahab först ekki ásamt hinum óhlýðnu, þar sem hún hafði tekið vinsamlega móti njósnarmönnum.

³²Hvað á ég að orðlengja framar um þetta? Mig mundi skorta tíma, ef ég færi að segja frá Gídeon, Barak, Samson og Jefta, og af Davíð, Samúel og spámönnunum. ³³Fyrir trú unnu þeir sigur á konungsríkjum, iðkuðu réttlæti, öðluðust fyrirheit. Þeir byrgðu gin ljóna, ³⁴slökktu eldsbál, komust undan sverðseggjum. Þeir urðu styrkir, þótt áður væru

^a Annar lesháttur: Fyrir trú öðlaðist Sara . . . og þó var hún óbyrja og komin yfir aldur. Hún . . .

þeir veikir, gjörðust öflugir í stríði og stökktu fylkingum óvina á flóttu. ³⁵Konur heimtu aftur sína framliðnu upprisna. Aðrir voru pyndaðir og þágu ekki lausn til þess að þeir öðluðust betri upprisu. ³⁶Aðrir urðu að sæta háðsyrðum og húðstrofum og þar á ofan fjötrum og fangelsi. ³⁷Þeir voru grýttir, sagaðir í sundur,^a höggðir með sverði. Þeir ráfuðu í gærum og geitskinnum, alls vana, aðþrengdir og illa haldnir. ³⁸Og ekki átti heimurinn slíka menn skilið. Þeir reikuðu um óbyggðir og fjöll og héldust við í hellum og gjótum.

³⁹En þó að allir þessir menn fengju góðan vitnisburð fyrir trú sína, hlutu þeir þó eigi fyrirheitið. ⁴⁰Guð hafði séð oss fyrir því sem betra var: Án vor skyldu þeir ekki fullkomnir verða.

Drottinn agar

12

¹Fyrst vér erum umkringdir slíkum fjölda votta, létum þá af oss allri byrði og viðloðandi synd og þreytum þolgóðir skeið það, sem vér eigum framundan. ²Beinum sjónum vorum til Jesú, höfundar og fullkomnara trúarinnar. Vegna gleði þeirrar, er beið hans, leið hann þolinmóðlega á krossi, mat smán einskis og hefur nú setst til hægri handar hásæti Guðs. ³Virðið hann fyrir yður, sem þolað hefur slíkan fjandskap gegn sér af syndurum, til þess að þér þreytist ekki og látið hugfallast.

⁴Í baráttu yðar við syndina hafið þér ekki enn þá staðið í gegn, svo að blóð hafi runnið. ⁵Og þér hafið gleymt áminningunni, sem ávarpar yður eins og syni:

Sonur minn, lítilsvirð ekki hirtingu Drottins,
og lát ekki heldur hugfallast er hann tyftar þig.

⁶Því að Drottinn agar þann, sem hann elskar,
og hirtir harðlega hvern þann son, er hann að sér tekur.

⁷Þolið aga. Guð fer með yður eins og syni. Hver er sá sonur, sem faðirinn ekki agar? ⁸En séuð þér án aga, sem allir hafa fyrir orðið, þá eruð þér þrælbornir og ekki synir. ⁹Enn er það, að vér bjuggum við aga jarðneskra feðra og bárum virðingu fyrir þeim. Skyldum vér þá ekki miklu fremur vera undirgefnir föður andanna og lifa? ¹⁰Feður vorir öguðu oss um fáa daga, eftir því sem þeim leist, en oss til gagns agar hann oss, svo að vér fáum hlutdeild í heilagleika hans. ¹¹Í bili virðist allur agi að vísu ekki vera gleðiefni, heldur hryggðar, en eftir á gefur hann þeim, er við hann hafa tamist, ávöxt friðar og réttlætis.

¹²Réttið því úr máttvana höndum og magnþrota knjám. ¹³Látið fætur yðar feta beinar brautir, til þess að hið fatlaða vindist ekki úr liði, en verði heilt.

Hvatningar og fyrirmæli

¹⁴Stundið frið við alla menn og helgun, því að án hennar fær enginn Drottin litið. ¹⁵Hafið gát á, að enginn missi af Guðs náð, að engin beiskjurót renni upp, sem truflun valdi, og margir saurgist af. ¹⁶Gætið þess, að eigi sé neinn hórkarl eða vanheilagur, eins og Esaú, sem fyrir einn málsverð lét af hendi frumburðarrétt sinn. ¹⁷Þér vitið, að það fór líka svo

^a Sum handrit bæta við orðunum: „þeirra var freistað“.

fyrir honum, að hann var rækur gjör, þegar hann síðar vildi öðlast blessunina, þó að hann grátbændi um hana. Hann fékk ekki færi á að iðrast.

¹⁸Þér eruð ekki komnir til fjalls, sem á verður þreifað, ekki til brennandi elds og sorta, myrkurs, ofviðris ¹⁹og básúnuhljóms og raustar sem talaði svo að þeir, sem hana heyrðu, báðust undan því að meira væri til sín talað. ²⁰Því að þeir þoldu ekki það, sem fyrir var skipað: „Þó að það sé ekki nema skepna, sem kemur við fjallið, skal hún grýtt verða.“

²¹Svo ógurlegt var það, sem fyrir augu bar, að Móse sagði: „Ég er mjög hræddur og skelfdur.“

²²Nei, þér eruð komnir til Síonfjalls og borgar Guðs lifanda, hinnar himnesku Jerúsalem, til tugþúsunda engla, ²³til hátíðarsamkomu og safnaðar frumgetinna, sem á himnum eru skráðir, til Guðs, dómara allra, og til anda réttláttra, sem fullkomnir eru orðnir, ²⁴og til Jesú, meðalgangara nýs sáttmála, og til blóðsins, sem hreinsar og talar kröftuglegar en blóð Abels.

²⁵Gætið þess, að þér hafnið ekki þeim sem talar. Þeir, sem höfnuðu þeim er gaf guðlega bendingu á jörðu, komust ekki undan. Miklu síður munum vér undan komast, ef vér gjörumst fráhverfir honum, er guðlega bendingu gefur frá himnum. ²⁶Raust hans lét jörðina bifast fyrrum. En nú hefur hann lofað: „Enn einu sinni mun ég hræra jörðina og ekki hana eina, heldur og himininn.“ ²⁷Orðin: „Enn einu sinni“, sýna, að það, sem bifast, er skapað og hverfur, til þess að það standi stöðugt, sem eigi bifast.

²⁸Þar sem vér því fáum ríki, sem ekki getur bifast, skulum vér þakka það og þjóna Guði, svo sem honum þóknast, með lotningu og ótta. ²⁹Því að vor Guð er eyðandi eldur.

Lofgjörðaförn fyrir Guð

13

¹Bróðurkærleikurinn haldist. ²Gleymið ekki gestrisninni, því að vegna hennar hafa sumir hýst engla án þess að vita. ³Minnist bandingjanna, sem væruð þér sambandingar þeirra. Minnst þeirra er illt líða, þar sem þér sjálfir eruð einnig með líkama.

⁴Hjúskapurinn sé í heiðri hafður í öllum greinum og hjónasængin sé óflekkuð, því að hórkarla og frillulífismenn mun Guð dæma.

⁵Sýnið enga fégirni í hegðun yðar, en látið yður nægja það, sem þér hafið. Guð hefur sjálfur sagt: „Ég mun ekki sleppa af þér hendinni né yfirgefa þig.“ ⁶Því getum vér öruggir sagt:

Drottinn er minn hjálpari,

eigi mun ég óttast.

Hvað geta mennirnir gjört mér?

⁷Verið minnugir leiðtoga yðar, sem Guðs orð hafa til yðar talað. Virðið fyrir yður, hvernig ævi þeirra lauk, og líkið eftir trú þeirra. ⁸Jesús Kristur er í gær og í dag hinn sami og um aldir. ⁹Látið ekki afvegaleiða yður af ýmislegum framandi kenningum. Það er gott að hjartað styrkist við náð, ekki mataræði. Þeir, sem sinntu slíku, höfðu eigi happ af því.

Bréfið til Hebrea

¹⁰Vér höfum altari, og hafa þeir, er tjaldbúðinni þjóna, ekki leyfi til að eta af því. ¹¹Því að brennd eru fyrir utan herbúðirnar hræ þeirra dýra, sem æðsti presturinn ber blóðið úr inn í helgidóminn til syndafórnar. ¹²Þess vegna leið og Jesús fyrir utan hliðið, til þess að hann helgaði lýðinn með blóði sínu. ¹³Göngum því til hans út fyrir herbúðirnar og berum vanvirðu hans. ¹⁴Því að hér höfum vér ekki borg er stendur, heldur leitum vér hinnar komandi. ¹⁵Fyrir hann skulum vér því án afláts bera fram lofgjörðarförn fyrir Guð, ávöxt vara, er játa nafn hans. ¹⁶En gleymið ekki velgjörðaseminni og hjálpseminni, því að slíkar fórnir eru Guði þóknanlegar.

¹⁷Hlýðið leiðtogum yðar og verið þeim eftirlátir. Þeir vaka yfir sálum yðar og eiga að lúka reikning fyrir þær. Verið þeim eftirlátir til þess að þeir geti gjört það með gleði, ekki andvarpandi. Það væri yður til ógagns.

¹⁸Biðjið fyrir oss, því að vér erum þess fullvissir, að vér höfum góða samvisku og viljum í öllum greinum breyta vel. ¹⁹Ég bið yður enn rækilegar um að gjöra þetta, til þess að þér fáið mig brátt aftur heimtan.

Bæn og kveðjur

²⁰En Guð friðarins, er leiddi hinn mikla hirði sauðanna, Drottin vorn Jesú, upp frá dauðum með blóði eilífs sáttmála, ²¹hann fullkomni yður í öllu góðu til að gjöra vilja hans og komi því til leiðar í oss, sem þóknanlegt er í hans augum, fyrir Jesú Krist. Honum sé dýrð um aldir alda. Amen.

²²Ég bið yður, bræður, að þér takið vel þessum áminningarorðum. Fáort hef ég ritað yður.

²³Vita skuluð þér, að bróðir vor Tímóteus hefur verið látinn laus og ásamt honum mun ég heimsækja yður, komi hann bráðum.

²⁴Berið kveðju öllum leiðtogum yðar og öllum heilögum. Mennirnir frá Ítalíu senda yður kveðju.

²⁵Náð sé með yður öllum.

HÍÐ ALMENNA BRÉF JAKOBS

Þolgæði, trú og bæn

1

¹Jakob, þjónn Guðs og Drottins Jesú Krists, heilsar þeim tólf kynkvíslum í dreifingunni.

²Álitið það, bræður mínir, eintómt gleðiefni, er þér ratið í ýmiss konar raunir. ³Þér vitið, að trúarstaðfesta yðar vekur þolgæði, ⁴en þolgæðið á að birtast í fullkomnu verki, til þess að þér séuð fullkomnir og algjörir og yður sé í engu ábótavant.

⁵Ef einhvern yðar brestur visku, þá biðji hann Guð, sem gefur öllum örlátlega og átölulaust, og honum mun gefast. ⁶En hann biðji í trú, án þess að efast. Sá sem efast er líkur sjávaröldu, er rís og hrekst fyrir vindi. ⁷Sá maður, tvílyndur og reikull á öllum vegum sínum, má eigi ætla, ⁸að hann fái nokkuð hjá Drottni.

Læging og upphefð

⁹Lágt settur bróðir hrósi sér af upphefð sinni, ¹⁰en auðugur af lægingu sinni, því hann mun líða undir lok eins og blóm á engi. ¹¹Sólin kemur upp með steikjandi hita og brennir grasið, og blóm þess dettur af og fegurð þess verður að engu. Þannig mun og hinn auðugi maður visna upp á vegum sínum.

Guð freistar einskis manns

¹²Sæll er sá maður, sem stenst freistingu, því að þegar hann hefur reynst hæfur mun hann öðlast kórónu lífsins, sem Guð hefur heitið þeim er elska hann. ¹³Enginn má segja, er hann verður fyrir freistingu: „Guð freistar mín.“ Guð getur eigi orðið fyrir freistingu af hinu illa, enda freistar hann sjálfur einskis manns. ¹⁴Það er eigin girnd, sem freistar sérhvers manns og dregur hann og tælir. ¹⁵Þegar girndin síðan er orðin þunguð, elur hún synd, og þegar syndin er orðin fullproskuð, fæðir hún dauða.

¹⁶Villist ekki, bræður mínir elskaðir! ¹⁷Sérhver góð gjöf og sérhver fullkomin gáfa er ofan að og kemur niður frá föður ljósanna. Hjá honum er engin umbreyting né skuggar, sem koma og fara. ¹⁸Eftir ráðsályktun sinni fæddi hann oss með orði sannleikans, til þess að vér skyldum vera frumgróði sköpunar hans.

Heyrendur og gjörendur

¹⁹Vitið, bræður mínir elskaðir: Hver maður skal vera fljótur til að heyra, seinn til að tala, seinn til reiði. ²⁰Því að reiði manns ávinnur ekki það, sem rétt er fyrir Guði. ²¹Leggið því af hvers konar saurugleik og alla vonsku og takið með hógværð á móti hinu gróðursetta orði, er frelsað getur sálir yðar.

²²Verðið gjörendur orðsins og eigi aðeins heyrendur þess, ella svíkið þér sjálfa yður. ²³Því að ef einhver er heyrandi orðsins og ekki gjörandi, þá er hann líkur manni, er skoðar andlit sitt í spegli. ²⁴Hann skoðar sjálfan sig, fer burt og gleymir jafnskjótt, hvernig hann var. ²⁵En sá sem skyggnist inn í hið fullkomna lögmál frelsisins og heldur sér við það og gleymir ekki því, sem hann heyrir, heldur framkvæmir það, hann mun sæll verða í verkum sínum.

²⁶Sá sem þykist vera guðrækinn, en hefur ekki taumhald á tungu sinni, blekkir sjálfan sig og guðrækni hans er fánýt. ²⁷Hrein og flekklaus guðrækni fyrir Guði og föður er þetta, að vitja munaðarlausra og ekkna í þrengingu þeirra og varðveita sjálfan sig óflekkaðan af heiminum.

Mismunið ekki mönnum

2

¹Bræður mínir, farið ekki í manngreinarálit, þér sem trúðið á dýrdardrottin vorn Jesú Krist. ²Nú kemur maður inn í samkundu yðar með gullhring á hendi og í skartlegum klæðum, og jafnframt kemur inn fátækur maður í óhreinum fötum, ³ef öll athygli yðar beinist að þeim, sem skartklæðin ber, og þér segið: „Settu þig hérna í gott sæti!“ en segið við fátæka manninn: „Stattu þarna, eða settu þig á gólfíð við fótiskör mína!“ ⁴hafið þér þá ekki mismunað mönnum og orðið dómarar með vondum hugsunum?

⁵Heyrið, bræður mínir elskaðir! Hefur Guð ekki útvalið þá, sem fátækir eru í augum heimsins, til þess að þeir verði auðugir í trú og erfingjar þess ríkis, er hann hefur heitið þeim, sem elska hann? ⁶En þér hafið óvirt hinn fátæka. Eru það þó ekki hinir ríku, sem undiroka yður og draga yður fyrir dómstóla? ⁷Eru það ekki þeir, sem lastmæla hinu góða nafni, sem nefnt var yfir yður?

⁸Ef þér uppfyllið hið konunglega boðorð Ritningarinnar: „Þú skalt elska náunga þinn sem sjálfan þig“, þá gjörið þér vel. ⁹En ef þér farið í manngreinarálit, þá drýgið þér synd og lögmálið sannar upp á yður að þér séuð brotamenn. ¹⁰Þótt einhver haldi allt lögmálið, en hrasaði í einu atriði, þá er hann orðinn sekur við öll boðorð þess. ¹¹Því sá sem sagði: „Þú skalt ekki hórdóm drýgja“, hann sagði líka: „Þú skalt ekki morð fremja.“ En þó að þú drýgir ekki hór, en fremur morð, þá ertu búinn að brjóta lögmálið. ¹²Talið því og breytið eins og þeir, er dæmast eiga eftir lögmáli frelsisins. ¹³Því að dómurinn verður miskunnarlaus þeim, sem ekki auðsýndi miskunn, en miskunnsemin gengur sigri hrósandi að dómi.

Trú og verk

¹⁴Hvað stoðar það, bræður mínir, þótt einhver segist hafa trú, en hefur eigi verk? Mun trúin geta frelsað hann? ¹⁵Ef bróðir eða systir eru nakin og vantar daglegt viðurværi ¹⁶og einhver yðar segði við þau: „Farið í friði, vermið yður og mettið!“ en þér gefið þeim ekki það, sem líkaminn þarfnast, hvað stoðar það? ¹⁷Eins er líka trúin dauð í sjálfri sér, vanti hana verkin.

¹⁸En nú segir einhver: „Einn hefur trú, annar verk.“ Sýn mér þá trú þína án verkanna, og ég skal sýna þér trúna af verkum mínum. ¹⁹Þú trúir, að Guð sé einn. Þú gjörir vel. En illu

andarnir trúa því líka og skelfast. ²⁰Fávísi maður! Vilt þú láta þér skiljast, að trúin er ónýt^a án verkanna? ²¹Réttlættist ekki Abraham faðir vor af verkum, er hann lagði son sinn Ísak á altarið? ²²Þú sérð, að trúin var samtaka verkum hans og að trúin fullkomnaðist með verkunum. ²³Og ritningin rættist, sem segir: „Abraham trúði Guði, og það var honum til réttlætis reiknað,“ og hann var kallaður Guðs vinur. ²⁴Þér sjáið, að maðurinn réttlættist af verkum og ekki af trú einni saman.

²⁵Svo var og um skækjuna Rahab. Réttlættist hún ekki af verkum, er hún tók við sendimönnunum og lét þá fara burt aðra leið?

²⁶Eins og líkaminn er dauður án anda, eins er og trúin dauð án verka.

Að stýra tungu sinni

3

¹Verðið eigi margir kennarar, bræður mínir. Þér vitið, að vér munum fá þyngri dóm. ²Allir hrösum vér margvíslega. Hrasi einhver ekki í orði, þá er hann maður fullkominn, fær um að hafa stjórn á öllum líkama sínum. ³Ef vér leggjum hestunum beisli í munn, til þess að þeir hlýði oss, þá getum vér stýrt öllum líkama þeirra. ⁴Sjá einnig skipin, svo stór sem þau eru og rekin af hörðum vindum. Þeim verður stýrt með mjög litlu stýri, hvert sem stýrimaðurinn vill. ⁵Þannig er einnig tungan lítill limur, en lætur mikið yfir sér.

Sjá hversu lítill neisti getur kveikt í miklum skógi. ⁶Tungan er líka eldur. Tungan er ranglætisheimur meðal lima vorra. Hún flekkar allan líkamann og kveikir í hjóli tilverunnar, en er sjálf tendruð af helvíti. ⁷Allar tegundir dýra og fugla, skriðkvikindi og sjávardýr má temja og hafa mennirnir tamið, ⁸en tunguna getur enginn maður tamið, þessa óhemju, sem er full af banvænu eitri. ⁹Með henni vegsömum vér Drottin vorn og föður og með henni formælum vér mönnum, sem skapaðir eru í líkingu Guðs. ¹⁰Af sama munni gengur fram blessun og bölvun. Þetta má ekki svo vera, bræður mínir. ¹¹Gefur lindin úr sama uppsprettuanga bæði ferskt og beiskt vatn? ¹²Mun fíkjutré, bræður mínir, geta af sér gefið olífur eða vínviður fíkjur? Eigi getur heldur saltur brunnur gefið ferskt vatn.

Spekin að ofan

¹³Hver er vitur og skynsamur yðar á meðal? Hann láti með góðri hegðun verk sín lýsa hóglátri speki. ¹⁴En ef þér hafið beiskan ofsa og eigingirni í hjarta yðar, þá stærið yður ekki og ljúgið ekki gegn sannleikanum. ¹⁵Sú speki kemur ekki að ofan, heldur er hún jarðnesk, andlaus, djöfulleg. ¹⁶Því hvar sem ofsi og eigingirni er, þar er óstjórn og hvers kyns böll. ¹⁷En sú speki, sem að ofan er, hún er í fyrsta lagi hrein, því næst friðsöm, ljúfleg, sáttgjörn, full miskunnar og góðra ávaxta, óhlutdræg, hræsnislaus. ¹⁸En ávexti réttlætisins verður sáð í friði þeim til handa, er frið semja.

^a Annar lesháttur: dauð.

Auðmjúkum veitist náð

4

¹Af hverju koma stríð og af hverju sennur meðal yðar? Af hverju öðru en girndum yðar, sem heyja stríð í limum yðar? ²Þér girnist og fáist ekki, þér drepið og öfundið og getið þó ekki öðlast. Þér berjist og stríðið. Þér eigið ekki, af því að þér biðjið ekki. ³Þér biðjið og öðlist ekki af því að þér biðjið illa, þér viljið sóa því í munaði!

⁴Þér ótrúu, vitið þér ekki, að vinátta við heiminn er fjandskapur gegn Guði? Hver sem því vill vera vinur heimsins, hann gjörir sig að óvini Guðs. ⁵Eða haldið þér að ritningin fari með hégóma, sem segir: „Þráir Guð ekki með afbrýði andann, sem hann gaf bústað í oss?“^a ⁶En því meiri er náðin, sem hann gefur. Þess vegna segir ritningin: „Guð stendur í gegn dramblátum, en auðmjúkum veitir hann náð.“

⁷Gefið yður því Guði á vald, standið gegn djöflinum, og þá mun hann flýja yður. ⁸Nálægið yður Guði, og þá mun hann nálgast yður.

Hreinsið hendur yðar, þér syndarar, og gjörið hjörtun flekklaus, þér tvílyndu. ⁹Berið yður illa, syrgið og grátið. Breytið hlátri yðar í sorg og gleðinni í hryggð. ¹⁰Auðmýkið yður fyrir Drottni og hann mun upphefja yður.

Dæmið ekki

¹¹Talið ekki illa hver um annan, bræður. Sá sem talar illa um bróður sinn eða dæmir bróður sinn, talar illa um lögmálið og dæmir lögmálið. En ef þú dæmir lögmálið, þá ert þú ekki gjörandi lögmálsins, heldur dómari. ¹²Einn er löggjafinn og dómari, sá sem getur frelsað og tortímt. En hver ert þú, sem dæmir náungann?

Ef Drottinn vill

¹³Heyrið, þér sem segið: „Í dag eða á morgun skulum vér fara til þeirrar eða þeirrar borgar, dveljast þar eitt ár og versla þar og græða!“ – ¹⁴Þér vitið ekki hvernig líf yðar mun verða á morgun. Því að þér eruð gufa, sem sést um stutta stund en hverfur síðan. ¹⁵Í stað þess ættuð þér að segja: „Ef Drottinn vill, þá bæði lifum vér og þá munum vér gjöra þetta eða annað.“ ¹⁶En nú stærið þér yður í oflátungsskap. Allt slíkt stærilæti er vont. ¹⁷Hver sem því hefur vit á gott að gjöra, en gjörir það ekki, hann drýgir synd.

Til auðmanna

5

¹Hlustið á, þér auðmenn, grátið og kveinið yfir þeim bágingum, sem yfir yður munu koma. ²Auður yðar er orðinn fúinn og klæði yðar eru orðin möletin, ³gull yðar og silfur er orðið ryðbrunnið og ryðið á því mun verða yður til vitnis og eta hold yðar eins og eldur. Þér hafið fjársjóðum safnað á síðustu dögum. ⁴Launin hrópa, þau sem þér hafið haft af verkamönnunum, sem slógu lönd yðar, og köll kornskurðarmannanna eru komin til eyrna

^a Eða: Andinn, sem Guð gaf bústað í oss, er fullur afbrýði.

Hið almenna bréf Jakobs

Drottins hersveitanna. ⁵Þér hafið lifað í sællífi á jörðinni og í óhófi. Þér hafið alið hjörtu yðar á slátrunardegi. ⁶Þér hafið sakfelld og drepið hinn réttláta. Hann veitir yður ekki viðnám.

Þreyið og biðjið

⁷Þreyið því, bræður, þangað til Drottinn kemur. Sjáið akuryrkjumanninn, hann bíður eftir hinum dýrmæta ávexti jarðarinnar og þreyir eftir honum, þangað til hann hefur fengið haustregn og vorregn. ⁸Þreyið og þér, styrkið hjörtu yðar, því að koma Drottins er í nánd.

⁹Kvartið ekki hver yfir öðrum, bræður, svo að þér verðið ekki dæmdir. Dómarinn stendur fyrir dyrum. ¹⁰Bræður, takið spámennina til fyrirmyndar, sem talað hafa í nafni Drottins og liðið illt með þolinmæði. ¹¹Því vér teljum þá sæla, sem þolgóðir hafa verið. Þér hafið heyrt um þolgæði Jobs og vitið, hvaða lyktir Drottinn gjörði á högum hans. Drottinn er mjög miskunnsamur og líknsamur.

¹²En umfram allt, bræður mínir, sverjið ekki, hvorki við himininn né við jörðina né nokkurn annan eið. En já yðar sé já, nei yðar sé nei, til þess að þér fallið ekki undir dóm.

¹³Líði nokkrum illa yðar á meðal, þá biðji hann. Liggi vel á einhverjum, þá syngi hann lofsöng. ¹⁴Sé einhver sjúkur yðar á meðal, þá kalli hann til sín öldunga safnaðarins og þeir skulu smyrja hann með olíu í nafni Drottins og biðjast fyrir yfir honum. ¹⁵Trúarbænin mun gjöra hinn sjúka heilan, og Drottinn mun reisa hann á fætur. Þær syndir, sem hann kann að hafa drýgt, munu honum verða fyrirgefna. ¹⁶Játið því hver fyrir öðrum syndir yðar og biðjið hver fyrir öðrum, til þess að þér verðið heilbrigðir. Kröftug bæn réttláts manns megnar mikið.

¹⁷Elía var maður sama eðlis og vér, og hann bað þess heitt, að ekki skyldi rigna, og það rigndi ekki yfir landið í þrjú ár og sex mánuði. ¹⁸Og hann bað aftur, og himinninn gaf regn og jörðin bar sinn ávöxt.

¹⁹Bræður mínir, ef einhver meðal yðar villist frá sannleikanum og einhver snýr honum aftur, ²⁰þá viti hann, að hver sem snýr syndara frá villu vegar hans mun frelsa sálu hans frá dauða og hylja fjölda synda.

FYRRA ALMENNA BRÉF PÉTURS

Kveðja

1

¹Pétur postuli Jesú Krists heilsar hinum útvöldu, sem eru dreifðir sem útlendingar í Pontus, Galatíu, Kappadókiu, Asíu og Bítýnía, ²en útvaldir samkvæmt fyrirvitund Guðs föður og helgaðir af anda hans til að hlýðnast Jesú Kristi og verða hreinsaðir með blóði hans.

Náð og friður margfaldist með yður.

Lifandi von

³Lofaður sé Guð og faðir Drottins vors Jesú Krists, sem eftir mikilli miskunn sinni hefur endurfætt oss til lifandi vonar fyrir upprisu Jesú Krists frá dauðum, ⁴til óförgengilegrar, flekklausrar og ófölnandi arfleifðar, sem yður er geymd á himnum. ⁵Kraftur Guðs varðveitir yður fyrir trúna til þess að þér getið öðlast hjálpræðið, sem er þess albúið að opinberast á síðasta tíma.

⁶Fagnið því, þótt þér nú um skamma stund hafið orðið að hryggjast í margs konar raunum. ⁷Það er til þess að trúarstaðfesta yðar, langtum dýrmætari en förgengilegt gull, sem þó stenst eldraunina, geti orðið yður til lofs og dýrðar og heiðurs við opinberun Jesú Krists. ⁸Þér hafið ekki séð hann, en elskið hann þó. Þér hafið hann ekki nú fyrir augum yðar, en trúið samt á hann og fagnið með óumræðilegri og dýrlegri gleði, ⁹þegar þér eruð að ná takmarki trúar yðar, frelsun sálna yðar.

¹⁰Þessa frelsun könnuðu spámennirnir og rannsökuðu vandlega þegar þeir töluðu um þá náð, sem yður mundi hlotnast. ¹¹Þeir rannsökuðu, til hvers eða hvílíks tíma andi Krists, sem í þeim bjó, benti, þá er hann vitnaði fyrirfram um þá Kristi og dýrðina þar á eftir. ¹²En þeim var opinberað, að eigi væri það fyrir sjálfa þá, heldur fyrir yður, að þeir þjónuðu að þessu, sem yður er nú kunngjört af þeim, sem boðuðu yður fagnaðarerindið í heilögum anda, sem er sendur frá himni. Inn í þetta fýsir jafnvel englana að skyggjast.

Verið heilagir

¹³Gjörið því hugi yðar viðbúna og vakið. Setjið alla von yðar til þeirrar náðar, sem yður mun veitast við opinberun Jesú Krists. ¹⁴Verið eins og hlýðin börn og látið eigi framar lifnað yðar mótast af þeim girndum, er þér áður létuð stjórna af í vanvisku yðar. ¹⁵Verðið heldur sjálfir heilagir í allri hegðun, eins og sá er heilagur, sem yður hefur kallað. ¹⁶Ritað er: „Verið heilagir, því ég er heilagur.“

¹⁷Fyrst þér ákallið þann sem föður, er dæmir án manngreinarálits eftir verkum hvers eins, þá gangið fram í guðsótta útleðartíma yðar. ¹⁸Þér vitið, að þér voruð eigi leystir

Fyrri almenna bréf Péturs

með hverfulum hlutum, silfri eða gulli, frá fánýtri hegðun yðar, er þér höfðuð að erfðum tekið frá feðrum yðar, ¹⁹heldur með blóði hins lýtalausar og óflekkaðar lamb, með dýrmætu blóði Krists. ²⁰Hann var útvalinn, áður en veröldin var grundvölluð, en var opinberaður í lok tímanna vegna yðar. ²¹Fyrir hann trúið þér á Guð, er vakti hann upp frá dauðum og gaf honum dýrð, svo að trú yðar skyldi jafnframt vera von til Guðs.

²²Þér hafið hreinsað yður með því að hlýða sannleikanum og berið hræsnislausar bróðurelsku í brjósti. Elskið því hver annan af heilu^a hjarta. ²³Þér eruð endurfæddir, ekki af forgengilegu sæði, heldur óforgengilegu, fyrir orð Guðs, sem lifir og varir. ²⁴Því að:

Allt hold er sem gras

og öll vegsemd þess sem blóm á grasi;

grasið skrælnar og blómið fellur.

²⁵ En orð Drottins varir að eilífu.

Og þetta orð er fagnaðarerindið, sem yður hefur verið boðað.

Hinn lifandi steinn

2

¹Leggið því af alla vonsku og alla pretti, hræsni og öfund og allt baktal. ²Sækist eins og nýfædd börn eftir hinni andlegu, ósviknu mjólk, til þess að þér af henni getið dafnað til hjálpræðis, ³enda „hafið þér smakkað, hvað Drottinn er góður.“

⁴Komið til hans, hins lifanda steins, sem hafnað var af mönnum, en er hjá Guði útvalinn og dýrmætur, ⁵og látið sjálfir uppbyggjast sem lifandi steinar í andlegt hús, til heilags prestafélags, til að bera fram andlegar förnir, Guði velþóknanlegar fyrir Jesú Krist. ⁶Því svo stendur í Ritningunni:

Sjá, ég set hornstein í Síon,

valinn og dýrmætan.

Sá sem trúir á hann mun alls eigi verða til skammar.

⁷ Yður sem trúið er hann dýrmætur, en hinum vantrúuðu er steinninn, sem smiðirnir höfðuðu,

orðinn að hyrningarsteini

⁸og:

ásteytingarsteini og hrösunarhellu.

Þeir steyta sig á honum, af því að þeir óhlýðnast boðskapnum. Það var þeim ætlað.

⁹En þér eruð „útvalin kynslóð, konunglegt prestafélag, heilög þjóð, eignarlýður, til þess að þér skuluð víðfrægja dádír hans,“ sem kallaði yður frá myrkrinu til síns undursamlega ljóss. ¹⁰Þér sem áður voruð ekki lýður eruð nú orðnir „Guðs lýður“. Þér, sem „ekki nutuð miskunnar“ hafið nú „miskunn hlotið“.

^a Annar lesháttur: hreinu.

Þjónar Guðs

¹¹Þér elskuðu, ég áminni yður sem gesti og útlandinga að halda yður frá holdlegum girndum, sem heyja stríð gegn sálunni. ¹²Hegðið yður vel meðal heiðingjanna, til þess að þeir, er nú hallmæla yður sem illgjörðamönnum, sjái góðverk yðar og vegsami Guð á tíma vitjunarinnar.

¹³Verið Drottins vegna undirgefnir allri mannlegri skipan, bæði keisara, hinum æðsta, ¹⁴og landshöfðingjum, sem hann sendir til að refsa illgjörðamönnum og þeim til lofs er breyta vel. ¹⁵Því að það er vilji Guðs, að þér skuluð með því að breyta vel þagga niður vanþekkingu heimskra manna. ¹⁶Þér eruð frjálsir menn, hafið ekki frelsið fyrir hjúp yfir vonskuna, breytið heldur sem þjónar Guðs. ¹⁷Virðið alla menn, elskið bræðrafélagið, óttist Guð, heiðrið keisarann.

Í fótspor Krists

¹⁸Þér þjónar, verið undirgefnir húsbændum yðar með allri lotningu, ekki einungis hinum góðu og sanngjörnu, heldur einnig hinum ósanngjörnu. ¹⁹Ef einhver þolir móðganir og líður saklaus vegna meðvitundar um Guð, þá er það þakkar vert. ²⁰Því að hvaða verðleiki er það, að þér sýnið þolgæði, er þér verðið fyrir höggum vegna misgjörða? En ef þér sýnið þolgæði, er þér líðið illt, þótt þér hafið breytt vel, það aflar velþóknunar hjá Guði. ²¹Til þessa eruð þér kallaðir. Því að Kristur leið einnig fyrir yður og lét yður eftir fyrirmynd, til þess að þér skylduð feta í hans fótspor. ²²„Hann drýgði ekki synd, og svik voru ekki fundin í munni hans.“ ²³Hann illmælti eigi aftur, er honum var illmælt, og hótáði eigi, er hann leið, heldur gaf það í hans vald, sem réttvíslega dæmir. ²⁴Hann bar sjálfur syndir vorar á líkama sínum upp á tréð, til þess að vér skyldum deyja frá syndunum og lifa réttlætinu. Fyrir hans benjar eruð þér læknaðir. ²⁵Þér voruð sem villuráfandi sauðir, en nú hafið þér snúið yður til hans, sem er hirðir og biskup sálna yðar.

Eiginkonur og eiginmenn

3

¹Eins skuluð þér, eiginkonur, vera undirgefnar eiginmönnum yðar, til þess að jafnvel þeir, sem vilja ekki hlýða orðinu, geti unnist orðalaust við hegðun kvenna sinna, ²þegar þeir sjá yðar grandvöru og skírlífu hegðun. ³Skart yðar sé ekki ytra skart, hárgreiðslur, gullskraut og viðhafnarbúningur, ⁴heldur sé það hinn huldi maður hjartans í óförgengilegum búningi hógværs og kyrrláts anda. Það er dýrmætt í augum Guðs. ⁵Þannig skreyttu sig einnig forðum hinar helgu konur, er settu von sína til Guðs. Þær voru eiginmönnum sínum undirgefnar, ⁶eins og Sara hlýddi Abraham og kallaði hann herra. Og börn hennar eruð þér orðnar, er þér hegðið yður vel og látið ekkert skelfa yður.

⁷Og þér eiginmenn, búið með skynsemi saman við konur yðar sem veikari ker og veitið þeim virðingu, því að þær munu erfa með yður náðina og lífið. Þá hindrast bænir yðar ekki.

Óttaleysi í fylgd Krists

⁸Að lokum, verið allir samhuga, hluttekningarsamir, bróðurelskir, miskunnsamir, auðmjúkir. ⁹Gjaldið ekki illt fyrir illt eða illmæli fyrir illmæli, heldur þvert á móti blessið, því að þér eruð til þess kallaðir að erfa blessunina.

¹⁰ Sá sem vill elska lífið

og sjá góða daga,

haldi tungu sinni frá vondu

og vörum sínum frá að mæla svik.

¹¹ Hann sneiði hjá illu og gjöri gott,

ástundi frið og keppi eftir honum.

¹² Því að augu Drottins eru yfir hinum réttlátu

og eyru hans hneigjast að bænum þeirra.

En auglit Drottins er gegn þeim, sem illt gjöra.

¹³Hver er sá, er mun gjöra yður illt, ef þér kappkostið það sem gott er? ¹⁴En þótt þér skylduð líða illt fyrir réttlætis sakir, þá eruð þér sælir. Hræðist eigi og skelfist eigi fyrir neinum. ¹⁵En helgið Krist sem Drottin í hjörtum yðar. Verið ætíð reiðubúnir að svara hverjum manni sem krefst raka hjá yður fyrir voninni, sem í yður er. ¹⁶En gjörið það með hógværd og virðingu, og hafið góða samvisku, til þess að þeir, sem lasta góða hegðun yðar sem kristinna manna, verði sér til skammar í því, sem þeir mæla gegn yður. ¹⁷Því að það er betra, ef Guð vill svo vera láta, að þér líðið fyrir að breyta vel, heldur en fyrir að breyta illa.

¹⁸Kristur dó^a í eitt skipti fyrir öll fyrir syndir, réttlátur fyrir rangláta, til þess að hann gæti gæti leitt yður til Guðs. Hann var deyddur að líkamanum til, en lifandi gjörður í anda. ¹⁹Í andanum fór hann einnig og prédikaði fyrir öndunum í varðhaldi. ²⁰Þeir höfðu óhlýðnast fyrrum, þegar Guð sýndi langlyndi og beið á dögum Nóa meðan örkin var í smíðum. Í henni frelsuðust fáeinir – það er átta – sálir í vatni. ²¹Með því var skírinn fyrirmynduð, sem nú einnig frelsar yður, hún sem ekki er hreinsun óhreininda á líkamanum, heldur bæn til Guðs um góða samvisku fyrir upprisun Jesú Krists, ²²sem uppstiginn til himna, situr Guði á hægri hönd, en englar, völd og kraftar eru undir hann lagðir.

Þjónið hver öðrum

4

¹Eins og því Kristur leið líkamlega, svo skuluð þér og herklæðast sama hugarfari. Sá sem hefur liðið líkamlega, er skilinn við synd, ²hann lifir ekki framar í mannlegum fýsnum, heldur lifir hann tímann, sem eftir er, að vilja Guðs. ³Nógu lengi hafið þér gjört vilja heiðingjanna og lifað í saurlífnaði, girndum, ofdrykkju, óhófi, samdrykkjum og svívirðilegri skurðgoðadýrkun. ⁴Nú furðar þá, að þér hlaupið ekki með þeim út í hið sama

^a Annar lesháttur: leið.

Fyrri almenna bréf Péturs

spillingardíki; og þeir hallmæla yður. ⁵En þeir munu verða að gjöra reikningsskil þeim, sem reiðubúinn er að dæma lifendur og dauða. ⁶Því að til þess var og dauðum boðað fagnaðarerindið, að þeir, þótt dæmdir væru líkamlega með mönnum, mættu lifa í andanum með Guði.

⁷En endir allra hluta er í nánd. Verið því gætnir og algáðir til bæna. ⁸Umfram allt hafið brennandi kærleika hver til annars, því að kærleikur hylur fjölda syna. ⁹Verið gestrisnir hver við annan án möglunar. ¹⁰Þjónið hver öðrum með þeirri náðargáfu, sem yður hefur verið gefin, sem góðir ráðsmenn margvíslegrar náðar Guðs. ¹¹Sá sem talar flytji Guðs orð, sá sem þjónustu hefur skal þjóna eftir þeim mætti, sem Guð gefur, til þess að Guð vegsamist í öllum hlutum fyrir Jesú Krist. Hans er dýrðin og mátturinn um aldir alda. Amen.

Að taka þátt í píslum Krists

¹²Þér elskaðir, látið yður eigi undra eldraunina, sem yfir yður er komin yður til reynslu, eins og yður hendi eitthvað kynlegt. ¹³Gleðjist heldur er þér takið þátt í píslum Krists, til þess að þér einnig megið gleðjast miklum fögnuði við opinberun dýrðar hans. ¹⁴Sælir eruð þér, er þér eruð smánaðir vegna nafns Krists, því að andi dýrðarinnar, andi Guðs hvílir þá yfir yður. ¹⁵Enginn yðar líði sem manndrápari, þjófur eða illvirki eða fyrir að hlutast til um það, er öðrum kemur við. ¹⁶En ef hann líður sem kristinn maður, þá fyrirverði hann sig ekki, heldur gjöri Guð vegsamlegan með þessu nafni.

¹⁷Því að nú er tíminn kominn, að dómurinn byrji á húsi Guðs. En ef hann byrjar á oss, hver munu þá verða afdrif þeirra, sem ekki hlýðnast fagnaðarerindi Guðs?

¹⁸ Ef hinn réttláti naumlega frelsast,

hvar mun þá hinn óguðlegi og syndarinn lenda?

¹⁹Þess vegna skulu þeir, sem líða eftir vilja Guðs, fela sálir sínar á hendur hinum trúa skapara og halda áfram að gjöra hið góða.

Verið algáðir

5

¹Öldungana yðar á meðal áminni ég, sem einnig er öldungur og vottur písla Krists og einnig mun fá hlutdeild í þeirri dýrð, sem opinberuð mun verða: ²Verið hirðar þeirrar hjarðar, sem Guð hefur falið yður. Gætið hennar ekki af nauðung, heldur af fúsu geði, að Guðs vilja, ekki sakir vansæmilegs ávinnings, heldur af áhuga. ³Þér skuluð eigi drottna yfir söfnuðunum, heldur vera fyrirmynd hjarðarinnar. ⁴Þá munuð þér, þegar hinn æðsti hirðir birtist, öðlast þann dýrðarsveig, sem aldrei fölnar.

⁵Og þér, yngri menn, verið öldungunum undirgefnir og skrýðist allir lítillætinu hver gagnvart öðrum, því að „Guð stendur gegn dramlátum, en auðmjúkum veitir hann náð“. ⁶Auðmýkið yður því undir Guðs völdugu hönd, til þess að hann á sínum tíma upphefji yður. ⁷Varpið allri áhyggju yðar á hann, því að hann ber umhyggju fyrir yður.

⁸Verið algáðir, vakið. Óvinur yðar, djöfullinn, gengur um sem öskrandi ljón, leitandi að þeim, sem hann geti glept. ⁹Standið gegn honum, stöðugir í trúnni, og vitið, að bræður

Fyrri almenna bréf Péturs

yðar um allan heim verða fyrir sömu þjáningum. ¹⁰En Guð allrar náðar, sem hefur kallað yður í Kristi til sinnar eilífu dýrðar, mun sjálfur, er þér hafið þjáðst um lítinn tíma, fullkomna yður, styrkja og öfluga gjöra. ¹¹Hans er mátturinn um aldír alda. Amen.

Kveðjur

¹²Með hjálp Silvanusar, hins trúa bróður, í mínum augum, hef ég stuttlega ritað yður þetta til þess að minna á og vitna hátíðlega, að þetta er hin sanna náð Guðs. Standið stöðugir í henni.

¹³Yður heilsar söfnuðurinn í Babýlon,^a útvalinn ásamt yður, og Markús sonur minn.

¹⁴Heilsað hver öðrum með kærleikskossi.

Friður sé með yður öllum, sem eruð í Kristi.

^a Sennilega átt hér við Róm, sbr. Opb 14–18.

SÍÐARA ALMENNA BRÉF PÉTURS

Kveðja

1

¹Simon Pétur, þjónn og postuli Jesú Krists, heilsar þeim, sem hlotið hafa hina sömu dýrmætu trú og vér fyrir réttlæti Guðs vors og frelsara vors Jesú Krists.

²Náð og friður margfaldist yður til handa með þekkingu á Guði og Jesú, Drottni vorum.

Hluttakendur í guðlegu eðli

³Hans guðdómlegi máttur hefur veitt oss allt, sem leiðir til lífs og guðrækni með þekkingunni á honum, sem kallaði oss með sinni eigin dýrð og dáð.^a ⁴Með því hefur hann veitt oss hin dýrmætu og háleitu fyrirheit, til þess að þér fyrir þau skylduð verða hluttakendur í guðlegu eðli, er þér hafið komist undan spillingunni í heiminum, sem girndin veldur.

⁵Leggið þess vegna alla stund á að auðsýna í trú yðar dyggð, í dyggðinni þekkingu, ⁶í þekkingunni sjálfsögun, í sjálfsöguninni þolgæði, í þolgæðinu guðrækni, ⁷í guðrækninni bróðurelsku og í bróðurelskunni kærleika. ⁸Því ef þér hafið þetta til að bera og farið vaxandi í því, munuð þér ekki verða iðjulausir né ávaxtalausir í þekkingunni á Drottni vorum Jesú Kristi. ⁹En sá, sem ekki hefur þetta til að bera, er blindur í skammsýni sinni og hefur gleymt hreinsun fyrri synda sinna.

¹⁰Kostið þess vegna því fremur kapps um, bræður, að gjöra köllun yðar og útvalning vissa. Ef þér gjörðið þetta, munuð þér aldrei hrasa. ¹¹Á þann hátt mun yður ríkulega veitast inngangur í hið eilífa ríki Drottins vors og frelsara Jesú Krists.

¹²Þess vegna ætla ég mér ávallt að minna yður á þetta, enda þótt þér vitið það og séuð staðfastir orðnir í þeim sannleika, sem þér nú hafið öðlast. ¹³Ég álit mér líka skylt, á meðan ég er í þessari tjaldbúð, að halda yður vakandi með því að rifja þetta upp fyrir yður. ¹⁴Ég veit, að þess mun skammt að bíða, að tjaldbúð minni verði svipt. Það hefur Drottinn vor Jesús Kristur birt mér. ¹⁵Og ég vil einnig leggja kapp á, að þér ætíð eftir burtför mína getið minnst þessa.

Sjónarvottar að hátign hans

¹⁶Ekki fylgdum vér uppspunnum skröksögum, er vér kunngjörðum yður mátt og komu Drottins vors Jesú Krists, heldur vorum vér sjónarvottar að hátign hans. ¹⁷Því að hann meðtók af Guði föður heiður og dýrð, þá er raust barst honum frá hinni dýrlegu hátign: „Þessi er minn elskaði sonur, sem ég hef velþóknun á.“ ¹⁸Þessa raust heyrðum vér sjálfir, koma frá himni, þá er vér vorum með honum á fjallinu helga.

^a Annar lesháttur: til hlutdeildar í dýrð sinni og dáð.

¹⁹Enn þá áreiðanlegra er oss því nú hið spámannlega orð. Og það er rétt af yður að gefa gaum að því eins og ljósi, sem skín á myrkum stað, þangað til dagur ljómar og morgunstjarna rennur upp í hjörtum yðar. ²⁰Vítið það umfram allt, að enginn þýðir neinn spádóm Ritningarinnar af sjálfum sér. ²¹Því að aldrei var nokkur spádómur borinn fram að vilja manns, heldur töluðu menn orð frá Guði, knúðir af heilögum anda.

Falsspámenn

2

¹En falsspámenn komu einnig upp meðal lýðsins. Eins munu falskennendur líka verða á meðal yðar, er smeygja munu inn háskalegum villukenningum og jafnvel afneita herra sínum, sem keypti þá, og leiða yfir sig sjálfa bráða glötun. ²Margir munu fylgja ólifnaði þeirra, og sakir þeirra mun vegi sannleikans verða hallmælt. ³Af ágirnd munu þeir með uppspunnum orðum hafa yður að féþúfu. En dómurinn yfir þeim er löngu felldur og fýrnist ekki og glötun þeirra blundar ekki.

⁴Ekki þyrmdi Guð englunum, er þeir syndguðu. Hann steypiti þeim niður í undirdjúpin og setti þá í myrkrahella,^a þar sem þeir eru geymdir til dómsins. ⁵Ekki þyrmdi hann hinum forna heimi, en varðveitti Nóa, prédikara réttlætisins, við áttunda mann, er hann lét vatnsflóð koma yfir heim hinna óguðlegu. ⁶Hann brenndi borgirnar Sódómu og Gómorru til ösku og dæmdi þær til eyðingar og setti þær til viðvörunar þeim, er síðar lifðu óguðlega. ⁷En hann frelsaði Lot, hinn réttláta mann, er mæddist af svívirðilegum lifnaði hinna guðlausu. ⁸Sá réttláti maður bjó á meðal þeirra og mæddist í sinni réttlátu sálu dag frá degi af þeim ólöglegu verkum, er hann sá og heyrði.

⁹Þannig veit Drottinn, hvernig hann á að hrífa hina guðhræddu úr freistingu, en refsa hinum ranglátu og geyma þá til dómsdags, ¹⁰einkum þá, sem í breytni sinni stjórna af saurlífisfýsni og fyrirlíta drottinvald.

Þessir fíflgjörfu sjálfbirgingar skirrast ekki við að lastmæla tignum. ¹¹Jafnvel englarnir, sem eru þeim meiri að mætti og valdi, fara ekki með guðlast, þegar þeir ákæra þá hjá Drottni.

¹²Þessir menn eru eins og skynlausar skepnur, sem eru fæddar til að veiðast og tortímast. Þeir lastmæla því, sem þeir þekkja ekki, og munu þess vegna í spillingu sinni undir lok líða ¹³og bera þannig úr bítum laun ranglætis.

Þeir hafa yndi af að svalla um miðjan dag. Þeir eru skömm og smán, þegar þeir neyta máltíða með yður og svalla. ¹⁴Augu þeirra eru full hórdóms, og þeim verður ekki frá syndinni haldið. Þeir fleka óstyrkar sálir, hjarta þeirra hefur tamið sér ágirnd. Það er bölvun yfir þeim. ¹⁵Þeir hafa farið af rétta veginum og lent í villu. Þeir fara sömu leið og Bíleam, sonur Bósors,^b sem elskaði ranglætislaun. ¹⁶En hann fékk ádrepu fyrir glæp sinn. Mállaus eykurinn talaði mannamál og aftraði fásinnu spámannsins.

¹⁷Vatnslausir brunnar eru þessir menn, þoka hrakin af hvassviðri, þeirra biður dýpsta myrkur. ¹⁸Þeir láta klingja drembileg hégómaorð og tæla með holdlegum girndum og svívirðilegum lifnaði þá, sem fyrir skömmu hafa sloppið frá þeim, sem ganga í villu.

^a Annar lesháttur: myrkrafjötur.

^b Annar lesháttur: Beórs.

¹⁹Þeir heita þeim frelsi, þótt þeir séu sjálfir þrælar spillingarinnar, því að sérhver verður þræll þess, sem hann hefur beðið ósigur fyrir. ²⁰Ef þeir, sem fyrir þekkingu á Drottni vorum og frelsara Jesú Kristi voru sloppnir frá saurgun heimsins, flækja sig í honum að nýju og bíða ósigur, þá er hið síðara orðið þeim verra en hið fyrra. ²¹Því að betra hefði þeim verið að hafa ekki þekkt veg réttlætisins en að hafa þekkt hann og snúa síðan aftur frá hinu heilaga boðorði, sem þeim hafði verið gefið. ²²Fram á þeim hefur komið þetta sannmæli: „Hundur snýr aftur til spýju sinnar,“ og: „Þvegið svín veltir sér í sama saur.“

Dagur Drottins

3

¹Þetta er nú annað bréfið, sem ég skrifa yður, þér elskaðir, og í þeim báðum hef ég reynt að halda hinu hreina hugarfari vakandi hjá yður. ²Það reyni ég með því að rifja upp fyrir yður þau orð, sem hinir heilögu spámenn hafa áður talað, og boðorð Drottins vors og frelsara, er postular yðar hafa flutt. ³Þetta skuluð þér þá fyrst vita, að á hinum síðustu dögum munu koma spottarar er stjórna af eigin girndum ⁴og segja með spotti: „Hvað verður úr fyrirheitinu um komu hans? Því að frá því feðurnir sofnuðu stendur allt við sama eins og frá upphafi veraldar.“ ⁵Viljandi gleyma þeir því, að himnar voru til forðum og jörð til orðin af vatni og upp úr vatni fyrir orð Guðs. ⁶Þess vegna gekk vatnsflóðið yfir þann heim, sem þá var, svo að hann fórst. ⁷En þeir himnar, sem nú eru ásamt jörðinni, geymast eldinum fyrir hið sama orð og varðveitast til þess dags, er óguðlegir menn munu dæmdir verða og tortímast.

⁸En þetta eitt má yður ekki gleymast, þér elskuðu, að einn dagur er hjá Drottni sem þúsund ár og þúsund ár sem einn dagur. ⁹Ekki er Drottinn seinn á sér með fyrirheitið, þótt sumir álíti það seinlæti, heldur er hann langlyndur við yður, þar eð hann vill ekki að neinir gætist, heldur að allir komist til iðrunar.

¹⁰En dagur Drottins mun koma sem þjófur, og þá munu himnarnir með miklum gný líða undir lok, frumefnin sundurleysast í brennandi hita og jörðin og þau verk, sem á henni eru, upp brenna. ¹¹Þar eð allt þetta ferst þannig, hversu ber yður þá ekki að ganga fram í heilagri breytni og guðrækni, ¹²þannig að þér væntið eftir og flýtið fyrir komu Guðs dags, en vegna hans munu himnarnir leysast sundur í eldi og frumefnin bráðna af brennandi hita. ¹³En eftir fyrirheiti hans væntum vér nýs himins og nýrrar jarðar, þar sem réttlæti býr.

¹⁴Með því að þér nú, þér elskuðu, væntið slíkra hluta, þá kappkostið að vera flekklausir og lýtalausir frammi fyrir honum í friði. ¹⁵Álítið langlyndi Drottins vors vera hjálpræði. Þetta er það, sem hinn elskaði bróðir vor, Páll, hefur ritað yður, eftir þeirri speki, sem honum er gefin. ¹⁶Það gjörir hann líka í öllum bréfum sínum, hann talar í þeim um þetta. En í þeim er sumt þungskilið, er fáfróðir og staðfestulausir menn rangsnúa, eins og öðrum ritum, sjálfum sér til tortímingar.

¹⁷Með því að þér vitið þetta fyrirfram, þér elskaðir, þá hafið gát á yður, að þér látið eigi dragast með af villu þverbrotinna manna og fallið frá staðfestu yðar. ¹⁸Vaxið í náð og þekkingu Drottins vors og frelsara Jesú Krists. Honum sé dýrðin nú og til eilífdardags. Amen.

FYRSTA BRÉF JÓHANNESAR HIÐ ALMENNA

Orð lífsins

1

¹Efni vort er það sem var frá upphafi, það sem vér höfum heyrt, það sem vér höfum séð með augum vorum, það sem vér horfðum á og hendur vorar þreifðu á, það er orð lífsins. ²Og lífið var opinberað, og vér höfum séð það og vottum um það og boðum yður lífið eilífa, sem var hjá föðurnum og var opinberað oss. ³Já, það sem vér höfum séð og heyrt, það boðum vér yður einnig, til þess að þér getið líka haft samfélag við oss. Og samfélag vort er við föðurinn og við son hans Jesú Krist. ⁴Þetta skrifum vér til þess að fögnuður vor^a verði fullkominn.

Líf í ljósi Guðs

⁵Og þetta er boðskapurinn, sem vér höfum heyrt af honum og boðum yður: „Guð er ljós, og myrkur er alls ekki í honum.“ ⁶Ef vér segjum: „Vér höfum samfélag við hann,“ og göngum þó í myrkrinu, þá ljúgum vér og iðkum ekki sannleikann. ⁷En ef vér göngum í ljósinu, eins og hann er sjálfur í ljósinu, þá höfum vér samfélag hver við annan og blóð Jesú, sonar hans, hreinsar oss af allri synd.

⁸Ef vér segjum: „Vér höfum ekki synd,“ þá svíkjum vér sjálfa oss og sannleikurinn er ekki í oss. ⁹Ef vér játum syndir vorar, þá er hann trúr og réttlátur, svo að hann fyrirgefur oss syndirnar og hreinsar oss af öllu ranglæti. ¹⁰Ef vér segjum: „Vér höfum ekki syndgað,“ þá gjörum vér hann að lygara og orð hans er ekki í oss.

Fyrirgefning syndanna, nýtt líf

2

¹Börnin mín! Þetta skrifa ég yður til þess að þér skuluð ekki syndga. En ef einhver syndgar, þá höfum vér árnaðarmann hjá föðurnum, Jesú Krist, hinn réttláta. ²Hann er friðþæging fyrir syndir vorar og ekki einungis fyrir vorar syndir, heldur líka fyrir syndir alls heimsins.

³Og á því vitum vér, að vér þekkjum hann, ef vér höldum boðorð hans. ⁴Sá sem segir: „Ég þekki hann,“ og heldur ekki boðorð hans, er lygari og sannleikurinn er ekki í honum. ⁵En hver sem varðveitir orð hans, í honum er sannarlega kærleikur til Guðs orðinn fullkominn. Af því þekkjum vér, að vér erum í honum. ⁶Þeim sem segist vera stöðugur í honum, honum ber sjálfum að breyta eins og hann breytti.

^a Annar lesháttur: yðar.

Fyrsta bréf Jóhannesar hið almenna

⁷Þér elskaðir, það er ekki nýtt boðorð, sem ég rita yður, heldur gamalt boðorð, sem þér hafið haft frá upphafi. Hið gamla boðorð er orðið, sem þér heyrðuð. ⁸Engu að síður er það nýtt boðorð, er ég rita yður, sem er augljóst í honum og í yður, því að myrkrið er að hverfa og hið sanna ljós er þegar farið að skína.

⁹Sá sem segist vera í ljósinu og hatar bróður sinn, hann er enn þá í myrkrinu. ¹⁰Sá sem elskar bróður sinn, hann er stöðugur í ljósinu og í honum er ekkert, er leitt geti hann til falls.^a ¹¹En sá sem hatar bróður sinn, hann er í myrkrinu og lifir í myrkrinu og veit ekki hvert hann fer, því að myrkrið hefur blindað augu hans.

¹²Ég rita yður, börnin mín, af því að syndir yðar eru yður fyrirgefnar fyrir sakir nafns hans. ¹³Ég rita yður, þér feður, af því að þér þekkið hann, sem er frá upphafi. Ég rita yður, þér ungu menn, af því að þér hafið sigrað hinn vonda.

¹⁴Ég hef ritað yður, börn, af því að þér þekkið föðurinn. Ég hef ritað yður, feður, af því að þér þekkið hann, sem er frá upphafi. Ég hef ritað yður, ungu menn, af því að þér eruð styrkir og Guðs orð er stöðugt í yður og þér hafið sigrað hinn vonda.

¹⁵Elskið ekki heiminn, ekki heldur þá hluti, sem í heiminum eru. Sá sem elskar heiminn, á ekki í sér kærleika til föðursins. ¹⁶Því að allt það, sem í heiminum er, fýsn holdsins og fýsn augnanna og auðæfa–oflæti, það er ekki frá föðurnum, heldur er það frá heiminum. ¹⁷Og heimurinn fyrirferst og fýsn hans, en sá, sem gjörir Guðs vilja, varir að eilífu.

Andkristur

¹⁸Börn mín, það er hin síðasta stund. Þér hafið heyrt að andkristur kemur, og nú eru líka margir andkristar komnir fram. Af því vitum vér, að það er hin síðasta stund. ¹⁹Þeir komu úr vorum hópi, en heyrðu oss ekki til. Ef þeir hefðu heyrt oss til, þá hefðu þeir áfram verið með oss. En þetta varð til þess að augljóst yrði, að enginn þeirra heyrði oss til.

²⁰En þér hafið smurning frá hinum heilaga og vitið þetta allir. ²¹Ég hef ekki skrifað yður vegna þess, að þér þekkið ekki sannleikann, heldur af því að þér þekkið hann og af því að engin lygi getur komið frá sannleikanum.

²²Hver er lygari, ef ekki sá sem neitar, að Jesús sé Kristur? Sá er andkristurinn, sem afneitar föðurnum og syninum. ²³Hver sem afneitar syninum hefur ekki heldur fundið föðurinn. Sá sem játar soninn hefur og fundið föðurinn. ²⁴En þér, látið það vera stöðugt í yður, sem þér hafið heyrt frá upphafi. Ef það er stöðugt í yður, sem þér frá upphafi hafið heyrt, þá munuð þér einnig vera stöðugir í syninum og í föðurnum. ²⁵Og þetta er fyrirheitið, sem hann gaf oss: Hið eilífa líf.

²⁶Þetta hef ég skrifað yður um þá, sem eru að leiða yður afvega. ²⁷Og sú smurning, sem þér fenguð af honum, hún er stöðug í yður, og þér þurfið þess ekki, að neinn kenni yður, því smurning hans fræðir yður um allt, hún er sannleiki, en engin lygi. Verið stöðugir í honum, eins og hún kenndi yður.

²⁸Og nú, börnin mín, verið stöðug í honum, til þess að vér getum, þegar hann birtist, átt djörfung og blygðumst vor ekki fyrir honum, þegar hann kemur. ²⁹Þér vitið, að hann er réttlátur. Þá skiljið þér einnig, að hver sem iðkar réttlætið, er fæddur af honum.

^a Eða: leitt geti til falls.

Börn Guðs

3

¹Sjáið hvílikan kærleika faðirinn hefur auðsýnt oss, að vér skulum kallast Guðs börn. Og það erum vér. Heimurinn þekkir oss ekki, vegna þess að hann þekkti hann ekki. ²Þér elskaðir, nú þegar erum vér Guðs börn, og það er enn þá ekki orðið bert, hvað vér munum verða. Vér vitum, að þegar hann birtist, þá munum vér verða honum líkir, því að vér munum sjá hann eins og hann er. ³Hver sem hefur þessa von til hans hreinsar sjálfan sig, eins og Kristur er hreinn.

⁴Hver sem synd drýgir fremur og lögmálsbrot. Syndin er lögmálsbrot. ⁵Þér vitið, að Kristur birtist til þess að taka burt syndir.^a Í honum er engin synd. ⁶Hver sem er stöðugur í honum syndgar ekki, hver sem syndgar hefur ekki séð hann og þekkir hann ekki heldur.

⁷Börnin mín, látið engan villa yður. Sá sem iðkar réttlætið er réttlátur, eins og Kristur er réttlátur. ⁸Hver sem synd drýgir heyrir djöflinum til, því að djöfullinn syndgar frá upphafi. Til þess birtist Guðs sonur, að hann skyldi brjóta niður verk djöfulsins.

⁹Hver sem af Guði er fæddur drýgir ekki synd, því að það, sem Guð hefur í hann sáð, varir í honum. Hann getur ekki syndgað, af því að hann er fæddur af Guði. ¹⁰Af þessu eru augljós börn Guðs og börn djöfulsins. Sá sem iðkar ekki réttlætið og elskar ekki bróður sinn heyrir ekki Guði til.

Elskum hver annan

¹¹Því að þetta er sá boðskapur, sem þér hafið heyrt frá upphafi: Vér eigum að elska hver annan. ¹²Ekki vera eins og Kain, sem heyrði hinum vonda til og myrti bróður sinn. Og af hverju myrti hann hann? Af því að verk hans voru vond, en verk bróður hans réttlát.

¹³Undrist ekki, bræður, þótt heimurinn hati yður. ¹⁴Vér vitum, að vér erum komnir yfir frá dauðanum til lífsins, af því að vér elskum bræður vora. Sá sem ekki elskar er áfram í dauðanum. ¹⁵Hver sem hatar bróður sinn er manndrápari og þér vitið, að enginn manndrápari hefur eilíft líf í sér. ¹⁶Af því þekkjum vér kærleikann, að Jesús lét lífið fyrir oss. Svo eigum vér og að láta lífið fyrir bræðurna. ¹⁷Ef sá, sem hefur heimsins gæði, horfir á bróður sinn vera þurfandi og lýkur aftur hjarta sínu fyrir honum, hvernig getur kærleikur til Guðs verið stöðugur í honum? ¹⁸Börnin mín, elskum ekki með tómum orðum, heldur í verki og sannleika.

¹⁹Af þessu munum vér þekkja, að vér erum sannleikans megin og munum geta friðað hjörtu vor frammi fyrir honum, ²⁰hvað sem hjarta vort kann að dæma oss fyrir. Því að Guð er meiri en hjarta vort og þekkir alla hluti. ²¹Þér elskaðir, ef hjartað dæmir oss ekki, þá höfum vér djörfung til Guðs. ²²Og hvað sem vér biðjum um fáum vér hjá honum, af því að vér höldum boðorð hans og gjörum það, sem honum er þóknanlegt. ²³Og þetta er hans boðorð, að vér skulum trú á nafn sonar hans Jesú Krists og elska hver annan, samkvæmt því sem hann hefur gefið oss boðorð um. ²⁴Sá sem heldur boðorð Guðs er

^a Annar lesháttur: syndir vorar.

Fyrsta bréf Jóhannesar hið almenna

stöðugur í Guði og Guð í honum. Að hann er stöðugur í oss þekkjum vér af andanum, sem hann hefur gefið oss.

Andi sannleikans og andi villunnar

4

¹Þér elskaðir, trúið ekki sérhverjum anda, heldur reynið andana, hvort þeir séu frá Guði. Því margir falsspámenn eru farnir út í heiminn. ²Af þessu getið þér þekkt anda Guðs: Sérhver andi, sem játar, að Jesús sé Kristur kominn í holdi, er frá Guði. ³En sérhver andi, sem ekki játar Jesú, er ekki frá Guði. Hann er andkristsins andi, sem þér hafið heyrt um að komi, og nú þegar er hann í heiminum.

⁴Þér börnin mín, heyrið Guði til og hafið sigrað falsspámennina, því að sá er meiri, sem í yður er, en sá, sem er í heiminum. ⁵Falsspámennirnir heyra heiminum til. Þess vegna tala þeir eins og heimurinn talar, og heimurinn hlýðir á þá. ⁶Vér heyrum Guði til. Hver sem þekkir Guð hlýðir á oss. Sá sem ekki heyrir Guði til hlýðir ekki á oss. Af þessu þekkjum vér sundur anda sannleikans og anda villunnar.

Kærleikur Guðs

⁷Þér elskaðir, elskum hver annan, því að kærleikurinn er frá Guði kominn, og hver sem elskar er af Guði fæddur og þekkir Guð. ⁸Sá sem ekki elskar þekkir ekki Guð, því að Guð er kærleikur. ⁹Í því birtist kærleikur Guðs meðal vor, að Guð hefur sent einkason sinn í heiminn til þess að vér skyldum lifa fyrir hann. ¹⁰Þetta er kærleikurinn: Ekki að vér elskuðum Guð, heldur að hann elskaði oss og sendi son sinn til að vera friðþæging fyrir syndir vorar.

¹¹Þér elskaðir, fyrst Guð hefur svo elskað oss, þá ber einnig oss að elska hver annan. ¹²Enginn hefur nokkurn tíma séð Guð. Ef vér elskum hver annan, þá er Guð stöðugur í oss og kærleikur hans er fullkomnaður í oss. ¹³Vér þekkjum, að vér erum stöðugir í honum og hann í oss, af því að hann hefur gefið oss af sínum anda. ¹⁴Vér höfum séð og vitnum, að faðirinn hefur sent soninn til að vera frelsari heimsins. ¹⁵Hver sem játar, að Jesús sé Guðs sonur, í honum er Guð stöðugur og hann í Guði. ¹⁶Vér þekkjum kærleikann, sem Guð hefur á oss, og trúum á hann.

Guð er kærleikur, og sá sem er stöðugur í kærleikanum er stöðugur í Guði og Guð er stöðugur í honum. ¹⁷Með því er kærleikurinn orðinn fullkominn hjá oss, að vér höfum djörfung á degi dómsins, því að vér erum í þessum heimi eins og hann er. ¹⁸Ótti er ekki í elskunni. Fullkomin elska rekur út óttann. Því að óttinn felur í sér hegningu, en sá sem óttast er ekki fullkominn í elskunni.

¹⁹Vér elskum, því að hann elskaði oss að fyrra bragði. ²⁰Ef einhver segir: „Ég elska Guð,“ og hatar bróður sinn, sá er lygari. Því að sá sem elskar ekki bróður sinn, sem hann hefur séð, getur ekki elskað Guð, sem hann hefur ekki séð. ²¹Og þetta boðorð höfum vér frá honum, að sá sem elskar Guð á einnig að elska bróður sinn.

Sigur trúarinnar

5

¹Hver sem trúir, að Jesús sé Kristur, er af Guði fæddur, og hver sem elskar föðurinn elskar einnig barn hans. ²Að vér elskum Guðs börn þekkjum vér af því, að vér elskum Guð og breytum eftir boðorðum hans. ³Því að í þessu birtist elskan til Guðs, að vér höldum hans boðorð. Og boðorð hans eru ekki þung, ⁴því að allt, sem af Guði er fætt, sigrar heiminn, og trú vor, hún er sigurinn, hún hefur sigrað heiminn.

Vitnisburður Guðs

⁵Hver er sá, sem sigrar heiminn, nema sá sem trúir, að Jesús sé sonur Guðs?

⁶Hann er sá sem kom með vatni og blóði, Jesús Kristur. Ekki með vatninu einungis, heldur með vatninu og með blóðinu. Og andinn er sá sem vitnar, því að andinn er sannleikurinn. ⁷Því að þrír eru þeir sem vitna [í himninum: Faðirinn, orðið og heilagur andi, og þessir þrír eru eitt. Og þeir eru þrír sem vitna á jörðunni:]^a ⁸Andinn og vatnið og blóðið, og þeim þremur ber saman. ⁹Vér tökum manna vitnisburð gildan, en vitnisburður Guðs er meiri. Þetta er vitnisburður Guðs, hann hefur vitnað um son sinn. ¹⁰Sá sem trúir á Guðs son hefur vitnisburðinn í sjálfum sér. Sá sem ekki trúir Guði hefur gjört hann að lygara, af því að hann hefur ekki trúað á þann vitnisburð, sem Guð hefur vitnað um son sinn. ¹¹Og þetta er vitnisburðurinn, að Guð hefur gefið oss eilíft líf og þetta líf er í syni hans. ¹²Sá sem hefur soninn á lífið, sá sem ekki hefur Guðs son á ekki lífið.

Eilíft líf

¹³Þetta hef ég skrifað yður, sem trúið á nafn Guðs sonar, til þess að þér vitið, að þér hafið eilíft líf. ¹⁴Og þetta er sú djörfung, sem vér höfum til hans: Ef vér biðjum um eitthvað eftir hans vilja, þá heyrir hann oss. ¹⁵Og ef vér vitum, að hann heyrir oss, um hvað sem vér biðjum, þá vitum vér, að oss eru veittar þær bænir, sem vér höfum beðið hann um.

¹⁶Ef einhver sér bróður sinn drýgja synd, sem er ekki til dauða, þá skal hann biðja, og Guð mun gefa honum líf, þeim sem ekki syndgar til dauða. Til er synd til dauða. Fyrir henni segi ég ekki að hann skuli biðja. ¹⁷Allt ranglæti er synd, en til er synd, sem ekki er til dauða.

¹⁸Vér vitum, að hver sem af Guði er fæddur syndgar ekki, sá sem af Guði er fæddur^b varðveitir hann og hinn vondi snertir hann ekki.

¹⁹Vér vitum, að vér tilheyrum Guði og allur heimurinn er á valdi hins vonda.

²⁰Vér vitum, að Guðs sonur er kominn og hefur gefið oss skilning, til þess að vér þekkjum sannan Guð. Vér erum í hinum sanna Guði fyrir samfélag vort við son hans Jesú Krist. Hann er hinn sanni Guð og eilífa lífið.

²¹Börnin mín, gætið yðar fyrir skurðgoðunum.

^a Orðin innan hornklofans vantar í sum handrit.

^b Þ.e. Jesús sonur Guðs, sbr. 1Jh 3.8.

ANNAÐ BRÉF JÓHANNESAR

Kveðja

¹Öldungurinn heilsar hinni útvöldu frú og börnum hennar, sem ég elska í sannleika. Og ekki ég einn, heldur einnig allir, sem þekkja sannleikann. ²Vér gjörum það sakir sannleikans, sem er stöðugur í oss og mun vera hjá oss til eilífdar. ³Náð, miskunn og friður frá Guði föður og frá Jesú Kristi, syni föðursins, mun vera með oss í sannleika og kærleika.

Elska og sannleikur

⁴Það hefur glatt mig mjög, að ég hef fundið nokkur af börnum þínum, er ganga fram í sannleika, samkvæmt því boðorði, sem vér tókum við af föðurnum. ⁵Og nú bið ég þig, frú mín góð, og er þá ekki að skrifa þér nýtt boðorð, heldur það, er vér höfðum frá upphafi: Vér skulum elska hver annan. ⁶Og í þessu birtist elskan, að vér lifum eftir boðorðum hans. Þetta er boðorðið, eins og þér heyrðuð það frá upphafi, til þess að þér skylduð lifa í því.

⁷Því að margir afvegaleiðendur eru farnir út í heiminn, sem ekki játa, að Jesús sé Kristur, kominn í holdi. Þetta er afvegaleiðandinn og andkristurinn. ⁸Hafið gætur á sjálfum yður að þér missið ekki það, sem vér höfum^a áunnið, heldur megið fá full laun. ⁹Sérhver sem fer of langt og er ekki stöðugur í kenningu Krists, hefur ekki Guð. Sá sem er stöðugur í kenningunni, hann hefur bæði föðurinn og soninn. ¹⁰Ef einhver kemur til yðar og er ekki með þessa kenningu, þá takið hann ekki á heimili yðar og biðjið hann ekki vera velkominn. ¹¹Því að sá, sem biður hann vera velkominn, verður hluttakandi í hans vondu verkum.

¹²Þótt ég hafi margt að rita yður, vildi ég ekki gjöra það með pappír og bleki, en ég vona að koma til yðar og tala munnlega við yður, til þess að gleði vor verði fullkomin. ¹³Börn systur þinnar, hinnar útvöldu, biðja að heilsa þér.

^a Annar lesháttur: þér hafið.

ÞRIÐJA BRÉF JÓHANNESAR

Kveðja

¹Öldungurinn heilsar elskuðum Gajusi, sem ég ann í sannleika.

²Ég bið þess, minn elskaði, að þér vegni vel í öllum hlutum og að þú sért heill heilsu, eins og sálu þinni vegnar vel. ³Ég varð mjög glaður, þegar bræður komu og báru vitni um trygð þína við sannleikann, hversu þú lifir í sannleika. ⁴Ég hef enga meiri gleði en þá að heyra, að börnin mín lifi í sannleikanum.

Samverkamenn sannleikans

⁵Þú breytir dyggilega, minn elskaði, í öllu sem þú vinnur fyrir bræðurna og jafnvel ókunna menn. ⁶Þeir hafa vitnað fyrir söfnuðinum um kærleika þinn. Þú gjörir vel, er þú greiðir för þeirra eins og verðugt er fyrir Guði. ⁷Því að sakir nafnsins lögðu þeir af stað og þiggja ekki neitt af heiðnum mönnum. ⁸Þess vegna ber oss að taka þvilíka menn að oss, til þess að vér verðum samverkamenn sannleikans.

Díótrefes og Demetríus

⁹Ég hef ritað nokkuð til safnaðarins, en Díótrefes, sem vill vera fremstur meðal þeirra, tekur eigi við oss. ¹⁰Þess vegna ætla ég, ef ég kem, að minna á verk þau er hann vinnur. Hann lætur sér ekki nægja að ófrægja oss með vondum orðum, heldur tekur hann ekki sjálfur á móti bræðrunum og hindrar þá, er það vilja gjöra, og rekur þá úr söfnuðinum.

¹¹Breyttu ekki eftir því, sem illt er, minn elskaði, heldur eftir því, sem gott er. Sá sem gott gjörir heyrir Guði til, en sá sem illt gjörir hefur ekki séð Guð.

¹²Demetríusi er borið gott vitni af öllum og af sannleikanum sjálfum. Það gjörum vér líka, og þú veist að vitnisburður vor er sannur.

Lokaorð

¹³Ég hef margt að rita þér, en vil ekki rita þér með bleki og penna. ¹⁴En ég vona að sjá þig bráðum og munum við þá talast við munnlega.

¹⁵Friður sé með þér. Vinirnir biðja að heilsa þér. Heilsa þú vinunum hverjum fyrir sig.

HÍÐ ALMENNA BRÉF JÚDASAR

Kveðja

¹Júdas, þjónn Jesú Krists, bróðir Jakobs, heilsar hinum kölluðu, sem eru elskaðir af Guði föður og varðveittir Jesú Kristi.

²Miskunn, friður og kærleiki margfaldist yður til handa.

Að misnota náð Guðs

³Þér elskaðir, mér var það ríkt í huga að rita yður um sameiginlegt hjálpraði vort. En nú kemst ég ekki hjá því að skrifa og hvetja yður til að berjast fyrir þeirri trú, sem heilögum hefur í eitt skipti fyrir öll verið í hendur seld. ⁴Því að inn hafa læðst nokkrir menn, sem fyrir löngu var ritað um að þessi dómur biði þeirra. Þeir eru óguðlegir menn, sem misnota náð Guðs vors til taumleysis og afneita vorum einasta lávarði og Drottni, Jesú Kristi. ⁵Ég vil minna yður á, þótt þér nú einu sinni vitið það allt, að Drottinn^a frelsaði lýðinn úr Egyptalandi, en tortímdi samt síðar þeim, sem ekki trúðu. ⁶Og englana, sem ekki gættu tignar sinnar, heldur yfirláfu eigin bústað, hefur hann í myrkri geymt í ævarandi fjötrum til dóms hins mikla dags. ⁷Eins og Sódóma og Gómorra og borgirnar umhverfis þær, sem drýgt höfðu saurlífnað á líkan hátt og þeir og stunduðu óleyfilegar lystisemdir, þær liggja fyrir sem dæmi, líðandi hegningu eilífs elds.

⁸Á sama hátt saurga og þessir draumvilltu menn líkamann, meta að engu drottinvald og lastmæla tignum. ⁹Eigi dirfðist einu sinni höfuðengillinn Míkael að leggja lastmælisdóm á djöfulinn, er hann átti í orðadeilu við hann um líkama Móse, heldur sagði: „Drottinn refsir þér!“ ¹⁰En þessir menn lastmæla öllu því, sem þeir þekkja ekki, en spilla sér á því sem þeir skilja af eðlisávisun eins og skynlausar skepnur. ¹¹Vei þeim, því að þeir hafa gengið á vegi Kains og hrapað í villu Bíleams fyrir ávinnings sakir og tortímst í þverúð Kóra. ¹²Þessir menn eru blindsker við kærleiksmáltíðir yðar, er þeir sitja að veislum með yður og háma í sig blygðunarlaust. Þeir eru vatnslaus ský, sem rekast fyrir vindum, tré, sem bera ekki ávöxt að hausti, tvisvar dauð og rifin upp með rótum. ¹³Þeir eru ofsalegar hafsbylgjur, sem freyða eigin skömmum, reikandi stjörnur, sem eiga dýpsta myrkur í vændum til eilífdar. ¹⁴Um þessa menn spáði líka Enok, sjöundi maður frá Adam, er hann segir: „Sjá, Drottinn er kominn með sínum þúsundum heilagra ¹⁵til að halda dóm yfir öllum og til að sanna alla óguðlega menn seka um öll þau óguðlegu verk, sem þeir hafa drýgt, og um öll þau hörðu orð, sem óguðlegir syndarar hafa talað gegn honum.“

¹⁶Þessir menn eru möglarar, umkvörtunarsamir og lifa eftir girndum sínum. Munnur þeirra mælir ofstopaorð og þeir meta menn eftir hagnaði.

^a Annar lesháttur: Jesús – ritað á sama hátt á grísku og orðið Jósúa.

Hið almenna bréf Júdasar

Varnaðarorð

¹⁷En, þér elskaðir, minnst þeirra orða, sem áður hafa töluð verið af postulum Drottins vors Jesú Krists. ¹⁸Þeir sögðu við yður: „Á síðasta tíma munu koma spottarar, sem stjórna af sínum eigin óguðlegu girndum.“ ¹⁹Þessir menn eru þeir, sem valda sundrungu, holdlegir menn, sem eigi hafa andann. ²⁰En þér, elskaðir, byggjið yður sjálfa upp í yðar helgustu trú. Biðjið í heilögum anda. ²¹Varðveitið sjálfa yður í kærleika Guðs, og bíðið eftir náð Drottins vors Jesú Krists til eilífs lífs.

²²Verið mildir við suma, þá sem eru efablandnir, ²³suma skuluð þér frelsa, með því að hrífa þá út úr eldinum. Og suma skuluð þér vera mildir við með ótta, og hatið jafnvel kyrtílinn, sem flekkaður er af holdinu.

Bæn

²⁴En honum, sem megnar að varðveita yður frá hrösun og láta yður koma fram fyrir dýrð sína, lýtalaus í fögnuði, ²⁵einum Guði, sem frelsar oss fyrir Jesú Krist, Drottin vorn, sé dýrð, hátign, máttur og vald fyrir allar aldir, nú og um allar aldir. Amen.

OPINBERUN JÓHANNESAR

Inngangur

1

¹Opinberun Jesú Krists, sem Guð gaf honum til að sýna þjónum sínum það sem verða á innan skamms. Hann sendi engil sinn og lét hann kynna það Jóhannesi, þjóni sínum, ²sem bar vitni um orð Guðs og vitnisburð Jesú Krists, um allt það er hann sá. ³Sæll er sá, er les þessi spádómsorð, og þeir, sem heyra þau og varðveita það, sem í þeim er ritað, því að tíminn er í nánd.

⁴Frá Jóhannesi til safnaðanna sjö, sem í Asíu eru.

Náð sé með yður og friður frá honum, sem er og var og kemur, og frá öndunum sjö, sem eru frammi fyrir háseti hans, ⁵og frá Jesú Kristi, sem er votturinn trúí, frumburður dauðra, höfðinginn yfir konungum jarðarinnar.

Hann elskar oss og leysti oss frá syndum vorum með blóði sínu. ⁶Og hann gjörði oss að konungsríki og prestum, Guði sínum og föður til handa. Hans er dýrðin og mátturinn um aldir alda. Amen.

⁷Sjá, hann kemur í skýjunum og hvert auga mun sjá hann, jafnvel þeir, sem stungu hann, og allar kynkvíslir jarðarinnar munu kveina yfir honum. Vissulega, amen.

⁸Ég er Alfa og Ómega,^a segir Drottinn Guð, hann sem er og var og kemur, hinn alvaldi.

Mannssonurinn birtist

⁹Ég, Jóhannes, bróðir yðar, sem í Jesú á hlutdeild með yður í þrengingunni, ríkinu og þolgæðinu, var á eyrni Patmos fyrir sakir Guðs orðs og vitnisburðar Jesú. ¹⁰Ég var hrifinn í anda á Drottins degi og heyrði að baki mér raust mikla, sem lúður gylli, ¹¹er sagði: „Rita þú í bók það sem þú sérð og send það söfnuðunum sjö, í Efesus, Smýrnu, Pergamos, Þýatíru, Sardes, Fíladelfíu og Laódíkeu.“

¹²Ég sneri mér við til að sjá, hvers raust það væri, sem við mig talaði. Og er ég sneri mér við, sá ég sjö gullljósastikur, ¹³og milli ljósastikanna einhvern, líkan mannssyni, klæddan síðkyrtli og gullbelti var spennt um bringu hans. ¹⁴Höfuð hans og hár var hvítt, eins og hvít ull, eins og mjöll, og augu hans eins og eldslogi. ¹⁵Og fætur hans voru líkir málmi glóandi í deiglu og raust hans sem niður margra vatna. ¹⁶Hann hafði í hægri hendi sér sjö stjörnur og af munni hans gekk út tveggjað sverð biturt, og ásjóna hans var sem sólín skínandi í mætti sínum.

¹⁷Þegar ég sá hann, féll ég fyrir fætur honum sem dauður væri. Og hann lagði hægri hönd sína yfir mig og sagði: „Vertu ekki hræddur, ég er hinn fyrsti og hinn síðasti“ ¹⁸og

^a Alfa og ómega eru fyrsti og síðasti stafur gríska stafrófsins.

Opinberun Jóhannesar

hinn lifandi.“ Ég dó, en sjá, lifandi er ég um aldir alda, og ég hef lykla dauðans og Heljar.

¹⁹Rita þú nú það er þú hefur séð, bæði það sem er og það sem verða mun eftir þetta.

²⁰Þessi er leyndardómurinn um stjörnurnar sjö, sem þú hefur séð í hægri hendi minni, og um gullstikurnar sjö. Stjörnurnar sjö eru englar þeirra sjö safnaða, og ljósastikurnar sjö eru söfnuðirnir sjö.

Til Efesus

2

¹Engli safnaðarins í Efesus skalt þú rita:

Þetta segir sá sem heldur á stjörnunum sjö í hægri hendi sér, sá sem gengur á milli gullstikanna sjö: ²Ég þekki verkin þín og erfðið og þolgæði þitt og veit, að eigi getur þú sætt þig við vonda menn. Þú hefur reynt þá, sem segja sjálfa sig vera postula, en eru það ekki, og þú hefur komist að því, að þeir eru lygarar. ³Þú ert þolgóður og byrðar hefur þú borið fyrir sakir nafns míns og ekki þreytst. ⁴En það hef ég á móti þér, að þú hefur afrækt þinn fyrri kærleika. ⁵Minnst þú því, úr hvaða hæð þú hefur hrapað, og gjör iðrun og breyttu eins og fyrrum. Að öðrum kosti kem ég til þín og færi ljósastiku þína úr stað, ef þú gjörir ekki iðrun. ⁶En það mátt þú eiga, að þú hatar verk Nikólaítanna, sem ég sjálfur hata.

⁷Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum. Þeim er sigrar, honum mun ég gefa að eta af lífsins tré, sem er í Paradís Guðs.

Til Smýrnu

⁸Og engli safnaðarins í Smýrnu skalt þú rita:

Þetta segir sá fyrsti og síðasti, sá sem dó og varð aftur lifandi: ⁹Ég þekki þrengingu þína og fátækt – en þú ert samt auðugur. Ég veit hvernig þú ert hrakyrstur af þeim, sem segja sjálfa sig vera Gyðinga, en eru það ekki, heldur samkunda Satans. ¹⁰Kvíð þú ekki því, sem þú átt að líða. Sjá, djöfullinn mun varpa nokkrum yðar í fangelsi, til þess að yðar verði freistað, og þér munuð þrenging hafa í tíu daga. Vertu trúr allt til dauða, og ég mun gefa þér kórónu lífsins.

¹¹Hver sem eyra hefur, hann heyri, hvað andinn segir söfnuðunum. Þeim er sigrar mun sá annar dauði ekki granda.

Til Pergamos

¹²Og engli safnaðarins í Pergamos skalt þú rita:

Þetta segir sá sem hefur sverðið tvíeggjaða og bitra: ¹³Ég veit hvar þú býrð, þar sem há sæti Satans er. Þú heldur stöðugt við nafn mitt og afneitar ekki trúnni á mig, jafnvel ekki á dögum Antípasar, míns trúa vottar, sem deyddur var hjá yður, þar sem Satan býr. ¹⁴En þó hef ég nokkuð á móti þér. Þú hefur hjá þér menn, sem halda fast við kenningu Bíleams, þess er kenndi Balak að tæla Ísraelsmenn, svo að þeir neyttu kjöts, sem helgað var skurðgoðum, og drýgðu hór. ¹⁵Þannig hefur þú líka hjá þér menn, sem halda fast við

kenningu Nikólaíta. ¹⁶Gjör því iðrun! Að öðrum kosti kem ég skjótt til þín og mun berjast við þá með sverði munns míns.

¹⁷Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum. Þeim er sigrar mun ég gefa af hinu hulda „manna“, og ég mun gefa honum hvítan stein, og á steininn ritað nýtt nafn, sem enginn þekkir nema sá, er við tekur.

Til Þýatíru

¹⁸Og engli safnaðarins í Þýatíru skalt þú rita:

Þetta segir sonur Guðs, sem augun hefur eins og eldsloga og fætur hans eru líkir glómálm: ¹⁹Ég þekki verkin þín og kærleikann, trúna, þjónustuna og þolgæði þitt og veit, að verk þín hin síðari eru meiri en hin fyrri. ²⁰En það hef ég á móti þér, að þú líður Jessabel, konuna, sem segir sjálfa sig vera spákonu og kennir þjónum mínum og afvegaleiðir þá til að drýgja hór og eta kjöt helgað skurðgoðum. ²¹Ég hef gefið henni frest til þess að hún gjöri iðrun, en hún vill ekki gjöra iðrun og láta af hórdómi sínum. ²²Nú mun ég varpa henni á sjúkrabeð og þeim í mikla þrengingu, sem hórast með henni, ef þeir gjöra ekki iðrun og láta af verkum hennar. ²³Og börn hennar mun ég deyða og allir söfnuðirnir skulu vita, að ég er sá, sem rannsakar nýrun og hjörtun, og ég mun gjalda yður, hverjum og einum, eftir verkum yðar. ²⁴En yður segi ég, hinum sem eruð í Þýatíru, öllum þeim sem hafa ekki kenningu þessa, þar sem þeir hafa ekki kannað djúp Satans, sem þeir svo kalla: Aðra byrði legg ég eigi á yður, ²⁵nema það að þér haldið því, sem þér hafið, þangað til ég kem. ²⁶Þeim er sigrar og varðveitir allt til enda verk mín mun ég gefa vald yfir heiðingjunum. ²⁷Og hann mun stjórna þeim með járnspota, eins og leirker eru molað. Það vald hef ég fengið frá föður mínum. ²⁸Og ég mun gefa honum morgunstjörnuna.

²⁹Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum.

Til Sardes

3

¹Og engli safnaðarins í Sardes skalt þú rita:

Þetta segir sá sem hefur þá sjö anda Guðs og stjörnurnar sjö. Ég þekki verkin þín, að þú lifir að nafninu, en ert dauður. ²Vakna þú og styrk það sem eftir er og að dauða komið. Því margt hef ég fundið í fari þínu, sem ekki stenst fyrir Guði mínum. ³Minnst þú því, hvernig þú tókst á móti og heyrðir, og varðveit það og gjör iðrun. Ef þú vakir ekki, mun ég koma eins og þjófur, og þú munt alls ekki vita, á hverri stundu ég kem yfir þig. ⁴En þú átt fáein nöfn í Sardes, sem ekki hafa saurgað klæði sín, og þeir munu ganga með mér í hvítum klæðum, því að þeir eru maklegir. ⁵Sá er sigrar, hann skal þá skrýðast hvítum klæðum, og eigi mun ég afmá nafn hans úr bók lífsins. Ég mun kannast við nafn hans fyrir föður mínum og fyrir englum hans.

⁶Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum.

Til Fíladelfíu

⁷Og engli safnaðarins í Fíladelfíu skalt þú rita:

Þetta segir sá heilagi, sá sanni, sem hefur lykil Davíðs, hann sem lýkur upp, svo að enginn læsir, og læsir, svo að enginn lýkur upp. ⁸Ég þekki verkin þín. Sjá, ég hef látið dyr standa opnar fyrir þér, sem enginn getur lokað. Þú hefur lítinn mátt, en hefur varðveitt orð mitt og ekki afneitað nafni mínu. ⁹Ég skal láta nokkra af samkundu Satans, er segja sjálfa sig vera Gyðinga, en eru það ekki, heldur ljúga, – ég skal láta þá koma og kasta sér fyrir fætur þér og láta þá vita, að ég elska þig. ¹⁰Af því að þú hefur varðveitt orðið um þolgæði mitt mun ég og varðveita þig frá reynslustundinni, sem koma mun yfir alla heimsbyggðina, til að reyna þá sem á jörðunni búa. ¹¹Ég kem skjótt. Haltu fast því, sem þú hefur, til þess að enginn taki kórónu þína. ¹²Þann er sigrar mun ég gjöra að stólpa í musteri Guðs míns, og hann skal aldrei þaðan út fara. Á hann mun ég rita nafn Guðs míns og nafn borgar Guðs míns, hinnar nýju Jerúsalem, er kemur af himni ofan frá Guði mínum, og nafnið mitt hið nýja.

¹³Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum.

Til Laódíkeu

¹⁴Og engli safnaðarins í Laódíkeu skalt þú rita:

Þetta segir hann, sem er amen, votturinn trúi og sanni, upphaf sköpunar Guðs: ¹⁵Ég þekki verkin þín, að þú ert hvorki kaldur né heitur. Betur að þú værir kaldur eða heitur. ¹⁶En af því að þú ert hálfvolgur og hvorki heitur né kaldur, mun ég skyrpa þér út af munni mínum. ¹⁷Þú segir: „Ég er ríkur og orðinn auðugur og þarfnast einskis.“ Og þú veist ekki, að þú ert vesalingur og aumingi og fátækur og blindur og nakinn. ¹⁸Ég ræð þér, að þú kaupir af mér gull, skírt í eldi, til þess að þú verðir auðugur, og hvít klæði til að skýla þér með, að eigi komi í ljós vanvirða nektar þinnar, og smyrsl að smyrja með augu þín, til þess að þú verðir sjáandi. ¹⁹Alla þá, sem ég elska, tyfta ég og aga. Ver því heilhuga og gjör iðrun. ²⁰Sjá, ég stend við dyrnar og kný á. Ef einhver heyrir raust mína og lýkur upp dyrunum, þá mun ég fara inn til hans og neyta kvöldverðar með honum og hann með mér. ²¹Þann er sigrar mun ég láta sitja hjá mér í hásæti mínu, eins og ég sjálfur sigraði og settist hjá föður mínum í hásæti hans.

²²Hver sem eyra hefur, hann heyri hvað andinn segir söfnuðunum.

Tilbeiðsla á himnum

4

¹Eftir þetta sá ég sýn: Opnar dyr á himninum og raustin hin fyrri, er ég heyrði sem lúður gylli, talaði við mig og sagði: „Stíg upp hingað, og ég mun sýna þér það, sem verða á eftir þetta.“ ²Jafnskjótt var ég hrifinn í anda. Og sjá: Hásæti stóð á himni og einhver sat í hásætinu. ³Sá, er þar sat, sýndist líkur jaspissteini og sardissteini og regnbogi var kringum hásætið á að sjá sem smaragður. ⁴Umhverfis hásætið voru tuttugu og fjögur hásæti, og í þeim hásætum sá ég sitja tuttugu og fjóra öldunga, skrydda hvítum klæðum og á höfðum þeirra gullkórónur. ⁵Út frá hásætinu gengu eldingar, dunur og þrumur, og sjö eldblys

brunnu frammi fyrir hásætinu. Það eru þeir sjö andar Guðs. ⁶Og frammi fyrir hásætinu var sem glerhaf, líkt kristalli.

Fyrir miðju hásætinu og umhverfis hásætið voru fjórar verur alsettar augum í bak og fyrir. ⁷Fyrsta veran var lík ljóni, önnur veran lík uxa, þriðja veran hafði ásjónu sem maður og fjórða veran var lík fljúgandi erni. ⁸Verurnar fjórar höfðu hver um sig sex vængi og voru alsettar augum, allt um kring og að innanverðu. Og eigi láta þær af, dag og nótt, að segja:

Heilagur, heilagur, heilagur,
Drottinn Guð, hinn alvaldi,
hann sem var og er og kemur.

⁹Og þegar verurnar gjalda honum, sem í hásætinu situr, dýrð og heiður og þökk, honum sem lifir um aldir alda, ¹⁰þá falla öldungarnir tuttugu og fjórir niður frammi fyrir honum, sem í hásætinu situr, og tilbiðja hann, sem lifir um aldir alda, og varpa kórónum sínum niður fyrir hásætinu og segja:

¹¹ Verður ert þú, Drottinn vor og Guð,
að fá dýrðina og heiðurinn og máttinn,
því að þú hefur skapað alla hluti,
og fyrir þinn vilja urðu þeir til og voru skapaðir.

Bókin og lambið

5

¹Í hægri hendi hans, er í hásætinu sat, sá ég bók, skrifaða innan og utan,^a innsiglaða sjö innsiglum. ²Og ég sá sterkan engil, sem kallaði hárra röddu: „Hver er maklegur að ljúka upp bókinni og leysa innsigli hennar?“ ³En enginn var sá á himni eða jörðu eða undir jörðunni, sem lokið gæti upp bókinni og litið í hana. ⁴Og ég grét stórum af því að enginn reyndist maklegur að ljúka upp bókinni og líta í hana. ⁵En einn af öldungunum segir við mig: „Grát þú eigi! Sjá, sigrað hefur ljónið af Júda ættkvísl, rôtarkvistur Davíðs, hann getur lokið upp bókinni og innsiglum hennar sjö.“

⁶Þá sá ég fyrir miðju hásætinu og fyrir verunum fjórum og öldungunum lamb standa, sem slátrað væri. Það hafði sjö horn og sjö augu, og eru það sjö andar Guðs, sendir út um alla jörðina. ⁷Og það kom og tók við bókinni úr hægri hendi hans, er í hásætinu sat. ⁸Þegar það hafði tekið við henni, féllu verurnar fjórar og öldungarnir tuttugu og fjórir niður frammi fyrir lambinu. Þeir höfðu hver um sig hörpu og gullskálar, fullar af reykelsi, það eru bænir hinna heilögu. ⁹Og þeir syngja nýjan söng:

Verður ert þú að taka við bókinni
og ljúka upp innsiglum hennar,
því að þér var slátrað og þú keyptir menn Guði til handa með blóði þínu

^a Hér er átt við bók, sem er vafin saman – roðul – og skrifað bæði á ytri og innri hlið hennar.

Opinberun Jóhannesar

af sérhverri kynkvísl og tungu, lýð og þjóð.

¹⁰ Og þú gjörðir þá, Guði vorum til handa, að konungsríki og prestum.

Og þeir munu ríkja á jörðunni.

¹¹ Þá sá ég og heyrði raust margra engla, sem stóðu hringinn í kringum hásetið og verunnar og öldungana, og tala þeirra var tíu þúsundir tíu þúsunda og þúsundir þúsunda.

¹² Þeir sögðu með hárrí röddu:

Maklegt er lambið hið slátraða

að fá máttinn og ríkdóminn, visku og kraft,

heiður og dýrð og lofgjörð.

¹³ Og allt skapað, sem er á himni og jörðu og undir jörðunni og á hafinu, allt sem í þeim er, heyrði ég segja:

Honum, sem í hásetinu situr,

og lambinu,

sé lofgjörðin og heiðurinn, dýrðin

og krafturinn um aldir alda.

¹⁴ Og verunnar fjórar sögðu: „Amen.“ Og öldungarnir féllu fram og veittu lotningu.

Innsiglum lokið upp

6

¹ Og ég sá, er lambið lauk upp einu af innsiglumum sjö, og ég heyrði eina af verunum fjórum segja eins og með þrumuraust: „Kom!“ ² Og ég sá, og sjá: Hvítur hestur, og sá sem á honum sat hafði boga, og honum var fengin kóróna og hann fór út sigrandi og til þess að sigra.

³ Þegar lambið lauk upp öðru innsiglinu, heyrði ég aðra veruna segja: „Kom!“ ⁴ Og út gekk annar hestur, rauður, og þeim sem á honum sat var gefið vald að taka burt friðinn af jörðunni, svo að menn brytjuðu hverjir aðra niður. Og honum var fengið sverð mikið.

⁵ Þegar lambið lauk upp þriðja innsiglinu, heyrði ég þriðju veruna segja: „Kom!“ Og ég sá, og sjá: Svartur hestur, og sá er á honum sat hafði vog í hendi sér. ⁶ Og mitt á meðal veranna fjögurra heyrði ég eins konar rödd er sagði: „Mælir hveitis fyrir daglaun og þír mælar byggs fyrir daglaun, en eigi skalt þú spilla olíunni og víninu.“

⁷ Þegar lambið lauk upp fjórða innsiglinu, heyrði ég rödd fjórðu verunnar, er sagði: „Kom!“ ⁸ Og ég sá, og sjá: Bleikur hestur, og sá er á honum sat, hann hét Dauði, og Hel var í för með honum. Þeim var gefið vald yfir fjórða hluta jarðarinnar, til þess að deyða með sverði, með hungri og drepsótt og láta menn farast fyrir villidýrum jarðarinnar.

⁹ Þegar lambið lauk upp fimmta innsiglinu, sá ég undir altarinu sálir þeirra manna, sem drepnir höfðu verið fyrir sakir Guðs orðs og fyrir sakir vitnisburðarins, sem þeir höfðu.

¹⁰ Og þeir hrópuðu hárrí röddu og sögðu: „Hversu lengi ætlar þú, Herra, þú heilagi og sanni, að draga það að dæma og hefna blóðs vors á byggjendum jarðarinnar?“ ¹¹ Og þeim

var fengin, hverjum og einum, hvít skikkja. Og þeim var sagt, að þeir skyldu enn hvílast litla hríð, þangað til samþjónar þeirra og bræður þeirra, sem áttu að deyðast eins og sjálfir þeir, einnig fylltu töluna.

¹²Og ég sá, er lambið lauk upp sjötta innsiglinu. Og mikill landskjálfti varð, og sólin varð svört sem hærusekkur, og allt tunglið varð sem blóð. ¹³Og stjörnur himinsins hröpuðu niður á jörðina eins og þegar fíkjutré, skekið af stormvindi, fellir haustaldin sín. ¹⁴Og himinninn sviptist burt eins og þegar bókfell vefst saman, og hvert fjall og ey færðist úr stað sínum. ¹⁵Og konungar jarðarinnar og höfðingjarnir og herforingjarnir og auðmennirnir, mektarmennirnir og hver þræll og þegn fólu sig í hellum og í hömrum fjalla. ¹⁶Og þeir segja við fjöllin og hamrana: „Hrynjið yfir oss og felið oss fyrir ásjónu hans, sem í hásetinu situr, og fyrir reiði lambsins; ¹⁷því að kominn er dagurinn, hinn mikli dagur reiði þeirra, og hver mun geta staðist?“

Þjónar Guðs merktir innsigli

7

¹Eftir þetta sá ég fjóra engla, er stóðu á fjórum skautum jarðarinnar. Þeir héldu fjórum vindum jarðarinnar, til þess að eigi skyldi vindur blása yfir jörðina né hafið né yfir nokkurt tré. ²Og ég sá annan engil stíga upp í austri. Hann hélt á innsigli lifanda Guðs og hrópaði hárrí röddu til englanna fjögurra, sem gefið var vald til að granda jörðinni og hafinu, ³og sagði:

„Vinnið ekki jörðinni grand og ekki heldur hafinu né trjánunum, þar til er vér höfum sett innsigli á enni þjóna Guðs vors.“ ⁴Og ég heyrði tölu þeirra, sem merktir voru innsigli, hundrað fjörutíu og fjórar þúsundir af öllum ættkvíslum Ísraelssona voru merktar innsigli.

⁵Af Júda ættkvísl voru tólf þúsund merkt innsigli,

af Rúbens ættkvísl tólf þúsund,

af Gaðs ættkvísl tólf þúsund,

⁶af Assers ættkvísl tólf þúsund,

af Naftalí ættkvísl tólf þúsund,

af Manasse ættkvísl tólf þúsund,

⁷af Símeons ættkvísl tólf þúsund,

af Leví ættkvísl tólf þúsund,

af Íssakars ættkvísl tólf þúsund,

⁸af Sebúlons ættkvísl tólf þúsund,

af Jósefs ættkvísl tólf þúsund,

af Benjamíns ættkvísl tólf þúsund menn merktir innsigli.

Hinn mikli múgur

⁹Eftir þetta sá ég, og sjá: Mikill múgur, sem enginn gat tölu á komið, af alls kyns fólki og kynkvíslum og lýðum og tungum. Þeir stóðu frammi fyrir hásetinu og frammi fyrir lambinu, skríddir hvítum skikkjum, og höfðu pálmagreinar í höndum. ¹⁰Og þeir hrópa hárrí röddu:

Hjálpæðið heyrir til Guði vorum,

sem í hásetinu situr, og lambinu.

¹¹Allir englarnir stóðu kringum hásetið og öldungana og verurnar fjórar. Og þeir féllu fram fyrir hásetinu á ásjónur sínar, tilbáðu Guð ¹²og sögðu:

Amen, lofgjörðin og dýrðin,

viskan og þakkargjörðin, heiðurinn og mátturinn og krafturinn sé Guði vorum um aldir alda. Amen.

¹³Einn af öldungunum tók þá til máls og sagði við mig: „Þessir, sem skríddir eru hvítu skikkjunum, hverjir eru þeir og hvaðan eru þeir komnir?“

¹⁴Og ég sagði við hann: „Herra minn, þú veist það.“

Hann sagði við mig: „Þetta eru þeir, sem komnir eru úr þrengingunni miklu og hafa þvegið skikkjur sínar og hvítfágað þær í blóði lambsins. ¹⁵Þess vegna eru þeir frammi fyrir háseti Guðs og þjóna honum dag og nótt í musteri hans, og sá, sem í hásetinu situr, mun tjalda yfir þá. ¹⁶Eigi mun þá frammar hungra og eigi heldur frammar þyrsta og eigi mun heldur sól brenna þá né nokkur hiti. ¹⁷Því að lambið, sem er fyrir miðju hásetinu, mun vera hirðir þeirra og leiða þá til vatnslinda lífsins. Og Guð mun þerra hvert tár af augum þeirra.“

Sjöunda innsiglið

8

¹Þegar lambið lauk upp sjöunda innsiglinu, varð þögn á himni hér um bil hálfa stund. ²Og ég sá englana sjö, sem stóðu frammi fyrir Guði, og þeim voru fengnar sjö básúnur.

³Og annar engill kom og nam staðar við altarið. Hann hélt á reykelsiskeri úr gulli. Honum var fengið mikið reykelsi til þess að hann skyldi leggja það við bænir allra hinna heilögu á gullaltarið frammi fyrir hásetinu. ⁴Og reykurinn af reykelsinu steig upp með bænum hinna heilögu úr hendi engilsins frammi fyrir Guði. ⁵Þá tók engillinn reykelsiskerið og fyllti það eldi af altarinu og varpaði ofan á jörðina. Og þrumur komu og dunur og eldingar og landskjálfti.

Básúnur

⁶Og englarnir sjö, sem héldu á básúnunum sjö, bjuggu sig til að blása.

⁷Hinn fyrsti básúnaði. Þá kom hagl og eldur, blóði blandað, og því var varpað ofan á jörðina. Og þriðjungur jarðarinnar eyddist í loga, og þriðjungur trjána eyddist í loga, og allt grængresi eyddist í loga.

⁸Annar engillinn básúnaði. Þá var sem miklu fjalli, logandi af eldi, væri varpað í hafið. Þriðjungur hafsins varð blóð, ⁹og þriðjungurinn dó af lífverum þeim, sem eru í hafinu, og þriðjungur skipanna fórst.

¹⁰Þriðji engillinn básúnaði. Þá féll stór stjarna af himni, logandi sem blys, og hún féll ofan á þriðjung fljótanna og á lindir vatnanna. ¹¹Nafn stjörnunnar er Remma. Þriðjungur vatnanna varð að remmu og margir menn biðu bana af vötnunum, af því að þau voru beisk orðin.

¹²Fjórði engillinn básúnaði. Þá varð þriðjungur sólarinnar lostinn og þriðjungur tunglsins og þriðjungur stjarnanna, svo að þriðjungur þeirra yrði myrkur. Og dagurinn missti þriðjung birtu sinnar og nóttin hið sama.

¹³Þá sá ég og heyrði örn einn fljúga um háhvolf himins. Hann kallaði hárrí röddu: „Vei, vei, vei þeim, sem á jörðu búa, vegna lúðurhljóma englanna þriggja, sem eiga eftir að básúna.“

9

¹Og fimmti engillinn básúnaði. Þá sá ég stjörnu, er fallið hafði af himni ofan á jörðina, og henni var fenginn lykillinn að brunni undirdjúpsins. ²Og hún lauk upp brunni undirdjúpsins, og reyk lagði upp af brunnum eins og reyk frá stórum ofni. Og sólin myrkvaðist og loftið af reyknunum úr brunnum. ³Út úr reyknunum komu engisprettur á jörðina og þær fengu sama mátt og sporðdrekar jarðarinnar. ⁴Og sagt var við þær, að eigi skyldu þær granda grasi jarðarinnar né nokkrum grænum gróðri né nokkru tré, engu nema mönnunum, þeim er eigi hafa innsigli Guðs á ennum sér. ⁵Og þeim var svo um boðið, að þær skyldu eigi deyða þá, heldur skyldu þeir kvaldir verða í fimm mánuði. Undan þeim sviður eins og undan sporðdreka, er hann stingur mann. ⁶Á þeim dögum munu mennirnir leita dauðans og ekki finna hann. Menn munu æskja sér að deyja, en dauðinn flýr þá. ⁷Og ásjúndum voru engisprettarnar svipaðar hestum, búnum til bardaga, og á höfðum þeirra voru eins og kórónur úr gulli, og ásjónur þeirra voru sem ásjónur manna. ⁸Þær höfðu hár sem hár kvenna, og tennur þeirra voru eins og ljónstennur. ⁹Þær höfðu brjósthlífir eins og járnbrýnjur, og vængjaþyturinn frá þeim var eins og vagnagnýr, þegar margir hestar bruna fram til bardaga. ¹⁰Þær hafa hala og brodda eins og sporðdrekar. Og í hölum þeirra er máttur þeirra til að skaða menn í fimm mánuði. ¹¹Konung hafa þær yfir sér, engil undirdjúpsins. Nafn hans er á hebresku Abaddón^a og á grísku heitir hann Apollýón.^b

¹²Veið hið fyrsta er liðið hjá. Sjá, enn koma tvö vei eftir þetta.

^a Merkir: „eyðing, glötun“.

^b Merkir: „sá sem eyðir“.

¹³Og sjötti engillinn básúnaði. Þá heyrði ég rödd eina frá hornunum á gullaltarinu, sem er frammi fyrir Guði. ¹⁴Og röddin sagði við sjötta engilinn, sem hélt á básúnunni: „Leys þú englana fjóra, sem bundnir eru við fljótið mikla, Efrat.“ ¹⁵Og englarnir fjórir voru leystir, sem búnir stóðu til stundar þessarar, dags þessa, mánaðar þessa og árs þessa, til þess að deyða þriðjung mannanna. ¹⁶Og talan á herfylkingum riddaraliðsins var tveim sinnum tíu þúsundir tíu þúsunda. Ég heyrði tölu þeirra. ¹⁷Og með þessum hætti sá ég hestana í sýninni og þá sem á þeim sátu: Þeir höfðu eldrauðar, svartbláar og brennisteinsgular brynjur, og höfuð hestanna voru eins og höfuð ljóna. Af munnum þeirra gekk út eldur, reykur og brennisteinn. ¹⁸Í þessum þremur plágum varð þriðji hluti mannanna deyddur, af eldinum, reyknum og brennisteininum, sem út gekk af munnum þeirra. ¹⁹Því að vald hestanna er í munni þeirra og í töglum þeirra, því að tögl þeirra eru lík höggormum. Eru höfuð á, og með þeim granda þeir.

²⁰Og hinir mennirnir, sem ekki voru deyddir í þessum plágum, gjörðu eigi iðrun og sneru sér eigi frá handaverkum sínum og vildu ekki hætta að tilbiðja illu andana og skurðgoðin úr gulli, silfri, eiri, steini og tré, sem hvorki geta séð, heyrt né gengið. ²¹Og eigi gjörðu þeir iðrun né létu af manndrápum sínum og töfrum, frillulífi sínu og þjófnaði.

Engill með litla bók

10

¹Og ég sá annan sterkan engil stíga af himni ofan, hjúpaðan skýi. Regnboginn var yfir höfði honum og ásjóna hans var sem sólin og fætur hans sem eldstólpar. ²Hann hafði í hendi sér litla bók opna. Hægra fæti stóð hann á hafinu, en vinstra fæti á jörðinni. ³Hann kallaði hárrí röddu, eins og þegar ljón öskrar. Er hann hafði kallað, töluðu þrumurnar sjö sínum raustum. ⁴Og er þrumurnar sjö höfðu talað, ætlaði ég að fara að rita. Þá heyrði ég rödd af himni, sem sagði: „Innsigla þú það, sem þrumurnar sjö töluðu, og rita það ekki.“

⁵Og engillinn, sem ég sá standa á hafinu og á jörðinni, hóf upp hægri hönd sína til himins ⁶og sór við þann, sem lifir um aldir alda, hann sem himinninn skóp og það sem í honum er, jörðina og það sem á henni er, og hafið og það sem í því er: Enginn frestur skal lengur gefinn verða, ⁷en þegar kemur að rödd sjöunda engilsins og hann fer að básúna, mun fram koma leyndardómur Guðs, eins og hann hafði boðað þjónum sínum, spámönnunum.

⁸Og röddina, sem ég heyrði af himni, heyrði ég aftur tala við mig. Hún sagði: „Far og tak opnu bókina úr hendi engilsins, sem stendur á hafinu og á jörðinni.“

⁹Ég fór til engilsins og bað hann að fá mér litlu bókina. Og hann segir við mig: „Tak og et hana eins og hún er, hún mun verða beisk í kviði þínum, en í munni þínum mun hún verða sæt sem hunang.“

¹⁰Ég tók litlu bókina úr hendi engilsins og át hana upp, og í munni mér var hún sæt sem hunang. En er ég hafði etið hana, fann ég til beiskju í kviði mínum. ¹¹Þá segja þeir við mig: „Enn átt þú að spá um marga lýði og þjóðir og tungur og konunga.“

Vottarnir tveir

11

¹Mér var fenginn reyrleggur, líkur staf, og sagt var: „Rís upp og mæl musteri Guðs og altarið og teldu þá, sem þar tilbiðja. ²Og láttu forgarðinn, sem er fyrir utan musterið, vera fyrir utan og mæl hann ekki, því að hann er fenginn heiðingjunum, og þeir munu fótum troða borgina helgu í fjörutíu og tvo mánuði. ³Vottana mína tvo mun ég láta flytja spádómsorð í eitt þúsund tvö hundruð og sextíu daga, sekkjum klædda.“

⁴Þetta eru olíuviðirnir tveir og ljósastikurnar tvær, sem standa frammi fyrir Drottni jarðarinnar. ⁵Og ef einhver vill granda þeim, gengur eldur út úr munni þeirra og eyðir óvinum þeirra. Ef einhver skyldi vilja granda þeim, skal hann með sama hætti deyddur verða. ⁶Þeir hafa vald til að loka himninum, til þess að eigi rigni um spádómsdaga þeirra. Og þeir hafa vald yfir vötnunum, að breyta þeim í blóð og slá jörðina með hvers kyns plágu, svo oft sem þeir vilja.

⁷Og er þeir hafa lokið vitnisburði sínum, mun dýrið, sem upp stígur úr undirdjúpinu, heyja stríð við þá og mun sigrá þá og deyða þá. ⁸Og lík þeirra munu liggja á strætum borgarinnar miklu, sem andlega heitir Sódóma og Egyptaland, þar sem og Drottinn þeirra var krossfestur. ⁹Menn af ýmsum lýðum, kynkvíslum, tungum og þjóðum sjá lík þeirra þrjá og hálfan dag og leyfa ekki að þau verði lögð í gróf. ¹⁰Og þeir, sem á jörðunni búa, gleðjast yfir þeim og fagna og senda hver öðrum gjafir, því að þessir tveir spámenn kvöldu þá, sem á jörðunni búa. ¹¹Og eftir dagana þrjá og hálfan fór lífsandi frá Guði í þá, og þeir risu á fætur. Og ótti mikill féll yfir þá, sem sáu þá. ¹²Og þeir heyrðu rödd mikla af himni, sem sagði við þá: „Stígið upp hingað.“ Og þeir stigu upp til himins í skýi og óvinir þeirra horfðu á þá. ¹³Á þeirri stundu varð landskjálfti mikill, og tíundi hluti borgarinnar hrundi og í landskjálftanum deyddust sjö þúsundir manna. Og þeir, sem eftir voru, urðu ótta slegnir og gáfu Guði himinsins dýrðina.

¹⁴Veið hið annað er liðið hjá. Sjá, veið hið þriðja kemur brátt.

Sjöunda básúnan

¹⁵Og sjöundi engillinn básúnaði. Þá heyrðust raddir miklar á himni er sögðu: „Drottinn og Kristur hans hafa fengið vald yfir heiminum og hann mun ríkja um aldir alda.“ ¹⁶Og öldungarnir tuttugu og fjórir, þeir er sitja frammi fyrir Guði í hásætum sínum, féllu fram á ásjónur sínar, tilbáðu Guð ¹⁷og sögðu:

Vér þökkum þér, Drottinn Guð, þú alvaldi,
þú sem ert og þú sem varst,
að þú hefur tekið valdið þitt hið mikla
og gjörst konungur.

¹⁸Heiðingjarnir reiddust,
en reiði þín kom,
sá tími, er dauðir skulu dæmdir verða,

og tíminn til að gefa laun þjónum þínum,
spámönnunum og hinum heilögu
og þeim, sem óttast nafn þitt, smáum og stórum,
og til að eyða þeim, sem jörðina eyða.

¹⁹Og musteri Guðs opnaðist, það sem á himni er, og sáttmálsörk hans birtist í musteri hans. Og eldingar komu og dunur og þrumur og landskjálfti og hagl mikið.

Konan og drekinn

12

¹Og tákn mikið birtist á himni: Kona klædd sólinni og tunglið var undir fótum hennar, og á höfði hennar var kóróna af tólf stjörnum. ²Hún var þunguð, og hljóðaði í jóðsótt með hörðum hríðum.

³Annað tákn birtist á himni: Mikill dreki rauður, er hafði sjö höfuð og tíu horn og á höfðunum sjö ennisdjásn. ⁴Með halanum dró hann þriðja hlutann af stjörnum himinsins og varpaði þeim ofan á jörðina. Drekinn stóð frammi fyrir konunni, sem komin var að því að fæða, til þess að gleypa barn hennar, þá er hún hefði fætt. ⁵Hún fæddi son, sveinbarn, sem stjórna mun öllum þjóðum með járnsprotu. Og barn hennar var hrifið til Guðs, til hásetis hans. ⁶En konan flýði út á eyðimörkina, þar sem Guð hefur búið henni stað og þar sem séð verður fyrir þörfum hennar í eitt þúsund og tvö hundruð og sextíu daga.

⁷Þá hófst stríð á himni: Míkael og englar hans fóru að berjast við drekann. Drekinn barðist og englar hans, ⁸en þeir fengu eigi staðist og eigi héldust þeir heldur lengur við á himni. ⁹Og drekanum mikla var varpað niður, hinum gamla höggormi, sem heitir djöfull og Satan, honum sem afvegaleiðir alla heimsbyggðina, honum var varpað niður á jörðina, og englum hans var varpað niður með honum.

¹⁰Og ég heyrði mikla rödd á himni segja: „Nú er komið hjálpraðið og mátturinn og ríki Guðs vors, og veldi hans Smurða. Því að niður hefur verið varpað kæranda bræðra vorra, honum sem þá kærir fyrir Guði vorum dag og nótt. ¹¹Og þeir hafa sigrað hann fyrir blóð lambsins og fyrir orð vitnisburðar síns, og eigi var þeim lífið svo kært, að þeim ægði dauði. ¹²Fagnið því himnar og þér sem í þeim búið. Vei sé jörðunni og hafinu, því að djöfullinn er stiginn niður til yðar í miklum móð, því að hann veit, að hann hefur nauman tíma.“

¹³Og er drekinn sá að honum var varpað niður á jörðina, ofsótti hann konuna, sem alið hafði sveinbarnið. ¹⁴Og konunni voru gefnir vængirnir tveir af erninum mikla, til þess að hún skyldi fljúga á eyðimörkina til síns staðar, þar sem séð verður fyrir þörfum hennar þrjú og hálf ár, fjarri auglýs höggormsins. ¹⁵Og höggormurinn spjó vatni úr munni sér á eftir konunni, eins og flóði, til þess að hún bærist burt af straumnum. ¹⁶En jörðin kom konunni til hjálpar, og jörðin opnaði munn sinn og svalg vatnsflóðið, sem drekinn spjó úr munni sér. ¹⁷Þá reiddist drekinn konunni og fór burt til þess að heyja stríð við aðra afkomendur hennar, þá er varðveita boð Guðs og hafa vitnisburð Jesú. ¹⁸Og hann nam staðar á sandinum við sjóinn.

Dýrin tvö

13

¹Þá sá ég dýr stíga upp af hafinu. Það hafði tíu horn og sjö höfuð, og á hornum þess voru tíu ennisdjásn og á höfðum þess voru guðlöstunar nöfn. ²Dýrið, sem ég sá, var líkt pardusdýri, fætur þess voru sem bjarnarfætur og munnur þess eins og ljónsmunnur. Drekinna gaf því mátt sinn og hásæti sitt og vald mikið. ³Eitt af höfðum þess virtist sært til ólífis, en banasár þess varð heilt. Öll jörðin fylgdi dýrinu með undrun, ⁴og þeir tilbáðu drekan, af því að hann hafði gefið dýrinu vald sitt. Og þeir tilbáðu dýrið og sögðu: „Hver jafnast við dýrið og hver getur barist við það?“

⁵Og því var gefinn munnur, er talaði stóryrði og guðlastanir, og lofað að fara því fram í fjörutíu og tvo mánuði. ⁶Og það lauk upp munni sínum til lastmæla gegn Guði, til að lastmæla nafni hans og tjaldbúð hans og þeim, sem á himni búa. ⁷Og því var leyft að heyja stríð við hina heilögu og sigra þá, og því var gefið vald yfir sérhverri kynkvísl og lýð, tungu og þjóð. ⁸Og allir þeir, sem á jörðunni búa, munu tilbiðja það, hver og einn sá er eigi á nafn sitt ritað frá grundvöllun veraldar í lífsins bók lambsins, sem slátrað var. ⁹Sá sem hefur eyra, hann heyri.

¹⁰Sá sem ætlaður er til herleiðingar verður herleiddur. Sá sem sverði er ætlaður verður deyddur með sverði. Hér reynir á þolgæði og trú hinna heilögu.

¹¹Og ég sá annað dýr stíga upp af jörðinni og það hafði tvö horn lík lambshornum, en það talaði eins og dreki. ¹²Það fer með allt vald fyrra dýrsins fyrir auglýsni þess og það lætur jörðina og þá, sem á henni búa, tilbiðja fyrra dýrið, sem varð heilt af banasári sínu. ¹³Og það gjörir tákni mikil, svo að það lætur jafnvel eld falla af himni ofan á jörðina fyrir augum manna. ¹⁴Og það leiðir afvega þá, sem á jörðunni búa, með táknum, sem því er lofað að gjöra í auglýsni dýrsins. Það segir þeim, sem á jörðunni búa, að þeir skuli gjöra líkneski af dýrinu, sem sárið fékk undan sverðinu, en lifnaði við. ¹⁵Og því var leyft að gefa líkneski dýrsins anda, til þess að líkneski dýrsins gæti einnig talað og komið því til leiðar, að allir yrðu þeir deyddir, sem ekki vildu tilbiðja líkneski dýrsins. ¹⁶Og það lætur alla, smáa og stóra, auðuga og fátæka og frjálsa og ófrjálsa, setja merki á hægri hönd sér eða á enni sín ¹⁷og kemur því til leiðar, að enginn geti keypt eða selt, nema hann hafi merkið, nafn dýrsins, eða tölu nafns þess. ¹⁸Hér reynir á speki. Sá sem skilning hefur reikni tölu dýrsins, því að tala manns er það, og tala hans er sex hundruð sextíu og sex.

Á Síonfjalli

14

¹Enn sá ég sýn: Lambið stóð á Síonfjalli og með því hundruð fjörutíu og fjórar þúsundir, sem höfðu nafn þess og nafn föður þess skrifað á ennum sér. ²Og ég heyrði rödd af himni sem nið margra vatna og sem gný mikillar þrumu, og röddin, sem ég heyrði, var eins og hörpuhljómur hörpuleikara, sem slá hörpur sínar. ³Og þeir syngja nýjan söng frammi fyrir hásætinu og frammi fyrir verunum fjórum og öldungunum. Og enginn gat numið sönginn nema þær hundruð fjörutíu og fjórar þúsundir, þeir sem út eru leystir frá jörðunni. ⁴Þetta eru þeir, sem ekki hafa saurgast með konum, því að þeir eru sem meyjar. Þeir fylgja

lambinu hvert sem það fer. Þeir voru leystir út úr hóp mannanna, frumgróði handa Guði og handa lambinu. ⁵Og í munni þeirra var enga lygi að finna, þeir eru lýtalausir.

Komin er stund dómsins

⁶Og ég sá annan engil fljúga um háhvolf himins. Hann hélt á eilífum fagnaðarboðskap, til að boða þeim, sem á jörðunni búa, og sérhverri þjóð og kynkvísl, tungu og lýð, ⁷og sagði hárri röddu: „Óttist Guð og gefið honum dýrð, því að komin er stund dóms hans. Tilbiðjið þann, sem gjört hefur himininn og jörðina og hafið og uppsprettur vatnanna.“

⁸Og enn annar engill kom á eftir og sagði: „Fallin er, fallin er Babýlon hin mikla, sem byrjað hefur öllum þjóðum af reiði–víni saurlifnaðar síns.“

⁹Á eftir þeim kom hinn þriðji engill og sagði hárri röddu: „Ef einhver tilbiður dýrið og líkneski þess og fær merki á enni sitt eða hönd sína, ¹⁰þá skal sá hinn sami drekka af reiði–víni Guðs, sem byrjað er óblandað í reiðibikar hans, og hann mun kvalinn verða í eldi og brennisteini í augsýn heilagra engla og í augsýn lambsins. ¹¹Og reykurinn frá kvalastað þeirra stígur upp um aldir alda, og eigi hafa þeir hvíld dag eða nótt, þeir sem dýrið tilbiðja og líkneski þess, hver sá sem ber merki nafns þess.“

¹²Hér reynir á þolgæði hinna heilögu, þeirra er varðveita boð Guðs og trúna á Jesú.

¹³Og ég heyrði rödd af himni, sem sagði: „Rita þú: Sælir eru dánir, þeir sem í Drottni deyja upp frá þessu. Já, segir andinn, þeir skulu fá hvíld frá erfiði sínu, því að verk þeirra fylgja þeim.“

Uppskerutími

¹⁴Og ég sá, og sjá: Hvítt ský, og einhvern sá ég sitja á skýinu, líkan mannssyni. Hann hafði gullkórónu á höfðinu og í hendi sér bitra sigð. ¹⁵Og annar engill kom út úr musterinu. Hann kallaði hárri röddu til þess sem á skýinu sat: „Ber þú út sigð þína og sker upp, því að komin er stundin til að uppskera, sáðland jarðarinnar er fullþroskað.“ ¹⁶Og sá, sem á skýinu sat, brá sigð sinni á jörðina og upp var skorið á jörðinni.

¹⁷Og annar engill gekk út úr musterinu, sem er á himni, og hann hafði líka bitra sigð.

¹⁸Og annar engill gekk út frá altarinu, hann hafði vald yfir eldinum. Hann kallaði hárri röddu til þess, sem hafði bitru sigðina: „Ber þú út bitru sigðina þína, og sker þrúgurnar af vínviði jarðarinnar, því að vínberin á honum eru orðin þroskuð.“ ¹⁹Og engillinn brá sigð sinni á jörðina, skar af vínvið jarðarinnar og kastaði honum í reiði–vínþröng Guðs hina miklu. ²⁰Og vínþröngin var troðin fyrir utan borgina og gekk blóð út af vínþrönginni, svo að tók upp undir beisli hestanna, eitt þúsund og sex hundruð skeiðrúm^a þar frá.

^a Þýðing á grísku lengdarmálseiningunni stadion, sem jafngildi 192 m.

Síðustu plágurnar

15

¹Og ég sá annað tákn á himni, mikið og undursamlegt: Sjö engla, sem höfðu sjö síðustu plágurnar, því að með þeim fullnaðist reiði Guðs.

²Og ég leit sem glerhaf eldi blandið, og ég sá þá, sem unnið höfðu sigur á dýrinu og líkneski þess og á tölu nafns þess, standa við glerhafið og halda á hörpum Guðs. ³Og þeir syngja söng Móse, Guðs þjóns, og söng lambsins og segja:

Mikil og dásamleg eru verkin þín,

Drottinn Guð, þú alvaldi,

réttlátir og sannir eru vegir þínir,

þú konungur aldanna.^a

⁴Hver skyldi ekki óttast, Drottinn, og vegsama nafn þitt?

Því að þú einn ert heilagur,

allar þjóðir munu koma og tilbiðja frammi fyrir þér,

því að réttlátir dómar þínir eru opinberir orðnir.

⁵Og eftir þetta sá ég, að upp var lokið musterinu á himni, tjaldbúð vitnisburðarins. ⁶Og út gengu úr musterinu englarnir sjö, sem höfðu plágurnar sjö, klæddir hreinu, skínandi líni og gyrtir gullbeltum um brjóst. ⁷Og englunum sjö fékk ein af verunum fjórum sjö gullskálar, fullar reiði Guðs, hans sem lifir um aldir alda. ⁸Og musterið fylltist af reykrum af dýrð Guðs og mætti hans, og enginn mátti inn ganga í musterið, uns fullnaðar væru þær sjö plágur englanna sjö.

Skálar reiðinnar

16

¹Og ég heyrði raust mikla frá musterinu segja við englana sjö: „Farið og hellið úr þeim sjö skálum Guðs reiði yfir jörðina.“

²Og hinn fyrsti fór og hellti úr sinni skál á jörðina. Og vond og illkynjuð kaun komu á mennina, sem höfðu merki dýrsins og tilbáðu líkneski þess.

³Og hinn annar hellti úr sinni skál í hafð, og það varð að blóði eins og blóð úr dauðum manni, og sérhver lifandi sál dó, sú er í hafinu var.

⁴Og hinn þriðji hellti úr sinni skál í fljótin og uppsprettur vatnanna og það varð að blóði. ⁵Og ég heyrði engil vatnanna segja: „Réttlátur ert þú, að þú hefur dæmt þannig, þú sem ert og þú sem varst, þú hinn heilagi. ⁶Þeir hafa úthellt blóði heilagra og spámana, og því hefur þú gefið þeim blóð að drekka. Maklegir eru þeir þess.“ ⁷Og ég heyrði altarið segja: „Já, Drottinn Guð, þú alvaldi, sannir og réttlátir eru dómar þínir.“

^a Annar lesháttur: þjóðanna.

⁸Og hinn fjórði hellti úr sinni skál yfir sólina. Og sólinni var gefið vald til að brenna mennina í eldi. ⁹Og mennirnir stiknuðu í ofurhita og lastmæltu nafni Guðs, sem valdið hefur yfir plágum þessum. Og ekki gjörðu þeir iðrun, svo að þeir gæfu honum dýrðina.

¹⁰Og hinn fimmti hellti úr sinni skál yfir hásæti dýrsins. Og ríki þess myrkvaðist, og menn bitu í tungur sínar af kvöl. ¹¹Og menn lastmæltu Guði himinsins fyrir kvalirnar og fyrir kaun sín og eigi gjörðu þeir iðrun og létu af verkum sínum.

¹²Og hinn sjötti hellti úr sinni skál yfir fljótið mikla, Efrat. Og vatnið í því þornaði upp, svo að vegur yrði búinn fyrir konungana, þá er koma úr austri. ¹³Og ég sá koma út af munni dregans og munni dýrsins og munni falsspámannsins þrjá óhreina anda, sem froskar væru, ¹⁴því að þeir eru djöfla andar, sem gjöra tákn. Þeir ganga út til konunga allrar heimsbyggðarinnar til að safna þeim saman til stríðsins á hinum mikla degi Guðs hins alvalda.

¹⁵„Sjá, ég kem eins og þjófur. Sæll er sá sem vakir og varðveitir klæði sín, til þess að hann gangi ekki nakinn um og menn sjái blygðun hans.“

¹⁶Og þeir söfnuðu þeim saman á þann stað, sem á hebresku kallast Harmagedón.

¹⁷Og hinn sjöundi hellti úr sinni skál yfir loftið og raust mikil kom út úr musterinu, frá hásætinu og sagði: „Það er fram komið.“ ¹⁸Og eldingar komu og brestir og þrumur og mikill landskjálfti, svo að slíkur hefur eigi komið frá því menn urðu til á jörðunni. Svo mikill var sá jarðskjálfti. ¹⁹Og borgin mikla fór í þrjá hluta, og borgir þjóðanna hrundu. Og Guð gleymdi ekki hinni miklu Babýlon og gaf henni vínbikar heiftarreiði sinnar. ²⁰Og allar eyjar hurfu og fjöllin voru ekki lengur til. ²¹Og stór högl, vættarþung, féllu niður af himni yfir mennina. Og mennirnir lastmæltu Guði fyrir haglpláguna, því að sú plága var mikil.

Skækjan mikla

17

¹Og einn af englunum sjö, sem halda á skálunum sjö, kom til mín og sagði: „Kom hingað, og ég mun sýna þér dóminn yfir skækjunni miklu, sem er við vötnin mörgu. ²Konungar jarðarinnar hafa drýgt saurlifnað með henni, og þeir, sem á jörðinni búa, hafa orðið drukknir af saurlifnaðar víni hennar.“

³Og hann leiddi mig burt í anda á eyðimörk. Og ég sá konu sitja á skarlatsrauðu dýri, alsettu guðlöstunar nöfnum, og hafði það sjö höfuð og tíu horn. ⁴Og konan var skrydd purpura og skarlati, og var búin gulli og gimsteinum og perlum. Hún hafði í hendi sér gullbikar, fullan viðurstyggðar, og var það óhreinleikur saurlifnaðar hennar. ⁵Og á enni hennar var ritað nafn, sem er leyndardómur: Babýlon hin mikla, móðir hórkvenna og viðurstyggða jarðarinnar. ⁶Og ég sá að konan var drukkin af blóði hinna heilögu og af blóði Jesú votta. Og ég undraðist stórlega, er ég leit hana.

⁷Og engillinn sagði við mig: „Hví ertu forviða? Ég mun segja þér leyndardóm konunnar og dýrsins, sem hana ber, þess er hefur höfuðin sjö og hornin tíu: ⁸Dýrið, sem þú sást, var, en er ekki, og það mun stíga upp frá undirdjúpinu og fara til glötunar. Og þeir, sem á jörðu búa, þeir, sem eiga ekki nöfn sín skrifuð í lífsins bók frá grundvöllun veraldar, munu undrast, er þeir sjá dýrið sem var og er ekki og kemur aftur.

⁹Hér reynir á skilning og speki. Höfuðin sjö eru sjö fjöll, sem konan situr á. Það eru líka sjö konungar. ¹⁰Fimm eru fallnir, einn er nú uppi, annar er ókominn og er hann kemur á hann að vera stutt. ¹¹Og dýrið, sem var, en er ekki, er einmitt hinn áttundi, og er af þeim sjö, og fer til glötunar.

¹²Og hornin tíu, sem þú sást, eru tíu konungar, sem enn hafa eigi tekið konungdóm, heldur fá vald sem konungar eina stund ásamt dýrinu. ¹³Þessir hafa allir eitt ráð, og máttinn og vald sitt gefa þeir dýrinu. ¹⁴Þessir munu heyja stríð við lambið. Og lambið og þeir, sem með því eru, hinir kölluðu og útvöldu og trúu, munu sigra þá, – því að lambið er Drottinn drottna og konungur konunga.“

¹⁵Og hann segir við mig: „Vötnin, sem þú sást, þar sem skækjan situr, eru lýðir og fólk, þjóðir og tungur. ¹⁶Og hornin tíu, sem þú sást, og dýrið, munu hata skækjuna og gjöra hana einmana og nakta, eta hold hennar og brenna hana í eldi, ¹⁷því að Guð hefur lagt þeim í brjóst að gjöra vilja sinn og vera samráða og gefa ríki þeirra dýrinu, allt til þess er orð Guðs koma fram. ¹⁸Og konan, sem þú sást, er borgin mikla, sem heldur ríki yfir konungum jarðarinnar.“

Fallin er Babýlon

18

¹Eftir þetta sá ég annan engil stíga ofan af himni, og hafði hann mikið vald og jörðin ljómaði af dýrð hans. ²Og hann hrópaði með sterkri röddu og sagði: „Fallin er, fallin er Babýlon hin mikla og orðin að djöfla heimkynni og fangelsi alls konar óhreinna anda og fangelsi alls konar óhreinna og viðbjóðslegra fugla. ³Því að hún hefur byrlað öllum þjóðum af reiði–víni saurlifnaðar síns, og konungar jarðarinnar drýgðu saurlifnað með henni og kaupmenn jarðarinnar auðguðust af gnóttum munaðar hennar.“

⁴Og ég heyrði aðra rödd af himni, sem sagði: „Gangið út, mitt fólk, út úr henni, svo að þér eigið engan hlut í syndum hennar og hreppið ekki plágur hennar. ⁵Því að syndir hennar hlóðust allt upp til himins og Guð minntist ranglætis hennar. ⁶Gjalðið henni eins og hún hefur goldið og tvígjalðið henni eftir verkum hennar, byrlið henni tvöfalt í bikarinn, sem hún hefur byrlað. ⁷Veitið henni eins mikla kvöl og sorg og hennar stærilæti og óhóf hefur verið. Hún segir í hjarta sínu: „Hér sit ég og er drottning, ekkja er ég eigi, sorg mun ég aldrei sjá.“ ⁸Fyrir því munu plágur hennar koma á einum degi: Dauði, sorg og hungur, og í eldi mun hún verða brennd, því að máttugur er Drottinn Guð, sem hana dæmdi.“

⁹Og konungar jarðarinnar, sem með henni drýgðu saurlifnað og lifðu í munaði, munu gráta og kveina yfir henni er þeir sjá reykin af brennu hennar. ¹⁰Af ótta fyrir kvöl hennar munu þeir standa langt frá og segja: „Vei, vei, borgin mikla, Babýlon, borgin volduga, á einni stundu kom dómur þinn.“

¹¹Og kaupmenn jarðarinnar gráta og harma yfir henni, því að enginn kaupir nú framar vörur þeirra, ¹²farma af gulli og silfri, gimsteinum og perlum, dýru líni og purpura, silki og skarlati og alls konar ilmvið og alls konar muni af filabeini og alls konar muni af hinum dýrasta viði og af eiri og járn og marmara, ¹³og kanelbörk og balsam, ilmjurtir og smyrsl, reykelsti, vín og olíu og fint mjöl, og hveiti og eyki og sauði og hesta og vagna og man og mannasálir. ¹⁴Og ávöxturinn, sem sála þín gírnist, hefur brugðist þér, öll sæld og

glys þér horfið og enginn mun frammar örmul af því finna. ¹⁵Seljendur þessara hluta, sem auðgast hafa á henni, munu standa á lengdar af ótta yfir kvöl hennar, grátandi og harmandi ¹⁶og segja: „Vei, vei, borgin mikla, sem klæddist dýru líni, purpura og skarlati og var gulli roðin og gimsteinum og perlum. ¹⁷Á einni stundu eyddist allur þessi auður.“ Og allir skipstjórar, allir farmenn og hásetar og allir þeir, sem atvinnu reka á sjónum, stóðu á lengdar ¹⁸og hrópuðu, er þeir sáu reykin af brennu hennar, og sögðu: „Hvaða borg jafnast við borgina miklu?“ ¹⁹Og þeir jusu mold yfir höfuð sér og hrópuðu grátandi og harmandi: „Vei, vei, borgin mikla, sem allir þeir, er skip eiga á sjónum, auðguðust á vegna auðæfa hennar. Á einni stundu var hún í eyði lögð.“ ²⁰Fagna yfir henni, þú himinn og þér heilögu og þér postular og spámenn, því að Guð hefur rekið réttar yðar á henni.

²¹Og einn sterkur engill tók upp stein, eins og mikinn kvarnarstein, og kastaði í hafið og sagði: „Svo voveiflega mun Babýlon kollvarpast, borgin mikla, svo að engar menjar skulu eftir verða. ²²Og hörpusláttur og sönglist, pípuhljómur og lúðurþytur skal ekki frammar heyrast í þér og engir iðnaðarmenn og iðnir skulu frammar í þér finnast og kvarnarhljóð skal eigi frammar í þér heyrast. ²³Lampaljós skal eigi frammar í þér lýsa og raust brúðguma og brúðar skal eigi frammar heyrast í þér. Kaupmenn þínir voru höfðingjar jarðarinnar, af því að allar þjóðir leiddust í villu af töfrum þínum. ²⁴Og í henni fannst blóð spámanna og heilagra og allra þeirra, sem hafa drepnir verið á jörðinni.“

19

¹Eftir þetta heyrði ég sem sterkan ym mikils fjölda á himni. Þeir sögðu: „Hallelúja! Hjalpræðið og dýrðin og mátturinn er Guðs vors. ²Sannir og réttlátir eru dómar hans. Hann hefur dæmt skækjuna miklu, sem jörðunni spillti með saurlífnaði sínum, og hann hefur látið hana sæta hefnd fyrir blóð þjóna sinna.“ ³Og aftur var sagt: „Hallelúja! Reykurinn frá henni stígur upp um aldir alda.“ ⁴Og öldungarnir tuttugu og fjórir og verurnar fjórar féllu fram og tilbáðu Guð, sem í hásetinu situr, og sögðu: „Amen, hallelúja!“

Brúðkaup lambsins

⁵Og frá hásetinu barst rödd, er sagði: „Lofsyngið Guði vorum, allir þér þjónar hans, þér sem hann óttist, smáir og stórir.“ ⁶Þá heyrði ég raddir sem frá miklum mannfjölda og sem nið margra vatna og sem gný frá sterkum þrumum. Þær sögðu: „Hallelúja, Drottinn Guð vor, hinn alvaldi, er konungur orðinn. ⁷Gleðjumst og fögnum og gefum honum dýrðina, því að komið er að brúðkaupi lambsins og brúður hans hefur búið sig. ⁸Henni var fengið skínandi og hreint lín til að skryðast í. Línið er réttlætisverk heilagra.“

⁹Og hann segir við mig: „Rita þú: Sælir eru þeir, sem boðnir eru í brúðkaupsveislu lambsins.“ Og hann segir við mig: „Þetta eru hin sönnu orð Guðs.“ ¹⁰Og ég féll fram fyrir fætur honum til að tilbiðja hann og hann segir við mig: „Varastu þetta! Ég er samþjónn þinn og bræðra þinna, sem hafa vitnisburð Jesú. Tilbið þú Guð. Vitnisburður Jesú er andi spádómsgáfunnar.“

Sigurvegurinn á hvítum hesti

¹¹Þá sá ég himininn opinn, og sjá: Hvítur hestur. Sá, sem á honum sat, heitir Trúr og Sannur, hann dæmir og berst með réttvísi. ¹²Augu hans eru sem eldslogi og á höfði hans eru mörg ennisdjásn. Og hann ber nafn ritað, sem enginn þekkir nema hann sjálfur. ¹³Hann er skríddur skikkju, blóði drifinni, og nafn hans er: Orðið Guðs. ¹⁴Og hersveitirnar, sem á himni eru, fylgdu honum á hvítum hestum, klæddar hvítu og hreinu líni. ¹⁵Og af munni hans gengur út biturt sverð að slá þjóðirnar með, og hann stjórnar þeim með járnspota. Og hann treður vínþröng heiftarreði Guðs hins alvalda. ¹⁶Og á skikkju sinni og lend sinni hefur hann ritað nafn: „Konungur konunga og Drottinn drottna.“

¹⁷Og ég sá einn engil, sem stóð á sólunni. Hann hrópaði hárrí röddu til allra fuglanna, sem flugu um himinhvolfið: „Komið, safnist saman til hinnar miklu máltíðar Guðs ¹⁸til þess að eta hold konunga og hold herforingja og hold kappa og hold hesta og þeirra, sem á þeim sitja, og hold allra, bæði frjálsra og ófrjálsra, smárra og stórra.“

¹⁹Og ég sá dýrið og konunga jarðarinnar og hersveitir þeirra safnaðar saman til að heyja stríð við þann, sem á hestinum sat, og við herlið hans. ²⁰Og dýrið var handtekið og ásamt því falsspámaðurinn, sem táknin gjörði í auglýsingu þess, en með þeim leiddi hann afvega þá, sem tekið höfðu við merki dýrsins, og þá, sem tilbeðið höfðu líkneski þess. Báðum þeim var kastað lifandi í eldsdíkíð, sem logar af brennisteini. ²¹Og hinir voru drepnir með sverði þess, er á hestinum sat, sverðinu, sem út gekk af munni hans, og allir fuglarnir söddust af hræjum þeirra.

Árin þúsund

20

¹Nú sá ég engil stíga niður af himni. Hann hélt á lykli undirdjúpsins og stórum fjötri í hendi sér. ²Og hann tók drekann, þann gamla höggorm, sem er djöfull og Satan, og batt hann um þúsund ár. ³Hann kastaði honum í undirdjúpið og læsti og setti innsigli yfir, svo að hann leiddi ekki framár þjóðirnar afvega, allt til þess er fullnuðust þúsund árin. Eftir það á hann að vera leystur um stuttan tíma.

⁴Og ég sá hásæti og menn settust í þau og dómsvald var þeim fengið, og ég sá sálir þeirra, sem hálshöggirnir höfðu verið sakir vitnisburðar Jesú og sakir orðs Guðs. Það voru þeir hinir sömu sem höfðu ekki tilbeðið dýrið né líkneski þess og ekki fengið merki á enni sér og hönd. Og þeir lifnuðu og ríktu með Kristi um þúsund ár. ⁵En aðrir dauðir lifnuðu ekki fyrr en þúsund árin voru liðin. Þetta er fyrri upprisan. ⁶Sæll og heilagur er sá, sem á hlut í fyrri upprisunni. Yfir þeim hefur hinn annar dauði ekki vald, heldur munu þeir vera prestar Guðs og Krists og þeir munu ríkja með honum um þúsund ár.

Satan sigraður

⁷Þegar þúsund árin eru liðin, mun Satan verða leystur úr fangelsi sínu. ⁸Og hann mun út ganga til að leiða þjóðirnar afvega, þær sem eru á fjórum skautum jarðarinnar, Góg og Magóg, og safna þeim saman til stríðs, og tala þeirra er sem sandur sjávarins. ⁹Og þeir

stigu upp á víðan völl jarðar og umkringdu herbúðir heilagra og borgina elskuðu. En eldur féll af himni ofan og eyddi þeim. ¹⁰Og djöflinum, sem leiðir þá afvega, var kastað í díkið elds og brennisteins, þar sem bæði dýrið er og falsspámaðurinn. Og þeir munu kvaldir verða dag og nótt um aldir alda.

Dómurinn

¹¹Og ég sá mikið hvítt hásæti og þann, sem í því sat. Og fyrir ásjónu hans hvarf himinn og jörð og þeirra sá engan stað. ¹²Og ég sá þá dauðu, stóra og smáa, standa frammi fyrir hásætinu, og bókum var lokið upp. Og annarri bók var lokið upp og það er lífsins bók. Og hinir dauðu voru dæmdir, eftir því sem ritað var í bókunum, samkvæmt verkum þeirra. ¹³Og hafið skilaði hinum dauðu, þeim sem í því voru, og dauðinn og Hel skiluðu þeim dauðu, sem í þeim voru, og sérhver var dæmdur eftir verkum sínum. ¹⁴Og dauðanum og Helju var kastað í eldsdíkið. Þetta er hinn annar dauði, eldsdíkið. ¹⁵Og ef einhver fannst ekki skráður í lífsins bók, var honum kastað í eldsdíkið.

Nýr himinn, ný jörð

21

¹Og ég sá nýjan himin og nýja jörð, því að hinn fyrri himinn og hin fyrri jörð voru horfin og hafið er ekki framar til. ²Og ég sá borgina helgu, nýja Jerúsalem, stíga niður af himni frá Guði, búna sem brúði, er skartar fyrir manni sínum. ³Og ég heyrði raust mikla frá hásætinu, er sagði: „Sjá, tjaldbúð Guðs er meðal mannanna og hann mun búa hjá þeim, og þeir munu vera fólk hans og Guð sjálfur mun vera hjá þeim, Guð þeirra. ⁴Og hann mun þerra hvert tár af augum þeirra. Og dauðinn mun ekki framar til vera, hvorki harmur né vein né kvöl er framar til. Hið fyrra er farið.“

⁵Og sá, sem í hásætinu sat, sagði: „Sjá, ég gjöri alla hluti nýja,“ og hann segir: „Rita þú, því að þetta eru orðin trúu og sönnu.“ ⁶Og hann sagði við mig: „Það er fram komið. Ég er Alfa og Ómega,^a upphafið og endirinn. Ég mun gefa þeim ókeypis, sem þyrstur er, af lind lífsins vatns. ⁷Sá er sigrar mun erfa þetta, og ég mun vera hans Guð og hann mun vera minn sonur. ⁸En fyrir hugdeiga og vantrúaða og viðurstyggilega og manndrápara og frillulífismenn og töframenn, skurðgoðadýrkendur og alla lygara er staður búinn í díkinu, sem logar af eldi og brennisteini. Það er hinn annar dauði.“

Ný Jerúsalem

⁹Nú kom einn af englunum sjö, sem héldu á skálunum sjö, sem fullar voru af síðustu plágunum sjö, og talaði við mig og sagði: „Kom hingað, og ég mun sýna þér brúðina, eiginkonu lambsins.“ ¹⁰Og hann flutti mig í anda upp á mikið og hátt fjall og sýndi mér borgina helgu, Jerúsalem, sem niður steig af himni frá Guði. ¹¹Hún hafði dýrð Guðs. Ljómi hennar var líkur dýrasta steini, sem jaspissteinn kristalskær. ¹²Hún hafði mikinn og háan múr og tólf hlið og við hliðin stóðu tólf englar og nöfn þeirra tólf kynkvísla Ísraelssona voru rituð á hliðin tólf. ¹³Móti austri voru þrjú hlið, móti norðri þrjú hlið, móti

^a Sjá Opb 1.8.

suðri þrjú hlið og móti vestri þrjú hlið. ¹⁴Og múr borgarinnar hafði tólf undirstöðusteina og á þeim nöfn hinna tólf postula lambsins.

¹⁵Og sá, sem við mig talaði, hélt á kvarða, gullstaf, til að mæla borgina og hlið hennar og múr hennar. ¹⁶Borgin liggur í ferhyrning, jöfn á lengd og breidd. Og hann mældi borgina með stafnum, tólf þúsund skeið. Lengd hennar og breidd og hæð eru jafnar. ¹⁷Og hann mældi múr hennar, hundrað fjörutíu og fjórar álnir, eftir kvarða manns, sem er einnig mál engils. ¹⁸Múr hennar var byggður af jaspis og borgin af skíra gulli sem skært gler væri. ¹⁹Undirstöðusteinarnar borgarmúrsins voru skreyttir alls konar gimsteinum. Fyrsti undirstöðusteininn var jaspis, annar safír, þriðji kalsedón, fjórði smaragð, ²⁰fimmti sardónyx, sjötti sardis, sjöundi krýsólít, áttundi beryll, níundi tópas, tíundi krýsópras, ellefti hýasint, tólfti ametýst. ²¹Og hliðin tólf voru tólf perlur, og hvert hlið úr einni perlu. Og stræti borgarinnar var af skíru gulli sem gagnsætt gler.

²²Og musteri sá ég ekki í henni, því að Drottinn Guð, hinn alvaldi, er musteri hennar og lambið. ²³Og borgin þarf ekki heldur sólar við eða tungls til að lýsa sér, því að dýrð Guðs skín á hana og lambið er lampi hennar. ²⁴Og þjóðirnar munu ganga í ljósi hennar og konungar jarðarinnar færa henni dýrð sína. ²⁵Og hliðum hennar verður aldrei lokað um daga – því að nótt verður þar ekki. ²⁶Og menn munu færa henni dýrð og vegsemd þjóðanna. ²⁷Og alls ekkert óhreint skal inn í hana ganga né sá sem fremur viðurstyggð eða iðkar lygi, engir nema þeir einir, sem ritaðir eru í lífsins bók lambsins.

22

¹Og hann sýndi mér móðu lífsvatnsins, skínandi sem kristall. Hún rann frá hásæti Guðs og lambsins. ²Á miðju stræti borgarinnar, beggja vegna móðunnar, var lífsins tré, sem ber tólf sinnum ávöxt. Á mánuði hverjum gefur það ávöxt sinn, og blöð trésins eru til lækningar þjóðunum. ³Og engin bölvun mun framar til vera. Og hásæti Guðs og lambsins mun í borginni vera og þjónar hans munu honum þjóna. ⁴Þeir munu sjá ásjónu hans og nafn hans mun vera á ennum þeirra. ⁵Og nótt mun ekki framar til vera og þeir þurfa ekki lampaljós né sólarljós, því að Drottinn Guð skín á þá og þeir munu ríkja um aldir alda.

Kom þú, Jesús

⁶Og hann sagði við mig: „Þessi orð eru trú og sönn. Og Drottinn, Guð anda spámannanna, sendi engil sinn til að sýna þjónum sínum það, sem verða á innan skamms. ⁷Sjá, ég kem skjótt. Sæll er sá, sem varðveitir spádómsorð þessarar bókar.“

⁸Og ég, Jóhannes, er sá sem heyrði og sá þetta. Og er ég hafði heyrt það og séð, féll ég niður til að tilbiðja fyrir fótum engilsins, sem sýndi mér þetta. ⁹Og hann segir við mig: „Varastu þetta! Ég er samþjónn þinn og bræðra þinna, spámannanna, og þeirra, sem varðveita orð þessarar bókar. Tilbið þú Guð.“

¹⁰Og hann segir við mig: „Innsigla þú ekki spádómsorð þessarar bókar, því að tíminn er í nánd. ¹¹Hinn ranglāti haldi áfram að fremja ranglæti og hinn saurugi saurgi sig áfram og hinn réttlāti stundi áfram réttlæti og hinn heilagi helgist áfram.

¹²Sjá, ég kem skjótt, og launin hef ég með mér, til að gjalda hverjum og einum eins og verk hans er. ¹³Ég er Alfa og Ómega, hinn fyrsti og hinn síðasti, upphafið og endirinn.

Opinberun Jóhannesar

¹⁴Sælir eru þeir, sem þvo skikkjur sínar. Þeir fá aðgang að lífsins tré og mega ganga um hliðin inn í borgina. ¹⁵Úti gista hundarnir og töframennirnir og frillulífismennirnir og manndrápararnir og skurðgoðadýrkendurnir og hver sem elskar og iðkar lygi.

¹⁶Ég, Jesús, hef sent engil minn til að votta fyrir yður þessa hluti í söfnuðunum. Ég er rótarkvistur af kyni Davíðs, stjarnan skínandi, morgunstjarnan.“

¹⁷Og andinn og brúðurin segja: „Kom þú!“ Og sá sem heyrir segi: „Kom þú!“ Og sá sem þyrstur er, hann komi. Hver sem vill, hann fær ókeypis lífsins vatn.

Lokaorð

¹⁸Ég votta fyrir hverjum þeim manni, sem heyrir spádómsorð þessarar bókar, að leggi nokkur við þau, mun Guð á hann leggja þær plágur, sem um er ritað í þessari bók. ¹⁹Og taki nokkur burt nokkuð af orðum spádómsbókar þessarar, þá mun Guð burt taka hlut hans í tré lífsins og í borginni helgu, sem um er ritað í þessari bók.

²⁰Sá sem þetta vottar segir: „Já, ég kem skjótt.“ Amen. Kom þú, Drottinn Jesús!

²¹Náðin Drottins Jesú sé með öllum.

SKAMMSTAFANIR

YFIR RIT BIBLÍUNNAR

GAMLA TESTAMENTIÐ

Am	Amos	Ll	Ljóðaljóðin
Dm	Dómarabók	1M	1.Mósebók
Dn	Danielsbók	2M	2.Mósebók
Esk	Esekiel	3M	3.Mósebók
Esr	Esrabók	4M	4.Mósebók
Est	Esterarbók	5M	5.Mósebók
Hb	Habakkuk	Mík	Míka
Hg	Haggái	Ml	Malakí
Hl	Harmljóðin	Nah	Nahúm
Hs	Hósea	Neh	Nehemía
Jb	Jobsbók	Ok	Orðskviðirnir
Jer	Jeremía	Ób	Óbadía
Jes	Jesaja	Pd	Prédikarinn
Jl	Jóel	Rt	Rutarbók
Jn	Jónas	1S	1.Samúelsbók
Js	Jósúabók	2S	2.Samúelsbók
1Kon	1.Konungabók	Sf	Sefanía
2Kon	2.Konungabók	Sk	Sakaría
1Kro	1.Kroníkubók	Sl	Sálmarnir
2Kro	2.Kroníkubók		

APOKRÝFAR BÆKUR GAMLA TESTAMENTISINS

Br	Barúksbók	Sr	Síraksbók
BJer	Bréf Jeremía	SS	Speki Salómons
BMn	Bæn Manasse	Tb	Tobítsbók
Jdt	Júdítarbók	VDn	Viðaukar við Danielsbók
1Mkk	1.Makkabeabók	VEst	Viðaukar við Esterarbók
2Mkk	2.Makkabeabók		

NÝJA TESTAMENTIÐ

Ef	Efesusbréfið	Lk	Lúkasarguðspjall
Fl	Filippíbréfið	Mk	Markúsarguðspjall
Flm	Fílemonsbréfið	Mt	Matteusarguðspjall
Gl	Galatabréfið	Opb	Opinberunarbókin
Heb	Hebreabréfið	1Pt	1.Pétursbréf
Jd	Júdasarbréfið	2Pt	2.Pétursbréf
Jn	Jóhannesarguðspjall	P	Postulasagan
1Jh	1.Jóhannesarbréf	Rm	Rómverjabréfið
2Jh	2.Jóhannesarbréf	1Tm	1.Tímóteusarbréf
3Jh	3.Jóhannesarbréf	2Tm	2.Tímóteusarbréf
Jk	Jakobsbréfið	Tt	Títusarbréfið
1Kor	1.Korintubréf	1Þ	1.Þessaloníkubréf
2Kor	2.Korintubréf	2Þ	2.Þessaloníkubréf
Kól	Kólossubréfið		

KYNNING Á BÓKUM BIBLÍUNNAR

GAMLA TESTAMENTIÐ

Mósebækur (torah, Fimmbókaritið, „Pentatevkos“) eru kenndar við Móse, sem uppi var á 13. öld f. Kr. og leiddi Hebreana út af Egyptalandi. Hin trúarlega hefð Gyðinga telur Móse vera höfund Fimmbókaritsins, og svo gera sumar kirkjudeildir. Vísindaleg rannsóknaraðferð og sögurýning leiða Móse í ljós sem höfund elstu laga og upphafsmann trúarhefða Hebraea, en innan hins „mósaíska“ safnaðar (Ísraels) hafi nýju efni jafnan verið skeytt við verk upphafsmannsins að þeirrar tíðar hætti og beri því nafn hans.

Innihald bókanna er fjölskrúðugt og á sér ýmsar rætur. Efni þeirra er allsundurleitt, og er það skýrt með því, að það er til orðið við ýmsar aðstæður og eldra efni aðlagð nýjum tímum.

1. Mósebók (Genesis) er saga Guðs og mannkyns og hvernig Guð kom til móts við Hebraea sem fulltrúa þjóða. Sagt er frá sköpun heims, frumþjóðum heimsins og köllun hins elsta meðal ættfeðranna (patriarkanna), Abrahams. Síðan segir frá Ísak og Jakob (er einnig hét Ísrael) og fyrirheitum Guðs til ættfeðranna (12.1–3). Bókinni lýkur á sögu Jósefs.

2. Mósebók (Exodus) greinir frá dvöl Hebreanna í Egyptalandi og frelsun þeirra þaðan. Eru þeir atburðir eins konar dæmi eða „fyrirmyndun“ Guðs ævarandi náðar og hjálpanði kærleika. Þá greinir frá stofnun sáttmálans við Sínaí (Hóreb), er Guð skuldbindur sig um ævarandi náð og miskunn, en lýðurinn gengur undir skuldbindingu og trúnað gagnvart Guði. Þar eru flutt „hin tíu orð“ (boðorðin tíu, 20. kap.) og er þetta hið fyrsta: „Ég er Drottinn, Guð þinn, sem leiddi þig út úr þrælahúsinu, þú skalt ekki aðra guði hafa en mig“. Þessi *náð Guðs og ábyrgð manna* er undirstaða biblíulegrar trúar. Þar er einnig greint frá setningu prestlegra laga (25.–31. kap.).

3. Mósebók (Leviticus) er að mestu samfelldur lagabálkur, ýmis söfn laga. Minnisverð eru lögin um Friðþægingardaginn mikla (16. kap.). Var þá friðþægt fyrir lýðinn, en einnig fyrir helgidóminn.

4. Mósebók (Númeri) hefur að geyma lög, en einnig er fram haldið frásögninni um för lýðsins um óbyggðir (10. kap. og áfram).

5. Mósebók (Devteronomium) er skilnaðarræða Móse, fram sett sem safn laga og hvatningarávarpa, er hvetja lýðinn til trúfesti við Guð og ábyrgð sáttmálans. Í niðurlagi er efni úr endurnýjunarhátíð sáttmálans (29. og 30. kap.). Bókin dregur upp mynd af farsælu lífi Guðs lýðs í fyrirheitislandinu.

Jósúabók segir frá landnámi fyrirheitna landsins og skiptingu þess milli ættkvíslanna tólf. Henni lýkur með ræðu Jósúa og þingsamkomu ættkvíslanna í Síkem til endurnýjunar sáttmálans (24. kap.).

Dómarabók greinir, að loknum inngangi um töku landsins, frá tímabili „dómaranna“, er „hver maður gjörði það, sem honum vel líkaði“, þar eð enginn konungur var enn í Ísrael.

Kynning

Rutarbók fjallar um útlenda konu (af Móabslandi) er sýndi ættlandi látins eiginmanns síns og tengdamóður sinni fádæma trúfesti og varð formóðir Davíðs konungs.

Samúelsbækur (hin fyrri og hin síðari) segja frá spámanninum (sjáandanum) Samúel, Sál konungi og Davíð konungi á 11. og 10. öld. Spáð ævarandi konungdæmi Davíðsætt til handa í 2. Sam., 7. kap.

Konungabækur (hin fyrri og hin síðari) rekja sögu konungdæmisins áfram. Salómon verður konungur, ríki hans klofnar í Norðurríkið (Ísrael) og Suðurríkið (Júda) 922, og sagt er frá konungunum í báðum ríkjunum þar til Norðurríkið fellur fyrir Assýringum á 8. öld og Suðurríkið (Júda) fyrir Babýloníumönnum á 6. öld, og íbúar Jerúsalemborgar og Júda eru herleiddir til Babýloníu (587 f. Kr.). Þar greinir einnig m.a. frá spámönnunum Elía og Elísa (9. öld).

Kronikubækur (hin fyrri og hin síðari) segja sömu sögu og Samúels- og Konungabækur, en heimildir eru aðrar. Þær hefjast á miklum ættarskrám. Frásögninni er fram haldið í Esra- og Nehemíabókum.

Esrabók og **Nehemíabók** greina frá sögu Gyðinga á persneska tímabilinu, en Persar höfðu lagt undir sig heimsveldi Babýloníumanna. Segir þar frá því, er Kýrus Persakonungur veitti Gyðingum heimfararleyfi til Ísraelslands (538 f. Kr.) og heimilar, að musterið sé byggt að nýju, og frá starfi Esra og Nehemía (á 5. öld) að endurreisn nýs samfélags á fornum grunni.

Esterarbók er eins konar lestexti Púrímhátíðarinnar. Þeirrar hátíðar er ekki getið annars staðar í Gamla testamentinu, en Gyðingar halda hana enn í dag hinn 14. dag adar-mánaðar (febrúar-mars) til minningar um ofsóknir gegn Gyðingum í persneska heimsveldinu, en frá þeim greinir bókina.

Jobsbók er talin meðal mestu snilldarverka heimsbókmenntanna. Hún fjallar um vandamál þjáningarinnar og hins illa. Hví þjáist hinn réttláti? Hún er mikill ljóðabálkur, en hefst á inngangi í óbundnu máli er segir sögu söguhetjunnar Jobs. Ljóðin eru samtöl Jobs, er heldur fram sakleysi sínu og deilir á Guð fyrir þjáningu sína, og vina hans, sem eru fulltrúar rétttrúnaðar. Lausnina finnur Job í guðssamfélaginu (42.5).

Davíðssálmar (Psaltari, Saltari) eru mikið safn guðsþjónustutexta í ljóðum. Þeir teljast til ýmissa „flokka“ eða bókmenntagerða. Flest eru „angurljóðin“ er segja fram raunir í þjáningu og neyð. Eitt þeirra bað Jesús á krossinum (22. sálm). Þar eru einnig lofsöngvar, bænir og áköll hvers konar. Konungssálmar fjalla um konunginn (Messías). Við Davíð er safnið kennt, enda hefur hann verið mikið sálmaskáld, en Sálmarir eru frá ýmsum tímum. Íslenski þjóðsöngurinn er ortur undir áhrifum frá 90. Davíðssálmi.

Orðskviðir tilheyra svonefndum „spekiritum“. „Spekin“ nefndist bókmenntastefna og fræði „spekinga“, er störfuðu við hirðir konunga Miðausturlanda. Salómon, sem var konungur að þeirrar tíðar hætti við Miðjarðarhafsbotna, var nafntogaður fyrir speki, og við hann er safnið kennt.

Kynning

Í spekiritum er sett fram eins konar „lífsspeki“ grundvölluð á guðstrúnni. Kemur þar fram sá boðskapur, að allt á upphaf sitt hjá Guði (sköpun), sem öllu ræður. Hygginn maður semur því líf sitt að góðum siðum og hollri trú. („Ótti Drottins er upphaf viskunnar“, en „ótti Drottins“ merkir átrúnað og þá lífsháttu, þann lífsstíl, sem mótast af kærleika til Guðs og manna.)

Prédikarinn er sérstæð bók í ritsafni Gamla testamentisins og rituð mjög seint. Hún er eignuð Salómon af þeim sökum, að hann var talinn upphafsmaður „spekinnar“. Prédikarinn flokkast með spekiritunum eins og Job, Orðskviðir og Síraksbók. Þar gætir nokkurrar lífsþreytu, sem sumir vildu nefna raunsæi: „Hvaða ávinning hefir maðurinn af öllu striti sínu, er hann streitist við undir sólinni?“ (1.3).

Ljóðaljóðin eru ein fegursta meðal bóka Biblíunnar. Þau eru forn söfn ástarkvæða og brúðkaupskvæða. Ljóðaljóðin voru ekki tekin í safn helgra ritninga fyrr en sú túlkun þeirra var orðin almenn, að þau táknuðu meðal Gyðinga ást Guðs og Ísraels, og meðal kristinna manna ást Krists og brúðar hans, kirkjunnar. Þótt aðeins sum kvæðanna séu brúðkaupskvæði, en önnur ástarkvæði, – skiptist á það sem ástmærin (brúðurin) segir og það sem elskhuginn (brúðguminn) segir, – er lesandanum til skilningsauka skotið inn orðunum „brúður“ og „brúðgumi“. Nafnið „Ljóðaljóð“ merkir Hið fegursta meðal ljóða.

Dómsspámennirnir. Spámannaritin eru meðal merkustu bóka ritningarinnar, en jafnframt meðal hinna erfiðustu til skilnings. Spámenn voru eiginlega *kennimenn*. Þeir töluðu til samtíðar sinnar um málefni og vanda líðandi stundar. En þeir boðuðu einnig það sem koma skyldi, sáu framtíðarsýn. Guð talaði til þeirra, og þeir fluttu *orð* Guðs, þeir túlka söguna út frá vilja Guðs. Vilji Guðs birtist í *orðinu*, sem merkir: a) hugsun og b) skapandi athöfn, talað orð, máttugt að krafti og anda. Ræður margra þeirra voru ljóð, mislöng, sum stutt, er lærisveinar söfnuðu og röðuðu saman í rit. Af því stafar það, hversu lesandanum virðist við fyrstu sýn að efnið sé sundurleitt. En það er ekki svo. Allt stefnir til einnar áttar: Að boða baráttu Guðs gegn hinu illa og að efla kærleikann meðal manna. Áherslan á kærleika Guðs og miskunn er helsti efnisþátturinn, en mönnum sést oft yfir hann vegna þess, hversu heiftúðug gagnrýnin er og *reiðin* yfir illskunni. „Reiði Guðs“ merkir „skaphita“ hans í baráttunni gegn hinu illa, og er kynt undir af glóðum kærleikans.

Jesajabókin er hin mesta meðal spámannabókanna. Hún skiptist í þrjá hluta. 1. hlutinn, 1.–39. kap., er safn af ræðum spámannsins Jesaja, sem uppi var í Jerúsalem á 8. öld f. Kr. (Þó eru 36.–39. kap. sögulegt efni, að mestu samhljóða 2. Kon. 18–20.) Ræður hans, sem eru í ljóðum, hafa að baksviði sífellda ógnun hins assýríska heimsveldis, er sækir markvisst fram, skref fyrir skref, til aukinna áhrifa og síðar algjörra yfirráða yfir Sýrlandi, Föníkíu, Norðurríkinu Ísrael, og síðar Júda og Jerúsalem. Boðskapur Jesaja við þessar aðstæður í alþjóðamálum er sá, að styrkja skuli andlegar undirstöður þjóðfélagsins, rétt og réttlæti, og efla trú á fyrirheit Guðs til Davíðsættar, er á konungsstóli sat, og Síonar. Ræður Jesaja einkennast af hátignarfullu efni og stíl.

2. hluti bókarinnar eru ræður, sem boða von hinum hernumda lýð í Babýloníu á 6. öld. Þar er hvatt til heimfarar úr útlegð, er Kýrus Persakonungur (45. kap.) hafði lagt babýlonska heimsveldið að velli. Efnið nær yfir 40.–55. kap. og er þar að finna marga

Kynning

hina fegurstu kafla spámannabókanna. Fjórða „ljóðið um hinn líðandi þjón Drottins“ (53. kap.) vekur hugann um písl Krists og gildi hennar fyrir mannkyn.

Enginn veit, hver var höfundur þessara hugljúfu prédikana. Sá ónefndi Spámaður hefur verið nefndur Jesaja Annar (Devtero–Jesaja). Sennilega hefur sá Jesaja, er uppi var á 8. öld, myndað eins konar „skóla“, og lærisveinarnir kynslóð eftir kynslóð skrifað upp efnið og fært það í endanlegan búning. Í þriðja hluta bókarinnar (56.–66. kap.) eru ræður fluttar í Jerúsalem eftir heimkomuna 538–515. Þar er lögð áhersla á hvíldardaginn og helgi hans, en efni þessa hluta er fjölbreytt. Þar er að finna suma hinna dýrlegustu kafla, t.d. upphaf 60. kap. og upphaf hins 61., er Jesús las upp í samkunduhausinu (Lúkas 4.16–21). Fáar bækur ritningarinnar hafa haft meiri áhrif en Jesajabókin.

Jeremía var uppi á síðari hluta sjöundu aldar f. Kr. og upphafi hinnar sjöttu. Persóna hans kemur glöggt fram í bókinni, og er hann hinn eini meðal spámannanna sem einhver vitneskja er um. Megineinkenni hans er hin sára kvöl að þurfa að hlýða kalli Guðs, er tekur hann fanginn og þrýstir honum til andstöðu við samtíð sína á tímum sífelldrar framsóknar babýlonska heimsveldisins. Ævi hans lýkur í útlegð í Egyptalandi, en þangað var hann fluttur nauðugur af þeim er myrt höfðu landstjórnann í Júda og óttuðust hefndir Nebúkadnesars Babýloníukonungs. Þá lá Jerúsalem í rúst eftir töku borgarinnar og herleiðingu til Babýlon 587. Jeremía boðaði fánýti mótspyrnu gegn framsókn Babýloníumanna og var ásakaður um landráð.

Esekiel var prestur í Jerúsalem er fluttur var herleiddur með Jójakín konungi til Babýlon í fyrstu herleiðingunni 597 f. Kr. Bókin einkennist af sýnum og táknrænum athöfnum. Hann er hrifinn í anda til hinnar helgu borgar, Jerúsalem, og sér sýn um helgidóm framtíðarinnar (40.–48. kap.).

Daníelsbók er ekki spámannarit í eiginlegri merkingu þess orðs, heldur opinberunarrít. Opinberun Jóhannesar í N.t. er annað rit er tilheyrir þeim flokki. Þar er fjallað um viðburði á tímum herleiðingar, og kemur Nebúkadnesar konungur þar við sögu, og á tímum persneska heimsveldisins. Segir frá Daníel og vinum hans, er stóðust hinar mestu eldraunir til varnar trú sinni á tímum ofsókna. Síðari hluti bókarinnar eru miklar sýnir um framvindu sögunnar.

Spámennimír tólf, einnig nefndir Minni spámenn, er safn rita, sem líta má á sem eina bók.

Hósea starfaði í Norðurríkinu á 8. öld, áður en Samaría og Norðurríkið féllu 722/721. Prédikanir hans fjalla um kærleika Guðs, sem mætir ótrúmennsku manna. Hann setur kenningu sína fram í líkingu í upphafi bókarinnar. Eins og hin ótrúa eiginkona hans hóraðist með friðlum sínum, þannig hefur þjóðin svikið Guð í tryggðum. Hósea prédikar gegn hjáguðadýrkun, sérstaklega frjósemisdýrkun samtíðarmanna. Með sterkum líkingum lýsir hann hvernig Guð gefst ekki upp, en leitast við að draga fólk sitt að sér „með taugum kærleikans“ (11.4). Orðtáknin „hórdómur“, „víndrykkja“, „dagar Baalanna“ o.fl. vísa til hjáguðadýrkunar, frjósemisdýrkunar kanverskrar, er menn stunduðu. En Guð krefst miskunnsemi og náns guðssamfélags („guðspekkingar“), en ekki fórna (6.6).

Kynning

Jóel er ekki kunnur af öðru en bók þeirri sem við hann er kennd, og engar upplýsingar er í henni að finna um hver hann var né hvenær hann var uppi. Ýmsar kenningar hafa verið settar fram um bók hans, m.a. að hún sé texti (lítúrgía) iðrunarguðsþjónustu musterisins. Jóel lýsir engisprettuplágu, er yfir landið gekk og boðar síðan bjartari tíma. Guð mun úthella anda sínum yfir allt hold (3.1), og er vitnað í þann texta í frásögn N.t. af hvítasunnuundrinu (Post. 2.16).

Amos kom fyrstur fram á sjónarsviðið hinna svonefndu dómsspámanna. Hann prédikaði í Norðurríkinu um miðja 8. öld. Amos er skýrasta dæmið um þjóðfélagslegt réttlæti á grundvelli trúar í prédikun spámanna.

Óbadía er stytsta bók G.t. Prédikun hans er árás á Edóminga fyrir fjandskap þeirra um það leyti er Jerúsalem féll.

Jónas er stutt bók þrúgunninn táknrænni merkingu. Stórfiskur gleypiti Jónas er honum hafði verið varpað fyrir borð sökum þess, að hann hafði bakað sér reiði Guðs er hann ætlaði að flýja til annarra landa frá kalli Guðs um að boða Níníve mönnum dóm. Jónasi snerist hugur, hélt til Níníve og boðaði borgarmönnum að borg þeirra yrði eydd vegna synda þeirra. En þeir snerust til trúar og iðrudust, og Guð ákvað að þyrma borg þeirra. Þá varð Jónas miður sín af gremju, er Guð hafði breytt um skoðun. Með dæmi einu sýndi Guð honum fram á að hann skyldi gleðjast yfir ást Guðs á borginni. Saga þessi (dæmisaga?) býr yfir stíltöfrum og flytur þann boðskap, að Guð elski alla menn.

Míka var samtíðarmaður Jesaja. Hann var uppi á síðari helmingi 8. aldar. Hann prédikar dóm yfir Jerúsalem, en boðar endurreisn á hinum síðustu dögum. Kjarni prédikunar spámanna er fram settur á skýran hátt í 6. kap. (8.v.): „Hvað heimtar Drottinn annað af þér en að gjöra rétt, ástunda kærleika og fram ganga í lítillæti fyrir Guði þínum?“

Nahúm lýsir falli Níníve (612 f. Kr.), höfuðborgar hins ógnþrúgnna kúgara, heimsveldis Assýringa, og fagnar yfir óföllum hinna blóðþyrstu morðsveita.

Habakkuk flutti boðskap sinn undir lok 7. aldar, er Babýlonía efldist, en vald Assýringa þvarr. Grimmd Babýloníumanna verður honum trúarraun, þar sem Guð kemur ekki til hjálpar þótt stórveldið geisi. Í sálminum í niðurlagi bókarinnar (3.17–18) hljómar stefið kunna: „Guð er minn Guð þó geisi nauð,“ þótt með öðrum orðum sé.

Sefanía starfaði á 7. öld. Hann boðar dóm yfir guðleysi, en flytur fyrirheit um að Guð muni „gefa þjóðunum nýjar, hreinar varir, svo að þær ákalli allar nafn Drottins, þjóni honum einhuga“ (3.9).

Haggái og **Sakaría** spámenn koma báðir við sögu á 6. öld, er Gyðingar komu heim úr herleiðingunni í Babýlon, hófu endurreisn musterisins, en gáfust upp á henni sökum mikilla erfiðleika um 520 f. Kr. Þeir Haggái og Sakaría prédikuðu endurreisn andlegs lífs þjóðarinnar og byggingu musterisins, sem lá í rústum ásamt Jerúsalemborg sökum hernaðar Babýloníumanna rúmum 60 árum fyrr.

Kynning

Haggaí prédikaði nauðsyn þess að treysta andlegar undirstöður þjóðarinnar, án þess gætu menn ekki vænst efnalegrar viðreisnar hins hrörnandi atvinnulífs: „sá sem vinnur fyrir kaupí, vinnur fyrir því í götótta pyngju“ (1.6).

Malakí er síðasta spámannabókin og síðasta rit Gamla testamentisins. Prédikanir þær, sem ritið hefur að geyma, eru frá tímanum eftir að musterið hafði verið endurbyggt 515 f. Kr. og hvetja lýðinn til þess að láta af illri breytni. Þær hvetja til rétrar fórnarþjónustu og aðskilnaðar Gyðinga frá fjandsamlegum þjóðum, er umhverfis bjuggu og börðust gegn þeim. Hann boðar endurkomu Elía spámanns. Ef menn óttast nafn Guðs „mun réttlætissólin upp renna með græðslu undir vængjum sínum“ (4.2).

NÝJA TESTAMENTIÐ

Matteusarguðspjall segir frá fæðingu, lífi, krossfestingu og upprisu Jesú Krists og boðar að hann sé sá frelsari, sem Guð hafi heitið fyrir munn spámannanna sinna, ekki aðeins Gyðingapjóðinni, heldur öllum heimi. Guðspjallið hefst á ættartölu Jesú og frásögnum af fæðingu hans. Það sýnir Krist sem hinn mikla kennara og kennimann og safnar ræðum hans og kenningu í fimm báka, Fjallræðuna (5.–7. kap.), ávarp til postulanna tólf (10. kap.), dæmisögur um Guðs ríki (13. kap.), kenningu um að vera lærisveinn (18. kap.) og um endalok þessarar veraldar og hina komandi veröld og Guðs ríki (24.–25. kap.).

Markúsarguðspjall er gagnorðast guðspjallanna, og hinn skýri söguþráður þess er notaður af hinum „samstofna guðspjöllunum“ (Matteusi og Lúkasi) ásamt öðrum heimildum sem uppistaða. Markús hefur frásögn sína með því að geta orða spámanns Jesajabókarinnar, er boðaði komu þess er fara skyldi á undan Messíasi og segir síðan frá Jóhannesi skírara. Hann greinir frá atburðum í lífi Jesú, dauða og upprisu, en varðveitir minna efni úr kenningum og ræðum Jesú en önnur guðspjöll. Hann boðar Krist sem Guðs son, er vald hafði til að kenna og lækna. Hann lýsir Jesú sem Mannssyninum, er kom til þess að gefa líf sitt fyrir aðra.

Lúkasarguðspjall lýsir Jesú sem frelsara Gyðingapjóðarinnar og frelsara alls heimsins. Í upphafi guðspjallsins er ávarp höfundar (sem er hinn sami og reit Postulasöguna). Þá eru þar frásögur um mæður Jesú og Jóhannesar og um fæðingu Jesú („jólaguðspjallið“ í 2. kap.). Gleðin skipar háan sess í guðspjallinu, einkum í upphafsköflunum. Í Postulasögunni segir Lúkas frá útbreiðslu kristinnar trúar. Sumt efni hjá Lúkasi er hvergi varðveitt annars staðar, eins og söngurinn á Betlehemsvöllum, tignun hjarðmannanna við fæðingu Jesú, Jesús tólf ára í musterinu og dæmisögurnar um Miskunnsama Samverjann og Glataða soninn.

Jóhannesarguðspjall er sérstætt meðal guðspjallanna og skylt öðrum Jóhannesarritum (1.–3. Jóhannesarbréfum). Það hefst á þeim boðskap, að Jesús sé „logos“, hin eilífa hugsun, speki og skapandi orð Guðs í heiminn komið. Hugtök eins og „líf“ og „eilíft líf“, táknmyndir á borð við „vínvið“, „brauð lífsins“ einkenna framsetningu guðspjallsins. Jesús er Guðs sonur, frelsarinn er veitir öllum líf (20.31). Ræður Jesú, kenning og bænir setja svip sinn á guðspjallið, sem á sinn hátt er e.t.v. áhrifamest

Kynning

guðspjallanna, að mörgum finnst. 13.–17. kap. lýsa hinu nána kærleikssambandi Jesú og lærisveinanna. Hann hughreystir þá, nóttina sem hann svikinn var, og heitir þeim „hjálpara“, sínum helga anda, er veita muni þeim leiðbeiningu og styrk (15.26).

Postulasagan er framhald Lúkasarguðspjalls og segir frá því, hvernig fagnaðarerindið um hinn upprisna Drottin breiddist út um heiminn. Höfundurinn, Lúkas, sem var einn af samferðamönnum Páls, segir frá lífi hins fyrsta kristna safnaðar og hvernig nýir söfnuðir voru stofnaðir í Palestínu og síðan utan hennar, í Antíokkíu, borgum Litlu-Asíu, Grikklandi og í sjálfri höfuðborg rómverska heimsveldisins. Segir mest af ferðum Páls postula en minna af ferðum annarra, svo sem Péturs, sem sannfærðist að lokum um það að fagnaðarerindið ætti erindi til annarra en Gyðinga, að það skyldi boðað mönnum af öllum þjóðum, og þeir skyldu undanþegnir boðum Gyðingdóms um umskurn og hreina fæðu.

Heimildir Lúkasar virðast hafa verið traustar, og því hefur Postulasagan ótvírætt sögulegt gildi. En hann hefur ekki haft heimildir um stofnun safnaða á öðrum stöðum, t.d. í Alexandríu. Bókin er sennilega samin um 64 e. Kr.

Postulasagan varðveitir heimildir um hina frumkristnu prédikun, Péturs og Stefáns píslarvotts og Páls, og veitir þannig mikilsverða vitneskju um grundvöll kristinnar trúar og hver hin postullega boðun er. Bókin er fyrst og fremst vitnisburður um það hver var sá kraftur er gerði líf og útbreiðslu kristinnar trúar mögulega: kraftur heilags anda Guðs.

Rómverjabréfið er sendibréf, eins konar umburðarbréf, er Páll postuli sendi meðlimum hins kristna safnaðar í höfuðborg rómverska ríkisins, er hann var á leið þangað veturinn 57–58. Hvergi hefur Páll gert fyllri grein fyrir kenningu sinni en einmitt í Rómverjabréfinu, og er bréfið því geysilega efnismikið og þrungið krafti mikillar sannfæringar.

Þeir sem hann skrifar til eru Gyðingar, sem snúist hafa til kristinnar trúar, og „heiðingjar“ kristnir. Hann er söfnuðinum ókunnugur nema af afspurn, þar sem hann er ekki stofnandi hans. En hann hefur haft spurnir af því að samband Gyðingdóms og kristindóms sé mönnum ekki að fullu ljóst, og því snýst bréfið að verulegu leyti um höfuðatriði Gyðingdóms: réttlætninguna af trúfesti við lögmálið. Gegn þeirri kenningu setur Páll kenninguna um réttlætninguna af trúnni einni saman fyrir náð Guðs, sem hann sækir í Biblíu fornkirkjunnar, Gamla testamentið, er hann túlkar í ljósi Krists. Páll boðar hér nýtt samband við Guð í persónu Jesú Krists, er hinn trúaði hefur verið leystur undan valdi dauðans og hins illa með krafti andans í lífi hins trúaða, hinu nýja lífi í Kristi. Og Páll fjallar um það í niðurlagsköflum bréfsins hverja þýðingu þetta nýja líf andans hafi fyrir samlíf manna og leggur áherslu á kærleikann og ábyrgð kristins manns.

Korintubræfin (hið fyrra og hið síðara) skrifar Páll til safnaðarins í Korintu, sem hann hafði stofnað á árinu 50. Korinta var mikil menningarborg, og mátti þar finna trúarstefnur og lífsskoðanir af öllu tagi. Hinn ungi söfnuður hafði ekki valdið því að halda við hinni kristnu trú í þessu fjölþjóðaumhverfi án þess að sveigja til annarlegra háttar, og voru því alvarleg vandamál komin upp í söfnuðinum. Hér þreytir Páll því þá miklu frumraun að gera grein fyrir hinu kristna fagnaðarerindi eins og það birtist utan Palestínu, í „heiðnu“ grísku umhverfi.

Kynning

Í báðum bréfunum fjallar Páll um þau mál, sem frumkirkjunni voru mikilvæg, ætti hún að halda lífi í hinum gríska heimi: um kristið siðgæði, um kynlíf og hjúskap, um það hvernig heilög kvöldmáltíð skyldi haldin (1. Kor. 11), um andagáfunar (1. Kor. 12–14), um kristið líf í heiðinni borg, afstöðu til yfirvalda o.s.frv.

Hann leggur áherslu á hið sanna frelsi kristins manns og syngur kærleikanum hinn fræga óð í 1. Korintubréfi, 13. kap. Hann bendir á grundvöll kenningarinnar í þeirri postullegu hefð, sem Korintumenn eitt sinn veittu viðtöku (15. kap.) og á upprisu Krists sem undirstöðu fagnaðarerindisins (1. Kor. 15.12nn).

Galatabréfið fjallar í raun um sama vandamál og Rómverjabréfið, það sérstaklega, hvort þeir, sem ekki voru Gyðingar, en tækju kristna trú, þyrftu að lifa samkvæmt lögum Móse. (Galatía var hérað í Litlu-Asíu.) Í Galatabréfinu fjallar Páll um köllun sína og líf sitt áður en hann varð kristinn.

Efesusbréfið flytur mikla kenningu og víðfeðma um eigind og eðli alls lífs á jörðu og á himnum. Guð hefur skapað allt líf og ákvarðað, að í fylling tímans skyldi öll sköpun lúta Kristi. Þessi mikla heildarsýn um takmark allra veralda er grundvöllur hins kristna lífs, er lifað skyldi í samræmi við guðsviljann, í kærleika og einingu andans (4.1–3).

Páll skrifar bréfið til Efesus í Litlu-Asíu úr fangelsi (eins og Kólossubréfið, Filippíbréfið og Fílemonsbréfið). Það er þrungið myndrænum líkingum um kirkjuna.

Filippíbréfið hefur verið nefnt ‚bréf gleðinnar‘, þótt Páll sé í fangelsi er hann ritar það söfnuðinum í Filippí í Makedóníu.

Falskenningar er fluttar höfðu verið í Filippí fá honum áhyggjur og knýja hann til þess að setja kröftuglega fram höfuðsannindi fagnaðarerindisins. Hinn fagri og stórfenglegi kafli 2.6–11 um hina æðstu tign Krists, er menn skyldu trúa á, er traust heimild um fortílveru Krists sem snaran þátt í trú frumkirkjunnar.

Kólossubréfið sver sig í ætt við Efesusbréfið, en Kólossa var borg í Litlu-Asíu, skammt frá Efesus. Páll ræðst þar gegn falskenningum um að menn þyrftu að semja sig að annarlegum siðum og skoðunum til þess að öðlast hjálpræðið í Kristi. Hann setur fram kenninguna um Krist sem hinn eina frelsara. Öll fylling alls á jörðu og á himnum býr í honum, og hann hefur komið á sætt milli Guðs og manna. Á grundvelli þessa fjallar hann um siðgæði og líf hinna trúuðu.

Þessaloníkubréfin (hið fyrra og hið síðara) eru elstu Pálsbréfin. Þessaloníka (nú Saloníkí) var höfuðborg Makedóníu, og þaðan hafði Páll þurft að flýja frá þeim söfnuði, er hann hafði stofnað þar, vegna andspyrnu Gyðinga. Hann skrifar söfnuði sínum úr fjarlægð til þess að styrkja trú þeirra. Í síðara bréfinu fjallar hann um þá spurningu, sem orðið hafði brennandi í Þessaloníku, hvenær ‚komu Drottins vors Jesú Krists‘ (endurkomu Krists) mundi bera að höndum. Hann hvetur menn til þess að láta ekki truflast af annarlegum kenningum um það að dagur Drottins væri þegar fyrir höndum, heldur skyldu þeir bíða Krists í þolinmæði. Hann ‚gaf oss í náð eilífa huggun og góða von, hann huggi hjörtu yðar og styrki í sérhverju góðu verki og orði‘ (2.16n).

Kynning

Tímóteusarbréfin (hið fyrra og hið síðara) veita athyglisverða innsýn í safnaðarlíf frumkirkjunnar. Tímóteus var samverkamaður Páls (hann var frá Litlu-Asíu), og eru bréfin honum skrifuð til hvatningar, en í þeim birtist svo skýr mynd af safnaðarstarfinu undir forystu forstöðumanns og með stuðningi ýmissa embætta, að þau hafa með réttu verið nefnd Hirðisbréfin (ásamt Títusarbréfi).

Títusarbréfið minnir mjög á Tímóteusarbréfin, bæði að málfari og innihaldi. Bréfið er skrifað til Títusar, sem nefndur er í Galatabréfinu (2.1–2) og fór með Páli á postulafundinn í Jerúsalem árið 49. Títus kemur einnig við sögu í 2. Korintubréfi sem sendiboði Páls til safnaðarins í Korintu. Eins og Tímóteusarbréfin gefur Títusarbréfið athyglisverða mynd af frumkirkjunni. Það telur upp hvaða eiginleika forystumenn safnaðanna, öldungar og biskupar, eigi að hafa og hvernig menn skuli breyta samkvæmt „hinni heilnæmu kenningu.“

Fílemonsbréfið er einkabréf frá Páli til Fílemons vegna strokuþræls eins. Þótt bréfið sé ekki langt, aðeins 25 vers, veitir það betri innsýn í eðli og alvöru kristins samfélags (*koinonia*) heldur en flestar aðrar heimildir frá frumkristni.

Hebreabréfið. Við fyrstu sýn virðist Hebreabréfið vera fremur fjarlægt og framandi nútíma lesanda, sem á ekki auðvelt með að setja sig inn í frásagnir af blóðfórnum og helgihaldi löngu liðinna kynslóða. Eins eiga menn erfitt með að skilja og setta sig við orð höfundar í 6. og 10. kapítula bréfsins um að ógerlegt sé að endurnýja þá til afturhvarfs sem eitt sinn hafi smakkað hina himnesku gjöf og síðan fallið frá. En þegar betur er lesið og skyggst inn í hugarheim höfundar, verður mönnum fljótt ljóst að hér er ein af perlum kristinna bókmennta, listræn og þaulhugsuð bygging og djúp hugsun. Spurning höfundar er spurning okkar: Hvaða þýðingu hefur koma sonar Guðs í heiminn fyrir okkur? Hvernig hefur staða okkar breyst við það? Höfundur notar myndir úr Gamla testamentinu til þess að útlista alvöru þess tíma sem er í dag. Eyðimerkurfararnir verða dæmi um kristna vegferð til að sýna aðstöðumun okkar, en einnig okkur til varnaðar. Fátt er vitað um höfund og fyrstu lesendur Hebreabréfsins annað en það sem má lesa af bréfinu sjálfu.

Jakobsbréfið minnir einna helst á spekiritin í Gamla testamentinu, t.d. Orðskviðina. Það er safn af spakmælum eða myndum, sem segja mikil sannindi á hljóðlátan en sannfærandi hátt. Það sem sagt er um orðið og tunguna bregður t.d. á skarpan hátt upp mynd af vandamálum kristins samfélags. „Með tungunni vegsömum vér Drottin vorn og föður og með henni formælum vér mönnum sem skapaðir eru í líkingu Guðs.“

1. Pétursbréf ritar Pétur postuli Jesú Krists með hjálp Silvanusar til kristinna safnaða í Litlu-Asíu. Höfundur minnir þá á stöðu þeirra sem kristinna manna, „þér eruð útvalin kynslóð, konunglegt prestafélag,“ og hann hvetur þá til að feta í fótspor Krists (2.21). Höfundur bregður upp ýmsum myndum tengdum skírninni, og hafa menn talið bréfið a.m.k. að stofni til skírnarprédíkun.

2. Pétursbréf er talið yngsta bréf Nýja testamentisins. Höfundur þekkir bréf Páls postula (3.16), og er bréfið að hluta til nær samhljóða Júdasarbréfi. Höfundur fjallar um endurkomu Krists. Menn virðast hafa verið farnir að spyrja: „Hvað verður úr fyrirheitinu

um komu hans? Því að frá því feðurnir sofnuðu stendur allt við það sama.‘ Svar höfundar er þetta: ‚Dagur Drottins mun koma sem þjófur,‘ og hann hvetur lesendur ‚að ganga fram í heilagri breytni og guðrækni.‘

1. Jóhannesarbréf er eiginlega sambland af bréfi, ritgerð og prédikun. Það minnir sterklega á Jóhannesarguðspjall, og hafa ýmsir talið það ritað af höfundi guðspjallsins. Höfundur varar við villukennendum og falsspámönnum, sem komnir eru í söfnuðinn, og reynir að koma lesendum sínum í skilning um hvað í því felst að Guð er kominn í mannheim sem maðurinn Jesús Kristus. Hann ræðir um hið nýja samfélag (*koinonia*) og hvaða afleiðingu þekkingin á Kristi, syni Guðs, hefur í daglegri breytni manna, að þeir eigi að sýna hverjir öðrum kærleika, vera Guðs börn. Höfundur notar myndir sem öllum eru tamar, andstæður eins og ljós–myrkur, líf–dauði, sannleikur–lygi.

2. og 3. Jóhannesarbréf eru sendibréf frá öldungnum Jóhannesi, sem talar í þeim af föðurlegu kennivaldi. Í 2. Jóhannesarbréfi varar hann við þeim sem leiða menn afvega með því að draga í efa að sonur Guðs hafi verið raunverulegur maður. Í 3. Jóhannesarbréfi amast hann við Diotrefesi nokkrum sem telur sig leiðtoga safnaðarins en vill ekki viðurkenna kennivald öldungsins.

Júdasarbréfið beinist að einhverjum öfgamönnum, sem læðst hafa inn í söfnuðinn, einhverjum draumóramönnum, sem fátt virðist gott hægt að segja um, að áliti höfundar. Höfundur býr yfir kennivaldi og talar um ‚þá trú sem heilögum hefur í eitt skipti fyrir öll verið í hendur seld‘. Hann áminnir lesendur sína og varar þá við að falla frá með dæmum úr sögu Gyðinga. Jafnframt minnir hann þá á ábyrgð þeirra gagnvart þeim efablöndnu. Höfundur kallar sig Júdas, bróður Jakobs, og þar með bróður Drottins.

Opinberun Jóhannesar er eina opinberunarrit Nýja testamentisins og minnir á Daníelsbók í Gamla testamentinu. Svipað efni er þó að finna víða í Nýja testamentinu, t.d. 13. kapítuli Markúsarguðspjalls, og eins eiga ýmis hugtök, svo sem upprisa, Mannssonur o.fl., rætur sínar að rekja til hugmynda opinberunarrita. Þótt ótalmargt í myndmáli nútímans megi rekja til fornra opinberunarbókmennta, þá eru myndir og sýnir Opinberunar Jóhannesar nokkuð framandi fyrir mörgum lesendum. Málfar höfundar er málfar skáldskapar, þar er að finna framtíðarsýnir og hugmyndaflug þess, sem lítur atburði líðandi stundar frá sjónarhorni nýs veruleika, sem er ofar og allt annað en það dagsdaglega og varpar nýju ljósi á atburði sem þrengja að. Talið er að Opinberun Jóhannesar hafi verið rituð á tímum ofsókna Dómitíanusar keisara á síðasta áratug 1. aldar. Hefur hún mikið verið lesin á þrengingartímum og hafa menn margoft getað lesið út úr táknum hennar og heimfært á líðandi stund. Myndir hennar og sýnir knýja lesandann til að spyrja um tilgang sögunnar, um atburði sem blasa við og virðast óskiljanlegir, og hvernig Guð þrátt fyrir allt er sá sem öllu stjórnar.

Opinberunarbókin hefur verið óþrjótandi uppspretta skálda og listamanna, og ótalmargir hafa sótt huggun og þrótt í hana. ‚Sjá tjaldbúð Guðs er meðal mannanna og hann mun búa hjá þeim, og þeir munu vera fólk hans . . . Og hann mun þerra hvert tár af augum þeirra. Og dauðinn mun ekki framar til vera, hvorki harmur né vein né kvöl er framar til. Hið fyrra er farið‘. (21.3–4.)

TÍMATAL

GAMLA TESTAMENTIÐ

Ártöl hebresku konunganna, reiknuð eftir upplýsingum í G.t. með hliðsjón einkum af assýrískum og babýlonskum heimildum, eru sum óviss enn, þrátt fyrir miklar rannsóknir. Oftast skakkar aðeins einu ári eða fáum. Nokkur tímatalskerfi eru í notkun, en um ártöl þau, er hér fara á eftir, er miðað við tímatalskerfið í *John Bright: A History of Israel*, ²1972.

(Öll ártöl eru f. Kr.)

2. árþúsund

Arameískir forfeður Hebreanna (5. Móseb. 26.5–9), Ísak og Jakob og ættflokkar af þeim komnir fara um Palestínu sem hjarðmenn, frá einu bóli til annars, og halda að lokum til Egyptalands. Jósef í Egyptalandi. (1. Mósebók/Genesis.)

13. öld

Hebrear, sem þrælkaðir voru í Egyptalandi, brjótast út þaðan undir forystu Móse og Arons á dögum Ramsesar II, halda til fjallsins helga, Sínaí (sem í 5. Mósebók/Devteronomium er nefnt Hóreb) og efna þar til stofnhátíðar hebresks átrúnaðar, sáttmála milli Guðs og lýðsins. (2. Mósebók/Exodus.) Halda síðan um óbyggðir og inn í Palestínu (Fyrirheitna landið).

Um 1250 – um 1200

Landnám hebresku ættkvíslanna í Palestínu. (Jósúabókin. Dóm. 1.1–2.5.) Ættkvíslirnar gera sáttmála í Síkem og sameinast um að dýrka einn Guð (Jós. 24). Járnöld hefst (um 1200– 1000).

Um 1200 – um 1020

Dómaratímabilið. Filistar setjast að á Miðjarðarhafsströnd Palestínu. (Dómarabókin.) Debóra. Gídeon.

11. öld

Samúel í helgidóminum í Síló. (1. Sam. 1–3.) Samúel smyr Sál til konungs. Sál er konungur um 1020 – um 1000.

Um 1000 – um 961

Davíð konungur. Vinnur Jerúsalem úr höndum Jebúsíta og sameinar norður– og suðurættkvíslirnar í eitt konungsríki. Heimsveldi Davíðs. (Samúelsbækur.)

Um 961 – 922

Salómon gerist konungur að hætti austurlenskra stórkonunga. (1. Kon. 1–11.) Hann byggir musteri í Jerúsalem.

922

Ríkið klofnar eftir dauða Salómons. Norður-ættkvíslirnar (Ísrael) segja sig úr lögum við suður-ættkvíslirnar (Júda).

Konungar í Júda: Rehabeam (922– 915), Abíam (915–913), Asa (913–873), Jósafat (873–849), Jóram (849–842).

Konungar í Ísrael: Jeróbóam I (922– 901), Nadab (901–900), Basa (900–877), Ela (877–876), Simrí (876).

876

Omríætt kemst til valda í Ísrael. [Omrí, 876–869, Akab, 869–850.] Þeir byggja Samaría og gera hana að höfuðborg Norðurríkisins (Ísraels). Ganga í hernaðarbandalag vesturþjóða gegn framrás Assýringa að austan (Salmaneser III). Akab gengur að eiga Jesebel, prinsessu frá Týrus, er dýrkaði týrverska guði (Baal). Hann reisir Baal altari í Samaría. Nabót. Elía spámaður. (1. Kon. 17–19; 21.) [Konungar í Norðurríkinu: Ahasía, 850–849, Jóram, 849– 842.] Elísa spámaður. (2.Kon. 2; 4–8.)

842

Jehú steypir konungsætt Omrís og Jesebel drottningu. Blóðbað Jehú. Ahasía, konungur í Júda (842), fellur. Atalía, dóttir Akabs, konungsmóðir í Jerúsalem, ríkir 842–837 og stofnar til dýrkunar Baals.

837

Atalíu og Baals-dýrkendum í Jerúsalem steipt í stjómabyltingu. (2. Kon. 11.) Konungar í Júda: Jóas (837–800), Amasía (800–783). Konungar í Ísrael: Jehú (842–815), Jóahas (815–801), Jóas (801–786).

8. öld

Öld hinna miklu ritspámannanna (,dómsspámannanna‘). Í Norðurríkinu (Ísrael): Jeróbóam II (786–746). Mikill uppgangstími. *Amos* ræðst gegn þjóðfélagslegu óréttlæti og leggur áherslu á réttlæti Guðs. *Hósea* ræðst gegn frjósémisdýrkun og leggur áherslu á kærleika Guðs (líkingarsagan um ótrúu eiginkonuna í 1.–3. kap.). Í Suðurríkinu (Júda): Ússía (783–742), Jótam (742–735), Akas (735–715). Assýringar sækja til vesturs og ógna öllum ríkjum þar, þ. á m. Ísrael og Júda. Við þær utanríkispólitísku aðstæður prédíkar *Jesaja* (er kom fyrst fram 742) þolinmæði, rósemi og traust á fyrirheitum Guðs um vernd til handa Síonarborg og um ævarandi konungdæmi Davíðsættar.

722

Assýringar (Sargon II) taka Samaría, höfuðborg Norðurríkisins, gera Norðurríkið (Ísrael) að héraði í assýríska heimsveldinu, flytja íbúana burt (þeir hverfa í þjóðahafið, eru úr sögunni) og fá nýja íbúa í stað þeirra. (Sbr. ,Samverja‘ á síðari skeiðum sögunnar, kennda við Samaría.) [Konungar í Norðurríkinu 746–722: Sakarí, Sallúm, Menahem, Pekaja, Peka og Hósea.] Norðurríkið er úr sögunni.

701

Assýringar (Sanheríb) ráðast inn í Júda og setjast um Jerúsalem. (2. Kon. 18–19.) Jesaja, 1. kap., lýsir ástandinu þá. Konungar í Júda: Hiskía (715–687/6), Manasse (687/6–642), Amon (642–640), Jósía (640–609).

622

Siðbót Jósía. Veldi Assýringa komið að fótum fram, og gefst Jósía því svigrúm til viðreisnar. (2. Kon. 22.3–23.25.) Efni 5 Mósebókar (Devteronomium) kemur hér við sögu (lögbókin, 2. Kon. 22.8). Hér er talið upphaf myndunarsögu helgiritasafns (kanóns). *Jeremía*.

612

Níníve, höfuðborg Assýríu, fellur. Assýringar þar með úr þessari sögu. Babýloníumenn (ný–babýlonska heimsveldið) taka við hlutverki þeirra.

Fram til 587

Konungar í Júda fram til herleiðingarinnar til Babýloníu 587: Jóahas (609), Jójakím (609–598), Jójakín (598–597), Sedekía (597–587).

Esekiel herleiddur með Jójakín konungi í fyrri herleiðingunni 597. Hann starfar síðan meðal hinna herleiddu í Babýloníu. *Jeremía* prédikar í Jerúsalem og boðar að ekki skuli veitt viðnám gegn Babýloníumönnum. Ákærður um landráð. Fluttur nauðugur til Egyptalands. Ritari hans, Barúk, skrifar upp ræður hans.

587

Jerúsalem fellur. Babýloníumenn (Nebúkadnesar) herleiða flesta íbúa Júda og Jerúsalem til Babýloníu og leggja musterið og Jerúsalem í eyði.

587–538

Esekiel prédikar og fremur táknrænar athafnir. (4. kap.) Hinn mikli spámaður herleiðingarinnar, sem nefndur hefur verið *Jesaja Annar*, *Devtero–Jesaja*, prédikar miskunn Guðs yfir hinum herleiddu og boðar þeim að þeir skuli halda heim. 40.–55. kap. Jesajabókarinnar geyma prédikanir hans. Hann boðar að herleiðingin hafi verið refsing, en dómurinn sé liðinn hjá og náðin blasi við, Guð muni greiða veg lýðsins heim. (40. kap.) Hann kveður til Kýrus Persakonung. (45. kap.)

539

Kýrus Persakonungur tekur Babýlon. Heimsveldi Babýloníumanna þar með liðið undir lok.

538

Kýrus gefur út tilskipun og gefur íbúum Júda og Jerúsalem leyfi að fara heim og byggja musterið. Fyrsta heimförin til Jerúsalem. Sesbasar konungsson og landstjóri leggur hornstein mustersins. Andstaða Samverja. Musterisbyggingunni hætt. *Haggai* og *Sakaría* hvetja lýðinn. Musterið byggt 520–515, vígt 515.

Serúbabel landstjóri. (Tók við af Sesbasar.) Jósúa æðsti prestur. *Malakí*.

5. öld

Esra og Nehemía koma til Jerúsalem, ártöl óviss. (*Esra*– og *Nehemiabækur*.) Nehemía byggir múrana. Esra heldur þingsamkomu og endurreisir hinar fornu stofnanir á grundvelli laganna („lög málsins“). (Neh. 8–9.) Gyðingdómur er hafinn. Grundvöllur hans eru lög og frásagnir Fimmbókaritsins (Mósebókanna fimm).

[Xerxes (d. 465) og Artaxerxes (d. 424) eru konungar í Persaveldi. Öld Sókratesar og grískrar hámenningar.] Samverjar segja skilið við Gyðinga og halda áfram fjandskap gegn þeim. (Fullur skilnaður síðar. Biblía þeirra var Fimmbókaritið.)

4. öld og síðar

Palestína á valdi eftirmanna Alexanders mikla. Alexandría verður ein af miðstöðvum Gyðingdóms. Antíokkus Epífanés (175– 163) kúgar Gyðinga og vanhelgar musterið í Jerúsalem. (*Daníelsbók*.) Uppreisn Makkabea. Hreinsun mustersins 164 (165?). Rétttrúaðir Gyðingar („Essenar“) segja sig úr lögum við prestana í Jerúsalem og stofna til samfélags í Kúmran við Dauðahafið (Dauðahafshandritin). Samkunduhúsin verða stofnun og miðstöð Gyðingdóms eftir eyðingu mustersins 70 e. Kr. Apokrífar bækur Gamla testamentisins (þ. á m. Síraksbók) verða til.

NÝJA TESTAMENTIÐ

(Upphaf tímats vors miðar við Kristsburð, en vegna tímatalsskekkju til forna telst Kristur fæddur a.m.k. fjórum árum fyrir upphaf tímats vors.)

Rómverskir keisarar	Palestína. Jesús og lærisveinar.
Ágústus keisari 30 f. Kr. – 14 e. Kr. (Lk 2.1).	Heródes mikli konungur 37–4 f. Kr. (Mt 2). Fæðing Jesú a.m.k. 4 árum „f. Kr.“ (Mt 1.18–25; Lk 2.7). Heródes Antípas fjórðungsstjóri í Galíleu og Pereu 4 f. Kr. – 39. e. Kr. (Lk 3.1; 23.6–12). Júdea (áður Júda) verður rómverskt skattland 6 e. Kr.
Tíberíus keisari 14–37 (Lk 3.1).	Jóhannes skírari kemur fram. Kaífas æðsti prestur 18–36. Pontíus Pílatus landstjóri í Júdeu 26–36. Jesús krossfestur um 30. Stefán píslarvottur grýttur um miðjan 4. áratuginn (Post 7.54–60). Páll sér sýn á leið til Damaskus og gerist postuli Krists (Post 9).
Kalígúla keisari 37–41.	Heródes Agrippa I 37–44; gerður að konungi 40 (Post 12.1,20–23). Antíokkía verður miðstöð þeirra meðal hinna kristnu sem voru ekki Gyðingar (Post 11.19–30).
Kládíus keisari 41–54 (Post 18.2).	Frumstöfnunin í Jerúsalem ofsóttur. Jakob Sebedeusson tekinn af lífi um 44 (Post 12.2). Fyrsta kristniboðsferð Páls um 47–48 (Post 13.3–14.26).

Tímatal

Kládíus rekur Gyðinga frá Róm 49.	Postulafundurinn í Jerúsalem um 49 (Post 15). Önnur kristniboðsferð Páls um 50–54 (Post 15.40–18.22). Páll hittir Gallíón landstjóra í Akkeu í Korintu 51/52 (Post 18.12–17). Þriðja kristniboðsferð Páls um 55–58 (Post 18.23–21.17). Felix landstjóri 52–60 (Post 23.23–24.27).
Neró keisari 54–68.	Páll tekinn höndum í Jerúsalem 58 (Post 21.27–36). Festus landstjóri 60–62 (Post 25–26). Páll siglir til Rómar 60 (Post 27.1–28.15).
Róm brennur 64.	Páll í Róm 61–63 (Post 28.16–31).
Galba keisari 68–69.	Uppreisn Gyðinga gegn Rómverjum 66–70.
Vespasíanus keisari 69–79.	Fall Jerúsalem 70.

ORÐASKÝRINGAR

Ab Sjá Mánuðir.

Abba Arameískt orð: faðir. Jesús notaði orðið abba í bænum sínum (Mk 14.36; Rm 8.15; Gl 4.6).

Abib Sjá Mánuðir.

Adar Sjá Mánuðir.

Aðkomandi Fólk er yfirgefið hafði sín fyrri heimkynni og setst að meðal ókunnra, eins og Abraham í Kanaanslandi og Hebrear í Egyptalandi (1M 23.4; 2M 22.21). Ásamt Ísraelsmönnum bjuggu ýmis þjóðabrot sem aðkomandi í Kanaanslandi. Þetta fólk hafði ekki fullan borgararétt, en samfélagið veitti því engu að síður vernd. Lögmálið kveður oft á um réttindi aðkomenda og útlendinga og skyldur fólks gagnvart þeim. Sjá: 3M 19.10; 25.35; 4M 15.15; 5M 1.16.

Akasiútré Harður og sterkur viður, sem var mjög mikið notaður á tímum Gamla testamentisins. Viðurinn hentaði vel til fingerðrar smíði. Akasiútré þrífst vel á þurrklendum svæðum, t.d. á Sínaískaganum, þar sem önnur tré geta ekki vaxið.

Alfa og Ómega Fyrsti og síðasti bókstafurinn í gríska stafrófinu. Notað í merkingunni „hinn fyrsti og hinn síðasti, upphafið og endirinn“ (Opb 1.8; 21.6; 22.13).

Alfórn Sjá Fórnir.

Altarishorn Sjá Horn.

Amalekítar Hirðingjar á eyðimerkursvæðinu fyrir sunnan Negeb. Þeir réðust margsinnis á Ísraelsmenn, bæði í óbyggðum og eftir landnám Ísraelsmanna í Kanaanslandi (2M 17.8nn; 1S 15.2nn).

Amen Hebr.: „Það stendur fast, það er vissulega rétt, áreiðanlegt, öruggt.“ Amen er lokaorðið í bænum og lofgjörðum í guðsþjónustunni. Orðið kemur mjög oft fyrir í upphafi ummæla Jesú (þýtt: sannlega) og er þá gjarnan tvítekið til áherslu (Mt 5.18; Jh 3.3).

Ammónítar Þjóðflokkur sem settist að fyrir austan Jórdan á 13. öld f.Kr. og stofnaði konungsríki kringum ána Arnon. Höfuðstaður ríkisins var Rabba (nú Amman). Talið var, að þessi þjóð væri afkomandi Lots, bróðursonar Abrahams. Allt frá dómaratímabilinu áttu Ammónítar í stríði við Ísraelsmenn, og þar kom, að Davíð konungur lagði þjóð þessa undir sig. Mörgum dómsorðum spámannanna er beint gegn Ammónítum.

Amorítar Sterk og völdug þjóð í Kanaanslandi áður en Ísraelsmenn settust þar að (Am 2.9).

Anakítar Þjóð sem búið hafði í suðurhluta Kanaanslands frá fornu fari. Sagt var um Anakíta, að þeir væru stórvaxnir (5M 1.28; 2.10).

Aramear Semítísk þjóð sem til forna bjó í Norður–Mesópótamíu, sem síðar varð Sýrland. Upphaflega var samband Ísraelsmanna og Aramea gott, en á konungatímunum kom oft til bardaga milli þjóðanna (2S 8.3 nn). Aramear töluðu forn–arameísku.

Orðaskýringar

Arameíska Tungumál sem Gyðingar töluðu á dögum Jesú. Ísraelsmenn kynntust arameískri tungu í herleiðingunni til Babýloníu. Hebreska hafði verið mál Ísraelsmanna eftir landnámið í Kanaan. Arameíska tók að þrengja sér inn í hebreskuna sem talmál á 6. öld f.Kr. og var almennt töluð í Palestínu á 3. öld f.Kr. Hebresk tunga var þá aðeins töluð við guðspjónustur. Hún var hið „heilaga tungumál“.

Areasarhæð Hæð í Apenu, þar sem æðsti dómstóll Apenu til forna, Areópagusdómurinn, kom saman (P 17.19–34).

Aron Eldri bróðir Móse. Hann var í eyðimerkurförinni útnefndur fyrsti æðsti prestur Ísraelsmanna. Aron var af ættkvísl Leví. Eftir herleiðinguna (á 6. öld f.Kr. og síðar) gegndu afkomendur hans einir prestsþjónustu, en aðrir menn af ættkvísl Leví (levítar) gegndu óaðri þjónustustörfum í helgidómnum (2M 6.20; 4.14; 3M 8.1–13; 4M 3.1; 20.23–29).

Asdód, Askalon Sjá Filistar.

Aséra Gyðja Kanverja, eiginkona Baals, og ásamt honum réð hún vexti gróðurs. Á fórnarhæðunum reistu þeir tréstólpa, sem átti að tákna gyðjuna (Dm 6.25). Þeir „helguðu sig saurlifnaði“ þar (1Kon 14.23) til að tryggja vöxt gróðurs.

Asía Rómverska skattlandið Asía náði yfir vesturhluta núverandi Litlu-Asíu. Höfuðborg hennar var Efesus.

Astarte Gyðja lífs og akuryrkju sem dýrkuð var um öll Mið austurlönd. Hún var og nefnd himnadrottningin.

Ástarepli Ávöxtur jurtar (*mandragora officinalis*) er menn trúðu, að hefði hvetjandi áhrif til ásta og frjósemi (1M 30.14).

Baal var ásamt El tignasti Guð Kanverja. Baal var oft nefndur í sömu andrá og Aséra og Astarte. Hann drottnaði yfir gróðri jarðar og veðurfari. „Rödd“ hans var í þrumuskýi, og hann gaf jörðinni líf og regn. Hann var dýrkaður við helgidóma víðs vegar um landið með mismunandi nöfnum, til dæmis Baal–Berit (Sáttmála–Baal) eða Baal–Sebúb (2Kon 1.2 nn). Þess vegna er oft í Gamla testamentinu talað um „Baal–ana“ í fleirtölu.

Balsam Sæt ilm kvoða af balsamrunnanum, lágum trjárinna. Kvoðan var notuð í smyrsl, reykelsi og ilmefni.

Bann Elstu lög „hins heilaga stríðs“ meðal þjóða Mið austurlanda buðu, að óvinir skyldu ekki teknir herfangi, heldur skyldi þeim gjöreytt, „lýstir í bann“. Var það e.k. trúarleg skylda (4M 21.2; 1S 15).

Bannfæra Það að eitthvað var lýst í bann eða bannfært merkti í Gamla testamentinu, að það væri dæmt til eyðingar. Í stríði gerðist það, að menn, dýr, hlutir eða jafnvel heilir bæir voru lýstir í bann og gjöreyddir (5M 2.34; 3.6). Sá er tók af hinu bannfærða hafði drýgt dauðasynd (Js 7.1 nn).

Beelsebúl Nafn sem Nýja testamentið notar um Satan, foringja illu andanna. Það er komið af hebreska orðinu Baal–Sebúl (Mt 10.25; Mk 3.22; Lk 11.15).

Borgarhlið Hlið víggirtra borga og bæja var allmikil bygging, herbergi sem þeir gengu um sem leið áttu inn í bæinn. Bekkir voru til beggja handa og skuggsælt. Fyrir framan var venjulega opið svæði. Þar safnaðist fólk saman og lagði ágreiningsefni sín fyrir öldunga þorpsins. Þar var skorið úr málum manna.

Bókrolla Forn bók, er gerð var úr mörgum skinnnum eða blöðum, er saumuð voru saman og vafin upp eins og strangi (roðull, rolla; Jer 36.2; Opb 5.1).

Orðaskýringar

Blóð Því var trúað, að í blóðinu væri líf hinnar lifandi veru fólgið. Þar sem Guði tilheyrir allt líf var blóðið heilagt. Það var Guðs gjöf. Enginn mátti „úthella mannsblóði“ og bann var lagt við því að eta blóð dýra (1M 9.4 nn; 3M 17.14). Er fórnardýrum var slátrað átti blóðið að renna burtu. Blóðinu var roðið á altarið, því var fórnað til hreinsunar og friðþægingar þjóðarinnar frá syndum hennar (3M 17.11). Í Nýja testamentinu er það Jesús sem fórnar blóði sínu til þess að friðþægja fyrir syndir mannanna.

Blóðhefnd Skylt var á elstu tímum að hefna vígs ættingja. Blóðhefnd var ekki leyfð, ef morðið var framið í sjálfsvörn. Til að koma í veg fyrir misnotkun blóðhefnda var í lögmáli Móse kveðið á um griðastaði, þangað sem þeir, er víg höfðu unnið, gátu flúið (4M 35).

Brennifórn Sjá Fórnir.

Brotning brauðsins merkir hina elstu sameiginlegu máltíð kristna safnaðarins („kærleiksmáltíðir“ Jd v.12). Máltíðin var haldin til minningar um hinstu máltíð Jesú með lærisveinum sínum, er hann tók brauð og gaf lærisveinum sín um. Máltíð þessi var einnig nefnd „drottinleg máltíð“ (1Kor 11.20), og talið er, að hinir fyrstu kristnu hafi haft hana um hönd hvern sunnudag. Hér á altarissakramenti kristinnar kirkju rætur sínar (P 2.42,46; 20.7; 1Kor 11.25–28).

Bul Sjá Mánuðir.

Bölván (Bannfæring) Heitingar og máttug orð, refsingar, sem höfðu í för með sér ófarnað manna, bæja eða lands, óáran, sjúkdóm eða dauða. Bölvánir gegndu þýðingarmiklu hlutverki í réttarkerfi Ísraels og áttu að stuðla að lífi sem var í samræmi við vilja Guðs (5M 27.13 nn). Flutningur blessana og bannfæringa (bölvana) voru liðir í helgisíðum sáttmálshátíðarinnar, er Sínaísáttmálinn var endurnýjaður, og var þeim ætlað það hlutverk að blessa þær athafnir, sem voru söfnuðinum og trúnni til styrktar, en lýsa í bann athafnir, er rufu sáttmálann (5M 11.26; 28; 30.19).

Dagón var guð lífs og akuryrkju eins og Baal. Hann var dýrkaður meðal ýmissa nágrannaþjóða Ísraels, t.d. Filista (1S 5.2 nn).

Dagur Drottins Sá dagur, er Drottinn mun koma og opinbera sig í dýrð og mætti. Hann átti að verða dagur sigurs og sælu hjá Ísraelsmönnum. Spámennirnir boðuðu þvert á móti, að dagurinn yrði Ísraelsmönnum „dagur reiði“ og myrkurs en ekki ljóss, þar sem þeir höfðu ekki snúið frá villu síns vegar (Am 5.18 nn). Í Nýja testamentinu er dagur Drottins dagurinn þegar Jesús kemur aftur.

Dekapólis Orðið er samsett úr grísku orðunum *deka* (tíu) og *pólis* (borg). Samfélag tíu borga fyrir austan Jórdan. Borgirnar tíu voru: Damaskus, Díon, Filadelfía, Gadara, Gerasa, Hippos, Kanata, Pella, Rafana og Skytopólis (sem var fyrir vestan Jórdan).

Denar Daglaun landbúnaðarverkamanns, sbr. Mt 20.2. (Sjá Mynt).

Djúp Samkvæmt gamalli heimsmynd fornþjóða, sem birtist í Gamla testamentinu, var „djúp“ í upphafi frumhaf sem þakti allt. Þegar Guð skapaði jörðina og himininn, setti hann hafinu takmörk (1M 1.9n). Jörðin var álitin hvíla á stöplum í heimshafinu (Sl 24.2; 104.5). „Undirdjúp“ í N.t. (Rm 10.7) merkir ríki dauðra.

Orðaskýringar

Dómarar Þeir voru hetjur, kynjamenn og stjórnendur, kallaðir til forystu sökum atgervis, en dæmdu einnig í málum manna. Nafnið er dregið af sögn, er merkir „að láta e–n ná rétti sínum, dæma“ (Dm 2.16). Á elstu tímum voru það öldungarnir og prestarnir sem dæmdu í málum manna. Öldungarnir, sem söfnuðust saman við borgarhliðin, voru venjulega dómstóll borganna. Síðar gegndu konunglegir embættismenn þessu hlutverki. Dómarar þeir sem nefndir eru í Dómarabókinni voru ættarhöfðingjar sem Guð hafði kallað til að bjarga Ísrael á neyðarstundu. Eins og spámennirnir voru þeir gæddir anda og krafti Drottins (Dm 6–8).

Drakma hafði svipað verðgildi og denar, sem jafngilti daglaunum landbúnaðarverkamanns. (Sjá Mynt).

Dreypifóm Sjá Fórni.

Drottinn (Gríska: Kyrios) er í Gamla testamentinu þýðing á guðsnafninu Jahve (Adonai). Í Nýja testamentinu er orðið einkum notað um Krist eftir upprisuna (1Kor 6.14).

Drottinn allsherjar (Drottinn hersveitanna) (Hebr.: Jahve Sebaot) Nafn sem táknaði vald Guðs og hátign.

Dýrð Hin sýnilega opinberun Drottins sem máttugs Guðs. Dýrðin birtist sem leiftur, oft ásamt skýjum og myrkri (2M 16.10; 24.17 n; Esk 1.27 n). Máttarverk Drottins opinberuðu einnig dýrð hans (2M 14.17 n). Nýja testamentið boðar að dýrð Guðs hafi opinberast í Jesú Kristi.

Edómítar Nágrannar Ísraels í suðaustri. Þjóðin var talin af ættflokki Esaú. Mestur hluti Edóms er eyðilegt og grýtt hálendi. Höfuðstaður konungsríkisins Edóms var Bosra.

Eiormurinn Á eyðimerkurgöngunni urðu margir Ísraelsmenn fyrir höggormsbíti og dóu af þeim sökum. Móse gerði höggorm úr eir og setti á stöng. Þeir sem bitnir voru af höggormum þurftu aðeins að líta á eiorminn, þá héldu þeir lífi. Til voru þeir Ísraelsmenn sem tilbáðu eiorminn í staðinn fyrir Guð. Hiskía konungur lét því eyðileggja hann (4M 21.6–9; 2Kon 18.4; Jh 3.14–15).

Ekron Sjá Filistar.

Elúl Sjá Mánuðir.

Emmanúel Sjá Immanúel.

Englar Biblían minnst víða á engla. Þeir eru sendiboðar Guðs. Í Gamla testamentinu eru það oft englar sem opinbera vilja Guðs. Stundum er talað um „engil Drottins“ í eintölu (1M 22.11,15) sem talsmann Guðs. Höfuðenglarnir eru nefndir með nafni, Gabríel („Guðs hetja“, Lk 1.19) og Míkael („Hver er sem Guð?“ Dn 12.1).

Epíkúringar Fylgiendur heimspekistefnu er kennd var við gríska heimspekinginn Epíkúrus. Stefna þessi lagði áherslu á lífsnautnina og boðaði að dauðinn væri endir alls (P 17.18).

Etaním Sjá Mánuðir.

Fagnaðarár héldu Ísraelsmenn á fimmtíu ára fresti eða sjöunda hvert hvíldarár (3M 25.8–28).

Farísear voru flokkur Gyðinga á tímum Jesú. Nafnið þýðir trúlega „þeir, sem skilja sig frá“. Prestar og fræðimenn stjórnuðu flokknum, flestir félaganna voru þó úr alþýðustétt, leikmenn sem lögðu sig fram um að breyta eftir Móselögmáli og munnlegum erfðageymdum. Andstætt Saddúkeum trúðu þeir á upprisuna og eilíft líf, svo og á anda og engla. Þeir lögðu mikla áherslu á fjölmörg boð varðandi ytri guðrækni og hreinleika (Mk 7.1 nn), svo og hvíldardagsreglur.

Orðaskýringar

Fasta Hún fólst í því að vera án matar eða drykkjar einn eða fleiri daga. Í Gamla testamentinu er fastan tákn sorgar eða yfirbótar (2S 1.12; Jn 3.5). Á hinni miklu friðþægingarhátíð föstuðu allir (3M 16.29). Á tímum Jesú var algengt, að heittrúaðir Gyðingar föstuðu reglubundið tvisvar í viku. Fastan var einnig tími bænar og fórnar.

Filistar Þjóð sem talin er hafa komið frá grísku eyjunum til Kanaanslands á 13. öld f.Kr. Filistar settust að á strandlengjunni við Miðjarðarhafið. Ríki þeirra var samband fimm borga: Gasa, Asdód, Askalon, Ekron og Gat. Er Filistar freistuðu þess að sækja lengra inn í landið kom til langvinnrar styrjaldar þeirra og Ísraelsmanna (Dm 13.1; 15.9; 1S 4.1 nn).

Fiskhliðið Eitt hliðanna í borgarmúrnum kringum Jerúsalem, þar hefur fiskur sennilega verið seldur (2Kro 33.14; Neh 3.3; Sf 1.10).

Fjórðungsstjóri Þann titil báru synir Heródesar mikla. Þeir voru ekki sjálfstæðir konungar en réðu hver hluta landsins, sem jafnframt var undir rómverskri yfirstjórn.

Forgarður Í musteri Salómons var forgarðinum skipt. Í innri forgarðinum umhverfis musterið stóð brennifórnaraltarið og þar voru flestar fórnir bornar fram. Í musteri Heródesar var musteriðssvæðinu skipt í marga forgarða. Allir áttu aðgang að ytri forgarðinum, forgarði heiðingjanna. Þar var verslað og skipt þeim peningum, sem þurfti í fórnir og musteriðsskatt. Gyðingar einir fengu aðgang að innri forgarðinum. Honum var skipt í þrennt milli karla, kvenna og presta.

Fortjald Tjald í musterinu, sem skildi hið heilaga frá hinu allra helgasta (2M 26.31; Mt 27.51; Heb 6.19).

Fórnir Í lögmáli Móse, einkum í 3M, er að finna fjölda reglna varðandi fórnirnar. Fyrst í stað var fórnað víða í landinu. En musterið í Jerúsalem varð er fram liðu stundir aðalfórnarstaðurinn. Í Gamla testamentinu má einkum greina þrjú þætti eðli fórnanna. Fórnin var gjöf til Guðs. Fórnin var færð til að styrkja samfélag mannsins við Guð og hún færð í þakklætisskyni. Loks átti fórnin að friðþægja fyrir synd mannsins og sekt og veita honum aftur betra samfélag við Guð. Tegundir fórna voru margvíslegar en þessar helstar: Reykelsisfórn, brennifórn, eða alfórn, syndafórn, sektarfórn, heillafórn, veififórn, lyftifórn, matfórn og dreypifórn.

Fórnarhæð Sjá Hæð.

Friðþægingardagurinn Sjá Hátíðir.

Frumburður Sá sem fæðist fyrstur. Frumburðir manna og dýra heyrðu Drottni til og áttu að vígjast honum. Dýrin voru borin fram sem fórnir. Syni skyldi leysa með dýrafórn eða vígjja þá til þjónustu Drottins eins og Samúel (2M 13.2,15; 34.20; 1S 1.11,28). Elsti sonurinn átti „frumburðarrétt“. Hann erfði helmingi meira en hinir synirnir og varð höfuð fjölskyldunnar við dauða föðurins (1M 25.31 nn; 5M 21.15 nn).

Frumgróði Svo var fyrsta uppskeran kölluð. Henni átti að fórna þeim Guði sem er herra jarðarinnar og þess sem á henni vex (2M 23.19; SM 26.1 nn). Þetta var gert í þeim tilgangi, að blessun Guðs hvíldi yfir allri uppskerunni.

Fræðimenn kynntu lögmálið, kenndu það og útskýrðu, þeir máttu ekki taka þóknun fyrir skýringar sínar. Þeir urðu því einnig að hafa annað starf (Mt 2.4; 5.20; 8.19; 23.2; Mk 12.38; Lk 5.30).

Fögrudyr Hlið í musteri Heródesar á milli ytra musteriðssvæðisins og forgarðs kvennanna (P 3.2,10).

Gat Sjá Filistar.

Gehenna Sjá Hinnomsdalur.

Góðsemi (Hebr.: hesed) Kærleiksverk unnið vegna gagnkvæmrar skuldbindingar „sáttmálans“ og lykilorð um merkingu „sáttmála“ (1M 20.13; 2M 19–24; 1S 20.8). Hesed er oft þýtt „náð“.

Granatepli Ávöxtur sígræns trés, sem þykir með þeim fegurstu í Palestínu. Safinn úr granateplinu er mjög vinsæll svaladrykkur. Myndir af granatepli voru notaðar til skreytinga, t.d. á súlnahöfðunum í musterinu.

Griðastaðir Sex borgir voru griðastaðir þeirra er óviljandi höfðu orðið manni að bana. Þær voru þeim „hæli fyrir hefndanda“ (Js 20). Borgirnar sex voru: Kedes, Síkem, Kirjat–Arba (Hebron), Beser, Ramót og Gólan (4M 35.13; 5M 4.41–43).

Guðsmaður Maður sem með þjónustu sinni við Drottin stendur í sérstöku guðssambandi, t.d. Móse eða Davíð. Orðið var einkum notað um sjáendur og spámenn.

Gullna hliðið Hlið á austurvegg borgarmúrsins umhverfis Jerúsalem.

Hadad Rimmon Arameískur frjósemisguð, er syrgður var ár hvert, þegar hann steig niður til undirheima (Sk 12.11; Esk 8.14).

Hallelúja Á hebr.: *hallelu Jah* „lofið Drottin“ (Jah er styttri mynd af Jahve). Orðið er oft notað sem upphaf eða niðurlag í lofsöngvum (Sl 104.35; 135.1,21; Opb 19.1).

Handlaug Að taka handlaugar var helgiathöfn, trúarlegur „þvottur“ (Mt 15.2).

Hátíðir Ísraelsmenn héldu þrjár stórar hátíðir á ári hverju.

1. *Páskarnir* voru haldnir í Abíb mánuði, er síðar var nefndur Nisan. Síðar voru þeir bundnir við 14. dag Nisan mánaðar (mars–apríl). Þeir voru haldnir til minningar um frelsunina frá Egyptalandi (2M 12).

Páskalambinu var slátrað í musterinu, og það var síðan etið í hátíðarmáltíð fjölskyldunnar um kvöldið. Máltíðinni heyrðu til ákveðnar bænir og helgisiðir. Sálarnir 113–114 og 115–118 voru notaðir sem „lofsöngur“ (sbr. Mt 26.30).

Páskahátíðin var inngangur að hátíð ósýrðu brauðanna (Mt 26.17), sem stóð í sjö daga. Þessa viku mátti aðeins eta ósýrð brauð vegna þess, að Ísraelsmenn borðuðu ósýrð brauð er þeir fóru í skyndi af Egyptalandi (2M 12.15 nn; 3M 23.4 nn).

2. *Sjö vikum eða fimmtíu dögum eftir páska var haldin uppskeruhátíð*. Þá voru Guði færðar þakkir fyrir uppskeruna, og frumgróðinn var borinn fram sem fórn (3M 23.18). Þessi hátíð var kölluð viknahátíðin og í kristninni hvítasunna (á grísku pentekoste, „hinn fimmtugasti“ [dagur]). Hátíð þessi, sem upphaflega var akuryrkjuhátíð, var síðar haldin til að minnast þess er Guð gaf Ísraelsmönnum lögmálið á Sínaí fjalli. Á hvítasunnu var kirkjan stofnuð (Post 2).

3. *Hausthátíðin* í Tísrí mánuði gegndi þýðingarmiklu hlutverki í lífi þjóðar innar. Hún var þakkarhátíð vegna haustuppskerunnar. Fólkið flutti í einföld skýli, sem gerð voru úr laufguðum greinum og skreytt með ávöxtum. Þar bjó það meðan á hátíðinni stóð. Af því dró hátíðin nafn sitt og var nefnd *laufskálahátíð*. Hún var einnig haldin hátíðleg til að minnast þess, hversu Guð hjálpaði í eyðimerkurförinni, þegar fólkið hafðist við í laufskálum (3M 23.43). Í sama mánuði voru tveir aðrir hátíðisdagar. Fyrsti dagur mánaðarins var *nýársdagurinn*. Nýárshátíðin stóð fram að *friðþægingardeginum mikla*, sem var 10. Tísrí. Þá gekk æðsti presturinn inn í hið allra helgasta í musterinu, stökkti fórnarblóði á sáttmálsörkina og friðþægði fyrir sig, hús sitt og alla Ísraelsmenn. Í 3M 16 er að finna helgisiðaform þessa dags, sem er baksvið friðþægingarhugsunar Nýja testamentisins. Sjá einkum Rm 3.25; Heb 9.7,12; 13.11. Auk þessara hátíða héldu Gyðingar á dögum Jesú *musterisvígsluhátíð* (hanukka, 25. Kíslev) sem var haldin til að minnast hreinsunar og endurvígslu

Orðaskýringar

musterisins árið 164 f.Kr. eftir að sýrlenski konungurinn Antíokkus IV. hafði reist þar heiðið fórnaraltari og vanhelgaðusterið (Dn 11.31).

Hebrear Upphaflega er orðið notað um hirðingjaættkvíslir. Síðar var það notað um afkomendur Abrahams, Ísaks og Jakobs. Í Gamla testamentinu er orðið oft notað um Ísraelsmenn í þrældómi og ánauð (2M 1.15 nn). Í Gyðingdómnum og Nýja testamentinu er orðið nánast heiðursnafn á manni af Gyðingaættum (Jn 1.9; 2Kor 11.22).

Heilagur Þýðingarmikið hugtak um grundvallareðli og eiginleika Guðs. Það merkir að hann er hátt upphafinn og fullkominn, öðruvísi en allt hið skapaða og aðskilinn frá öllu sem óhreint er (Jes 6.5). Allt umhverfi Guðs er heilagt þannig að þar fær enginn að koma nema hann sé hreinsaður eða vígður. Að skilningi Gamla testamentisins hlýtur sá að deyja sem sér Guð (2M 33.20).

Í Nýja testamentinu er orðið einkum notað um anda Guðs sem hinn heilaga anda. Páll kallar hina kristnu „heilaga“ vegna þess að við skírnina komust þeir í sérstakt samband við Krist, sem er heilagur.

Heillaförn Sjá Förnir.

Hetítar Þjóð sem á 2. árþúsundi f.Kr. stofnaði völdugt ríki í Litlu-Asíu og Sýrlandi. Þeir höfðu talsvert að segja í menningarlegu tilliti, einkum er varðaði ríkisskipan og réttarfar. Þegar Ísraelsmenn námu land í Kanaanslandi var ríki Hetíta í upplausn. Sáttmála-textar Hetíta hafa varpað ljósi á hebreska sáttmálann (2M 19–24).

Hevítar Gamall þjóðflokkur er bjó í Kanaanslandi áður en Ísraelsmenn komu þangað.

Hið allra helgasta Innsti hluti musterisins í Jerúsalem. Þar var sáttmálsörkin og kerúbar, sem breiddu vængi sína yfir hana (1Kon 8.6 nn). Æðsti presturinn einn mátti koma inn í *hið allra helgasta*.

Hið heilaga Fremri hluti musterisins þar sem prestarnir þjónuðu. Þar stóð reykelsisaltarið, borðið með skoðunarbrauðunum og ljósastikurnar. Forsalur var fyrir framan *hið heilaga* (1Kon 6.3).

Himins her Myndin af „hinni himnesku hirð“, er Drottinn situr sem konungur á veldisstóli umkringdur englum, „sonum Guðs“ (Sl 29.1; Jb 1.6), er sótt í ljóðagerð helgidómsins (Mík 22.19, Jb 1.6).

Hinnomsdalur Dalur fyrir suðvestan Síon í Jerúsalem. Ísraelsmenn sem höfðu snúið baki við Drottni fórnðu þar guðinum Mólok börnum að hætti Kanverja. Þeir „létu börn ganga gegnum eldinn“, og þessi iðja, sem Jósía konungur lagði bann við, varð til þess að dalurinn, sem þá var nefndur Gehenna (grísk mynd af Gehinnom), varð í Gyðingdómnum og Nýja testamentinu nafn á stað hinna fordæmdu í ríki dauðra.

Hjartað Að skilningi Ísraelsmanna áttu tilfinningar og sálarlíf rætur sínar í hjartanu. Það var einnig álitnið aðsetur hugsunar og skilnings (2M 31.6; Mt 9.4).

Horn er í Gamla testamentinu algengt tákn um mátt og styrk (1Kon 22.11). Steinaltarið var höggvið þannig, að horn risu upp af fjórum hyrningum þess. Á þau var fórnarblóðinu roðið (2M 27.2; 29.12). Ef sá sem ofsóttur var tók í altarishornin, gat enginn gert honum mein (1Kon 1.50n). Í ljóðrænu myndmáli stendur „horn“ oft sem hugsanarím við „kraft“ og „mátt“ (1S 2.1,10; Sl 75.6,11).

Hóreb Sínaí-fjall er nefnt Hóreb í 5.Mós./Devteronomium.

Hórítar Þjóð sem á 2. árþúsundi f.Kr. fluttist í vesturátt frá Mesópótamíu og flutti með sér súmerska og babýlonska menningu.

Hósanna Hebreskt orð, sem merkir „Hjálpa!“ eða „Frelsa!“ Það var notað sem bæn eða ákall (Mt 21.9).

Hreinn Trúarlegt, siðrænt hugtak. Sá sem óhreinn var, var ekki fær um að koma fram fyrir Guð eða ganga inn í helgidóminn. Ástæður þess gátu verið sjúkdómur (líkþrá) eða samvistir við heiðingja. Gyðingar höfðu og margvíslegar forskriftir um mat sem ekki mátti neyta, og mörg dýr voru talin óhrein (3M 11; P 11.4 nn).

Hvíldarár Samkvæmt lögmáli Móse (2M 23.10–11) skyldi láta akrana liggja ónotaða sjöunda hvert ár.

Hvíldardagur, sabbatsdagur Á hvíldardegi skyldi ekkert verk vinna. Eitt boðorðanna í lögmáli Móse fjallaði um hvíldardaginn: „Halda skaltu hvíldardaginn heilagan“ (2M 20.8 nn; 5M 5.12 nn). Eftir heimkomu Gyðinga úr herleiðingunni til Babýlon varð hvíldardagurinn enn þýðingarmeiri meðal þeirra (Neh 13.15–22; Jes 56.2 nn).

Hæð, fórnarhæð Guðsdýrkun Kanverja fór oft fram undir berum himni, uppi á hæðum. Þær voru helgistaðir. Þegar Ísraelsmenn tóku að fórna á þessum hæðum (1Kon 3.2) vildu ýmsar heiðnar siðvenjur fylgja með. Til þess að hindra trúarbragðablöndun eða heiðni börðust spámennirnir og trúræknir konungar gegn guðsdýrkuninni á hæðunum (2Kon 23.8).

Hökull Orðið merkir tvennt: (a) tignarklæði æðstaprests (2M 28), og (b) e.k. skikkju goðalíkneskis, er notað var til að leita fréttu (guðsvars), sbr. 1S 23.9–12; 30.7–8.

Ijjar Sjá Mánuðir.

Immanúel (Emmanuel) Hebr.: „Guð er með oss“. Heiti á Messíasi (Jes 7.14).

Ísmaelítar Hirðingjar sem héldu til á norðurhluta Sínaískagans. Þeir voru taldir afkomendur Ísmaels, sonar Abrahams og Hagar.

Ísópur Lítil jurt (*Origanum majorana*). Hún tilheyrði páskahaldi Gyðinga. Ísópsvendi var dýft í blóð og því roðið á dyrastafina (2M 12.22). Ísópur var einnig notaður við hreinsunarsíði (3M 14.4,6).

Ísrael Jakob, ættfaðir Hebrea, hlaut þetta nýja nafn þegar hann glímdi við Guð (1M 32.28). Heitið Ísrael er síðan notað um allar ættkvíslirnar tólf, alla þjóð Ísraels. Einnig er það notað um tíu ættkvíslir Norðurríkisins. Eftir dauða Salómons klofnaði ríkið, og nefndist þá Norðurríkið Ísrael, en Suðurríkið nefndist Júda. Síðar nefndist söfnuður Gyðinga Ísrael.

Hin kristna kirkja nefndi sig Ísrael (Gl 6.16), og svo er hún nefnd í mörgum textum messunnar.

Jebúsítar Þjóð sem réð yfir Jerúsalem (sem nefndist þá Jebúsítaborg, Js 18.28) áður en Davíð lagði hana undir sig (2S 5.6 nn). Jebúsítar hafa trúlega verið af sömu rót vaxnir og Amorítar.

Kades Barnea Vin í eyðimörkinni fyrir sunnan Negeb. Ísraelsmenn dvöldust lengi í Kades á eyðimerkurför sinni (4M 20).

Kaldear Arameísk þjóð í suðvesturhluta Mesópótamíu. Í Gamla testamentinu merkir Kaldea oft Babýloníu.

Kamos Höfuðguð Móabíta. Hann var dýrkaður á fórnarstað fyrir utan Jerúsalem (1Kon 11.7).

Kanverjar Þjóðin sem byggði Palestínu áður en Hebrear settust þar að. Eftir landnám Ísraelsmanna héldu Kanverjar sig einkum í norðurhluta landsins. Þeir höfðu talsverð áhrif á menningu og átrúnað Ísraelsmanna. Spámennirnir börðust mjög gegn slíkum áhrifum (1Kon 18.19 nn; Hs 4.12 n).

Orðaskýringar

Kedar Hirðingjar í sýrlensk–arabísku eyðimörkinni.

Kerúbar Himneskar verur, sem gættu heilagra staða (1M 3.24). Þeim er lýst sem vængjuðum verum í mannsmynd (Esk 1.5 nn; 9.3; 41.18 nn). Myndastyttur voru af þeim í helgidómi Ísraels þar sem þeir sátu yfir sáttmálsörkinni. (Sjá Sáttmálsörk.)

Kittar Þjóð frá Kýpur og víðar (Jes 23.1,12). Nafnið var einnig notað um þjóð frá Miðjarðarhafsströndinni (Jer 2.10).

Kíslev Sjá Mánuðir.

Korban Með því að gera eigur sínar að korban, mustersífé, gat Gyðingur ánafnað musterinu eigur sínar og þar með losað sig undan lögboðnum skyldum við sína nánustu (Mk 7.9–13).

Landshöfðingi Rómverskur embættismaður, sem fór með völd í Júdeu og Samaría eftir að fjórðungsstjórinn Arkelás var settur af árið 6 e.Kr. Landshöfðinginn stjórnaði innheimtu skatta og tolla og gegndi einnig hlutverki dómara (sbr. Pílatus).

Laufskálahátíð Sjá Hátíðir.

Lausnarmaður Á honum hvíldi sú skylda að aðstoða sér nákominn mann er hann var í vanda staddur: kaupa hann lausan úr þrældómi eða leysa út jörð hans og eignir, að þær héldust áfram í ættinni (3M 25.24 nn; Rt 4.1 nn). Á máli trúarinnar var Drottinn kallaður lausnarmaður Ísraels eða frelsari (Jes 41.14).

Levítar voru af ætt Leví, sonar Jakobs. Leví–ættkvíslin fékk ekkert sérstakt landsvæði þegar Kanaanslandi var skipt milli ættkvísla Ísraels. Þeir þjónuðu sem prestar við helgidómana víðs vegar um landið (Dm 17.7 nn). Eftir siðbót Jósía konungs (622 f.Kr.) voru levítum fengin ýmis þjónustustörf við musterið í Jerúsalem, m.a. sem söngvarar og dyraverðir.

Levjatan Sjóskrímsli eða hafdreki, sem Guð banaði við sköpunina, tákn tortímingarafla. Levjatan var einnig notað um heimsveldi, Guði fjandsamleg, t.d. um Egypta.

Líkþrá Sjúklingar sem haldnir voru þessum sjúkdómi áttu samkvæmt fyrirmælum Móselaga (3M 13.45) að hafast við fjarri mannabústöðum. Kæmi einhver nálægt þeim á þjóðveginum urðu þeir að hylja andlit sitt og hrópa: „Óhreinn, óhreinn“. Sjúkdómurinn einkenndist af opnum sárum og mikilli útferð. Um bata var sjaldnast að ræða, og var litið svo á, að sjúkdómurinn væri refsing fyrir syndir sem sjúklingur hefði drýgt. Jesús læknaði líkþráa (Mt 8.3; Mk 1.42; Lk 5.12).

Lyftifóm Sjá Fórnrir.

Lögmálið Svo nefndu Gyðingar fimm fyrstu bækur Gamla testamentisins, Mósebækurnar. Stundum var orðið notað almennt um Gamla testamentið.

Maaka Lítið Aramearíki fyrir sunnan Hermon–fjall.

Malurt Malurtin er beisk jurt á bragðið og ilmur hennar óþægilegur. Hún var stundum nefnd sem tákn um illsku og ranglæti (Am 5.7; 6.12).

Manna (Himnabrauð) myndast á blöðum runna (*tamarix mannifera*) á Sínaískaga af skordýrum, er gefa frá sér droplaga kvoðu, sem er sæt á bragðið, en bráðnar í hita dagsins (2M 16.31–17.7; 4M 11.7). Fæða sem Ísraelsmenn fengu í för sinni um eyðimörkina. Á hverjum morgni fundu þeir á jörðinni lítil hnöttótt korn.

Marhesvan Sjá Mánuðir.

Matfórn Sjá Fórnrir.

Orðaskýringar

Mágskylda Að skilningi Ísraelsmanna var það mikil ógæfa að deyja barnlaus. Í slíkum tilvikum bar bróður þess karlmanns sem lést að kvænast ekkju hans. Fyrsti sonurinn sem þeim fæddist var síðan talinn sonur hins látna og hélt þannig uppi nafni hans í ættinni (5M 25.5–10; Rt 4.1 nn; Mt 22.23 nn).

Mál og vog

Lengdarmál (Gamla testamentið)

fingurbreidd	um 2 cm
handarbreidd	um 8 cm
spönn	um 25 cm
alin	um 50 cm
stöng	um 3,00 m
armlengd, skref	um 80 cm
dagleið	um 30–35 km

Lengdarmál (Nýja testamentið)

alin	um 50 cm
faðmur	um 185 cm
skeiðrúm	um 192 m
míla	um 1478 m
egypsk míla	um 6300 m

Rúmmál (Gamla testamentið)

Log	um 0,5 l
Kab = 4 log	um 2,0 l
Gómer	um 3,6 l
Hín = 3 kab	um 6,1 l
Sea (mælir)	um 12,1 l
Efa = 3 sea = 10 gómer	um 36,4 l
Kór (kómer) = 10 efa	um 364 l
Bat	um 36,4 l

Rúmmál (Nýja testamentið)

Mál, koinix	um 1,0 l
Skeppa $\frac{1}{2} \div$ sea	um 12,1 l
Bat	um 36,4 l
Stórt mál	um 36,4 l
Tunna = kór	um 364 l

Þyngd (Gamla testamentið)

Talenta 60 mínur = 3600 siklar	um 60 kg
Mína 60 siklar	um 1 kg
Sikill 2 hálf siklar eða 2 beka	um 17 g

Orðaskýringar

Mynt (Nýja testamentið)

Silfurmynt

Denar = 1 drakma um 8 g

Jafngilti daglaunum verkamanns á tímum

Nýja testamentisins.

Mína = 100 drökmur um 500 g

Talenta = 6000 drökmur um 30 kg

Koparmynt

1 smápeningur (gr. lepton). Smæsta myntin (Lk 21.2; Mk 12.42).

1 eyrir (gr. kodrantes) = 2 smápeningar (Mk 12.42; Mt 5.26).

Mánuðir Eins og Babýloníumenn, skiptu Ísraelsmenn árinu í tólf mánuði, og var það að sjálfsögðu grundvallað á göngu tunglsins.

Gamla testamentið varðveitir nokkur gömul kanversk mánaðanöfn: Etaním (sept.–okt.), Bul (okt.–nóv.), Abíb (mars–apríl) og Siv (apríl–maí).

Eftir heimkomuna úr herleiðingunni til Babýlon tóku Gyðingar upp mánaðanöfn Babýloníumanna. Upphaf ársins varð þá að vori (í Nísanmánuði), en áður hafði haustmánuðurinn (Etaním) verið talinn fyrsti mánuður ársins.

Mánuðirnir voru:

1. Nísan (mars–apríl),
2. Ijjar (apríl–maí),
3. Sívan (maí–júní),
4. Tammús (júní–júlí),
5. Ab (júlí–ágúst)
6. Elúl (ágúst–september),
7. Tísrí (september–október),
8. Marhesvan (október–nóvember),
9. Kíslev (nóvember–desember),
10. Tebet (desember–janúar),
11. Sebat (janúar–febrúar),
12. Adar (febrúar–mars).

Messías (Hinn smurði) Upphaflega titill á konungi Ísraels, sem var smurður og vígður til embættis. Í Gamla testamentinu er oft talað um Hinn smurða sem frelsandi konung (Sl 2; 10; Jes 9.6 n; 11.1 nn).

Trú Nýja testamentisins er sú, að Jesús sé Messías, Hinn smurði, þ.e. Kristur.

Midíanítar Hirðingjar, sem þekktir voru fyrir úlfalda sína (Jes 60.6). Þeir héldu til á eyðimerkursvæðinu við Akabaflóa en héldu oft í norðurátt til að finna beutiland og reka úlfaldaverslun (1M 37.28,36; Dm 6.1 nn). Móse dvaldi hjá Midíanítum eftir flótt sinn frá Egyptalandi. Sippóra, kona hans, var Midíaníti (2M 2.15 nn).

Milkóm Þjóðarguð Ammóníta. Nafnið þýðir „konungur“ (sbr. Mólok). Frá tíma Salómons var Milkóm dýrkaður í Jerúsalem (1Kon 11.5,33).

Móabítar Nágrannarþjóð Ísraels á hásléttunni austur af Dauðahafinu. Þeir voru taldir af ætt Lots (1M 19.37) og því náfrændur Ísraelsmanna.

Mólok Kanverskur Guð, sem einnig var dýrkaður af trúvillingum í Ísrael (3M 20.2,4 n).

Orðaskýringar

Nasírear Flokkur manna, sem um lengri eða skemmri tíma hafði heitið því að helga líf sitt Guði. Þann tíma máttu þeir ekki skera hár sitt eða neyta víns, þar eð vínið var tengt frjósemisdýrkun Kanverja. Allan tíma bindindisheitis síns skyldu þeir halda sig frá öllu því er taldist óhreint (4M 6.1 nn).

Náðarstóll Lokið á sáttmálsörkinni. Á því sátu tveir kerúbar eða englar úr gulli. Sjá Sáttmálsörk (Rm 3.25).

Nísan Sjá Mánuðir.

Næturvaka Gyðingar skiptu tímanum frá kl. sex að kvöldi til kl. sex að morgni í þrjár næturvökur, þrjár stundir hverja, en Rómverjar skiptu sama tíma í fjórar næturvökur, sbr. Mk 13.35 (Lk 12.38). Sjá Tími.

Olía var pressuð úr ávexti olíufutrésins, sem var ræktað víða í Ísrael. Olían var notuð við matargerð, í sárasmyrsl og við fórnir (3M 2.1 nn), smurningu og vígslu. (Sjá Smurningu.)

Ósýrð brauð Í þeim var hvorki súrdeig né ger (2M 12.8). Þau voru einkum notuð í guðsþjónustum, meðal annars sem fórnir (3M 2.11). Siður var að eta ósýrð brauð á hátíð ósýrðu brauðanna, sem snemma rann saman við páskahátíðina. (Sjá Hátíðir). Kristnir menn neyta ósýrðs brauðs (oblátu) í heilagri kvöldmáltíð.

Paran–eyðimörk Norðurhluti Sínaískagans. Þar var vinin Kades, þar sem Ísraelsmenn dvöldust lengi (4M 10.12).

Rabbúní Arameískt orð er merkir Herra minn (Mk 10.51).

Rahab Nafn á sjóskrímsli, sem Guð banaði við sköpunina (Sl 89.11), tákn tortímingarafla.

Ráðið var æðsti dómstóll Gyðinga og fór með æðsta vald í málefnum þeirra. Í ráðinu sat æðsti presturinn, aðrir háttsettir prestar, fræðimenn og öldungar. Voru þeir ýmist 70 eða 71 að tölu.

Refaítar Ein þeirra þjóða sem voru fyrir í Kanaanslandi er Ísraelsmenn námu þar land.

Rekabítar voru trúarregla. Þeir neyttu ekki víns, þar sem vínryrkjunni tengdust kanverskir trúarsíðir. Þeir líktust Nasíreum (4M 6.1–21).

Reykelsi Ilmefni sem var brennt á reykelsisaltarinu í musterinu sem förn til Drottins kvölds og morguns (2M 30.1 n). Reykelsið var unnið úr myrru, kassíu, nardus, saffran, kanil, balsam og fleiri efnum, sem oft voru fengin frá Saba í Suður–Arabíu (Jes 60.6; Jer 6.20).

Reykelsisförn Sjá Fórnir.

Saddúkear Flokkur Gyðinga á dögum Jesú, sem dró nafn sitt af Sadók æðsta presti. Æðstu prestarnir, aðrir hátt settir og þeir ríku og tignu í samfélagi Gyðinga fylltu þennan flokk. Saddúkear viðurkenndu aðeins hin rituðu lög en skeyttu ekkert um hina munnlegu erfðakenningu, sem Farisearnir leituðust við að fylgja. Þeir trúðu hvorki á engla né upprisu dauðra (Mk 12.18; P 23.8).

Saltisjór Dauðahafið (1M 14.3).

Samfundatjaldið Færanlegur helgidómur Ísraelsmanna meðan á eyðimerkurförinni stóð. Þar tók Móse við opinberunum Guðs og þar safnaðist fólkið saman (2M 29.42 nn; 4M 7.89). Í tjaldinu var sáttmálsörkin, tákn um nálægð Guðs, og þar kom fólkið fram fyrir Guð.

Samkunduhús Þau áttu að minna Gyðinga á musterið í Jerúsalem og guðspjónustuna þar, er musterið hafði verið lagt í eyði árið 70 e.Kr. Bygging samkunduhúsa hófst eftir herleiðinguna til Babýloníu. Samkunduhús voru í flestum borgum og bæjum á dögum Jesú. Guðspjónustur voru haldnar í þeim á hvíldardögum og stórhátíðum Gyðinga. Forstöðumenn safnaðanna stjórnuðu guðspjónustunni. Helstu liðir hennar voru: lestur úr lögmálinu og spádómsbókum Gamla testamentisins, bænir, lofsöngvar og blessun. Oft var einnig flutt hugvekja, byggð á þeim textum, sem lesnir höfðu verið (Mt 4.23; 12.9; Mk 1.21; Lk 4.15; Jh 9.22; P 9.20).

Samverjar bjuggu í landinu á milli Júdeu og Galíleu. Þegar Ísrael (Norðurríkið) var hertekið af Assýringum voru Ísraelsmenn herleiddir og annað fólk settist að í landinu í þeirra stað. Þannig varð til mjög blönduð þjóð í Samaría. Gyðingar álitu þá óhreina og vildu engin samskipti hafa við þá (Jh 4.9). Samverjar höfðu sína eigin guðsdýrkun og viðurkenndu aðeins Mósebækurnar (sbr. Jh 4.5,20) sem heilaga ritningu. Musteri Samverja var á Garísímfjalli við Síkem (Sykar).

Saurlifnaður Við helgidóma Austurlanda til forna, allt frá Kýpur til Babýloníu, voru starfandi konur og karlar er „helguðu sig saurlifnaði“, sem var þáttur í guðlegri dýrkun. Laun þeirra voru nefnd „hundsgjald“ (1M 38.21–22; 5M 23.17; 1Kon 14.24; 2Kon 23.7; Hs 4.14).

Sál Hebr.: nefes. Merkir persónuna alla, líkama og anda mannsins (2M 30.15).

Sáttmáli Athöfn sem í senn var guðspjónusta, löggjafarþing og stjórnarfarsleg endurnýjun bandalags ættkvíslanna tólf. Sáttmáli milli manna, og milli Guðs og manna, var eiðsvarið kærleikssamband sem fól í sér bæði réttindi og skyldur. Samband þetta einkenndist af gagnkvæmum kærleiksvirkum og trúfesti. Í sáttmálssambandinu var jafnan annar aðilinn hinum æðri og oftast var það hann, sem kom því á. Þannig kom Drottinn á sáttmálssambandi við Ísrael.

Gamla testamentið talar um sáttmála Guðs við Nóa og Abraham (1M 9.8 nn; 17.7 nn). Þeir Sáttmálar voru nánast einhliða fyrirheit. Þýðingarmestur var sáttmáli Guðs við Ísrael á Sínaí, þar sem Móse var meðalgangari (2M 19.3 nn). Trúfesti Guðs við sáttmálann kemur fram í náðarverkum hans. Sem andsvar bar Ísrael að halda boð hans. Spámennirnir sökuðu Ísrael um að hafa rofið sáttmálann, m.a. með því að dýrka aðra guði. Jafnframt var boðað, að Guð mundi gera nýjan sáttmála, eilífan friðarsáttmála (Jes 54.10; Jer 31.31nn; Esk 37.26). Nýja testamentið talar um nýjan sáttmála, sem Guð gerði með því að senda Jesú Krist í heiminn.

Sáttmálsörk Heilög kista, sem á eyðimerkurförinni var höfð í samfundatjaldinu. Í því héldu Ísraelsmenn guðspjónustur. Sáttmálsörkin gegndi og þýðingarmiklu hlutverki í styrjöldum Ísraelsmanna gegn Filistum (4M 10.33; 1S 4.4 nn). Davíð færði hana til Jerúsalem, og er Salómon konungur reisti musterið þar, var sáttmálsörkinni komið fyrir innst í musterinu, í hinu allra helgasta (2S 6; 1Kon 8.1 nn). Lok arkarinnar nefndist „náðarstóll“. Á því sátu tveir kerúbar eða englar með útbreidda vængi (2M 25.10 nn). Ísraelsmenn litu á sáttmálsörkina sem háseti Drottins. Hún var tákn þess, að hann væri nálægur í helgidómnum, sbr. orðalagið „Þú sem situr uppi yfir kerúbunum“ (2S 6.2; Sl 80.2).

Sebat Sjá Mánuðir.

Sektarfórn Sjá Fórnir.

Siv Sjá Mánuðir.

Sívan Sjá Mánuðir.

Skoðunarbrauð Tólf ósýrðar hveitikökur, sem lágu á sérstöku borði úr gulli í hinu heilaga í musterinu í Jerúsalem. Hvern hvíldardag voru sett fram ný brauð, og átu prestarnir þá gömlu brauðin.

Smurning Í Miðausturlöndum var venja að smyrja andlit, hendur og fætur með olíu af olíufutrénu til að vernda húðina gegn hinu þurra loftslagi (Sl 23.5; Lk 7.37 n, 46). Smurningin tilheyrði líka hátíðarhöldunum og var því sérstakt tákni um gleði (Sl 45.8; Hebr 1.9). Olía var og höfð um hönd við vígslu konunga, spámanna og presta (3M 4.3; 1S 9.16; 10.1; Jes 61.1). Það var álitíð að við smurninguna öðlaðist konungurinn gjöf Guðs anda. Þess vegna var hann kallaður „hinn smurði Drottins“.

Suðurlandið Negebóbyggðirnar syðst í Palestínu (1M 12.9).

Syndafórn Sjá Fórnir.

Talenta Jafngilti sex þúsund denörum, en einn denar var venjuleg daglaun landbúnaðarverkamanns (Mt 18.24; sbr. Mt 20.2).

Tammús Babýlonskur frjósemisguð, er grátinn var er hann hvarf til undirheima (Esk 8.14; Dn 11.37). Sjá einnig Mánuðir.

Tarsis Óþekktur staður við vestanvert Miðjarðarhaf.

Tarsisknerrir nefndust skip sem fóru í langferðir, ekki aðeins á Miðjarðarhafi heldur einnig Rauðahafinu (1Kon 22.49).

Tebet Sjá Mánuðir.

Tími *Dagur og nótt*: Í Palestínu töldu menn sólarhringinn byrja um sólarlag dagsins á undan, „aðfangadags“. Út frá þessu verður skiljanlegt orðalag sköpunarsögunnar, þar sem kvöldið og morgunninn tilheyrðu sama degi (1M 1.5). Hér er að finna skýringuna á því hvers vegna hvíldardagur Gyðinga (laugardagur) hefst við sólarlag á föstudegi og lýkur á sama tíma á laugardegi. (Og skv. kristnu tímatali hefst jóladagur, 25. desember, kl. 6 kvöldinu áður, 24. desember, aðfangadag.)

Sólarhringnum var skipt í sex vökur eins og hjá Babýloníumönnum, þrjár dagvökur og þrjár næturvökur. Síðar fylgdu Gyðingar rómverskri venju og skiptu nóttunni í fjórar vökur: kvöld, miðnætti, hanagal og morgun. Skipting dagsins í tólf stundir er nefnd í Nýja testamentinu (Mt 20.1 nn; Jh 1.40) og hefur líklega verið þekkt a.m.k. frá tíma Akasar (2Kon 20.11).

Af vikudögum var það aðeins sjöundi dagurinn sem hafði sérstakt nafn, hvíldardagur (sabbatinn). Hinir dagarnir voru auðkenndir með raðtölum: „fyrsti Vikudagur“, o.s.frv. Hjá hinum kristnu söfnuðum var síðan fyrsti vikudagurinn nefndur „Drottins dagur“ til minningar um upprisu Jesú (Opb 1.10).

Tísrí Sjá Mánuðir.

Tollheimtumenn Í öllu Rómarveldi var tollheimta við landamæri, brýr, hafnir og fleiri staði. Tollheimtumenn voru í litlu áliti meðal Gyðinga. Tollheimtumenn voru taldir óhreinir vegna samskipta sinna við Rómverja. Þeir voru því fyrirlitnir og þeim skipað á bekk með syndurum (Mt 9.11; Lk 18.11).

Tunglkomudagur Á degi nýs tungls var haldin trúarhátíð með sérstakri fórn. Tunglkomudagurinn var oft nefndur í sömu andrá og hvíldardagurinn.

Umskurn Sérhvert sveinbarn meðal Gyðinga skyldi umskera átta dögum eftir fæðingu (Lk 1.59; 2.21). Umskurnin fer fram á þann hátt að húðin framan á getnaðarlim sveinbarns er numin brott með skurðaðgerð. Umskurnin táknaði, að sáttmála Abrahams væri fullnægt og þar með tilheyrði sveinbarnið Ísraelsþjóðinni (1M 17.9–14).

Orðaskýringar

Úrím og túmmím Helgir hlutir, e.k. teningar, sem notaðir voru til að finna með hlutkesti, hver vilji Guðs væri í ákveðnum málum. Þessir hlutir hafa líklega einnig verið notaðir er varpað var hlutkesti um, hver væri sekur eða hvern Guð vildi velja til ákveðinnar þjónustu (Js 7.14 nn; 1S 10.17 nn). Æðsti presturinn geymdi úrím og túmmím við brjóst sér í brjótskildi sínum.

Veififórn Sjá Fórnir.

Víxlarar Menn sem héldu til í forgarði heiðingjanna í musterinu og skiptu peningagjöfum fólks í þá mynt, sem gildi fyrir musterið.

Tollheimtumenn Í öllu Rómarveldi var tollheimta við landamæri, brýr, hafnir og fleiri staði. Tollheimtumenn voru í litlu áleti meðal Gyðinga. Tollheimtumenn voru taldir óhreinir vegna samskipta sinna við Rómverja. Þeir voru því fyrirlitnir og þeim skipað á bekk með syndurum (Mt 9.11; Lk 18.11).

Tunglkomudagur Á degi nýs tungls var haldin trúarhátíð með sérstakri fórn. Tunglkomudagurinn var oft nefndur í sömu andrá og hvíldardagurinn.

Öldungar nefndust forystumenn lýðsins, sem réðu fram úr mikilvægum málum (2M 24.1; 1Kon 20.7). Ásamt prestunum og fræðimönnunum mynduðu þeir ráðið (Mk 8.31; 11.27).

Í Nýja testamentinu nefndust forystumenn safnaðanna Öldungar (á grísku presbyteroi, sbr. ísl. orðið prestur).

KORT

